NAZIONALE
13
22 L
25
M
B. IV. n.° 14
13-30.6.47

Digitized by Google

PRAXIS AVREA QVOTIDIANARVM RERVM ECCLESIASTICI FORI,

In qua Variæ Iuridicæ Reſolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum, atque diuerſorum Tribunalium, præſertim Rotæ Romanæ, Deciſionibus, excerptæ, continentur.

AVTHORE IO: ALOYSIO RICCIO
Viro Patricio Neapolitano, eiuſdem Vrbis Eccleſiæ Canonico.

OPVS QVATVOR PARTIBVS DISTINCTVM,

Prælatis omnibus, illorumque vices gerentibus, necnon & omnibus, qui tàm Iudicum Ordinariorum, quam Delegatorum munere funguntur, pro dirimendis litibus, cauſiſque in Eccleſiaſticis Curijs frequentiùs verti ſolitis, terminandis, admodum neceſſariæ.

Volumen Primum continens Primam, & Secundam Partem:

Quibus, hac noſtra editione ab innumeris mendis repurgata, præter Praxim Remiſſionis Delinquentium, Opus Authoris poſthumum, in calce Operis poſitam.

Accedunt Indices Materiarum, & Rerum, atque Verborum notabilium, ſerie alphabetica diſpoſiti, cum antea ob rerum, numerorum, & ordinis confuſionem, omnino eſſent inutiles.

VENETIIS, *Sub Signo Sapientiæ*, M. DC. LXXIV.
Apud Laurentium Marcheſinum, & Socios.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO.

ILLVSTRISSIMO D. D.

IOANNI QVIRINO

Veneto, in Foro I. C. Celeberrimo.

TANDEM edita in lucem denuò celebris Hæc Aurea Forenſium Praxis, quàm proſperæ addictam Fortunæ, nuper ſui Thematis Geneſim ſortita ſit; Ex eo nanque auſpicari fas eſt; Quòd exoptatum, ILLVSTRISSIME QVIRINE, dum quærit, inuenit, ſuſcipitque Tuum, aſpirantibus Aſtris, Tutelare Numen. Totam enim fiduciam Fati, Sortemque ſuam Tuis in Manibus ponendam ſtuduit; Vt, cum euoluere Tibi placuerit, vel lectitandi tantùm gratia Codicis volumina; dexterum à Dextra ad Os vſquè Tuum, ſuæ Felicitatis curſum, ſucceſſu fauſto, exponere geſtiat. Quid mirùm! Pendent Tuo ab Ore facundo, diſertoque Hominum, atque Deorum, vel Fatum, vel Fortuna.

Sors haud Tua eſt, Oratoriam quòd Tu exerceas Facultatem; Verùm Tuæ ſed Clientelæ maxima Fortunarum Fortuna: Vrbs nempè Venetùm tota, in ampliſſimo Diui Marci, auguſtiſſimoque Foro, facta ſui ipſius Celebritas Vniuerſa, cum circà Tuum Suggeſtum ad Te Orantem euolat; Quos cernit Clientes Tuo ſub Patrocinio deditos, atque in Cauſarum actione defenſos, Eoſdem à Sereniſſimo Dominatricis Reipublicæ Principe, Regio aſtante, plenoque Senatu, in Libertatem iugiter vindicatos agnoſcit.

Ceſſit mehercul è, nam Tibi Hercules admirabilem illam ab Ore, Cælum, Terramque connectentem, ex auro puriſſimo Catenam; Scilicèt, Quia Tu, cum Facundus eloqueris, cum Diſertus declamas, Quos inſtruis, allicis; Quos allicis, attrahis; Quos attrahis Homineſque, Deoſque libentiſſimè ad Tuam auream perducis Sententiam; & apud Quos Orator accedis, diſcedis Exorator.

Fruſtrà ſuum longè exoletum iactant Athenæ Periclem; cum iam hodiè ſopita ſileat ipſius in Labijs Suadela; Quæ modò, non niſi Tuo tantùm ſcit Ore loqui: Et Quem Omnium Oratorum facilè, tunc temporis Principem prædicarunt Demoſthenem; Hac Ætate, nam exaudita vbique Gentium, Elegantiſſimæ Eloquentiæ Tuæ Fama, Illum negligunt, Teque colunt, admirantur!

Fateor equidèm, mox ſi Caput exereret, aureque perciperet, Qui, referente Tullio, dixit Antonius; Se Facundos, Diſertoſque vidiſſe Multos, Eloquentem verò Neminem; deniquè immutato ex corde conceptu, Te ſolum, Te tantùm, ac inter Facundos, & Diſertos, Te certè Oratorem dignoſceret Eloquentem.

Attamen, vt reliqui Virtutum percipiant Sectatores, quanta enim ſit Hæc Tua, exculta Ingenio, Animoque concepta Eloquentiæ Virtus cæteris præſtantior Virtutibus; ex Ore Primi Patris Patriæ Romanorum diſertiſſimi non piget ediſcere; Nimirùm, Nihil aliud eſt Eloquentia, quam copioſè loquens Sapientia.

Sapientia igitur, penès Eundem, eſt, ſi Rerum Diuinarum, Humanarumque Scientia, Cognitioque, Quæ cuiuſque Cauſa ſit: Cauſam huius eximij quæſò dicati Operis, Tua, qualis eſt in Te, Generoſa Eloquentiæ Virtus, ſic ſapienter Eam, benignèque tuearis: Et licèt Exiguum pro Magno Patrocinio NOBILI VIRO exhibeatur Munus; Grande quidèm fiet, ex Animi Humanitate libenter acceptum; Ex Ingenij Serenitate præclarè illuſtratum. Quin etiam ex Foro Vrbis in Orbis Forum vlla nec Contradictionis Vmbra Auream Hanc Praxim attinget; Quæ Clariorem in Terris, quàm Phœbus in Cælis, tum Eloquentiæ ſplendore, tum Sapientiæ exornatum lumine, Pattonum habet.

Dominat: Tuæ Illuſtriſſimæ

Humillimus, & Addictiſsimus Seruus

Laurentius Marcheſinus.

Elenchus Materiarum, quæ in omnibus partibus Aureæ Praxis continentur. Numerus Marginalis ſignat Tomum, vel Partem. Reliqui Numeri Paginam.

1 Abſolutionis à iuramento. 133
4 Actorum tranſportationis à quo ad quem faciendæ. p. 397
4 Ætatis. 418
3 Affinitatis. 1
1 Alienationis rerum Eccleſiarum. 1
3 Alimentorum Patronis à beneficiato dand: 188
3 Alternatiuæ Beneficiorum. 4
1 Appellationum. 185
4 Appellandi. 2
3 Apoſtaſiæ. 8
3 Archiepiſcopi poteſtate. 15
1 Aſſenſus Apoſtolici. 10
4 Attentatorum. 393
2 Auditoris Cameræ. 454
2 Abbatum. 341.414.423.431.518
1 Beneficialis praxis. 149
1 Beneficiorum Vnionis. 172
3 Beneficialium rerum. 311
4 Beneficialis ſtatus. 4
3 Bigamiæ. 21
3 Blaſphemiæ. 26
4 Bonorum patrimonialium. 435
1 Brachij ſecularis imploratio: 125
2 Bullarum. 308
3 Bullæ Clem. VIII. contra duellantes. 31
3 Bullæ Pij V contra Sodomitas. 35
3 Bullæ Clem. VIII. contra ſolicitantes mulierem in confeſſione. 40
3 Bullę Pij V. contra mulieres ingredientes Monaſteria virorum. 45
2 Canonicorum. 315. 321
2 Canonicarum rerum pertotum.
1 Capellaniarum. 158
4 Capellanorum Regum. 603
2 Capituli Sede Vacante. 346
3 Capturæ poſſeſſionis 51
3 Caſuum Reſeruatorum Epiſcopo. 51
4 Cauſarum Matrimonialium, & Criminalium. 515
1 Cauſarum delegatarum. 190
4 Cedulonum. 399
3 Cenſus. 59
4 Cenſurarum in occupantes bona, & iuriſd. Eccleſiæ. 461
2 Citationis ab vrbe venientis. 277
3 Citationis edictalis. 64
2 Ciuilium rerum pertotum.
3 Clauſularum. 65
4 Clauſuræ Monialium. 480
1 Clericorum. 240
3 Clericorum coniugatorum. 79
4 Clericorum ſaluaticorum. 496
4 Coadiutoris dandi. 621
3 Collationis beneficiorum. 81
3 Collectarum, & gabellarum. 85
3 Commendæ. 97
4 Compoſitionis Clericorum. 450
3 Commiſſariorum Apoſtolicorum. 42
1 Concurſus ad Eccleſias parochiales. 164
4 Confeſſariorum approbatio: 535
3 Confraternitatis laicorum. 102
4 Cognitionis cauſarum matrimonialium, & criminalium.
4 Cognoſcendi cauſarum Epiſcoporum. 601
3 Conſenſus Epiſcopalis in donat. Iur. pat. 194
2 Criminalium rerum pertotum.
2 Decimarum. 323
3 Derogationis iuris patron. 102
2 Diſpenſationum. 305
1 Diſtributionum quotidianarum. 173
3 Duellantium. 31
2 Eccleſiarum. 441
4 Eccleſiæ bona occupantium cenſuræ. 461
1 Eccleſiaſticæ rei alienatio. 1
4 Educationis puellarum in Monaſterijs Monialium. 488
4 Electionis. 410. & 404
1 Emphyteuſis Eccleſ. 51
3 Emphyteuſ. Eccleſ. 103
1 Epiſcoporum. 211
2 Epiſcoporum. 295
3 Epiſcopalis auctoritatis. 19
4 Epiſcop. Titularium. 580
4 Erectionis nouarum dignitatum. 552
4 Erectionis nouarum parochiarum. 494
4 Examinis, & examinatorum. 424
2 Excommunicationum. 295
3 Excom. iniuſtæ, & nullæ. 117
4 Excommunic. in ſubſidium. 486
1 Excommunicationis. 199
2 Exemptionum. 310.316.407.414
4 Exemptionis, & exemptorum. 445
2 Exequutorum. 310
4 Explorationis voluntatis virginum Deo dicandarum. 484
4 Extrauritarum. 537
2 Fabricæ S. Petri de Vrbe. 475
3 Familiaritatis. 120
3 Fidei profeſſionis. 128
4 Functionum Parochialium. 534
4 Habitus Clericalis. 499
1 Hæreſis. 193
3 Hoſpitalis. 132
4 Illegitimæ ſucceſſionis filiorum in Eccleſijs paternis. 555
3 Illicitæ negotiationis. 132
2 Immunitatum. 291
3 Immunitatis Eccleſiæ. 136
4 Inſignium Canonicalium. 554
3 Inſordeſcentiæ per annum in excommun. 140
4 Inſordeſcentiæ mentalis in excommun. 420
4 Inſtitutionis in benef. iur. patron. 565
1 Irregularitatis. 206
2 Irregularitatum. 206
4 Iudicum Synodalium. 447
4 Iudicum ſuſpectorum recuſandi. 609
4 Iudicum adiunctorum Capitulorum. 638
1 Iuramenti. 130
3 Iuramenti. 147
3 Iuriſdictionis. 154
1 Iuriſpatronatus. 57
4 Iuriſpatronatus conditio. 589
4 Iur. patron. ad beneficia præſentationis. 593
4 Interſtitiorum circa ordinum ſuſceptionē. 491
4 Iurium parochialium. 524
4 Laicorum. 457
4 Largitionis munerum, ex Bulla Clem. VIII. religioſè. 432
4 Libertatis Eccleſ. tuendæ. 586
3 Litterarum dimiſſorialium. 157
1 Locationis rerum Eccleſ. 45
4 Locorum piorum ſub Regis protectione. 468
3 Matrimonium ſolemnizandi. 276
1 Matrimonialis. 90
4 Matrimonialis diſpenſationis. 611
4 Matrimoniorum contra raptorem, & raptatum. 582
4 Matrimonia contrahere nolentes cogendi. 570
4 Matrimonij vagorum. 549
4 Miraculorum. 520
4 Miſſarum. 438
3 Miſſarum. 238
1 Monitorialium. 202
3 Mulierum ingredien. ſepta monaſterij virorum. 43
4 Nouitiorum. 503
4 Nullitatum proponendarum in iudicio iuxta Bullam Clem VIII. 405
3 Obligationis in forma Cameræ 163
4 Obſeruationum dierum feſtiuorum. 556
1 Cap. Odoardi de ſolutionibus. 109
4 Oratoriorum publicorum, & priuatorum. 578
1 Ordinis. 174
3 Parochorum. 235
1 Pœnarum. 135
4 Pęnarum penitentium ſoluere decimas. 605
1 Pęnarum contra male alienantes bona Eccleſię. 56
1 Penſionum. 169
3 Permutationis beneficiorum Regula 172
3 Periurij. 179
3 Pollutionis Eccleſiæ eiuſq; reconciliat. 174
3 Poſſeſſionis beneficiorum. 48
3 Poteſtatis Epiſcopi in abſoluendo ab irreg. 177
3 Poteſtatis Epiſcopi in regulares. 182
4 Poteſtatis Epiſc. in teſtam. ad pias cauſas. 429
4 Poteſtatis Abbatum conferendi ordines minores. 635
1 Præcedentiarum. 256
3 Præcedentiarum. 183
4 Præcedentiæ dignitatum, & Canonicor. 561
4 Prælatorum inferiorum habentium Iuriſd. quaſi Epiſcopalem. 455
4 Præſentationis ad Ius Patron. 593
3 Priuationis beneficiorum. 201
3 Priuilegij fori. 205
3 Profeſſionis fidei. 128
3 Profeſſionis in religione. 212
4 Procurationis, quę Epiſc. viſitanti debetur. 465
4 Promouendorum ad clericalem tonſuram. 596
3 Publicationis reſignationis bonor. 218
4 Puniēdi regulares recedētes à monaſterio 540
Præ[illegible] recurſus ad Superiores ſupremos. 540
3 Quartæ Epiſcopalis. 221
4 Recuſationis Iudicis ſuſpecti. 609
1 Rerum quotidianarum. 293
1 Regularium tam virorum, quam mulierū. 250
2 Regularium. 305.341.381.387.450
3 Regularium Cancellariæ. 227
4 Religionum ordinum militarium. 471
2 Remiſſionum delinquentium, 330. & 361
4 Remiſſionis delinquentium. 643
3 Renunciationis faciendæ per monialem ante profeſſionem 232
4 Reparationis Eccleſiarum. 542
3 Reſcriptorum. 243
3 Reſeruationis beneficiorum. 251
3 Reſidentiæ in beneficijs. 255
3 Reſignationis benefic. 205. 260
4 Reuiſionis Vnionum. 514
3 Sacrilegij. 264
3 Seminarij. 268
1 Sepulturæ eiuſque electionis. 260
3 Simoniæ. 273
4 Solutionis anticipatę non faciendæ in locatione Eccleſiaſticæ in præiud. ſucceſſor. 554
3 Solicitantis mulieres in confeſſione. 39
3 Solemnizandi matrimonium. 276
4 Sponſos compellendi nolentes contrahere; & de cauſis excuſationis. 570
3 Spolij Clericorum. 277
3 Surreptionis gratiæ. 285
3 Stuprantium Virginem. 44
3 Subſidij charitatiui. 56
4 Suppreſſionis beneficiorum. 618
1 Suſpenſionis. 204
3 Synodi Epiſcopalis. 290
4 Temporum vetitorum ad contrah. matrimonium. 628
4 Teſtamentorum Commutationi. 518
2 Teſtium. 362.363.382.392.399.410
1 Teſtium. 181
3 Tituli ordinandorum. 295
3 Vacationis beneficiorum. 299
3 Variationis in præſentando in iurep. 304
3 Variarum Reſolut. 295. & 332
1 Variarum Reſolut. 207
1 Vicariatus Cap Sede Vacante. 231
2 Vicariorum 304 343.349 350.369.379.401. 410.420.441 470 496.540.541
4 Viſitationis perſonarum, & locorum exemptorum. 630
1 Viſitationis. 247
4 Vltimarum Voluntatum Commutationis. 518
3 Vſurarum Criminis. 307

IOANNIS ALOYSII RICCII

VIRI PATRICII NEAPOLITANI,

PRAXIS RERVM QVOTIDIANARVM ECCLESIASTICI FORI.

Tomus Primus.

PRAXIS ALIENATIONIS RERVM ECCLESIÆ.

REGVLÆ.

1 *Duo ſunt neceßaria, ad hoc, vt eccleſiaſticæ rei alienatio ſit valida.*

REiectis ſolemnitatibus, quæ adhibebantur olim in alienatione rei eccleſiaſticæ: hodie verò in praxi duo ſunt
1 neceſſaria, iuxta mentem extrauag. Ambitioſę de reb. eccleſ. non alien. primò cauſa, ſecundò ſolemnitas, Couar. variar. reſ. lib. 2. cap. 17. n. 2. Molin. de contr. diſp. 468. Sarmien. de redditibus eccleſ. par. 1. cap. 2. Caual. deciſ. 35. n. 31. & deciſ. 45. num. 33. part. 1. Reſnerus ſing. reſpon. lib. 2. cap. 1. Ann. conſ. 38. vol. 1. & pluries fuiſſe deciſum in Rot. Lucenſ. teſtatur Cornazan. dec. 74. & deciſ. 67. & pluries etiam fuiſſe in Rot. Rom. deciſum refert Farinac. deciſ. 206. 210. & 596. Seraph. deciſ. 508.

CAVSÆ.

1 *Euidens in alienationibus rei Eccleſiæ vtilitas requiritur, & ipſa eſt cauſa finalis alienationis, & num. 7.*
2 *Quænam dicatur euidens vtilitas.*
3 *Quot modis euidens appellatur, vel non.*
4 *Vtilitas per quem eſt probanda.*
5 *Quæ ſit vera ratio præſumendi vtilitatem, vel damnum.*
6 *Quænam ſit ratio, vt vtilitas euidens per alienantium dictum non probetur.*

1 PRo cauſa Summus Pontifex euidentem exigit vtilitatem, & in noſtra materia euidens dicitur vtili-
2 tas, quæ ita clarè, & manifeſtè apparet, vt de ea dubitari non poſſit Bellam. in c. fine except. 12. q. 2. Barb. conſil. 40. col. 1. Roland. conſ. 15. vol. 1. Item illa, quæ omnibus patet, & quando nulla tergiuerſatione celari poteſt. Menoch. in addit. ad lib. 2. de arbitr. iudic. c. 172. n. 22. Mandoſ. in noſtris terminis loquens in praxi ſignaturæ gratiæ, ſi in euidentem, in princ. verſ. hæc verba. Neque ſufficit vtilitas, ſed euidens requiritur, Præp. & Bellam. in c. 1. de reb. eccleſ. non alien. in 6. Bald. conſil. 156. l. 1. Caſſan. in conſuet. Burgund. rub. 9. n. 12. reſpon. 310. Rodoan. rub. 19. de cau. vt lit. n. 82.
3 & ſeq. Tandem euidens dicetur vtilitas, quando bona fuiſſent aquoſa, ſiluoſa, ſterilia, inundata, & infructuoſa, vt poſt infinitos tradit Caual. omninò vid. deciſ. 45. n. 31. part. 1. Seraph. deciſ. 29. lib. 1. Copin. dec. 37. qui concludit, tunc dici euidentem vtilitatem, quando maior eſſet expenſa, quam redditus, ſi eccleſia illa bona retinere vellet, & inſuper dicit conſiderandam eſſe vicinitatem bonorum habitationi Rectoris Monaſterij, vel Eccleſiæ, vt ipſorum vtilitas, vel inutilitas haberi poſſit, vt voluit pariter Turrecrem. in c. terrulas 12. q. 2. & Ann. cit. conſ. 38. n. 9. vol. 1.

Ampliatur primo, vt euidens Eccleſiæ vtilitas dicatur illa tantummodo, quæ non dubia, ſed euidens, clara, & indubitata eſt, Corn. cõſ. 243. lib. 2. Menoch. cõſ. 29. lib. 2. & fuit deciſum in Rota in vna Romana inualiditatis cenſus, 24. Maij 1591. * coram Pamphilio, in qua Domini dixerunt, ex impoſitione vnius cenſus, vt alter omnino ſimilis extinguatur, non dici eccleſiam effectam melioris conditionis, dicitur enim euidens vtilitas Eccleſiæ, ideſt manifeſta, & notabilis, Prob. in c. vnico, de cleric. non reſid. in 6. & proinde modica vtilitas Eccleſiæ pro nihilo reputanda, Balb. deciſ. 22.

Amplia ſecũdo, vt non dicatur euidens eccleſiæ vtilitas, cum dantur in emphyteuſim bona pro eodem pretio, quo æſtimata fuerint, & ob id alienari non poſſunt, Caual. cit. dec. 45. n. 46. vbi concludit, quòd debet eſſe pretiũ maius, vel aliquid eccleſiæ donari, & quod conditio debet eſſe melior, quam antea. Barb. conſ. 12. nu. 20. lib. 3. & in ſpecie Maria. Caniſ. in ſuo conſ. vni. adiecto poſt Dec. Caual. p. 1. n. 132. Hinc voluit Imol. in c. ad aures tit. noſtro, nõ ſufficere, quod detur æquiualens pretium, quia alienatio erit eccleſiæ damnoſa, ex quo vtili dominio priuatur: vt fuit in Rot. reſolutũ in vna Roman. bonorum 12. Dec. 1599. coram Cantuccio: & data re ęquiualente eccleſiæ, non dicitur cõſtare de vtilitate, ſed de damno, vt poſt Dec. in conſ. 142. tradit Rodan. loc. cit. n. 173. Rimin. Iun. conſ. 233. lib. 3. Immò res eccleſiæ, quæ alienatur ex cauſa vtilitatis, debet eſſe inutilis non ſolum re, ſed etiam ſpe, vt poſt Bal. cõſ. 156. n. 1. lib. 1. tradit Caualc. dec. 46. n. 26. par. 1

Ampliatur tertio, vt non poſſit probari euidens Eccleſiæ vtilitas, nec bona ipſius alienari, quando adſunt fructus pro ſatisfactione, nam licet Prælatus poſſit fructus Eccleſię pro ſe retinere, hoc procedit quando non ſubeſt neceſſitas alienandi, alias debet ex fructibus,

Digitized by Google

bus,ſi poteſt,prouidere,non autem bona eccleſiæ alienare Socc.conſ.29.lib.1.poſt Abb.in c.nulli,tit.noſtro, & fuit deciſum in Rot. Rom. in vna Auximana bonorum primo Februarij 1500. & in vna Placentina bonor. primo Nouembris 1580. coram Seraphino.

Amplia quarto; vt in alienatione rerum eccleſiæ,& gratia ſi in euidentem, vel confirmatione Apoſtolica Summus Pont.nil aliud intendat,niſi euidentem eccleſiæ vtilitatem; ideo confirmatio non dicitur ſubreptitia, ſi narretur terras nunc eſſe ad culturam redactas, quæ multò antea cultæ fuerunt; ſufficit enim adeſſe vtilitatem euidentem,quæ eſt cauſa finalis, & ita fuit deciſum in Rot.Rom.domus,2.Nouembris 1588. coram Bubalo,& iterum in dicta Auximana.

Amplia quinto,vt huiuſmodi euidentia debeat conſtare aliter, quam per publicam ſcripturam, Anch. in clem.1.4.not. tit. noſtro, Rodoan. in eiuſdem nominis tractatu,rub.19. nu. 130. Immò licet Commiſſarij declarauerint, ceſsiſſe in euidentem eccleſiæ vtilitatem, & pro ipſis præſumeretur,tamen poterit probari contrarium,vti tradũt Inn.in c.dudum, tit.noſtro,Gemin. in c.ſine exceptione.22.q.2.Panor.conſ.41.lib.1.Dec. conſ.133.& 142.Iaſ.conſ.55.lib.1.Gemin.conſil.48.&

4 latiſsimè Rim.Iun.conſ.233.vol.3.Hæcque vtilitas eccleſiæ, nedum non præſumitur, ſed eſt probanda per eum, qui in illa ſe fundat, & ſic per conceſsionarium, ita Scarlat.inter quæſt.Anch.53. num.3. Rebuff. in ſuo tract.n.75.& Caual.d.deciſ.46.n.14.par.1.& Ann.cit. conſ.n.29.cum ſit quid facti,vt poſt Ioan.Bapt.Ferret. in conſ.248.n.10.&ſeqq.& in conſ.294.n.fin.vol.2.tradit Menoch.in præalleg. c.172. n.22.& licet præſumatur pro decreto,non tamẽ præſumitur,quod adſit euidens vtilitas,vt in ſpecie tradit Borgn.dec.45.num.52. maximè quando non apparet,quod præceſſerit cauſæ

5 cognitio,Caniſ.citat.conſ.n.281.& ratio eſt,quia quãdo integralis forma non eſt ſeruata, non præſumitur vtilitas eccleſiæ,ſed damnum,ita poſt Bal.in l.quicunque,C.de ſeru.fugit.tradit Auẽdan.de exequen.mand. par.1.c.4.n.51.Subamplia,vt nec euidens vtilitas probetur per alienantium aſſertionem, Fed.de Sen. conſ. 224.Rebuff.de alien.rer.eccl.n.75. Bart. in l.ſi fortè,ff. de caſtr. pecul. & fuit deciſum in Rota in vna Auerſa-

6 na tenimenti 7.Iunij 1591.coram Lancellotto. Ratio, quia vtilitas in præſenti materia, nedum debet eſſe euidens, ſed euidenter probari, vt fuiſſe deciſum teſtatur Polid. Ripa deciſ. 394. & nedum exigitur vtilitas poſitiua,ſed etiam abnegatiua, idem in deciſ.395.

7 Amplia ſexto, vt euidens vtilitas dicatur cauſa finalis alienationis bonorum eccleſiæ, & ſubreptio, quæ circa ipſam cauſam verſatur tantũ attenditur.Seraph. deciſ.508. Non tamen dicetur cauſa ſufficiens alienationis bonorum eccleſiæ ex eo, quod domus ſit ruinoſa, ſi cum parua impenſa reparari poteſt. Rot. in vna Romana domus, 16. Februarij 1604. coram Seraphino, vt patet in eius deciſ.1490.

Vtilitas eccleſiæ in alienatione, quo tempore ſit attendenda.

RESOLVT. I.

1 *Vtilitas eccleſiæ,tempore contractus alienationis factæ eſt conſideranda.*
2 *Tempus calamitoſum quale ſit.*
3 *Alienatio facta tempore belli an valeat.*
4 *Quod tempus in contractu emphyteutico attenditur.*
5 *Perfectio ſcripturæ quando dicatur.*

1 RESpondetur, vtilitatem iuxta communem,& magis receptã ſententiam eſſe conſiderandam tempore contractus alienationis factæ, vt tradũt DD.in l.2.vbi Cagnol.n.213.C.de reſcindẽd.vend.Calder.cõſ.5. de rer.permut.Ruin.conſil.35.in fin.lib.1.facit cap.ad aures,vbi Gl.Io.And.& alij tit.noſtro,& in c.cum dilecti de emp.& vend.Rebuf.in ſuo tract.n.75.Pariſ.conſ. 24.vol.4.qui alios adducit,per tex.in l.ſi voluntate,C. de reſcind. vendit. & fuit deciſum in Rota in vna Anconitana terrarum 13.Iunij 1578.coram Seraphino,& in vna Romana caſalis 6. Apr. 1576. coram Cantuccio,vt in deciſ.diuer.18.p.2.& in vna Bonon.bonorum 16. Iunij 1595. coram Mellino, & in eadem 27.Maij 1697. coram Arrigonio, Guid.Pap. deciſ.140.

2 Intellige primo,vt intelligatur de tempore regulari, & ordinario,ſecus ſi tempus ſit calamitoſum,vt peſtis vel belli,quo res minoris valebat,l.pretia rerum, ff.ad l.Falcid.Caſtrenſ.conſ.109.col.1.verſ.nec obſtat,lib.1. Imol.Alex. & Hercul.in d.l.pretia rerum, in vlt. not. Aret.in §.ſi quis agens,n.1.& 4.vbi Iaſ.n.6. de action. & fuit deciſum in Rota in vna Romana caſalis Turricellæ, 20.Maij & 28.Iunij 1578. coram Cantuccio, vt in deciſ. diuerſ.65. n.7.& 8. & deciſ.78. part.2.

3 Vnde non ſubſtinetur alienatio facta de tempore belli,quo eccleſia parũ percipiebat,Cuman.in d.l.pretia rerum.n.5.Afflict.deciſ.87.n.3. Gram.deciſ.76.nu. 13.Carroc.dec.29.not.diuerſ.cit.dec.65.n.7.p.2.&fuit dictum in vna Papien.fructuum 1.Iunij 1578. coram Bubalo,& in Papien. bonorum 23.Ianuarij corã Blanchetto; declara hoc procedere, quando alienatio eſſet facta inſpecto valore de tempore belli, ſecus ſi pretio, quo ante bellum currebat, vt fuit dictum in cauſa Romana domus in Burgo 30.Martij 1590.corã Mantica.

4 Limita ſecundo,non procedere in cõtractu emphyteutico,in quo nõ tẽpus contractus, ſed confectæ ſcripturæ attendi debet, vt fuit dictum in vna placentina bonorum 13.Iunij 1583. coram Seraphino,& eſt deciſ. 607.eiuſdem,ſiquidem contractus emphyteuticus requirit ſcripturam, Iaſ.in l.1.C.de iur. emphyt. Afflict. dec.72.per l.contractus,C.de fide inſtrum.& perfectus

5 tunc dicitur,quando redigitur in inſtrumentũ,Theſau. deciſ.Pedem.197.Ant. Fab.de ciſ.15. C.de fide inſtr. & ideo ſufficit verificare,quod eo tẽpore euidẽs adfuerit vtilitas,nam attendi debet tẽpus,quò actus perficitur. Bal.in l.ſi quis eũ,§.ſi ſuo in 3.not.ff.de vulg. & pupil.

An emens rem Eccl. cum euidenti vtilitate, teneatur probare pecuniam verſam in Eccl. vtilitatem.

RESOLVT. II.

1 *Emptor de conuerſione pretij rei alienatæ propter vtilitatem eccleſiæ euidentem docere non tenetur, maximè quando pretium fuerit actualiter depoſitatum, & quomodo dicatur depoſitum actuale factum, num.ſeq.*
3 *Emptor tenetur probare, pecuniam eſſe verſam in cauſam expreſſam, quando alienatio eſt facta vrgente neceſsitate,& quid in mutuo,& depoſito vide n.5.& 6.*
4 *Alienatio facta pro cenſu extinguendo, dicitur facta cauſa vtilitatis, non autem neceſsitatis.*
7 *Emptor in venditione facta pro ſoluendis Eccleſiæ debitis, tenetur probare pecuniam eſſe verſam in Eccleſiæ vtilitatem,ac etiam quando contractus eſt initus cum non habente mandatum ab Eccleſia,num.ſeq.*

1 COmmunis eſt ſentẽtia DD. in c.1.de depoſ. quod emptor de conuerſione pretij rei alienatæ propter Eccleſiæ vtilitatem, nullo modo docere tenetur, Dec. conſ.36. nu.8.& 330.n.3. Crot.conſ.4.nu.6.lib.1. Aret. in l.ciuitas, nu.6.ff.ſi cert.pet. Menoch. conſilio 375. num. 12. lib. 4. Rota in cauſa Anconitana terrarum 13.Iunij 1578. coram Seraphino, & in Romana deuolutionis domus de Pincionibus 17. Nouembris 1581.coram Rubeo,vt patet in deciſ.162.lib.2.diuerſ. Piſana bonorum, 8.April.1585. coram Viccomite, Auximana bonorum, 13. Maij 1585. coram Rubeo, & in

& in eadem 15. Nouembris coram Robuſterio. Volaterana bonorum 28. Nouembris 1596. coram Blanchetto, Romana caſalis, 7. Iunii 1591. coram Gipſio Florentina bonorum, 7 Maii 1590. coram Pamphilio, Romana caſalis 21. Maii 1565. coram Scraphino: & iterum Rot. in vna Rom. cenſus de Romulis, 18. Iunii 1599. coram Penia, & facit docto. Molin. de Hiſp. primog. lib. 4. cap. 4. à num. 20. vſque ad 24. ſecundum quod refert. Gratian. lib. 1. diſcept. forenſ. cap. 45. num. 35.

Amplia, ſi pretium fuit actualiter depoſitatum, Dec. conſ. 36. num. 8. Rot. in cauſa Anconitana bonorum, 13. Nouembris 1577. & 13. Iunii ſup. d. 1578. coram Seraphino, Florentina caſalis, 7. Maii 1590. co-
2 ram Pamphilio: & quomodo dicatur factum actuale depoſitum, vide in Romana cenſus 27. Iunii 1590. & 26. Ianuarii 1591. coram Bubalo, Romana caſalis, 7. Iunij 1592. coram Gipſio, & in Anconitana terrarum 13. Nouembris 1576. coram Seraphino, & eſt deciſio eiuſdem 349.

3 Limita, & primo conclusionem principalem procedere in alienatione facta ex cauſa vtilitatis, ſecus in ea quæ fit neceſſitatis cauſa, quia tunc emptor tenetur probare pecuniam verſam in cauſam expreſſam, Inn. n. 10. Ant. de Butrio. n. 4. in cap. 1. depoſ. Abb. in cap. quod quibuſdam de fideiuſſor. Anton. de Rodulf. in cap. ſine exceptione, num. 168. 12. q. 2. Rebuff. in ſuo tractat. num. 40. Bal. in Auth. hoc ius porrectum, num. 7. & Caſtrenſ. num. 5. & 8. Cod. de ſacroſant. Eccleſiis Couarr. var. reſol. lib. 2. cap. 17. nu. 3. Rota in d. Rom.
4 cenſus 29. Ianuarii 1591. coram Bubalo, vbi quod alienatio facta pro extinguendo cenſu, dicitur cauſa vtilitatis facta, non autem neceſſitatis, optimè Gratian. in præalleg. cap. 45.

5 Limita ſecundo in depoſito, Butrig. in d. c. 1. col. 4. verſ. fallit ſecũdo. vbi alii de depoſito Barb. in d. Auth. hoc ius porrectum, num. 14. & ibi Bald. numer. 7. & Caſtr. iiſdem num. Aret. in d. l. ciuitas, num. 8. ff. ſi cer. pet. & ita practicari voluit Balb. deciſ. 22. & Rota in cauſa Auximana bonorum, 13. Maii 1585. coram Rubeo.

6 Limita tertiò in mutuo, Butrig. in d. c. 1. col. 4. d. verſ. ac Bartol. Bald. & Caſtr. ac Aret. in locis paulò ante citatis, Rebuff. de alien. rerum Eccleſiæ, n. 38. & Rota in cauſa Anconitana terrarum, 13. Iunii 1578. coram Seraphino, d. Auximana bonorum 3. Maii.

7 Limita quartò in venditione facta pro ſoluendis debitis Eccleſię, Inn. in d. c. 1. verſ. vel fortè de depoſ. Abb. in d. c. quod quibuſdam, de Rodul. cit. c. ſine exceptione nu. 168. Bal. Caſtr. Aret. locis cit. & Rebuff. d. tract. n. 4. Couar. loco cit. n. 3. Rota in dicta Anconitana terrarum 13. Iunii 1578. coram Seraphino, Auximana bonorum 13. Maii 1585. coram Rubeo, Romana cenſus 23. Ianuarii 1591. coram Bubalo, & vide in eadem 23. Iunii 1590. coram eodem. Sublimata, niſi aliter ſit conuentum, Rota in d. Rom. cenſus 23. Ianuarii 1591. coram Bubalo. Item limita, quando contractus initur cum particulari de Eccleſia non habente adminiſtrationem, vel mandatum, Butri. in d. cap. 1. & de articulo latè Gratian. lib. 1. diſcept. forenſ. cap. 45.

Pretium fuiſſe conuerſum in vtilitatem Eccleſiæ, quomodo probetur.

RESOLVT. III.

1 *Confeſſio Prælati ſola vtilitatem non probat, niſi concurrentibus coniecturis, & quæ dicantur coniecturæ in hac materia.*

2 *An probatio cum Prælati confeſſione per coniecturas ſit ſufficiens, vt intelligatur pretium fuiſſe verſum in Eccleſiæ vtilitatem.*

PRobatur coniecturis, concurrente Prælati confeſſione, Bartol. & alii in l. Ciuitas ff. ſi cert. petat. vbi Aret. ſub. n. 4. idem Bartol. in Auth. hoc ius porrectum num. 17. vbi Bald. n. 8. C. de ſacroſan. Eccleſ. Natt. conſ. 545. nu. 20. Bald. in l. 1. in fi. C. ſi aduer. cred. Rimin. col. fi. verſ. ex quo colligitur, Dec. nu. 10. Alciat. nu. 6. ff. ſi cert. pet. in d. l. Ciuitas, Caſtr. conſ. 338. num. 2. lib. 1. Menoch. conſ. 375. num. 12. lib. 4. & de arbitrarijs caſu 432. nu. 33. lib. 2. vbi ponit coniecturas, Rota in cauſa Romana deuolutionis domus de Piccionibus 17. Nouembris 1581. & 12. Februarii 1582. coram Rubeo, vt patet in deciſ. 162. & 38. lib. 2. & Romana Caſalis Palazzotti 29. Maii 1587. coram Robuſterio.

1 Addo, quod ſola Prælati confeſſio non probat verſionem in cauſam expreſſam abſque adminiculis. Bald. in d. Auth. hoc ius, & in conſ. 90. vol. 1. Card. in clem. 4. q. 39. de reb. Eccl. nõ alienãd. Bald. in l. ſi ſeruo C. quod cum eo, Mynſing. conſ. 30. n. 13. & ſeq. & ita practicatur. Rota in cauſa Rom. de Piccionibus 22. Februarij 1582. coram Rubeo, & facit deciſ. 258. lib. 1. diuerſar.

Inter coniecturas, optima eſt, quæ reſultat ex antiquitate temporis. Crau. de antiquit. temp. p. 2. cap. 17. n. 13. & Iacob. Thoming. deciſ. 22. Item quod negotium fuit tractatum coram Generali ordinis, quod ſufficere videtur, vbi concurrit debitum præexiſtens, & ſequens debiti ſolutio, vt Bartol. Bald. & reliqui locis cit. Item plures ſolutiones factæ debiti, quæ non multum diſtãt à ſumma iuſti pretii, & ita fuit dictum in Rota Rom. in d. deuolutionis domus 12. Februarii 1582. coram Ru-
2 beo, ſed Rebuff. de Alienat. n. 41. aſſerit, communem eſſe opinionem authoritate Socc. in conſ. 15. vol. 1. quod nõ ſufficiat probare per coniecturas, puta quod tempore contracti mutui, Eccleſia indigebat, ſed realiter probari debet; verum eius opinio intelligitur de friuolis coniecturis.

An ex temporis diuturnitate præſumatur interueniſſe decretum commiſſariorum.

RESOLVT. IV.

1 *Diuturnitas temporis efficit, vt omnia præſumantur ſolemniter acta.*

2 *Diuturnitas temporis non ſufficit, & quare in propoſito caſu.*

3 *Quæ requirantur ad præſumendum, decretum commiſſariorum interueniſſe in alienatione rei Eccleſiæ.*

POnatur caſus, quod appareat de ſupplicatione, & petitione prædicti aſſenſus Apoſtolici, ac de commiſſione facta à Papa delegatis ad confirmandam ſi in euidentem, &c. & de ipſa confirmatione, ſeu commiſſariorum decreto ſubſecuto non conſtet, num ex temporis diuturnitate illud interueniſſe ſit præſumendum.

1 Pro interuentu decreti facit, quia ex diuturnitate temporis omnia præſumuntur ſolemniter acta, vt eſt communis opinio ſecundum Dec. & alios in l. 1. C. qui admit. Iaſ. poſt alios in l. ſciendum ff. de verb. obligat. Cor. conſ. 284. volum. 4. Bald. in conſil. 511. col. 2. vol. 2. vbi conſuluit, alienationem bonorum eccleſiæ præſumi ſolemniter factam ob temporis diuturnitatem, & quaſi poſseſsionem Gramat. deciſ. 90. Cacher. dec. 74. Graſſ. conſil. 2. tit. noſtro vol. 1. ſequitur Menoch. conſ. 90. n. 30. & ſeq. vol. 1.

Quidquid tamen præfati dicant, ego in facti contingentia iudicarem contrarium, nempè. quod niſi appareat omnia contenta, & mandata per Papam in huiuſmodi reſcriptis Apoſtolicis commiſsis iudicibus dele-
2 gatis per ipſos verè fuiſſe executa, ad illa præſumenda temporis diuturnitas non ſufficiat, quia talis præſumptio non eſt iuris, & de iure, ideò cõtra ipſam probatio in con-

in contrarium admittitur, Butr. Abb. & reliqui in cap. quoniam contra de probatio. Rurſus requiritur, vt ex ũ diuturnitate temporis interueniat ſcientia, & patientia illius, qui conſentire debeat. ita declarat Alex. conſil. 218. vol. 6. & conſil. 17. col. fin. conſ. fin. vol. 4. conſil. 94. vol. 2 Iaſ. conſ. 176. vol. 2. Barbat. conſil. 35. vol. 2. Immò eſſet maxima præſumptio ſecundum Quaran. quod commiſſarij noluiſſent decretum interponere, eò quod non inueniſſent expoſita in ſupplica-
3 tione verificari; verum ſecundum eundem; vbi cum temporis curriculo concurreret etiam iuſtitia contractus, & euidens Eccleſiæ vtilitas, continuatio poſſeſſionis cum canonis ſolutione, ſcientia & patientia cuiuslibet rectoris ſucceſſoris aliter eſſet reſpõdendum.

Euidens Eccleſiæ vtilitas in alienatione rei ſolitæ alienari quo tempore inſpiciatur.

RESOLVT. V.

1 *Res ſemel alienata cum requiſitis, perpetuò alienabilis abſque ſolemnitate efficitur.*
2 *Tempus, quo fit alienatio eſt inſpiciendum, & quid in noua rei emphyteuticæ conceſsione.*
3 *Declara vt num. 3.*

1 QVamuis res ſemel alienata cum ſolemnitate, efficiatur perpetuo abſque ſolemnitate alienabilis, Garz. qui plures allegat deciſ. 99. vtilitas euidẽs tamen ſemper, & quocunque tẽpore exigitur, ſiue requiritur ex deciſ. Rauden. 23. & propterea in præſentiarũ
2 quæſtionis eſt, quo tempore inſpiciatur; Nonnulli tenent inſpici tempus, quo fit alienatio: non autem quo cœpit res alienari primo loco, & hi ſunt Rubin. deciſ. 57. vol. 1. Ioan. Gall. deciſ. 29. diuerſ. Franc. Rot. diuerſ. deciſ. 582. p. 1. in princ. per tex. in extrauag. ambitioſe, & c. 2. de feud. Cæſar de Graſſis deciſ. 4. de locat. vbi refert fuiſſe deciſum in noua conceſſione rei emphyteuticæ debere adeſſe euidentem Eccleſiæ vtilitatẽ tempore vltimæ conceſſionis ſeu nouæ, & non ſufficere adfuiſſe in antiqua conceſſione, & ita pluries fuiſſe deciſum in Rota, teſtatur idem de Graſſ. deciſ. 5. de rebus eccl. non alien. & fuit dictum in cauſa nullius Caſtri montis 9. Martij 1580. coram Brauo, & Romana domus 29. Nouembris 1587. coram Blanchetto.
3 Declara illud procedere quando prima cauſa conceſſionis ceſſat, ſecus verò, quando illa duraret, vt declarat Abb. in cap. vt ſuper n. 11. verſ. ego crederem, de reb. eccl. non alien. Cæſar de Graſſ. deciſ. 4. num. 17. & ſeq. tit. noſtro Balb. deciſ. 29. num. 15.

An in alienatione rei Eccleſiæ ſi in euidentem, rectoris alienantis citatio requiratur.

RESOLVT. VI.

1 *Citandus eſt rector in rei Eccleſiæ alienatione, & quid ſi eſſet præſens num. ſeq. & quid ſi ipſe Summo Pontifici ſupplicaret num. 4.*
3 *Iudex habens poteſtatem extraiudicialiter ſe informandi, rectorem citare non tenetur.*

1 RESpondetur rectorem alienantem citari neceſſe eſſe, licet non comparuerit, & fuerit indefenſus Rot. in cauſa Roman. Caſalis 26. Maij 1567. coram Oradino, & facit deciſ. 95. lib. 2. diuer. & iterum Rota in cauſa Corneri reſciſſionis contractus 16. Ianuarij 1590. coram Orano, & in vna Rom. alienationis 27. Februarij 1587. coram Blanchetto.
2 Limita primo, vbi rector eſſet præſens, quia tunc citandus non eſt, Iaſ. qui dicit communem in rubr. ff. de in ius vocan. Bal. in c. fin. de dol. & contum. Bar. in l. quid ego §. denũciaſſe ff. de adult. quod procedit etiã, ſi citatio pro forma requireretur Iaſ. in l. 1. n. 75. ff. de lib. & poſthum. licet præſens in iudicio præſumatur, quod fuerit citatus, Barb. deciſ. 504. Gabriel de citat. concl. 1. nu. 396. Rota in cauſa Anconitana bonorum 2. Martii 1584. coram Bubalo, Auximana bonorum 3. Maii 1585. coram Rubeo.
3 Limita ſecundò, quando Iudex commiſſarius, poteſt ſe extraiudicialiter informare, Abb. conſil. 41. num. 1. verſ. ex quibus verbis, lib. 1. Felin. conſil. 13. nu. 7. & ſeq. Monal. conſil. 112. lib. 2. Rot. in cauſa Rom. domorum 20. Maii 1580. coram Lancellotto.
4 Limita tertio, quando rector ſupplicaret Papæ, Pariſ. conſil. 111. num. 10. vol. 4. Rota in cauſa Caſalis 6. Martii 1567. coram Oradino, Romana domorum 20. Maii 1580. coram Lancellotto, Cortonenſis reſciſſionis contractus 26. Ianuarij 1590. coram Orano, & in deciſ. quotid. 95. lib. 2. Amplia hanc limitationem procedere, etiam ſi adeſſet clauſula, vocatis vocandis, quia intelligitur de aliis, quàm de ipſo rectore, qui eſſent vocandi. Rota in dicta Romana domorum 20. Maii 1580. coram Lancellotto, & d. Cortonen.

Contractus in Eccleſiæ vtilitatem initus, non ſeruatis ſolemnitatibus, an ſuſtineatur.

RESOLVT. VII.

1 *Alienationis contractus rei Eccleſiæ, initus in eius vtilitatem abſque ſolemnitatibus, tenet, & quare num. ſeq.*
2 *Contraria opinio eſt magis recepta, & quare, etiam ſi fiat ex neceſſitate æris alieni ſoluendi.*
4 *Emptor tuta conſcientia res Eccleſiæ abſque ſolemnitatibus alienatas in euidenti vtilitate detinere poteſt, donec contractus in foro exteriori ob defectum ſolemnitatum caſſetur.*
5 *Nullitas contractus à quo allegari debet.*

1 RESpondetur, in hac quæſtione duas reperiri DD. ſententias; prima eſt affirmãtium, inter quos ſunt Dec. in cap. 1. prima lect. num. 71. de conſtit. & ibi addentes in verbo contentioſa; & in c. quæ in Eccleſiarum, num. 28. tit. noſtro, Rebuff. in eiuſdem nominis tractatu num. 34. Rodoan. q. 20. & 51. cap. 7. Nauar. in comm. ſub num. 17. Ant. Gabriel alios cumulans lib. 3. comm. opin. tit. de reb. Eccleſ. non alien. concl. 1. Maſcard. de probat. concluſ. 75. referens hanc eſſe magis communem, & veriorem opinionem, Afflict. in conſt. diuæ memoriæ num. 66.

Contrariam tamen opinionem tenuerunt Sarmient. de reddit. Eccl. par. 1. cap. 23. & 24. Rauden. de Analog. cap. 38.

Primæ opinionis fundamentum eſt, quia in caſu illo interuenit finis ſeu effectus ad quem reſpiciunt iura
2 ſolemnitates requirentia in alienatione rei Eccleſiæ, cum ſint inuentæ ad euitandas deceptiones Rebuff. conſ. 19. n. 13. & conſ. 10. & 11. nu. 9. & ſeq. poſt Alber. Brun. in tract. de form. & ſollem. act. Rub. de cauſ. & ſollem. ob cuius rationis efficaciam, eandem opinionem tenuit Roder. tom. 1. q. regul. quæſt. 27. art. 9.
3 Verum quidquid præfati DD. aſſeruerint; hodie in praxi contraria ſeruatur opinio, & ita in iudicãdo teneas, & ſecundùm illam iudicaſſe Conſ. Neapol. teſtatur de Franch. deciſ. 35. cuius ratio eſt quia alienatio rei Eccleſiæ duo copulatiuè requirit, vt valeat, nempè cauſam, & ſolemnitatem, Magon. deciſ. 69. nu. 4. Rota Florent. Guid. Pap. deciſ. 149. Ioſeph. Lodou. deciſ. 93. Rot. Peruſ. Caual. deciſ. 16. num. 27. & ſequent. de contractib. lib. 1. nec vnum ſine alio ſufficit, vt tenuit Rota in vna Placen. bonorum 7. Apr. 1581. coram Seraphino, & Rom. deuolutionis 28. Maii 1582. coram Rub. & in Piſana bonorum 30. Decembr. 1584. coram

Can-

Cantuccio, & in ſabinen. ſiluæ 19. Decembris 1588. coram Seraphino, & in Senen. præd.8.Octobris 1584. coram Pamphilio: Romana inualiditatis cenſus 24. Maii 1591. coram eodem, Mediolanenſis reſciſſionis permutationis 10. Ianuar. 1597. eodem, & Mediolanenſis bonorum 7. Februarij, & tandem Miſſinger. conſ. 30. num. 35. & ſequen. hinc fit vt alienatio rei Eccleſiaſticæ facta abſque ſolemnitate, inualida ſit & reuocanda; Farinac. in deciſ.203. licet facta ſit ex neceſſitate ſoluendi æris alieni idem cit.deciſ.Balb.deciſ. 21. & deciſ.210.

4 Declara primo quod licet defuerint ſolemnitates iuris poſitiui, dummodo iuſta cauſa interuenerit, tuta conſcientia poterit quis res Eccleſiæ detinere, donec contractus in foro exteriori caſſetur ob defectum ſolemnitatum, vt præter Sarm.in tract.de redit. Eccleſ. par.1.cap.2.nu.6.& 7. voluerunt etiam Abb.in cap.1. in fin.de reſtit.in integ.Nauar. in Comm.de ſpol. cler. §.2. ſub nu.6.Rodoan.q.46. num.4.& ſeq.& Rodriq.d. q.27.art.10.

Declara ſecundò quod ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, ſi Eccleſia, in cuius fauorem ſolemnitates ſunt introductæ, hoc vellet, eique placebit, adeò, quod hæc nullitas non poſſit ab alio allegari, quàm ab ipſa Eccleſ. Inn. cuius dictum ſequuntur Hoſt. & Zabarell. alijque in cap. in princ. de ijs, quæ fiunt à præl. ſin. conſ.cap. Panor.in c.diuerſis fallaciis n.7.de cleric.coniug.Dec.in cap.quæ in Eccleſ. n.101. in fin.de conſtit.Rot.Rom.in deciſ.diuerſ.133.n.11.& ſeq.vol.2.& 262.num.9.par.1. ita quod, ipſa volente ſtare contractui, non poteſt eius aduerſarius dicere contractum nullum, Menoch.alios allegans,in add.ad caſ.172.num.62.& infra Card.Puteus deciſ.310.lib.1. & 365.n.5.lib.2.& fuit dictum in vna Peruſ.reſciſſionis contractus 24.Februarii & 18.Maii 1588.coram Blanchetto; Rom.domus 4.Decembris 1592. coram Mantica, Rom. cenſus 10.Decemb. 1590. coram Mellino Vliſſibonenſ.nullitatis locationis 1.Iulij 1596. coram Pamphilio, & ad materiã præſentis limit. vide Amod. à Pont. in Comm.ad tit. qui feud.dar. poſſunt nu.148.

An contra Decretum commiſſariorum admittatur probatio in contrarium.

RESOLVT. VIII.

1 *In dubio pro decreto commiſſariorum præſumitur.*
2 *Probatio in contrarium aliquando admittitur, & quomodo probetur vſque ad finem.*

1 Licet in dubio præſumatur pro cõmiſſariorum decreto, & ſic quòd euidens fuerit vtilitas arg. tex. in l.Neſennius §. Caia, & quod ibi notatur ff.de euict. Curt.conſ.23. Mohedan.deciſ.12. de ſentent.& re iud. Balb.deciſ.21. & fuiſſe deciſ. teſtatur Seraph. deciſio. 1073. limitatur multis modis, & Primò vt poſsit pro-
2 bari contrarium eius, quod ipſi firmauerunt circa euidentem vtilitatem Inn.in cap. dudum tit.noſtro Gem. in cap.ſine exceptione 12.q.2. Abb.conſ.41. volum.1. Dec.conſ.142.& 133. Iaſ.conſ.155.vol.1.Gemin.conſ. 48.Riminal. Iun. conſ.233.num.120. Rodoan.de cau. vtilitatis num.162. Rota diuerſ.deciſ.178. num.3.vol. 2.præſertim, quando iſtud contrarium oſtenderetur ex actorum inſpectione; Alciat.de præſumption.regul. 3.præſumption. 10. lim.4.

Volens verò probare contrarium oneratur grauiori probatione, ita vt requiratur probatio valdè clara per teſtes valde graues, Alex. de Neuo conſ.30. nu.3. Rot.diuerſ. 21. vol.2.

Limita ſecundò, quando appareret, quod non fuerit formæ congruitas ſeruata, quia tunc pro decreto non præſumitur Bal. in l.quicunque, C. de bon. quæ lib. & conſil.23.vol.1.Iaſ.conſil.122.vol.3.Ann.conſil.38.nu. 31.vol.1. Auend. de exequen.mand.par.1.cap.1.

Limita tertiò quando dubitatur ſi precesſerit cauſę cognitio, quia ſi de cauſa non eſt maturè cognitum, ſed per nimiam accelerationem ad decreti interpoſitionem eſt deuentum tunc probatio in contrarium admittitur Simoncel. in tract. decret. lib. 3. tit. 7. inſpect.3.nu.47.cum aliis, quos cumulat Menoch. conſ. 30.vol.1.& in tract.de præſum.lib.2.præſum.75.n.35.

An defectus euidentis vtilitatis in alienatione rei Eccleſiæ poterit à Tertio allegari.

RESOLVT. IX.

1 *Inutilitas ſeu defectus ab Eccleſia, non autem ab alio eſt alleganda.*
2 *Quid ſi actio eſſet popularis, & quid ante actum conſumatum, & etiam, quando Eccleſia dicit, quod pro parte valeat, & pro parte non num.3. & 4.*

1 Defectus ſolemnitatis, atque euidentis vtilitatis non poteſt ab alio, quàm ab Eccleſia allegari, ex late traditis per Abb.in cap. diuerſis fallaciis, nu.5. de cler. coniug. Felin. in cap.ad noſtram n.13.& ſequent. de iur. iur.Ruin.conſ.33.num.31. lib.1.Crot.conſ.119. num.7. Corn.conſ. 121.volum.2.Rodoan.quæſt.47.& 58. & fuit reſolutum in Rota Romana in vna locationis 4.Decembris 1592. coram Mantica, & iterum per Seraph. deciſ.374.

Amplia, vt nec conductor rei Eccleſiaſticæ ad enitandam ſolutionem penſionis poſsit excipere requiſita in alienationem penſionis poſsit excipere requiſita in alienatione defeciſſe, Inn.Abb. & reliqui in cap.1. de his quæ fiunt, à prælatis abſque conſ. c.Dec.in cap. quæ in Eccleſiarum 5.not. de conſtit.Iaſ.in l.2.colum. 4.verſ.vnum tamen C. de iur. emphyt. faciunt notata per Gloſ. & Bartol. in l.cum hij §. eam traſactionem ff.de tranſact.Bal.in l.neque C.de contrah. ſtipul. & in l.contra ff.de pact.Iaſ.in l.non eo minus verſ. iſtam regulam C.de procur.& fuit reſolutum in Rot.in vna locationis, vt refert Creſcent. deciſ. 1. de locat.

2 Limita primo in caſu, vbi actio eſſet popularis, quia tunc quilibet agere poteſt l.1.ff.De Actio.popul.& fuit reſolutum in Rot.Rom.in vna Oxomen. tranſlationis penſionis 26. Octobris 1592. coram Mantica.

3 Limita ſecundo ante actum conſumatum, quia tunc poteſt opponi defectus ſolemnitatis, etiam inuita Eccleſia Tiraq.de leg.connub. gloſ.8. num.88. cum aliis per Pinellum in l.1.par.3. num.32. verſ. hæc tamen C. de bonis, quæ lib.Balb.deciſ.25.

4 Limita tertio quando Eccleſia vellet pro parte valere, & pro parte dicere nullum, quia non poteſt ex latè congeſtis per Couar.var.reſolut.lib.2.cap.16.ſub.n. 5.Alex. conſ.21. volum.1. Alciat. conſ.17.& fuit reſolutum in Rota in vna Placentina decimarum 2. Iunii 1586. coram Bubalo.

Quę attendenda ſint in conſiderando valore rei Eccleſię.

RESOLVT. X.

1 *Tria inter alia in conſiderando valore rei Eccleſiaſticæ ſunt attendenda, & num.2. & 3.*

In conſiderando valore rei Eccleſiæ, ad hoc vt inſpiciatur an alienatio ſit vtilis; habenda eſt primo
1 ratio pacti, quod melioramenta deuoluantur finita linea, quia cum hoc pactum reſpiciat commodum alienantis, eſt pars pretij l. fundi partem ff. de contrah. empt.Tiraq.de retract. §. 1. gloſ.18. numer.38. & 68. Rota in cauſa Bononien. de Pipinis 20.Maii. 1578.coram

ram de Graſſis, vt patet in deciſ. 136. alias 5. n. 3. de reb. Eccleſ. non alien. & iterum in vna Rom. deuolutionis domorum 26. Maii 1590. coram Pamphilio.

Limita, ſi bona nunquam ad Eccleſiam eſſent reuerſura, vt quia locatio eſſet facta in perpetuum pro quibuſcunque hæredibus, quia tunc pactum illud nullam reſpicit alienantis vtilitatem Dec. conſ. 142. ſub nu. 5. verſ. non obſtat, Corn. conſ. 222. vol. 2. Monaldus conſ. 121. vol. 1.

2 Habetur ratio vicinitatis fluminis, acceſſus bannitorum, vt fuit dictum in vna Bononien S. Apollinaris 2. Aprilis 1582. coram Cantuccio, & patet etiam in deciſ. 720. n. 10. par. 1. Rub. deciſ. 39. nu. 16. & ſequent. Mainard. deciſ. 18. lib 3.

3 Habetur ratio, quod res indigeat reparatione Bald. deciſ. 29. intellige in conceſſione in emphyteuſim perpetuam, Dec. conſ. 142. ſub num. 5. verſ. non obſtat quod dicetur de remiſſione, Rot. diuerſ. d. deciſ. 720. par. 1. & fuit dictum, atque reſolutum in d. Bononien. S. Apollinaris 2. Aprilis 1582. coram Cantuccio, Intellige 2. quando rector non poſſet reparare abſque illius alienatione, Auth. ſi quas C. de ſacroſ. & Rota in d. Apollinaris, & in vna Aſculana locationis 1539. coram Litta.

An alienatio in euidentem Eccleſiæ vtilitatem facta cum requiſitis à Prælato, qui iurauit non alienare, valeat.

RESOLVT. XI.

1 *Iuramentum dandum à Prælato in dubio præſumitur præſtitum.*

2 *Actus factus contra iuramentum cui ius aſſiſtit, tenet, contra faciens verò periurus.*

1 PRælatus iurans non alienare Romano Pontifice incõſulto, iuxta formam traditam in c. ego de iur. iur. quod iuramentum in dubio præſumitur præſtitũ, quamuis de eo non conſtet ad deciſ. Creſcent. 2. de iur. iur. licet intelligatur iuraſſe etiã in caſu alias permiſſo à iure ſecundum commun. DD. opinionem in cap. fin. de Eccl. ædific. & in cap. 1. de reb. Eccleſ. non alienand. in 6. & in cap. 1. de ijs quæ fiunt à prælat. abſque conſ. c. adeo vt plerique DD. loquantur per verbum impeditiuũ poteſtatis, vt non poteſt, non valet, impeditur, vt Lapus allegatio. 30. Bald. conſil. 374. in fine lib. 3. Aug. conſ. 133. in fine, idem Bald. in Auth. hoc ius porrectum C. de ſacroſanr. Eccleſ. Inn. Io. And. & Butri. in d. cap. 1. de his quæ fiunt à Præl. & quam plures; adeò vt per iſta videatur dicendum quod alienatio ſecuta contra iuramentum in caſu permiſſo eſſet nulla, vt velle videtur Signorol. conſ. 61. & Lauren. de Rodul. in cap. ſine exceptione 12. quæſt. 21. verum quidquid ſit, ac præfati DD. aſſeruerint, contraria ſententia per Rot. fuit ſequuta in vna Roman. locat. S. Andreæ coram Piccolomineo ex regula, quod iuramentum eſt præſtitum in

2 caſu, in quo ius non reſiſtit, imò aſſiſtit, ſcilicet in caſu vtilitatis, & actus contra iuramentum factum valet, licet cõtra faciens ſit periurus, vt per DD. in l. ſi ita quis §. ea lege ff. de verb. oblig. eſt caſus in cap. licet de iur. iur. in 6. & in cap. cum contingat eod. Corn. conſ. 372. vol. 3. Monal. conſ. 122. vol. 2. & in caſu noſtro in ſpecie tenet Abb. in cap. intellecto de iure iur. Boic. in cap. vt ſuper, & ibi Card. in §. poſſeſſiones de reb. Eccleſ. non alien. Franch. & Gemin. in d. cap. licet de iur. iur. in 6. Iaſ. in d. §. ea lege ff. de verb. oblig. de mente Lapi. d. alleg. 30. qui dum dicit etiam in caſu vtilitatis nõ poteſt alienare abſque pena periurij quaſi periurium nõ autem actus inualiditatem conſiderat, & hæc opinio videtur communis ſuppoſito, quod iterum Rot. ſecundũ eam cenſuit, vt refert Creſcent. deciſ. 3. de iure iur.

An in alienatione rei Eccleſiæ ſolemnitas, & cauſa copulatiuè requirantur.

RESOLVT. XII.

1 *Regulariter & cauſa, & ſolemnitas in rei Eccleſiæ alienatione copulatiuè requiruntur.*

2 *Emptor, vti malæ fidei poſſeſſor, rem Eccleſiæ alienatam abſque requiſitis retinens, ad fructuum reſtitutionem tenetur.*

3 *Clauſula ſupplentes, &c. in hac deciſ. quid denotat.*

1 ABſolutiſſimum eſt penes DD. in alienatione rerum Eccleſiæ duo copulatiuè requiri, nempe ſolemnitatem, & cauſam, c. 1. de reb. Eccleſ. non alien. in 6. & clemen. 1. eod. Dec. conſ. 142. nu. 4. Rebuff. conſ. 109. Iaſon. conſ. 54. lib. 1. Rimin. conſ. 233. volum. 3. Menoch. conſ. 872. lib. 9. Pariſ. conſ. 24. n. 2. volum. 4. Surd. conſ. 181. n. 14. & conſ. 301. num. 25. Sarmien. de reddit. Eccleſ. par. 1. c. 2. in princ. Maſcard. de probat. concluſ. 78. n. 6. cum ſeq. volum. 1. Viuius deciſ. 145. n. 20. lib. 1. Guid. Pap. deciſ. 156. March. deciſ. 35. par. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 278. nu. 1. par. 1. & 160. num. 1. & deciſ. 178. par. 2. Magon. deciſ. 69. n. 4. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 17. nu. 2. & propterea vnum ſine alio non ſufficere voluerunt Barb. conſ. 40. lib. 1. Rolandus conſ. 15. lib. 1. Gramm. deciſ. 79. Capyc. dec. 105. & 13. numer. 8. Rimin. Iun. conſ. 304. numer. 55. volum. 4. Hond. conſ. 31. num. 14. Simon. de Prætis conſ. 38. numer. 3. volum. 1. Magon. deciſ. 69. Rot. Florentin. num. 5. Rot. deciſ. 756. num. 1. & 3.

Amplia primo, etiam ſi conſtaret de euidenti vtilitate Eccleſiæ, & ipſa Eccleſia vellet ſtare contractui, de Franch. deciſ. 35. Balb. deciſ. 90. Rubin. deciſ. 20. Theſaur. fori Eccl. par. 1. cap. 15. num. 74. Anton. lib. 1. variarum reſol. cap. 5.

Amplia ſecundò, vt adeò vno deficiente, contractus cenſeatur nullus, vt etiam contrahentes incurrant excommunicationem Papalem, de qua in extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien. ita Claud. Tuti. in alleg. 24. Put. deciſ. nu. 1. par. 2. Rota diuerſ. deciſ. 806. par. 3. Balb. deciſ. 22. Ozaſc. deciſ. 167. nu. 2. & ſequent. Surd. conſ. 181. num. 1. & ſeq.

2 Amplia tertio, vt rem realiter alienatam retinens, vti malæ fidei poſſeſſor teneatur ad reſtitutionem fructuum cap. nulli liceat. 12. quæſt. 2. Ozaſc. deciſ. 160. n. 2. Balb. deciſ. 203. Rota diuerſ. 14. n. 2. cum ſequente par. 1. & deciſ. 246. num. 4. par. 2. Surd. conſ. 249. num. 2. Couarr. variar. reſolut. lib. 1. cap. 3. nu. 8. cum ſeq. ſed an in foro conſcientiæ ſit tutus, vide Rodoan. fol. 222. num. 1. & ſeq. vnde dum Natta conſ. 441. numer. 29. Ozaſc. deciſ. 68. num. 28. Rota deciſ. 225. par. 3. dicunt ſufficere cauſam neceſſariam, vel euidentem vtilitatem Eccleſiæ, abſque beneplacito Papæ, non eſt eorum dictum ſequendum, cum ſit contra communem opinionem.

3 Sed an ſtante clauſula ſupplentes, &c. appoſita in litteris, tunc operetur, vt vnum ſine altero ſuſtineatur adde Pariſ. conſ. 19. numer. 21. & idem conſ. 47. vol. 1. cum aliis per eundem congeſtis conſ. 3. num. 51. vol. 3. conſ. 11. num. 4. vol. 4. Surd. conſ. 245. num. 44. Antonin. lib. 1. variar. reſol. cap. 5. Theſau. for. Eccl. par. 1. cap. 15. num. 78.

An alienatio rei Eccleſiæ in dubio vtilis præſumatur.

RESOLVT. XIII.

1 *Alienatio facta cum requiſitis, in dubio præſumitur vtilis.*

2 *Dicenti de non euidenti vtilitate, onus probandi incumbit.*

Digitized by Google

3 *Damno probato, nulla erit alienatio, dato, quod à iudice vigore gratiæ, ſi in euidentem fuerit confirmata.*

4 *Rector aſſerens cauſas eſſe falſas, onus probandi ei incumbit, vbi alienatio rei Eccleſiæ fuerit confirmata.*

1 NOn eſt dubitandum, vtilem præſumi, quando fit cum debitis ſolemnitatibus, Bald. in cap. 1. col. 9. qui feud. dare poſſ. Iaſ. conſ. 54. num. 3. lib. 1. Dec. conſ. 142. num. 1. & in conſil. 341. num. 12. Abb. conſil. 41. numer. 2. lib. 1. Alex. conſ. 97. num. 6. ad finem vol. 1. Pariſ. conſ. 24. num. 5. volum. 4. Conar. lib. 2. variar. reſol. cap. 17. num. 2. Gabriel de ſententia, concl. 5. num. 2. Capyc. deciſ. 16. Rota in cauſa Raguſina emphyteuſis 20. Iunij 1578. coram Lancellotto, vt patet in deciſ. 479. num. 1. par. 1. diuerſ. Auximana bonorum 1. Februarij 1588. coram Seraphino, Piſana bonorum, 8. Aprilis 1585. coram Vicecomite, Auximana bonorum, 13. Maij 1585. coram Rubeo, & in eadem 15. Nouemb. 1586. coram Robuſterio, Volaterrana bonorum 28. Nouembris 1586. coram Blanchetto, Roman. deuolutionis domorum 26. Martij 1590. coram Pamphilio, Florentina bonorum 7. Maij 1590. coram eodem Rom. caſalis Turricellæ, 29. Aprilis 1594. coram Seraphino, Bononien. bonorum, 16. Iunij 1595. coram Millino, & 20. Nouemb. 1595. coram eodem, 27. Maij 1596. coram Arrigonio, Mediolanen. bonorum, 10. Iannarij 1597. coram Pamphilio.

2 Vnde dicenti alienationem læſitam Eccleſiæ incumbit onus probandi læſionem, vel non euidentem vtilitatem, Bald. in d. cap. 1. nu. 7. de his qui feu. dare poſs. Cor. conſ. 81. n. 27. volum. 1. Dec. in c. quoniam contra, n. 42. de probat. Couar. loco cit. in fin. Abb. d. conſ. 41. Alex. Pariſ. & Dec. locis cit. Iaſ. d. conſ. 54. nu. 3. Rot. in cauſa Mediolanen. bonorum 10. Ianuarij 1594. coram Pamphilio, & in Rom. deuolutionis domorum, 26. Martij 1596. coram eodem Pamphilio, Romana caſalis Turricellæ 28. Ianuarij 1578. coram Cantuccio, vt patet in deciſ. diu. 78. nu. 3. par. 2.

3 Verum quando poteſt probari læſio, vel damnum, alienatio erit nulla, etiam ſi à iudice fuerit confirmata vigore gratiæ ſi in euidentem, Dec. conſ. 142. Monald. conſ. 33. Menoch. conſ. 115. vol.... Rot. diuerſ. deciſ. 181. n. 4. par. 1. Rota in cauſa Lucana bonorũm 19. Ianuarij 1571. coram Lancellotto.

4 Adde tamen, quòd quando alienatio rei Eccleſiæ eſt confirmata, Rectori aſſerenti cauſas eſſe falſas, incumbit onus probandi, Abb. dict. conſ. 41. num. 6. Pariſ. in eodem conſ. ac Couar. loco citat. in fi. nu. 2. & fuit dictum in Rota in vna Bonon. S. Apollinaris 24. Martij 1586. coram Orano, & vide in eadem, 9. Iunij 1589. coram eodem.

Alienatio rei Eccleſiæ, vt valeat, ſufficit, illam vtiliter fuiſſe cęptam.

RESOLVT. XIV.

1 *Alienatio fit ex cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis, & quando requiratur, non ſolum vtiliter eſſe captam, ſed etiam Eccleſiam fieri locupletiorem num. 2.*

3 *Vtilitas eſt neceſſaria ab initio, nec accidens attenditur, & quare num. 4.*

5 *Subreptio, quando attendatur in gratia ſi in euidentem.*

6 *Clauſula in confirmatione alienationis (dummodo debito pretio ſit facta) quomodo intelligatur.*

1 REſpondeo diſtinguendo, quod aut huiuſmodi alienatio fit ex cauſa neceſſitatis, & tunc illi ſtatur qualemcumque exitum habeat dummodo fit vtiliter cæpta l. ſed an vltrò §. 1. ff. de neg. geſt. Balb. deciſ. 121. Rauden. de Analog. cap. 7. num. 16.

2 Si verò fiat ex cauſa vtilitatis, non ſufficit eam vtiliter cæptam, ſed requiritur Eccleſiam fieri locupletiorem, l. ſi pupilli in princ. ff. de nego. geſt. Ita poſt Ioa: de Fano diſtinguit Archid. in cap. ſine exceptione 12. q. 2. & ibi Lauren. de Rodulph. nu. 14. Gemin. col. 2. circa medium verſ. in hac quæſt. Bellam. nu. 6. in gloſs. ſed nonnè Henrich. Boich. in cap. tua, de his, quæ fiunt à præl. abſq; conſ. Cap. & reſolutum in Rota in vna Rom. Caſalis Turricellæ 10. Maij 1578. coram Cantuccio, & patet in deciſ. diuerſ. 65. num. 4. par. 2.

3 Licet vt quidam aſſerunt, ſufficiat, quod vtilitas adſit ab initio, nec attenditur, quod poſtea accidat, Calder. conſ. 5. de rer. permut. Alciat. conſ. 37. num. 5. Mon. conſ. 111. nu. 3. poſt Bal. conſ. 334. in fi. vol. 1. Alex. conſ. 16. nu. 41. volum..... Tiraq. de retract. conuent. §. 7. glo. 1. n. 10. & Rota in vna Anconitana terrarum 13. Iunij 1578. coram Seraphino; & in Florent. bonorum 7. Maij 1591. coram Pamphilio, & iterum in vna Rom. Caſalis 7. Iunij 1591. coram Gipſio; quia intentio Papæ eſt, vt
4 cedat in Eccleſiæ vtilitatem, & nil aliud curat Soccin. conſ. 15. nu. 51. volum. 1. Ruin. conſ. 157. num. 25. & 27. vol. 1. Dec. conſ. 142. & fuit reſolutum in Rota in vna Placentina bonorum 7. Nouembris 1580. coram Seraphino, & in eadem 7. Aprilis 1581. Coram eodem, & in Romana domus 2. Decembris 1588. Coram Bubalo; Auximana bonorum 1. Februarij 1580. Coram Seraphino.

5 Vnde in gratia ſi in euidentem non attenditur ſubreptio, quando non eſt circa vtilitatem; ſed quando reſpicit vtilitatem, quia tunc gratia vitiatur, Dec. conſ. 142. n. 6. Menoch. conſ. 122. vol. 2. & fuit dictum in cauſa Placentina bonorum 7. April. 1581. Coram Seraphino, & in dicta cauſa Auximana bonorum Coram eodẽ 1. Febr. 1580. & in vna Placentina bonorũ tenutæ (della Maddalena) 27. Iunij 1597. Coram Seraphino, & in dicta Romana domus 2. Decemb. 1588. Coram Bubalo;
6 & clauſula in alienationis confirmatione (dummodo debito pretio ſit facta) intelligitur de pretio cõmuni, vel de euidenti vtilitate, vt fuit dictum in vna Vigluetan. locationis 27. Nouembr. 1596. Coram Corduba.

An in alienatione rei Eccleſiæ vtilitas putatiua ſufficiat.

RESOLVT. XV.

1 *Vtilitas putatiua in alienationibus quando ſufficiat.*

REſpõdeo cum diſtinctione, quod aut ab initio adfuit cauſa primaria vtilitatis, vt quia bona erant ſterilia, licet non fuerit vtiliter contractum in pretio, & hoc caſu contractus non eſt nullus, ſed Eccleſiæ datur reſtitutio, aut verò cauſa vtilitatis non adfuit ab
1 initio, & tunc vtilitas putatiua non ſufficit, & contractus eſt ab initio nullus, Ant. de Butr. in c. 1. n. 19. cum ſeq. de in integr. reſtitut. Imol. n. 1. verſ. item nota, & n. 16. circa fin. Anan. nu. 27. verſ. quid autem, & ibi Abb. qui dicit eſſe communem opinionem n. 17. Ioan. Andr. in cap. per tuas n. 6. & ſeq. de arbitr. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 17. nu. 2. circa med. verſ. ſed opinio poſterior, Ant. lib. 3. var. reſol. cap. 21. num. 3. & ſeq. & fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Cluſina bonorum 24. Nouemb. 1574. & 15. Iunij 1571. coram Lancellotto, & iterum in vna Gadicenſ. cenſus 23. Ianuar. 1593. coram Seraphino Rot. diuerſ. deciſ. 18. & 181. n. 2. par. 2.

Et vtilitati putatiuæ tunc ſtatur, quando eſt ſeruata forma, Anchar. in cap. cum apoſtolica n. 11. de his quæ fiunt à Præl. abſque conſ. Cap. Abb. conſ. 41. n. 3. vol. 1. Felin. conſ. 17. n. 13. & ſeq. Monal. conſ. 31. vol. 1. Flam. de Rubeis conſ. 13. n. 6. poſt Alciat. conſ. 17. nu. 7. & fuit in Rota reſolutum in vna Lucana bonorum 15. Ianuarij 1571. coram Lancellotto, vt patet in deciſ. 181. n. 3. & 4. par. 1. diuerſ.

An alie-

Digitized by Google

An alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineis præſumatur in fraudem.

RESOLVT. XVI.

1 *Alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineis, potius in fraudem præſumitur, quàm in eius vtilitatem.*
2 *Clauſula poſita in alienatione rei Eccleſiæ (ſine præiudicio Eccleſiæ) quid operatur.*
3 *Alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineis bonæ famæ cum ſolemnitatibus, non præſumitur in fraudem, nec etiam in caſu nu. ſeq.*
5 *Alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineo, quamuis in fraudem præſumatur, non tamen redditur nulla.*

1 RESpõdetur, quod potius præſumitur facta in fraudem, quam in vtilitatem Eccleſiæ, vt habetur per DD. communiter in Anthen. Quibuſcunque C. de ſac, ſan. Eccl. Iaſ. in cap. 2. nu. 14. & ſeq. qui feud. dar. poſſ. Cur. Iun. de feudo p. 2. q. 7. Alciat. de præſumpt. reg. 1. præſump. 25. nu. 1. & fuit latè reſolutum in Rota Rom. 21. Iunij 1599. coram Pegna, & in cauſa Lucana bonorum 15. Ianuarij 1571. coram Lancellotto, Bononienſ. Sãcti Apollinaris 2. Aprilis 1582. coram Cantuccio, & in Romana Caſalis Turricellæ 10. Martij 1578. coram eodem, & in vna Senenſ. affictus 11. Februarij 1591. coram Pamphilio, Cæſar de Graſſis deciſ. 4. nu. 24. de rebus Eccl. non alien. Rota diuerſ. deciſ. 181. nu. 5. par. 1. & deciſ. 720. nu. 1. par. 1.

Limita præfatam opinionem non procedere, vbi in alienatione eſſet adiecta clauſula ſine præiudicio Eccleſiæ, quia tunc valeret, nec in fraudem præſumeretur, ſecundum Arch. in cap. cum Epiſcopus in fine 10. q. 2. Card. in clem. 1. §. Abbatis nu. 2. de exceſſ. prælat. Federic. de Senis conſ. 52. ſub num. 2. Aluar. in cap. 1. n. 7. circa medium, verſ. ex quo nota, ſi de inueſt. int. dom. & vaſſal. Imol. in c. vt ſuper n. 15. & Abb. n. 15. & 19. de reb. Eccleſ. non alien. & in conſ. 41. nu. 3. verſ. per hoc etiam tollitur lib. 1. latiſſimè Iaſ. in cap. 1. nu. 17. qui feud. dar. poſſ. vbi teſtatur de magis communi, Curt. qui dicit communiorem in tract. de feud. par. 2. q. 7. & fuit in Rota reſolutum in vna Roman. Caſalis 6. Aprilis 1576. coram Cantuccio, & iterum in vna Bononien. bonorum de Marano 16. Iunij 1595. coram Mellino.

3 Limita ſecundo ſi alienatio fieret cum debitis ſolemnitatibus, & in conſanguineos bonæ famæ, & conditionis, Arch. in d. cap. cum Epiſcopus in fine 10. q. 2. Feder. de Sen. d. conſ. 52. & d. Rom. 6. Aprilis 1576. coram Cantuccio, vt patet in deciſ. diuer. 18. nu. 2. verſ. & prædicta debent, par. 2.

4 Limita tertio, vbi alienatio fieret pluribus, inter quos vnus tantummodo eſſet conſanguineus illius, qui alienauit, quia tunc omnis fraudis ſuſpicio, atque præſumptio læſionis Eccleſiæ ceſſat, Menoch. conſ. 559. vol. 4. & fuit reſolutum in d. Rom. Caſalis 1576. coram Cantuccio, vt in d. deciſ. diuerſ. 18. num. 6. verſ. præterea accedit par. 2.

5 Animaduertendum tamen ſummoperè eſt in præſenti quæſtione, quod ex ſupra enarrata præſumptione, vt in prima concluſione diximus, alienatio non videtur nulla, Abb. d. conſ. 41. n. 3. verſ. per hoc etiam tollitur vol. 1. Alc. de præſumpt. reg. 1. præſumpt. 29. ſub nu. 3. & fuit reſolutum in Rot. Rom. in vna bonorum 8. Aprilis 1585. coram Vicecomite Bononien. bonorum 16. Iunij 1595. coram Mellino, & in vna Papien. bonorum 28. Aprilis 1595. coram Seraphino, Rot. diuerſ. deciſ. 121. nu. 6. & ſeq. par. 1.

Alienans res Eccleſiæ an teneatur de euictione de proprio.

RESOLVT. XVII.

1 *Alienans res Eccleſiaſticas de euictione de proprio tenetur, ac etiam eius hæredes nu. 2. non ſolum ad rem, ſed etiam ad damna, & intereſſe nu. 3.*
4 *Emptor contra alienantem pro euictione habet actionem, quid ſi fuerit in mala fide.*
5 *Prælatus ſucceſſor contra prædeceſſoris hæredes pro rei Eccleſiæ alienatæ pretio agere poteſt.*

1 AFfirmatiuè eſt reſpõdendum per text. expreſſum in c. Vulterrana ibi (ſit emptorib. ad eum recurſus) vbi Gem. col. 1. verſ. nota, quod prelatus malè alienans 12 quæſt. 2. gl. in cap. ſi quis presbyterorum (verbo alienata) vbi Innoc. in princ. Imol. n. 19. & ſeq. Bald. num. 16. Hoſt. col. 2. verſ. ſed nonnè emptor, Abb. in fi. Bero. n. 49. in fi. de reb. Eccl. non alien. Benint. cõſ. 131. Alciat. conſ. 39. Feder. de Sen. conſ. 71. n. 7. & ſeq. & fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Placẽtina euictionis 5. Maij 1589. & 2. Aprilis 1590. coram Platto, & iterum in vna Firmana bonorum 16. Ianuarij 1585. coram
2 Litta. Amplia primo procedere etiam contra alienantis hæredes, quia contra eos emptori datur actio, l. 1. C. vt actio hæred. & cont. hæred. Bald. conſ. 29. vol. 1. Alban. conſ. 212. vol. 1. & fuit reſolutum in eadem Rota Rom. in vna Placentina euictionis 5. Maij 1589. & 2. Aprilis 1590. coram Platto.

3 Amplia ſecundo, vt nõ ſolum ad pretium, ſed etiam ad intereſſe, & damna teneatur alienans, vel eius hæres l. venditor, l. ſi cum creditor in fine, & l. euicta la ſeconda ff. de euictio. Inn. in d. cap. ſi quis presbyterorum verſ. peto mihi, Hoſt. verſ. ſed nonnè, Bero. nu. 49. Card. in clem. 1. quæſt. 25. eod. tit. & Rota in d. Placentina.

An autem indiſtinctè emptor pro euictione habeat actionem contra alienantem, vel ſolum, quando eſt in bona fide, ſecus verò ſi in mala ſit fide vide Imol. in d. c. ſi quis presbyterorum nu. 19. & ſeq. Abb. in fine Bero. num. 50. Lauren. de Rodulf. in cap. ſine exceptione nu. 180. 12. quæſt. 2. & Card. in d. clement. 1. d. quæſt. & Rotam in d. Placent.

4 Adde, quod Prælatus Modernus poteſt agere contra hæredes prædeceſſoris, pro pretio rei Eccleſiæ alienatæ, vt per DD. in d. c. ſi quis præsbyterorum, & l. iubemus §. Aeconomus, vbi Salicet. in princ. & Bald. in §. ſanè n. 5. C. de ſac. ſant. Eccl. Rodoan. de reb. Eccl. non alien. pag. 10. nu. 9. & pag. 470. nu. 22. & fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Piſana liquidationis fructuum 17. Octobris 1571. coram Orano, & iterum in vna Romana Caſalis 13. Aprilis 1593. coram Blanchetto, & facit deciſ. Rot. diuerſ. 14. nu. 6. par. 1.

An in reuocatione rei Eccleſiæ nulliter alienatæ veniant fructus reſtituendi.

RESOLVT. XVIII.

1 *Fructus debentur à die alienationis in rei Eccleſiæ nulliter alienatæ recuperatione.*
2 *Error iuris in hac quæſtione non excuſat, & quare.*
3 *Error facti hoc in caſu excuſat, ſed fructus à die motæ litis debentur.*

IN recuperatione rei Eccleſiæ, nulliter alienatæ, vt puta ex defectu ſolemnitatis fructus debentur à die
1 alienationis, l. iubemus §. 1. vbi Bald. & reliqui C. de ſacr. ſan. Eccl. cap. ſi quis presbyterorum, vbi Butr. Abb. & Anan. de reb. Eccleſ. non alien. & Bero. ibidem n. 14. Cur. Sen. conſ. 71. col. 7. veſ. ita declarat, Fel. conſ. 17. nu. 3.

17.n.3. & in cap. cum cauſa n. 27. de re iudic. vbi teſtatur de communi, Cor.conſ.22.n.13.volum.1.Gram. deciſ. 79. n. 8. & ſeq. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed.15.num.634. & fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Placentina bonorum 26. Iunij 1585. coram Blanchetto, & iterum in vna Vlixbonen. nullitatis 1. Iulij 1596. coram Pamphilio, & voluit etiam Pinell. in repet.l.2.p.3.n.4. & ſeq.C. de reſcinden.vendit.

2 Amplia, vt hoc caſu error iuris non excuſet, cum ius reſiſtat, Bart. in l.ſed ſi leges, §.ſcire, ff. de pet. hæred. DD. in d.cap. ſi quis presbyterorum, Bald. conſ. 31.n.6. & ſeq. vol.1. Curt.Sen.d.conſ.71.Fel.d.cap. cũ cauſa, n.27.Alex.conſ.339.n.5. & ſeq. vol. 2. Gramm. d.deciſ. Bero.cit.loco, n.44.verſ.Ioan.de Imola, Alciat. in l.mouentium, n.6.ff. de verbor.ſignif. & fuit reſolutum in d. cauſa Placentina bonorum 26. Iunij 1585. coram Blanchetto.

3 Limita, ſi in facto erraretur, quia tunc error excuſaret, puta ſi emptor cogitauit aſſenſum Apoſtolicum interueniſſe, qui tamen non interuenit, Felin.d.c.cum cauſa, num.27.verſ.procedere, de re iudic. Bero. d.c. ſi quis presbyterorum, n.45. Raudenſ. de Analog. lib.2. c.27.num.13. & ſequent. Coſta conſ.17.num.4. & hoc caſu fructus non debentur, niſi à die motæ litis, vt tradunt DD. communiter in d.c. ſi quis præsbyterorum, Alciat.d.l. mouentium, num.6.Fel. conſil.39.num.7. & fuit reſolutum in d.Vlixbonen. locationis, 1.Iul. 1596. coram Pamphilio.

An procurator capituli excedendo fines mandati, operetur, vt alienatio rei Eccleſiæ ab eo facta, ſit nulla.

RESOLVT. XIX.

1 *Alienatio facta per procuratorem fines mandati excedentem, eſt nulla.*
2 *Scientia capituli requiritur, ad hoc vt alienationis factæ per procuratorem fines mandati excedentem, ratificatio inducatur.*
3 *Canonici abſentes, in ratificatione non ſunt vocandi.*
4 *Nomina Canonicorum in alienationis inſtrumento an ſint exprimenda.*

1 PRæfatam alienationem fuiſſe inualidam reſpondetur per text. in l. diligenter, ff. mandat. & cap. cum dilecta de reſcriptis, cap. quod quibuſdam, cum ibi not.extra de fideiuſſ. Abb. in c.fin.propè fin.de reſt. ſpol. Alex.conſ.27.n.3.vol.1. Dec.conſ.493.n.4. Pariſ. conſil.47.n.50.vol.1. & Menoch. conſil.339.vol.2.Farinac.deciſ.204. & ita latè fuit dictum in Romana in vna Cortonen. bonorum 28. Martij 1588. corã Platto, & iterum in vna Peruſina reſciſſionis contractus 28. Martij 1588. coram Comitulo, & in vna Corton. bonorum 9. Iunij 1589. coram Platto.

2 Nec ratificatio huiuſmodi alienationis inducitur ex ſcientia fratrum, vel Canonicorum, ſed ſcientia capituli requiritur. Arch. in cap. ſine exceptione in fine, 12.q.2.Inn.Card.Abb.& reliqui in c.1. & in cap. continebatur de his quæ fiunt à præl. Clar. in §. emphyteuſis, q.10.verſ.ſed nunquid, Alex.conſ.519.n.3.volum.4. Dec.conſ.437.n.3.Corn.conſ.224.n.18.volum.4.Bald. in Auth. hoc ius porrectum ſub num.3. in fin. C. de ſacroſanct. eccl. & fuit reſolutum in d.Cortonen. bonorum 28. Martij 1588. & 9. Iunij 1589. & 26. Ianuarij 1590. coram Platto, Romana domus 7.Iunij 1591.coram Blanchetto, Tiburtina nullitatis locationis 5. Decembris 1597. coram Miſino.

3 Nec Canonici abſentes ſunt vocandi, Dec.in c.cum omnes num.7. verſ. in abſentibus, vbi de communi, & ibi Bero. n. 82. in fine, & latè Fel. num.22. de conſtit. Iaſ. conſ.54. col.4.n.2.verſ. iſta ſunt, vol.1. Rebuff. de alienat. rer. eccl. num. 77. Abb. in cap. 1. num.5. de his quæ fiunt à Præl. abſque conſenſ.Cap.Guid.Pap.deciſ. 160. & fuit reſolutum in Rota Roman. in vna Mediolanenſ. bonorum de Nouedo 20. Maij 1581. coram Lancellotto, vt patet in deciſ.diuerſ.29.lib.3. An autem in hoc inſtrumento alienationis ſit neceſſe nomina præfatorum Canonicorum exprimere, vide Mohed.dec.1.de reb.eccl. non alien.Ioſeph. Ludouic. in deciſ.Lucan.27. Verall. deciſ.265.p.1.

An ſupplicatio ſi in euidentem expiret per obitum concedentis ante præſentationem.

RESOLVT. XX.

1 *Supplicatio ſi in euidentem per obitum concedentis ante præſentationem expirat.*
2 *Regula reualidatoria literarum gratiæ, & iuſtitiæ non habet locum ſi ſupplicatio infra annum à die obitus concedentis non præſentetur.*

NOn eſt dubitandum ſupplicationem expirare; ſi ante eius obitum commiſſarijs non præſentatur Dec. in cap. relatum num.3. de offic. deleg. Bald. in cap. tuam num.3. de ordin. cognit. cum alijs, quos cumulat Gabriel. de præben. concl.1. num. 57. & 13. fuit reſolutum in Rota Roman. in cauſa Tiburtina Hortus Decembris 1588. coram Mantica.

Et propterea ſubiacet regulæ reualidatoriæ literarum gratiæ, & iuſtitiæ, & ſi non præſentatur infra annum à die obitus concedentis, non ſuffragatur, vt fuit in Rota deciſum in cauſa Elnen. minoriorum 10. Iunij 1587. coram Blanchetto, & in d. Tiburtina.

An alienatio rei Eccleſiæ præſumatur in fraudem, ac ſimulata, ſi alienans reperiatur poſſidere poſt alienationem ipſam.

RESOLVT. XXI.

1 *Fraus in dubio non præſumitur.*
2 *Fraus quando præſumatur.*
3 *Fraus quando non præſumatur, & n. ſeq.*

1 FRaus in dubio non præſumitur l. dolum C. de dolo, & qui illam allegat probare tenetur leg. Quoties, ff. de probat, verumtamen per coniecturas bene probatur, & inter duas principaliter illa videtur, quando venditor poſt venditionem reperiretur poſſidere
2 bona vendita, & preſens, & homo intelligens, & cautus
eſſet emptor in ſuis negotijs &c. nam tunc fraus præſumeretur argumento l. qui eum vno §.fin.ff.de re militar.Bar. in l.poſt contractum num.4.ff. de don. Bald. in l. qui teſtamentum n. 5.ff.de probat. Dec. conſ.659. vol.2. & in conſ.36.volum. 1.conſ.341.n.13. & in conſil 409. & ratio eſt, quia non præſumitur quis alienaſſe ea, quæ repertus eſt poſſidere l. ſicut §. ſuperuacuũ ff. quibus modis pignus ſoluatur, voluit Bal. in l. omnes §. Lutius, ff. de his quæ in fraudem creditorum.

Prout etiam fraus præſumitur quando hæres hæreditatẽ repudiauit, & in poſſeſſione bonorum perſiſtit Crauet.conſil.100.n.7.Morot. conſ.29.n.4.Cacheran. conſil. 73. n.5. & ſeq.Antibol. in tract. de munerib. §. 4.num.72. & Maſcardus concl.815.num.48.

Prout etiam quando donator remanſit in poſſeſſione bonorum donatorum, Speculator in tit. de donat.§.1.num.7.Mandell.conſ.97.num.5.Bart. conſ.64. n.4. Ruinus conſ.119.vol.1.& fuiſſe deciſum in Curia Rom. teſtatur Bellamera in deciſ.71.

3 Supra poſitam concluſionem limita dupliciter: primo, vt non procedat, quando poſſeſſor venditor correſponderet emptori de fructibus, & docuit idem Bar. in l. poſt contractum poſt n.4.ff. de donat. & in l. ſicut

§. ſu-

§.ſuperuacuum ff.quibus modis pignus ſoluatur Crot. conſil.141. verſ.præterea num.11. Rimin.Senior conſil.69. volum.1.

Limita ſecundo non procedere etiam in muliere,
4 minore,& ruſtico,qui emerunt,nam licet venditor remanſiſſet in poſſeſſione bonorum venditorum, non tamen præſumeretur fraus, Ioannes Anibal. in leg. poſt contractum poſt num. 135. ff. de donatio. & Maſcard. citat.concluſione 815. num.52.

Eccleſiæ quæ cecidit à poſſeſſione ex contractu nullo ob non ſeruatas ſolemnitates, an competat remedium reſtitutorium.

RESOLVT. XXII.

1 *Remedium reſtitutorium Eccleſiæ competit cadenti à poſſeſſione ex contractu nullo.*

SEd non inconuenit, vt hoc loco explicemus id, de quo aliàs conſultus iudicaui; an Eccleſiæ, quæ cecidit facto proprio à poſſeſſione ex contractu nullo, non ſeruata ſolemnitate, competat aliquod remedium reſtitutorium ad poſſeſſionem rei alienatæ: & ſuppoſito, quod conſtet de primo extremo, reſpondi affirmatiuè, ſcilicet Eccleſiæ competere remedium reſtituto-
1 rium ex conditione ſine cauſa, vel triticaria, iuxta l.1. in fine,& l.2.ff.de conditione triticaria, & l.indebiti §. nummi ff. de conditione indebiti, vbi Bartol. num. 2. dicit quod competit conditio indebiti, Iaſ.in l.1. §. ſi vir num.28. ff.de acquirenda poſſeſſione, vel ex conditione iuxta Authent. qui rem Codic.de ſacroſanct.eccleſijs; de quibus remedijs in his terminis Bartol.in l.ſi alienam num.3. & 4. ff.ſoluto matrimonio, & ibi Paul. de Caſtro nu.3. Alex.conſil.1.num.24. lib.4. Iaſ.in §.ſic itaque num.38. Inſtit.de actionibus Aymon. conſ.299. num.2. Nat.conſ.288.num.3.& quod præfata remedia competant Eccleſiæ fuit deciſum in Rota Romana in vna Aſculana prædiorum 13. Ianuarij 1587. coram Robuſtiero.

Donatione facta alicui, & poſt mortem eius eccleſiæ, an hoc pactum in fauorem eccleſiæ poſſit reuocari.

RESOLVT. XXIII.

1 *Donatio alicui facta, & poſt eius mortem eccleſiæ, quoad eccleſiam reuocari poteſt ſecundum vnam ſententiam, non tamen, ſi Notarius nomine eccleſiæ ſtipulatus fuerit num.ſeq. idem dicendum ſi fuiſſet iurata, num. 3.*

HVius quæſtionis reſponſio videtur negatiua, ex communi Doctorum ſententia, quam colligit Romanus in l.ſi pecuniam, num.22. ff.de cond.cauſa data. Salic.in l.1.C.ſi mancipium ita fuerit alienatum, Corneus conſ.68.col.3.vol.3. Lupus in rubr.de donat. inter vir.& vxor.§.54. in fine, Menoch.conſ.92. nu.75. lib.1. Burſatus conſil.173.num.68. volum.2. Suarez allegatione 19. & in l.quoniam in prioribus, quæſt.8. C. de inoffi.teſtam.& dicit communem Duenas reg. 216. Gugliel.Benedict.in cap.Raynutius, verſ.ſi abſque lib. num.23.de teſtam.

1 Sed contra hanc communem ſententiam tenet Bar. in l.qui Romæ, §.Flauius, ff.de verb.obligat.quam ſi ſequi velis, illam poteris dupliciter limitare.

2 Primo limita, quando Notarius nomine eccleſiæ ſtipulatus fuiſset, Soc.Iun.dicens communem conſ. 118. num.13. lib.2. Decius conſ.239. in 3. dubio, Caſſanus conſ.53.num.36. verſic.3. Crauet.conſil.19.nu.11. Rolandus conſ.19.num.19.volum.1. Menoch.conſ.92.nu. 75.vol.1. Imol.conſ.176.num.29. Aretin.conſ.77. nu.9. Riminald.conſ.246.volum.2.

3 Limita ſecundò, ſtante iuramento, Guid.Papa conſ. 23.nu.8. Guglielm.Benedict.cit. loco, dicens ſic fuiſse iudicatum, Couarr.lib.2.variar.reſolut.cap.14.num.7. & Anna alios referens in conſil. 32.

Finis tituli Cauſæ.

PRAXIS SOLEMNITATIS Aſſenſus Apoſtolici.

Aſſenſus Apoſtolicus an debeat præcedere alienationem.

RESOLVT. XXIV.

1 *Aſſenſum ſubſequi ad validitatem rei eccleſiæ alienationis ſufficere ſecundũ aliquorũ opinionem, & quare nu. ſeq.*
3 *Aſſenſus patris filio, qui in iudicio eſſe deſiderat ſufficit, quod in aliqua iudicij parte interuenerit.*
4 *Alienatio rei nulla, ſi aſſẽſus nõ præceſſerit, & ita in praxi*
5 *Contractus non eſt validus, ſi poſt alienationem aſſenſus impetretur, nulla facta mentione de alienatione.*
6 *Verba extrauag. ibi (nulla alienatio fiat inconſulto Romano Pontifice) quid denotant.*
7 *Aſſenſus in alienatione, ſuper quo fundatur.*
8 *Reſeruatio aſſenſus actum efficit conditionalem.*

1 REſpondetur ſufficere ad validitatem alienationis rei eccleſiæ aſſenſum ſubſequi, vt voluit Rebuff. in ſuo compend. alienat.rei eccleſ. nu.34. verſ. nonus caſus poſt Bald. in cap.1. num. 3.& multis ſeq. de ſindico; Rocoan.q.42.ſub nu.15. Barbat.conſ.61. volum.3. de Franch.deciſ.163.num.12.& ſeq. Menoch.conſil. 339. vol.1.& conſ.494.num.5.vol.2. Burſat.conſil.12.nu.3. vol.1. qui mouentur.

2 Primo, quia aut talis alienatio erit vtilis eccleſiæ, & aſſenſus ex poſt facto operabitur, aut conceſſio non erit vtilis, & non præſtabitur, & hanc practicam tranſiuiſſe vſque ad ſua tempora teſtatur de Franch. cit. deciſ.num.13.

3 Secundo, quia aſſenſus patris, qui neceſſarius eſt filio, vt valeat eſſe in iudicio iuxta l.fin. C. de bon. Mater. ſufficit interuenisſe in quacunque parte iudicij Bertach. in tractat. de Epiſcopo par. 5. fol. 51. Capic. deciſ. 57. & Afflict. qui refert ita deciſum in ſacro Neapol. Conſil. dec. 180. Ferret. conſil. 64. Caſſan. in conſuetud. Burg. fol.212. Roland. conſ. 22. num.7. vol.3.

Quidquid tamen præfati ſcripſerint, contrarium tamen in praxi ſeruatur, & ego in facti contingentia ita
4 conſului, vt ſcilicet aſſenſus debeat alienationem præcedere, alias erit nulla, quæ opinio firmatur ex deciſ. Rot. de qua per Seraph. deciſ. 805. vbi fuit dictum, quod alienatio rei eccleſiæ ſaluo aſſenſu Apoſtolico, donec beneplacitum Sanctiſſimi non ſit obtentum, nõ tenet, & interim dominij tranſlatio impeditur, ex qua deciſ. apertè demonſtratur, aſſenſum debere præcedere; hinc eſt quod ſi alienatur res eccleſiæ abſq; aſſenſu Apoſtolico, ſi poſtea impetretur aſſenſus, nõ validatur

contra-

Digitized by Google

5 contractus, ſi non fiet mentio de alienatione iam fa-
cta, & propterea neceſſe eſſet celebrari de nouo con-
tractus, & valebit, vt nunc tempore aſsenſus, Rebuff.
in d. compend. num. 93. & 95. Capyc. in inueſt. verſ. de-
fectus, fol. 83. Iacobin. in inueſt. in verbo cum pacto de
non alienando, n. 19. & ita fuit reſolutum in Rota
Rom. in vna location. Bononien. 10. Aprilis 1589. co-
ram Litta. Et apertè etiam oſtenditur ex verbis eiuſ-
6 dem extrauag. ambitioſæ, ibi (nulla alienatio fiat in-
conſulto Romano Pontifice) quæ verba denotãt actũ
nullum, niſi præcedat aſſenſus, Bald. in cap. tuam, n. 3.
& ſeq. de ord. cogn. Abb. in cap. vt ſuper tit. noſtro, Iaſ.
in l. 1. col. 1. circa medium, C. de diuerſ. reſcript. Alciat.
conſil. 19. n. 3. vol. 1. Monald. conſ. 23. n. 4. eod. vol. fun-
7 datur enim talis aſſenſus ſuper euidenti vtilitate quæ
tempore alienationis, conſideratur, Guid. Pap. in pul-
chra ſua deciſ. 158. Pariſ. conſ. 24. vol. 4. Rebuff. in
d. compendio, ſub n. 73. & Rodoan. q. 20. n. 141.

Non obſtat, quod reſeruatio aſſenſus facit actum conditionalem ſecundum gloſ. in l. item Labeo. §. 1. verbo purè, ff. famil. erciſc. Brun. conſil. 42. in fin. Curt. Iunior conſil. 77. n. 3. Iſer. in cap. Imperialem, §. Scriba, col. 2. verſ. ſecus ſi vendidit, de prohib. alien. per Feder. Pariſ. de reintegr. fol. 147. Anna in conſtit. Diuæ memoriæ n. 194. & in ſing. 447. & Moder. in cap. 1. in fin. quæ ſit inueſt. nam reſpondetur, quod hoc procedit, & præfati loquuntur in reſeruatione aſſenſus ſuper alienat. rei feud.

Aſſenſus Apoſtolicus, cuius expenſis expediri debeat.

RESOLVT. XXV.

1 *Actus regulariter celebratur expenſis eius, cuius gratia conceditur, cum nonnullis ſimilibus.*
2 *Conſuetudo regionis inſpici debet.*
3 *Vbi non adeſt conſuetudo, inſpicitur id, quod fuit inter partes conuentum.*
4 *Emptor, & non eccleſia alienans tenetur ad expenſas aſſenſus Apoſtolici.*

IN hac quæſtione tres diſtinguendæ ſunt concluſio-
nes. Prima ſit concluſio, de iure eſſe indubitatum,
1 cum teneri ad impenſas, cuius gratia actus celebratur
vt eſt tex. expreſſus in l. ſed ſi hæreditas, §. 1. ff. ad exhi-
bendum, & hinc eſt, quòd debitor ad inſtantiam cre-
ditoris carceratus, eius expenſis alimentari debet, ſi
non habet vnde victum ſumere poſſit, Afflict. deciſ. 71.
Boer. deciſ. 303. Valaſc. deciſ. 1. Milan. deciſ. 16. Balb.
deciſ. 60. & expenſis petentis quem carcerari carce-
randus eſt. Franc. Marc. 234. par. 2. & expenſis peten-
tis depoſitionem teſtium abſentium examinari debẽt.
Cacher. deciſ. 45. quemadmodum delinquentium re-
miſſio facienda eſt expenſis petentis remiſſionem,
Boer. deciſ. 303. Toming. in deciſ. Rotæ Lipſi. 13. Ro-
ta Peruſina deciſ. 74. & idem iuris eſt de remiſſione
clericorum ad eorum Iudicem eccleſiaſticum Boer.
deciſ. 324. Guid. Papa deciſ. 211. Vrſil. deciſ. 71. Cor-
ſet. in ſuis ſingularibus in verbo expenſæ.

2 Secunda ſit concluſio, quando adſit particularis
conſuetudo alicuius regionis, per quam declararetur
cuius expenſis aſſenſus Apoſtolicus eſſet expedien-
dus, tunc illa eſt obſeruanda, dummodo ius non re-
ſiſtat, argumento tex. in cap. certificari, de ſepultur.
Doct. in l. de quibus ff. de legibus Aufrer. ad Cappel.
Tol. in deciſ. 482. & in contractibus inſpicitur locus
eiuſdem contractus, leg. ſi fundus, ff. de euict. latè An-
na conſil. 54. Alex. conſil. 41. num. 4. lib. 5. Gratian.
regula 309. per text. in l. ſemper in ſtipulat. ff. de re-
gulis iuris, vbi ſemper in ſtipulationibus, cæteriſque
contractibus inſpicitur, id quod per conſuetudinem
inductum fuit, voluit etiam Caſtr. in conſil. 32.

Tertia ſit concluſio, quando non conſtaret de par-
ticulari conſuetudine, tunc inſpici debet quid fuerit
conuentum inter contrahentes, quoniam in contracti-
bus primo, & principaliter attendi debet quod actum
eſt à partibus, l. ſed Celſus, §. ſi fund. ff. de contr. empt.
vbi dicitur, quod in cõtractibus potius id, quod actum
eſt, quam id, quod dictum eſt, ſequi debemus, & facit
tex. in l fin. C. plus valer. quod agit. vbi ſemper inſpi-
citur, quod geſtum eſt; & iuſtum eſſe voluntates con-
trahentium attendere, ait tex. in l. fin. C. quæ res pig.
oblig. poſs. & l. in conuentionalibus, ff. de verb. ſignif.
& l. in promittendo, ff. de iure dot.

4 Veruntamen ſi nullum iſtorum euidenter appare-
ret, tunc ego crederem condemnandum eſſe empto-
rem ad ſolutionem expenſarum, prout ita iudicaui in
Curia Epiſcopali Auerſana, dum ibidem Auditoris of-
ficium gerebam apud Illuſtriſſimum Cardinalem Spi-
nellum, & motus fui ex deciſ. Cappellæ Tholoſanæ
451. vbi quando non fuit conuentum quis contrahen-
tium ſoluat gabellas, aſtringi potius debet emptor,
quàm venditor.

Aſſenſus Apoſtolicus, an exigatur in alienatione rei Eccleſiæ ſolitæ alienari.

RESOLVT. XXVI.

1 *Res Eccleſiæ alienabilis ſemel effecta cum requiſitis, abſque ſolemnitate perpetuò alienari poteſt.*
2 *Quid ſi ſolitum fuerit alteratum, & an partes ſolitum probent.*
3 *Quomodo, ſi res eſt ſolita alienari, cognoſcatur.*
4 *Solemnitas ſpatio triginta annorum non præſumitur, ad hoc vt alienatio dicatur valida.*
5 *Requiſita in rebus Eccleſiaſticis alienari ſolitis cum pacto, quod non tranſeant ad extraneos, ſunt neceſſaria, ſi extraneis alienantur, ac etiam in rebus alienari ſolitis, in quibus eſt facta incorporatio, & quando dicatur facta incorporatio remiſſiuè.*

1 COmmunis eſt DD. concluſio, quod res Eccleſiæ
ſemel effecta alienabilis cum ſolemnitate, effici-
tur perpetuò alienabilis abſq; ſolemnitate, Alex. conſ.
189. col. 9. vol. 2. & in l. 1. col. penul. C. de off. eius Dec.
conſ. 88. vol. 1. Siluan. conſ. 2 n. 56. & ſeq. lib. 2. Caſtr.
in l. voluntas colum. penult. C. de fideicom. Curt. de
feud. 2. p. q. 4. colum. fin. & ſeq. Afflict. in conſt. Regni
Diuæ memoriæ q. 2. n. 2. Pariſ. de reintegr. feud. fol. 126
Iacob à Sancto Georgio in l. cum ij, §. eam tranſactio-
nem col. 2. ff. de tranſact. Dec. conſ. 142. col. 2. verſ. &
prædicta, & in conſ. 329. n. 5. Grat. conſ. 142. n. 22. lib. 2.
Couar. var. reſol. lib. 2. c. 17. n. 2. Cæſar de Graſs. deciſ.
3. n. 14. de rebus eccl. non alien. & ſeq. n. 20. Rota in
vna Romana domus 27. Nouemb. 1588. coram Blã-
chetto, & iterum in vna Imolen. bonorũ 21. Maij 1593
coram Pamphilio, Mediol. bonorum 21. Aprilis 1599.
coram Lancellotto, & facit dec. 99. Petri Garſiæ.

2 Intellige primo, dummodo ſolitum non alteretur
Curt. Iun. de feud. d. q. p. 2. Dec. in Auth. qui rem n. 22.
& Cagn. n. 58. C. de ſacroſ. Eccl. Alex. conſ. 9. n. 2. lib.
3. vbi de communi, & conſ. 15. n. 18. lib. 5. Dec. conſ.
142. n. 5. verſ. & in terminis Clar. in §. feudum, q. 13.
Rota in d. Imol. bonor.

Intellige ſecundo, dummodo ſolitum aliunde, quàm ex partium aſſertione probetur, Bart. in l. ſi forte, ff. de caſt. pecul. qui communiter approbatur, vt tradit Pariſ. conſ. 62. n. 7. vol. 1. Aymon. conſ. 175. n. 2. Bar. in Auth. ſi quis in aliquo, num. 12. & ibi Dec. n. 36. C. de edendo, Alex. conſ. 17. n. 6. lib. 4. Rota in vna Auerſana tenimenti 24. Nouemb. 1581. coram Cantuccio, vt patet in dec. 160. p. 2. diuerſ. n. 4.

3 Ad

3 Ad hoc tamen, vt res, eccleſiæ dicatur ſolita alienari, requiritur, quod præcedat vna alienatio ſolemnis, vel duæ, cum ſpatio quadraginta annorum, Præpoſ. in cap. 1. n. 23. & ſeq. qui feud. dare poſſ. Alex. conſ. 9. n. 6. lib. 3. Iaſ. conſ. 55. colum. pen. verſ. non obſtat ſecundo, vbi de communi lib. 1. Ruin. conſil. 35. num. 30. vol. 1. Curt. de feud. p. 2. q. 8. n. 8. & ſeq. vbi dicit communem Bald. de præſcript. par. 1. princip. quæſt. 20. Dec. in d. Auth. qui rem, n. 20. & d. conſ. 142. n. 4. vol. 1. Capyc. in inueſt. feud. in verb. feudum dant, verſic. prælati Eccleſiarum fol. 142. vſque ad 148. Clar. in d. §. feudum, quæſt. 13. Rodoan. quæſt. 65. Affl. in d. conſt. Diuæ memoriæ, quæſt. 67. quem ſequitur Alex. Stiat. in repet. extrauag. ambitioſæ ſub num. 19. & 33. & Ripa in l. filius familias, §. diui, num. 65. ff. de leg. 1. Non tamen requiruntur neceſſario vniformes. Ioſeph. Ludouic. conſ. 23. & fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Piſana bonorum 20. Februarij 1585. coram Cantuccio: & ſufficit, quod vna ſit valida, Mainard. deciſ. 99. Seraphin. deciſ. 434. & 1451. & fuit reſolutum in d. Piſana bonorum.

4 Ad effectum tamen, vt dicatur valida, non præſumitur ſolemnitas ſpatio triginta annorum, Alciat. conſ. 121. Rot. in d. Piſana bonorum, & iterum in vna Romana domus, 13. Ianuarij 1586. coram Blanchetto, Seraphin. in d. deciſ. 1451. num. 3.

5 Nunc limita principalem concluſionem, & primo in alienatione rei ſolitæ alienari cum pacto, quod non tranſeat ad extraneos, quia non poteſt alienari, vt tranſeat ſine ſolemnitatibus, Gozad. conſ. 39. num. 13. Bal. conſ. 212. volum. 1. Clar. in §. emphyteuſis quæſt. 6. verſ. ſcitis tamen, & idem in §. feudum, quæſt. 13. Rota in vna Imolen. bonorum, 21. Maij 1593. coram Pamphilio.

Limita ſecundo in re ſolita alienari, cuius facta eſt incorporatio, Card. in cap. ſine exceptione, 12. quæſt. 2. Guido Pap. deciſ. 154. Creſcent. dec. 1. de location. Garz. deciſ. 99. Berrett. conſ. 111. Curt. de feu. part. 2. quæſt. 1. num. 10. Affl. in conſtit. Baiulos, num. 89. poſt Abb. in cap. vt ſuper tit. de rebus Eccl. non alien. Rodoan. quæſt. 65. quando autem dicatur facta incorporatio, vide vltra DD. cit. Anchar. conſ. 156. Bald. conſ. 90. vol. 1. Menoch. conſ. 79. num. 10. & ſeq. Clar. in d. §. feudum d. q. & Rodoan. q. 362.

Aſſenſus Apoſtolicus, ſi expeditus reperiatur eodem die, quo fuit facta alienatio, quid præſumatur præceſsiſſe, aſſenſus, an verò alienatio.

RESOLVT. XXVII.

1 *Aſſenſum præceſſiſſe præſumitur ſtante eodem die expeditione aſſenſus, & alienatione facta, & quare.*
2 *Erectionem Eccleſiæ præſumi vnionem beneficiorum præceſsiſſe.*
3 *Appellationem præceſsiſſe commiſſionem præſumitur, ac mortem beneficij impetrationem, ſic etiam excommunicationem appellationem.*
4 *Præceſſiſſe præſumitur id, quod de iure antea eſt faciendum.*
5 *In dubio pro actus validitate potius præſumitur, quam pro inualiditate.*
6 *Contractibus eodem die celebratis illum præceſsiſſe præſumitur, per quem vterque actus validatur.*
7 *Coniectura eſt fortior omnibus alijs, quæ facit actum valere, ac illa præſumptio eſt accipienda, quæ pro actus perfectione facit.*
8 *Præſumptio validitatis actus omni alia contraria probatione eſt efficacior.*

1 RESpondeo, dicendo, aſſenſum Apoſtolicum præſumi præceſsiſſe alienationem rei Eccleſiæ, & hoc ex pluribus.

Tum quia illud præſumitur præceſsiſſe, quod de iure præcedere debet, vt ait Bal. in l. cum in teſtamento §. hæc verba ff. de hæred. inſtit. ſicut in ſimili clericatus præſumitur præceſsiſſe collationem eodem die factã, Creſcent. deciſ. 4. de præſump. Caſſad. deciſ. 20. de præ-
2 ben. Item Eccleſiæ erectionem præſumi præceſsiſſe vnionem beneficiorum ei factam, Creſcent. deciſ. 6.
3 de præſumpt. & Appellatio commiſsionem, Rot. dec. 202. in nouis, ſicuti mors impetrationem beneficij, quando vtraque die ſequuta reperiatur, Caſad. deciſ. 22. de præben. & excommunicatio appellationem, Rota dec. 316. in antiq. ſicuti ſententia inhibitionem, Theſ. dec. 49. Achill. de Graſſ. deciſ. 37. de appell. Quæ omnia propterea præceſsiſſe præſumuntur, quia de iure præcedere debent, ſecundum Bald. cit. l. cum in teſtamento, & in cap. cum adeò num. 3. & ſeq. de pro-
4 cur. Alciat. in l. oſtenſam in 1. col. in prin. ff. de verb. ſigniſ. & præceſsiſſe id præſumitur ſecundum Creſc. deciſ. fin. de præſum. quod prius fieri debet, vnde cum expeditio aſſenſus de iure regulariter præcedere habeat alienationem, proinde in dubio præceſsiſſe eſt præſumendum.

5 Tum etiam, quia cum validitas alienationis dependeat ab aſſenſu, proinde præſumitur illud præceſsiſſe, quod actum validat, Fel. in cap. paſtoralis 3. col. verſ. ad identitatem de reſcript. Creſcent. dec. 2. de except.

6 Tum denique, quia in dubio præſumitur, quod actus magis valeat, quam pereat, l. quoties, ff. de reb. dub. hanc enim eſſe benignam interpretationem teſtatur Socc. in d. l. cum in teſtamento 2. notab. de quo meminit de Franc. dec. 594. & dicit Crotus in l. 1. ff. de donat. quod vbi reperiuntur duo contractus eodem die celebrati, & non conſtet vter eorum præceſſerit, præſupponendum eſſe illum prius fuiſſe celebratum, qui debebat fieri per præambulum, & per quem vterque actus validatur, ſecundum Cin. & Bart. in d. l. cum in teſtamento, & dicit Imol. in cap. 1. nu. 7. de præſump.
7 quod coniectura, quæ facit actum valere, eſt fortior, ac potior omnibus alijs coniecturis, imò illa præſumptio capienda eſt, quæ facit actum validiorem, & perfectiorem gloſ. 1. in l. 1. ff. de iudic. & ibi Lancell. col. 2. verſ. in fine Gloſ. & Cagn. num. 37. verſ. 3. colligitur, & præſumptio validitatis actus eſt efficacior, quacũque alia probatione contraria, Galiaul. in repet. l. centurio n. 110. ff. de vulg. & pupill. Ioan. Lopez in repet. l. ſi puer nu. 26. verſ. confirmatur alia ratione C. de hæred. inſtit. vnde cum in caſu, de quo agitur, dubitatur, quando celebratum ſit inſtrumentum alienationis, & quando fuerit impetratus aſsenſus Apoſtolicus, ſi igitur præſumemus, aſsenſum prius fuiſse impetratum, redderetur contractus validus; ſin autem è contrà, inualidus; & propterea eſt præſumendum ex prędictis prius fuiſse impetratum aſsenſum, quàm celebratum inſtrumentum, & ita deciſum refert in materia feudali, de Franch. deciſ. 649.

An aſsenſus Apoſtolicus præſtitus ſuper venditione facienda extendatur ad alienationem iam factam.

RESOLVT. XXVIII.

1 *Aſſẽſus Apoſtolicus præſtitus ſuper venditione facienda, non extenditur ad alienationem iam factam.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus eſt ſtricti iuris, ac ad expreſſa ſuas tantum extendit vires.*
3 *Aſſenſus à petentis ſupplicatione declaratur.*
4 *Quid eſt narrandum in petitione, ad hoc, vt aſſenſus ad præterita trahatur.*

IN hac quæſtione negatiuè reſpondeo, prout ita voluerunt Iſer. in c. 1. col. 4. qui ſucceſs. tenean. Alex.
1 conſ. 145. vol. 5. Loffred. conſ. 9. nu. 5. poſt Caſtren. in

l. ſi

Digitized by Google

l.ſi quis filio, §.irritum ff.de iniuſt.teſtam. Afflict.dec. 268. & 355. & in Conſt.diuæ memoriæ num.29. & ſeq. pag. 107. Ann.alleg.36. num.5. de Franch. deciſ. 103. Garz.deciſ.37. & in aſſenſu feudali ita iudicatum in Regia Camera Summar. Neapol.ſcribit Ann. ſing.40. qui mouentur ex pluribus.

2 Primo quia aſſenſus Apoſtol. eſt ſtricti iuris, ſecundum Balb.deciſ.23.Ann. d.alleg.36.nec extenditur de tempore ad tempus Iſer.in cap.Imperialem in prin.de prohib. feud. per Feder.Aquil. in rubr. de verb. oblig. num.63. & ad expreſſa tantummodo ſuas extendere vires, voluit idem Iſer.in cap.donare colu.4. qualiter olim feud. poter. alien. & in cap. 1. col.3. qui ſucceſſ. teneant.

3 Tum etiam,quia aſſenſus declaratur à ſupplicatione petentis arg.tex.in l.ſi defenſor,§. qui interrogatus ff.de interrog.act.Caſtr.in d.l.ſi quis filio §.irritum, Socc.in l.ſi iam factam,ff.de cond.& demonſt.Alexan. conſ.146.vol.5.Camer.in d.cap.Imperialem lit.E.

Tum denique, quia propterea in Breui Apoſtolico debet fieri mentio de alienatione iam facta per tradi-
4 tionem poſſeſſionis, ſi fuerit tradita,ad hoc,vt aſſenſus trahatur ad præterita,Rebuff.in Comp.alien. verſ. nonus caſus,Rodoan. q.42.n.16.de Franch.deciſ.163. licet ſit diſputabilis.

RESOLVT. XXIX.

An alienatio rei Eccleſiæ pro cuius confirmatione lata eſt ſententia ſit valida,ſi non iuſtificetur ex actis.

1 *Alienatio rei Eccleſiæ cum ſentẽtia,eſt valida,dato, quod ex actis non iuſtificetur, & quare num.ſeq. ac etiam ſi acta fuerint deperdita, vel integra non reperiantur,n.3*

4 *Sententia pro rei Eccleſiæ alienatione lata illo die, quo gratia præſentata,eſt valida,& quare.*

1 SVpponatur,quod fuit obtẽta ſententia vigore gratiæ ſi in euidentem, quæſtio eſt,an ſit valida,ſi nõ iuſtificetur ex actis, & fuit reſolutum validam eſſe in Rot. Romana in vna Raguſina bonorum 22. Aprilis 1578. coram Lancellotto,vt in deciſ.diuerſ.479.par.1. & iterum in vna Piſana bonorum 8.Aprilis 1585.corã Vicecomite, & in vna Auximana bonorum 13. Maij 1585. coram Rubeo, & 15. Nouembris 1585.coram Robuſterio, Roman.deuolutionis domorum 26. Martij 1590.& Florentina bonorum 7.Maij 1590. coram
2 Pamphilio, & Roman. Caſalis Turricellæ 29. Aprilis 1594. coram Seraphino. Et ratio concluſionis eſt,quia potuit Iudex ſe extraindicialiter informare;Abb.conſ. 41.vol.1. Dec.conſ.341. num.12.eodem vol. Menoch. conſ.213.vol.2.Burſat.conſ.122.vol.1. Monald.conſil. 191.num.3.& ſeq.Capyc. deciſ.16. nu.14. & Creſcent. deciſ.12.de priuileg.

3 Amplia concluſionem ſuprapoſitam, etiam ſi acta eſſent amiſſa,vel integra non reperiantur, Corn.conſ. 210.ad fin.vol.4.Alex.conſ.339.n.7.ſeq.vol.2.Aymon. conſ.112.n.7.fuit reſolutum in Rota Romana in d.deuolutionis domorum 26. Martij 1590. coram Pamphilio,& in d.Caſalis Turricellæ.

4 Amplia ſecundo,vt nec talis ſententia ſit nulla,licet eodem die, quo gratia fuit præſentata, lata ſit, cum etiam illo die Iudex poſſet adhibere cauſę cognitionẽ, & ſuper vtilitate Eccleſiæ ſe informare,Gabriel de ſẽten.concluſ.5.num.34.Menoch.conſ.337. volu.2. Burſat. conſ.10.n.3.& d.conſ.112.n.6.& ſeq. & fuit reſolutum in Rota Romana in vna Raguſina emphyteuſis 20.Iunij 1578.coram Lancellotto,vt patet in deciſ.diuerſ.429.n.3.p.1.& in d.Auximana bonorum 13. Maij 1585.coram Rubeo,& 15. Nouemb.1585. coram Robuſterio,& in vna Maceraten.locationis 15. Februarij 1599.coram Lancellotto.

RESOLVT. XXX.

An aſſenſus Apoſtolicus probetur ex verbis Notarij in inſtrumento.

1 *Officiali in eius officio creditur,ac etiam, notario aſſerenti ſe rogatum nu.ſeq. imò ſe certioraſſe de Velleiano, ac etiam teſtes fuiſſe rogatos,n.3.*

4 *Notario aſſerenti in rei Eccleſiæ alienatione aſſenſum interueniſſe Apoſtol.non eſt credendum.*

5 *Scriptura ſeparata,pro aſſenſu Apoſtolico eſt facienda.*

1 SVpponatur, quod in inſtrumento alienationis rei Eccleſiæ, notarius aſſerat aſſenſum Apoſtolicum interueniſſe, dubitatur num ex præfatis verbis probetur aſſenſus interpoſitio?

Difficultatem faciebat,quia officiali in eius officio creditur,Bart.in l.diuus num.8.ff.de conſt. reor. Ruin. conſ.56.num.5.volum.1.Gram.conſ.ciuil.54.colum.2.
2 & Notario aſſerenti ſe rogatum, creditur,Pariſ.conſ. 28.num.52.col.3. vol.2. Roman.conſ.179. Alciat. reg. 3.præſump,13. Item ſtatur eius dicto aſſerenti ſe certioraſſe de Velleiano Menoch.conſ.37.num.132. Soc. conſ.44.col.4.lib.4. & conſ.144. Item creditur Nota-
3 rio teſtes fuiſſe ſpecialiter rogatos,Ruin.conſ.154.nu. 7.volum.3. & conſ.61. num.3. vol.eodem & Carrocc. deciſ.122.

Contrariam tamen ſententiam tenendam in praxi firmauerunt, Afflict.in cap.1. col.4. de alien. feud. latè Frez.de ſubfeud.lib.2.q.25.Foll.pract.cenſual.verb. non vitiatis num.63. vbi optimè, Garz.deciſ.27. refe-
4 rens ita deciſum per Bar.in l.ſi fortè, ff. de Caſtren. pecul.& l.ſi donatione C.de collat. et per DD. in Clem. 1.ext.de probat.et in proprijs terminis,quod non credatur Notario aſſerenti in alienatione rei Eccleſię interueniſſe aſſenſum Apoſtolicum tenuit Rota Bonon. vt refert Pet.de Benint.deciſ.2.volens etiam,quod fiat aliud inſtrumentum ſeparatum loquens de cauſæ co-
5 gnitione,& ita in indiuiduo, quando agitur de alienatione rei Eccleſiaſticæ, quod debeat fieri ſcriptura ſeparata de aſſenſu Apoſtolico, quæ ſcriptura debet præcedere de per ſe, voluit Spec. tit.de proc.§.1. verſ. ſed quid ſi ſolum, Paul.Caſtr. conſ.91. incip. in Chriſti nomine,Alciat.conſ.21.n.3.& ſeq.

RESOLVT. XXXI.

Aſſenſus Apoſtolicus an expeditus præſumatur,ſi reperiatur in libro rubricellæ notatus.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus præſumitur expeditus ſi clericus tenẽs regiſtrũ ſupplicationum fidem fecerit, quod in libro ſuarum rubricarum expeditionem inuenerit, non obſtãt quod regiſtri liber ſit deperditus, & quare,n.ſeq.*

1 BEneplacitum Sedis Apoſtolicæ præſumitur expeditum,ſtante fide clerici regiſtri ſupplicationum, aſſerentis, quod in libro ſuarum rubricarum expeditionem vnius ſi in euidẽtem inuenerit de eo tempore, licet regiſtri liber non inueniatur, cap.ad audientiam cum ibi notat. de præſcript. & in cap.cum parati eod. tit. & fuit reſolutum in Rota Rom. in vna caſalis de Pichis 15.Iunij 1587. & iterum in vna Bononienſ.affictus domorum 6.Ianuarij 1597.coram Mantica.

Nec probatur non fuiſſe expeditum ex diligẽtia facta in actis Vicarij Papæ,vbi non reperitur,vt fuit reſolutum in d. Roman. Caſalis de Pichis. Ratio autem principalis concluſionis eſt quia ſumptum ex regiſtro ſupplicationum, & bullarum fidem faciunt in iudicio, vt per Creſcent. deciſ 1.& 2. de fide inſtrument.Caput Aquenſ. deciſ.233. lib.3.Maſcard. de prob.concl.711.

Bellenzin.de chatit.ſubſid.q.113.in fin.quidquid antiquis temporibus tenebat Rota,vt apparet in deci.28. de probat.in antiq.

RESOLVT. XXXII.

An res Eccleſiæ alienata abſque ſolemnitatibus poſſit præſcribi.

1 *Res Eccleſiæ alienata abſque ſolemnitatibus poteſt præſcribi ſpatio quadraginta annorum.*
2 *Præſcriptio poſt mortem illius, qui rem Eccleſiaſticam malè alienauit, incipit, non autem antea, & quare num. ſequ.*
3 *Præſcriptio contra Eccleſiam eo tempore, quo in commendam fuit, non currit.*
5 *Reſtitutio in integrum Eccleſiæ datur aduerſus præſcriptionem.*
6 *Scientia, & patientia illius, contra quem præſcribitur, eſt neceſſaria ad hoc, vt præſcriptioni locus ſit, ac eam tenetur probare, qui in dicta præſcriptione fundatur.*

REſpondeo quod licet Paulus Quartus contra res Eccleſiæ malè alienatas exceptionem præſcriptionis legitimæ conſtituiſſet, non poſſe opponi. Pius Quartus reuocauit, & ad viam iuris communis redu-
1 xit,vt patet in eius Bull. incipien. prouida fol. 681. & ita etiam decidit Thom.Triuiſ.deciſ.28.part.1. & deciſ. 58. eodem lib.& ſæpiùs per Rotam Roman. & ſignanter in vna Auximana alienationis 13. Ianuarij 1581. coram Litta, & intelligitur de præſcriptione 40. annorum ſecundum Rodoan. quæſt.2. cap.3. num. 12. cum tale tempus ſufficiat in præſcribendis bonis Eccleſiaſticis Auth. quas actiones, Cod.de ſacr.ſanct. Eccleſ.& in cap.ad audientiam c.cum nobis,& c.illud de præſcript.

2 Intellige primo dummodo præfata præſcriptio incipiat poſt mortem illius,qui malè alienauit, Alexan. Stiat.in repet.huius Paul.extr.de reb. Eccl. non alien. ſub n.56.poſt Ioan.Andr.in c.1. num.3. & Ant.Butr.n. 7.eodem tit.in 6. Rebuff. in compend.alienat. rer. Eccleſ. num.38.Rodoan.in eiuſdem nominis tractat. qu. 89. cap.3.Balb.deciſ.25.& 91.num.3.Maſcard.de probation. concluſ.225.num.12. Molina de iuſtit. & iure diſputat.7.

Cuius limitationis eſt ratio, quia contractus non ſumpsit vigorem à principio, & ideo ſubducitur tem-
3 pus quò Prælatus malè alienans vixit,per text.in cap. si Sacerdotes 16.q.3. Innoc.in cap.cum ex literis in princ.de in integr.reſt.gloſ.fin.cap.1.eodem titul.lin 6. Faber.in l.fin. C. in quib. cauſ.in integr. reſtit. non eſt neceſſ. poſt Bald.in l.1.1.col.circa princ.verſ.(in text. ibi nulla præſcriptione) C.de bon.Mater.& ita refert deciſum Guid.Pap. deciſ.150. quemadmodum ſubdu-
4 citur etiam tempus,quo Eccleſia fuit in commendam ſecundum eumdem Guid. Pap.deciſ.152. & facit Capic.deciſ.2.

Aduertas tamen,quod aduerſus præſcriptionem datur nihilominus Eccleſiæ reſtitutio, vt fuit dictum in Rot. Roman.in vna locationis bonorum 13.Februarij 1591. coram Lancellotto,Afflict.deciſ.329. Molin. de iuſt.& iure diſput.80.

5 Primam limitationem intellige, vt neque præſcriptio hæc procedat poſt mortem illius,qui malè alienauit, niſi data ſcientia,& patientia cuiuslibet rectoris, ſeu Prælati ſucceſſoris eoque maximè vbi plures intra d.tempus ſucceſſiſſent,quam probare habet, qui ſe fundat in dict.præſcriptione Caual. deciſ.46. num.29. part.1.

RESOLVT. XXXII.

An vt aſsenſus Apoſtolicus ex temporis curſu præſumatur, requiratur ſcientia Papæ.

1 *Scientia Papæ requiritur ad præſumendum aſsenſum Apoſtolicũ interueniſse in minori triginta annorũ ſpatio.*
2 *Scientia Sum.Pont.requiritur, quando de eius agitur præiudicio.*

IN hac quæſtio. reſpondeo, diſtinguendo, quòd aut ſumus in ſpatio triginta annorum, & non requiri-
1 tur,in minori verò bene requiritur,Caſsad.deciſ.3.nu. 7.de procur.Fab.dec.22.p.2,Mohed.dec.2.de tranſac. Rota diuerſ. deciſ. 237. lib.2. & ita fuit reſolutum in Rot.Rom. in vna Romana domus de tribus montibus 29.Octobris 1582.coram Aldobrandino, & in cauſa Meſsan.præeminentiarum 28.Iun. 1582.coram Blanchetto,& iterum in vna Romana caſalis 7.Iunij 1591. coram Gipſio.

2 Et maximè requiritur,quando de ipſius Papæ præiudicio agitur, ſecus si de præiudicio alicuius interioris Aymon,de antiq.temd.par.3.§.vidimus num.29.& Menoch.conſ.25.num.6.& ſeq: vol.1. de Rubeis conſ. 79.num.3.& ſeq.& fuit in Rota reſolutum in d, Meſs. præeminentiarum.

RESOLVT. XXXIII.

In reſeruatione aſſenſus Apoſtolici clauſula, & non alias,nec alio modo,an inducat conditionem.

1 *Clauſula (vt non alias, nec alio modo) conditionem inducit, in tantum, quod ſi in alienatione eſt reſeruatus aſſenſus Apoſtolicus, in qua de iure non requiritur, propter clauſulam appoſitam illius impetratio eſt neceſſaria, alias contractus erit nullus, n.3.*
2 *Contractus reſoluitur per formæ non adimpletionem.*
4 *Aſsenſus reſeruatio, actum efficit conditionalem.*
5 *Emptor an fructus interim lucretur, ſi conſtat beneplacitum non poſse obtineri reſeruatum in rei Eccleſiæ alienationem.*

1 REſpondeo, quòd in alienatione rei Eccleſiæ, in qua eſt reſeruatus aſſenſus Apoſtolicus cũ clauſula præfata, eſt omnino neceſsaria illius impetratio, dato, quòd in eo caſu de iure non requiratur, & ratio eſt,quia hæc clauſula importat conditionem, gloſ. in l.ſi quidem cum ibi not. C.de except. Caputaq. deciſ. 82.num.3. pat.3. Caſsad.deciſ.2. num.7. de Simon. & inducit etiam formam, Boet.deciſ.243. nu.11. Marth. in deciſ.Piſana 196. & fuit reſolutum in Rota Roma-
2 na,in vna Roman. domus 9. Decembris 1588. coram Seraphino:hinc euenit,quod non adimpleta forma,ſeu conditione,reſoluitur contractus Guid.Papa dec.163. n.1. & propterea ſi contractus alienationis rei Eccle-
3 ſiæ,in quo fuerat reſeruatus aſsenſus celebretur abſq; eo,erit nullus, quamuis aſſenſus non ſit neceſsarius,vt fuit latè dictum, ac reſolutum in Rot.Rom.in vna Roman. domus 23. Ianuarij 1586. coram Blanchetto, & iterum in vna Nouarien. decimarum 28. Maij 1593. coram Auguſtino, & in Romana locationis 21. Maij 1593.coram Blanchetto,& alias ſæpius.

4 Semper enim reſeruatio aſsenſus facit actum conditionalem, gloſ. in l.item Labeo, §.1. in verbo purè,ff. famil. erciſc.Brun.conſ.42. Curt.Iun. conſ.77. num.3. Iſer. in cap. Imperialem, § Scriba, col.2. verſ. ſecus ſi vendit.de prohib.feud.alien.per Federicum,& ibi Capyc.col.218.Moder.in c.1.quid ſit inueſt.Ann. in conſiit.diuæ memoriæ,nu.194.& ſing.447.

5 An autem in alienatione cum reſeruatione aſsenſus Apoſtolici interim, donec cõſtet nõ poſse obtineri bene-

Digitized by Google

beneplacitum, emptor lucretur fructus, vide in cauſa Romana locationis 21. Maij 1593. coram Blanchetto.

RESOLVT. XXXIV.

Solemnitates in alienatione facta cum authoritate Summi Pontificis, an requirantur.

1 *In alienationibus factis cum authoritate Rom. Pontif. non ſunt neceſſariæ ſolemnitates, & quare nu. 2. Nec etiam ſi cum ipſo contraheretur num. 3. idem ſi vt priuatus num. 4.*
5 *Quid ſi Papæ authoritas non eſſet ritè interpoſita.*
6 *Authoritas Papæ cauſæ defectum non ſupplet.*

IN alienatione rei Eccleſiæ facta cum Papæ auctoritate non requiruntur aliæ ſolemnitates, Abb. in c. 1.
1 de confir. vtil. vel inutil. & in conſ. 47. vol. 1. Oldrad. conſ. 131. nu. 2. Bald. per illum text. in l. 2. C. quand. decret. opus non eſt, Corn. conſ. 348. nu. 18. vol. 1. Ruin. conſ. 35. nu. 22. ad finem, & conſ. 257. nu. 5. vol. 1. Pariſ. conſ. 24. n. 4. vol. 4. Roland. conſ. 15. nu. 4. & conſ. 96. nu. 21. & ſeq. vol. 1. Dec. conſ. 341. n. 12. Rebuff. de alienat. rer. Eccl. nu. 15. verſ. fallit, & nu. 95. Capyc. deciſ. 16. nu. 1. prope finem, Rota in cauſa Segobien. ſpolij 10. Decembris 1565. coram Rubeo, & in deciſ. quotid. 420. par. 2. & in vna Romana Caſalis Turricellæ 10. Martij 1588. coram Cantuccio, Rot. diuerſ. deciſ. 65. n. 1. par. 2. & in Placentina bonorum 7. Aprilis 1581. coram Seraphino, vt in deciſ. diuerſ. 178. nu. 2. par. 2. & in Mediolan. reſciſſionis permutationis 10. Ianuar. 1597. coram Pamphilio, & facit deciſio. Seraphini 1307. Rota diuerſ. deciſ. 95. par. 2.

2 Cuius concluſionis eſt ratio, quia ſupplentur auctoritate Papæ, Bald. conſ. 112. vol. 1. & in l. reſcripta C. de precib. Imperat. offeren. Imol. in cap. 1. n. 7. de lit. conteſt. Alex. in l. omnium in fine C. de teſtam. & in conſil. 339. vol. 2. Alciat. conſ. 129. Rota in cauſa Rom. Caſalis Longhezzæ 21. Maij 1593. & vide in eadem 28. Iunij 1593. coram Seraphino.

3 Amplia primo procedere, etiam ſi cum ipſo Papa contrahatur, Bald. in l. ſancimus in fine C. de donat. & in conſ. 112. vol. 1. Alex. in d. l. omnium nu. 8. & in conſ. 157. nu. 7. vol. 2. Bertrand. conſ. 137. vol. 1. Natta conſ. 28. nu. 4. vol. 1. & in conſ. 339. nu. 10. vol. 2. & fuit reſolutum per Rotam Rom. in præcit. Caſalis 21. Maij 1593. coram Seraphino, & vide in eadem 28. Iunij 1593. coram eodem.

4 Amplia ſecundo, etiam ſi contractus fieret cum Papa, qui vt perſona priuata contraheret l. ſi conſul. ff. de adopt. Ioan. And. in cap. qui tacet, de regul. iur. in 6. Abb. in cap. veteri num. 11. de elect. & in cap. 2. ſub nu. 2. de decim. & in conſ. 11. n. 3. vol. 2. faciunt tradita per Felin. in cap. ex literis ſub nu. 10. verſ. ſecunda concluſio de probatio. Tiraq. de leg. conub. gloſ. 7. nu. 23. Capyc. deciſ. 203. n. 3. & fuit reſolutum in dicta Romana Caſalis 21. Maij, & vide eandem 28. Iunij.

5 Nunc limita, & primo ſi auctoritas Papæ non fuiſſet ritè interpoſita, quia tunc eſſet ſubreptitia Dec. conſ. 142. Alex. conſ. 31. vol. 1. Alciat. reſponſ. 91. nu. 3. & ſeq. Rot. in d. Rom. Caſalis Turricellæ 10. Martij 1578. coram Cantuccio Rot. diuerſ. deciſ. 95. n. 2. par. 2.

6 Limita ſecundo, vt auctoritas Papæ non ſuppleat defectum cauſæ, Gemin. conſ. 48. n. 9. Decius cit. conſil. 142. nu. 5. Menoch. conſ. 122. vol. 2. Laur. de Rodulf. in cap. ſine exceptione 12. q. 2. Couar. var. reſol. lib. 2. ca. 17. num. 2. Rota in vna Placentina bonorum 7. Aprilis 1581. coram Seraphino, & iterum in vna Senen. prædij 8. Octobris 1584. coram Pamphilio, Rot. diuerſ. deciſ. 178. nu. 3. par. 2.

RESOLVT. XXXV.

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in alienatione ab vna Eccleſia alteri Eccleſiæ facta.

1 *Solemnitates extrauag. Ambitioſæ in venditione ab vna Eccleſia alteri Eccleſiæ facta nõ requiruntur, & quare.*

1 IN quæſtione iſta reſpondeo cum deciſione Triuiſ. 56. par. 2. qui firmiter tenet in præfata alienationis ſpecie non requiri ſolemnitatem extrauag. Ambitioſæ. Cuius deciſionis eſt ratio, quia finis prohibitionis de non alienandis bonis Eccleſiæ, fuit in conſulendo Eccleſiæ indemnitati, ſecundum Monald. conſ. 91. nu. 3. vol. 1. Rub. deciſ. final. & Eccleſia ibi accipitur pro vniuerſali, non cuiuſcumque particularis, quæ vniuerſalis Eccleſia, etiam ſi vna particularis bona ſæcularib. alienat, fit præiudicium ipſi Eccleſię vniuerſali, & Sanctiſſimis pro tempore ſedentibus Pontificibus, ſed ſi vna particularis alteri alienat Eccleſiæ itidem particulari, nihil vniuerſali deperit quę ſi modo ſub inuocatione vnius, vel alterius Sancti ſubſiſtant, ſemper ſub Eccleſia vniuerſali remanent, cum illius diſpoſitione. Quod tamen non ſeruatur in praxi in Rom. Curia.

RESOLVT. XXXVI.

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in alienatione terrularum, rerumque Eccleſiæ modici valoris.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus, in terrularum alienatione, rerumque Eccleſiæ modici valoris non requiritur, & quare nu. 2. nec etiam ſi prælatus iurauit non alienare Romano Pontifice inconſulto num. 8.*
3 *De Modicis non eſt curandum.*
4 *Reſtitutio in integrum pro modica læſione non datur, nec etiam redhibitoria pro modica læſione competit nu. ſeq.*
6 *Remiſſio mercedis pro modica ſterilitate non eſt faciẽda.*
7 *Lex generaliter loquens, modica non includit.*
8 *Terrulæ, quæ dicantur, & qui valor eſt neceſſarius.*

1 REſpondetur negatiuè per tex. expreſſum, ac vulgatum in cap. terrulas 12. q. 2. quam opinionem referunt, ac ſequuntur Caualc. deciſ. 46. n. 8. & 75. par. 1. Dec. conſ. 142. n. 5. col. 4. verſ. non obſtat ſucceſſiuè, & idem Borgnin. deciſ. 45. nu. 4. ead. part. 1. Rodoan. in Rub. de caſibus in quibus fit alienatio n. 22. Villagut. deciſ. 52. num. 1. & per totum; Balb. deciſ. 29. Teſſ. fori Eccleſiaſtici cap. 15. num. 23. par. 1. Graff. conſ. 2. volu. 2. poſt Ann. in conſ. 36. num. 33. Card. Tolet. lib. 5. Inſtruct. ſacerdot. cap. 91. in fine, & ita pariter refert deciſum Guido Pap. deciſ. 156. Nauarr. in conſ. vnico nu. 6. de feudis.

2 Cuius concluſionis eſt ratio, quia in generali prohibitione alienationis modica non veniunt, Abb. in cap. vtſuper de reb. Eccl. non alien. Fel. in cap. fin. in fin. de ſponſ. poſt Bald. in cap. ſi proponente num. 5. & ſeq. de
3 reſcript. & in conſ. 91. vol. 1. & de modicis non curatur l. ſcio ff. de integr. reſtit. hinc fit, quod reſtitutio in integrum pro modica læſione non datur d. l. ſcio, & l.
4 penultim. ff. de Minor. cap. penultim. de reb. Eccl. non alienan. Gabriel. de reſtit. in integrum concluſ. prima, vbi de communi, Burſat. conſ. 27. num. 17. Sfort. de reſtit. in integr. q. 4. art. 12. num. 105. Cald. in l. ſi curatorem num. 7. C. de reſt. in integr. quemadmodum red-
5 hibitoria non competit pro modica læſione Bald. in l. fin. ff. de redhibit. actio. nec pro modica ſterilitate fit
6 remiſſio mercedis l. ſi merces, §. vis maior ff. locat. Bolſ. de remiſſ. mercedis num. 107. Carroc. deciſ. 100.
7 Benit. deciſ. 7. & Valaſ. deciſ. 30. & lex generaliter loquens modica non includit Soccin. in fall. 129. quem

tex.in cap.terrulas ampliant procedere etiam prælato
8 iurante non alienare inconſulto Rom.Pontifice, Abb. in cap.vt ſuper nu.15. de reb.Eccleſ.non alien. Borgn. in deciſ.45.nu.75.p.1.

Sed quæſtionis eſt cuius valoris debeant eſſe præfata prædiola,ſeu terrulæ,gloſ.in dict.cap. terrulas ponit exemplum in prædijs valoris 20.ſolidorum, quam opinionem refert,ac ſequitur Archid. in cap. ſi quos ead. cauſ.& q.Alciat.conſ.23. num.6. & ſequent. contraria tamen ſententia eſt magis recepta, & iuri conſona, vt ſcilicet iudicis arbitrio remittatur,quæ ſint terrulæ, vt voluit Rodoan.q.10. Canoph.in repet.huius Paul. nu. 45. Quaranta in ſumma Bullar. in verb. Alienatio.rer. Eccleſ.num.41.Prax.Curiæ Archiepiſcopal.Neapol.c. 73. num.3. qui conſuetudinem terræ,& temporum, locorumque qualitatem attendere debet, & inſpicere conditionem Eccleſiæ, ſi ſit pauper vel multum abundans,vt voluit etiam Abb. in cap.1.nu.8. de in integr. reſtitut.

RESOLVT. XXXVII.

An in alienatione bonorum hoſpitalis requiratur aſſenſus Apoſtolicus.

1 *Hoſpitale, quando locus pius dicatur, & quando profanus.*
2 *Octo de modis, an hoſpitale ſit authoritate Epiſcopi erectum cognoſcitur.*
3 *In dubio hoſpitale an dicatur locus pius.*
4 *Cauſa, & ſolennitas in alienatione rei hoſpitalis authoritate Epiſcopi erecti requiritur.*

PRo huius quæſt.explicatione,primo eſt videndum, an hoſpitale dicatur pius locus, & prima ſit con-
1 cluſio, quando hoſpitale eſt erectum Epiſcopi authoritate dicitur locus pius,& venit appellatione Eccleſiæ & gaudet ipſius Eccleſiæ priuilegiis cap. ad hoc de relig.domibus cap.2.de for.comp.Felin. in cap. de quarta num.3.& 34.de præſcript.Lambertin.de iurepatron. lib.1.q.11.Pariſ.conſ.36.num.15.& 17. in conſ.44. nu. 5.vol.4.Gabriel de pia cauſa concluſ.2.num.1.& 4. Fuſcus de viſit.lib.1.cap.13.n.10. Maſcard.de prob. concluſ.869.num.9.cum ſeq.

Secunda concluſio eſt,quando hoſpitale non eſt erectum authoritate Epiſcopi,non dicitur beneficium, & per conſequens pius locus, Mohed. deciſ. 18. de cauſ. poſt.& proprietat.Creſcent. deciſ.1. de priuileg. Card. Put.deciſ.161.par.1.Rota diuerſor.deciſ.725.num.7.& deciſ.739.n.9.par.1.& deciſ.114.par.2.Sair.deciſ.1. ex Nauar.de relig.domib.Pariſ.d.conſ.36. n.17. & conſil. 44.num.5.volu.4.& alter Pariſ.de reſign.benef.libr.11. quæſt.3. nu.44. & 76. quod verum eſt, ſi non datur in titulum Felin. in cap. ad audientiam il 2.num.1. de reſcrip.& in d.cap.de quarta,num.15. Gomeſ. ſuper reg. de triennali poſſeſſ.

Tertia ſit concluſio,quod tale hoſpitale non dicatur locus pius, ſed profanus, & nullo gaudeat priuilegio Eccleſiæ,gloſſ. in clem. quia contingit de relig.domib. DD.in d.cap.2.de foro compet.Bal. in Authen.hoc ius porrectum,C.de ſacroſan.eccl.Rom. conſ.477. num.3. Lambertin.d.artic.11.num.3.Felin.in d. c.de quarta, num.1.& 5.Gabr.d.concl.2.num.9.Pariſ.d.conſ.36. nu. 15. vol.4.Rodoan.de rebus eccl.non alienan.q.49. ſub num.7.fol.173.

2 Sed ex quibus cognoſcitur hoſpitale fuiſſe erectum Epiſcopi auctoritate dicas, ex pluribus: Primò, ſi fuit ædificatum in forma Eccleſiæ: Secundo, ſi in eo fuerit campanile erectum cum campana, ibique diuina celebrantur, Arch.in c.nemo,de conſec.diſt.1.Rom.d.conſil.477.n.13.Maſcard.de prob.concl.869.n.2.cum ſeq. Rot.diuerſ.in cit.dec.725.num.1.2.& 5.Tertio ſi haberet nomen Sancti ſibi appropriati,Fel. d.cap. de quarta num.13. verſ.ſigna cognoſcendi, Menoch. de præſumpt.lib.4.præſ.115.n.4. Quarto,ſi in eo fuerit ſeruata hoſpitalitas per tempus antiquiſſimum,Gab.d.concluſ.2.n.6.Quinto,ſi in eo eſſent ſepulturæ,vel cœmiterium,gloſ.in d.clem.quia contingit. Rom. d.conſ.477. n.11. Septimo,ſi reciperet decimas,Rom.loco citato, n.12.Octauo,ſi collectas non ſolueret,Valaſ. dec.105. & Roman.cit.conſ.

3 Non exiſtentibus autem præfatis ſignis,hoſpitale,in dubio profanum præſumitur,quamuis in eo pium opus exerceatur,Rom.cit.conſ.num.13.præſertim ſi per laicos regeretur,Balb.conſ.90.licet hæc ratio non videatur tuta,ſecundum Rot.Rom. in d.deciſ.275.num.6.& deciſ.106.& 122.par.2.Gab.conſ.193.n.2.vol.1.Caual. deciſ.17.num.70.par.2.

His ſuppoſitis firmo concluſionem,quod in hoſpita-
4 le erecto Epiſcopi auctoritate,requiritur eadē ſolemnitas,& cauſa,quæ in alienatione rerum eccleſiæ, Fel. in d.cap.de quarta,n.5.Gab.d.concl.2.n.9.Abb.conſil. 104.vol.1.Pariſ d.conſ.36.num 24.vol.5.Card.Put.dec. 519.part.2.Rota Bononienſ.deciſ.13.Magon.deciſ. 19. Rot.Flor. quod hodie indubitatum eſſe dicitur,cum in Bullis Apoſtolicis ſuper alienatione rerum eccleſiæ ſpecificentur etiam loca pia.

RESOLVT. XXXVIII.

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in concordia ſuper decimis.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in concordia ſuper decimis requiritur, & an hac concordia liget ſucceſſores.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur, quando in exigendo adſit difficultas.*
3 *Paupertas à decimarum ſolutione excuſat.*
4 *Decimæ præſcribi poſſunt.*

1 HVius deciſ. caſus eſt per Thom. Triuiſ. Rota Venet. deciſ.29. part.1. vbi fuit dictum,quod alienatio, præſcriptio, vel compoſitio de decimis fieri nequit,niſi de aſſenſu Summ.Pontif.Vnum tamen in præſentiarum nota, quod concordia ſuper decimis non ligat ſucceſſores, niſi auctoritas adſit Apoſtolica, c.veniens,de tranſact. Abb. in cap.ex multiplici, nu.2.& c. cum homines,num.4.de decimo.Verall.deciſ.165.par. 3.Seraph.dec.22.par.1.& fuit dictum in vna Meſſanen. præeminentiarum 1585. coram Blanchetto, & in vna Conchen.limitum decimarum,4.Maij 1597.coram eodem,& in eadem Conchen.5. Maij 1597. coram Litta, & iterum fuit dictum, quod concordia ſuper dimiſſione partis decimarum debitarum a laicis facta à perſonis eccleſiaſticis non valet abſque authoritate Apoſtolica,nec Epiſcopi conſenſum ſufficere, prout apparet in cauſa Nouarien.Decimarum 28. Maij 1593. coram Arigonio.

2 Limita primo, quando adeſſet difficultas in exigendo,quia tunc valet concordia,Monald.conſ.22.& propterea fuit viſa Rotæ iuſta concordia ſuper decimarum reductione ad vigeſimam ſtante exactionis difficultate,& paupertate ſoluentium, ita fuit reſolutum in vna Eccleſien.confirmationis concordiæ 20. Februa-
3 rij 1597. coram Seraphino : hinc eſt quod paupertas excuſat à ſoluendis decimis,Franciſcus Marchus deci. 198.part.2.

4 Limita ſecundo in tacita compoſitione, puta per præſcriptionem,quia decimæ præſcribi poſſunt, Guid. Pap.deciſ.24.

An

An aſſenſus Apoſtolicus in cappellarum conceſſione ſit neceſſarius.

RESOLVT. XXXIX.

1 *Cappellæ tripliciter concedi poſſunt.*
1 *Cappellæ vendi non poſſunt, nec veniunt in domus venditione.*
3 *Sepulturæ in eccleſia priſcis temporibus laicis non concedebantur.*
4 *Dominium nullum rei ſacræ poteſt haberi.*
5 *Vendere dominium ſepulturæ eſt ſimonia.*
7 *Aſſenſus Apoſtolicus in cappellarum conceſſione, quando requiratur, & quid Neapoli ſeruatur.*
7 *Conceſſa capella, vel eccleſia, an ius funerandi datum cenſeatur, vbi etiam de clauſula neceſſaria apponenda à tabellione in contractu cappellarum conceſſionis, necnon ſi licentia tacita ſufficiat, & quomodo iſta tacita colligatur.*

1 REſpondetur, cappellas præſatas tripliciter con-
cedi poſſe. Primo, vt is, cui datur, fiat eius domi-
nus, & ſic nullo modo dari poteſt, etiam cum Epiſcopi
auctoritate, iuxta ea, quæ traduntur per Menoch. conſ.
2 115. vol. 3. ratio poteſt eſſe duplex. Prima, quia cappel-
læ non poſſunt vendi Bart. in l. 1. §. ne eius, ff. de operib.
pub. hinc eſt, quòd in venditione domus non venit cap-
3 pella, idem in l. Auſilius, ff. de priuil. cred. laicis enim
primitiuis temporibus, ſepultura in eccleſia non con-
cedebatur, cum talis locus ſpecialiter erat Deo dica-
tus, c. percipimus, 13. q. 2. & Rota in vna Pampilonen.
ſepult. 30. Maij 1531. coram Decano; licet iſte rigor
hodie ſit mitigatus, vt tenuit Rota in vna Pampilo-
nen. ſepulturæ de Artaxana. 23. Ianuar. 1608. coram
4 Caualerio. Secunda eſt ratio, quia rei ſacræ dominium
nullũ poteſt haberi, vt in c. cauſam, de præſcript. Abb.
5 in c. cum laicis, n. 5. de reb. eccl. alien. vel non, & hoc
modo vendere ſepulturas eſt ſimonia, ſecũdum Io. Ca-
taſam in tract. de ſimon. in fi. n. 140. & iuxta dec. Grat.
26. Secundo poteſt dari cum translatione iuris vtendi,
& impediendi, ne alij vtantur, & tunc, cùm ſit vera
alienatio propter translationem iuris vtendi, requiri-
tur aſſenſus Apoſtolicus, Nauarr. conſ. 1. de ſepultur.
Sair. dec. 2. eod. tit. & tenuit Rot. in vna Bonon. ſepul-
turæ, 13. Maij 1570. coram Litta. Tertio modo poteſt
concedi nudus vſus abſque translatione alicuius iuris,
& dicitur vſus facti, & commoditas, prout conſiderat
Fel. in c. quæ in eccleſiarum, nu. 87. ext. de conſt. quem
vſum poſſunt habere ſeruus, & monachus, idem Na-
uarr. in comment. 1. nu. 13. de regular. qui dictum vſum
meram detentionem appellat ad nutum ſuperioris, &
tunc in huiuſmodi conceſſione non requiritur aſſenſus
Apoſtolicus, cum nullum ius transferatur in aliquem,
6 & ſic poteſt intelligi, quod Dominus Quaranta docuit
in ſum. Bulla verbo alien. n. 39. cum dixit conceſſionem
cappellarum ad vſum deſtinatum non eſſe alienatio-
nem: Neapoli tamen aliquando vidi practicari, quod
capellæ conceduntur abſq; reſeruatione aſſenſus Apo-
ſtolici, quia de conſuetudine poſſunt vendi, prout dici-
mus de ſepulchris, quæ per Epiſcopum poſſunt conce-
di, & aliquid pro eis accipi, Abb. in c. abolendæ de ſe-
pult. quod eſt ratione ſitus, vel dignioris loci, quæ non
videntur ſpiritualia, vnde poterunt vendi tanquam
non neceſſaria ad ſepulturam, maximè ex conſuetudi-
ne, Sot. de iuſt. & iure, lib. 9. q. 7. art. 1. Pet. de Arag. ſup.
D. Th. 2. 2. q. 110. art. 4. Grat. li. 1. diſcept. forenſ. c. 210.
& cit. dec. 26. n. 5. quæ dicta conſuetudo erit ſeruanda,
prout dicimus de conſuetudine, quod aliquid perci-
piatur pro ſepultura, Caſtrenſ. conſ. 369. & conſ. 363. li.
1. & 401. eod. lib. Bellam. conſ. 31. col. 4. in fin.
7 Animaduertas tamen in praxi, quod conceſſa cap-
pella, vel Eccleſia per Epiſcopum non cenſetur datum
ius funerandi, niſi expreſsè fuerit dictum, Vitalinus in
clem. dudum §. huiuſmodi de ſepult. Archid. in ca. 7. de
pact. in 6. Bellam. in c. fin. n. 6. de reb. eccl. non alien. &
fuit per Rot. reſolutum in vna Auenionenſ. conceſſio-
nis cappellarum 13. Ianuar. 1587. coram Litta; pro-
pterea tabelliones animaduertant, quod in contractu
conceſſionis cappellarum clauſulam cum iure fune-
randi apponant; licet ſufficeret quandoquidem licen-
tia tacita, conſtituendi ſepulchrum, vt per Rot. diuerſ.
deciſ. 222. p. 1. vbi etiam ſubdit, quod colligitur dicta
licentia tacita; quando ſepulchrum eſt in loco patenti,
& non fuerit per Epiſcopum contradictum, & dicta
cappella per eum viſitata.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in donatione iuris patronatus Eccleſiaſtici facta laico.

RESOLVT. XL.

1 *Bona Eccleſiæ ſine cauſa alienari non poſſunt. Aſſenſus commendatarij vim aſſenſus Abbatis non habet.*
3 *Dicto illius, qui actum facere non poteſt, non eſt ſtandum.*
4 *Conſenſu Abbatis non intercedente, iura Monaſterij non ſunt diſtrahenda.*
Commendatarius donare non poteſt.
5 *Iuſpatronatus ex fundatione, & dotatione hodie debet eſſe.*
6 *Iuſpatronatus eccleſiaſticum abſque ſolemnitatibus in laicum transferri non poteſt, ſecus autem in patronatu laicali, quia ſola Epiſcopi auctoritas ſufficit.*

IN hac queſtione reſpondeo cum deciſ. Rote Roma-
næ, quam Seraph. refert in deciſ. 1312. quę infraſcri-
ptis verbis complectitur; fuit reſolutum, non conſtare
de iurepatronatus Illuſtriſs. D. Marchionis; illud enim
prætenditur competere ex donatione illi facta à Mo-
naſterio de anno 1558. in qua enuntiatur conſenſus
D. Andreæ de Norogna, tunc dicti Monaſterij com-
1 mendatarij, verum cum bona Eccleſiæ non poſſint ſine
cauſa alienari, & maxime, transferendo iuſpatronatus
eccleſiaſticum in perſonam laicam non valuit talis
donatio, cum non fuerit facta cum debitis ſolemnita-
2 tibus ex cauſa euidentis vtilitatis, nec perſona legiti-
ma interceſſit Abbatis, cum tunc ille eſſet Commen-
datarius, non autem Abbas neq; de eius conſenſu ali-
ter apparet quam ex aſſertione prioris, nec ſuffraga-
tur confirmatio expedita per pęnitentiariam, quia
cum non conſtet de prædicto conſenſu, nec ſtetur aſ-
3 ſertioni illius, qui actum facere non potuit, ad Bart. in
l. ſi forte n. 5. ff. de caſtr. pecul. Alex. conſ. 17. nu. 5. & 6.
vol. 4. Caſtrenſ. conſ. 229. n. 8. vol. 3. vtique confirmatio
in forma communi non ſuffragatur, cum ſine conſenſu
4 Abbatis non potuerint diſtrahi iura Monaſterij c. Ab-
batibus 12. quæſt. 2. cap. cum in venditionibus 17. q. 4.
nec Commendatarius potuit donare c. ſine exceptio-
5 ne 12. quæſt. 2. prætérea ex diſpoſitione Sacri Concilij
Tridentini, iuſpatronatus debet eſſe ex fundatione, &
dotatione, & ideo in perſonam Marchionis non poteſt
eſſe, niſi ex priuilegio, vt Sacri Concilij Congrega-
tio cenſuit, & ideo cenſetur ſublatum per eiuſdem
Concilij diſpoſitionem ſeſſ. 25. c. 9. & ita concluſum,
hæc ille.
6 Ex qua deciſione manifeſtè apparet, iuſpatronatus
eccleſiaſticum non poſse in laicum transferri abſque
ſolemnitatibus, de quibus in alienatione rei Eccleſiæ.
De Patronatu verò laicali non dubitatur, quin ſuffi-
ciat ſola Epiſcopi auctoritas, cap. illud, & cap. nobis
ext. de iure patronat. cap. 1. eodem titul. in 6. Ve-
rall. deciſ. 131. part. 2. & Achill. de Graſs. deciſ. 10. de
iur. patron.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione annuorum reddituum Eccleſiæ.

RESOLVT. XLI.

1 *Aßenſus Apoſtolicus in alienatione annuorum reddituum Eccleſia requiritur pluribus rationibus.*
2 *Annuus redditus loco rei immobilis habetur.*
3 *Annui redditus Ciuitatis abſque ſolemnitate requiſita in rerum immobilium venditione alienari non poſſunt.*
4 *Eccleſia, & Ciuitas quoad beneficium reſtitutionis in integrum, & ſolemnitatum adhibendarum in earum rerum venditione, & alienatione æquiparantur.*

1 COmmunis eſt DD. ſententia, præſatum aſſenſum in alienatione annuorum reddituum requiri, voluit Abb. in ca. nulli ext. de reb. eccl. non alien. Anchar. nu. 7. & ſeq. Imol. nu. 5. Mynſing. centur. 1. obſeruat. 69. Maynard. deciſ. 7. Rodoan. quæſt. 14. Menoch. conſ. 25. num. 3. & ſeq. vol. 1. & conſil. 334. num. 6. vol. 2. Monal. conſ. 17. vol. 1. Burſat. conſ. 16. & in conſ. 41. n. 6. & ſeq. volum. 1. qui mouentur

Primò per tex. in l. iubemus nulli C. de ſacroſ. eccl. vbi nec quoque annui redditus eccleſiæ alienari poſſunt abſque ſolemnitate.

2 Secundò, quia habentur loco immobilium clem. exiui de Paradiſo §. cumq; annui redditus de verb. ſignif. Bart. in l. fin. in fine ff. qui ſatiſd. cogan. Iafred. deciſ. 9. Camer. Imp. deciſ. 77. Mynſing. cent. 1. obſer. 69. Theſſ. dec. Pedem. 160. Boer. dec. 209. Gaſpar. Theſ. dec. 2. p. 2. Anton. Faber dec. 49. C. de penis Thoming. dec. 39. p. 1. Viu. deciſ. 410. vol. 4. Guid. Pap. dec. 499. Gail. lib. 2. obſeru. 10. Ambr. Rot. Epiſcop. Peruſ. dec. 5. Mart. Coler. deciſ. 59. Rotæ Germaniæ, & late Ego in Collect. 668.

3 Tertiò, quia annui redditus ciuitatis alienari non poſſunt abſque ſolemnitate, quæ in venditione rerum immobilium requiritur l. fin. & ibi Bart. & Ioa. de Plat. C. de vendit. rer. Ciuit. li. 10. Alex. in l. fin. in fin. ff. de in ius vocan. Alciat. conſ. 16, n. 3. Alban. conſ. 169. nu. 4. & 4 ſeq. ſed eccleſia, & Ciuitas pari paſſu ambulant, quoad beneficium reſtitutionis in integrum, & ſolemnitatum adhibendarum in earum rerum alienatione, Gloſ. communiter recepta in cap. auditis de in integrum reſtit. Caldaſ. in l. ſi curatorem nu. 169. C. de integ. reſtit. Storz. Odd. in eiuſdem nominis tract. q. 33. nu. 16. vbi de communi teſtatur.

Aſſenſus Apoſtolicus an dicatur ſubreptitius, ſi ſummo Pontifici non fuerit ſignificatum, quod res erat donata eccleſiæ cum alienationis prohibitione.

RESOLVT. XLII.

1 *Alienatio eſt omnino prohibita, quando, & legis, & hominis prohibitio adeſt.*
2 *Prohibitio hominis non alienandi, facit aliquando, vt Princeps deneget aſſenſum.*
3 *Surreptio vt tollatur, quid eſt exprimendum.*

SVpponatur, prout etiã mihi accidit in facto, quod prædium ſit relictum alicui Monaſterio, pro ſubſtentatione familiæ eiuſdem Monaſterij cum expreſſo pacto, quod non potuiſſet vendi, dari, alienari, ſubiugari, nec alio quouis titulo transferri, ſed ſemper permanere debuiſſet vinculatum pro ſubſtentatione prædicta cum pęna priuationis in caſu contrauentionis, nunc quæſtionis eſt, ſi præſata qualitas prohibitionis non fuerit expreſſa in breui ſi in euidentem operetur, vt ſubſequens aſſenſus cenſeatur ſubreptitius, & reſpondendum eſt pro affirmatiua opinione ex plurib.

1 Tum primo quia concurrit prohibitio tam legis, quam hominis, quo caſu alienatio eſt omnino prohibita etiam in caſib. alias permiſſis, Soc. cõſ. 75. n. 4. vol. 1. Burſat. conſ. 330. nu. 9. vol. 3. Ann. conſ. 38. nu. 54. & ſeq. vol. 1. & in caſu vtilitatis, Afflict. deciſ. 17. nu. 5. vbi allegat gloſ. in cap. verum de condit. appoſit. Maſtrill. deciſ. 77. volum. 1. Caualcan. deciſ. 29. nu. 35. lib. 1. & in ſpecie de reb. eccleſię cum pręſata conditione donatis tradit Mantic. de coniect. vltim. volun. li. 9. tit. 10. n. 12.

2 Tum ſecundo quia talis alienandi prohibitio ab homine facta operatur, vt aſſenſus præſtari non debeat per Principem, ſitque iuſta cauſa illum denegandi, pręſertim in re feudali alienati prohibita, vt tradit Anna in conſtit. diuæ Memo. nu. 46. vbi ſic fuiſſe ſeruatum tempore Regentis Villani viri doctiſſimi teſtatur, vt refert Fabius eius filius citat. conſ. 38. nu. 57.

Tum tertio quia ſi hæc Summ. Pontifici narrata fuiſſet, aut Breue non conceſſiſſet, aut maiori cum difficultate, & propterea ſequitur regula iuris, quod omiſſio iuris, quod ſi fuiſſet expreſſum, non fuiſſet conceſſum, vitiat reſcriptum, & operatur, vt gratia cẽſeatur ſubreptitia c. ſuper litteris ex. de reſcript. l. 1. Cod. ſi cont. ius Iſer. in cap. Imperialem num. 5. de prohibit. feud. alien. Couarr. lib. 1. variar. reſolut. cap. 20. Rota deciſ. 31. de reſcript. in nouis Mohed. dec. 32. eod. tit.

Et vt ſubreptio excludatur, non ſufficit id quod erat exprimendum obſcurè, & ſub generalitate narrare: ſed clarè, & ſpecificè omnia exprimi debent, alias reſcriptum ſubreptitium, & nullum redditur Felin. in ca. ad audientiam n. 18. verſ. fallit 1. de reſcript. Soccin. conſ. 273. n. 12. in fine li. 2. Crauet. conſ. 636. n. 8. vol. 4. Natta conſil. 368. n. 4. volum. 2. Hondedeus conſ. 27. nu. 65. vol. 1. & Anna cit. conſ. nu. 48. vol. 1.

Tum tandem, quia pro hac opinione extat in terminis deciſio Rotæ Romanæ 46. poſt deciſio. Caualcan. impreſſa, & Suarez q. 91.

An in tranſactione rei eccleſiæ aſſenſus Apoſtolicus requiratur.

RESOLVT. XLIII.

1 *Aſsenſus Apoſtolicus in tranſactione eccleſiaſtica rei requiritur & quare num. 2.*
3 *Aſsenſus Apoſtolicus in duobus tranſactionis caſibus non requiritur.*

1 COntrouerſiæ non eſt locus, ſecundum me, quod in tranſactione rei eccleſiæ eędem ſolemnitates requirantur, quæ in alienatione, Feder. de Sen. conſil. 94. Aymon. conſ. 323. ſub n. 1. verſ. dico quod Prælatus, Rebuff. de alienat. rer. eccl. n. 66. & Rodoan. in eiuſdẽ nominis tract. c. 1. n. 12. & 18. Bart. in l. nulli ff. de tranſact. Abb. in cap. contingit, eod. tit. n. 3. Roland. conſ. 15. vol. 2 1. Barbat. in Rub. de reb. eccleſ. non alien. n. 4. Franch. in ca. 1. in fine, eod. tit. in 6. & ratio eſt, quia tranſactio dicitur vera alienatio, Bartol. in l. 1. nu. 3. C. ſi aduerſ. tranſact. Caputaquenſ. deciſ. 106. & deciſ. 165. par. 1. & 318. part. 3. Farinac. de inquiſ. quæſt. 15. nu. 8. Theſ. fori eccl. cap. 15. nu. 81. par. 1. & Antonin. li. 1. variar. reſol. cap. 26. & fuit reſolutum in Rota in vna Auerſana tenimenti 27. Ianuar. 1583. coram Rubeo, & 13. Iunij 1594. coram Gipſio, & in Nauarien. decimarum 28. Maij 1593. coram Arigonio, & in Mediolanenſ. reſciſſionis permutationis 10. Iannarij 1597. coram Pamphilio, Iaſon. in d. l. nulli Ruin. conſ. 129. vol. 5.

Amplia procedere etiam ſi res ſit penes aduerſariũ, & in trãſactione agatur vt penes illum remaneat, quia nec etiam in tali caſu erit valida, Bart. Iaſ. & alij in d. l. nulli per Gloſ. in l. cum his §. ſi anni, verbo trãſactione ff. eod. Bald. conſ. 127. vol. 2. Iaſ. conſ. 327. nu. 10. & ſeq. vol. 2. Pinell. in l. 1. part. 2. poſt num. 45. ad finem verſ. adducitur Cod. de buon. mater. Roland. d. conſ. 15. nu.

Digitized by Google

44.in fine.volum.primo Caputaq.d.deciſ.106.par.1.& ſiut dictum in vna Mediolanen. emphyteu. 1. Maii 1591.coram Mantica.

3 Limita nunc, & 1.vt non procedat in rebus eccleſiæ nondum incorporatis, quoniam in eis cadit tranſactio abſque vlla ſolemnitate, Franch. in c.1. in fine de reb. eccl.non alien.in 6.Rebuff. d. compend. n.21.Roland. d.conſil.15.vol.1.& quando cenſeatur prohibita tranſactio tradit Aymon. conſil.197.

Limita ſecundo, & intellige, quando res eccleſiæ per Prælatum aliis dantur, vel alienantur, ſecus ſi eccleſia retineat,licet aliquid det,vel faciat,Bartol.in d. l.nulli n.2.& ibi Iaſon n.2.Pinell.in l.1.part.3. num.45. Cod.de buon.mater.Ruin.d.conſil.129.num.3.lib.5.& Roland.d. conſ.15.num.43.vol.1.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in diſmembratione fructuum.

RESOLVT. XLIV.

1 *Diſmembratio vera, & propria alienatio dicitur.*
2 *Coadiutor eccleſiam vnitam diſmembrare non poteſt.*
3 *Epiſcopus non poteſt diſmembrare parochiæ fructus pro nouis canonicatibus in ea erigendis.*
4 *Miniſtri pro Miſſis cantandis in parochiali eccleſia ſunt tantum ad bene eſſe.*

1 CVm diſmembratio dicatur vera, & propria alienatio,propterea in ea requiruntur eædem ſolemnitates,quæ in alienatione rei eccleſiæ, Rota dec.1. de reb.eccl.non alien. in nouis,Ioan.Andr.in clem.ſi vna, verſ. defenſor,eod.tit.Franch.& Gemin.in c.1.eod.tit. in 6.Rebuff.in compen.alienat.n.68. & propterea non
2 licere Coadiutori diſmembrare eccleſiã vnitã; & in ea erigere iuſpatronatus, cum diſmẽbratio dicatur alienatio fuiſſe in Rot.Rom.in vna Bergomen.deciſum teſtatur Achill.de Graſſ.dec.1.de rebus eccl.nõ alien.& propterea bis fuit in Rota reſolutum in vna Marſica-
3 na,non potuiſſe Epiſcopũ diſmembrare fructus parochię pro nouis Canonicatibus erigendis in ea,cum numerus parochianorũ non fuerit talis quin Rector cũ vno clerico in adminiſtratione Sacramentorum non poſſet ſupplere, c.vt quiſque, vbi Card.Imol. & alii de vit.& honeſt.clericor.Caſſad.dec.19.de præbend. Verall.dec.222.par.3.Rebuff.de congrua.n.65.præſertim cum non fuerit probatus defectus ſeruitii, ita quod propter paucitatem miniſtrorum, & multitudinẽ parochianorum aliqui deceſſerint ſine Sacramentis, & tanto magis,quod Canonicis,ſeu coadiutoribus nouiter erectis non fuit impoſitum aliquod onus adiuuãdi Rectorem in Sacramentorum adminiſtratione,& alias non ſint neceſſarii, cum miniſtri pro miſſis cantandis, & Horis Canonicis in eccleſia parochiali ſint tantum ad bene eſſe, vt alias fuit in Rota reſolutum in vna Legion.congruæ 11.Aprilis 1587. coram Lauretano.

Nec poterit dicta diſmembratio vigore Conc. Trident.ſuſtineri,quandoquidem ſacra Congregatio relata à Rota in d. dec. cenſuit Epiſcopũ nõ potuiſſe ex fructibus huius parochialis erigere Canonicatus, ita fuit reſolutũ in Rota in vna Marſicana diſmẽbrationis fructuum 14.Februar.1594. coram Pamphilio,quæ omnia refert prax.Cur.Archiep. Neap.c.75. in annot.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione bonorum Confraternitatum.

RESOLVT. XLV.

1 *Confraternitates pia loca poſſunt dici.*
2 *Quarta portio de relictis Confraternitatibus Epiſcopo debetur.*
3 *Epiſcopus Confraternitates viſitare poteſt.*
4 *Confraternitates multa pietatis, & miſericordiæ opera exercent.*
5 *Extrauag.ambitioſæ,in alienatione omnium piorum locorum auctoritate Epiſcopi fundatorum procedit, & n.6.*
7 *Confraternitas quando pius eſt iudicandus locus.*
8 *Confraternitas aliquando pius iudicatur locus, Epiſcopi non accedente auctoritate.*
9 *Præcedentiæ confratrum in proceſſionibus, à quibus ſint cognoſcendæ ac terminandæ.*

1 PRo huius deciſionis explicatione erit primo vidẽdum,an huiuſmodi confraternitates dicantur loca pia, & in terminis, quod benè dici poterunt pia loca,voluit Specul.in titul.de inſtrum. edit.§.nunquam, num.62. Io. And.in cap. Ioannes, verſ. vnum eſt quod refragatur,de teſtam.Abb.in c.fin.2.not.eod.tit.Caſtr. conſ.167.n.4.vol.2.Alex.conſ.219. nu.2.vol.1.Rebuff. in tract.de confratribus n.2.Gabr.de pia cauſ.concl.1.
2 n.4.& ſeq. Valaſ.dec.105.quæ concluſio patet ex pluribus, tum quia de relictis huiuſmodi confraternitatibus, tanquam relictis piis locis, quarta Epiſcopo debetur. Barb.conſ.1.n.4.vol.1.Alex. conſ.102.nu.5.vol. 7.Vbald.de Canon.Epiſcop.c.15.nu.5.& ſeq.tum quia
3 Epiſcopus poteſt, & debet has confraternitates, vti pia loca,viſitare,Fed.de Sen.conſ.111.tum etiam,quia legatum piæ cauſæ factum, huic Confraternitati concedi poterit,Caſtren.conſ.5. vol.2.Alex.conſ.102. n.3.
4 vol.7.Dec.plures citans conſ.72.col.3.verſ.3.volum.1. Pariſ.conſ.34.n.5.vol.3.tum denique,quia in prædictis Confrateriis opera multa pietatis,& miſericordiæ exercentur,Capra conſ.54. n.10. Dec.conſ.72.

Hoc ſuppoſito fundamento, pro præſentis deciſionis reſolutione, conſtituo tres iuris veriſſimas concluſiones.

5 Prima ſit concluſio,extrauag.ambitioſæ,procedere etiam in alienatione omnium piorum locorum, Abb. in cap.nulli,in fin.eod.tit.Franch.in cap.1.eod.tit.in 6. Pariſ.conſ.34. vol.4.Fel. conſ.12. & in cap.de quarta, de præſcript. Dec.d.conſ.72. & 158. volum.1.

6 Secunda concluſio eſt declaratoria primæ, vt ſcilicet,tunc tantummodo procedat,quoties præfata loca fuerint Epiſcopi auctoritate fundata, ſeu erecta, Rebuff. in compendio alien. rer.eccl. num.56. & 57. Rodoan.q.28. num.12. Affl. de iur.protho. num.12. Cæſar.de Barz. Rot. Bonon. deciſ. 124. Valaſ. deciſ.105. Sair.deciſ.3.de relig.domib. de Ponte conſ. 18. vbi latiſſimè.

Tertia ſit concluſio, quoties bona in d. Confraternitate eo animo ſint congeſta,vt ad opera eccleſiæ, ſiue oratorii neceſſaria, & ad diuinum cultum, necnon ad ſacros apparatus,& alia Eccleſiæ ornamenta, atque ad pauperes ſubleuandos, puellaſque miſerabiles nubendas,necnon pro eleemoſynis erogãdis Sacerdotibus ibi celebrantibus, pro ſuſtentatione Presbyteri Rectoris ordinarii in eadem eccleſia exiſtentis, atque etiam pro fabrica ad eiuſdem Eccleſiæ, ſiue oratorii commodum,& ornamentum, & alia demum onera, quę pro diuino cultu incũbunt,tunc enim exiſtentibus
7 pręfatis,talis locus erit iudicandus pius,ac religioſus, nec vtique bona poterũt alienari abſque ſolemnitatibus requiſitis in alienãdis bonis eccleſiæ, ita Menoch. de recup.poſſ.remed.15.n.36.Zab.conſ.11.col.1.& per totum, & in conſ.13.in princ.Socc.Senior conſ.82. ſub n.34.vol.4.quam concluſionem procedere etiam Epiſcopi in ipſius erectione non interueniente auctoritate, veluti Rebuff.in d.comp. numer.34. Guttier. lib.1. cano. q.cap.9. in fine, Cæſar. Barz.d. dec.124.Ioſeph. Ludou.dec.Peruſ.93.hinc in Rota dictum fuiſſe,quoad prohibitionem alienationis nullam eſſe differentiam inter bona eccleſiaſtica, & confraternitatum laicalium refert Seraph.in deciſ.724.num.7.

De

De præcedentiis autem confratrum in proceſſioni-
9 bus publicis,à quibus iudicibus veniant dirimendæ,& Nauarr.conſ.3. de foro comp. & in ſumma bullarii in verbo Præcedentia.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in impoſitione cenſus ſuper re eccleſiæ.

RESOLVT. XLVI.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in impoſitione cenſus ſuper eccleſiæ rebus requiritur.*
2 *Alienatio rei eccleſiaſticæ quando dicatur vtilis.*
3 *Impoſitio cenſus pro litis ſubſtentatione eſt vtilis.*

1 AFfirmatiuè reſpondetur per tex. expreſſum in c. nulli,eod.tit.ibi(neq;ſpeciali hypotheca)Couar. lib.1.var.reſol.c.17.& Molin.de contract.diſp.q.466.
2 Vnde dicetur alienatio vtilis, ſi huiuſmodi cenſus impoſitio fit pro alio cenſu extinguendo, per quem maiori intereſſe grauabatur eccleſia, Monald. conſ. 22. vol.1. & ita fuit reſolutum in vna Gadicenſ. cenſuum 23.Ianuarij 1595.coram Seraphino.
3 Et idem eſſet dicendum,ſi fiat impoſitio cenſus à capitulo pro ſubſtinendis litis expenſis.Gloſ.DD.in c.vt prætcritam,ext.de elect.DD.in l.1.& ibi Pinell.part.2. nu.68.C.de bonis mat.Goza.conſ.94. n.34. poſt Bald. conſ.22.n.6.& ſeq.vol.1.Bertach.de Epiſcopo,p.3.nu. 75.q.39.Rodoan.de reb.eccl.non alien.cap.17.n.26.& ſeq.pag.402.& fuit reſolutum in d.Gadicen.cenſuum.

Aſſenſus Apoſtolicus an exigatur in inueſtiendo pecuniam eccleſiaſticam.

RESOLVT. XLVII.

1 *Procurator monaſterij inueſtiens in quadam domo pecuniam monaſterij exactam (ne infructuoſa remaneat) abſque ſolemnitate,pœnis extrauag. ambitioſæ, non ligatur, & quare num.2.*
3 *Pecunia eſt de rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*
4 *A communi opinione in iudicando non eſt recedendum.*

1 PRæſuppoſito mihi in facto, quod ad manus cuiuſdã eccleſiæ,vel monaſterii procuratoris certa pecuniarum quãtitas per eum exacta eidem monaſterio pertinens,peruenerit, illamque (ne infructuoſa remaneret)inueſtierit in quadam domo,ſolemnitate nõ ſeruata;propterea fuit coram me dubitatum an ob dictã pecuniæ alienationem, licet inueſtierit in dicta domo, idem procurator inciderit in pœnas contentas in ex-
2 trauag.ambitioſæ.Ego reſpondi,præfatum procuratorem non ligari pœnis,& cenſuris præfatæ extrauag.ſiquidem dict.conſtitutio non prohibet ea bona eccleſię alienari quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, prout erat pecunia præfata;immò quoad illam,licentiam impartitur,vt alienari valeat, prout ibi dicit tex.in princ. & Canoph. in repet.eiuſdem extrauag.ſub nu. 75.& Monal.conſ.143.volum.1.Rebuff.dict.compend. de rebus eccl.non alien.n.25. Soccin.in fall.reg.3.num.2.
3 Et quod pecunia ſit de rebus,quæ ſeruando ſeruari non poſſunt,tenet expreſsè,Alex.in l.1.§. fuit quæſitũ, ſub nu.4.ff.ad Treb.& in conſ.25.nu.6. vol.3. vbi dicit, hanc eſſe communem opinionem DD. & idem ibidem firmat Ripa,ſimiliter dicendo,hanc eſſe communem opinionem ſub n. 17. & ſeq. vbi dat etiam rationem, quare pecunia dicatur de rebus quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, quem ſequutus fuit Alex.Stiatic. ſub n.6. à qua communi opinione in iudicando minimè eſt recedendum, prout dicit Soc.Senior.conſ.239. ſub nu.9. in fin.volum.2.Dec.conſ.174. nu.1.vol.2.& Caſſador. ſuper reg.Cancell. deciſ.12. n.7.

An in alienatione bonorum Monaſterij requiratur conſenſus Conuentus.

RESOLVT. XLVIII.

1 *Conſenſus monaſterij,vel generalis congregationis in alienatione bonorum ipſius requiritur,& quare n.ſequent.*
3 *Alienatio facta à Cellarario ſolo ad modicum tempus abſque ſolemnitate valet.*
4 *Tractatus præcedens debet eſſe in alienatione bonorum monaſterij vltra conſenſum.*
5 *Tractatus duplex,& per duos ante dies requiritur in alienatione rerum Monachorum Sancti Benedicti.*
6 *Conſenſus, nec tractatus requiritur in alienatione rerum Monaſterij Papa interueniente auctoritate.*

1 REſpondetur requiri conſenſum Conuentus, ſeu Generalis congregationis, vt per Ioan. Andr.in addit.ad Specul.in tit.de loc.§.ſequitur,in verbo videtur,Bertach.de epiſcop.lib.4.p.4.q.39.n.113. Rebuf.in ſuo compend.n.82.Rodoan.in rub.de tranſact.n.29.& fuit reſolutum in vna Roman.Caſalis 23.Martij 1594.
2 coram Seraphino,&ratio eſt fauore publicæ vtilitatis, ne ſcilicet Eccleſię depauperentur,& propter intereſſe eccleſiæ exemptorum Monachorum Ang. conſ. 88. n.3.Soc.conſ.23.n.19.verſ.ſed huic interpretationi lib 4.Surdus conſ.17.n.5.& ſeq.vol.1.poſt Tiraquel.de legib.connub.gl.6.nu.37. Rota diuerſ.deciſ.420.lib.2.& iterum fuit deciſum in vna Segobien.Siluę 10.Decembris 1586.coram Finetto, & in vna Romana Caſalis Longhezzę 22.Martij 1595. coram Seraphino.
3 Si tamen fieret à Cellarario ſolo ad modicum tempus,valeret etiam abſque alia ſolemnitate,Pariſ.conſ. 48.vol.4.& fuit reſolutum in Rot.Romana in vna nullitatis locationis 5.Decembris 1597.coram Millino.
4 Item vltra conſenſum conuentus, requiritur etiam tractatus,qui alienationem præcedere debet,cap.ſine exceptione 12.q.2.c.1.eod.tit. c. tua de his, quæ fiunt à prælat.Dec.dictis in locis,Rebuff.d.compend.de reb. eccleſ.nu.85.Rodoan. eod.tractat.in rub. de tranſact. pag.162.Rolan.conſil.15.num.10.lib.1.& fuit per Rotam reſolutum in vna Placentina aquarum 10. Febr. 1597. coram Orano.
5 Et in alienatione rerum Monachor.S.Benedicti,duplex tractatus, & per duos dies ante requiritur, Io. And.ad Specul. in d.titul. de locat.§. ſequitur, verſ. & nota,Bertach.de epiſcopo par.4.q.38.Rebuff. cit.loco num.82. & vide in deciſ. paulò ante citata.
6 Limita interueniente auctoritate Papæ, nam tunc conſenſus, nec tractatus requiruntur, cum illa faciat ceſſare inferioris auctoritatem, nec tunc ſolemnitates requirantur,Abb.in c.1. de confirmat. vtili, vel inutili,& in conſ.41.n.3.lib.1. Corn.conſ.348. nu.18.& ſeq. & conſ.96.n.23.lib.1.Rebuff.de alien.rerum eccl.n.15. verſ.fallit,Capyc.deciſ.16.n.1.in fin.n.4. Rota in cauſa iam dicta Segobien. ſpolij ſiluæ.

An in retrouenditione rei Eccleſiæ cum pacto de retrouendendo alienatæ requiratur ſolemnitas.

RESOLVT. XLIX.

1 *Retrouenditio eſt vera alienatio.*
2 *Laudemium an pro retrouenditione debeatur.*

1 REtrouenditio eſt vera, & propria alienatio, nam ex ea dominium transfertur, & ius in re,Bald.in l.ſancimus C.de reb.alien.nõ alien. & in Auth.hoc ius porrectum C.de ſacr.ſanct.eccleſ. Alex. in l.fin.n.13.& ſeq.ff.de in ius vocando,Rodoan.de reb.eccl.nõ alien. q.2.c.4. & in materia eccleſiaſtica. verbum alienatio capitur largiſſimè Abb.in c.nulli eod.tit.Rodoan. d.q. 2.c.32.

2.c.32. Menoch.conſ.13.nu.6.vol.1.Raudenſ.conſ.18. vol2.& quod venditio, cui adiicitur pactum de retrouendendo ſit propria alienatio, videas Tiraquell. in tract.de retract.connent. §.2.gloſ.1.nu.34.Alex. conſ. 19. n. 6.vol.1.Alciat.conſ.17.

Non obſtat, quod retrouenditio, ſtante pacto redimendi, ſit ſimplex reſolutio primi contractus,& ſingitur retrò res non fuiſſe vendita,Bal.conſ.90.vol.1.poſt
2 Bartol.in l.& ideo ff.de condict.furt. & propterea pro retrouenditione non deberi ſolui laudemiũ, Rodoan. d.tit.q.66.n.9.Iaſ.in l.ab emptione num. 7. & ſeq.ff. de pact.Manſuer.in prax.in tit.de locat.nu.2. & in tit. de emptio.& vendit.n 19. quia retrouenditio eſt propria, & vera alienatio, vt ſupra dictum, at pro alienatione debetur laudemium ſecundum communem opinionẽ, idcirco etiam pro ipſa debetur, ſecundum DD. præſertim Cagn. in l.2. q. 82. Cod. de pact. inter empt. & venditio. Tiraquell.de retract.conu.§.6.n.7. quem refert,& ſequitur Theſſau.in deciſ.75.n.3.& per totum, Ant. in variarum reſolut.cap.99. part. 1.

RESOLVT. L.

Aſſenſus Apoſtolicus an ſit neceſſarius in inciſione arborum frugiferarum Eccleſiæ.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus non ſolum in bonis Eccleſiæ ſtabilibus requiritur, verum etiam in rebus ſolo cohærentibus.*
2 *Beneficiatus arbores non fructiferas incidere non poteſt, & quare.*
3 *Aſſenſus Apoſtolicus in ſilua cædua, pro incidendo nemore, & arundineto non requiritur; ſic pariter ſi arbores non fructiferæ inciderentur, & pro eis vtiles ponerẽtur num.4. nec etiam requiritur, ſi fundus ex tali inciſione fructuoſior fieret num.5.*

Dubitandum non eſt, quod prohibitio extrauag. ambitioſæ, non ſolum locum ſibi vendicet in bo-
1 nis ſtabilibus Eccleſiæ, verum etiam in rebus ſolo cohærentibus, vt ſunt arbores, quę ſolo cedunt, vt latiſſimè diſcurſo in dec.mea,13.Sayr.dec.9.de reb.eccl.non alienan.Nauar.conſ.6.eod.tit. de Rubeis conſ.71.n.3. & ſeq.vol.1.latè Monald.conſ.215.vol.2.Hercol.conſ. 69.n.10.vol.1. Borgnin.conſ.30.nu.6. qui refert, quod beneficiatus non poteſt incidere etiam non fructiferas,& contraueniendo incideret in pœnas huius Paul.
2 ſecundum Nauarr. citat.conſ.6. Ratio eſt, quia beneficiatus æquiparatur vſufructuario,gl.in c.præſenti de offic.ordinar.in 6.& in c. fin. de pecul. clericor. Guid. deciſ.109. Caualcan.dec.30. par.1.Theſ. deciſ.142. & vſufructuarius non poteſt incidere l. æquiſſimum §. fructuarius ff.de vſufruct.Ioſeph.Ludou.deciſ.Peruſin. 94. Cornaz.deciſ.Rotæ Lucenſ.65.
3 Limita primo,vt præfata concluſio non procedat in ſilua cædua,nemore,arundineto,& aliis arbor.cæduis, quæ per inciſionem ſunt in fructu,& renaſcuntur,quia per huiuſmodi inciſionem non deterioratur fundus l. diuortio §.ſi fundum cum ſeq.ff.ſolut.matrim. Bartol. in leg.qui fundum §.cum fundum ff.de contrah. empt. & in inciſione eiuſdem fundi redditus conſiſtit l. ſilua cædua ff.de verb.ſignific.Bald.deciſ.93.
4 Limita ſecundo,ſi fructiferę arbores vetuſtæ,ac corruptæ exciderentur,vel non fructiferæ, & in earum locum aliæ vtiles ſubſtituerentur, Rodoan.c.7.q.79.Tiraquell.de retract.conuent.§.3.Gloſ.1.à nu. 23. vſque ad 50.Bald.in Authen.quicum num,15.C.de ſacroſan, eccleſ.& in conſ.191.volum.1.Bart.& Iaſ.in d.§.ſi fundum,& in §. in pecudum inſtit.de rer.diuiſ.
5 Limita tertio, ſi ex huiuſmodi inciſione fundus fieret fructuoſior, quam eſſet antea incidendo arbores opacas,ſiue quæ vmbram ſummam efficiunt,& quando nimia denſitas noceret arboribus,& fructui ab eis ferendo,& impedirent fructuum augmentum, & vtilitatem aliarum arborum ſufficientium prædio,Nauar. cit.conſil. 6. eodem tit. Artham. conſil. 13. num.6. & ſeq.Alban.conſ.170. vol.1. & conſ.7. vol.m.2. Meren 60. num.4. Guid.Pap. conſil.4.num.2.

RESOLVT. LI.

An aſſenſus capituli vltra aſſenſum Apoſtolicum in alienatione bonorum menſæ Epiſcopalis ſeparatæ a menſa capitulari, requiratur.

1 *Aſſenſus capituli in præſenti quæſtione eſt neceſſarius, & quare num.2.*
3 *Aſſenſus capituli non requiritur, quando euidens probatur vtilitas.*
4 *Aſſenſus capituli magis ſolemnitatem, quam ſubſtantiam reſpicit.*

1 In hac quæſtione reſpondeo,dicendo, aſſenſum capituli requiri per gl.expreſſam in c.1. in verbo defenſore in fine, vbi Gemin. num. 7. in fine, & Franch. num.20.de reb.eccleſ.non alienãd.lib.6.Innoc.in c.nouit,vbi Abb.n.7.de his quæ fiunt à prælat.abſq;conſec. c.Monal.conſ.143.vol.1.Rubeus Alexandrinus conſil. 63.nu.5.& ſeq.Barcholten.conſ.133.vol.2.& fuit reſolutum per Rotam Romanam in vna Auximana bono-
2 rum 1.Februarij 1581. coram Illuſtriſs. Seraphino. & ratio eſt,quia intereſt capitulo, ne poſſeſſiones, & bona eccleſię alienentur.Innoc.in d.c.nouit.vbi Abb.cit. loc.Maynard.deciſ.16.par.3.Seraphin.deciſ.443.lib.1.
3 Declara primo, niſi probetur euidens vtilitas, quia tunc ceſſat iſtud intereſſe,& non eſt conſiderabilis defectus conſenſus capituli,vt cenſuit Rota in vna Senogallien. Prædij 10.Decemb.1568. coram Cotta,prout refert Seraphinus citat.deciſ.
5 Declara ſecundo, vt iſte conſenſus magis ſolemnitatem,quam ſubſtantiam reſpiciat,Abb.conſil.41.n.3. lib.1.Rom.conſ.160.n.5. & ſeq. Dominicus conſil.17. n.3.& fuit latè reſolutum in citat. Auximana bonorũ.

RESOLVT. LII.

Aſſenſus Apoſtolicus an mandati defectum ſuppleat.

1 *Alienatio facta per procuratorem eſt nulla: ſi de mandato non conſtat, vbi etiam Praxis pro iudice.*
2 *Mandatum procuratoris ad alienandum res Eccleſiaſticas debet eſſe ſpeciale.*
3 *Mandatum non præſumitur etiam ſi mille anni elapſi ſint.*
4 *Emens ab aliquo, tanquam procuratore alicuius, ſemper malæ fidei præſumitur, niſi de illius mandato appareat.*

Facti contingentia pro præſentis deciſionis intellectu tali pacto eſt proponenda: ſupponatur, quòd procurator cuiuſdam prælati,ſeu rectoris alienauerat prædium eccleſiaſticum virtute mandati,quod ſibi aſſerebat eſſe præſtitũ, pro qua cauſa impetrauit breue, ſi in euidentem,& poſtea repertum fuit præfatum procuratorem nullum habuiſſe mandatũ;quęſtionis nunc eſt,an talis alienatio hoc modo facta ſit nulla;& affirmatiuè eſt reſpondendum,ſecundũ quod decidit Rota
1 Rom. teſte Farin.deciſ. 207. Alienatio enim facta per procuratorem eſt nulla, ſi non conſtat de mãdato, Caualcan.deciſ.45.n.22.p.1.Maynar.deciſ.6.p.2.Maſtrill. deciſ.Rotæ Siciliæ 77.vol.1.hinc eſt,quod Iudex debet animaduertere ad videndum mandatum, & ſi non appareat, debet contractum annullare, quia poteſt eſſe, quod mandatum eſſet generale ad alienandum quæcunque bona,quod nõ ſufficit,ſed neceſſe eſt, quod ſit
2 indiuiduale ad alienandum tale prædium ſecundum Rodoan. de reb.eccl.nõ alien.fol. 129.n.112.Raudenſ. deciſ.27.nu.15.Rub.deciſ.18.& Maſtrill. citat.deciſ.n. 2.&

Digitized by Google

2. & cum ſit quid facti non præſumitur ad hoc, vt factum dicto nomine valeat, vt tenet Bar. in l.3.§.ſi cau-
3 ſa cognita ff.de bonor.poſſeſſ.vbi ait, hoc procedere etiam ex antiquitate temporis per mille annos, Affl. deciſ.345.nu.7.Caſſad.deciſ.3.de procurat. Garz. dec. 28. Maſtril. d.deciſ.num.3. Loffred.conſ. 20.num.7. & ideo dixit Bart. in l. qui fundum in fine ff. de vſucap.
4 pro empt.quod qui emit ab aliquo tanquam procuratore alterius præſumitur ſemper malæ fidei, niſi appareat de illius mandato,& hanc eſſe magis communem opinionem poſt multos, qui eum ſecuti ſunt: tenent Menoch.conſ.1.num.79.vol.1.Ceph.conſil.311.nu.11. & conſ.441.num.72.& ſeq.vol.3.Surd.conſ.28.num.8. dub.1.Caualc.cit.deciſ.45. num.12. vbi ſubdit in num. 22. quod tali caſu emptor dicitur in mala fide ſecundum Cur.& alios per eum relatos, ex quibus omnibus concludo alienationem factam per aliquem vti procuratorem eſſe nullam, licet primò aſſenſum habeat Apoſtolicum.

RESOLVT. LIII.

Alienans ſaluo aſſenſu Apoſtolico, an in cenſuras incidat, ſi ante ipſius expeditionem tradiderit poſſeſſionem.

1 *Clauſula nec aliter,nec alio modo quid inducat.*
2 *Differentia inter clauſulam ſaluo domini aſſenſu, & clauſulam nec aliter,nec alio modo.*
3 *Pœna extrauag. ambitioſæ eſt puniendus, qui vendiderit, & tradiderit poſſeſſionẽ rei eccleſiasticæ, cum reſeruatione aſſenſus, & cũ clauſula,nec aliter, nec alio modo.*

VIdebatur dicendum, quod non, maximè ſi reſeruationi aſſenſus non adijciatur clauſula,nec ali-
1 ter, nec alio modo, quia huiuſmodi clauſula conditionem inducit, Caput.deciſ.82.nu.3.par.3.Caſſad.deciſ.2.nu.7.de Simon.Bald.dec.129.& inducit formam Bart.in l.de ſuis,ff.de tranſact.Dec.conſ.128.n.11.vol. 2.Pariſ.conſ.19.num.25.vol.2.Natt.conſil.372.num.5. Boer.deciſ.243.num.11.& fuit reſolutum in Rota in vna Rom.domus 9. Nouembris 1588. coram Seraphino,& ideo hęc clauſula eſt reſolutiua contractus,& facit perinde, ac ſi nihil actum eſset gloſ. in l. ſiquidem, vbi Bald.num.3.C.de except.Alex.conſil.3. num.4. volum.1.Soc.conſ.251.num.4.vol.2.Iaſ.conſil. 162. nu.5. vol.2.& conſ.86.nu.6.vol.1.Guid.Pap.deciſ.163.Boer. deciſ.243.nu.11.Verall.deciſ.83.n.4.par.3. Marth.in deciſ. Piſan. 197. & hæc clauſula eſt voluntatis limitatiua & præſeruatiua ſui iuris in caſu contrario, Pariſ. conſ.10.n.285.vol.1.Caputaq. deciſ.82. nu.3. & deciſ. 84.num.10.par.3.

Pro cuius concluſionis confirmatione accedat Iaſ. in l.2.C. de iure emphyt.vbi voluit quod emphyteuta alienans rem emphyteuticam cum clauſula, ſaluo aſſenſu domini, & poſtea illo non requiſito, tradit poſſeſſionem, cadit a iure ſuo, ex quo eſt proteſtatio contraria facto,ſed ſi addit clauſulam, non aliter, nec alio modo,operatur, quod actus non valeat, & non cadit a iure ſuo, & hanc eſſe communem opinionem teſtatur Gramm.deciſ.49.

In contrarium faciebat, quod adhuc dicta proteſtatio cum clauſula,non aliter, nec alio modo videbatur contraria facto,vt voluit Bal.in l.1.n.56.C.de his, quæ pœnæ nomin. & ita Conſil. Neapol. iudicaſse ſcribit Gramm.in d.deciſ.49. de Franch. deciſ.267. poſt Abb. in cap.2. de feud.Fel.in cap.quæ in eccleſiarum, n.84. de conſtit.Curt.de feud. par.4.q.20.nu.112. Capyc. in inueſt.in verbo feudor.alienat.ampliat.17.& limit.12. Frezz.de ſubfeud.lib.2.ſub nu.24.

3 Et quod non euitet quis cenſuras per huiuſmodi clauſulam,voluit Nauar.conſ.1.de reb.eccl. nõ alien. quem refert,& ſequitur Sair.deciſ.3.& 8.eod.tit. & ita in anno 1599. decidit Cur. Archiep.Neap. in caſu cuiuſdam Rectoris, qui alienauerat quoddam territorium ſuæ eccleſiæ inconſulto Romano Pontifice,cum clauſula prædicta, & antequam aſſenſus fuiſſet impetratus, dicti territorij poſſeſſionem tradiderat, & hoc ex declaratione Clemen.VIII. vt refert prax.Cur.Archiepiſ. Neap. cap.44.

Limitari poſſunt prædicta vbi fieret proteſtatio, reſeruãdo aſſenſum in ipſo actu traditionis poſſeſſionis, Mi nad.dec.24.quæ neſcio ſi poſſet in pract. ſuſtineri.

RESOLVT. LIV.

An procurator alienans rem eccleſiæ reſeruato aſſenſu Apoſtolico, ſi tradiderit poſſeſſionem ante illius impetrationem, faciat dominum in cenſuras incidere.

1 *Procurator habens ſufficiens mandatum,quidquid nomine domini facit, à domino cenſetur factum.*
2 *Procurator alienans res eccleſiæ reſeruato aſſẽſu Apoſtolico, & tradens poſſeſſionem ante ipſius impetrationem non facit dominum in cenſuras incidere ex pluribus.*
3 *Fictio non habet locum, vbi de incurrenda excommunicationis ſententia agitur.*
4 *Excommunicatio ignorantem non ligat.*

SVpponatur,quòd talis procurator habuerit mãdatum generale cum libera,iuxta, tradita in l.procurator,cui generaliter, ff.de procurat. quæſtionis nunc eſt,quid ſi alienauit nomine ſui principalis, & ante aſſenſum impetratum, deuenerit ad traditionis poſſeſſionis actum,an faciat dominum in cenſuras incidere.

1 Dubium faciebat, quod quidquid nomine domini procurator facit, ſi habet ſufficiens mandatum, videtur factum à domino verè,& propriè,Bal.in l.1.in fi.C. de procur.Gaball. Millel. q.12. & dominus non poteſt venire contra factum procuratoris,Rot.Genuenſ.dec. 133. & procuratoris contumacia, ſeu delictum nocet domino, Gaball. Millel. q.8. 45. Ioſeph. Lud.dec.Lucen.5.num.3.Ozaſ.dec.9.Bellam.deciſ.545.& in deciſ. 109. & factum procuratoris nocet domino, Chacher. deciſ.142. Benint.deciſ.26.Franc.March.dec.480.n.6. par.1.Guiliem.obſer.45.lib.1.

2 Quibus tamen non obſtantibus, contrarium eſt in praxi firmiter tenendum ex pluribus,tum quia procurator non cenſetur habere mãdatum,vt faciat incidere dominum in cenſurarum pęnas,Ioſeph.Lud.Lucan. dec.50.n.13. Franch. March. d.deciſ.480. n.6.Magon. dec.Lucan.51.Nat.conſ.445.poſt Alex. conſ.39.vol.1. immò ſunt, qui tenent requiri mandatum ſpeciale ad faciendum cadere dominum in pœnam, pulchrè Benitent.deciſ. Rot.Bonon. 94. Creſcent.deciſ.5. de præſumpt. Seraphin. deciſ. 439.

3 Tum etiam,quia fictiones locũ non habent, vbi agitur de incurrenda ſententia excommunicationis,Bald. alios allegans deciſ.3.poſt Alex.conſ.21.vol.1. & ideo in tali ſententia requiritur vera contumacia,non præſumpta.Caſſad.deciſ.4.num.2.de penſionibus,Mohed. dec.fin.de dolo, & contum.& idem Creſcent.deciſ.fin. de ſent. & re iud. quæ omnia cum ceſſent in caſu, de quo agitur, ceſſare debet pæna excommunicationis.

4 Tum demum,quia excommunicatio non ligat ignorantem,iuxta terminos cap.à nobis, extra de ſent. excomm.Gaball.Millel.q.99. Victor.q.2.de ſent.excõm.

RESOLVT. LV.

An aſſenſus Apoſtolicus, per falſa narrata obtentus, releuet, vt alienatio ex eo ſecuta valida reddatur.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus pro emphyteuſis conceſsione expeditus, non ſuffragatur poſtea conceſſioni factæ in cenſum*

ſum perpetuum, & quare.
2 *Differentia inter contractum cenſualem, & emphyteuticũ.*
3 *Confirmatio vigore aſſenſus Apoſtolici contra reſcripti formam non eſt valida.*
5 *Senſus verborum clarus non eſt cauillandus.*

SVpponatur pro deciſionis intelligẽtia, quod literæ Apoſtolicæ concedentes licentiam alienandi obtentæ fuerunt ſub narratiua conceſſionis in perpetuã emphyteuſim, & nihilominus contractus initus fuerit titulo conceſſionis in cenſum perpetuum, & nomine, ac titulo perpetui cenſus, ita quod de natura emphy-
1 teuſis nullatenus participare intelligatur, dubium eſt nunc, an præfatus aſſenſus impetratus ſuffragetur conceſſioni factæ in cenſum perpetuum; eſt tamen negatiuè reſpondendum, & ratio eſt. quia repugnat reſcripto
2 Apoſtolico, longè enim, lateque differunt contractus cenſualis à contractu emphyteutico, Cap. deciſ. 196. Gamma deciſ. Luſitan. 38. Creſcent. dec. 1. de cenſib. cũ in illo trãsferatur directum dominium, & vtraque poſſeſſio, vt per Gl. & Abb. in c. conſtitutus, n. 20. de relig. domib. Imol. in c. ad audientiam uu. 4. de reb. eccl. non alien. cum alijs, quos citat. Valaſc. in tract. de iur. emphyt. q. 32. n. 27. Napod. in conſuet. in bonis, in verbo cenſualia, n. 8. Afflict. in conſtit. ſancimus, n. 22. & ſeq. Marſil. ſing 95. Garſia ſing. 292. in iſto verò transferatur tantum vtile dominium, & poſſeſſio naturalis, ciuili verò penes dominum directum remanente Balb. dec. 50. & Gloſ. in cit. cap. conſtitutus, vnde fit, quod
3 confirmatio per commiſſarios contra formã reſcripti obtenta, ſit nullius roboris, & momenti, ad conſ. Abb. 41. n. 3. Gozad. conſil. 73. n. 2. Alex. de Neuo conſil. 18. n. 6. Bombin. conſil. 16. nu. 3. & ſeq. Merenda conſil. 50. n. 10. & ita fuit ſæpius in Rota Romana reſolutum, & ſignanter in vna Papienſi Tenutæ 17. Iunij 1596. coram Illuſtriſſimo Seraphino, & eſt eius deciſ. 1195. & ex hac nullitate inſurgit etiam manifeſtè periculum eccleſiæ ſecundum Farinacium in deciſ. 224. Non obſtat, quo in reſcripto Papæ adſit clauſula, ſub annuo canone, ſeu cenſu, ita quod videatur etiam Papa intellexiſſe de conceſſione cenſuali, quia præcedunt alia verba, nempe in emphyteuſim perpetuam, quæ cùm
4 ſint clara, non ſunt cauillanda ex eo, quod addita fuerit illa clauſula (ſeu cenſu.) Non obſtat etiam ſi dicetur, quod res iſta eſſet ſolita locari, ad dec. Mohed. 249. quoniam neque ex hoc capite eſt valida argumentatio ad contractum cenſualem.

RESOLVT. LVI.

An qui ante aſſenſus Apoſtolici expeditionem conſtituerit ſe nomine emptoris poſſidere, inciderit in cenſuras.

1 *Conſtitutum eſt fictus modus acquirendi poſſeſsionem.*
2 *Conſtituens ſe nomine emptoris poſſidere, ante expeditionem aſſenſus Apoſtolici incidit in cenſuras, & quare ibidem, ſecus verò, quando contractus eſſet alias nullus, num. 4.*
3 *Conſtitutum pro vera traditione non ſolum in ciuilibus, ſed etiam in pœnalibus habetur.*

1 DVbium faciebat, quia conſtitutum eſt fictus modus acquirendi poſſeſſionem Bart. in l. ab emptione circa finẽ verſ. vltimo aduertas ff. de pact. Bal. in l. 1. nu. 6. C. de conſtitut. pecun. & in l. certè §. 1. vbi quoque Bar. ff. de precar. & in l. is qui pro empt. col. penal. ff. de vſucap. Alex. conſ. 22. n. 3. vol. .. Alciat conſ. 23. n. 6. Tiraq. in tract. de conſtit. poſſeſ. q. 22. Dec. cum alijs, quos allegat in l. contractus nu. 16. ff. de reg. iur. contrarium tamen eſt tenendum, quia per conſtitutũ vera poſſeſſio acquiritur, licet modus acquirendi ſit fictus l. quod meo, vbi Bart. & reliqui ff. de acquirenda poſſeſſione, & l. interdum, vbi Bal. ff. eod. & propterea in praxi firmiter iudicandum eſt conſtituentẽ incidiſſe in cenſuras, quemadmodum poſſeſſionem transferens, antequã fuerit aſſenſus impetratus, & hoc per doctrinã Tiraquelli, qui loquitur in terminis, in tract. de conſtituto p. 3. limit. 26. nu. 5. & 6. vbi vult, conſtitutum haberi pro vera traditione, etiam in inſtituendis, & con-
3 ſtitutum haberi pro vera traditione ad effectũ, vt haberetur pro executione, & ex eo inferretur executionẽ eſſe factam in contractu innominato, tenuerunt Aym. conſ. 192. n. 22. Dec. conſ. 289. Achill. de Graſſ. dec. vnica de emp. & vend. & Cacher. deciſ. 32. ſicut etiam dicimus de feudo alienato cum reſeruatione aſſenſus, nã ſi ante aſſenſus expeditionem facta eſſet traditio per conſtitutum amittitur feudum, ac ſi verè, & realiter tradidiſſet, Pariſ. conſ. 86. n. 14. & ſeq. lib. 1. Bero. conſ. 120. lib. 1. n. 3. Roland. conſ. 51. n. 3. lib. 2. Alciat. conſil. 733. num. 2. Felin. in cap. quæ in eccleſiarum num. 5. de conſtit. poſt Bald. in l. voluntas C. de fideicomm. Curt. de feud. p. 4. §. quibus ex cauſis feudum amittatur verſ. 21. quero, & ita fuiſſe deciſum teſtatur Gaſpar Theſau. deciſ. 53. quod ampliat Gamma deciſ. Luſitan. 274. procedere etiam ſi ſtatim res ſit recuperata.
4 Nunc limita, & primo, vbi contractus alienationis rei eccleſiæ eſſet alias nullus, quia tunc venditor ſe conſtituendo, vt ſupra, antequam fuiſſet aſſenſus impetratus cenſuras non contrahit Iaſ. in l. ſi ex teſtamẽto C. de fideicommiſſ. Cacher. deciſ. 35. & ad materiam vide Polid. Rip. deciſ. 342. & Peguer. deciſ. 48.

RESOLVT. LVII.

Aſſenſu Apoſtolico præcedente in alienatione rei eccleſiæ, an plus iuſto offerenti pretio ſit liberanda.

1 *Bona eccleſiaſtica offerenti plus iuſto pretio propter æmulationem non ſunt liberanda, & quid in praxi, num. 8.*
2 *Eccleſia dicitur cultrix, & iuſtitiæ auctrix, nec non oppreſſorum vltimum, & ſupremum refugium.*
3 *Eccleſia non habet rugam, neque maculam, ac illuſio in contractibus ab ipſa prohibetur.*
4 *Pretium iuſtum quale dicatur.*
5 *Contrahentes ad inuicem poſſunt ſe decipere.*
6 *Deceptio eccleſiaſticis perſonis eſt prohibita.*
7 *Pœna ſtellionatus eſt infligenda, qui plus iuſto offert non animo emendi ſed ad inducendos alios ad magis emendum.*

SVpponatur, quod rei eccleſiæ alienatio fieret, mediante cauſa, & interueniente iuris ſolemnitate, & ſic legitimis ſubhaſtationibus præcedẽtibus, dubiũ eſt nũ illa plus offerenti liberari debeat; caſu, quo concurrerent duo æmuli, & unus iuſtum pretium obtuliſſet, & alter ſatis iuſto; & licet recepta, & in ore omniũ ſit concluſio; quod bona immobilia eccleſiæ alienari non poſſint, niſi in eius euidentem utilitatem vulgat. iuribus, tamen in hoc caſu illa minimè liberari debet plus offerenti, ſed illo, qui iuſtum obtulerit pretium, Gloſ. eſt ad hoc ſing. in cap. hoc ius porrectum verſ. & plus 10. q. 2. quam ſingularem ibi appell. Arch. & Abb. in cap. per tuas de donat. & in cap. 1. de empt. & vendit. & conſ. 61. nu. 4. & ſeq. Monal. conſ. 23. vol. 1. Roman. ſing. 762. tu ſcis, quod res eccleſiæ, & ibi Nicol. Pigual. cum aliis aggregatis per eum in addit. ubi planè explicat, hanc eſſe communem opinionem iuxta quam pluries reperio fuiſſe deciſum, & ſignanter in caſu Viu. deciſ. 145. & apud Carroc. deciſ. 99.
2 Quibus adde, quod eccleſia dicitur cultrix, & iuſtitiæ autrix c. per tuas, & c. conſultationibus de donat. nec pati debet aliquid contra iuſtitiam fieri, tam pro ſe, quam alio, ut probatur in c. §. ſed diuerſum de alien. feud.

feud.vbi Baldus n.5. not.6. & ſic eccleſia eſt vltimum, & ſupremum refugium oppreſſorum vt in c. nouit ext. de iudit.& cap.licet de for.compet.in 6.neque in acti-
bus fraudem adhibet,quia non habet rugam neq; ma-
3 culam c. quamuis 21. diſtint. imò prohibet illuſionem in ſuis contractibus fieri Rom.conſ.298.col.2. num.2. verſ.vltimo videtur Alex.conſ.83.col.2 vol.7. Soc.reg. 185.& 155.limit.8.Imol.in c.cum illuſio de renunt.

4 Et quamuis illud verè iuſtum ſit pretium, quod per ſubhaſtationem diſcernitur l.fi.§.penul. C.de iur.dom. Imper.auth. hoc ius porrectum C.de ſacroſan.eccleſ.l. oſficium C. comm. diuid. tamen vbicunque mediante æmulatione,vel aliquo alio reſpectu,cauſa,& occaſione ſimili oblatio facta eſſet per aliquem, quæ iuſtum ſatis excederet pretium, tunc ſi alia facta reperiretur, quæ iuſti eſſet pretij,eccleſia rem ſuam iuſtum pretium offerenti liberare tenebitur, non autem plus offerenti cognita æmulatione inter emere cupientes.

5 Non obſtat,quod contrahentes poſſunt ſe ad inuicē decipere l. Imperatores ff.de contrah. empt. l.in cauſæ §.fin.ff.de minor. quia reſpondetur,hoc eccleſiæ non conuenit, nec debet niſi iuſtum recipere Carroc. cum alijs relatis per eum in tract. locati p.1.de ſimulat. lo-
6 cationis n.2. & in cit.deciſ.99.in princip. & eccleſiaſticis perſonis deceptio eſt prohibita Iaſ. in l. ſi quis in conſcribendo 1.colum.C.de pact.Marſil.ſing.82. nu.3. in 2.limit.dicens valde ſingulare, & in leg. qui duobus col.1.ff.de falſis Felin.in ca.præſentata col.2. de teſtib. & hanc dicit communem Gozad.conſil.14.n.14. Ruin. conſil.76.col.2.vol.5.

7 Illud tamen non eſt pretermittendum, quod ille qui offert plus iuſto non vt emat, ſed vt alios inducat ad plus emendum tenetur procul dubio crimine ſtellionatus ideſt pęna extraordinaria Iudicis arbitrio imponenda l. 3. §. item ſi quis impoſturam ff. de crimin. ſtellion. Damoduer. in tract.de ſubhaſtationib. cap.5. n.10.& Viuius citat.deciſ.in fine.

Quidquid tamen iuris ſit hodie ſeruatur, quod res eccleſię liberantur plus offerenti,qua opinione ſuppoſita hoc locum ſortitur, vbicumq; plus offerret ſubhaſtationis tempore;ſecus verò ſi poſt rei eccleſię alienationem, ſeruata forma, & ex iuſta cauſa emanatam alius plus offerreret;ita Bero.conſ.88.n.41. vol.1.

RESOLVT. LVIII.

Aſſenſus Apoſtolicus an in alienatione bonorum Eccleſiaſticorum mobilium requiratur.

1 *Res Eccleſiaſticæ pretioſæ mobiles abſque aſſenſu Apoſtolico alienari non poſſunt, & quare.*
2 *Mobilia Eccleſiaſtica pretioſa quæ dicantur.*
3 *Aſſenſus Apoſtolicus in mobilibus rebus Eccleſiaſticis non pretioſis minimè requiritur.*

REſpondeo diſtinguendo, quod aut ſunt mobilia pretioſa, aut non ſunt pretioſa;primo caſu abſq;
1 Aſſenſu Apoſtolico alienari nequeunt, cum eadem prohibitionis ratio vigeat in alienandis bonis immobilibus, quam in mobilibus pretioſis, Menoch. conſ. 529.vol.2.Monald.conſ.79.lib.1.Mobilia enim pretioſa immobilibus æquiparantur, vt patet in extrauag. Ambitioſæ ibi,(& pretioſa mobilia)Gloſ.ſing.in c.tua ext.de his quæ fiunt à præl.abſque conſen.cap. Abb.in cap. nulli, de reb.Eccl. non alien. Rodriq. lib.1. quæſt. regul.quæſt.27. art.12. in fine, Vgolin. de poteſt.Epiſcop.cap.14. §.4. num. 5. Quaranta in Summ. Bull. in verb. alienatio num.24. Farinacc. deciſ.225. Rodoan. quæſt.8. num.16.

Intellige,quādo præfata mobilia pretioſa eſſent talis conditionis, atque naturæ,vt ſeruando ſeruari poſſint, Rebuff.in ſuo Compen.nu.25. Socc.reg.110.num.
2 2. Qua propter neque calices, non vota aurea,& prætioſa, nou veſtes pretioſæ, quæ diutius ſeruari poſſunt alienari queunt, Nec Theſaurus, & pecunia deſtinata ad ſtabilia emenda, vbi eorum proprietas ad Eccleſiam ſpectat,quippe,quia ſunt res iſtæ mobiles, tamen pretioſæ,vt patet,quo caſu per dict.extrauagan. Ambitioſę non alienantur niſi ſeruatis ſeruandis:Iuter hęc pariter connumerantur gemmæ, & his ſimiles, item Grex ouium,aut craparum, de cuius fructibus emolumenta, ac redditus percipere conſueuit Monaſterium, aut Eccleſia licet poſſit vendere arietes,agnos,hircos, & hædos, non tamen licet alienare totum gregem, niſi concurrentibus cauſis,& ſeruata forma, ita Molina de contract.diſput.q.465.nu.4.

3 In mobilibus verò non pretioſis nulla cadit diſputatio, quin aſſenſus Apoſtolicus non requiratur, & propterea eſſe extra terminos præfatæ extrauag. cit. DD.

RESOSVT. LIX.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in præſenti caſu.

1 *Epiſcopus in tota diœceſi eſt Iudex ordinarius,habens tam ſuper capitulo,quā ſuper alijs ordinariam iuriſdictionē.*
2 *Habens iuriſdictionem in aliquo loco à ſuo ſubdito emere non poteſt.*
3 *Epiſcopus capituli perſonam repræſentare dicitur.*
4 *Aſſenſus dicitur ſubreptitius ſi omittuntur ea, quæ à iure ſunt expreſſa,vt exprimantur.*
5 *Aſsenſus Apoſtolicus nō eſt ſubreptitius,ſi Epiſcopus permutans bona ad ſuam menſam ſpectantia cum bonis menſæ capitularis, & in impetratione aſsenſus non faciat mentionem capitulum bona diuiſa habere.*
6 *Gratia non eſt ſubreptitia,quaudo qualitas à iure non conſiderata non exprimitur.*
7 *Epiſcopus rem alicuius Eccleſiæ ſibi ſubiectæ alienare poteſt,& decretum interponere*

SVpponatur,quod Epiſcopus vellet permutare bona ad ſuam menſam ſpectantia cum bonis menſæ capitularis,& in impetratione aſsenſus non feciſſet mentionem huius circumſtantiæ, nempè, quod capitulum habens bona diuiſa permutauit cum Epiſcopo; quæſtionis eſt an prædictus aſſenſus ita impetratus ſit ſubreptitius.

Et pro ratione dubitandi videbatur affirmandum; Primo,quia Epiſcopus dicitur eſſe Iudex ordinarius in tota diœceſi, & tam ſuper capitulo, quam ſuper alijs ordinariam dicitur habere iuriſdictionem capitul.2.de
2 offic.ordinar.Et qui iuriſdictionem habet in aliquo loco, non poteſt à ſibi ſubdito emere l. vnica C. de contract.Iud.& DD.in l.principalib. ff.ſi cert.pet. Item E-
3 piſcopus dicitur perſonam capituli repreſentare cap. quanto, & cap. nouit, de his quæ fiunt à prælat. & ſic videretur authorizare iure proprio.

Verum his non obſtantibus contrarium eſt in praxi
4 tenendum ex pluribus; tum primo quia ea tantum omiſſa reddunt aſsenſum ſubreptitium, quæ à iure ſunt expreſsa,vt exprimantur latè Felin.in cap. ſuper litteris, extr. de reſcript. Mohedan. deciſ. 7. eodem titul. Rot.deciſ.32.eodem titul.in nouis, etiam ſi Papa conceſſiſset ſine tali expreſſione,Verall.deciſ.254. num.4. par.2.Rot.deciſ.1.de reſcript.in nou.Bellam.deciſ.333. attamen cum in iure non reperiatur hoc expreſsum;
5 propterea aſsenſus nō eſt iudicandus ſubreptitius,maximè quia gratia non dicitur ſubreptitia quando in ea non ſit mentio de qualitate a iure non conſiderata.
6 Verall.deciſ.46.nu.2.par. 2. illa enim ſubreptio reddit gratiam nullam in qua expreſsa non ſunt ea, quæ de iure exprimi debent,idem Verall.deciſ.310. n.3. par.1. & in deciſ.224. num.1. part.3. tum etiam, quia poteſt
7 Epiſcopus rem alicuius Eccleſiæ ſibi ſubiectę alienare, & decre-

& decretum interponere cap.ſi Epiſcopus 12.quæſt.2. & cap.paſtoralis de appellat.Inn.in c.dudum in princ. de elect.& Monal,conſ.90.vol.1.

RESOLVT. LX.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in conceſſione reliquiarum.

1 *Corpora Sanctorum de loco ad locum de Epiſcopi licentia transferri poſſunt.*
2 *Epiſcopus abſque aſſenſu Apoſtolico Eccleſiæ prædia, ac eius mobilia pretioſa alienare non poteſt.*
3 *Reliquiæ Sanctorum (quæ ſunt res pretioſiſſimæ, ac hominibus plura beneficia à Deo per ipſas præſtantur) abſque aſſenſu Apoſtolico concedi non poſſunt, & magnopere ſunt decorandæ, nec extra capſam oſtendendæ num.5.*
4 *Sacrilegium committunt, qui Sanctorum reliquias furantur.*
6 *Stylus Curiæ Romanæ in reliquiarum conceſſione.*
7 *Reſponſio ad tex. in cap. corpora Sanctorum de conſec. diſt. 1.*

SVpponatur, quod Archiepiſcopus Neapolitanus, Proregi vel alicui magno Principi certæ reliquiæ partem concedere vellet, huic conceſſioni an ſit neceſſarius aſſenſus Apoſtolicus. Dubitandi ratio pro parte affirmatiua oriri videbatur ex tex.in capitul. corpora de conſecration. diſtinctio. 1. vbi corpora Sanctorum
1 poſſe de loco ad locum trāsferri de Epiſcopi licentia, & Turrecrem. ibidem in ſpecie, ſequendo Vgonem, dicit per illum tex. non prohiberi, quod reliquiæ, quæ ſunt in Eccleſia non poſſint alicui concedi abſque aſſenſu Apoſtolico, ſed tantum, quod corpora Sanctorum, quæ in Eccleſia tanquam perpetuę ſepulturæ tradita ſunt ſine conſenſu Summi Pontificis, aut Epiſcopi transferantur ad alium locum, & ſic concluditur, quod Epiſcopus poteſt alijs reliquiarum particulas concedere, quando perpetuę ſepulturę nō ſunt traditæ, alias ſecundum eum eſſet neceſſarius aſſenſus, quam opinionem referunt, ac ſequuntur Grillenzon. conſ. 28. Angel. Silu. & reliqui in ſumma in verb. reliquiæ, Armill. verb. religio. num.4. D.Thom. 2.2.q.96.

In contrarium facit, quod Epiſcopus abſque aſſen-
2 ſu Apoſtolico, non poteſt prædia Eccleſiæ, & alia prætioſa Eccleſiæ mobilia alienare, vt patet in extrauag.
3 Ambitioſæ, de reb.Eccleſ.non alien. multò minus videtur poſſe alienare, ſiue cōcedere Sanctorum reliquias, quæ ſunt res pretioſiſſimæ, per quas, vt dicit Trident. Sinod. de inuocatio. Sanct. multa beneficia à Deo ho-
4 minibus præſtantur, item ſacrilegium committunt, qui Sanctorum reliquias furantur, ſecundum Arch. & Turrecrem. in citat.capitul.corpora. Item vaſa in quibus reliquiæ portantur, dicuntur ſacra, quæ à Diaconis ſaltem in proceſſionibus deferri debent capit. non
5 licet 33.diſt.& in magna veneratione eſſe habendas, & alijs extra capſam eſſe minimè oſtendendas cap.2. de reliq. & venerat. Sanct. Nauarr. conſ.1. eodem titul. ex quibus omnibus concludo, obſeruandum eſſe non poſſe ad libitum Epiſcopi alijs reliquias concedere, & ita
6 ſeruatur hodie de ſtylo Curiæ Romanę: hinc eſt, quod quando Summi Pontifices concedunt licentias extrahendi particulas reliquiarum a diæceſibus Epiſcoporum ponit clauſulam, dummodo non extrahātur particulæ de reliquijs inſignibus, nec in muto clauſis.
7 Non obſtat tex.in capitul.corpora Sanctorum, quia procedit de iure antiquo, ante extrauag. Pauli Secundi, in qua prohibetur alienatio mobilium pretioſorum, inconſulto Romano Pontifice, nam ante illam poterant aliæ Eccleſiæ res alienari Epiſcopi auctoritate, cap. ſine exceptione, 12. q.2.

RESOLVT. XXI.

Aſſenſus Apoſtolicus an exigatur in conceſſione rei Eccleſiæ precario.

1 *Aſsenſus Apoſtolicus in conceſsione rei Eccleſiæ precario requiritur, & quare.*
2 *Precarium eſt ſpecies alienationis.*
3 *Precarium ad concedentis hæredem, ac ſingularem ſucceſſorem tranſit.*
4 *Aſsenſus Apoſtolicus non requiritur in precario, quando per vſum rei nullum dominium transfertur.*
5 *Alienatione prohibita, non cenſetur prohibita commoditatis translatio.*

1 REſpondetur requiri aſsenſum, nam precarium eſt ſpecies contractus, per quem transfertur vtilitas rei ad preces alicuius, l.1. ff. de precar. capitul. fin. &
2 ibi Abb. & reliqui, eodem tit. Item eſt ſpecies alienationis Abb. notabiliter in rubr. de precar. Rodoan. quæſt. 2.cap.24.volum.... Menoch. conſ.220. num.6. & ſeq. Monald. conſ.13. volum. 1. Burſat. conſ.70.nu.
3 3.volum.2. Immo precarium tranſit ad hæredem concedentis. Couarr. lib. 3. variar. reſolutio. cap. 15. Aſict. deciſio.335.n.3.& 10. & etiam ad ſingularem ſucceſſorem, Lanar.conſ.83. n.10. poſt Tiraquel.in tract. de iure conſtit. par. 2. amplia 13. num. 3. Belluc. in ſpecul.Princip.rub.31.verſ.quamuis, num.10. Capyc. deciſ.116.
4 Limita tamen ſingulariter, vt non procedat, quādo concederetur vſus, ſiue commoditas rei, ita tamen, quod nullum dominium vtile transferretur, nam tunc precarij conceſſio non eſt ſpecies alienationis. Fel. in cap.quæ in Eccleſiarum, num.88. de conſtitut. Hinc
5 prouenit, quod in caſibus, in quibus prohibetur alienatio, permittitur tamen eiuſdem rei prohibitæ commoditatis translatio, Bald. in cap.2. de frat. de nouo benef.inueſt.& in leg. cum oportet, in fine, Codic. de bon.quæ lib. Iaſ. in leg.cum filio, num.157.ff.de leg. 1. Angel.in l.1. §.adipiſcimur, ff.de acquirend.poſſeſſ. & in §.1.per quas perſonas nob.acquiri inſtit.de Franch. deciſ.10.num.9.Loffred.conſ.10.& Ann.conſ.51.num. 8.volum.1.

RESOLVT. LXII.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in promiſſione de alienando rem Eccleſiæ.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in promiſſione rei Eccleſiæ alienandæ non requiritur, & quare, num.8.*
2 *Aliud eſt donare, aliud promiſſio de donando, & differt venditio, à promiſsione de vendendo.*
3 *Iura loquentia de rei Eccleſiaſticæ alienatione, in promiſſione de alienando non habet locum.*
4 *Statutum dans arbitrium datiarijs in venditionibus promiſsiones de vendendo non comprehendit.*
5 *Emphyteuta cadit a iure ſuo per rei emphyteuticariæ alienationem, non autem per promiſsionem de alienando, ſicuti promittens alienare feudum, à feudo non cadit n.7.*
6 *Prohibitus alienare, poteſt ſe obligare ad alienandum.*

1 REſpondetur talem promiſſionē aſsenſu non indigere, nam iura prohibent contractum per quem acquiritur ius in re Eccleſiæ, & ſic illius effectualem venditionem, donationem, & ſimiles alienationes, at in
2 caſu, de quo agitur, nulla fuit facta alienatio; aliud enī eſt donare, aliud promiſſio de donando, ſicut aliud eſt venditio, & aliud promiſſio de vendendo, vt habetur in l.in bonæ fidei, ff.de eo, quod cer. loc. & in cap. penult. de elect. in 6. vbi bona Gloſ. in verbo exprimendum, quæ loquitur propriè de inueſtitura, & mandato

de inueſtiendo, diſpoſitio enim iurium loquentium in
3 alienatione rei Eccleſiæ, non habet locũ in permiſſio-
ne de alienando, vt per plura concludit Imol. in l. in
ædibus §. ex rebus, ff. de donat. Aret. in §. in perſona,
gloſ. 1. de act. Alex. conſ. 323. volum. 2. Rubeus conſil.
106. n. 3. & ſequent. & hinc voluit Alber. de Roſ. citat.
l. in bonæ fidei, quod ſtatutum dans arbitrium datia-
rijs in venditionibus, non comprehendit promiſſiones
de vendendo, & licet per alienationem rei emphyteu-
ticariæ cadat emphyteuta à iure ſuo, l. fin. C. de iur.
emphyteut. non tamen cadit per promiſſionem de
vendendo, Iaſ. citat. l. fin. n. 34. Alex. conſ. 173. volum. 2.
nu. 2. Tiraquell. de vtroque retract. fol. 981. num. 44.
Bombin. conſil. 16. num. 6. Cacher. conſ. 23. num. 4. &
6 prohibitus alienare, poteſt ſe obligare ad alienandum,
Bal. in l. vltima, §. emptor, in fin. C. com. de leg. & pro-
mittens alienare feudum, non cadit à feudo, etſi alie-
7 nando caderet, Bald. in cap. 2. §. aut ſi libellarium,
quibus modis feud. amitt. Card. Alex. in cap. 1. in
princip. colum. 2. verſic. pro hoc reſtat illatio de pro-
hib. feud. alien. per Feder. idem Tiraquell. in præallega-
to tract. fol. 982. n. 45. Ea quidem potiſſima ratione,
8 quia per promiſſionem de vendendo non acquiritur
ius in re, l. ſi ſterilis, §. ſi fundus, ff. de actio. empt. l. ſi ita
quis, §. ſi ea lege, ff. de verbor. obligat. Angel. in l. qui
Romæ, §. cohæredes, ff. eodem titul. & Afflict. in
conſtit. Diuæ memoriæ, num. 6.

Amplia ſupra poſitam concluſionem procedere
etiam in eo, qui conſentijt alienationi, quia eſt aliud
vendere, aliud vendenti conſentire, leg. aliud eſt ven-
dere, ff. de reg. iur.

RESOLVT. LXIII.

Aſſenſus Apoſtolicus an operetur recuperationem me-
lioramentorum, reuocata alienatione.

1 *Aſſenſus bonam fidem inducit.*
2 *Melioramenta ſunt reſtituenda ei, contra quem alienatio-
nis reuocatio fuit facta.*
3 *Retentio rei à iure conceditur, donec melioramenta poſſeſ-
ſori ſoluantur.*
4 *Melioramenta exequutionem decreti reuocationis aliena-
tionis impediunt.*
5 *Melioramenta facta rei Eccleſiaſticæ alienatæ abſque aſ-
ſenſu amittuntur, & quare.*
6 *Ædificans in re ſubiecta fideicommiſſo meliorationes
perdit.*
7 *Melioramenta debentur, & ſi fuiſſent facta rei venditæ
abſque aſſenſu, dummodo ſine ipſis res perijſſet, ac etiam
debentur, ſi ab initio fuit bona fides, dato, quod poſtea
mala ſuperuenerit.*

SVpponatur, quod interueniente aſſenſu Apoſtoli-
co, quoddam petium terræ alienaretur; & poſt
multum temporis ſpatium reperiretur Eccleſiam fuiſ-
ſe ænormiter læſam, ob quod Rector aliënans, vel eius
ſucceſſor alienationem reuocauerit; quæſtionis nunc
eſt, an meliorationes ſint reſtituendæ ei, contra quem
reuocatio fuit facta.

1 In qua quæſtione dicendum eſt primo, quod cum
aſſenſus interuentio conſtituat quem in bona fide, &
ſumptus facti per bonę fidei poſſeſſorem recuperantur
exceptione doli mali, l. ſumptus, ff. de rei vendic. l. in
2 fundo, ff. eodẽ titul. ideò melioramenta ſunt reſtituen-
3 da. Immò pro præfatis expenſis poſſeſſori conceditur
à iure retentio, donec melioramenta ipſa ſoluantur, l.
ſi in area, de condit. indeb. Doctor. in l. ſi in ſortem, §. ſi
centum, & ibi Iaſ. n. 10. ff eodem titul. poſt Bald. citat.
l. in fundo, nu 4. Neguſant. de pignor. par. 5. membr. 4.
n. 8. Ruin. conſil. 100. num. 6. lib. 4. Capyc. deciſ. 17. n. 7.
Put. deciſ. 471. & deciſ. 474. lib. 2. Peregr. deciſ. 16. lib. 2.
& fuit pluries in Rota reſolutum, & ſignanter in vna
Romana domus, 18. Iunij 1602. coram Pamphilio, &
melioramenta impediũt etiam exequutionem decreti
4 reuocationis alienationis, Benintend. deciſ. 77. Rota
Marchiæ deciſ. 22. num. 12. & deciſ. 56. n. 11. de Franch.
deciſ. 112. & 456. Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ. 34. & Abb.
in cap. de multa, num. 14. de præbend. quidquid ſcri-
pſerit Surd. conſ. 333. lib. 2.

5 Quando verò meliorata fuerint prædia Eccleſiæ
alienata abſque aſſenſu Apoſtolico, tunc cum eo caſu
emptor dicatur malæ fidei poſſeſſor, perdit meliora-
tiones præfatas, nam cenſetur donare Rodoan. q. 17.
n. 50. poſt Bald. conſil. 22. vol. 1. & Alexand. conſil. 160.
num. 3. & ſeq. volum. 1. ſicuti ædificans in re ſubiecta
6 fideicommiſſo, perdit etiam meliorationes ex allega-
tis per de Franch. deciſ. 100. & 191. nam cedunt ſolo,
idem de Franch. deciſ. 312. Couar. lib. 3. variar. reſolut.
cap. 17. num. 1. Magon. deciſ. Lucenſ. 33. n. 21. & ſeq. &
deciſ. Florent. num. 5. & ſeq. Caualcan. de tutor. n. 165.
Peregr. de fideicom. art. 49. n. 63.

7 Limita hoc ſecundum caput concluſionis, niſi me-
lioramenta fuiſſent adeò neceſſaria, quod ſine ipſis res
perijſſet; nam tunc etiam ſi nullo interueniente aſſen-
ſu res Eccleſiæ alienata fuiſſet, & per conſequens poſ-
ſeſſor eſſet malæ fidei, nihilominus poterit illas recu-
perare, vt innuit Rodoan. loco citat. & voluit etiam
Artaman. deciſ. 3. de reb. Eccleſ. non alien.

Limita ſecundo, quãdo ab initio fuiſſet poſſeſſor bo-
næ fidei, puta, quia contraxit præcedente aſſenſu Apo-
ſtolico, & poſtea ſuperuenit mala fides, puta, quia eui-
denter cognouerit, Eccleſiam fuiſſe ænormiter læſam,
nam hoc non obſtante, poterit id, quod meliorauit tol-
lere, & auferre, l. Iulianus ff. de rei vendicat. quod intel-
lige procedere, quando non vellet Eccleſia ſoluere
pretium meliorationis, de Franch. citata deciſ. 110.

RESOLVT. LXIV.

Aſſenſus Apoſtolicus, an requiratur in alienatione bo-
norum relictorum religioſis incapacibus.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in rebus modicis non requiritur, nec
in his, quæ à religioſis prohibentur retineri.*
2 *Mendicantes bona in communi poſſidere non poſſunt.
Mendicantes bona immobilia abſque aſſenſu alienare poſ-
ſunt, & quare.*
4 *Ieſuitæ abſque aſſenſu Apoſtolico res Eccleſiaſticas alie-
nare poſſunt.*
3 *Regulares plura priuilegia in rerum Eccleſiaſticarum
alienatione habent.*
5 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione mobilium pretioſorũ
regularium, & mendicantium requiritur, & quare.*

1 REſpondetur negatiuè ex doctrina Decij commu-
niter recepta in cap. in præſentia n. 69. de probat.
Monal. conſil. 163. volum. 2. Emanuel Sà in verbo alie-
natio n. 7. vbi dicit quod ſolemnitas iuris non requiri-
tur in rebus modicis, nec in his, quæ religioſi retinere
2 non poſſunt, itaque mendicantes, quibus non licet bo-
na immobilia etiam in communi poſſidere, poſſunt
vendere immobilia eis aliquo teſtamento relicta, vel
alias donata, & ratio eſt, quia bona iſta nõ ſunt Eccle-
ſiæ incorporata, iuxt. text. in Clem. exiui de Paradiſo
de verb. ſignif. ſed in rebus Eccleſiæ non dum incor-
poratis non requiritur aſſenſus in earũ alienationibus
Franch. in cap. 2. in fine de reb. Eccl. non alien. in 6. Re-
buff. d. comp. nu. 21. Rolan. conſ. 15. volum. 1. quinimò
regulares poſſũt alienare bona ipſorũ ex pluribus pri-
uilegijs ipſis conceſſis, quæ videri poſſunt apud Con-
3 fectiũ in ſua recoll. priuil. Mendic. & ſpecialiter Greg.
XIII. Conſtitutio, incipiens (Apoſtolicæ Sedis) anno
1576. die 18. Decemb. indulſit patribus Societatis Ie-
ſu,

4 ſu, vt bona locotum eiuſdem Societatis poſſint arbitrio ipſorum, & præpoſiti Generalis nulla ſuper hoc alia petita licentia à Sede Apoſtolica, vel à loci ordinario alienare; legitur hæc conſtitutio in collecta primlegior. Emanuel Roder.tom.2.quæſt.reg.fol.459.ſecundum quod refert Piaſegius in ſua praxi Archiep. tit. de bon. menſ.Epiſcopi, num.33. in fine.

5 Limita tamen prætaram concluſionem in rebus pretioſis mobilibus, prout ſunt veſtes, calices, & his ſimilia, Emanuel Sa verbò alienatio in finalibus verbis, & ratio eſt, quia iſta bona ſunt Eccleſiæ incorporata.

R E S O L V T. LXV.

Aſſeuſus Apoſtolicus an in conceſſione rei Eccleſiæ ad beneplacitum facta requiratur.

1 *Aſſenſus Apoſt. in conceſsione rei Eccleſiæ ad beneplacitum requiritur.*
2 *Conceſsio ad beneplacitum facta abſque cauſa reuocari non poteſt.*
3 *Conceſsio vltra triennium eſt alienationis ſpecies.*
4 *Conceſsio, ſiue gratia ad beneplacitum facta dicitur perpetua.*
5 *Officialis à Principe creatus ad eius beneplacitum perpetuò dicitur creatus, & hoc etiam in officiali creato ab Epiſcopo.*
6 *Conceſsio ad beneplacitum facta morte concedentis non expirat.*
7 *Conceſsio ad beneplacitum facta ſpecialiter, & non generaliter eſt reuocanda.*
8 *Ius in re acquiri videtur per conceſsionem factam ad beneplacitum.*
9 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in conceſsione vſus, ſiuè rei Eccleſiaſticæ commoditatis ad beneplacitum.*

1 IN hac decisione eſt affirmatiuè reſpondendum ex pluribus infra dicendis, tum primo, quia res conceſſa ad beneplacitum non poteſt reuocati abſque
2 cauſa Capyc. deciſ.116. & deciſ.121.n.16. Ann.alleg. 119.maximè quando conceſſio emanata fuit ob ſeruitia, idem loco citat.n.12. Marſil. ſingul.363. Campag. in cap. Regni Neapol.cum his num.17. Scaglio in ritu Neap.46. n.3.vnde poterit contigere, quod cauſa non eueniet, & ſic conceſſio ſaperet vim alienationis; quia
3 conceſſio vltra triennium eſt ſpecies alienationis clement.fin. & ibi not. de rebus Eccleſ.non alien.Couar. lib.2.vatiar.reſolut.cap.16.nu.6. Rebuff. in compend. alien. num.27. Arnon. ſign.72.
Tum ſecundo quia conceſſio, ſeu gratia facta ad
4 beneplacitum dicitur perpetua Capyc.deciſ.123.nu.4. add. ad eundem deciſ.116.hinc quod officialis à Prin-
5 cipe creatus ad eius beneplacitum, dicitur perpetuò cteatus l. iuris peritus, & ibi DD.ff.de excuſ.tut.DD. in l.principalibus ff. ſi cert.pet.& ibi Alexand. num.6. Iaſon. in l.centeſimis §.ita ſtipulans num.14.vbi etiam Alexand. num.11.ff.de verbor.oblig. Maſcard. de probat.concluſ.188.num.8.lib.1. Ann. conſil.56. num.22. volum.1.& hoc procedere etiam in officiali ab Epiſcopo deputato voluit Guttier. lib. 2. canon. quæſtion. quæſt.11.nu.4.& Gonzal.in regul.8.gloſ.12.nu.28. docens deputatum ad aliquod officium non poſſe remoueri ex ſola malitia, abſque tamen legitima cauſa; latè Menoch. alios congerens in addit. ad lib.1. de arbitr. iudic.quæſt.55.num.21. immò fuerunt nonnulli tenen-
6 tes conceſſionem ad beneplacitum factam, nec quidē expirare morte concedētis, maximè in magiſtratibus à principe non recognoſcente ſuperiorem creatis, ita Boet.deciſ.149.nu.11.Thomin.deciſ.29. Carroc.deciſ. 17. Immò dicit Molina de primogenit. Hiſpan. lib. 1. fol.181.num.5.quod quando concedens vult reuocare
7 conceſſionem ad beneplacitum factam, debet ſpecialiter hoc facere, nec venit ſub generali reuocatione, vt voluit etiam Lanat. conſil.21. nu.10. Ann. allegat.53. num.26. Roman.conſil.332. num.23.
8 Tum tertio, quia per conceſſionem factam ad beneplacitum videtur acquiri ius in re, & propterea requiritur aſſenſus Card. in Clement.1.§. verum num.2. verſ.ſecundo quæro de rebus Eccl.non alien.Rodoan. eodem tit.pag.15.nu.7.facit Alexand. in l. ſi domus §. ſi fundus nu.5.ff.de legat.1.Felin. in cap.quæ in Eccleſiarum num.87. de conſtit.
Limitatur tamen concluſio principalis, vt aſſenſus
9 non requiratur, quando vſus ſiuè rei commoditas cōcederetur, ita tamen, quod nullum dominium vtile traſferretur, ita Felin. in cap.quæ in Eccleſiarum. nu. 88. de Conſtitut.

R E S O L V T. LXVI.

Aſſenſus Apoſtolicus, an ſuppleatur ex iuramento.

1 *Eccleſiaſtica ex propria natura alienari non poſſunt, & quare.*
2 *Alienatio rerum Eccleſiæ abſque aſſenſu, iuramento non confirmatur.*
3 *Emptores bonorum Eccleſiæ contra formam extrauagan. ambitioſæ ſacrilegium committunt, & mortaliter peccant, idque non procedit in emptione rerum mobilium, num. 4.*
5 *Epiſcopus iurans non alienare res menſales Eccleſiæ, ſi poſtea alienat, valida eſt (vita ſua durante) alienatio.*
6 *Epiſcopus licet ſit periurus; tamen actus ab eo factus eſt validus.*

SVpponatur, quod fuerat alienata res Eccleſiæ abſque aſſenſu, alijſque iuris ſolemnitatibus, veruntamen in ipſo contractu reperiatur interpoſitum iuramentum; quæſtionis nunc eſt an ſubſtineatur virtute præfati iuramenti, & concludendum eſt pro negatiua ex infra dicendis.
1 Primo, quia res Eccleſiæ alienari non poſſunt ex propria natura, quia humanæ conuentioni nullatenus ſubiectæ ſunt, vt cumulatiſſimè notat Afflict. deciſ.75. & ibi Vrſill.nu.1. Viuald.comm.opin.cap.39. ideò minimè huiſmodi contractus, ſeu alienatio confirmatur iuramento, & conſequenter ſi iuramentum præſtitum foret ab alienante; nequaquam iure alienationis poſſet in emptorem trāſferri cum iurantis poteſtati non ſubſit l.apud Iulianum §.fin.ff.de leg.1.l. inter ſtipulantem §.ſacram.ff.de verbor.obligat. Bart. in l.ſi quis pro eo colum. fin. ff. de fideiuſſ. Abb. in cap. cum contingat colum.4. n.22. & ſequenti de iureiurando, & eſt communis opinio ſecundum Cot. in Authen. Sacramenta puberum quæſt. 16. C. ſi aduerſus vendic. Alciat. in d. cap. cum contingat, num.179.
Immò emptores ipſi bonorum Eccleſiæ tàm immobilium, quàm mobilium pertinentium ad diuinum cultum in caſu non licito, ſeù licito, ſed non iuxta formam extrauagant. ambitioſæ, & aliorum Canonum
2 ſuper hoc promulgatorum ſacrilegium committerent, & mortaliter peccarent, Viuald.loc.cit.nu.3.& Balb. deciſ.99.
4 Limita, vt talis prohibitio non extēdatur ad alienationem rerum mobilium, Menoch. de arbitr. Iudic.lib. 2.centur. 2. caſu 172. immò hoc eatenus procedit, & ampliatur, quod ſi Epiſcopus res menſales Eccleſiæ iuraret non alienare, & poſtmodum illas alienaret, quod tunc alienatio facta ab Epiſcopo rerum prædictarum ad vitam ſuam teneat, non obſtante iuramento ſuo de non alienando, Mohedan. deciſ.7. & 250.
Et quāuis Epiſcopus periurus remaneat in præſen-
6 ti caſu, nihilominus alienatio facta per eum de rebus memoratis in caſu alias permiſſo valet, atq; firma re-

manet ſecundum Creſcent. deciſ. de iureiurando, Innoc. in cap. dilecto, de præb. Caſtenſ. conſ. 339. num. 3. volum. 1.

RESOLVT. LXVII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requitatur, in dimiſſione pecuniæ Eccleſiæ in banchis exiſtentis.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in dimiſſione pecuniæ Eccleſiæ in banchis exiſtentis, & quare.*
2 *Pecunia res mobilis, & non pretioſa dicitur, & n. 4.*
3 *Legata re mobili pecuniæ repertæ in domo, & capſa teſtatoris legatario cedunt.*
5 *Aſſenſus Apoſtolicus requiritur in dimiſſione pecuniæ reſeruatæ ad bona immobilia emenda, & quare.*
6 *Aſſenſus Apoſtolicus requiritur in dimiſſione pecuniæ deſtinatæ ad legitimam negotiationem.*

1 RESpondeo dicendo non requiri per rationem de-
ſumptam ex verbis expreſſis in extrauag. Am-
bitioſæ, ibi (immobilia), & pecuniam rem mobilem eſ-
2 ſe nemo eſt, qui neſciat, & illam mobilium appellatio-
ne contineri omnes ſcripſerunt in leg. mouentium, ff.
de verbor. ſignific. Tiraquell. de retract. §. 1. gloſſ. num.
102. poſt Cinum, Bald. & Alber. in l. ea demum, C. de
collat. Angel. in §. & quia parum per illum text. Auth.
3 de nup. Hinc eſt, quod in legato mobilium, pecuniæ,
quæ in domo, & capſa teſtatoris repertæ fuerint, con-
tinentur, & legatario cedunt, Dec. conſ. 381. num. 4. &
conſ. 472. col. 1. Pariſ. conſ. 167. n. 11. vol 2. Natt. conſ.
117. num. 5. & idem Dec. conſ. 472. cum alijs, quos cō-
gerit Mantica de coniectur. vltim. volunt. lib. 9. titul. 3.
Pinel. in l. 1. par. 2. n. 44. C. de bon. mater. Straccha de
mercat. par. 1. num. 76. & referunt deciſum Theſau. de-
ciſ. 160. & Ioan. Gal. deciſ. 1. & fuit in Rota Roman. re-
ſolutum in vna ciuitatis Caſtellanæ bonorum 2. Iunij
1574. coram Ceſare de Graſſis, vt patet in eius dec. 1.
tit. de donat. vnde cum prohibitio alienationis rei Ec-
cleſiæ locum habeat in immobilibus, ac etiam mobili-
4 bus pretioſis, inter quæ pecunia non connumeratur
ſecundum Borgnin. conſ. 60. propterea ceſſare quoque
debet ratio prohibitionis.
5 Limita primo, quando illa pecunia reſeruata in ban-
chis eſſet deputata ad emenda bona immobilia, tunc
enim eſt neceſſarius aſſenſus Apoſtolicus, ſecundum
Tiraquell. loco cit. gloſſ. 7. num. 105. & 122. Foller. in
practic. crimin. fol. 62. num. 1. & fol. 108. num. 113. &
ratio eſt, quia tunc deſinit eſſe res mobilis, & inter im-
mobilia connumeratur, vt per DD. communiter in l.
cætera §. 1. ff. de legat. 1. & latè per Boer. deciſion. 209.
Gail. libr. 1. pract. obſeruat. cap. 11. Theſaur. cit. deciſ.
160. num. 6.
Limita ſecundo, quando pecunia, quæ manet in Bā-
6 chis fuiſſet ad aliquam legitimam negotiationem de-
ſtinata arg. l. ſi chorus d. 1. ff. de legat. 3. l. ſi fundus, & l.
ſi domus §. 1. & l. ſi ita legatum ff. eodem Mantica d. l.
9. tit. 3. Gabriel conſ. 98. n. 27.
Intellige hanc limitationem tunc veram eſſe, quan-
do pecunia eſſet in magna quantitate, vt cenſuiſſe Se-
nat. Pedemont. refert Theſaur. citat. deciſ. num. 6. in fi-
ne, & num. 9.

RESOLVT. LXVIII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in impoſitione cenſus ſuper re Eccleſiæ.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in impoſitione cenſus in re Eccleſiæ requiritur, & quare, idque procedit, tàm in reductione cenſus ex cauſa ſterilitatis, quàm in eius diminutione, num. 3. & 4.*
2 *Cenſus impoſitus ſuper reb. alienari prohibitis eſt nullus.*
5 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur, quādo perſona obligatur ad ſoluēdum de rei Eccleſiæ fructibus, & quare.*
6 *Eccleſia tenetur reſtituere ſortem principalem ob nullitatem contractus.*
7 *Eccleſia nemini præiudicare debet.*

1 RESpondeo requiri eaſdem ſolemnitates, quę re-
quirūtur in alienatione, & ratio eſt duplex, quia
eſt ſpecies alienationis, l. fin. vbi DD. C. de reb. Eccleſ.
non alien. & propterea ſi non àpparet præceſſiſſe aſſē-
ſus præſtationem, erit ipſo iure nulla, vt pluries cēſuit
Rota Rom. & ſignanter in vna Romana inualiditatis
cenſus 24. Maij 1591. coram Pamphilio, & in vna Go-
dicen. cenſus, 25. Ianuarij 1597. coram Seraphino, &
iterum in eadem 29. Ianuarij 1597. coram Corduba, &
ita etiam Seraph. dec. 1329.
2 Secunda redditur ratio, quia cenſus impoſitus ſuper
rebus alienari prohibitis, eſt nullus, Farinac. deciſ. 304.
& propterea poteſt emptor reſcindere impoſitionem
cenſus, & compellere venditorem ad pretium reſti-
tuendum, Dec. conſil. 102. num. 10. & tenuit Rota in
vna Romana cenſus de Coppis, 17. Martij 1577. corā
Seraphino, & iterum in vna Spoletana terrarum, 11.
Nouemb. 1599. corām Mellino, & iterum in eadem.
3 Amplia principalem concluſionem procedere etiā
in reductione cenſus bonorum Eccleſiæ ex cauſa ſte-
rilitatis, & refectionis melioramentorum facta, quia
eſt nulla etiam, quod fuerit obſeruata per 30. annos, vt
fuit reſolutum in cauſa Mediolanen. bonorum 5. Maij
1597. coram Seraphino.
4 Amplia ſecundo procedere etiam in diminutione
cenſus, vt accidit in ciuitate Neapolitana, quæ cum
habuiſſet plures cenſuales contractus cum diuerſis ec-
cleſijs, ac locis pijs, & pro quolibet centenario ſeptē
annuos aureos ſoluebat; verum cum in anno 1613. di-
cta Ciuitas vniuerſaliter omnes contractus, tàm cum
laicis, quàm cum Eccleſijs ad ſex pro centenario re-
duxerit, in tali diminutione fuit petitus, & obtentus
aſſenſus Apoſtolicus.
5 Limita nunc non procedere, quando obligatur per-
ſona ad ſoluendum de fructibus rei Eccleſiæ, iuxta do-
ctrinam Bart. in l. codicillis, §. inſtitutio, ff. de legat. 3.
Crauet. conſ. 217. num. 4. Gabr. conſ. 47. num. 12. libr. 1.
& ita conſtituuntur cenſus in bonis Eccleſiæ, & em-
phyteuticis, cum hoc modo non ſit alienatio, & ita
cenſuit Rota in vna vinearum de Maximis 4. Februar.
1577. coram Accotambono, & iterum 16. Nouembr.
1551. coram eodem Rodoan. de reb. Eccleſ. non alien.
pag. 103. num. 26. & Cordub. de iure emphyt. ampliat.
40. Carroc. deciſ. 103.
Bene tamen eſt verum, quod exiſtente contractu
cenſuali cum Eccleſia inito, nullo, atque inualido ob
defectum aſſenſus, tenetur ipſa Eccleſia reſtituere ſor-
6 tem principalem, vt fuiſſe in Rota deciſum refert Far.
deciſ. 301. alias enim Eccleſia locupletaretur cum al-
terius iactura, gloſ. in l. iubemus, la 2. §. ſanè, verb. ac-
quirere, C. de ſacroſ. Eccleſ. & in cap. ad audientiam,
verbo effugiendum, de reb. Eccleſ. non alien. cum enim
7 Eccleſia ſit cultrix iuſtitiæ, non debet cuiquam præ-
iudicare. cap. per tuas de don. gloſ. fin. in cap. 1. de re-
ſtit. in integ. quod tunc in primis locum habet, quan-
do locupletior facta eſt, Abb. in cap. ſi quis presbyte-
rorum, de reb. Eccl. non alien.

RESOLVT. LXIX.

An aſſenſus Apoſtolicus, ſuppleat defectum inobſeruationis formæ.

1 *Alienatio cum aſſenſu Apoſtolico eſt nulla, ſi reſcripti forma non obſeruatur.*

2 *Aliena-*

Digitized by Google

2 *Alienatio eſt nulla, ſi in commiſsione adeſt clauſula (vocato Abbate) & de eius citatione non conſtat.*
3 *Gratia facta de emphyteuſi, non extenditur ad emphyteuſim in perpetuum.*
4 *Supplicatio attenditur pro validitate, vel inualiditate, non inſtrumentum.*
5 *Alienatio eſt nulla, ſi in gratia dicitur, bona ſpecificanda eſſe, & poſtea non fuit earum ſpecificatio facta.*
6 *Vtile per inutile vitiatur in hoc caſu.*
7 *Alienationem eſſe intra ſummam, tenetur probare, qui ea nititur.*
8 *Confirmatio eſt inualida, inſtrumento non exhibito.*

SVppcnatur, quòd alienata fuit res Eccleſię, non tamen ſeruata forma tradita in reſcripto ſi in euidẽtem, quæſtionis nunc eſt, an ſit nulla alienatio, non obſtante, quod fuerit aſsenſu Apoſtolico roborata, ſeu confirmata: & pro nullitate facit text. in cap. cum dilecto, vbi DD. de reſcript. Dec. in cap. prudentiam 4. notab. de off. deleg. Abb. conſ. 41. nu. 3. lib. 1. Pariſ. conſ. 41. nu. 13. lib. 4. Gozad. conſ. 73. n. 2. Tiraq. de retract. ligna. §. 1. gloſ. 21. num. 11. Rodoan. de reb. Eccl. non alien. tit. de cau. util. num. 204. & ita pluries cenſuit Rota Romana, & ſignanter in una Cortonen. reſciſſionis locationis, 26. Ianuarij 1590. coram Orano, & iterum in una Papien. Tenutæ, 17. Iunij 1596. coram Seraphino.

Vnde ſi in gratia ſi in euidentem adeſt clauſula (vo-
2 cato Abbate) & de eius citatione non conſtat, alienatio eſt nulla, Abb. in cap. exhibita, vlt. not. de iud. Dec. conſ. 173. n. 2. & 233. vol. 1. Aymo. conſ. 182. n. 9. verſ. 4. vol. 1. Bellam. conſ. 16. Rota deciſ. 30. de reſcrip. in nouis, & fuit dictum in una Cortonen. bonorum, 28. Maij 1588. 9. Iunij 1689. & 26. Ianuarij 1599. coram Platta, & iterum in vna Cremon. aquarum, 9. Maii 1594. coram Illuſtriſs. Arrigonio, & iterum in vna Auximana bonorum. 28. Nouembr. 1554. coram Orano.

Idem ſi gratia præfata, ſi in euidentem loquatur de conceſſione in emphyteuſim, & conceſſio fiat in per-
3 petuum, hoc caſu non ſubſtinetur alienatio in perpetuum, Abb. d. conſ. 41. nu. 3. & Gozad. cit. conſ. Rota in vna Papienſ. tenutæ della Maddalena, 17. Iunij 1596. & 26. Iunij 1597. coram Seraphino.

Item ſi in ſupplicatione ſi in euidentem narratur factum alio modo, quàm verè factum ſit, ad validitatem,
4 vel inualiditatem attenditur ſupplicatio, non autem inſtrumentum, Rot. in vna Senen. prædij, 28. Aprilis 1589. coram Seraphino, & eſt eiuſdem deciſ. 868. & in eadem 7. Maij 1590. coram Gipſio.

Et ſi in gratia ſi in euidentem dicatur, quod fiat ſpe-
5 cificatio bonorum, ſi non ſit facta ſpecificatio, alienatio erit nulla, neque confirmatione ſuffragatur, Rota in vna Cortonen. reſciſſionis locationis 26. Ianuar. 1590. coram Orano, & in vna Nouarien. decimarum, 14. Octob. 1582. coram eodem, & 15. Maij 1593. coram Blanchetto, & iterum in dicta Cremon. aquarum, 9. Maij 1594. coram Arrigonio, & idem tradit Dec. conſ. 142. n. 7. verſ. præterea, & num. 8.

Item ſi in confirmatione dicatur, conceſſionem fuiſ-
6 ſe factam ad tertiam generationem, & verè ſit facta in perpetuum, confirmatio erit nulla etiam reſpectu conceſſionis ad tertiam generationem, Abb. cit. conſ. 41. & Rot. in d. Corton. reſciſſionis locationis, 26. Ianuarij 1590. coram Orano.

Idem dicendum, quando datur licentia alienandi limitata pro certa ſumma, quia debet is, qui alienatione nititur probare alienationem fuiſſe intra ſummam, DD. in cap. 1. de reb. eccl. non alien. in 6. Pari. conſ. 17. num. 28. lib. 1. Dec. conſ. 60. nu. 3. & fuit latè reſolutum in Rota, in una Romana deuolutionis de Piccionibus, 28. Maij 1582. coram Rubeo, & facit Rota diuerſ. deciſ. 165. lib. 2.

9 Neque confirmatio facta non exhibitio inſtrumento, erit valida, Rota in d. Corton. reſciſſionis locationis 26. Ianuarij 1590. coram Orano.

RESOLVT. LXX.

Aſſenſus Apoſtolicus, an requiratur in alienatione rerum Eccleſiæ, quæ ſeruando, ſeruari non poſſunt.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione rerum Eccleſiæ, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, non requiritur.*
2 *Bona, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, quæ dicantur.*
3 *Pecunia res mobilis dicitur.*

IN hac reſol. negatiuè reſpondetur ſecundum gl. expreſſam in ſumma, 12. q. 2. Nauar. conſ. 4. num. 3. de reb. Eccl. non alien. Rebuff. in compend. eiuſdem materiæ, num. 25. Socc. in fallent. regulæ 110. num. 2. Vgolin. de poteſt. Epiſc. §. 7. nu. 5. Quaranta in ſumm. Bullar. verbo alienatio, n. 38. Nouiſs. in ſua praxi cap. 75. num. 7. qui omnes mouentur.

Primo, per text. in l. lex, quæ tutores, §. vltimo, C. de adminiſt. tut. ubi etſi res minorum ſino decreto alienari nequeunt, quæ tamen ſeruando, ſeruari non poſſunt ſine decreto licitè alienantur.

Secundo, per tex. in l. fin. C. quando decret. opus non eſt, ubi idem pariter diſponitur, pro quorum omnium confirmatione eſt gloſ. expreſſa in cap. nulli, de reb. eccl. non alien.

Dicuntur autem bona, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, quę non ſolent durare triennio, gloſ. in l. 1. C. ſi aduer. vſucap. Bart. in l. poteſt, col. 1. in princ. ff. de auct. tut. Alex. Aug. & reliqui communiter in l. 1. §. quæſitũ, ff. ad Trebell. vel non ſunt duratura triennio abſque notabili deterioratione, ſecundum Beroum cit. cap. nulli, Mainard. dec. 16. lib. 3. & Balb. dec. 24. vel etiam ultra triennium abſque notabili deterioratione, Rodoan. cit. tract. q. 6. & tales ſunt veſtes attritæ, quæ veteraſcunt, animalia ſuperuacua, & ſimilia, Abb. Card. & communiter in d. c. nulli, licèt ſint mobilia pretioſa, iuxta gloſ. in cap. tua, de his, quæ fiunt à Prælat.

3 Pecunia etiam inter mobilia, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, numeratur, quia retenta nihil operatur, cap. eijciens 88. diſtinct.

Verùm limitatur primo, vt alienari minimè poſſit abſque aſſenſu Apoſtolico magna quantitas pecuniæ, quæ eſt in Eccleſiæ proprietate, non in fructu, vt fuit latè reſolutum in Rom. Rot. in vna Venetiarum nullitatis contractus, 13. Nouemb. 1602. coram Pamphilio, vbi fuit quoque dictum iſtud procedere, licèt præfata pecunia veniret conuertenda in utilitatẽ dictæ Eccleſiæ; ratio verò huius limitationis, videtur eſſe illa, quia poteſt Eccleſia in contractu emptionis decipi in pretio, Bero. cit. cap. nulli, n. 83. Rodoan. tract. tit. de pecu. eccl. n. 15. Tiraq. de tetract. 1. gloſ. 7. n. 106. & facit tex. in l. 3. §. quid ergo, ff. de contrar. actio. tutel. Secunda eſt ratio, quia præfata pecunia non erat in redditu, vel fructu, vt de ea Prælatus, prout de alijs fructibus diſponere poſſet, clem. 1. de reb. Eccleſ. non alien. ſed erat in proprietate monaſterij, & erat magna quantitas ducatorum 4000. propterea requirebatur aſſenſus prout fuit deciſum, quam deciſionẽ refert Nouiſs. in præfato c. 75. in annot. num. 14.

Limita ſecundo in pecunia redacta ex venditione rei immobilis, quia inter immobilia numeratur, & aſſenſus exigitur Tiraq. de utroque retract. §. 1. gloſ. 7. n. 113. Rodoan. ubi ſupra q. 6. quidquid ſcripſerit Foller. in ſua qrax. verſ. & annotentur bona.

Pecunia vero deſtinata ad emptionem immobiliũ, an dicatur mobilis, vel immobilis fuit deciſum in Curia Archiepiſc. Neapoli inter mobilia connumerari ex doctrina Iaſ. in l. cætera, §. ſed ſi parauit ff. de l. 1. Boer.

deciſ.209. Mantica de coniect.lib.9.tit.3.nu.2. Pinell. in l.1.n.42.Cod.de bon. matern. & ex his fuit deciſum non requiri aſſenſum in alienatione d. pecuniæ.

RESOLVT. LXXI.

Aſſenſus Apoſtolicus, an requiratur in permutatione, quæ fit inter rectores Eccleſiæ.

1 *Permutatio rei eccleſiæ cum ſæcularibus non valet.*
2 *Ceſſante cauſa prohibition is ceſsat prohibitio.*
3 *Permutatio inter rectores valida eſt, & quare num.ſeq.*
7 *Spirituale cum ſpirituali permutari poteſt.*

SÆpè quæritur, an authoritate ordinaria, poſſint rectores Eccleſiarum inter ſe bona Eccleſiaſtica permutare abſque ſedis Apoſtolicæ beneplacito, & conſenſu, & partem negatiuam probare videtur text. in cap. caſellas 10.q.2.& cap.ſine exceptione 12.q.2. extrauag. ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alien. & l.ſanci-
1 mus C.de ſacroſan. Eccleſ. quæ procedunt tantum in permutationibus fiendis cum ſęcularibus, ne bona Eccleſiæ profanis vſibus applicentur, & ita probat expreſsè text. in d.extrauag.ambitioſæ ibj (profanis vſibus applicare, aut cum maximo illorum, aut diuini cultus detrimento exquiſitis medijs vſurpare præſumunt in proęmio) quod cauſam finalem diſpoſitionis indicat l.fin.& ibi Bart.n.3.ff.de hæred.inſtitut. Iaſon. in l.ſi pacto quo, n.14.C.de pact.& cum in permutationibus, quæ inter rectores Eccleſiæ fiunt non transferatur dominium ad profanos vſus, ceſſat cauſa prohibitionis, & ceſſante cauſa prohibitionis, ceſſat, & prohi-
2 bitio, cap. cum ceſſante de appellat.latè Tiraq.in tractatu ceſſante cauſa par.1.limit.23.n.1. quoniam cum laicis non licet permutare, nec illis bona Eccleſiaſtica in emphyteuſim concedi poſſunt abſque iuris ſolemnitatibus Rodoan.q.36.num.19. Couar. lib.2.var. reſol.cap.17.num.2. Rot. diuerſ. deciſ. 178. n.1.par.2. Praxis Cur.Archiepiſc. Neapol. cap.15. nu.74.& propterea libenter concludendnm eſt in praxi inter recto-
3 res Eccleſiarum de bonis Eccleſiaſticis licitam eſſe permutationem per tex.expreſſum in cap.hoc ius porrectum §.ſibi inuicem 10.q.2. cap.1. de reb. Eccl. non alie.cap.ad quæſtionem de rer. permut.§. iſtud Auth. ut de cætero commutat. & cap. ubi gloſ. verbo ad inuicem, & ibi Bart.in princip.col.5.& in tit.præcedenti, & in Auth. item ſibi inuicem iuncta gloſ. C. de ſacro-
4 ſan.Eccl.& ratio poterit eſſe, quia cum res permutandæ ambo ſint ſpirituales, ideò licita eſt in iure permu-
5 tatio, ſpirituale enim cum ſpirituali poteſt permutari, ut per gloſ.in citat.cap. ad quæſtionem verbo (queat) In praxi tamen ſeruatur contrarium cum in permutatione quoque requiratur aſſenſus.

RESOLVT. LXXII.

Aſsenſus Apoſtolicus an operetur retentionem fructuum reuocata alienatione.

1 *Poſſeſsor fructus perceptos, & bona fide conſumptos ante litē motā reſtituere non tenetur, & quare, n.2.5 6.& 7.*
3 *Poſseſsor facit fructus ſuos, etiam quando habet titulum coloratum.*
4 *Poſseſsor non facit fructus ſuos, quando aſsenſus eſt ſubreptitius, & quando in hoc caſu facit ſuos.*
8 *Poſseſsor fructus extantes reuocationis alienationis tempore ſuos non facit, nec etiam error iuris excuſat n.ſeq.*
10 *Poſſeſſor fructus nō facit ſuos, quādo locupletior eſt factus.*
11 *Poſseſsor fructus perceptos tempore publicationis cauſæ ſuos non facit, & quare.*
12 *Poſseſsor fructus extantes tempore litis motæ ſpatio triennij vſucapere non poteſt.*

1 SVpponatur, quod fuerat res Eccleſiæ alienata, interueniente aſſenſu Apoſtolico, & alijs à iure requiſitis ſolemnitatibus, & poſt aliquem temporis curſum, alienationem præfatam non cedere in euidentē Eccleſię vtilitatem declaratum fuit, & proinde fuit facta reuocatio; quæſtionis nūc eſt, an poſſeſſor teneatur reſtituere rem vna cum fructibus per eum perceptis, & reſpondetur fructus perceptos ante litē motam ſuper reuocatione alienationis, & conſumptos bona fide nō teneri reſtituere, Boer.deciſ.18.nu.3. Benint.deciſ.20. per totum, & probatur in c. ad noſtra, de rebus Eccl. non alien. cuius concluſionis quatruplex eſt ratio.
2 Prima, quia poſſidetur res cum titulo, & bona fide, & propterea fructus facit ſuos l. in bonæ fidei, ff. de acq.rer.dom.Bart.in l.ex diuerſo ff. de rei vend. Abb. in cap.delicto n.21. de præben. Felin. in cap. de quarta num.32. de præſcript.Couar.lib.1. var. reſol.cap.3. Nauar. conſ.11.de offic.ordin.& in conſ.2.de preſcrip.
3 & conſ.14. n.12. Et hoc procedit etiam ſi adeſſet titulus coloratus, Bart. in l. ſed & ſi lex. §.ſcire ff. de pet. hæred.Gomez. de trienn. quæſt.42. Maynar. deciſ.22. licet. ſecus eſſet dicendum, vbi titulus eſſet nullus, ſeù iniuſtus, & eſſemus in caſibus, in quibus titulus haberetur pro non titulo, pura ſi aſſenſus eſſet ſubreptitius,
4 quoniam tunc poſſeſſor teneretur ad fructuum reſtitutionem, non ſolum perceptorum, ſed etiam percipiendorum, Ozaſ. deciſ.160. num.12. Roman.ſing. 343. & Bart.in l.1. C.de fid. inſtrum.& Haſſe fiſcal.lib. 10. quidquid voluerit Borgnin. deciſ. 13. de contract. par.2. Limita in eo, qui poſſedit per triginta ann.bona fide, quia à reſtitutione fructuum in omni caſu excuſatur, Affl. deciſ.240.
5 Secunda eſt ratio, quia vnus habet rem, alter verò pretium, & hanc opinionem in materia reuocationis alienationis ex capite læſionis vltra dimidiam ſequutus fuit de Pont.conſ.28. n.6.& ſeq.lib.1. Anna.conſil. 24.eod.vol.Guttier pract.9. q.cap.134. Magon. deciſ. Floren.23. in fine, de Franch. deciſ.495. nu.3. & deciſ. 119. nu.10. par.1. Myſing. obſer.73. cent.4. Gomez. var.reſolut. cap.2. num.42.
6 Tertia eſt ratio, quia poſſeſſor non poteſt dici fuiſſe in mora.
7 Quarta eſt ratio, quia poſſeſſor per decretum ſuperioris, & ſic per aſſenſum Apoſtolicum, annullato contractu non tenetur ad reſtitutionem fructuum, niſi interueniente dolo, Papon. lib.18. tit.4. arreſt. fin.
8 Limita nunc principalem concluſionem, & primo in fructibus extantibus tempore reuocationis alienationis, quoniam tunc ſunt reſtituendi, nec hoc caſu bona fides aliquid ſuffragatur, Affict. deciſ. 178. & eſt tex. expreſſus in l. certum C.de rei vendicat. Couar. loco cit. & Ferret. conſ.225. vol.2.
9 Limita ſecundo, vt nec etiam error iuris excuſet poſſidentem rem Eccleſiæ minus debite diſtractam, vt ad fructus perceptos non teneatur, Gramm.deciſ.79.n.9.
10 Limita tertio, nbi fructus, eſſent conſumpti, verum poſſeſſor eſſet effectus locupletior, ita de Franch.deciſ. 31.Ann.alleg.113. & Couar.loco cit.
11 Limita quarto in fructibus lite pendente à tempore publicationis cauſæ perceptis, nam tunc incipit mala fides d.l. certum C.de rei vend. Affict. deciſ.59. Rota Lucenſ. deciſ.47.
12 Limita quinto quoad fructus extantes, ſi illos ſpatio triennij bona fide tenuerit, quia ſic vſu cæpiſſet, Bellam. deciſ.412.

RESOLVT. LXXII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione commendæ Sancti Ioannis Ieroſolymitani.

1 *Commendatarij perpetui ordinum militarium prælatis æquiparantur, & num.3. nec non beneficiarijs.*

2 Com-

2 *Commendæ, ſeu præceptoriæ Sancti Ioannis Ieroſolymitani in generali reſeruatione non veniunt.*
4 *Equites Ieroſolymitani nullo modo eorum commendata bona alienare poſſunt, neque vltra triennium locare abſque ſolemnitatibus.*
5 *Conſeruatores Religionis contractus nulliter factos per commendatarios reuocare poſſunt.*

RESpondeo, dicendo, quod commendatarijs perpetuis militarium ordinum (excepta alienandi fa-
1 cultate) omnia competunt, quæ veris prælatis iuxta ſacros Canones, ca. is qui, de electio. in 6. & quæ reſoluuntur de Beneficiarijs pariter, & de his commendatarijs accipienda ſunt; Fulg. conſ. 23. Gemin. conſ. 417. Natt. conſ. 514. n. 5. lib. 3. & fuit in Rota reſolutum te-
2 ſte Mohedan. deciſ. 10. de cauſ. poſſ. & propriè, quamuis præfatæ præceptoriæ Sancti Ioannis Ieroſolymitani non veniant in generali reſeruatione, de qua in cap. 2. de præben. in 6. ſecundum quod refert fuiſſe per Rotā deciſum, Achill. de Graſs. deciſ. 9. citat. titul. & ideò in ſpecie dicit Calder. conſil. 8. locat. quod iſti commen-
3 datarij poſſunt locare res ſuæ comēdę in plures annos ad inſtar prælatorum, dummodò locatio non excedat triēnium, iuxta terminos Paulinæ, quia alias eſſet alienatio, & propterea non poterit valere, niſi adhibeantur cauſæ, & ſolemnitates, de quibus in iuribus de reb. Eccleſ. non alien. agitur. Iaſ. conſ. 94. vol. 1. Ruin. conſil. 157. & ſeq. lib. 6. Gomez. de reg. trien. q. 5. pag. 195. Capyc. deciſ. 3. n. 9. & ideò iure merito Medina reſoluit in clem. 1. de reb. Eccleſ. non alien. quod equites Ieroſolymitani nullo modo poſſunt bona eorum commendæ
4 alienare, ſeù vltra triennium locare abſque aſſenſu Apoſtolico, quam opinionem ſequitur Dec. conſ. 204. n. 2. vol. 1. Couar. lib. 2. var. reſol. cap. 16. nu. 3. Rodoan. de reb. Eccleſ. non alien. pag. 347. n. 3. & tandem pro huius deciſionis confirmatione accedat, quod in proprijs terminis tenuit Rodriq. li. 1. qq. reg. q. 26. art. 12. in fin. vbi reſoluit, quod locationes ad longum tempus factas per præfatos Commendatarios, ſiuè alienationes ſine ſolemnitatibus, & cauſis in alienatione rerum Ec-
5 cleſiaſticarum requiſitis poſſunt conſeruatores religionis virtute facultatis eis conceſsæ reducere, ac reuocare bona ſic alienata ad dictam menſam.

RESOLVT. LXXIV.

Aſſenſus Apoſtolicus an dicatur ſubreptitius, ſi in eo tacetur litis pendentia.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus redditur ſubreptitius, ſi in reſcripto litis pendentia expreſſa non fuerit, & quare.*
2 *Expreſſio generalis non ſufficit vbi particularis eſt neceſſaria.*
3 *Obreptio non euitatur, ſi deliberata principis mens per verborum inuolucrum effugiatur.*
4 *Obreptio in parte reſcripti totum vitiat.*
5 *Expreſſio in reſcripto eſt neceſſaria, tam appellationis propriæ, quàm partis, tàm iudicialis, quàm extra, & ad quem ſit appellatum, & per quem.*
6 *Expreſſio litis eſt neceſſaria dato, quod citatio fuerit exequuta, non tamen reproducta.*
7 *Expreſſio litis exceptione elidibilis non eſt neceſſaria.*
8 *Limitatio ad text. in cap. ſuper eo ext. de cohabit. cleric.*
9 *Expreſſio attentatorum poſt appellationem per Iudicem à quo non eſt neceſſaria, & quare.*
10 *Expreſſio appellationis deſertæ non eſt neceſſaria.*
11 *Expreſſio ſententiæ nullæ, ſeu proceſſus non requiritur.*
12 *Expreſſione non facta prouiſionis alterius nullæ, confirmatio beneficij eſt valida.*

SVpponatur in facto, quod quidam alienauerat bona cuiuſdam Eccleſiæ, mediante aſſenſu Apoſtolico, in cuius impetratione non fecerat mentionē: qualiter bona alienata erant litigioſa, & ſic ſuper eis pendebat lis, quæſtionis nunc eſt an præfatus aſſenſus dicatur ſubreptitius ob taciturnitatē dictę litis, & reſpōdendum eſt affirmatiuè propter iuris regulam expreſ-
1 ſam, quæ ſe habet, quod reſcriptum redditur ſubreptitium, ſi non fiat mentio de litis pendentia, ſecundum Felin. in cap. ſuper literis col. 9. verſ. amplia tertio de reſcrip. vbi dixit, quod reſcriptum committens cauſam auditori in curia eſt ſubreptitium, ſi non facit mentionem de litis pendentia in partib. & voluit etiam Affl. deciſ. 220. num. 13. Bellam. deciſ. 102. Valaſ. deciſ. 11. Abb. conſil. 98. par. 1. & conſil. 101. Lanar. conſ. 8. Zab.
2 conſ. 15. n. 3. & ſeq. Gabal. milleloq. 83. nec mentio generalis ſufficeret, vbi particularis exigitur ſecundum eumdem Affl. cit. deciſ. 220. nu. 16. & Cornazzan. deciſ. 23. & obreptio non euitatur, ſi quis per inuolucrum verborum effugiat deliberatam mentem principis.
3 Gramm. dec. 66. n. 18. & obreptio in parte reſcripti vitiat totum reſcriptum, Ozaſc. dec. 142. n. 29. Affl. deciſ. 119. num. fin. Rebuff. de conſtit. Franciæ titul. de reſcript. num. 109.
5 Amplia, vt fieri debeat etiam mentio de appellatione interpoſita, tàm propria, quàm partis aduerſæ, tàm iudiciali, quàm extraiudiciali, tàm ſi appellatum ſit ad Papam, quàm ad inferiorem, tàm per appellantem, quam per appellatum, Gabr. de iudic. concl. 4. Lancell. de attent. tit. de inual. reſcrip. lit. pend. DD. in cap. oblatæ, de appellat. Rom. conſ. 230. in fin.
6 Amplia ſecundo etiam ſi præfata lis pēderet virtute citationis executæ, nō tamen reproductæ in actis, quæ licèt dicatur circumducta c. 1. de dol. & contum. in 6. Veſtr. in prax. lib. 4. eod. tit. in princ. Grat. dec. 209. nihilominus debet de ea fieri mentio.
7 Limita nunc, vt nō ſit neceſſe facere mentionem alicuius litis elidibilis exceptione, vel replicatione, gl. in c ex tenore, vbi DD. in c. 1. & in c. in noſtra de reſcrip. & gl. notabilis in c. cum noſtris verbo de facto, & ibi Panor. de conceſ. præb. & in c. ſuggeſtum verbo poſterius de iur. patron. gl. in regula non præſtat impedimē-
8 tum de regul. iur. in 6. & ita limita text. in c. ſuper eo de cohabit. cler. qui dicit non valere lit. facti feriem non continentes. Immò Panor. Ant. de But. & Imol. in c. dilectę de excep. tenent, quod de attentatis poſt appella-
9 tionem per Iudicem à quo, non eſt opus facere mētionem; cum veniant retractanda c. non ſolum de appell. hinc eſt, quod de appellatione deſerta non eſt opus fa-
10 cere mentionem ſecundum Imol. in c. ex p. 2. not. col. fin. de appel. & alibi. Pan. poſt Hoſt. in c. per veſtras 3. col. de don. int. vir. & vx. dixit, quod de ſententia nulla,
11 ſeu proceſſu nullo, mentio fieri non debet; ac Oldrad. conſ. 299. dixit, quod de lite, quæ eſt nulla; non debet fieri mentio, & Rom. conſ. 483. dixit, quod valet im-
12 petratio confirmationis beneficij non facta mentione de prouiſione alteri facta, quæ erat nulla.

RESOLVT. XXV.

An aſſenſus Apoſtolicus in alienatione bonorum alicuius commendæ requiratur.

1 *Commendatarius abſque ſuperioris authoritate monaſterij bona alienare non poteſt.*
2 *Prohibitio legis, & hominis in commendæ alienatione.*
3 *Ad probandam vtilitatem non ſufficit alienātiū aſſertio.*
4 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione bonorum alicuius commendæ requiritur.*

PRo reſolutione huius dec. affertur deciſ. Rot. 597. in nouiter nouiſs. recoll. per Farin. quæ his continetur verbis. Domini reſoluerunt pro informante, ſcilicet inſtrumentum emphyteuſis non ſubſtineri, tum

propter

propter duplicem prohibitionem alien. videlicet quia
Commendatarius non poteſt ſine auct. ſuperioris bo-
1 na monaſterij alienare in præiudicium ſucceſſorum, c.
in venditionib.17. q.4. Fed. de Sen. conſ.143. & Papæ
2 commendantis, & penitus quamcumq; alienationem
interdicendo, quæ excludit omnem facultatem com-
mendatarij alienantis, ſaltem auctoritate propria,
Feder. de Sen.d.conſ.Calder. conſ.1.de reb.eccl. non
alien.& facit l.2.de vſucap.pro empt.Bart.& DD. in l.
filiusfam.§.diui,de leg.1.vbi Iaſ.nu.29. & ſeq.
3 Tum etiam, quia neque conſtat de cauſa vtilitaris,
in qua non ſtatur aſſertioni alienantium, Fed.de Sen.d.
conſil.Rota deciſ.716.part.1. neque de ſolemnitate,
4 quæ copulatiuè requiruntur, c.1.de reb.eccl.non alien.
Couar.qui alios citat, & atteſtatur de communi. var.
reſol.li.2.c.17.n.2.& fuit dictum coram Iuſto 9. Iulij in
vna Mediolanen.bonorũ, & ex lectura inſtrumẽti ſatis
conſtat ſolemnitates non eſſe ſeruatas; ex quib. viſum
fuit dubium propoſitũ eſſe ſine probabili difficultate.

RESOLVT. LXXVI.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in infeudatio-
ne rei Eccleſiæ.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus requiritur in rei Eccleſiæ infeuda-
tione.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in renouatione in-
feudationis, nec etiam in feudo decimarum.*
3 *Laici regulariter decimas retinere non poſſunt.*
4 *Prælatures ſibi reuerſas, non ſolum extraneis, ſed etiam
conſanguineis infeudare poteſt.*
5 *Prælatus non ſolum feuda ſibi aperta infeudare poteſt,
ſed etiam ſuo prædeceſſori.*
6 *Prælatus res ſolitas concedi, non poteſt infeudare, ſi ceſ-
ſat prima conceſſionis cauſa, nec etiam ſolitam conceſ-
ſionem alterare, nu.7.*
8 *Solemnitates requiruntur in renouatione infeudationis
rei eccleſiæ incorporatæ.*
9 *Res quando dicatur eccleſiæ incorporata.*
10 *Correctio iurium antiquorum circa infeudationem per
Conſtit.Pij V.*

1 RESpondeo dicendo requiri aſſenſum Apoſtolicum,
vt latè per Clar. in §.feudum q.13. de Franch. in
tit.de his, qui feud.dare poſſ. c.in prin.
Dubium tamen graue eſt, an idem dicendum ſit in
2 renouatione infeudationis, ita vt interuenire debeant
illæ ſolemnitates, quæ in rei Eccleſiaſticæ alienatione
requiruntur, & in hoc communis eſt reſolutio non re-
quiri, Bart.in Auth.qui rem, n.4. C.de ſacroſanct.eccl.
Bald.in l.nulli, num.12.& ſeq.C.de Epiſc. & cler. Abb.
in c. vt ſuper, n.11.de rebus eccl.non alien. Crau.conſ.
54.col.1.volu.1.Curt.iun.de feud.1.par.2.partis princ.
q.1.Socc.conſ.120.num.23. Leo in Theſ.for. eccl.c.15.
par.1.num.29.
Amplia primò procedere etiam in feudo decimarũ,
quod ſolitum eſt laicis infeudari, nam ſi ad Eccleſiam
reuertatur, poterit Prælatus illud alteri laico feudum
concedere, gloſ.in ca.prohibemus, verbo laicus, de de-
cim.Imol.in c.ex parte, poſt num.10. de feud. ſubdens,
quòd hæc opinio communiter ſeruari videtur, & poſt
eum, ita dicit communiter teneri, & obſeruari in praxi
Iaſ.conſil.155.in fine li.2.& in c.1.n.13.de ijs, qui feud.
dare poſſ.Cur.de feu.par.2.q.8.Dec.conſil.131. in fin.
3 vol. 1. licèt enim decimæ apud laicos regulariter eſſe
non poſſint, tamen ex quo erant ſolitæ infeudari, præ-
ſumitur eas licitè apud ipſos laicos fuiſſe, & conſe-
quenter etiam alijs laicis concedi poſſe.
4 Amplia ſecundo; vt poſſit Prælatus huiuſmodi res
poſtquam ad eccleſiam ſunt reuerſæ, illas infeudare nõ
ſolum extraneis, ſed etiam conſanguineis, & affinibus
ſuis, dummodò præfata infeudatio nõ ſit multum one-
roſa eccleſiæ, vel alias ſuſpecta, Bald.in d.c.1.n.9. & in
l.1.ff.de rer.diuiſ.Iacob.de Belu.lib.9.feud. q.17. Ripa
de peſte, in 2.cap.de remed.preſeruat.2.concluſ.& ita
de conſuetudine obſeruari videtur, quia hodie potius
agnatis, quàm alijs beneficia à Prælatis conceduntur,
gl.in cap.1. in princ. verbo Italicorum, ſi de inueſt. in-
ter.Dom.& vaſs.
5 Amplia tertio, vt poſſit pariter Prælatus infeudare
non ſolum feuda, quæ tempore ſuæ prælaturæ aperiũ-
tur, ſed etiam ea, quæ tempore prædeceſſoris ſui aper-
ta fuerunt, ſecundum Guid.Pap.deciſ.154.nu.2. quid-
quid voluerit gloſ.quę communiter reprobatur in c.1.
verbo feudum dare, de his qui feud.dare poſſ.
6 Limitatur, & primo, vt Prælatus non poſſit infeudare
res ſolitas concedi, quando ceſſat prima cauſa conceſ-
ſionis, puta ſi res inculta data in feudum, redacta ad
culturam, rediret ad Eccleſiam, tunc enim non poterit
de nouo concedi ſine aſſenſu Apoſtolico, Abb. ſingu-
lariter in c.vt ſuper, de reb.Eccl. Curt.vbi ſup. q.1.
7 Limitatur ſecundo, vt non poſſit concedi alterando
ſolitum, puta ſi ſolet concedi maſculis, non poteſt con-
cedi fœminis, Bart.in d.auth.qui rem, num.7. Clar.cit.
quæſt.13.n.7. & eſt communis opinio, ſecundum Curt.
iun.loco ſupra cit.queſt.6.colum.2.& ſeq.Alex.conſ.9.
num.2.lib.3.
8 Limitatur tertio, quando res ſolita infeudari, eſſet
incorporata menſæ eccleſiæ, quæ non poteſt amplius
infeudari ſine ſolemnitate, Abb.d.c.vt ſuper, & eſt com-
munis opinio, ſecundum ſcribentes cit.c.1. de ijs, qui
feu.dare poſſ. & ita refert fuiſſe deciſum Guid.Papa in
deciſ. 154. ſed quando dicatur res incorporata menſæ
ſunt plures opiniones, quas refert Curt. vbi ſupra q.5.
9 Sed melior eſt opinio, quod requiratur expreſſa Pręlati
declaratio, vt ſi expreſsè deſcribi faciat rem reuerſam
inter bona menſæ, iuxta Bart.in l.ſi vacantia, C.de bo-
nis vacant. lib. 10. vel tacita declaratio hoc eſt, quod
Prælatus collegerit fructus ipſius, prout ſolet facere in
alijs rebus incorporatis, & hanc opinionem dicit eſſe
magis communem Cur.in d.q.5.& Clar. d.q.13.
Hodie tamẽ omnia ſupradicta correcta ſunt quoad
ciuitates, caſtra, terras, oppida, ac loca Sedi Apoſtoli-
cæ, tàm mediatè, quàm immediatè ſubiecta, quæ deuo-
10 luta, & pro tempore deuoluenda, abſq; alia vlteriori
declaratione, & illorum poſſeſſionis apprehenſione,
eo ipſo Sedi, & Cameræ Apoſtolicæ incorporata, ac ad
ius, proprietatem, & dominium priſtinum, ac poſſeſſio-
nem rediſſe cenſentur, perinde ac ſi per quadraginta
annos, & vltra, ciuitates, & loca prædicta à Sede Apo-
ſtolica immediatè poſſeſſa, & nunquam in feudum, aut
alium titulum conceſſa fuiſſent, vt patet in Conſtit.Pij
V. quam ad litteram refert Leo in præd.c.15.nu.22.

RESOLVT. LXXVII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in affranca-
tione Canonis.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in affrancatione canonis requiri-
tur, & quare, nu.2.*
2 *Affrancatio abſque alio aſſenſu adeſt tale pactum, &
quare, num.4.*

1 IN huiuſmodi difficultate (ne diutius lector in ea
moretur) conclude pro affirmatiua; ſic præciſè te-
nuit Soccin.in l.1.§.item acquirimus, n.18.& ſeq. ff.de
verb.oblig.Tiraq.de leg.connub.gloſ.5.nu.198.& ſeq.
Monal.conſ.60.n.6.vol.1.Ferret.conſ.62.n.21.
2 Cuius concluſionis ratio illa potiſſima videtur, quo-
niam affrancatio eſt ſpecies alienationis, c.nulli liceat
12.q.2.cap.ſi quis presbyterorum, & ibi Abb.4.not. de
reb.eccl.non alien.Rot.deciſ.13.& ſeq.par.1. diuerſ.&
tandem,

tandem, quod requiratur aſsenſus Apoſtolicus in aſfrancatione, fuit dictum in vna Romana prætenſæ deuolutionis 10.Martij,& 10.Maij 1595.coram Meſlino.

3 Notandum tamen eſt, quod in caſu, quo interfuiſſet aſſenſus Apoſtolicus poſſet cenſualis, vel res emphyteutica affrancari, exiſtente pacto de affrancando in contractu appoſito, non obſtante caducitate, Dec.in l. bonæ fidei,nu.11.C.de pact.Barb.conſ.51.col.18. verſ. capio nunc alium articulum, vol.1.Manent.de iure emph.q.4. n.4.& iuxta hanc opinionem decidit Rota Pedem.teſte Theſaur.filio dec.12.par.1.;Ratio eſt,quia

4 emphyteuta, qui cadit à iure emphyteuſis, non cadit à iure fundi, ſeù affrancandi, vt pluries fuiſſe deciſum in Sac.Neap.Conſ.refert Vrſill. deciſ.250. de quo meminit de Franc.dec.261.n.4.& dec.267. eodem n.

RESOLVT. LXXVIII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione bonorum Cappellaniæ.

1 *Bona Cappellaniæ fundatæ abſque Epiſcopi licentia, poſſunt ſine ſolemnitatibus alienari, & quare nu.2.*
3 *Epiſcopus fundans tanquam laicus Cappellaniam de bonis proprijs, illa bona poſsunt alienari abſque ſolemnitatibus.*
4 *Pactum factum in tali Cappellania non dicitur ſimoniacum.*
5 *Cappellania talis à laico, vel à fœmina obtineri poteſt.*
6 *Aetas requiſita ad obtinendum beneficium eccleſiaſticum in tali Cappellania non requiritur.*
7 *Laicus illam conferre poteſt, nec eius reſpectu quis ad recitationem diuini officij tenetur, nec ad illius titulum poterit aliquis promoueri, nu.8.*
9 *Epiſcopi nullum ius Eccleſiaſticum in tali Cappellania habent.*

1 SVpponatur, quod fuerit fundata quędam Cappellania abſq; aliqua Epiſcopi, vel Superioris auctoritate, vt in illa ſuccedant clerici de parentela; quæſtionis eſt, An territorium, cuius redditus debetur præfatæ Cappellaniæ, poſſit alienari abſque aſſenſu Apoſtoli-

2 co;& reſoluendum eſt affirmatiuè;eiuſq; ratio eſt, quia non eſt beneficium eccleſiaſticum, ſecundum Guid. Pap.dec.187.Dec.conſ.135.n.1.& 210.nu.4.Fel.nu.2.& Dec.eod.nu.in cap.ex parte, de reſcript. Spinus de teſtam.gloſ.4.principali,n.42.Nauar.conſ.5.de præbend. & conſ.7.Valaſc.deciſ.6.n.12.Pariſius conſ.34.num.9. vol.4.Tholoſ.in inſtit.rei beneficiariæ,cap.12.num.10. Rodriq.in ſumm.c.42.par.2. Salzed.ad Diaz c.18. n.9. Salzat.de vſu,& conſuet.c.12.num.46.Auend.de exeq. mandat.2.part.c.4.n.3.

3 Quod amplia procedere, etiam ſi fundator eſſet Epiſcopus,& in forma communi tanquam laicus de bonis proprijs talem Cappellaniam fundaret, non verò Epiſcopali auctoritate, Nauar.citat.conſ.7.nu.1. & ſeq. & Gonzales gloſ.5.nu.21.vnde cum huiuſmodi Cappellania non dicatur beneficium Eccleſiaſticum, proinde nec illius territorium erit Eccleſiaſticum.

Immò nec pactum factum ratione talis Cappellanię

4 ſine Papæ auctoritate erit ſimoniacum, ex quo non eſt quid ſpirituale; cum beneficium Eccleſiaſticum non ſit; nec quid ſpirituale auctoritate Epiſcopi erectum, Rota deciſ.365.n.2. par.2.diuerſ.Veral.deciſ.356. par. 2.& talis Cappellania poſſet obtineri à laico, vel fœmi-

5 na, niſi voluntas teſtatoris, vel fundatoris contrarium declararet, Valaſc.d.dec.60.Rot.dec.264.& 265.nu.1. par.2.& deciſ.182.n.2.par.1.ſic etiam in ea non requiritur ætas 14. annorum requiſita ab obtinendum be-

6 neficium Eccleſiaſticum deciſ.Rot.482.in fine par.1.& ita declarauit Sacra Congregatio Concilij; pariter

7 quoque poterit laicus patronus illam conferre, ſi teſtatoris voluntas ita voluerit, Guid. Pap. citat. deciſ. 187.& Tholoſ.cit.c.11.n.10.ad finem.Item ratione talis Cappellaniæ non tenetur quis ad recitationem diuini officij; Ludou. Lopez in inſtruct. conſc. 2. part.c. 92.Spinus de teſtam.gloſ.4.n.42.prout neq; ad titulum illius, tanquam ad titulum beneficij poterit quis ad

8 ſacros ordines promoueri, Salzed. ad Diaz in pract. crimin.canon. c.18.nu.9.Spinus, vbi ſup.verſ.neque ad titulum, neque Epiſcopi in tali Cappellania ius inſti-

9 tuendi, ſeù deſtituendi, nec viſitandi, nec aliud ius diœceſanum habent; vt latè per Pariſ.conſ.34. li.4. Ex quibus omnibus concludo territorium præfatæ Cappellaniæ cum non ſit res Eccleſiaſtica poſse alienari vllo præcedente aſsenſu Apoſtolico.

RESOLVT. LXXIX.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in renouatione emphyteuſis agnatis facienda.

1 *Aſsenſus Apoſtolicus in renouatione emphyteuſis agnatis facienda non requiritur, & quare, nu.2.*
3 *Renouatio eſt facienda non vni, ex proximioribus, ſed omnibus deſcendentibus, & tranſuerſalibus, etiam fœminis num.4.& 5.*
6 *Renouatio ab Eccleſia eſt facienda proximioribus fœminis, dato, quod in prima inueſtitura maſculi tantum fuerint vocati.*
7 *Renouatio eſt facienda, etiam ſi primus contractus fuerit nullus declaratus, & hæc procedunt tàm in emphyteuſi laicali, quam Eccleſiaſtica.*
8 *Renouatio non eſt facienda, ſi propter culpam recipientis eſt finita, prout etiam, quando iuri petendi eam renunciatum fuerit, nu. 9.*
10 *Renouatio ſolis hæredibus eſt facienda, quando hæreditaria eſt, & tunc quando hæres eſt capax, alioquin proximiori.*
11 *Renouatio non eſt facienda, ſi per annum non fuerit petita, & annus computatur à die ſcientiæ, & agnati poſſunt reuocare inueſtituram (ſpatio 30.annorum) factam intra annum extraneo, nu.13.*
14 *Scientia, quando agitur de amiſsione iuris plenè eſt probanda.*
15 *Renouatio non eſt facienda, quando Eccleſia vellet pro ſe bona retinere.*

1 EGregia eſt diſceptatio inter ſcribentes, an aſſenſus Apoſtolicus ſit neceſsarius in renouatione, quę fit per Eccleſiam proximioribus agnatis, finita generatione,& communis reſolutio eſt, quod non requiratur ex regula, quod in rebus ſolitis concedi non exigatur ſolemnitas iuxta verba expreſſa extrauag.Ambitioſæ;

2 eſt namque ratio, quia Eccleſia cogitur facere renouationem Crotus conſil.86.li.1. Gabriel conſil.1. n.32.& 13. verſ.contrarium eſt verius vol.Anchar. conſ.17. & 174.Alex.conſ.80.n.10.vol.1.Ruin.conſ.12.n.22. verſ. poſtremo non obſtat lib.1.& conſ.161.n.36.eod.li.quæ concluſio nonnullis modis ampliatur.

Et primo, vt locum habeat, tametſi proximiores ſint plures in eodem gradu, quia omnibus æquè renouatio

3 fieri debet, & non vni eorum tantum. Tiraq. de primogen.q.17.appoſ.4.Decian.conſ.71.vol.3. & fuit latè reſolutum in vna Ciuitatis caſtelli 23.Iunij 1586.coram Platto.

Amplia ſecundo procedere non ſolum in agnatis deſcendentibus, ſed etiam tranſuerſalibus, Gabriel.

4 conſ.86.n.12.li.1.Gozad.conſ.8.n.51.& conſil.71.Dec. conſ.131.col.fin.& conſ.328. Clar.in §.emphyteuſis q. 43.& ſecundum hanc opinionem pluries cenſuit Rota Romana, & ſignanter in vna Lucana emphyteuſis 6. Iunij 1567.coram Oradino, & iterum in vna Romana relocationis domus 3.Iulij 1595.coram Gipſio.

Amplia

Amplia tertio, quamuis proximiores, qui petunt re-
nouationem ſint fœminæ, Rom.cõſ.22.Ruin.conſ.151.
num.18.vol.2.Bero.conſil.98.& 99.lib.1. & iſtud pro-
6 cedit, quamuis ex tenore prioris inueſtituræ maſculi
tantum vocentur, quia nihilominus Eccleſia tenetur
proximioribus fęminis renouare, vt latè per Bero. cit.
conſ.98.& 99. & fuit deciſum in Rota Romana in vna
Bononien.bonorum 13.Ianuar.1583. coram Robuſte-
rio, & iterum in vna Ciuitatis Caſtelli emphyteuſis
23.Iunij 1586.coram Plato.
7 Amplia quarto procedere etiamſi locatio præcedẽs
fuerit declarata nulla, & inualida ob defectum ſolem-
nitatum, vt fuit reſolutum per Rotam in dicta Roma-
na relocationis domus 3.Iul.1595.coram Gipſio.
Amplia quinto, ſiuè emphyteuſis ſit laicalis, ſiuè ec-
cleſiaſtica, Ruin. conſ.12. num.22.verſ. poſtremo non
obſtat lib.1.conſ.161.num.36. eodem libr. Crot.conſ.
86. Anchar.conſ.17.& 174. Alex.conſil.80.num.10. &
ſeq. vol.1.
8 Limitatur hæc concluſio, vt non procedat, quando
emphyteuſis eſſet finita propter culpam recipientis,
vt puta, ob non ſolutum canonem, Pariſ.conſ.101. nu.
132.vol.1.Roman.conſ.312.in princip. Socc.conſ.161.
nu.23.vol.2.Felin.conſ.32.num.9. Gozadin. conſ.46.n.
16.& ſeq.& ad materiam de Ponte dec.12.& de Franc.
deciſ.193.
9 Limita ſecundo, quando fuiſſet renunciatum iuri
petendi renouationem, Soc.iun.conſ.9. nu.14. lib.7. &
fuit deciſum in Rot.Roman.in vna Ceruien.bonor.23.
Mart.1583.coram Seraphino.
10 Limita tertio, vt non procedat, quando emphyteuſis
eſſet hæreditaria, quia ſolis hæredibus renouatio fien-
da eſt, licet alij proximiores in gradu reperiantur. Va-
laſc.dec.128.& 101. Gabriel de iure emphyt. concl.1.
nu. 10. iuxta quam opinionem Rota Romana pluries
cenſuit, & ſignanter in d.Ceruien.bonorum, & iterum
in vna Bonon. bonorum de Bologninis 10. Decembr.
1564.coram Seraphino, declaratur hęc limitatio, nem-
pe ſi hæres proximior eſſet incapax, tunc debet fieri
renouatio proximiori capaci, vt fuit reſolutum in vna
Cæſenaten.Palatij 7.Nouemb.1597.coram Penia.
11 Limita quarto, vt non procedat, quãdo non fuit pe-
tita renouatio intra annum, quia tunc agnati amittũt
omne ius, quod habent ad renouationem petendam,
Gabriel, qui innumeros citat alleg. concl. num.10.iſte
tamen annus vtilis eſt, nec computatur, niſi à die ſciẽ-
tiæ, vt fuit reſolutum in d.Ceruienſ. bonorum, & cum
agatur de amiſſione iuris, hæc ſcientia debetur plenè,
12 & concludenter probari, ita vt non ſufficiant conie-
cturæ, Rota deciſ.7. de dolo, & contum. in antiq. Mo-
hedan.deciſ.160. Caputaq. deciſ.116.par.1.Put.deciſ.
114.lib.1.
13 Notandum tamen eſt, quod quando intra annum
alius extraneus fuit inueſtitus, tunc agnati poſſunt re-
uocare huiuſmodi inueſtituram etiam ſpatio 30. an-
norum, vt fuit latè reſolutum in Rota Romana in vna
Brixien.feud.29.Aprilis 1587.coram Bubalo, & alleg.
Ceruien.bonorum coram Seraphino.
14 Limita quinto, vt non habeat locum, quando Eccle-
ſia vellet pro ſe bona retinere, quia tunc magis com-
munis, & verior eſt opinio, vt non cogatur illa recon-
cedere proximioribus defuncto, in cuius perſona em-
phyteuſis eſt finita etiam abſq; eius culpa, Verall. dec.
303.& ſeq. p.1.Beninten. dec.19.de Franch.deciſ.191.
& hanc tanquam veriorem, & æquiorem, Rota ſæpius
amplexa fuit, & præſertim in vna Rauen. bonorum 20.
Nouembris 1587. coram Mantica, & facit deciſ.Rot.
diuerſ.195.n.7.& 9.par.2.

RESOLVT. LXXX.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione, quæ fit per capitulum ſede vacante.

1 *Capitulum ſede vacante ipſius Eccleſiæ bona abſq; aſſen-
ſu Apoſtolico alienare non poteſt.*
2 *Capitulum ſede vacante poteſt Eccleſiæ inferiori ex cauſa
alienare volenti auctoritatem interponere.*
3 *Capitulum ſede vacante bona ipſius Eccleſiæ, quæ ſeruan-
do ſeruari non poſſunt, abſque ſolemnitatibus alienare
poteſt.*
4 *Capitulum ſede vacante pro inſtante neceſſitate ipſius Ec-
cleſiæ abſq; licentia ſuperioris pecunias mutuò recipere
poteſt, vbi etiam requiſita pro tali mutuo faciendo.*
5 *Eccleſia, & Prælatus ſucceſſor ex mutuo facto per capi-
tulum ſede vacante obligatur.*

1 RESpondeo dicendo, quod capitulum non poteſt
alienare bona ipſius Eccleſiæ vacantis abſque aſ-
ſenſu Apoſtolico per text.expreſſum in cap. ſi qua de
rebus.& in cap. precariæ 12. quæſt.2.& facit c.is qui,
2 vbi Arch.& reliqui de electio. Poterit tamen cõſentire,
& interponere auctoritatẽ Eccleſię inferiori ex cauſa
alienare volenti, Panorm.in c.cum olim q.3.de maior.
& obed.Franch.in c.vnic.n.3. de reb. Eccleſ.non alien.
3 Rebuff.in praxi in tit. de deuolut.num.104. Limitatur
etiam in reb. quæ ſeruando ſeruari non poſſent, quas
liberè poterit alienare, Pauin.par.2.q.8.ſub n.3.etiam
ſine alterius auctoritate, Abb.in cap.1.ne ſede vacãte,
& tãdem limita, vt pro inſtantibus neceſſitatib. ipſius
4 Eccleſiæ vacantis, etiam ſine ſuperioris auctoritate
poſſit pecunias mutuò recipere, prout tenet gl.in cap.
cupientes §.ad hæc verſ.aliunde, de elect.in 6.quod in-
tellige cum manifeſta ſit in hoc Eccleſię vtilitas, & ne-
gotium dilationem non haberet, nec caperet, & de fa-
cili ſuperioris auctoritas haberi non poſſet, alias ſe-
5 cus: adeo quod ex tali mutuo obligetur Eccleſia, &
Prælatus ſucceſſor Pauin.d.quæſt.8.num.20.Franch.d.
§.ad hæc n.4. Cuttier.lib.1. canon.q.c.1.nu.132. Balb.
deciſ.52.n.6.& ſeq. Monal. conſ.15.n.3. vol.1.Rodoa.
de reb.Eccleſ.q.30.

RESOLVT. LXXXI.

An alienatio facta cum clauſula accedente conſenſu Sedis Apoſtolicæ ante conſenſum huiuſmodi habitum aliquod ius quæſitum ſit.

1 *Reſeruatio aſsenſus facit conditionalem actum.*
2 *Conditio ſuſpendit, & nihil ponit in eſse.*
2 *Alienatio facta cum reſeruatione aſsenſus nullum ius tri-
buit ante illius expeditionem.*

RESponſio eſt negatiua, & ratio eſt, quoniam præ-
fatus contractus eſt conditionalis, vt in proprijs
terminis videtur concludere Pariſ.conſil.11.n.13. vol.
4.Menoch.conſil.170. vol.1. Anna ſingulari 447.& in
Conſtitutione Regni diuæ memoriæ nu. 194. qui dicit
1 reſeruationem aſsenſus facere actus conditionales,
pro vt etiam extat Gloſ.expreſsa in l.item Labeo, §.1.
in verſ.pure ff.famil. herc. Brun.conſ.42.in fine, Curt.
iun.conſ.77.n.3.Iſer.in cap.Imperialem §.ſcriba col.2.
verſ. ſecus ſi vendidit de prohibita feudi alienatione
per Federicum, & ibi Capyc.col.218.in paruis Pariſ.de
reintegratione fol.147.& Moderni in cap. 1. quid ſit
inueſtitura; conditio autem nihil ponit in eſse l. ſubſti-
tuto ff.de acquir.rer.dom.c.1.de ſponſal.in 6.latè Phi-
lipp.Dec.in leg.cum ad præſens, & ibi ante eum Bart.
Bald.& reliqui ff.ſi cert.pet. vnde nullum ius etiam ad
rem ante aſsenſum præſtitum quæſitum eſse aſserere
poſsumus arg.tex. in l.ſi quis ſub condition. ff.ſi quis

omiſsa

Digitized by Google

omiſſa cauſa teſtamenti, & voluit Aret. conſ. 11. col. 1. & in ſimili concludit Caſſan.in deciſ.24.ſuper regul. Cancellariæ, & iuxta hanc ſententiam tenuit Rota in vna Romana domus 9. Decembr. 1588. coram Illuſtriſs. Seraphino, & mota fuit ex vi præfatæ clauſulæ, quæ ſemper conditionem inducit, & actum ſuſpendit vt per Caputaq.deciſ.82.num.3.par.3.Caſſad.deciſ.2. num.7.de ſimonia Boer.deciſ.243.num.11.Guido Papa deciſ. 163. num.1. Marta deciſ.195. num.3. & ſeq. Mandoſ.de ſignat.gratiæ tit.ſi in euidentem in fine.

RESOLVT. LXXXII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione patrimonij,ad cuius titulum quis fuerit ordinatus.

1 *Patrimonium loco beneficij ſubrogatur.*
2 *Patrimonium ad cuius titulum quis ordinatur priuilegio bonorum Eccleſiæ gaudet.*
3 *Patrimonium tale eſt liberum pro decima ſoluenda, quemadmodum ſunt res Eccleſiaſticæ,non tamen à charitatiuo ſubſidio.*
4 *Patrimonium tale filio non eſt imputandum pro legitima.*
5 *Aſſenſus, ſiuè Epiſcopi beneplacitum in alienatione patrimonij, ad cuius titulum aliquis fuerit promotus, non autem Apoſtolicus requiritur.*
6 *Aſſenſus ordinarij in alienatione huiuſmodi patrimonij non requiritur, quando clericus tempore alienationis congruè vnde viuat,habet,& quare.*

1 IN hac deciſione dubitandi ratio oriri videbatur ex eo præſertim, quoniam huiuſmodi patrimonium ſubrogatur loco beneficij, & rei Eccleſiaſticæ, & ſic debet ſapere eius naturam l. ſi tam anguſti ff. de ſeruit.l.parabolani C.de Epiſc.& cler.Caſtrenſ.conſ.73.& 266.Tiraq.de retract.§. 1.gloſ.10.n.80. & ne in opprobrium clericatus cogantur mendicare ita tenet Auend.reſp.17.Matienco in l.1.tit.25.gl.1.n.4.lib.5. nouæ recompil.Spin.in ſpec.teſtam.gloſ.18.princip.n.72. Menchac.lib.3.de ſucceſſ.creat.§.22.nu.43.& tale pa-
2 trimonium gaudet priuilegio bonorum Eccleſię,vt refert Padilla in l.ſi quis à liberis verſ.ſolent nu. 36. vbi cumulat alios DD.ff.de lib.agnoſc.Selua de benef.p.1. q.3.n.30.Gomeſ.in §. fuerat n.6.de actio. Couar. in c. Rainal.§.2.n.7.de teſtam.& lib.1.var.reſol.c.4.num.4.
3 Gratian.regul.194.nu.7.nec de eo ſoluitur decima, quemadmodum non ſoluitur de alijs in rebus Eccleſiaſticis gl.ſingul.in cap.tuis de præbend.Azeued. li.1. tit.4.n.9. lib.1.recompilat. & ex eo ſoluitur charitatiuum ſubſidium Epiſcopo Bellen.in tract. de charitat. ſubſid.q.31.Remig.in eiuſdem nominis tractatu q.52. Ceual.q.527.comm.contra comm. nec tale patrimonium imputatur filio in legitimam,vt latè per Crauet.
4 conſ.136.per totum Faber.in l.emancipare n.6.verſic. credo Cod. de collat. & iuxta hanc opinionem refert fuiſſe deciſ.Polidor.Ripa deciſ.232.

Quidquid tamen ſit de iure communi, hodie verò ex noua lege Sac.Concil.Trid.ſeſſ.21. cap.2. ordinati ad titulum patrimonij non poſſunt bona à ſe aliena-
5 re, ſeù renunciare ſine Epiſcopi licentia, & ita quotidiè fit,& practicatur,nec requiritur aſſenſus Apoſtolicus Nauar.in Manual.c.22.n.18.& in conſ.14.n.2.de tempor.ordinat.Pariſ.lib.2.de reſignation.beneſ. q.6. n.1.& 35.vbi etiam de iure communi,hanc dicit veriorem opinionem ex cap.ſanctorum diſtinct.70.& quod ita practicatur,quæ tamen opinio temperanda, & intelligenda eſt; niſi clericus tempore alienationis habeat congruam ſuſtentationem; quia tunc,ex diſpo-
6 ſitione Concilij abſque licentia ordinarij poterit, bona ad quorum titulum eſt ordinatus alienare, quia in hoc caſu ceſſat ratio finalis Concilij (ibi ne cogantur mendicare) & ſic debet ceſſare illius diſpoſitio l. adigere §.quamuis ff.de iur. patronat. quam interpretationem ſequi videntur Pariſ.vbi ſupra n.6.& 9.& Azeued.vbi ſupra n.6.& Cæual q.527.ſub nu.8.

Super prædictis tamen eſt cogitandum, quia articulus non caret difficultate.

RESOLVT. LXXXIII.

Quid operetur clauſula in aſſenſu Apoſtolico adiecta ſcilicet conſentientibus dilectis filijs.

1 *Conſenſus expreſſus eſt neceſſarius in alienatione,in qua requiritur pro forma,num.2.*
2 *Conſenſus requiritur expreſſus:quia hoc habet ex ſui natura.*
3 *Conſenſus quando dicatur expreſſus,& quando tacitus.*

SVpponatur,quod fuerat porrecta ſupplicatio Summo Pontifici per vnum ex canonicis eiuſdem Cathedralis pro aſſenſu præſtando ſuper alienatione petij territorij præbendæ eiuſdem Canonici,& Papa in aſſenſu aſſerat conſentientibus dilectis filijs canonicis talis Eccleſiæ; quæſtionis nunc eſt an præfatus aſſenſus ſufficiat,quod ſit tacitus,an verò requiratur,quod fuerit expreſſus,& reſoluendum eſt:neceſſarium eſſe
1 expreſſum conſenſum:gloſ.in verbo expreſſus in c.ſtatutum §. in nulla extr. de reſcript. in 6. & ibidem Geminian.n.3.& Franch.nu.5. Tiraquell.de legibus connub.gloſ.7.num.7.Rot.deciſ.15.num.2.de offic. deleg.
2 in nouis, & maximè hoc procedit, quando exigitur pro forma,vt in caſu noſtro cap. cum ab vno iuncta gl.verbo mandantibus,& ibi Geminian.nu.2.de re iudic.in 6.Abb.in cap.dilecti nu.10.de arbitr. Gomez.in regula de impetrantibus beneficia per obitum Famil. Card.quæſt.13. num.2. in fine, & ſequent. & ibidem Mandoſ.quæſt.29.num. 5.cum ſequent. vbi propterea concludunt, requiri conſenſum expreſſum in caſu dictæ regulæ,quia eſt formalis Dec.conſ.409. num.3. & 4.Pariſius de reſignat.benefic.lib.8.quæſt.8.n.25. cum ſeq. lib.9. q.17.n.67.& 73. Verall. deciſ.82. n.6.part. 3.Puteus deciſ.282.n.3.lib.3.Tiraq. de legibus connubialibus gloſ.7. ex n.5.vſque ad nu.15.vbi in propoſito plura notanda,cumulat,& à nu.16.vſque ad n.48.octo de modis limitat; & alijs multis declarat Paulus Cranutius Theorem.25.n.10.lib.1. imò licet non requireretur pro forma,eſt tamen de natura conſenſus, vt ſit expreſſus, vt probatur in l. 1. C. de filioſam. minore
3 Dec.conſ.36.circa primum verſic.præterea,& ſecundo, & conſ. 419. & iuxta hanc opinionem fuiſſe deciſum in cap.Imperiali teſtatur Miſſing.cent.4.deciſ.87. & Gail.lib.2.obſeruationum deciſ.71.num.2.
4 Sed quæro,& quando dicatur conſenſus expreſſus, & quando tacitus. dic, quod expreſſus dicitur, quod verbis exprimitur; tacitus verò, qui ex factis reſultat gloſ.in Clement.ſæpè §.fin.verbo contradicentib.verſiculo ſecundo nota de verbor. ſignific.Caſtrenſ. in l.ſi conuenerit poſt n.6.ff.de appellat.& conſenſus expreſſus dicitur multis modis,de quibus per Bar.in l.1. n.7. ff.de vulgar.& pupill.Mandoſ.vbi ſupra n.2.& 3.Pariſ. conſ.33.num.10.& ſequent.volum.4.

RESOLVT. LXXXIV.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in conceſſione rei feudalis in Burgenſaticum.

1 *Conceſſio rei Eccleſiæ feudalis in burgenſaticum abſq; aſſenſu eſt nulla,& quare.*
2 *Deciſio Regiæ Cameræ Summariæ Neapolis prolata in cauſa Archiepiſcopi Tarent.columnæ.*

Suppo-

SVpponatur in facto, quod prçlatus quidam conceſ-
ſerat rem feudalem Eccleſiæ cuidam, non tamen in
feudum, ſed in Burgenſaticum ſine Breui Apoſtolico,
quæſtionis nunc eſt, num præfata conceſſio teneat de
iure, & ſic dictus Prælatus inciderit in cenſuras extra-
1 uag. Ambitioſæ, in qua quæſtione breuiter reſponden-
do dicas, præfatam cōceſſionem ab initio nullam fuiſ-
ſe, ratio eſt, quia Prælatus non poteſt præiudicare Ec-
ſiæ in feudalibus. Iſern. in c. 1. §. & iterum ſi clericus de
cap. Corrad. Abb. in cap. verum nu. 18. de for. compet.
Felin. in cap. quæ in Eccleſiarum num. 20. de conſtitut.
Alex. conſ. 128. num. 6. & 7. vol. 1. & in Regia Camera
Summaria Neapol. fuit ventilata lis inter Illuſtriſs. Ar-
chiepiſc. Tarentinum Columnam cum Ioanne Thoma
Galataint ſuper conceſſione Caſtri Monaciſij conceſ-
ſi ſine aſſenſu Regio, & Apoſtolico: in qua cauſa ſub-
intrauit Regius Fiſcus, petendo feudum eſſe deuolutū,
quia fuerat conceſſum in Burgenſaticum, negando
qualitatem feudalem, & tandem fuit condemnatus
conuentus ad relaxandum Caſtrum Eccleſię oppoſitis
per fiſcum non obſtantibus, ita Anna ſing. 398.

RESOLVT. LXXXV.

Aſſenſus Apoſtolici impetratio facta nomine Rectoris an probet mandatum eiuſdem Rectoris.

1 *Impenſa in actu facit præſumi mandatum, & ratihabitionem.*
2 *Aſſenſus impetratus non probat rectoris mandatum.*
3 *Verba aſſertiua contra tertium non probant.*

REſpondetur, & dubium faciebat pro affirmatiua
ratio illa, quæ communiter traditur per DD. ſci-
1 licet quod impenſa in actu facit præſumi mandatum,
& ratihabitionem, vt latè per omnes in l. cum ſedulus,
ff. de verb. oblig. Felin. in c. ſicut, n. 35. de re iud. Creſc.
deciſ. 1. de præſump. & idem deciſ. 2. de cauſ. poſſeſſ. &
propriet. Maſcard. de probat. concl. 106. nu. 39. Verùm
2 hoc non obſtante, in contrarium eſt communis praxis,
nam etſi alienatio rei Eccleſiæ fuerit facta ſimpliciter
abſque aſſenſu, vel reſeruatione Summi Pontificis, &
poſtea fuit impetratus aſſenſus, & Rector alienans o-
ſtendit reuocationē alienationis, & pariter negat eius
voluntate fuiſſe impetratum aſſenſum, non per hoc
probatur eius mandatum, ex eo, quod in præfato aſ-
ſenſu fuerat enūciatum probatum pro eius parte fuiſ-
ſe ſupplicatum Summo Pontifici; & ratio eſt, quoniā
illa verba aſſertiua non probant contra tertium, niſi
3 aliundè probentur Bar. in l. ex hac ſcriptura, ff. de don.
Gemin. conſ. 44. Oldr. conſ. 136. Verall. dec. 140. p. 2. &
ita fuiſſe iudicatum in Sacr. Conſ. Neap. in aſſenſu ſu-
per feudis refert Frecc. de ſubſeud. q. 24. & ita etiam
fuit dictum in Rot. Rom. in vna Cortonen. bonor. 26.
Ianuarij 1590. coram Illuſtriſs. Platta.

RESOLVT. LXXXVI.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in iuriſpatronatus conſtitutione de Eccleſia libera.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in Conſtitutione iuriſpatronatus de Eccleſia libera requiritur, & quare.*
2 *Epiſcopus Eccleſiæ libertatem alienare non poteſt.*
3 *Donans Eccleſiæ conſecratæ, eius non efficitur dominus.*

SVpponatur in facto pro deciſionis elucidatione,
quod quædam cappella ad collationem Ordina-
rij foret; deinde laicus eiuſdem cappellæ cenſum au-
ctus fuerit, conditione adiecta, vt domus ſuæ patrona-
tus efficeretur, dubium nunc eſt, an requiratur aſſen-
ſus Apoſtolicus, vel Ordinarij.

1 Reſpondetur affirmatiuè, nempè requiri aſſenſum
Apoſtolicum, cuius concluſionis eſt ratio, quia iuris-
patronatus impoſitio in Eccleſia libera eſt quid one-
roſum Eccleſiæ, cui videtur quædam ſeruitus imponi,
quæ eſt alienationis ſpecies l. fin. C. de rebus alien. non
alien. cap. nulli, vbi Panorm. latiſſimè de rebus Eccleſ.
non alien. Rodoan. rubr. 1. q. 23. Bald. in rubr. C. de vſu-
fruct. verſ. quid ergo, num. 1. Feder. de Senis conſ. 234.
incipit ſuper primo puncto, col. vlt. ante fi. Alexandr.
conſ. 25. nu. 3. & ſeq. Lamber. lib. 1. de iurepatron. part.
1. art. 4. q. 10. n. 5. verſ. limitat. Rocchus in eiuſdem no-
minis tract. verbo dotaui, q. 2. & eſt tex. & ibi Panorm.
& reliqui in cap. ſignificauit, de teſtib. Et propterea
2 Epiſcopus Eccleſiæ libertatem alienare non poteſt,
Balb. dec. 135. & ex ijs, ex communi ſententia, Epiſco-
pus non poteſt iuſpatronatus in Eccleſia libera con-
ſtituere, vt ante omnes tenuit gloſ. 1. in cap. piæ men-
3 tis, 16. qu. 7. propè medium, dum dicit, quod donans
Eccleſiæ iam conſecratæ, non per hoc patronus effi-
citur quæ, vt in caſu dubitabili loquatur, intelligi de-
bet cum Epiſcopi conſenſu; cum qua gloſ. conueniunt
Archid. ibi num. 4. verbo patronus Innoc. in rubr. de
iurepatr. n. 2. Card. Alex. in cap. hortamur, col. 1. verſ.
& facit tex. 39. diſt. c. Petrus, 70. diſt. Panorm. in c. 3. col.
2. n. 9. de iurepat. & conſ. 28. n. 1. vol. 2. & fuſius conſil.
106. verſ. prætetea, eod. vol. Alex. conſ 74. ad fin. vol. 4.
Rocch. cit. tract. verbo pro eo, quod de diœceſani, in
fin. Felin. in tract. quando lit. Apoſt. noc. n. 10. & com-
munem enunciat Menoch. conſ. 90. n. 11. vol. 1.

RESOLVT. LXXXVII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in diſmembratione fructuum beneficiorum.

1 *Diſmembratio beneficium non extinguit, ſed alterat, vel minuit.*
2 *Solemniates requiruntur in diſmembratione fructuum beneficiorum, ſicut in alienatione.*

1 REſpondetur, quòd licet per diſmembrationem
non extinguatur beneficium, ſeu Eccleſia, alte-
ratur tamen, & diminuitur in bonis, fructibus, ſeù red-
ditibus; vnde in præfata diſmembratione, ſeù diminu-
2 tione, eadem cauſa, & ſolemnitates requiruntur, quæ
in rerum Eccleſiæ alienatione, cap. 1. de rebus Eccleſ.
non alien. in 6. & cap. 1. ne Sede Vac. & ibi DD. gloſ. in
clem. vnica de reb. Eccleſ. non alien. verbo defenſor, &
ibi etiam DD. Rota deciſ. vnica, eodem tit. & deciſ. v-
nica, de ijs, quæ fiunt a Prælat. in nouis Mand. in regul.
Cancel. 22. q. 13. num. 12. Gambarus de offic. leg. lib. 5.
rubr. de diſmemb. num. 14. ſeq. Practicabilia Rotæ nu.
15. & 16. verſ. penult. Rota diuerſ. deciſ. 574. par. 1. &
ita plories fuit tentum per Rot. Rom. & ſignanter in
vna Marſicana diſmembrationis fructuum 14. Febr.
& 28. Martij 1584. coram Pamphilio, & iterum in vna
Toletana Parochialis de Madrit 25. Iun. & 19. Nouē-
bris 1602. & 1. Februarij 102. coram Corduba.

RESOLVT. LXXXVIII.

An continuatio locationis pendente tempore expeditionis aſſenſus in alienatione faciat, vt quis incidat in cenſuras.

1 *Continuatio locationis dum expectatur aſſenſus expeditio in alienatione, nō eſt poſſeſſio nec trāslatio poſſeſſionis.*
2 *Conducens rem pro aliquib. annis, ſi ipſis elapſis continuat cenſetur tacitè reconducere.*
3 *Mutatio voluntatis in iure non præſumitur.*
4 *Animus præſumitur talis in futurum, qualis fuit in præteritum.*

5 *Volun-*

Digitized by Google

5 *Voluntas vniuſcuiuſque diſpoſitioni iuris conſentanea eſse præſumitur.*

6 *Voluntas à iure communi eſt regulanda.*

7 *Habens titulum validum, non cenſetur mutare velle cum inualido.*

8 *Voluntas abſoluta potius conſideratur, & præſumitur in poſseſsione, quam conditionata.*

9 *Continuatio locationis pendente tempore expeditionis aſſenſus in alienatione, facit, vt quis incidat in cenſuras, & quare.*

10 *Titulus nouus facit mutare cauſam poſseſsionis.*

SVpponatur in facto, quod quidã conduxit prædiũ per triennium à beneficiato, quo tempore elapſo, ab eodem obtinuit cõceſſionem in perpetuam emphyteuſim, ſaluo, & reſeruato aſſenſu Apoſtolico, quæſtionis nunc eſt, num ſi dictus conductor continuet in retinendo dictum prædium ſequenti anno ante expeditionẽ pręfati aſsenſus, incidat in cenſuras Paulinę, quemadmodum ſi in eum eſset translata vera poſseſſio.

1 Rationes dubitandi ſunt plures. Prima, quia iſta non eſt nec poſseſſio, nec poſseſſionis translatio rei Eccle-
2 ſiæ, ſed potius detentio titulo locationis, qui enim conduxit rem pro aliquibus annis, ſi poſtea continuat ſequenti anno, cenſetur tacita reconductio, l. qui ad certum, vbi Bart. ff. locat. l. item quæritur, §. qui impleto, ff. eodem Affl. deciſ. 365. Faber. deciſ. 40. Cod. de iure emphyt.

Tum ſecundo, quia ab initio pręfatus conductor retinuit dictum prædium titulo locationis ſibi factæ, & per continuationem ſequentis anni non præſumitur mutaſse voluntatem, ſeu cauſam poſſeſſionis, quoniã
3 voluntatis mutatio in iure non pręſumitur, Magon. deciſ. Lucenſ. 26. n. 38. Cacher. deciſ. 59. n. 13. Verall. deciſ. fin. par. 3. Carocc. deciſ. 21. nu. 27. latè Maſcard. concl.
4 1323. & animus talis præſumitur in futurum, qualis fuit in præteritum, Bertrandus conſil. 39.

Tum tertio, quia voluntas in actibus hominum, quęnam fuerit ex iuris cõmunis diſpoſitione optimè colligi, & probari poteſt, vniuſcuiuſque etenim voluntas iuris diſpoſitioni conſentanea eſse præſumitur, ita Bal.
5 in l. 1. colum. 5. C. de ſacroſan. Eccleſ. & in l. 2. in fi. C. de cond. inſert. & in l. precib. C. de impub. & alijs ſubſtit. & in l. ſi duo, ff. de acq. hæred. ſequitur Anchar. conſ. 6. nu. 8. & conſ. 393. dicens, quòd quęlibet voluntas, & diſpo-
6 ſitio debet à iure communi regulari.

Tum quarto, quia titulus quo cæpit retinere dictum prædium Eccleſiæ, ſcilicet conductionis eſt bonus, &
7 validus; quando autem quis habet titulum bonum ab initio, ſi continuat, non cenſetur velle mutare cum titulo nullo, & inualido, ſecus ſi ab initio habuiſset titulum inualidum, & nullum, Carroc. d. deciſ. 21. tum etiam, quia præſumitur quis poſſidere rem ex volun-
8 tate abſoluta potius, quam ex conditionata.

Sed tamen vt liberè quid ſentiam dicam, contrariũ
9 eſt in praxi tenendum: quia talis videtur poſſidere Eccleſiæ rem abſque Sum. Pont. aſsenſu, & ſic proteſtatio ſaluo aſsenſu eſt contraria facto argumento corũ, quæ notantur in cap. cum M. Ferrarienſ. de conſtit. latè Bar. in l. ſi vxorem C. de neg. geſt. Minad. deciſ. 24. Acce-
10 dat etiam, quoniam nouus ſuperuenerit titulus, & ex illius ſuperuenientia intelligitur mutata cauſa poſseſſionis abſque alia animi declaratione Rot. apud Achil. de Graſs. deciſ. 4. de cauſ. poſseſs. & propriet. vbi in fine dicitur, hanc opinionem tanquam magis æquam, & iuri conſonam ſemper fuiſse in Rota ſeruatam, ad idem Card. Put. deciſ. 170. lib. 1. Creſc. deciſ. 168. alias 5. de reſtitut. ſpoliat. & Farinac. deciſ. 405. per quæ patet reſponſio ad contratria, iuxta quam opinionem fuit pariter deciſum per Cur. Archiep. Neapol. anno 1615. coram per illuſtri, ac doctiſſimo Vito Petro Ant. Ghiberto, tunc Generali Vicario.

RESOLVT. LXXXIX.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in conſtitutione procuratoris ad alienandum bona Eccleſiæ.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in Conſtitutione Procuratoris ad alienandum bona Eccleſiæ requiritur, & quare.*

2 *Alienatione prohibita, omnia ſunt interdicta, per quæ alienatio ſequi poteſt.*

3 *Minore, vel muliere prohibitis per ſtatutum donare; nec etiam conſiteri permittitur.*

4 *Procurator Eccleſiæ habens mandatum generale ad alienandum, non poteſt alienare niſi habeat ſpeciale.*

1 IN huiuſmodi difficultate rem paucis perſtringendo, concludo pro affirmatiua; ad hoc autem aſſeuerandum moueor infraſcriptis iuribus, & rationibus; primo quoniam quemadmodum alienatio rei Eccleſiæ cẽſetur ipſo iure nulla, ſi fuerit celebrata ſine cauſa, & ſolemnitatibus, ita etiam dicta procuratio ad alienandum, eadem enim ſolemnitas, quæ requiritur in alienatione, requiritur pariter in procuratoris conſtitutione ad alienandum, ex qua procuratione ſequi poſſet alienatio; ita punctualiter tenuit Soccin. conſil. 87. incip. præſentis conſultationis difficultas, colu. 2. verſ. ſed difficultas oritur vol. 2. & idem Socc. conſ. 52. inſtrumento ſindicatus volum. 4. Bal. in l. præſes C. de tranſact. & in l. 2. C. ſi aduerſ. tranſact. Frec. de ſubfeud. 22. limit. & ad conſtitut. diuæ memoriæ fol. 117. Maur. alleg. 50. & ita tenuit Rota in vna Rom. Caſalis Longhezze 27. Maij 1794. coram Seraphino, vt patet in eius deciſ. 1080. num. 2.

Cuius cõcluſionis duplex poteſt aſſignari ratio; pri-
2 ma quoniam qui nõ poteſt alienare, nec etiam poteſt actum facere, per quem alienatio ſequi poſſit, gl. in l. item quia ff. de pact. Bart. in l. codicillis §. mater ff. del. 2. Dec. conſ. 282. n. 2. cum alijs allegatis vol. 1 latè Couar. lib. 2. var. reſol. cap. 16. nu. 6. verſ. quarto eadem
3 conſtitutio; hinc eſt, quod minor, vel mulier prohibiti per ſtatutum donare, prohibentur etiam confiteri in quolibet alio contractu, quando per talem confeſſionem poſſet alias ſtatuto fieri fraus; quia in fraudem talis confeſſio præſumitur, Puteus dec. 55. lib. 3. Achil. de Graſſ. deciſ. 1. de confeſ. Creſcen. dec. 2. eodem tit. latè Soccin. conſ. 65. col. 5. vol. 1.

Secunda eſt ratio, quia aliter dicendo fieret fraus legi, ſecundum Soccin. vbi ſupra, Abb. in ca. cum tempore de arbitr. Imò non ſufficit mandatum generale
4 prælati ad alienandum bona Eccleſiæ; ſed requiritur ſpeciale ad vendendum talia bona, per ea quæ ſcripſit Balb. in rubr. C. de contrah. empt. q. 3. in fin. qui dixit, quod generalis ſindicatus ad vendendum bona nõ ſufficit, ſed requiritur particulare mandatum, & in ſpecie in bonis eccleſiæ tenuit Dec. conſ. 142. col. 5. verſic. & in ſimili in alien. n. 8. vol. 1.

RESOLVT. LXXXX.

Qua praxi vtendum in præſtando aſſenſu ab Epiſcopo ſuper re Eccleſiaſtica alienanda.

REſpondetur primo, ſi eſt de rebus ſolitis alienari, ita practicatur, primo datur memoriale, vel libellus, ſeu petitio Epiſcopo, quo petitur pręſtari ab ipſo aſsenſum. Secũdo Epiſcopus decerni capi informationem, quæ capta, & viſo, quod tẽdit in euidentẽ Eccleſiæ vtilitatẽ interponit decretũ, & præſtat aſsẽſum.

Secundo, ſi eſt de rebus non ſolitis, & impetratur à Sede Apoſtolica, breue quod vocatur ſi in euidentem, ſolet committi ordinario, qui capta informatione, & viſo prout ſupra interponit decretum, & nomine ſedis Apoſto-

fuerit. Quia Concilium excipit vnum caſum dumtaxat, quando aliter in fundatione cautum eſt, vt cenſuit ſacra Congregatio. Amplia ſecundo decretum hoc Concilij loqui in adminiſtrationibus hoſpitalium non
2 autem aliorum piorum locorum, vt cenſuit eadem ſacra Congregatio, vt teſtatur Garzia de benef. tom. 1. part. 1. cap 3. num. 9. & ſeq.

Sed offert ſe difficultas, an hoc procedat etiam quãdo hoſpitale eſt vnitum alicui eccleſiæ, ſeu beneficio, vt non obſtante vnione eius adminiſtratio ſit committenda alicui, vſque ad trienuium dumtaxat, & videtur dicendum non procedere. Non enim credendum videtur eſſe de mente Concilij tollere vnionem, & illa verba. NON OBSTANTE QVO AD OMNIA SVPRADICTA QVACVNQVE VNIONE: quæ habentur in derogatione in fine poſita non videntur referenda ad dicta d. verſ. nec adminiſtratio, ad quæ commodè referri non poſſunt, ſed ad ſuperiora, eſt enim facienda diſtributio accommoda ad tradita per Felin. in cap. cauſam, quæ de reſcript. num. 42. & 5. limitatione, & Ant. Gabr. de clauſulis concluſ. 9.

Nihilominus contrarium videtur verius ex dictis verbis; quæ videntur clara cum dicatur, QVOAD OMNIA SVPRADICTA, & dici poteſt Concilium non tollere in totum vnionem, ſed quod ea non obſtante, eccleſia, ſeu is cui facta eſt vnio non poſſit in perpetuum vltra triennium deinceps adminiſtrare, & gubernare hoſpitalia. Sed quod debeat alijs committere ad triennium.

R E S O L V T. XCIV.

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in mandato facto ad locandum res eccleſiæ ultra triennium.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in mandato ad locandum res Eccleſiæ vltra triennium non requiritur.*

INter cæteras ampliationes quas tradũt DD. ad extrauagantem ambitioſæ de reb. Eccleſiæ non alien. circa prohibitionem locationis vltra triennium eſt, vt procedat etiam in mandato ad locandum res eccleſię, ſeu beneficij, ut ſcilicet non poſſit concedi alicui vltra triennium ita, ut ſi detur mandatum ad locandum erit intelligendum ad triennium tantum, quo finito procurator abſque nouo mandato non poterit iterum locare, & idem ſi mandatum expreſſum detur ad locandũ, bis, ter, aut pluries ad triennium, mandatum enim finitur elapſo primo triennio, ut expreſsè voluit Dec. in ſuo ſingulari Conſilio 282. Couar. lib. 2. var. reſol. c. 16. num. 6. Rodoan. q. 6. §. ult. num. 3. & 4. Graff. in deciſ. aur. caſ. conſc. lib. 4. cap. 24. num. 20.

Sed hanc ſententiam merito reprobat Molina de contract. diſput. 466. in fin. dicens ſibi non ſolum dubiam, & ſcrupoloſam nimis videri, ſed etiam omninò falſam, & quod nullo ſolido fundamento, aut iuri nitatur, quoniam eſſet irrationabile ſi abiens in partes lon-
1 ginquas non poſſet dare mandatum ad locandum res ſui beneficij, ſeu Eccleſiæ toto tempore, quo abſens fuerit; unde contra prædictam ſententiam Decij, eſt praxis vniuerſalis, & conſuetudo recepta, ſecundum Garſiam de benefic. tom. 1. par. 2. cap. 1. num. 72.

R E S O L V T. XCV.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in remiſſione iuris quæſiti Eccleſiæ per contrauentionem alterius.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in remiſſione iuris quæſiti Eccleſiæ per alterius contrauentionem.*
2 *Legatario quæritur ius ante legati acceptationem.*

SVpponatur in facto quod quidam teſtator prohibuerat bona ſua alienari poſſe, & in caſu alienationis alienans ipſe cadat à iure ſuo, & bona applicentur Eccleſiæ, ſupponatur inſuper, quod accidit caſus alienationis, & propterea fuit inducta caducitas ſequuta alienatione, quæſtionis nunc eſt an Eccleſia poſſit huiuſmodi ius ſibi quæſitum remittere abſque aſſenſu Apoſtolico, & reſpondeo nullum requiri aſſen-
1 ſum, quia licet caducitas incurratur ſequuta alienatione etiam ante acceptationem ipſius Eccleſiæ, cui quæritur ius ad effectum, vt remitti poſſit, & licet ſtẽt iſta ſimul quod contraueniens cadat ipſo iure, & quod alteri non acquiratur ius ſine acceptatione Ripa in his terminis in l. 1. n. 51. ff. de leg. 1. Mainard. dec. 13. l. 3. Caſſad. dec. 2. & 3. de locato, Puteo. deciſ. 8. lib. 2. Bellameta deciſ. 322.

Verum intellige ſupradicta procedere quoad effectum reuocabilis acquiſitionis, non autem ad effectum acquiſitionis irreuocabilis, & irremiſſibilis ab Eccleſia. cui quæritur ius, ſed reuocabiliter, ex quo illud remittere poteſt l. fin. C. de ſacroſ. Eccl. Bald. conſil. 190.
2 vol. 1. Alex. de Neuo conſ. 16. nu. 17. & ſeq. ſicut videmus in legatario, cui quæritur ius ante acceptationẽ, & illud tranſmittit ad hæredes Ripa in l. in fideicommiſſ. nu. 14. ff. ad Trebel. facit text. in l. à Titio ff. de furtis l. cum pater §. fundo ff. de leg. 1.

Et in proprijs terminis noſtris quod ante acceptationem quæratur ius per Eccleſiam remiſſibile, abſq; aſſenſu Apoſtolico quando Teſtator applicauit bona Eccleſiæ in caſu contrauentionis fuit reſolutum per Rotam Rom. in vna Regien. bonorum 1. Aprilis 1585. coram Felicis recordationis Clemente Papa VIII. tunc Auditore.

R E S O L V T. XCVI.

Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione rei Eccleſiæ præſtitus cum clauſula, quod pretium ſubrogetur in aliud prædium emendum, quid operetur.

1 *Clauſula, quod pretium ſubrogetur in aliud prædium, quid importat.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus* expeditus *cum hac clauſula, eſt ſub modo, non autem ſub conditione.*
3 *Emptor non tenetur, quod pretium rei maioratui ſuppoſita ad aliud prædium emendum conuertatur.*
4 *Emptoris non eſt onus, quod pretium in Eccleſiæ vtilitatem conuertatur.*

HVic quæſtioni reſpondẽdo dico prędatam clauſulam in aſſenſu appoſitam operari, vt nõ emptor debeat eſſe ſollicitus, quod pretium conuertatur in
1 emptionem prædiorum, ſed venditori huiuſmodi onus incumbere, cui licentia ſuffragatur, ſecundum Gratia. lib. 1. diſceptationum Forenſium cap. 45. num. 26. nec quis debet eſſe ſollicitus de perſona contrahentis l. 1. §. non autem ff. de exercitoria actione, & facit text. in l. fi. ff. eod. vbi vt Dominus obligetur ſufficit, quod inſtitor acceperit mutuam pecuniam pro cauſa deputata, licet poſtea illam in eum vſum non conuerterit, ad idem expenditur tex. in l. 1. ff. eod. vbi idem dicitur de eo, qui magiſtro nauis mutuauit in nauis refectionem, is enim habet eũ obligatum, qui magiſtrum naui præpoſuit, etiam ſi non probet nauem fuiſſe refecta ea pecunia, facit etiam quod Bart. ſcripſit in l. alio nu. 24. ff. de alim. leg. quod ementes ab executorib. qui habebant licentiam vendendi pro ſoluendis legatis tuti ſũt ſi pretium eis actualiter ſoluerint, licet non probent, quod legatarijs pecunia fuerit ſoluta: item facit, quod idem Bar. dixit in l. doli mali n. 8. ff. de nouat. quod mutuans procuratori conſtituto pro faciendo aliquo edi-

ficio obligat Dominum, quamuis non appareat, quod ex ea pecunia factum fuerit ædificium.

2 Rurſus adducitur, quod in præſenti facto aſſenſus Apoſtolicus non ſub cōditione, ſed ſub modo fuit præſtitus, ita tamen quod pretium vertatur in emptionem alterius rei, Bal. conſ. 219. n. 5. vol. 2. dicitur enim modus, quando implendum eſt onus poſt iam quæſitum emolumentum, l. cum tale §. 1. ff. de condit. & demonſt. Bar. in l. quibus diebus §. termilius num. 1 ff. eod. Ruin. conſ. 26. num. 9. vol. 2. Bero. conſ. 30. n. 6. conſ. 66. n. 5. vol. 2. conſ. 153. n. 2. vol. 3. Alciat. conſ. 210. nu. 2. conſil. 236. n. 1. Natt. conſil. 273. n. 28. Crau. conſ. 609. n. 14. in fin. Menoch. conſ. 60. n. 47. conſ. 131. nu. 2. & fuit deciſum in Rota, vt patet in deciſ. 31. n. 2. par. 1. diuerſ. Sed quando aſſenſus eſt ſub modo præſtitus, tunc aſſentiēs videtur fidem eius ſequi, cui modum adiecit, & ideò ſi non impleatur non agitur contra tertium, ſed contra implere debentem, vt declarat Bart. in l. ſicut §. illud ff. quibus modis pignus ſoluatur.

Vlterius accedat, quod in proprijs terminis voluit Molina de primogenit. Hiſpan. lib. 4. cap. 4. num. 20. vbi conceſſo aſſenſu alienatori rem maioratui ſuppoſitā,
3 quod pretium conuertatur in aliud prædium emendū, non tenetur emptor curare, quod ematur prædium ex ea pecunia, ſed ſat eſt, quod pretium ſoluat, vbi etiam ſubdit, ita pluries fuiſſe iudicatum, prout etiam refert deciſum in Senat. Mant. Surd. deciſ. 156.

4 Tandem facit, quod voluit gloſ. in auth. hoc ius porrectum in verſ. aliter in 1. ſolut. C. de ſacroſ. Eccl. vbi dicitur, quod non ſpectat ad emptorem curare, quod pretium conuertatur in vtilitatem eccleſiæ, &c.

RESOLVT. XCVII.

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in alienatione bonorum monaſterio per alicuius ingreſſum quæſitorum.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione rei quæſitæ monaſterio per ingreſſum alicuius requiritur, & quare.*
2 *Prælatus in tali re nec tacitè, nec expreſsè Eccleſiæ poterit præiudicare, & quare.*
3 *Prælatus in huiuſmodi rebus ſibi quæſitis non poteſt præiudicare Eccleſiæ, etiam ſi egiſſet iure ſucceſsionis, non autem ingreſſus.*
4 *Bona delata monaſterio per ingreſſum religionis; ad hoc vt quæſita, non autē quærenda iudicentur, quid eſt neceſſe.*

1 Reſponſio eſt affirmatiua, ratio eſt, quia bona ingredientis tranſeunt ipſo iure in locum ingreſſū, ſecundum Alex. conſ. 128. vol. 1. & Menoch. conſil. 300. vol. 2. & adeò verum eſt, quod non exigitur aliqua apprehenſio, ſecundū Bar. in l. cum hæres, ff. de acq. poſs. & de illis habetur ratio, prout de quæſitis non de acquirendis. Bal. conſ. 17. volum. 1. & procedere hoc tām quoad proprietatem, quàm quoad poſſeſſionem, Bald. in auth. ſi qua mulier nu. 15. C. de ſacroſ. eccl. quidquid dicat Theſſ. deciſ. 48. quod in caſibus in quibus dominium traſfertur ſine traditione, non traſfertur poſſeſſio, niſi actum fuerit expreſsè in ingreſſu, antequam in monaſterium tranſirent, quod illi non acquirantur, l. ſi adoptauero, ff. de adoption. Bar. in auth. ingreſſi n. 28. & ibid. Bal. in 3. appoſit. C. de ſacroſ. eccl. Alex. conſ. 88. num. 4. vol. 2. Rub. conſ. 28. num. 3.

2 Et redeundo ad quęſtionem propoſitam, dico, quod Prælatus in pręfatis bonis nec tacitè, nec expreſsè poterit præiudicare monaſterio abſque ſolemnitatibus, quæ de iure requiruntur in alienandis bonis Eccleſiæ, cum non ſimus in quærendis, ſed in acquiſitis, vt fuit per Rot. Rom. deciſum in vna Peruſin. bonorum de Bartolinis 19. Nouembr. 1584. coram Illuſtriſs. Pamphilio, quam deciſionem amplia, quamuis Monaſterium egiſſet ad dicta bona tanquam ſibi delata ex ſucceſſione, non autem ex ingreſſu.

4 Vlterius, quod huiuſmodi bona iudicentur tanquam quæſita, facit quod in eis requiritur bona fides ad hoc, vt intret præſcriptio c. fin. de præſcription. cū aliàs in quærendis non requireretur, Soc. conſil. 74. col. 4. nu. 7. vol. 1. Monal. conſ. 32. num. 4. Bart. conſ. 10. vol. 1. Tiraq. in l. ſi vnquam in verbo reuertantur nu. 39. C. de reuoc. don. & Grat. lib. 1. Forenſ. diſcept. cap. 118. num. 32. cum trib. ſeqq.

RESOLVT. XCVIII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione oblationum, quæ fiunt alicui deuotæ Imagini.

1 *Oblationes ſpirituales dicuntur.*
2 *Oblationes factæ imagini depictæ in alicuius priuati ſæcularis pariete ſibi non debentur.*
3 *Rector laicos, vt oblationes percipiant deputare poteſt, non autem de altari.*
4 *Epiſcopus in oblationibus Eccleſiæ rectori factæ nullam habet poteſtatem.*
5 *Epiſcopus imaginem in Eccleſia rectoris exiſtentem ipſo contradicente in aliam transferre non debet.*
6 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione oblationū imagini deuotæ factarum nō requiritur, & quare, cū declaratione.*

1 Ratio dubitādi pro opinione affirmatiua inter cæteras videbatur, quod cū huiuſmodi oblationes dicantur ſpirituales; iuxta tex. & quod ibi not. in c. ex parte de verb. ſignif. c. cum inter, vbi plenè Panor. n. 5. & ſeq. eod. tit. vnde ſi oblationes fierent Imagini de-
2 pictę in pariete alicuius priuati; tunc non acquiruntur domino domus, ſi eſt laicus, Rauen. ſing. 468. Soccin. de oblat. cap. 8. & Maluet. in eiuſdem nominis tract. dubio 4. n. 6. & fuit in Rot. Rom. reſolutum in vna Calaguritana oblationum 21. Octob. 1588. coram Pam-
3 philio; licet benè poſſit Rector parochialis Eccleſię deputare laicos, vt nomine ſuo oblationes, & dona percipiant, & cuſtodiant, dummodò illa nō percipiant de altari; quia inhoneſtum eſt, vt laici ſuper altari ponant manus; Archid. & Gemin. in c. ſanctorum, 10. q. 1. & ita tenent omnes, præſertim Butri. & Abb. in cap. decernimus col. 1. de iudic. & ibi Dec. col. 14. q. 4.

4 Item facit, quod Epiſcopus de pręfatis oblationibus vllam habet poteſtatem; Hinc eſt, quod trāſlatio imaginis exiſtentis in aliqua eccleſia, ad quam concurſus habetur, & ei plura offeruntur dona, fieri non debet
5 per Epiſcopum ad aliam Eccleſiam, vel cappellam, rectore contradicente; vt tenuit Rota in vna Hiſpalen. translationis imaginis, 9. Martij 1598. coram Pamphilio.

6 Verum præfatis non obſtantibus, contrarium iudicaui, ea motus ratione, quoniam de præfatis habetur ratio vti de bonis, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, maximè vbi in eis non eſſent vota argentea, atque pretioſa, & ita iudicaui in Curia Nolana, cum ibi Iudex aſſumptus fuerim.

RESOLVT. XCIX.

An Alienatione reuocata non ritè facta, emptori per Prælatum pretium veniat reſtituendum.

1 *Pretium offerendi neceſsitas non incumbit rem propriam vendicanti.*
2 *Prælatus emptori tenetur pretium reſtituere reuocans alienationem malè factam, & quare.*
3 *Eccleſia iure vtitur minoris.*
4 *Minor ad pretium reſtituendum tenetur vendicans rem non ritè alienatam.*

5 *Emptor*

5 *Emptor non eſt fraudandus in fructibus, vel pretio, ſi Eccleſiæ reſtitutio in integrum conceditur.*
6 *Eccleſia cum alterius iactura non eſt locupletanda.*
Eccleſia eſt cultrix iuſtitiæ.

1 RESpondetur, & pro negatiua faciebat mihi du-
bium, text. in l. ſi mancipium C. de rei vendic.
vbi vendicanti rem propriam neceſſitas offerendi pre-
tium non incumbit.
2 Verum contraria ſententia iuri conſona, & magis
recepta probatur ex infra dicendis.
3 Primo, quia eccleſia vtitur minoris iure gloſ. in cap.
auditis de in integ. reſtit. Bal. conſ. 28. vol. 1. Alex. conſ.
4 100. num. 3. & ſeq. eod. vol. Menoc. conſ. 270. vol. 2. ſed
minor rem non ritè alienatam vendicans tenetur ad
pretij reſtitutionem l. prædiorum C. de prædijs minor.
Igitur, & Eccleſia.
Tum ſecundo, quia pro hac ſententia habetur tex.
in terminis in c. 1. de in integr. reſtit. vbi ſi in contractu
venditionis, vel locationis Eccleſia fuit ęnormiter læ-
ſa, poteſt aduerſus talem contractum petere reſtitu-
tionem in integrum; emptor tamen, ſiuè conductor nõ
5 debet fraudari in ſuo pretio, vel ſumptibus per eum
factis, ex quo euidenter apparet Eccleſiam teneri ad
pretij reſtitutionem.
6 Tum tertio, quia alias Eccleſia locupletaretur cum
alterius iactura. l. iure naturæ ff. de reg. iur. & c. locu-
pletari eod. tit. in 6. & cum ſit iuſtitiæ cultrix cap. 1. §.
2 de alien. feud. & ne ſcandala poſſint laicorum men-
tibus generari, dicentium vbi eſt clericorum Deus cap.
magnæ ext. de vot. ſi velit reſcindere contractum, em-
ptor non eſt moleſtandus, quoad reſtitutionem pretij.

Tandem, quia pro hac ead. ſententia extat DD. numerus inter quos adſtipulantur Azeued. in comm. leg. Hiſpan. tit. della libert. de las Igleſias lib. 6. in fine. Vgol. de poteſt. Epiſc. c. 14. §. 5. Graff. conſ. 2. num. 8. de reb. Eccl. non alien.

Non obſtat tex. in l. ſi mancipium: quoniam ibi arctatur tantummodò ad oblationem, non autem ad realem executionem ſecundum Carroc. lib. 3. concl. 20 de locat. & cond.

Notabilia quædam in materia alienationis rei Eccleſiæ.

ALienans rem ſub contractu cenſitico, vel emphyteutico, vni, & ille ſi poſtea plurib. alienauerit, poterit petere cenſum, ſeù canonem à quolibet illorum, quia conditio creditoris non debet fieri deterior ex hæredũ multiplicitate, l. 2. §. ex ijs, ff. de verb. oblig. Nauar. conſ. 15. de reb. eccl. non alien.

In alinatione rei eccleſiæ vtilitas attendenda eſt tempore poſtremi contractus, non autem primi, Bald. conſ. 57. num. 2. vol. 2. Rom. conſ. 19. nu. 2. & Cæſar. de Graſs. deciſ. 4. de reb. Eccl. non alien.

Alienari non debent eccleſiæ bona, quando adſunt fructus beneficij pro ſatisfactione, gloſ. in cap. 1. verbo defenſore, de reb. eccl. non alien. in 6. & ibi Io. Monac. Abb. in cap. nulli nu. 5. eod. tit. Silueſt. verbo alienatio ſecundo Tabien. verbo alienatio, nu. 4. Soccin. conſil. 29. nu. 16. vol. 1. & fuit dictum in Rota Roman. in vna Auximana bonorum 1. Febr. 1580. & in vna Placent. bonorum 1. Nouemb. 1580. & 7. April. 1581. coram Seraph.

In alienatione bonorum, in quibus Eccleſia non habet directum dominium, illius eſt habenda ratio, deducendo æſtimationem, vt fuit dictum in vna Rom. caſalis de Pictis 15. Iunij, coram Seraphino 1587. vt patet in eius deciſ. 792.

Alienatio rei eccleſiæ facta ex cauſa neceſſitatis valet quocunque modo finem babeat, dummodò ſit vtiliter cœpta, ſed ex cauſa vtilitatis omnino, & in principio, & in fine adeſſe debet vtilitas, Rota diuerſ. dec. 65. num. 4. par. 2.

Commiſſarij, quibus à Rom. Pont. committuntur reſcripta ſi in euidentem, ſunt excommunicati ipſo facto, ex Bulla Pauli IV. ſi ſunt inferiores, ſi Epiſcopi per annum ſuſpenſi ab executione officij, & obligati ad reſtitutionem damni illati Eccleſiæ, ſi ſuæ conſcientiæ prodigi, in grauamen, aut detrimentum eccleſiæ per gratiam, timorem, vel ſordes alienationi conſenſerint, aut decretum, vel auctoritatem interpoſuerint. Ij verò, qui dolo, vel fraude ſcienter in detrimentum eccleſiarum procurauerint alienationem, ſiuè damnum, ſunt etiam ipſo facto excommunicati; & non poſſunt, niſi à Papa abſolui.

Res eccleſiæ ſolita alienari, ſi reuertatur, relocans non dicitur alienare, ſed continuare alienationẽ factã, Rot. in cauſa Bonon. de Pipinis 20. Nou. 1575. coram Robuſterio, vt in deciſ. diuerſ. 554. in princip. par. 1.

Emptor ſupplicans pro confirmatione alienationis rei Eccleſiæ, non videtur fateri narrata eſſe vera, ſed potius videtur petere ſibi dari Iudicem, qui videat, an cauſæ narratæ ſint veræ, vt fuit dictum in vna Placentina euictionis 8. Decembris 1588. coram Pamphilio. An autem idem ſit in venditione, vide in dicta cauſa.

Legans cenſum alicui Collegio, vel Capitulo, cum hoc, vt ſingulis annis celebretur anniuerſarium pro anima illius, non poteſt Collegium, ſiuè Capitulum illam pecuniam legatam diuidere inter Canonicos, vel Presbyteros præſentes, ſed debet conuerti in annuum cenſum, prout in clem. exiui, §. cumque annui redditus, de verb. ſignif. quia debet ſeruari pro futuris Presbyteris per regulam, qui ſentit commodum de reg. iur. & Matth. 5. in vinea Domini, & per tex. in cap. cum ſecundum Apoſtolum, de præb. Nauar. conſ. 8. de reb. eccl. non alien.

Prælatus faciens incidere arbores fructiferas, & non fructiferas ſine conſenſu Capituli, & Abbas ſine conſenſu Conuentus, & abſque cauſa neceſſitatis ſit ipſo iure ſuſpenſus ab officio, Nauar. conſ. 15. & vij. de rebus eccleſ. non alien.

Conſuetudo, quod res Eccleſiæ debeant locari proximioribus finita locatione ab antiquis colonis eſt vtilis Eccleſiæ, & ratio eſt, quia conductores, & emphyteutæ inuitantur ad meliorandum bona eccleſiæ data eis occaſione, & ſpe relocationis, Caputaq. deciſ. 230. par. 1. Et Beneuenti adeſt ſtatutum confirmatum à Sixto V. Immò poteſt cogi finita emphyteuſi, vt reconfirmet emphyteuſim hæredibus deſcendentibus à primis emphyteuticarijs, & appellari ad ſuperiores de iure canon. per gloſ. in cap. bonæ, de poſtulat. Prælat. Staphyl. de lit. grat. fol. 143. num. 3.

Fructus indebitè percepti ex bonis Eccleſiæ malè alienantis, applicari debent Fabricæ Sancti Petri de Vrbe; ita Pius Quintus in Bulla 221. quæ incipit, Ex debito, & alia 113. quæ incipit, Exigit.

Epiſcopus poteſt impartiri ſuam auctoritatem permutandi poſſeſſiones, ſeu prædia vnius eccleſiæ, cum poſſeſſione alterius eccleſiæ, cap. vnico. de rer. permut. in 6. & etiam permutandi eccleſiam cum altera, duobus habentibus, illas, cap. quæſitum, de rer. permut. & Nauarr. conſ. 15. de reb. eccl. non alien.

Finis tituli Solemnitatis.

PRAXIS COMMISSARIORVM Apoſtolicorum.

RESOLVT. C.

An commiſſarius,cui committitur ſi in euidentem, debeat eſſe neceſſario conſtitutus in dignitate Eccleſiaſtica.

1 *Commiſſarius,cui committitur ſi in euidentem, debet eſſe in dignitate conſtitutus.*
2 *Delegati Apoſtolici non poſſunt perſonis in dignitate non conſtitutis ſubdelegare.*
3 *Commiſſarij Apoſtolici tunc debent eſſe in dignitate,quando eis iuriſdictio conceditur.*
4 *Commiſſarij, quibus committitur ſi in euidentem ſunt Iudices,& quare,n.5.& 7.*
6 *Clauſula, quod extraiudicialiter ſe informent, non tollit partis citationem.*

HVIC deciſioni reſponſio eſt affirmatiua per text. expreſſum in c.ſtatutū de reſcript.in 6. vbi cauſæ à Sede Apoſtolica committi debent perſonis in dignitate Eccleſiaſtica exiſtenti-
1 bus,per quem text.plura ad hoc cumulat Iaſ.in rubr.ff.de offic. eius, & latè Bellon.conſ.8.imò exequutores, ſiuè delegati litterarum Apoſtolicarum,non poſſunt ſubdelegare per-
2 ſonis non conſtitutis in dignitate, vel non habentibus qualitatem dicti,c.ſtatutum,Rot.dec.58.de præb. in antiq.& latè per Aufrer.ad Cappell.Thol.dec.12.

Et pro confirmatione d.c. ſtatutum, eiuſq; conclu-
3 ſionis facit, quod tantummodò locum obtinet, quando conceditur iuriſdictio, tunc enim erit neceſſe, delegatos eſſe in dignitate Eccleſiaſtica, cum dictum c. ſtatutum,loquatur de iudicibus,ac de mixtis exequutoribus,prout ſunt Commiſſarij, quibus committitur
4 ſi in euidentem,Biſignet.deciſ.7.quod autem ſint verè Iudices,ac mixti exequutores,euidenter patet ex pluribus infra dicendis.

5 Tum primo, quia eis neceſſe eſt citare partes propter clauſulam vocatis vocandis,Rot. deciſ.32. de reſcript. in nouis, Balb. deciſ.29. Rubin. deciſ.26. quod procedit etiam ſi Papa mandaſſet, quod extraiudi-
6 cialiter de euidenti vtilitate eccleſiæ ſe informent, quia propter verba extraiudicialiter non tollitur partis citatio,Bellam.dec.68.& 672.Creſc.dec.12.de priuil.Bald.in l.non dubium,n.22.C.de legib. & in l.neq; natales,n.10.C.de prob.Marſil.in l.de vnoquoque nu. 16.ff.de re iud.& Ferret.conſ.82.

7 Tum ſecundo propter clauſulam conſuetam poni in reſcripto ſi in euidentem,ſcilicet (ſi ita eſt, vel ſi ita tibi conſtiterit) Guid.Pap.deciſ.70. Bellam. dec.302. nam virtute præfatarum clauſularum delegati cenſentur verè Iudices, & eis iuriſdictio, non autem nudum miniſterium fuiſſe commiſſum, & propterea ſubintrare terminos d.c.ſtatutum.

RESOLVT. CI.

An canonicis Eccleſiæ Cathedralis ſi in euidentem, committi poſſit.

1 *Canonici Eccleſiæ Cathedralis propriè non dicuntur habere dignitatem.*
2 *Canonicatus in Eccleſia Cathedrali dicitur dignitas, ſecundum latam interpretationem,& n.9.*
3 *Canonicis Eccleſiæ Cathedralis (ſi in euidentem) poteſt committi.*
4 *Canonici ſunt in magno honore.*
5 *Canonici vnum corpus cum Epiſcopo faciunt.*
6 *Canonici dicuntur primi gradus Clerici.*
7 *Canonici præcedunt Abbates, habentes vſum mitræ, & baculi.*
8 *Canonicis eſt præſtanda reuerentia à Clericis Diœceſis,ac Epiſcopi fratres dicuntur.*
11 *Canonici Mendicantium conſeruatores eſſe poſſunt.*
11 *Conſeruator debet eſſe in dignitate conſtitutus.*

1 RESpondetur, quod quamuis Canonici Eccleſiæ Cathedralis ex propria ſignificatione non dicantur habere dignitatem,vt per omnes in cap.ſtatutum, præſertim Fel.num.12.Sarn.nu.20.de reſcript.in 6. nihilominus,quoad delegationem,& ſic quoad commiſſionem ſi in euidentem ſuſcipiendam æquiparantur dignitatibus, Rot.deciſ.16. de præb.in nouis. Verall. deciſ.257.par.1.Mainard.deciſ.18.libr.3.& ſic ſecun-
2 dùm latam interpretationem, Canonicatus in Cathedrali dicitur dignitas, ita vt præfatis Canonicis poſſit
3 ſi in euidentem,committi, diſpoſitio enim extenditur ad caſum comprehenſum ſub lata ſignificatione vocabuli,Dec.in l.1.col.5.C.de tranſact.Verall.deciſ.84.
4 par.1.Canonici enim ſunt in magno honore, ſecūdum Fel.in c.paſtoralis,de off.deleg.faciūt enim vnum cor-
5 pus cum Epiſcopo c.cum clerici de verb.ſign.c.quanto,de his, quæ fiunt à Prælat. dicuntur Clerici primi
6 gradus,Præpoſ.in cap.Epiſcopos,18.diſt.in proceſſionibus, & ſeſſionibus quomodolibet ſint collegialiter
7 congregati,præcedunt etiam Abbates,habentes vſum Mitræ,& Baculi,Dec.in c.2.de iudic.Nauarr. in capit. 2.de maior.& obed.Sair.deciſ.3.eod.tit. Item alij Cle-
8 rici Diœceſis tenentur præſtare reuerentiam Epiſcopo,& capitulo Cathedralis, d.cap.cum clerici. Item Canonici dicuntur fratres Epiſcopi, vnde ipſi ſolum recipiunt Epiſcopum ad oſculum, c.dilecto, de præb. Item dicuntur Coadiutores,conſiliarij,Senatus,membra Epiſcopi,vt latè per Paleot.in Archiep. Bononien. par.7.fol.513.
9 Et quod canonicatus dicatur dignitas facit deciſ. Achill.de Graſſ.1.de reſcrip.vbi concludit, quòd quādo Breuia ab Vrbe ſolent committi Canonicis, ſi poſtea cōmittātur conſtitutis in dignitate, poterūt expediri per Canonicos attēta veriſimili mēte cōmittētis.
10 Secundo facit, quod Canonici poſſint eſſe conſeruatores Mendicantium,vt patet in compendio priui-
11 legiorum Mendicantium,verbo Conſeruatores,quod officium non niſi perſonis exiſtentibus in dignitate committi poteſt,cap.fin.de off.deleg.

RESOLVT. CII.

An Commiſſarius Apoſtolicus poſſit augere cenſum, ſeu canonem.

1 *Commiſſarij non poſſunt excedere commiſſionis fines, & quomodo hæc concluſio declaratur,n.6.& 7.*
2 *Commiſſarij non ſolum commiſſionem, ſed ipſius qualitatem obſeruare debent.*
3 *Actus factus contra ſubſtantiam formæ commiſſionis non valet, nec etiam contra qualitatem.*
4 *Habens commiſſionem ad beneficium acceptandum vigore vnius gratiæ non poterit ex alia acceptare.*
5 *Commiſſarius Apoſtolicus cenſum, ſeu canonem augere poteſt.*
8 *Commiſſarij tenentur commiſſionem in effectu ſeruare, non autem in forma ſuperficiali.*

PVlchra admodum, & frequens eſt dubitatio illa, an Commiſſarij Apoſtolici,quibus committitur ſi in euidentem, poſſit augere canonem,ſeu cenſum:Ra-
1 tio dubitandi erat quòd iſti Commiſſarij non poſſunt excede-

excedere fines commiſſionis,cap.cum dilecta, extra
de reſcript.& tex.eſt ad literam in cap.per tuas, de ar-
bit.& in cap.porro,& ibi Gloſ.de priuil. immo non ſo-
lum eſt ſeruanda commiſſio, ſed qualitas commiſſio-
2 ſionis,cap.cum veniſſent,& ibi notabiliter,Bal.de eo,
qui mit in poſſ.Curt.ad Alex.in l.tranſactionis, C.de
3 tranſactio. Hinc eſt quod ſicut non valet actus factus
contra ſubſtantiam formæ commiſſionis,ita nec con-
tra qualitatem,cap.Piſanis,& ibi Abb.4.notab.de reſt.
ſpol.qui tex.eſt ſingularis,ſecundum Bal.in cap.2. cir-
ca principium, de ſent.& re iud. & Iaſon in l.ſi procu-
rator,num.3.C.de procurat.Item omne, quod fit præ-
ter formam commiſſionis,eſt ipſo iure nullum, l. item
eos,§.ſed ſi ita,ff.quod quiſque vniuer. Viu.deciſ.335.
& ſeq. Hinc eſt, quod habens commiſſionem ad acce-
4 ptandum beneficium vigore vnius gratiæ, non poteſt
acceptare ex alia,ſecundum Rom.conſ.256.vnde cum
in reſcripto ſi in euidentem, Papa mandauerit Com-
miſſarijs interponi decretum ſuper alienatione rei ec-
cleſiæ pro canone ibidem expreſſo, videbatur propte-
rea præfatos Cõmiſſarios non potuiſse cenſum auge-
re,excedendo fines eorum commiſſionis.

5 Verumpræfatis non obſtantibus,mihi videtur con-
trarium in praxi poſſe teneri,Prout ita fuit deciſum in
Rota Romana in vna Aretina bonorum 19. Martij
1599.& eſt dec.Seraph.1307.n.9.per hæc verba(Com-
miſſarij exceſſerunt fines commiſſionis,cum auxerint
canonem, quem Papa mandabat confirmari, quate-
nus in euidentem, quia proceſſerunt legitimè confir-
mando ſimpliciter locationem eo modo, quo facta
fuerat, deinde augentes canonem de partis conſenſu
ad maiorem vtilitatem, quod facere poterunt, pin-
guius adimplentes id, quod per ſe iam ſuſtineri pote-
rat ſine augmento)ad idem facit deciſ. Rot. collect. à
Farin.191.vbi euidenter apparet,poſſe Commiſsarios
conſenſu partium augere canonem,ſeu cenſum.

6 Non obſtant contraria,nam reſpondetur,& primo,
quia quando commiſſio pinguis adimpletur,prout fe-
cerunt Commiſsarij,non dicuntur egredi commiſſio-
nis formam,text. notabili in l.ſi quis mihi bona,§. pe-
nult.verſ.quod ſi ex parte,ff.de acq. hæred. Alex. in l.
puberem,C.de iure delibe.Iaſ.cit. l.ſi procurator, nu.
6.C.de procurat.

Secundo reſpondetur,quod qui facit illud, quod eſt
vicinum commiſſioni,prout fuit factum in caſu,in quo
diſputamus,non dicitur exceſſiſse commiſſionem,tex.
eſt notabilis, in l.iam tamen, §. antepenult. ff. de iud.
ſolu.verb.quaſi iuxta mandatum,etſi non mandatum
fuerit,per quem tex.ita notat gloſ.in cap.nullus 2. gl.
61.diſt.Abbas in cap.cauſas 2.col.de re iud.& in conſ.
62.ſub n.7.par.2.col.4. & facit gloſ. in cap. innocens,
verbo clementior, 22. q.4. quæ dicit,quod ſi Commiſ-
ſarius facit aliquid, quod non differt multum à com-
miſſione,non dicitur exceſſiſse fines commiſſionis, vt
tenuit alia Gloſ.in cap. licet ego 8.quęſt.1.& facit tex.
in cap.in cauſis,& ibi Gloſ.extr.de elect.& in cap.poſt
translationem, de renunc.

Tertio reſpondetur, quod ſufficit ſeruare commiſ-
ſionem in effectu,licet non in forma ſuperficiali,text.
eſt in l.fin. ff.mandat. & Bald. in l. ſi quis mihi bona §.
penult.ff.de acquir.hæred.

RESOLVT. CIII.

An Commiſsarius Apoſtolicus, cui committitur ſi in euidentem poſſit cognoſcere de validitate ſeu ſubreptione aſſenſus.

1 *Commiſſio eſt ſtricti iuris, nec commiſsario excedenti illius fines eſt parendum.*
2 *Commiſsarius ſuper vna cauſa,de alia non poteſt cognoſcere.*
3 *Reſcriptum,ſiuè priuilegium in dubio pro impetrante præſumitur.*
4 *Commiſsarius apoſtolicus de ſubreptione aſsenſus cognoſcere poteſt.*
5 *Commiſsarius impetrantem ad expenſas condemnare poteſt.*
6 *Commiſsarius abutentem Apoſtolico reſcripto poteſt condemnare in expenſis,& damnis alteri parti.*

HVic reſolutioni reſpondetur, & pro ratione du-
bitandi; primo facit, quod commiſſio eſt ſtricti
iuris, & commiſsario excedenti illius fines, impunè
1 non paretur Gail.lib.1.obſeruat.35.& commiſsarius
ſuper vna cauſa non poteſt cognoſcere de alia non cõ-
2 prehenſa in reſcripto Bar.in l.2.C.ſi à non comp. Iud.
& propterea reſcripta commiſſionalia ſunt ſtrictè in-
telligenda ſecundum Magon.dec.87.Rot.Flor.& Balb.
dec.131.vnde cum facultas cognoſcendi de ſubreptio-
ne non videatur ei expreſsè conceſsa, propterea di-
cendum eſt non poſse de illa cognoſcere.

3 Secundo facit,quod in dubio præſumitur pro impe-
trante reſcriptum, ſiuè priuilegium, & onus probandi
contrarium incumbit ei contra quem reſcriptum, ſeù
priuilegium venit,Ripa in cap.cum M.Ferrarienſ.n.7.
de conſtit.de Franch.deciſ.113.nu.4. Vin.deciſ.66. per
totum Corbu.de iur.emphyt.in tit.de cauſ. priuat. ob
non ſolutionem canonis limit.20.n.10.

Verum præfatis nihil facientibus,contrarium eſt in
praxi tenendum. quod .ſ.poſſit commiſsarius cogno-
ſcere de ſubreptione aſsenſus Apoſtolici per text. ex-
4 preſſum in clem.1. de reſcrip.& in c.cæterum eod. tit.
& per tex.in c.de cætero vbi ſcribentes de ſent. & re
iud. & eſt communis opinio ſecundum Panorm. in c.
ſuper literis nu.31.de reſcrip. hinc eſt quod ſi aſsenſus
fuerit impetratus per mendacium,cognoſcet commiſ-
ſarius ſecundum gl.in l.2.C.ſi cont.ius vel vtilit. publ.

5 Amplia nunc, & primo vt Prælatus commiſsarius
poſſit etiam condemnare ad expenſas dictum impe-
trantem cit.clem.1.de reſcript. Alex. conſ.16. num.4.
volum.1.Menoch.conſ.304.volum.2.Monal.conſil.60.
num.3.& ſeq. volum.1.

6 Amplia ſecundo etiam,quoad abutentem reſcripto
Apoſtolico ſecundum gloſ.in cap. fin. verbo expenſis
de reſcript.Bombin.conſ.22.Henriq.conſ.16.

RESOLVT. CIV.

An Commiſsarius cui commiſſum eſt ſi in euidentem teneatur ſuper euidenti vtilitate examinare teſtes, & citare partes.

1 *Euidens eccleſiæ vtilitas per teſtes, & legitimas probationes eſt probanda,nec commiſsario de ea aſserenti credendum.*
2 *Stylus hodiernus in breui Apoſtolico.*
3 *Dictio ſiuè aduerbium legitimè quid denotat.*
4 *Citatio partis requiritur, etiam ſi in commiſſione fuerit dictum, quod extraiudicialiter cognoſcat, quæ opinio hodie non eſt vſu recepta.*
5 *Citatio,quando non requiritur,& quando teſtes non ſunt examinandi.*
6 *Clanſula vocatis vocandis quid importat.*

ABbas in conſ.41. lib.1.tenet, quod non; ſequitur
Felin. in cap.ad noſtram num.3.& ſeq. de iure
iur.Rodoan.in rubr. de cauſ.cogn.in alienat. faciend.
num.74.q.23.& ſequuta fuit Rota in vna Lauden. bo-
1 nor.8.Iunij 1588.coram Gipſio;nihilominus contraria
opinio eſt verior,& iuri conſona,quod debeat euiden-
ter conſtare de vtilitate eccleſiæ per teſtes, & alias le-
gitimas probationes, & non credatur aſsertioni com-
miſsarij,aliàs alienatio iudicabitur nulla, ita voluit
Ro-

Digitized by Google

Rota Bonon.deciſ.a.Petri de Beninr.Rubin. deciſ.22.
Creſcent. deciſ. 12. de priuil. mouentur per text. in
cap.1.de reb.eccl.non alien.in 6. in quo aderat inſtru-
mentum alienationis, & in ipſo enunciabatur vtilitas
eccleſiæ, & quia non probabatur, fuit declarata nnlla
alienatio, ſequitur Franc.& Bellamer.in clem.ſi vna
2 de reb.eccl.non alien.& hæc opinio ſuadetur, attento
ſtylo hodierno,quo in breui Apoſtolico ponitur clau-
3 ſula ,ſi tibi legitimè conſtiterit; quæ cauſæ cognitio-
nem denotat, & partis citationem, iuxta veriorem
opinionem gl.in clem. præſenti de cenſibus & in clem.
multorum de pœn.Abb.in cap.ſacro de ſent. excom. &
in cap.conquerente de reſtit.ſpol.Fel.in cap. ſi conſti-
terit de accuſ. & ita decidiſſe, Rot. habetur in antiq.
deciſ.32.de reſcrip.Guid.Pap.deciſ.70. quod amplia
4 etiam ſi eſſet dictum quod extraiudicialiter ſe infor-
met, quia non per hoc cenſetur ſublata partis citatio
Bellam.deciſ.672.& deciſ.68.Creſc.d.deciſ.12. de pri-
uil.& fuit dictum in vna Conchen. bonorum 13. Iunij
1591. coram Mantica. Contrariam opinionem tenuit
Abb.conſ.41.vol.1.Ferre.conſ.82.num.1.vol.1.Rot.di.
uerſ. deciſ.160. num.8. par.2. & ita fuit dictum in vna
Lodienſ.cenſus 15.Ian.1597.coram Cord.quæ opinio
hodie practicatur.

5 Limita nunc concluſionem principalem,& 1.quan-
do Papa derogat Paulinæ,& ſimpl.committit vt ſe in-
formet Rot.diuerſ.deciſ.479. nu.2. & 716.nu.1. par.1.
& deciſ.160.num.8.par.2. & fuit dictum in cauſa Leo-
dien.cenſus 29.Ianuarij 1596.coram Orano,& 15. Ia-
nuarij 1596.coram Corduba.

Limita 2.vt dixi alias, quando Papa committeret,
vt extraiudicialiter ſe informet Abb.d.conſ.41. lib. 1.
Felin.conſ.19.nu.13.& ſeq.Dec.conſ. 99. Rota diuerſ.
deciſ.160.n.8.par.2.& idem Dec.in l.certum nu.15.C.
vnde cognat.

6 Sub limita pręfatam limitationem,quando adeſſet
clauſula vocatis vocandis,quia tunc requiritur citatio
cap.exhibita,vbi Abb.num.6. ext.de iudic.Rot. deciſ.
300.de reſcript.in nouis Dec.conſ.173.num.2. & Rot.
in dicta Leodien. cenſus 29. Ianuarij 1669. coram
Orano.

RESOLVT. CV.

An Commiſſarius ſi in euidentem poſſit mortuo Papa
ferre decretum.

1 *Commiſſarius in breui ſi in euidentem non poteſt ſenten-
tiam ferre mortuo Pontifice.*
2 *Intellectus cap.ſi ſuper gratia de off.deleg.in 6.*

PRo parte affirmatiua videtur dicendum, nempè
potuiſſe Commiſſarios Pontifice mortuo ferre
decretum,per tex.in cap.ſi ſuper gratia de offic. dele-
gat.in 6.vbi gratia non expirat per mortem Papæ; fa-
cit deciſ.Bellam.301.& Sayr.de priuileg.

1 Contrariam tamen,ac iuri conſonam eſſe teſtatur
Balb. deciſio.29. ac ſecundum eam iudicaſſe Senatum
Chatalon.dicit Peguer.deciſ.128. pro qua etiam facit
elegans tex.in cap.ſi cui §.ſecus de præben.in 6. vbi ſi
de prouiſione facienda certæ perſonæ fuerit collata
poteſtas alicui executori, illa expirat omninò, ſi con-
cedens re integra moriatur,& ita voluit pariter Rota
deciſ.12.de offic.delegat.in nou.Roman.in l.2.§. ſed ſi
quis ff.de donat.Iaſ.in l.more verſ.circa text.de iuriſd.
omn.iud.Cardin.in cap. petijſti 7.q.1.Felin.in cap. re-
latum,verſ.limita iſtam de offic.deleg.

2 Non obſtat tex.in cap.ſi ſuper gratia,quia procedit,
quando gratia Summi Pontificis eſt iam perfecta, &
datus merus executor,Bellam.citat. deciſione,ſecus ſi
adhibenda eſt cauſæ cognitio, quoniam ſi antequam
adhibetur moriatur Pontifex expirat, ita tenet Bald.
in l.fin.ff.de conſtit.Princip.col.1. verſ.ſed pone, quod
Princeps,Dec.in rubr.de conſtit.n.41. Præpoſ.in d.ca-
pit.petijſti,Gem.& Anchar. in d.c.ſi ſuper gratia, & in
terminis decreti,ſi in euidentem, vt non poſſit expe-
diri commiſſarijs eſt deciſ.Peguer.cit.

RESOLVT. LXXXV.

An commiſſarij Apoſtolici, quibus litteræ ſi in eui-
dentem diriguntur,vices ſuas alteri de-
mandare poſſint.

1 *Commiſſarij Apoſtolici quibus commiſſiones ſi in euiden-
tem diriguntur, alteri vices ſuas demandare non poſ-
ſunt,& quare,n.5.6.& 7.*
2 *Regula; delegatum Papæ, vel Principis, cauſas ſibi com-
miſſas ſubdelegare poſſe limitatur.*
3 *Commiſſio ſi in euidentem in primarijs dignitatibus con-
ſtitutis dirigitur,& quare.*
4 *Commiſſiones ſi in euidentem grauiſſimum continent ne-
gotium.*
8 *Clauſulæ,quæ apponuntur in literis commiſſionis, ad hoc
vt commiſſarius ſubdelegare non poſſit.*

1 QVamnis enim regula ſit, quod delegatus Papæ,
vel Principis poſſit cauſas ſibi commiſſas alteri
ſubdelegare,vt communiter per DD.in cap. quoniam
Apoſtolica de off. deleg.& in l.à Iudice, C.de iud. cum
ſimilibus;tamen in hac quæſtione negatiuè eſt reſpon-
2 dendum, vbi in delegatione apponuntur verba perſo-
nalitatem exigentia delegati, & negotium, quod de-
mandatur, vtilitatem publicam præſeferat,aut cauſa
grauiſſima cenſeatur, prout ſemper contingit in præ-
fatis literis Apoſtolicis ſi in euidentem dirigi ſolitis
3 ordinario,vel eius Vicario,ac ſimul alijs in eccleſiaſti-
cis dignitatibus primarijs cõſtitutis,cum clauſulis be-
nè iudicantibus electam fuiſſe eius induſtriam perſo-
næ, & maximè propter vim præelectionis factæ à Sede
Apoſtol. de illis, prout animaduertit ex ſe circa præ-
electionem perſonæ factam à Summ.Pont.in literis A-
poſtol.quibuſdam directis,Guid.Pap. in d.c. quoniam
Apoſtolica ſub n.5.

4 Quod autem hæ litteræ grauiſſimum negotium cõ-
tineant,ac publicam vtilitatem, præſeferant incolum-
nitati eccleſiæ conſulendo, ne ipſius bona damnosè
perdantur,omnibus notum eſt,& patet ex tot bullis,&
extrauagant.ſuper hoc editis,& ex tot conſtitutionib.
grauiſſimas indicentib.penas malè alienantibus, adeò
vt ratione negotij grauiſſimi publicam vtilitatem re-
ſpicientis commiſſarij præfati non valeant alteri vices
5 ſuas demandare per tex. in d.cap. quoniam §.15. au-
tem cui vbi latè Guid. Pap. de actu commiſſo publicã
vtilitatem reſpiciente, qui ſubdelegari nequeat ſub n.
7.Abb.ſub n.2.Butr.n.12.verſ.ſecunda regul.eſt, & nu.
15.& ex magnitudine miniſterij commiſſi cenſeri ele-
ctam perſonæ induſtriam voluit Bald.ibi ſub num.5.&
7 Vant.de nullit.iuriſd.deleg.n.21.Iaſ.in l.more n.65.ff.
de iuriſ.omn.iud. cum alijs quos cumulat Menoch. de
arb.lib.1.q.54.& 68.& in tract.de pręſump.lib.2.q.21.
n.4.Gratian.deciſ.157.n.11.

7 Multo minus ſubdelegare poſſunt attenta forma
mandati diligenter cuſtodienda l.diligenter ff. mand.
maximè,quod in dictis literis plures adijciuntur clau-
ſulæ, quibus electa cenſetur induſtria perſonæ eius
modi ſunt(diſcretioni, vel circũſpectioni tuæ cõmitti-
mus)conſcientiam veſtram oneramus(per vos vel co-
ram vobis) cum ſimilibus, quibus clare apparet iſtis
delegatis negotium perſonaliter commiſſum,& ſic eis
fuiſſe inhibitam ſubdelegãdi facultatem, communiter
DD.notant in d.c.quoniam Apoſtolica d.§.is autem,
& in l.inter artifices de ſolut. Creſcent.deciſ.1. de off.
deleg.Grat.d.dec.157.Iaſ.qui alios cumulat, ac dicit
notandum in l.à iudice 12.limit.C.de iudic.

Digitized by Google

Notabilia in materia Commiſſariorum Apoſtolicorum.

PRimo, ſi per commiſſarios fuerit pronuntiatum pro euidenti vtilitate alienatio præſumitur vtilis eccleſiæ donec contrarium probetur Seraph. in deciſ. 1125. & ratio eſt, quia in dubio præſumitur pro executoribus, vt inquit Abb.conſ.41.Dec.conſ.341.n.12. Capyc.dec.16.n.5.& ſæpiſſime fuit in Rota reſolutum & ſignanter in vna Senogallienſi ſiluæ 13. Febr. 1580. coram Cotta.

Secundo. Proceſſus formatus à commiſſario in alienatione rei eccleſiæ non citata ipſa eccleſia, eſt nullus ipſo iure, Rota in vna Aretina bonorum 19. Martij 1599. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius dec.1307. Aegid.deciſ.187.

Tertio. Signatura iuſtitiæ non poteſt concedere licentiam alienandi bona Eccleſiæ, bene tamen poteſt Iudices commiſſarios ſubrogare, vt fuit in Rota reſolutum in vna Auximana prædij 13 Nouemb.1585.coram Orano, vt refert idem Seraphinus cit.dec.n.8.

Quarto. Confirmatio commiſsariorum alienationis rei eccleſiæ contra formam reſcripti Apoſtolici eſt nullius roboris, & momenti, Rot. in vna Papien. tenutæ de Magdalena 17.Iunij 1596.coram Illuſtr.Seraphino, vt patet in eius deciſ.1195.

Quinto. Confirmatio commiſsariorum præſumitur ex lapſu temporis, verum per exhibitionē tituli inualidi ceſſat præfata præſumptio, Seraph.in dec.1235.

Sexto. Defectus cauſæ alienationis reddit nullū ipſo iure decretum commiſſariorum Ruin. in conſ. 68. n.5.lib.1.Gemin.in conſ.48.n. 9.& Seraph. in dec.518.

Finis Tituli Commiſſariorum.

PRAXIS LOCATIONIS rerum Eccleſiæ.

RESOLVT. CVII.

Locatio bonorum eccleſiæ an valeat, ſi non conſtet de euidenti eccleſiæ vtilitate.

1 *Euidens vtilitas non ſolum requiritur in alienatione verum etiam in locatione, & quare n.3.*
2 *Læſio in locatione quomodo probetur.*

1 AD validitatem locationis rei eccleſiæ non ſufficit, vt eccleſia non fuerit dānificata, ſed requiritur præterea, quod lucrum ſentiat, cap.fine exceptione 12.q.2.vbi Bellam.n.1. Gem. n.2.verſ.in hac quæſt.Imol.in cap.ad aures nu.1.de reb.eccl. non alienan. Anton.de Butr.in c.ad noſtram n.5.& ſeq.de empt. & vendit. & ad probandam læſionem ſufficit articulare
2 quod ex locationibus præteritis eccleſia plus percipiebat, Iaſ.conſ.4.n.7.& 16.vol.1.Dec.conſ.142.nu.6. & fuit reſolutum in vna Anchonitana locationis, & iterum in Romana Caſalis Turricellę 10.Mart.1578. coram Cantuccio, & quod quidem vtilitas, ita ſit neceſſaria in locatione, ſicut in alienatione tenuit Rota in vna Anchonitana de Faundinis 1.Maij 1584.coram Bubalo, & Farin.deciſ.25.
3 Cuius ratio eſt, quia locatio æquipollet emptioni, ſeù alienationi l.2.ff. locat. ſecundum quam rationem arguit pariter Bald. conſ.21.vol.1.Menoch.conſ.112. volum.7.

RESOLVT. CVIII.

An nouus Prælatus teneatur ſtare locationi factæ per prædeceſſorem infra triennium.

1 *Nouus Prælatus locationi prædeceſſoris ſtare tenetur quatuor concurrentibus manifeſtè, num.3.*
2 *Succeſſor non tenetur ſtare locationi, quando locatio eſt facta nomine proprio à prædeceſſore, & quare.*
4 *Succeſſor locationi ſtare tenetur, quando prædeceſſor à Sum.Pont. locandi poteſtatem habuit, per quamplures annos, & in illo tempore conductorem à nemine, nec à ſucceſſoribus eſſe moleſtandum.*
5 *Succeſſor locationi ſtare tenetur per prædeceſſorem factæ, quando annus eſſet inchoatus, & res integra non eſſet.*
6 *Conductor locationi factæ per prædeceſſorem ſtare tenetur cum ſucceſſore, quando annus etiam eſt cæptus.*
7 *Conductor perſeuerare cum eiſdem pactis initis cum prædeceſſore non tenetur cum ſucceſſore.*
8 *Conſuetudo vim habet, vt ſucceſſor teneatur locationi facta per prædeceſſorem ſtare.*

1 REgulariter Prælatus ſucceſſor non tenetur ſtare locationi, vel cōductioni prędeceſſoris, vt tenuit Card.Put.deciſ.181.lib.1.& 421.eod.lib.Frac. Merch. deciſ. 102. part. 1.per text.expreſſum in l.emptorem, C.locat. vbi nouus dominus nō tenetur ſtare Colono.

Verùm contraria opinio in praxi eſt magis recepta, & iuri conſona, quam firmauit Summ.Silueſtr. in verbo locatio n.11.Franc.Marc.deciſ.196.n.4.in fi.par.2. Abb.q.3.n.5.& ſeq.& in cap.fin.ne prælat. vices ſuas, Rodoan.q.57.n.53.verſ.quia ſucceſſor in beneficio, & latiſſimè eam defendit Caualcan.deciſ.44.par.1.vbi a n.23.vſque 41.quam plurimos DD. pro hac opinione allegat, oſtenditque eſſe veram, & magis communem, & ſecundum eam pluries fuiſſe iudicatum in diuerſis tribunalibus, atque reſpondet omnibus contrarijs; & ſecundum eandem refert deciſum Martha deciſ. 180. & Guid.Papa deciſ.480.

Qui omnes intelligunt hanc vltimam ſententiam
tantummodo procedere, quatuor concurrentibus, ſcilicet, quod locatio fuerit facta nomine Eccleſiæ. Secundo, quod ſit facta pro vtilitate Eccleſiæ. Tertio, quod pecunia ſit conuerſa in Eccleſiæ vtilitatem. Quarto, quod interueniat authoritas ſuperioris, vt de communi, & magis communi teſtantur, addent.ad Alban.conſ.108.poſt Bald.in d.l.emptorem num.9. verſ. numquid ſucceſſor, C.locat.Mynſing.cent.3.obſer.41.
2 & Balb.deciſ.29.& propterea quod locatio eſt facta à Prælato nomine proprio ſucceſſor non tenetur ſtare locationi, Bal.conſ.255.vol.1.Socc.conſ.34.nu.4.lib.3. Rot.deciſ.1.de locat.in nouis, Mohedan.deciſ.271.in fine, & mouentur, quod in tali caſu non potuerit prædeceſſor ſucceſſorem obligare, ex quo actio perſonalis in eum non tranſit, vt intelligit Card.Put.dec.181.lib. 1.Pariſ.deciſ.192.
3 Animaduertendum tamen, quod de quatuor requiſitis ſupradictis debet manifeſtè conſtare, alias non tenetur ſucceſſor in beneficio ſtare colono, Rodoan. d.quæſt.57.num.81.videtur eſſe deciſio, Menoch.conſ. 499.vol.3.Burſat.conſ.33.n.6. vol.1. & conſ.351.nu.6. vol.1.& Polidor.obſer.115.

Nunc limita principalem concluſionem, & primo quando Summus Pontifex concederet licentiam lo-
4 candi ad tot annos, & vt dicto tempore conducturante, conductor à nemine, nec à ſucceſſoribus in beneficio moleſtari poſſit, Mandoſ.de ſignatu.gratiæ titul.de indulto locandi, verſ. ſupponamus, Carroc.de locat.par. 3.concl.11.& ad materiam vide Gratian.conſ.96. nu. 25.Duen.reg.240.nu.9. Valaſ.deciſ.40. Guttierez lib. 2.Canon.q.c.8.num.66.

5 Limita ſecundo, quando inchoatus eſſet annus, vel laborerium, & res non eſſet integra; puta ſi terræ fuiſſent ſatæ, vt fructus pendentes de proximo colligendi, Corn.conſ.199.vol.1.Menoch.conſ.181.volum.2.quia tunc pro iſto anno incepto ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare Colono, ita Franc. March. deciſ.196. part. 2.Caual.d.deciſ.44.num.34.Cacheran.deciſ.182.Balb. deciſ.29.

Amplia limitationem hanc, vt huiuſmodi obliga-
6 tio extendatur etiam ad ipſum conductorem, ſcilicet, vt pro anno cępto non poſſit recedere à locatione, vt quia fortè videret parum vtilitatis conſequutum eſſe Franc.March.d.deciſ.102.Caualcan.ibid.n.24.

7 Sublimita quoad hoc, vt conductor non teneatur perſeuerare cum eiſdem pactis initis cum prędeceſſore; verum vt tanquam colonus partiarius fructus anni cępti diuidat cum ſucceſſore. Borgnin.d. dec.44. n.23. verſ.& quod pro illo anno, Ozaſ.dec.82.Polidor. Rip. obſer.116.

8 Limita tertio exiſtente conſuetudine loci in contrarium, Franc.March.deciſ.144. par.1. Carocc. loco cit.concl.14.

RESOLVT. CIX.

An res Eccleſiæ vltra triennium locari poſſit abſque Aſſenſu Apoſtolico.

1 *Res Eccleſię abſque requiſitis, vltra triennium locari nō poteſt, & idem eſt in prælato regulari num.ſeq.*

3 *Beneficiatus alteri beneficiato in eadem Eccleſia vita durante portionem obuentionum, vel fructuum ſuorum locare non poteſt, & quare.*

4 *Locatio vltra triennium valida, ſi adeſt de conſuetudine.*

5 *Locatio vltra triennium exigui valoris eſt valida, & quare.*

1 RESpondetur id omninò fieri non poſſe non adhibitis ſolemnitatibus extranag. Ambitioſæ, de reb.Eccl. non alien. & ita fuit reſolutum in Rota Romana in vna Senen.prædij 8.Octob.1584.coram Pamphilio, Beron.conſ.8.n.9.volum.3. Bald.conſ.16. nu.7. & ſeq.vol....Plot.conſ.19.n.62.Dec.conſ.143.nu.3.Vgolin.in tract.de poteſtat.Epiſcopi cap.14.§.7.poſt n. 5.ex quibus videtur hodie correctam eſſe deciſionem, gloſ.in clem.1.huius tit.vbi permittebatur locatio infra decennium, non vltra, quia tunc dicebatur ad longum tempus ſecundum Boer.deciſ.23.

2 Quam concluſionem amplia procedere, etiam in Prælato regulari, Burſat.conſ.398.num.16.vol.1. Menoch.conſ.99.num.7.& ſeq.vol.4.& Monal. conſil. 16. vol.1.& fuit reſolutum in d.Senen. Prædij 8. Octobris 1584.coram Pamphilio.

3 Amplia, vt non poſſent duo beneficiati in eadem Eccleſia alter alteri locare (vita durante) portionem obuentionum, & fructuum ſuorum, quia eſſet ſpecies alienationis ſecundum Nauar. conſil.10. in nouis, de reb.Eccleſ.non alien.

Nunc limita, & primo non procedere, quando adeſſet conſuetudo in contrarium locandi, ſcilicet, vltra
4 triennium, quia eſſet ſeruanda, pulchrè Pariſ.conſ.98. lib.4.Macerat.lib.2.var.reſolut.cap.17.nu.16. & ſeq. Gamma deciſ.Luſitan.388.in fine.

5 Limita ſecundo in locatione vltra triennium exigui valoris, quia tex.in cap.terrulas 12.q.2.procedit non ſolùm in alienatione, ſed etiam in locatione, ſecundum Thoming.deciſ.23. & ita deciſum refero Ego ipſe in deciſ.Curiæ Archiepiſc.Neapol.deciſ.22.Crot. conſ.96.num.14.volum.1.

RESOLVT. CX.

An beneficiatus poſſit ità diſponere de fructibus, vt poſſit eos locare etiam ad longum tempus.

1 *Beneficiatus, ſiue Rector antiquo tempore fructus, ſiue beneficij commoditates pro toto ſuæ vitæ tempore locare poterat, non autem poſt extrauagantem Ambitioſæ num.ſeq.& 4.*

Fructus beneficij ſunt bona Eccleſiaſtica.

ET quidem Abb.in cap.fin.ne Præl.vices ſuas nu.4. notat ex gloſ.2. ibi, quod Rector Eccleſiæ poteſt locare fructus pro toto tempore vitæ ſuæ. Quæ tamen gloſ.renera id non dicit, vt rectè animaduertit Annan. ibi num.7.ſubdens, quod illud fieri non poſſit, ex tex.& gloſ.in verſ.eius, in clem.1.de reb.Eccleſ.non alien. & ſequitur Lopez in leg.9.tit.17.par.gloſ.1.

Vnde de iure antiquo vera videbatur dicta ſententia Abbatis, quod Rector Eccleſiæ, ſeu beneficiatus
1 poſſet locare fructus, ſeu cōmoditates ſui beneficij pro toto tempore vitæ ſuæ Silueſt. in ſumma, verſ. ſimonia §.14.& Tole lib.5.cap.91.quamuis prædia, ſeu poſſeſſiones non poſſent locari ad longum tempus, ſeu vltra nouem annos, quia eſſet alienatio, Lapus alleg. 30. in fine,& ibi Mandoſ.& alleg.80.addit.1.Couar.lib.2.variar.reſolut.cap.16. num.1.Rodoan.rubr.1. cap.14. & rubr.33.& fin.q.6.Valaſc.de iure emphyt.q.29.Molin. de primogen.lib.1.cap.21.nu.15.Garſ.de expenſ.c.14. nu.1.Et eſt receptiſſima ſententia, vt per Cenſal.lib.2. var.reſol.q.29.licet ipſe contra teneat. Difficultas eſt quid hodie dicendum ſit, ſtante extrauagante ambitioſæ, quæ omnium rerum eccleſiaſticarum vltra triennium prohibet locationem.

In qua multi tenent, dictam extrauagantem habe-
2 re locum in locationibus bonorum, non autem in locationibus fructuum,& reddituum, ita quidem, vt ipſa res, ſeu prædia prohibeat locare, non verò fructus, & redditus eccleſiaſticos ad aliquod beneficium pertinentes, ita Conar.lib.2. var.reſolut.c.16.n.6.Rodoan. d.q.6.§.vltimo,nu.4.Caroc.p.3.tit. de rebus eccl. loc. num.51. Graff.in deciſ.aur.caſuum conſcientiæ, lib.4 cap.24.num.20.

Et Auendanus de exeq.mand.1.p.cap.4.num.42.ait dictam extrauag.loqui de bonis eccleſiarum, non tamen de bonis ad clericos pertinentibus, & beneficia non eſſe bona eccleſiaſtica,& Molin.d.lib.1. de Hiſpa. primogen.cap.21.n.27.tenet poſſe beneficiatum locare vltra triennium, non tamen ad longum tempus res beneficij,& etiam ad vitam fructus, ſeu commoditates beneficij, ſed non meminit de dicta extrauag. & ſequitur Mol.de contract.2.tom.diſput.666.qui poſtea agit de dicta extrauagan. non tamen tangit hanc difficultatem de locatione fructuum.

Verius tamen eſt, quòd dicta extrauag. non ſolum habeat locum in locationibus rerum,& bonorum, ſeu prædiorum beneficij, vel eccleſię, ſed etiam in locationibus fructuum, quod probatur ex illis verbis, OMNIVM RERVM, ET BONORVM ECCLESIASTICORVM, nam, & fructus beneficij, ſeu eccleſiæ, ſunt
1 res,& bona eccleſiaſtica, cum ab eccleſia proueniant, ſuntque eius miniſtris aſſignata propter diuinum miniſterium, quidquid Auend.ſup. malè, & perperam dicat non eſſe bona eccleſiaſtica.

Et hanc ſententiam tenet Rebuff. in cap. extirpandæ,§.qui verò,7.diſt.de præb.Boer.deciſio.224. Gamma deciſ.156.Mandoſ.de ſignat. gratiæ, tit.de indulto locandi redditus beneficij, Alex. Stiat.in dicta extrauag.Ambitioſæ, num.6.& 61.in fine.Nauar.in manuali cap.25.nu.137.& in conſ.11. de reb. eccl. Guttierez lib.1.canonicarum quæſtionum, cap.8. num.15. quem ſequitur Zenedo in coll.76.ad decret.nu.3.& coll.32.

ad textum,num.30.Riccard.in rub.inſtit.de locatione
num.5.Philiarc.de off.Sacerd.2.p.lib.4.c.22.Graff. ſibi
contrarius lib.3.cap.4.nu.7.Arm.verb.locatio,num.5.
Rodriq.in ſum.1.tom.cap.18. num.5. Veha in ſumma
1.par.cap.36.caſ.40.Tolet.in ſumma lib.5. c.91. Soliſ.
de cenſ.lib.2.cap.3.nu.10. Corduba in ſumma q. 103.
Lopez in Inſtructorio conſcientiæ,1.tom.c.191.& in
Inſtructorio negotiantium,c.2.lib.8.Quintanaduen. li.
2. num. 69. vbi ait, quod multi ad fructus extendunt
dictam extrauagant. quamuis nu.66. dicat, placere
nonnullis rerum eccleſiæ, non fructuum locationem
bene eſſe prohibitam.

Et Flores in addit.ad Gam.deciſ.156.ait, iſtam ſen-
tentiam de rigore veram eſſe,licet in praxi dicat,non
ſeruari. Quam etiam magis practicari, ait Zauallus
quæſt.199. in commun. contra commun. licet aſſerat
quamlibet opinionem eſse probabilem,& ita paſſim
in praxi ſeruatur.

Et iuxta hanc opinionem Rota Rom. in vna com-
4 mendæ locationum 5. Martij 1600. iudicauit, quod
ſicuti bona eccleſiæ non poſſunt locari vltra trienniũ,
ita nec fructus, & locationem pro lõgiori tempore fa-
ctam,vt ſub beneplacito Apoſtolicæ Sedis, ante illud
obtentum,poteſt Prælatus,vel locator reuocare; vnde
ſequitur fructus penſionis eccleſiaſticæ non poſſe ven-
di aut locari vltra tres annos, ex d.extrauag. Ambi-
tioſæ,vt in terminis conſuluit Nauar.d.conſ.11.de re-
bus eccleſ.non alien.& ego conſultus reſpondi.

RESOLVT. CXI.

An ſi ex prædijs eccleſiæ quolibet triennio fructus
colliguntur,poſſint vltra triennium locari.

1 *Prædia vltra triennium locari poſſunt, quæ fructus quo-
libet triennio reddunt.*
2 *Extrauagans Ambitioſæ,de quibus loquatur rebus.*
3 *Locatio rei eccleſiæ per ſex annos,vel nouennium aliquan-
do fieri poteſt.*
4 *Emphyteuta non ſoluens canonem rei eccleſiæ per quin-
quennium,quæ quolibet triennio fructus reddit,non ca-
dit à iure ſuo.*
5 *Silua cedua eccleſiæ vltra triennium locari poteſt.*

1 Reſpondetur affirmatiuè ex doctrina Barb.in rub.
de reb.eccl.non alien.num.6. & ſeq. Nauarr. in
comment.de rebus eccl.num.21.Couarr.qui compro-
bat lib.2.variar.reſolu.cap.16.Guttier.lib.1. canonic.
q.cap.7.nu.12.& ſeq.Alex.Rauden. deciſ.22. Ariſmin.
Tepat.lib.iuris ſentent.verbo locatio, Vgolin. de po-
teſt.Epiſcopi,cap.14. §.7. poſt num.12. Leſſius de iuſt.
2 & iure,lib.2.cap.24.dub.2.qui referunt extrauag.Am-
bitioſæ loqui de rebus, quæ quotannis dant fructum,
vnde ſi aliqua res ſolum alternatim fructus redderet,
poterit locari ad ſexennium, ſi tertio quoque anno
dumtaxat poterit ad nouennium, quia primum
3 triennium æquiualet vnico anno, & ita ſecundum, &
tertium.

Quam cõcluſionem amplia in emphyteuta rei, quæ
non fructificat,niſi tertio quoque anno, vt non deuol-
4 uatur eccleſię, ſi non ſoluerit per quinquennium,neq;
per octo annos,ſi non ſoluerit laico,iuxta terminos, c.
potuit,de locat. & l.2. C.de iure emph. & voluit Balb.
conſ.991.n.16.vol.3.& conſ.17.n.4.vol.1. Iaſon. in Au-
th.qui rem,vbi poſt eum Alex.nu.10. C.de ſacroſ.eccl.
Hippol.ſing.409.
5 Quare ſilua cedua eccleſiæ hac ratione locari pote-
rit, non tamen anticipatis ſolutionibus fieri poterit
iuxta diſpoſitionem Conc.Trid.ſeſs.25.c.2.de reform.
quoniam fieret præiudicium ſucceſsori, ſecundum V-
golin.loco citato.

RESOLVT. CXII.

An in locatione vltra triennium rei eccleſiæ ſolitæ loca-
ri aſsenſus requiratur Apoſtolicus.

1 *Aßenſus Apoſtolicus in locatione vltra triennium rei ec-
cleſiæ ſolitæ locari non requiritur, & quando requira-
tur in hoc caſu,nu.2.*
3 *Res eccleſiæ ſolita locari,ſi eſt incorporata,non poteſt abſ-
que ſolemnitatibus vltra triennium locari.*
4 *Res eccleſiæ ſolita locari vltra triennium duobus de mo-
dis cognoſcitur.*

1 Reſpondetur in præfata locatione aſſenſum mini-
mè requiri ex conſilio Ploti 22.& 19.num.62. &
Dec. conſ.142.nu.3.& fuit reſolutum in Rota in cauſa
Senenſ.prædij 8.Octob. 1584.coram Pamphilio,quam
concluſionem limita.
2 Primo,vt non procedat, quando non adeſt eadem
cauſa conceſſionis,ſiquidem res eccleſiæ ſolita locari,
tunc demum ſine ſolemnitatibus locari poteſt, quan-
do adeſt eadem cauſa conceſſionis,alias ſecus,Abb.in
c.vt ſuper,n.11.verſ.ego crederem,de reb.Eccl. non al.
Cur.Iun. de feud.p.2.q.1.n.10.Rebuff. de alien. rei ec-
cl.n.35.Menoch.conſ.25.n.6.vol.1.Burſat.conſ.16.nu.
3.& ſeq.vol.1.& fuit latè dictum,ac reſolutum in Rot.
Romana in vna Mediolan.bonorum 23.Ianuarij 1593.
coram Orano.
3 Limita ſecundo,quando res Eccleſiæ ſolita locari,eſ-
ſet incorporata Eccleſiæ, quia tunc non poterit abſq;
ſollemnitatibus locari,Card.in c.2.q.12.de feud. Gui-
do Pap.dec.154.Garz.deciſ.99.Mant.conſ.26.nu.15.&
ſeq.Berret.conſ.111.n.12.Curt.Iun.de feud.p.2.q.1. n.
10.Rodoa.de reb.eccl. non alien.q.13. & vide in eadẽ
Mediolan.bonorum 23.Ianuarij 1593.quod autem di-
catur facta incorporatio vide Anchar. conſ.156. Me-
noch.conſ.69.n.10.& ſeq.vol......Clar.in §.feudum, q.
13.n.3.& ſeq.& Berret.cit.conſ.111.n.12.& ſeq.

Sed quæſtionis eſt,quando dicatur res ſolita locari,
vltra Dec.conſ.142.n.4.& in Auth.qui rem n.20. C.de
ſacroſan.Eccl.Mol.de contract.diſput.468.n.20. Cre-
ſcent. dec.1.de conſuet.vide dec. Rotæ Seraphini 434.
quam placuit hic ad verbum referre.

Domini reſoluerunt, quod ad hoc vt conceſſio ca-
ſtri,de qua agitur,facta ſine ſolemnitatib.teneat, tam-
quam de re ſolita locari,vnum ex duob.requiritur, vel
quod præcedat vna locatio ſolemnis,& valida,& illico
dicitur res locari ſolita,nec curſus temporis requiri-
tur,vel hac deficiente,adſint duæ locationes cum cur-
ſu 40.annorum,Præpoſ.in c.1.nu.25. cum ſeq. qui feu-
dum dare poſſunt,Alex.conſ.9.nu.3. vol.3. Iacob. de
Sancto Georgio de feud.verſ.feudorum,n.39.Iaſ.con-
ſil.155.qui de communi,verſ.quarto facit, lib. 1. ean-
dem communem dicit Seiſel in ſpecul.feud.fol.171. cũ
ſeq.& ſol.183.nec obſtat,quod ex curſu temporis præ-
ſumuntur ſolemnitates,quia hoc non poteſt procede-
re in terminis huius deciſionis,alias redderetur falſa
communis opinio. An verò probentur tales duæ con-
ceſſiones cum curſu 40.annorum in caſu, de quo agi-
tur,erit videndum:hæc ille.

RESOLVT. LXII.

An locatio rei Eccleſiæ in plures annos facta, valeat
ſaltem quoad tres annos.

1 *Locatio rei eccleſiæ facta vltra triennium, per triennium
valet.*
2 *Emphyteuſis conceßa vltra tempus à iure permiſſum, quo
ad tempus non prohibitum tenet.*
3 *Donatio facta vltra quingentos aureos ſine inſinuatione nõ
eſt valida,ſed firma remanet pro sũma à iure permiſſa.*
4 *Vtile in ſeparabilibus non vitiatur per inutile.*

5 *Indul-*

Digitized by Google

5 *Indulgentia conceſſio per Epiſcopum vltra tempus ſibi. permiſſum, non tenet, ſed eſt valida pro ſtatuto tempore*
6 *Locatio vltra triennium non eſt valida etiam pro triennio, & ita in praxi.*

1 IN hac deciſione, vt ordinatè procedam, duas reperio principales opiniones.

Prima fuit illorum, qui aſſeruerunt, præfatam locationem validam eſſe quoad triennium, & iſti fuerunt Carroc. de locat. par. 3. concl. 9. nu. 97. poſt Lap. alleg. 80. Mol. de primog. Hiſp. li. 1. c. 21. Aquil. in l. 1. §. ſed ſi mihi, n. 34. cum multis ſeq. ff. de verbor. oblig. Calcan. conſ. 124. col. penul. & Monal. conſ. 112. vol. 2. & ſecundum hanc opinionem refert Senatum Luſitanum iudicaſſe Gam. deciſ. 87.

Mouentur primo, quia emphyteuſis conceſſa vltra tempus à iure permiſſum, quamuis non valeat, quoad totum illud tempus à concedente permiſſum, valet quoad tempus à iure ſtatutum, ſecundum Bal. in auth.
2 qui rem, C. de ſacroſan. Eccl. Caſtr. in auth. ſi quas ruinas, C. eod. Alex. conſ. 38. volu. 2. Bal. conſ. 327. volu. 3. Clarus in §. emphyteuſis, q. 6. verſ. ſcias tamen, & in §. feudum, q. 13. verſ. ſed quid ſi alter, & eſt communis opinio, ſecundum Iaſ. & Dec. in auth. qui rem, C. de ſacroſan. Eccleſ. quam ſequuntur omnes relati à Tiraq. lib. 2. de retract. par. vlt. num. 144.

3 Secundo, quia donatio facta abſq; inſinuatione vltra quingentos aureos, in exceſſu ſolum vitiatur, & firma remanet in ſumma à iure permiſſa, l. ſancimus, & l. penul. C. de donat. Bald. conſ. 339. vol. 3. Iaſ. cit. l. 1. §. ſed ſi mihi, n. 7. & ſeq. ff. de verb. obligat.

4 Tertio, quia in ſeparabilibus vtile non vitiatur per inutile, d. l. 1. §. ſed ſi mihi, ff. de verbor. obligat. & in cap. vtile, de reg. iur.

5 Quarto, quia conceſſio indulgentiarum facta per Epiſcopum vltra tempus ſibi permiſſum, licet fuerit nulla in tempore illo, erit tamen valida infra illud cap. Indulgentiæ, de pœnit. lib. 6.

6 Altera fuit opinio contraria primæ, locationem ſ. eſſe nullam, etiam pro triennio, ac extrauagantem Ambitioſæ, annullare contractum locationis in totum, & hanc opinionem tenuerunt Couar. lib. 2. var. reſolut. c. 16. Ann. ſingul. 327. Rodoan. q. 58. Molin. de contract. q. 66. & 77. Alban. deciſ. 107. Tiraq. de retractat. ligna. §. 23. gl. 1. nu. 12. & hæc opinio eſt magis recepta, & iuri conſona, & propterea in praxi ſequenda, & ſecundum eam fuit deciſum in Curia Romana in vna locationis Brixienſ. 5. Decemb. 1594. coram Pegna, & iterum in vna Comenſi locationis 20. Martij 1600. coram Pamphilio, & ſæpius in alijs cauſis, & ſecundum eandem opinionem iudicaſſe Conſ. Neapol. refert. Afflict. deciſ. 107. in cauſa Domini Motiæ.

RESOLVT. CXIV.

An locationis inſtrumentum de biennio in biennium vſquequo conductor vixerit ſit nullum in vim extrauag. Pauli II.

1 *Locatio de biennio in biennium facta quouſque vixerit eſt nulla, & contrahentes, pœna extrauag. ſunt affecti, & quare num. 5.*
2 *Vita hominis tempus non habet determinatum.*
3 *Ætas, complexio, & quod peius, peccata mortem accelerant.*
4 *Sexagenarius dicitur decrepitus.*

1 IN præſenti dubitatione reſpondeo cum deciſione Thomæ Triniſ. Rot. Venet. 21. par. 1. vbi refert per illam Rotam tentum fuiſſe præfatum locationis inſtrumentum fuiſſe nullum, & proinde ſubintrare pœnas extrauag. Ambitioſę de reb. Eccl. non alie. quæ extrauag. annullat quoſcumque contractus, nempè emphyteuſim, & locationes ad longum tempus, ideſt vltra triennium duraturas.

Nec obſtāt, quę pro contraria adducebantur parte, ſ. quod huiuſmodi locatio non dicatur ad longum tempus facta ob id præcipuè, quia eſt duratura, quouſque conductor vixerit, & quia vita ipſius conductoris
2 non habet tempus determinatum, nam mors non habet diem, & horam limitatam, niſi quoad Deum, etenim aut ob ætatem, vel complexionem, ſeù ob peccata noſtra mors citius præſumitur Gloſ. in cap. qua fronte
3 verſ. decedat de Appellat. cap. qualiter 2. de Accuſat. nec poterat maximè dici ad longum tempus in caſu à Triuiſ. adducto ob id, quòd conductor tempore prædictæ locationis erat ſexagenarius, & vltra; & ſic in ætate decrepita, prout conſuluit Crauet. conſ. 108. nu. 2. vol. 1. Riminal. conſ. 229. vol. 2. Ruin. conſ. 92. n. 10. vol. 4. & conſ. 141. n. 18. vol. 5. & alij quos cumulat Borgnin. in add. ad deciſ. 145. Verum præfatis non obſtantibus, contrarium fuit ibi deciſum quam ego pariter in praxi ſequutus ſum; & quod locatio tali modo facta ſit
4 nulla, & dicatur ad longum tempus voluerunt. in Rub. ff. de rei vēdic. Socc. Inn. conſ. 63. n. 11. vol. 2. Dec. conſ. 204. n. 5. Pinell. in l. 3. par. 3. n. 63. C. de bon. mater.

RESOLVT. CXV.

An res Eccleſiæ ſolita locari ad modicum tempus, ſi locetur ad longum tempus, vel vltra à iure permiſſum vitietur in totum.

1 *Res Eccleſiæ ſolita locari ad modicum ſi vltra tempus à iure permiſſum locetur in totum eſt inualida.*
2 *Rei Eccleſiæ vltra tempus à iure permiſſum locatio, in totum vitiatur, ſi vnica erit penſionis ſolutio.*
3 *Clauſula (non alias aliter, nec alio modo) ſi adeſt in inſtrumento rei Eccleſiæ alienatæ nihil operatur, ſed contractus in totum erit nullus ſi beneplacitum non fuerit obtentum.*
4 *Res Eccleſiæ ſolita concedi in emphyteuſim vſque ad tertiam generationem ſi vltra concedatur, conceſſio eſt valida vſque ad tertiam, ſecus autem quoad reliquas.*

REſpondeo ex Bart. in auth. qui rem nu. 7. C. de ſacroſan. Eccl. vbi Iaſ. n. 1. & 22. qui aſſerunt pręfatam locationem in totum vitiari, idem Bart. conſ. 159. nu. 4. ver. 4. eſt videndum vol. 1. Bal. conſ. 339. n. 6. vol. 2. Lapus alleg. 80. vbi addent. lit. H. Alex. conſ. 17. nu. 10. volum. 4. Calcan. conſ. 125. n. 22. verſ. in contrarium eſt veritas. Curt. Iunior de feud. par. 2. q. 6. n. 13. Molin. de Primogen. Hiſpaniar. lib. 1. c. 2. nu. 28. Couar. lib. 2. var. reſolu. c. 16. ſub n. 5. & Alciat. conſ. 25. n. 6. & ſeq. & fuit reſolutum in vna Brixienſ. locationis 5. Decemb. 1594. Coram Pegna, & in eadem 17. Maij 1595. & in vna
1 ſpolij Montis Felicij 18. Martij 1596. coram Orano.

Præſertim ſi conſtet contrahentes pro minori tempore non fuiſſe contracturos Bart. 159. n. 8. volu. 1. Lapus dict. alleg. 80. ſub nu. 3. poſt med. verſ. nam conductor, Aret. in l. quod dicitur la 2. nu. 9. vbi alij ff. de verborum obligat. Socc. in l. 1. §. Sed ſi mihi n. 9. verſ. nona concluſio ff. eod. Bal. conſ. 22. vol. 1. Burſat. conſ. 16. n. 3. vol. 1. Alex. in d. §. ſed ſi mihi nu. 5. & conſ. 17. nu. 10. verſ. 3. vol. 1. Modern. in conſuetud. Pariſienſ. titul. 1. q. 41. n. 46. Couar lib. 2. variar. reſolut. c. 16. nu. 5. verſ. ſed primæua, & latè fuit dictum in vna locationis 21. Maij 1595. coram Blanchetto.

1 Intellige ſecundo ſi pro toto tempore fieret ſub vna penſione, quia in totum vitiatur necè valet pro tempore permiſſo Bald. conſ. 475. n. 58. vol. 1. poſt tex. in l. ſi plura ff. de ædilit. edict. Tiraq. de retract. lignag. §. 23. gloſ. 1. n. 5. verſ. ex ijs etiam, & fuit dictum in cauſa Melfienſ. & Rapollen. fructuum 19. Ianuarij & 9. Februa-

bruarij 1582.coram Cantuccio,vt habetur in deciſ.di-
uerſ.709.nu.6.p.1.

3 Et idem procedere dicunt in alienatione, vbi fuit
reſeruatus aſſenſus Apoſtolicus cum clauſula nõ alias
aliter,nec alio modo,quia non obtento beneplacito in
totum vitiatur ad gloſ. in l.ſi quidem vbi Bald. & Sal.
Cod.de excep.& idem Bal.conſ.21.n.6.& ſeq. vol. 1. &
fuit dictum in Rota in vna Romana locationis 2.Maij
1593.coram Blanchetto.

Hæc autem,quæ de locatione diximus, minime in
conceſſione in emphyteuſim procedunt, ſi quidem res
4 Eccleſiæ ſolita concedi in emphyteuſim in tertiam ge-
nerationem,ſi concedatur vltra tres, valet conceſſio,
vſq;ad tertiam,licet quoad reliquas ſit nulla Caſtrenſ.
in Auth.qui rem in fi.vbi Dec. n.22. qui teſtatur com-
munem,& Cagnol.n.60.qui dicit communiorem C.de
ſacroſ.eccleſ.Curt.Iun. de feud.p.2.q.6.n.11. Modern.
Pariſ.§.42.p.10.n.43.vbi pariter de cõmuni teſtatur, &
fuit in Rota reſolutum in cauſa Vlisbonenſ. 2. Iunij
1567.coram Sarmiento Tiraq.de retract.lignag.§.29.
gl.1.nu.12. & de retr.conu.in fine n.145.& ſeq.Idcirco
non obſtat contraria opinio, quam tradunt Angel. in
§.emphyteuſim nu.17. in Auth.de non al.Iaſ. in Auth.
qui rem n.21.verſ.ego teneo C.de ſacroſ.Eccl. Couar.
lib.2.variar.reſol.c.16.n.5. circa med. verſ. ego profe-
cto per text.in §.ſi vero etiam, & per §. emphyteuſim
in Auth.de non al.Tiraq. de retr.lign.§.23.gl.1.n.13.

RESOLVT. CXVI.

An alienatio ad longum tempus appellatione alienationis rerum Eccleſiæ contineatur.

1 *Locatio ad lõgum tempus appellatione alienationis rerum Eccleſiæ continetur,& quare n.ſeq.*

3 *Locatio ad longum tempus effectum inualidationis, non autem incurſionis pœnæ producit.*

1 BReuiter eſt pro affirmatiua concludendum, ſic e-
leganter notatur in l.codicillis §.inſtitutio ff.de
leg.2.& in clem.1.de reb.eccleſ.non al.Affl.dec.107. n.
2.& 4.Boer.dec.224.Borgnin. dec.14. de contr. Triuiſ.
dec.22.p.1.Gabal.milleloq.160.Ratio duplex aſſigna-
2 tur, prima quia per locationem ad longum tempus
conſtituitur ius in re,quemadmodum per alienationẽ
Bellam.dec.747.& latè Couar.lib.2.var.reſ.c.16. nu.1.
Secunda eſt ratio, quia in locatione ad longum tem-
pus, vel ad vitam eædem ſolemnitates requiruntur in
bonis Eccleſiaſticis, quæ requiruntur in alienatione
Papon.lib.1.tit.13.arreſt.4.

3 Suprapoſitam concluſionem ſingulariter limita, &
ſic illã intellige procedere ad effectum inualidationis
locationis,ſcilicet,vt contractus ſit ab initio nullus,ſe-
cus tamen quoad effectum incurſus pœnarum,quoniã
taliter affictantes, ſeu locatores excuſantur,nec inci-
dunt in cenſuras, Calder. in c. cum contingat de iure-
iur.Cou.vbi ſup.n.3.& ſeq.& fuit latè diſcuſſum in Ro-
ta Rom.in vna Rauenn.domus 2.Aprilis 1546. coram
Cantuccio, & in proprijs terminis facit deciſio Rot.
26.par.2.diuerſ.

RESOLVT. CXVII.

An locatio facta vltra triennium, rerum Eccleſiæ, ſit in totum nulla,an vero ſuſtineatur pro triennio.

1 *Vtile per inutile quoad ſeparabilia non vitiatur, & ſic locatio facta vltra triennium ſecundum hanc opinionem per tres annos eſt valida.*

2 *Tempus permiſſum à probibito ſeparatur.*

3 *Donatio ſine inſinuatione excedens quingentos ſolidos in exceſſu tantum vitiatur.*

IN hac deciſione variæ ſunt ſententiæ,prima eſt va-
lere pro tempore permiſſo tantummodo, & hanc
tenet Bald.in Auth. ſi quas ruinas n.2. C. de ſacroſan.
Eccl.Caſtrenſ.in Auth.qui rem n.7. & Dec.nu.23. qui
dicit eſse communem,& ab ea non recedendũ,C.eod.
tit.Tiraq.de retractu conuent.in fine n.144.Iun. Clar.
§.emphyteuſis q.6.num.2.& §.feudum q.13.in fin.Di-
cens veriorem,& magis commun.Gamma deciſ.vlt.n.
3.Molin.de Hiſpan.primog.lib.1.cap.21.n.28.Carroc.
in tract.loc.& cond.p.3.concl.9.ampl.4.tit.de reb.Ec-
cleſ.locan.nu.44. & ſeq.Ioan.Guttierez can.4.lib.2.c.
13.Zauallus q.199.n.15.Nouiſs. in praxi Archiepiſco-
pali curiæ Neap.c.73.n.10.& Molina de contract.diſp.
467.& alij per eos relati.

Et hanc ſententiam frequentiori calculo receptam
dicit Couar.lib.2.var.reſ.c.16.nu.5. & magis commu-
nem,& in praxi ſeruandam Flores in add.ad Gam. de-
ciſ.156.licet ſecundum rigorem d.extrauagantis,& in
puncto iuris verius credat in totum vitiari.

1 Quæ fundatur primo ex eo quod in ſeparabilibus v-
tile per inutile non vitiatur leg. vtile lib.6. & l.1. §.ſed
mihi ff. de verb. oblig. & in propoſito tempus permiſ-
2 ſum ſeparari poteſt à prohibito.Secũdo ex l.ſancimus
& l.penult.C.de don.vbi donatio ſine inſinuatione ex-
cedens quingentos ſolidos non vitiatur, niſi in exceſ-
ſu. Tertio ex Auth.de non alien.§.quod autem in fine,
3 intelligitur tamen iſta ſententia, vt non procedat in
locatione ad vitam,vel ad longum tempus,Cou. verſ.
ead.ratione vterq;Molin.& Guttier.n.8.locis cit.

Secunda principalis ſententia eſt, prædictam loca-
tionem in totum nullam eſſe,& omnino vitiari, & hãc
tenet Bar.in d.auth.qui rem num.7.& in conſ.159. n.8.
lib.1.Lapus alleg.80.vbi Mandoſ.in vlt.apoſtilla, Iaſ.
in l.1.ſi quis ita ff.de verb.obligat.& in d.auth.qui rem
n.21.& in l.2.n.169.C.de iure emphyten.Ripa in d.§.ſi
quis ita nu.32.Prob.ad Monachum in c.vlt.n.2.de pœ-
nit.& remiſſ.in 6.Afflict.dec.107.Couar.d.n.5.Rodoa.
d.quæſt.6.§.item ex præmiſſis,n.21.Quintanad. eccle-
ſiaſtica lib.2. num.61. & Graff.lib.4. cap.24. num. 20.
in deciſ.aur.

Et tenuit Rota in vna Romana deuolutionis quarta
Februar.1583.coram de Rubeis, & iterum in vna Pla-
centina decimar.2.Iunij 1586. coram Bubalo, & iterũ
in vna Brixien.locationis 5.Decemb.1594. coram Pe-
gna,in qua fuit reſolutum locationem bonorum cuiuſ-
dam præpoſituræ factam vltra triennium, in totum vi-
tiari, & cum Rota teneat iſtam ſententiam poteſt dici
iam magis communis,cum Rota per ſe faciat cõmunẽ
opinionem Sarnenſis in proem.reg. cancel.q.2. verſ.4.

RESOLVT. CXVIII.

An locatio rerum beneficij facta vltra triennium cum iuramento ab ipſo beneficiato præſtito de non contraueniendo firmetur iuramento in præiudicium ipſius,ita quod non poſſit contrauenire.

1 *Iurans non alienare bona Eccleſiæ auditur poſtea contraueniens.*

2 *Nemo debet ex proprio delicto commodum, & pœnam reportare.*

3 *Extrauagans ambitioſæ inducit priuationem beneficiorum ipſo facto.*

4 *Extrauagans ambitioſæ eſt probibitiua, & obligat etiam ad mortale.*

5 *Extrauagans ambitioſæ non eſt vſu recepta,quoad pœnas extrinſecas.*

ET videtur quod ſic ex deciſione Mohedan. 9. de
locat.& Mandoſ. ad Roman. conſ.369. cit.11. &
ex doctrina Alex. Stiatici in repetitione extrauagant.
ambitioſæ numer.69. & 70. Mozzeus de contractibus

Digitized by Google

tit.9.n.3.qui dicunt,quod licet ille, qui malè alienauit
bona eccleſię cum iuramento de noncontraueniendo,
audiatur volens ea recuperare nomine eccleſiæ,& ad
1 ipſius eccleſiæ commodum,vt per gloſ.quam DD. ſe-
quuntur in cap. ſi quis presbyterorum de rebus eccle-
ſię non alienãdis,& tenuit Rota teſte Creſcent.in dec.
1.de iur.iuran.ad commodum tamen ipſius alienantis
non ſit admittendus, imo quod eſſet priuandus com-
modo alias ad ipſum peruenturo ex talib.bonis,ſtante
2 regula iuris,quod quis ex ſuo delicto nõ debet pęnam,
& commodum reportare l.Relegarorum,ff.de interdi-
ctis,& releg.l.ſiue hæreditaria in fin.ff.de negot.geſt.
3 Sed quod magis viget,eſt,quod per d.extrauagantẽ
beneficiati ipſo facto priuãtur beneficijs,quorum res,
& bona alienarunt, & ſic etiam ſi non iuraſſent, non
videntur poſſe ſibi repetere res ultra triennium lo-
catas.

Nihilominus tamen verius videtur præfatam loca-
tionem non firmari iuramento,etiam in præiudicium
beneficiati,& eo non obſtante poſſe contrauenire,ra-
tio eſt,quòd d.extrauagans eſt prohibitiua, & obligat
1 ad peccatũ etiam mortale,vt patet ex ipſis verbis pro-
hibitiuis,vt ex pœna excommunicationis, & alijs ipſo
facto impoſitis, & iuramentum non debet eſſe vincu-
lum iniquitatis c.Quintauallis, vbi plenè per Scriben-
tes de iur.iurando cap.1.eodem titul.in 6.nec eſt obli-
gatorium contra bonos mores pręſtitum, c.non eſt o-
bligatorium de regul.iur.in ſexto,latè Bartolus in l. ſi
quis pro eo,ff.de fideiuſſoribus,Panormitan.& reliqui
in cap.cum contingat citato tit.de iur.iurando.

Et in proprijs terminis,quod præfatus beneficiatus
non ligetur iuramento,quo minus valeat contraueni-
re locationi vltra triennium factæ, voluerunt Bero.
conſ.92.n.1.2.& 10.vol.1.Alexandri.conſ.92. Monald.
conſil.150.volum.2.Cordub.Theologicarum quæſtio-
num quæſt. 103. Garzias in tractat. de beneficijs tom.
1.par.2.cap.2.num.84.& ſequent.& facit quod voluit
Rota deciſ.26. nu.2.part.2. diuerſorum, vbi Prælatus
iurans non locare res eccleſiæ,ſi illas locat ad longum
tempus non incurrit in pęnam periurij,vt voluit etiam
Additio ad Mohedan.cit.deciſ.9.

Non obſtant contraria,nam reſpondetur,quod licet
ſupradicta extrauagans ſit in nonnullis locis recepta
quoad diſpoſitionem principalem, & nullitatem alie-
nationis,& locationis,Tamen quoad pęnam extrinſe-
5 cam maximè priuationis beneficiorum non videtur
recepta,vt per Nauar.in Manua.c.27.n.150.Salzed.ad
Diaz.cap.71.Guttier.lib.1.Canonicarum quęſtionum
cap.8.n.9.Molina de contractib.diſp.466.Tolet.lib. 5.
c.3. vnde cum pœna priuationis non ſit recepta, & ex
alia parte talis prohibitio locationis, & eius nullitas
ſit inducta in fauorem eccleſiarum,& earum miniſtro-
rum,vt patet ex proemio dictę extrauagantis,propte-
rea rectè poterit beneficiatus contrauenire, & agere
contra dictam locationem ex doctrina Pauli de Ca-
ſtro in l.filiusfam.§.Diui num.3.& 4.ff.de legat.primo,
Molin.de Hiſpan.primogen.lib.4. cap.1.nu.20. & ſeq.
Guttier.lib.3.practicarum quæſtionum cap.41.n.8.

RESOLVT. CXIX.

Quæ ſint innouata in materia locationis per Sacrum Concilium Tridentinum.

1 *Locationes factæ de bonis Eccleſiaſticis ſolutionibus anti-
cipatis ſucceſſori non præiudicant.*
2 *Locatio iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, vel facultatum Vica-
rios nominandi eſt inualida, & ſimoniaca.*
3 *Locatio Eccleſiæ omnium bonorum, cum facultate benefi-
cia conferendi eſt valida, & non ſimoniaca pro pretio
aureorum bis mille;probato, quod abſq; facultate con-
ferendi bona pro eodem pretio arrendata eſſent.*
4 *Locationes factæ ad longum tempus à triginta annis citrà
ſunt annullatæ.*

NOnnulla, vt patet in ſeſſ.25. cap.magnam de re-
formatio. cap.11. & primo locationes factæ de
bonis eccleſiaſticis,anticipatis ſolutionib. nullatenus
ſunt validæ, in præiudicium ſucceſſorum. Benè tamen
1 afficiunt locatorem,vt fuiſſe in Rota deciſum teſtatur
Mohedan.dec.8.de confirmat.vtil.vel inutil.Rodoa.q.
6.prope finem n.53.Carroc.par.3.de loc.concluſ.20.n.
76.quod ampliatur procedere etiãſi percepiſſet pẽſio-
nes,Bal.in c.ſi quis n.3.qui ſucceſ.feud.tenean.Rebuf.
in compend.alienat.n.18.& iuxta hanc opinionem re-
fert fuiſſe iudicatum,Cornazan.Rot. Lucenſ.dec.104.

Item fuit innouatum, nemini licere locare iuriſdi-
ctiones eccleſiaſticas, vel facultates nominandi vica-
2 rios in ſpiritualibus; nec conductoribus per ſe, aut
alios ea exercere,quod adeò eſt verum,vt ſi quis locat
aliquid,quod ſapit ſpiritualitatem,eſſet locatio ſimo-
niaca;vnde ſi efficiatur locatio eccleſiæ cum omnibus
bonis,& facultate cõferendi beneficia pro ſcutis duo-
3 bus mille,& probaretur; quod etiam ſine facultate
conferendi bona arrendata fuiſſent prò ſcutis duobus
mille, quod talis locatio non eſſet ſimoniaca,alias ſe-
cus,vt tenuiſſe Rotam refert Put.dec.80.lib.1.

Tandem innouantur,& annullantur locationes om-
nes factæ ad longum tempus à triginta annis citra,vel
4 ad viginti nouem,aut bis vigintinouem annos, & ita
conſuluit etiam Anchar. conſ.952.par.2.

Notabilia in materia locationis rei eccleſiæ.

LOcatio rei eccleſiæ vltra triennium,non valet etiã
tempore permiſſo,Afflict.deciſ.107.num.2. & 4.

Beneficium accenſari non debet vltra triennium,
olim tamen poterat vſq;ad ſeptennium Boer.dec.224.

Locatio ad non modicũ tempus conſtituit ius in re,
etiam in bonis eccleſiaſticis,tamen ſucceſſor nõ tene-
tur ſeruare pactũ anteceſſoris,Ægid.Bellam.cõcl.747

Locatio ad longum tempus,vel ad vitã eaſdẽ ſolẽni-
tates requirit,ſicuti & alien.Papo.lib.1.tit.14.arreſt.4.

Locatione finita ad longum tempus facta per eccle-
ſiam, ipſa primi conductoris hæredibus locare tene-
tur,Vinc.de Franch.deciſ.123.

Locatio facta ad longum tempus eſt valida,ſi in lo-
cationis inſtrumento dicatur, quod nullum vtile do-
minium transferatur in conductorem Ioan.de Arnou.
ſing.72.hæc cautela eſt dubia noſtris temporibus.

Conſtitutio annullans locationes factas in perſonas
clericorum, & ſimilium perſonarum, vendicat ſibi lo-
cum, etiam ſi locationes reperiantur factæ in euiden-
tem eccleſiæ vtilitatem,Iacob.Put.deciſ.2.lib.1.

Succeſſor Prælatus non tenetur ſtare locationi, vel
conductioni prædeceſſoris,Put.deciſ.181.bli.1.& 421.
Franch.March. quæſt.102.part.1. vbi diſtinguit; fallit
pro illo anno,quo mortuus eſt Prælatus,& conductor
terras laborauit, Borgnin.deciſ.15.de contract.

Conſuetudo,quod res eccleſiæ datę in emphyteuſim
iterum debeãt locari proximioribus,finita locatione,
eſt eccleſiæ vtilis,ſed quare vide Verall.deciſ.230.p.1.

In locatione rerum eccleſiaſticarum debet præferri
idem conductor alteri conductori de nouo venienti,
Papon.lib.1.tit.13.arreſt. 6. Contrarium tamen tenet
Ioan.de Arnon.ſing.66.

Conductor bonorum eccleſiaſticorum non habet
ſpolium, Papon.lib.13.tit.9. arreſt. 6.

Locatio fundi facta puta ad quinquennium, cùm
ſterilis,ac inutilis eſſet, induſtria ac diligentia coloni
conductoris factus fructuoſus,ac fertilis,ex hoc loca-
tio perpetua redditur, vt ad hæredes quoque condu-
ctoris tranſeat etiam extraneos,nec tertia generatio-
ne finitur,Hyppol.ſing. 550.

Fructus eccleſiæ poſſunt locari, & vendi laicis, &
in eos.

in eos cadunt, hoc verò non procedit in oblationibus altaris, Rom.ſing.664.

Conductor rei eccleſiæ ne ſoluat penſionem, an poſſit opponere conſenſum ſuperioris non interueniſſe, vide Creſc.dec.1.alias 122.tit.de loc.& cond. Prælatus fructus beneficij locare poteſt, Franc. Marc. q.102.part....

Conductor arrendans beneficium nummis quia percipit fructus, tenetur ſoluere collectas, & alia onera realia, March.q.471.n.10.p.1.

Finis Tituli Locationis.

PRAXIS EMPHYTEVSIS Eccleſiaſticæ.

RESOLVT. CXX.

An Commiſſarij Apoſtolici, quibus committitur ſi in euidentem, circa conceſſionem in emphyteuſim rei eccleſiæ habeant poteſtatem faciendi, vt in extraneos tranſeat.

1 *Commiſſarij Apoſtolici, quibus committitur ſi in euidentem, non habet poteſtatem transferendi emphyteuſim in extraneos.*
2 *Reſcriptum non extenditur ad non expreſſa.*
3 *Reſcripti obſeruatio dat reſcripto formam, & natura reſcripti eſt, vt petitioni adaptetur.*
4 *Quod non petitur, non committitur.*
5 *Delegatus fines mandati excedere non debet.*
6 *Delegatus non habens ſpecialem formam in mandato iuris formam ſeruare tenetur.*
7 *Voluntas Papæ in dubio præſumitur qualis de iure eſſe debet.*
8 *Verbum, concedo in perpetuum, quid denotat.*

SVpponatur, quod emphyteuſis eccleſiaſtica fuerat conceſſa pro ſe & deſcendentibus in perpetuum, quam Papa requiſitus de beneplacito, mādauit quibuſdam Iudicibus, quod ſi in euidentem eſſet eccleſiæ vtilitatē auctoritate Apoſtolica eam confirmarent, qui facto proceſſu nedum confirmarunt, verum etiam decretauerunt ad extraneos habere tranſitum; quæſtionis nunc eſt, an potuerint talem facere confirmationem. Et ex pluribus eſt concludendum pro parte negatiua, tum primo, quia oportebat, quod delegati poteſtatem concedendi habuiſſent
1 emphyteuſim in extraneos, cùm alias ſit de iure comuni prohibitum, gl. communiter recepta in leg. etiam, ff. ſolut. matrim. Caſtrenſ.conſ.189.vol.2.Alex.conſ.120. num.7.volum.1.Grillenzo conſ.91.Afflict.deciſ.100.& in commiſſione hoc nō reperitur, propterea huiuſmo-
2 di reſcriptum eſt ſtrictè interpretandum, vt ſcilicet nō extendatur ad non expreſſa, c.p.& C.de off.deleg.Rot. dec.13.de procurat.in nouiſ.Rota diuerſ.dec.8. par.1.
3 Viu.deciſ.336. Et obſeruatio ad vnguem reſcripti, dat formam eidem reſcripto, Bald.in c.1.col.7.tit.an agn. natura enim reſcripti eſt, vt petitioni adaptetur, Bald. in l.eam, quam, col.2.verſ.item, vbi ſequentes, C.de fideicom.Dec.conſ.142.nu.4.ad finem, & quod non eſt
4 in petitione, non eſt in commiſſione, & ſic delegatio ſemper præſumitur facta, prout de iure, Graſ.dec.349. n.6. nam mandatum Papæ eſt ſemper reducendum ad ius commune, Gem.conſ.48.n.5.Veral.dec.145.p.2.&
5 iuriſdictio delegati non eſt extendenda vltra fines mādati, quia eſt odioſa, c.1.de off.deleg.in 6. Rota diuerſ. dec.30.p.1.& ad ea, quæ in commiſſione non exprimū-

tur, non ſe extendit, Gaſp.Theſaur. deciſ.3. Viuius qui dicit ſemper præſumendum eſſe pro reſcripto .dec.91. & propterea ſi aliter agatur, eſt nullum, c.cum dilecta, de off. deleg. Nam qui agit vigore ſpecialis commiſſionis, debet formam ſeruare, c.is qui, de præb. in 6. & ſi quis agat vltra formam ei datam, poteſt contra illū agi interdicto vnde vi, ſecundum Inn. in c.ſi quando,
6 extra de off. deleg. & ſi non detur ſpecialis forma, tenetur ſeruare formam iuris, c.ſi quid clericis, de foro comp. Quare concludo, non potuiſſe illos delegatos excedere commiſſionis fines, & ſic ad extraneos emphyteuſim extendere.
7 Non obſtat, quod in dubio præſumitur talem fuiſſe voluntatem Papæ, quia reſpondetur, quod in dubio talis præſumitur voluntas, qualis de iure eſſe debet, Alex.conſ.54.num.22.vol.4.Dec.conſ.123. num.6. volum.1.Monal.conſil.13.vol.2. Rubeus Alex.conſil.65. num.3.& talis eſſe, & fuiſſe, dicenda eſt, qualis ex verbis dignoſcitur, l.de quibus ff. de legibus, l.Paulus, ff. rem rat.haberi.

Nec obſtat ſecundo, quod in impetratione aſsenſus Apoſtolici fuerit dictum, quod concedebatur in per-
8 petuum, quod verbum, ſecundum aliquos, videtur importare tranſitum ad extraneos, iuxta Socc. conſil. 266.col.13.verſ.ſecundo præmiſſa, vol.2.Anchar.conſ. 443.n.8.Abb.conſ.74.n.3.1.vol. quia reſpondetur crebriorem ac magis communem opinionem eſse, huiuſmodi verbum importare ſolum perpetuitatem in deſcendentes, non autem quoad extraneos, ſecundum Alex.conſ.9.n.12.& 13.vol.2.Dec.conſ.141. n.5.

RESOLVT. CXIV.

An emphyteuſis ſemel conceſsa cum aſsenſu Apoſtolico poterit ſemper ſine eo concedi.

1 *Res eccleſiæ ſolita concedi in emphyteuſim cum beneplacito Apoſtolico ſemel impetrato, abſq; alio aſſenſu alteri concedi poteſt, & idem procedit in caſu n.ſeq.*
3 *Clauſula (ſaluo beneplacito Sedis Apoſtolicæ) eſt conditionalis.*
4 *Conſuetudo quod tempus requirat ad hoc vt aſſenſus præſumatur.*
5 *Solitum, quomodo à conſueto differat.*

1 REgula enim eſt iuris, quod res eccleſiæ ſolita cōcedi cum beneplacito Apoſtolico ſemel impetrato, poteſt abſque alio aſenſu alteri concedi, quotieſcunque caſus euenerit, c.2.de feudo, per quem tex. ita conſuluit Rom.cōſ.70.1.dub.& per extrauag. Ambitioſæ, in verſ.præterquam, & hanc dicit communem eſse opinionem Rolan.conſ.1.n.45.vol.1.Alex. conſil. 9.vol.3.& conſ.16.n.5.& ſeq.eod.vol.Dec.conſ.329.n. 3.in fin.Rodoan.de reb. eccl. non alien.rub.33. & hæc opinio pluries fuit recepta in tribunalibus, vt teſtatur Guid. Pap. deciſ.100. & ſecundum eam hodie practicari refert Balb.dec.92.Afſl.deciſ.305.n.9.& ſeq. Rota dec.360.n.13.& ſeq.p.1.diuerſ.Iſer.in cap.1.num.4. de ijs, qui feud.dare poſs.

Quo caſu ſufficit, rem ſemel fuiſse conceſsā in emphyteuſim ad hoc, vt in perpetuum remaneat conuertibilis, abſque alio procedere beneplacito, & ita fuiſse in Rota reſolutum teſtatur Sarnen.in reg.de triennali,
2 q.14.verſ.nec obſtat, Vrſil.qui probat hanc eſse communem opinionem in deciſ.305.ſub nu.10.& deciſ.21. num.6. quod procedit etiam ſi in altera conceſſione
3 dictū fuerit, ſaluo beneplacito Sedis Apoſtolicę, quatenus opus ſit, qnia eſt clauſula conditionalis, ſecundum Bald.in cap.cumana, de elect.& non requiritur, & in hoc caſu non innitimur conſuetudini concedendi, quæ triginta annos videtur requirere, ſiue alterum
4 paruum tempus, ſecundum Rodoan.d.tract.q.10. ſed

innitimur ſuper beneplacito aliàs conceſſo, quo caſu
ſufficit ſemel ſic iuſtè conceſſum, ſecundum Mar-
tham deciſ.Rot.Piſan. 81.qui allegat Scrader.de feud.
par.4.c.a.n.25.verſ.ego tamen,Rodoan.d.q.10.nu.10.
& ſeq.Menoch.conſ.16.num. 3.& ſeq.volum.3. & Mo-
nald.conſ.16.num.6.& ſeq.volum.3.
5 Quomodo autem diſtet ſolitum à conſueto, vide
text.in l.Mela, ff.de aliment. legat. & Creſcent.in pul-
chra deciſ.1.de conſuet.Menoch.conſ.79.volum.1.Pa-
pon.lib.13.arreſt.1. 7. & 9.

RESOLVT. CXXII.

An in emphyteuſis eccleſiaſticæ conceſſione vſq; ad ter-
tiam generationem, primus acquirens
connumeretur.

1 *Primus acquirens non connumeratur in generatione, & quare, num.3.*
2 *Primus acquirens non connumeratur in generatione, etiam ſi in conceſſione fuerit dictum, vſque ad tertiam ipſius generationem.*
3 *Verbum (finitum) in conceſſione emphyteuſis eſt ſubſtantiale.*

1 ET negatiuè reſpondendum eſt, ſcilicet primum
acquirentem minimè connumerari in genera-
tione, ſed primam generationem oriri ab eius filijs,&
hanc tenuerunt Spec.tit.locat.§.num.aliqua,num.15.
Bald.in l.2.col.1.& 2.verſic.quæro,C.de iur.emphyt.&
in auth.defuncto col.1. C.ad Tertull Ang.in §. adeo,
col.1.inſtit.de locat.Caſtrenſ.conſ.338 col.1.& 2.vol.a
Soc.conſ.25.col.pen.verſ.ſeptimo ex alia vol..... Corn.
conſ.223.col.3.verſic.in terminis,vol.4.& conſ.31.n.4.
2 qui ampliant præfatam concluſionem ipſam verificari
etiam ſi in inſtrumento locationis eſſet dictum in ip-
ſius tertiam generationem, vt voluit etiam Card.Ale-
xand.in cap.1.§.& quia,col.penult. qui ſeu. dare poſſ.
Gab.lib.3.commu.opin.tit. de emphyt.col.4. & Villa-
gut.dec.1.in 2.dubio,Bal.conſ.448.vol.3.& 375.vol.4.
Cald.conſ.9.col.1.tit.de locat.Alex.conſ.110.circa fi.
vol.3.& conſ 125.vol.5.Soccin.conſ.15.n.4.vol.1.Cor-
rad.conſ.25.n.27.Ruin.conſ.166.n.6.vol.1. Dec.conſ.
62.in princ.Clar.§.emphyteuſis, q.34.verſ. ſed certè,
vbi atteſtatur de magis communi opinione, & hanc
tenuit Rota in vna Romana domus,21.Ianuarij 1591.
coram Oradino,& iterum in vna Farz.villæ Capreolæ
10. Maij 1592. coram Pegna, & in vna Aſſiſienſis em-
phyteuſis 13. Nouembris 1598. coram Gipſio Farin.
deciſ.218.& 220.
3 Ratio verò deciſionis Rotæ fuit quia cum acqui-
rens ſit cauſa,& origo generationis, non poteſt ipſe in
prima generatione connumerari, vt per multa exem-
pla declarat Bal.citat.conſ.448.volum.3.
Non obſtat deciſ.Vetalli 18.par.2.quia ibi non ade-
rat verbum finitum,quod verbum, ſecundum Rot. vi-
detur ſubſtantiale,vt procedat concluſio ſupra poſita,
Farinac.deciſio.218.

RESOLVT. CXXII.

An in emphyteuſi Eccleſiæ recepta pro ſe,& filijs,&
nepotibus fœminæ compræhendantur.

1 *Fœminæ in conceſſione emphyteuſis eccleſiæ pro ſe, & filijs,& nepotibus non compræhenduntur, quod non procedit in emphyteuſi priuata, num.ſeq.*
3 *Fœminæ ſemel vocatæ,ſemper dicuntur vocatæ, ſi fœmina ſtipulatur.*
4 *Fœminæ ſunt vocatæ ſi conceſſio eſt pro filijs, & hæredibus vſque ad tertium genus, & quare.*
5 *Generis appellatione fœminæ continentur.*
6 *Fœminæ cenſentur vocatæ, ſi ex verbis inueſtituræ conſtet, contrahentium voluntatem eſſe illas vocare.*

1 REſpondetur negatiuè, quia in ea ſtricta interpre-
tatio fieri debet, tum propter naturam ſtipula-
tionis,tum etiam vt minus præiudicium eccleſiæ infe-
ratur, Rot. diuerſ.deciſ.125. num.20. pat.2. & tenuit
Rota in vna Cernien.bonorum 7. Februarij 1587. co-
ram Seraphino,& eſt deciſ.eiuſdem 604.cuius deciſio-
nis ſecunda eſt ratio, quia in contractibus præſertim
ſtricti iuris, qualis eſt emphyteuticus, verborum pro-
prietas attenditur,Rolan.conſil.93.num.3. lib.2. Ideo
maſculinum non concipit fœmininum,Theſaur.deciſ.
2 249.Gabriel.de verb.ſignif. concluſ.6. num.39. In em-
phyteuſi verò priuata aliud eſt dicendum, ex deciſ. de
Franch.30.
Limita primo concluſionem principalem, quando
ſemel vocatæ fuerint fœminæ, qui tunc emphyteuſis
3 ſemper tranſit ad fœminas, puta ſi conceſſio ſit facta
pro filijs, & filiabus, & nepotibus, nam cenſentur ap-
pellatione nepotum comprætenſæ etiam neptes, Me-
noch.conſil.111.quam limitationem intellexit Rota
in d.Ceruien. bonorum,quando fœmina ſtipulatur pro
ſe,& filijs ex eius coniecturata mente, vt latè per Ro-
land.conſil.76. num.6.volum.3. ſecus quando maſcu-
lus eſt ſtipulator, qui quando voluit fœminas expri-
mere, id fecit, Corn.conſil.49.num.2.& conſil.27.vo-
lum.4.Alex.conſil.45.lib.7.
4 Limita ſecundo, quando emphyteuſis eſſet con-
ceſſa pro filijs, & hæredibus vſque ad tertium genus,
nam ſtipulatio cenſetur concepta etiam pro fœminis,
5 cum generis appellatione ex proprietate ſermonis,
fœminæ etiam contineantur, vt cenſuit Rota in vna
Sutrina bonorum 9. Decembris 1587. coram Blan-
chetto; Anchar. conſil.44. Tiraq.de retract. lign. §. 1.
gloſſ.9.num.219.
5 Limita tertio,ſi ex alijs verbis inueſtituræ conſtet,
contrahentes voluiſſe vocare fœminas, quia tunc fa-
cile receditur ab ipſa opinione, quæ fœminas exclu-
dit, Rota in vna deuolutionis bonorum, 14. Ianuarij
1602.coram Iuſto.

RESOLVT. CXXIV.

An in conceſſione emphyteuſis Eccleſiæ appellatione
legitimorum, & naturalium legitimati per
reſcriptum compræhendantur.

1 *Filij legitimati per reſcriptum in emphyteuſi Eccleſiæ compræhenduntur.*
2 *Eccleſia eſt mater pudicitiæ.*
3 *Legitimatio ab habente poteſtatem facta omnem maculam tollit.*
4 *Inceſtuoſi, vel ſacrilegi legitimati ab habente poteſtatem in emphyteuſi Eccleſiæ compræhenduntur; & qui tales dicuntur.*

1 VEra, & receptiſſima eſt DD. ſententia quod in
emphyteuſi Eccleſiaſtica appellatione filiorum
legitimorum,& naturalium continentur legitimati ab
habente poteſtatem,vt latè tradunt ſcribentes in cap.
in præſentia ext.de probat.reiecta opinione Bald.con-
trarium ſentientis in cap.quæ in Eccleſiarum num.34.
2 de conſtit. nam licet repugnet menti Eccleſiæ, quæ eſt
mater pudicitiæ,quod naturales ſuccedant,tamen hoc
3 ceſſat, vbi ab eo,qui habet poteſtatem fuit deleta hæc
macula,vt tenuit Rota in vna Bononien.de Bolognin.
21.Martij 1568.coram Seraphino.
4 Hęc tamen concluſio ampliatur procedere,etiam ſi
ſolum legitimi eſſent vocati,nam adhuc veniunt ince-
ſtuoſi, vel ſacrilegi, vt putà nati ex Sacerdote, vel
moniali profeſſa, vel etiam ex vtroque ſimul, dum-
modò

modò ſint legitimati ab habente poteſtatem, Capuputaque deciſio. 146. par. 2.

R E S O L V T. CXXV.

Sextæ partis diminutio, quando fit in conceſſione rei Eccleſiæ in perpetuum.

1 *Diminutionis ratio ſextæ partis in perpetuo rei Eccleſiæ emphyteuſi ſolet haberi, & quare 2. & 4.*
3 *Sterilitas eſt cauſa diminutionis ſextæ partis in emphyteuſi.*
5 *Res Eccleſiæ in perpetuum conceſſa pro eadem penſione, qua ſingulis locabatur annis, conceſſio pro Eccleſia vtilis eſt dicenda; nec ſextæ partis diminutionem in hoc caſu eſſe faciendam.*

1 TEx. in auth. perpetua C. de ſacroſ. Eccleſ. diſponit, quod in emphyteuſi perpetua rei Eccleſiæ ſolet haberi ratio diminutionis ſextæ partis, vt voluerunt Iaſ. conſ. 54. n. 5. verſ. corroboratur vol. 1. Alban. conſ. 22. vol. 1. Pariſ. conſ. 331. vol. 2. & conſ. 90. nu. 6. & ſeq. vol. 1. & fuit reſolutum in Rota Romana in vna Caſalis Torricellæ 28. Iunij 1578. nu. 5. part. 2. & iterum in vna Romana domus 30. Martij 1590. coram Mantica, & in vna Mediolan. 10. Ianuarij 1597. coram Pamphilio; Bononien. bonorum 21. Maij 1589. corã Pamphilio.

2 Ratio cur fiat hæc diminutio eſt propter computationem futuri periculi ſecundum Bal. in d. auth. perpetua. Specul. tit. de emphyt. n. 19. Salſon in lucerna Laudemiorum n. 22. Amod. à Pont. in tit. de ijs, qui feud. dare poſſunt nu. 81. & ſeq. facit text. in §. dudum auth. de non alien. Archid. in c. perpetua 10. q. 2. & ibi Bellam. qui dicunt, quod quando res Eccleſiæ cladem paſſa non eſt, non debet fieri diminutio ſextę partis, ſed tunc
3 demum, cum ſterilitas ſuadet, vel cauſa, puta propter futura pericula, Anchar. conſ. 122. Mantica conſ. 93. n. 8. & ſeq. Borgnin conſ. 23. n. 5. Alex. conſ. 112. vol. 1. Butrin. cit. auth. perpetua aſſerens, ideò concedi diminutionem ſextę partis, quia Eccleſia habet certitudinem
4 percipiendi ſingulis annis quid certum penſionis nomine, & liberatur à futuris periculis, vt fuit reſolutum in Rot. Romana in vna Bonon. Sancti Apollinatis vlt. Aprilis 1582. coram Cantuccio.

Vnde ſi res Eccleſiæ in perpetuum concedatur pro eadem penſione, pro qua ſingulis annis locabatur eccleſiæ dicitur vtilis, Anchar. conſ. 122. n. 1. & q. 51. n. 7. Iaſ. d. conſ. 54. n. 5. eod. verſ. Alciat. conſ. 93. n. 3. Menoc. conſ. 494. n. 6. vol. 4. & fuit latè reſolutum in Rota Romana in vna domus in Burgo 30. Martij 1590. coram Mantica, vbi quoque fuit dictum, eo caſu minimè eſſe faciendam ſextæ partis diminutionem, quemadmodũ fit quando inuenitur alius, qui velit plus dare, cui prælatus debet concedere, Abb. in c. ad aures, n. 4. de reb. Eccleſ. non alien. Rauden. de Analog. c. 91. nu. 13. Maſcard. de probat. concluſ. 198. num. 6. & ita fuit in Rot. reſolutum in vna Anchonitan. bonorum 2. Mart. 1584. coram Bubalo.

R E S O L V T. CXXVI.

An emphyteuta Eccleſiæ teneatur ad cenſus exiſtente contractu nullo.

1 *Rei eccleſiæ conceſſæ in emphyteuſim ſine ſolemnitatibus quamuis contractus ſit nullus, tamen pro eis cenſus eſt ſoluendus Eccleſiæ.*
2 *Emphyteuta non tenetur ad cenſus exiſtente contractu nullo, ſi adeſt bona fides.*
3 *Prælatus ſiuè rectoris, quando de damno in re Eccleſiæ eueniente teneatur.*

1 IN hac reſolutione reſpondeo cum deciſione Sacri Conſilij Neapol. de qua per Vincenc. de Frãc. 297. cuius verba placuit inſerere, fuit concluſum in Sacro Conſilio, quod ſi res Eccleſiæ fuerint conceſſæ in em-
2 phyteuſim non adhibitis ſolemnitatibus à iure requiſitis, quod quamuis contractus ſit nullus, nihilominus emphyteuta tenebitur ad cenſus, ac ſi contractus validus fuiſſet in beneficium Eccleſiæ; per tex. in §. ſi verò, auth. de non al. reb. Eccl. vbi Angel. in principio, quem refert, & ſequitur Iaſ. in l. 2. col. 3. verſ. vnum tamen C. de iur. emphyt. Bart. qui meminit de Angel. conſ. 59. Caualc. deciſ. 46. num. 3. verſ. quarto reſpondetur, Capyc. in inueſt. verbo Prælati Eccleſiarum 24. concluſ. fol. 148. quod tamen non admiſimus in contractu emphyteutico inito inter Reuer. Rectorem Sacri Collegij Sanctiſſimi Nominis Ieſu de Vrbe cum Io. Maria de Farro, & eius hæredibus, ex quo in inſtrumento conceſſionis, licet optima fide fuerat facta aſſertio, quod Reuerendiſs. Generalis habebat poteſtatem alienandi ex Bulla Apoſtolica, quæ poteſtas poſtea fuit reperta qualificata, & ſic non erat in aliqua culpa emphyteuta, qui optimo viro credidit, ſecundum gl. in l. Titio fidum, verb. obijci, ff. de cond. & demonſt. quam ſequitur Alex. conſ. 173. col. 3. verſ. eo maximè vol. 2. Iaſ. in l. 1. 3. col. verſ. 2. limita ff. de eo per quem fact. erit, Curt. in tract. de feud. par. 2. q. 3. cum concordantibus per Aymon. conſ. 319. vol. 2. & licet diceretur, quod hoc non poterat opponi contra collegium; ſed tantum cõ-
3 tra dictum Rectorem, vel Prælatum; diximus hæc procedere, quando Prælatus eſſet ſoluendo, vt dicunt gl. Cyn. & DD. in auth. qui res C. de ſacroſanct. Eccleſ. & ideò de menſe Iunij 1583. iudicauimus; Sacro collegio deberi fructus territorij conceſſi, qui prætendebantur ſatis minores, quam cenſus promiſſi Caro Actuario. Hæc ille.

R E S O L V T. CXXVII.

An Eccleſia poſſit cogi ad renouandum finita emphyteuſi per generationem, ſi velit pro ſe retinere.

1 *Eccleſia pro emphyteuſis renouatione (ſi pro ſe vult retinere) non eſt cogenda.*
2 *Eccleſia ſi non vult inueſtire proximiores agnatos de emphyteuſi, finita generatione, iniuriam eis facit, & quomodo hæc maxima declaretur.*
3 *Prima charitas à ſeipſo incipit.*
4 *Nemo de proprio alieni beneficium facere tenetur.*
5 *Conſultatio cum alterius damno non eſt facienda.*
6 *Renouatio emphyteuſis de deſcendentibus eſt facienda, etiam ſi Eccleſia vult pro ſe retinere, dummodo adſit conſuetudo immemorabilis.*

1 ECcleſiam poſſe prædia in emphyteuſim conceſſa pro ſe retinere, non eſt dubium, ita Abb. in c. bonæ, 2. n. 28. verſ. hoc dictum limitarem, de poſtul. prælat. Curt. ſen. conſ. 47. n. 10. Calcan. conſ. 8. nu. 45. Iaſ. conſ. 24. vol. 3. latè Ruin. conſ. 152. nu. 3. vſq; ad fi. vol. 2. Gozad. conſ. 39. n. 22. & 24. & ita voluit Ripa in l. 1. & ſeq. de priuil. credit. Stafil. de lit. grat. & iuſt. fol. 7. 9. verſ. ſed iſtum dictum; & in hanc ſententiam procliuior eſt Clar. in §. emphyteuſis, q. 44. in fi. quam opinionem amplexa pluries fuit Rota, vt teſtatur Veral. dec. 303. par. 1. & iterum in vna Rauen. bon. 20. Nouemb. 1589. coram Mantica, vbi fuit concluſum, Archiepiſcopum Rauen. non potuiſſe cogi ad renouandã emphyteuſim proximioribus agnatis, ſiuè filijs defuncti, ſi velit pro Eccleſia retinere, & hanc eandem opinionem tenuiſſe Rotam Bonon. refert Petrus Beninten. deciſ. 19.

2 Non obſtat, quòd ſi Eccleſia poſt finitam generationem recuſat proximiores agnatos inueſtire, iniuriam

eis facere videtur, Bart. in l. 1. §. permittitur, ff. de aqua quotid. & æſtiua. Roman. conſ. 22. nu. 5. Alex. conſ. 80. nu. 19. & ſeq. vol. 1. Dec. conſ. 131. Pariſ. conſ. 29. nu. 1. lib. 1. quia reſpondetur Bart. ſententiam niti æquitate, & ideò intelligendam, quando Eccleſia vellet extraneos inueſtire, & agnatis defuncti præferre, ſed ſi velit pro ſe retinere, æquitas ei magis ſuffragatur, quia prima charitas incipit à ſe ipſo, c. non ſatis, 86. diſt. l. præſes, C. de ſeru. & aqua. Hinc eſt, quod nemo de proprio tenetur alicui facere beneficium, c. præcariæ, il 1. in fi. 10. q. 2. & nulli cum alterius damno eſt conſulendum, c. 1. §. non eſt, 22. q. 2.

3 (ma charitas) 4 (tenetur)

Suprapoſitam principalem concluſionem, limita nõ procedere, ſtante conſuetudine immemorabili renouãdi emphyteuſim deſcẽdẽtibus per tertiam generationem, & ita fuit pluries reſolutũ in Rot. ex Bal. in auth. ſi quas ruinas, C. de ſacroſanct. Eccl. & ex alijs latiſſime deductis in vna Nonantulan. bonor. 19. Mart. 1591 coram Mantica, in qua fuit concluſum, Illuſtriſ. Cardinalem Commendatarium nõ poſſe pro Eccleſia retinere bona finita emphyteuſi per tertiam generationem, ſed teneri ad renouandum ipſis deſcendentib. ſicuti ab immemorabili tempore fieri conſueuit.

6 (procedere)

RESOLVT. CXXVIII.

An emphyteuſis Eccleſiæ conceſſa pro ſe, & hæredibus tranſeat ad hæredes extraneos.

1 *Emphyteuſis conceſſa pro ſe, & hæredibus, non tranſit ad hæredes extraneos.*
2 *Emphyteuſis Eccleſiæ conceſſa pro ſe, & hæredibus quibuſcunque tranſit ad extraneos hæredes.*
3 *Emphyteuſis eccleſiæ conceſſa pro ſe, & hæredibus quibuſcunque tranſit ad Collegium, & aliam eccleſiam.*

1 Reſpondeo, dicendo, emphyteuſim Eccleſiaſticam quamuis ad filios tranſeat, nihilominus ad extraneos minimè trãſire, ſed dumtaxat ad filios, vel deſcendentes ipſius recipiẽtis, iuxta tex. in §. emphyteuſim, & quòd ibi notatur in auth. de non alien. gl. & DD. in l. etiam, ff. ſol. matr. Calder. conſ. 6. tit. de locat. Ruin. conſ. 117. vol. 1. & conſ. 109. vol. 3. Gozad. conſ. 39. vol. 6. Curt. iun. conſ. 130. n. 5. Socc. iun. conſ. 71. nu. 3. vol. 1. & hanc eſſe communem opinionem teſtatur Viuius li. 1. comm. opin 248. & vltra prædictos ſequitur quoque eandem opinionem & ait, quod conſuetudo ferè vbiq; eam approbat. Corn. conſ. 100. col. 11. vol. 4. & Afflict. dec. 100. qui teſtatur de communi, & refert ita fuiſſe iudicatum in Sacro Regio Conſ. Neap.

2 Limitatur tamen hæc concluſio quotieſcunq; in inueſtitura feudi conceſſa adeſſet verbum pro ſe, & hæredib. quibuſcunq; quoniam tunc per hanc dictionem porrigitur effectus ad omnes hæredes etiã extraneos, ſecundum doctrinam Bal. in l. 1. q. 24. ff. de rer. diuiſ. per tex. in c. 1. de feu. nõ hab. propriam nat. & cum Bal. cõcurrit Rom. in l. etiam in princ. ff ſol. matr iuxta quam limitationem refert fuiſſe deciſum in Sacro Conſ. Neapol. Vrſil. dec. 335. & 338. & in deciſ. 100. dicit, eo caſu, quando eſt facta conceſſio pro ſe, & hæredibus quibuſcunque quod tranſit etiam ad Collegium laicorum, & ad aliam eccleſiam, & hoc refert fuiſſe deciſum in quadam cauſa Sancti Ioannis in Corte, cum Nicolao Iacobo de Rogerio; & commiſſarius fuit Scipio de Aretio, Actuar. verò Ludouicus Romanus anno 1552.

3 (ad aliam eccleſiam)

RESOLVT. CXXIX.

An Prælatus poſſit remittere caducitatem emphyteutæ Eccleſiæ abſque cenſurarum incurſu.

1 *Remiſſio eſt ſpecies alienationis.*
2 *Prælatus non poteſt renunciare appellationi.*
3 *Pater eſt legitimus adminiſtrator filij.*
4 *Pater non poteſt remittere caducitatem.*
5 *Caducitas eſt ius quærendum.*
6 *Caducitas dependet à voluntate beneficiati.*

Accidit preſens caſus in Curia Aurerſana, dum ibidem Auditoris officium gerebã apud Illuſtriſ. Dominum meum Cardinalem Spinellum, nam cum quidam Parochus d. diœceſis conceſſiſſet petiam terræ reddititiũ ſuæ præbendæ in emphyteuſ. qui emphy. nõ ſoluit canonem per biẽnium iuxta terminos auth. qui rem, C. de ſacroſanct. Eccleſ. cui remiſſa fuerat caducitas à præfato Parocho, propterea fuit dubitatum, ſi inciderat in cenſuras; dubiũ mihi faciebat pro incurſu
1 cenſurarum, quoniam remiſſio eſt ſpecies alienationis ſecundum Bart. in l. ſi fraudator, ff. quæ in fraud. credit. Roman. conſil. 114. poſt Alex. in conſil. 115. vol. 5.
2 Hinc eſt, quòd Prælatus non poteſt renunciare appellationi, atq; liti, Bal. in l. fin. C. de temp. appell. & in l. 1. in fin. C. de bonis mat. & Caſtren. in conſ. 233.
3 Dubitabam vlterius, quod pater, qui legitimus eſt adminiſtrator bonorum ſui filij, ad text. in l. 1. C. de bon. mater. circa quod æquipollet Prælato, qui pari-
4 ter dicitur habere legitimam adminiſtrationem, cap. fraternitatis, de donat. non poteſt remittere caducitatem ab emphyt. filij contracta, vt fuiſſe deciſum teſtatur Gamma in deciſ. 374.

Verùm præfatis minimè obſtantibus, iudicaui contrarium, præfatum Parochum minimè incidiſſe in cenſuras Paulinæ, ex pluribus, tùm primo, quia iis cadu-
5 citatis ſapit magis ius quærendi, quam quæſiti, vt per Artaman. in deciſ. 2. de locatione, Laderch. conſ. 239. patet, & in conſil. 112. & Prælatus poteſt in iure quærendo Eccleſiæ præiudicare, vt eſt communis opinio, ſecundum Iaſ. in l. ſi ſeruus, C. de pact.

Tum ſecundo, quoniam pro hac eadem ſententia extat communis opinio, vt per Clar. in §. emphyt. q. 9. & ſeq. Curt. de feudo, par. 2. q. 2. princip. n. 7. Iaſ. cit. l. ſi ſeruus, nu. 2. C. de pactis, & in conſ. 253. vol. 1. Berous conſ. 67. vol. 1. & idem Iaſ. in l. legatum, n. 18. ff. de leg. 1. & ita fuit in Rota Romana reſolutum in vna Hypoigen. emphyt. 17. Ianuarij 1580. coram Litta.

6 Tum tertio, quoniam hoc dependet à voluntate beneficiati, vt latè per Afflict. in dec. 97. Maſtril. in dec. 193. & Valaſc. in deciſ. 31. & quibus modis intelligatur remiſſa caducitas, vide latiſſimè per Menoch. de præſumpt. 212. Afflict. in deciſ. 129. Capyc. in deciſ. 18. n. 10. & an canonem recipiendo, latè Surd. in dec. 300.

RESOLVT. CXXX.

1 *Inciſio arborum frugiferarum de iure eſt prohibita.*
2 *Emphyteuta non poteſt extirpare ſiluam caduam pro vinea inibi plantanda.*
3 *Beneficiatus extirpans oliuetum, pro vinea plantanda, non incurrit in cenſuras.*

An beneficiatus, qui extirpauit oliuetum, & ibidem vineam plantauit, contraxerit cenſuras.

Alias occurrit caſus, quem ego ſolus iudicaui, & placuit hic ſubnectere: an præfatus beneficiatus inciderit in cenſuras, & contra ipſum vrgebat pri-
1 mo de iure prohiberi inciſionem arborum frugiferarum, vt de emphyt. eſt doctrina Bar. communiter recepta in l. diuortio §. ſi fundum, nu. 3. ff. ſolut. matrim. Gamma in deciſ. 197. Ioſeph. Ludou. in dec. Valaſc. in deciſ. 50. Rot. Lucenſ. diuerſ. in deciſ. 150. & de beneficiato, quod incidat in pœnas Paulinæ teſtatur Nauar. conſ. 5. de rebus Eccleſ. non alien.

Secundo faciebat dictum Bal. nu. 2. & ibi Iaſ. num.

99. in

99. in l. 1. C. de iure emphyt. vbi concludunt, quod em-
2 phyteuta non poteſt extirpare ſiluam cæduam, & ibi vineam plantare inuito domino, quia deſtructa vinea, non manet ſilua, & vt antea erat, ex l. quæſitum, §. illud forta ſſis, ff. de leg. 3. quæ ratio, & Doctorum traditio militat in præſenti ſpecie, quando oliuetum extirpatur, & in locum eius plantatur vinea.

Cæterum ijs non obſtantibus, mihi videtur concludendum contrarium ex plnribus, tum primo, quia probatum fuit coram me oliuetum prædictum fuiſſe iam antiquum, & modicum fructum ſolere dare, & aliquas ex illis arboribus ferè inutiles eſſe: ex quibus deſumi-
3 tur legitima cauſa ne in cenſuras incidat, Bald. conſ. 191. vol. 1. & in auth. ſi quas Ruin. in princip. C. de ſacroſanct. Eccleſ.

Tum ſecundo, quia dum conſtabat ex illis arboribus aliquas inutiles fuiſſe, conſequens eſt, vt ſubintret iuris regula, quod res inutiles, & onereſæ Eccleſiæ poſſunt alienari abſque aſſenſu Apoſtolico, cap. item domus, 12. quæſt. 2. cap. fugitiui, & cap. cum non liceat eadem cauſa, & q. & gloſ. in ſumma eadem cauſa, & quæſt. idem tenet Innoc. Hoſt. Boic. in cap. nulli de reb. Eccleſiæ non alien. Hoſtien. in ſumma eodem tit. §. ex quibus verſ. quinta cauſa, & facit gloſ. in cap. 1. de iis, quæ fiunt à Præl. Et iuxta hanc opinionem fuiſſe deciſum teſtatur Guido Papa in dec. 156. & pro hac etiam ſententia facit, quod voluit Feder. de Senis in conſ. 403. vbi ſi Prælatus iurauerit non alienare inconſulto Papa, poteſt alienare, dando in emphyt. rem inutilem, atque exigui valoris.

Notabilia in materia emphyteuſis rei Eccleſiæ.

Emphyteuſis Eccleſiæ, quando legitimè eſt facta cõceſſio, ad extraneos hæredes tranſit. Afflict. deciſ. 100. Dec. conſ. 171. & Rolan. conſ. 96. vol. 1. quod procedit ſi tempore conceſſionis conſtaret de vtilitate Eccleſię, & de ſolemnitatibus adhibitis, alias ſecus Hieron. Magon. deciſ. 12. Bero. quæſt. 17.

Emphyteuta Eccleſię non ſoluens canonẽ per triennium cadit à iure ſuo, & tenetur nihilominus ad ſolutionem ipſius canonis præteriti temporis Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ. 54. vide Anton. Corſet. in ſuis ſingul. lit. E. ſingulari emphyteuſis 2. ſed minores excuſantur, Ioſeph. Ludou. d. deciſ. 54. nu. 5. & omnes poſſunt moram purgare infra modicũ tempus Caſpar. Gabal. milleloq. 221. & vide cap. fin. ext. de locat. & conduc.

In hac caducitate propter canonem nõ ſolutum vide plenè per Borgn. deciſ. 30. de contract. par. 2. & quid ſi fuerit appoſitum pactum in contrarium, vide Anton. Corſet. in ſuis ſing. lit. E. d. ſingul. emphyteuſis 2. & quando nõ ſit locus caducitati vide Hyppol. ſing. 409.

Emphyteuta Eccleſiæ non ſoluens Canonem ſingulis annis, licet non poſſit expelli, niſi elapſo biennio, tamen ſi iuraſſet ſingulis annis ſoluere, & non ſoluerit, poterit elapſo biennio expelli Corſ. d. ſingul. Hyppol. ſingul. 226.

An reſcriptum Papæ, quò emphyteutæ conceditur, quod propter canonem non ſolutum non cadat à iure ſuo, valeat, vide Franc. Cremonen. ſingul. 107.

Emphyteuta Eccleſiæ ſi per annum cum dimidio ceſſauerit à ſolutione Canonis, & citatus à Prelato fuerit contumax, cadit ab emphyteuſi, non expectato toto biennio, Corſet. dict. ſingul. & Hyppol. de ſingul. 226. Eccleſia ſi non ſoluerit cenſum cadit à feudo, vel emphyteuſi Bartol. in l. placet C. de ſacroſanct. Eccleſ.

Emphyteuta Eccleſiæ ceſſans à ſolutione canonis, ita demum cadit à iure ſuo, ſi dominus declarauerit Bart. in auth. qui rem ſupr. cit. tit.

Neque cadit à iure ſuo ſi non ſoluerit per biennium, ſtante conuentione, quod non poſſit expelli, ſi per biennium non ſoluerit niſi facta prius interpellatione

Emphyteuſis etiam Eccleſiaſtica deuoluitur ad Dominum directum cum omnibus meliorationibus, & augumentis, quando deuoluitur ex culpa emphyteutæ, ſecus ſi abſque culpa de Franch. deciſ. 191.

Melioramenta emphyteuſis Eccleſiæ finitæ ob lineam finitam debentur non Eccleſiæ, ſed liberis, & deſcendentibus emphyteutæ, vel hæredibus etiam extraneis Auguſt. Berou. quæſt. 131. nu. 4. Crauet. conſil. 251. Menoc. conſ. 111. 2. vol. Roland. conſil. 93. vol. 2. & conſil. 76. vol. 3.

Emphyteuſis Eccleſiæ conceſſæ prò ſe, & hæredibus ſuis, naturalibus, vt tranſeat ad fœminas deſcendentes, ſicut ad maſculos, Bero. quæſt. 18.

Eccleſia tenetur renouare rem emphyteuticam proximioribus, alias daretur appellatio, propter lineam finitam, ſecus ſi propter cenſum non ſolutum Io. ſeph. Ludouic. deciſ. Lucenſ. 63. num. 20. Veral. deciſ. 230. par. 1. & quod teneatur etiam renouare hæredibus emphyteutæ ſcribit Marc. quæſt. 105. part. 3.

Emphyteuſis Eccleſiaſtica conceſſa vſque ad mortem, an poſſit vendi, & an teneatur Eccleſia illam renouare emptori in tertiam generationem prout fieri ſolitum eſt, vide Pet. Benint. deciſ. 87.

Emphyteuta Eccleſiaſticus donat irrequiſito domino, & idem in emphyteuta priuati, quando in donatione, ſeu alienatione fuerit dictum ſaluo iure directi Domini, Franc. Marc. q. 549. num. 3. & 4. p. 1.

Emphyteuſis Eccleſiaſtica tranſit ad nepotẽ virtute contractus, licet neq; natus, neq; conceptus ſit, non obſtante patris repudiatione Marc. quæſt. 102. par. 2.

Emphyteuſis conceſſa ſine ſolemnitatibus, & cauſa, vel ſine euidenti vtilitate Eccleſiæ non valet ipſo iure, & redit ad eccleſiam vna cum fructibus à die occupationis, ſeu inueſtituræ non obſtante præſcriptione, & multa de materia vide per Borgn. Caualc. deciſ. 45. de contract. par. 2.

Eccleſia ſi eſt læſa in cõtractu emphyteutico habet beneficium reſtitutionis in integrum, & quadrienniũ non currit, niſi poſt mortem illius rectoris, qui fecit contractum, & à die ſcientiæ ibidem d. deciſ. 45. nu. 61.

Eccleſiaſtica bona, ad hoc, vt poſſint dari in emphyteuſim plura requiruntur tradita per eundem Borgn. d. deciſ. 45. num. 27.

Emphyteuta Eccleſiæ ſoluens fictum, vti emphyteuta perpetuus per annos quadraginta, & vltra, præſumitur ritè inueſtitus, & præceſſiſſe, quæ præcedere debeant idem Borgni. deciſ. 29. de contract. num. 4. par. 2. limita, vt in eodem loco per eum num. 15.

Inueſtitura bonor. Eccleſiaſticorum, quando dicatur valida, & quando non, vide conſ. impreſſum inter deciſiones Borgn. poſt deciſ. 30. de contract. par. 2.

Emphyteuta an poſſit cadere; ſi eccleſiæ non oſtendit inueſtituram, & originem, ac dominum bonorum; ſed ſolum confeſſionem, & recognitionem vide eund. Borgn. deciſ. 32. num. 84. ibid. & deciſ. 43. num. 56. p. 1.

Emphyteuſis antiquiſſima non requirit cauſam, & ſolemnitates, ſicuti alienatio; vide tract. de Anal. c. 38.

Eccleſia, quando agit contra emphyteutam ad cẽſus ſolutionem, & probat ſolutionem decennalem, habet intentionem ſuam fundatam, licèt non oſtendat titulum, ſufficit enim, quod alleget, & probet ſolutionem, Verall. deciſ. 292. part. 1. & deciſ. 271. part. 2. dictum limitans, quando agitur de præiuditio tertij, & contra eccleſiam, tunc enim non ſufficit dicta probatio dicta deciſ. 292.

Legitimatus in ſpecie ad bona Eccleſiaſtica emphyteutica à poteſtatem habente ita legitimandi, admittitur ad ipſam emphyteuſim, alias ſecus Magon. deciſ. Lucenſ. 10.

De menſa Eccleſię, quando cenſeantur effecta bona in emphyteuſim conceſſa, & ad ipſam reuerſa vice per Menoch. de arbit. lib. 2. caſ. 433. & conſ. 79. vol. 1.

Em

Emphyteuta eccleſiæ tenetur ad cenſum, data etiã nullitate contractus, fallit tamen, quando fuit dictum in conceſſione, quod concedens habeat poteſtatem concedendi ſine aſſenſu Apoſt. de Franc. dec.296.p.2l

Fauore eccleſiæ res, pro qua ſoluit aliquid annuum, potius præſumitur emphyteutica, quam cenſualis, ſed quando hoc procedit vide Aug.Bero.quæſt.14.

Emphyteuſis eccleſiæ, monaſterio acquiritur per ingreſſum illius, qui ad emphyteuſim vocatus erat, etiam ſi eſſet conceſſa cum pacto, quod non poſſit in certam Eccleſiam alienari Bero.quæſt.70.

Emphyteuſis conceſſa pro filiabus, quæ virum legitimum habuerint ſeù acceperint, per ingreſſum filiæ in monaſterium tranſit.Bero.quæſt.70.iam dicta.

Succeſſio emphyteuſis eccleſiaſticæ traditæ ad vsũ ſucceſſionis, quæ à laico tranſiuit in eccleſiam, quomodo reguletur vide D. Sen. Sola in conſtit. antiq.Sabaudiæ tit. de iur.emphyt.gloſ.7.num.13.ſuper decreto reipublic.part.2.fol.24.

Eccleſia concedens rem in emphyteuſim perpetuò, ſolum videtur concedere vſque ad tertiam generationem Franch.Cremon.ſingular.116.

Emphyteuſis conceſſa alicui à monaſterio cum pacto, quod etiam in fœminam tranſeat, quæ nubat ſubdito iuriſdictioni monaſterij poteſt retineri, licet extraneo nupſerit, ſi is velit iuriſdictioni ipſius monaſterij ſe ſubmittere Corſ.in ſing.lit.E.ſing.Emph.1.

Emphyteuta eccleſiæ non poteſt expellere colonum bene elaborantem terras de fundo, in quo per maximum tempus ſteterit, aliàs priuatur emphyteuſi ibidem ſingul.emphyteuſis 3.ſed quando dictum procedat, vide Hyppol·ſingul.548.

Eccleſia, & ſi in perpetuum bona alienat, dat tamen in emphyteuſim, vide de materia per Bart.in auth.perpetua C.de ſacroſanct. Eccleſ.& in auth.de non alien. vel permutat. reb. eccleſ.Emphyteuta eccleſiæ meliorationes ſuas non vendit, niſi ſeruatis ijs, de quibus in cap.fin.ext.de loc.& cond.

De rebus eccleſiæ conceſſis in emphyteuſim iuxta ſolitum, & lege prohibente nempè in perpetuum vide Afflict.deciſ.107.

Bona eccleſiaſtica alias in ẽphyteuſim data, reuerſa ad eccleſiam, poterunt in emphyteuſim rurſum tradi, non ſerueta ſolemnitate alias requiſita Guid. Pap. q.100. vide conſil.impreſſum inter deciſ.Borgnin.poſt deciſ.20.de contract.par.2.num.56.& ſeq.& num.198. Papon.li.1.tit.14.Areſt.1.7.& 9.Menoc.conſ.79.vol.1.

Terræ Eccleſiæ incultæ poſſunt per Prælatum cum ſolemnitate dari in emphyteuſim perpetuam, vel in feudum Guid.Pap.quæſt.158.

Conceſſio in emphyteuſim rei eccl.a ſit alienat. & fieri poſſit, & qualiter, vide Pet.de Ben.deciſ.13.

Emphyt.eccl.ſi concedatur pro ſe, & ſuo hærede tã. tum de p.hærede eſt intelligendum Mareſc. q.103.p.2.

Emphyteuſis eccleſiæ ſuper qua non interuenit decretum Apoſtolicum, nulla eſt Affl.deciſ.85inum.5.

Emphyteutica res venit in generali hypotheca. & poteſt obligari Afflict.deciſ.191.

Emphyt. eccl. conceſſa pro ſe, & filijs, an fœminæ comprehendantur: variæ ſunt DD. opiniones ſed pro concordia vide Ioſeph. Ludou. deciſ.Lucen. 19. & de Franch.deciſ.30.Magon.deciſ.7.

Finis Tituli Emphyteuſis.

PRAXIS POENARVM CONTRA alienantes bona Eccleſiæ.

RESOLVT. CXXXI.

Malè alienans rem Eccleſiæ ad quid teneatur.

1 *Alienans abſque requiſitis in foro interiori, & exteriori tenetur, & quando accipiens teneatur remiſſiuè.*

2 *Excuſatus à peccato, intelligitur etiam excuſatus à reſtitutione, & quando dignoſcatur excuſatus à peccato.*

RESpondeo dicendo, quod Nauar.proponit hanc dec.in tract.de reb. Eccl. non alien. num. 24. & 25. & pro eius reſolutione dicit, quod eſt tractanda
1 in foro exteriori, & interiori. Quoad forum interius dicit, quod interdum accidit, quod alienans peccat, & in hoc caſu ſolum ipſe tenetur ad reſtituendum, & interdum accidit ſolum accipientem peccare, & tunc ipſe ſolus debet damnum reſtituere, & interdum vtrumque peccare, & omnes tenentur reſtituere. Eccleſia autem non peccat, & delictum perſonæ non debet nocere illi, nec etiam teneri; vnde quando excuſantur à
2 peccato alienans, & accipiens, excuſantur ſimiliter à reſtitutione, & ad ſciendum, quando à peccato excuſantur, eſt neceſſario conſideranda qualitas perſonarum, negotiorum, & erroris, aut ignorantiæ, an ſit iuris, aut facti, & qualis iuris, aut diuini, vel humani, an clari, aut dubij, vt videre eſt apud Felin. in cap.4.num. 24. de præſumpt.

Quoad forum autem exterius, idem reſpondendum, ſi idem probatur in eo, quod in interiori, ſed frequenter in exteriori; iudicandum eſt ſecundum præſumptiones aliquas allegatas, & probatas, quæ frequenter ſunt contrariæ veritati, & conſequenter contrarium tunc eſt iudicandum in illo foro.

RESOLVT. CXXXII.

Pœnę alienantium bona eccleſiaſtica quot, & quænam ſint.

1 *Pœna alienantium bona eccleſiaſtica abſque requiſitis ſex reperiuntur.*

2 *Alienans bona Eccleſiaſtica in nonnullis caſibus abſque ſolemnitate à pœnis excuſatur.*

3 *Verbum* præſumpſerit, *quid denotat.*

1 POenæ demum, quas patitur malè alienans prædicta bona, hæ ſunt, nam primò in excommunicationem ipſo facto incidit, vt habetur in extrauag. ambitioſæ de reb.eccl. non alien.

Secundo ipſo facto priuatus eſt beneficio eccleſiaſtico, cuius bona alienauit, & ſine alia declaratione vacare cenſetur, & idcircò conferri liberè poteſt ab ordinario, ad quem eius collatio pertinet, vt dicitur in eadem extrauagan.

Tertio eidem amplius illud conferri non poteſt, vt ibi dicitur.

Quarto Epiſcopus, vel Abbas ingreſſum Eccleſiæ interdictum habet, & ſi per ſex menſes immediatè ſequẽtes ſub interdicto huiuſmodi animo indurato perſeuerauerint, ipſis menſibus elapſis ſunt ſuſpenſi ab adminiſtratione ſuæ eccleſiæ, ſeu monaſterij in ſpiritualibus, & temporalibus, vt habetur in dict. extrauagan.

Quinto per ſententiam deponi poſſunt gloſ.in c.monemus

nemus 2.q.2.& Abb.in c. ſi quis presbyterorum n. 10.
de rebus eccleſ. non alien.

Poſtremò mortiferè peccant,id quod probatur,quia
ipſo iure ſunt excommunicari præter prædictas pęnas;
nam excommunicatio maior, non infertur, niſi pro læ-
thali peccato cap.nemo,& cap. nullus 11.q.3. & facit
cit. cap. ſi quis presbyterorum, & Vgolin. de poteſt.
Epiſcop. cap.14. §.6.

2 A prædictis tamen pœnis excuſatur alienans in non-
nullis caſibus; primo ex bona fide; quia dicitur in tex.
præſumpſerit, quod verbum denotat dolum atque te-
meritatem Bald.conſil.486.n.5.vol.4.Arch.in c.ſi quis
3 ſuadẽte 17.q.4. & Nauar.in proprijs loquens terminis
conſil.19. de rebus Eccl. non alien.ſecundo reuocatio
alienationis, & pœnitentia ante realem, & pacificam
traditionẽ etiam excuſat d.cap. ſi quis presbyterorũ,
& ibi gloſ.verbo celeriter Couar.lib.2. var. reſol.c.16.
n.7.reuocatio enim poſt traditionẽ non excuſat à cen-
ſura,Nauar.conſil.3.n.4.de reb.eccl. non alien. Tertio
excuſat ignorantia facti probabilis, ac ignorãtia iuris
in perſonis non ita peritis.Nauar. in Manual.Confeſs.
cap.23.num.44.& faciunt in argumentum tex.in cap.ſi
celeriter,&c. ſi Apoſtolicæ extr. de cler.excommunic.
miniſtran.iuncto cap.eos de tempor.ordin.lib.6.

RESOLVT. CXXXIII.

An pœna priuationis beneficij ipſo iure inflicta contra
alienantes bona Eccleſiaſtica ſine ſolemnitate intel-
ligatur ipſo iure abſque declaratoria.

1 *Pœna priuationis beneficij ipſo iuri alienanti datur abſque ſolemnitate.*
2 *Sententia declaratoria requiritur ad amittendum beneficium alienantis bona eccleſiaſtica abſque requiſitis.*
3 *Pœna inflicta ipſo iure ſemper Iudicis declarationem requirit tam in foro fori, quam conſcientiæ, num.4.*

INter pœnas inflictas ab extrauag. ambitioſæ, con-
tra alienantes bona eccleſiaſtica abſque ſolemni-
tate, quoad beneficiatos, eſt priuatio ipſo facto illius
1 beneficij,cuius bona alienauerint. Quæſtionis nũc eſt,
an requiratur ſentẽtia declaratoria illiuſque executio
per Iudicem, cui reſpondetur quod communis reſolu-
tio ſcribentium eſt pro affirmatiua,prout extare vide-
2 tur in proprijs terminis Paulinæ Henriquez lib.13. de
excommun.cap.56.Quaran.Summ.Bullar.verſ.aliena-
tio in fine, cuius concluſionis vera eſt ratio, quoniam
pœna inflicta ipſo iure, requirit ſemper Iudicis decla-
ratoriam, in quam pœnam neminem incidere antea
teſtatur Achil.de Graſſ.deciſ.1.de pænis,Gram. dec.5.
Surdus deciſ.143.Gaſpar.Theſaur.deciſ.40.Anton.Fa-
ber.deciſ.3. de pœnis, & ita totum mundum ſeruare
teſtatur Magon.deciſ.16.Gram.citat.deciſ.quod adeò
4 verum eſt,vt procedat pariter in foro cõſcientiæ,quo-
niam pœna ipſo iure inducta non habet locum in foro
conſcientiæ ante condemnationem gloſ.in cap.frater-
nitas 12.quæſt.2. Felin.in cap.1. numer.41. de conſtit.
Nauar. in Manual. confeſſ.cap.23. num.66. Molin. de
iuſtit.& iur. diſput. 86.

Finis Praxis alienationis rerum Eccleſiæ.

PRAXIS IVRISPATRONATVS.

RESOLVT. CXXXIV.

Iuſpatronatus quibus modis probetur.

1 *Iuſpatronatus quibus modis acquiratur.*
2 *In fundatione iuriſpatronatus exigitur conſenſus Epiſcopi, & an ſufficiat ex poſt facto interuenire.*
3 *Regula fundationis, & donationis ampliatur varijs modis.*

REiectis omnibus probandi modis,
quibus olim probabatur iuſpatrona-
tus, nunc per ſanctiſſimam diſpoſi-
1 tionem Concilij Tridentini ſeſſ.25.de
reform. cap. 9. ad tres tantummodò
probationis ſpecies reducitur, ſcili-
cet duas quoad patronatus priuato-
rum,& alteram quoad perſonas potentes, vniuerſita-
tes,cæteroſque,in quibus vſurpatio præſumitur.Prima
igitur eſt per authenticum inſtrumentum fundationis,
vel dotationis, quoniam præfatis modis,& non aliter
tàm inter laicos, quàm clericos iuſpatronatus acqui-
ritur, gl.communiter recepta in cap. piæ mentis, 16.
q.7.cap.3.de iurepatronat. conſ.7.eod.tit.

2 Intellige primo, dummodò in tali fundatione, ſeù
dotatione interuenerit auctoritas,ſiuè conſenſus Epi-
ſcopi, & non alias,cap. nobis,& ibi DD.de iurepatro-
natus, Rota diuerſ. in deciſ.222. & 223. nu.3. part.1.
& in dec.85.par.2. & fuit pluries per eamdem Rotam
reſolutum,& ſignanter in vna Imolen.iuriſpatronatus
18. Nouembris 1578. coram Cantuccio, & iterum in
vna Toletana iuriſpatronatus 18.Martij 1602. coram
Corduba, & facit deciſ.99.par.2. diuerſ.

3 Qui conſenſus ſufficit, quod interueniat ex poſt fa-
cto,Rota in vna Aquen. iuriſpatronatus 7.Nouembr.
1601. coram Illuſtriſſimo Seraphino,& præſumitur in-
teruenisſe ex diuturnitate temporis, vt fuit reſolutum
per Rot. in vna Romana iuriſpatronatus 10. Martij
1595. coram Illuſtriſſimo Millino, Caputaq. in deciſ.
185. par.2. & fuit pariter deciſum in vna Lucana cap-
pellę 20.Iunij 1567.coram Seraphino,non tamen præ-
fatus conſenſus poterit præſtari per Vicariũ Epiſcopi
abſque ſpeciali mandato,Cald.conſ.3.de offic.Vic.Fer-
ret.conſ.327.& conſ.343.& 444.Rot.deciſ.2.de confir-
mat. vtili,vel inutili, Rota in vna Placentina de Mira-
bel.coram Licta,& an,& quando pręſumatur facultas
Vicarij,qui iuripatronatus conſentijt,vide Rot.in dec.
96. par.1. diuerſ. Capitulum tamen Sede vacante po-
teſt dare licentiam volenti ædificare Eccleſiam,vt fiat
patronus, Calder.conſ.3. de iurepatr. & an Regulares
poſſint ædificare ſine licentia Ordinarij vide latiſſimè
per Rodriquez 2.tom.q. regul. quæſt.49.art.3.

3 Intellige,& amplia ſecundo,vt fundans,conſtruens,
vel dotans Eccleſiam, ſeù beneficium,acquirat iuſpa-
tronatus, etiam ſi illud non reſeruauerit, dummodò
expreſsè non remiſerit, cap.nobis, de iurepatron.Rot.
in deciſ.5. eod.tit.in antiquis,& in deciſ. 167. fundans
tamen Eccleſiam, ſeù cappellem poteſt in totum, vel
pro parte remittere iuſpatronatus, & limitatè illud
inducere in pręiudicium hæredum,vel deſcendentium
vt ſibi placuerit,cap.ſignificauit de teſtamen.cap.1.de
iurepatron.in 6.Rota diuerſ.in deciſ.385. par.1.nu.14.
& iterum fuit tentum in vna Cremon. iuriſpatronatus
18. Maij 1578. coram Robuſterio, & iterum in vna
probationis iuriſpatronatus, 9. Iunij 1578. coram Il-
luſtriſſimo Seraphino.

Declaratur tertio, ita demum acquiri iuſpatrona-
tus ex dotatione. ſi ſit congrua, & ſufficiens, nam do-
tans inſufficienter,nõ efficitur patronus, cap. quicun-
que,16. quæſt.7.Abbas in cap.ad audientiam, de eccl.
ædific. num. 4. Rota in deciſ. 528.ſub.num.2.par.1.di-
uerſ. & cenſuit Sacra Congregatio Concilij per hæc
verba: *Dotans inſufficienter, quod arbitrabitur Ordinarius, non acquirit iuſpatronatus, ſed dicitur benefactor.*

Declaratur quartò, vt acquiratur ex dotatione ec-
cleſiæ etiam iam conſtructæ,& etiam iam conſecratæ,
quando eſſet abſque dote,& cum conſenſu Epiſcopi id
fieret, Innoc. in rubr. de iurepatron. Rot. in deciſ.528.
part.

Digitized by Google

part. 1. diuerſ. & in deciſ. 99. part. 2. Balb. in deciſ. 69. Malinar. in deciſ. 63.

Declaratur quinto, quòd licèt ex dotatione acquiratur iuſpatronatus, non tamen ex ſimplici donatione, legato, vel largitate bonorum, niſi hæc fiant pro dote tacitè, vel expreſsè, quia ſimpliciter donans, vel legans videtur potius benefactor, quàm dotator, & acquiſitor iuriſpatronatus, & iura indulgent iuſpatronatus non benefactori, ſed dotanti, cap. filijs, 16. quæſt. 7. Rota diuerſ. in deciſ. 167. num. 3. part. 2. & iterum fuit per eamdem Rot. deciſum in vna Imolen. iuriſpatronatus, 7. Iunij 1577. coram Cantuccio, & in vna Aretina cappellaniæ iuriſpatronatus, 16. Decembris 1594. coram Seraphino.

Declaratur ſexto; quòd ſub ver. concilij dotationis, vel fundationis comprehenditur etiam illud, quod acquiritur per reædificationem, Mainard. in deciſ. 69. par. 3. iſtud tamen intellige, quando eccleſia eſſet penitus diruta, ſeu deſtructa, ita vt noua conſecratione indigeat, nam in tali caſu acquiritur iuſpatronatus perinde, ac ſi ab initio cōſtrueretur, quamuis reficiens eccleſiam non penitus deſtructam, non efficiatur patronus ita gloſ. in cap. 3. de iurepatronatus, Rota diu. in deciſ. 598. num. 1. & 2. par. 1. & in deciſ. 306. par. 1. & in deciſ. 269. part. 2. diuerſ. & iterum fuit per eandem Rotam deciſum in vna Rheggien. Archipresbiteratus, 13. Ianuarij 1553. coram Auguſtino.

Declaratur ſeptimo, quod ſub verbo pariter dotationis, vel fundationis comprehenditur illud, quod prouenit ex conſtructione, quamuis nulla de eo fiat mentio, vt apparet ex decreto eiuſdem Concilij ſeſſ. 14. de reform. cap. 12. Seraph. in deciſ. 518. Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 9. à num. 6.

Declaratur octauo, quod fundare eccleſiam propriè dicitur, qui fundum dat, ſeu aſſignat, in quo eccleſia conſtruatur, ſeu ædificetur. cap. Abbas, 18. q. 2. & latè ego ipſe in deciſ. 22.

RESOLVT. CXXXV.

Dixi authenticis documentis.

1 *Pro forma eſt, vt patronatus probetur authenticis ſcripturis.*

1 QVoniam non ſufficit probare fundationem patronatus per teſtes, cum pro forma, & ſubſtantia requiratur probatio per authenticas ſcripturas, Gonzalez gloſ. 18. num. 79. in 8. regul. cancel. Piaſeg. in praxi part. 2. cap. 5. & ita declarauit Sacra Congregatio Concilij per hæc verba, *Congregatio Concilij cenſuit requiri pro forma, vt probatio fiat per authenticas ſcripturas, & regulam eſſe conſtituendam, quod probatio per teſtes non ſufficiat.*

RESOLVT. CXXXVI.

Quæ authentica documenta dicantur.

Authentica documenta, quæ dicantur.
1 *An liber viſitationis ſit authenticus.*
2 *Arma, & inſignia an probent iuſpatronatus.*
3 *Inſtrumentum faciens mentionem alterius inſtrumenti an*
4 *probet.*
5 *Bulla Epiſcopi an probet.*
6 *Iuſpatronatus an probetur confeſſione Epiſcopi.*

1 SCriptura authentica dicitur propriè, quæ conficitur per Actuarium publicum cum duorum, vel triū teſtium ſubſcriptione, gloſ. in cap. 1. in verbo ſcriptura. de fide inſtr. & tunc dicetur probatio probata, Verall. in deciſ. 421. par. 2. & in deciſ. 256. part. 3. Toming. in deciſ. 22. Coler. in deciſ. 129: ex quo infero ad varia in praxi digna.

2 Primo infertur, quod libri viſitationum licet probēt, quoad viſitationem perſonarum, & ſacramentorum, Verall. in deciſ. 158. par. 2. Valaſc. in deciſ. 10. Iafred. in deciſ. 179. & paſſim ſeruat Rota Rom. vt refert Seraphin. in deciſ. 99. part. 1. non tamen ſufficerent ad probandum iuſpatronatus, & cum fiant abſque cauſæ cognitione, ita Piaſeg. in prax. epiſcop. p. 2. cap. 5. n. 7.

3 Infertur ſecundò, quòd arma, inſignia, literæ, ſiue epitafia inſcripta in lapidibus marmoreis, licet, ſi fuerint de recenti, nullo modo probēt arg. l. fin. C. de rel. & ſumptibus, in antiquis verò iunctis alijs adminiculis coadiuuant ad probandum iuſpatronatus, ita Pol. Ripa deciſ. ſeu obſeru. 68. Guid. Pap. in deciſ. 341. Caputaquen. in deciſ. 190. part. 3. Anna ſing. deciſ. 283. pulchrè Seraph. in deciſ. 1. 141. par. 2. & fuit optimè reſolutum in Rota Romana in vna Hiſpalen. de las cueuas 13. Ianuarij 1590. coram Illuſtriſs. Pamphilio. & iuxta hanc etiā opinionem quotidie practicari in Curia Archiepiſc. Neap. & pluries fuiſſe deciſum refero ego ipſe in deciſ. eiuſdem Curię 293. vbi multa ad hoc.

4 Tertio infertur, quod neque pariter dicetur authenticum quo ad probationem iuriſpatronatus inſtrumētum, in quo enunciatur aliud inſtrumentum, vbi fit mentio de fundatione, Afflict. in deciſ. 173. Achill. de Graſſ. in deciſ. 1. de off. deleg. Ant. Faber in deciſ. 15. C. de edendo, quemadmodum etiam ad probandum fundationem iuriſpatronatus non ſufficit præſentatio inſtrumenti conſtitutionis procuratoris ad pręſentationem inſtituendi, quia id vel vſurpatione, vel præſcriptione contingere poterit, vt fuiſſe in Rota reſolutum teſtatur Mohed. in deciſ. 2. de iurepatronatus.

5 Quoad hunc tamen effectum dicitur authenticum documentum Bulla Epiſcopi, ſeu conſenſus in ſcriptis datus ad fundandum, conſtruendum, ſiue dotandum, arg. tex. in cap. poſt ceſſionem, iuncta gloſ. de probationibus, quidquid dicat Gram in deciſ. 81.

10 Infertur tertio, quod neque probatur confeſſione Epiſcopi aſſerentis, tale beneficium eſſe de iure patronatus, Bal. conſ. 5. volum. 1. Ripa conſil. 28. & fuiſſe in Rota deciſum ſcribit Caputaq. in dec. 138. par. 1. Animaduertendum tamen eſt, plurimum eſſe tribuendum ſententijs Ordinariorum ad fauorem iuriſpatronatus, & præſentatorum, ſi latæ reperiantur, Seraph. cit. deciſ. 1141. & fuit pluries per Rot. reſolutum in vna Taurin. beneficij, 5. Martij 1564. coram Orano, & iterum in vna Comenſ. cappellaniæ 17. Iunij 1591. coram Penia, & ratio eſt, quoniam Ordinarij non ſolent multum fauere iſtis præſentationibus, Rot. in deciſ. 1. de iurepatronatus, in nouis, Cardin. Paleot. in deciſ. 23. Card. Put. in deciſ. 172. lib. 1. & in deciſ. 242. lib. 2. de enunciatiuis verbis, quid coadiuuent vidi Rot. in deciſ. 11. de iurepatron. in nouis.

RESOLVT. CXXXVII.

Authentica documenta quid continere debent.

1 *Authentica documenta quid continere debent, cum multis alijs.*

1 REſpondeo quod, vt ſcriptura dicatur authentica debet continere omnia requiſita à iure neceſſaria tam in confectione quàm in extractione, quorum plura enumerantur vltra Abb. in ca. fin. de fide inſtrumentorum etiam per Afflict. in deciſ. 6. inter requiſita etiam adhiberi debet citatio partis ad dicendum contra iura, tempore productionis, quia alias non probarent nec dicerentur de actis, Rota in deciſ. 1. de fide inſtrumentorum in nouis, Veral. in deciſ. 99. par. 2. & in deciſ. 117. par. 3. Cęſar. de Graffis in deciſ. 16. num. 4. de probat.

probat.Caſſad.in dec.8. de reſcriptis,& in deciſ.12.ſuper regulis Cancel.Farin.in dec.800.

Limita primo concluſionem de citatione partis, vt non procedat primo quando inſtrumenta fuerint extracta partim ab eiſdem Notarijs partim à ſucceſſoribus in officio,& habentibus facultatem Regiam illa extrahendi,quia cenſetur eſſe in forma probanti iuxt. deciſ.Putei 14. de fide inſtrumentorum,Caputaq. in deciſ.351.p.2.nec in his terminis loquitur cit.dec.Rotæ prima de fide inſtrumentorum, prout ita cenſuit Rota Romana in vna Mediolanenſ. iuriſpatronat. 29. Ianuarij 1589.coram Comitulo.

Limita ſecundo, quando pars eſt in cauſa ne formiter extrahantur, cum in odium impedientis quoquo modo legitimam extractionem ſtetur ſcripturis informibus cum earum ſimplici copia, Bal. in l.publicati n. 8.& ſequenti C.de teſtamentis Dec. in conſ.36. Rota diuerſ.in deciſ.159.lib.2.& ita pluries cenſuit Rota, & ſignanter in vna Cartaginen.portionis 14.Nouembris 1594.coram Seraphino, & iterum in vna Aſtoricenſ. prioratus 13.Maij 1598.coram Illuſtriſs.Millino.

Et vltra citationẽ neceſſe erit etiam recognoſcere inſtrumenta Caputaquenſ.in dec.99.n.2. p.2. licet in inſtrumentis antiquis vltra 70. annos talis recognitio non ſit neceſſaria:Caputaq.in dec.5.p.3.Puteus in deciſ.151.lib.1.neque in alijs caſibus,de quibus per eundem Puteum in dec.359.lib.2.Boer.in dec.154.

RESOLVT. CXXXVIII.

De ſecunda ſpecie probationis iuriſpatronatus.

1 *Per multiplicatas præſentationes præſumitur titulus fundationis.*
2 *Amplia etiam ſi præfatæ præſentationes eſſent interpellatæ.*
3 *Multitudo verificatur in tribus.*

SEcunda ſpecies probationis quo ad perſonas etiam priuatas eſt per multiplicatas præſentationes à
1 tempore immemorabili, aliaſve ſecundum iuris diſpoſitionem, & taliter facta probatio præſumitur titulus fundationis,Biſignet.in deciſ.4.de probat.Cardin. Puteus in deciſ.205.lib.1.Rota diuerſ. in deciſ.707. nu.2. par.1. Achil. de Graſſis in deciſ.4. de iurepatronatus, Mohed. deciſ.3. eod. tit. & fuit reſolutum in vna Mediolan.iuriſpatronatus.

Quod ampliatur procedere,licet neque per inſtrumenta præſentationum,neque per teſtes de immemorabili deponentes nulla fiat enunciatio,nec mentio de fundatione vel dotatione,Achil.de Graſſis cit.deciſ.4. num.7.de iure patronatus, Rota diuerſorum in deciſ. 792.num.11.par.1. & ita declaranit Sacra Congregatio Concilij in hæc verba *Iuſpatronatus ex ſolis præſentationibus continuis,vltra hominum memoriam probatur, licet in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, & dotatione.*

2 Ampliatur ſecundo,vt præſentationes multiplicatæ probent iuſpatronatus,dato,quod eſſent interpellatę, & non ſucceſſiuæ Caſſad.dec.2.nu.7.de probat. Taniſ. dec. 84. Maximè ſi præfatas præſentationes probetur effectuatas fuiſſe ob ſucceſſiuam vacationem per obitum præſentatorum iuxta conſ.Oldrad.219.nu.2. cum alijs deductis per Rotam in vna Reatina beneficij 17. Iunij 1577.coram Seraphino,& eſt eiuſdem dec.337.& ratio eſt quia probatis extremis media præſumuntur, Caſſad.in dec.4.de iure patronatus,Cotta dec. 92. Seraphinus dec.1141. & fuit pluries per Rotã deciſum, & præſertim in vna Cæſaraugustana Cappellaniæ 4. Maij 1579.coram Illuſtr. Blanchetto, & iterum in vna Bonon. parochialis 1578. coram Brauo, & tandem in vna Cappellaniæ coram Illuſtriſſimo Lancellotto.

4 Et multiplicatio præſentationum eſt neceſſaria,Caualc. in deciſ. 17.num.10. & ſeq. part. 2. requirit tres præſentationes vt cenſeatur ſatisfactum menti Concilij, quod videtur etiam de mente Achil.de Graſſ. in dec.7.de iurepatronatus, nam multitudo verificatur, & conſiſtit in tribus gloſ.in leg.1.§.hoc reſcripto ff. ad Syllan.& in §.fin. inſtit.de iure perſon. tamen in Curia Archiepiſcop. Neapolit. quotidie practicatur vt duæ ſufficiant,quia alias difficilis eſſet probatio, vt refero ego ipſe in deciſ.122.

RESOLVT. CXXXIX.

Dixi a tempore immemorabili.

1 *Immemorabilis quomodo probetur.*
2 *Teſtes deponentes de immemorabili,quid deponere debẽt.*
3 *Immemorabilis an probetur per ſcripturas.*

1 SEd quomodo immemorabilis probetur, grauis eſt inter DD. controuerſia, & per teſtes non dubitatur dummodo concurrant poſita per gloſ. in cap.1. de præſcriptionibus in 6. vt ſunt, primò, quod teſtes ſint ad minus 54. annorum, & de 40. teſtificentur de viſu.Secundo quod teſtes neceſſario dicant communem opinionem eſſe, quod de contrario vſu non extet memoria. Tertio quod teſtes ita ſemper viderint, & au-
2 dierint. Quarto quod nunquam fuerit obſeruatum contrarium,quæ requiſita vltra gl.in cit.c.1.ponuntur à Miſing.cent.1.dec.30.Mohed.in deciſ.12. de iurepatronatus, Viu.in dec.77. qui dicit in cauſis matrimonialibus debere nominari duos ex maiorib. Caputaq. in dec.290.p.3.& in dec.291. eodem lib.Guid. Papa in deciſ.357.Capyc.in deciſ.194.

An autem præfati teſtes debeant deponere in vniuerſum de omnibus quatuor requiſitis, vel ſufficiat, vt duo de duobus, & alij de reſiduis, & reſpondeas, quod licet in Regia Camera Summariæ referant quidam fuiſſe iudicatum vnumquemque teſtium debere deponere de omnibus requiſitis, veruntamen poſtea hoc non fuit admiſſum in Sacro Conſilio, vt apparet ex deciſ.de Franch.56.eſt enim difficilis probationis, merito debent coniungi ad faciendum vnum totum, Franch.in deciſ.80. & in factis antiquis mille præſumptiones etiam imperfectæ ad probandum coniunguntur,Card. Put. in dec.101. lib.2. quomodo autem fiat probatio in antiquis,Vide Guid.Pap.in dec. 357. Bellam.in dec.70.Card.Put.in dec.76.& in dec.78.lib.1.

Sed controuerſia principalis videtur an immemorabilis poſſit probari per ſcripturas, & reſpondendum eſt cum diſtinctione, cum qua alias tranſiuit Rota vt
3 patet in dec. 583. collecta à Farin. vbi fuit dictũ quod licet non poſſit probari directè negatiua hæc non eſſe memoriam in contrarium,tamen bene per indirectum vt in ſimili dicunt DD. poſſeſſionem directè inſtrumẽtis non probari,vt per Abb.in c.nobis n.3.de præſcrip. Soc.conſ.105.in fi.vol....exempli gr.ſi per inſtrumentũ probetur per centum, & amplius annos continuatos fuiſſe aliquos præsẽtatos ad aliquod beneficiũ ſucceſ. ſiuè vnum per alterius obitũ ſubſtitutum in beneficiũ præmortui, vtiq;prolatum quoq; erit quod alio modo prouiſum non fuerit de d. beneficio, & non conſtare contrarij memoriam, factum enim affirmatiuum continuũ habet implicitam negatiuam ſui contradictorij.

RESOLVT. CXXXX.

Vis præfatæ immemorabilis quibus caſibus ceſſet.

1 *Immemorabilis non ſuffragatur,quando conſtat de iniuſto, & inualido titulo,ac mala fide verſ.ſequent.& in fine, quando lis eſſet inter ipſos præſentatos.*

Quam-

QVamuis plures ſub ſe contineat effectus, de quibus 30. enumerat Gaſpar Teſſ. in dec. 27. aliquid per Oſaz. in deciſ. 101. de Franch. in deciſ. 166. Ioſef. Lud. in deciſ. Peruſ. 106. tamen nonnulli reperiuntur caſus, in quibus non ſuffragatur, etiam quo ad probandum ius patronatus inter quos ſunt. Primus quando
1 conſtaret de iniuſto & inualido titulo, atq; infecto; quia
tunc nihil operatur, quamuis legitimè eſſet probata, vt cenſuit Sacra Congregatio Concilij. Paris de confident, quæſt. 28. Gonzalez gl. 18. n. 48. Triuiſ. in dec. 55. n. 69. lib. 2. ratio eſt quoniam cum conſtet de veritate infecti tituli, & infecti principij; & ſic ſimus in claris, ceſſat præſumptio, quæ ex præſcriptione immemorabili reſultat, ita Verall. in deciſ. 314. par. 3. Creſcent. in deciſ. 21. n. 4. de probationibus, Card. Puteus in deciſ. 189. n. 5. lib. 1. & in deciſ. 222. lib. 3. dec. 436. lib. 2. Rota diuerſ. in dec. 731. n. 18. part. 1. Triuiſ. cit. deciſ. 55. par. 2. exemplificari poterit præfata ratio, puta ſi appareat, quod fuerit vſurpatum iuſpatronatus ex priuilegio. & non ex fundatione Gonzalez loco cit. n. 48. Pariſ. vbi ſupra num. 240. vbi refert declaraſſe Sacram Congregationem.

Secundus caſus eſt, quando conſtaret de mala fide c. 1. de præſcriptionibus cap. fin. eodem, & ita deciſum refert Miſing. cent. 1. obſer. 30. Iaſred. in deciſ. 69. Balb. de præſcriptionibus par. 3. tit. de bona fide quæſt. 6.

Item requiritur ordo præſcriptus à Conc. in probatione iuris patronatus, quando cum Eccleſia ſeu Ordinario, non autem quando inter ipſos præſentantes de illius pertinentia ageretur, quo in caſu leuiores ſufficiunt probationes, vt fuit reſolutum in vna Pampilonen. beneficij de Lanzi 10. Aprilis 1595. & 20. Nouemb. eiuſdem anni coram Manrica, & alias ſæpius ſecundum Gonzal. 18. num. 59. & habetur etiam apud Farinac. deciſ. 526.

RESOLVT. CXXXI.

An reperiatur alius modus probandi ius patronatus quàm fundationis.

1 *Verba (alia ſiuè ſecundum iuris diſpoſitionem) quid denotant.*
2 *Titulus conſtructionis ſufficit ad probandum iuſpatronatus, & quare.*
3 *Immemorabilis probat legitimum titulum.*
4 *Iuſpatronatus probatur per famam concurrente longiſſima quaſi poſſeſſione.*
5 *Iuſpatronatus in antiquis probatur per ſolam famam.*

EX verbis Concilij Tridentini in verſic. aliaſue ſecundum iuris diſpoſitionem, colligitur reperiri alium modum, nam iſta verba ſignificant, idem, quod
1 alio modo, Caputaquenſ. in dec. 210. nu. 5. par. 1. Card.
Puteus in dec. 170. lib. 3. vnde ſi probatur titulus con-
2 ſtructionis, quamuis non exprimatur expreſſe à Con-
cilio, nihilominus ſufficeret, & ſatisfactum eſſet illius diſpoſitioni, Caputaquenſis in deciſ. 133. par. 2. Rota diuerſ. in dec. 588. n. 1. part. 1. Caſſad. in dec. 6. n. 7. de iurepatronatus: ratio eſt, quia licet Concilium præſeruet iuspatronatus competens ex fundatione, vel dotatione, non refundat illud, quod aliàs poteſt probari ſecundum regulas iuris communis, vt patet ex illis verbis (aliaſue) quod ſæpè Rota cenſuit, vt patet ex Gabrieli in conſ. 192. & conſ. 198. lib. 3. Menoch. conſ. 241. num. 1. & 7. lib. 3. & in conſ. 336. lib. 4. Rota diuerſ. in deciſ. 331. part. 2. & in deciſ. 798. par. 1. ſub num. 4. vbi habetur quod in his perſonis in quibus non præſumitur vſurpatio, nil immutatur per Concilium, ſed relinquitur in diſpoſitione iuris communis, vt dicit Gonzalez gloſ. 18. num. 54.

Vnde non ſolum iuspatronatus probatur ex immemorabili Valaſc. deciſ. 163. quæ probat legitimum ti-
3 tulum ex fundatione, vel dotatione, Abb. in cap. quærelam nu. 9. de electione Feliu. in cap. cauſam num. 6. de præſcriptionibus, Mohed. in dec. 3. de iurepatronat. Rot. diuerſ. in deciſ. 214. & in deciſ. 220. lib. 2. eadem Rot. in deciſ. 243. & in deciſ. 254. lib. 3. part. 3. & iterum eadem Rota in vna Pampilonen. Beneficij 13. Ianuarij 1557. coram Litta.

Sed etiam probatur per famam, concurrente longiſ-
4 ſima quaſi poſſeſſione præſentandi ſecundum iuris di-
ſpoſitionem, Achil. de Graſſ. in deciſ. 4. nu. 10. de iurepatronatus Card. Puteus in deciſ. 60. & in deciſ. 140. in fin. lib. 1. Rota diuerſ. in deciſ. 481. lib. 3. par. 3. diuerſ. & fuit dictum in vna Imolen. iuriſpatronatus 28. Maij 1585. coram Pamphilio, quę eſt 1. part. diuerſ. dec. 792. & iterum in vna Aretina Cappellę coram Litta, quam-
5 uis in antiquis ſolum famam probare iuspatronatus
abſque poſſeſſione, ita vt non cenſeatur reuocatum per Concilium, vt fuit reſolutum in vna Tiraſonen. iuris præſentandi 5. Maij 1593. coram Pegna, & iterum in eadem 24. Ianuarij 1594. coram Litta.

RESOLVT. CXXXII.

De tertia ſpecie probationis.

1 *Vſurpatio iuriſpatronatus in quibus præſumatur perſonis.*
2 *Iuspatronatus ſpectans ad familiam DD. de Carracciolis ſiue ad alias eiuſdem qualitatis præſumitur ex vſurpatione.*
3 *Vltimum ſtatum poſſeſſionis in beneficijs ad effectum manutentionis ſufficere quomodo intelligatur.*
4 *Prouiſiones Apoſtolicæ beneficij ſtatum non mutant.*
5 *Teſtes de familia, iuspatronatus non probant, neque habentes intereſſe in cauſa.*
6 *Sententia, quæ non verificatur ex actis, non probat.*
7 *Sententia quando dicitur antiqua.*
8 *Epiſcopatus qui poſſidentur per Cardinales præſumuntur ex vſurpatione, & quare.*

IN perſonis verò potentibus, ſeu vniuerſitatibus plenior, & exactior probatio exigitur, quoniam vltra ſupradicta, requiritur, vt pręſentationes ſint continuatæ, non minori ſpatio, quam 50. annorum, & authenticis ſcripturis probentur.

Cuius probationis ratio eſt; quia in præfatis perſonis præſumitur vſurpatio, vt ſecundum Butri. in cap. cum dilectus verſ. 2. de officio delegati Ptolom. in deciſ. 86. Card. S. Cruc. deciſ. 70. Pereg. in deciſ. 22. Card. Puteus in dec. 59. nu. 1. lib. 1. & iuxta alias Rotæ deciſiones relatas per Gonzalez in gloſ. 18. num. 63. eoque magis procedit in Italia, nam dicit Card. Puteus in deciſ. 205. lib. 1. quod propter receſſum Curiæ ab Italia omnes Domini, & populi cæperunt eſſe tiranni, & iura Eccleſiæ occupare.

RESOLVT. CXXXIII.

Vſurpatio in quibus præſumatur.

1 REſpondeo, quod inter præfatas perſonas connumerantur Domini Caſtri, vt ſunt Domicelli, Comites, Marchiones, Duces, ac Principes, vt de familia Columnæ, Vrſinorum, Sabelliorum tradunt Card. Put. in deciſ. 58 lib. 1. Peregr. in deciſ. 5. lib. 1. Tolom. in deciſ. 86. Caputaq; in deciſ. 128. part. 2. qui dicit, ita deciſum, & iterum Rota reſoluit in vna Sabinen. beneficiorum 15. Nouembris 1582. coram Aldobrandino, & alias pluries fuit reſolutum in Rota.

Et ſic ampliatur, nedum in non recognoſcentibus ſuperiorem, verum etiam in recognoſcentibus, Card. Puteus in d. dec. 59. lib. 1. & fuiſſe pluries in Rota reſo-

lutum

Digitized by Google

lutum affirmat Pariſ. de confidentijs,q.28. ſub n.243.
nam Barones huius Regni Neap. habentur loco per-
ſonarum potentium, ita vt in eis quoque præſumatur
vſurpatio, & per conſequens ſubintret forma tradita
à Concilio ad probandum illorum patronatum, vt
cenſuit Sacra Congregatio Concilij per hæc verba,
Congregatio cenſuit Barones, & alios Dominos perpetuã
iuriſdictionem obtinentes comprehendi in hoc decreto
Concilij,prout ſic illam refert Gonzalez.in gl.18.num.66.
in verſ. in his perſonis, hinc etiam fuit alias in Rota
dubitatum ſi familia Caracciolorum dicatur de po-
tentioribus, & tandem fuit deciſum, quod ſic, vt in
vna beneficij S.Andreæ 24.Ianuarij 1571. coram Illu-
ſtriſſimo Lancellotto,cuius verba ſunt hæc.

Fuit concluſum D.Decium præſentatum à patronis exi-
ſtentibus in quaſi poſſeſſione præſentandi non debere inſti-
tui, quia nec de fundatione, nec de dotatione eorum iuriſ-
patronatus,nec de antiquiſſimis præſentationibus conſtat,
iuxta requiſita à Conc.Trid.ſeſs.25.c.9. ſed tantum doce-
tur de præſentationibus factis intra ſpatium trigintano-
uem annorum:accedit etiam, quia cum hoc iuſpatronatus
ſpectet ad nobilem, & Illuſtriſs. familiam DD. de Carac-
ciolis, ſiue etiam ad alias eiuſdem qualitatis, videtur ex
2 vſurpatione potius ac quaſi,non ex fundatione,iuxta dec.
Creſcent. 13. quo caſu, præter immemorabilem temporis
curſum,de quo,vt dictum eſt,non conſtat,requiruntur etiã
præſentationes continuatæ ſpatio quinquaginta annorum,
quod tempus, nec minus adeſt, propterea ab eodem Conci-
lio in ijs caſibus nedum titulus iuriſpatron. ſi quis adeſſet,
ſed ipſa quaſi poſſeſſio in totum abrogatur,& irritatur,ita
vt beneficium tanquam liberum poſſit à ſuis collatoribus
conferri,& prædicta facilius procedunt, quia ſtante lite
orta ante inſtitutionem de qua agitur, etiam de iure com-
muni requiritur diſcuſsio plena proprietatis iuriſpatro-
natus,conſ. Dec. conſil.177.n.1.

Verùm quia pro parte eiuſdem Decij allegatur confeſ-
ſio facta per D.Octauianum in literis ſuæ prouiſionis,quia
Cappella hæc, de qua agitur, eſt de iure patronatus, licèt
ſit hoc extra dubium, DD. reſeruauerunt hoc pariter in-
dicandum,ſi pro eo Decius audiri voluerit.

Et quia hoc nec ſit,neque fuerit,dicitur,quod verbum
in Bullis appoſitũ,eſt generale, & inquit (aſſeritur) quod
verbum tanquam generale, & imperſonale, non cenſetur
prolatum per impetrãtẽ,Rot.in antiq.dec.74.& 727.Caſ-
ſa. dec.4. de probat.n.9. Et iterum in ead. 19. Decemb.
1608. coram Attrebaten. quæ ſic ſe habet.

Propoſito dubio an conſtet de quaſi poſſeſsione præſen-
tandi ad Eccleſiam S.Andreæ de Rabattina extra,& pro-
pè ciuitatem Neapolitanam apud littus maris, quæ ſit ma-
nutenen. ita vt Reuerendiſs. D. Decius Caracciolus Ar-
chiepiſcopus Baren. præſentatus veniat inſtituendus, ne-
gatiuè reſolutum fuit,nam etſi ad effectum manutentionis
3 ſufficiat vnicus actus, & vltimus ſtatus præſentationis,c.
conſultationis,& ibi Abb.n.2. & 9. de iurepatronatus,c.
querelam,de elect. Dec.conſil.134.n. 1. & Creſcent. dec.
2. in fine de iurepatron. id procedit quando iuriſpatrona-
tus exiſtentia non controuertitur, ſed tantum agitur inter
plures patronos de illius pertinentia,Achill.dec.5.n.3.de
iurepatronat. Alioquin ex diſpoſitione Concilij,& decla-
ratione Cardinalium interpretum requiruntur eædem
probationes in poſſeſſorio,quæ in petitorio,vt fuit dictum
in Volterrana iuriſpatronatus 28. Maij 1593. coram Illu-
ſtriſsimo Mellino, & in Romana parochialis 31. Ianuarij
1600. coram Reuerendiſs. Pacen.

In propoſito autem nullus titulus exhibetur,nec inſtru-
menta præſentationum continuatarum per ſpatium centũ
annorum, prout requiritur,fuit reſolutum in Firmana iu-
riſpatronatus 8.Martij 1591. coram bon. memor. Orano,
& in Barchinonen. vnionis 5. Decembris 1597. coram
bon.memor. Gipſio, ſed vt deciſum fuit, coram bon.mem.
Cardinali Lancellotto in hac eadem cauſa die 29. Ianuarij
1571. omnes præſentationes intra ſpatium 30.annorũ cõ-
tinentur,videlicet ab anno 1528. die 23.Ianuarij,quo fuit
inſtitutus Fabius Caracciolus præſentatus 6. Nouembris
præcedentis vſque ad annum 1567. quo obijt Marius Ca-
racciolus, poſt cuius obitum inter Octauium Brancatium
prouiſum Apoſtolicum,& Decium Caracciolum ſeniorem
præſentatum à patronis fuit introducta lis, & cauſa com-
miſſa in Rota, quamobrem nec ſubſiſtit probatio per fa-
mam,quæ nõ admittitur niſi in antiquis, & concurrentib.
coniecturis fuit deciſum in Tiraſonen cappellaniæ 14. De-
cembris 1608. coram Reuer. Caualerio,& in primis lon-
giſsima quaſi poſseſsione, vt fuit tentum in Imolen. iuriſ-
patronatus 28.Maij 1584. quæ eſt diuerſ.792.p. 1. Adeſt
quadragenaria,Caſſad. deciſ.2.num.3. & 4. de prob.Put.
dec.60. in fin. lib. 1. & fuit reſolutum in ſupradicta Bar-
chinon. coram bon. memor. Gipſio, & ad hoc non poſſunt
4 deſeruire prouiſiones Apoſtolicæ,quæ non mutant ſtatum
beneficij,Achill.deciſ. vltima,de iure patron. & fuit di-
ctum in Bonon. iuriſpatron. 16. Ianuar. 1608. coram Re-
uer. Sacrato, ſed earum tempora de medio deducuntur,
Guidobon. deciſ. 125. fuit deciſum in Bracharen. de Iun-
cas 19.Decemb.1597. coram Reuer. Decano.

Nec verò probatur publica vox,& fama,quia ex teſti-
bus examinatis de hoc anno,vnus tãtum,videlicet primus
iuxta primũ deponit,quod audierit publicè dici,quæ quidẽ
verba important famam,Caſſa.dec.3.n.4.& 7. de proba-
tion. Capuaquen.dec.7.p.2. & deciſ.289.p.3. verum ſu-
biungit, quod audierit à diuerſis perſonis, & ſic dictum
ſuum reſtringit,& alius teſtis examinatus de anno 1559.
deponit à 30. annis citra, quod verificatur etiam in vna
dic ante, Bartol. in l. Celſus, n.25. ff. de vſucap. & teſtis
qui aſſeritur examinatus in Curia de anno 1570. non eſt
habendus in conſideratione, propterea quod non appareat
quomodo fuerit examinatus;alij vero teſtes examinati de
anno 1531. ſunt de familia Caracciola,& aliorũ prætèn-
dentium iuſpatronatus,& habent intereſſe in cauſa, quare
5 non merentur fidem, l. omnibus, & ibi Bald.n.3.C. de te-
ſtib.Roland.conſ.3.n.55.vol.1. Aym. conſ.249.n.14. Ne-
que poteſt fieri fundamentum in ſententia Ordinarij de
anno 1528. in qua enunciat ſe vidiſſe inſtrumenta præ-
ſentationum,& præſertim Bullam bo.me. Alexandri Ca-
rafæ inſtitutionis quond. Fabij Aſoſæ in dicta Eccleſia,
quia hæc ſententia non probat, cũ non iuſtificetur ex actis,
6 neq; iudici creditur de aſſertionibus,niſi factæ ſint præuia
cauſæ cognitione, & de illis appareat in proceſſu. Soccin.
conſ.47.n.13.vol.4. fuit dictũ in dicta Romana parochia-
lis,& in Landen. deuolutionis 23. Mart.1544. coram Re-
uerendiſs. Pacen.& in Sabin.aquæ 29. Mart. 1604. corã
me.Nec poteſt probari ſẽtẽtia antiqua, Caſſad.dec.3.n.3.
de prob. quia ſentẽtia dicitur antiqua. quãdo excedit 40.
7 annos,cùm ſit lata ann.1528. et bis fuerit lata ann.1567.
vltra quod in hoc caſu Domini cenſebant requiri proba-
tionẽ temporis immemorabilis, cum præſentationib. con-
tinuatis per ſpatium 50. annorum, quæ omnes probentur
effectum ſortitæ ex authenticis ſcripturis,poſito etiã quod
nos verſemur in iure patronatus potentiũ,propterea quod
concurrant plures familiæ,quas nõ eſt veriſimile facilè in
vnum conſpiraſſe ad fundandam, vel dotandam Eccle-
ſiam,Creſcẽt.dec.1.de iurepat.Et quod dicitur proceſſiſſe
ab vno ſtipite Caracciola, ſed mediantibus fœminis fuiſſe
diuiſum in plures familias, hoc non probatur, quin potius
partes,et teſtes videntur aliàs aſſeruiſſe contrariũ,quam
dec. habes inter poſtremo ſelectas per Farin. 235.t.1.p.2.

Ampliatur ſecundo, procedere etiam in Epiſcopa-
8 tibus,qui tenentur,& poſſidentur per S.R.E.Cardina-
les, vt fuit reſolutum in Rota in vna Sabinen. benefi-
ciorum 15. Nouembris 1582. coram Illuſtriſsimo
Aldobrandino; nam viget eadem ratio ob abſentiam
Summorum Pontificum,& Cardinalium dum Auenio-
ni morabantur.

Amplia tertio procedere, vt præſumatur quoque
vſurpatio in perſonis congeſtis per Card. Puteum in
deciſ.59.60.61. & deciſ.62.lib.1.

RESOLVT. CXXXXIV.

Præſentationes debere eſſe continuatas an ſit de forma.

1 *Præſentationes continuatæ ſunt de forma ſacroſ. Trident. Conc. & quæ dicantur continuatæ.*

1 Reſpondeo affirmatiuè, quoniam Conc. dat pro forma, præter immemorabilem, & reliqua neceſſaria, quod præſentationes debeant eſſe continuatæ,& ſortitæ effectum.

Amplia primo,vt per huiuſmodi decretum cenſeantur ſublati modi,quibus de iure communi acquirebatur iuſpatronatus,vt reſoluit Rota in vna Reatina iuriſpatronatus,20. Octobris 1587. coram Robuſterio, & in d.Sabinen. beneficiorum 15.Nouembr. 1582.coram Aldobrandino.

Amplia ſecundo, vt nec ſufficiant præſentationes centum annorum, vel ducentorum, ſi non ſint continuatæ, vt ſcilicet vna ſubſequatur aliam,quoniam ita oſtendit illud verbum (continuatæ) vt latè per Marc. Ant.Bard. de tempore vtili c.2.n.1. & latiſſimè in c.8. Iacobat.de Conc. lib.7.art.1.n.130. Steph. de Feder. de interpret. iuris,p.1.n.126.

Amplia tertio, vt neq; ſuffragentur præſentationes continuatę per tantum tempus,vel maius ſi omnes nõ fuerint effectum ſortitæ, & dicuntur effectum ſortitæ quoties habuerunt effectum,vt quia Ordinarius cum vacaret beneficium inſtituit,quem præſentauit patronus,iuxta dec.Rotæ,teſte Achill. de Graſs. in dec.fin. de iure patron. latè Maſcard. de probat.concluſ.121. col.3. Inſuper,vt dicantur præſentationes effectuatæ, neceſſe erit,vt præſentatus acceptauerit, vt fuit deciſum in Rota 4.Decembr.1551. coram Ant.Auguſt. & facit deciſ. Caputaq. in deciſ.131.p.2.

RESOLVT. CXXXXV.

Præſentationes continuatas eſſe probandas per ſcripturas authenticas an ſit pro forma.

1 *Præſentationes,vt per ſcripturas authenticas probentur, eſt de forma.*

2 *Scriptura authentica iuriſpatronatus deperdita, illa per teſtes probari non poteſt,& quare.*

1 Reſponſio eſt affirmatiua, quia quando agitur de iurepatronatus harum perſonarum,Concilio nõ ſatisfit,quod probarentur præſentationes per teſtes, vt in proprijs terminis fuit in Rota reſolutum in d.Sabinen.15. Nouemb.1585.hinc etiam facit,quod voluit Rota in vna Archipresbyteratus,2.Maij 1588. coram
2 Pamphilio,quod deficientibus ſcripturis authenticis, non ſufficit illas probare per teſtes, cum huiuſmodi probatio per inſtrumenta requiratur pro forma.

Amplia primo pręfatam probationem eſſe neceſſariam nedum in probandis præſentationibus continuatis,verum etiam in probatione effectuationis illarum,quoniam in vtroque caſu exigitur probatio per authenticas ſcripturas,vt voluit Gonſalez,gloſ.18.n. 84. & tenuit Rota in d.Sabinen. ſæpius adducta.

Amplia ſecundo, vt neq; adimpleri poſſit per æquipollens,nec vllo caſu probari poſſit per teſtes,Rot. in dec.199.n.3. & ſeq.p.2. & ratio eſt, quia debet adimpleri ſpecificè,Fel. in c. cum dilecta,n.10. ampliat.11. de reſcript. Dec. in conſil.112.n.3. Boer. in deciſ.1.n. 44. Segura in l. vnum ex familia, §. ſed ſi fundum, n. 12.ff. de leg.1.

RESOLVT. CXXXXVI.

An in probatione iuriſpatronatus paruæ vniuerſitatis deſideretur forma probandi tradita à Concilio.

1 *Vniuerſitas parua tenetur probare iuſpatronatus iuxta formam traditam in Conc. & quare.*

2 *Iuſpatronatus vniuerſitatis paruæ,præſumitur ex vſurpatione,cum declarationibus.*

1 Reſpondeo, locum habere etiam ſi communitas, ſeu vniuerſitas ſit parua, quia non propterea ceſſat hæc præſumptio conſiderata per Concilium, tũ etiam,quia cum generaliter de vniuerſitatibus loquatur, nec diſtinguat inter vniuerſitates magnas, & paruas,nec nos diſtinguere debemus,vulgata l.de pretio, ff. de publicin. in rem actio,tum etiam,quia rationes propter quas Eccleſia pręſumitur libera,& non de iurepatronat. ad not. in c.querela,de elect.militant pariter in quacunque vniuerſitate,nam poteſt eſſe,quod ex oblationibus fidelium,& hominum communitatis, Eccleſia fuerit conſtructa,non tamen animo acquirẽdi iuſpatronatus,Achil. de Graſſ. in dec.4. de iurepat. Card.Put. in dec.57. & in dec.205.lib. 1. Creſcent. in deciſ. 13. Verall. in deciſ. 318.p. 2. & quod etiam in
2 parua vniuerſitate pręſumatur iuſpatronatus ex vſurpatione, tenuit Rot. in vna Bonon. iuriſpatronat.20. Martij 1589.coram Gipſio,& ad idem expenditur deciſ. eiuſdem Rot. teſte Farin. in dec.643. & fuit etiam reſolutum in vna Foroſempronien. parochial. 4.Febr. 1594. coram Illuſtriſſimo Mantica,& iterum in vna Illirden. beneficij 11.Martij 1596. coram Penia.

Quam concluſionẽ dupliciter intellige, primo procedere, maximè in Italia, in qua propter receſſum curiæ,omnes populi ius pręſentandi vſurparunt Spec. de iurepat.col.3. verſ. & nota,& Card.Put.vbi ſup.

Intellige ſecundo in locis, in quibus Ordinarij collatores ſunt inferiores Epiſcopo, & minoris auctoritatis, quorũ qualitate attenta, facilè præſumi poteſt vſurpatio,& quod non fuerint auſi vniuerſitatib. contradicere,vt per Put.in deciſ.57.l.1.Achill.in dec.4. de iurepatr. & fuit in Rota reſolutum in vna nullius Archipresbyteratus, 2.Maij 1588. coram Pamphilio,ſecus ſi in collatoribus fuerit æqualis, vel maior auctoritas, quàm in vniuerſitate, quoniam tunc ceſſat diſpoſitio Concilij, quia quod dicitur in magnatibus, ſeu vniuerſitatibus præſumi iura Eccleſiæ vſurpata, procedit vbi non datur æqualis concurſus potentiæ, & auctoritatis in collatoribus, ſecus ſi conferentium ſit ęqualis,vel maior auctoritas,quàm in vniuerſitate, vt fuit per Rot. reſolutum in vna Toletan. iuris nominandi, 10.Mart.1582. coram Illuſtriſ. Blanchetto.

Intellige tertio, ſi tota vniuerſitas hoc ageret, ſecus autem ſi certa pars illius prætenderet iuſpatronatus,Gonſalez gl.18.n.69. Garz. de benefic. p.5.c.9. n.102. referens ita declaraſſe Sacram Illuſtriſ. Congregationem.

RESOLVT. CXLVII.

Amiſſio ſcripturarum,in quibus probabatur iuſpatronatus,an poſſit teſtibus probari.

1 *Amiſſio ſcripturæ authenticæ iuriſpatronatus ſecundum vnam ſententiam per teſtes probari poteſt.*

Ratio dubitandi pro opinione affirmatiua oriri videbatur,ex tex. expreſſo in cap. cum olim,de priuileg. vbi amiſſio inſtrumentorum probatur teſtibus deponentibus de illorum tenore, ad quod etiam expẽditur tex.in l.ſicut,C.de fid.inſtrum.& iuxta quorum

rum ſententiam fuiſſe deciſum in Sacro Conſ. ſcribit Affl.in dec.274.Viu.in deciſ.166.& facit etiam deciſio prax.Curiæ Archiepiſ.c.63.n.12. volentis, quod ſi per
1 teſtes probaretur eſſe deperditas ſcripturas, & deponerent de tenore illarum, in quibus continebantur continuatæ præſentationes, tunc ſatisfieret menti Concilij,per tex.in citato cap.cum olim.

Ceterum ſupradictis minimè obſtantibus,mihi magis ſuadetur opinio contraria, quam tenet Gonſalez gloſ.18.n.82.tenentis,quod eo ipſo,quod Concilium non confidit de teſtibus,conſequenter remanet excluſa iſta probatio, nam aliter de facili excluderetur diſpoſitio d. Conſilij, & iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Sabinen. iuriſpatronatus, 15. Nouembris 1582. coram Clemente VIII. vnde ſi non probaretur ex eiſdem ſcripturis authenticis,quod omnes præfatæ præſentationes continuatæ ſortitæ fuerint effectum, prout Concilium diſponit, non releuaret talis probatio,Rot.in deciſ.199.part.2.diuerſ.

RESOLVT. CXLVIII.

Præſentatio quando dicatur ſortita effectum.

1 *Præſentatio,non autem nominatio coram ſuperiori eſt facienda.*
2 *Acceptatio in iurepatronatus eſt præſentationis pars.*
3 *Præſentatio in iurepatronatus de abſente fieri poteſt.*

RESpondetur,tunc propriè dicũtur præſentationes ſortiri effectum, quando Ordinarius illarum vigore inſtituit præſentatum à patrono, & præſentatus, & inſtitutus acceptauit,poſſeſſione ſubſequuta.

Dixi præſentatum,ad differentiam nominati, quo-
1 niam præſentari, non verò nominari debet ſuperiori, Achill.de Graſſ.in deciſ.fin.de iure patronatus.

Dixi,acceptauit,quoniam acceptatio eſt pars præ-
2 ſentationis, & ante illam non dicitur perfecta, Card. in cap.fin.de iurepatr.Lambert.lib.2.part.2. quæſt.5.
3 art.2.ſub num.2.hinc prouenit,quòd licèt præſentatio fieri poſſit de abſente,ad tex.& ibi not.in c.accedens, de præbend.Maſtrill.in deciſ.2.part. 1. tamen non acceptata, nullam vim ſubſtinet, vt fuiſſe in Rota deciſum teſtatur Farinac. in deciſ. 567.

Et quod huiuſmodi requiſita ſint ſubſtantialia, voluit Caputaquen.in dec.131.& in dec.418.par.2. Creſcent.in deciſ.5.de iurepatron.Rot.in deciſ.147.n.1.& in deciſ.167.part.1.diuerſ.

RESOLVT. CXXXXIX.

Iuſpatronatus fundatum pro ſe, & deſcendentibus à ſua linea,quomodo intelligatur.

1 *Linea quid eſt.*
2 *Iuſpatronatus fundatum pro ſua linea,intelligitur de linea directa.*
3 *Linea à patre debet ſumere initium.*

SVpponatur in facto,quod quis in creatione patronatus in inſtrumento fundationis vſus fuerit his verbis (pro me, & deſcendentibus ex linea mea) fuit dubitatum coram me,de qua linea huiuſmodi verba intelligenda erant,& pro huius queſtionis dilucidatio-
1 ne,eſt in primis ſupponendum,quod linea eſt collectio perſonarum ab eodem ſtipite deſcendentium gradus continens,& numeros diſtinguens,Ioa.Andr. in arbore conſanguinitatis,Capyc.deciſ.159.nu.5.Tiraquell. de retractu lignag.§.fin.gloſ.9. nu.2. fol.127. allegans
2 plures alios. Vnde in præſenti caſu linea debet intelligi de directa,non de inflexa,& per tranſuerſum,ſecundum Bald.conſ.171.teſtamento cauetur,vol.3.& idem Bal.conſ.121.volu.fin.Caſtrenſ.conſ.299.volu.2. Ann. conſ.122.in princip.vol.2.Miereſ.de maioratu,part.2. q.6.n.18.Qua propter ad præfatum patronatum vocati cẽſentur omnes deſcendẽtes de linea ipſius teſtatoris. Ratio eſt,quia linea alicuius dicitur propria, quæ habet originem,& deſcendit ab illo per directum, non autem per tranſuerſum,Ruin. conſ.23. nu.6. Corneus conſ.198.col.fi.vol.3.Signorell.conſ.93.colum.2.Barbat.in repit.l.cum acutiſſimi,C. de fideicommiſſ. Et à
3 patre debere ſemper ſumere initium teſtatur Bal.conſil.394.vol.3.lib.3.Bero.conſ.77.nu.15.lib.2.Nec ſufficeret, quod ſint de eodem cognomine ſeu familia ipſius fundatoris,ſecundum Ruin.conſ.153.nu.10.lib.2. Cuman.conſ.2.Salic. inter conſilia Ancharani conſil. 97.colum.penult.verſ. alios ergo ſenſus, ſed oportet, quòd deſcendant à linea prædicta fundatoris, nec ſufficit,vt dixi,quod ſint de eodem cognomine, Roland. à Valle conſ.23. num.39.& 40.lib.4.

RESOLVT. CL.

Præſentatio quomodo ſit facienda.

1 *Præſentatio in iurepatron.præſentialiter eſt facienda, & aliter facta non tenet,& patrono curret tempus n.4.*
2 *Differentia inter præſentationem,& nominationem.*
3 *Præſentatio de clerico abſente non valet.*
4 *Præſentatus ante inſtitutionem eſt examinandus,ſi eſt idoneus.*

IN quamplurimis cauſis contigit mihi hæc dubitatio, & ſemper dixi, præſentationem fieri debere præſentialiter, ideſt ſenſibus corporis illius, qui præſentatur,adeò quod præſentatus debet eſſe perſonaliter coram Ordinario, nec ſufficit patronum præſentantem aliquem ſolum mittere inſtrumentum præſentantem aliquem ſolum mittere inſtrumentum præſentationis Ordinario,vt per Silu.3.par.q.1.n.6.& q.2.nu. 45.Rot.in proprijs terminis dec.3.de iurepatr.in nou. vnde Achil.deciſ.12. eod. tit. tenet, quod præſentatio intelligitur tantummodo, quando fit perſonaliter ſu-
2 periori; alioquin dicitur magis nominatio, vt tenuit eadem Rot.in deciſ.211.in nou.Franchus in cap.fin.§. verum, in 1.notab. de iurepatronatus, in 6. Rocchus de Curt.in tractat.iur.patronat.quæſt.41. circa med. Miſis in repert. verb. patronus, & iuxta hanc opinionem fuit in Rot.reſolutum in vna Aſculana parochial. 13.Ianuar.1548. coram Anton. Auguſtin. Et ob hanc
3 rationem præſentatio facta de clerico abſente, non valet,gloſ.in clem.dudum,in verb.præſentare, de ſepult. notat Abb.in cap.ea noſcitur, ſub n.3.de his,quæ fiunt à prælat.& Rot.in cit.deciſ.3.de iurepatr.in nou.Hinc prouenit, quòd aliter facta præſentatio, quam vt ſupra, vltra quod erit nulla,patrono currit tempus,Iun. in cap. in Lateranenſi, in vlt. notab. de præb. Monal. conſ.149.num.3. & ſeq.volum.fin. Rubeus Alex. conſ. 93.quæ opinio, ſcilicet, quod præſentatio fieri debet perſonaliter, corroboratur etiam decreto Concilij Trid.ſeſſ.24.cap.18.de reform.& ſeſſ.25. c.9. Et in hoc animaduertant Ordinarij,nam quidam Auctor teſtatur,in quodam Archiepiſcopatu fuiſſe fictè quemdam præſentatum, & deinde inſtitutum non exiſtentem in rei natura, & patronus ſibi vſurpabat fructus benefi-
4 cij ſingulis annis,contra decretum Sacr.Concil. Trid. ſeſſ.22.cap.11.de reform.& ſeſſ.24. cap.3. verſ. patroni,& ſeſſ.25.c.9.Abb.in c.cum parati,col.fin.de appellat. Et hoc patet etiam ratione, quia præſentatus debet prius examinari ab Ordinario, ad finem videndi ſi eſt idoneus,ſecundum Panormit. in cap. paſtoralis, num.7.de iurepatronat.Anchar.in cap.ius cæpti,nu.2. de præb.in 6.Rebuſſ.q.20.num.15.

RESOLVT. CLI.

An laicus poſſit præſentari ad beneficium.

1 *Laicus ad beneficium præſentari non poteſt, nec etiam ad iuſpatronatus.*
2 *Penſio laico reſeruari non poteſt.*
3 *Laicus ad iuſpatronatus nominari poteſt cum declaratione.*

1 RESponſio eſt negatiua, quoniam laicus eſt incapax, rerum ſpiritualium.c.cauſam, de preſcrip.& cap. decernimus, de iudic.nec ei poterunt beneficia eccleſiaſtica conferri cap.cum adeo, de reſcrip.& cap. ex inſinuatione, de procurat. Ex quibus patet iterum reſponſio, quòd laicus non poteſt preſentari ad beneficium iuriſpatronatus, vt reſoluit Lambert.in vlt.par. 2.libri, q 2.art.3.Pariſius de reſignat. benef.q.4.nu. 5. lib.4.Gonſalez, gloſ.5.§.5.n.13. Rebuff.conſ.150. n.6. Anchar.conſ.60.num.4.Mandoſ.conſ.6.& in conſ. 15. nu.8.& hanc nuncupat communem opinionem idem Pariſ.loc.cit.& Lucius alleg.50.iuxta quam iudicauit Rot.Rom.in vna Imolen.iuriſpatronatus 19.Nouembris 1584. coram Orano.

2 Amplia præfatam concluſionem procedere etiam in penſione, quia laico reſeruari non poteſt, Peregr.deciſ.50.lib.fin.

3 Limitatur tamen non procedere per viam nominationis, nam laicus nominari poteſt ad beneficium ſecundum Creſcent. deciſ.3. de iurepatr.intellige dummodo nominatus antequam præſentetur Ordinario, ſit effectus clericus Abb.in cap.fi.n.4.de iurepatr.& in his terminis, quod nominatio facta per patronos laicos, etiam de non clerico ad beneficium ſit valida, fuit tentum per Rot. in vna Burgen. Abbat.19. Nouembr. 1588. coram Penia, vbi ad iura dicentia præſentationem de laico factam eſſe nullam, fuit reſponſum, quod ſunt intelligenda de præſentatione propriè dicta, quæ tunc fit cum præſentatus coram Ordinario perſonaliter ſiſtitur ab eo inſtitutionem accepturus.

RESOLVT. CLII.

An præſentatio de clerico abſente ſubſtineatur.

1 *Præſentatio clerici abſentis non eſt valida, & quando eſt valida, num.2.& 3.*

1 VEra, & recepta eſt iuris concluſio, præſentationem de clerico abſente factam non valere, gloſ. in clem.dudum, in verb.præſentare, de ſepult.Abb.in cap.ea noſcitur, ſub num.7. de his, quæ fiunt à præl. & in cap.paſtoralis, ſub num.8.de iurepat.& tenuit Rot. in deciſ.3.de iurep.in nou.

2 Limitatur tamen dupliciter præſens concluſio, & primo, vt non procedat, vbi alias preſentatus eſt aliter notus habenti illum inſtituere, vt examinatione non egeat, Lambert.de iurepatr.1.par.2.lib.q.11.art.3.Citadi.in einſdem nominis tractatu par.6. artic.9. q.32. poſt Abbat.in cap.paſtoralis, eod. tit. & iuxtà hanc opinionem pluries cenſuit Rot.Rom.& ſignanter in vna Valentin. beneficij 16.Maij 1582. coram Illuſtriſſimo Lancellotto, & iterum in vna Regien.beneficij, 14.Decemb.1587.coram Illuſtriſ.Pamphilio.

3 Limitatur ſecundo, vt non procedat, quando præſentatio fuit intra tempus datum ad præſentandum ratificata, Abb.conſ.76.nu.3. de iurepatr. Lambertin. quæſt.11.art.4. Rocchus in verb.honorificum, quæſt. 9.nu.27.Card.in cap.fin. verſ. quare de iurepatronat. & Rot.deciſio.3.eod.in nou.

RESOLVT. CLIII.

Præſentato, quod remedium competat, caſu quo Ordinarius inſtituere renitet.

1 *Præſentatus (Ordinario non inſtituente) poteſt appellare, & quare num.ſeq.*
3 *Beneficium per obitum præſentati non vacat.*
4 *Præſentatus) Prælato non inſtituente cum cauſa) appellare non poteſt.*
5 *Cauſa legitima non inſtituendi præſentatum, quæ dicatur.*

1 REſpond. poſſe præſentatum ab eo appellare, qui poteſtatem habet inſtituendi, recuſatque ſine legitima cauſa, facit ad hoc text.in c.paſtoralis, & ibi gloſ.verb.appellauerint, & in cap.fin.de iurepatr. & in cap.concertationi, & in c.à collatione de appell. in 6. & Epiſcopus tenetur huic appellationi deferre ſecundum gl.in cit.cap.paſtoralis, Laderch.in conſ.141.poſt Roland.in conſ.22.n.6.& ſeq.vol.1.Et quod recuſante Epiſcopo inſtituere præſentatum per patronum poſſit adiri Superior, qui illi prefiget terminum ad inſtituendum, quo elapſo poterit prouidere, refert deciſũ Fran.

2 Mar.deciſ.451.p.1.Ratio huius opinionis, eſt, quia patrono perſeuerante, nec variãte, acquiritur ius preſentato ad rem Rota in dec.17.de iurepatronatus in antiquis, Caſſad.in dec.18.de præb.Bellam.in dec.167.Lapus alleg.8.n.4.Abb.in c.cum Bertoldus, n.9.& ibi Fel. n.1.& in c.cauſã, quæ, nu.26.de preſcript. de quo latè per Macerat.var.reſol.lib.1.reſol.9.& 104.n.23.Vnde

3 per obitum præſentati non dicitur vacare beneficium Taniſ.in dec.92.Rot.in deciſ.269.& propterea virtute prefati grauaminis poterit appellare, arg.tex.in l.illud ff.de appell. & maximè, quia præſentato fit iniuria, ſi non admittitur ſecundum Menoch.in conſ.59. volu.3. Burſat.conſ.32.nu.5. & in tali caſu poterit appellare, ſecundum quod voluit Perez.in l.1.tit.6.n.42.

4 Intellexi tamen ſupradicta procedere quando Ordinarius abſq; iuſta, & legitima cauſa recuſaret admittere preſentatum, tunc enim à prefata non admiſſione conceditur appellatio, ſecus enim ſi legitima adeſſet cauſa, gloſ.in cap.nullus, de iurepatr. Archid.in c.1.85. diſt.Gemin.& Franch.in c.1.n.16.& ſeq.de iurepatr.in 6.& hoc caſu ſuperior nec inſtituere, nec poterit ad id inferiorem cogere, arg.tex.in c.in literis, 63.diſt.

5 Inter cauſas vero legitimas cõnumeratur maximè, ſi præſentatus eſſet perſona indigna, quia vltra quod priuantur patroni illa vice iure præſentandi, Rot. in dec.5.de iure patronat.in nouis, Bellam.in dec. 171. & 571.Creſcent.in deciſ.11.de iurepatr.Ioan.de Lignan. in clem.1.eod.tit.Boic.in cap.auditis, de electione, excuſatur Ordinarius illum reijciendo, & iuxta hanc opinionem iudicaui in quadam cauſa mihi delegata.

RESOLVT. CLIV.

Affixio edictorum an ſit neceſſaria in inſtitutione iuriſpatronatus.

1 *Edicta in inſtitutione iuriſpatr. ſunt neceſſaria, alias collatio erit nulla, non autem præſentatio.*
2 *Edicta in iuriſpatr. inſtitutione non ſunt neceſſaria, vbi conſuetudo in contrarium viget.*

SVpponatur in facto, quod quidam Epiſcopus ad preſentationem quorundam prætenſorum patronorum inſtituit aliquem ad benefi cium abſq; affixione edictorum; propterea fuit coram me dubitatũ de viribus preſatæ inſtitutionis, & ego ſolus iudicaui pro nul-

1 litate: iſtæ enim literę edictales in materia iuriſpatronatus ſunt magni momẽti, quando quidem non appo-

ſitis

ſitis edictis,collatio,ſeu inſtitutio annullatur,non ipſa præſentatio Bellam.deciſ.611. nec minus quaſi poſſeſſio præſentandi.c.fin.de elect.quilicet loquatur in electione,attamen obtinet quoque locum in præſentatione compatronorũ,gl.inverb.electione,Gemin.Franch. Anchar.& reliqui in d.cap.fin.Lambert. de iurepatronat.lib.2.par.2.quæſt.6.princ.artic.17.& 18.Lapus alleg.8.col.fin.aſſerens vbique obſeruari, atque practicari,Abb.in c.poſtquam,in 3.not.de electione,Imol.in clem.2.in verb.præſentare, de iurepatron. & aliter inſtitutus dicitur potius occupator illius beneficij, cap. ex inſinuatione,vbi Panor.in 2.not. eod.titul. & idem Abb. Fel. & reliqui in cap.cum Bertoldus, de re iudic. Crauet.cõſ.177.& iuxta hanc opinionem,ſcilicet præfata edicta eſſe adeo ſubſtantialia,vt inſtitutio ipſa annulletur ipſo iure,pluries fuiſſe per Rot.Rom. reſolutum teſtatur Caputaq;in de c.95.p.1.& in dec.128.p.2. idem ſuo tempore fuiſſe deciſum ſcribit Card. Put. in dec.306.lib.1. & iterum reſoluit Rot. teſte Creſcentio in deciſ.fin.de iurepatron.Seraph.in deciſ.399. & tandem fuit dictum in vna Parmen.beneficij,28. Nouembris 1586.coram Gipſio, vbi fuit annullata inſtitutio facta ab Ordinario eodem die reſignationis, ex quo
2 edicta appoſita non fuerunt;verum tamen hoc nõ procederet,ſi aliud reperiretur de conſuetudine illius eccleſiæ, ad quam quis eſt præſentatus, quia ea omnino deberet attendi, vt fuiſſe in Rota reſolutum refert Bellam.in deciſ.620.Viuius in deciſ.309. Polid.Ripa in deciſ.273. Coſta de remedijs ſubſidiarijs remed. 12. Ant.var.reſolut.cap.108.num.44.

RESOLVT. CLV.

An inſtitutio facta intra terminum edicti ſit nulla.

1 *Inſtitutio facta intra edicti terminum eſt nulla,& quare.*
2 *Inſtitutio hæc,vt annulletur,duo requiruntur.*

1 IVdicaui pro inualiditate præfatæ inſtitutionis, ex pluribus, tum primo, quia neceſſe eſſet, vt literæ edictales expeditæ remaneant affixæ per totum terminum in eis contentum,Clem. 1.& ibi gloſ. de iudic. Lambert.de iurepatron.lib.2.p.2.q.6.princ.art.24.nu. 3.Caputaq.in deciſ.95.par.2.

Tum ſecundo, propter opinionem illorum qui tenuerunt præfatam inſtitutionem poſſe annullari per viam attentatorum,vt in ſpecie voluit Calder.in conſ. 1.de elect.Fed.de Senis conſ.193.nu.5.& ſeq.Sot. conſ. 10.nu.45. Lambert.in d.lib.2. part.1.q.6.princ.art.12. Borgn.Cauale.in dec.17.num.89.& omnes intelligunt iſtud procedere, ſi in termino litterarum edictalium fuiſſent facta inſtitutio,ſecus vbi literæ edictales eſſent iam reſolutæ.

Tum tertio, quia aliàs cenſeretur præcluſa via opponendi, ad cuius finem fuit adinuenta præfixio termini,ſecundum Balb.in conſ.196.

2 Tandem animaduertendum eſt,duo requiri,vt inſtitutio hæc nulla cenſeatur,primo,quod conſtet litteras edictales affixas fuiſſe, & intra terminum competentem iudicis arbitrio amotas Menoch.de arbit.iud. cent.5.caſu 463.n.3.Surd.conſ.181.n.36.Lambert.loco cit.art.24.Sot.d.conſ.n.45.Veral.in dec.95.par.2.Ant. reſol.20.n.10.& ſeq.Secũdo requiritur, quod ſi patroni ſint certi,debent nominatim,& in ſpecie citari, non per edictum,Viu.in dec.309.& de Rubeis conſ.153.

RESOLVT. CLVI.

An qui non contradixerit in termino edicti,ſit poſtea audiendus.

1 *Non comparens tẽpore edicti iuriſpatron.non eſt audiẽdus.*

1 REſponſio eſt negatiua, tum primò, quia pro hac opinione extat tex.expreſſus in proprijs terminis loquens in l.ſi eo tempore,C.de remiſſ.pign.vbi non comparens in termino(re non integra)poſt terminum non auditur,ad idem Bal.conſ.191.n.3.& ſeq.volum.1. Surd.conſ.50.n.4.Mandell.conſ.122.Medic.in deciſ.9. poſt Affl.in deciſ.28.

Tum ſecundo,quia ita voluerunt Oldr.conſ.3.Lambert.cit.tract.lib.2.p.2. q.6. princ.art.26. Ant.var.reſ. q.21.n.15.& Coſta de remed.ſubſid.c.12.

RESOLVT. CLVII.

Conditiones adiectæ in fundatione iuriſpatronatus an ſint neceſſariò ſeruandæ.

1 *Forma fundationis iuriſpatronatus eſt attendenda.*
2 *Patronus quamlibet legem cum Epiſcopi conſenſu apponere poteſt in iuriſpatr.fundatione.*

IN vna Nolana ab eiuſdem Ciuitatis Epiſcopo mihi
1 delegata,circa leges adiectas à quodam fundatore,ego dicebam, formam fundationis attendendam eſſe,c.verum,de cond.appoſitis,Lambert.in.lib.1.part. 1.q.9.princ.art.1.nu.1.& ab ea non eſſe recedendum, ſcribit Ant.de Butrio in conſ.4.Laderch.in conſ. 116. Alban.in conſ.159.Menoch.in conſ.22.vol.1.& poſſe
2 patronum quamlibet legem cum Epiſcopi aſſenſu apponere Franch.Marc.in dec.473.& 493.part.1.& præſertim fundari poterit cum reſeruatione alicuius rei temporalis,Abb.in c.1.n.2.in c.grauis,n.1.& in c.quãquam, de cenſibus. Item poterit diſponere, quod poſt mortem vnius Rectoris,alter ſit Rector,vt refert iudicatum de Amat.in deciſ. Rot. Marchiæ 4. Item quod præſentandus ſit actu Sacerdos,Farin.in dec.570.Tandem ad dubium mihi tranſmiſſum reſpondeo,non poſſe patronum adijcere pactum,ſeu conditionem in fundatione,per quam ius Epiſcopale minuitur,& propterea concludo quod cum ipſius Epiſcopi aſſenſu poteſt apponi conditio, quod inſtitutio ſpectet inferiori, ſecundum Panormit.in c.cum dilectus,not.4.de conſuetudine,Rocch.de iurepatronat.verſ.pro eo, quod de diœceſani conſen.nu.25.Lambert.in eiuſdem nominis tract.lib.1.part.1.q.9.princ.art.1.n.55.& 96.

RESOLVT. CLVII.

An in donatione omnium, & quorumcumque bonorum mobilium, & immobilium,iurium,& actionum compræhendatur etiam iuſpatronatus.

1 *Iuſpatronatus in donatione omnium bonorum mobilium,& immobilium,iurium,& actionum compræhenditur.*
2 *Iuſpatronatus tranſit cum vniuerſitate bonorum.*

IN hoc articulo placuit mihi inſerere dec. Rot. quæ ſequentibus verbis complectitur, & pro opinione negatiua, quod non compræhendatur iuſpatronatus, adducitur Inn.in c.ex litteris,n.2.& ibi Card. q.11. de iurepatr.Dec.in cap.ſedes,n.3.de reſcript.Couar.var. reſolut.lib.3.cap.13.nu.4.Lambert.de iurepatron. lib.
1 fi.par.2.q.5.art.14.per totum.Sed contrarium cenſuerunt Domini,ex quo opinio Inn.non eſt recepta,vt animaduertit Abb.in d.c.ex litteris,n.12.& Dec.in c.ſedes, loquitur in iuribus ad certum locum reſtrictis, & eodem modo DD.relati à Couar. vbi ſupra.Neq;opinio Lambertini eſt vera,fundat enim ſe in reſtrictione, quæ inducitur ex particula illa (mea) quæ nihil facit, vt animaduertit Rebuff.in l.bonorum,de verb.ſignific. & contrarium tenuit Abb.vbi ſupra,Dec.in conſ.127. nu.2. prope finem,vbi de communi, Put.in deciſ. 351. lib.2.Ferret.conſ.179.num.2.Non obſtat, quòd dictio

(bonorum) ſit reſtricta ad mobilia, & immobilia, quia vlterius proceſſum fuit ad iura, & actiones vniuerſas, & ideo ceſſat obiectum, quod ſit appellatione bonorum in contractibus non venire vniuerſitatem, vt per Bal. in conſ. fi. n. 4. lib. 3. Tiraquell. de retract. lignag. §.
2 fin. gl. 7. n. 5. venit enim iuſpatronatus appellatione iurium vniuerſorum, Bald. in conſ. 32. num. 3. lib. 1. tranſit enim cum vniuerſitate, d. c. ex litteris, & c. cum ſeculum, de iurepatron. Bero conſ. 66. n. 29. & conſ. 78. n. 3. lib. 3. quæ deducuntur contra validitatem donationis & præſentationis reſeruata ſunt ſuo loco diſcutienda.

RESOLVT. CLIX.

An patronus poſſit bona temporalia ipſius eccleſiæ miniſtrare.

1 *Patronus, etiam laicus religioſus eccleſiæ bona temporalia miniſtrare non poteſt, cum num. ſeq.*
3 *Patronus habet in bonis eccleſiæ ſollicitudinis adminiſtrationem.*

RESponſum dedi in hac quæſtione in facti contingentia per expreſſa verba Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 9. de reform. cuius ſunt, videlicet. *Patroni autem beneficiorum cuiuſcumque ordinis, & dignitatis, etiam ſi communitates, vniuerſitates, collegia quæcumque clericorum exiſtant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum, quorumcumqre beneficiorum, etiam ſi verè de iurepatronatus ipſorum ex fundatione, & dotatione eſſent, nullatenus, nullaue cauſa vel occaſione ſe ingerant, ſed illos*
1 *liberè Rectori, ſeu beneficiato non obſtante etiam quacumque conſuetudine diſtribuendos dimittant*. Et ita etiam expreſsè probatur in c. propterea, de iurepatron. vbi patroni non poſſunt bona temporalia miniſtrare, & in illis ſe ingerere, quoniam hoc tantummodo ſpectat ad Cappellanum, & ita pariter fuit ſancitum in Concilio Toletan. cap. 4. Lambertin. 1. par. quæſt. 2. princ. art. 15. Abb. & reliqui in c. præterea, n. 3. de iurepatron. Fel. in
2 c. venerabilis, n. 9. & ſeq. de excep. His addo, quòd laici etiam Religioſi nullam habent de iure facultatem diſponendi, ſe ingerendi de rebus eccleſiaſticis, ſiue in temporalibus, ſiue in ſpiritualibus, cap. bene. & ibi gl. latiſſimè 96. diſt. cap. non placuit, & tex. in c. laicis, 16. q. 6. facit ad idem tex. in c. eccleſiæ Sanctæ Mariæ de conſtit. & cap. cum laicis, de reb. eccl. non alienan. latè Philip. Dec. in c. decernimus, de iud. Vnde Archid. in c. bene 16. q. 6. tenet triplicem eſſe adminiſtrationem rerũ eccleſiaſticarum, verùm tamen laicis nullam ipſarum competere, niſi ſolicitudinis. Et hoc dicebam cõtra Magiſtrum Andream Barberium Ciuitatis Nolæ, compatronum cuiuſdã beneficij, ad quod fui eatenus inſtitutus, qui per 20. annos, & plus dicebat ſibi conductum fuiſſe quoddam territorium illius beneficij, & reſiſtebat recedere ab illius conductione, dicendo ſe habere quamdam prælationem in huiuſmodi conductione, eo quia beneficium illud fundatum fuit à ſuis aſcẽdentibus, & de ipſorum bonis.

RESOLVT. CLX.

An meretrix poſſit acquirere iuſpatronatus.

1 *Meretrix eſt infamis.*
2 *Meretrix iuſpatr. acquirere poteſt, & quare.*
3 *Spurius eſt infamis, & Deo non eſt amabilis, neque honorabilis hominibus, & iuſpatronatus poteſt acquirere.*
4 *Quilibet rei ſuæ eſt moderator, & arbiter.*
5 *Meretrix turpiter agit, non turpiter accipit neque ad reſtitutionem tenetur.*
6 *Iuſpatronatus quare ſit honorificum.*

DVbitandi ratio pro concluſione negatiua videbatur, quod ob ſuam inhoneſtatem dicitur infamis, taliter, quod ob hoc à dignitatibus, & honoribus remouetur, l. 2. C. de dignitatibus lib. 12. reg. infamis, de reg. iur. in 6. & patronatus eſſe ius honorificum non dubitatur, iuxta doctrinam gl. communiter receptam in cap. nobis, de iurepatronatus.
2 Cæterum hoc non obſtante contrariũ iudicaui, motus ex pluribus, tũ primo quia ſpurius licet ſit infamis, c. ſi gens 56. diſt. vbi Bonifacius inquit, tales filios neq; Deo amabiles, neq; hominibus honorabiles eſſe; quod
3 etiam voluit Calixtus Pontifex in c. coniunctiones 35. q. 2. dicens infamia eos eſſe notandos, & infames eſſe cenſendos, ad idem l. ſi fratres, C. de inoff. teſtam. Theſ. in deciſ. 126. Viu. in deciſ. 134. & tamen à facultate acquirendi iuſpatronatus ſucceſſione, conſtructione, vel dotatione non reputantur inhabiles, vt per DD. in c. cum ſeculum, de iurepatronat. Gemin. Præpoſ. & Cardin. in c. lege Imperatorũ 10. diſt. Rocch. in verb. competens alicui q. 2. poſt Bal. in conſ. 323. colum. fi. vol.... Monald. in conſ. 199. n. 6. & ſeq. vol. 2. Merend. conſ. 61. Card. Paleot. in tract. de ſpurijs, q. 61. per tot.
4 Tum ſecundo, quia quilibet eſt moderator, & arbiter rei ſuæ vulgata l. in re mandata, C. mandati, & iuſtum eſt vnicuiq; ſua committere, l. nemo exterus, C. de Iudæis, & iniquum eſt liberis hominibus facultatẽ diſponẽdi de reb. proprijs adimere, l. diuus, ff. de iurepat.
5 Tum tertio, quia licet meretrix turpiter faciat, non tamen turpiter accipit, vnde ad reſtitutionem non tenetur, l. idem quoties, ff. de cond. ob turp. cauſam, Bal. in conſ. 122. Alex. conſ. 190. vol. 2. Rocchus loquens in proprijs terminis loco citato, q. 1. col. 2. vnde ſi meretrix ipſa de meretricio queſtu facit eleemoſinam, ſeu conſtruit eccleſiam, acquirit tunc abſque dubio iuſpatronatus, vt per gl. in verbo ex illicitis, & Arch. in cap. non eſt putanda 1. q. 1.

Tum denique, quia quilibet Chriſtianus eſt re ipſa capax iuriſpatronatus, per text. in cap. piæ mentis, & cap. Fulgentius 16. q. 7. & cum mulier quantumcumque meretrix, Chriſtiana nempè ſit, meritò igitur ipſius iuriſpatronatus capax remanet. His addo quod dicunt, Io. And. Ant. de Butrio & Panorm. pro ſubſtinenda hac opinione facientes regulam, quod qui poteſt matrimonium contrahere, & in eccleſia orare, poteſt, & iuſpatronatus acquirere.

Non obſtat, quod iuſpatronatus ſit ius honorificum, vt in rubrica eiuſdem tituli dicitur per omnes in eius diffinitione, & infamibus perſonis non competere; quia (teſte Roccho de Curte in d. tractatu) illud inductum quippe eſt, & conceditur gratioſè principaliter
6 in beneficium eccleſiarum, ne laici ab illarum ædificatione retrahantur, vt notat Abb. in cap. quoniam, eod. tit. gloſ. ſingularis, & communiter recepta in cap. cum dilectus eod. & tenuit Rot. Rom. in vna Bononienſ. iuriſpatronatus 13. Ianuarij 1589. coram Illuſtriſſimo Pamphilio.

RESOLVT. CLXI.

An iuſpatronatus acquiratur ex augmento dotis.

1 *Iuſpatronatus per dotis augmentum non acquiritur, & quando in hoc caſu acquiratur, num. ſeq.*

MVltoties vidi dubitare circa præſentem articulum, verum tamen ſemper dixi, veriorem opinionem eſſe, quod non acquiratur, tunc enim dicitur ditari potius, quam dotari eccleſia, quæ tamquam libera, non eſt redigenda in ſeruitutem ex ſolo augmento dotis, ſecundum gloſſ. expreſſam, & communiter receptam in cap. piæ mentis 16. q. 5. in verb. piè, ad med. verſ. ſi quis autem poſt conſecrationem. Dixi tamen

tamen ad effectum prædictum, neceſſe eſſe eccleſiam totam ſuam dotem amiſiſſe, & eidem nouam dotem dari, Rocchus de iurepatr. in verb. & dotauit q.3.nu.3. in fin. fol.24. vbi dicit, quod ita eſt tenendum quamuis Abb. & Hoſt. contrarium ſequantur, Bero. conſ.21. nu. 26. lib.1. Lambert. lib.1. p.1. q.6. art.1.4. & 6. Rota diuerſor. deciſ.457. n.18. & in deciſ.528. num.2. p.1. & eadem Rota in vna, Placentina parochialis, 14. Iun. 1580. coram Mantica, & iterum in vna Sarzanenſ. beneficij, 14. Ianuarij 1599. coram Illuſtriſs. Mellino, & tandem in vna Campſan. iuriſpatronatus, 5. Iulij 1589. coram Licta, ex quibus omnibus deſumitur concluſio, quod qui ex noua dotatione prætendit acquirere iuſpatronatus debet docere dotem primam fuiſſe redactam de eſſe ad non eſſe, vt voluit etiam eadem Rota in vna Lucana Decanatus, 22. Martij 1577. coram Illuſtriſſimo Blanchetto, & in vna Peruſina de confinio, 3. Decembris 1576. coram Illuſtriſſimo Aldobrandino, ita vt eccleſia egeat noua conſecratione, vel noua dote, Rocchus de iurepatronatus, in verbo conſtruxerit, n. 12. q.8. & Rota in d. Campſan. iuriſpatronatus.

Eſt tamen notandum, quod iuſpatronatus ex augmento dotis, etiam conceſſum à Papa à quadraginta annis citra, ſubijcitur examini, & reuiſioni Ordinarij, vt probatur in Conc. Trid. cap.9. ſeſſ.25. conceſſum vero ante annos quadraginta à confirmatione Concilij, non ſubiacet dictæ reuiſioni, ſed firmum remanet Gabr. conſ.195. lib.1. & ita cenſuit ſacra Congregatio, & tenuit pluries Rota, & ſignanter in vna Lucana Canonicatus 24. Maij coram Bubalo, & iterum in vna Rapollen. iuriſpatron. 19. Ianuarij 1594. coram Mantica, & tandem in vna Valentina de Carlettis 4. Maij 1601. coram Lancellotto.

RESOLVT. CLXII.

An iuſpatronatus ex priuilegio reuocatum cenſeatur.

1 *Iuſpatronatus ex priuilegio ſublatum cenſetur, & quando etiam ex priuilegio non cenſeatur ſublatum, n.5.*

2 *Iuſpatronatus conceſſum ad inſtar iuriſpatron. fundationis, & dotationis dicitur ex priuilegio, & per conſequens ſublatum.*

3 *Immemorabilis iuripatr. ex priuilegio non ſuffragatur.*

4 *Iuſpatron. ex conceſſione, & Epiſcopi priuilegio competere poteſt.*

Reſponſio eſt affirmatiua, vt probatur per expreſſa verba Concilij Trident. ſeſſ.25. de reform. c. 9. verſ. reliqui, ſuper quo extat declaratio Sacræ Congregationis, quæ ſic ait, *Ex hoc verſiculo dubitatũ fuit, an patronatus ex priuilegio conferri debeant ſublati, & Congregatio die 14. Decembris 1581. & 1586. cenſuit eſſe ablatos patronatus ex priuilegio, non autem ex fundatio-*
1 *ne, vel dotatione.* Iuxta quam opinionem pluries tenuit Rota Romana, & ſignanter in vna Comen. iuriſpatronatus 8. Iunij 1601. coram Seraphino, & iterum in vna Caſſanen. beneficij 4. Iunij 1578. coram Bubalo, & in vna Valentina Cappecuriæ coram Blanchetto, & in vna Auximana iuriſpatronatus 2. Maij 1595. coram Corduba, & tandem in vna Albanen. iuriſpatronatus, 26. Nouemb. 1598. coram Orano.

Amplia procedere etiam ſi in priuilegio habeatur, iuſpatronatus competere ex priuilegio, ſed quod habeatur, & reguletur perinde, ac ſi competeret ex vera, & reali fundatione, & dotatione, nam non ideo deſinit eſſe ex priuilegio, cum illa qualitas inſit in priuilegio, ita reſoluit Rota in vna Placentina parochialis de Mirabel. 19 Ianuar. 1594. coram Orano, de qua deciſ. meminit Gonzalez ſuper regula 8. Cãcell. gl.18. nu.97. Cardin. Puteus deciſ.322. libr.1. & in deciſ.308. libr.3. Mohedanus deciſion.11. de iurepatronatus.

Amplia ſecũdo etiam ſi in priuilegio dicatur, quod ſit eiuſdem prorſus naturæ, & roboris, ac ſi ex dotatione, & fundatione competeret, cum ſit ad inſtar, & non propriè ex fundatione, & dotatione, Gonzalez gl. cit.18. n.102. Rota in vna Cordub. 20. Nouembr. 1566. coram Io. Aldobrandino, iuxta quam opinionem cenſuit Sacra Cõgregatio Concilij per hæc verba, *Patronatus, qui fuerint conceſſi, vt eſſent eiuſdem prorſus naturæ, roboris, &c. cuius iuſpatronatus laicorum, & nobiliũ, Regum, ac ſi ex fundatione, & dotatione forent, Congregatio cenſuit cenſere ſublatos, quia cum ſint ad inſtar, & propriè Regum, nec ex fundatione, ideò non comprehendi ſub exceptuatis.*

Amplia tertio, vt in præſenti caſu non proſit immemorabilis, vt declarauit Sacra Congregatio Concilij dict. cap.9.

Amplia quarto, vt nec poſſit pariter competere ex conceſſione, & priuilegio Epiſcopi, cap.2. de reb. eccl. non alien. in 6. Rocchus, in verb. pro eo, quod de diœceſani conſenſu, nu.34. Stafileus de literis gratiæ, titul. de modo impetrandi §.1. Lamb.1. p. lib.1. q.10. art.4. & tenuit Rota in vna Nolana cappellæ, 19. Ianuar. 1594. coram Arigonio.

Suprapoſitam principalem concluſionem limita nõ procedere in priuilegijs conceſſis ex cauſa onerosa, vt fuit reſolutum in vna Valentina parochialis 30. Ian. 1581. Rota diuerſor. 687. p.1. & in deciſ.269. p.2. & iterum eadem Rot. in vna Patauina patronatus, 23. Ianuarij 1590. coram eod.

RESOLVT. CLXIII.

Iuſpatronatus quando dicatur eccleſiaſticum, & quando ſæculare.

1 *Priuilegium cõceſſum hoſpitali Diuæ Mariæ Annũciatæ.*

2 *Iuſpatronat. tunc dicitur eccleſiaſticum, quando de bonis eccleſiaſticis eſt erectum, & laicale de proprijs bonis.*

3 *Iuſpatronat. relictum Confraternitatibus, laicale etiam dicitur.*

Magiſtri Hoſpitalis D. Mariæ Annunciatæ de Neap. obtinuerunt à Summo Pontifice, vt de
1 relictis eidem Eccleſiæ pro Miſſis celebrandis conſtituantur quatuor cappellani, qui præfato oneri Miſſarum incumberent, & conſtituantur ad præſentationem ipſorum Magiſtrorum, fuit dubitatum in curia Archiepiſc. an præfatum iuſpatronatus cenſeatur eccleſiaſticum, an verò laicale, ego dicebam fuiſſe eccleſiaſticum, quia vt tale dicatur, neceſse eſt, quod competat perſonæ eccleſiaſticæ ratione ſuæ eccleſiæ, Pariſ. conſ. 128. vol.4. Roland. conſ.191. num.10. vol.1. Tuſch. practic. concl. concl.619. Vgolin. de poteſtate Epiſcopi c. 51. Zerol. in prax. in verb. iuſpatronatus, nu.2. Vnde licèt præfati Magiſtri eſſent laici, nihilominus de rebus
3 eccleſiæ fundauerunt patronatus, propterea cenſendũ eſt eccleſiaſticum, & ſic attenduntur bona ex quibus fundatur, non autem perſona fundatoris, vt in ſimili dicitur de iurepatronatu erecto à clerico de proprio patrimonio, quod dicitur laicale, Achill. de Graſs. in deciſ.1. de iurepatronat. Creſcent. in deciſ.9. eodem titul. & dicit Mohed. in deciſ.9. de iurepatron. quod iuſpatronatus dicitur laicale, ſi fuerit à clerico erectum de bonis proprijs, & laici reperirentur in poſſeſſione, vt voluit etiam Creſcent. in deciſ.3. eod. tit. Put. in dec. 228. lib.2.

3 Supradictis accedat, quod iuſpatronatus Confraternitatibus relictum, dicitur laicale, etiam quod ſit ſub nomine alicuius Sancti, niſi ſit fundatum de bonis eccleſiaſticis, prout in caſu noſtro Rota diuerſ. in deciſ.574. num.7. part.1. vbi ſub num.8. ampliat procedere

dere etiam ſi in tali Confraternitate ſint aliquæ perſonæ eccleſiaſticę,dummodo non ſit contemplata perſona ipſorum.

RESOLVT. CLXIV.

Patrono inopi an debeantur alimenta.

1 *Alimenta debentur patrono iuriſpatron. vrgente ad inopiam,cum ampliat. & limit.*

INter vtilitates prouenientes ex fundatione iuriſpatronatus principalior videtur, vt patrono ad ino-
1 piam redacto debeantur alimenta, & ita in caſu de quo agitur,in Curia Boiani iudicaui ex doctrina Abb. in cap.nobis,vbi cœteri de iurepatron. cap. quicumque,16.q.7.hæc enim obligatio eſt naturalis, vt benefacienti cum eguerit beneficiamus,l.ſed ſi lege,§.conſuluit, ff. de petit. & ita deciſum refert Seraphin. in deciſ.668.

Amplia,vt debeantur præfata alimenta,etiam ſi dos donata perempta fuerit,Pau.de Cittadin.in tract. de iurep.art.4.q.9.n.17.poſt Bald.in l.fin.nu.9. C. de iure emphyt.Lambert.lib.3.q.3.princ.

Amplia ſecundo,vt debeantur alimenta etiam pro tempore præterito,Bartol.in l.diuortio,n.3.ff.ſol.mat. Bald.in l,fi.§.ſed quia noſtra,n.5.C.commun.del.Dec. in l.de alimentis,C.de tranſact.Soccin.conſil.37.n.37. vol.4.Marta deciſ.41.

Amplia tertio procedere etiam ſi patronus donauerit iuſpatronatus,nam poterit hæc alimenta ab eo cōſequi,quem ante donationem præſentauerat, quia ius alimentandi nunquam cenſetur donatum, cum cohæreat perſonæ patroni præſentantis inſeparabiliter, ſecundum Panorm.in cap.præterea de ſepult. Lambert. in 3.q.princ.art 13.lib.3.

Limita nunc dupliciter, primo quando non eſset probata ſumma patronorum egeſtas,cum ſit neceſsaria ad finem obtinendi alimenta, c.quæcumque, vbi gloſ.in verb.ad inopiam,verſ.iſtud autem,16.q.7. & c. nobis de iurepat.Bald.in l.fin. in fin. C.de reuoc. don. Corn.in l.ſi quis à liberis,§.ſolent,num.20.& 25. ff. de lib.agnoſc.

Limita ſecundo, vt non debeantur præfata alimenta iuxta qualitatem patroni,vt fuiſse in Rota deciſum teſtatur Farinac.in dec.594.

RESOLVT. CLXV.

Patrono contempto, nihil eſse faciendum per Ordinarium in beneficio iuriſpatronatus.

1 *Iuſpatronatus inaudito patrono non eſt conferendum,quod non procedit in Summo Pontifice,n.4.*
2 *Permutatio facta ab Ordinario iuriſpatron. laicalis annullari poteſt.*
3 *Collatio,& inſtitutio facta abſque præſentatione patroni, eſt nulla,non autem quando non contradixit.*

IN quampluribus cauſis fuit diſcuſſum ,atq; controuerſum circa præſentem articulum,& ſemper dixi,
1 nihil attentandum eſſe,inaudito patrono;qua propter permutatio facta per Ordinarium de beneficio ſpectāte ad præſentationem laici patroni(ipſo contempto, & non vocato,poterit annullari, quamuis non ſit nulla ipſo iure,vt per Guid.Pap in deciſ.374.Franc. March. in dec.240.nu.4.par.1.Bellam.in deciſ.177.& 181. intelligendo,vt debeat annullari per ſententiam,ſi patronus eius contemptum proſequatur intra tempus, in quo præſentare poterat,idem Bellam.in deciſ. 181. & 751.Papon.lib.3. tit.9.arreſt.3. Crauet. conſ.153.& Cappell.Tholoſ.in deciſ.107. & de modo impugnandi prouiſiones factas in præiudicium patronorum, vt reparentur vide per eundem lib.3.tit.9.arreſt.1.

Item dicebam, collationem, atque inſtitutionem factam per mortem,vel reſignationem abſq; conſenſu patroni eſſe ipſo iure nullam,idem Guid.in deciſ.374. Mohed. in deciſ. 268. & 326. Bellam.in deciſion. 128. Franch.March.in dec.474.482.493. & 1140. p.1. licèt conſenſus patroni ſuperueniens conualidet ipſam collationem ſecundum Boer.in conſ.34.Dec.in conſ.117. & 678.

Idem dicendum eſt in reſignatione, quamuis infra quatuor menſes à patrono non fuerit contradictum, Put.in dec.312.lib.2.& in dec.181.lib.1. tamen in poſſeſſorio prouiſus abſque conſenſu patroni, & eo contempto, debet obtinere contra ipſum patronum, vel ipſum præſentatum,Papon.lib.3.tit.9.arreſt.2.

3 Et quod collatio facta ſine patroni præſentatione ſit nulla,vide Roland.conſ.47.volum.1.Guid.Pap. ſingul. 828.Curſet.ſingul.1. Abb. q.5. num.7. Limita quando patronus non contradixit, quia tunc eſſet valida collatio,ſecundum Caſſad.in deciſ.2. de locat. Limita ſe-
4 cundo in Papa, nam eius prouiſio de beneficio iuriſpatronatus clerici, & laici ſimul, valet etiam patrono laico non vocato,Rot.in deciſ.46.de conceſſione præbendæ in antiquis.

RESOLVT. CLXVI.

Tempus præſentandi à quo die currat.

1 *Tempus præſentandi à die ſcientiæ currit,ita in praxi, & quare.*

IN Curia Auerſana coram Illuſtriſſimo Domino meo fuit dubitatum,quænam opinio eſſet ſeruanda circa præſentem articulum, ſtante varietate deciſ. Rotæ,dicebam, quod quamuis olim in Rota ſeruabatur, vt patronis curreret tempus ad præſentandum à die vacationis,& non à die notitiæ,vt per Rot. in dec. 1.de iurepatronatus,Cœterum hodie contraria eſt tenenda opinio, & in praxi ſequenda, quæ ex pluribus fundari poterit.

Tum primo,quia in omni materia, quantumcumque leui,tempus non currit ignoranti,text. eſt in proprijs terminis in l.2.C.qui admitti,Baldus conſ.199. n. 3.& ſeq.vol.1.Alex.in conſ.13.vol.1.Dec. in conſ.479. n.5.vol.2. Abb. & communiter omnes in cap. quia diuerſitatem,de conceſſione præb.& in c.fin.vbi Ant. de Butrio,& Anan.de electione,Afflict.in deciſ.128.Mendic.in deciſ.9.

Tum ſecundo, quia etiam tempus quatuor menſium, quod Ordinarijs conceditur ad conferendum beneficia Rot.in deciſ.263.in nouis.Iafred.in deciſ.13. Rota diuerſorum in deciſ.481. par.1. non currit niſi à die ſcientiæ,vt fuit in Rota reſolutum in vna Toletana beneficij 28.Nouembris 1578. coram Illuſtriſſimo Seraphino,vt patet in eius dec.380.Rot.in dec.7.de præbend.in antiquis. Intellige quando ignorantia eſſet veriſimilis,alias curreret,vt per Achil.de Graſ. in dec. vnica,de ſupplenda negligentia prælatorum.

Tum denique, quoniam hodie hæc opinio ſeruatur in Rota,vt patet ex allegatis per Caputaq.in dec.248. part.2.Card.Puteus in deciſ.6.de præbendis, Seraph. in deciſ.380. part.1. Rot.in deciſ.13.de iurepatron. in antiquis, & in vna Signina iuriſpatronatus, 22. Iunij 1596. coram Orano fuit in Rota reſolutum, quod ſi impetretur beneficium de iurepatronatus laicorum per deuolutionem ad Sedem Apoſtolicam, ob non factam præſentationem intra tempus à iure ſtatutum; non valet impetratio, niſi probetur ſcientia certa, & indubitata patroni vocationis beneficij.

Cuius dec.nulla alia ratio reddi poterit, quia tempus non

pus non currit ignoranti, vt ſupra diximus, & maximè procedere in tempore pręſentationis teſtatur Gaballin.milleloq.152.vbi alios allegat.

RESOLVT. CLXVII.

Patronus an poſſit variare.

1 *Patronus iuriſpat.laical.ante inſtitutionem variare poteſt alium cumulatiuè præſentando, ſecus eccleſiaſticus.*
2 *Patronus ſæcularis poteſt variare, ſed à prima præſentatione abſque cauſa non poteſt.*
3 *Patronus ſęcularis non poteſt variare, lite pendente, nec ſecundo.*

IN Curia Calatiæ fuit coram me dubitatum, ſi potuiſsent quidam patroni variare; dicebam, quod ſi erant laici poterant ante inſtitutionē Epiſcopi, & aliū ſucceſſiuè præſentare accumulando, quod non poſſunt facere patroni eccleſiaſtici, cap.quod autem cap. cum autem, & cap.paſtoralis, vbi DD.de iurepatr. latè Guttierez de iuramen.confirmat.par.3.cap.13. Spinus de teſtam.gloſ.4.num.73.Zauallus comm.contra commun.q.265. & 693.Rot. in deciſ.16. de renunciat. in antiq.Caualc.in deciſ.17. num.87. de contractib. p.a. Crauet.conſ.63.

Et Rota in vna Bononien.parochialis, 24. Nouem-
2 bris 1593. coram Litta iudicauit, quod patroni laici
poſsunt in præſentatione variare, & alium præſentare
cumulatiuè, ſed non poſsunt recedere à prima præ-
ſentatione ſine cauſa.

3 Limita primo, vt non poſſit variare, neque per viam accumulationis, lite pendente, Calder.in conſ.1. vt lite pend. Rocch. in verb. honorificum, quæſt. 23. poſt Lambert.t.pat.2.lib.q.6.art.12. Creſcent.in dec.10.de iurepatron.

Limita ſecundo, vt ſemel tantum, & pro prima vice cenſeatur permiſsa, Calder.in conſ.16.de iurep. Prob. ad Monachum, in c.cum in illis, n.18. de præb. Nauar. in c.placuit, n.66.de pœn.diſtin.6.Gomez in c. cum in multis, n. 35.de reſcrip.in 6.

RESOLVT. CLXVIII.

An præſentatio, & inſtitutio contra formam fundationis ſit nulla.

1 *Præſentatio, & inſtitutio contra fundationis formam eſt nulla, num.6.*
2 *Forma priuilegij, & contractus, legem eiſdem tribuit.*
3 *Præſentatio eſt vnus iuriſpatr.æffectus.*
4 *Beneficiatus non beneficiato præferri debet.*
5 *Forma omiſſio in iuriſpatr.fundatione præſcripta, præſentationem annullat.*
7 *Cappellanus prout eſt in fundatione, ita ſatisfacere debet.*
8 *Præſentatio, & inſtitutio contra formam fundatoris cum conſenſu patroni eſt valida pro vna vice.*

1 REſponſio eſt affirmatiua, ratio verò eſt à priori,
quoniam lex poſita in fundatione inducit formam, cuius omiſſio vitiat actum, cap.quæritur, §.Epiſcopum, 22.q.2.Fel.in c.cum dilecta de reſcrip. Gram.
in dec.79. Viu. in dec.335. & forma priuilegij, & con-
2 tractus dat legem priuilegio, & contractui, c.porrò, &
c.accepimus, de priuileg.Abb. & alij in cap. per venerabilem, qui fil.ſint leg. Cur.ſen. in conſil.48. Cephal. conſil.480.& 598.col.2.vol.4.Brun.conſ.52. & Viu. in
3 deciſ.336.& maximè attendi debet, cum præſentatio
ſit vnus ex effectibus iuriſpatronatus Seraph. in deciſ. 457. & in prouiſione iuriſpatronat. forma contenta in fundatione ſeruari debet, & conditiones in ea appoſitæ ſunt cuſtodiendæ diligenter, vt reſoluit Rota in vna Cæſarauguſtana cappellaniæ 16. Martij 1587. coram Illuſtriſſimo Seraphino; hinc eſt, quod conceſſio iuriſpatronatus facta ſub conditione augmenti redditu͂u, inducit formam, Rota in vna Paduana iuriſpatronatus, 31. Maij 1591. coram eodem, & in beneficijs iuriſpatronatus, in quibus certa forma in fu͂datione ap-
poſita eſt ſeruanda, non habet locum regula, quod nō
4 beneficiatus beneficiato præferri debeat, idem Sera-
phin. in deciſ. 774. & Rot. in vna Vlixbonen. prioratus, tenuit conditiones appoſitas, in translatione iuriſpatronatus eſſe ad vnguem ſeruandas, vt patet in
4 dec.eiuſdem 1414.& quod omiſſio formæ in fundatione iuriſpatronatus præſcripta, ipſam præſentationem annullet, tenuit Rot.teſte eodem Seraph.in dec.1270. Franch.Match.in dec.493. & 1133.p.1.Crauet.in conſil.153.Cacher. in conſ.191. nu.13. & ſeq. & idem Aymon.in conſ.65.num. 5. hinc eſt, quod ſi in fundatione fuerit appoſita conditio, quod præſentaretur ad eccleſiam perſona de genere fundatoris, omninò adimpleri debet, idem Franc. Marc.in dec. 1152.& 1154.p. 1.& adeo hoc verum eſt, quod Farinac. in deciſ. 582. ſcribit Rot. præſentationem factam de extraneo con-
6 tra voluntatem fundatoris, qui beneficiu͂ conſanguineo, & deſcendenti à ſe conferri voluit, non admiſiſse, per tex.in c.decernimus, 16.q.6.c.illud, vbi Abb.& alij de iurepatr.Mohed.in deciſ.268.Card.Puteus in deciſ. 11.de iurepatronatus, & ita conſuluit Socc.in conſ.30. nu.4. lib.3. Quibus omnibus addo, quod Cappellanus
7 non poteſt ſatisfacere oneri iniuncto alibi, quam in
limine fundationis, fuit dictum, vt per Graſſ.in conſ.4. de præbendis, lib.2.

Cœterum ſupradictis minimè obſtantibus, in cauſa
Nolana mihi delegata iudicaui contrarium, ſcilicet
8 poſſe Epiſcopum pro vna vice tantum de conſenſu
patroni inſtituere non habentem requiſita per fundatorem, latè Fel.in c.cum acceſſiſſent, col.8. de conſtit. Mohed.in dec.1.de iurepatr.Bellam.in deciſ.179.Creſcent.in deciſ.7. cit.tit. His addo quandoquidem permitti, à lege fundatoris recedi, prout in caſu dec. Caputaq.364.d.2.vbi præſentatio facta per duos ex trib. patronis, valet; licèt in fundatione caueatur, quod non valeat, niſi facta fuerit ab ipſis tribus.

RESOLVT. CLXIX.

An iuſpatronatus acquiſitum ſibi, fratribus, & eorum hæredibus, competat etiam ſorori.

1 *Iuſpatr.conceſſum ſibi, fratribus, & hæredibus etiam ſorori competit, & quare.*
2 *Iuſpatronat.non ſolum maſculis, ſed etiam fœminis competit.*
3 *Iuſpatr.hæreditarium in mulieribus etiam tranſit, tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato.*
4 *Iuſpatronat.relictum conſanguineis, ſeu de parentela, familia, & genere, nuptis fœminis ex illis deſcendentibus competit.*
5 *Vxor de familia dicitur viri.*

1 IN præſenti puncto indicaui pro opinione affirmatiua, quia ſoror venit appellatione fratrum l.fratres C.de inoff.teſtam.l.tres fratres, vbi gl.ff.de pactis, Bar. Bald.Caſtrenſ.& Iaſ.in l.Lucius, §.quæſitum, ff.de legatis 3.Caſtr.in conſ.427.vol.1.Abbas conſ.36. par.1. quod procedit etiam ſi ab homine nomen fratris profeatur, Dec.in l.fœminæ, n.122.ff.de reg. iur. & Alex. conſ.85.vol 4.

2 Et iuſpatronatus competere, tam maſculis, quàm fœminis teſtantur omnes communiter in Clem. 2. de iurepatr. Viuius comm.opin.608. & fuiſſe in Rota deciſum ſcribit Caſſad.in deciſ.1.de iurepatr. & fœmina poteſt fundare eccleſiam, conſtruere, & dotare, Abb.

in cap.

Digitized by Google

in capit.fin. & ibi Addentes de conceſſ.præb.& in c.ex litteris,& c.cum ſæculum,de iurepatronatus, Rota in deciſ.10. de iurepatronatus, in nouis, quinimò iuſpatronatus hæreditarium etiam in fœminas hæredes tráſit ſecundum Dec.in conſ.127.n.3.in fine,Rolan. conſ. 47.n.7.vol.1.Pariſ.conſ.48.n.5.vol.1. & hoc tam ſi eſſent hæredes ex teſtamento,quam ab inteſtato gloſ.in clem.fin.& ibi Card. q.6. de iurepatron. immo iuſpa-
4 tronatus relictum conſanguineis, ſeu qui ſunt de genere,parentela, domo,ſeu familia competit etiam fœminis nuptis deſcendentibus ex illis,Gab.in conſ.105. lib.1.Molin. de Hiſp.primog.lib.3.c.4.Velaſq.in l.tauri 40.gl.9. n.14. reiecta opinione Guttier. contrarium ſentientis in conſ.3.n.6. nec in hoc caſu habetur ratio ad dec.Teſſ.123.vxorem dici de loco,& familia viri,& ipſam eſſe principium,& finem familiæ, ad text. in leg. pronunciatum,§.familiæ,ff.de verb.ſign.

RESOLVT. CLXX.

Præſentare an poſſit patronus mortuo vno ex præſentatis lite pendente vel cedente.

1 *Patronus,mortuo vno ex præſentatis (lite pendente, vel cedente)alium præſentare non poteſt.*
2 *Præſentatio facta poſt rem iudicatam,lite pendente ſuper reſtitutione in integrum non tenet.*
3 *Diſpoſitio text.in cap.1.vt lite pend.procedit, tam in vacatione naturali,quàm ciuili,& quando non procedit. num.5.*
4 *Patronus lite pendente,variare non poteſt.*
6 *Patronus poteſt alium præſentare, lite pendente, vno defuncto, quando lis eſt inter alios.*

Contingit multoties dubitari an diſpoſitio tex. in c.1.vt lite pendente,quæ vult,quod lite pendente,vno ex electis mortuo,vel cedente,non poteſt alter eligi,locũ ſibi vendicet in præſentatione, & licet magna ſit ſcribentium controuerſia, communior tamen
1 opinio eſt pro affirmatiua,vt per Io: Andr. Franch. & alios in d.cap.1.Calder.conſ.1.cit.tit.Lapus alleg. 22. & Mandoſ.ad eumdem,qui nuncupat pariter hanc eſſe cõmunem in alleg.122. lit.H. Gomez in reg.de ſubrogatione litigantium,q.6. & 13. Rot. diuerſ. in deciſ. 442.nu.6.p.1.& fuit per eamdem Rotam reſolutum in vna Zamoren.beneficij de Morales,30. Maij 1586. coram Orano,vbi fuit dictum,quod lite inter præſentatos pendente,alteroque ex litigantibus defuncto, patrono non permittitur ſine vitio attentatorum, alium præſentare,& iterum fuit deciſum in vna Cappellaniæ Salamant.20. Nouembr.1592. coram Illuſtriſſimo Pãphilio, vnde eadem Rota in vna Pampilon. parochia-
2 lis 13.Ianuarij 1591.coram eodem reſoluit,quod præſentatio facta poſt rem indicatam,pendente lite ſuper reſtitutione in integrum non ſuſtinetur.
3 Cuius tex.diſpoſitionem procedere,ac locum habere,tam in vacatione naturali,ſcilicet per obitũ, quam in ciuili,puta per reſignationem,vel aſſequutionem alterius beneficij ſcribunt Gonſalez gl.51.n.212.Garz. de beneficijs p.5.c.9.& iuxta præfatam opinionem iudicauit Rota Romana in vna Valliſoletana Scholaſtriæ 17.Iunij 1602.coram Illuſtriſ.Lancellotto.
4 Ampliatur ſecundo, vt neque patronus laicus, lite pendente, variare poſſit, Milis in ſuo aureo repert. in verb.patronus,Aymon.conſil.63.n.3. Couarr.practic. q.cap.36.num.7.verſ.3. Lancellott. de attent. c.4. nu. 560.& fuiſſe deciſum teſtatur Creſcent.in deciſ. 10. de iurepatronatus.

Cœterum ſupradicta diſpoſitio c.1.& 2. vt lite pen-
5 dente, limitatur primo, quando ſuperſtes collitigans præſentaretur,ſeu prouideretur ab Ordinario, quia tunc ceſſat ratio per d.c.aſſignata, ſcilicet,ne propter nouos aduerſarios litigia prorogari contingat,ſecundum Pariſ.conſ.30.n.4.lib.4.Gabriel de iudic. concl.4. n.42.Franch.in d.c.2.nu.6. in gloſ.penult. & ſequuta eſt Rota in vna Mediol. iuriſpatronatus, 23. Ianuarij 1596. coram Mantica.

Limitatur ſecundo, & intellige procedere, quando lis penderet inter duos præſentatos à diuerſis patronis, nam tunc non eſt licitum variare, nec vno defun-
6 cto poteſt alius præſentari,ſecus autem, vbi lis verteretur inter alios, quia tunc non prohibentur patroni præſentare, alias ſequeretur, quod poſſet de facili impediri patronus, introducendo litem ſuper beneficio, vt fuit in Rota reſolutum in vna Bergonten.cappellaniæ,19. Iunij 1579. coram Bubalo,de nonnullis limitationibus ad hanc materiam pertinentibus, vide Caſſad.in dec.4.& 5.& in deciſ.3.vt lite pendente.

RESOLVT. CLXXI.

Patroni an poſſint ſeparatim præſentare.

1 *Patronus poteſt ſeparatim præſentare,quando iuſpat.ſpectat ad plures vti ſingulos,ſecus autem ſi iure collegij: & quid vbi adeſt ſtatutum,vel conſuetudo viget in contrarium,num.2.*
3 *Maior pars patronorum præfertur in iurepatr.*
4 *Iuſpatronatus tranſit inſolidum ad omnes hæredes.*

Svpponatur in facto præſentationem cuiuſdam patronatus ad plures patronos ſpectare; fuit dubitatum coram me in quadam cauſa delegata,an præſentatio ab vno ipſorum facta ſeparatim ſubſtineatur,
1 ego dixi, quod vbi plures ſunt patroni poſſunt ſinguli ſeparatim præſentare,alijs non requiſitis,quando iuſpatronatus ſpectat ad eos vti ſingulos, vt in dubio præſumitur, & non vti vniuerſos, & iure collegij, ita Io.Andr.in c.quoniam de iurepatronatus,Abb.in conſil.76.p.2.Aymon.Crauet.in conſ.63.num.1. Cæſar de Graſſ.in deciſ. 1. de iurepatron. & tenuit Rota in vna Legion. cappellaniæ, 6. Iunij, & 5. Decembris, 1565. coram eodẽ,Rota in vna Caſalen.parochialis,2. Martij 1584. corã Robuſterio, & in vna Calaguritana beneficij 10.Iunij 1588.& 16.Maij 1591.corã Comitulo tenuit, præſentationem pertinentem ad beneficiatos vti ſingulos,non vti vniuerſos,vt in dubio præſumitur poſſe fieri à ſingulis diuiſim, nec eſſe neceſſariam vocationem patronorum; quam ſententiam iterum amplexa eſt eadem Rota in vna Piſtoren. beneficij, 17. Februarij 1574. coram Clemente Octauo tunc Auditore.

Limita tamen præfatam concluſionem non proce-
dere,quando vigeret ſtatutum,vel in loco reperiretur
2 inducta conſuetudo, per quam plures patroni ſoliti eſſent ſimul conuenire ad præſentandum, Rot.in vna Calaguritana beneficij de Aranquiz 11. Decembris 1591.coram Illuſtriſſimo Pamphylio.

Vnde pro corroboratione principalis dubitationis adduxi deciſ.Cæſaris de Graſs.2.de iurepatronat. vbi præſentatio facta ſeparatim à cõpatronis valet,quando ius præſentandi eis competit tanquam ſingulis, nõ autem iure collegij:coadiuuatur vlterius,quod vbi sũt
3 plures patroni, maior pars præfertur, ſed vbi ſunt æquales,debent concordare,Franc.Marc.in dec.119. p. 1.hinc Crauet. in conſ.63. tenuit, quod ſufficiat conſenſus maioris partis præſtitus ſeparatim; tandem facit,quod iuſpatronatus tranſit ad omnes hæredes inſolidum,de Franch.in dec.85.

Conſen-

RESOLVT. CLXXII.

Conſenſus patroni an requiratur in alienatione terræ patronatus.

1 *Patrono poteſt præiudicari, cũ bona iurispatr. abſque ſuo conſenſu alienantur.*
2 *Patronus cogi poteſt de ſuo contribuere in defectum pro Eccleſiæ refectione.*
3 *Conſenſus patroni in alienatione terræ iurispatr. non requiritur, & quare.*
4 *Intereſſe de præſenti, non caſus aduerſæ fortunæ eſt inſpiciendum.*

FVi aſſumptus in Iudicem in Curia Epiſcopali Nolana, & dum me accingerem pro decidenda cauſa; dubium mihi faciebat pro opinione affirmatiua, quia
1 ex hac alienatione poſſet patrono preiudicari, cũ eius interſit bona conſeruari pro Eccleſiã patronata, nedum reſpectu alimẽtorum, quæ ei deberi poſſent, ſi indigeret, cap. nobis, de iurepatr. latè Milis in ſuo aureo repert. in verb. patronus, verũ etiam quia in defectum, cogeretur de ſuo cõtribuere Parocho ad refectionem
2 Eccleſiæ, ſecundum Panorm. in cap. ad audientiam, de Eccleſ. ædific. Sayr. in deciſ. 1. eod. tit. Valaſc. in deciſ. 103. Cappell. Tholoſ. in deciſ. 498. & Caſſad. in deciſ. 3. num. 2. de iurepatron.

Item honorabilius ius cõpetit patronis in pinguiori Eccleſia, & aliàs honor eſt commodo præferendus, l. Iulianus, ff. ſi quis omiſſa cauſ. teſtament.

3 Cæterum prefatis minimè obſtantibus iudicaui cõtrarium ex pluribus, tum primò, quia ius patronis ad actum præſentationis limitatum eſt, & etiam opponendi ſe, ſi res Eccleſiæ diſſipentur, aut abſque iuſta cauſa diſtrahantur, ſecundum Innoc. in rubr. nu. 1. & in cap. nobis, de iurepatronat. & eſt tex. in cap. filijs, 16. q. 7. Innoc. & Abb. in cap. vnio, vt Eccleſ. beneficia. Bartol. in §. 1. in princip. in auth. de alienat. emphyt. Rochus de iurepatron. in verb. honorificum, num. 10.

Tum ſecundo, quia nullo iure hoc cautum reperitur, ſecundum Anchar. in conſ. 122. ex narratis in facto liquet, col. pen. Menoch. in conſ. 161. nu. 4. volum. 1. Burſ. conſ. 124. volum. 1. Bombin. in conſ. 13. & 44. latè Henriq. conſ. 91. num. 16.

Tum denique quia iuxta hanc opinionem iudicaſſe Rota Romana teſtatur Caſſad. in dec. 3. de iurepatron.

Non obſtant contraria, quia reſpondetur, quod ſolum debet inſpici intereſſe de præſenti, non autem caſus aduerſæ fortunæ in futurum, l. inter ſtipulantem, §. ſacram, ff. de verb. oblig. Dec. conſ. 177. Rimin. conſ. 122. Artam. in conſ. 191.

RESOLVT. CLXXIII.

Iuſpatronatus tranſit cum vniuerſitate bonorum.

1 *Iuſpatr. de per ſe vendi non poteſt, ſed cum vniuerſitate, declara prout in num. 8.*
1 *Iuſpatron. cum hæreditate vendita tranſit, & quare.*
3 *Iuſpatr. per donationem omnium bonorum tranſit.*
4 *Iuſpatrpn. tranſit in fideicommiſſarium vniuerſalem.*
5 *Iuſpatr. in vxorem vſufructuariam omnium bonorũ trãſit, & præſentatus ab ipſa, præſentato ab hærede præfertur.*
6 *Vſufructuarius omnium bonorum hæredi æquipollet.*
7 *Iuſpatr. de per ſe nõ cõfiſcatur, ſecus ſi eſt cũ vniuerſitate.*

1 COmmunis, & recepta eſt omnium ſententia, iuſpatronatus de per ſe, vti annexum ſpiritualitati, vendi non poſſe, cap. decernimus, de iudicijs, & cap. quanto, & cap. de iure, de iurepatr. verum cum vniuerſitate bonorum tranſire fatentur omnes, per illum tex. in cap. ex literis, de iurepatr. & in cap. cum ſæculum. huius tituli, Lamber. 2. par. 1. lib. q. 5. per totam, Tiraq. de primogen. q. 36. Couar. lib. 1. var. reſol. cap. 13. Roch. in verſ. ipſe, vel is q. 23. Paul. de Cittad. in eiuſdem nominis tractat. q. 9. par. 3. Ex qua concluſio-
2 ne inſero primo, cum hæreditate vendita tranſire iuſpatronatus, Felin. in cap. cauſam, quæ, num. 8. de præſcript. & in cap. cum Bertoldus in fin. de re iudic. Ratio eſt, quia hæreditas eſt ius vniuerſale, l. hereditas, ff. de pet. hæred. & iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Lucana iuſpatronatus, 6. Nouembris 1598. co-
3 ram Licta, quemadmodum transfertur etiã per donationem omnium bonorum, vt fuiſſe deciſum in Rota teſtatur Seraph. in deciſ. 725. Item transfertur in fidei-
4 commiſſariũ vniuerſalem, Rota in vna Aretina Capellaniæ 13. Iunij 1584. coram Bubalo: His accedat etiã, quod reſoluit eadem Rota in vna Alexandrina beneficij 29. Martij 1590. coram Illuſtriſs. Mantica, vbi fuit dictum, iuſpatronatus tranſire in vxorem relictam
5 vſufructuariam omniũ bonorum à ſuo marito, taliter quod præſentatus ab ea, præfertur præſentato ab hærede, nam vſufructuarius omnium bonorum æquipol-
6 let hæredi vniuerſali, l. fin. de vſufr. l. & facit deciſ. Gui.
7 do Papa deciſ. 340. Tandem facit quod iuſpatronatus de per ſe non confiſcatur, ſed ſi eſſet cum vniuerſitate feudi, aut villæ, confiſcaretur confiſcato feudo, c. cum ſæculum, vbi DD. omnes de iurepatronat. Bart. in l. ſi finita, §. de vectigalibus, ff. de damno infec. Iaſ. in l. 2. in princip. C. de in ius vocand. & iuxta hanc opinionem fuiſſe deciſum in Sacr. Conſ. Neapolitano in cauſa Sancti Petri delli Bonifacij, teſtatur Anna ſing. 291.
8 Animaduertendum tamen eſt, quod licet iuſpatronatus veniat quando fit ceſſio, vel alienatio vniuerſalis reſpectu rei, vt quia fit venditio de Caſtro, feudo, hæreditate, vel ſimilibus, quæ ſub ſe hereditatem continent, non tamen tranſit mediante ceſſione, ſeù venditione omnium bonorum, iurium, ſeù actionum, verbis generalibus, & vniuerſalibus facta, niſi ſub tali ceſſione, tale quid vniuerſale verè comprehendatur, cui adhereat iſtud iuſpatronatus, vt puta, villa, caſtrum, ſeù hæreditas ſecundum Innocentium cit. cap. ex literis num. 2. Rota in citata Lucana iuriſpatronatus, & ratio eſt, quia quando fit ceſſio, vel alienatio vniuerſalis reſpectu verborum reſoluitur in ſingularitates ſecundum deciſionem Rotæ 1152. lib. 3. p. 3. & hæc dicebam in quadam cauſa.

RESOLVT. CLXXIV.

Dos quanta conſtitui debet à patronis, vt acquiratur iuſpatronatus.

1 *Quot capita, tot ſententiæ.*
2 *Monaſterium vt conſtruatur, quanta dos eſt aſſignanda.*
3 *Dos pro Eccleſia non collegiata quanta eſſe debet.*
4 *Solemnia miſſarum abſque clerici ſuffragio celebrari non poſſunt.*
5 *Manſus liber ſufficit pro dote Eccleſiæ.*

ILLVSTRISSIMVS Dominus meus Cardinalis Carraffa iuſſit, vt DD. opiniones circa articulum colligerem, ac poſtea in Congregatione retuliſſem; vnde dixi varias reperiri DD. ſententias, vt merito dici
1 poſſit illud comici, quot capita, tot ſententie, nam gloſa in cap. quicumque, gloſa prima, n. 16. queſt. 7. voluit, quod debeat eſſe tanta, quod ad neceſſaria miniſtrorum, & ad luminaria ſufficiat, allegat text. in c. nemo de conſecr. diſtinct. 1. & facit Monal. conſ. 291. de Rubeis conſ. 21. Felin. in cap. ad aures colum. 3. de reſcriptis Caſſad. in deciſ. 19. de præbendis Verall. in deciſ. 328. p. 3. gloſa in cap. cum ſicut de conſecrat. Eccleſiæ
2 tenuit, quod ſi conſtruitur Monaſterium, tanta dos aſſignari

ſignari debet, quod in eo eſſe poſſint presbyteri, Dia-
coni, Subdiaconi, Cantores, & Lectores; item debent
in ea hoſpites recipi, & iura Epiſcopalia ſolui, ſi verò
3 eſſet Eccleſia nõ collegiata, dos ad minus pro duobus
ſufficere debet, & facit alia gloſa in capit. vt quiſque
in verbo clericum de vita, & honeſtate clericorum;
quibus accedat ad idem textus in terminis in cap. de
monachis, de præbendis, & tex. in cap. 15. cui eodem
titul. in 6. Menoch. in conſ. 459. volum. ij. Cacher. in
conſ. 159. num. 3. & ſequent. Merend. conſ. 30. Bom-
bin. conſ. 22. num. 6. & ſequent. & quod tanta eſſe de-
beat dos, quod presbyter ſaltem cum vno miniſtro vi-
uere poſſit, tenuit Panorm. in cap. cum ſicut num. 5. de
conſecrat. Eccleſiæ, vbi etiam vult, quod debet haberi
reſpectus ad ſpirituales oblationes, & ratio eſſe pote-
4 rit, quoniam ſolemnia miſſarum abſque ſuffragio cle-
rici celebrari non poſſunt, cap. propoſuit de filijs preſ-
byterorum, idem Panorm. in cap. 1. de cenſibus, & in
conſ. 89. ex themate propoſito, num. 3. & 7. volum. ij.
Felin in conſ. 13. num. 8. & ſequen. Rocc. de Curt. de iu-
repatronat. in verſ. & dotauit quæſt. 8. num. 15. vbi at-
teſtatur eſſe de mente omnium communiter.

Hoſtienſ. verò in d. cap. cum ſicut num ij. voluit ſuf-
5 ficere certam quantitatem terræ (quam vocat man-
ſum) pro dote aſſignare, pro qua opinione eſt tex. in
terminis in cap. 1. de cẽſibus, vbi ſtatuit Summus Põti-
fex Eccl. fundandę debere tribui mãſum liberũ, à quo-
libet ſeruitio temporali, quibus opinionibus relatis
ſua Illuſtriſſima Dominatio non admiſit petitionem
cuiuſdam qui aſſenſum petebat; pro fundando patro-
nat. cum oblatione duodecim ducatorum pro dote.

RESOLVT. CLXXV.

An poſſit conſtitui procurator ad præſentandum, cum beneficium vacabit.

1 *Votum captandæ moris de iure eſt improbatum.*
2 *Patronus poteſt conſtituere procuratorẽ ad præſentandũ,*
3 *cum beneficium vacauerit.*
4 *Patronus nõ poteſt promittere aliquem præſentaturum ad beneficium, & quare.*

1 DVbium faciebat, quoniam cõtinet votum captã-
dæ mortis, quod de iure improbatur, ad tex. in
cap. nec captandæ, & cap. deteſtandæ de conceſſion.
prębendæ in 6. cap. 1. & cap. ij. eodem titul.

Verum tamen hoc non obſtante iudicaui contra-
riũ; quia hic patronus dedit mãdatum pro præſentan-
2 da perſona idonea, & habili ſuccedente ipſa vacatio-
ne, nec fuit expreſſa perſona præſentãda, & propterea
huiuſmodi mandatum erit validum, & prę́ſẽtatio ſub-
ſtinebitur, vt fuit in Rota reſolutum in vna Pãphylio-
nen. iuriſpatronatus 13. Februarij 1595. coram Iuſto.

Non obſtat tex. in cap. fin. de conceſſione præbendæ,
3 vbi ſicut non poteſt patronus promittere ſe præſenta-
turũ aliquem ad beneficium vacaturum, ita nec dare
poteſtatem præſentandi, tanquam beneficium vacet,
quia reſpondetur, tunc procedere quando patronus
dedit mandatum pro præſentanda certa perſona ab
eo nominata in caſu vacationis certi beneficij; & tale
mandatum non eſt validum, nec præſentatio ipſa ſub-
ſtinetur, quia continet votum captandæ mortis, & ita
in poprijs terminis Caſſad. in deciſ. 5. de iurepatrona-
tus, & iterum tenuit Rota in vna Pamphylionen. paro-
chialis 17. Maij 1495. coram Peregrino, & iterum in
eadem 19. Ianuarij 1598. corã eodem, at ſecus vbi pa-
tronus dat mãdatum generale pro omnibus ſuis ne-
gotijs, & etiam ad præſentandum ſuccedente vacatio-
ne, præſertim ſi ſubſit iuſta cauſa dandi tale manda-
tum; vt puta longæ abſenti æ ſuæ, vt per Ioan. Andr. in
d. c. fin. num. 3. & alios in d. deciſ. allegatos.

RESOLVT. CLXXVI.

Præſentari an poſsit ſuſpenſus ab ordine.

1 *Suſpenſus ab ordine præſentari non poteſt, & num. 5.*
Suſpenſio excommunicationi æquipollet.
2 *Excommunicatus ad beneficium præſentari non poteſt.*
3 *Tempus præſentationis in beneficijs attenditur.*
4 *Collatio beneficij, electionis eſt ſpecies.*
6 *Suſpenſus, acceptando beneficium peccat.*
7 *Suſpenſus, circa beneficium obtinendum cenſetur irregularis, & ſuſpenſus ab ordine, ab officio dicitur ſuſpenſus.*

1 IVdicaui pro negatiua ex pluribus, tum primo, quia
ſuſpenſio æquipollet excommunicationi, cum ipſa
quoque inter Eccleſiaſticas cenſuras numeretur cap.
quærenti de verborum ſignific. gloſ. in cap. ſtatutum,
& c. cõſtitutionem eodem titul. in 6. Bal. in cap. præte-
rea num. 4. & ſeq. de appellat. Felin. in cap. de cętero
num. 5. de ſententia, & re iudicata, ſed excommuni-
catus non poteſt præſentari ad beneficium: Lapus al-
2 legat. 8. Arch. in cap. 1. colum. 3. de exceptionibus in 6.
Lambert. 1. par. lib. 2. q. 6. princ. art. Rebuff. in concor-
datis titul. de excommunicat. non vitandis colum. 3.
Rochus in verb. honorificum q. 4. n. 19. & Rot. in de-
ciſ. 4. de iurepatronatus in antiquis, igitur, & ſuſpẽſus.
3 Tum ſecundo, quia in beneficijs attenditur capaci-
tas clerici tẽpore præſẽtationis Bald. in cap. vnico n.
15. vt Eccleſiaſtica beneficia, Alex. cõſ. 90. vol. 1. Dec.
in conſ. 25. n. 3. Rota diuerſ. in deciſ. 69. p. 1.
4 Tum tertio, puta collatio beneficij eſt ſpecies ele-
ctionis, cum in conferendis habeatur ratio vnius per-
ſonæ potius quam alterius gloſ. communiter recepta
in cap. fin. de officio vicarij in 6. ſed ſuſpenſus non po-
teſt eligi cap. ſi. de elect. cap. ſi celebrat de clerico ex-
communicato miniſtrante Abb. in cap. cum dilectus
num. 19. de conſuetudine, & cap. cum inter de electio-
ne poſt Arch. in cap. nullus 63. diſtinct. Bertach. qui nũ-
cupat hanc eſſe communem in tract. de Epiſcopo par.
1. lib. 2. Spec. q. 4. in tit. de libelli concept. §. fin. ad fi-
nem, latè Couar. in repet. cap. alma mater par. 1. §. 7.
col. ij. de ſententia excommunicat.
5 Tum quarto, quia in proprijs terminis huius opi-
nionis quod præſentari non poſsit, tenuit Lamber. de
iurepatronat. lib. ij. par. 1. quæſt. 9. princip. art. ij. Hen-
riq. in ſumm. Theolog. moral. lib. 13. cap. 32. vbi am-
pliat etiam ſi defectus eſſet occultus, & toleratus. l. 1.
cap. 14. num. 5. Nauar. in Manuali cap. 27. num. 163.
verſ. ſeptimo inſertur, vbi etiam dicit peccare accep-
6 tando, Borgaſ. de irregularitate par. 6. num. 8. & 23. Pa-
riſ. in cap. Apoſtolicæ num. 17. de exceptio. Flam. Pa-
riſ. de reſignatione beneficij lib. 4. quæſt. 3. nu. 60.
7 Tum denique, quia ſuſpenſus cenſetur irregularis,
ſaltem quò ad obtinenda beneficia Lamber. d. quæſt.
9. princ. art. ij. licet verè non ſit irregularis, niſi cele-
brauerit in ipſa ſuſpenſione c. 1. de ſententia excom-
municat. in 6. cap. 1. in fine de ſententia, & re iudic.
eodem lib. & tex. in d. cap. ſi celebrat. Item ſuſpenſus
ab ordine dicitur ſuſpenſus ab officio cap. cũ illorum
num. ij. de ſententia excommunic. Pariſ. in d. cap. Apo-
ſtolicæ num. 17. vbi teſtatur de communi, Felin. ibidem
num. 16. Abb. in d. cap. cum dilectus num. 20. Henriq.
cit. cap. 32. num. 3. in fine.

RESOLVT. CLXXVII.

Excommunicatus an poſsit præſentari ad beneficium iuſpatronatus

1 *Excommunicatus ad iuſpatron. præſentari non poteſt, & num. 4.*

2 Ex-

2 *Excommunicatus minori excommunicatione ad iuſpatr. præſentari non poteſt.*
3 *Tempus præſentationis in beneficio attenditur.*
5 *Excommunicatus ad iuſpatron. nominari poteſt.*
6 *Excommunicatus ignorans excommunicationem ad iuſpatron. poteſt præſentari.*

RAtio dubitandi pro ſententia affirmatiua; quia poterat euenire, quod beneficium abſolutionis obtineret,&propterea antequā inſtitueretur eſſet Eccleſiæ reconciliatus, ſicque capax beneficij Eccleſiaſtici argum.tex.in cap. propterea de appellationibus.

Cęterum iudicaui contrarium ex pluribus.Tum pri-
1 mò,quia ita voluernnt Lapus alleg.8.ac ibidem Mandoſ. latiſſimè, & idem Mandoſ. ad Roman. in conſil. 192. lit.H. & in conſ.22. nųm.5. Arch. in cap.1.col.3. de exceptio.lib.6.& in cap.quæ contra in ij.uot.9.diſt. expreſsè Lambet. de iurepatron.1. pat.2.lib.6. quæſt. princ.art.1.Rebuff.in concordatis titul.de excommunicatis non vitandis col.3.Roch. in verb.honorificum quæſt.4.n.19. & iuxta hanc opinionem fuiſſe deciſum in Rota teſtatur Seraphin. in deciſ. 195.par.1.

2 Ampliatur procedere etiam in excōmunicato, excommunicatione minori ſecundum Couar.in cap.Alma mater par.1.§.7. in princip.1.col. de ſententia excommunicationis Cordub. lib.2. Theol. quæſt.p.191. Achil. de cenſuris q.18. & mouentur per tex. in cap.ſi celebrat. de clerico excommunicato miniſtrante.

3 Tum ſecundo quia in beneficijs attenditur,vt ſupra dixi,capacitas clerici tempore præſentationis, vt poſt alios tenuit Rota in deciſ.69.par.1.Biſignet. in dec.1. de iurepatr. Cornaz. in deciſ.59.nu.13. Anton. lib. 1. variat.reſol.q.19. in princip.tempore autem quo præfatus clericus fuit præſentatus erat ſuſpenſus,igitur.

4 Tum denique,quia excommunicatis beneficia conferri non poſſunt cap.poſtulaſti de clerico excommunicato miniſtrante, gloſ. in cap. ſi forte de elect. in 6. Arch.in cap.nullus 63. diſt. Innoc. in cap. cum noſtris de conceſſione præbendæ Stafil.de literis gratiæ,& iuſtitiæ fol. 82. col. 2. Bertac.in trac.de Epiſcopo par.1. lib.2.q.4. & latè Couat. in cap.alma mater.1.par.§.7. &fuiſſe in Rota reſolutum ſcribit Caſſad.in deciſ.1.de conceſſ. præbendæ.

Limitaui tamen ſuprapoſitam concluſionem dupliciter.

5 Et primo, non procedere in nominatione, nam quamuis excommunicatus præſentari non poſſit, poterit tamen ad beneficium patronatus nominari,quia per nominationem vllum ius acquiritur nominato, iuxta deciſionem Rotæ de qua per Achil. de Graſſ. in deciſ.13. de iure patronatus.

6 Limitarem ſecundo non procedere vbi collatio eſſet facta neſcienti excommunicationem, quia poteſt retinere poſt abſolutionem, diſpenſante eo ad quem collatio pertinebat, Bald.conſ.13. volum.1. Menoch. conſ.91.vol.1.Oldrad.conſ.125.Caſſad.citat. deciſ.

Immò poteſt acceptare beneficiū ſibi ante excommunicationem collatum, & poſt abſolutionem poſſidere Sayr.lib.2.c.5.Emanuel Sà in verbo excommunicatio nu.28. text. in cap. propoſuit de clerico excommunicato miniſtrante.

RESOLVT. CLXXVIII.

Irregularis an poſſit præſentari ad beneficium iurispatronatus.

1 *Irregularis ad beneficium iuſpatron. præſentari non poteſt,nec etiam ſi ignorauerit ſe eſſe irregularem.*
2 *Irregularis ob pænam, in iurepatron. nullum ius acquirit, & ad fructus reſtituendos tenetur.*
4 *Praxis in beneficiorum collatione.*

Aloyſ. Ricc. Prax. Pars I.

4 *Irregularis ab officio eſt ſuſpenſus.*
5 *Irregularis beneficys ante irregularitatē obtentis non priuatur,nec ab actu iuriſdictionis impeditur,ſed ordinis.*

1 REſpondi negatiuè ex pluribus,tum primò,quia communis eſt canoniſtarum opinio beneficium non poſſe conferri ei qui tempore collationis ſit irregularis, Dynus in regula 1.de regulis iuris in 6.Innoc. in cap. cum noſtris in princ. de conceſſione præbendæ, Alexan.conſ.3.num.5.vol.1.Dec.in conſ.131.eod. vol.Milis in Aureo ſuo repertorio in verb.irregularitas, vnde ſi contigerit ei beneficia conferri, collatio erit ipſo iure nulla Nauar.cap.25. n.153. & in conſ.17. de præbendis,& dignitatibus Faber.in deciſ.13. C. de ſacroſanct.Eccl.Lopez par. 2.c.93.quod procedit etiam ſi neſciret, ſe fuiſſe irregularem Alex. de Neuo conſil. 95.nu.3.& ſeq. Comit. conſ.93. quia huiuſmodi ignorantia non efficit acquiſitionis capacitatem, Nauar. cap.27. num. 172. Emanuel Sà in verb. beneficium n. 24.Alban.conſ.117.& Pariſ.conſil.134.vol.1.

2 Immò ſi beneficij collatio fiat ei, qui ob pœnam, vel ob aliam cauſam irregularis ſit, vltra quod ab initio erit ipſo iure nulla, vllum pariter ius tribueret beneficiato, immò teneretur beneficium dimittere, & fructus ab eo perceptos in animæ iudicio reſtituere, ſecundum Fel.in c.2.col.3. de reſcriptis, Lambert. de iurepatronatus lib.2.par.1.q.9.art.4. Milis loco cit.n. 5.Rebuff. in tract.de pacificis poſſeſſoribus num. 226. Card.Pariſ.conſil.136.nu.40.vol.4.Couar.in reg. peccatum 2.part.§.8.n.6.& hinc inoleuit praxis, quod in
3 collatione beneficiorum dari ſoleat abſolutio à talibus impedimentis, vt ait Emanuel loco citato.

4 Tum ſecundo,quia irregularis ſuſpenſus eſt ab officio,cuius cauſa datur beneficium cap. fin. vbi bona gl.de reſcriptis in 6. Abb.in cap. Apoſtolicæ n.20. de conſuetudine Pariſ. in cap.Apoſtolicæ n.17. & ibidem Felin. num.12. de exceptionibus.

His accedat,quod ſcribit Emanuel Sà in Aphoriſm. Confeſs.verb.irregularitas num.4.vbi irregularis non eſt capax beneficij, nec penſionis datæ in titulum be-
5 neficij, non tamen priuatur prius acquiſitis, nec impeditur ab actu iuriſdictionis, ſed ſolum ordinis, allegat Azorium lib.10. cap.14. quæſt.9.

RESOLVT. CLXXIX.

An vnio beneficij de iurepatronatus ſpretis patronis ſit nulla.

1 *Vnio benefiij iuriſpatron. ſpretis patronis eſt nulla cum declar. num.ſeq.& 4.*
3 *Vnio beneficij ſpretis patronis ex temporis diuturnitate valida reddi non poteſt.*
5 *Iuriſpatr.mentio in dubio de Eccleſiaſtico intelligitur.*
6 *Vnio beneficij patronis non contradicentibus etiam in quadrimeſtre eſt inualida.*

1 IN vna Nolana, iudicaui vnionem factam inſcijs,& ſpretis patronis eſſe nullam per text.expreſſum in cap.cum debitus de iurepatron. & ita etiam, Bero. conſil.5.num.59. volum.1. de Rubeis conſ.30. num.3. Monald. conſ.140. vol.1. Bononienſ. conſ. 20. num.5. & ſeq.Lambert.de iurepatr.lib.2.par.3.q.2. principali art.2.num.3.& lib.3.q.6. principali, art.2.Pariſ.de reſignatione beneſ.lib.2.q.4.nu.11. vbi teſtatur de communi opinione, iuxtà quam pluries fuiſſe deciſum in Rota Romana refert Serafin. dec.193.par.1.& iterum per eandem Rotam fuiſſe reſolutum. ſcribit Bellamera deciſ. 107. & in deciſ.128. Card. Puteus deciſ.412. nu.3. part.1. Caputaq. deciſ.346. part.3. Rota diuerſorum deciſ. 133. num. 4. part.2. Biſignettus deciſ. 3. de iurepatron. Thomas Faſtolus deciſ.1. num.3. eiuſ-

G dem

dem tituli Theſ. For. Eccleſiaſtici cap. 31. num. 13.

2 His accedat maxime procedere, ſi præfata vnio eſſet facta patronis inſtantibus pro inſtitutione, & confirmatione præſentati ab ipſis, cum tunc dicatur vnio attentata lite pendente, Lancell. de attent. lite pendente part. 2. cap. 4. in præfatione num. 529. & ſeq. nec ex diuturnitate temporis valida reddi poterit Magon.
3 Rotæ Lucenſ. deciſ. 62. num. 15. & deciſ. 98. num. 5. Puteus deciſ. 374. & in deciſ. 389. num. 3. part. 2. Surdus conſil. 61. num. 53. Turret. conſ. 44. num. 45. vol. 1. Contar. in l. 1. limit. 9. n. 42. C. ſi de momentanea poſſ. Vantius de nullit. in rubr. intra quod tempus num. 8.
4 Ampliatur ſecundo, vt nec etiam procederet vigore indulti alicui Epiſcopo conceſſo derogandi iurispatronatus, quia id cenſetur in Eccleſiaſtico, ſecundum Lambert. de iurepatron. lib. 2. part. 1. quæſt. 6. princ. art. 6. nu. 35. & lib. 3. q. 8. princ. art. 3. nam vbi fit
5 mentio de iurepatronatus, in dubio intelligitur de Eccleſiaſtico, Lap. alleg. 84. Turret. conſ. 71. num. 56. vol. 1. Cephal. conſ. 615. n. 91. vol. 5.
6 Amplia tertio procedere etiam patronis non contradicentibus Io. And. in c. 2. de religioſis domibus Paul. de Cittad. de iurepatr. q. 14. n. 3. Pariſ. lib. 2. q. 4. num. 21. Puteus in dec. 412. num. 2. part. 1. vbi ampliat etiamſi non contradicerent infra quadrimeſtre.

RESOLVT. CLXXX.

An minor 14. annorum poſſit præſentari ad beneficium iuriſpatronatus.

1 *Minor 14. annorum olim ad iuſpatron. præſentari poterat, hodie minimè.*
2 *Summus Pontifex ſolet diſpenſare minoribus 14. ad beneficium obtinendum.*
3 *Minor 14. annorum, quando in fundatione cautum eſt, ad beneficium præſentari poteſt.*
4 *Lex poſita in fundatione ad vnguem eſt ſeruanda.*
5 *Collatio beneficij contra fundatoris inſtituta non valet, cum limitat.*

IN facti contingentia dixi, quod licet olim de iure communi minor 14. annorum eſſet habilis ad beneficia Eccleſiaſtica obtinenda c. ſi eo tempore de reſcriptis in 6. c. ex eo, vbi latè Arch. & Io. And. de elect. lib. 6. Abb. in cap. ſuper ordinat. de præbendis, & dignitatibus Card. Puteus in deciſ. 339. num. 3. part. 1. & in dec. 46. par. 2. Iaſred. Lanfranc. in dec. 21. & poterat Epiſcopus, quo ad talia ſimplicia diſpenſare cap. vnico de ætate, & qualitate in 6.

1 Nihilominus hodie dicitur eſſe inhabilis ex diſpoſitis per Sacrum Concilium Tridentinum ſeſſ. 23. de reform. cap. 6. vbi ante decimumquartum annum inceptum nullus poteſt beneficium Eccleſiaſticum obtinere, & ita etiam voluit Nauar. conſ. 11. n. 3. de præbendis, Pariſ. de reſignatione beneficij lib. 2. q. 7. & lib. 4. q. 1. num. 7. & q. 9. n. 3. Viuius lib. 1. communium opinionum opin. 191. de Rubeis conſ. 122. Franch. Leo in Theſaur. fori Eccl. par. 2. cap. 18. n. 14. Anton. lib. 1. var. reſol. q. 112. caſu 51. Raudenſ. in deciſ. 135. n. 22. & ſeq. Mainard. in deciſ. 29. lib. 3.

Non obſtat deciſio Rotæ 482. num. 3. 1. par. diuerſ. vbi teſtatur dictum Sacrum Concilium Tridentinum habere locum dumtaxat in beneficijs liberis, non autẽ in patronatibus, quia contrariũ ſeruari in praxi teſta-
2 tur Ant. loco cit. & propterea ſolent obtineri diſpenſationes à Papa, etiam in beneficijs de iurepatronatus & ratio eſt, quia d. tex. Concilij loquitur generaliter de beneficio, cuius appellatione venit etiam beneficiũ de iurepatronatus ſecundum Iaſred. in deciſ. 193. Ant. Faber. in deciſ. 17. C. de Epiſcopis, & clericis Ferret. lib. 1. obſeru. 123. Rebuff. in praxi beneficij verſ. ſecu-lare beneficium n. 15. & ſeq. Nicol. Delph. in tract. de iurepatr. lib. 1. n. 26 cum ſeq. Gonſal. gloſ. 5. n. 32.

Limita ſupradicta minimè procedere, vbi in funda-
3 tione beneficij aliter eſſet cautũ, quia tũc poſſet quis ex vi legis in fundatione adiectæ, etiamſi eſſet minor 14. annorum ab beneficium patronatus præſentari, vt declarauit Sacra Congregatio Concilij ſuper d. cap. 6. ſeſſ. 23. de reform. quã refert, & ſequitur Emanuel Sà in Aphoriſm. confeſſariorum in verb. beneficium n. 30. Merend. conſ. 33. Schendeid. conſ. 93. & ratio eſt, quia
4 lex poſita in fundatione ad vnguem eſt ſeruanda argumen. tex. in l. à teſtatore ff. de conditionibus, & demonſtrat. Creſcent. in deciſ. 7. de iurepatronatus. Nauar. conſ. 3. de clericis non reſidentibus, & collatio beneficij contra fundatoris iuſtituta non valet, & eſt ipſo
5 iure nulla idem Nauar. in Manual. confeſſar. cap. 25. n. 117. quod limitatur quando lex poſita à fundatore non eſſet recepta; quia tunc non eſſet ſeruanda, Emanuel Sà in verbo iuſpatronatus num. 4.

RESOLVT. CLXXXI.

An ſi lis, quæ vertitur inter patronos, non finiatur intra tempus datum ad præſentandum, collatio beneficij ad Epiſcopum deuoluatur.

1 *Epiſcopus iuſpatronatus litigioſum inter patronos conferre poteſt tempore elapſo ſine euincentis præiudicio.*
2 *Epiſcopus, tempore à iure dato elapſo, non poteſt beneficium conferre, ſi de Eccleſiæ libertate inter ipſum, & patronos controuertitur.*
3 *Epiſcopus iuſpatronatus ob temporis lapſum conferre non poteſt, ſi inter præſentatos eſt lis de prælatione præſentationis.*

PRo huius queſtionis dilucidatione affertur deciſio Rotæ in proprijs terminis in vna Terdolen. iuriſpatronatus, 19. Februarij 1601. coram Penia, vbi infraſcripti caſus diſtinguuntur.

Primus caſus eſt quando dubitatur an beneficiũ ſit iuriſpatronatus, & tunc ſi patroni inter ſe litigant de iure, vel poſſeſſione iuriſpatronatus, Epiſcopus nõ poteſt ſtatim cõferre, ſed debet expectare patronos laicos per quatuor mẽſes, & Eccleſiaſticos per ſex, intra
1 quos cauſa debet finiri, & cauſa non finita, Epiſcopus liberè conferre poteſt ſine præiudicio euincentis, cap. ſi vero, cap. cum propter, cap. quoniam de iurepatr.

Secundus caſus, quando non conſtat de iurepatronatus, nec præſentantes eſſe patronos, & tunc non obſtante contradictione præſentatorum, Epiſcopus poteſt liberè conferre, nec tenetur expectare quadrimeſtre, vel ſemeſtre.

2 Tertius caſus, quando lis eſt ſuper libertate Eccleſiæ inter Epiſcopum, & patronos, & hoc caſu ob lapſum temporis non eſt locus deuolutioni, Abbas in cap. cum vos, num. 7. de officio ordinarij, Rota diuerſorum deciſ. 411. num. 3. par. 1. & iterum eadem Rota in vna Pegionen. parochialis, 7. Octobris 1587. coram Illuſtriſſimo Blanchetto.

Quartus caſus non poteſt Epiſcopus conferre ex
3 iure deuoluto, quando lis eſt inter ipſos præſentatos in tempore ſuper prælatione eorum præſentationis, etiam ſi lis intra tempus requiſitum non finiatur, Rota in vna Tordolen. iuriſpatronatus, 8. Februar. 1599. & 10. Ianuarij 1600. coram Penia, & tandem in vna Bracalen. beneficij, 3. Martij 1603. coram Ludouico.

RESOLVT. CLXXXII.

Mandatum ſpeciale an requiratur ad præſentandum.

1 *Mandatum ſpeciale ad præſentandum requiritur.*
2 *Mandatum ſpeciale ad poſſeſſionem capiendam requiritur.*

In qua-

1 IN quadam cauſa controuertebatur, ſi mandatum ſpeciale erat neceſſarium, vt præſentatio facta à procuratore ſuſtineatur, & reſpondi affirmatiuè ex duobus.

Primo, quia ita pluries iudicauit Rota Romana, teſte Seraphin. in deciſ. 559. par. 1. Put. in deciſ. 312. lib. 3. Caputaquenſ. in deciſ. 365. num. 1. par. 2.

2 Secundo, ob argumentum à ſimili de captura poſſeſſionis beneficij, in qua exigitur mandatum ſpeciale, Cappell. Tholoſ. in deciſ. 489.

RESOLVT. CLXXXIII.

An Epiſcopus poſſit erigere iuſpatronatus ex augmentis dotis.

1 *Epiſcopus ex dotis augmento iuſpatronatus erigere non poteſt, & quare.*
Quid in Eccleſia indotata.
2 *Beneficium in dubio præſumitur liberum, non autem iuſpatronatus.*
3 *Sũmus Pontifex pro notabili augmento dotis ſolet diſpenſare, vt in iuſpatronat. erigatur beneficium liberum.*

PRo affirmatiua faciebat Franc. Marc. in dec. 473. n. 1. & in deciſ. 493. num. 1. par. 1. Lamber. de iurepatron. lib. 1. par. 1. q. 3. princip. art. 16. n. 1. & colligitur ex Concilio Trident. de reforma ſeſſ. 25. c. 9.

1 Cæterum contrarium iudicaui, quia beneficium à principio liberum non poteſt, nec debet redigi in ſeruitutem, Abb. conſ. 59. n. 3. par. 1. Lamber. de iurepatr. lib. 1. par. 1. q. 6. princ. art. 1. nu. 6. Pariſ. conſ. 47. nu. 20. vol. 4. Rebuff. in prax. benefic. verſ. tertia pars ſignat. & in verſ. necnon, num. 3. Rota diuerſ. in deciſ. 457. n. 18. & in deciſ. 528. num. 2. & in deciſ. 40. vbi limitat in Eccleſia indotata, & deciſ. 548. par. 1. & in deciſ. 99. n.
2 3. par. 2. & in dubio non præſumitur iuſpatronatus, ſed beneficium liberum, Pariſ. conſ. 20. in princ. volum. 1. Alban. conſ. 199. volum. 1. Maſcard. de probationibus concluſ. 1221. num. 2. & 6. volum. 3. & fuiſſe deciſum ſcribit Cæſar de Graſſ. in deciſ. 1. n. 3. de dilationib.

3 Eſt tamen verum, quod Summus Pontifex pro augmento notabili dotis facto Eccleſiæ pauperi ſolet concedere iuſpatronatus, prout ita obſeruatum vidiſſe teſtatur Lambert. in d. lib. 1. par. 2. q. 4. princip. art. 4. num. 1.

RESOLVT. CLXXXIV.

Inter præſentatos quis præferatur.

1 *Præſentatus à maiori parte eſt inſtituendus.*
2 *Gratificatio habet locum in vocum, & meritorum paritate, nec ab ipſa appellatur.*
3 *Ciuis præfertur extero, ſicuti ſenior iuueni.*

IN nonnullis cauſis euenit controuerti facta præſentatione plurium, quis illorum veniret præferendus dixi, quod licet regulariter inſtituendus ſit, qui à ma-
1 iori parte præſentatur cap. quoniam vbi gloſ. in verſ. maioribus, & ibi Bero. latiſſimè de iurepatronat. Abb. conſ. 76. volum. 2. Ruin. conſ. 50. num. 3. vol. 3. Decia. conſ. 32. volum. 1. Pariſ. conſ. 134. volum. 1. Caualc. in deciſ. 11. num. 21. volum. 3. & fuiſſe deciſum in Rota Romana patet in deciſ. 117. par. 2. diuerſ.

2 In paritate tamen vocum, & meritorum, eſt locus gratificationi cap. cum autem vbi communiter DD. de iurepatronatus, Cæſar de Graſſ. in deciſ. 1. nu. 9. de iurepatronatus, Borgnin. in deciſ. 32. nu. 6. par. 5. Biſignet. in deciſ. 3. de exceptionibus Sayr. in deciſ. 3. de iurepatronatus, nec licet à præfata gratificatione appellare, ſecundum Dec. in conſ. 129. n. 1. vol. 1. & ita fuiſſe reſolutum in Rota Rom. teſtatur, Fuſcus de viſitatione lib. 2. cap. 19. n. 3. & proinde poſſeſſio capta virtute gratificationis non poterit dici attentata ſecundum Lancell. de attẽtatis par. 2. c. 4. in præſentatione n. 155.

3 Item ciuis extero: Nonius conſ. 24. & in conſil. 72. nu. 4. & in conſ. 29. Rolan. conſ. 47. n. 66. vol. 1. Alciat. conſ. 93. num. 6. & fuiſſe in Rota deciſum ſcribit Rota diuerſ. in deciſ. 299. par. 1. Cæſar. de Graſſ. in deciſ. 1. num. 12. de iurepatronatus, Card. Puteus in deciſ. 254. lib. 1. Seraphin. in deciſ. 293. par. 1. Lambert. de iurepatronatus lib. 2. par. 3. q. 5. princ. art. 4. num. 5.

Item ſenior, Iuueni, Lambert. d. q. 5. principali art. 13. num. 1. Rot. diuerſ. in deciſ. 122. par. 1. quod regulariter in omni materia procedere teſtantur communiter omnes in l. cum quid ff. ſi certum petatur, & in cap. clerici de iuditijs, per tex. expreſſum in l. fin. ff. de fide inſtrumentorum.

RESOLVT. CLXXXV.

L. Cum hæres ff. de acquirenda poſſeſſione an locum habeat in iurepatronatus.

1 *Apprehenſio actualis ad iuſpatronatus acquirendum requiritur.*

QVamuis per aditionem hæreditatis omnia trãſeant in hæredem ipſo iure, poſſeſſio vero minimè, niſi fuerit apprehenſa actualiter, vt in l. noſtra, cuius occaſione multoties fuit dubitatum, ſi procedat in iurepatronatus, & ego reſpondi affirmatiuè, quia prædictæ legis diſpoſitio procedit etiam in iuribus incorporalibus, vt latè per Bald. in cap. paſtoralis n. 3.
1 & ſeq. de cauſa poſſeſſionis, & proprietatis. Item, quia actualis apprehenſio requiritur ad acquirendum iuſpatronatus ſecundum Gabriel. conſ. 185. nu. 17. vol. 2. Caputaq. in deciſ. 135. par. 2. Achil. de Graſs. in dec. 9. num. 1. de iurepatronat. Caſſad. in deciſ. de cauſa poſſeſſionis, & propriet. & Bellam. in deciſ. 701. Rot. diuerſ. in deciſ. 299. par. 2. Creſcentius in deciſ. 25.

RESOLVT. CLXXXVI.

Conſtitutio Regni in aliquibus an locum habeat in iurepatronatus.

1 *Fœminæ ſtantibus maſculis à præſentandi ſucceſſione excluduntur cum declarationibus.*

STantibus maſculis, filiæ fœminæ excludũtur à ſucceſſione, ſed dubitatum fuit coram me, ſi procedat etiam in ſucceſſione iuriſpatronatus, & Anchar. in cap. ex inſinuatione num. 2. de iurepatronatus Feder. de Senis in conſ. 111. Rochus de curte in tract. iuriſpatron. in verbo ipſe, vel ipſe à quo quæſt. 6. Paul. de Cittadinis par. 9. quæſt. 1. ampliat. 3. Lambert. par. 2. lib. 1. art. 15. quæſt. 2. princip. tenent habere locum, ac
1 pariter procedere in iure præſentandi.

Intellige primò, tunc procedere ſi filia reperiretur dotata de bonis illius, à cuius hæreditate venit excludenda, Theſſ. in deciſ. 68. & in dec. 101. Anna alleg. 81. ex quo infertur, quod ſi nõ fuerit dotata de bonis patris, ab inteſtato ſuccedit per ius commune in iurepatronatus, & alijs bonis, vt per Caualcan. in deciſ. 13. in princip. par. 3. & idem in deciſ. 29. eod. lib. Artaman. in deciſ. 29. titul. de iurepatronatus.

Intellige ſecundo ab inteſtato, ſed ſi pater eam hæredem cum maſculo inſtituit, tunc benè ſuccedit, vt per Affict. in conſtit. Regni, in aliquibus quæſt. 5. n. 12.

Intellige tertio ſi filius viuit, ſed eo mortuo non relictis filijs maſculis ipſa fœmina ſuccedit, tum in hæreditate, tum in iurepatronatus Abb. conſ. 92. vol. 2.

RESOLVT. CLXXXVII.

An filius viuente patre habeat vocem in iurepatronatus.

1 *Pater, & filius cenſentur vna, & eadem perſona. Vox filij dicitur etiam patris.*
2 *Filius viuente patre in iurepat. vocem nō habet, & quare.*

DVbium mihi faciebat, quod pater, & filius vna eademque perſona cenſentur l.fin.C.de impube-
1 rum,& alijs ſubſtitutionibus, & vox filij dicitur etiam patris §.ei qui inſtit.de inutilibus ſtipulationibus,& filius dicitur dominus bonorum paternorum eo viuente l.in ſuis ff.de liberis, & poſthumis, & patre mortuo non ſit in eo neceſſaria hæreditatis additio, cum fiat continuatio dominij l.in ſuis ff.de ſuis,& legitimis.

2 Cæterum præfatis non obſtantibus iudicaui contrarium ex pluribus, tùm primò, quia in tali iurepatronatus præſumi debet, vt acquiſitio fuerit facta ordine ſucceſſiuo, prout in ſucceſſione bonorum, Bar. Iaſ.& alij in l. Gallus §. quidam rectè ff. de liberis, & poſthumis Couar. in cap. Raynutius §.2. num.4. de teſtamentis, Ripa in cap. ex parte, num.54. de reſcriptis Alex. conſil.22.num.8.vol.3. Dec.in conſil.25 num.2. Rui. in conſil.168. nu.9. volum.2. Curtius iun.in conſil.168.& in conſil.22.num.4. latè Clar. in §.teſtamentum quæſt.80. verſic.2. concluſio Ozaſch. in deciſ.81. num.11, cum ſequent. Mant. de coniecturis vltim.volunt.lib.8.tit.14.n.13.Pereg.de fideicommiſs.artic.17. n.423.& 636.& de Franch.in deciſ.559. vnde exiſtente patre, ac viuente, non videtur admittendum eſſe eius filium ad præſentandum.

Maximè cum ſint perſonæ, in quibus de iure cadit ordo charitatis,& neceſſitatis ſimul,quo caſu præſentatio fieri debet ſucceſſiuè ſcilicet vnus poſt alium, ſecus in perſonis, in quibus caderet ordo charitatis tantum, quia tunc omnes cenſentur vocati ſimul, & ſemel Dec.in conſil.95.n.2.Soccin. ſen. in conſil.90. n. 1.lib.1. Corn. in conſil.229. volum.3. Iaſ. conſil. 206. volum.2. Couar. loco cit.n.3. & fuiſſe deciſum ſcribit Guid.Pap.in deciſ.222.& Cacher.in deciſ.81.

Tum ſecundo, quia iſtud iuſpatronatus transfertur gradatim de patre in filium, & ſtante primo gradu ceſſat ſecundus l.cum pater §.penul.& l.peto §. fratre ff. deleg.2.

Tum poſtremo, quoniam ſecundum præfatam opinionem ſcripſerunt Calder.in conſil.19. de iurepatronatus, Feder. de Senis conſil.122.num.3. Oldrad.conſil. 22. Rochus de Curt. in verb. competens alicui q. 7.nu. 19. Lambert. de iurepatr.2. par. lib.1. art.2.q.6. principali.

RESOLVT. CLXXXVIII.

Clauſula, dummodò alteri tempore datæ præſentium, non ſit ius quæſitum, adiecta cum derogatione iuriſpatronatus quid operetur.

1 *Clauſula (dummodò alteri, &c.) ius quæſitum ad rem præſeruat, & quando hoc ius dicatur quæſitum cum limit. num.209.*
2 *Præſentato ante inſtitutionem nullum ius competit.*
3 *Verbum, quæſitum, quid importat.*
4 *Clauſula (anteferri) quid denotat.*
5 *Clauſula (non obſtantibus cum decreto irritante) quid operatur.*
6 *Clauſula (dummodò alteri, &c.) literarum Apoſtolicarum executionem non ſuſpendit.*

COmmunis, & ab omnibus recepta eſt opinio, in cap. cum Bertoldus de re iudic. per huiuſmodi
1 clauſulam præſeruari ius quæſitum ad rem,quod quidem ius optimè acquiſitum cenſetur per præſentationem ipſam, vt voluerunt DD.& ſignanter Felin. citato cap.Gomez. in reg.de trienn.q.35.num.2. Eneas de Falco. in tract. de reſeruat. Fall.47. Rochus de Curte de iurepatronat.in verb.ius quæſt.4. num.9. Mandoſ. in comment. reg. Cancell.in tit.de non toll.iure quæſ. reg.17.quæſt.2. & latè Felin.in cap. cum olim. num.8. de ſent.& re iudic.

Et iuxta hanc opinionem pluries in Rota Romana deciſum ſcribit Bellamera deciſ. 167. & in deciſ.191. Card.Puteus deciſ.103.lib.2. Caputaq.dec.150. lib.1. & latè Anton.Faber deciſ.22.C.de Sacroſanct.Eccleſ. Ex quo apparet hodie non ſeruari opinionem Calder. conſ.8. Rebuff. in praxi beneficiaria ſub tit. de forma nouæ conceſſionis in principio.

Quia reſpondetur omnes loqui iuxta deciſionem Rotæ 17. de præbend. in nouis vbi habetur, quod per prædictam clauſulam non conſeruatur habenti ius ad rē ex acceptatione expectantis ſed ex præſentatione, quod intellige tunc verum eſſe vbi ſtatim poſt præſentationem ſequuta fuerit inſtitutio ab Epiſc. Caſſad. deciſ.3.n.3. de præb.Balb.deciſ.16.Creſcent.dec.7. de iurepatronat.& ante inſtitutionem nullum ius quæri-
2 tur præſentato ſecundum Rotam dec.6.n.6. par.2. diuerſorum de Beninten. Rota Bononienſ.deciſ.23.n.1.

Quamuis non ignorem nonnullos fuiſſe, qui contrariam tenuerunt ſententiam, ſcilicet per verbum, illud quæſitum in clauſula adiectum, non conſeruari
3 niſi tantummodo ius in re,& mouentur,quod verbum quæſitum includit ius radicatum, ſeu incorporatum ac plenum.Sarn.ſub reg.de non tollendo iure quæſito n.13.quæſt.4. Rota diuerſorum deciſ.759. nu.4.par.1. & ius ad rem non eſt plenum, vnde de eo non eſt facienda mentio in collatione Papæ. Puteus dec.265.n. 4.par.2.& in deciſ.357.n.8.par.1.Caſsad. deciſ.3. n.3. de præbend. Pariſius de reſignatione benefic. lib. 2. quæſt.9. num. 3. Rebuff in praxi beneficiali in tit. de reſcripto ſi neutri num.26.& 32.

Quicquid tamen prefati ſcripſerunt,ego in praxi tenui contrarium,& in facti contingentia iudicaui iuxta primam opinionem, Bene verum eſt eam limitari dupliciter. Et primo non procedere quoties adiecta eſſet in literis Apoſtolicis,clauſula anteferri, quia per eam
4 ſublatum cēſetur omne ius ad rem quouis modo quæſitum, cap. penult. de præbend. in 6.Felin.in cap.cauſam quæ num.27. in princip.de teſtibus, & in cap. capitulum num.6.& ſeq. de reſcriptis, Mandoſ.de ſignatura gratiæ in rubr.de expectatiuis verſic. nulli dabatur,Lapus alleg.79.n.1.Romanus conſ.256.Zabarella conſil.105.num.5.& in conſil.136. eodem nu. Ferrett. conſil.3.num.13.& conſil.5.num.4.Pariſ.conſ.119.n.8. volum.4. & iuxta hanc opinionem firmauit Rota Romana teſte Caputaq. d.237.num.5.par.1. præſertim ſi eiſdem literis eſset appoſita alia clauſula,non obſtantibus, vna cum decreto irritante Felin. in cap. in noſtra num.15. de reſcriptis Pariſ.conſil.5. num.94. vol. 4.Creſcent. deciſ.7. de conc.præben. num.5.

Limita ſecundo tunc procedere in iure quæſito ad
6 rem alio modo quam ex narratis in litteris Apoſtolicis Geminian. conſil. 88. col. penult. Oldrad. conſil. 330.in fine Ferrett.conſil.185.n.3.Gomeſ. de non tollendo iure quæſito, quæſt.1.nu.41.& Creſcent.citata deciſio.

Tandem eſt animaduertendum quod,eſto, quod ex dicta clauſula dummodo alteri,&c. præſeruaretur ius
7 ad rem quæſitum per præſentationem, non tamen ob id executio literarum Apoſtolicarum cum derogatione iuriſpatronatus eſſet ſuſpendenda,vt firmauit Rota Romana de qua per Achil. de Graſs.in deciſ.18. de probat.& ratio eſt quia quandoquidem dictio,dūmodo de ſui natura non importat conditionē, ſed admonitio-

nitionem, ſecundum Ioan. Andr. in cap.non poteſt de præbendis in 6. quem refert,& ſequitur Rota in deciſ. 1.de condit.appoſitis in antiquis,& Menoch.de arbit. iudicum lib.1. queſt.86. num.28. Declara, quod licet non indicat propriè conditionem nec ſuſpēdat executionem gratiæ præſeruat tamen iura,ita vt conſtito de iure alteri quæſito gratia reddatur nulla Achil. de Graſſ. deciſ. 18. num.ij. in fine de probat. & fuit reſolutum in vna Camerin. Canonicatus 4. Decem.1573. coram Clemente Papa Octauo tunc Auditore.

RESOLVT. CLXXXIX.

Quæ requirantur, vt vniuerſitas iuſpatronatus acquirere poſſit.

1 *Vniuerſitas ad hoc, vt habeat iuſpatronat.quæ ſunt ei neceſſaria.*
2 *Iuſpatronat.vniuerſitatis præſumitur ex vſurpatione.*

1 IN facti contingentia dixi tria concurrere debere. Primo,quod ipſi iuſpatronatus fuerit reſeruatum ab Epiſcopo Lamber. de iurepatr.lib.1.par.1.queſt.9. princip. art.1.num.50.Rot.diuerſorum in deciſ.85.& deciſ.99.par.ij.Creſcent.in deciſ.3.de except.latè Doctores in cap.ſignificaſti de teſtibus,niſi inferior haberet poteſtatem dandi licentiam ædificandi Eccleſiam in ſua parochia.Rota ibidem num.ij.& in deciſ.99.nu. 4.Abb. in cap. cum dilectus in 4.notab. de conſuetudine,Rochus in verbo pro eo,quod de diœceſani conſenſu num.25.

Secundo requiritur dos competens, & certa iuxta Sacrum Concilium Tridentinum de reformatione ſeſſione 6. cap.12. & 13. Maſcard. de probationib. concluſ.956. num.36.volum.ij.poſt Bald.in conſil.333.volum.ij. Alex. conſil. 90. vol.ij.Dec. conſil.575.eodem volum. Rota diuerſorum deciſ.60. num.ij.par.ij.& cōfirmatur quia iuſpatronatus in Eccleſia parochiali ædificari, & conſecrari non poteſt abſque dote cap. nemo de conſecr. diſt.1.Rota deciſ. 141.par.ij.diuerſ. Balb.deciſ.35.Bellam.deciſ.90.

Tādem eſt neceſſe, vt illa Eccleſia ſit dotata nomine vniuerſitatis nō autem per ſingulos, & ratione ſingularium eleemoſinaliter, Lambert. de iurepatronatus lib.1. par.1. quæſt.7.principali articulo 15.num.9. & idem Lamber. quæſt.8. principali art.5.num.4.Menoch.conſil.192.col.2.volum.1.Monald.conſ.180.vol. 2.Anton. lib.1. var.reſolut.cap.47. num.4. & ratio eſſe poterit quia hoc modo,& non alio dicitur quid fieri vniuerſitatis nomine l.ſicut ff. quod quiſque vniuerſitatis, & ita iudicauit Rota Romana teſte Mohed. in deciſ.1.tit.de furtis,& coadiuuatur etiam ex eo, quod
2 iuſpatronatus vniuerſitatis prēſumitur ex vſurpatione, Puteus in deciſ. 57.& deciſ.58.59. lib.1.&idem deciſ.205.eodem lib.1.Caputaq.deciſ.128. numer.1.par. 2.Caualcan.deciſ.11.num.57.& deciſ.28.num.10.par. 3.Achil. de Graſs. deciſ.4. de iurepatronatus Mohed. deciſ.10.eodē tit.& Creſcentius deciſ.1.Rota diuerſ. deciſ.5.par.3. lib.2.& in deciſ.632.part.3.lib.3.& Gabriel.conſ.192.vol.2.]

RESOLVT. CLXXXX.

An clericus patronus poſſit ſe ipſum præſentare.

1 *Patronus clericus ſe ipſum præſentare non poteſt.*
2 *Actualis diſtinctio inter præſentatum, & præſentantem debet eſſe.*
3 *Patronus clericus à cōpatronis, eligi, & præſētari poteſt.*
4 *Patronus conſtituens procuratorem ad præſentandum,ille procurator patronum clericum præſentare poteſt.*

1 REſponſio fuit abſque difficultate pro opinione negatiua ex pluribus;tum primo quia pro eo eſt textus expreſſus in cap.per noſtras de iurepatronatus vbi patronus Eccleſiæ vacantis quamuis ſit clericus, ad eam ſe præſentare non poteſt, & voluit etiam Abbas conſil.25.num.2.volum.2.& in capitulo conſuluit vbi Ioannes Andreas, & Ancharanus de iurepatronatus,Bald.conſil.13.num.3. volum.1. Ant. de Butrio.& reliqui in cap. finali de inſtitutionibus, Lambertinus 1.par.lib.2.q.8.princ.art.6.

Tum ſecundo quia, vt ambitioſus eſſet repellendus cap.in ſcripturis 8.q.1.cap. his qui 1.quæſt.6.l.ſi quāquam C.de Epiſc. & clericis l.qui omnia ff. de procuratoribus, & non ambitione, ſed labore vnumquemque ad honorem conuenit peruenire l. contra publicā C.de re militari lib. 12. & facit textus in capitulo miramur,61.diſtinctione.

2 Tum tertio quia debet eſſe actualis diſtinctio inter præſentandum, & præſentatum, cap. cum ad noſtram de inſtitut. & inter baptizatum, & baptizantem, cap. debitum de baptiſmo, & à ſimili facit textus in l.prætor ff.de tutoribus, & curatoribus datis ab his, & l.vltima ff.de officio prætoris, & hæc eſt ratio,quare perſona electa non videtur computanda inter eligentes vt augeat numerum eligentium, quia à ſe ipſo oriri non debet cap.didicimus 24.quæſt.1.

3 In praxi tamen animaduertendum eſt primo quod eligi,& præſentari poteſt ab alijs compatronis, vt per Barbat. conſil.33. num.19.volum.2.Roland.conſil.3. vol.1.Calderinus conſil.7. de iurepatronatus Bero.in cap.quoniam num.53. eodem tit.Rocch. de Curte in verbo honorificum queſt.4.verſic.circa aliud num.25. Bertachinus in tract. de Epiſcopo par.3. lib.1. quæſt. 24.num.35.Lambertinus in 5.artic.8.quæſt.principali prima parte 2.lib.folio 85.Hoſtienſis in ſumma de iurepatronatus in fine num.11.Angelus de Claua in ſumma in verbo iuſpatronatus num.9.

Hodie vero in praxi obſeruatur,vt patronus conſti-
4 tuat procuratorem cum poteſtate præſētandi, nā talis procurator virtute prēfati mandati poterit clericū patronum ad eiuſdem beneficium patronatus præſentare, Lapus allegat.8. vbi latiſſimè Mandoſ.Abb. Io. And.Boic.& Anchar.in cap.finali de conceſſione præbendæ,& ita fuiſſe in Rora deciſum,& iuxta eā quotidie ſeruari teſtatur Caputaquenſ. in deciſ.138. part.2.

RESOLVT. CLXXXXI.

In iurepatronatus familiæ relicto quinam ſuccedant.

1 *In Iurepatr.relicto familiæ,omnes de familia ſuccedunt.*
2 *Fundator iuriſpatr. vocans tres de familia comprehendit omnes de familia.*
3 *Iuſpatr.non tranſit taxatiuè,ſed demonſtratiuè.*

SVpponatur in facto quendā fundaſſe ius patronat. ad cuius præſentationem voluit ac ordinauit, vt omnes de ſua familia admitterentur, fuit coram me dubitatum de modo admiſsionis præfatarū perſona-
1 rum de familia: dicebam ego omnes de familia eſſe admittendos,Borgni. deciſ.9. num.17.& in deciſ.43. par.1. Beccius conſil. 43.nu.7.Menoc.de præſumptionibus lib.6. præſumptione 16.num.47.quod procederet tamen ſi teſtator dixit omnes de ſua caſata,domo, ſeù parentela, quia tunc venirent omnes de familia ipſius,Pariſius conſil.1. num.60.conſil.75.num.1.conſ. 47.num.53.vol.3.

Procederet pariter etiam ſi fundator vocauerit tres
2 de familia, nam comprehenduntur omnes de familia ipſius l.pronunciatio. §. familiæ ff.de verborum ſignificatione l.finali C.eodem tit. Gabriel conſ.132.num.

59.lib.1. Maut. de coniect. vlt. volunt.l.8.tit.12.n.12.

Et quod omnes admittantur; voluit text. in terminis in l.cum ita §.in fideicommiſſ.ff.de leg.2.& in l.peto,§.fratre, ff.de leg.2.Crotus conſ.67.n.12.volum.21 Alexander conſ.213.num.3.Peregrinus de fideicommiſs. art.xxij.n.17.& ſeq. Lambert. in proprijs terminis de iurepatronatus lib.1.p.2.art.9.q.2.princ.n.12. & iuxta hanc opinionem fuit pluries per Rotam Romanam deciſum, & ſignanter in vna Papienſ. iuriſpatron.19. Februar.1601. coram Illuſtriſs. Lancellotto, & iterum in vna Placentina iuriſpatronatus decimo Iunij 1602. coram Lićta.

Eſt tamen notandum in praxi,quod teſtator volens
3 iuſpatronatus eſse de ſua familia non intelligitur taxatiuè,vt ad eos tãtum ſpectare debeat,& non ad hæredes,ſed demonſtratiuè, vt reſoluit Rota in vna Cremonenſ. 6.Iunij 1578. coram Illuſtriſsimo Seraphino, vt in deciſ.264. eiuſdem, & licet idem teſtator velit, quod præſentatio ad iuſpatronatus relictum familiæ fiat per duos,vel tres de familia, ſi familia redigatur ad vnum tantum, non ob id extinguitur iuſpatronatus,idem Seraphin. in deciſ.368.

RESOLVT. CXCII.

Quo ordine ſuccedatur in iurepatronatus familiæ relicto.

1 *Vocati collectiuè pro vno reputantur.*
2 *Ius præſentandi,prius ad eum ſpectat,qui teſtatori eſt proximior.*
3 *Fideicommiſſo relicto familia proximior ſuccedit.*
4 *Argumentum de feudo ad iuſpatr. eſt validum.*

SVppoſita concluſione,quam in præcedenti deciſione firmauimus,fuit iterum dubitatum, quo ordine eſſent admittendæ præſatæ perſonæ de familia à fundatore vocatæ.

Difficultatem mihi non mediocrem faciebat concluſio illa,quod vbi plures ſub nomine collectiuo vo-
1 cantur;illi omnes pro vno reputantur, & conſequẽter coæquale ius habere debent, vt in proprijs terminis iuriſpatronatus firmauit, Dec.conſ.122.vol.1. Corneus conſ.26.num.3.vol.4. Monaldus conſ.74.n.5.& ſequenti:Lambertinus de iurepatronatus lib.1.p.2.1. quæſt,princ.ar.28.

Cæterum hoc non obſtante iudicaui contrarium;
2 nam dixi non ad omnes ſimul, & ſemel ſpectare ius præſentandi,ſed ad eum dumtaxat de familia, qui pro tempore erat proximior teſtatori, motus auctoritate textus,qui in hac materia ſolet allegari in l. cum ita, §. in fideicommiſſo ff.deleg.2.vbi ad fideicommiſſum familiæ relictum primo debent vocari,ſeù admitti nominati ab ipſo fideicommittente,quibus deficiẽtibus
3 admittendus eſt,qui eo tempore reperitur proximior, cuius textus diſpoſitionem habere locum etiã in iurepatronatus voluerunt Bald. conſ.1.num.8.vol.3. Gabriel.conſ.196.n.3.& 4.vol 2.Calderinus conſil.19.de iurepatronat. Menoch. conſ.380.vol.2.Miſing.conſil. 122.& ſeq.Couar.pract.quæſt.cap.38.in fine, & ita iudicaſse Senatum Delfin. teſtatur Franc. March. in dec.1135.p.1.& iuxta hanc opinionem fuit per Rotam reſolutum in vna Regien. iuriſpatronatus de Zacchis 26. Nouemb. 1602. coram Penia.

Inſuper mouebat, quod ita cenſetur diſpoſitum in ſucceſſione feudi, Iſernia in c.1.n.23. circa medium, Capyc. in inueſtitura, §. feudorum ſucceſſione am-
4 pliatione 13. & validum eſse argumentum de feudo ad iuſpatronatus voluerunt, Cardinalis in Clementina plures columna finali de iurepatronatus,Lambertinus lib.1.p.1.q.3. principali articulo 8.& Decianus conſ.32.n.12.l.1.

RESOLVT. CXCIII.

Iuſpatronatus an hodie acquiri poſſit in Eccleſijs Regularium.

1 *Iuſpatron. fundatione,dotatione, & ædificatione acquiritur.*
2 *Iuſpatron. in Eccleſijs Regularium acquiri non poteſt,niſi ex priuilegio: cum ampl.*

LIcet tribus modis iuſpatronatus acquiratur,fundatione ſcilicet,dotatione,& ędificatione, vt per
1 Doctores communiter in rubrica huius tituli, quod adeò verum eſt,vt iuſpatronatus,iuxtà Decr.S.Conc. Trident. debeat probari ex fundatione,vel dotatione. Seraph. in dec.1367. imò quod non eſt ex fundatione, vel dotatione, eſt ſublatum ex diſpoſitione eiuſdem Tridentini,vt reſoluit Rot. Romana in vna Braccharen. iuriſpatronatus de padronello 6. Maij 1599. coram eodem,vt patet in deciſ.1312. & iſtud procedere etiam de iure communi voluit idem in dec.598.

Cæterum iuſpatronatus in beneficio regulari ac-
2 quiri non poteſt niſi ex priuilegio Apoſtolico,text. eſt expreſsus in cap. nobis,& ibi Abb. & reliqui communiter de iurepatronatus,Ferrettus conſ.123. Pariſius conſ.212.vol,2. & fuit deciſum in Rota Romana in vna Albanen. Monaſterij 26. Nouembr. 1588. coram Orano,vt refert, & ſequitur Illuſtriſsimus Seraphinus in deciſ.1367.

Amplia primo vt neceſse ſit in limine fundationis conſtare de priuilegio gl. in verbo de ſua iuriſdictione Hoſtienſ.col.2. Ancharan. n.16. Abbas n.9. in citato capitulo nobis,Lambertinus de iurepatronatus lib.2. p.1.q.5.ar.1.n.10. & ita Moed.dec.340. Puteus deciſ. 366. Seraph. in dec.1399.p.2.

Amplia ſecundo procedere etiam in conuentuali habitu tantum Alexander conſ.74. vol.2. Mandellus conſ.16.vol.1. Turrettus conſ.195. n.6. & ſeq. Peregrinus deciſ. Patanin.128. Seraphin. citata deciſ. n.3. & fuit in Rot. reſolutum in vna Regien.24.Maij 1585. coram Illuſtriſsimo Pamphilio.

RESOLVT. CXCIV.

Conſenſus patroni an exigatur in imponenda penſione.

1 *Conſenſus patroni in penſione imponenda non requiritur.*
2 *Illegitimus clericus penſionem obtinere poteſt.*

1 IN vna Nolana iudicaui non requiri conſenſum patroni, motus ex deciſionibus Rotæ quas colligit Farin. in deciſ.680. & 902. pro cuius dilucidatione placuit hic ad verbũ inſerere aliã in vna Colimbrien. penſionis vndecima Februarij 1598. coram Seraph. *fuit concluſum per Dominos tranſlationem penſionum de quibus agitur fuiſſe validam;nã conſtat de facultate trãſferendi in reſeruatione penſionis, & hoc non obſtante clauſula,accedente conſenſu patroni,quia eſt referenda ad reſignationem,& collationẽ tituli, vt patet ex lectura,cũ illa verba poſita ſint in clauſula ſeparata,& ſuadetur ex eo,quod in collatione beneficiorũ de iure patronatus ſolet hæc clauſula poni,non autem in reſeruatione penſionis,in qua non eſt neceſſarius conſenſus patroni,vt per Gigan.de penſion.q.23.n.8.Caſsad. in dec.3. de iurepatron. Rebuff. in 3.p.ſignatura in verbo necnon iuriſpatronatus n.28. & bene per Gambar. de officio legati lib.6.tit. de penſion. num.94. cum ſequentibus; non obſtat,quod opponitur de inhabilitate Ioan. ex quo in clericatu enunciatur illegitimus,quia ſæpius fuit deciſum illegitimum non eſſe inhabilem ad obtinendam penſionem,niſi ratione clericatus, &*

ideo

Digitized by Google

2 *ideo diſpenſatus ad clericatum non indiget aliqua diſpenſatione ad penſiones obtinendas, & fuit deciſum in cauſa Veronen. penſionis coram bon. mem. Robuſterio 3. Iunij 1572. Sarnen. de Annal. q.21. latè Paleot. de noth. & ſpur. q.58. vbi reprobat Gigan. q.16. qui contrarium tenet, idem fuit reſolutum in cauſa Legionen. ſeu Zamoren. penſionis coram eodem Robuſterio 11. Octobris 1577. & in d. cauſa Veronen. penſionis, & in alia Cæſarauguſtan. penſion. coram R.P.D. meo Gipſio 19. Febr. 1590. reſpectu verò Quirini alterius translatarij res caret prorſus omni difficultate cum ipſe habeat clericatum à ſuo ordinario recognitum per tres teſtes datos in memoriali, ideò conceſſum pro validitate translationis penſionum.*

RESOLVT. CLXXXXV.

An præſentatus ad Cappellam debeat eſſe actu Sacerdos.

1 *In dubio qualitas ſacerdotalis in fundatione iuriſpatronatus non eſt præſumenda.*
2 *Cautela in decreto fundationis apponenda.*
3 *Ad beneficium ſacerdotale pro vna vice de conſenſu ordinarij, & patroni non ſacerdos præſentari poteſt.*
4 *Summus Pontifex qualitati ſacerdotali derogare poteſt.*
5 *Præſentandus non propterea debet eſſe ſacerdos, quia in fundatione eſt onus celebrandi Miſſas; niſi expreſſè fuerit cautum.*
6 *Reſidentia in beneficio ſimplici non requiritur.*
8 *Qualitas beneficij pat. per primam patroni prouiſionem cognoſcitur, & per obſeruantiam.*

AB Illuſtriſſimo Epiſcopo Caiatienſi fuit mihi tranſmiſſus punctus decidendus; ſi præſentatus ad Cappellam debeat eſſe actu ſacerdos, cui reſpondi per hæc verba.

Illuſtriſſime Domine in hoc articulo conſidero tres diuerſas iuris concluſiones eſſe diſtinguendas.

1 Prima ſit concluſio, in dubio ſacerdotij qualitatem non eſſe præſumendam in fundatione iuriſpatronatus Farinac. in deciſ. Rotæ 570. Lanfranch. in deciſ. 199. Spin. in Specul. teſtament. gloſ. 4. n. 19. Cæual. de communibus contra communem quæſt. 191. & propterea 2 in decreto ordinarij interpoſito in fundatione eſt nominatim, & in ſpecie exprimenda ſecundum Rocchũ de iurepatronat. verſ. pro eo, quod de diœceſani n. 27. Lambert. eodem tit. lib. 1. par. 1. quæſt. 9. principali artic. 1. n. 1. cum ſequent. Rota in deciſ. 4. de teſtamentis, & iſtud eſſe de ſubſtantia teſtatur Bero. conſ. 5. n. 14. cum ſequent. volum. 1.

3 Licet ad beneficium ſacerdotale poſſit præſentari non ſacerdos de conſenſu ordinarij, & patronorum omnium pro vna vice ſecundum Ripam reſponſ. 1. n. 6. de inſtitutionibus Bero. d. conſ. 5. n. 35. cum ſeq. vol. 1. & Creſcent. in deciſ. 7. de iurepatronatus.

4 Et Papam dictæ qualitati ſacerdotali in fundatione adiectæ poſſe derogare teſtantur Rebuff. in praxi beneficiar. verſ. 3. pars ſignaturæ n. 44. licet non per clauſulas generales ſecundum Rot. in deciſ. 41. de conceſſ. præbendæ in antiquis, & in deciſ. 41. de conſuetudine in nouis Caputaq. in deciſ. 127. n. 2. par. 1. & Mandoſ. de ſignatura gratiæ in rubrica derogationes iuriſpatronatus verſ. clauſula non obſtante.

Secunda concluſio ſit; preſentandum nõ debere eſſe presbyterum ex eo; quod in fundatione dicatur cappellanum debere celebrare Miſſas Bero. d. conſil. 5. n. 28. Monal. conſil. 129. volum. 2. Franc. March. in deciſ. 799. part. 2. Gratian. in deciſ. 155. Anna conſil. 24. cum ſatis prouiſum cenſeatur voluntati teſtatoris ſi per alium celebrare faciat; Reg. qui per alium de regulis iuris in 6. tradit Card. in cap. de multa in fine in verſ. quinto quæro de præbendis, Lapus alleg. 35. & iuxta hanc opinionem cenſuit Rota Rom. in vna Romana cappellaniæ 23. Ianuar. 1589. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, cuius verba ſunt.

Domini attenta reſolutione Illuſtriſſimorum Dominorũ Sacri Concilij Interpretum in cauſa Piſtorienſ. quod præſentandus neceſſario non debet eſſe presbyter ex eo, quod in fundatione dicatur cappellanũ debere celebrare diuina officia, quia iuxta alleg. Lap. 35. niſi expreſſè caueatur, quod per ſe ipſum hoc agat, ſatis cenſetur prouiſum voluntati teſtatoris: ſi per alium diuina celebrare faciat ad reg. qui per alium facit &c. & tradit Card. in c. de multa in fine verſ. 5. quæro de præbend. receſſerunt à reſolutis in hac cauſa, & dixerunt cappellaniam nõ eſſe ſacerdotalẽ, quia ex verbis fundationis non aſtringitur cappellanus ad ſeruiendum capellæ in diuinis, & Miſſas celebrandas per ſeipſum, & cum ſimus in beneficio ſimplici, in quo ex generali quadam totius orbis conſuetudine non requiritur reſidentia, vt poſt Card. tradit Imol. in cap. fin. n. 9. de cler. non reſid. ſufficiet, quod deſeruiat per ſubſtitutum, ad notata in cap. ſuper eo de præben. in 6. Lap. de alleg. 35. n. 4. & alleg. 117. ſub nu. 2. Card. d. cap. de multa in fin. Dec. in c. cum omnes in 2. lect. n. 55. de conſtit. cum alijs allegatis.

Neque obſtat, quod in hoc caſu verba fundationis videantur directa in ipſum cappellanum, cum dicant, quod benefiium pro tempore obtinẽs certas Miſſas qualibet hebdomada in eadem Cappella celebrare deberet; quia illa non reſpiciunt factum ipſius celebrationis Miſſarum ab ipſomet cappellano, ſed potius ſunt poſita ad denotandam obligationẽ, & onus quod ipſa teſtatrix cappellæ imponebat, & ſufficit, quod onus expreſſè non ſit ita impoſitum cappellano, quod per alium explere non poteſt, quia alias, cum à iure perſonalis reſidentia non exigatur, poterit per alium inſeruire, ex præallegatis. Vltra quod etiam in caſu reſolutionis congregationis verba erant directa ad cappellanum prout etiam in caſu allegationis Lapi, vbi teſtator mandauit dimidium bonorum ſuorum presbytero eligendo dari pro celebrandis Miſſis.

Quod dicitur in caſu deciſ. Piſtorienſ. non fuiſſe factam mentionem celebrationis Miſſarum, ſed tantum diuinorum tollitur ex ratione deſeruiendi per alium, quæ militat vtroque caſu.

Et eò magis venerunt Domini in hanc ſententiam, quia concurrit mens fundatricis, quæ colligitur ex præſentatione ab ipſamet facta de Hieronymo de Sarragonibus, qui huic Cappellæ deſeruiuit per ſubſtitutum, Pariſ. conſ. 50. n. 19. lib. 4. & poſtea fuit fere ſemper poſſeſſa à ſimplicibus clericis, qui Miſſas per alios fecerunt celebrari, vulg. l. ſi de interpretatione ff. de legibus Aym. conſ. 101. cum ſimilibus.

Tertia ſit concluſio, ad cognoſcendam qualitatem beneficij patronatus inſpicienda eſt prima patroni prouiſio Lambert. lib. 2. par. 1. q. 7. art. 30. n. 22. Cranet. 6 conſ. 20. num. 2. Beccius conſ. 70. n. 10. Surd. conſ. 10. num. 54. & in conſil. 73. num. 64. hinc etiam cognoſcitur ex obſeruantia ſubſequuta an preſentatus debeat eſſe ſacerdos in actu, vt per Monald. in conſ. 122. vnde ſi tempore peracto fuerit præſentatus ſacerdos, erit argumentum huiuſmodi qualitatem ſemper eſſe neceſſariam, ita Beccius in conſ. 6. n. 16. Burſat. conſ. 51. Cephal. conſ. 29. num. 3. Turret. conſ. 99. num. 2. vol. 1. Surdus in deciſ. 129. num. 19.

RESOLVT. CLXXXXVI.

An illegitimus ſuccedat in iurepatronatus.

1 *Illegitimus in iurepatron. non ſuccedit.*
2 *Naturalis de parentela non dicitur.*
3 *Naturalis abſque Summi Pontificis, vel ordinarij diſpenſatione beneficium Eccleſiaſticum habere non poteſt.*
4 *Succeſſio in iurepatr. æquipollet bonorum ſucceſſioni.*

5 Na-

5 *Naturalis legitimatus in iurepat. ſuccedit cũ declaratione.*
6 *Obreptio modica legitimationem vitiat, cum ampliat.*

IN fundatione cuiuſdam iuriſpatronatus reſeruatio cantabat, videlicet reſeruauit fundatori, & deſcendentibus ex linea maſculina vſque in infinitum, proinde fuit coram me dubitatum ſi in præfata reſeruatione cenſeantur comprehenſi filij illegitimi ipſius
1 fundatoris, & reſponſio fuit pro opinione negatiua motus ex pluribus.

1 Tum primo quia filij illegitimi non dicuntur eſſe de parentela Bart. communiter receptus in l. tutela ff. de capitis diminut. ve Guid. Papa in dec. 536. Lanfrãch. in deciſ. 559. Ant. Faber. in deciſ. 51. C. de verborum ſignificatione, & Gaſpar Teſſ. in deciſ. 29. nec pariter dicuntur de linea Lamber. lib. 1. par. 2. q. 2. princ. art. 27. & 29. num. 36. Gabriel conſil. 195. n. 5. vol. 1. Peregr. de fideicommiſſis artic. 22. num. 81. cum ſeq. Farinac. de inquiſitione q. 13. n. 52. cum ſequent. & num. 73. & tandem non dicuntur de familia ſecundum Iaſ. in l. ſuggeſtioni in princ. C de verborum ſignificatione.

Et propterea cum in fundatione præfati iuriſpatronatus ſit reſeruatum deſcendentibus ex linea maſculina vſque in infinitum, & ſic illis tantum de parentela, ideò veniunt excludendi ſecundum Gabriel. in conſil. 99. n. 4. vol. 4. & in d. conſil. 195. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 91. num. 6. Mantica de coniecturis vlt. volunt. lib. 8. tit. 11. n. 7.

3 Tum ſecundo quia iuxta Nauar. in conſ. 6. de filijs presbyterorum nullus illegitimus poteſt abſque diſpenſatione Papę, vel Epiſcopi habere beneficium Eccleſiaſticum, cui accedit gloſa communiter recepta in cap. fin. eod. tit. Felin. in cap. poſtulaſti n. 4. & ſequent. de reſcriptis. Rota in deciſ. 1. & in deciſ. 2. de filijs presbyterorum in nouis.

Tum demum quia ſecundum deciſ. Rotæ de qua pe Seraphin. 799. par. 1. ſucceſſio iuriſpatronatus
4 æquipollet ſucceſſioni bonorum, à qua repelluntur illegitimi Auth. ex complexu C. de inceſtis nuptijs, Beccius in conſil. 18. Albanus qui eodem argumento vſus fuit in conſ. 125. Lambert. art. 26. n. 6. Guttierez conſil. 29. num. 4. & ſequent. Rocchus in verbo competens num. 6. & ſequent.

5 Limitarem ſupradicta non procedere, ſi fuerunt legitimati, quia tunc tollitur omne obſtaculum, tàm iuris, quam facti l. 3. C. de natalibus reſtituendis Rot. diuerſ. in deciſ. 505. par. 1. intellige dummodò qualitas inceſtus fuerit ſpecificata Pariſ. conſ. 9. num. 86. & conſil. 15. n. 54. vol. 2. Gozad. conſ. 6. n. 6. Roman. conſ. 194. Franc. Becc. in conſ. 18. num. 6. Burſat. conſ. 390. num. 55. vol. 4. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 3. caſu 203. num. 2. & ſequent. & in conſil. 629. nu. 3. vbi in ſpecie firmat eſſe exprimendam qualitatem matris conſ. 732. num. 49. cum ſequent. & conſ. 799. num. 26.
6 & modica obreptio vitiat legitimationem idem Pariſ. conſil. 9. n. 87. volum. 2.

Quod procedit etiam ſi legitimatio ampliſſimas ſub ſe contineret clauſulas, Menoch. d. caſu 203. vbi plures cumulat, Doctores, licet alias ſatisfacere videantur ſecundum Pariſ. d. conſil. 15. num. 65. vol. 2. Menoch. d. conſ. 19. num. 23. Rota diuerſ. in deciſ. 368. par. 1.

RESOLVT. CLXXXXVI.

Præſentans inhabilem ſub conditione impetrandi diſpenſationem an priuetur pro ea vice facultate præſentandi.

1 *Patronus inhabilem præſentans ſub conditione impetrandi diſpenſationem pro ea vice facultate præſentandi non priuatur.*
2 *Patronus durante quadrimeſtre tempore alium in beneficio cumulatiuè præſentare poteſt.*
3 *Scientia interpretatiua non ſufficit, ſed certa.*
4 *Deuolutio non efficitur, niſi tempore toto completo.*

IN hac de qua agitur queſtione placuit mihi hic inſerere ad verbum deciſ. Rotæ Romanæ in vna Firmana Altaris S. Ludouici 4. Mart. 1596. corã Illuſtriſs. Seraphino quæ ſic ſe habet. *In reſolutis non conſtare de deuolutione, nam præſentatio Coriolani fuit de menſe Sep-*
1 *temb. 1591. cum decreto, quod deberet obtinere diſpenſationem ſuper requiſitis à teſtatore, & poterant patroni du-*
2 *rante quadrimeſtre diſpenſatione per Coriolanum non obtenta, de nouo ſaltem cumulando præſentare, neque priuati erant hac facultate, tanquam præſentauiſſent indignũ, ex quo facta ſub conditione obtinendi diſpenſationem, vnde tempus deuolutionis incæpit à die obtentæ nulliter diſpenſationis 23. Octobr. 1592. vnde tempore impetrationis Riccardi non erat deuolutum beneficium, neque conſtat ſufficienter, quod is ad quem primo fiebat deuolutio, haberet notitiam nullitatis diſpenſationis, quod tamen erat neceſſarium, Rot. deciſ. 5. de rer. permut. in nou. & 13. de iurepat. in antiq. Biſignet. dec. 3. eo. tit. Lapus alleg. 78. n. 12. Rocch. in verb. honorificum n. 58. de iurepatronatus. Nec ſufficit, quod ipſe ſciret conditiones iuriſpatronatus, & quod Coriolanus non erat qualificatus, niſi ſciuerit etiam*
3 *nullitatem diſpenſationis, quia non ſufficit ſcientia interpretatiua, ſed requiritur certa, vt per Lap. alleg. 78. n. 12. & Rocch. vbi ſupra quæſt. 27. in fine, deuolutio vero non*
4 *fiebat ad alios niſi completo toto tempore; quod competebat plebano Rot. deciſ. 6. de iurepatron. in nou. Abb. in cap. quia diuerſitatem num. 8. de conceſs. præbend.*

RESOLVT. CLXXXXVIII.

Iuſpatronatus an tranſeat ad hæredes extraneos.

1 *Appellatione hæredum in dubio præſumitur de ſuis, non autem extraneis.*
2 *Mentio hæredis poſita in contractu eſt intelligenda de ſanguinis hærede.*
3 *Stipulans dare alicui, & hæredibus, intelligitur de ſuis.*
4 *Iuſpatron. tranſit ad hæredes extraneos.*
5 *Iuſpatrona. de familia, ea finita, ad extraneos hæredes tranſit.*
6 *Iuſpatronat. reſeruatum cum dictione taxatiua ad extraneos hæredes tranſit.*
7 *Clauſula, hæredibus quibuſcumque, quid operatur.*

QVidam fundauerat iuſpatronatus pro ſe, & ſuis hæredibus, deinde cum nullos deſcendentes ex ſua linea habuiſſet, inſtituit quendam extraneum omnium bonorum ſuorum hæredem vniuerſalẽ, qui prætendebat per præfatam hæreditatem tranſijſſe etiam iuſpatronatus, verum illius loci Epiſcopus dicebat beneficium fuiſſe effectum liberum, & proinde ad eius collationem ſpectare excluſo penitus patrono, vnde cum iudicio meo eſset tranſmiſsus punctus dicendus; dubitationem mihi non mediocrem faciebat contra patronum, quod in dubio appellatione hæredum intelligitur de ſuis, non autem extraneis l. ſciendum ff.
1 de verborum ſignificatione, Baldus conſ. 327. vol. 2. & in conſ. 13. vol. 1. Alexander conſ. 69. vol. 1. & in conſ. 222. vol. 2. Decius, conſil. 50. vol. 1. & ſequenti, Menochius conſ. 220. volum. 1. hinc Rot. Rom. in vna Senen. prædij 28. April. 1589. coram Seraphino, tenuit men-
2 tionem hæredum in inſtrumento factam intelligi de hæredibus ſanguinis, & conſequenter ad extraneos nõ
3 porrigi, vnde, qui ſtipulatur aliquid dari ſibi, & eius hæredibus intelligitur de ſuis, textus eſt ad hoc ſingularis in l. ſecundũ reſponſũ C. de contrahenda ſtipulatione, & præſumendum eſt teſtatoris intentionẽ fuiſse pro ſuis hæredibus l. ſi hæres ff. de probationibus.

Cæte-

4 Cæterum præſatis non obſtantibus iudicaui contra-
rium motus ex pluribus, tum primo, quia ita tenuit
Rota Romana in vna Cremonen. beneficij iuriſpatro-
natus 21. Nouembris 1578. coram Illuſtriſſimo Sera-
phino, vt patet in deciſ. 378. & iterum in vna Caſſan.
beneficij 29. Aprilis 1580. coram eodem, vt patet in
deciſio. 456.

Tum etiam, quia iuxta magis receptam ſcribētium
5 ſententiam iuſpatronatus reſeruatum illis de familia
tranſit ad extraneos, ſi eſt finita linea, Caſſadorus de-
ciſ. 1. num. 3. de iurepatronatus Caualcan. deciſ. 17. n.
20. part. 2. Rota diuerſorum deciſ. 385. num. 1. part. 1.
Rota Macerat. deciſ. 40. lib. 1. Calderinus conſ. 2. de
iurepatronatus, Pariſius conſ. 48. vol. 4. Ferretus conſ.
131. & in conſ. 143. num. 23. Alban. conſ. 488. num. 6.
Decius conſ. 3. num. 24. Morat. conſ. 23. num. 5.

Reiecta nonnullorum opinione contrarium ſentien-
tium, inter quos ſunt Zabarella conſ. 48. Cioffus conſ.
18. num. 1. Ferretus ſibi ipſi contrarius in conſ. 144. nu.
1. Gabriel conſ. 196. num. 2. vol. 2. Couar. lib. 2. varia-
rum reſolut. cap. 18. num. 10.

Tum pariter, quia ſecundum aliquos Doctores tunc
huiuſmodi iuſpatronat. non tranſiret ad hæredes ex-
traneos, quando limitatè, & taxatiuè inductum, & re-
6 ſeruatum fuiſſet pro hæredibus ſanguinis. Rocchus
de Curte in verſic. ipſe vel is n. 18. Calderinus conſ. 19.
de iurepatronatus, Pariſius d. conſ. 48. numer. 6. Rota
diuerſorum in deciſ. 385. num. 14. par. 1.

Tum denique, quia cum poſtea vidiſſem inſtrumen-
tum fundationis inueni fuiſſe adiectam clauſulam, hæ-
7 redibus quibuſcumque quæ operatur, vt tranſeat ad
hæredes extraneos; vt optime per Rotã Aueniouenſ.
in deciſ. 125. & fuit reſolutum in Rota Romana in vna
Ciuitatis Caſtelli Caſtri Montoni 10. Maij 1577. co-
ram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius dec. 325.

RESOLVT. CLXXX XIX.

Præſentatio an reddatur nulla ex inualiditate
inſtitutionis.

1 *Præſentatio vires trahit ex inſtitutione.*
2 *Præſentatio ex inſtitutionis inualiditate nulla non red-
ditur, & quare.*
3 *Præſentato eſt quæſitum ius, etiam inſtitutione nulla
exiſtente.*
4 *Electio legitimè facta per inualidam confirmationem non
annullatur.*
5 *Vtile per inutile in ſeparatis non vitiatur.*

IN quadam cauſa curię Epiſcopalis Sarnenſis mihi
commiſſa decidenda dubitabatur, ſi præſentatio
ritè recteq. facta à patronis reddatur nulla ex inſtitu-
tione ſubſequnta inualida; dubiũ mihi faciebat, quod
cum præſentatio trahat robur ex ipſa inſtitutione
1 propterea ipſius validitas erat inſpicienda argumẽto
textus in l. ſi quis nec cauſam ff. ſi certum petatur l. &
ſi non ſunt ff. de auro, & argento legato.

Cæterum hoc non obſtante cõtrarium iudicaui mo-
tus authoritate communis opinionis, de qua per Vi-
2 uium c. 323. & iuxta hanc opinionem fuiſſe in Rota
Romana reſolutum ſcribit Seraph. in deciſ. 1238. per
hæc verba, *nullitas inſtitutionis non inficit præſentatio-
nem factam per patronos fuiſſe validam, & in tempore
factam licet inſtitutio ſit nulla.*

Cuius deciſionis triplex eſt ratio, prima quia ex præ-
ſentatione facta intra tẽpus debitum de perſona ido-
3 nea à veris patronis ius fuit quæſitũ præſẽtato etiam,
quod inſtitutio fuerit nulla, vt pluries reſoluit Rota, &
ſignanter in vna Caſalen. parochialis 10. Aprilis. 1598.
coram Seraphino, & iterum in eadem 5. Nouembris
eiuſdem anni coram Millino, Quiroga dec. 299. Cotta
deciſ. 351. Seraphinus deciſ. 1274. Sarnen. in regula de
iure quæſito non tollendo quæſtione prima.

Secunda ratio quia non debet culpa Epiſcopi malè
inſtituentis patronis nocere, Rota deciſ. 4. de iurepa-
tronatus in nouis, Cotta deciſ. 351. Seraphinus citata
dec. 1238. Rota dec. 17. de præbendis in nouis, & iuxta
hanc ſententiam pluries reſoluit eadem Rota præſer-
tim in vna Romana iuriſpatronatus 14. Octobris
1589. coram Robuſtetio, & iterum in vna Aſtorigen.
Archidiaconatus 15. Ianuarij 1583. coram Clemente
Octauo tunc Rotæ Auditore.

Tandem nouiſſima ratio eſt, quia quemadmodum
per confirmationem inualidam non annullatur electio
4 legitimè facta cap. confirmationem de electione in
5 ſexto, ita, & præſentatio; cum in ſeparatis vtile per inu-
tile non vitietur, regula vtile de regulis iuris in ſexto.

RESOLVT. CC.

Clauſula, iurapatronatus illæſa ſeruare volentes,
quid operatur.

1 *Cognitio cauſæ accedens clauſulæ (iurepatronat. illæſa ſer-
uare volens) eſt iuris tributiua.*
2 *Clauſula (iurapat. &c. abſque cauſæ cognitione iura patro-
ni conſeruat.*
3 *Cognitio cauſæ in dubio præſumitur, præſentatione admiſſa.*

SVpponatur in facto; quod in quadam Bulla inſtitu-
tionis cuiuſdam beneficij patronatus reperiatur
inſerta ſupradicta clauſula; dubitabatur ſi deinde con-
tingat caſus vacationis præfati beneficij, releuetur pa-
tronus ab onere probãdi iuxta formam Cõcilij virtu-
te iſtius clauſulæ, cui quæſtioni ego diſtinguendo reſ-
pondi, quod aut fuerit adhibita cauſæ cognitio per or-
dinarium, & tunc inſtitutio Epiſcopi cum inſertione
1 huius clauſulæ nedum eſt præſeruatiua, verũ etiã iuris
tributiua, vt fuit in Rota reſolutum in vna Mediolan.
iuriſpatronatus 10. Nouembris 1595. coram Illuſtriſ.
Blanchetto, ſecundũ quod refert Seraphinus in deciſ.
1421. par. 2. Cotta deciſ. 300. Peregrin. deciſ. 23. ſi vero
non præceſſerit cauſæ cognitio, tunc per inſertionem
2 iſtius clauſulæ nõ operatur, niſi quod iura patronis il-
læſa conſeruantur, vt fuit etiam in Rota reſolutum in
vna Romana parochialis 2. Ianuarij 1600. coram
Corduba.

Quamuis in dubio præſumatur adhibitam fuiſſe
3 cauſæ cognitionem per ordinarium, qui præſentatio-
nem admiſit: Rota diuerſorum in deciſ. 457. n. 17. par.
1. & iterũ in vna Lucana Decanatus 22. Martij 1577.
coram Clemente Octauo tunc Rotæ Auditore.

RESOLVT. CXLVII.

In iurepatronatus quomodo ſuccedatur.

1 *In iurepatr. ſucceditur in ſtirpes, non in capita, & quare.*
2 *Plures loco vnius habentur.*
3 *Vniuerſitates obtinentes iuſpatron. quęlibet vnam habet
vocem.*
4 *In iurepatro. ſi ſucceditur iure legati, donationis, vel ſin-
guli, vti ſinguli, ſucceditur in capita non autem in ſtir-
pes, & quid ſi adeſt obſeruantia, quod ſemper ſucceda-
tur in capita.*

ABſque difficultate ſemper fuit dictum in curia
Archiepiſcopali in iurepatronatus ſuccedi in
1 ſtirpes, non autem in capita, per textum expreſſum in
Clemẽtina ſi plures de iure patronatus, & ratio eſt ſe-
cundum Innocentium in cap. 1. eod. tit. quia hæc ſuc-
ceſſio regulatur ad inſtar ſucceſſionis hæreditatis, in
qua locũ habet ſucceſſio in ſtirpes §. quod placuit de
hæredit.

Digitized by Google

hæredit. quæ ab inteſtato deſetuntur, latè ſcribentes
in Authentica ceſſante Cod. de legitimis hæred. Bald.
conſil.23.volum.1. Alex. conſil.32.volum.2.ita, quod
ſecundum eundem Innocentium, ſi plures vni patrono
ſuccedunt, illi plures loco vnius habentur; argumento
tex. in l. ſi qui fundus, ff. de conditionibus, & demon-
ſtrationibus, & hanc opinionem ſequuti ſunt Abb. &
reliqui omnes in cit. cap. 1. præſertim Bero. num. 59.
vſque ad 63. Lambertin. 1. par. l.1. q.1.princip.ar.24.
Paulus de Cittadinis in eiuſdem nominis tractatu p.1.
ampliat. 6. n. 6. Rocchus in verbo ipſe n.2. Decianus
conſil.32.n.6.vol.1 .Ruin.conſ.50.n.4.vol.5. Tutius de
iurepatronatus q.8.

Et in caſu mihi propoſito talis erat facti ſpecies; nã
tres erant patroni, qui morientes, vnus reliquit qua-
tuor filios hæredes; alter quinque, alter vero octo, nam
dixi, quod iſti filij ſuccedunt in ſtirpes, non autem in
capita, & in hac præſentatione tãtum operabitur vox
octo filiorum, quantum vox illorum quatuor, & quin-
que; cũ illi octo repræſentent vnum, illi quatuor vnũ,
illi verò quinque vnum, & ſic de reliquis per text. in
dicta Clementina ſi plures, de cuius ratione vide cele-
brem gloſam in capitulo ſi plures in verbo communi
16.q.7. hinc eſt, quod ſi plures vniuerſitates obtinent
iuſpatronatus, quælibet vniuerſitas habetur pro vna
voce, nec ſunt conſideranda ſingula capita hominum,
vt pulchrè per Menochium conſil. 316. volum.4. Me-
tenda conſil. 28. Arixminus Tepatus lib. 1. variatum
iuris ſententiarum titul. de iurepatronatus circa me-
dium Pacific.conſ.123.

Suprapoſita tamen concluſio limitari poterit tri-
pliciter.

4 Et primo, vt procedat, quando ſucceditur iure hæ-
reditatio, ſecus ſi alio iure nempè legati, vel donatio-
nis, quia tunc ſi donetur iuſpatronatus familię, omnes
de familia ſuccedunt in capita, & non in ſtirpes; ita
Alexander conſ.63.n.3.& 4.vol.1.Bal.in l.2.ſub n.4.C.
de ſuis, & legitimis; & ita tenuit Rota Romana in vna
Regin.13.Nouemb.1601. coram Penia.

Limita ſecundo quando iuſpatronatus pertinet ad
ſingulos, vt ſingulos, non vti vniuerſos, ſiquidem quã-
do competit alicui collegio, ſeù familiæ, vt vniuerſis
ſit præſentatio per ſtipitem, & non per capita, ita
Lambertinus 2.part.1.lib.artic.25.quæſt. 1. principali
num.17. & ita iudicauit Rota Romana in vna Statua-
ricn. iuriſpatron.11.Ianuar.1583. coram Illuſtriſſimo
Pamphilio.

Limita tertio vbi obſeruantia eſſet in contrarium,
vt fuit in Rota reſolutum in vna Burgen. Abbat.16.Iu-
nij 1589. coram Penia.

RESOLVT. CCII.

Præſentatus an debeat examinati ab Epiſcopo.

1 *Præſentatus ab Epiſcopo eſt examinandus, & quare.*
2 *Illiterati clerici odio ſunt habendi, ac cæcis comparandi.*
3 *Illiteratura eſt defectus intollerabilis.*
4 *Illiteratus plus eſt odioſus homicida.*
5 *Collatio beneficij illiterato facta eſt ipſo iure nulla.*
6 *Examinatus, & approbatus in vno beneficio, in alio non*
eſt examinandus, & idem in notorio litterato.

SVpponatur in facto quendam fuiſſe præſentatum
ad aliquod beneficium ſimplex, qui ob ſuam præ-
tenſam eximiam doctrinam renitebat examinari, pro-
inde dubitabatur quid iuris: & reſpondi de hoc nõ eſ-
ſe dubitandũ, ſtante expreſſa diſpoſitione S.Conc. Tri-
dent.ſeſs.9.c.13. de reform. vbi cauetur, præſentatos
1 à patronis non eſſe admittendos, niſi prius à locorum
Ordinarijs examinati, & idonei reperti fuerint.

Cuius ſanctiſſimæ diſpoſitionis ratio eſt, vt literati
ad beneficia Eccleſiaſtica admittantur, ignari enim,
& illiterati clerici maximo odio habentur, c. ignoran-
tia, 38. diſt. cap. niſi cum pridem, de renunciat. & cęcis
comparantur. cap. poſt translationem, eod. tit. & ſe-
cund. Bald. in cap. congregato, de elect. Illiteratus eſt
nullus in Eccleſia Dei, & eſſe irregularem, & repellẽ-
dum ab Ordinibus voluit tex. in c. præcipuus 34. d. c.
illiteratos, 36. diſt. cap.1.55. diſt. Maiol. de irregular. l.
1 c.32. Nauat. in c. ſi quando, de reſcript. Pelagius de
planctu Eccleſiæ, lib.1.art.48. Diaz in praxi crimin. c.
21. & illitteraturam eſſe defectum intollerabilem di-
3 ſpoſuit Summus Pontifex in cap. ſi in laicis, 38. d. gloſ.
in cap. ſi ſorte, in verbo ſcientia, de elect. in 6. Hinc di-
xit Diaz in cit. cap. 21. num.6. illiteratum magis eſſe
4 odioſum, quam homicidam, & propterea collatio be-
neficij ipſi facta eſt ipſo iure nulla, ſecundum Panor-
5 mitanum poſt Innoc. in cap. cum in noſtris, de con-
ceſs. præb. Felin. in c. per tuas, ſub n.1. de ſimonia, Pa-
riſ. de benefic. reſign. l.4.q.11. quò fit, vt conferẽs be-
neficium illiterato, teneatur reſarcire Eccleſiæ dam-
num, ſecundum Anchar. in Clem.1.num.5. de ætate, &
qualitate. Quæ omnia intellige, & declara, vt per
Garz.t.2. de benefic.p.7.c.7.n. 12. & infra. Limita
6 primo, id quod de examinatione diximus, non proce-
dere quando quis eſſet ſemel examinatus, & idoneus
repertus, fuiſſet approbatus, quia ſi ei fuerit facta col-
latio alterius beneficij, vel alias præſentatus ad ali-
quod iuſpatronatus, non debet iterum examinari, tex.
eſt expreſſus in c. accepimus, de ætate, & qualitate,
& pluries canonizatus à Rota, teſte Seraph. in deciſ.
1323. Paleot. deciſ.83. Caputaque dec.367.l.2. Rota
dec.16.num.1.p.2. diuerſ. & in Curia ſeruari teſtatur
Gonſal. ſuper regul.8. Cancel. gl.4.n.88. Maſobr. in
praxi habendi in verſ. pag.23.n.24. & 25.

Tamen Rota in vna Calaguritana beneficij 13. Ia-
nuar.1587. coram Pamphilio tenuit contrarium, ſci-
licet, quod captus beneficiari in quolibet aſſenſu de-
nuò examinetur: ſed credo, Rotam in hac deciſ. intel-
lexiſse, quando examen eſſet pro forma aſſignatum,
quia tunc nullatenus omitti poteſt, alias actus cor-
rueret, vt ſenſit eadem Rota in vna Calaguritana be-
neficij 12. Octob.1587. coram eod. Pamphilio, de qua
meminit Gonzales loc.cit.n.93.

Limita ſecundo, quando quis eſſet notoriè illitte-
ratus, cap. qui Epiſcopus, iuncta gloſ.2.23. diſt. c. nul-
lus, 24. diſt. & ibi gl. vnica, Felin. poſt alios, in cap. fin.
n.28. plura cumulans, de præſumpt. Decius per text.
ibi in cap. conſtitutis num.3. de appell. Gregor. Lup.
in l.15.tit.16. partita prima in gloſ.1. latè per Mando-
ſium in regula 24. de malè promotis, quæſt.3. num.4.
cum pluribus ſequent. & facit gloſ. celebris in cap.
Petro, 47. diſt.

RESOLVT. CCIII.

An beneficium iuriſpatronatus poſſit renunciari abſque
conſenſu patroni.

1 *Renunciatio beneficij iuriſpatronatus inconſulto patrono,*
non tenet, ac eo contradicente eſt nulla, & quare, cum
declarationibus.
2 *Reſignatio beneficij iuriſpatronatus, patrono ſciente, &*
patiente, tenet.
3 *Reſignatio facta abſque Domini conſenſu; reconualidatur*
conſenſu ſuperueniente.

PLuries fui cõſultus ſuper hoc articulo, & antequã
vidiſsem Rotæ Romanæ deciſ. ſemper allegabam
Calderinum in conſ.6. de renũciatione, qui conſuluit,
patronum, etiam laicum, non eſſe vocandum, quando
præſentatus per eum, & poſtea per Epiſcopum inſti-
tutus vult renunciare beneficio, quia ſecundum eum,

Digitized by Google

iura loquentia de renunciatione, locum habent tantum de Epiſcopo habente facultatem inſtituere, cap. admonet,& cap. quod in dubijs de renunc. quam opinionem ſequitur Pauinus in tract. de offic. & poteſt. cap. ſede vac. par. 2. quæſt.2. num. 16. iuxta quam ſententiam olim fuiſſe per Rotam Romanam deciſum ſcribit Mohed.deciſ.6. de iurepat.

1 Cæterum præfatis non obſtantibus, contraria opi-
nio eſt verior, & communis, quod ſcilicet in renun-
ciatione beneficiorum iuriſpatronatus requiratur
conſenſus patroni, vt voluerunt Innocent. & reliqui
communiter in cap. fin. de renunc. Panormitanus in
cap. de multa, col.4.de præbend.& in cap.ſignificaſti,
col.2. eod. tit.vbi etiam Imola col.1. Crauetta con-
ſil.153. num.10. Mandoſius conſ.7.nu.1. latè Couar.
lib.1.pract.queſt.cap.36.& fuiſſe deciſum in Rota Ro-
mana, teſtatur Peregr.deciſ.102.lib.3.

Quæ opinio adeò vera eſt, vt renunciatio facta patrono contradicente, erit nulla, ſecundum Mandoſ. cit.conſ.7.num.4.Burſat.conſ.411.num.5.lib.4. & ita fuiſſe in Rota Romana deciſum teſtatur Puteus deciſ. 412.lib.1.idemque fuit deciſum in vna Gerunden. beneficij 29. Ianuarij 1539. coram Epiſcopo Rauellen. & iterum fuit deciſum in vna Hiſpalen.2. Decembris 1538. coram eodem Mohedan. deciſ.4. de iurepatr. Peregr.deciſ.102.lib.2.

Et ratio eſt, quia patronorum intereſt, ne beneficiati dimittant eorũ beneficia, ipſis inauditis, cap. in Lateranen.de præbend. Lapus allegat.96. & hac de cauſa renunciatio facta ſpreto patrono eſt nulla, licet non ipſo iure, Taniſ. deciſ.90. & in deciſ.82.Rota in vna Mediolan. Canonicatus 8. Ianuarij 1543.coram Ptolomeo, quod procedit etiamſi patronus non contradicat infra tempus datum ad præſentandum, Put. deciſ. 412.lib.1.& per hanc reſignationem non cenſetur ius abdicatum à reſignante, vt reſoluit Rota in vna Mediolanen.Canonicatus, 15. Ianuarij 1543. coram Ioãne Paulo: vnde ſi moriatur reſignans, beneficium poterit impetrari per obitum de conſenſu patroni, ſecũdum deciſ.Rot.326. teſte Mohedano, & ratio eſt, quia per talem reſignationem nõ abdicatur ius à reſignante. Mohed. citata deciſ. Ptolomeus deciſ.102. Achil. de Graſſis deciſ.10. de reſtit. ſpoliat. Puteus cit.deciſ. 412.& iſtud procedit etiam in reſignatione, quæ fit in Curia, vt reſoluit Rota, teſte Cardinale de Sancta Cruce in deciſ.71.

Nunc ſuprapoſitam concluſionem principalem li-
2 mita dupliciter, & primo non procedere, quoties pa-
tronus ſciens, & patiens non reclamauit, nam hoc ca-
ſu reſignatio tenet. Peregr. deciſ.202.lib.3. Taniſ. de-
ciſ.8.hinc eadem Rota reſoluit renunciationem inua-
lidam abſque conſenſu patroni validari ex patientia,
& tacito conſenſu patronorum, idem Peregr.in deciſ.
208.lib.3.& in deciſ.307.

3 Limita ſecundo, non procedere quoties ſuperuene-
rit cõſenſus Domini, nam tunc reconualeſcit reſigna-
tio facta abſque conſenſu, Rota in deciſ.5.de rerum
permut.in nouis.

RESOLVT. CCIV.

An iuſpatronatus ſicut principaliter vendi non poteſt, ita nec actio ad ipſum.

1 *Ceſſio liti, & cauſæ feudali valet ſine Regio aſſenſu.*
2 *Renunciatio hypothecæ à creditore debitori feudatario valet ſine aſſenſu.*
3 *Conceſſio iurium feudalium, quæ non exercentur, valet in Regno, quemadmodum, & rerum demanialium ſterilium.*
4 *Actio iudicatur iuxta naturam rei ad quam datur.*
5 *Actionem habens, rem habere dicitur.*
6 *Venditio etiam cum pacto de retrouendendo, dicitur perfecta.*

INter cetera nobiliſſimæ Nolanæ vrbis ornamenta, eſt omnium iudicio, Eccleſia Sanctæ Mariæ ad Paricté, toto orbe innumeris miraculis celeberrima, cuius Sacellum cum Canonici Regulares illius Eccleſiæ conceſſiſſent cuidam nobili, ab illius ciuitatis Senatu conceſſionem ægreferente, Canonici conueniuntur, & Eccleſiam prætenditur eſſe de iurepatronatu Ciuitatis ex ſucceſſione in iuribus fũdatoris, cuius arma vſque ad hunc diem in valuis Eccleſiæ, & Monaſterij apparent. Poſt multa ſumens occaſionem conceſſionarius amicus electorũ procurat, vt liti ciuitas cedat, illius optimatibus nimium ægreferentibus, tũ publicũ damnum, tum etiam, & modum. Quare Perilluſtris Dominus Cyrus Maſtrillus ſtudio, ac pietate in patriã nulli illius ordinis ſecundus, trecentos aureos Ciuitàti offert pro ceſſione dicti iuriſpatronatus, cũ pacto, quod ſi litis victoriam reportaret, in electione ciuitatis eſſet habere iuſpatronatus, reſtituto illi pretio vna cum tertijs: quod glorioſę Virginis miraculo concluſũ crediderit, etſi vt liti cederet Senatus, haberetur.

Quæſiuit à me propterea Senatus ille an ſicut prin-
cipaliter iuſpatronatus vendi nõ poteſt, ita nec actio
ad ipſũ ſecundo, an ſtante pacto illo de retrouenden-
do ſubſtineatur venditio. Et prima facie videtur affir-
1 matiua opinio indubitabilis, ex ijs quæ leguntur apud
Capyc.deciſ.156. vbi fuit deciſum, quod ceſſio liti, &
cauſæ feudali valeat ſine Regio aſſenſu, quamuis illius
alienatio ſine aſſenſu nõ ſubſiſtat, vt in cap.1.de pro-
hib.feud. alien. per Lothar. & in cap. Imperialem, de
prohib.feud. alien.per Feder.& in conſtit. conſtitutio-
nem diuæ memoriæ, ergo eodem modo etſi ſit prohibi-
ta particularis alienatio iuriſpatronatus, non erit
prohibita ceſsio, nec venditio iuris ad illud.

2 Secundo; ad idem adduci poteſt deciſ. Afflicti 232.
vbi fuit deciſum, quod renunciatio hypothecæ ſuper
feudis per creditorem feudatario debitori, valeat etiã
ſine Regio aſſenſu facta. Et hæc opinio eo magis ſe-
quenda eſt in caſu noſtro, cum Senatus vocatus eſſet,
vt liti ciuitas cederet, quo caſu ſumus in terminis di-
3 ctorum per Fabium de Anna in conſil.51. vbi æquipa-
rat conceſsionem terrarum incultarum, in terminis d.
conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ, conceſsioni iu-
rium, etſi feudalium, quæ tamen non exercebantur,
ita vt ſubſtineatur alienatio huius iuriſpatronatus, cũ
niſi eſſet facta, fuiſſet liti ceſſum, pro quo Senatus vo-
catus erat.

Contrarium tamen mihi videtur ſine vllo ſcrupulo
verius in iure, & pro hac negatiua opinione eſt regula
iuris communis, quæ ſe habet, quod actio iudicatur
4 iuxta naturam rei, ad quam datur, de qua plura habes
apud Tiraq.de retractu lignag.& in §.1.gloſ.7.num.3.
& Arnold. Ferrar. in conſuet. Burgund.in titul. de te-
ſtam.§.2.ſol.166.& Cotta ſingulariter ad regulam legi-
mus apud D.de Franchis deciſ.75.& 593.& apud An-
nam alleg.122. & Annam filium conſil.55. Theſ. de-
ciſ.160. & faciunt dicta per Bart. in l.poteſt, ff. de an-
ctor.tut.quas ne relator videar, non pono, tu eas con-
5 ſulas. Et inde eſt, quod qui actionem habet ad rem re-
cuperandam, ipſam rem habere videtur, dixit tex.in l.
qui actionem, ff.de regul.iur. Imò, & in bonis noſtris
rem habere dicimur, cum actionem ad rem habemus,
iux. tex. in l.rem in bonis, ff. de acq.rer. dom. quem-
admodum non dicimus amiſiſſe illud, ad quod recu-
perandum ius habemus, l.ſi quis vi, ff. de acqu. poſſ.

6 Nec in contrarium adducta obſtant, & primo deciſ.
Capyc.156.quia ſi rectè inſpiciatur, non deciditur ibi
valere ceſsionem iuriũ, & actionum feudalium ſine
aſſenſu, ſed tantum valere quoad inſtantiam, & li-
tem, vt etiam poſt alios animaduertit D. de Franch.

dicta

Digitized by Google

dicta deciſ. 593. ita vt potius probet contrarium.

Nec obſtat ſecundu deciſ. Afflict. cum caſus noſter ſit diuerſus, & in proprijs terminis feudalibus aliud eſt quærere, an valeat remiſſio hypothecę à creditore debitori feudatario ſine aſsenſu, vel ſi valeat venditio facta à creditore illius iuris hypothecæ nõ feudatario debitori, ſed extraneo. Primo caſu quis dubitat, valere remiſſionem, cum (vt conſiderat in proprijs terminis Ann. conſ. 55.) res de facili reducatur ad ſuam priſtinã naturam, & dicatur eo caſu res fauorabilis, per not. per Iaſ. in l. ſi vnus, §. pactus ne peteret, ff. de pact. verum etiam cum ſit facta in augmentum feudi, & ſic liberando feudatarium ab onere hypothecæ, quo caſu fieri poteſt etiam de iure Regni, ex ijs, quæ adducit Andr. in conſtit. conſtitutionem Diuæ memoriæ, & pulchrè per Ann. conſ. 51. & paſſim per noſtros regnicolas, qui in ſecundo caſu communiter contrarium firmant, cum fiat commutatio de perſona ad perſonã, quod omninò eſt in iure feudorum prohibitum ſine aſſenſu, & ſolũ permittitur in refutatione, quæ fit à patre filio fictione iuris, cum reputetur eadem perſona.

Nec obſtat tertio loco adductum, tum quia nõ habemus in iurepatronatus illius venditionem permiſſã, quãdo infructuoſum eſset, prout in feudo; tum etiã quia negatur huiuſmodi eſſe hoc iuſpatronatus, etſi nullius redditus, cum ratione qualitatis Eccleſiæ ſit maximæ qualitatis; negatur & tertio, quod ex quo, vt liti cederet Senatus vocatus erat, ideo fuit ceſſio iuriũ quæ non exercebantur, cum multa poterant accidere, quo minus liti cederetur, nec certi ſumus de conſenſu vocati regiminis, arg. §. illud inſtit. de rer. diuiſ.

Nec pactum illud de retrouendendo, quicquam iuuat, cum ſit nihilominus perfecta venditio, per ea, quę Theſ. dec. 75. poſt Tiraq. de retractu conuent. §. 3. gl. 1. num. 14.

Et huius ſum opinionis lector, nec te D Cyni moueat auctoritas, etſi omnes illum iuris Coryphæum fateamur, cùm hoc caſu potius prudentiam, quàm iuriſprudentiam exercuiſſe (cùm vtraque ſi quis alius polleat) certo exiſtimaret.

RESOLVT. CCV.

Patronus an poſſit iuſpatronatus renunciare in præiudicium filiorum.

1 *Iuſpatronatus in præiudicium filiorum renunciari poteſt, ſi à perſona deſcendit, ſecus ſi ex genere, n. 4.*
2 *Primus acquirens vocatis in inueſtitura præiudicare poteſt.*
3 *Dominus feudi primus filijs præiudicare poteſt.*
5 *Succeſſor fundatoris reliquis præiudicare non poteſt.*

QVæſtio etiam non minus elegans eſt, num poſsit à patrono iuſpatronatus in præiudicium filiorũ, ac legitimorum hæredum renunciari; in quo articulo Romæ conſultus reſpondi diſtinguendo, quod aut loquimur in iurepatronatus deſcendente ab ipſo renunciante, & tunc cum ipſe idem ſit, qui illud fundauerit poterit per eum fieri renunciatio in præiudicium fi-
1 liorum, quæ opinio fundatur authoritate, & ratione: authoritas igitur eſt Archidiaconi in cap. vnico de iurepatron. in lib. 6. Alexand. conſ. 13. n. 10. vol. 5. Alban. conſ. 75. n. 7. & ſeq. Pariſ. conſ. 22. vol. 1.

Quorum opinio corroboratur ex eo, quod primus acquirens ſemper poteſt præiudicare vocatis in inueſtitura, vt eſt communis opinio, ſecundum Clariũ in §.
2 feudum q. 41. & in §. emphyteuſis, q. 16. verſ. ſed his præmiſſis: hinc eſt, quod pater primus acquirens emphyteuſim poteſt filijs præiudicare alienando, vel renunciando, ſecundum Gabriel. concl. 2. de iure emph. Cæpolla conſ. 31. n. 10. Ruin. conſ. 7. n. 23. lib. 1. Alciat. conſ. 33. legati verba n. 20. & 25. n. 9. Crot. loquens in emphyt. gratuita in conſ. 33. n. 12. & 13. iuncto n. 27. Afflict. dec. 112. n. 6. Nat. conſ. 475. per totum, lib. 2. & conſ. 501. n. 13. lib. 3. Cephal. conſ. 468. n. 32. cum ſequenti, & conſ. 608. n. 31. verſ. deuenio ad ſecundũ, lib. 4. vbi dicit, quod ſicut pater fuit ille, qui acquiſiuit pro ſe, & filijs; ſic poteſt ille accedente Domini cõſenſu filijs præiudicare, hancque eſſe magis communẽ opinionem, ex ratione, quia reſpectu filiorum dicitur donatio cauſa mortis, quæ poteſt per ipſum donantẽ reuocari, eandem etiam opinionem argumentando tenuit Hieron. Gabri. conſ. 123. n. 45. & Iafred. conſ. 248. num 11. vt refert, & ſequitur, Vrſill. ad Afflict. deciſ. 248. n. 11. & ſecundum eam pluries Sacr. Concil. Neapolitanum determinaſſe refert idem Vrſill. ad Afflict. in dec. 112. ſub n. 4.

Corroboratur ſecundo per argumentum, quod pri-
3 mus acquiſitor feudi poteſt filijs præiudicare, ſecundum Iaſon. communiter receptum in l. 2. col. vlt. C. de iure emphyt. Socc. conſ. 25. vol. 1. Crot. conſ. 22. vol. 1. Pariſ. conſ. 98. n. 10. Alex. conſ. 12. Dec. conſ. 390. vol. 1. Curt. ſenior. conſ. 83. & iuxta hanc opinionem fuiſſe deciſum in Sac. Concil. Neap. teſtatur Afflict. in deciſ. 112. & in Rota Siciliæ fuit dictum poſse primum feudi acquiſitorem feudi formam mutare, vt refert Maſtril. deciſ. 56. n. 20. & ſeq.

Aut iuſpatronatus non ab ipſo patrono, ſed à genere deſcendit, & ſic tranſit ordine ſucceſſiuo de vno
4 in aliũ, quo caſu prior in gradu ſequentib. præiudicare non poteſt. gl. ſing. in l. peto §. fratre, verb. ex familia ff. de leg. 2. quæ aſserit, quod ſi res alienari prohibita cunctis de familia conſentientibus, alienetur, poſſunt illi, qui poſtea naſcuntur, alienationem reuocare. Guiliel. Bened. in repet. c. Raynutius, verb. & ſoboles quam geſtabat in vtero, num. 49. de teſtament. Nicol. Boer. aurea deciſ. 12. n. 4. hanc etiam ſententiã tenent, Anchar. & Franc. n. 4. verſ. in gl. verb. eidem, in d. c. vn. in princ. de iurepatronatus, lib. 6. Couar. lib. 2. variar. reſolut. cap. 18. n. 10. qui reprobat Lambert. contrarium tenentem. Probatur etiam iuſpatronat. competit filijs, vel alijs vocatis beneficio fundatoris in leg. vnum ex famil. §. 1. ff. de legar. 2. ſucceſſor igitur fundatoris non poterit reliquis præiudicare, l. ſi duobus, §. ſin autem ſub conditione, & in authentica res, quæ C. comm. delegatis, & fideicomm.

RESOLVT. CCVI.

An Epiſcopus poſſit prorogare tempus quatuor, vel ſex menſium ad præſentandum patronis à iure conceſsum.

1 *Epiſcopus tempus quatuor, vel ſex menſium ad præſentandum patrono prorogare poteſt.*
2 *Iudex ex cauſa tempus à iure ſtatutum poteſt diminuere, & protrahere.*
3 *Terminus à iure præfixus prorogari poteſt, cum declar.*

ILluſtriſſimus Epiſcopus Galatinus quęſiuit à me ſi potuiſset tempus quatuor, vel ſex menſium patronis à iure cõceſſum prorogare, cui quæſito dubitationem non mediocrem mihi faciebant. Primo quoniam cum præfatum tempus ſit à ſacris canonibus indultũ patronis, c. verũ vn. §. de iurepatr. lib. 6. ſed Epiſcopus non potuit facere aliquid contra ius canonicum c. inſtitutionis 25. q. 2. c. licet illi, quod regulare fuit de off. ordin. Calder. conſ. 5. de conſt. Pariſ. conſ. 27. n. 59. vol. 2. Barbat. conſ. 21. Alex. conſ. 35. vol. 1. & latiſsimè Felin. in c. quod ſuper his de maiorit. & obed.

Secundo, quia tempus prædictum videtur à iure limitatum ob publicam vtilitatem ne diutius Eccleſia careat Rectore, arg. tex. in cap. 1. & 2. de iurepatron.

Me-

Metioch.conſ.122.vol.1.Aufert.conſ.41.n.8.Bombin.
conſ.18.num.4. Henriquez conſ.60.num.6.& proinde
non prorogari teſtatur Bald.conſ.4.

Cæterum præfatis non obſtantibus, contrarium
1 conſului ſuæ Illuſtriſſimæ Domiuationi, & iuxta meũ
conſilium fuit executum,& ad ita iudicandum moue-
bar ex pluribus.

Tum primo, quia iuxta hanc opinionem tenuit Rot.
Roman.in vna Placentina beneficij 13. Ianuarij 1560.
coram Ioanne Petro, quam ſententiam amplexa fuit
iterum Rot.teſte Creſcent.in dec.11.& in dec.12. de
dilat.& idem Creſcent.in dec.5.de iurepatron.quibus
accedat Lambert. in eiuſd. nominis tract. par.2. q.1.
art.27.& 28.& q.6.art.22.n.3.vbi voluit poſse ordina-
rium tempus quatuor, vel ſex mẽſium conceſsum pa-
tronis à iure ad præſentandum prorogare: & iſtud ad
finem, vt ijdem patroni poſſint pro idoneo præſentan-
do deliberare.

Tum ſecundo, quia ex cauſa ſi lex poteſt terminum
2 à iure ſtatutum abbreuiare, & prorogare, vt per Bart.
& alios in l.2.ff. de re iudic. latè Canoniſtæ in c. cũ ſit
Romana de appellat.gloſ.in c.oblatæ,& in c.perſonas
eod.tit.Capell.Tholoſ.deciſ.196.deciſ.445. deciſ. 426.
Miſing.deciſ.40.cent.3. Creſc. tit. deciſ.11. de dilat.

Tũ tertio, quia cum poſt patronos poſſit Ordinarius
per ſex menſes prouidere, nec antea poteſtas cõferen-
di ad ſuperiorem deuoluatur, ad notata per Geminia-
num in c.fin.§.fin.verſ. quid ſi laicus de iurepat.lib.6.
Rot.in dec.6.de ſuppléd.neglig.Prelat.in antiq.& ead.
Rot.in deciſ.6. de iurepatron. in nou. & fuit dictum in
Curia Arch.Neapol.nõ eſt ratio cur non poſſit, & hoc
patrono cõcedere, & per hoc intelligitur prorogatio-
nem valere in ſui præiudicium, nõ ſuperioris ad quem
poſt tempus Ordinario conceſsum deuoluitur ius cõ-
ferendi, Abb.in cap.cum ſit Roman. in 3.col.& ſeq. de
appellat.poſt Bal.in l.cum dies §.arbitrio ff.de arbit.

Tum tandem, quia cum non agatur de præiudicio
alterius, ſed ipſiuſmet prorogantis, arg. eorum, quæ
ſcripſerunt Bar.& Alex.in l. cum ſtipulatus ſim, ff. de
verb. oblig. Angel.in l.ſiue pars, C.de dilat. Ant. de
Butrio in c.ſignificaſti col.4.in fin. verſ. item quando
non intereſt de appell. Propterea dubitandum non eſt
quin prorogari poſſit, quia quando DD. dubitant an
terminus a iure præfixus poſſit prorogari, intelligitur
quando factum tangit ius partis, ſecundum Panorm.
in cit.cap.cum ſit Romana in princip. col.3.

RESOLVT. CCVII.

Derogatio iuriſpatronatus an comprehendat iura pa-
tronatus laicorum.

1 *Derogatio iuriſpatronatus non comprehendit laicorum
iuſpatronatus, nec Præceptorias Sancti Ioannis Hiero-
ſolymitani, niſi expreſsè fuerit mentio facta.*

3 *Derogatio generalis non obijcitur habenti quaſi poſseſſio-
nem præſentandi.*

3 *Derogatio generalis iuriſpatronatus laicorum litigioſum
comprahendit, etiam regium, ac quæſitum ex conſuetu-
dine, vel præſcriptione, num.ſequenti.*

1 HAnc opinionem negatiuam tenẽt vnanimi con-
ſenſu Doctores omnes in cap.cum dilectus de
iurepatron. & alij innumeri, quos refert Couar.pract.
quæſt.c.36.quib. addo Ioſeph.Ludouicum lib.1.com-
mun.concl.cap.43.& propterea inferunt, quod ſi Papa
in derogatione non feciſſet ſpecialem mentionem de
iurepatronatus laicorum, non cenſeretur illi derogaſ-
ſe; vnde reſeruatio regulæ octo menſium non compre-
hendit præfatum iuſpatronatus, Verall. in deciſ. 405.
lib.1.Seraph.in dec.1334.par.2.Ant.Faber.in dec.6.C.
de iurepatr. quemadmodum quoque in ea nõ veniunt
iura patronatus, ſeù Præceptoriæ Sancti Ioannis Hie-
roſolymitani, Achil. de Graſſis in deciſ.9. de præbend.
Caſſad. deciſ.4.& 12.de præbend. Et iſtud, quod ſupra
diximus de iurepatronatus laicorum non comprehen-
di in generali derogatione, ampliãt procedere, quam-
uis iuſpatronatus eſſet mixtum, quoniam ad hunc ef-
fectum reputatur laicale. Felin. in tract. quando lite-
ræ Apoſtolicæ, ampliatione 6. Silua in tract. de bene-
ficijs part.2.quæſt.14.Rebuffus in tract.de nominatio-
nibus, q. 15. verſ. 3. & iuxta hanc opinionem pluries
fuiſſe deciſum in Rota Romana teſtatur Achil. de
Graſſ.in dec.3. de iurepatron. Puteus deciſ. 157.lib.3.
Caputaq.deciſ.405.Seraph.cit.deciſ. reiecta opinione
eiuſdem Rotæ in antiquis deciſ. 266. de conceſſione
præbendæ, in antiquis.

2 Et etiam ad hunc effectum videtur ſufficere ſola
quaſi poſſeſſio præſentandi, ſecundum Zabarell. in
conſil.69.n.4.Calder.conſil.23. de præb.Rocch.de iu-
repatr.in verb. competens, quæſt.24.& fuiſſe deciſum
in Rota teſtatur Simonetta de reſcriptis, quæſt. 70.
Mohed.deciſ.179. Puteus deciſ. 206.lib.1. Tauſ.deciſ.
3.Creſcent.in dec.3. de iurepatr.& fuit dictum in vna
Vigen.beneficij 19.Nouem.1599. coram Illuſtriſs.Pã-
philio, neque etiã de hoc caſu eſt neceſſaria probatio
deſcendẽtiæ patronorũ, ex quo reperitur in quaſi poſ-
ſeſſione præsẽtãdi, Creſc.in dec.9.de iurepatronatus.

Nunc ſuprapoſitam concluſionem principalem li-
mito multipliciter.

3 Et primo, non procedere in iurepatronatus laicorũ
litigioſo, nam quamuis Summus Pontifex in deroga-
tione non feciſſet de ipſo ſpecialem mentionem, cen-
ſetur tamen illud fuiſſe comprehenſum, ſecundum
Calder.conſil.vnico, vt lite pend.Lapus, & Gemin. in
cap.1.eod.tit.in 6.Caſſad.in deciſ.6. vt lite pendente.

Amplia hanc limitationem etiam procedere ſi iuſ-
patronatus eſſet Regium, nã quamuis de ea ſit facien-
da ſpecialis mentio, nihilominus non procederet quã-
do eſset litigioſum, iuxta deciſ.Rotæ Rom. teſte Cre-
ſcentio in dec.8. de iurepatr. Sublimita quando in de-
rogatione fieret mentio de lite, nam procederet de lite
inter quamcunque perſonam, & quandocunque be-
neficium ſit litigioſum. Verall.deciſ.127.par.2.

Limita ſecundo, non procedere in prouiſione bene-
ficij iuriſpatronatus quæſiti ex conſuetudine, vel præ-
ſcriptione, quoniam quamuis ſit laicorum, non requi-
ritur derogatio, ſecundum deciſ.Rotæ, de qua per Se-
raphinum deciſ.719.

Limita tertio, quando derogatio iuriſpatronatus eſ-
ſet obtenta poſt præſentationem patronorum, nam
nihil operatur, ſecundum Seraphinum in deciſ.1270.

RESOLVT. CCVIII.

Iuſpatronatus an tranſeat in monaſterium.

1 *Iuſpatronatus in monaſterium tranſit, cum declaratio-
ne, 6.*

2 *Argumentum validum eſt de feudo ad iuſpatron.*

3 *Feudum in monaſterium tranſit, feudatario religionem in-
greſſo, cum declaratione.*

4 *Monaſterium loco hæredis habetur.*

5 *Monachus omnia per ingreſſum religionis in monaſterium
transfert.*

7 *Iuſpatronatus per ingreſſum religionis primogeniti tran-
ſit in ſecundogenitum, vel ſucceſſorem.*

1 DVbitabilis eſt quæſtio, vtrum iuſpatronatus, pa-
trono monaſterium ingreſso, transferatur in
monaſterium? & videtur, quod ſic ex pluribus.

2 Tum primo, quia validum eſt argumentum de feu-
3 do ad iuſpatronatus, vt pluries ſcripſi ex dec.Rotæ: &
de iure clarum eſt, feudum tranſire in monaſterium,

ſeudarario religionem ingreſſo. Afflict. deciſ.320. Capyc.deciſ.10.& 31.Cacher.deciſ.27.num.14.Ann.ſing. deciſ.207.Io.Papon.lib.13.tit.1. Arreſto 1.& conferut dicta per de Franchis in deciſ.20. quod verum intelligas,quādo pro eo præſtatur ſeruitium reale, quia tūc viuente ſeudatario, retinebit monaſterium quoad cōmoditatem, Bald. in cap.1. n.2.de vaſſallo, qui arma bellica depoſuit,Fel. in c.in præſentia,num.46.de probat.Ruin.conſ.42.num.9.vol.1.Crauetta conſil.303.

4 Tum ſecundo, quia iuſpatronatus tranſit in hæredem, ſed monaſterium habetur loco hæredis, vt latè per Doctores in cap.in præſentia,de probar.Maſtrillus in deciſ.65.de Franchis deciſ.29.Caualc.deciſ.1.par.3. Valaſc.deciſ.6.

5 Tum deniq; nam monachus ſe, ſuaq; omnia per ingreſſum religionis trāsfert in monaſterium,authen.ingreſſi,C.de ſacroſāc.Eccleſ.ergo, & iuſpatr.eſto,quod tranſit cū vniuerſitate bonorum, gloſ.in clement.fin. in verbo hæredis,de iurepatr.Alex.in l.quamuis,ff.ad Trebel. Calcan. conſ.74.num.8. Bolognet. conſ.25.n.6.Iaſ.in l.1.n.71.ff.deleg.1.& in l.2.n.2.C.de in ius vocand.Lopez in commento leg. Hiſpan. lib.1.tit.6.l.1.

6 Quam opinionem intelligas ſolummodò procedere caſu, quo iuſpatronatus ſit annexum vniuerſitati bonorū,ad quæ monaſterium venit : ergo in conſequentiā venit iuſpatronatus,quod vt pareat euidētius,ponamus aliquod exemplum, nempè, Petrus habet caſtrum,& in eo Eccleſiam,cuius ipſe iuſpatronatus habet : vendito caſtro, vel titulo pro hærede tranſlato, tranſitum facit etiam iuſpatronatus in emptorem,ſeù hæredem,vel vt ſupra diximus in fiſcum. Multò igitur fortius in monaſteriū,quod capax eſt iuriſpatronatus. at ſi iuriſpatronatus qualitas nō adhæreret certæ rei, ſed eſſet perſonalis,extincta perſona cuius induſtriam elegit fundator, tacitè nominaſſe crederem alium deſcendentem,ſeù collateralem, aliamvè quamlibet perſonā.Extincto etenim,vel naturaliter,vel ciuiliter patrono,extinguitur,& quod dictum ius præſentādi trāſeat in nominatum verè,non in nominatum per fictionem, quemadmodum eſſet monaſteriū. ita tenet Bel-
7 lam.conſ.33.Refert & ſequitur Tiraq.de primogen.q.10. aſſerens per monachationem iuſpatronatus in ſecundogenitum,& ſic in ſucceſſorem tranſire.

RESOLVT. CCIX.

An Iudex in diuiſione hæreditatis vni ex pluribus patronis adiudicare poſſit iuſpatronatus.

1 *Iuſpatronatus à Iudice vni ex pluribus patronis in hæreditatis diuiſione adiudicari non poteſt.*
2 *Ancharani opinio declaratur.*

IOannes Andreas, & Panorm.n.3.in c.quærimoniā de iurepatronatus poſt Hoſtienſ.in ſumma de iure-
1 patron. §.qualiter verſ.nouus hęres,tenent quod nō, Rocchus Curtius de iurepatronatus verſ. ipſe vel is, nu.26. Gregorius Lopez in l.12.verb. patris, tit.15. part.1. quorū opinio communis eſt : quāquā Ancharanus in dicto cap.quærimoniam. colū.fin.nu.6.cōtrariū voluerit,eo ductus fundamēto quod ſcilicet Eccleſiæ ſit vtilius habere vnum patronum, quā plures, qui rē communem plerunque negligunt. l.2.c. quando.& quibus quarta pars debet.lib.10.ſecundū quem poteſt adiudicari vni iuſpatronatus:reſpōdeo tamē,quod ex quo iura plures eſſe patronos patiuntur per clement. plures de iurepatron. id tamen debet pati Iudex, nec debet eſſe clementior lege, at nec illud videtur cōcludens fundamentum:nam Eccleſia multitudine patronorum potius leuatur,quam grauatur:eo quod plures habet defenſores,c.filij 16.quæſt.7. tamen dictum Anchar. poſſet habere locum, quando aliqua villa adiudicatur vni in diuiſione, in qua eſſet iuſpatronatus, nō habita ratione,æſtimetur nè valor iuriſpatronatus, vt hoc reſpectu plus alteri adiudicetur hæredi, arg. cap. ex literis,de iurepatronatus, nota obſecro iſtā reſolutionem,quæ optima, ac in actu practico ſæpe contingibilis.

RESOLVT. CCX.

Patruus an excludat nepotem in ſucceſſione Iuriſpatronatus,& è contra.

1 *Nepos excludit patruum à iurepatr. in quo primogenitus vocatur,& num.6.*
2 *Maior affectio eſt in patruo, quam in nepote.*
3 *Patruus,quando nepotem à iurepatron.excludat.*
4 *Patruus ad ſui patris, vel nepotis ſucceſſionem vocatur.*
5 *Firmius eſt ius, quod iure communi venit, quam quod ſingulari.*

DVbitabilis eſt etiam quæſtio vtrum in iurepatronatus, in quo primogenitus eſt vocatus patruum
1 nepos excludat; videtur dicendum quod ſic,nam primogeniti filius dicitur primogenitus non ſolum fictè, ſed etiam verè. Panorm. conſil.85.colum.penult.verſ. item pars remanet in filio l. 1. Dec.in Authēnica præterea colum.12. numer.20. cap. vnde vir, & vxor, eſt etiam optimus tex. in cap. quæritur §.item opponitur 22.quæſt.2.vbi probatur quod ſuccedens in locum primogeniti, poſſit ſine mendacio ſe dicere primogenitum. Quem tex.ad hoc dixit optimum Gregor. Lopes in l.2.tit.15.p.2.verb. (ſi dexaſſe filio, aut filia)nepos ergo natus ex primogenito,præferēdus eſt.In tali iure ex vi repræſentationis, hanc quæſtionē tractauit Baldus in l.cum antiquioribus C.de iure deliberandi; ac tanquam arduam,& difficilem indeciſam reliquit Iaſ. etiam in l.maximum virium num.4.C. de lib. præteri. qui plures ibi iſtam quæſtionem diſcutientes adducit. Hanc etiam opinionem in maioratu tenet poſt Oldrad.deciſ. Cappell.Tholoſ.433.incip. an Iuſprimogenit.vbi Steph.Aufrer.teſtatur hanc veram, & communem ſententiam; Eadem etiam dicit communem, & æquiorē Barthol.Caſſan.plures alios referens in conſ. 53.incipient.Francoys Rondoboys,verſ.facit illa vulgara, & communis opinio. Idem etiam refert plures eandem ſententiam ſequentes in Cathal. gloriæ mundi, 5.par.conſiderat.42. verſ.1. fuit opinio Io.And.diſcutit latiſſimè Tiraq. in tract. primog.q.40. & verior videtur hæc opinio ſecundum Couar. alios ad id citantem in pract.quæſt.cap.38.

Non tamen deſunt, qui contrariam partem tuentur, quos refert Caſſan. in d.conſ. 53.verſ.ſecunda opinio. & Io.Lup.loco præalleg.quæ magis communis eſt ſecundum Alex. conſil 4. incip.ponderatis verbis teſtamenti, col.3.num.11.lib.4. quem refert Nicola.Boer. qui plures ad idem adducit,in cōſuet. Bituricen.tit.de
2 teſtamentis §.2.col.3.videtur etiam hoc caſu præferēda opinio hęc.Maior enim eſt affectio ad patruum qui eſt in priori gradu quā ad nepotem,qui eſt in diſpari.

At quando prioritas gradus conſideratur,nō admit-
3 tūtur nepotes cum patruo, imò patruus eos excludit. l.3.§.ſi duo de legit.tutor.Bal. in l.cum ita §. in fideicōmiſſo q.ſi.ff. deleg.2.Tiraq. in tract.de vtroque retract.lib.1.§.11. gloſ.7.num.1.& 2.licet enim alias nepos filiū aui,patremque ſuum repræſentet:non tamen id procedit, cū ſit mentio de proximiore, l.ſi libertus præterito, §. ſi libertus,ff. de bon.liberto.nec tunc cōprehenditur ſequēs,licèt is ſit qui ſoleat proximiorem repræſētare, per tex.in l.iubemus,in prin. iuncto §.vlt: C.ad Sen. Conſ.Trebel.vbi Bal. per illum tex. inquit, quod licet vbi ſit mentio de filijs,comprehēdantur nepotes, qui ſuccedunt in locum illorum per l.liberorū, ff.de verb.ſignif.at vbi de filijs,& de gradu mentio ſit,

nepo-

Digitized by Google

nepotes minimè comprehenduntur. Ergo cum nomen primogeniti, vt proximioris gradũ denotet, exprimeretur, meritò nepos ſub eo non comprehenderetur.

Item patruus ad ſucceſſionem ſui patris, aut nepo-
4 tis, vocatur: vt patet, præter leges noſtras ex ſententia Apoſtoli ad Galat.4.& ad Rom.8. dicentis, filius ergo hęres, gloſ.in l.neceſſarijs, verbo teneâtur, ff.de acquir. hæred. Nepos verò iure quodam ſingulari, ob id ſcilicet, quod patrem repræſẽtat. per §.cum filius inſtit.de
5 hæred.qualit. & differ. firmius autem eſt ius, quod venit iure communi, quàm quod iure ſingulari l.eius militis, §.militia, ff.de teſtam.milit.

Itẽ nulla ſucceſſio datur filio viuente patre l.2.§.interdum. ibi, improbum eſſe Iulianus exiſtimat eum, qui ſollicitus eſt de viui hæreditate ff. vulg.& pupill. Si ergo patri nullum erat ius acquiſitum, nec erit nepoti cõcedẽdum. Adde quæ de repreſentatione notat Guiliel. Benedict. in repet.cap. Raynutius, verb.& vxorem nomine, num.56. de teſtam. tamen concludendum eſt etiam in iurepatronatus præferendum eſſe nepotẽ pa-
6 truo, ex Couar. in pract.quæſt.c.38. num.13.& in anniuerſarijs pro anima relictis cum clauſulis vinculi, & reſtitutionis ad inſtar maioriæ, ita Ant. Gomeſ. in d. l.40. Tauri.q.11.num.65.ad fin.& ita ſeruatur.

RESOLVT. CCXI.

Ius præſentandi an competat marito in iurepatronatus dotali.

1 *Iuſpatronatus dotale eſt vxoris, non autem viri.*
2 *Cautela in præſentatione iuriſpatronatus dotalis.*

SIngularis eſt etiam hæc quæſtio. Mulier habuit in dotem quoddam Caſtrum, aut bonorum vniuerſitatem, cui iuſpatronatus cohærebat: cum quo caſtro, vel vniuerſitate fuit ad eã ius præſentãdi translatum: dubitatur vtri cõpetat ius pręſentãdi, marito, an vxori; videtur quod marito, nam in ipſum translatum eſt ius, & fructus rerũ dotalium. Sed iuſpatronatus competit ratione vniuerſitatis; ergo, & ius pręſentandi cõpetere debet cap.ex litteris de iurepatronatus. Pręterea rei vendicatio datur ratione dominij, §.omniũ Inſtit.de actionibus l.in rem actio ff.de rei vendicatione, quæ cõpetit marito l.doce ancillam, c.de rei vendicatione. Dos etenim penes illum ſit, oportet, qui ſupportat onera matrimonij l.ſi dos, & ibi Alexander.num.2. ff.ad l.Falcid. ergo, & iuſpatronatus, & ſic præſentandi competit ei per prædicta. Facit quod notat Lambert. de iurepatronatus 7.art.5.q.princ.1.p.1.lib. vbi quinque argumentis ſuffragatur opinio; ac deinde à n.7. adducit alia fundamenta in contrarium, at in nu.12. iterum iſtam complectitur quæ communis eſt opinio.

Sed vltra relata per Cæſarem Lambertinum, videtur, quod vxor habeat iuſpatronatus, nec tranſeat in virum, licèt enim maritus, durante matrimonio, Dominus rerum dotalium iuris fictione dicatur, vxor tamẽ vera domina eſt, & naturalis, nec potuit feciſſe lex, vt omninò veritas ſuppr͏imeretur, l.in rebus, C.de iure dot. eſt enim ipſius vxoris proprium patrimonium, d. l.in rebus, §. volumus.

Facit etiam, nam vxor durante matrimonio poteſt illud vendicare, ſi maritum ad inopiam vergere viderit. l.vbi adhuc, C.de iure dotium, Bar. in l.ſi conſtante, ff.de ſolut.matrim. Gomeſ. in §.fuęrat, inſt.de act. quod ei minimè liceret, ſi domina rei dotalis non eſſet. Quare iſte eſt caſus, in quo duo ſunt eiuſdem rei inſolidum
2 domini, propterea in caſu noſtro conſulerem, vt maritus præſentaret cõſentiente vxore, vterque enim poteſt pręſentare, licet enim vxor verè ſit dotalium rerũ domina, huiuſmodi tamen dominium, durante matrimonio obumbratur, d.l.in rebus, per quã maritus plenam dotis adminiſtrationem habet, & per d.l.doce ancillam, hanc quęſtionem propoſuit Rocc.de Curte de iurepatr. verbo ipſe, vel is, num.60.quæſt.28.

RESOLVT. CCXII.

An probatis extremis præſentationibus, media præſumantur.

1 *Præſentatio media præſumitur, extremis probatis, numero 3.*
2 *Prædia præſumuntur feudalia quando alia circumcirca ſunt feudalia.*

INter cætera, quæ dubitabantur in quadam cauſa iuriſpatronatus Illuſtriſ. Principis Hieracis erat, ſi media præſentatio præſumenda erat, probatis extremis, de qua quæſt. ego conſultus, dixi, indubitatam eſ-
1 ſe iuris concluſionem, media præſumi, probatis extremis, gloſ. communiter recepta in cap.accedens, in verb.proceſſu vero tẽporis poſt med. de cõuerſ. coniug. Fel.in cap.inter dilectos, de fide inſtr. vbi ſi probetur, aliquem dediſſe mandatum procuratori ad impetrandum, & probet ſe ab eo recepiſſe literas, de quib. mandauerat, ſatis videtur probatum, quod per ipſum procuratorem fuerunt impetratæ.

Corroboratur à ſimili de eo, qui vult probare, ſe poſſediſſe tẽpore requiſito ad præſcriptionem complendam, nam dicitur probaſſe continuam poſſeſſionem totius temporis, ſi probet quod in initio poſſedit, licèt de medio tempore nihil probauerit, gloſ.in cap. volumus 16.q.4. latè Menoch.de præſumpt.c.64.nu.1. lib.6. Surd. conſil.73.num.46.vol.1. Monal. conſil.13. vol.1. Cacher.conſ. 70.num.4. vnde Rota in deciſ.11. de iurepatr. in nouis, voluit, quod ſi fuerit probata vacatio beneficij, & inſtitutio, ex hoc præſumetur, præſẽtationem præceſſiſſe inſtitutionem, quamuis de præſentatione aliter non conſtet, quam per verba narratiua inſtituentis, Franc.Marc.dec.479. num.7.p.1.& ſequitur Fel.in cap.poſt ceſſionem, col.5.de probat. Euerar.in loco argumentandi ab extremis 116. Menoc. præſumpt.36.num.5.in fi.lib.6. Alc.de pręſumpt.reg.2. q.22. Maſcar.concl.730. par.2. facit etiam de probatione, quod ſi quis in ſtudio fuerit verſatus anno 1570.& 1572. quod includatur annus medius 1571. Menoch. conſ.829.num.19.volum....

2 Facit etiam illud de prædijs, quæ præſumuntur feudalia, quando alia quæ ſunt circũcirca cõſtat eſſe feudalia, Menoc. præſumpt.91. nu.63. Surd. conſ.565. nu.6.lib.4.& cum probatur citatio præcedens, & intimatio ſubſequens cum inſtrumento adiudicationis, ſatis dicitur probatum medium, quod eſt decretũ dationis inſolutum, Fel.in d.c.inter dilectos, nu.5. de fide inſtrum. & tenuit Rota in vna Romana ſpolij, 23. Feb. 1603. coram Otemberg.

3 Redeundo tamen ad quæſtionem mihi propoſitam, dico præſentationes (quamuis vna præſentatio media deficiat) dici continuatas, quoad probandum iuſpatronatus, iuxtà formam Concilij, prout in terminis reſoluit Rota, vt patet in deciſ.545.p.1. Seraph. dec.1141. Bellam.deciſ.422. adeò, vt etiam media præſumantur eſſe illius, cuius ſunt extrema, Menoch. conſil. 1101.num.5. Gratian.diſcerpt.forenſ.cap.392. tomo 2.

RESOLVT. CCXIII.

An præſentatio ſimoniaca facta per vnum ex patronis, noceat alijs

1 *Præſentatio ſimoniaca facta per vnum ex patronis, vt vniuerſis, alijs nocet.*

2 *Præſentatio ſimoniaca vnius patroni, alijs minimè nocet.*
3 *Præſentatio quando dicatur ſimoniaca.*
4 *Beneficiatus per ſimoniam poſſidens beneficium, ſe ignorante commiſſam, ei regula de triennali ſuffragatur.*

FVit mihi commiſſa cauſa ab Epiſcopo Theani, in qua inter cætera dubitabatur, an præſentatio ſimoniaca per vnum ex patronis noceat alijs, vbi ſimpliciter eundem præſentatum non ſimoniacè præſentauerint: in qua quæſtione dubitationem mihi faciebat regula iuris, vtile petinutile non vitiari.

Verum hoc non obſtante,contrarium iudicaui,mo-
1 tus authoritate tex.in cap.nobis,& ibi Abbas in 2.notabili de ſimonia,& in cap.Matthæus in verſic. ſecundo collige, eodem titulo Rocch. in tract. de iurepatr. verb. & vtile,quæſt.3. Roman.conſil.317. gloſ.in cap. cum ſupet in gl.fin.de confeſſis,& fuiſſe in Rota Rom. deciſum teſtatur Creſcen.deciſ.5.de ſimon. Farin.dec. 22. & iterum tenuit Rota in vna Caurien. canonicatus,10.Maij 1581. coram Illuſtriſs.Seraphino per hæc verba,præſentationem eſſe ſimoniacam, & propterea Domini tenuerunt eſſe reprobandam, etiam quod ſimonia commiſſa fuiſset cum vno ſolo,dicto cap.nobis, vbi Abb.de ſimon.

Sed contra hanc Rotæ deciſ.videtur extare alia, vt patet in collectis à Farin. deciſ.103. & eadem Rota in vna Comen. iuriſpatronatus 6.Martij 1595.coram Illuſtriſs. Millino, vbi fuit reſolutum, quod præſentatio
2 ſimoniaca vnius patroni non reddit præſentationes alias ſimoniacas in præiudicium præſentati, qui nullam ſcientiam habuit ſimoniæ,ſed ſunt validæ ad effectum, vt ſuſtineatur præſentatio, in fauorem præſentati ignorantis.

Tamen pro concordia iſtarum deciſ. pugnantium, decidendum eſt, quod hæc Rotæ reſolutio procedit vt vera eſt in patronis præſentantibus vti ſingulis iuxta deciſio.Rotæ t.2.Cæſaris de Graſs.de Iure patronatus tunc enim quilibet præſentat de perſe,& tot ſunt præſentationes, quot patroni, & ſi vna præſentatio ſit vitioſa,ſeu ſimoniaca, non tamen aliæ, ſecundum regulam iuris in 6.vtile per inutile non vitiatur; at deciſ. præcedens loquitur in præſentantibus,vt vniuerſis ſeù iure collegij dict. cap. nobis, nam tunc vnica eſt præſentatio,& conſequenter ſimonia commiſsa cum vno, tangit,& vitiat reliquorum præſentationes.

Simoniace tandem dicitur facta præſentatio, primo ſi fieret ſub conditione,vt præſentatus aliquid ſol-
3 uat,vel eroget etiam in vtilitatem eccleſiæ C.ex multis 1,quæſt.3. vbi præpoſitus Turrecremat.Abb.Felin. & Reliqui in c.cum M.Ferrarienſis de conſtit. & iuxta hanc opinionem fuit in Rota reſolutũ teſte Creſcent. in deciſ.5. de ſim. & iterum tenuit eadem Rota in vna Mctlanen. Cappellaniæ coram Aquenſ. ex quibus rejicitur doctrina Decij conſ.118.Lambert. de iurepat. lib.2. part.2.artic.3. nona quæſt. principali.

Secundo dicitur pariter præſentatio ſimoniaca,vbi patronus præſentaſſet cappellanum ad eccleſiam parochialem ſub his conditionibus videlicet, quod teneatur in ea habere duos cappellanos, quos nominabat; item, quod teneretur ſalicare porticum eiuſdem parochiæ, vt fuiſſe in Rot.reſolutum teſtatur Achil.de Graſs. in deciſ.4. de ſimon.

Tandem eſt animaduertendum pro præſentis quæſtionis finali cognitione, quod poſſidens beneficium
4 habitum per ſimoniam, ſe ignorante commiſsam, habet titulum coloratum,& gaudebit beneficio Regulæ de triennali. Rebuff. de pacificis poſseſsor. num.198. Vgol. in tract. de ſimonia cap.6.§.4. num.2. & pluries reſoluit Rota,& ſignanter in vna Calaguritana confidentiæ 23.Ianuarij 1593. coram Illuſtriſs. Mantica.

RESOLVT. CCXV.

An præſentatus cui mouetur lis poſſit aliquid ſoluere aduerſario, vt à litè diſcedat.

2 *Renuntiatio beneficij ſemper debet eſſe pura,& libera.*
2 *Iudex ex officio poteſt prouidere,vt altera pars liti cedat.*
3 *Præſentatus habens ius in re,aduerſario aliquid ſoluere pro litis renuntiatione poteſt duobus concurrentibus, ſed cum limitatione.*

PRo huius art.reſolutione conſiderabam varias eſſe diſtinguendas concluſiones.

1 Prima ſit concluſio,quod quomodocumque fiat renuntiatio ſemper debet eſse pura, & libera; quare ſub conditione facta inducit ſimoniam, & proinde nulla, Cappella Tholoſ.dec.438.Boer.dec.117.n.4.Rota dec. 7.de renuntiat.in antiquis, Mohed.dec.6. de iurepatr.

2 Secunda ſit concluſio, Poteſt Iudex ex ſuo officio prouidere,vt vna pars cedat liti ſuper ſpiritualibus,& pro bono pacis recipere expenſas ab alia parte, nam præſumendum eſt,quod Iudex non mandaret dari pecuniam pro iure ſpirituali, ſed quia videt partem non fouere iuſtam cauſam proinde mouetur eam reducere ad renuntiandum liti, & pro bono pacis prouidere de aliquo tẽporali, verum inter partes abſque Iudice huiuſmodi pactio minime admitti debet, cum poſset in ſe continere ſimoniam,quia renũtians liti forte haberet ius in cauſa Abb.in c.cum pridem n.8.de pactis.

3 Tertia concluſio vbi præſentatus habuerit ius in re per confirmationem vel inſtitutionem,poterit aliquid ſoluere aduerſario, vt liti renuntiet cap. cum dilectus il 1. de ſimonia gloſ.in cap. cum pridem vbi Panorm. & reliqui de pactis Foller. in praxi canonica par. 2. cap.18.n.42.Rebuff. in praxi tit.de ſimonia n.17.& de pacificis poſseſsoribus nu.136. verſ.vigeſima concluſio. Menoch.conſ.67. n.17.vol.1. Pariſ. conſil.135.nu. 20.vol.4.

Hæc tandem concluſio,vt procedat,duo concurrere debent.

Prima vt habeat ius acquiſitum etiam in poſseſſione,quare licet per inſtitutionem ſubſequutam acquiratur ius in re præſentato ex dec.10. de iurepatronatus in antiquis,non tamen præfatum ius eſt taliter efficax, vt poſſit præſentatus dare pecuniã aduerſario, vt liti renuntiet;quia vt dixi exigitur Ius quæſitum ex poſseſſione, ita Abbas in citato cap. Mattheus nu. 4. & in cap.ad aures num.9. de ſimon.Felin.in repert. in verb. vexatus in poſseſſione, Didac. Spin. in ſpeculo teſtament.gloſ.7.n.37. Selua de benefic.par.1.quæſt.7. num.36. & Sotus lib.9. de iuſtitia & iure q. 6. artic. 1. Sylueſt. verbo ſimonia nu. 3. Maiol. de irregularitate lib.5.cap.43. num.5.

Limita hoc,ſi aduerſarius impediret vim inſerendo vel procurando pro indigno, quia tunc licet præſentatus careat poſseſſione, poteſt aliquid ſoluere dicto Aduerſario abſque labe ſimoniæ Nauarr.in manuali cap.23. num. 102. Michael de Palaz. de contractibus lib.2. cap.9.pag.146.

Secundo requiritur, vt is, qui dat pecuniam ad redimendam vexationem ſit certus ſe habere ius in beneficio, & aduerſarius nullum ius habere gloſ. in c.dilectus il 1. de ſimonia Abb.dict.c. cum pridem num.7. de pactis Silueſter in ſumma in verb. renuntiatio n. 6. & Nauarrus citato loco.

RESOLVT. CCXVI.

Vicarius in eccleſia patronata an ſine patrono conſtituatur.

1 *Vicarius in eccleſia patronata abſque patroni conſenſu conſtitui non poteſt.*

2 *Fun-*

Digitized by Google

2 *Fundatores in fundatione ius acquirunt.*
3 *Vicarius perpetuus poſt mortem conſtituentis non durat.*
4 *Vicarius eſt amouibilis ad Epiſopi libitum.*

1 DE hoc articulo Romæ Conſultus in facti contin-
gentia dixi deputationem fuiſſe nullam, quia
in eccleſia patronata non conſtituitur rector perpe-
tuus ſine patrono cap.decernimus 16.quęſt.7.c.ſi quis
Epiſcoporum ead. cauſ.quæſt.5. Innoc. in cap.ad hæc
de offic. Vicar. & illic gloſ. in verb. Epiſcopi,Card.in
Clement.1.num.13. de offic.Vicar. & Vital. ibi n.57.
quem adducit Cucch. in ſua inſtit. de Vicar.in diuin.
num. 302. lib.1. probat Lambertin. in art.7.5. quæſt.
2 princ.5.lib.48. de iurepatron.Fundatores enim eccle-
ſiarum, ex qua fundatione ſibi ius acquirunt cap.qui-
cumque il 2.16. quæſt.7. debent præſentare Rectores
ordinario, nec poteſt ille aliud ordinare,alias ordina-
tio eſt irrita,vt in ſupraſcriptis iuribus.ergo conſtitu-
tio d.Vicarij, quæ præſumitur perpetua, quando ſim-
pliciter, & ſine præfixione temporis conſtituitur ad
tex.in l.Falſo C.de diuer. reſcrip. eſt nulla, quod pro-
bant iura allegata,& ſequitur Lambertin. de iurepat.
in 3.lib.art.7.5.quæſt.princ. Nec obſtat cap.cum ex eo
de elect. in 6. quia ibi loquitur de Vicario temporali
cõſtituto in beneficio abſentis cauſa ſtudij; Quinimo
textus ille probat conſenſum patroni requiri in his,
quæ ſpectant ad eccleſiæ patronatæ regimẽ,dum vult
quod Epiſcopus,& eorum ſuperiores cum his, qui ec-
cleſias habent ſubiectas, poſſit diſpenſare ad ſepten-
nium, quod inſiſtentes literarum ſtudio promoueri
non teneantur,& quod prouideant per bonos,& ſuffi-
cientes Vicarios curam animarum exerceri.

Gloſa tamen in c. ad hæc in verb.Epiſcopi de offic.
Vic.tenet conſenſum patroni non requiri in Conſtitu-
tione Vicarij perpetui,& reddit rationem;quia patro-
nus habet tantum pręſentare,cum eccleſia vacat,& in
caſu noſtro nõ dicitur eccleſiam vacare ex dicta con-
ſtitutione, & ex Panor. in cit.cap.ad hæc poſt Gloſ.in
cap.poſtulaſti de iurepatr.dicit Grillen.in conſ.4.pro-
3 uiſionem Vicarij etiam perpetui nõ durare poſt mor-
tem perſonæ conſtituentis, quin patronus poſſit aliũ
præſentare; quod eſt argumentum, quod prouiſio va-
leat viuente ipſo Rectore ſeu ordinario etiam ſine
conſenſu patroni,Lambert.de iurepat.in 7.art.5.prin.
q.3.lib.& Bert.de Epiſcop.par.7. lib.4. nu.14. cum ibi
per eum allegatis probat,quod Vicarius eſt amouibi-
4 lis ad libitum Epiſcopi.

RESOLVT. CCXVII.

Quid faciendum per Epiſcopum vbi plures perſonæ prę-
ſentantur à patrono.

1 *Epiſcopus (pluribus præſentatis à patrono) digniorem in-
ſtituere tenetur, & quare num. ſeq.*
3 *Epiſcopus omittendo digniorem,dignum inſtituens,morta-
liter peccat, & tenetur ad reſtitutionem ſi beneficium
debetur ex aliqua lege.*
4 *Dignior prætermiſſus appellare poteſt,& quis dicatur di-
gnior num.ſeq.*

CIrca præſentem articulum de quo pluries cõſul-
tus ſemper reſpondendo dixi, quod quando plu-
res ſunt præſentati ab vno patrono, vel æquali patro-
norum ſuffragio, tunc Epiſcopus tenetur digniorem
1 inſtituere c.tertio de iurepat.& c.ſi forte 63.diſt. Roc-
chus in verbo honorificum q.16.Lambert.in eiuſdem
nominis tractatu.p.2.q.2.art.26. Lopez in l.5.tit.15.p.
1.Perez de Lara lib.2.c.2.n.134. Azor.inſtitut. moral.
2.p.lib.6.c.22.q.14. Vega in ſumma p.1.c.36. caſu 34.
& iuxta hanc opinionem tenuit Rot.in vna Beneuen-
tana parochialis 13.Iunij 1590. coram Orano.
2 Cuius deciſ.ratio eſt ne beneficia eccleſiaſtica indi-
gnis conferantur c.nihil de ætate,& qualit.c.finali eo-
dem tit.vnde Epiſcopus inſtituendo dignum omiſſo
3 digniori peccat mortaliter Diuus Thomas 2.2.q.36.
art.2 & q.185.art.3. & quod lib.6. art.9. & quod lib.
8.& art.6.Io.Maior in 4.ſent.q.8.& 9. Caietan. 2.2.q.
62.art.2.Archiep.Florent.2.p.tit.1.c.20.§.1. Rocchus
de Curt.de iurepatr.verb. honorificum q.15. Silueſter
in ſum.verb.electio 1.q.16.latiſſimè Lambert.de iure-
patr.lib.3.art.10.q.princ.p.1.n.5. fol.252. colum.4.&
faciunt,quæ notat Rebuff.in pract.benefic.pag.39.nu.
62.ſub rub.requiſita ad collationem bona, & inſignis
vir Dominicus Soto lib.3.de iuſtit.& iure q.6.art.2.&
Couar.reg.peccatum 2.part.§.7.n.4.de reg.iuris lib.6.
nouiſſimè id nunc probant.

Quamuis non teneatur ad reſtitutionem præter
quam ſi beneficium deberetur digniori ex aliquo ſta-
tuto vel lege reperto in concurſu, tunc enim ſi minus
digno conferat,peccat,& tenetur ad reſtitutionem;vt
fuiſſe deciſum teſtatur Gratia. in deciſ.Rot.Marchiæ
97. poſt Nauarr.in manuali c.17. num.74.
4 Immò ſunt, qui tenent, quod dignior prætermiſſus
poterit appellare,vt ſunt Panorm. in c. cum autem n.
5. de iurepat.Lambert.dict.art.26.& dicto art.2.Dec.
conſ.129.Azor.2.p.lib.6.c.22.q.14. Garſia de benef.p.
7.c.4.Gratian.dec.97. & tenuit Rot.Roman.in vna Sa-
lamantina Cappellaniæ coram Mantica,& extat Bul-
la Pij V.incip.in conferendis verſ.vt autem non ſolum
dignis &c. quidquid in contrarium voluerunt Couar.
in reg.peccatum p.2.§. Didac.Perez l.2.tit.6.lib.1.or-
dinamẽt.à Guttierez canonicarum q.lib.2.q.11.n.23.
quamuis gratificatione Epiſcopi,quando ſunt æque
digni,non detur appellatio ſecundum Decium in con-
ſil.129.n.1.Fuſcum de viſit.lib.2.c.10.n.3.& Rota in
vna Hiſpalen. beneficij coram Brauo,& ita etiam vo-
luit Alexander Raudenſij deciſ.35. & 36.
5 Illud tamen hic non eſt prętermittendum,quis dica-
tur dignior, & reſpondetur, quod in hac materia non
ſimpliciter dicitur ille, qui doctior ſit vel ſanctior; ſed
is qui iuxta munus, & rem cui præficiendus eſt, aptior
eius miniſterio apparet, Perez lib.1.tit.6.Greg.Lopeʒ
in l. 5. verb. digno tit. 15. p. 1. & pluries tenuit Rot.
Roman. præſertim in vna Ciuitatis Caſtelli 16. Iunij
1589. coram Orano, & iterum in vna Beneuentana
parochialis 13. Iunij 1590. coram eodem,teſte Farin.
dec.655. & in deciſ.677. & relationi examinatorum
de habilitate examinati ſtandum eſſe;refert idem fuiſ-
ſe deciſum in dec.672.

Notabilia quædam in materia iuriſpatronatus.

PRimo iuſpatronatus eſt quoddã ius honorificum,
oneroſum, & vtile alicui competens in Eccleſia,
pro eo quod de Diœceſani conſenſu eccleſiam con-
ſtruxit,fundauit vel dotauit ipſe, vel is,à quo Cauſam
habuit March.de Mant. Singular.5.

Iuriſpatronatus tres ſunt termini; præſentatio, ad-
miſſio, & inſtitutio, de quibus per Gaſpar. Gab. Mil-
leloq.150.

Quod patronus habeat ius pręſentandi,& patrona-
tus ius ſit ſpecialiter, & exorbitans,& de gratia indul-
tum laico, in quo nullum ius cadit ſpirituale, ſcribit
Ægid.Bellam.concluſio.751.

Cappellaniæ fundatæ per laicos in fundis proprijs
ſine conſenſu Dięceſani non ſunt beneficia Eccleſia-
ſtica,& tunc hæredes fundatoris poſſunt ſine authori-
tate ſuperioris conferre dictas Cappellanias cuilibet
Guid.Pap.quæſt.341.

Collatio non confertur patrono per executorem
Ægid.concluſion.212.

Patroni laici poſſunt cõferre beneficia Eccleſię Col-
legiatæ,& præſentare,vide Boer.in dec.32.imò mulier
ex priuilegio Romanorum Pontificum poteſt benefi-

cia conferre, idem Boer. d.deciſ.32.n.10. Caſſad.deciſ. 1.tit. de iurepatronatus.

Beneficia ſpectantia ad collationem laici, quando Epiſcopo non acquirantur vide Ægidian.concl.107.

Pręſentandi, qui habent poteſtatem, non ſemper habent facultatem inſtituendi Bellam.concluſ.701.

Patronus infra tempus iuris ad parochialem Eccleſiam præſentans religioſum regularem iuri non ſatiſfacit, nec excuſatur per hoc à negligentia, minus hoc caſu deuolutio impeditur Ægid.concl.750.

Iuſpatronatus eſt indiuiſibile, tamen venit acceſſoriè ad Caſtrum, alteri fratrum aſſignatum Marc. q. 145.part.1.

Pactum inter patronum, & præſentatum, vt debeat reſignare, ſeu renuntiare beneficium tertio eſt ſimonia; ſed tunc an poſſit diſpenſari ſuper tali crimine vid.Marc.q.475.n.5. & 12.p.1.

Patronus per procuratorē, & per literas poteſt præſentare, & præſentatus ad ordinarium accedere (vt ab ipſo examinetur, & inſtituatur) tenetur, & facta præſentatio ſine mandato à quibuſdam perſonis nomine patroni poteſt ratificari infra tempus ad præſentandum conceſſum Marc.q.479.p.1.

Præſentatio patroni clerici habet vim electionis, & patroni conſenſus ex poſt facto ſuperueniens ſufficit DD. de Rota deciſ. 1. tit. de inſtitutio. in antiq. alias 525. vide Puteum deciſ.181.l.3.

Nepos admittitur cum patruo ad iuſpatronatus, vide eundem Marc. q.1133.p.1. Eligere & præſentare habens facultatem, poteſt eligere, & præſentare eius patrem filium nepotem idoneum, & capacem alias ſecus Boer.d.deciſ.11.

Patronus ſemel poteſt eligere, aut nominare, tantum, Gom. Leo deciſ.11.n.4. in deciſ. diuerſorum.

Patroni non debent præſentare aliquos, niſi diſcreti ſint, & honeſtæ famæ cap. in Lateranenſi ext. de præbend. & dignit.

Patronus ex fundatione Eccleſiæ conſequitur tria, nempe ius præſentandi, onus defendendi, & ſi vergat ad inopiam ſibi ſubuenitur Abbas q.3. n. 14. & c. quicumque 16.q.7.

Rex Frãciæ an habeat iuſpatronatus conferendi dignitates, & beneficia eccleſiaſtica vide Boer.dec.32.

Voluntas Epiſcopi præfertur voluntati patroni, quoad vtilitatem Eccleſiæ Bellam.concl.177.n.5.

Patronus donans eccleſiã, an cenſeatur donare ius, quod in ea habet, vide eund. Bellam.concl.705.

An Papa cenſeatur motu proprio diſpenſare ſuper iurepatronatus, vide eund. Bellam.concl.752.

Iuſpatronatus Communitatis non probatur per teſtes Communitatis Veral. deciſ.134.p.2.

Papa ſtatuto fundationis derogare nunquam intelligitur, etiam ſi clauſula motus proprij apponatur Marcus q.493.n.10.p.1.

Præſentans nulliter, non priuatur facultate præſentandi, ſed poteſt iterum præſentare, Crauetta conſ.63. num.fin.

Diſpoſitio legis, ſi vnquam C.de reuoc. donat. an habeat locum in iurepat. Dec. conſil. 375. Iuſpatronatus in Eccleſia conuentuali habere non eſt licitum, niſi oſtendatur priuilegium Apoſtolicum Puteus dec. 365 lib.2.n.6. vel conſtet de licentia Epiſcopi conceſſa tempore fundationis Eccleſiæ idem dec.379.l.2.

Priuilegiũ præſentandi quando per non vſum amittatur, vide Puteum in præcit.dec.379.& Vera.130.p.2.

Patronus eſt iuriſdictionis illius Epiſcopi, ſub cuius iuriſdictione beneficium eſt ſituatum Vera.deciſ.178. part.1.

Epiſcopi conceſſio, quod beneficium ſit de iurepatronatus, non nocet eccleſiæ, & ſucceſſori idem deciſ. 128.part.2.

Iuſpatronatus non cadit in regula Cancellariæ, & priuilegio beneficiorum reſeruatorum, vide Borgn. dec.17. de contract.p.2.

Eccleſia iuriſpatronatus laicorum non eſt ſubiecta examinationi per concurſum, nec Reg.Cancellarię, de beneficijs reſeruatis Borg. d.dec.17.n.18. & ſeq.

Compatroni ex cauſa poſſunt reuocare alienationes, & permutationes bonorum factas a Cappellanis ſine eorum interuentu, & ſine legitima cauſa; ſecus ſi cauſa legitima adſit, Borgn.d.deciſ.17.n.33.& 64.

An ordinarius poſſit deſtituere beneficiatum in eccleſia patronata Grillenzon conſ.7.

Patronus excommunicatus non poteſt præſentare Rot.deciſ.2. de iurepatronat.

An extrauagans execrabilis habeat locũ in patrono laico quoad pœnas Rot. deciſ.3.eod.tit. in antiq.

Iuriſpatronatus expreſſio non eſt neceſſaria in venditione territorij, Rota deciſ.4.

Iuſpatronatus acquiritur eo ipſo, quod beneficium conſtituitur cum authoritate Epiſcopi Rota deciſ.5.

Præſentatus à pupillo maiore infante præfertur præſentato à Tutore Rot.deciſ.6.

Præſentatus à donatario præfertur præſentato à patrono Rot.deciſ.17.

Patronus poteſt præſentare ad beneficium vacans de iure, licet non vacet de facto Rota deciſ.9.

Epiſcopus, quando præſentatum idoneum inſtituere differt, quomodo ipſi præſentato prouidendum ſit vide Franc.Marc.dec.491.p.1.

Finis Praxis Iuriſpatronatus.

PRAXIS MATRIMONIALIS.

RESOLVT. CCXVIII.

Quid faciendum per iudicem ſubſiſtente iuſta, ac legitima cauſa non contrahendi matrimonium.

1 *Sponſi ſunt à Iudice monendi iuſta exiſtente cauſa non contrahendi matrimonium.*

2 *Cauſa iuſta, vel non, matrimonium non contrahendi iudicis arbitrio remittitur.*

3 *Eccleſia non debet eſſe facilis ad finalem compulſionem.*

4 *Cauſa iuſtæ, ac legitimæ non contrahendi enumerantur.*

1 REſpondeo, pro huius quæſtionis dilucidatione, tres eſse diſtinguendas concluſiones, prima ſit concluſio legitima ſubſiſtente cauſa iudicem tantummodo monere debere ſponſos, & ſic nullo modo illos coarctare ad contrahendum DD. communiter in citato c. ex litteris de ſponſalibus, Abb. in c. requiſiuit n.4. huius tit. Alexand. conſ.212.n.5.vol. 5.Gabriel.conſ.159. & in conſ.186.n.2.vol.2. Nauarr. in manuali c.22.n.27. & 72. Ledeſma q.43.art.1.verſ. 3.concluſ. Triuiſan. de priuilegijs ſponſaliorum priuilegio 3.n.3. & priuil.7.n.3.& iuxta hanc opinionem, fuit deciſum in Rotà Rom. vt apparet in dec.497.p.1. diuerſ. Franch. Marchus deciſ.521.num.2.par.1. & in deciſio.520.part. 2. Rot. Maceraten. in deciſ. 2.lib.1. Lamphrancus deciſ.61.

Secunda ſit concluſio ad iudicandum, an ſit iuſta, vel iniuſta cauſa non contrahendi remittitur arbitrio iudicis Abb. in citato c. requiſiuit n. 4. quem refert,
2 & ſequitur Menoch. de arb.iud.lib.2.Cent.5.caſu 455. num.2.Alex.conſ.212.n.5.vol.2.Gab.in d.conſ.159.n. 3. & conſil.186.num.6. Henriq. in ſumma Theologiæ moralis lib.11. de matr. cap.14.§.7. circa finem, Rota Roman. in d.deciſ.497.num.2. tum quia Eccleſia

debet

Digitized by Google

debet eſſe difficilis ad finalem compulſionem, præfer-
3 rim quando dignoſcitur pertinacia Abb. in d.c.tequi-
ſiuit num.6.in fin.Io.Bapt.Ferr.conſ.171.nu.6.cum ſe-
quenti,& Gabriel in conſ.186.num.3.& 5.& 11.

Tertia ſit concluſio inter cauſas iuſtas ac legitimas
non contrahendi, eſt magna diſparitas inter ſponſos,
4 puta ſi vnus erat ditiſſimus, alter vero pauper, Pariſ.
conſ.58.nu.38.volum.4.Cacheranus conſ.23. item no-
bilis, alter vero ignobilis, vt fuiſſe deciſum in Rota Ro-
man.teſtatur Cæſar.de Graſſis in dec.2.de ſpõſalibus.

Secunda cauſa eſt capitale odium ortum inter præ-
dictos, Gabr.d.conſ.186.num.8.c.requiſiuit vbi Abb.
nu.4.de ſponſalibus Menoch. de arbitrar.iudicum lib.
2.Cent.5.caſu 445.num.3.cum ſequenti, Tadeus Piſa-
nus in rubr.quot modis ſponſalia diſſoluantur num.9.
Triuiſanus de priuileg. ſponſaliorum priuilegio 7. &
iſtud procedit etiam ſi odium eſſet cauſarũ culpa ip-
ſius ſponſi Romanus conſ.190. num.5. Rota Macera-
ten.deciſ.2. Ledeſma de Sacramẽto Matrimonij artic.
1.verſ.5.concluſ.& fuit in Rota reſolutum in vna Abu-
len.Matrimonij 28.Maij 1593.corã Blanchetto,& ite-
rum in vna Valentina matrimonij 16. Ianuarij 1579.
coram Clemente VIII. & iterum in vna Hiſpalen.8.
Februarij 1580. coram de Rubeis, quibus addo deciſ.
Seraphin.1112.

Tertia cauſa eſt timor exhæredationis, puta ſi pa-
rentes exhæredare velint, nam pluries hæc cauſa fuit
à Rota Romana approbata, & viſa releuans ad recu-
ſationem implemẽti ſponſalium præſertim in vna Tul-
len. matrimonij 1596.coram Penia,& iterum in vna
Toletana matrimonij 27.Ianuarij 1595. & in vna Ro-
mana matrimonij 15.Februarij coram Orano, quod
procedit etiam ſi præfata ſponſalia eſſent iurata ſecũ-
dum Ruinum conſ.203.n.5.vol.1. DD. communiter
in citato c.requiſiuit, Silueſter, & reliqui ſummiſtæ in
verbo ſponſalia.nu. 10.& fuit dictum in citata Valen-
tina matrimonij & his omnibus addo Seraph. optimè
loquentem in deciſ.1258.num.1.& 2.

Quarta cauſa eſt ſuſpicio morbi gallici; argumento
textus in cap.litteras de cõiugio leproſorum, Maiolus
de irregularitate lib.2.cap.19.facit text in c.quemad-
modum §.quid ſi poſt.de iureiurando, & fuit in Rota
reſolutum in vna Toletana matrimonij 27.Iunii 1595.
coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt in præalleg.deciſio.
1112.num.8.

RESOLVT. CCXIX

De cauſis ſeparationis matrimonij.

1 *Cauſa ſeparationis matrimonij nouem enumerantur.*
2 *Adulterium eſt capitale delictum.*

1 EST hic notãdum nonnullas reperiri cauſas, ex qui-
bus licitè peti poterit matrimonij ſeparatio, præ-
ſertim in eo qui ſit ecticus, vulgo phtiſicus, aut cui ali-
tus fętet intolerabiliter, Borgn.deciſ.18.n.26. part.2.
item propter morbum gallicum Bertazolus conſil.
228.Natta conſ.24.vol.1.& alij per me commemorati
in deciſ.65.Curiæ Archiep.nu.5.par.2. & ibidem atte-
ſtatus ſum cõtrarium obſeruari in praxi, necnon iudi-
catum fuiſſe ob talem morbum minime cõcedendum
eſſe thori ſeparationem, & ita exequutum, item ob
furorem incomportabilem, & adeo vehementem, vt
periculũ ſit habitare cum coniuge furioſo, Couarr.in
4.decretal.par.2.c.7.§.5.nu.3.optime de Franchis de-
ciſ.312.nu.7.vbi in fine teſtatur matrimonium de quo
ibi agebatur ob huiuſmodi cauſam fuiſſe per ſententiã
iudicis eccleſiaſtici ſeparatũ quod ad thorum, itẽ ob
crimen neſandum c.omnes cauſationes 33.q.2. item
ob maleficium impediens copulam coniugalem pro-
pter ſortilegia poſt factas orationes, confeſſiones, ac
alia ſpiritualia præſidia, vt tollatur intenſa debilitas
genitalis, ac remoueantur faſcinationes, & incanta-
tiones c.ſi per ſortiarias 32.quæſt.1. immò ſi malefi-
cium ſit perpetuum,& ab initio fuit decepta eccleſia,
fit totalis ſeparatio iudicio ipſius eccleſiæ Franciſcus
Marc.dec.177.n.14. part.2.Cappell. Tholoſ. dec.380.
c.1.cum ſequentibus de frigidis,& maleficiatis c.por-
ro de diuortijs latiſſime Theſau. fori eccleſię par.2.
cap.9.n.105. cũ ſeq.Borg.dec.18.par.2. Rot.Macera-
ten.deciſ.35.lib.1. itẽ ſi vir accuſat vxorẽ de adulte-
rio,& nõ probat, fit thori ſeparatio ad inſtãtiã mulie-
ris, ita vt nec ſub fideiuſsione veniat reſtituenda, quia
adulterij delictũ eſt capitale l.Gracchus C. ad legem
Iuliã de adult.& ita fuiſſe deciſum teſtatur Triuiſ.dec.
61.part.1. item ſi maritus vitæ vxoris fuerit inſidiatus
2 Abb.in dict.c.litteras,& cap.ſecũdo de diuortijs, Præ-
poſitus in cap. quę ſit in 2.notab.de diuort. Sũma An-
tonin.de diuortijs §.1. Silueſter §.6. vbi reprobãtes gl.
in c.2.de diuort.dicunt nõ teneri cõiugem cohabita-
re cum viro vbi eſt periculum corporis ſui; maxime ſi
veniet vxor via exceptionis gloſ.in d.c. litteras Abb.
& Prępoſitus in d.c.2.de diuort.& hoc ſi aliter proui-
deri nõ poſsit, Abb.in c.quemadmodũ in fine de iure-
iuran.itẽ ob viri adulterium c.ſignificaſti c.ex litteris
c.gaudemus de diuortijs Abb.in c.fin.nu.3.de adul.vbi
allegat totum titulum 32.q.6.Pariſ.conſil.53.num.42.
colum.4.Diuus Anton. in ſumma par.3.c.5. vbi etiam
dicit, quod ſi adulteria viri forẽt notoria, vxor valeret
propria authoritate, & abſque iudicio eccleſiæ à viro
diuertere, Couarr.de ſpõſ. part.2.cap.7.§.5.nu.8.The-
ſaut.deciſ.130.n.4. Caualc. deciſ.18. num.2.part.2. &
in dec.21.num.7.& 26.p.8.Seraph.dec.226.& Macera-
ten.cit.dec.35.lib.1.& ad materiam huius reſolutionis
vide prax.Archiep.cap.27.num.12.& ſeq.

RESOLVT. CCXX.

An ſolus conqueſtus mulieris de vitio neſando ſit
ſufficiens ad ſeparandum matrimonium.

1 *Matrimonium ob neſandum vitium ſeparatur.*
2 *Dictum ſodomitati facit indicium.*
3 *Virgini creditur aſſerenti ſe ab aliquo cognitam, & præ-
gnantem.*
4 *Conqueſtus ſolus mulieri de vitio neſando non eſt ad ma-
trimonium ſeparandum ſufficiens, & quare.*

1 NON dubitabatur in Cur.Archiep.Neap. ſepara-
rionem matrimonij fieri poſſe ob neſandum cri-
mẽ per tex.in c.adulterij c.flagitia 32.q.7.Abb.in cap.
maritis de adult. & hæc eſt cõmunis opinio ſecundum
Lambert. de iurepatron.lib.1. & p.2.quæſt.9.artic.19.
Couar.in 4.decretalium.p.2.c.7.§.5.num.6. Clarus in
§. ſodomia verſ. præponitur, facit tex. in cap.omnes
cauſationes 32. quæſt.7.Dec.in.l.ſi quæ mulier n.8.C.
de ſecund.nup.& iuxta hanc opinionẽ varijs in tribu-
nalibus fuiſſe deciſum teſtatur Lanfranc. deciſ.71.
prout in Curia Epiſcopali Papię teſtatur M.Antonius
dec.46.num.8.lib.3. in Curia Triuiſanen.Caual.dec.18.
num.26. par.2. ac tandem in Rota Delfinatus refert
Franciſcus Marcus deciſ.739.part.2.

Dubitatum tamen fuit an conqueſtus mulieris ſo-
lummodo aſſerentis ſe fuiſſe tentatam ab eius viro de
crimine neſando ſit ſufficiens ad ſeparandum matri-
moniũ, & videbatur prima facie, quod ſic ex pluribus.

Tum primo, quia præfata ſeparatio venit cõceden-
da vxori, etiam ſi fuiſſet tantum tentata ad dictum cri-
men, vt late per Menoch.in conſil.286.num 14.Alban.
conſ.70.num.4.Monald.conſil 62.num.10.& infra vo-
lum.2.Salzed. ad Diaz.c.88.Rot.Macer.d.deciſ.46.
2 Tum etiam, quia in hoc crimine dictum ſodomita-
ti facit aliquale iudicium, & probationem, Peguera
in deciſ.

in deciſ.86.Gaſp.Theſaur. in dec.25.p.2. idem Peg. in dec.85. Viuius in deciſ.259. Caualc. dec. 13.lib.3. late ego ipſe in collectanea 525. quanto igitur magis in muliere hoc aſſerente.

Tum tertio,quia creditur Virgini dicenti ſe ab aliquo cognitam, & ex eo prægnantem eſſe, Boer.deciſ. 299. & in dec.319. Ant.Faber.deciſ.18.C.de prob.Papon.Arreſto 13.l.22. Toming.dec.72. igitur, & mulieri credendum eſt aſſerenti ſe ab eius viro fuiſse tentatam.

Tum tandem, quia pro hac eadem opinione extat doctrina Innocẽtij in proprijs terminis in c.1.de adul. quem refert,& ſequitur Graff.conſ.1.eo.tit. vbi quando maritus pluries voluit trahere vxorem ad vitium ſodomiticum, debet Iudex ex ſola querela expoſita vxorem ſequeſtrare in domo alicuius honeſtæ perſonę ad finem ne tale delictum fiat.

4 Cæterum præfatis minimè obſtantibus contrarium fuit deciſum in Curia Archiepiſcopali mota ex ratione text. in l.nullus ff.de teſt. & l. omnibus C. eod. vbi nemo eſt idoneus teſtis in proprio facto, quare hæc mulier,vt in proprio facto deponẽs eſt repellenda,Rota Bonon. in deciſ.71. Farin.in dec.178. Rotæ Romanæ,Grammat. deciſ.28.n.12. Marta deciſ. Piſana 138. ac etiam,ne vxoribus occaſio viros accuſandi detur, quia facilis eſſet ſeparandi matrimonij modus.

Non obſtant contraria,quia locum habent,quando vltra aſſertionem innoteſcit aliquod inditium, per quod iudex poterit moueri ad ita iudicandum ſecundum Plot. in conſ. 143.p.1.

RESOLVT. CCXXI.

Exorta controuerſia ſuper impotentia, ſi maritus adulterium confiteatur, an vxor ex tali confeſſione ad ſeparationem thori agere poſſit.

1 *Vxor matrimonium dirimere volens propter impotentiam non poteſt ad thori ſeparationem agere ſi vir adulterium confiteatur,& quare n.ſeq.*

2 *Adulterium commiſſum eſt legitima ſeparandi matrimonium cauſa.*

3 *Mulier inquiſita de furto ſi adulterium confiteatur,ex hac confeſſione condemnari non poteſt.*

5 *Reus eſt priuilegiatus, data probationis paritate inter ipſum,& actorem.*

1 PRæſentis quæſtionis reſponſio fuit negatiua, ex eo præſertim,quod huiuſmodi confeſſio fuit emanata incidenter, & proinde non ſolet haberi in conſideratione argumento textus in c.1. de exceptionibus,& iuxta hanc opinionem fuit deciſum in Rota Romana in vna Paduana matrimonij 6. Martij 1595. coram Ludouiſio,quam placuit hìc ad verbum inſerere.

Hypolita agebat ſuper nullitate matrimonij cõtracti cum Marco, ex defectu impotentiæ, & cum poſitionibus ad illam probandam datis Marc. negaret, & redderet rationem (che ſono quattro ò cinque giorni che io hò conoſciuto carnalmente delle donne) Hypolita receſſit à priori iudicio,& cæpit inſtare pro ſeparatione thori propter commiſſum adulterium,ex d. confeſſione reſultans. Vnde dubitaui,an eſſet illi locus,& Domini tenuerunt partem negatiuam,nã licet adulterium per alterum ex coniugibus commiſſum ſit
2 legitima cauſa ſeparationis contra illum,qui commiſit cap. intelleximus de adult. c. ſignificaſti c. gaudemus de diuort.c.ex parte de ſponſ.Cou.in 4.2.p.c.7.§. 5.n.8.verſ.5. huic diuortio, & benè probatur per confeſſionem adulteri d.c.intelleximus vbi Abb. n.3. & 4. gloſ.mag. poſt med.verſ.niſi in cap.1.32.q.1.Cou.d.§. 5.n.12.Natt. conſ.24. in prin. tamen confeſſio de qua quæritur,ex multis non probatur.

3 Primo, quia iudex contra formam expreſſam c. ex litteris de diuort. proceſſit,nam in primis admiſit poſitionem tertiam conceptam hoc modo,quod d.Marcus ante contractum matrimonium ſæpe tentauit cognoſcere fœminas carnaliter,& propter impotentiam non potuerit, cui Marcus non tenebatur reſpondere, nam ſi illam fateretur,detegebat turpitudinem ſuam, Lanfranch. in c. quoniã contra de prob. §. de reſponſionibus n.191.Bald. in l.2. §. quod obſeruari n. 21. & 23. de iuram.cal.Caputaquen.dec.327.n.3.& 4.p.2. & cum bene reſpondiſset Marcus, ſe non credere, caſtiganti illam, vt magis præcisè reſponderet, vnde intrat ſuſpicio,quod d.confeſſio fuerit facta ad effectum ſe defendendi, & excuſandi à ſuggeſtione, & impoſitione impotentiæ, ex quo capite ſolum prætendebatur diſſolutio matrimonij,qua ſuſpicione ſtante, dicta confeſſio non probat, vt notant omnes, in c. atteſtationes,de deſponſ.impub.& in c. ſuper eo de conſang. & affin.& eſt deciſ. Put. 118.n.13.& 14.l.2.

Secundo dicta confeſſio fuit facta acceſsoriè, & incidenter ad alium effectum,& de re non deducta in illo iudicio, quo caſu non præiudicat ad alium effectum, Dec. conſ.310.num.4. Afflict. deciſ. 176. vbi
4 habetur, quod mulier inquiſita de furto ſi confiteatur adulterium, non poteſt condemnari ex tali confeſſione, quod maximè procedit in hoc caſu ex ſupra deductis ob periculum animæ, & fauore matrimonij ad tradita per Abb. in c. ex litteris,num.9. & ibi Henriquez num.6. de diuort.

Accedat, quod cum d. confeſſio contradicat confeſſioni ipſius Hypolitæ reſultanti ex ipſa poſitione impotentiæ ad not. per Ioan. Andream, & Canon. in cap. fin. de iureiurando in 6.non poteſt probari adulterium, tum quia data paritate probationis Actoris, & rei,pro reo ſit præſumendum ex vulg.iur. tum etiã, quia Hypolita non poteſt vti hac confeſſione, antequam reuocet ſuam poſitionem, quam reuocare non poteſt niſi docto de errore,Bart. in l.poſt leg. num.13. de ijs quibus vt indign. cum alijs alleg.

RESOLVT. CCXXII.

Cohabitatio triennalis, quando currere incipiat.

1 *Tempus triennij datum ad cognoſcendum de impotentia ſecundum vnam ſententiam currit tam ante, quam poſt iudicis pœnitentiam iniunctam.*

2 *Tempus triennij ſecundum alteram ſententiam incipit poſt pænitentiam.*

3 *Tempus pro cohabitatione dandum aliquando iudicis remittitur arbitrio.*

INdubitabilis eſt iuris concluſio impotentem ad copulam non poſſe matrimonium contrahere cap. 1. c. quoad ſedem, cap. ex litteris, & c. conſuluit de frigidis,& maleficiatis;& ſi contraxerit eſſe de iure nullum,Gomes.Leo dec.39.diuerſ. Cappella Tholoſ. in dec.381.Caualc. dec.18.p.2. Romanus ſingulari 620. Menoch. latiſſimè de arbitrarijs iudic.lib. 2. caſu 85. quare ſi de impotentia apparet,ſtatim ſeparabitur c. 1. eod.titul.alias cohabitabunt coniuges per triennium. c.laudabilem eod.

Sed dubitatum fuit à quo tempore currat prædictum tempus triennij, in quo dubio duæ ſunt doctorum ſententiæ.

Prima eſt Innocentij in cap. fin. eodem titul. volentis ſufficere,quod per triennium cohabitauerint,ſiue ante, ſiue poſt pœnitentiam iniunctam à Iudice, quam opinionem ſequuntur Card. n.15.Abb.n.12. Anan.n. 6.in d.c. & mouentur per verba eiuſdẽ textus ibi intra prædictos octo annos,loquitur enim de illis annis,qui præceſſerunt querelam nunc expoſitam corã Iudice.

Alte-

Altera eſt opinio Hoſtienſ. in dicto cap. fin. quā ſe-
quuntur Ioannes Andreas num.6.Antonius de Butrio
num.10.Ancharan.num.9.Baic.n.4. & Cappella Tho-
loſ.in dec.381.dicentes, quod vt cohabitatio trienna-
lis dicatur ſormitet facta,requiritur,quod poſt pœni-
tentiam,per quam remouetur obex peccati, ex præ-
cepto Iudicis inchoetur, cum aliquando propter pec-
cata ſuperueniant ſimilia impedimenta; & iuxta hanc
2 opinionem conſului, & ſuit deciſum, & mouebar ad
eam tenendam ob id preſertim,quia ita iudicauit Ro-
ta Romana in vna diſſolutionis matrimonij 5. Maij
1597.coram Orano idem tenuit Rota in vna Calagu-
ritana diuortij 13.Iunij 1584. coram Bubalo, quæ de-
ciſio habetur apud Farinac.in impreſſis poſt 1.volum.
ſuorum conſiliorum,& eſt deciſ.27.

Eſt tamen notandum in praxi, quod in pluribus ca-
3 ſibus Rota terminum habitationis remiſit arbitrio iu-
dicis,& minorem triēnio ſtatuit,vt voluit in vna Tau-
rinen.diſſolutionis matrimonij 16.Martij 1590. coram
Illuſtriſs.Platto,quam deciſionem reperies in recolle-
ctis per Farinacc. & impreſſis poſt primum volumen
ſuorum conſiliorum, & eſt deciſ.75.

Secundo notandum non facere fidem teſtimonium meretricis aſſerentis,virum poſt amplexum,& oſcula ſecum cubantem fruſtra pluries tentaſſe cum ea coniunctionem carnalem,Rota in vna Daurinen. diſſolutionis matrimonij, 30.Octobris.1597. coram Orano, & iterum in citat.deciſ.27. num.8.

RESOLVT. CCXXIII.

An per Matrimonium vacet beneficium.

1 *Beneficium, acceſſus,regreſſus,per matrimonium contractum amittuntur, etiam forma Concilij non ſeruata num.2.*

3 *Beneficium vacat etiam per matrimonium copula carnali non ſubſequuta.*

IN facti contingentia dixi indubitabilem eſſe iuris
concluſionem per matrimonium vacare benefi-
1 cium Eccleſiaſticum cap.1.& cap.diuerſis ſallacijs de
clericis coniugatis, latiſſime Maſcardus de probatio-
nibus concluſ. 182. Sanchez de matrimonio lib.7. di-
ſputatione 41.n.4. Gonzalez gloſ.15.n.43. Leſſius de
iuſtitia,& iure lib.2. cap.34.num.21.

Amplia primo vt per matrimonium nondum amittatur beneficium, verum etiam acceſſus, regreſſus, & alia iura ab beneficium competentia Pariſ.de reſignatione beneficij lib. 1.quæſt.14.Zauallus quæſt.47.Salzedus ad Diaz cap.80.

Amplia ſecundo procedere etiam ſi matrimonium
clericus contraheret ſine parocho, aut teſtibus, quia
licet ſit nullum ob inobſeruantiam formæ traditæ per
2 Concilium Tridentinum ſeſſione 24. cap.1. nihilomi-
nus amitteret ipſo iure beneficium, vt tenuit Rota
Romana in vna Lucan.de inſula Sancta, 6.Iunij 1585.
coram Illuſtriſs. Lancellotto,quam deciſionem ad li-
teram refert Nicol.Garcia in tract.de benefic.tom.2.
par.11.cap.8.nu.13. qui auctor num. 14. contrarium
verius ſibi videri ſatetur, nempe, quod contrahens
matrimonium ſine parocho aut teſtibus, non amitrat
ipſo facto beneficium (licet poſſet priuari ſic contra-
hens ſcienter) arg.l. ſi quis legatum ff.ad l.Cornel. de
falſis, quod & caſibus comprobat, & alios Doctores
in propoſito tenentes adducit.

3 Amplia tertio,procedere etiam in matrimonio co-
pula non ſequuta Rota in dec.1. de ſponſalibus, in
nouis, & ead. Rota in dec.21. de probationibus in an-
tiquis.

RESOLVT. CCXXIV.

De præſentia parochi in matrimonio.

1 *Parochi ſchiſmatici ſuſpenſi, excommunicatique præſentia in matrimonio ſufficit.*

2 *Matrimonium contractum coram parocho,cui ab epiſcopo fuit interdictum,ne matrimonijs aſſiſtat, valet, & quid ſi non eſt ſpecialiter vocatus, ac etiam ſi doloſè fuerit ductus.*

3 *Præſentia parochi intelligentis ſufficit: vbi quid in parocho affectatè intelligere nolente.*

4 *Matrimonium illegitimè contrahens tenetur denuò in foro animæ legitimè contrahere.*

PRæſentiam parochi in matrimonijs contrahendis
eſſe neceſſariam non dubitatur ſtante expreſſa di-
ſputatione Sacri Concilij Trident.ſeſſ.24. de reforma-
tione matrimon.cap.1.& propterea hodie ceſſant ma-
trimonia præſumpta in vim tex. in c. is qui de ſponſa-
libus, vbi ſponſalia de futuro tranſibant in matrimo-
nium per carnis copulam Triuiſ. deciſ.20.p.1. & adeò
eſt nullum prædictum matrimonium ſine præſentia
parochi, vt contrahentes propria authoritate,ac ſine
iudicis ſententia reſilire poterint Sayr.dec.1. de ſpon-
ſalibus,& ſufficere eius pręſentiam,etiam ſi eſſet ſchiſ-
maticus, ſuſpenſus, vel excommunicatus Nauarr.
conſ.9.de ſponſ. Sayr.dec. 13. eodem Ledeſma de ma-
trimonio q.45.art.5.verſ.tertiò in dubium, imò ſi pa-
rocho eſſet interdictum ab ordinario, ne matrimonijs
aſſiſteret,& conſequenter abdicata poteſtas authori-
2 zandi, nam hoc non obſtante valeret matrimonium
contractum coram eo ſecundum Zauallum in tract.de
commun.contra commun.q.604. num.71.Ledeſma de
matrimonio citata q.45.verſic. quo propoſito ſunda-
mento,Salzed.ad Diaz.in pract.crimin.cap.73.verſic.
primum dubium, vbi referunt ita declaraſſe Sacram
Congregationem, & valeret etiam ſi parochus non
eſſet ſpecialiter ad hoc vocatus, Nauarr. conſ.20. de
ſponſ.Sayr.deciſ.24. eodem. Salzed.cit. loco,vbi quo-
que refert declarationem Sacræ Congregationis,Spi-
no in ſpeculo teſtamentorum gloſ.15. princip. nu. 48.
& 49. Medina in ſumma cap. 16. §. 15. Azeued. in l.1.
titul.1.num.5.recomp.nu.39. & ſufficeter pariter ſola
2 parochi præſentia adducti doloſè, & renuentis, dum-
modo probè intelligat, & audiat contrahentium ver-
ba, licet ipſe nulla verba proferat, Ledeſ.& Salzedus
locis cit. Segura in director. iudic.eccleſ. part.2.c.15.
n.51.Maſcard.de probat.concluſ.9.n.9.& ſeq.Vega in
ſilua lib.6.caſ.114.& 115.& ita declarauit Sacra Con-
gregatio,quod procedit etiam ſi parochus clauſit au-
res, & affectatè non audiuit nec intellexit ex Salzed.
Ledes. & Zeual. cit.loc. qui quoque referunt declara-
tionem Sacræ Congregationis.

Item coram parocho compulſo, & per vim etiam
grauem adducto, Segura dicto cap.15. num.51. Spino
in ſpec. teſtament.gloſ.15. num.48.& 49. Vega citato
lib.caſu 116.& Zauallus vbi ſupra, qui refert declara-
tionem Sacræ Congregationis,& huiuſmodi præſentia
adeo eſt neceſſaria, vt nec valeat in foro interiori cō-
ſcientiæ ſecundum Ledeſ.de matrim.quęſt.45.artic.5.
4 verſ.eſt tertium dubium: bene verum eſt, quod in eo-
dem foro conſcientiæ, qui contraxit inualidè tenetur
adimplere promiſſum,& iterum legitimè contrahere.
Vera crux in appendic.dub.9.verſ.2. propoſitio. Cor-
dub. in ſumma q. 52. in fin. quicquid dicant Azeued.
loc.cit.& Guttier.canon. q.c.18.n.4. quid vero dicen-
dum de matrimonio in mortis articulo contracto vi-
de Cucch. lib. 5. inſtitution. tit. 11. num. 87. Spin. &
Azeued. cit.loc.

RE-

Digitized by Google

RESOLVT. CCXXV.

Proprius parochus quis dicatur.

1 *Parochus proprius dicitur in cuius parochia contrahentes domicilium habent tempore matrimonij.*
2 *Parochus ruralis an ſit proprius.*
3 *Parochus proprius an dicatur ille, in cuius parochia contrahentes habitant animo non permanendi.*

EX Sacro Tridentino Concilio in c.1. de reformat. matrimon. ſeſſ 24. ſtatutum extitit, vt qui aliter, quàm præſente parocho, cum duobus, vel tribus teſtibus, matrimonium contrahere auſus fuerit; nullum, & irritum habeatur, quem quidem textum prædicti Sacri Concilij Sacra Congregatio ſuper declaratione illius
1 declarauit debere intelligi de proprio parocho, in cuius parochia contrahentes domicilium habent, adeo, vt ſi matrimonium contrahitur in parochia viri ſufficiat parochus viri, ſi in parochia mulieris, parochus mulieris interſit, & matrimonium perficiat, aſſiſtendo, & verba matrimonij faciendo, vt notat Nauarr. in manuali ſuo c.25.num.144. alias n.fin.& in conſ.7. de clandeſt. deſponſat. Ledeſm. de matrimonio q.45.art. 5.verſ.tertium dubium pag.195. ex declaratione Illuſtriſſimorum Cardin. reſoluentes, quod alterius, & cuiuslibet ſufficit præſentia, & cum omnibus tenet Caualc.deciſ.12. num.21.2.part. Segura in directorio 2. part.cap.25.n.45. & Salzed.d.c.73. addit.2. verſic.decimoquarto, in impreſſione anni 1594.& Spin.d.gl.15. nu.41. apud quos etiam inuenietur, vtrum ſit neceſſarium, quod matrimonium celebretur intra propriæ parochiæ limites, in quo articulo vide Salzed. & Spin. Nauarrum, & Caualc. vbi ſupra.

Quare dubitatum fuit in quadam cauſa matrimoniali, quis dicatur proprius parochus ad finem cōtrahendi matrimonium, & fuit dictum eſſe illum in cuius parochia habitant tempore matrimonij, vt ex declaratione Sacræ Congregationis reſoluit Vega in ſilua caſu 225. & Segura dict.cap.15.num.50. Zauall.citat. quæſt.604. num.50.

Non tamen ſufficeret præſentia parochi ruralis illius, qui principale domicilium habebat in ciuitate, alterum tamen in rure vbi ad tempus in anno recrea-
2 tionis, vel colligendorum fructuum cauſa accedebat, Menoch.conſ.398.Nauar.conſ.2.de clandeſt.deſponſ. Sayr.dec.4. de ſponſ. & pluries fuiſſe deciſum in Rota Romana teſtatur Seraphin.dec.615.Rota diuerſorum deciſ.644.& in deciſ.656.part.1.prout à ſimili quando
3 quis ſe transfert ad aliam parochiam animo reuertendi ad primam non poteſt contrahere coram parocho ſecundæ, Spin.cit.gloſ.15.num.45.Zauallus quæſt. 458.n.36.Caualc.deciſ.12.nu.22.par.2. ex quibus euidenter apparet falſam eſſe opinionem Triuiſ.in deciſ. 23. part.1. volentis non poſſe contrahi matrimonium in præſentia parochi mulieris, ſi in parochia viri per annum habitauerit vti amaſia in domo eiuſdem amaſij. vide Sanchez de matrim.lib.3.diſp.23.

RESOLVT. CCXXVI.

Cauſæ matrimoniales an cognoſcantur per Capitulum vel eius Vicarium Sede vacante.

1 *Cognitio cauſæ matrimonialis ad Epiſcopum tantum ſpectat.*
2 *Nuntius Apoſtolicus cauſarum matrimonialium cognitionem non habet, niſi eſſet legatus à Latere.*
3 *Capitulum Sede vacante, vel eius Vicarius Epiſcopo in cauſa delegata non ſuccedit, cum limitat.*

HVic quæſt. dubitationem non mediocrem faciebat tex.in cap.accedentibus de exceſſ.Prælatorum, qui confirmatus eſt per tex.Sacr.Conc. Trident. ſeſſ.24.cap.20. verſic.ad hæc cauſæ matrimoniales de reformatione, quibus in locis diſponitur cognitionem
1 cauſarum matrimonialium ad Epiſcopum, & non ad alium inferiorem pertinere, quare Farinacc.in deciſ. Rot.100.voluit ob hanc rationem non poſſe Abbatē, qui iura Epiſcopalia non habet de cauſis matrimonialibus cognoſcere, vnde Rot. Rom. in vna Montis Regalis matrimonij 23. Ianuarij 1587. coram Seraph. tenuit cognitionem cauſarū matrimonialium non habere Nuntium Apoſtolicum, niſi eſſet legatus à late-
2 re, & quod huiuſmodi cognitio ad Epiſcopnm tantum ſpectet, videndus eſt optimè Seraph.in dec.764.

Sed qnicquid ſit, ego diſtinguendo reſpondi, quod aut loquimur de ordinaria iuriſdictione, & nō videtur dubium, quia cap. in iuriſdictionalibus ſuccedit Sede vacante, in locum Epiſcopi, Rot.per Cantucc. dec.1. nu.13 in 2.lib.diuerſ.nouiſs.Ioan.Franc.Pauin. de officio & poteſtat.cap.Sede vacante quæſt.10.nu.8.1.par. princ. Imò venit appellatione Eccleſiæ c.cum clerici de verb.ſignificatione cap.antiquas 10.quæſt.1.quare ſi agatur de cauſa matrim.ex ordinaria iuriſdictione, non videtur dubium quin Vicarius Sede vacāte deputatus à c.eam cognoſcere valeat, qui in totali iuriſdictione Epiſcopi ſuccedit gloſ. in c. 2. ne præl.vic. ſuas & cum ea tranſit March.Anton.Cucch. in ſua inſtitut. canon.lib.2.tit.9.de offic.& poteſt.Cap.n.29.& 30.31. & 32.& illic nu.93.ſecundum allegata dicit, quod generaliter ſuccedit in omnibus, quæ in ſpirituali, & temporali iuriſdictione competebant Epiſcopo, vt idem tradit d.Pauin.in eodem tract.in 1.q.1.partis.

De delegata vero magis eſt dubitandum; nā quando eſt commiſſa cauſa Epiſcopo ſeu eius Vicario per hæc verba, ſcilicet dilecto filio Vicario fratris noſtri Epiſcopi, videtur, quod capitulū non ſuccedat in delegatione per ea, quæ not.Lamp.alleg. 88. commune Florentiæ, & Pauin.in loco allegato, num.3. qui tamen ibi n.4. verſ. verum pro concordantia, dicit quod cognoſcere poſſit quando ſit neceſse, & vtile cauſam expediri, vt eſt tunc cum agitur de ſedandis inimicitijs, vel de reſtituenda fama, & ſimilibus, idem vt tenet Cuch. tit. quo ſup.num.84. & ad tex.Concilij reſponde prout habetur in ſumm.bullar.in verb.capituli, Sede vacante q.5.

RESOLVT. CCXXVII.

Puella quando ſit ſequeſtranda.

1 *Puella eſt ſequeſtranda lite pendente.*
2 *Locus honeſtus qualis dicatur.*
3 *Puella de ciuitate in aliam transferri poteſt, quando matrimonium timetur vi eſſe contrahendum.*
4 *Puella non poteſt ſequeſtrari, ſi alter coniugum eſset in poſſeſſione, & quare.*

1 REſpondetur lite pēdente ſuper matrimonio, quādo enim agitur de illo cōtrahendo, & eſt ſuſpicio, ne ei inferatur violentia, & conſequēter conſenſus nō ſit liber, debet ea ſequeſtrari in aliquo loco honeſto ad finem explorandi eius voluntatem, vt probant text.in c.cum locum de ſponſ. & in cap.penult.de probat: inter loca honeſta cōnumeratur vltra monaſterium domus materna Cæſar. de Graſs. in dec. vnica de diuor-
2 tijs, quam limita quādo mater inſtaret pro diſſolutione matrimonij, vt fuit in Rot.deciſum in vna Romana matrimonij 29.April.1679. coram Illuſtriſſimo Blanchetto, & redeundo ad caſum primo loco poſitum, eſt animaduertendum, quod Rota Rom. in vna Hipporrig.matrimonij 30.Martij 1589.corā Comitulo tenuit puel-

puel-

puellam,de qua erat dubium ne vi cõtraheret,eſſe ad-
ducēdam ad Ciuitatē Mediolani extra locū ſuſpectū
3 propter Principis loci timorē,& inCiuitate Mediolani
eſſe collocādā in aliquo monaſterio nō ſuſpecto,vt ex-
ploretur eius volūtas an cōsētiat habere talē in virū.
Secundo notandum in praxi ſequeſtrationem mu-
4 lieris non eſſe faciendam,vbi eſſent duo mariti litigā-
tes, & alter eorum eſſet in poſſeſſione ſecundum Io.
And.Hoſt. & Innoc. in d.c. cum locū,& ibi Anchar. in
fin. & ratio eſt ne incipiatur à ſequeſtro l.vn.C. de ſe-
queſtro,quia ſi mulier receſſiſſet, & eſſet per vim tra-
ducta, nihilominus marito reſtitueretur, Bal. in c.fin.
n.8. de probat. & iuxta hanc opinionem tenuit Rota
Romana teſte Achille de Graſſis in deciſ.vn. de ſponſ.
& tenuit iterum Rota in vna Neapolitana matrimon.
13.Ianuar.1549. coram Puteo. vide in hac materia
Farinac.dec.crimin.t.2.deciſ.249.n.24.& 25.

RESOLVT. CCXXVIII.

An ſponſalia contracta inter prohibitos de iure contra-
here ſub ea conditione,ſi Pontifex diſpenſauerit,
adueniente diſpenſatione ſit neceſſarius no-
uus conſenſus.

1 *Conditio ſuſpendit actum,& nihil in eſſe ponit.*
2 *Nouus requiritur conſenſus,ſi ſponſalia fuerunt contracta ſub conditione,ſi Sanctiſſimus diſpenſauerit,& quare.*
3 *Summus Pontifex non habet ratum, quod illicitè fuerit geſtum,diſpenſando.*
4 *Conſenſus mutuus debet eſſe,& non conditionalis.*

SVpponatur in facto pro huius quæſt. dilucidatione
fuiſſe ſponſalia de futuro cōtracta inter consāgui-
neos ſub illa conditione,ſi Papa diſpenſauerit,quæſtio-
1 nis nunc eſt, an ſequuta diſpenſatione requiratur no-
uus conſenſus partium, & dubium faciebat pro nega-
tiua ſententia, quia conditio ſuſpendit actum l. ſubſti-
tutio ff. de acquir. rerum domin. & nil ponere in eſſe
voluit tex. in l. itaque & l.cum ad præſens d. ff. ſi cer-
tum petatur.
2 Cæterum præfatis non obſtantibus contrarium in-
dicaui motus, quia Papa diſpenſans non cenſetur ha-
bere ratum,quod prius illicitè geſtum fuerat;ſed ſolū-
modo impartiri licentiam contrahendi matrimonium;
3 non obſtante impedimento ipſi narrato, ex dictis per
Cardinalem,& Abb. in cap. ſuper eo de condit.appoſ.
& per Cou. in 2. p. 4. l.cap.3.n.7. qui loquitur in for-
tioribus terminis videlicet in ſponſalibus per verba de
præſenti contractis, ſequendo opinionem Theologo-
rum,& hanc opinionem ſequuti ſunt Domini de Rota
in vna Valentina matrimonij 21.Ianuar.1578. coram
Illuſtriſſimo Blanchetto, & in vna Taurinenſi ſponſa-
lium 2.Decemb.1594.corā Gypſio, & in alia Abulēſi.
Et hanc eſſe communem opinionem tenuerunt Tel-
lus Fernand. in l.22. Tauri n. 18. & dixit communem
Loaces in tr. de matrimonio Regis Angliæ dub. 12. in
princip. & vide Couar. ſupra cap.3.n.7. & 8. & eſt cō-
munis opinio Theologorum ex Soto in 4. ſententiar.
diſt.29.q.2.art.1.pag.328. in fin. Palatius de contract.
lib.5.cap.11.pag.497. & ſequitur Nauar. conſ. 1. de
ſponſ. & dicit etiam communem Chucalon ad Dec.
in l. ea quæ raro n. 4. ff. de reg. iuris allegando Aret.
hodie vero ex decreto Sac. Concilij Tridentini cap.1.
ſeſs. 24. de reformatione matrimonij, matrimonium
contractum inter perſonas prohibitas ſub illa condi-
tione, etiam ſi Rom. Pontifex diſpenſet, & conditio
verificetur,neque erit matrimonium de præſenti, ne-
que ſuſtinebitur tanquam ſponſalia de futuro, & ſic
eſt neceſſarium, vt matrimonium poſtea celebretur
ſeruata forma Concilij,quia conſenſus debet eſſe mu-
tuus remoto impedimento,ita Victoria in ſua ſumma
vet.ſponſ.col.2. quod ſequitur Gutticrez de iuramen-
to confirmatorio 1.p.c.51. n. 32. idem in ſuis canoni-
cis quæſt.c.22. per totū,qui latiſſimè,more ſuo, exor-
nat iſtam quæſtionem, & Couarr. ſuper c.3.n.7. Man-
tieco in rubr. de matrimonio,gl.1.n.65. Steph. Caeta.
in repetitione, c. ad limina 30.q. 1. in §.4.n.165. Ant.
Scappus de iure non ſcripto lib. 1.c. 49. Veracrux in
ſpeculo coniugat.3.p.art.12. Viuald.in cand. Eccleſię
tit. de matrimonio ex num. 54. Iulius Clarus recept.
ſentent.§. inceſtus n.8. Sot. ſupra diſt.29.q.2.ar.1. Pa-
laz. de maioricatu 1. p. q.2.n. 6. Mocius de contract.
tit. de matrim.§. de diu. matr.num.10. Spin. in ſpecul.
teſtament.gl.15.num.66. Didac. Perez. in l. 1. titul.r.
lib.5.ordinam. pag. 41. quod ſępe contingit de facto,
& ita practicatur.

RESOLVT. CCXXIX.

Matrimonium, an probetur ex libro parochi.

1 *Matrimonium per parochi librum probatur, & n. 6. vbi etiam requiruntur.*
2 *Liber parochi vim habet maiorem, quàm liber rationis, qui probat.*
3 *Libris creditur publicis.*
4 *Liber viſitationis plenè probat, quoad eius pertinentiam, quemadmodum Cronicæ, & gabellæ.*
5 *Ætas per parochi librum probatur.*
7 *Factum antiquum ſolemniter actum præſumitur.*
8 *Conſuetudo,quod liber pro authentico habeatur,tenet.*

NOn dubitatur in quadam cauſa matrim. an ma-
trimonium eſſet contractum iuxta formam, &
ſolemnitates S.Conc. ſed tantummodo matrimonium
non fuiſſe contractum, quare partes produxerunt li-
1 brum parochi, in quo reperiebatur nota ſupradicti
matrimonij, proinde fuit coram me dubitatum, ſi ſit
ſtandum præfato libro quoad plenam probationem,
& dicebam,quod ſic ex pluribus.
2 Tum primo, quia huiuſmodi liber maiorem habet
vim, quam liber rationis ex deciſ. Viuij 415. ſed liber
rationis probat Grat.deciſ.146. Franciſc.Marcus de-
ciſ.60.p.1. Cappella Tholoſ.dec.496.Surdus deciſ.99.
Gnid. Papa deciſ. 441. Ludouic. deciſ. Peruſ. 88. Tri-
uiſ. in dec.16.n.1.l.1. Caputaq. deciſ. 155. p.2. Farin.
deciſ.110. igitur,& præfatus liber.
3 Tum ſecundo, quia creditur libris publicis Grat.
Rot.March. dec.137. Anna alleg.94. & ratio eſt, quia
dicuntur fons veritatis,& veri præſumuntur, ſecundū
Magon. deciſ.59.Gaball.Milleloq.57.ſed iſte publicus
liber dicitur, inter publicos autem libros connume-
rantur libri viſitationum, nam plenè probant, quoad
pertinentia Viſitationis, item cronicorum Caputaq.
deciſio.160.part.2. item libri gabellariorum, Surd. in
deciſ.326.
5 Tum tertio quia ſi ætas probatur per librum paro-
chi vulgo Baptiſmale Eccleſiæ parochialis,Verall.de-
ciſ.114.lib.1. Viuius deciſ.400. Polidor. Rip. dec.247.
ergo, & matrimonium, & tradit in ſpecie Caualcan.
deciſ.12. ſub n.22.verſ. & liber parochi p.2.
Tandem,quia iuxta hanc opinionem tenuit Rota
Rom. in vna Colonienſis ſtatus 20. Februat. 181. co-
ram Robuſter. quæ ita ſe habet.
Dubium erat circumſcripta legitimatione examinis te-
ſtium facta anno 1512. an liber parochi Sancti Petri Co-
6 *lon. faciat fidem contra D.Corradum in caſu, & ad effe-*
ctum de quo agitur,& fuit reſolutum affirmatiuè. Dixe-
runt enim Domini, quod cum hic non agatur principaliter
de probando matrimonio, ſed incidenter tantum, quod
quælibet probatio ſuffiett, Gemin.conſ.17. Pariſ.conſ.57.
n.41.l.4.Put.dec.72.l.1. quæ elicitur ex libro parochi,ex
quo conſtat de proclamationibus, & matrimoniali copu-
la

Digitized by Google

la per illas ciftras, vt teſtes probant, idcò ei eſt ſtandum, cum ſimus in his, quæ ſpectant ad eius officium c. cũ inhibitio de cland. deſponſat. & per Iaſ. in repet. admonendi n.132.ff. de iureiurando, præſertim cum ſub fideli cuſtodia ſemper fuit ſeruatus per parochos, faciunt not. in c.ad audientiam vbi Felin. de præſcript. latè Oran. de antiq. temp.§.4. limitatur in prin.

Et ad eumdem ſemper recurſum fuit pro verificatione matrimoniorum, vt per teſtes examinatos ſatis fuit probatum, ideò præſumitur: dicit Bald. conſ.400. incip. in libris n.2.lib.5. Conſiderarunt inſuper, quod ſumus in facto
7 *antiquo; & vltra centum annos; ideo præſumi omnia ſolemniter facta ad not. in l. ſciendum,ff. de verb. oblig. & in l.ſi certis annis C. de Pactis Put. dec.171.n.2. deciſ.2. de reſtit. ſpol. His accedat depoſitio teſtium optimè pro-*
8 *bantium; quod ex communi obſeruantia, & conſuetudine illius loci idem liber de quo agitur, ſemper reputatus fuit, & reputatur pro authentico, & facit plenam fidem, & ad eum publicè recurritur pro fide copulatorum, quæ conſuetudo valet vt not. in c. cum dilectus de fide inſtrum. Abbas in c. 1. vbi Decius eodem tit. n. 2. & ex his dixerunt Domini librum iunctis teſtibus probare.*

RESOLVT. CCXXX.

An matrimonium contractum abſque præſentia parochi, & duorum teſtium habeat vim ſponſaliorum.

1 *Matrimonium contractum abſque præſentia parochi, & duorum teſtium non habet vim ſponſaliorum.*
2 *Actus à principio nullus, nullum producit effectum.*

FVit mihi quęſitum in quadam cauſa matrimoniali vertente in Curia Archiepiſcopali, an matrimonium de præſenti cõtractum ſine parocho, & teſtibus, vel ſine parocho ſolum, vel ſine teſtibus habeat vim ſponſaliorum, ita, vt in foro iudiciali alter contrahens poſſit alterum compellere, vt fidem adimpleat, & reſpondendo huic quęſtioni dicebam in ea duas diuerſas Doctorum ſententias reperiri.

Prima opinio eſt affirmantium, prout ſunt Seguta in directorio iudic.eccleſ.2.par.cap. 15. Veracrux in appendice ad ſpeculum dub.9.verſ.ſecunda propoſit.fol. 42. & nouiſſimè, Ioannes Petrus Bimius, in conſil.62. num.34.l. 1. iſtam partem etiam defendit, & atteſtatur ita declaratum eſſe à Congreg. Cardin. Enriquez. in ſumma part.2.l. 11.cap.5.§.4. & Vega in ſua ſilua lib.6.caſ.120.

1 Altera opinio eſt negantium, & hãc defendunt Nauarr.in conſ.1.n.2. & 3. de ſponſalibus, Salzedus c.76. addit.2.verſ. vnde pariter, vnde Azeued. in l.1.tit.1.l. 5.recõp,n.21. cum pluribus ſequentib. Spin. in ſpecul. teſtament.gloſ.15.princ.num.49. cum ſequenti, & iterum n,75. cum ſeq. Ledeſma de matrimon.q.45.art.5. verſ. ſed adhuc eſt maius dubium, pag.181. vide eum, & Guttier. de iur.confirm.1,part.cap.51.à num.37. vbi idem reſoluit etiam ſi adſit iuramentum, Zeuall. in commun. contra commun. q. 79. & iuxta hanc opinionẽ declaraſſe Sac.Congregationẽ refert Eman. Sà in aforiſm. confeſſariorum in verb, matrimonium n, 42. & hanc ſequor ſententiam.

Mouentur præfati ex pluribus, primo quia non interueniente parocho, & teſtibus non videtur adfuiſſe legitimus conſenſus, quare nulla oritur obligatio neque naturalis, nec ciuilis, nec ita contrahẽtes tenẽtur poſtea ſolemniter contrahere iuxta formam Concilij;
2 nam cum actus à principio ſit nullus, nullum producit effectum, l.ficut de operibus lib.l.non putauit §. quæuis de bonorum poſſeſſione contra tabulas l.4.§.commendatum de re iudicata c. ad præſentiam de appell. Zaſius in l.cum quærebatur,n.3. de re iudic.Nauarr.c. cum contingat de reſcript. remed. 3. ſed in caſu propoſito contractus matrimonij eſt nullus propter defectũ legitimi conſenſus, qui non cauſatur niſi præſentia parochi, & teſtium interueniat. ergo nullam obligationem producit.

Secundo, nam actus geſtus contra legem prohibentem ſubſtantiam actus, eſt nullus, & nullam producit obligationem l.non dubium C. de legib.l.hac conſultiſſima §. ex imperfecto C.de teſtam. cap.ſtatutum,§. fin.de reſcriptis lib.6.cap. ſi diligenti de foro compet. ſed in ſuppoſito caſu annullatur ſubſtantia actus matrimonialis, hoc eſt, vt conſenſus nõ dicatur legitimus, qui eſt ſubſtantia matrimonij ſine præſentia parochi, & teſtium, ergo nullam obligationem producit.

Tertio nam ex contractu legi reſiſtente, vt in prędicta ſpecie, non oritur obligatio etiam naturalis, l. ſi quis pro eo, de fideiuſſoribus l. ſi non ſortem de condit. indebiti auth. ſiue à me, C. ad Velleia. c.debitores de iureiur. explicat Fortun. in l. veluti n. 11. de iuſtit. & iur. Duare. in l.bonis §.fideiuſsor de verb.oblig.ſed in propoſito caſu lex reſiſtit contractui matrimonij, ergo ex eo nulla oritur deobligatio.

RESOLVT. CCXXXI.

Epiſcopus an poſsit exigere aliquid à præſentatis.

1 *Epiſcopi, vel capitulum à præſentatis, & alijs nihil exigere poſſunt, niſi conſuetudo antiqua adſit in contrarium in pios vſus ea conuertendi.*
2 *Epiſcopus aliquem recipiens in Canonicum, dulciaria exigere non poteſt ſub pœna; vbi etiam de capituli, ac priuatæ perſonæ pœna.*

NOtandum eſt ex Concilio Tridentino ſeſs. 24. c. 14. de reform. capitulum aut alios nihil omnino poſse exigere ab ijs, qui ſunt electi, præſentati, inſti-
1 tuti; vel inſtituendi: confirmati, vel confirmandi; vel poſſeſſionem ingreſſuri, aut diſtributiones recepturi, niſi ex antiqua conſuetudine hæc in pios vſus ſolita ſint conuerti, alioquin cenſebitur ſimonia, & incurrẽt pœnas ſimoniacorum, vt ibidem Concilium, quod eſt diligenter notandum contra communem abuſum.

2 Immo Pius Quintus declarauit, Epiſcopum, qui aliquid, etſi dulciaria dumtaxat, exigeret in receptione alicuius in Canonicum, eſse ſuſpenſum à Pontificalibus, & capitulum exigens ſubiacere interdicto: priuatas autem perſonas ſententiæ excommunicationis, & eos, qui ſic aliquid receperint, ad reſtitutionem recepti teneri, vt patet ex Bulla Pij V. declaratoria huius decreti, edita anno 1570. pridie Calend.Iunij. Video tamen paſſim non ſeruari, & omnino ignorari, Mandat tamen Concilium Epiſcopis, vt hæc in executionem deducant.

RESOLVT. CCXXXII.

An literæ diſpenſationum matrimonialium committi poſſint Abbatibus.

1 *Cognitio cauſarum matrimonialium ad Epiſcopum, & non ad inferiorem ſpectat.*
2 *Abbatibus literæ diſpenſationum matrimonialium committi poſſunt.*

IN facti contingentia reſpondendo huic quæſt. non mediocrem difficultatem faciebat tex. in c. accedentibus de exceſ.Prælat. vbi cognitio cauſarum ma-
1 trimonialium ad Epiſcopum, & non ad alium inferiorem pertinet, voluerunt etiam Anchar. & ibid. n. 12. Abb. in cap.1.n.11. de conſanguinitate, & affinitate. Couar. in epit.2.part.c.8.n.12. & pluries tenuit Rota Romana præſertim in vna Burgen. iuriſdictionis 15.

No-

Nouembris 1594. coram Orano,& in vna Salamãtina iuriſdictionis 17. Nouembris 1492. coram Illuſtriſs. Seraphino vt patet in eius deciſ. 595.

2 Cæterum hoc non obſtante contrarium conſului, & motus fui ex deciſ. Rotę in vna nullius della Serena 19.Nouembris 1593. coram Illuſtriſſimo Serapbino, cuius hæc ſunt verba.

Fuit inſtatũ apud S.D.N.pro parte Reueren. Dom. Alfonſi Flori Prioris de Magazela Prouinciæ della Serena,vt occurrente caſu ſibi dirigerẽtur literæ diſpenſationum matrimonalium, & aliæ ſimiles tanquam ordinario dictæ Prouinciæ, & cauſa diſcuſſa in Sacra Congregatione Cõcilij fuit reſolutum,ſi Prioratus eſt nullius Diœceſis, & Prior habet, quaſi Epiſcopalẽ iuriſdictionem,literas huiuſmodi eſſe committendas dicto Prioti, ideo Sacra Congregatio de ordine S.D.N. mandauit mihi,vt in Rota videretur,ſi huiuſmodi qualitates verificantur;ideo cauſa propoſitã,& viſis probationibus,Domini dixerunt probari Priorem de Magazela habere propriam Eccleſiam, & vti ornamentis Epiſcopalibus,baculo,& mitra,necnõ ius benedicẽdi, & cõcedẽdi indulgentias, & hoc probari ex Bulla Fel. rec.Clemẽtis VII.quod vero habet territorium diſtinctum,& ſeparatum à territorio aliorum ordinariorum vicinorũ mediãtibus certis limitibus, & quod confert beneficia,viſitat Eccleſias,& corrigit delinquẽtes;optimè probãt teſtes exhibiti;quib.tamẽ,quia fuerũt examinati ſine alicuius partis contradictione, vel vicinorum epiſcoporum citatione,an ad hunc effectum,cum agatur de leui præiudicio, velint Domini officiales Sanctiſſimi fidem adhibere, Rot. eorum arbitrio cenſuit relinquendum.

RESOLVT. CCXXXIII.

An parentes in cauſa matrimonij teſtimonium dicere poſſint.

1 *Parentes in teſtes recipiuntur matrimonij cauſa cum limit.*
2 *Matrimonium clandeſtinum per conſanguineos probatur.*

Licet regulariter parentes non admittantur ad deponendum l.parentes C.de teſtibus c.ſi teſtis 4. quæſt.2.Grammat.deciſ.5.nu.16. & in deciſ.48.nu.13.
1 tamen pluries dixi regulã hanc non procedere in cauſa matrimoniali,in qua teſtimonium parentum recipitur, vt probat tex. in cap. videtur,& ibi gloſ.in verbo, coniungendo, in fine,verſ. conſueuit tamen induci, & ibidem Ant. de But. in primo notab. Hoſtienſis in primis verbis,Ancharan.in 4.not. extra, qui matrim. accuſ.poſſ.idem probat tex.in c.ſuper eo,il ſecondo, ſũpto ibi argumẽto à contrario ſenſu,& ibi gloſ.Hoſt.& cæteri Doctores cõmuniter extra de teſtibus, Bartol. in l.parentes, in princ. verſ. idem eſt ſpeciale, & ibi Alb.nu.4. ad finem verſ. item fallit in cauſa matrimonij C. de teſtibus,Hoſt. in ſumma de teſte §.1. verſ.vbi autem Alexand.conſ.151.col.fin. ſub n.11. verſ. quæritur etiam vol.5.Dec.conſ.263.in cauſa matrimoniali nu.26.verſ.ſed ad hoc reſpõdetur.Aret.conſ.13. viſo diligenter themate nu.10.verſ.his præmiſſis,Pariſ.cõſ. 55.attingam.num.28.& ſeq.vol.4. & conſ.58.nu.3. eodem volum.Soccin.Iun.conſ.29.circa præſentem conſultationem,n.11. volum.2. & conſ.31. themate prædicto num.13. vol.2.& Berttan. conſil. 209.n.1.vol.2. vbi teſtatur de communi opinione Nell. de teſtibus num.7. verſic.4.fallit in cauſis matrimonialibus, Anfrer.de reprobat.teſt.nu.76. verſic.4. fallit, Alberic. de male.de teſtibus cap.1. num.2. Lanfranc. in cap. quoniam contra in verb.teſtium depoſitiones n.59. verſic.3. fallit de probation. Grot. de teſtibus part.4. num.113.

Limita tamen vbi eſſet diſparitas in diuitijs potentia,& nobilitate alterius ſpõſorum,tunc tale teſtimonium eſſet ſuſpectum, vt ibi habetur, & idem vbi apparet de affectione parentum, quia tunc repelleretur tale teſtimonium,vt quia pater,vel mater producit teſtes in cauſa pro filia ſecundum Panormitan. & Fel.in d.c. ſuper eo,& Præpo. in d.c.videtur qui matr.accuſ. poſſ. & iuxta hanc opinionem fuiſſe deciſum in Rota Veneta ſcribit Triuiſ.in deciſ.10.lib.1.& in Rota Delfinatus refert Frãciſcus Marchus in deciſ.751.par.2.

Limita ſecundo quando agitur,& dubitatur de ſubſtãtia matrimonij ob affinitatem,ſecus ſi quæratur an matrimonium ſit cõtractũ nec nè, quia tunc latius eſt diſtinguendum ſecundum Menocb.de arbitr.iud.lib.2. caſ.102.Maſcard.cõcl.1019.Farinac.de teſtibus q.54.

Inſuper eſt notandum,matrimonium clandeſtinum poſſe probari per conſanguineos, & hoc ad effectum tollẽdi peccatum,vt fuit in Rot.reſolutum in vna Tullen. matrimonij 14. Iunij 1568. coram Aldobrandino.

RESOLVT CCXXXIV.

Matrimonio ſepatato ob impotentiam coeundi, an iocalia,veſtes & donata reſtituenda ſint.

1 *Iocalia matrimonio ſeparato ob impotentiam non ignoratam non ſunt reſtituenda, & quare.*
2 *Impedimentum ſciens donare videtur.*
3 *Impedimentum exiſtens in principio,ſcienti eſt obnoxium.*
4 *Pretioſa matrimonio ſeparato ſunt reſtituenda.*
5 *Veſtes exiſtentes apud ſartorem matrimonio ſeparato ob impotentiam ſunt reſtituenda.*
6 *Iocalia matrimonio ſeparato ob impotentiam ignoratam ſunt reſtituenda.*

IN hac quæſt. reſpondi,diſtinguendo ſcilicet, quòd aut ſciebat impedimentum impotentiæ, & tunc
1 nihil reſtitui debet,vt probat tex. in leg.penultima.ff. de donatio.int.vir. & vxor.Roman.conſ.146.n.2. & 3. Ruin.conſ.58. num.24.vol.2. Hypp. conſ.90.num.5.& in ſing.481.additio.ad Bartol. in l.in rebus §.ſeruus ff. ſolut.matrimon.Caualcan.deciſ.18.part.2.de Frãchis deciſ.52. Viuius deciſ.415. num.3. & huius quæſt. duplex eſt ratio.

2 Primo quia ſciens impedimentum videtur donare, & vt doloſus non repetit l.ſi quis alumna C.de nupt. & communiter ſcribentes in l.ſi cum dotem.§. ſi mulier ff.ſoluto matrimon.& in l.auunculo ff. de cõdit. ſine cauſa.Fanntius de lucro dotis gloſ.3.num.11.vſque ad finem,Bellon.conſil.84. Suarez.in tit.de Iaſ.ganancias n.27.Belniſ.in ſua practica in tit.de iniur.num.36.

Secunda ratio, quia impedimentum ſtans à principio imputatur ſcienti,non autem ignoranti,vt eſt tex. expreſſus, in l.ſi legibus Cod.de Epiſcopali audientia, Bald.conſ.320. volum.2.Alexander conſ.60. num.4.& ſeq.vol.1.Monald.conſ.3.num.5.Merend.conſ.18.

Non tamen omnia donata veniunt reſtituenda, ſed dumtaxat illa,quæ ſũt pretioſa,Corſet.in ſing. in ver-
4 bo conditio, Iaſon. in l.ipſa apud quem num.12.ff. de legatis 1. Cappella Tholoſana in deciſ.88. Afflict. in deciſ.315.& procedere etiam in veſtibus,& iocalibus;
5 exiſtentibus apud ſartorem, & non dum ſutis,ſed deſtinatis iugalibus,Cappella Tboloſan. deciſ.387. & in deciſ.388.Caualchan. de vſufructu n.85. & in citata deciſ.18.num.18.

Et reſtitui debent, eo modo, quo reperiuntur, cum fuerint data ad vtendum Petr. de Vbald. in tractat.de duob. fratribus in 6.par.quæſt.20. n.21.chart.73. pro vt etiam dicitur de bonis paraphrenalibus ſecundum Aretin. in §.fuerat,ſub num 26.inſt.de actio.Tiraquell. de retract.conuent.ad finem titul.num.86.Franc.Crement. ſing.142. ſi paraphrenalia, ſentit Afflict. deciſ.

147. Sylua nupt.l.2.n.71.cart.167.Dec. in l. contract. n.25.ff. de reg.iuris Caualc. in tr. de vſufruct.nu. 246. cart.595.& in deciſ.11.n.6. & 7.2.part. Soccin.conſ.9. poſtremo vol.4. Laur. Sylua conſ.37.n.3. & Paul. de Caſtro conſ.342. col.fin.vol.2. niſi æſtimata eſſent data, quia tunc æſtimatio faceret emptionem, & veniret in reſtitutione, vt per Pariſ.conſ.64.n.17. & ſeq. vol.4. & Sylua nupt. lib.2. num. 71. & Caualcan. in dict. deciſ.11. ſub n.7.

Si vero ignorauerit factum, & non ius, & ſic exiſtimauerit ſe eſſe potentem, & aptum ad matrimonium
6 contrahendum, tunc enim, quia eſt in bona fide prædicta iocalia, dotẽ, ac paraphrenalia repetere poteſt, & in dote conſuluit Purpur. conſil.366.nu.3.vol.1.Cephal.conſil.444.vol.3.Abb.cap.1. de donat. inter virũ et vxorem, & Bald. in conſil.3.fol.4. in fine vol.1.conſil. matrimonialium diuerſorum, per textum in cap.2. de coniug.ſeruor. vbi dicit, quod diceretur quaſi dos, & eſſet priuilegiata ſicut vera dos, vti dos putatiua ad notata etiam per Bart. Alexand. & Doctor. in l. ſicut dotem §.ſi mulier ff.ſolut.matrimon. licet maritus nõ lucraretur dotem ſecundum ſtatutum, ſi vxor moreretur ante ſolutionem matrimonij, vt in maleficiato cõſuluit Iaſon conſ.58. ad idem, & conſ.59.vol.1. & de materia loquitur Abbas in d.c.1. & ibi apoſtilla lit.F. de donat. int.vir. & vxorem, vbi latè Rodericus Soarez tit. de las ganancias num. 1. & ſeq. & num. 16. & Phanut. de Inc. dot. gloſ. 3. ſub num. 19. fructus vero dotis bene maritus lucratur ante ſolutum matrimonium, vti bonæfidei poſſeſſor, & ignorans impedimentum. Rolandus de luc.dot.quæſt.97. num. 9. Alexand. & Paul. de Caſtrenſ. in dict. §. ſi muner, & Fanuc. d. gloſ.3. num. 19. & in non viro potente loquitur Ioan. Bocca.ſing.5.& ibi addentes Cin. in l.1. §.exactio col. 9. verſ. quarto quæritur C. de rei vxor. actio. facit dictum Curtij Iunior.conſ.275.nu.76.vol.3. ſecus ſi non ignoraret factum ſed ius, quia tunc nihil lucratur, vt per text. in d.l. ſi quis alumnam C. de nuptijs Caualc. vbi ſupra n.23.

RESOLVT. CCXXXV.

De denunciationibus faciendis in contrahendis matrimonijs.

1 *Denuntiationes tres ante matrimonium ſunt faciendæ.*
2 *Sponſus contrahens matrimonium abſque denuntiationib. peccat mortaliter, & grauiori ſupplicio eſt plectendus ſi conſumauerit.*
3 *Denuntiationes feſtiuis diebus ſunt faciendæ, Et Epiſcopus non poteſt diſpenſare, vt feriali tempore efficiantur, & quare.*
4 *Denunciationes vbi ſunt faciendæ.*
5 *Denunciationes ſunt faciendæ, quando matrimonium in mortis articulo contrahitur.*
6 *Omiſſio denunciationum matrimonium non vitiat.*

EXtat conſtitutio Sacr. Concilij Tridentini ſeſs.24. cap.1. de reformat.matrimon. qua præcipitur, vt antequam matrimoniũ contrahatur, ter à proprio cõtrahentium parocho tribus cõtinuis diebus feſtiuis in
1 Eccleſia inter Miſſarũ ſolemnia publicè denuntietur, inter quos matrimonium ſit contrahendum, vt omnes reuelent impedimenta, ſi quæ ſint, etiam occulta, de qua re agit Corduba in tract.caſ.conſcientiæ q.189.in finalibus verbis, in hoc tamen dic vt per Guttierez l. 1.canon. qq.cap. 19. & de his monitionibus, quæ fieri debent in matrimonio differunt Victoria de Sacram. matrimon.num.266. Gomez.lib.49.Taur.num.1. Maſcard.volum.2. de probationibus concluſ. 1031. nu.1. Thimoteus de viſitat. eccleſiaſt. lib.1.tractat. 3. Corrad. in templ. omnium iudicum lib. 2. cap. 12.nu. 21. Mantieco lib.5.recollect.tit.1.l.1.gl. 1. ex num. 1. Perez lib.5.tit.1.leg.1.verſ.3. modo ait, Menoch.de arbitrar.lib.2.caſ.453.num.2. Nauarr. manual. latin.cap. 22.n.69. Mozius de contract. tit. de matrimonio §. de ſubſtantialibus, formalibus, & eſſentialibus matrimonij n.17.fol.183.

Amplia, vt contrahentes abſque denuntiationibus,
2 vel illis prætermiſſis abſque licentia peccent mortaliter. Veracrux in appendice ad ſpecul.coniug.dub.1. & Spin.in ſpecul.teſtament.gl.15.num. 26. & Guttier. de iuram.confirm.p.1.cap.51.num.29. & Perez in l. 1. tit.1.lib.5. ord. col. 26. ad fin. & Ledeſm. de matrim. q.45.art.5.verſ. ſed adhuc eſt dubium, quem vide Molin. de Primogen.Hiſpan.l.2. c. 16. Salzed. ad Diaz in pract.crimin.c.73. in addit.2.verſ. peccaret tamen, quinimo illos in exteriori iudicio condignis legalibus pœnis plectendos ab Ordinario tenet Ioan. Segur. in direct.iudic.eccleſ.for.part.2.c.15.n.30.& infra, quem ſequitur etiam Salzed. loco prox.cit.

3 Amplia ſecundo, vt iſtæ denuntiationes fieri debeant tribus diebus continuis feſtiuis, & non poſſet fieri diebus ferialibus, etiam cum diſpenſatione Epiſcopi: ratio eſt, quia Epiſcopus non poteſt diſpenſare ſuper cõſtitutione Concilij Generalis Silueſter in verb. diſpenſatio num.14.§.9. gloſ. & Doctor. in cap. at ſi clerici de iudic. & Silua 3.part.q.7. num. 2. Vgolinus de poteſtate Epiſcopi c.15.§.11.num.4. vbi allegat textum in cap. cum inferior de maiorit. & obedient. & ita per Sacr. Congreg. declaratum refert prax. Archiepiſcop.c.26.n.10.

Amplia tertio, vt huiuſmodi denunciationes fieri debeant in vtriuſque parochijs, vbi contrahentes magis verſati ſunt, & principaliorem habent larem ſecũdum Panorm. in cap. final. de clandeſtin. deſponſat. Franc.Marc. deciſ.715.part.2. Zenedus in collect. 81. p.2. Vgolin. loco citato, & Segura in direct. iudic. 2. par.cap.16.num.19.& in num.20. dicit, quod fiant tribus diebus feſtiuis non immediatè ſe inuicem ſequentibus, ſed per aliqua dierum interualla, & in num. 21. ait, quod quando vna tantum fieri debet denuntiatio, dimiſſis duabus, non incontinenti matrimonium celebrandum eſt, ſed per aliquod temporis interuallum expectandum eſt.

Eſt tamen animaduertendum in praxi, quod quamuis præfatæ denuntiationes requirantur in matrimonijs contrahendis, tamen ſi omittantur matrimoniũ
6 erit validum, Nauarr.cap.22.num.70.in 3.not.Couar. p.2.c.26.num.10. Salzedus ad Diaz c.73.verſ.1. ante omnia, Vgolinus de poteſtate Epiſcopi c.15.§.11.n.6. vbi quoque refert declarationem Sacr. Congregationis, quare improbanda eſt opinio Menoch. qui contrarium tenet in conſ.60.num.70.vol.1. licet ſic contrahentes peccarent mortaliter, omittendo præfatas denuntiationes abſque licentia ordinarij, vt fuiſſe deciſum teſtatur Caualc. in deciſ.28.

RESOLVT. CCXXXVI.

Epiſcopus ex quibus cauſis poſſit remittere denunciationes in matrimonio.

1 *Iuſta cauſa eſt neceſſaria, vt denuntiationes in matrimonio contrahendo omittantur.*
2 *Epiſcopus denunciationes abſque iuſta cauſa remittens mortaliter peccat.*
3 *Cauſæ ſex per quas, denunciationes poſſunt remitti enumerantur.*

PEr diſpoſitionem etiam Sacr. Concilij loco vbi ſupra permiſſum eſt Epiſcopis ex cauſis ſibi beneviſis remittere denũtiationes in matrimonio contrahendo, & iuſtam cauſam eſſe neceſſariam tenuerunt

Salze-

1 Salzedus in d.cap.73.addit.lit.D. & Segura dict.2.p.c. 16.n.17. & Sarmiento lib.1.ſelectar.interpret. c.6.n.7. Nauarr. in manual. lati. c.22.n.70.& n.85. Veracrux in appendice,Spin. dict.gloſ.15.num.28.Menoch. conſilio 69.num. 62. cum ſequenti, & num.71.vol.1. Paz. in praxi 2.tom.prælud.3.num.11. & idem Menoch. de arbitrar. lib. 2. Centur. 5. caſ. 453. numer. 5. & Guttierez in canonicis quæſtionibus c.19.n. 4. qui reſoluunt neceſſariam eſſe cauſam, nec poſſe ſine ea, poſt longam diſputationem,denunciationes remitti.

Et adeò cauſa requiritur; vt de ea conſtare debeat ante diſpenſationem, per informationem, & proceſſum, & vtrum ſufficiat ſummariè, & affirmatiuè, reſoluunt Segura dict.cap.16.numer.17. & Cæphalus in conſil.421.num.61. cum ſequentib. lib. 3. Paz. in praxi dict. prælud. 3. numer. 11. Guttierez in canonicis quæſtionibus cap. 19. à num. 4. & numer. 12. & cap. 20.num.31.

2 Immò Ordinarius remittendo dictas denunciationes ſine iuſta, & rationabili cauſa peccat mortaliter; & affirmatiuam partem amplectuntur omnes, Spin.d. gl.15.n.28. Cæphalus dict.conſ.421.num.18. Paz dict. prælud.3.n.11. Guttierez in dict. canonic. quæſt.c.19. num.12. & Ledeſma, de matrimonio, quæſt.45.art.5. verſ. dubium primum.

3 Inter iuſtas autem cauſas connumeratur, primo quod virgo ſit ſub tutela iniqui tutoris, qui eam viro ignobili,& diſpari tradere vult Segura d.cap.16.n.15. Moccius de contractibus tit. de matrim. col.3. n. 16. Spin.dict.gloſ.15.n.31. & Nauarr. in manual. c.16.nu. 37. & idem quando virgo eſſet à viro deflorata reſoluit Seg. dict.c.16.n.16.

Secunda cauſa eſt ſi filij eſſent ſub poteſtate nouercali, vt pariter reſoluunt Seg. d.c.16.n.13. & Guttier. in canonicis quæſtionibus cap.20.n.29. & n.30.

Tertia cauſa quando contrahitur matrimoniũ cum magnatibus,vnde Reges,& Principes videntur poſſe contrahere ſinè bannis,quod intelligit Henric.Boich. in c. ſi ad finem extra de clandeſt. deſponſ. quoniam non eſt conſuetum, eorum matrimonia bandiri, licet Graſſ.p.1. deciſ. aurearum lib.2.cap.86. & de arbitrarijs confeſſariorũ lib.1.c.41. ſimpliciter affirmet poſſe Epiſcopum omiſſis denunciationibus diſpenſare cum illis; quia cum magna deliberatione ſolent connubia tractare,& eorum matrimonia ſunt valde nota,quare ſi aliquod impedimentum inter eos eſſe ſciretur,Sotus in 4. ſentent.diſt. 28.q.2.art.3. poſt tertiam concluſionem D.Anton.3.p. tit.1.c.16. Vega in ſua Sylua lib.3. caſu 211. ſed contrarium fundat, & defendit Seg. in d.director.2.p.cap.16.n.7.

Quarta eſt vbi contrahere volentes diu habiti fuerint pro coniugibus, & in tali forma erant, & propter verecundiam non audent contrahere,Guttier. in tract. de iuramento confirm.1.part.cap. 51.n. 22. verſ. & tenendo,Nauarr. in manuali cap.16.num.37. Paludan. in 4.ſentent.diſt.28.q.2.!art. 3. concl.3. quamuis hanc cauſam repellendam exiſtimet Segur. d.cap.16. num.14.

Quinta eſt quando matrimonium eſſet contrahendũ inter diuitem,& pauperẽ,nobilem,& ignobilem;ſenem,& iuuenem,& ſic adeſſet diſparitas ratione ætatis,conditionis,& qualitatis,vel diuitiarum, Palud.in 4.d.28.q.2.ar.3.concl.3. & ibi Sot.q.1.art.2. Henricus de Bottis de Synodo Epiſcopi 3.p.ar.1.n.158.Henric. Boich. in c. cum inhibitio §. ſuper eo de clandeſt. deſponſ. Diuus Anton. in ſumma 3. part. tit.1.c. 16.§.5. Nauarr. in Manual.cap.22.n.70.notab. 5.Segura d.2. p.cap.16.num.6.Salzed. dicto c.73. addit. litera C. in verbo diſpenſent, Menoch. d.conſ.69.n. 7. cum pluribus ſequentibus lib.1. & Vega in Sylua lib.3. caſ.211. Cucchus lib.5.inſtit.tit.11.n.65. vide Cæphal. conſil. 421.num.23.& 24.lib. 3. qui contrariũ in proprijs terminis Concilij conatur probare,defendere,& fundare.

Sexta cauſa eſt vicinitas tẽporis,quo prohibitæ ſũt nuptiæ,ita vt non ſit tempus ſufficiens faciendi dictas denunciationes,Salzed.d.c.73. eadem lit.D. & Zeuallus de communibus contra communem q.604.n.106. Segur. d.c.16.n.17.in fine,de qua cauſa vide Prax.Archiepiſc.c.26. ſub n.3.

Septima cauſa eſt,quando matrimonium eſſet contrahendum in mortis articulo, de qua conſulendi ſũt Franc. Sarmient. ſelectar.lib.1.c.6.n.7. Seg. d.cap.16. n.4. Spin. d. gl.15.n. 26. Nauarr. in man.c.16.n.37. in fine. Prax. Archiepiſc.d.cap. 26. ſub n. 2. qui & alios concordes recenſent.

RESOLVT. CCXXXVII.

An Vicarius Epiſcopi poſſit remittere denunciationes in matrimonio.

1 *Denunciationis facultas,an poſſit delegari.*
2 *Denunciationes in matrimonio à Vicario poſſunt remitti, & quare.*
3 *Vicarius dicitur Ordinarius.*
4 *Delegari omnia,quæ ſunt iuriſdictionis,poſſunt.*
5 *Vicarius foraneus denunciationes remittere non poteſt.*

ANceps quæſtio eſt an Vicarius Generalis Epiſcopi poſſit hodie licentiam concedere contrahendi matrimonium non præcedentibus denunciationibus? & partem negatiuam .ſ. non habere Vicarios Epiſcoporum ex iure ſuo dictam facultatem, nec dici Ordinarios in caſu huius deciſ. conſtanter fundant,& defendunt Menoch.conſ.69.n.55. cum ſeq. l.1. & 2. & de arbitr.cent.5.caſ.453.nu.5. idem ſenſit, & Cæphal. conſ.421.n.72. cum plur.ſeq.lib.3. Didacus de Spin.in ſpec.teſtam.gl.15. in princ.n.28.& 29. Piaz in praxi 2. tom.prælud.3.n.11. & eamdem ſentire videtur, & approbare Ledeſ. de magno Sacram. matrim.q.45.ar.5. verſ. quartum dubium col.2. Gonzal.variar.quæſt.iuris c.27. per tot. præcipuè à n.19. vbi latè diſp. & defendit Vicarios Generales Epiſcoporum non eſſe iudices ordinarios,ſed delegatos.

Immò ſunt,qui tenent præfatam facultatem remittendi denunciationes non poſſe delegari, vt ſunt Cæphal.in d.conſ.421.n.72. cum pluribus ſequentibus,& Menoch.d.conſ.69.n.55. cum ſequentibus, licet affirmatiuam partem teneant,& latè fundant Spin.in d.gl. 15.n.29. & Paz d.prælud.3.n. 11. & Ledeſma d. verſic. quartum dubium in princ. ſcilicet, dictam facultatem remittendi denunciationes remitti,& delegari poſſe ab Epiſcopo: neceſſariam tamen eſſe ſpecialem facultatem,& commiſſionem.

Affirmatiuam tamen opinionem conſtanter defendunt Veracrux in append. ad ſpecul. dub.1.propoſ.6. ad fin.fol.40. & Seg. in direct.iud.Eccleſ.2.p.c.16.n.3. etiam ſtante Concilio prouinciali,& hanc partem affirmatiuam indiſtinctè,& intrepidè fundat, & defendit Guttierez canonic.q.c.19.num.13. & n.19. & pro hac parte adduci poteſt, & facit in terminis doctrina Flaminij Pariſ.l.3. de reſign. benefic.q. 11. à n.9. vbi latè fundat,& defendit,quod vbicunque in Conc.Trid. aliquid committitur Ordinarijs, vel eorum mentio fit, intelligitur etiam de Vicarijs Generalibus Epiſcoporum.Zeneda in collect.81.p.2.

3 Mouentur,tum quod in arbitrio ordinarij relinquitur,& Vicarius Ordinarius eſt cap. ex parte vbi Innocent. & reliqui de officio Vicarij, tum etiam quia cũ de Epiſcopo loquatur, non excluditur eius vicarius, nam vbi voluit Sãcta Synodus vicarium excludere id expreſſit, vt in abſolutione ab hæreſi ſeſs.24.de reformatione c.6. tum denique, quod omnia, quæ iuriſdictionis ſunt,regulariter delegari poſſũt de iure Cano-

nico,cap.aqua & ibi gloſa de Conſecratione Eccl.vel
altar. atque ſic contra Menoch. tenuit eadem Addit.
ad Diaz dicto cap.73. verſ. ſed dubium egregium eſt,
Sbroz.de officio vicar.lib.2.quæſt.47. Prax.Archiepi-
ſcopal. cap.26. ex his patet parochum ſimplicem in
his denuntiationibus diſpenſate non poſſe,ſicut etiam
dixit Nauarr.in conſ.1. de clandeſtin.deſponſ.
5 Limita tamen non procedere in Vicarijs foraneis,
quia ijs non permittitur facultas remittẽdi denuntia-
tiones prout Zeneda vbi ſupra, Spinus dict.gloſ.15.n.
29.& Guttierez quæſt.canonicar.cap.19.num.16.ne-
gatiuè reſoluunt.

RESOLVT. CCXXXVIII.

Cauſę diſpenſationis in matrimonio enumerantur.

1 *Diſpenſatio vel nulla, vel raro in matrimonijs eſt concedenda.*
2 *Diſpenſatio eſt iuris communis relaxatio ac odioſa.*
3 *Extenſio in diſpenſatione locum non habet.*
4 *Regula cui conceditur maius in diſpenſationibus locum non habet.*
5 *Diſpenſatio in foro conſcientiæ non extenditur in foro fori.*
6 *Diſpenſatio quoad vnum non cenſetur quoad alterum.*
7 *Princeps peccat ſine iuſta cauſa diſpenſans, ſicut ſubditus petens; & quare.*
8 *Cauſæ diſpenſationum in matrimonio quænam ſint.*

1 IN contrahendis matrimonijs,vel nulla omninò de-
tur diſpenſatio,vel raro:idque ex cauſa, & gratis
concedatur in ſecundo gradu nunquam diſpenſetur,
niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam,
verba ſunt Concilij Tridentin. ſeſſ.24.de reformation.
matrimon.cap.5.in fine.
2 Quare cum diſpenſatio ſit iuris cõmunis relaxatio
22. quæſt.4. cap.pietas in fine, & eſſe odioſam,& vul-
nerare ius commune tradidit Rota Romana deciſio.
140.& in deciſ.454.p.1. diuerſorum, ideoque dicitur
arida, & arcta Felin. in cap. poſtulaſti nu.1. de reſcri-
ptis,& ſemper debet intelligi,vt minus derogetur iuri
3 communi Rot.diuerſorum deciſione 533. part.1.Mã-
doſ.conſil.54.numer.11.Ozaſcus conſil.68.numer.31.
Surdus conſil.453.n.4. volum.3.& in conſ.523.num.
26.volum.4.eſt ſtricte intelligenda atque interpretan-
da cap.1.& 2.de filijs presbyteror.lib.6.cap.nõ poteſt
extra de preben.cap.quod dilecto extra de cõſangui-
nitat.& affinitat. & propterea in diſpenſationibus nõ
habet locum extenſio;Mainard. in deciſion.21.lib.3.
Caualcan.in deciſion.29.part.1.Rota in deciſion.1.&
2.de filijs presbyteror. in nouis, nec quidem fit ex-
tenſio ad caſum minorem, licet maiorem habeat ra-
tionem Hoſtienſ. in cap. poſtulaſti num.12. de reſcri-
ptis,Panormitan. in cap. ad aures num.7.eodem titu-
lo,Milis in ſuo repertor.in verbo diſpenſatio fol.1012.
& regula cui conceditur maius non habet locum in di-
4 ſpenſationibus.Faber deciſio.13. Codic. de Sacroſan-
ctis Eccleſ. quia diſpenſationes ſunt odioſæ, & ſtrictè
interpretandę ſecũdum Verallum deciſion.272. part.
1.Sayt.deciſion.7. de filijs presbyterorum, & in deciſ.
5 9.eodem titul. hinc eſt, quod diſpenſatio in foro con-
ſcientiæ non extenditur nec ſuffragatur in foro fori,vt
latè ſcribẽtes in cap.de his de accuſationibus Rota di-
uerſorum in deciſ.606.part.1.Creſcentius in deciſione
14.de probation. & propterea tot eſſe debent diſpen-
ſationes,quot ſunt obſtacula,Lanfranch.deciſione 22.
ratio eſt,quia, vt ſupra diximus,diſpenſatio vti odioſa
non extenditur de caſu ad caſum,& proinde diſpenſa-
6 tus quoad vnum,non cenſetur quoad reliquum,Rota
diuerſor.deciſ.233.part.1.
7 Hinc eſt,quod peccat Princeps,qui diſpenſat ſinè iu-
ſta cauſa,quemadmodum, & ſubditus illam petendo,
Nauarr. in prę ludijs matrimonialibus penultim.q.n.
11.Sot.lib.4.de iuſtitia q.7.art.3. & in 4.diſt.21.q.art.2
Couar.in 4.2.part.cap.6.§.9.n.9.Rodriquez in ſumma
c.234. & ratio eſt, quia cauſa in diſpenſatione ſemper
inſpicienda eſt, & ſufficit putare cauſam eſſe rationa-
bilem,Syluester verb.diſpẽſatio nu.4.& data facultate
diſpenſandi intelligitur ſi ſit cauſa legitima, Emanuel
Sà verb.diſpenſatio nu.4.Cauſę vero ad diſpenſandum
ſunt multę,& prima incompetentia dotis,hoc eſt defe-
ctus dotis competentis ad contrahendum,& cum illo,
qui mulierem petit in coniugem, & non cum alio ſibi
æquali, Nauarrus in manual.cap.22.in fi.nec habetur
ratio, quod puella ſperet magnam hæreditatem, quæ
ſibi de neceſſitate nõ debetur,etiã ſi ſit materna Na-
uarr.in conſ.19.de reſcript.& nec ſi pater habens plu-
res filias poſſet commodè dotare vnam,ſed habita ra-
tione dotis aliarum filiarum non poſſet vnam dotare,
8 nam tunc diſpenſatio non erit ſubreptitia, exprimens
dotis incompetentiam; nam illud dicitur fieri nõ poſ-
ſe,quod commodè non poſſumus l.nepos proculo ff.de
verborum ſignificat.idem multo magis cauſa iuſta eſ-
ſet,quando diues vellet ducere in vxorẽ cõſanguineã
pauperẽ,cõſtituendo illi dotẽ, vt Nauarrus vbi ſupra.
Secunda cauſa eſt anguſtia loci,& mandanda eſt di-
ſpẽſatio exequutioni etiam ſi mulieri in alio loco inſi-
gni vicino ſuæ patriæ, virum ſuæ conditioni parem in-
uenire poſſet,Graff.de arbitrar.cõfeſſ.cap.43.Nouiſſi-
mus in prax.Archiepiſcopal.c.25.nu.6.Rodriquez vbi
ſupra num.2.intellige dummodò in diſpenſatione non
ponatur dicta cõditio,quia tunc eſt interpretanda, vt
verba ſonant,& natura verborũ requirit: Decius in c.
at ſi clerici §.de adulterijs num.69. extra de iudic. ſed
aduertendum, quod magna diligentia vti debet dele-
gatus,cui commiſſa eſt diſpenſatio propter anguſtiam
loci,aut incompetẽtiam dotis,quia vt plurimum d.di-
ſpenſationes ſolent eſſe ſubreptitię,& propterea bona
eſſet cautela,vt curia ſe informet ex officio,& nõ exa-
minaret teſtes à parte productos, præcipuè quando
perſonę,quę intẽdunt cõtrahere ſunt infimæ qualita-
tis,& locus nõ eſſet valde anguſtus;inſuper quãdo im-
petratur diſpenſatio à Papa,dummodo augeatur dos,
nõ eſt admittendus vir ad conſtituendam dotem ſim-
pliciter ſuper omnibus bonis ſuis,ſed debet illam con-
ſtituere in ſpecie ſuper aliquibus bonis,ſi illa habet,vt
conſultum ſit vxori in caſu eius mortis,ne de nouo in-
digeat tali diſpenſatione, ita dixit Nouiſſ.in praxi
Archiepiſcopali Curiæ Neapolitanæ d.cap.25.n.18.
& de nonnullis alijs cauſis videre eſt apud Summiſtas.

RESOLVT. CCXXXIX.

An Epiſcopus poſſit diſpenſare in impedimento dirimente matrimonium.

1 *Epiſcopus in impedimento dirimente matrimonium diſpẽſare poteſt quatuor concurrentibus, & quare.*
2 *Epiſcopus contra ius commune cauſa neceſſaria accedente ſtatuere poteſt.*
3 *Vicarius Generalis Epiſcopi impedimento dirimente matrimonium diſpenſare non poteſt etiam illis quatuor cõcurrentibus,niſi cum ſpeciali mandato.*

ARbitror poſſe Epiſcopum in impedimento, quod
dirimit matrimonium etiam iam contractum
diſpẽſare,dummodo quatuor concurrant,ſcilicet pu-
1 blicè,quod matrimoniũ ſit Contractum,ſecũdo,quod
impedimentũ ſit occultum,tertio,quod ſeparatio fie-
ri non poſſit ſine magno ſcandalo, quarto, & vltimo,
quod ob paupertatem contrahentium aliamvè iuſtã
cauſam Romanus Pontifex adiri nõ poſſet, ita Silueſt.
in ſua ſumma in verbo diſpẽſatio q.9.num.15.verſ. ex
quibus

quibus concluditur, & quoſdam alios idem ſentientes refert Nauarr. in manual. c.22. n.85. verſ.3. dicendum Cordub. l.1. q.11. art.1. col.9. Sot. de inſtit. & iure, q.7. art.3. & in quarto ſententiarum diſt.37. Rodriquez in ſumma c.236. concl.2. Vgolin. de poteſt. Epiſc. c.60. §.1. Graff. conſ.26. n.19. de ſent. excomm. & hanc eſſe communem opinionem ſummiſtarum refert Coſta de remed. ſubſid. remed.35. n.3. & ſeq.

Mouentur, quoniam Romanus Pontifex id conceſſiſſet, ſi de hoc requiſitus eſſet ob animarum ſalutem, ergo perinde eſt, ac ſi conceſſerit iuxta doctrinã gloſæ in leg. tale pactum §. final. ff. de pactis, & ea, quæ dixit Iaſ. in l. Barbarius n.3. cum pluribus ſeq. ff. de offic. prætoris, accedit Epiſcopum poſſe contra ius cõmune ſtatuere; modo id faciat ex euidenti, & neceſſaria cauſa, quæ ſuperiorem ad id concedendum moueret. arg. l. hominem, ff. mandat. & ita Iaſon. in l. omnes populi lectura ſecunda, ff. de iuſt. & iure: in hoc igitur caſu diſpenſare Epiſcopus poteſt.

Non tamen eius Vicarius Generalis, niſi ad illud
3 haberet ab Epiſcopo particularem commiſſionem, ſecundum Paludanum 4. ſent. diſt.34. q.1. Rodriq. citat. cap.236. n.5. nec denique inferiores Prælati Epiſcopo, Nauar. conſ.6. de priuil.

RESOLVT. CCXL.

An in cauſa matrimoniali deferatur Iuramentum ſuppletorium.

1 *Matrimon. per parẽtes, fratres, & ſorores probari poteſt.*
2 *Suppletorium iuramentum in cauſa matrimoniali defertur, & quando non.*

IN hac quæſtione dixi de eius materia latiſſimè pertractari per Maſcard. concl.1033. Ferret. conſilio 196. Gabriel concl.9. de teſtibus, Creſcent. dec.23. de probat. cuius hæc ſunt verba. Matrimonium, quando nõ eſt diſparitas, poteſt probari, per parentes, fratres, ſorores, & conſanguineos ad not. per Abb. & Doct. cõmuniter in c. ſuper eo il ſecondo de teſtibus, & in capitulo videtur, qui matr. accuſ. poſſ. quia quando mulier alias remaneret corrupta, hoc forſan nõ procederet, cum tunc de vituperio, & honore talium deponẽtium agi videatur ad not. per Aretin. in conſ.13. col.7. & Dec. conſ.133. col.2. verſ. ſecundo dicta Margarita, Domini in iſto caſu, in vna Cæſaraugustana matrimonij, coram D. Piſaurien. fuerunt pro iuramento in ſup-
2 plemẽtum, quod etiam in cauſa matrimoniali, quãdo eſt pluſquam ſemiplenè probatum, deferretur, vt per Abb. in cap. mulier col. penult. de iureiur. Alexand. in leg.3. in princ. col.3. verſ. limitat tamen hoc Roman. de iureiur. Iaſ. in rep. l. admonendi, n.231. eodem tit. licet Decius in d. conſil.133. colum.2. videatur contrarium tenere, nam pro contraria opinione voluit Boer. deciſ.85. exemplum ponitur, quando adſunt duo teſtes, quorum vnus non eſt integer, vel cum vno teſte ſint alia indicia, vel quando quis habet vnum teſtem, & pars aduerſa ſubtraxit alium, Ioan. Andrea in cap. peruenit de teſtib. cog. Put. de iureiur. deciſ.1. & 43. & fuit dictum coram Cardinali Seraphino in vna bonorum Dohanæ ſalis 5. Mart.1582. & facit deciſ. Franc. March. deciſ.753. p.2.

RESOLVT. CCXLI.

Infidelis conuerſus ad fidem; ſi velit contrahere matrimonium, an teneatur requirere coniugem habitantem in partibus infidelium.

1 *Matrimonium contrahitur inter infideles.*
2 *Infidelis conuerſus non tenetur requirere coniugem infidelem; ſi fidelem ducere in matrimonio deſiderat.*
3 *Fidelis, infidelis effectus ducens infidelem, ſi ad fidem reuertitur, & matrimonium contrahere cupit cum Chriſtiana, requirere non tenetur infidelem.*

IN hac quæſtio. non mediocrem mihi dubitationem faciebat pro opinione aſſirmatiua, quod inter infideles poteſt contrahi, atq; conſtat matrimonium, quatenus eſt contractus naturalis, & concupiſcentiæ remedium, Magiſt. in 4. ſent. diſt.39. Sotus ibid. quæſt. vnica concl.1. S. Thom. in additione, ad tertiam partem q.56. art.2. Angelus in ver. matrimonium 3. impedim.10. n.1. Syluest. eod. verbo q.10. Nauarr. c.21. n.48. Victoria de Sacramento Matrimonij n.294. Viuald. de eod. Sacramento q.215. & propterea dicebat textus in c. Gaudemus de diuort. quod infideles iuncti in gradu prohibito leg. Canonica tantum, conuerſi ad fidem non ſeparantur.

Rurſus faciebat, quia præfatum ſecundum matrimonium contrahi minimè poſſet per conuerſum ad fidem, niſi infideli renuente conuerti, quare vt cõſtet de eius renitentia, neceſſe eſt ipſum monere, vt probatur expreſsè in c. Iudæi, 28. q.1. (*Ibi, quod ſi admoniti fuerint, & noluerint ſeparentur*) & probant Archidiacon. ibid. n.2. Bellamera nu.4. Armilla in ſumma in verbo matrimonium n.38. Nauarr. in conſ.2. de conuerſione infidelium, Cucchus lib.5. inſtitutionum tit.12. n.103. Gaieta. In repetitione cap. ad limina 30. quæſt.1. cum alijs, quos congerit Sanchez de matrimon. lib.2. diſp.74. num.12.

Imò ſunt qui teneant requiri Eccleſiæ authoritate præfigi infideli terminum, vt conuertatur, quo poſſit prius matrimonium diſſolui, ita Hoſtienſis in d. c. gaudemus n.13. ſuper verb. compelletur, Ioann. Andreas n.15. Butrius n.20. Ancharanus nu.26. Archidiacon. in cap. finali n.2. vigeſimaoctaua q.2. & ibi Bellamera n.2. Enriq. Boic. in cap. quanto n.3. de diuort. ſed verius eſt contrarium, quamuis eſſet vtiliſſimum id fieri, vnde ſatis erit, qualitercumque conſtet de infidelis voluntate, & Ratio eſt, quia cum hoc Matrimoniũ ſolo iure diuino diſſoluatur, non eſt aliquod iudicis miniſterium neceſſarium, ſecund. Panormit. in d. cap. Gaudemus n.15. & ibi Præpoſitus in §. quia autem n.14. Angelus verbo matrimonium 3. impedimento 10. num.3. Veracrux in 2. parte ſpeculi art.33. concluſ.3. quibus addo Hoſtienſem n.3. & Butrium n.9. in cap. quanto de diuort.

Tandem faciebat, quod ſcriptum reliquit gl. in d. c. quanto in verbo, qui relinquitur de diuortijs, vbi admonet, quamuis non ſit neceſſarium, teſtes adhiberi dum infidelis monetur, ac renuit conuerti, aut legitimè habitare, & hoc ad finem, vt teſtentur ſi fortè lis poſtea intentetur de valore matrimonij initi à fideli, quam gl. opinionem refert, & ſequitur Goffredus in ſumma in tit. de diuort. n.10. & 11. & in tit. de conuerſione infidelium nu.2. Præpoſitus in cap. gaudemus §. quia autem n.4. de diuort. Veracrux in 2. p. ſpecul. artic.29. pag. penult.

Cæterum præfatis non obſtantibus contrarium fuiſſe ſeruatum in Curia Archiepiſcopali refert praxis eiuſdem in c.27. num.20. non obſtant contraria, quoniam procedunt, quando conuerſus eſſet dubius de obſtinatione coniugis infidelis, quia tũc nõ poſſet denuò cõtrahere abſque præuia monitione, qua certior redderetur, ita Ledeſm. de matrim. dub.56. concl.8. Veg. in 2. Thom. ſumm. cap.34. caſ.151. Vaſq. in 1.2. q.19. art.6. diſp.66. & ideo, nõ eſt neceſſaria monitio vbi moraliter eſt certa obſtinatio ſecund. Nau. conſ.2. de conu. infid. Enriq. l.11. de matrim. c.8. n.5. Veracrux cit. ar.29. ad finem, & Sanch. loc. cit. num.16. & ita intelligenda eſt Doctrina Abb. dicentis in d. cap. gaudemus, infidelem eſſe requirendum, quia procedit, quando adeſt con-

coniectura, vel præſumptio infidelitatem relinquendi.

3 Amplia principalem concluſionem ſingulariter, etiam ſi fidelis abnegauerit fidem, & contraxerit cum infideli, ac pœnitentia ducta reuerſa ad fidem fidelem accipere vult, adhuc nō eſt neceſſaria requiſitio, prout Sacra Generalis inquiſitio Vrbis reſcripſit Curiæ Archiepiſc. Neap. in tali caſu.

RESOLVT. CCXLII.

Ad effectum contrahendi ſecundum matrimonium quomodo mors viri probanda ſit.

1 *Mors primi coniugis quomodo eſt probanda, vbi praxis Cur. Archiep. Neap. n. 3.*

2 *Mors quomodo probetur quoad plures effectus.*

DVbitans de morte coniugis, & niſi prius certificetur, contrahere non poteſt, vt probatur in cap. dominus de ſecundis nuptijs, & in cap. in preſentia de ſponſalibus, & ad idem facit text. in auth. hodie, vbi communiter ſcribentes Cod. de repudijs, & in §. quod autem in auth. vt liceat matri & auię, quare fuit dubitatum, quomodo probanda ſit mors primi viri ad effectum vt vxor valeat contrahere ſecundum matrimonium, in qua quęſtione licet nonnullis probetur modis de quibus per Maſcardum in concl. 1030. mors quoad præfatum effectum probatur per publicam vocem, &
1 famam ex doctrina Boerij in deciſ. 288. Franciſc. Marchus deciſ. 183. p. 2. Puteus deciſ. 520. lib. 2. Ioſeph. Ludou. in dec. Rotæ Lucenſis 49. item probatur per fa-
2 mam vbi agitur de vacatione Beneficij, Mohed. deciſ. 1. de probatio. Puteus dec. 132. lib. 3. Rota diuerſorū in deciſ. 46. num. 15. p. 1. quemadmodum etiam probatur, dum quis viſus fuerit ingredi in Bellum, & non exire, Rota Peruſina deciſ. 30. Magon. dec. 44. Cappell. Tholoſ. deciſ. 312. Ozaſchus deciſ. 108. item probatur etiam per productionem teſtamenti cum mandato iudicis, vt latè per Ioſeph. Ludouicum in Rota Peruſina dec. 49. cuius ratio eſt quia cum agatur de graui præiudicio, efficacior probatio exigitur gloſ. communiter recepta in leg. ſiquidem Cod. ſoluto matrimonio Rota diuerſorum deciſ. 551. p. 1. Anton. Faber. in deciſ. 2. C. de probationibus.

Poteſt probari etiā mors quoad ſupradictum effectū per librum Rectoris in quo deſcribi ſolet mors ſepultorum in eius Eccleſia, Polidorus Ripa in deciſ. 247. Rota Peruſina dec. 2. & fuit reſolutū in Rota Romana in vna Romana hoſpicij de Lucatellis 30. Martij 1603. corā Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius dec. 1556.

In Curia tamen Archiep. reiectis omnibus ſupradictis modis, mors quoad effectum de quo ſupra aliter
3 non probatur, niſi per vnum teſtem de viſu, qui deponat, qualiter vidit illum ab hac vita deceſſiſſe, & inſuper neceſſe erit, quod examinentur duo alij teſtes, qui deponent de publica voce, & fama, de luctu mulieris, & acclamatione de morte viri, quæ praxis ſumpta eſt ex citat. text. in c. in præſentia de ſponſalibus, & vide prax. Archiep. c. 26. num. fin. Sanch. de matrim. l. 2. diſput. 46. n. 10. 11. & 12. Farin. ſec. 38. in criminal. inter cauſ. matrim. p. 1. verſ. 25.

RESOLVT. CCXLIII.

Filius an ſemper præſumatur natus ex viro.

1 *Filius ex muliere vxorata ortus ſemper præſumitur legitimus, cum ampl. & limit. n. 3.*

2 *Probatio contra præſumptionē iuris, & de iure nō admittitur, niſi per partis cōfeſſionē, de cuius agitur intereſſe.*

3 *Coniecturæ ad probandam illegitimitatem quænam ſint remiſſiuè.*

PRo indubitato fuit habitum, in Curia Archiepiſc. filium natum ex muliere maritata præſumi verū, & proprium filium viri legitimum ad tex. in l. miles, §. defuncto, ff. de adulter. l. filium diffinimus, ff. de his qui ſunt ſui, vel alieni iur. l. ſi vicinis Cod. de nupt. cap. per tuas cum ibi notatis de probat. latiſſimè Gabriel concluſ. 14. de præſumpt. Alciat. in eiuſdem nominis tractat. regul. 3. præſumpt. 37. Maſcard. concl. 738. idq; procedere aſſerunt etiam, ſi conſtet mulierem cū alio rem habuiſſe ex Bald. conſ. 437. n. 3. vol. 5. Curt. Senior conſ. 31. num. 3. Graff. conſ. 2. de adult. vol. 2. Monald. conſ. 139. n. 11. vol. 1. Bomucius conſ. 16. Henriquez conſil. 35. idemque procedere etiamſi vxor in domo amaſij perſtitiſſet, ſi tamen vir ad eam aditum habere potuiſſet, Bald. in l. ſi matre Cod. de ſuis, & legitimis Decius conſ. 657. num. 2. & ante omnes Cyn. in l. ſi vicinis, C. de nupt.

2 Eſt enim hæc præſumptio iuris, & de iure contra quam non admittitur probatio in contrarium, niſi per partis, de cuius intereſſe agitur, confeſſionem, ſecundum Boer. deciſ. 299. n. 9. poſt Hypol. in l. 3. §. ad quæſtionem in fine, ff. de quæſt. vbi innumeros recenſet Bero. quæſt. 6. n. 2. Gonzalez q. 93. Alex. Trentacinq. l. 1. variar. quæſt. cap. 131. & propterea aſſerenti contrarium incumbere onus probandi ſcripſit Iaſon; conſil. 125. col. 1. volum. 4.

An autem ſuprapoſita concluſio procederet etiam exiſtentibus coniecturis in contrarium, & quę illę ſint, deque alijs ad propoſitum, vide deciſ. 123. Curiæ Archiepiſcopali p. 2.

Notabilia quædam in materia matrimonij.

IVſtæ cauſæ, quæ ſint, vt à ſponſalibus recedi poſſit, vide per Menoch. de arbitrar. lib. 2. caſ. 455.

Quando ſponſalia ſunt iurata, an liceat ab illis recedere vide Abb. conſ. 48. l. 1. & gl. in cap. ſi quippe in verb. quæritur 27. q. 2. Franc. Marc. q. 522. p. 1. & q. 746. p. 2.

Sponſo, & ſponſæ aſſerentibus ſponſalia inuicem contraxiſſe, creditur, ſtatur etiam confeſſioni coniugum aſſerentium, & allegantium ſubeſſe impedimentum in ſponſalibus, Menoch. de arbitrar. lib. 2. caſ. 103. tamen teſtimonio vnius coniugum non creditur, ſi is quærit ſponſalia diſſoluere, ib. n. 3.

Sponſam impuberem ad domum ſponſi traducere, an licitum ſit, & an ſponſus pœna raptus puniri poſſit vide March. q. 70. p. 2.

Sponſus propter traductionem, & detentionem puellæ, ſine maioris partis parentum conſenſu in quam pœnam incidat vide March. q. 71. & q. 73. ſed quando liceat ipſam puellam traducere vide eundem q. 510. p. 1.

Iocalia, & anuli donati ſponſæ ante contractū matrimonium efficiuntur ſponſę, & non poſſunt repeti ab hęredibus viri, ſecus ſi ſint donati vxori, ratio eſt quia donatio facta à ſponſo ſponſæ valet, Natta conſ. 315.

Poſt ſeptennium ſponſalia contrahi poſſunt cap. fin. 30. q. 2. Franc. Marc. q. 70. p. 2. n. 14

Filij de iur. ciuil. non poſſunt contrahere matrimonium ſine conſenſu patris, ſecus de iure canon. Boer. deciſ. 197. n. 6. cui ſtandum eſt Ozaſ. deciſ. 154. n. 9.

Vicarius iure non debet concedere licentiam filiofamil. contrahendi matrimonium non præcedentibus denuntiationibus, ob id ne pater ipſius filij hoc ſciens, valeat impedire matrimonium contrahendum, Menoch. conſ. 69. vol. 3.

Contrahentes nuptias incęſtuoſas qualiter puniantur, vide Pap. lib. 23. tit. 4.

Dos, & cetera omnia amittuntur, & fiſco applicantur, vbi prohibitum matrimonium ſcienter contrahitur Vincent. de Franch. in dec. 52. n. 10.

Cle-

Clericus beneficiatus abſque diſpenſatione poteſt matrimonium contrahere, licet ipſo iure vacet beneficium Thom.Minad.deciſ.34.

Quando vxor teneatur ſequi maritum quòcunque eat vide Cappell.Toloſan.quæſt.160.

Fama impedimenti, quæ extabat tempore contractūs matrimonij attenditur, vt proles dicatur legitima Iac.Put.deciſ.77.lib.3.

Ignorātiam probabilem non poteſt allegare matrimonium contrahens cum profeſſa in incluſorio inter moniales habitante, quæ ita (cum in habitu eſt) iudicari debet Put. deciſ.244.lib.. vide ibidem deciſ.257. & 262.

Matrimonium quomodo probetur vide Paul.Æmil. deciſ. 203. & ſequent. par.2. Hyeron. Maghon. deciſ. 86.Rotæ Luc. Gomeſius Leo deciſ.1. in deciſ.diuerſo. tom.2.Boer. conſ.10. Menoch.conſil.259.& conſil.34. lib.4.March.quæſt.701.part.2.

Quando agitur de matrimonio ſecundo probando contra primum liquida probatio requiritur idem Gomez d. deciſ.1.

Lite pendente ſuper impedimento matrimonij non debet ſuſpendi exercitium matrimoniale, idem lata ſententia pendente appellatione Vinc. de Franch. deciſio.130.

Materia permiſſa,& prohibita matrimonij,primi,& ſecundi generis attinentiæ, & affinitatis,plenè tractatur per Borg. Caualcan.deciſ.12.de contract.par.2.

Sententia in cauſa matrimonij regulariter nō trāſit in iudicatum,vide Andr.Gail.obſeruat.12.lib.2.

Diſpenſatio matrimonij,in qua fit ſolum mentio de affinitate, & non de publica honeſtate quando valeat vide Boer.deciſ.264.num.28.

Diſpēſatio præſumitur inter coniuges,qui in gradu prohibito contraxerunt, ſi per decem annos,& vltra in matrimonio vixerunt, & mortui ſunt, Paul. Emil. deciſ.269.par.1.

Diſpēſatio ſuper matrimonio cum impetratur, quę qualitates ſint narrandę ne ſubreptitia ſit diſpenſatio, vide Menoch. de arbitr.lib.2.caſu 203.num.12.

Filij nati in figura matrimonij,ex quo mulier habebat aliū virum ſecundo ignorante dicuntur legitimi, & naturales, & etiam ſcienti ſuccedunt,ſe quid omnibus parentibus ſciētibus vide Vincent.de Franch.deciſ.130.imò filij nati lite pendente ſuper legitimatione matrimonij dicuntur legitimi, & naturales, idem in natis poſt ſententiam pendente appellatione ibidem num.3.& 6.

Finis Praxis Matrimonialis.

PRAXIS MONITORIALIVM.

RESOLVT. CCXLIV.

Quæ requirantur, vt Monitoria concedi poſſint.

1 *Monitoria ad hoc, vt concedantur quinq; ſunt neceſſaria*
2 *Excommunicatio vltimum debet eſſe remedium.*
3 *Remedia ordinaria non ſunt pro extraordinarijs omittenda.*

DE literis monitorialibus concedi ſolitis per ordinarios ſub pœna excommunicationis pro rebus deperditis,quarum conceſſio eſt actus iuſtus, & extraiudicalis contra illicitos detentores, vel etiam cōſcios ad reuelandum, vel contra recuſantes dicere veritatem coram quocumque iudice, vel contra poſſidentes bona obnoxia alicui promiſſioni, ſeu obligationi,vt præter Neuizan.in ſilua nuptial.Oſaſc. & Abb.cum congeſtis per Coſtam in tracta. de ſact. ſcient.& ignorant. diſtin.55.Centur.2. & per eundem Coſt.de remed.ſubſidiar.remed.14.tradit Rip.tractat. de peſte titul.de priuileg. ad curand.peſtem num.122. cum ſequent. Surdus conſ.129. num.33.vol.1. cōprobat Nauar.de pact.conſil.2. num.6.lib.1. & de cenſib. conſ.3.num.3.lib.3.Franciſc.March.deciſ.853. par.2.

1 Vt autem illarum conceſſio obtineatur quinque concurrere debent requiſita.

Primum eſt quod nominatim(niſi contra teſtes)non concedantur ratione formæ, niſi præuia diligentia de exequendo realiter, vel perſonaliter Anton. à Sola ad antiq.decret.Sabaud.titul.de tribunal.compet.addit. gloſ.nu.7. quamuis ſine canonica monitione non procedatur ad excommunicationem Franciſ.Marchus d. deciſ.645.part.2.per cap.conſtitutionem de ſententia excommunic.lib.6.

Secundo requiritur, quod res, pro qua huiuſmodi litteræ conceduntur, non ſint minimi, aut exigui momenti Sola dict. loco num.9. Franciſc. March. deciſ. 803.part.2. & nouiſſime Sacr. Conc. Trident. de quo infra in propoſito aliquid eſt diſſerendum.

Tertium eſt requiſitū, quod contineant clauſulam iuſtificatiuam, alias ſunt inualidæ, Nauarr.d.conſ.3. de cenſibus, & conſ.3. de cleric.excommunicat.miniſtrant.num 1.lib.5.

Quartum,quod aduerſarius non ſit certus,alioquin via ordinaria eſſet experiendum Rim. Iun.in cōſ.357. num.1.2.& 19.cum ſeq.volum.4. vbi inſuper concludit eſſe perſiſtendum in dictis monitorialibus,non obſtante certitudine poſtmodum ſuperueniente.

Quintum eſt requiſitum, quod propterea pertinent principaliter ad hanc tractationem, quod dentur hæ litteræ monitoriales in ſubſidium,ideſt deficiente alia probatione:ne etiam hoc modo cōtingat euacuari ſeculare forum, Nauarr.d.conſ.3. de cenſibus,quia cum
2 excommunicatio debeat eſſe vltimum remedium cap. clericus de vita, & honeſtat. cleric. ex quo reputatur maxima pœnarum,vulgato cap.corripiatur 24.quæſt. 3.quandiu habentur remedia ordinaria,non debemus
3 vti extraordinarijs,Sot.in 4.ſentent. diſtinct. 22.quæſt. 1.potiſſimum ex norma Sacr.Conc. Trident.de reformat.cap.3. incipien. quamuis ſeſſ.23. vbi diſertis verbis habetur;quod excommunicationis gladius qui eſt neruus diſciplinæ Eccleſiaſtice ſobriè, & cum magna circumſpectione eſt exercendus,& tunc demum,quādo alia via ſuum inuenire nō poteſt Berett.conſ.3.nu. 2.& conſ.5. num.29. idcirco inualuit praxis,vt in præceptis corā iudicibus Eccleſiaſticis inferatur clauſula ſub pęna excōmunicacionis in ſubſidium. Quamobrē legitur in Theſaur.fori Eccleſiaſtici par.3.cap.7.num. 15.quod Sacra Illuſtriſſimorum Cardinalium Cōgregatio in vrbe ſuper d.cap.3.declarauit, quod ſi duo ſint in forma Cameræ Apoſtolicæ inſolidum obligati pro eodem debito, & contra vnum tantum deueniri poſſet ad executionem realem,vel perſonalem,contra ipſum inſolidum eſt executio facienda, quia contra alium,contra quem non poteſt fieri executio realis, vel perſonalis, ad inſtantiam creditoris cenſura relaxari non poteſt, & idem auctor ſubditi;Niſi facta executione perſonali,carceratus non eſſet ſoluendo,quia in ſubſidium contra alium ad cenſurarum relaxationem procedi poſſet.

RESOLVT. CCXLV.

Suſpitio non leuis eſt contra eum, qui ſe opponit Monitorio ne publicetur.

1 *Monitoria ob nimiam partis animoſitatem ſe opponentis publicationi,ſunt concedenda,& quare num.4.*

2 *Mulier*

2 *Mulier redditur ſuſpecta, ſi cuſtodiæ ac ventris inſpectioni reſiſtit.*
3 *Iudex parti ſe opponens ſuſpectus redditur.*
5 *Veritas propter ſcandalum euitandum non omittenda.*
6 *Veritas iuſtitiæ baſis eſt ac fundamentum.*

SÆpe ſępius in Curijs Epiſcopalibus comparent Partes ad opponendum, & impediendum ne monitoria ab aduerſa parte impetrata publicētur, quare cum in quadā Cauſa mihi delegata de hoc dubitaretur, iudicaui exiſtentibus nonnullis alijs cauſis, & præ-
1 ſertim ob nimiam animoſitatem partis ſe opponentis publicationi, dixi eſſe cōcedenda capita monitoralia, maximum enim eſt indicium, & non leuis contra eum ſuboritur ſuſpitio, qui aduerſus Eccleſiaſtici Iudicis monitorium ſe opponit ſecundum Crauet. conſil. 181. num. 6. & latius conſil. 134. n. 29. & conſil. 100. nu. 179. Sola ad decret. Sabaud. titul. vt nemo inuitus num. 7. Lazar. de monitor. ſuper tit. 3. quæſt. 12. nu. 3. ita Rot. diuerſ. deciſ. 383. num. 11. par. 1. Giurba Rot. Sicil. in deciſ. 94. n. 16.

Sic in Muliere ſe opponente ne ſibi adhibeantur Cuſtodes, fiatque ſui corporis ſeqneſtrum, vt ab alio non corrumpatur, aduerſus quam inſurgit ſuſpitio, ne partum agnoſcere Maritus teneatur leg. 1. §. ſed ſi Maritus ff. de liber. agnoſcend. & ſuppoſiti partus præſum-
2 ptionem ſubit mulier, quæ ventris inſpectioni reſiſtit
3 leg. 1. §. ſi cui ff. de ventr. inſpic. ac ſuſpectus redditur Iudex ſi parti ſe opponat gloſ. in cap. ſtatutum verbo copiam de reſcrip. in 6.

4 Cuius principalis concluſionis ratio eſt quia veritas non eſt occultanda Clem. ſepe de verborum ſignificatione, nec propter ſcandalum euitandum eſt omittenda cap. qui ſcandalizauerit de regul. Iur. latiſſime Felin. in cap. nihil de præſcriptio & veritati ſemper locum eſſe voluit text. in leg. Imperatores §. penult. ff. de probationibus, Abbas conſil. 15. n. 4. inſudarunt namque legiſlatores, vt veritas in lucem veniat leg. final. ff. de probationib. Parin. de gabell. part. 1. n. 13. Coſta de rat. por. quæſt. 79. n. 9. Viuius dec. 189. addit. Cæph. conſil. 569. num. 7. & iudicem nec ad aliud intentum, quam ad inueſtigandam veritatem, exornat; Neuizan. in conſ. 34. num. 6. Imbrian. de repud. part. 1. conſ. 6. in 6. pro qua inquirenda multa ex officio facere is poteſt, quæ alias nec poſſet, Rip. in l. 4. §. hoc autem Iudicium nu. 69. ff. de damn. infect. Menoch. de arbitr. lib. 2. caſu 499. & in addit. n. 97. Decian. conſ. 47. n. 1. volum. 1. ſummaque ope niti debet, vt eluceſcat veritas, & ſepulta exurgat, quæ iuſtitiæ baſis eſt, & fundamentum, Crauett. conſ. 6. nu. 27. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 13. tit. 27. num. 2. & de coniectur. vltim. voluntat. lib. 8. tit. 18. num. 12. Pacian. conſil. 3. num. 60. Viu. dec. 189. num. 3. Ceual. commun. contra commun. quæſt. 821. n. 9. Ceph. dicto conſ. 569. Caſſan. in tract. glor. mundi par. 12. conſid. 26. Magon. dec. Lucenſ. 25. nu. 28. Borell. de compromiſſo §. 3. gloſ. 3. in principio, ideo probationum facultas non eſt coanguſtanda l. quoniam in fin. Cod. de Hæreticis.

RESOLVT. CCXLVI.

Monitoria generalia quis concedere poſſit.

1 *Monitoria generalia ab Epiſcopis ſunt concedenda.*
2 *Legatus à latere monitoria concedere poteſt.*
3 *Nuntius Apoſtolicus monitoria generalia concedere poteſt.*
4 *Vicarius generalis Epiſcopi monitoria concedere poteſt, & quare.*
5 *Vicarius capitularis Sede vacante monitoria concedere poteſt, & quare.*
6 *Vicarius præſente Epiſcopo monitoria concedere poteſt.*
7 *Vicarius foraneus monitoria concedere non poteſt, & quare.*

1 DIxi in facti contingentia præfatam facultatem concedendi monitoria non niſi Epiſcopis competere, vt apertè patet ex Doctrina Suarez de cenſuris diſputat. 20. ſect. 1. Bald. in cap. ſi Sacerdos de offic. ordinarij, Ancharan. & alij quos longa ſerie commemorat Guttierez lib. 1. Canonicarum quæſt. cap. 11. nu. 1. Neuizan. in ſilua nuptiali lib. 3. verſ. monitoria nu. 28. quod probatur etiam ex Sacro Conc. Tridentino ſeſſ. 25. cap. 3. verſ. (qua propter) vbi ipſius Epiſcopi Arbitrio quando ſunt concedenda, relinquitur, vt refert etiam Coſta in tract. de Iuris, & facti ſcientia, & ignorantia cent. 2. diſtint. 55. nu. 1. tom. 1. Sayr. de cenſuris lib. 2. cap. 9. num. 33. Rodriquez in ſum. part. 1. cap. 79. & in quæſt. 11.

2 Amplia primò, vt poſſit concedere etiam Legatus à latere, quia & ipſe quoque in prouincia ſibi commiſſa iuriſdictionem habet ſecundum gloſam, & ibi communiter DD. in c. legatos 2. de offic. leg. in 6. Moneta in tract. de diſtributionibus quotidianis part. 2. quæſt. 9. n. 6. Graff. in conſ. 6. n. 8. de ſent. excommun. Guttierez lib. 1. Canonicarum qq. cap. 11. num. 5. & ſequenti Laza. de monitor. ſect. 1. q. 5. vbi & hoc procedere
3 etiam in Nuntio Apoſtolico ſcribit ex Guttierez Graff. & Rodriq.

4 Amplia ſecundo in Vicario generali Epiſcopi, nam & ipſe quoque generalia monitoria concedere poteſt, vt in proprijs terminis voluit Silua Nupt. lib. 3. verſ. monitoria nu. 28. Diaz in Reg. 243. Sbroz. de Vicario Epiſcopi lib. 2. quæſt. 171. nu. 2. Graff. citat. conſil. 6. de ſententia excommun. & ita declaraſſe Sacr. Illuſtriſſ. Congregat. teſtatur idem Lazar. citat. tract. & ſect. q. 6. & ratio eſt, quia per incluſionem Epiſcopi factam à Concil. non excluditur eius Vicarius, qui, vt habetur in cap. 2. de conſuetudine in 6. & in cap. Romanæ, de appellat. in 6. faciunt vnum, & idem Tribunal, vt tradit ad idem Campeg. in tract. de Poteſtate Papæ, art. 1. num. 48.

Non obſtat Conc. Tridentin. ſeſſ. 25. cap. 3. de reformat. volens à nemine prorſus preter quam ab Epiſcope eſſe decernenda, quia reſpondetur ex hoc non tolli Vicario facultatem, & ratio eſt, quia quando Concil. voluit excludere Vicarium, vt in cap. 6. ſeſſ. 24. de reformat. loquutum fuit taxatiue, & expreſsè dicens Epiſcopis, non eorum Vicarijs eſſe permiſſum, vt animaduertit Sbrozz. citat. q. 171. Guttierez q. 22. lib. 2. Gratian. notabiliter in dec. 97. Nauar. in conſ. 5. de ſponſalibus Praxis Archiep. cap. 1. num. 1. & Graff. d. conſil. 6. num. 12. Ita vt Vicarius Generalis ad hoc vt poſſit decernere huiuſmodi literas non indigeat ſpeciali mandato Epiſcopi, dummodo ipſemet Vicarius cauſæ cognitionem adhibeat, ex declaratione Sacræ Congregationis de qua teſtatur Theſ. For. eccleſ. par. 3. cap. 7. ſub num. 17.

5 Sub amplia primo vt præfata facultas cenſeatur pariter conceſſa Vicario Generali capituli Sede Vacante, ita Sayr. tract. de cenſuris lib. 1. cap. 9. nu. 33. verſic. primum eſt, Pauin. de poteſtate capituli Sede Vacante q. 1. & ſeq. p. 1. Lazar. dict. ſect. 1. q. 7. & ratio eſt quia capitulum cathedralis Eccleſiæ Sede vacante generaliter ſuccedit in ſui Epiſcopi iuriſdictione etiam in adminiſtratione temporaliū, & ſpiritualium, & preſertim in monitorijs concedendis teſtatur Pauin. loco ſupra cit. Cucchus in inſtitut. maior. lib. 2. tit. 9. Guttierez lib. 1. canonicarum quæſt. cap. 11. Cardinalis Tuſcus tomo primo pract. iuris concl. lit. C. concl. 56.

6 Subamplia ſecundo, vt poſſit Vicarius etiam præſente Epiſcopo concedere monitoria Sbrozz. lib. 1. quæſt. fin. Balb. in deciſ. 488. poſt Rebuff. in praxi beneficial. lib. 1. cap. 22. num. 187. niſi expreſsè prohibeatur Lazar. cit. q. 6.

Limita

Limita tamen ſupradicta minimè procedere in Vicario foraneo,& ratio eſt, quia non habet iuriſdictionem, nec facit idem conſiſtorium cum Epiſcopo ſecundum gloſ.communiter receptam in cap.1.in principio, in verbo foranei de officio ordinarij gloſ. in clement.& ſi principalis eod.verb.de reſcriptis,Sbroz.ſæpius cit.tract. q.23.n.5. cum ſequenti, Rota diuerſ. in dec.295.lib.2.Marant.par.4.diſt.5.num.22. in praxi.

RESOLVT. CCXLVII.

Monitorium an ſit promulgandum contra perſonas certas.

1 *Monitoria contra certas perſonas non ſunt concedenda.*
2 *Debitor notorius non eſt reuelandus.*
3 *Excommunicatio certos non ligat, & quare.*
4 *Excommunicatio eſt vltimum remedium, & pœnarum maxima.*
5 *Monitoria contra non ſoluentes decimas (dummodo ſint incerti) ſunt concedenda.*
6 *Monitoria ſunt contra culpabiles in aliqua piſcatione concedenda.*
7 *Monitoria quando non ſunt concedenda.*

VVlgare eſt dictum in ore omnium Dominorum Iudicum in Curia Archiepiſcopali monitoria minimè eſſe concedenda,quando certæ ſunt perſonæ,
1 quia tunc ordinariè eſt agendum, vt expreſsè patet
ex Concil.Trident.ſeſſ.25.cap.3. Neuiz.lib.3.num.48.
Rota Auenion. in deciſ.120.num.3.Rot. Macerat.lib.
1.deciſ.112.Lazar.de Monitorio ſect.1.quæſt.10.nu.6.
& ſect.4.q.1.num.3. Coſta de ſcient. & ignoran. cent.
2.diſt.55.num.2.Theſ. fori Eccleſ.par.3.cap.7.nu.21.
& ita refert deciſum Giurba in deciſ. Siciliæ 94.

Quare doctiſſimus Sotus in 4.ſententiarum diſt.22.
quæſt.1.artic.2.voluit non debere reuelare debitorem
qui notus eſt,quia hæc monitoria concedi tantum de-
2 bent deficiente probatione, & in ſubſidium aliorum
Iuris remediorum; nec excommunicatio comprehen-
3 dit, atque ligat eos,qui ſunt certi,vt pulchrè habetur
per Rotam diuerſ.in dec.383.par.1.Tuſcus lit.E. con-
cluſ.441.num.3.Felin.in cap.2.de conſtit. Rimin. Iun.
in conſ.357.num.3.vol.4. Sola ad decreta Sabaudiæ in
tit.vt nemo inuitus gloſ.1.num.7.Gemin.in cap.fin.de
elect.in 6.Card.in conſ.76. & in conſ. 155.

Ratio eſt, vt ſupra dixi,quia præfata monitoria cõ-
ceduntur in ſubſidium,deficiente ſcilicet alia proba-
tione,ne hoc etiam modo ſæcularis forus eneruetur,
itaAbbas in cap.nouit n.28.de iudicijs,Felinus in cap.
venerabilis num.12.& ſequent. de exceptionibus.Na-
uar. conſ.3. de cenſibus, Purpurat. conſ.363. Monal-
dus conſ.22. volum.1.& excommunicationem eſſe vl-
timum remedium dicit text.in cap.clericus de vita, &
4 honeſtate clericorum, & maxima pœnarum cenſetur
cap.corripiantur 24.quæſt.3. & quamdiù remedia or-
dinaria habemus extraordinarijs vtendum non eſt
cap.ad noſtram il 2.de iure iurando Berett.conſ.3.n.2.
& in conſ.5. num.29.

5 Hinc prouenit primo,quod poterunt decerni contra
non ſoluentes decimas,quando ignorantur perſonæ,
ſecus ſi eſſent certæ, vt in proprijs terminis conſuluit
Rimin. Iun.in cit.conſ.357.num.15. poſt gloſ.Card.&
Imol.in Clem.diſpendioſam in verbo premoniti de Iu-
dicijs,Monald.conſ.181.n.3.vol.1. Alciatus conſ.122.
num. 3.& ſeq.

Secundo infertur, quod ob eandem rationem pote-
runt monitoria concedi contra culpabiles,& conſcios
6 qui piſcauerunt in ſtagno cuiuſdam, vt refert fuiſſe
deciſum Franc.Marc.in dec.859. par.2. & idem in de-
ciſ.865.par.2.

Infertur tertio, quod vbi quis litigat ſuper re amiſ-
ſa,ſi id poteſt probare per monumenta,non eſt ei con-
7 cedendum monitorium, & ſi non poteſt probare, non
debet de facili cõcedi,niſi vbi aliter nequeat tueri ius
ſuum,& cauſa eſt alicuius momenti, vt nouiſſimè tra-
dit Lelius Zecchius de Repub. Eccleſ. tit. de Prælatis
cap.1.n 6.§.excommunicat. Lazar.d.ſect.1.q.15.

Infertur quarto,quod literæ monitoriales non ſunt concedendæ, quando quis coram competenti Iudice ob indicia, quæ ſunt contra reum procedere poteſt, vel habet teſtes, vel inſtrumenta vt tradunt Sot. in 4. ſentent.diſt.22.q.1.art.2. Neuiz.in Silua nuptial.lib.3. n.48. Diaz in reg.243.limit.2.Riminald. conſ.357.n.1. & 2.volum. 4. Nauar. in cap. inter verba concluſ.6.n. 316. Henriq.in ſumm.lib.13.cap.17.num.4.lit.B.Rota diuerſ.in deciſ.383.num.8.par.2.Franc.Marc.in deciſ. 803.part.3.Guttierez lib.1. canonicarum quæſt. cap. 11.num.59.Rodriq.in ſumm.par.1.cap.70. nu.5.Sayr. tract. de cenſuris lib.1.cap.9. num.53. in fine Theſ.fori Eccleſ.d. cap.7. num.12. Monald. conſ.160. vol.2. Graff.par.1.deciſ.lib.4.cap.17. nu.8. & Tuſcus tom.1. pract. iuris concluſ. lit. C. concluſ. 256. in principio Lazar. in alleg. quæſt.15.

RESOLVT. CCXLVIII.

Monitoria an ſint concedenda eis quibus nullum competit intereſſe.

1 *Monitoria generalia habentibus intereſſe ſunt concedenda, & non alijs, & quare.*
2 *Actio ad exhibendum monitorio æquipollet.*
3 *Praxis Curiæ Archiepiſcopalis circa monitoria concedenda.*
4 *Monitoria ſunt reuocanda,ſi abſque petentis intereſſe fuerunt conceſſa, quod duobus limitatur modis.*

1 IN Curia Archiepiſcopali quotidiana eſt praxis, vt
Monitoria generalia nunquam concedantur niſi
habentibus intereſſe circa illarum petitionem, quæ
fundatur ex pluribus.

2 Tum primò, quia actio ad exhibendum, quæ moni-
torio æquipollet, non datur niſi ei cuius intereſt l.pe-
nult.ff.ad exhibendum Bald. conſ.122. num.3.volum.
1.Alex. in conſ.33. volum.2. Decius in conſ.12. nu.4.
volum.1.Alban.in conſ.17.Alciat.conſ.29.Rot.diuerſ.
in deciſ.53.num.4.volum.1.

Tum ſecundo, quia pro hac eadem opinione extat conſtitutio Pij V. quæ incipit Sanctiſſimus in Chriſto Pater, vbi ordinauit quod mandata in forma ſignificanti pro rerum ſubtractarum aut deperditarum reſtitutione,ſeù reuelatione expediantur ad eorum dũtaxat inſtantiam, quorum ciuiliter intereſt, quam Conſtitutionem ad literam refert Quaranta in ſumma Bullarij verbo excommunic. ad finem reuelandi, Tholoſ.in ſyntagm.iuris Canon.lib.4. tit.16. cap.2. in gloſ.lit.G.Lazar.ſect.1.cap.9.de monitor. & quæſt.18. ait,monitoria ad eius inſtantiam tantum, & rogatur cuius ciuiliter intereſt eſſe concedenda,dummodò intereſſe ſit propter peccatum, iuxta præfatam conſtitutionem Pij V.in qua fundatur practica eiuſdem Curiæ non concedendi dictas monitoriales,nec procedẽdi ad aggrauationem excommunicationis, quando apparet oratorem non habere intereſſe, ſed quando conceduntur,ponitur clauſula,dummodò petentis interſit in ducatis quinquaginta.

4 Amplia,vt adeo intereſse petentis exigatur,quod ſi
abſque eo fuerint conceſſa, veniunt reuocanda, Na-
uar.in conſil.7.de ſenten. excomm. Merend.conſil.22.
Sayr.in Floribus dec.lib.5.tit.23.deciſ.8.Franc.Leo in
Theſaur. fori Eccleſiæ par.3.cap.7.n.28.Lazar.ſect.1.
quæſt.9.

Et intellige, vt non ſolum ad inſtantiam alicuius parti-

Digitized by Google

particularis perſonæ damnificatæ, ſed etiam ad petitionem procuratoris alicuius ciuitatis damnum notabile paſſæ concedenda veniant, dummodò ab illa obrinenda habear ſpeciale mandatum ſic Lazar. in eadem q.9. citans Lopez in inſtruct.conſc. par.2.cap. 11.& Prax.Archiepiſc.cap.1.num.12.

Limita in caſu eiuſdem Lazar.in citat.quæſt.18.vbi quando intereſſe non eſt clarum,ſed ſperatur in euentu litis, quæ vertitur coram Iudice laico, & timor eſt, ne bona dilapidentur, poſſunt concedi monitoria pro habendis teſtibus, & notitia bonorum, licet intereſſe non ſit clarum.

RESOLVT. CCXLIX.

An lite pendente monitoria concedi poſſint.

1 *Monitoria lite pendente non ſunt concèdenda, & quare.*
2 *Monitoria lite pendente conceſſa (licet ſint iniuſta) tenent.*

1 PLuries fuit deciſũ in Curia Archiepiſcopali Neapolis, monitoria non eſſe concedenda, lite pendẽte cuius deciſ. ratio eſt, quia excommunicatio non comprehendit eos, qui ſunt certi, & litigant, Rota diuerſ. in deciſ.383. par.1. diuerſ.num.8. Felin. in cap.2. de conſtitutionibus, Rimin.Iun.in conſ.357.nu.3. Sola ad decreta Sabaudiæ in titul. vt nemo inuitus, gloſ. 1. nu.7.Gemin.in cap.fin. de electione Card. in conſ.76. & in conſil.155. ad idem expenditur deciſ. Siciliæ 94. vbi fuit dictum, quod pendente lite contra aduerſarium aut alios, qui ſunt certi, monitorium concedi nõ debet, vt ſequitur etiam Rimin.in conſil.122.Coſta de remedijs ſubſidiarijs cap.14. num.1.

Contrarium tamen; quod non obſtante litis pendẽtia coram Iudice ſeculari, procedi poſſit ad monitoria per Iudicem Eccleſiaſticum poſt Graff.Greg.Tholoſ. Mar.Anton.Alban.& Crauet. latè comprobat Lazar. de monitor.ſect.1.q.19.nu.9.& ſequitur Theſaur. fori Eccleſiaſt.par.3.cap.7. n.23. vbi limitat non eſſe concedenda poſt ſententiam latã, quæ tranſitum feciſſet in rem iudicatã, de quib. vide in praxi Archiep.c.1. in fine ſecundi notab. & in tertio notab.vbi etiam traditur, quando in cauſa appellationis ſint concedenda.

Eſt tamen in praxi animaduertendum, quod quamuis pendente lite generalia monitoria contra aduerſarium concedi non debent: ſi tamen fuerint conceſſa
2 tenent, licet ſint iniuſta, gloſ. eſt ſing. & communiter recepta in cap.1.vt lite non conteſtata, Sola gloſ.1. n. 9. quæſt.10. & fundatur ex vi regulæ, multa facta tenent de qua in l.patre furioſo ff. de ijs qui ſunt ſui, vel alieni iuris.

RESOLVT. CCL.

Cuius valoris eſſe debeant res pro quibus monitoria concedenda petuntur.

1 *Monitoria pro quo rei valore ſunt concedenda.*
2 *Excommunicatio monitorij ſi pro re leui concedatur non ligat, & quare.*
3 *Excommunicatio non ligat, niſi ex intentione proferentis.*
4 *Excommunicatio lata pro furto acus, vel rei paruæ furem non ligat licet lethaliter peccet, ſi graue fuit damnum ſubſecutum.*
5 *Praxis Romanæ Curiæ circa monitoria concedenda pro rebus ſubtractis.*

ET ſi Iudicis arbitrio relinquendum eſſe voluit Sãcta Synodus de reformatione ſect.25.cap.3.quando pro re, loco, perſona, aut tempore, concedenda ſint
1 monitoria, non tamen ex ijs includitur, quod pro qualibet parua re decerni poſsèt: ſi quidem non exigui, ſed alicuius valoris eſse debet, quod quidem apertiſſimè patet tum ex verbis eiuſdem Concilij ibi, *ex re non vulgari*, tum etiam ex conſtitutione Pij V. incip. Sanctiſſimus ibi, *Id, quod præcipuè attendendum eſt, minimè vulgares res exiſtere.*

Quæ concluſio adeò vera eſt, quod excommunicatio non ligat, ſi pro re parui momenti concedatur, & ratio eſt, quia pro re leui videtur nulla ex intollerabili iuris errore cap.per tuas de ſententia excommunicationis, & maximè quia ſacri canones prohibent excõmunicari pro leuibus culpis cap. dilecto de ſententia excõmunicationis in 6.cap.corripiantur 24.q.3.Bald. in cap.1. n. 22. de iudicijs Panorm. in cap. conſtitutis n.4. & ſeq. de teſtibus Felin. in cap.venerabilis de exceptionibus, Rota diuerſ.in deciſ.199.par.1.

3 Facit inſuper, quod excommunicatio non ligat niſi ex intentione proferentis gloſ.communiter approbata in cap. Apoſtolicæ de clerico excommunicato miniſtrante, Codecha in repet.c.de quo vult Deo nu.72. de iudicijs, Lazar.lib.canonicarum quæſt.cap.12.ſect. 1.Rodriq. in ſumm.tom.1. cap.171. Auila de cenſuris lib.1.cap.23.& veriſimile non eſt Iudicem excommunicare voluiſse contra diſpoſitionem iuriũ prædictorum ſecundum Palat.in repet.cap. per veſtras §.18. n. 22.de donat.inter virum, & vxorem, Menoch.lib.2. de arbitrarijs caſu 542.n.14. Tolet. in ſumma lib.1.cap. 8.num.4.in fin.Sayr.in claui lib.9.cap.15.num.19. vbi dicit ſi excommunicatio daretur ob furtum, ſurreptor
4 acus aut alterius rei paruæ, ex cuius defectu graue damnum eſt ſubſequutum, quamuis peccet mortaliter, non tamen incurret excommunicationem etiam ſi damnum non reſtituat.

5 Quare ſtylus Curiæ Romanæ optimè obſeruat vt monitoria minimè concedat niſi rerum ſubtractarum valor ſummam ſaltem quinquaginta aureorum attingat, licet ſint ſeparatim ſubtracti, vt ex tenore Papalis monitorij conſtat, Graff.conſ.6. de ſententia excommunicationis.

RESOLVT. CCLI.

Monitoria cur non concedantur contra ſcientes bona contenta in inuentario.

1 *Monitoria non ſunt concedenda, quando altera pars de inuentario opponit, & quare.*
2 *Inuentarium contra hæredes probat.*
3 *Probatio contra Inuentarium non permittitur.*
4 *Hæredẽ omnia bona præſumitur in inuentario annotaſse.*
5 *Hęres aliquid doloſè in inuẽtario ponere omittẽs, punitur.*

COmmunis praxis omnium Curiarum Eccleſiaſticarum eſt, quod quando hæres petit monitoria contra ſcientes bona hæreditaria, & pars opponit de inuentario, & propterea aſserit non eſse concedenda,
1 quia veritas alio modo ſciri poteſt, ſolent ipſarum curiarum Vicarij concedere monitoria contra ſcientes bona hæreditaria non contenta in inuentario, quare fuit dubitatum cur de præfatis bonis in inuẽtario deſcriptis concedi non poſſint, & fuit dictum rationem
2 finalem eſse, quia veritas aliter ſciri poterit, & etiam quoniam inuentarium probat contra hæredem l. fin. §.fin.C.arbitr. tutelæ, Guido Papa deciſ.173.vnde pro inuentario in dubio præſumitur, præſertim ſi decretũ interuenit Bart.in l.qui tutores ff.de adminiſt.tut.Hoſach.deciſ.182. num.11. Balb.deciſ.35. & probat fortius inter eos inter quos confectum fuit, Rebuſ.de inuentario artic.1.gloſ.1.num.10.& pręſumptionem inducit omnia deſcripta eſse vera, & penes hæredẽ permanſiſse, ſecundum Afflict.deciſ.245.num.12. & idem Afflictus in deciſ.224. nu.14.Milanen. deciſ.18. par.2.

hinc eſt, quod probatio contra inuentarium, & ſic contra præfatam præſumptionem fieri minimè poteſt, Oſaſch.citata deciſ.181. num.25.Bald.ſingul.75. Caſtrenſ. ſingul.17. licet Rebuff.citato loco dixit poſſe fieri per viam monitorij.

Quibus accedat, quod ob tantarum ſolemnitatum obſeruationem ſemper præſumitur: de quibus ſolemnitatibus latè Afflict.deciſ.13.& in deciſ.44.nu.30.Ioſeph.Ludouic.deciſ.98.Oſaſch.citat.deciſ.181.Decius conſ.633.n.7.Abbas conſ.73.num.2. Rebuff. de inuentario artic.1. Natta conſ.214. num.12.

4 Tandem facit quod præſumitur hæredem omnia deſcripſiſſe ſecundum Lanfranch. dec.17. vnde hæres ommittens doloſè ponere in inuentario vnam, vel plures res, valeat tamen inuentarium, & punitur pœna duplici Rota Genuenſ.deciſ.35. Caſſan. in conſuetud. Burg. titul. des droictis rub.4.§.31.gloſ.2.num.4. vide tamen Bart. in l.6.ff.de his, quibus & in l.2.ff.ad legem Falcid. Abbas conſ.73.num.2.

RESOLVT. CCLII.

Monitoria an concedantur in caſibus criminalibus.

1 *Teſtis iuratus occultans veritatem læthaliter peccat.*
2 *Furem ad indicandum aliquis cogi poteſt.*
3 *Monitoria in criminalibus non conceduntur, & quare.*
4 *Stylus Curiæ Romanæ in monitorijs concedendis, ac etiam Curiæ Archiepiſc. Neapol.*
5 *Monitoria pro cauſis criminalibus quando conceduntur.*

VIdebatur prima facie dicendum, quod ſic, & ratio eſt ne crimina remaneāt impunita cap.vt famæ de ſent.excomm.l.ita vulneratus ff.ad legē Aquil.
1 & quia occultare veritatem in teſte eſt peccatū mortale: maximè præſtito iuramento cap.quiſquis 11.q.1. ſecundum Bald.in l.4.§. fin. de condit. ob turpem cauſam, & inducit in pœnam falſi cap. 1. de crimine falſi ſecundum Bald. in l. Presbyteri C.de Epiſcopis, & cleric. Quinimò quando teſtis ſe ſubtrahit timore, vel gratia, præſumendum eſt contra ipſum ex officio
2 inquiſitionis, ſecundum Bar.in l.1.§.ſed & ſi quis ff.de falſis, & quis poteſt cogi ad indicandum furem, ſeù malefactorem c.qui cum fure de fur.l.ciuile C.de furt. & ibi gloſ. quæ notat argumentum pro literis monitorijs Epiſcoporum, & ſi dicatur quod licitè quis recipit pecuniam, aut præmium ad indicandum, ſeù manifeſtandum furem, vel alium malefactorem d. l. 4. §. fin. & l. ſolent ff. de præſcript. verb. de quo latè per Franc. Marc. in deciſ.647.par.2.

3 Cæterum præfatis non obſtantibus contrariū fuit dictum, & ratio eſt, quia inter cætera, quæ concurrere debent, vt cōcedātur monitoria, neceſſe eſt vt res nō ſit criminoſa, vel criminalis cauſa, vt latè per Lazarū de monitor.ſect.1.q.10.& talis etiam dicitur ſi agatur tantum de pœna pecuniaria vbi fiſco veniat applicāda l.agraria, vbi gloſ.ff.de termin.mot.Philipp.Maſſin. ad l.primam C.de eden.nu.91. quod procedit præſertim, ſi copia reuelationum ſit conſignanda Iudici laico, coram quo lis vertitur, tum quia infamiæ notam affert, tum etiam ad euitandam irregularitatem Nouiſſ. in ſua praxi Archiepiſc. Neapol.cap.1 not.6.

Vnde ex ſtylo curiæ Romanæ, & generali diœceſa-
4 norum vſu in ipſis monitorijs ponitur clauſula, nolumus autem, quod ex reuelatione huiuſmodi, ſi eam fieri contingat, niſi pro ciuili intereſſe, & ciuiliter tantum agi poſſit, alias reuelatio ipſa, neque in iudicio, neque extra fidem faciat, ita quoque ſtatuit Pius Papa V. in conſtit. incip. Sanctiſſimus, vt not. Theſaur. for.Eccleſ.par.3. cap.38.num.21.

Et quia aliquando reuelationes, & ſi non contineāt criminalitatem, eas tamen obtinentes vtuntur illis in criminalibus, ſolet Vicarius Papienſis, & alij in ipſis literis monitorialibus apponere ne huiuſmodi reuelationibus poſſint vti criminaliter ſub pœna excommunicationis, & alia arbitraria, & Neapoli etiam vt habetur in dicta praxi d.cap.1.nu.6. quando conceditur copia reuelationum ſolet imponi pœna excommunicationis latæ ſententiæ parti, & Iudici, ſi dictis reuelationibus vtantur in criminalibus, quæ practica tutior mihi videtur.

Et quamuis Franc.Marc.deciſ.656.& dec.647. p.2. teneat monitoria iuridicè concedi poſſe ſuper crimine pro habenda veritate, etiam ſi criminaliter agatur,
5 & ita etiam ſolere tradit Zecch. in tract. de Republ. Eccl.titul.de Prælat.in genere cap.1.§.5. verſic.excōmunicatio verò; dummodò, inquit, in huiuſmodi cauſis criminalibus concedantur cum tribus clauſulis, primo ne fidem faciant, niſi ciuiliter tantum: ſecundo ad defenſionem tantum, tertio quoad intereſſe, quibus factis Iudex non incurrit irregularitatem, etiam ſi mors inde ſequatur.

RESOLVT. CCLIII.

Qui teſtimonium dixit vigore monitorij, an repeti debeat in iudicio.

1 *Teſtis in monitorio, repeti in iudicio debet, & quare.*

IN facti contingentia reſpondi affirmatiuè; motus, quia actus non debet operari vltra intentionem agentis l.eum cui ff. ſi certum petatur, & ita fuiſſe deciſum in Senatu Sabaudiæ teſtatur Antonius Faber deciſ.16. C. de teſtibus, cuius hæc ſunt verba.

Per monitorias, quas vocant Iudices Eccleſiaſtici literas, teſtimonium dicere iuſſus, licet teſtationem ſuā propria ſubſcriptione firmauerit, repeti debet, quoniā ad finē, vt aiunt, reuelationis tantum; non etiam ad finem plenæ probationis huiuſmodi teſtationum genus permittitur, ſi tamē per abſentiam teſtis factum ſit, ne repeti potuerit, atque ita euenerit ſuccumbere illum, pro quo teſtimonium dicturus erat, puta ex contrarijs aduerſarij probationibus; placet etiam in cauſa appellationis; adeoque poſt didicita teſtificata repetitionē admitti poſſe impetrata ex reſcripto Principis in integrum reſtitutione, refuſiſque in eam rem dilationum, & fruſtrationis ſumptibus, ſed ita tamen vt nuda ſimplexque ſit repetitio, nec in nouam vllo modo deflectat auditionem metu ſcilicet corruptionis, & vt loquuntur ſubornationis, ita Senatus in cauſa fratrum Godett. contra D. de la Croix, pridie Id.Maij 1591.

RESOLVT. CCLIV.

Monitoria an ſint concedenda, quando continent infamiam.

1 *Monitoria non conceduntur vbi continent infamiam.*
2 *Poſitioni continenti turpitudinem non eſt reſpondendum.*
3 *Copia reuelationum non conceditur quando continet infamiam.*

1 INter cæteras cauſas denegandi à Iudicibus Eccleſiaſticis monitoria, principalior eſt vbi reperiretur in eis aliquod caput infamatorium, vt in proprijs terminis voluerūt Probus in cap.1.n.21.de iureiurand. & in conſ.70.vol.1.Craueta conſ.71.Nauiz. in ſilu. nupt. lib.3.num.50.Graſſius conſ.6.de ſent.excomm.Lazar. lib.1.Canon.quæſt.ſect.1. q. 10. num. 7. vnde in praxi nunquam nominatur perſona quæ præſumitur rem detinere, ne contingat ob id lædi eius famam Franc. March. par.2.deciſ.803.& 854. Menoch.de præſumpt. lib.4.præſumptio.190.n.35.& ſeq. Coſta tract.de fact.

ſcien-

ſcien. & ignor. centur.2. diſt.55.num.7.tomo 1.ex Sola ſuper ord.& decretis Sabaudiæ tit.6.ſub rubr.de tribus compet. gloſ.4.num.7. poſt Vital.tract. de reis, & teſtimon.num.22.& tale monitorium, in quo nominatur certa perſona,eſſe abuſiuum,& reijciendum tradit Tepat.lib.1.var.iur.tit.de monit.Eccleſ.

2 His accedat à ſimili,quod poſitioni continenti turpitudinem, ſeù infamiam reſpondentis non arctatur is ad reſpondendum, ſecundum Bart.in l.Marcellus §. 1.ff. de rer.amot. act. & in l.fin.ff. de his quibus,vt indignis, & in conſ.187. & in l.2.§. quod obſeruari circa finem C. de iuram. calum. Bald. in l.1. C.de pœna Iudicis, & in l.1. C. de confeſs. Io. Andr. cap.2. eod.tit. lib.6. & idem Bald.in conſ.193.volum.1.Lanfranch.in cap. quoniam contra in verb. reſponſione circa finem de probat.& latè Felin. in cap.cum dilecti colum.2.de accuſat.

3 Imò quando reuelationes receptæ continent infamiam non debet concedi earum copia in iudicio ſæculari,ſed ſunt concedenda tantum nomina,& cognomina teſtium, qui reuelarunt,quos compellere poteſt Iudex laicus poſtea ad deponendum, dummodò non deponant ſuper crimine, vt vſu receptum eſſe in Cur. Eccleſ.Neapol. teſtatur eius Praxis Archiepiſcopalis cap.1.notab.5.in fine.

RESOLVT. CCLV.

An monitoria concedi poſſint ſuper facto proprio.

1 *Monitoria concedi non poſſunt ſuper facto proprio.*
2 *Obliuio non præſumitur.*
3 *In teſte præſumitur obliuio lapſo biennio.*

1 PRo huius quæſtionis dilucidatione ſupponatur in facto quẽdam dediſſe mutuum centum Franciſco, poſteaque idem mutuans petijt in Curia Archiepiſcopali monitorium contra ſcientes præfatum mutuum, propterea dubitatum, an eſſet concedendum, & fuit reſolutum negatiuè ex pluribus.

2 Tum primo, quia obliuio non præſumitur regulariter ſecundum Bald. in l.cum alienam colum. final.C. de leg.per l.magnam C.de contrahend.& committẽd. ſtipul.Guido Papa deciſ.127. in camera parlamenti num.4.

Et ratio eſt, quia memoria non eſt futurorum, nec præſentium, Authore Ariſtotele lib.de memoria,& reminiſcentia,ſed præteritorum tantum, vnde ſenſus eſt præſentium, ſpes futurorum, memoria præteritorum.

3 Sed hoc non ſortitur aliter locum in teſte examinato,lapſo biennio,cum obliuio per lapſum ipſius biennij, & minoris temporis præſumatur in teſte, ita gloſ. in cap. ſi teſtes 4.q.3. per l. ſi arbiter, de probat. & in l.2.§. ſed quia de vet. iur. enuclean. Oldrad.conſ.183. num.19.& ſeq. Crauet. conſ.28.nu.4.volum.1.Gram. mat.conſ.crimin.42.& conſ.47. Subdens ibi,quod obliuiſci quis facile poteſt de prẽterito,etiã de eo, quod ipſe fecit, & in voto 36.num.1. cum alijs ſequentibus; Corne.conſ.261.volum.4.& ſequitur Cephal.conſ.77. num.38.volum.1.vbi ad propoſitum plura congerit de teſte obliuiſc.loquens, &Veral.deciſ.279. teſtis impugnans num.6. & ſeq. in 3. parte, Vbert. de Bobio in tract.de poſit. nu.38. Riminald. iunior. conſ.344.Dubitatur num.75.cum.alijs ſequentibus volum.3.

Tum maximè, quia obliuionis præſumptio ceſſat etiam in facto proprio recenti, cum tunc de geſtis de recenti recordari præſumatur abſque ſcrupulo aliquo, vt aperit Cephal. in præmemorato conſ. 428. num.38. Decian. conſ.62. ex præmiſſa num. 67. volum.3. Memoria enim præſumitur rei paulo ante geſtæ Riminald. iunior. conſ.228.num.71. vol. 2. Plot. in conſ.40.num. 13. & Menoch. conſ.263. interrogatus num.14.volum.3. Viu. deciſ.64.

Tum tandem, quia aut teſtes non fuerunt prẽsẽtes, quando fuit factum mutuum, & tunc non eſt neceſſarium monitorium, quia non adfuerunt teſtes, aut teſtes fuerunt præſentes,& præſumitur,quod pars petẽs monitorium, conoſcat dictos teſtes, & ſic cum ſint certi, non conceduntur monitoria generalia, ſed fit præceptum teſtibus quorũ nomina pars exprimit, de quo præcepto agitur in Praxi Archiepiſc. Neapol. cap.1. ſub. n.4. & per Lazar. de monitor.ſect.1.quẽſt. 15.num.12.

Notabilia quædam in materia monitorij.

SAcerdos, quæ ei commiſſa ſunt in confeſſione, etiã ſi moneatur,detegere non debet,Franciſcus Marchus quæſt.772.num.2.par.1. Teſtes vt veritas habeatur,teſtimonium ferre per cenſuram Eccleſiaſticam,& alia remedia compelli poſſunt idem Marchus q.1167. num.6.par.1.

Pendente cauſa coram Iudice ſeculari poteſt impetrari monitorium generale contra illos, qui nouerint veritatem ad teſtimonium perhibendum, & hoc quãdo teſtes ignorãtur March.quæſt.656. ſub num.3.par. 2.vide Ægid. Magiſt. tract. appell. cap.10.in deciſ.diuerſorum fol.221.Crauet.conſ.181.num.5.& 6. D.Sol. in antiquis conſtit.Sabaudiæ titul.vt nemo inuitus ſuper decreto nullus fol.171.

Quando aliquid non poteſt probari,fit monitio generalis,vt ſaltem quis verecundiæ rubore ſuffuſus,pro tali exceſſu ſatisfacere compellatur, Marc. quæſt. 853.part.2.

De monitorio generali in forma maleficiorum publicato,& exequutioni demandato per eum, qui maleficium fecit, & hoc non obſtante à Diuinis celebrãdis non ſuperſeſſit vide per Marc.quẽſt.801.par.2.

Monitorium generale ſolum debet impetrari de rebus occultis, de quibus non poteſt haberi plena probatio,alias ſecus,idem Marchus quæſt.5094.num.1.p. 2.vide Papon.lib.18.tit.7.Arreſt.12.

Licet dictum monitorium generale ſit permiſſum in genere, non tamen permittitur in ſpecie, ideò quis non poteſt in illo expreſsè nominari Marc. quæſt.646. par.2.

An ſuper crimine, pro habẽda veritate etiam ſi criminaliter agatur, poſſit concedi monitorium vide Marc.quæſt.647.par.2.

Qui comprehẽdãtur in monitorio generali virtute illius clauſulæ ſcientes,& an principalis teneatur propalare,& quid in aduocato vide eundem q.648.par.2. Ægid. Magiſt.tract.appellatio cap.10.in deciſ. diuerſ. fol.221.& Papon.lib.18.tit.7.Arreſt.13.

Procurator fiſcalis an virtute monitorij generalis concluſiones accipere poſſit contra aliquos, vide Marc.quæſt.651.par.2.

Furem an quis virtute monitorij indicare teneatur vide eundem dicta quæſt.651. numer.3. & quæſt.647. num.3.

Monitorium obtentum pro habenda veritate non extenditur ad priuilegiatos niſi in ſubſidium, quando veritas aliter haberi non poſſit,Marc.deciſ.656. num. 4.par.2.

Monitorium per quod ſubditi extrahuntur extra patriam pro re mere temporali non valet, alias valeret pro omni re etiam pro laudemijs idem quæſt 657. 2.part.

In cauſa monitorij in forma maleficiorum an poſſit tractari,etiam in tempore feriato in honorem Dei,vide eundem queſt 690.par.2.

Contra tutum exceptione legitimæ præſcriptionis, nõ habet locũ remediũ denũciationis Eccleſię Iaffred. Lanfranch.Bald.deciſ.147.ſecus eſt in exceptione iniquæ

quæ rei iudicatæ. idem Lanfranch. dec.149. vide Menoch. conſ.484.

Pariter dictum remedium denunciationis non habet locum contra filiumfamilias tutum exceptione Macedoniani, idem Iaffred.Lanfranch. decíſ. 150.

Monitorium omne ſcandalum pariens, veluti quando in illo nominatur certa perſona, eſſe abuſiuum, & reijciendum, habetut in quadam deciſ.Pariſ. in deciſ. diuerſ. fol.234.

Poſſeſſor obligatus ratione rei ad certam penſionem, de qua habet titul. apud ſe; poteſt compelli per monitorium, nemine dempto ad oſtendendum ipſum tit. Papon. lib. 18. tit.7. Arreſt.9.

Pro rebus immobilibus, & realibus, non conceduntur literæ monitoriales, ibidem Papon. Arreſt. 11.

Finis Praxis Monitorialium.

PRAXIS CAP. ODOARDVS DE SOLVT.

RESOLVT. CCLVI.

Diſpoſitio huius cap. an differat à diſpoſitione cap. peruenit.

1 *Clericus admittitur ad iuratoriam cautionem.*
2 *Clericus tenetur ſeruare indemnem ſuum fideiuſſorem.*

1 QVAMVIS remedia prædictorum textuum videantur fraternizare, ſecundum Coſtam de temed. ſubſid. remed.30.nihilominus in effectu differunt, quia per cap. Odoardus fuit diſpoſitum, clericum non habentem vnde ſuis creditoribus ſatisfacere poſſit, & vt euitetur excommunicationis ſententia, atque carcerum ſeruitus, admittatur ad iuratoriam eautionem, quando ad pinguiorem peruenerit fortunam, vt voluit etiã in c.ſi clericus, de ſent.excom.in 6. l.miles, cũ gl.ff.de re ind.vbi Alb.Iaſ.& Rip.Fel.conſ.9. Neuiz.conſ.59.Afflict.ad cõſt.Regni lib.1.rub.66.n.6. vbi docet, clericũ tunc dici non eſſe ſoluendo, quando non habet tantum, quod ſufficiat ad eius alimẽta, additur Cou.lib.2.var.reſol.c.1.Put.dec.56.l.1.Viu.deciſ. 529.lib.4. Seraph. de iut.priuil.91.Ceual.tract.comm. contra communes, q.701.& 729.Marcheſ.ampliſſimè tract.de cõmiſſio.p.1.c.3.Farin.tract.crim.p.1.q.26.& 27.cum nouiſſimè adductis per Anton. deciſ.41. lib.1. & melius omnibus Guttierez tract. de contract.iurat. cap.17.

2 Per cap.autem peruenit, fuit ſancitum, clericum eſſe compellendum pet diſtrictionem canonicam, atque per conſignationem ſuorum beneficiorum ſeruare indemnem eius fideiuſſorem, ſeruare autem indemnitatem nihil aliud eſt, niſi defendere fideiuſſorem, iudicium in ſe ſuſcipiendo, ita vt nil damni ſentiat, qui morbo alieno laborat. Bart.ad l. pater, ff. de dot.præleg.Alex. conſil 29. num.22. & conſil.199.num.3. volum.7. Afflict.deciſ.318. Gammã deciſ. 379. num. 21. Benintend. deciſ.81. & Magon. Rot. Florent.dec.38. imò indemnitatis, & conſeruationis iudicium, atque effectus idẽ ſunt Alex.conſ.114.vol.3. Pariſ.conſ.109. n.37.cum ſeq.vol.1.Dec.conſil.551.Honded.conſ.25. nu.1.vbi exponit quid ſit indemnitas, Crauetta tract. de indemnitate mul. in princ.Bertazol.Ciui.conſil.84. num.34. Cæſar Sarz.deciſ.Bonon.34.num.2. & nuperrimè inſigniter expendit Carol. Ialong. Racemat. 8. quod plurimum confert ad interptetationem indemnitatis promiſſæ in cauſa onerum, quemadmodum planum facit Crauet.conſ.95.233. & 257.Oſaſc.deciſ. 91.iunct.eius conſ.31.Decian.conſil.31.n.136.& vltra volum.2. Alban. conſil.115.n.9. & ſeqq. vol.1.

RESOLVT. CCLVII.

An vt concedatur cap. Odoardus, neceſſe ſit vt in actis conſtet de clerici paupertate.

1 *Non niſi pauper clericus gaudet priuilegio cap. Odoardus & ſuam paupertatem probare debet.*
2 *Quomodo probetur clerici paupertas, num.3.4.*

1 INter cætera, quę incumbunt clericis petentibus ad beneficium huius cap.admitti, illud principale eſt, vt ptobent de eorum paupertate, & miſerabilitate; & ratio eſt, quoniam cum paupertas ſit cauſa, atque fundamentum præfatæ conceſſionis, propterea acerrimè probari debet, ab eo præſertim, qui in ea ſe fundat, l.ſi verò, §.qui pro rei qualitate; & ibi gloſ, Bart.Caſtrenſ. Alex. Iaſ. & reliqui claſſici, ff. qui ſatiſd. cogan.Soec. conſil.24.lib.1.nu.51. latè Rimin. iun.conſ.377. num. 17.Peregr.conſ.23.num.11.vol.2.Brun.in tract.de ceſſione bonor.quęſt.26.& notabiliter Afflict.in dec.377. num.4.cum tribus ſeqq.Gabriel.tit.de ptobat. concl. 7.Burg.de Paz conſil.39.n.18.Ceual.tract.comm.contra comm.quæſt.849.num.16.Put.dec. 87.lib.1. Natt. conſil.334.num.3.Surd.de alimentis, tit.1.q.24.num.7. tradit Caſanat.conſ.27.num.8. Scacc. de appell.q.17. limit.8.ſub nu.9.iudicis ſaltem arbitrio, l.paupertas, ff.de excuſat. tuto.Honded.conſil.93.num.3.& 30.vol. 1.Menoch.de arbit.iudic.caſ.65.nu.7.Couar.lib.2.variar.reſol.c.5.nu.8. Scacc. de appell.quæſt.17. limitat. 40.n.9.Maſcard.concl.1154.n.8.Bald. conſ.5.n.5.lib. 1.Tuſc.tom.6.lit.P.concl.164.n.6.Sfor. de in integr. reſtit. quæſt.11. num.53.

3 Quoad præfatum tamen effectum paupertas probatur per communem æſtimationem, ſeù reputationem, vt quotidie practicatut in Rota, & fuiſſe pariter in eadem deciſum in vna Romana dotis 21.Iunij 1568. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius dec.58. & iterum in vna Portugallen. pecun. 18. Mart.1553.coram Capiſucco, quibus addo in proptijs terminis Verall.deciſ. 293.part.2.

6 Probatur etiam paupertas clerici quoad eũdem effectum ex eo, quod redditus, quos habet, nõ excedunt ſcuta 25.Rota in vna Legionen. congruar.10. Octob. 1572. coram eodẽ Illuſtriſſimo Seraphino. vt patet in eius deciſ.173.n.7.facit Verell. deciſ.65.par.1.

1 Et diceretur etiam clericus pauper, ſi ex aliqua arte ſe ſubſtentare potuiſſet, & ſi reſpectu alterius perſonæ ſecus eſſet, ſecundum Seraph.dec.1279. tatio eſt, quia clericis ea prohibentur, clement. 1.de vita, & honeſt.cleric.

RESOLVT. CCLVIII.

An Clericus, qui negauit debitum admittatur ad beneficium cap. Odoardus.

1 *Negatiua reſponſio.*
2 *Limitatur.*

1 REſpõſio eſt negatiua abſque difficultate propter auctoritatem deciſionum Rotæ Romanæ, vt patet in deciſ.841.n.1.part.1.diuerſor. Puteus deciſ.321. par.2.Mohed.deciſ.2. de ſolutionibus, & ad idem facit deciſ. Antonini 41. part.1.Afflict. deciſ.296.

Quorum opinio fundatur, quia beneficiũ c.Odoardus reſpectu clericotum eſt ad inſtar beneficij ceſſionis bonorum laicis concedi ſoliti. Natt. conſil.219.n. 8.Roland.conſ.38.volum.1.Durret. conſil. 29. vol. 1. Mandell.conſil.200. nu.2. quare cum debitor negans debi-

debitum non admittatur ad cedendum bonis,l.is,qui. ff.de ceſſ. bonor. nec etiam clericus erit admittendus ad cap.Odoardus.

2 Limitarem tamen ſi debitum poſtea agnouiſſet ſiue ante, ſiue poſt ſententiam,vt deciſum refert Afflict.in deciſ.379. Vrſill. deciſ.296. Arnold. dialog.3.& 14.eſt tamen notandum, quod dicta negatione exiſtente ſi clericus ob id fuerit condemnatus ad ſoluendum, ſententia ſuperinde lata tranſit in rem iudicatam,Soccin. reg.46.Fall.16.Afflict.deciſ.296.Farin.de carcer.q.27. n.70.cum ſeq.Put.deciſ.56.lib.1. Mohedan. de ſolut. deciſ.1.& deciſ.2.Rot.Rom.in nouiſſim.d.deciſ.841.& in deciſ.1188.part.3.lib.3.

RESOLVT. CCLIX.

An beneficium cap.Odoardus competat clerico doloſo.

1 *Doloſus clericus non gaudet beneficio c. Odoardus,num.2.*
3 *Debitor luxurioſè ſua conſumens non admittitur ad bonorum ceſſionem.*

1 IN facti contingentia reſpondi negatiuè ex doctrina Iaſon.communiter recepta in §.fin.num.16.inſtit. de action. Socc. reg.46. Fall.16. Afflict.deciſ.296. Farinac.de carcerat.quæſt.27. n.70. cum ſeq. Put. deciſ.56.lib.1.Mohed. de ſolut.deciſ.1. & 2.Rot. Rom.in nouiſſim. deciſ.841. & 1188. part.3.lib.3. Maceraten. deciſ.41.lib.1.

2 Quorum opinio corroboratur primo, quia ſi dolo verſatus eſt filiusfam.dum contraheretur cum eo, aut aliter,beneficio, quod cum eo non gaudet, l. ſed & ſi, §.interdum, & l.eum qui.ff.quod cum eo, Farinac. deciſ.164.num.11.& 16.& in deciſ.221. num.13. Pariſ. conſil.94.num.8.13.42.54.volum.4.Socc.reg.16.Tuſc. tom.3.lit.E.concluſ.782.num.31.Vrſil.deciſ.308.num. 20.& hanc notabilem ad tex. in l.2.ff.& c. quod cũ eo, limitationem eſſe dixerunt Ferret.caut.54.& Carroc. deciſ.8.n.15.imò ſi in ſola culpa filiusfam. ſit à dicto beneficio excluderetur, ex Crot. tradit Pariſ.d.n.13. nec mirum, iuris namq; eſt doloſum debitorem inſolidum teneri, vt nec priuilegio gaudeat, deducto ne egeat,quod alias competeret,Farinac.de delict.quæſt. 26.num.5. Natt.conſ.361.n.2. & 7.Laderch. conſ.30. num.4.Macerat.deciſ.41.lib.1.Coſta de ſubſid.remed. 28, ſub num.7. Marta de iuriſd.part.4.cent.2.caſ.186. num.4.Marcheſ. de commiſs.part.1.commiſſ.4.cap.3. num.24. Put.deciſ.251. & 394. part.1.Brun.Sol.quæſt. 9.num.6.Lancell. de attent.part.3. cap.31.num.44.ſic de marito, qui ſi dolo fecit quominus dotem ſolueret eo priuilegio non poſſe vti,adnotauit tex.l.etiam §.1. ff.ſol.matrim. Campeg.de dot.part.3.quæſt.262.Surd. de alimentis titul.1. quæſt.78.num.42. Beat.de debit. inop.cap.15.num.11.cap.16.num.21.in fin.idem in ſocero, voluit text.l.penul.ff.de iur.dot. Cãpeg. de dot. part.ij. quæſt.250.Palat.Rub.in c.per veſtras 3.notab. §.24.num.7. de don. inter vir.& vxor.Amat. deciſ.16. num.ij. & 13. Conar. in cap.quamuis init.ij. Relect.n. 7. de pact. in 6. Coſt. de ſcien. & ignor.cent.ij.diſt.32. num.10.Surd.de alim.tit.1.quæſt.78.num.43.Sic etiam in cæteris dolum committentibus, tradit text. in l.ſed hoc ita §.fin. ff. de re iudic. Surd. d.quæſt.78. num.42. Beat.d.cap.16. num.12.in fin.Quod verum licet dolus aduerſus tertium fuerit commiſſus,Bald.in cap.quæ in Eccleſiarum col.3. verſic. quæro nunquid, de conſtit. Beat.de inop. debit. c.8.n.19. in fin. Imò idem dijudicandũ erit ſi maritus, aut alij,quibus priuilegium hoc datum eſt, ſua incuria facti ſint pauperes, d.l.etiam §. licet, Amat.d. deciſ.15.num.12.Felin.in cap.quę in eccleſiarum num.67.de cõſtit.Surd.d.q.78. num.44. & ſi contrarium dixerit Mart.d.caſ.186.num.4.quibus nec ceſſionem bonorum competere probat idem Marta de iuriſd.part.4. cent.ij.caſ.123.n.16.& quamuis dolus conſiſtat in animo, rectè tamen per coniecturas,& exteriora probatur l.dolum, ff. de dolo,Maſcard.de probat.concluſ.131.132.133.Franch.deciſ.180.num.4 quæ iuxta perſonarum, & facti qualitatem Iudici ſunt arbitraria, Ruginel.part.1.qq.cap.11.num.66.Iudicis autem arbitrium deſumi iure poteſt, quando quis ad decipiendum alterum pro ſui commodo verum tacet, aut falſum exprimit,& ſibi ſoli cum alieno præiudicio proſpicit, cum dolus ſit in rebus ſuis,vel alienis diſſimilis conuerſatio,Ruginel.d.num.66.

3 Secundò corroboratur, quia debitor à ceſſione bonorum excluditur, qui omnem ſuam, creditorumque ſubſtantiam luxurioſè conſumpſerit.Neuiz.conſil.59. Rebuff. conſ.184. Theſaur.deciſ.36.num.5.neque clericus cap.Odoardus de ſolut.gaudet beneficio ſi in ludo,aut luxurioſè viuendo bona ſua conſumpſerit.Ferret. conſil.144. Nec ergo filiusfam. d.l.ij ff.& C.quod cum eo, gaudet,qui creditam pecuniam non in rem patris,ſed in proprios caſus magno cum diſpendio cõſũpſit,nõ eſt enim æquitatis benignitas,quæ beneficiũ hoc filijsfam. indulſit. ex Azo. in ſumm.titul. quod cũ eod.Pariſ.conſil.94.num.43. vol.1. Chartar. deciſ.7.n. 10. ita in alterius damnum extendi non conuenit, vt lata nimis fraudibus pateat via,quibus obuiandũ eſt.

Tandem corroborantur ex deciſ. Rotæ, de qua per Verallum deciſ.278.lib.1. cuius hæc ſunt verba, doloſus non eſt admittẽdus ad beneficium ceſſionis bonorum,vel ad beneficium cap.Odoardus, vel cap.peruenit dec. eſt in terminis in antiquis 83.alias 22.de reſtitut.ſpoliat. quam ſequuti ſunt Domini in cauſa Toletana canonicatus de Dalauera, & parochialis de Baraſas coram Reuer. D. Epiſcopo Veſtano 14. Martij 1552. vt in eius lib. fol. 109.

Inter coniecturas doli eſt prima,ſi clericus, tempore contractus ſciebat ſe non eſſe ſoluendo, & falsò aſſeruit ſe habere idoneas facultates, & eſſe ſoluendo, ratione doli non debet gaudere,ex tex.not. in l.pen.ff. de reg. iur. Secunda coniectura ſi clericus in fraudem creditorum bona conſumpſerit, nam non poteſt gaudere dicto beneficio Ferret. vbi ſupra ex l. ſi quis dolo ff.de re iudic.

RESOLVT. CCLX.

An beneficium cap. Odoardus proficiat laico fideiuſſori clerici.

1 *Exceptiones, quæ competunt principali competunt etiam fideiuſſoribus.*
2 *Beneficium cap. Odoardus eſt perſonale.*
3 *Exceptio declinatoria competens clerico non extenditur ad fideiuſſores, nec beneficium ceſſionis bonorum proficit fideiuſſori.*

1 SVpponatur in facto pro huius quæſtionis dilucidatione,laicum fideiuſſiſſe pro obligatione cuiuſdam clerici, qui cum decoctus deceſſerit, eius creditores egerunt contra laicũ fideiuſſorem qui eiſdem creditoribus oppoſuit beneficium cap. Odoardus, quare fuit dubitatum an præfatus fideiuſſor eſſet audiendus, & videbatur prima facie dicendum,quod ſic, quia exceptio,quæ competit principali, fideiuſſori quoq; competit l.exceptiones ff.de excep.Bald.conſ.379. volum. 2.Paul.de Caſtro conſ.22.Alexandrin.conſil.16. vnde fideiuſſoris obligatio acceſſoria eſt obligationis principalis l.fideiuſſor obligari, ff. de fideiuſ. & pro vna eademque reputantur l. fideiuſſor §.propterea ff. eod. Bart.in l.3. §. tutores ff. de ſuſpectis tut. hinc eſt quod fideiuſſore exiſtente ſoluendo nõ poteſt carcerari eius principalis ſecundum Valaſc.deciſ.Luſit.13.

2 Cæte-

2 Cæterum præfatis non obſtantibus contrarium conſului,& motus fui ex pluribus.

Primo quia præfatum beneficium eſt perſonale, & propterea perſonam clerici non excedit argumento tex.in cap.priuilegium de reg.iur.in 6.& facit tex.in l. hæres à debitore,§.quod ſi ſtipulator, ff.de fideiuſſ.& in proprijs terminis tradit Ceual.lib.1.cõmuniũ contra communem quæſt.701.nu.14. Coſta remed.ſubſid. remed.29.num 8.Guttierez de iuram. confirm.part.3. c.15.num.15.cum ſeq.Mancin.de abſol.iurã.quæſt.7. hinc eſt,quod beneficium reſtitutionis in integrum cũ ſit perſonale,propterea non extenditur ad fideiuſſores minoris ſecundum Fabrum deciſ.1.C. de fideiuſſ. minor. Lanfranch.deciſ.15.prout à ſimili diximus de exceptione Velleiani, quæ fideiuſſori minimè conceditur l.mulieres C.ad Velleia.

Tum ſecũdo,quia exceptio declinatoria,quæ competit clericis non extẽditur ad eorum fideiuſſores ſecundum Roman.ſing.645. Colerus deciſ.90. Afflic. dec.206.Miſing.dec.15.cent.1. Faber deciſ.1.C. de fidemis.Guid.Papa deciſ.562.Vrſill.deciſ.206.

Tum tandem, quia beneficium ceſſionis bonorum, quod quoad laicos æquipollet cap.Odoardus, non proficit fideiuſſori tex.eſt in proprijs terminis in §.fin. de except. inſtitution. Barz. dec. Bononiæ 76. & Lanfranc.deciſ.525.

RESOLVT. CCLXI.

An beneficium capituli Odoardus peti poſſit in executione ſententiæ.

1 *Exceptio peremptoria poteſt opponi in executione ſententię.*
2 *Cap. Odoardus beneficium non poteſt opponi in executione ſententiæ.*
3 *Cap. Odoardus beneficium æquipollet illi ne quis, &c.*
4 *Exceptio, quæ non impugnat ſententiam poteſt opponi in executione.*

1 Exceptio peremptoria licet opponi non poſſit poſt ſententiam ad tex.in l.peremptoria C.ſententiam reſcindi nõ poſſe,latè Maran. in ſuo ſpecul.par.6.memb. 9.num.11.cum ſimil.poſt innumeros, quos congerit Caualc. in deciſ.10.num.19.par.1.Maſtrill.in dec.Rotæ Siciliæ 23.& in deciſ.51. volum.1.

2 Tamen hoc minimè procedit, in beneficio capituli Odoardus,quod quidem peti poteſt etiam poſt rẽ iudicatam, & in exequutione ſententiæ, vt in terminis voluit Coſta de remed. ſubſid. cap.29.nu.6.Bulculten. conſil.9.vol.1.Artaman.conſ.17.num.4.& iuxta hanc opinionem ego pluries conſului, & motus fui ex pluribus.

3 Tum primo, quia præfatũ beneficium cap. Odoardus æquipollet beneficio,ne quis cõueniatur vltra quã facere poſſit ſecundum Surd. deciſ.190.& tale beneficium opponi poteſt non tantum pendente iudicio,ſed etiam poſt ſententiam Iaſon. in §.ſed ſi quis n.13.de actionibus Roland.conſ.19. Cephal.conſ.60.Nizol.alleg.4.num.3. & Coſta remed.28.num.6.

4 Tum ſecundo, quia ita obſeruatur in omnibus exceptionibus,quæ non impugnant ſententiam,ſed moderantur ſolum exequutionem, ac eam minuunt,vel limitãt, quia quandocunque poſſunt opponi etiam poſt rem iudicatam,niſi iam antea ſententiã oppoſitę reiectæ fuerint gl.& Bart.ad l.1.C.de iur.& fact.ignor. Ripa ad l.2.n.9.& 10.ff. de re iudicata Alex.conſ.89. ad fin.lib.1.Caſtrenſ.conſ.1000.n.5.& conſ.1. Signorol.conſ.146.& Gayl.obſeruation.113.num.5.lib.1.

Tum tandem, quia iuxta prædictã opinionem obſeruatur in quãplurimis exceptionibus pro vt in exceptione Velleiani Maſtrill. deciſ.51.in except.diſcuſſionis inuẽtarij,quæ licet ſit peremptoria opponi poteſt in exequutione ſententię,idem in deciſ.23.in exceptione rei non traditæ, quæ quãdocunque opponi poteſt, Surd. in deciſ.53. & tandem in exceptione compenſationis ſecundum eundem in dec.161. quoniam ſunt exceptiones mortificatiuæ ſententiæ.

RESOLVT. CCLXII.

An clericus excommunicatus gaudeat beneficio cap.Odoardus.

1 *Excommunicatus non poteſt agere.*
2 *Fruſtra legis auxilium implorat,qui in legem committit.*
3 *Beneficium cap.Odoardus non actio, ſed exceptio dicitur.*
4 *Clericus excommunicatus gaudet priuilegio fori.*

1 Videbatur dicendum, quod non,ex pluribus.

Tum primò,quia excõmunicatus non poteſt agere, nec in iudicio aliquo modo comparere cap.intelleximus de iudic. cap. poſt ceſſionẽ de probat. cap. decernimus de ſent. excomm.lib.6.de iure Regio probatur in l.4.tit.10.lib.2.fori,& in l.176.circa quam regulam vltra Doct. in ſupradictis locis,vide Nepotem à Monte Albano in tract. exceptionum ar.6. per totũ. Ioannem de Pigliano in tract. de cẽſura Eccleſiaſtica, num.26.& 27.Pariſ. in c.cum inter, & in cap.fin.num. 2.de except. Gigantem in tract.de penſion.q.14.Caſſan.in conſuetud.Burgund.titul.*Des iuſtices*, rubr.1.§. vi.fol.63.col.4.num.15. Selua in tract. de benef. in 3. part.q.4.Gomeſ.in cap.1.n.16. de reſcriptis in 6.hanc regulam cũ quatuor limitationibus ponit Soccin. in reg.132. hanc item cum quatuordecim limitationibus,ponit Fel.in d.cap.intelleximus a num.7.vſque ad finem, eandem cum duodecim limitationibus ponit Montaluus in d.l.4.titul.20. lib.2. fori in gloſ. in verb. Demandar, & quindecim ante eum ponit Dominicus de Sancto Geminiano in cap.1. de reſcript.in 6.& circa hanc regulam vide 61. pœnas excommunicationis per Rebuffum in gloſ.concordatarum, in rubr. de excommunicat. non vitan. pag.382. col.2. cum 8. ſequentibus.

Tum ſecundò, quia excommunicatus dicitur membrum diaboli extra Eccleſiam deiectus,c.omnis Chriſtianus,11. quæſt.3.& cap. ſeq.& de his,quæ foris ſunt nihil ad nos cap.multi 2.quæſt.1.

2 Tum tertio, quia fruſtra legis auxilium implorat, qui in legem committit,cap.quia fruſtra de vſuris, l.1. C.de hæred.l. auxilium,ff. de minoribus,& facit text. in cap.fin.de immunitate Eccleſ.Sed clericus excommunicatus cõtemnendo claues Eccleſiæ dicitur in legem committere,ſecũdum Calderinum de ſenten. excommunic.igitur fruſtra priuilegio legis vti poterit.

Cæterum præfatis minimè obſtantibus contrarium iudicaui in quadam cauſa mihi delegata,& mouebar præſertim,quia beneficium cap.Odoardus nõ dicitur ſub ſe continere actionem, ſed potius exceptionem, quia contra petentem quod ſibi debetur, ſolet opponi exceptio pręfati capituli, ſed excommunicatus poteſt eſſe in iudicio vti reus ad tex. in terminis in cap.intelleximus, vbi Doctores omnes de indic. & ſic per modum exceptionis, ſecundum quod adnotauit tex.in cap.cum inter de except.

3 Item quia clericus excõmunicatus gaudet priuilegio fori, & canonis, Franc. Marc.deciſ.418.part.2.Innoc. in cap. ſi vero num.3. de ſent.excommun.Panormit.in cap. contingit circa fin.eod. Felin.in cap.à nobis, il ſecondo num.1. de ſent. excomm. Decian. in tract.criminali lib.6.cap.7.num.20.

Et hanc dicit eſſe communem opinionem. Duenas reg.99.ampliat.8.Villalob. in ſua Collect. communiũ opinion.lit. C.num.81.Clarus in §.fi. queſt.77.& ibidẽ Mainard.num.16. & facit tex.in cap.dictum.71.diſt.& ita eſt

ita eſt tutior,& verior opinio,ſecundum Henric.Boic. & communiter Doctores in cap.Eccleſia de immunitate Eccleſ.

RESOLVT. CCLXIII.

An clericus gaudeat beneficio cap. Odoardus in delictis.

1 *Qui non habet in ære, debet luere in corpore.*
2 *Debitor Cameræ Apoſtolicæ non admittitur ad beneficium cap. Odoardus.*
3 *Saluus conductus non extenditur ad delicta.*
4 *In delictis non habet locum ceſſio bonorum.*

1 SVpponatur in facto,quòd quidam clericus ratione delicti eſſet condemnatus, inſtante fiſco,in pęnam relegationis per decennium, ac etiam in pœnam centum aureorum parti læſæ pro intereſſe,qui clericus allegauit ſe nulla, vel perpauca bona poſſidere, quæ non ſufficiebant ad ſolutionem dicti intereſſe, quare ad euitandam excommunicationem, petijt ſe admitti ad beneficium c. Odoardus, fuit dubitatum, quid iuris, & prima facie videbatur dicendum, quòd non ſit admittendus, propter regulam iuris, qui non habet in ære,luat in corpore,l.fin.ff.de in ius vocando,l.1.§.fin. ff.de pœn.cum alijs concordantibus per gloſ.allegatis in cap. finem litibus, in gloſ. fin. de dolo, & contum. & de Franch. in deciſ.358.& Peguer. in deciſ.59. Theſaur.in deciſ.382.

2 His accedat, quòd debitor cameræ Apoſtolicæ, & per conſequens fiſci nō poteſt vti beneficio c. Odoardus,quemadmodum debitor fiſci vti priuilegio ceſſionis bonorum, Soccin. reg. 65. in verb. cedens bonis, Diaz reg.25. eod. verb. Beat. de inope debitore, cap. 11.Guid.Pap.dec.211.nu.3. Boer.deciſ.341.Theſ. cit. deciſ. 182. & ita ſeruari in Curia Delfinatus ſcribit Rebuff.conſil.164.

3 Tertiò, pro eadem opinione facit, quod generalis ſaluus conductus, ſeù induciæ debitori conceſſæ non vendicant ſibi locum in debitore ex cauſa delicti, vt per Gram.in addit.ad Afflict. deciſ.5.Brun.in tract.de ceſſio:bonor.quæſt.27. nu.4. Bald.latè conſ.400. lib.1. Cuch.in tract.de morat.præſcript.nu.39. & in hoc caſu nullum eſt dubium, quin locus ſit mutationi pęnæ, vt per Menoch.de arbitr. Iud.caſ.447. centur.5. Hinc eſt, quod quando quis tenetur ad ſolutionem pecunię ex cauſa delicti non admittitur ceſſio per ea,quæ latè cōgerit Nat.conſil.361.Boer.d.dec.341.Clar. §.fin.q. 95.& Didac.var.reſol. lib.2. cap.1.nu.8. vbi idem Didac. ampliat dictam regulam procedere non ſolum ſi agatur de pœna erga fiſcum,ſed etiam ſi illa pœna ſit æſtimatio damni parti applicanda, dicens de hoc eſſe text.not in d.c. finem litibus, vbi Abb. & Io.Fab.in §. fin. inſt.de act.& iure ciuili eſt text. in l.1. de in ius vocan.ibi,inofficioſus litigator, à quo puto extractum dictum cap. finem litibus, & hanc opinionem tenuit Menoch.lib.2.de arbit. cent.5. caſu 447.n.17. poſt Alberic.Dec.Cæpoll.& Clar.quos allegat Seraph.de priuileg. iuram. priuileg.91. in fine.

Cæterum præfatis non obſtantibus, in contrarium eſt verior ſententia, vt per Boer. deciſ.349. Put. deciſ. 56.lib.1.Farin.de delict. quæſt.18.num.56. & ratio eſt, quia lex admittens debitorem ad beneficiū c.Odoardus loquitur in quocunque debitore §. fin. inſtit. de actionibus,ergo etiam in hoc debitore, & ita videtur velle idem Brun.quæſt.17.4.par.princip.n.2.& clarius hoc vult Cuch.in tract.de morat.præſcrip.n.8. Ludou. a Peguera inter quæſtiones ſuas criminal. deciſ. 6. vbi ita iudicatum in concilio Barcinonæ teſtatur.

4 Nec obſtant allegata in contrariū,& primo ad reg. illam generalem reſpondetur,quod Doctores loquuntur quando pœna pecuniaria applicatur fiſco,& ſic inducta eſt ad vindictam publicam, tunc enim certum eſt, quod qui non habet in ære luit in corpore, ſecus verò quando illa pecunia applicatur parti non tanquā pena, ſed tanquam intereſſe ciuile, ita Ioan. Andr. & Abb.in d.cap.Odoardus,idem Abb.in d.cap. finem litibus Couar.in d.c.1.Menoch.de arbitr.Iudic.caſ.447. quibus adde Ceual. in commun.contra comm.quæſt. 701.num.8. & hæc eſt veritas, quicquid alij dixerunt, quos refert Couar. in d. cap.1.

Nec obſtat illa Doctorum opinio, vt priuilegium principis non extendatur ad debitorem ex cauſa delicti,quia illa opinio non eſt certa,& contra illam multi tenuerunt, præſertim Bar.& Dec. in l. 1. ff. ſi certum petat. quos ſequitur idem Brun.d. quæſt.27.n.8.

RESOLVT. CCLXIV.

An in obligatione in forma Cameræ habeat locum beneficium cap. Odoardus.

1 *Obligatio in forma Cameræ habet exequutionem paratam.*
2 *Obligatio in forma Cameræ nullam admittit exceptionem præter tres.*

1 INter cætera,quæ pro opinione negatiua adducuntur eſt,primo quod præfata obligatio exequutionem habet paratam ſecundum Alex. in l.ait prætor §. Iudex de re iudic.qui tamen loquitur, ita expreſsè, vt Caſtrenſ. in l.poteſt rem C. imò eo caſu condemnatus non poteſt appellare Soccin.Iun.conſ.138.n.5.lib.3. & de hoc inſtrumento plura ex profeſſo ſcribit Galeſ. in tract. ad formul. Camer. obligat. quæſt.3. iuxta quorum opinionem pluries cenſuit Rot. Roman. & præſertim in vna nullitat. obligationis Cameralis 4. Iulij 1574. coram Cotta, & iterum in vna Romana prætenſæ exequutionis 27.Martij 1594. coram Litta.

Secundo adduci ſolet pro eadem opinione, ſcilicet, vt excludatur beneficium præfati cap.eſt, quia hæc obligatio regulariter loquendo nullā admittit exceptionem,præterquam falſitatis, ſolutionis, & pacti de non petēdo, Caſſadorus dec. vnic.de mutuis petition. Gall.cit.tract.4.par.quæſt.1.Rot.collecta à Farin. in dec.86.& in deciſ.122. & eadem Rota in vna Romana exequutionis 6.Martij 1592.coram Orano, & iterum in vna Illuſtriſſimorum de Sfortia 12.Apr.1593. corā eodem;hinc eſt, quod eius exequutio minimè impeditur per exceptionem non numeratæ pecuniæ ſecundum Mohed.in deciſ. 1. & 3. de except. neque per exceptionem compenſationis, Seſſa Rotæ Arag.dec.90. neque per exceptionem abſolutionis à iuramento ſecundum eundem Mohed. dec.6.eod.tit. & pariter per exceptionem enormiſſimæ læſionis ſecundum Pariſ. conſ.99.num.29.volum.1. Alex. conſ.92.num.15. & in conſ.35.vol.6.& tenuit Rota in dicta Romana executionis 6. Martij 1593. coram Orano, & eſt deciſ.89. in recollect. per Farin. vnde cum præfatum beneficiū cap. Odoardus ſapiat naturam potius exceptionis, quam actionis,propterea dicendum non poſſe opponi contra præfatam obligationem,licet limitetur quādo ex ventre inſtrumenti obligationis Cameralis oritur defenſio, & nullitatis exceptio, quia tunc impeditur exequutio Bart.in l.1.§. & parui num.3.ff.quod vi aut clam Alex. conſil.20.num.2.& 3. volum.6. Sarnen. in compend. num.84.Achil. deciſ.3.Felin. in rubr. de except.num.2.Soc.conſ.27.nu.3.verſ.2.compulſus lib.4. Iaſ.conſ.170.verſ.& ſi diceretur,lib.2.Caſſad. dec.50. de reſcriptis, quia nullitas inſtrumenti probationem reddit nullam,qua ſublata non poteſt dici conſtare de obligatione,Afflict. deciſ.285.num.1.Roman.conſ.42. & ita tentum fuit in vna Romana domus, & nullitatis coram Paleotto.

Cæte-

Cæterum præfatis minimè obſtantibus contrarium obſeruatur in praxi, vt refert Gallcſ. de oblig. in for. cam. par.6. q.7.Merenna conſ.22.Artaman.concl.63. Rubin. conſil.21. & ratio eſt ſecundum Couar. lib. 1. var. reſolut. cap.1.quia nulla congrua ratio aſſignari poteſt cur clericus gaudere non debeat prædicto beneficio inducto,in fauorem totius ordinis clericalis,vt ſequitur etiam Beat. de inop.deb.cap.17. nu.6. quare non obſtant contraria allegata de executione parata, quia procedunt in alijs caſibus.

RESOLVT. CCLXV.

An clericus coniugatus vti poſſit beneficio capituli Odoardus.

1 *Clerici coniugati gaudent priuilegijs canonis, & fori.*
2 *Clerici coniugati non gaudent reliquis priuilegijs clericis à iure conceſſis.*
3 *Clerici coniugati tenentur ad ſolutionem Collectarum, & Gabellarum.*
4 *Clericus coniugatus ad effectum obtinendi beneficium capituli Odoardus æquiparatur puro laico.*

1 DVbitationem mihi non mediocrem faciebat pro opinione affirmatiua,quod clericus coniugatus gaudet priuilegio clericali ad tex.notabilem in cap.1. vbi omnes Doctores de clericis coniugatis gloſ. in c. 1. in verſic. omni de bigamis in 6. Imola in c. Ioannes num.4.de clericis coniugatis, Afflict.in conſtit. Regni Apoſtatantes verſ. ſed iuxta hoc quæro,Carauita Ritu 66.Clarus quæſt.36.nu.7. Cappell. Tholoſ.deciſ.64. & in dec.377.Grammat.deciſ.10. deFranch.deciſ.417. latiſſimè Farinac. de inquiſitione quæſt.8. num.9.

2 Cæterum hoc non obſtante, contrarium eſt tenendum in praxi. Tum primò, quia licet clerici coniugati ſicut alij clerici in ſacris ordinibus conſtituti gaudeant priuilegio fori, ac etiam canonis,ſi quis ſuadente,non tamen gaudent alijs priuilegijs clericorũ,gloſ. eſt communiter recepta in c. vnico in verbo cæteris, & ibidem Franch.nu.5. de cler. coniug. lib.6. Card. in clem.1. de vita,& honeſt.cleric.Aufrer.in clem.1.in 3. notab.de officio ordinarij Bomin.in cap.1. col. fin. de officio Vicarij in 6. Pariſius conſ.40. num.20.vol.4.& hanc eſſe communem opinionem teſtatur Couar.pra-
3 ctic.quæſt.c.31.n.9.Farin. citata quæſt.& particulariter,quod iſti coniugati clerici non ſint exempti à collectis,gabellis,alijſque Principis obſequijs notant in ſpecie gloſ. in d.c.vnico in eodem verbo cæteris, & ibi DD. Abbas in c. ex parte de clericis coniugatis, Bertacchinus in tractatu de gabellis par.2.n.17.Capra in concluſ.87.n.95.Guido Papa deciſ.383.& eſt communis opinio teſte Couar. & Farinac. loco citato.

4 Tum tandem,quia de præfato clerico quod ad hunc effectum iudicatur vti de puro laico,vt in proprijs terminis voluit Natta conſ.356.Bulcuren. conſil.90.Cephal.conſ.22.num.1. & Coſta de remedijs ſubſidiarijs cap. 29.

RESOLVT. CCLXVI.

An beneficium capituli Odoardus peti poſſit poſt tres conformes ſententias.

1 *Tres ſententiæ conformes in maxima habentur conſideratione.*
2 *Præſumptio oritur contra renuentem ſoluere debitum.*
3 *Attendi debet,vt imponatur finis litibus.*
4 *Clementina, vt calumnijs non excludit beneficium capituli Odoardus.*

1 SVpponatur in facto quendam clericum fuiſſe per tres ſententias conformes ad ſoluendum condemnatum, quare aduerſus illarum executionem petit ſe ad beneficium cap. Odoardus admitti, vnde fuit dubitatum,ſi eius petitio de iure ſubſiſteret, & ſic admittenda eſſet, & ratio dubitandi pro opinione negatiua erat multiplex.Prima,quia in iure in maxima conſideratione habetur numerus trium ſententiarum conformium,vt latè per DD. in l.& poſt tres ff. de iudic.vnde contra tres cõformes non admittitur exceptio nullitatis clem.1. de ſent. & re iudic. de cuius intellectu, ampliationibus,& limitationib. latè Theſ. in dec.122. & in dec.228. de Franch. dec.135. Grat.Rotæ March. dec.82.Cappell.Tholoſ.dec.430.Thom.Triuiſ.dec.68.
2 p.1.Myſing.obſer.15.cẽt.1. Secũda,quia maxima oritur præſumptio contra effugientem,& renuentem ſoluere debitum c. ſuſcitata de in integrum reſtitutione, c.nullus de præſumpt.Caſſad.deciſ.1.de reſtit. in integrum de Laurent. Rot.Auenion.in deciſ.2.

3 Tertia, quia alias nunquam imponeretur finis litibus,contra tex.in c.finem litibus de dolo,& contumacia,& l.terminato C. de fructibus, & litium expenſis, cum tot laboribus fuerũt obtentæ,vt malitijs hominũ obuietur l.in fundo de rei vend.Cappell. Tholoſ.deciſ. 54.Capyc.dec.53.Couar.pract.q.c.25.n.7.

Cęterum pręfatis non obſtantibus,contrarium conſului, & iuxta hanc opinionem fuit etiam reſolutum, de cuius deciſionis ratione non eſt quippè mirandum ex pluribus.

Tum primo,quia clementina, vt calumnijs,non videtur excludere beneficium dicti c.Odoardus,de,quo non loquitur,& tanquam exorbitans non eſt extẽdendum,Pariſ.conſ.119.vol.4. Alex.conſ.62.n.17.vol.4.& in conſ.fin.n.4.vol.6. & in conſ.46.n.6.vol.1. poſt Bar. in l.ſi ſine hærede,§. Lucius, ff. de adminiſtratione tutorum,& latè Canoniſtæ omnes in c. conſtitutus de in integrum reſtitutione, ſicut communiter perſonæ priuilegiatæ non includuntur, quoties idem ſermo indefinitè profertur à lege,vel à ſtatuentibus gloſ. Alex.& Iaſ. in l.ſciendum,ff. qui ſatiſdare cogantur, & idem Iaſ. in l.1. in 3. notabili,& ibid. Ripa num. 14.ff.ſoluto matrim. Alex. conſ.80.n.4.vol.1.

Tum ſecundo, quia iuxta hanc opinionem tenuerunt Iaſ.in §. ſi quis in fraudem nu.13.de Action.Cou. l.2.var.reſol.c.1.nu.9. Gutticrez lib.1. de iuram. confirm.c.15.n.31. Thomas Triuiſ. deciſ. Rotæ Venetæ 8. num.5.lib.1.

Tum tandem, quia ita tenuit Rota in vna Alboren. 24.Nouemb.1540. coram Marc. Ant. vt teſtatur Put. deciſ.56.l.1. reprobata diſtinct.Bald. in l.1. C. qui bonis cedere poſſint,quod ſequutus fuit Gomeſ. in compendio vtriuſque ſignaturæ col.vlt.

RESOLVT. CCLXVII.

An beneficium cap. Odoardus locum habeat in contractu iurato.

1 *Iuramentum obligat præcisè.*
2 *Obligatio augetur virtute iuramenti.*
3 *Iuramentum debet adimpleri in forma ſpecifica.*
4 *Inſtrumentum iuratum habet exequutionem paratam.*

HVic quæſtioni quamuis nonnulli reſpondeant pro opinione affirmatiua, ego tamen conſului contrarium,& motus ſui ex pluribus.

1 Tum primo, quia iuramentum obligat præcisè ad factum communiter, citatur gl.in l. ſi pecuniã in principio ſuper verbo,neceſſe ff.de condit.cauſ.data,& eſt communiter receptũ, vt patet ex innumeris, quos refert Gabriel.concl.8.de iureiur.Gozad.conſil.32.n. 12. Alex. conſ.91. num.6. lib.2.Imol. qui valde commen-

Digitized by Google

dat in c.1.n.34. de iudic.de communi Iaſ. l. quoties n. 36.C.de re iudic.& conſ.9.n.10.lib.1.& l.cum,qui §.ſi iurauero,n.6.de iure iuran.Natta conſ.426.n.31.Dec. l.fin.n.10.ff.ſi cert.pet.Pedemon.deciſ.92.n.19.Rimin. iun.conſil.575.num.6.lib.5.Felin.in c.ad noſtrum n.12. verſ.ex quo intellectu,de iureiuran. eſtque communis ſententia legiſtarum, & canoniſtarum teſte Iaſ.in l. ſi pecunia,n.23.in fin.ff.condit.cauſ. data,Rolan.conſ.6. n.32.lib.1.Aymon.conſ.12. qui videatur.

2 Tum ſecundo,quia propter adhibitum iuramentum obligatio augeatur, & efficacios reddatur, vt multis exemplis comprobat Iaſ. in l.ſi conuenerit,n.8. & ſeq. de iuriſdict.omn. Iud.exornat Roland.conſil.5.nu.40. & ſeq.lib.1. & conſil.8. n.38.

3 Tum tertio, quia quando in contractu interponitur iuramentum, debet obſeruari atque impleri in forma ſpecifica, neque adimpleri poterit per æquipollens, Rolan.de communi conſ.6.n.29.& conſ.53.num.40. & ſeq.lib.1.Simon de Pret.conſ.138.nu.34.Brun.de ceſs. bonor.q.73.princ.n.16.Gozad.conſ.22.n.11.& 12.Iaſ. in l.eum,qui §.ſi iurauero,nu.6.& ſeq.de iureiur.Felin. in c.ad noſtram num.12.verſ.ex quo intellectu eod.tit. Cæſar de Graſs.dec.148.nu.15.iuramentum enim importat formã, Neuiz.conſ.50. n.18.& non verificatur in caſu ficto de communi Gozad.conſil.32.n.15.& 16.

4 Tum quarto,quia Iuramentum appoſitum in inſtrumento facit illud habere paratam executionem, Ripa in l.2.n.50.ff.ſolut.matrim.Iaſ. in l.fin.n.6.verſic.quartus caſus C.de ædict.diui Adrian.& in l.nulli n.8.C.de Iudic.& in l.2. n. 9. & ſeq. de iureiur. Marſil.ſing.356. Gramm.conſ.ciuili 11.n.3.Iaſ.conſ.9. n.1. & in vltima reſponſ.ad d.conſ.num.3.cum congeſtis à Tiraq.in l.ſi vnquam ſuper verb. donatione num.103.C.de reuoc. donat. Io. de Amic.conſil.31. num. 2. Seraph. priuil. 77.n.2. qui alios citat.

Notabilia quadam in materia capituli Odoardus.

1 IN obligationibus penſionum locum non habet Gomez de ann. poſſeſs. quæſt.53.

2 Clericus conuentus in actione reali non poteſt vti beneficio prædicto, Brun. de ceſſione bonorum quæſt. 3.num.14.

3 Clericus hæres non confecto inuentario non poteſt vti beneficio cap.Odoardus, Thomas Triuiſan.in deciſ.8. part.1.

4 Cleticus exercens illicitam negotiationem non poteſt præfato beneficio vti,quia tunc priuari debet priuilegio clericali, cap.fin.de vita & honeſtate clericorum.

5 Qui intendit gaudere hoc beneficio tenetur præſtare cautionem iuratoriam, vt Boic hic n.14. Abb. in initio, & Anan. & talis cautio neceſſario requiritur, quia ſi quis ob paupertatẽ vult hoc beneficium, quomodo fideiuſſores inueniret?& hoc colligitur ex clauſula, quæ in tali reſcripto apponitur conſtito ſummariè de paupertate, de qua per Marcheſan. de commiſs. vtriuſque ſignat. part.2.cap.7.num.53.

Finis Praxis cap. Odoardus de ſolut.

PRAXIS SACRAMENTI ORDINIS.

RESOLVT. CCLVIII.

A quo Epiſcopo conferendi ſunt ordines.

1 *Epiſcopus ſuis ſubditis ordines conferre tantum debet.*
2 *Epiſcopus ordinans non ſuos ſubditos ſuſpenditur.*
3 *Clericus ordinatus à non ſuo Epiſcopo gaudet priuilegio Clericatus.*
4 *Epiſcopus excuſatur à ſuſpenſione ob ignorantiam.*

1 EPISCOPVS ſuis ſubditis ordines conferre tantum debet, ita habetur in cap. cum nullus, & toto titulo de tempor. ordin. in 6. vbi prohibentur ne alterius ſubditis ordines conferantur, ergo ſuis conferri debent,idẽ habetur in c.nullus primas 9.queſt.2. & per totam eam quæſtionem, & in cap.1. cum duobus ſeqq. diſtinct. 91. & nouiſſimè in Concil. Tridentino ſeſs. 23. de reform.cap.8. ibi, vnuſquiſque à proprio Epiſcopo ordinetur, & cap. 10. eadem ſeſſion. verſicul. Qui regularis ſubditus ſibi non ſit, & cap. 3. verſicul. ſubditos ſuos non aliter,Nauarrus conſil.39. & conſil.31. de tempore ordinat. Sayr. deciſ.23. & in deciſ. 32. eodem titulo, & hoc ampliant procedere etiam in collatione primæ tonſuræ, quæ ſi ſubditis alienis conferretur, contrahitur ſuſpenſio Graff.conſ. 2.de tempor.ordinat.

2 Vnde Rota Romana teſte Verallo in deciſion.126. p.1.dixit per hæc verba,Clericus promotus à non ſuo ordinario eſt male promotus cap.1.& c.eos,qui clericos, vbi Doct.de tempor.ordin.lib.6. Pariſ.conſil.136. num.4. lib.4. & 9.quæſt.2. per totum,& quamuis male promotus habeat caracterem clericatus, tamen non habet exequutionem illius, Doctores in locis ſupra allegatis,& Pariſ.conſil.69.nu.21. lib.4. & Rebuff. in tractat. nominationum quæſt.22.num.12. Sylueſter in verb. irregularitas n. 10. verſ. 10. quicquid in contrarium dixerit Giudo Papa deciſ. 449. cum contra eum ſit gloſ. in cap. primatus 71. diſtinct. ſuper verb. obtineat, & Rebuff.vbi ſupra, licet ordinarius poſſit ratificare ordinationem factam ab alio cap.Salonitanæ cum gloſ.in verb.ac ſi me 63. diſt.& in cap. illud in gloſ. fin.71.diſtinct. Tamen requiritur, vt ratificatio fiat per ordinarium,vel eius officialem habentem ſpeciale mandatum, vel Epiſcopus agat in remotis, & Vicarius ſit etiam in ſpiritualibus Franc. in c. cum nullus in 4.notab. de tempore ordinat. in 6. & ibi Geminian.in §. Epiſcopo nu. 1. & quia ratificatio quando fit debet fieri in tempore antequam clerico ſic promoto conferantur beneficia,alioquin collatio non valet Imol.in cap.2. num.29.de inſtitution.& Franch. in cap. ſi eo tempore num. 8. de reſcriptis in 6. Probus in cap. nullus num.16. de temp.ord. in 6. Nec iſta ratificatio retrotrahitur in præiudicium tertij gloſ. Bart. & alij in l. bonorum ff. rem rat. haberi, Dec. conſil.229.num.6. Pariſ. conſil.12. num.17.lib.4. Sarnen. in reg. de iur. quæſ. non tollen. q. 13.num. 8. & ſeq.& ita fuit tentum die 10.Menſis Ianuarij 1552.coram D. Romano in vna Burgienſi dimidiæ portionis, prout in eius lib.fol.4.

3 Et præfatum clericum taliter ordinatum gaudere priuilegijs clericalibus refert Franc. Marc.in dec.175. part.1. Borell.conſ.15. Sayr.dec.27.de tempor.ordin. Nauar.conſil.29.eod.tit.

4 Limita ſuprapoſitam concluſionem, quatenus de ſuſpenſione loquitur non procedere vbi probabiliter Epiſcopus alterius diœceſis clericum eſſe ignorauerit,vt potè quia parentes eius de ſua diœceſi eum eſſe dixerunt, vel communiter pro tali habebatur, nam per cit,cap. eos,requiritur, vt ex præſumptione id fecerit,ob verbum illud præſumpſerit, præſumptio autem dolum requirit, quo caret hic Epiſcopus ob probabilem ignorantiam facti, atque ſic reſpondit ſacra Congregatio in eod. c. 8. & Nauar. in conſil. 40. de temp. ord.& Vgol. de poteſt. Epiſc. part.2. cap.26. §. 22. ſub num.2.

RESO-

RESOLVT. CCLXIX.

De originarijs Epiſcopo.

1 *Subditus quis efficitur quatuor modis.*
2 *Ciuis dicitur ille, qui in aliquo loco ortus eſt.*
3 *Ciuis allectus dicitur propriè Ciuis.*
4 *Filius ſequitur originē Patris quoad ordines ſuſcipiēdos.*
5 *Nepos non ſequitur originem aui quoad præfatum effectū.*
6 *Filius non ſequitur originem patris naturalis.*
7 *Natus in peregrinatione ſequitur domilium Patris.*

1 ET quia de iure communi quatuor modis ſubditus Epiſcopo quis dicitur, habito reſpectu ad ordines, ſ. primo ratione originis, ſecūdo ratione domicilij, tertio ratione beneficij Eccleſiaſtici, quod quis habet in diœceſi Epiſcopi, vt dicitur in c. 1. & c. nullus de temp. ord. lib. 6. quarto ratione habitationis triēnalis cum Epiſcopo, vt habetur apud. Trid. Syn. ſeſſ. 23. de reform. c. 9. ob eā rem de his omnib. modis agamus, & & prius dè ſubiectione habito reſpectu ad orginem.

2 Vnde originarius, ſeù ciuis dicitur ille, qui natus eſt in aliquo loco leg. 1. ff. ad municipalem leg. ciues C. de incol. lib. 11. Afflict. dec. 284. Boer. deciſ. 272. poſt Bart. in leg. 3. Cod. de naturalib. lib. & in conſil. 62. volum. 1. Ioſeph. Ludouic. in deciſ. Peruſ. 3. num. 15. Ant. Faber deciſion. 17. C. de verbor. ſignific. & hac ratione ſubiectio acquiritur Epiſcopo, ſcilicet ob ortum, qui fuit in ſua diœceſi, vt dicitur in c. cum nullus de temp. ord. lib. 6. qui ergo Neapoli ortus eſt, quoad ordines ſuſcipiendos, ſubiectus eſt Archiep. Neap.

3 Et quamuis ciuis dicatur etiam ille, qui in ciuilitatem allicitur, ſeù recipitur ſecundum Affl. in dec. 384. n. 14. Boer. deciſ. 272. Capyc. deciſ. 162. nu. 16. Gaball. Milleloq. 571. nihilominus in materia ſtricta, prout eſt receptio ordinis iudicarem non comprehendi hunc ciuem allectum quoad ordines ſuſcipiendos ab Epiſcopo illius loci à quo fuit allectus, ſecundum Boer. in deciſ. 13. num. 24.

4 Amplia primo concluſionem procedere etiam in origine patris, quæ ipſa quoque inſpicitur, quoad ordines ſuſcipiendos, quare ab Epiſcopo diœceſis, in qua pater natus eſt, ordines ſuſcipere filius poteſt quāuis alibi ipſe natus ſit, ita gloſ. in c. 1. verb. alienigenas de vſur. lib. 6. & Franc. ibid. in fine Gemin. & Anchar. poſt Iaſ. in l. huiuſmodi §. legatur ff. de leg. 1. Nauar. in conſ. 19. de temp. ord. & ratio eſt, quia filij ſequuntur originem patris l. aſſumptio §. 1. ff. ad municipalem l. ſi vt proponis C. de incol. lib. 10. & ciuilitatem paternam retinet filius, eſto, quod alibi ſit natus, quam in loco patris, Grammat. in deciſ. 103. n. 113. Gomeſ. Leo dec. 20. diuerſ. tom. 2. quare igitur, quis ordinibus initiari etiam poteſt ab Epiſcopo diœceſis, in qua Pater, Graſſ. tamen dec. 25. in tit. de approbat. contrarium aſſeruit, ſ. ſuam, & non patris originem ſpectandam eſſe, Doctores autem in cap. cum nullus ante factum, opinionem hanc tenendam concludunt, poſt factum priorem ad excuſandos ordinatum, & ordinantem, & ita refert Addit. ad ſum. Bullar. Quaran. in verb. ord. verſ. quoad tertium.

Amplia ſedundo procedere etiam in profeſſis in aliqua Religione, à qua eiecti ob delicta, fuerunt ordine, & habitu exuti, nā ordines ſuſcipi debent ab Epiſcopo originis, modo alias habiles ſint, ita dixit Nauar. in cōſ. 84. de reg. & deciſum refert Villagut in dec. 21. nō enim amiſerūt ſubiectionem originis, ex quo à natura eſt, arg. §. ſed naturalia in inſtit. de iur. nat. gent. & ciu.

5 Nunc limita primo nō procedere in origine aui, qui nepos non ſequitur eius originem quoad acquirēdam ſubiectionem pro ordinum ſuſceptione. Vgol. de poteſt. Epiſc. p. 2. c. 26. §. 1. poſt n. 4. Couar. ſuper 4. decretalium par. 2. c. 7. §. 1. num. 15. & fuiſſe deciſum in Rot. Rom. refert Cæſar. de Graſſ. deciſ. 5. qui filij ſint legit. & per eandem Rot. in vna Legionen. Cappell. 8. Martij 1577. coram Illuſtriſs. Seraph. & ratio eſt ſecundum Luc. de Penna in l. ſi filias, in fine C. de municip. & orig. poſt Bar. in l. aſſumpt. §. 1. circa fin. ff. de munic. quia ipſe non eſt natus in poteſtate dicti aui.

Limita ſecundo id, quod de origine patris diximus non procedere in filio concepto, atque nato poſtquā eius Pater deſerta Prouincia, vel loco originis, domicilium aliò tranſtulit, quia nō poteſt dici originarius, vel naturalis loci iam prius deſerti à patre, ſecundum Bal. in auth. ſed omninò col. 8. C. ne vxor pro mar. Alex. conſ. 13. vol. 1. & fuiſſe in Rota deciſum ſcribit idem Cæſar de Graſſ. in dec. 15. de probat. Affl. cit. dec. n. 4. & 6. & fuit dictum in vna Legionen. Cappellaniæ 23. Martij 1576. coram eod. de Graſſis.

6 Limita tertio in patre naturali, quia eius origo non inſpicitur quo ad præfatum effectum. l. 1. in fine, ff. ad municip. l. eius qui ff. eod. & ratio eſt, quia appellatione patris non venit naturalis, ſecundum Bald. in conſ. 23. vol. 1. arg. text. in l. fin. C. de natur. lib. & in l. fin. ff. de iur. delib. & in tali caſu filius originem matris, non autem patris ſequitur. Alex. conſ. 50. vol. 1.

7 De eo verò, qui in peregrinatione naſcitur, quod ſequatur paternæ originis domicilium tenuit Bar. in l. 1. in fi. ff. ad munic. Boer. in deciſ. 13. n. 4. Faber dec. 20. de verb. ſign. poſt Bal. in c. 2. de conuerſ. infid. Vgol. cit. c. n. 5. communiter Canoniſtæ in c. Rodulph. de reſcript. & hanc communem nuncupat Viu. in ſylua opin. 804.

Limita tādem ſuprapoſitam concluſionem minimè procedere in ciue ficto, prout in Officiali, & Doctore actu legentibus, qui præſumuntur ciues ciuitatis, quā regit, & in qua legit, Anna ſing. 365. Guid. Pap. dec. 631. Diaz. c. 6. & in relegato, qui dicitur ciuis illius loci, vbi relegatus eſt, l. filij § relegatus ff. ad municipalē.

RESOLVT. CCLXX.

De Epiſcopi Beneficij.

1 *Ratione beneficij quis efficitur ſubditus.*
2 *Amplia etiam ſi beneficium eſſet tale, vt non eximeret à iuriſdictione primi Epiſcopi.*

1 SEcundo habito reſpectu ad ordines ſuſcipiendos, quis ſubiectus eſt Epiſcopo diœceſis, in qua beneficium ipſe habet, ideſt Epiſcopus loci, in quo quis beneficium Eccleſiaſticum habet, ſuperior eius eſt, & ei cōferre ordines poteſt, vt dicitur in c. cū nullus de tēp. ord. lib. 6. & DD. ibi communiter notant Nau. de orar. n. 11. Gemin. d. c. cum nullus, nu. 2. Rot. in deciſ. 70. de reſcript. in antiq. & ratio eſt, quia reſpectu beneficij acquiritur domicilium ſecundū Felyn. Butr. & Panor. in c. poſtulaſti, de foro compet. Diaz in praxi cap. 10.

Amplia primo locum habere etiam ſi ad titulum eius beneficij ordinatus nō ſit, nam cit. c. cum nullus, non diſtinguit, ergo nec nos diſtinguere debemus, l. de pretio, ff. de publ. in rem act. atque ſic ſentit gloſ. in eod. c. cum nullus, in verb. Eccleſiaſticum:

2 Amplia ſecūdo locum habere etiam ſi eſſet tale beneficium, vt non eximeret à iuriſdictione primi Epiſcopi, vtpotè quia beneficium hoc nō requirat reſidētiam, ita dixit Franc. in ead. gl. & Addit. ad ſum. Bullar. Quaranta, in verb. ordo pag. 350. verſ. circa ſecundum.

Amplia tertio pariter locum habere licèt beneficiū huiuſmodi annexum habeat aliquem ordinem certum, vtpotè ſubdiaconatum, nam Epiſcopus, vbi eſt hoc beneficium, poterit ei non ſolum ordinem conferre ſubdiaconatus, verum etiam alios ordines, atque ſic ſentiunt, gloſ. ibi, & Franch.

Ampliatur quarto in præſtimonio, cū & ipſum quoque

que

quæ loco beneficij habeatur. & inter Eccleſiaſtica beneficia connumeretur c.fin. de conceſſ. præb. in 6. Abb. conſ.47.nu.1.p.2.Mandoſ. in reg.34.q.12.nu.3. Achil. de Graſſ.deciſ.7.de conceſ.pręb.Garz. qui alios innumeros citat, in tract. de beneſ.p.1.cap.2.nu.117. Declara omnia prędicta, quod ad hūc effectū videatur requiri poſſeſſio beneficij & nō ſufficere ſolā collationē, ſeù titulū: ad hoc enim vt efficiatur de eius foro neceſſariū videtur, quod habeat beneficium cū effectu, imò & ſola poſſeſſio, ſine titulo iuſto ſufficere videtur ad hunc effectum; per illam enim videtur effici de foro illius Epiſcopi ex ſētēt.Garz.de beneſ.p.2.c.4.nu.16.& ſeq. Item declara, vt Epiſcopus, in cuius diœceſi eſt beneficiū, poſſit ordinare, etiāſi illius prouiſio ſpectaret ad alium Epiſcopū, & hoc verum niſi eidē eſſet ſubiectum quoad iura Epiſcopalia, quia tunc ille haberet id facere Gem.in d.ſi. cū nullus nu.5.& ibid.Franc.nu.3. Add.ad ſum.Bul.in ver.ordo, & Garz. in cit.c.4.nu.15.

RESOLVT. CCLXXI.

Vt beneficium Eccleſiaſticum dicatur ad effectum, de quo ſupra, quæ concurrere debeant.

1 *Ponit ſex requiſita ad hoc vt beneficium dicatur Eccleſiaſticum.*

1 IN facti contingentia reſpondi, quod ad hoc, vt ſit aliquid beneficium eccleſiaſticum, debet inſimul ſex requiſita cōcurrere, quæ tradit Abb.conſ. 47. illud de iure num.1.p.2. Dec in rubr. de reſcript.nu.3. verſ. & ibi concludit, Gigas de penſionibus quæſt. 86. num.7.& 8.& alij infra citandi.

Quorum primum eſt, quod ſit fundatū, Epiſcopi auctoritate interueniente, gl.in verb.ſi beneficiorū in fi. in clem.2.de decim.& ibi communiter omnes, & Abb. in c.ſignificatū nu.5.in fi.de præb.Fel.in cap.ex parte, il 2.nu.2. de reſcript. Dec. conſ.210. viſo puncto n.4. Guid.Pap. in deciſ.187.nu.1.Rip.in c.decernimus n. 69.verſ.in iſto puncto de iud.Bertran. conſ.379.nu.1. lib.6.Rebuff.in praxi tit. quare inſtituta ſint beneficia nu.10.Gomez in reg. de annali q.20. Spin. de teſtam. gloſ.4.princ.num.36.Lamber. de iurepatr.lib.1. quæſt. 9.art.3.num.1.& per totum.Rot. in deciſ.509. num.1. p.1.diuerſ.Cæſar.de Graſſ.deciſ.13. num.9. de præb. Ratio eſt, quia nullus priuatus, ſine Epiſcopi auctoritate, poteſt locum ſacrum, vel rem ſpiritualem conſtituere, cap. ad hæc de relig.domib. Guido Papa dict. deciſ.187 num.1.

Secundum requiſitum eſt, quod habeat quid ſpiritualitatis annexum, nam propter diuinum officiū datur beneficium, cap.fin.de reſcrip.in 6.Abb.d.conſ.47. num.1. verſ. tertium conſideratur.Anch.in reg.beneficium num.4. de reg.iur. in 6. Barbat. in cap. in infra nu.74. de reſcript. Rebuff in tract. de pacif.poſs.num. 287. verſ. tertio cognoſcitur Lamber. de iure patr. lib.1.quæſt.9.art.3.ſub num.3.verſ.tertio requiritur.

Tertium requiſitum eſt, quòd ſit conferendum clerico, non laico, cap. cum adeo de reſcript.cap. ex literis tranſact. cap.2.de iuſt. Anchar. Abbas, & reliqui vbi ſupra, Sylua de beneſ.in princ.num.2.

Quartum requiſitum eſt, quòd conferri non poſſit, niſi ab Eccleſiaſtica perſona, Epiſcopo, vel Prælato, nō verò à laico, c.ſi quis deinceps, c. ſi quis nullus 16.q.7. & ibi gloſ. in ſumm.Anchar.in d.reg.beneficium nu.3. Lamber.d.art.3.num.10.poſt princip.Rebuff.de pacif. poſſeſ.d.num.287.in princip.

Quintum requiſitum eſt, quod ſit perpetuū, hoc eſt, quod nō conferatur ad certum tempus, ſed perpetuo, & ad vitam eius, cui confertur, hoc proprium beneficiorum eſt, cap.Sanctorum 70.diſt.cap.penult. de clerico ægrotante, cap.ſi gratioſę, de reſcriptis lib.6.Milius in repertorio, verb. beneficium n.24. Gigas d.q.86. verſic. quintum requiſitum Rebuff. cum alijs vbi ſupra verſ.quinto dignoſcitur Achil.deciſ.1.num.4. de offic.Vicarij.

Nam ſicut matrimoniū carnale eſt perpetuum, eſt enim viri, & fœminæ coniunctio indiuiduam vitæ conſuetudinem retinens §.1. inſt. de patria poteſt.ſic, & hoc matrimonium, quod contrahitur inter beneficiatum, & Eccleſiam c. inter de tranſact. Rebuff. in praxi titul.requiſita ob bonam collationem.

Sextum requiſitum eſt, quod conferens non poſſit ſibi illud conferre nec retinere cap. fin. de inſtit. cap. relatum de præbend.& ibi notatur.

RESOLVT. CCLXXII.

An tex.in cap.cum nullus de tempore ordinand. in 6.locum ſibi vendicet in beneficio tenui.

1 *Subſtantia beneficij cōſiſtit in tit.non autem in quantitate.*
2 *Iura loquentia de beneficijs locum ſibi vendicant in beneficijs exiguis.*

SVpponatur in facto, quod quidā clericus Neapolitanus aliquod obtinuiſſet beneficiū in Diœceſi Nolana, verū tenue, atque inſufficiēs ad victū; quare fuit dubitatū an potuerit Epiſcopus Nolanus illū ordinare? & prima facie videbatur dicendum quod ſic, ex pluribus.

Tum primo, quia text. in cit.cap. cū nullus ſimpliciter, ac indiſtinctè loquutus fuit, quod quis efficitur ſubditus ratione beneficij, ergo nec nos diſtinguere debemus, an beneficium ſit pingue an tenue; argumento tex.in l.de pretio ff.de public.in rem act.& lex generaliter loquens generaliter etiā debet intelligi l.filiū ff.de leg.præſtan. & in proprijs terminis, ita videtur quoq; ſentire gloſ.in d.cap.cum nullus in verb.Eccleſ.

1 Tum ſecundo, quia ſubſtantia beneficij Eccleſiaſtici non conſiſtit in quantitate, ſeù redditu, ſed in ipſo potius iure ſeù tit.argumento gloſ.in c.vnic.vt Eccleſ. beneſ. & propterea dicebat Artam.in conſil.22.quod in beneſ.Eccleſiaſt. plus, & minus non differunt ſpecie.

2 Tum tertio, quia iura loquentia de beneficijs locū ſibi vendicant etiam in beneficijs exiguis ſecundum Rub.in conſ.17.hinc eſt quod ſi impetrans reſcriptum ad beneficia non fecit mentionem de beneficio tenui vitiatur reſcriptū cap. ſi proponente de reſcript.& taciturnitas etiam tenuis beneficij vitiat diſpenſationem ſuper plurаritate c. non poteſt de præben.in 6.& etiam in beneficio tenui tenetur quis ad reſidentiam c.conquerente de cleric.non reſidentibus.

Cæterum præfatis minimè obſtantibus contrarium fuit dictum nō poſſe ſcilicet præfatum Epiſcopum Nolanum clerico Neapol.ratione beneficij tenuis ſacros Ordines conferre, & motus fui ex tacita mente Concilij Tridentini ſeſſ.21.de reform.cap.2.vbi poſtulat, vt iſtud beneficium ſit ſufficiens ad victum honeſtè, vt quis poſſit ſacris Ordinibus inſigniri, & hanc opinionem tenuerunt Vgol.in.de poteſt.Epiſcopi cap. 26.§.3.in fin.addit. ad ſumm .Bullar. in verb. ordo, & Piaſeg. in ſua praxi Epiſcopali par.1.cap.1. quicquid voluerit Henriq.cap.22.§.22. de ſacram.ordin.eſt tamen bene verum ſecundum præcitatos, quod ſi beneficio tenui ordinandus vellet adiungere patrimonium ſufficiens ad victum poſſit ordinari.

RESOLVT. CCLXXIII.

An ratione penſionis, quam quis obtinet in aliena diœceſi, poſſit ab illius Epiſcopo ordinari.

1 *Ratione penſionis quam quis poſſidet in aliena diœceſi non poteſt ab illius Epiſcopo ordinari.*

2 Penſio

2 *Penſio non dicitur beneficium Eccleſiaſticum.*
3 *Penſio,& beneficium ponuntur vi diuerſa.*
4 *Penſio,aut datur in titulum,aut in ſtipendium.*

1 IN facti contingentia reſpondi negatiuè,motus præſertim,quia text. in cap. cum nullus conſtituit tãtummodò ſubiectionem ratione beneficij, & propterea non eſt extendendus ad penſionem; penſio enim eſt quoddam ius temporale ſeparatum,formale,& per ſe diſtinctum ab ipſo beneficio,Gigas de penſion.q.28. Creſcent.dec.14. de re iudicata Cæſar de Graſſis in deciſ.3.n.8. de præbend.Rot.deciſ.425.n.2.p.1.diuerſ. hinc eſt quod priuatus, & inhabilitatus ad obtinenda beneficia, non eſt priuatus ad obtinendas penſiones Nauar. conſ. 12.n.15. de reſcriptis,& pœna extrauagantis cum deteſtabile de ſimonia contra committẽtes ſimoniam in beneficijs non extenditur ad penſiones,Nauar.conſ.16.n.2.de ſim. & conſ.46.n.1. de præbend. Gigas de penſionibus, vbi multa adducit q. 99.n.6. & 10. & per totũ,& Clem. 1. de ſequeſtr. poſſ. & fructuum diſponens, quod ſequeſtrentur poſſeſſio, & fructus beneficij litigioſi ſtatim,quod pronuncietur prima ſententia diffinitiua in poſſeſſorio,vel petitorio ad fauorem actoris,& contra reum poſſeſſorem,non habet locum in penſione, quia non eſt Eccleſiaſticum beneficium,Gigas de penſion.q.46. per totum. Hinc eſt, quod licet in beneficijs Eccleſiaſticis, non admittatur ſucceſſio patris in filium c. 1. cum alijs de præbendis,tamẽ Pater clericus habens poteſtatem transferendi penſionem, quam poſſidet, poteſt illam transferre in filium ſuum clericum, etiam illegitimum, Gigas de penſionib.q.86.n.5. verſ. prædictis tamen non obſtantibus. Pariſ. de reſignat.lib.6.q.4.n. 21. Item in narratiua valoris non eſt detrahenda penſio impoſita ſuper beneficio,cum penſio ſit onus temporale, & non perpetuum,Put. deciſ.202.lib.3. Rota deciſ. 184.n.3.l. 2.p.3.diuerſ. Item penſiones, etiam plures non inducunt incompatibilitatem aliquam cum beneficijs, Imola in Clement. gratiæ n.10. de reſcriptis,Gigas de penſion. q.42. Duen. in reg.71. limit.5. Benedict. Capra reg.90.n.90. Alphonſ. Hoieda de incompabilitate benefic. 2.p.c.7.n.1.& per tot. ſic quoque Conſtitutio Pij IV. & Pij V. loquentes de confidentijs beneficiorum non habent locum contra transferentes penſiones per confidentiam, Nauarr. conſ.2.n.6.verſ. an autem de conſtit.& conſil. 16. de ſimonia,& conſ.46.n.1. verſ.3. de præbend. Pariſ. de reſignat. lib.6.q.4. n.52. cum ſequentibus,& in tract.de confident.q.23.per totum, vbi plura cumulat, & fuit reſolutum in vna Burgi. prætenſæ confidentiæ 5. Iulij 1591. coram R.P.D. Pegna doctiſs. Rotæ Auditore.

2 Et quod penſio non dicatur beneficium Eccleſiaſticum patet ex text. in c. quamuis il 1. de præbend. l.6. vbi probatur,quod quando mandatur alicui prouideri de beneficio,vigore dicti mandati non poteſt prouideri de penſione, ratio eſt, quia penſio non eſt beneficium Eccleſiaſticum,& ita notat Gemin. ibi n.2.quod appellatione beneficiorum non comprehenditur penſio,Anchar.ibid.3.not. & communiter omnes Rebuff. in tr. de pacific. poſſeſs.n.92. & ſeq.

3 Idem etiam probat text. in c.ad audientiam il 2. de reſcriptis,ibi annuas penſiones, ſeù beneficia, ex quo tex. clarè patet,quod penſio,& beneficium ponuntur, vt diuerſa,& ita notat ibi Abbas not.1.Felin.num.2.& latè reſoluunt Selua de benefic.1.part.quæſt.3.num.3. Caccialup. in tr. de penſion. q. 28. per totum, vbi reſpondet ad Barbariam contrarium tenentem in d.c. ad audientiam, & ſatisfacit tribus fundamentis per eum adductis Alphonſus Hoieda de incompatibilitate benefic. 2.p.c.7.n.4. cum ſeq. Gomez de expectatiuis n.92.Staphil. de lit.grat.tit. de expectatiuis forma 9.num. 25. Azeued. l. 1. tit. 4.nu.5.lib.5. recompilat. Rebuff. in tract. de nominationibus num. 39. Gregor. Tholoſ. in inſtit.rei beneſ.cap.11.n.5.

4 Quod etiam procedit ſiue penſio detur in titulum, vt communiter fieri ſolet, quando reſeruatur ſuper fructibus alicuius beneficij in fauorem alicuius clerici ad vitam illius, ſiue detur in ſtipendium, puta pro patrocinio præbendo,pro negotijs ſollicitandis,pro pulſandis cãpanis,vel alijs ſeruitijs,vt Gigas d.q.28.nu.2. Mandoſ. in regula de annali q. 9. verſ. ego vero, vbi propterea tenent,quod regulæ de infirmis reſignantibus, & de annali non habent locum in penſione, quæ datur in titulum,Nauar. conſ.11.n.2. de præbend.

Et pro hac etiam ſententia facit,quod ad titulum penſionis quis ordinari non poteſt, niſi neceſſitas, aut commoditas Eccleſiæ aliud ſuadeat, prout Epiſcopus iudicauerit,vt diſponitur in Conc.Trid.ſeſs.21. de reform.c.2.verſ. patrimonium verò, vel penſionem, vbi apertè docetur, penſionem non eſſe beneficium Eccleſiaſticum.

Et penſionem habens,non gaudet priuilegio fori,ſicut habens beneficium Eccleſiaſticũ in terminis Concil.Trid. ſeſs 23.c.6.requirentis beneficium Eccleſiaſticum, vt quis fori priuilegio gaudeat, quamuis nec habitum, nec tonſuram deferat, vt Sacra Congregatio cenſuit 19. Iunij 1586. ſub his verbis, vt tradit Pariſ. de reſign. l. 1.q.11.n.70. & l.2.q.15.n.15. Azeued. in d.l.1.tit.4.lib.1.recopilat. ſub n.5. verſ. ſed an penſio, & ita declarauit S. Congreg. per hæc verba: *Cui reſeruata fuit penſio, vt clerico, ſi non incedit in habitu, & tonſura,non gaudet priuilegio fori.*

Tandem his omnibus accedat, quod ſcriptum reliquit Vgol. de poteſt. Epiſc. c. 26.n. 3. per hæc verba, excipitur tamen primò, vbi penſionem quis haberet etiam in titulum, non enim Epiſcopus illius loci, vbi eſt beneficium, vnde penſio habetur, ius habebit in penſionarium quoad ordines, quare nec Epiſcopus poterit ordinare Clericum, ob id quod patrimonium in ſua Diœceſi habeat, ad cuius titul. vult ordinari, ſi ratione alia ſubditus ei non ſit.

RESOLVT. CCLXXIII.

An beneficium obtentum in fraudem iuuet quoad ſuſceptionem ordinum.

1 *Nemo debet ex ſuo delicto commodum reportare.*
2 *Ordo collatus ratione beneficij obtenti in fraudem tenet.*

IN facti contingentia reſpõdi negatiuè ex pluribus. Tum primo, quia ita tenuerunt Addit. ad ſumm. Bull. in verb. ordo, Piaſeg. in praxi Epiſc. p. 1.c.1. per hæc verba, & caueri debet ne beneficium conferatur in fraudem, ad hoc vt quis extrahatur ex aliena Diœceſi, talis enim fraus non prodeſſet cap. eos, qui de temp.ord. in 6. iuncta gloſa, verbo figmento.

1 Tum ſecundo,quia nemo debet ex ſuo delicto commodum reportare l.ſiuè hæreditaria,ff. de negot. geſt. & fraus,& dolus nemini patrocinari debet,l.cum cauſa de probat. & malitijs hominis eſt obuiandum, l. in fundo,ff. de rei vend. & pęna ſuos debet tenere auctores l.ſancimus,C. de pœnis.

2 Benè tamen verum eſt, quod ſi ratione præfati beneficij ordo collatus fuerit,tenet, & valet collatio,ſecundum Guid. Pap. deciſ. 449. Franc. March. deciſ. 455.par.1.Borrell.conſ.15. volum. 1. & ratio eſt, quia quod fieri non debuit,factum tamen tenet, l. 2. §. biduum, ff. quando appellat. ſit, & in l. relegatorum, §. ad tempus, ff. de interd. & releg.

RESOLVT. CCLXXIV.

De Epiſcopo domicilij.

1 *Quis efficitur ſubditus Epiſcopo ratione domicilij.*
2 *Domicilium contrahitur ſolo animo, qui animus ex coniecturis colligitur.*

1 TErtio habito reſpectu ad ordines ſuſcipiẽdos, quis etiam Epiſcopo ſubditus domicilij ratione efficitur, quod quidem contrahitur, ſi quis transferat ſe ad habitandum in aliquo loco, & declarat expreſsè ſe habere animum contrahendi ibi domicilium, ſtatim enim illud acquirit abſque aliqua temporis expectatione, ita Butr. in cap. ad Apoſtolicæ de decimis, Abbas in c. fin. de parochijs, Franch. in cap. cum nullus de temp. ord. in 6. Felyn. in cap. dilectus filius, il 2. de reſcriptis Petr. de Vbald. in tr. de canon. port. Epiſc. & Parochiali c. 7. Maſcard. de probat. concl. 534. Meno. de arbitr. Iud. lib. 2. cent. 1. caſu 86. & aliqua tradit Afflict. deciſ. 384. & Henriq. in ſum. lib. 10. de ſacram. ordin. cap. 22. §. 2.

2 Quando verò non declarat animum, tunc recurritur ad coniecturas, quarum prima eſt, cùm quis in locum aliquem maiorem partem bonorum transfert, & ibi contrahit domicilium Bart. in l. placet, ff. ad municip. & hanc eſſe receptam ſententiam teſtatur Meno. loco infra citato Paul. Piaſeg. in prax. Epiſc. p. 1. c. 1. ſub n. 9. inferens, quod aliter ſola emptio domus, vel alicuius partis bonorum domicilium non facit cap. dilectus de reſcript. cap. ſi Epiſcopus de paroch. iunctis gl. in cit. cap. cum nullus, Hoſt. in ſum. de foro compet. num. 4. Ang. & Armil. in verb. domicilium, ſi verò nihil habet in bonis habitatio decennij cum animo habitandi perpetuò requiritur, l. 2. C. de incol. Nam domicilium in dubio per aſſiduam in loco habitationem cõtrahitur l. 2. C. vbi Senat. vel Clariſs. & quando quis dicatur aſſiduè in loco habitaſſe plures Doctores ſenſerũt decennij curſum ſufficere, quos recenſet Rot. deciſ. 105. nu. 3. p. 2. diuerſ. Aliqui verò tenent id Iudicis arbitrio terminandum eſſe, quos refert, & ſequitur Meno. de arbit. Iud. lib. 2. cent. 1. caſ. 86. n. 16. quinimò Nauar. in conſ. 2. de temp. ord. ad hoc, vt quis poſſit ordinari ab Epiſcopo domicilij, cenſet ſufficere manſio non minoris temporis in loco facta, animo tamen ibi perpetuò permanendi. Quæ num. 1. diximus intellige concurrente aliquo actu, ſeù ſigno ſignificatiuo aſſumpti domicilij Abb. in cap. fin. de paroch. Felyn. in cap. dilectus n. 11. de reſcript. & ita iudicauit Rota Rom. in deciſ. 150. p. 2. In Curia tamen Archiepiſc. Neap. ſeruatur, quod clerici exteri, qui cum dimiſſorijs ſuorum Ordinariorum in Ciuitate Neap. morantur, quamuis declarent ſe habere animum contrahendi domiciliũ in ea, & per longum tempus in ea habitauerint, non admittuntur ad ciuilitatem Neap. niſi capta informatione, quod in eorum patria non habeant aliqua bona, & tamdiu Neapoli habitauerint, quòd præſumptio ſit amplius non habere animum redeundi ad patriam, & poſtea, mediante decreto, declarantur ciues Neap. & niſi prędicta fiant, non habentur pro talibus, nec conferuntur eis ordines ſine dimiſſorijs ſuorum Epiſcoporum, nec etiam permittuntur celebrare Miſſas in Ciuitate, & Diœceſi, & quod quis efficiatur ciuis per creationem ex decreto, vel priuilegio communitatis, ſicut origine, latè comprobat Mar. Anton. var. reſol. lib. 2. reſol. 42. n. 2. cum tribus ſeq.

RESOLVT. CCLXXV.

An quoad ordinum ſuſceptionem, poſſit quis pluribus in locis domicilium habere.

1 *Pluribus in locis poteſt domicilium haberi.*
2 *Filius familias poteſt acquirere domicilium.*

1 IN hac quæſtione reſpondendo dicebam, de iure veriorem eſſe ſententiam, poſſe quem pluribus in locis domicilium acquirere, idque oſtendebam auctoritate, iure, & ratione.

Auctoritate enim probatur primo per gloſ. in c. 1. de ſepult. & gloſ. in cap. cum nullus in verb. domiciliũ de temp. ord. in 6. & in l. Senatores in verb. adiectionem ff. de Senat. & in l. in adoptionem C. de adop. Abb. in cap. in noſtram n. 10. de ſepul. Affl. dec. 384. n. 4. & ſeq. Gaball. Milleloq. 571. Tepat. lib. 2. var. iuris ſent. tit. 319. Maſcard. concluſ. 535. Vgol. de poteſt. Epiſc. cap. 26. §. 2. hoc autem contingit, vbi in locis pluribus quis æquè habitat, exempli gratia, quis æſtiuis temporibus in hoc loco, hyemalib. verò in illo, arg. text. in cap. is, qui de ſepul. cui accedat Rot. diuerſ. deciſ. 674. p. 2. Item poteſt tradi aliud exemplum, cum quis plura beneficia reſidentiam requirentia obtinet ſecũdum Fel. in cap. dilect. n. 3. de reſcrip. Nauar. conſ. 4. de conſtit. Piaſeg. in prax. Epiſc. p. 1. cap. 1. verſ. & ex iſta diuerſitate.

2 Ratione autem ſic probo; nam filiusfam. poteſt domicilium acquirere, l. placet ff. ad municip. & tamen ſubiungit I.C. in l. non vtique ff. eo. non vtique vbi pater habet, ergo patet poſſe quem duo domicilia habere, ſcilicet, proprium, & patris, ſtante præſertim reg. quod filius ſequitur domicilium patris, l. aſſumptio §. ſi filius ff. ad munic. l. filios C. eod. de municip. lib. 10. Ruiz deciſ. 3. Rot. Lituan. Fel. in cap. Rodulph. n. 14. de reſcrip. Boer. deciſ. 13. n. 16.

Iure enim probatur per tex. expreſſum in l. eius qui §. 1. ff. ad municip. vbi poteſt quis plura domicilia habere, & probatur etiam per text. in l. labeo ff. eodem vbi non eſt in iure diſſonum, vt quis duo domicilia acquirat.

RESOLVT. CCLXXVI.

An per electionem vnius iſtorum Epiſcoporum cenſeatur præcluſa via, quo minus pro reliquis ordinibus recipiendis poſſit ad alios Epiſcopos accedere.

1 *Clericus habet electionem, à quo velit ordines ſumere.*
2 *Variatio cuilibet permittitur.*
3 *Quando vni competunt plura iura, vno ſublato, ſeù electo alia illæſa remanent.*
4 *Exceptio, ſeù limitatio firmat, atque conſtituit regulam.*

SVpponatur in facto, quod quidam clericus Neapolitanus habebat beneficium in Diœceſi Auerſana, & domicilium in Ciuitate Nolana, & conſequenter omnes iſti Epiſcopi ſunt eius ſuperiores, quare cum idem clericus ſumpſiſſet quatuor ordines minores in Ciuitate Neap. fuit dubitatum, an potuiſſet accedere pro reliquis ordinibus recipiendis ad reliquos Epiſcopos ſuperiores, & videbatur prima facie dicendum, quod ſic, ex pluribus.

1 Tum primo, quia certum eſt præfatum clericum habere electionem à quo ordines ſumere vellet, vt probatur in d. c. cum nullus, & qui poteſt eligere, poteſt etiam variare, l. cum qui certatum, ff. de verb. oblig. Tiraq. in l. boues §. hoc ſermone num. 24. cum ſeq. ff. de verb. ſignif. Affl. in conſt. ſtatuimus vt magnæ in 6. no-

notab. q.23. num.25. & varians, eligere dicitur, ſecundum Carauit. in rit. 228. num. 17. & 233. num. 9. Achill. de Graſſ. deciſ. 15. & in deciſ. 14. de penſion. Balb. deciſ.25.

2 Tum ſecundo, quia regulariter cuilibet permittitur variare, nec cenſetur prohibita, niſi in caſibus à iure expreſſis, ſecundum Artam. in dec.3. de renunc. Affl. in dec.146. Hinc eſt primo, quod in cauſa appellationis poſſit quis variare agendo alia actione, vt in caſu Affl. dec.53. vbi egit quis prius ex teſtamento, & nō potuit obtinere, voluit poſtea agere in cauſa appellationis ab inteſtato, & fuit dictum, quod potuerit. Item teſtis poteſt vnum extra iudicium, & aliud in iudicio affirmare, & non iudicabitur falſarius, Guid. Pap. in deciſ. 593. Item patronus poteſt variare, & quomodo, vide Polyd. Rip. obſer.197. licet non poſſit lite pend. Creſc. dec. 10. de iurepat. Item qui detulit iuramentum alicui poteſt variare, illudque reuocare. Theſ. fil. dec.16. & vicinus, qui ius congrui petijt, poteſt pænitere, & recedere à ſua petitione inuito emptore rei poſſeſſore, Vinc. de Franc. in dec.346. p.2. Hinc eſt, quod ille, qui produxit, & præſentauit teſtes, poteſt pætinere, & reuocare ſuam productionem, ne examinetur. Rot. Auen. dec.116. in deciſ. diuerſ. to.3. & renuncians liti antequam pars ſciuerit, vel ratum habuerit, pænitere poteſt. Capyc. deciſ.133. num. fin.

3 Tum tertio, quia quando vni competunt plura iura, vno ſublato, ſeu electo, alia illæſa remanent, l. ſi domus ff. de ſeruit. vrb. præd. quia per electionem vnius iuris quis non videtur alteri renunciare, Bart. in l.1. C. de fur. & in l.1. ff. de cond. indeb. & in auth. hoc loco C. ſi ſecundo nupſerit mulier. Hinc eſt, quod ſi creditori competit actio hypothecaria, & perſonalis, electa hypothecaria, non tollitur ipſa actio perſonalis, l. aduerſus C. de act. & oblig. quemadmodum actio communi diuidundo per actionem pro ſocio, l. actum ff. pro ſoc. & conditio ſurtiua per actionem furti, l. ſi pro fure ff. cond. furt.

4 Tum tandem, quia exceptio, ſeù limitatio firmat, atque conſtituit regulam, ſed inter cæteras limitationes, quas tradunt DD. in hac re, eſt, vbi clericus ab vno ex præfatis Epiſcopis ordinatus eſſet ad titulum beneficij, quod reſidentiam poſtulet, vel ad titulum patrimonij pro vtilitate, & neceſſitate Eccleſiæ, tunc enim Epiſcopus domicilij, niſi prius habeat à primo Epiſcopo, qui ordines cōtulit, quod ceſſet cauſa iuſta, ob quam fuit ordinatus, ordines ei conferre non debet, ſed remittere ad ipſum Epiſcopum, vt inſeruiat Eccleſiæ, cuius gratia ordines ei collati ſunt, ita addit ad ſummam Bullar. Stephan. Quaranta verbo ordo.

Cæterum ſupradictis non obſtantibus contrarium conſului nonnullis Epiſcopis domicilij, & beneficij cupientibus ordinare quoſdam clericos, qui ſumpſerant ordines ab eorum originis Epiſcopis: quare non obſtant in contrarium adducta, quia reſpondetur, quod magis communis opiniò eſt, quod in dubio variatio prohibetur, & maximè in ordinibus, & beneficialibus, ſecundum Archidiac. in c. ne captandæ de conceſs. præb. in 6. Achil. de Graſſ. dec.13. de penſ. ſic clericus habens facultatem nominandi, nequit variare, Rot. deciſ.1. de præbend. in antiq. ſic reſeruatario non licet variare, Put. deciſ.193. lib.3. ſic etiam in reſignatione non habet locum variatio, idem dec.114. eod. lib. Vnde creditor, qui egit ſemel aſſiſtentia ſuper certis bonis, nequit poſtea ſuper alijs variare, Capyc. deciſ.33. ſic quoque agens contra principalem, nequit variare, agendo contra fideiuſſores, Guid. Pap. dec.348. ſic denique actuarius ſemel electus non poteſt variare, Polyd. Rip. obſer.141. & cui permittitur electio, denegatur variatio, vt pulchrè dicit Theſ. fil. deciſ.65.

RESOLVT. CCLXXVII.

De Epiſcopo habitationis triennalis.

1 *Subditus quis efficitur ratione triennalis habitationis.*
2 *Limita in tribus caſibus.*

1 POſtremò ſubditus eſt communi iure Epiſcopo quoad ordines, qui per triennium cum eo moratus eſt, ideſt Epiſcopus conferre ordines ei poteſt, qui per triennium ſecum moratus eſt, modo beneficium ſtatim ei conferat, ita habetur apud Trid. Syn. ſeſſ. 23. de refor. c.9. & Nau. in conſ.4. q.1. de temp. ord.

2 Limita nunc primo procedere in eo familiari, qui cum Epiſcopo fuerit commoratus, & præſens inſeruierit, alioquin ſi abſit, eſto ſumptibus Epiſcopi vixerit, priuilegium hoc non habebit, ex quo ab eo cognoſci non poteſt quoad mores, & reliqua, quamobrem triennium eſt præſcriptum. Ita Lopez ad Diaz cap.26. verſic. tertius caſus, Maiol. de irregularitate lib. 4. c.2. num.5. Burgos in eiuſdem nominis tractatu, quæſt.27. num.13. Addit. ad ſumm. Bullar. Quaran. in verb. ord. verſic. limita in eo pag.352. Vgol. de poteſt. Epiſc. cap. 26. §. 4.

Limita ſecundo non procedere in Epiſcopis titularibus, iſti enim ratione familiaritatis neminem ordinare poſſunt, text. expreſſus Conc. Trid. ſeſs.14. cap.2. de reform. in illis verbis, *etiam prætextu, familiaritatis continuæ cōmenſalitatis ſuæ*, & hoc, quia non habet diæceſim, in qua familiaris fiat domiciliarius, cum neque ipſi dicantur eſſe in domicilio proprio, neque habent beneficia, de quibus prouideant ordinatis. Addit. ad Quaran. loc. cit. Imò Pius V. decreto ſuo conciſtoriali ordinauit, ne tales Epiſcopi titulares Pōtificalia exercere poſſint abſq; expreſſa licētia ſedis Apoſtolicę, niſi in diœceſi, ad quam fuerūt dati ſuffraganei, & quod de cætero non dentur, niſi Eccleſijs Cardinalium, & illis quæ ſolitæ fuerunt eoſdem habere, & cū aſſignatione certi ſtipendij ad minus duc. auri 200. de camera ſuper fruct. illius Eccleſię quos propria auctoritate percipere poſſint, vt teſtatur Leo in ſua praxi c.18. n.18. p.3.

Limita tertio, vt nequeat diſpēſare ſuper interſtitijs temporum, neque ſi quis eſſet illegitimus ad minores ordines illū habilitare poſſit, vt perplura in vtroque negatiuam partē ſuſtentando deducit Nauar. in conſ. 27. & 28. de temp. ord. in antiq. optimè Rodriq. in ſum. par.2. cap.14. n.10. vbi rationem aſſignat. & reſpondet contrario Piaſeg. in Prax. Epiſc. p.1. cap.1. ſub n.15. vbi quoad diſpenſationem circa interſtitia in promouendo ſeruanda limitat, niſi arctetur intra certum tempus ad ſuſcipiendum ordines propter beneficium acceptum requirens certum ordinem ex Nauarro, & Zerola in locis per eum citatis.

RESOLVT. CCLXXVIII.

An tempus triennalis familiaritatis ad effectum ſuſcipiendi ordines ab Epiſcopo non ſuo, debeat eſſe continuum.

1 *Fines mandati non ſunt excedendi.*
3 *Verbis Epiſcopi aſſerentis, quem eſſe familiarem, non creditur.*
3 *Tempus in dubio præſumitur continuum.*
4 *Familiaritas vt proſit, debet eſſe continuata.*

SVpponatur in facto, quod quidā clericus diœceſis Neap. ſit familiaris Epiſcopi Nolani, & cum vellet ratione præfatæ familiaritatis ordines ſuſcipere, fuit oppoſitū non ſuffragari ipſi tale tēpus, eò quod ſe abſentaſſet per aliquos menſes, quare fuit dubitatū corā

me

me an tale tempus triennale debeat eſſe de neceſſitate continuum,& reſpondi,quod ſic,motus ex pluribus.

1 Primò, quia ita expreſsè videtur diſpoſitum per Conc.Trid.ſeſs.14.c.2. de refor. ibi, *etiam prætextu familiaritatis continuæ commenſalitatis ſuæ*, *ex quo verbo continuè arguitur hanc facultatem*, *ſeù poteſtatem eſſe limitatam*,& propterea non debet excedere limites,l.diligenter,ff. mandati,tradunt latiſſimè Moderni in cap. cum ordinem, & in c. ſi quando, de reſcript. qualitas enim tribuens hanc poteſtatem neceſſario probanda erit,not.Lap. alleg.59.Bellam.deciſ.747.Myſ. deciſ.1. cent.3.Affl.deciſ.240.

2 Nec verbis narratiuis Epiſcopi aſſeuerantis, quem eſſe continuum triennalem familiarem fides adhibenda erit,vt probat Pariſ.conſ.136.n.31.vol.4.

Tum ſecundo, quia ſi alias diceremus,ceſſaret mēs atque ratio finalis Concilij,ſcilicet cognoſcēdi mores illius clerici per tale tempus ita Maiol. de irreg. l.4.c.2.n.5. Lopez ad Diaz c.26.Vgol.de poteſt.Epiſc.c.26.§.4.Nauar.conſ.11. de temp.ord.Suar.t.5.diſp.31.ſect.1.n.15.Henriq. lib.10.in c.22.n.2. Fornar.de ſacr.ord. c.5. Addit.Quaran. in ſum.Bull. verb.ord. Piaſeg. in prax.Epiſc.p.1.c.1.n.15. dicitur enim triennalis familiaris Epiſcopi,qui præſens ſemper aſſiſtit eidem Epiſcopo,nō qui in aliquo loco moratur per aliquod tempus,etiam ſi ibidem ſumptibus Epiſcopi viuat Maiol. cit.loco n.5. Artam.conſ.6. Rub. conſ. 90. Rodriq. in ſumma p.2.c.14.n.10.

3 Tum tertio,quia in dubio tempus præſumi debet eſſe continuum,ſecundum Bart. in l.ſiue poſſidetis C.de probat.Bald.conſ.50.vol.1.Menoch. conſ.22.eod.vol. Caſſan, in conſuet.Burgund. in tit. de iuſt. rub. 1. §.8. gloſ.6.n. 13. & idem Bart. in §. aliud quoque in auth. de hæred. & Falcid,Tepat. l. 1. var. iuris ſent.fol.335. hinc eſt quod annus nouitiatus ab vltimo ingreſſu continuus requiritur,Nauar. conſ.17. de regularibus, & in conſ.3,de conuerſ,coniug.Sayr.deciſ.40. & in deciſ,90, de regularibus.

4 Tum tandem quia familiaritas, vt pro ſit debet eſſe continuata Bellam. dec.612.Creſc.dec.16. de reſcrip. & in deciſ.18.de probat. Achil.de Graſs.deciſ.13. de præb. & continuatio dicitur propriè quādo nullo modo apparet de interm. l. ſi ex plagis §. tabernarius,ff. ad leg.Aquil.vnde cōtinuatæ præſentationes in materia iuriſpatronatus dicuntur,quando vna ſequitur alteram ſecundum Botgn.in deciſ.17.p.2.idem in deciſ. 17.n.23.p.1. eſt enim continuatio rerum coniunctio, & ſubordinatio, quarum extrema inuicem ſe contingunt, vt latè per Bald. in tr. de tempore vtili, & continuo cap.1. Pariſ.de beneſ. reſign.l.3.q.3.n.47.quare fuit reſolutum ex ſupradictis præfatum tempus omninò continuum eſſe debere, & interruptum nihil ſuffragari;limitaui tamen non procedere ſi modicū tempus abeſſet,quia de modicis non curatur l. ſcio ff. de in integrum reſtit. vel ſi ex cauſa legitimi impedimenti abeſſet puta infirmitatis,& ſimili.

RESOLVT. CCLXXVIII.

Huiuſmodi triennium à quo tempore numerandum.

1 *Epiſcopus non poteſt ordinare familiarem ſuum non ſubditum,niſi per triennium ſecum moratus fuerit.*
2 *Qualitas adiecta verbo debet referri ad tempus verbi.*
3 *Tempora in dubio non coniunguntur.*

POne quod quidam fuiſſet in ſeruitio alicuius clerici per aliquod temporis ſpatiū, qui clericus poſtmodum fuit effectus Epiſcopus, & cum dictus eius famulus vellet ab eo vti familiaris,ordines ſuſcipere,fuit oppoſitum non eſſe familiarem triennalem, vnde fuit dubitatum coram me an ſufficiat, quod triennium incepiſſet antequam Dominus eſſet effectus Epiſcopus, vt ordinari poſſit, & reſpondi negatiuè motus ex pluribus.

1 Tum primo,quia Concil.Triden.ſeſs.23.c.9. loquitur de familiariate triennali habita penes Epiſcopum ibi, *Epiſcopus familiarem ſuum non ſubditum ordinare non poſſit niſi per triennium ſecum fuerit commoratus*,igitur non debet extendi ad familiaritatem habitam penes perſonam priuatam,quamuis poſtea conſequatur Epiſcopalem dignitatem.

2 Tum ſecundo, quia qualitas adiecta verbo debet intelligi ſecundum tempus verbi l. Titius ff. de milit. teſtam.Bald.conſ.22.vol.1.Alex.conſ.13.volum.1.

3 Tum tertio, quia ſi alias diceremus, tempora coniungerentur contra tex. in l.Pomponius §.1. & ſeq. ff. de acq.poſſeſ. & in l.in id tempus ff. de vſucap. verum quicquid ſit ex ſupradictis,cōtrarium eſt in praxi hodie tenendum, cum iuxta affirmatiuam opinionem declaranerit,S.Congr.Illuſtriſs.Cardin.teſt.Fornar.de ſac.ord.c.5. & tenet quidā Nouiſs. in ſua praxi c.81.

RESOLVT. CCLXXIX.

Quæ ſcientia requiratur in ordinandis.

1 *Clerici debent eſſe literis instructi,& in his,quæ pertinent ad exercendum ordinem.*
2 *Defectus illiteraturæ eſt indiſpenſabilis.*
3 *Ordinandi ad ſacros ordines debent ſcire ea, quæ eorum ordini conueniunt.*

1 REſpondetur de hoc agi in Conc.Trid.ſeſs.23.can. 12.ibi, *dignos dumtaxat*, & in eadem ſeſs.cap.14. ibi,*diligenti examine præcedenti*,& c.13.dum vult quod instructi debent eſse literis, & his quæ pertinent ad exercendum ordinem,quem volent ſuſcipere, & ratio eſt quia illiterati ordinari prohibentur c. fin. de ætat. & qualit.cap.illiteratos 36. diſtinct.

2 Et iſta literarum idoneitas eſt adeò neceſſaria,& de iure diuino,vt Papa non poſſit diſpenſare in eo, vt dicit Felin. in cap. ſi quando col.penult. verſ. ſed dicas, de reſcriptis Gomeſ. in cap.1.num.113. de conſtit. lib.6. Nauar.c.27.n.205.notab. 2. dicit Papa rarò, aut nunquam in hoc diſpenſare defectu directè,nec minus poteſt Epiſcopus Sylu.tr. de beneſ.4.p.quæſt.7.nu.8. verſ. 28.cap.fin. de temp. ord. lib.6.cap. illiteratos 99.diſt. Diaz in pract.crim.can.cap.18. Sot. in 4. ſent.diſt.25. q.1.art.4.concl.3.Aſtenſ.lib.1.tit.13. & vt à primo ordine incipiamus,dicas,quod ad primam tonſuram ordinandus ſufficit, ſi ſciat fidei rudimenta, legere, & ſcribere Conc.Trid. ſeſs.23.cap.4. de reform. ad alios minores promouendi linguam latinam intelligere debent ib.c.5. & 11.

3 Ad ſacros maiores ordinandi ſcire debent ea, quæ exercendo eorum ordini conueniunt ibi;capit. 13. ad presbyteratum talis ſcientia requiritur, vt ordinatus Sacramenta adminiſtrare, & populum in his, quæ ad ſalutem ſcitu neceſsaria ſunt, inſtruere valeat ibid. c. 14. licet ad ſummum in presbyterio requiritur,& ſufficit,vt ſciat cantare,legere, conſtruere, & intelligere verba illius idiomatis, in quo eſt miſsaturus gloſ. in clem. 1. de conceſ. præb. Gemin. in cap. ſi pauper. de præb. lib.6.Nauar.in c.1.§.caueat n.19.de pœnit.diſt. 6. ſed per Conc.Trid.ſeſs.23. c. 14. de reform. plus requiritur nempè circa Sacramenta miniſtranda, & ad alios docendum.

RESOLVT. CCLXXX.

De titul. ordinandorum.

1 *Nullus ordine ſacro initiari debet abſque titulo beneficij, ſeù patrimonij.*

2 *Idem*

2 *Idem dicendum in regularibus non profeſſis.*
3 *Ordinatus abſque titul. eſt irregularis.*

1 ABſque titulo aut beneficij, ſiuè patrimonij nemine ordine ſacro initiari poſſe adnotauit tex. in cap.nō licet de præb.& dignit.& ordinādo Epiſcopus tenetur de ſuo prouidere cap.ſi Epiſcopus eod.tit.quæ obligatio trāſit etiam ad eius ſucceſſores, Abb.in cap. per tuas il 3.num.5.& Soccin.nu.1.de ſimonia tex. & DD.in cap.cum ſecūdum eodem titul-Abb. in cap.vel non eſt Compoſ.num.4.de tempor. ordin. Cordub. de Lara in l.ſi quis à liberis §.& ſi impubes,num.33.ff. de liber. agnoſc.Io:Matieneo lib.5.recoll.tit.6.l.1.gloſ.9. num.8.Ant.Burgos.in cap. Eccleſiæ S.Mariæ nu.137. de conſtit.Rebuff.in prax.crim. de reſcripto in forma communi num.1.

2 Amplia primò procedere dictū principale, vt neq; regulares nō profeſſi, ſine titul.poſſint ordinari, quinimò iſti maiore prohibitione ligantur,& contrauenientes ipſo facto incurrunt ſuſpenſionē executionis ordinum ſuſceptorum propter ordinationem Pij V. publicatam die 12.Nouēbris 1568. nomine autem religioſorum profeſſorum comprehenduntur etiā patres Societ.Ieſu,& verè ſunt religioſi profeſſi licet tantum ſimplicia vota emiſerint, vt declarauit Greg.Pap.XIII. cōſtit.ſua incip.Aſcēdente Domino Anno 1584. octauo Kal.Iunij, qui Pōtifex etiam exemit dictos religioſos Societatis Ieſu à præfata Conſtitutione Pij V. qui poſt tria vota ſimplicia ante ſolemnem profeſſionem poſſūt ſine titulo ad omnes ſacros ordines promoueri de licentia ſui Præpoſiti Generalis, vt in literis datis 1575.quæ habentur in libro literarum Apoſtolicarum Societatis Ieſu pag.130.quod & tradunt quamplures Doctores, Quæ Pij V.Conſtitutio habet locum, tàm in nō profeſsis, quam in nulliter profeſsis, prout in Rota deciſum fuit in vna Vercellen. canonicatus 3. Martij 1595.coram Illuſtriſs.Blāchetto, cum loquatur de his, qui licitè,& liberè ad ſæculum redire poſſunt.

3 Amplia ſecundo vt ſic ordinati regulares nō profeſſi ſine titulo in illo ordine miniſtrantes efficiantur irregulares vt cenſet Maiol. de irregularit.lib.4. c.5.n.1.

RESOLVT. CCLXXXI.

Patrimonium Clerici quantum eſſe debeat.

1 *Quantitas patrimonij eſt arbitraria.*
2 *Ponuntur conſideranda ab Epiſcopis pro illa arbitranda, & num.3.& 4.*

1 QVantitas patrimonij ad cuius titulum ordinem ſacrum quis ſuſcepturus eſt, quanā eſſe debeat communiter concludunt arbitrariam, vt in ſpecie voluit Menoch.de arbit.Iud.lib.2.caſ.380. Graff. de arb. Confeſſ. lib.2.cap.49.Pariſ. de reſign. benef. lib.4. qu. 2.nu.93.Cened.in collect.canon.part.2.cap.21. Graff. de temp.ord.conſ.4.volum.1.Vgol. de poteſt. Epiſc.c. 26.§.12.in princip.Nouiſs. in ſua praxi Epiſc. cap.81. ſub num.2.

2 In arbitrando verò maximæ conſiderationis in primis eſſe debet, vt tanta ſit patrimonij quantitas, vt fructibus inde perceptis honeſte ſuſtentari ipſe poſſit, vt diſponitur in Conc.Trid.ſeſſ.21.cap.2.de reform.ibi valeat abſque mendicitate alimenta ſibi miniſtrare, ne mendicare cogatur in ordinis clericalis ignominiam, iuxta tex.in cap.Epiſcopus, & ibi Doctor. extra. de præbend.

3 Intellige hoc procedere de clericis promouendis ad ordines ſacros, ſeù ad aliquem ordinem ſacrum, non autem de promotis ad minores ordines, vt communiter concludunt Canoniſtæ in cap.2.extra de præbend. & ratio eſt, quia exiſtens in minoribus poteſt retrocedere ab ordine clericali cap. 1. extra de cleric. coniug. ſecus in promotis ad ſacros.

Secundo debet eſſe in conſideratione locus originis clerici, quandoquidē in vno loco minorem impēſam, quam in alio fieri cōtingit, minus enim patrimonium clerico ſufficere videtur, qui moratur in oppido, ſeù moratur in villa, quam qui in ciuitate,& aliud ei, qui moratur in villa, quam qui in ciuitate, & aliud ei, qui moratur in ciuitate magna, quam qui in parua, vel ei, qui in metropoli; Lanfranch.deciſ.222.Artam.deciſ.3. de prob.Graff.d.cap.49.& Neapoli ſecundum Nouiſ. loco cit. non ordinantur niſi habentes ad minus annuos redditus ducatorum triginta ſex.

4 Tandem conſiderari debet dignitas ordinandi ſecundum gloſ.cap.Epiſcopus verb. victu 10.qu.2. facit tex.in l.plenum §.præter habitationem, verſ.& ex his, ibi largius cum vſuario eſt pro eius dignitate agendū, cui relictus eſt fundus ff. de vſu, & habit. ex quo tex. adnotauit Andr.Barol.in conſtit.Siciliæ incip.minoribus,& ibi poſt eum Affl.in 4.quæſt.quod ratione nobilitatis, quę multa habet priuilegia, ſi inueſtiatur nobilis de emphyteuſi, operatur quod non admittatur ſpurius ignobilis, vel ruſticus, quia de eis non uidetur cognitū, licet inueſtitura loquatur pro ſe, & quibus dederit, nam intelligitur de perſonis habilibus, & paris conditionis, Bal.conſ.207.quæſtio eſt num.3. uerſ. ſed conſidera, ſic in delictis puniendis minor pœna imponitur nobili, quàm vili perſonæ, quia nobiles ignominioſis pœnis non ſubijciuntur, Fulgoſ.conſ.157.ſuppoſito ſtatuto col.pen.nu.4.pariter in beneficijs Eccleſiaſticis aſſequēdis facilius datur diſpenſatio ad plura incompatibilia nobili, quā ignobili cap.de multa extra de pręb. in fine cū ibi notatis, ſic intuitu nobilitatis, uberius interpretatur, quando relictus eſſet vſus alicuius rei tā nobili, quam ſi plebeio, cui adde ſēper, & dignitate legatarij legatum augeri per tex.in l. ſed, & ſi ſuſceperit §.ſed & ſi proponant, ubi gloſ.notab.ff. de Iudicijs,& l.ſi ſeruus plurium §.vl.ff.de leg.1.& bene facit tex.in l.ſi longius in fine ff.de Iudic. Vbi augetur utilitas propter dignitatem,& quod ſcribit Bal. in d.l.filiusfam.per illum tex.ff.de donat. cum quid conceditur, nobili intelligitur prius eſſe conceſſum,& Angel.per tex.in d.§.ſed & ſi proponant dicit, quod ſi teſtator paruum ſuum patrimonium iuſſit diſtribui inter pauperes, non potuerit inter nobiles pauperes diſtribui, licet ſint pauperes, quia de nobilibus ſenſiſſe non uidetur donans modicum quidpiam.

RESOLVT. CCLXXXIII.

An beneficium, ad cuius titulum quis ſacris ordinatus eſt, poſſit reſignari.

1 *Beneficium ad cuius titulum quis eſt ordinatus, reſignari non poteſt.*
2 *Limita ſi quis haberet aliundè, ex quo ſe alimētare poſſet.*

1 REſpondeo quod communis, & ab omnibus recepta ſententia etiam in praxi eſt negatiua, quam tenet Nauar.in Manuali cap.22. num.18. Sebaſt. Medic.in l.vlt.gloſ.3.num.312.C.de legibus Nauar.conſ. 14.num.2.de temp.ordinat.

Et probatur expreſsè in cap.2.Conc.Trid.de refor. ſeſſ.21.ibi, id uero beneficium reſignare non poſſit, & loquitur concilium de beneficio, ad quod quis fuit ordinatus,& facit tex.in cap.Sāctorum diſt.70.& in qua Eccleſia quilibet Titulatus eſt, in ea perpetuò perſeuerat, ergo illam non poteſt renunciare, cum in ea debeat perpetuò perſeuerare, hinc eſt, quod patrimoniū non poteſt alienare, donec beneficium Eccleſiaſticum ſufficiens ſit adeptus, vel habeat aliunde, ex quo poſſit uiuere Nauar.conſ.13.num.3.de temp. ord. & ideo renunciatio dicti patrimonij eſt nulla, idem conſ.16. eodem titulo.

Limita, vt poſſit beneficium, ad quod quis fuit ordinatus, renunciare, quando ille haberet aliunde ex quo poſſet viuere, facta mentione de duobus ſcilicet, quod ad illud beneficium ſit promotus, & quod habet vnde viuere, vt probatur in d. decreto Concil. Trid. ſeſs. 21. cap. 2. de reform. ibi, id verò beneficium reſignari nō poſſit, niſi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum ſit promotus, neque ea reſignatio admittatur niſi conſtito, quod aliundè viuere commodè poſſit, & aliter facta reſignatio nulla ſit, quod etiam colligitur ex cap. Sanctorum ex cap. neminem diſt. 70. ex c. Epiſcopus ex cap. tuis de præb. cum alijs ſupra allegatis, ratio quare in d. caſu admittatur reſignatio eſt, quia tunc quoties habet aliunde, ex quo viuere poſſit, ceſſat ratio ſacr. Canon. de mendicitate, ergo debet ceſſare prohibitio, cap. cum ceſſante de appell. l. adigere, §. quamuis de iurepatr. latè Tiraq. in tract. ceſſante cauſa.

Et ratio cur debeat exprimi, quod fuit ordinatus ad titulū illius beneficij, eſt quia Papa poteſt ex hac narratione moueri ad non admittendam renūciationem, arg. d. cap. Sanctorum, & tamen regulariter debent narrari illæ qualitates, ex quibus poſſet moueri cōcedens ad negandum, vel ne, Felin. in c. in noſtra de reſcript. Sylua de benef. p. 3. q. 11. Menoch. de arbit. Iud. caſ. 201. & communiter Doct. in cap. ad aures de reſcript. Sebaſt. Med. in addit. ad Abbatem antiq. in c. admonet de renunc. vbi loquitur in terminis noſtris, ideò ſi de hoc non fuerit facta mentio, nulla eſt reſignatio, vt cenſuit S. Conc. Trid. Congr. de ann. 1588. & fuit reſolutum in Rota in vna Salamantin. coram Orano Auditore Rotæ doctiſſimo menſe Maij eiuſdem anni 1588. Hinc eſt, quod de beneficio conceſſo miſerationis gratia, facienda ſit ſpecifica mentio. Vincent. de Franc. deciſ. 181. n. 8.

2 Quæ ratio etiam concludit, vt debeat exprimi, quod habet aliunde, ex quo viuere poſſit, nam alioquin non concederetur, & non admitteretur reſignatio, prout quotidie fieri videmus, & ideò hæc clauſula appoſita in ſupplicatione, quia reſignans habet aliunde vnde viuat, reſpicit ſubſtantiam gratiæ, nam attento ſtylo, alias nō ſolet concedi, iuxtà d. c. 2. ſeſſ. 23. Con. Trid. de refor. & ita fuit reſolutum coram Orano 5. Decemb. 1586. in vna Lucana. Quamuis Nauar. in conſ. 4. de renunc. teneat contrarium, cuius opinio poſſet procedere in foro conſcientiæ, vt ipſe paulò ante in d. conſ. firmauerat in eo, qui renunciauit beneficium, ad cuius titulum fuerat ordinatus, reſeruata penſione 100. duc. vt ſit tutus in foro poli, cum habeat vnde viuat, licet non expreſſerit, quod fuerat ordinatus ad titulū illius beneficij; & hoc ſi fuerit facta reſignatio coram Sum. Pont. ſed Garzia de benef. p. 3. cap. 5. §. 1. num. 214. aſfirmat verius eſſe non valere, cum id traditum ſit pro forma, & indiſtinctè annulletur reſignatio aliter facta & nu. 216. quod ſit nulla etiam in foro conſcientiæ ex Ledeſma expreſsè id tenente, & dicente longè probabilius, ſi verò Ordinarius admiſit reſignationem extra hunc caſum, vtique tenetur de ſuo miniſtrare, arg. d. cap. Epiſcopus de præb. nam ſicuti adeſt culpa in ordinando ſine tit. ita adeſt hoc caſu, hinc Conc. Congr. alias reſcripſit his verbis; Ordinarius, qui admiſit reſignationem factam ab aliquo presbytero, qui nihil aliud præter illud beneficium habebat, vnde commodè ſuſtentari poſſit, tenetur eum alere, nec poteſt eidem beneficium illud reſignatum reſtituere, ſed in eo inſtitui debet ille, qui præſentatus fuit à patrono, ergo ſi fuerit collatum huiuſmodi beneficium, tenet collatio facta, & alias eadem Congreg. Conc. cenſuit, quod ſi Ordinarius non habens facultatem admittendi reſignationes, niſi in certis caſibus, iuxta Conſt. Pij V. ſi illam admiſerit extra illos caſus de beneficio habito in titulum, beneficium vacat, ſed Ordinarius de proprio illi prouidere tenetur, & aliàs fuit deciſum per eandem Congr. Conc. quod ſi quis habens beneficiū, ad quod fuit in titulum ordinatus, iurauerit illud reſignare, vel conſtituit procuratorem ad reſignandum, & iurauit illum non reuocare, non compellitur renunciare, & poterit procuratorem reuocare, præmiſſa abſolutione à dicto iuramento.

Amplia vt in ſacris cōſtitutus nec poſſit vllo modo beneficium reſignare etiam ſi ad illius titulum non ſit promotus, niſi aliunde habeat vnde commodè viuere poſſit ex conſtitutione Pij V. incip. quanta eccleſiæ Dei &c. ibi, ſed nec horum nullus, &c. quæ conſtitutio licet loquatur de reſignationibus factis coram Ordinario, habet tamē locum etiam in Curia quia militat eadem ratio in propoſito prout ſic in Rot. fuiſſe reſolutum, & de ſtylo eiuſdem Curię ſeruari teſtatur Pariſ. l. 3. de benef. reſign. q. 14. n. 3. & lib. 5. q. vlt. n. 176. & Garzia loco proximè cit. n. 198. & ſeq.

RESOLVT. CCLXXXV.

Patrimonium ad cuius titulum quis ordinatur, quomodo eſse debeat.

1 *Patrimonium clerici debet eſſe in rebus immobilibus.*

1 IN hac quæſt. reſpondetur, quòd ſuper re immobili conſtitui debet, quemadmodum etiam beneficium eccleſiaſticum eſt, & penſio quæ nititur beneficio, vt per Nauarr. in conſ. 34. de temp. ord. & Azor. in inſtit. moral. p. 2. lib. 3. c. 4. verſ. ſeptimo quæritur, & ratione id probatur, ſi enim ſuper rebus mobilibus non ſatiſfactum eſſet Trid. Synod. res enim mobiles facilè vel extinguuntur, vel conſumuntur, non igitur ſuper mercibus, non ſuper animalibus, non ſuper obligatione perſonali conſtitui debet. Hinc Sac. Congreg. eod. c. 2. declarauit, non eſſe admittendū ad ordinē ſacrum eū, qui non habens patrimonium ſufficiēs promiſſionem habuit de aliquo, quod ſuppleret ipſe, quod deerat, ſi tamen ſtatim bona mobilia poſſunt conuerti in bona ſtabilia, tunc ſecus dicendum eſſet, vt dixit Azor. ibid. vt voluit etiam Graſſ. conſ. 4. de temp. ord. verū Vgol. de off. & poteſt. Epiſc. c. 26. §. 10. n. 1. hunc non eſſe admittendum cenſet, niſi prius ſtabile ſibi paraſset.

RESOLVT. CCLXXXVI.

Ordo clericalis quomodo probetur.

1 *Ordo clericalis probatur modis, de quibus infero.*

1 REſpondetur, quod cum qualitas hæc ſit extrinſeca, propterea non præſumitur. Innoc. in c. ſuper his de accuſ. Felin. n. 2. & alij in c. fin. de præſumpt. & Corraſ. 3. p. c. 1. n. 4.

Probatur primo litteris teſtimonialibus Epiſcopi, ſeu titulo ordinum l. ſi qua C. de Epiſ. & cler.

Secundo probatur teſtibus c. 1. & 2. de cler. peregr. Probus ad Monachum in c. 1. de temp. ord. in 6. nu. 12. Farin. in praxi crim. 1. p. q. 8. num. 40. & 41. poſt Guid. Pap. deciſ. 474.

Tertiò probatur per publicam vocem, & famam; nam ad probandum clericatum ſufficit probatio de communi reputatione, & fama, Rota deciſ. 4. & 14. de prob. in antiq. Sarnen. de annal. q. 58. Caputaq. dec. 277. n. 8. 1. p. Mohed. dec. 21. n. 3. de renunc. Rot. deciſ. 1163. n. 5. lib. 2. p. 3. diuerſ. & in dec. 139. eo. lib. & Rot. in vna Hiſpal. & Corduben. benef. 2. & 16. Iunij 1597. coram D. Gipſio, & in alijs pluribus cauſis, & facit deciſ. Ægid. 113. & 114. quā ſequuta eſt Rota in vna Legionen. Præſtimon. 27. Nouemb. 1592. coram Pamph.

Quartò probatur per argumenta, & indicia, ſeù cōiectu-

iectnras Boer.dec.171.num. 25. Gabriel concluſ.1. de teſtib.nuni.69.Maſcard.de probar.concl,305.nu. 5. & Pacian.eo.tract.lib.2.c.34.n.70. & per ſemiplenas vel leues probationes probatur, Mandol.reg.18.q.11.nu. 10.& ita ſeruat Rota in poſſeſſorio,& petitorio,vt per Gnidobon.dec.132.ſeu 133.in manuſcrip.Rot.deciſ.8. de cauſ.poſseſs.in antiq.Pariſ.de reſignar. benef.lib.4. q.2.num.70. quicquid velir Rebuff. in praxi titnl. de formalitter.tonſnræ n.26.Maſcard.de probar.concluſ. 304.n.8. & 19. & Farin.d.q.8.nnm. 44. & obſeruanria Rotæ per eum adducta procedir in clericatu illegitimi, vt paret ex allegatis per eum, & quamuis idem Rebuff.de nominat.q.22.n.13.Aym. de antiq.3.p.ſect. vidimus in genere n.33.& conſ.134.nn.40. Boer.deciſ. 171.n.13. & Menoch. de præſumpt. lib.6.præſump.76. n.23. Farinac. d.num.44. & Perez de Lara lib.2.cap.5. numer.6. poſt Bald. in cap. dudum 1. de elect. dicant quaſi poſſeſſionem clericatus non prodeſſe in agente, vt ſibi adiudicetur beneficium, & longam quaſi poſſeſſionem, ac bonam famam clerici requirat. Pacian. ſupra num.46.

Limitarur tamen prædicta doctrina, vt non procedat in materia obiectus, Rota deciſ. 2. de probat. in antiq.Guidobon.vbi ſupra.Aut vbi preſumptio eſt cõtra aliquem, puta, quia eſt illegitimus, qui deber probare ſuum clericatum per litteras,Gnidob.ibi,& facit dicta deciſio Capuraquen. 227.nu. 10. tunc enim non ſnfficir communis reputatio Sarnen. ſupra, Pur.deciſ. 359.n.1.lib.1. Rota deciſ.26.lib.2.part.3. diuerſ.Mandoſ. de ſignat. gratiæ titul. de prouiſ.verſ. clericatus, vbi air,quod clericatus illegitimi ex Rotæ obſeruãria non probatur per communem famam, & reputationem,per conſ.Cornel.91.lib.1. Maſcard. concluſ. 305. n.13.niſi probetur diſpenſatio,Rota deciſ.129.lib.3.p. 3. diuerſ. Papaz. in addit. ad Rot. dec.2. de filijs preſbiterorum in nouis nu.13. quæ non probatur per narratiuam literarum Ordinarij, Verallus dec.128.lib.2. in manuſcriptis.

Probatur etiam clericatus vnico teſte Bald. & Fel. in cap. licet vniuerſis de teſt.ad fin. Iaſ. in repet. l.admonendi ff. de iureiur.num.198.Boer. d.dec.171.Petr. Gerar.ſing.49.Rebuff. de nominat.q.22.num.14. Cortaſ.d.c.7.n.5. Mandoſ.reg.18.q.11.n.10. Mohed.d.deciſ.21. de renunciat.num.3. Guidobon.d. deciſ.132. & reddunt rationem,quia iſte actus de ſe, & ſui natura nemini principaliter præiudicat,& vti Pariſ. d.lib.4.q. 2.num.69. inſpicitur initium, & tempus ordinis collati,non beneficium,aut penſio de qua poſtea litigatur. Vnde iſta probatio ſufficeret etiam in iudicio quando lis eſſet ſuper beneficio.Sicut etiam ſnfficir probatio per communem reputationem, quæ etiam eſt ſemiplena, vt dictum eſt. Quamuis in hoc contrarium teneat Rebuff. in praxi d. tit. de forma litterarum tonſuræ num.24.& de nominatio.q.14.num. 54. alias 32.Maſcard. concl.303 à num.4.Gab.concl.1.de teſtibus n.70.Pacian.d.lib.2.cap.34.num.64. Quibus conſonat Con.pract.cap.33.n.3. quem ſequitur Graff. in deciſ. aureis caſuum conſcientiæ lib.4. c.18.num.155. & Farin. d.q.8.num.43. & in tract. de teſtib.q.63.n.27. & ſeq. quos vide,& Menoch. de præſumpt.lib.6. præſumptione 66.

Et ſolo ſigillo Epiſcopi recognito,probatur clericatus etiam collarus non ſnbdito, Mohed. d.deciſ.21. de renunc. quamuis contra Maſcar.concl.305.n.2.

RESOLVT. CCLXXXVI.

An clericatus proberur per oſtenſionem ſuperiorum ordinum.

1 *Clericatus non probatur per bullas ſuperiorum ordinum.*

1 FVit dubitatum an probetur clericatus per bullas, ſeu oſtenſionem ſuperiorum ordinũ, pura Sacerdotij, ſeu Diaçonatus, & non probari, nec ſaris eſſe oſtẽdere litteras Sacerdotij renet Rebuff.d.tit. de forma litterarum tonſ. n. 28. Cortaſ.d.c.1.nu.5. Aymon conſ.134.n.45. Ferret.conſ.354.n.8.Maſcard.concluſ. 304. à num.13. & concl. 1145. à n.6.& Menoch.lib.6. præſumpt.76.n 3. Pacian. q.42. poſt Geminian. conſ. 91.& allegant Bartol. in l.illud ff. de acquir. hæred. & reddũt rationẽ,quia per ſaltum poſſet eſſe promotus.

Contrarium tamen fuit reſolutum ex ſententia Didac. Perez in l. 1. tit.8.lib.5.ord. Salz. in praxi, Bern. Diaz cap.24. litt.A. qui ait,non dubitare, hanc opinionem eſſe communiter receptam Pur. deciſ.144.lib. 2. num. 5. vbi fuit reſolutum in vna Cnnchen.paroch. quod clericatus ſufficienter probaretur per oſtenſionem quatuor minorum, in quibus Epiſcopus promouens narrabat eum per prius ad clericalem tonſuram promotum, quia probatis maioribus, probantur minores, ex Bal. in l.ſi ſolemnibus C.de fide inſtrum.n.1. maximè vbi illa narratiua fit à perſona fide digna, Innocen. in c.1. circa fin.de cler. peregr. & in vna Leodicen.canonicatus 7. Decembris 1589. coram Pãphilio fuit dictum non poſſe dubitari de clericatu ſtanre ſuſceptione maiorum ordinum,Pur.d.dec.144. & fuiſſe dictum in cauſa Meten. canonicatus 25. Iunij 1584. coram D.Vice Comite,& in Bononien.canonicat. de Anno 1591. coram D.Pamphil. fuir reſolutum, clericatum probari ex litteris Oſtiariatus, quia cum non præſumatur ordinatus per ſaltum,ideo &c. & præſertim cum agatur de clericatu incidenter, & per litteras ordinantis dicentis,ſe ordinaſſe de licentia Ordinarij ſufficienter dici conſtare de rali licentia, præſertim cum ſint ordines celebrati in Eccleſia Cathedrali publicè, vt fuit conſideratum coram D.Seraphino in cauſa Neap. canonicatus,& dec.87. Cæſar. de Graſſ. &c. Et idem fuit reſolutum coram eod.D.Pamphil. in vna Burg. beneſ. de portugalete 13. Nouemb. 1595. nempe ex litteris Subdiaconatus probari clericatum, cum regulariter non preſumatur quis per ſaltum promotus, Put.dict.deciſ.149. in fin.lib.2. quod ſine difficultate procedit, quando Ordinarius eſt diſcretus, & prudens taliter, quod niſi ſibi de præcedentibus ordinibus conſtitiſſet,veriſimiliter ſequentes non contuliſſet;vt fuit reſolutum in d.Bonon.24.Maij 1551.coram D.Pamphilio, & habilitatem ad beneficium ſimplex conſtare, quia idoneus cenſendus eſt, qui aliàs ad ſacrum Subdiaconatum fuit approbatus c. accepimus de ætate & qualit. vt in cauſa Calaguritana portionis de Amarita 27. Ianuarij 1576. coram Laurerano,Capuraq. dec.347.p.2.

Quod quidem procedit etiam in clericatu illegitimi, vt in vna Aſtoricen.paroch. S.Brixiani quæ habetur in deciſ.124.p.3.lib.2. diuerſ. vbi fuit reſolutum, quod clericatus illegitimi probatur per litteras Diaconatus, vbi enim dicitur per litteras Decani, debet dicere per litteras Diaconatus, etiam ſi non fuerit promotus à proprio Epiſcopo, ſed per alium dicentem habere facultatem à proprio Epiſcopo ſequitur Maſcard.concl.305.n.3.

RESOLVT. CCLXXXVII.

An ordinatus per ſaltum ſit irregularis etiam quo ad ordines legitimè ſuſceptos.

1 *Ordinatus per ſaltum,eſt irregularis.*
2 *Non tamen procedit hoc quo ad ordines ſuſceptos.*

1 SVpponatur in facto, quòd quidam fuiſſet legitimè ordinibus minoribus inſignitus, & cum poſtmodum omiſſis ordinib. Subdiaconatus, & Diaconatus,

ad Sacerdotalem ordinem per ſaltum aſcenderit fuit dubitatũ an præfatus Sacerdos ſit cenſendus irregularis etiã quo ad quatuor minores ordines, quos legitimè ſuſceperat;in qua quæſtione dicebam,quod licèt per ſaltum promotus ſit irregularis,cap.1.vbi DD.de cler. per ſaltum promoto, Concil. Trident.ſeſſ.23.de reformat.cap.14.in fin. Specul.tit.de diſpenſat.§.iuxta ſub num.13. Villadieg. de irregularitat. cap.8. de cler. per ſaltũ promo.Diaz & Salzed. in prax. cap.24. Nauarr.cap.27.n.242.& Ferret.conſ.354.nu.8.Maiol. de irregul.lib.4 cap.12. Vgol. eod.tractat.cap.38.§.1. num.1. Cetol.in praxi Epiſc.2. par.verb. irregularitas §.3.Lopez inſtruct. conſcient. tom.2.par.2.c.29.Petr. Ledeſma in ſumma de Sacram.Ordin.c.60.8.concl.2. difficultate, Vega in ſumm.c.12.num. 224.& ſic intraret doctrina, quod collatio irregulari facta eſt nulla. Quamuis Tolet.in ſumma lib.1.cap.72.Suarez 5.tom. de cenſuris, diſput.31.ſect.1.à num.44.Auila eod.tit.7 part. diſput.9. dub.2. cum alijs doceant iſtam non eſſe irregularitatẽ, ſed ſuſpenſionem, Sed & Nauarr. c.25. num.71.& conſ.1.de Sacramentis non iter. num.11.& Sayr.de cenſuris lib.4.cap.14.num.26. qui tamẽ lib.7. cap.10.num.39.cum dicit irregularem,ſeu ſuſpenſum, quod tamen ad propoſitum parum refert, nam etiam collatio ſuſpenſo facta, eſt nulla.

2 Non tamen eſt irregularis per ſaltum promotus reſpectu ordinum inferiorum,quos legitimè ſuſceperat, nam ab vſu eorum non eſt ſuſpẽſus,vt apparet ex dict. cap.1.& cap.ſollicitudo 52.diſt.& tenet Henriquez in ſumma lib.14. cap.6.num.3. & ſentit Silueſter ver.irregularitas §.11.& Abb. dict. cap.1.vlt. not. dicens, quòd ordinatus præpoſterè nõ poteſt abſque diſpẽſatione adminiſtrate in ordine ſic ſuſcepto,& nouiſſimè docet Suarez d.diſp.31.ſect.1.n.58. & Auila vbi ſupra.

Vnde quod dictum eſt, non valere prouiſionem beneficij ei factam,non procedet in prouiſione beneficij, quod non requirit alium ordinem præter illos inferiores, quos legitimè ſuſceperat, vt alias in ſimili docet Suarez ſupra diſp.40.ſect 3.num.38.dicens,quando irregularitas non eſt totalis,ſed reſpectu alicuius actus, aut temporis, tunc non reddet clericum incapacem cuiuſque beneficij,ſed tãtum illius, quod habet annexam obligationẽ tali irregularitati repugnantẽ, quia cũ hæc prohibito naſcatur ex prohibitione circa exercitium ordinis non poteſt amplius extendi,quam illa, ex qua naſcitur,& id procedere nõ ſolùm in irregularitate ſine peccato contracta, vt ait Nauar.dict. cap. 27.n.252.ſed etiam in alia,nam ratio facta generaliter,probat,ſi culpa non obſtante talis irregularitas nõ impedit omnem actum ordinis, ſed aliquem, vt in caſu cap.2.de cler.non ord.miniſtrante.

Notabilia quædam in materia Sacramenti Ordinis.

PRimò Fœmina non eſt capax ordinis, & ſi forte ordinetur nõ recipit caracterem, vt probat Tolet. l.1.c.57. neque hermaphroditus, niſi vigeat in eo virilis ſexus vt idẽ lib.1.cap.63.eſſet enim contra Chriſti Domini inſtitutionem, vt probat Valentia diſp.9. quæſt.4. puncto 1.& Henriquez leg.10.cap.16. Suarez tom.5.diſp.51. ſect.2. ex D. Thom. quæſt.39. art.1. & ex alijs cõtra errorem Cataphrigarum de quo gloſ. in cap.diaconiſſam 27.quæſt.1.Sylu. in ver.Ordo 4.Soto dict.25. quæſt.1.art.2.& Valentia loco iam citato:dices an hermaphroditus in quo viget virilis ſexus ſit irregularis,Reſpondet Suarez loco citato,qui putat eſſe irregularem propter monſtruoſitatem,ſed Tolet.dict. cap.63.num.6. tenet non eſſe irregularem, addit tamen,quod ſi res eſt notoria,non eſſet ordinandus propter ſcandalum.

Secundo Maſculus non eſt capax ordinis niſi fuerit antea Baptizatus, vt patet ex cap. veniens de presb. non bapti. item ex D.Thoma.q.35.art.3. & communi ſententia.

Atqui ordo characterem cõfirmationis præſupponit de neceſſitate præcepti, non autem de neceſſitate ſacramenti, vt Conc.Trid.ſeſſ.23. cap.4.de refor.Nanar.in cap.22.num.9. quamuis aliqui exponant,quod ſolum requiratur ad decentiam non autem de præcepto,lege Herinq. l.10.cap.14.num.2. & Rodriquez in ſum.par.2.cap.17.ſub num.10.

Debet præterea ordinandus eſſe initiatus prima tonſura, vt colligitur ex Concil.Tridentin.ſeſſ.23.cap. 4.de reſorm.& ordines gradatim ſuſcipere,idq; ſolum neceſſitate præcepti, vt Tolet.lib.1.cap.71.

Debet etiam habere legitimam ætatem de neceſſitate præcepti, nempe, vt nemo ſuſcipiat primam tonſuram ante ſeptennium completum iuxta cap. nullus de tempor. ord.lib.6.& ibi gloſ.alias Epiſcopus ſuſpẽditur per annum ab eius collatione niſi initiatus religionem ingreſſus fuerit Tolet.l.1.cap.61.num.1.

A ſeptemnio, & deinceps poſſunt ordines minores ſuſcipi, vt colligitur ex cap. de ijs d.28. & ex capitulo in ſingulis dict.77. vbi tempora quædam,& interſtitia deſignantur, quæ arbitrio Epiſcopi relicta ſunt. Nam in Conc.Trid.ſeſſ.23.cap.11. de reform. ſtatuitur ne minores ordines conferantur niſi ijs,qui ſaltem latinã linguam intelligunt, & cap.6. ſupponitur ante annum 14. aliquem poſſe ſuſcipere omnes ordines minores, prohibet tamen ante dictum ætatis annum beneficiũ obtinere, & in c.5. iubet fieri inquiſitionem de ætate eorum,qui initiandi ſunt minoribus,non tamen præfigit certam ætatem,reliquitur ergo arbitrio Ordinarij.

At verò in cap.12.præfigit annum ordinibus ſacris, ita vt nullus ad ſubdiaconatus ordinem ante 22. ad diaconatum ante 23.ad presbyteratũ ante 25. ætatis ſuæ annum promoueatur. Verum in his ſatis erit annũ eſſe inchoatum. vt Nauar.cap.25. num.116.Tol.lib.1. cap.61. Quid autem de hoc ſtatuerint Iura antiqua, lege in clem. vnic.de ætate, & qualitate &c. & apud Sil.verb.ætas quæſt.2. Tabrer. ord.4.q.1. Tol.lib.1.c. 61.& alios.Ad Epiſcopatũ denique requirũtur 30.anni completi, iuxta c. cum in cunctis de electione,cum nihil fuerit de eo innouatum.Porro vniuerſim cũ præſcibitur determinatũ tẽpus,an requiratur completus annus, an vero ſit ſatis eſſe inchoatus, & quomodo in dubio hoc cognoſci poſſit, nõ eſt huius loci exponere, ſed lege gloſ.in Clementin.generalem de ætat.& qualit. Sil. ver. ætas q.2. & ver.tempus Nauarr.conſ.9.de temp.ord.vbi notat, quod regulariter dies cœptus habetur pro completo, ſed annus cœptus non habetur regulariter pro completo præſertim cum in iure exprimitur debere eſſe cõpletũ,vt iã dixi in Epiſcopatu.

Quoad interſtitia vero ſacrorum ordinum, de quibus Conc. Tridentin.ſeſſ 23. cap.13.& 14.nota in illis annum eſſe computandum, non mathematicè,ſed eccleſiaſticè,hoc eſt,eſſe attendendum curſum quatuor interſtitiorum, non autem tempus 12. menſium completorum,puta à quadrageſima ad Quadrageſimam à Pentecoſte ad Pentecoſtem &c. quæ aliquãdo propter varietatem feſtorum mobilium occurrũt prius quam duodecimus menſis compleatur, vt Sixtus V. ex congregationis ſententia declarauit; nunc reſtat ſoluere dubium an pro ætate legitima ordinis computãdus ſit dies Biſſexti,Reſpondeo non eſſe computandum,quia annus à iure determinatus intelligitur ex 365. diebus continuis,vt Panormitan.in cap. quærenti de offic.deleg.nec curandum de biſſexto,ſequitur Sil. v.ætas q.3. & Henriq. lib.10. cap. 19. & alij,attamen ipſe Panormitan.in cap. quæſiuit de verb. ſignificatione limitat hoc in odioſis ex quo ſequitur eadem ratione,ad profeſſionẽ in Religione anno biſſextili, ſatis eſſe ad probationem compleuiſſe dies 365. vt Sil. verb. relig.3. q.19.§.3.Henriq.loco cit.lit.K.ſequitur item, quod ſi

quis

quis ſuſpenditur per menſem Febr. anni Biſſextilis poteſt vltima die eius menſis celebrare, ut Sil. V. ætas in fine.

Oportet denique eos, qui ordinibus initiantur eſſe probatæ vitæ, & in litteris ſufficiēter inſtructos iuxta Concil. Tridentin. ſeſſ. 23. cap. 4. & 13. de reformat. mundos item à peccato mortali, vel ſaltem contritos, vt D. Tho. in q. 36. art. 1. Sil. ver. ord. 4. q. 2. Cord. l. 1. q. 2. & alij.

Veruntamen ſi quis bona fide ordinetur, putans ſe recte diſpoſitum, & contritum eſſe quamuis vere non ita ſit, excuſabitur à peccato, vt Caiet. V. cōtritio, Nauarr. cap. 22. num. 3. Cordub. l. 1. q. 2. Henriq. l. 1. c. 22. num. 6. Suar. tom. 4. diſp. 20. ſect. 1. num. 20. & diſp. 41. ſect. 1. ſed nota hæc habere locum in illis, qui in ordinatione non ſumunt Euchariſtiam, cum enim hæc eſſet ſumenda iuxta ritum Eccleſiæ, præmittenda eſſet confeſſio ſacramentalis, nempe ei, qui haberet conſcientiam peccati mortalis, vt ſtatuit Concil. Trident. ſeſſ. 13. cap. 7. & can. 11. de Sacramento Euchariſtiæ l. Toletum l. 6. cap. 16.

Ordinari nō poſſunt bigami c. acutius d. 26. Sil. ver. ordo 4. q. 2. Tolet. l. 1. cap. 65. Suar. tom. 5. diſp. 49. vt alios omittam, quos illi adducunt ſolenniter pœnitētes cap. ex pœnitentibus d. 50. Sil. loco cit. Tolet. c. 64. num. 7. Suar. diſp. 42. ſect. 2. num. 3. ſed iam non eſt in vſu, quia non ſolent iniungi tales pœn. l. Bellar. l. 1. de pœn. c. 21. & 22. Neophiti, vt cap. 1. & 2. d. 48. Sil. loc. citat. Tolet. cap. 64. Suar. diſp. 43. ſect. 3. qui notat horum filios, qui baptizati ſunt ante vſum rationis, non habere hoc impedimentum, curiales ideſt qui ratione officij obligati ſunt Curiæ, & Iudices, Aduocati, forēſes, Notarij, milites, & ſimiles miniſtri c. 1. & 2. d. ſi. abſoluti verò à Curia hi poſſunt ordinari, niſi infames fiant vel alia ratione irregulares Sil. q. 2. citata, Tolet. cap. 60. Suar. diſput. 47. ſect. 4. num. 5. & eadem ratione arcētur ij, qui ſunt ratiocinijs obligati, vt actores, executores, procuratores, curatores, & alij, qui habēt publicas adminiſtrationes forēſes, de quibus Sil. V. ratiocinia Tolet. 60. Suar. diſp. 51. ſect. 3. Henriq. l. 14. cap. 5. & extat tit. in decretal. de obligat. ad ratiocinia.

Serui ordinari non debent. extra de ſeruis non ornandis, & d. 54. per tot. Sil. ver. ſeruitus §. 6. Tol. cap. 59. Suar. diſp. 51. ſect. 3. Henriq. leg. 14. cap. 5.

Corpore vitiati repelluntur d. 55. per multa cap. & in tit. de corpore vitiat. & titul. de cler. ægrot. de quibus Sil. V. corpore vitiatus, Tolet. c. 63. Suar. diſp. 51. ſect. 2. tales autem ſunt, qui laborant morbo caduco, vel membro corporis ſunt trūcati, aut notabiliter debilitati, ita vt impediatur exercitium ordinis, & monoculi, quibus deeſt oculus Canonis, itē energumeni, ſeù obſeſſi à dæmone, & mentecapti, & alij, qui ex defectu corporis, horrorem vel ſcandalum generarent, & denique hermaphroditi de quibus ſupra.

Illegitimi cap. 1. d. 56. & cap. 1. & vlt. de filijs preſbiter. Sil. ver. Illegitimus, Tolet. l. 1. cap. 58. Suar. diſp. 50. ſect. 3.

Peregrini niſi habeant litteras authenticas, dicūtur autem tales qui non ſunt oriundi de Epiſcopatu, vel non habent ibi domicilium aut beneficium, iux. cap. cum nullus de tempor. ordin. l. 6. ignoti verò dicuntur quorum vita, & origo non eſt nota Epiſcopo cap. Epiſcopus d. 24. & cap. quærendum 2. quæſt. 7. Sil. ver. ordo 4. q. 2. Thol. cap. 48. Suar. diſp. 42. ſect. 3. nu. 5. Henriq. l. 10. cap. 22.

Infames à promotione, & ordinum exercitio repelluntur cap. laici d. 33. & cap. qui in aliquo d. 51. & cap. Infames 6. quæſt. 1. Silu. ver. Infamia quæſt. 3. Tolet. cap. 62. Suar. diſp. 48. ſect. 1. & ſeq. eademque ratione prohibētur ij, qui ſunt obligati ad indecentia, vt Sil. ver. ordo 4. qu. 2. Suar. ſect. 3. loco cit. qui addit filios, parentis infamis, ſeu vilis nō eſſe irregulares niſi iure exprimantur; lege etiam Henriq. lib. 14. cap. 5. num. 3. de filijs hæreticorum, & Toletus leg. 1. cap. 69.

Ordo collatus ab Epiſcopo excōmunicato, vel præciſo interdicto, ſuſpēſo, vel ſimoniaco eſt validus, quia talis poteſtatem ordinis non amittit cap. non nocet 1. quæſt. 1. & cap. baptiſmus de Conſecration. d. 4. diuus Thom. quæſt. 38. artic. 2. Sot. diſt. 25. quæſt. 1. art. 1. Duran. quæſt. 1. Henriq. lib. 10. c. 21. veruntamen ſi Epiſcopus eſſet denuntiatus talis nominatim, vel eſſet notorius percuſſor clerici, ab eo ordinatus eſſet ſuſpēſus.

Epiſcopus non poteſt ordinare niſi ſuos ſubditos tantum, & ſi ordinauerit non ſibi ſubditos abſque licentia ordinarij illorum, ſuſpenditur à Collatione ordinum per annum; & ab eo ſic ordinati ſuſpenduntur ab executione ordinum ſuſceptorum arbitrio proprij ordinarij iuxta Concil. Tridentin. ſeſſ. 23. c. 8. de reformatione, & extendit hoc etiam ad titulares vti in ſeſſ. 14. cap. 2. de reformat.

Finis Praxis Sacramenti Ordinis.

PRAXIS IMPLORATIONIS BRACHII SÆCVLARIS.

RESOLVT. CCLXXXVIII.

Brachium ſæculare quibus in caſib. implorari poſſit.

1 *Iuriſdictio Eccleſiaſtica eſt diſtincta à ſæculari.*
2 *Brachium ſæculare in nonnullis caſibus implorandum.*

1 ETſi eccleſiaſtica iuriſdictio diſtincta, atque ſeparata fuerit à ſæculari per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, attamen cum ab eodem ſonte proceſſerint, proinde vna per aliam, ſi opus fuerit, adiuuari debet, vt ait gloſa in cap. ſtatuimus in verb. poteſtatem de maledic. Bellug. in ſpec. Princip. rub. 11. §. tractandum nu. 1. verſ. vulgari interdicitur, & Franc. Marchus in deciſ. 269. in princ. p. 1. Vnde dicebat Iun. & gloſ. in cap. 1. de offic. ordin. quòd per potentiam ſæcularem adiuuari debet poteſtas eccleſiaſtica, vt voluit etiam tex. in cap. adminiſtratores cum capitulis ſequent. 23. quæſt. 5. Archidiac. in cap. de perſona 11. quæſt. 1. Bal. in l. 2. C. de his, qui lat. occult. Felin. in cap. ſignificaſti de offic. deleg. & in cap. cum ſit generale num. 8. de foro comp. Marchus cit. deciſ. 69. num. 3. & deciſ. 763. part. 1. Oldra. conſil. 86. 89. & 319. Federic. de Senis in conſil. 251. num. 5.

Et proinde conſtituenda eſt hæc regula, quòd Iudex eccleſiaſticus poteſt implorare brachium ſæculare, cui ſæcularis illud impartiri debet cap. 1. & ibi omnes cap. quoniam in pleriſque de off. ord. cap. ſtatuimus de maledic. Archidiac. in c. periculoſo nu. 5. de ſtat. reg. in 6. & Gul. de Monte Lud. in ſing. 51. & Put. in tractat. de ſynd. in verb. brachium in princ. nu. 2. verſ. vnus Iudex. & Maran. in diſp. 1. nu. 26. verſ. nono, quia, & Roland. in conſ. 37. dubitatio exoritur, num. 2. uol. 4. ubi dixit, quod iura canonica prouident in exequutione iuſtitiæ, Epiſcopum debere implorare auxilium brachij ſæcularis.

2 Et hoc inquam plurimis caſibus, prout primò, quando inuenit reſiſtentiam, Marſil. in tract. de band. in verb. Iudice num. 179.

Secundo, cauſa cogendi ſchiſmaticos reuerti ad Eccleſiam, Decian. cap. 69. num. 6. lib. 6. rer. crimin.

Tertiò, quando fecit quicquid potuit excommunicando, & interdicendo pro exequutione ſuæ ſentētiæ & illam exequutioni mandare non poteſt, Afflict. in proœ-

procemio conſt.num.54.verſ.quando exequitur ſentẽtiam, Felin.in cap.ſignificaſti nu.4.de offic.deleg.Lup. in cap.per veſtras in 2.notab.num.48. de donat. inter vir.& vxor Decian. cap.26. num.5. lib.4. rer. crimin. Berret.conſ.6.

Quarto, contra renitentes dare cautionem de non offendendo, Herculan.in tractat. de caut. de non oſſenden.part.5.num.8.

Quinto vbi Chriſtianus fuiſſet negligens confiteri peccata ſua ſemel in anno, nam cogendus eſt per cẽſuram eccleſiaſticam,& poſtea ad eccleſiaſtici Iudicis requiſitionem per brachium ſæculare, vt ait Lup. in cap.per veſtras, in notabilibus notab.2.§. ſed eſt pulchra dubitatio,num.12.de don.inter vir. & vxo.

Sexto contra cõtemnentem ſententiam excommunicationis,& dicitur contẽnere,ex quo infra diem per hominem aſſignatum,non ſatisfacit, vt ait Anchar.in cap.poſtulaſti num.1.de homicid.& ibi Felin.nu.1. vbi tamen ait, quòd dicitur contemnere, ſi animo indurato eã tolerat per annum, quia eſt ſuſpectus de hæreſi.

RESOLVT. CCLXXXIX.

Ius implorandi brachium ſæculare, quibus perſonis competat.

1 *Epiſcopis, & quibuſcunque alijs Prælatis competit ius implorandi brachium.*

2 *Quæ facultas competit etiam Iudici delegato.*

3 *Iudex ſæcularis tenetur ſuum brachium impartiri etiam, ſi non fuerit petitum.*

4 *Imploratio brachij poteſt etiam peti à Iudice tyranno, ſeu excommunicato.*

1 EPiſcopis, & alijs inferioribus Prælatis competere præfatam facultatem voluerũt Bal.conſ.322.volum.1.Hartam.conſ.23.Rodulph. variar. reſol. qu.10. & quod competat etiã Abbatibus voluit Archidiac. in ca.periculoſo ſub n.4.in verb.innocato, & ibi quoque Franch.in §.& quoniam in 3.notab.de ſtat. reg. in 6.& Foller.in praxi crimin.can.in Miſcell.nu.48. verſ. Prælatus inferior,& Philip. Prob.ad Io.Monachum in d.cap.periculoſo nu.26.verſ.ſed quid,quando vbi ait, quòd Epiſcopi,& alij Ordinarij inferiores iuriſdictionem conſuetudine,vel ex priuilegio habentes,poſſunt inuocare brachium ſæculare,& ſub num.18.ver.& per hoc non placet,ait,quòd inferiores Prælati ſi habent poteſtatem excommunicandi, poſſunt inuocare brachium ſæculare.

2 Et de Iudice delegato, quòd ei pariter competat huiuſmodi facultas voluit Abb.per illũ tex.in cap.1. vbi Innocen.& reliqui de offic.ord.Dec.in cap.ſignificaſti de offic.deleg. Nauar.in cap.cum cõtingat remed. 1. de reſcript.Coſta de remed.ſubſid.c.21.Zened.collect. 13.par.3.& iſtud patet euidẽter ex vi clauſulæ vſitatæ apponi in reſcripto delegatorio,inuocato,ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis,de qua in indiuiduo,apud Fed.de Sen.conſ.163.num.3.& in conſ. 251. num.4.

3 Quæ concluſio ampliatur dupliciter. Primo,vt procedat etiam ſi brachium ſæculare non eſſet petitum; nam illud Iudex ſæcularis concedere poteſt,atque tenetur ex ſuo officio, vt ait Archidiac. in cap. adminiſtrarores ſub num.3.in verb.conuenti 23.q.3.

4 Secundo amplia, vt iudex eccleſiaſticus poſſit in caſu hæreſis implorare brachium ſæcularis etiam excommunicari,vt Tiranni, & qui de facto occupauit dominium illus loci, vel Magiſtratus,dummodo ſine periculo moræ non poſſit recurrere ad legitimos Dominos, vt ait Gundiſal.in tract.de hæret.q.19.ſub n.8. & ver.& eſt aliud ſpeciale,& Dec.in cap.20. num. 34. lib.5.rerum criminal.

RESOLVT. CCLXXXX.

An in imploratione brachij ſit neceſſaria citatio partis aduerſæ.

1 *Iudex ſæcularis ex Iudicis officio tenetur impartiri brachium.*

2 *In his, quæ poteſt Iudex ex officio non requiritur citatio partis.*

3 *Brachium ſæculare imploratur contra contumacem.*

4 *Contumax ad ſui præiudicium habetur pro præſente.*

5 *In inuocatione brachij ſæcularis non requiritur citatio.*

6 *Præſens non eſt citandus.*

ET videbatur prima facie dicendum, quod ſic, ex doctrina Bellug. in ſpec. Princ rub.11.§.tractandum ſub nu.8.in fin.verb.& ideo,& Natt. in conſ. 519. nu.14.cum pluribus ſequentibus vol.3.& Gayl. in obſeruat.115.ſub nu.6.lib.1.practic. obſeruat. & Boſſ. in tit.de foro compet.num.88. ver.& quicquid ſit.

Cæterum, quicquid ſit, in praxi eſt contrarium obſeruandum, & ratio eſt multiplex.

1 Prima, quia iudex ſæcularis poteſt, atque tenetur ex ſuo officio concedere brachium ſæculare, ſecundum Archidiaconum in cap.adminiſtratores, ſub nu. 3. in verb.conuenti 23.quæſt.5.

2 At in his quæ poteſt facere Iudex ex officio,non requiritur citatio partis, vt ait poſt multos Marſil. in l. de vnoquoque nu.65.verſ.ſed teneas, ff.de re iud. niſi iudex faceret ad inſtantiam partis,quia quotieſcũque iudex aliquid facit, etiam ex officio,ſed tamen ad inſtantiam partis, ſemper citatio requiritur, vt ait Benintend.in deciſ.55.num.2.verſ. ſed in tali petitione. Cogita an iſtud fundamentum ſit verum,cum videris ea, quæ ſcripſit Gabriel in tit.de citat.concluſ.1.num. 329.verſ.14.limita.

3 Secunda ratio eſt, quia brachium ſæculare inuocatur, & conceditur contra contumacem, vt ait Feder. de Senis in conſ.164. ſuper inuocatione num.5.ver. cũ ergò, & Petr.Foller.in praxi crimin.cano.in verb.non comparentes num.15.verſ.item imploratur, & Martin de Fano in tractat. de brach.ſęcul.implor. num.2. verſ. quando autem, niſi caſu ſpecialiſſimo falſitatis commiſſo in litteris Papæ,nam eo caſu brachium ſæculare implorari, & concedi debet abſque eo, quod delinquens ſit contumax, vel incorrigibilis, vt ait Martin.de Fano in tract.de brachio ſæculari implor. ſub num.2.verſ.alias niſi perſona.

4 Sed contumax habetur pro præſente ad ſui præiudicium,vt eſt tex.in auth.qua in prouincia in fin.Cod. vbi de crim.agi opor.& ibi notat Bald.num.16.& voluit gloſſ.in l. de vnoquoque in verbo præſentibus ff. de re iudic.& iterum Baldus in l.cum fratrem, ſub nu. 8.ſub ver.tu tene C.de his, quibus,vt indign.& in cap. præterea ſub num.5.ſub verſ. uel dic melius, de dilat. & Marant.in tit.de contumacia num.28.verſ.decimaoctaua pœna eſt in 6.par.de ord.iud.

5 Et præſens de neceſſitate non eſt citandus, uel monendus, ut ſtatim dicat, ergo de neceſſitate non requiritur citatio in inuocatione brachij ſæcularis, arguendo à primo ad ultimum, quod argumentum ualidum eſt in iure, ut ait Euerard. in loco à primo ad ultimum in ſua top.regal.

6 Quod autem præſens regulariter non ſit citandus, hoc uoluit Specul.in tit.de libel.concept. §.13. nu.16. ver.item dicunt aliqui,& Io.And.in cap fin.num.4. de elect.in 6.quia,ut ipſe dicit,cũ effectus uocationis ſit, ut ueniat citatus ex quo præſẽs eſt,ceſſat citãdi neceſſitas,& hanc partem tenuit quoque Bart.in l.prolatã, num.7.uerſ.cauſæ autem cognitio C.de ſentẽt.& Bal. in l.cõſentaneum.nu.36.uerſ.in prima gloſa C. quom. & quando iudex,& in l.ſi accuſatoribus, ſub num.15. uerſ.contrarium eſt ueritas, C.de accuſat, & in anth.

offera-

Digitized by Google

offeratur,num.9.verſ.venio ad verbum,C. de lit. conteſt.& Angel.in l.& poſt edictum num. 5. verſ. nota quod iudex,ff. de iud. vbi ait, quod ſatuus eſt iudex, qui habet partem,vel teſtem in cõſpectu,& iubet nuncio,vt citet.

Et quod præſens non ſit citandus voluit Maſcard. in quæſt.5.num.31. de probat.& Alex. in l.de vnoquoque,n.2.verſ.1. item nota ff.de re iudic. vbi dixit,hanc eſſe veriorem opinionem,& Marſil. ibi n.7.verſ.modò vlterius, vbi dixit, quòd cum citatio fiat ſolum, vt citatus compareat,ideo ſi præſens citaretur, talis citatio nihil operaretur,& fruſtra expectaretur illud,cuius euentus nihil operatetur, & multos alios allegauit Anton.Gabr. in tit. de citat. concluſ.1. n. 496. & 398. vbi dixit,hanc opinionem eſſe non ſolum communem, ſed etiam magis communem:etſi aliqui pauci contrarium volnerunt.

RESOLVT. CCXCI.

Brachium ſæculare,an ſit præſtandum pendente appellatione à ſententia iudicis eccleſiaſtici.

1 *Imploratio brachij non habet locum quando à ſententia fuit appellatum.*
2 *Appellatione pendente,nihil eſt innouandum.*

1 IN facti contingentia reſpondi negatiuè, vt ſcilicet non habeat locum imploratio brachij, quando a ſententia iudicis eccleſiaſtici ritè, & rectè interpoſita fuit appellatio,nam ea pendente,nõ tenetur iudex ſæcularis præbere auxilium imploratum, vt ait Oldr. in conſ.89.n.3.Maran.in diſp.1.n.26.verſ. hoc præſuppoſito,in fin. & Franc.Marc. in deciſ.259. ſub n.1. verſ. ſi verò quis appellaſſet,in 1.part. & Alber. in l. Epiſcopale,num.3.verſ. ſed circa hoc quæro, Cod. de Epiſc. aud. & ibi Paul. de Caſtro ſub n. 4. in fin.verſ. & dicit hoc,& Sbroz. in tract. de Vicar. Epiſcopi lib.2.c.190. n.11. & Grammat. in conſ.109. in cauſa vertente,per totum,& maximè n.17. & ſeq. in ciuilibus,& Vrſil. in deciſ.24. de materia nu.16. & Dec. in cap. ſignificaſti n.15.verſ. ſecundo limitatur, de offic. deleg. & Gayl. in obſeru.115.num.4. verſ. legitimæ exceptiones,lib.1. pract.obſeru. & Abb. in c.ſi quando ſub num.2.de off. deleg. & ibi Felin. ſub n.2. verſ. fallit primo,& iterum Abb. in c.1. ſub n.12.verſ. & per hoc deciditur, de off. ordin. vbi dixit, hanc eſſe communem opinionem, quam tenuit Afflict. in procemio conſtit. Regni ſub n. 54. in fine,& Menoch. in tract. de retinen.poſſeſs. remed.3. ſub n. 360. in fin. verſic. debet etiam animaduertere, vbi intelligit hoc eſſe verum, quando illi appellationi nihil obſtat, & ante ipſum ſic declarauit Nauarr. in cap. cum contingat, remed.1. ſub num.5. de reſcript.

2 Quia appellatione pendente,nil innouandum eſt, l. 1.in princ. ff. nil no. appell.pend. Immò plus dixit Roland. à Valle in d.conſ.37.n.13. verſ. plus dicit, vol.1. quod ſi iudex ſæcularis ſciret fuiſſe appellatum à ſententia Iudicis eccleſiaſtici,& appellationem non fuiſſe admiſſam,quæ debebat admitti,& à tali non admiſſione appellatum, quod non deberet concedere brachium ſæculare,ſubdens, ſic alias ex hoc fundamento fuiſse votatum, & deciſum in Concilio, Montisſerrat. contra agentes pro Epiſcopo Albæ,idem ſcriptum reliquit ante ipſum Afflict. in procem.conſtit. Regni ſub num.61.

Amplia iſtam limitationem, vt procedat etiam ſi agatur de re merè eccleſiaſtica, vt ait Alciat.in c.1.n. 112. verſ. tertio limitatur,de officio ordinar. vbi ait, ſic tranſire communiter Doctores.

Amplia quoque,vt iudex procedens, pendente appellatione, peccet, & puniatur, vt ait Alberic. in d.l. Epiſcopale, num.4. Cod. de Epiſc. audien. & Oldrad. in conſ.89. ſub n.3.verſ.immo procedens.

RESOLVT. CCXCII.

Imploratio brachij ſæcularis, an ſit remedium ſubſidiarium.

1 *Brachij imploratio eſt remedium ſubſidiarium.*

1 IVdex Eccleſiaſticus omnem adhibere debet diligẽtiam ritè, rectèque adminiſtrandi eccleſiaſtica, & vti remedijs opportunis, & tãdem in ſubſidiũ pro ſupplemento iuſtitiæ petere brachium ſæculare, & hoc vt per potentiam ſæcularem adiuuetur poteſtas eccleſiaſtica,ſecundum gloſam,& Innocentium in c.ptimo, de off.Ord.c.adminiſtratores,cum ſeq.23.q.5. Archid. ad c. de perſona 11.q.1.Bald.ad l.2.Cod.de his,qui latrones occultauerunt, Franciſc. Marc. in dec.269.n.3. & deciſ. 773.n.3. p. 1. Felin. ad capitulum ſignificaſti de officio delegati, & ad capitulum cum ſit generale, n.8. de foro compet.Oldrad.conſ.86.89.& 319.Fedet. de Senis d.conſ.163. & 251.

RESOLVT. CCXCIII.

An Iudex teneatur brachium ſuum impartiri, quando euidentet conſtet de iniuſtitia ſententiæ Iudicis requirentis.

1 *Iudici nulliter procedenti,denegatur brachium.*
2 *Iudex non tenetur brachium ſuum impartiri, quando ſententia iudicis implorantis eſt iniuſta.*

1 SVpponatur in facto,quod pro executione ſententię fuiſſet imploratum brachium cuiuſdam Iudicis,qui, cum euidentet apparuiſſet de iniuſtitia, atque nullitate ſententiæ Iudicis requirentis,noluit ſuum impartiri brachium, quare ſuit dubitatum,an iure hoc fieri poſſit,& reſpondi affirmatiuè motus, quia quando iudex requirens nulliter proceſſit, & conſequenter quando eius proceſſus eſſet nullus, tunc iudex requiſitus non tenetur brachium ſuum impartiri,ita Rolan. à Valle in conſ.37.n.14.verſ.5. & vlt.adducitur vol.1. Gail. in obſeru.115. ſub n.4. lib. 1. pract. obſeruat. Natta in conſ.529.n.9.vol.3. Menoch. in tract. de retin. poſſeſ. remed.3. ſub n.360.verſ. debet etiam Iudex laicus, & Bertazol. in conſ.criminal.200. executio.n. 5. ver. ſic etiam vol.1. & Iacob.Sbrozz. in tract. de Vicat.Epiſc. lib.2.q.190. ſub n.7.

2 His accedat quod ſcriptum reliquit Oldrad.cõſ.89. ſub n.3. verſ. & ad denotandum,vbi voluit,quod quãdo iudex,cuius brachium imploratur videt caſum ſuper quo imploratur eſſe iniuſtum, tunc non tenetur illud impartiri, imò poteſt impune non parere, Franc. March.in deciſ.269. ſub n.1.verſ.& ad hoc verum in 1.part. & Marant. in diſp.1.n.26.verſ. hoc præſuppoſito,& Rolan.à Valle in conſ.37.n.7.tertio quia vol.1. vbi dixit, quod Iudex debet adhibere aliquam cauſæ cognitionem,an iuſtũ ſit quod petitur ab eo, quod idẽ pariter notauit Ancharan.in conſ.382. retento ordine num.8.verſ.item canon.& Feder. de Sen.conſ. 251. Iacob.de Cremona ſub n.3.verſ. quid plus in caſu noſtro vbi dixit,quod ſi ſæcularis Iudex inuocatur, ſententia nulla præcedente,non debet dare brachium ſuum niſi iuſte inuocetur,& ſummatim hoc examinabit,& quod Iudex non teneatur concedere brachium ſuum pro exequutione ſententiæ iniuſtæ, voluit Innocent. in c. 1.ſub num.2. de offic. ord. vbi Abb.n.11.Imol. nu.17. Alciat.n.110.& Bertaz.in conſ.crimin.200. executio, n.7.verſ. ſic etiam volum.1. & Vrſil. in deciſ.220. circa primum dubium, ſub num. 9. vbi dixit quod iudex non

non debet exequi ſententiam iniuſtam, Marſil. in ſingul. 367. nemo prudens circa medium vbi dixit quod iudex non tenetur exequi præceptum Iudicis ſi ſcit vel ſupplicatur de eius iniuſtitia.

Accedat ſecundo in proprijs terminis dec.Balb.88. cuius hæc ſunt formalia verba, Iudex requiſitus in iuris ſubſidium per litteras alterius Iudicis non ſuperioris vt exequatur, non tenetur exequi, ſi ſententia, cuius petitur exequutio dicatur iniqua not. ſingulariter Innocent. in cap.1. extra de offic.ord. in c.cum in iure extra de offic.deleg. ſentit Panormit. in d. cap.1. & ſequitur Dominus Cato in l. cum quædam ff. de iuriſdict. omn. Iud.

Cuius concluſionis principalis ratio eſt quia illud, quod eſt nullum nullam meretur exequutionem l.4. §. condemnatum ff. de re iudic. cum ſimil.& hanc rationem adduxit Gayl. vbi ſupra, reliquas verò recenſet Rolan. à Valle in loco præcitato.

RESOLVT. CCLXXXXIV.

Appellatio, an ſit facienda ad ſuperiorem iudicis inuocantis auxilium, an verò ad ſuperiorem Iudicis illud præbentis.

1 *Appellari an poſſit ad Superiorem Iudicis auxilium implorantis.*

1 IN hac quæſtione reſpondetur ex mente Bart. in l. à diuo Pio §. ſententiam ff. de re iudicat. quam ſequitur Abbas in c. quoad conſultationem eod.tit.& Cappella Tholoſ. in dec.412. vbi diſtinguunt, quod aut Iudex præſtat auxilium facti; puta concedendo 1. Iudici familiam, milites, & ſimilia, & tunc ad ſuperiorem requirentis auxiliũ appellabitur, quia ipſe primus Iudex eſt ille, qui lædit miniſterio alterius, merito ab eo appellabitur ad ſuum ſuperiorẽ aut præſtat Iuris auxilium puta interdicendo, excommunicando, vel iuriſdictionem denegando, & tunc ad Superiorem Iudicis auxilium præbentis appellabitur, quia actus ipſius iudicis auxilium præbentis, eſt ille, qui lædit, & ideo ab ipſo appellatur ad ſuum ſuperiorem.

Addit Abb. quoad hoc ſecundum membrum diſtinctionis, quod etiam appellari poteſt à primo Iudice ad ſuum ſuperiorẽ, quia etiam ipſemet grauat implorando iniuſte auxilium Iuris, nam qui cauſam damni, vel exceſſus dat damnum dediſſe videtur cap. fin. de iniurijs & damno dato l. qui occidit §. in hac ff. ad leg. aquil. cum alijs ſimilibus adductis in gloſ. in verbo feciſſe videtur, pro vt ſic ſcriptum reliquit in cap. quoad conſultationem ſub n.29. de re iudic. & ſequitur Iaſon comprobando Abbatis opinionem in l. à Diuo Pio §. ſententiam num.20. verſ.5. quærit ff. eod.

RESOLVT. CCLXXXXV.

An brachium ſæculare poſſit exequi contra ſucceſſorem.

1 *Brachium ſæculare poteſt implorari contra ſucceſſorem.*

1 IN hac dubitatione placuit mihi inſerere ad verbum deciſ. Rot. Rom. de qua per Moedan. deciſ.1. de ſentent. & re iudic. quæ his complectitur verbis in cauſa eadẽ Romana Vineæ de qua ſupra tit. proximo dec.1. eod. tempore & anno fuit dubium propoſitum, an executoriales decretæ vel brachium ſæculare obtentum contra prædeceſſorem, cum quo eſt ſuper vinea litigatum poſſit exequi contra ſucceſſorem in ead. vinea lite pendente, immediatum, vel mediatum, quia fuerunt plures ſucceſſores, & vltimus fuit Societas Sancti Ambroſij, & fuit deciſum, quod poſſit exequi brachium ſeculare contra ſucceſſorem mediatum, vel immediatum, principale fundamentum fuit doctrina Bartol. in l. creditoris C. de pign. col.7. & 8. qui loquitur ſimpliciter de habente cauſam à litigante, & non diſtinguit an mediate vel immediate, & per tex. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ el primo vt lit. pendent. loquens ſimpliciter, quia quando res eſt litigioſa, quæ non poteſt alienari abſque nouo iudicio poteſt contra tertium poſſeſſorem exequi Abb. in cap. final. de alienat. iudic. mutand. cau. fact. & in d. cap. Eccleſia el 1. col. penult. vt lit. pendent. Nec obſtat quod vitium litigioſi eſt perſonale l.1. C. de lit. quia loquitur in tertio non habente cauſam aliquam a collitigantibus, & ſic loquitur l.1. C. eod. titul. & DD. ibi in l. Pomponius §. cum quis ff. de acquir. poſſ.

RESOLVT. CCLXXXXVI.

Brachium an ſit impartiendum quando iudex requirens eſt incompetens.

1 *Quando Iudex requirens eſt incompetens tunc ei brachiũ eſt denegandum.*
2 *Iudices exequentes ſententias incompetentium puniuntur.*
3 *Epiſcopus non poteſt excommunicare templarios, & hoſpitalarios.*

1 INter ceteros caſus traditos per Doctores denegãdi brachium eſt, quando Iudex requirens eſt incompetens, quia tunc Iudex non tenetur eidẽ brachiũ imploratum impartiri, nec debet, ibi præbere miniſterium alicuius obedientiæ, vel excommunicationis, vt ait Oldrad. in conſ.89. Epiſcopus n.5. verſ. contrarium & Bald. in l. in criminali, num.3. verſ. vltim. nota C. de iuriſdictio. omn. iud. & ibi Salyc. num.2. verſ. item quod exequentes, vbi admonet, Iudicem cautum eſſe debere, quando ab eo imploratur brachium, vt videat, an ille ſit iudex competens, vel nè, & Calcan. in conſ.119. Sanctiſſimus, maxime ſub num.5. verſ. præterea, Roland. à Valle in conſ.37. omiſſo multiloquio nu.4. verſic. & ſubdunt volum.1. & Gail. in obſeruatione 115. nu.10. in fin. lib.1. pract. quæſt. vbi dixit, brachium non habere locum in Eccleſiaſtico, niſi prius iudici fidem faciat de ſua competentia, & idem tenuit Natta in conſ.529. Iudex num.37. verſ. non omitto etiam, vol.3. & Menoch. in tractatu de rec. poſſeſſ. remed. 3. ſub n.360. verſ. debet tamen iudex.

2 Et in tantum iſta limitatio procedit, vt puniantur Iudices exequentes ſententias incompetentium, vt ait Bald. in d. l. in criminali, num.3. verſ. vltim. nota C. de Iuriſd. omn. indic. & ibi Salicet. nu.2. verſ. item quod exequentes, & Calcan. in d. conſ.119. nu.6. & Roland. à Valle in d. conſ.37. nu.3. vol. 1. & Natta in d. conſil. 529. n.37. vol.3.

3 Hinc eſt, quod Epiſcopus nequibit excommunicare templarios, & hoſpitalarios, & alios exemptos, qui non habent ſuperiorem, niſi Papam, quia non eſt Prælatus eorum, vt ſcripſit Innocentius in cap.1. n.3. verſ. ſi vero talis ſit de offic. ordinar. & ibi Bald. n.18. verſ. quæro nunquid, & Alciat. nu. 126. verſ. tertia quæſtio eſt, qui etſi ibi, & num.127. arguat contra hoc, ſubdit tamen eſſe cogitandum, & non recedendum à communi.

Aduertendum eſt autem, quod licet Epiſcopus non poſſit excommunicare templarios, & hoſpitalarios, & alios exemptos, poterit tamen ſupplicare coram Papa, vt eos compellat ad præſtandum ſibi auxilium ſuum, vt ait Alciat. in dicto cap.1. ſub num. 126. de offic. ord.

RESOLVT. CCXCVII.

An brachij impartitio differat ab accommodatione familiæ.

1 *Ponitur diſcrimen inter implorationem Brachij, & familiæ accommodationem.*

1 IN cuiuſdam cauſæ diſcurſu, quæ coram me ventilabatur, ego diſtinguebam inter præſtationem brachij, & accommodationem familię, nam hoc eſt remedium generalius comprehendens ſub ſe diuerſas caſuū ſpecies, quibus prçſtatur, prout primo in executionem rei iudicatæ, vel pacti exequuti, dūmodo prius liqueat de Iure exequibili, quod, & quantum ſit, ita quod omnino procedat liquidatio l. hęc autem §. 1. ff. ex quibus cauſ. in poſſ. eat. Bart. ad l. ſi finita §. Iulianus ff. de dam. infect. Alex. conſ. 130. & 131. l. 4. & hoc eſt, quod appellant aſſociationis auxilium, quia iudex concedit familiam ad tollenda ſcandala aſſociari poſtulanti, & timenti ab aliquo etiam reſiſtentiam cum armis, aut quoquo modo iniurioſam l. vlt. Cod. de erogat. milit. a nou lib. 12. vt in aſſociatione vigore pacti, in inſtrumento expreſſi de exequendo, ſeu capiendo bona debitoris non liquidato negotio, & in quo debitor conſtituit ſe præcario nomine creditoris tenere, & poſſidere, Natta in conſ. 378. col. 1. Viu. dec. 44. l. 1. Afflict. deciſ. 326. Magon. ſub Rota Luc. deciſ. 87. n. 14. & 15. late Carpan. ad ſtat. Med. cap. 462. p. 1. ſic quoque in aſſociatione contra vſufructuarium doloſe fructiferas incidentem arbores Bero. conſ. 54. vol. 3. & contra conductorem non ſoluentem intra annum, vbi de tēpore non ſit conuentum Alex. conſ. 130. & ſeq. num. 6. vol. 4. Burſ. conſ. 23. ad fin. vol. 1. conſ. 233. & 253. vol. 3. Ber. conſ. 150. vol. 1. & Carp. ad ſtat. Med. c. 409. nu. 116. cum ſeq. p. 2. Maluaſ. conſ. 87. nec deſunt alia exempla apud Magon. Rot. Lucen. deciſ. 87. & Carp. c. 232. n. 13. cum ſeq. p. 1.

Et in ſupradictis caſibus quando petitur, ſcilicet tātum familiam accommodari, tunc Iudex requiſitus nō excuſabitur miniſtros tradere ſecundum Vulpell. in tr. de libert. Eccl. p. 3. n. 31. Berett. in conſ. 4. n. 15. Meren. in conſ. 22. Burſat. conſ. 40. nu. 3. Alciat. c. 1. n. 120. de offic. ord. Suar. in praxi... tom. in procem. nu. 9. Lopez ad Diaz in pract. crim. c. 154. nec poterit de virib. ſententiæ diſcuti.

At ſecus eſt in imploratione brachij, quia vltra quod non eſt remedium ita generalius, quemadmodum accommodatio familiæ, poteſt Iudex requiſitus cognoſcere de virib. ſententiæ, & petere proceſſum ad hunc finem, ſecundum Iaffred. dec. 105. & latè Doctores in cap. 1. de offic. ord.

RESOLVT. CCXCVIII.

Iudex ſæcularis, cuius brachium imploratur, tenetur ſtare proceſſui compilato ſuper crimine hæreſis.

1 *Iudex ſæcularis tenetur ſtare proceſſui facto in crimine hæreſis.*

2 *Cognitio criminis hæreſis, eſt merè Eccleſiaſtica.*

1 EST enim communis, atque recepta omnium ſententia in c. 1. de offic. ordin. quod Iudex ſæcularis, cuius brachiū imploratur, ſtatim debeat illud impartiri pro exequutione ſētētię latę per Iudicē Eccleſiaſticum ſuper crimine hæreſis teſtatur Affl. in prohem. conſt. reg. poſt mundi machinam in gloſ. in verbo gladij, nu. 58. per doctrinam d. Abb. & poſt eū Imol. & cæterorum in c. 1. de offic. ordin. Bal. in auth. clericus C. de Epiſcopis, & cleric. Salic. in l. ea quidem q. 10. C. de accuſat. Ang. in leg. 1. C. de exhib. reis Iaſ. in l. magiſtratibus ff. de Iur. omn. Iud. & latè Afflict. in loco præallegato, vnde Octau. Vulpel. in tract. de libert. Eccl. p. 3. n. 32. ait quod Iudex ſæcularis nō debet moram facere in exequendo ſententiam Iudicis Eccleſiaſtici ſuper crimine hæreſis, & ita etiam refert deciſum Balb. in dec. 88. & 105. Garſ. in dec. 2. & Guidop. dec. 30. quare Boer. in deciſ. 90. voluit, quod Iudex ſæcularis tenetur ſtare proceſſui facto contra hęreticum per Iudicem Eccleſiaſticum condemnatum alleg. Felin. in c. ad abolendam de hæret.

2 Cuius opinionis vera ratio eſt, quia cognitio criminis hæreſis eſt merè Eccleſiaſtica, & priuatiuè ad Iudices Eccleſiaſticos ſpectat text. eſt in terminis in c. inquiſitionis §. prohibemus de hæret. neque poteſt Iudex laicus aliquid in perſonas hęreticorum ſecundum communem opinionem Alciat. in c. 1. de off. ord. Calder. in conſ. 4. de hæret. Marſil. in prax. crimin. c. 75. n. 38. Lupus in rubr. de donat. inter vir. & vxorem poſt n. 22. & Clar. qui pariter hanc communem nuncupat, in §. hæreſis nu. 4. ac de magis communi Roland. in conſ. 20. nu. 10. vol. 3.

Notabilia in materia implorationis brachij.

1 IVdex ſæcularis poteſt brachiū Eccleſiaſticū implorare aduerſus eos, in quos non habet coercitionis ius, vt ait Hoſtienſ. in c. 1. ſub n. 5. de offic. ord. & Alberic. in l. Epiſcopale ſub num. 2. verſic. & è conuerſo C. de Epiſc. audientia, & ibi Paulus de Caſtro num. 4. verſ. allegatur etiam, & Federicus de Senis in conſ. 164. ſuper inuocatione n. 5. & Alexand. in l. Titia ſub n. 8. ff. ſoluto matrim. & Natta in conſ. 529. num. 8. & Gail. in obſeru. 115. nu. 8. lib. 2. practicarum obſeru. & Martin. de Fano in tract. de brachio ſæculari imploran. ſub n. 19. ver. reſtat ergo, & Couar. lib. practicar. q. cap. 10. ſub n. 1. verſ. ead. ratione.

Et ideo ſi Imperator non ſit negligens, & ſubditi ſunt ſibi inobedientes, ita quod non poteſt facere iuſtitiam, Papa debet eum adiuuare, & domare rebellionem ſubditorum, vt ait Iaſon. in conſ. 9. arbitror. n. 2. volum. 3.

Præterea ſi Imperator non poteſt cogere duces, & alios eius vaſſallos, propter eorum potentiam ad cauendum inter ipſos de non offendendo, poterit implorare brachium Eccleſiaſticum, vt ait Herculan. in tr. de cautione de non offendendo, c. 5. ſub n. 8.

2 Inſuper dico, quod iudex ſæcularis ſi negligat brachium ſuum eccleſiaſtico, iudici præſtare, vt delinquentium audacia reprimatur iudicis arbitrio punitur, vt ait Menoch. lib. 2. de arbitr. iudic. caſu 452. n. 3. verſ. ita quoque exiſtimarem, & Ioannes Segura Daualos in direct. iudic. Eccleſ. fori, c. 13. n. 32. in 2. p. vbi tamē ſubdit, quod Praxis ſolummodo admiſit vt inobediens excommunicatione plectatur, donec mandatis Eccleſiæ paruerit.

3 Ad brachium ſæculare nunquam peruenitur, niſi quatuor menſes poſt latam ſententiam lapſi fuerint, vt ait Nic. Anton. Grauat. ad Veſtr. in ſua pract. lib. 8. c. vlt. ſub n. 41. verſ. ad quod quidem ſæculare, quia vt ſubdit, quadrimeſtre regulariter ad ſoluendum dari condemnatis conſueuit, idem dixit Felin. in cap. quærenti num. 2. de offic. delegat. & Iacob. de S. Georg. in l. ſi debitori num. 9. ff. de iudic. vbi num. ſequentibus limitat hoc dictum ſeptem modis, prout limitat Iaſon in l. debitoribus n. 6. verſ. in gloſſis, cum num. ſeq. ff. de re iudicata.

4 Scias præterea, quod quando Vicarius ſeū officialis Epiſcopi implorat brachium ſeculare ad vtilitatē priuatam partis coram eo litigantis, debet vti litteris requiſitorijs, non autem præceptorijs, ſub pena excommunicationis, vt concludit Franc. March. in dec. 147.

quæ-

quæritur quando Vicarius in 1. par. quod ſequitur Hieron. Giachar. in addition. ad Clarum in §. fi. quæſt. 37. in fine lib. 5. ſentent. recept.

5 Sciàs inſuper quod brachium ſæculare obtentum contra eum, qui primo poſſidebat, poteſt exequi contra eius ſucceſſorem mediatum, vel immediatum, qui lite pendente rem, ſuper qua litigabatur, emit abſque nouo proceſſu, vt ait Lancellott. in tract. de attentatis in 1. parte cap. 3. num. 22. verſiculo, hinc videmus.

6 Forma implorationis brachij ſæcularis habetur apud Petr. Follerium in praxi criminali can. in verbo non comparentes nu. 68. & apud Iacob. Sbrozz. remiſſiue in tractatu de Vicario Epiſcopi q. 190. n. 2. lib. 2. & breuiorem formam ſeù practicam ponit Anton. Maſſ. Gales. in tractatu de form. Cam. obligat in titul. de proceſſu §. dato igitur inſtrumento, num. 55.

Finis Praxis Implorationis Brachij ſæcularis.

PRAXIS ABSOLVTIONIS A' IVRAMENTO.

RESOLVT. CCLXXXXIX.

Abſolutio à iuramento quotuplex.

1 *Abſolutio à iuramento quotuplex.*
2 *Habilitatio à iuramento non tollit vires contractus.*
3 *Abſolutio à iuramento quibus in caſibus concedatur.*

1 DVplicem abſolutionis ſpeciem omnes fatentur in cap. 2. de iureiurand. vna quæ dicitur plenaria, & hæc propriè abſolutio nuncupatur, altera verò ſimplex, quam habilitationem appellant, & differunt ad inuicem, nam per primam ſupplicans ſimpliciter à præſtito iuramento abſoluitur, & hæc prorſus tollit eneruatque vires iuramenti.

Per ſecundam vero abſoluitur quis ad effectum agendi, ideſt, vt agere, & contrauenire poſſit in iudicio abſque labe periurij, & hæc non tollit, neque debilitat vires iuris iurandi, & declarat Couarr. var. reſol. cap. 4. nu. 5. verſ. verum vt lib. 1. Corneus conſ. 6. col. penultim. lib. 1. Gabr. conſ. 127. num. 33. lib. 1. hinc prouenit quod in habilitatione ſemper adjicitur clauſula, ſaluo remanente contractu, qua ſolum aperiatur via ad agendum & excipiendum.

Et quod huiuſmodi habilitatio ad effectum agendi iuramenti vires non eneruet, notauit Aym. conſ. 7. nu. 7. Cephal. conſ. 51. n. 22. lib. 1. Cagnol. in l. 2. nu. 101. C. de reſcidenda vendit. Menoch. conſ. 24. n. 18. lib. 1. licet Rimin. Iun. conſ. 5. n. 148. lib. 1. dixerit poſt obtentam abſolutionem iuſiurandum remanere frigidum, & ſuaue, quod verum, ſi intelligas de plenaria abſolutione; notat autem Berous in cõſ. 177. n. 27. lib. 1. quod quando ſumus in contractu nullo ex iuris diſpoſitione, ſed ob iuſiurandi religionem eſt obſeruandus, tunc obtenta abſolutione à ſuperiore, remaneret eliſa virtus iuramenti, & contractus reſtat in ſuo ſtatu, ac ſi iuramentum non fuiſſet appoſitum, & conſequenter nullus, quod notabile eſt, vide deducta per Seraphinum de priuil. 61. num. 3.

3 Et quandoque vt notat Borgn. in dec. 9 n. 33. par. 1. vel ſimpliciter conceditur ad effectum agendi, vel ſub conditione ſi læſio probata fuerit, quamuis nunquam viderim in practica ſub huiuſmodi conditione concedi.

Requiritur autem iuſta cauſa ad eam concedendã, & læſio ſufficit, non autem exigua; Iaſ. in l. ſi opus n. 7. de oper. nou. nunciat. Alex. conſ. 66. nu. 16. & ſeq. lib. 6. Borgn. d. deciſ. 9. num. 3. Menoch. conſ. 24. nu. 13. lib. 1. Tiraquel. res inter alios acta limit. 30. verſ. & hoc multis, Curt. iun. conſ. 141. nu. 16. Neuizan. conſ. 22. nu. 10. Natta conſ. 144. num. 5. verſ. decimo adduco lib. 1. Maranta in practica in 2. actu 3. par. 6. part. princ. nu. 115. Roland. conſ. 99. nu. 21. lib. 3. Ponderareque debet iudex qualitatem eius, qui iurauit ex notatis per Mancinum in tract. de iuramen. effectu 36. par. 4.

Et vbi iuſiurandum continet iniquitatem, vel quid turpe ſemper eſt concedenda abſolutio, Soccin. Iun. conſ. 144. num. 40. lib. 1. Staphil. de lit. iuſt. §. Et 1 ſciendum num. 13. Natta in d. conſil. 144. num. 5. verſ. decimo adduco, lib. 1. Milis in ſuo repertor. ſuper verb. iuramentum ſemper debet relaxari, Seraph. de priuileg. iuram. priuileg. 59. num. 7.

Prout concedenda eſt quandocunque ſit captioſum, vel iniuſtum, Natta d. conſ. 144. n. 5. in principio, Milis ſuper verb. iuramentum ſemper debet.

Pro vt quando res non permanet in eodem ſtatu, poteſt dari habilitatio à iuramento, quia ſic intelligi debent Doct. in cap. cum contingat de iureiuran. Guido Pap. deciſ. 199. num. 3.

Item abſolutio à iuramento datur ratione ænormiſſimæ læſionis Capyc. deciſ. 159. num. 25. nec obſtat c. quamuis de pact. lib. 6. quia intelligitur quando læſio eſſet mediocris, & non enormiſſima, ſimiliter reſpondetur ad cap. cum contingat de iureiur.

Tandem à iuramento ſuper contractu datur habilitatio, quando abſolutionem petens intendit probare, quod id quod promiſerat in contractu, ſoluebat ob turpem cauſam Capyc. deciſ. 95.

RESOLVT. CCC.

Quæ poni debent in libello abſolutionis à iuramento.

1 *Enumerantur ea quæ poni debent in libello abſolutionis à iuramento.*

1 REſpondeo quod ſex clauſulæ, ſeu conditiones apponi debent.

Prima Clauſula, iuramentum videlicet non ab re eſſe vinculum iniquitatis, cap. quinto de iureiurando gloſſ. in cap. dilecti in verb. iuram. de maiorit. & obedient. c. inter cætera 22. q. 4. Giudo Pap. deciſ. 463. & ibi addit.

Secunda, vti verbo habilitari, ſeu relaxari non abſolui, Staphil. loco cit. Ratio eſt quia ille non abſoluitur ab obſeruatione iuramenti, ſed habilitatur ad hoc, vt poſſit agere, & excipere abſque incurſione periurij, & aperitur ei via ad agendum ſeu excipiendum in iudicio, ſi enim plenario iudicio poſtmodum pronuncietur contractum eſſe validum, non obſtantẽ habilitatione ad illius contractus obſeruationem adſtringitur, Couarr. loco cit. num. 6. Sot. de iuſt. & iur. lib. 8. q. 1. art. 7. & 10.

Tertia debet poni à iuramento, ſeu iuramentis, & maxime quando non vnum ſed plura præſtita fuerint iuramenta, vtpote ſi quis iurauerit omnia & ſingula in inſtrumento narrara, & promiſſa eſſe vera, & contra ea non venire quauis de cauſa, & promiſerit abſolutionem à iuramento non petere, & impetrata non vti cum renunciationibus in forma, hoc namque caſu exprimenda ſunt omnia inſtrumenta, ne eis tacitis, abſolutio ſit ſubreptitia, Afflict. deciſ. 220. nu. 12. & deciſ. 30. num. 6. cum alijs allegatis per Mancin. in tract. de iuramento p. 6. quæſt. 5.

Quarta debet addi citra præiudicium tertij, quia cum alterius præiudicio nec poſſet relaxare Papa Sot. loc. cit. art. 9.

Quinta, quod adſit cauſa rationabilis Sot. loc. cit.

Sylue-

Sylueſter in verb. iuramentum 5.§.2. in fine, quæ cauſa habilitationis debet inſeri in inſtrumento relaxationis, Guido Pap. deciſ. 140. Abb. in cap. à vobis nu. 4. de decim. & in cap. cum inter. n. 9. de renunciat.

Sexta vt inſeratur tenor totius inſtrumenti in relaxarione, ſeu habilitatione, & ſic ſeruatur Neapoli, Pariſ. conſ. 43. volum. 1. num. 18. & 19. vbi ex mente aliorum Doctorum confirmat tot neceſſarias eſſe relaxationes, quot iuramenta fuerunt, Peregr. deciſ. Paduæ 112. num. 21. & diximus paulò ante.

RESOLVT. CCCI.

De obſeruantia Curiæ Archiepiſcopalis Neapolis in abſoluendo à iuramento.

1 *Citatio partis an ſit neceſſaria in abſolutione à iuramento, refertur duplex opinio.*
2 *Exiſtente ſtylo contrario citanda eſt pars.*
3 *In abſolutione à iuramento, debet fieri mentio de pacto inito non petendi abſolutionem.*

1 QVamuis controuertatur opinio illa, an in habilitatione à iuramento requiratur citatio partis, in qua quæſt. licet duæ reperiantur diuerſæ Doctorum ſentētiæ, quarum prima eſt, quod citatio partis prorſus ſit neceſſaria, vt firmat Iaſon in l. ſi opus nu. 7. de oper. no. nunciat. vbi in verſ. prædictis ſubtiliter, inquit conceſſam abſque cauſæ cognitione ipſo iure eſſe nullam, etiam ſi data ſit ad effectum agendi tantum, quia poſſet pars oſtendere, quod calumnioſè petatur, Alex. conſil. 66. n. 13. & 14. lib. 6. Cephal. conſ. 51. n. 23. lib. 1. Couar. var. reſol. lib. 1. cap. 4. nu. 5. Menoch. conſ. 24. nu. 11. & ſeq. lib. 1. Burſat. conſ. 29. limit. 92. vbi de communi lib. 3. Iaſ. leg. nec quicquam §. vbi decretum, nn. 49. de offic. proconſ. Roland. de communi conſ. 12. num. 15. lib. 1. Cappella Tholoſ. in deciſ. 62. Gozadin. conſil. 59. nu. 22. Capitaq. deciſ. 292. incip. Abſolut. in manuſcriptis Felin. cap. 1. num. 113. & ſequent. de iureiuran.

Et iuxta hanc opinionem refert etiam fuiſſe deciſum Guid. Pap. in deciſ. 140. Rubin. deciſ. 22.

Altera eſt opinio prorſus contraria, vt minimè requiratur partis citatio, vt voluit Oldrad. conſ. 120. Conar. lib. 1. variar. reſol. cap. 4. Anna ſing. a. Gagliard. de abſolut. à iuramento §. 1. n. 1. Carauita ſuper Pragmat. Macedoniana §. 12. n. 70. Troiſ. in Ptagmat. 21. de reclamat. laudi. num. 4. Muſcat. in praxi lib. 1. par. 4. Gloſſ. l. periurij nu. 39.

Et hanc opinionem ſeruat Curia Archiepiſcopalis nam concedit abſolutionem abſque partis citatione ex ſtylo antiquo eiuſdem Curiæ ſumpto ex conſil. Oldrad. 120.

Et iuxta hanc opinionem Curiæ Archiep. nonnulla varia tribunalia deciderunt, vt videre eſt apud Afflict. dec. 220. Minſing. deciſ. 84. centur. 6. Ioſeph. Lud. in deciſ. Peruſ. 18. Valaſ. deciſ. Luſit. 130. Triuiſ. in deciſ. 64. par. 1. Cacheran. dec. 125. Gratian. Rotæ Marchiæ in deciſ. 165 Polid. Rip. in deciſ. 150.

2 Eſt tamen animaduertendum, quòd ſi alibi reperitur ſtylus contrarius, quod pars ſit citanda ſeruari debet; ſecundum Gagliard. cit. §. 1.

3 Vlterius notandum, quod abſolutio à iuramento obtenta parte non citata non valet, niſi fuerit facta mentio de pacto inito, hoc eſt non petere abſolutionem, nec contrauenire contractui, niſi prius abſolutio præceſſerit à iuramento circa tale pactum non petendi abſolutionem: & ita deciſum patet penes Afflict. in deciſ. 220. ſub nu. 11. verſic. tamen ſi ſummo, quem citat, & ſequitur Pariſ. conſ. 43. vol. 1. num. 14.

RESOLVT. CCCII.

An pars relaxare poſſit iuramentum ad eius fauorem præſtitum.

1 *Iuramentum præſtitum Deo, pars relaxare nequit.*
2 *Iuramentum cum eſt incurſum periurium, non poteſt relaxari à parte.*
3 *Periurus repellitur ab agendo.*

BReuiter dicas poſſe à parte remitti, quando ad eius fauorem præſtitum eſt iusiurandum, Abb. per illum text. in cap. 2. n. 3. de ſponſalibus, Oldrad. conſ. 241. in fine Roland. conſil. 99. num. 26. lib. 3. Soccin. conſil. 21. num. 28. lib. 4. Ruin. conſil. 212. num. 1. lib. 1.

1 Dixi præſtitum ad commodum partis, quia quandoque præſtatur Deo, & tunc ab homine remitti nequit, vt declarat Abb. vbi ſupra num. 6.

Nec dicas omne iuramentum principalitet fieri intuitu Dei, cui iurans promittit, quoniam in his terminis inſpicitur, an ſit præſtitum ad commodum partis, vt bene declarat Abb. ibidem in finalibus verbis, & tunc ab ea remitti valet.

2 Aduertendum eſt autem id procedere antequam pars contraueniat, & periurium incurrat, quoniam poſt incurſum periurium, à parte remitti amplius non poteſt, Alex. conſ. 17. n. 5. lib. 3. Iaſ. l. penult. n. 2. verſ. limita prædicta de iureiuran. Borgnin. dict. dec. 9. n. 35. Roland. conſil. 34. n. 3. lib. 1. Afflict. deciſ. 36. n. 2.

Cæterum, licet huiuſmodi ſententia ſit communis, & receptiſſima, nihilominus Soccin. in conſil. 27. num. 28. lib. 4. aſſerit, quod veluti pars remittere valet ad eius vtilitatem præſtitum iuramentum, ita & pari ratione videtur, quod periurij exceptionem ſcaturientem ex eo iuramento, quod præſtitum eſt ad ſui fauorem remittere poſſit, cum alijs, de quibus Aymon. conſ. 151. num. 9.

Et ſanè crediderim hanc ſententiam eſſe iuridicam, & ſequendam, cum indubitatum ſit eſſe in facultate partis, an velit excipere, vel nō opponere de periurio.

3 Quod ſolidiſſima, & paſſim admiſſa concluſione probatur, periurius enim ab agendo repellitur Pedemontan. deciſ. 142. num. 13. Roland. conſil. 26. nu. 28. lib. 3. cum alijs triuialibus. Sed hæc ita procedit, ſi pars excipiat de periurio, alias parte non opponente auditur, & proceſſus valet, vt per Lap. allegat. 25. n. 3. verſ. ad 4. canonizata per Rotam in lib. Diuerſ. deciſ. 22. incip. die 2. Aprilis in fine in manuſcript.

Et quamuis Doctores ita generaliter tradant iuramentum poſſe à parte remitti Alciat. tamen in leg. 1. §. eadem num. 24. verſic. item facit de verborum obligatione, intelligendum fore exiſtimat, vbi Iudex etiam ipſe conſentiat, ibi vide.

Quinimo, & non tantum pars valet remittere iuramentum, ſed ad illud remittendum etiam inuita per capturam perſonæ compelli poteſt à iudice laico, cui conſtat de iniquitate iuramenti, in cauſa coram eo introducta, Couarr. lib. 1. variarum reſolution. cap. 4. ſub n. 5. Aymon. conſil. 192. num. 2. Roland. conſ. 7. nu. 50. num. 3. Felyn. in cap. 1. num. 22. de iureiuran. Neuiz. conſil. 21. num. 25. & alij per eoſdem relati.

RESOLVT. CCCIII.

Abſolutio à iuramento coram quo Iudice ſit petenda.

1 *Abſolutio à Iuramento impartienda eſt ab Epiſcopo iurantis.*
2 *Fertur ſtylus curiæ Archiepiſcopalis Neapolitanæ.*

Reſpondetur, quod ſi actor, vel reus ſint eiuſdem Ciuitatis, res nullam habet difficultatem, quoniam ab ordinario erit impetranda.

Dubium tamen eſt, quid ſi ſint diuerſi fori, vt puta Neapolitanus cum Mediolanenſe, & factum eſt inſtrumentum Mediolani, in quo Neapolitanus, qui ſe ad certæ ſūmæ ſolutionem adſtrinxit, enormiterq; ſe lęſū contendit, prætendit reſcindere contractum obtenta abſolutione à iuramēto. Quæritur an Archiepiſcopus Mediolanenſis eam concedere poſſit, & Felin. in c. 1. n. 31. de iureiur. diſcutit huiſmodi queſtionem, refertq; diſcordātes Calder. & Card. opiniones, & tādem cōcludit in caſu, quo neceſſaria nō ſit citatio partis, vt procedat opinio Cardinalis, quod poſſit præfatus Archiepiſcopus abſoluere Borgn. dec. 9. n. 30. part. 1. Cōtar. in l. diffamari in q. . . n. 6. C. de ingen. & manumiſſ.

Licet nonnulli indiſtinctè teneāt abſolutionē à iuramento ab Epiſcopo iurantis ſiue originis, ſiue domicilij fuerit coram quo conueniri poſſet pro obſeruātia contractus præſtari poſſe Calderin. conſil. 1. de offic. ordinar. & in conſ. 6. de iureiuran. Lapus allegatio. 10. Aret. conſ. 142. Couar. lib. 1. variar. reſolut. cap. 4. nu. 5. Capyc. deciſ. 18. Gagliar. de abſolutio. à iur. § 4. nu. 55.

In Curia tamen Archiepiſcopali Neapol. ex antiquiſſimo ſtylo abſoluuntur omnes exteri à Iuramētis præſtitis etiam extra Regnum, cuius obſeruātiæ ratio eſt, quia actus abſolutionis eſt pęnitentialis, ſecundum Anton. de Butr. in cap. debitores num. 7. de iureiuran. & vbique locus eſt pœnitentiæ; cum anima non circumſcribatur loco, vt notatur in capitulo omnis vtriuſque ſexus de pęnitent. & remiſſ. Calderin. conſ. 6. de iureiuran. Anna alleg. 83.

RESOLVT. CCCIV.

Habilitatio à iuramento in contractu, in quo eſt renunciatum exceptioni præuentionis, an tollat, quin inſtrumentum poſſit via ritus liquidari.

1 *Habilitatio à iuramento an impediat liquidationem inſtrumenti.*

1 IN hac quæſt. reſpondetur negatiuè ex deciſio. de Franchis 670. vbi dicit, hanc habilitationem operari tantummodo, quod non obſtante iuramēto potuiſſet reus comparere in iudicio, & præuenire, nō autē vt ex hoc tollātur vires renuntiationis præuentioni prædictæ, quin ſuum effectum interim operaretur, & propterea poſſe procedi ad liquidationem inſtrumenti, ex latè deductis, per Felin. in cap. 1. in 5. quæſt. de iureiur. & per Butr. in cap. ad noſtram il 2. eodem tit. Couarru. lib. 1. variarum reſolutio. cap. 4. n. 16. Gomeſ. variar. reſolut. cap. 14. verſ. item quæro in tit. de reſtitut. minor. Guttierez in auth. Sacramenta puberum num. 20. verſ. ex quibus infero C. ſi aduerſus vendit.

Item facit pro eadem opinione doctrina Carauitæ in ritu 168. n. 95. qui tenet, data renuntiatione præuētionis cum iuramēto, non impediri exequutionem virtute ritus, etiam quod à iuramento ſuper dicta renuntiatione præſtita pręceſſerit habilitatio, ad finem agēdi, vt voluit etiam Gagliard. in tract. de abſolut. iurā. §. 3. num. 37. & Theſaur. deciſ. 165. quod procedit tam de inſtrumentis, quam de obligationibus penes acta paratam exequutionem habentibus.

RESOLV CCCV.

Iuranti omnia, & ſingula in inſtrumento contenta eſſe vera, & in nullo contrauenire, an ſit danda abſolutio.

1 *Iuramentum non debet eſſet vinculum iniquitatis.*
2 *Iuramenti abſolutio conceditur ſtante læſione.*

SVpponatur in facto, quod quidam promiſerit alicui centum ex inſtrumento facto, & iurauerit cuncta velle in eo cōtēta eſſe vera, & ea obſeruare, atque facere, deinde aliqua non vera iudicans, ſeq; grauiter offenſum, cupit ab eo iuramento abſolui, vt agere poſſit ad contractus reſciſſionem, dubitatur an abſolutio ſit ei concedenda, & Roland. conſ. 47. n. 31. & ſequente lib. 4. ait non eſſe concedendam, & hanc eſſe communem Doctorum ſententiam. Borgnin. in deciſ. ſæpe cit. 9. n. 26. ſequitur Seraphin. de priuil. iuram. in priuil. 59. num. 7. & nouiſſimè Decian. in conſ. 46. num. 90. lib. 4.

Et tāta quidem eſt authoritas tot, tantorūque Patrum, qui in hanc ſententiam iuerunt, vt me deterreat contrariam opinionem ſequi, quam tamen, ſalua illorum reuerentia, puto veriorem, vbi iurans ſit ænormiter læſus, cum ſolidiſſima ſit concluſio, quod huiuſmodi iuramentum non tollit hanc grauem offenſionem, cum vinculū iniquitatis eſſe non debeat, vt per Pedemontanum deciſ. 41. num. 1. & ſequent. & Rimin. Iunior. in conſ. 5. num. 119. & ſeq. lib. 1.

2 Et ſtante ænormi læſione, quod concedenda ſit abſolutio à iuramento docet Bald. in l. fin. nu. 3. C. de non num. pecun. vide Borgnin. deciſ. 9. n. 42. Viuium opinio. 532. Bero. in conſ. 39. num. 13. lib. 2.

Nec facit pōderatio plurium iuramētorum de qua Roland. dict. conſ. 5. prope finem, quoniam etiam ſi quamplura iuramenta cōcurrant, de omnibus eſt petenda abſolutio & eſt concedēda, ex DD. cōgeſtis per Mancin. in tract. de iuramento q. 7. p. 5. vbi in fine ſubdit quod ſi cōmiſſa eſſet cauſa ſimpliciter cum facultate abſoluēdi à iuramento, licet plura ſint iuramēta, ſufficeret, vt ab omnibus poſſet abſolutio obtineri, quia vnum dicitur in aliud eſſe translatū ex Caputaquen. in deciſ. 392. in fine lib. 1. in manuſcriptis.

His alludit Riminald. Iun. conſ. 5. num. 144. lib. 1. volens vbi quis medio iuramēto renunciauit omni iuris, & legum auxilio, non ob id prohiberi, quin petere poſſit abſolutionem à iuramento, & agere ad contractus reſciſſionem ex authoritate Cornei, Alex. & aliorum quos citat, & ſequitur Soccin. Iun. conſ. 144. n. 42. lib. 1. Pariſius conſ. 12. num 87. lib. 2. Roland. conſ. 7. nu. 52. lib. 3. Viuius opinio. 129. num. 9. & opin. 532.

RESOLVT. CCCVI.

Cognitio nullitatis abſolutionis à iuramento, an ſit remittenda ad Iudicem Eccleſiaſticum.

1 *Iudex incompetens in cauſa principali, non eſt incompetēs in cauſa incidenti.*
2 *Articulus Spiritualis incidens coram Iudice laico remittendus eſt iudici Eccleſiaſtico.*
3 *Cognitio ſuper validitate iuramenti eſt remittenda iudici eccleſiaſtico.*

SVpponatur in facto, quod quidam obtinuiſſet ab Epiſcopo abſolutionem à iuramento ad effectum agendi, mouitque litem coram Iudice laico contra quendam pro reſciſſione contractus ſecum celebrati, aſſerens ſe ænormiter læſum, excipit conuentus abſolutionem eſſe nullam, & ſubreptitiè obtētam, replicat actor, Iudicem ſæcularem non habere iuriſdictionem, neque cognitionem ſuper huiuſmodi exceptione, anſcilicet, valida ſit abſolutio. Quare fuit dubitatū, quid iuris, & dubium faciebat mihi opinio, quod cauſa nō eſſet remittenda. tex. in l. quoties C. de Iudic. vbi Iudex incompetens in cauſa principali non dicitur incompetens in incidenti.

1 Cæterum hoc non obſtante contrarium dixi, & cōſequenter cauſam eſſe omninò remittendam ad Iudicem Eccleſiaſticum, & mouebar preſertim primo per concluſionem iuris fūdatiſſimam, quod quādo in cauſa ciuili,

2 ſa ciuili, quæ pēdet corā Iudice ſæculari emergit articulus aliquis qui eſt merè Eccleſiaſticus, licet incidēs ſit, non cognoſcit de eo, ſed illum remittit ad Iudicem Eccleſiaſticum, & interim ſuperſedere debet ſuper expeditione cauſæ, ita Gamma in deciſ.194.nu.162.& in dec.207.n.5.de Franch. dec.512. & in dec.502. vnde Bolognet.in l.2.n.44. ff. de iuriſdict.omn.Iudic.voluit, quod cauſæ incidentes ſpirituales remitti debent ad Curiam Eccleſiaſticam decidendæ, puta cauſa matrimonij, ſimilium, & cum in quadam cauſa ageretur de ſucceſſione cuiuſdam de religione Hieroſolymitana, & dubitabatur, an eſſet abſolutus à religione, fuit remiſſa cauſa ad Iudicem Eccleſiaſticum.

Hinc eſt, quod punctus validitatis ordinis incidens in captura clerici, eſt remittendus ad Iudicem Eccleſiaſticum, & conſigtanda perſona clerici eidem Curiæ, reſtituenda tamē declaratione facta ſuper inualiditate ordinis, ita de Franch.dec.189.Ioā.Gramm.de Bell. exul.in prædicamēto q.3.ſpecial.97.Tapia in ritu 235. n.6.& n.8.qui concludit ſacrum Concilium ſemper remittere punctum ſapientem ſpiritualitatem ad Iudicem Eccleſiaſticum, & demum refert fuiſſe per Iudicem appellationis circa incapacitatem beneficij in fauorem clerici deciſum, ad quod vide etiā Maſcard. de probat. concluſ.302.n.20.Caualc.dec.10.nu.20.& in deciſ.21. num.22.

Amplia ſuprapoſitam concluſionem, vt Iudex ſæcularis in remiſſione huius articuli non poſſit præcipere, quod infra certum tempus cauſa expediatur per Iudicem Eccleſiaſticum, quia hoc caſu Iudex ſæcularis ſe intromitteret in ſpectantibus ad iuriſdictionem Eccleſiaſticam, ita Bar.in l.præſes col. fin. C. de appell. idem Bar.col.2.Imol.col.fin.Alex.col.2.verſ.in gloſ.1. Iaſon col.4.verſ.ex hoc infero in l.2.ff. de iuriſd. omn. Iudic.Innoc.in c.tuam de ordine cognit. Dec. in cap. ex inſinuatione de procurat. Aufre.in clement.1.reg. 5.Fall.fin.de off.ord.

3 Secundo pro hac eadem opinione mouebar, quoniam cognitio ſuper validitate iuramenti non ſpectat ad Iudicem ſæcularem ſecundum Curtium ſeniorem in conſ.65.n.26.Purpurat.conſ.367. nu.8.& ſeq. vol.1. Vrſill.in addit.ad Afflict.dec.220. num.9. Borgn. dec. 9.num. 45. par.1.

Tum quoniam nouiſſimis temporibus, iuxta hanc opinionem iudicauit Sacrum Conſilium, vt teſtatur Io. Angelus Piſanell. in addit. ad Afflict.in dec.220.& voluit etiam ante eum Marſil. ſingul.167.

Ex quibus omnibus apparet deceptum fuiſſe Afflictum, qui in dec.220.num.8.& 9.aſſeruit, quod vbi Eccleſiaſticus parte vocata, & cauſa cognita proceſſit ad abſolutionem, tunc Iudicem ſæcularem non poſſe de illius validitate cognoſcere, at ſecus ſi eſſet conceſſa abſolutio parte inaudita, & huic diſt.arridet Roman.conſ.299.n.2.& ſeq.Soccin.conſ.83. nu.16.vol.4. & Hippolytus ſingul.369.

RESOLVT. CCCVII.

Abſolutio à iuramento an ſit neceſſaria, vbi extat ænormis læſio.

1 *Cōtractus non firmatur iuramēto exiſtēte ænormi læſione.*
2 *Sed quid ſi fuit præſtitum à maiore.*

FVit à me quæſitum an ſtante ænormiſſima læſione, non obtenta abſolutione à iuramento contrauenire non liceat, & eſſe non neceſſariam, voluit magna caterua Illuſtrium Doctorum mota, quod vbi adeſt ænormis læſio, iuramentum non ligat. Hinc inferunt poſſe contrauenire nulla petita abſolutione Dec.in conſ.180.nu.6.& ſeq.Gabriel.concl.3.n.38.de arbitr.Maran.in pract.in 2.actu 3.p.6.par. princ.num. 115.Corn.conſ.186.col.pen.verſ.ſed d.Auth.& conſil. 166.col.2.Ratione ergo, & verſ.cum itaque lib.1.Barbat.conſ.53.num.21.in fine lib.2.Grammat. conſ.ciu. 128.n.11.vbi de communi Rolan.conſil.7.nu.53.lib.3. Angel.conſil.118.in fine Cephal.conſ.499.num.35. & ſeq.lib.4.Alex.conſil.125.n.1. verſic.fortius etiam lib. 1.Cagnol.in l.2.n.92.verſ. quando tamen C.de reſcin. vendit.Alber. conſ.81. num.54. latè Neuiz.conſ.21.n. 5.& 6. Pedemont.dec.41. Soccin.iun. conſ.3. num.41. lib.2.Grammat.dec.76.num.21.Gozad.conſ.72. num. 6.Soccin.iun.de magis communi in conſ.3.num.42. & 45.lib.2. Simoncell. qui permultos congerit, & teſtatur de magis communi in ſuo tractatu de Decret. lib. 3.titul.8. num.231. Adde Rimin.iunior. in conſil.5. n. 120. lib.1.

1 Cuius concluſionis ratio eſt, quoniam contractus non firmatur iuramento quando eſt ænormis læſio, ita Afflict.dec.322.num.9. & ſeq.Capyc.dec.158.num.25. Grammat. dec.101.nu.53. Pedemont.dec.41.col.1. & ſeq.Caſſad.dec.vnica de empt.& vendit.Gomez deciſ. 96.lib.1.in manuſcript. Peruſ.deciſ.18. num.66. Non. conſ.57.n.20. Purpurat. conſ.21. lib.1. Corneus conſ. 258.litera N.col.3.verſ. vbi autem iurans lib.4.Ceph. conſ.466.num.45.& 494.lib.5. Dec.conſ.180. nu.6. & conſil.551.num.5.Roland.conſ.7. num.43.& ſeq.lib.3.

Nec obſtat, quod in deciſ.Pedemont.41. num.8. & ſeq.fuerit tentum contrarium; quoniam plura ibi con-
2 currebant, & quod iuramentum erat præſtitum à maiore ex certa ſcientia, & quod expreſsè renunciauerat ænormi læſioni, etiam vltra dimidiam iuſti pretij, exceptioni doli, & omni legum auxilio, quod plus refert, non erat probata ænormis læſio, vt dicitur nu.11. in verſic. Attamen in caſu. Quibus concurrentibus dec.ſatis innititur iuri, quam pariter opinionē ſequutus fuit iterum Senatus, vt teſtatur Theſaur.dec.165.

Quamuis tutius ſit, vt in primis illa impetretur, & ita Bald.in l.fin.n.3. C.de non num. pecun.Borgn.dec. 9.nu.42. Viuius opin.132.Bero. conſ. 37. num.13. lib. 2. quemadmodum à ſimili iurans per metum, licet contractus ſit nullus, melius eſt, vt petat abſolutionē, Crot.in conſ.17.num.4.lib.1.vbi arbitratur eſſe neceſſariam, aſſerens ita cōmuniter tenere canoniſtas Natta conſ.144.num.4.lib.1.Aymon.conſil.191.num.7.aſſerens etiam ex contractu nullo periurium incurri ſi cōtraueniatur ex iuribus ab eo citatis, & firmat Affl. dec.122.num.6.Milis ſuper verb.iuramentum licet ſit dolo, declarat Iacob. videndus in l.ſi quis maior num. 65.C.de tranſact.Neuiz. conſ.21.n.13.Gramm.conſil. ciu.97.num.6.Angel.in l.ſi quis pro eo n.8. de fideiuſſoribus, Couar.in epitom.de ſponſ. cap.3. part.2. §.3. num.2.Capra reg.87.n.120.Aymon.de antiq.tempor. §. videamus modo num.14.

RESOLVT. CCCVIII.

An in obligationibus in forma cameræ concedatur abſolutio à iuramento.

1 *In obligatione in forma Cameræ an ſit concedenda abſolutio à iuramento.*

SVppoſito, quod ab omnibus iuramentis, in quibus læſio, aut iniquitas prætenditur, abſolutio concedi ſoleat, quæro quæ ſit cauſa, quod vbi partes ſe obligauerint in forma cameræ medio iuramento, non ſoleat à tali iureiurando abſolutio concedi, vt poſt Staphil.& alios annnotauit Couar.lib.1.var.reſol.c.4.nu. 6.verſ.3.aduertendum, & Caſſad.dec.vnica de mutuis petitionibus.

Verum præfatum dictum Staphyl. relatum à Couar.vbi ſupra, intelligendum fore, quod non detur abſolutio ad effectum impediendæ exequutionis, vt bene

declarat Galles.de camerali obligat.in 2. par.tract.& 6.forma,q.2.quoniam eſſet tollere,& impedire commercia,ſi ſtatim obtenta abſolutione taliũ obligationum, exequutio retardaretur; & propterea Auditor Cameræ ſpeciales habet facultates procedendi ad talium obligationum exequutionem, abſolutionibus à iuramento non obſtantibus, vt refert Galles. ibid. & habes per Mohed deciſ.79.in fine;quę incipit,Ioannes Melendec,Tholom.deciſ.32.cuius initium eſt,Romana obligationis,& rurſus in deciſ.45. incipien. Romana obligationis,& iterum deciſ.66.incip.Romana pecuniaria in manuſcripr.

RESOLVT. CCCIX.

Abſolutio à Iuramento an ſit concedenda periuro?

1 *Periuro non eſt concedenda abſolutio à iuramento.*

SVpponatur in facto,quod quidam pro obſeruantia contractus interpoſuerit iuramentum;quare cum egiſſet,& conſequenter contraueniſſet iuramento ante abſolutionem obtentam, fuit dubitatum, an ſtante periurio iam incurſo abſolutio ſit cõcedẽda; & antequam ad huius quæſtionis dilucidationem veniamus neceſſe erit in primis ſupponere, quod præfatus contraueniens debet non tantum abſolutionẽ à iuramento petere,verum etiam narrare periurium iam incurſum, vt ab eo quoque abſoluatur ita Afflict. in deciſ. 220.n.17.Vrſill.in addit.eiuſdem Afflict.dec.8.num.3. Iaffred.deciſ.17.Alban.conſ.39.Merenda conſil.22.

1 Et redeundo vnde progreſſi ſumus,dico,quod ſtante periurio iam incurſo abſolutio nõ eſt concedenda, vt conſuluerunt Alexandr.conſil.96.n.14.lib.6. Felin. cap.1.num.28.de iureiurando Cagnol.l.ſi quis maior. num.153.C.de tranſact. Roland. conſil.34. num.2. vbi de communi lib.1.Alexand.conſ.17.n.4. lib.3. Borgn. dec.9,nu.35.part.1.Corne.conſ.6.colum.penult. verſ. in caſu autem lib.1.Seraph. de priuileg. iuram. priuileg.vltim.num.9.

Quæ opinio communior,ab omnibus eſt recepta,vt teſtatur Felin.cap.1.num.28. de iure iurando; vbi limitat,quando iurans incurſo iam periurio ob motam litem non perſeuerat in peccato,ſed recurrit ad ſuperiorem, narratoq; iuramento,& eius contrauentione, petit tàm à iuramento ad effectum agendi, quàm ab ipſo iam incurſo periurio abſolui, quoniam tunc eſt abſolutio indulgenda:prout paſſim vidiſſe concedi in ſignatura gratiæ,neque vnquam prorſus denegari teſtatur Mancin.de iuramento part.6.quæſt.6.prout vidiſſe pariter conceſſum, teſtatur Cagnol. in l. ſi quis maior num.154.C.de tranſact.

Facit etiam,quod refert idem Mancin.loco citato, quod cum commiſſa fuiſſet de anno 1593.quędã cauſa Tudertina reſciſſionis Illuſtriſs.D.Card.Blanchetto tunc Rotæ Auditori; & pro parte Tarquinij S.Crucis fuiſſet oppoſitum de periurio,ſtante,quod cauſa fuiſſet commiſſa non obtenta abſolutione à iuramento, fuit recurſum ad ſignaturam,qua proponente coram Clemente Octauo fuit conceſſa abſolutio non obſtante periurio iam incurſo.

RESOLVT. CCCX.

An habilitatus à iuramento ad effectum agendi intelligatur etiam abſolutus ad effectum reſcindendi contractum.

1 *Habilitatio à Iuramento exigit aliam abſolutionem.*
2 *Actus abſolutionis non debet operari vltra intentionem abſoluentis.*

SVpponatur in facto,quod quidam fuit habilitatus à iuramento appoſito in contractu, ad effectum agendi, quare fuit dubitatum, an ſi conſtare fecerit de iuribus ſuis, & exigatur alia abſolutio, vt poſſit poſtea venire contra contractum, dubiũ faciebat mihi pro opinione negatiua doctrina Paul. de Caſtro in cõſ.219.incip.In Chriſti, vbi ſingulariter voluit,quod per dictam relaxationem iuramenti, ad effectum agẽdi,licèt à principio talis abſolutio non ſit plena,tamẽ poſtea ex probationibus factis vocata parte repeletur; Nec eſt neceſſe iterũ abſolutionem petere,& ſufficere debet prima: Faciebat, ſecundo,quia ſi per relaxationem iuramenti fuit ſibi data licentia,vt agat,videtur etiam data,vt peragat parte tamen vocata in peragendo l.qui procuratorem dat ff.de procuratoribus l.ſi quis inſtituatur,ff.de hæredibus inſtit.

1 Cæterum præfatis minimè obſtantibus contrarium fuit deciſum,quod per neceſſe ſit iterum abſolutionẽ petere,& quod non ſufficiat prima abſolutio, ita Felin.in cap.1.col.pen.de iureiuran. & in cap. debitores 3.& 4.quęſt.eod.tit.Bald.deciſ.23.Benintend.deciſ.14. vbi reddit duplicem rationem.

Prima quia actus limitatus parit effectum limitatum l.in agris ff.de acquir.rer.dom.

Secunda ratio, quia actus abſolutionis non debet operari vltra intentionẽ abſoluentis l.non omnis ff. ſi cer.pet.nam relaxato vno iuramẽto petitur abſolutio alterius iuramenti, & perſona prius eſt habilitanda quam actio cumulanda, ideò cum iſto caſu Præfatus remaneat abſolutus ſolum ab iſto capite,in quò iuramentum obſtabat,ne ageret igitur ex alio ligatus remanere videtur ſcilicet obſeruantiæ contractus.

His addo tertiam rationem,quia habilitatio ad effectum agendi non operatur circa reſciſſionẽ contractus, ſed ſolum,vt valeat is de ſuis iuribus experiri, non obſtante iuramento,ſecundum Caſtrenſ. in cõſil. 259.vol.1.Aymon.in conſil.7.num.6.Grammat. conſ. 88.in ciuilibus, Afflictum in deciſ.220. quinto dubio, & Vrſillum ad Afflict.deciſ.31.

Vnde non obſtat text.in cap.veniens il 2.ſecondo de teſtibus, quia loquitur in probatione ad effectum agendi ſummariè facta,quia tunc benè requiritur plenior ad finem obtinendi.

Tamen quicquid ſit,fuit deciſum in Sacro conſil. abſolutionem à iuramento obtentam, ſuffragari ita, & taliter, quod non ſit neceſſe alia abſolutione ad obtinendum, vt dicit Afflictus in deciſ.322. numer. 12.Bilotta de abſolut. iurament. lib.1. capitul.8. numer.3.

Notabilia quædam in materia abſolutionis à iuramento.

1 SOlus Papa concedere poteſt abſolutionem, quãdo eſt dubiũ an ſit concedenda Alex.conſ.66.n.6.lib.6. Viu.opin.2.num.1.Neuizan. conſ.23. num.11. Borgn. deciſ.9.num.25.in fine part.1.Seraph.de priuil.iuram. priuil.60.num.10.verſ.3.eſt notandum.

2 Iudex laicus poteſt compellere partem ad relaxandum iuramentum ſi eſt iniquum Couar.poſt plures ab eo relatos in c.4. var. reſol.n.5. verum vt res iſta lib. 1.affirmat compellere poſſe,quod placuit etiam alijs, & boni præſides faciunt iniqua iuramẽta relaxari per capturam perſonæ, vt notabiliter dicit Bal. quem refert,& ſequitur Aymon.conſ.192.n.2.Roland.conſ.7. n.50.lib.3. cum congeſtis per Neuiz.conſ.21.n.25. Felin. in c.1.n.22. de iureiur.

3 Abſolutio poteſt peti tempore feriarum; quoniam cum in eius conceſſione ſummariè procedatur, feriæ non præbent obſtaculum, vt poſt Calder. & alios ab eo citatos,adnotauit Felin. in c.1.n.32. de iureiur.

Abſolutio non eſt neceſſaria hæredi iuràtis,Gabriel de

de iure dot.concluſ.1.num.18. Pedem.deciſ.142.num. 5.verſic.3.quando,Menoch.conſil.24.num.2.lib.1.Ratio manifeſta eſt, quoniam quoad reatum periurij iuramentum eſt perſonale,Pariſ.conſil.75.num. 23.lib.3. adde Cagnol. in l.ſi quis maior num.206.C.de trāſact.

Non eſt neceſſaria abſolutio in iuramento erroneo, Menoch.in conſ.24.num.7.lib.1.

Abſolutio conceſſa ex falſa cauſa tenet,extat deciſ. Rotæ 7.de ſent.excomm.in nouis,Caputaq.1.par.1.in impreſſis, quæ habentur in manuſcriptis deciſ.110.incipiens, abſolutus ex falſa cauſa lib.1. quod ex falſa cauſa abſolutus ſēper remanet abſolutus,& abſolutio tenet, proinde quæſt.ipſa nō eget vlteriori diſcuſſione.

Non eſt neceſſaria abſolutio, ſi præſtitum eſt iuramentum in caſibus, quibus de iure nō ligat.Cardinal. in conſ.35.num.1.in fine verſ. ad ſecundum facilis.

Neceſſe eſt petere abſolutionem ſi iuramentum eſt temerarium, Anchar. in cap.cum quidam num.5.& 6. de iureiurando.

Moroſo non implenti medio iuramento promiſſa, & conſequenter periuro,petenti abſolutionem à iuramento, non eſt concedenda ſecundum Bero. con.155. num.31.lib.1.verum oppoſitum verius exiſtimat.Mācin.de iuramento part.6.quæſt.30.

Abſolutio à iuramento poteſt impetrari ſine mandato,cum ſit gratia, & poteſt concedi abſenti,& ignoranti Felin.in cap.1.de iureiurando,debet tamen ſequi ratificatio, quæ debet fieri in tempore Roman.conſil. 427. Miles in repertorio in ver. Ratificatio.Prax. Archiepiſc.cap.4.num. 11.

Abſolutio à iuramento non eſt concedenda quando tempus ita imminet, vt periurium incurratur ſecundum Neuizan. conſil.23. & Afflic. deciſ.31. qui refert Curiam Archiepiſcopalem Neapolitanam non eſſe ſolitam concedere abſolutionem à iuramento niſi ſuperſint viginti dies termini ſolutionis, quæ obſeruātia hodie ceſſat,cum per eandem curiam concedatur, etiam ſi vnus dies termini ſupereſſet.

Finis tituli Praxis Abſolutionis à Iuramento.

PRAXIS POENARVM.

RESOLVT. CCCXI.

Pœnam pecuniariam an poſſit Epiſcopus ſuis clericis imponere.

1 *Prælatus poteſt clericis pœnas pecuniarias imponere.*
2 *Poteſt etiam Epiſcopus pœnas pecuniarias ſibi applicare.*
3 *Epiſcopus quoque debet pro euitanda auaritiæ ſuſpicione pecuniariam pœnam conuertere ad pios vſus.*

1 IN hac quæſtione continuo tres concluſiones.

Prima ſit concluſio, poſſe Prælatū ſuis clericis pecuniariam pœnam imponere, & hæc eſt communis opinio ſecundum Panormitan. & reliquos in cap.vt clericorum num.10. de vita, & honeſtate clericorum,Vgolin. de poteſtate Epiſcopi cap.56.n.5.part.2. Baiard.quæſt.80. in principio,Iaffred. Bald.dec.63.Cephal.conſ.30.num.4.volum.1.Artamā.conſ.21.& Peregrinus de iure fiſci lib. 1.cap.2.cuius concluſionis vera ratio eſt, quoniā hodie Epiſcopi de generali conſuetudine habent fiſcum, vt ſcribit Panuinus quē refert Diaz in pract.crim.canonica c.134.num.2. vbi in cap.124. in fine dicit hanc opinionem eſſe veriorem, & conſuetudine roboratā, & hanc etiam opinionem eſſe vſu comprobatam teſtatur Felin.in cap.irrefragabili §.1.num.11.de officio ordinarij, Viuius qui de communi pariter teſtatur in opinione 255. & Clarus in quæſt.80. num.5.

Quam concluſionem intelligas tunc eſſe clericum pœna pecuniaria puniendum, quando id fieret correctionis zelo, præſertim vbi ea magis timeretur quam corporalis gloſ.in cap.licet,vbi Panormitanus de pœnis,Follerius in pract.crim.canonica cap.133.num.26. Vrſillus ad Afflict. deciſ.49.nu.3.Coler.deciſ.40. & ſecundum Quar. nouiſſimè in ſumma Bullarij in verbo pœnæ pecuniariæ,tamē debet adhiberi cautela, ne in illa imponēda modus excedatur,ſed perſonarum conditio, & delicti qualitas attendatur, Hoſtienſis in §. quid pertinet in ſumm. de officio ordinarij.

2 Secunda ſit concluſio, poteſt Epiſcopus pœnas pecuniarias ſibi applicare, vt dicit Bald. in auth.bona damnatorum lib.2.C. de bonis proſcriptorum Anan. in cap.excommunicatus in principio num.9. de hæreticis, Angelus de maleficijs in verbo eius bona n.30. Barbatia conſ.22.n.12.vol.3. Gomez ſuper l.7. Tauri n.75.Franc. Marc. deciſ.339. num.12.part.1. & hanc opinionem dicit communem Couar.lib.2.var.reſolut. cap.9.num.11.

Amplia procedere etiam ſi cōtra laicos lata ſit,vbi delictum Eccleſiaſticum commiſſum eſt ab ipſis, ita Diaz c.145. Sbroz.lib.2. de Vicario Epiſcopi q.80. Guido Papa conſil.23.

3 Tertia, & vltima ſit concluſio,licet hæc omnia poſſit Epiſcopus, tutius tamen eſſet,ac honeſtius pro euitanda ſuſpitione auaritiæ pecuniariam pęnam deputare ac couertere ad pios vſus,ita Hoſtienſis in citato §.quid pertinet de officio ordinarij,Panorm.in cap.licet de pœnis,Felin.in cap.irrefragabili de officio ordinarij,Couar. citato loco n.13. & Clarus citata queſt. 80.num.5.vnde Concilium Tridentinum ſeſſione 25. de reform.cap.3. præcipit, vt mulctę pecuniarię eo ipſo,quod exactæ fuerint, pijs locis aſsignentur,& ſacra Cōgregatio Concilij Interpres cenſuit, de ipſis Epiſcopū nec poſſe portionē aliquā aſsignare Vicario pro ſua mercede, & minus Cameræ Epiſcopali,nō obſtante contraria conſuetudinę,etiā in minima parte ex eiuſdē Sacræ Congregationis ſententia, de quaatteſtatur Sbroz. in addit.ad q.143.lib.2.de offic.Vicar.

Limita vbi Epiſcopatus admodū pauper eſſet,tunc .n.eas ſibi aſſumere poteſt ſecūdum DD. citatis locis præſertim in cap. irrefragabili,& ratio eſt,quia prima charitas incipit à ſe ipſo l.præſes C. de ſeruitutibus,& aqua, & ita annis elapſis,fuiſſe declaratum per eandē Sacram Concilij Tridentini Congregationem affirmat Andr.Molfeſ.in commētar. ad cōſuetud.Neapol. p.4.quæſt.64.ſub num.24. Hinc eſt,quod obligatus facere eleemoſinam nomine alterius, poteſt ſibi ipſi illam facere, ſi eſt in neceſſitate,Felin. vbi ſupra,& Armil.in ſumm. in verbo eleemoſinæ num.3.& obligatus ad reſtituendum pauperibus poteſt ſibi retinere tanquam vni ex pauperib.Nauar.in manuali cap.7.num. 91.& in conſil. vnico de mendicantibus validis,quare licet Inquiſitores pœnas pecuniarias non poſsint ſibi retinere, ſed in pios vſus conuertere, permittetur tamen eis pro neceſsitate, & vtilitate officij retinere.

Quicquid tamen ſit in omni caſu eſt conſulenda ſacra Congregatio explicādo ei redditus, & onera Epiſcopalia.

RESOLVT. CCCXII.

Qua pœna puniatur Sacerdos eodem die duas Miſſas celebrans.

1 *Sacerdos non habens legitimam cauſam celebrandi duas miſſas,acriter puniri debet.*

IN facti contingentia dicebam, quod cum Sacerdos hic, de quo verba facimus, non habebat legitimã cauſam celebrãdi duas Miſſas, proinde veniebat acriter puniendus, ex veriori Doctorum ſententia aſſerentium eſſe prohibitam celebrationem plurium Miſſarũ eodem die, per cap. ſufficit de conſ. diſt. 1. & cap. conſuluiſti de celebr. Miſſ. ita Archid. & Card. de Turrecrem. in d. cap. ſufficit Angelus in verb. Miſſa num. 46. Sil. in verb. miſſa, el 2. num. 7. Nauar. cap. 25. num. 87. Menoch. de arbit. cent. 5. caſu 407. qui alios refert.

Et inter legitimas cauſas vltra ſacratiſſimã Noctẽ Natalis Dominici connumeratur etiam ſecũdum aliquos cauſa ſubſidij, vt in caſu incapacitatis loci, ideſt ſi eſſet Eccleſia parua, & populus frequens, vel in magna Sacerdotum penuria, vel quando quis præeſt duabus Eccleſijs vnitis, indigẽtibus duabus miſſis in quib. cõſiſtit cibus ſpiritualis miniſtrandus parochianis, ſicut è contra illi in ſubſidium parocho tenentur ad cibum temporalẽ, nec eſt in eo loco alius qui celebret, tunc enim duas miſſas etiam extra Sanctiſſimum Natale Domini Noſtri Ieſu Chriſti impunè celebrare permiſſum eſſe affirmãt venerabiles Patres, ſicuti neceſſitate vrgente poteſt quis dicere miſſam in loco non ſacro c. conſuluiſti, vbi gloſ. de celebrat. miſſ. c. ſufficit de conſecrat. diſt. 1. Nauar. in Manuali cap. 25. nu. 87. iuncto conſ. 4. n. 5. & conſ. 9. de celebr. miſſ. lib. 3. ſumma Syluest. tit. de miſſa in quantum ad celebrationem part. 2. vbi vndecim caſus reſeruantur, quibus præter diem Natalis Domini poſſunt tantum duæ miſſæ celebrari; ita tamen, vt Sacerdos ſecundam Miſſam celebrans in priori purificationem non ſuſcipiat, & ſit omnino ieiunus, Nauar. d. c. 25. nu. 88. ſumma Syluest. loco annotato verſic. 3. quando, Theſaut. for. Eccleſ. part. 3. cap. 35. num. 64.

Hodie tamen cautius agendum eſt, neq; ita facilè admittuntur in ſupradictis caſibus ad celebrationem plurium miſſarum presbyteri potiſſimum ſuſpecti, veluti parum docti, & pauperculi, vt tradit Sot. 4. ſent. diſt. 13. q. 2. col. 5. Diaz pract. crim. c. 35. ideò abſtinendum eſſe à celebratione duarum Miſſarum laudat Theſaur. fori Eccleſ. loco prædicto n. 64. in fine Durand. in rational. diuin. lib. 4. cap. 1.

Quare cũ præſens caſus pluries accidiſſet in Curia Archiepiſc. Neapol. in perſona cuiuſdam Sacerdotis, qui extra ſupra citatos caſus eodem die plures miſſas celebrauerat; fuit per eandem curiam impoſita pœna triremium per triennium, & ſuſpenſionis à celebratione Miſſæ de cuius deciſ. ratione mirandum quippè nõ eſt, quoniam ſecundum Diaz in pract. crimin. cap. 35. poteſt Iudex pro facti qualitate, & populi ſcandalo pœnam, quam ſibi malit plures miſſas eodem die celebrantibus infligere, & ita etiam voluit Maiol. de irreg. lib. 3. c. 15. num. 6. Menoch. in addit. ad 2. lib. de arbit. Iudic. caſu 407. Henriq. conſil. 83. num. 5. & ſeq.

RESOLVT. CCCXIII.

Qua pœna puniatur clericus ſodomita.

1 *Referuntur variæ pœnæ ſodomiæ.*
2 *Sodomia committitur etiam præpoſtera venere mulieres cognoſcentes.*
3 *Sodomiæ pœna an locum habeat per vnicum actum.*

1 IN hac quæſtione reſpondendo conſiderabam, quod licet de iure ſit pœna mortis, tàm in agente, quàm in patiente, iuxta tex. in l. cum vir nubit in fœminam C. de adulterijs, & eſt communis concluſio, vt dicit Soc. iun. in conſ. 7. n. 3. vol. 1. Ant. Gomeſ. ſup. l. 80. Tauri num. 32. & quamuis tex. ille, videatur imponere pœnam gladij, ideſt amputationis capitis, tamen de conſuetudine eſt quod ſodomitę igne comburuntur, & dicit Angel. in d. l. cum vir nubit in fœminam, quam refert Afflict. ſuper 3. part. conſtit. Regni rubr. 42. in principio poſt num. 13. pract. Iodoc. cap. 96. nu. 12. & ita in facto pluries ſeruari vidit Clar. in §. ſodomia num. 52. & Bomb. in conſ. 65.

Circa tamen materiam, & pœnam iſtius nefandi criminis contra naturam, tàm de iure ciuili, quam canonico vide Doct. in cap. clerici extra de exceſs. Prælat. Aret. de malefic. *che hai adulterato la mia moglie*, n. 53. & 54. Boniſac. in tractat. malefic. rubr. de adulterio n. 10. & ſeq. car. 391. & rubr. de raptor. nu. 4. & ſeq. Lancell. Conrad. de offic. prætor. rubr. de ſodomia Lãber. de iurepatron. lib. 2. art. 18. qu. 9. in prima parte, Maiol. de irreg. c. 33. lib. 5. latiſſimè Iodoc. in pract. crim. rubr. de peccato contra naturam, Bermõd. in tract. de publ. concub. rubr. de peccato ſodomiæ num. 33. & ſeq. & 37. Plot. conſil. 50. lib. 1. Mant. conſ. 127. lib. 1. Socinus conſ. 32. lib. 4. vol. 2. Bertazzol. conſ. 71. num. 63. 64. 65. 66. & ibi apoſtilla lib. 1. crimin. Diaz. pract. crim. tit. Nefãdi criminis c. 80. Clar. pract. crim. §. ſodomia col. 1. Alſer. alleg. 1. Decius conſil. 83. Nonius conſil. 104.

Vbi clericus priuatur omnibus beneficijs, ſuſpenditur ab ordinibus, & detruditur in perpetuos carceres, & nõ poteſt promoueri ad alios ordines ſine diſpẽſatione, & fit irregularis, ſi celebrat poſt hoc delictum commiſſum, etiam quod ſit occultum ſecundum Foller. in pract. crimin. de ſodomia Clar. pract. crim. §. ſodomia col. 1. verſ. item clericus, Maiol. d. c. 43. lib. 5.

De iure vero nouiſſimo per Bullam Pij V. ſancitum eſt, quod clerici exercentes ſodomiam debent tradi Curiæ ſeculari, vt moriantur, & omni priuilegio clericali, officio, omni dignitate, beneficio Eccleſiaſtico ipſo iure priuati ſint exercentes tale facinus, vide Nauar. cap. 27. a num. 248. Couar. de ſponſ. 2. par. c. 7. §. 5. num. 7. & impedit ordinis exequutionem, Staphil. fol. 140. n. 5. ratio verò cur priuetur beneficio eſt ob grauitatẽ criminis cap. mulier. 15. q. 1. & quæ allegat Rebuff. de mod. amit. beneſ. num. 38. quod tamen limita, & intellige, iuxta notata per Nauar. in Manuali c. 27. nu. 249. vbi refert partem Bullæ Pij V. & quod degradatus per Iudicem Eccleſiaſticum tradatur Curiæ ſeculari vide Diaz in pract. crim. canon. c. 86. vide c. clerici de exceſs. Prælatorum cap. flagitia 32. q. 7.

2 Amplia primo procedere non ſolũ in clerico ſodomita maſculorum concubitore, ſed in eo, qui fœminam præpoſtera venere cognouerit, cum in hoc caſu ſodomia propriè committi dicatur ſicuti præ alijs voluerunt Afflict. in cõſtit. Regni legum aſperitate lib. 3. rubr. 42. nu. 13. Clar. qui de communi opinione atteſtatur in §. ſodomia, vbi retulit per Senatum fuiſſe cõbuſtas, tam ipſas mulieres, quàm viros, qui ad eas prępoſtera venere acceſſerant, refert Gomeſ. ſuper l. 80. Tauri num. 83. quod in oppido Talaure fuit cõbuſtus quidam, qui propriam vxorem contra naturam carnaliter cognouerat, quibus omnibus addo Menoch. de arbit. Iud. lib. 2. caſu 286. nu. 5. & in addit. ad eundem caſum num. 40. Couar. in epitome de ſponſal. & matrimonijs part. 2. §. 5. num. 7.

Nunc limita procedere tantum in Clerico habente copulam ſodomiticam, quæ non alias conſumari dicitur, niſi intra vas contra naturam ſemen effunderetur argumento text. in cap. fin. de ſpõſ. & ita declarat Nauar. vbi ſupra, quem ſequitur Lopez ad Diaz in d. c. 86. & Rodriq. tàm in ſumma, quam in tom. 1. qu. reg. quæſt. 30. art. 18. Vgol. in tract. de irregular. cap. 43. §. 3. nu. 4. ſecus autem ſi extraordinariam pollutionem cum puero haberet, quamuis inter actus ſodomiticos computetur.

3 Limita ſecundo procedere tantum in eo, qui quaſi ex vſu cõtinuo talem actum exerceret, & hoc probatur per illud verb. exercentes poſitũ in Bulla, ita Nauar. in Manuali cap. 27. num. 249. Nouiſſim. in praxi c. 67. Addit.

Digitized by Google

67.Addit.ad Quarant.in ſumma Bullarij in verb. ſo-
domia reiecta opinione Salzedi ad Diaz dicto c.86.
contrarium aſſerentis.

RESOLVT. CCCXIV.

Quænam pœna exequi debeat inter plures, à diuerſis
Iudicibus inflictas.

1 *Iudicibus diuerſas ſententias proferentibus attendi debet ſententia in minori ſumma.*
2 *In pœnis benignior pars eſt interpretanda.*

1 QVia ſæpiſſimè euenit, quod inter pares Iudices
numero facilè diſſentitur ad tex.in l.item ſi vnus
§.propter ff.de arbit.& natura hominum prona eſt ad
diſſentiẽdum l.quia poterat ff.ad Trebell.c.ſuper lite-
ris de reſcript.gloſ.in cap.fin.63.diſt.& Cagnol. in l.2.
n.163.ff.de orig.iur.iux.illud, quot capita tot ſenten-
tiæ. Quare cum per Iudices Curiæ Archiepiſcopalis
quandoque eueniat diuerſas pœnas inferri,ea propter
fuit dubitatum,quid eſſet faciẽdum; in primo caſu di-
cebant aliqui,in criminalibus humaniorem interpre-
tationem accipiendam eſſe ad tex.in cap.odia de reg.
iur.in 6.& tex.in l.in pœnis ff.eod.tit.vbi in pœnis; be-
2 nignior eſt faciẽda interpretatio, & in obſcuris mini-
mam pœnam exigẽdam ait tex. in l.in obſcuris ff.eod.
tit.& propterea dicebatur in caſu,de quo agebatur,in
minorem pœnam Dominos Iudices inclinaſſe l. diem
proferre §.ſi plures arbitri ff.de arbit.vbi quęrit ibi Iu-
riſconſultus,ſi ex tribus arbitris vnus in quindecim,
alius in decẽ,tertius in quinque cõdemnet, cuius ſen-
tẽtiæ ſtetur,& Iulianus ſcribit quinque debere præſta-
ri,quia in eam ſummam omnes conſenſerunt, & ſub-
dit gloſ.nam maiori ſummæ minor ineſt. l. inter pares
ff.de re iudic.& ibi Iaſ.& tex.in c.1.de arbit.in 6.Surd.
conſ.472.nu.73.vol.3.Rolaud.conſ.132. vol.1. Alban.
conſ.60.n.4.& ſeq.Lanfranc.de arbitr.q.12. Laderch.
conſ.173.vol.2.hinc Maſtrill.in deciſ.183.voluit,quod
ſi ex ſex Iudicibus duo pecuniariam ſententiã pronũ-
ciant,duo autem in exilium mittunt, duo tandem ca-
pitis damnant,non vtiq;media,quæ eſt exilij, ſed mi-
mina ſequenda eſt,quoniam non ſunt plures, qui ca-
pite,vel exilio condemnant,quam qui pecunia, nõ in-
quam grauior eligenda,quia mortem inflixit,nec me-
dia,ex eo, quia iam fuit excluſa grauior, ſed illud re-
ſtat,vt relatio fiat inter mediam, & minorem, & ita
etiam voluit text.in c.1. de arbitr.in 6. de cuius intel-
lectu plura per Garz.in tract.de expenſ.cap. vlt. nu.8.
& Alber.Galeot.in ſua marg.c.12.num.9.pact.Alcia.
l.9.Parerg.c.14.dicens in criminalibus humaniorem
interpretationem accipiendam eſſe,licet ipſe mediam
opinionem accipi debere arbitretur, quem impugnat
Cuiac.lib.2. obſeruat.cap.16.

RESOLVT. CCCXV.

An pœnam impoſitam delinquentibus per ſententiam
Vicarij,poſſit Epiſcopus mutare, ſeu vulgo
aggratiare.

1 *Pœna ſemel dicta amplius ea reuocari non poteſt.*
2 *Non poteſt Epiſcopus vti Iudex ſententiam ab eius Vicario latam reuocare.*
3 *Sententiæ mutatio regulariter, ſiue additio, ſiue diminutio, eſt probibita.*
4 *Non poteſt Iudex conuerſam pœnam pecuniariam in corporalem, pœnam pecuniariam exequi & corporalem dimittere.*

HVic diſputationi reſpondi negatiuè ex pluribus.
1 Primo, quia pœna ſemel dicta amplius reuo-

cari non poteſt l.pœnam C.de pœnis l.ſi operis C.eo-
dem facit text.in l.diui ff.eodem tit.de pœnis.
2 Tum ſecundo,quia cum Epiſcopus, & Vicarius fa-
ciant vnum, & idem Tribunal cap. Romana de ap-
pellat.in 6.cap.non poteſt de cõſuetudine eod.lib.igi-
tur nõ poteſt Epiſcopus vti Iudex ſententiam ab eius
Vicario latam reuocare ad tex.in l. Iudex poſtea quã
ff.de re iudicata cum ſimilibus, Sola in conſtitutione
Sabaudiæ in titul.de falſis gloſ. vltima nu.11. Beatius
de inope debitore cap.18.num.5.vbi poſt Felin.Iaſon.
& Tiraquell. voluit quod Epiſcopus, & ſic Iudex ante
ſententiam poteſt reuocare ſentẽtiam ex cauſa,ſecus
poſt,quibus addi poſſunt, quæ in hac materia ſcripſit
de Franchis in deciſ.398.quare in pretorio Pedemon-
tan.fuit dictum, quod cum Senatus ille ſit loco Prin-
cipis propterea poteſt poſt latam ſentẽtiam commu-
tare pœnam pecuniariam in corporalem ad inſtantiã
fiſci, quod quidem non procederet, ſi non haberetur
loco Principis.
3 Tum tertio,quia ſententiæ mutatio regulariter, ſi-
ue additio,ſiue diminutio eſt prohibita ſecundum Ar-
tamanum deciſ.1.de ſententia,vnde Theſaur.in deciſ.
135.voluit quod Iudex,qui in ſententiæ prolatione de
intereſſe nihil dixit,non poſſit poſtea iterũ illud adiu-
dicare part.actrice petente,per tex.in l.terminato C.
de fructibus, & lit.expenſis.& ibidem Bald.colum.18.
qui voluit quod neque poſſit adiudicare fructus, ne-
que expenſas ſecundum Speculatorem titul. de exce-
ptionibus §.pœnam Bertachin.in repertorio in verbo
Iudex num.172.Crauet.conſil.30.
4 Tum quarto, quia ex deciſ.Rotæ.Cataloniæ 91.nõ
poteſt iudex poſt conuerſam pœnam pecuniariam in
Corporalem, pœnam pecuniariam exequi, & corpo-
ralem dimittere.

Cæterum præfatis non obſtantibus cõtrarium quo-
tidie obſeruatur in praxi,nam Epiſcopi hodie faciunt
Gratiam de omnibus delictis, & conſequenter viden-
tur reuocatæ ipſorum Vicariorum ſententiæ,& hodie
In Curia Archiepiſcopali Neapol.in ſententiarũ pro-
latione adijcitur clauſula in fine ſententiæ (ſalua mo-
deratione,& commutatione Illuſtriſſimi Archiepiſco-
pi) quæ clauſula ſumpta eſt ex Bald.in authentica in-
terdicimus C.de Epiſcop.& clericis,Felin.in cap.qua-
liter,& quale il 2.§.ad corrigẽdos de accuſationibus.
& virtute præfatæ clauſulæ omnia argumenta ſupra
inducta facile tolluntur, quamuis ſecundum Alban.
conſ.74.num.66.Archiepiſcopi faciunt gratiam de
omnibus delictis.Iariſ.Genuenſ. in praxi Archiep.c.
57.Guazzin.de defenſ. defenſ.34.cap.3.num.6.

RESOLVT. CCCXVI.

An capitulum Sede vacante poſſit aggratiare
remittendo pœnas condemnatis per
Epiſcopum.

1 *Epiſcopus non poteſt aggratiare exulem.*
2 *Pœnam inflictam iudex reuocare nequit.*
3 *Aggratiare poſt ſententiam eſt de reſeruatis Principi.*
4 *Capitulum ſuccedit in omnibus quæ Epiſcopo competere debent.*
5 *Archiepiſcopi Neapolitani faciunt gratiam de omnibus delictis.*

FVit dubitatum in Cur. Archiepiſcopali Neapolit.
tempore,quo ſedes vacabat ob mortem Felicis
Recordationis,& nunquam ſatis laudati viri Domini
Cardinalis de Aquauiua,an capitulũ potuiſſet aggra-
tiare,& conſequenter remittere pœnas inflictas delin-
quentibus per curiam pręfati Illuſtriſſimi Domini,Di-
cebant aliqui, quod non,& mouebantur ex pluribus.
1 Tum primo,quia ſi Epiſcopis,hoc denegatur, igi-

tur & capitulis, vnde Epiſcopus non poteſt reuocare exulē, vt voluit Diaz in praxi canon.cap.137. Foller. in praxi canon.in verb.& ſi commititi nu.125. Rodolfin.de ducibus Ital.q.33.Balb.conſ.90.Artaman.conſ. 23.Bononien.conſ.206.

2 Tum ſecundo, quia pœnam inflictam nemo reuocat, vt voluit text.in terminis in l.pœnam Cod.de pœnis,& text.in l.ſi operis C. eod.facit text.in leg.præſes ff.eod.tit.de pœnis,& latiſſime Lanar. conſ.5.

3 Tum tertio, quia facere gratiam poſt ſententiam eſt de reſeruatis Principi ſecundum Bartolum in l.acta ff. de re iudicat.& in l.Imperium in prima lectura ff. de iuriſdiction.omnium iudicum, Salicet. in l. cum indulgentiæ num.2.Cod.de ſentent.paſſ.vnde Boſſius in ſua prax.in tit.de remed.ex ſola clementin. Principis nu. 41.voluit quod domini, quibus non competunt iura Imperij non poſſunt aggratiare poſt ſententiam, allegat Bald.in l.ſeruos Cod.ad l.iul.de ui public.

Tum tandem, quia ſecundum gloſ. in clementin.1. de hæretic.quam ſequitur Felin. in cap. cum olim de maioritat.& obedient.capitulum non ſuccedit niſi in his, quæ ſunt iuſtitiæ, & quoties actus de neceſſitate expediendus veniret, ſecus autem in his, quæ ſunt merę gratiæ, prout in caſu noſtro, ita enim voluit Ioan. Monac.in cap.unic.de maioritat.& obedient.lib.6. & in c.fin.de ſuppl.neglig.Prælat.eodem lib.Gemin.in d. cap.unic.ſub num.4.Felin.in cap.cum omnes num.10. de conſtit.

4 Cæterum præfatis non obſtantibus contrariū fuit reſolutum per eamdē curiam, & moti fuimus ex reg. iur.generaliſſima, quod capitulum ſuccedit in omnibus, quæ ſunt iuriſdictionis tam contentioſæ quā uoluntariæ ſecundum citat.gloſ.in clementin.1.de heretic.Panormitan,in cap.cū olim de maioritat.& obedient.poſt Innocent.& Hoſtienſ.in cap.ad abolendam de hæretic.Federicus de Senis in conſil.130. hinc eſt, quod capitolum Sede uacante poteſt diſpenſare in caſibus Epiſcopus permiſſis ſecūdum Panormitanum in cap. at ſi clerici num. 16. de iudic. Zabarella in cap.cum omnes quæſt.10 .de conſt.Pauin.part.1.quæſtione 5.

Ex quibus omnibus capitulum aggratiauit nonnullos pro varijs delictis condemnatos.

5 Quare non obſtant contraria, quia ſupradicta firmata concluſione ſoluuntur: non obſtat, quod Epiſcopus non poſſit facere gratiam, quia contraria opinio eſt verior, ac iuri conſonans, nam Archiepiſcopi faciunt gratiam de omnibus delictis ſecundum Alban.conſ.74.num.66.

RESOLVT. CCCXVII.

Aduerte tamen, quod non loquimur hic de pœnis pecuniarijs, quæ etiam Sede vacante non debentur Cameræ Apoſtolicæ, ſed locis pijs applicantur iuxta mentem Conc. Trid.

De pœna clerici committentis delictum Sede vacante, ad quem pertineat.

1 *De delicto commiſſo Sede vacante quisnam cognoſcet Nuntius Apoſtolicus, an Epiſcopus ſucceſſor.*

1 SVpponatur in facto, quod quidam clericus Neapolitanus Sede Archiepiſcop.vacante, cum delictum perpetraſſet, & poſt modum à ſucceſſore in Archiepiſcopatu, bona eiuſdem clerici ob falſam monetā, vel ob alios caſus in iure expreſſos eſſent confiſcata; dubitatur an dicta cōfiſcatio pertineat ad Nuntiū Apoſtolicum quaſi tempus delicti inſpici debeat, vel ad Epiſcopum condemnantem,& prima facie videbatur dicendum, ad ipſum Nūtium ex regula iuris, quod in omni re principium ſit attendendum l.3.§.ſcio, vbi Bartol.& alij concord.ff.de minor. Afflict.deciſ.220. n. 3.vbi plura congerit Cæſar.de Vrſil.in addit.ad eūm, atque actum principio attribui ex Philip.Dec. in c. licet poſt numer.15.de probat. quo loco aſſerit teſtem in termino iuratum, examinare poſſe poſt terminum, ex quo ad tempus iuramenti trahitur, multa docuit Decian.conſ.60,nu.13.arg.eorum quæ ſcribit Menoch.conſ.717.num.10.lib.8.& alias ſcriptum reperitur quod vbicunque principium eſt licitum illud in conſideratione habetur Bartol.in l.quod ait ff. de adulter. idem quoq; quando actus eſt minus illicitus in ſui initio quàm in fine, Alex.conſil.75.lib.3.& obiter multa reſcribi poterunt, quod idem iudicamus de principiāte, quod de his, quæ ſequuntur ex principio, Curt.Iun. conſ.172.conſ.154.& conſ.145.& an in delictis attendatur initium videndus eſt Alex.conſil.216.lib.6. quibus omnibus addo Menoch.conſil.684. num.21.lib.7. cum concordantibus: rurſus ſi ex forma legis municipalis pars quarta pœnæ prętori ſit conceſſa, quam redegerit in ærarium, & alter cōdemnauerit, alter vero exegerit, partem prælibatam illi ſoluendam fore, qui condēnauit, ex quo exigendi præcipua cauſa fuit Philipp.Dec.conſ.654.Saluilia conſ.212.nu.8.lib.2.& poſt alios ex recentioribus, Afflict.in Auth.ſi quis in aliquo documento C.de edendo num.30.vbi num.31. inquit, quod ſi iudex primus condemnauit,& reus appellauerit, appellationiſque iudex ſentētiam primam approbauerit, quartam partem primo tribuendam eſſe iudici ex Paridis ſententia de ſindicat. in verb. prouentus num.4.vt ibi per eum, cui addo Cephal. conſ.136. nu. 7.n.8.lib.1.& quod idem iudicetur de principio, quod de augumento annotat, Philip.Dec.conſ.331. cū ſimilibus à Menoch.collectis in conſil. ſuo 684. nu.21. lib. 7.& alias actus cenſetur factus ab initio, ſi ab initio fuit conuentum de illo actu faciendo Iacob. Mandel. conſ.4.num.51.cum ſimilibus,& accedat id quod notabiliter voluit Soccin.conſ.70.num.9.& inferius lib.4. quod ſi ſcolaris prius fuit licentiatus, & poſtmodum Doctoratus, quia Doctoratus in quandā venit conſequentiam ad licentiam ipſam, atque ab ea dependentiam habet, licentiæ tempus inſpicitur,& ob id Doctoratus ſalarium illi priori debetur qui erat tempore licentiæ.Decian.conſ.123.num.70.lib.3.& de principio contractus Menoch.conſ.843.num.37.lib.9.Sauil.cōſ. 331.nu.8.& inferius lib.3.& quid de eo qui participat de duobus extremis, Alex.conſ.108.lib.4.& de fine, vt dignior ſit omni eo quod ordinatur ad ipſum finē Sauilia conſ.261.num.2.idem conſ.131.num.8.lib.3.cum ſimilibus à Vallenſ.conſ.ſuo 77.lib.4.Cephal. cōſ.224. lib.2.vbi de bannitis in diuerſis territorijs.

Principalis concluſionis ratio eſt quia ſtatim commiſſo delicto dicitur ius acquiſitū fiſco leg.quocunq; ff.de act.& oblig.Bart.in l.quod ait ff. de adulter. vbi dicit quod in delictis initium ſpectandum eſt, vt ſciamus ad quem pertineat punitio.

Secunda ratio eſt, quia tēpore delicti orta eſt obligatio ad pœnam l.vlt.C.de ſent.paſſ.vbi quis ex delicto efficitur ſeruus pœnæ l.Imperatores ff.de iur. fiſc. vbi quis delinquendo pœnæ ſe ſubdit, & text. in l. auſertur §.fiſcus ff.eod.titul.quē allegat Alber. in l. poſt contractum col fin.de donat. vbi ex illo text.ait, quod continuo, quod quis delictum commiſit, incipit obligari fiſco, quē refert,& ſequitur Tiraquell.de retract. conuent. §. 5. gl.4.& propterea cum dicta actio ſit quæſita tempore delicti, confiſcatio non videtur ſpectare niſi ad Nuntium Apoſtolicum.

Sed contrarium eſt tenendum, quod imò huiuſmodi confiſcatio non ſpectet ad primum, ſed ad ſucceſſorem ita Bald.ſibi contrarius in l.final.C.de fruct.& lit. expenſ.Imola in l.diuortio §.ſi vir.ff.ſolut. matrimon. Rebuſ.in l.3.eod.de ſuſcept.& Auar.lib.10.Soccin.Senior.

nior.conſil.100.ſub n.2. verſ. ſed his non obſtantibus Guidop.deciſ.535. dicens ita in Gallia ſeruari Bert.in conſ.214.lib.2.Addit.ad Alex.in conſ.7.lib.3.lit.B. vbi dicit hanc eſſe veram veritatem, & probatur ratione, quia huiuſmodi pœnæ fiſcales ante factam cõdemnationem fructus nedum percepti, ſed tantum veluti ſeminati eſſe censẽtur, ideoque non ad illum cuius tempore delictum commiſſum fuit, ſpectare debent, cum ante ſententiam nullum ius ad pœnam ipsã fiſcalem acquiſitum fuiſse dici poteſt l. ex indiciorum,ff.de accuſ.Bart.in d.l.aufertur §.fiſcus DD.& maximè Alex. in l.reſcriptum ff.de pact.quam rationem veram eſse, licet opinionem damnatam dixit Surd.conſ.84.n.6. & in puncto iuris hãc opinionem eſse ſuſtẽtabilem dixit Alex. in l.diuerſorio §.ſi vir n.11.ſolut.matrim. & poſt eum Pall. in l.Imperium nu. 26. ff. de iuriſd. omn. iud. Pariſ. de Puteo in tract. de ſindic. in verb. prouentus, Rimin. in l.hæres quãdocunq; col.2.ff. de acq. hæred. Peregr.de iure fiſc.lib.6.tit.5.n.44. vbi dixit hanc veriorem,idem Surd.in conſ.227.n.21.vol.1. & poſt alios concludit Molin. de primog.Hiſpan.c.11.n.20.l.3.Videtur tamen dicendum,quod licet non dicatur deberi pęna ante ſententiam, ſi tamen ab illa fuerit appellatum,& ſententia confirmata,inſpiciendum ſit tempus primæ ſententiæ,quoad pęnam in ea adiudicatã,quia ius ſemel quæſitum non debet tolli occaſione iniuſtæ appellationis, ita Addit.præcit. ad Alex.d.conſ.7.& Ferrer. in addit. ad cit.deciſ.535.Guid.Pap.

RESOLVT. CCCXVIII.

Qua pœna puniantur clerici concubinarij.

1 *Clerici detinentes concubinas poſt monitionem priuantur tertia parte fructuum ſuorum beneficiorum.*
2 *Referuntur variæ pœnæ clericorum concubinariorum.*
3 *Ad incidendum in pœnas requiritur monitio.*
4 *Procedit etiam in clerico concubinario notorio.*
5 *Clericus concubinarius etiam publicus non ipſo iure priuatur beneficijs.*
6 *Concubinarij qui dicantur.*

ET quia ſępiſſimè agitur in Curia Archiep.Neapol. de clericorum concubinariorum materia, operæ pretium hic duxi de illorum pænis agere,& relictis pęnis de iure antiquo,de quibus per Panorm.Felin.& reliq.in c.at ſi clerici de iudic. Bermon. de concubinar. per totum.Lamber. de iurepatron.1.p.2.lib.q.9.ar.20. Rebuff. in concord.tit.de publ. concub. Diaz in prax. c.79. alias 72.& ibi Salzed. Clar. §. fornicatio, Maiol. de irreg.lib.5.c.37. Gomez in l.80. Tauri, à num.18.l. 43.tit.6.p.1. & ibi Lopez,Auend. de exequend. mand. 2.part.c.26. Auiles in c. Prætorum c.47. Perez in l. 21. cum ſeq.tit.3.lib.1.ordin.l.1. cum ſeq.tit.19.l. 8. recopil. & ibi Azeued. Matienco in l.6.tit.8. lib. 5. recopil. gloſ.2. Menoch. de arb.Iud.lib.2. caſu 418. Vela de pœn.delict.c.6. Gutierez. can.qq.lib.2.cap.7. Abulen. tr. de clericis concub. Armilla, & alij Summiſtæ verbo concubinarius,Rodriq. in ſum.1.tom.c.102. Vega 1.part.c.56. caſu 3.& Ledeſma 2.par.ſummæ tractat. 27.cap.18.

Pęna autem iure nouiſſimo habetur in Conc. Trid.
1 ſeſs.25.c.14.de reformat.& ſunt primò, quod ſi à ſuperioribus moniti,ab ipſis concubinis nõ abſtinuerint tertia parte fructuum quarumcunque penſionum, &
2 beneficiorum ſint ipſo facto priuati. Secundo,ſi in eodẽ delicto cũ eadem, vel alia fœmina perſeuerantes, ſecundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnium beneficiorum amittant,prout ſupra, ſed quoad Ordinarius, tanquam ſedis Apoſtolicæ delegatus arbitrabitur, ab adminiſtratione beneficiorũ ſuſpendantur. Tertio ſi ita ſuſpenſi, cum eiſdem verſentur, vel eas non expellant, priuabuntur perpetuò omnibus beneficijs,& penſionibus. Quartò,ſi poſtquã eas ſemel dimiſerint, earum conſortium intermiſſum repetere, vel alias huiuſmodi ſcandaloſas mulieres ſibi adiungere auſi fuerint,præter dicta pęnas, excommunicationis gladio plectantur. Quinto ſint inhabiles ac indigni quibuſcunque honoribus,dignitatib. beneficijs, & officijs, donec, &c. Sexto clerici non beneficiati, iuxta delicti qualitatem, pœna carceris,ſuſpenſionis ab ordine,ac inhabilitatis ad beneficia obtinẽda,ac alijs modis,iuxta ſacros Canones ab ipſo Epiſcopo puniantur,vide cap.eos 32.diſt.

3 Ad quas pęnas incurrendas pro forma exigitur monitio ſpecialis in ipſam perſonam facta, ſecundum gl. & DD.communiter in clement.1. de vit.& honeſt.cleric. quo caſu monitio generalis facta in Synodo non ſuffragatur, etſi vim trinæ monitionis obtineat, iuxta terminos, quos latè congerunt DD.in c.2.ne cler. vel monach.Capoll.conſ.11.Clar.§.fin.q. 36. & declaraſſe S.Congr. teſtatur Nouiſs. in ſua prax.c.36.n.3. & exigitur trina monitio, ſecundum diſpoſitionem tàm iuris communis,quàm iuris nouiſs.Trid. de iure comm. patet in c. ſicut,& c. ſi autem, de cohabit. cleric. vbi DD. Staphyl.tit.de varijs modis vacationis, §. quando quis veniat priuandus beneficio,nu.4. Sylua de benef.3.p.q.3.n.7. alias 16. Corraſ. 3.p.c.vlt.num. 28. & Mandoſ.tit. de priuat. verb.concubinarius.

Verum an Clerico concubinario,qui fructibus ſuorum beneficiorum priuatur, ſint relinquendi fructus aliqui ex quibus alimenta ſuſcipiat adde Ignat.Lopez ad Diaz in pract.crim.can.c.79. in annot. ſub lit.B.

4 Ampliatur procedere etiam in clerico concubinario notorio,qui etſi puniri poſſit abſque aliqua monitione, ex c. tua nos, & ibi Panorm. de cohab. cler. & mulier. tamen ad priuationem beneficiorum abſque monitione perueniri non poteſt.

Vnde Rota Romana in vna Tullen. Monaſterij S. Manſueti 27.Ianuar.1597.coram D.Penia,quę eſt impreſſa inter conſilia Farin.lib.1.cõſ.80. reſoluit, quòd
5 clericus concubinarius etiam publicus, non eſt ipſo iure beneficijs priuatus,nec venit priuandus,niſi quãdo poſt legitimas monitiones indurato animo in concubinatu perſiſtit,c.ſicut,& c.ſi autem,de cohab.Cler. Conc.Trid.ſeſſ. 25.c.14. de refor. Probus ad pragmaticam ſanctionem,tit. de concubinar.§. necnon,verb. priuet,& ad effectum priuationis neceſſaria eſt plena, & concludens probatio illius, etiam ſi ciuiliter ageretur,nec ſufficit probatio de publica voce,& fama.

Num verò ſub pœna tertiæ partis fructuum in verbis Concilij, ibi. *Fructuum,obuentionum, ac prouentuum* comprehendantur etiam diſtributiones quotidianæ vide Nauar.conſ.6.de verb.ſignif.in antiq. & Sayr.deciſ.7.eod.tit.An autem Concilium comprehendat clericum committentem crimen ſimplicis incontinentię, vide eundem Nauar.conſ.1. de cohab.cler.& Sayr.deciſ.4. de adulter.

Sed quicquid ibi Nauar. affirmet,teſtatur Garz. de benefic.par.11.c.10.nu.186. Sac. Congregat. cenſuiſſe Decretum Concilij Tridentini de concubinatu, & alijs impudicitiæ ſordibus Clericorum non procedere in ſimplici incontinentia abſque qualitate concubinatus.

6 Qui autem dicantur concubinarij quoad ſupradictũ effectum,dicas, quod ille dicitur, qui ita domi retinet mulierem,ac ſi eſset eius vxor.Bald.in auth.licèt C.de nat.liber.Dyn.in l. concubinam, ff. de concub. & alij, quos refert Diaz in pract.crim.can.cap.79.num.1.Silueſter in verb. concubinarius nu.1. licèt Diaz ipſe dicat,quòd nõ ſolum,qui domi eam retinet, ſed qui ſub aliquo colore eam retineret in domo ſuæ matris, vel aliquarum conſanguinearum, vel alibi, & cum ea habeat aſſiduam conſuetudinem.Ratio eſt,quia attenditur

tur ſcandalum, quod à populis concipitur, tàm ſi domi, quàm ſi extra retinetur, & ad hoc inclinat Sacr. Conc.Trid.ſeſs.24.cap.8. de reform.matrim. vbi concubinarius vocatur, etiam qui extra domum mulierem ſuſpectã retinet,& clarè ſeſſ.25.cap. 14. de reformat. vbi in domo, vel extra prohibet concubinas Theſ. for.Eccleſ.part.3.cap.4. ſub num.27.

RESOLVT. CCCXIX.

Qua pœna puniantur regulares, qui inuitati ad publicas proceſſiones, non acceſſerint.

1 *Archiepiſcopus poteſt punire regulares ad publicas proceſſiones non euntes.*
2 *Limita in regularibus illis, qui in ſtrictiori clauſura viuunt.*
3 *Limita etiam in regularibus diſtantibus à ciuitate vltra dimidium milliare.*
4 *Limita etiam ſi haberent priuilegium non eundi ad eas proceſſiones.*
5 *Limita quoque in fraternitatibus laicorum.*
6 *Regulares non euntes ad præfatas proceſſiones, non debent potius compelli carcere, quàm excommunicari.*
7 *Publicæ proceſſiones quæ dicantur.*

1 IN facti contingentia dicebam ego non potuiſſe quendam Illuſtriſſimum Archiepiſcopum punire regulares ad publicas proceſſiones non euntes; quia ſuperiores regularium ſunt priores, ſecundo prouinciales, tertio generales, prout latè per Triuiſ. in tract. de modo procedendi inter reg. c.4. item Iudex ordinarius regularium eſt protector ſecundum Card. in conſil.17.n.1.Staphil.de lit.gratiæ fol.287.n.6. Alban. conſ.35.n.2.Monald.conſ.16.& Triuiſ.deciſ.36.par.1. verum quidquid ſit ex ſupradictis, hodie tamen per Concil. Trid.ſeſs.25.c.13.de regularibus ſancitum eſt, vt exempti omnes tàm clerici ſeculares, quàm regulares etiam Monachi ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur, iuxta cuius ſententiam iudicauit pariter Cappella Tholoſ. dec.484. quare Calderini opinio improbanda eſt, qui exemptos ad id non teneri aſſeruit in conſ.8. de regularibus.

2 Limita primo in illis regularibus, qui in ſtrictiori clauſura viuunt, vt probatur in eod. cap. 13. Gratian. deciſ.232.

3 Limita ſecundo ſi regulares abeſſent à ciuitate vltra per vnum milliare, quo caſu non tenentur ad proceſſiones accedere, vt cenſuit Sacra Congregatio, prout idem eſt in clericis longè abſentibus à ciuitate, qui de conſuetudine non tenentur venire, Gemin. in cap. quando in fine diſt. 38. & prædicta intelliguntur de omnibus clericis diœceſanis quãtumuis exemptis etiam beneficia ſimplicia in diœceſi obtinentibus, vel officia, puta ſi deſeruiant pro Capellano etiam in Eccleſijs exemptis, qui omnes poſſunt compelli accedere ad dictas proceſſiones per Epiſcopum prout declarauit Sacr.Conc.Trident. Congregatio.

4 Limita tertiò ſi haberent ex priuilegio, vt non teneantur ad proceſſiones ire, vel ſemel iuerint, vel ſæpius, non tamen tenentur. Tum quod priuilegium eſt facultatis, & poſſunt ire ſi velint, alias non, Tum quod præcario veniſſe videntur ab Epiſcopo vocati, & idcirco nullum ius Epiſcopo quæſitum eſt, ita Calder. in d.conſ.8.de reg. quem ſequitur Felin.in c.dilectus n.7. de offic. ordin. & Vgolin. de poteſtate Epiſcopi par. prima, cap.20.§.2. ſub num.5.

5 Limita quarto in confraternitatibus laicorum, nam per Epiſcopum non poterunt compelli accedere ad proceſſiones publicas, ſed ſolum inuitari, vt fuit declaratum per Sacram Congregationem.

6 Sed dubium eſt, qua pęna veniant plectendi regulares non accedentes ad prædictas proceſſiones, & quidem dubium eſt an poſſint compelli per Epiſcopum ſub cenſuris, iuxta cap.13.ſeſſ.25. de reg. cum habeant priuilegium, vt non poſſint ab ordinario excommunicari, ſuſpendi, aut interdici, & ſic ſecundum Gratian. in dec.232.n.14. potius erunt compellendi carcere, & alijs ſimilibus pęnis, licet Calder. d. conſ.8. de regul. Felin.in d.c.dilectus de offic.ordin. & Gambar. de auctor.legati lib.8.cap.fin.nu.76. dicant, quod non poſſunt excommunicari, tamen ſecundum Gratian. loc. ſupra cit. loquuntur in exemptis, qui non poterunt cogi accedere ad proceſſiones, ad quas etiam, quod aliquando iuerint, non per hoc præſcribitur contra eos, cum ſit facultatis, & ſic nullum ius eſt acquiſitum Epiſcopo contra eos, prout etiã dicit Felin.in d.c.dilectus in fin.n.7. de offic. ord. vnde cum vigore Concilij modo ſubſint ordinarijs, à quibus compelli poſſunt ire ad proceſſiones, poterunt etiam excommunicari, cum enim Conc. non det ſeù reſtringat modum compellẽdi, remittitur eius arbitrio, maximè cum Conc. Trid. cap.fin.ſeſſ.25. de regular. mandet obſeruari omnia decreta concernentia d.d. regulares non obſtantibus eorum priuilegijs, conſtitutionibus, conſuetudinibus, præſcriptionibus, & ſtatutis etiam iuratis deputando Epiſcopos exequutores in omnibus prædictis caſibus.

Accedit etiam Bulla Pij IV. per quam abrogantur omnia priuilegia contraria Conc.Trid.& ita fuiſſe obſeruatum in Curia Archiepiſcop. Neap. refert praxis eiuſdem cap.57. ſub num.9.

7 Publicæ autem proceſſiones ſunt quæ fiunt in Litanijs maioribus, atque minoribus, vel pro bono publico, vt imminente peſte, alioque flagello, vel in aduentu noui Epiſcopi, vel in feſto Sanctiſſimi Corporis Chriſti, & quæ Epiſcopo videbuntur: remittitur enim hoc Epiſcopo, ſicuti etiam decernere Eccleſias, quæ adeantur, ita Vgolin. poſt Abb. in cap.nimis de exceſ. Prælat.in d.§.2.nu.6.Prax. Archiep.cap.63. Addit. ad ſumm. Bullar. in verbo præcedentia.

RESOLVT. CCCXX.

An tortura poſſit dari in pœnam.

1 *Tortura eſt remedium ſubſidiarium.*
2 *Amplia in qualibet ſpecie torturæ.*
3 *Amplia etiam in pęna corporis afflictiua.*

1 VIdebatur, quod non, quia tortura eſt remedium ſubſidiarium, ad quam planè non ſit deueniendum, niſi in ſubſidium, & quando veritas aliter haberi non poteſt l.edictum, verſ.1.l. Diuus Pius ff. de quæſt.l. quoties C.eod.Clar.prax.crim.§.fin.q.64. Boer.deciſ. 163.Simon.de Pretis conſ.36.n.3. præcedentibus inditijs non remotis, ſed proximis luce meridiana clarioribus, Oſaſc.dec.79.n.55.& 56.Theſ. dec.24.n.6. Crauet.conſ.287.n.2.vbi ſcribit, quod quando alicui contra reum poteſt alio remedio ſubueniri, non deuenitur ad torturam, quæ dicitur remedium ſubſidiarium, vnde fatuus eſt Iudex, qui malefactorem torquet ſuper plenè probatis, imò tenetur in ſindicatu, copioſè Farin.tract.crim.part.1.tom.1.q.40.n.3. & 4.vnde Marſ. ad l.1.& ad l.edictum ff.de quæſt.Vulpel.conſil.4.num. 13.Couar.pract.quæſt.c.23.n.5.& Maſcard.de probat. concluſ.1385.nu.3. cum relatis per Farin.loc.cit. animaduertit ad dandum repulſam illi, qui petit aliquem torqueri, nec iurat, quod non habet alias probationes, quàm torturam.

2 Amplia primo, in qualibet ſpecie torturæ, quam eſſe triplicem docet Bald. conſ.77. vol.3. & Boſs. tract. crim. de tortura num. 16.

3 Amplia ſecundo in pęna corporis afflictiua, ſiuè pecuniaria, ſiuè arbitraria, Giſlhauſen.amb. Iud. par.1.

c.1.

c.1.de iuriſd.§.1.num.98. cum ſeq.Caball. reſol.crim. 28.n.17. in fine,& caſu 180. Franc. March. deciſ. 904. p.1. vbi in omnibus his caſib. deueniri poteſt ad quæſtionem,ſed in ſubſidium tantum,imo etiam pro cauſa ciuili infligitur tortura,ſi tamen habeat crimen annexum,Abb. ad cap.1.depoſit. Gomez var.reſol. tom.3. c.13.n.29.etiam contra teſtes in cauſa ciuili inductos. Theſ.deciſ.42.

Cæterum in Curia Archiepiſc.& in omnibus alijs Curijs tortura quandoque datur in pęnam, quodque id de iure communi fieri poſſit,per Canones,& Doct. auctoritates probat Maceraten. var.reſol.lib. 3.reſp. 12.n.4. quod contingit quoties delicta committuntur intus carceres ſecundum de Franch. dec.630. tortura enim ſecundum Coſt. de remed. ſubſid.cap.26.num.8. multoties irrogatur ad pęnam, cum poſſit ſecundum eum hoc fieri aliquando ad eruendam veritatẽ l. edicta,vbi Bar.ff.de quæſt.ideò ſocius criminis,qui vt delictum detegat, ac publicet habuit gratiam de pęna quoad ſe,poteſt torqueri, vt faciat indicium contra ſocium ex Clar.in d.§.fin.q.21. Boſs.tract.de ind. ante torturam num.182. cum ſeq. Bertazzol. crimin. conſ. 341. & 559. Honded.conſ.100.vol.1. Natta conſ. 298. Vin. deciſ.216.lib.1. Rota Rom. deciſ.283.p.1. in nouiſs.Farinac.tractat.crim.p.2.q.43. Maſcard. de probat.concluſ.1311. quoniam gratia promiſſa non complectitur torturam,quæ fit ad eruendam veritatem,& ita hodie indiſtinctè ſeruari fatetur de Franch. deciſ. 459.p.3.

RESOLVT. CCCXXI.

Vt ad pęnam priuationis canonicatus ob non reſidentiam perueniatur,quæ concurrere debeant.

1 *Beneficium de omni iure requirit reſidentiam.*
2 *Nemo excuſatur à reſidentia.*

1 CVm de iure quodlibet beneficium requirat reſidentiam cap.pen. de cler. non reſid.c. ad hæc de præb. & ſi generalis tamen conſuetudo obtinuit, vt id non procedat in beneficijs ſimplicibus Abb. in c. extirpandæ §. qui verò n.31. de præb.cum alijs,Mandoſ. in 1.reg.q.13.n.8. de Graſs. dec.4.n.3. de præb. beneficium autem ſimplex præſumitur,Ægid.dec.676. Rebuff. in prax.ſub tit. ſæcul. beneficiũ quotuplex n.11. Staphil.de lit.grat.2.p.tit.de qualit.& ſtat. beneficior. in princ.fuit deciſũ in vna Calaguritana congruarum 16.Nouemb.1571.coram Oradino,& ſæpius in alijs.

Quare beneficia curata,ſeu Canonicatus ex vi Cõcil.Trid.ſeſs.23.c.1. de refor. maiorem, ac magis enixam requirunt reſidentiam,quam antea; nam olim poterat Parochus ſtudiorum cauſa per ſeptennium de Ordinarij licentia abeſſe,vt probatur in c.cũ exeo 33. de elect. lib.6. latè per Diaz, & ibi additio Salzed. in prax.crim.c.52.Nauar.in Manual.c.23.n.120. Rebuff. in prax. tit. de diſpenſ. de non reſidendo n.25. Hodie tamen ordinarij minimè poſſunt talem licentiam concedere, nec Parochi ſtudiorum cauſa abſentiam facere,vt declarauit S.Conc.Trid.Congreg. dicens.

Obtinentibus Parochiales Eccleſias poſt Concil. Trid. ſtudendi licentia, ac in abſentia ſtudiorum cauſa fructus percipiendi,non datur.

2 Et ad hanc reſidentiam neminem excuſari voluit Gig. de reſid.Epiſc.q.12. vnde deponitur Cardinalis, qui in ſuo tit. non reſidet, c. ex geſtis de clericis non reſid.nec pręſentatus ad Eccleſiam confirmatur ſi apparet,quod noluit reſidere, c. relatum eod.tit. & procedere etiam in beneficio modicæ æſtimationis voluit tex. in c. conquerente eod. tit. nec ſeruitium 40. ann. excuſat canonicum à reſidentia, ſecundum Nauarr. conſ.12.eod.tit. & Sayr.in deciſ.3.

Vnde ex ſupradictis deducitur, quod canonici reſidere debent, vbi canonicatus habent, idque merito, nam diuina officia per ſe, & non per ſubſtitutos obire in Eccleſia debent, ita Trid.Syn.ſeſſ.24. de reform. c. 12.verſ. omnes vero,& Pius V. in bulla incip. cupientes,quæ eſt in ordine 64.

Quod ſi non reſederint puniri debent hoc ordine;nã primo anno priuari debent dimidia parte fructuum, quos ratione præbendæ, ac reſidentiæ ſuos fecerunt, & ſi ea negligentia vſi iterum fuerint, omnibus fructibus,quos eodem anno lucrati ſunt, priuẽtur,Creſcente contumacia contra eos, iuxta S. Canon. Conſtitutiones procedatur,ita ſanciuit Trid.Synod.ſeſs.24.de reform.c.12.verſ. præterea obtinentibus ibi. Alioquin primo anno,cenſuris etiam, necnon pęnis pecuniarijs arbitrio Epiſcopi; & etiam priuatione beneficiorum puniri poſſunt,idque facere poteſt etiam,vt Apoſtolicæ Sedis delegatus per bullam prædictam.

Vnde Rota in vna Salamantina del Pedroſo 5. Decembris 1567. coram Illuſtriſs. Seraph. dicit per hæc verba;Domini tenuerunt ſentẽtiam eſſe nullã ex duobus potiſſimum capitibus,primo, quia conſtat de publicatione edicti in abbatiali Eccleſia, ſecundo, & in hoc factum fuit præcipuum fundamentum,quia Cõc. Trid. permittit quidem, vt Epiſcopus ob non reſidentiam poſſit deuenire ad priuationem,ſed tamen ſeruato iuris ordine, quod innuunt verba illa, per cenſuras Eccleſiaſticas,ac ſequeſtrationem fructuũ,aliaq; iuris remedia,etiam vſq; ad priuationẽ compellere. Vnde ſuccedunt tradita per Abb.conſ.67.vol.1. quod in caſu priuationis debet Epiſcopus procedere ad priuationẽ per tres citationes in Eccleſia ſucceſſiuè factas, neque ſufficit vnica perẽptoria, vt per eundem ad idẽ Felin. in c. conſuluit nu.13. de off. deleg. & hæc etiam erat forma ab ipſo Epiſcopo in edicto data,nempè, vt per trium edictorum affixionem procederetur, quod obſeruatum non fuit,vnus etiam ex Dominis conſiderabat nullitatem ſententiæ ex defectu citationis, ſed quia articulus erat dubius,noluit ſuper eo inſiſtere.

Quãuis Epiſcopus in ſeruitio poſſit occupare duos Canonicos Eccleſiæ Cathedralis, qui fructus in abſẽtia percipiunt, nam ſeruiendo Epiſcopo Eccleſiæ inſeruire dicuntur c.de cætero,c.ad audientiam de cler. non reſid.l.fin.tit.16. Partita 1. quæ iura non ſunt derogata per Conc.Trid.ſeſs.24.c.12.verſic.præterea de reform.vt conſuluit Nauar.conſ.1. & 2. de clericis nõ reſid. Quod etiam locum habet in canonicatibus doctorali,& magiſtrali, vt fuit reſolutum in Rota in vna Placentina fructuum 14.Martij 1550. teſte Puteo dec. 294. incip. in vna Placentina lib.3.

RESOLVT. CCCXXII.

A quo puniendus clericus committens crimen læſæ Maieſtatis.

1 *Iudex ſæcularis nullam habet iuriſdictionem contra clericos, niſi quoad priuationem feudorum, quamuis contrarium de facto ſeruetur, vt in num.3.*
2 *Clericus non committit crimen læſa Maieſtatis, quia non poteſt dici ſubditus Principi ſæculari.*
4 *Clericus tam de iure canonico, quam ciuili non poteſt coram Iudice ſæculari conueniri.*

DVbium faciebat text. conſtit. Regni incipiens de perſonis,per quam datur facultas Iudicibus ſæcularibus cognoſcendi contra perſonas Eccleſiaſticas de proditione,vbi gloſ. dicit in crimine læſæ Maieſtatis, & ſic etiam dictam conſtitutionem intelligit Napol. in procemio conſuet.Neapol. in gloſ. verbo tenorem,verſ. ſed contra. Et nouiſſimè viſum fuit noſtris temporibus tempore rebellionis olim Principis Salerni pro-

ni proceſſum contra clericum nobilem Neapolitanum, vt refert de Franch. deciſ. 691.

1 Cæterum hoc non obſtante, videtur dicendum contrarium, ex regula generali, quod contra clericos Iudex ſæcularis non habet iuriſdictionem, C. at ſi Clerici, & C. Clerici, de iudic. Cum Concordantibus, quos Cumulat Coua. pract. q. c. 31. nu. 4. Valaſ. dec. 100. laicum enim de quacunque quæſtione, tam ciuili, quàm criminali, quãtumuis ardua, contra Clericum cognoſcere non poſſe, ſtatutum eſt, tàm per iura canonica, quàm ciuilia, ad tex. in c. cum nõ ab homine, de Iudic. ita vt nec conſuetudo in contrarium valeat, c. Clerici, eod. tit. auth. ſtatuimus, C. de Epiſc. & Cler. qui tex. eſt deſumptus ex §. item ſtatuimus, auth. de ſtatut. & conſuet. contra liber. Eccl. coll. 10. & ob id communi calculo DD. tradiderunt, vt nec etiam in crimine læſæ Maieſtatis ſęcularis Iudex poſſit cognoſcere: cumulant DD. Foll. in ſua pract. crimin. 1. par. 2. p. n. 95. Boſs. in tit. de crim. læſæ Maieſt. Iul. Clar. lib. 5. §. fi. q. 36. & in §. læſę Maieſtatis, Gig. in tract. de crimine læſæ Maieſt. in cap. quis de crimine læſæ Maieſt. cogn. poſs. n. 12. & infra Decian. in tract. crim. lib. 7. in tit. qui committit crimen læſæ Maieſt. c. 8. Bern. Diaz in ſua pract. crim. canon. c. 119. & ibi addentes. Farin. in tit. de inquiſ. quæſt. 8. qui omnes Doctores innumeros cumulant, & vt dixi, hæc eſt communis opinio.

2 Cuius concluſionis ratio redditur per Gig. loco cit. & per Roland. conſ. 4. vol. 1. quoniam tale crimen non committitur per Clericum, quia non poteſt dici ſubditus ſęculari Principi, ad tradita per Barb. in conſ. 21. in 3. vol. incipiens, à iure tale principium, & Boer. in tract. de ſeditioſ. col. 18. verſ. præſuppono etiam ſexto, n. 3. & ab hac opinione, de iure loquendo, diſſentire non videntur Clar. in pract. §. læſæ Maieſt. verſ. hinc infertur, & in q. 36. verſ. quæro nunquid clericus, Boſ. in tit. de crim. læſæ Maieſt. n. 86. in fin. Decian. in tract. crim. tom. 1. lib. 4. c. 9. n. 5. & 7. vbi abſolutè tenent, Iu-

3 dicem, aut Principem ſæcularem, neque in hoc crimine poſſe contra clericum procedere, niſi tãtum quoad priuationem feudorum, licèt de facto contrarium ſeruari per aliquos Principes ſæculares teſtentur, prout & ſeruatum fuiſſe ante eos teſtatur Aufrer. in repet. clem. 1. de off. ord. reg. 1. n. 27.

4 Non obſtant contraria, & conſequenter conſtitutio de perſonis, quia ſecundum Andr. ibi, nec per iura canonica, nec per ciuilia Eccleſiaſtica perſona trahitur ad iudicium ſeculare, per tex. in authen. ſtatuimus, & per gloſ. in authen. Clericus, C. de Epiſcopis, & Cler. & ſimiliter per capitula conuentionum inita cum Rege Carolo I. niſi ratione feudi, vt ibi dicitur, & eſt capitulum ſecundum ordinem Nigri 198. quod incipit, Item ſtatuimus, quod clerici, & apparet ex c. Papę Honorij, quod incipit, Item quod clerici, niſi pro bonis feudalibus, de quo facit mentionem Afflict. in conſtit. Regni Iuſtitiarios, in fin. & in d. conſtit. de perſonis. 1. col. verſ. ſed quero an iſta conſtitutio Imperatoris, vbi etiam in ſpecie loquitur de crimine læſæ Maieſtatis, idem tenet ibi Foll. n. 7. col. 3. verſ. prædicta tamen fol. 40. & in ead. conſt. n. 23. verſ. & regulam affirmatiuam, vbi allegat Gram. in deciſ. 29. & 61. qui & de prædicta conuentione loquitur idem Foll. in fragmentis pract. crim. in 1. Chart. ſub tit. de Epiſc. & Cler. idem tenet Afflict. in cap. 1. §. ſi clericus, de pace tenenda col. fin. verſ. dicit tamen hic Andreas.

Non obſtat ſecundo, quod alias clericus notabilis fuit inquiſitus de criminæ læſæ Maieſtatis, & tortus, & alter decapitatus, & conſequenter, quod in hoc caſu ſit ex conſuetudine inductum, quod in certis caſibus non ſit abdicata iuriſdictio à Iudice ſæculari, ex dictis eiuſdem Didaci. Nihilominus quoad primum repertum fuit, Iudices ſæculares contra clericum nobilem proceſſiſſe etiam vt delegatos à Sede Apoſtolica, & ſic operatur effectum contrarium. Item idem Foller. in dicta conſtit. de perſonis, dicto n. 13. dicit, vidiſſe multos clericos remiſſos ad Iudicem Eccleſiaſticum, & non adeſſe conſuetudinem in contrarium. Nec obſtat, quod dicebatur de clerico decapitato, quia, etſi hoc verum eſſet, fuit male factum, obſtante dec. Andr. & aliorum ſupra allegatorum, nec per vnum actum conſuetudo iudicãdi inducitur, ſed per binas iudicaturas.

Vnde cum ſimilis caſus contingeret in perſona cuiuſdam Religioſi, & fuiſſet Summo Pontifici Clementi Octauo ſignificatum, & per eundem Pontificẽ fuit cõmiſſa cauſa Reuerendiſſimo Nuncio inſimul cum Officiali Regio, clerico tamẽ, ac Regij Fiſci Patrono eligẽdis per Proregem, à quo fuit electus Don Petrus de Vera Decanus Sacri Conſilij, qui ordines minores habebat, ac Don Ioannes Sanchez Regius Conſiliarius pro Fiſci Patrono in prædicta cauſa, & ſic fuit exequutum, ita de Franch. dec. 691. & de Ponte deciſ. 9.

RESOLVT. CCCXXIII.

Qua pœna puniantur ſollicitantes mulieres in actu confeſſionis.

1 *Verbum ſollecitatio, quomodo ſumatur.*
2 *Pœnitenti creditur contra Confeſſarium.*

Ntequam explicemus dubium, aliqua breuiter prælibare oportet circa verbum ſollicitationis;
1 vnde dicas, quòd ſollicitatio ſupponit vehemens ſtudium, & diligentiam ad aliquid agendum, iuxta D. Thom. 2. 2. q. 47. art. 9. & vbi Caiet. vnde ſollicitãtes dicuntur non ſolum illi, qui per ſe verba impudica multiplicant ad malum, ſed etiam qui inducunt, & perſuadent ad tale facinus committendũ, c. noli de pæn. diſt. 1. & plus peccat ſollicitans, quàm faciens arg. tex. in l. 1 §. perſuadere, ff. de ſeru. corrup. Clar. in §. fi. q. 80 Itẽ ſollicitatores dicuntur etiam inducentes perſuaſionibus, vel mendacijs, aut precibus, vel fraude, aut blanditijs, Caiet. 2. 2. q. 32. art. 7. & de hac pariter ſollicitatione loquitur tex. in cap. ſollicitatores, & text. in cap. 1. de pęnit. diſt. 1. vbi habetur, quod puniuntur, etſi effectu ſceleris potiri non poſſint, quamuis perfecto flagitio aliter puniatur, quàm imperfecto, c. ſi quis tàm fœminam, ead. diſt. licèt quandoque ſola attentatio puniatur, c. ſi quis non dicam rapere, 32. q. 2. item ſolus conatus punitur, vt 14. q. 4. c. quoniam multi, ſola voluntas, 27. q. 1. c. nuptiarum, ſola expectatio mercedis, 14. q. 3. cap. ſi fęneraueris, ſola cogitatio, 6. q. 1. c. ſi quis cum telo ſola egreſſio, de pęn. diſt. 1. c. ſi quis necandi ſolus auſus, c. ſi quis pulſatus, ead. diſt.

Quibus Suppoſitis eſt notandum, quod cum in Curia Archiep. ſecundum Nouiſſ. in ſua prax. c. 79. quidã Parochus fuiſſet inquiſitus, quod mulieres tentauerat ad turpia in actu confeſſionis fuit tortus, & quia non confeſſus, fuit etiã ſuſpenſus à cura per annũ de ordine etiam Sacræ Congreg. S. Officij in Vrbe. Nec eſt omittendum, quod tentans mulieres in actu confeſſionis eſt ſuſpectus de fide vehemẽter circa ſacramentũ Pænitentię, vt tradit Pegna ſuper Direct. Inquiſ. 2. p. q. 55. etiam ſi propè actum confeſſionis, ante, vel poſt ipſas tentauerit, vt fertur declaratum fuiſſe per Clem. VIII.

Et ad puniendum præfatum ſollicitãtem, fortè creditur mulieri hoc aſſerenti, cum ſecundum opinionem DD. in c. omnis vtriuſq; ſexus, de pænit. & remiſ. creditur pœnitenti contra confeſſarium, quam opinionem refert, & ſequitur Lapus alleg. 94. Felin. in c. 1. col. 1. de except. Barbat. ſing. in conſ. 70. incip. ſapienter, vol. 2. notabiliter Diaz in pract. crim. c. 102. circa finẽ, Nau. in c. Sacerdos, n. 163. de pœnit. diſt. 6. vbi ad id in caſu ſimili allegat dictum ſingulare Innoc. in c. quia veriſimile, de præſumpt. & latè Roias de hæret. in ſing. 3.

RESO-

RESOLVT. CCCLXXIV.

Qua pœna puniatur Parochus impertiens benedictionem ſecundis nuptijs.

1 *Parochus Iudicis arbitrio punitur, benedicens ſecundas nuptias.*
2 *Et quæ ſit iſta pœna.*

1 IN facti contingentia reſpondi, hanc pęnam Iudicis arbitrio eſſe remittendam, ita Menoch. de arbitrarijs, lib.2.cent.5.caſu 417.n.8. Diaz in prax. vbi Salzed.c.74. Roſel. in ſum.verb. nuptiæ, n.5. Tabien. verb. impediment. 14.q.penult. Nauar. in manuali confeſs. c.22.n.83. Corrad. in templo omnium Iudicum, lib.2. c.12.nu.21. Perez lib. 5. ordinationum tit. 1.l.5.col.5. verſ. intelligas, Zauall. communium contra communes, q.604.n.135. Emanuel 1.tom.ſummæ c.241. Crot. 1.p. deciſionum lib.2.cap.82.num.2. Vega in 2.tomo, cap.34. caſu 179.

2 Quam pęnam eſſe arbitrandam, ac imponendam attentis circumſtantijs, quæ grauius, ac leuius reddunt delictum, vt voluit Sanch. de matrim. impedim.lib.7. diſp.82. quare Iudex poterit, arbitrando, huiuſmodi clericum ſuſpendere, ſicut poteſt alia pęna arbitraria punire, ita Nauar. loco cit.n.137.

Non obſtat text. in c.1. de ſecund.nupt. vbi imponitur pœna ſuſpenſionis ab officio, & beneficio benedicentibus ſecundas nuptias, & quia ſecundum Io.And. ibi n.1. Præpoſ.not.3. & 4. Alex. de Neuo nu.6. Angel. verbo nuptiæ, in fin. Diaz, & Menoch. locis cit. procedit quando impenditur benedictio ſecundis nuptijs, nondum diſſoluto priori matrimonio.

Et in hoc caſu non ipſo iure contrahitur ſuſpēſio, ſed ita demum ſi Iudex declarauerit illum incidiſſe in ſuſpenſionem, ſecundum Palud. in 4.ſent.d.42.q.3.1.n.8. Couar. in 4. decretal.p.2.c.8.§.11.n. 2. Veracrux 1.p. Speculi art.13.in fin. Clar. in §.fin.q.75.n.2. Henriq.lib. 11.de matrim.c.16.nu.2. Ledeſma in eiuſdem nominis tractatu, q.63.ar.2.ad fin.

Limita tamen pęnam ſuprapoſitam, vt minimè poſſit infligi, quando adeſſet conſuetudo in contrarium, vt ſecundæ nuptiæ benedicantur, quia tunc poſſunt benedici abſq; timore, ita gl. in c. vir, de ſecund.nupt. Nauarr. in manuali c. 83. qui intelligit opinionem D. Th. in 4.d.42.q.3. procedere ſtante conſuetudine, quæ poteſt inducere, vt benedicantur nuptiæ etiam quando viduus ducit virginem, vel viduus viduam, & ſecundum Nouiſs. in prax.c.72. Neapoli ſeruatur, quòd quando mulier eſt tantùm virgo, iteratur benedictio: conſuetudo enim ſecundum eundem valet in Sacramentalibus, cap. de trina, iuncta gl. de conſecr. d.4.c. 2. de temporibus ordinationum.

RESOLVT. CCCXXV.

Qua pęna puniantur clerici arma deferentes.

1 *Clerici arma deferentes diuerſimodè puniuntur.*
2 *Arma deferens, vltra pœnam, illa amittit.*
3 *Clericus arma ferens, peccat mortaliter.*
4 *Arma clericorum debent eſſe lachrymæ, & orationes.*

DIuerſimodè iudicatur in Curia Archiepiſcopali Neapolit. circa pœnam infligendam clericis ar-
1 ma aſportantibus, nam cōtra aſportantes pugionem, vel archibuſettum ſi ſunt nobiles, pœna relegationis, ad arbitrium eiuſdē Curiæ, ſi verò ignobiles, pęna triremium ad arbitrium eiuſdem, & quandoquidem ex cauſis bene viſis eidem Curiæ componuntur, & pœnis pecuniarijs mulctantur. De qua obſeruantia mirandū quippe non eſt, cum ſit iuris fundatiſſima, ſiquidem arma portare de iure communi omnibus eſt prohibitum, Corn. in conſ.20.n.4.vol.3. Roman.ſing.267. poſt Bart. & Ang. in l. 1. ff. ad legem Iuliam de vi publica Bal. in l.data opera col.10.C. qui accuſ. non poſſunt, Abb. in c.clerici, de vit.& honeſt.cleric. Marſil. in practica criminali, §.pro complemento n.1. Nigr. in c.rigori 239. Plazza in epitome delictum c.8.nu.1. Soccin. regula 30. vbi ponit regulam cum ſeptem limitationibus, & plenius cum tribus ampliationibus, & duodecim limitat. Duen. in regul.55. Afflict.n.20. in conſtit. intentionis noſtræ. Carrer. in pract. criminali §.homicid. Couar. lib.2. variar. reſolut.c.20. Caſſan. in conſuet.Burgun.fol.52. n. 77. circa quam armorum delationem clericis interdictam lege Synodum Prouincialem huius Ciuitatis Neapol.

1 In tantum quod deferens arma vltra pœnam ſupra. dictā, debet ea perdere, Bart. & Alex. in l.1. ff. ad leg. Iul. de vi publ. Iaſ. in §. ex maleficijs, n. 81. de actionibus, Viuius in deciſ.287. & Lud. in dec. Peruſ.35.

3 Et clericus ferens arma, mortaliter peccat, & excōmunicari poteſt ſecundum Card. in clement.1.§. præfatæ, de ſtatu monach. Felin. in c. petitio de homic. & notatur in cap.clerici, de vita, & honeſt.cleric. clericis enim à lege vſus armorum expreſsè reperitur interdictus, vt in d.cap. clerici, & in clement.1. eodem tit. & toto tit. 23. q. 1. & clerico prohibitū eſt pugnare tam pro ſe, quam pro alio ſecundum Aret. in cap. in præſentia, col. 15. de probat. imo clerici in quacunque factione arma capientes, gradum procul dubio amittunt, cap. clerici, & cap. reprehenſibile 23.q.8.

4 Cuius deciſ. ratio eſt, quia arma clericorum debēt eſſe lachrymæ, & orationes, cap. conuenior, 23.q.3.c. porro, & ibi gl.16.q.4. Imola in d.cap.clerici, Lupus in tract. de bello, & bellatorib. §. habeas, ſub n.1. & ſeq. Decius in conſ.151.n.22.gl. in c. ex multa, §.fi. de voto, Iaſ. in leg.imperium ff. de iuriſd.omn.iudic. Berret. conſ.3.n.13.vol.1. Plaz.lib.1.epit. delictor.c.26. Farin. in praxi crimin. tit. de inquiſ. q.8. nu.96. vbi quod ex quo clericis non licet ferre arma, ideo poſſe eos inuētos armatos per ſatellites iudicis ſæcularis, armis ipſis ſpoliari, ac poſtmodum remitti ad iudicem eccleſiaſticum, & hoc abſque vllo incurſu cenſurarum, Panorm. in cap.vt famæ, de ſent. excomm. Nauarr.conſ. 27.eod.tit. & Sayr. in deciſ.45. eod. & ratio eſt, quia ſecundum Aufrer. in clement. vt clericorum, n.73. de offic. ord. poteſt familia ſæcularis impunè clericum noctu incedentem capere, & ſtatim ſuo competenti iudici præſentare, & ita fuiſſe deciſum refert Viu. cit. deciſ.27.

Dicebat enim ad propoſitum D.Ambroſ. de ſeipſo loquens, & de cæteris clericis: Non pila quærunt ferrea, non arma, Chriſti milites, ſed dolor, & fletus lachrymæ, & orationes fuerūt (inquit) mihi arma aduerſus milites, cap. non pila, 23.q.8. & arma ſcholarium atq; etiam clericorum ſunt libri, vt inquit gl. in l. nepos Proculo, ff.de verb. ſignif. ſimiliter, & Doctorum, Menoch. de arbitr.iudic.lib.2.cent.4.caſ.374.n.75. & an clericus arma ferens amittat priuilegium, vide gl. in can. quiſquis in ver. arma 17.q.4.

Reperiuntur tamen nonnulli caſus, in quibus vſus armorum eſt eis permiſſus, prout pro defenſione propriæ perſonæ, ac rerum, c. olim il 1. & ibi gl. de reſtit. ſpol. & in c. dilecto, cum gl. de ſent. excomm. & in c. 1.23.q.1. Item ipſi clerici ad eorum defenſionem poſſunt, l.permittēre, deferre ſecum familiares armatos, teſte Dec. in d.conſ.151. ſub nu. 22. & pro defenſione proximi permittitur quoq; vſus armorum, Panorm. & alij communiter omnes in d.c. clerici de vita, & honeſt. cleric. & poſſunt vti armis etiā offenſibilib. cum licentia Papæ, ſecundum eundem Panorm. in c.ego, de iureiur. quia hoc ſolū prohibitum eſt de iure poſitiuo.

RE-

RESOLVT. CCLXXVI.

Qua pœna puniantur Patroni non præſentantes in tempore ob defectum vnius diei.

1 *Patronus laicus habet quadrimeſtre tempus ad præſentandum.*
2 *Tempus quadrimeſtre eſt continuum.*
3 *Præſentatio, debet fieri præſentialiter.*
4 *Purgatio moræ regulariter de æquitate canonica admittitur.*
5 *Reiectio doctrinæ Maſcardi de probation. concluſ.1223. num.6.*

CVm fuiſſet delegata cauſa à Sede Apoſtolica Vicario Generali Curiæ Epiſcopalis Acerrarum, & ab eodem Vicario mihi tranſmiſſa, conſulenda, tale factum proponebatur, quod cum vacaſſet die 28. Maij anno 1615. quoddam beneficium de iurepatronatus, ad quod fuit pręſentatus quidam clericus corã Notario die 27. Septembris eiuſdem anni, & cum præſentatus litteras præſentationis die 29. eiuſdem menſis Ordinario præſentauerit, præfatus Ordinarius precepit, edictum fieri contra intereſſe prætendentes, & ſic pręfatam acceptauerit præſentationem, & cum comparuiſſet Fiſcalis eiuſdem Curiæ prætendẽs dictam præſentationem non debere admitti, tanquam non factam in tempore, ob defectum vnius diei, præfatus Epiſcopus iure deuolutionis liberè contulit tale beneficium alteri, quare occaſione huius quæſtionis, ac articuli dilucidatione ſupponendæ ſunt nonnullæ iuris fundatiſſimæ concluſiones.

1 Prima ſit concluſio. Patronus laicus habet quadrimeſtre tẽpus ad præſentandum vulgato text. in c.1.§. fin. de iurepatron. in 6. cap.3. c. cũ propter, eod. tit. cap. cum vos, de offic. ord. & tale tẽpus currere à die ſcientię pluries tenuit Rota, vt patet ex allegatis per Caputaqu. in dec.248. part.2. Card. Put. dec.6. de prob. Seraphin. in dec.480. part.1. Rota dec.13. de iurepatron. in antiq. & iterũ eadẽ Rota in vna Signina iuriſ. patronat. 22. Iunij 1596. corã Orano, in qua fuit dictũ quod ſi impetretur beneficium de iurepatronatus laicorum, per deuolutionem ad Sedem Apoſtolicam, ob non factam pręſentationem infra tempus à iure ſtatutum, non valere impetrationem, niſi probetur ſcientia certa, & indubitata patroni vacationis beneficij, & hoc corroboratur à ſimili, quoniam tempus ſex mẽſiũ quod Ordinarijs conceditur ad cõferendum beneficiũ iuxt. tex. in c.2. de cõceſſ. preben. & c. licet de ſuppl. neglig. pręlat. non currit niſi à die ſcientiæ, Rota in deciſ. 263. in nou. Rota diuerſ. in deciſ.281. part.1. & fuit per eandem Rotam reſolutũ in vna Toletan. beneficij 28. Nouembris 1578. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius deciſ.380. DD. de Rota dec.7. de præb. in antiq. quam opinionem intelligas, quando ignorantia eſſet veriſimilis, vt latè per Achill. de Graſſ. in dec. vnica de ſupplem. negl. prælat.

2 Secunda ſit concluſio. Præfatum tempus quadrimeſtre patronis conceſſum ad præſentandum, continuum eſſe, non autem vtile, quia in dubio quodlibet tempus præſumitur continuum, ſecundum gloſ. communiter receptam in rub. ff. de diuerſ. & tẽp. præſcrip. latè Bard. in tractat. de tem. vtili, & continuo quæſt.5. per totum Hartaman. conſ.17. nu.4. Toming. conſ.16. & propterea currit de momẽto ad momentum arg. tex. in l. qua ætate. ff. de teſtam. & in l.1. ff. de manumiſſ. & gloſ. in l. 3. §.1. ff. de minorib. & hoc clarè patet ob id, præſertim quod nõ currit niſi à die ſcientiæ, ſecundum dec. Rotæ 13. de iurepatron. in antiq. quidquid voluit eadẽ Rota in deciſ.1. eod. tit. vnde cum, (vt ſupra dixi) ſit continuum, debent in eo connumerari omnes dies, nec habẽda erit ratio menſis intercalaris, iuxta terminos gl. in l. in legatis, ff. de diuerſ. & temp. præſcript. & in l. cũ biſſextus, ff. de verb. ſig. nec ſimiliter obſtabit gl. in. c. ſtatutum de præb. in 6. quod dies vacationis non connumeretur in termino ex reg. iuris, quod dies termini non computetur in termino, iuxta Bart. deceptum in l.1. ff. ſi quis caut.

3 Tertia ſit concluſio. Præſentationem debere fieri præſentialiter, ideſt ſenſibus corporis illius, cuius fit præſentatio, adeo quòd præſentatus debeat eſſe perſonaliter coram Ordinario, nec ſufficit patronum pręſentantem aliquem, ſolum mittere inſtrumentum, ſeu ſcripturã pręſentationis Ordinario ita, Sylua de benef. part.3. q.1. n.6. Zerula praxi Epiſc. in verbo iuſpatronatus, q.7. Rota in proprijs terminis deciſ.3. de iurepatronat. in nou. vnde Achilles de Graſ. in dec.12. eod. tit. tenuit, quòd præſentatio tum tantummodo intelligitur, quãdo perſonaliter fit ſuperiori, alioqui dicitur magis nominatio, quã præſẽtatio, vt tenuit etiã Rota in dec.211. in nou. Frãch. in cap. fin. §. verũ in 1. notab. de iurepat. Roccus in eiuſdem nominis tractatu q.41. circa med. Milis in repert. in verb. patronus circa principium, vnde cum in caſu, de quo nos verba facimus, perſona non fuit præſentata in tempore Epiſcopo, ſed notario tantummodo nominationem recipienti, propterea fatendum eſt, præſentationem non conualidari ſi poſt tale tempus, acceſſus habeatur præſẽtialiter ad Epiſcopum, vt fuit in Rota reſolutũ in vna Aſculana parochialis 13. Iunij 1548. corã Antonio Auguſt. & ob hanc rationem præſentatio facta de clerico abſẽte nõ valet ſecũdum gloſ. communiter receptam in cap. dudum in verb. præſentari de ſepultur. Abbas in c. ea noſcitur ſub n.3. de his, quæ fiunt à prælat. Rota dec.3. de iurepatron. in nou. & ex hoc infertur, quod aliter facta præſẽtatio, quã vt ſupra, vltra quod erit nulla, & inualida, patrono currit tempus, ſecundum Inn. in c. in Lateranenſi, in vlt. notab. de præb. Monald. conſ.149. n. 3. & ſeq. volum. fin. Rubeus Alexand. conſil.93. & quod perſonaliter, ac præſẽtialiter debeat à fieri pręſẽtatio, colligitur apertè ex Conc. Trid. ſeſſ.24. c.18. de reformat. & ſeſſ.25. cap.9. vnde dicebat Zerula loco citato quod Ordinarij debent ſummopere animaduertere, vt præſentatus accedat perſonaliter ad eorum preſentiã. Nam in quodam Archiepiſcepatu refert fuiſſe fictè quemdã præſentatum, & deinde inſtitutum hominem non exiſtentem in rerum natura, & patronus ſibi vſurpabat fructus beneficij ſingulis annis, contra decretũ Conc. Trid. ſeſſ.22. cap.11. de reform. & ſeſſ.24. cap.3. verſ. patroni, & ſeſſ.25. cap.9. Abb. in c. cum parati col. fin. de appellat. Patet etiam apertè ratione, quia præſẽtatus debet prius examinari à b Ordinario ad effectũ videndi ſi eſt idoneus, ſecundum Panormitan. in c. paſtoralis n.7. de iurepatron. Rebuff. in rubr. de collationib. §. præfatique Ordinarij in ver. præſentationẽ. Nec obſtaret, ſi diceretur huiuſmodi formã in pręſentando eſſe de apicibus iuris, & propterea excuſare ignorãtes, & ruſticos, quia reſpondetur, quod ruſticitas, vel imperitia non excuſat, vt eſt text. in proprijs terminis in l.1. C. de interd. mat. Neque ignorantia iuris excuſat. cap. ignorãtia de reg. iur. in 6. l. nec paſſim C. de iur. & facti ignor. cùm ſit lata culpa, Alex. conſ.77. col.2. vol.3, Riminald. Iun. conſ.484. n.2. volum.5. Bertrand. conſil. 278. nu.2. volum.8. Et tanto magis ignorantia iuris nõ excuſat, quanto quod præfatus patronus potuerit cõſulere peritiores, idque aliter non egit, ſecundum gloſ. Alex. Iaſon & Dec. & alios vniformiter in l. iuris ignorantiam C. qui admitt. ad bon. poſſeſſ. Angel. in l. ſi quis id quod ff. de iuriſdict. omn. iud. Decius conſ.604. col.2. conſ.605. & 667. n.6. Ruin. conſil.23. volum.1. & Viuius, qui refert deciſum in deciſ.254.

4 Quarta cõcluſio, quod quamuis moræ purgatio de æquitate canonica admittatur, ad text. in cap. potuit

de lo-

de locato.Bart.& cõmuniter alij l.ſi inſulã,ff. de verb. oblig. quod procederet etiã ſi actus eſſet iuratus, Iaſ. in l.ſi quis maior,col.penult.C.de trãſact.& in conſ.9. n.8.vol.1.Gozad.conſ.66.n.13. Goffred. conſ.41.nu.8. Ruyn.conſ.137.n.9.& 10.Curt.de feud.part 4.nu.30. verſ.confirmatur hæc opinio,& fuiſſe deciſum teſtatur Verall.deciſ.233.par.2.& in beneficialibus poſſe Epiſcopum moram purgare teſtatur pariter fuiſſe deciſum Franciſcus Marchus deciſ.1238.part.7.

Veruntamen in caſu noſtro nullo modo fateri poteſt, præfatum patronum potuiſſe moram purgare etiam vnius diei, quare licèt poſtmodum præſentauerint præſentialiter, ac perſonaliter elapſo die poſt quadrimeſtre,adhuc præſentatio erit nulla, & mora impurgabilis, quod patet ex pluribus.

Tum primo, quia mora non poteſt purgari, quando exequutio temporis eſt facta à iure, vel ab homine, ſecundum Bartol. quæſt.4.num. 19. & Alexander num.32.in d.leg.ſi in inſulam ff. de verbor. obligation. Rubeus conſil.123.Alban.conſil.69. Alciat.conſil.17. & fuiſſe deciſum in Rota Rom. refert Verall. in deciſ. 134. par.2. vnde cum poſt præfatum tempus quadrimeſtre patronis conceſſum ad præſentandum fiat à iure eius exequutio ad text. in d. capitul.vnico de iurepatron.in 6.& ſic patrono intra tempus non præſentante; virtute facultatis ipſo iure à ſacris canonibus indultæ,Epiſcopus liberè beneficium conferre poteſt, ſecundum Nauarr. in conſ. 3. de iurepatron. in antiq. & Sayr. deciſ. 3. eod. tit. conſequenter mora purgari nequit.

Tum ſecundo, quia mora eſt etiam impurgabilis, quando in actu, ſeu contractu adeſſet pactum reſolutiuum,ſecundum Alex. in l. ſi in inſulam col. penult. num.43.verſ. decimotertio fallit ff.de verbor.obligat. Afflict.deciſ.173.Caualc.dec.15.part.1. fuiſſe in Rota reſolutum ſcribit Verall. in deciſ.235.p.2. vnde cum in caſu noſtro adeſt reſolutiò ſi infra tempus non fieret præſentatio,& erit quod deuoluitur ad Epiſcopum liberè beneficium. Ergo.

5 Non obſtant ea,quæ in fauorem partis aduerſæ dici poſſent. Et primo doctrina Maſcardi de probat. concluſ.1223.n.7. vbi quando præſentatio fuit recepta ab Epiſcopo,& non reiecta,præſumitur pro præſentatione, & ſic illam factam fuiſſe infra tempus datum à iure, ex quo à iudice fuit admiſſa, & Ordinarius poteſt tempus prẽſentationis patronis à iure conceſſum prorogare,quia reſpõdetur multipliciter, & primò, quod videtur tempus prædictum à iure limitatum ob publicam vtilitatem,ne diutius Eccleſia careat Rectore.

Secundo reſpondetur, quod cum præfatum tempus ſit à iure canonico inductũ, non potuit Epiſcopus cõtra ius diſpenſare,& conſequenter licet receperit prẽſentationem poſt tempus,non cenſetur diſpẽſaſſe ita, vt non poterit recedere ad text. in c. inſtitut. 25. q.2. & in cap.licèt ibi,quod regulare fuit,de off.ordin.& in c.quod ſuper his,de maior.& obedien. c.cum inferior, eod.titul.Boich.in c.à nobis,il primo, n.3. de ſent. excom. poſt Panorm.in c. cum dilectus n. 10. de conſuetud.Calderin.conſ.5.de conſtit.Cardin. in clement.1. §.fin. de reb. eccl. non alien.Alber.in 1.par.ſtatutorũ q.6. Iaſon.in l. omnes populi in 2.lect.ff.de iuſt. & iure Pariſius conſ.27.n.59.vol.2. Barbat. in conſ. 21.col.7. verſ. ſed his non obſtantibus, vol. 3. cum alijs quos deducit Duena in regula 250.

Tertio reſpondetur, quod ridiculoſum eſt allegare Maſcardum in hac quæſtione,quia ipſe loquitur,quãdo dubitatur an prẽſẽtatio facta fuerit in tẽpore,quia tunc vt actus potius valeat,quam pereat, ad text.in l. quoties ff.de reb.dub. præſumi debet præſentationem fuiſſe factam in tempore: ſed nos ſumus in claris, & minimè in dubio, cum euidentiſſimè appareat, atque conſtet hũc patronum præſentaſſe extra tempus:ergo nullo modo obſtat doctrina Maſcardi. Nec obſtaret etiã ſi diceretur, quòd intermiſſio vnius diei ſit de rebus minimis,& communiter nõ eſt curandum, ad tex. in l. ſocio ff. de in integr.reſtit.quiã reſpõdetur,de minimis quandoquidẽ maximè curandum eſſe, vt apparet ex latè deductis per Carroc.in dec.10.& eo fortius quod,vt ſupra diximus, iſtud tempus eſt impurgabile.

Et eiuſdem opinionis fuit,mecum confabulãs, eminentiſſimus Iuriſconſultus D.Curtius Palumbus Canonicus Eccleſiæ Neapolitanæ, vir quidem omnium virtutem genere,ac vitæ integritate inſignis.

RESOLVT. CCCXXVII.

Qua pœna puniantur clerici blaſphematores.

1 *Pœna contra blaſphemantes quænam ſit.*
2 *Limita in eo, qui calore iracundiæ Deum blaſphemauerit.*

De pœnis blaſphæmantium Deum Patrem, vel Filium,vel Spiritum ſanctum,aut B.Virginem,ſiue alios Sanctos, & de pœnis non reuelantium vide Bullam Iulij III. 34. quæ incipit in multis, & Leonis X. Bullam 1. incip. cum primum §. ad abolendam, & Pij V. Bull.5. cuius verba ſunt, *Quicunque clericus Deum, & D.N. Ieſum Chriſtum, vel glorioſam Virginem Mariam eius genitricem,expreſsè blaſphæmauerit,pro prima vice fructibus vnius anni omnium, & quorumcumque beneficiorum ſuorum, pro ſecunda beneficijs ipſis priuetur, & pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur,& in exilium mittatur: quod ſi clericus nullum obtinuerit beneficium,pœna pecuniaria,vel corporali pro prima vice puniatur,pro ſecunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur,& ad triremes mittatur qui reliquos Sanctos blaſphemauerit, pro qualitate blaſphemiæ,atque perſonæ arbitrio Iudicis puniatur*, De cuius Bullæ explicatione vide Nauarr. in cap. inter verba 11.quæſt.3.corrol.57.num. 148. & Couarruu. in c. quamuis pactum p. 1. §. 7. ſub num.10. de pactis in 6. Diaz in practic. crimin. capitul. 110. in verbo blaſphæmi.

Amplia primo,præfatam pœnam procedere nedum in blaſphemantem, verum etiam contra non manifeſtantem ipſum blaſphemantem,c. ſi quis per capillum 22.q.1. ibi,ſi quis autem talem hominem non manifeſtauerit,& DD. in cap.nonnulli extra de Iudæis,idem ſtatuit Leo X. in d. conſtir. 11. verſ. quicumque vero Bullar. fol.194. & Iulius III. in conſtitut.43.verſ. Monendo tamẽ eos,in eod.Bullar.f.545.vult etiam, quòd quis poſſit ſecretè abſque expreſſione ſui nominis denunciare blaſphemantes, & dat formam ſecretè denunciandi, & in dictis conſtitutionibus ponuntur pẽnæ, quibus in ſtatu Eccleſiaſtico blaſphemantes puniuntur, contra quos etiam adeſt d. conſtitutio Pij V. in eodem Bullar.fol.926.

Amplia ſecundo procedere dictam pẽnam etiam in eo,qui dixit,*Potta di Dio*, Viu.deciſ.338. ſimiliter *à diſpetto di Dio*, Gramat. deciſ.50. & in eo,qui dixit, *A diſpetto di quel becco, & cornuto, &c. io n'hò fatt'vno*, Gaſp.Theſaur. in dec.78.

Nunc limita in eo, qui calore iracundiæ Deum, vel Virginem publicè blaſphemat,vt debeat mitius puniri, nec habet tunc locum pẽna c.2. de maledic. ſecundum Archidiac.in c.quid ergo,circa finem 23.quæſt.5. Dec.Cagnol. & reliqui l. quicquid calore iracund.ff. de regul.iur.Iaſon. in l.ſi filiam tuã C. de inoff.teſtam. quibus autem circumſtantijs vallatus debeat eſſe prẽfatus calor iracundiæ vide Alexand.conſ.15. ante fin. vol.3.Afflict.in conſt.Regni blaſphemantes n.5. & 10. Cauenſ.ſuper pragmat.50. Regis Ferdinandi n.6. Iul. Clar.in pract crimin.q.60.nu.6. Foller. in pract. cen. in

in ver. Nicolaus Epiſcopus à num,56. vſque 67. Ioan. Franciſcus Ponzibius in tractat. de lamijs ſub num.86.

Limita, ac declara, quòd verba illa Bullæ, pro prima vice, interpetranda ſunt pro prima vice punitionis, & non blaſphemiæ, etiam ſi clericus fuerit pro prima illa vice inquiſitus, quòd pluries blaſphemaſſet, quia Bulla videtur habere reſpectum ad correctionem clericorum, ad quod facit tex. in cap. graue de præb. ibi, poſt primam, & ſecundam correctionem.

Quare ſtante ſtatuto, ſiue Principis proclamationibus, quod ſi quis blaſphemauerit Deum, vel Sanctos, pro prima vice puniatur in decem, pro ſecunda dupliciter, pro tertia fuſtigetur. Si quis eodẽ impetu, & eodem tempore ac eadem continuatione verborum pluries blaſphemauerit, vnicum delictum erit, & pro vnica vice puniri debebit, Cœpol. in conſ.77. circa med. quem refert, & ſequitur Alciat. in tract. de præſumpt. reg.2. præſumpt.6. n.4. & idẽ tenet Couar. variar. reſol. cap.10. nu.8. lib.2. Plac. in epit. delict. cap.1. num.18. in fin. Farinac. in praxi crimin. titul. de delictis, & pænis quæſt.22. num.29. ſed Phanut. in tractat. de momento temporis cap.28. num.16. diſtinguit in materia ſtatuti, prout de iniuria, & ſic ſi quis blaſphemauerit Deum, & Sanctos vno impetu, vnica pæna tãtũ eſt puniẽdus, Bald. in l. duo rei §. ſemel num.2. ff. de arbitr. Marſ. in l. ſi in rixa 21. ff. de ſicar. Cepol. & Alciat. loc. citat.

RESOLVT. CCCXXVIII.

Qua pœna puniantur clerici negotiatores.

1 Clerici prohibentur negotiari, & referuntur tres rationes de quibus in num.2.3. & 4.
5 Limitatur hæc regula in quatuor caſibus, vt in num.6.7. & 11.
8 Clericus non dicitur negotiator ſi vendit vinum, granum, & ſimilia ex proprijs fundis peruẽta, & hæc poſsũt vẽ. ai abſque gabellæ ſolutione, vt in n.9. Amplia nu.10.
12 Clerici poſſunt aliquid lucrari ex artificio, dummodo ſit honeſtum, ad quod inſeruiutur nonnulla, vt in numer. 13.14.15.16,

1 REgulariter clerici prohibentur eſſe negotiatores. vt probatur in c.1. & tot. tit. ne cler. vel monach. hinc voluit tex. in c. fin. de vita & honeſtat. cleric. quod clericus, qui tertiò monitus à negotiationibus ſecularibus nõ abſtinet, interim perdit quoad bona priuilegium clericale, & clericũ negotiatorem vt peſtem fugiendum probatur in cap. negotiatorem clericum 88. diſtin. vnde in cap. fornicari, ead. diſtinc. dicitur, Antequam enim eccleſiaſticus quis ſit, licet ei negotiari, facto verò non licet, & in cap. eijciens, habentur hæc verba, Quia non cognoui negotiationem, introibo in potentias Domini, Cuius prohibitionis tres poſſunt aſſignari rationes, ſecundum Salzed. cap.55. in annotat. ad pract. can. crimin. Diaz.

2 Prima eſt quia finis eius lucrum eſt temporale, quod clerici contemnere debent, & habentes alimenta, & quibus tegantur contenti eſſe debent, ait D. Pul. ad Thim. cap.6.

3 Secũda, quia rariſſimè hę prophanę, & ſæculares negotiationes abſq; peccati labe exercẽtur, vnde periculoſæ ſunt valde, ait enim Sapiens Eccl.27. Duæ ſpecies difficiles, & periculoſæ mihi apperuerunt. &c.

4 Tertia ratio eſt, quia huiuſmodi negotia homines retrahunt à ſpiritualibus, quibus incumbere peculiare eſt clericorum munus iuxta Diui Pauli ſententiã: Nemo militans Deo, implicat ſe negotijs ſæcularibus.

5 Limita ſuprapoſitam regulam primò non procedere in clericis conſtitutis in minoribus non beneficiatis, qui non prohibentur negotia ſæcularia exercere, alias licita, ita Abb. poſt Hoſtien. & Innocẽt. in c. fin. ne cler. vel mon. Abb. in cap.2. & in cap. ſed nec eod. tit. Felin. in cap. dilectus, num.22. de reſcript. Alban. conſ.52. num. 5. & ſeq. pœna enim ſuſpenſionis, & excommunicationis, quę clericis prohibitas negotiationes exercẽtibus imponitur, procedit ſi in ſacris fuerint conſtituti, ſecus ſi in minoribus, & beneficia eccleſiaſtica non obtinuerint; quemadmodum etiam dicitur in pena peccati, de qua in c. nemo, & c. nullus 11. q.3. ita Alber. Trocius lib.2. de vero, & perfecto clerico, c.52. num.6. Ioan. à Medina in C. de reb. reſt. q.31. verſ. nota tamen, f.91. colum.3.

6 Limita ſecundo ſi per alios negotiationes exercuerint, quia permiſſum eis videtur ex text. in clement.1. de vit. & honeſtat. clericor. vbi clericis interdictum eſt officium tabernarij, aut macellarij perſonaliter exercere, nec enim abſque cauſa dicitur perſonaliter, niſi vt intelligamus id clericis per alios facere non prohiberi. vrget etiam text. in clementin.1. §. porro de ſtatu mon. vbi ſtatutũ eſt, quod monachi, quibus per ſeipſos venari prohibitũ eſt, poſſint tamen opera aliorum facere: vnde Alberic. in l. humilem C. de inceſt. nuptia l. dicit, clericum per alium tabernam exercentem, non amittere priuilegium clericale. Tamen quidquid ſit ex ſupradictis, contrariam opinionem tenet gloſ. in d. clement.1. cuius opinionem veriorem eſſe teſtatur prax. Archiep. cap.75. ſub num.6. & tenet Salſed. ad Diaz d. cap.55. ex regula text. in c. qui per aliũ de reg. iur. lib. 6. poſſent tamen pro honeſta eorũ ſubſtentatione per alios exercere negotiationem Nauar. cap.25. nu.111. Molina de contractib. diſput.342. ſub nu.10. ibi quando circumſtantia non adeſſet, quæ excuſaret. Hartaman. conſ.90. Menoch. conſ.121. num.4. & ſeq.

7 Limita tertio, vt nõ dicatur negotiator per vnius rei emptionem, vel venditionem, nã negotiator is dicitur, qui plures negotiationes exercet, l.1. §. licet, & ibi gloſ. in verb. omne ff. de tribu, & in proœm. inſtit. §. cum. que hoc Deo, l. ſemper §. Diuus Adrianus, cũ l. ſeq. ff. de iur. immun. Bal. in l. legatis ſeruis ff. de l.3. Paris de Puteo in tract. ſindic. in part. officiales fol.87. Rebuff. in tract. de mercat. minu. art.1. gloſ.1. n.10. tom.2. conſtit. Franc. Dicitur etiã is mercator, vel negotiator, qui rem emit, & nõ mutata forma illam vendit, vt aliquid inde lucretur, text. eſt in c. eijciens, & in c. quid eſt aliud 88. diſt. Et negotiator, vel mercator appellatur qui negotiationem quæſtuariam exercet, de quo eſt optima lex.1. tit.7. q.5. & tenet Sanctus Thom. 2.2. q.77. art.4.

8 Ex quibus ſequitur nõ dici clericum negotiatorem,
qui vendit vinum, granum, aut oleũ ex proprijs fundis,
ita ſingulariter tenet Abb. conſil.6. dubio 2. volum 1.
Dec. in cap. Eccleſia Sanctę Mariæ de conſt. colum. pe-
nultim. imò non obſtante prohibitione de non venden-
do vinum (vt noſtri dicunt) ad groſſum, vel minutum.
9 poſſunt clerici pro ſua voluntate, quæ dicta ſunt ven-
dere abſque gabellę ſolutione, ita tenet Bertach. in
10 tractat. de gabell. in 7. part. princip. quæſt.7. colũ.4.
Nec dicitur clericus negotiator, vel mercator, licet, id
quod ſupereſt de eo quod vilius ad ſui, vel ſuorum
ſubſtentationem emit, iuſto pretio tunc currente, ca-
rius vendat, quam emit, ita Nauarr. in manual. Con-
feſſ. cap.25. num.110. vnde nec puniri poteſt, nec ex ea
venditione gabellam ſoluere tenetur, vt per Salzed. ad
Diaz d. cap.55.

11 Limita quarto, nõ procedere in clericis aliquid lu-
crantibus ex artificio, cap. nunquam de conſec. diſt.5.
cap. clericus victum.91. diſt. Panormitan. & Imol. cap.
12 fin. de vit. & honeſtat. clericor. intellige dummodo nõ
ſint artificia inhoneſta, Spec. de cleric. coniugat. n.6.
& ſeq. quia lucrari ex artificio licet clericis etiam, ſine
neceſſitate, Hoſt. Anchar. Innocent. in c. ſecundum in-
13 ſtituta ne cler. vel mon. Federic. de Senis cõſ.207. Cle-
ricus enim poteſt incumbere artificio, dummodo non
ſe ſubtrahat à diuinis, & eccleſiaſticis officijs gloſ. in c.

14 cle-

Digitized by Google

14 clericus 91. diſt. quemadmodũ poteſt locare animalia,& oues,& boues,ſi habet ex decimis,vel ſucceſſione,aut alias ſibi data,aut ſi habens paſcua multa,emit animalia, vt illa in proprio territorio nutriret, & poſtea illorum fœtus, & fructus, vel cum creuerint, vel
15 ſuo labore, & induſtria meliorata carius venderet, nõ autem ſi emit vt traderet ad incrementum, vel aliud ageret in fraudem negotiationis; quod quidem adeò eſt verum,quod ſi clericus emat rem,non vt reuendat, ſed ad ſui vſum, ſi poſtea propter aliquam neceſſitatem velit vendere, non prohibetur vendere etiam pro maiori pretio, ſi tantum tunc valet, Abb.in c. 1. ne cler. vel mon. faciunt notata per Bart. in l. cætera §. fin.ff. de l. & eſt communis omnium ſententia, vt per Molin. d. diſp. 342. num.11.

RESOLVT. CCCXXIX.

Qua pœna puniatur Parochus cognoſcens carnaliter ſuam filiam ſpiritualem.

1 *Quæ differentia ſit inter filiam ſpiritualem, & inter eam, cui à Parocho collatum fuit Sacramẽtum Pænitentiæ.*
2 *Pater ſpiritualis magis diligendus eſt,quàm carnalis.*
3 *Eandem pænam pati debet occidens patrem ſpiritualem, quàm qui occidit carnalem.*
4 *Filius ſicuti prohibetur in ius vocare patrem carnalem, ita & ſpiritualem.*
5 *Pater ſpiritualis non poteſt eſſe teſtis in cauſa ſui filij, ſicuti nec pater carnalis.*
6 *Quæ ſit pæna Sacerdotis fornicantis cum filiabus ſpiritualibus.*

IN hac quæſtione reſpondetur diſtinguendo,ſupponendo maximum eſſe diſcrimen inter ſimplicem
1 filiam ſpiritualem, & inter eam, cui à Parocho collatum fuerit Sacramentum Pœnitentiæ,nam grauius eſt puniendus in ſecundo caſu,quàm in primo, quia tunc dicitur propriè, & verè cõtracta filiatio ſpiritualis,ſecundum gloſ. in cap.1.in verb.ſpirituale de cogn.ſpir. lib.6.Sot.in 4.ſent.diſt.42.Graff.conſ.1.de cogn.ſpirit. Vnde recepta ad Pœnitẽtiam,dicitur filia ſpiritualis. Et Symmachus Papa in c.omnes 30.q.1.ſic ait,Omnes quos in Pœnitẽtia ſuſcipimus, ita noſtri ſunt ſpirituales filij, vt & ipſi quos vel nobis ſuſcipientibus, vel trinæ merſionis vocabulo mergentibus,vnda ſacri Baptiſmi regenerauit,ad idem facit tex.in cap.final.eod. tit.licet per dationem præfati Sacramenti non cõtrahatur cognatio ſpiritualis apta ad impediendum matrimonium, c.quem pœnitet de pœnitent. diſt.1.Turrecrem.in rubr.30.q.1.num.4.Graff.cit.loc.Henriquez conſ.19.n.3.Hartaman.conſil.6.n. 4. Eueraidus conſ. 60.Limita,vt non dicatur filia ſpiritualis illa, quam Sacerdos ſemel audiuit in confeſſione,& non abſoluit, Henriquez de Sacrament. in genere,lib.1. cap.14.§.8.

Vnde cum(vt ſupra diximus)per huiuſmodi Sacramentum contrahatur cognatio, propterea maior reuerentia inter vtrumque eſſe debet,& propterea dicebat gloſ. celeberrima in cap. pitacium in verb. multo
2 magis 30.q.3. patrem ſpiritualem magis diligendũ eſſe,quàm carnalem, quam Gloſ. ſententiam dicit ſingularem Barb. in l.2.col.7.ff.de verb. oblig. & in repet.l. cum acutiſſimi col.117.C.de fideicom.licèt huic ſit affinis,& alia gloſ.in c.qui dormierit 27.q.2. tradens affinitatem ſpiritualem maiorem eſſe, quam carnalem. Vlterius dicit etiam alibi gl. in c. aut factam in verb.
3 parentem de pœniten.diſt.1.non minus puniendum eſſe, qui interimit parentem ſpiritualem,quàm qui carnalem,quam ſequitur Alex.in addit.ad Bartol. in l.diuus,vbi Hyppol. de Marſ.in fin.ff.de parricid. pro qua vide Abb.in cap.fin.col.penult. de purgat. canon. cuius opinionem in ſpecie ſequutus fuit Dec. conſ. 462. col.1.& in cap.at ſi clerici num.38.de iudic.

Hinc dicit Iaſ. in l.generaliter in 1.col.in princip.ff. de in ius voc.quod filius prohibetur tam patrem carnalẽ, quam ſpiritualem in ius vocare abſque venia, vt voluit etiã ante eum Fulgoſ. in l.adoptiuum,ff.eod.tit. Rom.in l.ſed ſi has §.peto ff.eod. Bald.in c.1.§. fin.in 4.col. de prohib.feud. alien.per Fed.& idem Bal. dixit in d.l.generaliter,quod pater ſpiritualis non poteſt eſſe teſtis in cauſa ſui filij, quemadmodum carnalis, vt refert,ac ſequitur Salycet.in l. teſtes idonei ff. de teſtibus per tex.in l.ſi quis alumnã in fin.C.de nupt. & alibi voluit idem Bal.in l.1.in antepen.col.C.vnde vir. & vxor. quod quemadmodum mulier non repellitur ab accuſãdo pro iniuria illata perſonis ſibi cõiunctis, ita poteſt accuſare pro iniuria illata patri ſuo ſpirituali.
6 Quare Sacerdos, qui cum filiabus ſpiritualibus fornicatur, graue adulteriũ committit, & olim ab omni officio deponebatur,& peregrinãdo per viginti annos pænitere debebat, c.ſi quis Sacerdos 30. q.1. vbi preſbiter, qui cũ filia ſpirituali fornicatus fuerit, ab omni officio deponẽdus eſt, & facit tex.in c.non debet 30.q. 1.dicẽs, quòd ſi eſſet Epiſcopus tale facinus committens,debet annos quindecim pęnitere. Et quod talis Parochus debeat deponi vide Panorm. in cit. c. vlt.de purgat.canon.Anan.in c.cum dilectus,de accuſ.Fel.in cap.at ſi clerici num.15.vbi Dec.n.36.de iudic. Berm. Cho. de public. concub. rub. de incæſtu num.3.

RESOLVT. CCCXXX.

De pęna inſligenda laicis concubinarijs.

1 *Traditur forma inſligendi pænas contra laicos concubinarios, ſecundum Conc.Trident.*
2 *Epiſcopi non poſſunt accipere compoſitionem ſuper omnibus criminibus.*
3 *Pęna pecuniaria tunc debet inſligi, quando id ſit correctionis zelo.*

FActum tale proponitur: Epiſcopus quidam Regni Siciliæ,cuidam laico, quem de crimine concubinatus inquiſitum habebat,probato cõcubinatu, inſlixit pęnã pecuniariã,ſcilicet ducatorum duorum mille, & cum pro parte eiuſdem laici inquiſiti inſtaretur coram me,vt quid de iure ſentirem,ſcriberem,qua de re, vt ei ſatisfacerem, reſpondi prout ex infraſcriptis.
1 Et primo, quod Conc.Trid. ſeſſ.24. de Sacramento matr. c.8. tradit formam inſligendi pęnas contra laicos concubinarios,& primo mandat,quod ter moneãtur ab Ordinarijs etiã ex officio.Secundo,ſi hoc peracto non reſipuerint,eſſe excommunicandos. Tertio, ſi animo indurato per annum ſic ſteterint,pro qualitate criminis ſeuerè ab Ordinario puniantur, Quarto mulieres, quæ publicè cum ſuis concubinarijs viuunt, niſi,vt ſupra,admonente Ordinario,paruerint,extra oppidum,ſeu Dięceſim eijciantur,inuocato ad hoc etiã, ſi opus erit brachio ſæculari.

Et quamuis Epiſcopus habeat poteſtatẽ imponendi pœnas pecuniarias laicis, ſiue clericis,vt eſt communis opinio, ſecundum Panorm. & reliquos in c.vt clericorum,nu.10.de vit.& honeſt. cleric.Vgol.de poteſt. Epiſcop.c.56.nu.5.par.2.Baiard.q.80.in princ.Iaffred. Balb.in dec.63.Cephal.conſ.30. n.4.volum.1. & Hartaman.conſ.21.& Peregr. de iure fiſci lib.1.c.2. Cuius concluſionis vera ratio eſt, quoniam hodie Epiſcopi de generali conſuetudine habent fiſcum, vt ſcribit Panuinus, quem refert Diaz in pract.crim.can. cap.134. nu.2.vbi in c.124. in fin.dicit,hanc opinionem eſſe veriorem, & conſuetudine roboratam, & hanc etiam opinionem eſſe vſu comprobatam teſtatur Felin. in c. irrefragabili §.1.num.11.de offic. Ordinar.Viu.qui de cõmuni opinione teſtatur in opinione 255. & Clar. in q.80.n.5. nec Conc.Trident.ſeſſ.24.c.8.tollit alias pęnas iuris, vt pluries declarauit Sac. Illuſtriſſimorum

Congregatio,& in Curia Archiepiſc.Neap.fuit exulatus à Diœceſi Neap.quidam laicus,qui per plures annos ſteterat in cõcubinatu, vt refert Nouiſſimus c.36.

2 Tamen in caſu, de quo verba facimus non potuit præfatus Epiſcopus Siculus vllo iure talem pœnam infligere, & hoc ex pluribus,tum primo,quia non valent Epiſcopi accipere compoſitionem ſuper omnibus criminibus, vt fusè tradit Paulus de Caſtro in conſ.348. col.fin. per tex. cum gloſ.in c. licet, vbi DD. extra de pœnis,Felin.in c.qualiter,& quando,il ſecondo, §. ad corrigendam n.30.de accuſ.Clarus in practic. crim.§. fin.q.85.verſ.vlterius quæro,ſed tunc cum crimina eſſent leuia, vel extraordinaria, in quibus eſt locus pœnæ arbitrariæ, & dicitur crimen leue, vel graue multipliciter. Primo,quando conſideratur perſona, res,tẽpus & locus,Bal.in conſ.412. ſuper eo quod lib.4. in principio, Secundo, qualitas delicti,quia omnia delicta capitalia ſunt grauia,Bald.vbi ſupra in princ.verſ. ſecundo modo. Tertio, dolus ex parte committentis delictum,quia vbi dolus,ibi grauitas delicti,Bald. qui ſupra verſ. tertio modo, & conſ.388. ſi Princeps nu.2. vbi ponit dolum,& pœnam tantum conſiderari lib. 4.

3 Tum ſecundo,quoniam eo caſu infligenda eſt pœna pecuniaria, quando id fit correctionis zelo præſertim vbi ea magis timeretur,quam corporalis, gloſ.in c. licet, & ibi Panormit. de pœnis,Foller. in pract. crimin. canon.cap.133.n.26.Vrſil.ad Afflict.in dec.49.num.3. Coler. deciſ. 40. & ſecundum Quarant. nouiſſimè in ſumma Bullarij in verb. pœna pecuniaria,debet adhiberi cautela, ne in illa imponenda modus excedatur, ſed perſonarum conditio, & peccati qualitas attendantur, vt ante præcitatum voluit Hoſtienſ. in §. quid pertinet de offic. Ordin. in ſum.

Quare cũ in caſu,de quo loquimur,hæc omnia deficiant,cum pœna inflicta videatur, non zelo correctionis, ſed potius cupiditate lucri, prout apparet ex ænormiſſimo exceſſu in quantitate pecuniæ, ſcilicet duorũ mille ducatorũ, propterea fatendũ eſt præfatã pœnæ impoſitionem omnino reuocandam eſſe, pœna enim pecuniaria tunc tantummodo infligenda eſt, cũ illa imponitur pro corrigendis peccatis, & per conſequens ne illa in poſterum amplius committantur, ſecundũ Gramm.voto 7.& Graſſ.de arbit. Conſ.lib.2.c. 9.præſertim quoad eos,quorum vita probabiliter non ſperatur corrigenda,facit text.in c.prodeſt 23. quæſt. 5.& 24.q 1.cap. legatum,vt videtur eſſe is,qui aſſiduè peccat l.3.in fi.C.de Epiſc.audien.cũ nec Deus aſſiduè peccãti de facili miſereatur,c. diaconi ſunt in fin.diſt. 93.vbi gloſ.dicit,aſſiduè idest iterato,quia vulnus iteratum tardius ſanatur,cap.inanis de pœnitent.diſt.3.

Iis accedat,quod cum Sacr.Conc.Trid.loco citato formam induxerit procedendi contra concubinarios, vt ſcilicet primo ter moneantur, ſecundo excommunicentur,tertio pro eius arbitrio ſeuerè puniãtur, igitur hæc forma ſeruari debet, forma enim eſt, quæ dat eſſe,& ſpiritum rei,l.Iulianus §.ſi quis ff.ad exhibend. & in c.1.de conſecr.eccl.Inn.in rub. huius tit.Ioan. de Amicis conſ.145.num.5.Barb.conſ.13.vol.3.Simon de Pretis conſ.181.vol.1. Cæphalus conſ.610.nu.38. vol. 4.Mantua conſ.108.num.31.& forma eſt indiuidua,vt per Ruin.& alios in l.1.§.qui præſens ff.de verb.oblig. Cæphal.conſ.480.nu.33.vol.4.nec ei aliquid addi, vel detrahi poteſt, ſecundum Laurentium de Pinu conſ. 151.n.9. & ipſa æquè non ſeruata,actus redditur nullus,Riminald.conſ.136. vol.3. neque adimpleri poteſt per æquipollens, ſecundum gloſ. in clem.1. de vita, & honeſtate cler.Pariſ.conſ.97.n.13. vol.4. & Viu. latiſſime deciſ. 334. 335. & 336. quare cum præfatus Epiſcopus formam hanc minimè ſeruauerit,cùm poſt trinam monitionem proceſſerit immediatè ad impoſitionem pœnæ pecuniariæ,meritò debet cenſeri nulla, ob inobſeruationem formæ arg. dec.Afflict.358.

Non obſtat, ſi in eius fauorem diceretur, quòd arbitrio Epiſcopi remittatur facultas infligendi pœnas concubinarijs,quia reſpondetur, quòd debet intelligi, vt ſit regulatum, prout de iure, ſecundum Bart.in extrauag.ad reprimendum,num.8.Pariſ.conſil.56. nu.5. volum.1.& conſ.8.nu.21.volum.4.Soccin. Iun. conſil. 41.nu.16.vol.2.Afflict.dec.321.Pet.de Beninten. Rot. Bononienſ.deciſ.31. Rota deciſ.348.num.4.part.1. diuerſ.in nouiſſ. Rot.Rom.Paleott. in deciſ.641. num.1. part.3.de Graſſ.in dec.7.& 8.de iudic.& fuit pluries in Rot.reſolutum,præſertim in vna Tolet.pecuniaria 13. April.1587. coram Illuſtriſs. Pamphilio,& in vna Rauennaten. tranſactionis 19. Ianuarij 1594.

RESOLVT. CCCXXXI.

Qua pœna puniatur retentus in domo ſub fideiuſſione de non diſcedendo, ſi diſceſſerit, & die ſequenti redierit.

1 *Carceratus dicitur etiam,qui ſtat in aliquo loco, ita quod ab eo recedere non poſſit.*

2 *Habilitatus ſub cautione,dicitur quoque carceratus.*

3 *Recedẽs à carceribus,& ſtatim rediens,nõ dicitur fugere.*

SVpponatur in facto,quod quidã fuiſſet non in carceribus ordinarijs Curiæ Archiep.detentus, verũ in camera *volgarmente detta la camera del Carceriero;* cũ fideiuſſione de non diſcedendo ab ea, quare cum diſceſſiſſet, & poſtea die ſequenti reuerſus fuiſſet, dubitatum fuit an pœna exigi poſſit contra fideiuſſorẽ, & videbatur prima facie dicendũ, quod ſic, ex pluribus,tum primo,quia talis dicitur verè,& propriè carceratus,taliter,quod per eius receſſum cẽſetur fregiſſe carceres, & confeſſus fuiſſe delictum, ſicut ille, qui eſt in compedibus, vel in carceribus, vt communiter voluerunt DD.in l.qui in carcerẽ ff. quod metus cau.nã qui nõ poteſt de loco exire,parum differt à captiuitate,qui videtur ſpoliatus ſua libertate,ſecundum gl.receptam in c. de raptoribus 36. quæſt.1. & ita dicebat Inn.in cap. nuper de ſentent.excommun. quod omnis ille dicitur carceratus, cui locus pro carcere aſſignatur,ita quod illũ locum exire non poſſit impunè,& ire quò vult,quẽ ſequitur Catald.in conſ.56.n.4.& 5. vol. 1.conſiliorũ crim.Angelus in tract. de malef. in verbo qui iudex num.16.dicens ex ſententia Bartol.in l.2.C. de exhib.reis,quod omnis locus aſſignatus alicui pro carcere, ſit carcer. & Ang.in l.1.C.de priuation.carc. dicit,quod etiam ille,qui detinetur in via, & recedere de illo loco non poteſt,diceretur incarceratus,& talis detinens illo modo incideret in pœnã de priuatis carceribus,& Bertaz. in conſ.35.nu.3. & ibi Apoſtilla ſub lit.A.vol.1.conſil.criminalium dicit,quod ſi quis detinetur in aliquo carcere,palatio,& ciuitate,ita dicitur fregiſſe carceres,ſi aufugit,ſicut ſi eſſet in carceribus, quia ille locus eſt ſubrogatus loco carceris,& ſequitur Betius conſ.44.num.36.vbi alios allegat,& quando eſt aſſignata ciuitas,vel caſtrum,aut territoriũ alicui pro carceribus, ſub præcepto pœnali cum fideiuſſione de ſoluendo pœnam in caſu contrauentionis dicitur ſub arreſto ille talis poſitus,& ſic carceratus,ideo ſi decedir, & aufugit,dicitur ita carcerẽ fregiſſe, ſicut ſi eſſet in proprio carcere,& habetur pro cõfeſſo, Gram.cõſ. 57.n.4. in criminalibus, ſequitur Apoſtilla Bertaz. in dicto conſ.35.in lit.A.Menoch.de arb.iud.lib.2.cent.4. caſu 301.n.9. & 10. & quod ille, cui fuit aſſignata ciuitas pro carcere, ſub præcepto ſine cuſtodia, dicatur carceratus,& propriè ſi non eſt ita ſtrictè,prout quando eſt in compedibus, & in aliquo arcto carcere, eſt text.in l.ſuccurritur ff.ex quib.cau.maior.vbi dicitur, quod qui aliquo modo ſtringitur,vt euadere nõ poſſit, dicitur carceratus, ſed arreſtatus in ciuitate, dicitur

aliquo

aliquo modo diſtrictus,ex quo ad libitũ abire non poteſt. His accedat,quod voluit Guid.Pap. in dec.253.
2 vbi habilitatus cum cautione de non diſcedendo à palatio,dicitur etiam carceratus allegat gl. in l. necnon §.1.ff.ex quib.cau.maior.conſ.Annæ 140.vol.2.n.11.

Cæterum præfatis minimè obſtantibus contrarium dixi, ſcilicet minimè poſſe exigi pœnam contra fideiuſſorem. Mouebar ex doctrina Carrerij in practica criminali,§.3.n.20.vbi expreſsè teneti n præſenti caſu non eſſe ruptam fideiuſſionem, nec fideiuſſorẽ ad pœnam aliquam obligari,& ita teſtatur habuiſſe de facto Farinac.in tit.de carceribus, & car. q.30.nu.77. quod ſequitur Herculan.in tract.de caut.de non offenden.c. 50. num.17. huic accedat, quod Roman. conſ.193. conſultus, reſpondit pluribus ſubtilibus rationib. ad fauorem cuiuſdam fideiuſſoris, qui promiſerat, quod debitor ex Curia nõ diſceſſiſſet,donec debitũ ſoluiſſet qui diſceſſit, ſed ſtatim reuerſus fuit, & dicit Roman. fideiuſſorem non poſſe conueniri, & ſequitur Suar. in tract. de fideiuſſor. in cauſa crim.nu. 32. in fin. Oſaſc. deciſ.50.n.1.

3 Tandem facit, quod recedens à carceribus,non dicitur receſſiſſe animo fugiendi, ſed reuertendi, ſi citò reuerſus eſt Alex. ad Bartol. in l.1.§. qui expilatores, litera F,ff. de effract. Boer.dec.215.nu. 17. & 18. Maſcard. concl.266.n.22. Farinac. cit.q.30. num.139. & Oliuerius conſ.4.n.25.vol.2.

RESOLVT. CCCXXXII.

Per quem puniantur offendentes Birruarios alterius Curiæ.

1 *Per offenſionem iuriſdictionis inducitur eius prorogatio.*
2 *Ratione offenſæ iuriſdictionis iudex incompetens efficitur competens.*
3 *Limita quando iuriſdictiones ſunt diſtinctæ.*
4 *Clericus deponens falſum coram Iudice laico remittitur.*

1 IN facti contingentia dixi pœnam infligendam eſſe per iudicem Birruariorum,quibus illata fuerat offenſio,non autem per iudicem illius, qui intulit offenſionem,& ratio eſt quia propter offenſionem illius iuriſdictionis inducitur ipſius prorogatio ſecundũ Caſtrenſ.l.addictos C. de Epiſcopali audientia per illum tex. qui loquitur in ſpecie quando offenditur familia iudicis exequens ſuum officium.

2 Facit ad idem tex. in l.nullum C.de teſtibus,vbi habetur, quod ratione offenſæ iuriſdictionis, qui alias non eſt competens iudex efficitur competens, & ita de Franch. in dec.147.

3 Limita tamen vbi iuriſdictiones eſſent diſtinctę,veluti ciuilis,& criminalis,vt eſt in Magna Curia, quia ſi teſtis falſum deponit coram Iudice ciuili remittitur ad Iudicem criminalem,de Franc. loco cit. ex Bartol. in l. ſi quis obrepſerit,& in l.diuus ff.de falſis,Pariſ. de Puteo de ſindicatu in verbo notorium col.2.vnde Capyc. in deciſ.122. voluit, quod quando iuriſdictiones ſunt diſtinctæ per clauſulam abdicatiuam, non procedit tex. in l.nullum,quia ſecundum eum d.clauſula inducit ſeparationem iuriſdictionis.

4 Vnde ſi clericus deponit falſum coram iudice laico,cognitio non erit iudicis laici, ſed eccleſiaſtici, & ita limitatur tex. in d.l.nullum Afflict.in dec. 230. vbi Vrſill.Cappell.Tholoſ.in dec.179. Capyc. in dec.5. n. 13. de Franchis in dec.417. Anna ſing.135.

Finis tituli Praxis de Pœnis.

PRAXIS BENEFICIALIS.

RESOLVT. CCCXXXIII.

An Epiſcopus poſſit conſtituere nouas dignitates in Eccleſia cathedrali abſque authoritate Apoſtolica.

1 *Collatio dignitatum ſpectat ad Summum Pontificem.*
2 *Olim poterat Epiſcopus conſtituere horas canonicas, & veteres extinguere.*

1 DVbium mihi faciebat pro opinione negatiua, quod collatio dignitatum quæ ſunt primæ poſt Pontificalem ſpectat ad Papam ſecundum gloſ. in c. deliberatione in verb. electiõ. de offic. delegati, Staphil. de lit.grat.f. 8.num.9. igitur ad Papam debet ſpectare earum creatio.

Cæterum præfatis non obſtantibus animaduertendum eſt,in hac quæſt. duas reperiri opiniones: prima eſt Innocent. referentis gloſs. in cap. cum olim in verb. conceſſimus de manſuetudine, & Sylua 1. part. quæſt. 4. num. 18. & 4. quæſt.7.num. 20. caſu 116. vbi dicit quod ſic, quod confirmat ex Bert. in tractat. de Epiſcop. 2. part. lib.4. & ex Speculatore in tit. de diſpenſatione.verſ.107. Secunda opinio eſt gloſ.in d.cap. citat. immo text. ibi, & in cap. cum acceſſiſſent eod. tit.gloſs. in cap.1. in verb. omnes 22. diſtinct. & Sylu. 2.part.quæſt.3.num.6.verſ.8. & etiam gloſ. in clemen. tin.fin. in verb. menſæ ſuæ,de rebus Eccleſ. non alien. vbi habetur, quod non, imo plus dicit ex mente Hoſtienſis in dict.cap. cum acceſſiſſent,quod dignitas nõ confirmata per Papam tolli poteſt de Eccleſia Cathedrali per cap. ipſius Abb. in dicta clementin. num.12. & in cap. tranſmiſſæ,num.5. de verbor. ſignificat. Zerola in praxi Epiſcopal. part. 1. in ver. Beneficia ſub verſ. ad dignitates aſſequendas, cenſet cum ſecunda opinione,referens ſic ſe habuiſse in facto, ac ſic reſponſum fuiſse ab vrbe, & quod dictum eſt de nouis conſtituendis, idem in veteribus extinguendis per dicta Iura, & gloſs. Hoſtienſ. in ſumma tit. de conſtitutionibus §. quando conſtitutio nu.20. verſ. cum quæritur dicit,quod ſic,& Innocent. in cap. cum acceſſiſſent eodem titul. n.2.verſ. item Epiſcopus dicit,quod ſic,& ita poſse practicari,ac ita ſe audiuiſse practicari ab Epiſcopo Stabienſi, ſiue Caſtri ad mare refert Zerola in d. praxi Epiſcopali.

2 Ad hæc nota, quod licet per text. in c. final. & ibi gloſs. in verb. excreuiſſe de verborum ſignificatione non poterat Epiſcopus conſtituere nouos canonicos, & veteres extinguere abſque Sedis Apoſtolicæ facultate,hodie tamen per Concil. Tridentin.ſeſs.24.c.15. de reformat. poteſt Epiſcopus cum conſenſu capituli propter tenuitatem introituum,prout ibi, & à contrario ſenſu etiam nouos conſtituere,Innocent. vbi ſupra Caputaq.deciſ.221.part.1. vide Boeriũ deciſ.62. nu.7. & cap. ex parte de conceſſione prebend.Sylu.4.p.q.7. n. 26.verſ.115. & in creatione nouorum canonicorum quomodo ſit procedendum, vide de Franchis deciſ.2. num.18. & 19.

RESOLVT. CCCXXXIV.

An in conſtitutione Beneficij requiratur conſenſus Epiſcopi.

1 *Conſtitutio beneficij requirit conſenſum Epiſcopi.*
2 *De natura beneficij eſt,vt ſit perpetuum.*

1 BEneficium Eccleſiaſticũ eo ipſo dignoſcitur, quod reperitur aliqua Eccleſia vel cappella erecta auctoritate Superioris, & dotata Guido Pap. deciſ.187. Rota diuerſ.deciſ.508.num.6.& 509.n.5.& ſeq.p.1.& quod verè beneficium Eccleſiaſticum nõ dicatur ante Epiſcopi approbationem probatur ex tex. in c. nemo, & in cap. nullus de conſecrat. diſt.1. & tradit Felin.in cap. ex parte il 2.col.1. de reſcriptis, Rebuff. in praxi benefic. tit. Quare inſtituta ſint beneſ. num. 10. fol.6. vbi inquit, quod ante Epiſcopi approbationem nõ dicitur propriè beneficium Eccleſiaſticum, ſed potius quædam pia donatio, vel relictum pium, ſi forte pro Miſſis celebrandis, vel pro anniuerſario in perpetuum relictum fuerit, quod etiam tenuit Rota dec.11. de iurepatron. in antiquis, & quamuis idem Rebuff. in tit. quid ſit beneficium n.8. in fine dicat, quod in dubio quęlibet Cappella ad ſeruiendum Deo fundata præſumitur beneficium Eccleſiaſticum licet non appareat de approbatione Epiſcopi, nihilominus eius dictũ non eſt tenendum ex ſupra allegatis. Nec Ægid. quem ipſe citat ita loquitur in q.16. in fine verſ. 2. quia vult in dubio rem acquirendam eſſe in caſu in quo eſt, late Gonzalez ad regul. de menſibus gl.5.n.7. vbi etiam rationem affert.

2 Sed eſt aduertendum, quod licet regulariter beneficium Eccleſiaſticũ ſit illud, quod perpetuò confertur, vt per Abb. in c. auctoritate in fin. de cenſ. Sarnen. in reg. de infir.q.23. Gonzal. loc.cit.num.11. tamen aliquando poteſt eſſe beneficium Eccleſiaſticum, quamuis non ſit conferibile, exempli gratia, ſi ille, qui beneficium fundauit voluerit in perpetuum illud ſpectare ad liberam diſpoſitionem certarum perſonarum, veluti Abbatis certi Monaſterij, cum hoc, quod etiam poſſit adminiſtrationem illius alteri concedere in totum, vel in parte pro vt ſibi videbitur, ita fuit reſolutum per Rotam in vna Peruſina Sanctæ Mariæ de Niue 30. April.1599. coram Pamphil.

RESOLVT. CCCXXXV.

Nomen Sancti beneficij, an ſit exprimendum in impetratione beneficij.

1 *Nomen Sancti an ſit exponendum in beneficio.*
2 *Nomen dignitatis debet exprimi.*

1 IVuat hoc loco inquirere, an quãdo impetratur beneficium, ne impetratio reddatur ſubreptitia, ſit neceſſe nomen Sancti huius beneficij exprimere, in qua queſtione communis eſt canoniſtarum concluſio, quod ſi impetratur Eccleſia Cathedralis, de ſtylo curiæ neceſſe non eſt exprimi nomen Sancti ipſius Eccleſiæ, licet ſecus ſit in alijs Eccleſijs inferioribus, ita nũcupatim decidit gloſs. in cap.quamuis il 1. in verb. nõ extendit de præb. in 6. cum qua ibi tranſeunt Ioannes Monachus n.5. & Prob. in addit. ad eum, Petr. de Ancharan.col.3.n.4.verſ.2.quærit, Gemin. in §.quamquã eiuſdem cap.col.3.n.10. verſ. in gloſ.fin. ibique etiam Franchus col.2.num.7. & alij indifferenter eamdem approbat opinionem Lap.alleg. 16. an valeat num.4. Imol. in cap. cum adeo per illum tex.col.1.nu. 2. verſ. nota ſecundum Cardin. de reſcript. & Felin. in c. cum acceſſiſſent col.1.num.1. verſ. & quando nominantur Eccleſiæ de conſtit. rurſus idem in cap. in noſtra col. ante penult. correlar. 39. num. 40. verſ. & nota quod quando exprimitur Eccleſia de reſcriptis, & communem teſtatur Mandoſ. ad Lap. in citat.alleg. in verbo nomen lit.I.

2 Amplia, quod oportet etiam nomen dignitatis exprimere, ita firmat in cap.in noſtra de reſcriptis Ioan. Andr.col.2.n.10.in verb.expreſſam, Butr. col.5.nu.17. verſ.4. quæro Panorm. n.4. Imol. col. vltim. nu.13. & communis eſt teſte Felin.in dicto cap. ad aures n.2. de reſcript. Selua in tractat. de benefic.p.3.q.11.verſ.23. qualitas fol. mihi 260. in paruis, quoties enim lex expreſſionem pro forma requirit, non ſufficit prolatio verborum per inuolutionem cap. qui ad agendum de procurat. in 6. l. ſed, & ſi quis §. quæſitum ff. ſi quis cautio. ſpecialis autem mentio illa eſt, quæ exprimit circumſtantias, & conditiones, quę poſſent Principem alterare, vt ait Flor.in clem.2.q.14.n.10. de offic. ord. Soccin. in repet.c. poſtulaſti col.14. de reſcript. quem allegat, & ſequitur Felin.in dict.cap. ad aures col.2.in princ.n.3.

Item amplia, vt teneatur ſuę nobilitatis qualitatem exprimere ſi credimus Hoſtienſ.in c.ad aures in princ. in verb.dignitatis, cuius ſententiam ibi ſequitur Barb. n.5. de reſcript.& non obſcure ſentit Bom.ſing.37.verum nobilis, contrariam tamen opinionẽ tenuit And. in d.cap. ad aures n.4. videlicet, quod in litteris impetrationis non ſit de neceſſitate qualitas nobilitatis exprimenda, & eundem Ioan. And. ſequuntur Flor. col.2.verſ.4. quærò Butr. n. 10. Panorm. num.2.col.1. Imol.col.2.num.5. Felin. col.1.nu.1. vbi aduerſas rationes repellit, Selua in tractat. de benefic.p.3.q.12. in princip. Tiraquel. in tract. de nobilit.c.37.n.61. eandem ſententiam firmat Panorm. in cap.poſtulaſti col. penultim. num. 3. de reſcript. & eſſe communem authores ſunt, Decius in dict. cap. ad aures col.2.num.3. & Rip.num.16. tum quia hoc iure cautum non reperitur, tum etiam, quia impetratio ſubreptitia non redditur, ſi ſupprimuntur ea, quæ expreſſa facilius Papam ad concedendum induxiſſent, vt eſt caſus in dict. cap. poſtulaſti à contrario ſenſu, ſed Papa liberius beneficia nobilibus, quàm ignobilibus concedit. c. de multa in fine de conceſs.præbend. talis ergo expreſſio neceſſaria non eſt.

RESOLVT. CCCXXXV.

An beneficia Eccleſiaſtica poſſint conferri clerico animi deſtinatione tonſuram habitumque clericalem gerenti.

1 *De proximo faciendum habetur pro facto.*
2 *Beneficia Eccleſiaſtica non niſi clericis ſunt conferenda.*
3 *Laico deſtinato clerico non poteſt conferri beneficium.*

1 CVpiebat quidam Illuſtriſſimus Epiſcopus quemdam laicum incedentem in habitu, & tonſura ordinare, & cũ hoc minimè potuiſſet, ſtante quod erat alterius Epiſcopi ſubditus ad tex. in c.1. & 2.de temp. ordin. in 6. cap. fraternit. de cler. non reſid. & c. nullus de parochis, cogitauit conferre eidem beneficium, & me conſuluit, an poſſet præfato laico deſtinato clerico conferre beneficium, vt ſibi efficeretur ſubditus, & dubium mihi faciebat pro opinione affirmatiua reg.iuris, quod de proximo faciendum habetur pro facto ad text. in l. penult. ff. de milit. teſtam. cum alijs quos congerit Iaſ. in l.quamuis C. de inoff.teſtam.

2 Cæterum hoc non obſtante contrarium dixi motus ex pluribus.

Tum primo, quia beneficia Eccleſiaſtica, nonniſi clericis ſunt conferenda, text. in cap. cum adeo de reſcriptis, cap. ex litteris de tranſact. c. ex inſinuatione, cap.2. de inſtit. vbi Anchar. Abb. & reliqui, Sylua de benef. in princ.nu.2. idem Anchar. in reg. beneficium nu.3. Lambertin. de iurepatr. lib.2. p.1.q.7.art.7.num. 2. cum ſeq. Rebuff. de pacific. poſſeſſ. n.287. in principio, & in praxi tit. de clericis, & à quibus, & quomodo creentur num.4. Nauarr.conſ.1. de præbend. & alij quos cumulat Gonzalez ad reg. de menſibus gl.2. num.60.

3 Et quamuis nonnulli fuerint opinati poſſe benefi-

cium

cium Eccleſiaſticum conferri laico ſola animi deſtinatione tonſuram & habitum clericalem gerenti, quoniam is clericus cenſetur, adeo, vt gaudeat priuilegio cap. ſi quis ſuadente 17. quæſt. 4. ſecundum Archidiac. ibi num. 8. quem ſequitur Felin. in cap. cum adeo, n. 2. de reſcriptis, Selua de benefic. 3. part. quæſt. 6. n. 4. vol. 15. Iaſon in leg. diuortio num. 15. & 16. ſolut. matrim. & latius Tiraquel. in ll. connubial. gloſſ. 2. nu. 2. cũ 44. ſeq. quod tenuit gloſ. fi. in cap. 2. de inſtit. cuius ſententiam ſequuti ſunt Domini de Rota in deciſ. 12. de probat. in ant. & hanc opinionem gloſſæ ſequuntur fere omnes, ſecundum Hoſtienſ. in d. cap. 2. col. 1. verſ. nam ius, ſecundum Henricum ibi col. 2. in princip. & ſecundum Archidiaconum, qui idem teſtatur in c. nulli 12. quæſt. 1. num. 4. quare dubium non eſt, quin iſta fuerit communis opinio apud antiquos iurium interpretes.

Nihilominus cõtraria opinio eſt iam receptiſſima, & illam cõtra gloſ. aſſerit communem, Felin. in d. cap. cum adeo num. 4. in princip. Selua de benefic. part. 3. quæſt. 6. Staphyl. de litter. gratiæ & iuſtitiæ in 9. forma expectatiuarum num. 34. & dixit communem Corraſ. in paraphraſ. Sacerd. 3. part. cap. 1. nu. 1. fatetur etiam communem Boer. deciſ. 171. num. 6. quam ſententiam tenet Gomez de gratijs expectatiuis, num. 89. & Pariſ. conſ. 125. volum. 4. nu. 1. qui optimè loquitur de materia. Hodie tamen ex Sacro Concilio Tridentino c. 6. ſeſſ. 23. non ſolum requiritur, quod clericus ſit prima tonſura initiatus, ſed quod habeat 14. annos, idemque probatur in l. 3. tit. 16. part. 1. vbi Greg. verb. *quatorze annos*, aliter minime poterit obtinere beneficium Eccleſiaſticũ, neque cappellaniam collatiuam, vt reſoluit Flamin. lib. 4. de reſignat. benefic. cap. 1. num. 7. & quæſt. 11. num. 13. vbi plures refert pro hac ſententia, quæ nullum habet contradictorem, illa tamẽ ætas 14. annorum licet non ſit completa, ſufficiet quod annus ſit cœptus, nã habetur pro completo l. qua ætate ff. qui teſtamenta facere poſſ. l. ad rem publicã ff. de muner. & honoribus, & arg. text. in cap. 15. ſeſſ. 25. de reg. Cõc. Tridentin. vbi annus requiritur completus ad profitẽdum, & ſic vbi illud non cauetur, contrarium cenſetur diſpoſitum l. cum prætor ff. de Iudicijs l. qui accuſare ff. de accuſat. & explicat Guttierez canonicarum quæſtionum cap. 26. num. 33. & ita communiter practicatur per omnia tribunalia Regni, & vbique locorum.

Tum ſecundo, quia in materia Clericatus non ſufficit deputatio ſeu deſtinatio ad eum, etiàm cum delatione habitus, & tonſuræ, vt refert Federic. de Senis conſ. 290. Aymon cõſ. 322. volum. 2. Artam. conſ. 113. num. 4. & ſequent. Ioſeph. Ludouic. concl. 14. illat. 146. & proprerea fuit deciſum in Sacro Conſil. quod non debeat fieri remiſſio ad magnum Magiſtrum militum Hyeroſolymitanorum cuiuſdam Equitis qui deliquit poſtquam fecerat probationes, & exoluerat viaticũ, & iam ſe præparauerat accedere ad inſulam Melitæ pro aſſumptione habitus, vt refert de Franchis deciſ. 449. Farinacc. de inquiſition. quæſt. 8. num. 113. Petrus Gaball. caſ. 120.

Quare non obſtant contraria pręſertim tex. in l. penultim. ff. de milit. teſtament. quia procedit quando de proximo faciendum eſt infallibile, ſecundum Felin. in cap. cum te col. 17. de reſcript. & ſequitur Tiraquel. loc. cit. num. 28.

RESOLVT. CCCXXXVII.

An obtinens fratantiam teneatur ad recitationem diuini officij.

1 *Fratantiam eſſe beneficium Eccleſiaſticum.*
2 *Beneficiatus tenetur regulariter ad diuini officij recitationem.*
3 *Obtinentes tenua beneficia nõ tenẽtur ad horas canonicas.*

1 Pluries hac in re conſultus ego reſpondi tres iuris concluſiones eſſe diſtinguendas. Prima ſit has fratantias eſſe propriè ac verè beneficia Eccleſiaſtica, quod apertè demonſtratur ob id præſertim, quod in eis adſunt omnia requiſita, quæ in beneficijs Eccleſiaſticis concurrunt, prout ſunt primo, quod habeant quid ſpiritualitatis annexum, nam propter diuinũ officium datur beneficium cap. fin. de reſcript. in 6. Abbas conſ. 47. n. 1. verſ. tertium conſideratur par. 2. Ancharanus in reg. beneficiũ n. 4. de reg. iur. in 6. Barbat. in cap. in noſtra nu. 74. de reſcrip. Rebuff. tract. de pacif. poſſeſſ. num. 287. verſ. tertio cognoſcitur, Lãbertin. de iure patronat. lib. 1. quæſt. 9. art. 3. ſub n. 3. verſic. 3. requiritur, at onus prætatarum fratantiarum eſt mortuorum cadauera aſſociare, quod ſpirituale eſt, vt patet, ſecundo quia conferuntur clericis, Ancharan. Ab. & reliqui in cap. cum adeo de reſcipt. Sylua de benef. in princip. num. 2. cap. 2. de inſtitut. tertio, quia ab Epiſcopis cõferuntur cap. ſi quis deinceps & cap. ſi quis nullus 16. q. 7. & ibi gloſ. in ſumma Anchar. in d. reg. benefic. ſub num. 3. Abb. in d. conſil. 47. n. 1. Lambert. d. art. 3. n. 10. poſt princip. Rebuff. de pacific. poſſeſſion. dict. num. 287. in princip. 4. quia fratantiæ iſtæ debent perpetuo conferri cap. ſanctorum 70. diſt. cap. penultim. de cler. ægrot. cap. ſi gratioſè de reſcriptis lib. 6. Milis in repertor. verbo beneficium num. 24. Gigas de penſionib. quæſt. 86. verſ. quintum requiſitum, Rebuff. cũ alijs vbi ſupra verſ. quinto dignoſcitur, Achil. deciſ. 1. num. 4. de officio Vicar. quare ex his omnibus allegatis clarè habes dictas confratantias beneficia eſſe Eccleſiaſtica.

Secunda ſit concluſio, omnes beneficiatos regulariter teneri ac obligatos eſſe ad preces canonicas, quod apertè probatur ex c. quia per ambitioſã de reſcript. lib. 6. vbi Pontifex reprehendit quoſdã beneficiarios, quod officium, propter quod beneficium datur omitterent. & probatur pariter ex Concilio Lateranenſi ſub Leone X. ſeſſ. 9. §. ſtatuimus, vbi priuãtur fructibus, qui officium diuinum non dixerint, & ratio eſt, quia iure naturali quiſque tenetur ad officium, propter quod datur beneficium, & ſub nomine officij regulariter comprehenduntur preces canonicæ, vt patet ex communi doctorum ſententia, de qua per Leſſium de iuſt. & iur. lib. 2. tit. de benef. dub. 30. poſt Sotum eiuſdẽ nominis tractatu lib. 9. quæſt. 7. art. 2. Nauarr. cap. 25. nu. 97. & 108. Corduba in tractat. de caſibus nu. 186. Viuald. de ſacram. ord. q. 40. & patet etiam ex communi praxi Eccleſiæ, vnde cum vt ſupra diximus, fratantiæ veniant nomine beneficiorum, conſequenter illas obtinentes tamquam beneficiati ad præces canonicas tenentur recitandas.

3 Tertia ſit concluſio, obtinentes tenuia beneficia, nõ obligari ad officium, niſi ex alia ratione, puta ordinũ ſacrorum teneantur, ita Abb. in c. 1. de celebrat. Miſſar. Leſſius de iuſt. & iur. loc. cit. dubitat. 31. Sotus eodem tit. lib. 10. quæſt. 5. artic. 3. vbi tenet probabiliter excuſari eos, qui habent beneficiũ adeo tenue ex quo non percipiuntur octo aurei, ſequitur Viu. dict. citat. loc. in fine, quorum opinio probatur apertè ex cap. cũ ſecundum Apoſtolum de præbẽd. vbi qui altari ſeruit, de altari viuere debet, & propterea niſi beneficium bonam partem moderatæ ſubſtentationis tribuat, beneficiarius non cenſetur viuere de Eccleſia: item probatur quia præfati beneficiarij nõ obligantur ratione ordinis, vt ſupponitur, ſed tantum ratione mercedis, quam accipiunt, ſed non videtur rationabile, vt is qui ſeptem, vel octo aureos accipit pro mercede, ad tantumdem obligetur ad quantum qui centum: Item qui nihil accipit ad nihil tenetur, ergo ſimiliter, qui parũ, non tenebitur ad totum: tãdem probatur ex Caietan. in verbo beneficiorum multiplicatio, vbi beneficium, quod adeò tenue eſt, vt non ſufficiat ad ſubſtentationem

nem miniſtrorum.non eſt beneficium niſi imperfectè, cum nō ſit ſufficiens vt probatur in cap.is cui de præbend.in 6.vbi beneficium inſufficiens, habetur quaſi pro nō beneficio,de cuius intellectu latè Verall.deciſ. 78.& 79.par.1.quare applicando præfatam doctrinā quæſtioni, dico non teneri fratantias obtinentes ad horas canonicas recitandas ſi præfatarum redditus ſint adeo tenues,vt de beneficijs quę ſupra dixi vna vice an ſaltē aliquoties per annum ad officium recitandum teneantur,vide quod de hoc ſentiat Leſſ. in præcitat.dubitat.31.

Nec obſtat ſi dicatur, quod tales redditus percipiūt cōfratres præfati pro aſſociatione cadauerum, quod ſeruitium perſonale eſt.Nam cū ex altera parte tales fratantię omnia beneficiorum requiſita habeāt,vt ſupra dixi,& in dubio tutior via eſt eligenda, quare cēſeo ad diuini officij recitationem teneri,cum propter officium detur beneficium cap. ſignificaſti 6. quod ſi diſcerni de homicid.cap.iuuenis de ſponſalib.& in foro pœnitētiali dubitans an quis teneatur ad aliquod, in dubio iudicandū,quod teneatur,Villagut.deciſ.50.

RESOLVT. CCCXXXVIII.

Beneficium cuius qualitatis eſſe debeat, vt clericus gaudeat fori priuilegio.

1 *Vt clericus gaudeat priuilegio fori, quas qualitates habere debet beneficium.*

2 *Beneficiatus debet probare titulum,& poſſeſſionem.*

1 EX Conc.Tridentin.cap.6.ſeſſ.23.de reform. Clericus in minoribus conſtitutus non gaudet priuilegio fori,niſi beneficium Eccleſiaſticū habeat,aut clericalem habitum,& tōſuram deferens,alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſeruiat;vel in ſeminario clericorum,aut in aliqua ſchola,vel vniuerſitate de licētia Epiſcopi,quaſi in via ad maiores ordines ſuſcipiēdos verſetur,& ita voluit etiam Vrſill.ad Afflict. deciſ.24. num.7. Gram.in conſtitution.apoſtatantes ſub nu.4. Quare fuit dubitatum cuiuſnā qualitatis eſſe debeat prȩfatum beneficium, vt clericus gaudeat priuilegio fori, & reſpondi,quod in primis beneficiatus ad effectum,vt effugiat forum ſæculare,non ſufficit probare titulum beneficij,niſi etiam probet illius poſſeſſionē, ſecundum Clarum in §.final.qu.36.ſub verſ. hæc autem in fine,& in uerbo regulariter autē,Menoc. conſ. 350.n.6.& ſequent.uol.3 Maſcard.alios allegans 302. num.16.& 17.Farinacc.quæſt.8.de inquiſition. nu.70. Sigiſm.Scaccia de iudic.cauſ.ciuil. criminal. & hæret. lib.1.cap.11.n.82.& idem Farinacc. loco citato n.45. referens ita obſeruatum ſe uidiſſe Romæ anno 1580. per Reuerendiſſimum D. Gubernatorem in quodam nobili Neapolitano, qui dicens quamdam ſententiam per Iudicem laicum locum tenentē ſcilicet Beneuenti,in contumaciam contra ipſum ſuper quodam prætenſo homicidio latam,eſſe nullam, tamquam latam contra clericum,primæ tonſuræ beneficiatum, & ad docēdum de beneficio produxerat literas dicti beneficij,fuit nihilominus uigore dictæ ſententiæ acriter tortus,quia non docuit de poſſeſſione dicti beneficij, & hoc per doctrinam Clari in dict. quæſt.36. ſub verſ. hæc autem in fine,& in uerſ.regulariter autem,& uer. ipſi ſi faſſus eſſet.

Quamuis Pariſ.lib.7. de reſcript. benefic. quæſt.1. nu 47.dixerit,quod in beneficialibus attendatur potius titulus quam poſſeſſio ex deciſ. Boer.24. num.8. & ex Zabarell.in clementin.vt hi qui §.illi uero n.10. de ætate & qualitate.

Limitatur tamen,ubi collatio beneficij eſſet ualida, & propterea beneficiatus non fuit adeptus poſſeſſionem,quia mouit litem contra intruſum,ut declarauit Sacra Congregatio ſecundū Nouiſſ. in ſua Praxi c.7. & refert etiam Maſtrill.deciſ.113.& idem eſt deciſum in ſeruitio quando nō ſtat per eā,Ferrer.in deciſ.215. & Maſtrill. citat.deciſ. Polidor. Rip.obſeruation.330. num.4.licet huiuſmodi ſeruitium in diuinis debet eſſe cōtinuatum,& nullo modo intermiſſum,& propterea non ſufficeret,quod bis,vel ter inſeruiſſet,cū ſint verba ſignificantia actum perſeueratiuum,& ſic perſeuerantiam,& cōtinuationem, vt poſt alios,dixit Gram. deciſ.87 num.5.vel ſaltem pro maiori parte Menoch. conſ.912.nu.31.vol.10.vbi ſubdit, quod ſicuti magna ratione ſtatuit ipſum Concilium clericum primæ tonſuræ frui fori priuilegio,ſi modo obtinet beneficium, quo ſignificatur perſeuerantia,& continuatio quædā in ipſo clericatu,ſic pariter dicendum erit Concilium requirere eamdem continuationem, & perſeuerantiā in ſeruitij præſtatione,prout etiam in delatione habitus, & tonſuræ,nam priuilegium cauſa officij conceſſum durat vſquequo perdurat ipſum officium ad tex. in l.qui ſub prætextu de Sacroſ. Eccleſ. vbi qui aſſerit ſe clericum,& Eccleſiæ nō ſeruit,priuilegio clericatus carere debet,vt poſt alios tradit Probus in addit. ad Ioannem Monachum in cap.1. num.17. de clericis coniug.lib.6.Viu.deciſ.512.nu.18.part.4. poſt Bartolum in d.l.qui ſub prætextu.Cod.de Sacroſ. Eccleſijs, Bald.in l.ad inſtructionem C.eodem, vnde ſecundum de Franchis in deciſ.451.qui nō exercet artem, priuilegijs eiuſdem frui non poteſt, vti de milite dicimus ad notata,per DD.in l.licet C.de teſtamento militis.

Sufficeret ſecundo ad effectum effugiendi forum ſeculare,etiam ſi clericus obtineret præſtimonium,qu ia vbi ſolitum eſt dari in titulum beneficij, venit appellatione beneficij cap.final.in princ.de conceſs.præbēdæ,Milis in ſuo repertor.verb.beneficij appellatione, Gemin.conſ.89.Vnde gratia expectatiua cap.ita prȩſtimonium, quemadmodum beneficium, ſecundum Panormit.conſ.47.vol.2.Felin.in cap.poſtulaſti, verſ. 4.de reſcriptis Gam.deciſ.22. Aragon. deciſ.29. Creſcent.deciſ.8.de conc.præb.

Sufficeret tertio etiam ſi beneficium eſſet modici valoris,quia ad effectum gaudendi priuilegio fori ſufficit ſolus tit.abſque redditibus ſecundum Nouis.in ſua praxi, cap.7.in fine,& ratio eſt ſecundum gloſam in c.vnico,utEccleſiaſtica beneficia,quia redditus nō ſunt de eſſentia beneficij, & plus & minus non differunt ſpecie in beneficialibus.

Quarto ſufficeret etiam ſi eſſet beneficium vulgo fratantia,& ratio eſt, quia præfata fratantia dicitur verè, ac proprie beneficium Eccleſiaſticum, ſecundum Anchar.in cap. beneficium de regul. iuris in 6. Selua de benefic.part.1.quæſt.1.

RESOLVT. CCCXXXIX.

Praxis reſignandi beneficia.

1 *Praxis reſignat.beneficij quæ ſit.*

1 LIcet olim reſignari ſimpliciter potuiſſet beneficiū in manibus collatoris cap.admonet de renunciat. gloſ.in clemētin.vnica in uerbo manibus eod. tit.& in c.de regularibus in verb.dimittant de ſymonia, Mandoſ.in praxi ſignat.gratiæ in uerb.reſignatio, non tamen ad fauorem,quia eſſet ſymonia gl.& Abb.in cap. ex parte nu.4.de offic.delegati,& in cap.cum uniuerſorum num.5.de rerum permut.& ratio eſt, quia reſignatio beneficij coram loci ordinario debet eſſe ſimplex,& libera,nec fieri poteſt cum illa clauſula,videlicet in fauorem Titi, vel Meuij, & non aliter nec alio modo, & fuit ſancitum,quod ſimpliciter fieri debet, alias ſi cum dicta conditione fieret,nulla eſſet, ut refert, & ſequitur Mandoſ.in regul.cancellar. Apoſt.19. quæſt.

quæſt.16.num.11.Garſia deciſ.5.per notata in cap.ex parte il 1. extra de offic.deleg.in cap.tua nos circa finem extra de ſymonia, Panormit.in d.cap.vniuerſorũ extra de rer.permutat.idem ſequitur in cap. ad audiẽtiam col.2.num.1.extra de reſcript. & optimè per Rebuff.in pract. benefic. ſub rubr. de reſignat. cond.n.2. 3.& 4.Immo hodie per cõſtitutionem Pij V.Pontificis ſi reſignatio fieret liberè coram Ordnario cum intentione, quòd conferretur Titio, & eidem ſubſequeretur fieri collatio, non valeret tamquam ſymoniaca, quòd tamen declara iuxta annotata in addit.ad Sum. Bullar. in verbo Beneficiorum reſignatio in fin. in verſ.pro complemento, &c.

Hodie verò ſi fieret in manibus Papæ valeret ad fauorem ſecundum ſtylum curiæ à multis ſæculis ſeruatum, à quo tamen cæpit recedere Gregor.XIII. qui permiſit, vt vna cum renunciatione vnius præſentetur petitio alterius, cui renuncians vellet conferri, Nauarr.in man.cap.23.ſub num.107.

Sed poſteà Pius Quintus ſuſpendit facultates, & auctoritates conferendi beneficia per reſignationem, ſeu per permutationem vacantia in manibus quorũcumq; ordinariorum, vt patet ex eius conſtitutione publicata Romæ 18.Augusti 1567. incipien.Officium creditæ fol.992.in Bullario deinde idem Pius V. relaxauit præfatam prohibitionem de non admittendis reſignationib. per Ordinarios cum modificationibus ex altera eiuſdem conſtitutione incip. Quanta Eccleſiæ Dei fol.1014.in bullario.

RESOLVT. CCCXXXX.

Quæ ſcientia requiratur in ijs quibus conferuntur beneficia.

1 *Collatio beneficiorum eſt facienda litteratis, quæ ſi fiat illiteratis eſt ipſo iure nulla, vt in n.2. cuius concluſionis duæ aſſignantur rationes de quibus in num.3. & 4.*
5 *Ordinarius conferens beneficia illiteratis tenetur reſarcire damnum eccleſiæ ex illa collatione proueniens.*
6 *Clericus vt poſſit beneficia ſimplicia obtinere, quæ requirantur, intelligendo tamen in conſtituto in minoribus, cum ſecus ſit in conſtituto in ſacris, vt in num.7.*

1 SVmmopere debent animaduertere locum ordinarij cęterique Prælati, quibus facultas Miniſtrandi bona eccleſiaſtica competit, vt in conferendis beneficijs habeant rationem literaturæ, & ſcientiæ, nil enim Eccleſiæ Dei magis officit, quam quod indigni aſſumãtur cap.nihil de ætat.& qualit.cum ipſa Eccleſia indigeat viris litteratis non autem aſinis ferratis, iuxta celebre dictum Ioan.Monachi in cap.cum ex eo de electiõ. in 6. & ſecundum Gomez in reg.de annali quæſt.47. in fine. quem refert Gonzalez gloſ.4.n.55. illiteratos enim homines non niſi nomine tantum homines eſſe,& tales non venire appellatione hominum, ſed iumentorum, quorum ſimilitudinem gerunt, vnde interrogatus Ariſtotiles,quo differrent docti ab indoctis?quo viui à mortuis reſpondit.Probus in cap.final. de verbor. ſignification.lib.6.nu.14.ſic etiam Ariſtippus interrogatus dixiſſe fertur inter Doctos, & Indoctos per inde diſtare, vt inter domitos equos,& indomitos,aut quãtum inter viuentes,& mortuos, & gloſ. celebris in l. qui cum vno in ver.temporalium ff. de re militari dixit,quod indignè promotus meretur decapitari,Felin.in cap. ſi quando ſub n.7. de reſcript. Rebuff.in praxi titul.pœnę contra collatores indignis cõferentes num.16.& alia notabilis gloſ.in l.ſocietas cõtrahitur ff.pro ſocio,voluit quod ad beneficia ita ſunt promouendi literati,quemadmodum nobiles,vt refert Io.de Arno ſoliloquio 3.

2 Et ex hoc prouenit collationem beneficij factam illiterato eſſe ipſo iure nullam Abb. poſt Innocent.in cap.cum in noſtris,n.22. de conceſſion. preben. Diaz in pract.can. in cap.21.n.6.Felin. in cap. per tuas ſub n.1.in fine de ſymon.Nauarrus in cap. ſi quando except.11. de reſcript.Corraſ.in tractat.de Sacerdotibus part.3.cap.5.nu.3.Pariſius de reſignation.lib.4.q.11. num.19. Probus ad Monacum in cap. nullus de temp. ordinat.in 6.à n.25.Rebuff.de pacifica poſſeſſ.nu.213. Hoieda de incompatibilit.benefic.cap.final.Vgolin.de irregularitat.cap.3.§.2.n.29. Vega 1.part.cap.36. caſu 17.& Leſſ. de iuſtit. & iure lib.2. cap.34. num. 129. cum nonnullis alijs quos congerit Garſia de benefic. par.7.cap.7. quorum opinio intelligenda eſt in eo qui numquam literas didicit, ita vt prorſus illas ignoret, quia tunc dicitur prorſus illiteratus qui nõ habet aliqua principia,Prępoſ.in cap.1.num.2.diſtinct.32.Rot. deciſ.16.nu.3.par.3.diuerſ.Diaz in praxi cap.21.n.fin.

Cuius concluſionis ratio eſt duplex.

Prima, quia illiteratus eſt irregularis, & ordinari non poteſt cap.præcipimus 34.diſtinction.cap.illiteratos 36.diſtinct.cap.1.diſtinct.55. Maiol. de irregularit. lib.1.cap.32.per totum Nauarr.in cap. ſi quando except.11.nu.1. de reſcriptis,Pelag.de planctu Eccleſiæ lib.1.art.48.Diaz in praxi crimin.cap.21.n.1. Pariſ.de reſignat.lib.4.q.11.num.20.

4 Secunda ratio eſt, quia illiteratus eſt omnino indiſpẽſabilis,cum ſit de iure diuino requiſita litteratura, Turrecremat.in cap. ſi in laicis 38. diſtinct.Diaz in dicto cap.21. ſub n.2. Maiol. de irregularitat. dict.cap. 32.n.13.Rebuff.in tract.de pacificis poſſeſſ.nu.264.vbi dicit,ſuper hoc nunquã vidiſſe diſpenſationẽ, Pariſ.de reſignat.lib.5. quæſt.3.n.100. Rot.deciſ.12. num.4. de probat.in antiq.Nam Oſea cap.4.dicit, *Quia tu ſciẽtiã repuliſti, & ego te repellam, ne Sacerdotio fungaris mihi.*

5 Et ex his prouenit, quod conferens beneficium illiterato,teneatur reſarcire Eccleſię damnum,illi ex prędicta mala collatione reſultans,Anchar.in clement.1. ſub n.5.verſ.ergo crederem,de ætat.& qualit.Cardin. ibidem quæſt.10.nu.10.Probus in cap.cum ex eo nu.2. de elect.lib.6.Felin.in d.cap.ſi quãdo ſub num.7. verſ. idem dicit Petrus Ancharan.Lopez & Rubeus in cap. per veſtras §.26.num.11.de donat.inter virum,& vxorem, Rebuff. in concordata in rub.de collat.§.præfati ordinarij in gloſ. verb. idoneis, verſ. Imò conferentes indignis,& in praxi titulo pœnæ contra collatores indignis conferentes num.8.& 9.

6 Vnde deueniendo ad caſum mihi propoſitum dico, quod licet ad primam tonſuram ſolum requiratur, quod quis ſciat legere, & ſcribere Conciliũ Trident. ſeſs.23. cap.4. tamen ad beneficium, etiam ſimplex, maior ſufficientia requiritur,nempe,quod ſciant legere, conſtruere,& cantare, gloſ.in clementin.1.de conceſſ. præbend. verb. reputamus, quam ibi ſequuntur Imola,Cardinal. & Abb.n.1. Franchus in cap. ſi pauper de præbend.in 6.ſub num.2.Gom.de expect.nu.79. Nauarr. de orat. miſcella.42.num.3.& in d.c.ſi quãdo except.13.num.13. vbi tamen videtur velle ſufficere, quod ſciat legere, & conſtruere, quod videtur verum, & praxi receptum,non enim ſolet fieri examen in cantu, & id quod dicit dicta gloſ. & Doctores de cantu procedet in ſeruitorio beneficio.

Eſt tamen finaliter notandum, quod eo ipſo, quod aliquis ſit admiſsus,& ordinatus Sacris ordinibus,pręſumitur habilis, & idoneus ad beneficia ſimplicia.Ita vt nouo examine opus non ſit cap. accepimus 13. de ætate, & qualit.ibi,quos à te, vel prędeceſsoribus tuis ordinatos fuiſse conſtaret, eos præſertim,quoad obtinendum beneficium debes idoneos reputare, quos ad ordines ſuſcepiſti, & notat ibi Hoſtienſ.num.12.Ioan. Andreas num.13. Butr.num.8. & 12.Abb.num.3.& 6. Rot.deci.16.nu.1.par.2. diuerſ.Boer.deciſ.149. nu.16. Caputaq.deciſ.367.part.2. per totam.

Neque

Neque Conc. Tridentin. ſeſs. 14. c. 3. de reform. aliquid in contrarium diſpoſuit, vt cenſuit Sac. Congreg. ſuper illius canonis declaratione, dum dixit, Epiſcopus non poteſt examinare promotos à ſuo anteceſſore, niſi poſt promotionem aliqua noua cauſa ſuperuenerit, vt in cap. accepimus de ætat. & qualit. & iterum Congregatio cenſuit non comprehendi examinatos, & promotos ad ſacros Ordines à prædeceſſoribus Epiſcopis, niſi noua cauſa poſt promotionem ſuperueniat.

RESOLVT. CCCXXXI.

An mandatum de prouidendo comprehendat beneficium Eccleſiæ Cathedralis.

1 *Mandatum de prouidendo non comprehendit beneficium eccleſiaſticum cathedralis, quod probatur duabus rationibus de quibus in n. 2. & 3.*

1 IN facti contingentia, reſpondi negatiuè ex duobus.
2 Tum primo, quia præfata beneficia exiſtentia in Eccleſia Cathedrali non comprehenduntur ſub hac generalitate, vt refert, & ſequitur Archidiaconus in c. quamuis el 1. de præben. lib. 6. per not. per gloſ. in eodem cap. quamuis ſuper verbo non extendit, & facit tex. in cap. fin. §. adijcimus de ſent. excommunic. lib. 6. & vide Geminianum in d. c. quamuis §. quamquam cum ſimilibus.
3 Tum ſecundo, quia per deciſ. Rotæ 2. de filijs presbyter. in nou. diſpenſatus per Epiſcopum ſuper illegitimitate non poteſt recipere præbendam Eccleſiæ Cathedralis, quia regula, cui conceditur maius videtur conceſſum minus non procedit in diſpenſationib. cuius deciſ. alia ratio eſt propter præeminentiam, & maioritatem, quam habent canonici Eccleſiæ Cathedralis ſuper alios Clericos Ciuitatis, & Diœceſis, quia ipſi ſunt pars Corporis Eccleſiæ, & Epiſcopi ſunt Caput, cap. requiſiſti de teſtam. Epiſcopus enim eſt Caput, & ipſi membra cap. quanto de his quæ fiunt à Præl. & c. nouit. & dicit Innoc. quod eſt magnus honor eſſe canonicum Eccleſiæ Cathedralis, quibus omnibus accedat tex. in terminis in d. c. quamuis il 1. de præben. in 6. & tenuit Rota in vna Louanien. iuris nominandi 26. Iunij 1602. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius deciſ. 1444.

RESOLVT. CCCXXXII.

De ætate requiſita ad beneficia ſimplicia obtinenda.

1 *Minor quatuordecim annorum non poteſt beneficium obtinere. Amplia n. 2.*
3 *Quatuordecim iſti anni ſufficiunt ſi tantum attingantur, licèt non ſint expleti.*
4 *Collatio beneficij facta minori quatuordecim annorum eſt nulla, & Epiſcopus conferens peccat mortaliter.*

1 EX Concil. Trid. ſeſs. 23. cap. 6. de reformat. nullus prima tonſura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus conſtitutus ante 14. annum beneficium poteſt obtinere.
2 Amplia, vt nec poſſit Epiſcopus diſpenſare vt rectè inquit Azor. inſtit. moral. part. 2. lib. 6. c. 5. quæſt. 9. verſ. ſi quæras, quod Sac. Congregat. eiuſdem Concil. Trid. cēſuit procedere niſi in fundatione aliter dicatur, quia nō eſt ei derogatum, refert, & tenet Emanuel Sà verb. beneficium num. 30. & poſt hæc Gonzalez ad reg. mēſium gloſ. 5. num. 91. vnde Rota in vna Gerunden. 12. Iunij 1579. corā Illuſtriſſimo Lancellotto, in qua fundator mandauit præſentari eos, qui ſunt de ſuo genere, & præſentari presbyterum, ſi adſit, quo non exiſtente, eum, qui intra annum poſſit promoueri, etſi nec talis adſit, voluit præſentari clericum, & cum occurrēte vacatione fuiſſe, præsētatus ſimplex Clericus de ſuo genere, qui negabat alios adeſſe, reſeruarunt Domini de Rota, an ex quo nō probabatur, quod præſentatus eſſet conſtitutus in quatuordecimo anno prout Concilium requirit, ſed tantum eſſet conſtitutus in 12. anno ei obſtaret dictum Concilium, in qua difficultate deciſio Illuſtriſſimorum Cardinalium, S. Congreg. Concil. Trid. cenſuit, non obſtare die 2. Iulij 1579. vt habetur deciſ. 482. ad fin. 1. part. diuerſorum. Sed certè dicta declaratio S. Congregationis non videtur conuenire caſui iſtius deciſionis, vbi non dicitur in fundatione, quod poſſet prouideri minori quatuordecim annorum.
3 Cenſuit etiam S. Congr. hoc capitulum non prohibere, quin ille, qui iam quartumdecimum ſuæ ætatis annum attigit, licet nondum expleuerit, poſſit beneficium ſimplex obtinere, Henriquez in ſumm. lib. 10. de Sacramento Ordinis c. 19. §. 2. & Zeuall. q. 523. nu. 4. & 593. n. 18. Gonzalez ſup. n. 90. & 95. Leſſius de iuſt. & iur. lib. 2. c. 34. n. 109. & Azor. q. 7. & 9. ſup.

Pro qua declaratione facit gloſ. verb. in 18. in clementin. Generalem de ætat. & qualitate, quam ibi ſequuntur Doctores, & quod Guttierez lib. 1. can. qq. c. 26. à n. 8. tradit, quamuis quartumdecimum annum completum ad beneficium ſimplex, & d. cap. 6. Concilij requirant Mandoſ. de ætate minori c. 4. num. 15. & cap. 5. num. 55. & Tuſcus concluſ. 338. lit. E. tom. 3. n. 10. & 13.

Habetur etiam alia declaratio ſuper d. cap. 6. quæ facit ad propoſitum, ſcilicet quod prouiſo in 13. anno ætatis de canonicatu in Eccleſia collegiata, vbi vigore ſtatuti Eccleſiæ prouiſi ante realem poſſeſſionem, & fructuum perceptionem tenentur expectare per biennium, obſtat hoc decretum, ita cenſuit Congreg. 14. Auguſti 1586.

4 Amplia ſecundo, vt Epiſcopus conferens beneficiū minori quatuordecim annorum peccet mortaliter, & collatio erit nulla, Rodriq. in ſumm. p. 1. c. 30. concl. 1. & dicitur acceptor perſonarum ſecundum Gaetanum in ſumma in verb. beneficium.

RESOLVT. CCCXXXIII.

An per adeptionem ſecundi beneficij dicatur primum vacare ipſo iure.

1 *Per adoptionem ſecundi beneficij quando vacet primum vide n. 1. 2. 3. & 7. vbi plura tempora conſiderantur.*
2 *Declaratur, & limitatur extrauagans execrabilis Io. 22. in tribus caſibus, vt ibi, & in n. 5. & 6.*
7 *Ponuntur quatuor dubia vt in n. 8. 9. 10. 11. & 12.*
13 *Refertur deciſ. Rot. in qua nonnullas difficultates Domini conſiderarunt, quas habes ad vnguem relatas.*

1 INterrogatus reſpondi in hac quæſtione, diſtinguendo plura tempora; primum enim tempus ante Cōcilium Lateranenſe, quo obtinens duo beneficia curata, ſeu alias incompatibilia non priuabatur ſecundo nec primo, ſed dabatur electio impetrāti, quod maluerit obtinere, & ita intelligitur tex. in cap. referente de præbend. vbi Io. Andrea, & Zabar. verſ. quinto oppono, & Ancharan. verſ. quinto noto, ſic etiam intelligitur text. in cap. præterea eod. tit. Secūdum tempus fuit tempore Concil. Lateranenſis ſub Alexan. 3. vt in c. quia nonnulli de cler. non reſid. & refertur in cap. de multa in princip. de præbend. in quo reſtricta fuit facultas eligendi, & obtinens (prout ibi ſtatutum eſt) 2. priuabatur ſecundo, non tamen priuatio inducebatur
3 ipſo iure. Tertium tempus fuit Concil. Lateranen. ſub Innoc. 3. in d. cap. de multa, vbi per adeptionem ſecūdi

di beneficij, curati vel dignitatis vacat primũ ipſo iure,& hoc tempore conſiderato ceſſat diſpoſitio Lateneñſis de qua in d. cap. quia nonnulli de clericis. non reſidentibus, quæ diſpoſitio cap. de multa locum ſibi vendicat etiam in officijs cap.1.de conſuetudine in 6, item in beneficijs regularibus curam animarum habentibus, etiam ſi cura per alium habeat exerceri, & in dignitatibus regularibus etiam manualibus c. cum ſingula de præbend. lib.6. clem.1. de ſupplend.neglig ent.Prælat. ac in vicarijs perpetuis clement.1. de offic.vicar.Corraſ.de benefic.1.par. cap.10. & vlt.n.6. Quintana duennas lib.4.eccleſiaſtic.nu.97. Garzia de beneficijs part.11.cap.5.num.8.Quartum fuit tempus extrauagantis execrabilis Ioannis 22.in qua fuit prouiſum,quod recipiens beneficium curatum ſeu ſecundam dignitatem,vel perſonatum, niſi de facto incontinenti poſt habitam ſecundi pacificam poſſeſſionem, vel per eum ſteterit,quominus habeat, dimittat primum in præſentia publicarum perſonarum, eſſet priuatus ipſo facto vtroque, & efficeretur inhabilis ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, & ad habendum quodcunque beneficium.

4 Cuius extrauagantis diſpoſitio præſertim circa inhabilitatem limita, vt tantummodo procedat in obtinendis non autem extenditur ad alia,ſcilicet obtenta, Caſſador.deciſ.1.de conſtit.gloſ.in clem.1.§.ipſius de pœnis verſ.obtinendis, quam ſequuntur ibi Cardinal. Imol.& Vitalin.num.54.Abb.in clem.2.eod.tit.Hoieda de incompatibilitate cap.23.num.201.

Secundo nota non habere locum in legitimè diſpē-
5 ſato ad plura,Speculat.in tit.de diſpenſat.§.dicendum num.23.Ioann.And.in cap.non poteſt de præbend. in 6.& ibi Dominicus §.1.nu.5.& conſ.126. & Franchus d.§.1. num.4.Milis in repertorio verſ.diſpenſatus, vt poſſit plures,& Caſſador.deciſ.36.ſuper.reg.nu.3.Hoied.de incompatibilit.benefic.1.par.cap.17.n.29.& 2. part.cap.vlt.num.80.Tuſchus concluſ 69.lit.B nu.37. & Anton.de Butrio in cap.dudũ 2.de elect. quod amplia etiam in habente diſpenſationem quamuis ſurrepticiam, & inſufficientem, cum excuſet etiam à pœna d.extrauag.ſecundum Gomez in reg.de annal. quæſt. 14.dicentem ſæpe approbaſſe Rotam hoc dictum.

6 Tertio non habet locum in retinente plures parochiales obtentas cum diſpenſatione Papæ, quas ipſo iure perdidit ob non promotionem infra annum vel alias,vt per Nauarr.conſ.12.de reſcript. à num.12.& conducit deciſ.Guidobon.57.

7 Vltimum tempus eſt Concil.Trident.per quod omnis canonum ambiguitas eſt ſublata vt in ſeſſ.7.de reformat.cap.4.& in ſeſſ.24.de reformat. cap.17. incip. cum eccleſiaſticus ordo, vbi vnum tantum beneficiũ ſeu dignitas cuique conceditur, vt ibi clarè patet.

8 Cuius auctoritate fuerunt hæc dubia propoſita Illuſtriſsimis Dominis.

9 Primo an duo canonicatus de iure in vim decretorum Concilij Tridentin.ſint incompatibiles.

10 Secundo an per aſſecutionem ſecundi canonicatus vacauerit primus.

11 Tertio an præſumpta diſpenſatione, in quã fundatur regula de triennali,quis obtinens duo incompatibilia,ſuamque vtriuſque poſſeſſionem triennalem defendere valeat.

Ad primum congregatio Concilij reſpondit eſſe incompatibiles.

Ad ſecundum poſt adeptam pacificam poſſeſſionem ſecundi primum ipſo iure vacaſſe ex decreto Concilij cap.4.ſeſſ.7.

Ad tertium vtique non poſſe.

12 Quartum dubium fuit, an primum beneficium per adeptionem ſecundi dicatur vacare.

In quo congregatio Concil.cenſuit in reſidentiam requirentibus,aut alias quocunque modo incompatibilibus,etiam ſi canonicatus ſint,vel portiones,induci vacationem primi ipſo iure per adeptionem ſecundi pacificè poſſeſſi per decretum Conc.Tridentin. ſeſſ.7. cap.4.iuxta diſpoſitionem cap. de multa de præben. quæ omnia habentur in collectis,à Farin.in deciſ.608. & 609.

13 Et Rot.in vna Maceraten. parochialis 14. Martij 1575.quæ eſt deciſ.483.par.1.diuerſ.plures difficultates in hac materia cõſiderauit,prima eſt an parochialis,& canonicatus ſint de iure incompatibilia beneficia.Secunda an ſint talia ex diſpoſitione Conc. Trid. Tertia poſito,quod ſint incõpatibilia, an per aſſecutionem ſecundi vacet primũ:quarta an ſi non vacant, ſaltem poterit quis priuari ſecundo,vel potius id ſit in electione ſua:verum in primis placeret,quod ſi ex facto poſſet hæc materia decidi,id fieret,quia ſi vere eſſent iſtæ qualitates horum beneficiorum, prout referunt informantes pro parte aduerſa,res careret difficultate in eius fauorem:ſed quia ad primam, & ſecũdam difficultatem aliquibus placebat diſtinctio Cardinal.in conſ.3.vbi conſiderat triplicem incompatibilitatem,& ommiſſa prima,& ſecunda ſpecie,tertia eſt in duobus beneficijs requirentibus reſidētiam continuam,ita quod non poſſet quis in ambobus reſidere, & hanc incompatibilitatem admittunt omnes, quod autem canonicatus requirat reſidentiam non eſt dubium,præſertim, quia de iure commun. beneficia etiã ſimplicia requirunt reſidentiam, vt per Abb. in c.penultim.num.11.de cleric.non reſident. Ægidius in c.1. num.21.& quæſt.2.num.3.& licet ex generali conſuetudine ſimplicia non requirant reſidentiam,tamẽ non militat in canonicatibus,quia differentia eſt inter cõſuetudinem, & conſuetudinem, nam vna poteſt eſſe conſuetudo,quod quis non lucretur fructus niſi reſideat,alia vero quod omnino reſidere teneatur,prima non inducit incompatibilitatem,ſecũda inducit,Ægidius poſt Innocent.& antiquiores in d.cap.fin.num.3. Et ad inducendam incompatibilitatem oportet,vt requiratur continua reſidentia,vt videtur dicere omnes DD.ſed difficultas hæc tollitur ex Concilio,ſecundũ, quod res non videtur habere difficultatem : inde ſequitur,quod eſſet impoſſibilis reſidentia in vtroque, ita quod nõ poſſit deſeruire in ambobus,& hæc beneficia erunt incompatibilia,ſi autem poſſet in vtroque deſeruire non eſſent incompatibilia, nec ſecundo nec tertio modo prout loquitur Cardinal. in dict. conſ.3. Federicus de Senis in conſ.120.in fin. & vtrumque ſequitur Prob.in addit.ad Monach. in cap.1. col.5. in princ.de conſuetud.in 6.

Quoad tertiam,an per aſſecutionem ſecundi vacet primum in his, quæ ſunt incompatibilia iuxta dictam tertiam ſpeciem de qua per Cardinal.in d. conſ.3. Oltrad.in cõſ.165.& ſequitur opinionem negatiuam, tamen Card.in d.conſ.3.tenet,quod vacet primũ, quod videtur comprobari ex Conc.Trid.ſeſſ.7.cap.4.vbi loquitur de quibuſcunque incõpatibilibus vigore quorumcumque canonum,nec ſe reſtringit ad d.c.de multa,quia dicit præſertim,& quoad vacationem inducit vacationem ſecundum terminos cap.de multa.

Quoad quartam,aliquibus placebat,quod ſi nõ vacat ipſo iure primum,electio eſſet habētis vtrumque, vt per Abb.in cap.fin.de cleric.nõ reſident. quare fuit dictum,quod particulariter dubitetur hoc modo videlicet,præ ſupponēdo,quod canonicatus in Eccleſia Recanaten.requirat reſidentiam,quæ non eſt compatibilis cum reſidentia beneficij Curati Eccleſię Macerat.& quod pars aduerſa fuerit prius aſſecuta dictum canonicatum,quam dictum beneficium curatum, an dicta pars aduerſa potuerit de iure vel ex Concil.Trident.ſeſſ.7.cap.4.priuari dicto beneficio curato, ſeu potius ſit in electione ſua dimittere,vel dictum canonicatum, vel dictum curatum beneficium.

RE-

RESOLVT. CCCXXXXIV.

Beneficiorum collatio ad quem pertineat.

1 *Beneficiorum collatio ſpectat ad loci ordinarium.*
2 *Limita in multis caſibus.*

1 RESpondeo, quod quæcunque beneficia in diœceſi ſint ſemper illorum collatio ad Epiſcopum, vbi loci vacant, ſpectat c. omnes Baſilicæ 16. q. 7. c. nullus, & c. cum olim de præſcript. Abb. in c. cum venerabilis n.43. verſ. nunc extra gloſ. de except. Cardin. in clem. 1. q. 14. in fin. vt lite pendente, & Pariſ. qui pluribus rem hanc egit de reſignat. benef. lib. 6. q.24. n.2. quod non ſolum intelligitur de curatis beneficijs, ſed etiam de ſimplicibus, ita Fuſc. de viſitat. Eccl. lib. 2. cap. 7. num. 9. item, & de ijs, quæ ſubſunt pluribus, vel alijs Eccleſijs inferioribus, ita Innoc. in cap. cum venerabilis, quem DD. ibi ſequuntur de excep. & Felin. qui hanc regulam multis modis ampliat, num. 31. cum multis ſeq.

2 Excipiuntur primo beneficia vacantia ſede Epiſcopali vacante, horum enim collatio cuiuſcunque ſpeciei, & qualitatis ſint, ad Romanum Pontificem pertinent, vt habetur in Bulla Pij V. incipiente Sanctiſſimus in Chriſto Pater.

Secundo collatio beneficiorum, quæ vacant propter crimen hæreſis, vt habetur in Bulla 29. euiſdem Pij V. incip. cum ex Apoſtolatus.

Tertio beneficia collata perſonis prohibitis propter ſuum genus, aut propter ſuum crimen hæreſis, vel apoſtaſiæ, an à fide illa conſequi dicantur, vt habetur in Bulla Gregor. XIII. 68. incip. in Eccleſijs, hæc enim beneficia vacant ob collationem eis factam.

Quarto excipiuntur vacantia in curia, vel per reſignationem, vt inquit Gloſſ. in clem. in verbo mori, vt lit. pendent. & Nauarr. in conſ. fin. de renunt. vel per mortem c. 2. & c. præſenti de præbend. lib. 6. & extrau. ex debito Ioan. 22. de elect. extrauag. Ad regimen, & extrau. piæ ſollicitudinis de præbend. ſicut etiam de beneficijs vacantibus iuxta extrauag. execrabilis eod. de præbend.

Sublimitatur tamen, vbi beneficia curam animarum habentia vacant Apoſtolica Sede vacante, tunc enim ad ordinarium collatio ob animarum periculum pertinet c. ſi Apoſtolica Sede de præb. lib. 6. item ſi vacent in curia viuo Pontifice, ſed ante collationem Apoſtolica Sedes vacet, tunc enim collatio ad ordinarium ob eandem rationem ſpectat cit. cap. ſi Apoſtolica. Idem ſi ſpeciatim eſſet conceſſum, vt conferre poſſet etiam in Curia Romana vacantia per c. 2. de præbend. lib. 6.

Quinto reſeruata Romano Pontifici per alternatiuam, nam Epiſcopi reſidentes in ſuis diœceſibus ſex menſes habent ſcilicet Februar. April. Iun. Auguſt. Octobr. Decemb. quibus temporibus beneficia vacātia conferre poſſunt, alij autem ſex menſes pertinēt ad Romanum Pontificem, vt habemus in Bulla Pij V. quæ eſt in ordine 164. & ſeq. Bull. Sed ſi non reſident quatuor menſes tantum habent ſcilicet Martium Iulium Septembr. & Decemb. ita habetur in ead. Bulla Pij V. & in Bulla Gregor. XIII. quæ eſt in ordine 6. formam vero, qua alternatiua petitur ponit Paul. Fuſch. de viſit. Eccl. lib. 2. c. 28. n. 33. cum ſeq.

Sexto vbi intra ſex menſes à die, qua nouit beneficium vacare, & conferre potuit, & noluit, tunc enim, collatio ad capitulum pertinet, quod ſi etiam intra hoc tempus, & ipſum negligens fuerit, ad immediatum ſuperiorem pertinebit cap. 2. & cap. quia diuerſitatem de conceſſ. præbend. facit quoque cap. fin. de negligent. Prælat. Abb. in d. c. 2. n. 7.

Septimo beneficia recepta in confidentiam, quę vacant ipſo iure Apoſtolicæ Sedi reſeruata ſunt per conſtitutionem Pij IV. incip. Romanum Pontificem, quæ eſt in ordine 109. & per conſtitutionem Pij V. incipien. intollerabilis, quæ eſt in ordine 78.

Octauo beneficia parochialia collata non ſeruata forma Concilij Tridentini de reform. cap. 18. ſunt reſeruata per Bullam Pij V. incip. in conferendis, quæ eſt in ordine 32. Alia beneficia reſeruata refert Pariſ. de reſignat. benef. lib. 2. quæſt. 6. poſt Mandoſ. ſuper Reg. Cancellar. tom. 1.

Nono dignitates poſitæ in Eccleſia collegiata, ita Alex. in conſ. 75. lib. 4. quem refert, ac ſequitur Tuſch. in lit. R. concl. 227. n. 2. ſicut etiam omnes dignitates, & beneficia omnia familiarum Papæ, ita Iulius III. in Bulla incip. Sanctiſſimus, quæ eſt in ordine 44. & Sixti V. quæ eſt in ordine 32. & 35. & 29. & 44. & 45. & per aliam quę incipit Diuina Dei prouidentia, quæ omnes recenſentur à Pariſ. de reſig. benef. lib. 2. q. 6. num. 35. cum ſequent.

Decimo beneficia vacantia per priuationem ſunt reſeruata ex conſtit. Pauli III. incip. ſanctiſſimus, quę eſt in ordine 67.

RESOLVT. CCCXXXXV.

Beneficium Eccleſiaſticum an poſſit dari ad tempus.

1 *Natura beneficiorum eſt, vt ſint perpetua.*
2 *Beneficia manualia, & ad nutum amouibilia, non dicuntur verè, & propriè beneficia.*
3 *Quis non poteſt ordinari ad beneficium manuale.*
4 *Capellania obtenta in cappella Papæ licet dicatur amouibilis, poteſt tamen quis ad illius titulum ordinari.*

1 COntra naturam, atque ſubſtantiam beneficij eſt illud conferri ad tempus; natura enim beneficiorum eſt, vt ſint perpetua, cap. præcepta, 55. diſt. cap. vnic. & ibi gloſ. in verb. perpetui de cap. monach. lib. 6. cap. veniens, cum ibi notatis de fil. presb. Caſſad. dec. 4. num. 2. de præbend. Mandoſ. in reg. 3. cancel. q. 11. Pariſ. reſignat. lib. 11. quæſt. 3. num. 92. & 93. Nec venit propriè appellatione beneficij, cum deficiat vnum ex ſubſtantialibus requiſitis, ſcilicet, quod debeat eſſe perpetuum, Nauarr. conſ. 5. num. 1. & conſ. 6. de præb. Tholoſan. in inſtitution. rei beneficiatæ cap. 11. num. 12.

Et ex hoc prouenit, quod beneficia manualia ad nutum amouibilia, non dicuntur verè, ac propriè beneficia. Vnde non includuntur ſub regula de annali, vt fuit reſolutum in vna Albigan. Cappell. 25. Ianuarij 1549. coram Nouato, Mandoſ. in reg. 33. de annali quæſt. 11. num. 5. & eſt deciſ. Mohed. 10. de cauſ. poſſ. Nec etiam comprehenduntur ſub regula de triennali, Gomez ſuper ead. reg. quæſt. 5. & 7. Rebuff. de pacif. poſſeſs. num. 272. Mohed. deciſ. 169. alias 10. de cauſ. poſſeſ. Pariſ. de reſignat. lib. 11. q. 3. num. 85. Rot. deciſ. 739. num. 7. p. 1. diuerſ. ſicuti non tenet vnio de beneficio manuali, non facta mentione manualitatis Caſſador. deciſ. 4. nu. 1. & per totam de præb. Rebuff. de pacif. poſſeſs. num. 282. verſ. non valeret tamen vnio. Simonet. dec. 31. in manuſcript. & additio ad Simonet. de reſeruat. quæſt. 8. nu. 4. Item nec alia quælibet impetratio valet de tali beneficio manuali, manualitatis mentione non facta Caſſad. cit. deciſ. 4. ſub num. 1. & 2. Pariſ. de reſignat. lib. 2. quæſt. 11. num. 7. Nec beneficium ad nutum amouibile venit appellatione dependentis in reſcripto, vt per Caſſad. dec. 12. num. 6. & 10. de præben. tenuit Rot. teſte Achille de Graſſ. deciſ. 8. de præbend.

Qua-

Quare,ſecundum Gonzalez gloſ.5.§.6.nu.19.in omnibus ſupplicationibus in illarum principio debet fieri mentio, quod beneficium,de quo ſupplicatur,eſt perpetuum ad diſtinctionem manualis, de quo Papa prouidere non intendit,& omnes ferè ſupplicationes incipiunt dicentes,cum perpetuum beneficium. Nec tale beneficium ad natū amouibile,ſeu manuale cadit ſub rigoroſa reſeruatione in corpore iuris incluſa, cap.2. de præb.in 6.& fuit reſolutū in Rota in vna Calag.preceptoriæ,teſte Achil. de Graſſ. in dec.9.de præb.Cald. conſ.26. de præbend. quem ſequitur Felin. in cap.per tuam,ſub num.4.ad fin.de maior.& obed.Nec pariter comprehenditur ſub reſeruatione regulæ de octo mēſibus,ſecundum Æneā de Falcon. in tract.de reſeruat. 3.q. princ.nu.25.Simon. in eiuſdē nom. tractatu, q.3. nu.1.in princ.Staphil.de lit.gratiæ,in tit.de expectatiuis,in 9.forma expectatiuarum,num.29.Gomez de expect.num.94.verſ.ſimiliter propter illa verba, Rebuff. in tract.nomination.q.7.n.25.Pariſ.de beneſ. reſignat. lib.11.q.3.n.82.& 85.Rot.deciſ.diuerſ.739.par.1.Caſſador deciſ.4.& 12. de præbend. & fuit reſolutum per eand.Rot.10.Decemb.1603.coram Litta.

3 Et ex ſupradictis dicebam ego in facti cōtingentia, quod quis non poteſt ordinari ad ſacros ordines ad titulum beneficij manualis, & ad nutum amouibilis,& hoc ob futurum periculū,ne quis in dedecus clericalis ordinis mēdicet iuxta tradita per Concil.Trid.ſeſſ. 21.cap.2.Salzed. ad Diaz in pract. crimin.cap.18.n.8. Maiol.de irregularit.lib.4.cap.15.nu.4.& eſt communis opinio teſte Pariſ.lib.2.de beneſ.reſign.q.6. num.2. & ſi de facto quis ordinetur ſacris ordinibus ad titulum cappellaniæ ad nutum amouibilis,non ex eo mutabitur eius natura, ſeu qualitas, maxime ſi id fiat ſine expreſſo conſenſu patroni, Garz.de benefic.part.1. cap.2.num.91. & declara,vt per eundem num.112.

4 Eſt tamen notandum, quod licèt cappellaniā obtinens in Capella Papæ, dicatur illam obtinere ad nutum amouibilem,poterit tamen ad illius tit.ordinari, ſecundum Nauarr.conſ.20.de temp. ordinat. & Sayr. deciſ.59.huius tit.

RESOLVT. CCCXLVI.

Poſſeſſor beneficij decennalis, an poſſit cogi ad oſtendendum Bullas ſui beneficij.

1 *Obtinentes plura beneficia, tenentur exhibere illorum diſpenſationem, limita num.2.*

SVpponatur in facto, quòd in viſitatione, quam faciebat quidam Epiſcopus Regni, nonnulli clerici erāt renitentes in oſtendendo Bullas ſuorum beneficiorū, allegantes ipſos pacificè poſſediſſe præfata beneficia per decennium,& propterea eos non teneri ad exhibitionem tituli, quare cum acceſſiſſent nonnulli ipſorū ad me pro conſil.capiēdo,dubitaui pro parte affirmatiua,quia Conc.Trid.ſeſſ.7.cap.5.de reform.diſpoſuit, quòd Ordinarij locorū quoſcunque plura curata, aut
1 alias incompatibilia beneficia eccleſiaſtica obtinētes, diſpenſationes ſuas exhibere diſtrictè compellant,cui cōgruit tex.in cap.Ordinarij de offic.Ord.in 6.vbi habentes plures dignitates,vel beneficia curam animarum habentia, poſſunt compelli ad oſtendendum illorum diſpēſationes. Canonicam enim inſtitutionem in beneficialibus vnuſquiſque probare tenetur,gloſ.in c. ex inſinuatione in gloſ.fin. de procur.gloſ.pleniſſima in cap. beneficium, de reg.iur. in 6. nec ſufficit poſſeſſio,cap. ex frequentibus de inſtit.Gramm.conſil.9. in criminalibus,melius Bellug.in ſpecul.Princ.rub.21. num.69. In ſpiritualibus enim quis tenetur oſtendere titulū,alias diceretur intruſus, vt in cir.cap.ordinarij, cum ſine titulo ſpiritualia retineri nullo modo poſsit, Inn.in cap.ad noſtram de iureiur.Boer.deciſ.89.& qui habet titulum,cæteris præfertur,Dec.in cap.licet cauſam nu.99. de probat. vnde ſecundum Nauarr.in conſil.4. de offic. Ord. Epiſcopus nouiter creatus poteſt cogere beneficiatos ad oſtendendum Bullas Beneficij, vt ante eum voluit etiam Caput.deciſ.353.par.2. arg. tex.in cap.ad decimas de reſt. ſpol.Rebuff.in prax.tit. de reſcript.ad benefic. vacant.nu.19.& 20.imò ſecundum Panorm. in c.dilecto de præb.quando Ordinario conſtaret de intruſione,vel alio vitioſo ingreſſu ipſius beneficiati, vel poſſidentis rem eccleſiaſticam, tunc non ſolum poteſt petere, vt oſtendat Bullas, ſed etiam eū remouere,vt voluit Gomez q.58.col.pen. de triennali poſſeſſ. & illud procedere ſecundum Hoſt. in cap. ſimoniace de ſimonia, ſiue Epiſcopus fuerit nouus, ſiue antiquus, refert, & ſequitur Anch. in cap.1.de reg. iur.in 6. nec ſecundum eundem Hoſt. loco citato obſtaret tolerantia.

Cæterum præfatis minimè obſtantibus,contrarium
2 conſului,ſcilicet præfatos clericos decennales beneficij poſſeſſores minimè teneri ad oſtendendum Bullas præfato Ordinario viſitāti. Mouebar ex pluribus. Primo, quod qui pacificè poſſedit beneficium per longū tempus, vt per decem annos,& cum eo concurrit bona fama,non tenetur oſtendere titulum ſuorum beneficiorum,ſecundum Inn. & Panorm.in cap.illud col.4 de præſumpt. poſt Bal. in l.ſiue C.de probat. Maranta in ſpeculo prax.ciuil.6.par.tit.de inquiſitione nu.152. Gomez q.26.de trien.poſſeſſore,vbi concludit per extenſum, quòd qui poſſidet per decem annos, habet titulū coloratum,intantum, quod non poſſit moleſtari. Idque etiā docet Nauarr.conſ.14.alias 4.de offic.Ordin. Hinc eſt, quod nec qui ſtetit per decenniū in poſſeſſione Doctoratus,tenetur oſtendere priuilegium,& poteſt teſtibus probari,Vrſil. ad Afflict.deciſ.274.n.6. Nec vaſſallus ad oſtendendum inueſtituram feudi, ſi longo tēpore poſſedit Dec.conſ.61.Io. de Amic.conſ. 122.num.2.Luc. de Pen.in l.2.C. de fund. lim.lib.10.ſi probat longam poſſeſſionem per ſolutionem redditus per librum domini, vel apodiſſas, vbi contineātur particulares ſolutiones,Pariſ. de reintegr.cap.an bona,& cap.tenentes fol.117.in feudalibus.Tum ſecundo,quia illud importat,ac videtur inducere tolerātiā Ordinarij,vt dicit Anch.in conſ.117.Gom.q.24. col.antepen. de trien.poſſ.& in q.43.de quo,ſcilicet de prælat. tolerantia, vide Bal. in mag. Inn. in verſ. titulum quando quis cogatur oſtendere Inn.in c.cum cauſa de probat. gloſ. in cap.dilecto in verb. recepiſti de præb.vbi Abb. n.8.& 13. Silueſt.in verb. beneficium num.20. §.19. in fin.Couarr.lib.3.cap.16.nu.6. in fin. variar. reſol.Sylua par.3.q.10.per tot.& præſertim num.11.q.25.Ratio eſt,quia præſūptio eſt pro titulo:ex quo fuit toleratus per prædeceſſorem,vel factum eſt antiquum, nam imputandū eſt Epiſcopo,quod diu tacuit,& tolerauit, vt in cap.1.de frig.& malef.& quia quando ſumus in antiquis,nō poſſunt de facili haberi probationes,& ideo poteſt præcurri ad proteſtabile iuramentum, vt notat Abb. & Oſtienſ.in cap.licet de ſimonia prax.Archiep. cap.21.num.10.

Ad allegata in oppoſitum reſpondetur intelligi in poſſeſſore decennali beneficiorum incompatibilium, ſeu execrabili,prout docet Nauarr.d.conſ.14. aliàs 4. de offic.ord.in quibus terminis procedit tex.Sac.Cōc. Trid.d.ſeſſ.7. cap 5. vel quando Epiſcopus aſſumeret in ſe onus probandi defectum tituli contra antiquum poſſeſſorem, quia id poſſet iux. Gem. & Franc.in cap. Ordinarij de off.ord. in 6.Abb. & Fel. in d. cap. licet, & ſequitur prax.Archiep.d.num.10.

Finis tituli Praxis Beneficialis.

PRAXIS CAPPELLANIARVM.

RESOLVT. CCCXXXXII.

An Cappellanus ad nutum amouibilis poſſit remoueri abſque cauſa.

1 *Officialis ad beneplacitum creatus, cenſetur perpetuus.*
2 *Beneficia manualia de ſui natura ſunt amouibilia.*
3 *Ridiculum eſt hodie concedere, & cras reuocare.*
4 *Natura beneficij manualis eſt, vt poſſit ad libitum quandocunque amoueri.*

PRIMA facie videbatur dicendum, quod non, ex pluribus.

1 Primo, quia Cappellanus ſemper creatur ad beneplacitum, & officialis creatus ad beneplacitum, cenſetur perpetuus, idemque de eo iudicandum eſt, quod de perpetuo, & ideò de iure remoueri non poteſt, arg.l.iuriſperitos in princ.ff.de excuſat.tutor.& ibi Bald.& Ludou.Bolog. quod etiam tenet Bartol.in l.de pupillo §.ſi quis ipſi prætori ff.de nou.oper.nunt.nu.2.verſ.quæro,gloſa in clem.2. in verbo per electionem de reſcriptis, & eſt communis,vt teſtatur Anton.de Padill.in l. cum quis nu.34.C.de iur.& fact.ignor.Burg.de Paz conſ.1.nu.4. vbi in nu.5.dicit,quod officialis, etiam ad libitum creatus,ſine cauſa immutari non poteſt, & ſecundum Bened.in cap.Raynutius de teſtam.in verb. duas habens filias nu.36.cum pluribus ſeqq. vbi loquitur de officio ad Regis libitum conceſſo,quem refert, & ſequitur Boer.deciſ.149.num.18.cum ſeqq.vbi teſtatur, ita fuiſſe iudicatum etiam in officiali ab Epiſcopo ad ſui beneplacitum conſtituto, vt amoueri ab officio abſque cauſa non valeat, idem Boer.de auctor.Magn. Conſ.n.154.Et in tabellionibus ad beneplacitum Domini creatis,quod ſine cauſa amoueri nō poſſint,probat latè per prædicta de Paz in cit.conſ.1. per totum, & Palacz de maiorit.4.p.q.10.num.6.vbi nu.3. ad fin. quod in Francia non ſolet Princeps tollere officia, quę ſemel dedit extra mortem, renunciationem, vel delictum,idque in illo Regno ordinationibus Regijs ita ſtabilitum eſt,vt refert Boer.cit. deciſ.149. nu.14. ex quibus ſupradictis Lopez in l.6.tit.4.par.3. inquit, quod Iudices in dubio intelliguntur perpetui,quando ſimpliciter eis cōceditur officium ſine temporis præfinitione, ſiue ad beneplacitum concedentis, quem ſequitur de Paz,vbi ſupra num.5.& eſt communis ſententia ſecundum Padillam,vbi ſupra,ſic etiam locum tenens correctoris non poterit ab ipſo abſque cauſa reuocari,nec ei inhiberi,vel cauſa ab eo auocari per ipſum correctorem abſque cauſa, vt probat Azened. in l.10.& 11.tit.5.lib.3.nou.collect.reg.nu.5. & 6. vbi quod etiam Vicarius Epiſcopi confirmatus à Papa, non poteſt per Epiſcopum remoueri ſecundum Ripam in cap.1.num.44.de iudicijs.

Tum ſecundo ex doctrina Panorm. num.12. quem refert,& ſequitur Dec.nu.7.in c.ad noſtram de confirmat.vtili,vel inutili,& Milis in repert.in verb.beneficium manuale num.26.& Rebuff. in tract. de pacif. poſſeſſ.n.275.verſ.ſecundo intellige,vbi docet, quod
2 quāuis beneficia manualia de ſui natura ſint amouibilia,tamen ſi Abbas ſine cauſa amoueret à Prioratu Monachum,poſſet idem monachus implorare officiū ſuperioris,ut ſine cauſa,& ex Abbatis ſola malitia nō remoueatur,vbi idem Rebuff.ità ſeruari uidiſſe refert & allegat Innoc.in cap.inſinuante ſub num.2.uerſ.& ſi concurreret caſus qui cleric.uel uouen.dicentem hæc verba,quod ſi occurreret caſus, in quo Abbas vel ſuperiores vellent ex malitia remouere monachū à loco,quē ei deputauit,poſſet ſupplicari ſuperiori, & ſuperior cum audire deberet ad ſimilitudinem ſerui, vt in l.1.C.de precibus Imperat. offerendis, & §. ſed & maior. inſtit.de his qui ſunt ſui,vel alieni iuris.

Tum tertio,quia Gonzalez gloſ.5.§.6. num.42. refert, quod quidam Ordinarius Hiſpaniæ, qui habebat curam animarum in quodam oppido ſuæ diœceſis, delegauit vices ſuas cuidam Presbytero idoneo, durante tempore voluntatis ſuæ, vt ibi exerceret curam animarum: & cum paulò poſt vellet eum remouere, ſine cauſa, ipſe appellauit ad Metropolitanum, qui reuocauit decretum remotionis ab Ordinario prolatum,cum inde ſequutis, & manutenuit dictum Preſbyterum in dicto exercitio curæ animarum: veruntamquidem eſt,quod parochiani pro intereſſe Eccleſię venerunt ad cauſam,vt non remoueretur quod multum
3 prodeſſe potuit. Ridiculum enim eſt,ſecundum eundem loco citato,& puerile,hodie concedere, & cras reuocare,& pænitere, Rot. deciſ.33. num.18. de præbend.in antiq.

4 Ceterum præfatis non obſtantibus,contrarium ſeruatur in praxi,ratio eſt,quia natura beneficij ad nutum amouibilis eſt, quod poſſit ad libitum quandocunque,& quomodocunque amoueri, clem.1. §. præmiſſa, & ibi Card.num.4. Anchar. & Imol. & omnes de ſupplen. neglig. prælat. & difficile videtur, quod in praxi ſeruari poſſit, vt ſine cauſa remoueri non valeat,& propterea dicit Io. And. in cap. cum ſingula, 32.num.1. ſub gloſ. ad idem de præbend. lib.6. quod apud Italos communiter hoc non recipitur,& ibi etiā tradunt omnes,præſertim Geminian.num.10. Dec. in d.cap.ad noſtram num.7.verſic. ſed in Italia de confirm. vtil. Abb. ſub num.26. licet Franch. in d. cap. cum ſingula,indiſtinctè non admittat opinionem Io. And.ſed diſtinctione quadam vtatur, &tandem concludit, quod licet talis promotus non audiatur pro intereſſe ſuæ perſonæ tamen pro intereſſe loci à quo moueretur,vt quia ex tali reuocatione læderetur prædictus locus,ſemper ſit audiendus:dicit etiam Rot. in deciſ.1.ſub n.1.de reſtit.ſpol.in antiq. verſ. nec ſeruamus,quod non ſeruat opinionem dicti Innoc.in d.cap. inſinuante, qui cler.vel vouent.idem etiam dicit Rot. in deciſ.6.de reſtit.ſpol.in nouis,& fuit reſolutum in vna Burgenſi amotionis Magiſtri Capellę 11.Decembris 1581.coram Illuſtriſs.Blachetto Rota deciſ.778. n.1.& per totam par.1.diuerſ.vbi alij plures allegantur, cum igitur remouens vtatur iure ſuo, remotus conqueri non poteſt, ex quo illi iniuriam non facit l. iniuriarum §.fin. ff. de iniurijs c. cum Eccleſia Vulterana,& ibi gloſ.in verb. iniuria de election. Biſignet. deciſ.2.de rer.permut.

RESOLVT. CCCXXXXVIII.

An Cappellanus teneatur ad reſidentiam.

1 *Cappellania vbi non adeſt cura animarum, non requirit reſidentiam, & reſpondetur contrarijs, num.2.*
2 *Ampliatur concluſio.*

1 SVpponatur in facto,quod cum in viſitatione compertum fuiſſet,quod quidam beneficiatus poſſideret Cappellaniam,cui erat annexum onus celebrandi duas Miſſas ſingulis hebdomadis, fuit dubitatum, ſi dicti beneficij Cappellanus teneatur ad perſonalem reſidentiam in loco,vbi ſita erat capella prædicta. Et conſultus reſpondi negatiuè, quoniam ſecundum Anan.in conſ.22.vol.1.in præſenti caſu non conſideratur,ſeu inſpicitur ipſa perſonalis Miſſarum celebratio,ſed tantummodò Miſſarū celebratio, quę per aliū fieri poteſt,ſecundum Panormit.conſ.37.vol.1.Rubeū conſ.71.col.penult.Curt.ſen. conſ.61.n.11.Gozad.cōſil.45.n.1.& ſeq.nec de iure neceſſe eſt, vt præſētādus

ad

ad iuſpatronatus ſit Sacerdos,c.2.de inſtit. lib.6. & c. licet canon.de elect.eod.lib.quare ſi beneficium eſſet curatum ſufficeret, quod præſentatus eſſet in ætate ſufficiente ad Sacerdotium, cap.ei cui de prębend. in 6.Gemin.in cap.vobis §.cæterum de iurepatron.

2 Nec obſtat, quòd ex mente,& verbis teſtatoris, & fũdatoris præfati beneficij videatur colligi, prouiſum de iſta Cappellania eſſe obligatũ ad reſidẽtiã propter onus celebrandi officia diuina, cũ teſtator ad hoc mãdauerit Cappellam cõſtrui, & presbyterũ eligi, relinquẽdo ei dotes,& alia,vt poſſit viuere,& officiare pro anima ipſius,quæ quidẽ ſine perſonali, & cõtinua reſidentia fieri non poſſunt. Nã reſpõdetur,quod per dictum onus celebrandi,non eſt effectum beneficiũ reſidẽtiale,cũ ſufficiat,quod in tali Eccleſia Miſſæ, & diuina officia celebrẽtur per aliũ,neque ob id eſt electa induſtria perſonæ cũ poſſit per quemlibet Sacerdotẽ explicari,prout ita in ſpecie cõcludit Lapus alleg.35. incipien.vtrum abſq;diſpenſatione,& alleg.116.col.3. verſ.ſtabitur igitur,& alleg.117.col.2.verſ.quod autẽ dicta Cappellania, Card.in c.de multa circa finem de præbend.vbi tenet,quod dictum beneficium nõ eſt incompatibile cum alio curato,& quod minor 25. ann. poteſt illud habere,quia non tenetur per ſe celebrare, Felin.in c.cum omnes de conſtit.col.18.n.32.circa fin. dicens valere huiuſmodi cõſuetudinẽ nõ reſidendi,& deſeruiendi per aliũ, etiã ſi ex ordinatione teſtatoris Eccleſia deberet conferri vni, qui ibi quotidie celebraret, Dec.in d. c. cum omnes in 2.lect.ſubdens non eſſe in iure cautum, quod ipſe debeat per ſe deſeruire, & latè iſtam opinionem ſequitur Hoieda de incompatibilitate benef.p.2.c.1.nu.2.Mandoſ.in addit. ad Lap.alleg.35.& 36.

Amplia etiam ſi præfatus Cappellanus cæperit reſidere, quia quamuis ſtatus naturæ illius cenſetur quodammodo mutatus,ex Dec.cõſ.139. n.3. Gabriel conſ.185.num.2.lib.2.Cæphal.conſ.358. num.8. lib.3. ex quo enim geſſit actum gratuitum in eius libertate conſiſtens,nulla poteſt dici acquiſita ſeruitus reſidendi,Cyn.in l.2.qu.3. C.quæ ſit longa conſuetud. Bald. in l.1.C.de ſeruit.& aqua, Abb.in cap.quoad tranſlationem col.2.de offic.delegat.Marta conſ. 106. nu.9. lib.1.

RESOLVT. CCCXXXXIX.

An Cappellanus poſſit præuenire tempus celebrationis.

1 *Voluntas teſtatoris eſt ſeruanda,vti Regina, in teſtamẽtis.*
2 *Conditiones in fundatione appoſitæ ſunt ſeruandæ .*
3 *Tempus celebrationis Miſſarum poteſt præueniri.*
4 *Affertur ad hoc deciſ.de Franchis 706.*

INter cætera onera, quæ habet capitulum Eccleſiæ Neapolitanæ eſt,vt ex relicto quodam , vulgo dicto *delli Manfradelli* , ei incumbat duas ſingulis hebdomadis Miſſas celebrari facere à duobus ab ipſo electis Cappellanis:quare fuit dubitatum , num tale tempus celebrationis Miſſarum præfati Cappellani præuenire potuiſſent , vt puta in præcedentibus hebdomadis,& dubitationem non mediocrem mihi faciebant duo iuris fundamenta .

Primo,quia cum ex teſtamento præfatorum de Mãfradellis expreſsè appareat de enixa ipſorum volũtate,vt ſcilicet Miſsæ certa die in hebdomadis celebrẽ-
1 tur,propterea non poterunt Cappellani cõtrauenire,
ex regula iuris,quod volũtas teſtatoris ſemper eſt obſeruanda magis,quàm verba,quia ipſa cẽſetur Regina,& dominatur verbis,l.in conditionibus ff. de condit.& demõſt.l.cum virum C.de fideicommiſſis l.cum proponebatur,ff.deleg.2. & alibi egregiè dicit tex. in cap.ſedulo 38.diſt.ita eſſe præponẽdas ſentẽtias verbis,vt præponitur animus corpori,vnde Bald.in l. fin. C.de impub.& alijs ſubſt.voluit,quod lex pedetentim ſequatur voluntatem teſtatoris,ſicut canis leporem,& alibi idem Bald.in l.quoniam indignum C. de teſtam. dixit,quod nõ eſt curandum de qualitate verborum, dummodò conſtet de mente teſtantis loquentis, & in cap.mandatum in 1.colum.de reſcript.voluit , quod mens teſtatoris ſit radix verborum, & eius ſubſtantia prima,& cor eſt imperator linguæ,& habet eam ſicut mancipium ſub iura iuriſdictione , & quod lingua cedit cordi , & quod ſub iugo mentis verba conſiſtunt tanquam ſub ſua proprio originali .

2 Secundo,quia conditiones in fundatione appoſitæ ſunt ſeruandę,Soccin.in conſ.30.nu.4 vol.3.Rocch.de iurepat.in verbo pro eo quęſt.12.Lambert.in eiuſdem nominis tract.lib.1.p.1.q.9.in fi.n.109.& Cappellanus quidquam non debet agere cõtra volũtatẽ teſtatoris, ad tex.in c.decernimus 16.q.6.cap.illud in fine, & ibi Ab.& alij de iurepat.Mohed.in dec.268. Put. in deciſ. 10.& 11.de iurepat.Farin.in deciſ.582.& fuit per eandem Rot. reſolutum in vna Cæſarauguſtana Cappellaniæ,16.Martij 1587.coram Illuſtriſſimo Seraphino.

3 Cæterum præfatis minimè obſtantibus, cõtrarium conſului,& mouebat,quia præfata præuẽtio vergit in maiorem vtilitatẽ Eccleſiæ:vnde D. Thomas; in quolib.5.art.28.voluit,quod Officium dici ſolitum de nocte in Eccleſijs,poteſt ex aliqua iuſta occupatione dici de ſero,& præueniri,puta ſi Magiſter debet videre lectiones ſuas de nocte,quia melius eſt vtrũq; reddere, quam quod per vnum, aliud impediatur, & ſecundum Rationale officiorum in tit.de diuin. offic. circa med.Miſſę defũct.poſsũt prȩueniri,nõ autẽ poſtponi.

4 His accedat,quod velle videtur de Franch. in deciſ. 706.vbi legatum factum alicui , vt diſtribuatur inter pauperes poſt mortem,poteſt fieri diſtributio in vita eiuſdem legatarij,& ſic tempus præueniri ex deductis per DD.in l.poſt.mortem C.de fideicom. Padilla in l. vnum ex familia in princ.col.5 .fol.289.ff. deleg.2.

RESOLVT. CCCL.

Cappellanus an debeat eſſe actu Sacerdos .

1 *Præſentatus ad celebrandas Miſſas , oportet , vt ſit actu Sacerdos non habitu tantum .*
2 *Conſenſus ex diuturnitate temporis præſumitur .*
3 *Dictio.ſiuè,inter eadem poſita,non facit diuerſitatem.*

IN hac quæſtione reſpondeo cum deciſ.Rot. in vna Parmenſi iuriſpatronat.8.Iunij 1573.coram Blanchetto, quæ his complectitur verbis .

Domini dixerunt,quod Laurentius tempore præſẽtationis eſſet actu Sacerdos,nõ habitu, c.nemo & ibi gloſ.in verb.Sacerdotio Anchar.Gemin.Frãch. & cæteri de elect.in 6.Rot.deciſ.1.de præb. in nou. Abb. in c.cũ in cunctis §.inferiora n. 10.& 11.de elect.Rocch. de iurepatron.in verb.honorificum q.4.n.26.præcipuè cum ſubſequantur illa verba (quod ille ſacerdos, ſiuè Cappellanus teneatur qualibet hebdomada celebrare Miſſas tres) ex quibus verbis colligitur mens expreſſa teſtatoris,quod præſentatus, tempore præſen-
1 tationis actu ſacerdos,non habitu,Barb. conſ.33. volum.2.Dec.conſ. 129.col.fin.Lambert. de iurepat. lib. 2.par.1.quæſt.6.art.22.ait,ſe bis in facto obtinuiſſe .

Nõ obſtat,quòd in literis nõ ſit expreſſũ,quod Cappellania debeat eſſe ſacerdotalis,quod teſtator nõ po-
2 tuiſſet facere abſq;Epiſcopi conſenſu,quia ex diuturnitate temporis præſumitur huiuſmodi conſenſus, vt per Barb.d.cõſ.& latè Dec.in cap.illud de prȩſumpt.

3 Non obſtat diſiũctiua,ſiue quia poſita inter eadem, nõ facit diuerſitatẽ,Barb.in d.cõſ.verba illa, ſi aliquo tempore,Domini retulerunt ad præcedentia, nempè ,

quod Sacerdos, ſiuè Cappellanus ſit eligendus, ſi aliquo tempore futuro ſcilicet erit eligendus, & præſentandus,& ita interpetrati ſunt contra Lautentium.

His accedat, quòd Cappellania non eſt dicenda ſacerdotalis.ſi ex verbis fundatoris nõ aſtringitur Cappellanus ad inſeruiendum per ſeipſum, ex deciſ. Rotæ Rom.Antonin.lib.1.var.reſolut. reſolut.4.

Cappellanus enim non poteſt ab Epiſcopo cogi, vt ipſemet celebret, ſi fundatione in ſimpliciter dicitur, vt Rectores celebrent Miſſam, Sacr. Congregat. de qua per Galeot. in Margarit.caſuum conſcientiæ in verb.Cappellania.

RESOLVT. CCCLI.

An Cappellanus infirmus tenatur per alios celebrari facere.

1 *Quod Cappellanus infirmus non teneatur per alios celebrari facere,probatur duobus medijs,num.1.& 2.*
3 *Contrarium eſt verius,num.4.*
Limitatur,num.5.
6 *Refertur declaratio Congreg.Concilij.*

SVpponatur in facto, quòd cum quidam Sacerdos, qui Cappellaniam cum onere celebrandi Miſſas obtinebat,in grauem infirmitatem incidiſſet,& conſequenter neceſſe ei fuerat à celebratione deſiſtere;fuit dubitatum, an teneatur Miſſas per alios celebrari facere tempore infirmitatis,ad effectum faciendi fructus ſuos. Dubitationem mihi non mediocrem faciebant nonnulla.

1 Primo, tex.in cap. ſignificatum,il 2. & ibi Abb. & reliqui de præbend.vbi habetur huiuſmodi inſtitutionem Cappellaniæ,ſeu beneficij,intelligi debere,ſeruata Sacerdotis honeſtate, & debita deuotione, hoc eſt, ſalua conſcientia,& honore ipſius Sacerdotis,& ſaluo cultu,& veneratione,quæ ipſi Sacramẽto debetur, ita Panorm.in cit.cap. ſignificatum num.3. & Imol.nu.7. Angel.in verb.Miſſa q.43. Silueſter in ſum.eodem verbo 1.q.7.& ſeq.Henriq. conſ.22.n.4. Bomb. conſ.17. num.6.& ſeq.Graff.conſ.1. difficultate 4.de præb.Rodriq.in ſumm.par.1.cap.42.num.3.Quare ex ijs ſequitur, quòd ſi Cappellanus fuerit legitimè impeditus, aut commodè,diligenter,& religioſè rem diuinam facere non poſſit, non eſt cogendus ſacrificium offerre, ſed poteſt ſemel, & iterum in hebdomada à celebratione obtinere, quia,vt dixi,Cappellanus non tenetur celebrare,niſi ſalua honeſtate.

2 Secundo, quia infirmitas omnes excuſat, Hinc eſt quod infirmi dicuntur ſeruire, Dec.conſ.70.col.3.n.2. & pro præſentibus habentur,ſecundum Bar.in l.hac lege, vbi Alex.C. de prox. ſacr. ſcrin.lib.12. Rom. ſing. 453.inde gloſ. in d.l. hac lege in verb. deductione, ait. quòd videtur adeſſe, qui abeſt licito cõmeatu, ſequitur Ronſerall.in l.5.n.30.de duobus reis,Amedeus de ſindicatu n.107. Bolognet. conſil.71. Mandoſ.reg.16. de concurſu ſuper beneſ. quæſt.32. Hinc eſt, quod lectori infirmo debetur ſalarium tempore infirmitatis, Surdus conſil.42. vol.1.poſt Alex.in l.diem functo col. fin.num.33.ff.de offic.aſſeſſ.& ibidem Cagnol.n.189. poſt.Bald.in l.ſi ea in fi.C.de cond.inſer.cũ alijs, quos congerit Lenauler. de priuileg. DD. quæſt.9. par.4.& de Lectore abſente cum licentia, vide Gratian. deciſ. 220.& hinc prouenit etiam, quod famulo infirmo debetur ſalarium,Cappell.Tholoſan.deciſ.268.

3 Cæterũ præfatis minimè obſtantibus, contrariũ dicit mouebar ex pluribus, tũ primo quod ſalariũ, ſeu redditus aſſignetur Cappellano ob cauſã, quare ſi illã non adimplet,repeti poteſt, cũ redditus Cappellaniæ principaliter dentur propter onus celebrandi Miſſas.

4 Item facit pro hac eadẽ opinione regula illa iuris, quod fructus,ſeu ſalarium diminuitur,labore diminuto,prout è cõtra,illo aucto,debet augeri Felin.in c.cũ olim in princ.de re iudic. poſt Bar.in l.Seio per illum tex.ff.de ann.legat. Vnde Doctor electus ad legendũ, ordinariũ, & extraordinariũ debet ſalarium habere, ſeu fructũ vtriuſq; ſedis, Bald.in l.qui duobus ff.de cõdit. & demonſt. Et canonicus duo officia gerens, poteſt petere duplices diſtributiones quotidianas,ſecundũ Angel.Io.And.Panorm. & Felin.in cap. cũ olim de re iudic. Card.ibi n.4.Coua.lib.3. var.reſolut.cap.13. n.6.in fin.Corſ.de verb.Gemin.in fin.n.27.verſ.68.Idẽ in Doctore vtriuſq; iuris,qui dat vocem in vtroque,& habet duo ſalaria,& idem in famulo,qui conuenit ſtare cum tribus,nam ſi vnus ipſorum moriatur,debet diminui ſalarium,Cæpolla de ſeruit.vrb.præd.§.14.c.1. Beccius conſ.27.n.2.Roman.conſ.25.Pontan.de alim. cap.16.nu.7.& regulariter diminuto labore, quod nõ debeantur fructus, qui per prius percipiebãtur, voluit Bald.in l.conſul ff.de adoption. Barbat. ad eundem in l.3.C. commun. deleg. Menoch.de arbit. caſu 133.Afflict.in cõſt.Regni 55.in fin.Brun.de augumẽto concl. 13.& 14.& Gratian.deciſ.101.Vnde recurrendo ad locum vbi progreſſi ſumus, dico, quod cum prædictus Cappellanus deſierit celebrare, conſequenter ei non debentur fructus,qui cauſa celebrationis dantur, arg. tex.in l. ſi pecuniam in princip.ff.de cond. cauſa data.

5 Limitatur hęc opinio dupliciter.Primo,vbi Cappellani infirmitas per octo, vel decẽ dies durauerit, nam poteſt percipere redditus præfatæ Cappellaniæ etiam ſi neque per ſe neq; per alios ſacrum feciſſet,ſecundũ Nouiſſimum in ſua praxi c.47. arguendo à famulo infirmo, cui licèt non debeatur ſalarium,tamen tenetur dominus ei dare cibaria,ac modicas,& tenues expenſas,nempè,per octo,vel decẽ dies,Bart.in l.ſi cum dotem §.ſin autẽ ff.ſolut.matrim. Panorm. in c.1.de cler. ægrot.Coua.lib.3.var.reſolut.cap.13. & hanc opinionẽ de Cappellano tenuit Pet.Nau. de reſt.lib.2.n.210.

In caſu tamen,quo à teſtatore caueretur, vt quotidie celebretur Miſſa per Cappellanũ,vel per aliũ cum
6 ſuiſſet cõſulta Sac.Cong.Conc.ipſa Cõgregatio cenſuit,dictis Cappellanis indulgendum, vt bis in hebdomada liceat eis à Miſſæ celebratione abſtinere, dum tamẽ id oneris tunc impleat per idoneum ſubſtitutũ, Azor.moral.inſtit.par.1.lib.10.cap.24.queſt.7. nec talis ſubſtitutus poterit deputari per ipſum Cappellanũ, arguendo à Rectore Parochiano infirmo, qui non poteſt deputare Vicarium, ſed munus deputadi pertinet ad Epiſcopum,ſecundũ Io. And. & Franch. in c. cum ex eo de elect.& fuit dictum in Rota in vna Hiſpal.iuris nominandi 6. Octobris 1583. coram Illuſtriſſimo Seraphino.Vide in hac materia Alex.Leſſium conſ.48. Farin.in 1.p.ſect.2.dub.496.num.7.

RESOLVT. CCCLII.

An in Capellanijs Epiſcopus poſſit reducere numerum Miſſarum.

1 *Epiſcopus poteſt reducere numerum Miſſarum,quod habet locum etiam in Abbatibus, & Generalibus Ordinum,num.3.*
Amplia in eleemoſynis pro ipſis Miſſis celebrandis,nu.2.
Limita,num.4.

1 VBi in Eccleſijs magnus Miſſarum celebrandarum numerus impoſitus eſt varijs defunctorum relictis, adeò vt illis pro ſingulis diebus à teſtatoribus ſcriptis,ſatisfieri nequeat, tunc Epiſcopus poteſt in Diœceſana Synodo pro ſua conſciẽtia decernere,quid faciẽdũ ſit quoad Dei honorem,& cultum,& Eccleſiæ vtilitatem magis expedire videbit, ita tamen vt eorũ defunctorum ſemper commemoratio fiat,qui pro ſua-

rum

Digitized by Google

rum animarum ſalute,ea legata ad pios uſus reliquerunt; ſic ſanciuit Trid.Synod.ſeſſ.25.c.4.de reformat.

2 Amplia primo in eleemoſyna pro ipſius Miſſis celebrandis,quæ ſi adeò tenuis ſit,vt nō facilè inueniatur, qui velit ſe huic muneri ſubijcere,vt dicitur in eod. c. 4.tūc numerus Miſſarū moderandus eſt,iuxta vires legati,& ita declarauit Sac.Cong.ad inſtantiā Archiep. Neap.die 26.Nouemb.1583.ſ.diſpoſitionē Cōcilij etiā locū habere in anniuerſarijs,vt refert Steph.Quarā.in ſum.Bul.in verb.Miſſa pag.291.Et in huiuſmodi reductione Epiſcopus capituli cōſiliū requiret,quāuis ſequi illud non teneatur,ita Sac.Cong.Card.hic declarauit.

3 Amplia ſecundo,vt procedat etiam in Abbatibus, & Generalibus Ordinum, nam in capitulis generalibus decernere,& ipſi poſſunt,ac debent, quid faciendum ſit in prædictis caſibus in ſuis Eccleſijs, vt inquit Sanct.Synod.in cit.cap.4.& hoc eſt illa ratione,quia vbi relictum executioni mandari non poteſt, diſpenſare Epiſcopus poteſt.

An autem, & quando Miſſarum numerum diminuere poſſit Epiſcopus etiam ſine Synodo congregata adde Nauar.in Manuali cap.25.nu.138.Henriq.lib. 9.de Sacrificio Miſſæ cap.22.ſub num.6. & Rodriq. in ſumm.p.t.1.cap.252.concluſ.13.in fine.

4 Limita non procedere in Miſſis in fundatione Eccleſiæ impoſitis,cum in his Epiſcopus, ac prędicti alij diſpenſare nequeant,ita declarauit eadem Sac.Cong. idque meritò; nam ſancta Synodus loquitur de Miſſis relictis à teſtatoribus,non autem de impoſitis in fundatione,ergo non habebit locum in his;incluſio enim vnius,alterius excluſio eſt, cap. nonne de præſumpt.& l.cum prætor ff.de iudic.

RESOLVT. CCCLIII.

An Capellanus poſſit alibi, quàm in altari deſignato celebrare.

1 *Capellanus poteſt alibi,quàm in loco deſignato celebrare, contrarium deciditur ex duobus de quibus nu.2.& 3.*

2 *Adducuntur duæ cauſæ legitimæ non celebrandi in altari deſignato de quibus num.4.& 5.*

1 VIdebatur, quod ſic, argumentando de tempore ad locum, quod quidem validiſſimum eſſe in iure teſtatur Euerard.in cap.29.

Cæterum contrarium conſului,motus ex pluribus.

2 Primo,quia ſecundum Azor. inſtit. moral. p.t. lib. 10.cap.24. quæſt.8. Capellanus inſtitutus ad ſacrum faciendum in certo templo,oratorio,ſacello,vel altari,quibuſdam diebus,non ſatisfacit fundatori, ſi alibi diuinam rem facit,cuius opinionem ſequuntur Graff. in conſ.1. difficultate 4. de præbend. vol.2. D. Genuenſis in ſuo paſtor. cap.73. Morot. conſil.21. num. 4. & ſeq. vol.1. Thoming. conſil.29. volum.2. Rub. conſ.4.num.3.& 5.

3 Tum ſecundò,quia ſi hoc fieri poſſet, finis inſtitutionis præfatæ Cappellaniæ remaneret inobſeruatus, cum electus ſit locus,quem fundator voluit frequentari,religiosè honorari,& coli, & propterea mēti eius & voluntati ſatisfactum minimè eſt: ita Nauar. de oratione cap.5. num.2. & 12. Silueſt. verbo Miſſa 1. quæſt.10. Calcan. in tract. de condit. lib.2. quæſt.22. num.60. Cancer. deciſ.11. num.5. Graff. Azor.cit. locis,qui addunt,quod ſi præfatus Capellanus alibi rem diuinam facit,quam in loco deſignato,præter peccatum mortale,cum infideliter agat,& pactum, & promiſſum in re graui non ſeruet,tenetur aliqualem fundatori facere reſtitutionem,ſed hoc intelligas, & declara,quando Capellanus id egiſſet abſque aliqua legitima,ac rationabili cauſa,ſecundum Nauar.in Manuali cap.25.num.134.

4 Inter cauſas verò legitimas non celebrandi in altari deſignato connumerari poſſunt, prima ſi altare ipſum eſſet deſtructum,vt voluit Merenda conſ. 29. quo caſu, ſecundum dictum D.Genuenſem in Manuali paſtor.c.72. celebrari debet Miſſa in alio altari eiuſdem Eccleſiæ,& hoc propter deuotionem teſtatoris,donec conſtruatur altare.

5 Secunda cauſa eſt, ſi Cappellanus reperiretur abſens à loco, vbi celebrari debet, vel etiam inundatio aquarum,vel aliqua huiuſmodi,tunc vt ſupra dixi, debet capellanus alibi ſatisfacere,& ratio eſt,quia in huiuſmodi caſibus credendum eſt, talem fuiſſe fundatoris mentem, & voluntatem, vt ſi locus impediretur, alibi pro ſe,vel ſuis offeratur ſacrificium, nam ſic plus ſibi,vel ſuis prodeſt.

Suprapoſitam principalem concluſionem amplia procedere etiam hæredibus conſentientibus, vt alibi, quam in loco deſignato Miſſæ celebrentur, D. Genuen. loco citato, & ratio eſt, quia non agitur de voluntate hæredum,cui poſſunt renunciare,ſed fundatoris,iuxta Cardin.Imol. Bonifac.in Clem. quia contingit de religioſis domibus.

RESOLVT. CCCLIV.

An hæredes poſſint conferre Capellanias abſque auctoritate Ordinarij.

1 *Beneficiorum collatio,ſeù inſtitutio regulariter ſpectat ad Epiſcopum.*

2 *Capellaniæ, quando non conceduntur in titulum, non dicuntur beneficia Eccleſiaſtica.*

Amplia,num.3.

4 *Quid ſit, & quotuplex beneficium Eccleſiaſticum, vide remiſſiuè.*

5 *Adducitur deciſ. Guid. Pap. per quam deciditur quæſtio principalis.*

SVpponatur in facto,prout quotidie fit, quod quidā fundauerat,ſeù donauerat in ſuis proprijs fundis,
ſeù domibus capellaniam, & ordinauit quod celebrē-
tur ſingulis hebdomadis quatuor Miſſæ,voléſq; pręfa-
tum capellanum eligendum eſſe per eius hęredē. Qua-
re fuit dubitatū,ſi in præfata electione requirebatur,
vt pręcederet cōſenſus Epiſcopi,& dubiū faciebat pro
opinione affirmatiua,quod quælibet beneficiorū col-
1 latio,ſeù inſtitutio ad Epiſcopum regulariter ſpectat,
cap. ex frequentibus de inſtit. c.ad hæc de off.Archid.
Cæterum præfatis non obſtātibus contrarium dixi,
quod ſcilicet non ſit neceſſaria approbatio Ordinarij,
2 quia pręfatæ Capellaniæ nō dicuntur beneficia Eccle-
ſiaſtica,quando in titulū non conceduntur, ſecundum
gl.in clement.fin.de decim.quam commendat Gomez
in reg. de infirm.reſignan.q.23. & Dec.conſil.210.nu.
4.& tradit gloſ. in extrauag. execrabilis in verbo,quę
3 alias de præbend. inter communes, & etiam ſi den-
tur in titulum,quando nō per Epiſcopū,ſed per mino-
rem Prælatum conceduntur, quia tunc quantumuis in
titulum concederentur per alium Epiſcopo minorem
non habentem ad hoc priuilegium à Sūmo Pontifice,
vel mandatū ab Epiſcopo in ſuo Epiſcopatu, non vti-
que dicerētur beneficia Eccleſiaſtica, prout ſoluit gl.
quæ ita debet intelligi in dicta extrauag. execrabilis
verſ. quæ alias ad medium, & voluit Imola in cap. in
noſtra col.3.verſ.quomodo de reſcript. faciūt pro hac
declaratione dicta per Auend.c.14.prætorum n.32. ad
fin.lib.2. idemque de præſtimonijs cenſendum eſt, vt
ſcilicet ſi in titulum dentur, dicantur beneficia Ec-
cleſiaſtica,ſicut in altaribus,& cappellanijs dictū eſt,
& tenet expreſsè Rebuff. in tract. de pacif.poſſeſs. 17.
ampliatione n.105. cum pluribus ſeq. & Staphyl. de
lit.gratiæ,& iuſt.tit. de qual.& ſtatu beneſ.num.3. cum

Digitized by Google

tribus ſeqq.fol.39.in paruis,& Menoch.de arbit.Iud. lib.2.cent.3.caſu 201.nu.58.& deciſ.Capell.Thol.472. Calder.conſ.6.de præbend.Imo,& in penſione idem eſſe teſtatur,idem Rebuff.in d.tract. de paciſ. poſſeſſ. 8.ampliat.& in tract.de nominat. quæſt.9. nu.49.& d. deciſ.Capell.Tholoſ.472. & Capyc. deciſ.200.num.3. Et ſi quæras quid ſit,& quotuplex beneficium Eccleſiaſticum, vide Rebuff.in prax.beneſ.tit.1.& 3.pat.1

Quare cum in caſu,de quo loquimur, capellania non concedatur in titulum,proinde non venit appellatione beneficij Eccleſiaſtici, & conſequenter eius collatio,ſeù capellanorum electio nō ad Epiſcopum, ſed ad fundatoris hæredes ſpectat, qui poſsunt tales capellanias donare ſine Epiſcopo, quibus voluerint, dummodò ſint idonei,iuxtà diſpoſitionem fundatoris gloſ.in clem.fin.in verb.beneficiorum de decim. Sylua de beneficio p.1.quæſt.3.nu.29.Rebuff.in praxi tit. ſæcnlare benefic.quotuplex,nu.13.& 15.& de paciſ. poſſeſ.num.287.Salzed.in addit. ad praxim Bernardi cap.18.num.9.Mandoſius in reg.de annal. quæſt.17. num.1. & per totum Gomeſ. in reg. de infirmis reſignantib.quæſt.23.

5 Quibus addo deciſ.Guid.Pap. in proptijs terminis 187.& nouiſſimè Rodriq.in ſua ſumm. cap.42. par.1. Nauar.conſ.5.& 7.de præb. Greg. Tholoſ. in inſtitut. benefic.cap.11.num.10.in fine,Valaſc.deciſ.60. n.12. & 13.part.1.

RESOLVT. CCCLV.

Capellani quomodo debeant probare celebrationem Miſſarum Epiſcopo viſitante.

1 *Factum non præſumitur,niſi probetur.*
2 *Iuramentum obtinet vim plenæ probationis.*

1 FVit aliquando dubitatum, quomodo ſit facienda ptobatio ſuper celebratione Miſſarum, ſi fundatoris hæres dicat,Miſſas non eſſe celebratas per capellanos: clarum enim eſt in iure,capellanos ad hanc probationem teneri,& conſequenter ſi non probauerint,relictum eius contemplatione nō debetur, vt voluit Bal.in l.3.nu.3.ff.de condit.& demonſt. Corn. in conſ.75.nu.13.vol.3.Crauet. in conſ.171.nu.15.& in conſ.226.col.fin. hoc enim eſt quid facti, ſecundum Gaſp.Theſ.q.87.quod non præſumitur, niſi probetur, ſecundum Maſcard.de probat.lib.2.concl.723.& capellanus tenetur probare conditionem impletam, vt legatum contemplatione Miſſarum relictum habeatur,l.hæredi in fin.ff.de condit.& demonſt. Pariſ. conſil.26.num.20.lib.4.

Hoc igitur ſuppoſito, ex parte capellanorum dice-
2 batur eſſe ſtandum eorum iuramento pro plena probatione,cum iuramentum vim plenę probationis obtineat ſecundum Bar. & reliquos communiter in l.nā, & poſtea ff.de iureiuran.Panorm. & Dec. in rubr. de probationibns,quibus addi poterit in proprijs terminis deciſ.Guid.Pap.614.Hæres verò dicebat, non eſſe ſtandum eorum iuramento,quia erant teſtes in cauſa propria,contra l.nulli C.de teſtibus,& ad deciſionem Guid.Pap.reſpondebatur, quod loquitur in re minima,& ſecus eſſe ſi agatur de re magna,prout hic.Item dicebatur,quod Guid. Papa intelligendus eſt in alio ſenſu,quàm communiter capitur, quia ibi nō dicitur, ſtandum eſſe iuramento ſuper celebratione Miſſarum, ſed ſuper ſolutione legati, & ita fuiſſe pariter iudicatum,ſcilicet non eſſe ſtandum iuramento ſuper iſta celebratione teſtatur Theſaur. in cit. deciſ.87. quam nota.

RESOLVT. CCCLVI.

An in Capellania,in qua adeſt pinguis redditus, præſumatur quod adſit onus celebrationis Miſſarum.

1 *Epiſcopus non poteſt compellere Capellanos ad celebrationem Miſſarum,niſi euidenter de onere appareat, & quare.*

PRo huius quæſtionis dilucidatione ſupponatur in facto,quod in aliqua Eccleſia cathedrali, vel collegiata reperiantur capellæ cū pinguibus tedditibus, ac ſufficientibus ad celebrandum aliquas Miſſas, veruntamen beneficiati negāt ad illas teneri,ob id præſertim,quod de earum onere minimè apparet,eo magis,quod cum Epiſcopus viſitauerit,deſcribi nō fecit in viſitatione,quare fuit dubitatū in hoc caſu,an poſſit Epiſcopus compellete Rectores,ad aliquas Miſſas celebrandas pto quantitate reddituum, & reſpondi, quod non, per regulam iuris,quod quælibet res in dubio prę́ſumitur libera,niſi probetur ſerua,l.ſi altius C. de ſeru.& aqua,vnde in dubio res prę́ſumitur allodialis,& ſic libera,niſi probetur feudalis, & cōſequenter ſerua,Alex.conſ.129.vol.1.Dec.cōſ.269.n.1.cōſ.360. n.4.conſ.468.num.6.& 7.conſ.498. nu.2.& 3.Crauet. conſ.111.num.9.Bellon.conſ.10.Cæphal.conſ.4 n.30. vol.1.Menoch.conſ.1.num.10.vol.1.Afflict.deciſ.277. in fin.& in dubio fideicommiſſum vti quædam res inducens ſeruitutem in ſe,nō præſumitur niſi probetur, Roland.conſ.59.n.15.vol.3.Burſat.conſ.97.nu.1.Abb. conſ.31.nu.9.Quare in dubio eſt pronunciandum non extare fideicommiſſum,Dec.conſ.593.Oldrad.conſil. 21.Alciat.conſ.559.Soccin.iun.conſ.285.vol.2.Siluan. conſ.64.nu.19.Alban.conſ.31.nu.9. Vnde redeundo à quo digreſſi ſumus,dico,prę́fatum onus celebrationis Miſſarum cum non appareat euidenter,præſumēdum non eſſe,& conſequenter non poſſe Epiſcopum compellere Rectorem ad Miſſas celebrandas.

RESOLVT. CCCLVII.

Qui Capellani viſitati ab Epiſcopo non poſſint.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam ſuper omnibus exiſtentibus intus ſuam diœceſim.*
2 *Epiſcopus poteſt viſitare omnes Eccleſias, & perſonas ſibi ſubiectas.*
Limita,num.3.

1 QVamuis de iure Epiſcopi habeant intentionem fundatam viſitandi omnes de eius diœceſi vulgato tex.in cap.omnes Baſilicæ 17.qu.4. cap. omnes Principes de maiorit.& obedient.cap. cum Epiſcopus de offic. ordin. lib.6. quod adeò eſt verum, vt procedat etiam ſi iuriſdictio competat Prælato inferiori ex fundatione,vt fuit reſolutum per Rotam in vna Abulen.iuris viſitandi 20.Nouemb. 1600. coram Ludouiſio,vbi facultas viſitandi tributa Epiſcoqo ex diſpoſitione Cōcil.Trid.ſeſſ.22.cap.7.de reformat.cùm intelligi debeat cumulatiuè,& non priuatiuè ad Epiſcopum,contra quem debet eſſe expreſſa prohibitio, vt etiam cenſuit Sacra Congregat. eiuſdem Concilij proinde admittitur ad viſitandum.

Communis enim,& trita eſt iuris cōcluſio,ut ſupra
2 dixi,Epiſcopum de iure communi habere intētionem fundatam,ut poſſit uiſitare omnes Eccleſias, atque perſonas ſibi ſubiectas;cap.1.§.hunc autem,& ibi Gemin.de cenſib.Soc.de uiſitatione col.4.nu.4. uerſ. decimo quæritur, & ſubiectæ prę́ſumuntur quęcunque eccleſiæ exiſtentes in ſua diœceſi, Rota in deciſ.186. nu.1.p.1.diuerſ. quinimo propria auctoritate uiſitare poteſt etiam Eccleſias exemptas, quando non habēt

ſpe-

ſpecialem exemptionem, quoad viſitationem, cum exemptio, quoad viſitationem non comprehendatur ſub generali conceſſione exemptionum facta ad fauorem alicuius Eccleſiæ, Rota in deciſ.2. de cenſibus in antiq. Achill. in deciſ.2. de exempt. ſed illa firma remanet Epiſcopo, Socc. in d.tract.lib.6.q.14. nu. 16. Rota diuerſ. d.deciſ.186.n.2.p.1.

3 Verumtamen ſi Eccleſia, vel perſonæ eccleſiaſticæ reperirentur particulariter exemptæ, quoad viſitationem, Epiſcopus illam viſitare nequit, nec aliam quoq; illi vnitam, cum ratione vnionis ſortiatur eandem exemptionem, & conſequenter Ordinarius non poſſet clericos ibidem exiſtentes corrigere, Achill. deciſ.1. de exemptionibus, & in deciſ.15. de priuil. Card. Put. in deciſ.115.lib. 3. & ita cenſuit Rota in vna Piſcien. ſeu nullius iuriſdictionis 7. Maij 1582. coram Gipſio, quæ loquitur de Eccleſia Parochiali vnita cuidam Abbatiæ Congregationis Caſſinenſis, quæ habet priuilegia ampliſſima exemptionis.

Vnde redeũdo, vbi digreſſi ſumus, dico, quod ſi Cappellani non reperiantur aliquo modo exempti, poterunt viſitari ab Epiſcopo, Quare Cappellani triremiũ, quæ aduerſis ventis agitatæ in partibus ſuarum ciuitatum commorantur, ſi exempti non ſint perinde, ac alij viatores, & tranſeuntes ab Epiſcopo viſitari poſſunt, ita Nauarr. conſ.4. de foro compet. & Sayr. in deciſ.1.eod.tit.

Et idem dicendum quoque eſt in Cappellanijs Regijs, qui niſi habeant ſpecialem exemptionem ſubſunt Ordinario, & conſequenter poterunt ab Epiſcopo viſitari, vt fuiſſe in Rot. deciſum patet aperte in deciſ. 736.p.1. diuerſorum, quam notabis ad intellectum tex. in cap. cum Cappella de Priuilegijs, De Cappellano maiore, vide Monald. in conſ.27.

RESOLVT. CCCLVIII.

An Cappellanus teneatur contribuere pro translatione altaris.

1 *Cappellanus tenetur contribuere in translatione Altaris, ex quatuor medijs, de quibus n.2.3.4. & 5.*
6 *Contrarium fuit deciſum ex duobus de quibus n.7.*
8 *Reſpondetur contrarijs.*

1 PRima facie videbatur dicendum, quod ſic ex pluribus.

2 Tum primo, quia ſecundum Rebuff. in prax. benefic. tit. de diſpẽſat. ration. ætat. n.6. bona Eccleſiaſtica debent in tres partes diſtribui, ſcilicet, vt prima ſit clericorum beneficiatorum, ſecũda pauperum, tertia fabricæ, ſeu reparationum Eccleſię, vt probãt etiam tex. in cap. conceſſo, & ſeq.12.q.2. Et ex hoc inoleuit cõmunis praxis, qua cautum eſt omnes beneficiatos obligari ad refectionem Eccleſiarum, in quib. beneficia obtinent cap.1. & cap. de his de Eccleſ. ædificand. licet quando Rector eſſet pauper teneretur patronus, ſi adeſſet, ſecundum de Cittadin. de iurepatron. p.6.ar.5. n.7. Lambert. in eiuſdem nominis tr.lib.3.ar.2. & 3.q. 7. Coſta de remed. ſubſidiar. c.106. illatio.2.

3 Tum ſecundo, quia olim ſecundum Canones aliquando tertia, aliquando quarta pars redditũum deputabatur Fabricæ Eccleſiæ cap. decernimus, 1.q.1. Ripa conſ.12. n. 2. Feder. de Senis conſ.217. Lopez in comme. ad leges Hiſp. leg.11.tit.10. partita 2. Valaſc. deciſ.179. & de diuerſis temporibus, in quibus diuerſimodè diſtribuebantur bona eccleſiaſtica meminit Abbas in q.4. ſub n.44. incip. Titius, & in c. poſtulaſti n.4. de reſcript. Felin. in cap. exceptionem num.6. & ſeq. de except. Sot. de iuſt. & iure lib. 10.q.4.art. 10. & Rebuff. loco iam allegat.

4 Tum tertio, quia ſi ad hanc reparationem quandoque tenentur laici, ſecundum Hoſtien. in tit. de eccleſ. ædific. §.1. dum ait, quòd in aliquibus regionibus laici de conſuetudine opus fabricæ faciunt ſuis expenſis, quæ conſuetudo inuatur auctoritate iurium, quæ ibi adducit, & quod ipſorum laicorum intereſt cum ibi percipiant eccleſiaſtica Sacramenta, & Miſſas audiãt, & maximè erit obſeruanda, vbi non bene ſoluunt decimas c. quicunque 16.q.7. & cap. hæc diximus, & c. filijs, & nepotibus eadem cauſa, & quod compellendi ſunt talem conſuetudinem obſeruare, arg. c. ad Apoſtolicam de ſimonia, facit, quia conſuetudo vim legis habet, l. de quibus ff. de legibus c.fin. de conſuetudine, l.2. C. eod. & idem abſque dubio ſi de contractu cum laicis circa hoc conſtet, quia pactis ſtandum c.1.cap.3. de pactis l. iuriſgentium §. prætor ait, ff. de pact. Vnde ſi laici, quanto magis Cappellani tenentur ad refectionem.

5 Tum tandem, quia ſecundum Nauarr. in conſ. vnic. de Eccleſ. ædificand. quem refert, ac ſequitur Sayr. in dec.1.eod.tit. obtinentes penſionem ſuper aliquo beneficio tenentur ad reparationem illius, igitur & Cappellani.

6 Cæterum præfatis minimè obſtantibus contrarium conſului, & iuxta meum conſilium fuit ſeruatum, & mouebar præcipuè ex duobus fundamentis. Primo ex conſ. in proprijs terminis Monaldi 88. verſ. quo vero ad ſecundum vol.2. quo cauetur non poſſe Epiſcopum cogere Cappellanum contribuere pro tranſlatione Altaris.

7 Secundo eo, quod deductis neceſſarijs pro ſuſtentatione Cappellani, nihil remanebat de fructibus illius Cappellæ, cum tenues erant, nec aſcendebant ad ducatos quinquaginta, & de iure beneficiatus non teneatur ad reparationem Eccleſiæ, niſi quatenus ſuperſint redditus beneficij deductis neceſſarijs pro eo, ſecundum Panorm. in c.1.n.2. & in c. de his nu.2. de Eccleſ. ædificand. & Cappell. Tholoſ. in deciſ.400.

8 Non obſtant contraria, quia loquuntur in obtinentibus beneficia Eccleſiaſtica.

RESOLVT. CCCLIX.

An legatum factum capitulo cum onere erigendi Cappellanias poſſit diuidi inter Canonicos.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Legatum factum capitulo, cenſetur factum Canonicis.*
3 *Deciſio quæſtionis.*

1 SVpponatur in facto, quod cap. cuiuſdam Eccleſiæ fuerat relicta quædam quantitas pecuniæ cum pacto, & conditione, quod ſingulis annis celebretur anniuerſariũ pro anima cuiuſdã perſonę, vel ſaltẽ erigatur altare, ſeu Cappellania cum onere celebrandi aliquas Miſſas: Quare fuit dubitatum an poſſet capitulũ dictę Eccleſiæ illã pecuniam legatam diuidere inter Canonicos præſentes; & dubitationem non mediocrem mihi faciebat pro opinione affirmatiua concluſio illa,

2 quod legatum factum cap. cenſetur factum Canonicis ſecundum ſententiam Panorm. in c. requiſiſti de teſt. Menoch. de præſumpt. lib.4. præſumpt. 112. Facchin. lib.5. iuris controuerſiarum cap. 41. Merenda conſil. 28.n.3. & ſeq. Brun. à Sole in ſuo repertorio in verbo legatum.

3 Cæterum hoc non obſtante contrarium dixi; & ita fuit reſolutum, quod ſcilicet pecunia hæc non ſit diuidenda inter Canonicos, ſed debet cõuerti in bona ſtabilia, ſeu annuũ cenſum iuxta terminos Clem. exiui §. cumq; annui redditus de verb. ſignific. & ſic debet ſeruari pro futuris Canonicis, ita Nauarr. conſ. 8. de reb. Eccleſ. non alienand. Prax. Epiſcopalis in verb. alienatio n.2.par.2. D. Genuen. in ſuo Manuali Paſtor. c.72. & mo-

& mouetur per regulam iuris, qui ſentit commodum de reg. iur.lib.6.& per DD.quoque in cap.cum ſecundum Apoſtolum de præbend. Quare, vt ſupra dixi debet conuerti in annuos redditus, vt ſic annui ſtuctus perpetuò dentur illis, qui onus ſubſtinebunt.

RESOLVT. CCCLX.

An Cappellanus poſſit celebrare Miſſas in alio Altari, quando cauſa finalis ibidem non fuit deuotio Teſtatoris.

1 *Quando deuotio Teſtatoris non eſt cauſa finalis, Miſſa poteſt in alio Altari celebrari.*

Licet, vt ſupra dixi, quando teſtator mandat celebrari Miſſas in tali altari, ſeu Cappella, ad quam conſtat habere deuotionem non erit licita loci deſignati mutatio, Nauarr.in Manuali cap.25.nu.134. ad fin. verſ. Sacellani Sebaſt.Medic.in Summa de acquir. & conſeruan.rer.domin.par.3.Gloſ.2.n.75.Spin. Guttier, & alij allegati per Ceuall. quæſt.686.

1 Tamen ceſſante huiuſmodi coniectura, poſſet tam in vno loco, quam in alio Miſſa celebrari, cū vtroque modo ſatisfiat animæ teſtatoris, c.multi 4.diſt.Lap.alleg.35.n.4.Duen.reg.134.& eſt d. Rotæ per Cardinalē Seraphinum 9.Oct.1595. Bergom. legati, vbi relictum monialib. d. fine, vt celebrari faciant ſingulis diebus in d. Eccleſia Miſſam in remedium animæ ipſius teſtatoris, alias legatum deuoluatur, ſi contingat illas trāſferri ad aliam Eccleſiam, non poterunt priuari legato; ſi in Eccleſia ad quam ſunt translatæ, Miſſa celebretur, cum eodem modo ſuccurratur teſtatoris animæ in vno loco, quàm in alio, maximè quia huiuſmodi legata præſumuntur fieri intuitu legatarij, l. patre filium §.Tuſculanos de leg.3.Couar.in c.requiſiſti nu. 10.de teſt.Card. Mantica de coniecturis vlt. voluntatum lib.6.tit.14.n.18.& lib.8.tit.6.n.23. Cephal. conſ. 216.n.17. cum ſeq.lib.2. & legatum pro dicendis Miſſis factum Sacerdoti cenſetur contemplatione perſonæ, non Eccleſiæ, & cum fuerit dictum in Eccleſia Monialium, talis dicitur iſta, ad quam fuerunt translatæ, prout alias Bartolus conſ.26.n.3.lib.1. vbi de Eccleſia ædificanda in domib. teſtatoris, quæ poterit ædificari in ædibus permutatis, Soccin.iun.conſ.162.n.22.& 26. lib. 2. & quia facta translatione ab habente poteſtatem, omnia iura pertinentia ad Eccleſiam, & translata, ſpectant ad illam, in qua fit translatio c.& hoc diximus 16. q.7. & ibi gloſa, Ioannes Andreas in c. cum perſonæ col.2. de priuileg. in 6. Lapus allegatione 68. cum alijs de quibus in d. deciſ. Rotæ per Cardinalem Seraphinum, & eſt deciſ.1149. part. 2.

RESOLVT. CCCLXI.

Cappellania, quæ debet conferri proximiori, debet intelligi ſecundum computationem iuris Canonici.

1 *Facti ſpecies.*
2 *In ſucceſſione Cappellaniarum computatio graduum fieri debet ſecundum ius Canonicum.*

1 Supponatur in facto, quod ex diſpoſitione, ſeu præcepto defuncti Cappellania deberet conferri proximiori, quare fuit dubitatum, ſi debet fieri computatio ſecundum ius canonicum, an verò ciuile, & ſecundum ius Canonicum fieri debere voluerunt Balb. in deciſ.21.quia in beneficialibus, & Cappellanijs collatiuis non datur ſucceſſio nec delatio iure hæreditario
2 cap.Apoſtolica 8.q.1. neque in foro Eccleſiaſtico ſeruantur deciſiones iuris ciuilis, quādo ad inuicem ſunt contrariæ, prout in ſpecie concludit Ceuall. in q.398. n.28. ſubdens tamen hoc procedere ſine aliqua difficultate, quando cauſa eſſet merè beneficialis, & fundator Cappellaniæ eſſet Clericus in ſacris cōſtitutus, quaſi tunc potius videatur diſponere, ſecundum regulas iuris Canonici quam Ciuilis, & dicit eſſe notandum, ita fuiſſe iudicatum, & alibi non reperiri.

Quare in Cappellanijs, quæ fundantur ſine auctoritate Epiſcopi, & quæ non habēt requiſita in beneficijs Eccleſiaſticis, ſi vocentur Clerici conſanguinei ſeu de familia dubia quo ad eos orta definiētur per leges de maioratibus loquentes, prout in cauſis Hiſpaniæ latè Gonzalez in reg.de menſibus gl.5. in princ.n.34.Rota diuerſ.deciſ.100. par.2.nu.6. verſ. ſecundo non obſtat Gomez in l.4. Tauri nu.65. in fine, Molina de primogen.lib.1.c.7.n.10.Guttier.qq.pract.c.8. num.9. lib.2.

Finis tituli Praxis Cappellaniarum.

PRAXIS CONCVRSVS AD Eccleſias Parochiales.

RESOLVT. CCCXLII.

De forma obſeruanda in prouiſione Eccleſiarum parochialium ab ordinarijs.

1 *Concurſus in collatione parochialis Eccleſiæ fieri debet.*
2 *Amplia primo, vt non poſſit per Epiſcopum remitti.*
3 *Amplia ſecundo, vt non ſit tutus in foro conſcientiæ, prouiſus abſque præfata forma.*

1 EX Conc.Trid. ſeſſ.24.c.18. de reform. quando vacat Eccleſia parochialis debet fieri concurſus iuxta formam dicti capituli, aliàs collatio erit nulla, & Papæ poſtea reſeruatur, iuxta conſtitutionem Pij V. incip. In conferendis; forma enim non ſeruata, actus corruit, ſecundum Felin.in cap.cum dilecta de reſcript. & in proprijs terminis de collatione beneficiorum; vide Cardin.Puteum in deciſ.338.lib.1.Than. in deciſ.99. in manuſcriptis.

2 Amplia, vt ſupradicta forma omitti non poſſit per Epiſcopū, etiam ſi vellet parochialē conferre perſonæ quantumcumque notoriæ, doctæ, idoneæ, & benemeritæ, Fuſcus de viſitation.lib.2.cap.5.n.10. Cenedus in collect.15. ad decretum num. 5. Pariſ.de reſignat.lib. 8.quæſt.9.n.83.Garſ.de beneficijs part.9.cap.2.n.102. Vnde Congregatio Concilij cenſuit quod Epiſcopus, vacante Eccleſia parochiali, debet ſeruare formam examinis per concurſum, licet velit eam Vicario conferre, & alias, quod Doctor, ſiue Licentiatus in Theologia, ſiue in iure Canonico, etiam in publica Vniuerſitate graduatus, non excuſatur ab examine, quando petit ſibi prouideri de aliqua Eccleſia Parochiali, Gonzalez gloſ.4.nu.90. Leſſius de inſtit. & iure lib. 2. cap.34. num.82.

Amplia ſecundo, vt prouiſus de Parochiali, non ſeruata ſupradicta forma, non ſit tutus in foro conſcientiæ, quia ſecundum Couar.in Reg. peccatum par.2.§. 3.num.9. non poteſt nec acceptari, neque retineri beneficium, non ſeruata forma requiſita. Molina de iuſt. & iur.1.tom.tract.2. diſputation.81.circa fin.verſ. Ad dictum Inn.

Amplia tertio, vt debeat fieri prouiſio per concurſū, quamuis conſtet de reſeruatione, vt quia beneficium vacet in menſibus Apoſtolicis, nam adhuc debēt proponi edicta ab Ordinario, & facto examine ab eo, ſiue, eo impedito, ab eius Vicario, atque ab alijs Examinatoribus, non minus quàm tribus, in Synodo diœceſana

Digitized by Google

ceſanâ deputatis, illi, qui fuerit ab Examinatoribus approbatus,& ab Epiſcopo electus, collatio Eccleſiæ à Papa fieri ſolet, & non alteri,ita Mareſcott.variar. reſolut.lib.1.c.52.num.2.

Amplia quarto, vt diſpoſitio Concilij procedat etiã in beneficio reſeruato, vel affecto ſpecialiter vigore indulti,ſeu priuilegij in fauorem S.R.E.Cardinalium, ſeu Abbatum,vel Capitulorum,vel etiam ſi eius Cura Epiſcopo incumbat, & per vnum, vel plures adminiſtretur: nam opinio Oldradi in conſ.67. num.1. quod beneficium non dicatur curatum, quando Cura apud plures reſidet, tanquam repugnans Concilio, non eſt tenenda, vt in ſpecie Rota in vna Gerunden. Sacriſtiæ in dec.48.n.8. part.1. diuerſ.

Amplia quinto, vt Conc.locum habeat, quamuis beneficium vacet per reſignationem in Curia,dummodo reſignatio ſit ſimplex, vt per Mareſcot. loco cit. num.6.

Amplia ſexto,vt procedat etiam in beneficio reſeruato, quod ſit iuriſpatronatus eccleſiaſtici, vel mixti, quia nulla habita ratione patronorum, Ordinarius debet edicta concurſus ponere,& idoneum eligere,ac Romam mittere, cum fide approbationis,pro inſtitutione à Summo Pontefice facienda, ſicut fit in alijs, quæ non ſunt iuriſpatronatus: & ad hunc concurſum admitti debent tam nominati à patronis,quam alij,vt cenſuit Sacra Congregatio eiuſdem Concilij in vna Florentina Parochialis de anno 1599. quam declarationem ſequuta fuit Rota in d.Florentina de eodem anno 28. Maij coram Iuſto.

RESOLVT. CCCLXIII.

Concurſus an debeat fieri in beneficijs ſimplicibus.

2 *Beneficia, ſimplicia ſunt conferenda abſque concurſu.*

1 REſpondeo, quod quando beneficium eſt ſimplex, ſufficit,quod conferatur idoneo,nec neceſſe eſt, quod fiat concurſus ad effectum,vt magis idoneo cõferatur,gloſ.in cap. monaſterium 16.quæſt. vltim.c.3. verſ.quia in minoribus, vbi Abb. de iurepatron. idem Abb.in cap.conſtitutus,il ſecondo,& ibi Franc.num.4. de appell.Caputaq.dec.69. lib.1. de manuſcript. Creſcent.deciſ.12.de conceſſ.præbend.Et idem velle videtur Conc. Tridentin. poſtquam in ſimplicibus nullam præſcribit formam examinis,& concurſus,ſed tantum requirit habilitates de iure communi neceſſarias,c.4. in fin. de reform. ſeſſ. 22. & c. 13. ſeſſ. 7. ſicque tenuit Rota in vna Calagiritana reductionis motus proprij 29. Martij 1595. coram Card. Seraph.

RESOLVT. CCCLXIV.

Concurſus an fieri debeat,quando Curata beneficia reſignantur in manibus Papæ ad fauorem.

1 *Concurſus requiritur in omnibus beneficijs Curatis.*
2 *Limita quando beneficia Curata reſignantur in manibus Sanctiſſimi ad fauorem.*

1 QVamuis in omnibus beneficijs Curatis regulariter locum habeat concurſus,ita vt illorum prouiſio minimè fieri abſque eo debeat,attamen quotieſ-
2 cumque reſignatio Parochiæ fieret in manibus Sanctiſſimi(vt aiunt)ad fauorem certe perſonæ,tunc enim minimè exigitur, & collatio ſubſeqnens erit valida. Cuius concluſionis ratio eſt,quia reſignatio huiuſmodi non inducit propriam vacationem,Caſſad.in deciſ. 3.de renunc.Cardin. Puteus in dec.357.n.1.vol.1.& in dec.314.n.2.lib.2.Gab.in conſ.199. nu.2. & ſeq.vol.2. Hartam. in conſ.22. Berculten. in conſ. 91. num. 5. & ſeq. vol. 1. & conſequenter diſpoſitio Concilij ſuper concurſu in ea locum non habet: ſed reſignatarius prouiſus à Papa, vel obtinens mandatum de prouidẽdo in forma dignum, ſolum examinati debet abſque concurſu, iuxta deciſ.Rotæ 54.de conceſſ.præbend.in antiq. & Gratian. in deciſ. Rotæ Marchiæ 158. quod examen iuxta terminos deciſ. 18. de conceſſ. præb. in nouis, & ſi delegatus inuenerit eſſe idoneum approbari debet, vt pluries cenſuit Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium interpretum eiuſdem Concilij, & ſignanter in vna Aurien. Parochialis 3. Calend. Februarij 1565. & iterum in vna Illerden. 3. Octobris 1566.

RESOLVT. CCCLXV.

Concurſus an ſit neceſſarius in prouiſione Parochialis vnitæ Canonicatui.

1 *Beneficium vnitum non dicitur amplius beneficium.*
2 *Magis dignum, trahit ad ſe minus dignum.*
3 *Beneficia Curata vnita Canonicatui non ſunt conferenda per concurſum.*

1 REſpondi,quod non,motus præſertim ex tribus vrgentiſſimis fundamentis.

Primo quòd præfatum beneficium minimè dici poterit parochiale,& conſequẽter in eius prouiſione non eſſe neceſſarium concurſum ſecundum Hart. in conſil. 51.vbi quoque dicit valere conſequẽtiam, non eſt beneficium parochiale,igitur non requiritur concurſus.

Quod autem nõ ſit parochiale, apertè demõſtratur ex duobus. Primo, quia beneficium vnitum, ammittit nomen, atq; naturam beneficij,ſecundum deciſ.Rotæ 11.de reb.eccl.non alien. in antiq. Hinc eſt, quod in impetratione debet exprimi principale, nec opus eſt exprimere vnitum acceſſoriè Rot. diuerſ. in dec.786. part.1. Menoch.de arbitr.lib.2. caſu 205.nu.67.Pariſ. lib. 10. de reſignat. q.2.n.36. Azor.inſtit. mor.part.2. lib.6.c.28.q.2. Vnde habens Canonicatum,cui ſit vnita parochialis,debet reſidere in canonicatu, & non in parochiali, c.extirpandæ §. quia verò de præben. & ibidem Panor. & Rebuff. notab. 4. & declarauit Sacr. Conc. Congregatio, quare attenditur tantum qualitas,& natura beneficij principalis,non autem annexi, gloſ.in clem.per literas, verb. eccleſias de præben. & ibi Card.q.17. Rot.in dec.114.n.4.part.2.diuerſ. nam vnitum aſſumit naturam,conſuetudines, & priuilegia principalis, cui eſt annexum, Nauarr.conſil.6.de priuil.& in conſ.10.de maior.& obed.Gonzalez in regul. de menſib.gl.5.§.7. num.2. & per collationem principalis,habetur vtrumque,neque eſt neceſſaria alterius collatio,gl.in verb.de iure in c. gratiæ de reſcrip. in 6. Ferret.cõſ.236.n.8. Et hinc eſt,quod lis introducta ſuper beneficio,vt vnito, vel non eſt lis ſuper beneficio, vt fuit in Rota reſolutum in vna Legionen. præſtimonij, 16.Iunij 1595. coram Pamphilio, nec in beneficio vnito locum habet reg. de triẽnali,quia regula loquitur de poſſeſſore tituli beneficij,& qui poſſidet beneficium,vt vnitum,non poſſidet,vt titulum beneficũ, ſed vt membrum,& prædium tituli, Pariſ.conſ.121.nu.58. vol.4.Sarnen. de triennali q.8.Rebuff. de pacificis nu. 62.& 193. & pluries cenſuit Rota, ſignanter in vna Romana Sanctæ Priſcæ coram Chiſanen. & iterum in vna Beneuentana Sancti Feſti 13. Januarii 1552. corã eodem,& tandem in vna Terdonen. Prioratus 13.Iunii 1594.coram Penia,quare cum beneficium vnitum deſinat eſſe tale, proinde non eſt dubitandum, quin huiuſmodi parochialis vnita Canonicatui aſſumat illius naturam, & qualitates, & conſequenter non requiratur in illius prouiſione concurſus, ſicut in cæteris beneficiis,præter parochialia.

2 Secundo per regulam iuris, ſcilicet, qood magis dignum trahit ad ſe minus, ad text. in c.quod in dubijs, de conſec. eccleſ. quarè cum Canonicatus ſit quid dignius parochiali, propterea attẽdi debet qualitas Canonicatus in prouiſione facienda abſque concurſu.

3 Tertiò, quia ita declarauit Sac. Illuſtriſs. Cardinalium Congregatio, vt ſcilicet parochialis vnita Canonicatui, non ſit conferenda per concurſum, ita Galetus in ſua Margarita ſelectorum caſuum conſcientiæ verbo parochus.

RESOLVT. CCCXXXI.

An ſi tempore, quo debet fieri prouiſio per concurſum, non adſint Examinatores Synodales, poſſit Epiſcopus deputare nouos Examinatores.

1 *Examinatores Synodales ſingulis annis in Synodo ſunt eligendi.*
2 *Quando forma non poteſt præciſe adimpleri remittitur.*
3 *Conſtitutio inducens formam aliquo reſpectu inobſeruabilem, actus abſque ea fieri poteſt.*

DVbitationem mihi pro opinione negatiua faciebant verba Sacri Conc. Trident. c. 18. ſeſs. 24. de
1 reformat. quibus decernitur, Examinatores ſingulis annis in diœceſana Synodo eligendos eſse, quare cum in caſu, de quo agimus, prælati Examinatores, non adſint, non poterit fieri dictus concurſus.

Cæterum hoc non obſtante, contrarium reſpondi, & animaduerti eſſe in praxi ſeruandum, motus præſertim quod iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Placentina parochialis de Malſpartida 29. Nouemb. 1593 coram Litta, vt fuit dictum, quòd ſi eo tempore, quo debet fieri prouiſio per concurſum, non adſint Examinatores Synodales, de quibus loquitur ſacrum Conc. Epiſcopus, non obſtante forma Concilij, poterit deputare nouos Examinatores abſque celebratione Synodi.

Cuius concluſionis, ſeu deciſionis duplex eſt ratio, ſecundum Mareſc. lib. 1. var. reſol. c. 52.

2 Prima eſt, quia vbi forma à lege inducta non poteſt præcisè adimpleri, tunc illa remittitur, ſecũdum Rom. in conſ. 433. nu. 5. Aymon. conſ. 117. num. 1. Tiraq. de legibus connub. gloſ. 6. num. 6. 32. & 69. Roland. conſil. 81. n. 25. & ſeq. vol. 1. conſ. 43. num. 36. & ſeq. vol. 2. & conſ. 30. n. 13. vol. 3. Alciat. in l. 1. num. 41. ff. de lib. & poſthum. & ſecundum eum, cùm Conc. loquatur cum præſuppoſito, quod Examinatores Synodales exiſtant, ergo ceſſante hoc præſuppoſito, ceſsare debet eius diſpoſitio.

3 Præterea, quia quando conſtitutio inducit nouam formam, & illa de facto non poteſt obſeruari, velut quia non adſint perſonæ, vel qualitates requiſitæ, ſufficit, quod actus fiat eo modo, quo prius poterat, cap. quia propter, & ibi Abb. num. 12. de elect. idem poſt Ioan. Andr. conſ. 25. n. 12. lib. 2. & in c. 1. n. 11. de elect. Aymon. conſ. 17. n. 2.

Quare Epiſcopus, qui cum Synodalibus Examinatoribus, qui nondum ſunt deputati, vel ſunt abſentes, aut impediti, non poteſt de parochialibus, vt Concilium diſponit, prouidere, poteſt per ſeipſum Examinatores deputare, ſicut ante Concilium ei permiſſum erat, vt in cap. accepimus, & ibi gloſ. in verb. examinari, de ætat. & qualit.

RESOLVT. CCCLXVII.

An concurſus requiratur in permutatione beneficiorum.

1 *Lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi.*
2 *In permutatione beneficiorum non requiritur concurſus.*

DVbium mihi faciebat pro opinione affirmatiua. Primò quod cùm Concilium generaliter loqua-
1 tur de concurſu faciendo in prouiſione parochialium, generaliter intelligi debeat, & conſequenter non debet in dubium reuocari, quo ordine Parochiales conferantur.

Cæterum hoc non obſtante, contrarium eſt habendum in praxi, vt ſcilicet ſi vacet Parochialis, permu-
2 tationis cauſa, nõ debeat fieri examen per concurſum quãdo permutatio fieret cũ alia Parochiali ferè prioris conditionis, ita Leſſius de iuſtit. & iure tit. de beneſ. lib. 2. cap. 34. dubit. 16. Vgolin. lib. 2. de poteſt. Epiſcopi c. 50. §. 3. Pariſ. lib. 8. q. 9. n. 95. Vbald. de permutat. beneſ. q. 20. Thominger. dec. 129.

Ratio eſt, ſecundum præcitatos, quia in ſupradicto caſu non eſt opus nouo examine, cùm per examẽ antiquum in primis collationibus vterq; idoneus iudicatus ſit, ſecundum quod declarauit S. Congr. Conc. ſuper d. cap. aliàs fieret iniuria primis Examinatoribus, Rebuff. in prax. tit. de reſcript. in forma pauper. pro graduatis nu. 3. & 4. & in tract. de priuileg. ſchol. priuil. 86. per tot.

Vnde Gonzales gl. 4. refert ſeruari in Curia quòd ſemel examinatus, & approbatus ad vnum beneficiũ ſimplex, non amplius examinatur ad aliud ſimile, idem eſt, ſi ſemel ſit approbatus ad Canonicatum, vel dignitatem in Collegiata, non amplius examinatur ad ſimilem canonicatum, vel dignitatem in alia Collegiata; ſic ſemel approbatus ad curatum, vel canonicatum, vel dignitatem in Cathedrali, non vltra examinantur ad ſimile, vel ſimilem.

Quod ſi fieret permutatio de curato, cum ſimplici beneficio, vel cum alia Parochiali, vbi maior exigeretur induſtria, tunc debet fieri examen per concurſum, vt colligitur ex Conc. & Leſs. cit. loc. num. 85.

RESOLVT. CCCLXVIII.

Concurſus, an requiratur in Parochia, quæ eſt de iurepatronatus laicorum.

1 *Concurſus non requiritur in prouiſione parochialis, quæ eſt de iurepatronatus laicorum.*
1 *Limitatur tribus modis n. 2. 3. & 4.*

1 POteſt prouideri Parochialis ſine concurſu, quãdo eſt iuriſpatronatus laicorum, nam tunc præſentatus à patrono, debet ſimpliciter examinari ab Examinatoribus deputatis, & ſi idoneus repertus fuerit, admitti, & inſtitui, vt probatur, ac diſponitur in eodem Sacr. Concil. ſeſs. 24. c. 18. de reform. verſ. quod ſi iuſpatronatus, & ita declarauit Sac. Congreg. Conc. per hæc verba, *Speciale eſt in iurepatronatus laicorum, vt nõ requiratur concurſus in collatione Eccleſiæ Parochialis.* Et iterum examen per concurſum fieri non debet in vacatione Parochialis, quæ ſit iuriſpatronatus laicorum, ſed ſufficit, quod deputatus à patronis examinetur ab Examinatoribus in diœceſana Synodo deputatis, & idoneus iudicetur, prout ſtatuit Concil. Trid. in §. quod ſi iuriſpatronatus.

2 Limita hanc cõcluſionem quatuor modis, Primò vt procedat ſi patronus laicus vnum duntaxat præſentat, ſecus verò vbi ad eodem patrono plures fuiſſent præſentati, quia tunc inter eos debet fieri concurſus, vt declaraſse Sacram Concilij Congregationem refert. Mareſc. lib. 1. variar. reſolut. c. 52. n. 11. quæ ſic ſe habet eueniente vacatione parochialium de iurepatronatus laicorum, quando plures ſunt præſentati, requiritur examen per concurſum inter ipſos præſentatos tantum, ex his, qui peracto examine idonei ab examinatoribus denunciati ſunt, Epiſcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, atque illum,

lum, & non alterum inſtituat iuxta decretum Concilij.

3 Secundò, quando Parochialis eſſet iuriſpatronatus mixti, ſcilicet, partim eccleſiaſtici, & partim laici, de quo loquitur gl. in c. vn. de iurepatr. Mohed. in dec. 9. eod. Creſcent. dec. 3. & 5. & Achill. de Graſs. in deciſ. 2. eod. tit. nam tunc fieri debet concurſus, ſecundum Gonzal. gl. 6. n. 135. referens ita declaraſse Sac. Congreg. per hæc verba, videlicet: *Si Eccleſia Parochialis ſit iuriſpatronatus partim Eccleſiæ, partim laici, ſeruanda eſt forma examinis per concurſum hic poſita, quam Concilium præſtitit in conferenda parochiali, quæ ſit iuriſpatronatus, meri eccleſiaſtici, & idem dicendum eſt, quando patronatus pro duabus partibus pertinet ad laicum, & pro vna tantum ad eccleſiaſticum.*

Tertiò, quando iuſpatronatus eſset laicorum, non quidem ex conſtructione, fundatione, & dotatione, aut donatione, verum ex priuilegio, vel præſcriptione, nam tunc ſecundum Concil. Trident. ſeſs. 25. c. 9. de reform. §. denique in eis ceſſare debent omnia, quæ de iurepatronatus dici ſolent, ita Gonzalez loco citato num. 137.

RESOLVT. CCCLXIX.

Concurſus quibus in caſibus ceſſet.

1 *Enumerantur caſus, in quibus ceſſat concurſus.*

VLtra caſus enumeratos in præcedentibus quæſtionibus eſt animaduertendum, quod ceſſat
1 primo in beneficijs regularibus, quæ regularibus conferri debent, iuxta terminos cap. cum de beneficio de præbend. in 6. & dec. Rotæ 22. eod. in nouis, & cenſuit Sacra Congregatio per hæc verba, *Hoc decretum de concurſu non habet locum in beneficijs regularibus, quæ regularibus conferri conſueuerunt.*

Secundò ceſſat in Vicarijs, de quibus in clem. vn. de offic. Vicar. & loquitur conſtit. Pij V. 46. quod intelligendum eſt de Vicarijs non perpetuis, vel de vicarijs eccleſiarum parochialium alicui beneficio, ſeu loco vnitatum, ſecus ſi per ſe, Garzia de benefic. part. 9. c. 2. num. 298.

Tertio ceſſat, quando Parochialis eſſet litigioſa, quia tunc ſi alter colitigantium cedat, vel decedat, ſiue ſit poſſeſſor Parochialis ſiue non, cùm ab Ordinario alter ſubrogari nequeat, ne multiplicentur collitigantes, nec collitiganti ſuperuiuenti præiudicium irrogetur, c. 1. & 2. lite pendente in 6. clem. 1. eo. tit. Pariſ. de reſign. lib. 2. q. 3. n. 97. Propterea ſolet à Sede Apoſtolica aliquis gratioſè ſubrogari abſque aliquo concurſu, ſecundum Gonzal. loco cit.

Quartò, vbi cura animarum, quæ in Eccleſia Collegiata eſt, exercetur per Canonicos, vel per Hebdomadarios, arg. tex. in c. ſtatutum de elect. & ita declarauit Sac. Congr. Concil. Pariſ. lib. 8. q. 9. n. 94. Gonzal. d. gl. 6. n. 158. Hugol. de poteſt. Epiſc. c. 50. §. 3. in fi. Add. ad Quarantam in ſum. Bull. in verb. Parochiarum collatio quod expone ſecundum plenius annotata per præd. Addit. ad ſumm. Bullar. verſ. Tertio quæritur, & Vgolin. etiam loco cit. verſ. poſtremo, ac per Garziam de beneſ. p. 9. c. 2. n. 180.

Quinto ceſſat, quando Parochialis eſſet adeò exigui redditus, vt examinis per concurſum operam non ferret, aut nemo eſſet, qui ſe dicto examini quærat ſubijcere, aut ob apertas factiones, ſeu diſſidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur facilè grauiores rixæ, aut tumultus poſſent excitari, nam hoc caſu poterit dictum examen omitti, vt diſponitur in d. c. 18. Concilij, §. ſi tamen.

RESOLVT. CCCLXX.

De alio caſu, in quo ceſsat concurſus.

1 *Concurſus ceſſat, quando quis nolit conſentire penſioni.*

1 QVando approbatus per concurſum, & electus non vult conſentire penſioni, quæ à Papa ſuper beneficio de tempore prouiſionis reſeruatur, tunc ipſo ſic recuſante, Papa ſolet beneficium alteri conferre abſque concurſu, præuio ſolo examine ſimplici ad curam animarum, cum derogatione expreſſa, vel tacita dicti Concilij, propter decretum irritans, Rota diuerſorum dec. 48. p. 1. vbi dicitur, quod non ſufficit Papā habere notitiam dicti decreti, vt illi derogatum cenſeatur, neque ſecundum Mareſcot. var. reſol. lib. 1. cap. 52. nu. 14. obſtat quod approbato per concurſum, ſit acquiſitum ius ad rem vigore dicti Concilij, Rota dec. 10. de iurepat. in antiq. quia reſpondetur, quòd quādo collatio ſpectat ad ſolum Papam, tanquam de beneficio reſeruato, non dicitur acquiſitum ius ad rem conſiderabile, vt tenuit Rota in vna Deturſen. Parochialis 12. Februar. 1593. coram Penia, & iterum in vna Placentina Parochialis 13. Februar. 1585. coram Illuſtriſsimo Seraphino.

RESOLVT. CCCLXXI.

An Epiſcopus poſſit aliquem ad concurſum admittere elapſo termino.

1 *Qui non comparet in termino, poſt terminum non auditur.*
2 *Accuſanti ſtatuitur terminus ad procedendum in cauſa.*
3 *Ordinarius poteſt aliquem ad concurſum admittere termino elapſo.*
4 *In prouiſionibus beneficiorum nō circumducitur edictum.*

1 VIdebatur primò, quòd non, ex pluribus. Primò, quia qui non comparet in termino, poſt terminum non auditur, l. ſi eo tempore C. de remiſſione pignor. Capyc. in dec. 82. vnde non contradicens in termino literarum edictalium, in materia iuriſpatronatus amplius non auditur, Old. conſ. 3. Lambert. de iurepatron. lib. 2. p. 2. q. 6. principali q. 26. Anton. reſol. 20. n. 15. vol. 1. Coſta de remed. ſubſidiar. c. 12.

2 Secundo, quia per tex. in l. ſi ea C. de his qui accuſare nō poſsunt, accuſatori ſtatuitur terminus ad procedendum in cauſa, in qua ſi non proſequitur, poſt terminum non auditur, vt voluit etiam Old. in conſ. 4.

Cæterum, præfatis non obſtantibus, contrarium eſt tenendum, atque in praxi ſeruandum, vt ſcilicet poſſit Ordinarius aliquem ad concurſum admittere, non obſtante, quòd terminus ab eo præfixus ſit elapſus, & aduerſarius, qui comparuerat durante termino, contradicat, nam ita fuit reſolutum per Rotam in vna Calaguritana dimidij beneficij 22. April. 1602. coram Ortembergo.

Cuius deciſionis ratio eſt, quia intereſt Eccleſiæ, eiuſque fauor eſt, plures oppoſitores concurrere, & hanc opinionem tamquam receptiorem, atq; de iure veriorem approbarunt Domini, arg. l. & ſi poſt tres ff. ſi quis cautionibus, quare ſi iudici circa iudicia data eſt poteſtas parcendi reo contumaci, eum expectādo etiam poſt terminum actore etiam contradicente, c. conſuluit, & ibi gl. in verb. gratiam ac Felin. n. 1. de off. deleg. quanto magis igitur hoc fieri poteſt in electionibus, prouiſionibus, cæteriſque extraiudicialibus.

4 Secunda ratio, quoniam in prouiſionibus beneficiorum edictum non circumducitur, quemadmodū in iudicialibus, iuxta terminos deciſ. de Franch. 400. ita gl. in cap. Eccleſia, il ſecondo, de elect. Inn. n. 3. Hoſtienſ.

num.

num.5.& Butrig.num.27.in cap.conſuluit de offic.deleg & fuit in Rota reſolutum in vna Firmana Parochialis 6.Martij 1592.coram Illuſtriſſ. Pamphilio.

Quemadmodum etiam examen factũ ante lapſum termini in edicto expreſſi nullo poſtea comparente, ſubſiſtit, Lambertin.de iurepatronat.2. part.2.libri q.6.art.25. Garſ.de benefic.par.9.c.2.nu. 326. atque ita fuit in Rota reſolutum in vna Carthaginenſ. Parochialis 9.Decembris 1588. coram Orano.

RESOLVT. CCCLXXII.

Facultas faciendi concurſum quibus competat.

1 *Facultas faciendi concurſum ad parochiales ſolum Epiſcopo competit, & eius Vicario.*
Limita in caſu ſequenti.

1 APertè patet ex Conc.Trid.cit. c.18. verſ.tranſacto, ibi ab Epiſcopo, ſiue eo impedito, ab eius Vicario, ex quo ſequitur nõ poſſe fieri ab inferioribus Epiſcopo habentibus ius cõferendi,ita Germon.de indultis Cardinalium §. quibuſuis ad finem, Zecchus de republica Eccleſiaſtica c. 28. de Parochis nu.6. Pariſ. lib.8.quæſt.9.n.96.referens, hoc ſæpe fuiſſe declaratũ per Sacram Congregationem Concilij Garſ. de benefic.part.9.§.1.nu.121. & tenuit Rot.in vna Foro Semptonien.Parochialis 15.Ianuarij, & 7.Maij 1593.corã Illuſtriſſimo Mantica, & iterum in vna Taruiſina iuriſdictionis 17. Februarij 1595. coram Licta.

Limita non procedere in inferiore exempto,habente proprium diſtrictum, & Epiſcopalem iuriſdictionẽ, Flores q.24.nu.21. & Garſ.loco citat. num.136.& declarauit Sacra Congregatio per hæc verba. *Commendatarijs Abbatiæ habentibus iura Epiſcopalia, poteſt coram ſe, vel eius Vicario de Curatis vacantibus concurſum facere, ſi modo habeat ius congregandi Synodum, & eligendi Examinatores.*

RESOLVT. CCCLXXIII.

Peracto concurſu, quid faciendum per Epiſcopum.

1 *Idoneitas conſideratur non ſolum reſpectu ſcientiæ, verũ etiam morum.*
2 *Dignior dicitur etiam ille, qui ad rem, cui præficitur eſt aptior.*

COncilium cit.loco §.peracto,dicit hæc verba,peracto deinde examine,denuncientur quicunque ab his idonei iudicati fuerint, ætate,moribus, doctrina, prudentia, & alijs rebus ad vacantem Eccleſiam gubernandam opportunis, & ex his Epiſcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit.

2 Et ſic idoneitas conſideratur nedum reſpectu ſcientiæ,verum morum,& ætatis, vnde licet quis eſſet magis idoneus ſcientia, non ideo præferendus eſt alijs, quorum mores ſunt magis cogniti,& approbati,vt declarauit Sacra Congregatio per hæc verba,*Præferendus eſt minus doctus, modo idoneus, quando eius mores ſunt noti, & approbati, doctiori, cuius vita ignoratur.*

2 Cuius ratio eſt, quoniam de iure non ſolum dicitur dignior,qui doctior eſt,verum etiam qui iuxta munus, & rem, cui præficiendus eſt aptior eius miniſterio apparet.Couart.in reg.peccatum part.2.§.6. n.4. Lamber. de iurepat.part.1.lib.2.art.1. q.10.ſub n. 2. Sotus de iuſtitia, & iure lib.3.q.6.art.2. concl.9. Rodriquez in ſumm par.1. cap.106. num. 2. iuxta quam opinionem pluries cenſuit Rota, ſignanter in vna Beneuentan. Parochialis 13. Iunij 1590. coram Orano, & in vna Rauennaten. Parochialis 2. Decembris 1592.coram Illuſtriſ. Arigonio,& tandem in vna nullius concurſus 4. Decembris 1600. coram Ludouiſio.

Inter quæ connumerantur primo notitia morum examinati, Verall. in deciſ. 406. part.2.

Secundo, qui habitat in loco beneficij, & poteſt reſidere, & prouidere neceſſitatibus Eccleſiæ, Couar. in reg.peccatum part.2.§.7.n.4.Lambert.in 3.part.lib.2. quæſt.5. art.17. in fin. Menoch.de arbitrar. lib.2. caſu 201. n. 154. Card. Puteus in deciſ.395. lib.3. & tenuit Rota in d. Beneuentana Parochialis 13. Iunij 1590. coram Orano.

RESOLVT. CCCLXXIV.

An ab electione Epiſcopi vnius ex approbatis in concurſu poſſit appellari.

1 *Ab electione Epiſcopi poteſt appellari.*
2 *Intellige, quando iudicium Epiſcopi eſt irrationabile.*

1 LIcet pro iudicio Epiſcopi regulariter præſumatur ad text.in c.in præſentia de renunciatione,& cap. paſtoralis de cau.poſſeſſ. & propriet.& cap. ſicut de ſentent. & re iud. ita vt eum, quem elegerit, præſumendum ſit fuiſſe idoneum, Gonalez ad regul. de menſib. gloſ.4. num.132. præſertim quando vita,mores,& qualitates electi erant ipſi nota, & de illis plenam notitiam habere potuiſſet Caputaq. deciſ. 406. part.2. Put. dec.395. lib.3. & Concil. Tridentin. multum deferat Ordinatio, quia ex varijs animi ſui motibus penſatis, & conſideratis omnibus ſupradictis ſe informare potuit, d. cap. in præſentia, Rot. deciſ. 29. num. 4. de reſcriptis in antiq. Achill. deciſ. 1. num. 4. de confeſſ.

Veruntamen hodie per Conſtitutionem Pij Quinti, quæ eſt in viridi obſeruantia, & Rota illam ſeruat, a dicto iudicio,ſeu electione Epiſcopi admittitur appellatio, & poteſt appellans prælectum prouocare ad nouum examen,etſi ipſe in eo magis idoneus repertus fuerit, reuocata electione prima, ipſe Parochialem obtinebit, vt fuit per Rotam reſolutum in vna Dertuſen.Parochialis 18. Decemb. 1581. coram Gipſio.

2 Quod intellige,ac declara,vt procedat,quando electio, ſeu iudicium Epiſcopi eſſet irrationabile,vt patet expreſsè ex verbis eiuſdem Conſtitutionis Pij Quinti, vbi nõ conceditur ſimpliciter appellatio,ſed tunc demum ſi Epiſcopus doloſè, & irrationabiliter iudicet, vt tenuit Rot. in vna Rauennaten. Parochialis 2.Decembris 1592. coram Illuſtriſſimo Arigonio, de qua irrationabilitate, & dolo Epiſcopi liquidò,ac euidenter conſtare debet, cùm dicta Bulla conditionaliter loquatur, ibi, *Conſtito de prioris eligentis irrationabili iudicio*, vt tenuit Rota in vna Pampiſonen. beneficij 1577.17. Maij coram Illuſtriſ.Blanchetto, & iterum in vna nullius Parochialis concurſus, 4.Octobr.1600. coram Lodouiſio.

Iudicium autem Epiſcopi fuiſſe irrationabile ex coniecturis apparere poterit, præſertim primò ſi elegerit eius familiarem,ſiue conſanguineum, vt fuit reſolutum in vna Ciuitatis Caſtelli Parochialis coram Orano.

Secundò,ſi reiectus erat Doctor,& vnus ex compatronis, vt fuit dictum in vna Aretina Parochialis.

Tertio, ſi electus fuiſſet familiaris, & Secretarius Epiſcopi, & minus doctus, quam excluſus, vt fuit dictum in vna Dertuſien. Parochialis 18. Decembris 1581. coram Gipſio, & iterum in vna Tuden. Parochialis 28. Aprilis 1603. coram Sacrato.

RESOLVT. CCCLXXV.

De edicto pro concurſu in prouiſione parochialium.

1 *Edictum eſt de ſubſtantia concurſus.*
2 *Edictum debet remanere affixum ad valuas Eccleſiæ per decem dies.*
3 *Terminus decem dierum poteſt prorogari.*

1 EDictum eſſe de ſubſtantia, atque de forma in concurſu Parochialium apertè patet ex verbis Concilij loco ſæpius citato.

2 Quod adeò verum eſt, vt ſecundum Zerol. in prax. Epiſcop. in verbo parochia, debet remanere affixum ad valuas Eccleſiæ per ſpatium decem dierum, argumento eius, quod Bar. ſcripſit in conſtit. ad reprimendũ in verb. publice, Marant. in ſpeculo 6. part. memb. 1. num. 96. licet poſſit differri vltra alios decem dies, vt diſpoſuit Pius V. in Bulla ſupracit. & Conc. Cuſent. prouinc. ſeſſ. 3. fol. 75. & Mediolan. fol. 9. col. 1. diſponunt, quod per decem dies vltra alios decem dies poterit prorogari, ſed non vltra.

Secundo, quia, vt examen factum in concurſu iuxta diſpoſitionem S. Conc. valeat, debet conſtare de die propoſiti edicti ad finem, vt ſciri poſſit an intra terminum, vel poſt fuerit examen factum, quod videtur neceſſarium ad dicti examinis validitatem, cum terminus ille, qui iuxta Concilij diſpoſitionem præfigitur, ſit ad conuocandum eos, qui concurrere voluerint, & eo tranſacto, non prius debeant examinari, ne per præuentionem vnius alii ſupplantentur, vt reſoluit Rota teſte Seraphino in deciſ. 1148. part. 2. n. 4. & iſta non eſt forma ad effectum, ſed præciſa, vt fuit reſolutũ in vna Volaterrana Parochialis, 20. Maij 1591. coram Gipſio.

Eſt tamen notandum in praxi, quod Epiſcopus terminum decem dierum in edicto præfixum prorogare non poterit, niſi ex cauſa, quæ erit probabilis, vt ſi qui deſcripti fuerint, legitimo impedimento detenti fuerint, quo minus præſtituto tempore ad concurſum acceſſerint, vt habetur in Archiep. Bonouien. part. 4. tit. de examine per concurſum fol. 247. quæ diſpoſitio fundatur ex Synodo prouinciali.

Finis tituli Praxis concurſus ad Eccleſias Parochiales.

PRAXIS PENSIONVM.

RESOLVT. CCCLXXVI.

Clauſula in penſione ſuper Parochiali, dummodo centum liberi remaneant Rectori, quomodo intelligatur.

1 *Verbum, liberi, importat, quod deductis oneribus ordinarijs centum ducati remaneant abſque diminutione.*
2 *Valor ducati intelligitur in loco conſuetudinis.*

QVia ſuper Parochialibus, iuxta mentem Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 13. verſ. ad hæc in poſterum penſio imponi non poteſt, quando non remanent ducati centum pro Rectore: idcirco dubitatum fuit multoties, quomodo intelligenda ſit clauſula illa, quæ quotidie apponi ſolet, & reſpondi ex deciſionibus Rotæ, quod præfara clauſula operatur, vt probatio debeat eſſe concludens, ita, vt non ſufficeret probari per coniecturas, ſecundum Balb. in deciſ. 22. & conſequenter per famam, Mohed. in deciſ. 148. alias 3. de teſtib. in fi. & fuit reſolutum in vna Cluſina penſionis, 9. Decembris 1574. coram Lancellotto, & patet in deciſ. 298. lib. 1. diuerſ. & iterum in vna Oppiden. penſionis, 3. Iunij 1585. coram Pamphilio, vt fuit etiam reſolutum in vna Cuſentina penſionis 27. Maij 1597. coram Licta, & facit deciſ. 6. de conceſſ. præben. in antiq. & iterũ in vna Interamnen. penſionis 13. Iunij 1602. coram Corduba, & ſi eſſet appoſita in concordia, quis teneatur probare, vide Rotã in vna Suanen. Parochialis 27. Nouemb. 1595. coram Orano.

1 Verbum autem liberi in clauſula, dummodo remaneant centum liberi pro Rectore annuatim importat, quod deductis oneribus ordinariis, 100. ducati ſimiles penſioni abſque diminutione remaneant, Ruynus conſ. 219. ſub num. 3. lib. 1. Collad. conſ. 47. n. 9. Rota in diuerſ. in dec. 268. vol. 1. in vna Romana penſionis 20. Februarii 1576. coram Blanchetto.

2 Hæc autem clauſula intelligitur prout ducati valent in loco beneficii, vt fuiſſe declaratum per Sacram Illuſtriſſimorum Congregationem refert Marta de clauſul. cap. 42.

RESOLVT. CCCLXXVII.

Clauſula habita, vel non habita poſſeſſione in penſione poſita quid operetur.

1 *Clauſula habita, vel non habita poſſeſſione in penſione quid operetur.*
2 *Clauſula habita, vel non habita poſſeſſione, non operatur vltra duos, vel tres annos.*
3 *Limita vbi adeſſet legitima cauſa non adipiſcendi poſſeſſionem.*

1 VT penſionis impoſitio effectum habeat, & ne penſionarii ipſarum cõmodo in aliqua temporis parte defraudẽtur, practicatur, vt in Bulla adiiciatur clauſula habita, vel non habita poſſeſſione, quæ clauſula operatur, quod ſi beneficiatus, cui onus ſoluendi penſionem pertinet, non aſſequutus fuerit præfati beneficij poſſeſſionem, nihilominus teneatur ad penſionem ipſam.

2 Verumtamen hæc clauſula poſita in reſeruatione pẽſionis ex benignitate Rotę, nõ operatur vltra duos, vel tres annos, vt fuit deciſum, atque practicatum in vna Segobien. penſionis 4. Maij 1576. coram Craſſis, faciunt deducta per DD. de Rota in dec. 12. num. 3. de præb. & fuit quoque dictum in vna Placentina penſionis 10. Maii 1581. coram Aldobrandino, quæ videtur regiſtrata in dec. 699. num. 2. par. 1. diuerſor. & iterum fuit quoque dictum in vna Tarraconen. penſionis 29. Aprilis 1595. coram Seraphino.

3 Declara primo, vbi ſubeſſet iuſta, vel legitima cauſa non adipiſcendi poſſeſſionem, alias ſecus. Rot. diuerſ. in dec. 705. lib. 3. & tenuit iterũ Rota in vna Conueuarum de Curdellas 13. Iunii 1565. coram Orãdino, & ratio eſt, quia penſio debetur ex fructibus beneficii, & ideo iniquiſſimum eſt, vt quis teneatur ſoluere perpetuò penſionem ex beneficio, quod adipiſci nõ potuit.

Secunda ratio eſt, ſecundum Seraphin. in deciſ. 66. vol. 1. quoniam præfata clauſula fuit inuenta ſolum, vt obuiam iretur malitiæ eorum, qui differrent capere poſſeſſionem animo eludendi penſionarium, ſed vbi ceſſat fraus, & conſtat per titularem non ſteriſſe, tunc non debet operari contra mentem proferentis, & cõtra iuris diſpoſitionem.

Nec quicquam facit iuramentum, quia regulatur ſecundum naturam principalis obligationis leg. fin. C. de non num. pecun. c. quemadmodum, & cap. peruenit de iureiurando, Pariſ. conſ. 92. n. 41. vol. 4. cum infinitis aliis.

Vnde quando lis non eſt calumnioſa, & titularis bona fide

na fide ſuccumbit, ad nihilum tenetur, ſecus quando non fuit proceſſum in lite bona fide, & titularis malitioſè ſuccumbit, tunc enim ceſſat benignitas Rotæ, & clauſula extenditur vltra, vt fuit in Rota reſolutum in vna Tarraconen. penſionis 29. April. 1596. coram Seraphino, & alibi ſæpè.

RESOLVT. CCCLXXVIII.

Qua ætate quis ſit capax penſionis.

1 *Ætas ſeptem annorum requiritur ad penſionem.*

FVit mihi quæſitum, qua ætate quis eſſet capax penſionis & prima facie videbatur dicendum eſſe neceſſariam ætatem, quæ requiritur in beneficijs, ſcilicet 14. ann. vt in Conc. Trid. diſponitur.

1 Cæterum hoc non obſtante, contrarium conſului, videlicet ſufficere ætatẽ ſeptẽ ann. pro cuius opinionis corroboratione expenditur Gigans in tract. de pẽſionibus q.13. Lanfranch. in dec. 22. Merend. conſil. 29. qui voluerũt, quod quãdo reſeruatur clerico, ſufficiat ad penſionem conſequendam illa ætas, quæ exigitur ad ſuſcipiendum minores Ordines, quæ eſt annorum ſeptem, cap. nullus, à contrario ſenſu põderatus, & ibi gloſ. de temporibus ordinationum in 6. Card. in Clem. vlt. col. ante penul. de ætate, & qualit. vbi dicit, quod ad primam tonſuram ſufficiunt anni ſeptem, & ab inde ſupra conferri poſſunt alij minores Ordines. Vnde olim minori infanti beneficium conferri non poterat, cap. cum ex eo de reſcript. Ratio erat ob incapacitatem recipiendi Ordines. Gloſ. & communiter DD. in c. ſi annum de iud.

Eſt tamen verum, quod in ſupplicatione debet fieri mentio de ætate infantis: vnde penſio reſeruata clerico infanti ſine diſpenſatione, eſt nulla, propter verba aſſertiua in gratia, ibi. *vitæ, ac morum honeſtas, aliaque laudabilia, &c.* nam cùm hæc non cadant in infante, propterea ſi non fieret mentio de ætate, reſeruatio penſionis erit ſubreptitia, vt fuiſſe in Rota reſolutum teſtatur Caputaq. deciſ. 318. p. 2.

RESOLVT. CCCLXXIX.

Clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis quid operetur.

1 *Enumerantur rationes, cur ſolutio penſionis retardari non debeat.*

2 *Lite pendente ſuper reductione penſionis, illa ſoluenda eſt.*

PRaxis ſignaturæ eſt, quòd in cauſa penſionum eccleſiaſticarum, vbi titularis agere vellet contra penſionarium ſuper inualiditate, ſiue exceſſiuæ penſionis, ſolet reſcribi per eandem ſignaturam cum clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis, quæ clauſula duplici ratione ponitur.

1 Prima, propter honorem Papæ, ne ſcilicet eius literæ, in quibus penſio mandatur ſolui, careant obedientia, ſecundum Staphil. de literis iuſtit. §. in primis n 84. Gigans in q.35. in fin. & in q.62. n.12. de penſionibus. Enriquez conſ. 63. num. 4. cum ſeq. & ita tenuit Rota in vna Cuſentina penſionis 6. Nouembris 1596. coram Corduba.

Secunda eſt ratio, vt obuietur malitijs, atque fraudibus ſoluere recuſantium, nam de facili poſſent ferè omnes titulares ad euitandam ſolutionem penſionis, litem mouere penſionarijs, Veſtrius in praxi lib. 3. cap. vltimo, num. 1. Monald. conſ. 42. volum. 2. Mareſcott. l. 1. var. reſol. cap. 21. & fuit reſolutum in Rota in vna Romana penſionis, 18. Iunij 1597. coram Illuſtriſſimo Pamphilio.

2 Ex quibus rationibus deducitur, titularem teneri ad ſolutionem penſionis, etiam lite pendente ſuper reductione penſiouis, quia pluries cẽſuit Rota, quod adeò verum eſt, vt procedat etiam penſionario nõ exiſtente in quaſi poſſeſſione exigendi, litteris tamen expeditis, quia hoc caſu poſſeſſio non eſt neceſſaria, & conſequenter procedendum eſt ad præſtationem penſionis, & hoc ob reuerentiam litterarum Apoſtolicarum, vt pluries cenſuit Rota, & ſignanter in vna Romana penſionis 23. Martij 1576. coram Blanchetto, vbi fuit dictum, quod quamuis penſionarius non potuiſſet oſtendere aliquam partitam receptionis penſionis, nõ propterea veniret excludendus, quin pendente lite, non eſſet manutenẽdus in poſſeſſione exigendi, vt fuit quoque reſolutum in vna Tarraconen. penſionis 29. Aprilis 1596. coram Seraphino, & iterum in vna Lauden. penſionis 29. Aprilis 1599. coram Penia.

Quæ ſupraposita concluſio procederet etiam in tranſlatione penſionis, quã vigore facultatis litterarum penſionarius transferre poterat, & titularis contradicere, vt fuit dictum in vna Bononien. penſionis, 17. Maij 1593. coram Mellino.

RESOLVT. CCCLXXX.

An reſeruatione penſionis facta ſuper beneficio nulliter collato, cenſeatur quoque nulla reſeruatio.

1 *Coadiutus ſi decedat, antequam coadiutoria habeat effectum, ſuſtinetur gratia concernens fauorem coadiutoris.*

2 *Penſio reſeruata in collatione beneficij, remanet valida, quamuis collatio ſit nulla.*

3 *Corroboratur nonnullis medijs concluſio præſens.*

1 REſpondeo negatiuè, quemadmodum dicimus de gratia coadiutoriæ, nam ſi quis fuerit de ea prouiſus cum futura ſucceſſione, quamuis coadiutus moriatur antequam coadiutoria habeat effectum, tamen altera gratia futuræ ſucceſſionis remanet ad fauorem coadiutoris. Put. dec. 98. lib. 2. Gonzal. de alternatiu. gloſ. 5. §. 9. n. 56. vbi multis ſimilibus comprobat, & n. 60. de beneficio collato per Papam alicui, cum reſer-
2 uatione penſionis annuæ pro alio, ſi gratia eſt nulla, quoad prouiſum de beneficio, non idem erit in pẽſione, quæ debebitur, ſi poſtea denuo impetretur per alterum nulla reſeruata penſione in illa ſecunda gratia collationis, cum non ſit inconueniens, quod eadem gratia pro vna parte ſit valida, & pro altera inualida, Felin. in cap. ſedes n. 2. de reſcript.

3 Idem eſt, ſi in vna, & eadem ſupplicatione impetretur parochialis, & beneficium ſimplex, ſi enim gratia, quoad parochialem non habet effectum, non per hoc præiudicabit alteri gratiæ de ſimplici beneficio, quæ erit valida. Mandoſ. reg. 20. q. 9. n. 5. verſic. pro parte negatiua col. 2.

Etenim excluſio vnius partis, non facit excluſionem alterius in ſeparabilibus, & diuiduis l. 1. §. Trebat. de aqua quotid. & æſtiua, l. fin. C. fam. erciſcund. Bart. in l. græce §. illud num. 3. de fideiuſſor. & quia ſunt plures gratiæ, quamuis ſub vnico contextu: vnde ſi non habet locum vna, non inferri debet ad aliam, vel quatenus ſit vna gratia, continet plura, & diuerſa, in quibus poteſt diuerſos effectus conſiderari, l. ſcire oportet de verb. oblig.

Et faciunt, quæ dicuntur de pluribus narratis in cõmiſſione, ad cuius validitatem ſufficit vnũ verificari, quamuis aliud non ſit verum, Felin. in cap. ex parte l. primo, in verbo copula de reſcript. Bellamer. dec. 280. licet nu. 1. exemplo narrantis plura in libello, qui non tenetur omnia probare, Lap. alleg. 54. quidam coram n. 6. verſ. item non expedit, prout etiam dicimus de reſcripto auocatorio, in quo narratur paupertas, & res

indi-

iudicata, nam valebit, ſi iuſtificetur ſola paupertas, qtiamuis non ſit verum adeſſe rem iudicatam, prout concludit in ſpecie Mandoſ. commiſ.7. in fin.quæſt.6. vbi,quod ita fuit in Rot.reſolutum in cauſa Colonien. matrimonij,licet ibi hoc fuerit concluſum,quia ex ſola illa cauſa paupertaris Papa remiſiſſet cauſam ad partes, cum ſemper conſiderandum ſit ſuper quibus ſe fundet Princeps, vel præſumatur ſe fundaſſe, quando plures cauſæ narrantur in reſcripto, quarum aliquæ ſunt veræ aliquæ ſubreptitiæ, Lap. allegat. 23. incip. Limitat. num. 6.

RESOLVT. CCCLXXXI.

An contra Capitulum poſſit agi pro penſione, ad quam tenebatur Canonicus.

1 *Diſtributiones accreſcunt intereſſentibus diuinis.*
2 *Nemo tenetur ad debita alterius.*

SVpponatur in facto pro huius quæſtionis dilucidatione, quod penſio eſſet reſeruata ſuper fructibus, & diſtributionibus alicuius Canonicatus, & propter abſentiam Canonici Capitulum iure accreſcendi teci. piat fructus,vel diſtributiones quotidianas: quare fuit dubitatum, & à me quæſitum,an Capitulum teneatur dictam penſionem ſoluere, & conſequenter poſſit agi contra eum aliqua actione,& dubitarionem mihi non mediocrem faciebant pro opinione negatiua.

1 Primo, quod tempore abſentiæ omnes fructus,ſeu diſtributiones accreſcunt intereſſentibus diuinis, c.1. de cler. non reſid. lib. 6. Vnde Seraphin. in dec. 1239. tenuit nõ dari caſum, in quo diſtributiones quotidianæ dantut abſentibus,& mandatum de manutenendo in perceptione diſtributionum quotidianarum non eſt concedendum, neque in hoc iuuat conſuetudo, vt fuit per Rotam reſolutum in vna Baren. emolumentorum 19.Iunij 1595. coram Illuſtriſſ. Seraphino.

3 Secundo,quia per text.in c.1.de depoſito,& per tex. in c.1.de ſolut.apparet, neminem obligari ad ſoluendum alterius debita, vnde cum penſio hæc ſit debita à canonico, igitur non poterit exigi à Capitulo.

Cæterum præfatis minimè obſtantibus, contrarium eſt in praxi tenendum, ſcilicet Capitulum teneri dictam penſionem ſoluere, quod adeò verum eſt, vt procedat etiam ſi penſionarius à Capitulo nunquam penſionem exegerit,vt pluries cenſuit Rota Romana, & ſignanter in vna Rom.penſionis 4.Iunij 1593.coram Litta, & iterum in vna Burgen. penſionis 29.Octobris 1591. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, quibus accedat Creſcentius dec.3. de ſolut.vbi habetur,quod non valet contraria conſuetudo de facto,cum ſit potius quędam vis: etſi Guttierez quæſt.1. lib.1. can.quæſt. in contrariam partem inclinet, prout etiam Nauarr. conſil.1. de ſolut. contrarium tenet, licet poſtea in conſ.3.eod. tit. ab opinione, quam prius tennerat, receſſetit, & ſententiæ rotali adhæſerit. Cuius concluſionis ratio, eſt quia penſio hæc non debetur penſionario propter ſeruitium Canonici poſſeſſoris, ſed ex mera gratia Papæ, à quo ſuper fructib. & diſtributionib. d. penſio fuit impoſita, & ob id ad illam percipiendam actio realis, & perſonalis datur, Gnid. Pap. deciſ.576. Gigans de penſionib.quæſt.55. Verall.dec. 13.par.1. & in dec.302.par.2. idem Gigans q.39.& 43. vnde ſecundum Creſcent. deciſ. 3. de ſolut. hæc actio datur contra quemcunque ſucceſſorem, qui acceptãdo beneficium onere penſionis grauatum ſe obligare cenſetur. Ex quibus omnibus liberè fatendum eſt, perſonam Canonici, illiuſque ſeruitium nullius eſſe conſiderationis, proinde nec mors,nec abſentia illius poteſt eſſe damnoſa penſionario argumento tex. in cap. non debet de reg. iur. in 6.

RESOLVT. CCCLXXXII.

Fructibus non perceptis, an teneatur quis ad ſolutionem penſionis.

1 *Penſio an debeatur, fructibus non perceptis.*

DVbium mihi faciebat pro opinione negatiua, regula illa iuris, quæ deſumitur ex text. in l. cum qui ff.de auro,& arg.leg. vbi cum quid eſt,propter tale,conſideratur illud,propter quod eſt.Quare cũ cauſa finalis impoſitionis penſionis ſint fructus beneficij, vt patet,quoniam ſi beneficium eſſet modici, vel nullius redditus, vtique penſio imponi non poſſet,nõ entis enim nullæ ſunt partes, l. non omnis ff.ſi cert. pet. Igitur fructibus non perceptis,non debetur penſio.

1 Cæterum hoc eſt in praxi tenendum,& ita conſului, vt ſcilicet, quãdo penſio fuit aſſignata ſuper fructibus beneficii, & fructus non poterunt percipi ob ſterilitatem, vel propter bella, aut alium caſum fortuitum, & tunc beneficiatus non tenetur ad illius ſolutionem, quamuis reſernatio ſit facta cum clauſula,ut non poſſit peti remiſſio, etiam ob caſus fortuitos, Caſtren. in conſ.358. nu.3. lib.5. Belleno. de charit. ſubſid.quæſt. 34.num.2. Felin. in cap. ad audientiam n. 7. verſ. extat concluſio de reſcr.Caccialup.de penſion.quæſt.16. in princ.Gig.in eod.tract.quęſt.62.col.2.& tenuit Rot. coram Capuraquen.in vna Adiacen. penſionis 3. Nouembris 1557. vbi fuit hoc ampliatum etiam quando adeſt clauſula, quod teneatur ad caſus inexcogitatos quia cũ penſio aſſignetur ſuper fructibus gratia taxationis,nõ eſt veriſimile,quod Papa voluerit beneficiatum teneri de proprio,ſi fructus non percipiat. Et idẽ ſi adeſſet clauſula de non petendo remiſſionẽ ex quauis cauſa, & occaſione, etiam ob caſus inſoliros,quia non intelligitur de caſibus inſolitis, qui veriſimiliter præuideri non poſſunt, de quibus Papa non cenſetur intellexiſſe,nec illis intelligitur renunciatum, Bart.in l.ſed & ſi quis §.quæſitum n.3.in fin.ff.ſi quis caution. Bald.in conſil.119. lib.1. & conſ.145. ſub num.1.lib.3. Alex.conſ.28.num.10.lib.1.& conſ.107.num.16. lib.3. Corn.conſ.23.ſub num.12.lib.2.Ripa in tract.de priuileg. cau.peſt.num.97.& 99. Purpurat. conſ.465. num. 17.& 18. Grat.conſ.94.num.41.lib. 2.Natta conſ. 256. num.5.Aym. conſ.95.num.2. Tiraq. de legib.connub. concl.7.num.108.Roland.conſ.45.n.16.cum ſeq.lib.3. Gail.pract.obſeruat.lib.2. obſeruat.23.nu.20. Alciat. reſponſo 49. tom.3. lib.8.

RESOLVT. CCCLXXXIII.

Succeſſor in beneficio an teneatur ad penſiones decurſas tempore prædeceſſoris.

2 *Succeßor beneficij non tenetur ad penſiones præteritas,niſi factis diligentijs.*

1 IN hac quæſtione breuiter reſpondendo, dico non teneri, niſi præceſſerint diligentiæ contra prædeceſſorẽ,ita paſſim obſeruat Rota,& fuit tẽtum in vna Cęſaranguſtana pẽſionis 13.Aprilis 1592.coram Cardin.Pamphilio,in qua fuit dictũ,quod non factis dictis diligentiis contra prædeceſſorem,Rota nunquã voluit condemnare ſucceſſorem ad ſoluendas penſiones decurſas tempore prædeceſſoris per dec. Caſſad.3.num. 2.& deciſ.4.num.3.de locat. Creſcent.deciſ.3. de ſolutionib.Achill.deciſ.3.de penſio. Put.deciſ.vlt.in fin. de offic.Ordin.Anton. Auguſtinus in epitome tit.de ſolution.penſion.§.21.& tanto magis,quãdo penſionarius eſt hæres beneficiati,contra quem ſucceſſor poteſt recurrere ſi ſoluiſſet,ad notata per Puteum dec.189. nu.

Digitized by Google

currere ſi ſolniſſet adnotata per Puteum deciſ.189.n. 4.lib.2. & quoad penſionarius non ſit reintrudendus ad totam ſummam debitam, niſi factis diligentijs contra prædeceſſorem, fuit quoque reſolutum coram Cardinale Blanchetto in vna Hiſpalen. penſionis 16. Decembris 1577. & rurſus in alia Hiſpalen. ſub die 5. Maij 1582.

RESOLVT. CCCLXXXIV.

Penſio in beneficijs ſimplicibus non debet excedere tertiam partem fructuum.

1 *Penſio non debet excludere tertiam partem fructuum beneficij.*
2 *Vtile per inutile non vitiatur.*
3 *Amplia hic, quod de penſione diximus procedere etiam in translatione.*

RAtio eſt, quia præſumpta voluntas Papæ videtur eſse regulariter, quòd penſio non excedat tertiam partem fructuum, vt teſtatur Gigas in tract. de penſionibus, quæſt.9.n. 6. & 7. Staphil. de literis iuſtitiæ §.in primis num.9. Theſ. fori eccleſ. cap.22.nu.31. Caſſad. in deciſ.2.num.3. & ſeq. de locato. Quorum opinio nititur æquitati, & rationi, ſecundum Rub. in deciſ. 29. Imo iuxta ſtylum Curiæ Romanæ à multis ſæculis ſeruatum, medietatem fructuum excedere non debere teſtatur Rot. deciſ.1160.num. 1. & ſeq. p. 3.diuerſ.

1 Benè tamen verum eſt, quòd penſionis reſeruatio excedentis tertiam partem fructuum, non vitiatur in totum, ſed quoad exceſſum tantum, & proinde penſio reduci debet ad ipſam medietatem, vel tertiam partem fructuum, ita Caſſad. in deciſ.4.num.4. & 6. verſ. & eſto ſine præiudicio de penſionibus, Creſcent. in deciſ.234. in manuſcriptis lib. & pluties cenſuit Rota, & ſignanter in vna Vicentina penſionis 28. Iulij 1591. coram Mantica.

2 Cujus deciſ. vera eſt ratio, quoniam in præſenti caſu dicta ſumma eſt diuidua, quo caſu vtile per inutile non vitiatur, cap. vtile de reg.iur.l.ſancimus C.de donatio.l.1.§.ſimiliter ff.de verb.obl.Bart.in l.grecè §.1. ff. de fideiuſſoribus, Caſtrenſ.conſil.89.num.1.vol.2. Roman.conſ.66.n.1.

3 Ampliatur procedere etiam in translatione penſionis, nam translatio, ſicut ipſa reſeruatio eſt diuidua, & ideo ſi Papa transferat penſionem quoad dimidiam partem fructuum, vſque ad eam partem, quæ non excedit, translatio ſubſtinetur, vt fuit in Rota reſolutum in vna Lucana penſionis 17.Febr.1592.coram Orano. In his enim caſibus gratia non fundatur ſuper aſſertione partis, vt tenuit Rota in vna Romana grani de Iuſtinis 4. Nouembris 1573. coram Robuſterio.

Finis tituli Praxis Penſionum.

PRAXIS VNIONIS beneficiorum.

RESOLVT. CCCLXXXV.

An Conſtitut. Pij V. incip. quanta Eccleſiæ Dei incommoda, habeat locum quando reſignatio beneficij fit ad effectum illud vniendi fabricæ.

1 *Conſtitutio dans formam reſignandi, non habet locum quando reſignatur beneficium pro illo vniendo fabricæ Eccleſiæ, num.2.*
3 *Epiſcopus an cogatur vnire beneficium fabricæ Eccleſiæ.*

IN Collectaneis nonnulla reportaui in materia reſignationis iuxta formam memoratæ Bullæ Pij Quinti, ac illam varijs modis ampliaui, & limitaui, verumtamen cùm in facti contingentia fuiſset à me quæſitum, ſi locum haberet, quando præſata reſi-
1 gnatio fieret ad effectum vniendi fabricæ Eccleſiæ, dicebam, quòd non, quia Bulla loquitur de beneficijs reſignatis ad effectum transferendi illorum titulos in alienam perſonam per viam prouiſionis faciendæ per ipſum Ordinarium, & ſic de illis beneficijs reſignatis, quibus dantur ſucceſſores, vt patet ex lectura eiuſdē Conſtitutionis, ſed quando vnitur beneficium, non ſolum transfertur titulus, ſed penitus extinguitur, ita vt perdat nomen beneficij, Rot. deciſ. 11. de reb. eccleſ. non alien. in antiq. Sarnen. de trien.q.8. in prin. verſ. tota difficultas. Mandoſ.reg.19.q.10.n.2. & reg. 22.q. 13.n.19.& 20. Vnde cum deficiat perſona ceſſionarij, non intrat Conſtitutio, prout in ſpecie fuit deciſum per Rot. coram R.P.D. Cantuccio 24. Octobr. 1580. in vna Segobien. patrimonij, & per Cardin. Lancel. in eadem cauſa 28.Iunij 1581.cùm præſertim d.conſtitutio concedat Ordinarijs, vt admittant permutationes permiſsas à ſacris ſanctionibus, & Apoſtolicis conſti-
2 tionibus; ideo etiam extenditur ad iſtas vniones beneficiorum, quæ admittuntur pro fabrica eccleſiæ. Imo. in cap. cum acceſſiſſent col.3. in princ.nu.14.ad
3 med. verſ. & intellige, quod dixi de iuramento, de conſtitut. ita vt etiam Epiſcopus cogatur vnire cauſa ſubſiſtente. Archid. in c. & temporis 16.q.1. Mandoſ. reg.12.n.3. & 4.q.6. & de alijs cauſis admittendi iſtas vniones idem Mandoſ.reg.22.q.4.n.4.

RESOLVT. CCCLXXXVI.

Vnio quando dicatur ſortita effectum.

1 *Vnio non dicitur ſortita effectum, niſi ſecuta fuerit poſſeſſio, num. 2. qua non ſecuta, beneficium dicitur vacare, num.4.*
3 *Amplia in inſtitutione ad iuſpatronatus, qui non dicitur inſtitutus, nec acceptaſſe inſtitutionem Epiſcopi, niſi ſequatur poſſeſſio.*
5 *Adducuntur ad corroborationem regulæ nonnullæ Rot. deciſiones.*
6 *Ampliatur regula.*
7 *Limitatur n.8. & 9.*

1 HVius articuli examinatio vtilis eſt, atq; ſummopere deſeruit pro intelligentia duorum locorum, quorum primus eſt regulæ 12. Cancellariæ ab omnibus Summis Pontificibus fieri ſolitæ, in qua reuocantur vniones, quæ ſuum non ſint ſortitę effectum, & ſecundus eſt Concil. Trident. decretum ſeſs.7. cap. 6.de reformat. vbi vniones à quadraginta annis citra, quæ nondum ſortitæ fuerint effectum, viribus carere debeant.

2 Quare præfatorum occaſione fuit à me quæſitum, quando vnio dicatur ſortiri effectum, cui quæſito reſpondi, in primis oportere, vt ſit ſequuta poſſeſſio, ſecundum Mandoſ.in d.reg. quæſt. 5. Hoied. de benefic. p.2.c.3.n.21.Garz. in eiuſdem nominis tractatu, part. 12.cap.2.num.281.Merend.conſ.29.num.3. & ſeq. Bomin. conſ.53.n.6. & Mar. in conſ.3.num.7. & 13. vnde per extrauag. Martini V. quæ declarat, præfatam regulam, in quantum loquitur, niſi ſortitæ ſint effectum, debet intelligi, ſcilicet, quādo nō eſt ſequuta poſſeſſio.

3 Quare ſemper exigitur poſſeſſio, vt quęlibet res dicatur ſortita effectum. Vnde in præſentationibus patronorū ad hoc, vt præſentationes dicantur ſortiri effectum, nedum requiritur, vt illarū vigore Ordinarius

præ-

Digitized by Google

præſentatum inſtituat, verùm etiam, vt inſtitutus acceptet ſequuta poſſeſſione,ſecundum Calder. in conſ. 12.de iurepatronatus. Caputaq.in dec.131.n.1.& 2.& idem in dec.418.part.2.Creſcent.in deciſ.5.de iurepatron.Rot.diuerſ.in dec.147.n.1.& in deciſ.167.nu.1. part.1. Oldrad. conſ.229. n.2.

4 Vnde ſi conſtaret, poſſeſſionem minimè fuiſſe ſubſequutã,& ſuperueniſſet regula ſuprapoſita reuocatoria vnionum,vnio ipſa reuocaretur,& ſuccedente vacatione poſſet de beneficio,tamquam verè vacãte legitimè prouideri. Mohed.in dec.6.de priuilegijs. Rot. diuerſ.in dec.136.lib.3.par.3.Thaniſ.in deciſ.45.licet alias de beneficio vnito non poſſit fieri collatio,ſecũdum Gonzales gloſ.5.§.7.n.25.Et ratio eſt,quia beneficium vnitum deſinit eſſe beneficium,Rot. in dec.11. de rebus Eccleſ.non alien.Caſſad.in dec.2.de vnionib. Caputaq. in deciſ.349. n. 2. part.2.

5 Et Rota in vna Toletana beneficii de Vallecas 20. Nouembris 1592.coram Gipſio tenuit,quod vnio beneficij, quæ non fuit ſortita effectum ante regulas reuocatorias Gregorii XIII. & Sixti Quinti eſt per illas reuocata,vt voluit quoque Acorambon.dec.10.lib.1. & iterũ in vna Mediolanẽſ. diſmẽbrationis 16.Nouẽb. 1594.corã Orano,fuit dictũ,quod vnio facta,quæ non eſt ſortita effectũ ante regulã Sixti V.reuocatur,quãdo non fuit facta ex cauſa neceſſitatis,ſed voluptatis, vel vtilitatis; & iterũ in vna Cæſaraugustana fructuũ 10. Nouemb.1595.corã Iuſto fuit deciſum ſupradictas regulas ceſſare,quando diſmẽbratio fit pro dote Monaſterii in augmentũ cultus diuini. Puteus in dec.331. & in dec.337.lib.1.& Achil.de Graſſ.in dec.1.ſuper regul. & eadem Rota tenuit in vna Conchen. erectionis 13.Apr.1592. coram Seraphino,vnionem,de qua agitur, non cadere ſub regula reuocatoria vnionum, ex quo applicatio iſta bonorum fabricæ locorum depopulatorum fit pro dote neceſſaria beneficii erigendi, & pro augmento cultus diuini. Mohed.in dec.145. & Creſcent.in deciſ.2.& 3. de parochiis Fab.dec.5.lib.1. Put.in dec.341.lib.1.Achill.deciſ.397. Verall.in deciſ. 389. lib.1.& Than. dec.43.

6 Ampliatur, vt ad hoc,quod vnio dicatur ſortita effectum,nõ requiritur fructuum perceptio ex ipſa poſſeſſione capta,vt tenuit Rota in vna Peruſina beneficii 1.Aprilis 1596. coram Blanchetto.

7 Limitatur quoque dicta regula vnionum, vt nõ procedat,quando vnio fit ex cauſa dotis,& neceſſaria alicuius loci,vel rei piæ,vt fuit reſolutũ in d. Cæſaraugustana diſmembrationis fructuum 13. Maii 1596. coram Iuſto.

8 Item limitatur quando vnus ordo ſupprimeretur in totum, & eius beneficia alteri applicarentur, vt fuit pariter in Rota reſolutum in vna Tiraſonen. Prioratus 17. Februarii 1595. coram Blanchetto.

9 Limita tertio regulam non procedere quando ſaltem in parte vnio ſortita fuerit effectum,quia tunc nõ intrat reuocatio,vt tenuit Rota in vna Burgen. vnionis,& Rot.in deciſ.468. n.1. part.1. diuerſ.

RESOLVT. CCCXXXVII.

Vnio de beneficio iuriſpatronatus an fieri poſſit abſque conſenſu patroni.

1 *Vnio de beneficio iuriſpatronatus facta abſque conſenſu patroni, non valet.*
2 *Duplices ſunt concluſionis rationes, de quibus num.3. & 4. per totum.*
4 *Conſenſus patroni an præſumatur, & an ſtetur aſſertioni Epiſcopi.*

1 TExt. expreſſus in clem. vnica §. ad hæc de ſtatu monach. qui confirmantur per Conc. Trid. ſeſſ. 24.c.15.de reform.in illis verbis,ibi cum patronorum conſenſu, vult requiri in vnione facienda de beneficio iuriſpatronatus conſenſum eiuſdem patroni,vt voluerunt quoq; Vital.Card.& reliqui communiter in clem. Si vna de reb.eccl. non alien.Socc.conſ.2.col.2. vol.3. Dec. in conſ.174. col.vlt.Abb.col.3.& alij in cap.cum acceſſiſſent de cõſt.Rocch.de iurepatronatus in verb. honorificum q.4.Lambert.in eiuſdem nominis tractatu lib.3. q.6. ar. 2. vnde ſecundum Rebuff. in conſ.20. verſ.quinto reſpõdetur,ſi per inferiorem à Papa facta eſſet vnio,oporteret probare nondum vnionem, verũ etiam conſenſum collatoris,ſeu patroni præceſſiſſe.

2 Cuius concluſionis duplex eſt ratio.

3 Prima,quia vnio debet fieri vocatis his,quorum intereſt,alias non valet.Conc.Trid.ſeſſ.7.de reform.c.6. Rot.diuerſ.in deciſ.133. n.4.part.2. Azor. inſtit. mor. lib.6.c.28.q.14. Rebuff.in prax.tit.de vnionibus n.43. & fuit per Rotã reſolutum in vna Theanen. beneficij Sancti Euſtachij 20.Maij 1587. coram Gipſio, & inter perſonas, quæ vocari debent connumeratur ipſe patronus, ſecundum Caccialup. de vnionib. art.6.n.3.

Vnde ſecundum Panor.communiter receptum in c. cum dilectus in fin. de iurepatron. quem ſequitur Fel. in cap. venerabilis n.13.de exceptionib.vnio de beneficio iuriſpatronatus laicorum facta abſque conſenſu patroni, non facta de hoc mentione,eſt nulla, vt deciſum refert Caputaquenſ.in dec.346.par.3. Faſtol.dec. 6. & fuit pluries per Rotam reſolutum,& ſignanter in vna Apruſina iuriſpatronatus 20.Aprilis 1584.coram Bubalo, & iterum in vna Tauriſana plebis coram eodem, & tandem in vna Roman. iuriſpatronatus coram Illuſtriſſimo Millino.

Hinc eſt, quòd licèt per ſacrum Conc.Trid. ſeſſ. 21. cap.5.de reform.fuerit diſpoſitum,poſſe Epiſcopũ facere vniones perpetuas quarumcũque eccleſiarũ parochialium, & aliorum beneficiorum cũ Curatis propter eorũ paupertatem, non tamen comprehẽduntur beneficia iuriſpatronatus, vt cenſuit ſacra Congregatio,ſecundum Garſ. de beneficiis part.12. c.2. n.210.

Et Rota in vna Spoletana Cappellaniæ 29. Maii 1551. coram Capiſucco tenuit vnionem factam per legatum de latere de beneficio iuriſpatronatus ſine cõſenſu patronorum eſſe inualidam, cui accedat dec. Caput.in dec.350.part.3. & per eundem in præalleg. dec.346.par.3. habetur,vnionem factam de beneficio iuriſpatronatus laicorum, non accedente conſenſu omnium patronorum eſſe nullam.

4 Secunda ratio principalis eſt, quoniam in vnione conſideratur præiudicium patroni, cum per vnionem exeat de manu,&dominio ipſius,quia beneficium vnitum transfertur, ſeu conuertitur in naturam illius rei, cui fit vnio,& ei accreſcit. Alex.conſ.20.num.4. vol.1. Dec.in conſ. 36. n.9. & poſt vnionem dicitur prædium illius rei,cui fit vnio. Caputaq. in dec.349. n.2. p.3. & beneficium vnitum deſinit eſſe beneficium mediante vnione Oldrad.conſ.257.n.15.Caſſad.in dec.13.ſuper regulis Rot.in dec.11.de reb.eccl.nõ alien.in antiquis. Gonzalez in reg. de menſib. gloſ.5.§.7. n.2.3. & 5.

5 Limita, vt conſenſus patroni non præſumatur, nec de eo ſtatur aſſertioni Epiſcopi, vt fuiſſe deciſum refert Creſcent.in deciſ.13. de probationibus.

RESOLVT. CCLXXXVIII.

Conſenſus Capituli an requiratur in vnione facienda.

1 *Vnio abſque Capituli conſenſu facta, non valet.*
2 *Redditur ratio concluſionis.*
3 *Ampliatur concluſio.*
4 *Limitatur num.5. & 6.*

1 VNio facta abſque cõſenſu Capituli eſt nulla, tãquã forma non ſeruata,Bal.conſ.322.vol.1.Soc-

cin.conſ.15.n.15.vol.1. Et hæc nullitas poterit opponi à quocunque, cuius intereſt. Rot. diuerſ.247.n. 5.p.

2 1. Nam conſenſus Capituli in vnione non tam fuit introductus in eius fauorem, cùm de eius præiudicio nõ agatur, ſed potius pro forma, & ſolemnitate, ne paſſim, & temerè fiat, ſecundum Simoncellum de decretis, in præfatione n.54. Burſatus conſ.185.n.14. vol.2. Rubeus conſ.17.n.4. Bondignus conſ.60.n.7. Merend. conſ.17.n.5. & 8.

3 Amplia, vt huiuſmodi conſenſus poſſit interuenire etiam poſt vnionem. Alex.conſ.219.nu. 16. 17. & 22. vol.6. Soccin. conſ. 15. vol. 1. Mandoſ. conſ.30.n.3. & in conſ.32.nu.2. Pariſ. de reſignat. benefic. lib.8.q. 10. Selua de beneſ.p.1.q.6. num. 11. quicquid dicat Burſ. cit.conſ.185.vol.2.

4 Nunc limita ſuprapoſitam concluſionem principalem, & primò, non procedere, vbi extat conſuetudo in contrarium, vt vnio fiat per Epiſcopũ abſq; conſenſu capituli, Fuſcus de viſitatione lib.2.c.26.n. 5. Caccialup. de vnion.art.6.num.10. Licèt hæc conſuetudo requiratur, vt ſit immemorabilis. Card. in clem. ſi vna de reb.eccl. non alien. Gambar. de auctorit. legat. lib.5. rubr.1. de poteſt. legati in vniendo nu.109. Faſto. dec. 29.n.2. Duen. reg.140.

Limita ſecundo, non procedere hodie, ſtante decreto Conc.Trid.ſeſs.21. c. 5. vbi datur Epiſcopis facultas vniendi etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, ita Nauarr.conſ.10.de off. delegati. Nihilominus ſecundum Garſiam de benef. p.12.c.2.n. 158. contrarium eſt tenendum; nam dictum decretum Concilij requirit in vnione conſenſum Capituli, etiam ſi fiat ab Epiſcopis, tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, ex illis verbis, iuxta formam iuris, vt patet ex additione eiuſdem Nauarr. loco cit.

Vnde Rota in vna Leodien. beneficij 23. Ianuarij 1593. coram Gipſio reſoluit vnionem redditũ Cappellæ, ſeu altaris factam parochiali ob paupertatem illius ſine conſenſu Capituli eſſe nullam.

5 Limita ſecundo in vnione facienda per legatum, in qua non exigitur Capituli conſenſus, & deciſum refert Rota dec.1. & 2. de off.deleg. in nouis Ægid. Bell. dec.513. Nauar.conſ.10.n.1. de off. deleg.

6 Limita tertiò, vt multo magis non requiratur conſenſus Capituli in vnione facienda per Papam, ſeu ex eius commiſſione ſecundum Nauarr. in citato conſil. Garc.d.c.2.n.151.

RESOLVT. CCCLXXXIX.

Vnio an fieri poſſit per Epiſcopum Capitulo ſuæ Eccleſiæ Cathedralis.

1 *Epiſcopus non poteſt vnionem facere in fauorem ſui Capituli etiam ipſius Capituli conſenſu intercedente, redditur ratio n.2.*

3 *Limitatur concluſio n.4. & 5.*

1 IN clem.fin. de rebus eccl. non alienand. hæc habẽtur: Quod ſi Epiſcopus (ſui etiam Capituli accedente conſenſu) menſæ ſuæ, vel ipſi Capitulo aliquam duxerit eccleſiam vniendam, hoc irritum eſſe decernimus, & inane; contraria quauis conſuetudine non obſtante.

2 Et ratio eſt, quia Capitulum cuius conſẽſus in vnione requiritur, non poteſt in re propria authorizare, l. quod dicimus ff. de auth.tut. & hac ratione non valet vnio facta ab Epiſcopo ipſi Capitulo, ſecũdũ Gabriel. conſ.186. lib.2. licèt contrarium teneat Oldrad.conſ. 182.n.1. & cum opinione Gabriel. tranſijt etiam Monald.conſ.16.n.3. Bellon. conſ.6.nu.4. & 7. Declaper. conſ.22. Alia ratio reddi poterit, quia Capitulum, & Epiſcopus fictione iuris vnam conſtituunt repræſentationem, c. qua not. de his quæ fiunt à Præl. ſine conſen. c. & conſequenter vniendo Capitulo, cenſetur feciſſe vnionem in eius perſonam.

3 Primò limita, ac declara procedere, quando vnio fieret Capitulo principaliter, & directè, ſecus verò quando in conſequentiam, & indirectè eſſet in vtilitatem Capituli, quia tunc benè valeret vnio Rot. dec. 1. de eccl. ædif. in antiq. vbi Capitulũ ex vnione conſequebatur in effectu vtilitatem releuationis ab onere præſtandi quãdam portionẽ, de qua ibi, Sed quia hæc vtiltas contingebat conſequenter, & indirectè, & ideo valida fuit vnio, prout latius ibi deducitur. Et cum iſta deciſione etiam Domini tranſierunt, vt patet in dec. 133.n.7. & 8.p.2. diuerſ. Quicquid dicat Rota deciſ.3. de reb. eccl. in antiq. Et per hæc limitatur regula ſupradicta de auctorizãte in facto proprio, quemadmodum dicimus de tutore, cui licèt prohibeatur auctorizare in facto proprio, intelligitur principaliter, non autem in conſequentiam, & ſecundariò. Et ex his Rota in vna Segobien. præſtimon.24. Octobris 1580. coram Cantuccio decidit, quod licet vnio facta ad fauorem fabricæ, vertat in vtilitatem Capituli, cum mediante vnione prædicta Capitulum eximatur ab oneribus fabricæ, ad quæ de iure tenebatur, cap. fin. & ibi Abb. in fin. de his, quæ fiunt à maiori parte Capit. Idem Abb. in cap.1. in 1. notab. de eccleſ. ædif. Nihilominus cum præfata vnio non fiat principaliter, ſed in conſequentiam ipſi Capitulo fuit reſolutum fuiſſe validam.

4 Secundò limita, vbi vnio fieret alicui dignitati, vel præbendæ Capituli. Cota dec.786.n.4.p.1. diuerſ. Gõzales gl.37.nu.25. quem refert Garſ. de benef. in præcitata par. c. 2. ſub num. 171. referens obtinuiſſe in Sac.Congreg.Conc.Trid. de menſ. Septemb.an.1601. Quod vnio facta ab Epiſcopo Cauenſi menſæ Capitulari de quibuſdam beneficijs ſimplicibus vigore Concil.Trid.ſeſs.24. de refor.c.15. eſset nulla, quia dictum Concil.non dat facultatem vniendi menſe Capitulari, ſed tenuibus præbendis ſingulorum Capitularium, & aliud eſt Capitulum, aliud ſinguli de Capitulo, Felin. in c. cum acceſſiſſent de conſt.nu.22. quod tamen iuxta prædicta accipiendum videtur, vt etiam omnibus præbendis ſimul fieri poſſit dicta vnio, quia non ideo fit Capitulo, ſeu menſæ Capitulari, fauet Azor. inſtit. moral.p.2.lib.6.cap.28.q.17. in fine.

5 Tertio limita, quando in vnione, quæ fieret Capitulo, interueniſſet conſenſus Apoſtolicus, vt optimè per Oldrad. in conſ.262. in 1.col. iuxta fin. Bercolten. conſil.23.num.4. & 5. Imola conſ. 90. num. 6. practicabilia Rotæ in tit. de vnione num.12.

RESOLVT. CCCXC.

Vt vnio facta Seminario valeat, quæ requirantur.

1 *Vnio facta ſeminario ad hoc, vt valeat, duo ſunt neceſſaria, num.3.*

2 *Redditur ratio deciſionum.*

EX mente Concilij Tridentini, ſeſs.23.cap.18. cuius verba ſunt, *Quia ad Collegij fabricam inſtituendam & ad mercedem præceptoribus, & miniſtris ſoluẽdam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios ſumptus, certi reditus ſunt neceſsarij, &c. Idem Epiſcopi, cum conſilio duorum de Capitulo, &c. ex fructibus menſæ Epiſcopalis, & Capituli, & quorumcunque dignitatum, perſonatuum, officiorum, præbendarum, &c. partem aliquam, vel portionem detrahent, & eam portionem ſic detractam, nec non beneficia aliquot ſimplicia, cuiuſcumque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præſtimonia, vel præſtimoniales portiones nuncupatas, etiam ante vacationem (ſine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio) huic*

huic Collegio applicabunt, & incorporabunt. Hactenus Sac.Conc.

1 Vnde vt valeat præſata vnio, duo ſunt neceſſariò concurrenda, Primò requiritur, quod Seminarium fuerit actu erectum, & habeat actu ſcholares, & magiſtratus, vt cenſuit Sacra Cõgregatio anno 1588. in vna Giennen. his verbis. *Congregatio Concilij cenſuit, vnionẽ nullã eſſe, & inualidam, cum Seminarium non fuerit erectum, iuxta formam Concilij, vtpote, nec magiſtris, nec ſcholaribus verè, & actu in eo exiſtentibus.*

Ex iuxta hanc opinionẽ pluries tenuit Rota Rom. & ſignanter in eadẽ Giennen. præſtim. 17. April. 1594. coram Illuſtriſſ. Blanchetto, & iterum in vna Corduben. præſtim. 6. Nouembris 1596. & tandem in alia Corduben. præſtimon. 7. Febrarij 1591. coram Licta.

2 Quarum deciſionum ratio eſt, ſecundum Gonzalez loco cit. quia Conc. Trid. dicit, quod vniones fiãt dicto Seminario, & Collegio, vt in illis verbis, *Huic Collegio applicabunt, & incorporabunt*. Sed ſic eſt, quod ante dictam erectionem non adeſt Collegium, cui fiat vnio, nec eſt in rerum natura, l. quidam referunt §. 1. ibi, quia hæres, ad quem ſermonem conferat, in rebus humanis non eſt, ff. de iure codicill. ergo vnio fieri non poteſt, & ſi facta ſit, non tenet, quia qualitas ſine ſubiecto adeſſe non poteſt. l. 2. de vſufruct. l. decem ff. de verb. oblig. l. 1. ff. de vſufr. leg. & ſufficit huiuſmodi qualitatẽ ab initio fuiſſe verificatam, quare ſi ſemel bene facta vnione Seminario actu erecto, & habenti ſcholares, & poſtea deſierint eſſe ſcholares in dicto Seminario, nihilominus valeret vnio, ex deductis per Panorm. in c. gratum de poſtul. præl. num. 12. Cucchus in inſt. maiorib. lib. 4. tit. 1. Mandoſ. de priuileg. ad inſtar cauſa 7. n. 44. Azor. inſt. moral. lib. 5. c. 22. q. 1. Et ratio eſt ſecundum text. in l. cum vxori c. quando dies legati ced. quia ſufficit, quod conditio in momento temporis fuerit adimpleta.

3 Secundò principaliter requiritur, quod præſata vnio fiat cum conſil. quatuor deputatorum duorum de Capitulo, & duorum de clero, ex decreto eiuſdem Conc. loco cit. vt tenuit Rota, Cæſ. de Graſſ. deciſ. 132. & ita cenſuit Sacra Congregatio eiuſdem Concilij.

Congregatio cenſuit vniones factas Seminario, abſque conſilio eorum quatuor, quos iubet Concilium adhiberi, minimè valere; & alia. Non valent, vniones ſimplicium beneficiorum factæ irrequiſito deputatorum conſilio. Verum Epiſcopus nõ tenetur ſequi eorũ conſilium, vt cenſuit eadem Sacra Congregatio his verbis.

Epiſcopus quatuor deputatos Seminarij debet adhibere in Conſilium pro tota temporali adminiſtratione prædicti Seminarij, excepta exactione, quæ ad ſolum Epiſcopum ſpectat, non tamen tenetur eorum ſequi Conſilium, & ita tenuit Rota in vna Mediolan. beneficij 5. Iunij 1596.

RESOLVT. CCCXLI.

An parochialis vnita canonicatui, ſubſit formæ traditæ à Conc. Trid. circa examen per concurſum.

1 *Parochialis vnita Canonicatui non dicitur amplius parochialis.*
2 *Vna dignitas minus principalis vnita alteri principaliori remanet ſuppreſſa.*
3 *Vnio de beneficio extenſiua tituli, & tollit omnia vincula.*
4 *Habens Canonicatum, cui eſt annexa parochialis, debet reſidere in Canonicatu.*
5 *Ad obtinendum Canonicatum, cui eſt vnita parochialis, non requiritur ætas viginti quinque annorum.*

Reſpondi, circa hoc conſtus, præfatam parochialem non ſubeſſe diſpoſitioni Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 18. volentis parochiales non eſſe conferendas niſi præuio examine per concurſum, & motus fui ad ita conſulendum ex pluribus.

1 Primò, quia non dicitur amplius parochialis, cũ aſſumat naturam canonicatus, & conſequenter eius, cui fuerat vnita, ſecundum Oldr. in conſ. 257. Caſſador. in deciſ. 13. num. 15. ſuper regulis. Vnde ſecundùm Alex. in conſ. 20. poſt num. 4. vol. 1. quem refert Dec. in conſ. 36. viſis num. 9. beneficium vnitum conuertitur in naturam eius rei, cui fit vnio, & ei accreſcit, arg. l. ſi ex toto ff. de l. 1. & parochialis poſt vnionem dicitur prædium canonicatus. Gambar. lib. 5. de poteſt. legati n. 139. Verall. in dec. 349. num. 2. part. 3. & ratio eſt, quia vnio operatur extinctionem, & ſuppreſſionem nominis, & tituli beneficij vniti, ita vt amplius beneficium dici non poſſit. Caſſad. in deciſ. 2. de vnionibus, & in deciſ. 13. ſuper regulis. Put. in dec. 6. de vnionib. Veral. in d. dec. 249. part. 3. Rot. diuerſ. in deciſ. 758. num. 6. part. 1. & in deciſ. 133. part. 2. diuerſ.

2 Vnde Rota in vna Illerden. penſionis 6. Martij 1595. coram Licta, & iterum in vna Compoſtellana prioratus 17. Martij 1597. coram eodem tenuit, quod quando vna dignitas minus principalis, vnitur alteri prin-
3 cipaliori, illa minus principalis remanet ſuppreſſa, quia vnio de beneficio eſt extinctiua tituli, tollens omnia vincula Greg. Tholoſ. in inſtit. rei beneficiariæ c. 20. num. 1. Hinc eſt, quod beneficium vnitum, nunquam dicitur vacare. Mandoſ. in reg. de infirmis q. 10. neq. poſſet permutari Feder. de Senis conſ. 195. Rot. in dec. 1. de rer. permut. in antiquiorib. Biſignetti, & in dec. 3. eod. tit. in ant.

Secundò, pro hac eadem opinione facit, quod attẽditur tantum qualitas, & natura beneficij principalis, non autem annexi. Gloſ. in clem. per literas in verb. eccleſias de præbendis, Rota dec. 114. n. 4. p. 2. diu. Nã parochialis vnita canonicatui, aſſumit naturam, conſuetudines, & priuilegia canonicatus, cui annectitur Petr. de Peruſio in tract. de vnione eccleſiarũ c. 2. n. 10. & 19. Nauar. conſ. 6. n. 2. de verb. ſignif. Gonzalez gl. 5. §. 7. n. 2. Nau. conſ. 10. n. 2. & 3. de maioritate, & obedientia.

4 Vnde habens canonicatum, cui eſt vnita parochialis, debet reſidere in canonicatu, & non in parochiali, c. extirpandæ, vbi Abb. & reliq. communiter, de præb. & ibid. Rebuff. in 4. not. & ita cenſuit Sac. Cong. ſecundum Garſ. de beneſ. part. 12. c. 2. num. 23.

5 Tertiò facit pro eadem ſententia, quod ad Canonicatum, cui eſt vnita parochialis, non requiritur ætas vigintiquinque annorum, quæ in parochiali requiritur, vt cenſuit Sacra Congregatio, ſecundũ Garſ. cit. loco. n. 26. Vnde redeundo ad caſum propoſitum, dico quòd parochialis vnita canonicatui, non ſubeſt diſpoſitioni Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 18. vt conſuluiſſe Sacram Congregationem refert Gonz. gl. 5. §. 7. n. 13.

RESOLVT. CCCXLII.

An citatio Rectoris ſit neceſſaria in vnione facienda.

1 *In vnione facienda, non eſt vocandus Rector beneficij, reſpondetur contrarijs, num. 2. & 3.*
4 *Ampliatur concluſio, & num. 5.*
6 *Limitatur, & num. 7. & 8.*

Ex eadem ſæpius cit. clem. fin. verſ. quod ſi Rector, de reb. eccl. non alien. firmata eſt præſens conclu-
1 ſio, ſcilicet Rectorem beneficij non eſſe vocandum in vnione facienda, & ita quoq; voluerunt gloſ. & ibidem verb. vocatus, Card. q. 1. num. 7. Inn. num. 12. Ancha. n. 5. Abb. pariter num. 5. Vital. n. 8. Rebuff. in reg. de vnionib. gloſ. 11. Rota diuerſ. in deciſ. 133. part. 2. num. 14. Garſ. de beneficijs part. 12. cap. 2. num. 24.

Non obſtat, quod vnio facta, non vocatis ijs, quorũ intereſt, ſit inualida, vt per Pet. de Vbald. in tract. de vnio-

vnionibus cap.5.in princ.Concil.Trid.ſeſſ.7.cap.6.& Rot.diuerſ.in dec.33.par.1.Henriquez conſ.99.nu.6. Anchar.conſ.23.num.6.Bombin.conſ.70.num.4.

2 Quia reſpondetur,quòd per vnionem nõ fit præiudicium Rectori,nec vllum intereſſe in eo cõſideratur, cùm vnio ſortiatur effectũ ſuum poſt mortem ipſius, cap.conſulationibus de donationibus. Hoieda par.2. c.2.num.9.& fuit in Rota reſolutum in vna Segobien. præſtimonij 24.Octobris 1580.coram Cantuccio.

Nec obſtat Seraph.in dec.1459.nu.13.volentis vnionem beneficiorum eſſe inualidam,ſi fiat abſque conſenſu poſſeſſorum,quia vltra,quod nihil allegat, hoc dicit per tranſennam.

3 Quam ſuprapoſitam concluſionẽ ſic firmatam ampliat Garſ.loco cit.procedere etiã in vnione facienda per legatum.Gambara de poteſt,legati rubr.1.lib.5.& fuiſſe per Rot.reſolutum teſtatur Bellam.in deciſ.403.

4 Amplia ſecũdo,vt neque etiam plebs debeat vocari.Bor.in dec.345.num.4. quam ampliationem declara,quod ſi allegaret cauſam rationabilem ne fieret vnio,eſſet audienda,vt ex Rebuffo, & Hoieda tradit Garcia in eod.cap.2.nu.219.nam parochianorum intereſt bonum habere paſtorẽ,ideo ſunt legitimæ perſone in cauſa hoc reſpiciẽte,Pet.de Peruſ.de vnione c.2.Alex.de Neuo in cõſ.48.n.7.& fuit in Rota reſolutũ in vna Gerund.vnionis 20.Martij 1600.corã Sacrato.

5 Amplia tertiò, vt neque in vnione facienda per legatum,ſeu ex commiſſione Papæ,vocari debeat Epiſcopus,vt tenet Ripa conſ,18.lib.2.licèt contrarium videatur velle Bellam.in dec.512.& 513.Caput.in deciſ.350.num.1.part.3.

6 Limita text.in cit.clem.fin.non procedere, quando vnio fieret in monaſterijs Religioſorum, quia in illis debet fieri de eorum conſenſu, & proinde vocari debet ſecundum Cald.in conſ.ſi.de rebus eccl.non alien.

7 Limita ſecundò,quando fieret vnio totius eccleſiæ alteri eccleſiæ,ſed ſi fieret alicuius iuris eccleſiæ, ſeu diſmembratio,quia cùm requiratur conſenſus Rectoris viuentis,debet propterea vocari,ita Rot. in dec.1. de rebus eccl.non alien.in nouis & in dec.vnica de his quæ fiunt à Prælatis.Card.cõſ.65.in 2.col.poſt mediũ.

8 Limita tertio,quando vnio fieret Capitulo de aliqua eccleſia,quia tunc requiritur cõſenſus Rectoris, ita Oldr.in conſ.262.in vlt.col.circa fin.

RESOLVT. CCCLXXXXIII.

Quæ beneficia vniri poſſint per Epiſcopum virtute Conc. Trident.

1 *Capitulum Sede vacante non poteſt vnire ſibi quodcunque beneficium.*
2 *Legatus à latere habet facultatem vniẽdi vti Epiſcopus.*
2 *Inferioribus Epiſcopis competit etiam facultas vniendi.*
4 *Epiſcopus non poteſt omnia beneficia ſuæ Diœceſis vnire.*
5 *Vnio fieri non poteſt ad vitam,neque ad tempus.*
6 *Parochialis Eccleſia in ſimplex beneficium conuerti non poteſt.*
7 *Ordinarius non poteſt diſmembrare beneficia curata.*

IN ſeſsione 23.c.5.hæc ſunt.*Poſſint Epiſcopi, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedes delegati, iuxta formam iuris,ſine tamen præiudicio obtinentium, facere vniones perpetuas quarumcunque eccleſiarum parochialium, & baptiſmalium,& aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum,cum curatis,propter earum paupertatem, & in cæteris caſibus à iure permiſſis etiam ſi dictæ eccleſiæ vel beneficia eſſent generaliter,vel ſpecialiter reſeruata,aut qualitercunque affecta.* Concordat text.in c.ſicut vnire de exceſſ.præl.cap.ſi autem de relig.domib.Rota in deciſ.1.& 2.de off.legat. in nouis. Rota diuerſ.deciſ.133.num.20.part.2. quam facultatem competere etiam Vicario voluit Mohed.dec.3.de off. Vic.Gabr.conſ.200.num.3.vol.1.quod intellige dummodo ad hoc habeat ſpeciale mandatum Pariſ. conſ. 40.vol.4.Rebuff.in praxi tit.de vnionib.nu.37. Sbroz. de Vic. Epiſc.lib.2.q.115.

Amplia ſecundò, huiuſmodi facultatem concedi quoque Capitulo Sede vacante,ſecundum Rebuff. de vnion.num.36.Azor.inſtit.moral.part.2.lib.2.cap.28. & alios citatos per Garſiam part.12.cap.2.num.67. Licèt non poſſit Capitulum Sede vacante ſibi vnire, vt cenſuit Sac.Cong.Concil. ſuper cap.15.ſeſs.24. de reformat. his uerbis. *Capitulum Sede vacante non poteſt ſupprimere quodcumque beneficium,& ſibi vnire.*

Amplia tertiò procedere in Legato à latere, quia cũ in ſua prouincia ſit maior Epiſcopo, poterit in ſua prouincia vniones facere,quemadmodum Epiſcopus in ſua Diœceſi.Villadieg.de legat. q.9.num.82. Azor. part.2.lib.5,cap.29.quęſt.14.Rota deciſ.459.in antiq. & dec.1.& 2.de off.leg.in nouis Panor.in c.fin.de confirm.vtili,vel inutili,& in c.ſicut vnire,num.3. & 6. de exceſſ.præl.& fuit in Rot.Rom.reſolutum,teſte Bellamera deciſ.512.

3 Amplia tertiò, ſecundum Bellam. in tract.de permut.benefic.p.1.q.2.nu.9. vt poſſint etiam inferiores Epiſcopi facere vniones, exiſtente conſuetudine præſcripta:& ita cenſuit Sac.Cong.ſupra d.c.5.ſeſſ.21.his verbis. *Cenſuit Congregatio dignitati curatæ poſſe vniri aliam dignitatem ex cauſa paupertatis, iuxta hoc decretum*,& ſeſ.24.cap.13.*Eamque vnionem facere poſſe Abbatem ſi ſibi hanc facultatẽ vniendi legitimè præſcripſit, aut ex priuilegio in eccleſia ſibi pleno iure ſubiecta, iuriſdictionem,quaſi Epiſcopalem habet in omnibus, & per omnia,alioquin vnionem faciendam eſſe per Epiſcopum conſenſu ipſius Abbatis,& Capituli.*

4 Limita nunc primò,vt non poſſit Epiſcopus virtute præfatæ facultatis ſibi conceſſæ, omnia beneficia ſuæ Diœceſis vnire Oldrad.conſ.262.num.2.Cacher. cõſ. 154.num.6.Artaman.conſ.60.nu.5.& 9. & ſecundum Garſ.cit.loco §.1.num.63.Ita declarauit Sac.Cõgreg. Conc.ſuper c.18.ſeſſ.23.per hęc verba. *Concilium non decernit vt omnia beneficia ſimpliciter vniantur Seminario,ſed aliquot,ideo vnio facta omnium beneficiorum non valet, vt alias decreuit Congregatio.*

5 Limita ſecundò,vt nõ poſſit facere vniones ad tempus,ſeu ad vita Mãdoſ.reg.12.q.6.Azor.d. lib.6. c.28. q.17.Zerula in praxi Epiſc.in uerb.unio §.7. part.1.

Limita tertiò in terminis Conc.Trid.cap.9.ſeſſ.25. uerſic.inſuper,ubi prohibetur Epiſcopum beneficia libera unire beneficijs, uel hoſpitalibus iuriſpatronatus.

Limita quartò in terminis eiuſdem Concilij ſeſ.23. c.18.de reform.& ſeſſ.24.de reform.cap.15.ad beneficia ſimplicia,ut eadem Sac.Cong.cenſuit.ſ.dictum decretum cap.15.non comprehendere dignitates.

Limita quinto in terminis Concilij cap.9.ſeſſ.14.de reform.ubi Epiſcopo non poteſt beneficia unius diœceſis unire beneficijs,ſeu locis alterius diœceſis.

Limita ſextò in terminis Conc.ſeſſ.24. cap.13. de reform. ubi prohibetur unio beneficiorum curatorũ fieri monaſterijs,dignitatibus,prębendis, ſeu alijs beneficijs ſimplicibus, & cenſuit Sacra Congr. per hæc uerba,Non ſolum unio parochialis eſt prohibita, ſed etiam aliqua pars fructuum earum uniri non poteſt.

Limita ſeptimò in terminis Conc.c.16.ſeſ.25.de reform.ubi beneficia curata in ſimplicia conuerti non poſsunt,& ita pluries declaraſſe Sac. Congreg. refert Garſ.loco cit.num.87.per hæc uerba.

6 Prima, parochiales eccleſiæ in ſimplex beneficium conuerti non poſsunt, quod intelligendum etiam in aliqua parte fructuum ipſius parochialis.

7 Secunda,nec Ordinarius diſmembrare poteſt beneficia curata,ac unire beneficijs ſimplicibus.

Ter-

Tertia, ibi non conuertantur etiam pro parte, uidelicet ex parte etiam minori fructuum parochialis conſtituere beneficium ſimplex.

Quarta, non poterit Ordinarius ſeparare ab eccleſijs parochialibus beneficia ſimplicia, ſiue oratoria, ſi illis unita eſſent, etiam ſi illis ſeparatis parochiales non egeant.

PRAXIS DISTRIBVTIONVM Quotidianarum.

RESOLVT. CCCXCIV.

De conſuetudine cuiuſdam Capituli permittentis Canonicis abſentibus per 15. dies percipere diſtributiones quotidianas.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Capitulum quod poſſit vigore conſuetudinis permittere canonicis abſentibus per ſpatium 15. dierum percipere diſtributiones quotidianas, probatur ex tribus num. 2. 3. & 4.*
5 *Contrarium eſt verius, quod probatur ex tribus alijs, de quibus num. 6. 7. & 8.*

1 FVit à me quæſitum, ſi eſſet iuri conſona conſuetudo cuiuſdam Capituli Eccleſiæ Metropolitanæ, permittentis canonicis abſentibus diſtributiones quotidianas percipere per ſpatium præfati temporis ſcilicèt 15. dierum: & pro parte affirmatiua dubitandi occaſionem præbebat, quod cùm quilibet ſit moderator, & arbiter rei ſuæ l. in re mandata C.
2 mandati, & iniquum ſit, liberis hominibus rerum ſuarum adminiſtrationem tollere l. non vſque ff. ſi quis à
4 parente fuerit manumiſſ. & iuſtum eſt vnicuique ſuum committere. l. nemo exterus C. de Iudæis. propterea videbatur, quod ſi omnes canonici permitterent abſentib. per ſpatium alicuius temporis percipere diſtributiones quotidianas, quod poſſent, ob id præſertim, quod eſt ius eis competens, vti ſingulis. arg. tex. in l. per fundum ff. de ſeruit. ruſtic. prædiorum.
5 Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus, contrariū eſt de iure verius, vt patet apertè ex pluribus.
6 Primò, quia regulariter diſtributiones quotidianæ non niſi diuinis intereſſentibus dari ſolent c. vnico de cler. nō reſid. in 6. Vnde abſenti petenti diſtributiones obſtat exceptio non reſidentiæ, vt per Abb. & Anan. in c. conquerente n. 4. de cler. non reſid. & in c. licet in 4. not. de præbend. Gemin. conſil. 85. num. 18. Conc. Trid. ſeſ. 24. c. 12. §. præterea, & fuit pluries per Rotam reſolutum, & ſignanter in vna Cartaginen. fructuum 29. Maij 1595. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius dec. 1531. p. 2. & iterum in vna Caurien. fructuum 13. Martij 1592. coram Orano: hinc fuit reſolutum in vna Baren. emolumentorum 19. Iunij 1595. coram eodem Seraphino canonicis abſentib. non eſſe concedendum mandatum de manutenendo in percipiendis diſtributionibus quotidianis.
7 Secundò quia non poterunt canonici retinere aut remittere, nam lex prohibet illis receptionem, prout declarat Gemin. in d. c. vnico §. ſi qui verò, col. fin. in verbo ſuas num. 10. & quod conſenſus canonicorum non poſſit facere, vt qui non interfuit diuinis, habeat diſtributiones quotidianas. concludit quoq; Menoch. de arbit. caſu 469. nu. 6. in addit. vbi etiam dicit, quòd neq; ſtatuto, aut l. hoc poteſt conſtitui, Nauarr. de horis canonicis c. 5. num. 20. & c. 41. nu. 63. Gonzalez lib. 1. diuerſ. iur. argum. c. 9. vbi quod nulla via poſſunt canonici donare diſtributiones quotidianas, aut de illis gratiam facere abſentibus, ſequitur quoq; Gratian. (licet cum quadam moderatione) lib. 1. diſceptationum forenſium c. 166. nu. 36.
8 Tertiò, quia ſecundùm quòd iudicauit Rota Romana in vna Hiſpalen. diſtributionum 2. Maij 1603. corã Coccino, neque totum Capitulū, vt in caſu noſtro per conſuetudinē poſſet concedere, quod abſens lucretur diſtributiones quotidianas, etiam ſi per momentum temporis, durauerit abſētia, pro vt declaraſſe quoque Sacr. Congreg. teſtatur Gratian. cit. c. 166. num. 31.

RESOLVT. CCCXCV.

Caſus in quibus canonici non lucrantur diſtributiones quotidianas.

1 *Regula eſt diſtributiones quotidianas deberi tantum præſentibus, & diuinis officijs intereſſentibus. Ampliatur regula num. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 9. & 10.*
5 *Subampliatur tertia ampliatio, vt ſcilicet abſens percipiendo diſtributiones quotidianas, illas non faciat ſuas in foro conſcientiæ.*

1 SIt pro huius quęſiti dulucidatione regula, quod diſtributiones quotidianæ non niſi præſentibus, & intereſſentibus ſtatis horis, quibus diuina celebrãtur, dari debent, c. vnico de cler. nō reſid. in 6. Conc. Trid. citat. ſeſſ. cap. 12. verſ. diſtributiones vero.
2 Amplia primò, vt nec ſufficiat adeſſe in eccleſia dū diuina peraguntur, ſed oportet eſſe præſentem in choro, vnde non excuſaretur canonicus quamuis amittat diſtributiones quotidianas, etiam ſi adeſſet in eccleſia Miſſam celebrans priuatim extra chorum eò tempore, quo Horæ canonicales decantantur, ſecundum Gonzalez ſuper reg. 8. §. 7. procem. num. 181. Theſ. fori eccleſ. cap. 13. num. 6. Piaſeg. in prax Epiſcopi fol. 129. num. 8. Galet. in ſua margarita caſuum conſcient. fol. 81. Henriquez conſ. 22. & ita declarauit Sacra Conc. Congregatio per hæc verba, videlicet.

Qui tempore quo cantatur vna Hora in choro, Miſſam celebrat in eadem eccleſia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuiſſe illi Horæ, nec illius diſtributiones accipere poteſt, ſi verò iuſſus fuerit à ſuperiore, vt celebraret, tunc reciperet, ſuperior tamen debet cauere à tali iuſſione.

3 Amplia ſecundò, vt neq; excuſetur canonicus, quominus diſtributiones amittat, ſi aſſociauerit Prælatum audientem Miſſam in alia eccleſia eo tempore, quo Horæ decantantur, Gonzalez loco citato nu. 183. Artam. conſ. 91. num. 3. & ſeq. & Piaſeg. loco cit. & ita declarauit Sac. Congregatio per hæc verba.

Non poſſunt canonici, videlicet duo, aut plures aſſociantes eorum Prælatum, quandoque volentem audire Miſſam non in Cathedrali, ſed in alia eccleſia ciuitatis participes fieri diſtributionum quotidianarum, quæ nonniſi præſentibus dantur.

4 Amplia tertiò, vt in caſibus, in quibus diſtributiones quotidianæ in abſentia non percipiuntur, non poſſint per capitulum remitti, aut donari ipſi abſenti Rota in vna Hiſpalen. diſtributionum 2. Maij 1603. coram Coccino, vt refert Gratian. lib. 1. diſceptationum forenſ. cap. 166. num. 31.
5 Subamplia quod abſens illas ſic accipiens, non faceret ſuas in foro conſcientiæ, quod intelligas etiam de diſtributionibus, quæ currunt in illis tribus menſibus a Concilio conceſſis, d. cap. 12. verſ. præterea, non obſtante conſuetudine contraria, vt declarauit Sacra Congregatio, ſecundum Galet. loco cit. num. 5.
6 Amplia quarto, vt neque debeãtur intereſſentibus per modicū tempus, quia omnibus Horis intereſſe tenentur,

nentur, atque per omnes Horas debet fieri comparti. tio diſtributiouum clement. 1. de ætat. & qualit. iuncta gloſ. in verb. certis hotis, & ibidem Car. quæſt. 6. quod etiam declaratum fuiſſe à Sac. Congreg. teſtatur Nauarr. conſ. 9. de cler. non reſid. & Piaſeg. loco ſępius cit.

7 Amplia quintò, vt diſtributiones quotidianæ non poſſint percipi à canonicis abſentibus, & per ſubſtitutum eccleſiæ deſeruientibus, niſi expreſsè id priuilegio concedatur, vt conſuluit Calder. in ſuo eleganti conſ. 1. in 2. dub. de cler. non reſid. Fortun. conſ. 191. n. 4. & ſeq. Thoming. in conſ. 31. & Galet. citato loco.

8 Amplia ſextò, quòd diſtributiones quotidianæ nullo modo, nulloque pacto percipi poſſunt à non intereſſentibus quo ad portionem illam, præſertim quæ Miſſis defunctorum, anniuerſarijs, aut officijs ſpecialiter eſt applicata, vt declarauit Sacra Congregatio Conc. ſecundùm Galett. cit. loco, & ratio eſſe poterit ſecundùm Nauar. conſ. 13. de cler. non reſid. quia appellatione emolumentorum pro anniuerſarijs non continentur diſtributiones.

9 Amplia ſeptimò, vt neq; indultum conceſſum alicui ad lucrandum fructus in abſentia comprehendat diſtributiones, gloſ. in cap. vnico in verbo abſuerint, de cler. non reſid. in 6. Cald. in conſil. 1. eodem tit. Couarr. variar. reſolut. lib. 3. cap. 13. num. 2. & ita iudicauit Rota Romana, vt ſcribit Caſſad. in deciſ. 1. cit. tit. quibus addo Graff. conſ. 1. eod. tit.

10 Amplia octauò procedere pariter in canonicis abſentibus tribus menſibus à Conc. Trid. conceſſis per c. 12. ſeſs. 24. de reform. nam nequeunt pro illo tempore conſequi quotidianas diſtributiones, vt etiam declaraſſe Sacr. Congregatio 3. Aug. 1586. refert Gonzalez §. 7. procem. num. 182. & dixi ſupra.

RESOLVT. CCCXCVI.

Diſtributiones quotidianæ an debeantur abſentibus cauſa ſtudij.

1 *Abſens ex cauſa ſtudij, pro præſente habetur.*
2 *Redditur ratio concluſionis.*
3 *Contrarium declarauit Sac. Congreg. Concil. Trid.*
4 *Adducitur ad corroborationē declarationis deciſio Putei.*
5 *Ampliatur declaratio Conc. etiam in Canonico Lectore.*
6 *Ampliatur etiam in docentibus in Eccleſijs.*

REgula iuris eſt, abſentem cauſa ſtudij pro præſente habeti, l. quæſitum, vbi Bartol. ff. de fund. inſtruct. Bald. conſ. 324. vol. 2. Alexan. conſ. 122. num. 3. & ſeq. volum. 1. Menoch. conſ. 182. n. 8. lib. 2. & proinde ex præfata regula ſequi videtur, quod tanquam præſentes lucrari habeant diſtributiones quotidianas, ſi ita conſuetum eſt in illa eccleſia vbi reſident ſecundum Couarr. alios referentem lib. 3. var. reſolut. c. 13. num. 5. in fin. verſ. tertiò eadem ratione infertur, Gratian. lib. 1. diſceptationum forenſ. cap. 166. num. 19.

2 Et ratio eſt, ſecundum Probum ad Menoch. in c. vnico n. 60. de cler. non reſiden. in 6. quem refert Decian. conſ. 43. num. 13. volum. 1. Quia ſi abſentes cauſa ſtudij illas conſequi non poſſent, eorum priuilegium redderetur inutile, & ſine effectu, nihilque eis prodeſſet, quod eſſet inconueniens arg. text. in cap. in his de priuileg.

3 Verum quicquid ſit, Sacra Conc. Congregatio declarauit contratium his verbis, *Congregatio cenſuit, canonicum abſentem ſtudiorum cauſa, percipere quidem fructus præbendæ, non autem diſtributiones quotidianas*, & ita Gratian. cit. cap. ſub n. 17. Gonzalez §. 7. num. 179. Addit. ad Quarant. in ſumma Bullar. in verbo reſidentia. Franc. Leo in theſauro fori Eccleſ. cap. 33. num. 22. Henriquez conſ. 13. Attamen ſi omnes fructus canonicatus conſiſterent in diſtributionibus quotidianis, & conſequenter careret præbenda, tunc canonicus abſens lucrari debet etiam diſtributiones quotidianas, dempta tertia parte, quæ inſeruientibus eccleſiæ debetur, vt cenſuit Sacra Congreg. his verbis. *Quod ſi in huiuſmodi diſtributionibus omnes Capituli redditus conſiſtant, percipere etiam diſtributiones dempta tertia parte, quæ inſeruientibus accreſcit: nullo autem caſu debere ipſum canonicum percipere diſtributiones, Miſſis, aut defunctorum anniuerſarijs applicatas.*

4 Quæ declaratio corroboratur ex notabili dec. Card. Putei num. 367. part. 2. vbi voluit, quòd quando canonicatus caret pręhenda, tunc diſtributiones quotidianæ ſuccedunt loco præbendarum: quare infertur, quod in caſibus, in quibus canonici abſentes lucrantur fructus præbendæ, & nō diſtributiones quotidianas, prout in cap. de cætero, cap. cum dilectus, cap. ad audientiam, de cler. non reſid. & c. licet de præb. tunc ſi canonicatus cōſiſteret in diſtributionibus quotidianis tantum, illas etiam lucrari debet ipſe canonicus abſens.

5 Amplia id, quod de abſente, cauſa ſtudij, diximus. procedere etiam in Canonico Lectore ſacræ Scripturę, in qualibet eccleſia, iuxta formam Conc. Trid. ſeſſ. 5. de reform. c. 1. & ex Gregor. XIII. ſpeciali gratia, vt
6 dixit eadem Sac. Congreg. his verbis. *Idem cenſendum eſt de docentibus in eccleſijs, qui quamuis à ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſũt percipere fructus ſuorum canonicatuum, exceptis quotidianis diſtributionibus, ſed ex gratia, diebus quibus legunt, habendi ſunt ſicut præſentes in choro & inſeruientes, non modò pro illis Horis, vt ſi mane legunt pro Horis matutinis, & Miſſa ſolemni, ſed etiam pro tota die, vt declarauit S. D. N. Gregorius XIII.*

RESOLVT. CCCXCVII.

Diſtributiones quotidianæ, quæ dicantur.

1 *Datur diffinitio diſtributionum quotidianarum.*
2 *Datur diffinitio diſtributionum groſſarum.*
3 *Quando poſſunt dici diſtributiones quotidianæ.*

ARguendo ab ethymologia vocabuli, quæ quidē
1 in iure validiſſimum eſt argumentum, vt traduntr communiter DD. in l. 1. ff. de acq. poſſ. dico diſtributiones quotidianas eas eſſe, quæ quotidie, & ſingulis diebus particulariter diſtribuuntur, arg. tex. in cap. vnico de cler. non reſid. lib. 6.

2 Vnde diſtributiones groſſæ, quæ dantur in fine anni vel certis aliquibus temporibus non poſſunt propriè dici diſtributiones quotidianæ, extrauagant. cum nonnullę §. præterea de præb. inter communes, & efficiunt potius præbendam, Tib. Decian. conſ. 43. n. 13. vol. 1. maximè verò ſi in illis ſolis conſiſtunt omnes redditus canonicatus, ſeu pręhendæ, & hæc debentur abſentibus ex iuſta cauſa, vt ratione ſtudiorum, cap. de cætero, c. ad audientiam, de cler. non reſiden. detracta nimirum portione, quæ communi menſæ debetur, Inn. in c. licet de præb. ſeu detracta tertia par. intereſſentib. aſſignata à Conc. ſupra citato, quod etiam declaratum fuiſſe a Sacra Congr. Conc. refertur in ſum. bullar. verbo reſidentia.

3 Veruntamen quando diſtributio fit habito reſpectu punctorum, & conſiderato ſeruitio intereſſentiæ in choro; dicuntur quoque diſtributiones quotidianæ, Achil. de Graſſ. dec. vnica de cler. non reſid. Verall. dec. 29. p. 2. Seraph. dec. 1141. par. 2. Thominger. dec. 17. fuit in Rota reſolutum in vna Baren. emolumentorum 19. Iunij 1595. coram eodem Illuſtriſſimo Seraphino. Quare idem Achill. de Graſſ. deciſ. 12. de præb. voluit, quod diſtributiones quotidianæ etiam dicuntur, quamuis ſolutio ſemel tantum certo tempore fiat; non autem in dies ſingulos, vel horas; quando tamen in ſolutione habetur reſpectus ad ſeruitium ſingularum Horarum Canonicarum.

RE.

Digitized by Google

RESOLVT. CCCXCVIII.

Diſtributiones quotidianæ quomodo conſiderandæ circa diſpoſitionem ſacri Concil. Trident. ſeſs.21. de reform. cap.3. ſeſs. 22.

1 *Beneficia eccleſiaſtica ad quem finem ſint conſtituta, infertur ex hoc ad tria, de quibus num.2.3.& 4.*

1 CVm beneficia ad diuinum cultum, atque eccleſtica munia obeunda ſint conſtituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, ſed ei debitum omnibus in rebus obſequium præſtetur; ſtatuit ſancta Synodus in Eccleſijs tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, in quibus nullæ ſunt diſtributiones quotidianæ, vel ita tenues, vt veriſimiliter cogantur tertiam partem fructuum, & quorumcunque prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum, quam canonicatuum perſonatuum, portionum, & officiorum ſeparari debere, & in diſtributiones quotidianas conuerti. Hactenus ſacrum Concilium.

2 Ex quo infertur, quod vbi eſſent diſtributiones ſufficientes, & tolerabiles, tertia pars huiuſmodi fructuum præbendarum detrahi non poſſet, applicanda diſtributionibus, ſecundum Piaſeg. in ſua praxi fol. 129.num.7. & auctorem praxis Epiſcop. part.2. verb. diſtributiones quotidianæ, Henriquez conſ. 13. Bermon. in conſ.42.

3 Secundò, non procederet, vt detrahi poſset aliqua pars fructuum beneficiorum, quæ ſunt extra Eccleſiam Cathedralem applicanda diſtributionibus, niſi ipſa beneficia eſsent incorporata præbendis canonicalibus, vt fuiſse reſponſum à Sacra Congregatione Concilij Archiepiſcopo Genuenſ. teſtantur Zerula in verb. diſtributiones quotidianæ part.1.verſ. ad ſecundum, & Piaſegius cit. loco.

4 Intellige tertiò procedere Sacrum Conc. iuxta declarationem Illuſtriſſimorum Cardinalium, quæ habetur in dec.325. Rot. diuerſorum par. 2. in qua continentur hæc verba. Atteta declaratione Illuſtriſſimorum Cardinalium circa decretum Conc. Trid. ſeſs.22. cap.3. quod intelligatur, quando adſunt diſtributiones quotidianæ, prout accepi ab Illuſtriſſimo D. Cardinale Alciato, quam declarationem retuli Dominis in Rota, fuit concluſum, quod ſtatutum Reuerendiſs. Epiſcopi Gadicenſ. de quo agitur, poteſt ſubſtineri, dum diſtributiones deficientium applicauit fabricæ, & monaſterio, attento, quod conſtat in dicta eccleſia adeſse diſtributiones: quando verò illę non adſunt, vel ſunt tenues, tunc locus eſt alteri decreto dicti Concil. in ſeſs.21.c.3. prout dicta Congregatio declarauit.

RESOLVT. CCCXCIX.

Qui ſint caſus, in quibus abſenti debentur diſtributiones quotidianæ.

1 *Regula eſt diſtributiones quotidianas illis tantum eſſe præſtandas, qui ſunt præſentes, & diuinis officijs interſunt: in nonnullis tamen caſibus etiam abſentibus debentur, de quibus num.2.3.4.5.6.& 7.*

1 ETſi regula ſit præſentibus, & diuinis intereſsentibus tantummodo diſtributiones quotidianas deberi, nonnulli tamen reperiuntur caſus, in quibus abſentibus debentur.

2 Primò, abſenti legitimè impedito ex iuſta cauſa, c. quorundam 74. diſt. & c. ad ſupplicationem de renunc. Cald. in conſ.15. de præb. Caſsad. in dec. vnica n.2. de cler. non reſid. Seraph. in deciſ. 1239. part.2. & fuit in Rot. Rom. reſolutum in vna Salamantina cenſurarum 1. Iunij 1594. coram Corduba, quod tamen procedit, vbi adeſt conſuetudo, Franch. in c.1. §. qui vero n.4. de cler. non reſid. Couarr. var. reſolut. lib.3. cap.13. n.8. & fuit reſolutum in Rota in vna Valentina emolumentorum 27. Nouembris 1579. coram Seraphino.

3 Secundo, canonici miſſi ab eorum Epiſcopis ad viſitanda limina Apoſtolorum eorum nomine, vel comitantes ipſos Epiſcopos ad eadem limina, ex conſtitutione Sixti Papæ V. diſtributiones quotidianas lucrantur, vt teſtatur Congr. Conc. in declaratione ſuper eod. cap. 12. in verb. fructuum §. canonici.

4 Tertio lucrantur etiam diſtributiones quotidianas, qui curā animarū exercent, quæ illi eccleſiæ imminet, dum tamen ſunt in actu adminiſtrandi Sacramēta, vel alia exercēdi, quæ ſpectant ad ipſam curā, quia tāquā præſentes in choro habentur, vt per eandem Sac. Congreg. fuit declaratū ſuper eod. c.12. in verbo recipiant.

5 Quartò, pœnitentiarius interim dum confeſſiones audit, quia cenſetur pro præſente in choro, nec amittit diſtributiones, Concil. Trid. ſeſs. 22. cap. 8.

6 Quintò, Theologus, ſeu Lector eo die, quo legit ſacram lectionem pro præſenti habetur, vt declaratum fuiſse à Sac. Congreg. Concil. coram Greg. XIII. teſtatur Gonz. ſuper 8. Cancell. §.7. procem. num. 180. vt ſupra diximus.

7 Sextò diſtributiones percipiunt infirmi, & ſenio confecti, qui reſidere non poſsunt, ſi aliàs reſidere cōſueuerunt, cap. vnic. de cler. non reſident. in 6. & debentur etiam detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam, ex traditis per Io. Andr. in cit. cap. vnic. & Congreg. Concil. ſuper eodem cap.12. in dec. ſub tit. Rauennaten.

RESOLVT. CCCC.

Diſtributiones quotidianæ quo caſu fructuum loco ſuccedant.

1 *Datur differentia inter diſtributiones groſſas, & diſtributiones minutas.*

2 *Diſſinitio primæ diſtributionis, & ex hoc infertur ad duo, de quibus num.3. & 4.*

5 *Declarantur diſtributiones minutæ.*

1 CVm in facti contingentia de hac re fuiſsem interrogatus, pro reſolutione diſtinguebam, diuerſum ius eſse inter diſtributiones illas groſsas, quę dantur reſidentibus, & alicui horæ intereſsentibus, quæ non actu diſtribuuntur ſed ad finem menſis, ſemeſtris, vel anni diuiduntur, & alias diſtributiones minutas, quæ ſingulis Horis nocturnis, & diurnis intereſsentibus dantur, & tunc actualiter diſtribuuntur.

2 Nam primæ non dicuntur propriè, ac verè diſtributiones, ſecundum Monet. in tractat. de diſtribut. quotid. q.22. Artam. conſ.24. Flamin. Rubeum conſ.14. vol. 1. Vnde in canonicatibus non habentibus præbendas diſtinctas, alioſue fructus, præter memoratas diſtributiones, in quibus duntaxat canonicatuum redditus conſiſtunt, tunc huiuſmodi diſtributiones dicuntur efficere præbendam, eiuſque loco ſuccedunt, ac fructuū nomine veniunt Tib. Decian. in proprijs terminis in conſ.43. num.13. vol.1.

3 Ex quo primo capite diſtinctionis infertur, quod in pręfatis diſtributionibus nō procedit regula illa, quod priuilegiati in abſentia licèt percipiant fructus, nō tamen diſtributiones quotidianas, quia cū ſuccedāt loco præbendæ, & tanquam fructus habeantur, proinde abſentes ex quauis legitima cauſa illas lucrantur, ſecundū gl. in c. vni de cle. nō reſid. in 6. verb. receperit, & ibi Gem. in §. qui verò, & c. licet de pręb. verb. diſtributiones enim propriè, extrauag. Ioan. XXII. cum nonnullæ

nullæ eccleſiaſticæ, Cald.cõſ.21. de præbẽd. & in cõſ. 1.de cler.non reſident.Abb.in d.c.licet,& in c. olim de verb.ſig.optimè declarat Card.Pariſ.in conſ.3 a. vol.4.

4 Infertur ſecundò,ſecundum Galett. in ſua margar. caſuum conſcient.in verb.diſtributiones, vbi voluit, quod diſtributiones quotidianæ non percipiuntur à canonicis,qui inſeruiunt Epiſcopo viſitanti,ſed ſi fructus omnes conſiſtunt in diſtributionibus quotidianis,debent percipere duas partes earum, amiſſa tertia,quæ accreſcit intereſſentibus, & ita declarauit Sac.Congregat.ſecundum Theſ.for.eccleſ. c.a. tit. de pœna non reſidentium part.3.num.28.

5 Secundæ dicuntur propriè,ac verè diſtributiones,vt dicit gl.in verb.in totum,poſt med.verſic. diſtributiones enim, in extrauag.vnica in princ.ne Sede vacante aliquid innouetur, inter communes, prout etiam diſtinctionem practicam ad alios effectus, faciunt, Archidiac.in cap.vnic.de cler.non reſid.in 6.num.1.Probus ibidẽ n.12.Caputaq.dec.29.p.1.Pariſ.d.cõſ.32. n. 6.7.& 8.Nauar.conſ.13.de cler.nõ reſid.Rot.dec.330. n.5.& 6.part.1.diuerſ.Puteus dec.375.num.5. lib.2.

Et iſtas quoque puto ſubintrare loco fructuũ, præſertim quando canonicatus non conſiſteret niſi in ſupradictis ſpeciebus diſtributionum, prout ſunt aliqui canonicatus Eccleſiæ Neapolitanæ, in quibus canonici,ſi abeſſent ex cauſis legitimis,& a iure permiſſis, lucrantur diſtributiones,ſecundum Fel.in conſ.18. & Rebuff.in conſ.134. & ratio eſt, vt ſupra dixi, quia dicti canonicatus non conſiſtunt, niſi in diſtributionibus.

RESOLVT. CCCCI.

Diſtributiones quotidianas an lucretur canonicus eccleſiæ inferioris, aſsocians,ſeu ſeruiens Epiſcopo.

1 *Canonici aſsociantes Epiſcopum,quod lucrentur diſtributiones quotidianas probatur ex duobus, de quibus num. 2.& 3.*

4 *Deciſio Congregationis Concilij.*

1 VIdebatur, quod ſic,ex pluribus.

2 Primò, quia canones generaliter loquentes, generaliter debent intelligi, cap.1. vbi gloſ. de operis noui nunciat. & de iure ciuili eſt text.in leg.1.ff.de leg. præſtand.ſed tex.in c.ad audiẽtiam de cler. non reſid. generaliter diſponit, quod pro ſeruitio Epiſcopi duo canonici abſentes poſſunt percipere fructus præbendarum, igitur.

3 Secundò, quia canonici Eccleſiæ collegiatæ habent idem onus quemadmodum illi Eccleſiæ cathedralis, igitur debent ipſi quoque in iſto releuari,vnde tenentur ad eandem reſidentiam in Eccleſia collegiata, vt declarauit Sacra Congregatio Cõcilij in vna Comen.

4 5.Iulij 1598.his verbis, *Congregatio cenſuit canonicos eccleſiarum collegiatarum etiam in oppidis non inſignibus exiſtentium,teneri ad reſidentiam,niſi eſſent collegiata rurales prorſus deſtructa, aut in quibus nunquam antea ſupra hominum memoriam ſolitum eſſet reſidere, & quarum canonicatus ea eſsent fructuum tenuitate, vt qui eos obtinuerint, nec ex eis ali poſsint, nec aliunde habeant vnde commodè viuant.*

5 Quia licet cap. ad audientiam illos non cõprehendat, tamen per DD.extenditur, vt procedat quoque in clericis inferioribus, vbi Eccleſię concurrit vtilitas, & Epiſcopi diſpenſatio, vt per Ioan. And. & reliquos in d. c. ad audientiam, Silua de beneficijs part.4. q.6. num.33.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, in contrarium eſt veritas, & hanc eſſe magis communem, & iuri conſonam ſcribit Lanfranch. in deciſ.71. & ratio eſt duplex, ſecundum Nouiſſ.in ſua praxi cap.95. Prima, quia non eſt tanta communio inter Epiſcopum,& clericos inferiores, quemadmodum inter canonicos, qui ſunt membra corporis eius. Secunda, quia cùm hæc materia ſit damnoſa eccleſijs, atq; per eam diuinus cultus diminuatur, potius eſt reſtringenda, quàm relaxanda, allegat Panorm.in c.cum dilectus nu.7. de cler.non reſident.& ita fuit dictum in Rota Romana in vna Calaguritana fructuum 18.Mart. 1585. coram Bubalo,& ita Put.in deciſ.294.lib.3.Rot.diuerſ.in deciſ.aaa.part. 2.

RESOLVT. CCCCII.

De tempore, quo canonicus abeſse poſsit à cathedrali.

1 *Canonicus poteſt abeſse ab eius cathedrali, per ſpatium trium menſium.amplia num.2.3. 4.& 5.*

1 EX diſpoſitione Sacri Concilij Trident.ſeſſ.24.c.12. §.præterea de reformat.ſancitum eſt, poſſe canonicos ab eorum cathedralibus abeſſe per ſpatium trium menſium.

2 Amplia primo, vt cenſeatur abeſſe quoad præſatũ effectum canonicus, etiam ſi maneat in ciuitate, vbi ſita eſt eccleſia, ſed non inſeruit, nec frequentat Eccleſiam ipſam cathedralem, vt declaratum fertur à Sac. Congregat.eiuſdem Conc.his verbis. *An puniendi ſint, qui à ſeruitio eccleſiæ abſunt, quamuis in loco, vbi ipſa eccleſia conſiſtit, ſint præſentes, Congregatio cenſuit eſse puniendos.* Ita Piaſeg. in ſua praxi fol.133.

3 Amplia ſecundò, vt præſatum tempus trium menſium debeat computari, ſiue ex vna abſentia continua, ſiue ex pluribus interpolatis, ſecundum Conc. Trid.ſeſſ.23.de reſ.cap.1.§. quoniam autem licèt regulariter tempora non coniungantur, vt de nouitio quoad tempus profeſſionis, ita tenuerunt Abb.& Anchar.in c.ad Apoſtolicam de reg. Silueſter in verbo religio quinto, ſeſſ.4.n.4. licèt quando exierit de licentia ſuperioris à Religione, & poſtea iterum ingreſſus fuit, tempora coniungantur, ſecundum Gonzalez lib. 2.variorum iuris argumentorum c.15. Gratian. lib.1. diſceptationum forenſium cap.166.num.14.Sayr. deciſ.16.de regularibus.

4 Amplia tertiò, vt non tamen omnes canonici, vel maxima eorum pars poſſint abeſſe eodem tẽpore, ne eccleſia ſuo debito ſeruitio deſtituatur, ſed tantum ea quota pars canonicorum, quæ videbitur arbitrio Epiſcopi,& capituli, vt cenſuit Sac.Congreg.Conc.ſecundum quod refert Theſaurus fori eccleſiæ cap.a.tit.de pœna non reſidentium n.21.par.3.Beretta conſ.90.nu. 5.Gallin.conſ.35.nu.6.Artam.conſ.60.num.4. & 6.

5 Amplia quartò, vt Canonicus poſſit abeſſe illis tribus menſibus, à Conc.Trid.permiſſis, nec ob id tenetur obtinere, ſeu petere licentiam ab Epiſcopo, arg. notat.per Nauar.in manuali cap.25.nu.121. poſt Panorm.in cap.tua ſub nu.5.de clericis non reſid.Rebuf. in praxi in tit.de diſpenſ.de non reſidendo n.25. Mãd. de ſignat.gratiæ, verb.indultum percipiendi fructus, Galet.in margar.caſuum conſc.cap.29. verb.canonicus,& ita declaraſſe Sacram Congregationem Concilij refert idem loco cit.

RESOLVT. CCCCIII.

De tempore, quo Parochus abeſſe poteſt à Parochiali.

1 *Parochus tenetur ad perſonalem reſidentiam. Amplia num.2.3.4.& 5.*

1 PRo huius materiæ dilucidatione eſt in primis obſeruandum, Parochum teneri ad perſonalem reſidentiam,

Google

dentiam,vt patet ex Conc. Trid.ſeſſ.23. cap.1. & adeo obligatur,vt nec quidem pro ſeruitio Epiſcopi, vel diœceſis abeſſe poſſit vltra duos menſes, quod in diuerſis caſibus fuiſſe declaratū a Sacra Congregatione Conc.refert Gonzalez ſuper reg.8.Cancell.gloſ.6.nu. 258.vbi legitur declaratio eiuſdem Congreg.in hæc verba, *An ſi Epiſcopus iudicauerit expedire vti opera alicuius Curati pro Secretario, vel pro Vicario foraneo, poſſit abeſſe, vel excuſetur à reſidentia dummodo cura ſuæ eccleſiæ diligenter exerceatur? Congregatio cenſuit non poſſe.* Et iterum, *Epiſcopus non poteſt vti opera Parochi in viſitatione, vel alio ſeruitio ſuæ diœceſis niſi pro tempore duorum menſium, à Concilio permiſſo, & idoneus Vicarius deputetur.*

Amplia primò, vt Rector parochialis abeſſe non poſſit etiam pro legendo in ciuitate Cathedrā Grammaticæ, quamuis alius idoneus, qui legeret, non inueniatur, vt dixit eadem Sac.Congreg. per hæc verba, *An deficiente magiſtro Grammatica in ciuitate poſſit in ea Curatus habitare, relicto idoneo Vicario, & approbato, cum congrua mercede in parochiali, dummodo ſolemnibus diebus interſit: Congregatio cenſuit, non poſſe.*

3 Amplia ſecundò, vt neque excuſetur Parochus à reſidendo propter officium Inquiſitoris vt pariter eadē cenſuit Congregatio dicens, *Inquiſitoris officium exercens, à reſidentia parochiali non excuſatur.*

4 Amplia tertio, vt neque excuſetur, ſi eſſet Subcollector Apoſtolicus, vt ſequentibus verbis Sacra reſpondit Congregatio, *A reſidentia non excuſatur exercens officium Subcollectoris Apoſtolici.*

5 Amplia quartò, vt neque lis mota ſuper eadem parochiali in ſolo petitorio, non autem in poſſeſſorio, eū à reſidentia excuſare valeat, vt cenſuit ipſamet Illuſtriſſimorum Concilij interpretum Cōgregatio Sacra dicens: *Obtinens parochialem eccleſiam per prouiſionem Sedis Apoſtolicæ, & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouētuum ad dictam Eccleſiam parochialem pertinētium, poſſeſſionem, licet in limine adeptæ poſſeſſionis prædictæ, mota lis fuit per aliquē in petitorio, tamen tenetur ad reſidentiā in dicta Eccleſia.*

Amplia quintò, vt nedum Rector Parochialis Eccleſiæ, verum etiam Coadiutor teneatur ad reſidentiam, vt refert Gonzal. ſuper reg.8. Cancell. gl.4. §.9. num.9.15.& 30.vt cenſuit Sac.Congregat. Concil. ſecundum Piaſeg.in ſua prax.fol.133.

Ratio ſupradictorum omnium eſt, quia reſidentia in beneficijs curatis eſt de iure diuino Concil. Trid. ſeſſ.23.c.1.de reform.Nauar.conſ.3.de cler. non reſid. & in manual.cap.25.num.121.Sot.de iuſt.& iur.lib.10. quæſt.3.Silueſter in ſumma in verb. reſidentia num.1. Emanuel Sà in aphoriſm. confeſſarior. eodem verbo num.3.nec excuſat aliqua conſuetudo, aut paucitas ouium, aut defectus domus proprię, poteſt enim conducere: nec ſecundum Gaiet.2.2.quæſt.187.eſſe Auditorem Rotæ, aut Secretarium Sedis Apoſtolicæ, nec ſecundum Sottum eſſe Cardinalem: ſi enim eſt Epiſcopus, debet reſidere in Eccleſia ſibi commendata.

Amplia quintò, vt Parochi abſentiam facere nequeant, etiam ſtudiorum cauſa, neque Ordinarij poſſunt talem licentiam concedere, ſecundum Gonzal. gloſ.6.num.251.Henriquez conſ.23.num.4. Thoming. conſ.6.num.6.& ſequent. & ita declarauit Sac. Congregatio per hæc verba: *Obtinentibus parochialem Eccleſiam poſt Conc.Trident.ſtudendi licentia, ac in abſentia ſtudiorum cauſa, fructus percipiendi, non datur.*

Notabilia quædam in materia Canonicorum.

1 CAnonicatus etiam ſi habeat perpetuò vnitam acceſſoriè parochialem, conferri poteſt habenti ætatem legitimam ad ipſum, ſecus verò ſi vnita eſſet æque principaliter, quia tunc non aſſumit naturā canonicatus, vt declarauit Sacra Congregatio Concilij.

2 Canonicus legens ſacram Scripturam in Eccleſia ex forma à Concilio Tridentino præſcripta, poteſt abeſſe à choro, cum amiſſione tamen diſtributionū quotidianarum, & toto die, quo legit, haberi pro præſente in choro, etiam quoad eaſdem diſtributiones, ſed non cenſeri pręſens Matutino, quod dicitur pro die ſequēti in veſpere præcedenti ſecundum conſuetudinem aliquarum Eccleſiarum. Sacra Congregatio.

3 Canonicus theologalem obtinens, non poteſt admitti ad optionem competentem canonicis, & nec præbenda ipſius, nec Pœnitentiarij ſubiacet optioni: Sacra Congregatio.

4 Canonici duo inſeruientes Epiſcopo ad mentem ſacrorum canonum, non percipiunt diſtributiones quotidianas, niſi tamen in illis conſiſterēt omnes fructus, quo ſanè caſu duas partes tantum reciperent, reliqua tertia accreſcente inſeruiētibus. Sacra Congreg.

5 Canonicus electus ad Seminarij adminiſtrationem, perpetuò illam habere debet, nec remoueri poteſt niſi ex legitima, & iuſta cauſa. Sacra Congregatio.

6 Canonicatus eſt beneficium ſimplex, ſecundum cōmunem teſtatur Nauarr.conſ.61.num.5. de ſimon.

7 Canonici, & dignitates cogi poſſunt ab Epiſcopo, vt ſibi Pontificalia exercenti aſſiſtant, & inſeruiant in ciuitate tantum, non etiam extra eam, nec etiā in ciuitate cum priuatim Miſſam celebrat. Sacra Cong.

8 Canonicus habens annexam curam animarum, etiam in perpetuum, non eſt examinandus. Sacra Congregatio. Item canonicus Eccleſiæ collegiatæ debet habere illam ætatem, quam requirebant iura antiqua ante Concil. Trid. nempè annorum 14. quia nihil in ipſo innouatur, niſi de canonicis Eccleſiæ cathedralis Sacra Congregatio.

Quæ declarationes Sacræ Congregationis reperiūtur, & extant apud Galettum in libello, quod inſcribitur Margarita caſuum conſcientię verb. canonicus.

Finis tituli Praxis diſtributionum quotidianarum.

PRAXIS TESTIVM.

RESOLVT. CCCCIV.

Omiſſio interrogatoriorum an vitiet examen teſtium.

1 *Omiſſio interrogatoriorum vitiat examen.*
2 *Contrarium eſſe ſeruādum in praxi probatur ex pluribus.*

1 VIdebatur, quod ſic prima facie, per text. in cap. fin. de iureiur. lib.6. vbi videtur probari interrogatoria eſſe de ſubſtantia examinis, igitur ipſorum omiſſio vitiat proceſſum, & text. notat in cap. præſentium vbi gloſ.& DD. de teſtibus lib.6.

2 Cæterum contrarium eſt in praxi ſeruandum, nam ſi pars produceret interrogatoria, & iudex omittit interrogare teſtes ſuper illis, per hoc non inualidatur examen, ſed remanet facultas parti, vt poſtulet repeti teſtes cū interrogatorijs, vt refert fuiſſe deciſum, Minſingerius centuria 1.obſeruat.32.Gail.lib.1.obſeruat. 95.Put.deciſ.427.part.1. & deciſ.317. num.2. part.2. poſt Innocent. in cap. cum cauſa, il primo, & ibidem Fel.de teſtib.Alex.conſ.41.vol.4. & in conſ.74. vol.2. Dec.conſ.122.vol.1.vbi allegat iura, & DD. quæ hic breuitatis gratia prætermitto. Cui addo, Miſing.conſil.5.lib.1.& in deciſ.32. refert, hanc opinionem per totam Germaniam in praxi ſeruari, & in deciſ.84.p.3. lib.1.diuerſ.dicitur fuiſſe in Rota reſolutū teſtes exa-

minatos ſine interrogatorijs partis repeti datis per eandem partem interrogatorijs,& dec.282.par.3. lib. 3.An autem, & quando id permittatur etiam poſt publicationem examinis vide tex. in c. per tuas de teſtibus,& de materia late per Farinac. in tract. de oppoſit.contra dicta teſtium quæſt.73.vbi num.6. habetur, quod de rigore, & ſecundum magis communem nullum, & inualidum eſt examen teſtium non examinatorum ſuper interrogatorijs datis à parte, præſertim ſi eadem pars de hoc fuerit proteſtata, & hanc opinionem tanquam veriorem præualere debere, quando ſcilicet præceſſerit proteſtatio partis,& iudicis decretũ,quod teſtes examinẽtur ſuper interrogatorijs datis.

RESOLVT. CCCCV.

Quando teſtis torqueri poſſit.

1 *Teſtis regulariter torqueri non poteſt,limita n. 2. 3. & 4.*
5 *Teſtis etiam in cauſa ciuili poteſt torqueri, ſi tamen concurrant illa,de quibus in limitationibus.*

1 TEſtis regulariter torqueri non debet,prout ſeruatur in praxi in omnibus tribunalibus, præſertim in Curia Archiep. quod intellige, quando veritas aliter haberi poſſit,ſecundum Hart.lib.2.pract. quæſt.titul.15. obſeru.12. Bertazol. in conſ.153. num. 5. Hinc eſt, quod de tortura teſtium non habetur tanta ratio, prout in illa,quæ exigitur in reo, vnde non exiguntur indicia, quæ requiruntur in reo, nec habetur diſputatio cum aduocatis, ſed totum iudicis arbitrio committitur,ſecundum Bart.& Marſ.in l.vnius §. teſtes ff. de quæſtionib. Brunus in tract. de indicijs char. 7. in princ.Baiard.quæſt.25.num.6. in fin.

2 Quare ſupradictis præſuppoſitis fuit dubitatum in Curia Archiepiſcopal.Neapol.an teſtis,qui fuerat cõuictus, quod interfuit, ac præſens fuerit actui, poſſit torqueri ex ſola aſſiſtentia,dicebant aliqui, quod nõ, quia teſtis vilis regulariter non torquetur,niſi ſcilicet, quod vacillet,vel conuincatur de mendacio vel ſponte accedat ad teſtificandum, Bartol. in l. ex libero in fine princ. ff. de quæſt. Pariſ. in conſ. 151.n.17. vol.4. Ruin.conſ.147.num.5.vol.5. Tobias Nonius conſ. 99. vol.3.in fine Cœpolla conſ.60.num.7. Farin. de teſtib. q.79.num.34.quod locum habere etiam in cauſa ciuili,teſtatur Couarr.pract.quæſt.c.18.ſub n.51. Item di-
3 cebatur,quod quando teſtis ſcit aliquid factum, & nõ vult reuelare,poterit abſque indicijs torqueri, Gram. conſ.50.num. 21. & idem Grammat. in voto 30. num. 20. vbi dicit, quod iudex poteſt torquere teſtes abſq; aliquibus indicijs,dum ſuſpicatur, quod ſciat veritatem,& nolit reuelare,vt voluit etiam Cœpolla in cõſ. 60.num.17.Farin.d.q.79.num.16.& alibi dixit Deciã. conſ.189.num.19.quæ referunt, & ſequuntur Gomez de delictis cap.13.n.35.& Burſ. in conſ. 216. n. 113. & 116. vol. 2. quod teſtis non debet torqueri, niſi fuerit inditiatus de veritate occultanda, & aliter tortus, & confeſſus, non probat, nec ei creditur vnde Marſil. in l.vnius §. teſtes ff. de quæſt. ſcriptum reliquit, quod teſtis regulariter non torquetur,niſi vacillet, vel conuincatur, quod interfuit facto, ſeu delicto, & ipſe eſt pertinax, quod non interfuit, ſequitur Carrer. in ſua pract.verb. obſeruare curabit n. 180. Boſſ. in titul. de tortura teſtium num.8.10.& 13. vbi de communi omnium Farinacc.vbi ſupra num.17.

4 Vrgebat quoque pro hac eadem opinione communiſſima, illa opinio, quod teſtes cogendi ſunt ad deponendum quid ſciũt de negotio, etiam per viam torturæ, vbi veriſimiliter apparet de eorum ſcientia, vt voluerunt Bald.in l. milites C. de quæſt. per text. in l. vnius §.teſtes in fi.ff.de quæſt.& in l.fin.C.de abolitio-
5 nibus. Quod amplia procedere etiam in ciuilibus ſi veritas aliter haberi non poſſit,ſecundum gloſ.in l. ex libero in princ. verbo non vacillante ff. de quæſtionibus,per text.in l.Diuus ff.eod.tit.Natta conſ.349.n.1. vnde Theſſ.in dec.Pedemont.42. refert fuiſſe deciſum in illo Senatu, teſtem ex ſola aſſiſtentia in actu etiam abſque mendacio poſſe torqueri, & ſecundum Franc. March. in dec. 780. ſub num.10. par.2.ſufficit dictum vnius teſtis ad faciendum torqueri,quando dicit, aliũ fuiſſe præſentem, ſequitur Boſſ. in tit. de tortura teſt. num. 10. & in tit. de indicijs num.37. Foller. in pract. crim.verb.capiat informationem num.23.quod verum eſt,quando dictum illius eſset alicuius grauis perſonæ & in dignitate conſtitutæ, ſecundum Marſil. in ſæpius citat.l.vnius,Baiardus q.25.num.30.Farinac.d.quæſt. 79.num.21.& Maſtrill.in deciſ.192.

RESOLVT. CCCCVI.

Teſtes iurati in termino, an poſſint poſt terminum examinari.

1 *Teſtis,vt eius depoſitio valeat,eſt neceſſe,vt deponat infra terminum,adducuntur ad hoc duæ opiniones contrariæ, de quibus num.2.& 3.*
4 *Reconciliantur opiniones.*

DVbium mihi pro opinione negatiua faciebat crebrior,ac receptior illa DD.ſententia, quod te-
1 ſtis, vt eius depoſitio valeat, debet infra terminum à iure ſtatutum ad probandum deponere,alias poſt lapſum terminum, eius diſpoſitio non valet, ſecundum Bald.in l.2.q.13.num.13.C.de Epiſc.aud.Archid. in c. iudicantem col.1.in fin.num.5. in verb. proponant 30. q.1.Bartol.in l.mancipiorum col.2.num.5.verſ.vltim. iſta l.facit ff. de optio.leg.

Cæterum hoc non obſtante, in hac quæſtione tres ſunt diſtinguendæ DD. ſententiæ.

2 Prima eſt,quòd ſi teſtis iurat intra terminum,& poſt terminum deponit, eius depoſitio valet, quia depoſitionis tempus trahitur ad tempus iuramenti, l. 1. §. vlt.ff. de bon. poſs. ex teſtam. mil. delat. nam ſi ſecus eſset, diſpoſitio facta alio tempore non valeret, cum facta reperiretur parte non citata l. de vnoquoque ff. de iudicat.Archid.in c.pia col. 7. n.9. ſuper verb. probauerit de except.in 6.Lap.alleg.82.in cauſa matrim. col.pen.num.6.Spec.de teſte §.qualiter num. 13. verſ. is quoque, cui datus eſt terminus,Butrig.in l.ſi quando in princ.verſ.ego diſputaui,& poſt eum Bald.col.4. num.8. verſ.ſexto dubitatur C. de teſtibus.

3 Secunda eſt opinio,quod in termino debet teſtis iurare, & deponere, alias depoſitio extra terminum facta, nullius erit momenti, ſiquidem probatio non in ſolo iuramento conſiſtit, nec in ſola depoſitione, ſed vtrumque ſimul requiritur, & vtrumque perficit probationem, licet ergo teſtes in termino iurauerint tantum, hoc non ſufficit, cum nihil factum eſse dicatur, cum aliquid ſupereſt agendum l. pen. C. ad Sillanian. Rom.conſ.3.in fin.Bar. in l. dam. infecti §. Sabini col. pen.num.8.ff.de dam. infect.

4 Demum alij diſtinguendo,conciliant opiniones, vt affirmatiua procedat in dilatione arbitraria data à iudice,tunc enim teſtes iurati in termino,poſsunt poſt terminum examinari, etiam ſi pars diligentiam non adhibuit circa ipſorum examen in termino. Negatiua verò opinio obtineat in termino legali, veluti ſi datus eſset terminus ad probandum, & probatum habendum, præcipuè ſi dictum ſit, per omne genus probationis, his enim caſibus teſtes poſt terminum datum examinari non poſsunt, quamuis in termino iurauerint,ita tenuit Dec.in c.licet cauſam de probat. n.15. & ibi Fel.num.20.Maran. in ſuo ſpeculo aduocat. p.6. in 3.actu de termino probator.num.16.fol.671.Surcus

conſ.

conſ.8.per totum,Didac.Perez in l.5.tit.8. lib.3. ord.
coll.1109.in fin.& col.ſeq.Guttierez pract. quæſt. lib.
1.q.54.per tot.late Farinac.de teſtib.q.80. & præciſe
num.86. & 88.

RESOLVT. CCCCVII.

Subornatio in teſtibus quomodo probetur.

1 *Teſtium ſubornatio poteſt probari per teſtes de auditu.*
2 *Opinio auctoris eſt, quod poſſit probari ſubornatio per eoſ-dem teſtes qui aſſeruerunt ſe ſubornatos.*
3 *Subornati nullam faciunt probationem, niſi præcedente tortura, limita n.4.*
5 *Subornatus non dicitur ille teſtis, cui data eſt pecunia, vt veritatem dicat.*

1 Videbatur primo, quòd poſſet huiuſmodi ſubor-
natio probari per teſtes de auditu ſecundũ quod
2 refert deciſum Marta deciſ.117.Nihilominus in facti
contingentia dicebam, quod iſta ſubornatio contra
corumpẽtem probari poſſit per eoſdem teſtes,qui aſ-
ſeruerunt ſe ſubornatos,& ad id probandum præſer-
tim motus fui ex ſingulari doctrina,Bald.in c.ſi.de te-
ſtibus cogend.quam refert,& ſequitur Franc. Marcus.
deciſ.487.num.9.& 10.par.1.vbi hoc intelligit in ſub-
ſidium,quando ſcilicet non poſſet haberi alia proba-
tio,Imò ex indicijs,& præſumptionibus illam argui,
3 & probari ſcribit Guidop.conſ.75. & in deciſ.128.&,
ſecundum Maſcard. de probat. concl.1341. habetur
ſolam aſſertiuam ſubornati ſubornationẽ ipſam pro-
bare,licet ſecundum aliquos,ſubornati nullam faciãt
probationem,niſi præcedẽte tortura; & ratio eſt,quia
in eis eſſet præſumptio infamiæ, atque periurij, vnde
ſecundum Fel.in cap. cum in tua de teſtib. ſubornati
dicuntur ſocij criminis,& conſequenter inhabiles ad
deponendum,cap.fin.de confeſſ.l.ſi. C. qui accuſ. non
poſſ. Peguer.deciſ.5.cum alijs per Panorm. in c. ſicut
de teſtib.Speculat.eod.tit.§.1.col.10. verſ. item quod
eſt ſocius Bero.q.58.per tot.Clarus §. falſum num.3.
Boet.deciſ.319.num.5.
4 Et ſi velis hanc tenere opinionem,limitare poteris,
quando ſunt plures, vel duo conteſtes de eodem fa-
cto,& alia concurrerent adminicula ſeu inditia, & in
confrontatione ita reũ ſuſtinerent, quia tunc creditur
teſtibus de ſubornatione aſſerentibus abſque tortura,
vt fuiſſe deciſum in Senatu Pedemontano teſtatur
Gaſp.Theſaur.deciſ.16.ſub num.4.vol.1. quam ſubli-
mitare poteſt,quando eſſemus in teſtibus omnino vi-
libus,tunc enim tutius eſſet in torturam illorum de-
poſitionem ſuſcipere, prout cenſuit Senatus Pede-
montanus anno 1595.nam fuit dictum eſſe torquen-
dos duos falſos teſtes, viles perſonas,qui dicebant ſe
ſubornatos in caput ſubornantis, quamuis conclu-
denter deponerent de ſubornatione,Ant.Faber deciſ.
3.C.de falſis.
Sed quæro in hac materia, quando quis dicatur
2 ſubornatus,cui quæſito reſpondendo dico quod, non
dicitur ſubornatus ille teſtis,cui data eſt pecunia, vt
veritatem dicat, ſecundum Spec. in tit. de teſte §. 1.
verſ.quid ſi dederit pecuniam Rom. ſing. 330. in fin.
Henriq.conſ.125.n.4. & ſeq.Dec.conſ.189.num.13.&
14.vol.1.Marta citata deciſ.117.Ex qua doctrina in-
fert Theſaur.loco citat.num.5. non eſſe graui pœna
dignum quendam inquiſitum,qui amicis ſuis ſcripſe-
tat, vt teſtes pro ſua defenſione requirerent, pecuniã
promittendo,quæ etiam fuerat ſoluta, in qua ſubor-
nationis teſtium materia vide deciſiones Rotæ in
vna Parmen.ſtatus coram Illuſtriſſimo Seraphino, &
ſunt deciſ.eiuſdem 1230.& 1250.par.2.

RESOLVT. CCCCVIII.

Teſtis ſi in iudicio ex interuallo contraria de-
poſuerit, cui nam dicto ſit ſtandum
priori, vel poſteriori.

1 *Teſtis ſi in ſecunda depoſitione contrarium primæ depo-ſuerit, priori depoſitioni eſt ſtandum, ad cuius corrobo-rationem adducuntur nonnullæ Rotæ Rom. deciſiones num.2. limita num.3.*
4 *Teſtis varius poteſt torqueri.*

In hac quæſtione duas reperio diuerſas DD. ſen-
tentias.
1 Prima eſt, fidem eſſe habendam priori depoſitioni,
& hanc tenuerunt Couar.lib.2.variar.reſolut. cap.13.
num.8.Menoch.de arbitr.iud.caſu 108. num.10. Ga-
briel.lib.7. com. concl.tit.de maleſ.concl. 29.Fachin.
lib.9.variarum iuris concluſ. c.84. quam opinionem
varijs in tribunalibus canonizatam fuiſſe teſtantur
Guid.Pap.q.546.Miſinger. deciſ.86.centur.2. Iaffred.
Balb.deciſ.508.
Mouentur omnes per tex.in cap. ſi cum nobis de
teſtibus in illis verbis, *Non enim periuri ſint, in teſtimo-
nium prædictorum, cùm hoc caſu aliquatenus admitten-
dum eſſe*, Ex quibus verbis euidenter apparet,Summũ
Pontificem noluiſſe admitti teſtimonium, quod eſt
contrarium priori depoſitioni, quia teſtis contraria
deponens, periurus eſt. Igitur priori teſtimonio ſtan-
dum eſt, quicquid ſcripſerint Ant.Butr. in cap. cum in
tua de teſtibus Bal.in l.geſta C.de re iudic. & nonnulli
alij,quos refert Miſinger.cit.deciſ.86.moti per text.in
l.eos ff.de falſ.
2 Et hanc opinionem, quod priori depoſitioni ſtari
debeat, non obſtante, quod teſtis contraria depoſue-
rit,pluries cenſuit Rota Rom. teſte Seraphino deciſ.
350. Domini de Rota deciſ.19. de teſtibus in nouis
Cæſar de Graſſis deciſ.8.eod. tit.
3 Limita tamen,vt illud primum dictum debilitetur,
quo ad fidem depoſitionis, ſecundum Panormitan. in
d.cap.cum in tua num.9.de teſtib. & communem di-
xit Dec.conſ.189.col.3.Boſſius tit.de oppoſition.con-
tra teſtes num.3.Clarus in pract. crim. q.53. verſ. ter-
tius caſus,Gabriel.de criminib. concluſ.29. num.1. &
de Graſſ.citat.deciſione.
4 Benè tamen verum eſt,quòd talis teſtis varius po-
teſt torqueri ſecũdum communem opinionem, quam
tradunt DD.in l.eos ff. de falſ.& quando poſſit pœna
ordinaria puniri,vide Panormitan.Felin. & cæteros in
cap.quoniam contra de probat.quod procederet etiã
ſi teſtis varius eſſet ruſticus,quia non poteſt eſſe ſim-
plicitas,vbi eſt cõtrarietas,ſecundum Io.And.in cap.
cum Ioannes de fide inſtrum.Bal.in l.ſcripturæ C.eod.
Iaſ.in l.ſi quis id quod ff.de iuriſd.omn.iud.& hæc opi-
nio eſt verior,& communior,ſecundum Rip.in tract.
de remed.præſeruatiuis contra peſtem num.234. vbi
quoque ſubdit,quòd prudens, & circunſpectus iudex
conſiderabit naturam perſonæ ipſius ruſtici, & quali-
tatem facti,ſuper quo vacillauit,& omnibus rectè pẽ-
ſatis,amplectetur,quæ opinio ſit ſequenda ad tradita,
per Menoch. de arbitr. iudic. caſu 194. num.59. lib.2.
Nota tamẽ, quod teſti deponenti cum proteſtatione,
quod non intendit.Primo examini contradicere, licet
non ſit fides adhibenda,non exhibito priori examine,
in eo tamen de quo explicitè deponit, non eſt ei fides
deroganda, licèt non producatur primum examen
prout ſic pluribus rationibus.Dominos de Rota pro
maiori parte cenſuiſſe refert Illuſtriſſimus Seraphin.
deciſ.1083.& quid operetur dicta proteſtatio, vide
eundem in deciſ.1076.num.1. & 2.

RESOLVT. CCCCIX.

Teſtes laici an compellantur cenſuris à iudice eccleſiaſtico ad deponendum coram eo.

1 *Iudex eccleſiaſticus poteſt cogere per viam cenſurarum teſtes tam clericos, quàm laicos, vt coram eo teſtimonium perhibeant.*
2 *Amplia tam in cauſa ciuili, quàm criminali.*

1 EXpeditum eſt in iure poſſe iudicem eccleſiaſticum vti remedio cenſurarum tam contra laicos, quàm clericos tenitentes coram eo teſtimonium veritatis perhibere, cap. 1. & 2. de teſtibus cogen. cap. cæterum cap. cum contra eod. tit. Immo ſecundum Farin. de teſtibus quæſt. 78. n. 36. & ante cum Monticell. in eiuſdẽ nominis tractatu, quæſt. 3. poſſunt cogi per viam ſu-
2 ſpenſionis, quæ concluſio procedit tam in cauſa ciuili, quam criminali, iuxta veriorem opinionem Hoſt. in cap. dilectorum de teſtibus cogen. quam vſu receptam eſſe teſtatur Forell. in praxi can. in verbo teſtibus diligenter examinatis, Clar. in §. fin. quæſt. 23. num. 19. Farinac. de teſtibus q. 78. n. 116. & ſecundum Nouis. in ſua praxi cap. 10. hoc fuit ſeruatum a tempore immemorabili in Cur. Archiep. Neap. quod cenſuris cõpellit laicos ad ferendum teſtimonium in ea. Et in anno 1561. ſub die 28. Decembris Sereniſſimus Philippus II. Hiſpaniarum Rex, Fidei, & auctoritatis, ac poteſtatis Eccleſiaſticæ acerrimus defenſor, per litteras directas Proregi Neapolitano mandauit non impediri teſtes laicos, quo minus in Curia eccleſiaſtica cenſuris deponere compellantur.

RESOLVT. CCCCX.

De atteſtationibus, ſiue actis factis coram iudice ſæculari non probantibus coram eccleſiaſtico.

1 *Acta coram iudice ſæculari non probant coram eccleſiaſtico, redduntur duæ rationes, num. 2. & 3.*
4 *Iudex eccleſiaſticus non tenetur ſtare proceſſui fabricato coram ſæculari.*
5 *Stylus Cur. Archiep. Neap. circa remiſſionem clerici à iudice laico.*
6 *Acta facta coram iudice ſæculari contra clericum quid operentur coram eccleſiaſtico.*
7 *Epiſcopus tenetur ſequi acta coram iudice ſæculari ad inſtructionem tantum, non autem ad punitionem.*

1 COmmunis, atque trita eſt iuris concluſio, atteſtationes, ſiue acta facta coram iudice laico non probare, nec quidem indicium coram eccleſiaſtico facere, ad tex. & quod ibi communiter notatur in c. at ſi clerici de iudic. Iaſ. & reliqui omnes in l. Magiſtratibus ff. de iuriſd. omn. iudic.

2 Cuius concluſionis vera ratio eſt, quia facta cenſentur coram iudice omnino incõpetenti, & improrogabili, prout eſt iudicium ſæculare, quoad clericum, c. ſi diligenti, & tex. in cap. ſignificaſti de fo. comp. latè Ang. in l. 1. num. 3. ff. de confeſſis, Fel. in cap. qualiter, il ſecondo, num. 32. de accuſat. & ita refert iudicatum Valaſc. in deciſ. 65. tom. 1.

3 Secunda ratio eſt, quia ſi acta facta coram arbitrio, non probant coram iudice, iuxta diſtinctionem traditam in cap. præſentata de teſtib. nec illa, quę fiunt in iudicio ſummario, in plenario, cap. veniens, eod. tit. igitur facta coram ſingulari non debent aliquid operari coram eccleſiaſtico.

4 Supradictis accedat quoque, & iudicem eccleſiaſticum minimè teneri ſtare proceſſui fabricato coram ſæculari Valaſc. cit. deciſ. 65. Bald. in deciſ. 399. Garſ. in dec. 2. & communiter omnes in cit. cap. at ſi clerici de iudic. ſecundum omnes ibidem tenetur de nouo inchoare proceſſum, alias non poteſt nec procedere ad capturam cõtra clericum, nec inquiſitionem formare ex proceſſu fabricato à laico, ſecundum Ruyn. con. 7. num. 6. vol. 5. Baiard. ad Clar. quæſt. 36. num. 53. Henriquez conſ. 91. n. 6. & ſequent. Hartam. conſ. 22. n. 4.

5 Supradictis minimè refragantibus, in Curia Archiepiſc. Neap. ſecundum Nouiſſimum in praxi cap. 6. ſeruatur, quòd quando clericus remittitur à Curia ſæculari ſimul cum actis conſtituitur reus ex illis actis, & quando vult habere dictos teſtes pro repetitis, proceditur ad vlteriora, & ſic ad ſententiam, de qua quidem obſeruantia non eſt quippe mirandum, ſiquidem ſecundum Innoc. in c. inquiſitionem de elect. quem refert, & ſequitur Spec. tit. de confeſſis §. 1. & 5. confeſſio, ſeu acta facta per clericum coram iudice laico, li-
6 cèt non probet coram laico, poterit tamẽ cogi ad perſeuerandum iuxta quod deciſum refert Cappel. Thol. in deciſ. 425. vnde ſecundum Bald. in dec. 103. Acta facta coram iudice ſæculari contra clericum, valebunt ſaltem quoad duos effectus. Primo, quia ex illis poterit clericus poni ad torturam, ſicut ſi extraiudicialiter eſſet confeſſus arg. notatum in l. capite 5. ff. de adulterijs, & in cap. quam graue de exceſſ. Prælat. Secundo, quia poterit cogi perſeuerare in tali confeſſione coram iudice eccleſiaſtico, niſi doceat de errore, & de cauſa variandi, DD. in l. magiſtratibus ff. de iuriſd. omn. iudicum.

Tandem facit pro hac obſeruantia, quod ſcriptum reliquit Bald. in Auth. Clericus C. de Epiſc. & cler. vbi
7 voluit, quòd Epiſcopus tenetur ſequi acta coram iudice ſæculari ad inſtructionem tantum, non autem ad punitionem clerici, vt voluit etiam Bald. in dec. 399.

RESOLVT. CCCCXI.

An atteſtationes vulgo *le fedi*, probent, ſi in iudicio producantur.

1 *Atteſtatio, vulgo* le fedi, *ſi in iudicio producatur, nullam probationem inducit, ad quod adducuntur tres rationes, de quibus num. 2. 3. & 4.*

1 COmmunis omnium Curiarum praxis eſt, vt ex atteſtationibus, vulgo *le fedi*, etiam virorum optimæ famæ, & conditionis nulla probatio oriatur, ſi in iudicio producantur, cuius vniuerſalis praxis triplex poterit aſſignari ratio.

2 Prima cauetur ex varijs iuris diſpoſitionibus, præcipuè ex l. ſolam C. de teſtibus ibi (ſolam teſtationem, quod verbum idem eſt, quod fides ſubiungit prolatã, nec alijs legitimis adminiculis cauſam approbatam nullius eſſe momenti certum eſt) hęc ille. Cui addo text. in cap. atteſtationes de deſponſ. impub. l. inſtrumenta cum gloſ. C. de probat. & in l. cum antea in verbo atteſtatur C. de arbitr.

3 Secunda, quia iuxta notata communiter per DD. in rub. de probationibus in fin. teſtibus, & non atteſtationibus, & ſic fidei regulariter ſtatur in iudicio.

4 Tandem tertia ratio eſt, cur fides de ſe non probet, eſt ob defectum iuramenti, regulariter enim teſti nulla adhibetur fides abſque iuramento, leg. iuſiurandum C. de teſtibus, quod procedit etiam ſi eſſet Religioſus, cap. tuis eod. tit. de teſtib.

RESOLVT. CCCCXII.

An teſtes deponentes ſe vidiſſe vnus poſt alium per ſotamen portæ aliquem cum aliqua commiſceri carnaliter, dicantur ſingulares.

1 *Actus fornicationis, eſt actus ſucceſſiuus.*

Sup-

SVpponatur in facto, quòd duo teſtes depoſuerunt vidiſſe Titium ſe commiſcentem in fornicatione cum Berta, & dicunt, ſe ſucceſſiuè vidiſſe vnum, poſt alium per rimulam, ſeu per foramen prædictos coeuntès. Et videtur, quòd conteſtes non ſint, ſed quod poſſint de ſingularitate argui.

1 Contrarium eſt verum, & communiter tenetur, nam cùm fornicationis actus, ſit actus ſucceſſiuus, non vidêtur ſuper diuerſis fornicationibus deponere, ſed ſuper vna tantum. Item quod fit incontinẽti vnum poſt aliud, dicitur fieri ſimul, & ſic erunt conteſtes, & ex eorum dictis reſultabit plena probatio, vt notat gl. in l. antiqui in verb. eodem tempore ff. ſi pars hæredit. petat. & in l. hæredes in fine ff. de teſtam. & ita determinat gl. ab omnibus communi conſenſu admiſſa in cap. nihilominus in verbo ſimul. 3. qu. 9. cum qua ibi tranſeunt Archidiac. num. 1. Dom. de Sancto Gemin. col. 2. num. 5. verſ. nota, quòd quando, & poſt eos Præpoſitus col. 2. ante med. verſ. in eadem gl. ibi, ſi tamen, aſſerens dictam gloſ. communiter commendari, Bart. in l. petebatur num. 5. verſ. quod facit ad quæſtionem ff. de teſtamẽt. milit. Io. And. in addit. ad Spec. in tit. de teſte §. iam de interrogatorijs n. 17. verſ. quid ſi vnus in apoſtill. in verb. durat Miſſa, & in cap præterea, il primo num. 9. de teſtibus quem ibi ſequitur Panormit. col. 2. num. 2. verſic. imò plus dicto, Imol. col. 1. num. 4. verſ. gloſ. in fi. & Fel col. 1. num. 2. verſ. in gloſ. magna, Ant. de Eutr. in cap. cum oporteat col. 5. num. 20. verſ. mihi autem ad præsẽs de accuſatio. Bal. in l. quid ergo §. quòd ait prætor, per illum tex. in princ. ff. de his qui not. infam. Iacob. de Aretin. in l. teſtium col. vltima num. 5. verſ. ſed è contra, & poſt eum Cyn. col. pen. in medio verſic. ſed pone, quod ad probationem adulterij, & Bal. col. vltima num. 25. verſ. quæritur etiam C. de teſtibus, & Io. Baptiſta Ferret. conſ. 51. in cauſa præſenti matrimonij col. 2. num. 4. & ſeq. verſ. nec dictæ concluſioni, vbi communem aperit.

Finis tituli Praxis Teſtium.

PRAXIS APPELLATIONVM.

RESOLVT. CCCCXIII.

Appellari à quibus ſententijs poſſit in vim Conc. Trident.

1 *Enumerantur caſus in quibus conceditur appellatio.*

1 EX ſeſſ. 24. cap. 20. de reform. & ex ſeſſ. 13. c. 1. de refor. depromptum eſt appellationem eſſe admittendam in infraſcriptis caſibus, videlicet.

Primo, à ſententia diffinitiua, quæ ſecundùm Panorm. Felin. & reliquos in rub. de ſent. & re iudicata, eſt, quæ decidit negotium principale in iudicium deductum.

Secundo, ab habente vim diffinitiuæ, quæ ſecundùm Hoſtienſ. in ſumma in tit. ecc. num. 2. eſt, quæ definit vnum articulum cauſæ ſubſtantialem, vel etiam totũ negotium perimit, licèt per indirectum, vt ſi quis repellatur ab agendo per aliquam exceptionem, iuxta terminos tex. in cap. licet de except.

Tertiò, à grauamine, quod per appellationem à diffinitiua reparari non poteſt d. cap. 1. & d. cap. 20.

Quarto, quando ab ipſa diffinitiua appellari nõ poteſt d. cap. 1. de quibus terminis videndus eſt Oldrad. conſ. 20. Dec. in l. quod iuſſit ff. de rei iudic. Marant. in vltim. parte ſpeculi in tit. de appellat.

RESOLVT. CCCCXIV.

Quidquid per Sacram Congregationem reperiatur ſancitum in materia appellationis.

1 *Ponuntur omnia ea, quæ per Sacram Congregationem Concilij declarata in materia appellationis fuerunt.*

1 CIrca appellationis materiam nonnulla decreuit ſacra Epiſcoporum Congregatio anno 1600. relata per Nouiſſ. in ſua praxi cap. 87. Addit. ad Quarãt. in ſum. Bul. in verbo Archiepiſcopi auctoritas Piaſeg. p. 2. prax. Epiſcop. cap. 4. num. 101. quæ ſunt tenoris ſequentis. *Ad tollendas ambiguitates, & controuerſias iuriſdictionales, quæ inter appellationem, & prioris inſtãtię iudices, non ſine partium diſpendio, curſuſq; iuſtitiæ impedimento, & ſæpè cum ſcandalo oriuntur; ſacra Congregatio cauſis Epiſcoporũ Præpoſita, facta prius relatione Sãctiſſ. D. N. Clem. VIII. ac de Sanctitatis ſuæ mandato, viuæ vocis oraculo deſuper habito in hunc, qui ſequitur, modũ ab omnibus, ad quos ſpectat in poſterum fieri, ac ſeruari debere mandauit, & mandat. Metropolitani, Archiepiſcopi, Primates, aut Patriarchæ, Suffraganeos, eorumque ſubditos non iudicent, niſi in caſibus à iure expreſſis.*

Item nec alij Superiores, etiam Nuncij, vel Legati de latere ſpecificam facultatem maiorem non habentes, cauſas in Curijs Ordinariorum, vel aliorum inferiorum iudicum pendentes, ad ſe aduocent, niſi per viam legitimæ appellationis ad ipſorum tribunalia deferantur, tuncque appellantes ab inferiorum iuriſdictionibus, quoad alias cauſas eximere non poſſint.

Appellationes nunquam recipiantur, niſi per publica documenta, quæ realiter exibentur prius conſtiterit appellationem à ſententia diffinitiua, vel habente vim diffinitiuæ, aut à grauamine; quod per diffinitiuam ſententiam reparari non poſſit in caſibus à iure non prohibitis, per legitimam perſonam, & intra debita tempora fuiſſe interpoſitam, ac proſecutam.

Nec dum cauſæ coram inferioribus iudicibus pendent, ante diffinitiuam ſententiam, vel habentem vim diffinitiuæ, de grauamine illato Superiores cognoſcere valeant, licèt citra præiudicium curſus cauſarum, ſe id facere conteſtentur, nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut ſimpliciter mandare, vt ipſis copia proceſſus tranſmittatur etiam expenſis appellantis.

Inhibitiones poſt appellationem, ſicut præmittitur receptam, non concedantur, niſi cum inſcriptione tenoris ſentẽtiæ, aut decreti diffinitiui, aut vim diffinitiui habẽtis, vel damnum per diffinitiuam irreparabile continentis, alias inhibitiones, & proceſſus, & inde ſequuta quæcunque ſint ipſo iure nulla, eiſque impunè non parere liceat.

Si appellans aſſerat ſententiam, aut appellationis exẽplum culpa iudicis, à quo, vel actuarij habere non poſſe, nõ ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio cõcedenda, ſed ijs tantum, ad quos pertinet, iniungi poterit, vt ſoluta condigna mercede, actorum exemplum authenticũ appellanti intrà breuem aliquem competentem terminum tradatur, caueat tamen iudex à quo, ne, ſi verè appellatum fuerit in caſu appellabili, iterum aliquid in præiudicium appellantis attentet, etſi per actum publicum, aut per teſtium depoſitiones conſtiterit acta denegari appellanti, tũc mandato tradẽdi acta, poſſit iudex appellationis adijcere, ne iterum aliquid noui contra appellantem attentetur.

Ab exequutione decretorum ſac. Conc. Trid. aut viſitationis Apoſtolicæ appellationes à metropolitanis non recipiantur, nec ſi Epiſcopi virtute eiuſdem Sac. Conc. procedant vti Sedis Apoſtolicæ Delegati in caſis quæ ſub eiuſdẽ iuriſdictione ordinaria non comprehenduntur, ſalua tamen in hoc caſu Legatorum, & Nunciorum Apoſtolicorum auctoritate.

In cauſis verò viſitationis Ordinariorum, aut correctio-

nis morum, quoad effectum deuolutiuum tātum admittantur, niſi de grauamine per diffinitiuam irreparabili agatur, vel cum Viſitator citata parte, & adhibita cauſæ cognitione iudicialiter procedit, tunc enim appellationi locus erit, etiam quoad effectum ſuſpenſiuum.

Cum à grauamine, quod per definitiuam reparari nequit, vt indebitæ carcerationis, vel torturæ, aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur, nō niſi viſis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouiſio aliqua concedatur.

Cauſa appellationis pendente, appellans in eodem, quo reperitur carcere, permanebit, quoad iudex, ad quem appellatum eſt, viſis actis, & cauſa cognita aliter decreuerit, & tunc, ſi à iudicis ad quem decreto vim diffinitiuæ habente, fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro ſui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem ſuperiorem aliud fuerit ordinatum.

Acta originalia proceſſuum, primæ inſtantiæ ad iudicē appellationis Notarius mittere nō cogatur, niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpitio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad Ordinarium, vt in ſuo archiuio conſeruentur.

Cenſura eccleſiaſtica in appellantem prolata, relaxari, aut nulla declarari per iudicē appellationis non poſſit, niſi auditis partibus & cauſa cognita, tuncque ſi conſtiterit eā iuſtam eſſe, ad iudicem, qui excommunicauit, appellās remittendus eſt, vt ab ipſo, iuxta ſacros canones, beneficium abſolutionis, ſi humiliter petierit, debitamq. emendationē præſtiterit, obtineat: ſi verò iniuſtā eſſe clarè appareat ſuperior abſolutionem impendat: ſi dubitetur, honeſtius eſt, vt ad excommunicatorem intra breuem aliquem competentē terminum eidem præfigendū, abſoluendus remittatur, licèt etiā ſuperior hoc caſu id ipſum per ſe præſtare iure poſſit.

Abſolutio ad cautelam, non niſi parte citata, & viſis actis, cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolata, vel à iure ſi occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda erit, tuncque ad tempus breue cum reincidentia, & præſtita per excommunicatum cautione de ſtando iuri, & parendo mandatis Eccleſiæ tātum, & ſi iuxta formam à iure præſcriptam apparebit, quem ob manifeſtam offenſam excommunicatum fuiſſe, debitam etiam ſatisfactionem præſtare, & ſi ob contumaciam manifeſtam expenſas pariter ſatisfacere, & cauere de iudicio ſiſti coram excommunicatore, quis tenebitur, prius quàm ad cautelam abſoluatur.

A ſententia etiam diffinitiua contra verum contumacem prolata, appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouiſio, quamdiu appellans in huiuſmodi vera contumacia perſtiterit, concedatur Romæ in ſacra Congregatione die 16. Octobris 1600. Alex. Card. Florent.

RESOLVT. CDXV.

Grauamen quando dicatur irreparabile.

1 *A ſententia interlocutoria appellatur, quando continet grauamen irreparabile.*
2 *Amplia etiam ſi contineret grauamen, quod cum difficultate reparari poſset.*
3 *Amplia etiam ſi non ex toto reparari poſsit.*
4 *Grauamē irreparabile quid ſit, ponūtur nōnulla circa hoc.*

1 CVm virtute Conc. Trid. loco ſæpius citato, à ſententia interlocutoria appellari non poſſit, niſi grauamen contineat irreparabile, vt voluit etiam gl. in l. 2. ff. de appell. recip. gloſ. in cle. 1. in ver. ipſo iure de hæret. & diſponitur in reg. 36. cancell. apoſtol. Rota, & ibi additio ſub lit. B. deciſ. 58. de appell. in nouis. Lāce. ex n. 100. vſq; ad n. 107. de attētatis 2. p. c. 12. lim. 1.

2 Idemque eſt, ſi tale grauamen poſſet reparari, ſed magna cū difficultate, aut præiudicio partis. Bar. per tex. ibi in l. 1. §. quæſitum, ſub num. 6. in fin. ff. de appell. Felin. in cap. accepimus ſub n. 5. verſ. hinc eſt, de fi. de inſtr. Greg. Lopez per tex. in l. 3. in gloſ. *à menos de grandaño*, tit. 23. par. 3. Duen. reg. 52. lim. 10.

3 Item quando grauamen poteſt per diffinitiuam reperari, ſed non ex toto, quia tunc quoque datur appellatio. Felin. in cap. cum ſuper num. 17. de ſent. & re iud. Petr. Surd. deciſ. Mantuan. 36. num. 14.

Necnon quando articulus interlocutoriæ eſſet præiudicialis negotio principali, l. intra vtile. vbi notat. Bar. ff. de min. Bal. in l. arbitrio n. 6. ff. qui ſatiſd. cog. Fel. in c. cum cauſam n. 6. verſ. limita quarto, de ſent. & re iud. Magon. in dec. Lucana 23. n. 6. Bald. in l. fi. ſub n. 5. verſ. ſecundus eſt actus. C. de relat. vbi idem dicit, quando interlocutoria ingerit difficultatem circa cauſæ deciſionem. Lopez, vbi ſupra ad fin. gloſ.

4 Grauamen demum irreparabile eſt omnis actus irretractabilis, & quo mandato exequutioni, pars grauata amplius non ſubleuaretur per appellationem à diffinitiua, vel non ſine difficultate, & præiudicio ſubleuaretur, vt patet ex deductis per de Franch. dec. 139. & Capp. Thol. deciſ. 431. Bald. Iaſfred. deciſ. 469.

Caſus continentes grauamen irreparabile, ſunt, videlicet.

Primus eſt indebitæ carcerationis, quare ab eo appellari poteſt, vt cenſuit Sacra Congreg. per hæc verba. *An quod decreto ſacri Conc. Trid. ſeſſ. 13. c. 1. de refor. & alio ſeſſ. 24. cap. 20. de reform. dicitur de grauamine, quod per appellationem à diffinitiua reparari non poteſt, intelligi poſſit, & debeat de grauamine indebitæ carcerationis.* Sanctiſſimus D. N. audita relatione Congregationis Concilij declarauit ita eſſe intelligendum, & ideo ab huiuſmodi grauamine appellari poſſe, & Ordinarium teneri huic appellationi deferre, & teneri proceſſum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis cauſa cognita aliud iuſſerit. Carcerati ſine proceſſu appellatio à Metropolitano cognoſci poteſt, dummodo non impediat exequutionem correctionis eadem Sacra Congregatio cenſuit, quæ declaratio refertur per Addentem ad ſumm. Bullar. in verſ. Archiepiſcopi auctoritas in appellationibus lit. I.

Secundus excommunicatio, ſuſpenſio, interdictum. Duen. reg. 52. Franch. de appell. cap. ſuper eo 2. not. Rebuff. in concord. tit. de friuol. appellat. & ſi appellatur, non ſuſpendit, cap. paſtoralis de appell.

Tertius decretum torturæ, quare ab eius comminatione datur appellatio; quotieſcunque enim iudex cōminando, vel interloquendo protulerit decretum, quo exequutioni mandato, grauaretur pars irreparabiliter, poteſt appellari, ita hodie procedit tex. in c. cum ceſſante de appell. & à tali futuro grauamine appellari poſſe, tenet Bart. in d. l. 2. ff. de appell. recip. & ius ciuile, & ius canonicum concordāt cum hac diſpoſitione conciliari. Nauarr. conſ. 2. de appell.

Quartò decretum, per quod iudex declarat ſe cōpetentem Bald. in auth. habita n. 28. C. ne fil. pro pat. Natt. conſ. 172. n. 1. Guid. Pap. quæſt. 10. num. 1. vbi dicit, intelligi non ſolùm quando expreſsè pronunciat ſuper competentia, ſed etiam tacitè per proceſſum ad vlteriora. Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 4. n. 822. & ſeq. Ratio eſt, quia hoc caſu grauamen non poteſt reparari per appellationem à diffinitiua, ideo non mirum ſi prius ſuccurrendum eſt, quaſi iuriſdictionis defectus omnes alios excedat; à tali enim pronunciatione appellatur, cum trahat ſecum exequutionē, & præiudicium, quod non poteſt reparari in appellatione à diffinitiua. Hond. qui vtroque caſu loquitur conſ. 27. n. 20. & 21. lib. 1. poſt Bart. in l. ante ſententiam n. 13. de appell. recip. Roland. conſ. 33. n. 3. lib. 4. Præſertim, quia habet vim diffinitiuæ, ſecundùm diſtinctionem, de qua per Aufrer. ad deciſ. Capp. Thol. 48. num. 3. & 4. vbi intelligit, quando profertur a Delegato, ſecus

ab

Digitized by Google

ab Ordinario, quo caſu decretum ſuper incompetentia non habet vim diffinitiuæ. Rom.conſ. 358. Bal. in cap. ſignificantibus de off.deleg.n.1.

Quintus decretum admiſſionis iniuſtæ articulorum partis aduerſæ, ſeu à non admiſſione articulorum, & probationis, aut exceptionis ipſius partis appellantis. Rota deciſ.44. ſub n.3. de appell. in nouis. Franch. in cap. interpoſitas ſub n.4.verſ. ſeptimo de appell. Maſcard.de prob.concl. 131. ſub n.5. Lancell. de atten.2. p.c.14.lim.1.n.42. & 45. in nouiori impreſſione, Corneus conſ.35.volu.1. Surd. in deciſ. Mantuana 36. ex num.17. & inferius n.267.

Sic etiam fuit reſolutum in Rota, teſte Caputaq.deciſ.38.p.1. & deciſ.37.n.1.& per totam, p.3. quod erat attentata, & nulla ſententia lata poſt appellationem interpoſitam à coarctatione dilationum à iure præſcriptarum, cùm tali caſu appellatio ab interloquutoria ſit legitima.

Sextus, decretum denegationis copiæ actorum, l.2. C. vt lite pend. Duen.reg.52.fallent.5. Azeued. l.3.tit. 18.lib.4. de veritate tamen me remitto.

RESOLVT. CDXVI.

Decretum inhibitionis, item quod acta tranſmittat, quomodo, & quando per iudicem appellationis ſit faciendum.

1 *Iudex appellationis tunc poteſt inhibere, cum de deuolutione conſtat, & quid in interlocutorijs.*

2 *Decretum Conc.Trid. circa præfatam concluſionem.*

3 *Vbi dubitatur de incompetentia iuriſdictionis, an ſcilicet appellatio recipienda ſit, iudex appellationis non poteſt inhibere.*

1 QVando iudex, ad quem eſt appellatum, poſſit inhibere, ſiue à diffinitiua, ſiue ab interloquutoria appellatum ſit, tractatur in cap. non ſolum, & in cap.Romana §.ſi verò, cum §. ſequent. de appell. in 6. nempe cum de deuolutione conſtet, item in interloquutorijs, cùm iudex recepta appellatione ſaltem ex cauſa probabili de veritate eius incipit cognoſcere, ideſt iam deuoluta, & acceptata cauſa appellationis, vt pulchrè per Aret. in conſ. 20. col. 3. & in conſ. 33. vbi dicit, ante citationem appellati, & receptionem appellationis non eſſe inhibendum, quia cognitio, an ſit iudex, debet præcedere omne exercitium iuriſdictionis, cap. ſuper literis de reſcriptis.

2 Et iuxta præfatam opinionem ſanciuit Conc. Trid. ſeſs.22.c.7. de reform. ibi, *In concedendis inhibitionibus poſt appellationem ſeruare tenentur formam, & tenorem ſacrarum conſtitutionum, & præſertim Innocentij Quarti, quæ incipit Romana.*

3 Ex quibus omnibus infertur primo, quod quando in puncto incompetentiæ obijcitur dubietas, quod iuriſdictio reddatur dubia, interim non eſt inhibendum donec cognoſcatur de iuriſdictionis veritate, vt not. Innoc. in cap. dilectus de præſcrip. vbi generaliter refert, quod iudex appellationis pendente cognitione, an appellatio ſit recipienda, nunquam inhibere debet, vt refert quoque fuiſſe in Camera Imper. deciſum Miſing.cent.3.obſer.87.

Infertur ſecundo, quod quando eſt appellatum in caſu, in quo appellatio prohibetur, vel quia cauſa eſt iniuſta, vel appellatio friuola, & fruſtatoria, non debet iudex ad quem inhibere, niſi prius adhibeat cauſæ cognitionem ſuper iuſtitia appellationis, alias inhibitio nõ valet. Spec.tit.de appell.§.de offic.verſ.ſed quæritur, & Felin. in c.dilectus 2.col.penul. de reſcrip. per tex. in d.c.Rom.§. ſi vero, & §. ſi autem, & ibi Gemin. Item ſemper debet fieri inhibitio parte citata, alias nõ valet, vt per Alex.conſ.91.col.penul.lib.2. & eundẽ in l.Titia in fine, ff.ſolut.matrim. vbi dicit hanc eſſe cõmunem opinionem. Idem in l.4.§. cõdemnatum col.4. ff. de re iudic. & gloſ. in l.ſi opus ff.de no.op.nunc. Vnde dicit ſingulariter Abb.in c. cum veniſſent in 4.not. de reſt.in integ.quod inhibitio iudicis contra ius facta non inducit nullitatem actus poſtea geſti.

Limitatur ſupra poſita concluſio quatenus loquitur de modo, & forma proponendi literas inhibitoriales dupliciter, &

Primò nõ procedere in Camera Imperij in qua quoties de iuriſdictione ſaltem ex narratione appellantis conſtat, inhiberi ſolet, ſiuè à definitiua, ſiue ab interlocutoria (modo appellabili) prouocatum ſit, & quando poſt inhibitionem procedit iudex à quo, illa tanquam attentata reuocantur, vnde latè de hoc Spec. tit. de appell.§.officium iudicis ad quem, & §.ſeq. vbi materiam attentatorum vberrime tractat, licet ſatis confusè, & quando attentata debeant reuocari, & in libello peti, vide Bart. in l.chirographis §.adeo ff.de adminiſtrat.tutor. & Guid.Pap.conſ.4. & 66.n.6. & 7.

Secundò in caſu alleg. Lap. 60. col.2.in fin. dicentis diſpoſitionem text.in d.c. Romana, debere procedere, vbi tractatur de impediendo actum irreiterabilẽ, quo caſu receditur à reg.iuris, ad dicta per Alex.in l.3.§.in amittenda nu. 6.ff. de acquir. poſſeſs. & cum, quando imminet periculum, iudex poſſit inhibere, tradit latè Felin.in rubr.de treg.& pace ſub n. 12. vſque in fi. vbi dicit ex auctoritate Rot.quod ratione imminentis periculi poteſt delegatus inhibere, ne quid innouetur, etiam ſi cauſa nondum ſit adeo recepta, quod ſit in ſtatu inhibendi.

Ad hæc inſuper notandum, quod vt literæ inhibitoriales valeant, & ſuos operentur effectus, quatuor cõcurrere debent, ſecundum Coſta de remed. ſubſidiar. remed.16.

Primum dependet à iuriſdictione inhibentis, ſeu iudicis, coram quo lis pendet, cuius etiam eſt cognitio, an ſit iuſta, vel ſubreptitia, nec ne, Surd.conſ.424.n.31. 46. & 51.

Secundum eſt, quod non ſit limitata, quoniam inhibitio reſpectu vnius cauſæ, non extenditur ad aliam cauſam. Pariſ.conſ.39.n.28.vol.1. Mago. Rot.Florent. deciſ.128.n.13. & Rot.Roman. deciſ. 641.n.11. p.1. in nouiſſim. & verba determinata ad cauſam, ad perſonam, vel locum, vel tempus, non extenduntur. Bald. conſil. 339. volum. 1. niſi commiſſio haberet clauſulam, quam, & quas, Rota Romana deciſ.785.n.2.p.2. in nouiſſim.

Tertium eſt, quod ſit conceſſa ei, cuius intereſt, eadem Rot.Rom.dec.796.n.3.p.1. in nouiſſim.

Quartum eſt, quod duret officium iudicis inhibentis, quandoquidem finito officio expirat inhibitio, l. vlt.ff. de pœn. Afflict.deciſ.290.

Quibus caſibus concurrentibus inhibitio ſiue iuſta, ſiue iniuſta timeri debet, l.1.§.1.ff. de no.oper. nunc. Rot.Rom.annot. loc. & Verall.deciſ.92. cum ſeq.p.2. Cæſar. de Graſs. deciſ.109. in fin. de appell. Riminald. iun.conſ.821.n.18.vol.7. Veſtr. in ſua prax.lib.8.c.4.n. 10. ideo appellandum eſt, alioquin tranſit in iudicatũ, cùm præſumatur pro iudice, & contra contumacem, Alex. conſil.4.volum.4. Corn. conſ.292.in fin.volum. 3.Bero. conſ. 114. vol. 3. Menoch. conſ.892. Marant. conſ.61.num.12.Gayl. lib. 1. obſeruat. 144. Mynſing. centur.3. obſeruation. 87. Couarruuia pract. quæſtio, cap.24.num. 3. Contard. ad l. vnic. q. 5. cap.1. de moment. poſſeſs. id quod intelligendum eſt de ſtylo Cur.Rom.Eugen.conſ.75.nu. 11. & 12. cum ſeq. alias de iure communi inhibitio iniuſta, ſeu inualida, non eſt metuenda, etiam ſine appellatione, cap. non ſolum de appellat. in 6.Eugenius d.conſ.75.nu.68.Surd.conſ. 424.n.32. cum ſeq. volum.3.Lancellott.de attentat.c. 20.amplia.11.nu.5. & limit. 1. Farinac. conſ. 17.num. 24.vol.

24.vol.1.& in addit. littera H.vbi ſubijcit duos caſus, in quibus nec de ſtylo Rotæ ſeruanda eſt inhibitio, veluti quando per calumniam fuiſſet impetrata, ſeu notoriè conſtaret de iniuſtitia, & quando commiſſio fuit ſignata cum clauſula, prout de iure.

RESOLVT. CCCCXVII.

Clauſula in his ſcriptis an ſit neceſſaria in libello appellationis ab interlocutoria.

2 *Appellatio debet fieri inſcriptis.*
2 *Clauſula in his ſcriptis non eſt neceſſaria in libello appellationis.*

1 EX diſpoſitione tex.in cap.1. de appell. in 6. ſancitũ fuit, appellationem proponendam eſſe in ſcriptis, quod quidem procedere tantummodo in ea, quæ fit ab interloquutoria docuit Franch.cit.c.1.n.5.verſ. in ea gl. poſt Archid. ibidem nu. 12. & Ant. de Butrig. n. 6. & voluit etiam Balb. in deciſ. 29. & Rota diuerſ. in deciſ.2. num.8. part.2.

2 Et clauſulam(in his ſcriptis)eſſe neceſſariam voluerunt Ang.in l.à ſententia §.ſi hæres autem num.1.ff.de appell.Spec.eod.tit.§.1.n.2.par.5.Caſtr.in l.2.§. libelli n.2.circa med.ff.eod.tit.Burſat.conſ.2.nu.3.& 8.vol.1. Cœphal. conſ.23.eod.vol.Menoc.conſ.123.vol.1.

Cæterum ſecundum Rot.diuerſ.citat.dec.2.n.8. habetur præfatam opinionem de iure non ſubſiſtere: & ratio eſt, quia cap.1.de appell.in 6. nulla fit mentio de huiuſmodi clauſula, ſed ſolum ibi diſponitur appellationẽ ab interloquutoria in ſcriptis fieri debere. Tũc autem appellatio in ſcriptis fieri dicitur, quãdo libellus appellationis ſcriptus porrigitur, vt per Franc. in c.vt debitus q.3.n.12.de appellatio.latè Corn.conſ. 95.nu.2.lib.4.Marant.de ordin.iudic.par.6. tit. de appellat.n.127. & contrarium, quod non ſint neceſſaria illa verba, in his ſcriptis, voluit gloſ. in ſimili in c.fin.in verb.illuſtrium in fi.de re iudicat. lib.6. Franc. in dict. cap.vt debitus quæſt.8.n.13. & in cap 1. n.10. in fi. de appellation.lib.6.Imola in d.l. à ſententia §.à ſimili n. 22. verſ. ſed certè, vbi pluribus rationibus reprobat opinionem, Angeli, qui re vera fuit ſolus in hac opinione, nam Caſtr.in d.§. libelli, non dicit, in libello appellatorio ſcripto, debere exprimi illa verba, in his ſcriptis, ſed ſolum dicit, non eſſe appellationem in ſcriptis, ſi quis appellat viua voce, & facit in ſcripturam redigi appellationẽ per notarium, niſi tamen notarius in ſcriptura adiecerit iſta verba in his ſcriptis appellauit. Spec.verò poſtea ſe declarat, niſi appareât illa verba ſcripta in quibus continebatur appellatio.

RESOLVT. CDXVIII.

Iudex à quo, an iudex ad quem debeat pronunciare appellationem deſertam.

1 *Iudex ad quem, non autem à quo, pronuntiat appellationem deſertam.*

1 IN hac queſtione reſponſio eſt cum diſtinctione, videlicet, quod aut fuit aditus iudex ad quem, & coram eo appellatio fuit introducta, & tunc ad eum ſpectat ſuper deſertione pronunciare, aut verò non fuit aditus, & tunc, cum nulla facta fuerit inſtantia coram eo, non poteſt hoc facere, quia deeſt petitio, & ita quoque diſtinguendo videtur velle Ang.in l.eos in fin. verſ.tu tene.C.de appellation.vbi quod ſecundum huiuſmodi diſtinctionem eſt intelligenda opinio gl. ibi in verb.vel iniuſtam, & Bart.ibid.in princ.col. fin.num.8. verſ.quæro quid ſi tempore, & ſequitur Felin. in cap. ex parte il ſecondo col.5. verſ.declara primo num.10. de reſc.Caſtr.in l.ſi præſes in fi.Cod.quomod.& quãd. iud.& ita eſſe tenendum dicit Alex.conſ.104. in princ. lib.5.verſ. & iſtam opinionem Grauat.ad Veſtr.c.vlt. lib.8.num.29.Afflict.rubric.5.de appellation.num.14. ad med. ſuper conſt. regni, vbi etiam citat. Butr. in c. tuam de ordin. cognit. Et ratio eſt, quia propter inhibitionem ligantur manus iudicum cap. non ſolum de appellatio., & ſuper deſertione appellationis, quando requiratur ſententia, vide Rotam dec.25. de appellat. in nou.& Seraphin.deciſ.565.num.9. par.1. vbi n. ſeq. etiam traditur an, & quando huiuſmodi ſententia dicatur interloquutoria, item quæ tempora deducantur, ne appellatio dicatur deſerta, vide eundem notabiliter in dec. 362. part.1.

RESOLVT. CCCCXIX.

Quis teneatur producere acta, appellans, an verò appellatus.

1 *Appellans, an appellatus teneatur producere acta.*
2 *Concluditur contra appellantem.*
3 *Appellans tenetur ſuis expenſis producere acta.*
4 *Ampliatur dupliciter num.2,3. & 4.*
5 *Limitatur num. 5. & 6.*
7 *Allegans nullitatem tenetur exhibere omnia acta.*

1 COmmunis eſt diſtinctio DD.in l.hi, qui ad ciuilia C. de appellationibus, victori incumbere onus probandi ſe iuſtitiam fouere: vnde ſecundum Cin. & alios de quibus per Surd. in dec.327. nu.2. appellatus debet oſtendere, quia quod ſententia pro ſe lata fuerit iuſta, non dando nouas probationes, ſi non vult, ſed producendo acta iã geſta ex quibus dicit Gratian. lib. 1.diſceptationũ forenſium c.121.n.2. quod ille, qui eſt originaliter actor in cauſa principali, remanet actor in cauſa appellationis, per quam nihil immutatur l.3. C.de appellat. & ſufficit appellanti docere ſe ex iuſta cauſa appellaſſe, & intra legitima tempora c.Romana §. ſi verò eod. tit. in 6. ita vt de prædictis dicatur ſufficienter conſtare per ſolam productionem ſententiæ, vt voluit quoque Cyn. in l. per hanc quæſt. 5. in fin. verſ.aut quærimus Cod.de temporibus appellat.

2 His accedat, quòd tenuit Rota, teſte Verall. in dec. 128. part.3. vbi quod petẽs reuocari ſententiam, ſufficit, vt producat appellationẽ, ſed qui inſtat pro cõfirmatione, debet producere proceſsũ. & acta ſine quib. nihil ſententia probat, quãuis limitetur regula hæc in caſu dec.Caſſãd.1. de præſumpt.& Caputaq. in deciſ. 134.part.de quibus per Pariſ. in conſ.38.n.7.vol.4.

3 Tandem pro hac eadem opinione facit, quòd cum ſimus in ſentẽtia diffinitiua, proinde appellatus tenetur producere proceſſum, cùm in ſentẽtia interloquutoria appellans, ſiue ſit originaliter actor, ſiue reus, ſẽper debet producere acta in cauſa ad iuſtificandã ſuã appellationem Guid.Pap.in dec.20.n.1. & in dec.436. concl.7.num.9.in fine verſiculo, & ita ſeruatur, etiam quando ſolum appellans proſequeretur appellationẽ, altera enim parte exiſtente contumace, is, qui proſequitur, tenetur ad exhibitionem actorum, latè Gabriel de appell.concl.5.n.16.poſt Aret.in c.quoniam contra concl.9. verſ. pro intellectu de probat.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium eſt in praxi tenendum; cuius obſeruantiæ ratio ex duplici capite deducitur.

Primò ex diſpoſitione Concil. Trident. ſeſſ.24.cap. 20. vbi ſi quis appellauerit, in caſibus à iure permiſſis tenetur ſuis expenſis transferre acta omnia coram Epiſcopo geſta ad iudicem appellationis.

Quæ præfata diſpoſitio locum ſibi vendicaret, etiã quod reus nollet vti, & intenderet nouum proſequi iudicium, vt tenuit Rota in vna Valentina parochialis 13.Ianuarij 1580. coram Blanchetto,

Amplia-

Digitized by Google

Ampliatur etiam, vt procedat in actis factis partibus coram iudice delegato, Rota in vna Placentina adminiſtrationis Sacramenti 1. Decembris 1567. coram Gipſio.

5 Limitatur nunc, & primò, vt non procedat quando cauſæ ſunt diuerſæ, quia licèt vna dependeat ab altera non habebit locum huiuſmodi productio actorum, vt eſt iudicium euictionis cum cauſa principali, in qua fuit facta euictio, Rota diuerſ. in dec. 445. p. 1. & fuit reſolutum in eadem Rota, in vna Burgenſ. ſancti Sepulchri bonorum 2. Decembris 1594. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

6 Limitatur ſecundò in actis aliarum cauſarum præterquam cauſæ principalis de cuius appellatione cognoſcitur; Rota in vna Toletana penſionis 22. Maij 1592. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

7 Secunda principalis ratio eſt quia allegans nullitatem, tenetur exhibere omnia acta, vt poſſit argui contra ſententiam, quaſi tunc appellans, ſeu dicens de nullitate, ſuſcipiat onus probandi ſententiam iniquã, & nullam, ideo ſi velit obtinere, probabit ſuam intentionem, exhibendo proceſſum, & omnia acta, ita Vant. de nullitat. in tit. à quo, & à quibus, nu. 20. addit. ad Guid. Pap. in cit. dec. 20. & hanc opinionem tenuerunt Cappell. Tholoſ. in deciſ. 91. & 341. Guid. Pap. in deciſ. 431. & Rot. Romana in vna Imolen. caſtrorum 16. Martij 1576. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

RESOLVT. CDXX.

Iudex appellationis abſoluendo ab excommunicatione, quænam obſeruare debeat.

1 *Ponit formam, quam ſeruare debet iudex appellationis in abſoluendo excommunicatum.*

1 LIcèt à ſententia excommunicationis appellari nequeat, iuxta latè tradita per DD. in c. paſtoralis, §. verum de appellatio. de cuius dicti veritate latiſſimè per Cappell. Tholoſ. in dec. 303. & Vetal. in dec. 56. p. 1. poterit tame excommunicatus adire Archiepiſcopum per viam quærelæ, ita probatur optimè in cap. ad reprimendum, vbi communiter Scribentes de officio Ordinarij, qui iudex nonnulla obſeruare debet, videlicet.

Si ei conſtet excommunicationis ſententiam eſſe iniuſtam, ſtatim abſoluat: ſi verò dubitet, cautione præſtita, abſoluet: ſi autem de offenſa, & contumacia conſtiterit, nonniſi præmiſſa reali ſatisfactione, abſoluat: quòd ſi ſententia nulla ſit, ſtatim nullam fuiſſe declaret, vt colligitur ex cap. venerabilibus, de ſentent. excommunicat. in 6. & cap. cum contingat de offic. delegat. ſi verò manifeſtò conſtet, ſententiam valere, tunc licèt abſoluere poſſit, ſatius tamen erit, eum ad abſoluendum remittere ei, à quo eſt condemnatus, ex d. c. venerabilibus §. ſanè de ſentent. excomm. lib. 6.

RESOLVT. CDXXI.

An cauſas per appellationem deuolutas, poſſit Archiepiſcopus in diæceſi ſuffraganei cognoſcere.

1 *Archiepiſcopus poteſt cauſas ad ſe per appellationem deuolutas, etiam in diæceſi ſuffraganei cognoſcere.*

PRo huius quæſtionis dilucidatione adeſt text. expreſſus in cap. vt litigantes de offic. Ordin. in 6. pro cuius corroboratione placuit hic inſerere deciſ. Rotæ in vna Valentina iuriſdictionis 1. Aprilis 1596. coram Seraphino quæ eſt tenoris, videlicet.

1 *Domini ſine difficultate dixerunt, poſſe Archiepiſcopum cauſas ad ſe per appellationem, aut alias delatas ab Epiſcopo ſuffraganeo, per ſe, vel Vicarium generalem, vel per delegatum cognoſcere, & terminare, in totum, vel in partem; etiam in diœceſi Orioleſi, per text. in cap. 1. de offic. Ordinario in 6. vbi traditur differentia inter cauſas deuolutas, & deuoluendas, & ibi Anch. & Franch. idem probatur in c. vt litigantes eod. tit. & poteſt totam cauſam, vel partem tantum delegare c. ſuper quæſtionum in princ. de off. delegat. vbi gl. & Abb. num. 9. Imol. nu. 15. Barb. in fin. Iaſ. in auth. ad hoc, n. 5. C. de iudic. poteſt etiam Notarium, & Nuncium deputare pro exercenda iuriſdictione, quia vno conceſſo, cenſentur omnia conceſſa, ſine quibus id explicari non poteſt l. 2. ff. de iuriſd. omn. iud. & hæc omnia procedunt de iure communi, circumſcripta conſuetudine.*

RESOLVT. CDXXII.

Excommunicatus an ſit abſoluendus, ſi aduerſarius, ne abſoluatur, appellat.

1 *Abſolutio excommunicationis differri poteſt ex cauſis.*
2 *Excommunicatio eſt medicinalis.*
3 *Excommunicatio nõnulla mala, & incommoda producit.*

DVbitabatur in Cur. Archiep. Neap. an eſſet abſoluendus quidam excommunicatus, qui ab eadem Curia humiliter abſolutionem petebat, ſtante interpoſita appellatione per eius aduerſarium, ne abſoluatur. Dubium faciebat pro negatiua opinione, quod abſolutio poteſt differri ex cauſa, etiam ſi præcedat ſatisfactio, ſecundum gl. communiter receptam in c. ſi quis autem 18. diſt. & ibi Arch. & Præpoſ. n. 23. vbi enumerant cauſas, ex quibus id fieri poteſt, voluit etiam Burcult. in conſ. 22. n. 4. Attam. conſ. 93. n. 6. & ſeq. Rubin. conſ. 71. nu. 4. & 8. & ſecundum Nouiſs. in ſua praxi c. 28. n. 2. in fin. & n. 3. vt excommunicatus magis confundatur, poteſt abſolui coram multitudine gentium, & ex tali cauſa differri abſolutio, vbi n. 1. refert fuiſſe pluries ſed non paſſim ſeruatum per Curiam Archiepiſc. cedulones eſſe affigendos contra excommunicatum, etiam ſi compareat, & petat ſe abſolui, quamuis contrarium videbatur, eo quod cedulones affiguntur, vt excommunicatus videns ſe ab alijs vitari, aſpiciens ſuam confuſionem, erubeſcat, & conuertatur, vt notatur in c. 1. de except. in 6. & in clem. 1. de pœn.

Vrgebat pro hac obſeruantia, quod excommunicatio eſt medicinalis c. cum medicinalis de ſentent. excommunic. in 6. quandoquidem profertur, nedum, vt excommunicatus conuertatur, verum etiam, vt alij de communitate terreantur Couarr. in c. alma mater, in initio relectionis de ſentent. excommunic. in 6. & proinde dicunt DD. quòd Epiſcopus poteſt excommunicare illum, cui ſcit excommunicationem non eſſe profuturam, vt alios terreat, ita Panorm. & alij in c. ab excommunicato de reſcript. Felin. in c. ad Apoſtolicæ de exceptionibus.

3 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, cõtrarium fuit deciſum in eadem Curia; videlicet excõmunicato abſolutionem petenti omnino eſſe impartiendam eandem abſolutionem, etiam quod aduerſarius, ne abſolueretur appellaſſet, quæ deciſio fundatur per tex. expreſſum in c. qua fronte de appellationib. vbi cauetur abſoluẽdum eſſe excommunicatum, licet aduerſarius, vel excommunicator, ne abſoluatur appellet, idque propter multa mala, quæ affert excommunicatio. gl. communiter recepta in d. c. qua fronte de appell. Silueſt. in verbo excommunicatio, §. 1. Vnde nulla maior pœna eſt in Eccleſia Dei excommunicatione. c. nihil 11. q. 3. & ſecundùm Nouiſſimum in manuali Confeſs. 64. nonnulla ponuntur exempla memorabilia huius pœnæ; nam refert, quòd Diuus Antonius volens oſtendere effectum excommunicationis, excõmuni-

Digitized by Google

municauit panem, & ſtatim effectus eſt niger, abſoluit poſtea,& euaſit albus; S.Bernardus, qui excommunicauit muſcas, quæ impediebant diuina officia in Eccleſia,& ſtatim ceciderunt omnes mortuæ. Quidam Abbas excommunicauit quandam ſyluam cum lacu, quam occupauerat quidam poteſis, à quo recuperare eam non poterat, & ſylua non amplius fructus protulit, nec lacus piſces. Quidam miles excommunicatus ſedens in menſa porrigebat panem canibus, & illi nolebant accipere. E domo cuiuſdam excommunicati ſtatim Ciconiæ filios abſtulerunt, & aliò tranſtulerunt; quamuis animalia,bruta,& arbores non poſſint excommunicari, ſed maledici.

RESOLVT. CDXXIII.

Clauſula, ſi, & in quantum, in appellatione quid operetur.

1 *Clauſula in appellatione,ſi,& inquantum,quid operetur.*

BArtolus in l.ambitioſa circa fin. ff. de decretis ab ordin. faciendis, quem refert, & ſequitur Io. de Imol.in l.iudex poſtquam, in fin. ff. de re iud. tenent,
1 quod per præfatam clauſulam nullatenus intelligatur admiſſum, quod in effectu non debuit admitti, ſequitur Soc.conſ.48.num.61.vol.4.Balb.conſ.17.n.3. Rub. conſ.45.n.7. & ſeq.Catald.in tract. ſyndicatus nu.82. &ſeq. ideo operatur, vt ſi iudex illam admittere non poſſet, decretum eſt nullum, ipſo iure, quia intelligitur de præſenti,vnde ſi iudex,qui illam appoſuit decretum facere non poterat, eſt nullum, & perpetuo de nullitate dici poteſt, etiam coram quocunque iudice incidēter,Doctor Marta in tract. de clauſulis in clauſ. 131. num. 2. & verſa vice hæc clauſula importat admiſſionem in his, quæ ſunt admittenda,Maranta de ordine iudic. per 6. verſ. Appellatio num.211. Rota diuerſ.deciſ.687. num.2.part.2.

Vnde quando appellatio interponitur à ſententia diffinitiua, iudex admittendo,ſi, & inquantum de iure,&c. dicitur ei detuliſſe, & illam admiſiſſe, quia tunc talis conditio non facit ſuſpenſionem, ſed habet veritatem, nam licèt dicat iudex ſi, & inquantum, tenetur tamen rationabilem admittere, ſecundum deciſ. Beninten.1. & vide deciſ. Caputaq. 49. num. 2. part. 1.

Notabilia quædam in materia appellationis ex Conc. Trid.

PRimo, ex ſeſſ.23.cap.1. de reform. vbi diſponitur, quod nulla appellatio,vel inhibitio ſuperioris impedire poſſit Ordinarium,quo minus ſuam ſententiam circa reſidentiam Curati latam exequatur.

Secundò, ex ſeſſ. 13. c.1. & ſeſſ.24. c.20. de reform. habetur, quod nec in cauſis viſitationis, correctionis morum, & criminalibus appellari poſſit ab interlocutoria, vel alio quocunque grauamine, niſi per definitiuam ſententiam reparari, vel ab ipſa definitiua appellari non poſſit.

Tertiò,ex eadem ſeſſ.13.c.2.dicitur,vt cauſæ in criminalibus ad Romanam Curiam per appellationem deuolutæ committantur in partibus Archiepiſcopo, ſeu eius Vicario, ſiue ex cauſa alteri viciniori Epiſcopo,ſeu eius Vicario, & non inferiori.

Quartò, ex ſeſſ.25. cap.13. Regularibus ordinatur, quod cauſæ præcedentiæ remota omni appellatione terminentur.

Quintò ex ſeſſ.25.cap.14.de reform.ſtatuitur,quod contra concubinarios ordinarius procedere poſſit, appellatione non obſtante.

Finis tituli Praxis appellationum.

PRAXIS CAVSARVM DELEGATARVM.

RESOLVT. CDXXIV.

An delegatio cauſæ facta canonico, expediri poſſit, ſi tempore ſententiæ fuit reſignatus canonicatus.

1 *In ſynodo debent conſtitui ſynodales.*
2 *In delegatione ſufficit adeſſe dignitatem tempore commiſſionis.*

1 CVM iuxta diſpoſitionem Sac.Concil. Trid. ſeſſ.25. cap. 10. de reform. fuerit ſancitum, vt in ſingulis Concilijs prouincialibus,aut Diœceſanis creentur iudices ſynodales habentes qualitatem, de qua in c. ſtatutum de reſcript.in 6.ſcilicet,vt ſint in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti,inter quos ſunt Canonici Eccleſiæ Cathedralis,iuxta dec.Achill.de Graſſ.1. de reſcript.& Verall.dec.93.p.1. quare fuit dubitatum an cauſæ commiſſæ Canonico poſſint expediri,ſi tempore ſententiæ fuit reſignatus canonicatus,& dubitationem mihi faciebat primò regula illa, quod quando lex conſiderat actum cum qualitate non ſufficit ſolus actus abſque illa qualitate.l.Fulcinius ff.quib.ex cauſ. in poſſeſ.eat. Item, quia qualitas adiecta verbo debet referri ad tempus verbi. l.in delictis §, ſi damnum extraneus ff. de noxalib.

2 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus,cōtrarium in facti contingentia reſpondi,motus ex auctoritate gl.in c.tu autem 22. diſt.vbi ſufficit fuiſſe in ea dignitate tempore cōmiſſionis,de quà in delegatione,cū in quolibet actu principium ſit ſpectandum,& habilitas illius temporis ſufficiat,vnde licet poſtea per reſignationem canonicatus deſierit eſſe in illa dignitate, nihil eſt,quaſi non debeat conſiderari actus legitimus perfectus,& cōſumatus, quāuis peruenerit ad caſum, à quo non poterit inchoari,& cū expreſſum fuerit nomen propriū,& dignitatis, videtur delegatio perſonalis,non realis,Cyn. in l.more maiorum q.9.col.6.num. 22.de iuriſd.omn. iudic.Alex.conſ.175. col.pen. lib.5. maximè ſi ex alijs coniecturis non appareat contemplatam ſolum dignitatem. Bellamer.dec.39.n.2.& iſta eſt verior,& magis communis opinio, prout in ſpecie concludit Card. in clem. & ſi principalis q.6. de reſcript.Felin.in c. quoniam Abbas, col.6.in fin.nu.5. de offic.deleg. vbi Dec.col.6.n.3. de communi, & ſecundum hanc opinionem iudicauit Sacr.Congr.Conc.21. Maij 1587. prout teſtatur Pariſ. de reſignatione beneficij lib.1.q.11.n.14. in fi.Cenal. in communib. contra commun.q.677.n.10.in fine.Dubium propoſitum fuit hoc. An ſi is, qui tempore commiſſionis reperiatur conſtitutus in dignitate, & deſignatus inter iudices ſynodales,ſi eā dignitatem reſignauerit,poſſit de eadē cauſa cognoſcere, vel potius is, qui eam dignitatem obtinuit, vel neuter? Congregatio cenſuit reſignantem poſſe cognoſcere etiam poſt renunciationem.

RESOLVT. CDXXV.

An in cauſa delegata Vicario poſſit procedi per Epiſcopum.

1 *Cauſa delegata Epiſcopo non tranſit in eius Vicarium.*
2 *Epiſcopus non poteſt cognoſcere de cauſa cōmiſſa Vicario.*
3 *Epiſcopus poteſt ad libitum reuocare Vicarium.*

1 PAnorm. in cap. eam te num.14.de reſcript. tenuit cauſam delegatam Vicario Epiſcopi, poſſe per eun-

eundem Epiſcopum finiti, licet Gemin. in c. Romana in princ.n.3.verſ.nota idem eſſe adiutorium de appellation. in 6. dicat eſſe intelligendum de ea cauſa, quæ fuerat eidem Vicario delegata , tanquam Vicario ſequitur Franch. in c.dilecti,il terzo,num.4.col.6.quæſt. 5. de appell.

2 Cæterum ſupradicta opinione minimè refragante, contrarium conſului in facti contingentia , non poſſe ſcilicet per Epiſcopum cognoſci cauſam demãdatam Vicario tanquam Vicario : mouebar ob id præcipuè, quia in ea eſt maior Ordinario, & eſt ſeparatum auditorium Epiſcopi ab eius officiali , ſeu Vicario , prout concludit Imol. in clem.1.nu.14. in fine col.4. ad medium,verſ. ex his habes de reſcript. poſt Card. ibidem num.10.q.9.Dec. in c.quoniam Abbas,col.7.in fi.verſ. & notandum eſt n.9. de off.deleg. Rota per Seraph.in vna Maceraten. dotis 10. Martij 1581. & eſt deciſ. 506.p.1. & ita etiam concludit Franc.in cap.ſtatutum in princ. col. penult. verſ. quarto aduerte de reſcript. in 6. qui non tenuit contrarium in d.c. dilecti il terzo, prout ab alijs allegatur, cum ibi nihil determinet, ſed ſolum ſe remittat ad Doctores in d.c.ſtatutum,& in d. cap. quoniam Abbas .

3 Non obſtat , quod Epiſcopus poteſt ad libitũ reuocare Vicarium, cui annectitur delegatio facta non ſub nomine proprio. Doctor.in clem.2. de reſcript. Bald. in l.ſolent.n.6. de offic.proconſ. Panorm. in d.c. quoniam Abbas n.2.de off.deleg.vnde remouendo ab officio,priuat illum iuriſdictione;ideò multò magis poterit ei concedi cognitio.Quia reſpondetur,non propterea concedẽdum eſſe,quod poſſit de cauſa illi delegata cognoſcere,prout dicimus de inquiſitoribus,qui remouentur per ſuos ſuperiores, non tamen ſe ingerunt in cauſa illis commiſſa.c.volentes de hæret. clem. nolentes.§.notarij eod.tit.& in ſpecie ita reſpondet Cardin. in clem.1.q.9. de reſcript. vbi etiam Imol.n.14. in fin. ſubdit,procedere,niſi remotio fieret in fraudem iuriſdictionis delegatæ , quia alias poſſet in eum animaduerti,tanquam illum turbantem in ſua iuriſdictione,c.1. de off.deleg. Ideo Vicario remoto , cauſa erit de nouo deleganda. Franch.qui dicit,menti tenendum in d.c.ſtatutum 11.col.pen.verſ.quinto aduerte n.11. in fin. de reſcript. in 6.

Amplia principalem cõcluſionem procedere etiam ſi cauſa commiſſa eſſet Epiſcopo , vel Vicario , nam cum literæ fuerint vni eorum præſentatæ , alter non poteſt ſe intromittere , c. cum plures de off. deleg. in 6. latè Surd.conſ.57.n.1. lib. 1. Ita vt neque delegatus Papæ ſubdelegando poſſit auocare , quando ſubdelegatus incæpit procedere,niſi adſit clauſula cum poteſtate auocandi in qualibet parte litis,c. quamdiu,& c. ſi delegatus de off. deleg. in 6.

RESOLVT. CDXXVI.

De ſubreptione reſcripti delegatorij , infra quantum tempus opponi poſſit.

1 *Omnes actiones præſcribuntur ſpatio quadraginta annorum .*
2 *Subreptio vitiat gratiam ipſo iure .*
3 *De ſubreptione etiam poſt ſententiam opponi poteſt .*

IN quadam cauſa mihi delegata iudicaui ius opponendi de ſubreptione cenſeri præſcriptum ſpatio
quadraginta annorum, motus ex vulgaribus iuris re-
1 gulis,quod omnes actiones ſupradicto tempore finiũ-
tur, ad text. in l. ſicut , & l.omnes C. de præſcrip. triginta,vel quadraginta annorum .

Non obſtat Imola in cap.ad audientiam de reſcript. volens,quod quando ſubreptio operatur nullitatem gratiæ,poſſit de ea quandocunque opponi,quia reſpõdetur, ſecundum Macerat. lib.2. var.reſol.c.99. quod intelligitur ante quadraginta annos , quia illa dictio quandocunque , accipitur , vt præſcriptionem longi temporis non excludat , ſecundum quod latè tradunt communiter DD. in §.1.inſtit. de perpet. & temp.act. Ang.conſ.55.Alban. conſ.22.n.2.

2 Non obſtat ſecundò,quod ſubreptio vitiat gratiam ipſo iure.Bald.conſ.320.vol.2.Alex.conſ.16.vol.1.Alciat.conſ.63.n.3.& ſeq. & eſt communis opinio,ſecundum Fel. in cap. ad audientiam, il ſecondo n. 22. verſ. literæ beneficiales de reſcript. & refert deciſum Caput. in deciſ.225.p.3. quia reſpondetur,non propterea poſſe inferri quin amiſſum non ſit ius opponendi de ſubreptione .

3 Non obſtat , quod etiam poſt ſententiam in literis beneficialibus , & gratiæ poſſit opponi de ſubreptione,quia hoc verum eſt dummodo ante quadraginta annos opponatur. Anchar. citato cap. ad audientiam in fin.Balb.dec.500.Rub.deciſ.13.n.6. & ratio eſt , ſecundum Caſſad.dec.3.in fin.de cauſ. poſſ. & propriet. quia ex diuturnitate tanti temporis præſumitur etiam noua gratia,& confirmatio .

RESOLVT. CDXXVII.

An Theologus, cui delegatur cauſa, poſſit iudicare abſque aſſeſſore .

1 *Delegatus tenetur iudicare cum aſſeſſore .*
2 *Prioribus Regularium poſſunt cauſæ delegari .*
3 *In iudice non exigitur literarum ſcientia .*

1 COnſului in caſu mihi propoſito à quodam Epiſcopo, cui delegata erat quædam cauſa a Sede Apoſtolica, vt ipſe teneretur omnino , ad effectum, vt eius ſententia ſit valida, eligere aſseſsorem, & mouebar ex Bulla Leonis X. in Conc. Lateranen. quæ incipit,Regimini,cuius ſunt verba formalia, videlicet, *Iudices, & conſeruatores à Sede Apoſtolica deputati ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem , partibus non ſuſpectum,ab his partibus, vel earum aliter requiſita aſſumere , & ſecundum eius relationem iudicare teneantur,non obſtantibus,&c.*

Non obſtat text. in c. ſtatutum, §. aſseſsore de reſcript. in 6. vbi iudex delegatus tenetur aſsumere aſſeſſorem,ſi indiget , quod eius conſcientiæ relinquit , quia reſpõdetur,quod ex hoc nõ ſequitur,quod Theologus delegatus poſſit cauſam decidere ſine aſſeſſore .

Non obſtat etiam text. in clem. & ſi principalis de
2 reſcriptis, vbi Prioribus Regulariũ,ſeu quibuſuis Prępoſitis,vel Guardianis poſſint à Sede Apoſtolica cauſæ delegari,& ſic Theologis,quia pariter reſpondetur vt ſupra,quod non ſequitur,quod per ſemetipſos,abſque aſſeſſore,iudicare poſſint .

3 Nec tandem obſtat, quod in iudice non requiritur literarum ſcientia,ad tex. in l.certi iuris C.de iud. latè Fel. in c. ſciſcitatus de reſcript.quia hæc locũ habent, vbi reperitur iudex graduatus in iure ciuili, vel canonico,aliàs ſecus.

RESOLVT. CDXXVIII.

An delegatus poſſit cognoſcere de nullitate ſuæ ſententiæ .

1 *Pronunciatio nulla,extinguit iuriſdictionem.*
2 *Delegati iuriſdictio extinguitur, lata ſententia .*
3 *Delegatus an poſſit cognoſcere de nullitate ſententiæ , diſtinguitur .*

DVbium faciebant pro negatiua opinione tex. in l. ſi vt proponis, la prima, C. quomodo, & quando

Digitized by Google

do iud. vbi pronunciatio iudicis delegati nulla, extinguit eius iuriſdictionem, igitur non poterit amplius cognoſcere, ex defectu carentiæ iuriſdictionis.

2 Secundò, text. in c. in literis de offic. deleg. vbi delegatus ſtatim, quod pronunciauit finitur eius poteſtas, ſeu iuriſdictio.

Tertiò, tex. in l. iudex poſtquam ff. de re iud. vbi iudex poſtquam ſententiauit, amplius ſe intromittere non poteſt.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium eſt verius, & in praxi tenendum, verùm pro huius quæſtionis dilucidatione diſtinguendæ ſunt duæ concluſiones.

3 Prima ſit concluſio, delegatum ad vniuerſitatem cauſarum poſſe cognoſcere de nullitate ſuæ ſententiæ, ita Angel. in citata l. iudex poſt quã ff. de re iudic. poſt Alex. in conſ. 23. n. 6. & ſeq. vol. 1. Alciat. in d. l. iudex in q. 1. Aufrer. ad Cappell. Tholoſ. dec. 38. cuius concluſionis ratio eſt, quia talis delegatus æquiparatur Ordinario iuxta communem, de qua in l. more maiorem, ff. de iuriſd. omn. iud. præſertim quantum ad hoc, vt poſſit iterum cognoſcere, & pronunciare, ſi tulerit ſẽtentiam nullam, & de nullitate ſuæ ſententiæ cognoſcere, prout communiter tradunt DD. de iudice Ordinario, vt latè in l. cum Prætor ff. de iudic. gl. in c. cum cauſam de appell. in c. ne aliquid de hæret. in 6. & in c. qualiter, & quando, verſ. obſeruari tit. de accuſar.

Secunda ſit concluſio, delegatum ad vnam cauſam, non poſſe iterum cognoſcere, ſi tulerit ſententiam nullam, ita Artham. conſ. 126. & ſeq. Iaffred. con. 60. nu. 4. & Afrer. cit. loco, circa med. cuius concluſionis ratio reddi poteſt, quia cum ſit functus officio ſuo, proinde iterum ſe ingerere nequit, & ita intelligendi tex. ſupra citati in contrarium, & hanc concluſionem intellige, niſi iudex delegatus ad vnam cauſam protulerit ſententiam nullam ex defectu formæ mandati, tunc enim iudex pronunciaſſe non videtur, ſi non ſeruauit formam mandati, pro quo facit text. in l. qui tamen ff. de arbitr. vbi arbiter iterum ſententiat ſi non ſeruauit formam compromiſſi. Inn. in c. 1. de off. deleg. Siculus in præallegatis, c. in literis, & c. qualiter, & quãdo, & vide latius de contentis in hoc articulo Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1. q. 67. à n. 21. ad finem.

RESOLVT. CDXXXIX.

An cui committitur abſolutio à caſibus reſeruatis, poſſit illorum abſolutionem alteri delegare.

1 *Delegatus non poteſt abſolutionem caſuum ſubdelegare.*
2 *Pœnitentiario committitur nudum miniſterium.*
3 *Ordinarius delegando, cenſetur elegiſſe induſtriã perſonæ.*

EVenit quandoquidem, vt Pœnitentiarij Eccleſiarum Cathedralium, ob impedimentum aliquod, alteri Confeſſario, non tamen obtinenti facultatem circa reſeruata, illorum abſolutionem cõmittere, ſeu delegare vellent, quare fuit dubitatum, an id iure facere poſſent, & pro opinione affirmatiua dicebatur, quod tex. in c. fin. de offic. Ord. vult, quod cui cõpetit abſoluere ab excommunicatione, poteſt alijs abſolutionem demandare, igitur & in caſu, de quo verba facimus. Item pro eadem opinione allegabatur tex. in c. ſuper quæſtionum verſ. nos autem de officio deleg. vbi delegatus ab Ordinario quẽcunque actum requirẽte, cauſæ cognitionem delegare poteſt, ſequitur Sicul. in cap. cum Bertoldus de ſent. & re iudic. in 6. Inn. Spec. & Hoſt. in tit. de legib. §. 1. verſ. ſed nunquid delegatus, gl. fin. in clem. vnica de off. deleg. & ibi Cardin. num. 6. Tandem dicebatur, quod Capp. Thol. in dec. 13. tenuit poſſe delegatum ab Ordinario in caſu, de quo ibi, alteri perſonæ committere, etiam non nominatæ in cap. ſtatutum de reſcript. in 6. Ex quibus omnibus videbatur poſſe reſolui pro opinione, vt præfatus Pœnitentiarius habeat facultatem committendi abſolutionem prædictorum caſuum.

1 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium reſpondi, motus ex pluribus.

2 Tum primo, quia cum præfato Pœnitentiario non iuriſdictio, verum nudum miniſterium ſit commiſſum, igitur illud alteri demãdare prohibetur cap. fin. de off. deleg. & ibi Panor. num. 2. qui dixit, quod cui commiſſum eſt aliquos abſoluere, diſpenſare cum irregularibus, vel iniungere pœnitentias, non poteſt alijs hoc officium committere. ſequitur Fel. in c. fin. nu. 6. & ſeq. de reſcript. poſt Bar. in l. periuriũ in 8. oppoſ. ff. de iuriſdict. omn. iud. Iaſ. in l. à iudice col. fin. verſ. limita duodecimo. C. de iudicijs. Roman. conſ. 271. & 303. Corſet. ſing. 320. & idem Rom. conſ. 481.

3 Tum ſecundo, quia Ordinarius committendo abſolutionem caſuum reſeruatorum, cenſetur elegiſſe induſtriam perſonæ, arg. text. in cap. fin. §. 1. de off. deleg. igitur illud per alium exerceri non poteſt, l. inter artifices ff. de ſolut. Spec. in tit. de ſalario §. fin. verſ. pen. & habetur in c. fi. de off. del. in 6. vbi cõcluditur, quod electa induſtria perſonæ eſt prohibita ſubrogatio, vel delegatio, de quo etiam per Bal. in l. vnica §. ne autem C. de caduc. toll. & ideo dicitur, quod mutata perſona, mutatur conditio rei l. Paulus ff. de acq. hæred.

Non obſtant contraria, & primò tex. in c. fin. de off. Ord. quia loquitur in ordinario iudice, cui non prohibetur delegare arg. tex. in l. à iudice C. de iudicijs.

Nec denique obſtãt reliqua in oppoſitum allegata, quia locum habent, & procedunt in vno articulo tantum, nam benè poteſt delegatus ab Ordinario committere vnum articulum cauſæ abſque iuriſdictione, Capp. Tholoſ. in deciſ. 13. & in iudice ordinario loquitur Inn. & Butr. in c. cum Bertoldus de ſent. & re iudic. Fel. in c. ſuper quæſtionum de off. deleg. Franch. in c. cum cauſam de appellat. poſt Bar. in l. more maiorum ff. de iuriſdict. omn. iud. Et ita pariter reſoluendum dixi in Pœnitentiario, qui licet prohibeatur ſubdelegare, tamen credo ex ſupra dictis poſſe in aliquo particulari caſu abſolutionem committere.

RESOLVT. CDXXX.

An delegatus Apoſtolicus poſſit ſubdelegare perſonis non conſtitutis in dignitate.

1 *Cauſæ à Sede Apoſtolica committuntur perſonis in dignitate conſtitutis.*
2 *Quæ concluſio procedit pariter in ſubdelegato.*

1 CVm iuxta diſpoſitionem text. in cap. ſtatutum de reſcript. in 6. cauſæ à Sede Apoſtolicæ delegari non poſſint, niſi perſonis conſtitutis in dignitate, quare fuit dubitatum, an eadem concluſio procedat in ſubdelegatione, ita vt neceſſe ſit perſonas, quibus cauſæ prædictæ ſubdelegãtur, eſſe in dignitate cõſtitutas, & dubiũ faciebat pro negatiua ſententia, quod tex. in d. c. ſtatutũ hoc non aperit, proinde nos extendere negligimus, ad tex. in l. ſi quis ſeruũ C. de ſeruis fugitiuis.

Supradictis tamen minimè refragantibus, contrarium dixi in caſu mihi propoſito, motus præſertim, quia eadem ratio viget in vtraque materia, tam ſcilicet delegationis, quàm ſubdelegationis, propterea idem debet eſſe iuris diſpoſitio ad text. in l. illud ff. ad leg. Aquil. & l. quod dictum ff. de pact.

Supradictis accedebat, quod cum ſubdelegatio dicatur etiam delegatio, cum ab ea ſecũdum Artam. in conſ. 22. non diſtinguatur, niſi quod illa eſt prima, hæc verò ſecunda delegatio nuncupetur, meritò iura loquentia de delegatione, extenduntur ad ſubdelegationem,

Digitized by Google

tionem, & conſequenter quemadmodum delegari
2 cauſæ non poſſunt, niſi perſonis in eccleſiaſtica dignitate conſtitutis, ita pariter ſubdelegari.

Facit etiam, quia in dignitate eccleſiaſtica eſſe debent omnes, qui actum iudicialem faciunt. Bellamer. in dec. 81. & 126. Raudenſ. conſ. 23. n. 6. vol. 1. Alban. conſil. 22. n. 6. & ſeq.

Non obſtat dec. Rot. 462. vbi executores litterarum Apoſtolicarum poſſunt ſubdelegare nudum miniſterium perſonis non conſtitutis in dignitate, vel non habentibus qualitatem, d. c. ſtatutum, quia reſpondetur, quod intelligitur in ſimplici executore, non autem in mixto, puta in eo, qui deputatur cum clauſula vocatis vocandis, ita Aufrer. ad Capp. in dec. 13. prax. Archiep. cap. 83. num. 3.

RESOLVT. CDXXXI.

An delegatus Apoſtolicus delinquens, poſſit conueniri coram Ordinario.

1 *Delegatus eſt maior Ordinario.*
2 *Delegatus delinquens an poſſit puniri ab Ordinario diſtinguitur.*

1 DVbium faciebat tex. in c. ſane de offic. Ord. vbi delegatus Apoſtolicus eſt maior Ordinario, cap. ſane de off. deleg. igitur.

Cæterum reſoluendum eſt cum diſtinctione, de qua per Io. Andr. & Siculum in cap. fin. de reſcript. & eſt, quod aut delegatus delinquit, non parendo, & tunc, quia ſolum exceſſit contra Papã in non parendo mandatis ipſius, non poteſt per aliũ inferiorem puniri. Aut delinquit per ſe agẽdo, & tunc poteſt puniri per Ordinarium loci, quia non conuenitur vt delegatus, ſed vt criminoſus. Sed dicit Ioan. Andr. ſe non credere, quod pendẽte cauſa corã eo poſſit conueniri corã Ordinario, ſaltẽ vt impediretur procedere in cauſa ſibi delegata, nã reſpectu illius cauſæ dumtaxat eſt maior Ordinario, vt in c. ſtuduiſti de off. delegati, Zabarella in clem. 1. de offic. ord. vbi tenet, quod Præſes prouinciæ permittere non debet, delegatos à Principe aliter vti ſua poteſtate, quæ in ſuis literis contineatur, & ſi formam illorum excedant, poteſt in eos animaduertere alleg. c. nobiliſſimus 97. diſt. de off. deleg. c. cum in iure, & c. cum contingat de reſcr. & quod Ordinarius poſſit reſiſtere delegato quando vellet procedere in caſu nõ incluſo in ſua commiſſione, tenet Inn. in c. ſi quando de off. deleg. & ibi latè per Siculum, ad quod gl. ſingularis in c. ex literis eod. tit. quæ dicit, iudici volenti mandare exequutioni ſententiã nullam, impune poſſe reſiſti ad quod l. prohibitum C. de iure fiſci li. 10. Ang. conſ. 182. & 275. ad quod etiam nota Bar. in d. l. prohibitum, & idem Ang. conſ. 219. dicit, quod aut Prelatus,
2 aut ſubditi non debent obedire falſis, aut iniquis literis de Cancellaria Pontificali emanantibus, vel Cæſerea, l. 3. Cod. ſi cõtra ius, vel vtil. publ. & l. nec damnoſa, C. de prec. Imp. offer. Immo & de facto poteſt reſiſti volentibus ſub vmbra prædictarum literarum aliquã oppreſſionem cõmittere non data prius copia reclamandi, l. defenſionis facultas, C. de iure fiſci l. 10. propterea dicit Bar. in prçallegat. l. prohibitum, quod Cõmiſſarij debent ſuas commiſſiones priuſquã illas exequantur, Curiæ Prçſidis inſinuare, quod bene ſeruatur in practica, & de hoc extant ordinationes Regiæ, & ſtatuta ſynodalia quoad Curias eccleſiaſticas, & nunquid punitio delinquentium exemptorum in Epiſcopi territorio, ad Epiſcopum pertineat, vide Zabarel. in clem. 1. n. 16. de offic. ordin. & adde, quod licèt Archiepiſcopus delinquat in Diœceſi ſui ſuffraganei, non tamen poterit puniri ab ipſo ſuffraganeo, nec ſimiliter ligatur idẽ Archiepiſcopus ſtatuto ſui ſuffraganei, gl. & ibi plenè Siculus in c. 1. de raptorib. idem Sic. & Felyn. in c. cùm inferior de maiorit. & obed. ſecus autem ſi non eſſet ſuperior, licèt ſit maior, nã poterit puniri a minore, ſi delinquat in territorio, Anchar. in clem. 1. de foro comp. Bald. in c. 1. §. ad hæc de pace iura firm. & l. ſi quis ſeruo ad fin. C. de furt. Archid. & DD. in c. 1. 3. q. 6. vide per Felyn. in allegato cap. cum inferio.

Non obſtat tex. in c. ſane de off. deleg. quia procedit, & locum habet in cauſa delegata tantum, & non in alijs, vt tradunt DD. in rubr. ff. de off. eius, & Canoniſt. in rubr. de off. deleg.

RESOLVT. CDXXXII.

An Delegatus Apoſtolicus poſſit procedere extra ciuitatem, in qua deputatus fuit.

1 *Delegatus non poteſt procedere extra locũ deputationis.*
2 *Redditur ratio concluſionis.*

TExtus apertus in c. ſtatutum §. in nullo quoque de reſcriptis in 6. probat non poſſe delegatum
1 Apoſtolicum procedere extra ciuitatem, vel diçceſim in qua deputatus fuit. Delegatio enim eſt ſtricti iuris, ſecundum Bald. in c. vnico, n. 6. & ſeq. de mutuis petitionib. Alciat. conſ. 21. n. 7. & 10. Rota diuerſ. in dec. 8. p. 2. neque in reſcripto delegatorio locum habet extẽſio de loco ad locum, vt probatur in cap. Petro, de off. deleg. & propterea delegatũ in vno loco, non poſſe in alio cognoſcere, iuxta opinionẽ, ſecundùm quam refert deciſum Hartaman. lib. 1. iuris obſeruat. c. 13. verba enim reſcripti ſunt ad vnguem ſeruanda, c. ad audientiam, vbi Bal. in 3. not. de reſcriptis, cum reſcriptũ delegatorium æquipararetur mandato, cuius forma, ac fines diligenter ſunt cuſtodiendi, l. diligenter ff. mandati, latè Iaſ. in l. quod quis, in princ. C. de procuratoribus, & quicquid fit contra mandatum, eſt ipſo iure nullum. l. cum contra C. mandati, facit quoque quia cum Delegatus non obtineat iuriſdictionem, præterquam in loco ſuæ deputationis, conſequẽter extra illũ procedere nequit ad tex. in l. extra territorium, ff. de iuriſdict. omn. iudic. c. vt animarũ de cõſtitution. lib. 6.
2 Et hæc concluſio ampliatur, vt neq; tacitus conſenſus ambarum partium ſufficeret, ſecundum Monald. conſ. 92. n. 3. vol. 1. poſt Alban. in conſ. 60. nu. 6. & ſeq. quare ſi citentur, & partes nõ contradicunt, adhuc iudicium erit nullum, iuxta id, quod voluit gloſ. in d. §. in nullo, quam communiter approbari ſcribit Alex. conſ. 10. vol. 1. Merend. conſil. 22. n. 3. Bomin. conſil. 21. n. 29. & ſeq. vnde ſecundum Panormit. in cap. nonnulli de reſcript. quem refert Nouiſſ. in ſua praxi cap. 69. n. 15. circa mediam, Delegatus cenſetur deputatus in certo loco, vbi dignitas ipſius iudicis eſt expreſſa in reſcripto, vt ſi dicitur Epiſcopo Nolano, videtur committi Nolæ, niſi diceretur in reſcripto Auerſæ, vel alibi moranti, quia tunc videtur committi in loco moræ. Fuit tamen à Sacra Congreg. reſcriptum Archiepiſcopo Neapolitano, quid agendum ſit.

Finis tituli Praxis cauſarum delegatarum.

PRAXIS CRIMINIS HÆRESIS.

RESOLVT. CDXXXIII.

Quot ſunt caſus directè, & reductiuè ad Tribunal ſanctiſſimæ Inquiſitionis ſpectantes.

1 *Numerantur caſus ad ſanctiſsimæ Inquiſitionis Tribunal pertinentes.*

REſpondi nonnullos, vt patet ex congeſtis per Mauritium de Gregorio, & ſunt videlicet.

1 Apoſtata à Fide primo debet puniri, quoniam eſt vel hæreticus, vel ſpecies hæreſis, Alfonſ. de Caſtr. l. 1. c. 7. de iuſta hæret. punit. & lib. 1. contra hæreſes. c. 9. & quis dicatur apoſtata à Fide, vide Silueſtr. in verb. apoſtaſia §. 1. num. 4. quia eſt ille, qui in totum recedit à Fide, vt renegati, vide Pegnam comm. 74. ſuper q. 49. in 2. part. director. Inquiſitorum, & dicam inferius in verſ. Renegati, vide Caiet. in ſumma verſ. apoſtaſia in initio.

Secundo, apoſtata à Religione poteſt etiam puniri ab Ordinario, quia eſt excommunicatus, Caiet. loco cit. & tanto magis ſi per annum perſeuerat in tali excōmunicatione, vt dicā inferius, & iſti apoſtatæ à Fide ſubſunt in Bulla Cœnæ Domini in prima clauſula. Sed Apoſtatæ à Religione nō includunt Apoſtaſias à fide.

Alchimiſtę, direct. inquiſitor. 3. part. c. de ſig. negromant. & hæret. & ibi Pegna comm. 26. vide Rauenn. in tit. de crimin. falſ. & Abb. in c. 2. num. 8. de ſortil.

Adoratores Dæmonum, gloſ. in c. accuſatus §. ſane in verſ. ſecus de hæret. lib. 6.

Blaſphemiæ hæreticales, vt ſunt omnes directè, vel indirectè cōtra articulos Fidei, vt dicere, *Puttana della Madonna*, quia eſt cōtra articulum, Ex Maria Virgine, *Cornuto chi crede à Dio*, eſt cōtra primū articulū, Credo in Deum, & ſimilia directorium inquiſit. 2. part. q. 41. vbi cōcludit hos debere abiurare etiā ſi calore iracūdiæ, & in ludo, huiuſmodi hæreticalia verba euomerint: quod probat ex multis iudiciale inquiſit. in verſ. blaſphemia n. 66. quicquid dicat ibidē num. 61. Pegna ſcholia 48. in p. directorij inquiſ. Siman. de cat. inſt. tit. 8. n. 2. Caſt. c. 6. & 12. & qui profert verba hæreticalia in ludo, vel facetias punitur prout ſuſpectus de hæreſi, Sim. loc. cit, tit. 17. n. 22. & 23. & poteſt puniri pœna pecuniaria, eroganda locis pijs, Pegna com. 17. in 3. p. director. & 152, col. 1. eodem loco, & hic caſus accidit in facto, qui dixerat in ludo, *Mal'anno habbi Dio, e tutta la Corte del Cielo, e cornuto chi ci crede*. iſta blaſphemia hæreticalis non ſolū poteſt fieri verbis, ſed factis, vt ſi quis deturparet ſacras imagines, Caſt. loc. cit. & verba hæreticalia manifeſta ſunt ea, quæ vel ſunt contra articulos Fidei, contra Eccleſiæ determinationem, vel contra Sacramenta, vel ſacram Scripturam, D. Tho. 2. 2. q. 11. a. 2. direct. inquiſ. 2. p. q. 2. Pegna ibi com. 6. Canu. lib. 12. c. 17. locorum Theologorum, Boer. dec. 301.

Baptizare mortuum ea forma, qua viuum habetur pro hæretico, Simanc. de catholic. inſtit. tit. 62. rubr. de ſortilegis ſub n. 3. ſimiliter rebaptizare pueros, Caſt. loco citato lib. 1. c. 13. Baptizantes imagines ad ſortilegia. Criſ. lib. 2. c. 2. n. 27. Pegna comm. 67. in q. 42. par. director. inquiſ. vbi dicit, ſapere hæreſim manifeſtam, Locatus loco cit. in verbo hæretici n. 31. caſu 12. fol. 449. Silu. de ſtrig. lib. 1. c. 1. pun. 2. cum alijs quampluribus congeſtis per Farinacc. in tract. de hæreſi q. 181. §. 1. num. 25. cum declaratione ibidem num. ſeq.

Campanarum ſpretores, clem. vnica de iudicijs. Et hic caſus accidit in facto, dum quidam nocte Sabbati Sancti abſtulerit martellum à quibuſdam campanis, illud apponendo in arbore nucis. Et cū ſint tubæ Dei, & loco turbarū veteris teſtamenti ſucceſſerint, multa myſteria ſignificant. Spec. lib. 1. tit. de camp. Silu. tract. de benef. 1. p. q. 5. n. 82. & infra. Ad quid deſeruiant cāpanæ, vide Abb. Io. And. & alios in c. 1. de off. cuſt. Fuſc. de viſit. lib. 1. c. 14. Guglicl. Durand. in rational. Diuin. lib. 1. c. 4. Rebuff. pract. benefic. tit. de dimiſſ. n. 32. & campanarum deſpectio, ſiue contemptus eſt vnus de erroribus Turcharum, vt patet in dicta clem. & per extenſum de erroribus Turcharum, & Saracenorū, vide Direct. inquiſit. 2. p. q. 20. & 21. & ibi Pegna comm. 45.

Celebrantes ſub rebus prophanis aptis ad faciendū ſortilegia, adhibitis nefarijs precibus, & verbis ſuperſtitioſis, Grillan. de ſortileg. q. 14.

Cædulones excommunicationum, quibus declarātur aliqui excommunicati, deturpantes, ſunt ſuſpecti de hæreſi: ita in facto refert deciſum. Romæ in caſu contingenti in Curia Archiepiſcopali Salernitana Pegna comm. 24. ſup. 3. par. Direct. inquiſit.

Carnes comedentes diebus prohibitis eſt exterum ſignum hæreſis, quod ſuſpitionem malæ credentię parit, idem Pegna comm. 24. in 3. par. direct. Zanchin. de hæret. cap. 35. num. 2. Campeg. Tell. in c. ad abolendam num. 2. de hæret. direct. inquiſ. 3. par. cap. de ſig. externis iudaizantium Simanc. loco cit. n. vltim. vbi dicit, ſapere hæreſim Luteranorum, c. de eſu de conſecrat. diſt. 3. Ad cuius rei declarationem, vide Farinacc. in tract. de hæreſi quæſt. 173. §. 2. num. 80. & prax. Archiepiſcopal. cap. 23. ſub num. 11.

Dæmones expreſsè, vel tacitè inuocantes, Simanc. loco cit. 63. num. 11. & 12. Bart. Spineus in apolog. 3. diſt. cap. vlt. D. Thom. 2. 2. q. 95. art. 4. in corpore, & in expreſſa inuocatione, vel pacto adeſt idolatria, Siman. & Spineus locis cit. & ſubſunt Bullæ Cœnæ Domini in prima clauſ. Sil. de ſtrig. lib. 3. c. 1. puncto 2. Caſtren. lib. 1. cap. 15. quia inuocare Dæmonem, cauſat idolatriam, Locatus in verſ. apoſtaſia num. 9. & Spin. loc. cit. quamuis non ſemper petere futura à Dæmone, ſapiat hæreſim, quia naturaliter futura poteſt ſcire, idem Pegna ſchol. 50. ſuper 2. par. Direct. inquiſ. quæſt. 45. ſequitur Locatus in dict. verſic. apoſtaſia num. 9. & Abb. in c. 2. num. 4. de ſortilegijs, & vide prax. Archiep. cap. 23. ſub n. 11. verſ. item inuocare ac Farinac. in tract. de hæreſi quæſt. 181. §. 1. num. 5. cum plurib. ſeq.

Dubij in Fide, id eſt qui pertinaciter ita inſiſtūt dubitationi, quod nō ſint parati corrigi ad mandatum ſuperioris cap. 1. de hæret. Silu. in verſ. hæreſis 1. num. 6. Decian. in tract. crimin. lib. 5. cap. 55. num. 3. Pegna in commentar. ad cit. c. 1. de hæretic. part. 2. Direct. inquiſit. verſ. Nec obſtat ſi dicatur.

Dæmonem dicentes ſe tenere incluſum in phiala, ſeu in anulo, decipiuntur, cum ipſi Dæmones potius includant delictorum catena miſeros homines, quàm e contra, ratio eſt, quia cum ſint ſpiritus, non poſſunt loco corporeo contineri, Simanc. loc. cit. n. 3. D. Aug. lib. 21. c. 6. de ciuit. Dei, Pegna ſchol. 50. ſuper 1. part. director. quia interuenit inuocatio, ſeu pactum expreſſum, vt ſupra, Silu. lib. 4. c. 9. pun. 3. de ſtrig. licet interdum patiatur includi, vel ita fingat, vt ſic perſuadeat miſeris perſonis ad eas facilius decipiendas, Farinacc. in tract. de hæreſi q. 181. §. 1. n. 28. & 29.

Dæmonem inuocare ad tentandam pudicitiam mulieris ſi fiat verbis deprecatiuis, ſapit hæreſim, Pegna ſchol. 50. in 2. part. direct.

Dæmonem inuocare quis poteſt tacitè, & expreſsè Simanc. loco cit. tit. 30. num. 15. & tit. 64. num. 12. Silu. vbi ſup. Caſt. lib. 1. de iuſta hær. punit. c. 14.

Diſputantes laici publicè, vel priuatim de Fide, poſſunt excommunicari ab Ordinario, cap. 2. §. inhibemus, de hæret. lib. 6. Caſtren. loco cit. lib. 1. cap. 19.

Euchariſtia abutentes in ſortilegijs ſunt ſuſpecti de hæreſi quicquid dicat Grill. cap. 10. n. 7. cum ſeq. de ſortileg. nam hoc clarè aſſerit gloſ. citata in c. accuſatus §. ſane in ver. ſaperent de hæretic. lib. 6. Caſtr. libro 1. cap. 13. & vide Anchar. in d. §. ſane num. 2. & Farinacc. in prax. crimin. tit. de delict. & pæn. quæſt. 20. n. 83. & in tract. de hæreſi cit. q. 181. n. 19. ſubdens in fin. quod ſic abutentes ſacratiſſimo Altaris Sacramento Curiæ ſeculari traduntur.

Expectare reſponſa à Dæmonibus, hæreticum eſt ex bulla Sixti Quarti edita anno 1473.

Faſcinatio faciens videre aliter, quam ſit.

Fumigationes, vel thura offerens Dæmonibus, eſt

hære-

hæreticus,gl.in d.§.ſane,in verſic.ſaperent, Caſtr.lib. 1.cap.13.de iuſt. hæret. pun.

Fautores Hæreticorum, qui dicantur, & qui receptatores,defenſores, vide Caſtr. loco cit.c.17. Caiet.in verſ.excommunicatio cap.1.

Facientes breuia cum characteribus, ſeu literis ignotis,Siluest. in §.10. Ang. eodem verſ. num. 1. & 7. Armill.in verſ.ſortilegium num.3. Caietan. in ſumma verſ.ſuperſtitio 2.Farinac.alios citans in d. quæſt.181. §.1. n. 30. idem de dicentibus, ſeu recitantibus quaſdam orationes pro ſanandis infirmis de quibus per Nauarr.de hor.can.cap.6.num.48.Mall. maleſ.q. 1. c. 16.fol.279.part.2.

Hoſtiam non conſecratam,pro conſecrata ſumere, vide Anchar. in d. §. ſane num. 2.

Imagines ſacras deturpantes,vel ſpuentes,blaſphemia eſt hæreticalis,actu ſimiliter fuſtigare,vel conculcare eas, Caſt.lib.1.cap.12.Simanch. loco cit. 33. à n. 17.& infra Boer.dec.301.num.16. & 17. & infra, vide Iſern.in cap.de ſtatu,& conſuetud. conc. num. 28. vel percutere, & hoc accidit Neapoli in facto de menſe Ianuarij 1592. vbi quidem miſer percuſſit pugione imaginem Deiparæ, & fuit per iudicem laicum manu truncatus, & vltimo ſupplicio condemnatus.

Imagines cereas,vel huiuſmodi fabricantes,quibus maleſaciunt perſonis; & in intimis puncturis eas cruciant,vel ad prouocandum,& alliciendum animum alicuius ad amorem, an ſit hæreticum vel ſuperſtitioſũ vide Repertor. inquiſit. in verbo Magica verſ. 2. Farinacc.d.q.181.§.3.num.83.Caſtr. loco cit. Simanc. tit. 30.num.18.Anch. in d.§. ſane. cap. accuſatus num. 2.

Inquiſitores poſſunt procedere contra maleficos,& incantatores, & ſuperſtitionum obſeruatores, Alexand.VI.Bulla 12.fol.148.Adrian.VI.Bulla 5.fol.277. ſimiliter contra Aſtrologos iudiciarios ex Bulla Sixti V. edita anno 1586.

Impedientes ne Inquiſitor, ſeu Ordinarius fabricet proceſſum contra inquiſitum hæreticum, eſt excommunicatus,& poteſt puniri vt hæreticus, cap. inquiſitioni de hæret. lib. 6. de incantatoribus, ſeu ciaraldis vide Angel.in ver.ſuperſtitio,n.8.D. Thom.2.2. quæſt. 96.art.4.ad 2.Nauarr.in man.cap.11. num.31.

Libros prohibitos habentes,vel tenentes,ſi ſunt hæreticorũ, ſubſunt Bullæ Cœnæ Domini in prima clauſula, & poteſt inquiri contra eos tamquam ſuſpectos de hæreſi ex Bulla Pij IV. poſita in indice librorum prohibitorum,& ſunt excommunicati vltra Bullã, per regulam decimam indicis in vltim.& aliam Bullã,quæ eſt 98.fol.282.Pegna comm.3.ſuper c.4. in 2.p. direct. Inquiſitor.& vide prax.Archiepiſcop.cap.23.num.12.

Maleficia,vbi interueniunt Sacramenta, vel ſacramentalia,faciunt violentam hæreſis ſuſpitionem,Martin.del Rio de diſquiſition.Magic.lib.5.ſect.15. verſic. Diuo tertio Franc. Suarez de ſtatu Religion. lib. 2. c. 19.rubr.de ſuperſtitione num.10.verſ.item creſcit hæc ſuſpicio, & de immiſcente oleum Sanctum vide Tolet.inſtruct.Sacerdot.lib.4.cap. 16. num.6.

Matrimonium contrahentes, cum ſint vel voto ſolemni aſtricti, vel in ſacro Ordine conſtituti vltra excommunicationem, quam incurrunt ipſo iure, clem. 1.de conſang.& affin.Caſtr.loc.cit.c.1.Simanc. de catholic.inſtitut.tit.40.rub.de matrimonio. Diaz pract. crimin.can.cap.74.Abb.in c.de homine num 7. de celebrat.Miſſ.Farinac.in tractat.de hæreſi q. 183. §.6.n. 72.cum limitationibus de quibus num.75. & ſeq.

Maleficia per capillos,ferramenta,clauos,lapides, ſulphur,& alia huiuſmodi,quæ euomentur ab ore maleficiorum,fiunt arte Dæmonis, Grill.de ſortileg.q.3. num.27.Martin.del Rio de diſq.Magic. lib.3. par.1.q. 4.ſect.6.

Negromantici,Geomatici,Arcomantici, Piromantici,& Chiromantici, quia ſæpè arte dæmonum vtuntur poſſunt puniri vt ſuſpecti, & ſi non vt ſic, ſubſunt iuriſdictioni Ordinariorum,Caſtr.loco cit.13.& 15.ita etiam Diuinatores, Aruſpici, Arioli, & ſimiles.

Pocula amatoria fabricantes, ſi interueniunt Sacramenta,vel ſacramentalia,faciunt ſuſpectum de hæreſi,Pegna,in commentar.68. verſ. Rurſus id quoq. ad q.43.in 2.par.direct.Grill.de ſortileg. q.12.n.2. & inf. Caſt.loco cit.c.15.cir. fin. Locatus in verſ. apoſtaſia, n.6. & vbi non miſcentur ſacra prophanis,potius ſunt ſuperſtitioſa,quam hæretica,Simanch. loco citato tit. 30. n. 18. Silu. de poculis abortiuis, Grill. loco cit. & quomodo puniatur in Regno vide conſt. Regni amatoria,&c.tit.de pocul.amator.

Renegati,qui & apoſtatæ dici poſſunt, ſubſunt foro eccleſiaſtico,Farinacc. de hæreſi q. 183. n. 11. & cum redeuntibus ad Eccleſiæ vnitatem quomodo ſit agendum,vide Caſt.lib. 1.c. 23. ſed diſtinguere oportet, & poteſt eſſe caſus practicabilis, maximè in terris maritimis,vbi capiuntur ſæpè Chriſtiani à Turcis, & Mauris,& interdum coguntur abnegare Fidem, poſtea reuertuntur,vel quia fugiunt,vel redimuntur, petitur an poſſint abſolui à ſuis Ordinarijs?& videtur, quod nõ, quia ſubſunt primæ clauſulæ Bullæ Cœnæ Domini, tamen ſi hoc faciunt timore mortis,cadente in conſtantem virum,nec ſponté, nec ex animo, ſed tantummodo exterius, tunc non ſunt excommunicati, nec hæretici,& ſic ab Ordinarijs abſolui poſſunt, Silu. in ver.apoſtaſia num.4.Aſtenſ.lib.2.tit.19.q.50.licet direct.inquiſ.3.par.q.4.num.8.dicat,non excuſare metum,tamen Pegna ibi comment.66.lit.C.dicit, quòd ſic Silu. in verſ.hæreſis,num.9.de quo late per Farinac. in tractat.de hæreſi q.183.§.3.per tot.

Speculum ſi inſpiciatur à puella,vel phiala à puero cum candela,& aqua benedicta,& dicente aliqua verba pro inueniendis furtis, vel ad ſcienda ſecreta, ſapit hæreſim manifeſtam; Lucerna inquiſ.in ver. diuinatio, Barb.conſ.55.vol.1.

Supplicationem facientes ad ſanãdum morbos adiunctis aliquibus verbis,etiam cum Aue Maria,& Pater noſter,miſcẽdo aliqua ſuperſtitioſa, puniri poſſunt ab Ordinarijs,Caiet.in ſum. in verſic. incantatio can. non obſeruatis,can.illud 26.q.2. Simanc. in tit.63. nu. 19.& 33 Pegna comm.65. in 2. part. director. ſuper q. 42.littera C. Grill.de ſortileg.quæſt.6.num.21.

Sottilegia,& maleficia, quæ licet non ſint ſub iuriſdictione Inquiſitoris, tamen ſubſunt iuriſdictioni Ordinariorum Caſtr.loco cit.cap.13.& 15.& Abb.in cap. 1.num.4.de ſortileg.

Suſpecti de hęreſi,& quinam dicantur, vide Pegnam com.24.ſuper part.3.director.inquiſ.& Simanc.tit.50. num.24. & 30. vt afficientes contumelijs Religioſos, vel eos verberantes: malè ſentientes de cærimonijs eccleſiaſticis,& ritibus, cõtemnentes cenſuras eccleſiaſticas, periuri, inceſtuoſi, qui facile commiſcentur cum fœminis conſanguineis,affinibus,commatribus, monialibus, & alijs, hoc debet intelligi vel cum alijs adminiculis, vel de leui ſuſpicione, & imponitur his abiuratio,Simanch.tit.10.n.21. Pegna comm. 4. in 3. part.director.& comm.24.& 49.ſuper q.34. in 2. part. direct.& com.62.ibidem, & omnis præciſus ab Eccleſia,de quibus vide Farinacc.de hæreſi q. 178.§.2. num. 77.cum ſeq.

Superſtitioſi ſortilegi omnes poſſunt puniri ab Inquiſitoribus,vel locorum Ordinarijs,Simanc.& Caſtr. in loc.cit.

Strigiæ, ſeu lamiæ, ſubſunt inquiſitoribus, & locorum Ordinarijs,Sil. in toto opere de ſtrig. & in ſumm. in ver.hæreſis 3.& Bart.Spin. in apolog. de hac materia,& Grill.de ſortileg.q.7. Franc. Ponzib. in tractat. de lamijs.Caſt.lib.1.cap.16.per tot.

Theſaurum quærentes artibus magicis, & ſceleratis, l. nemo, C. de maleſ. & mathem. Grill. in cit. tract.

tract. q. 3. num. 12. Rebuff. quæ ſunt reg. num. 90.
Vſuras negantes eſſe peccatum cler. 1. §. fin. vbi Za-
barel. quæſt. 19. de vſuris Caſtr. lib. 14. aduerſus hære-
ſes in verbo vſura, Thomas Triuiſ. dec. 35. n. 7. lib. 2. &
vide Farinac. declarantem in tract. de hæreſi q. 178. §.
3. num. 85. & infra.
Vtentes Euchariſtia tam in corpore, quam in ſan-
guine Domini noſtri, fumigationibus ad ipſum dæmo-
nem, maleficijs, vbi interueniũt Hæretici, vel opus dæ-
monum ad ſciendum ſecreta cordis, & ad ſcienda fu-
tura, quæ naturali via ſciri nequeunt, conſulere dæ-
mones, & alia huiuſmodi, Locat. in ver. diuinatio, n. 4.
Caſtr. lib. 1. c. 15. latiſſimè Farin. alios congerens in
ſæpius citata q. 101. §. 1. à num. 6. vſque ad 10.
Xenoſegijs vtentes, iudaizantes, & contra cærimo-
nias noſtras.
Animaduertendum, quod nõnulli ſunt caſus in hoc
cap. congeſti, qui non ad inquiſitores, ſed ad Ordina-
rium ſpectant, præſertim inuocantes tacitè dæmones,
prout eſt videre apud Doctores in eodem cap. allega-
tos, & quoad Alchimiſtas, vide Pegnam in loco iam
citato. Sic etiam non omnes caſus deſuper expreſſi fa-
ciunt aliquem ſuſpectum de hæreſi; ſed aliqui. & ideo
prout eſt caſus ac ſuſpicio, ita iudicandum erit.

RESOLVT. CDXXXIV.

An dare pocula amatoria ſapiat hæreſim.

1 *Dans pocula amatoria, quod non poſſit puniri de hæreſi, probatur ex duobus, & num. 2.*
3 *Conſtituũtur tres cõcluſiones pro quæſtionis dilucidatione.*
4 *Dans pocula ad effectum tantummodo captandi amorem, alicuius puellæ, tunc non ſapit hæreſim, & magnus eſt amoris affectus.*
5 *Ira, & concupiſcentia Veneris homines tranſmutant, & inſanos faciunt.*
5 *Amor eſt furor, & de iure canonico vocatur quoque furor, & conſequenter quidquid ſit eius cauſa, non debet puniri, num. 9.*
7 *Amor formæ rationis obliuio eſt.*
8 *Mulier non dicitur infamis, & turpis, quæ ex nimio amore ſuo amanti copiam facit.*
10 *Amor omnibus dominatur.*
11 *Inuocans dæmonia ad amorem mulierum prouocandum non dicitur hæreticus, ſed potius ſuperſtitioſus.*

DVbitationem faciebant infraſcripta pro opinio-
ne negatiua.
1 Primo, quia crimen eſt aliud per ſe, & alia pęna pu-
nitur, quàm pœna hæreſis, qui dat poculum amato-
rium, leg. ſi quis aliquid §. abortionis ff. de pœn. & l. 4.
§. ſed & id C. de malef.
2 Secundo, quia, quãuis talis grauiter delinquere vi-
deatur, nõ tamen alicubi reperitur, quod dicatur hęre-
ticus, ſecundum Alber. in rubr. C. de hæretic. n. 11.
3 Cæterum pro quęſtionis dilucidatione eſt notandũ,
quod dans pocula huiuſmodi ad effectum tantummo-
4 do captandi amorẽ alicuius puellæ, tũc non ſapit hæ-
reſim, amoris enim affectus magnus eſt ſecundũ quod
ſcribit Viguate de hęret. q. 18. Vnde in §. illud in Auth.
quib. mod. nat. effic. legit. dicitur, nihil furore amoris
vehementius, & Ariſt. in 7. Ethicor. dicit, quod iræ, &
5 concupiſcentia Veneris homines tranſmutant, & inſa-
nos faciunt, per quas conſiderationes dicit Alber. lo-
co ſup. cit. determinatũ fuiſſe à Curia Romana, quod
talia potius eſſent adſcribenda furori, quàm hæreſi,
arg. text. in l. diuus ff. de offic. Præſid. l. infans ff. ad l.
Corn. de ſycarijs, & ita dicit fuiſſe determinatum in
dicta Curia Romana in perſonam cuiuſdam Ioannis
de Pertinaco militis, quem Inquiſitores ſuſpicabantur
hæreticum. Vnde Virgilius lib. 4. Æneidos ait,

Ardet amans Dido, traxitque per oſſa furorem.
Et Ouidius in Epiſtola Helenæ ad Paridem.
Quæ licet, & poſſum, luctor celare furorem.
6 Et de iure canonico, hic affectus vocatur quoque
furor, probatur in c. cum in iuuentute de præſumpt. &
D. Hieronymus de hoc affectu ita ſcribit in lib. 1. ad-
7 uerſus Iouinianum, Amor formæ rationis obliuio eſt,
& inſanię proximus fœdũ minimeque conueniens ani-
mi ſopiti vitium, turbat conſilia, altos, & generoſos
ſpiritus frangit, à magnis cogitationibus, ad humilli-
mas trahit: quætulos, iracundos, temerarios, durè im-
perioſos, ſeruiliter blãdos, omnibus inutiles facit. Hæc
ille. Huc ſpectant pleraque alia in eandem ſentẽtiam
relata per Tiraq. tract. de pœn. tẽper. aut remitt. cauſ.
4. & per Menoch. lib. 2. de arbit. iud. cent. 4. caſ. 328. Si
quis ergo amoris furore perturbatus, videlicet offen-
ſione, aut zelotipia, aut deſperatione, aut nimio deſide-
rio aliqua dixerit, vel fecerit hæreticalia, defendi quã-
8 doque poterit, & excuſari, ne hæreticus eſſe credatur.
Ita Ambroſ. in d. q. 19. ſequutus Albericum loco cit. &
Simanch. de cathol. inſtit. tit. 17. num. 43. Vnde Io. Fa-
ber in §. ſoror inſtit. de inoff. teſtam. voluit, mulierem
infamem, & turpem perſonam dici non poſſe, quæ ex
nimio amore, ſuo amanti copiam facit, & ob id à te-
ſtatore iuſtitui poſſe etiam ſuis fratribus, vel ſororibus
præteritis, per text. in l. fratres, C. de inop. teſtamen. ſe-
cundum Menoch. loco citato, cum amor ſit furor, igi-
9 tur quicquid ſit eius cauſa, puniri non debet, ſequitur
Boer. deciſ. 23. n. 75. & 76. Neuiz. in ſylua nupt. n. 109.
lib. 1. Vnde Catullus in nuptijs Pelei, & Thetidis.
Heu miſerè exagitans in militis corde furorem.
Et plato lib. 3. de republica. *Voluptate venerea nulla vehementior, nulla furioſior.* Et Cic. lib. 4. Tuſcul. quæſt.
Maximè admonendum eſt quantus ſit furor amoris, & om-
10 *nibus perturbationibus nulla vehementior.* Et amor om-
nibus dominatur. vnde Propertius lib. 2. ad Cinthiã,
Libertas quoniam nulli iam reſtat amanti,
Nullus liber erit, ſi quis amore volet.
Et ſecundum D. Auguſt. lib. 10. de ciu. Dei, quam ſe-
quitur D. Thom. in 2. 2. q. 96. vbi inuocans dæmonia ad
11 amorem mulierum prouocandum, non dicitur hære-
ticus, ſed potius ſuperſtitioſus.
Et huic primæ concluſioni ſpectandũ eſt, an in prę-
dictis poculis amatorijs miſceantur Sacramenta, vt
Hoſtia cõſecrata, vel ſanguis Domini noſtri Ieſu Chri-
ſti, aut res ſacramentales, aut aliter ſacræ, vt Reliquię
Sanctorum, Agnuſdei, aut alia huiuſmodi, quæ recen-
ſet Grilland. tract. de ſortil. q. 10. hęc inquã ſi miſcean-
tur poculis amatorijs operantem reddũt de hæreſi ſu-
ſpectum, interrogandusque eſt ab Inquiſitoribus dili-
genter, quid de his ſentiat, nam ſi crederet liberum ar-
bitrium ab his rebus cogi poſſe, tunc non modo ſuſpe-
ctus, ſed etiam verè hæreticus cenſendus eſt, niſi reſi-
piſcat, ac deſiſtat pertinaciter taliter ſentire, ita Alfõſ.
Caſtr. lib. 1. de iuſta hæret. punit. cap. 15. circa finem.
Si verò nihil huiuſmodi in amatorijs poculis miſcea-
tur, & dæmones inuocentur ad hunc finem, vt flectant
animum alicuius ad libidinem, nec interueniãt verba
deprecatiua, ſed potius imperatiua, tunc talis inuoca-
tio, & poculi amatorij propinatio non ſapit hæreſim
manifeſtam, quia tunc dæmon inuocatur ad id, quod
ſibi conuenit, nec naturam ſuam excedit, videlicet ad
tentandum, ita Io. And. in addit. ad Spec. tit. de ſorti-
leg. in rubr. idem in c. accuſatus §. ſane de hæret. & ibi-
dẽm Gemin. Franch. & alij Ambroſ. de Vign. d. q. 18.
& Carrerius tractat. de hæretic. nu. 23. vbi alios citat.
in eandem ſententiam.
Illa verba quoque ſpectanda ſunt, quibus ſit hęc in-
uocatio, an videlicet ſint imperatiua, vt iubeo, præci-
pio, impero, conſtringo; & ſimilia, an verò ſint depre-
catiua, vt precor, oro, obſecro, obteſtor, & alia huiuſ-
modi, nã ſi inuocatio fiat per verba imperatiua, nulla
tunc

Digitized by Google

tũc hęreſis interuenit manifeſta, vt optimè ex Oldrad.
docet Heymericus in direct. p. 2. q. 43. ſin autem fiat
per verba deprecatiua, tunc hæreſim manifeſtam ſape-
ret talis inuocatio, ita præter Heyemericũ loc. cit. te-
net auctor repertorij inquiſit. verb. dæmon. §. ſi enim
dæmones, & Locatus in opere indiciali, verbo apoſta-
ſia, n. 7. verſ. ſi verò dæmones, & vide Farinac. in tract.
de hæreſi q. 181. §. 3. num. 87. & 88. Dicit tamen Pegna
in commentar. ad Amb. de Vign. in ead. q. 18. quod
in poculis ſamatorijs cum inuocatione Dæmonum
propinatis conſideranda eſt perſona ipſa, quæ talia
exercet ſortilegia.

R E S O L V T. CDXXXV.

Sortilega ſemel abiurata, & fuſtigata reincidens, an ſit torquenda.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Incantatores dicuntur necromantici.*
3 *Incantatores grauiſſimum ſcelus perpetrant.*
4 *Incantatores dicuntur malefici.*
5 *Inuocãtes olim dæmones, dicebãtur idolatræ, & hæretici.*
6 *Tormentis ſubijciuntur malefici.*
7 *Malefici dicuntur ſemper malum facere.*
8 *Tortura ex præſumptionibus datur maleficis.*
9 *Sortilegus poſt abiurationem reincidẽs, dicitur relapſus.*
10 *Relapſus quis dicatur.*
11 *Qui habet conuerſationem cum dæmone, reputatur eiuſdem naturæ contra Deum.*
12 *Qui abiurauit, & poſtea conuerſatur cum hæreticis, dicitur eis ſimilis.*
13 *Tortura continet quinque ſpecies.*
14 *Tortura leuis, non eſt propriè tortura.*
15 *Confeſſus delictum propter minas, non dicitur confeſſus per torturam.*

EX conſ. Grillanz. 116. hæc habentur. Quædam mu-
lier alias commiſit incãtationes, cum inuocatio-
ne dæmonum, & cum quodam maligno ſpiritu cõſue-
tudinem habuit, quẽ retinebat in ampulla, & in eiſdẽ
1 delictis, pro quibus fuerat fuſtigata, & bannita, poſtea
reincidit, & in carceribus retenta, eadem confeſſa eſt,
ſimulatè tamẽ, ad inducẽdas mulieres ad amoroſa in-
cãtamenta, & vt apud eas famã acquireret: vnde quę-
ritur, an ſit torquenda, pro veritate habẽda? an ſcilicet
ad amorẽ tãtũ, vel in dæmonẽ crederet etiã ad futura?
In præſenti quęſtione tria ſunt cõſideranda, Primo,
an dicta ſortilegia, ſimulata incantamenta, an realia
fecerit? Secundo, an inuocatio dæmonum fuerit ſolum
ad prouocandum amorem, an vero ad futura ſcien-
dum? Tertio, effectum conſuetudinis cum dæmone, ad
quorum dilucidationem aduertendum eſt, quod in-
2 cantatores necromantici dicuntur, cap. hoc mirũ 26.
q. 5. & qui huiuſmodi ſcelus ſequuntur, grauiſſimum
3 crimen dicuntur perpetrare, ad Bald. l. 3. verſic. ſecun-
do nota. C. de Epiſc. aud. quos Imperat. appellat ma-
4 leficos, l. nemo, C. de malef. & mathem. alias enim
tam iſti, quam inuocantes dæmones, dicebantur ido-
latræ, & hæretici, & de idolatris habemus text. in
5 cap. ſortes 26. q. 2. & de hæret. in cap. accuſatus, §.
ſane, cum gloſ. in verb. ſaperent, de hæret. in 6. & in
6 cap. Epiſcopi, ead. cauſa 26. q. 5. in quo crimine quili-
bet etiam in dignitate ſubijcitur tormentis, l. & ſi ex-
cepta, §. 1. ad fin. C. de malef. & mathem. talia enim
7 exercentes, ſemper ad malum dicuntur facere, ex D.
8 Thom. in 2. 2. q. 95. art. 1. ad finem, vnde in ſimilibus
atrocioribus delictis de facili proceditur ad torturam
nedum præcedentibus legitimis indicijs, ſed ex præ-
ſũptionibus, immo ex ſolis ſuſpitionibus, vt poſt mul-
ta tenet Boſ. in ſua pract. tit. de indic. & conſid. ante
tort. num. 202. ſed iſta rea fatetur commiſiſſe incanta-
tiones, & inuocationes, ſi ex auctoritate D. Thomæ
præſumitur ad malum, erit torquenda ſuper habenda
veritate, an ad malum, & ad quod malum talia com-
miſerit? Et hoc ideo corroboratur ex dictis Franc. &
Domin. in d. cap. accuſatus, §. ſane, Franc. enim n. 2. &
Domin. num. 6. dicunt, quod qui vt ſortilegus abiu-
9 rauit hæreſim, & poſtea eadem committat, eſt relapſus
& pœnam relapſi meretur: verùm Domin. ex opinio-
10 ne Lap. diſtinguit inter eum, qui credit, dæmonem ta-
lia poſſe auctoritate propria, & reputatur relapſus, &
in pœnam relapſi eſt puniendus, ſed ſi non credit ea
poſſe, & ſolum inuocauit ad ea, quæ regulariter dæ-
mon tentat ad inducendum hominem ad peccandum,
tunc ſecus: ergo torquenda erit iſta mulier, ad eruen-
dam veritatem, & tanto magis cum habuerit poſtea
11 conuerſationem cum dæmone, ex qua dicitur eſſe
eiuſdem illius malignitatis, & naturæ erga Deum, d. c.
12 accuſatus §. ille quoque, vbi dicitur, quòd ille qui ſe-
mel abiurauit, ſi poſtea cum hæreticis cõuerſatus fue-
rit, dicitur eis ſimilis, & in pœnam eorum condemnari
debet, & ſic dicendum eſt, quòd ſit locus torturæ.
13 Et quia DD. diſtinguunt inter leuem, & atrocẽ tor-
turam enumerando quinque ſpecies, quarum prima
dicitur eſſe comminatio. Secunda conductio ad locũ,
tertia ligatio, quarta eleuatio, quinta ſquaſſatio, &
aliqui dixerunt, quod illæ tres primæ ſpecies continẽ-
tur ſub vna tantum ſpecie, ego loquor de vera tortu-
14 ra, nam leuis non eſt dicenda tortura propriè, vt no-
tat Ghirland. quæſt. 5. num. 4. nam ille, qui ductus ad
15 locum torturæ, & ob minas confitetur delictum,
non dicitur fateri per torturam, ſed ſponte, ſecun-
dum Clar. in pract. crimin. §. fin. q. 64. verſ. Nunc de
grad. torturæ. Ex quibus mea quidem ſententia ſine
veritatis præiudicio, iſta ſortilega erit eleuanda, &
ſquaſſanda, niſi prius fateri deliberauerit.

R E S O L V T. CDXXXVI.

Beneficium hæretici, an poſſit conferri per Ordinarium, hæretico non citato.

1 *Poteſt conferri beneficium incidentis in hæreſim ipſo inaudito.*
2 *Non vacant ipſo iure beneficia hæreticorum, niſi per ſententiam, & priuationem, ſecũdum ſententiam aliquorũ.*
3 *Amplia id procedere in apoſtata, quia pluſquam hæreticus eſt.*
4 *Amplia procedere etiam in filijs hæreticorum.*
5 *Amplia quoque procedere in beneficijs, quæ fuerint ad preces hæreticorum impetrata.*
6 *Beneficia hæreticorum vacant ipſo iure.*
7 *Nemo debet priuari poſſeſſione, niſi citetur.*

1 REctor cuiuſdam Cappellæ in Ciuitate quadam
incidit in hæreſim, vnde fuit dubitatum an ipſius
Rectoriæ beneficium poſſit conferri ipſo inaudito, &
non citato, & reſpondi citationem minimè eſſe neceſ-
ſariã ex eo, quod beneficiũ ipſo iure vacat c. ad abo-
lendã §. 1. ibi. *& ſit omni beneficio ſpoliat.* vbi notat gl.
de hæret. tradit plenè Rebuff. in prax. tit. de modis ad-
mittendi beneficium n. 4. vſq; ad n. 23. Greg. Tholoſ. de
benef. c. 26. n. 5. Diaz in ſua prax. crimin. c. 114. n. 2. &
ibi Salzed. Illius additionator, vbi plures allegat con-
trariam ſententiam tenentes, ſcilicet, quod non vacẽt
ipſo iure beneficia hæreticorum niſi per ſententiam,
& priuationem, ſed primam etiã opinionẽ tenet Clar.
in prax. crimin. §. hæreſis n. 14. & in §. fin. q. 75. num. 7.
verſ. item clericus hæreticus, eandem etiam ſententiã
amplectitur Pegna in commentar. ad director. inqui-
ſitorum commentar. 112. & paulo diligentius rem
contemplando, Fel. in c. Rodulphus de reſcriptis, & in
cap. cum non ab homine de iudic. & ſeq.

3 Amplia à fortiori procedere ſupradicta etiam in apoſtata à fide, quia pluſquam hæreticus eſt Rebuff. in prax.tit.de modis admittend.benefic.num.47. & de hac vacatione vide constitutionem 29. Pij V. Cum ex apoſtolatus, & conſtitutionem 68. Gregorij XIII. in Eccleſijs.

4 Amplia ſecundo procedere etiam in filijs hæreticorum quorum beneficia vacant etiam ipſo iure Lupus de Regno Nauarr.5.par.§.8.Cnuar. lib.2. variat. c.8. num.4.verſ.cæterum, quod filij hæreticorum, Diaz c. 114.verſ. quinimo filij hæreticorum Clar. in §. hereſis num.14.Rebuff.in prax.tit.de mod.amittend. benefic. num.25.& Simanc.de catholic.inſtit. cap.29. num.2n. Guttierez in quæſt.canon.30.ex num.37.lib.2. Menoch.de præſumpt. lib.5. præſumpt. 33. a num. 16. vſque ad fin.

5 Amplia tertio procedere etiam in beneſitijs, quæ fuerint ad preces hęreticorum impetrata, per text.expreſſum in c. 2. §. ad hæc de hæret.lib.6.ita Gonzalez ad regul.de menſibns gloſ.15.num.68.

6 Quare cum ex ſupradictis euidenter oſtenſum ſit ſupradictorum beneficia vacare ipſo iure nõ eſt dubitandum minime requiri citationem, quam opinionem conſulendo ſectatus eſt Grillenzon.in conſ. 60.

7 Non obſtat tex.in cap. licet Epiſcopus de præbend. in 6.cum alijs ſimilibus, quia loquitur de poſſeſſione, ſcilicet, quod nemo debet priuari poſſeſſione, niſi citetur.

Nec obſtat dictum Specnlatoris in §.1.ad fi.de execution.ſentent.cuius dictum fuit Innocen.in cap.qualiter il 2. de accuſat. quia loquitur de priuationibus, quæ fiunt per ſententiam, & non ipſo iure, in quo caſu loquitur etiam Rot.Rom.in deciſ.86.in antiqu.

RESOLVT. CCCCXXXII.

An ſuſpitio hæreſis oriens ex retentione librorum hæreticalium procedat in hæredibus, qui non perquiſieruut omnes augulos domus defuncti, penes quem erant ſcripturæ ſuſpectæ.

1 *Retinentes libros hæreticorum puniuntur tamquam hæretici, & quod huiuſmodi librorum retentio ſufficiat ad plenam probationem probatur ex duobus, numero 2. & 3.*

4 *Limitantur ſupradicta in duobus caſibus, num. 5. & 6.*

1 COnſultus in propoſito caſu reſpondi, quod licet libri hæreticorum, ſint apud aliquem reperti, is tanquam hæreticus punitur, imo propter ænormitatẽ tanti criminis hoc videtur ſuſficere ad plenam probationem. Archid. Ioan. Andr. & Domin. in cap. filij, vel hæredes de hæretic. lib. 6. & idem Archid. in cap. fin. 24.q.2. Anania in cap. Epiſcopus de hæretic. Roman. ſingular.323.incip. eo ipſo, Hippol. in l. qui falſam n. 106.ff.de falſ.& in pract. criminal. §. diligenter n. 92. Roias de hæretic.ſingular.124.

2 Mouentur per tex.in l.maiorem C. de falſ. vbi probatur, quod qui habet penes ſe falſam ſcripturam, pręſumitur falſarius, niſi oſtendat à quo tale inſtrumentum habuit.

3 Secundo per tex.in cap.1.5.q.1. vbi Archid.qui vtitur his verbis. Item qui libros hęreticorum ſuſcipiunt, dico ſuſpectos, & eis eſt purgatio indicenda, quia ſi ſtatim eos deſtruxerint incendio, vel alio modo, credo innoxios iudicandos.

4 Supradicta tamen limitantur dupliciter, quæ omnes limitationes poſſunt applicari ad excuſandum benemeritum clientem tam à ſuſpitione, quam à pœna.

5 Prima limitatio eſt, quando libri hæreticales reperti eſſent apud virum doctum, ſyncerum, & nullatenus ſuſpectum de reatu hæreſis, cap. damnatus de ſumma Trin. ſic Anan. in cap. ſi quis Epiſcopus de hæret. Archid.in cap.filij eod.tit.in 6.vide Royas ſingular.124. Menoch.de arbitrar.iudic.caſu 374. nu. 12. & Burſat. conſil.344.vol.4.Hieronym. de Monte var. quæſt. iur. quæſt.13.nam crimen hæreſis ſolo animo contrahitur, deinceps conſumatur intellectu, & voluntate. Vnde plerumque in Sancto officio delatus, & proceſſatus eam ob cauſam interrogatur in tormentis, aut torquetur ſuper intentione citra præiudicium conuicti,& confeſſi, Calder.conſil.5.de hæretic. deciſ. Peruſin.38. & ſeq.par.2.Albertin.de agnoſc.aſſer.hær.q. 28. n. 14. cum ſeq. Vnde contra retinentes huiuſmodi libros hæreticales prodierunt pleræque pœnæ vltra excommunicationis gladium, ex conſtit. Summorum Pontificum, præcipuè Pauli IV.& Pij V. de quibus facit mentionem Burſatus conſ. 90. num.1n. & ſeq. vol. 1.

6 Secunda limitatio eſt in eo, qui ignorabat apud ſe eſſe libros hæreticales, prout erat in caſu de quo verba facimus. Vnde idem Burſat. loco cit. voluit, quod vt retentio librorum conſtituat quem ſuſpectum de hæreſi, duo potiſſimum requirantur, videlicet ſcientia quæ arguitur ex publicatione, ex edictis, & aliter, & quod præfati libri ſint damnati pro hæreticis, ſequitur Graſſ.conſ.2.de hæretic. Simanc. de catholic. inſtitut. titul.39. num.19. prout ſimiliter dicitur de retentione chartarum cum caracterib. incognitis, Coſta de facti ſcientia diſtinct.33.centur.1. prout in ſimili dicitur de rebaptizante puerum, quia ſi id ignoranter contige-
rit, non argnitur hæreſis manifeſta, ſecundum Menoc. 7
de præſumpt.lib.6.præſumpt.6.n.8.per regulam tex.in cap. vnic. de ordinat. per ſaltum, vbi non intelligitur quid iteratum, quod factum fuiſſe ignoratur, baptizãs autem ſcienter imagines, vel chartas, quas ſecundum Coſt loco citat. num.7. inerudita plebs virgineas pelliculas appellitat, in manifeſtam hæreſim prolabitur. Vide tamen ad propoſitum Nauarr.conſ.5.de hæreticis, Azor.inſtitut.moral.part.1. lib.8. cap.16. Farinac. de hæreſi quæſt. 180. num. 8. & ſequent. prax. Archiepiſcopal.cap.23.num.12.vbi num.ſeq.habes, quid dicendum de detinentibus ſcienter pentacula, quibus negromantici vti ſolent.

RESOLVT. CCCCXXXVIII.

An Religioſus, qui abiurauit de leui, ſit inhabilis ad Prioratus, & alia officia ſuæ Religionis.

1 *Religioſus abiurans in iudicio hæreſis propter vehementem ſuſpitionem, quod ſit inhabilis ad qualibet officia ſuæ religionis probatur ex tribus num. 2. & 3.*

4 *Infames repelluntur à dignitatibus.*

5 *Contrarium tenet auctor ex duobus num. 6. & 7.*

8 *Reſpondetur contrarijs.*

1 COnſultus reſpondi Prouinciali cuiuſdam religionis, in hoc articulo dubitationem mihi facere pro opinione affirmatiua nonnulla.

2 Primo, quia ſpeciale eſt in crimine hæreſis, vt purgatus, etiam poſt purgationem remaneat ſuſpectus, ratione ſcandali, vt notat Hoſt.in cap.inter de reſcrip. Butr.in cap.ex tuarum de purgatione can.Panorm. in cap.teſtimonium num.2.& ibi Felin.n.22. de teſtibus.

3 Secundo quia præfato religioſo obſtat ſuſpitio recidiuæ, ad reg.ſemel malus de reg.iur.

Tertio, quia condemnatus ex cauſa criminis publici, cuiuſmodi eſt hæreſis c.ius publicum diſtinct. 1. incurrit infamiam etiam poſt pœnam perſolutam, cap. infames §. porro 3.quæſt.7.Specul.in tit.de teſtament. §.1.num.85.& in tit.de ſentent.§.2.num.10.& infamis
4 non poteſt conſequi dignitates, cap.infamibus, de reg. iur.

Digitized by Google

iur.in 6.Bald. in verb. Canonicatus in margar. Farin. in ſua pract.crimin.par.1.tit. de delict. & pœnis q.23. num.26.& ſeq.& proinde ex ſupradictis videbatur dicendum præfatum religioſum non poſſe aſpirare ad Prioratus,cum ſit dignitas ad text.in cap.quamuis de verb.ſign. & clem. & ſi principalis de reſcrip.

5 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium dixi, motus ex pluribus.

7 Tum primo, quia per ſententiam iniungebatur abiuratio dumtaxat ſupradicto religioſo, priuabantque illum adminiſtratione Sacramentorum,igitur non poteſt extendi ad inhabilitatem,argumento regulæ odia de reg.iur.in 6.maximè cum ſententia ſit ſtricti iuris, nec plus operetur, quam de neceſſitate ex ea inferatur,Bart.in l.Iulianus num.5.ff.de condit. indeb. Alex. conſ.18.& 164.num.2. lib.7. Dec.conſ.43. num.4. per tex.in l.ſi Iudex ff. de his, qui ſunt ſui, vel alien. iuris cum ſimilibus,idem tradit Dec. in l.1. num. 50. in fin. ff.de off.eius,vbi allegat tex.in l.ſi inter me ff.de excep. rei iud. in fin. quod ſi ſit iudicatum rem non eſſe meam, non per hoc videtur iudicatum, quod ſit tua, quia ſtant ſimul iſta,quod non ſit mea,nec etiam tua, & ſic datur medium,Caputaq.in deciſ.148.n.5. par.3.

7 Tum ſecundo, quia ſuſpecti de hæreſi, debent ſuſpendi ab officio, & etiam à beneficio propter criminis immanitatem, donec ſe purgauerint purgatione vera,& recepta beneficia eis reſtituenda ſunt, d. cap. inter. vbi Abb.col.2. notat effectum purgationis purgatiuum,vt abſoluatur,& reſtituantur beneficia,quia eſt tantum ſuſpenſio propter ſuſpitionem hæreſis, non priuatio,propter hæreſim,iuxta cap. cum ſecundum, de hæret.in 6.& Rota in vna Gadicenſis Canonicatus coram Comitulo 20.Iunij 1587.vbi latè probatur non potuiſſe Capitulum Cathedralis denegare poſſeſſionē Canonicatus cuidam, qui ante viginti annos publicè pænitentiatus abiurauerat de vehementi ex ſententia Inquiſitorum hæreticæ priuitatis,nulli enim Canones inhabilitāt ad beneficia illos,qui abiurauerunt de vehementi,& fuerunt publicè pœnitentiati, arg. gloſ. in cap.fin.de iurepatronatus, immo cum conſtitutio canonica doceat, ſuſpectos vehementer de hæreſi, ſuſpendendos eſſe vſque ad congruam purgationem, & condignam ſatisfactionem, infertur ea peracta, habiles permanere: detecta enim innocentia per iuramentum cuius formam ponit Eimeric. in direct. inquiſit. part.3.in 5. mod. finiend. proceſſ. aboletur illa prior ſuſpicio, Simanc. de catholic.inſtitut. tit.55.n.3. Zanchin. de hæretic. cap. 20. num. 6.

8 Non obſtant contraria, & quia omnibus reſpondetur per Rotam, vt patet in deciſ. collect. per Farinacium 52.

Finis tituli Praxis criminis hæreſis.

PRAXIS EXCOMMVNICATIONIS.

RESOLVT. CDXXXIX.

An citatio perſonalis requiratur ad aliquem excommunicandum.

1 *Citatio pro excommunicando aliquem, quomodo ſit facienda.*
2 *Citatio fieri debet perſonaliter,aſſignatur ratio num. 3. limitatur num.4.5.6.& 7.*
8 *Certus certior fieri non poteſt.*
9 *Ritus Cur. Archiep. Neap.*

1 Citatio hæc non ſolum debet eſſe perſonalis, verum etiam facienda eſt coram perſonis idoneis ad teſtificandum per quas, ſi neceſſe fuerit, poſſit probari, cap. ſacro de ſent. excommunic.

2 Et quod fieri debeat perſonaliter citatio, nec ſufficiat illam fieri ad domum eius, qui excommunicandus eſt voluerunt Inn. communiter receptus numer.3. Panormit. numer. 14. Fel. num.5.in cap.fin.de eo, qui mitt, in poſs. & ita Fel.in cap.cum ſit Romana num.13.& 24. de appell.Soc.ſen. in cap.nulli num.15.de ſentent.excommun.Couarr.in cap.alma mater part.1.§.9. num.4.verſic. ab eadem radice de ſentent. excommun. in 6. Vgol. de cenſur. cap.18.§.1.

3 Cuius concluſionis ratio eſt,ne in re tam graui contingat innocentem puniri, & excommunicari, tum quia excommunicatio propter contumaciam, & inobedientiam fertur,an verò quis contumax ſit, nec ne, niſi ipſemet perſonaliter admoneatur, & citetur, cognoſci non poteſt,id quod etiam docet Henriquez lib. 13. de excommunic.cap.17.§.3. & communis Doctorum conſenſus.

4 Limita nunc ſuprapoſitam concluſionem,& primò quando reus ſe abſcondit, vel impedit quominus perſonaliter citetur,tunc enim ſatis eſt, vt ad domum ipſius excommunicandi citatio fiat, quem caſum ponit Innoc.in cap.fin.num.3.de eo,qui mitt.in poſſ. & facit tex.in c.1.qui matr.accuſ. poſſ. Rot. dec.11. de dolo, & contum.Couarr.in cap.alma mater par. 1.§.9.n.4. verſ.primus paſſim conſtituitur,de ſentent. excomm. lib.6. Hugol. de cenſur. tabul. 1.cap.18.§. 1. num. 1. Henriq.lib.13.de excommun.cap.17.§.3.Exiſtimo tamen ad hoc requiri, vt vel conſtet iudici, reum ſe abſcondere, vel ſaltem habeantur indicia valde probabilia, quia non præſumitur dolus, niſi probetur, arg. legis dolum, ff.de dolo, quod ſi reus domum non habeat, fieri debet admonitio in Eccleſia Cathedrali eius loci.

5 Limita ſecundò, cùm de aliquo iterum excommunicatione innodando tractetur, eo quod malè abſolutus erat,tūc enim ſufficeret citatio ad domum facta, ex Innocent.in cap.fin.num.3.de eo, qui mitt. in poſs. Rot.deciſ.7.de ſentent.excommun. in nou. & additio ad Panorm.in cap.ſacro in lit. C.de ſentent. excomm. Couar.vbi ſupra num.4.verſ. quartus caſus Hugol. in d. §. 1.in fin. qui addit alios caſus, in quibus non eſt neceſſaria citatio perſonalis, & admonitio,nimirum quando non in certam perſonam, ſed generaliter fertur, quod ſit vel vbi pro futuris culpis fertur, vt ſunt omnes cenſuræ à lege latæ,lex enim ſemper admonet, ne quis prohibitum crimen committat, vnde non eſt alia monitio neceſſaria, maximè quia is, qui contra facturus ſit, ignoratur: vel vbi pro preteritis, & præſentibus culpis ab homine fertur,ſed ignoratur quiſnā in culpa ſit, tunc enim admoneri quis in particulari non poteſt, ſed generaliter ſolum admonitio fit, arg. cap.2. de off. Ordin. vnde ſolet Eccleſia excommunicationem in generali ferre in eum, qui rem Eccleſiæ furto abſtulit,aut detentorem ſciat,niſi detinens intra tantum tempus reſtituerit, aut detentorem patefecerit, arg.cap.2. de off. Ordinar.iuncto cap. ex parte P. de verb.ſign.& notat Panormit.in cap.dilectus de exceſſ.Præl.& in cap.qui cum fure num.2.de furt.

6 Limita tertiò,quando iam ſemel fuit citatus perſonaliter, tunc enim reliquæ citationes fieri poſſunt ad domum, & in ipſo tribunali excommunicari poterit, ex Fel.in cap.cùm ſit Romana num.14.de appell.Rot. deciſ.399. in nou. Couarr. vbi ſupra num. 4. verſ. ſecundus eſt.Hugol.in dicto §. 1. in fine.

7 Limita quartò, quando aliqua citatio facta ad domum,

mum,peruenerit ad notitiam ipſius citati, tunc enim
reliquę citationes ad domum fieri poſſunt,ex Fel.in d.
cap.cum ſit Romana num.15.Rot. deciſ.402. in nou.
8 Couar.vbi ſupra verſ. tertius caſus Hugolin. cit. ete-
nim certus,certiorem fieri non oportet cap. eum,qui
de reg.iur.in 6.

In Curia tamen Archiepiſc.Neap.obſeruatur,quòd
citatus bis domi,poſſit excommunicari, & hoc virtu-
te titus eiuſdem Curiæ 17.

RESOLVT. CCCCXXXX.

Scriptura an requiratur in ſententia excommunicationis.

1 *Scriptura eſt de ſubſtantia in ſententia excommunicatio-
nis: adducitur ratio num.2. ampliatur concluſio n.3.
4.& 5.limitatur num.6. & 7.*

1 QVod ſit neceſſaria, atque de ſubſtantia excom-
municationis,probatur ex cap.1.& ibi gloſ.in
verb.in ſcriptis,& Stephan.Coſta num.20. de ſenteut.
excommunicat.lib.6.Gab.d.18.q.2.artic.2.concluſ.7.
in fine S.Anton.3.part.tit.24.cap.74. Angelica verb.
excommunicatio.2.num.2. Piſanella verb. excommu-
nicatio 1.verſ.quomodo debeat fieri, Tabiena verbo
excommunicatio verſic. ſecundo quæritur Nauar. in
man.cap.27.n.11.Hugol.de cenſur.eccleſ.tab.1. c.21.
& latius tradũt DD.in d.cap.cum medicinalis in ver-
bo in ſcriptis,& Gem.ibi num.3.& Panorm.in cap. ſa-
cro nu.3.verſic.ſecundo not.de ſentent.excommun.&
Maria. Soc. ſen. in cap. perpendimus num.68. verſ.
octaua,de ſentent.excom.

2 Ratiò verò ſuprapoſitæ concluſionis cur requita-
tur, vt in ſcriptis,& deſcripta à iudice proferatur ex-
communicatio,non autem memoriter, eſt, vt hac via
ſententia excommunicationis dari poſſit, vt eam, ſi
velit, ſuperiori deferre, & ſe hoc onere leuare poſſit
ex Maria. Socin. in cap. perpendimus num.140. de
ſent.excomm.& Hugolin.d.cap.21.num.3.

3 Amplia principalem concluſionem procedere etiã
quod à quocunque iudice excommunicatio ipſa pro-
ferretur,et euidenter patet in d.cap.1. verſ. quiſquis,
Bald.in deciſ.190.Sayr.lib.1.cap.13.in theſ.caſ.conſc.

4 Amplia ſecundò procedere ſiue excommunicatio
feratur in certam perſonam ſiue in incertam, ſecun-
dum tutiorem opinionem Io.Andr.Dominici, & Frã-
chi in d.cap.1. Maria. Socin.in cap.ſacro de ſentent.
excommun.& in cap.perpendimus num.141.eod. tit.
Hugol.de cenſuris,tabula 8.cap.21.§.1. licèt contra-
rium teneant ibi Io.Monach.Archid.& Lap. alleg.73.

5 Amplia tertio procedere etiam in præcepto de ali-
quid faciendo ſub pœna excommunicationis,ita No-
uiſſimus in ſua praxi cap.24.& ratio eſt, ſecundum
eundem,quia non poteſt negari quin in tali præcepto
nõ contineatur ſententia excommunicationis, vt vo-
luit etiam Sayrus in deciſ.11.de ſentent.excomm.

6 Nunc limita.ac intelligi procedere ſolum in ſentẽ-
tia hominis,& excommunicationis maioris, ex Ta-
biena verb.excommunicatio 2.verſ.ſecundo quęritur,
Soccin.in d.cap. ſacro num.210.& in cap. perpendi-
mus, num.69. de ſentent. excommun. & idem ſentit
Steph.Coſta in repet.cap.cum medicinalis, nu.37. de
ſent.excomm.lib.6.ſecus enim in ſententia lata à iu-
re,ſeu per modum ſtatuti,cum lex,& ſtatutum ſcriptu-
ram non requirant neceſſario,ex Fel.in rubr. de con-
ſtit.num.3.& Gemin.in d.cap. cum medicinalis nu.7.
§.fin.verſ.& per præmiſſa.Immo etiam licet in ſentẽ-
tia hominis requiratur ſcriptura, & aliter excommu-
nicans peccet,lata tamẽ ſine ſcriptura, & memoriter
prolata, valida erit, ex gloſ. in cap. cum medicinalis
in verb.cauſam,de ſentent.excommun.in 6. & Steph.
Coſta in repetit.in cap.cum medicinalis nu.36. & 37.
de ſentent.excommunic. lib.6. & Io. Andr. in reg. ne-
mo poteſt,de reg.iur.lib.6. in Mercurial. vbi hoc no-
tat,& colligitur ex d.cap.cum medicinalis in verb.re-
laxans. Et quod de excommunicatione in ſcriptis fe-
renda diximus,de ſuſpenſione,& interdicto etiam af-
firmare oportet, vt habetur in d.cap.cum medicina-
lis,verſ.& hæc eadem,& ibi gloſ.in verb.obſeruari, &
ibi Gemin.num.3.§.& hæc & Steph.Coſta num.68. de
ſenten.excommun.lib.6.

7 Limita ſecundo,vt non requiratur authentica ſcri-
ptura,quia ſufficit quomodolibet fuerit confecta. In-
noc.in cap.1.in verb.in ſcriptis, de ſent.excom.lib.6.
& ibidem Steph.Coſta num.25.& Marian. Soc. Sen. in
in cap.ſacro num.212.& in cap.perpendimus nu.143.
de ſentent.excom.quamuis melius ſit, ſi authentica,
ſit, & ſigillo authentico ſigillata, ſicut non refert an
ab ipſo excommunicante, vel à notario publico, aut
ab alio ſcribatur, vt Philipp.Franc.in d.cap. cum me-
dicinalis, de ſent.excom.lib.6.verſ.tertio not.& Hug.
vbi ſupra §.1.num.3.teſtantur.

RESOLVT. CCCCXXXXI.

Epiſcopo excommunicato, an eius Vicarius poſſit exercere iuriſdictionem.

1 *Facti ſpecies.*

2 *Epiſcopo excommunicato, non eſt excommunicatus Vica-
rius,probatur duobus medijs num.3. & 4. Contrarium
eſt verius, num.5.probatur & auctoritate, num.6. &
ratione num.7.& 8.*

9 *Mortuo Epiſcopo, Vicarij iuriſdictio extinguitur, & ad
Capitulum transfertur.*

10 *Excommunicato Epiſcopo adiri debet Papa.*

1 QVidam Epiſcopus cùm incidiſſet in cenſuras,
præſertim excommunicationis, dubitabar an
effectus præfatæ excommunicationis in eũ latæ,tran-
ſiſſet etiam in eius Vicarium, petijt à me quid de iure
2 ſẽtirem. Dubium mihi faciebat pro opinione negati-
ua, quòd cùm excommunicatio ſit maxima pœna, c.
corripiantur 11.q.3.cum nil aliud ſit, niſi tradere ho-
minem Satanæ, cap. audi ead. cauſ. & quæſtio. & ex-
cõmunicatus dicitur poſſideri à diabolo, & eo vtitur
tãquam pecore ſuo,gloſ.in cit.cap.audi,& citius mo-
ritur,cap.Epiſcopi 11. qu.3. & ſecundum Panormit.
in rubr.de ſentent.excommunic.Angelus Cuſtos non
ita adiuuat illum ſicut prius. Vnde cùm vt dixi,ſit ma-
3 xima pœna,& in pœnalibus non fiat extenſio de per-
ſona ad perſonam,cap.ſtatutum de elect.in 6. & cap.
in odioſis de reg.iur.eod.lib.l. cum quidam ff. de lib.
& poſthum.Propterea non eſt dicendum, excommu-
nicationem latam contra Epiſcopum extendi contra
4 eius Vicarium. Item pœna non debet egredi eius au-
ctorem,l.ſancimus C.de pœnis, & in eo, in quo quis
delinquit,eſt puniendus,cap. ex parte de cler. ægrot.
Vnde ſecundum Capyc. deciſ. 138. ſuſpitio Epiſcopi
non tangit eius Vicarium.

5 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, con-
trarium conſului, ſcilicet non poſſe præfatum Vica-
rium,durante excommunicatione ſui Epiſcopi, vica-
rialem iuriſdictionem exercere, quæ opinio corrobo-
ratur auctoritate,& ratione.

6 Auctoritate enim probatur enidentiſſimè ex latè
deductis communiter per DD.in cap.1.& ibi gloſſ.in
verb.filius de off.Vic.lib.6.& Panormitan. in cap. li-
cèt undique num.8.de officio iudic.deleg.Soccin. in
cap.ſacris num.277.de ſentent. excommunicat. ſum-
ma Aſtenſ 2.part.lib.7.tit.9. q.14. Hugol. de cenſur.
eccl.tab.2.cap.11.§.3. num.8.

7 Ratione uerò probatur,quia idem eſt utriuſque cõ-
ſiſtorium,

Digitized by Google

ſiſtorium, eademque iuriſdictio: vnde à Vicario gene-
rali ad Epiſcopum appellari non poteſt, cap. 2. de con-
ſuetud. lib. 6. & ibi gloſ. in verb. officiali, Iaſ. in l. more
n. 18. ff. de iuriſd. omn. iud.
8 Secunda ratio eſt, quia iuriſdictio Vicarij eſt acceſ-
ſoria, & ſemper dependens à iuriſdictione Epiſcopi,
ſeu potius vna, eademque cum illa, quare ſublata, &
impedita per ſuperuenientem excommunicationem
Epiſcopi iuriſdictione, ipſius ſimiliter iuriſdictio Vica-
rij ſublata, & impedita erit, arg. reg. acceſſoriũ de reg.
9 iur. lib. 6. vnde mortuo Epiſcopo, Vicarij iuriſdictio ex-
tinguitur, & ad Capitulum transfertur, vt habetur in
cap. vnico de maior. & obed. lib. 6. & cap. ſi Epiſcopus,
10 de ſupplend. negligen. Prælat. lib. 6. Excommunicato
autem Epiſcopo, adiri debet Papa, vt prouideat de
cauſis interim cognoſcendis, vt notat gl. in cap. 1. in
verb. ipſius de off. Vic. lib. 6. & ſumma Haſtenſis 2. p.
lib. 7. tit. 9. q. 15.

RESOLVT. CDXXXXII.

Qua ætate quis excommunicari poſſit.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Minor duodecim annorum non poteſt excommunicari, ad-
ducuntur duæ rationes, n. 3. & 4.*
5 *Qua ætas requiratur ad hoc vt maſculus, & fœmina im-
puberes dicantur.*

1 A Quadam Curia Epiſcopali fuit emanata ſenten-
tia excommunicationis contra nonnullos lai-
cos renitentes deponere in eadem Curia, & cùm inter
præfatos adeſſent nonnulli minores duodecim anno-
rum, fuit dubitatum an dicti minores, cenſeantur cõ-
prehenſi. Et reſpondi nequaquam comprehendi.
Mouebar primò, quod excommunicatio ſupponit
culpam mortalem, quare neque pueri, neque infantes
furioſi, & amentes, cùm rationis vſu careant, excom-
municari poſſunt; quòd ſi à iudice excommunicentur,
ſententia vtpotè intolerabilem errorem continens,
nulla erit: vnde nullus horum clericum percutiens, ex-
communicationem incurret cap. ſi quis ſuadente dia-
bolo, 17. q. 4. vt docent gloſ. in c. 1. n. 2. eod. tit. Silueſt.
in verb. excommunic. 6. n. 2. Tabiena verb. excommu-
nicatio 4. in princ. Hugol. de eccleſiaſt. cenſur. tab. 1.
c. 17. §. 3. nu. 3. aut vllam aliam excommunicationem
ab homine, vel à iure latam, ex Panorm. in cap. ab ex-
communicato num. 9. de reſcript. & in cap. per tuas
num. 11. de ſentent. excommunicat. citans pro hoc c.
Romana §. vniuerſitatem, vbi etiam Gemin. de ex-
commun. lib. 6. quod certum eſt, ſi non ſint doli capa-
ces, aut amentes à natiuitate. Hoc tamen, quod dixi-
mus, de excommunicatione ſola intelligendum eſt; ſi
enim vniuerſitas interdicta, aut ſuſpenſa ſit ab homi-
ne, vel à iure, etiam infantes, & amentes comprehen-
duntur, arg. cap. ſi ſententia, cap. ſi ciuitas, c. fin. de
ſent. excom. lib. 6. & c. non eſt vobis, de ſponſal. & ex-
preſsè tradit Hug. vbi ſupra nu. 4. cum hæ cenſuræ le-
uiores ſint excommunicatione maiori.
4 Secundò, quia impubes etiam doli capax, ac etiam
ſi in excommunicationem iuris incidat, arg. cap. 1. &
cap. final. & ibi gl. in verb. pueris de ſentent. excom-
mun. eo quod delictũ nouit, arg. tot. tit. de delict. pue-
ror. à iudice tamen propter contumaciam excommu-
nicari nequit, quandoquidem nec vim verborum præ-
cepti iudicis, nec iudiciarium ordinem intelligere cẽ-
ſetur; ideoque nec de iure citari ad defendendũ ſe, aut
ad agendum poteſt, arg. cap. fin. & ibi gloſ. in verbo ſi
annum de iudic. lib. 6. & ibi Io. Andr. & colligitur ex
l. fin. C. de falſa mon. de qua re fuſius tractat Soc. ſen.
in c. 1. n. 2. & in cap. nulli nu. 30. verſ. octauo quæro de
ſent. excomm. quem ſequutus eſt Hugolin. de eccleſ.
cenſ. tab. 1. c. 17. §. 3. in fin. Eſt autem impubes dicen-
dus filius dum eſt in ætate annorum 14. & filia in æta-
te 12. annorum, l. in omnibus in princ. ff. de vulg. ſub-
ſtit. & cap. ſi annum, & ibi gloſ. in verb. quartum de-
cimum de iudic. lib. 6. & Summiſtæ in verb. impubes.

RESOLVT. CDXXXXIII.

An excommunicatus actum iuriſdictionis exercens, contrahat irregularitatem.

1 *Epiſcopus excommunicatus inſtituendo præſentatum ad
beneficium, non contrahit irregularitatem, redditur ra-
tio, num. 2.*
3 *Inferuntur nonnulla ad declarationem quæſtionis.*

SVpponatur in facto pro huius quæſtionis dilucida-
tione, quod quidam Epiſcopus dum in excommu-
nicatione permanebat, inſtituit quendam præſentatũ
ad aliquod beneficium, quare dubitabatur an præfatus
1 Epiſcopus contraxerat irregularitatem. Vnde cõſul-
tus, reſpondi negatiuè, ſcilicet irregularitatem nequa-
2 quam contraxiſſe. Ratio, quia inſtituere ad benefi-
cia præſentatos, non eſt actus ordinis, ſed iuriſdictio-
nis, & irregularitas tunc contrahitur, quando excom-
municatus, ea quæ ſunt ordinis exercet, ac actum or-
dini deputatum agit, ſecundum Innoc. in cap. fin. n. 1.
verſic. in officio, & ibi Abb. num. 5. de exceſſib. Præ-
lat. & idem Abb. in cap. 2. num. 10. de cleric. excomm.
miniſt. Anchar. num. 2. Franch. num. 3. in cap. 1. §. ca-
ueant de ſentent. excommunic. in 6. Silueſter verb. ir-
regularitas num. 15. q. 13. Angel. eod. verbo §. 46. Na-
uarr. in manuali c. 27. n. 163. Maiol. de irregular. lib. 3.
cap. 21. n. 5. Filiarc. lib. 4. cap. 13. Hugol. de cenſ. tab. 1.
c. 14. §. 1. num. 1.
3 Quare ſi excommunicatus excommunicet, aut ex-
communicatum abſoluat abſque ſtola, & ſolemnitate,
de qua in cap. à nobis de ſent. excommunicat. & in c.
cum aliquis 11. q. 3. Item ſi iudicaſſet, ſententiam tu-
liſſet, viſitaſſet, caſtigaſſet, præſentaſset, elegiſset, aut
electum confirmaſset, irregularis non eſt, ita Silueſter
verb. interdictum 7. q. 4. Ledrſma q. 24. art. 2. Enriq.
in ſum. lib. 14. c. 7. §. 1. Sayt. in theſauro caſuum con-
ſcientiæ lib. 7. c. 9. n. 10.

RESOLVT. CDXXXXIV.

De excommunicato inſordeſcente in excommunicatione per annum.

1 *Quid iuris de excommunicato inſordeſcente in excommu-
nicatione per annum, conſtituitur concluſio, n. 1. affer-
tur ratio concluſionis, num. 3. Ampliatur n. 4. 5. 6. 7. &
8. limitatur n. 9. & 10.*
11 *Annus in hac materia debet eſſe completus.*

1 PRo cuius materiæ dilucidatione, & vera intelligẽ-
tia diſtinguendæ ſunt nonnullæ iuris cõcluſiones.
2 Prima ſit concluſio. Excommunicatus, qui per an-
num perſeuerauit in excommunicatione, habetur pro
confeſſo, & conuicto de delicto principali, pro quo fuit
citatus, & non comparens excommunicatus, ita quod
non eſt amplius audiendus, ex cap. rurſus, & quicun-
que, 11. q. 3. Abb. Ripa, qui teſtatur de communi in c. 1.
de iudic. & quod habeatur pro conuicto voluit gloſ. in
cap. cum contumacia in verb. hæreticus, & ibi Franc.
& Anchar. de hæret. lib. 6. & gloſ. in c. excommunica-
mus 1. §. qui autem, in verbo condemnentur, vbi Pa-
norm. num. 7 de hæret. & Spec. in tit. de accuſ. §. ſequi-
tur, verſ. porro ſecundum canones, & Hugolin. in d. c.
rurſus, & Panorm. in cap. 1. num. 24. de iudic. ait, ex eo,
quod cap. rurſus, & cap. quicũque 11. q. 3. dicunt, quòd
nulla

Digitized by Google

nulla vox eorum in iudicijs penitus audiatur, apertè inſinuatur, quòd ſuper criminibus non ſunt audiendi, quaſi iuris interpretatione habeantur pro confeſſis,& in cap. veritatis,n.27. vbi etiam refert Io.And. de dolo,& contum.Soc. in c. per tuas nu. 30. de ſentent. excommun. Nauarr. in manual. c.27.n.23. verſ. decimo ſexto,Couarr. in c. alma mater, 1.p.§.7.num.10. verſ. conuentus de ſent. excom.lib.6. Rebuff. in repet. in c. poſtulaſtis n.247. de cler.excomm. miniſtr. Henriquez lib.13. de excom.c.7.§.5.Hugol. de cenſur.eccl.tab.1. c.14.§.3.n.4. & tab.2.c.24.§.3.

3 Cuius concluſionis ratio eſt, quia ex quo iudicium ſubterfugit, præſumitur nocens,& confiteri, quæ præſumptio augetur, & vehemens efficitur, ex eo, quod tantum temporis in excommunicatione perſeuerat, arg.cap. cum contumacia,& ibi gl. in verb. vehementem de hæret. in 6.

Amplia primò concluſionem principalem, vt talis ſic perſeuerans in excommunicatione poſſit temporaliter puniri propter cõtemptum excommunicationis, Io.de Anania,& Fel. in cap.poſtulaſti,de homic. Abb. in cap. grauem de pœnit. Vnde valet ſtatutũ Epiſcopi, quòd perſeuerans in excommunicatione, quolibet menſe ſoluat certam pecuniæ quantitatem, Hoſt. & communis in cap.ad aures de ſimonia,Fel.in cap.irrefragabili §.cæterũ de off.ord. Immo poteſt Epiſcopus præcipere officialibus locorum, vt expellant excommunicatos.Franc.Marc.deciſ.60. Couar. in cap.alma mater de ſent. excomm. in 6. in prima parte relectionis,§.5.n.5. & poterit præcipere Iudicibus, ne excommunicatum recipiant,c. decernimus, eod.tit. in 6.

Amplia ſecundò, etiam in caſu,vbi quis inobediens perſeuerauit per longum tempus in excommunicatione,& poſtea moriatur contritus,poterit,in pœnã, non obſtante pœnitentia,& abſolutione, ſepeliri extra ſacrum: exemplo D.Gregorij, qui Monachum proprietarium,licet pœnitentem,mandauit,ad aliorum terrorem,ſepeliri extra Eccleſiam,vt in cap.cum ad Monaſterium, de ſtatu monach. Idem de moriente in torneamentis habetur in cap.1. de torneament. Idem in c.2. de raptorib. idem tradit gl. in c.fin.diſt.77.

6 Amplia tertiò, vt fiſcus,& pars cenſeantur releuati ab onere probãdi delictum,licèt poſſet inquiſitus alijs probationibus ſuam innocentiam demonſtrare ſecundum Ripam,& Butr. in d. cap.1. de iudic. & Menoch. latè in tract. de arbitr. centur.6. caſu 416. vnde ſecũdum Nouiſſimum in ſua praxi cap. 31. fuit dictum in Curia Archiep. non fuiſſe neceſſariam quandam repetitionem teſtium factam ad inſtantiam excommunicati, qui perſeuerauit in excommunicatione per annum: ſiquidem repetitio teſtium fit ad probandam intẽtionem fiſci,vt clarum eſt,& fiſcus eſt in probatis.

7 Amplia quartò in eo, qui per quatuor menſes,vel per annum perſeueraret in excommunicatione, vt non gaudeat clauſula abſolutionis,ad effectum, Rebuff. in pract.benef.in declaratione nouæ prouiſionis, num.10.lib.10.

8 Amplia quintò etiam in eo,qui per annum perſeuerauerit in excommunicatione,quia poſſunt eius bona publicari,Iſernia de ſtatutis,& cõſuetud. §. ad decus.

9 Limita nunc dupliciter, & primò, vt tunc incurrat excommunicatus præfatas pœnas,quando nominatim fuerit excommunicatus,& declaratus,iuxta tradita in gloſ. in l. in ciuile C. de furtis.Ratio huius eſt,quia licèt ipſa excõmunicatio à iure impoſita affligat, & inhabilitet quoad omnes ſuas potentias illum, qui in eã incidit abſque aliqua declaratione,vt in cap. paſtoralis in fin.de appellat. vbi trahit ſecum exequutionem, & in cap. cum non ab homine de ſentent. excommun. Et ſic reſpectu ipſius excommunicati, ſtatim excommunicatio operatur,illum repellendo ab his,à quibus de iure prohibetur: vt habetur in ſimili in cap. fin. de cohab. cleric.& mulier.& denunciatio,ſeu declaratio non addat vinculum aliquod excommunicationi,vt in d.cap.paſtoralis §.verũ,& DD. ibi,quia qui declarat, nihil addit l.hæredes palam §.ſi quid poſt,ff.de teſtam. Quoad Eccleſiam tamen,& alios denunciatio,ſeu declaratio illa videtur neceſſaria,maximè ad hæreſis ſuſpitionem cauſandam,vt patet in cap. cum contumacia de hæret. in 6.

10 Limita ſecundò in eo,qui citatus ob iuſta impedimenta comparere nequiuerit,Hoſtien.Anan. & Doct. in c. excommunicamus 1. §. qui autem de hæret. Archid. Io.And. & Franch. in cap. cum contumacia de hæret.lib.6. quos refert,ac ſequitur Couar. in c. alma mater 1.p.§.7.n.11. de ſent.excom.lib.6.

11 Eſt tamen notandum, quòd huiuſmodi annus debet eſſe completus, vt colligitur ex cap. cum contumacia hæret.lib.6. ponderando dictionem *ex tunc*,quæ lapſũ terminum deſignat, iuxta ea,quæ notat gloſ. in c. cupientes §. cæterum in verb. ex tunc de elect. lib. 6. & clem. 1. in verb.ex tunc, de iurepatr. & l.4. in fi. ff.de cond. & demonſtr. & præterea etiam requiritur, vt in ea per annum continuauerit,vt in ſimili dicit Bart.per illum tex. in l.fin.§.quoties in verb. anno continuo, ff. de public. & vectig. & vide Sayr. in theſ.caſ. conſ.lib. 2.c.11.n.5.& 6.

RESOLVT. CDXXXXV.

Officiales Principum turbam arcentes, & clericos percutientes, ab excommunicatione an excuſentur.

1 *Officiales Principum percutientes clericum, turbam arcentes, ſunt excuſatione digni,ita vt non poſſint,ex hoc excommunicari: probatur tribus medijs,de quibus n.2. 3.& 5.*

4 *Adducitur ratio concluſionis.*

1 RESpondi quòd ſi hoc fecerunt abſque animo iniuriandi, non ſunt excommunicati. Primo, quia canon doloſos tantum, & violentos tenet, gloſ. in cap. ſi verò,il primo, de ſentent. excommunicat. & ſecundum Diuum Thomam in addit.3.part. quæſt.24. artic.1. quem refert,& ſequitur Sotus in 4.diſt.22.q.2. art.3. poſt concluſ. 5. Aſtenſ. in ſumma part. 2. lib. 7. tit.3.artic.1.verſ.8. percutiens clericum non ex odio, vel inuidia, aut indignatione, non eſt excommunicatus,vt refert quoque deciſum Franc. March. in deciſ. 612.part.2.

3 Tum ſecundò, quia iuxta opinionem Sayr. lib. 3. theſ. caſ. conſcient. cap.2. num.34. ſi quis non ex deliberatione, ſed ex ſubreptione, & ſubita paſſione ſocium ſuum clericum leuiter percutit,quamuis ſit turbatus,vt contingere ſolet in ludente cum clericis,maximè ſi prius à clerico ſecum ludente percuſſus ſit,non erit excommunicatus.

4 Cuius concluſionis vera ratio eſt, quia inconſultus calor calumniæ vitio caret, arg.l. quidquid ff. de regulis iuris.

5 Tum tertiò, quia talis percuſſio non dicitur violenta, iuxta terminos cap. ſi quis ſuadente diabolo, & eſto, quod eſſet manus violenta materialiter, ſi tamen non ſit formaliter talis, vtpotè quia non intenditur violentia, ſeu iniuria, vel non intenditur, quòd ſit in clericum, nec talis in excommunicationem incidet, ſecundum Sayr. loc. citat.num.35. Hartam. in conſ.29.num.5.& ſequent. Thoming. in conſ. 91.num.3.vol.1.

RE-

RESOLVT. CCCCXXXXVI.

Excommunicatus ob percuſſionem clerici, à quo abſoluendus.

1 *Excommunicatus ob percuſſionem factam clerico, à quo ſit abſoluendus, diſtinguuntur duæ ſpecies percuſſionis, de quibus num. 2. & 3.*

1 QVamuis excommunicationis huius abſolutio regulariter ad ſolum Summum Pontificem ſpectet, vt in cap. ſi quis ſuadente diabolo 17. q. 4. tamen in aliquibus caſibus poteſt dicta abſolutio ab Epiſcopo impendi: Quare diſtinguendæ ſunt tres ſpecies percuſſionis.

2 Quædam enim eſt leuis percuſſio, & hæc varijs modis à Doctoribus fuit intellecta, nam Hoſt. in cap. peruenit de ſent. excom. & ibi Panor. & in cap. cum illorum, eod. tit. leuis iniuria iudicanda eſt arbitio boni viri, ſeu iudicis, id eſt Epiſcopi, ex circunſtantijs perſonarum, locorum, temporum ac ex modo percuſſionis, & læſionis: ſi enim clerico ſolemniter miniſtranti in altari, quis leuiter manus iniecerit, non erit iniuria leuis, quæ aliàs leuis eſſet, ſicut è contra, quædam eſt leuis illata puero, vel in dorſo, aut manu, vel baculo, aut in occulto, quæ non eſſet leuis illata ſeni, vel in facie, pugno, aut enſe, vel in publico. Et cōmuniter percuſſio, quæ fit à magiſtro, Prælato, patre, domino, in diſcipulum, clericum, filium aut ſeruum, leuis cenſetur.

Item ſecundum Nauar. in manual. cap. 27. num. 91. quem refert Philiarcus lib. 3. de off. Sacerdotis cap. 33. notab. 4. leuis percuſſio eſt illa, quæ fit pugno, id eſt palma, baculo, vel lapide, & vbi nullum membrum abſcinditur, aut dens euellitur, nec multum ſanguinis emittitur.

Et Aſtenſis par. 2. lib. 7. tit. 13. art. 4. q. 2. ac Silueſt. in verb. abſolutio 4. in princ. dicunt, leuem eſſe illam, quando quis leuiter malo animo manum ponit ſuper clerico, vel accipiat eum per veſtes, vel habenas, aut eum trahat de quo per Sayr. in theſ. caſ. cōſ. lib. 3. cap. 18. ſub num. 5. & prax. Archiep. cap. 28. ſub num. 21.

Tandem ex eodem Nau. loc. cit. num. 92. iudicatur leuis percuſſio, etiam ſi ſit facta in publico, niſi in ſe fuerit notabilis, & generet aliquod magnum ſcandalum, & Card. conſ. 42. concludit, percuſſionem duorum clericorum, qui in itinere pugnis, & pedibus ad inuicem ſe ſe percuſſerunt, fuiſſe leues à quibus poſſet abſoluere Epiſcopus.

3 Quædam eſt ænormis, & hæc ex multis iudicatur, ſecundum Sayr. lib. 3. d. cap. 28. num. 6. Primò ex magnitudine facti. Secundò ex perſona læſa. Tertiò ex perſona lædente. Quartò ex ſcandalo. Quintò ex irreuerentia. Sextò ex loco. Septimò ex loco vulneris. Octauo de facti notorietate, quæ omnia tunc demum inducunt grauem percuſſionem, quando percuſſio eſt in ſe notabilis, & ſcandalum magnum pariat.

Vnde ſecundum Nouiſſimum d. cap. 28. num. 7. in Curia Archiep. Neap. fuit iudicata grauis percuſſio facta cum baculo quinque, vel ſex vicibus, licèt non adfuerit ſugillatio carnis, vel vulnus.

Item fuit iudicata grauis percuſſio facta in perſonam Confeſſarij cuiuſdam mulieris agonizantis, cuius guttur quidam laicus fortiter manibus comprimebat ita vt ſi ab alio non fuiſſet impeditus, ipſū ſuffocaſſet, ratione perſonæ dicti Confeſſarij, qui vltra integritatem vitæ erat ſuperior in ſuo Monaſterio inſigni, ratione ſcandali, quod fuit magnum in ciuitate, nam dictus Confeſſarius acceſſerat ad domum dictæ mulieris pro commendatione animæ, & percuſſor, qui erat conſanguineus mulieris, prætendebat, mulierem conſilio Confeſſarij feciſſe quoddam legatum pium in præiudicium conſanguineorum: locus etiam percuſſus erat in conſideratione iuxta l. vulneris ff. de iniur. eſt enim percuſſio gutturis nimis perículoſa.

Item fuit iudicata grauis percuſſio duorum clericorum, qui ad inuicem pugnis ſe percuſſerunt, ſine ſanguinis effuſione, vel ſugillatione carnis, coram ſanctiſsimo Sacramento, quod Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Cardinalis Geſualdus Archiepiſcopus deferebat per Ciuitatem in publica proceſſione repoſitionis ſanctiſſimi Sacramenti in Eccleſia Cathedrali Neap. in qua fuerat habita oratio quadraginta horarum, & fuerunt grauiter puniti.

RESOLVT. CCCCXXXXVII.

Excommunicatio an ſuſpendatur per appellationem.

1 *Appellatio non ſuſpendit excommunicationem, amplia num. 2. 3. & 5. limita num. 6. & 7.*

4 *Plus eſt aliquid explicare facto, quam verbo.*

1 COnſtituenda eſt regula pro huius quæſtionis dilucidatione, quòd appellatio non ſuſpendit excommunicationem, cap. cùm contingat, & ibi Panor. num. 2. de off. deleg. & cap. per tuas, & ibi gl. in verb. in quibus caſibus, & ibi Panor. n. 3. de ſent. excomm. & in cap. ſolet, & ibi gl. in verb. errorem, & cap. venerabilibus §. ſed ſi ex cauſa de ſent. excomm. lib. 6. & gl. in cap. præſenti, in verb. ad cautelam de ſent. excom. lib. 6. Franc. & communiter DD. in cap. ſi à iudice n. 3. de appell. lib. 6. Soc. in cap. ſacro, n. 51. de ſent. excom. Nauar. in manual. cap. 27. num. 4. caſu 3. vbi citat pro hac re cap. ad præſentiam, & ibi gloſ. in verb. contra appellationem de appellat. & in cap. 27. n. 273. Couar. in cap. alma mater 1. p. §. 7. num. 5. & §. 10. num. 4. Henriq. lib. 13. de excomm. cap. 16. §. 2. Hugol. tab. 1. de cēſ. eccl. cap. 13. §. 18. nu. 8. Ratio eſt, quia non eſt homo, qui ligat, ſed Deus, cap. nemo 11. q. 3. Cappel. Thol. vbi aſſignat duas alias rationes deciſ. 298.

2 Amplia primò hanc regulam procedere non ſolum in expreſſa appellatione, ſed etiam ſi intendens appellare ſe ſuppoſuit protectioni ſuperioris ante latā excommunicationem, quo caſu perinde eſt ac ſi antea appellaſſet, ex quo de mente cōſtat, vt habetur in cap. ad audientiam, de appell. & hoc tenuit Hoſt. Io. And. in cap. 1. de appell. lib. 6. quos refert, ac ſequitur Soc. in cap. ſacro num. 52. verſ. ſi intendens appellare de ſent. excom. & ſumma Aſtenſis lib. 7. tit. 8. caſu 11.

3 Amplia ſecundò procedere etiam in eo, qui iter arripuit ad Papam, cap. cum olim de dolo, & contum. & cap. dilecti filij 2. & ibi gloſ. in verb. facto prouocare, & Panorm. num. 5. de appell. quia itineris arreptio ad ſuperiorem, habet vim appellationis, cum plus ſit ali-

4 quid explicare facto, quam verbo, vt pluribus docet gl. in d. cap. dilecti filij 2. vbi ſupra.

5 Amplia tertiò tam in appellatione iudiciali, quàm extraiudiciali, ex cap. dilecti filij, & ibi Panorm. nu. 2. de appel. & cap. penult. de relig. domib. num. 2. & idem Panor. in cap. conſiderauimus num. 1. de elect.

RESOLVT. CCCCXXXXVIII.

De cauſa vt excommunicatio ferri poſſit.

1 *Excommunicationis gladius eſt valde ſalutaris, & magna circumſpectione exercendus.*

2 *Excommunicatio ob peccatum mortale proprium contumaciæ ferri debet. Amplia num. 3.*

1 QVamuis excommunicationis gladius neruus ſit eccleſiaſticæ diſciplinæ, ac ad continendos in officio populos valdè ſalutaris: ſobriè tamē, magnaq; circum-

circumſpectione eſt exercendus, cum experientia doceat, ſi temerè, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam ſalutem, Conc. Tridẽ. p. 3. in prin. de reform. ſeſſ. 25. c. multi in princ. 2. q. 1. c. corripiantur, & ibi gl. in verb. maior 24. q. 3. c. dilecto §. & quoniam de ſent. excom. in 6.

2 Vnde cauſa, vt rem paucis abſoluam, ob quam excommunicatio ferri poteſt, & debet, eſt peccatum mortale proprium graue cõtumaciæ, & inobedientiæ, quo quis Eccleſiæ obedire recuſat Henriquez lib. 13. de excom. c. 17. §. 3. Nauar. in manual. c. 27. n. 9. Couar. in c. alma mater 1. par. §. 9. n. 4. Hugol. de eccl. cenſur. tab. 1. cap. 17. §. 7. & cap. 18. §. 3. Panor. in cap. qua fronte n. 7. de appell. & in cap. ſignificauit n. 1. & 4. de offic. ordin. & cap. cum non ab homine n. 25. de iudic. & in cap. cùm ſit Romana, n. 33. & in cap. fraternitati num. 1. de cler. excom. miniſtran. & in rub. num. 1. de ſent. excom. & in cap. officij n. 1. eod. tit. & in cap. ex parte num. 3. de verb. ſignif.

3 Vlterius ob ſolam contumaciam, ſiue à iure, ſiue ab homine excommunicationem ferri poſſe, & debere inde probatur, quod excommunicatus ſtatim, atque à contumacia diſcedit, & Eccleſiæ parere paratus eſt, à quacumque excommunicatione iuris, vel hominis incurſa, Eccleſia eum abſoluit etiam poſt mortem, vbi id opus fuerit, vt habetur, in cap. ex literis, de conſt. & cap. à nobis 2. & cap. ſacris de ſent. excom. & DD. ibi, & vide Sayr. in theſ. caſ. conſcient. lib. 1. c. 13. n. 7.

RESOLVT. CDXLIX.

An laicus percutiens Monachum ſit abſoluendus ab Epiſcopo, an verò à Superiore percuſſi.

1 *Laicus percutiens Monachum, quod ſit abſoluendus à ſuperiore percuſſi probatur tribus medijs, de quibus num. 2. 3. & 4.*
4 *Contrarium fuit deciſum.*
5 *Reſpondetur contrarijs.*

1 VIdebatur prima facie dicendum, præfatum laicum abſoluendum eſſe à Superiore illius monaſterij, in quo Monachus percuſſus manebat. Et hoc ex pluribus.

2 Tum primò, quia illius iuriſdictio cenſetur offenſa, & conſequenter offendentes efficiuntur ſubditi illius, arg. tex. in l. nullum C. de teſtib. latè Bartol. in l. à diuo Pio §. 1. ff. de re iudicat. Afflict. dec. 234. de Franch. dec. 147. Triuiſ. dec. 8. par. 8. par. 3. & Ann. conſ. 107. vol. 2.

3 Tum ſecundò, quia per tex. in cap. monachi de ſentent. excommun. Monaci ſe ad inuicem percutientes, abſolui debent ab eorum Superiore.

4 Tum tertiò, quia per tex. in c. cum illorum, eod. tit. ſi regularis verberet regularem eiuſdem monaſterij abſoluitur à ſuo Prælato, vt dixi: ſi verò percuſſerit regularem alterius monaſterij, abſoluetur per Prælatum proprium, & per Prælatum eius, qui paſſus eſt iniuriã, Sayr. in theſ. caſ. conſc. lib. 3. cap. 28. n. 11.

Cæterum præfatis minimè refragantibus, contrariũ iudicauit Cur. Archiep. Neap. ſ. præſatam abſolutionem ad Ordinarium laici ſpectare, non autem ad Superiorem Monachi percuſſi: & de deciſione mirandum quidem non eſt ſiquidem corrobatur per textum in c. quoniam de vita, & honeſt. clericor. vbi clerici communiter viuentes, & ſub vno tecto dormientes, ab Epiſcopo abſolui poſſunt: his accedat tex. in c. religioſo de ſent. excommunic. vbi regularis percutiens clericũ ſæcularem, abſolui debet ab eius Epiſcopo: facit etiã tex. in c. de monialib. eod. tit. vbi moniales ſe ad inuicẽ percutientes, abſolui debent ad Epiſcopo. 5

6 Non obſtant contraria, quia procedunt, ac loquuntur vbi percuſſio contingit inter regulares, non autem quando vnus ipſorum eſſet laicus, & ita videntur procedere omnes textus ſupra allegati.

Finis tituli Praxis excommunicationis.

PRAXIS SVSPENSIONIS.

RESOLVT. CDL.

Suſpenſio à Pontificalibus quid importet.

1 *Vis ſuſpenſionis à Pontificalibus declaratur num. 2.*
3 *Suſpenſio à Pontificalibus non prohibet exercitium iuriſdictionis Epiſcopalis.*

1 QVia in nonnullis locis Sac. Concil. Trident. fit mentio de ſuſpenſione à Pontificalibus, propterea congruum mihi viſum fuit hic primo loco quærere quid importet ſuſpẽſio à Pontificalibus. Cui quæſito reſpondeo, quòd hæc cenſura propriè, & directè prohibet actum apparatus Pontificalis, ſcilicet inſignia Pontificalia, vt vſum Baculi, Mitræ, Pallij, etiam 2 in illis, quibus pallium competit. Sic igitur ſuſpenſus, quamuis Miſſam priuatam celebrare non prohibeatur, aut alia facere ſine ornamentis Pontificalibus, quæ ei ratione ſacerdotalis officij competunt, vt baptizare, pœnitentias dare, & ſimilia: Miſſæ tamen ſacrum cum Mitra, & Baculo celebrare non poteſt; immò verò conſecutiuè etiam ſuſpenſio hæc omnem actum ordinis Pontificalis prohibet, cùm actus ordinis Epiſcopalis non debent, nec ſoleant ſine ipſius inſignibus Pontificalibus exerceri: quia de cauſa, gl. in extrauag. ſuſcepti regiminis, in verb. à Pontificalibus, de elect. docet, ſuſpenſum à Pontificalibus, prohiberi etiam ab his, quæ ſunt ſibi alias vt Pontifici permiſſa, & à dependentibus ab eis, puta ab Ordinum celebratione, frontis chriſmatione, Baſilicarum, ſeu virginum conſecratione. & ſimilibus: quod ſi quis actus ſit, qui ſine illis inſignibus ſolear exerceri, ille non eſt prohibitus.

3 Vnde notandum, hanc ſuſpenſionem non prohibere exercitium iuriſdictionis Epiſcopalis, vt expreſsè docent Hoſt. & Io. And. in c. cum medicinalis, de ſent. excom. lib. 6. quos refert, & ſequitur Panor. in c. cum electus n. 20. de conſuetud. Tabiena, verbo ſuſpenſio, n. 4. verſ. tertio, Silueſter verb. ſuſpenſio. q. 5. Hugol. de cenſur. eccl. tab. 4. c. 6. §. 6. n. 5. & alij ferè omnes. Ratio eſt, quia iuriſdictio nullo modo pertinet ad apparatũ Pontificalem, vt notant DD. in c. tranſmiſſam de elect. & in c. aqua de conſecr. eccl. vel altar.

RESOLVT. CDLI.

An ſuſpenſus ab ingreſſu eccleſiæ, extra eam celebrans contrahat irregularitatem.

1 *Suſpenſus ab ingreſſu Eccleſiæ, etiam à celebratione diuinorum in ea ſuſpenſus eſt.*
2 *Suſpenſus ab ingreſſu eccleſiæ, celebrare extra eam poteſt, nec erit irregularis.*

SVppono pro huius quæſtionis dilucidatione hanc ſuſpenſionem prohibere omne ſolemne exercitium cuiuſuis ordinis intra eccleſiã, vt habetur expreſsè in c. is cui de ſent. excomm. lib. 6. & facit trãſgreſſorẽ irregularem, vt ibidem exprimitur, ſumma Piſanella in verb. ſuſpẽſus, Nauarr. in manual. c. 25. n. 75. verſ. duodecimo,

decimo,& c.27.num.170.verſ.ſexto dico, Coſta in repet.c.is cui n.1.de ſentent.excom.lib 6.& ibidem Gemin.ſumma Confeſſ.in addit.lib.3.tit.29.q.5.(quãuis contrarium lib.3.tit.29.q.5.antea docuerit) & Henriquez lib.13.de excommun.& ſuſpenſ.c.32.§.in fi.Ratio eſt,quia interdicto principali,cenſetur interdictum, & omne conſequens ex eo;cùm igitur Eccleſia Dei principaliter facta ſit gratia diuini cultus, & vt in ea diuina celebrentur, conſequens eſt, vt vbi quis ſuſpenditur ab ingreſſu illius, etiam a celebratione diuinorum in ea ſuſpenſus ſit.

2 Vnde non prohibet præfata ſuſpenſio celebrationem extra eam,vnde celebrans ſub domo aliqua, aut tentorio,aut oratorio aliquo priuato, cũ altari portatili non erit irregularis, ex gl.in c. is cui in verb. in ea, & Coſta ibidem n.17.& ſeq.de ſent. excomm. lib.6. Silu. in verb.ſuſpenſio q.5. Corona Confeſſ. tit. de ſuſpenſ. n.6.de Graffijs lib.4.deciſ.c.25.n.4. Henriquez lib. 13. de excommunic. & ſuſpenſ. c. 32. §.2. Nauarr.in manual.c.25.n.75.verſ.duodecimo,Couar.in c. almà mater,part.2.§.1.n.3.de ſentent.excommunicat.lib.6.Armilla verb.ſuſpenſio,§.8.& gloſ.in cap.vltimo,in verb. eccleſiæ de off. ordin.lib.6. Calder. in ſuo tract. de eccl.interd.in 2.membro verſ.nunc redeo ad caſum.Ratio eſt, quia cauſa limitata, limitatum producit effectum,arg.l.in agris ff.de acq.rer.dom.& ita cum pœna hæc limitata ſit reſpectu loci, ſcilicet intra eccleſiam celebrando,nihil operabitur,ſi extra illam celebratio fiat,quod maximè procedit in pænalibus arg.c. ſtatutũ de elect.lib.6.& c.odia,& c.in pœnis de reg.iur.li.6.

RESOLVT. CDLII.

An ſuſpenſio ad tempus, illo elapſo ceſſet, abſque vlla alia iudicis declaratione.

1 *Suſpenſio ad certum, & determinatum tempus, eo ipſo, quod elapſum fuerit tempus, ceſſat abſque iudicis declaratione.*

2 *Suſpenſio iuris ante lapſum temporis, tantùm poteſt à Summo Pontifice tolli, hominis verò ſuſpenſio tollitur à quo poſita eſt, & ſuperiore.*

EX Cappella Tholoſ. in deciſ. 297. deprompta eſt concluſio,ſuſpenſionem ad certum,& determina-
1 tum tempus eo ipſo,quod elapſum fuerit tempus, ceſſare,abſq; alla iudicis declaratione, vt probatur ex celebri gl.in clement.1.in verb.donec,de decim.& Inn.in c.cum bonæ de æta.& qualit.ord. Corona Confeſ. tit. de ſuſpenſione num.8.Graff.lib.4.deciſ.c.25.n.14. Viual.in candelab.aur.tit.de ſuſpenſ.n.180.Ante lapſum autem iſtius temporis ſi lata ſit à iure, non poteſt tol-
2 li,niſi à Summo Pontifice,eo quòd diminuere tempus, eſt in iure diſpenſare,ſi verò lata ſit ab homine poterit ante lapſum temporis tolli ab eo, à quo poſita eſt cõmuniter vel à ſuperiore,aut ab eo, qui ſuccedit in dignitate eius, hic enim reputatur eadem perſona, ex Nauar.in manual.cap.27.num.162.verſ.ſeptimo dico, & Henriq.lib.13.de excommun.& ſuſpenſ.c.35.§.2.

RESOLVT. CDLIII.

De caſibus in quibus Epiſcopi incurrunt in ſuſpenſionem.

1 *Epiſcopus nullam ipſo iure incurrit ſuſpenſionem, niſi in mandato, aut ſententia ſpecialiter exprimatur.*

2 *Ponuntur vndecim caſus, in quibus Epiſcopi contrahunt ſuſpenſionem.*

1 REgula ſit, Epiſcopum nullam incurrere ipſo iure ſuſpenſionem, aut interdictum virtute cuiuſuis conſtitutionis, mandati,ſeu ſententiæ, niſi ſpecialiter exprimatur, vt habetur expreſsè in cap. quia periculoſum de ſentent. excommun. lib. 6. addit Caldérin. in tract. de interdict. part.1. memb. 1. num. 8. nec iuris, nec hominis ſententiam incurrere Epiſcopos ipſos, niſi ſpecialiter exprimatur, idque etiam probatur in cap. inquiſitionis de hæret.in 6. & ratio affertur per Sayr. lib.4. Theſ. caſ. conſ. cap. 12. num. 2. Caſus autem, in quibus contrahunt ſuſpenſionem, ſunt videlicet.

2 Primus ordinans alienum clericum ſine literis dimiſſorialibus proprij Ordinarij, talis enim ſuſpenditur à collatione eorum Ordinum per annum, Conc. Tridentin. ſeſſ. 23. cap.8. de reformat.

Secundus eſt. Ordinans in aliena diæceſi ſine expreſſa licentia Ordinarij loci ab exercitio Pontificalium per annum ſuſpenſus eſt ex Conc. Trident.ſeſſ.6. de reformat. cap. 5. & ſeſſ. 14. cap. 2. quod procedit & in eo, qui ordinat in aliena Diœceſi, etiam cum expreſſa licentia, perſonas eidem Ordinario non ſubiectas, vt eandem ſuſpenſionem incurrat, ex eod. Concil. Trid. ſeſſ.6. de reformation. cap.5. & ſeſſ.14. de reformation. cap.2.

Tertius, Epiſcopi Titulares ordinantes aliquem abſque licentia ipſius proprij Ordinarij cuiuſuis priuilegij prætextu, ab exercitio Pontificalium per annum ſunt ſuſpenſi, ex Conc. Trid.ſeſſ.14.de reformat. cap. 2. Henriquez lib. 13. de excommunic. & ſuſpenſ. cap.38.§. 2. Nauar. in manual. cap.22. num. 18. verſ. tertio, Maiol. lib. 3. de irregularit. cap.23. num.10.& lib.4. cap.2. num.9. Viuald. rit. de ſuſpenſ. num. 125.

Quartus,Pontificalia exercens,vel etiam ſolos Calices,Corporalia benedicens in aliena Diæceſi,ſine licentia loci Epiſcopi, efficitur ſuſpenſus ab exercitio Pontificalium, Conc. Trid. ſeſſ.6. cap.5. de reformat. Nauar. conſ.69. num.1. de ſentent. excom.

Quintus, ordinans religioſum non profeſſum, ſine titulo, ſeu prouiſione, ſuſpenditur a collatione eorundem Ordinum per annum ex Bulla Pij Quinti. 74.

Sextus, Epiſcopi, Cardinales, & alij Prælati, qui aliquem patiuntur obtinere Cathedram, ideſt Cathedralem Eccleſiam, aut gradum conſequi, contra formam traditam à Pio Quarto in Bulla, quæ incipit, in ſacroſancta, ab ingreſſu Eccleſiæ ſuſpenſi ſunt.

Septimus, Epiſcopi,& alij Prælati dantes beneficia, præſertim Curata perſonis indignis, & quæ in loco reſidere, & Curam per ſeipſos exercere non poſſunt, à collatione beneficiorum ea vice ſuſpenſi ſunt, vt colligitur ex c.cum in cunctis §.clerici, verſ. Epiſcopus, & cap. nihil eſt de elect. & cap.quia nonnulli, de cler. non reſident.& cap.graue nimis de præbend. & Conc Trid. ſeſſ.7. de reformation. cap.3. iunctis gloſ.& Doctoribus ibi.

Octauus,ſuſpenſi ſunt ab ingreſſu Eccleſiæ Prælati, qui ſine auctoritate Summi Pontificis commentarios, gloſſas,interpretationes, ſcholia, vllumue interpretationis genus ſuper Concilij Trid. decretis edunt, ex Bulla Pij Quarti ſuper confirmatione eiuſdem Concilij: quæ conſtitutio edita ſuit quinto anno eiuſdem Pij Quarti 1563. ſeptimo Calendas Februarij, & incipit, Benedictus Deus, & eſt conſtitutio 96.

Nonus,accipientes beneficia per ſimoniacam confidentiam ab ingreſſu Eccleſiæ ſunt ipſo iure ſuſpenſi, & etiam Epiſcopi,ac S.R.E.Cardinales,per Bullam Pij Quarti de confident.109.& plures alias pœnas incurrunt, vt ibi, & conſtitut. Pij V. in Bull. cap.87.

Decimus, Epiſcopi, eorumque Superiores qualiter ad viſitanda limina Apoſtolorum Petri, & Pauli, ſub pœna ſuſpenſionis obligentur, vide Bullam Sixti V. de viſitandis liminibus Apoſtolorum, editam anno 1595. 13. Calend. Ianuarij, quam refert Sayr. in theſau. caſuum conſcient. lib.4.c.12.num.53.

RESOLVT. CDLIV.

De caſibus, in quibus reliqui, præter Epiſcopos, contrahunt ſuſpenſionem.

1 *Enarrantur ſex caſus, in quibus reliqui, præter Epiſcopos contrahunt ſuſpenſionem.*

1 PRimus eſt, Abbas regularis ſubditis laicis tonſuram, aut ordines conferens, aut eiſdem litteras dimiſſorias, vt ab alijs ordinentur, concedēs, ab officio, & beneficio per annum ipſo iure ſuſpenſus eſt, vt habetur in Conc. Trident. ſeſſ. 23. de reform. cap. 10.

Secūdus, Fratres Prædicatores, ſi perturbare præſūpſerint Officiū Inquiſitoris cōtra Hæreticos, per Fratres Minores exercitatum, & idem de Minoribus perturbantibus Officium inquiſitoris, per Prædicatores exercitatum, ipſo facto, ab exequutione Ordinum ſacrorum ſuſpēſi ſunt quouſque vel per Sedem Apoſtolicā, vel ipſum Inquiſitorē, cuius Officiū perturbarūt, abſoluantur, vt habetur in quodam priuilegio conceſſo à Clemēte IV. quod incipit, Paupertatis altiſſimæ.

Tertius, religioſi abſque licentia, & literis dimiſſorijs proprij Prælati ſacris initiati ab vſu Ordinū ſacrorum ſic ſuſceptorum, ſuſpenſi ſunt arg. extrauag. Cum ex ſacrorum Pij Secundi, Nauarr. in manual. cap. 25. n. 70. & c. 27. n. 155. verſ. tertia, Henriquez lib. 13. de excom. & ſuſpenſ. c. 40. §. 1.

Quartus, Præpoſiti, Priores, & omnes religioſi, qui introducunt mulieres intra monaſteria, à diuinis ſuſpenſi ſunt, & beneficijs priuati, & ad illa, & ad alia omnia inhabiles redduntur, ex Bulla Pij Quinti, quæ incipit, Regula Viuald. tit. de ſuſpenſ. num. 118.

Quintus, habetur in Bulla Pij Quinti, quæ incipit, Quanta Eccleſiæ, edita 1568. Calend. April. & eſt 58. eiuſdem in ordine, in qua Capitula, & Conuentus, quibus ob tranſgreſſionem Bullæ prædictæ circa non admittēdas beneficiorum reſignationes eſt interdicta facultas, ſi contra fecerint incurrunt ſuſpenſionem ab illorum collatione, &c. & ſi ſic ſuſpenſi cōferre, eligere, præſentare, cōfirmare, vel inſtituere auſi fuerint eo ipſo à diuinis ſuſpenſi ſunt, & à ſolo Papa abſoluūtur.

Sextus, Capitula Sede vacante, quia infra annum vacationis literas dimiſſoriales conceſſerint, ex Conc. Trid. ſeſſ. 7. c. 10. de reform. eccleſiaſtico ſubiacent interdicto.

Notabilia quædam in materia ſuſpenſionis.

PRimus, ſuſpenſus ab ordine ſuperiore, non dicitur ab inferiore ſuſpenſus, ſed ſuſpenſus à minore, tanquam à fundamento, cenſetur à ſuperioribus ſuſpenſus. Henriq. de ſuſpenſione c. 22. §. 2.

Secundus, ſuſpenſus ab ordine, non dicitur ſuſpenſus à iuriſdictione, quæ fundatur in ordine. nam ordo differt ſpecie à iuriſdictione, vnde Sacerdos ſuſpenſus ab ordine, poteſt abſoluere excommunicatum ab excommunicatione, ſed non ſolemnibus precibus adhibitis, neque à peccato, cum ſit ordinis, illud verò iuriſdictionis videatur, Sayr. tom. 1. fol. 381.

Tertius, ſuſpenſiones tres incurreret, qui tres ordines ſacros ſuſciperet ſine dimiſſorijs ſui ordinarij, Nauarr. conſ. vltimo de corpore vitiatis.

Quartus, ſuſpenſionem ab ordine incurrens, non efficitur irregularis, exercens actus ordini ſuo ex cōſtitutione propriæ regulæ deputatos, puta eligēdo, ſtādo, & ſedēdo in Choro, & Capitulo inter alios tali ordine inſignitos, idem Nauar. conſ. 7. & ætat. & qualit. ordin.

Quintus à diuinis ſuſpenſus, prohibetur ſolum in officio ſuo agere ſicut prius, ideo poteſt confiteri, & cōmunicare, idem Nauar. conſ. 64. de ſent. excom.

Sextus, ſuſpenſione vnius menſis, incurrens ob violationem ſtatuti alicuius, imponentis pœnā huiuſmodi, ſi ante dictum tempus elapſum, aliam pœnam, vel eandem ob nouum ſimile peccatum incurrat, non expectatur adimplementum prioris temporis, ſed ſtatim incipit currere tempus ſecundæ pœnæ debitum, & ſic non fit duplicatio totius, docet notabiliter gl. in clem. 2. de Magiſtris.

Septimus, ſuſpenſio à voce actiua, vel paſſiua, & à Pontificalibus, poteſt quidem ſuſpendi per appellationem ſubſequentem legitimam, vt pluribus docet idem Nauar. conſ. 6. de appellat. prædicta enim valde inter ſe differunt, ideoque cùm in iure non fiat mentio de ipſis, non eſt de illis intelligendum.

Finis tituli Praxis Suſpenſionis.

PRAXIS IRREGVLARITATIS.

RESOLVT. CDLV.

A quibus irregularitatibus Epiſcopus abſoluere poſſit.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare à quibuſcunque irregularitatibus occultis. Amplia n. 2. limita n. 3. 4. 7. & 8.*
5 *Limita, cauſa, limitatum producit effectum.*
6 *Cui verba legis non conueniunt, nec diſpoſitio.*

1 LIcet Epiſcopis in irregularitatibus omnibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto prouenientibus excepta ea quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentioſum diſpenſare, & in quibuſcunq; caſibus occultis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis delinquentes quoſcunque ſibi ſubditos in diœceſi ſua per ſeipſos, aut Vicarium ad id ſpecialiter deputatum, in foro conſcientiæ gratis abſoluere. Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 6. de reformat.

2 Amplia, vt hanc poteſtatem Epiſcopus alteri delegare poſſit, vt ſecum diſpenſet in huiuſmodi irregularitatibus, in quas Epiſcopus fortè incidiſſet, vt declarauit Sac. Congreg. & ratio eſt, quoniam Epiſcopus in hoc delegatus eſt ad vniuerſitatem cauſarum, & vicem delegantis gerit, ergo ſubdelegatus vice primo delegantis fungitur, & per cap. fin. de off. Ordin. facultatem ſubdelegandi habet. Ab Archiepiſcopo etiam ſuo abſolui poterit; eius enim Ordinarius eſt, ita Abb. ac DD. in cap. paſtoralis de offic. ord. & Nouiſſimus in prax. Archiep. c. 66. num. 23 Limitant tamen Doctores nonnullis modis.

3 Et primò non procedere in illis regionibus, in quib. Conc. Trid. receptum non eſt, quia tunc non poſſent Epiſcopi vti hac facultate, vt declaraſſe Sac. Congreg. ſcribit Garzia de benefic. p. 7. c. 11. num. 23.

4 Limita ſecundò, non procedere cum extraneis perſonis, quoniam Epiſcopi non poſſunt diſpenſare cum eis, qui ſubditi non ſunt, cum hæc facultas concedatur, habito reſpectu ad ſubditos, per illa verba, *quoſcunque ſibi ſubditos*, ergo ſecus quoad alios: limitata
5 enim cauſa, limitatum producit effectum l. in agris,
6 ff. de acquir. rer. domin. & l. fin. ff. de calumn. & cui verba legis non conueniunt, nec diſpoſitio conuenire poteſt. c. ſolemnitatibus §. pen. de elect. lib. 6. & l. 4. §. ſolum ff. de dam. infe. & Fel. in cap. nonnulli num. 31. de reſcript. & ita Nauar. in conſ. 31. de pœniten. quare nec cum regularibus exemptis in ſua diœceſi commorantibus, diſpenſare poterit, ita Nouiſſimus in ſua praxi cap. 66. num. 19.

7 Limita tertiò, vt Epiſcopus diſpenſare neqneat etiã cum ſubditis extra diçceſim, nam ſancta Synodus permittit id ei in diœceſi ſua, vt ibi dicitur, ergo extra eam non poteſt, nam nec Pontificalia in aliena diœceſi exercere poteſt, vt habetur in eodem Conc. Trident. ſeſſ. 6. de reform. cap. 5. Quamuis melior ratio ſit, quod ita ſancta Synodus ſtatuit fauore reſidẽtiæ cuius gratia reſidens Epiſcopus alia priuilegia habet, quod locum habet, vel Epiſcopus diœceſis id concederet, vt per eundem Nouiſſimum cit. cap. nu. 17. vbi quod nec Epiſcopus poſſit abſoluere non ſubditos in ſua Diœceſi de conſenſu ſui Ordinarij.

8 Limita quartò, vt Epiſcopus non poſſit diſpenſare cum prædictis extra forum conſcientiæ, nam ſancta Synodus facultatem ei tribuit, vt habetur in eod. c. 6. in foro conſcientiæ, ergo alias ſecus, ita Vgol. de poteſt. Epiſc. §. 2. c. 57. n. 7. & conferunt dicta per Nauar. in conſ. 11. n. 2. de priuileg.

RESOLVT. CDLVI.

Homicidium voluntarium quando dicatur.

1 *Datur diffinitio homicidij voluntarij, & diſtingnuntur duo termini.*

2 *Adducuntur circa hanc materiam nonnullæ Sac. Congreg. declarationes.*

1 SAyr. lib. 7. c. 1. n. 10. ex mente Ariſtot. lib. 3. Eth. c. 1. & ex D. Thom. 1. 2. q. 6. art. 1. diffinit, homicidium voluntarium illud eſſe, quod in ſe ab agente eſt intentum, & ſubdiuiditur, ſecundum eundem, in voluntariũ in ſe, & voluntarium ex ſua cauſa; poteſt enim voluntas ferri in actum homicidij, tam directè, quam indirectè: directè quidem, & per ſe fertur voluntas in homicidium, quando quis habet animum occidendi, vt qui intendit occidere Petrum, & hæc eſt vera, & propria malitia, & peccatum homicidij: indirectè verò, & ſecundum quid, fertur voluntas in homicidium, quoties fertur in id, ex quo immediatè, & per ſe ſequitur homicidium, vt cum propinatur venenum, percutitur prægnans, vel quis grauiter percutitur in capite, aut iuxta cor, & inde ſequitur mors; applicans enim huiuſmodi res, eſt cauſa efficax mortis; quamuis ex eo, quod voluntas non feratur directè, ſed indirectè in homicidium, minuatur aliquantulum culpa.

Et tandem, quod dicatur homicidium voluntarium vide Caiet. 2. 2. q. 64. art. vlt. Nauarr. in manual. c. 27. n. 240. Couar. in clement. ſi furioſus a. p. in initio, & §. 1. n. 2. de homicid. Vgol. cap. 33. de irregularit. Ant. Roch. de viſitat. verb. homicidio voluntario. Auilam de cenſut. 7. part. diſputat. 6. ſect. 2. dub. 1. Molin. tract.
2 3. diſputat. 3. 33. & 39. & alios. In qua etiam materia notandæ ſunt infraſcriptæ Sac. Congregationis declarationes, ſecundum quod refert Garz. de benefic. p. 7. cap. 11. num 44.

Mandans homicidium in perſona vnius ſi committatur in perſona alterius, non incurrit irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, deciſum anno 1587. Secundo quærebatur, an is qui mandauit aliquem baculo vulnerari, eo expreſſo, ne occideretur, ſi mandatarius armis percuſſerit, & occiderit intelligatur incidiße in hoc decretum Concilij vt omni ordinatione, ac beneficio, & officio abſque ſpe diſpenſationis perpetuò carere debeat? Congregatio cenſuit negatiuè; & hanc doctrinam confirmat Nauarr. in manual. cap. 27. num. 240. Concilium enim requirit homicidium per induſtriam per inſidias, & ex propoſito.

RESOLVT. CCCCLVII.

An mutilatio membri æquiparetur homicidio voluntario ad effectum, vt Epiſcopus diſpenſare nequeat.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare ſuper irregularitate prouenientc ex mutilatione, quamuis non poſſit diſpenſare ſuper irregularitate, quæ contrahitur ex homicidio voluntario.*

2 *Aſſignatur ratio concluſionis, & adducitur etiam ad hoc conſtitutio Pauli III. n. 4.*

3 *Datur intellectus ad Nauarr. c. 27. n. 194.*

5 *Declaratur gloſ. in clement. 1. de homicid.*

1 LImitatur communiter per DD. concluſio illa, quod Epiſcopus diſpenſare nequeat ſuper irregularitate, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, vt minimè procedat in mutilatione voluntaria, ſi eſt occulta, ita Nauar. c. 27. n. 94. in fin. Rodriq. in ſumm. c. 181. p. 1. n. 1. & in quæſtionib. regular. t. 1. q. 24. art. 10. Garz. de benefic. p. 7. c. 11. n. 29. Tolet. lib. 1. c. 88. verſic. 6. & c. 89 num. 3.

2 Cuius concluſionis ratio aſſignatur, quoniam exceptio poſita in Conc. videlicet, *excepto homicidio voluntario*, non comprehendit irregularitatem ortam ex mutilatione membri, ſecundum Viuald. de irregularit. n. 328. nam ſecundùm Henriq. in ſum. lib. 14. de irregul. c. 19. in gl. lit. I. in mutilatione membri, Concilium nihil innouauit, cùm ſolum excepit homicidium voluntarium, ſub qua exceptione non intelligitur mutilatio voluntaria, cùm verè non ſit homicidium, ſecundùm Thoming. dec. 200. & Maſtrill. deciſ. 168. & in proprijs terminis Rodriq. in addit. ad Bullam §. 1. nu. 6. Molina tr. 3. diſp. 79. n. 8.

3 Non obſtat Nauarr. c. 27. n. 194. aſſerens, mutilationem membri æquiparari homicidio, quia reſpõdetur, ſecundùm Rodriq. citat. c. 181. æquiparationem procedere tantummodo quoad irregularitatem contrahendã, non autem quoad prohibitionem diſpenſandi, cùm, vt ſupra dixi, homicidium diſtinguatur à mutilatione, vt probatur in c. 1. de cler. pugn. in duel. ibi, homicidiũ, vel membrorũ diminutio non fuerit ſequuta.

Deniq; quod ſub pręfata prohibitione Conc. nõ cõprehendatur mutilatio membri, Garz. citat. loco allegat Conſtitutionem Pauli III. in anno 1549. in fauorem Societatis Ieſu, vbi in facultate diſpenſandi in irregularitate, cum perſonis Societatis excipit homicidium voluntarium, bigamiam, & mutilationem membrorum, vt in libro literarum Apoſtolicarum Societatis Ieſu pag. 40. & ita cenſuit Sac. Congr. Conc. ſuper dictum c. 6. his verbis ibi, *Homicidio voluntario, appellatione homicidij non venit mutilatio membri.*

5 Nec ſecundum eum obſtat gloſ. in clementin. 1. de homic. quia procedit quoad incurrendam irregularitatem, non quoad diſpenſationem, vt referunt Suar. t. 5. diſp. 44. ſect. 2. n. 4. & ſect. 3. ſeu. 4. n. 35.

RESOLVT. CDLVIII.

Homicidium caſuale, quod dicatur.

1 *Datur diffinitio homicidij caſualis, ex qua diffinitione infertur ad duo, n. 2. & 3.*

1 SEcundum gl. in c. ſicut dignum de homicidio: caſuale homicidium propriè dicitur, quando omnino ſequitur præter aliquam culpam, & pręter omnem intentionẽ, & ideo dicitur caſuale, quia opponitur volũtario directè, & de hoc loquitur Con. Trid. ſeſs. 14. c. 7. de refor. ibi, *Si verò homicidiũ nõ ex propoſito ſed caſu.*

2 Ex quo infertur primò, quòd ſi aliquis occidit hominem, non intendens occidere: item ſi quis mãdat alicui vt verberet, vel percutiat, ita vt non occidat illũ, ſi mãdatarius occidat, eſt homicidiũ caſuale diſpẽſabile ab Epiſcopo Nauar, in manual. c.27.n.240.& conſ.27. de homic. Henriq. in ſum. lib.14.c.19.§.3. in annot. lit. E.

3 Infertur ſecũdò, quòd ſi quis facit aliquid, vnde ſecutaſſit mors, non tamen fecit animo inferendi mortẽ, incurrit irregularitatem ex homicidio caſuali prouenientem: ſic ſi quis defendat ſe, & ſe defendendo, aliquem occidat, excedendo moderamen inculpatę tutelæ, committit homicidium diſpenſabile, & irregularitatem inde prouenientem incurrit ex Nauarr. c.27.n. 240.& conſ.36.n.1. de homic.

RESOLVT. CDLIX.

Homicidium quando dicatur deductum ad forum contentioſum.

1 *Delictum dicitur, deductum in iudicium per citationem, redditur ratio.*
2 *Ampliatur concluſio non ſolum in cauſa principali, ſed etiam in cauſa appellationis.*
Limitatur num.3. & 4.
5 *Citatio inualida nil operatur.*
6 *Citatio inualida non conſtituit aduerſariũ in contumacia.*

1 Reſpondetur, delictum tunc dici deductum in iudicium, quando eſt facta citatio: & ratio eſt, quia regulariter à citatione incipit. tex. eſt expreſſus in §.fi. de pœna temer. litigan. inſtit. gloſ. in rub. C. de in ius voc. Bart. in l.& quia ff. de iuriſd. omn. iudic. Bald. in l. vbi ceptum ff. de iudic. & in addit. ad Spec. in tit. de appellat. verſ. iudiciũ dicitur, latè Alex. poſt Caſtren. in l. poſtquam liti C. de pact. vnde ſecundum Nouiſſimum in ſua prax. c.65. non ſufficeret ſola informatio capta per Curiam, ſi Curia ipſa non procederet contra inquiſitum, neque ipſum citari feciſſet.

2 Amplia id, quod dixi, quod per citationem dicatur delictum deductum ad forum contentioſum, procedere non ſolum in cauſa principali, ſed etiam in cauſa appellat. l. fin. §. illud cum ibi not. per Bar. C. de temp. appellat. Vnde citatio dicitur de proceſſu, prout habetur in c. prudentiam in gl. in verb. formam de offic. deleg. facit tex. in c. quoniam contra falſam in verb. citationes, & ibi DD. de probat. & ideo ſi ſtatutũ dicat, quòd appellans debeat poſt appellationem infra tot dies procedere in cauſa, aliàs appellatio habeatur pro deſerta, ſufficit quod fecerit partem citari, ad hoc, vt dicatur proceſſiſſe.

3 Limita nunc propoſitam concluſionem de citatione, & primò in illa, quę eſt extraiudicialis, gl. in clem. 1. in verb. citationes de iudic.

4 Limita ſecundò, quando citatio eſſet circunducta, quia tunc habetur, ac ſi non eſſet facta. l.& poſt edictũ §. quod ſi ijs ff. de iud. Et ex hoc dicit notabiliter Bal. in l.1. ff. eod. poſt Guil. de Cu. in l. ſicut, C. de præſcript. 30. ann. quod per talem citationem, quando actor nõ comparuit, non cenſetur interrupta præſcript. idem tenet Bald. in l. fin. in princ. ff. de eo per quem fa. erit, & in d.l. & poſt edictum §.1. vbi hoc reputat' not. dignũ, & ſequitur Alex. qui prædicta allegat. idẽ tenet Lanfr. Brix. in tr. de arbit. in 6.p. in q.32. idem, & plenius tenet Bald. in c. conſuluit n. 7. de off. deleg. vbi hoc probat duabus rationibus. Primo, quia actor non comparendo, videtur renunciare tali citationi. Secundo quia iſta citatio non habet ſuum perfectum eſſe. d.l. & poſt edictum §. circumducto, idem etiam tenet Bald. in addit. ad Spec. in tit. de citationib. in vlt. col. & idem Bal. in repert. ſuo ſuper Innoc. in verb. citatio, motus, quod actore non comparente, citatio eſt imperfecta, cũ non conſtet ex ſuis partibus, & ideo non interrumpit præſcriptionem, facit, quia per citationem inualidam nõ interrumpitur pręſcriptio, ſecundum Bart. in l. accuſare ff. de adulter. Bald. in c. quoniam contra falſam, in 6. col. de prob. & in c. tua nos, in pen. col. de cohabit. cler. & mul. ſicut nec per conteſtationem litis factam coram iudice non ſuo, interrumpitur præſcriptio, gloſ. eſt in cap. placuit 2.§. quod ſi per naturale in verſ. interrupta 16.q.3. in gl. in l. ſi pater, & ibi Bald. C. ne de ſta. deſunc.

5 Item citatio inualida nihil operatur gloſ. in l. ſi accuſatoribus in gloſ. fin. C. de accuſ. quam not. & ſequitur Bald. in c. in nomine Domini, in 4. not. de teſtib. & in d.c. quoniam contra falſam in 6. col.

6 Item citatio inualida non conſtituit aduerſarium in contumacia, gloſ. in cap. de cauſis in verbo venire de off. deleg.

RESOLVT. CDLX.

Delictum quando dicatur occultum.

1 *Occultum dicitur omne improbabile.*
2 *Occultum dicitur illud, quod opponitur notorio.*
3 *Opinio Graff. quæ ſit circa hoc.*
4 *Occultum ſecundum opinionem Garz.*
5 *Delictum vt dicatur occultum, quid requiratur.*

1 Nauarr. in ſuo manuali c.27.n.250.& ſeq. cupiens hanc explicare quæſtionem, ſcriptum reliquit, illud eſſe occultum, quod non eſt publicum, ſequitur Tolet. lib.1. cap.89. nu.5. Azor. inſtitut. moral. part. 1. lib.8. cap.10.q.9. Sanchez de matrim. lib.2. diſput. 37. num.11. vbi conſtituit concluſionem, omne improbabile eſſe occultum, & iuxta hanc explicationem intelligendus eſt tex. in cap. veſtra de cohab. cler. & mul.

2 Henriquez verò lib.14. de irregularit. cap.20. n.40. tenuit occultum dici illud, quod opponitur notorio, quod quidem notorium inducitur ex confeſſione in iudicio facta cap. cum olim de verb. ſignific. Crauet. conſ.248. Gramm. dec.31.& 36.& Balb. in deciſ.51. vnde acta iudicialia inducunt manifeſtum, Verall. in dec. 325.p.1 Cap. Tholoſ. in dec.122.& 199. Rot. Genuenſ. in dec.146.

3 Graff. lib.1. ſuar. aur. dec. c.3.n.45. ſcripſit, occultum dici, cuius non ſunt legitimi teſtes, etiã ſi ab aliquibus ſciatur, non autem quod opponitur notorio, & manifeſto, & ita quoque voluit ante eum Maiol. de irregul. lib.5. cap.51.n.4. Viuald. in eiuſdem nominis tractatu, n.215 in caud. aur. Auila de cenſuris part.2.c.7. diſp.1. dub.12. Rodriquez 1. to. quæſt. reg. q.24. art.11 Zech. de caſibus reſeru. caſu fin. n.1.

4 Tandem Garz. de beneficiis p.7.c.11.n.47. ſuper c.6. ſeſſ.24. de reform. Concil. Trid. refert quaſdam declarationes Sacræ Congregationis, quarum prima eſt: intelligendum eſt occultum ſecundum terminos iuris, alias Abſolutus, vel diſpenſatus à proprio Epiſcopo in materia delicti perpetrati coram duobus, vel tribus teſtibus, quod tamen non fuit notorium, non eſt tutus in conſcientia, quia Concil. vtitur termino occulti, quod propriè loquendo, dicitur, quod probari non poteſt c. veſtra de cohab. cler. at per duos teſtes probari poteſt, & verba Conc. debent intelligi ſecundum proprietatem, & huic opinioni quoque ego adhæreo, quare ſi delictum patratum eſſet coram vno teſte, crederem dici occultum ad effectum, vt Epiſcopus poſſet in eo diſpenſare, quia dictum vnius dictum nullius l. iuſiur. C. de teſtib. & c. tuis eod. tit.

5 Notandum tamen in hac materia eſſe attendendã radicem delicti, quod ſit occulta, vnde ſi excommunicatus occultè, publicè celebret, licèt celebratio ſit notoria, irregularitas tamen dicetur occulta, propter occultã excommunicationem, ex qua ipſa deſcendit,

ita

Digitized by Google

ita poſt Nauar.& Henriquez prax. Archiep. c.66. ſub n.4. & ſequitur Piaſeg. in praxi Epiſcopali p.1. cap.1. rubr. de diſpenſationib. ſub n.56.fol.61.

RESOLVT. CDLXI.

In qua ætate contrahatur irregularitas.

1 *Infans non contrahit irregularitatem.*
2 *Amplia etiam in infante maiore, doli tamen incapace tempore delicti.*
3 *Redditur ratio ampliationis.*

1 EX clem.1. de homic.expreſsè colligitur,infantem non contrahere irregularitatem, quod ampliant
2 procedere etiam in eo, qui eſt maior infante,ſi tẽpore quo delinquit,non erat doli capax, nam in irregularitatem non incidit, vt ante omnes tenuit gl. in citata clem. vnica in verbo infans, cum qua conueniunt ibi Petr.de Anch.n.7.Imol.n.6. Bonifac. Vital.col.pen.n. 73. & alij communiter Soccin. in cap. ad audientiam colum.12. num. 48. verſic. vnde arbitror de homicid. Igneus in l.1.§.impubes n.18.ff.ad Syllan. & nouiſſimè Gonzal. à Villadiego in tract. de irregularitate cap. de percuſſore n.12. qui hanc perhibet communem, id quod faciunt ſimiliter Soc. & Igneus locis ſignatis: & ratio eſt, nam ſi per infantem ſeptennio minorem,
3 & doli incapacem, irregularitas non contrahitur, d. clem.vnic.vt ſupra viſum eſt,quia conſilij imbecillitas eum excuſat, & talis ætas ignorat, quodque videt l.1. C.de falſ.monet. Eadem etiam ratio militans in puero maiore infante, doli tamen incapace, ergo idem ius erit, arg.l.illud ff. ad l. Aquil.

RESOLVT. CDLXII.

Dicens aliqua verba; ex quibus mouetur alius ad patrandum homicidium, an ſit irregularis.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Clericus ad hoc vt poſſit dici irregularis ex aliquo homicidio commiſſo, eſt neceſſe,quod fuerit cauſa proxima.*
3 *Præſtare conſilium quando quis dicatur.*

1 INter nõnullos aſtantes,quidam conquerebatur de malis tractationibus ſibi illatis à quodam ſuo amico,quæ cùm audiuiſſet Canonicus cuiuſdã Cathedralis huius Regni protulit hæc verba, *Per certo,ſe haueſſe fatto queſte coſe à me,farei ad ogni modo,che lui nõ pratticaſſe tra gli huomini.* quibus habitis per ſpatiũ dimidiæ horæ ille dictum ſuum amicum occidit, quo peracto capitur informatio, quod dictus Canonicus, vti inſtigator,adhortator, & conſultor debeat cenſeri incurriſſe in irregularitatẽ, & quãuis ex regulis mãdãs, adhortans, & conſulens, vti peruerſa intẽtione ſuffulti, ſint omnes irregulares, vt probatur expreſsè in c. vt periculosè de pœnit. diſt.1.gl. in c. ſicut §. clericus de homicid. quod adeò verum eſt, vt procedat etiam ſi eſſet iuſtum homicidium.cap.ſententiam ne cler.vel mon. latè gl.in clem.1. de pœnis. Et procedit etiam ſi non ſtatim,ſed diu poſt patratũ fuerit pręfatum homicidium,ſecundùm Spec.in tit. de diſpenſatione,§.iuſta verſ. ſed quæritur,Syluester in ſumma in verbo homicidium primo quæſt.8.verſ.ſextum,Balbus dec.13.

Supradictis accedat, quod in dubio dum ambigitur an clericus ſit irregularis, vel non, ſemper dicendum eſt,eſſe irregularem,& à celebratione abſtinere debere, ſecundùm Panorm. in cap.ad audientiam n. 2. vbi Fel.num.1.de homic.per tex. in cap.2.de obſeruat. ieiunij, & latè Villagut. in deciſ.50.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium conſului,videlicet,pręfatum Canonicum nullam cõtraxiſſe irregularitatem, ad quod conſulendũ, ſalua omnium correctione, mouebar ex pluribus.

2 Tum primò, quia vt præbẽs cauſam homicidio, dicatur irregularis neceſſe eſt,vt cauſa illa fuerit proxima,non autem remota,vt latè tradit Fel. poſt alios in cap.de cætero de homicid.de Rubeis conſ.23. nu.6.& ſequent.Marant.conſ.27.n.3. Cacher.in conſ.103.n.6. & in caſu propoſito præfatum Canonicum apertè apparet,nullam dediſſe cauſam proximam,immò remotiſſimam, ſecundùm quod in proprijs terminis refert ſe conſuluiſſe Burell.in conſ.62.volum.1. quem refert, & ſeqitur Burchelt. conſ.22.

3 Tum ſecundò, quia per ſupradicta verba, quibus vſus fuit dictus Canonicus non videtur præſtitũ fuiſſe conſilium,ex quo præſtari conſilium dicitur,quãdo quis ſuaſit,rogauit,mandauit,vel quid ſimile feciſſet, ex quibus ſequeretur homicidium, capitulo ſicut dignum de homicid. & ponit exemplum Spec. in tit. de diſpenſatione. §.iuſta n.39.puta ſi oſtendit vtilitatem, quæ ex patrato homicidio ſequeretur.

Denique ad excuſandũ pręfatum Canonicũ ab irregularitate adducebatur, quod homicida non fuit motus principaliter ex verbis dicti Canonici,quoniã erat aliàs occiſurus ob inimicitias ortas inter eos,quo caſu cõſulens perſonæ, quæ omnino erat homicidiũ cõmiſſurũ,irregularitatẽ non contrahit, vt deducitur ex traditis,per Henriq.lib.14. de irregularitat.c.16.n.3.

RESOLVT. CDLXIII.

An Epiſcopus abſque irregularitatis metu poſſit concedere licentiam iudici laico exhumandi corpus mortuum.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Corpora mortuorum non debent vexari.*

IStud ſolet peti ad finem capiendi informationem delicti in genere, quare cùm in Curia Epiſcopali
1 Auerſana id contigiſſet,cùm peteretur exhumari corpus ſepultum in terra Caſſandrinæ diœceſis eiuſdem ciuitatis,ſub pretextu cognoſcendi an eſſet venenatũ. Cumque Illuſtriſſimus Dominus meus Cardinalis Spinellus petijſſet à me,an iure iſtud fieri poſset: ego in primis dubitabam pro negatiua opinione, quod de omni iure cadauera mortuorũ debent eſse in maxima veneratione:hinc in l.ſunt perſonæ ff.de relig.& ſumpt.
2 funer.habetur,quod corpora,& oſſa mortuorum non debẽt vexari,probatur quoque in l.ne corpora ff. eod. tit.vbi habetur maxima veneratio Gentilium in ſepeliendis corporibus defunctorum, & ſtatuitur in iure canonico in capitulo in noſtra de ſepulturis.

Accedat ſecundò text.in l. qui ſepulchrum Cod. de ſepulchr.violat. vbi corpus mortuum nõ debet percuti,& lacerari,voluit etiam Bertachin. in ſuo repertor. in verbo cadauer furans. Catald. de ſyndicatu quæſt. 147. & 148. Alberic. in ſuo diction. in verbo mortuos non licet.Milis in ſuo repertor.verb. ſepultura.Hypp. ſing. 199. immò datur actio iniuriarum contra talia perpetrantes.leg.1.§.& ſi forte ff.de iniurijs,& qui cõtra ſupradicta facit peccat mortaliter, cùm committat contra legis præcepta,Armill. in verb.mortuum, quem refert Caualc.in deciſ.18.par.5. & cadeuer non poteſt exhumari,etiam ex cauſa licita,abſque licentia Epiſcopi,alias puniri debet, qui ſic contrectat, ac ſi reliquias ſpoliaret,&auferret,& ſacrilegium committeret, Clar.in §.ſacrilegium n.3.Franch.March.in dec. 1056.n.9.part.1.& in dec.381.& in dec.1.par. 2. Rota in dec.8. vt lite pend. in antiq.

Sed contrarium fuit practicatum in Curia Archiepiſcop. Neapol.prout teſtatur nouiſſimus auctor praxis Archiepiſc.in 1.impreſſione c.41.num.10.

RESOLVT. CDLXIV.

Clauſula *citra pœnam ſanguinis*, an præſeruet ab incurſu irregularitatis.

1 *Clericus poteſt de ſuis malefactoribus conqueri præmiſſa clauſula, citra pœnam ſanguinis, & non efficitur irregularis, amplia num.2. & 3.*

SVppoſito, quod clericis, ſeu quibuſuis eccleſiaſticis perſonis prohibitum ſit ſe immiſcere cauſæ ſanguinis cap. clerici, & cap. ſententiam, ne cler. vel mon.
1 Dubitatur, an id procederet etiam ſtante proteſtatione in accuſatione, vel querela criminali, *citra pœnam ſanguinis*, & text. in cap. Prælatis de homicid. lib. 6. apertè definiuit, licitum eſſe clericis abſque vlla irregularitate, apud iudicem ſæcularem querelam proponere de malefactoribus ſuis, & pœnam petere etiam in cauſa criminali, præmiſſa hac proteſtatione.
2 Amplia primò, etiam ſi præfatus clericus certò ſciat, iudicem mortem accuſato illaturum, ſecundùm Panormit. Fel. Io. And. & reliquos in cap. poſtulaſti num.3. de homic. Sum. Confeſſ. lib.2. tit.1. quæſt.64. & Couar. in clem. ſi furioſus par.2. §.5. num.1. verſ. quarto de hom. & Soc. in cap. ad audientiam n.54. de hom. Angelica verb. homicidium 2 n.6. & Silu. verb. homicidium 2. q.8. Tabiena verb. irregularitas 3. §.8. & S. Anton.3. part. tit.29. c.2. §. homicidium caſuale, quidquid Vincent. vt refert Panorm. contrarium in hoc caſu ſenſerit, Sum. Corona tit. de irregularitate n.7. Coſmus Philiarcus de off. Sacerdot. part.1. lib.4. c.11. §.4. Ratio eſt, quia alias daretur materia trucidandi clericos, & bonis ſuis ſpoliandi, vt rectè Panormit. vbi ſupra ex cap. Prælatis de homicid. lib.6. colligit.
3 Amplia ſecundò, vt præfata clauſula ſuffragetur quoque etiam criminaliter quærelantibus pro offenſionibus illatis in perſonas ſuorum conſanguineorum, vt fuiſſe ſeruatum in Curia Archiepiſcopali Neap. ſcribit Nouiſſimus in ſua praxi c.41. Et ratio eſt, quia iniuria facta vni, cenſetur facta omnib. de familia. Bar. in l. lex Cornelia ff. de iniurijs, Bal. in l.1. in 5. not. C. de raptu virg. Anton. de Butrio, & Fel. in c. cum oporteat de accuſ. & dicitur tractari de proprio intereſſe, quando iniuria illata eſt vni de familia, ſecundum Dec. in conſ.133. num.4. Gram. in dec. 23. vnde Nauar. in conſ.3. de iniurijs, concludit, patrem clericum poſſe agere contra interfectorem filij, cum proteſtatione prædicta Couarr. in d. clementin. ſi furioſus §.5. num.4.

Quare ſequitur ex prædicta ampliatione, clericum, qui aliquem accuſauerit pro offenſione alteri illata contrahere irregularitatem, etiam interpoſita clauſula *citro pœnam ſanguinis*, ita Nauar. in man. cap.27. num.213. Couar. cit. loco num.4. Fel. in cap. poſtulaſti de homicid. & idem Fel. cum Panorm. in c. de cætero de teſtib. Villadieg. de irregularitate c. de percuſſore. Henriq. lib.14. §.11. num. 4. Medices par.2. tit.9. quæſt.34. §.13. Ratio eſt, quia cap. Prælatis de homicid. locum habet cùm accuſatio proponitur pro iniuria ipſi clerico accuſanti illata.
4 Quia ſi clericus in animo haberet contrarium proteſtationi exterius per eum ſcripto, aut verbo factæ, an irregularitatis notam euadet, ſi ſequatur pœna ſanguinis, vide Sayr. in theſaur. caſ. conſcient. lib.6. cap. 18. num. 4. vbi Doctores hinc inde contrarium ſentientes congerit, quibus adde Salzed. in addit. ad Diaz in praxi crim. canon. cap. 98. & prax. Archiep. cap.66. num. 9. ipſe autem Sayr. illam amplectitur, opinionem, vti veriorem, exiſtimans, ſcilicet non eſſe irregularem.

RESOLVT. CDLXV.

An facultas abſoluendi ab irregularitate occulta, virtute Concilij Trid. competat Prælatis inferioribus habentibus iura quaſi Epiſcopalia.

1 *Prælati inferiores, puta Abbates, & ſimiles, quod poſſint abſoluere ab irregularitatibus occultis, probatur ex duobus num.2. & 3.*
4 *Contrarium eſt verius.*

1 EXemplificari poteſt in Prælatis Regularium, in Abbatibus obtinentibus vſum Mitræ, & Baculi, & in reliquis omnibus Prælatis quibus ex ſpeciali priuilegio reperiuntur conceſſa iura Epiſcopalia: in qua quæſtione videbatur poſſe reſponderi pro affirmatiua ſententia, & hoc præcipuè ex duobus.
2 Primò, quòd licèt diſpoſitio ſit odioſa, ad text. in ca. fin. §. fin. de filijs presbyt. lib.6. latè omnes in l. omnes C. de teſtament. poteſtas tamen diſpenſandi eſt fauorabilis, & latè interpretanda. Dominicus in c. nos conſuetudine 12. diſt. Butr. Abb. & Felin. in c. poſtulaſti de reſcriptis, Emanuel Sà in aphoriſm. Confeſſ. verbo diſpenſatio num. 7. & communiter DD. in cap. at ſi clerici §. de adulter. de iudic.
4 Secundò, quia iura loquentia de Epiſcopis quandoquidem extenduntur ad Prælatos habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, vt patet ex deductis per Rotam collectam à Farinaccio in deciſ.10. per tex. in cap. accedentibus, & quod ibi notatur de exceſſ. Prælat.
4 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus in contrarium eſt veritas, in eaque conſiſtit communis, & receptior eſt opinio, nam eam tenent Suarez in 4. tom. de pœnitent. diſputat. 30. ſect. 2. num.6. & idem in tract. de cenſur. diſp.41. ſect.2. num. 7. & alij relati per Garl. de benefic. part. 7. cap. 11. num. 13.

RESOLVT. CDLXVI.

An ſupradicta facultas competat Capitulo Sede vacante.

1 *Capitulum Sede vacante non habet facultatem abſoluendi ab irregularitatibus occultis.*
2 *In bis, quæ ſunt à Sede Apoſtolica Epiſcopo delegata, non ſuccedit Capitulum Sede vacante.*
3 *Contrarium eſt verius, quod probatur auctoritate num.4. & ratione num.5.*

1 VIdebatur prima facie dicendum, quod non, quia præfata poteſtas non competit Epiſcopo iure communi, & proprio, ſed ex iure ſpeciali, & conſequenter non tranſit in Capitulum, arg. tex. in c. verum de foro compet. Rebuff. in praxi benefic. in tit. de
2 deuolut. num.68. Item præfatam facultatem habet vti delegatus Apoſtolicus, in qua delegatione Capitulũ non ſuccedere, voluit gloſ. communiter recepta in clem.1. in verb. Capituli, propè fin. de hæret. Hoſt. in cap. abolendæ eod. tit. Franchus num. 3. & Gemin. num.8. de maior. & obedient. lib.6. cap. vnico Abb. in cap. cum olim eodem tit. & Federic. de Senis conſ.30.
3 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus in contrarium eſt veritas, & iuxta hanc ſententiam conſului, quam opinionem fundabam auctoritatibus, & rationibus.
4 Auctoritate enim probatur ex notatis per Garziam de benefic. par.7. cap. 11. num.21. Henriq. lib.6. cap. 16. §.1. & idem lib.14. cap.20. §.1. Zened. collect.4. ad ſextum nu. 3. Rodriquez q.61. art.9. in qq. regul. to.1. Suar. diſp. 30 ſect.2. num.4. tom.4. Auila de cenſur. diſput.

ſput.10.dub.6.Nouiſſimus in ſua prax. cap.66.nu.22. Sanchez de matr. lib.2. diſput.40. q.2. & idem Garz. part.5.cap.7.num.41. Vgol. de poteſtat. Epiſcop. lib.2. cap.38.§.2.poſt Guttierez lib.1.can.quæſt.cap.3.

5 Ratione etiam probatur, quia licèt illa facultas Epiſcopo conceſſa, competat iure ſpeciali, ex decreto Conc. ſeſſ.24. de reformat. cap.6. tamen competit Capitulo iure communi, & ex iuriſdictione ordinaria ei tributa per dictum decretum, & ita in terminis docent Henriquez, Rodriquez, Suarez, & Sanchez locis cit. vbi ita referunt declaraſſe Sac. Congreg. Concilij.

RESOLVT. CDLXVII.

Bulla Iubilæi dans facultatem abſoluendi à cenſuris, an includat irregularitatem.

1 *Clauſula, quæ apponitur in Bulla collationis*, teque abſoluentes a quibuſuis cenſuris, *non includit irregularitatem, quod probatur ex duobus, num.2. & 4.*

3 *Ampliatur concluſio principalis, vt procedat etiam ſi in Bulla adijciantur verba*, & à pœnis.

1 EVenit quandoquidem, vt excommunicati, & irregulares impetrent à Romano Pontifice eis dari aliquod beneficium, quare cùm in Bulla collationis ſoleat apponi clauſula, *teque abſoluentes à quibuſuis cenſuris*, fuit dubitatum an præfata clauſula quemadmodum abſoluit excommunicatum, taliter quòd poſſit eſſe capax recipiendi beneficium eccleſiaſticum, ita quoque cenſeatur abſoluiſſe ab irregularitate, ſi quam habebat: In qua quæſtione conſulendo, reſpondi negatiuè ex pluribus.

2 Tum primò, quia irregularitas non eſt cenſura, ſed pœna quędã ſeu inhabilitas, vt probat text. in c. quærenti de verb. ſignif. Salon. 2.2.q.64.art.8. Aragon. Bãnes eadem quæſtio. Hugolin. de cenſur. eccl. tab.1. c. 26.n.2. Henriquez lib.7. de indulgent. cap.13. num.6. & lib.13. de excommun. cap.2. in annot. Sot. ſibi ipſi contradicens l.5. de iuſt. quæſt.1. art.4. Nauar. cap.27. num.194. & 254. Couar. in cap. alma mater part.1. §. 6. num.6. Sayr. lib.1. cap.1. num.18. & fuſius lib.7. cap. 14. de cenſur. & alij ab eo citati.

3 Amplia ſuprapoſitam principalem concluſionem procedere etiam ſi in Bulla adijciatur verbum, *& à pœnis*, quia adhuc non includit irregularitatem, Nauar. in manual. cap.27. num.194. & idem in conſ.7.n. 2. de temp. ordin. & in conſ.4. num.3. de filijs presbyt. & in conſ.82. nu.3. de ſimonia, Salzed. ad Diaz cap. 26. lit.C. verſ. ſexto, & eſſe de ſtylo Curiæ tradit Garz. de benef. part.7. cap.11.n.59. vbi allegat Concil. Mediolanen.3. in tit. de his, quæ ad Sacrament. Pœnitent. pertinent, vbi habentur hæc verba, videlicet. *Ne Confeſſarij Sacerdotes, cùm ſibi facultate vel ex Iubilæo, vel ex alijs Apoſtolicis literis conceſſa pœnitentium confeſſiones audire, eoſdemq; à peccatis etiam grauioribus. quæ admiſerunt, & à pœnis item, ac cenſuris, quibus irretiti ſunt, abſoluere licet, cum eo qui irregularitatem incurrerit, diſpenſent, niſi eius rei facultate illis literis nominatim expreſſa.*

4 Tum ſecundò, quia cum per huiuſmodi clauſulam datur facultas abſoluendi, non poteſt extendi ad irregularitatem, quę non abſolutione ſed diſpenſatione tollitur, & ita tenendum aſſerit Garſ. loc. cit.

Finis tituli Praxis irregularitatis.

PRAXIS EPISCOPORVM.

RESOLVT. CDLXVIII.

An Archiepiſcopus poſſit compellere ſubditos ſuffraganei ad perhibendum teſtimonium.

1 *Teſtes renitentes iterum deponere cogi poſſunt per commiſſarium ad perhibendum teſtimonium.*

2 *Ratio dubitandi pro opinione negatiua redditur.*

3 *In Curia Archiep. Neap. eſt deciſum, quod eſt petenda licentia ab Epiſcopo ſuffraganeo, ita vt poſſint examinari dicti teſtes per Commiſſarium.*

4 *Ratio huius deciſionis redditur.*

1 IN Cur. Archiepiſcopal. Neap. pendebat, quædam cauſa Nolana, ad eandem per viam appellationis deuoluta. Vnde cum eſſet mittendus vnus ex nobis Caſtro Conuiniani Diœceſis dictæ Ciuitatis pro repetẽdis teſtibus primo loco examinatis, fuit dubitatum inter nos, an caſu, quo præfati teſtes reperiantur renitentes iterum deponere, cogi poſſint cenſuris, vel alijs pœnis, per dictum commiſ-

2 ſarium, Ratio dubitandi pro opinione negatiua erat, quòd cum ius cogendi teſtes vel alios non ſubditos non ſit penes Archiepiſ. cap. paſtoralis, & ibi Abb. nu. 12. de off. delegati cap.1. num.1. & ibi gloſ. in verbo ſuſcipere de foro competenti lib.6. propterea videbatur dicendum nullam poteſtatem competere præfato commiſſario cogendi teſtes. Item dicebatur, quod cum Metropolitanus non habeat iuriſdictionem in ſubditos ſui ſuffraganei niſi in caſibus a iure expreſſis cap. cum ſimus, vbi Franchus num.3. de priuilegijs in 6. c. ex frequentibus, & ibi DD. de inſtit. c. Romanæ §. ſi aliquibus de cenſibus in 6. Felinus latè in cap. paſtoralis num.6. verſ. circa nouam opinionem Abbatis de officio ordinarij, ideo compelli nequeunt.

3 Hinc fuit dictum in eadem Curia eſſe petendam licentiam ab eodem Epiſcopo, vt poſſit dictus commiſſarius examinare teſtes in eius diœceſi, & deciſionis ratio fuit, quia Archiepiſcopus in ſubditos ſuffraganei

4 iuriſdictionem non habet, quod requiritur ad hoc, vt cogere poſſit l. cum, qui vbi Bal. num.1. ff. de iuriſdictio. omnium iudicum, & Abbas, in cit. cap. paſtoralis, nu.5. licet poſſit cogere ipſum ſuffraganeum, vt eius ſubditos compellat ad deponendum, quia ipſe eſt immediate ſubditus Archiepiſcopo, vnde in eo ceſſat ratio d. legis, eum, qui, quod expreſſe tradit gloſ. in c. 1. §. neq; in verbo ſuſcipere, de foro competenti in 6. quare per Rotam Romanam in vna Oriolen. iuriſdictionis 11. Nouemb. 1596. Coram Illuſtriſſimo Seraphino fuit reſolutum poſſe Archiepiſcopum ſuffraganeum in cauſis, ad eum per appellationem deuolutis, vel alias Iure Metropolitico ſpectantibus cogere ad ſuſcipiendam delegationem tam pro recitandis teſtibus, quàm pro alijs articulis, vt patet apud eundem deciſ. 1212. vnde Hoſtienſ. in cit. cap. paſtoralis tenuit Archiepiſcopum poſſe cogere ſuffraganeum ad compellendum ſubditos pro perhibendo teſtimonio, & ſuffraganeo negligente cogere vtrumque, nam propter talem negligentiam iuriſdictio deuoluitur ad Archiepiſcopum, c. cum ſimus 9.q.3. & ibidem gloſ. in ſumma, & c. fin. in verbo negligentes ead. q. & c. 1. in verbo culpis de ſupplend. negligentia prælat. in 6. vbi Geminian. ad gloſ. in verbo iuriſdictio dicit; quod vſus mundi approbat hanc ſententiam, ſequitur Franc. n.3. Fel. in c. paſtoralis n. 6. de officio ordinar. vbi tradit totum mundum tenere hanc opinionem, & quod contra-

Digitized by Google

tratia opinio eſt noua allegat Paul. de Leazat. in cap. 1. de ſupplend. negligent. prælat. in 5. Io. Andreas in d. cap. paſtoralis num. 5. Bellamet. num. 1. Præpoſit. d. cap. cum ſimus 9. quæſt. 3. & fuit dictum in vna Valentina iuriſdictionis 18. Aprilis 1597. Coram eodem, vt patet in deciſ. 1222. Et ideo quando Archiepiſcopus indiget opera non ſubditi debet vti litteris requiſitorijs ad Epiſcopum Superiorem illius ſubditi Conar. pract. qq. cap. 10. num. 2. quo caſu Epiſcopus ſuſcipiens mandatum Archiepiſcopi, ſi proceditur per viam coactionis, dicitur procedere iure proprio, & non Archiepiſcopi auctoritate, Abb. in cap. quam conſultationem num. 28. in fine, & num. ſeq. de re iudicata, cum ius cogendi teſtes, vel alios non ſubditos non ſit penes Archiepiſcopum, vt ſupra in ratione dubitandi dictum eſt, quo fit, vt epiſcopus in hoc caſu procedens iure proprio in coacta vi non poteſt alteri vices ſuas committere cap. fin. de offic. Ord. Abb. in cap. conſtitutus num. 6. de fideiuſſor. Rot. in deciſ. 18. de conceſſ. præben. in nou. & tenetur per ſe ipſum exequi delegationem, ſi ita fuerit mandatum, prout ſic per Rotam deciſum extat coram Illuſtriſſimo Seraphino, & patet in eius dec. 1237.

RESOLVT. CDLXIX.

An Vicarius Epiſcopi dicatur familiaris eiuſdem.

1 *Familiaritas in iure varijs modis ſumitur.*
2 *Quis dicatur in præſenti materia familiaris.*
3 *Vicarius Card. Epiſcopi dicitur familiaris ſecundum diſtinct. traditam per Simonet.*
4 *Diſtinct. Simonet. ſubdiſtinguitur per Rot.*

1 FVit dubitatum an Vicarius Cardinalis in aliquo eius epiſcopatu vel Abbatia dicatur familiaris Cardinalis ita, vt eius beneficia cenſeantur affecta, cui reſpondi, quod licet varijs modis ſecundum ſubiectam materiam in iure appellentur familiares, vt in l. pronuntiatio §. familiæ ff. de verborum ſignificat. l. fin. C. eod. tit. l. 1. §. familiæ ff. de publicanis, Fel. in c. inſinuante in 2. col. de officio delegati, tamen, vt dicunt Io. And. Dominic. & alij in cap. fin. de verbor. ſignificat. in 6. in præſenti materia familiaris dicitur ille, qui ſe deputat ad honeſtum ſeruitium alicuius, vt eſt text. quem ibi ponderat Abb. in c. cum dilectus de clericis non reſidentibus, vnde ex ſupradictis videbatur concludendum Vicarium dici familiarem.

2 Item dicebatur, quod quando Vicarij recipiunt certum quid pro expenſis, & ſalario à Cardinalibus, in quorum epiſcopatibus munus vicariatus exercent, omnino dici debent familiares, cum certum ſit in iure præfatam familiaritatem taliter contrahi, ad text. in cit. cap. fin. de verb. ſignific. lib. 6. Cald. in conſ. 5. de officio delegati.

3 Cæterum in præſenti articulo concluſi iuxta diſtinctionem traditam per Simonet. in tractat. de reſeruat. benefic. q. 35. num. 21. videlicet, quod ſi ille qui mittebatur Vicarius erat ex familiaribus, & continuis cōmenſalibus illius Cardinalis Epiſcopi, tunc dicitur familiaris, cuius ratio poterit reddi ex deductis per Creſcent. in dec. 12. de reſcriptis, vbi familiaritas continuatur, nec præſumitur fuiſſe interrupta, facit dec. Achil. 13. de præbendis, ſi verò fuit electus Vicarius cum aliqua mercede, & tunc familiaris dici nequit, quoniam nunquam fuit continuus commenſalis, cum nunquam cum illius familia comederit.

4 Alia quoque poteſt reddi ratio, quia præfati Vicarij potius deſeruire, dignitati, quam perſonę Epiſcopi, vt reſoluit Rota in vna Parmen. Canonicatus 11. Febr. 1585. Coram Gipſio dicuntur in qua fuit pariter conſideratū atq. reſolutum de Auditorę Generali Card. qui licèt inſeruierit eidem Cardinali habendo prouiſionem in frumento, vino, lignis, & ſimilibus, non tamen dicitur familiaris, vt regula reſeruatoria interret, cum requiratur in hoc caſu, quod ſit continuus commenſalis d. c. fin. Sarnenſ. ſuper reg. de impetrād. benefic. per obitum familiat. quęſt. 13. in princ. Simonet. cit. num. 21. Gratian. diſceptation. forenſ. c. 257. num. 40. tom. 2.

5 Verum Gonzalez ad Regulam 8. Cancellariæ gl. 51. num. 66. in 2. edit. refert Rotam in vna Seguntina beneficij 2. Maij 1589. coram Orano reſoluiſſe ſuprapoſitam diſtinctionem traditam per Simonet. loco cit. procedere quando Vicarius eſt abſens, ſecus quando retinetur in domo ipſius Cardinalis, quoniam tunc intraret reſeruatio, ſi ſit continuus commenſalis.

RESOLVT. CDLXX.

An Epiſcopus poſſit concedere licentiam celebrandi Miſſam in domo priuata, vulgo, Oratorio.

1 *Miſſa non poteſt celebrari in domo priuata, niſi in eccleſia conſecrata ab Epiſcopo.*
2 *Quomodo ſe gerere debeat Epiſcopus in concedendo licentiam pro celebrandis Miſſis in domibus priuatis.*

1 RAtio dubitandi, quia Miſſa non poteſt celebrari, niſi in eccleſia conſecrata ab Epiſcopo c. 1. & c. ſicut de conſecratione diſt. 1. vel in eccleſia ædificata de conſenſu Epiſcopi, licet non conſecrata c. nemo ead. diſt. qui conſenſus ſufficit, quod ſit tacitus, & non expreſſus, Silua in tractatu de benefic. 1. parte q. 6. n. vltimo, modo ſi adſit altare portatile, nec alibi etiam cum eodem altari portatili ſine licentia Summi Pontificis, Ancharanus in cap. quoniam num. 2. de priuilegijs lib. 9. vbi dicit hanc non poſſe dare Epiſcopum, Conc. Trid. ſeſſ. 22. in decreto de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ incip. quanta cura Nauarr. cap. 25. num. 82. Gom. Tractatu de breuibus, vbi dicit Summum Pontificem hoc non facile concedere, niſi magnis perſonis, Vnde in Eccleſia ſiue cappella diruta antiqua, etiam diſcooperta ſub diù, modo ſit clauſula, & cum altari portatili, & non adſit periculum aliquod, eo vel maxime, quando illuc accederet aliqua proceſſio, vel feſto ſuo die magnus populorum concurſus poteſt celebrari, Nauar. loco cit. & in cap. Epiſcoporum de priuilegijs in 6. prohibetur ſub mortali peccato celebrari Miſſam extra locum, diuino cultui deputatum ſequitur Diu. Thomas 3. p. quæſt. 83. art. 3. Caniſius titul. de Veneratione Sanctorum lib. 5. cap. 8.

2 Quare ſacroſanctum Conc. Trid. ſeſſio. 22. in decreto de obſeruand. & euitan. in Celebrat. Miſſæ ſanctiſſimæ ſtatuit atque decreuit, ne ordinarij locorum Epiſcopi patiantur priuatis in domibus atque omnino extra eccleſiam, & oratoria ad diuinum tantum cultum dedicata ab eiſdem ordinarijs deſignanda, & viſitanda, ſanctum ſacrificium Miſſæ à ſęcularibus, vel regularibus quibuſcunque peragi, ac niſi prius, qui interſint decenter compoſito corporis habitu declarauerint ſe mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non ſolum corpore adeſſe, cuius decreti Concilij meminit Nauarr. vbi ſupra cap. 25. num. 68. & nu. 81. vbi addit, quod quamuis ante Conc. Trid. de licentia Epiſcopi celebrari poterat extra locum ſacrū ſuper ara ſacra portatili alijs neceſſarijs interuenientibus, vt in cap. concedimus de conſecrat. diſt. 1. poſt Conc. tamen non licet Epiſcopis illud concedere per dictum decretum, nec Papa eam concedit ſaltem non Epiſcopis, etiam in Vrbe commorantibus, nec alijs, quàm Cardinalibus, vnde ſecundum Guttierez lib. 1. canonicarum quæſt. cap. 30. num. 28. ex eodem Nauar.

uar.loc.ſupra cit.refert ſe adhærete opinioni eiuſdem, qui ait ſe credere, quod ſicut de licentia dicti c. concedimus poterat ante dictum Concil. celebrari ptopter neceſſitatem ſine licentia Epiſcopi, vt poſſit etiam hodie, quia non videtur, quoad hoc illi derogatum per Concil. argum.l. præcipimus C. de appellat. vbi quoque idem Guttierez refert eſſe notandum pro Terris, in quibus frequentiſſimæ ſupplicationes fiunt ad aliqua parua Hetemitoria, pręquorum fotibus ſolet dici Miſſa, vt ab omnibus audiatur, & pro primis Miſſis Sacerdotum, ad quas maiot multitudo, quam eccleſia capere poſſit, ſolet conuenire.

Ex quibus omnibus colligitur, quod, vt Epiſcopus valeat hanc concedere licentiam oportet, vt grauis ac vtgens ſit neceſſitas, ita Nauarr. in mannal. c.25. num.82. Graſſius deciſ. aur. caſuum conſcientiæ lib. 2. cap.41. num.5. Silu. in verbo Miſſa, verſiculo quinta concluſio Henriquez in ſumma, Theol. Mor. lib.9. cap. 27. num. 1. quare ſecundum Quarant. in verbo Miſſa in ſumma Bullarij ait, quod quando Summus Pontiſex hanc licentiam per Breuia Apoſtolica indulget, ſolet in illis apponere ſequentia moderamina, ſeu clauſulas, videlicet vt oratorium ad hoc decenter extructum, & ornatum exiſtat, ac ab omnibus domeſticis actibus liberum, ab ordinario loci, etiam viſitandum, & approbandum, Item vt Miſſa celebrati poſſit per quemcunque Sacerdotem ſæculatem ſeu de ſuorum ſuperiorum licentia Regularem, item, vt dicta conceſſio intelligatur ſine tamen iurium parochialium præiudicio, ac exceptis diebus Paſchatis Reſurrectionis, Pentecoſtes, & Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chtiſti. Item adijci ſolet, vt alij prætet familiares illius perſonę cuius contemplatione dicta licentia impartitur ſeruitio neceſſarios, ibidem Miſſæ intereſſentes diebus feſtis de præcepto ad obligatione audiendi Miſſam in eccleſia minime liberi cenſeantur.

Aduerte tamen, quod nouiſſime emanauit decretum Sacræ Congregationis Concil. Tridentin. interpretum, quo declaratur de oraculo Sanctiſſimi, quod concedere licentiam celebrandi in dictis oratorijs priuatis ſpectat ſolum ad Summum Pontificem, & non ad Epiſcopos, qua declatatione ſic ſtante, ſunt correctę doctrinæ contrariæ.

RESOLVT. CDLXXI.

Ius Benedicendi Campanas in alijs præter epiſcopos non competat.

1 *Benedictio Campanæ ſolum ad epiſcopum, & non ad alias perſonas pertinet.*

2 *Non eſt licitum Abbatibus Diuæ Mariæ Montis Virginis benedicere Campanas nec veſtes ad vsū alterius monaſterij.*

3 *Abbates non niſi in eccleſijs proprijs habent iuriſdictionē.*

1 IN facti contingentia reſpondi negatiuè, motus pręſertim, quia benedictio præfatarum rerum tatione inunctionis olei Sacri videtur eſſe ordinis Epiſcopalis teſte Rubeo conſ. 23. num. 4. Bald. conſ. 60. n.6. Anton. lib.1. variarum reſolution. reſolut. 112. caſu 3. & propterea epiſcopis tantum competit c. aqua, de Conſecratione Eccleſiæ, & cap. tranſmiſſam de electione.

2 Vnde inferebam quoque in facti contingentia, non licere abbatibus Diuæ Mariæ Montis Virginis Sancti Guglielmi benedicere Campanas, necnon Calices, Corporalia, & veſtes ad vſum alterius loci, quam proprij monaſterij per tex. & ibi gloſ. in cap. conſulto de conſecratio. diſt. 1. alia gl. in cap. 3. in fine de priuilegijs in 6. Silueſter in ſumma verb. benedictio num.5. Tabien. in ſumm. verbo, Abbas num. 12. Azor. lib.10. Inſtit. moral. cap.28. quæſt.2. Cucch. lib.1. inſtitut. maior. tit. 6. de priuileg. num. 48. prout eriam Abbas regulariter ſolemnem benedictionem impartiri non poteſt niſi in eccleſia ſibi pleno iure ſubiecta c. Abbates de priuileg. in 6. & fuit dictum in Rota Romana, coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt in eius dec. 467. num.7.

RESOLVT. CDLXXII.

Epiſcopus reſidens pro Nunciatura in aliquo regno an gaudeat alternatiua.

1 *Abſens cauſa reipublicæ cenſetur adeſſe.*

2 *Deciſio quæſtionis.*

3 *Aſſignatur ratio deciſionis, & adducitur declaratio concilij num.4.*

5 *Reſpondetur opinioni contrariæ.*

1 VIdebatur affirmandum ex Regula iutis abſentem reipublicæ cauſa haberi pro præſente, ſecundum Bald. in conſ.59. num.3. vol.1. cum alijs, quos longa ſerie congerit Menoch. in conſ. 23. vol. 1. Mandoſ. conſ.18. num.11. & abſens ex iuxta cauſa, ptout hic non dicitur abeſſe cap. ex parte el 2. de cleric. non reſident. cap.1. eod. tit. in 6. gloſ. in cap. de cętero eodem tit. Cardinal. in clementin. vt hi qui num. 99. de ætate & qualitate Pariſ. conſ.31. num. 3. & 4. volum. 4. Feder. de Senis conſ.246. Calder. in conſ.17. Rom. in conſ.163. ſub num.4. & in conſ.264. ſub num.3. Nauar. in conſ.8. de clericis non reſident.

2 Verum ſupradictis minime refragantibus, in conttarium ſe habet vetitas in praxi, cuius multiplex aſſignatur ratio.

3 Prima ob vim ſeu efficaciam nonnullarum dictionum contentarum in regula 8. cancellariæ, præſertim dictionis perſonaliter, quæ de ſui natura exigit realem ac veram reſidentiam, ſecundum gloſ. communiter receptam in clementin. 1. in verb. perſonaliter de vita, & honeſtate clericorum, Panorm. & communiter omnes in cap. fin. §. is autem de officio delegati, item dictio dumtaxat, quæ ſecundum Gonzalez eſt reſtrictiua ad veram reſidentiam, & tandem dictio quandiu, quę diuidit tempus quo gaudere debet, vt fuit in Rota reſolutum in vna Sulmonen. canonic. 13. Martij 1590. Coram Cantuccio.

4 Secundo, quia iuxta hanc opinionem declarauit Sacra Congregatio Conc. teſte Galet. in ſua margarita caſuum conſcientiæ verbo Epiſcopus, Gratian. lib.1. diſcept. forenſ. c.156. vnde ſecundum Gonzalez in gl.43. n.84 cum quidam Epiſcopus Hiſpaniæ abeſſet à propria diœceſi pro exercitio ſui officij Inquiſitoris Generalis in curia Inuictiſſimi Hiſpaniarum Regis, vbi Generalis inquiſitor cum ſuo tribunali reſidere ſolet, inſtanter ſupplicaſſet Clementi 8. quod concederet indultum ſpeciale, vt poſſet gaudere beneficio alternatiuæ, quamuis non reſideret in proptio epiſcopatu, nunquam obtinere potuit.

5 Non obſtat, quod Pariſ. lib.1. q.10. n.58. dicat fuiſſe contrarium declaratum per Sacram Congregationē Concilij, quia reſpondet Gonzalez loco citato id procedere attento tenore regulæ Gregorij 13. in qua tunc non erat appoſita illa dictio verè, ptout ad præſens adeſt in moderna regula, quæ veram reſidentiam præciſè requirit, & fictam reſidentiam excludit.

RESOLVT. CDLXXIII.

An Epiſcopus poſſit diſpenſare cum bigamis ad minores ordines.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum bigamis in minoribus ordi-*

Digitized by Google

dinibus in contrarium eſt communis opinio num. 2.
3 *Auctoris opinio.*

1 GLoſſ. in cap. 2. in verb. diſpenſare in fin. de bigamis firmat poſſe cum prædictis epiſcopum diſpenſare, vt ad minores tantum ordines promoueantur, aſſerens ita intelligendum text. in c. quicunque pænitens 50. diſt. & cum gl. conuenit Hoſtienſ. in ſumm. eiuſdem tit. §. vlt. propè fin. & hanc opinionem ex Hoſtien. falſo dicit communem Ceuallus in ſuis practicar. queſt. q. 559. & hanc opinionem amplectitur Diu. Thomas 4. ſentent. diſt. 27. art. 3. Silueſter in verbo bigamia q. 7.
2 Ceterum contrariam opinionem communiter ſequuntur ſcribentes, non poſſe videlicet, Epiſcopum cũ talibus diſpenſare, nec etiam, vt ad minores ordines promoueantur, ita in d. c. 2. tenuerunt Innocent. num. 1. Hoſtien. col. 1. num. 2. vterque ſuper verb. diſpenſare Io. Andr. col. vlt. n. 13. Petrus de Anchar. col. 1. num. 2. in 4. notabil. Card. Flor. col. vlt. quæſt. 2. ante fin. Anton. de Butr. col. 1. num. 8. verſ. ad ſecundum Panorm. col. 1. num. 6. verſ. ad ſecundum, & Io. de Anan. qui hãc ſententiam communem appellat nu. 1. verſ. 2. concordant vnanimiter ſcribentes in cap. vnico eodem tit. de bigamis in 6. vt Franciſcus Vercellenſis, quem ibi refert, & ſequitur Io. Andr. num. 1. verſ. in gloſ. ibi Archidiac. col. 1. num. 1. Petrus de Anchar. colum. 1. num. 6. verſ. quæro, quis poſſit, & Philipp. Franc. col. 1. num. 4. verſ. in gloſ. 2. in fin. & Couar. cum alijs per eum citatis, qui etiam de communi in clem. ſi furioſius p. 1. §. 2. num. 4. de homicid. quorum opinionem nouiſſime ſequuti fuerunt Nauarr. c. 17. n. 197. verſ. 6. & Maiol. de irregular. cap. 6.
3 Ego autem in tanta Doctorum varietate dicerem cum Viualdo de irregularitat. bigamiæ num. 34. in fin. præfatam opinionem, quod poſſit Epiſcopus diſpenſare intelligendam fore, quoad adminiſtrationem in ſuſceptis, non autem quoad ſuſcipiendos.

RESOLVT. CDLXXIV.

An Epiſcopus poſſit eccleſiam vnam ſuæ diæceſis in totum à ſua iuriſdict. eximere.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Pro opinione affirmatiua adducitur Oldrad. & Calderin. in eorum conſil.*
3 *Contrarium tenent nonnulli ex quibus videtur conſiſtere communis opinio.*
4 *Reddunt rationem; & eſt quia epiſcopus nullum habet ius diſmembrandi eccleſiam à ſua iuriſdictione, & cum opinione tranſit Fel. qui dicit receptiorem num. 5.*

1 QVidam Epiſcopus Auerſanus, vt Neapoli continuam reſidentiam facere potuiſſet, cupiebat ac petebat ab Illuſtriſſimo Archiepiſcopo Neapolitano, vt in eius diœceſim Neapolitanam transferre poſſet quandam eccleſiam parochialem epiſcopatus Auerſani, & verſa vice ipſe intendebat tradere aliam parochialem ſuæ diæceſis Illuſtriſſimo Cardinali Neapolitano, & hoc totum ad effectum, vt ipſe Epiſcopus Auerſanus reſidendo Neapoli in d. parochia tranſlata, cenſeretur facere reſidẽtiam in propria eccleſia, quæſitum fuit num id fieri potuiſſet, & quidem mihi videbatur dicendum, quod ſic ex conſ. Oldrad. 177. & conſ. 244. col. 2. n. 6. quem refert, & ſequitur Calder. conſ. 5. de rebus eccleſ. non alienandis.
2 Nonnulli tamen longè plures contrarium aſſeruerunt, & communis eſt ac recepta opinio, vt in ſpecie tenet gloſ. in cap. conſtitutus in verbo à quocunque, & ibi DD. de religioſis domibus, & gloſ. pen. in cap. paſtoralis de donat. Io. And. qui diſputat articulum ad partes in cap. cum venerabilis num. 7. Anchar. nu. 5. Panorm. num. 3. de cenſibus Calder. qui videtur ſibi contrarius in conſ. 12. an Epiſcopus poſſit mutare vbi de communi in tit. de rebus eccleſiæ non alienandis, Federic. de Senis in conſ. 247. Panorm. in c. cum olim il 2. col. 2. num. 4. de priuilegijs, qui omnes teſtantur de ratione, quia epiſcopus non habet ius diſmembrandi eccleſiam à ſua iuriſdictione, vt voluit quoque idem Panorm. in cap. cum inter num. 13. & ſeq. de ſententia, & re iudicata, Socc. ſenior. in cap. recepimus col. 4. num. 24. verſ. vltimo quæro de priuilegijs, & hanc communem nuncupat Philipp. Dec. in cap. ſua nobis col. 1. num. 1. de confirmat. vtili, vel inutili, & receptiorem Fel. in cap. cum inter col. 2. num. 4. eod. tit. de ſentent. & re iudicat.

RESOLVT. CDLXXV.

Epiſcopus an poſſit præiudicare in aliena diæceſi abſque conſenſu ordinarij.

1 *Epiſcopus ſi vult in aliena diæceſi prædicare an teneatur illius ordinarij licentiam petere, quod non, probatur ex duobus num. 2. & 4.*
3 *Prædicatio non conſiſtit in iuriſdictione contentioſa.*
5 *Contrarium refert deciſum Nouiſſimus ſua praxi Cur. Archiep. Neap.*
6 *Poteſtas prædicandi Epiſcopo conceſſa intelligitur in proprio populo.*
7 *Reſpondetur contrarijs.*

1 VIdebatur prima facie dicendum, quod poſſet ex pluribus.
2 Tum primo, quia vbi de ſalute animæ agitur non eſt diſputandum ſecundum apices iuris, vnde dicit text. in cap. inter corporalia, de tranſlatione epiſcopi, quod vbi ſpiritus Dei eſt, ibi libertas, & hoc
3 conſiſtit in iuriſdictione contentioſa, nec refert, quis prædicet, ſed quid prædicetur, neque an hoc faciat quaſi iure ſuo, cum etiam ſine ſolemnitate poſſit quilibet prædicare etiam monachus, vnde aliquid amplius concedendum eſt epiſcopo, & ſic etiam ſolemniter hoc poterit facere. ita per prædictam rationem concludit Alexandrin. in cap. ſcriptum 6. quæſt. 3. ad finem num. 2. & ibi Archidiac. num. 1. Turrecrem. in fin. verſ. aliorum eſt opinio num. 3. Geminian. ad fin. verſ. quod dicit num. 2. vbi idem addit in legato, Bellamer. ad med. verſ. adde hæc ſententia, Felyn. in c. excommunicamus 14. col. 4. ad fin. verſ. & dic, quod epiſcopi num. 3. de hæretic.
4 Tum ſecundo, quia iuxta Concil. Tridentin. ſeſſ. 5. cap. 2. de reformation. epiſcopi poſſunt vbique prædicare ex priuilegio Chriſti, Matthæi cap. vltim. ite per vniuerſum mundum cap. in nouo 21. diſt. pro qua opinione facit text. in cit. cap. ſcriptum 6. quæſt. 3. vbi ambo Cardinales dicunt poſſe epiſcopum in aliena diæceſi prædicare ſine licentia diæceſani, etiam ſolemniter, congregando populum, & aſcendendo pulpitum, & idem quoque voluit Felin. in d. cap. excommunicamus de hæretic. licet Cardin. Zabarella in clementina dudum verſ. ab olim. num. 6. de ſepultur. dicat epiſcopos poſſe vbique prædicare niſi ab alijs epiſcopis prohibeantur.
5 Ceterum ſupradictis minime refragantibus contrarium fuit reſolutum in Curia Archiepiſcopali Neapolitana, vt refert Nouiſſimus in ſua praxi c. 56. vbi cum in anno 1600. Reuerendiſs. Epiſcopus Alifanus obtinuiſſet licentiam à Summo Pontifice prædicandi tempore quadrageſimæ, in eccleſia Diuæ Mariæ Annũtiatæ Ciuitatis Neapolitanæ, prætendebat non petere licentiam prædicandi ab Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Archiepiſcopo Neapolitano, & re delata ad Sanctiſſimum Clementem VIII. mãdauit dicto Epiſcopo, quod

quod ſi predicate vellet obſeruaret decreta Concilij Tridentini d.cap.2.ſeſſ.25. de reformat.& ſic petijt licentiam à Vicario Neapolitano.

6 De qua deciſione mirandum non eſt, ſi quidem poteſtas prædicādi intelligenda eſt in proprio populo nō in alieno, Fuſcus de viſit.lib.2.c.30.n.23. in fin. & idē per prius docuerat gloſ.in d.c. ſcriptū in verb. admonendo 6.q.4.vbi ait,quod non poteſt Epiſcopus prędicare in epiſcopatu alterius tanquam Euangeliſta, vel Prælatus, vel congregando populum, aut pulpitum aſcendendo,& tanquam ius habens niſi inuitetur cap. hortamur 71. diſtinct.cap.epiſcopum quæſt.92.cap.1. 13.q.2.cap.interdicimus 16. quæſt.1.

7 Non obſtat priuilegium epiſcopis conceſſum videlicet prædicandi in toto orbe, quia reſpondetur cum Cardinal. in cit. clem dudum §. ab olim col.3.q.6.n. 6.de ſepultur.quod intelligitur niſi in alienis diœceſibus prohibeātur ab epiſcopis illius loci, idque merito, vt inquit Vgolin. de poteſt. epiſcop.part.2.;cap.42.n. 1.in fine, nam ob id diœceſes diſtinctæ ſunt.

RESOLVT. CCCCLXXVI.

An Epiſcopus cui decimæ debentur poſſit prohibere collectionem fructuum abſque præſentia deputati ab eo.

1 *Pro opinione affirmatiua adducitur auctoritas Lucæ de Penn.& Specul.ſcilicet,quod poſſit epiſcopus prohibere fructuum collectionem abſque eius deputati preſentia, & concurrit communis opinio num.2.*

3 *Hoc procedere etiā in domino proprietatis allegatur tex. in l.ſi ita §.dominus ff.de vſu,& habitatione,& redditur ratio.*

4 *Adducitur vnde fundatur ratio prohibitionis.*

5 *Ampliatur concluſio,& declaratur ampliatio num.6.*

7 *Limita exiſtente conſuetudine in contrarium.*

8 *Sublimita, quando ex hac conſuetudine docetur occaſio ſurripiendi.*

1 DIctum fuit originale,Luc. de Penna in l. meminimus C.quando,& quibus quar.pars debetur lib. 10. poſt Spec. in tit. de decimis in fine, poſſe ſcilicet epiſcopum facere præceptum de fructibus non colligendis abſque præſentia deputati ab eo.

2 Et hanc opinionē communiter ſequuntur DD.in c. ex parte il 2.de decimis Tiraquel.de retract.lignag.§. 1.gl.7.n.38. vbi multos more ſuo concordantes allegat Crauet. conſ. 21 Plot.in l.ſi quando n.137.C.vnde vi Ang. in Aut.& ſi hæredes C. de litigioſis, per text.in l.ſi ita §. dominus ff.de vſu,& habitatione, vbi a ſimili Dominus proprietatis etiam inuito vſufru-

3 ctuario vel vſuario fundum vel edes per ſaltuarium vel inſularium cuſtodire poteſt,ſubiungit tex.rationē, quia ei intereſt fines fundi cuſtodire.

4 Ratio vero ſupradictæ prohibitionis fundatur ad finem,vt Epiſcopus,parochus,vel quiuis alius, quibus decimæ debētur videant fructuum deſcriptionē,ita de Frāch.in dec.117.Rot.Auenion.in dec.54. Viu.in dec. 4.n.37.Gaſpar.Theſſ.in dec.9.par.1.Guid.Pap.in dec. 283. & in conſ.70.& idem Guid.in dec.286.Am[illegible]

5 hodie cenſeatur inducta cōſuetudo relinquen[illegible] mas in agro,antequā aliqua fructuum fiat ſeparatio, quam de iure ſubſiſtere tradiderunt Curt.in cap.fin.in 3.requiſito de conſuetudine, Moneta in tract. de decimis cap.6.num.7.Capell.Tholoſ.in dec.432. & Theſſ. cit.loco n.1.in fine, Anna allegat.94. num.10. part.2. Maugrell.ad Bart.in l.item illa ff.de conſtituta pecunia,Cotta in ſuis memorialibus verbo fructus,Gaball. in reſolut.crimin.168.

6 Intellige tamen ſupra dictam ampliationem, vt nō maiori tempore quā per 12.horas diurnas remanere habeant prefati fructus in terra ad finem faciēdi prædictā deſcriptionem, vt refert fuiſſe in Senatu Sabaudiæ deciſum,Theſſ.in deciſ.9.cuius dec.ratio fuit ne ſi diu fructus exiſterent in fundo, præberetur materia delinquendi cum poſſent noctis tempore a vicinis ſurripi.

7 Limita nunc principalem concluſionem, quatenus loquitur de præcepto faciendo, vt non procedat exiſtente conſuetudine in contrariū iuxta notata per doctores communiter in cit.c.ex parte, in materia enim decimarum regulariter iudicari debet ſecundum conſuetudinē regionis iuxta terminos tex. in c. in aliquibus §.1.de decimis.

8 Quæ opinio ſublimitatur ſecundum Noniſſ. in ſua prax. cap.79. non procedere, quando talis cōſuetudo præſtaret occaſionem ſurripiendi, quia tunc non eſſet ſeruanda, vt fuit in Rota Romana reſolutum in vna Segobienſ.decimarum 10. Octobris 1583. coram Aldobrandino poſtea Clemente VIII.

RESOLVT. CDLXXVII

An parer Epiſcopi plebeus gaudeat dignitate filij,quo ad pœnas infligendas.

1 *Dignitas de patre ad filium deſcendit, non e contra.*

2 *Filius comitis,comes dicitur patre viuente.*

3 *Filius feudatarij feudatarius in vita patris dicitur.*

4 *Filius Doctoris collegiati, in eius doctoratu non ſoluit niſi munuſcula.*

5 *Pater Epiſcopi plebeus nobilitate in pœnis gaudet.*

6 *Priuilegium dignitatis filij tranſit in patrem.*

7 *Pater & filius vna,& eadem perſona cenſetur.*

IN quodam oppido huius regni reperiebatur quidam ex obſcuris natalibus ortus, qui habebat filiū dignitate epiſcopali fulgentem, quare cum ob atrox delictum,per eum patratum,eſſet puniendus,fuit mihi quęſitum,an præfatus deberet gaudere dignitate eius filij epiſcopi,licet ipſe eſſet plebeus,cui articulo dubitationem faciebant duo.

1 Primo,quia dignitas de patre in filium deſcendit,l. filium ff. de ſenatoribus, non autem aſcendit de filio in patrem,vnde filius Doctoris,vel medici delinquens punitur pœna nobilium, non autem pater Medici,vel Doctoris,Anna in conſtit.terminum vitæ num.21.poſt Tiraquel. de nobilitate num.3.cap.5.vnde Iſer.in c.1.

2 in princ.quis dicatur Dux,voluit,quod adeò dignitas patris tranſit in filiū, quod filius comitis comes dicitur,etiā eius patre viuente allegat tex.in l.emancipatum ff.de ſenatoribus, idem And.in conſt.proſequentes quæſt.8.& dixit Bald. cap.1.colū.fin. verſ. ego co-

3 gitabam, An mutus vel aliter imperfectus,quod filius feudatarij etiā viuo patre dicitur feudatarius, ſequitur Affl.ibidem n.6.Anna ſing.219. & de filio Baronis loquitur Gramar.voto. 7.num.22. Frezz. de ſubfeud. lib.2.differentia.3.

Secundò; quia filius Doctoris de collegio in quem Nobilitas eius patris deſcendit,nō ſoluit pro eius do-

4 ctoratu niſi munuſcula tantum:Anna ſing.216.gloſ.in l.iubemus in verb. ſumptibus C. de aduocatis diuerſ. iudic. Bart.in l.1.num.8.C.de dignit.lib.10.Affl.de iure protomiſ.12. Rub. num.17. & fuiſſe deciſum refert Viu.in decis.159. non tamen ex prędictis idem cenſetur dicendum de patre doctorando.

5 Cæterum ſupradictis minime refragantibus contrariū conſului,ſcilicet patrem Epiſcopi quamuis plebeum eſſe puniendum pœna nobilium, mouebar ex infraſcriptis.

Tum primò,quia per text. in §. generaliter in Aut. conſt.quæ de dignitate,priuilegiū dignitatis filij tranſit in eius patrem, & per text. in l. moris §. parentes

ff.de

Digitized by Google

ff. de pœnis; pater nobilior efficitur per nobilitatem filij, vt vult quoque Lucas de Penna in l. in ſacris C. proximis ſacror. Scrin. lib. 11. Tiraquell. de nobilitate cap. 7.

Tum ſecundo, quia pater, & filius vna eademque perſona cenſentur, vulgatis iuribus, quare vnius priuilegium ſeu nobilitas transfunditur in alterum.

RESOLVT. CDLXXVIII.

An ſumptibus Epiſcopi ſoluenda ſit eleemoſyna prædicatori.

1 *Prædicare munus Epiſcopi eſt.*
2 *Item eorum, qui curam animarum habent.*
3 *Ampliatur quod dictum eſt de Epiſcopo, procedere etiam ſi dubitaretur quorum ſumptibus ſit conducendus prædicator.*
4 *Limita ſupradicta exiſtente conſuetudine in contrarium.*
5 *Item vbi populus eligeret, & nominaret prædicatorem, eique ſumptus præſtaret.*

CVm in facti contingentia de hoc diſputaretur, ego pro opinione affirmatiua adducebam, quod cum prædicandi munus ſpectet ad Epiſcopum capit. inter cætera de officio ordinarij, & probatur auctoritate Lucæ cap. 13. ibi *euntes in vniuerſum mundum prædicate Euangelium omni creaturæ & D. Paulus, Prædica verbum &c.* & probatur quoque apud Concil. Trid. ſeſſ. 5. de reform. cap. 2. de ref. & cap. 4. ſeſſ. 24. de Reformat. vnde ſecundum Vgolin. de poteſtate Epiſcopi c. 42. part. 2. in principio ſtatim atque, quod Epiſcopus fuerit creatus, ei dicitur, *Vade, & prædica verbum Dei*, & facit tex. in extrauag. inter cunctas §. caueant de priuilegijs, vbi habetur, quod in illa hora qua prædicat Epiſcopus alius prædicare non debet, & tandem facit doctrina D. Thom. 2. 2. quæſt. 33. art. 5. vbi diſputat an peccet Epiſcopus prædicando in peccato mortali, de qua re latè Nouiſſ. in ſuo Manuali paſtorum cap. 32. num. 6. quare ſi ad ipſum pertinet, igitur eo impedito ſuis ſumptibus per alium hoc peragere debet, argum. tex. in l. ſed ſi hæreditas §. 1. ff. ad exhibendum, & probatur in cit. cap. inter cætera, ibi, *quibus ipſi cum indiguerint congrue neceſſaria ſubminiſtrent*, & Concil. Trid. vbi ſupra in illis verbis, ibi *impenſis eorum*, hinc fuit deciſum in Senatu Tholoſano teſte Mainard. in deciſ. eiuſdem Rotæ 34. Miniſtros verbi Dei eſſe alendos ab ijs, a quibus idem verbum prædicari debet, licet in deciſ. 35. & in dec. 36. aſſerat in hac preſtatione ſalarij eſſe cogendos ad contribuendum etiam decimas percipientes.

2 Ampliatur præſens concluſio procedere quoque in parocho, qui etiam tenetur ad verbum Dei prædicandum, vt diſponitur in Concil. Tridentin. ſeſſ. 5. c. 2. de reform.

3 Et, quod de Epiſcopo ſupra diximus ſacra Conc. Congregatio ſecundùm quod refert Vgolin. loco cit. & praxis Epiſcopalis verb. prædicatio quæſt. 7. & Galet. in Margarit. caſuum conſcientiæ verb. eleemoſina num. 1. declarauit procedere quando dubitatur, quorum ſumptibus ſit conducendus prędicator, ſeu alimentandus.

4 Excipitur tamen, vbi conſuetudo eſſet in eccleſia Cathedrali, vt prædicator, vel ab epiſcopo eligeretur, vel ab alio, communitas, vel alius ſumptus præberet, tunc enim Epiſcopus hoc onere leuabitur, vt cenſuit ſacra Congregatio.

5 Excipitur ſecundo, vbi populus eligeret, & nominaret concionatorem, & ſumptus etiam faceret, tunc enim epiſcopus liberabitur hoc onere; conſuetudo igitur conſideranda erit, ita Fuſcus de viſitatione lib. 1. cap. 18. in fine.

RESOLVT. CDLXXIX.

An alius præter Epiſcopum poſſit reconciliare Eccleſias pollutas.

1 *Eccleſia, vt dicatur polluta quæ ſint neceſſaria.*
2 *Quæ differentia ſit inter eccleſiam benedictam, & eccleſiam conſecratam, quoad caſum noſtrum.*
3 *Eccleſia ex quibus poteſt dici conſecrata.*
4 *Eccleſia non conſecrata an gaudeat eodem priuilegio, quo conſecrata.*
5 *Eccleſia an in dubio præſumatur conſecrata.*

DVobus explicatis erit dilucida præſens quæſtio, quorum primum eſt, quæ concurrere debent, vt eccleſia dicatur polluta, ſecundum quod diſcrimen eſt quoad hunc effectum inter eccleſiam conſecratam & benedictam, & quoad primum, vt colligitur ex
1 gloſ. in cap. vnic. de conſecrat. eccleſ. lib. 6. quinque concurrere debent, quibus deficientibus eccleſia non dicitur polluta, primò, vt ſit iniurioſa, & voluntaria ſanguinis effuſio, hinc ſi loco, aut correctionis cauſa ſequeretur ſanguinis effuſio, vel ob ſui defenſionem niſi modus excedatur, vel ſi facta eſſet à puero, vel ebrio aut inſano, non diceretur eccleſia polluta. Sotus in 4. ſent. diſtin. 13. quæſt. 2. art. 3. Victor. in ſumma ſacram. num. 99. ſecundò, vt ſit magna effuſio ſanguinis, & non ex naribus defflueret ſanguis etiam in magna quantitate, tertiò effuſio ſanguinis vel ſeminis ſit publica, & dicitur publica, vel ex confeſſione eorum, qui hoc fecerunt, vel ex facti euidentia cap. veſtra, & cap. fin. de cohabit. clericor. & mulier. quartò, vt fiat intra eccleſiam, quamuis ſanguis in vaſe recipiatur, vel percuſſus ita cito extraheretur, vt ſanguis in eccleſiam non caderet, ſic pollutio ſeminis humani ad hoc, vt polluat eccleſiam oportet, vt ſit voluntaria, vnde per nocturnas pollutiones, quæ fiunt in ſomnis, vel quæ ex impetu naturali accidunt, vel ſi eſſet quædam humectatio, aut eſſet ſecreta non polluitur eccleſia.

2 Quoad ſecundùm eccleſiam benedictam poteſt reconciliare ſolus ſacerdos cum aqua benedicta cap. aqua, & gloſ. in cap. vltimo verſ. lauetur de conſecrat. eccleſ. vel altar. eccleſiam autem conſecratam ſolus Epiſcopus cum aqua à ſe, vel ab alio Epiſcopo benedicta debet reconciliare Sayr. in Theſaur. caſuum conſcient. lib. 5. cap. 16. num. 9. vſque adeò, vt nec Vicarius Generalis poſſit reconciliare eccleſiam conſecratam, niſi, & ipſe ſit Epiſcopus, habeatque mandatum ſpeciale, cum reconciliatio eccleſiæ ſit de reſeruatis Epiſcopo, ſitque ordinis Epiſcopalis, idcirco ceſſante priuilegio ſit indelegabilis quoad nō habentes Ordinem Epiſcopalem Didac. variar. reſol. lib. 3. cap. 20. num. 3. Sbroz. de Vicar. Epiſcop. lib. 2. quæſt. 10. & Vgolin. de offic. & poteſt. epiſcop. p. 2. cap. 2. §. 8. num. 2. & cuius expenſis eccleſia ſit reconcilianda vide Franc. Marc. dec. 986. part. 1.

3 Cæterum dignoſcitur eccleſia cōſecrata, vel ex ſcriptura, ſeu inſtrumēto dotationis, vel ex antiquis libris eccleſiæ, vel columna, ſeu ſaſſo, aut tabula marmorea, vel ex crucibus rubeis pictis ad parietes eccleſiæ, vel ex dicto teſtis etiam ſi vnicus ſit, vel de viſu, vel de auditu, cum non agitur de præiudicio alicuius, ſed de commodo multorum, quo caſu recipitur dictum vnius teſtis, Innoc. in rubr. de conſecrat. eccleſ. vel altar. Abb. in d. cap. vlt. de conſecrat. eccleſ. vel altar. Sayr.
4 d. loco num. 33. vltra quod ſcribit Franciſc. Leo Theſ. for. eccleſ. part. 2. cap. 19. num. 27. Eccleſiam non
5 conſecratam gaudere eodem priuilegio quo conſecrata, vt in Oratorio, in dubio autem non præſumitur conſecrata Eccleſia etiam per diuturnitatem temporis

Digitized by Google

poris cap.eccleſiæ, & c. ſolemnitates de conſecrat.
diſtint.1. & Maſcard. de probat. concluſ.415. & 582.
vbiin extremo diſtinguit inter cathedrales eccleſias,
quæ præſumuntur conſecraræ,& inferiores,ſicuti diu-
turnitas temporis nil præſtat ad præſumendam ſollē-
nitatem extrinſecam, cui partes non poſſunt renun-
ciare,multo minus quando ageretur de magno præiu-
dicio tertij,& ſollēnitas requireretur poſt perfectionē
actus Bart. in l.ſciendum num.3. cum ſequentibus ff.
de verb.obligation.Oſaſc.deciſ.175.n.6.cum adductis
per Menoch.de præſumpt. lib.3.præſumpt.132. in fin.
Gabr.in ſuis communibus tit.de præſumptionib. con-
cluſ.1.num.53. cum ſeq. & Maſcard. de probat. con-
cluſ.1315.num.13.& ſequenti.

RESOLVT. CCCCLXXX.

An Epiſcopus poſſit in aliena diæceſi eligere in ſuum confeſſarium ſibi non ſubditum.

1 *Epiſcopus poteſt ſibi eligere confeſſarium non ſubditum.*
2 *Contrarium adducitur declaratum per Sacram Congreg. Concilij,& ſic remanet correctus tex.in cap.fin.de pœnitent.& remiſſ.*

1 TEx.in cap.fin.de pœnitentijs,& remiſſionibus,di-
ſponit poſſe Epiſcopum abſque licentia ſuperio-
ris ſibi eligere prouidum confeſsorem,licet antea non
poterat ſe ſubijcere alicui confeſſori per cap. omnis
vtriuſque ſexus eodem titul.

2 Verum Galet. in ſua Margarita Caſuū conſcientiæ
in verb.Epiſcopus refert Sacram Congregationē de-
claraſſe per hæc verba videlicet.

Epiſcopus virtute priuilegij cap.fin.de pœnitentiis non poteſt eligere confeſſorem ſibi non ſubditum,qui à proprio ſuo Epiſcopo non ſit approbatus, & vide Proſper.de Auguſtino in addit.ad ſum.bullar.in ver.Archiepiſc.Auctoritas ad nu.7.lit.A.

RESOLVT. CCCCLXXXI.

An Epiſcopus poſſit magiſtrum actorum laicum ſuæ curiæ punire.

1 *Laicus non poteſt coram eccleſiaſtico iudice conueniri niſi in quibuſdam caſibus, de quibus remiſſiue.*
2 *Magiſter actorum non eſt familiaris Epiſcopi.*
3 *Deciſio quæſtionis.*
4 *Refutatur opinio, quæ ſe habet magiſtrum actorum nō eſſe familiarem epiſcopi.*
5 *Familiaris epiſcopi gaudet priuilegio fori tā in ciuilibus, quam criminalibus,num.6.& in omni materia num.7.*
8 *Familiaris quis dicatur.*
9 *Officiales Principis gaudent eius Principis priuilegio.*
10 *Officiales epiſcopi etiam laici delinquentes in eorum officio puniuntur ab ipſo Epiſcopo ſiue eius Vicario.*
11 *Magiſter actorum gaudet priuilegio fori cum dicatur de familia Epiſcopi num.12.*

VIdebatur,quòd non,ex pluribus.
1 Tum primo, quia laicus coram eccleſiaſtico
conueniri non poteſt niſi in caſibus de quibus notatur
in cap. ſolitæ de maioritate, & obedientia, & in cap.
nouit. de iudicijs maxime cum diſtinctę ſint iuriſdi-
ctiones d.c.ſolitæ de maiorit.& obedient.
2 Tum ſecundo,quia Magiſter actorum non eſt fami-
liaris epiſcopi, ex quo non eſt ſuus commenſalis nec
denribus inſeruit c. final.& ibi DD.de verborū ſigni-
ficat.in 6.Gomez.in Reg. Cancellariæ de impetrādis
benefic.vacant.per obitū Cardin.quæſt.13.Pariſ.conſ.
50.n.33.vol.4.Maſcard.de probat.vol.2. concluſ.755.
num.1.cum ſequent. Direct.inquiſit.part.3.quæſt.70.
comment.119. Fuſcus lib.2. de viſitatione cap.23.n.
6.Anton.lib.1.variarum reſolut.c.74.
3 Ceterum ſupradictis minime refragantibus in con-
trarium eſt verius, quod multis rationibus probatur.
4 Primo quia ſupradicta opinio, quæ tradit magiſtrū
actorum non eſſe familiarem eſt falſa, cum contra eā
extet DD.cumulus quos refert Gratian.in deciſ.233.
& Antonin.lib.1.variar.reſolut.cap.75.
5 Quare cū ſit familiaris ſequitur, quod gaudet pri-
uilegio fori,vt probatur in cap.fin.& ibi communiter
omnes de officio Archidiaconi,Capyc.in dec.12.late
Clar.in §.fin. quæſt.35.n.12. & ita in occurrenti caſu
fuiſſe Neapoli deciſum refert Thor.in ſuo cōpend.de-
6 ciſ. Neapol. verbo familia, & iſtud procedere tam in
ciuilibus, quam in criminalibus,ſecundum Archid.in
cit.c.fin.de offitio Archidiaconi, Capic. cit.dec.n.5.
poſt.Panor.& reliquos in cap. cum non ab homine de
iudicijs, & idem Abb.Fel. & reliqui in cap.2.de foro
competenti Alban.in lucubrat.ad Bar.in l.administra-
tores n.1.ff. de excuſat. tutor.Niger. in repetitio. ex-
trauagant.1. de vita, & honeſtate clericor. vbi hoc
ampliat procedere etiam in familia Vicarij Epiſcopi.
7 Ratio vero principalis concluſionis eſt,quia in om-
ni materia familiaris gaudet priuilegio ſui principa-
lis,ſecundum Arch.in cap.11. quæſtion.5.Federic.de
Senis in conſ.106.hinc eſt quod priuilegiū conceſsum
ſcholatibus competit etiam eorū familiaribus. Anna
ſing.401.in fin.Menoch.de arbitr.iudic.caſu 306.& de
familiari Cardinalium late Feder.de Sen.in conſ.29.&
generaliter,quod quis gaudeat priuilegio ſui domini
late Carauit.ritu.46.n.27.poſt Bart.in conſ.57.Theſs.
in deciſ.22.Campagna in cap. regni ſtatuimus n.4.
Add.ad cōſuetud.Neapol.in proœmio lit.C.ſol.30.&
Magiſtrum actorum eſſe familiarem non dubitatur,vt
8 ſupra dixi,quia familiaris, & de familia dicitur eſſe
qui eſt deputatus ad aliquod officium ſeu ſeruitium
l.fin.C.de proximis ſacrorum ſcrinior. lib.11.Bar.in l.
1.§.familiæ nu.6.ff.de publicanis, Bero. quæſt.39.n.2.
Farinac.de oppoſit.contra perſonas teſtium quæſt.55.
num.133. Maſcard. concluſ.756. Salicet.in l.2.n.5.C.
de epiſcopis,& clericis.
9 Quinimo abſolutiſſimū eſt in iure Notarios & alios
curiales,& miniſtros principis gaudere eiuſdem prin-
cipis priuilegio l.2.& ibi gloſ.& DD.C. de epiſcopis,
& clericis.Ferret.in tract. de gabellis num.535. Pariſ.
de ſindicat. cap.1. in princ.num.2.verſ. teſtis.Dec.&
Iaſ.in l.ſcriniarios C.de teſtamēt.militis, & epiſcopus
dicitur princeps clem.1.§. nec ſuper de pœnis Sbroz.
de officio Vicarij in proœmio n.8. Turret. conſilio 80.
num.4.volum.1. & Dei Vicarius in ſua diœceſi ſecū-
dum Panorm.in cap. 1.num.7.de iureiurando.
Supradictis accedat, quod voluerunt Archid.& Io.
Andr. in cap.ſi epiſcopus de officio ordinarij lib.6.
quos referunt,& ſequuntur Barbat.in c.cū contingat
n.11.& 13.eod.tit.& Couar.pract.quæſt.c.10.n.2.poſ-
10 ſe Epiſcopum ſeu eius Vicarium Generalem ſuum
laicum in officio delinquentem liberè carcerare, &
punire,& iſtud eſse ſpeciale,ſicut multa conceduntur
epiſcopis quæ alij deneganeur Natta conſil.576.
Denique facit pro hac eadem opinione, quod cum
magiſter actorum dependeat ab epiſcopo, ita vt ſine
illo commode officium ſuum ſeu iuriſdictionem exer-
cere non poſſit, propterea eſt ei concedendum priui-
11 legium fori,pro vt cōceditur illis, ſine quibus priui-
legiatus nō poſset vti cōmode ſuo priuilegio, Oldrad.
conſ.293.n.93. verſ. aduerte tamen poſt Bar. in tract.
de repreſalijs quæſt.6.& 7.Principal. Bald.in l.1.C.de
vxoribus militum, & in auth. habita C. ne filius pro
patre,Fel.in cap.2. col.2. verſ.tene iſtam concluſionē
de foro competēt.& Magiſter actorum dicitur de Cu-
ria Epiſcopi Caſtrenſ.in l.nulli n.6.C.de Epiſcopis, &
clericis,Soccin.conſil.86.n.5.vol.1.Duen. reg.40.n.6.

RESOLVT. CDLXXXII.

An epiſcopus poſſit concedere licentiam clericis deferendi arma.

1 *Epiſcopus quod poſſit concedere licentiam clericis arma deferendi probatur ex n.2.3.& 4. quomodo autem ſeruetur in praxi,& cuius voti auctor num.5.*

1 DIxi in facti contingentia poſſe epiſcopum,& mouebat ex pluribus.

2 Primo ex Clementin.ne in agro de ſtatu monachorum, vbi religioſi arma tenentes intra monaſterium abſque ſui ſuperioris licentia ipſo iure ſunt excommunicati, igitur cum licentia licitè poſſunt.

3 Secundo ex auctoritate gloſſ.in cap.duo ſunt genera 12.quæſt.2. quam refert,& ſequitur Panormitan.in cap.clerici de vita, & honeſtate clericorum,vbi clericis, & religioſis non eſt aliter interdictus prohibituſque armorum vſus ſaltem pro naturali propria eorum defenſione, interueniente licentia ſuperioris.

4 Tertia quia clerici poſſunt vti armis etiam offenſiuis, de licentia Papæ ſecundum Panormit.in c. ego de iureiurando,cum ſecundum eum hoc ſolum ſit prohibitum de iure poſitiuo, & ita annis præteritis fuit reſolutum in Curia Romana per Congregationem Illuſtriſſimorum Cardinalium ſuper Conc. Trid.

RESOLVT. CDLXXXIII.

An epiſcopus poſſit tenere familiam armatam.

1 *Abbas diſtinguit hanc quæſtionem dicens, quod aut epiſcopus habet iuriſdictionem ſpiritualem, & temporalem, aut ſpiritualem tantum, primo caſu tenet affirmatiuam ſecundo negatiuam.*

2 *Contraria opinio ſcilicet, quod poſſit indiſtincte epiſcopus habere familiam armatam probatur ex pluribus num. 3.4.5.6.& 7.*

1 IN hac quæſtione duæ reperiuntur opiniones.

Prima eſt Panormitan.in c.fin. de officio delegati diſtinguentis,quod aut epiſcopus haber iuriſdictionem temporalem,& ſpiritualem in terra, aut ſpiritualem tãtum, primo caſu poteſt habere familiam armatam, alias non, ſequitur Afflict.in conſt.intentionis n. 13.Hoſt.in ſumma de tregua, & pace col.2.verſ.ratione perſonæ, vbi refert quinque opiniones idem Hoſtien.col.3.verſ. ſed contra Ioan. Andr.Anchar.& Gemin.in c.dilecto de ſententia excõmunicationis in 6.

2 Altera opinio eſt ſuperiori contraria,& hanc tenuit Bald.in l 2.§.fin.ff.de officio præfecti vbi Ang.ſequitur Barbat.in c.ſignificaſti col.4.num.17.& ſeq.de officio delegati,vbi voluit, quod indiſtincte Epiſcopus habere poteſt familiã armatã,& late defendit Dec. ibidem col.fin.& multis quoque rationibus illam comprobat Campagna in clement.1.num.21. de vita,& honeſtate clericorum.

Quorum opinio fundatur ſequentibus rationibus videlicet.

3 Primo,quia cum epiſcopus habeat diœceſim,dicitur habere territorium cap.omnes 16. quæſt.1.cap.fin. de conſtit.in 6. Barbat.in cap.cum contingat num.13.de officio ordinarij, Theſ.fori eccleſ.c.9.num.30. Anton. lib.3.variar.reſol.cap.14.& latiſſimè Gabal. lib.1.reſol.crim.caſu 94.

4 Secundo,quia ſi epiſcopus poteſt iudicare, & punire delinquentes c.1. de officio ordinarij cap.ſtatuimus 16.quæſt.1.cap.quiſquis,& c. attendendum 17.quæſt. 4.cap.quoniam 18.diſtinc.c.1.de adulteriis cap.in Archiepiſcopatu de raptoribus, Fel.in cap. irrefragabili num.5. de officio ordinarij, conſequenter fatendum eſt, poſſe tenere d.familiam armatam.

5 Tertio abſolutiſſimum eſt in iure inquiſitorem hereticæ prauitatis poſſe d.familiam tenere, vt patet in clementin.1.§.1.de hæreticis Innoc.in cap. ſignificaſti num.4.vbi etiam Fel. nu.9. de officio delegati Berret. conſ.4. nu.38. Director.Inquiſitor. part.3.q.56.comment. 55. epiſcopi autem ſunt inquiſitores ordinarij. d.clementin.1. §.1.

6 Quarto, quia cum epiſcopus habeat carceres, & pœnas corporis in cauſis ad ſuum forum ſpectantibus infligere poſſit cap.contra idolorum 26. quæſt.5.Dec. in conſ.131.in principio,& in conſ.300.n.4.rationabiliter concluditur, quòd poſſit etiam habere executores armatos,per quos reos capere, & in carcerem detrudere valeat.

7 Quinto quia teſte Anna in ſingular. 171. in Regio Collaterali conſ.Neapol.fuerũt expeditæ prouiſiones, quod epiſcopi poſſint tenere aliquos familiares armatos vſque ad ſolitam horam,ita quoque refert Anna filius in conſt.regni ſi quis aliquem n.22.& Thorus in compend.dec.Neapol. verbo familia.

RESOLVT. CDLXXXIV.

An Epiſcopi poſſint abſoluere in foro conſcientiæ occultos hæreticos.

1 *Epiſcopus ſecundum Conc.Trid.ſeſſ.24.cap.6.de reform. poterat abſoluere in foro cõſcientia ab hæreſi occulta, contrarium eſt ſancitum per Bullam Cœnæ Domini n.6.*

2 *Epiſcopus poteſt abſoluere à quauis excommunicatione (etiam ſi reſeruata ſit Pontifici) occulta, dummodo non ſit de illis latis in Bulla Cœna Domini.*

1 EX Decreto Sacri Concilij Tridentini ſeſſio. 24. c. 6.de Reformat.indulgetur Epiſcopis,vt ab hæreſi occulta in foro conſcientiæ abſoluere poſſint, licet præfata facultas non competat eorum vicariis,vt patet ex illis verbis. *Eis tantum,non eorum vicariis.*

2 Cæterum hodie præfata poteſtas cenſetur ſublata per Bullam Cænæ Domini, ſecundum quòd refert Nauarr.in manuali confeſſor. cap.27. nu.72. Penia in directorio inquiſitorum part.3.commentario 141.referens ita ſæpius fuiſſe pronũciatum in ſupremo Senatu Sanctiſſimæ Inquiſitionis, & ſecundum Maiolum de irregularitate lib.5.cap.46.n.6. nec poſſunt,nec debẽt Epiſcopi amplius virtute Concilij,abſoluere occultos hæreticos in foro conſcientiæ, cum ſecundum eum, nondum per prædictam Bullam Cęnæ ſit Concilio derogatum, verum etiam quia ita expreſſe Pius V. ac Gregorius decimus tertius declarauerunt,ita Guttierez lib. 1. canonicarum quæſtionum c. 28. praxis epiſcopalis Zerol. part. 1. verbo abſolutio §.4. Vgolinus de irregularitate c.36.§.5.n.3.vnde Garſias de beneficiis part.11.cap.10. num.115. ex Coſmo Philiarco refert,quod priuilegium,de quo in dicto decreto,& alia priuilegia quoad caſus Bullæ Cænæ Domini ſunt ſublata vigore dictæ Bullæ propter clauſulas derogatorias in illa contentas,& ſecundum Nouiſſimum in ſua praxi Archiep.c.66.n.11. habetur, ita delaraſſe Gregorium Decimum tertium, Clementem Octauum, & Sacram Cõgregationẽ,hinc Emanuel Sà in ſuis aphoriſmis confeſſariorum, in verbo epiſcopus, nu.24. ait, Epiſcopum habere facultatem abſoluendi à quauis
3 excommunicatione reſeruata Papæ occulta, dummodo non ſit lata in Bulla Cænæ Domini, aut modo ſimili reſeruata;ſequitur Toletus lib.1.c.91. & Garſia loco citato referens ita declaraſſe Sacram Cõgregationem Concilii, vbi quoque ait ita ſeruare vniuerſalem conſuetudinem, & eſſe clariſſimum ſi legatur tenor ipſius Bullæ,& de declaratione Sacr.Congreg. lo-

quitur

quitur Nauar. conſil. 11. num. 1. de priuileg. quorum verba ſunt hæc, videlicet, *Congregatio cenſuit huic decreto Concilii derogatum eſſe, non tantum in crimine hæreſis, ſed in omnibus caſibus comprehenſis in Bulla Cœnæ Domini Pii V. Alias Epiſcopus, aut Inquiſitor abſoluere nō poteſt hominem hæreticum in foro conſcientiæ, licet hæc facultas à Concilio ſit tradita Epiſcopis*. Refert, & ſequitur idem Garſia, iam ſæpius citatus, & habetur alia declaratio per verba ſequentia, videlicet, *Item an hoc decretum locum habeat in caſibus poſt Conc. Tridentin. ex noua lege Sedi Apoſtolicæ reſeruatis S. D. N. Gregorius XIII. audita relatione Congregationis non habere locum reſpondit alia, item in delictis occultis in materia clauſuræ, idem reſpondit audita relatione eiuſdem Congregat. per Conſt. Pii V. cenſeri huic decreto derogatum*.

RESOLVT. CDLXXXV.

An Epiſcopus poſſit permittere clericis prædiorum conductionem.

1 *Clericis prohibita eſt negotiatio.*
2 *Clericus an poſsit aſſumi in ſocium conductionis.*
3 *Clericus ſi hæres exiſtat conductoris an poſsit perſeuerare vſque ad finem.*
4 *Bald. & Carrocii diſtinctio ſimplicis clerici & Sacerdotis circa admiſsionem, & excluſionem ab ineunda conductione.*
5 *Conducere bona eccleſiarum an clerici poſsint.*
6 *Clericis quando permittantur conductiones prædiorum.*

1 Conſului, quod non, quia regulariter clericis omni iure prohibita eſt negotiatio, quæ ſcilicet lucri cauſa, & cupiditatis fiat. cap. 2. 88. diſt. & c. 1. cum ſequent. ne cleric. vel monac. quia ſupradicta eſt mater vſurarum cap. vtrum 45. diſt. & conſequenter non poſſunt prædia conducere, & conductionibus incumbere, d. cap. 1. ne cleric. vel monac. Carroc. de locat. part. 2. tit. quibus non eſt permiſſum conductores eſſe, Coſta de remed. ſubſidiar. c. 73.

2 Amplia primo, vt nec poſſit aſſumi in ſociū alicuius conductionis, quoniam ſi eſt admiſſus ad conductionem cum aſſenſu locantis, idem iudicandum videtur, quod de ipſa locatione Marc. dec. 76. n. 3. vbi appellat hunc ita introductum confiſcabilem, Vbald. tract. de duobus fratrib. part. 10. per tot. Surd. conſil. 18. vol. 1. nec poſſit fideiubere pro conducente Carroc. vbi ſupra ſub num. 7.

3 Limita nunc, & primò, ſi clericus ſuccedat conductori iure hæreditario, nam tunc non prohibetur continuare conductionem vſque ad præfinitum tempus locationis, quia tunc ceſſat cupiditas, & initium inſpicitur, Syluẽ. in verb. clericus 3. ſub n. 2. Carroc. loco cit. n. 10. Addit. ad ſum. Bullar. in 5. vectigal. verſ. quæritur an inter negotiationes, & ſequitur Vgolin. de poteſtat. Epiſcopi part. 1. cap. 13. §. 16. ſub n. 2. Rodoan. de ſpol. eccleſiaſticis quæſt. 2. num. 12.

4 Limita ſecundo ſi ageretur de terrulis cōductis animi gratia, vel ſi prædiolum alterius prædiis clerici vndique eſſet circundatū damni, vel rixæ euitandæ cauſa, vel ſi res eſſet cum ſimplici clerico, aliud ſtatuitur, teſte Bald. in l. milite C. locat. & Carroc. d. tit. quibus non eſt permiſſ. conduc. n. 7. vbi apertè excludit ab hac prohibitione ſimpliciter clericum, includit autem dumtaxat in Sacerdotio conſtitutum, & beneficiatum.

5 Limita tertio in bonis eccleſiaſticis, quæ poſſunt clerici conducere, vt probatur in cap. dilecti de decimis, vbi conductiones factas à quibuſdam monacis nō improbat Romanus Pontifex ibi, vt per Vgolin. de poteſtat. epiſcop. dict. §. 16. cap. 13.

6 Limita quarto in ſubſidium videlicet ad eorum inopiam ſubleuandam, quo caſu etiam ſua puniuntur immunitate cap. peruenit vbi gloſ. in verb. auaritiæ, & in verb. conductiones 86. diſt. Abb. ad ſuprac. c. 1. de cleric. vel monac. Carroc. de locat. part. 1. tit. quib. non eſt permiſſ. conductores eſſe nn. 3. Leo in Theſ. for. eccleſiaſtic. par. 3. cap. 34. n. 35. ſicuti clericis artificium licitum eſt quando non ſuppetunt propriæ facultates, Feder. de Sen. conſ. 207. n. 3. Borell. conſ. 74. nam neceſſitatis cauſa licitam reddit negotiationem, alioquin illicitam, c. eiiciens, c. epiſcopus, & c. negotiatorē 88. diſtinct. copiosè Seb. Med. tractat. de caſ. fortuit. quæſt. 6. circa illam regulam, quod neceſſitas non habet legem, dummodo liqueat de hac neceſſitate ſummariè iudici eccleſiaſtico, cum fieri in dubio præſumatur quæſtus, & cupiditatis cauſa gloſ. ad cap. decreuit in verb. conducere 88. diſt. Mari. Antonin. libro 1. reſol. 3. num. 10. & 11. Vgolin. cit. §. 16. ſub num. 3.

RESOLVT. CDLXXXVI.

Nouæ parochialis eccleſiæ conſtitutio intra fines parochiæ antiquæ, quando permittatur Epiſcopo.

1 *Separatio parochialium eccleſiarum datur ob earum diſtantiam, vel itineris difficultatem ad maiorem parochianorum commoditatem.*
2 *Separatio parochialium, vt fieri poſsit quatuor concurrere debent num. 3. 4. 5. & 6.*

1 Qvando ad eccleſias parochiales ob nimiam locorum diſtantiam, ſeu difficultatem parochiani ſine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non poſſunt iure nouiſſimo ſacri Conc. Trid. ſeſſ. 21. cap. 4. ſtatutum eſt, vt Epiſcopi nouas parochias conſtituere poſſint, iuxta c. ad audientiam, il 1. de eccleſ. ædificand.

2 Cæterum, vt præfata ſeparatio iure contingat, debent quatuor concurrere, vt ſcripſerunt Menoch. conſ. 477. Bimius conſ. 184. col. 2. Henriquez conſ. 80. & Coſta de remed. ſubſidiar. remed. 75.

3 Primo allegatio iuſtæ cauſæ, & eius probatio Innoc. ad c. paſtoralis de priuil. Lap. alleg. 68. Oldrad. conſil. 291. & Pariſius conſil. 36. libro 4.

4 Secūdo quod parochus ſiue curatus prædictæ eccleſiæ conſentiat ſecundæ eccleſiæ ædificationi, alioquin ſecus eo inuito, ſi ei præiudicetur quoad ea quæ concernunt debitam, & ſufficientem illius ſuſtentationem, Abb. in d. cap. ad audientiam col. 3. quem refert Rebuff. prax. benefic. part. 1. tit. de elect. in curatam, & paroch. num. 4. quæ doctrina poſt dictum decretum Conc. Trid. non videtur procedere, cum in eo dicatur inuitis Rectoribus, & innuitur etiam in d. cap. ad audientiam, & d. doctr. Abbatis procedit quando Epiſcopus ſine aliqua cauſa vellet conſtruere nouam parochiam; ſecus vero eſt dicendum cum adeſt cauſa.

5 Tertio requiritur Epiſcopi auctoritas, & eius decretum, in cuius arbitrio reſidet cauſæ iuſtitia, vel loci diſtantia in eundo ad curatam eccleſiam. Rebuff. ibidem num. 9. à quo decreto vti facto per Epiſcopum etiam vti Sedis Apoſtolicæ delegatum licet quidem appellare, ſed ſolum ad Sanctiſſimum Pontificem, niſi ea ordinario facta fuerit in viſitatione præcipue ſine figura iudicij, quoniam ab ordinibus factis in viſitatione per Ordinarium non appellatur, ſaltem quoad effectum ſuſpenſiuum, tanquam ab executione conſtitutionis conciliaris c. 1. ſeſſ. 13. de reformat. & cap. 10. ſeſſ. 24. Henriquez conſ. 80. num. 16. Mari. Antonin. lib. 1. reſolut. 85. num. 10. & reſolut. 110. nu. 14. eod. lib.

6 Requiritur conſenſus maioris partis parochianorum circa ſeparationem, & ſi ſunt plures plebes, vel

Digitized by Google

terræ ſub vno Rectore aut curato maiotis eccleſiæ, quæ tamen ſint tanquã corpora ſeparata, debent conſentire ſaltem duæ partes ex tribus ſingulorum corporum, Felyn. in c. cum omnes n. 30. de conſtit. Iaſ. ad l. iutiſgentium §. hodie n. 9. ff. de pactis Franciſc. Marc. deciſ. 924. part. 1. Hentiquez conſil. 80. nu. 15. & 16. & Bimi. d. conſ. 184. n. 23. & ſeqq. quę doctr. nec hodie poſt Concilium videtur poſſe procedere, cum videatur remittere omnia arbittio Epiſcopi.

Limitatur tamen concluſio ptincipalis vbi in loco minime difficili, nec incommodo otatorium adeſſet, vel eccleſia cum fonte baptiſmali, & cæteris ad parochiam neceſſarijs, ibique proponeret in ſui adiutorium ſacerdotem, qui ibidem reſideret, & ſacramenta poſſet adminiſtrare, quia tunc non poſſet fieri ſeparatio, ita Menoch. conſil. 477. n. 9. & Coſta remed. 76.

RESOLVT. CDLXXXVII.

An ad alium præter Epiſcopum ſpectet inſtitutio pœnitentiarij in eccleſia cathedrali.

1 *Inſtitutio Pænitentiarij in eccleſia cathedrali ad Epiſcopum ſolum ſpectat.*

2 *Amplia, vt neque capituli conſenſus requiratur, ſubamplia num. 4.*

3 *Quid ſi vacat in menſe Papæ.*

4 *Pænitentiarius electus quando incipiat habere facultatem audiendi confeſſiones.*

5 *Pænitentiarius tenetur exiſtere ſemper paratus ad audiendum confeſſiones, ponuntur nonnullæ Sac. Congreg. declarationes num. 6.*

1 CONcilium Trident. ſeſſ. 24. de reform. c. 8. diſpoſuit, quod Epiſcopus in ſua Cathedrali eccleſia pœnitentiarium cum vnione prębendę proximè vacaturæ inſtituat, ex quibus verbis apertè patet, inſtitutionem præfati officij Pœnitentiarij, ad ſolum Epiſcopum ſpectare, vt voluit Nauar. conſ. vnico ne ſed. vacant. Enriq. conſ. 28. Vgol. de poteſt. Epiſc. p. a. c. 33. & ita declarauit Sac. Congregatio Concilij per hæc verba, videlicet, *Officium Pænitentiarij in Cathedrali per ſolum Ordinarium poteſt inſtitui, ad quem quoque pertinet electio perſonæ, quoties opus fuerit pro exercendo tali officio.* Idem dicit Auctor praxis Epiſcopalis p. 1. v. Pœnitentiarius §. 3. Zecchius de beneſ. q. 8. Garſia in eiuſdem nominis tractatu p. 5. c. 4. n. 138. & tenuit Rota Romana in vna Abulen. Canonicatus Pœnitentiarij 17. Aprilis 1589. coram Illuſtriſſimo Mantica, & iterum in vna Majoricen. Canonicatus 15. Nouembris 1593. coram Illuſtriſſimo Mellino.

2 Amplia primò, vt adeò huiuſmodi electio ad ſolum Epiſcopum ſpectet, vt Capituli conſenſus minimè requiratur, addit. ad Nau. conſ. vn. in fin. ne ſede vac. Pariſ. de confident. quæſt. 45. n. 17. Rodriq. in ſum. c. 143. Vgol. loc. cit. num. a. & facit textus in c. inter cætera, verſic. vnde præcipimus, de officio Ordinar. in quo nulla mentio Capituli fit, at ſi neceſſe eſſet, vt Capitulum interueniret, eius mentio facta fuiſſet, & iuxta hanc opinionem pluries declaranit Sac. Congregatio Illuſtriſſimorum, præſertim in vna Segobien. per hæc verba videlicet.

Cum decreto Cõcilij ſeſſ. 24. c. 8. caueatur, quod in omnibus Cathedralibus Eccleſijs, vbi id commodè fieri poterit Pænitentiarius aliquis cum vnione præbendæ proximè vacaturæ, ab Epiſcopo inſtituatur, dubitatur an quoties occurrerit vacatio officij pænitentiarij, & per conſequens præbendæ illi annexæ, prouiſio illius pertineat ad ſolum Epiſcopum, abſque eo, quod Capitulum in aliquo ſe intromittere poſſit, Sanctiſſimus Dominus noſter, referente Congregatione Concil. decreuit inſtitutionem officij Pænitentiarij nec non electionem perſonæ Pænitentiarij quandocunque faciendam, ad ſolum Epiſcopum pertinere, abſque conſenſu Capituli, collationem autem præbendæ vniendæ ab illis fieri debere, ad quos antea ſpectabat. Et inſuper ſecundum Garſiam loco citato, habentur quatuor aliæ declarationes eiuſdem Sac. Concil. præſertim Epiſcopo Segobien. Et iuxta hanc opinionem pluries cenſuit Rota Romana, præſertim in vna Tarraconen. Canonicatus 5. Iunij 1596. coram Corduba, vbi fuit reſolutum tam erectionem officij Pœnitentiarij, quam vnionem Canonicatus, & præbendæ, ſolius Epiſcopi arbitrio relinqui, per Concil. ſeſſ. 24. de reſor. cap. 8. ibi, *ab Epiſcopo inſtituatur*. Et iterum in vna Oſcen. Canonicatus 1. Febr. 1593. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

3 Limita id, quod diximus de electione perſonæ Pœnitentiarij, vt non procedat, vbi eius officium, & conſequenter præbenda vacat in menſe Apoſtolico, vel adeſſet alia reſeruatio, ſeu affectio, quia tunc ad Papam pertinet ratione reſeruationis, ſecundum Gonzales gloſ. 9. §. 2. n. 84. & Garſiam. loc. cit. n. 144. & tenuit Rota in dicta Maioric. Canoninatus, iuxta quam opinionem cenſuit Sac. Congreg. Conc. reſcribendum Epiſcopo Salamantino.

4 Vnde ſequitur, quòd occurrente vacatione Pænitentiariæ, Sede Epiſcopali vacante, Capitulum non poterit illam prouidere, cùm non ſuccedat in prouiſione beneficiorum ad Epiſcopum ſpectante, c. illa ne Sede vac. & cenſuit Sac. Congreg. ſuper d. c. 8. ibi, *Ab Epiſcopo inſtituatur ſolo abſque conſenſu Capituli, & etiam ab eodem ſolo eligatur, & licèt vacaret Sedes Epiſcopalis Capitulum nihil poteſt, etiam quod eo tempore Pænitentiarius moreretur*, cum hoc caſu electio, ſeu prouiſio Pœnitentiarij ſpectet ad Papam priuatiuè ſtante reſeruatione regulæ a. Cancellariæ.

5 Vnde præfatus Pœnitentiarius eo ipſo, quod electus fuerit, conſequitur facultatem audiendi confeſſiones pœnitentium illius diœceſis, & iuriſdictionem ad abſoluendum à peccatis. Zucchus de repub. eccleſiaſt. c. 24. & quilibet poteſt ei confiteri ſua peccata, & ſatiſfacere præcepto c. omnis vtriuſque ſexus de pænitent. & remiſs. & cenſuit Sacra Congregatio 16. Febr. 1595. per hęc verba videlicet, *An ſi quis confeſſus fuerit ſua peccata ſemel in Paſchate Pænitentiario deputato in vim decreti Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 8. dicatur ſatisfeciſſe præcepto contento in cap. omnis vtriuſque ſexus; de pænitent. & remiſs. Congregatio cenſuit ſatisfeciſſe*. Et idem poteſt Epiſcopus committere abſolutionem ab irregularitate occulta, de qua in Conc. Trident. ſeſſ. 24. c. 6. vt refert Garſias loco ſæpius cit. num. 116. pluries declaraſſe Sacram Congregationem Concil. ſuper d. cap. per hæc verba videlicet, *Primo, Congregatio cenſuit ab Epiſcopo poſſe, nõ tamen Vicario Generali, ſed etiã Pænitentiario, aut Vicario ad id ſpecialiter deputato, committi abſolutionem Capituli huius. Secunda, Epiſcopus poteſt abſoluere, & per Confeſſarium, & per Vicarium abſoluendum in ſimilibus cauſis ſpecialiter conſtitutum.*

6 Debet tamen præfatus Pœnitentarius ſemper paratus exiſtere ad audiendum Confeſſiones, quare minimè recuſare poteſt pœnitentes, vt cenſuit Sac. Congregatio his verbis. *Congregatio Concil. cenſuit Pænitentiarum non poſſe recuſare audire confeſſiones illorum parochianorum, vbi ſunt Pænitentiarij, volentium eis cõfiteri ſua peccata*, & recuſans audire confeſſiones poteſt puniri, & priuari ab Epiſcopo, vt cenſuit Sac. Congreg. his verbis, *Pænitentiarius vigore huius decreti deputatus renuens confeſſiones audire, punitur ab Epiſcopo, & poteſt priuari*: quia hac de cauſa Pœnitentiarius, dum confeſſiones in eccleſia audit, cenſetur præſens in Choro, d. cap. 8. & ita declarauit Sac. Congreg. Conc. per hęc verba, videlicet, *Cum Pænitentiarius audit confeſſiones, vel caſuum reſeruatorum, vel venialium*

pec-

Digitized by Google

peccatorum, præſens eſſe in choro cenſetur. Licet ſecun-
dum Garſiam loco cit. iſtud procedat dum confeſſio-
nes actu in eccleſia audit, & non dum eſt in confeſſio-
nario, etiam ſi ibi priuatim officiũ recitet, vt quia an-
tea confeſſiones audiuit, vel vt poſtea opportunius illi
incumbat, vt declarauit Sacra Congregatio per hæc
verba videlicet, *Præſens autem in choro non cenſetur, dũ
Miſſam celebrat, aut priuatim officium dicit, vt opportu-
nius auditioni confeſſionũ incumbat; Alias pænitentiarius
habendus eſt pro præſente in choro, dum audit confeſſio-
nes in eccleſia, ſiuè in confeſſionario, ſiue extra, non au-
tem pro tempore, quo reſidet in confeſſionario, nec audit
confeſſiones alijs in choro diuina celebrantibus, nec reci-
tans officium priuatè, quia antequam recitarentur Horæ
Canonicæ in choro, audiuit confeſſiones, nec ſi dixerit
Miſſam, eſt cenſendus præſens in choro.*

RESOLVT. CDLXXXVIII.

An Epiſcopus poſſit certam pœnam à Sacro Concilio
Trident. ſtatutam contra non reſidentes, per con-
ſtitutiones ſynodales ampliare.

1 *Epiſcopus poteſt alterare pœnam ſtatutam per Conc. Tri-
dent. contra non reſidentes, contrarium deciditur nu. 5.
6. & 7.*
2 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare contra conſtitutiones
Concilij. Amplia num. 3. & 4.*

SVpponatur in facto, quòd inter cætera, quæ in cõ-
ſtitutionibus ſynodalibus à quodam Epiſcopo de-
1 creta fuere, erat aucta pœna contra Canonicos non
reſidentes: quare fuit dubitatum an potuerit præfatam
pœnam ampliare, ſtante quod Conc. Trident. certam
pœnam ſtatuerit, & dubium mihi faciebat pro validi-
tate conſtitutionis Epiſcopi, quòd cõſtitutiones ſyno-
dales ſtatuentes maiorem pœnam, non caſſant pœnã
à Sacro Conc. Trid. ſtatutam, nam Epiſcopus videtur
poſſe addere pęnam ſacris canonibus, cum hoc con-
cernit maiorem obſeruantiam ſacrorum canonum.
2 Cæterum ſupradictis non obſtantibus contrarium
conſului ex pluribus. Tum primò, quia Epiſcopus ni-
hil agit, attentando cõtra conſtitutionem Concilij ſe-
cundùm gloſ. communiter receptam in cap. dilectus il
primo, de præbend. in verb. cum ſe facultas. gloſ. & ibi
DD. in cap. cum dilectus in verb. in ætate de elect. & in
clem. 1. in verbo eligatur de elect. & in cap. dilectus de
temp. ord. & ibi Inn. & in cap. 1. de filijs presbit. Ioan.
de Anan. in cap. cum in dięceſi de vſur. Archid. in cap.
ſicut 15. diſt. & in ſumma 56. diſtint. & in cap. virgines
27. quæſt. 1. latè Ioan. Andr. in c. 1. ſuper gloſ. in verb.
conceſſum de ſuppl. neglig præl. Spec. in tit. de diſpẽſa,
in §. nunc de Epiſcoporum num. 27. Lud. Rom. in conſ.
325. n. 7. Ant. & Doctores Canoniſtæ in cap. at ſi cleri-
ci in §. de adulterijs, & ibi Fel. nu. 5. de iudic. & Dec.
n. 37. Henricus Botheus in tractat. de ſynodo Epiſco-
ci art. 1. concluſ. 3. n. 6.
3 Quod procederet etiam ſi adeſſet magna cauſa di-
ſpẽſandi, quia adhuc denegatur Epiſcopo condere cõ-
ſtitutiones contra Conc. ſecundum Io. And. & Anchar.
in c. 1. de ætat. & qualit. lib. 6. & ibi de Sãcto Gemin. qui
impugnant Archidiaconum ibi, & in c. licet canon. de
elect. lib. 6. volunt, quòd Epiſcopus etiam ex magna,
neceſſaria, & vtili cauſa, & etiã cum cauſæ cognitione
non diſpenſat cum patiente defectum ætatis in digni-
taribus curatis propter Cõciliũ generale, c. cũ in cun-
ctis, in §. inferiora de elect. cum qua opinione tranſit
Franc. in d. c. 1. de ætat. & qualit. & licet pro opinione
Archidiac. multa poſſent adduci, quę ipſe ponit in d. c.
licèt canon, & cũ eo ſit Hoſtienſ. in c. cum dilectus de
elect. tamen contra Archidiac. eſt communis opinio,
ſecundum Dom. de Sancto Gemin. in d. c. licet canon.
n. 7. in finalibus verbis: eandem opinionem contra
Archidiac. tenet Io. Monach. in c. cupientes in n. 124.
de election. lib. 6. & hanc opinionem tenent communi-
ter DD. in d. cap. cum dilectus de election. & in hoc eſt
notandum quod in caſu Ioan. Andr. & aliorum DD.
contra Archidiac. non cõceditur diſpenſatio etiam ex
magna, neceſſaria, & vtili cauſa: quia Concilium gene-
rale prohibet Epiſcopis, & punit contrafacientes vt
paret in d. cap. cum in cunctis in §. clerici de elect.
4 Amplia ſecundò, vt nec idem Papa diſpenſando
contra Conciliũ, cenſeatur Concilio derogare, niſi de
ipſo in ſpecie fecerit mẽtionem, vt fuiſſe in Rot. Rom.
deciſum teſtatur Verall. deciſ. 176. part. 1. & ratio eſt,
quia conſtitutio conciliaris habet tacitam clauſulam
derogatoriam, ſecundùm Felin. in cap. nonnulli col. 4.
de reſcript. Archid. in cap. 1. de conſtit. in 6. Roman. l. ſi
vero §. de viro num. 45. in 23. fallent. ff. ſolut. matr.
5 Tum ſecundò, quia cum conſtituere contra Concil.
ſit de caſibus Sũmo Pontifici reſeruatis, conſequenter
non poteſt Epiſcopus ſe intromittere, vt notatur in c.
quo ad tranſlationem, per illum text. de off. deleg. &
in cap. ſicut vnire de exceſſ. prælat. ita tenet Spec. in
tit. de diſpenſat. in §. nunc breuiter, quia in his non ſe
intromittit alius inferior, niſi ex ſpeciali commiſſione
Papæ. vt in dict. cap. quoad tranſlationem.
6 Tum tertiò, quia ſecundum Triniſ. deciſio. 42. lib. 2.
talis alteratio eſt abrogatio ipſius legis, quia ſi lex Cõ-
cilij ſtatuit pęnam priuationis medietatis fructuum, &
lex ſynodalis omnium fructuum, tollitur (ob nõ obſer-
uantiam) lex Conc. & ſeruatur lex ſynodalis, & ſic Or-
dinarius per indirectum abrogat legi Concilij, & Sum-
morum Pontificum, quod minimè cenſendum eſt.
7 Tum tandem arguendo à ſimili, quia conſtitutio
conciliaris ſeſſ. 24. cap. 1. de reformat. diſponens, quod
ad detegenda impedimẽta matrimonij, ſolemniter de-
bent fieri tres denunciationes in tribus diebus feſtiuis
cum aliquo temporum interuallo inter vnam, & alias,
non poterit Epiſcopus circa dies feſtiuos diſpenſare,
cùm, vt dixi, ſit conſtitutio conciliaris gloſ. & DD. in
cap. at ſi clerici de iudic. Silueſter verb. excommuni-
catio n. 14. §. 9. & in proprijs terminis Graſſ. conſ. 26. n.
46. volum. 1. de ſententia excommun.

RESOLVT. CDLXXXIX.

An Epiſcopus habeat fiſcum.

1 *Epiſcopus habet Procuratorem fiſcalem.*
2 *Pœnam pecuniariam alicui ſubdito impoſitam, cui debeat
Epiſcopus applicare.*
3 *Amplia etiam ſi huiuſmodi pœna imponatur laico pro cri-
mine Eccleſiaſtico.*

1 EPiſcopus habet fiſcum ſeu procuratorem fiſcalẽ
vnde habet ius confiſcandi, ſeu applicandi ſuæ
Cameræ, ſecundùm Butrigar. Imol. & reliquos com-
muniter in cap. quia diuerſitatem de conceſſ. pręb. Pe-
regr. de iure fiſci q. 2. Viu. commun. opin. 255.
2 Quare in ſententia ferenda contra aliquem clericũ,
poteſt pęnam eius Curiæ Epiſcopali applicare, nõ au-
tem Cameræ Romanæ, ſecundùm Panormit. Anan. &
Soc. in c. excommunicatus de hęret. in princ. Old. conſ.
302. Afflict. in præludiis conſtit. quæſt. 15. nu. 9. Foller.
referens hanc opinionem communiter teneri in pract.
crimin. canon. tit. de denuntiatione facta, c. 5. nu. 14. &
ſeq. Diaz c. 145. ſub n. 2. vbi deducit iſtam opinionem
communem veriorẽ, & obſeruari de conſuetudine ge-
nerali, ita etiam Franc. March. dec. 339. n. 10. cum aliis
ſequentibus p. 1. Felin. cum cęteris ſignatis per eum in
c. cæterũ n. 10. de officio Ordinar. Ex quibus omnibus
apparet, hanc eſſe communem opinionem, & vſu fre-
quẽtiſſimo, & cõſuetudine immemorabili approbatã.

3 Imò pœnam pecuniariam, quã imponit Epiſcopus, ſeu eius Vicarius laico pro crimine eccleſiaſtico perpetrato per eum, poteſt ſimiliter applicare Cameræ Epiſcopali, ex eo, quod ipſe Epiſcopus habet fiſcũ, ita Barbat.conſ.39.Zilet.conſ.1.vol.1. Aufrer.in dec.228. Capp.Tholoſ. & Viu.cit. loco in fine. Quæ doctrina videtur limitanda in mulctis pecuniarijs, quæ locis pijs ſunt applicandæ, ex decreto Concil. Trident. ſeſſ.25. cap.3. de reform.

RESOLVT. CDXC.

Ciuitas nouiter decorata Epiſcopali dignitate, an teneatur dare Epiſcopo palatium, ſeu illud ædificare.

1 *Vniuerſitas euecta ad dignitatem Epiſcopalem, acquirit decorem.*
2 *Conceſſo aliquo, videntur conceſſa omnia ſine quibus illud explicari nequit.*
3 *Petrus ſingulos Epiſcopos ſingulis ciuitatibus deſtinauit.*
4 *Epiſcopi à principio pauperes deputati.*
5 *Epiſcoporum hoſpitium debet eſſe commune.*
6 *Inhumanus eſt Epiſcopus, qui hoſpitalitatem non ſeruat.*
7 *Eſurienti, & afflicto ſubuenienti, lux fiunt tenebræ.*

RESpondi in hac quæſtione ex conſ.Borell.2.vol.1. ciuitatem teneri, obnoxiamque eſſe dare palatium Epiſcopo, & hoc ex pluribus.

1 Primò, quia dum petijt ſibi dari Epiſcopum, & ex Epiſcopali dignitate ſibi vniuerſitas decorem quærit, iuxta ſententiam Bart.in l.ſi hæres §.1. ff. de leg.1.in l. ciuitas ff.ſi cert.petat. & in extrauag.ad reprimend.in ver.Lombardiæ n.5. qui ſint rebelles. Caſtren. in l. ex hoc iure ff.de iuſtit.& iur.conſequens erit, vt cum Epiſcopalis dignitas abſque habitatione ſtare nequeat, vt illi etiam palatium tacitè obtuliſſe videatur, ſine quo ſuum paſtorale munus exequi non valet: conceſſione
2 enim facta alicui officij, aut magiſtratus gerendi, cenſentur omnia illa cõceſſa, ſine quibus actus ille expleri non poteſt l. ad rem mobilem. l. ad legatum ff. de procurat.l.2.ff.de iuriſdictio.omn.iudic.cum ſimilibus adductis per Cæph. in conſ.165.num.14.vol.2.

3 Tum ſecundò, vt legitur, ſingulis ciuitatibus S.Petrus ſingulos Epiſcopos deſtinauit pro paſcendis oui-
4 bus. c.porro 66.diſt.& c. in illis 99.diſt. Et illi à principio pauperes fuerunt electi. cap.de his 10.quæſt.1.Alfonſ.in ſpec.Roman.Pontific.cap.30. in fine, ergo quo pacto ſi pauper Epiſcopus fuerit, domum, aut palatium ædificabit niſi à ciuitate fuerit ædificatum?

5 Tum tertiò, quia domus Epiſcopi, omnium commune debet eſſe hoſpitium, vt docet Apoſtolus ad Titum. c.1. ibi, hoſpitalem, vbi hoc comprobat Hieronymus dicens, aliàs inhumanum eſſe Epiſcopum, niſi hoſpites omnes recipiat, ſed qua via poſſet iſta hoſpitalitatis opera exhibere, ſi domum Epiſcopus nõ habeat? Quomodo Epiſcopus largam habebit manum, neceſſitatẽ patientibus ſuccurrat, alienam inopiam ſuam credat, ſine quibus in vanum Epiſcopi nomen tenebit, cap.
7 fratrem, 86. diſtinct. Quomodo illud Iſaiæ cap.58. obtinebit, cum ait, Effuderis eſurienti animam tuam, & animam afflictam repleueris, orietur in tenebris lux tua, & tenebræ tuæ erunt ſicut meridies, & implebit Dominus ſplendoribus animam tuam.

RESOLVT. CDXCI.

An Epiſcopus poſſit in diebus feſtiuis prohibere nundinas ſolemnes, ſeu mercatus.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Per conſuetudinem poſſunt tolli feriæ in honorem Dei inductæ.*
3 *Nundinæ priuatæ poſſunt prohiberi per Epiſcopos diebus feſtiuis non obſtante conſuetudine.*
4 *Quomodo ſit deciſa iſta quæſtio per Sac. Congregatio. Cardinal.*

1 CVm ex quadam conſuetudine introductum eſſet in ciuitate Neapolitana, vt in quodam die feſtiuitatis Beatæ Virginis celebrarentur nundinæ, fuit mihi quæſitum, an liceret Archiepiſcopo Neap. huiuſmodi prohibere, & dubitationẽ mihi faciebant nonnulla, vi-
2 delicet, quia conſuetudo induci poteſt, per quã tollũtur, & moderantur etiam feriæ in honorem Dei, ſecũdum Nauarr.in ſuo manuali cap.13.n.5. verſ.nono dicimus Henriq.conſ.21.n.3.Hartam.conſ.93.num.5. & ſequent.vnde dixit Bald.in l.quadraginta C. de ferijs, valere conſuetudinem, per quam tollũtur feriæ, maximè quãdo ſubeſt publica, & legitima cauſa, iuxta terminos tex.in cap.licet de ferijs, & in l.omnes, C.eodem Bartol. de repreſalijs quæſt.9. & facit, quod ſcriptum reliquit idem Bal. in l.vnica, nu.1.C. de nundinis, vbi teſtatur Peruſijs fieri huiuſmodi nundinas in feſto omnium Sanctorum. Et dicit Sotus de iuſtitia, & iure lib. 2.quæſt.4.art.4. circa fin. eſſe conſuetudinem creberrimam, quod fiant nundinæ in diebus feſtiuis.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, in cõtrarium eſt veritas, quæ opinio fundatur ex infra dicendis.

3 Primò, quia Epiſcopus habet intentionem fundatã faciendi pręfatam prohibitionem tã de iure communi, vt in c.1. de ferijs, quam ex Bulla Pij V. vbi expreſsè prohibẽtur Dominicis, & alijs diebus feſtiuis in honorẽ Dei, & Beatæ Mariæ Virginis fieri mercatus, & huiuſmodi profanas negotiationes, & opera ſeruilia, quæ conſtitutio obligat inobedientes ad peccatũ mortale propter verba præceptiua, & prohibitiua, Nau.in ſum. cap.23.n.52.poſt Fel.in cap. nam concupiſcentiam de conſtit. Abb.in cap.dolentes de celebr. Miſſ.Doctores in clement. dudum de ſepult. & clement. ſi dominum §. ideoque de reliquijs, & vener. Sanct. prax. Archiep. cap.60. Vacandum eſt enim diebus his orationibus, & ab opere ſeruili abſtinendum, nam quod dicitur alias licitè exerceri, eſt illicitum dictis diebus. Hoſt.in ſum. in tit.de ferijs §.quid non, in princ.& c.1.vbi Abb.n.5. Butr.Card.& alij eod.tit. Petr.Gregorius in ſuo opere ſintag. iuris par.3.lib.25.cap.3.nu.8. qui teſtatur prohibitum eſſe per legem generalem fieri mercatus, & nundinas his diebus in Gallia, Rebuff. in conſt. Regni Galliæ titul. de mercatoribus artic.vnic. gloſ. vlt.n.5. & in omni benè cõſtituta Eccleſia prohiberi videmus, vt in conſtitutionibus Eccleſiæ, & prouinciæ Mediol. lib.1.tit.de feſtorum dierum cultu §.3. Fuſcus de viſitat.lib.2.cap.21. n.41.

4 Verùm quidquid ſit, hodie pręfata quæſtio eſt deciſa per Sacram Cong. ritum, ſub his verbis. *Præceptum de Dominicis, & feſtiuis diebus ſanctificandis, & obſeruãdis, ſub prætextu mercatuũ, nundinarũ, & feriarum nullatenus eſſe violandum: Cæterum his diebus licere agaſonibus, ac alijs iumentorum vectoribus, ſeu mercium conductoribus, baiulis, & alijs huiuſmodi ſeruientibus, ac miniſtris ſarcinas, & onera nundinarum cauſa exonerare, & deponere, inceptumque iter (Miſſa tamen prius audita) tranſeundo proſequi, & continuare; non autem debere ſarcinas componere, & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum. Neque mercatoribus, aut alijs ciuibus, & viatoribus, ijs diebus, etiam clauſis apothecis, merces vendere, emere, aut aſportare licere, niſi tãtùm ad victum neceſſaria, aut alia minuſcula, & modici momenti opera iam cõflata, & elaborata, pro tranſeuntium, hoſpitum, aduenarum, & exterorum vrgenti, & præſentanea neceſſitate, & opportunitate, in quo partes erunt Epiſcopi propoſitis edictis prouidere, vt in primis hi feſti dies debita obſeruatione colantur, ſimulque populorum eò confluentium neceſ-*

neceſsitatibus, quantum ſine diuina offenſione fieri poteſt, conſulatur. Quoad iudicia autem, quæ Dominicis, & feſtis diebus ſilere debent, id obſeruari poterit, quod iure communi permittitur in quibuſdam vrgentibus caſibus, qui moram, & dilationem non patiuntur; in quibus, & aliis iuriſdictionem conſulum nundinis præpoſitorum concernentibus, conſtitutiones, & Summorum Pontificum, ſi qua habent priuilegia, & allegatum Breue fel. record. Pij V. ſeruanda eſſe ſtatuit. Et idem eſt, vbi adeſt antiquata conſuetudo, vt eſt in nundinis ordinarijs, quia tunc ad ſummum Epiſcopi præceptum faciunt, vt nundinæ ſileant durante tempore celebrationis Miſſarum, quibus completis, proſequuntur nundinæ.

RESOLVT. CDXCII.

An prouiſio facta per Epiſcopum in menſe Papæ ſuſtineatur.

1 *Ponitur deciſio Rotæ ad literam.*
2 *Præbenda eſt vnita officio Pænitentiarij, & ideo collatio præbendæ debet ſpectare ad Papam, ſi ad eum ſpectat electio, ſiue inſtitutio Pænitentiarij, alias ſequerentur abſurda, de quibus num. 3. 4. & 5.*

IN hac quæſtione reſpondeo cum deciſione Rotæ, 15. Nouembris 1593. coram Illuſtriſſimo Mellino, cuius verba ſunt videlicet:

1 *Domini concorditer ſoluerunt non conſtare de bono iure Matthæi, & moti fuerunt, quia Epiſcopus acceptauit alternatiuam, & vocatio ſucceſsit in menſe Septembris, ideo prouiſio ſpectabat ad Papam, & non ad Epiſcopum, & Capitulum, à quibus ipſe fuit prouiſus.*

Nec poteſt reuocari in dubium acceptatio alternatiuæ, & reſidentia Epiſcopi, quia de acceptatione conſtat in actis, & ex confeſsione Epiſcopi; reſidentia verò probatur ex prouiſione Matthæi, quæ eſt facta ab Epiſcopo in domo Capituli Eccleſiæ Maioricenſis die ſequenti poſt vacationem, vltra quod abſentia Epiſcopi priuat ipſum commodo alternatiuæ; ſed non præiudicat Papæ, vt fuit reſolutum in cauſa Fauentina canonicatus 16. Decembris 1575. coram R. P. D. Blanchetto.

Non obſtat, quod alternatiua eſt reſtricta ad beneficia, quæ ſpectant ad liberam collationem ſolius Epiſcopi, & collatio in Cathedralibus eſt communis Epiſcopi, & Capituli, Caſſad. deciſione 22. de præbend. & licèt electio perſonæ Pænitentiarij ſpectet ad Epiſcopum, tamen collatio præbendæ ſpectat ad eos, ad quos ante Concilium ſpectabat, vt in caſu Congregatio Illuſtriſsim. Cardinalium Sacri Concilij interpretum cenſuit, quoniam reſpondebant Domini hoc procedere, quando electio pertinet ad Epiſcopum, non autem quando vacatio contingit in menſe Apoſtolico; prout eadem Congregatio cenſuit in vna Sala-
2 *mantina, & Tiraſonenſi nominationis Pænitentiarij, quia cum præbenda ſit vnita officio Pænitentiarij, collatio præbendæ vti ſequela officij Pænitentiarii ſpectat ad Papam, ad quem pertinet electio perſonæ Pænitentiarij gloſ. in c. vlt. de reſcriptis in 6. Peregrin. deciſ. 40. lib. 1. Ant. Aug. in lit. de vnion. §. 3. alias ſi collatio præbendæ ſpectaret ad Epiſcopum, & Capitulum, quando electio Pænitentiarij pertinet ad Papam, ſequerentur plura abſurda, ſecundum Dominos.*

3 *Primum quod prouiſio Papæ redderetur eluſoria, ſi Epiſcopus, & Capitulum alteri conferrent præbendam, quia electus à Papa ex collatione nullum commodum conſequeretur.*

4 *Secundum, quod eſſet neceſſarius duplex titulus, vnus à Papa, alius ab inferioribus.*

5 *Tertium, quod præbenda eſt vnita officio Pænitentiarij, & Pænitentiarius haberet officium ſine præbenda, & tamen vnitorum eadem debet eſſe diſpoſitio. Ang. in l. ſed ſi plures §. filio num. 1. & ibi Imol. in princ. ff. de vulg. & pupil. ſubſtit. qui ex hoc infert ad eum, qui impetrauit eccleſiam, cui alia eſt vnita, vt non poſſit vnam ſine alia poſſidere.*

RESOLVT. CDLCXIII.

An Epiſcopus poſſit diſpenſare ſuper temporum interſtitijs.

1 *Ordines ſunt gradatim conferendi: immo ſeruatis temporum interſtitijs, & quæ ſint, num. 2.*
3 *Reſpondetur Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 11. & 14. de reform.*
4 *Redditur ratio concluſionis, & ampliatur tribus modis, num. 5. 6. & 7.*

1 ORdines conferri debent gradatim. c. ſi officia 59. diſt. vnde accipiens ſuperiorem ordinem, omiſſo inferiori, remaneret ſuſpenſus ab eius exercitio. c. vnic. de cler. per ſaltum promot. Victor. de Sacram. Ordinis, num. 232. Hoſt. ibidem num. 3. Piaſeg. in ſua pract. Epiſc. fol. 55. num. 50.

2 Et inſuper debent conferri etiam ſeruatis temporũ interſtitijs, videlicet, Subdiaconatus vno anno elapſo poſt ſuſceptionem vltimi minoris: item Diaconatus poſt annum à ſuſceptione Subdiaconatus, ſimiliter, & Presbyteratus. Vnde emerſit dubitatio, an Epiſcopus poſſit ſuper his temporum interſtitijs diſpenſare. Ego dicebam, quod non, allegaui conſ. Nauar. de tempor. ordinat. & eius additio in conſ. 19. de voto, Vgolin. de poteſt. Epiſcop. p. 2. c. 26. §. 27. vbi dicunt, non poſſe Epiſcopum ad eius libitum, atque arbitrium non regulatum aliqua legitima cauſa diſpenſare.

3 Non obſtat Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 11. & 14. quia eodem c. ſancta Synodus permittit id Epiſcopo, ſi aliud expedire ei magis videbitur, ideſt magis vtile, igitur ſecus, ſi non magis vtile videbitur, vt voluit quoque gl. in ſumma 74. diſt. Abbas in cap. quæris n. 9. de ætat. & qualitate. Confect. in ſumma priuileg. mendicantium tit. 15. cap. 3. Vgolin. citato loco nu. 3. Enriquez conſ. 29. num. 6. Bomminius conſil. 23. num. 4.

4 Cuius concluſionis ratio eſt, ſecundũ quod communiter tradunt DD. l. beneficiũ ff. de conſtit. Princ. quia diſpenſatio ſemper, & vbiq; eget cauſa, cũ ſit iuris cõmunis vulnus, ſeu relaxatio, Armilla, & reliqui Sũmiſtæ in verbo diſpenſatio in princ. Cou. in 4. decretaliũ p. 2. c. 6. §. 9. Azor. inſt. moral. lib. 5. c. 15. Carbo. lib. 7. de legib. c. 11. Vnde data facultate diſpenſandi, intelligitur ſi ſit cauſa legitima, ſecundũ Emanuel Sà in aphoriſm. Confeſſarior. verb. diſpenſatio, n. 3. & ſecundùm Panorm. in c. ſcripturæ de voto, diſpenſatus abſq; cauſa non remanet tutus in foro animæ: licèt ſecundùm Silu. in ſumma eodem verbo, n. 4. ſufficit ad diſpenſandum, cauſam putari eſſe rationabilem, & ſecundùm eundem num. 3. cum ſubeſt cauſa diſpenſandi, videtur peccare Prælatus, qui poteſt, & non diſpenſat.

5 Suprapoſitam concluſionem amplia tripliciter. Et primò; vt poſſit Epiſcopus diſpẽſare infra præfata tẽporum interſtitia, etiam quo ad Regulares promouẽdos, & ſic remouẽtur ſuperiores ipſorũ à præfata poteſtate, ſecundũ Vgol. Piaſeg. & alios locis cit. & Quarant. in ſum. Bull. verbo ordine referens, ita declaraſſe Sacr. Illuſtriſs. Congreg. Concilij per hæc verba, videlicet, *Congregatio Concilii cenſuit, ſuperiores regulares non poſſe diſpenſare ſuper interſtitiis regularium ordinandorum, ſed id pertinere ad Epiſcopum ordinantem, qui tamen quo ad cauſam diſpenſationis iudicium formare debet ex atteſtatione ſuperiorum regularium.*

6 Amplia ſecundò, vt eadem interſtitia remittere poſſet etiam Capitulum Sede vacante, ſeu eius Vicarius in caſib. in quibus poſſet dare licentiã ordinandi, vt teſtatur fuiſſe deciſum per Sac. Congreg. Concilij Addit. ad Sum. Bullar. Quarant. in ver. Capitulũ Sede Vacante

te ſub quæſt.10.& ita quoque voluit Artaman.cõſ.13.
num.5.Thoming.conſil.60.num.4.Bomin.conſ.6.n.7.
7 Amplia tertio, vt nullam pœnam incurrat Ordina-
rius ordinando ſubditum non ſeruatis temporum in-
terſtitijs. Nauarr. conſ.4.n.6.& 7. de temporibus or-
dinationum.

RESOLVT. CDLXXXXIV.

An Epiſcopus poſſit per ſemetipſum regere, ſeu adminiſtrare iuſtitiam, non conſtituendo Vicarium.

1 *Acta iudicij an valeant ſi ſcribantur per ipſum dominũ, vel debeat conſtituere Notarium.*
2 *Baro debet habere iudicem, & Capitaneum, per quos habeat iuſtitiam adminiſtrare.*
3 *Epiſcopus non tenetur de neceſſitate conſtituere Vicarium*
4 *Epiſcopus ſucceſſor an teneatur ſoluere ſalarium Vicario prædeceſſori.*
5 *Quæ requiſita debeant concurrere in Epiſcopo.*

INter nonnulla, & varia capita, quæ contra quen-
dam Epiſcopum Regni opponebatur in Sacr. Con-
gregat. prępoſita ſuper negotijs Epiſcoporum, erat,
quod præſatus Epiſcopus per ſemetipſum per duos
annos continuos iuſtitiam exercuit ſeu adminiſtra-
uit, quare cum acceſſiſſet ad me pro conſilio capien-
do, conſiderabam contra dictum Epiſcopum, quod
ipſe tenebatur conſtituere Vicarium.
1 Primò à ſimili, quod acta iudiciaria ſcribi non de-
bent ſeu actitari per ipſum dominum, ſed debet con-
ſtitui notarius, aliàs non valerent, vt probat tex. in Ri-
tu M.C.V.149.Campagna in capit.Regni item, quod
prædicti officiales, num.9.de Zanchis in tract.de priui-
leg.Eccleſ. priuileg.110. num.1. Natta conſ. 38.n.23.
vol.1.Alex.conſ.212.col.2.vol.2. Brunus conſ.93.n.7.
volum.1.Vin.deciſ.48.qui dicit, quod ſemper Baro de-
2 bet habere perſonã iudicis, & Capitanei, per quos, iu-
ſtitiã valeat adminiſtrare, & ita quoq; voluit Iaffred.
deciſ.115. quamuis dicat, quod in leuibus poſſit iuſti-
tiam per ſemetipſum adminiſtrare.
Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, con-
trarium conſului pro præfato Epiſcopo, motus pręci-
puè ex duobus.
3 Primò, quia de neceſſitate non tenetur Epiſcopus
habere, ſeu conſtituere Vicarium, ſecundùm Io.And.
in cap. cum ab omni, de vita, & honeſtat. clericor. Ar-
chid. in cap. ſtatutum de reſcript. in 6. Fel. in c. quoniã
de offic.ord.Put.deciſ.43.n.2.part.2. Et ex hoc infert
Mohed.deciſ.4. de offic. vicar. fuiſſe in Rota Romana
reſolutum non poſſe cogi Epiſcopum ſucceſſorem ſol-
4 uere ſalarium Vicario prædeceſſori, cùm ad illum cõ-
ſtituendum non tenebatur: quam opinionem tenuit
eadem Rota in deciſ.222.num.5.part.2.diuerſ.dicens,
Epiſcopum poſſe per ſeipſum iuſtitiam regere, nec te-
neri ad Vicarij conſtitutionem, cùm hoc in eius mera
voluntate, & facultate conſiſtat, prout etiam tradere
eidem Vicario amplam, vel coarctatam poteſtatem,
eadem Rota deciſ.497.num.2. part.2. & additio ad
Mohed. in cit. deciſ.4.
Secundò, quia Epiſcopus hac de cauſa debet eſſe
præditus literis, & ſcientia, cap. nouit vbi DD. omnes
de renunciatione, cap. fin. de ætate, & qualitate, &
propterea dicit tex. in cap. cum in cunctis de elect. de-
bere eſſe in Epiſcopo grauitatem morum, literarum,
& ſcientiæ, & ætatis maturitatem, & tandem quod nõ
tenetur conſtituere Vicarium, ſed poſſit per ſe iuſti-
tiam regere, ac adminiſtrare, vide Ancharan. conſil.
218.col.fin.

RESOLVT. CDLXXXXV.

An ad alium præter Epiſcopum ſpectet miraculorum recognitio.

1 *Miracula recognoſcere ſolum Epiſcopi eſt.*
2 *Dictio niſi, habet vim taxatiuam.*
3 *Miracula, vt propriè dicantur, quatuor concurrere debent, & num.4.5.& 6.*
7 *Miracula fiunt ſubitò, & perfectè.*

1 EX Conc. Trid. ſeſſ.25. ſub.rub. de inuocat. & ve-
nerat. reliq. ſanctor. ſancitum eſt nemini licere
noua miracula publicare, niſi recognoſcẽte, & appro-
bante Epiſcopo, & dictio illa, niſi, poſita in Conc. ha-
2 bet vim taxatiuæ l. conſulta C. de teſtament. Couarr.
de ſponſal.part.2.cap.4.§.1.n.8. ac formam inducit.
Oſaſc.deciſ.174.num.2.Felyn. in cap. in cauſis n.10.
de teſtibus. Item verbum illud nemini, quod denotat
omnimodam excluſionem, ſecundum Panorm. in cap.
graue num.8.de offic.ordinar. tandem, quia fit mentio
Epiſcopi, ex quo ſequitur, quod venit excludendus
alius inferior, ſecundum Tiraquel. de retract. conuen-
tional. gloſ. num.9. & 13. Maceraten. variar. reſolut.
lib.1.reſol.112.caſu 42.
Et hoc idem maxima ratione ſancitum fuit ne qui-
dem gratię pro miraculis publicẽtur, miracula enim,
vt propriè dicantur, quatuor concurrere debent.
3 Primò, quod appareat illud ex Deo, nõ ex arte cõ-
tingere, nec ex Diabolo, nam miracula quandoque
fiunt per malos, vt cap. teneamus 1. quæſt.1. & cap.
prophetauit 1.q. & neceſſe eſt martyres (inquit text.)
impetraſſe à Deo, quæ mandant, & cap. ſi quis præpo-
ſtera diſt.50.
4 Secundo, quod ſit ſupra naturam, ſicut de virga
Moyſi mutata in colubrum, & de aſina loquente ad
Balaam, ex cap. cum ex iniuncto de hæret. in 6. nam
illud, quod per cauſas naturales fieri poteſt non eſt
miraculum, vt inquit Bart. in tract. de teſtibus n.57.
5 Tertiò quod effectus fiat præter ſolitum, & conſue-
tum modum cauſandi, & ſic iuſtificatio impij non eſt
opus miraculoſum, nam conſuetus curſus iuſtificatio-
nis eſt, vt Deus moueat animam & homo conuerta-
tur. D.Thom.1.2.quæſt.113.art.10.
6 Quartò quod ſit ad corroborationem Fidei, & ideo
ea quæ fiunt miniſterio hominum, & non tendunt ad
confirmandam Fidem, non ſunt dicenda miracula.
Maſcard. de probation. lib.2. concluſ.64. nu.9.
7 Item miracula fiunt in inſtanti, & ſunt ex omni par-
te perfecta D.Thom. in 3. part. ſum. quæſt.44.art.3. in
ſolut. ad 2. argumentum Prax. Archiep. cap.59. num.1.

RESOLVT. CDLXXXXVI.

An Epiſcopus poſſit cogere obtinentes beneficium ad ſuſcipiendum ordines illi annexos.

1 *Sunt aliqua beneficia, quæ requirunt ordinem Sacerdotij, Diaconatus, & Subdiaconatus.*
2 *Obtinentes huiuſmodi beneficia, tenentur infra annum ordines ſuſcipere requiſitos.*
3 *Parochus nõ ſe faciens ad Sacerdotium promoueri, elapſo anno eſt parochiali priuatus ipſo iure.*
4 *Parochus, qui ad Sacerdotium ſe promoueri non attẽdens, parochialem recipit, peccat mortaliter, cũ obligatione reſtituendi fructus.*
5 *Iſta priuatio non habet locum in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem ſuperuenientem, aut propter illiteraturam, ſeu alium defectum n.6. vbi ponitur declaratio Sac. Cong. & alias num.7.*
8 *Nec etiam habet locum dicta priuatio, & obligatio ſe ordinandi*

Digitized by Google

dinandi durante eo morbi genere, ex quo ineptus eſſe
videtur ad officium Sacerdotale per ſe exercendum,
ponitur declaratio Sac. Congreg.
9 *Obtinentes dignitates, Canonicatus, aut alia beneficia, ſi in-*
fra annum ordines nō ſuſceperint requiſitos, non incur-
runt priuationem ipſo iure, quia cap. licet canon, ſolum
procedit in parochialibus, num. 10. Iſti nullo modo ha-
bent vocem in Capitulo, etiam ſi Capitulum & Epiſco-
pus concedant: & dimidiam partem diſtributionum
perdunt. num. 11.
12 *Decretum Concil. Trident. ſeſſ. 22. cap. 14. de reforma-*
tion. comprehendit ea omnia beneficia quæ ordinem re-
quirunt, ex ſententia Sac. Cōgregatio. quæ videtur vel-
le, quod comprehendat etiā beneficia extra Cathedra-
lem, vel Collegiatam. num. 13.
14 *Poſt monitionē poſſunt illi priuari beneficio ob nō rece-*
ptionem ordinum, niſi forte careant ætate requiſita, n.
15. vbi ponitur declaratio Sac. Congreg.

1 ILla beneficia, quæ requirunt, & habent annexum
ordinē videlicet Sacerdotij, Diaconatus, aut Sub-
diaconatus, vt beneficia curata, canonicatus, portio-
2 nes & dignitates, obtinētes huiſmodi beneficia tenen-
tur infra annū à die pacificæ poſſeſſionis, vel quo per
eos ſteterit quominus eā habeant, iuſto impedimēto
ceſſāte, ordines ſuſcipere requiſitos, cap. licet canō, &
cap. commiſſa de elect. in 6. clement. vt ij, qui de ætat.
& qualitat. Concil. Tridentin. ſeſſ. 22. cap. 4. de reform.
3 Vnde Parochus nō ſe faciens ad Sacerdotium pro-
moueri elapſo anno eſt parochiali priuatus ipſo iure
d. cap. licet canon, & cap. cōmiſſa, quod vltra DD. ibi
latè explicant Rebuff. in prax. titul. de diſpenſat. de nō
promouendo, & præcipuè titul. de non promotis intra
annum, Bernard. Diaz in pract. criminal. cap. 53. & ibi
Salzedo, Pariſ. de reſignat. benef. lib. 3. quæſt. 2. & Au-
ctor Praxis Epiſcopalis 1. part. verb. beneficiū §. 4. di-
cto 4. Hinc Nauarr. cap. 23. num. 51. ait præfatos pec-
care mortaliter accipiendo illa beneficia, ſine inten-
tione aſſumēdi ordines illis annexos, ea ratione, vt in-
quit ibi Nauar. quia qui accipit aliquod munus debet
curare, vt ſit habilis ad illud exercendum. Imò non-
4 nulli ſunt qui tenent iſtos nō ſolū peccare mortaliter,
ſed etiā teneri ad reſtitutionē fructuum, & in eis pro-
cedere d. cap. commiſſa §. cæterum, pro qua ſententia
citatur Panormit. in c. relatum de cler. non reſident. &
Gabriel. 4. diſt. 15. q. 8. art. 5. Mayor in 4. diſtint. 24. q.
11. & Adrianus in eod. 4. tit. de reſtit. §. pro clariori.
verſ. pro reſponſione, & ſentit Graff. in deciſionibus
aureis caſuū conſcientiæ lib. 2. cap. 97, n. 55. quæ ſē-
tentia mihi placet, nam ratio expreſſa in d. §. cæterū,
ibi, cum eos receperis fraudulēter, militat etiā in pro-
poſito, vt patet, & quādo ratio eſt expreſſa in lege etiā
pœnali, fit extenſio ad alios caſus, in quibus vrget ea-
dem ratio l. cū mulier 1. & ibi Alex. per illum tex. ff. ſo-
lut. matrimon. Dom. in cap. ſi ciuitas. 1. in princ. de
ſent. excomm. in 6. & conſil. 1. in fine, Frāchus in cap.
1. de temp. ordin. in 6. n. 7. limita. 6. Iaſ. in l. 1. n. 13. ff. in
ius voc. vt eant. & in l. cum quidam n. 29. & 30. ff. de li-
ber. & poſthum. Dec. in reg. factum cuique, §. in pœna-
libus num. 15. ff. de reg. iuris. Aymon de antiq. temp. 4.
part. ſectione videamus modo, num. 18. Sanchez alios
referenſ. lib. 3. diſp. 42. n. 4. ex quo ſatisfit fundamen-
to contrariæ ſententiæ, præſertim quod dici poteſt, d.
c. commiſſa, §. cæterum, non eſſe legem pœnalem no-
uam, vt d. c. licèt canon, ſed declaratio iuris antiqui,
& obligationis iuſtitiæ, quam ratio naturalis vide-
tur inducere ratione fraudis, vt colligitur ex eius ver-
bis ibi, tenebris, & ibi, cū eos receperis fraudulenter,
immo totū cap. commiſſa, videtur magis declaratio,
quàm ius nouum. An autem in caſu d. cap. licet canon
obtinens parochialem, ſi non ſit infra annum ad Sa-
cerdotium promotus, ob quod ipſo iure illa priuatur,
teneatur illā dimittere, an vero iudicis pronunciatio-
ne opus ſit, vide Garc. de benefi. p. 11 c. 19. n. 28. & infr.
5 Suprapoſita regula limitatur tripliciter. Primò, vt
non procedat in eo, qui non fuit promotus propter
irregularitatem ſuperuenientem. Rebuff. d. titul. de
non promot. num. 80. aut propter illiteratutam, ſeu
alium defectum, vt alias reſpondit Sacra Congre-
gat. Concil. his verbis. *Pœna canonis præſcripta his,*
qui vltra annum Sacerdotium non perceperint, non ha-
bet locum in rectore, quia intra annum à die adepta paci-
fica poſſeſſionis, vel infra tempus legitimè ei prorogatum
comparuit, & ſe promoueri petijt, offerens, quantum in
ſe erat, ſe paratum ſuſcipere Sacerdotium vel ordines,
& noluit eum Ordinarius propter illiteraturam, vel aliā
cauſam promouere. deferunt Rodriguez in ſum. 1. tom. c.
30. num. 3. & Vega 1. part. cap. 36. caſu 20.
7 Eſt etiam alia declaratio ſuper cap. 1. ſeſs. 14. de re-
format. quæ ſic ait. *Congregatio Concilii cenſuit per hoc*
decretum correctum eſſe cap. ex tenore, & cap. ad aures
de temp. ord. ampliatum, ita vt comprehendat quoque cle-
ricos ſæculares, etiam dignitates, vel beneficia, quibus an-
nexus ſit ordo, obtinentes, tam quo ad facultatē prohiben-
di aſcenſum ad ordines, quam & eā ſuſpendendi, ipſiſque
poteſtatem appellandi ademptam eſſe, fuitque etiam dictū
arctatum ad ordinem recipiendum, & prohibitum ex hoc
decreto, non incidere in pœnam cap. licèt canon, de elect.
in 6. iuxta cap. commiſſa. eod. tit. & lib. ac etiam quod ſi
adimitur appellatio, non tamen recurſus.
8 Limita ſecundò, vt nec etiam habeat locum dicta
pœna priuationis, & obligatio ſe ordinādi, durante eo
morbi genere, ex quo ineptus eſſe videtur ad officium
Sacerdotale per ſe exercendum, vt alias Sac. Congre-
gatio reſpondit Epiſcopo Bergamen. his verbis. *Paro-*
chus ſi eo morbi genere teneatur, vt ad functionem Sacer-
dotis, & res diuinas per ſe obeundas minimè idoneus eſſe
videatur, non tenetur durante dicto morbi genere ſacris
ordinibus ſe initiari facere.
9 Limita tertiò in obtinentibus dignitates, canonica-
tus, vel præbendas, aut alia beneficia, qui etſi infra
annum ordines non ſuſceperint requiſitos, & ſuis be-
neficijs annexos, non tamen incurrunt priuationem ip-
10 ſo iure, quia d. cap. licèt canon, procedit tantum
in parochialibus, gloſ. ibi in verb. parochialis, cap.
ſtatutum eod. & ibi gloſ. 1. Dom. & Franch. num. 2.
Rom. conſ. 325. num. 2. & 3. Rebuff. d. titul. de non
promot. num. 28. 29. & 30. Diaz vbi ſupra num. 5. &
ibi Salzed. additione finali Graff. in deciſ. aureis ca-
ſuum conſcient. cap. 97. num. 47. ſed ex tunc donec
11 ad eos promoti fuerint, nullo modo habent vocem
in Capitulo, etiam ſi Capitulum, & Epiſcopus con-
cedant: & dimidiam partem diſtributionum perdunt
eo ipſo, d. clem. vt ij, qui §. illi verò, & ibi gloſ. & DD.
12 & Concil. Tridentin. cit. ſeſſio. 22. cap. 4. de reform.
quod decretum cenſuit Sacra Congreg. comprehen-
dere ea omnia beneficia, quæ ordinem requirunt.
13 Vnde Sacr. Congregat. videtur velle, quod d. decre-
tum comprehendat etiam beneficia extra Cathedra-
lem, vel collegiatam, quamuis d. clem. vt ij qui §. il-
li verò, non haberet locum in beneficijs extra eccle-
ſiam Cathedralem, vel Collegiatam, etiam ſi in eis
eſſent diſtributiones, ſed ſolum in præbendis, & be-
neficijs in Eccleſia Cathedrali, vel Collegiata haben-
tibus vocem Capituli, aut diſtributiones gloſ. ibi verb.
præbendas, & verb. in eiſdem, & verb. diſtributiones.
Card. ibi num. 5. & Boniſ. num. 30. qui malè tenebat
contra gl. d. verb. diſtributiones.
14 Et poſt monitionem poſſunt illi priuari beneficio,
vt Sac. Congreg. reſpondit Epiſcopo Patauino his
verbis *Canonici qui ordines ſacros debitos poſt monitio-*
nem ſumere recuſant, ab Ordinario priuari debent.
15 Et eſt alia declaratio eiuſdem Sac. Congreg. quæ ſic
ait, *Epiſcopus facta annexione ordinum cuilibet canoni-*

ca-

eatui, ſtatim Canonicos ad eorum ſuſceptionem cogere debet vſque ad priuationem.

Limita tertiò, quando quis caret ætate ad ordinem requiſita, quia ex diſpenſatione in minori ætate obtinuit præbendam, tunc enim non poteſt ea priuari ob iſtam cauſam. Rebuff. ſupra numer. 55. & reſpondit Sac. Congregat. Epiſcopo Callaguritano his verbis.

Congregationi datus eſt ſupplex libellus Ioannis Ferret. velle Amplitudinem ſuam ei Canonicatum cum præbenda, quæ iſtbic obtinet adimere, ob eam cauſam, quod intra annum non ſit promotus ad ſacros ordines, ex decreto Concilij, qui cum tantummodo 18. annos (vt ab eo relatum eſt) natus ſit: neque per decretum Concil. ſeſs. 23. cap. 12. ante vigeſimum ſecundum annum ſacris initiari poſſit, non videtur eſſe cogendus, vt niſi ſacros ordines ſuſcipiat, canonicatu priuetur, de quo Pontificias literas expediuit, itaque ſi res ita eſt, mandat tibi ſua Sanctitas, vt conſeruata iſti Ioanni poſſeſſione, eum prius non cogas ad ſacros ordines promoueri, quam ad 22. annos peruenerit.

RESOLVT. CDXCVII.

Epiſcopi perſonam non venire in generali diſpoſitione, niſi de ipſa ſpecialis facta fuerit mentio.

1 *Epiſcopus vt comprehendatur in aliqua diſpoſitione, ſeu conſtitutione, neceſſaria eſt ſpecialis de eo mentio: redditur ratio.*

2 *Declaratur opinio Panorm. in cap. non poteſt, de ſentent. & re iud. aſſerentis, Epiſcopum venire appellatione Sacerdotis.*

DIxi rationem eſſe, quia Epiſcopus eſt caput Cleri, ſicut Poteſtas dicitur caput Ciuitatis, ſecundùm Bartol. in leg. nulli, ff. quod quis. vniuerſ. dicitur Præſes ciuitatis. Bald. in leg. ſiue pars C. de dilationibus, & dicitur eſſe de maioribus magiſtratibus, Bald. in dicto loco. Et propterea non comprehenditur in
1 generali conſtitutione, ſecundum Corn. in conſ. 253. num. 10. lit. C. vol. 5. quia debet fieri expreſſa mentio, propter excellentiam ordinis, & officij. l. ſi compromiſſarius §. huiuſmodi de elect. in 6. Vnde notatur in cap. quia periculoſum de ſentent. excommunic. in 6. quod Epiſcopi nullam interdicti, vel ſuſpenſionis incurrunt ſententiam, niſi in ipſa ſententia fuerint ſpecialiter mentionati, Syluester in verb. Epiſcopus n. 12. atque expreſſi, ſicut in ſimili probatur in cap. inquiſitores de hæreticis in 6. quod Inquiſitor Papæ ſuper hæreſi ſine ſpeciali mandato non inquirit contra Epiſcopum, verùm ſi eum culpabilem inuenerit, nunciabit Papæ, vnde ſecundum Nouiſs. in ſua praxi cap. 27. pœna ſancita in cap. 1. de ſentent. excommunic. in 6. contra excommunicantes, non ſeruata forma illius cap. non comprehendit Epiſcopos, quia ibi de illis non fit expreſſa mentio, ſecundum Ioan. Monach. in dict. cap. 1. nu. 6. quare facit illud, quod ſcriptum reliquit Anna in ſuis obſeruatio. obſeru. 17. quod derogatio priuilegij conceſſi miſerabilibus perſonis, & eccleſiaſticis non comprehendit Epiſcopos, quia non fuit de eis facta mentio.

2 Non obſtat, quod Epiſcopus veniat appellatione Sacerdotis, ſecundùm Panorm. in cap. non poteſt de ſentent. & re iud. & idem Abb. in rubr. de vita, & honeſt. cleric. & in cap. ſi Sacerdos de off. ordin. quia reſpondetur procedere in materia fauorabili, non tamen odioſa, & ſtricta, quia in eis ineſt qualitas ſupra alios, quæ non reperitur in clericis ſimplicibus, ſecundùm Panorm. cit. rubrica.

RESOLVT. CDXCVIII.

Epiſcopus an poſſit inquirere, ſeu procedere contra Canonicos ſine adiunctis.

1 *Epiſcopus non poteſt procedere contra Canonicos abſque duobus adiunctis ex Capitulo, iuxta decretum Concil. Tridentin. ſeſs. 25. cap. 6. de reform. Limita num. 2. & amplia num. 4. & 5. & adducitur declaratio Sacra Congreg. n. 3.*

6 *Limita etiam in Capitulis, quibus non eſt conceſſa exemptio, cùm Concilium loquatur de Capitulis exemptis: ponitur declaratio S. Congreg. n. 7.*

EX diſpoſitione Sac. Concilij Tridentini ſeſſione 25. c. 6. de Reform. ſancitum fuit, vt Capitulum in initio cuiuſlibet anni eligere habeat duos ex Capitulo, de quorum conſilio, & aſſenſu Epiſcopus contra Capitulares procedere debeat; quare ex his verbis
1 apertè concludi videtur Epiſcopum non poſſe de per ſe in delictis contra Canonicos procedere.

2 Limita tamen, vt poſſit procedere abſque adiunctis ad priuationem Canonicorum ex cauſa, quod ordines ſuis præbendis annexos non ſuſceperint, & ita cenſuit Sac. Congreg. Concil. ſecundùm quod refert Garz. de benef. p. 3. c. 4. n. 22. per hæc verba videlicet.

3 *Illuſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine, vti frater, dubium viſum non eſt Illuſtriſſimis Patribus ad explicandas, quæ ex Tridentin. Concil. poſſunt oriri quæſtiones à ſacro Domino noſtro in Conſilium adhibitis, quin Amplitudini tuæ liceat tertiam partem ex fructibus dignitatum iſtius eccleſiæ, non quemadmodum deducta olim fuit, ſed ſecundum veram eorundem fructuum æſtimationem, de integro nunc deducere, ſed ſi inter vtramque deductionem non ita multum interſit, magis placuit in ea re nihil nouari. Illud autem ſine diſtinctione verum eſt, eos, qui non ſuſcipiunt ordines ſuis Canonicatibus, portionibuſque annexos, pœna etiam priuationis ab Amplitudine tua, per ſeipſam etiam ſolam, ſine adiunctis ad id compelli meritò poſſe, quod & ad eandem Amplitudinem tuam reſcribi Patres voluerunt, quam Deus incolumem, & diuinæ gratiæ muneribus auctam velit. Romæ die 29. Maij 1590. Hieronymus Cardinal. Matthæus.*

4 Amplia concluſionem primo procedere tam in delictis grauibus, quam in leuibus, nam in omnibus neceſſe eſt, vt cum adiunctis procedat Epiſcopus, vt fuit dictum in Rota in vna Carthaginen. iuriſdictionis 27. Nouembris 1585. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius deciſ. 710. & probatur expreſsè ex verbis Concilij ibi, *In omnibus autem caſibus*, quod etiam probari videtur ex eo, quod conſiderat ibi Concil. diuerſitatem qualitatum delictorum, & perſonarum delinquentium. Item quod conſiderat Epiſcopum etiam ex officio procedere poſſe, ita Seraph. cit. deciſ. quamuis de iure communi Epiſcopus ſolus poſſet in leuibus procedere. cap. 1. cap. licet, & irrefragabili, §. exceſſus de off. ord.

5 Amplia tertiò, vt procedat etiam in leuibus, in quibus non eſt opus tela iudiciaria, iuxta terminos text. clem. ſæpè de verbor. ſignificat. Bart. & Alexander in l. leuia ff. de accuſat. Signorol. conſ. 88. num. 5. nam in iſtis quoque cenſuit Sac. Congregatio Concilij ſeruandam eſſe formam d. cap. 6. in vna Gadicen. ſtatutorum 17. Iunij 1580.

6 Limita nunc, vt locum non habeat in capitulis quibus non eſt conceſſa exemptio, nam decretum Concilij ſeſs. 25. c. 6. loquitur tantum in capitulis exemptis, vt fuiſſe in Rot. deciſum teſtatur Seraph. dec. 743. vbi fuit dictum, quod cum Eccleſia Galigenſis non ſit exempta, non poſſit in ea locum habere diſpoſitio Concilij, & ita quoque Sac. Congregatio Concilij in

vna

Digitized by Google

vna Ianuenſ. iuriſdictionis de anno 1570. vt refert Rot.
7 diuerſ. in deciſ. 121. p. 2. per verba videlicet. *Congregatio Concilij cenſuit decretum illud ſeſſ. 25. cap. 6. habere tantum locum in capitulis exemptis.*

RESOLVT. CDXCIX.

Epiſcopus permittens conſuetudinem, vt medietas fructuum beneficij primi anni alicui vſui applicentur, an committat ſimoniam.

1 *Epiſcopus inducens conſuetudinem, vt medietas fructuum beneficij primi anni applicetur alicui vſui, non committit ſimoniam, & n. 2. 3. & 4.*

5 *Contrarium conſuluit Author Illuſtriſſimo Cardinali Spinello, ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 14. de reform. intellige, niſi huiuſmodi ſolutiones conuertantur in vſus pios, vt colligitur ex dicto decreto Conc. n. 6. & pluries adducitur, declaratur per Sac. Congregat. num. 7. 8. & 9.*

10 *Reſpondetur contrarijs.*

1 Videbatur prima facie, quod non, ex pluribus.
2 Tum primò, quia id videtur comprobatum ex authoritate grauiſſimorum Doctorum, præcipuè poſt alios Abb. in cap. Iacobus n. 3. de ſimonia. Alber. de Roſat. in 1. part. ſtatutor. q. 80. Rip. reſponſ. 1. nu. 11. Moneta de diſtributionibus quotidianis p. 2. q. 18. nu. 55. Pariſ. de confidentijs quæſt. 38. n. 27. cum ſequent. vbi refert fuiſſe declaratum per Sacram Congregationem Concilij.

3 Tum ſecundò, quia extrauag. prima ne ſede vacant. improbat priuilegia, conſuetudines, ac ſtatuta recipiendi fructus beneficij collati in primo, ſecundo, ac ſequentibus annis, ne cultus diuinus diminuatur, & ideò illa reſtringit ad partem aliquam fructuum, vt reliqua remaneat ei cui collatum eſt beneficium.

4 Tum tertiò, quia valida eſt conſuetudo, vt aliquid detur à Canonico nouiter recepto, dũmodo id in pios vſus erogetur. Abb. in d. c. Iacobus n. 3. & in c. ſicut n. 2. eod. titulo Fel. in cap. cum M. Ferrarienſ. num. 20. de conſtit. Graff. deciſ. aurear. c. 96. n. 49. p. 1. lib. 2. Nauar. conſ. 1. n. 3. de ſimonia, Anton. variar. reſolut. lib. 1. reſol. 1. & ratio eſt, quia conſuetudine poteſt induci, vt fructus vnius beneficij ad tempus alij applicentur, c. cum non deceat, & ibi notat. de elect. in 6. eoque magis vbi eſſet immemorabilis, quæ habet vim priuilegij, c. ſuper quibuſdam, & ibi gloſ. de verbor. ſignific. Alex. conſ. 6. vol. 1. Decius in conſ. 368. Aret. conſil. 15. Oldrad. conſ. 82. & fuiſſe in Rota reſolutum ſcribit Verall. in deciſ. 270. p. 2.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, cõtrariũ cõſului Illuſtriſſimo Domino meo Card. Spinello.

5 Mouebar primo ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 14. de reform. vbi hoc expreſſe prohibetur, & ita quoque pro eiuſdem Concilij confirmatione ſtatuit Pius V. in Bulla, quæ incipit, durum nimis, quæ in Bullario reperitur in ordine 106. fol. 1081. & iuxta hanc ſententiam tenuit Rota Romana in vna Segnin. vnionis 1. Iunij 1592. coram Illuſtriſſimo Blanchetto.

6 Verum eſt tamen ſecundum Pariſ. loco cit. quod ea conſuetudo videtur approbata, ac permiſſa, quæ vult, vt huiuſmodi ſolutiones conuertantur in vſus pios, vt dicitur in d. decreto Concilij, ibi, *vt quacunque huiuſmodi in vſus pios non conuertuntur*, & ita cenſuit Sacra Congreg. ſuper eodem capite, dummodo non petatur pro pretio, ſecundum Nauar. conſ. 66. de ſimonia.

7 Quare eadem Sac. Congregatio, teſte Pariſ. cit. loco alias damnauit conſuetudinem Eccleſiæ, Vtinenſ. ſoluẽdi integros fructus vnius anni canonicatus pro aniuerſario celebrãdo, vt teſtatur ſe vidiſſe ex literis, ſub dat. 23. Aug. 1591. ſubſcript. ab Illuſtriſ. Card. Matth.

8 Et tempore quo ego Romæ manebam apud Illuſtriſ. Spinellum Sacra Congregatio declarauit licere eidem Illuſtriſ. Card. medietatem fructuum beneficij illius anni collationis detrahere, ſuppoſita tamen, ac probanda per eundem Illuſtriſſimum conſuetudine immemorabili, & dummodo præfati fructus locis pijs applicentur.

Pro cuius Sanctiſſimæ declarationis corroboratione adducitur doctrina D. Thom. 2. 2. q. 100. ad 4. in fin. quem refert Monald. in conſ. 83. vol. 2. vbi dicit hæc verba, Circa collationem beneficiorum ſciendum eſt, quod ſi Epiſcopus antequam alicui beneficium conferat, ob aliquam iuſtam cauſam ordinauerit aliquid ſubtrahendum de fructibus beneficij conferendi, & in pios vſus expendendum non eſſe illicitum, ſi verò ab eo, cui beneficium cõfert requiratur aliquid ſibi exhiberi de fructibus illius beneficij, idem eſſet, ac ſi aliquod munus ab eo exigeret, & quod non caret vitio ſimoniæ, vt voluit quoque Rodoan. in ſuo tract. de ſimonia n. 28. & ſeq. & ante eum Hieron. Zannet. in tr. de foro conſcientiæ, & contentioſo ſub n. 8. vbi quoq; refert eadem verba D. Thom.

9 Non obſtant contraria, quia teſte Pariſ. ſæpius citato loco, facilè diluuntur, quia ſupradicta omnia ſunt derogata per huiuſmodi decretum Concilij.

RESOLVT. CCCCC.

An impoſitio primi lapidis in fundatione Eccleſiæ ſpectet ad Epiſcopum.

1 *Impoſitio primi lapidis ad ſolum Epiſcopum ſpectat.*

Supponitur in facti contingentia, quod Electi, & Sindici cuiuſdam ciuitatis volentes fundare aliquam Eccleſiam ſub inuocatione S. Caroli Borromei, & prætendentes non debere Epiſcopum in impoſitione primi lapidis ſe intromittere, præſertim quia prætendebant eam ab Epiſcopi iuriſdictione eximere: fuit
1 dubitatum quid iuris. Ego verò dicebam, quòd cùm Epiſcopus habeat fundatam intentionem ſuper omnibus Eccleſijs tam conſtructis, quàm conſtruendis, ad text. in cap. omnes Baſilicæ 17. quæſt. 4. cap. conſtitutus, cap. cum venerabilibus cap. cum dilectus, & ibi DD. de relig. dom. conſequenter non erat dubitandũ quin ad ipſum ſpectaret primi lapidis impoſitio. Item dicebam, quòd tex. in cap. nemo de conſecr. d. 1. vſus fuerit his verbis: Nemo Eccleſiam ædificet antequam Epiſcopus ciuitatis veniat, & ibidem Crucem figat, & publicè atriũ deſignet. Vnde cùm generaliter loquatur, nec diſtinguat caſus, in quibus Epiſcopus priuatur hac iuriſdictione, proinde non eſt dubitandum, an hoc fieri poſſit: vnde in §. ſi quis autem, in authen. de eccl. tit. habetur, Si quis autem voluerit fabricare venerabile Oratorium, aut Monaſterium, præcipimus non aliter inchoandam fabricam, niſi locorum ſanctiſſimus Epiſcopus orationem ibi fecerit, & venerabilem fixerit Crucem, & facit etiam tex. in § illud igitur in auth. de Monachis, vbi hæc verba leguntur. Illud igitur, ante alia dicendum eſt, vt in omni tempore, & in omni terra ſi quis ædificare voluerit venerabile Monaſteriũ non prius licentiam eſſe hoc agendi, quàm Deo amabilem locorum Epiſcopum aduocet, & ille manus extendat ad cęlũ, & per orationem locũ conſecret Deo, figens in eo ſalutis noſtræ ſignũ, videlicet, Crucẽ. Quibus omnib. facit etiam tex. in auth. vt nullus fabricet Oratorij domos §. 4. & gl. in c. nemo de cõſecr. d. 1. vbi habetur, Epiſcopi eſſe proprium primarium lapidem ponere, licet hoc poſſit fieri per aliũ, authoritate eiuſdem Epiſcopi, ſecundùm gl. in cit. c. nemo, Sylua in tr. de benef. p. 1. q. 6. num. 9. Calder. conſ. 4. de relig. dom. Azor. inſtit. moral. lib. 9. c. 3. in princ.

RE-

RESOLVT. DI.

Epiſcopus præſente Legaro de latere an poſſit benedicere populo,& deferre inſignia Epiſcopalia.

1 *Epiſcopus non poteſt præſente legato de latere ferre inſignia Epiſcopalia.*
2 *Prima ratio eſt propter prærogatiuam reuerentiæ.*
3 *Secunda ratio eſt, ne ordo confundatur.*
4 *Patriarchæ non poßunt ante ſe ferre Vexillum Crucis in Vrbe.*

1 RESpondi non poſſe deferre veſtes, ſcilicet Mozzettam ſignificantem iuriſdictionem illius ordinariam, quia in præſentia maioris deponitur poteſtas
2 reuerentialis minoris. Ratio eſt quia ſi alias diceremus, confunderetur rerum omnium ordo, niſi congruus vnicuique locus in honoribus, & muneribus aſſignaretur, veluti habetur in rub.& nigro, vt dign.ordo ſer.lib.11. in quo potiſſimum conſiſtit ordo iuſtitiæ diſtributiuæ teſte Didac.ad reg. cap. peccatum par.2. releċt.§.7.num.2. de reg.iur.in 6.Hinc B.Hieronymus excandeſcit in quendam, qui Diaconos Presbyteris anteferebat, cap. legimus 93. diſt.& Abb.in conſ.21. lib.1. acriter inuehitur in quemdam Archidiaconum, qui prætendebat Vicarium Epiſcopi præcedere.

3 Secunda ratio, propter prærogatiuam reuerentiæ, & ne in vno corpore videantur duo capita, quaſi monſtra.Hoſtienſ.in c.volentes de offic. leg. vbi Abb. num.4.& Anchar.ſubdens,quod epiſcopus licèt in ſua ciuitate poſſit exercere iuriſdictionem ſuam ſuperueniente Legaro, non tamen eo præſente poterit ſolemniter benedicere.

4 Quibus rationibus accedat text. in cap. antiqua de priuil. vbi Patriarchæ faciunt deferre ante ſe Vexillum Crucis, niſi in Vrbe Romana, aut vbicunque Summus Pontifex præſens extitit, aut eius Legatus vtens inſignijs.

Facit quoque dictum Specul. in §. ſequitur videre num.4. de legato, vbi, quod Legati de latere ſunt maiores, & digniores Legatis natis, & ideo nati non vtuntur ſuis inſignibus, nec exercent officium legationis præſente Legato de latere, Firman. in tractat. de Epiſcop. lib.4. part.1.num.5. loquens de Epiſcopo Firmano, qui ex dignitate Epiſcopatus præ ſe Crucem ferens, debet illam dimittere præſenre Legato de latere inſignis vtente, nam Epiſcopus debet honorare dictum Legatum, ex vi iuramenti ſui, quod præſtat in conſecratione, quo caſu ſufficit legatum eſſe in ciuitate, cum verbum præſens etiam intelligatur de preſentia in loco, non autem ſolum de præſentia corporali ex allegatis per Gratian. deciſ.29. n.14. vbi teſtatur, quod ita, cum de prædictis quæreretur, mandatum fuit obſeruari per Sacram Congregationem Rituum.

RESOLVT. DII.

Epiſcopus quomodo ſe gerere debet circa reſeruationem caſuum.

1 *Epiſcopus poteſt caſus reſeruare. Sed debet maiora crimina reſeruare, num.3.*
2 *Pœnitentiarius non poteſt in caſibus Epiſcopo reſeruatis abſoluere, niſi ſpeciatim ſit data ei facultas.*

1 EPiſcopus ex vi iuriſdictionis fori conſcientię peccatorum quorundam abſolutionem reſeruare ſibi poteſt, vt habetur in cap. pen. & ibi gloſ. de pænitentiarijs in 6. clement. dudum §. per huiuſmodi iuncta gloſ. de ſepulturis, & nouiſſimè apud Trid.ſeſſ.14. cap.16. quæ reſeruatio operatur, vt ab illis nemo alius præter Epiſcopum, vel eius delegatum abſoluere valeat, vnde Pænitentiarius ex vi ſui officij non habet facultatem abſoluendi à prædictis caſibus, niſi illam Epiſcopus ei ſpecialiter dederit. Nauarr. conſil.20. de Pœnitent. & remiſſion. Garſ. de benefic. p. 5.cap.4.num.115. Enriq. conſ. 62. num. 7. & ſequent. & cenſuit Sacra Congregatio his verbis. *Pænitentiarius non poteſt abſoluere quemquam à caſibus, quos Epiſcopus ſibi expreſsè reſeruauerit, niſi ipſemet Epiſcopus*
3 *hanc illi ſpeciatim dederit authoritatem.* In qua reſeruatione Epiſcopus debet habere rationem ad culpas mortiferas, quia debet fieri de atrocioribus, & grauioribus criminibus. Conc. Trident. ſeſſ. 14. cap. 6. Item debet attendere, vt fiat reſeruatio præter caſus à iure communi reſeruatos, de quibus in clem. t. de priuileg. & in extrauag. per cunctas eod. tit. Vnde in reſeruatione caſuum ſeruandus eſt modus, de quo patet in quibuſdam literis à Sacra Congregatione ad Illuſtriſ. D. Cardinalem, & Archiepiſcopum Neap. quę incipiunt, Illuſtriſſime,& Reuerendiſſime. die 24. menſis Nouembris 1601.

Primò, per illas admonemur, vt reſeruatio caſuum fiat adhibitis aliquibus pietate, atque doctrina præſtantibus viris, & ij redigantur ad quam pauciſſimos, eoſque maximè neceßarios, vnde ſalutaris ille ſequatur effectus, cuius cauſa hæc reſeruandi atrociores quoſdam caſus Epiſcopis in ſua cuique diœceſi tributa eſt auctoritas.

Secundò videant ipſi Ordinarij, ne illos caſus promiſcuè reſeruent, quibus annexa eſt excommunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini reſeruata ſit, niſi fortè propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam aliqui huiuſmodi caſus nominatim reſeruandi videantur.

Tertiò, neque caſus ſunt reſeruandi, in quibus abſolutio, niſi cum reſtitutione, vel exequutione eorum, ad quæ pęnitentes tenentur, non confertur.

Quartò, neque ij, qui etſi mortale peccatum inducant, circa res tamen verſantur, quę ſunt parui momenti, & frequenter inter idiotas euenire ſolent, vt damni dati, & ſimilium.

Quintò, in peccatis etiam carnalibus reſeruandis multa vtantur circumſpectione, propter ſcandalum puſillorum, in his maximè perſonis, in quas ob acceſſum ad Confeſſarios extraordinarios, vel frequentem reditum ad ordinarios ſuſpicionis aliquid cadere poteſt.

Sextò, ij denique reſeruandi ſunt, quos conſideratis diligenter cuiuſque prouinciæ moribus, natura, ac propenſione magis in Domino expedire eis videbitur ad retinendam diſciplinam in ædificationem, & non in deſtructionem, quapropter reſecata multitudine, reſeruent ſibi quam pauciſſimos, eoſque maximè neceſſarios.

Vltimò, monentur Ordinarii, vt per totam ſuam diœceſim, ac preſertim in his locis, qui à ciuitate, & Cathedrali ſede longius remoti ſunt, Pænitentiarios, alioſque Sacerdotes conſtituant ac delegent, quibus facultatem abſoluendi à caſibus ſibi reſeruatis concedant, ita vt his quoque liceat eandem alijs confeßarijs ſi opus ſit etiam viua voce impartiri, idque maximè in ſolemnioribus, & pręcipuis anni feſtiuitatibus, vt peccatores, quibus omnia, & facilis fuerit huiuſmodi Sacerdotum copia, ad peragendam confeſſionem alliciantur, quia alioquin plerique, vel ob idipſum omittere poſſent, ſi neceße haberent Pænitentiæ miniſtros, quibus indigent, longius quærere. Hæc omnia habentur per literas Sacræ Congregationis, de quibus in ſum. Bullar. in ver. caſus reſeruari, & late Vgolin. de poteſt. Epiſcop. part. 2. cap. 36. & ſequentib.

RE-

Google

RESOLVT DIII.

An Epiſcopus poſſit nouum onus imponere beneficio.

1 *Nouum onus poteſt imponi beneficio nedum in ipſius erectione, verum etiam quando vacat.*
2 *Amplia procedere nedum in beneficijs liberis, ſed etiam iuriſpatronatus,*
3 *Amplia ſecundo, etiam ſi conditio eſſet contra ius.*
4 *Epiſcopus poteſt cum ſuo Capitulo beneficio vacanti imponere aliquem modum, & onus.*

1 IN facti contingentia ponderabam pro opinione affirmatiua, videlicet, quod onus imponi poſſit in beneficio nedum in ipſius erectione, verum etiã poſtea quando vacat: ratio eſt quia tunc non fit conuentio, tex. eſt apertus, & magiſtralis in cap. ſignificatum de præbend. & ibi gloſ. & alia gloſ. in cap. penultim. in verbo præbẽdæ ad fi. de Magiſtr. & ita tenuit Rota per Caputaquen. dec.277. in 2. par. in hæc verba, Oneria Theologalis impoſitio legendi ſacram Scripturam facta per Ordinarium in collatione beneficij vacantis valet, cum ſit conſona iuri canonico, per d. cap. ſignificatum, & idem dicit Fab. Accorambon. deciſ.40. in 2. part. dicens, quod Canonici poſſunt iniungere onus beneficio vacanti, & idem in dec.44. eod. lib.

2 Quæ concluſio ampliatur, procedere nedum in beneficijs liberis, ſed etiã iuriſpat. quando onus à patrono cum conſenſu Ordinarij imponatur. Rocc. de Curt. tit. de iurepatronat. in verbo pro eo quæſt.13. Lãbert. eodem tractat. in 1. part. 1. lib. 9. q. princ. n.90. verſ. reſtringe ſecundo, & Mohed. deciſ.1. de iurepatronat. & ratio eſt, quia omnis conditio, quæ eſt ſecundum ius, imponi poteſt, iuxta dec. Rotæ Marchiæ, de qua per Amatum dec. Rotæ Marchiæ 4. & confert dec.7. Creſcent. de iurepatron.

3 Amplia ſecundò procedere etiam ſi conditio eſſet contra ius, quoniam vrgente cauſa, ad petitionẽ patroni poteſt Ordinarius imponere conditiones, licet ſicut contra ius, Lambertin. eod. tract. in 4. art. q.4. princ. 2. par. 1. lib. ad fi. quia cõſenſus Ordinarij purgat vitium impoſſibilitatis, & facit actum poſſibilem, & honeſtum, Lambert. in 9. q. princ. 1. part. 1. lib. num.30. verſ. tu aduerte.

4 Vnde ſecundũ Nauar. cap.21. num.54 de oratione, poteſt Epiſcopus cum ſuo Capitulo, beneficio vacãti, imponere aliquem modum, & onus, & poſtea illud ſic cum dicto onere, vel modificatum, ſine vlla cõuentione conferre alicui, licet ſi conferatur cũ pacto, & onere aliquod faciendi, vel docendi, eſſet ſimoniacum, ſecundum Galet. in ſua margarita caſuum conſcientiæ verb. beneficium, quibus omnibus accedit text. in cap. ſignificatum de præbend. vbi indulgetur Epiſcopo beneficio vacanti honeſtum onus imponere.

Cæterum quicquid ſit ex ſupradictis, contrarium conſului, ſcilicet non potuiſſe Epiſcopum beneficio nouum onus imponere, motus auctoritate eiuſdẽ Galeti, qui refert ita Sac. Congregat. Concilij declaraſſe.

RESOLVT. DIV.

An nouus Epiſcopus poſſit examinare Parochos, eiſque dare coadiutores.

1 *Decretum Concil. Tridentin. ſeſſ.21. cap.1. de reformat. contra Parochos illiteratos, & imperitos.*
2 *Coadiutoria indulgetur in quibuſdã caſibus, propter infirmitatem n.3. propter ſenectutem, num.4. aut lepram, num.5. dementiam, aut furorem, nu.6. linguæ impedimentum num.7. propter populi numeroſitatem auctam, num.8. ſi Rector eſt ſuſpectus de dilapidatione bonorum eccleſiæ. num.9.*

10 *Datio coadiutoris ſpectat ad Epiſcopũ, cùm ſit de reſeruatis eidem. Amplia in qualibet ſpecie coadiutoriæ, ſcilicet tam temporalibus, quam ſpiritualibus, & tam in coadiutoria data ad tempus, quam cum futura ſucceſſione, num.12.*
11 *Coadiutori debentur alimenta de redditibus eccleſiæ, & in ſubſidium tenetur parochianus.*
13 *Coadiutor tenetur ad reſidentiam, quemadmodum eius Rector: ponuntur declarationes Congregat. Concilij n.14. & altera num.15.*

QVæſiuit à me Parochus cuiuſdam diœceſis, qui
vix ſciebat legere Donatũ, ſicut dicitur de quodam
Epiſcopo, de quo in cap. fin. de ætat. & qualitat.
an potuiſſet nouus Epiſcopus eũ examinare, Dicebã
ego de hoc non eſſe dubitandũ, ſtante expreſſa diſpoſitione
Sac. Concil. Tridentin. ſeſſ.21. cap.6. de reformat.
per hæc verba videlicet, Quia illiterati, & impe-
1 riti parochialium Eccleſiarũ Rectores, ſacris minus
apti ſunt officijs, & alij propter eorũ vitæ turpitudinẽ
potius deſtruunt, quam ædificant. Epiſcopi etiã tanquam
Apoſtolicæ Sedis delegati, eiſdem illiteratis, &
imperitis, ſi alias honeſtæ vitæ ſint, coadiutores, aut
Vicarios pro tempore deputare, partemque fructuũ
eiſdem pro ſufficienti victu aſſignare; igitur tenetur ei
conſtituere coadiutorem, quando propter inhabilitatem,
vel illiteraturam non poſſit muneri ſibi iniuncto
incumbere, cap. quoniam verſic. ſed ſi propter, vbi
Hoſtienſ. n.1. Abb. n.2. de off. ord. Card. Zabarel conſil.
70. n.1. & hodie expreſsè renouatur a Concilio Tridentin.
d. c.6. ſeſſ.21. Mandoſ. in prax. ſignaturæ tit.
coadiutoriæ verſicul. coadiutorijs, Gonzal. in regul.8.
cancellar. gloſ.5. §.9. num.29.
2 Quæ coadiutoris datio cum ſit remedium ſubſidiarium
a iure indulgetur in quibuſdã caſibus, præſertim
3 propter infirmitatẽ incurabilem, cap.17. q.1. c.1. cap.
ex parte de cler. ægrot. vt quia maiore parte temporis
infirmetur, iuxta notata in cap. niſi cũ pridem. §. alia
verò cauſa de renunc. Caputaq. dec.91. part.2. Item
propter ſenectutem. cap. vnic. de cler. ægrot. libro.6.
4 vbi Gemin. n.5. cap. nihil §. ecce 7. quæſt.1. Rebuff. in
praxi titul. de probation. beneſ. viuen. impetratione n.
50. Firmian. in tract. de Epiſcop. lib.1. quæſt.3. Mãdoſ.
in regula 11. q.5. n.2. Item propter lepram, cap. de ra-
5 ptoribus, cap. tua nobis de cler. ægrot. cap. qualiter, &
c. ſequent. cap. nihil, & cap. ſequenti 7. quæſt.1. Item
6 propter dementiam, vel furorem vt in cit. cap. vnic.
§. ſi vero, & ibi communiter DD. de cler. ægrot. lib.6.
Bertach. in tractat. de Epiſcop. 2. par. lib.4. n.24. Na-
7 uar. conſ.3. n.2. de cler. ægrot. Item datur ei coadiutor,
qui linguæ officium amiſerit, vt in paralitico, c. fi.
8 eod. titul. de cler. ægrot. cap. vnic. §. ſi verò eodẽ titul.
lib.6. Item propter populi numeroſitatem auctam,
9 Cæſar. de Graſſ. dec. vnic. de paroch. Item quando Rector
eſt ſuſpectus, de dilapidatione bonorum eccleſiæ;
Specul. in titul. de inquiſition. §. nunc videndum n.4. &
5. Abb. in cap. venerabili notab.4. de off. delegat. & in
cap. licet Heli. num.8. de ſimon. Mandoſ. in reg.11. de
reuocat. reſeruat. q.5. num.6.
10 Qui coadiutor dari nõ poteſt, niſi ab Epiſcopo, cũ
ſit de reſeruatis eidem, nec cenſetur comprehenſa in
generali commiſſione Vicariatus, ſicuti ſe habet datio
coadiutoris Epiſcopalis, veluti de arduis, & de maioribus
Papæ reſeruatis, Bero. quæſt.136. n.4. & d. cap.
vnic. §. ſi autem Anchar. conſil.188. n.7. qui loquitur
in Generali Religionis perpetuo, & idem in conſ.279.
11 Mandoſ. ad reg. Concell. q.5. reg.11. Ad hæc admonẽdi
ſumus, quod coadiutor ali debet de redditibus Eccleſiæ,
qui ſi nõ ſufficiunt Parocho infirmo, & coadiutori
ſimul, prouidebitur in primis Parocho infirmo,
deinde in ſubſidiũ tenẽtur parochiani ad alimẽta coadiutoris,
Anchar. conſ.279. in fin. Abb. in c. de rectori-

Digitized by Google

bus n.6. de cler. ægrot. & huc pertinet copioſa traditio Thomæ Campegij in tract.de coadiutor.Epiſcopi.
12 Intellige omnia prędicta in qualibet ſpecie coadiutoriæ,ſcilicet tam in ſpiritualibus, quam temporalibus, & tam in coadiutoria data ad tempus,quã cum futura ſucceſſione, Put.deciſ.226.lib.3. Mandoſ. prædict.reg. 11.n.2.& 3. dummodo coaditor habeat omnes qualitates à iure requiſitas in Epiſcopo,ſiue Parocho prę. ficiendo, & de his liquidò conſtet,vt ex Sacr. Concil. Trident.ſeſs.5.c.7. quod refert Coſta de remed. ſubſidiar.remed.113.Gonzal. in cit.§.9.n.6.
13 Deniq; notandum, præfatos coadiutores teneri ad reſidentiam, quemadmodum eorum Rectores, vt declarauit Sac. Congr. Conc. ſuper dict.c. per verba vi-
14 delicet, *An Capellani coadiutores Rectorum parochialium inſtituti auctoritate Apoſtolica,teneãtur ad perſonalẽ reſidentiam,vt Rectores ipſi? Congregatio cenſuit teneri.* Quemadmodum coadiutus abeſſe non poteſt c. eũ qui de præbend. & cenſuit S. Congr. per verba videlicet,propter deputationem coadiutoris, *Parochus cui datus eſt coadiutor,non poterit abeſſe à reſidentia.*

RESOLVT. DV.

Epiſcopus quando teneatur deputare Oeconomum.

1 *Oeconomi conſtitutio,vt rectè fiat,quæ concurrere debeãt.*
2 *Oeconomi deputatio ad quem ſpectet.*
3 *Oeconomi officium quid ſit, & an teneatur reddere rationem,taxata ſibi competente mercede.*

1 OEconomi conſtitutio, vt rectè fiat, quatuor concurrere debent,ſecundũ Menoch.in conſ.29.vol. quem refert, & ſequitur Zecchius in tr. de beneficijs, & penſionibus eccl.c.7.n.6. Primò,quòd fiat deputatio per Epiſcopum. Secundò,quod Eccleſia ſit litigioſa,vel vacans. Tertiò, quod Prælatus ſit impotens circa adminiſtrationem,taliter quod ſit differenda collatio,ſiue inſtitutio. Quartò, quod Oeconomus ſit inter religioſas perſonas.
2 Quæ deputatio ad nullos alios præter Epiſcopum ſpectat,cùm, vt dixi, debet eligi ex gremio eccleſiaſticarum perſonarum,cap.indicatum, & cap. edoceri de reſcript. Specul.in tit. de œconom. in princip. Cucch. lib.3. inſtit.maior.tit.7.n.13. Cuius conſtitutionis ratio eſt, vt impediantur graſſationes, & prædationes, quæ ab improbis fieri ſolent in bonis Eccleſiæ vacantis,Theſaur.dec.131. Franc.March.deciſ.90.p. 1. & in
3 dec.552. Vnde tenetur Epiſcopus, & ſolet conſtituere Oeconomum præſertim in beneficio vacante, vel intra quadrimeſtre nemine adhuc præſentato, vel lite durante inter præſentatos à compatronis, vel inter Epiſcopum,& patronos,qui res Eccleſiæ cuſtodire, & adminiſtrare debet,eiuſque onera ſuſtinere, donec de Rectore prouideatur, ex conſtitutione Conciliari in c.16.& c.18.ſeſſ.24.& probatur in cap.cum vos de offic. Ordin. cum multis adductis per Borgnin. in deciſ. 11.n.53.p.3. Graff.aur.deciſ.p.2.lib.2.c.26.n.28. Porrò œconomus, vt dictum eſt, Eccleſia vacante, vel lite pendente, habet curam, & adminiſtrationem bonorũ, atque Eccleſiæ tenetur reddere rationem, taxata ſibi competente mercede, nec poteſt impediri à colligantibus, etiam interpoſita appellatione ab electione œconomi, d.cap. cum vos, Borgnin.deciſ.37.num.51. & 52.p.2.

Notabilia in materia Epiſcoporum.

EPiſcopi titulares non poſſunt ordinare ſubditum alienum,etiam prætextu continuæ commenſalitatis ſuæ ſine licentia ſui Prælati. Concil.Trid.ſeſs.14. cap.2.de reform.

Epiſcopali cenſura cum Papali concurrente, ſi hæc ſublata ſit,vſu communi interpretari dicitur,vt etiam Epiſcopalis reſeruatio ſublata cenſeatur, Nauarr. in Manual.c.27.n.261.

Epiſcopus non debet abſque rationabili cauſa diem vllam ſine Miſsa tranſire,cap.fin. de priuil.

Epiſcopi titulares non amittunt penſiones ob eorum promotionem,Flam.Pariſ.de reſignat. benef.lib.3.q.1. num.10.

Epiſcopus fornicans, non tenetur Epiſcopatus circunſtantiam confiteri,ſed ſolius voti Ordini ſacro annexi,& ſi non habet Ordinem ſacrum, ſed tantum ſit confirmatus, nondum tamen conſecratus, ſimpliciter fornicari dicetur Sanch. tom.2.fol. 104.n.33.

Epiſcopus in arduis,an teneatur adhibere conſiliũ, aut conſenſum Capituli,eſt difficilis quæſtio dec.615. p.1.diuerſ. in nouiſſimis.

Epiſcopus cum omnia munera gratis exhibere teneatur, in duobus tantùm caſibus poteſt expenſas accipere,primus,viſitando Eccleſias, & ſecundus conſecrando eas,& tunc pecuniam accipere non poteſt,ſed tantum victualia,etiam ſi quid oblatum eſſet,alias acceptum tenetur infra menſem reſtituire duplum Eccleſiæ,à qua accepit, non obſtante remiſſione partis, Mol. de iuſtit.tract.2.diſp.85.

Epiſcopus alienus volens conferre Ordines in loco exempto, non ſolum debet habere licentiam ſuperioris loci exempti, ſed etiam illius Epiſcopi, intra cuius fines locus exemptus eſt conſtitutus, Sac. Congregat. Epiſcopus alienus non poteſt à Patriarcha induci ad ſubeunda munera Pontificalia in diœceſi alicuius Epiſcopi ſuffraganei, niſi de ipſius licentia. eadem Sacra Congregat.

Epiſcopus exemptus eligens aliquem Metropolitanum pro Concilio Prouinciali,ligat etiam ſucceſſores, ſimulque Prælatos exemptos nullius diœceſis pro Viſitationibus,Sac.Congreg.

Epiſcopus quamuis de re ad ſuum,vel ſuorum commodum non ſpectante, conuocet Capitulum,tamen in eo vocem habere non dicitur Sac. Congreg. ad c.6. de reform.ſeſs.25. verſ. vota exquirant.

Epiſcopus viſitare poteſt Confraternitates perſonarum ſæcularium, in Eccleſijs Regularium exemptorũ exiſtentes,non etiam earum cappellas,vel altaria,quę intra eaſdem eccleſias conſiſtunt. Sacra Congreg.

Epiſcopo capto ab infidelibus,vel ſchiſmaticis,eius Vicarius non adminiſtrat, neque Archiepiſcopus, ſed Capitulum,c.2. de ſupplen.neglig. Prælat. in 6.

Epiſcopus in cauſa propriæ Eccleſiæ an poſſit recuſari vt ſuſpectus, concluditur iuxta communem opinionem, quod Epiſcopus Eccleſiæ ſuæ allegari poſſit ſuſpectus in cauſa.Capyc.d.137. à num.1. ad 5.

Epiſcopus, vt ciuis illius ciuitatis, an habeat intentionem fundatam,vt poſſit paſcere ſua animalia in ſua diœceſi: fuit in Regia Camera Summariæ datus terminus in cauſa tantum, Anna in ſingul.365. incip. Officialis Ioan.Franc.Capiblanc. in pragm.12.de Baron. num.12.

Epiſcopus non poteſt dare licentiam ad aſſeruandum Sanctiſſimum Sacramentum in Eccleſia non parochiali pro adoratione populi,ſed requiritur licentia Apoſtolica,ſecundum Nouiſs. in ſua praxi in 2.edit.de anno 1609. c. 110. qui refert ita declaraſse Sac. Congreg.Conc. per verba videlicet, *Duo enim petij;Primũ, an Epiſcopus poſſit concedere Eccleſiæ non parochiali, vt in ea retineatur Sanctiſſimum Sacramentum Euchariſtiæ ſolũ pro adoratione populi, vel requiratur auctoritas Papæ.Secundum,præſuppoſito,quod Epiſcopus conceſſerit licentiam aſſeruandi Sanctiſſimum Sacramentum in Eccleſia non parochiali pro adoratione, an poſſit Epiſcopus ſucceſſor dictam licentiam reuocare. Sacra Congregatio reſpondit infraſcriptis verbis ad primum, id non poſſe con-*

cedi

cedi ab Ordinario, ſed requiri licentiam Sedis Apoſtolicæ. Ad ſecundum reſpondit, huiuſmodi licentiam fuiſſe nullam, & propterea ei non eſſe deferendum, nec eſſe neceſſariam reuocationem, & hæc nota, requiritur itaque priuilegium Papæ, vt in Regularibus.

Epiſcopus non poteſt diſpenſare cum monacho ad minores ordines, Bellamera in c. de gradibus 25. q. 8.

Finis tituli Praxis Epiſcoporum.

PRAXIS VICARIATVS CAP. SEDE VACANTE.

RESOLVT. DVI.

An Vicarius cap. Sede vacante eandem habeat iuriſdictionem, quam Vicarius Epiſcopi.

1 *Capitulum Sede vacante, ſuccedit in omnibus iјs, quæ ad Epiſcopalem iuriſdictionem pertinent. Amplia n. 2.*
3 *Limitatur regula num. 4. 5. 6. 8. & 9.*
7 *Redditur ratio ſextæ limitationis.*

1 PRo huius quæſtionis dilucidatione ſit pro regula generali, Capitulum, Sede vacante, Eccleſiæ Cathedralis ſuccedere in omnibus his, quæ Epiſcopalem iuriſdictionem concernunt, cap. cum olim, vbi gloſ. & Doct. de maiorit. & obed. cap. vnic. eodem titul. lib. 6. de qua iuriſdictione patet apertè in cap. illa, & in c. fin. ne ſede vacante, cap. ad abolendam de hæret. cap. ſi Epiſcopus, & cap. Eccleſiæ de ſuppl. negl. Præl. lib. 6. & in clem. ſtatutum de elect. tacit etiã text. in cap. cum nullius §. Epiſcopo, de temp. ord. in 6.

2 Vnde iuriſdictio præfati Vicarij dependet ab ipſo capitulo, quod poterit illam limitare cum ipſa iuriſdictio reſideat principaliter penes capitulum, & non transferatur in Vicarium, niſi exercitium illius tantùm, vnde ſecundum Guttierez can. quæſt. c. 11. nu. 10. poteſt capitulum in creatione Vicarij aliqua ſibi reſeruare, & ſequitur Addit. ad ſum. Bullar. in verb. Capitulum ſede vacante verſ. quartò dubitatur.

2 Supra poſita regula limitatur nonnullis modis, ſecundùm Theſ. fori eccleſiæ, cap. 10. n. 8.

4 Limitatur primò in delegationibus collationum beneficiorum, diſpenſationum, abſolutionum, monitorialium, & aliarum gratiarum Apoſtolicarum, quæ Sede vacante Epiſcopis, vel Vicariis vicinioribus committuntur, non autem Capitulis, ſeu Vicarijs Capitularibus.

5 Limitatur ſecundò in commiſſionibus cauſarum, quæ tantummodo Epiſcopis, ſeu eorum Vicarijs Generalibus, vel Iudicibus Synodalibus delegantur, cap. ſtatutum de reſcript. in 6. & Concil. Tridentin. cap. 10. de reformat. ſeſſ. 25. nam Sede Epiſcopali vacante, alijs Ordinarijs vicinioribus committuntur.

6 Limitatur tertio in cognitione cauſarum Vicario Epiſcopi delegatarum, quas Vicarius Capitularis exequi non poteſt, vt poſt Archidiaconum in tractat. de heretic. trad. Feder. de Senſ. conſ. 20. ante n. 1. verſic. ſuo iure agitur, & conſ. 130. in fin. Abb. in d. cap. cum olim num. 2.

7 Cuius limitationis ratio eſt, quia Vicarius Capitularis non ſuccedit in iuriſdictione delegata Epiſcopo Ioan. And. quem communiter ſequuntur DD. in d. cap. ad abolendam Geminian. & Franch. in citat. cap. vnico de maioritat. & obedient. lib. 6. Pauin. in tract. de proteſtat. cap. ſede vac. part. 1. quæſt. 10. Bellam. deciſ. 166. idem Feder. de Sen. conſ. 30. Innoc. & Hoſt. in d. cap. ad abolendam.

8 Limitatur quartò in literis dimiſſorijs, quas licèt de iure communi concedere poſſet, d. cap. cum nullius §. Epiſcopo de temp. ordin. in 6. fuit tamen per Concil. Trid. illi per annum ſublata ſub pœna ſuſpenſionis, & Capitulo ſub pœna interdicti, cap. 10. ſeſſ. 7. & cap. 10. ſeſſione 23. de reform.

9 Limitatur quintò in collatione beneficiorum, quæ conferre non poteſt, Abb. in d. cap. cum olim num. 2. eod. tit. quia illorum diſpoſitio eſt Epiſcopo reſeruata, cap. vnico §. cum verò ne ſede vacant. in 6. & hodie Sedi Apoſtolicæ vſque ad diem pacificæ poſſeſſionis Epiſcopatus eſt reſeruata per regulas Clementis Papæ VIII. reg. 2.

Ad extremum notandum, quòd Vicarius Capitularis Sede vacante à Capitulo deputatus, non poteſt abſoluere eum, qui haberet à Papa, vt ab Epiſcopo, vel Vicario abſoluatur; non enim videtur appellatione Vicarij comprehendi Vicarius Capitularis in tali caſu, vt teſtatur Galatus in ſua Margarita caſuum conſcient. verb. Vicarius.

RESOLVT. DXII.

De modo eligendi Vicarium, à Capitulo.

1 *Præſcribitur tempus Capitulo Sede vacante ad eligendum Vicarium Capitularem.*
2 *Vicarius debet eſſe Doctor, vel Licentiatus. Amplia in Archidiacono, num. 3.*

1 EX diſpoſitione Sac. Conc. Trident. ſeſſ. 24. cap. 16. tenetur Capitulum, ſede vacante, infra octo dies poſt mortem Epiſcopi eligere, ſeu conſtituere Vicarium, vel conſtitutũ confirmare, aliàs deputatio illius deuoluitur ad Metropolitanum, & ſi eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, tũc antiquior Epiſcopus ex ſuffraganeis in Metropolitana, & propinquior in exempta Vicarium idoneum conſtituere poteſt, vt voluit quoque Franc. Leo in ſuo theſ. fori eccl. cap. 10. n. 7. parte 1. Quarant. in ſum. Bullar. in verb. Capitulũ Sede vacant. n. 1. Emanuel. Sà in aphoriſm. Confeſſ. verb. Vicarius n. 3. Galet. in ſua margar. caſuum conſcient. eodem verb. Vicar. ſede vac. num. 5.

2 Et ſecundùm idem Concil. loco cit. debet conſtitui Doctor, vel Licentiatus in iure Canonico, vel aliàs quantum fieri poterit idoneus; ita Nauarr. in conſi. 2. de off. vicar. quem refert Sayr. in dec. 2. eod. tit. & Henriquez conſil. 90.

3 Quemadmodum etiam promouendus ad Archidiaconatum, debet etiam eſſe Doctor, vel Licentiatus in Theologia, ſeu iure Canonico, Concil. eadem ſeſſ. cap. 12. de Archidiaconatu tamen, qui non habet actu annexam iuriſdictionem aliquam, legitur huiuſmodi Sacr. Congregationis reſcriptum.

An Archidiaconus, qui verè cura animarum, & omni prorſus iuriſdictione caret, comprehendatur decreto Concil. ſeſſ. 24. cap. 12. quoad qualitatem Doctoratus ſeu licentiæ in eo requiſitam, Congregatio cenſuit non comprehendi.

Quemadmodum Theologalẽ, Penitentialem, Scholaſtriam obtinens, requiritur quoque vt ſit Doctor, ſiue Licentiatus. Concil. Trident. ead. ſeſſ. capitul. 8. & ſeſſ. 5. cap. 1. de reform. Quinimo idem Conc. ſeſſ. 24. cap. 12. cit. monet, vt vbi id commodè fieri poteſt, dignitates omnes, & vel ſaltem dimidia pars Canonicatuum in Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus, non niſi Doctoribus, ſeu Licentiatis in Theologia, ſeu Iure Canonico conferatur, de quo late Garc. de benef. par. 7. cap. 7. à num. 31.

RESOLVT. DVIII.

An neceſſe ſit Capitulo Sede vacante conſtituere Vicarium.

1 *Capitulo Sede vacante, quod non ſit neceſſe conſtituere Vicarium probatur ex tribus, de quibus n. 2. 3. & 4.*
5 *Contrarium ſeruatur in praxi.*

1 VIdebatur, quod non, ex pluribus.
2 Primò, quia mortuo Epiſcopo Capitulum in ſpirituali, & temporali iuriſdictione ſuccedit, c. ſi Epiſcopus, cap. fin. de ſuppl. neglig. prælat. in 6. cap. vnico, de maior. & obed. in 6. & Graff. deciſ. aur. c. 15. part. 1. lib. 4. n. 77. & de iure communi non tenetur Capitulum conſtituere Vicarium, Sede vacante, ſed per ſe poſſet iuriſdictionem exercere. Fel. in d. c. cùm olim de maior. & obed. n. 4.
3 Secundò, quia ſi Epiſcopus regulariter non poteſt cogi ad conſtituendum Vicarium, ſecundùm dec. Mohed. 3. de officio vicar. Put. deciſ. 45. lib. 2. Rota diuerſ. in deciſ. 222. p. 2. Iaffredus deciſ. 33. igitur, & Capitulum, Sede Vacante, quod ſuccedit in omnibus, & ipſum Epiſcopum repræſentat, cap. is qui cum alijs de maior. & obedient.
4 Tertiò, quia ſi Capitulum poteſt adminiſtrare per vnum ex Canonicis per eum electum, igitur, & totum Capitulum poteſt adminiſtrare, ex regula iuris, quod vbi plura conſilia, ibi ſalus, cap. fin. de conſt.
5 Cæterum præfatis minimè refragantibus, contrarium eſt hodie in praxi tenendum, vt neceſſe ſit Capitulo conſtituere Vicarium infra octo dies ex diſpoſitione Concil. Tridentin. ſeſs. 24. cap. 16. de reformat. & iure optimo ſancitum fuit, ſecundum Addit. ad ſum. Bullar. in verb. Capitulum. Sede vac. verſ. verum, quia, Primò, propter difficultatem congregandi totum Capitulum, præſertim in his, quæ celeritatem deſiderarent. Secundò, ob contradictionem, ac diſcordiam, quæ oriri poſſet inter ſingulos de Canonicis, commodius, & expediens viſum fuit, vt hanc iuriſdictionem, quæ peñes ipſum Capitulum reſidet, vni committat, vnumque ad illam exercendam deputet.

RESOLVT. DIX.

An Vicarius Capituli Sede vacante præcedat Canonicos.

1 *Vicarius Capitularis canonicus, quod debeat præcedere alios canonicos probatur ex tribus medijs, de quibus n. 2. 3. & 4.*
5 *Contrarium eſt deciſum, & ſeruatur in praxi.*
6 *Redditur ratio deciſionis, & corroboratur ex nonnullis, num. 8.*
7 *Epiſcopus canonicus debet ſedere in loco canonicorum in actibus capitularibus.*
9 *Datur intellectus ad cap. ſtatutum, de maior. & obed.*

1 LOquor quando Vicarius capituli eligitur vnus ex canonicis, qui interuenit in choro cum canonicali apparatu, vt lucretur diſtributiones, an debeat ſedere primus inter alios canonicos, & videbatur affirmandum ex pluribus.
2 Tum primò, quia quemadmodum Vicarius Epiſcopi debet eodem modo honorari prout Epiſcopus, cum idem ſit auditorium vtriuſque c. 2. de conſuetudine, cap. Romana de appell. in 6. Card. in cap. quoniam Abbas in fine oppoſit. 12. de officio delegat. igitur, & Vicarius Capituli.
3 Tum ſecundò, quia Vicarius capituli totum capitulum repræſentat, & conſequenter ratione totalis repræſentationis debet ſingulis præcedere, quamuis eſſent antiquiores, ex regula iuris, quod ſubrogatus eſt honorandus ſicut is, in cuius locum ſubrogatur, Felin. in cap. cum olim, il ſecondo, num. 1. de maior. & obed. Decius in cap. ſane, il ſecondo, col. 1. in princ. de off. delegat. Purpurat. in l. 1. num. 631. verſ. non tamen videtur, ff. de off. eius, Card. in clement. 1. num. 2. col. 2. oppoſ. 6. de off. Vic. & idem honor debetur ſubrogato ſicut principali in actibus, in quibus illum repræſentat, ſecus in alijs, Gabr. de reg. iur. concl. 2. num. 45. verſ. ſecundo limita, Barbat. in cit. cap. ſanè de off. deleg. licèt hoc ceſſet, quando honor eſt debitus tantummodo illi perſonæ, Nauar. in conſ. 8. de maioritate, & obed. vbi procurator Abbatis non habet eũdem locum, quem haberet principalis, Gonzal. de alternatiu. gl. 5. §. 9. n. 105.
4 Idem dicimus, quod delegatus ab Epiſcopo ad aliquem actum, puta celebrandi Synodum, vel quid ſimile, omnibus debet præferri, etiam in ſedendo, quia in illo actu ſpecialiter Epiſcopum repræſentat, c. præcipimus 93. diſt. Rom. ſing. 340. vti in Inquiſitore, qui concurrens cum Epiſcopo in negotijs Fidei, illi præfertur, Eimeric. in direct. 3. p. quæſt. 50. n. 3. Carrer. in praxis titul. de hæret. num. 7. Penia in direct. comment. 95. numer. 4. & de veriori opinione quicquid alij contradicant Vaſconc. lib. 1. diuerſ. iuris arg. cap. 1. num. 1.
5 Cæterum præfatis minimè refragantibus, contrarium eſt in praxi tenendum, quæ opinio fundatur præſertim in declaratione Sacr. Congregationis Rituum, in qua cùm fuiſſet dubitatum, an Canonicus Vicarius Capituli deberet præcedere Canonicos, fuit reſolutum negatiuè.
6 Cuius deciſ. ratio, qua in Capitulo non conſideratur, vt Vicarius, ſed vt Canonicus, neq; enim eſt dignitas pertinens ad Capitulum, & conſequenter non debet cauſare mutationem loci, Fel. in c. ex literis, in 1. not. ad med. de probat. poſt Roman. in l. ſi verò §. de viro, ff. ſol. matrim. Conſentit Addit. ad Sum. Bullar. in verb. Capitulum Sede vac. n. 8.
7 Vnde Epiſcopus Canonicus debet ſedere in loco Canonicorum, quando ſumus in actibus Capitularibus, habebit tamen primum locum poſt Decanum, ſeu Præſidem Abb. in c. poſtulaſti num. 13. de conceſſione præb. debet enim magis honorari propter ſuam dignitatem, quæ eſt inſeparabilis à perſona, l. 1. C. de Conſulibus lib. 11. Boer. de auctoritate Magni Conſilij n. 65. Purpur. in l. 1. n. 19. ff. de offic. eius Anna conſ. 122. num. 22. volum. 2. & ita ſeruari dicit de Franch. in deciſ. 138. col. 2. Mandoſ. conſ. 99. num. 13. Menoch. in conſ. 90. n. 75. vol. 10. & fuit per Rotam reſolutum in vna Meluiten. præeminentiarum 27. Februar. 1548. coram Card. de Sancta Cruce.
8 Et tandem, quòd præfatus Vicarius Canonicus debeat ſedere in loco proprio ſui Canonicatus, antiquiores non præcedendo, voluerunt Gemin. num. 6. Franch. n. 4. Butr. num. 7. in cap. à collatione de appellat. in 6. Menoch. de arbit. iud. lib. 2. centur. 1. caſ. 68. n. 23. & quod non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicariatus, Frezz. de ſubfeudis lib. 1. cap. incipit. Alia etiam fuit quæſtio n. 7. Nauarr. conſ. 2. de off. Vicar. & Sayr. in deciſ. 2. eod. tit. & ita quoque fuit per Rot. reſolutum in vna Lucana beneficij 18. Decembr. 1579. coram Serahino.
9 Non obſtat, quòd maior dignitas debet præcedere, cap. ſtatutum, de maiorit. & obedient. quia intelligitur quando dignitas eſt ordinata ad illum actum, pro quo tractabatur de præcedendo, Menoch. in conſ. 51. n. 43. vol. 1. Dec. in conſ. 160.

RE-

RESOLVT. DX.

Poteſtas Vicarij Capitularis quando expirat.

1 *Sedes Epiſcopalis dicitur vacare donec literæ Apoſtolicæ ſunt expeditæ, & præſentatæ Capitulo.*
2 *Reſpondetur contrarijs num. 3. & 4.*

REgula iuris, quod cùm quid eſt propter tale, conſideratur illud, propter quod eſt Anth. multo magis, C. de ſacroſ. eccleſ. l. eum qui. ff. de auro. & arg. leg. quare cum Vicarius de quo verba facimus, poteſtatem habeat dependentem ab ipſo capitulo, conſequenter ceſſabit, ceſſante poteſtate capituli, Rebuff. in prax. tit. ſor. Vic. n. 20. Holt. in cap. olim, il primo, de reſtit. ſpoliat. Fel. notabiliter conſ. 40. Vital. in clem. 1. num. 176. de hæret. Abb. in cap. qualiter notab. 1. de electione.

1 Vnde Sedes Epiſcopalis dicitur vacare, donec literæ Apoſtolicæ Prælati, cuius Sedes vacabat, fuerint expeditæ, & præſentatæ capitulo, text. eſt in extrauaganti iniuncta de electio. Rebuff. in prax. tit. de ſim. in reſignatione n. 11. Henriquez conſ. 29. num. 4. Bombin. conſ. 93. n. 4. & ſecundum Gratianum lib. 1. diſceptat. forenſ. cap. 27. non ſufficeret fuiſſe promotum ad aliã Eccleſiam, ſi literæ non eſſent expeditæ, & ſecundum Addit. ad ſum. Bullar. in verb. capitulum nu. 13. poteſt Vicarius Capitularis exercitium continuare, donec nouus Prælatus adeptus fuerit poſſeſſionem, allegat Panin. de pot. Cap. ſede vac. quæſtio. 10. n. 19.

2 Non obſtat, quod de iure communi Sedes Epiſcopalis deſinat vacare per prouiſionem factam à Sede Apoſtolica, ita vt Prelatus ſtatim acquirat iuriſdictionis exercitium per dictam prouiſionem, ante quam ſit capta poſſeſſio, ita vt ſit etiam licita collatio beneficiorum, gloſſa communiter approbata in c. penultim. verſ. collatio de præbend. in 6. Couar. var. reſol. libro 3. cap. 16. num. 1. Abb. in cap. tranſmiſſam num. 2. & 3. de elect. vbi teſtatur etiam de communi Fel. in c. ne Dei, n. 2. verſ. 4. de ſimon. Franch. in cap. eum, qui §. inſuper num. 6. de præb. in 6. Gemin. in cap. ſi electio num. 6. de elect. in 6. Sylua de benef. quæſt. 40. part. 3. & Rot. diuerſ. dec. 182. num. 3. part. 2.

3 Quia reſpondetur, quòd hodie non ſolum requiritur prouiſio, ſed etiam expeditio literarum, & tranſportatio, oſtenſio, & præſentatio per d. extrauag. iniunctæ de elect. & ita fuit dictum in dec. Rotæ Rom. in vna Burgentin. canonicatus 3. Iunij 1583. coram Illuſtriſſimo Lancellotto, vbi declaratur valida collatio facta per Capitulum, non vocato Epiſcopo iam promoto, non tamen præſentatis literis expeditionis, cum adhuc dicatur vacatio, quãuis ſi non vacaret, opus eſſet Epiſcopum requirere pro huiuſmodi collatione facienda.

4 Tandẽ non obſtat, quod voluit Pariſ. de reſignation. lib. 7. quæſt. 23. vbi tenet ceſſare vacationem per prouiſionem antequam capiatur poſſeſſio, prout teſtatur ita fuiſſe reſolutum per Rot. Rom. in vna Burgen. Canonicatus 28. Ianuarij 1583. coram Gipſio, quia à dicta deciſione fuit receſſum 3. Iunij eiuſdem anni 1583. in eadem cauſa, quemadmodum etiam notat Gonzalez ad regulam 8. Cancellariæ gloſ. 15. §. 2. n. 88.

Ex quibus omnibus, Gonzalez loco cit. refert, fuiſſe concluſum validam fuiſſe quandam collationem Canonicatus in menſe Ordinario vacantis, factam à Capitulo Burgen. ſpreto Epiſcopo iam promoto, & habente expeditas literas ſuę prouiſionis, qui tamen nõdum illas oſtẽderat, nec præſentauerat, quamuis alias D. Epiſcopus ſimultaneam haberet collationem cum Capitulo, quia cum adhuc duraret vacatio dictæ eccleſiæ, potuit collatio fieri à ſolo capitulo ſine vlla citatione, requiſitione, aut interuentione Epiſcopi promoti, iuxta text. in cap. 1. ne Sede vac. lib. 6.

Item ſecundum eundem loc. cit. habetur ſimilis caſus de prouiſione vnius Canonicatus Cordub. à ſolo capitulo, facta Sede vacãte poſt literarum expeditionem, ante tamen præſentationem illarũ, de cuius præſentationis viribus fuit conſultus, ac reſpondit, validã eſſe, ex ſupradictis, & conſequenter eſſe nullam, ſecũdum prouiſionem ad fauorem diuerſę perſonæ poſtmodum factam de eodem Canonicatu inſimul ab Epiſcopo, & Capitulo credente primam collationem nullam per id, quod ſcripſerat Pariſ. vbi ſupra.

RESOLVT. DXI.

An Vicarius Capituli poſſit ſubſtituere Vicarium.

1 *Vicariatus Capituli poteſt ſubſtituere, probatur n. 2. & 3.*
4 *Diſtinguitur concluſio num. 5. & 6.*

1 VIdetur prima facie negandum ex duobus.

2 Primò, quia facultas ſubſtituendi nemini in dubio conceſſa præſumitur, arg. text. in c. 1. de procurat. in 6. Bald. conſ. 123. vol. 1. Artham. conſ. 39. Thoming. conſ. 60. & ſeq. Henriquez conſ. 4. n. 5. & 6.

3 Secundo, quia tex. in cap clericos de offic. Vicar. diſponit, quòd Vicarius non poteſt ſubſtituere Vicariũ, vnde in c. extirpandæ §. quia verè de præbend. diſponitur, quod Prælati eccleſiarum, in quibus curam animarum habent, vel aliam dignitatem, in propria perſona deſeruire debent eccleſiæ, & non ſubſtituere ſibi Vicarium, & ita etiam tenet Ruin. conſil. 39. vol. 4. n. 1. Roland. conſ. 280. vol. 2.

4 Cæterum præfatis minimè refragantibus, in hoc articulo diſtinguendum eſt, quod aut habet in mandato ſubſtituendi facultatem, aut non.

5 Primo caſu virtute præfatæ facultatis poteſt ſubſtituere, ſecundum Rebuff. in praxi tit. forma Vicariatus, nu. 79. Rota dec. 14. de off. Vic. in nouis, Put. dec. 487. lib. 2. Seraphinus dec. 1033. part. 2. Rota diuerſ. deciſ. 159. libro 3. & fuit dictum in eadem Rot. Romana in vna Oriolen. beneficiorium, 9. Iunij 1593. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

6 Secundo caſu, cùm ſubſtituendi facultate careat, non eſt dubitandum quin ſubſtituere non poſſit, ſecũdùm Pariſ. in conſ. 80. n. 15. vol. 4. Put. dec. 168. lib. 1. & Seraphin. loc. cit. & in ſupradictis caſibus non conceditur præfata facultas, niſi ad modicum tempus, & ex magna cauſa, & non nimis frequenter, ſecundum Hoſtienſ. in d. c. clericos, de offic. Vicar. Zabarell. in clementin. vnic. quæſt. 19. eodem titul. Sbrozz. de Vicar. Epiſcopi lib. 2. quæſt. 66. Pauin. par. 2. quæſt. 10. Seraph. cit. deciſ.

RESOLVT. DXII.

An Capitulum conſtituens ſecundum Vicarium, cenſeatur primum reuocare.

1 *Capitulum ſubſtituendo ſecundum Vicarium, non videtur à primo receſſiſſe.*
2 *Contrarium eſt verum.*
3 *Redditur ratio concluſionis: limitatur tamen, & declaratur num. 4. & 5.*

1 VIdetur, quòd non cenſetur à primo receſſiſſe, ex regula iuris, quod in dubio non præſumitur voluntatis mutatio, l. eum, qui ff. de probationib. Bal. cõſ. 29. num. 3. & in conſil. 5. nu. 5. & ſeq. vol. 1. Alex. conſil. 122. vol. 2. Bulcult. conſ. 91. num. 12.

2 Cæterum contrarium eſt habendum in praxi, & ita tenuit Rot. Romana in vna Oriolen. beneficiorum 21. Maij 1593. corã Seraphino, vt patet in eius dec. 1016. part. 2. & dec. 1033. ead. part. 2. & ita quoq; procedit in

Digitized by Google

conſtitutione primi procuratoris, qui reuocatus cenſetur per commiſſionem factam ſecundo, leg. ſi quis §.fin.ff.de procuratoribus, latè Iaſon.in l.pacta nouiſſima, in 2.col. in princ.C.de pact.Burr. & reliqui communiter in c.ſi duobus eod.tit.de procur.in 6.Azeued. in l.24.tit.5.partita 3.Gonzalez gloſ.5.§.3.n.63. & refert iudicatum Lanfranch.Balb. in dec.29.prout pariter deciſum in Rota ſcribit Verall.in dec.333. part.2.

3 Cuius concluſionis ratio reddi poterit, ex regula iuris prioribus derogari per poſteriora, c.1.de cōſtitutionibus in 6.& latiſſimè Iaſon & reliqui in cit.l.pacta nouiſſima, C.de pact.& in l.ſi in legatis, §. fin.ff.de l.1.

Suprapoſitam principalem concluſionem limita, ac declara dupliciter.

4 Primò, quādo prima nominatio, ſeu conſtitutio Vicarij eſſet ſpecialis, & ſecunda generalis, vt deciſū refert Card.Put.in dec.167.lib.3.Fabius in dec.222.Ant. Faber in dec.3.C.de procurat.& Gonzalez loc. cit.

5 Secundò, limita, quando conſtat, & euidenter apparet de contraria voluntate conſtituentis, Gemin. in c. licet de off.Vicar.in 6.Rebuff. de forma Vicariat. nu. 205.DD. communiter in cap.1. eod. titul. in 6.Card. Put.in dec.168.lib.1. & Seraph. cit.deciſ.

RESOLVT. DXII.

An per mortem Vicarij Capitularis ſubſtituentis, expiret poteſtas Vicarij ſubſtituti.

1 *Per mortē Vicarij ſubſtituentis expirat poteſtas ſubſtituti.*

1 ARchidiac. in c.quamuis de off.deleg. in 6.quem refert Cappell Tholoſ.in dec.369. tenuit, quod per mortem Vicarij ſubſtituentis expiret poteſtas ſubſtituti.

Cuius opinio corroboratur à ſimili, de eo, quod dicitur de mandato procuratoris, quod mandantis morte finitur. l.mandatum, cum ſimilibus C.mand.quemadmodum etiam per mortem delegantis expirat delegatio, capit. licet, cap.gratum, & capit. relatum de officio deleg.

Verùm applicando terminū mandati procuratoris poteſtati traditæ à Capitulo eius Vicario, dico, quod ſi Vicarius nullam habuiſſet ſubſtituendi facultatem, non poſſet ſubſtituere: tamen ſi habuiſſet, & ſubſtituiſſet, tunc per mortem eius nō extinguitur poteſtas ſubſtituti, & ratio eſt, quia huiuſmodi ſubſtitutio cenſetur facta ab ipſo Capitulo, miniſterio tamen ſubſtituētis: & ita fuiſſe in Rota reſolutum patet in dec.218. & facit tex.in l.item eorum § decuriones ff.quod cuiuſque vniuerſit.nom.arg.capit.mulieres de ſent.excommun. & ſubſtitutus Vicarij habentis poteſtatē ſubſtituendi, non capit auctoritatem à Vicario, ſed ab Epiſcopo, Sbroz.in tractat.de Vicar.Epiſcopi lib.2.q.92.n.3.

RESOLVT. DXIV.

An Vicarius Capitularis teneatur dare ſindicatum.

1 *Vicarius Capitularis, quod teneatur ſtare ſyndicatui, probatur tribus rationibus, de quibus num.2.3. & 4.*

1 RAtio dubitandi pro opinione affirmatiua eſt multiplex.

2 Prima quia regula iuris eſt, quemlibet aliena negotia gerentem teneri reddere ſuæ adminiſtrationis rationem, vt probat tex. in l.vnic.& latè Bald.in l.fin. C.de negot.geſtis, & in conſil.9.n.3.Alex.in conſil.17. vol. 1. quod procedit etiam in matre adminiſtrante negotia ſui filij, l.oleo, vbi DD. communiter C. de vſur.Gratian.in dec.180.

3 Secunda, quia text.in l.1.C. vt omnes iudices, tam ciuiles quam criminales, diſpoſuit, quòd omnes iudices, tam ciuiles, quam criminales poſt eorum adminiſtrationis tempus, per ſpatium 50. dierum debent ibidem permanere ad effectum reddendi ſindicatum, & ita voluit quoque Iaffred.Balb.in deciſ.391. & 474. quo loci limitat d. l.1.

4 Tertiò, quia per Conc. Tridentin. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 16. fuit ſancitum, Vicarium Capituli Sede vacante, teneri ſtare ſyndicatui, & conſequenter reddere rationē adminiſtrationis nouo Epiſcopo, vt patet his verbis. Epiſcopus verò ad eandem eccleſiā vacantem promotus ex ijs, quæ ad eum ſpectant, ab eodem Vicario, & alijs quibuſcunque Officialibus, & adminiſtratoribus, qui Sede vacante fuerunt à Capitulo, vel ab alijs in eius locum conſtituti, etiam ſi fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iuriſdictionis adminiſtrationis, aut cuiuſcunque eorum muneris, poſſitque eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint, etiam ſi prædicti Officiales, redditis rationibus, à Capitulo vel deputatis ab eodem abſolutionem, aut liberationem, obtinuerunt, eidem quoque Epiſcopo teneatur Capitulū de ſcripturis ad Eccleſiam pertinentibus, ſi quæ ad Capitulū peruenerint, rationem reddere, ſed quid in Vicario Epiſcopi vide Addit.ad ſum.bullar.in ver. capitulum ſede vac.n.14.Prax.Archiep. cap.71.

RESOLVT. DXV.

An Vicarius Capitularis poſſit ad libitum eiuſdem Capituli reuocari.

1 *Vicarius Capitularis non poteſt ad libitum Capituli reuocari abſque legitimis cauſis, de quibus num 2.& 3.*

4 *Contrarium ſeruatur in praxi.*

1 IN facti contingentia reſpōdi negatiuè, & ratio eſt, quia reuocare aliquem ab officio eſt maxima pœna, l.2. vbi latè Iaſ.ff.de offic. procur. Cæſaris, & grauiorem eſſe primi generis pœnarum voluerunt Bal.in conſ.339.vol.2.Burſ.in conſil.17.n.3.& in conſ.24.n.6. & ſeq.vol.1.Beret.conſ.31.n.4.Alciat. conſ.99.n.5. & pœna priuationis non infligitur, præterquam in caſibus à iure expreſſis, gloſ. not. & communiter recepta in cap.fin.de iurepatronat.Alex.in l.fin.in fine ff.de in ius voc.& in conſ.16. vol.1.Pariſ. conſ.104.n.8. vol.4. Caſſad.in dec.5.nu.3. ſuper regulis, Seraphin. in deciſ. 1536.& fuit in Rota reſolutum in vna Romana Caſalium de Maximis, 20.Februarij 1576.coram eodem, vt patet in eius dec.286.

Supradictis accedat, quòd Vicarius conſtitui ſolet ad beneplacitum, & conſequenter cenſetur perpetuus ad tex.in l.iuriſperitus, & quod ibi notatur ff.de excuſat.tutor. Bartolus in l. qui centeſimis in 1. colum. in princ.ff.de verborum obligation. vnde non poteſt reuocari abſque cauſa, latè Capyc.in dec.116.& 136.& Maſtrill.in deciſio. Rotæ Siciliæ 188. & hoc eſſe generale, vt abſque cauſa reuocari non poſſit, tenuit Panormit.communiter receptus in c.1. de clerico ægrotante. Fel. in c.venerabilis, n.3.de exceptionibus, & in conſ.17. num. 2. Menoch. in conſil. 16. num.3. & ſeq. volum. 1. licèt limitari in Papa teſtatur Seraphin. in deciſ.254.

2 Et inter legitimaa cauſas, ſecundum Addit.ad ſum. Bullar.loco ſuperius cit.dubio 3. connumerantur, prima, quando appareret inſufficiens in exercitio illius officij allegat text.in capit. quamuis triſte 7.quæſt. 1. Boer.in deciſ.129. quibus addo Bartol. in conſil. 122. vol.2.Gallin.conſil.193.n.3.Bomin.conſil.29.n.4.Menoch.in addit.ad lib.1.de arbitr.iud. q.55.n.29.

3 Secūda cauſa eſt, quando in officio Vicariatus eſſet negligens, argum.text.in l.mancipia.C.de ſeruis fugit.

l.ſi

l.ſi quos, Cod. de officio Præfecti Prætor. gloſ. communiter recepta in cap.grandi de ſupplen.neglig.Prælatorum lib.6.Guid.Pap.in dec.281. & quanta eſſe debet præfata negligentia, & quomodo erit probanda, fuit in Rota reſolutum in vna Calaguritana iuris ingrediendi 27.Februarij 1580. coram Seraphino.

4 Verùm quidquid ſit ex ſupradictis, contrarium eſt tenendum in praxi,vt ſcilicet poſſit Vicarius Capitularis ad libitum Capituli amoueri,tenetur tamen Capitulum alium Vicarium intra octo dies conſtituere, alias ius deputandi ad Metropolitanum deuoluitur, & ſi ipſa fuerit metropolitana, ad antiquiorem Epiſcopum deuoluitur,vt declaraſſe Sac.Congreg.Concilij teſtatur Galet. in ſua margarita caſuum conſcient. verbo Vicarius nu.3. Aduerte tamen,quòd Sac.Congreg.Epiſcoporum,& Regularium fertur contrarium reſcripſiſſe.

Notabilia in materia Vicarij conſtituti à Capitulo Sede vacante.

PRimo, pendente termino octo dierum, infra quem debet eligi Vicarius à Capitulo, Sede vacante,totum Capitulum adminiſtrare debet, Addit. ad ſum. Bull. in verb. Capitulum.

Secundò, quando adeſt diſcrepantia inter Canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium aſſumerentur,tunc magis idoneus,& habens qualitates Concilij remanere debet, cæteris remotis,vt declarauit Sacra Congregatio. Tertiò,quando allegatur ex aliqua cauſa ſuſpectus Vicarius à Capitulo deputatus,tunc recurrendũ eſt ad Capitulum,ipſumq; poteſt eligere arbitros ad cognoſcendum cauſis de ſuſpicionum,quæ præponuntur,eo ſcilicet modo, quo Epiſcopus potuiſſet, & ita Sacra Congregatio cenſuit, quod ſi cauſæ ſuſpitionis militauerint in eo caſu, arbitror poſſe Capitulum illas cauſas à Vicario auferre, & alteri committere.

4 Capitulum non tenetur de neceſſitate eligere perſonam de gremio ipſius Capituli,bene verum,quod ſi adeſſet idoneus,cæteris paribus,eſſet præferendus, ex declaratione Sacræ Congregationis,quæ etiam voluit irritam eſſe electionem Vicarij non Doctoris,quando haberi poteſt Doctor.Item,quod ſi Epiſcopus demortuus reliquerit Vicarium non Doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, ſed alium,qui ſit Doctor eligere: Et ſi in Capitulo nullus ex Canonicis adeſſet Doctor,& fieret electio in Vicarium vnius ex ipſis,ſimul eidem poteſt deputari Conſultor, ex conſtitutione Leonis X. incip. Regimini vniuerſalis Eccleſiæ,fol. 188. in Bull. vbi inter alia eſt diſpoſitum, quòd iudices à Sede Apoſtolica deputati ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem partibus non ſuſpectum, ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti, aſſumere, & ſecundùm eius relationem iudicare teneantur.

Finis tituli Praxis Vicariatus Cap. Sede vacante.

PRAXIS PAROCHORVM.

RESOLVT. DXVI.

Presbyter miniſtrans Sacramenta pro Parocho carcerato conſequitur emolumenta ipſius Parochi, & licita erit ei retentio eleemoſynarum ſibi factarum.

1 *Presbyter qui adminiſtrauit Sacramenta pro Parocho carcerato, pro eo tempore debet emolumentum retinere, pro quo obſequium ſuum commodauit, & num. 2.*

3 *Reſpondetur obiectioni, quæ ſe habet quoad nemo eſt priuandus redditibus ſui beneficij.*

4 *Infirmitas non eſt priuilegiata quoad ſalarii conſequutionem, quando illud eſt debitum alicui ratione ſuæ perſonæ.*

1 IN caſu mihi propoſito reſpondi affirmatiuè ex ratione naturali, de qua per Ariſtot. lib.1.Æthic. Iuſtum eſt,vt illi conſequantur præmium, qui pro tempore ſuum commodaſſe reperiuntur obſequium, vt ex Gregorio Papa legitur in can. charitatẽ 12.q.2. quod & in indiuiduo probari vidimus ex Sacroſancta traditione Apoſtoli D. Pauli ad Corinthios Epiſt.1.c.9. ibi,neſcitis,quoniam,qui in Sacrario operantur,quæ de Sacrario ſunt edunt,& qui Altari deſeruiunt de Altari participant.

2 Ad idem facit diſpoſitio cap. de Rectoribus, extra de clerico ægrotan. vel debilitato, vbi colligitur ad litteram,quod quando Rector eſt infirmus,licet excuſetur ab eo munere perſonali, quod corpore implendum eſt,iuxta l.1. & ibi gloſ.C.qui morb. ſe excuſ.lib. 10. Attamen ei dandus eſt coadiutor, qui curam animarum habebit, qui proinde de facultatibus Eccleſiæ prouiſionem debet vnde viuat, quod etiam probat Abb.ibi num.5.

3 Nec obſtat,ſi dicatur infirmum non eſſe priuandum redditibus ſui beneficij,iuxta doctrinam c.1. de cleric. ægrot. vel debilitato, & c. vnico, §. qui vero,de cler. non reſid. in 6. quia clericus infirmus intelligitur quodammodo Eccleſiæ inſeruire, vt dectè non minuſque ſubtiliter monet, & probat Moneta in tractatu de diſtributionibus quotid.p.2.q.6.

Quia multiplici reſponſione tollitur obiectio: præſertim, quia ſupponitur in facto, quod ille Rector non ſit titularis, ſed mercenarius conductus, ſcilicet per modum prouiſionis in Rectorem, quare poteſt dici, quod ſicuti caſus contingens in perſonam illius, qui locauit operas ſuas, liberat conductorem à præſtatione mercedis,l. ſi vno,§. item cum à quodam. ff. locati,& conduct. ita merces debita pro operibus præſtitis operarium ſequi debet.

4 Hinc ad confirmationem diſtinctionis, bene dicimus, quod infirmitas non eſt priuilegiata quoad ſalarij conſequutionem, quando illud eſt debitum alicui ratione perſonæ ſuæ dumtaxat,licet ſecus quando datur etiam contemplatione aliorum, vt quando datur clericis, ſeu Canonicis collegiatis, & in iſtis terminis loquuntur iura in contrarium allegata, videlicet cap. vnic.§. qui vero de cler. non reſident.lib.6.c.1. de cleric.ægrot. vel debilitat.

RESOLVT. DXVII.

An Parochus, qui fecit fidem ſe ſolemnizaſſe matrimonium inter quaſdam perſonas, referendo ſe ad librum matrimoniorum, ſi poſt aliquod temporis ſpatium fecerit aliam fidem, ſe perquiſito libro matrimoniorum,non reperire ſolemnizationem prædictam ſit puniendus de falſo?

1 *Parochus qui fecit fidem de ſolemnizatione matrimonij, ſi poſtea matrimonium illud non reperiatur ſolemnizatum,non eſt de falſo puniendus.*

2 *Contrarium fuit deciſum, quod ſcilicet ſit iudiciatus de crimine falſi.*

3 *Reſpondetur contrarijs.*

CApto, & carcerato ſupradicto Parocho in Cur. Archiepiſcop. pro cauſa, de qua ſupra in titul. & elapſo

& elapſo termino ad faciendas defenſiones; ac com-
pilato proceſſu fuit dubitatum, quia pœna veniret
plectendus, & præcipuè an eſſet puniendus pœna fal-
ſi, propter dictam contrarietatem.
1 Et pro excuſatione dicti Parochi dicebatur, quod
ipſe ſemper retulit ſe ad librum matrimoniorum; &
proinde eius atteſtatio non faciebat fidem pro, vel
contra, niſi quatenus reperiebatur in libro. Vnde
ſequitur regula iuris, quod relatum eſt in referente
l. aſſe toto ff. de hæred. inſt. late Bald. in conſil. 24. vol.
1. poſt Iaſ. in §. tripli inſt. de act. & eſſe in referente
cum omnibus qualitatibus, & conditionibus, voluit
text. in l. item labeo, ff. de arbitris; non poterat igi-
tur argui de falſo, quatenus dictum matrimonium
non reperiatur in libro, quia multis cauſis potuit con-
tingere, quod dictum matrimonium in præfato libro
abſque culpa ipſius Parochi non reperiatur.
2 Cæterum ſupradictis minimè obſtantibus contra-
rium fuit dictum, ſcilicet præfatum Parochum fuiſſe
indiciatum crimine falſi, & propterea torquendum,
prout realiter fuit tortus, & quia nil confeſſus fuit, &
cum indicia eſſent grauiora contra ipſum, fuit ſuſpen-
ſus à cura per quinquennium.
3 Non obſtant contraria, quia procedunt vbi obliuio
præſumitur, quod non eſt in hoc caſu, & maximè,
quod in dubio non præſumatur regulariter Bald. in
l. cum rem alienam col. fin. C. de l. per legem magnam
C. de contrahen. & commit. ſtipul. & Guid. Pap. dec.
127. in Camer. parlamenti num. 4. & ratio eſt, quia
memoria non eſt futurorum, nec præſentium, Ariſtot.
lib. de memoria, & reminiſcentia, ſed præteritorum
tantum, vnde ſenſus eſt præſentium, ſpes futurorum,
memoria præteritorum.

RESOLVT. DXVIII.

Parochialis Eccleſia de iure communi habet inten-
tionem fundatam ſuper primitijs, & deci-
mis omnium fructuum.

1 *Eccleſia parochialis habet intentionem fundatam ſuper primitijs, & decimis fructuum, quæ colliguntur intra fines parochiæ. Amplia num. 23. & 4.*

IN vna decimarum pendente in Curia Archiepiſco-
pal. per viam appellationis, fuit dictum Parochia-
lem Eccleſiam habere intentionem fundatam de iure
communi ſuper primitijs, & decimis fructuum, qui
1 colliguntur intra fines parochiæ, DD. in cap. fin. de
paroch. & in cap. cum contingat de decim. Put. dec.
371. lib. 1. latè Card. conſ. 26. num. 4. & ſeq. adeò vt
ipſi decima ſit perſoluenda de omnibus dictis fructi-
bus licitè acquiſitis: cap. nuncios, & ibi gloſ. cap. non
eſt, vbi Abb. in 2. notab. decim. & abſque aliqua di-
minutione, vel detractione, cap. cum homines, cap.
non eſt in fine de decim. Mohed. dec. 69. Rebuff. in
tract. de decim. quæſt. 11. num. 3. Item quamuis præ-
dium decimatorium duplicem fructum producat in
anno.
2 Amplia primo, & ſi ſpecies fructuum, vel planta-
tionis ſit mutata induſtria hominis, quod propterea
non ceſſet obligatio ſoluendi decimam de illis, ſicut
prius ſoluebatur de alijs probat text. in cap. cum in
tua, vbi Butr. num. 2. in fin. & num. 5. verſ. vnde di-
cit, & cap. Abb. num. 3. & alij communiter de decim.
& Rota tenuit in pluribus cauſis, nempe in Calagu-
ritana decimarum 30. Ianuarij 1562. coram Caputaq.
& in Conchen. decimarum 1. Iunij, & 16. Decembris
1591. coram Pamphilio.
3 Amplia ſecundo, vt quamuis Vicarius perpetuus
videatur habere curam animarum cap. extirpandæ §.
qui verò de præbend. & etiam ſuper decimis videa-
tur habere fundatam intentionem ad gl. in verb. ne-
ceſſitas in cap. expoſuiſti eod. tit. & Card. in clem. vn.
q. 9. verſ. oppono ad hanc ſolutionem eod. tit. & in
cap. 1. col. 17. eodem, tamen cum omnes fructus ſpe-
ctent ad verum Rectorem, ideo Vicarius etiam perpe-
tuus tantum congruam debeat habere portionem ad
c. extirpandæ §. qui vero, & ibi per Abb. in verſ. no-
ta ibi, congruentem, de præben. etiam reſpectu de-
cimarum ad not. per Imol. in clem. 1. col. vltim. verſ.
alterius quærit, & ibi per Card. col. 4. verſ. 15. quæ-
ritur de iurepatron. quod probatur in d. c. extirpan-
dæ in princ. & in c. 1. iuncta gloſ. de præbend. in 6. vbi
quia ſuper decimis aſſignata fuerat parua portio non
ſufficiens Vicario, Iura volunt ei eſſe aſſignandam
congruentem.
4 Amplia tertio, vt Parochus poſſit petere etiam de-
cimas præteritas, Archidiac. poſt antiquiores, quos
citat in c. ſi quis laicus num. 4. verſ. ab alio poſſeſſo-
re 16. q. 1. Hoſt. in cap. paſtoralis col. pen. num. 11.
Super verb. alienari poſſe de decim. ſequuntur ibi Io.
Andr. col. 2. num. 6. ſuper verb. cum onere Anch. col.
2. num. 8. verſ. ſed re ipſa, Butrius col. 2. nu. 12. verſ.
an prædia alienata, & Panorm. col. 2. num. 5. verſ. ſed
quæro, vbi teſtis eſt, ita communiter teneri, eadem
videtur etiam firmaſſe conſuetudo, Feder. de Sen.
conſ. 81.

RESOLVT. DXIX.

An Parochus, cui conſuetum eſt fieri eleemoſinam à
ſuis filianis, poſſit pro ea obtinenda agere.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Tempus non eſt modus inducendæ obligationis.*
3 *Contrarium tenet Author.*
4 *Praſtatio triennalis ſufficit ad inducendam obligationem in futurum.*
5 *Reſpondetur text. in l. ſi certis annis C. de pactis.*

1 SVpponatur in facto, quod in quodam oppido erat
conſuetum homines illius, ſingulis annis ſoluere
nomine eleemoſynæ, *vulgo far l'offerta al Parochiano.*
Vnde cum defeciſſent per aliquod temporis ſpatium
à ſolutione prædicta, quare conſultus à ſupradicto
Parocho, an potuiſſet agere contra Parochianos, vt
in futurum dictam eleemoſynam præſtent, reſpondi
dubium mihi facere text. in l. obligationum. ff. de
2 act. & oblig. vbi tempus non eſt modus inducendæ
obligationis.
3 Cæterum hoc non obſtante contrarium dixi eſſe de
iure verius, motus ex vi inueterata conſuetudinis ſol-
uendi dictam eleemoſynam, ſtat enim iuris diſpoſitio,
vt huiuſmodi laudabiles conſuetudines obſeruentur,
cap. ad apoſtolicam de ſimon. & in terminis eleemo-
ſinæ conſuetæ, tradit Bartol. in l. priuilegia num. 2.
verſ. ex 3. particula C. de ſacroſ. eccleſ. Franc. Mar-
cus Delph. dec. 213. part. 2. ad cuius præſtationem
videtur dicta Vniuerſitas Iudicis officio cogenda,
Vran. conſ. 10. lib. 2. num. 16. non autem iure ordina-
riæ actionis, quo caſu intelligendus eſt Menoch. lib.
2. de arbit. iudic. caſu 160. num. 9. adde Caualc. dec.
17. num. 33. verſ. ſecus ſi ius part. 1. Donatio enim pia
multo tempore continuata inducit obligationem in
futurum, Felin. in c. veniens num. 3. de pac. idem
in d. cap. ad Apoſtolicam num. 4. Oſaſc. dec. 99. n. 44.
in qua tenemur perſeuerare ratione diuturnæ præſta-
tionis, Butr. in rub. de Paroch. in fin. Abb. ibidem in
fin. Card. in d. rubr. num. 3. idem Abb. in cap. penult.
col. 2. verſ. in ea gloſ. de ſepult. Socin. in tractat. de
oblation. in 3. lib. ſexto quæro, Alex. conſ. 123. nu. 1.
vol. 5. Cou. lib. 1. var. reſol. c. 17. n. 3. & ratio eſt, quia ex
tali præſtatione conſueta præſumitur, quod præceſſe-
rit

rit iuſta cauſa, Alex. d. conſ. 123. num. 5. & animus obligandi, Oſaſc.dec.99.num.19. quas ideo eleemoſinas conſuetas nec ſtatuto tolli poſſe, in terminis tradit Bart. in d. l. priuilegia num.3. Abb.in cap. penult. in fine de ſepult. Felin. in cap. eccleſia S. Mariæ n. 97. & in cap. cum M. num.21. de conſtit.

4 Supradictis addo tex. in l. 1. C. de fideicomm. vbi ſufficit præſtatio triennalis ad inducendam obligationem in futurum, ſequitur Bart. in l. fin. ff. ad l. Syllanianum, Caſtr. in l. bona fides, ff. depoſiti.

5 Non obſtat tex. in l. ſi certis annis C. de pact. vbi pręſtatio temporalis non eſt modus inducendæ obligationis, quia reſpondetur, quod ibi loquitur de modo validandi obligationem; & ita non obſtabit text. in l. cum de in rem verſ. de vſur.

RESOLVT. DXX.

Habitans in confinio duarum eccleſiarum parochialium, an cenſeatur Parochianus vtriuſque, vel vnius tantum.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Parochianus illius parochiæ eſt, in qua domus ſua aditum habet, redditur ratio num.3.*
4 *Domus, quæ habet duas portas in diuerſis parochijs, de ea parochia iudicatur in qua reſidet porta principalis, & aditus magis frequentatus.*
5 *Quid ſi in illa domo ſit aditus à parte anteriori, & à parte poſteriori, & viciſſim ingreditur quandoque ab anteriori, quandoque à poſteriori.*

1 SVpponatur in facto, quod quidam poſſidebat domum, quæ ex vna parte erat de parochia Sancti Martini, & ex alia Sanctæ Mariæ; quare fuit dubitatum, cuius parochianus erit habitans in illa domo, & fuit reſolutum eſſe illius, ex qua domus aditum ha-
2 bet ex notab. doctrina Bar. in l. fin. num 6. in fin.ff.de
3 damn. infect. cuius ratio eſt, quia ex aditu iudicatur de domo, cui cedat l. ei cui ædes. ff. de leg. 3. Bald. conſ.60.num.5.volum.1.de Pont.dec.35.Villagut.dec. 32. & ſecundum Bart. in l. prædij §. qui domum ff. de
4 leg.3. domus quę habet duas portas in diuerſis parochij iudicatur de ea parochia, in qua reſidet porta principalis, & aditus magis frequentatus, vt latè per Felin. in cap. omnes de maiorit. & obed. vnde Bartol. in l.1.ff.ad municipalem dicit, quod ſi aditus eſt à par-
5 te anteriori in domo, & à parte poſteriori, & viciſſim ingreditur, quandoque ab anteriori, quandoque à poſteriori, nihilominus dicatur Parochianus Cappellæ à parte anteriori, ex eo quod illa pars cenſetur nobilior, & vbi eſt pars nobilior, cenſetur eſſe totum, l. cum in diuerſi ff. de relig. & ſumpt. fun.

RESOLVT. DXXI.

In reductione penſionis eccleſiæ parochialis, quæ onera deduci debent, vt ducati centum remaneant liberi pro Rectore.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Dicens de reductione penſionis debet probare beneficium non eſſe ſufficiens, redditur ratio num.4.*
3 *Quid ſi beneficiatus dictæ penſioni non conſenſerit.*
5 *Quæ ſint onera deducenda in reductione penſionis, & nu. 6 & 7.*

1 CVm fuiſſet impoſita penſio ab Illuſtriſſim. Cardinal. Spinello ſuper quadam Eccleſia parochiali vulgò *di Fratta piccola*, diœceſis Auerſanæ in mei fauorem, & ab eodem parocho poſt obitum dicti Illuſtriſs. inſtatum eſſet pro reductione eiuſdem penſionis, aſſerens ex dict. parochiali ſibi non peruenire centum duc. iuxta formam Concilij, fuit dubitatum, quæ one-
2 ra veniebant deducenda quoad hunc effectum; & inprimis dicebã onus probandi valorem beneficij ad effectum cognoſcendi, an penſio impoſita ſubſiſtere
3 poſſit, vel ne, probari debet per eum, qui vult penſionem impugnare, ſi ipſe impoſitioni penſionis conſenſit, ſecus, ſi non conſenſit, quia probandi onus penſionario incumbit, Guid. Pap. dec. 245. cum alijs
4 adductis in vna Valentina penſionis de anno 1586. coram Robuſterio, & ratio eſt, quia prouiſus de iure communi habet intentionem fundatam, quod Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.

Inter onera verò, quæ deducenda veniunt ſunt, videlicet.

5 Primo, expenſæ, quæ deſeruiunt pro vno clerico, Veral. in deciſ.328. part.3. ratio, quia quilibet habens curam populi debet habere clericum, qui ei ſeruiat, & ipſum iuuet, igitur quicquid neceſſarium eſt pro clerico onus eſt, & de redditibus deducendum, hoc enim eſt impoſſibile plebanum ſine miniſtro in ſacrificio altaris, & alijs, ſine quibus miniſtrare Sacramenta, ac ſeruire eccleſiæ non poſſet ſine vno clerico ſaltem eſſe poſſe, vnde Abb. not. quod redditus eccleſiæ in dubio præſumuntur ſufficere pro duobus, quia debet ad minus eſſe in parochia vnus Clericus vltra Sacerdotem, & Felyn. in cap. ad aures 3. colum. de reſcript. facit cap. 1. de inſtit.

6 Secundo deducendæ ſunt expenſæ, quæ ſingulis annis fiunt in die Purificationis Beatæ Marię Virginis pro diſtribuendis candelis benedictis; quia iſtæ quoque numerantur inter onera perpetua, & conſequenter deduci oportet, alias minimè dici potuiſſent fructus liberi percipiendi à parocho, ad text. in l. fructus ff. ſolut. matrim.

7 Tertiò quoque deducuntur expenſæ pro ſolemnitate Palmarum, cur inter onera perpetua parochorum ponantur, argumento eorum, quæ ſcripſit Verall. cit. dec. 328.

RESOLVT. DXXII.

Obtinens Parochialem vnitam acceſſoriè alicui dignitati, an debeat neceſſario attingere vigeſimumquintum annum.

1 *Quæ requiruntur in parocho ad hoc, vt poſſit de iure retinere parochiam.*
2 *Deciſio quæſtionis, quæ probatur auctoritate num. 3. & ratione num. 4.*

QVidam obtinuit Canonicatum, cui erat annexa parochialis, & cum ſupradictus Canonicus neque attigiſſet ætatem 23. annorum, fuit dubitatum an de iure eſſet capax obtinendi parochialẽ dicto canonicatui annexam, & dubium mihi faciebat pro opinione negatiua id, quod diſponitur in c. licet canon. de electione in 6. vbi in parocho requiruntur tria, ſcilicet literarum ſcientia, grauitas morum, & ætatis maturitas, quæ ætas eſt vigintiquinque annorum, & adeo verum eſt, quod nec commendari poterit eccleſia parochialis non habenti ſupradicta requiſita c. nemo deinceps, vbi Io. Andr. Arch. & reliqui de electione in 6. Rot. in deciſ. 2. eodem titul. item dicebatur defectum ætatis eſſe indiſpenſabilem, præſertim in Curatis, cap. vnic. de ętat. & qualitate, pręterea cum Concilium Tridentinum requirat ſufficientem ætatem ad obtinendum beneficium curatum, & illam exprimit; ſcilicet annorum 27. vel ſaltem in ætate tali, qua poſſit infra annum promoueri ad presbyteratũ, d. cap. licet, & Concilium ſeſſ.24. de reformat. cap. 12. proinde videbatur ex ſupradictis concludendum pręfatum

ſatum non fuiſſe capacem retinendi dictum canonicatum, eo magis cum ad dignitatem in cathedrali requiratur ætas, quam requirit ordo illi dignitati adiunctus, vel ſaltem ea, vt infra tempus à iure, & à Côcil. Tridentino ſtatutum, ad illum promoueri valeat prouiſus, ſcilicet intra annum.

2 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus contrarium fuit reſolutum, vt ſcilicet attendendus ſit ordo, quem requirit ipſa dignitas, vel canonicatus ex ſui natura, non autem ætas, quem requireret parochialis dicto canonicatui adiuncta, quæ deciſ. fundatur auctoritate, & ratione.

3 Auctoritate enim probatur ex Henriquez conſ. 32. num.4. & ſequenti, Ferrer. obſeruat.90. Cancer.lib.1. variat.reſolut.cap.49. Piaſeg.in praxi Epiſcop.part.2. cap.5.num.21. Galet.in marg.caſuum conſcient.verb. Parochus, & ita cenſuit ſacra Congregatio Concil. vt referunt ſupracitatis his verbis.

N. *obtinuit Canonicatum requirẽtem ordinem Subdiaconatus, ſed quia illi Canonicatui vnita eſt parochialis cum eſſet in ætate legitima ad Canonicatum, ſed non ad parochialem, Ordinarius difficilem ſe reddebat ad ipſum admittendum, vnde conſuluit Congregationem, Congregatio cenſuit attendendam eſſe naturam canonicatus, non parochialis, & ſufficere, quod prouiſus ſit in ea ætate, quã exigit canonicatus, ſi parochialis eſt vnita perpetuò, & acceſſoriè canonicatui, ſecus ſi æquè principaliter vnita eſt, quia tunc non aſſumit naturam canonicatus.*

Quoad dignitates autẽ, & Canonicatus in alijs eccleſijs inferioribus, requiſita ætatis remanent in diſpoſitione iuris communis, quod etiam fuiſſe declaratum à prædicta Sac. Congregat. refert Gonzales in regul. de menſibus gloſ.5.num.92. his verbis. *Concilium nihil innouauit ſuper ætate promouendorum ad canonicatus eccleſiarum collegiatarum.*

4 Ratione quoque probatur, quia parochia vnita canonicatui aſſumit naturam canonicatus, & conſequẽter regulari debet iuxta conditiones, & qualitates dicti canonicatus, ex regula iuris, quod actus interpoſitus regulatur ſecundum naturam eius, cui interponitur, l.fin.C.de non num.pecunia, vnde ſtipulatio interpoſita in contractu, aſſumit naturam contractus, vt latè per DD.leg.1.ff. de verb. obligationib. Hinc eſt, ſecundum Galetum in marg. caſuum conſcientiæ verbo parochus, curam animarum annexam habens canonicus non eſt examinandus per concurſum, & ita cenſuit Sac. Congregatio Concilij, vt refert idem loco citato.

RESOLVT. DXXIII.

Parochus regularis delinquens extra pertinentia ad Parochiam à quo puniendus.

1 *Parochus irregularis delinquens extra territorium parochiæ eſt ab Epiſcopo illius loci conueniendus.*

2 *Contrarium cenſuit Sac. Congregatio, quod non poſſit ab alio, quàm à ſuo ſuperiore puniri.*

1 ET prima facie videbatur dicendum, quod ab Epiſcopo, ratio eſt, quia ſecundum deciſion. Rotæ in vna Bononien. Parochialis corã Illuſtriſſimo Seraphino, Ordinarius loci eſt index competens tam regularium, quam ſæcularium clericorum exercentium curam animarum, & pro hoc facit Conc. Tridentin. de reg. ſeſſio.25.cap.11. quo expreſsè cauetur, perſonas tam regulares, quàm ſæculares huiuſmodi curam animarum exercentes, ſubeſſe immediatè, in his, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationẽ pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius diœceſi illam peragunt, quod bene cumulat Theſ. for. eccleſ. part.2.cap.18. num.105. & Antonin.lib.1.variar.reſolut.cap.18.

2 Cæterum Sac. Congr. cenſuit Parochum regularem delinquentem extra Sacramentorum adminiſtrationem, & curam animarum, non ab Epiſcopo, ſed à ſuis Superioribus puniri, vt refert Galet. in ſua magarit. caſuum conſcient. verb. Parochus.

RESOLVT. DXXIV.

An ſi in bullis prouiſionis parochialis non fiat mentio de concurſu peracto, ſit præſumendum ipſum fuiſſe factum.

1 *Solemnitas extrinſeca non præſumitur, niſi probetur.*

2 *Concurſus in parochialibus continet factum, & factum non præſumitur, niſi probetur.*

3 *Deciſio quæſtionis.*

4 *Facta preſumuntur, quando ſunt conſueta fieri.*

1 RAtio dubitandi duplex eſt, Primò, quia huiuſmodi ſolemnitas extrinſeca, ideo non præſumitur niſi probetur, l. ſciendum ff. de verb. obligat. latè DD. in l.1.C.de vſur.

2 Secundò, quia continet factum, & factum non preſumitur, niſi probetur l.in bello §. factæ ff. de capt. & poſtlim. reuerſ. & probatur in c. cum Ioannes §. verũ reſponſionem illam de fide inſtrum. hoc idem placuit, dum de iure reſpondit Corneus conſ.181. viſis nõnullis, col.9. verſ. nec obſtat vol.2. quod & memoratu dignum cẽſuit Cotta in ſuis memor. in littera F. verſ. facta non præſumuntur, ſic etiam ſcriptum eſt ab Aret. in l. ſed, & ſi col. vltim. ff. de acq. hæred. hoc præterea plurimi alij probauerunt, vt Abb. in cap. in præſentia colum.2. poſt n.3. verſ. nota ibi eum de probat. facie cap. cum in iure, vbi Abb. num.2. in fin. de off. deleg. Menoch. in conſ.11.num.301. Burſ. in conſil.36.num. 13. verſ. verum reſpondetur, Cephal. in conſil.53.num. 34. in conſ.130.num.7. & in conſ.77.num.16. & conſil.76.num.25.vol.1. & in conſil.14.num.84.volum.2. & alios allegat Dec. in l. quatenus, n.2. de reg. iur. & Rebuff. in leg. vnica num.141. C. de ſent. quæ pro eo, quod inter profer. Bald. in conſ.459. viſa dicta petitione, volum.4. Quæ facta cum ſint ſui natura incerta, l. in omni C. de iur. & fact. ignor. ideo illorum vis, atque probatio dubia dicitur, l. triticum ff. de verbor. oblig. concluſionis noſtræ ratio eſt, nam non facta latent, & facta patent, c. quanta, de tranſ. Epiſcop. teſte Abb. in cap. extirpandæ, §. qui verò col.11. de præb. & Dec. in conſil.295.num.9.lib.2. & in conſ.338.num.17.lib.2. & in conſ.346.num.15. eod. vol. Alciat. in conſ.40.n.6. lib.6. Rebuff. in l. vnic. num.141. verſ. minus obſt. C. de

3 ſent. quæ pro eo, quod intereſt profer.

Cæterum, ſupradictis minimè refragantibus, cõtrarium dixi, motus quod licèt factum non præſumatur, niſi probetur, tamen præſumitur, quando facta eſſent conſueta fieri, prout concurſus, qui conſuetus eſt fieri in prouiſione parochialium, ita Bald. in rub. C. de fide inſtr. col.3. poſt num.8. verſ. item, quia per tex. in l. vlt. ad fin. c. de fideiuſſor. vbi expreſsè dicit de ijs quæ sũt ſolita fieri, vt reſpondit Siluian. in conſ.68.num.8.lib. 2. Bal. in l. incendium ad fin. c. ſi cert. pet.

RESOLVT. DXXV.

An parochus cui datus eſt coadiutor, teneatur reſidere.

1 *Parochus coadiutus nõ tenetur ad reſidentiam; Contrariũ eſt in praxi ſeruandum, num.4.*

2 *Parochus coadiutus non tenetur ad promotionem Sacerdotij infra annum.*

3 *Parochia habitu tantum non videtur beneficium curatũ, ſed ſimplex.*

Sup-

SVpponatur in facto, quod cuidam Parocho ob legitimas, & iuſtas cauſas eſſet conſtitutus coadiutor, fuit dubitatum an eſſet obligatus ad reſidentiam,
1 & dubitationẽ faciebat pro opinione negatiua, quod dum cura exercetur per præfatum Coadiutorem, conſequenter fruſtratoria eſset reſidentia Rectoris, arg. text. in cap. de Rectoribus, de cler. ægrot. vnde coadiutus ſemper conſideratur à iure vti abſens, Bald. in deciſ.729. Hinc Coadiutor cum futura ſucceſſione in abſentia Canonici coadiuti debet ſedere, & incedere in eodem loco antiquo, in quo poterat coadiutus, ſi præſens fuiſſet, præcedendo alios Canonicos, tanquam ſubrogatus coadiuti, Nauar. conſ. 2. de cler. non reſid. His additur, quod obtinens parochialem habitu tantum, non arctatur ad ea, quæ obligatur, qui actu illam retinet, vt per Galet. in ſua marg. caſ. conſc. verb. cura animar. in princ. latè Henriq. conſ. 21. num.7. Laudenſ. conſil.8. Fel. in conſ. 16. num. 6. Hinc eſt, quod non tenetur ad promotionem ſacerdo-
2 tij infra annum, Nauar. conſ.4. de preb. & talis Cu-
3 ratus habitu tantum non videtur habere beneficium curatum, ſed ſimplex, Galet. loco iam citato, Bur. culten. conſ.23. Igitur neceſſe non eſt reſidentiam facere. Item talis parochialis habitu æquipollet Parochiæ deſtitutæ, quæ non dicitur habere parochianos, Nauarr. conſil.2. de maior. & obed.
4 Cæterum, ſupradictis minimè refragantibus, contrarium eſt in praxi tenendum, ſcilicet, vt præfatus Parochus teneatur ad reſidentiam, ex vi declarat Sac. Congregationis, vt per Galet. verb. reſidentia.

RESOLVT. DXXVI.

Parochialis vt conſtituatur, quot perſonas, vulgo *figliani*, habere debeat.

1 *Eccleſia parochialis dicitur illa, quæ habet ſub ſe populum cui habeat Sacramenta adminiſtrare.*
2 *Eccleſia vt dicatur parochialis, an ſufficiat, quod remaneat parochia habitu tantum.*
3 *Quæ requiruntur ad hoc vt eccleſia dicatur parochialis.*
4 *Parochia dicitur quaſi partitio curæ.*

ADerat in diœceſi Nolana, quædam eccleſia parochialis, quæ ſub ſe habebat minus duodecim perſonarum, vulgo *figliani*, propter quod eiuſdem eccleſiæ Parochus prætendebat ſe à perſonali reſidentia excuſari, quare conſultus, reſpondi, mihi facere
1 dubitationem concluſionem illam, quod eccleſia parochialis eſt curata, & habet ſub ſe populum cui adminiſtrantur Sacramenta, latè DD. in cap. cum in cunctis §. inferiores de election. Staphil. de lit. grat. in titul. de qualitat. benef. num.1. & ſeq. Bellam. in dec. 671. Seraphin. in deciſ. 1227. Rota diuerſ. in dec. 52. part.2. & ad conſequenda iura parochialia, & realia, ſufficit quod eccleſia remanſerit parochia habitu, Rot. deciſ.1. de ſepultur. in antiq. Oldrad. conſ. 267. & Seraphin. loco citat. Hinc eſt quod ſecundum Mariſcot. lib.2. variar. reſolutionum cap.96. ſi parochiani receſserint, tunc manet parochialis habitu, licet non actu, & illis reuerſis, iterum dicitur parochialis habitu, & actu, gloſ. communiter approbata in cap. licet canon in verbo parochia de electione in 6. quam ibi ſequuntur Anchar. num.6. verſic. quærit gloſ. Gemin. num.6. & Franch. num. 22. Silua de benefic. p. 3. quæſt.42. Rebuff. in praxi titul. de non promo. nu.35. recuperat enim ſtatum ſuum quaſi iure poſtliminij, Io. And. ibidem in nouell. col.3. in gloſ. ſed nunquid, quare ſi non deſinit parochia, licet parochiani ibidem non remanſerint, ſequitur concludendum ſupradictũ parochum teneri ad perſonalem reſidentiam. Ijs accedebat, quod in hac eccleſia concurrunt omnia requiſita veræ parochiæ, quæ ſunt primo, poteſtas fori
3 pœnitentialis, hoc eſt ligandi, & ſoluendi cap. in nouo 21. diſtinctione, cap. omnis de pœnitent. & remiſ. Innocent. num.11. & Abbaſ. num.7. in cap. dudum de elect. Capra in reg. 90. & Dec. in cap. ad aures nu. 6. de reſcript. Secundo, reperitur locus certis finibus conſtitutus, in quo populus alicui eccleſiæ deputatus degit, Abb. in rubr. de parochijs, in princ. & Ro-
4 ta diuerſorum in citata deciſ. num.14. Vnde parochia dicitur quaſi partitio curæ, cap. eccleſias 14. quæſt. 1. tandem pro hac opinione faciebat, quod ſcriptum reliquit Iaffred. in ſumma de parochijs in princ. quam ſequitur Panormitan. in cap. extirpandæ §. qui verò nu.20. de præb. quod eccleſia, quæ habet parochiam, ideſt locum deputatum, in quo populus habitat ad curam animarum congregatus, dicitur parochialis, ſequitur Silueſter verbo parochia, & ſecundum Speculator. in tit. de not. crim. §.8. verſ. quidam tenent, ad conſtituendam Parochiam, ſufficiunt decem perſonæ, & hæc currenti calamo.

RESOLVT. DXXVII.

Parocho non diſtribuenti candelas benedictas in die Purificationis B.V. vulgò *far la Candelora*, an poſſit denegari decima.

1 *Parocho non diſtribuenti candelas benedictas in die Purificationis B. V. non poteſt denegari decima.*
2 *Decima debetur de iure diuino.*
3 *Imperatoris conceſſio non poteſt quem eximere à ſolutione decimarum.*
4 *Solutio decimarum nullo modo poteſt parocho denegari.*
5 *Solutio decimarum eſt onus reale.*
6 *Decima præterita peti poteſt.*
7 *Translatus ad aliquam eccleſiam, tenetur ſoluere decimam præteritam.*
8 *Prælatus prædeceſſor, qui fructus exportauit, vel male conſumpſit, poteſt per ſucceſſorem conueniri.*
9 *Decima comparatur collectæ.*
10 *Pro ſolutione collectæ bona ſunt tacitè obligata.*

1 REſpondi negatiuè ex infraſcriptis. Tum primò,
2 quia cum decima debeatur de iure diuino, ad text. in cap. parochianos de decim. latè Couar. lib.1. var. reſolut. cap.8. ita vt in dubio nullus cenſeatur exemptus ab illius ſolutione, vnde etiam Cardinalis te-
3 netur, de Franch. dec.107. & etiam Iudæi de terris ab eis poſſeſſis, C. de terris de decim. Quare nec Imperialis conceſſio valet quem eximere à ſolutione decimarum c. tua, vbi Abb. eod. tit. Vnde populus prædicationibus, & alijs legitimis modis exhortandus eſt ad ſolutionem decimæ. Et proinde dicebam in caſu
5 propoſito, nullo modo poſſe denegari ſolutionem decimæ Parocho, ob id quod candelas benedictas in die Purificationis B. V. non dedit, cum ipſis competat aliud remedium pro illarum recuperatione, ſcilicet acceſſus ad Epiſcopum, & cum nihil commune habeat ſolutio decimarum cum diſtributione candelarum, propterea non debet fieri illatio de vno ad aliud, ex reg. text. in l. Papinianus exul. ff. de minoribus.
Tum ſecundo, quia ſolutio decimarum eſt onus rea-
6 le, & propterea ſequitur poſſeſſorem, l. Imperator ff. de publ. vnde decima præteriri nõ poteſt, DD. de Ror. deciſ.1. de decim. in antiq. Rota Peruſ. dec.44. & dicit Io. And. in c. non eſt in mora de reg. iur. in 6. quod
7 translatus ad aliquam eccleſiam, tenetur ſoluere decimam præteritam, quamuis is, qui per prius erat be-
8 neficiatus, illius eccleſiæ fructus perceperit: vnde ſi Prælatus prædeceſſor fructus exportaſſet, vel malo modo conſumpſiſſet, poſſet per ſucceſſorem conueniri

niri, Alex. in l. deducta §. qui poſt col. penultim. ff.
Trebell. Gigans de penſ. q.39.poſt.Franch.in cap. fin.
de off. ord. in 6.
9 Tum tertio, quia decima comparatur collectæ, ſe-
cundum Bal. in l. neminem C.de ſacroſan. eccleſ.Ber-
tac. in tract.de gabel.in prælud.num.16. Caſſ. in con-
ſuet. Burg. rub.1. §.4. in verb. extraordinaria in fin.f.
122.Vgo Celſus conſ.34.num.12.Franch. cit.dec.107.
10 num.13. & pro ſolutione collectæ, bona ſunt tacitè
obligata, l. competit C. de præſcrip. long. temp. Ex
quibus omnibus dicebam, quòd licet iniuſtè denegaſ-
ſent ſoluere decimam Parocho, tamen competunt ei
ſupradicta remedia ad illam recuperandam, quemad-
modum filianis ad recuperandas candelas benedictas.

RESOLVT. DXXVIII.

Parochus, cuius Parochiæ redditus non aſcendit niſi
ad ducat. centum, an teneatur ad repara-
tionem ſuæ eccleſiæ.

1 *Parochus cuius parochiæ redditus non aſcendit, niſi ad du-
cat. centum tantum, ad recuperationem eccleſiæ non
tenetur.*
2 *Centum ducati debent eſſe liberi, & alieni ab omni onere.*
3 *Rector eccleſię parochialis ruinam minantis cogi poteſt ad
illius reparationem, vbi redditus ei ſuperſunt.*
4 *Prima charitas incipit à ſe ipſo.*

1 IN quadam cauſa mihi delegata iudicaui non tene-
ri quendam parochum, cuius parochiæ redditus
non aſcendebat niſi ad ducatos centum tantùm, ad
reparationem dictæ eccleſiæ, & hoc ex pluribus.
2 Tum primo, quia iuxta diſpoſitionem Concilij Tri-
dentin. centum ducati debent eſſe liberi, & alieni ab
omni onere, vt pluries cenſuit Rota Romana, vt pa-
tet ex dec.484.part.1. diuerſorum, & nonnullas alias
dec. manuſcriptas congerit Marta in tract. clauſular.
clauſ.123.
3 Tum ſecundò, quia per text. in cap. de his, de ec-
cleſ. ædificand. rector eccleſię parochialis ruinam mi-
nantis, cogi poteſt ad illius reparationem, vbi red-
ditus ei ſuperſunt, quod intellige deductis neceſſarijs,
quibus non tenetur ſe priuare, vt conuertantur ad ec-
4 cleſię reparationem, quia prima charitas incipit à
ſe ipſo, c. non ſatis 26. diſt. Cappel. Tholoſ. in dec.499.
Quicquid tamen ſit, in hac quæſt. concludo cum Si-
culo, & reliquis Doctoribus in c. 1. de eccleſ. ædific.
quod in hac materia primò recurrendũ eſt ad conſue-
tudinem, ſi enim conſuetudo transfert onus ſabricæ in
populum, illa eſt obſeruanda, arg. c. ad Apoſtolicam
de ſimonia, & idem voluerunt in alleg. cap. 1. Io. And. &
omnes DD. idem dicendum eadem ratione, vbi con-
ſuetudo aliter prouideret, nam videmus hodie, quod
Eccleſiæ cathedrales habent vt plurimum redditus di-
ſtinctos pro fabrica, tunc enim Prælatus non tenetur
dare quartam partem ſuorum reddituũ, quia valet in
hoc conſuetudo, ex quo eccleſia non patitur defectum
in ſabrica, & quod valeat conſuetudo, tenet Innoc. in
cap. fin. de his quæ fiunt à maio. parte c. pro quo facit
cap. ſi propter tua debita de reſcrip. lib.6. & ibi Domi.
& dicit Sicul. in allegat. cap. videmus hodie, quod non
fiũt quatuor partes de redditibus eccleſiæ, vt antiqua
iura diſponebant 12. quæſt. 2. cap. cognouimus, non ta-
men ſe poteſt Epiſcopus excuſare, quominus pauperi-
bus prouideat, licèt redditus ſint in confuſo, quia talis
conſuetudo eſſet irrationabilis c. fin. 17. q. 1. & idem
dicit in caſu præmiſſo, quod ſi nulla eſt cõſuetudo, nõ
valet per prælatum allegari, quominus teneatur ad
quartam partem, ſi eccleſia patiatur ruinam, & defor-
mitatem, per tex. apertũ in alleg. cap. cognouimus, te-
net Hoſtienſ. in ſum. de eccleſ. ædific. §. ad fin. ſi autem
quarta pars non ſufficiat, nec conſuetudo diſponit ali-
ter, recurrendum eſt ad clericos eccleſiæ, vt præalleg.
cap.1. & cap. de his, & cap. final. alleg. intellige tamẽ ſi
detractis neceſſarijs redditus eis ſuperſũt, ſi vero red-
ditus non ſuperſunt compelluntur vltimo loco paro-
chiani eccleſiæ, Ar. c. ſi epiſcopus de offic. ord. lib.6. nã
ex quo ibidem audiunt diuina, & percipiunt eccleſia-
ſtica Sacramenta tenentur ad refectionem eccleſiæ.

Finis tituli Praxis Parochorum.

PRAXIS CLERICORVM.

RESOLVT. DXXIX.

An rectè procedat prax. Cur. Arch. Neap. quod cleri-
cus ex indicijs abſq; diffamatione torqueri poſſit.

1 *Clericus non poteſt de crimine torqueri, niſi ſit publicè dif-
famatus de crimine, & diffamatio cõſtet iudici, nec in-
dicia ſufficiunt, quod declaratur n. 2. Quid practicetur
in Curia Archiep. Neap. traditur n. 3. Quid practicetur
in Ciuitate Mediolani traditur num.4.*
5 *Indicia propinqua ſuccedunt loco diffamationis.*

1 GRamaticus vot.11.n.5. firmat conclu-
ſionẽ, quod clericus nunquã torque-
ri poteſt pro crimine, de quo inquiri-
tur, etiam ſi contra eum mille vrge-
rẽt indicia, niſi de delicto ipſo ſit pu-
blicè diffamatus, cuius opinionem
dicit communem Diaz c. 117. Hip-
pol. in l. quæſtionis n.98. ff. de quæſt. & idem Hippol. in
ſing.55. poſt Panorm. & reliquos in cap. cum in con-
templatione num.6. de reg. iur. Carrer. in prax. crim.
tract. de indic. & tortur. §. circa tertium num.26. Viu.
op.42. lib.1. Clar. §. fin. q.64. verſ. ſed an Clerici. Cam-
pagna in Clem.1. de vit. & honeſt. Cler. num.149. vnde
Rebuff. in 3. tomo conſt. Franc. tit. de contum. gl.1. n.3.
2 dixit quod Clericus non debet torqueri niſi ſit de cri-
mine infamatus, & oportet iudici de illa infamatione
conſtare, & Barbat. conſ. 47. col. 16. vol. 1. quem
ſequitur Boer. deciſ.163. num.6. & 7. voluit, quod o-
portet, vt prius conſtet de infamia, ſeu diffamatione,
vt clericus torqueri poſſit. Hinc Foller. in prax. ca-
non. crimin. cap. 31. num. 5. ſcripſit clericum poſſe
torqueri ſi infamis ſit vel diffamatus de crimine, al-
legat notata per DD. in cap. 1. de depoſito, & ita
quoque voluit Viu. opin.182. vol.1.
3 In Curia tamen Archiep. Neapolitana practica-
tur, quòd legitimis indicijs præcedentibus, nulla
diffamatione probata, clerici torquentur ſicut cæ-
teri, cuius praxis ratio reddi poteſt ex deductis per
Granucium theoremat. iuris 18. dicens, quod ſi con-
trarium ſeruaretur in practica, nunquam aut raro
clerici torquerentur, cum ad probandam diffama-
tionem, nonnulla perdifficillima requiſita concur-
rere debeant de quibus per Clarum in fin. quæſt. 7.
4 per totum. Et iuxta hanc opinionem practicari in
ciuitate Mediolani teſtatur Boſſius in ſua praxi titul.
de indic. numer.103. in fine, & in tit. de tort. num.5. &
Corat. lib.1. comm. op. v. tortura. Vnde idem Granu.
cit. theorem. & in conſ.137. ex pluribus per eum ibidẽ
adductis oſtendit, aduerſus clericos poſſe procedi ad
tormẽta ex ſolis legitimis indicijs, excedentibus tamẽ
arbitrariè ea, quę cõtra laicos regulariter ad quæſtio-
nem ſufficiunt: Cuius opinionis ratio aſſignari po-
terit ex notabili doctrina Rolandi à Valle conſil. 24.
numer.20. lib.1. & in conſ.3. num.6. & ſequent. vol.3.
5 quod indicia duntaxat propinqua ſuccedunt loco dif-
fa-

famationis. Et quod hæc opinio in puncto iuris ſit ve-
rior tradit Ignat. Lopez in annot. ad Diaz in pract.
crim.can.cap.126. & ideo antequam clericus, vel Sa-
cerdos torqueatur licet ſecundum modernam practi-
cam, non debeat præcedere ſama ſpecialis delicti, de
quo agitur, ſeu infamia in genere ipſius clerici, debent
tamen pręcedere indicia grauiora, & vrgẽtiora, quam
ea, quæ requiruntur in tortura laicorum, & ita ſeruari
communiter in Vrbe, & ſtatu Eccleſiaſtico reſtatur
Farin. in prax. crim. tit. de indicijs, & tortura quæſt.
41. ſub num.91. vbi etiam num. ſeq. probat huiuſmodi
grauiora indicia ſuccedere loco famæ, famamque
ſuppleri per grauitatem indiciorum.

RESOLVT. DXXX.

Clericus emittens ictum ſcoppittæ, qua pœna veniat puniendus.

1 *Clericus emittens ictum ſcoppittæ, qua pœna puniatur, ſi
effectus non ſequatur, & num.3. & ſeq.*
2 *Affectus an puniatur, ſi non ſequatur effectus, & num. 4.
& ſeq.*
5 *Actus proximus non dicitur, ſi alter eſt magis proximus.*
6 *Pragmatica loquens de ictu ſcoppittæ, non habet locum in
rixa, ſed in caſu appoſtato, & ſic datur pœna extraor-
dinaria. Non habet locum in perſona eccleſiaſtica n.7.*

1 IN Cur. Arch. Neap. fuit dubitatum, qua pœna veni-
ret plectendus quidam clericus, qui emiſit ictum
ſcoppittæ in perſonam cuiuſdam miniſtri Curię ſæcu-
laris, vulgo dicto *Capitan di guardia*, eundem clericum
apprehendere volentis, licèt dictus Capitaneus non
2 fuerit percuſſus: & in fauorem clerici dicebatur primo,
ex generali conſuetudine Italiæ non puniri affectus,
niſi ſequatur effectus, Gram. in dec.2.n.12.& ſeq. Vrſil.
ad Affl. dec.21.n.14. Theſ. in dec.243.n.2. & 3. Maſtr.
dec. Rot. Sicil.155. in princ. quod procedit etiam ſta-
tuto aliter diſponente. Bal. conſ.356.vol.1. Hippol. cõſ.
51.n.19. Farin. q.17.n.49. Ioſeph. Lud. in dec. Peruſ.80.
n.3. Item dicebatur quamuis ſit ſancitum per Regiam
3 prag. quod emittens ictum ſcoppittæ, ipſo iure incur-
rat pœnam vitæ naturalis, ſiue ictus percuſſerit, ſiue
non, verum tamen in præſenti caſu ex pluribus termi-
4 ni pragmaticæ applicari nequibunt. Primò, quia co-
natus debet eſſe proximus, Clarus §.fi.q.92.verſ.ſcias.
Bertaz. conſ.23.n.10.& ſeq. Inrigl. ſing.236. de Ball. in
prag.41. in princ. eſſet enim talis in propoſito caſu, ſi
quis proiecerit ictum ſcopittæ, & leuauerit de foco-
ne, & non de canna, & pro parte percutere volentis,
nil vltra agendum remanſerit, vt deueniret ad effe-
ctum, & alias pragmatica non habet locum ex anno-
5 tatis, per Maſtrill. cit. dec.155. quia non dicitur actus
proximus, ſi alter eſt magis proximus. Bald. in l. non
ideo minus in 4. col. C. de accuſ. & conſ.294.col.2.lib.
1. conſ.256. eodem lib. Mant. conſ.48. vol. 2. num.3. &
clarius per exempla, quando dicatur actus proximus
Ioſeph. Fontanel. in conſ.97.num.18.& ſeq. item locum
6 non habet prag. in rixa, prout hic, ſed tantùm in appẽ-
ſato, ſeu appoſtato: ita notat Gabr. conſ.12. Farin. cõſ.
67.n.2.lib.1.& Bal. loc. cit. n.1. Nec locum haber, vbi
ſe defendendo exploſit ſclopetum, prout erat in præ-
ſenti caſu, in quo ſupponebatur, quod dictus clericus
id fecerat, vt patrem cum alio rixantẽ defenderet, ne
à miniſtris Curiæ ſæcularis apprehẽderetur. Hoc enim
caſu de exceſſu nõ autem de ictu, ſeu exploſione venit
puniendus. Abb. in c. ſignificaſti de hom. Afflict. conſt.
aſperitatem n.13.& in conſt. ſi aliquem n.6.& ſeq. Ce-
7 phal. conſ.462.n.19. & ſeq. vol. 4. Tandem dicebatur
prag. locum non habere: cum ſimus in perſona eccle-
ſiaſtica, contra quam iura temporalia ſtatuere non
poſſunt, vt not. ex dec. de Franch. 9.

RESOLVT. DXXXI.

Curator an debeat intereſſe, quando clericus minor torquetur.

1 *Minor confeſſus in iudicio abſque curatore reſtituitur in
integrum.*
2 *Proceſſus factus cum minore abſque curatore, eſt ipſo iu-
re nullus.*
3 *In Curia Archiep. Neap. ſeruatur, quod quando minor tor-
quetur ad indagandam veritatem, non interuenit cu-
rator.*

1 VIdebatur, quod ſic, quia minor confitens delictũ
ſine curatore, reſtituitur in integrum, tamquam
læſus, & confeſſio nihil ei præiudicat, ſecundum Beret.
conſ.326.col.3.& tario eſt ſecundum Corgn. conſ. 36.
col.2.2.& ante eum Iſer. in conſt. Reg. ſi quis in poſterũ,
quia quicquid eſt actum cũ minore, carente curatore,
eſt nullum, & conſequenter reſtitui debet, ſecũdũ Loaz
in repet. tit. de iuſt. & iure, ſol.214.§. his itaque n. 106.
& vide Hipp. in leg.1.col.5.verſ.8. ff. de q. & ibi dicit,
quod etiam ſi minor accuſat, debet accuſare cum au-
ctoritate tutoris, cuius auctoritas debet interuenire à
principio, alias non ſufficeret. l. vniuerſitas, C. qui tut.
dar. poſſ. & not. C. ſi aduer. rem iudic. l. fin. & per Rom.
conſ.50. vide Paridẽ de Puteo in tract. de ſyndicatu; ſol.
115. verſ. officialis poſuit ad chordam, n.13. verſ. an cõ-
feſſio adulti, & Bald. conſ.260. vol.3. in princ. aut mu-
lier, alias conſ. 310. vol.1. in nouis impreſſis, vbi pul-
chrè in materia, Corneus conſ. 198. volum. 4. Licet
in hac conſultatione per totum reſtituatur minor,
etiam non probata læſione, & errore ſuę confeſſionis,
Hippol. ſing.445. minor lęſus, & de intellectu l. Clarum
C. de auctoritat. præſtanda, vide Gulielm. in repet.
cap. Raynutius, verſ. ſi abſque literis ſol. 14. num.
50. de teſtament. & per Hippol. conſ. 110. num. 21.
cum ſeq. Bertrand. conſil. 326. numer. 3. vol. 3. ibi,
dicebat dominus Antonius, vide Hyppol. in pract.
crim. §. nunc videndum ſol.14. num.33. & Affl. in con-
ſtit. minorum iura, num.12. Vnde Bald. in cit. conſ.310.
aut mulier, 1. vol. voluit, proceſſum factum cum
2 minore ſine curatore, quod ſit ipſo iure nullus in cri-
minalib. & hoc etiam ſi haberet minor patrem, idem
Bal. in conſ.308. factum 3. vol. de quo etiam per Capp.
Thoſ. dec.175. apertius Biraza ſing.366. tenementi mi-
rabilem cautelam voluit Lanfran. in c. quoniã in verb.
confeſſiones col. 10. de probat. quod etiam cum Bal.
conuenit in conſ.308. quod in criminalibus debet dari
curator filiofamilias, qui habet interuenire in cauſa
inſimul cum patre, voluit etiam Hipol. in conſil.48. nu.
1. non confundetur, & n.31. vbi etiam dicit, quod ſi eo-
dem momento quo quis fuit creatus curator auctori-
tatem præſtitit in confeſſione minoris, quod non præ-
iudicat, & in conſ.130. conditor orbis nu. 21. cum ſeq.
vbi ait, hæc procedere, etiam quod dicta cõfeſſio fuiſ-
ſet iuramento vallata, & in conſ.28.n.12. vbi affirmat,
quod minoris dictum in criminalibus eſt ipſo iure nul-
lum, ſed quod reſtituatur minor, & ſic cum opinione,
de qua ſupra, ſequitur Recen. poſt Alex. in conſ.116. in
cauſa inquiſitionis 2. col. 3. volum. qui citat Affl. &
Gram. in conſ.16. in crim. licet ſecus videantur cõclu-
dere Alex. in conſ.85. in fin. 5. vol. videlicet, quod reſti-
tuatur minor aduerſus confeſſionem, probata læſione
ſummatim, de quo per Iaſ. in conſil.133. col. 6. vol. 1.
Conr. verò in conſ.198. licet in hac concluſione 4. vol.
concordando opiniones, ait, valere confeſſionẽ mino-
ris factã in tormentis, quãdo curator præſtitit aucto-
ritatem adulto dicere veritatem, etiam quod ipſe non
interuenerit in ipſa conceſſione facta ad veritatem in-
ueniendam, ſin autem non interuenit auctoritas cura-
toris in aliqua parte iudicij, iudicium nullum, cum

quo videtur conuenire Aret. in l.2. §. quod obſeruare C. de iuram.cal. qui citat dictam l.clarum de auctoritate præſt. quod debeat interuenire curator, ſi eſt facienda interrogatio, & non quo modo minor reſpondere debeat.

3 In Curia tamen Archiep. Neap. ſecundum Nouiſſimum c.49. eſt recepta opinio Salyceti in d. l. clarum, quod non interuenit curator, quando minor torquetur, cum tortura inferatur ad indagandam veritatem, non ad ſolemnizandum iudicium, idem in alijs interrogationibus, quæ fiunt ad eruendam veritatem, & ita paſſim ſeruatur.

RESOLVT. DXXXII.

Clericus ordinatus ad titulum patrimonij, an teneatur bona ſibi ea de cauſa aſſignata à patre in legitimam imputare.

1 *Militia empta filio per patrem, imputatur in legitimam.*
2 *Quicquid à patre quouis titulo filius conſequitur, imputatur in eius legitimam.*
3 *Donatio facta à patre filio, vt peruenire poſſit ad habitum clericatus, eſt ob cauſam.*
4 *Contrarium reſpondetur.*
5 *Bona non aſſignata filio libera, non imputantur.*
6 *Militia clericatus in legitima filio imputatur.*

IN facti contingentia dubitationem mihi faciebant nonnulla pro opinione affirmatiua.

1 Primò, text. in l.omnimodo §.fin.C.de inoff.teſtam. vbi quod militia empta filio per patrem, imputatur filio in legitimam, ſed ex donatione prædicta videtur acquiſita filio militia clericatus, quia clericus, vel Presbyter quis fieri non poteſt, niſi patrimonium aliquod habeat, ne ordo ſacerdotalis in vituperium, vel infamiam veniat, quod etiam eſt de iure cõmuni, quia non debet quis ad ſacros ordines promoueri ſine aliquo beneficio, vel patrimonio c.neminem, & c.ſeq.70. diſt.c.Epiſcopus de præben.Cal. in conſ.1.col.1.in tit. de vita, & honeſt. cler. & vide Theſ. dec. 46.

2 Secundò, quia in legitimam imputatur, quicquid à parte quouis titulo filius cõſequitur. Put. dec.212. lib. 3. cum in liquidatione legitimę habetur ratio omnium bonorum, & iurium hæreditatis, de Franchis in deciſ. 61.num.15.& 16.Raudent.tract. de analogis c.19. nu. 57. quod etiam procedit in filio emancipato quando eſſet actum expreſsè. Magon. deciſ.84.Lud.Rom. ſing. 763. quemadmodum etiã in filia, quia donata à patre tempore nuptiarum, in legitimam computare tenetur, Gail. obſeruat.91.lib.2. num.5.

3 Tertiò, quia talis donatio non videtur ſimplex, ſed ob cauſam facta per matrem filio, vt peruenire poſſit ad officium clericatus, vt narratur in verbis donationis, ſed donatio ob cauſam facto filio, imputatur ei in legitimam l. quoniam nouella C. de inoff. teſt. habetur in l. ſi quando, §. generaliter, C. eod. Alex. conſ.50.col.7. in 3. dubio, & conſ. 117. col. fin. lib.6. latè Socin. conſ.18. & ſeq. lib. 4.

4 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium conſului, ſcilicet in legitimam nullo pacto

5 imputari poſſe, quia non erant bona aſſignata libera, vt de illis poſſet ad libitum diſponere, quod requiritur in legitima, Crauet. conſ. 136. incip. de anno per totum, ſed nec de iure communi tenetur illa conferre, dicit enim Io. Faber in ſuo Breuiario tit.C.de collatio, & l. ſi emancipati num.6.verſ.ideo credo, quod presbyter non tenetur conferre illud, quod pater dedit, vel ei aſſignauit pro titulo ſuſceptionis ordinum, & iuxta hanc opinionem iudicauit Polid. Ripa, vt patet in dec. 234.

6 Non obſtant contraria, & primo quod per talem donationem videtur acquiſita filio militia clericatus, quæ in legitimam imputatur, quia tex. in d.l. omnimodo §. fin. & ibi DD. loquuntur de militia, quæ aut in hæredes tranſmittitur, aut vendi poteſt, latè Calcan. conſ.74. col.5. poſt med. & ſeq. iſte clericatus non eſt huiuſmodi; quia neque tranſmittitur ad hæredes, neque vendi poteſt aliquo modo.

Non obſtat ſecundò, quod dicatur ob cauſam donatio, & propterea imputatur, quia reſpondetur, quod donatio, vt dicatur ob cauſam, in materia noſtra, requiritur, quod illa cauſa habeat in ſe neceſſitatem, prout eſt donatio ex cauſa dotis, quia pater tenetur dotare filiam, prout eſt donatio propter nuptias, quã pater tenetur pro filio facere, ſecus ſi fiat donatio ob cauſam ad quam pater non tenebatur, Pau. de Caſt. in l.vt liberis col.pen. in fin.C.de collat.& ibi Dec.col.fi. circa finem, & idem Dec. in auth. ex teſtamento, col.4. in princ. C. eod. titul. & ibidem ſubdit Decius, quod in alia materia donatio ob cauſam dicitur quando cauſa reſpicit commodum donantis, allegat Aret. conſ. 17. conſideratis col.5. ſed iſta donatio facta filio clericaturo, non habet cauſam neceſſariã, quia non reperiretur in iure cautum, quod cogatur pater donare filio vt clericus efficiatur, ſimiliter iſta cauſa non reſpicit commodum ipſius patris, ſed filij, ergo donatio ob cauſam pacto aliquo dici non poteſt.

RESOLVT. DXXXIII.

An ſi clericus, pendente lite ſuper eius debito, efficiatur Epiſcopus, poterit per eandem Curiam condemnari.

1 *Monachus effectus Epiſcopus, non deſinit eſſe monachus, nec eſt ſolutus à tribus votis ſubſtantialibus, num. ſeq.*
3 *Vbi cœptum eſt iudicium, ibi eſt finiendum.*
4 *Dignitas ſuperueniens reo, lite pendente, non eximit illum à litis cœptæ iudice.*
5 *Clericus, lite pendente, effectus Epiſcopus, per eandem Curiam non eſt condemnandus, & quare, & in ſimilibus, num.7.*
6 *Reſponſio ad contraria.*

SVpponatur in facto pro huius articuli dilucidatione, quòd quidam clericus cum eſſet conuentus à quodam ſuo creditore in Cur. Archiep. pro quadam pecuniarum quantitate, lite hac pendente, fuiſſet dignitatem Epiſcopalem aſſecutus, dubitatum fuit an poſſet pro præfato debito per eandem Curiam condemnari. Pro cuius quæſiti reſolutione multa mihi videbantur conſideranda.

1 Primò, id quod dicitur de monacho, qui licet efficiatur Epiſcopus, non tamen deſinit eſſe monachus, ita Hoſt. in c.clerici, il ſecõdo, de vita, & honeſt.cler. Alex. conſ.32.n.8.vol.1.Dec.conſ.25.n.6.vol.1.Alb. in conſ. 17.n. 7. & ſeq. hinc veſtes non mutat ratio ſanctimonialis. c.1. vbi Arch. Turrecrem. & cæteri DD. 23. diſt. Luc. de pen. in l.1.n.12. C.de caſtr.palat. pecul. lib.12. gl. in c.nona actione 16.q.vlt.Boer. in dec. 158. n.4. & 5. tex. in c.pen. in fin. vbi DD. de vit. & honeſt. cler. Couar. in c.1. num.18. de teſtibus Surd. in tractat. de aliment. tit.8. priuil.97. n. 10. & D. Thom. 2. 2. q. 105. art. 1.

2 Nec eſt ſolutus à tribus votis ſubſtantialibus, caſtitate, religione, & paupertate. gl. in c. de monachis 16. q.1. c.1. 18. q.1 Socin. ſen. in c. cum olim, il ſecondo, n. 17. de priuilegijs, Couar. loco cit. Præpoſ. in c. nulli dubium 12. q.5. Surd. vbi ſupra num.9.

Imò non liberatur ab omnibus religionis diſciplinis quæ officium ſuum Epiſcopale minimè impediunt D. Thom. loco cit. Turrecrem. in cap. carnem de conſecr. diſt.5.

3 Se-

3 Secundo, quia vera eſt regula ſeu iuris concluſio, quod vbi cœptum eſt ſemel iudicium, ibi finem quoque ſumere debet l. vbi cæptum ff. de iudic. latè Fel. in c. ex tenore de reſcript. latiſſimè Iaſ. in l. nulli, in 1. col. circa princ. C. de iudicijs, vnde cum cauſa contra præfatum incepta ſit agi in Cur. Archiep. igitur ibidem finiri debet, quamuis efficiatur Epiſcopus.

Tertiò, quia ſufficere debet, quod tempore citationis potuerit pertinere iuriſdictio ad Curiam Archiepiſcopalem l. ſi quis poſtea ff. de iudic. & ibi omnes DD. & in l. cum quædã puella ff. de iur. omn. iud. quæ citatio continet effectum præuentiuum gl. in clement. 2. de iudic. c. propoſuiſti de foro compet. Anton. Fab. in dec. fin. C. de in ius voc. & inducit litis pendentiam. gl. in c. vt debitus de appell. tex. in clem. 2. vt lite pendente, & conſequenter alibi cauſa agitari nequit, ad dec. Affli. 325. & licèt ceſſet qualitas iuriſdictionis, quæ litem in præfato tribunali introduxit, non debet idcirco transferri ad aliud tribunal. l. fin. C. de veteranis lib. 10. & in noſtris terminis tenet, & comprobat ex multis Foller. in conſt. Neap. tit. de Magiſtro Iuſtitia rio fol. 177. num. 27. cum multis ſequentibus.

Non obſtat regula ceſſante cauſa, quæ in omni actu procedit Tiraquell. in 1. par. num. 203. quia verum eſt, niſi ille actus produxerit effectum conſumatum. l. fin. vnde lib. l. inter ſtipulantem §. ſacram ff. de verb. oblig. Tiraq. latè vbi ſupra limit. 12. Paleaz de maioritatib. 2. par. q. 6. num. 12. & 1. par. num. 7. Gamma deciſ. 27. num. 5. Valaſc. in dec. 57.

4 Denique contra præfatum clericum effectum Epiſcopum vrgebat, quod priuilegiũ, ſeu dignitas ſuperueniens reo, lite pendente, non eximit illum à iudice, coram quo lis erat inchoata, ita Bartol. in l. 1. ff. de pœnis, Angelus in l. ſi quis poſtea ff. de iudic. & iuxta hãc opinionem fuiſſe deciſum in S.C. Neap. ſcribit Vincẽtius de Franch. dec. 544. & pariter deciſum refert Balb. in dec. 70. quibus addo tex. in l. non diſtinguemus §. ſi quis ff. de arbit. & in l. ſi reus ff. iudica. ſolui. quare cum præfata dignitas ſuperuenit poſtquam lis erat inchoata in tribunali Archiep. igitur ibi finienda ex ſupradictis, & iuxta præfatam opinionem fuit iudicatum 13. Iunij anno 1580.

5 Cæterum quicquid ſit ex ſupradictis contrarium conſului, motus præſertim, quod iura ſupradicta, & rationes minime procedunt in perſona tam priuilegiata vti eſt Epiſcopus, qui ob culmen honoris, & dignitatem, quæ in eius perſona reſidet non venit in generali iurium diſpoſitione ad text. in cap. inquiſitionis de hæret. in 6. & in cap. quia periculoſum de ſentent. excommunic. in 6.

6 Nec obſtant contraria ſupra adducta, quia procedunt quando ſolum adijcitur forus, at ſecus quando mutatur ſtatus, & forus prout in caſu iſto, quia tunc redditur omnino incapax iudex, qui præuenit, exemplum patet in cap. Præſul. 2. quæſt. 5. de eo, qui antequã effectus eſt Cardinalis, commiſit crimen, quia gaudet quoad cognitionem dicti criminis priuilegio Cardina-
7 libus conceſſo. Item in milite, contra quem non agitur de crimine commiſſo tempore quo erat Paganus, coram primo iudice, ſed coram ſecundo, poſtquam factus eſt miles. l. qui cum vno §. reus ff. de re militari, l. hoc accuſare §. 1 in princ. ff. de accuſ. Oldr. conſ. 4. in princ. verſ. & hoc manifeſtè, Gabal. reſolut. crimin. 147. num. 1. vſque ad 10. Et tandem de laico præuento in foro ſæculari, qui ſi poſtea clericus efficiatur, contra ipſum non procedit iudex ſæcularis, ſed eccleſiaſticus, quia nedum mutauit forum, verum etiam ſtatum, idcirco non erit habenda ratio fori ſæcularis, in quo fuit præuentus ab initio, & in hac reſolutione perſiſto, ſalua pace tantorum iudicum.

RESOLVT. DXXXIV.

An clericus obtinens ſimplex beneficium, cogi poſſit ad faciendam reſidentiam in diœceſi.

1 *Clericis ab Epiſcopo non eſt prohibendum, ne diſcedant à diœceſi.*
2 *Clerici ex conſuetudine non tenentur in beneficijs ſimplicibus reſidere.*

IN facti contingentia dicebam, quod ſi talis clericus non obtinebat beneficium reſidentiale, nõ poteſt cogi per Epiſcopum, ne à diœceſi diſcedat, mouebar ex notabili conſ. Burcult. 29. quem ſequitur Emanuel Sà in ſuis aphoriſ. Confeſs. verb. clericus n. 29. vbi ait, quod clericus nulli loco, aut beneficio adſcriptus, non tenetur reſidere, & poteſt ire quò velit, cum Epiſcopi licentia, & ita refert fuiſſe per Sac. Congregationem declaratum, licèt quod quando reperiretur adſcriptus in aliquo loco, non poſſet inde diſcedere, ait Graſſ. in conſ. 3. de tempor. ord. lib. 2.

1 Quæ opinio, videlicet, vt non poſſit clericus ab Epiſcopo prohiberi, ne à diœceſi diſcedat, procederet quoque, etiam ſi præfatus clericus ibidẽ obtineret beneficium ſimplex, quoniam quamuis de iure requirat reſidentiam, c. pen. de clericis non reſid. c. ad hoc de
2 præbend. generalis tamen conſuetudo obtinuit, vt id non procedat in beneficijs ſimplicibus, Abb. in c. extirpandæ §. quia vero num. 31. de præb. cum adductis per Mandoſ. in regulis Cancell. reg. 1. q. 13. n. 8. Cæſar de Graſſ. in dec. 4. num. 3. de præbend. Farina c. in ſua collect. dec. 12. & tenuit Rota in vna nullius beneficij 28. Maij 1604. coram Ludouiſio, & beneficia quando dignoſcantur eſſe ſimplicia vide Monal. conſ. 23. vol. 1.

RESOLVT. DXXXV.

An licentia data per Epiſcopum clerico in certa eccleſia ſeruiendi, ſufficiat, quod fuerit oretenus conceſſa.

1 *Epiſcopus dicitur Princeps.*
2 *Mandatum Principis non probatur niſi ſcriptura.*
3 *Licentia Epiſcopi inſeruiendi eccleſiæ, ſufficit vt oretenus ſit data, & quare.*
4 *Ratio diſpoſitionis potius eſt attendenda, quàm diſpoſitio.*

VT clericus gaudeat fori priuilegio ex vi Concilij
1 Tridentini ſeſſ. 23. de reform. c. 6. eſt neceſſe in non habente beneficium eccleſiaſticum, quod ex mãdato Epiſcopi alicui Eccleſiæ inſeruiat, ibique fuerit adſcriptus. Quare huius occaſione fui interrogatus an præfata licentia, & mandatum ſufficeret, quod fuerit oretenus facta ipſi clerico, an verò ſit neceſſe, vt probetur in ſcriptis: & ratio dubitandi, quod requira-
1 tur ſcriptura, erat, quia Epiſcopus dicitur Princeps c.
2 omnes Principes, de maior. & obedientia, & Principis mandatum non probatur, niſi ſcriptura. l. 1. C. de mandat. Princ. gl. not. in c. 1. verbo ſcriptura de cenſibus li. 6. Monald. conſ. 22. vol. 1. Artham. conſ. 91. num. 6. & Rubeus conſ. 93. num. 7. & ſequent.

3 Cæterum, ſupradicta ratione non obſtante contrarium conſului ex pluribus.

Primò, quia licet d. Concilium cit. c. 6. videatur requirere pro forma, quòd dictus clericus degat in vniuerſitate, non tamen videtur requirere pro forma li-
4 centiam Ordinarij, cum quoties degit in vniuerſitate, ſit in via ad maiores ordines, quę eſt finalis ratio d. Concilij, ſecundum Artham. loco cit. & ratio ſecundũ eundem eſt potius attendenda, quam ipſa diſpoſitio, Alex. conſ. 129. num. 5. volum. 7. Becc. in conſ. 41. n. 6. Turret. conſ. 76. num. 27. vol. 1.

Tum ſecundò, quia quatenus dicta licentia Ordinarij eſſet de forma, nõ tamen eſſet de forma illam eſſe obtinendam in ſcriptis, cum id non dicatur in d.cap.6. vnde ſatis erit probari per teſtes fuiſſe oretenus conceſsam ab Ordinario ex regula iuris quod paria ſunt aliquid probari per teſtes, vel per ſcripturas l.in exercendis, C. de fide inſtrum. cap. in exercendis eod. tit. Natta conſ.609. num.21. Surd. dec.71. n.6. Maſcard. de probat. concluſ.303. num.7. volum.1. Sbroz. de off. Vicarij lib.1.q.64.num.1.

Tum tertiò, quia ita declarauit Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium ſuper d.capite ſufficere licentiam, quamuis oretenus habitam, vt gaudeat clericus fori priuilegio.

RESOLVT. DXXXVI.

Clericus quando faciat ſpolium.

1 *Spolia quæ ſint.*
2 *Clericus bonorum eccleſiæ vſusfructuarius dicitur.*
3 *Melioramenta facta eccleſiæ de bonis ipſius, eccleſiæ cedunt, non ſic de clerici bonis patrimonialibus.*
4 *Clericus vltra victum de bonis eccleſiæ expendens voluptuosè, ad reſtitutionem tenetur.*
5 *Facultas teſtandi clerico conceſſa non extenditur ad codicillandum, & quare.*
6 *Clericus quando ſpolium faciat.*

1 SPolia (vt à definitione incipiamus) sũt bona eccleſiaſticæ perſonæ quæſita immediate, vel mediate ex bonis eccleſiaſticis, & propterea ad Cameram Apoſtolicam ſpectant, vt latè per Rodoan. in tract. de ſpolijs q.2. & per totum, Mandoſ. de ſignat. gratiæ in tit. de licentia teſtand. Nauar. conſ.5. de donat. & in conſil.14. de regular. in antiq. Molin. diſput.156. & de iure canonum clericus, quando conſanguineos non habebat, ſuccedebat Eccleſia, vt diſponitur in cap.1. de ſucceſſionibus ab inteſt.

Cuius ratio eſt, quia quidquid habet clericus, præſumitur acquiſiuiſſe ex bonis Eccleſiæ cap.1. de peculio cler. latè DD. in cap.3. eod. tit. Menoch. de præſumpt. lib.3. præſump.53. Molina de iſt. & iure, d. diſput.147.
2 Bertach. in tractat. de Epiſcop. lib.4. part.4. & clericus dicitur vſufructuarius bonorum Eccleſię, gloſ. cõmuniter recepta in cap. fin. de pecul. cler. Panorm. & reliqui in cap. cũ eſset de teſtam. Guid. Pap. in deciſ.109.
3 quod adeo verum eſt, quod etiam melioramenta facta de bonis Eccleſiæ, cedut ipſi Eccleſiæ, nec de ijs teſtari poteſt, per illum tex. in d.cap.fin. licet quando de eius bonis patrimonialibus impenderint, poſset ipſe, aut eius hæres repetere, vt probat text. iuncta gloſ. in cap. Sacerdotes 12.q.4. & adeo perſona eccleſiaſtica dicitur vſuarius, ſeu potius vſufructuarius, quòd vltra proprium victum, id quod ſupereſt, debet expendere in vtilitatẽ Eccleſiæ, quare ſi expẽdit voluptuosè, tene-
4 tur ad reſtitutionẽ, ita Ioã. de Lignano in clem. gratiæ de reſcriptis. Fel. in cap. poſtulaſti col.9. verſ. & ſcias de reſcript. Vnde nulla alia ratio ſupradictorum tradi poterit, niſi dicere, quod Nuntius Apoſtolicus habet intentionem fundatam, quod ſint quæſita intuitu Eccleſiæ, ita Maur. allegat. 5. part. 1. vnde iuxta opinionẽ eiuſdem in alleg.15. eod. lib. cùm hæc materia ſit odio-
5 ſa, & ſtrictè interpretanda, clerico cui fuerit conceſsa facultas teſtandi, non erit ei permiſsum ex vi præfatæ facultatis, poſt teſtamentum codicillare.
6 Hodie verò ex conſtitutione. Pij V. clericus habens beneficium non excedens valorem 24. ducatorum de Camera, non facit ſpolium, vt teſtatur Vgolin. de poteſt. Epiſc. cap.117. num.2. & Galet. in ſua margarit. caſuum conſcient. verb. clericus num.3.

RESOLVT. DXXXVII.

Clericus an poſſit torqueri per laicos de mandato Epiſcopi.

1 *Clerici per laicos de mandato Epiſcopi torquentur, & quare num.2.*

RAtio dubitandi pro negatiua ſententia eſt, nam laici verbera incutientes clericis, incidunt in cenſuras, etiam ſi hoc facerent mãdante Epiſcopo, c. vniuerſitatis de ſent. excommunicat. Bald. conſil. 122. colum.1. Artam. conſil.13. n.6. quia huiuſmodi priuilegium eſt introductum in fauorem totius ordinis clericalis, & propterea non poteſt Epiſcopus in clericorum præiudicium renunciare, cap. contingit, vbi Panormit. & reliqui de ſentent. excom. quemadmodum dicimus in Baronibus Regni, quibus competit priuilegium cum clauſula abdicatiua, etiam quo ad perſonas miſerabiles, quia nõ poſſunt in præiudicium vnius ex vaſſallis, illi renunciare, vt refert deciſũ de Franch. deciſ.541. & in deciſ.417. ſequitur Frezza de ſubfeud. auct.20. n.206. Cacheran. dec.78. col.1. verſ. nõ obſtat, quod vaſſallus.

1 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium ſeruatur in praxi, quod ſcilicet, quando torquendus eſt clericus, poteſt id de mãdato Epiſcopi per laicos fieri, cuius obſeruantiæ ratio duplex eſt.
2 Prima, quia omnia noſtra facimus, quibus noſtra impartitur auctoritas. l.2. Cod. de vet. iur. enucl. cap. mulieres §.1. de ſent. excommunic. Bald. conſil. 159. n.6. volum.1. gloſ. notabilis, & communiter recepta in c.1. de reg. iur. in 6. quare regula cantat, qui per aliũ facit, per ſeipſum facere videtur, cap. qui per alium de reg. iur. in 6.

Secunda colligitur ex doctrina Bal. in cap. decernimus col.2. num.5. verſ. quæro de iud. qui aſſerit, poſſe iudicem eccleſiaſticum id laico committere, quia hoc caſu merus videtur exequutor, nec ei delegatio facta videtur, ſed nudum miniſterium commiſſum, vt firmat quoque Panorm. in cit. cap. vniuerſitatis in 3. not. n.6. de ſentent. excomm. & ita de conſuetudine obſeruari teſtatur idem loco citato.

Quicquid in contrariũ tenuerint gloſ.1. in cap. quia iuxta §. presbyteri, il primo.5. quæſt.6. & ibidem Archid. n.3. Anchar. col.2. num.7. verſ. quid de tortura, Anton. de Butrio colum. vltim. n.13. verſ. conſului in cap. vt famæ de ſent. excommun. Ioannes de Anan. in cap.1. col.4. num.70. de clerico percuſs. & hæc, vt dixi nõ obſtant, quia contrariũ ſeruatur in praxi ob ſupra citatas rationes. Quibus additur, & tertia ratio, quia ſecundum Foller. in pract. criminal. can. cap.31. rubr. tormentis mox ſubijciatur n.11. & Clar. in pract. crimin. §. final. q.64. verſ. ſed hic quæro cum non reperiãtur clerici, qui birroariorum munus exercere velint, quia ſecundum prax. Archiepiſcop. c.35. in fine id exiſtimatur officium viliſſimum, proinde ſequeretur abſurdum, quod delicta clericorum remanerent impunita, & de hac communi obſeruantia teſtantur etiam Sigiſm. Scaccia in tractatu de iudic. cauſ. ciuil. criminal. & hæretical. lib.1. cap.11. ſub num.41. nec non & Farin. in prax. criminal. titul. de iudicijs, & tortura quæſtio.41. num.15. quam practicam minime admittendam ſentit Hyron. Ceual. in commun. contra comm. q.619. num.4. & ſequent. ſi inuenirentur clerici, qui hæc peragere vellent, ſed in defectum clericorum, quod pariter ſentire videtur Ignat. Lopez ad Diaz. in pract. criminal. canon. in annot. lit. E.

RE-

RESOLVT. DXXXVIII.

Clerici quando debent citari ad informandum.

1 *Citatio non eſt expedienda, niſi prius de delicto conſtet ſaltem præſumptiuè, num.8.*
2 *Citatio realis infamat.*
3 *Captura, vltra infamiam, damnum affert irreparabile.*
4 *Citatio ad informandum, quando non eſt expedienda in Reg. Neap.*
5 *Reus non eſt carcerandus ad ſimplicem accuſatoris nutũ.*
6 *Iudex citans aliquem ad informandum, non ſeruata forma, eſt puniendus.*
7 *Citatio eſt vitioſa, ſi non conſtat de delicto.*
9 *Clerici in Curia Archiepiſcop. quando carcerantur.*

TAm in Curia Archiep. Neap. quam in omnibus alijs Curijs eccleſiaſticis, praxis eſt, vt clerici non
1 citentur, nec per ipſam Curiam expediatur citatio niſi, prius cœperit de delicto conſtare, quæ opinio fundatur in doctrina Ioan. And. in cap. ſi clericos de ſentent. excom. in 6. vbi Epiſcopus non debet eſſe promptus ad citandum, tam verbaliter, quàm realiter cle-
2 ricos, cum ſi ſit realis, infamat. Bald. in l. ſi clericus, C. de epiſc. audient. & in l. 1. C. de in integrum reſt.
3 quem ſequitur Caſtr. & Iaſ. in l. 4. §. condemnatum ff. de re iudicata, captura vltra infamiam, irreparabile damnum affert, vt voluit etiam Menoch. de arb.
4 caſu 67. Et contra laicos hodie in Regno citatio ad informandum, per iudicem expediri non poteſt, niſi viſa prius diligentiſſimè, & per eum etiam reddita informatione, & in cauſis pariter magni momenti criminalibus, in quibus indicia vrgeãt pro tortura inferenda, vt patet in prag. 39. Philippus in tit. de off.
5 Iuſtit. & ita refert deciſum Viuius deciſ. 121. vbi quoque dicit capturam minimè contra aliquem delinquentem relaxandam eſſe, ad ſimplicem nutum accuſatoris, cum non apparentibus ſufficientibus indicijs ad torturam, non poſſet concedi mandatum, ſeu licentia de capiendo, ita Archid. Io. And. Gemin. & reliqui vniformiter in cap. ſi clericos de ſentent. excom. in 6. Bald. in l. quod euitandi in fin. C. de cond. ob turp. cau. Alex. in l. 1. num. 13. ff. de in ius voc. Carau. in ritu 39. num. 10. & ſequent. Campag. in cap. Regni ſubditorum noſtrorum, num. 95. & ſeq. vbi refert, hanc opinionem eſſe communiter ab omnibus receptam, & iudex capiens, & citans aliquem ad in-
6 formandum, non ſeruata ſupradicta forma, puniri debet, ex notabili doctrina Baldi in l. 1. C. de his, qui lat. occid. cum alijs, quos congerit Pariſ. de Put. in tract. de ſyndic. v. captura cap. 1. num. 14. & in cap. ſeq. num. 13. & ſecundum quod refert Nellius in tractatu de bannit. in 3. part. tertij temporis, & ante eum Bal. in auth. ſi omnes num. 8. cap. ſi minor ſe ab hæred. abſt. ſi citatio ad informandum fieret non
7 adhibita cauſæ cognitione, & non conſtito ſummariè de delicto, citatio ipſa foret vitioſa, & minimè valeret, & conſequenter proceſſus in præiudicium citati fabricatus, eſſet nullus, & iudex, ſecundum Soccin. in l. fideiuſſor §. ſi quis num. 5. ff. qui ſatiſd. cog. puniri poſſet, ſicut dicimus de Epiſcopo iniuſtè carcerante clericum, quod eſt excommunicatus, cap. ſi clericos de ſentent. excommunic. quia ſecundum Nouiſſimum in praxi ſua cap. 33. num. 3. debet contra
8 ipſum clericum conſtare de delicto, ſaltem præſum-
9 ptiuè, & in Cur. Archiep. Neapol. refert ſeruari, quod non proceditur ad carcerationem clericorũ niſi contra ipſos adſint probationes ſufficientes ad condemnandum, vel ſaltem ad torquendum, dummodo clericus non ſit ſuſpectus de fuga, nec, ſi timor, quod ſeducat teſtes, & deſtruatur informatio, quia tunc ad finem formandi inquiſitionem, habita aliquali informatione, carceratus allegat Clar: in prax. §. fin. q. 28.

RESOLVT. DXXXIX.

An clericus teneatur ſoluere decimam de eo, quod percipit ex patrimonio, ad cuius titulum fuit promotus.

1 *Decimæ à clericis non ſunt exigendæ.*
2 *Lex generaliter loquens, generaliter intelligi debet.*
3 *Patrimonium clerici ab omni onere liberum eſſe debet.*
4 *Decima eſt ſoluenda à clerico de eo, quod percipit ex patrimonio, ad cuius titulum fuit promotus, & quare.*
5 *Decimæ de iure diuino debentur.*
6 *Res ſemper tranſit cum ſuo onere.*

CVm contigiſſet de hoc dubitari in oppido Briſſiani terræ Lauri diœceſis Nolæ, & ab Epiſcopo mihi fuiſſet cauſa delegata, compilato coram me proceſſu, propoſi punctum prædictum, & pro opinione negatiua adducebatur primò text. in cap. nouum genus de decimis, vbi Summus Põtifex his fuit verbis vſus, Nouũ genus executionis eſt, vt clerici à clericis decimas exigant, cum nuſquam in lege Domini hoc legamus, non enim Leuitę à leuitis decimas accepiſſe leguntur, vnde cum tex. loquatur generaliter, & indiſtinctè, vt à clericis decimæ non exigantur, conſequenter debet ita decidi præſens caſus, de quo verba facimus, lex enim generaliter loquens generaliter debet intelligi. l. de pretio ff. de publiciana l. qui filium ff. de legat. preſtan.
3 Secundo, quia præfatum clerici patrimonium debet eſſe alienum, ac liberum ab omni onere. Rubeus conſ. 23. num. 6. Felin. in conſ. 17. num. 3. & ſeq. & in cap. cum acceſſiſſent num. 15. de conſtitutionib. Graſſ. conſ. 4. de tempor. ordin. & ſecundum quod ſcriptum reliquit Dec. in cap. non licet de preb. debet eſſe in proprietate, & vſufructu, non autem in vno ex prædictis, quod non eſſet, ſi eſſet decimis obnoxium.
4 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium iudicaui, ex pluribus.
Primo, quia decimæ de omni fructu, & ab omnibus ſoluendæ ſunt, c. ex parte de decimis, ex quo tex. eui-
5 denter apparet neminem excipi, & maximè cum debeantur de iure diuino cap. parochianos eod. titul. & cap. nuncios eodem, diſponitur, omnes parochianos eſſe compellendos de omni fructu decimas perſoluere, quæ dictio, omnis, includit etiam clericos arg. text. in l. Iulianus ff. de leg. 3. & in cap. omnes de maiorit. & obedientia.
Tum ſecundò, quia ita clerici, ſicut laici percipiunt Sacramenta in eccleſia parochiali, & propterea eidem eccleſiæ decimas perſoluere debent cap. ad Apoſtolicæ de decim.
Tum tertiò, quia apparebat, quod ante ordines receptos, ſoluebatur decima de præfato patrimonio per
5 huiuſmodi clericum, vnde eccleſia non debet defraudari, quia res ſemper remanet cum ſua cauſa, & tranſit cum ſuo onere. l. traditio ff. de acquir. rer. domin. l. alienatio ff. de contrah. empt. l. ſi prædium C. de euiction. l. fin. conuenit §. ſi fundus ff. de pignor. act. l. ſi debitorem. C. de diſtract. pignor. maxime cum tale onus ſoluendi decimas ſit appoſitum rei, & non perſonæ, proinde cum ipſa re tranſit, & cum ea ſemper verſatur, vt voluit Cepoll. de ſeruit. verb. præd. c. 2. n. 13. & in tit. de feneſtra. cap. 62. n. 2. & in his terminis tradit Bald. in l. fin. quæſt. 5. C. de contrah. emp. quem refert Afflict. in dec. 282. n. 2. quare fuit deciſum in Rot. Lucen. teſte Merlin. in dec. 19. quod talis res ad quemcunque tranſit, vadit cum ſuo onere, allegat tex. in l. Imperatores ff. de publicanis, de cuius materia latè Theſ. in deciſ. 234. & iuxta prefatam opinionem cenſuit quoque gloſ. ſing. in cap. tuis verſ. de patrimonio de preb. & dignitatib.
Non obſtant contraria; præſertim tex. in c. nouum ge-

genus de decimis, quia reſpondetur, quod non procedit in patrimonialibus, in quibus arctantur ad decimas ſoluendas, cap.1. quæſt.16. q.1.

RESOLVT. DXL.

Trina monitio, ad effectum vt clericus non incedens in habitu, & tonſurā, amittat priuilegium clericale, an hodie ſit neceſſaria ex vi Conc. Trid.

1 *Trina monitio iudicis eccleſiaſtici ad fori priuilegium amittendum olim requirebatur, cum requiſitis, & limitationibus, num.2.& 3.*
4 *Trina monitio ad fori priuilegium amittendum non requiritur, clerico incedente in habitu laicali, cum declaratione num.5.*
6 *Clericus dimittens habitum clericalem ad hoc, vt facilius delinquat, eccleſiaſtico iudici eſt remittendus.*
7 *Clerici in minoribus conſtituti incedentes quandoquidem abſque habitu, & tonſura, fori priuilegiū non amittunt.*
8 *Maſcardi opinio reprobatur.*

CVm in quadam cauſa de hoc ſermonem habuiſſem, reſpondi in præfato puncto nonnullas concluſiones conſtituendo.

1 Prima concluſio de iure communi ſacrorum Canonum, ad amittendum priuilegium fori, requirebatur trina monitio iudicis Eccleſiaſtici, cap. in audientia, & cap. cum contingat de fœur. excommunic. late Pariſ. in prax. tit. de inquiſitionibus quæſt.8.num.60. Triuiſ. in dec.48.n.16.cum ſeq.part.2.Anton.lib.3.variar. reſolution. deciſ. 48. poſt Couarr.pract.quæſt.c.32.n.2. Grat.lib.1.diſceptat.forenſ.cap.190.n.11.vbi quoque addit requiſita, vt præfata monitio valeat, ſcilicet, vt ſit ſpecialis, nominatim, & in perſonam facta, ita vt nec vnica, nec generalis ſufficiat, ſecundū gloſ. communiter receptam in clementin.1. in verb. tertio de vita, & honeſt.cler. Fel. in cap. Eccleſiæ Sanctæ Mariæ col. 24. in princ. verſ. ſecundo ſequeretur, de conſt. cum aliis, quos longa ſerie congerit Farinacc. cit. quæſt.n.60.vſque ad 63. & de nonnullis alijs, quæ requirebantur, vt clericus fori priuilegium amittat, tradit late Capyc. in deciſione 161.

Quæ concluſio limitabatur dupliciter.

2 Primo in clerico coniugato, in quo non erat neceſſaria aliqua monitio, Couar. pract. quæſt.c.9.& 32.n.2. Clar. quæſt.36.verſ. hæc autem Foller. in pract. crimin. in verb. audiantur excuſat.n.42. & Farinac. cit. loco.

3 Limitatur ſecundo in clerico enormibus ſe immiſcente, Clar. & Farinac. cit. locis, & Nauarr. conſ.17. de priuilegijs.

Secunda ſit concluſio, loquendo de iure Conc. Trid. ſeſſ.23.cap.6. in clerico, continuò incedente in habitu
4 laicali, non requiritur trina monitio, vt priuilegium fori amittat, quia per d. Concil. fuit derogatum iuri communi, ita Cuchus in inſtit. maioribus lib.3.tit.9. de priuileg. cler. num.66. qui teſtatur ita obſeruari de conſuetudine, Zecchius de republ. eccl. tit. de clericis, num.6. verſ. amittitur autem, Nauar. conſil. fin. nu.6. de priuil. Menoch. conſ.912. vol.10. referens in præfatis clericis non eſſe faciendam præfatam monitionem. Et iuxta hanc opinionem pluries fuiſſe declaratū per Sacram Congregationem teſtatur Anton. cit. loc. n.7. & ad hoc faciunt cōſtitutiones Clementis VII. & Pauli III. relatæ per Gratian. cit. loco per quas ſancitum eſt, Clericos primæ tonſuræ, carentes beneficijs priuari priuilegio fori eo ipſo, quod non incedunt in habitu, & tonſura, de quibus per Menoch. loco cit. num.35. Vrſil. ad Afflict. dec.24. nu.7. & Clar. quæſt.36. verſic. hæc autem, quod procedit modo explicando in 3. concluſione, & non aliter.

Tertia ſit concluſio declaratoria huius ſecundæ, vt illa tunc tantū ſit vera, ac procedat, quando continuo
5 clericus incederet in habitu laicali, & conſequenter eſſet tāta perſeuerantia, vt publicè exiſtimetur laicus, ita Farinac. cit. quæſt.8. num.66. Addit. ad ſum. Bullar. verb. Habitus cler. lim.3. vnde in S.C. fuit deciſū, quod clericus, qui dimiſſo habitu clericali, homicidiū commiſerat, & in actu aufugerit, ſæculari habitu indutus, ſit remittendus ad iudicem eccleſiaſticum, vt refert Tapp. in conſtit. Regni de perſonis n.23. & ratio eſt, ſecundum eum, quia fuit habitum pro vero non habuiſſe animum dimittendi habitum, ſed potius deponendi, vt commodius delictum committeret, & ſecundum Vrſil. in dec.24. num.7. pluries fuit deciſum in eodem Conſil. quod clerici in minoribus conſtituti, incedentes quandoquidem abſque habitu, & tonſura non amitterent fori priuilegium, & ante eum voluit quoque, Gram. referens aliam deciſionem in conſtit. de perſonis n. 4. vnde Bald. in l. ſi qua n.2. C. de Epiſcop. & cler. voluit quod ſi probetur, clericum captum ſine habitu, & tonſura fuiſſe ſolitum illa deferre, gaudere priuilegio fori, vt refert quoque fuiſſe declaratum per per Sacram Congregationem, Antonin. citat. loc. in anno 1586. in quodam clerico cum armis deprehenſo ſine habitu, & tonſura: & idem, ſecundum eundem, ſi clericus non deferret tempore delicti commiſſi habitum, & tonſuram, ſed poſtea reaſſumpſerit: quicquid voluerit Maſcardus de probatio. concluſ. 122. volens denegandam remiſſionem, ſi denudato capite clerici, cognouerit iudex non deferre tonſuram, quia, vt dixi, requiritur perſeuerātia, cum poſſet contingere, quod ob iuſtas, ac legitimas cauſas illum deſeruiſſet, præſertim in eo, qui ex iuſta cauſa timoris, habitum clericalem poſtpoſuerit, cap. clerici, de vi. & honeſt. cler. Item ſi ratione paupertatis illum geſtare non valeret, ex Imol. in clementin. 2. eod. titul. Et tandem in eo, qui nequiret tonſuram deferre propter infirmitatem, Cappell. Tholoſ. in dec.104.

RESOLVT. DXLI.

Clericus non habens requiſita Concilij, ad effectum, vt frui poſſit fori priuilegio, an gaudeat priuilegio canonis.

1 *Clericus, non incedens in habitu, & tonſura, an poſſit declinare iuriſdictionem iudicis ſæcularis.*
2 *Quid ſi eſſet beneficiatus.*
3 *Clericus non incedens in habitu, & tonſura, poteſt cognoſci ab eius Epiſcopo, & gaudet etiam priuilegio canonis, & num. 5. & 7. vbi contrarium tenentes reprobantur.*
4 *Regularis apoſtata à quo iudice puniri poſſit.*
6 *Priuatio vnius priuilegij, non extenditur ad aliud.*

1 EX decreto Concil. Trident. ſeſſ.21. de refor. cap.6. clerici fori priuilegio non gaudent, nec in ciuilibus, nec in criminalibus, niſi beneficium eccleſiaſticū habeant, aut clericalem habitum, & tonſuram deferentes, alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſeruiant, vel in Seminario clericorum, aut in aliqua ſchola, vel vniuerſitate de licentia Epiſcopi, quaſi in via ad maiores ordines ſuſcipiendos verſentur; & ita tradunt, & confirmant Guttierez de iuram. confir. par. 2. cap.17. n.12 Paz 2. tom. ſuæ praxis prælud.2. num.6. Garzia de beneficijs part.2. cap.2. num.3. & ſeq. Henriq. conſil.91. num.6. Maſtrill. deciſ. Rotæ Siciliæ 104. quamuis non ſit neceſſe, vt ſupradicta copulatiuè
2 concurrant, ſecundum quod voluit Guttierez lib. 1. pract. quæſtio. q.7. quoniam habens beneficium eccleſiaſticum gaudet priuilegio fori, eſto, quòd habitum, & tonſuram clericalem non deferat, quia ſecundum eundem, hoc ſolùm requiritur in clerico primæ tonſuræ,

ſuræ, vel minoribus ordinibus inſignito, non habente beneficium eccleſiaſticum, vt patet apertè ex dictione, aut eiuſdem Conc. quæ eſt dictio diſiunctiua, & ſic pluries deciſum fuit, de Ponte conſil. 24. volum. 1. & alij.

3 Et licèt omnibus ſupradictis requiſitis clericus carens non gaudeat priuilegio fori, & ideo nō poſſet declinare iuriſdictionem iudicis laici, vt colligitur ex decreto eiuſdem Conc. Attamen eſt citra cōtrouerſiam, vt poſſit Epiſcopus contra dictum clericū delinquentem procedere, eumque punire vt cenſuit Sacra Congreg. ſuper d. c. 6. per verba videlicet, *Licet autem huiuſmodi clerici in minoribus forum iudicis ſæcularis ſeu laici declinare non poſſint ex hoc decreto, tamen Congregatio reſpondit, iſtud decretum non obſtare Epiſcopo, quominus iure ſuo in huiuſmodi clericos delinquentes, ſi adhuc clerici permanent, poſſit animaduertere.*

4 Sic etiam à ſimili dicitur de regulari, qui etiam ſi apoſtatauerit, & atrocius deliquerit, licet perdat priuilegium fori, non propterea iudex eccleſiaſticus perdit iuriſdictionem ſuam in eum, & locus erit præuentioni, vt refert deciſum Triuiſan. dec. 48. lib. 2. per tex. qui communiter ad hoc allegari ſolet in capit. 1. de apoſtatis.

5 Quare reſpondendo ad caſum propoſitum, dico, quod quamuis clerici primæ tonſuræ, ſeu minorum ordinum, non habentes beneficia, aut alias qualitates, de quibus ibi, priuarentur fori priuilegio ex decreto Conc. non tamen ſunt priuati priuilegio canonis, ſi quis ſuadente diabolo 17. q. 4. vt cenſuit Sacra Cong. ſuper d. cap. 6. per verba, videlicet, *Clerici, qui in hoc decreto Conc. priuilegio frui priuantur, priuilegio tamen canonis non intelliguntur priuati*, Gonzalez ad regul. menſium gl. 5. §. 5. num. 7.

6 Quæ deciſio ſanctiſſima videtur, tum quod priuatio vti pœnalis, & odioſa non eſt extendenda, cap. odia de reg. iur. in 6. l. cum quidam ff. de liber. & poſthum. tum etiam, quia non intelligitur, niſi in caſibus à iure expreſſis gloſ. communiter recepta in cap. fin. de iurepatron. Item, quia ex diuerſis pœnis non fit illatio l. Papinianus ff. de minoribus. Tum denique, quoniam iuxta opinionem Alexand. de Neuo, priuilegium fori facilius amittitur, quam priuilegium canonis, vt voluit quoque Triuiſ. in cit. dec. 48. par. 2.

7 Ex quibus omnibus, ſecundum Garz. de benefic. p. 2. cap. 2. nu. 20. conuincitur opinio Felician. de Solis, qui in lib. 2. de cenſibus cap. vlt. n. 14. voluit, clericum in minoribus, non habentem eccleſiaſticum beneficium, iure nouiſſimo Conc. non gaudere priuilegio canonis, nam eum impugnant Gonzales, & Garz. cit. locis, nec non hanc ſententiam tenere videtur, Rodriquez in ſumma tom. 1. cap. 80. num. 17.

Finis tituli Praxis Clericorum.

PRAXIS VISITATIONIS.

RESOLVT. DXLII.

An Curatus in eccleſijs Monachorum viſitari poſſit ab Epiſcopo.

1 *Curatus poteſt viſitari ab Epiſcopo in eccleſia regularium.*
2 *Cura animarum commiſſa eſt Epiſcopis à Deo.*
3 *Epiſcopus de iure poteſt Curatum in beneficio vnito monaſterio conſtituere.*

1 IVdicaui in quadam cauſa mihi delegata, potuiſſe quendam Epiſcopum viſitare Curatum in eccleſia Regularium, & mouebar ex infraſcriptis.

Primò, quia cura animarum præcipuè fuit cōmiſſa Epiſcopis à Deo, cui ſunt rationem reddituri, cap. Epheſis 43. diſt. & diſponitur in Concil. Trident. ſeſſ. 7. cap. 1. de reform. & propterea vnio de beneficio curato non præiudicat Ordinario in ijs, quæ pertinent ad temporalem iuriſdictionem, & curam animarum cap. 2. vbi Abb. de relig. domib. cap. paſtoralis de priuilegijs, vbi Inn. n. 4. refert Epiſcopum in iſtis eccleſijs habere omnem iuriſdictionem, quoniam vnicuique Epiſcopo ſemper intelligitur reſeruata iuriſdictio, alias confunderetur ordo cap. peruenit 11. quæſt. 1.

3 Tum ſecundò, quia Epiſcopus de iure poteſt curatū in beneficio vnito monaſterio conſtituere, nec Monachi eum amouere poterunt. gloſ. & Doctores per illum tex. in cap. 1. de Cappellis monachorum, & Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regularibus cap. 11.

Vnde Conc. loc. cit. cenſuit perſonas, tā regulares, quā ſæculares huiuſmodi curam animarum exercentes, ſubeſſe immediatè in his, quæ ad dictam curam, & Sacramentorū adminiſtrationem pertinēt iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius Diœceſi illam peragunt, vt refert Theſſ. for. Eccleſiæ c. 18. num. 105. Anton. lib. variar. reſolut. cap. 18. & in princ. & fuiſſe declaratū per Sacram Congregationem Illuſtriſs. refert Grillenzon. in conſ. 32. & traditur in eodē Concil. ſeſſ. 7. de reform. cap. 7. & ſeq. & conſonat deciſio Sacræ Congregationis, teſte Illuſtriſſimo Seraphino in dec. mox citanda, qua continetur perſonas, & locum viſitare poſſe in ijs, quæ curam reſpiciunt, nā hoc, vt ſubdit idem Seraphin. quodammodo venit in conſequentiam viſitationis perſonarum, vt inquiratur quomodo conſeruetur Sanctiſſimum Sacramentum, & eccleſiaſtica ornamenta, quod circa viſionem eccleſiæ fieri non poteſt.

Limita ſupradicta dupliciter.

Et primò, quādo conſtaret de aliqua præſcriptione, quoniam cum iura parochialia ſint præſcriptibilia, ad text. in c. auditis de præſcriptionibus, merito non poſſet viſitare, alias ſi de præſcriptione non appareret, tūc manutenendus eſſet Epiſcopus, cum habeat iuris cōmunis aſſiſtentiam ad tex. in c. cum perſonæ, de priuil. in 6. & fuit in Rot. reſolutum in vna Valentina de Xatiua 13. Ianuarij 1590. coram Bubalo: neque obſtat dec. Rotæ in cauſa Piſcien. iuriſdictionis 15. Iunij 1591. coram Illuſtris. Card. Platto, quia reſpondet Seraphin. in deciſ. 1067. quod ibi conſtabat de exemptione.

Limita ſecūdo in ijs locis, in quibus Abbates, & alij ſuperiores regularium iuriſdictionem etiam temporalem in parochianos habent, quia tūc iuriſdictio cenſetur attributa Epiſcopo cumulatiuè cū Abbate, vt fuit reſolutum in vna Ciuitaten. iuriſdictionis 11. Februarij 1594. coram Seraphino in cit. dec. 1067. bene tamē eſt verum, quod decreta Ordinarij præualebunt, vbi datur aliqua contrarietas, vel incompatibilitas. Rota in vna Bononien. iuriſdict. 20. Octobris coram Penia.

RESOLVT. DXLIII.

An Capitulum, Sede vacante poſſit viſitare.

1 *Viſitatio eſt actus iuriſdictionis Epiſcopalis.*
2 *Capitulum poteſt viſitare eccleſias ſubiectas Epiſcopatui.*

1 CVm viſitatio ſit actus iuriſdictionis Epiſcopalis, cap. conquerente de off. Ordinarij, vnde Seraph. in dec.

in dec.615.n.2. ait, quod dependet ab ordinaria iuriſdictione, c.1.§. hanc autem de cenſibus in 6. Socin. de viſitat.n.4. verſ. decimo quæro, vt fuit reſolutum in Rota in vna Legionen. iuriſdictionis 1.Iun. 1580. corã eodem, & eſt dec.475.num.1. conſequenter fatendum eſt in ius viſitandi ſuccedere Capitulum, & propterea gl. in clement. 1. §. propter quod, in verb. Capitulum,
2 de hæret. ſcriptum reliquit, Capitulum poſſe viſitare Eccleſias ſubiectas Epiſcopatui, & exigere procurationes debitas ratione viſitationis.

Quam opinionem ſequuntur vnanimiter DD. præſertim Archid. in cap. ſi Epiſcopus num.2. de ſupplenda negligentia prælator. in 6. Vbald. in conſ. 29.n.16. Bald. in c. cum olim in 1. not. de maior. & obedient. Feder. de Senis conſ.16. num. 1. Pauin. de poteſt. cap. ſede vacante quæſt.7. princ. & iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Burgentin. iuris viſitandi 1. Iunij 1588. coram Orano, vbi agebatur de viſitando monaſterio monialium non exempto à iuriſdictione Epiſcopi, & fuit dictum, Capitulum Sede vacante, illud viſitare poſſe.

Ampliatur ſupradicta concluſio, vt procedat etiam, quando Sedes Epiſcopalis quaſi vacat, vt puta Epiſcopo ab hoſtibus, vel Paganis capto, vt fuit dictum in eadem Burgen.10. Mart.1597. coram Orano, per tex. in cap. ſi Epiſcopus de ſuppl.negligent. Prælatorum lib.6. Limita in Vicario Capituli Sede vacante, vt viſitare non poſſit abſque ſpeciali conceſſione gl.& Doct. in d.clem.1. verſ.Capituli de hæret.Gemin.& Franch. in cap. licet de offic. vicar. in 6. Rebuff. in prax.benef. tit. forma vicar.Archiep.n.100. Sbroz. de vicar. epiſc. lib.2.q.120.n.5.

RESOLVT. DXLIV.

Rationes adminiſtrationis Eccleſiarum: ſeu locorum piorum, an poſſit Epiſcopus pluries in anno exigere.

1 *Epiſcopus poteſt per modum viſitationis pluries in anno exigere rationes adminiſtrationis.*

2 *Limita primo, quando Epiſcopo conſtiterit rationes doloſè redditas fuiſſe.*

3 *Limita ſecundo, quando redditio non fuit finalis, ac plena cum reſtitutione reliquorum.*

1 IN Conc. Trident. ſeſs.22.c.9. de reform. diſponitur adminiſtratores, tam eccleſiaſticos, quàm laicos, quorumcunque piorum locorum ſingulis annis teneri reddere rationem adminiſtrationis Ordinario cõſuetudinibus, & priuilegijs quibuſcunque in contrarium ſublatis, quare in cauſa mihi delegata ab Epiſcopo Caſtellanetæ dubitabatur an præfatus Epiſcopus potuiſſet per modum viſitationis pluries in anno exigere rationes adminiſtrationis à laicis, & contra Epiſcopũ dubitationem faciebat regula illa, quod ratio ſemel reddita, non eſt amplius reddenda c. 1. vbi Ancharan. & DD. de cler.ægrot.lib.6. Alexander conſ.322.vol.2. Rot.Gen. deciſ.24. & 176.n.17. vnde cum ſit facta adminiſtrationis redditæ ſpecificatio ad omnia eiuſdem naturæ adminiſtrata refertur. l.emptor, §. Lucius, vbi Bartol.ff. de pact. & cũ ſemel placuerit Epiſcopo præfatos adminiſtratores liberare, ſequitur non poſſe de nouo illos cogere, qui enim apocham, ſcripturamve aliquam, etiam priuatam ſemel redditæ rationis oſtenderit, vlterius eas reddere minimè cogitur, l. ſemel, C. de apoch.publ. vbi Bartol.lib.10. voluit Card. in clem. 2.§. illi, quæſt.8. de relig. domibus, & ſtante dicta liberatione, non debent amplius moleſtari, Corn. in conſ. 62.vol.4. Borel.conſ.18.vol.1. cum ſolemnis liberatio præſumatur.

Cuius concluſionis ratio eſt, quia ſi liberatione adminiſtrationis facta ſemper, & indiſtinctè, ac ſine læſionis probatione haberet locum reuiſio computorum, nullus certè eſſet vnquam litium, aut computorum finis, ſed ſemper poſt vnam viſuram, & liberationem, viſura alia ſuccederet, quod, cum ſine euidenti læſione, ſit ſatis obſonum, conſequens eſt dictos adminiſtratores non poſſe moleſtar., natura enim liberationis eſt, vt ad omnia extẽdatur, Ruin.conſ.25.n.9.vol.2. Ceſal. conſ.39. nu. 24.& in conſ.191.vol.2.& quod adminiſtrator reddita ſemel ratione non poſſit amplius cogi ad illam reddendam de nouo, niſi probetur adminiſtratoris verus dolus, fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Bononien. adminiſtrationis 10.Iunij 1611. coram Sacrato, vt patet in deciſ.334. in recollectis, per Farinac.impreſ.poſt.2.volum.conſil.

2 Limitaui ſuprapoſitam concluſionem non procedere, primo quando Epiſcopo conſtiterit rationes doloſè redditas fuiſſe, tunc enim adminiſtratores poſſent cogi ad iterum reddendum, ita DD. in l.1.C. de errore cal. Caſtrenſ. conſ.342.col.2.lib.1. Anchar. conſ. 331. quos ſecuti ſunt Iaſon.conſ.219.n. 2.& cõſil.14. col. 3.lib.3. Soc.ſen.conſ.159.col.3. & conſ.190. col.3. lib. 2. qui ſuſiſſimè ſcribit, quod vbi argui poteſt dolus, & fraus in iam calculatis, ac redditis rationibus; eſſe iterum calculandas, idem reſponderunt Neuiz. conſ.94. in fin. Rol. à Valle conſ.49.n.61.lib.1. Hac tamen in re obſeruandum erit, hunc errorem doloſum, eſſe clarius, atque perſpicuis probationibus detegendum ita in ſpecie reſpondit Dec. conſ. 94. n. 4. verſ. non obſtat idem in l.1.n.8. in fin.C. de erro. calculi, Crauet. conſ. 43. & conſil.198.n.3. & ita dictum fuit in Rota in vna Præneſtina compromiſſi ſeu adminiſtrationis 10. Maij 1574. coram Seraphino, vt in deciſ. eiuſdem 230. & in vna Bonon. Redditionis rationis 17. Februar. 1606. coram Pænia, vt in deciſ.224.nu. 5. in impreſs. poſt 2. volum.conſ. Farinac.& non ſufficiet probare dolum præſumptum, ſed opus erit dolum verum demonſtrare, quod ſentit Soc. ſen.conſil.92. lib. 4. & Roland. d. conſ.49.num.22.25.

3 Limitaui ſecundo, vt Epiſcopus poſſit pluries in anno exigere rationes adminiſtrationis à dictis adminiſtratoribus, quando redditio non fuit finalis, & plena, cum reſtitutione reliquorum Franc. in c.vn. §. præſenti in fin.n.5. verſ. quod ſi coadiutor de cler. ægrot.lib. 6. cum declarationibus, de quibus per Menoch. de arbitr.iudic.caſ.209. in fin.n.38.lib.2. centur.3. Gratian. deciſio. Rotæ March.188.n.fin.

RESOLVT. DXLV.

An liber viſitationum inducat plenam probationem.

1 *Liber viſitationis inducit plenam probationem.*

CVm notario in ijs, quæ ad eius pertinent officium, credatur, ad tex. in cap. cum ad audientiam, & cap. cum parati, & ibi Doctores de præſcriptionibus conſequens eſt, vt liber viſitationis ab eo conſcriptus, inducat quoque plenam probationem, prout ita arguit Pauin. de viſitat q.4.n. 24. & 34. vnde Antonin. lib.1. variar.reſolution.110. infert. quod notarius viſitationis vti iuratus in principio ſui officij æquiualet duob. teſtibus, gloſ. & DD. in cap. quoniam contra de probation. & latè Abb. in citato cap. ad audientiam, & ei eſſe credendum ratione officij publici, quod gerit, teſtatur Menoch. de arbitr.iudic.lib.2.cent.6.caſ.539. n.2. & iuxta hanc opinionem tenuit Rota Roman. 14. Decembris 1551. coram Veſtano. teſte Caputaquen. in dec.158.p.2. cuius verba ſunt videlicet, *Libri viſitationum Epiſcopi, quo ad viſitationem perſonarum, Sacramentorum, & aliorum pertinentium ad officium viſitantis plenè probant.*

Quare

Quare cum fuiſſet mihi cauſa hæc delegata ab Archiep. Reatino, & inter cætera dubitabatur, an ex quo in libro viſitationis euidenter apparebat quendam Presbyterum ſatisfeciſſe oneri Miſſarum, quod ipſi incumbebat pro eius beneficio, dixi non poſſe in dubiũ refricari contra præfatum presbyterum, ex quo eius iuſtitia conſtabat ex dicto libro viſitationis. Liber enim viſitationis, vti productus à publico archiuio Cur. Archiep. plenam inducit probationem, & fides ei adhibenda erit, gloſ. in cap. ad audientiam in verb. cenſualem de præſcriptionibus, vbi Abb. num. 10. Rot. diuerſ. in deciſ. 189. num. 5. part. 1. Balb. in deciſ. 729. Crauet. conſ. 158. n. 4. & 5. Caual. in deciſ. 30. num. 50. par. 2. Rota diuerſ. in dec. 340. nu. 1. part. 2. Maſcard. de probation. concluſ. 316. num. 4. & ſequent. & concl. 799. num. 12. Canalc. in deciſ. 12. num. 23. & in deciſ. 24. num. 8. part. 2.

RESOLVT. DXLVI.

Epiſcopus in viſitatione, an aliquid capere poſſit.

1 *Epiſcopi nec quiſquam ſuorum poſſunt aliquid accipere pro viſitatione.*
2 *Non licet Epiſcopis etiam recipere exculenta, & poculenta ad domum portanda.*
3 *Epiſcopi dum eorum munus exercent, non exigunt à diœceſanis impenſam.*
4 *Notarius in viſitatione nec aliquid recipit etiam pro præſentatione bullarum.*

1 IVxta diſpoſitionem Conc. Trident. ſeſſ. 24. cap. 3. de reformat. nec Epiſcopi, nec quiſquam ſuorum poſſunt aliquid accipere procurationis cauſa, pro viſitatione etiam teſtamentorum ad pios vſus, præter id, quod pro relictis pijs iure debetur, nec munus, aut pecuniam, aut aliud quodcunque ſit, etiam qualitercunq; offeratur, non obſtante conſuetudine, etiam immemorabili, exceptis victualibus, quę erunt miniſtrãda frugaliter, & moderatè pro temporis tantum neceſſitate, & non vltra; ita vt in opinione eorum, qui viſitantur, ſoluere, id quod conſuetum in certa pecunia taxata, vel miniſtrare victualia, vnde quamuis vno anno elegerint præſtare in pecunia; non tamen poterunt cogi perſeuerare ſingulis annis, cum in hoc permittatur variatio, ex quo enim exigitur à volentibus dare pecuniam loco victualium, ergo non poterunt compelli, quod etiam erit in ſucceſſoribus, qui non ligantur facto prædeceſſorum. Gemin. & alij in c. felicis, de cenſib. in 6. ita vt fragmenta, quæ remanent in mẽſa, tam viſitantis, quàm familiarium ſuorum, ſint eroganda pauperibus loci, qui viſitatur. Doctor. in clement. 2. de cenſibus. Soc. de viſitatione lib. 10. q. 1.

2 Ita, vt neque liceat recipere exculenta, & poculenta ad domum portanda, ſed tantum in menſa eiuſdem loci. Gemin. in cap. 1. §. procurationes n. 7. de cenſib. in 6. prax. Archiep. cap. 21. ſub num. 13. in illis autem locis, vbi adeſt conſuetudo, quod neque victualia, neque pecunia, nec aliud quicquam viſitatoribus ſoluatur, ſeruanda erit ſub pœnis, de quibus in cap. exigit de cenſibus in 6. & in Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 3. in fin. de reform.

3 Et ratio eſt, quia epiſcopi dum eorum munus exercent, non exigunt à diœceſanis impenſam Abb. in cap. cum ſit de ſimon. dummodo non eant ad conſecrandum Eccleſiam. Butr. in cap. propoſuiſti de conſecratio. eccleſ. Mandoſ. conſil. 8. in fine num. 13. & latè de Epiſcopis viſitantibus, vel Archiepiſcopis, quando recipiant alimenta. Abb. in cap. procurationes 23. n. 4. de cenſibus, Doct. in c. cum nuper, & cap. ſopitæ, eod. tit. Surd. de aliment. quæſt. 64. titul. 1. & q. 22. tit. 4. & quæſt. 25. & 26. eod. tit.

4 Nec notarius in viſitatione aliquid recipit, etiam pro præſentatione bullarum, pro Ordinarij decretis, & actis viſitationis, quando habet ſalarium de publico, nam alias pro labore accipit, Franc. in cap. 1. §. procurationes de cenſib. in 6. quia ibi prohibetur recipi pro viſitatione, non pro labore. Soccin. de viſit. lib. 11. q. 4. num. 34. verſ. & hoc verum. Nauarr. conſil. de cenſib. dummodo conſuetudo non ſit in contrariũ. Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 3. de refor. vbi videtur verius eſſe, quod neque pro viſitatione, aut quouis nomine aliquid ſoluatur.

RESOLVT. DXLVII.

An Epiſcopus in viſitatione teneatur adhibere conſenſum eorum, quos ſibi pro viſitatione facienda adiunxerit.

1 *Epiſcopus non tenetur adhibere conſilium, vel conſenſum eorum, quos ſibi pro viſitatione facienda adiunxerit.*

SVpponatur in facto, Archiepiſcopum Neapol. pro viſitatione facienda elegiſſe nonnullos Canonicos, qui ſibi aſſiſterent, vt in dubijs vertentibus in cauſis eiuſdem viſitationis de iure reſponderent, quare fuit dubitatum an præfatus Archiepiſcopus teneatur illorum conſenſum ſequi, ſeu adhibere, & dubitationem faciebat tex. in l. Titium ff. de adminiſtratione tutorum, vbi qui tenetur facere aliquid cum conſilio, ſeu conſenſu alterius, tenetur eum requirere, & ipſius conſenſum ſequi, vnde in cap. vnico §. 1. & ſeq. ne ſed. vacante in 6. dicitur, quod collatione ſpectante ad Epiſcopum de conſilio vel aſſenſu Capituli, illo exiſtente inhabili, niſi ſit in mora, non conferre Capitulum, & in §. final. diſponitur, quod habens conferre cum conſilio Epiſcopi ſine illo conferet, morte, & remota abſentia interueniente.

1 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, cõtrarium conſului cuidam Epiſcopo, id mihi petẽti, & motus ſui ex deciſ. Rotæ in vna Illarden. viſitationis 13. Nouembris 1602. coram Iuſto, vbi fuit dictum, quod licèt Epiſcopus ex propria voluntate aliquos ſibi adiunxerit pro viſitatione facienda, vt ſibi permittitur à Conc. Trident. ſeſſ. 6. c. 4. vel etiam vigore concordiæ inter ipſum, & Capitulum etiam à Sede Apoſtolica cõfirmatæ, vt habeat viſitare cum aliquibus Canonicis aſſiſtentibus eligendis à capitulo. nõ propterea tenetur adhibere conſilium, vel conſenſum prædictorũ.

Non obſtant contraria, quia procedunt, & locum obtinent, quando ille, qui tenetur facere cum conſilio alterius, eſſet particeps officij, tunc enim quidquid ageret, eſſet ipſo iure nullum, niſi ipſum conſilium ſequeretur.

RESOLVT. DXLVIII.

An decreta Concil. Tridentin. loquentia de Ordinarijs, comprehendant habentes iura Epiſcoporum.

1 *Appellatione Epiſcoporum non veniunt iura, & priuilegia Epiſcopalia.*
2 *Materia viſitationis eſt etiã ipſis inferioribus adaptabilis.*
3 *Locorum Ordinarij eccleſias quaſcunque quomodolibet exemptas, auctoritate Apoſtolica ſingulis annis viſitare tenentur.*

DVbitationem faciebat pro opinione negatiua.
1 Primò, quia appellatione Epiſcoporum non veniunt iura Epiſcopalia, & priuilegia habentes, ſecundum Roland. conſ. 29. n. 7. vol. 1. Artam. conſ. 18. n. 4.

Secundo, quia Conc. Trident. ſeſſ. 25. de regularibus c. 11. de Epiſcopis, & non de Ordinarijs loquitur.

Cæte-

Cæterum contrarium dixi, motus ex pluribus.
2 Tum primo, quia materia viſitationis eſt etiam ipſis
inferioribus adaptabilis, ad tradita per Ioan. Monac.
poſt gloſ. in cap. Ordinarij, il primo num. 1. & 2. Franc.
num. 3. Gemin. n. 5. de offic. Ordinar. lib. 6. Abb. in cap.
poſt ceſſionem in 1. not. quem ſeqountur ibi Aret. Fel.
& Dec. de probat.
3 Tum ſecundo, quia ita pluries cenſuit Rot. Roma-
na præſertim io vna Piſcien. ſeu nullius iuriſdictionis
16. Decem. 1593. coram Gipſio, vt patet in dec. 798. in
recollectis per Farinac. in nouiter nouiſſ. & iterum in
vna Salamantin. iuriſdictionis 3. Octob. 1579. coram
Seraphino, iu quibus fuit dictum, quod Concil. in c. 8.
ſeſſ. 7. diſponens, quod locorum Ordinarij eccleſias
quaſcunque quomodolibet exemptas, auctoritate
Apoſtolica ſingulis annis viſitare teneantur, habet
locum etiam in inferioribus.
Nou obſtat contraria, præſertim Concilij Trident.
ſeſſ. 25. c. 11. quia reſponderur, vt debeat interpretati,
ex alijs decretis in quibus ſancta Synod. loquendo de
Ordinarijs, intellexit etiam de inferioribus, cum vna
lex declaret aliam, nec ſit cõueniens, vt vna, & eadem
res diuerſo iure cenſeatur ad l. eum, qui ædes de vſu-
cap. & in cirat. dec. 798. in ſpecie reſpondetur non ob-
ſcure, quod Conc. Trid. d. c. 11. ſeſſ. 25. expreſsè loqua-
tur de Epiſcopo, quia non propterea excludũtur alij
Ordinarij inferiores. Hinc etiam in eadem Rota in
vna Burgen. iuriſdictionis 16. Decemb. 1594. coram
Orano deciſum fuit, qood cognitio cauſarum crimi-
nalium, & matrimonialium, quæ iuxta decretum Con-
cilij Tridentin. ſeſſ. 24. de reform. c. 20. ad ipſum Epi-
ſcopum ſpectat, illam competere Abbati habenti iura
Epiſcopalia, vt in dec. 100. in recollectis per Farinac.
impreſſis, poſt primum volumen Conſiliorum.

Finis Tituli Praxis viſitationis.

PRAXIS REGVLARIVM TAM virorum, quam mulierum.

RESOLVT. DXLIX.

Bulla Clement. VIII. prohibens Monialibus facere donationes, quo caſu locum non habeat.

1 *Probibita donatione per aliquod ſtatutum, ſeu conſtitutionem, non intelligitur prohibita donatio remuneratoria, redditur ratio.*
2 *Appellatione donationis non venit illa, quæ fit ex cauſa remunerationis.*

IN ſacti contingentia dixi, in nullam
pęnãm incurriſſe quendam ob præ-
tenſa munera contra formam con-
ſtitutionis felicis recordationis Cle-
ment. VIII. quia conſtabat euiden-
ter illa fuiſſe data benefactoribos
præſati Monaſterij, præſertim Ad-
1 cuoatis, Procuratoribus, ac Protectoribus, quare ſuc-
cedit regula iuris quod donatio remuneratoria non
comprehenditur ſub prohibitione, ſeu ſtaturo prohi-
bente quibuſdam donare, vt latiſſimè per Iaſon. in l.
ex hoc iure ff. de iuſt. & iur. poſt Alexand. conſ. 43. col.
6. in fine num. 31. verſ. non obſtat, quod ſtatutum vo-
lum. 4. & ſecundum Alban. in conſil. 22. volum. 1. ap-
pellatione donationis non venit illa, quæ fit ex cauſa
2 remunerationis, quia, vt voluit Abb. in rubr. de donat.
dicitur potius compenſatio, quàm vera donatio, &
ita tenuit Rota in vna Vſellen. ſpoliorum 13. Fe-
bruarij 1609. & in ſpecie conſtitutionis Clem. III. de
qua agimus nouiſſimè ita concludit Roderic. quæſt.
regular. 47. artic. 6. part. 2. ex addoctis per Nauar. in
cap. non dicaris 12. quæſt. 1. n. 25. commun. 2. verſ. duo-
decimo infertur de regular.

RESOLVT. DL.

Donata per aliquem Monaſterio ante ingreſſum, an ſi poſt ingreſſum receſſerit, poſſint repeti doneta.

1 *Ceſſante cauſa propter quam fit donatio, ceſſat donatio, & num. 3. Amplia num. 2.*
4 *Donatio facta Eccleſiæ, vel Monaſterio tempore ingreſſus, habet tacitam conditionem, ſi ingreſſus ibi perſeuerauerit.*

DVbitatum fuit in Curia Archiep. circa ſupradi-
ctum articulum, nunquid dicta donatio ceſſet,
& dubitationem faciebar pro opinione affirmatiua,
quia ex quo ſupradicta donatio videtur facta ob in-
greſsũ Monaſterij, vt colligitur ex procemio donatio-
nis, quod denotar cauſam finalem, Aymoo cõſil. 192.
ad fin. vltra quod etiam in inſtrumento donationis di-
citur, quod donat, quia intendit ingredi in religionẽ,
1 quare ipſo recedente, videtur ceſsare cauſa donatio-
nis, & eſse locum reuocationi, ob cauſam non ſequu-
2 tam. Ita in ſpecie donationis ob cauſam ingreſsus cõ-
cludit Natta conſil. 180. n. 5. verſ. quod etiam ſine ali-
quo pacto, Dec. conſ. 86. viſo puncto col. 5. n. 5. verſ. &
iſta donatio. Soc. conſ. 183. eleganter n. 3. col. 3. verſ.
poſtremo, quia ampliat, maximè quando ſumus in do-
natione magna, vt eſt iſta, de quã agimus, cum oon ſit
veriſimile, quod donaſſet, ſi vellet recedete, & in ſæcu-
lo remanere, Ruyn. conſil. 204. lib. 1. idem voluit Bec-
cius conſ. 74. n. 11. verſ. quibus tamen non refragantib.
Cort. iun. conſ. 141. habita diligenti col. 4. n. 13. Cagnol.
in l. 1. nu. 37. de orig. iur. Iaſon. conſ. 103. alias 104. col.
2. lib. 2. Rebuff. de priuileg. ſchol. q. 163. vbi loquitur
in donatione facta à ſcholari diſceſſuro à ſtudio, & ap-
plicat ad religioſum, qui egreditur à religione, Aym.
conſ. 877. nu. 3. verſ. 2. lib. 5. Addit. ad Dec. conſ. 31. in
verb. arbitror, Tiraquell. in tract. ceſſ. cauſ. num. 232.
part. 1. verſ. renunciationis.
3 Et in ſpecie, quod donatio cenſetur reoocata ob de-
fectum cauſæ, facit tex. in l. Senatus §. nec dubitauere,
l. 3. & ibi gloſ. Bart. & Paul. de Caſt. l. ſi mortis cauſa, la
ſeconda ff. de donar. cau. mort. Dec. conſ. 86. nu. 5. facit
regul. cum ceſſante de appell. Cacher. dec. 121. Gra-
tian. deciſ. 42. Balbus deciſ. 124.
4 Supradictis accedat, quod omnis donatio facta Ec-
cleſiæ, vel Monaſterio tempore ingreſſus, tacitam ha-
bet conditionem, vt duret, eo ibidem perſeuerante, ad
inſtar dotis, l. vnica §. cum autem C. de rei vxoria act.
& l. nuper de dote poſt diuort. reſtit. & ſic clerico rece-
dente quocunque modo, reſtituitur ei ſuum, & idem
in Monacho, vt illa transferar ſecundo Monaſterio, ad
quod tranſit.

RESOLVT. DLI.

Monialis ob quam infirmitatem poteſt à Monaſterio exire.

1 *Sanctimonialis poſt profeſſionem non poteſt exire à monaſterio, niſi graui ex cauſa.*
2 *Ob quas cauſas, & rationes poteſt exire.*

CVm in Ciuitate Nolæ, eiuſque territorio in anno
1599. & 1600. aquæ adeo excreuerint, & aeris
putredinem induxerint, vt ex hoc in dies incolæ dece-
derent: quare conſultus ego ab illius ciuitatis vigilã-
tiſſimo Paſtore, & miræ ſanctitatis Fabritio Gallo, an
ſupra-

Digitized by Google

ſupradicta dici potuiſset legitima cauſa cōcedendi licentiam Monialibus à monaſterijs exire, & dicebam ego de hoc eſse tex. expreſsum in c. vnico de ſtatu regul. in 6. vbi prohibetur moniales id facere abſque cauſis ab Epiſcopo approbatis, cuius text. deciſ. renouatur hodie in Conc. Trident. ſeſs. 25. de regular. cap. 5. vbi in propoſito additur, Nemini autē ſanctimonia-
1 lium liceat poſt profeſsionem exire à monaſterio, etiā ad breue tempus, quocunque prætextu, niſi ex cauſa legitima ab Epiſcopo approbanda, indultis quibuſcunque, & priuilegijs nō obſtātibus. Quod quidē pariter reperitur ordinatum in Regula Beatæ Brigidæ lib. 6. cap. 8. ibi, *Nulli enim poſt introitū ſuum licebit de monaſtery clauſtris exire*: idque fit, vt quietius Deo valeāt inſeruire, nam vagatio ſpiritus relaxationem inducit. Et Pius V. per ſuā Bullam incip. Circa paſtoralis, editā 4. Calend. Iunij anni 1566. renouauit dec. iſtius tex. & præfatum decretum Conc. Tridentin. & ſtatuit, vt
2 nulla alia cauſa, vel occaſione, niſi magni incendij, vel infirmitatis lepræ, vel epidimiæ moniales à monaſterio exire poſsint, eaque infirmitatis cauſa prius per Epiſcopū, ſeu aliū Ordinarium loci cognita, & expreſsè in ſcriptis approbata ſit. Et ita quoque referunt Nauarr. in cap. ſtatuimus 19. q. 3. Medices in ſumma peccatorum part. 2. tit. 9. q. 78. n. 130. Guttierez lib. 1. can. quæſt. cap. 14. n. 1. Fuſcus lib. 2. de viſitat. cap. 18. n. 17. Felician. de cenſur. tit. de excomunicat. cap. 14. verſ. quoniam Sacrū Concilium, Bollus in œconomica canon. claſs. 3. cap. 4. n. 10. &. Zenedus in collect. 31. p. 3. Quare cum in caſu de quo agebatur, aderat cauſa præſertim vna principalior ex his quæ in eadem Bulla enumerantur, propterea dicebam licere eidem Epiſcopo ſupradictam facultatem monialibus concedere, eo magis, quod eramus in dicto caſu epidimiæ, vt conſuluit quoque Nauarr. conſ. 70. n. 6. de regular. lib. 3.

Quæ licentia minimè concedi debet per Epiſcopū in alijs caſibus, præter enumeratos in d. Bulla Pij V. Guttierez lib. 1. canon. quæſt. cap. 14. n. 7. Rubin. conſ. 123. n. 7. lib. 1. Cacheran. conſ. 22. n. 7. & ſequen. & Zened. in citat. collect. 31. part. 3. & hanc licentiam non poſse concedi per Abbatiſsam teſtatur Tapia in pragm. 2. de monialib. ex eo, quod ipſa quoque ſit in prohibitione comprehenſa.

Denique notādum hanc licentiam debere eſſe petitam, & obtentam, ita vt non ſufficeret illā ſolum peti, ad effectum vt ex ſola ipſa petitione licitū ſit monialibus à monaſterijs exire, vt per Gemin. & Franch. in cit. cap. vnico.

RESOLVT. DLII.

Iuris ignorantia an excuſentur Moniales, ne incurrant ſuſpenſionem admittendo ad profeſsionem intra annum approbationis.

1 *Ignorantia iuris neminem excuſat.*
2 *Mulieres excuſantur ab ignorantia iuris.*

IN caſu mihi propoſito reſpondi negatiuè ex regula iuris, ignorantiam iuris neminem excuſare, vulga-
1 tis iuribus, quod procedit nedum in ignorantia iuris naturalis, verū poſitiui iuris, cap. quod licitis 16. diſt. cap. cum illorum de ſent. excommunic. cap. curſus 16. queſt. 1. & ita tenuit Rota in vna profeſsionis 4. April. 1541. coram Ioanne Paulo, cuius verba ſunt videlicet.
2 *In eadem cauſa Valentin. nullitatis profeſſionis, dicebatur ex parte monialium, nullā incurriſſe ſuſpēſionem, quia mulieres iuris ignorantia excuſat, & non habuerunt animum doloſum: ex parte autem contraria eas omnimodo incurriſſe ſuſpēſionem fuit dubiū 4. Aprilis 1541. R. P. D. Ioan: Paulo cauſam proponente, an moniales habuerint legitimam cauſā excuſationis, etiam quod admiſerint Beatricem ad profeſſionē infra annum probationis, & incurrerint ſuſpenſionē, de qua in c. non ſolum de regular. lib. 6. Fuit tentum, & concluſum per omnes, quod non poſſint excuſari moniales quin incurrerint ſuſpenſionē, quia debuerunt conſulere peritiores, & Canoniſtas, cū eſſent in loco, vbi erat magna copia iuriſperitorum: & ratio, quia ignorantia non excuſat, quando adſunt peritiores, qui conſulāt imperitis, ad not. in l. leges ſacratiſſimæ Cod. de legibus & in cap. 1. de conſtitution. & in reg. ignorantia de regul. iur. in 6. & cum omnes Doctores in d. cap. non ſolum, teneant, quod text. ille in d. cap. ignorantia, extendatur ad moniales, ſi talis excuſatio admitteretur, vtique reg. d. c. ignorantia redderetur eluſoria, quia ſemper allegaretur ignorantia, & canonis ſi quis ſuadente pœna minus ligaret, quod eſt contra not. per Doct. in cap. mulieres de ſentent. excommunicat. Nec in eis potuit eſſe ignorantia, cum ſit notorium in regulari obſeruātia Mendicantium nullā eſſe admittendū ad profeſſionem ante annū probationis, & hoc tanquam notorium non potuit ignorari ad not. per DD. & Abb. in c. 1. de poſtul. prælat. Scrib. in cap. cum in tua, qui mat. accuſ. poſſ. Hoc autem fuit ignorantia, & negligentia, quæ inducit mortale gloſ. in c. ea quæ de offic. Archidiac: Anchar. in c. 1. de off. cuſtod. & licet qualibet cauſa excuſet à dolo, & à pœna corporis afflictiua, vt vulgariter dicitur, l. ſi ex plagis, Codic. ad l. Iul. de plag. cum alijs, ſecus tamē eſt à culpa, Bart. in l. iuſtè poſſidet ff. de acquir. poſſ. & propter culpam poteſt cenſura ferri, cap. nemo, c. nullus 11. q. 3. nec excuſare potuit opin. Petri de Pal. 4. diſtinct. 33. q. 2. c. 2. & Silueſt. in verb. religio. §. 3. verſ. tertio quæritur, vbi dicūt, quod moniales Fratrum Prędicatorum non ſunt Mendicantes, & poſſunt infra annum probationis recipi ad profeſſionē, quod idem tenet Archiepiſcop. Florentin. in ſua ſumma, quia potius eſſent conſulēdi Canoniſtæ, quā Theologi, vt not. Anchar. in diſput. incip. Antiq. & moder. temporis, & vltra, quod. d. cap. non ſolum procedat in monialibus, bene Lap. allegat. 4. num. 3. gloſ. & DD. in clem. 1. de regul. & licet opinio magiſtri excuſet iudicem à pęna, ſequendo eius opinionem, vt dicit Angel. in l. terminato C. de fruct. & lit. expenſ. Abb. in c. 1. de poſtul prælat. & ideo ſic videretur poſſe excuſari moniales, ſequendo opinionem Doctoris ſui Ordinis, tamen fuit dictum, quod in hoc caſu Canoniſtæ debebant dici Magiſtri, qui ſunt periti, & DD. non autem Theologi, & ſic tollitur id, quod dicitur, quando quis tenetur ad aliquid faciendum ſub certa pœna, ſola notitia non ſufficit, ſed requiritur intimatio ei facta, vt dicit Bart. in l. denunciaſſe ff. de adult. & deciſ. 21. in antiq. nec minus obſt. cap. final. qui matr. accuſ. poſſ. & Bartol. in l. is poteſt ff. de acquir. hæredit. quia loquuntur in alio caſu diſtinctè, & vbi agitur de priuatione, in qua eſt neceſſaria vera probatio, & non per coniecturas, & præſūptiones: nec obſt. clem. vnic. de cōceſſ. præbend. quia procedit vbi agitur de amiſſione gratię, ſecus vbi ageretur de amiſſione iuris, vt Card. ibi in 3. q. cum tribus ſequent. nec minus obſtat, quod notat Bartol. in l. 1. ff. de receptat. & in l. omnes, la ſeconda, C. de agric. & cenſit. lib. 12. vbi receptans bannitum, licet alleget ignorantiam banni, non excuſatur ſi in loco erat notorium, quia loquitur in notorio, non autem in fama, vt in alio caſu, & hæc eſt ratio, quia notorium non licet ignorare: nec obſt. c. 1. de poſtul. præl. & c. illud de cler. excom. miniſtr. & cap. cum deſideres de ſent. excomm. quia immo intelliguntur in tangentibus periculum animæ, ita tenet Abb. in d. cap. cum deſideres num. 6.*

RESOLVT. DLIII.

Conſtitutio ſynodalis Neap. 7. prohibens loqui monialibus, quando locum habeat.

1 *Loquutio cum monialibus regulariter omnibus eſt prohibita.*
2 *Ampliatur & limitatur ſupradicta cōcluſio n. 3. 4. 5. & 6.*

Huius

Digitized by Google

HVius conſtitutionis verba ita ſe habent.

1 *Scommunichiamo qualſinoglia buomo, che preſumeſſe andare alli monaſterij delle monache, anco eſente, à parlare con eſſe ſenza licenza noſtra, ò del noſtro Vicario Generale, ò particolar deputato. Dichiarando che quelli, che haueranno licenza di parlar con alcuna monaca particolare, nõ ſi poſſano ſeruire fraudolentemente dell'iſteſſa licenza per parlare con altre*. Quæ conſtitutio ampliatur, & limitatur varijs modis.

2 Et primo ampliatur præfatam prohibitionem procedere etiã in laico exempto à iuriſdictione Epiſcopi quia ratione delicti efficitur ſubditus, c. placuit 6. q. 1. c. poſtulaſti de foro cõperent. Auth. ſi qua in prouincia C. vbi de crim. agi opor. Bal. in dec. 29. Raud. in dec. 23.

3 Amplia ſecundo, vt huiuſmodi excommunicatio cõprehendat etiam loquentes cum monialibus exẽptis, Gemin. in cap. 1. §. hæc omnia n. 8. de regularibus in 6. & ibi Franch. n. 6. & ad hoc conferunt notata per ſcribentes in c. fin. de foro compet. Ratio eſt, quia locus exemptus dicitur eſſe in diœceſi, vt patet ex dec. Rotæ 207. part. 2. diuerſ.

4 Nunc limitatur multis modis, & primo non comprehendere illos, qui bona fide, & ex ignauia reperti sũt alloqui cũ monialibus, idẽ Bal. dec. 90. cuius ratio, eſt, quia verbum illum, *preſumeſſe*, adiectum in conſtitutione exigit dolum, & temeritatem, Nau. conſ. 19. de reb. eccleſ. non alienand. & conſequenter non comprehendit huiuſmodi prohibitionem ignorantes, c. monaſteria de vita, & honeſt. clericor. c. illud de maiorit. & obedient. Card. in clement. 2. q. 3. eod. tit.

5 Limita tertio in loquentibus cum Nouitijs, quia ipſæ non veniunt appellatione monialium. Authent. ingreſſi C. de ſacroſanct. eccleſ. Quod limitarem vbi edictum Ordinarij loqueretur generaliter contra accedentes ad monaſteria monialium, iuxta terminos d. cap. monaſteria.

6 Limitatur quarto, vt nec huiuſmodi prohibitio comprehendat mulieres loquẽtes, nam licet per illud verbum *qualſinoglia huomo*, in d. conſtitutione poſitum, ſit aptum comprehendere etiam fœminas, ex regula iuris quod maſculinum concipit fœmininum, vulgatis iuribus, nihilominus vniuerſalis Eccleſiæ vſus, & totius orbis conſuetudo extat, vt mulieres ſub dicta prohibitione non comprehendantur.

RESOLVT. DLIV.

Clauſtra monialium non poſſunt ingredi perſonę ſæculares.

1 *Quis non poteſt ingredi clauſtra monialium.*
2 *Ingredientes monaſteria monialium Ordinum Prædicatorum non poſſunt abſolui in caſibus non neceſſarijs.*
3 *Amplia primo procedere in Prælatis.*
4 *Amplia ſecundo procedere etiam in mulieribus.*
5 *Epiſcopi nequeunt abſoluere à cenſuris incurſis vigore bullarum, in quibus prohibetur ingreſſus ad monaſteria monialium.*
6 *Limita primo, vt ſub præfata prohibitione non includantur paruulæ infantes.*
7 *Quid ſancitum ſit circa clauſuram monaſteriorum Regularium virorum cum duabus declarationibus numer. 8. & 9.*

1 MOnialium clauſtra quis ingredi non poteſt, pro qua concluſione eſt videndum Conc. Trident. ſeſſ. 25. de Regularibus c. 6. verſ. ingredi autem, Medic. in ſumma peccat. 2. part. tit. 9. q. 78. n. 37. & 38. Zecchus de caſibus reſ. caſ. 10. in princ. Nauar. in c. ſtatuimus 19. quęſt. 3. ex num. 59. Fuſc. de viſitat. lib. 2. cap. 18. ex num. 24. Caiet. in ſumm. verb. monachorum, Beia in reſp. caſ. conſc. caſ. 30. Motus proprius Greg. XIII. incip. Vbi gratiæ, & indulta. Dat. anno 1575. idibus Iunij anno 4. ſui Pontificatus, quem optimè explicat Rodriquez in fine Bullæ Cruc. ex fol. 196. pulchre Boll. in œconom. can. 3. claſſ. cap. 4. §. 14. verſ. ſecundum requiſitum, latiſſimè Villagut. in tractat. de vſuris q. 35. ex num. 46. vbi interpretatur motum proprium Gregorij XIII. ſuper hoc edictum.

De hac quoque prohibitione extant text. in c. periculoſo de ſtatu regul. in 6. & in c. exijt de verb. ſig. eod. lib. vbi per clauſuram intelliguntur domus, & officinæ interiores, idem voluit Gregor. IX. in declaratione reg. Fratrum Ordinis Minorum, vbi nomine monaſterij intellexit clauſtrum, domos, & officinas interiores, idem ſtatuit Innocent. IV. vt dixit Sorb. in com-

2 pend. priuil. verb. ingredi monaſteria fol. 328.

Vnde ingredientes monaſteria monialium Ordinũ Prædicat. vel S. Franciſci in caſibus non conceſſis non poſſunt abſolui, niſi à Summo Pontifice, Bonifac. IX. & Eugen. IV. in priuilegio vnius & alterius Ordinis, Nauar. in Manual. cap. 27. n. 109. licet ingredientes intra ſepta aliorum monaſteriorũ monialium, ſunt à Papa excommunicati, ſed non eſt reſeruata: de Monialium clauſura ſunt conſtitutiones Summorum Pontificum, vt Pij V. quæ incipit, circa Paſtoralis, Romæ publicata die 9. Iunij 1566. & Gregor. XIII. incip. Deo ſacris publicata Romę die 21. Ianuarij 1573. vbi in verſ. Declaramus præterea, exprimitur, quæ loca Monaſterij monialium extra clauſuram eſſe dicantur.

3 Amplia huiuſmodi prohibitionem locum habere etiam in Prælatis, quia per Bullam Gregorij XIII. incip. dubijs quæ emergunt, prohibentur in caſibus non neceſſarijs ingredi monaſteria monialium, Nau. conſil. 7. de ſtatu reg. Sayr. dec. 3. eod. tit. Graſſ. de caſib. reſeru. cap. 5. poſt num. 6. Henriq. conſ. 23. num. 3.

4 Amplia ſecundo, vt procedat prohibitio etiam in mulieribus ingredientibus ex doctrina Nauarri c. 27. ſub n. 150. & in cap. ſtatuimus num. 62. in 7. notab. 19. quæſt. 3. vbi quoque refert fuiſſe de mente, & ſententia Gregorij XIII. includere etiam mulieres intrantes ſine vlla tali facultate, & licentia, & ſubdit ita ſeruare Pretorium pœnitentiariæ, vt refert, & ſequitur Addit. ad ſum. Bullar. verb. monaſteria monialum, Cathec. Neapol. lib. 3. cap. 12. fol. 208. & inſuper nota, quod qui habent licentiam à Superioribus ingrediendi Monaſteria monialium in caſibus neceſſarijs, & vtuntur ea extra caſus neceſſarios, ingrediendo, incurrunt excommunicationem latæ ſententiæ Summo Pontifici reſeruatam, & extenditur etiam ad moniales admittentes ex Bulla Gregorij XIII. incip. vbi gratiæ, publicata Romæ die 24. Iunij 1575. in verſicul. Quia etiam.

5 Amplia tertio, vt neque Epiſcopi valeant abſoluere circa ſupradictas cenſuras, & hoc procedit etiam ſi delictum eſſet occultum, Graſſ. loco cit. & ſic videtur derogatum Conc. Trident. vt declarauit Sac. Congreg. ſecundum eundem Graſſ. loco. cit.

6 Nunc limita, vt ſub præfata prohibitione non includantur paruulæ infantes minores ſex annis Alman. conſil. 90. & probat Nauar. pluribus in locis, referens paruulas infantes monaſteria monialium intrantes, non incurrere pœnas Conc. Trident. ſeſſ. 25. de regul. cap. 5. additio ad Sorbum verbo ingredi, verſ. aduertendum, Bald. conſ. 29.

7 Quod vero attinet ad clauſuram monaſteriorum, & conuentum regularium virorum Pius V. per eius conſtitutionem incip. Regularium perſonarum publicatã Romæ die 28. Octobris 1556. reuocauit omnes licentias quibuſuis mulieribus conceſſas ingrediendi prędicta monaſteria, ſuper qua reuocatione ab eodẽ Pio V. edita fuit quædam declaratio viuæ vocis oraculo, quã habes apud Quarant. in ſum. Bull. in ver. Monaſteria Regularium virorum. Ad cuius propoſitum extant ſequen-

8 quentes illuſtriſſimorum Cardinalium declarationes,
quas refert Sorb. in compend. priuileg. in verb. ingre-
di monaſteria, quarum prima eſt, quod Illuſtriſſimus
Cardinalis Alexandrinus nomine aliorum Cardina-
liũ Congregationis reſcripſit Prælatis Ordinis Capuc.
ſub hac prohibitione non comprehẽdi monaſteria, ſeu
loca eorum, quæ ſunt in fieri, vel in quæ, dum fabri-
cantur, adhuc conuentus ad ibi morandum non fuerit
introductus, ſed ſolum ibi aliqui habitauerint Fratres
pro fabricæ potius ſeruitio, quam aliter, & proinde
clauſuram nullam eſſe talem, vt ſi mulieres intrarent,
pœnas propterea in ſupradicto motu proprio conten-
tas incurrerent.

9 Altera eſt, quod per Gregor. XIII. ex ſententia
Congregation. Concil. Tridentin. quærentibus Fratri-
bus Minorum S. Franciſci de Paula, an per ſupradi-
ctum Pij V. ſtatutum cenſeretur derogatum ſuæ Regu-
læ huic conceſſioni, vt ſingulę Dominę de ſtirpe Regia
procreatæ, ac etiam omnes huius Ordinis fundatri-
ces, quæ locorum eiuſdem ſepta communiora videre
poſtulauerint eædem honeſtè cum ſua Comitiua in-
trare, ac deuotè viſitare tolerentur, fuit declaratum
non cenſeri derogatum quoad Reginas, vel fundatri-
ces dumtaxat.

RESOLVT. DLV.

An licentia de accedendo ad monaſteria monialium, in-
telligatur de prima vice.

1 *Conceſsio facta alicui de intrando ad monaſteria monia-
lium, intelligatur de prima vice.*

1 FVit iudicatum conceſſionem alicui factam de ac-
cedendo ad monaſteria monialium, intelligi de
prima vice, adeo quod ſi ſemel vigore iſtius facultatis
ingreſſus fuerit, amplius accedere non poſſit, vt re-
fert, & ſequitur Lud. Gomez in cap. cum in multis nu.
40. de reſcript. lib. 9. latè proſequitur idem Philipp.
Decius in conſil. 512. colum. 2. n. 5. & Maria. Soccin.
iun. in conſ 25. viſo themate colum. 2. vol. 2. Alb. Roſ.
in tract. ſtat. 2. part. quæſt. 181. Alex. in conſil. 16. bre-
uiter in caſu præmiſſo colum. 1. vol. 4. Felin. in cap. 2.
col. 2. de treg. & pa. & optime vide per Andr. Tiraq. in
repetit. l. boues §. hoc ſermone num. 73. de verb. ſigni-
ficatione.

RESOLVT. DLVI.

Qualitas, quod Regularis extra clauſtra notoriè, &
ſcandaloſè deliquerit, an ſit probanda, vt Epi-
ſcopus obtineat in illum iuriſdictionem,
virtute Concilij.

1 *Qualitas delicti notoriè, & ſcãdaloſè à Regulare commiſ-
ſi, probanda eſt ab Epiſcopo, vt eum punire valeat.*
2 *De qualitate iuriſdictionem fundãte iudici conſtare debet.*
3 *Iudex debet cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio.*
4 *Sufficit, vt qualitas iuriſdictionem fundans allegetur.*

EX Concilio Tridentino ſeſſ. 6. de reformat. cap. 6.
eſt depromptum, quòd Regularis extra monaſte-
rium degens etiam ſui Ordinis priuilegij prætextu, ſi
deliquerit ab Ordinario loci tanquam ſuper hoc à Se-
de Apoſtolica delegato inquiri, puniri, & corrigi va-
leat. Et ex eodem Conc. ſeſſ. 25. de Regularibus c. 14.
ſtatuitur, quod ſi intra clauſtra monaſterij degẽs, & ex-
tra ea, ita notoriè deliquerit, vt populo ſcandalo ſit,
Epiſcopo inſtante à ſuo Superiore, intra tẽpus ab Epi-
ſcopo præfigendum ſeuere puniatur, ac de punitione
Epiſcopus debeat certiorari, alioquin delinquens ab
eodem Epiſcopo puniri poſſit, ſuper cuius decreti Cõ-
cil. Trident. executione extat inſuper conſtitutio Cle-
mentis VIII. incip. ſuſcepti muneris Romæ publicata
die 18. Martij 1596. cuius tenorem habes in ſum. Bull.
in ver. exemptio, & vide Prax. Cur. Arch. cap. 57.
Quare fuit mihi quæſitum ab eminentiſſimo, clariſſi-
moque Iuriſconſulto, viro quidem nunquam ſatis lau-
1 dato, Petro Antonino Ghiberto, Vicario Generali
Neapoli an qualitas, quòd notoriè, & ſcandaloſè ſu-
pradictus Regularis deliquerit ſit probãda ad effectũ,
vt Epiſcopus illum punire valeat; cui quæſito reſpõdi,
magnã eſſe controuerſiã inter Iuriſconſultos, an ſuffi-
ciat narrare qualitatem tribuẽtem iuriſdictionem, ad
obtinẽdos proceſſus à iudice, vel neceſſaria ſit cogni-
tio ſeu informatio ſuper illa allegata qualitate ante
litis conteſtationem, nam plerique exiſtimant de iſta
qualitate, quę fundat iuriſdictionẽ, cũ primis conſtare
debere iudici, ſaltẽ ſummariè, ita Bart. & Bal. in l. præ-
ſcriptione Cod. ſi cont. ius, vel vtil. publ. Inn. in c. ſuper
literis de reſcript. Dom. in c. Romana §. contrahentes
de foro compet. lib. 6. idem Bald. in l. ſi quis ex aliena
ff. de iudic. Butr. Panormit. & Felyn. in cap. ſi clericus
de foro compet. Cald. in cap. de illis, quæſt. 4. de rapt.
mo. l. quidam conſulebant ff. de re iudicata, Anchar.
in c. poſtulaſti q. 1. cod. tit. Affl. dec. 297. Curt. iun. conſ.
124. n. 6. vbi dicit poſt Felyn. in d. cap. ſi clericus, hanc
communem eſſe Doctorum ſententiam, & faciũt mul-
ta argumenta pro iſta opinione, quæ ad nauſeã à DD.
in præcitatis locis referuntur, maximè, quia vbi dubi-
2 tatur de iuriſdictione, vel competentia, primò cogno-
ſcere debet iudex an ſua ſit iuriſdictio, l. 2. ff. ſi quis in
ius vocat. nõ ierit. Altera verò opinio eſt, quod in tali
caſu quando ex certa qualitate fundatur iuriſdictio
3 alicuius, ſatis ſit huiuſmodi qualitatẽ allegare, & nar-
rare, etiam ſi negetur per aduerſarium, dummodo de
4 falſitate non euidenter conſtet: ſufficit enim quantum
ad fundãdam iudicis iuriſdictionem narrare qualita-
tem, quę ſi vera eſſet, non excluderetur iuriſdictio, per
tex. in l. cum quædam §. quoties ff. de iuriſdictio. om-
nium iud. vbi quo ad iuriſdictionis fundamentum at-
tenditur ſumma, quæ petitur, non quæ debetur.

RESOLVT. DLVII.

Ordinarii locorum in quibus caſibus poſſint cognoſce-
re de cauſis Regularium.

1 *Ordinarij, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati in cauſis
mercedum, & miſerabilium perſonarum Regulares de-
bitores cogere, & compellere poſſunt cum expreſſa de-
rogatione quorumcunque priuilegiorum.*
2 *Regularis extra monaſterium degens, etiam ſui ordinis
priuilegij prætextu, ſi deliquerit ab Ordinario loci, tan-
quam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato inquiri, pu-
niri, & corrigi valet.*
3 *Ordinarius quando habet iuriſdictionem in Regulares.*
4 *Ordinarius poteſt præfigere terminum Regulari exempto
delinquenti, ad præſentandum ſe ſuo Superiori.*
5 *Regulares poſſunt conueniri ratione delicti coram loco-
rum Ordinarijs.*
6 *Regulares exempti in caſu hæreſis ſubſunt iuriſdictioni
Ordinariæ.*
7 *Regularis in reddendo rationem alicuius vltimæ volun-
tatis eſt ſubditus Ordinario.*
8 *Ordinarius exiſtens in poſſeſsione iudicandi Regulares,
tunc videtur per non vſum renunciaſſe priuilegia.*

IN facto mihi propoſito reſpondi in infraſcriptis
caſibus.
1 Primo, ex decreto Sacri Concilii Trident. c. 14. de
reformation. ſeſſio. 7. Ordinarii tanquam Sedis Apo-
ſtolicæ delegati in cauſis mercedum, & miſerabilium
perſonarum Regulares debitores cogere, & compel-

lere ad ſoluendum debitum poſſunt, cum expreſſa derogatione quorumcunque priuilegiorum, & exemptionum quarumcunque, ergo ſi non tanquam Ordinarius, ſaltem veluti delegatus procedere poterit. Quare in cauſa ciuili in vim inſtrumenti extra monaſterium ſtipulati, & initi Ordinarius cognoſcere non poterit.

2 Secundo, quod Regularis extra monaſteriũ degens, etiam ſui Ordinis priuilegij prætextu, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato, inquiri, puniri, & corrigi valet, ſtatuit ſancta Synodus in cap.3.ſeſſ.6. Item viſitare, & corrigere Regulares, in commendatis monaſterijs, in quibus Regularis obſeruantia viget, reſidentes, qui ſecundum eorum inſtituta non viuunt, cum eorum Superiores admoniti inter ſex menſes non fecerint, & correxerint Conc. Tridentin. ſeſſ.21. de ref. cap.8.

3 Tertio, Ordinarius habet iuriſdictionem in Regulares, videlicet, vt ſi Regularis eſt excommunicatus à iure, Ordinarius mandat, ipſum denunciari publicè, vt euitetur, ita Ioan. Andr. in cap.1. de priuileg in 6. n.1. quaſi in fin. & Gemin. in 3. col. verſicul. quod ſi exemptus, & Io. de Imola in clem.1. de ſequeſt. poſſeſ. & fructu num.17.

4 Quarto, poteſt præfigere terminum Regulari exempto delinquenti, infra quem debeat Superiori ſuo ſe præſentare, idem Gemin. in cap. quamuis §. inferiores de elect.

5 Quinto ratione delicti, vel contractus, aut rei de qua agitur, coram locorum Ordinarijs poſſunt Regulares conueniri, ita tex. in cap.1. de priuileg. in 6.

6 Sexto, in caſu hæreſis Regulares exempti ſubſunt iuriſdictioni Ordinariæ, vt in cap. ad abolendam §. fi. de hæret.

7 Septimo in reddendo rationem alicuius vltimæ voluntatis, Regularis exemptus, fit ſubditus Ordinario loci, & ei rationem reddere tenetur, & ab eo de mala adminiſtratione puniri poterit, clem. 1. de teſtam.

8 Octauo additur, quando Ordinarius eſſet in poſſeſſione Regulares iudicandi, nam tunc videntur per nõ vſum renunciaſſe priuilegia, Hoſtienſ. in ſum. de priuileg. verſ. qualiter amittatur, & Henriq. Boich. in d. cap. ad abolendam in fin. qui alios enumerat caſus.

RESOLVT. DLVIII.

Regularis deferens habitum ſuæ Religionis ſubtus habitum alterius Religionis, an ſit cenſendus apoſtata.

1 *Regularis deferẽs habitum ſuæ Religionis coopertum habitu alterius Ordinis, non eſt vti apoſtata puniendus.*
2 *Non competit præfato Regulari diffinitio veræ apoſtaſiæ.*
3 *Regularis dimittens habitum ob iuſtum timorem, non dicitur apoſtata.*
4 *Quis non dicitur apoſtata ex ſola habitus dimiſſione.*
5 *Contrarium deciditur, quod deferens habitum coopertum eſt apoſtata.*

DVm eſſem Conſultor cuiuſdam Religionis, accidit, quod quidam Regularis eiuſdem monaſterij
1 receſſit, & conſequenter apoſtatauit; & cum deferret habitum ſuæ Religionis coopertum habitu alterius religionis, fuit dubitatum, an eſſet vti apoſtata puniẽdus: & dicebam, quòd non, ex pluribus.

2 Tum primo, quia ſupradicto Regulari non competit diffinitio veræ apoſtaſiæ, quæ eſt temerarius receſſus à ſtatu Religionis. Alexand. par.2. quæſt.183. & D. Thom.2.2. quæſt.12. artic.1. Canuſ. lib.12. cap.9. de locis Theolog. Alfonſ. à Caſtro lib.1. de iuſta hæret. pun. cap. 7. & 23. Simanc. de catholic. inſtitution. cap. 7. Albertin. de hæretic. libro 6. quæſt.8. Salzed. ad Diaz capitulo 112.

Tum ſecundo, quia dum ob timorem iuſtitiæ propter quoddam prętenſum crimẽ, ne capiatur, & puniatur à ſuo Superiore, deferebat habitum ſuæ Religionis, ſed coopertum habitu alterius Religionis, conſe-
3 quenter ſuccedit regula iuris, quod Regularis dimittens habitum ob iuſtum timorem, non dicitur apoſtata, vt probat tex. in terminis, & ibi gloſ. clariſſima in c.2. de vita, & honeſtate clericorum, in verbo cauſa, ex quo loco inducitur, quod ſi regularis dimittat habitũ ex iuſta cauſa, vt pote timore mortis non cenſetur apoſtata, quia abſque dubio captus, & punitus fuiſſet à ſuis Superioribus Regularibus.

Tum tertio, quia ſecundum Oldrad. in conſilio 183. num.13. generaliter eſt diſpoſitum quemlibet regularem ferentem habitum coopertum alterius Religionis habitu, non dici apoſtatam, quicquid voluerit Triuiſ. in deciſione 19. parte 2.

Tum denique, quia ſecundum Io. Andream in addit. ad ſpeculum, in rubrica ne cleric. vel monach. quem ſequuntur Archid. n.5. Ancharan. n.8. Franch. nu.6. in cap.2. ne cleric. vel vouent. in 6. & ibi Geminian. nu.5.
4 ex ſola habitus dimiſſione, non dici quem apoſtatam, cum neceſſe ſit adeſſe quoque animum nõ redeundi, ſecundum Achil. de Graſs. in dec. vnic. de apoſt.

Cæterum ſupradictis minime refragantibus, cõtrarium conſului ſupradicto Superiori, motus præſertim concluſione illa, paria eſſe non deferre habitum, & deferre coopertum, Achil. loco citato, Henriquez conſ. 22. Rub. conſil. 60. & cum eo ſentit Triuiſan. dict. deciſ.19. Quare Anan. in rubric. de apoſtat. quem ſe-
5 quitur Calcan. conſ.23. voluit, deferentem habitum ſubtus eſſe apoſtatam.

RESOLVT. DLIX.

Profeſſio an dicatur inualida, ſi deficiant duodecim dies ante annum 16. completum.

1 *Profeſſio tam virorum, quàm mulierum non debet fieri ante annum 16. ſed poſt illius expletionem.*
2 *In ſponſalibus requiritur ætas ſeptem annorum expleta.*
3 *In omni materia, parum, pro nihilo reputatur.*
4 *Profeſſio facta ante dictum tempus, ab Ordinario debet nulla declarari.*
5 *In emittenda profeſſione, deficiente vno die, ipſa habetur pro nulla.*

1 IN Concil. Trident. ſeſs.25. cap.15. de regular. habetur; quòd in quacunque Religione tam virorum, quam mulierum profeſſio non fiat ante 16. annum expletum, quare cum ex ſupradictis verbis euidenter appareat annum 19. debere eſſe expletum, propterea nõ eſt vlterius diſputandum.

Item dicebam, quòd cum ſit validum argumentum, de matrimonio carnali ad ſpirituale, cap. inter cor-
2 poralia de tranſlat. Epiſcoporum, & in ſponſalibus requiritur ætas ſeptem annorum expleta, D. Thom.4. d.27. quæſt.2. Ang. num.5. verb. matrimonium, Silu. quæſt.2. Armil. num.4. Nauar. cap.22. nu.26. Sot. d.27. quæſt.2. artic.2. concl.11. Flores Theol. in 4. diſtinct. 27. art.4. & omnes, igitur idem cenſeo in matrimonio ſpirituali, quod contrahitur per profeſſionem in Religione.

3 Nec obſtat, quòd in omni materia parum pro nihilo reputatur, vt in auditione Miſsæ, recitatione Horarum, furto, ieiunio, & alijs poteris exemplificare, quæ propter paruam quantitatem mortalia non dicũtur, vt reſoluit Nauarr. in manuali cap.11. num.4. quia reſpondetur iſtud non procedere, quando lex generaliter loquitur, quia tunc etiam minimum includit iuxta tex. in cap.3. de appellat. c. ſi proponente de reſcript. ſed Concil. Trid. ſeſs.25. c.15. generaliter loquitur, dicens,

cens, In quacunque Religione tā virorū, quàm mulierum profeſſio non fiat ante annum decimum ſextum expletum, & annullat profeſſionem antea factā, ergo. Immò Sacra Congreg. dicit, quòd ſi aliqua monialis ante dictum tempus profeſſionem emiſerit, eius pro-
4 feſſio ab Ordinario debeat nulla declarari; quare adeo hoc procedit; vt requirantur anni 16. ad emittē-
5 dam profeſſionem, ita vt etiam ſi deficiat vnus dies, nulla eſſet profeſſio, quod etiam habet locum in anno biſſextili, quia niſi dies vna addatur, non valet profeſſio, quæ quidem profeſſio debet fieri in vltimo inſtanti anni, quod clarè dicit Sacrum Concil. ſeſſ. 25. cap. 15. vbi requirit annum expletum, gloſ. in cap. fin. verſ. per annum de regul. Sylu. in verb. Religio 3. n. 16. verſ. tertio. Veruntamen qui poſt lapſum vnius anni illam emitteret, profeſſio eſſet valida, quia Conc. Trident. requirit, vt non minus, ſed non vt plus, idest, vltra annum fieri non poſſit, etenim illa valida eſt.

RESOLVT. DLX.

Regulari elapſo quinquennio, an concedatur in integrum reſtitutio ad proponendas cauſas nullitatis profeſſionis.

1 *Quod tempus ſit conceſſum Regularibus ad allegandam nullitatem profeſſionis iuxta mentem Conc. Trid.*
2 *Quid ſi metus durat poſt quinquennium, an poſsit annullari profeſsio, non obſtante diſpoſitione Concilij ſtatuente quinquennium tantum, & num. 7. & 8.*
3 *Metus præſumitur durare durante eadem cauſa metus.*
4 *Recitatur Nauarrus, qui tenet neque valere profeſsionem factam per promotionem ad ſacros Ordines durante cauſa metus.*
5 *Legitimè impedito non currit tempus.*
6 *Reſpondetur Conc. ſtatuenti elapſo quinquennio, nullatenus eſſe admittendam quauis cauſa nullitatis profeſſionis allegationem.*

1 EX Conc. Trident. ſeſſ. 25. de regular. c. 19. depromptum eſt, permitti regularibus infra quinquenniū tantū cauſas nullitatis profeſſionis proponere, & hoc coram ſuo ſuperiore, & loci Ordinario. Quare cum in caſu mihi propoſito quidam Eques Ieroſolymitanus cupiens ſuam profeſſionem annullare poſt quinquen-
2 nium, quæſiuiſſet à me, an de iure ſit aliqua cauſa propter quam, etiam elapſo quinquennio poſſit de nullitate dici, reſpondi affirmatiuè, præſertim ſi allegetur profeſſionē fuiſſe factam metu, & cauſa metus duraret etiam poſt quinquēnium, quia tunc etiam lapſo quin-
3 quennio poteſt dici de nullitate ex regula iuris, quod metus durat durante eius cauſa Corn. conſ. 41. videtur col. 2. lit. L. vol. 2. Dec. in conſ. 219. & in conſ. 468. n. 28. Iaſ. in conſ. 72. vol. 1. Bertr. in conſ. 1. n. 87. vol. 2. Mōfer. in l. ſtipulatio hoc modo concepta num. 43. ff. de verb. oblig. Ann. ſingul. 341. Bart. in l. penult. ff. de condit. ob turp. cau. Inn. in c. 1. extra quod met. cauſ. text. in c. accedens de conuerſ. coniug. Alex. Bald. & Doctor. in d. l. penul. Alex. conſ. 156. col. 4. verſ. præterea vol. 5. cōſil. 1. col. 3. conſ. 99. col. 3. vol. 3. Corn. conſ. 41. col. 2. vol. 2. Dec. conſ. 219. col. 3. conſ. 498. n. 23. Ann. alleg. 114. n. 4.
4 Immo nec per promotionem factam ad Sacros Ordines, ſi talis metus durabat, vt dixit Nauarr. de his, quæ vi, aut met. cauſ. conſ. 6. vbi dicit, quod profeſſiō propter metum patris mortem minantis in Religione approbata facta, & in qua per tres annos viuente patre manens, Sacris Ordinibus ad titulum religionis promouetur, per promotionē ad Sacros Ordines, valida non cenſetur, cum votum, quod ab initio ob metū aliquem nullum eſt ſolo tractu temporis, neque corā Deo, neque coram hominibus, concurrente etiam geſtatione habitus, & permanſione in monaſterio, & præſtatione ſuffragij in capitulo, & alia faciendo, quæ ſolis profeſſis competunt conualeſcit, cap. non firmatur de reg. iur. in 6. l. quod ab initio ff. eodem; multoque minus per ſuſceptionem ordinis durāte iuſta cauſa metus, profeſſionem ſuam ratificare præſumi debet, quæ eſt res ſeparata à profeſſione, & à ſeparatis non fit illatio, l. Papinianus exuli ff. de minor.

Item dicebam non excludi allegātem cauſas, quare intra quinquēnium non potuit reclamare, Rodriquez q. 7. art. 16. lib. 3. qq. regul. Menoch. conſ. 123. vol. 1. Bimius conſ. 57. nu. 8. & ſeq. Ratio eſt, quia inter cauſas
5 poteſt eſſe, quod adſit cauſa legitimi impedimenti, & conſequenter non currere quinquennium ex regula iuris, quod impedito non currit tempus, c. quia diuerſitatem de conceſs. præbend. c. fi. de elect. Affl. dec. 28. Medices dec. 9. Caput. deciſ. 120. p. 1. quibus addo tex. in l. contra C. de inoffic. teſtam. nec impedito currit preſcriptio, l. 1. C. de annal. except. Capp. Thol. dec. 90.
6 Nec obſtant verba ipſius Conc. ibi. *Quamcunque cauſam*, quibus videtur ſignificari, quod repellitur generaliter ab omnibus cauſis, quæ litem mouere poſſunt: quia reſpondetur, ſecundū Rodriq. loco cit. quod illa verba generalia reſtringuntur per narrationem, & præfationem capituli, ibi, *Quicunque Regularis prætendat ſe per vim, & metum ingreſſum eſſe religionem*, &c. Et ſic non obſtante, quòd elapſum ſit quinquennium, non eſt repellendus ſupradictus, vt non alleget cauſas, quibus illo tempore non potuit reclamare, nam licet dicat, quod intra quinquennium debet reclamare, hoc intelligitur ſi commodè fieri poteſt.

Tandem, quod ſupradictus Eques poſt quinquennium poſſit audiri per viam reſtitutionis in integrum allegabam Nauar. in cap. ſtatuimus nu. 7. & ſeq. de reſcript. vbi voluit, quòd ſi metus, vel impotentia reclamandi pluſquam quinquenniū durauerit, poterit poſt illud ipſo iure, vel per viam reſtitutionis in integrum audiri, idem Nauarr. in cap. nullum n. 76. verſ. ſecundo 18 q. 2. Balb. conſ. 29. Bombinus conſ. 22. num. 7. Graff. conſ. 1. num. 8. de regular. vol. 1.

Cuius quidem reſtitutionis petitio debet fieri coram Sanctiſſimo, & conſequenter ex eius ſpeciali reſcripto obtineri.

Denique aduertendum, quòd profeſſi nulliter, quia non fuit in eorū informatione ſeruata forma præſcripta à Sixto Quinto, poſſunt etiam poſt quinquennium reclamare, cum eorum poſſeſſio annulletur propter bonum commune Religionis, & ſic Sixtus V. in ſua ſecunda conſtitutione moderatoria, & declaratoria primæ ait, *Sed cum eadem ratio vigeat in tacita profeſsione emittenda, quæ militat in expreſſa, ſtatuimus, quod in quibuſuis ordinibus, & religionibus nec etiam tacita profeſsio quorumcunque religioſorum induci poſsit, nec inducta intelligatur, niſi in receptione forma conſtitutionis ſeruata fuerit.* Et hæc Sixtus Quintus, quibus verbis clarè definit, quod allegatio quinquennij non admittatur, ſiquidem talis allegatio ſaltem in foro exteriori inducit tacitam profeſſionem, & ita in Senatu Regali iudicatum refert Rodriquez loco citato.

RESOLVT. DLXI.

An ſupradictum tempus quinquennij currat Regulari minori.

1 *Tempus currit Regulari minori.*

SVpponatur in facto, quod quidam ætatis 16. annorum ingreſſus fuiſſet Religionem, & cum vellet opponere de nullitate ſuæ profeſſionis, ei obijciebatur quinquenniū fuiſſe elapſum, & conſequenter eſſe excluſum à præfata petitione, cui obiectioni ipſe replicabat allegando ſe minorem, & propterea ipſi tempus

non currere, vnde fuit dubitatum quid iuris, & reſpõdi potuiſſe quidẽ ſupradictum Regularẽ elapſo quinquennio de nullitate dicere, per tex. in l. non eſt incognitum, C. quibus longi temporis, præſcriptio non obijcitur, vbi nullius temporis præſcriptio currit minori Bald. conſ. 29. n. 6. & ſeq. vol. 1. Alban. conſ. 60. nn. 7. & ſeq. Alciat. conſ. 16. n. 4. cui addo tex. in l. bonæfidei ff. de acq. rer. dom. per quem probatur pupillo non currere præſcriptionem decem, vel viginti annorum.

1 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium conſului, motus præſertim ex eo, quod prorogaretur tempus adiectum à Concilio, quod nullo modo fatendum puto, & vide Roderic. tom. 3. qq. reg. q. 17. art. 17. verſ. ex quib. infertur.

Finis Tituli Praxis Regulorium.

PRAXIS PRECEDENTIARVM.

RESOLVT. DLXII.

Vicarij foranei an præcedant Præpoſitos Eccleſiarum Collegiatarum.

1 *Vicarij foranei potius officium, quam dignitatem obtinent.*
2 *Vicarius repræſentat Epiſcopum.*
3 *Vicarius foraneus non habet iuriſdictionem ordinariam.*

IN facti contingentia reſpondi negatiuè ex infraſcriptis. Primò, quia Vicarij foranei potius officium dicuntur habere, quam dignitatem, vt in rubrica de offic. delegat. & in rubr. de offic. Vicar. quemadmodum dicitur de Prioratu clauſtrali, qui dicitur officium non dignitas. Card. in clement. 1. §. fin. de ſupplend. neglig. Prælat. contra, Præpoſiti dicuntur conſtituti in dignitate eccleſiaſtica potius, quàm in officio, & habent nomen prælationis, quæ competit in ea inſtitutis: cap. cum acceſſiſſent, de conſt. & Inn. in c. ad hæc de off. ordinar.

2 Non obſtat, quod Vicarius repreſentet Epiſcopum, & conſequenter debet gaudere iiſdem priuilegijs quibus Epiſcopus, ſecundùm Panor. in conſ. 21. & in ſimili de Vicerectore dixit Roman. in ſing. 362. vbi dicit, de hoc eſſe vnicum tex. in c. præcipimus diſt. 93. & etiam ſecundũ eum facit doctrina Bart. in l. ſi filius de legat. 1. & quod hoc ſit verum, patet, nam ſecũdum Alberic. de Roſa in dictionario ſuo, in verſ. Vicarius, ſemper Vicarius cuiuslibet Prælati in loco Capituli tanquam vicem gerens debet honorari, & ad hoc alleg. tex. in cap. ſi. 93. diſt. vbi gl. & concord. doct. Abb. in c. poſtulaſti de conceſſ. præbend. ſub n. 9. in fin. dum loquitur de Ambaſciatore, qui debet honorari oratione eius, qui eum miſit, vt per iura ibi per eum allegata, & ad omnia prædicta concordant quamplurimæ auctoritates, & iura, de quibus per Dec. in cap. ſane, il ſecondo, de off. delegat. in princ.

3 Quia reſpondetur id non procedere in Vicarijs foraneis, quia dicuntur delegati, ſecundum deciſion. Rotæ 297. parte 2. diuerſ. nec cenſentur vna eademque perſona cum Epiſcopo, nec faciunt idem auditorium, & conciſtorium cum Epiſcopo, prout dicitur de Vrbano Vicario Epiſcopi Generali, gl. in clementin. & ſi principalis, vbi Cardinal. & Ancharan. de reſcriptis, & in capitulo 1. de officio Ordinar. in 6. Alexand. & alij in rub. de offic. eius. Curtius iun. conſil. 242. num. 22. volum. 3. Didacus variarum reſolution. lib. 3. cap. 20. num. 4. cum adductis per Sbroz. in tractat. de officio Vicarij libro 1. quæſtio 13. & 23. nec propriè officiales dicuntur, ſed abuſiuè idem Sbroz. in d. tract. quæſt. 10.

Tum denique, quia Præpoſiti dicuntur habere immediatè dignitatem à Pontifice Maximo, & conſequenter præferendi ſunt Vicarijs foraneis, qui facultatem obtinent ab Epiſcopis arg. text. in cap. per tuas de maioritate, & obedient. Card. in cap. Epiſcopos 17. diſtinc. Cephal. conſil. 611. volum. 5. quem refert. Coſta conſil. 24. & Sair. deciſion. 3. de maioritate & obedientia.

RESOLVT. DLXIII.

An Vicarius Epiſcopi præcedat Gubernatorem, vulgo Capitaneum, in functionibus eccleſiaſticis.

1 *In præcedentijs attenditur conſuetudo.*
2 *Ad inducendã conſuetudinem requiritur tempus decennij.*
3 *In materia præcedentiæ iudicatur ſecundum quaſi poſſeſſionem.*
4 *Vicarius repræſentat Epiſcopum.*

1 CVidam ciuitati ex antiquiſſimis priuilegijs, & ab immemorabili tempore competit ius nundinarum, ſeu mercatus in die feſtiuitatis Sancti N. per totã hebdomadam eiuſdem menſis, cum facultate quoque creandi, & conſtituendi Magiſtrum Mercatus, qui habet plenariam cognitionem omnium cauſarum ciuilium, criminalium, & mixtarum, cum mero, mixtoque imperio, & gladij poteſtate, & conſequenter ſuccedere habeat in omnibus, & per omnia Regio Gubernatori: quare cum præfatus Magiſter Mercatus ex inueterata conſuetudine fuiſſet in pacifica, & quieta poſſeſſione temporibus, quibus ſolemniter in feſtiuitatibus celebratur Cappella per Epiſcopum ſedendi in dicta Cappella, ac præcedendi Vicarium Domini Epiſcopi in thurificatione: & cum per modernum eiuſdem Ciuitatis Epiſcopum hoc prohiberetur, rogatus, ego pro veritate reſpondi per infraſcripta.

Et pro Capitaneo facit, quod cũ ipſe ſit in antiqua poſſeſſione, & cõſuetudine præcedendi conſequenter, ad præſens quoque præcedere debet, ex regula iuris in præcedentijs eſſe attendendam conſuetudinem, ſecundum quam etiã minores præcedunt maiores Bal. in l. obſeruare §. antequam in fine, ff. de off. Proconſ. Auendan. de exequend. mand. Reg. par. 1. cap. 19. verſ. itaque in modo. Marta conſ. 62. nu. 7. vol. 1. Ann. conſ. 40. vol. 1. & Bonin. cõſ. 21. in princ. vol. 1. Nauar. conſ. 1. num. 3. de maior. & obed. Mar. Antonin. variar. reſolut. lib. 1. reſ. 81. num. 5. vnde Bald. in cap. cum olim in 1. not. de cõſuetud. pro regula tradit, quod cõſuetudo aſſignat loca ſedendi, & ſtandi, & non debet præpoſterari, de quo Ang. conſ. 111. allegat multa iura Menoch. latè conſ. 51. n. 49. vol. 1. & conſ. 126. num. 3. vol. 2. Leonius conſ. 1. nu. 20. poſt Inn. in cap. 1. de maiorit. & obed. & idem Bald. in cap. 1. §. Marchio nu. 5. de his, qui feu. dare poſſunt, dixit, quod Barones penes Regem debent ſedere ordine conſueto, vt voluit quoque Fel. in cap. ſtatuimus de maioritate, & obed.

In hac materia præcedentiæ ſufficit conſuetudo inducta ſpatio decennij, etiam de iure canonico, ſecundum quod tradunt Aret. in conſ. 23. num. 11. in 3. dub. Gramm. in dec. 64. n. 34. Mazar. in conſ. 26. num. 34. & Ann. cit. loc. num. 5.

3 Vrgebat quoque pro eodem Gubernatore, quòd in materia præcedentiæ eſt iudicandum, ſecundum quaſi poſſeſſionem, Zabarell. conſ. 62. col. 2. Corn. conſil. 193. num. 11. volum. 2. Imolenſ. conſ. 164. num. 48. Menoch. conſ. 51. vol. 1. & Burſat. conſ. 343. vol. 4. & adeo procedit, quod vbi non eſt datus ordo in ſedendo, melior eſt conditio poſſidentis. Auend. de exequen. mand. p. 1. cap. 19. num. 16. poſt Bal. in l. per agrum, C. de ſeruit.

& aqua, in qua poſſeſſione ſufficit vnicus actus, ſecundum Ann.alleg.90.quare cum præfatus Gubernator nedum per vnicum actum, imò per infinitos præceſſerit Vicarium, proinde libere fatendum erit, ad præſens debere pariter præferri.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium conſului,motus ex pluribus.

4 Tum primo, quia cū Vicarius repræſentet Epiſcopum,& in illius locum ſit ſubrogatus,conſequenter ei quoque eadem debetur reuerentia, vnde quemadmodum Epiſcopus omnes præcedit, ita eius Vicarius;honor enim,ſeu præeminētia quæ debetur principali,debetur quoque ſubrogato,gloſ. in cap. quæ de cauſa in verb.quicquid 2.q.4.Abb.in cap.mādata col.1.ad medium verſ. fatendum tamen de præſumpt.Ang. in l. ſi prior §.à Titio in princ.ff. qui potior.in pignore. Anchar.in cap. grandi in 5.not.de ſupplenda negligentia Prælat.cum etiam Vicarius Principis omnia ea poſſit, quæ ipſe Princeps, Iſern.in cap.Imperialem de prohibita ſeudi alien. per Feder. Surd. conſ.281.n.1. vſque ad n.4.& in conſ. 540.num.18.vol.4.

His accedat, quod tradi ſolet de coadiutore cū futura ſucceſſione,qui in abſentia coadiuti debet ſedere & incedere in eodem loco antiquo, in quo poterat coadiutus,ſi præſens fuiſſet.Nauar.conſ.2.n.5. verſ.7. de cler.ægrot.vnde Felin.in cap.cum olim num.1.ver. ſed. vera ſolutio de maiorit.& obed. voluit, quod honor debeatur ſubrogato,ſicut principali in actibus, in quibus illum repræſentat, ſequitur Gabriel de reg. iuris,concl.2.num.45.verſ.ſecundo limita.

Tum ſecundo,quia Vicarius digniorem obtinet auctoritatem Capitaneo, imo maiorem, & nobiliorem adminiſtrationem,cū præſit perſonis, & rebus Eccleſiaſticis, quibus laici ſunt inferiores, cap. ſolitæ de maior. & obe.Sbroz.de off.Vic.lib.2.q.26.n.1.& ſeqq. ideo eſt præferendus Capitaneo.

Non obſtant contraria,præſertim illud de cōſuetudine,quia illa eſt omnino nulla, atq; inualida, iuxta tradita per Panorm.in conſ.21.n.4.vol.1.Nonius cōſ. 72.n.24. Sbroz d.lib.2.q.25. num.6. quem refert Mar. Antonin. variar. reſolut.lib.1.reſ.fin.caſu 31.Reſpondetur ſecundo,quod cū præfata conſuetudo ſit cōtra ius,quia inferior præcedit ſuperiorem,propterea cenſenda eſt corruptela,ideo reijcienda,cap. conſuetudo 9.diſt.nec aliquo curſu temporis poterat præſcribi,ſecundum Fel.& ibi Panorm.in cap.ſtatuimus de maior. & obed.& DD. in cap.fi. de conſuetudine.

RESOLVT. DLXIV.

Canonicus maior ordine,an præferatur antiquiori in tempore minori in ordine.

2 *In proceſſionibus attenditur conſuetudo.*
2 *In præcedentijs attenditur duplex ordo.*
3 *Refertur declaratio Congr. Sac. Rit.*

VEtuſtiſſima conſuetudine introductum erat inter Canonicos cuiuſdam Eccleſiæ, vt Canonici, Diaconi, & Subdiaconi præcederent in ſedendo in choro, in proceſſionibus, ac in omnibus functionibus Canonicis Presbyteris,ſeu presbyteralem Canonicatum obtinentes,quare Reuerendiſs.Epiſcop.aboleuit hunc ordinem, conſtituendo totum contrarium, ſcilicet,vt in omnibus fūctionibus Canonici Presbiteri cæteris præferrētur, vnde fuit quæſitum an iſtud de iure fieri potuiſſet; ego verò pro opinione negatiua conſiderabam,quòd cum in præcedentijs habetur ratio conſuetudinis,ſecundum Bald.in cap.cum olim de conſuetudine,quod maximè procedit vbi conſuetudo eſſet antiqua, cuius initij non eſſet memoria,cum tūc haberet vim priuilegij,cap.ſuper quibuſdam §.præterea,& ibi gloſ. in verb. non extat de verborum ſignificatione l. hoc iure §. ductus aquæ ff. de aqua quotid. & æſtiu.gloſ.in cap.fin.in verb.legitime de conſuetudine. Dec. in conſ.11.n.9. in fin. Gabr.concl.1. in princ. de præſcriptionibus,& fuiſſe in Rota reſolutum refert Verall.in dec.10.part.2. quod procederet quoq; etiā ſi eſſet contra ius, ſecundum Fel. in cap.ſtatuimus in prin.de maior.& obed.Galleſ.tract. de annatis fol.35. Bero. conſ.7.n.7.vol.1. Ludouic.concluſ.38.illat.136.

Et quamuis de iure Canonicus,qui maior eſt ordine,præferatur,etiā quod poſtea ſit receptus, c. ſtatuimus de maiorit.& obedient. nihilominus quādo adeſſet conſuetudo in contrarium, prout in caſu, de quo verba facimus, id non procederet, quia tunc primo loco receptus,præcedit poſtea admiſſum, etiā habentem maiorem ordinem, quia vt dixi, in præcedentijs attendenda eſt conſuetudo, vt in proprijs terminis Nauarr.conſ.3.de maior.& obed.

2 Vrgebat denique pro Capitulo, quod cū in dignitatibus duplex ordo reperiatur, prioritatis temporis, & alter maioritatis honoris, Anna conſ.42.lib.1.verū cum in caſu noſtro non conſideretur maioritas honoris, cum in Capitulo prædicto non reperiatur aliqua dignitas,ſed omnes ſunt æquales,igitur temporis prioritas erit attendenda, ſicut dicitur quoque in Epiſcopis, qui in Concilijs illum ordinem tenere debent, quem habent ex tempore promotionis ad Epiſcopatum, cap. Epiſcoporum 74.diſt.cap.fin.75.diſt.c. Epiſcopos 17. diſt. Fely.in. rubr. de maior. & obed. Caſſan. in cathalogo glor.mundi part.4. conſiderat. 23.fol.92.Lucas de Penna in l.2.C. de off.præf.prætor. lib.12.num.3.

Sic etiam antiquiores Clerici,& DD.debent habere primum locum,Bal.in cap.cum olim per illum tex. de conſuet. Dec. in cap. clerici de iudic. Gratus conſ. 116.num.6. vol.2. multos alios allegans.

Ceterum quicquid ſit ex ſupradictis, contrariam cenſeo eſſe tenendam ſententiam, ob declarationem Sac. Cong. Rituum,cuius verba ſunt,videlicet.

3 *Cum ſecundum cuiuſque dignitatem quilibet in ſede ſit honorandus,& qui prior eſt in ordine,in loco etiā præmitti debeat, declarauit ſacrorum Rituum Cōgregatio, Canonicos, qui in ordine presbyterali conſtituti, Canonicatum presbyteralē obtinuerint, in choro, Capitulo, proceſſionibus,& ſeſſionibus præcedere debēre Canonicos in Diaconatu, vel Subdiaconatu conſtitutos;Canonicatus diaconales,aut ſubdiaconales obtinentes,etiam ſi poſtea fuerint in eccleſia admiſſi,& recepti, nō obſtante cōſuetudine eccleſiæ,quæ tanquam abuſiua,atque improbata,non debet admitti.Vnde Canonico prouiſo de Canonicatu presbyterali in eccleſia vbi præbendæ ſunt diſtinctæ, cenſuit Sacra Cōgregatio deberi locū inter alios presbyteros ſupra omnes Diaconos,& Subdiaconos licet prius in eccleſia receptos.*

RESOLVT. DLXV.

An Canonicus prior in data, præcedat Canonicum poſteriorem in data, verum anteriorem in poſſeſſione.

1 *Ex ſola conceſſione Principis transfertur dominium.*
2 *In gratioſis attenditur tempus datæ.*
3 *Validum eſt argumentum à ſimili.*
4 *Honor debetur antiquiori Canonico propter fructus poſſeſſionis.*

IN facti contingentia reſpondebam,dicendo pro anteriore in data, quod ipſe veniat præferendus, & mouebar ex pluribus.

1 Primo,quod conceſſo priuilegio à Principe, parum eſt curandum de actuali poſſeſſione, cum Princeps ex ſola conceſſione transferat dominium, & poſſeſſionē, ita

ita quod non exigitur actus corporeus, cap. capitulũ ſanctæ Crucis de reſcript. Bal. in l.1.C.de rer.permut. Iaſ.in l.traditionibus in 1.col.in princ, C.de pact. & in l.vt inter diuinum num.3.& ſeq. C. de ſacroſan. eccl. Rom.conſ.298. Frez.de ſubſ. ſol,97. num.64. & Anan. conſ.42.vol.1.

2 Tum ſecundò, quia cùm ſimus in gratioſis,proinde attendi debet tempus datæ, cap. tibi qui & cap. ſi eo tempore de reſcript.in 6.cap. eam te, & c. conſtitutus eod. tit.Bal.& Caſtr.in l.1.C.vt lite pend.Luc.de Penna in l.1.C.de præſ. prætor,lib.12.

3 Tum tertiò,quoniam loquendo à ſimili, quod validum eſt argumentum,Licentiatus ſi poſt longum tempus ad gradum promoueatur,præfertur omnibus illis, qui medio tempore ad gradum ſunt aſſumpti, Fel. in rubr. de maior. & obed,col.1. Socc. conſ 70.volum.4. Boer,de auctoritate magni Conſilij num,98. Dec,in l. cum quid col.3.ff.ſi cert.pet. & Gab.concl.1.de maior. & obed, vbi communem nuncupat.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, cõtrariam ſententiam putaui veriorem, ac iuri magis conſonam, quam tenent, & ſequuntur Bal.in c. cum olim in princ.de conſuet.Ant.de Butr.in c.fi.de cau. poſſ. & propriet.Bommin. conſ.21.n.16.Rot,in dec.2. de conſuet.in nouis Caput.in dec.357.n.1.lib.2. Grat.in add. ad dec,16.in prin.Nouiſſ.in ſua prax.c.64.in ann.quorum opinio corroborari poterit iuribus,& rationibus.

4 Ratio eſt, quia huiuſmodi honor datur antiquiori Canonico propter eius maiora onera,quæ in Eccleſia ſubſiut,quia iſtæ præeminẽtiæ sũt fructus poſſeſſionis, & propterea Canonico, qui prius cœpit,poſſeſſionem deberi præcedentiam in ſtallo chori, & danda voce in Capitulo,& alijs,&c.& ex prædicta ratione ita fuit reſolutum in Rota Romana in vna Vicentina precedentiæ 27. Aprilis 1594. coram Licta, & tandem in vna Burgen. 30.Aprilis 1599. coram Mantica.

Iuribus etiam probatur primo per tex. in l.1. C. de conſulibus lib.12. vbi inter conſules is, qui primo accepit poſſeſſionem conſulatus, præfertur.

Secundò, per tex.in l.vnicuique C. de proximis ſacrorum ſcrinior. lib. 12. vbi qui poſteriori tempore in militiam ſacrorum ſcriniorum admiſſus eſt,poſteriori loco ſedere debet.

Tertiò,per tex.in l.fin.C.de tironibus lib.12.ibi,niſi cui & laborum aſſiduitas, & ſtipendiorum prolixitas ſuffragatur,

Quartò,per tex.in l.2.C.de off.Mag.offic.ibi,vel labor prolixior fecerit anteire.

Quintò per gloſ. in cap. fin. in verb. antiquiores de maior.& obed.ibi,ſed & tempore, quo in Eccleſia militauerint.

Non obſtant contraria,præſertim illud,quod primo loco prouiſus,licet in poſſeſſione poſterior,præferatur prouiſo ſecundo loco, cap.cum cui de præb. in 6. quia ſecundum Nouiſs.loco cit.procedit in iuribus,quæ ſimul cum ipſa re transferuntur,non in prærogatiuis, & præeminentijs,quæ perſonis cohærent.

RESOLVT. DLXVI.

An Archidiaconus præferatur Archipresbytero.

1 *Archidiaconus dicitur caput Capituli.*
2 *Archidiaconus habet primam vocem in choro, & locum in Capitulo.*
3 *Archidiaconus habet maiorem dignitatem quacunque alia in Eccleſia Cathedrali.*

1 PRo Archidiacono facit; quod ipſe non eſt membrum inferius Capituli,verùm caput,quoniã abſque ſcrupulo aliquo Archidiaconus dicitur caput capituli,vt probat tex.in c.dilecti filij de maior.& obed. vbi Ant. de But. & Io. de Imol. in 1. not. colligunt ex illo tex. dicente, conqueſti ſunt dilecti filij Archidiaconus, & Capitulum, quod Archidiaconus dicitur re ipſa eſſe caput Capituli, & hoc magis expreſsè ſentit Bald.inibi, qui ex illomet tex. colligit, quod Capitulum proſequitur iura Epiſcopatus vbicunque Epiſcopus eſt in negligentia,vel dolo, & ſic Bald. per illum tex. loquitur de Capitulo conquerente, vbi interueniebat Archidiaconus cum Canonicis,& conſequenter intelligit, quod appellatione capituli venit Archidiaconus,vti caput.

2 Et inde eſt,quod Archidiaconus ipſe in omnibus,& quibuſcunque Eccleſijs Italiæ habet, tã de iure,quàm de generali conſuetudine,& antiquiſſima obſeruantia primum locum in choro, & primam vocem in Capitulo cum maxima præeminentia præ cæteris in ipſa eccleſia,vt latè oſtendit, ac comprobat Barbat. conſ. 5.col.1.cum ſeq.vol.2.Hart.conſ.23.n.6.& ſeq.Bomin. conſ.22. num.31.& ſeq. vnde de diſtributionibus quæ ſunt de communi maſſa Capituli,debentur duę partes Archidiacono, Viu.lib.1.comm.opin.cap.70. nu.2. & idem in dec.290.

3 Item facit,quod voluit Abb.conſ.21.vol.1.quem refert,& ſequitur Bomin.conſ.22. nu.18.vol.1. quod dignitas Archidiaconatus eſt maior dignitas quacũque alia,quæ ſit in Epiſcopatu, cum Archidiaconus dicatur oculus Epiſcopi, cap.ad hæc de off.Arch. quare ſi caput Capituli dicitur maior dignitas,cur non debet Archipresbytero præferri.

Denique facit, quod Archidiaconus de iure communi habet multas iuriſdictiones, vnde obtinet perpetuam vicariam, & iuriſdictionem ordinariam, c.1. & ibi gl. in verb. Vicarium de off.Vic.c. ad hæc de off. Arch. Silueſt.ver.Archid.§.1.licet hodie ſit correctum per Conc. Trid. ſeſſ.24. cap.20.

Addo quoque pro Arch.tex.in terminis in cap.1.de off.Archipresbyteri,cuius verba ſunt,Sciat Archipreſbyter ſe eſſe ſubiectum Archidiacono, & eius præceptis, ſicut ſui Epiſcopi obedire.

Pro Archipresbytero verò adducitur tex in cap.officium de off. Archipresbyr.vbi abſente Epiſcopo, Archipresbyter præfertur Archidiacono in functionibus ſacerdotalibus.

Vnde pro conciliatione dico, quod Archidiaconus pręcedit Archipresbyterum in adminiſtratione,& Archipresbyter pręcedit Archidiaconum in diuinis,gloſ. in cap.1.de off.Archipresb.Quid vero dicendum ſit in præpoſito alicuius eccleſiæ,an ſcilicet,præferendus ſit Archidiacono in præeminentijs incenſationum, & oſculo pacis vide dec.Rotæ Rom.865.cum duab. ſeq. in recollect. per Farin. in nouiter nouiſſ.

RESOLVT. DLXVII.

An Vicarius præſidente Epiſcopo in Sinodo diœceſana, præcedere debeat Capitulum.

1 *Vicarius repræſentat perſonam Epiſcopi.*
2 *Vicarius omnibus Canonicis eſt præferendus in proceſſionibus,& ſimilibus.*
3 *Vicarius habet iuriſdictionem ordinariam in tota diœceſi.*
4 *Epiſcopus facit vnum corpus cum Capitulo, & Canonici membra.*
5 *Vniuerſitas eſt dignior perſona ſingulari.*
6 *Vicarius non debet ex neceſſitate intereſſe in Synodo.*

1 PRo Vicario facit primo,quod cum per eũ repreſẽtetur perſona Epiſcopi,cõſequẽter vti ipſe Epiſcopus alios præcedit ex regula iuris, quod prerogatiua, & honor,qui debetur principali,eſt debitus quoq;eius locumtenenti, ſeu eum repræſentãti. Dec,in cap. ſane n.2, poſt med.verſ.reſoluendo de off.deleg.vbi concludit

dit generaliter Delegatum, Vicarium, vel Locũtenentem deberi honorari tanquam repræſentantem perſonam principalis, & propter talem prærogatiuam cæteris euis partibus eſſe præferendos; vnde dicitur in c. grandi de ſuppl. neglig. Prælat. in 6. & in cap. in noua 16.q.7. adminiſtratori honorem exhibendum, ſicut ipſi Domino, vt patet ex illis verbis, *debitum eis exhibentes honorem*, & notat ibi Anchar. in 5. not. & Barbat. in d.cap. ſane, il ſecondo, n.3. de off. deleg. & Ang. in l. ſi prior §. à Titio n.1. per illum tex. ff. qui potior. in pig. voluit prærogatiuam, quæ eſt in principali, eſſe in eius Locumtenente, ſequitur Fel. in cap. cum olim, il ſecõdo, ſub num.2. verſ. item de off. deleg. Rimin. ad rubr. ff. de offic. eius, num.3. vnde voluit Franch. in d.cap. grandi, num.5. gerenti vices alterius, eundem deberi honorem, qui debetur ei, cuius vicem gerit, hoc idem voluit Abb. in d.cap. ſanè, num.2. poſt med. verſ. & facit, vbi per illum tex. vult Vicerectorem ſcholarium eſſe honorandum ſicut Rectorem, quia Rectoris vices gerit, idem Abb. in d.cap. cum olim in 1. not. & ibi Fel. n.1. & Rom. ſing.367.

2 Secundo pro Vicario facit, quod voluit Abb. in conſil.21. vol.1. vbi ex pluribus rationibus concludit de iure Vicarium Epiſcopi præferendum eſſe in congregationibus, ſeſſionibus, & proceſſionibus canonicos, idem tenet Anan. in conſ. inſerto in fin. lect. Decretal. lib.1. n.5. qui loquitur, ſiue Epiſcopus ſit præſens, ſiue abſens, & hanc partem Vicarij ſequitur Fel. in rub. de maior. & obed. n.10. in fin. & in cap. ſtatuimus n.1. ver. & dicit Abb. eod. tit. vbi dicit, quod non valet cõſuetudo in contrarium, ſequitur Iaſ. in l. de quibus nu.69. & 77. de leg. Crot. in l. omnes populi n. 85. de iuſt. & iur. Petr. de Rauen. in tract. de conſuet. ſect.2. n.42. de Curt. eodem tract. in princ. c. nu.30. ver. poſſet etiam. Arnon. ſin.28. Gamb. de off. leg. lib.3. num. 109. quam opinionem pluribus rationibus etiam defendit Caſſan. in cathal. glor. mund. p.4. conſid.46. Bertrand. in conſ.73. num.8. lib.1. part.2. Bero. conſ.22. n. 20. lib.1. Rebuff. in praxi de iure Epiſcoporum nu. 7. Gabr. de præſumpt. concl.1. num.37. & quod Vicarius præcedere debeat, tam præſente, quam abſente Epiſcopo, latè defendit Ant. de Put. in ſuo clypeo paſtorali, cap.6. num.39. cum pluribus ſeq. Cucchus in ſuis inſtitutionibus, lib.2. tit.8. n.49. & hanc opinionem pro Vicario videtur, quod Rota tenuerit in vna Algaren. coram Oradino, vt habetur in deciſ.277. & in vna Placentina Sedis coram Seraphino, & in terminis quod in Synodo diœceſana Vicarius generalis ſedere debeat ante dignitates, & Canonicos tenet Henric. Bott. de Synodo in 3. p. nu. 20. quem ſequitur Sarmien. ſelect. interpr. lib.7. cap.17. Ex quibus auctoritatibus videtur colligi poſse hanc opinionem eſse magis communem, quicquid in contrarium ſcripſerit Menoch. conſ. 51. & Ioan. Piccard. conſ. ſeq. lib.1.

Tertio, quia Vicarius habet iuriſdictionem ordinariam in tota diœceſi etiam ſupra Capitulum, & in ſingulos de Capitulo, & ſic ratione iuriſdictionis tanquã ſuperior præcedere debet Capitulum, & ſingulos capitulares, maximè cũ Vicarius dicatur aſſociari Epiſcopo in iuriſdictione, cap. in nouo 16. quæſt.7. & faciat idem conſiſtorium cum Epiſcopo, cap.2. de conſtit. in 6. Vnde cum repræſentet perſonam Epiſcopi, alias præferri debet per text. in cap. præcipimus 93. diſt. vbi dicitur, quod locum tenens debet tenere locum ſui principalis.

Cęterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium videtur dicendum.

4 Tum primò, quia Epiſcopus facit vnum corpus cũ Capitulo, cuius corporis ipſe eſt caput, & Canonici membra, cap. nouit de his, quæ fiunt à Præl. ſine conſenſu capit. gloſ. in c. irrefragabili in ver. per capitulũ de off. ord. Monac. in c. à collatione de appell. in 6. Vnde eſſet inconueniens, & contra ordinem naturalem, quod membra diſiũgantur à capite. cap.1. diſt.12. ideò nec Vicarius, neque alius inter caput, & membra interponere ſe poterit neq; ordine legali, neque naturali cùm ſint vnum, & idem corpus, idem Monach. in cap. Romana num.9. de ſent. excom. ita vt Canonici dicantur pars corporis Epiſcopi, ſicut Cardinales Papę. Abbas in c. nouit de his, quæ fiunt à Præl. ſine conſ. cap. & ita in ſpecie contra Vicarium latiſſimè concludit Gõzal. Mendez lib.1. diuerſ. iur. arg. c.1. per tot. vbi reſpõdet omnibus adductis per Sarmien. contrariũ ſequentem d.c.17. quod etiam voluit Piccard. inter conſ. Menoch.52. à nu.238. vſque ad 156. lib. 1. prout dicimus de Rege, qui tam in ſuo Regno, quàm extra præcedit Cardinales vti ſingulos, in Conciſtorio tamen, & Cappella Papę ſedet poſt primum Epiſcopum, vel poſt antiquiorem Cardinalem Presbyterum, & idem de Imperatore ante coronationem, vt in Pontificali, ſeu Ceremon. in rub. de recep. Regis, & rub. de ingreſs. Imp. Menoch. conſ.902. nu.71. verſ. ita quoque lib. 10. poſt Piccar. d. conſ.52. n.145. vbi etiam, quod dictus liber Pontificalis, ſeu Cæremonialis, tanquam authenticus attenditur in deciſiuis. Hoſt. in c. conſuluit de Sacram. Ord. Botte. de Synodo p.3. n.6. & 43.

5 Tum ſecundò, quia Collegium, & qualibet Vniuerſitas, vel Congregatio eſt dignior, quam perſona ſingularis, cap. ſtatutum de elect. in 6. & multis cõprobat Caſſan. in cathal. glor. mundi conſ. id. 32. col. antepenult. verſ.8. facit p.2. ideo dicimus, quod licèt Abb. præferatur Canonicis Eccleſiæ Cathedralis, Bald. in c. paſtoralis in verb. extra de off. deleg. Dec. cõſ.162. col. 1. Botte. de Synod. p.3. n.15. Piccard. d. conſ.52. n. 131. tamen intelligitur, niſi Canonici collegialiter procederent, quia tunc repræſentant Eccleſiam Cathedralem, quæ plus alijs debet honorari, quare ſunt præferendi, videlicet in proceſſionibus, & ſimilibus actibus, prout concludit Domin. in c. quamuis, §. quamquam in princ. n.3. verſ. nota, quod Eccleſia Cathedralis, & ibi Franch. in vlt. not. n.3. de præbend. in 6. Ripa reſp. 23. lib.1. num.3. Sylua de benef. p.1. q.1. n.81. vſque ad 87. Caſſan. in cat. glor. mundi conſiderat.32. in princ. verſ. ſed intellige prædicta, & col. 11. in fin. verſ.5. pro hac parte facit, p.4. Felyn. in c. meminimus col.2. in princ. verſ. ex quo infertur n. 6. de accuſ. ita vt Capitulum quoque Eccleſiæ Cathedralis præferatur Capitulo Collegiatæ, etiam in propria Eccleſia Collegiata, quia ſi Epiſcopus eſt præferendus Capitulo Eccleſiæ Collegiatæ, etiam in dicta propria Eccleſia Collegiata, vnde etiam Capitulum Eccleſiæ Cathedralis tanquam membrum Epiſcopi, prout in ſpecie concludit Gonzal. Mendez lib.1. diuerſ. iur. arg. c.1.

6 Tum denique, quia Vicarius non eſt de illis, qui ex neceſſitate debeant in Synodo diœceſana interuenire, nam in multis locis fit mentio de illis, qui ſunt vocandi, inter quos connumeratur Capitulum, & tamen nullibi reperiatur vocandum eſſe Vicarium Epiſcopi, vt in c. decernimus 18. diſtin. Anchar. in c. graue nu.15. in fi. & ibi But. poſt num.16. & Imol. ſub n.20. de præb. & liquet ex Famaguſt. in tract. de Concil. in tit. qui in conc. ſint vocan. col. pen. ver. in Concilijs autem ſynodalib. vbi ponit omnes vocandos, & nihil dicit de Vicario, quare in Concilijs generalibus, in quibus præeſt Papa vnà cum Cardinalibus tanquam membra ipſius vocandi ſunt Patriarchæ, Epiſcopi, Archiepiſcopi, & tamen de illius Vicario nullum verbum fit, poſt Hoſt. & alios tradit Pet. à Mont. in Monarchia Conciliorum cap. Concilio qui intereſſe debent, ſub nu. 1. Si autem Papa non præeſt, tunc præeſt Legatus nomine eius, qui dicitur habere iuriſdictionem delegatam, Imol. in d.c. graue num.22. verſ. ſi autem de præb. & ita etiam fuit factum in Conc. Tridentino, quæ iuriſdictio, & auctoritas Legati præſente Papa ceſſat, & in nulla habetur con-

conſideratione, meritò idem dicere debemus de Vicario Epiſcopi in Synodo diœceſana, quia quod iuris eſt, de toto, quoad totum, idem iuris eſſe debet de parte quoad partem, l. quæ de tota, ff. de rei vend. capitul. paſtoralis, §. item, de officio. deleg. & ita arguit de Concilio generali, Petr. à Monte in dicta Monarch. Conc. in d. c. Concilio, qui deb. intereſſe, ſub num. 11.

Non obſtant contraria, prẹſertim quod Vicarius habet iuriſdictionem ordinariam in tota diœceſi, & eſt ſupra Capitulum, & ſingulos de Capitulo ratione iuriſdictionis, & conſequenter tanquam ſuperior præcedere debet, quia reſpondetur hoc procedere in his rebus, & in locis, in quibus habet maiorem iuriſdictionem, & ſic loquuntur Abb. Io. de Anan. Felin. Sarnien. & deciſio in cauſa Algaren. & in cauſa Placentina Sedis, & aliæ auctoritates ex aduerſo allegatæ.

Neque obſtat illud de identitate reuerentiæ, ſiue honoris, quia reſpondetur hoc non eſſe ſemper verum, quia multa competunt Epiſcopo, quæ non competunt eius Vicario, & propterea reſpectu amplioris, & firmioris iuriſdictionis magis honorandus eſt Epiſcopus, quam eius Vicarius, vt latè deducit, Alciat. in rubr. de off. ord. num. 28. in fin. & num. 29. in princ.

Sed prima opinio videtur verior, & audiui fuiſſe deciſum à Sac. Congregat. ſuper ritibus, & à fel. record. Clement. VIII. in vna Nolana.

RESOLVT. DLXVIII.

An Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ omnibus Canonicis eiuſdem Eccleſiæ præferatur, ita vt non teneatur petere licentiam Canonico punctatori.

1 *Præpoſitus non tenetur petere licentiam à Canonico punctatore.*

2 *Peruerteretur ordo Eccleſiæ, ſi Præpoſitus obtemperaret eius inferioribus.*

3 *Præpoſitus, vti maior, alijs præcedere debet.*

1 Conſideratis conſiderandis, ac viſis omnibus de iure videndis in quadam cauſa mihi delegata pronunciaui in fauorem Præpoſiti, vt ſcilicet cogi non poſſit, quando vult à Choro diſcedere, petere licentiã Canonico punctatori, & mouebar ex pluribus.

2 Primo, quia alias peruerteretur ordo eccleſiaſticæ Hierarchiæ, & nullibi reperitur, quod ſuperior teneatur obtemperare eius inferioribus, & conſequenter ab illis petere licentiam, arg. text. in cap. cum inferior de maiorit. & obed. & Præpoſitum habere dignitatem non dubitarunt Doctores, præſertim Abb. n. 28. Io. And. num. 33. Fel. num 40. in cap. acceſſiſſent de conſt. quod patet etiam, quia ipſe vti caput, ſedet in primo loco, ac in manu dextera, ex quibus arguitur præſumptio maioritatis, ſecundum Bal. in l. decernimus in princ. in 2. not. C. de ſacroſanct. eccleſ. Reſtaur. de Imperatore q. 22. num. 3. & quæſt. 88. num. 7. Tiraq. de primogenit. in præfat. num. 13. vſque ad 17. vbi multa, quod honor conſiſtit in ſedendo ante alios, & dignior ſedere debet à dextris, & inferior à ſiniſtris, tanquam dextera pars ſit validior, præſtantior, religioſior, auguſtior, nobilior, & honoratior, Doctores in rubr. de maior. & obed. & non procedendo per mendicata ſuffragia. Quod Præpoſitus habeat dignitatem, text. eſt expreſſus in cap. quamuis de verb. ſignificat.

3 Tum ſecundò, quia ipſe Præpoſitus, vti maior cæteris Canonicis præfatæ Eccleſiæ Collegiatæ, alijs præcedere debeat, etenim maior dicitur etiam reſpectu honoris, & prẹlationis, cap. 1. & cap. ſtatuimus, & ibi Abb. in 2. notab. de maiorit. & obed. Riminald. in rubr. de off. eius num. 2. verſ. hoc comprobatur, Boer. in rubr. de off. deleg. num. 41. verſ. maior etiam ſumitur, pulchrè Bal. conſ. 387. col. 1. circa fin. verſ. maior. ab honore, & excellentia dicitur, lib. 1. Boer. dec. 285. num. 8.

RESOLVT. DLXIX.

Ius præcedentiæ an defendi poſſit armata manu.

1 *Exiſtens in quaſi poſſeſſione præcedentiæ poteſt ſe armata manu defendere.*

2 *Occidens aduerſarium prohibentem ne ſedeat in loco ſolito, non poteſt puniri pœna ordinaria.*

Orta lite, & controuerſia inter Canonicos cuiuſdam Cathedralis, quorum vnus erat Archidiaconus, alter verò Decanus, & exiſtente in quaſi poſſeſſione prẹcedendi ipſo Decano, Archidiaconus de facto ſe ingeſſit in functionibus eccleſiaſticis ad ipſum Decanum ſpectantibus, & conſequenter inſtabat Decanus ipſum debere prẹcedere; quare cum Decanus, defendendo ſe, ne à iure præcedẽdi deijceretur, Archidiaconum prohibentem occiderit, fuit à me quæſitum qua pœna eſſet plectendus, dicebam ego pœna ordinaria committentis homicidia, ad tex. in l. 1. §. 1. ff. de ſicar. cum non ſit de caſibus, in quibus excuſatur quis à pœna ordinaria, gl. in l. ſi vt allegas, C. ad leg. Iul. de ſicar.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus contrarium conſului, & ſecundum meum conſilium fuit iudicatum, quæ dec. poteſt ex nonnullis defendi.

1 Primo, quia exiſtens in huiuſmodi quaſi poſſeſſione ſedendi in ſuperiori loco, & præcedendi, poteſt etiam armata manu reſiſtere ei, qui vult illum amouere. Bald. in l. obſeruare §. antequam in fin. ff. de off. proc. Menoc. conſ. 257. num. 55. lib. 3. & conſ. 902. num. 77. lib. 10. Artham. conſ. 29. Balb. conſ. 17.

Quæ quidem quaſi poſſeſſio acquiritur vnico actu, prout in ſpecie concludit Marzar. conſ. vlt. lib. 1. idem Menoch. conſ. 126. num. 6. lib. 2. & ſufficeret quoque illum actum fuiſſe vltimum, Ann. alleg. 90. poſt Cald. conſ. 12. de iurepatr. per text. in cap. cum Eccleſia Sutrina, de cauſ. poſſ.

Tum ſecundò, quia in dubio eſt pronunciandum pro iſtis quaſi poſſeſſoribus, Card. conſ. 62. Corn. cõſ. 193. num. 14. lib. 2. Menoch. conſ. 51. num. 40. lib. 1.

2 Tum tertiò, quia ſecundum Gratian. diſcept. forenſ. lib. 1. cap. 110. num. 20. ſi quis prohibetur in loco ſolito ſedere, ſi defendendo ſe, ne ab illo loco deijciatur, aduerſarium prohibentem occiderit, non poterit puniri pẹna ordinaria, ſi ad arma prouocatus ſit, quia cauſa honoris, & vitæ æquiparatur, gl. in §. ſuſpectus inſtit. de ſuſpect. tut. & ita in ſpecie concludit Rebuff. in l. vnic. num. 354. gl. 1. C. de ſent. quæ pro eo, quod inter. Cordub. in l. ſi quis à liberis in princ. n. 33. & 34. de lib. agnoſcendis.

Tum quarto, quia etiam ſi laicis indulgetur acquirere in aliqua Eccleſia ius ſepeliendi in eminentiori loco, concludit Pariſ. conſ. 149. num. 2. lib. 4. quem ſequitur Rota per Pamphil. Calaguritana Cappellæ 28. Maij 1586. vbi ampliat ad ius retinendi arma, & inſignia domus, quæ benefactor poteſt acquirere in aliqua Eccleſia, Anchar. conſ. 113. iura, quæ loquuntur, num. 4. Anan. conſ. 86. pro expeditione in fine, Port. in §. apum inſt. de rerum diuiſ. vbi loquitur, tam de iure ſedendi in eminentiori loco, quam de præſtando oblationem Sacerdoti Cordub. in l. ſi quis à lib. in princ. num. 32. ff. de lib. agnoſcend. Non obſtat, quod non detur actio iniuriarum aduerſus eum, qui non patitur alicui honorem decerni, iniuriarum actio, §. ſi quis de honoribus, ff. de iniurijs, quamuis poſſit officium

cium iudicis implorari, Faber. in §. aliam inſtit. de 1
bonorum poſſeſſ. vbi de nobilibus matronis, quæ non agunt actione iniuriarum, ſed iudicis officium implorant aduerſus alias non tam inclytæ notabilitatis, vt defendantur in vſu ſedendi in Eccleſia, aut offerendi, Iaſ. in l. ſi non fortem, §. libertas de cond. indeb. quia contrarium eſt verius, quod etiam detur actio iniuriarum, aduerſus prohibentem decerni honorem ex allegatis per Gratian. in cit. cap. 110. num. 23. intelligendo reſpectu honoris, qui alicui præſtatur ratione ordinis, & gradus, hic enim eſt neceſſariò tribuendus l. potioris, C. de off. rector. prouinc.

Finis tituli Praxis Præcedentiarum.

PRAXIS SEPVLTVRAE EIVSQVE electionis.

RESOLVT. DLXX.

Cur decedentes abſque electione ſepulturæ, alibi, quàm in Eccleſia S. Reſtitutæ ſepeliri nequeunt.

1 *Redditur ratio cur decedentes abſque electione ſepulturæ non poſſint alibi, quàm in Eccleſia Sanctæ Reſtitutæ ſepeliri.*
2 *Ampliatur concluſio etiam in viatoribus tranſeuntibus, non habentibus hoſpitium in ciuitate, contra opinionem gloſ. in cap. in noſtra de ſepult. quæ tenet huiuſmodi ius ſepulturæ ſpectare ad Eccleſiam Cathedralem.*
3 *Aſſignatur ratio ampliationis.*

1 IN facti contingentia reſpondi, rationem eſſe, quia Eccleſia Sanctæ Reſtitutæ Neapolis habetur loco vniuerſalis Parochiæ totius Ciuitatis, & propterea decedentes abſque electione ſepulturæ, alibi, quàm in ea ſepeliri nequeunt, ex regula iuris, Eccleſiæ parochiali tantummodo competere ius ſepeliendi omnes intra Parochiam decedentes, etiam ſi ſint exteri, & forenſes, habentes hoſpitium in Ciuitate, nam hi quoque ſunt ſepeliẽdi in Eccleſia Parochiali eorum habitationis, cum in ea ſumantur Sacramẽta, & ei debeantur iura ſepulturæ, Arch. poſt antiquiores in c. 1. n. 3. de ſepult. in 6. Butr. in c. 1. n. 9. & Abb. n. 4. eod. tit. Bellam. in dec. 90. n. 4. & in dec. 16. n. 6. ſumma Silueſt. in verbo ſepultura, num. 8. cum alijs, Vital. in
2 clem. 1. de priuileg. nu. 9. Feder. de ſen. conſ. 253. Idem puto de viatoribus tranſeuntibus, nec habentibus hoſpitium in ciuitate: nam licet ſecundum vnam opinionem hoc caſu ius ſepulturæ ſpectet ad Cathedralem, quam tenet gloſ. in c. in noſtra de ſepul. Innoc. Hoſt. & Io. Andr. in cap. 1. eod. tit. nihilominus alia opinio eſt verior, quod ſcilicet ſpectet ad Parochialem, intra cuius fines quis obijt, & hanc tenet Archi. Butr. Abb. & ſumma Sylueſt. locis ſupra citat. Boer. deciſ. 175. maximè ſi concurrat, quod per Parochialem fuerint morienti adminiſtrata Sacramenta, Abb. in cap. 1. de ſepult. eo enim ipſo, quod percipiunt ex Parochiali ſacramenta, videntur in ea ſepulturam elegiſſe Gemin. & Franch. in cap. 1. eod. tit. in 6. & eſt magis communis, quę licèt eſſent in dicta Eccleſia S. Reſtitutæ, cum per eam non miniſtrentur Sacramenta omnibus decedentibus in Ciuitate Neapolis, propter multitudinem Parochiarum; nihilominus ex antiquiſſimo temporis curſu in ea ſepeliuntur, quamuis decedentes ex ea non perceperint Sacramenta, & iſtam opinionem, tam in forenſibus, quàm in viatoribus, ſeruat Rota per Cardinalem Seraphinum in vna Hiſpalen. iuris ſepeliendi, 9. Iunij 1595. vt patet in deciſ. eiuſdem 1135.

3 Cuius concluſionis ratio eſt, quoniam ius ſepulturæ multum pendet ab adminiſtratione Sacramentorum, & illius electio poteſt fieri etiam tacitè Vbald. de quart. Paroch. cap. 6. num. 18. & 19. Abb. & Silueſter, vbi ſupra, & fuit reſolutum in eadem Hiſpalen. iuris ſepeliendi 15. Martij 1596. coram Illuſtriſſimo Mantica, cui pręfata cauſa per appellationem fuit commiſſa, vt habetur in dec. eiuſdem 336. num. 2. & 6. Vnde viatores, & aduenæ morientes videntur tacitè elegiſſe ſepulturam per iſtam adminiſtrationem Sacramentorum, vt prædixi, Butr. cap. 1. num. 9. & in d. cap. in noſtra num. 3. de ſepult. Gemin. in cap. 1. eod. tit. in 6. ita vt licet aliquis elegerit ſepulturam in alia Eccleſia, ſeu Monaſterio, teneatur ſoluere quartam parochialem canonicam Parochiæ, in qua recipiebat Sacramenta, clem. dudum de ſepult. Conc Trid. ſeſſ. 25. de ref. cap. 13.

RESOLVT. DLXXI.

An ſolus actus ſepeliendi faciat Eccleſiam Curatam.

1 *Eccleſia vt dicitur parochialis, quæ ſint concurrenda, remiſſiue.*
2 *An per ſolum actum baptizandi poſſit dici Eccleſia parochialis.*
3 *Baptizare aliquando poteſt laicus.*

PRonunciaui cõtra quendam Presbyterum pretẽdentem quandam Eccleſiam ſibi commendatam fuiſſe Curatam ex eo, quod apparebat Presbytero, ſeu cuiuis alio in dicta Eccleſia Rectori competere ius ſepeliendi, & mouebar ex deciſ. Rotæ 50. par. 2. diuerſ.
1 vbi vt Eccleſia dicatur Parochialis, quatuor concurrere debent, & licèt ſpectet ius ſepeliendi ad Parochos non tamen ſolus actus ſepeliendi operatur, vt Eccleſia dicatur curata, Feder. conſ. 135. vbi allegat. Arch. in cap. 1. de ſepult. & Hoſt. in cap. quia nonnulli de cler. non reſid. & notat Gomeſ. in reg. de diomate quæſt. 11. num. 8. Hodied. de benef. compat. & incompat. part. 1. cap. 13. num. 9. Pariſ. de reſign. benef. lib. 2. quæſt. 1. num. 108. & neque ſolus actus baptizandi
2 facit, vt Eccleſia dicatur curata, vt dicunt ijdem
3 Auctores in locis cit. vbi etiam reddunt rationem, quia actus baptizandi aliquando licite exercetur per laicum, Sot. in 4. ſent. diſt. 4. quæſt. vnic. art. 2. & eccleſia poteſt habere cimiterium ex conſuetudine, vel conceſſione Epiſcopi abſque eo, quod habeat animarum curam Hodied. in cit. num. 9. hinc eſt, quod concurrentibus omnibus iſtis Eccleſia eſt Parochialis, & ita ad Parochum quoad præſentem quæſtionem, ſpectat mortuos ſepelire, vt fuiſſe dictum in Viridunen. Parochialis S. Victoris menſe Octobris 1539. coram Sarnenſe.

RESOLVT. DLXXII.

An Canonici Eccleſiæ Neapolis exigentes aliquid pro concedenda licentia alibi ſepeliendi, iure exigant.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Paciſci de rebus ſpiritualibus ſimoniacum eſt.*
3 *Electio ſepulturæ eſt de ſpiritualibus, & propterea in ea eligẽda, aliquid tẽporale accipi non poteſt, & n. 4. & 5.*
6 *Deciſio quæſtionis, & redditur ratio deciſionis num 7.*

1 PRo cuius quæſtionis dilucidatione ſupponendum eſt pro abſoluto Canonicos Eccleſiæ Neapolis habere intentionem fundatã contra omnes decedentes

in

in dicta Ciuitate abſque electione ſepulturæ, vt in Eccleſia Sanctæ Reſtitutę, & non alibi ſepeliantur, & quia quandoquidem euenit perſonas valde qualificatas decedere abſque dicta electione, quorum hæredes petunt licentiam alibi ſepeliendi, pro qua concedenda Domini Canonici ſolet aliquod pecuniæ exigere, propterea fuit dubitatum, an iure exigant, & dubiũ mihi faciebat contra exactionem, huiuſmodi pactiones eſſe ſimonicas, per text. expreſſum in cap. pa-
2 ctiones de pact. vbi pactiones in ſpiritualibus fieri nõ debent, alias inducũt ſimoniam, & iuxta id, quod ſcriptum reliquit Grat. lib. 1. diſcept. forenſ. cap. 11. n. 8. pactiones, quæ ſolent fieri cũ clericis, & religioſis, vt pro ſepultura detur pretium, aut aliquid annuum præſtetur eſſe illicitas, & conſequenter reijciendas, &
3 ratio eſt, ſecundum eum, quia cum hæc ſint ſpiritualia, non debent admittere, quod pro eis ſit dandum aliquod temporale, cap. poſtquam 13. quæſt. 2. vnde neque de illis erit licita diſpoſitio laicorum tanquam de annexis ſpiritualibus, ſecundum Panorm. in cap. cum laicis, num. 5. de reb. eccleſ. non alien. quare Spin. in ſpec. teſtam. gloſ. 2. princip. num. 44. voluit, quod ſepultura in loco ſacro eſt debita Chriſtia-
4 nis, & neceſſaria, neque pro ea poteſt peti pecunia, aut aliquid dari allegat text. in cap. abolendæ de ſepul. vbi pro ſepultura nihil eſſe exigendum, & facit text. in cap. præcipiendum, 13. quæſt. 2. vbi habetur adeo ſupradictas exactiones eſſe illicitas, vt neque poterit exigi, niſi ſponte fuerit datum. vnde idem Grat. diſcept. 210. num. 7. tom. 2. diſcept. for. limitauit niſi quis viuens aliquid iuſſerit pro ea dari poſt eius mortem.

5 Secundum dubium mihi faciebat hanc opinionem videlicet pro ſepultura nihil eſſe exigendum, tenere nonnullos Doctores nõ mediocris auctoritatis, prout Sot. de iuſt. & iure lib. 9. quæſt. 7. art. 1. Aragon. ſuper D. Thom. 2. 2. quæſt. 100. art. 40. Turrecrem. in cap. dictum eſt 1. q. 1. Perez de anniuerſ. & cappel. lib. 1. cap. 25. num. 17. Humada in addit. ad leg. partit. tit. 6. p. 1. l. 55. gloſ. 5. Salazar de vſu, & conſuet. c. 10. num. 24.

6 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium fuit reſolutum à Curia Romana, inſtantibus Dominis Canonicis, cuius dec. ratio, iudicio meo, poteſt eſſe illa, ex qua apertè patet non obſtante contraria.

7 Quia ſupradicta licentia ſolet peti ad finem conſequendi honorabiliorem locum in alia Eccleſia, vnde propter huiuſmodi præeminentiam poteſt ille honor pretio æſtimari, & vendi, cum hoc caſu non vendatur ſepultura, quæ gratis eſt præſtanda defunctis per eorum Parochos, quaſi illa, quæ ſunt annexa ſpiritualibus à parte ante vendi poſſint; cum remota illa annexione, nihil ſpiritualitatis remaneat, quod ſecus eſt in annexis, & coniunctis à parte poſt, quæ nullo modo poſſunt ſeparari à ſpiritualibus, Spin. de teſt. gloſ. 2. princ. tit. de elect. ſepelt. n. 43. in fin. verſ. ſed pro explicatione.

RESOLVT. DLXXIII.

Electio ſepulturæ debet eſſe libera.

1 *Pactum de ſepultura eligenda reprobatur, amplia n. 4.*
2 *Nouiſsimus dat modum, quem debet ſeruare Parochus, dum accedit ad communicandum infirmum circa illius ſepulturæ electionem.*
4 *Electio ſepulturæ ad ſuggeſtionem facta num valeat.*
5 *Datur caſus in quo pactum, ſeu iuramentum de ſepultura eligenda, valet, & obligat.*

1 PRobatur expreſsè in cap. cum ſit liberum de ſepulturis, & in cap. is, qui §. fin. eod. tit. in 6. hinc eſt, quod pactum de eligenda ſepultura non arctat, c.
2 1. de pact. in 6. & propterea Parochus dum accedit ad communicandum infirmum, debet ipſum interrogare in genere, in qua Eccleſia vult ſepeliri, Nouiſs. in ſua praxi cap. 74. num. 3. Vnde ſi in ſpecie ipſum interrogauerit, puta ſi vſus fuerit his verbis; *Vis ſepeliri in Parochia, vel alia Eccleſia?* ipſam ſpecialiter nominando, tunc non valeret electio tanquam facta
3 ad ſuggeſtionem, d. cap. 1. de pactis, Crauet. conſ. 16. vol. 1. Burſ. conſ. 226. num. 128. vol. 3. Mandel. conſ. 6. num. 4. vol. 1. Rub. conſ. 7. Quare electio ſepulturæ,
4 quæ fit ex pacto etiam in loco, vbi quis alias deberet ſepeliri, inducit ſimoniam, cum hoc ius ſepulturæ non ſit firmum, ſed variabile, & per pactum non eſset tale, quaſi per illud inducatur, quid plus, quod non erat de iure communi, Fel. in cap. ad audientiam, il 2. col. 8. ad med. ver. exprimere, num. 9. fall. 1. de reſcrip. poſt Domin. in cap. 1. num. 6. in ver. apud quos & in ver. facienda de ſepulturis, in 6.
5 Eſt tamen notandum, quod ſi hoc pactum, ſeu iuramentum de obligando ſe ad aliquam certam ſepulturām fuerit liberum, & non ad ſuggeſtionem regularium, aut Clericorum valeret, & poſſet quis cogi ad obſeruantiam, non enim ſimpliciter prohibetur promiſſio, ſed conuentio, & inductio ad inſtantiam religioſorum, Vitalin. in clement. cupientes 3. in fin. num. 83. de pœn. Franc. in cap. 1. in princ. col. 2. ad med. n. 3. verſ. tu aduerte de ſepult. in 6. & ibi Ancharan. num. 2. Aym. conſ. 10. n. 11. & 13. & ſequitur Rota per Ceſar de Graſſ. decìſ. 2. num. 12. vſque ad n. 16. de ſepulturis, vbi etiam ex hoc infert, quod accipiens fideicõmiſſum Maioricatum, aut donationem, & adſtringens ſecum iuramento ad eligendum ſepulturam ſecundũ voluntatem teſtatoris, tenetur ad obſeruantiam, quaſi imputandum ſit ei, qui cum illa conditione ſe obligauit, cum res tranſeat cum ſuo onere, & poſſit donator in traditione rei ſuæ apponere conditiones, & pacta honeſta, quæ ſunt implenda per ſucceſſorem, l. Meuius, & l. qui hæredi, de condit. & demonſtrat. l. 1. de cond. inſtitut. Molin. de primogenit. Hiſpaniarum, lib. 2. cap. 12. num. 34. Spec. in §. compendioſæ, num. 26. de inſtrum. editione, & in titul. de ſepul. num. 6. & Hoſt. quem ſequitur Angel. in verb. ſepultura num. 40. quicquid alij dixerint, & concluſum fuit in Rota.

RESOLVT. DLXXIV.

Electio ſepulturæ an poſſit committi in alterius arbitrium.

1 *Vltima voluntas non poteſt dependere ex alieno arbitrio.*
2 *Contrarium deciditur electionem ſepulturæ in alterius arbitrium commiſſam valere.*
3 *Qui per alium facit, per ſeipſum facere videtur.*
4 *Electio non valet, niſi commiſſarius eligat viuente, & ſciente teſtatore.*

SVpponatur in facto, quod cum quidam eſſet in extremis, quẽ Parocho interrogãte, quo loco ſepeliri vellet, reſpõdit per hæc verba, *Io laſcio il corpo mio doue, & à quel luogo, che parerà al Sig. Frãceſco*, &c. Quare fuit dubitatũ, an de iure valeat ſupradicta electio in præiudiciũ Capit. Neap. cui ex antiquiſſima poſſeſſione ſepeliẽdi omnes degentes in Ciuitate, & Diæc. Neap. priuilegium competit, ſepulturæ non facta electione, & dubitationem faciebat pro opinione negatiua primo, quod vltima voluntas, prout eſt ſepulturæ
1 electio, nõ poteſt depẽdere ex alieno arbitrio, ad tex. in l. illa inſtitutio, ff. de hæred. inſt. latè Scribentes in

rubr.

rubr.ff.de leg.1.c.ſi.vbi Panor.& reliqui de ſucceſſionibus ab inteſtato,& quod electio ſepulturæ ſit pars vltimæ voluntatis voluit Ioan. Andr.in cap.1.num.4. de ſepultur. in 6.quem ſequitur Monald. conſ.91.n.2. vol.2.

2 Cæterum hoc non obſtante contrarium fuit reſolutum, ſcilicet huiuſmodi commiſſionem electionis valere ex doctrina Gem. & Franch. in cap.is, qui §.mulier n.6.de ſepult.in 6. & ſupradictam commiſſionem, & electionem validam fore, ſequitur Guttierez in tract.de iuram.confirm.p.2.c.4. addit. ad Panor. in c. & ſi Chriſtus de iureiur.Rub.conſ.5. Merend.conſ.60. num.6.Anchar.conſ.214.

Mouentur per tex. in l. verum §. cum quidam.ff.de reb.dub.vbi dicitur,quod ſi teſtator tres heredes inſtituit,& grauauit alterum,vt mortuo teſtatore,reſtituat illam hæreditatem alteri ex ijs, cui ſibi videbitur, valet fideicommiſſum, quia in voluntate ipſius non eſt,an reſtituat,ſed cui reſtituat.

3 Addebatur quoque regula illa,quod qui per alium facit, per ſeipſum facere videtur, l. qui per alium, ff. de reg.iur.vnde in c.poteſt,eod.tit.in 6.dicitur,poteſt quis per alium, quod poteſt facere per ipſum, & omnia noſtra facimus, quibus impartitur auctoritas, c. mulieres de ſétent.excomm.l.2.C.de vet. iure enucl. Quare ex ſupradictis videbatur dicendum, ſatis dici elegiſſe,qui per alium elegit.

Verum pro huius quæſtionis dilucidatione eſt notandum,quòd Neapoli ſeruatur, ſecũdũ Nouiſſ.c.74.
4 dictam electionem non valere niſi commiſſarius eligat viuente, & ſciente teſtatore; licet Guttierez in d. cap.4.aſſerat contrariũ,electionem ſcilicet poſt mortem committentis,valere,quia mandatum,ſecundum eum, cuius effectus neceſſario confertur poſt mortem mandantis, non expirat morte committentis,vt in c. fin.§.fin. de teſtam. lib.6. cui conſonat lex 38. Tauri, neque ſecundum eundem obſtat, ſi dicatur, quod morte committentis abſque commiſſarij electione, ſtatim acquiritur ius Eccleſiæ, vbi debebat ſepeliri, non electa ſepultura, arg.d.§.mulier, quia negat ipſe hoc procedere, cum teſtator voluerit ibi ſepeliri, niſi inquantum ille iſtud elegerit,& ſequitur Spin.in ſpec. teſtam.gl.2. princ. tit. de electione ſepulturæ num.41.

RESOLVT. DLXXV.

Electio ſepulturæ an probetur teſtibus ſingularibus.

1 *Electio ſepulturæ probatur per teſtes ſingulares.*
2 *Sepulchrum eſt commune familiæ.*

IMputabatur cuidam Parocho quendam ſepeliuiſſe in aliqua Eccleſia, in qua non apparebat ſupra dictum eius ſepulturam elegiſſe; quare conſtitutus in Cur. Arch.pro eius parte dicebatur, apparere de electione ſepulturæ,licet teſtes id deponentes eſſẽt ſingulares: vnde dubitatum quid iuris,fuit reſolutum in dicta Curia electionem rectè probatam fuiſſe,ſiquidẽ ſepulturam, quem ſibi elegiſſe in tali loco, probatur
1 per teſtes etiam ſingulares, ita reſpondit Guid. Pap. deciſ.544. vbi propoſitus illi fuerat caſus huiuſmodi: Fratres prædicatores probare volentes, quem ſibi elegiſſe ſepulturam in eorũ Eccleſia produxerunt teſtes, qui de voluntate defuncti,diuerſis tamen temporibus expreſſa atteſtabantur,contra quos cum obijceretur; quod ſingulares erant, idem Guid Pap. nihilominus reſpõdit electionẽ probatã eſſe, quia teſtes ſingulares in tempore,& loco quando tempus,& locus non ſunt de ſubſtãtia,bene probant Cappell. Thol. in deciſ.11. & Bellam.in dec.398.nã teſtes ſingulares admittuntur vbi agitur de probando quid in genere, & fuit iudicatum,quod ſic, vt refert,& ſequitur Crauet.in tract.de antiq. temp. in 4.p.n.25. ſecundum Aret. in conſ.42 Ang.conſ.234.col.3. Alex. in conſ.85.col.fin.vol.2. & in conſ.92.col.4.vol.5. Socc. in conſ.295.col.2. Bald. conſ.207.4.vol.& hanc ſententiam veluti magis communem ſequitur Corn.in conſ.92. col.13. verſ.tamen dum agitur,vol.1.& conſ.247.col.7.vol.2.Curt.iun.in conſil.64.col.3.circa finem. Imol. in conſil.5.vol.1.& latè Iacobus de Alba. in conſ.25.quamuis colum.1. vide Boer.in deciſ.342.

Et patet etiam in iuriſdictione, quæ teſtibus in tẽpore,& loco ſingularibus,& diſcordibus,probatur, vt tradit Socc. conſil.99.col.3.volum.2.Ruyn. conſil.53. colum.1.volum.4. conſil. 67. colum. antep. volum. 5. & ita ſe vidiſſe pluries iudicari refert Guid. Pap. vbi ſupra. Si igitur in probanda iuriſdictione diuerſitas loci, & temporis non nocet, multo minus nocere debet in probatione electionis ſepulturæ, quæ fauorabilis exiſtit l. 2.C.de ſacroſ. eccleſ. quia licet vnus dicat ſe audiuiſſe in vno loco, alter in alio, dicitur tamen ſepultura plene probata, cum in iſto caſu locus non plurificet ſepulturam ſæpius recenſitam, ac continuatam, ita Addit. ad Cit. dec.554. Guidonis Pap. Neapoli ſtatur dicto Confeſſarij, vel teſtamento, aut teſtibus, prout ſtatuitur in Concilio Prouinciali ſub tit. de ſepult. & refert Prax. Arch. cap.74.ſub num. 8.

2 Nec illud prætereundum eſt, ſepulchrum familiæ, vel hæreditarium, probari ex inſpectione literarum ipſi ſepulchro inſcriptarum, vt tradit Spec. in tit. de probat. verſ. 6. quem referendo, ſequitur Caſt. in l.ſi ſepulchrum, C. de relig. & ſumpt. funerum.

RESOLVT. DLXXVI.

Conſuetudo recipiendi aliquid pro ſepultura, quo caſu dici poſſit laudabilis.

1 *Conſuetudo diſponens aliquid recipiendum pro ſepultura, quod non ſit admittenda, neque ſit laudabilis adducuntur duo, num.2. & 3.*
4 *Contrarium dicit Auctor eſſe ſeruandum in praxi, & reſpondet contrarys, & dat intellectum ad iura prohibentia aliquid exigi pro ſepultura num.5.*
6 *Conſuetudo laudabilis quando dicatur deducta.*

1 VIdebatur prima facie dicendum præfatam conſuetudinem nullo pacto eſſe admittendam, & conſequenter in nullo quoque caſu nomen laudabile aſſumere.

Et hoc ex pluribus.

2 Tum primo, quia ſecundum Bal.in conſ. 20. vol.2. conſuetudo hæc non eſt admittenda, vt per Rodoan. de ſimonia mental. part.3. cap.4.num.9. tom.15.part. 2. fol.87. vbi loquitur de ſepulturis, benedictionibus nubentium, exequijs mortuorum, pulſatione campanæ, & clauſione hoſtij, & ſimilibus annexis ordini, Anan. in cap. abolendæ, per illum text. in princ.verſ. nota clericos de ſepulturis Molin. de primog. Hiſp. lib.1.cap.24. num.4.

3 Tum ſecundo, quia in dubio præſumitur talis conſuetudo inducta cauſa auaritiæ, vel cupiditatis, cum enim agitur de ſolutione temporali facienda clericis, in dubio contra eos eſt iudicandum, ne notentur auaritia in exactione temporalium, cap. quando de cenſib. Abb. in cap.1. verſ.vltimo nota de decim.Bellam. conſil.31. col.7. poſt med. verſ. ſed etiam, quia in ſe continet num.13.

4 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium eſt in praxi habendum, nec obſtant contraria, quia procedunt in conſuetudine proueniente ex coacta ſolutione, cum aliud ſit in ea, quæ fuit introducta ex pia, & laudabili deuotione fidelium, quæ eſt ſeruanda, & populus ad illius obſeruationem poteſt

cogi

cogi, ſi non iure actionis, ſaltem officio iudicis, cap. ex parte de cenſibus §. pro conſuetudinibus Auth. de Sanctiſſ. Epiſcop. gloſ. in cap. ſua, & cap. cum Eccleſiæ de ſimon. & eſt text. in cap. ad Apoſtolicam, eod. tit. & in ſpecie ita declarat Caſtrenſ. conſ. 363. circa primum quæſitum in princ. lib. 1. Quando enim præcedit coactio: eſt ſimoniacum, & contra ius naturale, & ſic præſcribi non potuit, & conſequenter neque dicitur conſuetudo, quæ non poteſt introduci per actus extorſiuos, qui habebant in ſe peccatum, & ſimoniam, cap. fin. de conſuet. & in puncto docet idem Caſtrenſ. conſ. 401. viſo proceſſu vna cum ſententia, col. pen. num. 3. lib. 1. & ita declarat Rodoan. de ſimon. ment. part. 3. cap. 16. num. 33. vſque ad num. 38. vbi etiam quod niſi ſeruetur huiuſmodi laudabilis conſuetudo, laici peccant mortaliter, niſi ex aliqua rationabili cauſa deſiſtant, Rom. conſ. 344. in caſu propoſitæ conſultationis, num. 1. & 2. & ibi Mandoſ. in verbo priuilegia, vbi etiam allegat eundem Rom. ſing. 433. & Dec. qui de eodem conſ. Romani facit mentionem in cap. auaritia, num. 10. de præb. Quarè, quod datur vigore pręfatę laudabilis conſuetudinis, perpetuò ſit dandum, nec per contrarium ſtatutum reuocari poſſet, Bart. in l. priuilegia ad finem, C. de ſacroſanct. eccleſ. Rom. ſing. 438. & in Auth. ſimiliter verſ. 9. C. ad leg. Falcid. Gemin. in cap. 1. col. 7. de conſt. in 6. Sand. in cap. ad Apoſtolicam de ſimon. cum diſtinctionibus tamen de quibus per Alex. conſ. 209. col. 4. in fin. lib. 2. Felyn. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ, colum. 38. verſ. duodecimo quæro de conſtitut. & ibi Dec. colum. 21. Soc. conſ. 241. circa primam lib. 2. idem Caſtr. conſ. 363. in princ. ver. 5. videtur lib. 1. Quamuis enim non valeat conſuetudo inducens ſimoniam, Abb. in cap. non ſatis, num. 5. de ſimonia. Neuiz. conſ. 55. num. 9. tamen intelligitur, dummodo non haberet cauſam ſpecificam, puta quia ſolueretur loco decimarum cenſuum cathedratici, vel diuini cultus, non in vtilitatem clericorum, quo caſu non poſſet ab inuito exigi, Præpoſ. in cap. dictum eſt in princ. 1. quæſt. 1.

5 Et ita intelliguntur omnia iura, dum prohibent aliquid exigi pro ſepultura, quia aliud ſeruatur de conſuetudine, vt dictum eſt, & omnes DD. loquuntur de iure, vt Sylua de benef. part. 1. quæſt. 7. n. 69. Cald. de interdictis, part. 2. in fin. num. 21. verſ. circa primum hoc quæro, Vbald. de can. Epiſcop. cap. 12. num. 5. Henric. Boic. in cap. abolendæ in fin. num. 4. verſ. aut quæritur de ſecundo, de ſepul. Alexandr. in cap. his ergo num. 9. verſ. ſed non ratio diſt. 23. Bart. in l. 1. §. ne eius nomine ff. de operib. public.

6 Conſuetudo tamen laudabilis ex eo deducitur, ſi quis probaſſet, quod gratis, & gratanter Parochiani ſoluerint non ad importunitatem, & requiſitionem Clericorum, ſed ſponte, & nulla cogente neceſſitate, & quod purè, & ſimpliciter fuerit oblatum, quod ſolutum eſt, nulla præcedente pactione, vel pignore, ita vt prius dentur ſpiritualia antequam aliquid temporale, vel ſpes de ipſo habeatur, cum potius eo caſu cenſeretur facta ſolutio non vigore conſuetudinis, ſed pro redimenda vexatione, & quod ſoluitur, ſit taxatum arbitrio Parochianorum non Clericorum, quaſi tunc illud habeat manifeſtam ſpeciem cupiditatis, & ſimoniæ, & quod totus populus, vel maior pars permanſerit in ſeruanda huiuſmodi laudabili conſuetudine, iſtis enim non probatis, non poteſt dici rationabilis conſuetudo, & pia deuotione fidelium introducta, & vide Prax. Archiep. cap. 74. num. 9. vbi habes, quid ſeruetur Neapoli circa ſepulturam.

RELSOVT. DLXXVII.

An amicus poſſit eligere ſepulturam pro amico.

1 *Amicus non poteſt eligere ſepulturam pro amico.*

CVm electio ſepulturæ exiſtente conſuetudine, quandoquidem permittatur etiam conſanguineo, ſecundum Artham. conſ. 28. & de parte, quod admittatur conſuetudo, vt poſſit eligere ſepulturam pro filio impubere, eſt tex. in c. licet de ſep. in 6. vbi Franc. in princ. n. 2. verſ. nec obſtat, quod talis, Vbal. de can. paroch. c. 11. n. 2. quem tex. extendunt ad dominum circa ſeruum, prout latè idem Vbald. cit. loc. Sylu. in ſua ſumma verb. ſepultura §. 1. Medices de ſepult. q. 8. propterea dicebam in facti contingentia idem cenſendum eſſe in amico, amicus enim dicitur alter ego, ſecundum gl. in c. ego N. de iureiur. & venit appellatione fratris l. nemo dubitat ff. de hęred. inſt. & præponderat amicitia coniunctioni ſanguinis l. fin. C. de caſtr. pec. lib. 12. vnde Iaſ. in l. exigendi, C. de procur. voluit amicum poſſe agere pro eius amico abſque mandato, quemadmodum pater pro filio, ſequitur Bal. deciſ. 52. Grat. loquens in proprijs terminis electionis ſepulturæ lib. 1. diſcept. forenſ. c. 94. & de nonnullis effectibus amicitiæ, latè Tiraq. de pœn. temp. cauſ. 23. & in proprijs terminis, quod etiam amicus ex conſuetudine poſſit eligere ſepulturam pro amico voluit idē Franc. cit. cap. licet num. 3.

1 Cæterum quicquid ſit ex ſupradictis, ego mutato propoſito, contrarium reſpondi, motus præcipuè ob præiudicium, quod redundaret Cap. Eccleſiæ Neapolitanę, quod ampliaui procedere etiam exiſtente conſuetudine in contrarium, conſuetudo enim laicorum non poteſt directè, vel indirectè præiudicare Eccleſiæ, cap. fin. de immunit. Eccleſ. & alias ceſſante conſuetudine pater non poſſet eligere ſepulturam pro filio d. cap. licet, quaſi illius electio ſit quid ſpirituale, Nauar. conſ. 1. num. 1. eod. tit.

RESOLVT. DLXXVIII.

Ius affigendi arma in proprijs ſepulturis an prohiberi poſſit.

1 *Lite pendente non poſſunt affigi arma.*
2 *Arma poſſunt affigi ab eo, cuius expenſis actus ſit.*

OLim mos erat in Monaſterio Monialium Ciuitatis Nolæ, & propriè in Collegio Canonicorum Regularium, quod Moniales dicti Collegij non emittebant votum paupertatis, ex quo proueniebat, præfatas Moniales eorum conſanguineos facere hæredes; quare cum quædam Monialis nomine Donna Hieronyma Mariſcola omnium monialium conſenſu erexiſſet in d. Eccleſia quandam Cappellam ſuis expenſis, & cum poſt eius obitum hæredes volebant affigere arma, ſeu familiæ inſignia, vnde Monialibus prohibentibus id facere, conſultus reſpondi ex infraſcriptis.

Dubitationem faciebant nonnulla contra prætendentes affigere arma, & primo, quia cum de hac re penderet lis, igitur affixio prohibetur ex regula iuris, quod ſi quis in re litigioſa ponat, aut pingi faciat arma ſua, poterunt ab aduerſario deuaſtari, ac deleri, prout concludit Caſſan. in cathalogo gloriæ mundi, part. 1. conſiderat. 38. concluſ. 29. ad fin. verſ. & ideo dic, Garz. de nobilitate part. 2. quæſt. 29. Gratian. lib. 2. diſceptat. forenſ. cap. 210. in fin. Vincent. Cicault. in tractatu de factis Principum, c. 5. de auctorit. Eccl. fol. 5.

Secundò, quia cum dicta Cappella fuerit ædificata

super

Digitized by Google

ſuper ſolo,ſuperficie illius Eccleſiæ, conſequenter poterant hæredes prohiberi, eorum arma affigere, per text. in l.2.C. vt nemini lic. vbi habetur, non eſſe licitum ſuper re aliena imponere inſignia, ſeu arma propriæ familiæ, facit text. in l. Baſilicam, Cod. de operib. public. ſequitur Bart. in tr. de inſignijs, & armis, cap.3.num.16.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus,contrarium dixi,licere ſcilicet præfatis hæredibus eorum arma imponere,ad idque mouebar ex pluribus.

2 Tum primo, quia quilibet ex cuius expenſis opus constructum fuit, poteſt arma in dicto opere affigere, l.2. & l. opus in fin.ff.de oper.publ.latè Cæpoll. de ſeruit.vrban.præd.tit. de picturis cap.71. vbi dicit, quòd cum quidam Epiſcopus Veronen.expendiſſet de bonis erogandis pauperibus, in fabricam Maioris Eccleſiæ duo millia aureorum, & feciſſet ſculpire inſignia ſua ſuper Cappella ſua cum columnis, fuerint illa abraſa ob id,quod illa non erat pecunia ſua, vt per gl. in cap. relatum de præbendis.

Tum ſecundo,quia præfata monialis, vti benefatrix poteſt habere arma, vt probat Anchar. in conſil. 113. Lambert. de iurepatron.lib.3.art.4.q.5.princ. Domin. in cap. duo ſunt,45. diſtinct.Felyn. in cap. tertio loco, de præſumptionibus,poſt Sicul.in cap.1. de iuram. calumniæ.

Tum tertio, quia contra amouentes arma, ac inſignia in ſepulturis datur actio iniuriarum, & officium iudicis, ex dictis per Gratian. tom.2. for. diſcept. cap. 210.num.49.

RESOLVT. DLXXIX.

An teſtamentum filij familias ad pias cauſas valeat, ſi conficiatur coram patre, & de eius expreſſo conſenſu non appareat.

1 *Filiusfamilias poteſt condere teſtamentum ad pias cauſas cum conſenſu ſui patris.*
2 *Lex, aut alia diſpoſitio prohibet quid fieri abſque interuentu alicuius.*
3 *Præſentia importat ſcientiam, & intelligentiam non autem conſenſum.*
3 *Præſentia non importat conſenſum.*
5 *Conſenſus quando eſt de forma, neceſſe eſt, vt ſit expreſſus.*
6 *Si conſenſus non eſſet formalis, adhuc etiam neceſſe eſt, vt ſit expreßus.*
7 *An in teſtamento condito per filium familias ad pias cauſas,neceſsarius ſit expreſsus patris conſenſus.*
8 *Priuilegium filio famil. conceſsum, vt poſſit teſtari cum conſenſu patris, reſtringitur, vt ſolummodo procedat quando diſponeret ad pias cauſas,& non aliter.*
9 *Quoties teſtamentum non valet in primo gradu, poteſt incipere à ſecundo.*
10 *Subſtitutio pupillaris non poteſt fieri,niſi exiſtenti in poteſtate ſubſtituentis.*

SCipio de Tranſo filius vnicus Hieronymi de Trãſo dum fuiſset crudeliter vulneratus,& prope mortem, condidit teſtamentum in præſentia dicti Hieronymi eius patris,vt notarius aſſerit, & ſuum hæredem inſtituit poſthumum naſciturum, eidemque ſubſtituit Eccleſiam D.Mariæ de Carmelo Ciuitatis Sueſsæ, quandocumque ille ſine filijs decederet, prout iam natus fuit, & infra menſem deceſſit, ex quo facto nonnullæ oriuntur iuris concluſiones.

Prima igitur concluſio,num filiusfamilias poſſit teſtamentum condere ad pias cauſas cum conſenſu patris. Secundò, an huiuſmodi conſenſus exigatur expreſſus, vel tacitus, & propterea cenſeatur ſatisfactum per verba aſſerta per notarium, ſcilicet coram patre.

1 Et quoad primum, communis, ac recepta eſt Scribentium opinio, filiumfamilias poſse ad pias cauſas teſtamentum condere, vt probat text. expreſſus in cap. licet de ſepulturis lib. 6. & hæc eſt magis communis, ac recepta opinio, ſecundùm Alex. in l.1. §.hoc autem n.4.ff. ad Trebell.Rom. in Authen. ſimiliter,C. ad leg. Falcid. Iaſ.in l.1.n.23.C. de ſacroſanct. Eccl. & in l. hac conſultiſſima, §.ex imperfecto, poſt n.10.verſic. pro iſta,C. de teſta. & in l.ſenium in 1.col. in princ. & Dec. ibid.n.21.C.qui teſta.fac.poſs.Ruyn. conſil.62.n.11. in fine lib.2.Curt.iun.in d.§.ex imperfecto n.20. Pariſ. in cap. in præſentia n.20. de probat. Duaren. de arte teſtandi tit.1.cautela 1.in fin.Gugliel. de Bened.in cap.Raynutius p.1.num.29.de teſtam.additio ad Bartol. in l. qui in poteſtate, ſub num.2. ff. de teſtam. & latiſſimè per Philip.Franch.in c. 1. num. 36. eod. titul. lib. 6. & latè etiam per Clarum in §. teſtamentum q.8. & 18.

Et quamuis ſit de iure præfatum teſtamentum validiſſimum,in præſenti tamen caſu erit nullum ex pluribus,ex quibus reſoluitur ſecunda concluſio.

Tum primo, quia illa verba poſita per notarium, ſcilicet coram patre non arguunt, neque important conſenſum, vt probatur expreſsè in leg. coram Titio ff. de verb. ſignificat. *Coram Titio inquit aliquid facere iuſſus nõ videtur præſente eo feciſſe niſi is intelligat, ideoque ſi furioſus, aut infans ſit,aut dormiat,non videtur coram eo feciſſe,ſcire autem, non etiam velle is debet,nam & inuito eo,recte fit,quod iuſſum eſt*,l. diem proferre,§. coram ff. de arbit. quibus in iuribus expreſsè probatur,quod quando requiritur conſenſus,non ſufficit ſola præſentia,& propterea conſenſus,& præſentia inter ſe diſcrepant.

Hinc fit,quod Concilium Tridentin. ſeſs.24. de matrim.cap.1. diſponens matrimonium eſſe nullum, niſi contrahatur coram Parocho, & teſtibus, quod quamuis Parochus, & teſtes inuiti, & per vim compulſi interueniant, & minimè conſentiant, nihilominus tale matrimonium firmitatem habebit, Nauarr. conſ.20. de ſponſ. & in conſil. 11. de cland. deſponſ. Salzed. ad Diaz in pract.crim.can.c.73.lit.B. vbi plenè Mattienſ. in l.1.tit.1.num.39.lib.5. de recomp. Gonzal. in reg.8. Cancell. gloſ.48.num.35. Sanchez lib.3.de matrimon. diſp. 70.

Quo fit, vt nõ videatur ſatis tuta doctrina Fortunij Garſiæ in tractat. de vltimo fine iuris, num.438. dicentis,quod quando à iure ciuili, vel ſtatuto ciuitatis requiritur præſentia alicuius in aliquo actu expediendo, ſi inuitus, & ligatus adeſſet, nullus actus eſſet, quia præſentia cogi poteſt, ſed conſenſus non: hinc cum ad inſinuandum donationem præſentia iudicis requiratur, ſufficit ſola præſentia, abſque eo quod iudex aliquid faciat, dicat,aut conſentiat. Bald. per illum text. leg. omnium, num. 9. & Alexand. ibidem num.10. & in l. illud ſub num.4.C. de ſacroſan. Eccleſ. per text. quem allegat in l. fin. C. de præd. curial. lib. 10. Bartol. in l. Modeſtinus num.3. ff. de donat. quicquid ipſe Bal. ſenſerit in contrarium in l. cum hi ff. de tranſactio.

Et quod ex præſentia non inferatur ad conſenſum ſcripſit pleniſſimè Fel. in cap. cum cauſam ſub num.5. verſ. ſecundo limita de teſtib. Menoch. de præſumpt. lib.6.præſ.21.num.10. Polid. Ripa in tract. de nocturno temp. cap.65.num.19. Bercolt. conſil. 33. num.10. Merend. conſil.60.num.6. & ſeq. Monald. conſil. 123. volum.2.

2 Hinc etiam prouenit, quod quando lex, aut alia diſpoſitio prohibet quid fieri abſque interuentu alicuius,ſatis eſſe illius præſentiam,quamuis nõ cõſentiat, nec conſulat id fieri,vt docuit Bald. in l.nam ita diuus ſub num.2.ff.de adop.Aretin.in l.ſi quis mihi bona §.ſi coram in 1.notab.ff. de acquirend. hæreditate. Tira-

quell. de legibus connub. gl. 6. n. 76. & gl. 70. n. 32. Salzed. ad Diaz citat. cap. 73. verſ. licet hoc a multis.

3 Bene tamen verum eſt, quod præſentia importat ſcientiam, & intelligentiam, non autem conſenſum, nam alias non diceretur eſſe præſens, vt probatur in citata l. coram Titio ff de verb. ſignific. Card. in clem. cauſam num. 6. de electione, Alex. conſ. 54. nu. 20. verſ. præſumitur etiam vol. 2. Aret. conſ. 168. n. 6. Rota diuerſ. in dec. 4. num. 10. par. 2. Cephal. conſ. 182. num. 18. & ſeq. vol. 1. Maſcard. de probation. concluſ. 9. num. 7. & ſequent.

4 Ex quibus omnibus firma remanet concluſio præſentiam non importare conſenſum, ac proinde verba notarij coram patre non ſignificare nec tacitum, nec expreſſum conſenſum, & quatenus induceret conſenſum tacitum, tamen, non eſſet ſufficiens, quoniam quando lex ſeu diſpoſitio aliqua deſiderat conſenſum, non ſufficit tacitus, ſed requiritur expreſſus, gl. in verb. expreſſus in c. ſtatutum §. in nullo de reſcriptis, quam gl. ſequuntur Ioan. Andr. & Gemin. numer. 3. Franchus num. 5. Anton. de Butr. num. 7. Tiraq. de leg. connubial. gloſ. 9. num. 7. & maximè iſtud procedit, quando conſenſus requiritur pro forma, prout in caſu noſtro, vt patet in citat. c. licet in fin. vbi Summus Pontifex vtitur verbo negatiuo, quod quidem verbum eſt formæ inductiuum, vt per DD. in l. Gallus §. & quid ſi tantum ff. de liberis, & poſth. & per Iaſ. in l. ius publicum ff. de pact.

5 Et quod quando conſenſus eſt de forma, neceſſe ſit quod ſit expreſſus, & non tacitus, & propterea non ſufficere teſtatum fuiſſe coram patre, videtur voluiſſe Gemin. iuncta gl. in c. cum ab vno de re iudic. lib. 6. Abb. in cap. dilecti num. 10. de arbitr. Gomeſius in reg. de impetrantibus benef. q. 11. num. 2. in fin. & num. 3. & ibidem Anton. q. 26. num. 5. cum ſeq. vbi propterea cōcludunt in caſu dictæ regulæ requiri expreſſum conſenſum qui eſt formalis Dec. conſ. 469. num. 3. & 4. Pariſ. de reſignat. benef. lib. 8. q. 8. num. 25. cum ſeq. & lib. 9. q. 17. num. 67. & 73. Caputaq. dec. Rotæ Romanæ 83. num. 6. part. 3. Puteus dec. 162. lib. 3. num. 3. Granutius theorem. 25. num. 10. lib. 1. Rota diuerſ. dec. 471. n. 4. part. 1.

6 Quamuis nonnulli fuerunt opinionis, atque ſententiæ, quod etiam ſi conſenſus non eſſet formalis, adhuc etiam neceſſe eſſet, vt ſit expreſſus, vt probatur in l. 1. C. de filiofamil. minore, Dec. conſ. 38. circa primum, ſub num. 4. ad med. verſ. præterea, & in conſil. 419. n. 9. Bercolt. conſ. 32. num. 16. & ſeq.

7 Et quod in condendo teſtamento per filiumfamil. ad pias cauſas ſit neceſſarius expreſſus patris conſenſus; nec ſufficiat illum interueniſſe per coniecturas atque præſumptiones, prout in caſu, facit, quod quemadmodum filiofam. permittitur donare cauſa mortis, iuxta terminos in leg. tam his §. 1. ff. de don. cau. mor. tamen iſte conſenſus non ſufficit tacitus, ſed expreſſus requiritur, l. filiusfam. §. pari autem ratione, verſ. ſed enim meminiſſe ff. de donatio. Bart. in d. l. tam his §. 1. num. 6. Tiraq. de leg. connub. gloſ. 5. num. 5. & hæc eſt communis, & crebrior DD. ſententia, ſecundum Alciat. in l. 2. num. 11. ff. de legat. 1. Conar. in rubr. de teſtam. par. 3. num. 10. & Mantica lib. 1. de coniectur. vltim. volun. lib. 1. tit. 12. num. 2.

Accedat pro inualiditate præfati teſtamenti alia cō-
8 cludens ratio, nam priuilegium filiofam. conceſſum, vt poſſit teſtari cum conſenſu patris reſtringitur, vt ſolummodo procedat, quando diſponeret ad pias cauſas, & non aliter, vt probatur in d. cap. licet, & ibi per DD. Mantua conſ. 113. num. 6. & ſeq. vol. 1. & eſt communis opinio, ſecundum Clar. in §. teſtamentum q. 8. vnde cum primum teſtamentum Scipionis de Tranſo non fuerit conditum ad pias cauſas, propterea minimè dubitandum erit, quin ab initio fuerit ipſo iure nullum, etiam ſi adhibitus fuiſſet expreſſus patris conſenſus, & ſic intrat regula iuris, quod ex teſtamēto nullo, ſeu inualido nihil debetur, latè per Bart. in l. fratre à fratre ff. de condit. indeb. Capyc. dec. 34. gl. in l. ſi veritatis, C. de fideicom. & Iaſ. in l. cum quis, C. de iur. & facti ignor. vnde ſi prima inſtitutio fuit nulla, ſubſtitutio pariter Eccleſiæ facta, erit nulla, quia ſubſtitutio interpretatur ſecundum inſtitutionem, Crao. conſ. 326. num. 5. Menoch. conſ. 115. num. 52. lib. 2. & Guid. Papa in ſingul. 364. licèt ſecundum Dec. in conſ. 427. num. 13. volum. 2. ſubſtitutus non veniat ex perſona primi inſtituti, ſed ex ſua, & primo gradu inſtitutionis inualido à fortiori cenſeri debet inualidus ſecūdus, quia inſtitutus cenſetur magis dilectus, quam ſubſtitutus, Ozaſc. in dec. 110. num. 8. & iura loquentia de inſtitutione, non extenduntur ad ſubſtitutionem, l. quamdiu ff. de acquirend. hæredit. Hartaman. ff. de hęred. inſtit. dec. 3. nec in vltimis voluntatibus locus eſt extenſioni de caſu ad caſum diuerſum, l. commodiſſime ff. de liber. & poſthum. Bart. in l. Gallus §. & quid ſi tantum n. 9. ff. de liber. & poſthum. Boer. dec. 38. num. 14. nec etiā fit ex tacita mente teſtatoris de perſona ad perſonam, Dec. conſil. 211. Balb. conſ. 250.

9 Non obſtat, quod quoties teſtamentum non valet in primo gradu, poteſt incipere à ſecundo, l. 1. ff. de vulg. & pupill. Minald. dec. 43. num. 14. quia reſpondetur hoc procedere quando primus gradus deficit ob aliam cauſam, quam nullitatis vt in caſu noſtro, vt probatur in d. l. 1.

Vlterius cenſetur inualidum præfatum teſtamentū ob id præſertim, quod notarius non reperitur rogatus, iuxta notata per DD. in l. ſciendum ff. de verb. oblig. latè Bar. in l. 1. C. de vſuris, Caroccius dec. 20. & Achil. de Graſſ. in dec. 8. de iurepatronat. Nec poteſt rogari niſi de his, quæ fiunt inter partes, Bart. in auth. ſi quis in aliquo C. de edendo.

Vnde cum de huiuſmodi actu non reperiatur rogatus, minimè ei credendum eſt circa conſenſum paternum, immo nec etiam circa præſentiam patris, atq. eorum, quæ ſcribunt Garſ. in dec. 27. Afflict. in dec. 317. Benint. dec. 2. Surd. dec. 137. & 238. ſicuti non creditur notario aſſerenti, quod teſtator ſit ſanæ mentis, licet corpore languens, Iaſon. in l. ſenium, C. qui teſtam. fac. poſſ. Ruiz Rot. Lituaniæ in dec. 2. Anton. Faber in dec. 26. C. de probation. quemadmodum non creditur ei, atteſtanti de ſua commiſſione, Veral. in dec. 155. part. 2. Afflict. in dec. 273. & egomet latiſſimè in collect. 242. part. 1.

10 Item pro excluſione ſubſtitutionis facit, quoniam ſubſtitutio pupillaris non poteſt fieri, niſi exiſtenti in poteſtate ſubſtituentis, iuxta text. expreſſum, & ibi DD. in l. moribus, ff. de vulg. & pupill. vnde cum poſthumus non dicatur in poteſtate l. fin. ff. de collat. bonorum, & caſu quo dicatur, hic tamen non in poteſtate ſubſtituentis, ſed eius patris, arg. text. in l. ſi eſſeniet ff. de adulter. ergo.

Ex quibus omnibus concluditur, nec primam inſtitutionem, nec ſubſtitutionem valere.

RESOLVT. DLXXX.

Text. in c. licet de ſepulturis, in 6. an locum habeat in filiaſamilia teſtante ad pias cauſas de eius antefato.

1 *Filiusfamil. non poteſt ad pias cauſas teſtari. Limita num. 2.*

3 *Filiusfam. poteſt de antefato poſt mortem viri teſtari, redditur ratio num. 4.*

5 *Antefatum eadem habet priuilegia, quæ dos.*

IN ſupradicto c. licet de ſepulturis in 6. diſponitur, non poſſe filiumfamil. ad pias cauſas diſponere, te-

ſta-

ſtamentum condendo, niſi præuio aſſenſu patris, quare
2 fuit mihi quæſitum, an locũ ſibi vendicet in filiafami-
lias, quæ nupta poſt mortẽ eius viri, lucrata fuit ante-
fatum, ſi poſſit de dicto antefato ad pias cauſas diſpo-
3 nere abſq; conſenſu eius dicti ſui patris, in quo articu-
lo reſpondi affirmatiuè, ex ea quidẽ præſertim ratio-
4 ne, quod antefatum, & dos pari paſſu ambulant, & per
omnia aſſimilantur, ad text. in Authent. dos data C. de
5 donar. ante nuptias, de Franch. in dec. 182. & antefatũ
eſſe fauorabilem vti dotem voluit idem de Franch. in
dec. 519. vnde cum dos ſit proprium patrimonium ip-
ſius mulieris, ad text. in l. 4. §. fin. de minoribus, ſequi-
tur, quod vti caſtrenſe peculium poterit de ea filiafa-
milias ad pias cauſas diſponere abſq; cõſenſu patris,
dos enim adeo dicitur proprium patrimonium, & ca-
ſtrenſe peculium ipſius filiæ, quod per text. in l. fin. C.
de rei vxor. actione, pater dotem filiæ ad ſe reuerſam,
ea denuo nubente, non poteſt minuere.

RESOLVT. DLXXXI.

Quarta funeralis an debeatur, ſi moritur perſona in-
ſignis, & poſt ſepultum corpus, fiant exe-
quiæ ſolemnes in aliquo loco.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Funeralia, quæ dicantur, & num. 4.*
3 *Funeris ſumptus dicitur omne illud quod corporis cauſa erogatur.*
4 *Funeralia dicuntur illa, quæ cum cadauere ducuntur ad Eccleſiam, & quæ funeris cauſa ſunt elargita, num. 5.*
6 *Deciſio quæſtionis.*

1 EX facto proponitur, quod cum Sereniſſima Marga-
rita Auſtriæ naturæ ſatisfeciſſet, & ad ſuperos e-
uolaſſet, & in Eccleſia Cathedrali Neap. ſolemniſſi-
mè, ſummoque cum apparatu exequiæ fuiſſent cele-
bratæ, cumque dictæ Eccleſiæ maior cerarum pars ab
Excellentiſſimo Prorege Neap. donata fuiſſet, compa-
ruit in Curia Arch. conductor quartarum funeralium
petens ſibi deberi quartam de ſupradictis bonis dona-
tis, cui petitioni ſe oppoſuerunt Domini Canonici Oe-
conomi præfatæ Eccleſiæ. Quare conſultus ego quid
de iure ſentirem, dixi, quod gloſ. in clem. dudum, verſ.
funeralia de ſepult. quam referunt, & ſequuntur Vbal.
de can. Epiſc. quæſt. 28. num. 7. Henriq. conſ. 80. n. 9. &
2 ſeq. Rub. conſ. 23. num. 5. funeralia dicuntur illa, quæ
cum funere ducuntur. Vnde in tex. in l. funeris, ff. de
3 relig. & ſumpt. fun. dicitur, Funeris ſumptus accipitur
quicquid corporis cauſa erogatum fuit; igitur ex ſu-
pradictis videbatur dicendum, quod non dicãtur fune-
ralia, & conſequenter non deberi ipſorum quar-
tam.

4 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contra-
rium conſului ſupradicta dici funeralia, ſiquidem ea
funeralia dici in confeſſo eſt, quę cum cadauere ducũ-
tur ad Eccleſiam, ita gl. in dict. clem. dudum, vbi Cor-
dub. nor. in §. verum quæſt. 3. qui in 5. q. equos pariter,
& arma contineri aſſerit, ex atteſtatione Zenzel. quem
etiam allegat Anchar. in d. clem. dudum §. huiuſmodi
num. 30. vbi expreſſim de equis, & armis, quæ ducun-
tur, portãturque in defuncti honorem; Vel funeralia,
ſeu mortuaria appellari, quæ funeris cauſa obueniunt
etiam præter morientis voluntatem, Card. auctor eſt
in eadem clem. dudum quæſt. 28. de ſepult. & ſiue den-
tur ante, ſiue poſtquam condatur corpus, funeralium
5 nomine continentur quæcunque funeris cauſa ſunt e-
6 largita, d. l. funeris ff. de relig. & ſumpt. funerum. Porro;
quod Sacerdotum, Clericorumque ſint funeralia, &
ad illos pertineãt, quæcunque funeris gratia inducun-
tur, probat tex. in dicta clem. dudũ §. ab olim, vbi Anc.
& reliqui; quin etiam non funeralia modo, verum nec
ius funerandi quidem ad laicum pertinere poteſt, ſi
credimus Abb. in cap. quanto, de iudicijs.

Finis tituli Praxis Sepulturæ.

PRAXIS VARIARVM Reſolutionum.

RESOLVT. DLXXXII.

Curia Archiepiſcopalis an cognoſcat de nul-
litate ſuæ ſententiæ.

1 *Nullitas ſententiæ diffinitiuæ coram quo ſit deducenda.*
2 *Dictio de nullitate, eſt ſpecies prouocationis.*
3 *Prouocatio ad ſuperiorem per viam dictionis de nullitate quid operetur.*
4 *Declaratur concluſio principalis.*

1 FVit reſolutum affirmatiuè ex firma
iuris regula, quod nullitas ſententiæ
diffinitiuę deduci poteſt coram iudi-
ce illo, qui tulit ſententiam, ſi Ordi-
narius eſt, l. ſi Præſ. C. quom. & quã-
do iud. & qui nullitatem proponit, ſi
perit pronunciari ſententiam fuiſſe
prolatam nulliter, & iterum per eundem iudicem iudi-
cari, rectè petit, & agit l. ſi expreſſim ff. de appellat. l. 4.
C. de accuſ. & l. 1. C. de ſent. poteſt etiam deduci coram
ſuperiore illius Ordinarij, ad quem appellari poteſt, nã
2 dictio de nullitate, eſt ſpecies prouocationis Abb. in c.
dilecto ante n. 7. de appellat. Bart. in d. l. ſi expreſſim
ante num. 9. & ſunt text. in terminis de ſuperiore in l. 1.
§. 1. ff. quæ ſent. ſine appell. & in l. abſentem C. de accuſ.
in l. quædam mulier ff. fam. hercisc. & ibi l. Cornelia pia
ff. de iurepatron. Delegatus autem non cognoſcit de
nullitate ſuæ ſententiæ, ſed Ordinarius inferior, l. ſi vt
proponis vbi gl. in ver. commiſit, C. quom. & quan. iud.
hæc eſt Bart. traditio in d. l. ſi expreſſim ſub n. 14. corã
quo iudice de nullitate ſit agendum, de iure autem ca-
nonico ſunt text. aperti in c. exhibita de iudic. & in d.
c. dilecto, de appell.

3 Et prouocatio ad ſuperiorem per viam dictionis
de nullitate operatur eoſdẽ effectus, quos appellatio,
nã deuoluit totã cauſam, ſuſpendit iuriſdictionẽ iudi-
cis à quo, & omnia innouata, vti attẽtata retractantur
Abb. in c. conſultationibus de re iudic. num. 26. Card.
Alexand. in d. c. dilecto num. 61. vſque ad 66. & ratione
deuolutionis totius cauſæ ad ſuperiorẽ, reſultat, quod
ſicut iudex appellationis ob totã cauſam ad ſe deuo-
lutam, poteſt reformare ſententiam etiam ex noua
cauſa, l. Tirianus ff. quod cum eo, l. per hanc C. de tẽp.
appell. ſic poſſit iudex ſuperior de nullitate aditus pro-
nunciare ſententiam nullam, & reformare, condem-
nando, aut abſoluendo, pulchrè Bar. in d. l. ſi expreſſim
num 16. per text. in dict. l. 1. & in dict. l. abſentem, &
magis explicitè idem Bar. in d. l. ſi vt proponis, quib. in
locis parificat, quod ad deuolutionẽ totius cauſæ ap-
pellationẽ & dictionẽ de nullitate ad ſuperiorẽ, & vtro-
biq; ſequuntur cõmuniter cæteri, Im. & Ang. Aret. in d.
l. ſi expreſſim, Abb. in d. c. dilecto ſub n. 6. & concluſio
hæc cõmuniter recipitur reſcriptis ab Alex. in d. l. iudex
n. 20. ff. de re iud. & in ſuo conſ. 7. vol. 1. lib. 2. & eſt fun-
datum publica vtilitate ad lites finiendas; & ad eui-
tandos circuitus inutiles, ad l. properandum C. de iu-
dic. & cap. finem litibus de dolo, & contumacia, quod
propriè pertinet ad iudicis officium. l. quidam æſtima-
uerunt ff. ſi cert. pet. & idem Alex. conſ. 73. n. 10. l. 6. vbi
Amplius poſt Anto. But. in d. c. dilecto col. 3. quod etiã
ſi pars conſiteatur ſententiam nulliter prolatam pote-

rit petere eã reformari ex illis actis, & audiri debeat, ad euitãdos circuitus, & pro litiũ fine, ſecuti ſunt dec. in c. literis col. vl. de of. ord. Por. Imo. conſ. 29. col. vlt.

4 Declaratur tamen concluſio, vt locum habeat vbi ſentẽtia eſt nulla ex defectu alicuius ſolẽnitatis in ſe, vt quia publicata in die feriata, aut extra terminũ citationis, aut alio ſimili accidenti concernente actum publicationis, ſecus ſi ex aliquo ſubſtantiali concernẽte nullitatem proceſſus irreparabilem, veluti ob defectum libelli, litis cõteſtationis, & huiuſmodi de quibus per Bart. in l. prolatam C. de ſentent. Tunc, quia huiuſmodi defectus adhuc durant, & ſunt impugnabiles, nimirum prima illa ſententia non poterit reformari, nam non eſt dubium, quod defectus illi inficiunt proceſſum, & ex eo proceſſu non poteſt vtiliter ferri ſententia, gloſ. notab. in §. 1. inſtit. de obligatio. in verbo ſecundum Ciuitatis iura, & Bald. in l. actori, C. de rebus cred. & in l. ex hoc iure ff. de iuſtit. & iure col. penult. & in ſpecie per hanc rationem, Alex. d. conſil. 79. num. 4. vbi ad hoc retulit in terminis ſic determinaſſe Bald. in l. 2. quæſt. 14. C. de reſcind. vendit. vbi ad hoc inducit tex. optim. in c. cum dilecti de empt. & vend. & ibi formaliter ſic notarunt Anc. Imo. & Abb. idem Im. in d. l. ſi expreſſim, vbi concludit ſententiã, latã contra ſententiam, quia ipſo iure non valet, l. poſt ſententiam C. de ſent. & interloquut. non poſſe reformari per iudicem ſuperiorem cognoſcentem de nullitate, quia vitium præcedens nullitatis adhuc durat, & latius idem Alex. conſil. 53. num. 14. lib. 5. ſequitur Dec. conſ. 483. n. 8. Cran. conſ. 271. col. pen. & vlt. vbi propterea infert ſententiam nulliter latam ex defectu perẽptionis inſtantiæ non poſſe reformari, quia adhuc vitium nullitatis ob dictam cauſam obſtans eſt. Notabis tamẽ in praxi fuiſſe in Rota Romana diſſuitum, teſte Achil. de Graſſ. in dec. 4. de ſent. & re iudicata, quod ſententia iudicis ad quem confirmans primam, etiam nullam ex capite iuriſdictionis, nihilominus eſt valida, & tranſit in rem iudicatam, vbi dicitur fuiſſe canonizatum conſ. Alex. 111. vol. 5.

RESOLVT. DLXXXIII.

Calor iracundiæ an excuſet à pœnis duelli.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Quicquid calore iracundiæ fit, pro nihilo habetur.*
3 *Iuramentum calore iracundiæ emanatum, non obligat.*
4 *Confeſſio facta calore iracundiæ, non valet.*
5 *Prouocatio facta calore iracundiæ, minuit pœnam.*
6 *Qui calore iracundiæ publice Deum, vel B. Virginem blaſphemat, eſt mitius puniendus, limita num. 7.*

1 CVria Epiſcopalis Bitõti cum condemnaſſet duos Clericos, pronunciando illos incidiſſe in cenſuras, & pœnas duelli iuxta Bullam Clement. VIII. & cum præfati Clerici appellaſſent ad Curiam Archiepiſcopalem Baren. fuit commiſſa mihi cauſa hæc à Domino Aloyſio Ieſualdo Equite, vltra ſanguinis notabilitatẽ, omni virtutum genere ornatiſſimo, pronunciaui in fauorem ſupradictorum Clericorum, motus, quia ſi calore iracundiæ, duellũ contingat, dimicantes non incidunt in pœnas duelli, ex regula iuris, quod quic- 2 quid fit calore iracundiæ, pro nihilo habetur. l. quicquid calore, ff. de reg. iuris, quemadmodum dicimus de exheredatione filiorum calore iracũdię facta, Iaſ. in l. ſi filia C. de inoffic. teſtam. ſimiliter votum factum calore iracundiæ non obligat. gl. eſt reputata ſing. in cap. dudum in verbo calor. & ibi Io. Ant. & Panormit. de conuerſ. coniug. & eſt ſimlis gloſ. in cap. ſunt, qui 3 opes 11. quæſt. 4. Similiter nec iuramentum calore iracundiæ interpoſitum obligat l. fin. C. ad l. Iul. Maieſt. c. 4 ſicut 1. de iureiuran. Eodem modo confeſſio facta calore iracundiæ, non valet, gloſ. eſt ſing. in c. ex literis de diuort. quam ibi not. & ſequitur Panormitan. & in d. cap. dudum, & in cap. fin. 4. col. de conf. & in cap. afferte in 11. col. de præſumpt. & in cap. cum venerabilis in 3. col. de except. & alibi ſæpè. Eodem modo accuſatio facta calore iracundię, debet per iudicem aboleri, l. 1. C. de abol. Similiter ſi quis acceptat ſecundum beneficium curatum calore iracundiæ, non dicitur vacare primum iuxta cap. de multa, de præb. & ita tenet ibidem Panormitan. in 4. colum. & Iaſon. in dict. leg. ſi filia.

Inſuper dicebam in proprijs terminis eſſe deciſionem Luc. 11. Rota Lucenſ. vbi voluit, quod ſi quidam calore iracundiæ ſe ad duellum irritauerunt, & incontinenti vnus ex eis acceſſit ad locum cauſa dimicãdi, & alter non venit, quòd acceſſus non dicitur deliberatus, credit prouocantem non incidiſſe in cenſuras, ſequitur Zened. in collect. 117. n. 4. par. 2. Graſſ. conſ. 4. de 5 homicid. & ratio eſt, quia prouocatio facta calore iracundiæ, minuit pœnã, probatur in l. 1. C. ſi quis Imper. maledixerit & in l. famoſi, ibi, *lubr. ling.* ff. ad l. Iul. Maieſt. & in c. ſi quis iraſcitur 13. quæſt. 2. & in cap. inebriauerunt 15. quæſt. 1. & in cap. cum apud Theſſalonicam 11. quæſt. 3. immo gloſ. in cap. ex literis de diuortijs, dicit quòd confeſſio facta calore iracundiæ, non nocet, & idem de iniuria verbali, & manente calore iracundiæ, quod eſſet valde pulchrum ad euitandam pœnam ſtatuti, quod intellige, quãdo calor iracundię, eſſet tantus, quod illud deliberatè non feciſſet, Fel. in c. ſicut ex literis de iureiur. quemadmodum dicimus, ſi quis poſt calorem perſeueraſſet in eadem voluntate, per tex. in cit. cap. ſi quis iratus, notat Bart. in d. l. quicquid calore, & in ſimili in l. licitatio, in principio. ff. de publicanis, quia tunc non excuſaretur, ſicut excuſantur ijs qui ob verũ calorẽ delictum patrarunt, ſecundum Iaſ. in cit. l. ſi filia, qui voluit, quod qui calore ira- 6 cundiæ Deum, vel Virginẽ publicè blaſphemat, debet mitius puniri, nec habet tunc locum pœna cap. 2. de maled. ſecundum Archid. in cap. quid ergo, circa fi. 23. q. 5. allegat ita tenere Goffredum in d. cap. vbi Panor- 7 mitan. & Anan. limitant niſi ex iniuſta cauſa eſſet prouocatus, puta ex ammiſſione pecuniæ facta in ludo d. cap. inebriauerunt 11. quæſt. 1. facit, quod notat Panormitan. in cap. 1. in 2. not. de his, qui filios occid. Vnde Zened. in cir. collect. 117. ex Ioſeph. Ludouicen. in prælleg. dec. 11. notans his vſus fuit verbis non incidere hodie in pœnas Sac. Conc. Tridentin. in cap. 19. ſeſſ. 25. de reformat. illos, qui calore iracundiæ ſe inuitarent ad duellum, & incontinenti accederẽt ad aliquem locum, ibique dimicarent, quia talis pugna non dicitur deliberata, quod ſecus eſt dicendum quando ex animo deliberato ad eam accederent, licet abſque patrinis, nec in campo franco, tunc enim eos incurrere in dictas pœnas concludit: quare cum calor iracundiæ, vt ſupra diximus, minuat pœnam delicti, vel faciat actum, ac ſi non eſſet factus, fit quod prouocatio ad duellum ex calore iracundiæ operetur, vt prouocans non incurrat excommunicationem.

RESOLVT. DLXXXIV.

An ignorantia Bullæ Clem. VIII. excuſet quem à pœna duelli.

1 *Iuris ignorantia neminem excuſat.*
2 *Iuris ignorantia dicitur lata culpa.*
3 *Statuta poſt duos menſes ligant etiam ignorantes.*
4 *Ignorantia regularum non omnes excuſat.*

1 REſpondi negatiuè, ex regula vulgata, iuris ignorantiam neminem excuſare, l. error. C. de iur. & fact. ignor. & cap. ignorantia, de reg. iu. lib. 6. quoniam

niam ſcire iure quilibet tenetur, l. leges C. de leg.

2 Imo iuris ignorantia dicitur dubio procul lata culpa, vt per Alex.conſ.77.colum.2.vol.3.Bart.in l.quod Nerua colum.6.ff.depoſ.Riminald.iun.conſil.484.Anna num.20. volum.5. Bertran.conſ.278. etiam num.2. vol.8.

3 In tantum, quod ſtatuta ligant etiam ignorantes poſt duos menſes à die publicationis, vt dixerunt Abb. Dec.Bero.num.49.& 52. & alij omnes vniuerſaliter in cap. cognoſcentes de conſt.

4 Nec ignorantia regularum excuſat omnes ſicut ignorantia extrauagantium, vt tradit Abb. & alij omnes in cap.paſtoralis de fide inſtrum.& Bal. in cap. ex cauſis de re iudic. Riminald. iun. conſil. 462. proponitur num.3. & 62. vol.4.

In tantum, quod ignorantia iuris, quando allegatur, tunc præſumitur mala fides, quia iuris præſumptio tali allegationi reſiſtit Bartol. in l. heredem ff. de his quib. vt indign. & in l. ſi fur.in princ. ff.de vſu.Menoch. conſil.214.num.44.vol.3.Ioan.Andr.Dy.& Philipp.Franc.num.2.in cap. qui contra extra de reg.iur. in 6. nam ignorantia iuris cauſat præſumptam malam fidem, Decius conſil. 130.num.5.

Et tantò magis ignorantia ipſa iuris non excuſat, quando quod quis potuerit conſulere peritiores, idque aliter non egit, vt per Gloſ.Alex. Iaſon. & Dec.& alios vniformiter omnes in l. iuris ignorantia C. qui admitt. attamen ignorantia iuris excuſat, vbi dolus requiritur, vt per Ang.in l.ſi quis id, quod ff.de iuriſd. omn.iudic.Dec.conſ.604.col.2. conſ.605. & 606. n. 6. quibus in locis vna ſimul cum Ruin.conſ.23. lib.1.cõſuluere pro Duce Grauinæ, eum non teneri pœna criminalis læſæ Maieſtatis, vel alia, licet ſumpſerit arma vnà cum inimicis Cæſareæ Maieſtatis contra Terras ipſius, ex quo dolus non aderat cum crediderit ſibi id licuiſſe, quoniam licentiam tunc habebat Viceregis Regni componendi ſe cum inimicis ipſis pro ſtatu ſuo recuperando: prout in caſu ſimili in cauſa Syndicatorum ciuitatis Canuſij, dum tractabatur de pœna incurſa per eos in arctando pro Capitaneo ſyndicando terminum Regiæ pragmaticę, ita extitit iudicatum in Sacra Regia Audientia Prouincię Terre Bari, ſub die 10.Ianuarij 1586. aſſiſtente tunc in ea Auditore Viu. prout ipſemet refert in dec. ſua 253. lib. 2.

RESOLVT. DLXXXV.

Canonici Eccleſiæ Collegiatæ an poſſint conſtitui iudices ſynodales.

1 *Perſonæ eligendæ in conſtitutione Synodi, quas qualitates debeant habere, vt ſatisfiat menti Conc.Trident.*
2 *Canonici Eccleſiæ Collegiatæ an poſſint eligi in Synodo conſtituendo in iudices, pro negatiua adducuntur duo, num. 3. & 4.*
5 *Contrarium tenet Author ex tribus, de quibus num. 6. 8. & 8.*

1 EXtat ſancitum in Conc. Trident. cap. 10. ſeſſ. 25. de reform. quod in Synodalibus conſtitutionibus eligantur perſonæ, quæ habeant qualitates iuxta diſpoſitionem conſtitutionis Bonifacij VIII. quæ regiſtrata reperitur in c.ſtatutum de reſcript. in 6. quibus cauſæ in partibus delegari poſſint, quæ qualitates ſunt vt ſint in dignitate, & perſonatum habeant, aut canonicatum in Cathedrali, qua diſpoſitione ſtante, quæ-
2 ritur, an canonici Eccleſiæ collegiatę ad id aſſumi poſſint, & dubium mihi faciebat, quod iura loquentia de
3 canonicis intelligenda ſunt de propriè, & verè canonicis, quales ſunt, qui inſeruiunt Eccleſiæ Cathedrali Artaman.in conſ.60.n.6. Bald. conſ.50. nu. 4. Rubeus conſ.29.num.7.& ſeq.Alban.conſ.13. num. 4. & 7. Vnde tex. in cap.ſtatutum de reſcript. in 6. volens, quod cauſæ non committantur niſi perſonis in dignitate conſtitutis, ampliatur, vt procedat quoque in canonicis Eccleſiæ Cathedralis tantum, non in alijs, vt per Achil. de Graſſ. in dec.1.de reſcriptis, & Caputaquen. in dec.257.part.1.

4 Secundò faciebat gloſ. pro eadem opinione, dict. cap. ſtatutum in verb. quædam de reſcript. vbi ſolum canonicis Eccleſiæ Cathedralis cauſæ committi poſſunt, igitur non alijs.

5 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium dixi ex pluribus.

6 Tum primò, quia in Eccleſia Collegiata ſolent adeſſe Canonici obtinentes dignitatem, & Collegiata dicitur quoque habere in ſe dignitatem, vt per Seraph. in dec.22. part.1.

7 Tum ſecundò, quia Canonici Eccleſię Collegiatæ in nonnullis æquipollent Canonicis Eccleſiæ Cathedralis, vt per eumdem Seraph. in dec.1223. part.2.

8 Tum denique, quia ſecundum Gemin.in cap.nullus nu.6.de elect. lib.6. quælibet cauſæ committi poſſunt perſonis habentibus dignitatem, licet ſint extra Cathedralem, vt voluit quoque gloſ. in d. c. nullus, prout videmus in Prioribus, & Guardianis regularium, ad text.in clement. & ſi principalis de reſcript. & text. in cap. quamuis de verb. ſignificat.

RESOLVT. DLXXXVI.

Ignorantibus Pater noſter, & Aue Maria, an poſſit interdici matrimonium.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Matrimonium non poteſt dici prohibitum niſi in caſibus à iure expreſſis.*
3 *Cauſa matrimonialis eſt fauorabilis. Amplia num. 4.*
5 *Adducuntur ad hoc tres Sac.Congregationis Epiſcoporum declarationes.*
6 *Excommunicati poſſunt contrahere matrimonium.*

1 QVia per Curiam Bitontinam fuit quibuſdam prohibitum, ne matrimonium contraherent, ex eo, quod nec quidem ſciebant Pater noſter, & Aue Maria: habuerunt illi recurſum ad Metropolitanum Barenſem: qua de re conſultus ego ab Aloyſio Ieſualdo Equite præclariſſimo, tunc ibi Locum tenente, & fratre Archiepiſcopi, reſpondi per infraſcripta, vide-
2 licet, firmiſſimam eſſe concluſionem, matrimonij prohibitionem regulariter non eſſe inducendam, niſi in caſibus à iure expreſſis, ſecundum Bal. in c. ex publico nu.7.de conuerſion. coniug.quem ſequitur Turrettus conſ.90.vol.1.Marzarius conſil.16.n. 6.& cum inter carmina, in quibus dilucidantur impedimenta matrimonij, vt ſunt *error, conditio, votum, cognatios, crimen*, &c. non extet huiuſmodi, ſcilicet illorum, qui neſciunt recitare Pater noſter, & Aue Maria, igitur prohiberi non debet.

3 Item dicebam, quod cum cauſa matrimonialis ſit fauorabilis, l.1.ff.ſolut.matr.ibi, *Intereſt reipublicæ mulieres eſſe dotatas*, facit etiam tex.in cl. diſpendioſam de iud.Bero.in c.ex literis n.27. de in integr. reſt. & di-
4 cit Triuiſ.in dec.28. par.1. quod adeo cauſa matrimonialis eſt fauorabilis, quod in dubio pro ipſa ſit iudicandum, & ideo præfatus Epiſcopus nullo modo ſupradictam prohibitionem facere poterat.

5 Item dicebam, quod cum per Sac. Congreg. ſuper negotijs Epiſcoporum bis, atque iterum fuerit inhibitum Epiſcopis, ne prohibeant volentibus matrimonia contrahere, præſertim illis, qui neſciunt Doctrinam Chriſtianam, vt in anno 1588. ſcripſit Epiſcopo Gallipolenſi, & iterum in anno 1589. 28. Aug. Epiſcop. Cauenſi, & tandem in anno 1590. 26. Auguſti eadem Sacra

cra Congregatio reſcripſit eidem Epiſcopo de Gallipoli, igitur neque ignorantibus dicere Pater noſter, & Aue Maria.

6 Deniq; dicebam per argumentum à maioritate rationis, quia ſi excommunicati non videntur prohiberi poſſe matrimonium contrahere, ad tex. in c. ſignificaſti de eo, qui duxit in matrim. Couar. de matrim. 2.p.c. 6.n.3. Viu. deciſ. 96. igitur tantò magis poſſunt contrahere matrimonium, qui neſciunt recitare Pater noſter, & Aue Maria. Et hæc ſalua, &c.

RESOLVT. DLXXXVII.

An regula de triennali ſuffragetur in gratia ſubreptitia.

1 *Quod initio eſt nullum, tractu temporis etiam valere non poteſt.*

2 *Subreptio vitiat gratiam ipſo iure.*

REſpondi negatiuè, ex duobus.

Tum primo, cum principium ſit vitioſum, conſequenter temporis ſpatio firmari non poteſt, vulgatis iuribus.

Tum ſecundò, quia ſubreptio vitiat gratiam ipſo iure, cap. ad aures, c. conſtitutus cum alijs de reſcript. c. ſi motu proprio de præbend. in 6. clement. 1. eodem tit. ibi *gratiam huiuſmodi* &c. quamuis reſcripta ſubreptitia ad lites regulariter non ſint nulla niſi ope exceptionis, gloſ. fin. in c. ad audientiam 2. de reſcript. & ibi Abb. n. 14. Felyn. n. 21. & commun. Oltrad. conſ. 257. à num. 27. Rebuff. in prax. tit. de different. inter reſcripta grat. & iuſtit. num. 1. Nauarr. in c. ſi quando de reſcrip. prælud. 1. Didac. Perez in l. 1. tit. 12. lib. 3. ordin. quæſt. 8. & 9. Menoch. de arbitrar. lib. 2. caſu 201. num. 2. & 3. & num. 16. Farinac. in prax. crimin. 1. part. quæſt. 6. n. 46. Tuſc. concluſ. 722. lit. S. Sahagum. in cap. cæterum de reſcript. n. 6. Sanchez de matrimon. lib. 8. diſputat. 21. in 3. p. & alij plures Caputaquen. dec. 225. part. 3. & ſunt aliæ infinitæ deciſ. Rotæ impreſſæ, & manuſcriptæ ad hoc.

RESOLVT. DLXXXVIII.

De auxilio, ſeu aſſociatione non poſſe quem puniri, niſi prius conſtet de principali delicto illius, cui dicitur præſtitum auxilium.

1 *Curia Archiepiſcopalis, quid ſeruet in puniendo quem de auxilio, vel aſſociatione.*

2 *Vt quis poſſit de conſilio, auxilio, & fauore præſtito puniri, quæ requirantur.*

1 CVria Archiepiſcopalis ſolet in caſu, quo cauſa principalis delinquentis in Magna Curia non eſt ſopita, interponere decretum; quod expectetur exitus cauſæ principalis, quod quidem iuridicum eſſe patet
2 ex regula, quod vt quis poſſit de conſilio, auxilio, vel fauore condemnari, opus eſt, vt contra ipſum conſtet de delicto, ac delinquente principali, non quidem per ſolam contumaciam ipſius principalis delinquentis, ſed per teſtes, aut alias veras probationes in proceſſu contra ipſum inquiſitum de auxilio legitimè facto, vel ſaltem per propriam ipſiuſmet contumaciam, vt concludit Bartol. in l. ſi is, qui rem §. ſi tu Titium in fin. ff. de furt. & ibi Angel. optimè declarans, & Salyc. in leg. 1. col. 8. n. 25. Cod. de rapt. Virg. Anchar. in conſ. 216. & Alex. in conſ. 99. ſub num. 4. verſ. præterea lib. 1. & in addition. ad Bartol. in dict. §. ſi tu Titium, aſſerens in vtroque loco hâc opinionem Bartol. eſſe communiter approbatam, quam etiam ſequitur Aretin. in tractat. malefic. in verbo dicto maleficio, num. 20. & ibi Aym. ad eum Foller. in ſua practica in verb. capiat informationem num. 57. Boſſ. in tit. de delicto num. 43. Ruin. in conſil. 6. in fin. lib. 5. Carrer. infinitos alios citans in ſua praxi §. homicid. num. 57. cum ſeq. ita vt ſine controuerſia concludi poſſit hanc eſſe communem opinionem, prout etiam aſſerit Clar. in ſuo lib. 5. ſentent. §. fin. quæſt. 90. verſ. ſcias tamen, licet ibi dicat in eam illa prouincia non obſeruari, ſed iſto caſu ſeruatum fuit.

RESOLVT. DLXXXIX.

Purgatio canonica quo caſu practicetur in Curia Archiepiſcopali.

1 *Purgatio canonica quid ſit, & vnde dicta.*

2 *Purgatio canonica cur ſit remedium ſubſidiarium, n. 3.*

4 *Purgatio canonica extra crimen hæreſis, ſeu illius ſuſpicionem, abijt in deſuetudinem.*

1 DE Canonicæ purgationis remedio, ſcilicet de obiecto crimine innocentiæ demonſtratione agit Nauarr. de hæretic. lib. 5. conſil. 5. n. 3. & ſubtiliſſimus Martinus del Rio lib. 5. diſquiſitionum magic. ſect. 13. cuius rei titulum habemus in decretal. de purgat. can.
2 quam eſſe remedium ſubſidiarium defendit in ſpecie Caball. in ſuo luculentiſſimo libro reſolut. criminal. caſ. 84. n. 2. vbi ex Abb. ad c. 2. notab. 2. de purg. can. ait, hanc purgationem non eſſe indicendam, vbi aliter crimē poſſit probari, vel quia adſit accuſator, vel quia extet indicium ad torturam, adeo quod Farinac. in prax. criminal. tit. de indicijs, q. 36. n. 181. & Foller. in pract. canon. in verſ. & ſi nec confeſſi, aut conuicti, n. 8. dicunt non eſſe deueniendum ad purgationem canonicam, quando adſunt indicia ad torturam, ideoque ſubſidiaria reputatur, Maranta in ſuo ſpeculo p. 6. tit. de iuramento n. 19. Diaz in pract. crimin. c. 151. Gabr. conſ. 160. vol. 1.

3 Dicitur autem purgatio canonica, quia regulis iuris canonici eſt ſatis conſentanea, vt infamatus de quocunque crimine, quod plenè probari non poteſt, & ſic non confeſſus, aut conuictus, non modicum autem ſuſpectus, per ius iurandum ſe purget, *vel per* ſumptionem ſacroſanctiſſimi Euchariſtiæ Sacramenti. Pena ad director. inquiſ. p. 2. comm. 14. Verùm quia
4 extra crimen hæreſis, aut illius ſuſpicionem in deſuetudinem abijt purgatio canonica, teſte Claro in §. vltim. quæſt. 63. num. 4. Gallia conſil. 18. num. 126. cum ſequent. Gayl. lib. 2. obſeruation. 106. & inter regulares ſolummodo viget hoc remedium, dum aliquis infamia reſperſus, inquiſitioni Superioris ſui ſubijcitur, ex qua nihil certi habeatur, nam tunc vocatus dictum iuramentum præſtare debet, necnon adeſſe debent compurgatores, qui iurent ſe credere, quod is non deierauerit, compurgatores autem pro Epiſcopo debent eſſe duodecim: pro Sacerdote verò ſex eiuſdem ordinis, & dignitatis, cuius eſt reus, ſi fieri poteſt, & aliquando pauciores iudicis arbitrio, vt oſtendit Vict. Manſus in tractat. de mod. proceden. in cauſ. regular. cap. 29. Roder. quæſt. regular. tom. 2. quæſt. 21. art. 1. & 2. vbi Religioſus accuſatus, ſi deficiat in purgatione non punitur à ſuo Prælato, vti conuictus, ſed ob violentam præſumptionem pœna tantum arbitraria plectitur, Silueſt. in verb. purgat. can. Simanc. de cath. inſt. cap. 57.

RESOLVT. DXC.

Profeſſio Fidei an præſumatur in dubio fuiſſe facta.

1 *Publicam Fidei profeſſionem tenentur facere prouiſi de Cathedralibus, & alijs quibuſcunque benefi-*

cijs

cijs Eccleſiaſticis curam animarum habentibus.
2 *Præfata fidei profeſſio debet fieri in Synodo diœceſana, & conſequenter de ipſa ſolet fieri regiſtratio in dorſu bullæ.*
3 *Facta non præſumuntur, niſi probentur.*
4 *Continuatio præſumitur ſi is, qui ſemel poſſedit, aſſerit ſe hodie poſſidere.*
5 *Solemnitas extrinſeca præſumitur, quando allegatur ab eo, ad cuius fauorem præſumptio oritur.*
6 *Ex poſſeſſione decennali multa præſumuntur.*
7 *Si quis per decennium rem tenuit tanquam emphyteuta, & pro ea ſoluit debitum canonem, præſumitur emphyteuta, & ſolemniter inueſtitus.*
8 *Eccleſia decennio ædificata patiente diœceſano, præſumitur ædificata ipſo Epiſcopo auctorante.*
9 *Ex poſſeſſione decēnali præſumitur titulus diuiſionis inter fratres qui decē annis reperiūntur diuiſum poſſediſſe.*
10. *Si filius habitauit per decem annos ſeorſum à patre, præſumitur emancipatus.*
11 *Qui per decennium ſe geſſit, vt notarius, an præſumatur creatus ſolemniter notarius.*
12 *Stante Statuto, quod minor, vel mulier non poſſit obligari ſine conſenſu propinquorum per lapſum decennij, præſumitur talem ſolemnitatem ſtatuti interceſſiſse.*

DOminus Alexāder Ruſſus meus cum Canonicus,
vir quidem, vltra vitę integritatem, in agēdarūque rerum dexteritate, & in ſacra Theologia, ſcientiaque vtriuſque iuris eminētiſſimus, quæſiuit mihi an
ſi non appareat in viſitatione quem obtinentē Canonicatum, vel parochialem feciſſe fidei profeſſionem,
ſit præſumendum in dubio illam emiſiſse, cui reſpondi
dubitationē mihi facere verba Conc. Triden. ſeſſ. 24. c.
1. & 12. vbi generaliter fuit diſpoſitum, quod publicā
1 fidei profeſſionem facere tenentur prouiſi de Cathedralibus, & alijs quibuſcūque beneficijs eccleſiaſticis
curam animarum habentibus, igitur nō eſt dubitandū
quin ſit neceſſaria vera apparentia profeſſionis fidei.
2 Eo magis, quia ſolet fieri in Synodo Diœceſana,
& conſequenter de ipſa ſolet fieri regiſtratio in dorſu
Bullæ; vnde cum ſit quid facti in dubio præſumi non
debet, niſi probetur ex reg. iur. quod facta non præſu-
3 muntur, niſi probetur, l. in libello §. factæ ff. de capt. &
poſtli. & probētur in cap. cum Ioannes §. verā reſponſionem iſtam de fide inſtrum. hoc idem placuit dum
de iure reſpondit Corn. in conſ. 181. verſ. nec obſtat
vol. 2. Menoch. in conſ. 11. num. 301. Boſ. in conſ. 36. n.
13. verſ. verum reſpondetur Cephal. in conſil. 53. n. 34.
& in conſ. 77. & 130.

Cæterum ſupradictis minimè refragātibus in propoſito articulo reſpondi diſtinguendo, quod aut ſumus in canonicatu de recēti collato, & tunc non pręſumi fuiſſe emiſſam fidei profeſſionem, aut vero eſt
decennalis collatio, & tunc aut allegatur ab eo, pro
quo præſumitur fuiſſe emiſſam fidei profeſſionem,
aut negatur: primo caſu præſumitur, ſecundo vero
nequaquam, ita Pariſ. de reſignat. benef. lib. 3. q. 6. n.
74. cuius opinio corroboratur à ſimili de continuatio-
4 ne poſſeſſionis, nam continuatio præſumitur, ſi is, qui
ſemel poſſedit, aſſerit ſe hodie poſſidere, nam tunc
præſumitur poſseſſio medio tempore continuata, ſecus ſi negat, nam tunc præſumptio iſta ceſſat, gloſ. in
l. ſiue poſſidetis, in verbo conſtituti verſ. non diſtinguitur, & ibi Bar. num. 6. & 7. C. de probation. Bald. in
l. 1. circa medium, verſ. reuoco in dubium. Ang. n. 4.
verſ. in gloſ. 3. Caſtren. n. 9. Cuman. colum. 2. circa medium verſ. tu dic, C. de probation. But. in cap. cum ad
ſedem, n. 25. Abb. n. 25. de reſt. ſpoliat. Ripa in cap. cum
Eccleſia Sutrina, num. 23. vbi atteſtatur de communi
de cau. poſſ. & prop. Couar. in c. Raynutius, §. 11. ſub
5 num. 2. de teſtam. vbi de communi etiam. Item ſolemnitas extrinſeca præſumitur, quando allegatur ab
eo, ad cuius fauorem pręſumptio oritur, at ſecus ſi ab
eo negetur, Salyc. in l. ſi filius q. 1. ver. ſed hoc non obſtat, Cod. de pet. hæred. dicens quod iuſsus patris pręſumitur præceſſiſse, ſi ipſe hoc allegat, ſecus ſi negat,
ſequitur Alex. conſ. 9. n. 9. verſ. poteſt etiam, libro 3.
Ruyn. conſ. 23. n. 20. lib. 5. Gabr. de præſumptio. concl.
1. num. 74. Ita priuilegium præſumitur in vſu, ſi talis præſumptio à priuilegiato allegatur, non autem
ſi negatur, vt fuit deciſum in vna Caurienſ. iuriſdictionis 26. Aprilis 1575. & facit Anchar. q. 207. n. 11.
ad hoc.
6 Ex poſseſſione enim decennali multa præſumuntur,
quæ alias non præſumerentur, prout primo, ſi aliquis
7 per decennium rem tenuit prout emphyteuta, & pro
ea ſoluerit debitū canonem præſumitur emphyteuta,
& ſolenniter inueſtitus, & idem in eo, qui decem annis tanquam vaſsallus poſsedit caſtrum, præſumitur
inueſtitus de feudo, gloſ. in l. 2. in gloſ. magna Cod. de
iure emphyt. Bartol. in l. 2. §. ex contrario ff. de acquirend. poſseſſion. & in l. litibus, C. de agr. & cenſib. lib.
11. Angel. & Mod. in l. prætor. in princ. cod. & vide
text. in cap. 1. qual. olim. feud. pot. alien. Secundo facit,
quod vult Card. Flor. in cap. requiſiſti de teſtim. quod
8 Eccleſia, vel Cappella iam decennio ædificata patiēte diœceſano, præſumitur ædificata ipſo Epiſcopo
9 auctorante. Tertio facit, quod ex poſseſſione decennali præſumitur titulus diuiſionis inter fratres, qui
decem annis reperiuntur diuiſum poſsediſse, gloſ. eſt
ſing. & ibi magis communiter approbata in l. penult.
Cod. comm. diuid. Bald. in l. 1. colum. 3. Cod. de fidei
comm. & ſingul. Ant. Burg. in cap. peruenit, de empt. &
10 vendit. Quarto facit, quod ſi filius per decem annos
habitauit ſeorſum à patre præſumitur emancipatus,
ſecundum Bald. in l. 2. poſt mortem ad fin. ff. de adopt.
11 & in l. 2. C. ſi aduer. rem iudicat. Quinto facit, quod
voluit Bald. ſub forti articulo in leg. 1. in 3. col. C. de
fideicomm. quod qui per decennium ſe geſſit, vt nota-
12 rius, præſumitur creatus ſolemniter notarius. Sexto
facit, quia ſtante ſtatuto, quod minor vel mulier
non poſſit obligari ſine propinquorum conſenſu, certè per lapſum decennij præſumitur talem ſolemnitatē
ſtatuti interceſſiſse, ſecundum Bal. in l. qui in aliena, &
per illum text. in l. ſciendum in princip. ff. de verbor.
obligat. hoc non firmo, nam contrarium tenuit idem
Bal. in 2. Cod. de leg. Lud. in d. l. ſciendum, Alex. in d.
l. qui in aliena, in princ. & in conſ. 17. volum. 4. quod
incipit, Viſo inſtrumento locationis col. 4.

RESOLVT. DLXXXXI.

Omittens ſumere primam tonſuram, an Sacerdos effectus teneatur ad illam ſe ordinari facere.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Sacerdos omittens aſſumere primam tonſurā, quod poſſit poſtea factus Sacerdos illam aſsumere probatur ex tribus & num. 3. & 4. contrarium fuit deciſum num. 5.*
6 *Reſpondetur contrarijs.*

1 SAcerdos quidam cum dubius exiſteret, an primam
tonſuram ſumpſiſset, & cum eius dubitandi ratio
vana, & friuola minimè eſset, ſiquidem de ea non apparebat Bulla, neque eius Epiſcopus dicebat ſe recordari illam contuliſſe, quare conſultus ab eodem Epiſcopo quid de iure ſentirem, dicebam præfatum Sacerdotem non malè facere, nec aliquo modo errare,
illam de nouo ſumere, & hoc ex pluribus.
2 Tum primo, quia non dicitur iteratum, quod factū
fuiſſe ignoratur, text. eſt & ibi gl. in l. 1. C. ne ſanctum
Baptiſm. iteretur. probatur in cap. 1. de cler. per ſaltū
promo. facit text. in c. Eccleſiæ de conſecr. diſt. 1. & c.
ſolemnitates de conſecr. diſt. 4. Quare dum dictus

Sacer-

Sacerdos ignoret an illam ſumpſerit, proinde minimè dici poterit iterator.

3 Tum ſecundo, quia iuxta Canoniſtarum opinionē prima tonſura eſt ordo, vt probatur expreſsè in cap. cum contingat, de ætate, & qual. in c. cleros 21. diſt. in c. perlectis 25. diſt. ita quoque Nauarr. in manual. c.22. num.18. Couar. lib.1. var. reſol. c.10. num.16. & in c. quia nos, num.4. de teſtamen. adeo, quod percutiens clericum primæ tonſuræ, incidat in pœnas c. ſi quis ſuadente diabolo, 17. q.4. vnde cum ſit Ordo, neceſſe erit illam ſumere, vt reliqui Ordines dici poſſint gradatim recepti.

4 Tum tertio, quia per text. in c. 1. de clerico per ſaltum promoto, qui ignoranter per ſaltum de ſubdiacono ſit Presbyter, poſt pœnitentiam, debet ordinari in ordine Diaconatus omiſſo, ſequitur Panor. ibid. in 1. col. Lapus alleg.28. Gemin. conſ.22. numer.4. & propterea idem videbatur dicendum in prima tonſura omiſſa.

5 Cæterum præfatis minimè refragantibus contrariū reſolui, motus auctoritate Inn. in c. cū contingat circa fin. de æta. & qual. quam ſequitur Dominic. in c. Pſalmiſtatus, col. fin. 23. diſt. Silueſter in verb. ordo 2. nu.5. Sapia ad Panormit. in d. c. 1. de cler. per ſaltum pro. qui volunt, quod ſi omittatur Prima tonſura, vel Pſalmiſtatus, vel Lectoratus non eſt repetendus.

6 Non obſtant contraria, & propriè tex. in cap. 1. de cler. per ſaltum promo. quia loquitur de ſacro Ordine omiſſo, qui omnino debet repeti, etiam ſi dubitaretur, cum ſecundum Panormit. loco ſæpius citato, Sacramentum quod de neceſſitate debet conferri, ſi dubitatur, an interuenerit, debet ad cautelam conferri, & ratio diuerſitatis eſt, ſecundum Innoc. quia in ordine minore nullum officium ſpeciale conceditur, ſecus in alijs, in quibus recipiendo quemlibet aliorum Ordinum, videtur recepiſſe poteſtatem faciendi omnia, quæ ad hunc Ordinem pertinent.

RESOLVT. DXCII.

Epiſcopo, qui ob eius abſentiam amiſit alternatiuam, an remaneat aliquod tempus ad conferenda beneficia.

1 *Epiſcopo qui ob eius abſentiam amiſit alternatiuam, nullum tempus ſuper eſt.*

2 *Epiſcopus qui abutitur alternatiua, clarum eſt eum illam amittere.*

1 FVit mihi quæſitum, an Epiſcopo, qui ob eius abſentiam amiſit alternatiuam, remaneat ſaltem aliquod tempus ad conferenda beneficia, cui reſpondi, nullum quidem tempus ſupereſſe d. Epiſcopo, motus quidem ea ratione, paria eſſe quoad alternatiuæ
2 amiſſionem Epiſcopum abeſſe ab eius diœceſi, vel alternatiua abuti, & abutendo clarum eſt illam amittere, & priuatus cenſetur nedum iure conferendi in ſex menſib. ſibi vigore alternatiuæ aſſignatis, ſed etiam pariter priuatus extitit vſu, & quaſi poſſeſſione conferendi, ita vt amplius conferre non valeat, vt declarat Gonzalez gl.56. nu.37. & probatur in dict. reg. 8. verſ. ibi vſu, & beneficie.

Cæterum in hoc articulo iudicauit Rota Romana in vna Sulmonen. alternatiuæ 14. Maij 1610. coram Illuſtriſsimo Lancellotto, cuius deciſionis tenor eſt.

Præſuppoſito, quod Epiſcopus poſt acceptatā alternatiuā à ſua diœceſi ſe abſentauerit in quibuſuis anni menſibus, & quod per annum, ſiue longius, minuſque tempus fuerit abſens abſque fraude, dubitatū fuit, an collatio beneficiorum vacantiū in menſibus Martij, & Septembris, Epiſcopo à ſua diœceſi abſente, ad Epiſcopum, vel potius ad Summum Pontificem ſpectet, ſuper quo dubio Rota conſulta reſpōdit collationem pertinere ad Summum Pontificē, cum iſti duo menſes, qui alias ſunt Ordinarij, vigore acceptationis alternatiuę efficiuntur Apoſtolici, per quam acceptationem non dicitur Epiſcopus conſequi merū priuilegium, neque illa acceptatio eſt ſimplex remotio obſtaculi, ſed per conceſſionem Papæ, & acceptationē Epiſcopi fit quædam permutatio menſium, vt per Mohed. deciſ. 3. de reſcript. nu. 1. quia Papa ex octo menſibus reſeruatis concedit Epiſcopo quatuor, & viceuerſa Epiſcopus ex ſuis quatuor dimittit Papæ duos, & ſic inter Papam, & Epiſcopum initur quoad hoc quædam conuentio, ſeu quaſi contractus, vt propterea non poſſit Epiſcopus poſt acceptationem, abſque ſcientia, & conſenſu Papę ab huiuſmodi permutatione, & conuentione recedere, & dicere ſe nolle vti alternatiua, & velle ad menſes ordinarios redire, Put. deciſ.88. lib.3. Achill. dec.2. num.3. ſuper regul. modific. indulti addit. ad Simonet. de benef. reſeruat. q.71. num.5. latè Mandoſ. conſil.18. nu.8. & regulare eſt contractus ab initio eſſe voluntatis, & ex poſt facto neceſſitatis l. ſicut C. de act. & obligat. & in iſtis terminis alternatiuæ fuit reſolutum in cauſa Vicentina præceptoriæ 14. Decemb. 1592. coram Illuſtriſs. Blanchetto, alias ſequeretur inconueniens, quod ius conferendi Sedis Apoſtolicæ eſſet in incerto, vt dicitur in d. deciſ. Vicentina, & quod eſſet in facultate Epiſcopi facere de mēſibus reſeruatis ordinarios, & liceret ei reſidendo frui menſe Februarii, & propter abſentiam menſe Martij, & deinde poſt reditum menſe Aprilis, & ſic de aliis menſibus Auguſti, Septembris, & Octobris, quod abſurdum ponderauit Rota in cauſa Fauentina Canonicatus 16. Decembr. 1585. coram Blanchetto, vbi etiam fuit conſideratum, quod alternatiua conceſſa Epiſcopis ad illos inuitandos ad reſidentiam, contrarium effectum operaretur.

Neque repugnarent deciſiones Putei 488. num. 5. & 492. nu.2. lib.2. Creſcent. dec.11. de priuileg. Caſſa. dec.2. & 3. eodem titul. & aliæ dicentes gratiam alternatiuæ eſſe remotionē obſtaculi cauſati per reſeruat. 8. menſium, quia declarari debet, & conciliari cum deciſio. Mohed. Achil. & alijs ſup. alleg. quod non ſit mera, & ſimplex remotio, nec ſimplex, & merum priuilegium, ſed cum ſua qualitate, & conuētione, nempè, quod Epiſcopus debeat reſidere, & quod ex quatuor menſibus ordinarijs, dimittat duos Papæ, illos cū Apoſtolicis commutando, imo in alternatiua proceditur vlterius, quia Papa expreſse reſeruat ſibi ſex menſes alternatos, ita vt adſit etiam iſta qualitas reſeruationis ſex menſium ad fauorem Papæ alternatorum, quam reſeruationem iſtorum ſex menſiū poſse fieri à Papa non eſt dubitandum, propter eius abſolutam poteſtatem, quo fit, vt ſtatim atque acceptatur alternatiua; menſes Martii, atque Septembris, de quibus agitur, ſint reſeruati Papæ, ita vt ſiue Epiſcopus reſideat, ſiue non reſideat durante acceptatione alternatiuæ, non poſsit ſe in iſtis menſibus ingerere.

Non obſtant deducta ex Anton. Auguſtino tit. de alternat. §. vltim. & Mandoſ. conſil.21. quod ſcilicet, per abuſum Epiſcopus perdit alternatiuam, & reuertitur ad quatuor menſes ordinarios, quia prædicta procedunt in ſuis terminis ob cōſenſum Papæ, nam aut volumus Epiſcopum conferentē in menſibus Papæ propter huiuſmodi abuſum, iure ipſo priuari beneficio alternatiuæ, ita vt non ſit neceſsaria alia Papæ acceptatio, vel declaratio, & tunc in hoc caſu adeſt conſenſus Papæ ab initio in conceſsione ipſius alternatiuæ recedendi ab alternatiua, & permutatione in ipſius acceptatione ab Epiſcopo facta, ſecuta ipſius Epiſcopi cōtrauentione, ita vt Epiſcopus nō poſsit amplius vti huiuſmodi beneficio abſque nouo cōſenſu, & noua cōceſsione ex parte Papæ, & noua acceptatione ex parte Epiſcopi, quæ nō applicatur in caſu, quādo Epiſcopus ob non reſidentiam nō poteſt frui beneficio alter-

natiuæ

natiuæ, nam in hoc caſu nullus adeſt Papæ conſenſus, nec diſſoluitur permutatio prædicta facta in acceptatione alternatiuæ, ſed tantum ſuſpenditur illius vſus durante abſentia, & conſequenter non poteſt Epiſcopus firma remanente conceſſione,& acceptatione alternatiuæ ob non reſidentiam ipſius,redire ad menſes in dicta acceptatione datos Papæ.

Aut volumus etiam in hoc caſu amiſſionis alternatiuæ propter abuſum... acceptationem, & conſenſum expreſſum, vel tacitum Papæ, vt videtur voluiſſe Rota in dicta Vincentin.preceptorię coram Blanchetto, & tunc eo magis procedunt ſupra deducta, quod Epiſcopus non poteſt ab alternatiua recedere, & ad ſuos menſes redire ſine conſenſu Papæ.

Neque etiam obſtat, quod hoc modo Epiſcopus ex ſex menſibus ſibi conceſſis, duos tantum habeat,quia duos amittit,ex quo non reſidet,cum abſens nõ poſſit gaudere beneficio alternatiuæ propter verba regulæ quandiu verè,& perſonaliter reſederit,alios vero duos menſes vigore conceſſionis,& permutationis,vt dictũ eſt, initæ propter acceptationem alternatiuæ, & cum Epiſcopus mediante acceptatione alternatiuæ duos menſes lucretur ex Apoſtolicis,hoc poteſt æquiualere periculo amittendi duos ex ordinarijs,& nihilominus ſibi imputet,vel quia alternatiuam acceptauit,& acceptando, ita conuenit, vel quod poſtquam illam acceptauit reſidentiam deſeruit.

Non obſtat,quod alternatiua non habeat locũ Epiſcopo abſente propter prædicta verba quandiu reſederint, per quæ in cauſa Sulmonen.Canonicatus 13. Martij 1583.coram bon.mem.Cantuccio fuit dictum, quod Epiſcopus ammittit alternatiuam ſtatim atque recedit à diœceſi . . . . . . reſeruatio octo menſium, quia hoc procedit quoad ipſius præiudicium, qui cum non adimpleat ex parte ſua, non poteſt gaudere commodo permutationis, ſed non inde ſequitur, quod alternatiua ſit reſoluta, & poſſit fieri præiudicium Papę abſque eius conſenſu ad effectũ, vt Epiſcopus poſſit prouidere in menſibus ad eundem Papam vigore alternatiuæ ſpectantibus, vt fuit reſolutum in cauſa Maioricen. Canonicatus 15. Nouembris 1593. coram Illuſtriſſimo Mellino, & prius fuerat dictum in ſupradict. Fauentin. coram Illuſtriſſimo Blanchetto, quæ deciſiones fuerunt à Dominis approbatæ, recedendo ab allegata deciſione Sulmonen. coram Cantuccio,in qua non fuerunt iſtæ rationes conſideratæ.

Pront neque obſtat, quod licet alternatiua contineat pactum permutationis menſium inter Papam,& Ordinarium, tamen hoc pactũ ſit qualificatũ, cũ illa qualitate quãdiu apud Ecclesiã reſederint, ita vt ceſſante qualitate reſidentię,videatur ceſſare pactum,nã quamuis reſpectu Ordinarij ad effectũ, vt ipſe vti poſſit beneficio alternatiuę,pactum ſit qualificatum hac qualitate reſidentiæ, tamen reſpectu Papæ, dum in ſecunda parte conceſſionis alternatiuæ reſeruat ſibi alios menſes, talis reſeruatio eſt pura, & non qualificata, cum in ea non ſint addita illa verba, Quandiu, &c. quia potius Papa reſeruat ſibi alios menſes, vt præfatur, ſcilicet modo, quo, ſupra in regula, ſi purè reſeruauit, & conſequenter pactum reſpectu Papæ ſibi alios ſex menſes reſeruantis,non eſt qualificatum, ſed purum, & ratio diuerſitatis eſt, quia cum regula incipiat à reſeruatione pura octo menſium,dũ poſtea limitat reſeruationem requirit qualitatẽ reſidentiæ ad inducendum Ordinarios ad reſidendum,nã contemplatione reſidentiæ Papa concedit alternatiuam,dum verò alios ſex menſes ſibi reſeruat, tunc nõ repetit eandem qualitatem, quia facultas Papæ non debet pendere à beneplacito Ordinariorũ reſidentiũ, vel non reſidentium,neq; propterea poteſt dici pactũ claudicare, ſtante conceſſione Papæ cum hac qualitate,& acceptatione Epiſcopi cum eadem qualitate, & ſic accedente cõſenſu vtriuſque,l.ſicut C. de actio. & obligat.

Dictam deciſionem habui à moderno nunc Caſtellanenſi Epiſcopo vigilantiſſimo, & prudentiſſimo, Sac. Theol. & Legum Doctore inſigni, de Aueroldа Ciuitatis Brixiæ familia nobiliſſima, & antiquiſſima, ex qua complures Litteris, & Armis prodiere viri Illuſtriſsimi, præcipuè pietate, & religione inſignes,Epiſcopi,Archiepiſcopi, & Cardinales. Gonzalez tamen in ſuo vol. ſuper dicta alternatiua in gloſ. 58.num.23.tradit modum, quomodo Epiſcopus poſt acceptatam alternatiuam poſſit reuerti ad ſuos quatuor menſes,vbi praxis de hoc, & in gloſ.43. in quæſt.2.4.& 5. meminit deciſionum Rotæ, quæ commemorantur in præſenti prænarrata deciſione.

RESOLVT. DLXXXVIII.

An diſpenſatio matrimonialis ſuper impedimento conſanguinitatis,vel affinitatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita,ſit nulla & ſubreptitia.

1 *Diſpenſatio matrimonialis,quando cenſentur ſubreptitia, & nulla.*
2 *Redditur ratio huius concluſionis.*
3 *Adducuntur ad hoc declarationes Sacræ Congr. Concilij.*

1 PLuries fuit dictum, & obſeruatum in Curia Archiep. diſpenſationes factas ſuper impedimento conſanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de copula, eſſe nullas, & ſubreptitias.

2 Tum primo,quia ita ſeruatur de ſtylo Curiæ,quod quidem facit ius cap. quam graue de crim. falſi, & hanc opinionem tenuerunt Gutierez lib.1. can. quæſt.cap.23.Garſia de benef.par.8.cap.3.num.66.& ſeq.Ledeſma de matrim.q.56.artic.5.

3 Tum ſecundo,quia ita declarauit Sacra Congregatio Concilij,vt in ſequentibus declarationibus ſuper. c.5.ſeſſ.24.de reform.matr. *Prima,Qui ſe cognouerunt carnaliter ſine tractatu,& cogitatione matrimonij poſtea volentes matrimonium contrahere, & petentes ſecũ diſpenſari in aliquo impedimento,tacentes ſe carnaliter cognouiſſe,ſi obtinent ex aliqua cauſa iam probata diſpenſationẽ, poſſunt dici obreptitiè, ac ſubreptitiè, & ſic nullam obtinuiſſe diſpenſationem, ex eo ſolo, quia non narrauerunt cognitionem carnalem. Secunda, Congregatio Cardinalium Concilij cenſuit, diſpenſationem ſubreptitiã, ſi inter conſanguineos, vel affines, vel ſpirituali cognatione coniunctos carnalis copula præceſſiſſet, cuius mentionem in ſupplicatione non feciſſent, propterea quod tales conſanguinei,affines,& cognati ſpirituales per hanc carnalem copulã redditi ſunt inhabiles ad contrahendum matrimonium,ex eo, quod dicuntur commiſiſſe inceſtum, qui impedit inceſtuoſos cõtrahere matrimonium, ideo pro validitate diſpenſationis ſuper gradu prohibito, neceſſariam eſſe de iure expreſſionem copulę carnalis, prout ſtylum Curiæ obſeruat*; & aduertit addit. ad Nauarr. conſil.9.de conſanguin.& affinit.

An autem hæc ſententia procedat, etiam ſi copula ſit habita poſt impetratam diſpenſationem in forma commiſſaria, antequam tamen Ordinarius, cui diſpenſatio cõmiſſa eſt, diſpenſet, vide Garſ. de benefic. par.8.cap.4.num.69.

RESOLVT. DLXXXIX.

Principalis an teneatur exibere libros rationum eius procuratori.

1 *Principalis non tenetur exhibere libros procuratori.*
2 *Quilibet tenetur reddere rationem ſuæ adminiſtrationis*
3 *Actor reo libros edere tenetur.*

IN cauſa eiuſdem de Maſellis vertente in Curia Ar-
chiepiſc.contra ſuum procuratorem, poſt procurã
clericum effectum, fuit reſolutum per eandem Curiã
non teneri præſatum de Maſellis exhibere libros ſua-
rum rationum ad petitionem cuiuſdem procuratoris
volentis ex inſpectione partitarum ſolutarum in dictis
libris ſe demonſtrare ad nihilum teneri, ex regula iu-
2 ris, quod quilibet adminiſtrator vel geſtor negotiorũ
alterius, tenetur reddere rationem de adminiſtratis, &
geſtis, Bald.conſ.152.in princ. & conſil. 418. in 6. dub.
num.6.lib.3. Rom. conſ.168. in 3. dubio num. 5. con-
ſil.413.num.2.conſil.414. num.1.Cuman. conſil.88. in
princ.Abb.conſil.12.in 6.dubio,nu.5.lib.1. Corn.con-
ſil.196.num.4.lib.3. Soc. conſil.24. num.37. conſil. 46.
num.1.& 2.conſil.73.num.1.& 2.lib.1. conſ.213. nu.6.
& 12.lib.2.Dec.conſ.178.in princ.Grat. conſil.23.n.7.
lib.1.& alij congeſti per Plot.de in lit.iuran. §.4. n.85.
quæ quidem rationis redditio ita hæredes adminiſtra-
toris aſtringit ſicut ipſum adminiſtratorem aſtringe-
bat, vt in puncto dicunt Roman. d.conſil.413. num.1.
& Alciat. conſil. 31. in 5. dubio numer.7. lib.5. prout
è conuerſo ad hæredem eius, cuius negotia geſta
ſunt, tanſit actio hæc petendi reuiſionem ipſius admi-
niſtrationis, vt dicit Roman. d. conſil. 31. in 3. dubio
num. 5. & in qua rationis redditione venit in primis
exhibitio librorum, ſine quibus ea reddi congruè non
poteſt, vt ideo iure merito ei, cuius negotium admi-
niſtratum fuerit, detur iuramentum in litem contra
adminiſtratorem ipſos libros non exhibentem, Bart.&
& Bal.in l.1.§.officio,ff.de tutelis, & rationibus diſtra-
hendis, Anch.conſ.316.ſub num.3.Soc. conſil.159.n.3.
& ſeq.& conſil.190.n.1.& 2.lib.2. Iaſ.conſ.... ante n.
1.lib.3. Alciat.conſ.31. in 4. dubio num.6. lib.5.Plot.
alios referens, & de vera, & communi Doctorum opi-
nione atteſtans d.§.4. ſub dicto n.85. ad fin.& §.5. nu.
26. anno 1593. Florentiæ.

3 Non obſtat textus in l.non eſt nouum, C.de edendo,
vbi quilibet tenetur reo edere libros rationum ſua-
rum, vt veritas appareat, quia reſpondetur id proce-
dere in actore, & in alijs perſonis, vt patet in l. fin. C.
eodem, at ſecus in caſu noſtro, in quo de procuratore
agitur.

RESOLVT. DXCV.

Conſtitutio ſynodalis Neapolis contra clericos arma
exportantes, an procedat in eo, qui probauit illa
cœpiſſe ab alio, & per momentum temporis
exportauit.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Pœna impoſita aſportantibus arma prohibita, non habet locum in eo, qui per modicum tempus illa aſportauit.*
3 *Redditur ratio, quia modica non ſunt in conſideratione.*
4 *Contrarium adducitur deciſum, & redditur ratio deciſionis, num.5.*
6 *Experientia eſt rerum magiſtra.*
7 *Reſpondetur contrarijs, & num.8.*

1 IN Curia Archiep. repetiebatur inquiſitus quidam
clericus de vulnere illato in perſonam cuiuſdam,
item de aſportatione archibuſetti, & cum nõ conſtaſ-
ſet de vulnere, circa exportationem armorum articu-
lauit in eius defenſionibus ſupradictum archibuſettũ
non continuò portaſſe, ſed tempore rixæ, & per mo-
mentum temporis ab alio recepiſſe, quare fuit dubi-
tatum, an veniret puniendus pœna ſancita in Synodo,
& dubitationem faciebat pro opinione negatiua, Bur-
ſat.conſ.141.n.16. & ſeq.& n.42. & conſ.331.n.37.vbi
2 voluit, quòd qui per momentum temporis habuit ar-
ma in loco prohibito, vel cum illis paruam moram
traxit, non debet puniri, ſequitur Bertaz. conſ.141. n.
16.17.& 42. conſ.331.nu.37. Baiard. ad Clar. in q.82.
n.74. verſ.item adde, lib.5. recept.ſentent. mouentur,
3 quia modica non ſunt in conſideratione, l. ſcio ff. in
integ.reſt. propterea, quia momentanea non curãtur,
l.qui ſic, ff.de ſolut. Marſ.in conſ.136.& parum, & nihil
æquiparantur, idem Marſ.in ſing.276. parum, & nihil,
& Cacher. in dec.71.num.52.

4 Cæterum ſupradictis minimè reſtagantibus, cõtra-
rium fuit reſolutum, & ratio fuit, quia clarũ eſt, quod
5 ſtatuta, & conſtitutiones prohibentes delationem ar-
morum ſunt editæ, ne quis alterum offendat, neue ſe-
6 quantur rixæ, & ſcandala, vt ait Decian.in c.3. ſub n.
56.lib.8.rerum crim. & ideo non eſt ſpectandum, quod
quis portet arma donec aliquem offenderit, vel donec
rixæ, aut ſcandala ſequuta ſint, ſed in tempore eſt oc-
currẽdum, iuxta illud, principijs obſta, nam poſſet ali-
quis ſceleſtus melius exequi mentem ſuam, cupiens
aliquem offendere, vt experientia rerum magiſtra ſæ-
pius nos docuit.

7 Non obſtat l.ſcio ff.de in integr.reſt. quia non facit
ad propoſitum contra nos, ex quo loquitur de modi-
citate, quæ verſatur circa rem, non de modicitate, quę
verſatur circa tempus, prout nos loquimur.

8 Nec etiam obſtat regula illa, quæ habet, quod mo-
mentanea nõ curantur, de qua in l.qui ſcit, ff. de ſolut.
quia illa procedit, vbi certi ſumus de momento, ſecus
autẽ quando poſſibile eſt, quod illud, de quo quæritur,
non ſit momẽtaneum, quia hoc caſu lex curat de mo-
mento, vt ait ſic declarans Ripa in l.cum filiofamilias,
n.43.ff. de legat.1. ſed poſſibile eſt, quod deferens ar-
ma, illa detuliſſet per bonum temporis ſpatium, niſi
fuiſſet detentus, & impeditus, & eodem modo reſpon-
deri poteſt ad regulam, quod parum, & nihil æquipa-
rantur, vt procedat quando certi eſſemus de paruo,
ſed ſecus quando poſſibile eſt, quod illud, de quo agi-
tur, non ſit paruum, quia tunc lex de paruo curat.

RESOLVT. DXCVI.

An ex inſignis, & armis depictis, ſeu inſculptis probetur
dominium alicuius Cappellæ.

1 *Sepulchrum proprium nemo ſibi vendicare poteſt.*
2 *Priuilegium, & conceſſio non probatur niſi per inſtrumentum rogatum.*
3 *Nec per ſolam longam poſſeſſionem præſcribi poteſt.*
4 *Ex ſignis indicatur cuius qualitatis, & natura qualibet res ſit.*
5 *Qualibet res præſumitur libera, niſi probetur debere ſeruitutem.*
6 *Dubia probatio non reuelat eum, cui probandi onus incumbit.*

IN vna Nolana reſpondi cum Henriquez conſ. 70.
cuius tenor eſt.

Fuit dubitatũ, an ex ſtemmatibus, & armis depictis,
ſeu inſculptis in cacumine, vel in aliqua parte alicuius
Cappellæ probetur dominium illius familiæ, cuius illa
ſunt. Et reſpondi negatiue per tex.in l.monumentorũ,
C.de relig.& ſumpt. funer.præſertim quãdo agitur de
alicuius pręiudicio, quo caſu nõ probat alicuius fami-
lię proprietatẽ, ita illum tex.intelligit, & exponit Abb.
in c. cũ cauſam n.1. de probat. in ver.tertio dicit gl.&
Bart.in l.vel quod ff.eod. Ratio eſt, quia ſine traditio-
ne dominium non transfertur, l. traditionibus, C. de
pact. cum vulgatis.

1 Secundo, quia cum ſepulturam nemo ſibi vendica-
re poſſit, l. ſepulchrum. C.eod. nam ſepulchrum pro-
prium habere quis non poteſt quantum ad proprieta-
tem, l. in tantum, §.ſacrum ff.de rer. diuiſ.licet poſſit
habere quoad vſum, vt ibi ſepeliatur ipſe, & ſui, ita vt
alius ſepeliri nõ poſſit, vt dicunt omnes D.D.& pręſer-
tim

Digitized by Google

tini Butr. in cap. abolendæ de ſepul. n.3. Rota diuerſ.
p.1.dec.787.n.3.hoc priuilegium habere non poſſunt,
niſi ab Eccleſia parochiali aſſignato Cœmitorio per
Epiſcopum, Butr. in c.certificari, num. 13. eod. vel
per Prælaros religionis illius, per diſpoſitionem clem.
2.de ſepult. & ideo niſi oſtendatur priuilegium, vel in-
ſtrumentum conceſſionis, non poſſunt ſe muniri inſi-
gnijs, quia priuilegium, & conceſſio non probatur, niſi
per inſtrumentum rogatum Aſſl. dec.938.num.6.quia
ſcriptura in hoc caſu eſt de eſſentia probarionis Abb.
in c.noſtra de reſcript.nu.11. & in c. qualiter de elect.
n.1.. & ita vt præſcribi non poſſit l. longa poſſeſſio, ff.
de morte inſerenda.

Tertiò, quia in cappella, de qua diſputatur, ſemper
Fratres Minores ſoliti fuere humare Fratres eorum,
ex quo cum nullus prohibuerit, arguitur eſſe liberum
ſepulchrum, nam ex iure probibendi, ne ibi alij ſepe-
liantur, infertur ad ius inferendi illuc cadauera, Rota
vbi ſupra, num.5.

Quarto, quia non adeſt ſcriptura, ſed inſignia ran-
tum in quadam ferrata, ſeu Cancello ferreo, quæ non
poſsunt arguere dominium totius cappellę, quia vera
probatio debet neceſsariò concludere, & probare cõ-
4 clndẽter, ſi dicatur, quod ex ſignis iudicatur res cnius
ſit & cuius qualitatis, l.ſtigmata, & ibi Bart. C.de fabr.
lib.10. Aut. dos. C.de donat. ant. nup. & ibi Bal. talis
enim res præſumitur, qnalem ſigna demonſtrant. Re-
ſpõdetur his omnibus, & ſimilibus, quod hæc ſunt ad-
minicula, ſed non probant plenè, Abb. in d.cap. cum
5 cauſam de probat. quia quælibet res præſumitur libe-
ra, niſi probetur debere ſeruitutem, l. altius, & l. ædi-
bus, C. de ſeruitut. & hoc probari debet concluden-
6 ter, cap. in præſentia, de probat. nam dubia probatio
non releuat eum, cui incumbit onus probandi, ſed de-
bet eſſe certa, & concludens, l.certum in princ. ff. de
confeſſ. & l. inter ſtipulantem, §. ſi Stichum, de verbo-
rum obligatione.

RESOLVT. DXCVII.

An Epiſcopus poſſit denegare ordines abſque legitima cauſa.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Epiſcopus non poteſt denegare ordines à laicis ſuſcipien-
dos, & num.3.4. & 5.*
6 *In contrarium adducitur Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 16. &
tex. in cap. ad aures, de temp. ord. & ſecundum iſthæc
iura fuit reſolutum.*

1 COmparuit quidam laicus coram ſuo Epiſcopo
aſſerens ſummopere optare ſe clericari. quare
petijt primam tonſuram, & quatuor minores ordines,
oſtendens legitimam ætatem, & natiuitatem, & quod
neque in foro eccleſiaſtico, neque ciuili fuit de aliquo
crimine vnquam denunciatus. Vnde cum dictus Epi-
ſcopus abſque apparenti, & legitima cauſa hoc dene-
gaſſet, ſed tantummodo ob futuram ſuſpicionem pa-
trandi delictum, fuit dubitatum, an de iure iſtud fieri
potuiſſet, ſcilicet ſi poſſit ſupradictus laicus impediri
ad ſuſceptionem ordinum, & dubitationem faciebant
infraſcripta pro opinione negatiua.

2 Primo quia ordinum collatio, ipſorumque ſubmi-
niſtratio concernit potius iuſtitiam, quam gratiam, vt
patet, igitur denegari nequeunt, arg.not. per Ann. al-
leg.39.par.1. vbi propterea infert, qnod in feudalibus
aſſenſus denegari poteſt, quia eſt mera gratia, allegat
Iſern. in conſt.poſt litem, col.8.n.12.& in cap.1.§.quid
ergo de inueſtitura de re aliena facta. Hinc eſt, quod ſi
Princeps denegat poſtulationem non facit iniuriam;
quia eſt mera gratia, c.pen. de poſt.Præl.Ant.de Butr.
& reliqui cap. bonæ eod. tit.

3 Secundo, quia in ſupradicto laico nullum crimen
apparet ex annumeratis ad impediendum ipſum, cri-
mina verò, quæ repellunt ad ſuſcipiendos ordines, &
impediunt adminiſtrationem ſuſceptorum debent eſſe
maiora, & manifeſta, Cuccus in ſua canonica inſtit.
lib.4.tit.de his, qui ad ordines, num. 95. vſque ad 134.
Paul. Borgas in tract. de irregul. par.6.in prœm.n.1.
& ſeq. Grillenz. conſ.138. Henriq.conſ. 92.n.7. & ſeq.
volum. 1.

4 Tertio, quia dato, & non conceſſo, qnod ſupradictus
laicus eſſet criminoſus occultus, adhuc non poſſet
impediri, ex regula tex.in cap. ex tenore de temp.ord.
vbi criminoſus occultus moneri poteſt ne promouea-
tur ad ordines, ſed prohiberi non debet.

5 Quarto, quia contra ſupradictum nulla apparebat
ſuſpitio, igitur impediri non debebat, cap. oues 6.q.1.
de vnoquoque enim bene, & non male præſumere de-
bemus, cap.1. de ſcrutinio in ord.fac. & quilibet præ
ſumitur idoneus. cap. fi. de præſump. & nemo iudicari
debet ante veram, & iuſtam probationem, c. nullum,
30.q.5. vbi ex Apoſtoli ſententia dicitur, quod audita
mala nullũ mouere debent, nec paſſim dicta, abſque
vera probatione quiſque vnquã credat, mala etenim
credi non debent, ſed potius probata vlciſci, cap.cum
in cunctis 11.q.3.

6 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contra-
rium fuit reſolutum, & motus fui ex verbis Cõc. Trid.
ſeſs.23.cap.16. de ref. in illis verbis, *cum nullus debea-
ordinari, qui iudicio ſui Epiſcopi non ſit vtilis, aut neceſſa-
rius*, & pro hac opinione vrget etiam tex. in cap. ad au-
res, de temp. ord. vbi ſi regularis non debet ordinari
contradicente eius Superiore; Igitur, & laicus, contra-
dicente Ordinario. Non obſtant contraria, quia pro-
cedunt attento iure communi.

RESOLVT. DXCVIII.

An clericus olim furioſus, nunc verò ſanæ mentis, poſſit præſentari ad beneficium.

1 *Clericus olim furioſus, nunc verò ſanæ mentis, eſt habilis
ad obtinenda beneficia, redditur ratio, num.2.*
3 *Legitimitas accuſandi conſideratur tempore accuſationis.*
4 *Habilitas acquiſitionis officij debet eſſe à principio.*
5 *Contra rcum adducitur, quod ſcilicet habilitas perſonæ
conſideranda ſit tempore collationis beneficij, n.6.*
7 *Semel furioſus, ſemper præſumitur furioſus, limitatur tri-
bus modis.*

COnſultus reſpondi, ſupradictum clericum potuiſ-
ſe ad beneficium, de quo quærebatur, præſenta-
ri, nec ex præcedenti furore iudicari poſſe inhabilem
taliter, quod veniat repellendus à præſentato à mino-
re parte patronorum, dum ipſe a maiori reperiatur
præſentarus, ad quod conſulendum motus fui ex eo
preſertim, quod habilitas, vel inhabilitas alicuius cõ-
ſideratur tẽpore, quo actus exercetur, prout dicimus
de teſte, cuius habilitas conſideratur tempore depoſi-
tionis, l.1.C.de teſt.& in teſtatore, cuius qualitas tem-
3 pore teſtamenti, l.in eo.ff.eod.& in accuſatore, cuius
legitimitas accnſandi cõſideratur tempore accuſatio-
nis, c.1. de accnſat. Vnde habilitas præcipnè requiri-
tur tempore, quo officium aſsumitur, & non tantũ ſuf-
4 ficit habilitas tempore acquiſitionis officii, ſed etiam
5 debet eſſe à principio, c.ſi eo tempore, de reſcript. In
contrarium tamen videtur, quod ſnfficiat, ſi idoneus
quis reperiatur tempore, quo officium perſonæ appli-
catur, vt probatur in cap. ei cui, de præbend. in 6. vbi
Domi.in 3.no.per illum tex. dicit, quòd habilitas per-
6 ſonæ conſideratur tempore collationis beneficij, & ad
hoc eſt gl. not.in cle.vt hi, qui, in verb. conſtitutus, de
ætat.& qual. vbi per illã gl.poſt Butr. dicit Imol.quod
quando-

quando habilitas perſonæ ad certum actum requiritur ſufficit,quod adſit tempore,quo exercitinm actus ad perſonam applicatur, d.c.ei cui. Ad idē bonus tex. in §.furioſus,inſt.qui dat.tut.poſſ.Ex quo infert,quod ſi ſtatutum dicat: Quicunque ſuerit in tali officio,intra tres annos officium habere non poſſit,ſi in fine infra ſpatium trium annorum eligatur quis ad officium, quod debet inchoari poſt dictos tres annos finitos, iſte reputatur idoneus in tali officio, quia ſatis eſt, quod habilitas concurrat tempore, quo debet exerceri officium, facit quod notat Oldrad. in conſ. 58.incip. Quidam impetrauit. & conſ.68. incip. Ad primam quæſtionem,in 2.quęſt.Cuius dicta,tacito auctore reaſſumit Io. Andr. in add. ad Spec. in rub. de conceſſ.præb.

Non obſtat, quod furioſus ad ordines promoueri nequit,c.maritum diſt.33.quem tex.Arch.ibi intelligit ſpecificè loqui in furioſo, ex ſententia Lau. & Hug.idē ſcribit Alber.in verb.vitiatus.Archiep.Florent.3.part. tit.29.cap.5.gl. in d.c. communiter, Summa Confeſſ. de homic.q.45.& latè poſt omnes Maiol. de irregularit.c.14.n.4.lib.2.quia reſpondetur, ſecundum Burgas de irregularit.c.5. ſupradicta procedere in ordinibus tantum recipiendis,non in alijs,quare cum in caſu,de quo agitur, ordines ſunt iam recepti, vt patet,propterea non videntur obſtare tex. loquentes de furioſis,& conſequenter non obſtat tex.in d.cap.maritum,in illis verbis, In furiam aliquando verſus inſaniuit, quia, vt dixi; loquitur de ordinibus recipiendis.

7 Non obſtat,quòd qui iam fuit furioſus,præſumitur in eodem furore perſeuerare, gl. in cap.vlt. de ſucceſſ. ab inteſt. quam dicit ſing.Lanfr.in cap. quoniam contra in ver.teſtium col.vlt.de prob.& cōmendat Pręp oſitus,dicens communem in c. dilectus col.2. de ſponſ. idemq; notat gl.per illum tex.in cap.indicas Hermannum 3.q.9.& ita tenet Anch.con.5.num.5. & plerique ſequuntur, quos refert, & probat Alex. conſ.141.n.3. vol.1. & in conſ.86.n.6.& 7. vol.2. & Curt.iun. dicens, hanc eſſe veram,& communem conclusionem in conſ. 151.num.7. & Pariſ. qui etiam communem teſtatur in conſ.87.n.12. & 13.vol.3. & Alciat. in tract. Pręſump. in 2. regula, præſump.18. & in conſ. 139.num.8.lib.9. & Didac. in epitome de ſponſ.& matrim.in 2.p.cap.2. num.6.quia reſpondetur non procedere primo,ſi probetur eum in quibuſdam actibus tantum furioſum fuiſſe, quia non ideo præſumitur perſeuerare in furore,vt ſentit Bar.in l.2.num.4.ff.de bo.poſſ. infan.& fur. dela. & ſequitur Alex. & Aret. in locis ſuperius cit. & Iaſ.in l.furioſum,num.3.C.qui teſtam.fac.poſſ.& Cur. iun.in conſ.151. num.7. & Alciat. in 2.reg.præſumpt. 18.& Didac.in loco ſuperius deducto.

Secundo reſpondetur non procedere quando actus per furioſum geſtus fuerit longo interuallo poſt furoris tempus, vt in caſu noſtro Bal. & alij in d.l.furioſū, C.qui teſtam.fac. poſſ. & in ſpecie Imola, qui ſic concordat repugnantes opiniones,in l.1.§.vlt.num.46.de ver.oblig. Didac.in d.num.6. verſ. ſecundo procedit.

Tertio reſpondetur, vt non præſumatur quis perſeuerare in eodem furore, ſi indicio, ac teſtimonio peritorum probetur illum furorem ex aliqua cauſa accidentali contigiſſe, quæ poſtea ſublata fuerit, nam ex veriſimili coniectura furor etiam ceſſaſſe intelligitur, cap.cum ceſſante de appell.Aret.in l.2.col.2.ff.de teſt. & ſequitur Didac.in loco ſuperius cit.ver.tertio minime, vnde cum in caſu, de quo verba facimus, adeſt fides doctiſſimi Medici ſupradictum rediſſe ad ſanam mentem, propterea non eſt de hoc amplius dubitandum. Et hæc currenti calamo.

RESOLVT. DLXXXXIX.

An Cappella ſita in aliqua domo, ad quam patet ingreſſus à via publica, præſumatur eſſe domini domus, vel ſub iuriſdictione Epiſcopi, ſtante quod in ea non adeſt titulus beneficij.

1 *Cappella ſi ſita eſt in aliqua domo,& ingreßū habet à via publica,præſumitur eſſe domini domus,& nō Epiſcopi.*
2 *Contrarium adducitur deciſum ex tribus, n.3.4.& 5.*
6 *Reſpondetur contrarijs.*

1 PRo domino domus,facit,quod dum Cappella ſita eſt, & contigua eiuſdem domus, conſequens eſt, vt iudicetur eiuſdem qualitatis cuius domus ipſa,arg. tex. in cap. vnico, vbi Ioan. And. & Arch. de conſecr. Eccl.in 6.vnde dicitur in l.ſi mercedem §.1.ff.de actio. emp. quod venditioni fundi, ſeu domus,cedit Cappella,niſi fuerit exceptuata,ad idem facit tex.in l.in modicis ff.de contrah.empt.Bar.in l.quædam in prin.ff.de acq.rer.dom.Bal.in l.aufidius, num.4.ff.de priuil.cred.

2 Cęterum ſupradictis minimè refragantibus,contrarium fuit reſolutum, ſcilicet ſupradictam Cappellam eſſe ſub iuriſdictione Ordinarij, & hoc ex pluribus.

3 Tū primū,quia appellatione domus venit illa pars, quæ habitatur cum familia l.vxori in princ.ff.de leg.3. l. lex Cornelia §.domus,ff. de iniur.Bald.conſ.62.n.5. & ſeq.vol.1. Alciat. conſ.22.vol.3. vnde ſi dicta Cappella non venit appellatione domus, ſequitur concludendum eſſe ſub iuriſdictione ordinaria.

4 Tum ſecundo, quia ratione aditus, ſeu portæ iudicatur,& ſumitur argumentū de re ipſa,l. ſi cui ędes,ff. de leg.3.ff.de dam.inf.vbi voluit,quod habitans in cōfinio duarum parochiarum cenſetur illius parochię, à qua domus habet aditum,vnde Bal.& Caſtrenſ.in leg. olim,Pico ff.de ſeruit.vrb.prædiorum voluerunt,quod legata domo venit hortus, vel cænaculum ſi ex domo aditus ad cœnaculum erat, ſequitur Corn.conſil.203. volum.1.Rota Genuæ in deciſ.92. Surdus deciſ. 24. & probatur quoque in l.prædijs §. balnea ff. de leg.3.vbi ex aditu iudicatur an balnea, vel hortus cedant domui, quare cum prædicta Cappella habeat aditum à via publica, proinde cenſeri debet ſub iuriſdictione ordinaria,quemadmodum quælibet Eccleſia, quæ regulariter Epiſcopo ſubeſt.ad tex. in cap. omnes Baſilicæ 17.q.4.

5 Tum tertiò, quia ex aditu etiam publico iudicatur an Oratorium fuit erectum auctoritate Ordinarij,Zaba.in conſ.11.in fin.in c.Pro enucleatione,Abb.in cap. de Xenodochiis de relig.dom.num.54.Feder.de Sen.in conſ 106.quem ſequitur idem Abb. loco ſupra cit.

6 Non obſtant contraria, quia crebrior eſt opinio,& magis communis, vendita domo, non venire Cappellam,per DD.in l.in modicis,ff.de contrah. empt.

RESOLVT. DC.

An clericus laborans morbo caduco poſſit præſentari ad beneficium.

1 *Adducitur ad deciſionē quæſtionis deciſ. Rot.ad vnguem.*

COnſultus reſpondi cum deciſ.Rotæ in vna Tullen. canonicatus 9.Nouemb.1551. coram Veſtano, cuius hæc ſunt verba,videlicet.

1 Morbus caducus, licet faciat quem inhabilem ad obtinendū beneficium, & collatio facta patienti morbum caducum,ſit ipſo iure nulla, Hoſt. Abb. & Imol. col.2. & Ægid.num.13.in cap. cum inter canonicos de elect. Sylua in tract.de beneſ.in 3.q.q.5. col.fin. & faciat hominem irregularem, cum impediat promoueri

ad

ad ordines,& promotum ſuſpendat,prout eſt tex.cum gl.magna in c.communiter,& ibi Archid.33.diſt.& irregularitas inducat inhabilitatem ad beneficium, c.is qui §.1. de ſent. excom.lib.6.Abb.& alij in c.cum noſtris de cõceſſ.præbend.latiſſimè Rebuff.de pacif. poſſeſſ.num.226.ver.24.Verum quia patiens morbum caducum non eſt crimino ſus ſuo facto, ſed ex accidenti, ſi beneficium non requirit aliquem ordinem,tunc collatio illi facta non redditur ipſo iure nulla , nec ipſe pariter ipſo iure inhabilis eſt , Butr.in c.penult.not.3. de corp. vit. Sed ſi patiens morbum caducum electus eſſet , & per Epiſcopum fuiſſet tanquam inhabilis remotus , quod facere potuiſſet,antequam ius cõſequeretur ex confirmatione ſecuta , vt voluit Abb.in c. ex parte de cleric.ægrot.num.4.verſ.ſecus eſt,& per Rot. deciſ.340.in antiquis,tunc electio non attenderetur,& ita tentũ fuit,quod ſcilicet non ſit inhabilis ipſo iure ille,qui laborat morbo caduco quoad obtinẽda beneficia ſimplicia die 4.& 9.Nouemb.1551.corã Veſtano, in vna Tellen. Canonicatus, & præbend. & die 9. Decemb.dicti anni fuit cauſa iterum propoſita,& Domini pro maiori parte permanſerunt in deciſis, quod ſcilicet,morbus caducus non faciat ipſo iure , quẽ inhabilem ad obtinendum Canonicatum, & præbendã, quia non eſt delictũ, ſecus in beneficijs requirentibus ordinem,quę dec.habetur apud Caput.dec.236.par.2.

RESOLVT. DCI.

Canonicus reſignans Canonicatum à quo die prohibetur accedere ad Chorum cæteriſque Canonicorum officijs incumbere.

1 *Canonicus reſignans Canonicatum,prohibetur accedere ad locum à die reſignationis.*
2 *Reſpondetur deciſionibus Mohedani 1.& 2.de renunciat.*
3 *Deciſ.quæſtionis.*

SÆpiſſimè dubitatur in Eccleſia Archiep. de canonicis reſignantibus eorum canonicatus,à quo die ſcilicet prohibeantur accedere ad Chorum , cæteriſque Canonicorum officijs incumbere.

1 Cui quæſito videbatur reſpondendũ pro opinione illa, ſcilicet à die reſignationis ex reg. iuris, quod per reſignationẽ ſpõtè factã in manibus ſui iudicis,& prelati , nedum renuncians amittit poſſeſſionem, ſed etiã proprietatem,quantum in eo eſt,licet illa nõ præiudicet ſuperiori , quo minus poſſit illum retinere ſi velit, etiam inuitum,Innoc. Hoſt. & reliqui in c.quod in dubijs,& in cap. admonet,de renuncia.Imol.in d.c.quod in dubijs,n.4. Rot. deciſ.4. alias 352. de renunciat. in nou.Abb.in cap.ſollicitæ de reſtit.ſpoliat. col.5. Sarn. de infirm.reſign.q.29. ad fin.Caſſ.dec.2.de renunciat. n.2.& communiter DD. locis ſupra cit.Caſſad.dec.4. de reſtit.ſpoliat.vbi etiã n.6.quod nõ poſſit percipere fructus per doctrinam Ioan. And.in cap.fin.de renunc. Staffil.de lit.grat. tit.de var.mod.vacat.in princ.n.26.

Vnde ſecundũ Verall.in dec.81.par.3. quem ſequitur Achill.de Graſſ.deciſ.125.num.5.reſignans amittit omne ius , etiam quod non reſignaret ſecundum formam aliàs requiſitam , quando omnino tenetur reſignare, & ſine reſignatione etiam eſt priuatus,prout in eo, qui habet plura beneficia,Conc. Trid. ſeſſ.24.de ref. cap.17.& ſeſſ.7. cap.2. Rot. dec. 14. num.4. lib.2. dec. 97. lib.1.n.5. part.3. diuerſ.

2 Non obſtant deciſiones Mohed.1.& 2. de renunc. vbi Canonicus,quia aliàs obligatus erat ad penſionẽ, nõ excuſatur ob illius reſignationem, ex quibus videtur poſſe argui per ſimplicem renunciationẽ canonicatus non amittere,neque poſſeſſionẽ,neque proprietatem,quia reſpõdetur ſupradictas deciſiones eſſe intelligendas quouſque conſtat reſignatarium acceptaſſe ſecundũ Veral.deciſ.301.& 311.p.2.& idem Mohed.qui ſe ipſum declarat in deciſ.30.de renunciat.

3 Cæterum in caſu propoſito dixi poſſe canonicum reſignantem ad Chorum accedere , cæteraque canonicorũ officia peragere,& fructus ſuos facere,quouſq; reſignatio fuerit admiſſa, illaque intimata reſignanti, quod procedit quando reſignat per procuratorem ab eo abſentẽ,ſecus ſi per ſeipſum, ita Gratian. in deciſ. 189. Papazzon. in addit. ad dec.4. de renunc. in nou. Verall.in deciſ.81.part.2.

RESOLVT. DCII.

An Sacerdos, & qui aliàs fuit prouiſus de beneficijs ſimplicibus, ſi poſtea de nouo obtineat aliud beneficium à Summo Pontifice cum clauſula , directa Commiſſario , *ſi præuio examine idoneum repereris*, &c.debeat neceſſariò iterum examinari?

1 *Clauſula dũmodo idoneũ repereris,quid importat,& n.7.*
2 *Literatura ſiue idoneitas non præſumitur niſi probetur, redditur ratio,num.3.*
4 *Literatura an poſſit probari per teſtes in illa ſcientia expertos.*
5 *Deciſio quæſtionis.*
6 *Conditio,& eius omiſſio quando vitient actum.*
8 *Semel examinatus,& approbatus non eſt amplius examinandus.*

CVm ſupradictum dubium in facto occurriſſet corã Domino Vicario Generali Neapolitano, fuit pro vna parte dubitatum pro opinione affirmatiua ex pluribus.

1 Primo,quia cum dicta clauſula,dummodo idoneum repereris,importet cõditionem,& formam,propterea omitti non poteſt,Bal. in c. conſtitutus,el 2. de iudic. late Lambert. de iurepatr.lib.2.par.1.q.11.art.3.Dec. conſ.90.n.6.& conſ.262.n.4.& conſ.439.num.4. Pariſ. conſ.12. num.47. & conſ.15. num.23. & conſ.33.n.21. volum .... neque etiam Iudex poteſt remittere illud Bal.in l.Iulianus in fin.C. de Iudic.Dec.conſ.699.n.4. & 5.idem Pariſ. conſ.43. col. vlt.vol.1. & conſ.107.n. 82.vol.3.& conſ.14. col.2. vol.4. Sed hic, examen requiritur pro forma,quod patet ex Alex. conſ.53.lib.3. Bart. & alij in l. non eſt dubium C. de legibus , Bald. conſ.11.col.vlt.lib.1. Pariſ.d.conſ.12.n.38.vol.4.idem Pariſ. in rub.ff. de ope. nou.nunc.n.5.Staphil.de liter. grat. in vlt. expectatiua,n.5.Fuſc. de viſit.lib.2.cap.5. n.10.Rebuff.de priui.ſcholarium priuileg.86. verſ.ego vero,contrarium ſeruari.

2 Tum ſecũdo,quia literatura,ſiue idoneitas nõ præſumitur , niſi probetur , Maſcard.de probat.concluſ. 989.n.1.& per totam,Pariſ.de reſign. lib.10.q.3.n. 64. Menoch.de præſump.lib.6.præſumpt.91.num.18. Ratio eſt,quia literarũ ſciẽtia magno labore acquiritur,
3 & tanquam accidens extrinſecum non præſumitur,gl. in cap. ſi forte 11.verb.ſcientiæ de electione,lib.6.quæ
4 literatura probari debet per examen, licèt etiã poſſit probari per teſtes in illa ſcientia peritos, Rot. deciſ.8. num.1.& per totam,de probat.in nouis,Franch.in d.c. ſi forte in fin.de elect.lib.6.Maſcard.de probat.concl. 877.num.1.9.& 11.

5 Ceterum ſupradictis minimè refragantibus contrarium fuit deciſum,nam fuit dictum, quod conditio, &
6 eius omiſſio vitiant actum , quando apponuntur pro forma,probat Surd.deciſ.7.n.10,deciſ.75.n.1.dec.178. num. 13. dec.202.num.8. & ſæpe aliàs.

7 Nihilominus ſupradicta clauſula videtur potius importare monitionem , quam conditionẽ , & formam, & quatenus de hoc nõ conſtaret,in re dubia interpretationẽ facere debemus , vt diſpoſitio potius cẽſeatur facta ſub modo,quam ſub conditione, adeo, vt proce-

dat,Oldrad.conſ.108.num.1.Abb.in cap. Ioannes n.3. vbi Fel. de fide inſtr. cum alijs,penes Crauet. conſ.59. num.1. Natta conſ.373.n.26. Menoch. conſ.649.n.26. quæ deciſ. confirmatur ex notabili doctrina Gonſalez gloſ.4.n.88. referentis in Curia ſeruari ſemel examinatum, vel approbatum ad canonicatum,vel dignitatem in collegiata, non amplius examinari ad ſimilem canonicatũ, vel dignitatem in alia collegiata, & pariter ſemel examinatum,& approbatum ad vnum beneficium ſimplex,nõ amplius examinari ad aliud ſimile.

RESOLVT. DCIII.

Diſpenſatio ad plura beneficia retinenda, an in dubio præſumatur.

1 *Diſpenſatio ad plura beneficia retinenda in dubio præſumitur, quod probatur ex tribus in num.2.& 3.*

IN viſitatione,quam faciebat quidam Archiepiſcopus,fuit dubitatum,an eſſet credendum Canonico plura beneficia obtinenti, aſſerenti ſe obtinuiſſe Apoſtolicam diſpenſationem ſuper dicta pluralitate, cui quæſito cõſultus reſpõdi affirmatiuè ex infraſcriptis.

1 Primo, quia cũ præfatus Canonicus poſſederit per decennium ſupradicta beneficia,igitur præſumi debet obtinuiſſe diſpenſationem, ita Iaſ. in l. ſi certis annis in 2.col.C.de pact. poſt Pariſ. de reſignat. beneficiorũ lib.3.q.6.n.74. Mareſc. lib. 2. variarum reſolutionum c.24.& ita cenſuit Rota Romana in vna Gadigen.13. Ianuar.1548.corã Roſſanen.Cuius tenor eſt,videlicet.

2 Diſpenſationem voluerunt Domini præſumendam eſſe ex communi reputatione cum curſu decem, vel viginti annorum in vna Gadicen.corã Domino Roſſanen. de anno 1548.& dixerunt eſſe communem,vt per Sarnen.q.10. & q.26. in reg. de trie.& probat tex.in c. illud,vbi Felin.not.col.penul.de preſump.& ad doctrinam Imol. in cap. dilecto col.5.verſ.3.oppono de præben.reſponſum fuit,quod non loquatur,vbi adeſt longum tempus.

3 Tum ſecundo,quia ſupradicto canonico vti perſonę conſtitutæ in dignitate,ad tex.cap.ſtatutum de reſcriptis in 6. credendum eſt, gloſa ſingularis in l.ſi cui,ff. de conditionibus,& demonſtrationibus.

RESOLVT. DCIV.

Ex vulnere ſibi illato, quando quis mortuus præſumatur.

1 *Vulneratus lethaliter ex illo vulnere mortuus pręſumitur.*
2 *Quid ſi neſcitur an vulnus ſit lethale.*
3 *Quid ſi durante eodẽ vulnere alia infirmitas ei ſuperuenerit, an ex illo vulnere adhuc mortuus præſumatur.*

1 FVit dubitatũ in Curia Archiepiſcopali an ex vulnere recepto in rixa, vel aliter, aliquis mortuus præſumatur?& quidem ſi vulnus erat mortale, dubitationi non eſt locus l. ait lex, §. quid ſi mortiferè. ff. ad leg.Aquil.& l.ita vulneratus in princ.eod.tit.ſed difficultas eſt, quando neſcitur an vulnus ſit mortiferum; & hoc caſu fuit dictũ varias,ac diuerſas eſſe ſentẽtias, vt per Scribentes in c.presbyterorum de homicid.verũ
2 tamen in c.2.de cleric.percuſ.dicitur,quod ſi quis poſt octo menſes moriatur propter temporis prolixitatem ex vulnere illo mortuus non præſumitur, vnde à contrario ſenſu concludi poteſt,quod ſi infra octo menſes ſequatur mors ex dicto vulnere illato præſumatur ſequuta, maximè,quia contrariorum eadem eſt diſciplina,l.1.ff. de his,qui ſunt ſui,vel alieni iur.

3 Vnde durante vulnere prædicto, licet ei ſuperuenerit infirmitas,adhuc mortuus ex illo vulnere præſumitur; Ratio eſt, quia vulnus ad alia accidentia videtur cauſam præbuiſſe,cap.presbyterorum cap.ad audientiam,& c. de cætero de homic. l.nihil.ff.ad leg.Aquil. quod intellige verum quando imperitiæ,vel negligentiæ medicantiũ, vel incuriæ,ſeu culpæ vulnerati id attribui nõ poſſit,l.qui occidit,§.vlt. & l.quas actiones, §.vlt.& l.aqui.c.tua nos,c.exhibita de homic. & quod dixi durante ipſo vulnere,procedit eo etiã ſanato, vbi poſtea lãguor,& ſtimulus eiuſdẽ vulneris redundarit, eundemque adeo affligit,vt redeuntibus alijs humoribus ille moriatur, & ratio eſt, quia prima cauſa ſemper perſeuerare, & mortem cauſare videtur, licet ad tempus vacauerit d.cap. ad audientiam de homicid.

RESOLVT. DCV.

Electio ſemel habita de viro diſcreto, cui à ſacra pænitentiaria commiſſa eſt diſpenſatio,an poſſit mutari.

1 *Clauſula(per latorem eligendum)quid operetur.*
2 *Electa induſtria perſonæ,non datur tranſgreſſio.*
3 *Diſpenſatio datur in grauioribus negotijs.*
4 *Facta præſentatione de aliquo beneficio non poteſt alterius electio fieri.*
5 *Auctoris opinio quæ ſit.*
6 *Creditor,qui egit contra ſucceßores ab inteſtato poteſt variando agere contra hæredes ex teſtamento.*
7 *Cui permittitur electio,non denegatur variatio.*

1 VIdebatur prima facie reſpondendum pro opinione negatiua ex duobus. Primo, quia in dictis breuibus ſolet apponi clauſula *per latorem eligendum*,
2 quæ arguit electionem induſtriæ perſonæ, & proinde mutari nequit,l.inter artifices ff.de ſolution.latè DD. in c.fin.de off.deleg. & in l.quiſquis C.de Epiſc.& cler.
3 cuius ratio eſt, quia diſpenſatio eſt de grauioribus negotijs,cum grauia,& ardua mandentur: ſecundum Iaſ. in l.more, num.65.ff. de iuriſd. omn. iud.

Tum ſecundo, quia iuxta opinionem gl. in c. quoniam Abbas de off.deleg.in commiſſionibus, & diſpẽſationibus,quæ contentioſæ non ſunt,nec inter partes
4 agitantur, erit iudex ille, cui reſcriptũ fuerit præſentatum, ex quo deducitur, quod facta præſentatione, non poteſt alter eligi,Butri.in cap.licet,num.13.de offic. deleg.Henriq.conſ.92.num.4.& ſeq.Rub.conſ.28. num.6. & vbi ſemel iudicium cæptum eſt,ibi terminari debet,l.vbi cæptum ff.de iud.

Tum denique, quia ita cenſuit Nauarr. conſil.8.de off. deleg.

5 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus contrarium mihi videtur de iure verius ex regula iuris, quæ ſe vult, quod cui permittitur electio,permittitur quoque,& variatio,l.eum,qui certarum,ff. de verb. oblig. Capyc.in deciſ.33. & hoc exemplificari poteſt in multis,præſertim in electione aſſiſtentiæ, idẽ Capyc. loco
6 cit.Item in creditore,qui cępit agere contra ſucceſſores ab inteſtato, nam poteſt variare, & agere contra ſcriptum hæredem ex teſtamento,Boer.deciſ.33.n.16. latè Ant. Gabr. in tract. comm. opin. in tit.de action. concluſ.3.n.17. Itẽ in omni creditore, cui permittitur actionum mutatio, Affl. deciſ.60.n.3. quod procedit etiam in cauſa appellationis,idem in deciſ.53.& etiam pendẽte iudicio,Capyc.in deciſ.119.Boer.in dec.42.n. 14. Vnde mulier, quæ elegit,vt ſibi præſtetur vſuſfructus anteſati conſiſtentis in pecunia annuatim ſic promiſſi,poteſt poſtea variare, & petere ſibi reſtitui anteſatum idem Capyc.deciſ.65.

7 Et quod cui permittitur electio,permittatur variatio, adducitur Carauit. in rit.231.& in rit.233. num. 9. vbi refert quoque rationem huius dicti, quia qui variat eligere dicitur. Ex quibus omnibus patet reſponſio ad ſupradicta contraria.

Re-

Digitized by Google

RESOLVT. DCVI.

An ſtante Bulla Gregorij XIII. quod Epiſcopus ingrediens monaſteria monialium debeat ſecum ducere ſeniores, intelligendum ſit de ſenioribus ætate, vel moribus.

1 *Bulla Gregorij XIII. diſponens Epiſcopum ingredientem monaſteria monialium, debere ſecum ducere ſeniores intelligi debet de ſenioribus ætate.*
2 *Seniores præferuntur iunioribus in teſtimonijs, & electionibus, & num. 5.*
3 *Idem in honoribus, dignitatibus, & præeminentijs.*
4 *Idem in electionibus, & vocibus.*
6 *Idem in Doctoribus eiuſdem profeſſionis.*
7 *Aduocati antiquiores præſumuntur melius ſcire, quàm iuuenes.*
8 *Conuocatio Capituli in defectum Rectoris ſpectat ad antiquiorem de Collegio.*
9 *Libri rationum debent reponi penes ſeniorem, & quid ſi ſunt plures mercatores ſocij, num. 10.*
11 *Si ſunt duo Notarij creati ad examen recipiendum, penes illum debet originale examinis reponi, qui eſt ætate ſenior.*
12 *Minor debet ſeruire maiori, ſecundũ ordinem naturalẽ.*
13 *Redditur ratio concluſionis.*
14 *Plus valet vmbra ſenis, quàm eloquentia iuuenis.*

TEmpore quo præſidebat Neap. Illuſtriſs. D. Cardinalis de Aquauiua fuit dubitatũ, an Bulla Gregorij XIII. incip. dubijs, quæ emergũt, diſponens, quod Epiſcopus ingrediens monaſteria monialium, debeat ſecum ducere ſeniores, intelligi debeat de ſenioribus
1 ætate, vel moribus. In quo dubio reſpondi intelligendam eſſe de ſenioribus ætate, quam opinionem fundabam ex infraſcriptis, primo per tex. in c. fin. de cõſuet. in 6. vbi grandiores, antiquiores, & ſeniores intelligũtur ætate, non autem alio reſpectu, & ſecundum Iaſ. in l. cum quid ff. ſi cer. pet. Itẽ intelligẽda ſunt omnia iu-
2 ra loquẽtia de ſenectute, prout, quod in teſtimonijs, & electionibus ſeniores ſint iunioribus præferendi, prout
3 etiam in honoribus, & dignitatibus, ac præeminentijs, maior ætate, ſeu antiquior præferri debeat, l. fin. C. de tyronib. lib. 12. l. ſẽper in princ. ff. de iur. imm. l. 1. & 2. ff.
2 de albo ſcrib. l. fin. ff. de fide inſtr. Item in electionibus, & in vocibus antiquiores iunioribus præferuntur, leg.
5 Alexãdrinus, C. de decur. lib. 10. & §. ordinatione auth. de Monachis. Item in teſtimonijs ſeniores iunioribus
6 præferuntur, c. quoties de teſtib. Item inter Doctores eiuſdem profeſſionis ille, qui eſt antiquior, & prior debet pręferri, ſecundum Bar. in l. 1. ff. de obſeq. & in l. fin. per illum tex. C. de tyronib. lib. 12. Sic etiã antiquiores
7 aduocati præferuntur, & melius ſcire præſumuntur, quàm iuuenes, l. prouidẽdum, C. de poſt. Item ſeniores Magiſtri potius ſunt audiẽdi, quàm iuuenes, ita notat
8 gl. in c. ſic viue 16. q. 1. Item cõuocatio Capituli in defectum Rectoris ſpectat ad antiquiorem de collegio, ſecundum Bart. in l. 1. per illũ tex. ff. de albo ſcrib. Imola in c. 1. de maior. & obed. Item claues cuſtodiæ caſtri debent reponi penes ſeniorem, & tradi maiori, & grãdiori natu, l. cum pater §. pater pluribus, & ibi per Bar.
9 ff. de leg. 1. not. Bald. in l. procurator. C. de eden. Item inſtrumenta, & libri rationum debent reponi penes ſeniorem, & grandiorem natu, qui præfertur iuuenibus, vt eſt tex. in l. fi. ff. de fid. inſtrum. Vnde dicit Bald. in
10 c. quoniam contra falſam. in 17. col. de prob. Quod ſi ſunt plures mercatores ſocij, codices rationum debẽt
11 ſtare penes ſeniorem, & ſi iudex commiſit examinationem teſtium duobus notarijs, originale atteſtationum debet ſtare penes notariũ ſeniorem, qui cæteris paribus eſt præferendus, ita dicit Inn. in c. 1. de maior.
12 & obed. Item ordo naturalis eſt, vt maiori ſeruiat minor, dicit tex. in cap. eſt ordo 33. q. 5.
13 Prædictorum omnium euidens ratio eſt, quare grãdiores natu, ſint iunioribus præferendi, prætertim in honoribus, & dignitatibus, ac prærogatiuis, quia qui eſt ætate maior, præſumitur maturitate ſenſus præſtãtior, c. niſi cum pridem §. alia verò cauſa de renunc. & etiam præſumitur rerũ experiẽtia doctior, atque ideo ſapientior, vt in c. ſciendum 26. q. 4. ideo magis debet honorari, qui enim dignior eſt, ille præferri debet, & magis honorari, vt eſt gl. in c. ſexta 16. diſt. Item ſeniores præſumuntur meliores iuuenibus, & eſt gl. in cap. cum in iuuentute de præſum. & conſilium ſeniorum
14 melius, quam iuuenum. cap. ex multa de voto. Item plus valet vmbra ſenis, quam eloquentia, vel arma iuuenis, vt notat Bald. in c. 1. per illum tex. de renunc. & in l. cum antiquioribus, C. de iure delib.

RESOLVT. DCVII.

Declaratòria an requiratur ſuper reincidentia excommunicationis.

1 *Excommunicatus abſolutus cum clauſula reincidentiæ. quod ad hoc, vt elapſo tempore reincidat in excommunicationem, requiratur declaratoria, probatur ex tribus, de quibus num. 2. & 3.*
4 *Contrarium adducitur deciſum ex tribus alijs n. 5. 6. & 7.*
8 *Reſpondetur contrarijs.*

1 DVbitabatur in quadã Curia Arch. dum eſſet quidam excõmunicatus abſolutus, vt poſſet in eadẽ Curia deponere, cum clauſula *reincidentiæ*, an facta depoſitione, & conſequẽter elapſo tempore, reincidat in primæuam excommunicationem ipſo iure, an ita demum ſi ſubſequatur declaratoria iudicis. Et dubitationem faciebat pro opinione, quod requiratur declaratio, tex. in cap. ad reprimendã, de off. ord. ibi. *Si forte contempſerit, in excommunicationis ſententiam reducere non omittas*, & ad hoc facit quoque tex. in cap. quæſtioni de appellat. ibi, *ſed ſtatim erit in eandem reducendus ſententiam*. Vnde Panorm. in ſupracit. iuribus, quem ſequitur Henriquez conſil. 37. num. 4. & Attam. conſil. 17. concludunt, quod abſolutus cum debita ſolemnitate, quia promiſit parere mandatis iudicis, licet poſtmodum non paruerit, non tamen ipſo facto reincidit in excommunicationem, ſed opus eſt, quod de nouo in illam reducatur, & pro hac etiam opinione facit Gemi. in cap. eos §. 1. ver. quod ſi abſolutus de temp. ordin. in 6.
4 Cæterum ſupradictis non obſtantibus, contrarium fuit per eandem Curiam deciſum, ſcilicet non eſſe neceſſarium declaratoriam, ſed ipſo iure reincidere, quæ opinio fundatur ex infra dicendis.
5 Primo ex doctrina Hoſt. in cap. veniens, il ſecondo, de teſtib. quem ſequuntur Io. And. Butr. & Sicul. volentes eſſe de conſuetudine Curiæ, quod quando quis abſoluitur ab excommunicatione ad tempus, puta, vt teſtificari poſſit, vel quid ſimile, ſtatim illis peractis, reincidit in eandem excommunicationem.
6 Secundo, per tex. in cap. eos de ſent. excomm. in 6. vbi abſolutus ab excommunicatione, cum reincidentia, elapſo tempore ipſo iure, abſque ſententia, remanet excommunicatus.
7 Tertio, quia excõmunicatio, quæ profertur his verbis, *niſi ſatisfeceris infra tale tempus*, &c. illo elapſo, abſque alia monitione eo ipſo excommunicatus intelligitur, cap. præterea, il ſecondo, de appell. cap. à nobis de ſent. excom. Butr. in cap. 2. de teſtib. cogen.
8 Et ex his non obſtant contraria, cum procedant in diuerſis caſibus.

RESOLVT. DCVIII.

An laicus percutiens clericum iocosè in ludo incidat in cenſuras, ſi ludus fuit exceſſiuus.

1 *Laicus incidit in cenſuram percutiendo clericum in ludo, etiam ſi iocosè eum percuſſerit, ſi ludus eſt exceſſiuus.*
2 *Cui permittitur correctio imputatur ſi fines correctionis exceſſerit.*
3 *Ad incurrendam excommunicationem ſufficit actus conſumatus abſque animo iniuriandi.*
4 *Contrarium conſuluit Auctor, & iuxta illius opinionem fuit deciſum.*
5 *Vt quis incidat in Canonem ſi quis ſuadente Diabolo tria requiruntur, de quibus num.6.7. & 8.*
9 *Reſpondetur contrarijs.*

1 PRæſens articulus fuit mihi tranſmiſsus conſulendus pro parte Vicarij Capitularis Puteolorum, & pro opinione affirmat. adducebam tex. in l. nā ludus, ff. ad l. Aquil. vbi ludus noxius in culpa eſt, cum tunc potius dicatur crimen, quam ludus, ad tex. & ibi communiter omnes in §. illud in procemio digeſt. Bal. conſ. 13. n. 5. & ſeq. vol. 1. vnde illis, quibus permittitur cor-
2 rectio imputatur ſi fines exceſserint correctionis, vt probatur in l. præceptoris, ff. ad l. Aquiliam, in l. 2. ff. de ijs, qui ſunt ſui, vel alieni iuris, & latè Doctores in l. 1. C. de emendatione propinquorum, vlterius dicebam, quod quandoquidem ad incurrendam excommunicationem ſufficit ſolum factū abſque animo iniuriandi, vt probatur in c. contingit, & in c. vniuerſitatis de ſententia excōmunicationis, ſicut econtra aliquādo ſufficit ſola iniuria abſque violentia, c. nuper eod. tit.
4 Cæterum ſupradictis minime refragantibus contrarium conſului præfato Vicario, & iuxta hanc opinionē
5 fuit per eundem pronunciatum, de qua quidem deciſione mirandum non eſt, ſiquidem certiſſima eſt iuris concluſio, tria eſse neceſsaria ad incurrēdum excommunicationem Canonis, ſi quis ſuadēte, primo ſcilicet
6 factum conſumatū, & proinde ſi quis mandauerit verberari clericum, & non habuerit effectum, non eſt excommunicatus, vt patet ex verbis illius canonis ibi, manus iniecerit, & idē ſi eleuauit manum contra cle-
7 ricum, & non percuſſit, ſecundum Panorm. in c. 1. de ſent. excomm. Secundo requiritur animus iniuriandi, ſeu dolus, & ideo ſi quis percutit iocosè clericū, prout in caſu noſtro, vel cauſa diſciplinæ, vel vim vi repellēdo, quia clericus fuit aggreſsor, nō incurritur ſentētia excommunicationis d. c. 1. & c. ſi vero, de ſen. excom. ad idē gl. in c. contingit el primo, in verſ. iniurioſa circa fin. eod. tit. & gl. 2. cap. ſi quis ſuadente 17. q. 4. Tādē
8 requiritur violentia, vt per Panorm. in d. c. 1. & per gl. in cit. c. ſi quis ſuadēte, Franciſcus Marc. dec. 612. par. 2. Ex quibus omnibus benè apparet fuiſse iudicatum, præfatum laicum in nullam incidiſse cenſuram.
9 Non obſtant contraria, quia quamuis delictum fuerit ex cauſa ludi, & ludus ille fuerit exceſſiuus, tamen eſt inſpiciendum principium ludi, qui fuit iocosè initiatus.

RESOLVT. DCIX.

Puella, quæ ex ſolo metu reuerentiali patris ingreſſa fuit religionem, an faciat eundem patrem incidere in cenſuras ex vi Conc. Trid.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 18. de regular. quid diſponat circa moniales ingreſſuras monaſterium.*
3 *Metus appellatione venit etiam metus reuerentialis.*
4 *Reſolutio quæſtionis.*

1 SVmmoperè optabat quidam nobilis, ac pauper, & maximo filiarum onere grauatus, vt vna ex ſuis filiabus ingrederetur religionem, quare eadē filia paternam voluntatem præuidens, ob ſolam reuerentiā, nullo tamen ſibi metu illato, ingreſſa fuit religionem, & cum dixiſſet vna die (*Io mi feci Monaca non per altro, ſolo per il gran timore, e riuerenza, che io portaua à mio padre, conoſcendo la ſua volōtà, che mi monachaſſe*) quare cum fuiſſet eidem patri id relatum, quæſiuit à me, an ipſe in cenſuras incidiſſet, virtute Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 18. de regular. vbi excommunicantur cogentes puellam ad ingrediendum monaſterium, & dubitationem faciebat pro opinione affirmatiua, primo,
3 quia appellatione metus venit etiam reuerentialis, ad notata communiter per DD. in cap. cauſam, quæ de offic. deleg. & in l. 1. §. quæ onerandæ, ff. quar. rer. act. non dat. item quia per conſil. Nauarr. 10. de ſepult. quem ſequitur Sayr. in deciſ. 52. de ſentent. excomm. excommunicantur quoquomodo cogētes puellas intrare Monaſterium, & ſecundum Menoch. de arb. iud. lib. 2. caſ. 136. n. 7. & ſeq. poſt Socc. & alios, quos refert, ſola reuerentia ſufficit.
4 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus contrarium conſului motus ex reg. iuris, quod ad reſcindendum actum ex cauſa metus, nō ſufficit ſolus metus reuerentialis, niſi cum eo concurrant minæ, & verbera, ita declarant Bar. in l. 1. §. quæ onerandæ, ff. quar. rer. act. non detur, Boer. dec. 100. n. 12. Couar. in 4. decret. p. 2. c. 3. §. 6. col. 2. n. 4. Anna allegat. 88. n. 6. & 114. n. 4. qui de minis loquitur, vel verberibus, & Aym. conſ. 11. n. 112. & 114. n. 1. Capyc. dec. 159. n. 34. Couar. loc. cit. & in c. quamuis p. 3. §. 4. nu. 7. verſ. 9. concluſio de pactis lib. 6. Riminal. iun. conſ. 5. n. 31. & conſ. 42. num. 49. lib. 1. Suarez alleg. 24. Pedem. deciſ. 179. col. 2. Mandellus conſ. 77. lib. 1. Ceph. conſ. 142. 208. & 210. qui de læſione ænormi, vel ænormiſſima loquitur, Ad Idem Minad. in conſt. in aliquibus in 3. not. nu. 9. fol. 97. Menoch. de præſump. lib. 3. præſumpt. 127.

RESOLVT. DCX.

Irregularitas contracta ob aliquam cauſam, illa ceſſante, ceſſat irregularitas, ita vt poſſit ordines miniſtrare abſque licentia ſuperioris.

1 *Clericus effectus ex aliqua cauſa irregularis, puta furoris, poteſt, illa ceſſante, in ordinibus ſuſceptis miniſtrare, quod probatur ex duobus num. 2. & 3.*
4 *Reſpondetur contrarijs, & num. 5. & 6.*

1 IN facti contingentia arbitratus ſum potuiſse quēdam clericum furioſum, & conſequenter irregularem ob hanc cauſam, ad tex. in cap. maritum 33. diſtinct. ipſo perueniente ad ſanitatem, & ad integram mentem in ordinibus ſuſceptis miniſtrare, mouebar ex duobus.
2 Primo ex regula tex. in l. Imperator, ff. de poſtulando, vbi prohibitum ad certum tempus, poſt illud cenſetur permiſsum, vnde cum ſupradictum irregularitatis impedimentum oriatur ob illum defectum, propterea eo ceſsante ceſsat irregularitas.
3 Secundo ex reg. tex. in c. cum ceſsante de appellat. cap. & ſi Chriſtus de iurerando, latè Bar. in l. 2. ff. de donat. & Tiraq. in reg. ceſsante cauſa, par. 1. nu. 138. fol. 86. vbi ceſsante cauſa ceſsat effectus.
4 Non obſtat deciſ. de Franc. 719. vbi regula ceſsante cauſa locum non habet, quando effectus fuit iam conſumatus, allegat Perez lib. 3. recompil. legum Hiſpan. tit. 5. quia procedit in profanis, non autem in ſpiritualibus prout hic.
5 Non obſtat tex. in c. ſicut de ſententia excommunica, vbi ſemel excommunicatus ſemper præſumitur ex-

com-

communicatus, ergo ſemel irregularis, quia reſpondetur ibi requiri abſolutionem, vt euitetur vinculum excommunicationis parentis.

6 Non obſtat tex. in c. 1. de obſeruatione ieiunij, vbi in dubio ſumi debet interpretatio, quem eſſe irregularem, quia reſpondetur ſecundum Villagut in deciſ. 34. illud procedere in dubio, ac in foro animæ.

RESOLVT. DCXI.

An Epiſcopus poſſit extinguere beneficium.

1 *Pro opinione affirmatiua adducitur regula iuris, in 6. & tex. in l. nihil tam naturale ff. eod.*
2 *Contrarium conſuluit Auctor ex tribus, num. 3. 4. & 5.*
3 *Epiſcopus non poteſt in quæſitis præiudicare ſuæ Eccleſiæ.*
4 *Epiſcop. dicitur adminiſtrator rerũ eccleſiæ, nõ dominus.*
5 *Beneficia eccleſiaſtica, quo iure ſunt inſtituta.*
6 *Reſpondetur contrarijs.*

1 FVit dubitatum, an Epiſcopus poſſit extinguere beneficium, ſiue eius redditus, & alicui pio loco applicare, dubium mihi ſaciebat pro opinione affirmatiua regula iuris deſumpta ex cap. 1. de regulis iuris, vbi omnis res per quaſcunque cauſas naſcitur, per eaſdẽ diſſoluitur, & facit ad idem textus in l. nihil tam naturale, ff. eod. vnde cũ beneficia eccleſiaſtica ſolent erigi Epiſcopis conſentientibus, ſequitur, quod per ipſorum contrarium conſenſum extingui poſſint.

2 Cęterum hoc non obſtante contrarium reſolui, ſcilicet non potuiſſe præfatũ Epiſcopum aliqua beneficia ſuæ diœceſis extinguere, & motus ſui ex infraſcriptis.

3 Primo, quia Epiſcopus nõ poteſt in quæſitis ſuę Eccleſię prętudicare, gl. & DD. in l. iubemus nullam C. de ſacroſanct. eccleſ. & in regu. tex. in c. delictum perſonæ de reg. iur. in 6. plenè Canoniſtæ in cap. 1. de dol. & contumac. Iaſ. in l. ſeruus num. 2. C. de. . . licet in quærendis ſit ſecus, vnde ſolus prælatus in recipiẽdo canonem ab empbyteuta, qui triennio ceſſauerat ſoluere, ex quo poterat expelli præiudicat eccleſiæ, & hoc ex illa eadem ratione, quia ſumus in quærendis, ita tenet Cardinalis cap. potuit de locato, & ibi Innoc.

4 Secundo, quia Epiſcopus dicitur adminiſtrator rerum eccleſiæ, & non dominus, c. fraternitatem, de donationib. vnde in cap. fin. 12. quęſt. 1. & in cap. ſine exceptione, 2. q. 2. & in c. caſellas, 10. q. 2. habetur pręlatum dici tantum procuratorem eccleſiæ, & nõ Dominum, gl. in cit. c. fraternitatem, & procuratori non competere ius remittendi, ſeu extinguendi, probatur in l. ſi fraudatores, quæ in fraudem creditorum.

5 Tum denique, quia beneficia eccleſiaſtica ſunt inſtituta, & ordinata à iure poſitiuo, & non à iure diuino, vt probatur in cap. 1. iuncta gloſ. 1. 13. q. 1. & facit tex. in cap. paſtoralis, de his quæ fiunt à Prælat. vt probatur in cap. 2. de præben. lib. 6. & in cap. 1. vt lit. pendent. vbi dicitur, quod Papa habet plenariam poteſtatem in beneficijs per tex. in cap. propoſuit de conceſſ. præben. Duenas in reg. 72.

6 Non obſtant cõtraria, quia ſumus in diuerſis terminis, præſertim vbi conſenſus eſſet ſubſtantialis ad rem gerendam, quia tunc per contrarium conſenſum diſſoluitur, quod locum non habet in caſu noſtro, in quo cum ſimus in ſpiritualibus, regula non procedit ſecundum gloſ. in cit. cap. 1.

RESOLVT. DCXII.

Ingrediens Monaſteria Monialium ob euidentem neceſſitatem, an incidat in cenſuras.

1 *Ingrediens monaſteria Monialium ex aliqua cauſa euidẽter neceſſaria nõ incidit in cenſuras, quod probatur n. 2.*
3 *Neceſſitas non habet legem.*
4 *Furans ex cauſa neceſſitatis non debet puniri pœna furti.*
5 *Propter neceſſitatem illicitum fit licitum.*

1 IN caſu mihi propoſito reſpondi ſupradictum non incidiſſe in aliquam excommunicationem, neque in pœnas ſacrarum Pontificium conſtitutionũ, neque decretorum Congregationis Regularium ex eo, quia ingreſſus fuiſſet intra clauſura dicti Monaſterij ad effectum reponendi ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum in tutiori loco, & ad alios effectus, præſertim extinguendi grauiſſimum incendium, quod erat intra dictum Monaſterium, & motus fui ex infraſcriptis.

2 Primo, quia ſemper excipitur caſus neceſſitatis in Bulla Gregorij XIII. incip. vbi gratiæ in illis verbis. *Ne Monaſteria Monialiũ pro libito, ſed neceſſitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi, nec Moniales ſub eiſdẽ pœnis illos aliter admittere præſumãt*, tãto magis quod præfata Conſtitutio inhæret Conſtitutioni ſacri Conc. Trident. ſeſſ. 25. de regular. & monial. cap. 5. Inter caſus vrgentes & verę neceſſitatis fuit ſaluare ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, & de hoc non eſt dubitandum.

3 Secundò, quia generale eſt in omni lege, vt neceſſitas excludatur, cum lex non ſit de impoſſibili, & dici ſoleat, quod neceſſitas non habet legem, l. 1. vbi notat ff. de off. conſulis c. quanto de conſecrat. cap. 2. de obſeruat. ieiunij, & per conſequens in nullã inciderit pœnam, nam cũ coactus fuerit ea neceſſitate, quæ eſt neceſſitas iuris cap. ſciſcitatus, & ibi DD. de reſcript. ratione neceſsitatis iuris diſpoſitio interdũ ſuſpenditur l. caſus, & ibi Bal. C. de teſtam. Neceſſitas enim legi humanæ derogat, licet non poſſit derogare præcepto diuino c. ita nu. 32. quæſt. 5. gloſ. in cap. ſicut de conſecrat. diſt. 2. allegata à Paulo de Cittadinis in verſ. quadrageſimo octauo quæro num. 93. in tractatu de iurepatronatus, ex quo, & ad pernoctationem factam in domibus contiguis Monaſteriorum interdictum per decretum Sacræ Congreg. apparet reſponſum. Vnde Gallet. in ſua Margarita Cal. conſc. in ver. neceſſitas dicit, quod neceſſitate ſamis extrema vrgente, ſi dominus negat panem neceſſarium, licet accipere vi, & etiam cum morte illius, quia ad vſum panis alicui perinde habet ius, qui eiuſmodi neceſſitate compellitur, ac ſi eſſet proprius Henriquez de bapt. lib. 2. cap. 23. lit. F. in gloſ. Quare dicitur in cap. ſi propter
4 neceſſitatem de furtis, quod furtum committens propter neceſſitatem non punitur pœna furti, & ratio eſt ſecundum gloſ. ibi quoniam neceſſitatis tempore omnia ſunt communia, c. 1. 44. diſt. cap. 2. 12. quæſt. 1. c. quod autem 23. quæſt. 3. & cap. ſicut 47 diſt. & facit
5 etiam tex. in cap. quod non eſt licitum, de reg. iur. vbi habetur, quod propter neceſſitatem illicitum efficitur licitum.

RESOLVT. DCXIII.

Doctrina Archidiaconi in cap. in memoriam 19. diſtinct. an recepta in Cur. Archiep.

1 *Quid fuit deciſum per Cur. Archiepiſc. circa hunc articulum.*
2 *Redditur ratio deciſionis.*

SVſpitio ſola falſi pro falſitate, & veritate habetur in crimine falſi, niſi ſuſpitio ipſa veritatis demonſtratione diluatur, l. iubemus, vbi DD. C. de probat. Bal. in l. ſi veritas C. de fideicom. Io. Andr. in c. licet de crim. falſi, Abb. in c. porrecta de confirm. vtil. & inutil. Alex. conſ. 77. ſub n. 6. vol. 1. Iaſ. conſ. 168. n. 2. vol. 4. Curt. ſen. conſ. 73. ſub num. 33. Curt. iun. conſ. 132. n.

10. Dec. conſ. 189. Pariſ. conſ. 12. num. 16. vol. 4. & conſil. 88. vol. 3. & conſ. 162. vol. 4. num. 34. Surd. conſ. 132. contra fratres num. 6. Riminald. iun. conſ. 27. num. 1. cum alijs ſequent. vol. 1. vbi hoc late explicat, quod quidem habere locum etiam in ciuilibus dicit Crauet. conſ. 809. num. 20. vol. 5.

1 Fuit tamen pluries reſolutum in Cur. Archiep. præfatam concluſionem minime procedere in criminalibus, præſertim vbi ad puniendum aliquem de falſo proceditur, quia tunc ad probationem falſitatis non ſufficerent vllo modo coniecturæ, nec ſuſpiciones, ſed requirerentur probationes legitimæ, & quæ de neceſſitate concluderent, & iſta eſt communis opinio, vt efficax extat teſtimonium Socc. conſ. 39. num. 44. vol. 2. & Boſſ. in ſua practica in tit. de offic. corrupt. pecun. iniuſt. iud. num. 14. Decian. conſil. 100. vol. 2. Fuit tamen dictum locum habere in ciuilibus, in quibus pro veritate habetur, vt determinauit Rota Romana, teſte Caputaq. dec. 4. par. 2. idem Decian. conſ. 117. num. 6. Clar. in pract. crim. §. falſum verſ. trita eſt concluſio, Soccin. iun. conſil. 45. Riminald. iunior conſ. 554. num. 10. vol. 5.

Hinc in ciuilibus ſola vehemens ſuſpicio ſufficit ad effectum, vt ſcriptura non mereatur fidem, & conſequenter non debeat mandari executioni, prout fuit dictum in Rot. Rom. in vna Perusina pecuniaria 28. Nouem. 1612. & in dec. 366. in recoll. per Farin. impreſ. poſt. 2. vol. conſ. & ad tollendam fidem ſcripturæ duæ ſufficiunt falſitatis præſumptiones, Aym. conſ. 133. num. 39. & fuit dictum in Rota in vna Caſertana beneficij 13. April. 1600. coram Corduba, vt patet in dec. 132. num. 3. in recol. per eundem Farin. impreſ. poſt. 1. vol. conſil.

Vt autem fidem tollant publicæ ſcripturæ, ſeu inſtrumento, debent eſſe perſpicuæ, & graues, Dec. conſ. 101. Anchar. conſ. 135. num. 3. Caputaq. dec. 3. num. 4. part. 2. & alias fuit dictum in Rota, vt probatur in dec. 45. num. 5. in fin. & dec. 70. num. 3. in recoll. per eundem Fari. impreſ. poſt 1. vol. conſil. quæ deciſ. 70. in præſentiarum regiſtrata reperitur in vol. dec. Illuſtriſs. Cardin. Manticæ num. 79.

2 Cuius deciſionis vera ratio eſt, ſecundum Bald. in rub. C. de probat. quia ſuſpicio eſt modicæ virtutis in iudicando, & decidendo, meritò itaque determinatur in l. abſentem, ff. de pænis, quod quis ex ſuſpitionibus condemnari non debet, præſertim in criminalibus, vt per Capyc. dec. 30. num. 4. & 7. quod licet ſuſpitio falſitatis haberetur pro veritate, firmat tamen hoc non procedere, niſi tunc concurrat, interueniatque etiam aliqualis diffamatio, & Sac. Reg. Conſ. ibi in caſu occurrenti ſuper falſitatis ſuſpitione noluit diſcurrere ſuper condemnatione ipſius criminis, ad quem deueniri non poterat de iure, ſed ſolummodo ſuper arreſtatione, num ob ſuſpitionem falſitatis inquiſitus detineri in carceribus potuiſſet, & idem firmauere Cyn. & alij vniuerſaliter omnes in l. vbi C. de falſ. Anania conſ. 49. num. 2. Hinc eſt, quod probatio falſitatis non ex præſumptione debet concludere, ſed de neceſſitate tali modo, vt res aliter ſe habere non poſſit, ita Gramm. conſ. crim. 19. & conſ. 33. Alex. conſ. 117. nu. 14. vol. 1. itaque concludo, quod in cauſa falſitatis probationes ſunt omnino neceſſariæ, vt teſtatur Deci. conſ. 173. in prin. cum in tali cauſa quis condemnari non debeat ex præſumptionibus, quia melius eſt nocentem abſoluere, quam innocentem condemnare, l. abſentem, ff. de pœnis, quę quidem communis opinio fulciri poſſet ea ratione, vt in dubio ſemper ea fiat interpretatio, ne falſitas commiſſa ſit, ita Cæpol. conſil. crim. 21. num. 18. Gram. deciſ. 26. num. 12. & Soc. iun. conſ. 45. in prin. vol. 3. Caputaq. in cit. dec. 3. num. 1. & 5.

RESOLVT. DCXIV.

Clerici ſimplicem fornicationem committentes, quando puniantur.

1 *Clericus ob ſimplicem fornicationem non poteſt deponi.*
2 *Curia Archiepiſcopalis circa inflictionem pœnæ huiuſmodi clericis fornicantibus.*

1 Clericus ob fornicationē ab eo commiſſam hodie non eſt deponendus ſecundum gloſ. in c. Maximianus 81. diſt. & in c. lator 2. q. 7. Card. in cle. ad noſtram, & in 2. q. de hæret. Imol. in c. vt clericorum, de vit. & honeſt. cle. col. 2. & in c. ſi autem eo. tit. Abb. in c. fin. de purg. vul. Anania in c. ſignificaſti col. 2. de adult. Abb. & Fel. num. 8. cap. at ſi clerici, de iud. vbi profitentur iſtam eſſe communem opinionem, vt teſtatur etiam Corſet. in ſing. in ver. fornicatio Grillan. de pœnis omnifariam coitus illiciti q. 6. ſub nu. 1. Sed hanc communem contradicit Pau. de Eleazar cum multis alijs in cle. 1. de off. ord. aſſerens, quod clericus in Sac. ordinibus conſtitutus propter ſimplicem fornicationem deponi debeat, & poſſit, idemque tenet Butr. in d. cap. at ſi clerici, quorum ſententiā recitat eſſe communem Aret. in cap. cum non ab homine col. 10. de iudicijs. Sed primam opinionem veriorem, & magis communem ex alijs Doctoribus id profitentibus refert Lopez ad Diaz. in pract. crim. can. cap. 78. lit. A.

Et ſi fornicatio graue crimen ſit in perſonis præſertim eccleſiaſticis, vnde D. Hier. quem ſequitur Sylua Nupt. lib. 1. num. 118. dicit, Ama igitur ſtudia ſcripturarum, & vitia carnis non amabis. Debet ergo quis in tentationibus luxuriæ poſitus ita carnem affligere, ſecundum Viuium opin. 98. num. 19. & 20. vt periculum non ſequatur, & ſecundum eundem, nonnulla exempla adducuntur, nam S. Benedictus cum tentatus eſſet in ſolitudine, proiecit ſe nudum inter vepres, & vrticas, & dolore corporis abſtulit vulnus mentis. Vnde ſic etiam egit S. Bernardus, dum tentatus, miſit ſe in aquas gelidas, ad reprimendam huiuſmodi tentationem. Ita ſimiliter egit S. Franciſcus tentatus, & cum diſciplina chordæ non ſufficeret ad mortificationem tentationum, nudus ſtetit inter niues, formando de niue vxorem, & filios. Et ideo ſalubriter conſuluit Apoſt. ad Epheſ. 5. cum ait, Fornicatio, & omnis immunditia non nominetur in vobis, ideſt quæcumque alia ſpecies luxuriæ non nominetur in vobis. Nec quidem immerito, quia tales ſunt tanquam porci, vel iumenta putreſcentia in ſæcibus ſuis. Vnde Gregor. lib. 24. moral. cap. 8. exponens illud Ioelis 1. Computruerunt iumenta in ſtercore ſuo, dicit, quod iumenta in ſtercore ſuo computreſcere, eſt carnales homines in fœtore luxuriæ ſuę vitam finire. Ecce quomodo abominatio fornicatorum magna eſt coram Deo, Angelis, & hominibus.

2 Vnde Curia Archiep. in clericis de ſupradicto crimine inquiſitis varias ſolet infligere pœnas, nam quādoquidem illos condemnauit in exilium, quandoque inflixit eis pœnam ſuſpenſionis.

RESOLVT. DCXV.

An Epiſcopus poſſit augere eleemoſynam Miſſæ.

1 *Epiſcopus in Synodo non poteſt augere eleemoſynam Miſſæ, in contrarium eſt veritas, num. 2.*
3 *Eleemoſyna pro miſſa celebranda non datur in pretium, vel mercedem.*
4 *Epiſcopus peccat, præcipiendo Sacerdotibus, vt non dicant miſſam gratis, ſi ipſi voluerint.*

Tem-

TEmpore, quo Illuſtriſs. Cardinalis de Aquauiua Synodum Prouincialem feciſſet, fuit à me quæſitum, an poſſet augere eleemoſynam Miſſę, ideſt ponere hanc legem, vt pro celebratione Miſſæ detur cui-
1 libet Sacerdoti in eleemoſynam vnus tarenus, & dubium mihi faciebat pro opinione negatiua, quia non poteſt eſſe, quin ex tali augmento eleemoſynæ Miſſæ magnum ſcandalum veniat populo Chriſtiano exiſtimanti in tali caſu Miſſam pro pretio celebrari, vel quod Miſſa ſit pretio æſtimabilis, quando quidem eius eleemoſyna augetur, & ideo non debet augeri.

2 Cæterum hoc non obſtante, contrarium reſolui, ſcilicet, quod Epiſcopus in ſua diœceſi poteſt taxare eleemoſynam Miſſæ, ideſt poteſt ponere hanc legem, vt pro celebratione Miſſæ, detur Sacerdoti eleemoſyna vnius tareni, ideſt poteſt ponere illud, quod illi
3 videbitur eſſe iuſtum, motus, quod talis eleemoſyna non datur in pretium, vel in mercedem rei exhibitæ, ſed ſolum datur tanquam pium debitum per conſuetudinem laudabilem, ad tex. in cap. ad Apoſtolicam de ſimonia. Bene tamen verum eſt, quod non poteſt Epiſcopus ponere aliquam excommunicationem, vel pœnam contra Sacerdotes minorem eleemoſynam recipientes pro celebratione Miſſæ, ea, quæ ſit ab ip-
4 ſo conſtituta, & ſimiliter eſt aduertendum, quòd Epiſcopus peccaret, ſi præcipiat Sacerdotibus, vt non dicant Miſſam gratis, ſi ipſi voluerint, & in tali caſu non eſt obediendus, quia tollit officium liberalitatis, pietatis, & miſericordiæ Bartholomęus Angel. dialogo 5. §. 772. Sot. 4. diſt. 13. q. 2. art. 1. & diſt. 25. q. 6. art. 4. & lib. 4. de iuſtitia q. 6. art. 1. & lib. 9. q. 2. art. 1. Medina in inſtru. Confeſſ. lib. 1. cap. 14. §. 20. Silueſt. verbo ſimonia §. 8. & §. 11. Henriq. lib. 9. de ſacrificio Miſſæ cap. 22. §. 1.

RESOLVT. DCXVI.

An Capitulum, Sede vacante, poſſit remittere temporum interſtitia.

1 *Capitulum ſuccedit Epiſcopo in omnibus, quæ iuriſdictionis ſunt. Adducitur ad dubij reſolutionem declaratio Sacræ Cong. num. 2.*

CVidam Vicario Capitulari hoc mihi petenti, reſpondi affirmatiuè motus ex ſæpius adducta ra-
1 tione, quod Capitulum ſuccedit Epiſcopo in omnibus quæ iuriſdictionis ſunt, ad gloſ. communiter receptam in cap. cum olim in gloſ. vltima de maior. & obed. gloſ. in Clem. 1. in gloſ. 1. ver. capituli prope fin. de hęreticis, & ita in terminis fertur declaraſſe Sacram Congregationem per hæc verba, videlicet; facultatem remittendi interſtitia Epiſcopo competentem ex cauſis comprehenſis in cap. 11. 13. & 14. ſeſſ. 23. de ref. tranſire in vicarium Capituli, Sede vacante.

RESOLVT. DCXVII.

Petens gratiam à Principe pro voluntario homicidio prætenſo, an cenſeatur fateri delictum, ita vt abſolui nequeat ab irregularitate ex vi Conc. Trident.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Confeſſio in ſupplicatione facta præiudicat confitenti.*
3 *Petens abſolutionem excommunicationis, dicitur tacitè confiteri ſe excommunicatum.*
4 *Petens gratiam, cenſetur fateri delictum.*
5 *Deciſio quæſtionis.*
6 *Reſpondetur contrarijs.*

1 INquirebantur tres iuuenes de homicidio, cum qualitate aſſaſſinij in perſonas duarum puellarum virginum ab eiſdem ſtupratarum, quod delictum contra præfatos non verificabatur, niſi per dictum mandatarij, cuius aſſertio, ſecundum communem DD. ſententiam, de qua per Gram. in conſil. 21. nullam probationem inducit, & cum per ſpatium 12. annorum timore Curiæ, abſtinerent ab eorum patria, tandem fuit porrecta ſupplicatio Principi pro gratia obtinenda, cum clauſula de prætenſo delicto, quare cum alter ipſorum vellet ad Ordines promoueri, fuit ei oppoſitum de irregularitate ſupradicta, vnde conſultus reſpondi ex infraſcriptis.

2 Dubium mihi facere primo, quia vbi in ſupplicatione, ſeu petitione gratiæ narratur tale factum, ex quo delictum reſultat, tunc enim confeſſio in ſupplicatione facta confitenti præiudicat, & ex ea probatur delictum, l. cum precum vbi Bald. & Salic. C. de liberali cauſa cum alijs congeſtis per Gabriel. lib. 1. comm. concluſ. de confeſſis, concl. 4. Cranet. conſ. 80. num. 6. Cæpha. conſ. 304. num. 206. quæ opinio potiſſimum procederet, vbi gratię petitio fuiſſet in actis producta, Lapus alleg. 119. num. 3. Affl. in dec. 25. in fin. & tenuit Rota in vna Cæſarauguſtana ſtatus coram Gipſio.

3 Secundo, arguendo à ſimili, quia petens abſolutionem ab excommunicatione, dicitur tacitè fateri ſe eſſe excommunicatum, gloſ. in cap. venerabilem, ſuper verb. poſtulauit. & ibi Hoſt. extra de elect. Inn. in cap. per tuas de ſent. excom. Rimi. ſen. conſ. 289. nu. 41. & ſeq. vol. 2. Alba. conſ. 34. num. 5. Maſcat. lib. 1. concl. 13. num. 1. & ſeq. Milis in repert. ver. excommunicatio probatur Io. de Ami. conſ. 18. num. 1. poſt Specu. in tit. de prob. §. nunc videndum verſ. ſed nunquid probatur.

4 Tertio, quia communis eſt opinio in cap. exhibita de homic. quod petens gratiam cenſetur fateri delictum, quam opinionem referunt, & ſequuntur Carr. in pract. crim. tract. de indicijs cap. 31. num. 3. Bonacoſ. alios referens lib. commun. opin. ver. veniam petens.

5 Cęterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium dixi, quod talis gratiam petendo non cenſetur fateri delictum, ex doctrina Rom. in l. 1. §. nunciatio, num. 4. ver. circa primum, & ibidem Alex. num. 7. ver. & qui petit veniam ff. de noui oper. nunc. Alex. in conſ. 70. num. 10. ver. nec etiam obſtat, vol. 1. Fel. in c. literis, num. 19. ver. adde tamen, quod petens veniam de præſumpt. Guid. Pap. q. 495. incip. Ille, qui ſe, Boſſius in tit. de remed. ex ſola clementia Principis, nu. 29. ver. & an qui petit gratiam, Menoch. de arb. q. 8. num. 37. quos omnes referendo ſequitur Maſc. poſt hæc ſcripta viſus de prob. lib. 1. concl. 50. num. 1. & eſt gl. in cap. exhibita in ver. veniam de homic. quæ quidem gl. licet ad id communiter à DD. allegetur, id tamen ad quod allegatur, ſecundum aliquos, minimè probat, quia, vt inter alios conſiderauit Couar. in relect. ad cap. alma mater, part. 1. §. 12. num. 1. ver. quicquid autem ſit in hac controuerſia, loquitur in petente veniam ad cautelam, quo quidem caſu manifeſtum eſt, ſupplicantem ad cautelam, non fateri delictum.

6 Non obſtant contraria, pręſertim illud de petitione abſolutionis ab excommunicatione, quia magis communis opinio eſt in contrarium, Franc. in cap. pia §. ſi quis igitur col. fin. de except. in 6. Card. in reper. c. per pendimus col. fin. de ſent. excom. idem Franc. in c. licet col. pen. verſ. 2. aduerte de ſent. excom. in 6. Spec. in tit. de prob. §. fin. verſ. ſed nunquid, Dec. in cap. in pręſentia in 11. notab. de prob. & in conſ. 321. in cauſa, quæ Alexandriæ agitur, Maſc. concluſ. 13. num. 4. & ſeq. lib. 1. & latius concl. 700. num. 1. & ſeq. lib. 2.

RE-

Digitized by Google

RESOLVT. DCXVIII.

An Epiſcopus teneatur viſitationem infra certum tempus concludere.

1 *Epiſcopus tenetur infra certum tempus viſitationē finire.*
2 *Contrarium tenet Piaſeg. in ſua prax.*

1 VIdebatur prima facie, quod ſic arguendo à ſimili de Archidiacono viſitanre, cui ab Epiſcopo terminus præfigi poteſt, quemadmodum comitarus in viſitatinne tenendus, vt paret ex voro Sac. Cong. cuius tenor eſt. *An Epiſcopus poſſit præſtituere terminum Archidiacono ad viſitationem expediendam, & præſcribere comitatum, & equitatum, ne oneri ſit eccleſiis, quas viſitanerit, Congregatio cenſuit poſſe.*

2 Cæterum in Epiſcopo hoc non procedere, teſtatur Piaſez. in ſua prax. Epiſc. p. 2. cap. 3. in prin. cuius verba hęc ſunt, Non tamen præcisè intra hoc tempus tenetur expedire viſitationem ſuam, ſed relictum ex arbitrio ipſius, moderatè tamē, ſuper quo legitur reſcriptum Sac. Cōg. in hæc verba. *Dubitauit Epiſcopus Aſtoricen. an teneretur ſuam viſitationem concludere intra certum, & determinatum tempus, iuxta latitudinem ſuæ diœceſis, Congregatio cenſuit. Concilium nullum tempus ad hoc præſcripſiſſe, ſed reliquiſſe arbitrio Epiſcopi, quòd tamen debet eſſe moderatum, & diſcretum.*

RESOLVT. DCXIX.

Fœtus animarus, vt procedat Bulla Sixti V. contra facientes abortum, & Greg. XIV. quando dicatur.

1 *Anima infra quod tempus infunditur in corpore.*
2 *Anima non infunditur, niſi formato corpore.*
3 *Vbi dubitatur an ſit maſculus, vel fœmina, præſumitur fœtus animatus elapſis quadraginta diebus.*

1 ANima infunditur in corpore infra quadraginta dies, ita Bar. communiter receptus ab omnibus in l. Diuus ff. de extraordin. crim. & Canon. in c. ſi aliquis extra de homicid. & ſic fœtus animatus, quidem dicitur ſi maſculus ſit, die quadrageſimo à conceptione, ſi autem fęmineus die octuageſimo ab ipſo conceptu, & per gloſ. in cle. 1. in ver. ſimul. de ſumma Trin. & in c. ſicut de homic. & DD. vnanimi conſenſu omnes in l. qui in vtero ff. de ſtatu hom. Attamen anima ipſa non infunditur in cōceptione, ſed poſt, ita Io. de Graſſ. in cap. vnum orarium §. nomine, n. 9. diſt. 25. Plin. verò lib. 7. c. 6. naturalis hiſtoriæ teſtatum reliquit, partum animatum eſſe nonageſimo die à die conceptionis in fęmina, & quadrageſimo in maſculo, & Menoch. quoque de arbitr. iud. caſu 357. n. 3. lib. 2. cent. 4. Sed quicquid Plinius ipſe ſuadeat, non aliter recedendum à communi opinione recitata, quam mediante experientia, tanquam rerum magiſtra, ſemper reperi veriſſimam.

Vnde animaduertēdum, quod anima non extra du-
2 citur, neque cum ſemine infunditur, & conſequenter anima non infunditur, niſi formato corpore, cap. quod vero 32. q. 21. cum organizato corpore actione parentum, Deus animam infundit in corpore ipſo, & infundēdo creat, & quidem in corpore maris poſt dies quadraginta à prima conceptione, in corpore verò fęmellæ per octuaginta, teſte Sybilla in ſpec. peregr. q. cap. 1. q. 5. primæ decad. & ratio diuerſitatis hæc eſt, ſecundum Plin. & Domin. Thol. poſt Philoſophos ſuper Leuit. cap. 12. nam maſculinus fœtus concipitur ex ſemine calido in dextera parte matricis, quæ calida extat, fœtus nempe fœmineus ex ſemine frigido in ſiniſtra parte matricis, frigidum tardum eſt, & pigrum in operatione ſua, calidum verò velox, ideoque virtus formatiua in vno ſemine, velocius, & citius membra organizat, & format, quàm in alio. Et hinc eſt, quod creatio corporis, & membrorum eſt propter animam teſte Ariſt. lib. 11. de animalibus.

3 Etſi an dubitarur an maſculus ſit, vel fœmina, præſumendum eſt eſſe animatum poſt quadraginta dies, Nauarr. in manuali Confeſſ. c. 15. nu. 14. quia in dubio tutior pars eſt eligenda, & eſt communis opinio, quam ſequitur ſacra Pœnitentiaria, vt teſtatur Nauar. conſ. 22. de homicid. in antiq. & in conſ. 26. in nouis, non tamen eſt irregularis conſulens abortum ei, quæ dubitat eſſe prægnantem, ſi non apparet de abortu, vt per eundem in conſ. ſeq. d. tit.

RELSOVT. DCXX.

Plura beneficia ſimplicia, ſeu Cappellaniæ an poſſint vniri per Epiſcopum.

1 *Facti ſpecies.*
2 *In beneficiorum vnione facienda per Ordinarium, quæ cauſæ requirantur.*
3 *Vnio facta per Ordinarium abſque cauſa, eſt ipſo iure nulla, num. 4.*
4 *Vnio Apoſtolica ex falſa cauſa facta eſt nulla.*
5 *Vnio magis concernit iuſtitiam, quam gratiam.*
6 *Vnio an ſit facienda, vel ne relinquitur arbitrio Epiſcopi.*
7 *Verbum poteſt, importat voluntatem.*
8 *Quid ſi capitulum nolit conſentire vnioni.*
9 *Epiſcopus poteſt ex legitimis cauſis beneficia ſuæ diœceſis non exempta vnire. Limita, num. 10.*
10 *Deciſio quæſtionis.*

1 EXtat Cappella in maiori Eccleſia ſub inuocatione Sanctorum Ioannis Baptiſtæ, & Suſannæ de familia Dominorum de Carbonibus, quibus ſucceſſerunt Domini de Brācia, In qua adſunt quatuordecim Cappellani, quorum vnius redditus ſunt ducatorum ſex, cum onere celebrandi Miſſam in qualibet hebdomada, alterius ducatorum ſeptem, alterius octo cum eodem onere, & alterius ducatorum duodecim, cum onere Miſſarum duarum in qualibet hebdomada.

Fuit petitum per dictos Dominos Patronos Illuſtriſſimo Ordinario, quod fieret vnio dictarum Cappellaniarum ſub forma tradita, & inſimul onera prædicta reducerentur, ſeruata forma vltimæ Synodi per Illuſtriſ. quondam Cardinalem de Aquauiua, olim Archiepiſcopum Neapolitanum, quare fuit dubitatum, an præfata vnio fieri potuiſſet per dictum Illuſtriſ. Dominum Ordinarium, & hoc ex pluribus.

2 Tū primo, quia cauſæ, ex quibus ab Ordinariis debet fieri vnio, ad duas reducuntur, ſcilicet ad euidentem neceſſitatem, vel vtilitatem, quæ in vnione, de qua agitur concurrunt cap. expoſuiſti de præben. vbi DD. Oldrad. in conſ. 261. & ſeq. Rebuff. tit. de vnionib. n. 38. in prax. benefic. & in repetit. cap. extirpandæ, §. qui vero 3. not. verſ. a. poſſetis quærere de præb. Duar. ſuper Mandaſ. tit. de vnionib. & in reg. 22. q. 4. num. 4. Lancellot. in inſtit. Canon. tit. de vnionib. §. 3. Hoied. p. 2. c. 3. & n. 8. in tract. in benef. incompatib. & plures adducuntur cauſæ à Caccialup. art. 5. & à Petr. de Peruſ. tit. de vnionib. cap. 3. & de reuocatione vni. cap. 1. & aliquas ponit Fuſcus lib. 2. de viſitat. cap. 26. Greg. de benef. cap. 20. num. 14.

3 Et vnio facta per Ordinarium ſine cauſa, vel ex falſa cauſa, etiam ſeruata iuris forma eſt ipſo iure nulla, ex d. c. expoſuiſti, vbi Abb. & Imol. Oldrad. d. conſ. 261. & ſeq. Burſar. conſ. 185. nu. 13. lib. 2. qui ait, quod vnio beneficiorum, vt valeat manifeſta eccleſię vtilitas, neceſſitaſq; requiritur cauſæ cognitio, ac omniū, quorū intereſt citatio, & Rota dec. 133. n. 3. part. 2. diuerſ.

4 Quicquid in vnione facta ex falſa cauſa dicat Rot.

decis.

decíſ. 1. de exceſſ. Præl. in nouis, & 2. 8. & 12. de reb. eccl. in antiq. & ſecũda eodem in antiquioribus. Ægid. dec. 617. ſeu 618. ad fin. Caſſad. dec. 1. de vnionib. Boer. dec. 345. num. 1. Rebuff. in praxi d. reg. de vnionib. gloſ. 5. & 9. Feret. conſ. 236. num. 4. Maſcar. de probat. concluſ. 1419.

5 Et etiam vnio Apoſtolica facta ex falſa cauſa eſt nulla, Ægid. & Caſſad. vbi proximè Felyn. in cap. poſtulaſti, num. 3. de reſcript. Rebuff. d. gloſ. 5. & 9. Etiam ſi facta ſit motu proprio, Card. conſil. 96. Felyn. in c. ad aures de reſcrip. num. 9. verſ. & pulchrè, & in cap. cauſam de teſt. num. 3. Mandoſ. reg. 22. q. 2. num. 3.

6 Tum ſecundò, quia vnio magis concernit iuſtitiam, quam gratiam, Abb. in cap. ſicut vnire, num. 6. de exceſſib. prælat. & practicabilia Rotæ cap. de vnione num. 3. & cum cauſa, præſertim neceſſitatis tenetur Epiſcopus vnionem facere, & ſi recuſaret, poſſet adiri ſuperior, vt per Rebuff. d. tit. de vnione num. 42. & Pet. de Peruſ. cap. 3. & 10. in quo tamen cap. 10. nihil dicit, voluit allegare cap. 11. 3. quæſt. vbi tamen potius dicit contrarium, nam ait quod d. cap. expoſuiſti, dicit, quod Epiſcopus poteſt id, diſcretione præ-
7 uia, & ſic videtur relinqui arbitrio Epiſcopi, verbum enim, poteſt, importat voluntatem, & non neceſſitatem, &c. & per Mandoſ. reg. 12. q. 6. num. 4.

8 Et ſimiliter ſi Capitulum nollet conſentire, recurrendum eſt ad Bonif. in clem. ſi vna num. 20. de reb. eccl. non alien. & poſſet compelli, ſi iuſta cauſa ſubeſſet, & in terminis Concil. Trident. cap. 15. ſeſs. 24. de reform. ſuper illis verbis. *liceat Epiſcopis*, ſic cenſuit Sac. Congregat. Ergo poteſt, ſed non tenetur, vnde metropolitanus non poteſt ſupplere in hoc.

9 Tum tandem, quia Epiſcopus ex legitimis cauſis poteſt vnire beneficia ſuæ diœceſis non exempta, cap. ſicut venire de exceſs. prælat. vbi ſic dicitur, ſicut vnire Epiſcopatus, atq; poteſtati ſubijcere alienæ ad Sũmum Pontificem pertinere dignoſcitur, ita ad Epiſcopum Eccleſiarum ſuæ diœceſis vnio, & ſubiectio earundem d. cap. expoſuiſti de præben. vbi Panorm. & alij c. conſultationib. c. paſtoralis de don. cle. ſi vna de reb. eccl. & clem. 1. §. ad hæc, de ſtatu mon. Lanc. §. non tamen in inſt. can. tit. de vnion. Fuſc. de viſit. lib. 2. c. 2. n. 19. Nau. conſ. 9. n. 1. de offic. ord. & 20. de præb. & 15. n. 1. de rebus eccl. practicabilia Rotæ d. c. de vnione à n. 10. Rot. dec. 133. n. 5. p. 2. diu. & dec. 1. & 2. de offi. leg. in non.

10 Non tamen poterit Epiſcopus vnire omnia beneficia ſuæ diœceſis. Oldrad. conſ. 262. n. 2. & Sac. Cong. Conc. ſuper c. 18. ſeſs. 23. de reform. ſic cenſuit; Concilium non decernit, vt omnia beneficia ſimplicia vniãtur Seminario, ſed aliquot, ideo vnio facta omnium beneficiorum non valet, vt aliàs decreuit præſata Congregatio, quamuis poſſint plures Eccleſiæ, ſeu beneficia vni vniri, Caccialup. art. 4. q. 12.

11 Quicquid tamen ſit ex ſupradictis, hodie in præſenti q. eſt in praxi reſpondendum iuxta expreſſam diſpoſitionem Conc. Trid. ſeſs. 21. c. 5. vbi tantummodo permittitur Epiſcopis facere vniones de beneficijs ſimplicibus, vel curatis, cum alijs curatis, ex quo arguendũ videtur, non poſſe fieri ſupradictam vnionem de ſimplicibus cum ſimplicibus.

RESOLVT. DCXXI.

Si teſtator legauerit certum numerum Miſsarum qualibet hebdomada, & quod eius hæredes teneantur ſoluere eleemoſynam conuenientem, an intelligatur de eleemoſyna congrua tempore teſtamenti, an tempore celebrationis Miſsarum.

1 *Regulariter tempus teſtamenti attenditur.*
2 *Reſpondetur deciſ. Peruſ. 61. par. 2.*
3 *Deciſio quæſtionis.*
4 *Adducuntur ad corroborationem deciſionis tres rationes, & num. 5. & 6.*

CVm ſupradictus caſus occurriſset in facto, dubitationem mihi faciebat pro opinione, quod attendi deberet teſtamenti tempus, regula iuris, quæ ſe
1 vult in dubio, verba teſtatoris referri ad tempus teſtamenti, l. ſi ita, ff. de auro, & arg. leg. Bald. in conſ. 91. num. 6. vol. 1. Soc. in conſ. 99. volum. 3. vnde Alex. in conſ. 19. vol. 1. dicit, quod mens, & teſtatoris verba ſemper in caſu dubio recipiunt interpretationem à teſtamento, quod menti tenendum, & ſingulare pro interpretandis teſtantium voluntatibus ſcripſit Mantica lib. 3. de coniect. vltim. vol. tit. 11. & ad hoc ponderatur tex. in l. qui tibi ff. de auro, & arg. vbi verba futuri temporis, prout fuerunt in caſu, de quo verba facimus, ibi, *che ſe paghi elemoſina*, reſtringuntur ad tempus mortis, & ſic teſtamenti: vrgebat pro eiuſdem opinionis fundamento text. in l. medico ff. eod. tit. vbi habetur, quod oratio indefinita prolata à teſtatore, intelligitur ad præſens tempus.

2 Non obſtat deciſ. Peruſ. Ioſeph. Ludou. 61. part. 2. volens tempus teſtamenti non eſſe attendendum, quia reſpondetur ipſam loqui in diuerſis terminis, puta, quando legatum eſt factum coniunctæ perſonæ, quo caſu inſpicitur tempus mortis, Bald. in l. ſi cognatis col. 1. ff. de reb. dub. & ibidem Soc. in 5. not. Bero. conſ. 44. num. 22. vol. 2.

3 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus in ſupradicta quæſtione contrarium fuit reſolutum, nam fuit dictum eſſe ſoluendam eleemoſynam habita conſideratione ad tempus, quo Miſſæ celebrantur, & nullo modo inſpici tempus teſtamenti, cuius deciſionis viua ratio fuit.

4 Prima, quia verba teſtatoris generaliter prolata, ibi, *che ſi paghi elemoſina conueniente per tante Meſſe*, referuntur ad omnes, & ad omne tempus, l. ſi ita, ff. de leg. 3. Bald. in conſ. 21. num. 6. vol. 1. Alciat. conſ. 16. n. 4. & ſeq. Ripa in reſponſ. 90. num. 7. vol. 1. quare cum dictus teſtator generaliter fuerit loquutus, propterea eius diſpoſitio rectè refertur ad tempus celebrationis.

5 Secunda, quia in fauorem religionis, & piæ cauſæ ſemper intelligitur, quod eſt maius, l. Titia §. fin. ff. ad aur. & arg. leg. l. ſunt perſonæ, ff. de relig. & ſumptib. fun. latè Bart. in l. 1. in 3. col. C. de ſacroſanct. eccl. Bal. & reliqui in auth. ſimiliter, C. ad leg. Falcid.

6 Tertia, quia verba teſtatoris regulariter ſunt intelligenda, ita quod non ſit in conſtructione peccatum, l. Plautius, ff. de auro, & arg. leg. Ex quibus omnibus concluditur, quod licet valor eleemoſynæ ſolutionis Miſſarum creuerit, hæredes compellendi ſunt illum ſoluere.

RESOLVT. DCXXII.

Sequeſtrum fieri nequit, niſi conſtet per inſtrumentum publicum de debito principali.

1 *In dubio non eſt incipiendum à ſequeſtratione.*
2 *Petens ſequeſtrationem debet probare creditum ſuum per publicum inſtrumentum, & ita fuit deciſum in Cur. Archiep. & debet notum facere iudici periculum aliquod ſubeſſe, num. 5.*
3 *Debito principali non probato, captura denegatur. Contrarium tenet Io. de Plat. num. 4.*

1 CVm in dubio non debeamus incipere à ſequeſtratione Bal. conſ. 22. nu. 5. & ſeq. vol. 1. Alex. conſ. 60. num. 6. vol. 2. & fuerit tex. in l. vnica, C. de ſeque-
2 ſtratione pecuniæ, & propterea fuit dictum in Cur. Archiep. petentem ſequeſtrationem probare oportere

debi-

Digitized by Google

debitum ſuum per publicum inſtrumentum, ita tenuit Bart. per illum tex. in l. per hanc C. de erog. militar. anno.lib.12.& in l. litibus C. de agric.& cenſib.lib.10. quem ſequutus eſt Mattheſi. in tract. de carcere, vbi pro hoc dicit, quòd ſi non poteſt ſequeſtrari res, niſi publico inſtrumento de debito doceatur, multo minus
3 poterit concedi captura, quem refert Iaſ. in l.ſi fideiuſſor §. ſi ſatiſdatum ff. qui ſatiſd. cog. Corſet. in ſing. 5. ſequeſtrum.

4 Sed contra hanc Bar. opinionem tenuit Io. de Platea in d.l.per hanc C. de erog.mil. anno. lib. 12. Abb. in cap. 2. num. 28. de ſequeſt. poſſeſſ. & fructuum, vbi confutata opinione Bar.dicit, quòd ſufficit, quod iudex præmittat aliquam cognitionem cauſæ ſuper debito, cuius occaſione ſequeſtrum fieri petitur, eidem ſententiæ videtur accedere, Bal. in l.1. C. de prohib. ſequeſtr. pec. vbi dicit, quod ad effectum obtinendæ ſequeſtrationis, ſufficit ſummaria, vel ſemiplena probatio, idem voluerunt Io. de Imol. & Ang. de Aret. in l.Imperatores §. fin. ff.de appell.Iaſ. in d.l.ſi fideiuſſor §. ſi ſatiſdatum, num. 13. & ibidem Alex. num. 8. ff. qui ſatiſd. cog.

5 Secundo, ſequeſtrationem petens, debet notum facere iudici periculum aliquod ſubeſſe, vel ne res conſumatur, vel debitor efficiatur non ſoluendo, aut huiuſmodi aliquam probabilem cauſam ſubeſſe ex dictis per Abb. & Iaſ. loc. cit.

RESOLVT. DCXXIII.

Pœna inflicta per extrauag. cum deteſtabile de ſimonia, locum habet in ſimonia commiſſa in ordine, & beneficio.

1 *Simoniacus in quibus caſibus incurrit in excommunicationem.*
2 *Emens Vicariatum, vel aliquam ſpiritualem adminiſtrationem non contrahit ſimoniam aptam ad incurrendum in excommunicationem.*
3 *Simoniacus in ordine incurrit excommunicationem, & ſuſpenſionem perpetuam. Et quid ſi ſit ſimoniacus in beneficio, num.4.*
5 *Pœna prædicta excommunicationis an procedat contra promouentes ſimoniacè ad ordines.*
6 *Quid in miniſtris Epiſcopi aliquid recipientibus pro collatione ordinum.*

1 NVllus ſimoniacus præterquam in ordine, & beneficio incurrit excommunicationem, vel ſuſpenſionem contentam in dicta extrauag. Pauli Secundi de ſimonia, quam declarant Nauarr. in manuali confeſſ. cap. 27. ſub num. 106. & cap. 23. ſub.n. 104. verſ.tum denique per Pariſ. in conſ. 29. num. 12. & infra vol. 4. per addentes ad Diaz in pract. crim. can. cap.91. & latè per Io. Guttierez lib.1.can. q.c.9.

2 Ex quo infero primo, quod emens, vel conducens Vicariatum, ſeu aliquam iuriſdictionem, ſpiritualem Epiſcopi, Parochi, ſeu alterius beneficiarij, licet committat ſimoniam punibilem à iudice, non iſtam, quę trahit ſecum excommunicationem, & inhabilitatem, ſimiliter neque emens penſionem, cum hæc non poſſunt dici propriè beneficia, Nauarr. in manual. c. 23. ſub num.111.Lopez ad Diaz.d. cap.91. lit.D.verſ.4.

3 Infero ſecundo, quod ſimoniacus in ordine incurrit & excommunicationem, & ſuſpenſionem perpetuam, & intantum quidem, quod amittit non ſolum exequutionem ſuſcepti ordinis, ſed etiam aliorum ante ſuſceptorum, vt notat Diaz in praxi d. cap. 91.

4 Infero tertio, quod ſimoniacus item in beneficio intantum non acquirit ius in tali beneficio, quod etiã in foro conſcientiæ, licet non præceſſerit ſententia declaratoria, tenetur ad dimiſſionem ipſius beneficij, & fructuum perceptorum reſtitutionem, Tolet.in ſum. lib.5. cap.93. Rodriquez in ſumma cap. 58. Vgolin. in tract. de ſimon.tabula 4.cap.6. §.1. & Pœnitentiarius ipſum abſoluere non poteſt, vt patet ex verbis extrau. Pij IV. æditæ ad reformandum officium pænitentiariæ incip. in ſublimi &c. caueat autem pœnitentiarius ne in abſolutionibus à ſimonia reali, vel conuentionali etiam occulta vnqnam concedat, vt ipſi ſimoniaci, beneficia, ſuper quibus ſimoniam commiſerunt, ſeu pecunias, vel alia pro illis accepta, aut fructus exinde poſt commiſſam ſimoniam perceptos in toto, vel in parte retinere poſſint; Quinimo, & abſolutionibus huiuſmodi apponatur clauſula, quod vterque ad beneficium, ſuper quo fuit commiſſa ſimonia, perpetuo inhabilis exiſtat. Hactenus verba Pij IV.

5 Infero quarto Xiſtum V. alias addidiſſe pœnas contra promouentes, & promotos ad ordines ſimoniacè etiam in prima tonſura, vt in eius conſtitutione contra clericos male promotos Quar.ſum. Bullar. ver. ſimonia, quid autem de eo, qui dat pecunias mediatori, vt ſibi impetret dimiſſorias, ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiendos, quas per pecuniam mediator impetrauit, an comprehendatur in diſpoſitione d. extrauag. Pauli II. diſputat, & reſoluit Nauarr. in conſ. 58. de ſimon. in antiq. & contra prauas conſuetudines recipiendi à prouiſis de beneficijs, vide Conc.Trid. ſeſſ. 24. cap. 14. de ref. generali.

6 Item contra dantes, & recipientes, etiam Epiſcopi miniſtros pro collatione ordinum, vide idem Conc. ſeſſ.21.cap.1. de ref. ex quo text. notat Tolet. quem refert Quar.loco cit.ex eo, quod Conc. generaliſſime loquatur, periculum eſſe, etiam candelas accipere. Et tandem contra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernandas eccleſias parochiales aliquid accipientes, decernit Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. gen. cap.18.§.caueantque &c.

RESOLVT. DCXXIV.

Religionem ingrediens, non poteſt renunciare beneficium, niſi ante duos menſes profeſſionis, & de conſenſu Superiorum.

1 *Conc. Trid. quid diſponat circa beneficia ingredientium religionem.*
2 *Ordinatus ad titulum beneficij, illud reſignare non poteſt niſi aliunde habeat vnde commode viuere poſſit, & illa in reſignatione mentio fiat, quod ad illius beneficij titulum fuerit promotus.*

REſpondi in facto mihi propoſito non poſſe renunciari beneficium intra annum probationis, niſi ante duos menſes profeſſionis, & de conſenſu ſuperiorum, nec poteſt nihilominus Epiſcopus illud alteri conferre, niſi facta profeſſione, ne contingat poſtea ſi profeſſionem emittere nollet, vel ad illam forte non admitteretur, carere, & monachatu, & beneficio, ita firmat Flam.Pariſ.q.13.num.4.5.& 7. lib. 3. ex di-
1 ſpoſitione Conc. Trid. ſeſſ. 25.de regul. cap. 16. vbi dicit ſic cenſuiſſe ſæpius Sacram Cong. ſcilicet præfatum cap. Concilij habere locum etiam in renunciatione beneficij, & Epiſcopum illud non poſſe conferre, niſi poſt factam profeſſionem, & ita tenet Maiol. de regul. lib.3. cap.6. col.2.& præſertim prædicta pro-
2 cedunt quando clericus fuerit ordinatus ad titulum eiuſdem beneficij, cum propterea illud reſignare non poſſit, niſi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum ſit promotus, & tunc reſignatio tantum admittitur, quatenus habeat aliunde, vnde commodè viuere poſſit, prout quotidie ſeruat Curia ex diſpoſitione eiuſdem Concilij c.2. ſeſſ. 21. de ref.

RE-

RESOLVT. DCXXV.

An clericus obtinens beneficium ſimplex, ſi per longum tempus abſuerit à diœceſi, & nulla ipſius habeatur notitia, poſſit priuari dicto beneficio.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Clerici ſimplicia beneficia obtinentes, non tenentes ad reſidentiam.*
3 *Tex. in cap. cum ad hoc de cler. non reſid. de quibus beneficijs loquatur.*
4 *Deciſio quæſtionis.*
5 *Euagatio de iure canonico eſt prohibita.*
6 *Reſpondetur contrarijs.*

1 CVm in viſitatione cuiuſdam eccleſiæ Neapolis compertum eſſet in quadam cappella adeſſe beneficium, & facta inquiſitione, num dictus beneficiatus eſſet præſens, vel eius procurator, fuit viſitatoribus relatum, quod à decem annis circa illinc abſuerit, nec aliquo modo viſus fuerat, nec habita notitia de ipſo, quare fuit dubitatum num dictus beneficiatus poſſet priuari, & ratio dubitandi pro opinione nega-
2 tiua, erat quia, vt ſupra dixi, non poteſt Epiſcopus cogere clericum non obtinentem beneficium curatum, non exire à diœceſi, allegaui Hartam. in conſ. 91.num.5. & ſeq. Item quia hodie ex generali conſuetudine, totius orbis beneficia ſimplicia non requirunt reſidentiam, Abb. in cap. extirpandæ §. qui verò nu. 31.eodem cum alijs notatis per Mandoſ. in regula 1. quæſt. 13. num. 8. Ceſar de Graſſis dec. 3. num. 3. de præb. & beneficium præſumitur ſimplex Bellam. in dec.66. & fuit deciſum in Rota in vna Calaguritana congruarum 16. Nouembris 1571. coram Oradino, vt patet in deciſ.17. par.1. diuerſ. & iterum per eandem in vna nullius beneficij 28. Maij 1604. coram Ludouiſio, vt patet in recollectis per Farinac. in deciſ. 12. & ideo cum in dubio potius præſumatur beneficium eſſe ſimplex, aſſerenti eſſe beneficium curatum incumbet onus probandi eſſe tale, Staphil. de litteris gratiæ tit. de qualit. & ſtat. benefi.§. vt ſciri poſſit in princ. Gutierez alleg.8.num.5. Gonzalez ad regul. de menſibus gl.6.num.9. vbi in fine teſtatur ita reſolutum in Rota in vna Pampilonen. prioratus 21. Iunij 1599. coram Pamphilio. Tandem pro hac eadem opinione dicebatur, quod tex. in cap. cum ad hoc de cler. non reſid.
3 dixit, quod beneficia eccleſiaſtica, quæ requirunt reſidentiam obtinentes ad reſidendum cogi poſſunt, ſecus ſi eſſent ſimplicia.

4 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium fuit reſolutum, & deciſum in Curia Archiepiſcopali, & propriè in Congregatione viſitationis, nam fuit dictum, quod citetur ſupradictus beneficiatus per edictum ad exhibendum bullas, & ſcripturas opportunas ſatisfactionis Miſſarum, & cum infra tempus non comparuiſſet, fuit priuatus beneficio, & alteri fuit collatum.

5 De qua quidem deciſione mirandum non eſt, ſiquidem euagatio eſt à ſacris canonibus interdicta, cap. fin. & ibi Boic. num.5. de cler.non reſid.Henriq.conſ. 22.num. 5. & ſeq. Albanus conſ. 93. num.4.euagare
6 enim delictum eſt, ſecundum Burſ. conſ.397. num.20. Vnde non obſtant contraria, quia procedunt, & locum ſibi vendicant, quando beneficia ſimplicia obtinentes, non citantur ab eorum Ordinarijs ad exhibendum ſcripturas ſatisfactionis Miſſarum, prout hic.

RESOLVT. DCXXVI.

Beneficiatus aſſerens feciſſe publicationem reſignationis beneficij, onus probandi, quod non fecit, incumbit Epiſcopo.

1 *Epiſcopo incumbit onus probandi publicationes beneficiorum reſignatorum non eſſe factas.*
2 *Ex triennali poſſeſſione præſumitur publicatio reſignationis.*

CVm in viſitatione cuiuſdē Epiſcopi fuiſſet poſtulatus quidam Parochus de publicatione reſignationis ſuæ Parochiæ, ex quo illam obtinuſſet ex cauſa d. reſignationis, in qua iuxta Bullas diuerſorum Summorum Pontificum, præſertim Gregorij XIII. exigitur de ſubſtantia dicta publicatio, & hoc ad prohibendum ſimulatas, occultaſue beneficiorum reſignationes, quare cum idem Parochus firmiter aſſere-
1 bat feciſſe publicationem, vnde fuit dubitatum cui incumbat onus probandi illam non fuiſſe factam, & reſpondi præfatum onus incumbere Epiſcopo, motus ex deciſ. Romana coram Gipſio, cuius tenor eſt. Præſuppoſito, quod contra poſſeſſorem nulla alia exceptio allegatur, niſi quod non conſtat de publicatione beneficij reſignati, crederem agenti incumbere onus probandi non publicationem, ſiquidem negatiua ab eo probari debet, qui in ea ſe fundat, l. in illa, vbi Bart. & alij de verb. obl. cum concor. & quod agens tenetur contra poſſeſſorem probare veram vacationem eſt deciſ. Ptolom. 303. eoque magis cum ſit probata nedum triennalis poſſeſſio, ſed decennalis, quo fit, vt ſit locus allegationi Lap.89. quā Rota meo tempore pluries ſequuta eſt, dummodo non ſimus in ſpolio, & ſignantur in vna Cæſarauguſtana parochialis coram D. Orioleſi 9. Nouemb. 1583. vbi quod de
2 triennali poſſeſſione præſumitur publicatio reſignationis, idem tenuerunt Domini de eodem anno 5. Nouemb. in vna Cremonenſi penſionis coram bon.mem. Lauretano. Hæc deciſio non loquitur de Epiſcopo. ſed de alio, qui prætenderet, non eſſe factam publicationem, & in dubio præſumitur pro, Epiſcopo contra impetrantem, quam deciſionem reperies inter recollectas per Farinac. in nouiter nouiſs. & eſt dec.671.

RESOLVT. DCXXVII.

Diſpoſitionem text. in cap.ad Apoſtolicam de regular. eſſe correctam per Conc. Trid. clariſſimè oſtenditur.

1 *Cap. ad Apoſtolicam de regularib. diſpoſitio abrogata eſt.*
2 *Diſpoſitio Conc. Trid. circa hunc articulum.*
3 *Diſpoſitio ſac. Conc. Trid. non comprehendit Societatem Ieſu.*
4 *Conc. Trid. non comprehendit Fratres tertij Ordinis.*
5 *Fratres tertij ordinis non dicuntur propriè religioſi, & quare.*
6 *Equites S.Stephani non comprehenduntur ſub diſpoſitione d. Conc.*

1 ABrogata eſt conſtitutio illa cap. ad Apoſtolicam de regularibus, admittens profeſſionem volentis eam emittere intra annum probationis, porro Concilium non indixit pœnam aliquam contra Prælatum admittentem aliquem ad profeſſionem ante ipſum annum: ſed ſolummodo profeſſionem illam nullam eſſe ſtatuit, & propterea fruſtra hodie dubitatur, quę pœna ſit illa, de qua in d. cap. ad Apoſtolicam, quam ibi gloſ. & Butrius in fine arbitrariam eſſe dixerunt.

2 Patet hoc ex verbis Conc. Trid. ſeſſ.25. de regul.c. 15. ibi,

15. ibi, *Nec qui minore tempore, quàm per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profeſſionem admittatur. Profeſſio autem ante facta ſit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicuius regulæ, vel religionis, vel ordinis obſeruationem, aut alios quoſcunque effectus.*

3 Quod quidem caput Sac. Conc. non comprehendit Societatem Ieſu, quam voluit poſſe viuere, & ſeruire Deo, & eius Eccleſiæ iuxta eius inſtitutum, & regulam, quam recenſet, & declarat Ludouicus Molina Ieſuita in tract. de iuſtitia, diſp. 139. col. 1. & 2. Neque comprehendit Fratres tertij ordinis, vt in ſpecie Conc. ipſum Trident. ſic declarat Rota Romana in dec. 591. num. 7. in 1. par. diuerſ. in nouiſſime editis. Non enim (inquit Rota) dicuntur propriè religioſi,
5 cum vxorem ducant, & alia vota non emittant, ſicut ex ſacris Theologis tradunt D. Thomas in 2. 2. q. 86. art. 4. in fine, Clauaſ. in ſumma in verbo religioſus, n. 5. & Perier. in ſumma in verbo etiam religioſus. Sic & iuris Pontificij interpretes Imola, Zabarella, & Vitalinus in clem. 1. de relig. domib. & in clement. ex eo de ſent. excom. Bald. in conſ. 272. lib. 1. Ang. in conſ. 218. Gemin. in conſ. 41. col. 2 Calder. in conſil. 7. in tit. de iud. & conſ. 4. de regul. Rom. in conſ. 267. n. 4.
6 Pariſ. in conſ. 40. num. 14. lib. 3. Neque pariter continet Equites Sancti Stephani, vt in ſpecie ex pluribus decidit Rota in d. deciſ. 591. & accedit Afflict. in cap. 1. §. qui clericus, n. 9. ſi de feu. ſit controu. inter. dom. & agn.

RESOLVT. DCXXVIII.

Beneficium Curatum quando dicatur, vt in ſimplex conuerti non poſſit per Epiſcopum, ex vi Conc. Tridentin.

1 *Quænam ſit differentia inter Parochialem Eccleſiam, & Curatam.*
2 *Cura tribus modis contingere poteſt.*
3 *Aedificium non habet faciem Eccleſiæ, ſed Oratorij.*
4 *Illud beneficium dicitur curatum, quod fuerit erectum, vt curatum.*

Concilium Triden. ſeſſ. 25. cap. 16. de reformat. ſtatuit, vt eccleſiaſtica beneficia ſæcularia quocunque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæua eorum inſtitutione, aut aliter quomodocunque retinent, illa deinceps in ſimplex beneficium non conuertantur. Quare fuit mihi quæſitum à quodam Epiſcopo, qui optabat quoddam beneficium, quod prætendebatur eſſe Curatum in ſimplex conuertere, quando dicatur beneficium curatum quoad hunc effectum. Cui reſpondi primo, quod quando eccleſia à primæua ſua inſtitutione fuit erecta curata, ex varietate facti non poteſt immutari: & ſi ſit immutata debet reduci ad ſuam primæuam inſtitutionem, Card. in clem. 1. q. 21. verſ. ego autem tenui, de officio Vicar. quem allegat Mandoſ. in reg. de idiomate. q. 11. num. 3.

1 Dico ſecundo, quod Parochialis Eccleſia differt à curata, & ideo non tenet conſequentia, eſt curata, ergo Parochialis, vt bene declarat Hoieda de benef. incompatibili, cap. 13. num. 2. quem ſequitur Mareſcott. lib. 2. var. reſolut. cap. 95. ſub num. 7. quia poteſt eſſe beneficium curatum abſque eo, quod ſit Eccleſia parochialis exemplificando, vt per Gonzalez ad reg. de alternatiua gloſ. 6. num. 92.

2 Dico tandem, quod cura tripliciter contingere poteſt, Primo, habitu tantum, & fit quando à prima inſtitutione beneficium ſit erectum, vt curatum, ſed actu non fuit cura exercitata, vel etiam ſi quandoque cura fuiſſet exercitata, ſed aliquo euentu deſierit eſſe, actu etiam dicitur ſine habitu, quando à principio cura non fuerit annexa, ſed aliqua cauſa cura fuerit in exercitio: habitu, & actu, quando à ſua inſtitutione cura fuit adiecta, & obſeruata, ſicut notant Canoniſtæ in cap. de multa de præbend. Sed caſus iſte verſatur circa curam habitu tantum, etiam ſi in prædicta inſtitutione appareret de cura, cum in exercitio nunquam fuerit, neque Rectores fuerint aliquo tempore reſidentes. Immo reſidere non potuiſſent, cum nulla in loco adſit habitatio pro Rectore: ſed neque pro colonis: & ædificium non habet
3 faciem Eccleſiæ, ſed Oratorij. Super quo caſu Card. in conſil. 48. ad fin. dicit; quod beneficium illud dicitur curatum, quod fuerit erectum vt curatum, & cum
4 poteſtate fori pœnitentialis; licet actu non exerceatur, & aliud tenuit Federic. de Sen. in conſil. 135. ad fin. quod ſcilicet beneficium, quod olim fuerat Curatum, ſi hodie non ſit, quia actu cura non exercetur, non dicitur Curatum, quoad pœnas in d. cap. de multa, & extrauag. execrabilis §. qui verò, de præb. contentas Pract. Cancell. titul. notab. ſuper vacan. non reſeru. verſ. Curata Eccleſia cum ſequenti, fol. mihi 108. & quod rector parochialis deſtitutę ſeu habitu, & non actu non videatur habere beneficium curatum, ſed tantum ſimplex eſt gloſ. communiter recepta in cap. licet canon. ver. Parochialis de elect. in 6. & Abbas pariter communiter receptus in præalleg. cap. de multa idque in praxi vbique ſeruari affirmat Nauar. in conſil. 3. num. 2. de maior. & obed. quas opiniones Staphil. de grat. expect. §. ſciri, n. 22. conciliat. vt opinio Cardinalis habeat locum, vt ſcilicet in impetratione beneficij ſit facienda mentio Curæ, quamuis non exerceatur, & dictum Federic. procedat, vt beneficium, quod in actu non exercetur, vt Curatum, non ſit incompatibile cum alio requirente reſidentiam, & ſequitur approbando dictum, num. 42. 43. & 44. ſed an beneficium dicatur curatum, quando non habet curam perpetuam, ſed ad certum tempus, veluti, ſi eſſet præpoſitura, cuius præpoſitus ſede vacante gerit vicem Epiſcopi in temporalibus, & ſpiritualibus, in quo pars negatiua tenenda eſt ex Doctoribus allegatis per Gonzalez in cit. gl. 6. num. 39.

RESOLVT. DCXXIX.

Text. in l. emptor, C. locati, an locum habeat in clerico conductore.

1 *Diſpoſitio text. in l. emptor. C. locati, procedit tam in laico, quam in clerico.*

1 Reſpondi in facti contingentia huius text. diſpoſitionem, qua cauetur Dominum, ſeu ſingularem ſucceſſorem non teneri ſtare colono, procedere tam in laico, quam in clerico affictatoribus, motus tum ex generalitate d. l. quem quidem argumentandi modum validum eſſe in iure oſtendit Riminald. iun. in conſ. 90. n. 6. & ſeq. volum. 1. quem refert, & ſequitur Burſat. conſ. 16. num. 4. vol. 1. tum denique, vt ſeruetur æqualitas inter vtrunque genus perſonarum ex notatis per de Franch. in dec. 185.

RELSOVT. DCXXX.

Excommunicato an poſſit concedi abſolutio cum reincidentia vſquequo Romam perueniat, pro abſolutione obtinenda.

1 *Abſolutio cum reincidentia quando concedatur.*

Cum

CVm à Curia Archiepiſcop. fuiſſet quidam declaratus excommunicatus ob violentam manus iniectionem in clericum, propter quam ei eſſet neceſſarium Romam adire pro obtinenda abſolutione, iuxta terminos capit. ſi quis ſuadente diabolo 17. quæſt. 4. ipſo inſtante, ex quo erat impeditus, & humiliter petente, fuit ei impartita abſolutio, cum reincidentia, vt euſque intelligatur abſolutus donec Romam perueniat, & hoc per text. & quod ibi notatur in cap. eos de ſent. excom. in 6.

RESOLVT. DCXXXI.

An Rector, ſeu Beneficiatus Eccleſiæ maioris matricis loci, præcedat Canonicos Eccleſiæ Parochialis nouiter in collegiatam erectæ.

1 *Nomen matricis pluribus eccleſijs competere poteſt.*
2 *Quæ ſint iura matricitatis.*
3 *Canonici collegiatæ præcedunt Rectorem maioris matricis dum ſingulariter incedunt.*
4 *Rector maioris matricis in actibus publicis ad modum Capituli cum Clero incedens, præcedit Canonicos particularis Eccleſiæ Collegiatæ.*
5 *Iura matricitatis digniora iuribus Collegiatæ.*
6 *Eccleſia maior matrix vice cathedralis ſubrogatur, vbi deeſt de Sedes Epiſcopi.*
7 *Collegiata præcedit Parochialem ſimplicem, & plebanũ.*
8 *Plebanus caput Eccleſiæ extra ciuitatem erecta.*
9 *In legalibus vox vnius parum æſtimatur.*

NOn multum temporis præterit, ex quo propoſita coram me fuit præſens dubitatio de præcedentia inter Rectorem, ſeu Beneficiatum maioris matricis Eccleſiæ loci & Canonicos Capituli, ſeu Collegij nouiter erecti in Eccleſia Parochiali particulari eiuſdẽ loci, ad quam reſoluendam mihi hæc tanquam neceſſaria videntur breuiter præponi debere.

1 Primo circa titulum. Hoc nomen (matrix) cum ſit æquiuocum, pluribus eccleſijs cõpetere poteſt, vt omnibus in iure peritis clarum eſt: competit primo Eccleſiæ Cathedrali magis propriè, prout habetur in c. venerabili, de verb. ſignif. Secundo propriè competit Eccleſiæ maiori matrici loci, quæ vice Cathedralis, vbi deeſt ſedes Epiſcopi, ſubrogatur, vt per Sayr. de cenſ. eccleſ. libro 3. c. 33. n. 46. Lap. alleg. 15. incipien. Idem eſt dicere. Tertio ſimplici Parochiali, & hoc impropriè, largiſſimè ſumptum, reſpectu regenerationis à fonte baptiſmali, vt communiter cenſetur. In titulo dubitationis vſurpamus nomen (matrix) prout in ſecunda acceptione vſurpatur, ſcilicet pro illa Eccleſia maiori loci, quæ vicem Cathedralis gerit, vt infra clarius.

Secundo nota ad erectionem Collegiatę duo pręcipuè requiri, Auctoritatem erigentis, & Præbendas ſeu portiones fructuum Canonicorum, de iure enim Canonicus ſine præbenda, non poteſt dici Canonicus.

Ad conſtitutionẽ verò Eccleſię maioris matricis loci, de qua nos loquimur, ſequẽtia, vel ipſorum principaliora requirũtur, quæ à Canonicis iura matricitatis ſeu tanquam Cathedralia ſolent appellari, quorũ aliqua recenſet illuſtriſ. Seraphinus in vna Burgen. præe-
2 minentiarum 22. Maij 1570. dec. 105. vol. 1. Iura hæc ſunt, delatio duarũ Crucium, vbi cõſuetudo viguerit, vel vnius cũ præcedẽtia ſupra alias Publicatio Bullæ Cruciatæ, vbi fuerit conceſſio ipſius aliarum Indulgẽtiarum, Iubilei, & ſimilium, Edictorum Ordinarij loci, Adminiſtratio munerum Rectoris ſine alterius licẽtia licet hoc mihi videatur commune etiam omnibus Rectoribus Eccleſiarum Parochialium nulli annexarũ, & gangiarum. Orationes in Eccleſia vniuerſaliter ſolitæ fieri, vt ſunt, meo iudicio, primæ Rogationum, & diei S. Marci, & feſtiuitatis ſanctiſſimi Sacramenti, licet in iſtis ſeruanda conſuetudo. Prima viſitatio, & poſſeſſio Epiſcopi, Prima pulſatio campanarum, Præcedẽtia Rectoris ſupra totum Clerũ, Prima vox ipſius in ſynodalibus, Vniuerſalis lætitia ortus, & funeralia mortis Regum, Prælatorum, & magnorum Principũ, hæc omnia, vel ipſorum principaliora conſtituunt matricitatem maioris Eccleſiæ, vt intuenti planum eſt.

Hic præhabitis, dubitationi duplici concluſione ſatisfaciam.

3 Prima concluſio. Si loquimur de præcedentia ſingulari. ſ. dum ſingulariter, & priuatè incedunt Rector maioris, & aliquis Canonicus particularis Collegiatę, tũc neceſſario pręcedere debet Canonicus. Ratio, quia habet ſingularem perſonã digniorem in illo actu particulari, in quo Rector maioris non repręſentat ſuam Eccleſiam, ſed tantum ſuam ſingularem perſonã. Hæc concluſio euidenter colligitur ex Nauar. conſil. 4. de maioritat. & obedient. ex Say. deciſ. 4. eod. titul.

4 Secunda cõcluſio ſi loquimur de pręcedentia perſonali non ſingulariter, & priuatè, ſed in actibus publicis, vt quando Rector maioris matricis ad modum Capituli cum toto Clero incedit repræſentans ſuam ſponſam Eccleſiam, vt in proceſſionibus publicis vniuerſalibus loci, & alijs actibus dignis, tunc ipſe Rector maioris eſt pręferendus Capitulo, ſeu Collegio in particulari parochiali Eccleſia nouiter erecto. Colligitur ex pluribus infra dicendis.

5 Primo, quia iura matricitatis maioris digniora sũt iuribus Collegiatæ, ergo Rector maioris, cui ipſa cõpetunt, præferendus eſt Collegio, cui deſunt ipſa iura digniora: quod iura matricitatis ſint digniora, collige ex aurea deciſ. 105. Illuſtriſs. Seraphini in vna Burgen. Pręeminẽt. anno 1570. ſupra allegata, vbi habetur, cõcluſum fuiſſe in hac materia pro Collegiata, quia potiora iura matricitatis habeat, quàm alia Eccleſia, & ſic perſpecta fuerunt ipſa iura matricitatis tanquam digniora, & non iura collegiatæ.

Secundo eſt alia Rot. Rom. in proprijs terminis dec. 1243. lib. 3. part. 3. diuerſ. vbi expreſsè decretum fuit, ea quæ à Capitulo maiore. ſ. ab Eccleſia maiore matrice loci, eiuſque Rectore, tanquam iura cathedralia habẽtur ex longa conſuetudine, non tolli per vnã ex inferioribus eccleſijs in collegiatam erectam. Rector enim maioris matricis, dum in proceſſionibus, ſeu alijs actibus dignis repræſentans ſuam Eccleſiam, incedit quaſi caput vniuerſi Cleri loci, conſtituit Capitulum, cuius membra ſunt Presbyteri, & clerici loci, & ipſe caput, & conſequenter per dec. Rom. allegatam, iura, quę habet ex longa conſuetudine, vt ſunt maximè præcedẽtia, & prælatio in omnibus actibus publicis, non tollũtur ex erectione parochialis particularis in collegiatã. Quod iſta iura dicantur tanquam cathedralia, abſur-
6 dum eſt negate, cum ipſa maior matrix ſit ſubrogata tanquam Cathedralis, ſeu vice Cathedralis, vbi non adeſt, vt per Sayr. vbi ſupra, & conſequenter eius Rector perſonam Epiſcopi, & Summi Paſtoris in talibus repræſentat, cui debetur dignior prælatio.

Tertio, quia dum Pontifex, ſeu Epiſcopus erigit Parochialem particularem in Collegiatam (quod rarius euenit, sẽper enim maior matrix loci ad digniora erigitur) maximè erigit pro diuinis laudibus à Canonicis in ſua particulari Eccleſia, tanquam in ſua domo perſoluendis digniori modo, quam ante erectionem, & non intẽdit præiudicare iuribus, & dignitatibus maioris, quæ vicem Cathedralis gerit in illo loco, nam illæſa remanere debent, alias ſemper eſſet variara mutatio iurium cathedralium in Eccleſia Dei, ſecundum diuerſas erectiones diuerſarum Eccleſiarum ad varias dignitates erigi poſſibilium, & ſic nullus daretur ſtatus, qui maximè ad perfectionem pertinet, quod valde incongruum.

Adde, quod licet Eccleſia particularis erigatur in

Collegiatam, tamen ſemper remanet particularis, vt erat ante erectionem, & ideo eius dignitas non extenditur niſi inter proprios limites ſuę Eccleſię, & nõ per totum locum, ſeu ciuitatem, quis enim poſſet dicere abſurdum, & inconueniens non eſſe, perſonam aliquã digniorem Collegij Eccleſię Parochialis particularis, vt eſt Primicerius, ſeu alius, iuriſdictionem, & poteſtatem habere ſupra totum Clerum, cum ad hoc ſua dignitas non extendatur, cum ergo ſua iuriſdictio, & poteſtas ſit tantum in Eccleſia propria, nullo pacto præiudicat iuribus maioris matricis loci, eiuſque Rectoris, cuius iuriſdictio, & poteſtas extenditur per totum locum, & ſupra totum Clerum, cum ſit caput Primæ, & dignioris Eccleſiæ.

Quarto cõcludendum puto, vt ſupra, ex iuriſdictione, quam habet ipſa maior ſupra alias Eccleſias, præcipuè cum ſit norma cæremoniandi, & officiandi alijs Eccleſijs, præſertim tempore interdicti, vt in Clement. & varijs bullis Apoſtolicis, quæ iuriſdictio atguit maiorem dignitatem.

Vltimo (& hęc ratio in ſubiecta materia, in qua Doctores in puncto non inueniuntur, multũ valet) in Cõcil. Trident. expreſsè ſupra Parochialem tantum attẽdas præcedentiam Collegiatę, ex ipſo ordine litterę, & non ſupra maiorem, vt in cap. ſtatuit 25. ſeſſ. & in c. in pluribus 24. ſeſſ. ſub decret. de reformat. & in cap. 3. incip. Epiſcopi 22. ſeſſ. ſub decr. de reformat. quibus locis expreſsè Collegiata præponitur Parochiali tantum.

Nec dicas, immediatè poſt Cathedralem, ſequitur Collegiata, ergo dignior matrice, quia ſub vocabulo Cathedralis comprehenditur illa Eccleſia, quæ ipſius vices gerit, & hæc eſt maior matrix loci.

7 Collige ex his collegiatam præcedere Parochialem ſimplicem, vt decidit Hieron. de Lauren. dec. Auenionen. 12. & per Seraph. Illuſtriſſ. in dec. 22. & in collect. meis n. 1068. part. 4. Gratian. tom. 3. diſceptat. forenſ.
8 cap. 458. num. 8. & ſeq. & vltra præcedere plebanum, ſeu ruralem Archipresbyterum, qui eſt caput Eccleſię in locis, ſeu territorijs extra ciuitatẽ erectis, Abb. conſ. 58. num. 2. verſ. tertius, lib. 2.

Tandem aduertas, non recedendum à mea ſecunda cõcluſione, per illa verba in dec. 1457. Illuſtriſ. Seraph. vbi dici videtur, Collegiatã conſequi maiorem dignitatem ſupra maiorem, quia vel ibi nõ loquitur de pręcedentia, de qua loquor in cõcluſione, ſed de perſonali ſingulari, vel extra locum, & ciuitatem: nam ſi eſſet ſermo in terminis noſtris, manifeſta eſſet contradictio in ſuis deciſionibus, precipuè cum dec. 105. quam in prima ratione allegaui, vbi ipſe preponit iura matricitatis iuribus Collegiatæ, & concludit pro collegiata, quia potiora iura matricitatis habebat, & ſic ratio formalis prælationis collegiatæ fuit ob vires iurium matricitatis, & non alia ratione. Vel ſi loquitur in proprijs terminis de præcedentia, de qua nos loqui-
9 mur, quia ſolus loquitur, & in legalibus vox vnius parum ęſtimatur, nõ eſt attendenda ſua ſententia, & Doctores ab eo citati, vt Aym. probant conſequentiam tantum, non autẽ in puncto loquuntur, ſed ipſe ſolus ſupponit maiorem dignitatẽ Collegiatæ ſupra maiorem, quod nos negamus, vt ex adductis eſt videre.

Ad illa verba (ſi vna Eccleſia erigatur in Epiſcopatum, debetur ei locus Epiſcopalis) dico reducendo ad noſtrum caſum, quod de congruo, & conuenienti, ſemper ſi in aliquo loco erigeretur Epiſcopatus, deberet aggregari ipſa Epiſcopalis dignitas Eccleſiæ maiori matrici tanquam capiti omnium Eccleſiarum illius loci, & non inferiori, ita conſuetudo, & vſus ſeruauit, vt expertis in Romana Curia clarũ eſt: ſi autẽ (quod rariſſimè) inferior erigatur ad aliquam dignitatem ſemper intelligitur abſq; læſione iurium matricis maioris. Ita in hac materia præcedentiæ dicendum puto, de quo ſcilicet, quando erectio in eccleſiam collegiatam præiudicet iuribus, & præheminentijs prius competentibus eccleſiæ matrici, & quid ſi in bulla erectionis adſit clauſula ſine alterius præiudicio: & de effectu ex illa reſultante tradit nouiſſimè Gratian. lib. 3. forenſ. diſceptat. c. 578.

RESOLVT. DCXXXII.

Mobilia pretioſa an poſſint alienari abſq; aſſenſu Apoſtolico, quando illorum pretium conuertitur in fabricam eiuſdem eccleſiæ.

1 *Prohibitio alienandi bona eccleſiæ, inconſulto Romano Pontifice, extenditur quoque ad mobilia pretioſa.*
2 *Contrarium deciditur, quia ex hac alienatione nullum in extraneam perſonam transfertur dominium, cum remaneant ipſa apud eccleſiam.*

INter Canonicos cuiuſdam eccleſiæ Metropolitanæ dubitabatur an potuiſſent de iure lampades argenteas, cæteraque mobilia pretioſa, quæ ſuperflua erant pro ornatu dictæ Eccleſiæ alienare, vt illorum pretiũ conuerteretur in neceſſariam fabricam, cui quæſito dubium mihi faciebat regula generalis deſumpta ex extrauag. ambitioſæ, de rebus Eccleſiæ nõ alienandis, quæ eſt, vt prohibitio alienandi bona Eccleſiæ incon-
1 ſulto Romano Pontifice, extẽdatur quoque ad mobilia pretioſa, vt per Rodoan. in ſuo tractat. de reb. eccleſ. non alienand. q. 13. num. 8. Vgol. de poteſtate Epiſcopi cap. 14. §. 4. Quaranta verbo alienatio n. 24. cum illa æquiparetur immobilibus per dictam extrauagãtem, & probatur quoque in l. ſancimus, C. de ſacroſanct. eccleſ. & in l. lex, quæ tutores C. de adminiſtratione tutorum, & per Panormitanum in c. nulli de rebus Eccleſ. non alienandis.
2 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, cõtrarium dixi, motus, quod ex hac alienatione nullum dominium in extraneam perſonam transferatur, cum remaneant apud eandem Eccleſiam, & per dictam extrauag. illa tantũ alienatio prohibetur, per quam quæuis ſpecies dominij transfertur, iuxta terminos l. fin. C. de reb. alienis nõ alienan. & in l. alienatum ff. de verb. ſignifi. & ſecundum Quarant. cit. loco n. 15. *ampliatur* procedere in omni cõtractu, per quem transfertur dominium directum, vel vtile etiam in permutatione, c. nulli, de rebus eccl. alien. cap. 2. vbi Abb. de rer. permut. c. ſine exceptione 12. q. 2. vbi Rebuff. n. *66.* tenet procedere etiã quando eccleſiæ inuicem permutant, Rodoan. q. 2. c. 20. & quæſt. 12. n. 28. permutatio enim alienatio eſt Iaſ. in l. fin. n. 101. C. de iure emphyt. Rodoan. q. 2. cap. 4. Ita vidi practicari, & expediri Breuia Apoſtolica etiã inter eccleſias permutantes, ſi in euidentem vtilitatem vtriuſque partis ceſſetint, quamuis ante hanc extrauag. ſufficiebat conſenſus Epiſcopi in eccleſijs ſibi ſubiectis, c. 1. & c. vt ſuper §. fin. de rebus eccleſ. alien. iſte eſt vnus de caſibus à iure permiſſis: nempe permutatio requirens ſolemnitates, etiam ſi fiat permutatio cum Principe, ſecundum Inn. & Abb. in c. 1. de rer. permut.

Tandem ſupradictis addebatur text. in l. ſancimus, C. de ſacroſ. eccl. vbi facilis eſt alienatio, quam de eccleſia haberet mobilia ſuperflua in caſibus, ibi expreſſis, & ita ſaluo iudicio rectius ſentientis.

RESOLVT. DCXXXIII.

Quindennium quando debeatur domino directo.

1 *Quindennium quando ſit ſoluendum directo domino.*
2 *Emphyteuſis nõ poteſt transferri in eccleſiam, vniuerſitatẽ, vel manus mortuas, licet non proueniat ex culpa ipſorum, ſed quia deterior efficeretur conditio Domini.*

3 Tunc

3 *Tunc debet ſolui quindennium, quando emphyteuſis peruenit in manus mortuas.*

CVm fuiſſet per Sac.Conſ.quidam cõdemnatus ad vendendum domum, quam in emphyteuſim tenebat pro ampliatione cuiuſdam eccleſię, cumq; compatuiſſet procurator menſæ cuiuſdã eccleſiæ Archiepiſcopalis dominæ directæ, inſtando, ac petendo ſibi
1 deberi quindennium ex dicta alienatione, quare fuit dubitatum, quid iuris. Pro cuius articuli dilucidatione ſupponebam pro abſoluto concluſionem illam.ſ. emphyteuſim prohibitam eſſe tranſire ad eccleſiam, ſecundum Speculatorem in tit. de locato, § nunc, & aliqua, n.143.Iaſ. in l.fin.n.91.C. de iure emphyt. & in conſ.25.n.6.vol ..... poſt Alex. conſ.9. n.5.lib.3. & conſ.76.n.5.lib.7.& Bald.conſ.80.n.4,& ſeq.& late de Ponte de poteſt.Proreg. tit. de aſſenſib.§.8.n.8.Ratio enim ſecundum precitatos, eſt duplex.Prima, quia non eſſet ſpes, quod res poſſit redire ad dominũ per mortem, cum eccleſiæ non moriantur, cap. ſi gratioſe, de reſcript.in 6.Secunda, quia dominus directus multum grauaretur,& fraudaretur iure ſuo, nam cum eccleſia non poſſit alienare,& licet poſſit, non tamen de facili vt poteſt priuatus, quia requiritur, quod ſubſit cauſa, & quod interuenerint ſolemnitates,&c. Vnde non ſic faciliter dominus reciperet laudemium, ſicut quando emphyteuſis transfertur in priuatum, & ſecundum Bald.in deciſ. 60. hæc concluſio ampliatur procedere etiam quando emphyteuſis transfertur in collegium, corpus, ſiue vniuerſitatem, quia dicitur tranſire ad manus mortuas; & propterea dominus directus dicitur defraudatus, quia res de facili non incidit in commiſſum, & conſequenter ceſſat ſpes caducitatis,& propterea fuit deciſum in Sac.Conſ.Neapolit.teſte de Franch. in dec. 659. quod ſi venditio rei emphyteoticæ fuerit facta ciuitati, tenetur ciuitas propter laudemia,& alia iura directo domino competentia, ponere illam extra manus ipſius ciuitatis, & dicit Iaſ. loco cit. quod eccleſia teneatur vendere intra annum, allegat text. in c. longinquitate 12. quæſt. 2. licet ſupradicti concludant valere legatum rei feudalis, vel emphyteuſis in fauorem communitatis, vel eccleſiæ quantum ad hoc vt recipiant rei æſtimationẽ vt refert,& ſequitur in materia feudali Ioannes Rayn. in repet.c.Imper.in §. habito igitur, num.36. ibi pone quod,& in feudo, refert illum etiam Curtius in 4.part. tract.feud.n.126.verſ.quinto videtur limitanda, & idẽ Iacob. in eod. tract. de feud. in verb. & cum pacto, quod de ipſo feudo, verſ.iuxta prædicta quæro.
2 Quamuis, quod emphyteuſis non poſſit transferri in eccleſiam, vniuerſitatem, vel manus mortuas, non proueniat ex culpa ipſorũ, ſed quia deterior efficeretur conditio domini, vt tenet Card. in c.potuit, & ibi Imola 17.col.de locat.Bald.conſ.17.& in c.1.in 4. col. de alien.feudi.Ex quibus omnibus reſpondi propterea
3 debere ſolui quindennium, quando emphyteuſis perueniat ad manus mortuas,& quãdo emphyteuſis priuata tranſiens ad eccleſiam ſortiatur naturam rei Eccleſiaſticæ declarat Mareſcot. lib. 1. variar. reſolut. cap.77.

RESOLVT. DCXXXIV.

Quomodo procedendum ſit contra Canonicum obtinentem canonicatum ſimplicem carentem præbenda, ſi non reſidet.

1 *Reſolutio Conc.Trid.ſuper propoſito articulo.*
2 *Si ignoretur vbi nam ſit clericus abſens, citandus eſt per edictum, & expectandus erit infra ſex menſes, ſi verò ſciatur vbi ſit, debet ei præfigi terminus competens ad redeundum.*

1 HViuſmodi difficultas videtur poſſe reſolui ex decreto Concilij Trid.ſeſs.24. de refor.c.12. verſ. prætere a, ſcilicet, quod ſi obtinentes Canonicatus contingat abeſſe vltra tres menſes, anno quolibet primo anno vnuſquiſque priuetur dimidia parte fructum & ſi iterum vſus fuerit eadem negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos anno lucratus eſt, creſcente verò contumacia contra eos procedatur iuxta ſacrorum canonum diſpoſitionem, quam doctrinam refert,& declarat Piaſeg.p.2.c.3.n.11.in prax. Epiſc.
Sed alia ex parte dicendum eſt, in Canonico ſimplici non procedere dictam diſpoſitionem, nam nullos percipit fructus, prout in caſu propoſito præſupponitur, & ſic eluſoria eſſet diſpoſitio Sac. Conc. ſi procedendum eſſet contra dictum Canonicum, iuxta prędictam formam, & quamuis, quando Canonica non habent præbendam, diſtributiones ſuccedant loco fructuum, tamen cum dictæ diſtributiones amittantur ob non reſidentiam, iuxta cap.1. de cler. non reſiden. in 6. nulla opus eſt ſententia priuationis ipſarum, quibus ipſo facto non reſidens priuatus exiſtit.
2 Quare ſecunda erit diſpoſitio cap. ex tuæ, de cler. non reſid. ſcilicet ſi ignoretur vbi nam ſit clericus abſens citandus eſt per edictum, & expectandus erit per ſex menſes: ſi verò ſciatur vbi ſit, debet ei præfigi terminus competens ad redeundum, & ad priuationem debet excommunicari, vel ſuſpendi, prout etiam declarat Abb. d. cap. ex tuæ, nam cum hic caſus ſit omiſſus à Conc. Trid. remanet in diſpoſitione iuris communis, vulgatis iuribus.

RESOLVT. DCXXXV.

An reconductio poſſit probari per teſtes.

1 *Relocatio non poteſt probari per teſtes, ſed tantum per ſcripturam.*
2 *Contraria eſt opinio Cur. Archiep.*
3 *Ornatur text. in l. Ne cui C. locati.*

COnductor domus, finito tempore conductionis, opponebat reconductionem contra dominum, qui illum requirebat, vt dictam domnm adueniente tempore vacuam relaxaret, inſtando ſibi concedi terminum ad probandum: Dominus verò dicebat, nullatenus eſſe concedendum terminum ſuper recõductione, quia debet probari tantum per ſcripturam: fuit dubitatum in Archiep. Curia Neap. quid iuris, & pro parte domini domus allegabatur in terminis Dominus de Franc.dec.278.vbi refert fuiſſe reſolutũ, relo-
1 cationem non poſſe probari per teſtes, ſed tantum per ſcripturam,& hoc ad euitandum fraudes conductorẽ, qui conuentiones allegare ſolẽt per tex.in l. ne cui, C. de loc.& cõduct.aſſerendo idẽ tenuiſſe Boer.dec.107.
2 Sed his non obſtantibus, in dicta Archiep.Curia fuit deciſum contrarium, & fuit datus terminus in cauſa, & admiſſa probatio per teſtes, cum eandem vim habeant teſtium depoſitiones, & inſtrumenta, l. in exercendis, C.de fid.inſtru.Mynſing.in cent. 4. obſeru. 23.
Nec obſtat tex.in d.l.ne cui, quia nõ loquitur in caſu noſtro, ſed de pactis ſpecialibus, quæ in locationib. interuenire poſſunt, vt nõ poſſint probari, niſi per ſcripturam ſcilicet pactum, vt non liceat domũ alijs locare donec ipſe conductam habere vellet,& tantũ dare, quantum alij, vel ſimilia, vt ibi declarat gl.in verb. pacta prout etiam loquitur d.deciſio Boer.ſecus autẽ in caſu noſtro, vbi tractatur de reconductione, quæ non reperitur aliquo iure prohibitum quin probari poſſit per teſtes,& quæ prohibita non reperiuntur, cenſentur permiſſa, vulgatis &c.& ita fuit deciſum in d.Archiep. Curia in cauſa Domini Pauli Caiazæ; prout etiã fuit deciſum in Sacro Conſ.Neap.de anno 1615. in cauſa

2 *Specificatio iuriſpatronatus in venditione vniuerſitatis eſt ſimoniaca.*
3 *Emens aliquid vniuerſale animo emendi iuſpatronatus, ſimoniam committit.*
4 *Id, quod principaliter agitur, eſt inſpiciendum.*

IN Curia Archiep. Neap. tale fuit dubitatum (litigantes prætermittendo) quidam vendiderat domum alicui, in qua erat etiam capella cōtinens iuſpatronatus, in cuius venditione adiecit verbum, & ſignāter iuſparronatus: fuit dubitatum, ſi præfata venditio eſſet ſimoniaca, iuxta tradita in c. quanto, de iudic. pro
1 negatiua vrgebat, quod expreſſio eorū, quę racitè inſunt, nihil operatur, etiam in ſpiritualibus, iuxta doctrinam gloſ. in cap. ſignificaſti, de elect. & in cap. ad audientiam 2. de reſcript. in cap. olim il primo, de reſtit. ſpol. in cap. relatum, de præbend.

Cętetum hoc non obſtante, contrarium iudicauimus, & moti fuimus auctoritate Io. And. in c. 1. de iu-
2 repatron. in 6. qui vult, quod ſi in venditione villæ, vel vniuerſitatis bonorum, fiat expreſſa mentio iuriſpatr. per huiuſmodi expreſſionem videtur æquè principaliter vendi iuſparronatus, & per conſequens erit nulla venditio, & eſt communis opinio, ſecundum Lambert. de iurepatron. 2. par. 1. libri, art. 2. num. 7. Menoch. in conſil. 451. volum. 3. de Rub. in conſil. 190. volum. 2. reprobara opinione Anan. in cap. quærelam de elect. im-
3 mò diximus, quod ſi quis dum emerit villam, vel alia bona, in quibus erat inſitum iuſpatronat. principaliter habuiſſet intentionem ad iuſpatr. propter quod emit illa bona; tali caſu dubium non eſt, quin committat ſi-
4 moniam, & habetet locum pœna vendentis iuſpatronar. cum id, quod principaliter agitur, ſit inſpiciendum, & ſit in conſideratione, l. ſi quis nec cauſam, ff. ſi certum pet. & ita tenet Palud. in 4. diſt. 25. quæſt. 5. art. 3. in fin. Sot. de iuſt. & iure, lib. 9. quæſt. 7. art. 1. Pet. de Cened. in collect. 140. part. 1. Roſell. in ſumma, in verb. ſimonia, in 6. Spin. in ſpec. teſtament. gloſ. 4. num. 116. in princ. Ceuall. in comm. contra communes, q. 349. lib. 1.
5 Non obſtat, quod expreſſio eorum, quæ tacitè inſūt, nihil operatur, quia reſpondetur, quod quando actus de per ſe ſimpliciter eſt prohibitus, tūc etſi racitè inſit, ſi exprimarur, operatur vitium, propter quod ille, ſi in eo exprimatur illud, quod de per ſe eſt prohibitum, inualidatur, & annullarur, arg. tex. vbi DD. in l. nonnunquam, ff. de cond. & demonſtr. & ita tenendum, reiecta diſtinctione, quam in hoc caſu conſtituit Rocch. de iurepatron. verbo ipſe, vel is à quo, q. 25. num. 49.

Finis Tituli Praxis Variarum Reſolutionum.

PRAXIS RERVM QVOTIDIANARVM.

RESOLVT. DCXXXIX.

ANni quinque à Conc. Trid. ad reclamandum conceſſis profeſſis regularibus currunt non obſtante ignorantia profeſſioni nullę, aut alio impedimēto facti, ratio, quia etſi tempus præfinitum in negligentium odium, non currat quidam ignoranti, & impedito, ſed ſecus eſt, quando non in odium negligentis, ſed in alterius fauorem ſit præfixus, vt hic, vbi non in odiū negligentię profeſſi; ſed in communem religionis quietem tempus eſt præfixum: poterit tamen hic impeditus per viam reſtitutionis audiri, Sanchez 2. tom. f. 135. lib. 7. diſput. 37. num. 19.

RESOLVT. DCXL.

COgnatio ſpiritualis contrahitur quidem per procuratorem, ſed eam non procurator, ſed mandans, ſeu principalis incurrit, Rota dec. 533. in antiq. & in dec. 669. in nouis, Cappell. Tholoſ. in dec. 157. Verall. dec. 147. par. 3. & ita cenſuit Sac. Cong. Conc. vt refert Galet. in verb. cognatio.

RESOLVT. DCXLI.

EXaminatores Synodales durant, donec alij in Synodo deputati fuerint; verum ſi anno elapſo aliqui ex eis mortui fuerint, officium omnium expirat, vt cenſuit eadem Cong. ſecundum Galet. in verb. examinatores.

Examinatores eligendorum ad beneficia, approbantes examinatum aliquem quoad ſcientiam tantū, non etiam quoad vitam, & mores non ſatisfaciunt Decreto Concilij, quod expreſsè iubet; quod pctacto examine renuntientur. Quicunque ab his idonei iudicari fuerint, ætate, moribus, doctrina, prudentia, &c. & ita declarauit eadem Sacra Congregatio accipi prædicta verba Concilij ſeſſ. 24. cap. 8. de reform. vt idem Galet. in verb. ſupra citato refert.

RESOLVT. DCXLII.

LIcentia accedendi ad Moniales extenditur etiam ad ſocium religioſi eam obtinentis, Rodriq. tom. 3. q. 6. art. 2. & ſecundum eundem Galet. in verb. licentia, & ratio eſt quia de connexis idem eſt iudicium, cap. translato de conſt.

RESOLVT. DCXLIII.

LIcet regulares non poſſint prædicare abſque licentia Ordinarij, tamen licentia eiuſdem Ordinarij non requiritur in proprijs eccleſijs, vt cenſuit eadem Sacra Cong. & per Galet. loc. cit.

RESOLVT. DCXLIV.

LItteræ dimiſſoriæ poſſunt obtineri etiā ab Epiſcopo, in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium, c. cum nullus de temp. ord. & ibi DD. communiter, vt cenſuit etiam Sac. Congreg. & per eundem in verb. litteræ.

RESOLVT. DCXLV.

MIſſam ne celebrent exteri Sacerdotes in Eccleſijs Regularium prohibere poteſt Epiſcopus, confert ad hoc text. & ibi notarur in cap. 1. de cler. peregr. & ſecundum Galetum in verb. Miſſa, ita cenſuit quoque Sac. Congregatio.

RESOLVT. DCXLVI.

MIſſas nouas celebrantes poſſunt ſe tantum ad Populum vertere in medio Altaris, & ſic oblationes ſpontè factas, accipere, non autem Eccleſiam ob eam cauſam circuire, vt cenſuit eadem Sac. Congreg. & per eundem Galet. in verbo ſupra citar. de quo videnda eſt Synodus Prouincialis Neap. quæ contrarium ſtatuit.

RESOLVT. DCXLVII.

MOnialium ſuperioriſſæ eligendæ vota poſſunt oretenus etiam accipi ab Epiſcopo vna cū Vicatio, vel alio viro aſſumpto, idem Gal. in ver. monia-

lis, & per eandem Sac. Cong. ſic declarantem cap. 6. de reg. ſeſſ. 25.

RESOLVT. DCXLVIII.

MOnialibus etiam exemptis in certis caſibus dandus eſt per Epiſcopum loci Confeſſarius extraordinarius, idem in verb. ſupra cit. & per eandem Sac. Congr.

RESOLVT. DCXLIX.

MOniales exemptæ poſſunt toties viſitari ab Epiſcopo quoad obſeruantiam clauſuræ, quoties ei videbitur expedire, vt per eundem loc. ſupra cit. & per eandem Sac. Congreg.

RESOLVT. DCL.

MOniales in Ciuitate ſituatæ, ſed alieno Epiſcopo ſubiectæ, viſitantur ab Epiſcopo diœceſis, ſicut aliæ Moniales regularibus ſubiectæ, vt cenſuit ead. Sac. Cong. Galet. in ſupradicto verbo.

RESOLVT. DCLI.

MOnialium habitum aſſumere volens puella debet eſſe maior duodecim annorum, ſtatuitur in Conc. Trid. ſeſſ. vlt. de reg. cap. 17. quæ vero puellæ educationis gratia retinentur non vltra vigeſimum quintum annum ætatis ſuæ ibi commorari poſſunt, declarauit ead. Sac. Cong. vt per eundem Galet. in eodem verbo monialis.

RESOLVT. DCLII.

PArochus poteſt dare licentiam approbatis ab Ordinario prædicandi in ſua parochia, vt tenuit etiam in eadem Sac. Congregat. vt per eundem Galet. in verb. parochus.

RESOLVT. DCLIII.

PArochus non niſi per duos menſes poteſt pro Secretario, & Vicario foraneo deſeruire Epiſcopo, deputato tamen Vicario idoneo, vt tenuit ead. Sac. Cong. & idem Galet. in verb. ſupra citat.

RESOLVT. DCLIV.

PArochialis poterit conferri vni ex inhabilibus, quamuis vnum tantum examinatorum ſuffragiũ tulerit, ſi melius eccleſiæ prouideri non poterit; illum tamen amplius erudiri curabit Epiſcopus, vt cenſuit Sacr. Congreg. & idem Galet. loco ſupra cit.

Parochialis non excedens valorem centum ducatorum non poteſt grauari reſeruatione fructuum ex Conc. Trid. prædictus autem valor centum ducatorum, intelligitur ſecundum morem cuiuſque religionis ex ſententia eiuſdem Sac. Congregationis, vt refert Galet. in eodem verbo parochus.

RESOLVT. DCLV.

REſidentiæ diſpẽſatio ex cauſa inimicitiarum pertinet ad Epiſcopum, ſed ad annum tantum, & illæ non ſint contractę culpa parochi, & conſtituatur idoneus Vicarius, vt indicauit ead. Sac. Congregat. & per eundem Galet. in verb. Reſidentia.

RESOLVT. DCLVI.

REſidentiæ diſpenſatio ex cauſa adiuuandi viſitationem conceditur Epiſcopo, ſed ad bimeſtre tantum ſingulis annis, ita tenuit Sacra Congregat. ex cauſa vero inſalubritatis aeris, vel infirmitatis, quæ in loco reſidentiæ curari non poteſt diſpenſatio ad quatuor menſes eſt reſtringenda, eadem Sacr. Congregat. vt per eundem Galet. in verbo ſup. prox. cit.

RESOLVT. DCLVII.

SEpulturæ officium in eccleſijs Fratrum mendicantium, non eſt faciendum à Canonicis, ſiue à Clero, ſed ab ipſis Fratribus præſtandum erit hoc munus ead. Sacr. Congreg. ita cenſuit, vt per eundem *Gal.* in verbo Sepultura.

FINIS PRIMAE PARTIS.

PRAXIS FORI ECCLESIASTICI ET VARIÆ VTRIVSQVE IVRIS RESOLVTIONES.

AVCTORE

IO. ALOYSIO RICCIO

Viro Patritio, & Canonico Neap.

PARS SECVNDA.

RESOLVT. I.

Verberans Religioſos Diui Ioannis Hieroſolymitani, vulgò *Fra ſeruenti*, an incidat in excommunicationem.

1 *Fratres ſeruientes Ordinis S. Ioannis Hieroſolymitani, ſunt verè religioſi.*
2 *Verberans Milites S. Ioannis Hieroſolymitani, eſt excommunicatus.*
3 *Equites Hieroſolymitani emittunt tria vota, ſcilicet Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ.*

1 IN caſu propoſito, nuper conſultus, reſpondi affirmatiuè, motus ex eo, quia ſupradicti Fratres ſeruientes dicuntur verè, & propriè perſonæ eccleſiaſticæ, vt latè probatur ex illis, quæ reportauimus in Collect. dec. 216. quibus accedit quod ſcriptum reliquit Abb. in rubr. de regular. vbi voluit, omnia quæ dicuntur de verè, & propriè religioſis, locum quoque ſibi vendicare in Fratribus Diui Ioannis, vnde in c. canonica de ſentent. excommun. ſatis abundè probatur, percutientes ſupradictos Equites incidere in Canon. Si quis ſuadente Diabolo, & ita ſequitur Villaut in dec. 34. dicens: Verberantes Milites Hieroſolymitanos, vulgò dicti *Caualieri di Malta*, eſſe æquè excommunicatos, ſicut verberantes cleri-
2 cos: & quod ſint veri Religioſi, facit Polid. Rip. in obſeruat. 185. vbi per hæc verba declarauit, an Equites Hieroſolymitani, verè, ſtrictè, & propriè profeſſi dicātur? Eſt autem profeſſio propriè, ſtrictè, & verè, quæ ſolennizatur in tribus votis, Rota Rom. dec. 591. n. 8. verſ. accedit etiam, par. 1. Abb. in rub. de regul. nu. 2. verſ. ex quo inferri poteſt, quod diſpoſitio odioſa non comprehendit illos, qui non promiſerunt illa tria ſub-
3 ſtantialia, & quod ſit verum, promittere eos tria illa vota, nempe Caſtitatem, Obedientiam, & Religionē, vide Abb. in dicta rubr. n. 4. de regular. & Rot. Rom. dec. 591. n. 5. par. 1. De Paupertate verò reperi Franc. Sanſouin. de origin. Equit. lib. 2. in tit. de Equitib. Hieroſolym. dicentem: Equites tria illa vota (dum profitentur) emittere.

RESOLVT. II.

An Epiſcopo, qui habet ius ſignificandi Magiſtros Confraternitatum, competat pariter ius exequendi ſignificatum?

1 *Adminiſtratores bonorum Eccleſiæ, tenentur reddere rationem Ordinario loci, & poſſunt per Epiſcopum compelli ad ſoluendum.*
2 *Rationes dicuntur reddi, quando dantur computa, & reliqua ſoluuntur.*
3 *Epiſcopus eſt executor viſitationis piorum locorum.*

1 IN Conc. Trid. ſeſſ. 22. c. 9. de reform. ſancitur, tàm Adminiſtratores eccleſiaſticos, quàm laicos Fabricæ cuiuſcunque Eccleſiæ, etiam Cathedralis, Hoſpitalis, Confraternitatis, eleemoſynæ Montis Pietatis, & quorumcunque locorum piorum, teneri ſingulis annis reddere rationē adminiſtrationis Ordinario, ſublatis quibuſcumque priuilegijs, & conſuetudinibus in contrarium, niſi fortè aliud expreſsè cautum eſſet in conſtitutione, ſeu ordinatione talis Eccleſiæ, ſeu fabricæ: quod ſi conſuetudine, priuilegio, aut ex conſtitutione aliqua loci, reddenda ſit ratio alijs ad id deputatis, tunc cum illis adhibeatur Ordinarius; aliter factæ liberationes, dictis Adminiſtratoribus non ſuffragentur. Propter quod fuit dubitatum, an dicti laici adminiſtratores bonorum Eccleſiæ in redditione facienda Epiſcopo, iux. Conc. Trid. ſeſſ. 22. c. 9. de refor. inueniantur debitores, poſſint per Epiſcopum compelli ad ſoluendum? Pluribus ex rationibus motus iu-
2 dicaui affirmatiuè. Primum, per text. in l. quamuis ff. de cond. & demon. ex quo colligitur; rationes reddere, nil aliud eſſe, quam reliqua ſoluere. Secundum per tex. in l. cum ſeruus ff. eod. tit. vbi dicitur: ſi ſeruo legatā ſit libertas ea conditione, ſi rationes reddiderit hæredi, non hanc ſolum habet ſignificationem, ſi cautiones, inſtrumentaque omnia actus ſuo exhibuerit hæredi; ſed etiam, & ſi aliqua debuerit ſoluat. Tertium, in l. ſi ita fuerit §. quæro ff. de manu. teſtam. & in l. purè. in fi. ff. de fideicom. lib. & ff. de ſtat. lib. l. ſtatu liber §. ſi quis non dare, ff. de verb. ſignif. l. boues §. fi. & ff. de liber. legat. l. non ſolum §. is qui rationes, in quibus legibus habetur reddere rationem, duo continere, ſcilicet computum dare, & reliqua reſtituere: & ideo poſita ratione, in eo quod apparebunt debitores, poſſunt cogi per Epiſcopos ad ſoluendū: Cuius reſolutionis

nis ratio, videtur iſta. Nam non cenſentur redditæ rationes, niſi fiat reſtitutio reliquorum, & ſoluantur debita, Menoch. de arb. iud. caſ.209. n. 21. propter quod dicebat Affl. in dec. 157. quod ſententia in qua condemnatur aliquis ad præſtandum computum, & rationem de adminiſtratis, condemnat etiam ad ſoluendum, & extenditur ad id de quo loquitur, continendo in ſe tacitè condemnationem quoad reliqua; Cum reddere rationem duo contineat, computum dare, & reliqua reſtituere, l. ſi ita fuerit, §. ſi ita quære ff. de manu. teſt. l. purè in fin. ff. de fideicom. liber. l. non ſolum §. is qui rationes ff. de lib. legat. Accedebat ſupradictis parum operari viſitationem, niſi poſſet Epiſcopus compellere ad executionem, Io. Monac. & Archid. in cap. 1. §. ſanè de cenſibus in ſextò,
3 cum preſertim Epiſcopus ſit executor viſitationis piorum locorum, vt in Conc. Trident. cap. 8. de reform. ſeſſ. 22. & laici ratione adminiſtrationis rerum eccleſiaſticarum ſubſunt iuriſdictioni Epiſcopi, cap. indicatum diſt. 89. vbi gl. in verb. inter eos ad med. cap. ei, qui appellat §. nulli quoque officialium 2. q. 6. Socc. de for. comp. in præfat. in princ. verſ. 1. ratione adminiſtrationis ad fin. & in cap. licet eod. tit. & in cap. 2. de iud. & vbi adminiſtratio geſta eſt, ibi debet ratio reddi, l. prætor §. his etiam ff. de eden. l. hæres abſens §. 1. ff. de iud. ſiue ſit publica, ſiue ſit priuata. Bald. in l. 1. C. vbi de ratio. agi oportet.

RESOLVT. III.

Offendentes Barones, ſen eorum officiales, dicantur ne committere crimen læſæ Maieſtatis, vt confugientes ad Eccleſiam eius immunitate non gaudeant?

1 *Crimen læſæ Maieſtatis non committitur quando conſpiratur contra officiales Baronis, imò nec contra Baronem.*

2 *Propter offenſam illatam in eum qui recognoſcit Superiorem, vel ob inimicitiam priuatam, non committitur crimen læſæ Maieſtatis.*

TAlis fuit ſeries facti mihi propoſita: Quidam in publica platea cuiuſdam Ciuitatis, in qua Baro dominabatur, irruerunt in dictum Baronem, & eius Officialem, atque vulnerauerunt in capite; confugerunt poſtea ad Eccleſiam, & cum tractaretur de eorum extractione, fuit mihi quæſitum, an gaudeant immunitate eccleſiaſtica? Tota vis huius quæſtionis ſe habet in illo; an ſupradicti inquiſiti cenſeantur commiſiſſe crimen læſæ Maieſtatis offendendo Baronem, eiuſque Officialem: Nam ſi dicemus opinionem affirmatiuam veram, dubitabatur eos non gaudere, cum inter caſus exceptuatos in Bulla Greg. XIV. præcipuus ſit contra eos, qui crimen læſæ Maieſtatis commiſerunt: & pro opinione affirmatiua faciebat. Primum, vaſſallorum Barones maximè habentes merum, & miſtum imperium dici Conſiliarios, & offendentes Conſiliarios, dicuntur incidere in crimen læſæ Maieſtatis, Salic. in l. quis C. ad l. Iul. Maieſt. Alex. conſ. 13. num. 2. lib. 6. Cæpol. conſ. 17. circa fin. Soc. Iun. conſ. 105. num. 24. lib. 3. Alc. conſ. 4. num. 56. Rol. à Vall. conſ. 88. num. 2. lib. 2. Menoch. conſ. 94. num. 26. vol. 1. Bellon. conſ. 32. Peregr. de iur. fiſ. lib. 4. tit. 5. num. 27. Corrad. de off. Prætor. in cauſis crim. §. 3. tit. de Reis læſæ Maieſtatis num. 4. & 5. Clar. in §. læſæ Maieſtatis verſ. dubium tamen, Decia. conſ. 18. n. 317. lib. 1. quia offendentes Baronem, Principem recognoſcentem videntur offendiſſe perſonam Principis, quem recognoſcunt, l. 1. ff. ad l. Iul. Maieſt. Boſſ. de crim. læſ. Maieſt. num. 53. Gig. in tract. eiuſd. tit. lib. 1. q. 24. num. 2. Supradictis accedebat, Barones habere maximam poteſtatem, vt Principes concedendo transferant eis omnem facultatem, quam ipſi habent, ex quo ſaltem largè poteſt dici in eos hoc crimen committi, vt tenet Ang. in conſ. 214. & Caſtr. per illum tex. in l. 3. C. de epiſ. & cler. Gig. de cri. læſ. Maieſt. lib. 1. tit. per quos, & à quib. q. 29. Clar. in §. læſæ Maieſtatis num. 3. qui dicit, quidquid ſit de iure, de conſuetudine ſeruatur, quod etiam in iſtis Ciuitatibus, & Principib. qui ſuperiorem recognoſcunt crimen iſtud committitur.

Oppoſitis nihilominus non obſtantibus, contrarium ex pluribus cenſui iudicandum. Primum, quia crimen læſæ Maieſtatis non committitur quando conſpiratur contra officiales Baronis, ita Affl. in conſtit. ſi quis aliquem q. 10. & in conſt. vt participatio, imò nec contra Baronem ipſum, ſecundum Archid. in c. fœlicis de pœnis in ſextò, Barbat. conſ. 70. col. 13. vol. 4. Soc. conſ. 57. col. 5. vol. 4. & Bellamer. conſ. 15.

Tum ſecundo, quia propter offenſam in recognoſcentem Superiorem, non committitur crimen læſæ
2 Maieſtatis, Guid. Pap. dec. 344. Marc. dec. 292. ſub num. 8. par. 1. Viu. dec. 278. num. 5. Miſing. obſer. 41. cent. 5. Intrigl. dec. 41. Tum denique quia conſtabat vulnus fuiſſe illatum ex priuato odio, & inimicitia priuata, quo fit, vt non videatur crimen læſæ Maieſtatis commiſſum, etiam ſecuta morte, Iſern. & Affl. in cap. 1. verſ. & bona, tit. quæ ſint regal. Bar. in l. hoſtes ff. de captiu. & poſtlim. reuerſ. Salic. in l. fallaciter C. de abolit. Rol. à Vall. conſ. 1. lib. 3. conſ. 48. lib. 2. & conſ. 15. lib. 4. Farinac. q. 17. num. 40. Ceph. conſ. 26. Burſa. conſ. 147. & conſ. 216. Bertaz. conſ. 35. Sforz. Odd. conſ. 88. Honded. conſ. 105. & conſ. 108. lib. 1. & conſ. 100. lib. 2. Fab. Anan. conſ. 77. lib. 1. Baiar. ad Clar. in d. §. læſæ Maieſtatis verſ. 1. Menoc. conſ. 107. Decian. conſ. 18. lib. 2. & in tract. crimin. tit. de læſæ Maieſtatis cap. 5. Capy. dec. 130. Affl. in conſt. vt participatio num. 38. Gig. de crim. læſ. Maieſt. q. 54. num. 7. & licet dubitaretur ſi oſtenſio fuiſſet facta ex priuato odio, vel vt Maieſtas læderetur; delictum ex priuata cauſa præſumeretur fuiſſe factum, Rol. à Vall. conſ. 1. num. 5. & conſ. 36. lib. 3. Farin. q. 17. nu. 41. Baiard. ad Clar. in d. §. læſæ Maieſtatis num. 8. Burſ. conſ. 216. Menoch. conſ. 99. Sforz. conſ. 88. num. 100. Cephal. conſ. 76. Capyc. dec. 130. num. 12. & 28.

RESOLVT. IV.

Conſtitutio Gregor. XIV. diſponens, delinquentem in Eccleſia non debere gaudere eius immunitate, an procedat in delinquente in Oſtio Eccleſiæ?

1 *Probibitum fieri in Eccleſia cenſetur etiam probibitum in porticu, vel atrio Eccleſiæ circumcirca per quadraginta paſſus.*

2 *Appellatione domus continetur oſtium, & alia omnia quæ ædibus affixa ſunt.*

3 *Cœmeterium eſt de Eccleſia, eſtque locus ſacer.*

PRo opinione, quod gaudeat immunitate eccleſiaſtica, ratio eſt: Nam verba conſtitutionis ſunt verè, & propriè intelligenda, cum ſint pænalia, & odioſa, cap. odia, cap. in pœnis de reg. iur. in ſexto, l. cum quidam ff. de liber. & poſthum. cum ſimilib. notatis, communiter per omnes in l. 1. §. his nauem ff. de exercitatoria actione, vnde à ſimili, ille qui in oſtio Eccleſię inſultauit, in materia pænali, & odioſa non dicitur in Eccleſia inſultaſſe, quoniam licet oſtiũ ſit de Eccleſia, non tamen eſt in Eccleſia, tex. in l. 1. §. in publico flumine ff. de fluminib. Hinc eſt quod ſtatutum puniens inſultantem domi, non comprehendit illum qui inſultauit aliquem in atrio domus, dixit Bar.

Alex.

Digitized by Google

Alex. & communiter DD. in l. cætera §. hoc Senatus
ff.de l.1.Bal. Gallus §.ille caſus in vlt. col.ff. de lib. &
poſth.& in l.data opera 8.col. verſ. quintum prædica-
mentum C.qui accuſ.non poſſ.& Alex.in l.pleriq; poſt
eund.Bar.ff.de in ius voc.& ibi Iaſ.

Pro eadem opinione faciebat, quia ille qui eſt in
oſtio Eccleſiæ, non eſt in Eccleſia, nec extra Eccle-
ſiam,ſed partim extra, partim intus, vt dixit gloſ. ſin-
gul.in c.cum ſancta in verſ. vir ego,de pœnit. diſt.2. &
in odioſis, & pœnalibus caſus mixtus non continentur
ſub ſimplicibus, Bart. & alij, in l.2.ff. de verb.oblig.Be-
ro.conſil.177.n.22.lib.3. & maximè cum dicta conſti-
tutio vtatur verbo (In) quæ denotat intra; & compre-
hendit locum interiorem, & non exteriorem domus,
vel Eccleſiæ, ſecundum Bart. in l. Gallus §. ille caſus
ff.de lib. & poſth.Saly. in l. ſi quis in hoc genus C. de
epiſc.& cler.Bero.conſ.177.vol.3.per tot.qui latiſſimè
hanc concluſionem firmat, & Vinc. de Franc. dec.
402. His ſic poſitis, contrarium reſpondi in facti
contingentia, motus per tex. in c. ſicut antiquitus,
c. ſi quis in atrio, & c.quiſquis 17.q.4.c.nulla,& ibi gl.
12.q.1.l. cætera §. hoc Senat. Conſult.ff. de leg.1. vbi
1 prohibitum fieri in Eccleſia, cenſetur etiam prohibitũ
in atrio, vel porticu Eccleſiæ, vel circumcirca per
quadraginta paſſus, & dixit Bart.poſt Cin.in l.præſen-
ti C.de his qui ad eccleſ.confug.& in l.meminiſſe ff.de
off.Proconſ. quemadmodum quis non poteſt capi in
Eccleſia, ita etiam nec in oſtio ipſius. Statutum enim
punit aggredientem aliquem domi ſuæ, etiam ſi inſi-
diatus fuerit illi in oſtio, vel ante oſtium, vel in porti-
cu, eadem pœna erit puniendus, ſequitur Spec. in tit.
de iniur.§.1.verſ.pone in ſtatuto, Bal.in l.ſi ita §.idem
ait ff.de caupo.& ſtabu.Iaſ. in l.cætera §. hoc Senatu.
Conſul.n.8.& 11.ff. de leg.1. Anchar. conſ.160. ſub n.
4.Alberi. in d.l. præſenti, & in 2.p. ſtatutorum q.208.
vbi ait communiter teneri, & ſeruari, de communi
teſtatur Auguſt.ad Ang.de maleſ.in verba, facit inſul-
tum, poſt n.3. Clar. in §.fi.q.82. & ibi Baiar.n.111.&
2 ratio eſt, quia appellatione domus continentur oſtiũ,
& alia omnia quæ ædibus affixa ſunt, l. ſi aquæductum
ff. de contrahen. empt. maximè quando inſultatus eſt
intra clauſuram oſtij, ſecundum Bar. in l.1. §. hoc in-
terdictum ff.de cloac.& Iaſ.in d.§.hoc Senatus Cõſul.
n.11.quod omnes DD.ſequuntur, vt dixit Bero. conſ.
177.n.20.vol.3.

Et ad ſupradicta accedat etiam quod inſultans in
3 Cæmeterio ipſius Eccleſiæ, iudicatur ad inſtar Eccle-
ſiæ, quia eſt locus ſacer, text. in c. decet §. ad hoc de
immun.eccl.lib.6. & ſic committitur ſacrilegium in
Eccleſia, quemadmodum in Cœmeterio, c. quiſquis
17.q.4. & interdicta Eccleſia, interdictum eſt & Cæ-
meterium, c.ſi ciuitas de ſent. excom.lib.6. Abb. in c.
cum Eccleſia de immunit.eccl. & polluta Eccleſia di-
citur pollutum Cæmeterium, quia Cæmeterium eſt de
Eccleſia, c.1.de conſecr. eccleſ. Vincen.de Franc.mul-
ta ad hoc deduxit deciſ.402. num.3. & faciunt notata
per Farina. in tit.de carcerib. & carcerat. q.26.n.61.
Remig.de immun.eccleſ.ampl.8. in tract.in nouis vol.
13.part.1.fol.92.

RESOLVT. V.

Hæreticus non poteſt vti beneficio regulæ de
annali, vel triennali.

1 *Hæreticus formalis non poteſt vti beneficio regulæ de an-
nali, vel triennali.*
2 *Hæreticus priuatur quolibet beneficio eccleſiaſtico.*
3 *Mulier hæretica non poteſt vti priuilegio prælationis do-
tis.*

IN quadam cauſa mihi delegata à quodã Illuſtriſs.
Archiepiſcopo; iudicaui inquiſitum de hæreſi for-
1 mali, non potuiſſe (licet abiuraſſet) vti beneficio regu-
læ de annali, vel triennali, & motus fui rationibus, &
2 iuribus: Ratione probatur ex eo præſertim, quod
Hæreticus priuatur quolibet beneficio eccleſiaſtico,
vt notant communiter DD. in c.infamibus de reg.iur.
in ſextò, vnde hæreticus vti excommunicatus, & à fide
alienus, cenſetur inhabilis ad omnia auxilia eccleſia-
ſtica, cap. ad abolendam, vbi omnes, de hæreticis, &
notatur etiam in c. excommunicatus, vbi Anan. eod.
tit. & in c. cum ſecundum legis eod. tit. in ſextò.

Probatur, & alia ratione, quia fruſtra legis auxiliũ
implorat, qui committit in lege, c.quia fruſtra de vſur.
l.auxilium ff.de minorib.facit text.in l.1.C. de hæred.
& propterea in auth.item C.eo.tit.habetur, mulierem
hæreticam non poſſe vti priuilegio prælationis dotis,
3 iuxta terminos legis aſſiduis C. qui potior. in prin.

Iuribus etiam probatur ex doctrina Ludo. Gom.in
d.reg.de annal.poſſ.q.3. & q.52.in reg.de trienn.poſſ.
Brun.lib.3.de hæret. cap.7. Iacob.Sept.in Inſt.Cath.c.
45.num. 20.de quibus regul. Innoc.& alij in c.illud de
præſcript. Fel.latè in c.licet, Heli.n.19. de ſimon. Ang.
Bald. & latè Iaſ. in l. qui in aliena §. quod ſi adiecerit
ff. de acquir. hæred. Alex. conſ. 132.n.14. vol.4. Nam
ſi poſſeſſionem habere non poſſunt hæretici, c. quo
iure 8.d.ita præſcriptio d. regulæ ſine poſſeſſione non
ſuffragatur eis, leg. ſine poſſeſſione de reg. iur. lib. 6.
ſequitur Roias in ſing.25.

RESOLVT. VI.

Concluſio in cauſa, an fiat in crimine hæreſis?

1 *Concluſio in cauſis hæreticæ prauitatis non eſt neceſſaria.*
2 *Ius concludit ad pœnam, ſine concluſione.*
3 *Reus in criminalibus poteſt facere ſuas defenſiones, &
etiam probationes, non obſtante concluſione in cauſa.*
4 *Reus non poteſt in criminalibus renuntiare ſuis defenſio-
nibus.*

1 COncluſio in cauſis hæreticæ prauitatis, nõ eſt ne-
ceſſaria, c.fin.de hæret.lib.6. iuncta gloſ. in clem.
ſæpe de verb. ſignif. notat Bart.in extrauag. ad repri-
mendum in parte ſequentia, quando in crimine læſæ
Maieſtatis proceditur expreſsè, Gundiſſal.de Villa.de
hæret.q.12.n.2. vbi refert hoc eſſe ſpeciale in hoc cri-
mine, ſed videtur etiam in alijs cauſis criminalibus, nõ
2 eſſe neceſſariam concluſionem in libello, quia ius con-
cludit ad pœnam, ſine concluſione, gl. ell fi.& quidem
ſing. in l.in cauſis C. de accuſ. quam notat Bald. in l.
edita n.55. de edend. Ang. tract.de maleſ. in verbo in-
3 quiſitio verſ. item quæro, an Iudex teneatur; & ſimi-
liter in cauſis criminalibus (non obſtante concluſione
in cauſa) reus poteſt facere ſuas defenſiones, & proba-
tiones, Bar. in l.1.§.fin. in l.vnius §.cognitum ff.de q.&
in l.Diui ff. de pœnis, & in auth. qui ſemel in fin. C.de
prob. Hyppol.conſ.16. in præſenti caſu n.32. facit gl.
not.in l. pactum inter hæredem ff. de pact. vbi dicit
4 quod reus non poſſit in criminalibus renunciare
defenſionibus, quam allegat ad hoc Iaſ. in l. ſi quis in
conſcribendo num.18.C.de pact.& in auth.videmus n.
7.C.de indic.Hyppol.plenè in l.ſi quis vltro num.62.ff.
de quæſt.

RESOLVT. VII.

Decreta viſitationis, non admittunt appellationem.

1 *Non datur appellatio à viſitatione facta per Epiſcopum
ad morum correctionem, quoad effectum ſuſpenſiuum.*
2 *Quando agitur de cultu Diuino, & fauore Eccleſiæ, ſi de-
cretum*

Digitized by Google

eretum ſit per modum prouiſionis, non datur appellatio ſuſpenſiua.

3 *Non datur appellatio in ijs, quæ ex ipſa viſitatione procedunt, & ſufficit ſi de viſitatione prædicta conſtet per aſſertionem Ordinarij.*

4 *In decretis viſitationis, non ſuſpenditur exequutio per appellationem, etiam ſi appelletur ad Sedem Apoſtolicam.*

1 A Viſitatione facta ab Epiſcopo, preſertim ad correctionem morum, non dari appellationem, diſponit Sacrum Conc. Trid. c. 10. ſeſſ. 24. de refor. & ſcribunt Lancell. in tract. de attent. & innou. appell. pend. limit. 18. in princ. num. 6. f. 370. Rugin. in tract. de appell. §. 2. c. 3. n. 45. & Marcheſ. in tract. de cōmiſſ. part. 1. de commiſſ. appell. extr. Rom. Cur. cap. 6. n. 78. in ſe-
2 cunda impreſſione: ratio eſt, quia quando agitur de cultu Diuino, ac aliquid decernitur fauore Eccleſiæ, & ipſius cultus Diuini, tunc ne interim diminuatur, vel pereat, ab illo decreto, vti decretum per modum prouiſionis, non datur appellatio ſuſpenſiua, Rebuſ. in tract. de ſent. prouiſ. in præfa. n. 37. & n. 38. in fi. tom. 1. f. 229. ſed in viſitatione agitur de cultu Diuino, & fauore animarum.

Amplia primò, hanc limitationem, vt neque detur
3 appellatio in his, quæ ex ipſa viſitatione procedunt, Sac. Conc. Trid. vt ſupra, & notat Marcheſ. citatus.

Amplia ſecundo, quod appellatio prohibetur, non ſolum in his, quæ Ordinarius agit in actuali viſitatione, & quod certum ſit fuiſſe decreta in ipſa viſitatione, ſed prohibetur etiam in his, quæ fuerunt geſta in ipſa viſitatione, & ſi non conſtet niſi per aſſertionem Ordinarij, qui dixit, ea fieri ratione viſitationis: vnde ſi ab iſtis appellatur, & Epiſcopus, appellatione non obſtante, exequitur, non dicuntur attentata, Lancell. lim. 8. num. 18. in fi. & num. 9. fol. 370.

Amplia tertio, vt procedat etiam, ſi is qui appellat allegaret, ſeu allegaſſet exemptionem, quia nihilominus appellatio non impediret, aut ſuſpenderet exequutionem eorum, quæ ab ipſo Epiſcopo in viſitatione mandata, decreta, aut iudicata fuerint.

Verum tamen ſi Epiſcopus procedat in exemptos, ſeu alias priuilegiatos contra eorum priuilegia, dabitur appellatio, Marcheſ. tract. de commiſſ. part. 1. de commiſſ. appel. extra Rom. Cur. c. 6. n. 78. fol. 78. & vbi apparuerit de exemptione, ſeu priuilegio, illa geſta reuocantur, Manfre. tract. de attent. appellat. pend. lib. 2. concl. 50. fol. 248. & Lancell. tract. de attentat. part. 2. c. 12. lim. 18. num. 2. & ſeq. fol. 369.

Amplia quarto, vt à decretis in cauſis viſitationis, & correctionis, ſiue habilitationis, ſiue inhabilitationis, nec non criminalibus, latis, ab Epiſcopo, ſeu illius in ſpiritualibus Vicario Generali, ante diffinitiuā; ab interloquutoria, vel alio quocunque grauamine non appelletur; quare Epiſcopus, ſeu Vicarius appellationi huiuſmodi, tamquam friuolæ deferre non tenentur, ſed ea, ac quacumque inhibitione ab appellationis Iudice emanata, nec non omni ſtilo, & conſuetudine, etiam immemorabili in contrarium non obſtāte, poſſint ad vlteriora procedere, vt diſpoſuit Sac. Conc. Trid. c. 1. verſus finem ſeſſ. 13. de reform. Nec dicas, hanc extenſionem eſſe ſuperfluam, quia cum Conc. Trid. eod. c. 1. in fi. permittat poſſe appellari ab interloquutoria, cum non poteſt appellari à diffinitiua, & in c. 10. ſeſſ. 24. de reformat. prohibeat ſimpliciter appellationem in his, quæ ſpectant ad viſitationē; & ſic prohibet appellationem à diffinitiua, neceſſario admittit, poſſe indiſtinctè appellari ab interloquutoria, quando non poteſt appellari à diffinitiua, ſed mandat tunc ſeruari ſtatuta ſacrorum Canonum: at ſacri Canones ſtatuunt, & ratio euidens dictat, quod ſi appellatio prohibetur eo quia res celeritatem deſiderat tunc appellatio intelligatur prohibita, tam à diffinitiua, quam ab interloquutoria; in viſitatione autem agitur de cultu Diuino, in quo requiritur celeritas, vt dixi ſupra & Conc. Trid. dicto c. 1. in fi. idq; etiam operatur in cauſis criminalib. quare &c.

4 Amplia quinto, vt non ſolum appellatio interpoſita ad Superiorem mediatum, ſed etiam appellatio, aut quærela interpoſita ad Sedem Apoſtolicam, & etiam inhibitio, non impediat, aut ſuſpendat exequutionem eorum quæ Epiſcopus mandat, decernit, aut iudicat in his, quæ ſpectant ad viſitationem, aut morum correctionem; Conc. Trid. d. c. 10. in fi. ſeſſ. 24. de reform.

Infero etiam ex iiſdem, quod ſi Epiſcopus in viſitatione faciat alicui preceptum de reſidendo in Eccleſia, ille non poteſt appellare ab illo præcepto, niſi allegaret aliquam rationabilē excuſationem, Franch. in cap. peruenit, il ſecondo, notab. vlt. n. 5. de appellat. vide Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 1. in fi. de reform.

RESOLVT. VIII.

Hæreticus quis dicatur, ad effectum, ne gaudeat immunitate Eccleſiaſtica?

1 *Hæreticus eſt qui aliter ſentit de articulis fidei, quàm ſentiat Sancta Romana Eccleſia, vel malè ſentit de Sacramentis Eccleſiæ, vel habet peruerſum dogma, ſeu gignit nouas opiniones falſas, aut vetores, & ab Eccleſia damnatas ſequitur.*

2 *Qui dicit fornicationem, vel periurium non eſſe peccatum, eſt hereticus.*

3 *Ad hoc vt quis ſit hæreticus, requiritur quod ſit baptizatus, quod ſcienter erret it fide Catholica, & quod in ſua opinione ſit pertinax.*

4 *Qui credit quod credit Eccleſia, etiā ſi bona fide aliquid opinetur contra fidem, non eſt hæreticus, dummodo monitus hunc errorem non defendat.*

5 *Dubius in fide eſt hæreticus, ſi in tali dubietate habet firmitatem animi, & pertinaciam.*

HÆreticus propriè (ſecundum aliquos) dicitur in duobus caſibus tantum: Primò cum aliter ſentit de articulis fidei, quam ſentit S.R.E. Secundò, quādo malè ſentit de Sacramentis Eccleſiæ, & ita com-
1 muniter DD. dicit Boſſ. in tit. de hæret. num. 1. Tu verò dic, non modo eſſe verè hereticum, qui non benè ſentit de articulis fidei, vel de Sacramentis Eccleſiæ, ſed etiam illum, qui habet peruerſum dogma, vel gignit nouas opiniones falſas, aut veteres falſas, & ab Eccleſia damnatas ſequitur, ita gl. in clem. vnica gl. penult. de vſur. & ita tenent DD. vt dicit Franch. Squillacen. in tract. de fid. Cath. c. 14. Hinc infertur, quod ſi aliquis aſſerat ſimplicem fornicationem non eſſe peccatum, erit iudicandus hæreticus; ita fuit deciſum in Cur. Tholo. teſte Aufrer. dec. 346. Mantua. conſ. 239. n. 8. lib. 2. ſi etiam dicat, periurium non eſſe peccatum mortale, dicetur hæreticus, & ita tenent communiter DD. vt teſtatur Bello. conſ. 78.

3 Verum pro dilucidatione articuli eſt notandum, quod ad hoc vt aliquis dicatur hæreticus, tria concurrere debent: Primum requiritur quod ſi baptizatus; Iudei. n. Pagani, vel Maumetani, non dicuntur hæretici, & hoc receptiſſimis DD. ſententijs comprobatur; vt dicit Simanch. de hæret. cap. 31. n. 3. Secundum, quod ſcienter erret in fide catholica, approbando falſa pro veris, incerta pro certis, vel è conuerſo; & hæc eſt omnium DD. concors, & vnanimis ſententia, vt dicit Simanch. in allegato c. 31. n. 5. Tertium quod ſit pertinax in ſua opinione, alias nunquam dicitur hereticus, & in hoc omnes concordant, dicit Inno. in c. 1. in
4 vltimis verbis de Sum. Trin. & fid. Cath. Si quis. n. ſimplex habet fidem implicitam. ſ. quia credit, quod credit

dit S. Mater Eccleſia; ſed bona fide falſo opinatur (motus ratione naturali) quod ſi maior, vel prior filio, vel quod in Trinitate tres perſonæ ſint tres res à ſe inuicem diſtinctæ, non eſt hæreticus, neq; peccat, dummodo monitus hunc errorem non defendat, & id ipſum credat, quia credit Eccleſiam ſic credere, & ſuam opinionem fidei Eccleſiæ ſupponat, & hæc dicit eſſe famoſa verba, Lupus in allegat. hæreſis §.4. col.3. vbi
5 ſubdit, quod alij Doctores hoc ſequuntur, dicit quoq; eſſe valde notandum: Aduerte etiam de illo, an dubius in fide ſit hæreticus; intelligendum, procedere cum in tali dubitatione habuit firmitatem animi, & quamdam pertinaciam, propter quam perſeuerat in illa dubitatione, alias ſecus, ita dicit Ioa. Andr. in c.1. de hæret. quem alij ſequuntur, vt dicit Lup. in loc. prælleg. §.5. in princ.

Ex quibus poteſt inferri. Primò, an hæreticus dicatur, quærens ſcire furtum occultum cum fiala plena aqua, candelis accenſis, & pueris, & puellis virginibus interpoſitis, quædam verba dicentibus? & an eius cognitio pertineat ad officium Inquiſitionis, & de alijs ad Nicromantiam pertinentibus, & pro reſolutione remitto te ad Rimin. in conſ.414. vol.4.

Secundò, an tenẽtes penes ſe libros prohibitos, indicentur heretici, vel ſuſpecti de hęreſi de iure, ſuper qua re videndus eſt Burſat. conſ.7. n.5. vide etiã in Apoſtil. ad Rom. in ſing.326. vbi hoc limitat tribus modis.

RESOLVT. IX.

Blaſphemus hæreticalis, an gaudeat immunitate Eccleſiæ.

1 *Hæreticus non gaudet immunitate Eccleſiæ, quia in Deum, & in Eccleſiam delinquit.*
2 *Blaſphemus hæreticalis, non gaudet immunitate, & æquiparatur blaſphemia hæreticalis, aſſertionibus hæreticalibus.*
3 *Abnego Deum, Non credo in Deum, ſunt blaſphemiæ hæreticales.*

PEr Bullam Gregor. XIV. excluduntur quoque hæretici ab immunitate Eccleſiaſtica: Ratio eſt, quia per hæreſim verè, immediatè, ac principaliter in Eccleſia delinquunt, vt eſt gloſ. in auth. de mandat. Princip. §. neque autem, & facit text. in l.1. C. de his qui ad eccleſ. confug. & in puncto hoc tenet Marſ. in l. ex Senatus conſulto in fi. n.2. ff. de ſicar. Boer. deciſ.110. n.6. & Didac. var. reſol. lib.2. c.20. n.2. in fi. & comproba-
1 tur euidentiſſima ratione: Si quis. n. contra proximum deliquit in Eccleſia, non gaudet immunitate eccleſiæ, igitur eo magis non debet gaudere, qui in Eccleſiam ipſam, & Deum ipſius fundatorem deliquit: Fruſtra namq; illius implorat auxilium, qui in ipſum deliquit, c. quia de vſuris, & c. fi. de immun. eccleſ. & l. auxilium in fi. ff. de minorib. & expreſſe firmat Decian. in tract. crim. lib.3. c.42. n.7. quare fuit dubitatum, an ſupradi-
2 cta procedant quoq; contra blaſphemos hæreticales, ita vt non gaudeant immunitate eccleſiaſtica? Reſpondi affirmatiuè, motus ex eo, quod ſupradictæ blaſphemiæ æquiparantur aſſertionibus hæreticalibus, quarum cognitio, & punitio ad Inquiſitorem fidei pertinet, per rationẽ tex. in c. accuſatus §. ſanè de hæret. Alphonſ. de Caſtr. de inſta hæret. punit. lib.1. c.12. circa fi. ibi blaſphemia, quæ habet quamdam cum hæreſi vicinitatem, vel connexionem, hæc merito ad Inquiſitores pertinet, vt de illa inquirant, iudicent, & puniant, Card. in clem.1. §. ſanè de vſuris, Squillacen. de fid. cath. c.16. Albert. de agnoſc. aſſert. q.6. n.24. & q.27. vbi pleniſſimè omnium per tot. q. & q.36. n.18. Iac. Sep. in Inſtit. Cath. c.8. n.8. & in Enchirid. tit.9. Brun. de hæret. lib.5. c.20. optimè Couar. in c. quamuis pactum de pact. in ſextò, in §.7. n.8. & ſeq. vbi pulchrè pragmaticas Caſtellæ, & leges Regias declarat, dicens hanc blaſphemiam eſſe Apoſtaſiæ crimẽ, & verba hæreticalia aduerſantur confeſſioni fidei: plerumq; tamen in ſacroſancto Inquiſitionis foro, ſolet in dubium verti, quæ blaſphemiæ dicantur hæreticales, vt earum cognitio ad Inquiſitores pertineat? & fuit declaratum,
3 quod praxis communis, & iuri conſona reputat blaſphemiam hæreticalem illa verba: Abnego Deum, Non credo in Deum: verba n. hæc dicuntur hæreticales blaſphemiæ, & propterea de ijs Inquiſitores cognoſcunt, quia habent ſignificationem infidelitatis, & directè opponuntur fidei confeſſioni: Aliæ blaſphemiæ non ſunt hæreticales, quia fidei confeſſioni non opponuntur. Blaſphemiæ abſolutæ dicuntur, quæ negant aliquid in Deo, quod ei conuenit, aut tribuunt, qui ei nequaquam conuenit: Harum punitio ad Iudices ordinarios pertinet, c.2. de maledicis, c. non ſolum 77. q.3. ſcripſit S. Th. 2.2. q.13. ar.1. & in quolib.9. ar.4. Caſtr. in c.12. Sot. de iuſt. & iur. lib.8. q.2. art.3. Sylueſt. & alij Summiſtæ in verb. blaſphemia in princ. Bart. in l. item apud Labeonem §. ait prætor ff. de iniur. Lud. Carrer. de hæret. §. circa ſecundum, Iaſ. in §. item ſi quis poſtulante n.58. & ſeq. Inſtit. de action. Affl. in conſtit. Sicil. lib.2. rub.54. Caſſan. conſ.1. Boer. dec.301. Gram. dec.50. incip. Spataneus, vbi benè examinat illa verba: *Diſpetto di Dio*, an ſit Blaſphemia; Bernard. Diaz in pract. c.103. & Couarru. & Albert. in locis ſupracitatis referunt, quamdam conſtitutionem Papę Leonis X. contra blaſphemos, in quib. locis concludunt, calorem iracundiæ non excuſare blaſphemũ à pœna, præſertim Albert. in d. q.27. nu.3. alias enim nullum homicidium eſſet puniendum, quod plerunq; iracundia committitur, vt dicit Dec. in l. quicquid calore iracundiæ ff. de reg. iur.

RESOLVT. X.

An Infideles gaudeant immunitate eccleſiaſtica?

1 *Iudæus non gaudet immunitate eccleſiaſtica.*
2 *Iniquum eſt vt infideles dignentur aliqua humanitate, & ab Eccleſia defendantur, cum ſint hoſtes, & Eccleſiæ græmio ſe committere recuſent.*
3 *Eccleſia non debet patrocinium præſtare ei qui ſemper eã nititur impugnare.*

VIdebatur dicendum quod ſic, cum ſint creaturæ Domini noſtri Ieſu Chriſti, conſequenter debẽt eſſe ſub eius protectione, accedit, quod eccleſia nunquam ſolet claudere græmium, c. fi. de Iudęis: Immunitas enim hominibus certis conceſſa etiam Iudæis ibi habitantibus conceſſa cenſetur, Hipp. ſing. 540.

Contrariũ tamen de iure iudicaui verius, ex infra-
1 ſcriptis. Primò, quia, fruſtra legis auxilium implorat, qui in legem committit, c. quia fruſtra de vſur. l. auxilium ff. de minorib. l.1. ff. de hæret. vnde in c. fi. de immu. eccl. propterea ceſſat in illo caſu immunitas, quia in ipſam eccleſiam fuit commiſſum delictum, quanto magis in eo qui contra Dei ſponſam commiſerit, gaudere non debet eccleſiaſtica immunitate, ergo à fortiori non debet hac immunitate frui, qui delinquit in Deum ſponſum, & Caput Eccleſiæ, cum immunitas ipſa ſit conceſſa eccleſijs propter Deum, locus enim non ſanctificat hominem, ſed homo, vt aduertit Farin. q.28. num.67.

Tum ſecundò, quia iniquum eſſet permittere, vt Infideles dignentur aliqua humanitate cum ſint Chriſtiani nominis hoſtes: Ideo iuri inconſonum eſt, vt Infidelis ab Eccleſia defendatur, cuius tutelæ, & fideli græmio ſeipſũ committere recuſat, ſunt verba Farin. de carcer. & carcerat. q.28. ſub n.68. idem tenuit Azor in ſum-

Digitized by Google

in ſumma C. de his qui ad eccleſ. confug. num. 2. Bar. & omnes in l. 1. vbi Salyc. C. de his qui ad eccleſ. confug. qui dicit eccleſiam non eſſe tutelam ijs, qui non ſunt ſub lege ſua, huius ſententiæ fuit Cyn. in l. præſenti in primo membro diſtinctionis C. de his qui ad eccleſ. confug. Anan. in c. Iudæi, il primo, verſ. 20. numquid autem Iudæi, de Iudæis,

1 Tum tertiò, quia Eccleſia non debet præſtare patrocinium ei, qui ſemper eam nititur impugnare, cap. diſplicet 23. q. 4. Non debet enim ex eo quis fructum capere quod nixus eſt impugnare, cap. non debet ex eo de reg. iur. in 6. cum hac opinione eſt Marqua de Iudæis p. 1. cap. 8. & pluribus comprobat Decian. in tract. crim. lib. 6. cap. 28. num. 8. qui veriorem, & communem appellat.

Non obſtat tex. & ibi gl. in cap. inter alia in verb. extrahendus de immun. eccl. quæ vult, vt nec Iudeus delinquens ſit extrahendus, idque Hoſtien. Io. Andr. & Card. q. 1. Tiraq. de primog. q. 66. num. 9. Felyn. in cap. 1. de pænit. & remiſſ. Marſ. in l. vnica num. 214. C. de rapt. v. g. Sylu. in ſumma verſ. immunitas 3. num. 2. Hæc opinio fortaſſe frequentiori auctorum calculo recepta videbitur, vt dicit Couar. var. reſol. lib. 2. c. 20. ſub num. 11. & Clar. in pract. §. fin. q. 30. num. 12. nam reſpondetur contrariam ſententiam magis eſſe iure veriorem, ac receptiorem,

Non obſtat ſecundo, Eccleſiam nunquam claudere græmium; Nam procedit, abſque dubio in redeuntibus, non autem in recedentibus, prout ſunt Infideles.

RESOLVT. XI.

In ædificatione Capellæ, vel Oratorij, an requiratur licentia Epiſcopi?

1 *Nulla Eccleſia poteſt conſtrui, vel ædificari ſine licentia Epiſcopi.*
2 *Eccleſia debet ita ædificari, vt pars poſterior reſpiciat Orientem, & anterior Ocidentem.*
3 *Eccleſia ædificari debet ad modum Nauis.*
4 *Epiſcopus debet videre num Eccleſia ſit ædificata in præiudicium alterius Eccleſiæ, ſiue Capellæ.*
5 *Epiſcopus in ædificatione Eccleſiæ debet præcipere, vt præſtetur dos, nam ſpiritualia ſine temporalibus diu eſſe non poſſunt.*
6 *Epiſcopus ſi tēpore ædificationis non meminit de dotatione, poſt ædificatam eccleſiam, poteſt compellere eum qui ædificauit ad illam dotandam, & alias non dotando amittit ius patronatus.*

SVpponitur in facto aliquem velle ædificare Capellam, ſeu Oratorium in ſuo fundo, quæritur propterea, an potuiſſet facere abſque licentia Epiſcopi? prima facie videtur pro opinione affirmatiua, ex infraſcriptis.

Primum, quia Eccleſiæ ædificatio, vel Capellæ eſt opus pietatis, c. 1. de conſecr. diſt. 1. ergo non eſt neceſſaria licentia Epiſcopi, præcipuè quando res eſt de per ſe approbata, iuſta, & bona, non indiget approbatione; Opera enim licita, & quę de ſua natura bonitatem, & pietatē præſeferunt; poſſunt ſine Superioris authoritate, vel licentia fieri, l. 1. C. de Collegijs licitis, Innoc. in cap. cum dilecto de exceſſ. prælat. Præpoſ. in c. parſimoniam 41. diſt. Quare ſequitur ad ædificandam Eccleſiam, vel Cappellam, neceſsariam non eſſe Epiſcopi authoritatem, vel licentiam; pro qua ſententia facit in argumentum tex. in c. fi. de relig. domib. vbi inquit tex. Noua Religio non poteſt fieri ſine licentia Epiſcopi, ſed vetus benè poteſt, Feder. de Sen. conſ. 138. ſequitur manifeſtè, quod Eccleſia ad honorem alicuius Sancti canonizati, benè poteſt ædificari ſine licentia Epiſcopi; facit in ſimili tex. in l. legitima vbi gl. ff. de pact. vbi pactum nullum, ſi alias eſſet approbatum, factum à minore, ſine tutoris authoritate, valet: v. g. Si minor conducat domum ſine curatore, quia locatio, & conductio ſunt approbata, Minor tenetur ſoluere de iure locationem, tenet Rom. ſing. 322. Palac. Rubios in cap. per veſtras §. 26. n. 3. Didac. Perez l. 3.
1 tit. 11. lib. 4. ordinamenti: Sed his non obſtantibus in contrarium eſt veritas, videlicet quod nulla poſſit Eccleſia conſtrui, vel ædificari, niſi præuia authoritate, aut licentia Epiſcopi, tenet gloſ. in cap. placuit 1. q. 2. verb. dotem, Durand. in Rationali Diuinorum lib. 1. cap. 1. Potiſſima ratio enim hæc eſt, quia Eccleſia debet in loco decenti ędificari, ergo vt locus decens, & competens aſſignetur, neceſſaria eſt authoritas Epiſcopi, & licentia, vt in proprijs noſtris terminis tenet Calder. conſ. 20. de iurepatronatus, quo fit, ſi aliquis de facto, & in loco indecenti, ſine Epiſcopi licentia, Eccleſiam ædificaret, non conſequitur ex tali ædificatione ius patronatus, Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 5. in fi. de reform.
2 Adducitur etiā alia ratio, quia Eccleſia debet ędificari, vt pars poſterior reſpiciat Orientem, & anterior, ſiue oſtium reſpiciat Occidentem, ergo vt ita re vera fiat, neceſſaria eſt Epiſcopi auctoritas, c. eccleſiaſticam 11. diſt. Durand. in Ration. Diuin. offic. lib. 1. n. 14. Bart. in tract. de inſula §. quod ſi ex vno, n. 8. Caſſaneus in Cathalogo gloriæ Mundi conſiderat. 19. in 12. p. Conrad. Brun. de cæremonijs Eccleſiæ lib. 8. c. primo:
3 Alia ratio propter quam authoritas Prælati debet interuenire eſt, quia Eccleſia debet ædificari in modum nauis, c. non turbatur 24. q. prima; & ideo Eccleſia appellatur Nauis Petri, tenet Turrecrem. in ſumma Eccleſiæ lib. primo c. 33. & Magiſter huius nauis eſt Chriſtus: hac ratione in eiuſdem Eccleſiæ rebus, Laici nullam habent gubernationem, nec poſſunt ſe intromittere ſine licentia Epiſcopi, vt refert Clemens Papa de Conſtit. Catholi. lib. 2. c. 61. Turrianus lib. 2. contra Magdeburgenſes c. 19. col. 6. Alia item eſt ratio: Nempe vt videat Epiſcopus, ſi talis Eccleſia, vel capella ædificata in præiudicium alterius Eccleſiæ, vel
4 capellæ, c. Eccleſiæ de conſecrat. diſt. prima Abb. in c. ad audientiam de Eccleſijs ædificandis. Poſtremò requiritur licentia Epiſcopi, vt videat charitatem ædificantis, c. piæ mentis 16. q. 7. Inſuper aduertendum eſt Ædificationem Eccleſiæ non debere fieri de malè acquiſitis, non enim eſſet bonum opus, Ioan. Andr. & DD. in c. nobis de iure patronatus; Oportet etiam vt Epiſcopus præcipiat ei, qui Capellam, vel Eccleſiam ſtudet ædificare, quod illam dotet, ad perpetuitatem,
5 & conſeruationem ipſius Eccleſiæ, vel Capellæ, cum ſpiritualia ſine temporalibus, diù eſſe non poſſint, c. ſi quis obieccerit, prima q. 3. & talis donatio debet eſſe ſufficiens, ſecundum Rocchum de iure patronatus
6 verb. vtile, q. 2. quo fit vt ſi tempore ædificationis Epiſcopus de dotatione non meminiſſet, poteſt poſt ędificatam Eccleſiam compellere ipſum ædificantem, vel eius heredes ad illam dotandam; vt in ſimili; qui perdidit ſcripturam debiti, poteſt compellere creditorem, vt aliam faciat, tenet Bart. in l. ſi finita §. eleganter ff. de damno infecto, Gloſs. in l. Chirographis ff. de adminiſtratione tutorum, Tiraquell. de vtroq; retractu tit. primo §. 29. Gloſ. 5. fic, qui Eccleſiam ædificauit, & non dotauit à principio, poteſt compelli ad illā dotandam, vel eius hæredes, aliàs non dotando amittit ius patronatus: Deniq; neceſſaria eſt Epiſcopi licentia, vt poſt illam ædificatam Epiſcopus benedicat, & altaria conſecret, cum in altari non conſecrato, non poſſit celebrari Miſſa, nec Diuina adminiſtrari: Clericus enim ante conſecrationem altaris celebrans in tali Eccleſia, vel Capella peccat, & punitur grauiter, tenent DD. in c. ſi quis per ſuperbiam 30. diſt. Bernar.

Diaz

Diaz in praxi cap.34.Greg. Lopez l.4.tit. 10.p.prima. Anton. de'Matha: de Sacrificio Miſsæ lib.3. c.10. Turrianus contra Magdeburgenſes lib.2. cap. 29. Alfonſ.de Caſtro de hæreſibus verbo templum,cap.finali de priuilegijs lib.6. Conc.Trid. ſeſs.22. c.primo:Illud tamen animaduertendum eſt etiam,Eccleſias aliquãdo non conſecrari, ſed benedici, vt in eis diuina celebrẽtur,& peccatorum venia petatur, & eſt vt Dei habitatio,Sanct. Thom.3. parte q.83.art.4. Thom.Vualdenſis de Sacramentalibus lib.1.cap.117.tit.18. Gandau. in compendio concertationum huius ſæculi tit. 25.& facit tex. in cap.odi,& proieci 24.q.prima.

RESOLVT. XII.

An Graſſator, qui ſemel in ſtrata, ſeu via publica, vel in ſylua furatus fuit, ſi aufugit ad Eccleſiam, à qua violenter extrahitur, gaudeat immunitate Eccleſiæ.

1 *Ab Eccleſia non eſt quis violenter extrahendus.*

2 *Publicus latro, ſiue, graſsator, non gaudet immunitate eccleſiaſtica, licet ab ea violenter extrahatur, & vide n.6.in fin.*

3 *Graſſator quis in iure verè, & propriè cenſendus ſit, & graſsari quid ſit.*

4 *Latrones publici propriè dicuntur, qui plures in ſtratis publicis, in ſyluis, in domibus, vel in mari per vim cum armis, vel ſine graſsantur, cum tamen hominis interemptione.*

5 *Latro publicus dicitur ex eo, quod palam, & publicè furatur.*

6 *Latro, qui pluries graſsatur, dicitur publicus, qui ideo eſt furcæ ſuſpendendus.*

7 *Latro, qui ſemel in ſtrata publica, vel alibi graſsatus fuit, non dicitur publicus, nec ideo de iure communi vltimo ſupplicio eſt tradendus:*

8 *Graſsator, qui ſemel furatus eſt, cum iure latro publicus non dicatur, non cõprehendetur ſub diſpoſitione text.in c.inter alia de immunit. eccleſiaſ. in quantum de publicis latronibus loquitur.*

9 *Graſsator qui ſemel delictum comiſit, ſi violenter ab Eccleſia extrahatur, debet tanquam gaudens immunitate eccleſiaſtica, ad eandem Eccleſiam vnde fuit extractus, reſtitui.*

1 IN hac quæſtione reſpondi cũ deciſione Peguer. 40. cuius tenor eſt. Romanus Pontifex in c. inter alia de Immunitate Eccleſiaſtica, facta diſtinctione, inter ſeruum, & hominem liberum; quoad liberum, talem proponit nobis regulam; Quamtumcumque homo liber grauia delicta comittat,nõ eſt violenter ab Eccleſia extrahendus, nec inde damnari debet ad mortem, vel ad pœnam;& concordat. text. in cap. id conſtituimus 17.q.4. à qua regula dictus text.in cap.inter alia, duos excipit caſus. Primum,vt non procedat,quando extractus ab Eccleſia,eſſet publicus latro; Secundo ſi talis eſſet nocturnus depopulator agrorũ; hi enim horum criminum exceptorum ratione, non gaudent Eccleſiaſtica immunitate; de publico latrone confirmat text.in cap.ſicut antiquitus 17.q.4. vbi text.impoſitis confinibus Eccleſiæ inquit,qui dicta cõfinia cõfringere tentauerit,aut perſonam hominis, vel bona eius inde ſubtraxerit, niſi publicus latro ſit, & niſi reddat quod rapuerit excõmunicetur: ex quibus clarè deducere poſſumus,quod ſi Graſſator in ſtrata publica,vel in ſyluis graſſatus fuerit, latro publicus iure cenſendus eſſet, ipſeque immunitate eccleſiaſtica gaudere nõ poſſet; verũ hæc cõſequentia nempe Graſſator,qui in itinere,& in ſtrata publica graſſatus eſt,publicus latro exiſtimabitur. De iure,in omni caſu non procedit; quare, vt rẽ hanc facilius perpendamus, ab huius vo-

3 cabuli,Graſsatoris ſignificatione, ſeu interpretatione inchoandũ eſt: Graſſatorem enim verè,& propriè appellamus, qui viarum in vrbe, & extra obſeſſor eſt, obuios ſpoliat,pulſat, aut intentata morte territat; Ideoque Graſſari,vt inquit Nonius, eſt ſupra modum ſæuire. Fæſtus verò inquit:Graſſari dicuntur latrones vias obſidentes,gradi ſiquidẽ ambulare eſt, vnde tractum Graſſari, videlicet, ab impetu gradiendi; Accurſius in l.capitalium §.Graſſatores interpetratur,& exponit Graſſatores, ideſt ad malum nitentes, vnde Graſſor, ideſt nitor ad malum, ac poſtea dicimus peſtem Graſſari: vt apud Budeum,graſſatur peſtis cum ingenti clade hominum inualeſcit.Caliſtratus vero in dicta l. capitalium §. Graſſatores, ait Graſſatores qui prædæ cauſaid faciunt proximo,pro latronibus habẽtur,& ſi cũ ferro aggredi,& ſpoliare tẽtauerunt capite puniuntur,vtique ſi ſępius in itineribus id comiſiſſent, cæteri ad metallum damnantur, vel in inſulis relegantur, ex cuius Iuriſconſulti verbis, & maximè ex illis, vtique ſi ſæpius,colligimus differentiam inter eos,qui non ſæpius itinera frequentant: & qui ſæpius dicta itinera,ſeu vias obſidẽt,vt ſcilicet hi capite puniãtur,alij verò, aut ad metallum damnentur,vel ad inſulas relegentur: quaſi velit Iuriſcõſultus explanare, qui ſemel in itinere publico graſſatur, non eſt pro publico latrone habendus, ſed è contrario, qui ſæpius hoc crimen comiſerit.Sed dato forſan quod hæc eſſet Iuriſconſulti intentio,ex his ſuboriretur dubium noſtræ quæſtionis, nã ſi quis ſemel graſſaretur, de iure latro publicus exiſtimandus non eſſet,& idcirco talis delinquens non cõprehẽderetur ſub diſpoſitione tex. dicti c. inter alia de immuni. Eccleſię,qui text.publicos latrones ab eccleſiarum immunitate repellit;de quibus loquitur tex. in l. capitalium,§. famoſos ff.de pœnis:qui igitur verè,& propriè in iure publici latrones exiſtimentur, perquirendũ eſt,vt inde clarũ ſit, an, qui ſemel graſſatus fuit in ſtrata publica, vel in ſyluis alienis, vel domibus, ſit inter eos numerandus,vel non?Et inſuper,an tex. in d. c.inter alia, qui publicos latrones ab Eccleſię immunitate repellit, priuet quoque talem, quemadmodum publicum latronem dicta immunitate: vt igitur rẽ ag-
4 grediar; quidam exiſtimarunt eos verè,& propriè publicos, & famoſos latrones dici, qui pluries in ſtratis publicis,in ſyluis, in domibus, vel in mari, per vim cũ armis,vel ſine,graſſantur; cũ interemptione tamẽ hominis,in hac ſententia eſt Cępolla in authẽtica ſed nouo iure.n.106.ita intelligens tex.in l. capitalium §. famoſos ff.de pœnis,qui tex. ſic loquitur:famoſos latrones in his locis vbi graſſati ſunt furca figendos,quamplurib. placuit, vt conſpicientes alij deterreantur ab huiuſmodi facinoribus, ac pariter ſolatio ſint cognatis,& affinibus interemptorum,& luant pænas eodẽ in loco,in quo furta,& homicidia patrauere.Nõnulli hos ad beſtias damnauerunt. Maiores noſtri in omni ſupplicio,ſeuerius ſeruos,quã liberos famoſos,ac integræ famæ homines puniuerunt,ex cuius tex.verbis,& præcipuè ex verbis interemptorum,& homicidia,apparet quod ad hoc, vt quis publicus, & famoſus latro dicatur,nõ modo ſufficit,quod graſſator cõſuetus ſit graſſari, verũ etiam quod illud fecerit cũ hominis interfectione,Cæpolla in loco cit. dicit ſic intelligendã Gloſ. in authentica,ſed nouo iure,in verbo caſtigabitur, C. de ſeruis fugitiuis, ideo dicta Gloſ.ſe ipſã refert ad di-
5 ctum §.famoſos, & etiam Gloſ. in c.ſi quis fortitudinẽ 23.q.3.Alij verò tenent,publicũ latronẽ eſſe,ex eo ſolum,quod palã,& publicè furetur,vt ſunt Piratę,& qui publicè ſtant in ſtratis,vt homines trãſeũtes diſrobẽt, iuxta Panorm.in dicto c.inter alia n.5.& Oldrad.in conſ. 154.n.2.& Bart.in dicta l.capitalium §.famoſos n.primo,& 2.ff.de pænis, Bal.in Auth. ſed nouo iure n.3.C. de ſeruis fugitiuis. Gregorius in Sintagma iuris vniuerſi lib.37.c.9.n.9.qui dicit nõ dubitare aſſerere,eſſe

publicum iudicium,latrones obſidentes vias etiã ſi nõ iugulent homines,ſed ſpoliẽt tantum,& prædentur,eſſe furca ſuſpendendos, & ſecundum hanc opinionem video practicari in Regio Cõſilio Cathaloniæ,in quo, Graſſatores ſtratarum publicarum,quamuis furentur, ſine interfectione alicuius,habẽtur pro publicis latronibus,& ſolent damnati vltimo ſupplicio;Ego vero ſic diſtinguendum putarem,& maximè quantum attinet
6 ad articulũ immunitatis,de quo agitur in hac quæſtione,quod aut Graſſatores,qui publicè,& palã graſſantur pluries,aut ſemel delictum commiſerunt,ſi pluries, puniuntur capite,& furca ſuſpenduntur;quia dicuntur publici, & famoſi latrones, vt tex. in l. capitalium §. Graſsatores iuncto §.famoſos ff.de pœnis Gloſ.in d.§. famoſos in verbo Graſſati ſunt,in ſecunda, & vltima expoſitione,dum dicit,vel graſſati, ideſt vbi frequẽter obſederint itinera publica:eſt,& alia Gloſ.in authentica ſed nouo iure, in verbo caſtigabitur,C.de ſeruis fugitiuis, quę declarat,eũ eſſe publicum latronẽ, qui furari conſueuit, & ſic eſſe furcis ſuſpendendum, & iſti meritò non gaudent immunitate eccleſiaſtica,& de eis loquitur tex. in c.inter alia de imm. Eccle. ibi dum itinera frequentant,vel publicas ſtratas obſident,loquẽdo per numerum pluralem,vt oſtendat eum eſſe publi-
7 cum latronem,qui ſolitus eſt in publicis itineribus frequentare latrocinia: Aut ſemel tantum hoc commiſerunt,& tunc, quamuis eos Regium Conſilium ſoleat vltimo ſupplicio tradere propter frequentiam delicti in prouincia,& habeat eos tamquã publicos latrones, qui ſæpius furati ſunt;tamen ſecus eſt de iure communi,nam tales, vel in metalla damnãtur,vel relegantur in inſulis,vt expreſsè ſe habet text. in d.§.graſſatores, ibi graſſatores, qui prædæ cauſa id facerent, proximè pro latronibus haberentur; & ſi cum ferro aggredi,vel ſpoliare inſtituerint,capite puniũtur, vtique ſi ſæpius, atque in itineribus hoc admiſerint; cæteri in metalla damnãtur,vel in inſulas relegantur,tenent Gloſſ. in §. famoſus in verbo graſſati ſunt. Probatur etiã per tex. in l.3.in fine C.de Epiſc.audien.ibi,vt remiſſionem veniæ crimina, niſi ſemel commiſſa non habeant; eſt, & alia Gloſſ. in d.§. famoſos in verbo furca, in verſ. aut palam,& in verſ. vt poſſet dici,in quo habetur, quod ſi ſemel tantum ſit aliquis graſſatus, teneatur l. Iulia de vi publica, & non debet furca ſuſpendi: & ſecundum hoc ius commune, terminanda, & decidenda eſt hęc noſtra quæſtio; quinimo,etſi conſuetudo, & practica Regij tribunalis ſit,habere pro publico latrone quoad punitionẽ,eos qui ſemel latrocinium cõmiſerunt,non poteſt propterea tollere priuilegia, & libertatem Ec-
8 cleſiæ, iure communi Canonico conceſſam, c. Eccleſia ſanctę Marię,& ibi Doctores de cõſtitut.ex quibus patet,graſſatores, qui ſemel in itinere, in ſylua,aut in ædc aliena violenter irrumpunt, vt furentur,non ideo iure communi publicos latrones exiſtimari: ſiquidem ad prædictum effectum illi debent tales reputari, qui ſæpius in itineribus aggrediũtur; vt vi itinerantes ſpolient, atque furentur; Nam ſi eos qui ſemel graſſati ſunt,publicos latrones ſenſiſſet, textus non in metalla, ſeu in inſulas damnaret, ſed potius puniret vltimo ſupplicio, Cum alibi ipſe Caliſtratus publicos, ac famoſos latrones furca figendos ſtatuiſſet, vt in dicta l. capitalium §.famoſos ff.de pœnis,ex quibus inſerri poteſt, hoc, qui itinera publica non frequentarunt, ſed admiſerunt hoc crimen ſemel tantum,non eſſe vltimo ſupplicio damnandos, nec eos publicos latrones iudicari,quamuis illis proximè videantur;& ſic non comprehendi ſub diſpoſitio.text.cap. inter alia de immuni.Eccleſ. in quantum loquitur de publicis latronibus: ſolum enim ab illa repellit immunitate nocturnos depopulatores agrorum: quo fit vt ſi tales, qui crimen
9 hoc ſemel cõmiſerunt violenter ab Eccleſia extrahãtur,debent tanquam gaudentes Eccleſiaſtica immunitate, ad eandem Eccleſiam reſtitui, ita expreſſe tenet Oldrad,in conſil. 154. num.2.Petrus Bellug.in Speculo Principum in §. ſed quia num.13. vbi concludit,publicum latronem quoad ad amittendum immunitatem eum dici, qui in ſtratis publicis aliquem per inſidias fuerit aggreſſus,vel itinera frequentata diſrobando,& non eum dici, qui,impetu,vel caſu fortuito,hoc commiſerit, talis enim immunitate gaudet; ideo, vt publicus latro, non eſt ab immunitate arcendus, & appellandus: & ſecundum hanc opinionem fuit per Regium Cancellarium Mattiam de Sorribes declaratũ, die 3. Februarij 1561. in fauorem Baldirij Corones delati, & inculpati coram Regia curia de quodam latrocinio per eum, & alios commiſſo; fuit tunc per DD.eum conſulentes habitum pro conſtanti, ſcilicet, qui ſemel in ſtratis publicis committat violenter furtum,non ideo eſt latro publicus.

RESOLVT. XIII.

An gaudeant immunitate Eccleſiaſtica, Latrones, ac Diſtobatores maritimi?

1 *Latrones, & diſrobatores maritimi, non gaudent immunitate.*
2 *Furans in mari,dicitur furari in publico itinere.*
3 *Quod dicitur de terra, iudicatur etiam de mari, terra adiacenti.*
4 *Mare cohæret territorio vſque ad centum milliaria, & iuriſdictio intra mare protenditur à littore vſque ad centum milliaria.*
5 *Vectigal,ſicut poteſt exigi in terra,ita poteſt exigi in mari.*

EXceptuantur pariter in Bulla:publici Latrones,& viarum Graſſatores,qui non gaudent immunitate Ecleſiaſtica. Fuit dubitatum; An ſupradictæ Bullæ diſpoſitio, vendicet ſibi locum in Latronibus, & Diſrobatoribus maritimis, in mari quotidie diſcurrẽtibus more piratarum:& primum videbatur reſpondẽdum negatiuè, ex eo quia in odioſis, non debet fieri extenſio,capit.ſtatutum de elect.in 6.l.in pœnis ff. eodem tit. vnde in c.odia de Reg. iuris in ſexto & l. cum quidam ff. de libetis, & poſthumis, habetur, odia eſſe reſtringenda,fauores verò ampliandos:hinc eſt etiam, quod ex identiate rationis,non debet fieri extenſio in
2 pęnalibus,Bald.in l.ſi quis ſeruo C. de ſeruis fugitiuis. His poſitis fundamentis, de iure iudicaui contrarium: motus pręſertim ea ratione,quod publici Latrones,ac viarum Diſrobatores dici poſſunt etiam,tam in terra, quam in mari, ſiquidem, & in loco non modo publico, ſed communi, pro vt eſt in mari furantur; & ſimili ratione Diſrobatores viarũ publicarum, connumerantur, qui in mari furantur; Illa enim dicitur via publica, quæ à publico incipit, & ad publicum deſinit, l. finali ff.de locis,& itineribus publicis,vnde,& appellatione Diſrobatorũ in ſtratis publicis,veniunt quoque Diſrobatores in mari, probatur ex Rubr.ff. nè quid in loco publico, vel itinere fiat,& tamen diſpoſitio tituli prædicti videtur loqui de locis,& itineribus publicis in terra, & comprehendere id quod in mari geſtũ eſt, vt eſt text.in l.3.ff.eodem tit.ad eumdem,text. in l.prima §.ait prætor cum §.§.ſequentibus ff.de fluminibus:vbi verbum(iter)applicatur ad nauigiũ,ſeu ad nauigationem, quod verbum(iter) appellatione ſtratæ, ſeu viæ comprehendi,non eſt dubium,§.primo inſtitut.de ſeruit.Si igitur hoc verbum(iter) cadit in nauigationem, ergo comprehenditur ſub prædicta diſpoſitione, quæ dat iuriſdictionẽ contra Diſrobatores,in ſtratis publi-
2 cis. Nam furans in mari, dicitur furari in publico itinere, imò communi, ac ideo Bulla prædicta comprehendit hunc caſum, tãquam magis exorbitantem. Supradictis accedat,etiam nam id,quod dicimus de terra,iu-

ra, iudicamus de mari terræ adiacenti, Gloſſ. in c. vbi periculum §. porro in verbo territorio, de elect. in 6. l. vnica C. de claſſ. lib. 11. vbi Bart. Ang. Lucas de Penna, & Ioan. de Plat. idem Bar. in tract. de inſula n. primo Ang. & Paul. de Caſtr. in l. inſulę ff. de Iudic. idem Paul. in l. Cæſar num. 5. ff. de publica. & in l. deprecatio n. 3. & 4. ff. ad l. Rhod. de Iact. vbi dicit mare cohærere terri-
4 torio vſq; ad centum milliaria, Matſil. in repet. l. fin. n. 183. poſt Bart. Ang. Bal. Gemin. & Alex. per eũ relatos, ff. de quæſt. & ibi etiam Cagn. num. 2. & 3. & Are. Barb. & Dec. per eum citatos, aſſerens iſtam eſſe communẽ opinionem, quam & ſequitur Felyn. in c. ad deliberãdũ in princ. de iud. Cæpoll. de ſeru. ruſt. prædiorum, tit. de mari, n. 12. & 13. & in c. 16. n. 4. de ſeru. vrb. præd. & iuriſdictio intra mare protenditur à littore, vſque ad centum milliaria, ſecundum Bar. in dicto tractatu de inſula num. 1. Paul. de Caſtr. in dicta l. Inſulæ, & in l. Cæſar. ff. de publica; & in l. deprecatio ff. ad l. Rhod. de iactu. Cæpol. in loco proximè citato, quos ſequitur Hiero. de Monte in tractatu de finibus regendis c. 7. num. 13. & ſeq. addens Fel. ita tenere in cap. cum diù de exceptio. latè Pet. Gerar. ſing. 15.

5 Tandem dicebatur, quod ſicut poteſt exigi vectigal in terra, ita quoque in mari, vt firmat Bal. in rubr. ff. de rerum diuiſione col. 2. & in l. cum proponas col. fin. de nautico ſænore. Afflict. in tit. quæ ſint regalia, in verbo vectigalia, num. 101. Firma. in tract. de Gabellis part. prima col. 4. verſ. 6. Felyn. conſ. 45. num. 15.

RESOLVT. XIV.

Iudex, an poſſit cognoſcere circa augmentum iuriſdictionis?

1 *Iudex in centum, ſi pendente lite ſuper re valoris centum, dicta res creſceret, poterit de ea cognoſcere.*
2 *Debet attendi principium petitionis.*
3 *Limitatio iuriſdictionis non trahitur ad incrementum, ſed ad principium, niſi incrementum à principio etiam in petitione comprehenderetur.*

EXempli gratia: Iudex habens Iuriſdictionem limitatam vſque ad certam quãtitatem, puta in cau-
1 ſis vſque ad centum, petita re valoris centum tempore petitionis, ſi pendente lite eius valor creuerit, poterit de cauſa cognoſcere, & iudicare, nam incrementũ exiſtimatum, nõ habet excludere iuriſdictionem in tali caſu, ſecundum Bar. in l. ſi idem cum eodem, ff. de iuriſdic. omni. Iud. & in l. fin. & ibi Salicet. C. de appel-
2 latio: idem in actione creſcente propter inficiationẽ, quia debet attendi principium petitionis, facit Gloſ. in l. certi conditio in principio ff. ſi certum petatur. tenet Angelus in l. qui tabulas ff. de furtis, & Panor. in c. cum inter ad finem extra de re iudicata: ex quibus poteſt fieri talis concluſio, quod limitatio iuriſdictionis, non trahitur ad incrementum, ſed ad principium, niſi in-
3 crementum etiam à principio in petitione comprehẽderetur, vt in actionibus arbitrarijs, in quibus ex Iudicis officio poteſt intereſſe excedere id quod petitum eſt, ſecundum Guil. & Angel. in dicta l. ſi idem.

RESOLVT. V.

Abſolutio ab excommunicatione, quando eſt impartienda.

1 *Abſolutio ab excommunicatione valet etiam nullo præſtito iuramento ab eo qui abſoluitur, quod abſque dubio procedit in excommunicatione iniuſta.*
2 *Excommunicatus non debet abſolui niſi prius ſatisfecerit de expenſis, quando quis fuit excommunicatus ob veram contumaciam.*
3 *Excommunicatus ad inſtantiam partis non debet abſolui abſque citatione partis, ſed ſi de facto ſic detur abſolutio, valet; tamen poteſt appellari.*
4 *A cenſuris latis in Romana curia non abſoluitur quis in curia, niſi parito: à cenſuris verò latis in partibus, curia abſoluit abſq; citatione partis, ſaltẽ ad beneplacitũ.*
5 *Ad iuſtificandam abſolutionem ſufficit depoſitio pœnitentiarij.*

1 ABſolutio ab excommunicatione valet, & tenet, etiam nullo præſtito iuramento ab abſoluto, ſecundum Gloſſ. in cap. cum deſideres de ſent. excomm. cum qua ſentiunt Abb. cæterique communiter ibi teſte Decio in c. quæſtioni nu. 5. de Appell. vbi ipſe quoque ſequitur iſtam communem, & vtiliter limitat, ſed hoc abſque dubio procederet in excommunicatione iniuſta, & iuramentum ipſum præſtare non tenetur de parendo Iudici, vel de reſtituendo, vt concedunt Doctores in dicto cap. quæſtioni de appell. & Gloſſ. fin. in c. ab excommunicato de reſcriptis, cui accedunt omnes Doctores concorditer, & communiter affirmantes, & licet iuramentum neceſſario non requiratur; ta-
2 men excommunicatus abſolui debet, niſi prius ſatiſfecerit de expenſis, c. fin. de officio delegat. Gloſ. in c. venerabilem de electio. & Bertach. in ſuo repertorio prima parte in verb. excommunicatus ſub verſiculo ſeu nu. 40. vbi hoc latè probat, lateque declarat, Ang. de Clauaſio in ſua ſumma in verſ. contumacia, poſt principium Tabi. in ſumma verſ. contumacia §. 3. Bar. Fumus in ſumma Armil. in verſ. contumax. §. 3. in quibus quidem locis, prædicti Summiſtæ aiunt, hoc procedere in excommunicato per veram contumaciam, non per præſumptam, ſeu fictam; hinc eſt quod abſolutio ab excommunicatione requirit cauſæ cognitionem & citationem eius in cuius fauorem emanauit, ſecundum Gloſ. in c. excommunicatus 11. q. 3. in verbo vtriuſque: & ſic ex opinione ipſius Gloſ. abſolu-
3 tio ab excommunicatione, abſque partis citatione concedi poſſet, ſi ex officio quis excommunicatus extitiſſet, ſecus verò, ſi ad inſtantiam partis, & ſequitur Inn. in cap. ab excommunicato de reſcriptis, & Philip. Franc. in c. qua fronte in prima quæſtione de appell.

In contrariam partem inclinauerunt Hoſtien. Ioan. And. But. Abb. & cæteri communiter, & ibi DD. in d. c. cum deſideres indiſtinctè, quod concedi poſſit abſolutio ipſa parte non citata, ſed quod appellari poſſit; immo abſolutio ab excommunicatione parte non citata, etiam quando citanda erat, valet, & tenet: Siquidem ipſa abſolutio ſemper ex arbitrio, voluntateque excommunicantis pendet, & hoc ſemper valet ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſit, c. venerabilis §. vbi autẽm de ſent. excom. lib. 6. & ita firmat Fel. in rubrica de ſententia, & re iudicata ſub n. 13. verſ. non obſtat Gloſ. & in cap. 1. de iur. iura. ſub n. 23. in fine ipſius numeri, Rom. in ſing. 590. tu habes, & ibi Nic. Pignol. in addit. vt firmat, abſolutionem ipſam nullo caſu reddi nullam, ex defectu citationis.

4 Concludo igitur ex his: A cenſuris latis in curia Romana, ad effectum agendi, non abſoluitur aliquis in eadem curia, niſi parito, Paul. in dec. 32. & 119. A latis verò cenſuris in partibus ſemper, ſine cauſæ cognitione abſoluit memorata Curia, ſaltem ad beneplacitum; atteſtante Auguſtino in dec. 3. & 130. præſertim, ſi de nullitate dicatur, ſecundum Card. Put.
5 dec. 3. in tit. de abſolutione. Sed aduerte, quod ad iuſtificandam, probamdamque abſolutionem prædictam ſufficit, quod probetur per fidem Pœnitentiarij, ita Creſc. dec. 163. Aduerte etiam, ne erres in practica, ſuper impetratione abſolutionis poſt declaratoriam, quoniam abſolutio ipſa ſpecialis petenda eſt, non generalis, vt tradit Mohedan. in dec. 193.

RESOLVT. XVI.

Quis poteſt diſpenſare cum corpore vitiato?

1 *Epiſcopus, ſiue eo inferior, non poteſt diſpenſare ſuper irregularitate proueniente ex vitio ſeu defectu corporis.*
2 *Traditur intellectus ad textum in cap. ſignificauit de corpore vitiatis.*

PVlchra admodum, valdè agitata eſt illa iuris concluſio; cuinam competat facultas diſpenſandi in irregularitate, quæ prouenit ex vitio corporis; Gloſ. enim in c. ſignificauit in verbo noſtra, & tua de corp. vitiat. tenuit, Epiſcopũ poſſe in alijs, quã in Miſſa, propria authoritate diſpẽſare, & mouetur ex tex. in dicto c. ſignificauit ibi, & tua: Cõtra Gloſam tamen DD. tenent communiter; Epiſcopum, vel alium inferiorem non poſſe diſpenſare ſuper irregularitate, ex corporis vitio, ſed Summum Pontificem tantum, & præcipuè tenuit Innocen. in dicto, cap. ſignificauit num. 3. ſuper verbo, & tua: Hoſtienſ: circa finem ſuper verbo tua, Ioan. Andr. in fine num. 9. ſuper verbo authoritate noſtra: Petrus de Anchar. verſ. quęrit Gloſſ. vltima, Card. Floren. n. primo verſ. oppono quod iſte debuit deponi, vbi aſſerit, hanc eſſe receptiorem ſententiam: Anto. de Butr. q. 8. verſ. per quem autem poſſit: Panormit. col. 2. num. 2. verſ. per quem autem, Ioan. de Anani. in princ. verſ. & adde; vbi de communi fidem facit; eidem ſubſcripſit ſententiæ Gonſal. à Villadiego in tract. de irregularitate cap. vltimo, Couar. in Clem. prima de homicidio in relect. part. prima num. 7. verſ. ſuper hoc verò, vbi hanc itidẽ receptam declarat, & dicit Innocen. in cap. primo de re iudic. in 6. vt referunt Doctores ſupra citati, quod Eccleſia Romana ſeruat, ſolum Romanũ Pontificem in irregularitate contracta ex corporis vi-
2 tio diſpenſare. Nec obſtat, quod dicit Gloſſ. in dict. c. ſignificauit, dum ponderat verbum (tua) nam concordes reſpondent ſcribentes præallegati, intelligi de diſpenſatione Epiſcopi, authoritate tamen Apoſtolica prædita, & ſic ſibi delegata, prout exponunt illa verba authoritate noſtra, ideſt tibi commiſſa, quæ etiam, ideo dicitur tua, cum ipſam non valeat commiſſarius alteri delegare, cap. vlt. in fin. de off. deleg.

RESOLVT. XVII.

Argumentum de maiori ad minus, an locum habeat in diſpenſatione?

1 *Argumentum de maiori ad minus non vendicat ſibi locum in diſpenſatione, nam diſpenſatio cenſetur odioſa, ſimiliter & in priuilegijs.*
2 *Non fit extenſio in hac materia ad caſum minorem, licet maiorem habentem rationem in caſu conceſſo.*

1 FVit pluries reſolutum, argumentum de maiori ad minus, non vendicare ſibi locum in diſpẽſatione, cuius reſolutionis ratio eſt, quia diſpenſatio cenſetur odioſa. c. primo in fine de filijs presbyt. in 6. Hoc fuit celebre dictum Hoſti. in cap. poſtulaſti, num. 12. de reſcript. quem ibi ſequuntur Ioan. Andr. num. 11. Petr. de Anch. col. 2. num. 2. Card. Floren. col. 5. num. 5. verſ. oppono ad hæc, But. de Butr. num. 8. Imol. num. 10. & 11. Panor. in cap. ad aures, n. 7. eod. tit. Nico. Milius in ſuo repertorio, in verbo diſpẽſatio fol. mihi 110. verſ. ſeptimo, Fel. in dicto cap. poſtulaſti col. 2. n. 8. verſ. regula eſt, quod in diſpenſationibus: quam concluſionem ſubtiliter impugnat Dec. licet ſit ab omnibus approbata, in c. quia in tantum num. 6. de præben. & dignit. Huc pertinent notata per Ioan. Andr. in reg. quæ à iure de Reg. iur. in 6. in Mercurial. cum alijs ſimilibus congeſtis per Fel. loco ſupra citat. quæ cõcluſio nedum in diſpenſationibus, ſed etiam in Priuilegijs vera eſt, & ha-
2 betur per præallegatos locis ſupra ſignatis: Nec fit extenſio in hac materia ad caſum minorem, licet habentem maiorem rationem in caſu cõceſſo, ſecundum Gloſ. in l. illud ff. ad l. aquiliam.

RESOLVT. XVIII.

Quando Epiſcopus dicatur eſſe in remotis, ad effectum concedendi literas dimiſſoriales cæteraque Epiſcopo incumbentia faciendi; ad intellectum tex. in cap. cum nullus, §. finali de temp. ordinat. in 6.

1 *Epiſcopus dicitur agere in remotis quando eſt vltra mõtes.*
2 *Locus non dicitur in remotis, quando eſt extra Prouinciam, vel vltra vnam dietam.*

VIcarius ex diſpoſitione tex. in c. cum nullus §. finali de temp. ordinat. lib. 6. non poteſt impartiri literas dimiſſoriales ordinãdis, niſi Epiſcopo in remotis agente, quando in mandatis non habuit facultatẽ expreſsè concedendi: quare fuit dubitatum, quãdo dicatur Epiſcopus in remotis agere ad effectum de quo ſupra; & reſpondi, tunc Epiſcopũ dicit in remotis age-
1 re, quando eſt vltra montes, per tex. expreſſũ. & quod ibi communiter notatur, in cap. nihil de electio. Bal. in l. 3. in fine ff. de Procura. Archi. in c. vt animarum nu. 2. de conſtit. lib. 6. vnde ſi eſſet intra montes, nõ in remotis, ſed in vicinis eſſe iudicaretur: arg. tex. in cap. quoſdam, & in c. quanto de præſumptionibus; ex quo Gloſ. in c. 3. verbo remotis de temp. ordinat: Locum remotum dici ſolum affirmat, quando eſt citra, vel vltra montes reſpectiuè, & non alias: reprobata opinione illorum, qui tenuerunt, locum dici in remotis, quãdo eſt
1 extra Prouinciam, per tex. in l. fin. C. de præſcriptione viginti annorum: & aliorum, qui dixerunt, vltra duas dietas; Ac tandem aliorum, qui dixerunt, vltra vnam dietã; ratio vero primi dicti eſt, & fundatur in eo, quia tunc in breui non poteſt haberi recurſus ad dictũ Superiorem, cap. Romana de conſu. Bald. in cap. ex parte Decani n. 4. de Procura. Alex. in conſ. 39. vol. 1. & his etiam reprobatur opinio illorum, qui voluerunt, hoc relinquendum eſſe arbitrio Iudicis, inter quos fuit Zabarella in Clem. cauſam, in verbo ex remotis de elect.

RESOLVT. XIX.

Verbum (Præſumentes) adiectum in Bullis, & breuibus Apoſtolicis, ac cenſuris Eccleſiaſticis, quid importet?

1 *Pœna impoſita contra præſumentes non videtur incurri ab eo qui abſque dolo, & com temptu facit actum.*
2 *Præſumptio comprehendit eos, qui doloſè, & ex certa malitia faciunt actum prohibitum, & fraudulentum.*
3 *Religioſus qui in caſu neceſſitatis, abſente Parocho miniſtrauit Sacramentum extremæ vnctionis, non incurrit in pœnas Clem. 1. de priuilegijs, nã non dicitur præſumere.*

IN quadam cauſa mihi delegata, iudicaui quendam Clericũ, non incidiſſe in cenſuram extrauag. Pauli IV. editam cõtra malè alienantes res Eccleſiaſticas ex quo alienauerat quoddam petium terræ ſui beneficij, incõſulto Romano Pontifice: cuius reſolutionis ratio fuit ſecundum Nau. conſ. 19. de reb. Eccl. non alien. nam prædicta extrauagans non loquitur de quocũq; alienante, vel locante, ſed de præſumente id facere, vt voluit ante eum Card. in Clem. prima, q. 39. de priuilegijs: ex quo ſequitur, quod qui ignoranter, & abſque dolo res Eccleſiæ alienauit, non incidit in pœnã dictæ
1 extrauagantis: Cum pœna impoſita contra pręſumentes aliquid facere, non videatur incurri ab eo, qui abſ-

que

que dolo, & contemptu facit illud, ſecundum Card.
qui ſupra: vnde Graff.in conſ.16.de ſent.excom.ait cō-
ſtitutionem Sinodalem Neapolitanam excommunicā-
tem ſumentes Sacramenta ad malum finem, non in-
currere eos qui inaduertēter, ſine dolo, & malitia ac-
ciperent illa; quādoquidem, ex propria ſignificatione
illius verbi (præſumo) tantum cōprehenduntur illi, qui
doloſè, & ex certa malitia faciunt actum prohibitum,
2 & fraudulentum: & probatur in Cle. Religioſi, vbi Do-
ctores communiter de decimis, Nan.in c. accepta op-
poſitione 8.de teſtit.ſpoliat.& in c.ſtatuimus num.62.
19.q.3. probatur etiam ex diſpoſitione tex.in cap.pri-
mo de vita, & honeſt.Cleric. vbi prohibitio ne laici ſe-
deant cum Clericis in choro, dum celebrantur diui-
na officia, non comprehendit eos, qui inaduertenter,
aut ex ſimplicitate ingrediuntur, nec eos, qui inuitati
hoc faciunt; verbum enim præſumere, vt ſupra dixi, ſi-
gnificat dolum, & temeritatem contrafacientis, cap.
monaſteria de vita, & honeſt.Cleric.cap. illud de ma-
iorit.& obedi.cap.finali de exceſſ.Prelat.hinc fit, quod
conſtitutio ſinodalis excommunicans præſumētes al-
loqui Moniales, non comprehendit eos, qui ignorāter,
aut imprudenter alloquerentur, ſine licentia, nam ceſ-
ſante dolo, ceſſare debet excommunicatio, cap.nullus
11.q.3.hinc etiam prouenit, quod ſi quis aſſociaret ad
Monaſterium aliquem habentem licentiam, ſed comi-
tans careret illa, & alloqueretur, nō tamē data opera,
vel ex profeſſo, nō incidit in cenſuras, ſecūdum Card.
3 vbi ſupra, & ex his oritur, quod tex. in Cle. prima de
Priuilegijs excommunicans religioſos præſumētes mi-
niſtrare Sacramentum extremæ vnctionis, abſq; licen-
tia proprij Parochi, non cōprehendit illos Religioſos,
qui in caſu neceſſitatis, puta longe abſente Parocho
bona fide contulerint prædictum Sacramentū Caiet.
in ſumma verb. excommunicatio, Nau. qui dictam
Clem. ita explicat in manu: Conf.cap.27.n.120. Sot.de
iuſt.& iure diſt. 23. art. 1. q. 1. Addit. ad Tolet. de ex-
trem. vnctio. cap. 2. quod patet euidenter ex ipſa
Clem. à qua excommunicantur tantum Religioſi, qui
præſumunt miniſtrare tale Sacramentum, ſine licen-
tia Parochi; & in tali caſu, miniſtrare tale Sacramen-
tum, non eſt præſumptuoſè miniſtrare, licet Toletus
contrarium ſentire videatur.

RESOLVT. XX.

An ſi profeſſio alicuius Religioſi dēclaretur nulla à Su-
periore regulari tantum, non tamen ab ordinario:
dictus Religioſus poſſit permanere in ſæculo?

1 *Ius Concilij ſeſſ.25.c.19. de regularibus, eſt publicum, & propterea non poteſt conſenſu partium remitti.*
2 *Regularis prætendens profeſſionem nullam, debet cauſas proponere coram ſuperiore regulari, & ordinario, cum alijs requiſitis dicti Concil. Trid. quæ requiſita ſunt eſſentialia, & ſi vnum deficit, actus eſt nullus.*
3 *Forma non poteſt mutari, nec adimpleri per æquipollens.*
4 *Solemnitas quando datur pro forma, eius omiſſio etiam leuis, vitiat actum.*

CVm quidam Religioſus profeſſus fuiſſet in qua-
dam Religione, & poſtea ſuus ſuperior Regula-
ris declaraſſet profeſſionem prædictam eſſe nullam, &
dimiſiſſet à Monaſterio dictum Religioſum, fuit dubi-
tatum num dictus Religioſus poſſet permanere in ſæ-
culo; ſtante quod nō aderat decretum Ordinarij loci,
prout requiritur ex Concilio Trid.Seſſ.25.c.19. de re-
gularib. & aliqui dicebant quod ſic, nam dictum de-
cretum Concilij loquitur de Regulari prętēdente pro-
feſſionem nullam; at in caſu noſtro, dictus Religioſus
fuit eiectus à dicto Superiore Regulari, ex quo ex offi-
cio declarauerat profeſſionem nullam, & cōſultus re-

ſpondi, quod cum habeamus legem expreſſam, ab ea
non eſt recedendum, dixerunt communiter ſcribentes
in l.non aliter ff.de legat.tertio, cap.præterea de verb.
ſignificat.Bal.in l.de quibus num.4.ff.de legibus, Fel.in
c.1., in principio de treg. & pace, Faber dec. 16.C.de
verb. ſignif. verba enim legis ſunt ad vnguem ſeruan-
da, l. 1. §. generaliter ff. de legat. præſtan. nec in eis
eſt locus diſtinctioni, l. de pretio ff. de publicanda in
rem actione; & maximè cum Conc. indicet ius publi-
1 cum, & publicā vtilitatem reſpiciat; Propterea nequit
remitti, l.ius publicum ff.de pœnis; quod procedit etiā
partibus conſentientibus, l. priuatorum C. de iuriſdi-
ctione omnium iudicum, Bar.in l.conuentionū §. iuris
gentium ff.de pœnis, Alex. conſ. 22. vol.1.Dec. conſ.
324.n.2.item Conc. induxit ius prohibitiuum, & ideo
per partes remitti non poteſt, Gloſſ. ſing. & commu-
niter recepta in l.1. C. nè fideiuſſores dotium dentur,
Oldrad. conſ. 103. Monal. conſ. 63. vol. 1. & tandem
2 dicebam, omnia illa requiſita Concilij, nempe, vt non
dimittat habitum infra quinquennium, vt cauſas di-
cat quas prætendit coram ſuo ſuperiore, & loci ordi-
nario, eſſe eſſentialia, quorum ſi vnus deficit actus red-
ditur nullus, ex illa regula, quando lex deſiderat actū
cum aliqua qualitate, non ſufficit facere actum abſq;
illa qualitate, l.ſed Fulcius §. finali ff. ex quibus cauſis
in poſſeſſion.datur, Bal.in l.1.n.3.ff.de teſtamentis, Ia-
ſon.in l.1.n.7.& ſeq.ff.de Iuſtitia, & iure, imo Graff.in
in conſ. primo num. 15. de regularibus vol. 1. voluit,
vno ex prædictis requiſitis deficiente; talis annullans
3 profeſſionem, ſubiret pœnas illius capituli; & ratio eſt
ſecundum eum; quia ibi datur forma, quæ non poteſt
mutari, l. Iulianus §. finali ff. ad exhibendum, Viuius
dec.351. & in dec.352. vol. primo; Nec ſufficit illam
adimplere per æquipollens, cum debeat ad vnguem
ſeruari, ſecundum Gem. in c. primo nu.83. de conſtit.
Bar. in l.prima §.finali ff. de ventre inſpiciendo, Bald.
in c. ſciſcitatus de reſcriptis, Iaſ.latiſſimè in Authent.
quæ ſupplicatio in 2. col. per totam C. de precibus
Imperat. offeren. & quando ſolemnitas datur pro for-
4 ma, eius omiſſio, etiam leuis, vitiat actum, vt notant
communiter Doctores in l.prima ff. de noui operis
nunciatione, & in dicta l.prima ff.de ventre inſpicien-
do, Fel.in c.quoniam frequenter, col. 3. & ſequen.vt
lite non conteſtata: Gratia.dec.prima; quare cum in
caſu prædicto de quo quæritur fuerit declaratum à
Superiore Regulari tantum, profeſſionem fuiſſe nul-
lam, cum nullitatis cauſæ non fuiſſent propoſitæ co-
ram ordinario copulatiuè, pro vt requirit Sacrum
Concilium, idcirco cenſui, nullum fuiſſe decretum
prædicti Superioris, & per conſequens dictum Reli-
gioſum teneri ad reuertendum ad ſuum Monaſteriū:
& ita declarauit Sacra Congregatio Concilij Trident.
menſe Ianuarij 1618. prout ex litteris dictæ Sacræ
Congregationis reſcriptis Illuſtriſſimo D. Cardinali
Archiepiſcopo in cauſa &c.

RESOLVT. XXI.

Epiſcopus, an poſſit impartire licentiam audiendi Chri-
ſti Fidelium confeſſiones Sacerdotibus, etiam ſi
non exponantur examini?

1 *Confeſſarius debet eſſe ſagax, ſciat ſoluere, & ligare, ac miſericordiam cum rigore miſcere: item debet ſcire diſcernere inter morbum, & morbum, lepram, & lepram.*
2 *Quando examē requiritur pro forma non poteſt omitti, nec ſufficit præſentatio virtualis, ſed perſonalis eſt neceſſaria.*

PEroptabat Illuſtriſſimus Dominus meus Cardinalis
Spinellus, concedere licentiam quibuſdam Cler-
cis ſuæ Diœceſis valde qualificatis audiendi confeſſio.

nes Chriſti fidelium, abſque rigore examinis; quare conſulta ſua curia, fuit dubitatum, ſi de iure fieri potuiſſet, & ratio dubitandi, pro opinione negatiua, quod non poſſet, ſumebatur ex Conc. Trid. Seſs.23. can. 15. in quo diſponitur, nullum etiam Regularem poſſe confeſſiones ſæcularium audire, aut ad id idoneum reputari, niſi Parochiale beneficium habuerit, aut ab Epiſcopo per examen ſi illi videbitur neceſſarium, ſit approbatus; ex quibus verbis patet euidenter, non poſſe Epiſcopum examen remittere; & fortificatur ex eo, nam in approbandis confeſſoribus, manifeſtè debet conſtare de eorum ſcientia, vt notat Gloſſ. communiter recepta in Clem. dudum §.
1 ſtatuimus de ſepulturis, vbi ponit ſex qualitates neceſſarias, inter quas præcipua eſt, quod ſit perſona ſagax, vt ſciat ſoluere, & ligare, ac miſericordiam cum rigore miſcere, c. diſciplina, & quod ibi communiter notatur 45. diſt. Archid. in cap. pœnitentia de pænitentijs diſt. prima Panor. in cap. niſi vtriuſque ſexus num.7. & ſequen. eodem tit. vnde Gloſſ. in cap. conſideret. de Pænitentijs diſt. 6. dicit, tantam debere ineſſe ſapientiam in confeſſario, vt valeat diſcernere inter morbum, & morbum, lepram, & lepram, atque ita ſequuntur omnes Summiſtę in verbo confeſſor; ſupradictis accedebat requiri examen in confeſſoribus pro forma, & propterea omitti non poteſt, ad tradita latiſſimè per Pariſium in tractatu de reſignatione beneficij lib.7.q.9. Gonzalez Gloſ.5.§.3. num.8. & ſequen. Artama. conſ.25. Kopen. in dec. Germaniæ 21. hinc eſt, quod quando examen requiritur pro
2 forma, non ſufficit præſentatio virtualis, ſed perſonalis, ita Bald. in cap. conſtitutus il 2. num. 4. Dec. num.7. Fel. num. 10. Anan. num. 12. de appellationibus, Fuſcus in tractatu de viſitatione l. 2. cap.5. voluit examen faciendum in Parochialibus beneficijs, eſſe de forma Sac. Concil. Trident.

Concludo tamen, quod examen non eſt neceſſarium pro forma in approbatione confeſſariorum, ſed ſufficit quod Epiſcopus reputet aliquem idoneum, & ſic illum etiam abſque examine approbare poteſt ſi vult; nam Concilium Tridentinum non ſe reſtringit ad dictum examen; ſed dicit, aut alias idoneus iudicetur.

RESOLVT. XXII.

Iudex, an poſſit vt ſuſpectus recuſari, ſi audit partem ſecretò, vel in aure eum alloquitur?

1 *Ex ſecreta locutione inſurgit præſumptio, quod aliquis dicat, id quod palam dicere erubeſcit.*

2 *In cauſis ſummarijs in quibus proceditur ſine ſtrepitu, & figura iudicij, per ſecretam locutionem, non videtur quod iudex poſſit recuſari vt ſuſpectus.*

IVdex ex ſecreta partis alloquutione redditur ſuſpectus alteri parti, vt ait Speculat. in tit. de Aduocat. §. quarto hic dicendum ſub num. 16. & melius in tit. de poſitionibus §. 7. occurrit videndum num.10. verſ. ſed certe Iudex, quem ſequitur Roman. in ſingula. 261. numquid ſi aduerſarius, Ant. Taſſ. in Tract. de erroribus notariorum cap. 22. num.2. verſ. ex quibus, & Ant. de Butrio in cap. accedens il 2. ſub numer.26. verſ. immo dicit, vt lite non conteſtata, & ibi Abb. ſub num.8. verſ. aduerte ad vnum bonum dictum, & Franch. in cap. poſtremo ſub num.20. verſ. trigeſimo nono quando altera pars de appellat. & Celſus ad Lāfranc. in cap. quoniam contra in verbo recuſationes ſub num. 7. verſ. adde an, & per quos caſus de probat. & Iaſ. in l. apertiſſimi ſub num. nono verſ. vndecima cauſa C. de Iudic. & Marant. in tract. de ordin. Iudic. in 6. parte tit. de appellat. act. 2. num.44. verſ. decima cauſa eſt, & Ioan. Segura Daualos in direct. Iudic. cap. 4. num. 2. verſ. vnde quando in ſecunda parte, vbi etiam ſubdit, neminem vidiſſe ob id recuſari, & Decian. in cap. 17. num. 36. verſ. notandum tamen, lib.7. rerum criminalium, refert huic rei conueniens exemplum Antigoni Regis Macedonum, qui cum frater eius Marſias litem haberet, ab eo rogatus, vt cauſa domi cognoſceretur, reſpondit, ſi nihil præter ius agimus, melius fiet in foro, cunctis audiētibus, quam in domeſticis latebris non carituri ſiniſtra ciuium ſuſpicione, etiam ſi bona ſit cauſa tua.

1 Nam ex ſecreta locutione inſurgit præſumptio, vt aliquis dicat, quod palam dicere erubeſcit, vt ait Gloſſ. in l. Lucius Titius §. 1. ff. delegat. 1. & ibi not. Bald. num.5.

Contrarium tamen tenuit ſolus Cauagnol. ad decreta Montisferrat. in decreto 20. §.1.q.1. num.3. vbi miratur de Abbate quod in d. cap. accedens num. 8. aſſeruit, illud dictum eſt bonum, & magnum, ſubdens idem Cauagnol. ibi num.5. dictam ſuſpicionis ſpeciem connumerandam fore, & eſſe inter temerarias, & tenues ſuſpiciones, quæ vbi contingerent, iudicaret, non fore habendas in conſideratione.

Vtcumque ſit limita concluſionem, vt non procedat ſi Iudex publicè referat id, quod in aure, vel ſecreto audiuit, quia tunc euitat ſuſpicionem, vt ait Specul. in tit. de Aduocat. §. quarto hic dicendum ſub num.16. in fine, & in tit. de poſitionibus §. ſeptimo videndum occurrit ſub num. 10. verſ. ſed certe Iudex, & Franc. in dicto cap. poſtremo ſub num 20. verſ. 39. quando altera pars de appellat. & addit. ad Abb. in cap. accedens il 2. ſub num. 8. verſ. aduerte tamen, vt lite non conteſt. & ibi Ant. de Butrio ſub num.26. in fin. vbi dixit, hoc notandum eſſe, & addi. ad Roman. in ſingul. 261. nunquid ſi aduerſarius, & Ant. Taſſ. in d. cap. 22. num.2. verſ. ex quibus, & Ioan. Segura Daualos in direct. iudic. cap. 4. ſub n. 2. verſ. ſed Iudex debet eſſe cautus in 2. par.

Sed iſta limitatio videtur periculoſa, quia Iudex poteſt propalare aliquid ab eo diuerſum, quod pars ſibi dixit ſecretè, vel in aure.

2 Limita ſecundo, vt concluſio non procedat in cauſis ſummarijs, in quibus proceditur ſine ſtrepitu, quia per ſecretam locutionem non videtur Iudex poſſe, vt ſuſpectus recuſari, ex quo natura requirit, vt Iudex ſic parti ſe exhibeat, vt ait Georg. Natta in Clem. ſæpè in princip. ſub num.33. verſ. ex quibus de verb. ſignificat. vbi dixit, hanc eſſe inauditam limitationem per ipſum conſideratam, & eſſe perpetuo menti tenendam, quam tradit etiam Iaſ. in l. apertiſſimi ſub num.9. ſub verſ. vndecima cauſa C. de Iudic. & Tho. Diplo. ad Bartol. in extrauag. ad reprimen. in verbo ſine ſtrepitu ſub num 2. vbi dixit hoc eſſe notandum, & Decian. in cap. 17. ſub num. 36. ſub verbo notandum tamen lib.7. rerum crim.

Quinimò, ſi Iudex in cauſis, vbi proceditur ſine ſtrepitu, & figura iudicij, non ſe exhiberet parti volenti ſecreto alloqui ſecum, eam grauare diceretur, vt ait Bart. in dicto verbo, ſine ſtrepitu, num.2. verſ. & pro hoc dico, vbi ſubdit, hoc non procedere in caſu illius extrauag. quia tunc non tenetur, ſed ſi vult, poteſt audire partem ſecreto.

RESOLVT. XXII.

Poſſit ne Prælatus abſque peccato tolerare ad tempus concubinarium ſubditum, credens futurum deteriorem, ſi cogeretur ad dimittendam concubinam?

1 *Peccatum graue eſt diſſimulare, vbi ex officio tenetur quis corrigere peccatorem.*

2 Pa

2 *Parochus non excuſatur etiam cum periculo vitæ in reuelatione concubinatus ſuorum ſubditorum.*

PRo parte affirmatiua adducebantur infraſcripta. Primo quia tolerantia, ſeu diſſimulatio quandoque eſt licita, l. obſeruandum ff. de offic. præſidis, quare erit virtus, non exhibere ſe, neque minus auſterum, neque minus mitem, nè inde oriatur contemptus, l. ne quicquam §. vbi decretum ff. de offic. Procon. & dicta l. obſeruandum, præſertum ſi hoc fieret corde, & bono animo, alias eſſet peccatum, cap. audi, 11. q. 3. Bald. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ num. 7. de conſtit. ratio eſt, quia Spiritus Sanctus fictum fugit, c. quoniam de conſec. diſt. 4. vnde vulgare eſt prouerbium, *chi non sà ſimolare non sà regnare*, quod intellige, decere regnãtes multa ſufferre cum prudentia; ſecundum gloſ. in cap. ego de iure iurando; addebatur etiam D. Th. 2. 2. q. 33. vbi ait, in corrigendo requiritur opportunitas temporis, vt fiat quando creditur peccanti prodeſſe, nam ſiquis vellet hominem recenti vulnere affectum corripere, nihil aliud facetet, quam ignem igni adhibere: Debet igitur Prælatus diſſimulare bono fine, vt capiat temporis opportunitatẽ; vnde Præpoſitus in c. quando 11. q. 3. in fine, voluit, quod mali tolerantur, quando multitudo eſt in cauſa, & correptio non prodeſſe: Propterea in c. denique 4. diſt. c. non poteſt 24. q. 4. c. vt conſtituant 50. diſt. dicitur ſi ex correptione veriſimiliter oriri poſſet ſcandalum, vel ſchiſma, tunc ſubſtinenda, & toleranda ſunt crimina, facit tex. in c. commeſſationis 44. diſt. vbi multitudini parcitur, quando multitudo poſſet ſcandalum generare, quia talis multitudo poteſt parere Rebellionem, & contemptum, & fieret deterior ex hoc: vnde ſecundum Turrec. in dic. c. commeſſationis, eſt remedium tenendum in tali cauſa, vt peccantes dulciter admoneantur, vt à malis recedant, & exerceantur ad bonum: Hinc Diuus Gregorius per hæc verba: Nonnulla vel apertè cognita, maturè toleranda ſunt, vt cum videlicet minimè rerum oportunitas congruat vt apertè corrigantur: Nam vulnera facta immaturè, deterius inferueſcunt, & niſi cum tempore medicamenta conueniant, conſtat proculdubio quod medendi officium ammittant; hæc ille de cura paſtorum cap. 10. lib. 2. Supradictis addebatur minus malum ſubſtinendum, vt maius vitetur, cap. non ſolum 22. q. 4. c. ſi quid verius 33. quæſt. 2. cap ij qui 26. q. 2. cap. veniens qui clerici, vel vouen. cap. conſidera 22. q. 1. Abb. in proprijs terminis in cap. vt clericorum num. 4. de vit. & honeſtat. cleric. Diaz. cap. 73. in fine, dicens dictum Abbatis eſſe notandum.

1 His tamen non obſtantibus contrarium fuit reſolutum ex infraſcriptis: Tum per tex. in cap. fin. 23. diſt. Peccatum graue eſſe in diſſimulante, vbi ex officio tenetur corrigere peccatorem, ad idem facit tex. in c. ſi recto 43. diſt. quod Prælatus dicitur improuidus, qui timore humani auxilij non reprehendit vitia ſubditorũ; vnde in cap. fin. 49. diſt. talis Prælatus aſſimilatur cani muto, & propterea Ego in facti contingentia dicebam
2 contra quemdam Parochum, non excuſari, etiam cum periculo vitæ, à reuelatione concubinatus ſuorum ſubditorum, quod probabam ex cap. ſed, & illud, & cap. fin. 45. diſt. quibus locis prorumpitur contra tales Rectores, & Prælatos, qui ceſſant loqui, & obiurgare peccata, timentes magis odia hominum, & eorum gratiã ammittere, quam gratiam Dei, probatur apertè in c. facientis 86. diſt. vbi grauis culpa dicitur eſſe in diſſimulante, præſertim in Parochis; & cap. 1. eadem diſt. dicitur: Culpam committit, qui negligit malum corrigere; & in fine additur, qui non impedit malum cum poteſt, ipſe feciſſe dicitur, tenemur enim omni lege obuiare delictis, gl. communiter recepta in cap. 1. de officio delegat. & tex. in cap. 1. eadem diſt. dixit, quod inferiorum culpæ ad deſides, negligenteſq; Rectores referendæ ſunt: probatur etiam in cap. 1. 22. diſt. contra illos, qui cum poſſint manifeſto obuiare facinori id omittunt, & conniuentibus oculis peccantem prætereunt: Hinc voluit Corn. in conſ. 159. vol. 2. malè facere Superiores, tolerando delicta impunita.

Non obſtant contraria, præſertim dictum Panormitani, quia ſuſtineri non poteſt, ex eo quod impoſſibile eſt ſcire, an concubinarius eſſet euaſurus peior, & deterior, cum ſit res de futuro, & certum eſt, illam regulam, quæ ſe habet, de duobus malis, minus debere eligi, procedere, vbi duo mala vrgent, & vtrumque vitari non poteſt, ita vt alterum ſit neceſſe incurrere, Cagno. in l. quoties n. 6. de reg. iur. Cacher. dec. 137. n. 19.

Non obſtat ſecundum, quia reſponderur; Concubinarios, vt viuant in ſua libidine dicere peiora, ac deteriora commiſsuros, ſi concubinæ eis auferantur, ſecundum Decianum, cap. 21. num. 4 lib. 6. tract. crim.

Non obſtant reliqua pro contraria parte adducta, quia procedunt, quando materia grauiſſimi ſcandali vrgeret, quo caſu de iure quandoquidem permittitur diſſimulatio cap. quia iamdudum de Præbendis.

RESOLVT. XXIV.

An Epiſcopus poſſit conferre Sacramentum Confirmationis non ſuis ſubditis?

1 *Epiſcopus poteſt confirmare illos tantum qui ſunt ſuæ diœceſis, & non alios.*

2 *Iuriſdictione voluntaria poteſt quis vti extra diœceſim.*

RAtio dubitandi, pro opinione negatiua erat, quæ ſumebatur ex concluſione iuris, quæ vult iuriſdictiones eſſe diſtinctas, c. duo ſunt 90. diſt. probatur in cap. ſolitæ de maior. & obedi. vbi prohibet quem vti non ſua iuriſdictione, cum nemo ſe debet intromittere de factis alienis, cap. præterea de tranſac. Hinc in cap. per venerabilem, de elect. dicitur, neminem debere immittere falcem in meſſem alienam, & in cap. iniquum 24. diſt. habetur iuſtum eſſe, quemquam vti ſua, & non alterius iuriſdictione, & ex his procedit, indulgentias conceſſas, ab Epiſcopis non ſuis ſubditis, non prodeſſe, cap. quod autem de pœnitent. ſicut dicimus de excommunicatione, quæ non ligat non ſubditos, cap. à nobis il primo de ſent. excom. de Imperatore qui non legitimat in terris alienis, cap. per venerabilem, qui filij ſunt legitimi, latè Veral. dec. 340. lib. 2. & denique in omnibus iuriſdictionibus, quæ exerceri prohibentur in alieno territorio, l. extra territorium ff. de iuriſd. omn. iud. c. vt animarum de conſtit. & quod ibi communiter notatur: Supradictis accedebat, quod in proprijs terminis docuit Tolet. lib. 2. inſtruct. Sacerd. cap. 24. nu.
1 5. vbi ait, debet Epiſcopus eos tantum, qui ſuæ diœceſis ſunt confirmare, non alios: quæ opinio confirmatur per text. in cap. interdicimus 16. q. 1. vbi nec Archiepiſcopus debet ſuorum ſuffraganeorum ſubditos, quamuis viſitet, confirmare.

Sed pro parte contraria videtur, quod cum ſupra-
2 cta iuriſdictio ſit voluntaria, non autem contentioſa, & propterea quis non prohibetur ea vti extra diœceſim, & in non ſubditos, l. 1. & 2. ff. de officio conſulis, latè Doctores in l. 1. ff. de officio eius gloſ. in cap. nouit de offic. leg. exempla ſunt in abſolutione ab excommunicatione, cap. à nobis, il ſecondo, de ſent. excom. in collatione beneficiorum gloſ. in cap. vnico vt eccleſiaſtica beneficia: in manumiſſione ſeruorum l. ſemper ff. de manumiſſionibus: in liberorum emancipatione ff. de adoptionibus, & denique in omnibus iuriſdictionem voluntariam exercentibus, ſecundũ gloſ. in cit. c. nouit; ſed opinio Toleti eſt verior, eamque ſuſtinet Syluest. verbo confirmatio citans

Pa-

Digitized by Google

Palud. Armill. eod. verb. num. 1. Candelabr. de confirm. num. 30.

RESOLVT. XXV.

Bulla Clementis Octaui, prohibens Regularibus largitionem, an locum ſibi vendicet in dantibus eleemoſynam?

1 *Prohibitus petere, poteſt ſponte oblatum eleemoſynę cauſa accipere.*

2 *Facere eleemoſynam, propriè non eſt donare.*

SAnctiſſimus Clemens VIII. Fel. recor. per eius Bullam ſtatuit, & prohibuit, nè Regulares aliquid donent, quare fuit quæſitum, an ſupradicta diſpoſitio ſibi locum vendicet in elargitione eleemoſynarum; & cenſui negatiuè, ex eo quod verba conſtitutionis, ſunt ſtrictè intelligenda, & in proprio caſu, iuxta tradita in l. 1. §. is qui nauem ff. de exercitatoria actione, Bald. conſ. 323. vol. 2. hinc eſt, quod prohibitus petere, poteſt ſponte oblatum eleemoſynæ cauſa recipere, c. de eulogijs 18. diſt. cap. ſtatutum §. inſuper de reſcriptis. lib. 6. & 1. q. 1. cap. placuit, cap.... quæſt. 3. p. 2. cap. dilectus in fine de Simonia: quare prohibitus dare aliquid Confeſſario, eſt & ſimiliter Confeſſarius recipere à pænitente, permittitur tamen ſponte oblatum eleemoſynaliter recipere, Syl. verb. decimę num. 6. verſ. 4. ad idem facit, quod ſcriptum reliquit Graph. conſ. 1. de regul. vol. 2. vbi ſi regularis vellet erogare eleemoſynaliter id, quod ſupereſt, vel detrahendo ſibi aliquid de victu pauperibus, & multo magis, ſi pauperes eſſent conſanguinei nobiles, aut ſenes, tunc crederem poſſe, ex tacito conſenſu ſuperioris; cum in hoc non videtur derogari conſtitutioni Clem. 8. quæ loquitur de largitione munerum, non autem eleemoſynarum: His accedat, quod dicta Bulla loquitur de donatione, & facere eleemoſynam proprie non eſt donare, Anan. in cap. cęterum de donationibus, Arch. in cap. fin. de offic. Vicarij in 6. Arm. verb. eleemoſyna; vnde Ioan. And. in d. cap. fin. reddendo rationem, voluit, quod qui donat, debet moueri ex liberalitate, l. donari ff. de Reg. iur. l. donari ff. de donationibus; ſed ille, qui facit eleemoſynam mouetur ex pietate, igitur & cet. probatur etiam apertè, ex eo, quia aliquando, quis tenetur facere eleemoſinam, ergo non facit ex liberalitate; facit etiã, quod in omnibus caſibus, in quibus aliquis prohibiter aliquid ſoluere, permittitur tamẽ eleemoſynaliter dare c. ad Apoſtolicę de donat. vnde Prælato, cui prohibetur donare res Eccleſiæ, permittitur dare aliquid eleemoſynaliter, Abb. d. c. cæterum, Fel. in c. ſignificaſti num. 4. de exceptionibus, Monald. conſ. 16. n. 1.

RESOLVT. XXVI.

Expolians, vel auferens arma confugienti ad Eccleſiam, an incidat in Bullam Gregorij XIV.

1 *Armatus confugiens ad Eccleſiam gaudet immunitate.*

2 *Qui cum armis vetitis confugit ad Eccleſiam, poteſt dictis armis ſpoliari, non tamen poteſt extrahi ab Eccleſia.*

CVm verba conſtitutionis (vt pluries diximus) ſint ad vnguem ſeruanda, iuxta tradita in l. 1. § is, qui nauem ff. de exercitatoria actione, latè Doctores omnes in l. de quibus, præſertim Baluus; à n. 12. vſq; ad 20. ff. de legibus, & legum interpretatio ſpectet ad Principem, l. humanum C. de legibus, & cap. cum veniſſent, & ibi Abb. de Iudic. Propterea mihi viſum fuit, firmiter adhærere opinioni tenentium, non incidere pœnas dictæ Bullæ, expoliantem, vel auferentem arma confugienti ad Eccleſiam, cum locum ſibi vendicet tantummodo contra extrahentes perſonas ab Eccleſia: quod ſuadetur etiam ex eo, quod armorum uſus, eſt de iure communi prohibitus tam laicis, quam clericis, & tam intra, quam extra Eccleſiam, l. 1. C. vt armorum vſus lib. 11. cap. clerici, & ibi Abb. de vita, & & honeſt. Clericor. Corne. conſ. 20. vol. 1. Abb. conſ. 17. num. 4 Socc. reg. 30. Cotta in memorabilibus, verbo armorum, Tiraq. de nobilitate cap. 20. num. 66. Non obſtat, quod voluit Rebuf. in commento ad conſtitutiones Galliæ, tomo ſecundo artic. 1, Gloſ. 1.
1 num. 26. quod armatus confugiens ad Eccleſiam non gaudeat immunitate Eccleſiaſtica, quam opinionem refert, & ſequitur Baiar. q. 30. n. 18. & mouetur ex eo, quod talis, nõ confidit in immunitate Eccleſiæ, ſed potius in armis, & ſic, quod non ſolum poſſint auferri arma, ſed etiam perſonam armatam extrahi, abſque violatione immunitatis: quia reſpondetur, ſupradictorum opinionem falſam eſſe, & reprobari à Vulpellio in tractatu de libert. Eccleſiaſtica, prima parte num. 30. Rodolf. lib. 2. variar. quæſt. cap. 36. in principio Ambroſ. de immunit. Eccleſ. quæſt. 5. Supradictis accedebat, quod ſcriptum reliquit Foller. in pra-
2 ctica criminali Canonica cap. 37. num. 30. vbi voluit, quod, qui delictum commiſit, & confugit ad Eccleſiam, poſſit armis vetitis, & prohibitis ſpoliari intra Eccleſiam, licèt non poſſit capi, & abduci pro delicto commiſſo.

RESOLVT. XXVII.

Stante Prælati conſtitutione, aliquid prohibente ſub pœna eius arbitrio imponenda: an mortuo ipſo Prælato, transgreſſor huiuſmodi conſtitutionis, puniri poſſit pœna Prælato ſucceſſori arbitraria?

1 *Arbitrium extinguitur per mortem, ſicut & beneplacitum, quod non egreditur perſonam, ſed extinguitur cum perſona.*

2 *Si conſtitutio Prælati prohibet aliquid, quod etiam eſt prohibitum iure communi, tunc mortuo Prælato, licet arbitrium ſit extinctum, tamen debet contraueniens puniri pœna arbitraria.*

STante Epiſcopi conſtitutione prohibente ſub pœna eius arbitrio imponenda, quęſitum eſt, an mortuo ipſo Prælato, transgreſſor huiuſmodi conſtitutionis puniri poſſit pœna Prælato ſucceſſori arbitraria. In qua quæſtione videbatur dicendum, quod ſic: Prædeceſſor enim videtur idem, cum ſucceſſore, l. proponebatur, & l. mortuo ff. de Iudic. Contrarium
1 tamen bis in facto allegaui, nam arbitrium, quod Prædeceſſor ſibi reſeruauit, videtur extinctum per eius mortem: Tum quia mors omnia ſoluit, §. deinceps auth. de nuptijs: Tum quia voluntas, & arbitrium eſt perſonale, & non egreditur perſonam, ſed finit cum perſona, l. in compromiſſis ff. de receptis arbitrijs, Bald. in l. vnica §. ne autem num. 7. C. de cad. rollend. l. 4. ff. locati, cap. ſi gratioſè de reſcrip. in 6. vbi habetur, quod beneplacitum extinguitur morte, vt tradit Bellon. conſ. 8. num. 17. Item quia, quæ ſunt animi, non tranſeunt in ſucceſſorem, vt ait Rebuff. in l. quod iuſſio ſub num. 164. ff. de re iudicata.

2 Circa quod adeo aduertendum eſt, quod ſi conſtitutio inhibeat aliquid à iure communi prohibitum, tunc omiſſa pœna arbitraria conſtitutionis tamquam per mortem extincta, imponenda eſt pœna indicta à iure communi; ſin vero prohibet aliquid à iure ipſo communi non prohibitum, tunc licet ſit extinctum arbitrium Epiſcopi, tamen quia remanet prohibitio abſque pœna, contraueniens punitur iudicis arbitrio; quia vbi lex, vel ſtatutum prohibet aliquid, non adij-

cien-

Digitized by Google

ciendo pœnam in contrauenientem, contraueniens puniri poteſt arbitrio Iudicis, gloſ. in l. nemo martyres, in verbo dictabat C. de Sacro Sanctis Eccleſijs, & ibi clarius Bald. quem ſequitur quædam alia gloſ. in margine, & ita quoque tradit Bonif. de Vitalinis in titulo de pœna falſantis monetam num. 3. & num. 4. & Bart. in l. de ijs, §. expilatores in principio, ff. de affect. & expilat., & Alex. conſ. 111. ponderatis verbis ſub num. 1. verſ. idcirco, & num. 2. vol. 1.

Quamquã Bellonus velit; contrauenientem, in eo caſu puniri arbitrio Principis, non Iudicis, vt ſcriptum reliquit conſ. 43. num. 3.

Vtilitas autem hæc eſt, quod ſi Epiſcopus habet arbitrari pœnam: poteſt vſque ad mortem incluſiuè arbitrari, quod Iudex tamen regulariter facere non poteſt, vt ait Menoch. in quæſt. 86. n. 1. de arbitr. Iud.

RESOLVT. XXVIII.

Pater exponens filium ſpurium, eſt puniendus Iudicis arbitrio.

1 *Pater exponens filium legitimum & naturalem, vel naturalem tantum, punitur Iudicis arbitrio, nam eum exponendo negat alimenta, & videtur necare quod extenditur etiam ad ſpurium.*

2 *Pater tenetur alere filium ſpurium, tam de iure Ciuili quã Canonico.*

3 *Ius Canonicum poteſt ſupplere ius Ciuile.*

IN facti contingentia reſpondi, cum Rodolph. quæſt. 48. cuius tenor eſt. Pater exponens filium legiti-
1 mum, & naturalem, vel naturalem tantum, punitur Iudicis arbitrio, l. 2. C. de infant. expoſ. & ibi gloſ. in verbo animaduerſioni: & Menoch. in caſu 396. n. 5. de arbitr. Iud. & Vulpel. in conſ. crim. 94. ex his, nu. 11. quia exponendo eum, negat alimenta, & per conſequens videtur eum occidere & necare, l. necare ff. de liber. agnoſcen. gloſ. in d. l. 2. in verbo animaduerſioni C. de infant. expoſit.

Sed in facti contingentia quæſitum eſt, nunquid dicta pœna habeat locum contra patrem exponentem ſpurium? Et videtur dicendum quod non, quia de iure Ciuili, pater eum alere non tenetur, authen. quibus mod. nat. effic. ſui ergo ceſſat d. l. necare, & ita per hanc rationem conſuluit Vulpel. in d. conſ. crim. 94. num. 12. & num. 13.

Ego tamen contra Vulpellum teneo, quia hodie pater tenetur alere ſpurium, tam de iure Canonico, quam de iure Ciuili, tam in terris Imperij, quam Eccleſiæ, vt per Iaſon. in conſ. 26. num. 4. vol. 1. qui ait, quod ita communiter concluditur, & ſequitur Bertazol. in conſ. crimin. 522. ſubtiliter num. 9. volum. 2.

Et quod de iure Canonico, ſpurius, ſit alendus à patre, voluit Surd. in tract. de aliment. tit. 1. quæſt. 10. num. 5. & num. 6. vbi multos allegat, quia naturalis eſt coniunctio inter patrem, & filium; Natura autem nullam conſtituit differentiam inter legitimos, & illegitimos, item quia alimenta debentur filijs iure naturali, ideo ius Ciuile non potuit ſine cauſa ſpurios illis priuare, vt has duas rationes, & alias remiſſiuè notauit Surd. in d. q. 10. num. 6. vbi etiam ſubdit, quod ius Canonicum decreuit ſpurios eſſe alendos à parentibus, ne ipſi ſine aliqua culpa fame perirent, quæ diſpoſitio iuris canonici ſeruanda eſt in vtroque foro, tam ciuili, quam canonico, vt ait idem Surd. in d. q. 10. num. 7. vbi ſubdit, plurimos allegans, hanc eſſe communem opinionem, & ſeruari in practica propter
3 magnam eius æquitatem; Nec dubitandum eſt, quin ius canonicum poſſit ſupplere ius ciuile æquitate cogente, vel perſuadente, vt Iaſ. in l. duo ex tribus nu. 5. ff. de re iud.

RESOLVT. XXIX.

Liber computorum quomodo ſit conficiendus?

1 *Liber computorum non debet deſcribi in genere, ſed in ſpecie, & ſingulariter, nam alias non poteſt is cui redditur ratio, illa intelligere, nec comprehendere.*

2 *Ratio quæ non poteſt intelligi, non videtur reddi.*

3 *In eum qui librum diſtinctum non confecit, iuratur in litem, ac ſi librum non feciſſet.*

4 *In redditione computorum, debent eligi calculatores ad diſcutiendum partitas, alias non dicitur reddi ratio.*

5 *Non ſufficit exhibere librum, vel liſtam, ſed requiritur calculatio, & diſcuſſio, ad hoc vt rationes dicantur redditæ.*

AD quæſitum propoſitum reſpondi, quod ſingulariter omnia debent inſeri, vt ex tali fundo, à
1 tali Colono tantum, tali anno; & non debet in genere, & in ſumma poni, & ſic vt poſſit reperiri veritas, vel falſitas, ff. de cond. & demonſt. l. anceps, C. de ſuſcept. l. neminem; Qui igitur aliter rationem ediderit, non videtur ſatisfacere, quia intelligi non poteſt ratio, vt ff. de eden. l. argentarius §. edi, Bar. in l. 2. C. de nauic. lib. 11. dicit per hæc verba; ex hac l. nota modum conficiendi rationes ab illis officialibus, qui multa recipiunt, & multa transferunt ad alios; debent enim ea, quæ receperunt ſcribere, à quo acceperunt nominatim, & ex qua cauſa, vt ſupra de apparit. tribut. l. apparitores: Item debet ſcribere, cui dederunt nominatim (vt ſupra) de ſuſceptor. l. neminem; debent etiam ponere diem receptionis, vt hic. Si enim iſta ſingulariter non ſcripſerint, non videtur ratio reddi, quia non poteſt ille cui ratio redditur, illam intelligere, nec comprehendere, ſi aliquid machinationis habitum ſit in ea, vt dicit tex. in
2 d. l. neminem. Ratio enim quæ non poteſt intelligi, non videtur reddi, vt l. argentarius §. edi ff. de eden. hæc loca refert Bar. & probat in extrauag. de mercatura par. 2. num. 57. vbi num. ſequen. ponit omnia requiſita in libro rationum, latiſſimè ſequitur Plot. qui ponit optima verba in l. ſi quando num. 243. C. vnde
3 vi, dicens, quod alias iurabitur in litem, ac ſi nullum librum confeciſſet, & allegat multos, vt per eum qui etiam probat, requiri diem, & annum, & vltra ipſum Alex. conſ. 183. lectis, & ponderatis col. 3. verſ. laboret inſuper vol. 2. & conſ. 70. col. 3. verſ. ecce vol. 1. Cott. in memorab. verſ. dies ſol. 171. idem Alexand. conſ. 77. col. 2. lib. 6. Crauet. de antiq. tempor. par. 1. verſ. 4. limitatur num. 45. fol. 73. ſicque debet liber continere diem datorum, & acceptorum, & ordinem faciendi librum rationum, refert Menoch. de arbit. iud. caſu 208. num. 20. vbi de die, anno, & menſe, etiam loquitur, & num. 19. tradit quod ſi liber eſt inordinatè confectus, poterit in litem iurari: Hinc computus de iure fit, arbitris calculatoribus, inter partes electis ad calculandum, & computandum data & recepta, hincinde, ita vt deductis deducendis appareat euidenter, quid reliquum ſit debendum, vt probat tex. in l. ſicuti libertas, & ibi Bart. Imol. Paul. de Caſtr. & alij vniuerſaliter omnes ff. de cond. & demonſt. & eſt tex. quoque ad idem clarus in l. ſi quis dicat in fin. ff. de manumiſ. in l. ſi purè de fideicom. liber. & in l. vicenis, & ibi Bald. & Ang. not. ff. de iudic. quæ quidem iura dubio procul, probant euidentiſſime, quod vbi venit ratio reddenda, & com-
4 putus faciendus, eligi debent Calculatores ad computandum, & calculandum data, & recepta, & conſequenter conuentioni huic de computo faciendo, nõ dicitur vllo modo ſatisfactũ, conuentione nõ impleta, ob hoc ſolum, quia tradidit liſtam ipſius computis: Et licet liſta computis extitiſſet tradita, non tamen dici

dici poſſet rationem eſſe poſitam, & computum factum, niſi diſcutiantur, & calculentur inter partes omnes partitæ cum arbitris electis, l. cum ſeruus ita liber eſſe iuſſus fuerit ff. de cond. & demon. vbi dicitur manifeſtè quod qui habet rationem reddere, ſi tradat rationum libros, non dicitur aliter impleuiſſe conditionem rationis reddendæ, niſi reuideantur, calculentur, & diſcutiantur, ibi, dum dicit offerre legendas rationes primum, deinde computandas, vt explorare poſſit computationes, probè, an improbè referantur accepta, & data, rectè, an non rectè, & rurſus circa finem; Ille autem vtique aſſolebat, non ſic ſeruo ſuo oſtendenti reliquas rationes ſubſcribere, vbi non immeritò pondera verbum ipſum, ſubſcribere, quia tunc dicitur computus acceptari de iure, vbicumque ſubſcribitur; ſed ita vt legeret, examinaret, & acciperet, probat itaque tex. illé notabiliter, quod non dicitur ratio reddita, nec compu-
5 tus factus, exhibendo liſtam, ſeu etiam librum rationum, niſi calculetur, diſcutiatur, ac computetur, an rectè ſcriptum ſit, vel non, & facit gl. in l. cum teſtis in verb. quaſi puram in prin. C. de teſtam. manum. quod duo videtur iniungi illi qui rationem reddere debet; vt ſcilicet inſtruat dominum, & computet cum eo, vnde debeat fieri concluſio computus: Hinc eſt vt infert Bal. ibi, quod conditio rationis reddendæ quatuor de iure includit ſcilicet Codices edi, calculum poni, reliqua reddi, & culpam purgari; imò iſta ſententia, quod dare liſtam, non ſit computum, ſeu calculum facere, comprobatur per doctrinam Cæpol. in cautel. 25. Sponte quod filius, vel ſeruus in fine, vbi expreſsè concludit, quod licet alias recipiens literas, ſi non contradicat à principio tempore receptionis illarum, cenſetur approbare, & ratificare contenta in eis, per tex. in l. filius familias, & per notata ibi per Doctores, & maximè Paul. de Caſt. ff. ad Maced. & Bar. in l. Titia ff. de conſtit. pecu. nihilominus ſi in ipſis literis contineatur computus, & in fine dicatur, quod remanet debitor in tanta quantitate, recipiendo huiuſmodi literas non contradicendo, non videtur debitum acceptare, ex eo quod præſumatur tacitè confiteri, ſed dicendum potius illud agere, vt valeat calculare, & diſcutere; an rectè computatio facta ſit, per tex. in d. l. ſi ſeruus ff. de cond. & demonſt. & ſequitur Iaſ. in repet. l. admonendi col. 73. verſ. & nota quod ille qui ſimpliciter acceptat ff. de iur. iur.

RESOLVT. XXX.

Referendarij, an ſint exempti à iuriſdictione Epiſcopi?

1 *Referendarij ſunt exempti ab Epiſcoporum iuriſdictione, vnde non poſſunt excommunicari, ſuſpendi, vel interdici, nam ſunt officiales Sedis Apoſtolicę, & Papæ.*

2 *Referendarij ratione beneficiorum quę habent in partibus, ſubſunt Epiſcopis.*

1 IN facti contingentia, reſpondi ex Staphil. fol. 218. num. 15. de prorog. expectan. vbi dicit, quod ſic, & eos non poſſe excommunicari, vel interdici ab Epiſcopo, quia ſunt officiales Sedis Apoſtolicæ, & Papæ, tamen Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 11. de reform. non excipit Comites Palatinos, nec Protonotarios, & alios, qui etiam ſunt officiales Papæ, pro Staph. poteſt dici: Primò, quod procedit de iure antiquo. Secundò, quod cum Referendarij ſint in duplici differentia, quidam gratiæ, quidam iuſtitiæ, qui ſunt vndecim, & vndecim, prout Gom. de ſignat. grat. & iuſt. fol. 993. & iſti qui ſunt de numero ſunt exempti, alij verò (quia hodie quaſi ſunt innumerabiles) non. Tertiò, quod ratione beneficiorum, quæ habent in partibus ſubſunt locorum Ordinarijs.

RESOLVT. XXXI.

Quis poſſit diſpenſare cum ſimonia?

1 *Qui ignoranter incurrit ſimoniam, tenetur reſignare beneficium, non tamen incurrit cenſuras, & poteſt Epiſcopus diſpenſare.*

2 *In ſimonia ſcienter contracta ſolus Papa diſpenſat.*

3 *Quando ſimonia eſt in ordine, & eſt occulta, diſpenſat Epiſcopus.*

DIcitur primò, ſi ſimoniacus eſt in beneficio, & ſimonia cauſata eſt eo ſciente, tunc ſolus Papa diſpenſat, vt poſſit habere, vel illud, vel aliud beneficium, cap. de ſimoniacè, & ibi Abb. & in cap. quoniam de ſimon. Selu. de benefic. 3. par. q. 31. num. 4. Dico ſecundo, ſi ſimonia contracta eſt eo ignorante, ſi durat ignorantia probabilis, ea durante, nec incurrit cenſuras Eccleſiaſticas inflictas contra ſimoniacos, nec conſequenter priuationem beneficij, quia vulgatum eſt illud Canoniſtarum, & Theologorum, cenſuras eccleſiaſticas non incurri ſine peccato mortali, vel contumacia, cap. nullus cum vulgatis 11. q. 3. & ad incurrendas pœnas, & irregularitates requiritur præſumptio, clem. 1. & ibi Doctores in verb. præſumpſerint de priuileg. Dico tertiò, ſi ſciuit poſtea,
1 ſtatim tenetur id beneficium reſignare, & tunc poteſt Epiſcopus cum eo diſpenſare in eodem beneficio, eumque abſoluere à cenſuris, gloſ. in d. cap. de ſimoniacè in verb. remanere, & in cap. ex inſinuatione in verb. elegerunt eod. tit. & in cap. per tuas, il ſecondo, in verb. ſecurè in fin. eod. Gom. q. 12. de trien. poſſeſſ. Dico quartò, quo verò ad cenſuras eccleſiaſticas incurſas à ſciente committente ſimoniam in beneficio, ſi caſus fuerit occultus, poteſt Epiſcopus eum abſoluere, & cum eo diſpenſare, prout dictum eſt ſuperius, & per doctrinam Antiquorum, prout refert Apoſtilla in d. cap. & gloſ. nu. 3. & per Sac. Conc. Trid. cap. liceat 24. ſeſſ. in beneficio verò ſic ſimonia-
2 cè ſcienter impetrato ſolus Papa diſpenſat, & non ſolum perdit illud, ſed præterita, & fit inhabilis ad futura, prout Sac. Conc. ſeſſ. 24. cap. 18. iuxta medium de reform. & ſi dices, ibi loquitur in concurrentibus ad beneficia curata; Reſpondeo quòd valet propter identitatem rationis, ſi vrges non licere fieri extenſionem de caſu ad caſum in pœnalibus, dico quòd ſic, quando militat eadem ratio, hoc enim eſt
3 verum ſolum in concurſu parochialium. Dico quintò, ſi ſimonia eſt in ordine, & tunc poteſt Epiſcopus abſoluere ſimoniacum, tàm ſi ignoranter, quàm ſi ſcienter eam incurrerit, modo caſus ſit occultus, ex doctrina eiuſdem Sac. Conc. Dico ſextò, ſi verò caſus eſt publicus, puta, quia ſcitur ſaltem à ſex perſonis; tunc Papa abſoluit, quia eſt papalis excommunicatio, prout in extrauag. Pij II. quæ incip. deteſtabile, in tit. de ſimon. Nauar. cap. 23. num. 3. notab. 4. cum ſeq. & cap. 25. num. 69. notab. 3.

RESOLVT. XXXII.

Bulla Pij V. contra naturales etiam legitimatos edita, an comprehendat filiam ſpuriam clerici.

1 *Non eſt prohibitum clerico ex Bulla Pij V. dotare filiam ſpuriam de patrimonialibus, & redditibus Eccleſiæ, dummodo id faciat moderatè.*

2 *Bulla Pij V. corrigit licentias, diſpenſationes, & facultates diſponendi in illegitimos, non tamen tollitur beneficium iuris communis.*

3 *Ampliatur dicta diſpoſitio etiam in filia inceſtuoſa.*

In

1 IN facti contingentia reſpondi, clericum poſſe non
tantum de redditibus eccleſiaſticis dotare ſpuriã
filiam, verum quoque de patrimonialibus, nec ob-
ſtare in hoc Bullam a fel. mem. Pij V. editam contra
naturales etiam legitimatos, anno 1571. Kal. Febr.
dummodo is quando ad redditus eccleſiaſticos ma-
num apponit, id faciat moderatè, & in ſubſidium, ſci-
licet quando alia bona patrimonialia non ſuppetunt;
defendit multifariam Nauar. in tract. de ſpol. cleric.
§. 19. num. 9. Burſ. conſ. 255. vol. 3. Rot. Rom. dec.
487. & 505. par. 1. in nouiſſimis, & pleniſſimè Surd.
2 conſ. 509. vol. 4. Tum quia memorata Bulla corrigit
dumtaxat licentias, diſpenſationes, & facultates di-
ſponendi in illegitimos, & ſic quando quis diſponit
vigore priuilegij, vel facultatis, tunc ſemper nullum
erit quicquid in talem conſequentiam fiet, vel prætex-
tu paupertatis, vel piæ cauſæ, vel quouis alio intui-
tu faciat clericus. At per dictam Bullam non tolli-
tur beneficium iuris communis, canonici, & ciuilis,
Dec. conſ. 42. num. 39. volum. 1. Eug. conſ. 52. num.
65. cum ſeq. Menoch. conſ. 459. Peregrin. conſ. 20.
num. 25. vol. 1. de iure enim permittitur, vt alantur,
ac omnino dotentur filiæ, tametſi ſpuriæ per parentes
etiam Sacerdotes, Paleot. de noth. & ſpur. cap. 4. co-
pioſè idem Surd. in tract. de aliment. tit. 1. quæſt. 20.
Huic ſententiæ adſtipulatur ceſſatio rationum con-
templatarum in eadem Bulla, quæ duæ ſunt, ſcilicet
ad euitanda ſcandala, & ne patrimonium Chriſti ab
indignis perſonis conſumatur, & prodigatur; quæ
omnia ceſſant, dum clericus ſecundum ius commu-
ne diſponit, & maximè pro alimentis neceſſarijs, id-
que apettè diſponit cap. cum haberet, de eo qui dux.
in vxor. quam poll. per adulter. cuius prouiſio ſerua-
tur quoque in foro Cæſaris ob ſummam æquitatem,
Paleot. dict. tract. cap. 46. & 47. Immò generaretur
ſcandalum ſi filia clerici cogeretur meretricari, aut
turpiter viuere, vel mendicare, vel ſame perire, Bal.
conſ. 262. vol. 1. Gabr. conſ. 25. lib. 1. Boer. dec. 127.
num. 17. Accedit quoque declaratio Pontificia eiuſ-
dem Bullæ de anno 1572. die 5. Martij, in qua idem
Pontifex exprimit ſe ſecutum Pij IV. exemplum pro-
hibentis prædicta, veluti facta contra ius, & æquum,
ergo non includit hunc caſum, cui conuenit ius, &
æquum; ſic Surd. d. conſ. 507. num. 11.

Nec obſtat ratio cohibendæ libidinis parentum,
dum arcentur filij illegitimi ab eorum ſucceſſione,
quia præualet fauor filiorum iam notorum, qui nihil
admiſerunt, cap. naſci 56. diſt. quos non ſinit perde-
re lex canonica, aut ſame necari, eligendo minus ma-
lum ex duobus, canon. hi qui 26. quæſt. 2. canon. de-
nique diſt. 4. cap. inter opera charitatis, ibique gl. de
ſponſal. Petr. Greg. in tract. de vſur. lib. 2. cap. 7. nu.
13. Graff. conſ. 12. de pœnit. lib. 5.

3 Ampliatur prædicta concluſio, etiam in filia ince-
ſtuoſa, Peregrin. de iur. fiſ. lib. 3. tit. 18. num 56. cum
ſeq.

Rurſus obtinent prædicta etiam ſi adijciatur pa-
ctum de lucro dotis, Rim. Iun. conſ. 380. num. 65. cum
ſeq. vol. 4. Abb. conſ. 268. & eo prior, Crauet. conſ.
917. vol. 5. & Surd. conſ. 509. alioqui ceſſante pacto,
vel ſtatuto, vel conſuetudine de lucro dotis, poſt obi-
tum ſpuriæ abſque prole, dós rediret ad patrem, vel
ad filios, ſeu ad hæredes donantis patris, Peregr. di-
cto conſ. 20. num. 81. ſed in vita mariti, qui habet ex
cauſa oneroſa dotem, nequit dos auocari, argum. l.
fin. quia delegauerit ff. de nouat. gloſ. in l. 5. ff. ad
Velleian. Bart. in leg. fin. §. ſi à ſocero ff. quæ in fraud.
cred. quemadmodum obſeruatur in marito legante
vxori contra formam ſtatuti; nam maritus ſecundus
ignarus dicti legati, poterit in cauſam dotis validè
habere illud incrementum, nec obnoxius eſt alicui
vexationi, aut iacturæ, vel diminutioni dotis conſti-
tutæ in ſecundo matrimonio, donec pergant nuptiæ
copioſæ, Lancell. Gall. ad conſuet. Alex. verſ. vigin-
ti quæſt. 8. num. 55. & ſeq. Rolan. à Vall. conſ. 85. num.
12. vol. 3. Rim. Iun. conſ. 380. vol. 4.

RESOLVT. XXXIII.

Tex. in cap. licet de præb. & dignit. an procedat in ſtudio Sacrorum Canonum, & legum ciuilium?

1 *Diſpoſitio text. in cap. licet, procedit etiam ſi quis ſtu-
deat grammaticæ, vel iuri ciuili.*

2 *Non dicitur abeſſe qui abeſt cauſa ſtudiorum.*

3 *Abſenti cauſa ſtudiorum debentur quotidianæ diſtributio-
nes, ſi eccleſia nihil aliud habet quam menſam groſſam
quæ in fine anni diſtribuitur.*

4 *Conceſſa licentia ſtudendi, cenſetur conceſſa licentia per-
cipiendi fructus beneficiorum.*

5 *Ad hoc vt quis gaudeat dicto priuilegio, debet ſtudere
in ſtudijs, vel vniuerſitatibus publicis.*

AMpliant Archid. & Dominic. in cap. 1. diſt. 37.
diſpoſitionem non procedere ſolum in vacante
ſtudio Theologiæ, vel canonum, ſed etiam, legum
1 ciuilium, text. in cap. cum ex eo de elect. in quo vi-
gore ipſius canonis gloſ. ibi dicit procedere, ſiue in
Grammatica, ſiue in Iure Canonicò, vel Ciuili, vel
in ſcientia Theologiæ ſtudeat, quam opinionem te-
nuit Archid. in cap. de quibuſdam, 16. diſt. ſequitur
Fed. de Sen. in conſ. 146. Rario aut eſt, quia non
2 dicitur abeſſe, qui abeſt cauſa ſtudiorum, ſed habe-
tur pro præſente, l. Seiæ Pamphilæ ff. de fund. inſtruct.
l. quæſitum ff. de l. 3. cap. relatum, & cap. tuæ de
cler. non reſid. & portio debetur non tantum de fru-
ctibus beneficiorum, & præbendarum, & de maſſa
(vt aiunt) communi, ſiue craſſa, ſed etiam de quo-
tidianis diſtributionibus, quæ dantur præſentibus, &
intereſſentibus, Lud. Bolog. in auth. habita C. ne fil.
pro patr. num. 381. maximè quando Eccleſia aliud
3 non haberet, niſi menſam (vt aiunt) groſſam, quæ
diuiditur in fine anni inter præſentes, quia ſimili mo-
do debetur, Felyn. in conſ. 18. Nicol. Boer. dec. 17.
num. 16. in fin. & nonnulli ex relatis cenſuerunt non
requiri licentiam Ordinarij, eſſe autem neceſſariam
licentiam, ſiue diſpenſationem ad ſeptennium, com-
muniter tenuerunt præfati; quinimò diſpenſationem
requiri non ſolum ad proſequendum ſtudium, ſed e-
tiam ad percipiendum fructus beneficiorum, volue-
runt Ioa. And. & Ioa. de Imol. in d. cap. tuæ de cler.
non reſid. Sed contratium, quod conceſſa licentia
4 ad ſtudium, cenſetur conceſſa etiam ad fructuum per-
ceptionem, voluit Archid. in dicto cap. de quibuſ-
dam; quinimmò facta diſpenſatione ad ſeptennium,
ſi ſtudeat aliquo tempore, puta ad triennium, poſtea
aliquo ex impedimento iuſto non proſequitur, ceſſan-
te impedimento an debeat habere reſiduum tempo-
ris, vel alios ſeptem annos, quod debeat habere re-
ſiduum, tenuit Archid. in cap. Frater 19. quæſt. 3. Do-
min. & Philipp. Franc. in dicto cap. cum ex eo. Ne-
ceſſe eſt tamen, quod ſcholaris non ſtudeat in patria,
5 vel aliquo loco particulari, ſed in ſtudijs, vel vni-
uerſitatibus publicis, puta in Italia, in ſtudio Bono-
niæ, Peruſij, Papiæ, Piſano, Senenſi, Maceratenſi,
Neapolitano, Salernitano, & ſimilibus: ſic Pariſijs,
Toloſæ, Montis Peſſulani, Salmaticæ & alijs, de
quibus nonnulla apud Hiſtoricos, quos omitto.

RE-

RESOLVT. XXXIV.

An in taxandis alimentis debitorib. pauperib. carceratis, ſit habenda ratio eorum nobilitatis?

1 *Debitori carcerato aliunde non habenti alimenta, debent ſubminiſtrari alimenta, aut debet è carceribus relaxari.*
2 *Creditor debet ſubminiſtrare debitori carcerato inopi alimenta, idque habet locum etiã in ceſſionario creditoris.*
3 *Mulier etiam inhoneſta, carcerata debet ali à viro, ſi dicta mulier non habet dotem ad ſe alendum.*
4 *Limitatur dicta diſpoſitio in eo qui habet patrem diuitem.*
5 *In taxatione alimentorum habenda eſt ratio nobilitatis perſonæ.*

1 NOn dubitatur quin debitori carcerato, aliunde non habenti alimenta, maximaq; inopia laboranti, ſubminiſtranda ſint alimenta cibaria, aut is è carceribus relaxari, gloſ. teſte, ad l. vltim. C. de erogat. milit. anno. lib. 12. l. Iudices C. de Epiſcop. audien. Angel. ad §. vltim. in fin. Inſtitu. de action. Iaſ. ad l. ſi victũ n. 2. & 3. de re iud. Sola ad antiq. decr. Sabaud. tit. de captur. debit. pro cau. ciui. gloſ. 3. n. 6. Surd. qui multos dicit in tract. de alim. titul. 1. quæſt. 71. Affl. deciſ. 71. Franc. Marc. d. 234. q. 2. Gnid. Pap. dec. 211. Ratio autem huius obſeruantiæ eſſe poteſt, ne quis in carceribus fame pereat, ac marceſcat, inter Chriſtianos præſertim, qui opera Miſericordiæ ex Euangelico præcepto exercere tenentur, & ne ſæuitiæ creditorum in tantum deſeruiant magiſtratus, l. cum ſit iniuſtum, & in auth. ſeq. C. de ſepulchr. viol. & Petr. Pecch. in tract. de iur. ſiſten. c. 5. num. 23. Hinc etiam ob delictum carceratus, in ſubſidium alitur à Curia, ſicuti carceratus propter debitum in ciuilibus debet ali à creditore, ſi debitor ſit pauper nec habeat de ſuo, Luc. de Pen. in l. vlt. C. de erogat. milit. Surd. d. tit. 1. q. 72. Viui. dec. 529.
2 n. 4. lib. 4. Enunciatum prædictum quod creditor ſubminiſtrare debeat carcerato inopi, ampliatur, & extenditur etiam vt habeat locum in ceſſionario creditoris, probat Surd. d. q. 71. n. 4. Carol. de Graſſis in tract. de except. aduerſ. ſtatut. in prælud. n. 125. non ſolum quia ceſſionarius cedentem repræſentat, induit eius perſonam, & eius imaginem, refert Bal. ad l. emptor ff. de hæred. vel actio. vend. Bar. ad l. ex aſſe ff. ad Trebell. Iaſ. ad l. ſi ſic §. ſi quis ita num. 5. & 6. ff. de l. 1. Alex. conſ. 13. n. 12. & 13. vol. 1. & Bal. Nouell. tract. de dot. p. 12. col. 8. verum etiam quia actus factus in exequutionem alterius habet eaſdem qualitates, quas ſortitur primus actus, in cuius locum ſuffectus eſt, Alex. conſ. 156. lib. 6.

3 Idq; adeo verum eſt, vt etiam procedat erga mulierem inhoneſtam, maritum diuitem habentem, quæ ſi fuit carcerata ob aliquam ciuilem cauſam, & in caſib. permiſſis, adhuc ali debet per creditorem, ſi alia bona non habet præter dotem minimè affecta, aut obnoxia cauſæ, pro qua detenta fuit, Bart. in auth. matri C. quando mult. tot. off. & Gramma. dec. 35.

4 Non idem procedit in filio patrem diuitem habente, Cuman. conſil. 132. & Crauett. conſil. 164.

Cæterum in hac noſtra reſolutione illud ignorandũ non eſt, tam quoad taxationem alimentorum inopi carcerato præſtandorum, quam quoad eius è carceribus relaxationem, ſi in illis non exhibeatur, vt ſi creditor alimenta præſtare recuſet, aut differat, vel ſi illa quidem præſtare concepit, non tamen perſeuerat cœpti pertæſus, aut ſi creditori exequutio fieri non poſſit pro dictis alimentis inopi carcerato præſtandis, neque is inueniat fideiuſſorem, admittatur debitor ad bonorum ceſſionem, & mox liberetur à carcere, Affl. dec. 71. n. 4. Quod ſi carceratus inops, neq; inueniat fideiuſſorem, neq; à creditore alimentetur, Iudex è carcerib. relaxabit, facta prius per dictum carceratum ceſſione bonorum; alias ſuo periculo, & ſumptu dimiſſum ad carceres reducere, vel debitum creditori ex ære proprio perſoluere tenebitur, Viui. d. deciſ. 529. & Muſcatell. in ſuã. praxi vol. 2. par. 3. gloſ. detinebitur numer. 68. cum ſeq. vbi vlterius docet practicam circa hoc remedium obſeruandum, & refert requiſita pro cogendo creditore ad alimenta prædicta.

5 Reſpectu verò taxationis illorum, adhibenda eſt diſtinctio inter vnam, & alteram perſonam; nã pinguius (vt ita dicam) nobili, vel alias honeſto viro prouidendum eſt, quam plebeio, & rurali, facit Tiraquel. in tract. de nobil. c. 136. & 239. & deinceps, & eius contemporaneus Neuizan. in iocoſa, nec vilipendenda Sylua Nupt. lib. 2. n. 25. In quo verius integri Iudicis, non partialis arbi[trium] ſpectandum eſt, qui ſecundum ordines in hanc rem editos, & apud diligentiſſimos, & æquiſſimos carceratorum protectores aſſeruatos cuncta rimetur, perpendat, & præfiniat, continuè cordi habens inſignem locum Granat. ad Veſtrij praxim lib. 2. c. 7.

RESOLVT. XXXV.

An ſemel familiaris Cardinalis, dicatur ſemper familiaris, etiam ſi receſſerit?

1 *Abſentes poſſunt dici familiares, quãdo pro negotijs domini, & animo redeundi ſe abſentant, quod procedit, etiam ſi pro ſuis proprijs negotijs ſe abſentant, & expenſis ſuis viuant.*
2 *Familiaris abſens dicitur habere animum redeundi, ſi non intercedat longa mora.*
3 *Semel familiaris, ſemper præſumitur familiaris.*

OMnis preſẽtis ſpeculationis difficultas in eo verſari potiſſimum videtur, ſcilicet, an D. Canonico Carbono, olim familiari q. Illuſtriſs. Cardinalis Caietani, qui deſijt eſſe familiaris per exequutionẽ Canonicatus in Eccleſia Neapolit. debeatur legatum factum ab eodem Illuſtriſſimo omnib. familiaribus. In quo articulo eſt prænotandum, quod licet varijs modis, ſecundum ſubiectam materiam in iure appellentur familiares, vt in l. pronuntiatio §. familiæ ff. de verb. ſignif. l. fin. C. eod. tit. l. 1. §. familiæ ff. de public. Felyn. in cap. inſinuante in 2. col. de off. deleg. tamen vt dicunt Io. And. Domin. & alij in cap. fin. de verb. ſignif. & in cap. fin. de verb. ſignif. in ſextò, ad declarationem illius text. ad præſentem materiam; Familiares dicuntur illi qui ſe deputant ad honeſtum ſeruitium alicuius Domini, vt eſt text. quem ibi ponderat Abb. in cap. cum dilectus de cler. non reſid. & in d. cap. fin. & æquiparantur mercenarijs, qui pro mercede ſeruiunt, ſaltem victus, ſtrictè ſumpti, pro cibo, & potu; & contrahitur iſta familiaritas communi conſenſu recipientis, & recepti; quia eſt quædam ſocietas, quæ communi conſenſu contrahitur, l. qui admittitur ff. pro ſocio, §. manet. Inſtitut. pro ſocio, & Creſcent. dec. 1. de præb.

Quare ſupradictis ſuppoſitis ad dubium propoſitum reſpondi, D. Canonicum Carbonum dici verè, & propriè familiarem Ill. olim Cardinalis Caietani, & conſequenter ei deberi partem legati tamquam vni ex ſuis familiaribus, & hoc probatur ex infraſcriptis.

1 Primo, quia ſupradictus D. Canonicus, licet permaneret Neap. non propterea deſierat eſſe familiaris, cum abſentes poſſint dici familiares, & continui commenſales: præſertim quando pro negotijs Domini animo redeundi ſe abſentant, iuxta text. in d. cap. fin. de verb. ſignif. in ſextò, quem text. ibi gl. fin. ampliat poſt Archid. & alij ſequuntur etiam ſi pro ſuis negotijs ſe abſentant: Doctores verò ampliant, etiam ſi expenſis ſuis viuant, quia ciuiliter verba intelligenda

da ſunt, ſecundum gl. ibi pro l. ſi cui ff. de ſeruit. & cap. nunquam de conſecr. diſt. 1. & quia quis dicitur ibi eſſe, vbi amat, ideſt quod rediturus eſt, nō autem vbi animat, vbi de perſona reperitur, prout vult §. pauonum Inſtitut. de rer. diuiſ. ita dicit Bald. in auth. habita col. 4. C. ne fil. pro patr. & in propoſito eſt tex. in c. præſenti de præb. in 6. Mandoſ. in reg. 32. q. 16.

Immò à fortiori quæſiuerunt DD. an ſi aliquis abſētatur pro negotijs proprijs, nec apparet, an animo redeundi ſe abſentauerit, quo animo præſumetur illius abſentia? & ſi animo redeundi, quandiu pręſumetur iſte animus? Bar. in l. aut facta §. tēpus ff. de pœnis, verſ. circa primū, format huiuſmodi quæſtionē in ſcholare, qui ex forma ſtatuti debet tractari vt ciuis, & ſi ſe abſentauit à loco ſtudij, quid erit iudicandum de eo. Reſpond.
2 quod in dubio præſumetur, quod animo redeūdi diſceſſerit, nec mutatio præſumetur animo, niſi quinquenniū interceſſerit, per l. 3. C. de domeſt. & protect. lib. 12. ſed in terminis de quib. agitur; gl. & Ioa. And. in d. c. fi. in gl. fi. de verb. ſig. lib. 6 dū allegāt l. ſi longius ff. de iudic. innuunt quod ex longa mora, vel breui, iudicandū eſt, Domin. & Philip. in d. c. vltim. notab. iuncta gl. dicūt in d. text. quod qui abeſt animo redeundi per modicū tēpus dicitur continuo in loco manere, Bonif. de Vitalin. in clem. fi. de celebrat. miſſar. in 7. notab. dicit, quod optimum eſt articulare, & probare, qui ſe abſentauit ſæpe in negotijs ſuis, & aliorū negotijs nō implicuit, & quod tempore abſentiæ ſuæ ſe pro familiari Papæ, vel Cardinalis geſſit, & quod ab omnib. ita reputabatur, & quod ſemper dicebat ſe rediturum ad ſeruitium Papæ, vel Cardinalis. Nec obſtat tex. in d. l. 3. C. de domeſt. & protect. quia refertur caſus in quo ita limitatū eſt tēpus, cum in alijs alia forma ſit data, vt dicit gl. in d. l. 3. C. de domeſt. & protect. & vt dicit Io. Andr. quē alij ſequuntur in d. c. fi. de verb. ſignif. lib. 6. aliter enim dictis legib. capiūtur domeſtici, aliter capiuntur familiares, vt in d. c. fi. vnde ex dictis legibus non benè ad præſentem materiā arguetur, ideo melior videtur doctrina Bar. in d. § tempus, vt relinquatur Iudicis arbitrio, quanto tēpore animi immutatio de non redeundo præſumatur; prout clarè probat tex. in l. 3. §. fi. ff. de re milit.

Tum ſecundò, quia dictus D. Canonicus ſe abſentauit cum licentia, & gratia eiuſdem Illuſtriſs. Domini, quo caſu non deſinit eſſe familiaris, ſecundum Simonet. de reſeruat. q. 35. n. 18. In quo etiam habetur ad corroborationem præſentis quæſtionis: quod ſi Cardinalis vni ſuo familiari dederit licentiam vt iret ad ſtudium, in quo viuebat ſuis expenſis, non excluditur in reſeruatione, Calderin. conſ. 8. de off. leg.

3 Ratio omnium ſupradictorum eſt. Primò, quia ſemel familiaris ſemper præſumitur familiaris, Simonet. de reſer. q. 36. Maſcar. de prob. cōcl. 755. & ſequitur Gom. in regul. de impetr. per obitum ſam. Card. q. 13. cū continuatio in dubio præſumatur, l. ſiue poſſidetis C. de proba. & per DD. in c. fi. de verb. ſign. argum. not. per Bart. in l. ex eo de milit. teſta. in fi. l. 2. C. de Primicer. lib. 12. dum abſentiam quinquēnalem requiri videtur, vt quis dicatur deſinere eſſe familiaris; & ita iudicauit Rot. teſte Achill. de Graſſ. deciſ. 13. de præb. Cuius tenor eſt videlicet: Familiaritatem non deſijſſe, tenuerūt Domini ex eo, quia ſolum probaretur quem abijſſe à Ciuitate Romana in vna Fulginaten. prioratus coram Domino Veſtano de anno 1549. tum quia ex ſolo diſceſſu non probatur quod quandoque non reuerſus ſit.

Secundo, quia cum familiaritas ſit ſpecies ſocietatis, ea non niſi contrario diſceſſu debet diſſolui, vt per Sarnen. in reg. de impetr. benef. per obitum Card. q. 13. nu. 3. & 9. & poſt Ancar. conſ. 398.

RESOLVT. XXXVI.

Quæ dicantur probabilia argumenta ad effectum, vt cenſeatur probatum aſſaſſinium?

1 *Sufficiunt argumenta probabilia ad condemnandum aliquem pœna ordinarij aſſaſſinij.*
2 *Argumenta probabilia ſunt illa ex quibus oritur indubitatum indicium, ſecundum opinionem probabiliorem Doctorum, licet aliqui teneant contrarium.*

CLarum eſt in iure, non ſolum qualitatem aſſaſſinij, ſed ipſum aſſaſſinium debere probabilibus argumentis probari, prout eſt tex. in c. pro humani de hom. in ſextò, & ibi præſertim Gemin. poſt. n. 9. & Franch. n. 3. in 11. notab. Fel. in c. afferte n. 9. in 4. lim. de pręſump. Auguſt. ad Ang. de maleſ. in verb. quod fama publica n. 26. Boſſ. in tit. de indit. n. 201. Dec. conſ. 189. n. 5. Boer. dec. 164. n. 5. verſ. & pro hac parte, Petr. à Plaz. in epith. delict. c. 19. n. 15 Rol. à Vall. cōſ. 27. n. 4. lib. 1. Gabr. li. 3. concl. 1. n. 20. Mōticel. reg. 8. n. 23. Clar. in pract. §. fin. q. 20. verſ. ſcias tamen, & §. aſſaſſiniū verſ. præterea quāuis, Maſcar. de prob. lib. 3. concl. 1221. n. 77. vbi ex Boſſ. & Clar. in locis per eum ibid. allegatis atteſtatur de communi, & lib. 1. concl. 137. num. 2. Dec. in ſuis tract. crim. p. 2. lib. 9. c. 30. tit. de mandat. pecun. inſeruient. num. 22.

1 Sufficiuntq; prædicta argumenta probabilia in hoc crimine aſſaſſinij ad condemnandum, non modo ad pœnam extraordinariam, ſed etiam ad pœnam ordinariā & capitalem, prout videtur de mente omnium præcitatorum Doctorum, & in ſpecie dixerunt Petr. à Plaz. in epith. delict. c. 29. num. 16. vbi dicit id eſse conſtitutiſſimum, refert, & ſequitur Clar. in §. aſsaſſinium verſ. quamuis, Monticell. in regul. crimin. 8. n. 23. & reg. 11. n. 24. in 3. limit. Ioſeph. Ludou. concl. 45. in prima ampliat. Decian. d. p. 2. lib. 9. c. 38. n. 22.

Supradictis ſuppoſitis quæſtio eſt; quæ nam dicantur in hoc propoſito probabilia argumenta? in hoc reperio plures Doctorum opiniones, vna enim opinio eſt, quod argumenta probabilia dicuntur ea, quæ de iure faciunt indicia ad torturam, prout videtur tex. in l. milites C. de q. Secunda fuit opinio, quod probabilia argumenta, aliud non ſunt, quam iuris præſumptiones ſecundum Simanch. in tract. de hærer. tit. de præſumptionibus c. 50. n. 6. Tertia fuit opinio, quod argumenta probabilia, vidētur eſse ſemiplenæ probationes ſecundum Maſcar. de probat. lib. 1. concl. 137. n. 1. Quarta fuit opinio, quod probabilia argumenta ſunt veræ, & plenæ probationes, ſecundum Hieron. Gabr. in conſ. 170. n. 26. lib. 1. qui in ſpecie loquitur in crimine aſsaſſinij. Quinta fuit opinio, & hæc videtur receptior, & in practica ſeruata, prout etiam teſtatur Farin. in pract. crim. p. 2. tit. de reo confeſs. & conuict. q. 86. n. 43. & 48.
2 quod ſcilicet probabilia argumēta ſunt illa, ex quibus oritur probatum indicium, ſecundum Fely. in c. afferte n. 9. in fi. de præſump. quē ſequuti ſunt Gramm. in vot. 11. n. 22. & in conſ. 1. de foriud. n. 64. & ſeq. Carer. in pract. in 3. tract. de homic. & aſsaſſin. §. circa igitur tertium, verb. de homicidio commiſso num. 20. & ſeq. Brun. conſ. crim. 115. n. 80. tom. 2. Petr. à Plaz. in epith. delict. c. 19. n. 14. lib. 1. Monticell. in reg. crim. 8. n. 24. in fi. verſ. prædicta autem, quamuis in materia aſsaſſinij non requirantur indicia indubitata, & ſic, quod eo caſu probabilia argumenta non ſint idem quod indicia indubitata, dixit communem, Boſs. in tit. de conuict. n. 55. in fi. & in tit. de indit. n. 201. & videtur etiam de mente ejuſdem Monticell. d. reg. crim. 8. num. 23.

Digitized by Google

RESOLVT. XXXVII.

Text. in cap. pro humani de homicidio in ſextò, an locum habeat, ſi occiſus non fuerit Chriſtianus.

1 *In crimine aſſaſſinij debet conſtare de criminis qualitate.*
2 *Aſſaſſini dicuntur ij, qui præmio homines occidunt, ſeu occidere faciunt etiam ſi ſint Chriſtiani.*
3 *Si occiſus non eſt Chriſtianus, non dicitur proprie aſſaſſiniũ.*

1 IN caſu propoſito, dicebam in materia aſſaſſinij: In
primis, & ante omnia conſtare debere de eiuſdem
criminis qualitate, ſecundum Pariſ. in conſ.166.n.4.&
ſeq. lib. 4. & Maſcard. de probat.lib.1.concl.137.n.5.
verſ. Intellige hanc ampliationem, vbi de communi,&
faciũt quæ dixit Farin.in ſua pract.crim.in tit.de inqui.
q.7.n. 11.& q.8. n.85. & 86.Cuius delicti qualitatem,
probari argumentis probabilibus,voluit Alex.in conſ.
176.n.5.lib.7.Monticell.reg.crim.8.num.19. vnde cum
querere de perſona occiſa,concernat qualitatem iſtius
delicti;dubitatur an tex.in c.pro humani de homicid.in
ſextò, locum habeat, ſi non fuerit occiſus Chriſtianus.
In quo articulo licet aliqui dixerint,aſſaſſinij nomẽ,nõ
verificari niſi in certo genere perſonarũ, videlicet Saracenorum,qui dominis imperantibus,chriſtianos homines olim occidebãt:Inter quos fuit Couar.var.reſol.
lib.2.c.20.ſub n.10. poſt princ.verſ. ſed vt ad aſſaſſinos
redeam fol.666. in parua impreſſione,ſequitur,Petr. à
Plaz. in epith.delict.lib.1.c.19.n.3.relat.per Brun.à Sole q.34.n.9.tamen communis, & à cõſuetudine approbata eſt opinio,quod indiſtinctè,& generaliter dicũtur
2 aſſaſſini,omnes qui premio homines occidunt,ſeu occidere faciunt;ſicuti ſenſerunt plures relati per eumdem
Plaz. d. cap. 19.poſt n.2.verſ. pleriq;tamen.Boſſ.in tit.
de manda. ad homicidium n.16. Clar. in pract.§.aſſaſſinium in princ. Brun. à Sole d.q.34.n.5. & 6.& poſt n.
8.iuncto n.19. & ſeq. & n.15.poſt med. Decian.in tract.
crim. tom.1. lib. 4. c. 8. n.79.& ſeq.fol. 161.
3 Tamen ſi occiſus non fuerit Chriſtianus, tunc nõ dicitur propriè commiſſum aſſaſſinium,nec locum habet
diſpoſitio tex.noſtri in c.pro humani ſecundum cõmunem Doctorũ opinionẽ,de qua per Boſſ. in tit.de mãd.
ad homicid. n.22. Couar.variar. reſol.c.20.n.10. verſ.
hinc apparet fol.669.Petr.à Plaz.d.c.19.n.29.Cla.in d.
§.aſſaſſinium in princ.Maſcard.de probat.lib.1.cõcluſ.
138.n. 13. Peguer. deciſ.crim.5.num.19. ad med. & ab
hac communi non crederem eſſe recedendum in iudicando, quamuis de ea non ſine probabili ratione dubitari iudicatur, Brunon.à Sole d.q.34.num.23.& 24.

RESOLVT. XXXVIII.

Ad effectum tradendi Iudicibus ſæcularibus reos confugientes ad Eccleſiam pro delictis qualificatis, de quibus in Bulla Gregotij XIV. an ſit neceſſarium, quod qualitates ipſorum criminum, plenè, & concludenter probentur.

1 *Plena requiritur probatio qualitatis delictorum ad effectũ remittendi Iudici ſæculari reos qui ad Eccleſiam confugerunt.*
2 *Qualitas tribuens iuriſdictionem, non præſumptiuè eſt probanda, ſed concludenter.*
3 *Quando lex requirit probationem, intelligitur de probatione plena.*

RAtiones dubitandi pro opinione negatiua ſunt infraſcriptæ. Primò, quia vbi qualitas tribuens iuriſdictionem, probanda eſt in iudicio præparatorio, & ſimiliter poſtea in iudicio principali, vel ante litem cõteſtatam ad fundandam iuriſdictionem, & poſt litem conteſtatam ad obtinendum in meritis cauſæ, tunc ſufficit ſummaria probatio in iudicio præparatorio, vel ante litem conteſtatam, & plena requiritur in iudicio principali, vel poſt litem conteſtatam, ita Iac.Butr.in l. præſcriptione col.3. ad fi.verſ.& primo quæro C.ſi cõtr. ius, vel vtil. publ. & ibi Bar.n.7. & 8.Bal.n.32.& 33. & ſeq.Anch.in c.poſtulaſti num.35.de for.comp.& in c. ea q. de reg. iur. in 6.n.14.Abb.in c.ſi clericus num.16. verſ.ſed quia de for. comp.& ibid.Socc.n.6.& indiſtinctè, quia ſummariè probanda eſt iſta qualitas à principio, ſi negetur, dicunt Felyn. in d.c.ſi clericus n. 2.verſ. limita ſecundo, de for. comp. Alex.in conſ.1.n.8.lib.5. Tiraq. in tract. de retract.lignag.§ 8.glo.5.n.19.Vant. de nullit.tit. ex defect.iuriſd.n.53. verſ.& ſi à principio, qui ferè omnes teſtãtur de communi: Cum igitur qualitates in dicta Bulla expreſſorum criminum, nedum ſint probandæ coram Iudice Eccleſiaſtico ad effectum traditionis confugientium, & fundandæ iuriſdictionis Iudicis ſæcularis in ipſos reos, non obſtante immunitate, verum etiam coram Iudice ipſo ſæculari in ipſorũ reorum condemnationem, videtur quod coram Iudice eccleſiaſtico ſummaria probatio ſufficiat.

Secundò, quia in remiſſione rei ad ſuum Iudicem faciẽda, vt ab eo puniri poſſit, ſufficit aliqualis cognitio remittẽtis, gl.in clem. Paſtoralis in verb.de onere verſ. dicunt de ſent. & re iud. & ibi Zab. in §.deniq; n.16.Io. de Imol. n.96. Bonif.n.57. Abb. in c.fi.num.18. de for. comp. & ibi Aret.n.21.Socc.in d.c.poſtulaſti n.15.eod. tit.Oldrad.conſ.224.n.4.Bal.in l.1.in 1.oppoſ.C.vbi de crimine agi oportet, Franc. Marc. dec. 400.n.6. & Peguer. dec.66.n.18.etiam inter Principes, inter quos vigent conuentiones, vt delinquentes remittantur ad locum delicti, Cæpol.conſ.59. col. 11. in princ. & Boſſ. in tit. de for.comp.n.50.in fi.

Tertiò, quia in dicta Gregoriana cõſtitutione cauetur, quod Prælati ſibi tradi, & conſignari faciant delinquentes, qui aliquid ex delictis ibi expreſſis, iudicio ſuo commiſiſſe videbuntur: Hæc.n. verba (iudicio ſuo) licet ſui natura importẽt boni viri arbitriũ, l. Thais §.Lucius ff.de fideicom.liber.ſecũdum intellectum Bar.in extrauag. ad reprimendum in verb. videbitur n.4.quẽ ſequitur Alex.in l.ſi ſic legatum n.2.ff.de l.1.& in conſ.33.n. 2.lib.1.glo.in c. tria in verb.iudicauerit 36.q.2. Fely.in c 1.n.55. paulò poſt princ.de conſt.& Menoch.de arb. iud.q.8.n.14.& ſeq. Attamẽ cũ ea iungantur illi verbo (vibebuntur) quod pariter idem boni viri arbitriũ tribuit, l.fideicõmiſſaria libertas, l.2.§. quod ſi ff.de fideicom. liber. cũ alijs cumulatis per Menoch.loco proximè citato n.2. ſicq; verba denotantia arbitrium boni viri fuerint geminata, videntur impottare liberum Ordinarij arbitrium, vel aliquid amplius operantur, quã ſi abſq; ipſa geminatione fuiſſent prolata, iuxta regulam, quam tradit Fely. in c.nonnulli n.14.verſ.pro iſta fallentia de reſcrip.& ita in puncto conſuluerunt Corn. conſ.38.n.6.volu.4.Crauett.conſ.201.num.42.vol.1.& Bet.ad conſ. Iaſ.4.n.13.lib.3.

Quartò, quia etiam in terminis aſſaſſinij ſufficiunt argumenta probabilia ad hoc, vt aſſaſſinus habeatur tamquam excommunicatus, depoſitus, & diffidatus, Dec.in conſ.188.num.4.Boſſ.in tit.de mand.ad homic. num.20. circa princ. verſ. ſed veritas eſt, Plaz. in epith. delict. lib. 1. c.9.n.15. & 16. Clar.in §. aſſaſſinium n.6. Catal.de indul.c.32.n.34.& Gut.pract.q.lib.3.q.7.n.21

Quintò, & vltimò, quia pluries fuit iudicatum in Regno Luſitaniæ, & Aragonum, quod ſola indicia nõ ſufficientia ad pœnam ordinariam, ſed tantum ad pænã extraordinariam, vel ad torturam, ſatis ſint ad effectũ denegandi hanc Eccleſiarum immunitatem, vt apud Gramm.in dec.179. & 281.& apud Portales in Schol. ad Molin. in §.clericus foro 8.q.9.

Contrarium tamen videtur verius, plenam ſcilicet probationem deſiderari, quæ opinio ex infraſcriptis euiden-

euidentiſſimè probatur. Primò, quia capti in Eccleſia habent regulam immunitatis Eccleſiæ pro ſe, cap. inter alia, cap. penult. & fin. de immunit. eccleſ. cap. ſicut antiquitus 17. qu. 4. qui autem habet pro ſe regulam, dicitur etiam pro ſe habere iuris præſumptionem, l. ab ea parte ff. de probat. gloſ. in rub. de reg. iur. nu. 6. verſ. & dicitur regula, Alciat. de præſump. reg. 1. præſump. 28. n. 6. ergo qui dicit caſum non comprehenſum in regula immunitatis eccleſiaſticæ, cum faciat aſſertionem contra præſumptionem iuris, eam debet concludentiſſimè, & euidentiſſimè probare, l. fin. in fin. princ. & ibi omnes ff. quod met. cauſ. Abb. in c. quia veriſimili in 2. not. de præſump. Aymon. de antiq. tempor. part. 2. ſed ex premiſſis num. 6. & ſeq.

2 Secundò, quia qualitas tribuens iuriſdictionem, non preſumptiuè, & per indicia, ſed concludenter probari debet, l. 2. §. ſed ſi dubitetur ff. de iud. Par. Put. de ſind. in verb. iudex c. 2. n. 13. verſ. Iudici ſemper debet conſtare Benint. dec. 18. n. 3. And. Gayl. de pac. publ. c. 13. n. 12. & ſeq. lib. 1. ergo dum pro Curia ſæculari inſtatur carceratos ſibi conſignari tamquam ſubditos ſuæ iuriſdictioni, propter qualitatẽ commiſſi delicti, debet ipſum delictum, & qualitatem plenè probare per præallegata.

3 Tertiò, quando lex probationẽ requirit, intelligi debet de probatione plena, & vera, non autem de præſũptiua; patet, quia quando eadem lex voluit eſſe contẽta argumentis, & præſumptionibus, expreſsè dixit, vt in l. non omnes §. à barbaris, ibi argumentis cognoſcendum eſt ff. de re milit. & in c. pro humani ibi; & poſtquã probabilibus conſtiterit argumentis, de homic. in 6. & alibi ſæpiſſimè: verum Bulla Gregorij non ſolum non expreſſit hoc, ſed etiam expreſsè voluit, vt verè conſtet Ordinario crimen tale commiſſum, propter quod immunitas Eccleſiæ non habet locũ, vt patet in illis verbis, an ipſi verè crimina ſuperius expreſſa cõmiſerint. Inn. in c. cum cauſam col. 2. verſ. illud autem ext. de iur. calu. vbi dixit, quod vera eſſe diximus, & quæ vel proprijs oculis inſpeximus, vel alias indubitãter nouimus, ergo non ea quæ præſumptiuè tantũ credere poſſumus.

Quarto, noſtra conſtitutio non ſolum ſpecialiter, ſed per modum conditionis, voluit prius conſtare de veritate criminum commiſſorum, antequam criminoſi Curiæ ſæculari tradantur, vt patet in illis verbis (conſtito prius per Epiſcopum vt ipſi verè crimina ſuperius expreſſa cõmiſerint) ideo talis probatio non ſufficit præſumptiua, ſed debet eſſe plena, & concludens, l. Lucius, & ibi Bar. ff. de cond. & demonſt. Natt. conſ. 29. n. 3. & conſ. 202. n. 8. & ſeq. lib. 1. Par. conſ. 104. n. 9. & ſeq. lib. 4.

Quintò, quia ita in ſpecie cenſuerunt Auend. ante dictam Gregorian. conſt. in tract. de exequend. mand. reg. lib. 1. c. 22. n. 9. verſ. nam ſupradicta, & in e. fin. nu. 149. vbi num. 161. ſubdit, quod ſuſpecta diceretur, & iniqua praxis, quæ in tertij ad Eccleſiam confugientis, & eiuſdem Eccleſiæ præiudicium, vellet ſemiplenam ſufficere probationem, Ambroſ. in tract. de immun. & liber. eccleſ. c. 11. num. 4. & ſeq. & dixit Farin. conſ. 76. num. 21. cui ſe ſubſcribit Falcon.

Non obſtant contraria, præſertim illud de crimine aſſaſſinij, quia reſpondetur id ſpecialiter eſſe in crimine aſſaſſinij cõſtitutum, ob illius criminis atrocitatem, & immanitatem, Aret. in c. cum non ab homine num. 59. in fin. de iud. Fel. in c. afferre num. 6. de præſumpt. Clar. in §. aſſaſſinium num. 6. Catalan. de indult. c. 32. n. 34. Gutt. pract. quæſt. lib. 3. q. 7. num. 21.

Non obſtant ſecundo, deciſiones Senatus Luſitaniæ, & Regni Aragonum, quia reſpondetur, Gramm. fateri iſtud negotium dubio non carere, imò dubitatiſſimum eſſe, & Rotales aſſerere, quod deciſiones per eum relictæ impugnantur à doctiſſimis viris, & contrarium debuiſſet declarari, & verè ex prædictis liquet, eas deciſiones non eſſe iuri conſonas, & ideo non attendendas, cum legibus, & non exemplis ſit iudicandum, l. nemo C. de ſent. interloq. omn. iud. qua de re plura cumulat Menuch. in tract. de præſumpt. lib. 1. q. 1. n. 14. & ſeq.

Verum poſt hæc ſcripta prodijt in lucem ſecundum volumen conſiliorum Farin. in quo eſt impreſſum conſ. 168. in quo etiam comprobatur hæc eadem opinio, ſed in additionibus Farin. in calce eiuſdem conſilij atteſtatur, Clementem VIII. declaraſſe ſufficere ſola indicia ad probandam qualitatem Bullæ.

RESOLVT. XXXIX.

Nùm ex ſolis Canonicis, Capitulum Eccleſiæ conſtet.

1 *Poteſt eſse, quod quis habeat vocem in Capitulo, quamuis non ſit Canonicus.*

2 *Portionarij habentes vocem in Capitulo, ſunt de Capitulo.*

EX Concil. Trident. ſeſſ. 25. can. 6, de reform. cauetur, quod Capitulum Eccleſiæ Cathedralis in initio cuiuslibet anni eligat duos ex Capitulo, de quorum conſilio Epiſcopus, vel eius Vicarius, tam in formando proceſſum, quam in cæteris omnibus actibus, vſque ad finem cauſæ incluſiuè, procedere teneatur.

Hoc ſuppoſito, dubitatur nunc, num Portionarij Eccleſiæ Calciaten. qui per dec. Rot. declarantur eſſe de Capitulo dictæ Eccleſiæ, potuerint tamquam Capitulares eligi in Coniudices cauſarum criminalium aduerſus Capitulares?

Pro parte negatiua facit, quia de iure, ſoli Canonici faciunt Capitulum, nec Portionarij ſunt de Capitulo, vt fuiſſe deciſum teſtatur Rot. Diu. in dec. 411. p. 1.

Secundo, quia priuilegia non ſunt multiplicanda, l. 1. C. de dot. promiſſ. ſed cum Portionarijs in priuilegium ſit conceſſum, quod ſint de Capitulo, non videtur debere permitti, vt poſſint eligi in Coniudices.

1 Contraria tamen ſententia tenenda eſt, ex duobus. Primò, ex dec. Achill. de Graſſ. 1. de his quæ fiunt à maiori parte Capituli, vbi fuit deciſum, quod poteſt eſſe, vt quis vocem in Capitulo habeat, quamuis non ſit Canonicus.

Secundò, quia Concilium generaliter loquitur, & indifferenter, ſcilicet quod debẽt eligi duo de Capitu-
2 lo, ergo comprehendit Portionarios habentes vocem in dicto Capitulo, qui ſunt de Capitulo, quia quibus conueniunt verba diſpoſitionis, eis quoque conuenit, & ipſa diſpoſitio. l. 4. §. 1. ff. de damn. infect.

RESOLVT. XL.

Pater, qui filium anniculum in lecto, & non in cuna retinuit, ſi reperiatur ſuffocatus, mortua vxore; an poſſit ad ſacros ordines aſcendere?

1 *Si infantes reperti ſunt ſuffocati iuxta ſuos parentes, argumentum eſt quod ſunt in culpa, ſecus verò ſi poſiti ſunt in cunabulis.*

2 *Leuis culpa eſt, quando parentes poſuerunt in lecto paruulos filios, ſed in loco remoto, grauis verò quando poſuerunt in loco propinquo penes ſe.*

3 *De iure prohibitum eſt parentibus tenere infantes in lecto.*

IN caſu mihi propoſito reſpondi, præfatum conſulẽtem eſſe omnino irregularem, & conſequenter nullo modo poſſe ad ſacros ordines aſcẽdere, mortua vxore, & motus fui ex eo, quod ſupradictus non caruit culpa, & ſic homicidium, eius cauſa fuit ſubſecutũ; Igitur erit cẽſendus irregularis, ad tex. in c. de cætero, & quod ibi communiter notatur, de homic. Quod autem pater fuerit in culpa; apertè demonſtratur in c. fi. & ibi Hoſt. in princ. de infant. expoſ. vbi dicitur, & ſi iuxta ipſos, infantes reperti ſunt ſuffocati, facile eſt culpam agnoſcere, quia vel non debebant dormire, vel ipſos tenere in

cunis,propter maiorē ſecuritatē, & Marian.Socc.ibid. n.1.dicit eſſe tex.notab. cōtra parētes qui pueros ſuos in lecto tenent penes ſe, quia ſunt in culpa,& n.5. verſ. ſi vero nulla culpa,expreſsè dixit,tunc nullam eſſe culpam, quando puer fuit poſitus in cunabulis,Abb.ibid. in verſ.gl. prima, dixit, grauē culpam eſſe quando pa-
2 rentes ponunt paruulos filios apud ſe in lecto : leuem, quando poſuerunt in loco remoto:nullam quando reperitur mortuus in cunabulis,Anan.ibid.ante n.1.verſ. & pondera benè iſtum text. & num.10. in fin.vbi refert verba Abb. in eodem loco, & voluit etiam idem Hoſt. in ſumma eodem tit.§. quando,& qualis num.3.verſ.ſi quis ſponte, vbi dixit: maiorem eſse pœnitentiam agēdam à parentibus,ſi pueri in lecto ſuffocantur,quam ſi in cunis, qui Doctores apertè ſentiunt, hanc culpam non leuem,ſed grauem eſse,præſertim quando talis retentio in lecto eſt facta contra præcedentem monitionem, de qua in cap. conſuluiſti 2.quæſt.5.vt per Abb.in dicto cap.fin.

3 Rurſus,quod parentes fuerint in culpa, oſtēditur ex eo, quia iure prohibitum eſt parentibus tenere infantes dormientes in lecto,& propterea monendi, & proteſtandi ſunt ne eos in lecto teneant, ne eorum negligentia ſuffocentur,vel opprimantur, vnde ipſi homicidij rei iudicantur,verba ſunt text. in cap. conſuluiſti 2. quæſt. 5. ergo ne dum in culpa, ſed etiam in dolo eſse dicuntur;tum quia faciunt cōtra prohibitionem legis, Cyn. in l. dolum verſ. præſumitur, & ibi etiam Alber. num.2. C. de dol.Tum etiam,quia faciunt contra monitiones, & proteſtationes,l.ait prætor §.ſi quis particeps.& ibi DD.ff. de his quæ in fraudem credit.Menoch.de præſumpt.lib.5.præſumpt.3.num.81.

RESOLVT. XLI.

Notabilia memoratu in materia exemptionis.

1 *Prothonotarij, & Comites Palatini ſubſunt iuriſdictioni Ordinarij.*
2 *Capellani Regij non ſunt exempti ratione beneficiorum quæ extra Capellam Regiam ſita ſunt.*
3 *Seruientes Eccleſiis Religioſorum militum gaudeāt exemptione,dummodo actu ſeruiant, & intra domos earundē reſideāt,ſub obediētia viuant,& profeſſionem fecerint.*
4 *Familiares Cardinalium ſunt ſubiecti Epiſcopo ratione beneficiorum.*

IN diſcuſſu cuiuſdam cauſæ in Cur.Archiep. vertentis,collegi multa in materia exemptionis,ex Conc. Trident.more,ſeſſ.24.c.11.de reform.

1 Primò,diſpoſuit circa exemptos,qui ſolent eſse magnæ perturbationis Ordinarijs locorum; nam ſtatuit primo, vt tā Prothonotarij, quā Comites Palatini,vel alijs titulis decorati,ſubiaceāt ditioni locorum Ordinariorum, tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegatorum.

2 Secundo, quoad Capellanos Regios,dicit obſeruari cap. cum Capella de priuileg. vbi habetur quod dum actu ſeruiunt,ſunt exempti à iuriſdictione prædicta,tamen ratione beneficiorum,quæ obtinent extra dictam Capellaniam, correptioni, & iuriſdictioni memoratæ ſubſint,Innoc. in d.cum Capella num.2. & in c.recepimus n.1. eod. tit.facit,quod Officiales Regij gaudent priuilegio exemptionis, dum exiſtunt ſub ſeruitijs Regis,ita Aff.in conſtit.Mag.Cur.notab.4.num.4.

3 Tertiò,Seruientes Eccleſijs Religioſorum militū,ſeu domib.quarumcumq; militiarum, gaudere etiam vult exemptione prædicta, modo habeāt has circūſtantias. Prima, vt actu ſeruiant.Secunda,vt intra eorum ſepta, ac domos reſideant.Tertia,vt ſub eorum obedientiam viuant.Quarta, vt profeſſionē earū militiarū faciant, de quibus cōſtare debeat Ordinario,c.porrò de priuil. gl.in d.c.cum Capella in verſ. in quantū: hoc idem cōfirmatur à Gregor.XIII.Bull.68.fol.1295.Idem cenſuit Sacra Congreg.declar. 169.& ita fuit obtentū in facto Romæ, & Neap. in cauſa presbyterorum ſeruientium cuidam Parochiæ in S. Ioan. Hieroſol. Terræ Pulcini Beneu.diœceſis,qui prætendebant exemptionem à iuriſdictione Archiepiſ.

4 Quartò, quoad familiares Cardinalium,vel reſidentium in Romana Curia, vult,vt ratione beneficiorum, quæ obtinent in aliqua diœceſi, ſubiaceant iuriſdictioni ipſius Ordinarij: Immò omnes quoad ea quæ pertinent ad beneficia, quæ poſſident, ſunt ſubiecti Epiſcopis ratione illorum.Nau.conſ.9.de iur.iuran.

RESOLVT. XLII.

An credatur Birroarijs dicentibus cœpiſſe reum in loco non ſacro, an reo dicenti ſe captum in loco ſacro?

1 *Non eſt credendum Birroarijs dicentibus non cæpiſſe reum in loco ſacro, niſi eorum dictum coadiuuetur aliquo adminiculo.*
2 *In dubio tenenda eſt illa opinio, quæ magis fauet Eccleſiæ.*

PErpulchra,& ſolemnis queſtio eſt,an credendum ſit Birroarijs dicentibus cæpiſse reum in loco non ſacro, & ſic extra Eccleſiam,vel fines Eccleſiæ; An vero capto, ſeu delinquenti dicenti,ſe captum fuiſse in loco ſacro;Decian.inquit,quod nō creditur Birroarijs id aſſerentibus,vt ſcriptum reliquit in cap.25.num.23.verſ. hic quæri poteſt lib.9. rer. crimin. & melius in c. 29.n. 20.verſic.item quæro lib.10.Contrarium videtur tenere Io. Bapt. Baiard.ad Clar.in §.fin.q.30.num.24.lib.5. ſentent. vbi ait,quod non obtineretur in practica illud quod dixit Deciā. quia oēs Rei dicerent ſe captos eſse in loco ſacro: Ego dico quod Iudex adhibere debet omnē diligentiam ad inueniendum veritatem,interro-
1 gando Reum, & Birroarios ſeparatim ſuper facto, & eius circumſtantijs; & ſi dictum Birroariorū adiuuabitur aliquo adminiculo eidē adhærebit,dummodo aliud non concurrat ad fauorem Rei; Attento, quod nemo prēſumitur delinquere,l.merito ff.pro ſocio;prout deliquiſsent Birroarij,ſi reum è loco ſacro extraxiſsent,& commiſiſsent ſacrilegium,cap.frater,cap.ſi quis cōtumax,& cap.ſi quis 17.q.4.l.præſenti,& tot.tit.C.de his qui ad eccleſ.confug.quod ſi nihil emergit,teneo quod Decian.benè loquatur,cū alleget iura,& rationes,cur Birroarijs non credatur; tanto magis quia Baiar.nihil allegat, & credo quod in practica illud obſeruatur, quod eſt iure, & ratione munitum, prēſertim à Iudicibus Deum timentibus, & facientibus iuſtitiam; & eo magis, quia cū hi duo Doctores ſint contrarij, res dubia videtur,vt ait Marſ.in l.fin.ſub.num.212.in fin.ff.de iuriſdict.omn.iud.& Marian.Soccin.Iun. in l.qui Romæ §. duo fratres num.74. & num.75. ff. de verborum obligation.& Alexand.conſ.222.num.10.volum.2.& in du-
2 bio pro Eccleſia iudicandum eſt, ait Speculat. in titul. de teſtib.§. poſtquam de teſtib. n.7. & Cephal.in conſ. 752.num.35.volum.5. & Alexan.in l.inter patres num. 4.verſ.qui autē ſint iſti caſus ff. de re iud.vbi ait, quod illa opinio quæ fauet Eccleſiæ, amplectenda eſt; idem notauit ibi Iaſo. num.1.verſ. amplia iſtum text.cū clarum ſit immunitatem datam eſſe Eccleſijs, & locis ſacris,ob reuerentiam,quæ illis præſtanda eſt,cap.ſi quis contumax 17.quæſt.4.Petr. de Ancharan.in conſ.329. dubitationē facit in princ. & Decian. in dicto cap. 25. ſub num.1.in fin.lib.9.rerum criminalium: & ſic opinio Decian. tamquā fauens Eccleſiæ, & eius immunitati in dubio tenenda eſt,ob honorem,& reuerentiam Dei, & charitatem,& pietatem proximi: Cum ad hæc immunitas confugientium ad Eccleſiam introducta ſit, vt atteſtatur Remig. in tract. de immun. eccleſ.in regul.n.2. verſ.ratio illius regulæ.

RE-

RESOLVT. XLIII.

Locum eſſe exemptum, & nullius iuriſdictionis, an differant?

1 *Implicat quod locus ſit nullius diœceſis, & quod ſit exemptus.*
2 *Loca exempta ſunt viſitanda per Epiſcopum in cuius diœceſi ſunt ſita, loca verò nullius diœceſis ſunt viſitãda per viciniorem Epiſcopum, vti Delegatũ Sedis Apoſtolicæ.*

REſpondi cum deciſ. Rotæ in vna Volateranen. 24. Ianuarij 1581. corã Brauo, cuius tenor eſt videlicet; Circumſcriptis infra dicendis, ſuit per Dominos reſolutum, R. D. Epiſcopo Volaterano competere ius viſitandi in Archipresbyteratu Collis, ſiue enim dicamus huiuſmodi Archipresbyteratum non eſſe exemptum, quo caſu iure communi, & ex decretis Sac. Cõc. Trid. poſſe Epiſcopum viſitare, haud dubium eſt, c. cum non liceat de præſcript. c. 1. in princ. de cenſib. lib. 6. & cap. 6. ſeſſ. 24. Concil. Trident. cum alijs, ſiue ſit ipſe exemptus, quia tunc licet non vt Ordinarius, tamen tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus poterit viſitare, vt pluribus in locis diſponit Concil. Trident. ſeſſ. 7. cap. 8. & ſeſſ. 14. capitul. 4. & ſeſſ. 25. cap. 8. & ſeſſ. 24. capitul. 10. non obſtant adducta per Reuerendiſſ. D. Archipresbyterum, quæ enim de exemptione dicuntur, ex ſententia, & priuilegio Innocentij non faciunt, cum in multis ibi ſub iuriſdictione ſui Epiſcopi ſubiectus reponatur Archipresbyter, & ita ſententia non potuit eum exemptum appellare; ſed eſto quod eſſet, adhuc ex dictis decretis Concil. ſubeſt Domino Epiſcopo quoad viſitationem. Tum etiam, quia conſtat, quod ſit in diœceſi in hac cauſa facta ſub die 13. Iunij præteriti, & quod ſit nullius diœceſis, nõ docet dictus Archipresbyter: & ſibi inuicem pugnant, quæ pro
1 eius parte deducuntur; implicat enim, quod ſit nullius, & quod ſit exemptus, quia quando aliquis eſt nullius; nec locus eſt in diœceſi, nec de diœceſi, idem enim huiuſmodi nomen deſignat; quando autem eſt exemptus, licet tunc non ſit de diœceſi, adhuc tamen eſt in diœceſi, vt per Abb. in c. ad Apoſtolicæ num. 3. de donat. Felyn. in c. graue col. 5. de priuileg. Petr. de Vbald. de Canonic. port. c. 4. q. 6. num. 11. exemptio enim cum ſit priuatio, vtiq; præſupponit habitum, iuxta vulgata iura; id enim proprietas nominis deſignat, exẽptus, vt ſ. quod vni cõceditur, ab alio auferatur, vt in rubr. & in l. 4. ff. ne quis eũ qui in ius voc. eſt vi exeat, l. is cũ quo ff. de pecul. & hoc diſcrimen cõſtituit Conc. Trid. d. ſeſſ. 24. c. 9. cum ibi loca exempta per Epiſcopum de cuius
2 diœceſi ſunt, vt Apoſtolicæ Sedis Delegatũ permittat viſitare, quæ verò nullius, per viciniorem, non etiam ſuffragantur authoritates dicti Archipresbyteri, quod locus exemptus conſtituat territoriũ de per ſe, de quo per Franc. in c. 2. n. 10. vbi Anchar. de conſt. cum multis adductis per Roland. cõſil. 33. vol. 3. quia omnes ibi loquuntur per modum ęquiparationis, & impropriè, & quoad certos effectus realiter diſtinguũtur, ex latè traditis per Felyn. in d. c. graue colum. 1. 2. & 3. Sed omnẽ tollit difficultatem, quia dum agatur ad effectum viſitationis. Conc. Trid. non curauit de iſta ęquiparatione. ſed eo caſu conſtituit Epiſcopum poſſe viſitare tanquã Delegatum Sedis Apoſtolicæ: ex quibus apparet diſcrimen eſſe inter diæceſi, vel de diæceſim, vel nullius; nec minus opitulatur decretum Sacræ Congregationis, de quo in ſecundo præſuppoſito, quia ibi Illuſtriſſimi Patres dixerunt quod Archipresbyteratus Collis, ſit in ſtatu nullius, nec terminarunt, ſed præſuppoſuerunt; quod ſi verũ nõ eſt, viſitatio pertinet ad Reuerendiſſ. D. Epiſcopũ, ex c. 9. ſeſſ. 24. Cõc. Trid. & ex alijs ſupra deductis; Nec etiam applicatur doctrina Innocen. in c. bonæ, il ſecondo. n. 4. de poſtul. prælat. quam ſequitur Bal. in l. 2. q. 15. n. 35. C. de ſeruit. & aqu. quia non dicit id, ad quod allegatur, ſed quod Epiſcopus poteſt habere ius in aliena diœceſi, puta ex præſcript. vel priuilegio, vt per Abb. in c. ſuper eo de Paroch. n. 6. vbi infert ad Epiſcopũ Feſulã. qui habet in diœceſi Florẽt. Eccleſiã ſubiectam, cum toto populo illius Parochię, vt per Gemin. in c. ſtatutũ §. cũ vero n. 3. de reſcript. in ſexto, probatur in c. cũ olim, & c. auditis de pręſcrip. vbi Abb. præſcribit iura Epiſcopi in certis Eccleſijs, quæ quidẽ Dominis placebat, niſi D. Archipresbyter probet ſe eſſe in ſtatu nullius, ſeu taliter exercere iura Archipresbyteralia in ſuo Archipresbyteratu, vt ex hoc dici poſſit habere territoriũ ſeparatũ, vt alias fuit dictũ per Dominos in illa Salmaticẽ. iuriſdictionis 9. Maij 1580.

RESOLVT. XLIV.

An exemptus, qui renunciauit exemptioni, poſtea delinquens, ſit remittendus Iudici ordinario.

1 *Exemptus non poteſt liberè renunciare exemptioni.*
2 *Exemptus non poteſt ſe ſubmittere iuriſdictioni Ordinarij, ſine permiſſione eius cui ſubiacet.*

1 NEgatiuè reſpondent cõmuniter DD. quia exemptus non poteſt liberè exemptioni renunciare, Abb. in c. ſi contra num. 4. de off. Ordin. & in c. 1. n. 9. de re iud. Fel. in c. 1. num. 15. de off. Deleg. & in c. fi. de for. comp. Anan. in c. cum tempore num. 6. & ſeq. de arbitris, Fuſcus in tract. de viſit. lib. 2. c 8. n. 11. Menoch. in conſ. 39. num. 9. & ſeq. vol. 1. & in conſ. 723. vol. 3. Burſ. in conſ. 32. num. 10. & ſeq. vol. 1.

2 Quibus addo in terminis deciſ. Rot. Camer. Imperial. in verb. exemptio, vbi dicitur quod exempti, etiam & ſi maximè vellent, non poſſunt ex quacumq; cauſa ſe ſubmittere iuriſdictioni Ordinarij; ſine permiſſu eius, cui ſubiacent.

3 Non obſtat, quod quilibet iuri pro ſe introducto renuntiare valeat, l. ſi quis in conſcribendo C. de pact. & c. ad Apoſtolicam de regular. quia iura reſpiciunt alterius fauorem, quia cum per exemptionem ſit effectus, ſubditus Papæ, non poteſt ſine eius expreſſo conſenſu renunciare, c. cum acceſſiſſent, vbi Felyn. de conſtit.

RESOLVT. XLV.

An quis poſſit excommunicari pro futuris culpis? declaratur text. in c. Romana §. caueant, de ſent. excom. in ſextò.

1 *Excommunicatio, non poteſt ferri pro futuris culpis niſi mora procedat.*
2 *Poteſt excommunicari quiſquis furtum fecerit, & declaratur c. à nobis 1. de ſent. excom.*

ILluſtriſ. Dominus meus Cardinalis Spinellus antequam vltima vice Romam rediret, præuidens nonnullos futuros exceſſus in ſua diœceſi, protulit ſententiã excõmunicationis pro futuris culpis, & exceſſibus genericè; quare conſultus ſi potuiſſet id fieri, reſpondi, dubitationẽ mihi facere tex. in c. Romana §. caueãt de ſent. excom. li. 7. caueãt igitur inquit (loquẽs in Iudices Eccleſiaſticos) nè tales ſententias excõmunicationis, ſiue ſpecialiter, ſiue generaliter in aliquos pro futuris culpis (videlicet) ſi tale quid fecerint, vel etiam pro iã commiſſis ſub hac forma, ſi de illis infra tale tẽpus nõ ſatisfecerint, proferre præſumãt, niſi mora in exhibenda ſatisfactione huiuſmodi, vel culpa, ſeu offenſa præceſſerit, quib. meritò ad iniũgẽdam ſatisfactionem huiuſmodi, & talia præcepta facienda inducantur, ex quo textu manifeſtè deducitur, prout ibi cõmuniter, & alibi

Digitized by Google

Doctores probant, pro futuris culpis non debere ſentētiam excommunicationis in quemquam infligi cū rauta cenſura, & tam grauis pœna preſentem culpam exigat: Nā licet poſſit ab initio, vnica monitio trib. diſtincta dilationibus pro trina ſolemni monitione aſſignari, vt in c. conſtitutionem de ſent. excom. lib. 6. in verſ. ſtatuimus, ibi, ſiue vna pro omnibus, vbi gl. cōmuniter recepta, ſecundum Couar. in c. alma mater 1. part. §. 9. n. 5. eod. tit. & lib. Attamē, quod ab initio precepti ſtarim ſub conditione futuræ offenſæ, atq; contumaciæ, excōmunicatio, prout ex tunc feratur, & pronuncietur iniquum prorſus, atque ab omni iuridica ratione alienum videtur: quare meritò Petrus Ancharan. cōſ. 60. licet in ſpecie huius praxis nō meminerit, illā tamē abhorret, quia improbat talem modum ferēdi ſententiā excommunicationis cum ſit cōtra dictū §. caueāt, & expreſsè affirmant DD. in c. 2. de teſtib. cogen. præcipuè Anton. de Butr. Imol. Abb. & Felyn. quamuis Panorm. ibi eam defendere conetur: vnde Romanus in l. ſi quis accepto ff. de condit. ob cauſ. dixit quod ſi Iudex abſoluit à ſententia excōmunicationis, vel banni, vel edicti, quod ſi vnquam abſolutus, talia de nouo attentauerit, in eaſdem pœnas reincidat, talis adiectio non valet per dictū §. caueant, quia talia præcepta debent ſequi culpā, nō verò præcedere, & in terminis prædictæ praxis, quod talis comminatio ſub pæna excōmunicationis ſit nulla, tenet Ioan. de Anan. in cap. 1. de ſagit. col. penult. in verſ. ex prædictis, & ſecundum Guttier. lib. 1. canonicar. queſt. c. 4. Ratio redditur, quia prædicta excōmunicatio lata ab homine, ex eo non valet, quia tractus futuri temporis non ſpectat ad eum, vt in l. non quemadmodum ff. de iudic. & in l. 1. ff. de vſur. ita gl. in d. §. caueāt, verb. futuris ad fin. quam ibi ſequuntur DD. præcipuè Ioan. Andr. item, & Ioan. Monach. n. 4. Iaſ. in l. ſi vnus §. pactus ne peteret in princ. ff. de pact. Nau. in Man. latin. cap. 27. num. 9. Couar. vbi ſupra §. 9. n. 5. verſ. trina verò, & teſtatur communem ibid. in §. 10. num. 1.

Omnibus ſic probatis contrarium iudicaui, ſcilicet prædictam excommunicationem à dicto Illuſtriſſimo latam, fuiſſe validam, motus ex infraſcriptis.

3 Primò, per text. in c. à nobis, il primo, vbi DD. communiter de ſent. excom. in quo text. fuit deciſum, excommunicationem generalem poſſe in hunc modum ferri: Quiſquis furtum fecerit, ſit excommunicatus, quem tex. pro ſingulari ad hoc commendat, Hypp. ſing. 16. Cenedo part. 3. coll. 8.

Secūdò, per tex. in c. vt animarum §. ſtatuto de conſtit. lib. 6. quo in loco cautum eſt, poſſe Epiſcopum pro futuris culpis & exceſſibus quempiam excōmunicare, ſequitur Couar. in cap. alma mater p. 1. §. 10. in princ. Spino in Specul. teſtam. gl. 11. n. 17. Guttier. d. li. 1. c. 4. in princ.

Tertiò, per text. in c. præterea, il ſecondo, de appell. in quo loco præmittit Pontificem poſſe quem excommunicare ea conditione, ſi intra decem dies nō ſatiſfecerit, aut nō ſoluerit; ad contraria reſpondet Couar. Guttier. Didacus Spino, & Cenedo, locis ſupra citatis.

RESOLVT. XLVI.

Eccleſia S. Reſtitutæ, habeat nè ius ſepeliendi filios familias habentes ſepulturam maternam?

1 *Decedentes ſine electione ſepulturæ, qui non habent proprium ſepulchrum, ſepeliri debent Neap. in Eccleſia S. Reſtitutæ.*
2 *Sepeliri debet quis in ſepulchro maiorum.*
3 *Appellatione maiorum veniunt aſcendentes, tam ex linea paterna, quam materna.*
4 *Si nullus exiſtat ex agnatione matris, filius habet ius in ſepulchro materno.*

CVm in Eccleſia Sanctæ Reſtitutæ huius Ciuitatis Neapol. ex priuilegio Apoſtolico Bonifacij Papæ IX. atteſtantis de immemorabili conſuetudine; ſepeliri debeant omnes decedentes abſque electione ſepulturæ: quare fui interrogatus, an filius familias qui deceſſit ſine electione ſepulturæ, habet tamen ſepulturā matris, ſepeliendus ſit in dicta Eccleſia S. Reſtitutæ, an vero in ſepultura materna? & dubitationem faciebat pro opinione negatiua dictum Panorm. in c. ad abolendam n. 5. de ſepultur. vbi voluit neminem poſſe in alieno ſepulchro ſepeliri, & iuxta hāc opinionem iudicauit Rota, vt patet in eius deciſ. 40. & in deciſ. 797. lib. 1. Diuerſor. Grillenzon. conſ. 154. Secundò, ad hoc faciebat, quod filius, patris ſepulturā, non matris ſequitur, Petr. de Vbald. in tract. de Canon. port. c. 9. n. 17. Medices de ſepultur. q. 29. Brun. conſil. 23. Alban. conſ. 63. vol. 1. & Grillenzon. loco citato nu. 4.

2 Contrarium tamen cenſui, motus ex tex. in c. 1. de ſepultur. vbi habetur quod non habens ſepulturam, ſepeliendus eſt in loco maiorum; & certum eſt in iure, appellatione maiorum, venire tam aſcendentes ex linea paterna, quam materna, l. maiorum, vbi Rebuff. latiſſimè ff. de verb. ſigni. Supradictis accedebat quoq. quia etiam filius eſt deſcendens, & in defectum maſculorum fœminæ retinent memoriam auitam, vt dicit Anch. conſ. 133. ergo & ſepulchrum: Tu dic, quod ſi nulli ſint
4 ex illa agnatione, vnde mater eſt, filius habet ius ſepulchri, alias debent præferri Agnati in gentilitio ſepulchro: Tandem pro hac eadem opinione adducebatur illud, quod dicitur de vxore, quæ adeo ſequi debet eius virum, vt ſepelienda ſit in eius ſepultura, vt probatur in c. is qui §. fi. vbi Ioan. Andr. & Archid. de ſepultur. in ſexto, & facit text. in c. cum ſit §. fi. eod. tit. vnde ſi in vxore, quanto magis in filio erga matrem: Non obſtant contraria, quia procedunt in alijs caſibus, ſecundum quod ſcribit Grillenzon. loc. cit. ad hæredem fidei commiſſarium, ad obliquum autem non tranſit ius ſepulchri, l. quia perinde §. 1. ff. ad trebell. quia reſtituta hæreditate, iura ſepulchrorum apud hæredem remanent; Imol. in l. ſi duo patroni eod. tit. Ripa in l. Centurio n. 56. ff. de vulgar. ſubſt. poteſt tamen iſtud ius legari, Bart. in leg. 3. ff. de ſepulc. viol. Bertach. in tract. de Epiſc. part. 3. q. 13.

RESOLVT. XLVII.

Textus in l. ſi diutino, ff. de pœnis, an procedat in eo, qui reiterauit delictum?

1 *Ob lapſum longi temporis, minuitur pœna delinquentis.*
2 *L. ſi diutin procedit etiam in eo qui commiſit plura delicta.*

1 LEx ſi diutino ff. de pœnis, ſecundum intellectum aliquorum vult, quòd ob lapſum longi temporis, minuatur pœna delinquentis, & videtur communis, Bart. & aliorum DD. intellectus, quem ſequitur. Balb. de præſcript. 4. p. §. 2. quarto verſ. ſecundo limita, Marſ. ſingul. 454. curſus temporis, vbi dicit, non poſſe tunc homicidam decapitari, & eſt de mente gl. ibi, & quod minuatur tunc pœna, tenet Ægid. Boſſ. in tit. de crim. peracto, num. 18. & Tiraque. de pœn. Carrer. in §. homicidium num. 368. Rainald. Corſ. lib. 1. indagat. iur. c. 19. quare fuit dubitatum, an procedat, quando delictū fuit reiteratum, & ratio dubitandi pro opinione affirmatiua erat, quia in dicta l. ſi diutino cauſa finalis eſt diu-
2 turnitas temporis, quę ratio ita videtur militare in vno delicto, ſicut in pluribus, imo multo magis in pluribus quam in vno, cum maior detur negligentia reſpectu plurium, quam vnius, & licet fuerit dictum, quod tex. loquatur in ſingulari, ſi quis in reatu, hoc eſt in crimine diuturno tempore facto, reatus enim idem erat, quod crimen, ſeu delictum, l. 1. C. vbi Senatus, Felin.

in

Digitized by Google

in §.illa n.2. de accuſ. vnde non debeat intelligi de eo, qui in reatibus fuiſſet, in quo erat ratio conſuetudinis delinquendi,ex qua grauius veniebat puniendus, iuxta notata in l.3.C.de Epiſcopis Aud.in leg.5.C.de ſuperexact. li.10.Et quod idem etiam videbatur eſſe de mente Alber. in d.l. ſi diutino, dum dixerat,illud non procedere in delicto reiterabili, quia tunc imputabatur conſuetudini allegantis dictam l.3.Nihilominus cenſui pœnam eſſe mitigandam pro æquitate.

RESOLVT. XLVIII.

Contractus ad gaudendum, an ſit licitus.

1 *Contractus nuncupatus* à godere ,*eſt licitus de iure Ciuili.*
2 *In contractu* à godere, *inſunt contractus emptionis & venditionis.*

SÆpiſſimè dubitari ſolet in Ciuitate Neapolitana de Contractu ad gaudendum vulgo,dicto *à godere*,an
1 ſit de iure licitus, ſiue permiſſus? Et de iure Ciuili loquendo nō dubitatur quin prædictus contractus ſit licitus,quæ opinio fundatur infraſcriptis iuribus,nempe per tex.in l. ſi ſeruus C.quod cum eo,l.ſi ea pactione,& l.ſi ea lege C.de vſuris,& facit tex.in l.ſi is,qui §.1 ff.de pignoribus, reiecta opinione Theſauri,qui in dec. 78. Senatus Pedemont. aſſerit ſupradicta iura eſſe hodie de iure Canonico correcta:probatur etiam ſupradicta opinio authoritate nonnullorum grauiſſimorum DD. prout inter cæteros eſt Ioan. Keppen.German. in dec. 23.Miſing. obſeru.81.centuria 6. Reuſner. dec.65. Iaf. fred.dec. 700. & ex modernioribus Rodriq. quæſt. 90. Zerula in praxi epiſcop.verbo cēſus n.3.Andreas Gail. lib.1.obſeru.14. & nouiſſimè Conſil. Rouitus in Pragmat.prima,n.11.de vſuris:vnde Zerula loco citato ponit ſic exemplum, Titius habet Palatium valens decem mille aureis,& locatur ſingulis annis quinquagin-
2 ta aureis,ſi mercator dat Titio decem millia, & ipſe poſſidet palatium interim, clarum eſt adeſſe contractū vēditionis ex vna parte,& emptionis ex altera;ergo nō video, cur hoc fieri nequeat; ſi dictum Palatium non fructificat tantū, quantū ille mercator dat,dico,quod ſi cenſuari ſolet quingentum,& emens emeret quinque pro cētenario poteſt ſtare;quia Bulla non diſtinguit ad decem pro centenario,qnin poſſit minus emi,& vendi, vt annuit Couarru.var.reſol.lib.3.cap.7.verſ.non oberit,dum explicat verba Innocentij,contra Sylu.& alios DD. à ſe citatos,& explicat in domo; & ſic cum obſeruantur conditiones illæ tres,clarum eſt licere;cum ille, qui vendit,accipiens decem millia gaudet fructibus illorum,ratione cēſus Palatij,quod vendit, ille verò, qui retinet Palatium, gaudet vſu Palatij, quod emit, quod iure fieri poteſt ex Couarru.& alijs DD.citatis,qui dicunt annuum cenſū fieri poſſe, & conſtitui ſuper laboribus particularis perſonæ,licet nō habeat bona ſtabilia;quod Ego non affirmo,nec probo;ita etiam faciunt pro hoc contractu, quæ dicit Couar. loco citat.cap.4. num.6. verſ.8. & Nauarr. in cap.ſi fœneraueris,14.q.3. num.119.& 81.notab.2.& num.13.& in commenta.de vſuris notab.22.n.81. & 85. dicit non licere,& in conſ. 21.num.2. de emptio.& vendit.idem inquit Miſing.cit. loco num.2. per hæc verba,hæc conuentio propter incertum euentū fructuum licita eſt,& iure permittitur, etiam ſi fructus legitimum vſurarum modum interdum excedant, cum & ſi minus naſceretur fructuum, eo tamen contentus eſſe deberet,l. oleo,l. ſi ea pactione & l.ſi ea lege C.de vſuris,& hunc contractum hodie frequentiſſimum eſſe palam conſtat, de quo plura memoratu digna extant apud Franciſcum Balduin.in tractatu de pignoribus,& Hypothecis, cap. 16.

RESOLVT. XLIX.

An ratione præbendæ temporalis, poſſit quis ordinari ab Epiſcopo illius loci vbi percipit præbendam?

1 *Poteſt quis promoueri ab Epiſcopo in cuius diœceſi obtinet beneficium.*
2 *Qui poſſidet in aliqua diœceſi beneficium in commendam, poteſt ab Epiſcopo illius diœceſis promoueri ſi commenda ſit perpetua.*
3 *Si beneficium requirit ordinem ſubdiaconalem,poteſt nihilominus Epiſcopus beneficij,ratione ipſius promouere ad alios ordines ſuperiores.*

CLarum eſt, vt pluries dixi,quod promoueri poteſt
1 quis ab Epiſcopo in cuius diœceſi habet beneficium, ſeu ab alio de eius licentia,licet alias nullo modo ſubditus ſit,cap. cum nullus de temporibus ordina. in 6.vnde ſi in diuerſis diœceſibus habet beneficia,poterit à pluribus Epiſcopis ratione beneficij ordinari, præter Epiſcopum originis, vel domicilij, à quo etiam poterit ordinari,d. cap. cum nullus; etiam ad titulum beneficij exiſtentis in alia diœceſi:quid verò dicendum ſit, ſi quis habeat beneficium manuale, ſiue ad nutum amouibile:vide Dom. num.8.& Francum num.3.dicto cap. cum nullus, Rebuffus, in praxi titulo de Cler.& à quibus n.21.& procedit etiam ſecundum alios ſi beneficiū ſit tenue; nam quamuis non poſſet ordinari ad titulum illius,vt in Conc. Trid.Seſſ.21.de reform.c.2. tamē ratione illius poterit ordinari ab Epiſcopo beneficij,quod mihi non placet,nam beneficium debet eſſe ſufficiens ad victum, prout fertur fuiſſe declaratum à Sacra Congregatione, & ſeruatur Neapoli: item procedit ſi beneficium non requirat reſidentiam,nec in illo reſideat, nec in illius Diœceſi, & ſic non eximitur à iuriſdictione primi Epiſcopi, cum Tex. ille ſimpliciter loquatur de beneficio,Ioannes Andreas ibi,& Domin. n.6. & Franc.d.n.3.item locum habet,etiam ſi non habet beneficium in titulum,ſed in commendam,ſi com-
2 menda ſit perpetua, quia iſte reputatur titulus Canonicus, ſeu habet vim tituli, vt dicit Franch. d. num.3. nam tunc videtur quod ſufficiat habere beneficium in commendam, quia commēda in hoc caſu eſt proprius titulus,per notata in cap.nemo de elect.in 6.& contraria intelliguntur de commenda temporali ad vtilitatē Eccleſiæ,vt in terminis d.cap.nemo, quę non eſt titulus Canonicus,nec habet vim tituli; vt contra ait Rebuff. cit.ſupra num.21.
3 Vnde ſi beneficium haberet certum ordinem annexum,puta ſubdiaconatum,vel diaconatum poterit ratione talis beneficij ordinari ab illo Epiſcopo, etiā ad alios ordines,vt docent Domin.num.9.& Franc.d.n.3. contra Paul.ibi:Et tandem procedit,vt non ſolum poſſit eum ordinare Epiſcopus beneficij, ſed etiam cum eo diſpenſare in interſtitijs, & etiam in illegitimitate ad minores ordines; Nā cum ratione beneficij ſit ſubditus illius quoad ordines, eſt etiam ſubditus quoad omnia concurrentia ad ordinem, & illi annexa, l.2. ff. de iuriſdic. omni.Iud. quamuis ſecus ſit in familiari Epiſcopi: quare fuit dubitatum, an iſta ſupradicta procederent etiam in præbenda tēporali, vt ſcilicet poſſit ratione illius,quis ordinari; & reſpondi negatiuè:ratio eſt, nihil enim ſpiritualitatis habet præfata præbenda, ſecundum Gonzales in gloſ.5.§.1.n.6. cum ſecundum eundem æquipararetur prædio, & commoditati temporali pro ſoluendis ſalarijs Aduocati, Procuratoris,Muſicorum,& ſimilium.gloſ.in c.cum omnes verbo receperint, & communis ibidem de conſtitut. Archidiac. Cardina.& Rebuffus,vbi ſupra:Abbas in c.tua nos n.3. de Simonia, & in c. dilecto n.6.de præben. Anton. de

Pectis

Pectis in ſuo clipeo paſtorali,cap.3. in principio,n.11. & proptetea non comprehenditur ſub tegula octaua cancellariæ, nec intrat in illa reſeruatione, nam etiam laicis, & mulieribus poſſunt tales præbendæ concedi, ex quo aliquam ſpiritualitatem nõ habent,gloſ. verbo receperint,verſ. vnde,& laicus, in dicto,cap. cum omnes de conſtitn. & omnes ibidem ante Decium n. 31. Roman.conſ.328.n.8. Card. in Clem.finali de præben. ſub num.11. Abb.in c.tua nos num.3. de Simonia, Decius in cap.ex literis n.2 de probat. Caputaq.dec.456. num.2. part.1. & dec.Rot.67.de reſcriptis in antiquis vnde iſtæ præbendæ temporales, quamuis ſint plures, & habeantur inſimul cum aliqua dignitate, non inducunt incompatibilitatem,Roman. dict. conſ. 328.n.8. verſ.& huius etiam, ſequitur Caputa. dec.356.n.2.p.2. dicens;qnod ideo vna monialis poteſt tetinere duas,& plures præbendas, ſine diſpenſatione.

Hinc tales præbendæ poſſunt vendi ſine vlla labe Simoniȩ, Caputa. dec.237.num.1, & per totum, p.3. & d.dec.356.num.6.par.2.Rot.dec.264.num.2.part.2. diuerſor. ex quo fit, vt etiam quis poſſit permutare, & renunciare propria authoritate huiuſmodi prȩbendas, tamqnam res temporales, Card. in d. Clem. fin ſub.n. 11.de Præben.Rota,iuncta addit.Papaz.dec.6.num.6. & 7.de conſuetudine in antiquis.

RESOLVT. L.

Ordinarius, qui ex vi Concilij Trid. debet cognoſcete extraiudicialiter, an diſpenſatio careat vitio ſnbreptionis, & ſubreptionis, teneatur nè citare partem?

1 *Reſoluitur affirmatiue quæſitum.*
2 *Per verba illa(extraiudicaliter)non tollitur partis citatio.*
3 *Verbum (conſtito) appoſitum in commiſſionibus requirit partis citationem.*

IN varijs locis Sac.Conc.Trid.& ſingulariter in ſeſſ. 22.cano.5.de reformatione habetur,quod Ordinarius tamquam delegatus ſedis Apoſtolicæ ſummariè tantum, & extraiudicaliter cognoſcere debeat, an reſcriptũ diſpenſationis careat vitio ſubreptionis, & idẽ habetur in eadem ſeſ. can.7. vbi loquendo de commutationibus vltimarum voluntatum,quæ non niſi,ex iuſta,& neceſſaria cauſa fieri debent:Epiſcopi tamquam delegati ſedis Apoſtolicæ ſummariè, & extraiudicialiter cognoſcant, n.in precibus tacita veritate, vel ſuggeſta falſitate ſit aliquid narratum priuſquam cõmutationes prædictæ excquutioni demandentur, quare fuit dubitatum, an in ſupradictis caſibus teneatur idẽ Ordinarius citare partes; Prima facie videbatur dicendum quod non,propter illud verbum(extraiudicialiter) poſitum in diſpenſatione, quod quidem negat partis citationẽ,ad tex. in c. Forus §. in omni de verb. ſignificatio. Bal. conſ. 322.vol.2. Alex.conſ.179.vol.3. Turret.conſ. 60.n.5. & ſeq.Bellame. dec.672. Accedebat ad hoc, cum non adſit præiudicium tettij conſeqnenter citatio ceſſar, ad tex in l. de vno quoque ff. de re iudicata: vnde Miſing. centuria 6. obſeru.6. ſcripſit tegulam in dicta l. de vnoquoque, limitari, ſi aliquod negotium concernat ſecundario, & minus principaliter: Et ſi is non ſit ciratus, actus valet aduerſus principalem: Exempla habentur in l.1.§.pen.ff.de ventr.inſpi. in l.in diem,& ibi Bart. ff. de aqua pluui. arcen. & in l. ſæpe in principio ff.de re iudicara.

Contrarium tamen cenſui ex infraſcriptis: Primo, quia regulare eſt,& valde tritum dogma ad vnumquẽque actum vocandos eſſe eos, quorum intereſt, & quibus præiudicari poſſet,l.de vnoquoque ff.de re iudicata,& l.nam ita Diuus ff.de adop.idque procedit etiam in ſummo Principe,ſiuè Imperatore,quia quamtumcũque legibus ſit ſolutus,contra abſentem tamen non vocatum procedere, aut aliquid in ipſius damnum concedere non poteſt,per tex.ad hoc ſingularem in Clem. paſtoralis de re iudicata: quia cum citatio ſit de iure naturæ, nemini auferri debet, c. primo extra de cauſ. poſſ.;& propri. & l. vltima C. ſi per vim,vel alio modo, vbi non poteſt dare Princeps priuilegium, vel confirmationem violentam poſſeſſori: Sic etiam non licet Principi dare reſcripta, vel vlla priuilegia in damnum tertij,DD. communiter in cap. cum olim de re iudi.& cap.inter quatuor de maior.& obed.& eſt tex.in l.vltima ff.de natal.reſt.vbi niſi patrono conſentiente Imperator non reſtituit libertum natalibus, ideſt non facit eum ingenuum, quia patrono noceretur in iurepatronatus, & qnamuis Bald. in l.2.C. quom.& quando iud. & in l.ne cauſas C.de appella.cõtra ſentiat, eius tamẽ opinio communiter improbatur, & contrarium ipſemet docuit in l.vltima C.de legibus.Tum ſecundo quia per illa verba(extraiudicaliter)non tollitur partis cita-
2 tio, ſecundũ terminos deciſionis Bellam.672. Ferret. conſ.82.Hyppo. in d.l. de vno quoque num.26.ff.de re iudicat. Bald. in l. non dubium num.22. C.de legibus, & in l.neque natales num.10.C.de probatio.& proptetea fuit deciſum in Rota reſte Creſcentio in deciſ. 12. quod Comiſſarius, cui à Pontifice mandatur,vt extraiudicaliter ſe informet de euidenti vtilitate Eccleſiæ, & cõfirmet alienationem, tenetur nihilominus citare partes,non obſtante,quod in commiſſione fuerit adiectum verbum illud(extraiudicaliter)Tandem faciebat ad hoc, quod in ſupradictis diſpenſationibus ſolet ap-
3 poni verbum(conſtito) quod quidem ſemper requirit partis citationem,Bellame. in deciſ. 672. & in dec. 68. ponit diſcrimen inter verbum(ſi conſtiterit)&(ſi repereris)& facit ad hoc dec.Guido.Papȩ 70.& gloſ.ſingularis communiter recepta in Clem. præſenti in verbo conſtiterit de cenſibus;& ſecundum Creſcentium citata dec. non in quolibet actu, ſed vnica citatio pro informatione ſufficit; allegat Panormitanum, & Felynum in cap.ego de iure iuran.

RESOLVT. LI.

Canonici, an comitari debeant Epiſcopum in proceſſionibus.

1 *Reſoluitur quæſitum affirmatiuè.*
2 *Conſuetudo eſt quid facti,& probanda.*
3 *Multa dilligentia eſt facienda in formandis capitulis ſuper conſuetudine.*

REnitentes erant Canonici cuiuſdam Cathedralis Eccleſiæ in aſſociando Epiſcopum in publicis proceſſionibus, & cum me conſuluiſſent; pro patre ipſorum allegabatur cõſuetudo in dicta Cathedrali,quæ erat,vt in libera facultate Canonicorum eſſet comitari Epiſcopum,& conſequenter ſuccedebat regula iuris, conſuetudinẽ hanc eſſe attendendam, & quod iuriſdictionem tribuat conſuetudo, dicit tex.in l.fin.vbi gloſ. in verſ. conſuetudinem C. de eman. liber. cap. dilecti, vbi DD. & gloſ.in verſ.conſuetudinem de arbitr.Oldr. conſ.11. col.2.verſ.item proponit,& conſ.128. col.prima, verſ.nec pro hoc poteſt dici,Bald.in l.cum prætor in principio 2. lect. ff. de iudic.Rom. conſ.300.Pute.de Synd. in verſ. inſtrumentum, ibi & quia conſuetudine, Socc. Sen. conſ.48.n.26. lib.4.Lanfranc. Balb.dec.120. Marſ. conſ. crim.90. n.11. & ſeque. & conſ.100. n. 19. eſt tex. in cap. duo ſimul ibique Panor.3.nota.de offic. ord.gloſ.in cap. quanto in verſ.ſi Prælati ad fin.eodem tit.gloſ.in cap.conqueſtus in verſ. conſuetudo in fin.9. quæſt.3.Fely.latè in cap. contingat num.2.de foro cõpe.& Bart.vbi apoſt. in l.viros in fin.C.de diuerſ.offic. lib.12.ampliat.quod conſuetudo,etiam iuriſdictionem

con-

Digitized by Google

contrariam concedit, quam propoſitionem extendit Bald. in l.etiam col.4.verſ.modo reſtat quærendum,C. de except. ad veram, Miſtam, Imperioſam, Altam, & Baſſam iuriſdictionem,& Guid. Papa,poſt alios ſingul. 416. etiam ſpiritualem iuriſdictionem, conſuetudinem dare affirmauit.

1 Hoc non obſtante, contrarium dixi de iure verius, ſcilicet prælatos Canonicos teneri eorum Epiſcopum in publicis proceſſionibus comitari, & hoc per tex. in cap.nimis praua,vbi Panormit. latiſſimè de exceſſibus Prelat. & in cap. dilectus de offic. ordina. & facit ad hoc Aufrer.in arreſt.ſtyli Parlamen.dec.234.& ad idem ſe extendit dec. Maynardi, cuius tenor eſt videlicet: Diuerſa autem planè illicita, atque in Frãcia expreſſa improbata conſuetudo eſt,iuxta quam nonnulli Canonici contra Epiſcopos ſuos prætendere, & allegare ſolebant, quod eos in publicis proceſſionibus comitari non ſolerent,nec tenerentur,quę pretenſio per peculiare arreſtum,futiliſis,& nulla,atque Canonicis,ob exceſſum commiſſum,emenda irrogata fuit: Illudque arreſtum ſanctis Decretis, & conſtitutionibus Eccleſiæ conforme alios Canonicos in Ouitania ſimile quippe tentantes, ita deterruit, vt omiſſo impio conatu facile intra officij limites continerentur.

Non obſtat conſuetudo dictorum Canonicorũ, quia vltra quod tanquam contraria Sacris Canonibus eſt reijcienda, cap. contra 11. diſt.illam non plenè probauerunt: Conſuetudo enim eſt quid facti,ideo probãda;
2 nec ſufficit allegare, gloſ.fin. in clemen. vnica de reſtitut.in integrum,Menoch.conſ.37.vol.1.Surd.conſ.354. vol.3.cuius conſuetudinis probatio difficilis eſt,conſideratis his,quę in illa probanda exiguntur;ita Fulgos. conſ.6. ad fin. Dec.conſ.422.ſub num. 13.& conſ.538. num.9. Rolan.conſ.53. num.33. lib.2. Burſat.conſ.57. num. 2. in fine lib. primo; eò quia eſt mutabilis, iuxta ſententiam Hoſtienſ. in ſumma tit. de conſuet. Rom. ſing.369. proſequitur latiſſimè Maſcard. concl.423. in princ.part.1. vbi multos citat,& Card. Florent.in cap. fin.quæſt. in fine de conſuet.quem ſequitur Aym. conſ.
3 325.num.1. & affirmauit magnam eſſe neceſſariam diligentiam in formandis capitulis ſuper probatione cõſuetudinis, cum plenè probanda ſit, ſecundum doctrinam Bar.in repetit.l.2.quæſt.27.C.quę ſit longa cõſuetudo,& teſtes probare debent plures, eorundem actus, & deponere debent de diuturnitate temporis,incipiente ab aliquo actuum habilium ad conſuetudinem inducẽdam; & quod non ſit memoria de contrario:imò, quod ſit fama,ita factum,& obſeruatum fuiſſe ſemper, & quod illi actus fuerunt, ſcientibus, & conſentientibus omnibus tacitè, vel expreſsè, vel ſaltem maiori parte illorum, qui poſſunt conſuetudinem inducere: ita concludit Bellamera dec. 64. & dec.65.

RESOLVT. LII.

Vſura quando probetur?

1 *Crimen vſurarum probatur ex coniecturis & præſumptionibus.*

2 *Quando agitur criminaliter,tunc crimen vſurarum legitimè probari debet, ſimiliter cum agitur de vſuraria prauitate tamquam cauſa finali ſimulationis contractus.*

3 *Vſura probatur coniecturis, quando contractus eſt ſuſpectus ab initio ratione ſubiecti, vt ſi agatur de mutuo, pignore, &c.*

Regulariter vſura non præſumitur, niſi probetur, tex. in l.cum precibus, & ibi Bal. C. de probat. Socci. conſ.27.n.12.lib.4. Dec.reſp.2. n.65. & ſeq.Rot. Diuerſ.228. n.2.part. 2.& dec.340.nu.1. par.1. præſertim in foro contentioſo, in quo inſpici debet forma, & figura contractus, cap. in Ciuitate extra de vſuris, & notatur in cap. cum Ioan. extra de inſtru. Abb. conſ. 15. ante finem verſ. ad iudicandum autem,lib. primo, & conſ. 49. n.1. verſ. moueor primo eodem lib.primo, refert, & ſequitur Aym. conſ.145. num.6.

1 Et licet dici ſoleat, pro vt dicit etiam Dec.ex aduerſo ſcribens. Crimen vſurarum ex præſumptionibus,& coniecturis probari: ad hoc,tamen dictum aliquas refero declarationes caſui noſtro benè applicabiles,quarum prima eſt, vt non procedat,quando agitur criminaliter, & ad puniendum; tunc enim, qui dicit contra-
2 ctum vſurarium, id legitimè probare debet, per confeſſionem, vel per teſtes concludenter deponentes,argum. tex. in l.finali C.de probat. & in l.qui ſententiam ff. de pænis,& expreſsè,poſt alios, quos allegant Antiquiores, ſcripſerunt Burſat. conſ. 135. nu. 13. lib.2. & conſ.321. num.88. & num.54. lib.3. Honded. conſ. 33. num. 56. lib.2.

Secunda declaratio eſt,vt eadem concluſio non procedat, quando agitur de vſuraria prauitate tamquam cauſa finali ſimulationis alicuius cõtractus,quod probetur ex eo, quoniam allegant ſimulationem contractus,incumbit etiam onus probandi cauſam ſimulationis,Bar.conſ.65.n.4. lib.1.Cæpoll.de ſimulat.contract. præſumpt.24. n. 77. verſ. debet intelligi, & præſumpt. 26. n.49. Mandel. conſ. 9. num.8. & conſ. 97. num. 24. & 28. lib.1. quibus in locis prædicti Doctores communiter concludunt, non ſolum concludenter cõſtare debere de cauſa ſimulationis, ſed etiam,quod ipſa cauſa ſit veriſimilis; quibus etiam addo Honded. in conſ.41. num.28.lib. 2. ſed ſic eſt, quod in cauſa prætenſæ ſimulationis, vſura non ſolum non probatur, ſed neque etiã veriſimilis,cum D.Io. Bapt.ſuſtineat periculum ſortis, facit quod ceſſet omnis ſuſpicio vſuræ,gloſ. in cap.plerique 14. quæſt.3. Paul. de Caſtro.conſ 55. per totum, & conſ.114.nu.2. vbi etiam ampliat in ſolito fœnerari, lib.2. Corn.conſ. 1. in ſexto quæſito lib.4. Aym. in terminis conſ.145.n.5.lib.1. Ergo neque conſtat de cauſa prædictæ ſimulationis, neque etiam de illius veriſimilitudine,& per conſequens in caſu,de quo agitur: vſuratum crimen non poteſt probari præſumptionibus, & coniecturis.

3 Tertia declaratio eſt, vt tunc præſumptiones, & cõiecturæ probent vſuram, quando contractus eſt ſuſpectus ab initio, ratione ſubiecti, vt puta ſi agatur, de mutuo,pignore, ſocietate, aut alio contractu,mutuo, proximo,vel affine; vel etiam ſi probetur originalem cauſam, fuiſſe contractum mutui. His caſibus facilius præſumitur vſura, illaque coniecturis, & præſumptionibus probatur, ſecundum omnes in cap. conſuluit de vſur. & in cap.ad noſtram de empr. & vend.Bal.conſil. 133. n. 2. verſic. item ſi in contractu mutui, lib.1. Dec. d.reſponſ.2.num.188. Et idem quando contractus eſſet ſuſpectus ratione perſonæ contrahentis, qui eſſet perſona vilis,& ſolita fænerari, ad tex. in clem.1. cum ibi notatis de vſur.Bal.conſ. 133. verſ.3. caſu lib.1. verum in caſu noſtro contractus non eſt ſuſpectus ratione ſubiecti,cum contractus locationis ſit bonæ fidei,& nihil habet commune cum mutuo: Perſona etiam contrahens non eſt ſuſpecta, imò ex eius qualitate, & nobilitate, omnis vſuræ præſumptio tollitur, ex Bald. d. conſ.133. num.2. verſ.3.caſ.lib.1.Burſat.conſ.320. nu. 17. lib.3. Honded.d.conſ.33. nu.54. lib.2. Ergo pariter nec ſumus in caſu, in quo præſumptionibus, & coniecturis vſura probatur.

RESOLVT. LIII.

Immunitas Eccleſiaſtica, differt à libertate.

1 *Immunitas eſt exemptio loci ſacri, libertas verò eſt exemptio perſonarum Eccleſiaſticarum.*

2 *Pœnæ contra violantes immunitatem, & libertatem Eccleſiaſticam, ſunt diuerſæ.*

Digitized by Google

Licet immunitas Eccleſiaſtica, videatur quodammodo idem, quod libertas Eccleſiaſtica, cap. ſi conſtiterit, vbi Panorm. latiſſimè de ſententia excom. Artama. in dec.2. de iure immunitatis, cum immunitas dicatur libertas, qua ipſa Eccleſia gaudet, tamen ſecundum Ambroſ. quæſt. 24. ait quod hoc procedit largo ſumpto vocabulo, quaſi eam conſutando: verum ſi ſtrictè (vt conuenit in materia cenſurarum) accipienda erit, debemus diſtinguere, inter Eccleſiaſti-
1 cam immunitatem, & Eccleſiaſticam libertatem: Per Eccleſiaſticam nempe immunitatem intelligere debemus exemptionem loci ſacri, & per libertatem Eccleſiaſticam intelligere debemus exemptionem perſonarum Eccleſiaſticarum: quod vtile erit ſcire, quia ſi quis
2 locum ſacrum violauerit, non erit reus violatæ libertatis; ſed tantum immunitatis, & non incurreret in cenſuras illatas contra violatores Eccleſiaſticæ libertatis; hinc videmus quod Benedic. II. in extrauagant. inter cunctas §. incendiarios de priuileg. ponit diſtinctos caſus violationis immunitatis, & violationis libertatis Eccleſiaſticæ, vt docuit Caiet. in ſumm. tit. de immun. Eccleſ. & ſequitur Villaut de extenſ. leg. tit. de extenſ. immunit. Eccleſ. quæſt. vnica conclu. 1. num. 1. 2. 3.

RESOLVT. LIV.

An exemptus delinquens, ſit remittendus Iudici loci delicti?

1 *Exemptus non remittitur ad locum delicti, cum ampl. & limit.*
2 *Monachus exemptus, ſi ſit factus Prior Monaſterij non exempti, & delinquit vt Prior; punitur ab Ordinario.*
3 *Exemptus ſi delinquit extra locum exemptum, punitur ab Ordinario.*
4 *Quando timetur de fuga; Ordinarius poteſt capere exemptum.*
5 *Exemptus non eſt liber ab obſequio reuerentiali.*

1 QVæro, an exemptus ſit remittendus ad locum delicti? Negatiue reſpondet Ant. de Butri. in cap. fin. de for. compete. Couar. dicens communem lib. pract. quæſt. cap. 11. poſt num. 5. per tex. in cap. 1. de Priuil. in 6. & ideo exempti, à Prælatis capi nequeunt, cle. 1. §. 1. vbi Card. de exceſſ. Prela. quia ipſo facto de ſuperioris iuriſdictione dicitur exemptus, Abb. in cap. cum dilectus, num. 3. de religioſis domibus, gl. in c. per tuas de relig. domi. Boer. de anth. Mag. conſ. n. 15.

Amplia, etiam ſi exemptus reſiſteret Epiſcopo, vel Archiepiſcopo, nam ideo non poterit per eos puniri, ſed cogendi erunt per ſuperiorem, Card. in clem. fin. quæſt. vltima de priuilegijs, Fel. in cap. ſignificaſti in fine de libelli oblat. Petrus de Ancha. in cap. cum tempore num. 4. de Arbitris.

2 Limita primo, vbi exemptus deliquerit, non vt exemptus, ſed vt talis, puta, Monachus eſt exemptus, & factus eſt Prior Monaſterij non exempti, ſi delinquit, vt Prior, punitur ab Ordinario, cap. 1. §. finali de Priuil. in 6. Capic. in dec. 59. Abb. in cap. accepimus num. 2. de Priuileg. Cæpoll. conſ. 166. Franc. March. in dec. 529 num. 10. part. 1. Borrell. ad Belling. in Spec. Princ. rub. 11. §. videndum in fine.

3 Limita ſecundo, in exempto delinquente extra locum exemptum, quia tunc remitti debet puniendus ab Ordinario loci delicti, Bart. in l. beneficium, num. 5. ff. de conſtitutionibus principum, Card. in clem. prima q. 3. de offic. ordin. Rolan. conſ. 24. in caſu propoſito per totum vol. 2. Milleus in pract. crimin. §. vniuerſ. fol. 65. num. 17. Franc. in cap. 1. in principio de priuileg. in 6. Nicol. de Neap. in l. non tantum §. finali in fine ff. de excuſation. tutorum, Couar. pract. quæſt. cap. 11. num. 15. verſ. 3. verum eſſe poſt Alex. in conſ. 17. num. 4. vol. 1. & Philip. Corn. in conſ. 129. num. 3. vol. 1. Ripa reſp. 42. num. 7. in reſp. 17. num. 9.

4 Limita tertio, quoad capturam, quia exemptus in maioribus delictis, vbi timetur fuga capi poteſt ab Ordinario, & remitti, Felyn. in cap. licet col. 3. verſ. demum de foro comp. poſt Bal. in cap. de cætero, nu. 17. de ſententia, & re Iudic. & Alex. in conſ. 17. num. 15. & in conſ. 59. num. 4. vol. 1. Cotta in memorab. in verbo captura, & Teſſ. in dec. 119. num. 7.

Limita quarto, quoad Iudicem delegatum, nam exemptus ab Ordinario, non erit exemptus à Iuriſdictione Iudicis delegati, Io. Andr. in cap. 1. de priuilegijs, lib. 6. Abb. in cap. graue num. 5. de offic. ord. Fel. in cap. fin. num. 15. de foro compe. poſt Butr. & alios, in cap. tunc in principio de officio delegat.

Limita quinto, ſi non poteſt exemptionem probare, quia tunc remittitur Ordinario loci delicti, ratio eſt, nam aſſerens ſe eſſe exemptum debet probare, nam in dubio quilibet præſumitur ſubditus, Inn. in c. ex parte de verb. ſignif. Abb. in cap. 1. num. 13. de officio ordinarij, & in cap. accepimus, num. 4. de priuileg. Felin. in cap. ſignificantibus in 2. col. num. 13. de officio delegati.

5 Limita ſexto, licet exemptus non ſubiaceat iuriſdictioni Iudicis ordinarij, ita vt delinquens non ſit ipſi Iudici remittendus, non tamen liber maneret ab obſequio reuerentiali, DD. in cap. venerabilis de cenſib. Imol. & Alex. in l. alia §. eleganter ff. ſoluto Matrim. in l. ſed ſi hoc §. patronum ff. de in ius vocando, in l. ſi non ſortem §. libertus ff. eod. tit. & in l. fin. in fine C. de bonis libert.

RESOLVT. LV.

An per ſatiſdationem de iudicio ſiſti & iudicatum ſoluendo, amittatur ius petendi remiſſionem?

1 *Per ſatiſdationem de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo non conſentit quis in Iudicem.*
2 *Petens copiam libelli, non cenſetur conſentire in Iudicem.*
3 *Per dationem ſportularum, non conſentitur in Iudicem.*
4 *Per ſatiſdationem de parendo mandatis Curiæ, non amittitur ius declinandi forum.*
5 *Per conſtitutionem Procuratoris, non conſentitur in Iudicem.*
6 *Carceratus dans fideiuſſorem de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo cenſetur conſentire in Iudicem.*

1 QVæſitum fuit, an per ſatiſdationem de iudicio ſiſti, & ſoluendo iudicatum amittatur ius petendi remiſſionem ad Iudicem competentem? Reſp. negatiuè, nam per has ſatiſdationes non cenſetur quis conſentire in Iudicem, ita Bart. in l. ſi conuenerit in prima col. in principio ff. de iuriſdictione omnium Iudicum, Bald. in authentica offeratur in fine C. de litis conteſtatione, & in cap. 1. in prima col. de Iudicijs, & in l. 2. in principio in 4. col. ff. ſi quis in ius vocatus ierit, & in l. 2. num. 5. C. de bonis authoritate Iudicis poſſidendis Inno. in cap. inter Monaſterium; & ibidem Felyn. in 5. col. declar. 5. de ſententia, & re iudic. Imol. in l. quidam conſulebat in 5. notab. ff. eodem, Ang. in l. ſi ſuſceperit num. 9. ff. de iudicijs, Abb. & Aret. in cap. 1. in fine de iudicijs, Hypp. ſingu. 226. Vrſill. in dec. 133. num. 7. Arnon. ſoliloq. 37.

2 Amplia primo, concluſionem procedere etiam ſi quis petijſſet copiam libelli coram aliquo iudice, quia non cenſetur in eum conſentire, ita quod excludatur à petitione remiſſionis ad ſuum competentem Iudicem, vt probat tex. in l. non videtur, la ſeconda, ff. de iudicijs, Batt. in d. l. ſi conuenerit in principio, Inn. in c.

in cap.præterea de dilationibus, Iaſ. in l. finali C. de inriſdictione omn. Iud. Oldr. conſ. 26. Rom. in conſ. 33. Caſtr. in conſ.276. vol.2. Bald. in conſ. 28. num.5. vol.1. & in conſ.377. num.8. vol.2. Cald. conſ. 1. de iure iura. Ioan. de Ana. conſ.40. & Anch. in conſ. 139.

3 Amplia ſecnndo, vt procedat etiam ſi datæ fuiſſent ſportulæ alieno Iudici, quia nec per hunc actum conſentitur in iudicem, nec perditur ius declinandi forum, Ang. in dicta l. ſi ſuſceperit ff. de iudicijs, Bald. in auth. offeratur, in ſecundo not.C. de litis conteſtatione, Fel. in d. cap. inter Monaſterium de ſententia, & re iudicata, Iaſ. in §. tripl. num.41. Inſt. de actionibus, Alex. in conſ.57. num.4. vol. 1. & in conſ. 27. num. 12. Dec. in conſ.142. num. 5. vol. 1. Ripa reſp. 18. num.3. Mant. in conſ.337.num.13. vol.2.

4 Amplia tertio, etiã in eo qui ſatiſdat de parendo mãdatis Curię, quia non cenſetur renunciare priuilegio foti, ita Bal. in l. eſt iuriſdictionis in fine C. de bonis authoritate iudicis poſſidendis, Alex. in l. quidam conſulebat ff. de re iudic. Guid.Papa in dec. 607. Anna ſing. 413. Boer. in dec.44. num.41. & Hyp. d. ſing. 226.

5 Amplia quarto, vt non ammittat ius per cõſtitutionem Procuratoris ad reſpondendum coram Iudice, vel ad diſputandum ſuper exceptionibus, ita Ant. de Butr. in c. 1. col. 15. in verſ. nora primam gloſ. de Iudicijs, Felyn. in d. c. inter Monaſterium, facit tex. in c. fin. de dilationib. licet contrarium voluerit Imol. in d. c. 1.

Limita primo concluſionem principalem, vt non procedat, quando quis ſatiſdat, vt reuocet tenutam, quam paſſus eſt ex primo decreto, iuxta terminos c. quoniam frequenter vt lite non conteſtata, quia odio ſuæ contumaciæ inductum eſt, vt non poſſit vlterius forum declinare, ita ſingulariter Ang. in l. cum qui in poſſeſſione ff. de priuilegijs creditorum, Alex. in l. finali in fine ff. qui ſatiſdare cogantur, Felin. in cap. inter Monaſterium in 9. col. de ſententia, & re iudicata, Hyp. in l. ſi quæramus in 3. char. ff. de teſtam. & in l. ſi quis, in 6. col. verſ. vnum tamen nota ff. de quæſtionibus, & in d. ſingu.227.

6 Limita ſecundo, quando quis eſſet carceratus, & vt euitaret detentionem præſtaret fideiuſſores de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo, quoniam hoc caſu per talem ſatiſdationem dicitur in ipſum Iudicem conſentire, adeo quod non poterit vlterius impugnare eius perſonam, ita Anchar. conſ.192. Caccialup. in tract. de debitore ſuſpect. q.15. Iaſ. in l. ſi arbitrio ff. qui ſatiſdare cogantur, Hyp. ſingu.227. Vrſill. in dec.109.

RESOLVT. LVI.

Simonia non committitur, non pręcedente conuentione, etiam quod appareat fuiſſe datam pecuniam poſt reſignationem.

1 *Quando agitur ad finem condemnandi aliquem de Simonia, requiritur quod ſit conuictus.*

2 *Quando agitur ciuiliter contra aliquem de Simonia, vel ad finem inquirendi, ſeu carcerandi, ſufficiunt coniecturæ, ſed tales coniecturæ debent eſſe euidentes.*

3 *Simonia non cenſetur probata ex correſpectiuitate actuum.*

4 *Non dicitur committi Simonia, niſi præcedente pactione.*

1 CVm agerctur criminaliter ad effectum condemnandi quemdam clericum de Simonia; cenſui neceſſarium eſſe, vt dictus clericus legitimè conuictus ſit, vt incidiſſet in conſtitutionem fel. rec. Pij V. ſuper Simonia edita in Bullario, num. 5. & ex tex. claro in c. de hoc de Simonia, gloſ. communiter approbata in cap. veniens in verbo per illorum de teſtibus, Alciat. de communi conſ.2.num.4. & 41. lib.1. tom.1. & ſæpiſſime ita firmauit Rota, vt receuſetur in illa Romana ſeu Hiſpalen. Simoniæ coram Illuſtriſſimo Domino Blanchetto 7. Februarij 1596. & propterea, vt quis conuictus dici poſſit, & vt talis condemnari requiritur clariſſima probatio, quæ nullatenus excludi poſſit, l. qui ſententiam, & ibi Salicer. in ſummario C. de pœnis leg. raptores vbi gloſ. in verbo, conuicti, Alberic. in ſuo dictionario in verbo conuictus cum alijs ſimilibus; & conſeqnenter licet in hoc crimine admittantur coniecturæ, & indicia, hoc tamen debet intelligi, quando agitur ciuiliter, aut ad effectum inquirendi, vel detrudendi reum in carceribus, non autem

2 quando agitur ad condemnandum criminaliter, vt benè declarat Decius in cap. porrecta num. 2. de confirmat. vtili, vel inutili, & ita diſtinguit Marian. Socc. omnino videndus in cap. ſicut num. 5. verſ. ſed plus placet de Simon. vbi etiam Zabarell.

Et quicquid ſit, ſaltem coniecturæ, & præſumptiones huiuſmodi debent eſſe tales, quę omnino reum de tali crimine conuincant, Alex. de Neuo conſ.64.num. 4. Clar. in §. Simonia in fine, quam opinionem ſemper amplexa fuit Rota, vt atteſtatur dictus Illuſtriſſimus Dominus Blanch. in vna Aquen. Simoniæ 19. Ianua. 1594. & ſucceſſiuè in dicta Hiſpal.

Ratio eſt, nam agitur ad effectum priuationis, propterea ea plenè, & concludenter eſt probanda, gloſ. in cap. veniens, il primo, in verbo morum de teſtibus, & ibi Abb. num.4. quam eſſe communiter approbatam teſtatur Alciat. conſ. 2. num.40. & 41. lib.1. num. 1. & tenuit Rota in cauſa Firm. Capellæ 7. Maij 1582. coram Sanctiſſimo Domino noſtro. Quare vbi agitur ad repellendum aliquem ab aſſecutione beneficij nondum obtenti, in hoc caſu ſufficiant probationes leuiores Taniſ. dec.47. lib.2.

Quamuis in hac materia, vt ſupra dixi vti difficilis probationis ſoleant admitti coniecturæ, & indicia, c. per tuas de Simon. c. 1. de teſtibus in 6. Corneus conſ. 342.num.18.lib.1. Clar. in §. Simonia verſ. ſicut item ſciat, nihilominus huiuſmodi indicia, & coniecturæ, etiam ſi ciuiliter agatur, debent eſſe euidentes, & claræ ad Simoniam, neceſſario concludentes, ita vt nihil aliud importare poſſint, Fel. in cap. ſuper his n.17. de accuſat. Verall. dec.202. part. 1. Clar. in §. Simonia in fine, & habetur in d. dec. Firmana Capell.

3 Amplia primò, vt non cenſeatur probata ex correſpectiuitate actuum, Rot. Diuerſ. dec.81. par.3. lib.1. dec.503. lib.3. quod procedit etiam ſi prædicti actus eſſent celebrati eodem tempore, ac coram eodem Notario, ac teſtibns, Put. dec.161. & Rot. vbi ſupra coram Illuſtriſſimo Blanchetto, & Rota Diuerſor. dec. 82. lib.3. dicens hanc præſumptionem ex correſpectiuitate actunm non admitti.

4 Redeundo igitur ad caſum propoſitum, Reſpondetur crimen Simoniæ nunquam committi niſi præcedente pactione, cap. tua nos, & cap. fin. de Simon. Doctores omnes in cap. veniens de Simonia, Put. dec. 171. num.9. lib.2. Caputaq. dec.236. num. 7. par.3. & ita fuit firmatum coram Sanctiſſimo, in vna Firman. Capell. 7. Maij 3582.

RESOLVT. LVII.

Decimę pręteritæ non ſolutæ, an ſolui debeant à nouo emptore prædij, ſuper quo decimæ debeantur?

1 *Reſoluitur quæſitum affirmatiuè, nam decima eſt onus reale.*

2 *In optione Eccleſiæ eſt, an velit conuenire eum qui de præterito non ſoluit decimas, vel nouum emptorem prædij decimalis.*

SVpponatur, quod ſit venditus fundus, ex cuius fructibus pluribus annis decimæ ſolutæ non ſint, an ad nouum emptorem tranſire cenſeatur cum onere

ſo-

Digitized by Google

ſolurionis decimarum etiam pro tempore præterito?
Pulchra eſt quæſtio, & frequenter contingens, in qua
communis eſt Canoniſtarum reſolutio, poſſe Eccle-
ſiam nouum emptoré & poſſeſſorem ad decimas præ-
1 teritas non ſolutas conuenire; ſiquidem decima onus
eſt reale, quod non rem afficit, & pro tributis reali-
bus tenetur poſſeſſor etiam pro præteritis, vt notat
gloſ. 2. in l. finali C. ſine cenſ. vel reliq. & in l. Impe-
ratores ff. de public. & vectigal. & ſic ad nouum poſ-
ſeſſorem tranſibit cum obligatione ſolutionis decima-
rum, ita tenuit Archidiac. poſt antiquiores, quos ci-
tat, in cap. ſi quis Laicus num. 4. verſ. ſi quis ab alio
poſſeſſore 16. q. 1. Hoſt. in cap. Paſtoralis col. penult.
num. 11. ſuper verbo alienari poſſe, de decim. ſequun-
tur ibi Ioan. And. colum. 2. num. 6. ſuper verbo cum
onere, Anchar. colum. 2. num. 8. verſ. ſed. an res ipſa,
Card. Flor. col. vlt. num. 20. verſ. vigeſimo quæro, Ant.
de Butr. col. 2. num. 12. verſ. an prędia alienata, & Pa-
norm. col. 2. num. 5. verſ. ſed quæro, vbi dicit ita com-
muniter teneri, eamdem videtur etiam firmaſſe con-
ſulendo Feder. de Senis conſ. 81. num. 2. vbi plus dixit,
2 nempe quod Eccleſiæ datur optio an conuenire velit
illum, qui hactenus fructus percepit, cum fructus ad
eum cum decimarum onere tranſierint, dicto cap. Pa-
ſtoralis, an velit contra nouum emptorem eumdem
poſſeſſorem experiri, nam (vt iam dictum eſt) hoc o-
nus eſt reale, quod Prædio inhæret & eſt obnoxium ſo-
lutioni decimarum, vnde ad nouum emptorem cum
onere ſuo tranſibit, vt in iuribus præallegatis & do-
cuit Card. loco ſupra citato; benè tamen verum eſt
quod ſi nouus poſſeſſor erit coactus ad ſoluendum di-
ctos fructus, repetet tamen ab eo qui de præterito
percepit, vt in regula, non eſt in mora de Reg. iur.
in 6.

RESOLVT. LVIII.

An impetrans Canonicatum, teneatur facere mentio-
nem de Præbenda?

1 *Reſoluitur affirmatiuè quæſitum.*
2 *Poteſt eſſe Canonicus ſine præbenda, & è conuerſo.*

SEd an impetrans ſibi Canonicatum, teneatur in
impetratione mentionem facere de Præbenda, ita
vt ſi hoc tacitum fuerit, impetratio ſubreptitia cen-
ſeatur? Ancha. in regula acceſſorium col. 26. num. 14.
verſ. licet Veg. contra quandam deciſionem Rotæ de
reg. iur. in 6. cuius opinionem retulit, & ſequutus eſt
Dec. in cap. Cum adeò, col. fin. num. 2. de reſcript.
& Ioan. de Silua in tract. de benefic. part. 3. quæſt. 11.
verſ. vigeſimaſexta qualitas fol. 243. in paruis, tenuit
non teneri impetrantem commemorare præbendam,
ſiue illa diſtincta, ſiue vnita ſit Canonicatui.
1 Contrariam verò ſententiam, quod teneatur nomi-
nare præbendam, alias impetratio non carebit vitio
ſubreptionis, determinauit Rot. Rom. dec. 2. §. verum
ſi Canonicatus in tit. de Præben. in antiquior. in dec.
33. quidam habens Canonicatum in tit. de Reſcript. in
nou. & in d. cap. cum adeo firmat Panor. in tertio no-
tab. Barbat. col. 3. num. 18. Ioan. de Anan. num. 1. &
Felyn. col. 1. qui etiam communem declarat, & facit
quod dicit Ioan. de Silua loco cit. eamdem opinio-
nem tenuit Dominic. de Sancto Geminian. in repeti-
tion. cap. poſtulaſti, col. 9. ibi, vnde cæteris ommiſſis
de reſcrip. & eum refert Fel. in d. cap. cum adeo; &
2 ratio eſt, quia poteſt eſſe Canonicatus ſine præbenda,
& è conuerſo Præbenda ſine Canonicatu, cap. cum
M. Ferrarienſis ibidem not. Innoc. num. 2. Hoſtien. n.
4. cum ſeq. de conſtit. & Barbat. loco cit. Secus ſi fie-
ret mentio de Præbenda, ſine Canonicatu, tunc im-
petratio vitio ſubreptionis non laboraret, vt tenuit
Rot. Rom. dec. 72. aliàs 547. de reſcript. in antiq. &
d. dec. 2. ſed contra ſentit in d. cap. cum adeo Ioan. de
Anan. num. 1.

RESOLVT. LIX.

Laicus faciens ſe clericum per duos menſes ante com-
miſſum delictum, an cenſeatur ſumpſiſſe cleri-
catum in fraudem?

1 *Reſoluitur affirmatiuè quæſitum.*
2 *Ex vicinitate, vel propinquitate actuū præſumitur fraus.*

CLericatus præſumitur in fraudem aſſumptus, quā-
do poſtquam accuſationem, delationem, inquiſitio-
nem, aut alias inchoatum Proceſſum, & multo magis,
ſi poſt citationem, contumaciam, & condemnatio-
nem Laicus clericatum aſſumpſerit, Bart. in l. prima,
col. 2. verſ. aut eſt dubium iuncto verſ. & iſta determi-
natio ff. de pænis, Albert. l. cum ratio §. in bonis ff. de
bon. damnat. Ang. in l. ſi quis poſtea num. 4. ff. de Iu-
dic. Abb in cap. primo num. 5. verſ. 4. dicunt, & verſ.
quoad primum de obligat. ad ratiocin. de Franch. dec.
209. num. 1. & ſeqq. part. 1. Secus autem ſi Clericatus
aſſumitur ante delationem, & accuſationem crimi-
nis, tunc enim non præſumitur in fraudem aſſumptus,
etiam quod poſt delictum aſſumptus fuerit, Alberic.
in l. cum ratio §. ex bonis num. 1. in princ. iuncto verſ.
aut dubitatur ff. de bonis damnat. Angel. in l. ſi quis
poſtea num. 4. verſ. conclude ff. de iudic. Abb. in cit.
cap. primo num. 5. col. 3. in princ. verſ. aliàs præſumi-
tur bona fide, & col. 4. in princ. verſ. ſi non eſt infa-
matus, quamuis etiam non præcedente delatione, aut
accuſatione criminis fraus præſumatur, eo ipſo quod
quis ſe faciat Clericum poſt delictum prout argumen-
tatur, Alex. in d. l. cum ratio §. ex bonis num. primo
in principio, & ſenſiſſe videtur Bald. in l. prima num.
2. C. an ſeru. ex ſuo facto, quem refert Plaz. in epit.
delict. cap. 35. num. 2. & num. primo in fine, verſ. ſi
quis poſt delictum: quorum opinio poterit procedere
ſi Laicus Clericatum aſſumpſerit ſtatim, in continen-
ti, & immediatè poſt delictum commiſſum, tunc enim
fraus præſumitur, etiam quod nulla præcedat crimi-
nis accuſatio, aut delatio, prout dixerunt Salic. in
authen. ſtatuimus num. 2. verſ. in dubio C. de Epiſco-
pis, & Clericis, Anania in cap. 1. num. 7. verſ. aut non
immediatè de oblig. ad ratiocin. Albertin. in cap. 1. q.
13. in 5. declarat. num. 10. de Hæret. lib. 6.
1 His ſuppoſitis redeundo ad caſum propoſitum, dico
præfatum Laicum cenſeri aſſumpſiſſe Clericatum in
fraudem, ſi conſtat, quod poſt duos menſes à die aſ-
ſumpti Clericatus delictum perpetrauit, & hoc pro-
2 batur ex regula illa, quod præſumitur fraus ex vici-
nitate, ſeu propinquitate actuum, l. ſi vicinus, & quod
ibi communiter notatur ff. vnde cognat. Bald. in l. fin.
in fine C. de probat. & in conſ. 25. vol. 1. facit text. in
cap. quoſdam, & in cap. quanto, vbi Panorm. & Felyn.
& reliqui communiter de Præſumpt. Secus dicitur á ſi-
mili de alienatione, quæ præſumitur facta in fraudem
ſi poſt alienationem de proximo, & incontinenti ſe-
quatur delictum alienantis, Bart. in l. ſi poſt contra-
ctam, col. 3. ff. de donat. & in tract. de ſimulatione
in principio, gloſſ. in §. in fraudem inſtitut. quibus ex
cauſis manumitt. non licet, & tandem facit illud,
quando Dominus loquatur ad aures famuli, & incon-
tinenti famulus occidit inimicum Domini, quod præ-
ſumitur iuſſu Domini occidiſſe, Franc. Marc. deciſ.
423. part. 1. ex regula illa, quæ in continenti fiunt cen-
ſentur ineſſe, l. lecta ff. ſi cert. pet.

RESOLVT. LX.

Transferens poſſeſſionem rei Eccleſiæ, an incidat in Canones?

1 *Si transfertur poſſeſſio rei Eccleſiæ abſque vllo titulo, immò retento vtili dominio, non incidit quis in cenſuras.*
2 *Alienatio dicitur illa, ex qua dominium perditur.*

RAtio dubitandi pro incurſu cenſurarum eſt duplex: Primo quia translatio poſſeſſionis inter ſpecies alienationis connumeratur Redoan. de Reb. Eccle. non alienandis rub. 1. fol. 39. poſt Bertac. in tract. de gabellis par. 3. q. 8. n. 13. de Pont. conſ. 5. n. 27. Burgius de laudemio, p. 2. inſpectio. 33. Secūdò, quia ſi prohibetur locatio rei Eccleſiæ vltra triennium, vt probatur in extrauaganti ambitioſæ, quanto magis cenſeri debet prohibita huiuſmodi poſſeſſionis translatio.

Verū quidquid ſit ex ſupradictis, Ego in caſu occurrenti, ita in hac facti ſpecie diſtinguebā, quod, aut ſcilicet poſſeſſio rei Eccleſię (pręcedēte aliquo titulo) ſubſequuta traditione transfertur in extraneū, & tunc dubio procul venit appellatione alienationis, & cōſequēter talis transferens incidit in cenſuras, quod quidem caput diſtinctionis corroboratur à ſimili de Emphyteoticario, qui modo quo ſupra trāſtulit poſſeſſionē, nā dicitur, teneri ad ſoluendum laudemium, ita Burgius dicta inſpectione 33. Solzon. eiuſdem nominis tractatu quæſt. 25. & ratio eſt ſecundum Theſaurum in dec. 48. n. 20. & ſequen. quia in prædicto caſu transfertur vtile dominium, vt ante eū voluerunt Crauetta, conſ. 332. num. 5. & Bald. conſ. 18. Aut verò ſimpliciter trāſfertur poſſeſſio abſque vllo titulo, ſed retento vtili dominio, & tunc talis transferens poſſeſſionem rei Eccleſiæ, non incidit in cenſuras, nec tali caſu Emphyteoticarius tenetur ad ſolutionem laudemij, cum ſola poſſeſſionis translatio, alienatio nō dicatur, Fab. de Monte de emptione, & venditione q. 4. num. 3. Tiraquel. de leg. connubialibus gloſ. 5. n. 161. Bertrand. conſ. 3. n. 2. par. 2. vnde tantum dicitur propria alienatio, ex qua dominiū transfertur, l. alienationis verbum ff. de verbor. ſignif. & l. vnica C. de fundo dotali, cum ſecundum Scappuc. in tractatu de Saluiano interdicto quæſt. 10. lib. 2.
2 alienatio dicitur illa, ex qua dominium perditur, & loquendo à ſimili de Emphyteoticario iuxta ſupradictā diſtinctionem firmat Claper. in dec. caſu 26. quæſt. vnic. n. primo & ſeque. dum primo loco referens rationem dubitandi, quod laudemium videretur ſolui debere ex tranſlatione Emphyteuſis in aliam perſonam illā ſoluit; vt ita demum ſit ſoluendum, ſi ea transferatur aliquo titulo præcedente, non autem per nudā poſſeſſionem, aſſignans rationem, quia multæ ſunt cauſę ex quibus Emphyteuſis poteſt in alias perſonas transferri abſque laudemij ſolutione, tam de conſuetudine, quā de iure communi; idemque affirmat Ranch. in addit. ad Guid. Pap. deciſ. 48. vbi intelligit laudemium deberi ex translatione dominii Emphyteuſis ex quacūque cauſa, dummodo interueniat pretij aſſignatio.

RESOLVT. LXI.

Cenſu extincto, an exigens fructus poſſit criminaliter de vſuraria prauitate inquiri?

1 *Extinctio cenſus debet probari per ſcripturas, quando eius creatio fuit probata per ſcripturas.*
2 *Semper debet præſumi cenſum non fuiſſe extinctum, cū dicta præſūptio ſit magis veroſimilis, & excluſiua delicti*

1 EXtinctio cēſus, per ſcripturam probari debet, quādo eius creatio fuit celebrata per ſcripturas, Bald. conſ. 220. lib. 1. Campeg. reg. 371. in fin. Theſſau. dec. Pedemont. 57. num. 15. licet quoad ſolutionem fructuum cēſus, diſſētiat à Baldo in loco præallegato, quod enim hodie poſt conſtitutionem Pij V. nō poſſunt cenſus celebrari, niſi per publicum inſtrumentum, probat eadem Bulla Pij V. in verſ. rurſus, & aduertit Virg. de Boccac. in tractatu de cenſibus part. 1. n. 49. in fine, & part. 2. num. 189. vnde cum ſit tradita certa forma ſeruanda in extinctione cenſus, propterea plenè, & concludenter probāda eſt dicta extinctio, ad effectum puniendi exigentem, & dicta forma non ſeruata, cenſus non dicitur extinctus, idem Boccac. de cenſibus part. 1. num. 15. in fine, & num. 78. & propterea Rota coram Lancellotto dec. 687. par. 1. Diuerſorum dixit non cenſeri extincta venditio, quod & idem voluit eadem Rota, in vna Romana Saluiani interdicti Veneris, 24. Febuarij 1601. coram Litta, idem Boccac. de cenſibus part. 2. num. 58. & num. 168. & ſemper debet capi præſumptio, cenſum non fuiſſe extinctum, cum ſit magis veroſimilis, & excluſiua delicti, Romanus conſ. 68. Rolan. conſ. vndecimo, num. 35. vol. 3. Bertazzolus conſ. 80. nu. 10. Gram. dec. 18. n. 5. vnde redeundo ad caſum propoſitum, reſpondi in facti contingentia, quod ſi appareret euidenter cenſum fuiſſe extinctum, poſſe exigentem fructus, inquiri criminaliter de vſuraria prauitate, ſalua, &c.

RESOLVT. LXII.

Delegatus, an teneatur mittere citato originalem commiſſionem?

1 *Sufficit delegato ſi inſerat in citatione tenorem ſuæ delegationis, nec eſt neceſſe vt mittat originale.*
2 *Reus comparens coram delegato, poteſt exigere originale.*
3 *Ordinarius poteſt citare per Nuncium ſolo verbo.*

DElegatus, an teneatur mittere tenorem ſuæ commiſſionis in originali? Variant DD. teſte Gayll. lib. 1. practicarum obſeruationum, cap. 48. n. 17. & ſeq. & Miſing. centuria 4. obſer. prima, cuius verba ſunt videlicet, Variant interpretes plerique, volētes, Delegatū ad id teneri per tex. in authent. qui ſemel verbo aduerſario cognitis, C. quomodo, & quando iud. & in c. præterea in principio de reſcript. & c. prudentiam de offic. deleg. ratio eſt, quia non præſumitur pro iuriſdictione delegata, cum Delegatus nō habeat iuriſdictionem naturalem, aut fundatam iure communi, ſicut Ordinarius, l. more, ff. de iuriſdic. omn. iudic. ſed ſolum ex accidēti, & ideo citatus nō tenetur credere, niſi de hoc
1 ſibi fiat fides, verum communior eſt opinio, ſufficere, ſi tenor Delegationis inſeratur in citatione, per tex. in c. 2. & ibi DD. de dilat. & DD. in l. 2. ff. ſi quis in ius vocatus non ierit, & c. cum in iure vbi Innocen. nu. 4. Panor. & Felyn. ſimiliter de officio deleg. & Bar. in l. 2. ff. ſi quis in ius voca. non erit; opinio enim eorum, qui requirunt exhibitionem ipſius originalis, eſt vera, nempe, quod
2 Reus comparens corā Delegato, poſſit exigere reſcriptum originale, vt habeat plenam fidem de eius iuriſdictione priuſquam reſpōdeat; idque eſt quod Archid. ſcribit in cap. ſi Epiſcopus 8. q. 2. tranſmiſſionem copiæ ſufficere quoad comparendum, & non quoad reſpondendum, quæ opinio communiter approbatur, quam etiam ſequuti ſunt quādoque Domini in cauſa appellationis Sabinæ: & quamuis ſolus Panorm. in dicto c. 2. diſtinguat, an de grauiſſimo, vel graui, aut leui præiudicio agatur, tamen non loquitur de citatione, ſed quod non ſit obnoxius reſpondere vocatus, niſi ſibi ſit facta plena fides de commiſſione, & dato quod loquatur de comparendo, tamē eſt vnicus, & communis opinio ab eo diſcedit, cui etiam conſuetudo optima legum interpres ſuffragatur. Cæterum Ordinarius ad hoc nō tene-
3 tur, ſed ſufficit Nuncio vt aliquem citet nomine Ordinarij prædicti ſolo verbo, abſque litteris per tex. in cap.

cum dllecti ibi (viua voce) de dolo,& contum.& Spec. in tit. de citat. §.ſequitur, ver. vtrum; & ratio eſt, quia pro ordinaria iuriſdictione ſemper præſumitur, ſecus pro delegata, iuxta Panor, in dicto c, cum in iure, col, pen. de offic. delegat.

RESOLVT. LXIII.

Inceſtus, in quo gradu ſit punibilis de iure Ciuili, & in quo de iure Canonico.

1 *Inceſtus eſt punibilis in quarto gradu ſecundum ius Ciuile.*
2 *Iudex non poteſt interuenire in cauſa, in qua eſt coniunctus parti in quarto gradu ſecundum ius Ciuile.*
3 *Inceſtus committitur etiam cum Moniali, quæ eſt ſponſa Dei, Patris omnium.*

INceſtus vtrum ſit punibilis in quarto gradu ſecundum ius Canonicum, an ſecundum ius Ciuile; Dec. conſ.58. conſtantiſſimè firmauit, quod pœna iuris Ciuilis locum obtinebat in ipſo inceſtu, vbicumque nuptiæ forent de iure Canonico prohibitæ, & memorat, hanc eſſe communem opinionem, cui inhæret Diaz. in pract. crim. Canonica in verſ. Inceſtus, Paulus Grillan, in tit. de inceſt. in 7. lib. in q.5.& ſeq. num.11. Placent. in tract. de Adult. in principio, num.16. Signor. conſ.25. Stepha-
1 nus Coſta in tractatu conſanguinitatis in fine, & Boer. dec.318.n.5. ac potiſſimum, vbicumque ſumus in fornicatione, non ſic in nuptijs: in contrariam verò partẽ inclinauit Ancha. conſ.291. Auguſt. in ad. ad Ang. Aret. in verſ. *che mi hai adulterata la donna mia*, in verſ. habeas etiam num.6. Dec. mutando iudicium in melius conſ. 268. Alcia. in c. cum contingat de iur. iuran. vbi in medium protulit, iſtam eſſe ſententiam communem, cui accedit etiã Boſſ. in pract. crimina. in titul. de coitu dãnato, n.73. & ſeq. Clar. in ſua pratica in §. inceſtus in verſ. quæro numquid, Foller. in pract. Canonica in verſ. accuſatione porrecta, vbi itidem expreſſe teſtatur hãc eamdem opinionem eſſe communiorem, & in verſic. ſeruari, num.92. cum alijs ſequen. Marſil. in ſingul.154. & Apoſtilla ad Dec. in d. conſ.58.

2 Accedat etiã ſupradictis Regia Pragmatica, diſponens, Iudicem nõ poſſe interuenire in illa cauſa, in qua eſt coniunctus parti vſque ad quartum gradum, & hoc intelligitur de gradu de iure Ciuili, teſte Ioan. Vincen. de Anna ſing.397.

3 Inceſtus etiam committitur cum Moniali, cum ſit ſponſa Dei, qui eſt omnium Pater, vt per Gloſſ. in cap. virginibus, 27. q.1. & committitur etiam cum eadem Adulterium, & Sacrilegium, & conſequenter tria peccata committuntur, ſecundum eamdem gloſſ. quam allegat Abb. in cap. Monaſterium de vita, & honeſt. cleric. & in cap. cum dilectus de purgatione Canonica.

Imò quilibet peccator peccans mortaliter, quatuor committit peccata: Primo occidit animam ſuam, & ſic committit homicidium: Secundo committit furtum, ſubtrahendo illãm à Deo: Tertio committit Adulterium, nam recedens à Deo, fornicatur cum Diabolo: Quarto denique, committit periurium, nam nõ ſeruat fidem promiſſam in Baptiſmo, gloſ. poſt Auguſt. in cap. cum humilitatis 22. q 2.

RESOLVT. LXIV.

Diſpenſatus ſuper ætate ad beneficium ſimplex, an poſſit alia beneficia obtinere abſque noua diſpenſatione?

1 *Diſpoſitio etiam correctoria reducens gratiam ad ius commune primæuum dicitur fauorabilis.*
2 *In diſpenſationibus non valet regula de maiori ad minus, maximè in beneficialibus, nam non procedit in eodem genere beneficiorum, ſed in diuerſis.*

DE iure communi, maior ſeptennio poteſt ad ordines minores promoueri, & beneficium ſimplex obtinere, & conſequi, ac præſentari à patronis ad beneficia iuris patronatus, cap. nullus de temporibus ordinatio. lib.6. latè Lambertin. de iure patron. in 26. art. q. 7. princ. part.1. lib.2. n.5. cat.77. de iure nouiſſimo Sacri Conc. Trid. ſeſſ.23. c.6. ſtatuitur quod nullus prima tonſura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus conſtitutus, ante decimum quartum annum beneficium poſſit obtinere.

Hoc poſito, pro parte negatiua facit. Primo, quia diſpenſatio, & diſpoſitio, etiam correctoria, reducens gratiam ad ius commune primænum, dicitur fauorabilis, l. ſi vnus §. pactus ne peteret ff. de pactis, & Cann. in extrauaga. ſi aliquem num. 48. & 49. cart. 242. & quando diſpenſatio eſt gratioſa, & fauorabilis, in illa fit lata interpretatio, & extenditur de caſu ad caſum ſimilem, Alex. in l. ſi conſtante in principio, nu.5. ff. ſolut. matr. Iaſ. in l. omnium n. 11. C. de teſtam. & in propoſito loquitur Petrus Gambara in tract. de offic. legati à latere. lib.10. in 3. fall. cart. 313. Oldrad. conſ. 215. col.3. verſ. quædã ex intentione concedentis Abb. in c. ſi clericus §. de Adulterijs, n.8. & ibi Decius de Iudic. Ripa reſponſ.1. n.5. lib.2. & Felyn. pulchrè in conſ. 6. num.8. & 9. Secundo conferunt tradita per Ioa. Monac. in cap. primo, num.11. & ſeq. verſ. ſed illa non obſtant, de filijs presbyterorum, lib.6. vbi dicit, quod priuilegium perſonale, cum perſona durat, & remiſſio ſemel facta, tolli non debet, & amoto impedimento quoad cauſam, etiam quoad illud amouetur; quod refert, & ſequitur Tiraquel. in repetit. l. hoc ſermone §. boues, ſuper regula num.32. verſ. nec obſtat: Tertio facit multum doctrina Felyn. in cap. poſtulaſti ſub nu.13.
2 in prima limit. de reſcriptis, vbi regula illa, quod in diſpenſationibus non valet argumentum de maiori ad minus, maximè in beneficialibus, & gratioſis, non procedit, quando argueretur in eodem genere beneficiorum, ſecus, ſi in diuerſis; at hic ſumus in gratioſis, & fauorabilibus, & in eodem genere beneficiorum ſimplicium, ergo fit extenſio, maximè quando diſpenſatio, & habilitatio eſt ſuper ætate, vt in propoſito conſuluit Ancharan. in conſ.37. col.1. verſ. venio ad *ſecundum*, pulchrè Paul. de Caſtr. conſ.30. ſub num.3. vol.1. Feder. de Seni. in conſ.168. in fin.

Tota vis enim huius reſolutionis videtur conſiſtere in eo, an ſi diſpenſatus ſit aliquis ſimpliciter ſuper ætate ſolum, & nullum ius datur eidem per dictam diſpenſationem ad beneficium, licet per diſpenſationem fiat ad illud capax, & habilis, an cenſeatur eidem datum ius ad beneficium; Nam dicto caſu non euacuatur gratia, & diſpenſatio, quin ad aliud beneficium ſimile poſſit fieri capax, & habilis, dummodo ius non reſiſtat, vt ſunt duo beneficia ſimplicia; & ita videtur procedere doctrina Oldrad. in conſ.215. verſ. verum eſt in diuerſis Felyn. in dicto cap poſtulaſti in 8. limit. Ancha. in dicto cap.1. de filijs presbyt. nu.12. verſ. ſed in littera, vbi ſubtiliter loquitur, & Paul. de Caſtro, dicto conſ.30. nu.3. vol. primo.

RESOLVT. LXV.

Conſtitutio Sinodalis Neapolit. excommunicans alloquentes Moniales, an habeat locum in mittentibus litteras?

Quæſitum reſoluitur negatiuè.
1 *Loqui propriè dicitur, quando quis perſonaliter loquitur.*
2 *Prohibita allocutione cum Bannito, cenſetur prohibita conſuetudo Epiſtolarum.*

AD nuper quæſita, reſpondendum videbatur pro opinione affirmatiua: Primo per tex. in Clementina

tina ſi ſinnus de ſent. excom. vbi participans cum ex-
communicato verbis, fit excommunicatus minori ex-
communicatione, non ſolum prolatione verborum cũ
excommunicato, ſed etiam per Nunciũ, & inſcriptio-
nem litterarum, vt eſt tex. ad idem in c. conſtitutionem
verbo participatione de ſent. excom. in 6. vbi dicit,
incurrere excommunicationem, mittendo Nuncium,
vel litteras excommunicato, ac ſi ille perſonaliter lo-
queretur; tex. de hoc in c. vbi periculũ §. finali de elect.
in 6. vbi in ſententiam ipſo facto incurrit excõmunica-
tionis, non ſolum, qui loquitur cum Cardinalib. in Cõ-
claui exiſtentibus, verum etiam ſi Nuncium mittit, vel
Epiſtolam, & dicit Archid. in c. lex diuina 26. q. 2. Ma-
trimonium contrahi litteris, vel per Nuncium; nã allo-
qui quis dicitur per Nuncium, & litteras, facit text. in
c. in epiſtola inter claras de ſum. Trinit. & fid. Catho.
vbi ſcriptura loquitur, eo magis quia litteræ ſunt ver-
ba permanentia, & verba prolata ſunt tranſeuntia.

Secũdò à ſimili loquendo, Bannitis cum quibus pro-
hibitum eſt loqui, prohibetur mittere litteras, Bald.
in l. prima ff. de verbor. obligat. vt referunt Aret. & no-
uiores ibi; licet non inuenerim hoc decidentem, Franc.
Aret. ibidem num. 6. verſ. in quæſt. Socc. Patruus nu. 8.
verſ. ſecunda concluſ. Socc. Nepos, num. 63. & Alciat. n.
15. & 27. qui etiam de communi reſtatur, quem ſolum
referunt nouiſſimi colligentes communes opiniones,
li. 1. in tit. de ſtatut. c. 24. fol. 183. col. 2. poſt. med. & cap.
28. fol. 188. colum. 6. circa med. communem etiam dicit
Cornel. Beninus in §. ſupereſt, num. 31. Inſtit. de actio.
mouentur precipuè prædicti ex regula illa, quod ſtatu-
ti verba ſunt propriè intelligenda.

Nihilominus contrarium cenſui, ex regula iuris, nã
odia ſunt reſtringenda, & fauores ampliandi, l. cum
quidam ff. de liber. & Poſthum. verba ſunt accipienda
1 in potentiori ſignificatu; ſed propriè loqui aliquis dici-
tur, quando perſonaliter loquitur, & gloſ. in dicto cap.
conſtitutionem, dicit mittere Nuncium, vel Epiſtolam
excommunicato, eſt ac ſi perſonaliter loqueretur, er-
go non verè loquitur, text. in l. & licet ff. de conſtit.
princip. dicit ipſe loqui videtur, mittendo Nuncium,
vel Epiſtolam, ergo non verè loquitur.

2 Non obſtant contraria, præſertim illud de Bannitis,
quia contrarium eſt de iure vetius, vt inclinauerunt in
dicta l. Luc. Rom. num. 4. Iaſ. in 3. notab. num. 10. & 14.
cum ſeq. Ripa num. 58. Ioan. Crot. à num. 43. ad n. 48.
Galiaul. num. 19. & ſeq. Claud. Seiſel. col. 1. verſ. nota 2.
nec in effectu diſſentire videtur Alex. licet ipſe num. 23.
cum ſeq. diſtinguat, in hanc tamen partem inclinare vi-
detur Iaſ. in l. ſi mihi, & tibi §. regula col. 2. n. 10. ff. de l. 1.
quam fore magis communem, eſt teſtis Socc. Iun. in d.
l. prima n. 53. Ioa. Coras. n. 26. & ſeq. Hyero. Cuc. in add.
ad Rom. in d. l. 1. & Bolognet. col. 63. n. 139. cum pluri-
bus ſeq. & nouiſſimè Fern. Vaſ. eamdem ſequutus eſt
opinionem in tract. de ſucceſ. creatio. li. 2. §. 16. requiſit.
17. n. 56. Hanc quoq; tenuit Dom. in c. vbi periculum §.
nulli. n. 1. in 3. notab. de elect. in 6. gl. in clem. ſi Summ.
Pontifex in verbo litteris, de ſent. excom. & in c. conſti-
tutionem, in verbo participatione eodem tit. in 6.

RESOLVT. LXVI.

Debilitans membrum alterius intus Eccleſiam, num
gaudeat immunitate?

Quæſitum reſoluitur affirmatiuè.
1 *Membrum debilitatum, non deſinit eſſe membrum.*
2 *Mutilatio propriè eſt amputatio membri.*

PRo opinione quod prædictus immunitate non gau-
deat, ratio eſt, nam paria videntur non eſſe, & inu-
tile eſſe, c. 2. de tranſlat. Epiſc. & facit l. fi. & ibi gl. C. ad
l. Flau. de Plag. vnde in l. quoties, & ibi Iaſ. latiſſimè ff.

qui ſatiſdare cogantur, habetur, quod paria ſunt, non
præſtare fideiuſſorem, vel præſtare minus idoneum, ſe-
quitur Vant. in tract. de nullitatib. in tit. intra quod
tempus n. 26. Carroc. d. 107. nec oculus inutilis, reputa-
tur oculus; nec manus arida reputatur manus, Bald. in
Authent. conuenticulam, col. 3. C. de Epiſc. & Clericis
& in Authent. ſed nouo iure col. fi. C. de ſeruis fugitiuis.
Statutum enim puniens debilitãtem membrum, nõ cõ-
prehendit membrũ inutile, Bal. in l. 1. n. 16. C. de ædilit.
edict. Vidua dicitur, quę virũ habet inutilem, gl. in dicta
l. finali, Carrocc. citata d. Polid. Rip. obſeruat. 121. vnde
paria ſunt, Eccleſiam non habere Prælatum, & habere
inutilem, d. c. 2. de tranſlat. Epiſc. ex quibus omnibus
videbatur concludendum; præfatum debilitantem non
gaudere immunitate Eccleſiæ, cum ex ſupradictis: Mẽ-
brum debilitatum, æquipollet membro mutilato.

In hac quæſtione tamen reperiuntur duo opiniones,
loquendo in materia irregularitatis, quæ adaptari po-
teſt ad hunc caſum. Prima opinio eſt aſſerentium, de-
bilitantem membrum contrahere irregularitatem Pa-
norm. in c. cũ illorum n. 8. de ſent. excom. Angel. in ver-
bo homicidium 3. q. verſ. tertium, Maiol. lib. 5. c. 10. n. 7.
de irregular. Graff. lib. 2. dec. cap. 62. n. 3. & hoc maxi-
mè quando ita debilitatur, vt nõ poſſit commodè tra-
ctare Sacramentum; & prædicti omnes ſe fundant in
Clem. ſi furioſus de homicidio, vbi detruncare, & muti-
lare ponuntur tamquam diuerſa, quaſi detruncare, ſit
penitus abſcindere, mutilare verò, ſit membrum debi-
litare, ita vt impediatur eius vſus, & officium.

Secunda opinio ſuperiori contraria eſt. ſ. non ſuffice-
re debilitationem membri ad excludendum quẽ à be-
neficio immunitatis Eccleſiæ, quia membrum debili-
2 tatum non deſinit eſſe membrum. arg. c. ſicut vrgeri 1.
q. 1. & quia licet membrum debilitatum ſit quaſi inuti-
le quoad operationem, valet tamen ad decorem & or-
namentũ corporis; & quia in pœnis mitior interpetra-
tio, & ſtrictior facienda eſt, c. odia de Reg. iur. lib. 6. Mu-
2 tilatio. n. propriè, & ſtrictè ſumpta, eſt amputatio mẽ-
bri, ex gl. in c. accuſaſti in verbo debilitatus; & ibi Pa-
norm. vbi citat. clemẽt. 1. de homicid. & c. 1. qui clerici,
vel vouent. & hanc ſententiã tenet ipſemet Panorm. li-
cet videatur ſibi contrarius in c. de Diacono n. 9. qui
cler. vel vouentes, & c. porrò n. 1. de cler. pugn. in duello
Fel. in c. inter cætera, col. 5. verſ. aduerte, quia hæc, de
reſcript. Calderin. Car. & Prępoſ. in d. c. de Diacono,
Car. in Clem. ſi furioſus, q. 31. de homic. Gonzal. à Vil-
ladiedo in tract. de irregula. c. de percuſſore. col. 1. Stef.
Aufr. ad Capel. Tholo. dec. 207. Angel. ver. homicidium
5. §. 5. Tabiena verbo irregularitas 3. n. 27. §. vigeſimo-
ſexto ante finem, Sotus lib. 5. de Iuſt. & iure q. 2. art. 1.
concl. 3. Nau. in manu. c. 27. n. 207. Couar. in Clem. ſi fu-
rioſus p. 3. in princi. relect. n. 6. Hẽriquez. lib. 14. c. 8. §. 4.
in fine, Sebaſt. Med. p. 2. tit. 9. q. 34. & Coſmus Philiarcus
de offic. Sacerdo. p. 1. lib. 4. c. 11. Tolet. lib. 1. c. 27. §.
mutilans verſ. ſecundo, & hęc ſententia mihi placet.

RESOLVT. LXVII.

Quodnam dicatur membrum ad effectum, vt illud
mutilantes intus Eccleſiam, non gaudeant
ipſius immunitate?

1 *Membrum dicitur illud, quod habet ſuum proprium, & pe-
culiarem actum ab alijs diſtinctum.*
2 *Cartilago auris, non eſt membrum.*
3 *Digitus, non eſt membrum.*
4 *Mammilla, eſt membrum.*

INter cæteros caſus exceptuatos in Bulla Gregorij
XIV. vnus eſt contra patrantes homicidia & mẽbrũ
mutilantes intus Eccleſiam; Propter quod fuit dubi-
tatũ, quodnam dicatur membrum ad hunc effectum, &

Digitized by Google

reſolutiuè reſpondendo,dico ſecundum Fely. in c. ego,
col. 2. de iure iur. & in c. cum illorum de ſententia ex-
com. quem referunt, & ſequuntur Ang. verb. homici-
dium 5.n.7.Nau.in manuali c.27. n. 206. verſ. ſecundo
dico Couar.in Clem. ſi furioſus parte 3. in princ. nu.8.
de homicidio,& alios multos refert Iacob.de Graff.lib.
2.dec. c. 26.nu. 4. Coſmus Philiar. de officio Sacerdot.
parte prima,lib.4.cap.11.Gregor.de Valen. tom. 4. di-
ſput.7.q.19.parte 3.§.4. & Henriquez, lib.14. c.8. §. 1.
quod illa pars corporis propriè dicitur membrum,quæ
1 habet ſuum proprium, ac peculiarem actum ab alijs
diſtinctum, vt ſunt manus ad palpandum,pedes ad am-
bulandum, oculi ad videndum, aures ad audiendum,
nares ad odorandum, lingua ad loquendum,& hoc ip-
ſum inſinuat Apoſtolus primo ad Corinth. 12. dicens
membra corporis non habere eundem actum, & dat
exemplum in oculo,& pede; & idem habetur ad Rom.
12.vt doctè,& latè tradit Salon. in 2. 2. S. Thom. q. 52.
art.1.controuerſia 4.ex quo infert auriculum,ideſt car-
tilaginem illam propriè aurem non eſſe, nec membrũ,
2 cum neceſſaria non ſit auditui, ſed eſt potius tutela,&
ornamentum auris, ex Nauar. in manuali,c.27.n.223.
verſ. ſeptimo infertur Couar. in Clement. ſi furioſus p.
3. initio relect.num.8.de homicid. Henriquez lib. 14. c.
8.§.1.& ſi Maiol.lib.1.c.25.n.5. de irregul. contrarium
inſinuet, cuius opinio vera eſſe poteſt quando in pœ-
nam culpæ abſciſſa,vel perforata eſſet;vt fatentur Na-
uar.& Henriq. vbi ſupra; tunc enim tamquam infames
3 ſunt cenſendi irregulares; Infertur ſecundo loco, digi-
tum non eſſe membrum, & propterea conſtitutio præ-
dicta non procedit in mutilante illud,Bart.in l.non ſunt
liberi ff.de ſtat. hom. quam doctrinam ſemper DD. ſe-
quuti ſunt,& magnificarunt,vt dicit Auguſt.ad Angel.
de Maleſ.in verb.membrum prædictum n. 9. Cagn.in l.
imperium n.218.de iuriſd.omn.iud.Ioan.Ant. de Nigr.
fol.253.& fol.161.Farin.de pœn.& delict. q.19.num.25.
Clar.in pract.crim.§.fin.q.6.Couar.in repet.clem.ſi fu-
rioſus poſt n.8.de homic.qui in verb.3. refert hanc eſſe
communem opinionem,& propterea infert,quod ſi ſta-
tutum,prout erat iſtud,puniat abſcindẽtem membrum,
non habet locum in abſcindente digitum aliquem, Vi-
talin.de Maleſ.in rub. quid ſit accuſatio n. 58. ſubdens
ita de facto fuiſſe determinatum,Rub.conſ.83. & ratio
eſt, quia ſtatuta debent propriè, & ſtrictè intelligi, l.
quidquid adſtringende,ff.de verb.oblig.& ſic tenet Bar.
in conſ.202.incip.numquid digitus,l.idem ff.de ædil. e-
dict.vbi Iuris Conſ.ponit diſcrimen inter digitũ,& mẽ-
brum per particulam(vel)diſiunctiuam, tamquam di-
uerſam,Sayr.de legit.c. 9.n. 7. qui ait hanc opinionem
veriorem eſſe in puncto iuris, & de his patet malè ſen-
ſiſſe Cou.in clem. ſi furioſus p.3.n.8. de hom. quam ſe-
quitur Henr.lib.14.c.8.§.3.& Sayr.lib.7.c.5.n.18.volẽs
4 mammillam fœminæ non eſſe membrum, & conſequẽ-
ter non contraxiſſe irregularitatem dictam mammillã
abſcindentem, quod mihi non placet, nam ſecundum
Bal.in l.data opera n.75.C.qui accuſ.non poſſ.quælibet
mammilla in fœmina habet per ſe officium diſtinctum
ſicut quilibet oculus, aut quælibet auris.

R E S O L V T. LXVIII.

Nùm vocatus ad adminiſtrationem Capellę in caſu mor-
tis alterius Adminiſtratoris, cenſeatur vocatus in ca-
ſu quo ille talis ſe excuſauerit à dicta adminiſtratio-
ne?

1 *Ex veroſimili voluntate teſtatoris fit extenſio de perſona ad perſonam.*
2 *Quæſitum reſoluitur affirmatiuè.*
3 *Caſus priuationis, dicitur caſus mortis.*
4 *Tutor datus in caſu mortis, cenſetur datus in caſu remo-ſionis.*

VIdebatur reſpondendum negatiuè cum admini-
ſtratio ſit onus, arg. tex. in l. tria onera ff.de ex.
cuſ.tut.atq;in ea fit ſtricta interpretatio,l.quod ſi nepo.
tes ff. de teſt. tut.§.fi. inſt.qui tut. dar.poſſ. & in ſpecie
poſt multos,quos allegauit Cardin. Mant. de coniect.
vlt.volunt.lib.4.tit.2.n.9.& iterum lib.11.tit.13.n.4.

Sed licet diſpoſitio concepta in vno caſu, ad alium
omiſſum ſimilem extendatur,tamen requiritur vt eun-
dem effectum habeat,l.fi.in fi.ff.mand. & tradit Bar.in
l.Gallus §.& quid ſi tantũ n.3.verſ.primo caſu,aut ca-
ſus omiſſus ff.de libe. & poſth. quẽ ibi DD. ſequuntur.

Fallit tamen hoc,ſecundum Bal.ibi col.2.quando di-
ſpoſitio facta fuit in vno caſu,in quo fit dicta interpre-
tatio,tunc.n. non extenditur ad alium caſum,eundem
effectum importantem, allegat tex. in c. ſuſceptum de
reſcrip.in ſextò, vbi mandatum, vt conferatur benefi-
cium in caſu quo vacat per reſignationem, non exten-
tenditur ad caſum in quo vacat per mortem: *Sic dica-*
mus,quod tutor datus in caſu, quo vxor ſe maritaue-
rit,non erit datus in caſu quo vxor mortua eſt, ſed hic
caſus, vt omiſſus remaneret in diſpoſitione iuris.

Sic enim dicimus, quod in tutela non fit extenſio de
perſona ad perſonam, & ne dum in tutela,ſed in omni
caſu regulariter, vt per Aret. ibi, quem multi Docto-
res ſequuntur.

Innumeri nihilominus alij tenuerunt quod ex vero-
ſimili mente teſtatoris fiat etiam extenſio de perſona
1 ad perſonam, inter quos eſt Ang. in d. §. & quid ſi tan-
tum col.3.verſ.fallit etiam, & ibi Hyſpanus Garſias n.
86.Crot.n.27.Iaſ. in l. Titius §. Lutius n. 7. ff. de lib. &
poſth.& conſ.115.n.4.& alij quos refert,& probat Mo-
lin.de primog.Hyſpan.lib.1.c.4.n.25.quibus addo Gra.
uet.conſ.115.n.7.Mantua.conſ.22.n.72. lib.1. Marzar.
conſ.4.pag.28.& 31.conſ.5.pag.47.conſ.6.pag.55. Ce-
phal. conſ.252. num.21. lib.2.

Et tamen ijdem Scribentes dum tenent hanc opinio-
nem reſpondendo ad tex.in l. ſi quis ita §. pen.ff.de te-
ſtam. tutel. quam pro ſe allegat Aret. ad probandum,
quod non fiat extenſio de perſona ad perſonam,dicunt
quod ille tex. non eſt trahendus in conſequentiam,
quia ſolum in tutela erit intelligendus.

Supradictis tamen non obſtantibus,contr*arium cõ-*
ſului; nempe quod ſupradictus Adminiſtrator nomina-
2 tus in caſu mortis alterius, cenſeatur quoque nomina-
tus in caſu remotionis;& motus fui ex eo, quod in iure
caſus mortis,depoſitionis,vel remotionis *idem ſonant*;
adeo quod Officialis remotus ab officio, *dicitur* mor-
tuus,ad tex.in l. 1.in fi.C.de Muner.*lib*.12.vt ibi. & nu-
meratorum corpus extinctũ iniuriæ authore mouendũ
dicitur, Notarius Principis non poterat eſſe diſcuſſor,
ſiue perſequutor, & ſi cõtrafecerit,erat priuatus ab il-
lo officio Primicerij,& in eius loco alius creatus, nam
erat ſtatutus numerus propinquorũ, & in caſu mortis
alicuius decorabatur illa dignitate, quam ſemper reti-
3 nebant etiam in ſenectute, & tantum caſus priuationis
dicitur caſus mortis,quia alius eligebatur; ſequitur gl.
fi.in verb.corpus,Io.de Plat. ibi in Apoſtill. & And. de
Barul.in d.l.1. n.4. in vlt. notab. & infert argumentum
Andr.de Iſern.in c.1. §. ſed & res n. 7. per quos fiat in-
ueſtitura, quod Iudex recuſatus habetur pro mortuo.

Item facit quod quando Prælatus ſuccedit in locum
alterius Prælati,vel renunciantis, vel tranſlati in aliam
Eccleſiam,non ſuccedit viuo,ſed mortuo, tex. in c. in
apibus §.ecce 7.q.1.Card.in clem.fi.n.13.de proc. Re-
moueri igitur ab officio idem eſt,ac mori,gl.in cle.1.in
verb.mori,vt lit.pend.& gl.in c.ſi cui verb.moriatur de
præb.in 6.Iaſ.in l.nulla C.de proc. Gabr. comm. opin.
lib.2.tit.de Procur.concl.3.4.Caſſad. dec.2. n.2. de ap-
pell.Auphrer.ad Capell. Thol. dec. 265. Rot. Rom. in
nouis dec.376.Mand.ſuper reg.Canc. de veriſimili no
titia q.7.n.13.Aſin.in l.4.§.ſed tunc n. 59. ff. de relig. &
ſumpt.funer.qui omnes dicunt, quod mandatum Pro-
cura-

Digitized by Google

curatoris,ità expirat morte Epiſcopi,clem.præſenti de off.Ord.Ioan.Bapt.Valenzuola Regens conſ.60.nu.32. quemadmodum Remotione,Tranſlatione, vel Renunciatione,cum paria ſint,quod officiũ, ſiue adminiſtratio finiatur morte, vel remotione ab adminiſtratione; & in ſpecie quod caſus mortis includat caſum remotionis,docet Vinc.de Ann.alleg.92.n.3.vbi refert ita iudicatum,ſequitur D.Fab.de Ann. conſ.14.n.8.& ſeq. &
4 conſ.82.n.18.19. & 20. lib.1. & in terminis tutor datus in caſu mortis, cenſetur datus in caſu remotionis, determinat etiam contrarijs reſpondendo Sur.d.205.n.9. vſq;ad fi. quæ concluſio confirmatur, nam benè mors ciuilis æquiparatur naturali,& verbum(Mors) etiam in ciuili verificatur,l.actione §.publicatione ff.pro ſocio, l.1.§.vltimo ff.de bon.proſcript. & poſt alios Rim.Iun. conſ.415.Menoch.conſ.227.n.45. Dec. reſp. 86.n.39. lib.3.& reſponſ.81.num.1.2.& 10.lib. 5.Honded. conſ. 62.num.35.lib.1.Maſcar.de probat. concl.1373.

Et quod excuſatio ab adminiſtratione Capellæ operetur eundem effectum mortis naturalis,patet, quia in vtroque eſt par ratio prouidendi filiæ de tutore, dixit Surd. dec. 205. ſub n. 13. vbi ait,paria ſunt non extare tutorem per mortem,vel ob remotionem,Rol.con.87. n.2.vol.2.Soc.Iu.conſ.43.n.3.vol.3.Rim.Iun. conſ.259. n.11.Viui.dec.34.n.10.& 43.& in ijs in quibus conſideratur effectus,non refert quod fiat ex æquipollentibus. l.multa ff.de cond.& demonſt.l.mater vbi Dec.in 2.notab.C.de inſtit.& ſubſtit.Aſin.de execut.cap.23.num.5.

RESOLVT. LXIX.

Nũm Rector poſſit exigere decimas à ſuis Parochianis, qui ſeminauerant in territorio alterius Rectoris?

1 *In exigendis decimis, attendenda eſt loci conſuetudo.*
2 *Quæſitum reſoluitur affirmatiuè ſtante conſuetudine.*
3 *Decimæ de iure ſpectant ad Rectorem Eccleſiæ, intra cuius fines terræ ſunt poſitę, ſecluſa conſuetudine cõtraria.*

INdubitata eſt iuris concluſio, Decimas ſpectare ad miniſtros Dei, & Sacerdotes, c. ad audientiam de cler.non reſid. clem. vnic. eod.tit.c. cum contingat de decim.& vtrobique Abb.& ab his iure ſuo exigi poſſe, tamquam omni iure Diuino,& Humano debitas dicit, Dec.in c.1.n.4.de reſcript.c. Eccleſiæ antiquitas 13.q. 1.c.quicunque voluerit 8.q.1.c.veniens vbi Abb.de reſcript. & ex ijs decimis viuunt Miniſtri Dei, cuius eſt terra, omniſque eius plenitudo, cap. tua nobis de decim. Hoſt. in ſumma eod. tit. §.7. in princ.

1 In exigendis prædictis decimis, dicit eſſe attendendam loci conſuetudinem, tex. in c. in aliquibus de decim. quæ eſt optima legum interpres, l. ſi de interpretatione ff. de legib. c.cum ſint, & ibi gloſ. &c. ad Apoſtolicæ de decim. Atque adeo in quacumque diſpoſitione locum habet,cap.licet ex ſuſcepto, verſ. conſuetum de for. comp. vnde in caſibus à lege non deciſis, vim legis habet, l. de quibus ff. de legib.

2 Et propterea dico, bonum habere ius Rectorem S. Bartholomæi in exigendis decimis à ſuis Parochianis, qui ſeminauerunt in territorio terræ Montisfortis,non obſtante petitione illius Parochi Rectoris, intra cuius fines prædia ſunt poſita, cum adſit probabilis conſuetudo pro ipſo Rectore S. Bartholomæi.

3 Nec obſtat quod decimæ de iure ſpectant ad Rectorem Eccleſiæ,intra cuius fines terræ ſunt poſitæ, ſecũdum opinionem gl.Hoſt. & Abb. in c. cum homines de decim. quia illud procedit ſecluſa conſuetudine, non autem ſi adeſſet conſuetudo in contrarium, tunc illi ſtandum eſſet,vt in Rot. Ro. teſtatur Card. Put. deciſ. 154.lib.1.In qua exactione decimarum, quod ſufficiat probare conſuetudinem decẽ annorũ, tenet Abb. in c. cũ cõtingat col.fi.de decim.ac dec. dicit Put.cit.d.154.

Vlterius, decima debetur Miniſtris, ac Paſtoribus Eccleſiæ; Tum ob Parochianorum gubernationem, tum etiam ob animarum curam cap. 1. §. his itaque c. Eccleſias 13.q.1.c.decimæ, & cap. decimarum 6.q. 1. cap.ex his 12. q. 1. Sed nulli dubium eſt, quod decima perſonalis debetur Eccleſiæ,in qua quis conciones audit,& Sacramentorum fit adminiſtratio, cap. ad Apoſtolicæ, cap. cum ſint, & c.Paſtoralis de decim.

RESOLVT. LXX.

Abſens cauſa ſtudij, num poſſit percipere diſtributiones?

1 *Abſens cauſa ſtudij lucratur fructus,& diſtributiones,quę in fine anni diſtribuuntur,& maſſa groſſa nũcupantur.*
2 *Abſens cauſa ſtudij non lucratur diſtributiones,quæ dietim diſtribuuntur.*
3 *Quando præbenda eſt tenuis, & ferè omnes fructus conſiſtunt in diſtributionibus, abſens cauſa ſtudij lucratur etiam diſtributiones, dempta tertia parte.*

DOminicus Marrocchus Canonicus Cathedralis Eccleſiæ Bipetran.abſens à ſua Eccleſia,& Romę commorans cauſa ſtudij de licentia Illuſtriſ. Dominorum Cardinalium Sac.Cong.Trid.interpretum ſub die 19.Ianu. 1612. & confirmata à Reuerendiſs. eius Epiſcopo, non ſolum lucrari debet omnes fructus, & pro-
1 uentus eccleſiaſticos præbendæ 20.ſcut.quam obtinet, per notata in c.de cætero,ad audientiam,c.tuæ & cap. relatum de cler. non reſid. ſed etiam percipere debent omnes fructus, ac diſtributiones Canonicatus, quas percipiunt præſentes,c.licet de præb. c.fi.de mag. cum non dicatur abeſſe,ſed videatur reſidere, & vacare vtilitati vniuerſalis Eccleſiæ,Bar. in l. quæſitum in princ. ff. de l.3. Bal.in l.qui ſub prætextu C.de ſacroſ.eccl.

Et licet non deberet lucrari diſtributiones quotidia-
2 nas,quæ dietim diſtribuuntur,vt in d.c.licet, non tamẽ prohibetur percipere diſtributiones,ſeu alia bona,quę in d.Eccleſia in fine anni diſtribuuntur,quæ conſiſtunt in vino, oleo, frumento, ordeo, leguminibus, & certa pecuniarum ſumma,cum non ſint propriæ diſtributiones, vt ſunt illæ,quæ actu diſtribuuntur,ſed potius *maſſa groſſa* dicitur, & impropriè diſtributiones appellantur,& ideo debentur etiam abſentibus priuilegiatis,ex quo in iſtis procedunt iura loquentia de priuilegiatis, ipſis enim debẽtur diſtributiones,iux.extr.Io.XXII.incip. Cum nonnullæ Eccleſiaſticæ perſonæ §. præterea de præb.gl.fi.in c.vnico de cle.non reſi.Abb.in d.c.licet n.8.Cald.conſ.21.de præb.Par.conſ.32.n.11.vol.4.& in proprijs terminis Fel.conſ.18.n.6.verſ.modo iſtis præmiſſis,DD.de Rot.in vna Salam.Canon.de præb.& ita intelligit Caput.dec.29.p.2. & tangit Monet. in tract. de diſtributio.quotid.p.1.q.10.n.24.& latè comprobat Steph.Quarant.in ſua ſumm.Bullar.in verb.reſidentia, verſ. quod autem, & ibi addit. omnino videnda.

Sed in caſu noſtro res caret difficultate,ex quo præbenda 20.ſc.eſt valdè tenuis, & ferè omnes fructus Ca-
3 nonicatus in iſtis diſtributionibus conſiſtunt;vnde dato quod iſtæ dicerentur diſtributiones quotidianæ, adhuc etiam prædictus Dominicus deberet eas lucrari, dempta tantum tertia parte,cum excedat ſummam ſeptuagintaquinque & vltra ſcutorum; ita dicta iura diſponunt,& ſæpius Sac.Cong.declarauit,vt refert Add. D. Proſp. de Auguſtin. ad dictam Summam Bullarij.

Nam ſi iſtas diſtributiones non lucratur,eius priuilegium redderetur inutile, & ſine effectu, imò eſſet ei dãnoſum,nihilque prodeſſet ei,quod eſt inconueniens, ad tex.in c.ſi Pap.de priu.in 6.cum vulg.Rebuſſ.in prax.de differ.inter priu.& reſcr.n.11.quare cum diſtributiones ſunt pingues,præbenda verò tenuis, vt in caſu noſtro, ne ſtudium negligatur dempta tertia parte, quod ſupe-

pereſt applicandum erit ſtudenti, vt tenuit Cald.conſ. 1. de cler. non reſid. Innoc. in cap. licet de præb. & in terminis declarauit prædicta Sac. Congr.

Quod verò maior pars fructuum conſiſtat in huiuſmodi diſtributionibus, probatur ex partitis extractis ex libris Capituli, vt in publico inſtrumenro, quæ dantur, & faciunt fidem contra Capitulum, Rot. Diuerſ. dec.391.num.6.par.1.

Nec ſunt attendenda onera, quæ ex illis deducuntur per ipſos Canonicos, quia cum ſint incerta, & variabilia, ideo non computantur in valorem, Rot. Diuerſ. dec.5. num.3. & ſeq. par. 2. & facit text. in vna Pampilon. congruarum 29. Ianuar.1590. coram Illuſt. Peruſino, & in vna Pampilon. congruæ 22. Octobris 1594. coram Illuſtriſs. Card. Mellino: Ita etiam ſummam dictarum diſtributionum minuere non debent, Put. dec.202. lib.3. & facit dictum in vna Papien. Prioratus S. Michaelis de Caloſio. 6. Iunij 1607. coram Illuſtriſs. Card. Lancellotto.

Vltra quod etiam ſi deducerentur, adhuc ferè omnes fructus conſiſterent in iſtis diſtributionibus, in quibus conſiſtit maior pars, ad reg. l. cum in diuerſis ff. de relig. & ſumpt. fune. & eo magis huiuſmodi diſtributiones dicto Dominico veniunt concedendę, cum alias tenerentur Capitulum, & Prælatus ei neceſſaria ſubminiſtrare, vt in cap. fin. de magiſtr. quod procederet etiam ſi deberet aliunde alimenta, cum agatur de fructibus, & diſtributionibus ad eum ſpectantibus cauſa ſtudij, quo caſu ei alimenta indiſtinctè debentur, vt fuit dictum in vna Salamant. cenſurarum 28. Nouembr.1594. coram bon. mem. Card. Seraph.

RESOLVT. LXXI.

Quibus modis verbum remiſſio ſumatur in iure?

1 *Remiſſio eſt nomen ambiguum, & ſumitur aliquando pro remiſſione iniuriæ, & cautionis, alijſque modis, prout in corpore reſolutionis.*

DEueniendo itaque ad hanc remiſſionis delinquentium materiam, gradum faciam ab eius nomi-
1 nis explicatione: Cur igitur verbum (remiſſio) ſit nomen ambiguum, & multas contineat ſub ſe ſignificationes, exponam nomen ipſum; Primò igitur ſumitur pro remiſſione iniuriarum, de qua loquitur gloſ. in §. fin. inſt. de iniur. gloſ. in l. ſi autem in verſ. iniuriam remittere ff. de pact. Bart. in l. 1. §. & ſi vnicus in 1. col. num.3. ff. de iniur. Bal. & Iaſ. in l. 1. in 3. col. num. 14. ff. de pact. idem Iaſ. & cæteri omnes in l. ſi tibi §. quædam in princ. ff. eod. & in l. generaliter C. de inſt. & ſubſti. & in l. pactum curatoris, vbi Bald. in princ. C. de pact. Aliquando, & ſecundo accipitur pro remiſſione cautionis ab vſufructuario præſtanda, de qua loquitur tex. in l. 1. C. de vſufr. Bar. in l. vxori in princ. ff. de vſufr. leg. Abb. in cap. cum conſtat in 1. notab. de pigno. Aliquando, & tertiò, ſumitur pro remiſſione penſionis rei locatæ, de qua loquitur tex. in l. licet, & in l. excepto C. locati, & in l. ſi merces §. vis maior. ff. eod. Bar. in l. 1. §. 1. ff. de migrando; Abb. & Ant. de Butr. in cap. propter ſterilitatem in 2. col. num. 18. de locat. Couar. in ſuo tract. pract. quæſt. cap. 30. Aliquando, & quartò, ſumitur pro debiti remiſſione, de qua loquitur tex. in l. 1. C. de non num. pec. l. præſes C. de tranſact. l. Imperatores ff. de pact. Iaſ. in l. pactum curatoris C. eod. in princ. Aliquando, & quintò pro pignoris remiſſione, de qua loquitur text. in l. ſicut, vbi Bar. ff. quibus modis pign. vel hypot. diſſol. Aliquando, & ſextò, pro peccatorum remiſſione, de qua eſt text. in cap. 1. vbi Arch. 5. diſt. Abb. & cæteri omnes cap. omnis vtriuſque ſexus, de pænit. & remiſs. Felyn. in ſuo tract. de Indulg. & remiſs. num. 15. Syl. in Summa in verb. remiſſio peccatorum q. 8. Aliquando, & ſeptimò, pro remiſſione noui operis nunciatione, de qua eſt tex. in terminis in l. 1. ff. de remiſ. Bart. in l. 1. in 2. col. num. 7. ff. de nou. op. nunc. & in l. ait prætor, vbi Bal. in 2. not. eo. tit. Aliquando & octauo, pro delicti remiſſione, de qua loquitur text. in l. 1. §. Diuus, vbi Bal. ff. ad Sylla. Clar. lib. 5. ſent. q. 37. Aliquando, & nono, pro cautelarum remiſſione à legatario præſtanda, de qua loquitur text. in l. 2. vbi Bald. C. vt in poſſeſſione legatorum, Bar. in l. nemo poteſt in 3. col. num. 17. ff. de l. 1. gloſ. in l. 1. in verſ. caueat remiſſio C. commu. delega. Aliquando, & decimo pro inſinuationis remiſſione, text. in l. Modeſtinus ff. de l. 3. Bal. in l. ſancimus in 3. notab. C. de donat. Iaſ. in l. nemo poteſt in 2. col. num. 6. ff. de l. 1. ad idem probat gloſ. in §. aliud in verb. remiſſio inſinuationis, Inſt. eod. tit. Clar. lib. 5. ſentent. §. donatio q. 13. in princ. Aliquando, & vndecimo, pro hypothecæ remiſſione, de qua loquitur text. in l. ſicut ff. quib. mod. pig. vel hypot. ſol. Bart. in l. hypothecas C. de remiſs. pig. Aliquando, & duodecimo, pro delinquentium remiſſione Iudici competenti facienda, & quia hæc eſt noſtra materia, libenter eam proſequar.

RESOLVT. LXXII.

Quæ requirantur, vt remiſſio delinquentis fieri poſſit?

1 *Iudex delicti debet petere remiſſionem.*
2 *Requiritur ad remiſſionem, quod conſtet fuiſſe commiſſum delictum in territorio requirentis.*
Item quod reus non ſit vagabundus, nec per Iudicem detinentem condemnatus.
3 *Inquiſitus de hæreſi vbique puniri poteſt, nec in dicto crimine locum habet remiſſio.*

SEcundo principaliter quæro, quæ ad huius remiſſionis validitatem requirantur; & reſpondetur quod
1 multa de neceſſitate requiruntur. Primò requiritur, vt Iudex delicti petat hanc remiſſionem, vt probat tex. in §. ſi verò comprehen[illegible] in auth. vt nulli Iudicum col. 9. text. in clem. fin. & ibi gloſ. in verb. de mora de te iud. & text. in cap. 1. de raptor. Couar. pract. quæſt. num. 4. cap. 11. & num. 5. cap. 3. Diaz. pract. crimin. Canon. cap. 8. 9. & 10. Boſs. in tit. de for. comp. num. 46. Guid. Pap. dec. 202. in princ. Clar. lib. 5. ſent. §. fin. q. 36. in fin. Epiſc. Minor. in ſua prax. epiſco. in verſ. reorum remiſſio in princ. & ſi hæc remiſſio non petitur à Iudice delicti, non tenetur iudex detinens reum, illum remittere, Bar. Bal. & omnes in l. 1. C. vbi de crim. agi oportet, Abb. in cap. vlt. col. 8. de for. comp. Fel. in cap. ex tenore col. 6. num. 17. de for. comp. Tamen Iudex retinens, poteſt reum remittere, etiam ſi non petatur ex quadam vrbanitate ad Iudicē delicti, Abb. Panorm. conſ. 24. lib. 1. & DD. loc. cit. & ita intelligitur declaratio Sac. Congreg. Illuſtriſs. Cardinalium ſuper Conc. Trid. 138. vbi dicit, Presbyter delinquens in Diœceſi, debet remitti ad ſuum Epiſcopum, ſi in
2 alio loco reperiatur. Secundo requiritur, vt crimen conſtet fuiſse commiſsum, de quo agitur, in l. 1. §. item illud ff. ad Senat. Conſ. Syll. Petr. Iac. in tit. de ſucceſs. Regni Franciæ in §. eſt & aliud, verſ. eſt notandum, Card. in clem. paſtoralis in §. denique in verſ. vltimo, de ſent. & re iud. Oldrad. conſ. 133. in princ. Guid. Pap. deciſ. Delph. 202. Rot. Luc. dec. 39. per tot. Requiritur tertiò, quod conſtet crimen fuiſse in territorio Iudicis requirentis commiſsum, l. 1. vbi Bart. & Bal. C. vbi de crim. agi opor. Couar. pract. quæſt. cap. num. 3. & de iſto videlicet delicto, & in quo loco delictum fuerit patratum Iudex requiſitus poteſt facere informationem, antequam delinquens remittatur, gloſ.

Digitized by Google

gloſ. in clementin. paſtoralis in verb. remitteret, de ſentent. & re iudic. Guid. Pap. in alleg. deciſ. 202. in 2. requiſito, Vrſill. ad Affict. in deciſ. 42. num. 4. in fin. Sed hoc verum eſt, niſi Iudex requirens eidem Iudici requiſito informationes ſuper delicto tranſmiſerit, prout eſt conſuetum in talibus fieri, Marſ. in pract. crimin. §. oportunè nu. 37. Quarto requiritur, quod delatus non ſit vagabundus, l. 1. & ibi Bart. iuncta gl. C. vbi de crim. agi oport. Abb. in c. fi. col. 8. verſ. ſed circa hoc quæro de for. comp Duen. reg. 388. in 4. limit. Farin. in tit. de inquiſ. concl. 6. n. 13. Couar. in tract. pract. q. c. 11. poſt. n. 6. Guid. Pap. in præalleg. dec. 202. Fachin. lib. 9. controu. iuris c. 15. per tot. Tartagl. in prac. M. C. V. in tit. de ord. Iud. n. 6. Folier. in pract. crim. fol. 88. n. 105. in verb. conquaſſantur priuilegia. Quinto requiritur, quod inquiſitus non ſit per Iudicem retinẽtem condemnatus, ex quo condemnatus non remittitur, vt originaliter ſcripſit Salic. in l. 2. §. fi. in 3. col. n. 6. ff. de accuſ. Bal. in l. exequutorem C. de exequut. rei iud. Cyn. in l. relegatur §. interdicere ff. de interd. & releg. facit ad tex. in l. addictos C. de appell. Angel. in auth. ſi reo criminis in princ. C. ad leg. Iul. de adulter. Marian. Socc. in c. 1. n. 8. de raptor. Affl. in conſtit. Regni in rub. 41. n. 12. Couar. loc. cit. n. 6. verſ. 6. Caſſan. in conſuet. Burgun. rub. 12. n. 19. Gram. vbi teſtatur de facti contingentia in dec. 26. col. 2. & 6. n. 1. & ratio communiter redditur, quia, remiſſio fit de condemnãdo, non de condẽnato, vt ait Epiſc. Minoren. in ſua prax. epiſcop. in verſ. reorum remiſſio n. 4. Sexto
3 requiritur, quod ipſe delatus nõ ſit accuſatus de hereſi, quia tunc vbiq; pro tali crimine puniri poteſt, nec fieret remiſſio, Bar. in l. ſi dominium in 2. col n. 3. ff. de furt. Butrig. in l. Ariani in 3. not. C. de hæret. Clar. lib. 5. ſent. §. hæreſis n 18. verſ. ſocios tamen, Guid Pap. in ſupra alleg. dec. 202. n. 3. Carrer. in pract. crim. in tit. de hæret. n. 68. Abb. ante alleg. in c. fraternitati in 2. col. n. 10. de hæret. Septimo, & vltimo, quod non commiſerit crimen pœnes Iudicem, apud quem detinetur, quia antequam remittatur, debet fieri de tali crimine punitio, l. ſi cui §. fi. & l. fin. ff. de accuſ. Bal. in l. 1. C. vbi de crim. ag. opor. Alex in l. à Diuo pio §. ſententia n. 27. ff. de re iud. Fachin. lib. 9. controu. iur. cap. 25.

RESOLVT. LXXIII.

Quid ſit remiſſio delinquentium?

2 *Remiſſio eſt traditio rei facta ab vno Iudice, Iudici delicti territorij.*
2 *Iudex remittens reum Baroni, debet præfigere terminum intra quem expediat, & terminum infra quem reus debet ſe præſentare Iudici.*
3 *Remiſſio debet fieri ad proprium Iudicem, honeſtè, & abſque ignominia.*

1 Tertiò quæro, quid ſit remiſſio delinquentiũ? Reſp. quod eſt quædam rei traditio facta ab vno Iudice, Iudici territorij in quo delictum eſt cõmiſſum, quæ diffinitio licet à nemine tãgatur, tamen a me probatur, ex tex. in auth. qua in prouincia C. vbi de crim. agi opor. ibi, illic etiam iuri ſubiacent, ex tex. in l. ſi cui § cũ ſacrilegium ff. de accuſ. ibi, quod reus in eam Prouinciã remittatur, vbi ſacrilegium commiſit, & tex. in l. ſolet ff. de cuſtod. reor. ibi, cum perſecutoribus ad ſe remittant, ex tex. in l. 1. C. vbi de crim. agi oport. ibi, extra ordinem coercent, vbi commiſſa, vel inchoata ſunt crimina; probatur etiam in l. capitalium §. famoſos ff. de pœnis: ibi, famoſos latrones furca ſuſpendendos eſſe, vbi graſſati ſunt; melius in §. ſi verò comprehenſor in auth. de defenſ. ciuit.

2 Sed nota quod in hac delinquentis traditione multa interuenire debẽt, vt diximus in 2. q. & vltra illa, aduerte, quod in Regno Iudex remittens reũ Baroni, vel alio Iudici, debet præfigere terminum infra quẽ expediat, ſub pœna auocationis cauſæ, Iſer. in c. imperialem §. præterea col. 6. de prohib. feud. alien. per Feder. Frec. de ſubfe. lib. 2. author. 11. fol. 26. & Ann. ſing. 270.

Secundò, debet ſtatuere terminum, infra quem debet remiſſus comparere corã Iudice ad quem, l. 2. §. ſi dubitetur, vbi Paul. de Caſt. de iudic. Barb. in c. 1. de ord. cogni. Fel. in c. cum ſit Romana col. 1. de appell. & Ann. d. ſing. 270.

3 Tertiò, vt talis remiſſus honeſtè, & non ignominiosè tradatur Iudici loci delicti, de Franc. dec. 37. Couar. pract. q. c. 11. n. 10. Arnon. ſing. 36. & officialis remittens delinquentem ad proprium Iudicem cum ignominia, dicitur committere vim publicam, Bart. in l. 1. ff. ad leg. Iuliam de vi publica.

RESOLVT. LXXIV.

An remiſſio ſit facienda ad locum delicti?

1 *Remiſſio facienda eſt ad Iudicem delicti.*
2 *Si iudex delicti agat ciuiliter, non eſt facienda remiſſio.*

QVartò principaliter quæro: an reus captus, & carceratus pro delicto alibi cõmiſſo, debeat remitti ad locum delicti, & ad Iudicem illius loci, vbi deliquit; Reſpondetur, quod talis reus remitti debet: & hoc per tex. in. §. ſi quis verò comprehẽſorum in auth. vt nulli Iudicũ, vbi tex. imponit neceſſitatem Iudici, qui cæpit reum, vt ipſum remittat ad Iudicem loci commiſſi delicti, vt ibi puniatur, vbi deliquit; ad quod etiã facit tex. in c. 1. de rapto. quo in loco tex. videtur imponere Iudici, quod eum non retineat, ſed remittat, & ad hoc facit tex. in c. ſi ille 23. q. 4. qui dicit: ibi vindicetur iniuria, vbi plectibilis eſt orta præſumptio, & facit etiam tex. in c. ſi peccauerit 2. q. 1. qui textus ait, vbi contigit malum, ibi puniatur: Item pro hac parte facit: nam decet bonum Iudicem expurgare Prouinciam malis hominibus. l. congruit ff. de off. Præſid. Bar. in l. quidam ff. ſi cert pet. per Bald. in l. 1. C. vt publ. lætit. lib. 12. Quare cum propter delictum commiſſum territorium ſuum, & eius Reſpublica offendatur, omnino erit ad ipſum facienda remiſſio, vt cęteri ipſum reũ intuentes, abſtineant ſe à delictis, vt ait tex. in auth. vt Iudices ſine quoquo ſuffragio in §. ſi quis autem, gl. in l. 1. in verſ. metum multorum ff. de iuſt. & iur. & pro hac parte facit bonus tex. in l. 1. ff. de muner. & honor. in verb. vbi iniuſtitiã fecerit, illic quoque pœnas ſubeat; idemq; dicit tex. in l. capitalium §. famoſus ff. de pœnis, ibi, famoſos latrones vbi graſſati ſunt ſuſpendẽdos eſſe: Item pro hac parte eſt tex. in §. conſiderantes, in auth. vt omnes obẽdiant Iudici, vt vnuſquiſque in qua prouincia deliquit, illic & iuri ſubiaceat: eſt etiam tex. in l. ſi cui §. idem Imperator, & l. fin. ff. de accuſat. gloſ. in cap. fin. de for. comp. Vltimo pro hac parte faciunt iura omnia, quæ dicunt, quem ſortiri forum ratione delicti: prout clarè paret in auth. qua in prouincia C. vbi de crim. agi opor. & in l. 1. vbi DD. eod. tit. gl. in l. hæres abſens in verſ. forum ſortiri ff. de iudic. facit tex. in c. fi. & in c. poſtulaſti vbi Abb. & Marian. Socc. de for. comp.

Sed contra prædicta, quod talis reus non debeat remitti ad locũ delicti, facit tex. in c. fi. de foro comp. quia tex. ſimpliciter vult, quod Iudex domicilij poteſt punire reum de delictis vbiq; commiſſis: Item pro hac parte facit ratio quinta, nã ratione domicilij poteſt aliquis conueniri, ex contractu vbiq; celebrato, l. hæres abſens §. apud Labeonẽ. ff. de iudi. c. fi. de for. comp. Ergo eodẽ modo ratione delicti; Nã ſi eſſet facienda remiſſio, fruſtra iura loquentia de domicilio eſſet facta, & hãc opinionem tenet glo. in l. 1. & 2. C. vbi de crim. agi opor.

Quid

Quid ergo dicẽdum in hac quæſtione? Reperio quod Ioa. Calder. hanc dubitationem examinauit in repet. c. 1. de rapt. & Pet. Anc. in c. poſtulaſti de for. comp. Abb. in cap. fi. eod. tit. & in conſ. 24. incip. Rodulfus ciuis, & Marſ. in ſua pract. crim. in §. oportunè n. 23. Tu autem
1 ita diſtinguas, quod aut Iudex loci delicti non petit hãc remiſſionem, & tunc illa non eſt neceſſario facienda, & Iudex domicilij, qui vult cognoſcere, poteſt licitè cognoſcere, & punire, vt habetur in l. 1. C. vbi de crim. agi oport. ſecundum vnum intellectum, quem ſequitur
2 ibi Bart. Aut à Iudice delicti petitur fieri remiſſio, & tunc, aut agitur ciuiliter, & non tenetur remittere, ſecundum Ioa. Calder. in repet. c. 1. in 2. col. de raptor. gl. in l. heres abſens §. 1. ff. de iudic. Bart. in l. 3. ff. ſi quis in ius vocat. non ierit, Bal. in l. 2. in fi. C. vbi de crim. agi oport. Socc. reg. 236. in princ. Marſ. loc. cit. n. 37. Si verò agitur criminaliter, tunc de neceſſitate remiſſio faciẽda eſt, vt teſtatur Cyn. & communiter DD. in auth. qua in prouincia C. vbi de crim. agi oport. Bar. in l. ſi cui ff. de accuſ. Io. And. in cap. 1. in §. contrahentes in 2. col. circa med. de for. comp. & de hoc caſu, an, & quando fieri debeat remiſſio rei capti, & carcerati pro delicto, vltra prædictos, vide Alex. in l. a Diuo Pio §. ſententiam per tot. ff. de re iud. Ang. in l. hæres abſens in §. 1. in 2. col. ff. de iudic. Blanc. in repet. l. fi. n. 47. ff. de quæſt. Plaza in epitb. delict. cap. 27. Grill. in tract. de pœnis omnifar. coitus n. 27. Boſſ. in tit. de for. comp. n. 120. Marian. Socc. in c. fi. col. 10. eod. tit. Bolog. conſ. 57. in 2. col. Corſet. in notabilibus ſuis in verb. remiſſio, Iacob. de Belui. in ſua pract. iudiciaria crim. ſub rubr. de fuga reor. n. 12.

RESOLVT. LXXV.

An quibus caſibus ceſſat remiſſio delinquentium?

1 *Contractans rem furtiuam in aliquo loco, poteſt ibi puniri.*
2 *Non fit remiſſio in vndecim caſibus, de quibus in corpore reſolutionis.*

1 QVintò quæro: In quibus caſibus ceſſat remiſſio delinquentium? Reſpondetur in multis. Primò. quando delinquens eſt captus in alio loco, quam in eo, in quo furatus eſt, nam poteſt ratione nouæ contrectationis in alio loco puniri, Bart. in l. ſi dominium ff. de furt. Capy. dec. 104. Iacob. in l. ſi adducta C. de furt. Fulgoſ. conſ. 149. Caſſan. in conſuet. Burg. fol. 44. num. 50. Bald. in conſ. 150. vol. 3. Marſ. conſ. 30. nu. 24. vol. 1. & in conſ. 136. num. 15. vol. 2. Barb. in cap. poſtulaſti num. 558. de for. comp. Clar. lib. 5. ſent. §. fin. q. 38. verſ. tu ſui num. 16. fol. 365. vbi ponit hanc eſſe communem opinionem.

Secundò, ceſſat remiſſio quando Iudex præuenit in citatione reali, ſeu captura, & in cauſæ cognitione, Petr. de Rau. & Alber. in l. hæres abſens §. ſi qui tutela n. 8. ff. de iudic. Iacob. de Beluiſ. in repet. cap. 1. §. contrahentes num. 121. de for. comp. in ſextò, Anch. in cap. poſtulaſti num. 14. de for. comp. & in cap. 2. num. 8. de conſt. in ſextò.

Tertiò, ceſſat remiſſio in criminibus leuioribus, Cyn. in auth. qua in prouincia C. vbi de crim. agi opor. Capell. Tholoſ. dec. 319. gloſ. in cap. fin. de for. comp. in verſ. ratione delicti, Boer. dec. 29. per tot. Vinc. de Franch. dec. 88. num. 50.

Quartò, ceſſat in crimine læſæ Maieſtatis, Conſt. Regn. incip. Statuimus, Tartagl. in ſua pract. Magnæ Cur. Vic. in tit. de ord. Iudiciorum cap. 8. num. 1. Gigas in ſuo tract. de crim. læſ. Maieſt. q. 8. num. 6. Boſſ. in tit. de for. comp. num 88.

Quintò, ceſſat remiſſio in crimine falſæ monetæ, Abb. in cap. quanto in 2. col. num. 6. de iur. iur. Farin. in tract. de carcer. & carcerat. num. 16.

Sextò, ceſſat in crimine clandeſtino, vt prob. in c. Regni quod incip. Clandeſtinis, & ibi Niger. fol. 6. Foller. pract. crim. fol. 13. num. 2. Iaſ. in l. clam. in 2. col. num. 6. ff. de acquir. poſſ.

Septimò, ceſſat ſi delinquens ſit inquiſitus de delicto in ſtrata publica, vt probatur in prag. Regn.

Octauo, ceſſat in vagabundo, nam vbique poteſt conueniri, vt probat gloſ. communiter approbata, in l. 1. C. vbi de crim. agi opor. Duen. reg. 378. in 4. limit. Farin. in tit. de inquiſ. quæſt. 1. num. 13. Foll. pract. crim. fol. 97. num. 25. & propterea dicit Bar. in l. hæres abſens §. proinde ff. de iud. vbi te inuenero ibi te iudicabo, quod re vera videtur loqui de vagabundo, Couar. in pract. quæſt. cap. 11. num. 6. Boer. dec. 29. nu. 6. Ant. de Butr. in cap. fin. de for. comp. vbi Aret. & Felyn. Fachin. lib. 9. controu. iur. cap. 15. per tot. Et quis dicatur vagabundus in hoc Regno, videas Prag. 1. ſub rubr. de vagabun. de iure autem communi quis dicatur vagabundus, videas Bar. in l. 1. §. prętor ait num. 24. ff. de damn. infect. & in l. eius §. 1. in fin. ff. ad municip. Bald. in l. 1. in fin. C. vbi de crim. agi opor. Abb. in cap. 1. in 2. notab. de poſtul.

Nono, ceſſat in foro conſcientiæ, gloſ. in cap. placuit, il primo 29. quæſt. 1. Anchar. in repet. cap. poſtulaſti num. 5. in 3. oppoſ. de for. comp. Abb. & Anan. in cap. 1. col. 3. de rapt. & idem Abb. in cap. vlt. nu. 6. in cap. cum contingat num. 29 & in cap. ſi quis contra num. 50. de for. comp. idem Abb. in cap. quod antem de pœnit. & remiſs. & in cap. cum ab Eccleſiarum Prælatis col. 3. de off. Ord. Rom. ſingu. 459. Roch. Curtius in cap. vlt. de conſuet. fol. paruo 72. col. 2. & hanc opinionem fatetur eſſe communem, & tenet Couar. in pract. quæſt. cap. 11. poſt num. 4. & ratio potiſſima eſt, quia in foro conſcientiæ quis non ſortitur forum ratione delicti, Syl. in ſumma in verſ. forus quęſt. 6. in fin. Hoſt. in ſumm. tit. de pœn. & remiſ. §. cui confitendum verſ. extra territorium, Montefer. in ſua repet cap. vt animarum §. ſtatum de conſtit. num. 188. Iaſ. in l. extra territorium in 2. col. num. 6. ff. de iuriſd. omn. iud.

Decimo, ceſſat quoties delinquens pro delicto reperitur contumax in Curia detinentis, Foll. in ſua prac. crim. fol. 132. num. 5. Tartagl. in ſua pract. crim. in tit. de ord. Iudicior. cap. 8. & ante eos Felyn. in cap. ſolitæ in 3. col. num. 18. de maior. & obed.

Vndecimo, ceſſat in delictis, in quibus ciuiliter agitur, & nõ criminaliter, Cyn. in auth. qua in prouincia C. vbi de crim. agi opor. Capell. Tholoſ. dec. 219. in fi. Boer. dec. 29. poſt. n. 6. Corſet. in ſing. in verb. remiſſio in fi. Calder. in rert. d. 1. n. 18. de raptor. Bart. & DD. in l. hæres abſens §. ſi quis ff. de iud. Abb. in repet. c. fi. in 6. col. in ver. vltimo dicit gl. de for. comp. licet illud fallat in certis caſibus, de quibus per eumdẽ Abb. in præalleg. c. fi. in 9. col. in verb. venio ad ſecundum, Giaccarus in add. ad Clar. in verb. remiſſio: & hanc dicit eſſe cõmunẽ idem Clar. lib. 5. ſent. §. fi. q. 38. n. 23. in verſ. item quod fol. 131. Et ratio eſt, quoniam remiſſio fit ad locum delicti, vt ibi puniatur, & eius pęna tranſeat alijs in exemplum, quæ ratio ceſſat, vbi agitur ciuiliter, vt teſtatur Marſ. in ſua pract. crim. in §. oportunè n. 33. cir. med. Add. ad Guid. Pap. dec. 202. Couar. vbi ſupra poſt. n. 17. in fi.

RESOLVT. LXXVI.

Cuius expenſis fiat delinquentium remiſſio?

1 *Remiſſio ſecundum veriorem opinionem facienda eſt expenſis inquiſiti, & ſi non ſit ſoluendo, ſoluet actor, & tandem ipſa Curia, ſeu Iudex à quo.*
2 *Culpa carcerati non debet obeſſe ſuperiori.*

QVæro ſextò, cuius expenſis fieri debeat remiſſio delinquentis; In hac quæſtione ſunt tres Doctorũ opi-

opiniones. Prima fuit diſtinguentinm, quod aut remiſſio fit ad inſtantiam accuſatoris, & tunc ipſius expenſis fieri debet, mouentur per tex. in l. fi. C. de erog. milit. annon. lib. 11. l. quoniam C. de teſtib. c. mulieres de Iud. lib. 6. Si verò non ad inſtantiam accuſatoris, ſed Iudicis ipſius inquiſiti, & tunc Iudex ſoluet eas, arg. tex. in l. mulier in opus ff. de capt. & poſtl. reuer. & hanc opinionem tenuerunt Bal. in c. 1. §. ſi Iudex n. 1. de pac. tenen. Affl. in Conſt. Regn. Capitan. 4. not n. 6. in fi. idem Bal. & Salyc. in l. eos in fi. C de appell. Iac. de Beluiſ. in pract. iudiciaria in verſ. r emiſſio reorum n. 13. circa Capell. Thol. dec. 100. vbi Aufrer Vrſill. dec. 61. in fi. Ioſeph. Lud. dec. Peruſ. 74. n. 3. de Franch. dec. 211. Guid. Pap. dec. 211. n. 3. Couar. pract. q. c. 11. n. 7. Carau. rit. 135. poſt. n. 13. quam opinionem ampliant procedere etiam in Epi ſcopo petente ſibi remitti clericum à iudice laico captum; Nam ſumptibus ipſius Epiſcopi petentis eſt facienda remiſſio, Bart. in l. generaliter col. 3. n. 8. C. de epiſ. & cler. Menoch. de arb. iud. caſ. 228. n. 8. & Rot. Peruſ. dec. 74. poſt. n. 3. Quod tamen intelligas, vbi inquiſitus non eſt ſoluendo, ad notata per Panor. in cap. poſtulaſti in 3. col. circa med. de conſecr. eccleſ. Et huius opinionis ratio eſt, quoniam actus debent fieri expenſis eius, cuius gratia celebrantur, l. & ſi hæreditas §. quo autem ff. ad exhib. Bal. in l. cum ſæpe C. de erog. milit. annon. lib 11. Iaſ. in l. prætor ait §. his etiam n. 10. ff. de adden. Boer. deciſ. 130. Menoch. de arb. iud. caſ. 2. cent. 3. n. 5.

Secunda eſt opinio; remiſſionem faciendam eſſe expenſis Iudicis remittentis, cuius opinionis authores ſunt Io. Fab. in l. j. C. de off. Proconſ. Fulgoſ. in auth. qua in prouincia n. 5. C. vbi de crim. agi opor. Mari Socc. in cap. licet in 3. col. poſt n. 17. de for. comp. mouetur per tex. in l. 1. C. de offic. Proconſ. vbi, & Ioa. Fab. licet ille tex. nihil dicat de hoc.

Tertia, & vltima opinio fuit Boer. dec. 303. n. 12. verſ. quid ſit dicendum, vbi tenet, quod ipſe inquiſitus debet facere expenſas, & ſi ſoluendo non ſit, ſoluat actor, quã
1 opinionẽ ſequuti ſunt Boſſ. in tit. de for. comp. n. 74. Aufre. in add. ad Capel. Thol. dec. 100. in fin. Marſ. in pract. crim. §. diligenter. n. 18. Carau. rit. 135. poſt n. 13. & idẽ Boer. in Conſuet. Bictur. in tit. de iuriſ. omn. iud. §. 19. in fi. mouetur per tex. in l. lex Cornelia in fi. ff. ad ſylla. vbi informationes, & alia ſuffragia iuſtitiæ, expenſis carcerati fieri debent, ſi culpabilis eſt, & ſoluendo, ſin autem expẽſis accuſatoris, vel inſtigantis, & vltimo ipſius Curię; & pro hac opinione facit, quia carceratus appellãs, & petens ſe remitti ad Iudicem ad quem, debet expenſis ſui ipſius tranſmitti, & ſi non eſt ſoluendo, expenſis Iudicis à quo, vt dicit Bal. in l. generaliter §. his de præſenti num. 4. C. de reb. cred. Ioan. Fab. in l. minimè C. de appell. Alex. ad Bar. in l. iubemus C. de ſacroſ. eccl. Aufrer. ad Capel. Thol. d. dec. 100. Carau. d. rit. 135. poſt. n. 14. & gloſ. in clem. quamuis iure expenſis de appell. & ante omnes hòc idem voluit Odofr. in l. 1. C. de requir.
2 reis, & iſtam òpinionem puto veriorem, quia culpa ipſius carcerati delinquentis, non debet ſuperiori obeſſe circa petitionem remiſſionis ipſius; Item quia alteri per alterum, non debet iniqua conditio inferri, l. non debet ff. de reg. iur.

RESOLVT. LXXVII.

An Romana Curia, alibi delinquentem remittere teneatur?

á *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*

1 Q Væro, an Romana Curia, alibi delinquentem remittere teneatur; Negatiuè reſpondi ex Oldr. conſ. 124. in fin. Innoc. in cap. vt fama in 2. col. num. 17. de ſent. excommun. Abb. in cap. fi. poſt. n. 8. de for. comp. Fely. in cap. cum autem in 2. col. n. 10. de accuſ. Couar. pract. quæſt. c. 11. poſt. n. 6. & lib. 1. var. reſol. c. 6. n. 4. Put. dec. 228. q. 2. Ioſeh. Ludou. dec. 36. n. 4. in fin. Clar. pract. crim. §. fi. q. 38. fol. 131 n. 23. Boſſ. de for. comp. n. 58. & ita teſtatur Mant. conſ. 17. vol. j. n. 4.

RESOLVT. LXXVIII.

An in leuibus delictis, remiſſio locum habeat?

1 *Remiſſio fit cum crimina ſunt grauiora.*
2 *Remiſſio non conceditur niſi cum agitur de criminis punitione.*

Q Væro, an in leuibus delictis habeat locum remiſſio; Negatiuè reſpondi, vt probat tex. in l. deſertorem, in princ. ſumpto argumento à contrario ſenſu ff. de re milit. facit etiam text. in §. ſi quis verò comprehenſor in auth. vt nulli Iudicum, Cald. in c. 1 in fi. de rapt. Cyn. in auth. qua in prouincia C. vbi de crim. agi oport. Capell. Tholoſ. dec. 319. Couar. pract q. c. 11. n. 8. Conrad. pract. crim. in fi. lim. . . . . n. 12. pag. 249. in 1. col. in tit. de inquiſ. Duen. reg. 378. in 3. limi. Clar. pract. crim. §. fi. q. 38. verſ. ſcias tamen, Collect. in c. in ſi. prin. de for. comp. Mar. Socc. in cap. poſtulaſti in 2. col. n. 13. eod. tit. de communi DD. opinione teſtatur Aufrer. in addit. ad dec. 319. Capel. Thol. Abb. in c. fi. n. 15. verſ. vltimo dicit gloſ. eod. tit. & Farin. de inquiſ. q. 7. n. 49.
1 Ratio eſt, quia remiſſio fit. cum grauiora ſunt crimina. Boſſ. de for. comp. num. 178. fol. 22. Foller. pract. crim. fol. 140 num. 12. Farin. loc. cit. num. 50.
2 Secunda ratio eſt, quia remiſſio non conceditur, niſi quoties agitur de criminis punitione, l. ſi cui §. fin. ff. de accuſ. auth. qua in prouincia C. vbi de crim. agi opor. ſed in leuibus quis nõ punitur, Bonacoſ. lib. commun. opin. par. 1. in verſ. remiſſio pag. 146. col. 2. in princ.

RESOLVT. LXXIX.

A quibus, & quibus fiat delinquentium remiſſio?

1 *Remiſſio aliquando fit à Iudice laico ad Eccleſiaſticum, aliquando vero è contra. item fit alijs Officialibus, prout in corpore reſponſionis.*

Q Væro à quibus, & quibus fiat remiſſio delinquentium; Reſpondetur quod aliquando fit per ſecu-
1 larẽ Iudicem Eccleſiaſtico; cuius materia agitur in cap. ſi Iudex laicus de ſent. excom. & de hac nos alias dicemus, Secundo, fit per eccleſiaſticum Iudicem ſæculari, de cuius materia agitur in cap. licet, & in c. cũ ſit generale de for. comp. & de hac alias etiam vberius loquemur. Tertio, fit magiſtro militum pro delicto à milite patrato, de qua in l. magiſteria ff. de iuriſd. omn. iud. & latè de Franch. dec. 88. Quarto, fit Magno Admirato pro delictis maritimis, cuius materia agitur in c. vbi periculum, vbi gl. de elect. tract. Freza. in tit. de officio Admirati maris in princ. de Franch. dec. 142. & 417. Bal. in tit. quæ ſint regalia verſ. armandæ, Luc. de Penn. in l. murileguli C. de murileg. lib. 12. Quinto, fit Collegio Medicorum, de qua per Affl. dec. 42. Sexto, fit Superiori alicuius artis, cuius materia agitur in l. fin. C. de iuriſd. omn. iud. de Franch. dec. 176. Octauo, fit Iudici loci contractus, cuius materia eſt in c. j. §. contrahentes de for. comp. Nono Rectori ſtudij, de qua in auth. habita C. ne filius pro patre.

RE-

RESOLVT. LXXX.

Ad remittendum delinquentem, an Iudex cogi poſſit?

1 *Cogitur Iudex domicilij, vel originis remittere delinquentem ad Iudicem delicti, quod procedit etiam poſt latam ſententiam.*

2 *Limitatur quando Iudex domicilij, ſeu originis, non requiſitus præuenit in captura.*

QVæro an Iudex detinens cogi poſſit ad remitten-
dum delinquentem? Affirmatiuè reſpondetur,
1 nam poteſt Iudex loci delicti requirere Iudicem domi-
cilij, vel originis, vt capiat delinquentem, ad hoc vt
ſibi remittat, tex. eſt in §. ſi quis comprehenſor in au-
th. vt nulli iud. & in l. ſolent ff. de cuſt. reor. Mari. Socc.
in cap. poſtulaſti, verſ. quoad tertium, & Fely. poſt
alios in cap. fin. de for. comp. Bart. in l. 1. in princ. C.
vbi crim. agi oport. & in l. ſi cui §. fin. ff. de accuſ. &
eſt communis DD. ſententia, de qua per Boſſ. in tit.
de foro comp. num. 49. vbi etiam dicit quod cogitur Iu-
dex cui ſcribitur hoc facere, & vbi non vult, ſuperior
coget, Cæpoll. conſ. crim. 58. num. 1. verſ. primum
eſt, an de iure communi, Curt. Iun. in l. hæres abſens
§. 1. num. 5. ff. de iudic. & Clar. pract. crim. §. fin. quæſt.
38. verſ. eſt autem.

Amplia, vt cogi poſſit etiam poſt latam ſententiam, ad hoc vt exequutio fiat per Iudicē loci delicti, Alex. in l. à Diuo Pio §. ſententiam col. 4. verſ. & ſic erit concluſio ff. de re iud. Bald. in l. fin. ff. de Senat. Dec. in cap. quæ in eccleſiarum de conſt. Brun. conſ. 2. col. 10. & ſeq. & Boſſ. loc. cit. num. 49.

Limita, concluſionem principalem non procedere,
2 vbi Iudex domicilij, ſeu originis non requiſitus præ-
uenerit in captura, quia tunc ratione præuentionis
non poteſt cogi à Iudice loci delicti, vt remittat, Al-
beri, in l. hæres abſens §. ſi quis tutelam num. 8. ff. de
iudic. Anch. in cap. poſtulaſti num. 14. de for. comp.
Caſtr. in l. à Diuo Pio §. ſententiam ff. de re iud. Socc.
reg. 335. in 4. fall. Nonius conſ. 90. num. 5. Gomez var.
reſol. tom. 3. cap. 1. tit. de delict. num. 87. Cou. pract.
q. cap. 11. num. 6. Clar. loc. cit. & Farin. de inquiſ. q.
7. num. 49.

RESOLVT. LXXXI.

An remiſſio locum habeat quoties pro delicto non criminaliter, ſed ciuiliter agitur.

1 *Remiſſio ad locum delicti, fit ad exemplum aliorum.*

2 *Quando agitur ciuiliter, non habet locum remiſſio.*

3 *Quando pro crimine dicatur agi ciuiliter, remiſſiuè.*

QVæro, an remiſſio locum habeat, vbi pro delicto non criminaliter, ſed ciuiliter agitur? Reſpondetur negatiuè, prout in ſimili idem tenuiſſe Calder. in cap. 1. in 2. col. num. 3. de raptor. teſtatur Cyn. in authen. qua in prouincia poſt num. 6. in fin. C. vbi de crim. agi oport. Bart. in l. ſi cui in fin. ff. de accuſ. Bal. in l. ſi exequutorem in 2. notab. C. de exequut. rei iud. Caſtr. in l. ſi ego in princ. ff. ſi certum petatur, Collect. in cap. poſtulaſti in fin. de for. comp. Oldr. conſ. 224. Cæpoll. conſ. 59. in fin. Auguſt. de Arim. in add. ad Ang. de maleſ. in verb. & ibi, Caputaq. col. 8. in cap. tu adde, Abb. in cap. fin. num. 15. de foro comp. Couar. pract. quæſt. cap. 11. poſt num. 7. Marſ. in ſua pract. §. diligenter poſt num. 33. in princ. Giaccar. in ſua collect. commun. opin. in verb. remiſſio, Iodoch. in pract. crim. fol. 178. in verb. homicidium puniat, Boſſ. de for. comp. num. 57. Fol. pract. crim. fol. 112. in princ.

Amplia hanc concluſionem dupliciter, ſiue delictum ſit leue, ſiue graue, Capell. Tholoſ. dec. 319. Guid. Pap. dec. 202. Franc. Marc. dec. 313. p. 2. poſt Alex. conſ. 415. num. 3. vol. 2. Dec. conſ. 217. num. 4. vol. 1. Burſ. conſ. 23. eod. vol. & hæc eſt communis opinio, ſecundum Clar. pract. crim. fol. 131. num. 22. verſ. item in q. 38.

Amplia ſecundò, etiam in ciuilibus tantum, quia in cauſis ciuilibus non habet locum remiſſio, Bart. & DD. in l. hæres abſens ff. de iud. Soc. reg. 336. & 514. Couarr. pract. quæſt. cap. 10. Iaffred. dec. 12. & Baiar. ad Clar. quæſt. 38. num. 74.

Duæ tamen aſſignari poſſunt rationes pro conclu-
1 ſione principali. Prima, quia remiſſio ad locum de-
licti, fit in exemplum aliorum, argum. tex. in §. ſi quis
verò comprehenſor in auth. vt nulli iudic. quę ratio
ceſſat in delicto ciuiliter intentato, & hanc rationem
putat etiam veram, Abb. in cap. fin. num. 15. de for.
comp. Felyn. in cap. cum ſit generale num. 22. eod. tit.
Socc. d. reg. 336. Duen. reg. 368. lim. 5. Marſ. pract. crim.
§. attingam num. 14.

Secunda eſt ratio, quia quando ciuiliter agitur pro crimine, non poteſt procedi ad reum puniendum, vt teſtatur Clar. pract. crim. §. fin. quęſt. 37. num. 19. & in quæſt. 38. num. 23. Iodoch. pract. crim. cap. 91. num. 13. Ann. alleg. 71. num. 5. vol. 1. & Corſet. in ſing. in verb. remiſſio.

Quando autem dicatur pro crimine agi ciuiliter, vi-
3 de latè Bart. in l. licitatio §. quod illicitè ff. de public.
& in l. ait prætor ff. de ſepulcr. viol. Bald. conſ. 192. col.
penult. vol. 3. Et in quibus caſibus poteſt pro crimine
agi ciuiliter, & criminaliter, vide gloſ. in §. in ſumma
Inſt. de l. Aquil. & in l. damus C. ad l. Cornel. de falſ.

RESOLVT. LXXXII.

An in crimine raptus locum habeat remiſſio?

1 *Raptor poteſt puniri vbi reperitur.*

2 *De raptu debet conſtare ad hoc vt raptor vbique puniri poſſit, nec ſufficit quod de raptu imputetur.*

QVæro, an in crimine raptus locum habeat remiſ-
ſio? Reſpondetur negatiuè, quia raptor, *vbi*
1 reperitur puniri poterit, etiam quod ibidem raptum
non commiſerit, nec domicilium contraxerit, aut o-
riginem inde trahat, ita probare videtur text. in l. vni-
ca in fin. princ. ibi, ſiue fori præſcriptione C. de rapt.
virg. & ibi hoc expreſsè per illum text. tenet *Bal. num.*
8. dicens, quod raptor tamquam vagabundus non
habet priuilegium fori; quam ſententiam tenuerunt
Caſſan. in conſuet. Burgun. in tit. *gloſ.* deſ. addunt ve
rub. 12. §. vnito fol. 304. col. 3. num. 11. Socc. reg. 87. in
3. fall. Nouell. reg. 220. & 178. Duen. reg. 378. lim. 6.
Boſſ. de for. comp. fol. 166. num. 12. Foller. pract. crim.
in verb. audiantur excuſatores num. 36. Pro qua ſen-
tentia facit text. in l. raptores C. de epiſc. & cler. cuius
explicationem ponit Conrad. pract. crim. tit. de in-
quiſ. ſub num. 22. lim. 4. fol. 252.

Amplia hanc ſententiam, vt in tantum verum ſit:
2 raptorem vbique puniri poſſe, vt procedat etiam ſi
haberet priuilegium, vt non poſſet conueniri niſi ſub
certo Iudice; ita expreſsè tenuit gloſ. in d. l. vnica, in
verb. ſine fori præſumptione, & ibi Ang. num. 3. Salyc.
num. 10. C. de rapt. virg. Fulgoſ. in l. raptores nu. 5.
C. de epiſ. & cler. Aret. in §. ſanè in fin. Inſt. de raptor.
Farin. de inquiſ. quæſt. 6. poſt num. 8.

Limita demum, tunc locum habere, ſi conſtet illum raptorem eſſe, ſecus ſi ſolum imputetur, ſeu pendeat proceſſus, vt dicimus in Aſſaſſino, Alex. conſ. 166. vol. 6. Pariſ. conſ. 166. col. 4. vol. 1. Gabr. conſ. 170. num. 29. & lib. 6. commun. opin. concl. 1. num. 28. Gram. vot. 11. num. 4. & vot. 34. col. fin. & Farin. loco cit. poſt num. 10.

RESOLVT. LXXXIII.

An vt remiſſio delinquentis fiat, requiratur, vt Iudex delicti petat remiſſionem?

1 *Non petenti remiſſionem, non fit remiſſio.*
2 *Clericus remitti debet abſque requiſitione.*

QVæro, an vt remiſſio delinquentis fiat, requiratur, vt Iudex delicti petat remiſſionem. Reſpon-
1 detur affirmatiuè, quia non petenti, non fit remiſſio, dicit tex. in §. ſi quis verò comprehenſor, auth. vt nulli Iud. Bar. Bal. & alij in l. 1. C. vbi de crim. agi oport. Anan. & Abb. in cap. 1. num. 8. de raptor. & ibid. Ant. de Butr. in 2. notab. & ſeq. Io. Cald. in repet. cap. fin. col. 8. & ibid. Felyn. col. 4. de ſor. comp. Boſſ. eod. tit. num. 46. Guid. Pap. dec. 202. num. 2. verſ. 6. & in add. lit. B. Couar. pract. quæſt. cap. 11. num. 4. verſ. 20. & num. 5. verſ. 3. Diaz pract. crim. canonica cap. 8. 9. & 10. Aufrer. ad deciſ. Capel. Tholoſ. 319. Gram. dec. 26. num. 8. de Franc. dec. 98. num. 5. & hanc eſſe communem ſententiam, dicit Cyn. in d. auth. qua in Prouincia in 2. col. num. 10. Clar. pract. crim. quæſt. 38. verſ. eſt autem, Farin. de inquiſit. quæſt. 7. num. 38. lim. 6. & ita iudicaſſe Senat. Delphin. teſtatur Franc. Marc. dec. 83. p. 2. poſt Alberi. in l. ſi cui §. fin. ff. de accuſ. & in l. ſolent ff. de cuſt. reor. vbi teſtatur ſic terminatum ſuiſſe per D. Franc. de Zoilis, qui in Monte Peſulano diſputauit hanc quæſtionem; Cuius ſententiæ communis, ea mihi ratio videtur, cum Iudex agere debet ad petitionem, leg. 4. §. prætor ff. de damn. inſe. l. ſi ex teſtamento ff. de excep. rei iud. l. fin. C. de fid. libert.

Limita nunc hanc communem ſententiam quatuor modis. Primò, quia Iudex poteſt remittere reum, etiam ſi non petatur, ex vrbanitate Panor. conſ. 24. vol. 1. Alex. conſ. 324. vol. 1. Dec. conſ. 317. num. 140. Foll. pract. crim. num. 25. fol. 247. & Felyn. in d. cap. fin. num. 10. de for. comp.

Limita ſecundo, vt non teneatur Iudex remittere reum, etiam Iudice delicti petente, quotieſcumque per ſententiam ipſum reum Iudex, qui præuenit condemnauerit, Bal. in l. exequutorem num. 27. in fin. C. de exequt. rei iud. Salyc. in l. 1. C. vbi de crim. agi opor. Anan. in cap. 1. num. 8. de raptor. Mari. Socc. in cap. 1. de for. comp. Affl. in Conſt. Regni rub. 41. num. 12. Couar. loc. cit. num. 6. verſ. 6. Ratio eſt, quia remiſſio fit de condemnando, & non condemnato, Salyc. in l. ſi cui §. fin. ff. de accuſ. & Gram. dec. 26. num. 5. & ibi Audit. Petra in addit.

Limita tertiò in clerico, qui remitti debet abſque
2 requiſitione, probat tex. in cap. vt famæ, & ibi Abb. in 3. not. de ſent. excom. & Felyn. in d. cap. fin. num. 18. de ſor. comp. Carau. rit. 301. num. 6. Scalion. tit. 46. num. 8. facit text. in §. illud palam in auth. vt clerici apud proprios Epiſcopos.

Limita quarto, facta præuentione in caſibus, vbi locus eſt præuentioni, Alberi. in l. hæres abſens §. ſi quis tutelam num. 8. ff. de Iudic. Iacob. de Beluiſ. in repet. cap. 1. §. contrahentes num. 121. de ſor. comp. in ſextò, Anchat. in cap. poſtulaſti num. 14. de for. comp. in ſextò, Couar. loc. cit. num. 48. Felyn. in cap. fin. de foro comp. Alex. in l. à Diuo Pio §. ſententia colum. 4. verſ. ſic erit ſententia ff. de re iud. & ante omnes Inno. in cap. ex ore in 2. col. num. 13. de re iud.

RESOLVT. LXXXIV.

An vagabundus delinquens, ſit remittendus ad locum delicti?

1 *Vagabundi delinquentes, non remittuntur, quod limitatur multis modis.*
2 *Propriè vagabundus eſt ille qui remitti non debet, & talis eſt qui per mundum vagatur, nec habet certum domicilium in quo habitet.*

1 AD propoſitum quæſitum an vagabundus ſit remittendus ad locum delicti. Reſpondetur negatiuè, quia vbique locorum puniri poteſt de delicto vbicumque commiſſo, ita probat text. cum gloſ. in l. 1. C. vbi de crim. agi oport. per quam gloſ. dicit Bart. in l. hæres abſens §. proinde num. 4. ff. de iud. quod multi ribaldi ſuſpenduntur in Ciuitatibus, & Caſtris vbi inueniuntur, cum non habeant alicubi forum, & dictam gloſ. ſequuti ſunt Curt. Iun. in d. §. proindè num. 10. Cald. in cap. 1. de raptor. Guid. Pap. dec. 202. num. 1. gloſ. & DD. in l. 1. C. vbi quis de curiali, vel coart. & in l. hæres abſens in verb. debemus ff. de iudic. Alberi. de Roſ. in tract. de ſtatut. pag. 4 quæſt. 80. in princ. Innoc. & alij in cap. fin. de eo qui mittitur in poſſeſſ. Cæpoll. conſ. crim. 58. num. 23. Plot. conſil. 133. num. 14. volum. 1. Hyppol. conſ. 86. num. 13. & conſ. 121. num. 14. Fulgoſ. conſ. 149. Boſſ. de ſor. comp. num. 70. Iodoch. pract. crim. cap. 33. num. 9. & ſeq. Diaz. pract. crimin. canon. cap. 9. in fin. Conrad. pract. crim. in tit. de inquiſ. num. 27. in fin. Couar. pract. quæſt. cap. 11. num. 7. Clar. pract. crim. quæſt. 93. verſ. cæterum, & inter Deciſionarios Grammat. dec. 26. num. 9. Ioſeph. Ludou. dec. 16. num. 19. Lud. à Pegue. dec. 3. num. 10. & hanc eſſe communem DD. ſententiam teſtatur Decia. in tract. crim. tom. 1. lib. 4. cap. 3. num. 3. Audit. Petra ad Gram. dec. 26. num. 12.

Limita primo, hanc communem opinionem non procedere, quando vagabundus, forſan ſatiſdare voluerit de ſtando iuri in loco ſui domicilij, tunc enim debet eò remitti, nec poteſt per Iudicem capientem puniri, Cirill. in ſumma crim. tit. vbi de crim. ag. opor. Bellam. conſ. 11. col. 1. Ruin. conſ. 18. nu. 3. vol. 4. Prob. ad Ioan. Monach. in cap. inquiſitores num. 5. de hæret. in ſextò, Nouell. reg. 220. in 6. fall. licet hanc limitationem non admittat Farin. de inquiſ. q 6. num. 13.

Limita ſecundo, vbi territoria eſſent diſtincta, & ſub diuerſis Principibus non recognoſcentibus ſuperiorem; nam tunc vagabundus non poterit puniri per Iudicem, in cuius territorio delictum non commiſit, ita Fulgoſ. d. conſ. 149. Decia. vbi ſupra n. 8. & Farin. loc. cit. num. 13.

Limita tertio, vbi Iudex loci delicti peteret vagabundum captum ad ſe remitti, tunc non poterit puniri per Iudicem capientem, ſed ad Iudicem loci delicti remitti debet, Card. & Innoc. in cap. 1. de raptor. Ant. de Butr. & Abb. in cap. fin. de ſor. comp. Vital. de inquiſ. & earum forma num. 65. Mari. Socc. in cap. poſtulaſti num. 15. de for. comp. Corad. pract. crim. in tit. de inquiſ. num. 12. ampliat. 3. Couarr. pract. quæſt. cap. 11. num. 6. licet contrarium renuerint Duen. reg. 378. in 4. limit. & Nouell. reg. 220. in prima fallen.

Limita quarto in eo, qui non eſt propriè vagabun-
2 dus, ſed quaſi vagabundus. Propriè enim vagabundus dicitur ille, qui per mundum vagatur, nec habet certum domicilium, in quo habitet, Bar. poſt gloſ. in l. 4. §. prætor num. 24. ff. de damn. infect. gloſ. in l. eius qui ff. ad municip. Abb. in cap. fin. n. 13. de ſor. comp. Marſ. conſil. 86. num. 13. & Cepoll. conſ. 58. num. 23.

RESOLVT. LXXXV.

An fur remittendus ſit ad locum delicti?

1 *Fur non remittitur, nam per nouam rei furtiuæ contrectationem, naſcitur actio furti, ſecundum opinionem Bartoli.*
2 *Communior opinio eſt quod fur debeat remitti ad locum delicti.*

Quæ-

Digitized by Google

QVæro, an fur ſit remittendus ad locum delicti. Reſpondetur in hac quæſtione duas eſſe DD. principales opiniones; quarum prima fuit Bar. in l. ſi dominium num. 2. ff. de furt. qui dicit furem non eſſe remittendum, ſed poſſe puniri à Iudice capiẽtequam Bart. opinionem ſequuti ſunt Bald. in l. 1. col. 6. C. de confeſſis, & in cap. 1. §. ſi furtum de pace iure firmanda, Angel. de malefic. in verbo, & veſtem cæleſtem verſ. quid ſi fur. num. 6. Fulgoſ. conſil. 149. col. 2. num. 3. Bald. conſil. 150. vol. 5. Hyppol. conſ. 30. num. 24. volum. 1. & in conſ. 136. num. 15. vol. 2. Ludon. conſ. 61. num. 5. Paul. de Caſtr. conſil. 437. Plot. conſ. crim. Diuerſ. conſ. 133. num. 11. volum. 1. in magnis; inter deciſionarios Franc. Marc. dec. 176. in 2. par. Boer. dec. 218. num. 2. inter Practichiſtas Foller. pract. crim. in verſ. audiantur excuſatores num. 24. Conrad. pract. crim. in tit. de inquiſ. num. 22. in 3. limit. Duen. reg. 378. lim. 5. Nouell. regul. 220. in 2. fallen. Florian. in l. ſi adducta C. de furtis, Alber. de Roſ. in l. ſi ſuſceperit §. fin. ff. de iudic. & in l. fin. C. vbi in rem. actio. & hanc Bar. opinionem, dicunt communem, & in practica obſeruari, teſtatur Afflict. in §. in iure in 3. notab. n. 6. de pac. iur. firm. Viui. lib. 1. com. opin. in verb. Iudex in fin. num. 11. Maria. Socc. in cap. 1. de raptor. Caſſan. in conſuet. Burgun. ſ. 44. n. 15. Clar. multos alios allegans pract. cri. §. fin. q. 38. verſ. tu ſcis n. 16. poſt Cou. lib. 2. var. reſolut. cap. 20. num. 15. & Ann. ſing. 438.

1 Ratio cuius opinionis Bartoli ea eſt, quia per nouam rei contrectationem naſcitur actio furti, Anan. in cap. fin. in 6. col. & ſeq. de furtis, Capyc. deciſ. 104. in princ. Farin. loc. cit. num. 6. lim. 4.

Hanc tamen Bartoli ſententiam, limitat dupliciter Iacob. in l. ſi adducta C. de furt. & multas alias limitationes ponit Ang. & ibi Auguſt. de Arim. in verſ. veſtem cæleſtem, & vltra iſtas limitationes tu ipſe limita; vbi fur non fecit reſidentiam per ſpatium vnius diei, Boer. dec. 48. Capyc. d. dec. 204. Baiar. ad Clar. quæſt. 38. num. 42. Gramar. dec. 27. num. 8. Limita ſecundò, vbi fur non portaret rem furatam, ſed pretium, quia hoc caſu pretium non ſuccedit loco rei, ita Martin. de Carrar. conſ. 61. num. 4. & 5. vol. 1. Menoch. conſ. 71. num. 5. & 6. vol. 1. Riminal. Iun. conſ. 164. num. 20. vol. 2. An autem hæc opinio procedat, vbi rem furatam incognito vendiderit, vide Bern. de Plot. conſ. 133. num. 44. fol. 167. inter conſ. crim. diuerſ. lib. 1.

Secunda fuit opinio contraria Bart. & hanc tenue-
2 runt Fulgoſ. conſ. 149. colum. 2. Bald. conſ. 471. vol. 3. Ang. de Vbal. inter conſ. crim. diuerſ. conſ. 31. num. 18. in fin. vol. 2. Rimin. conſ. 7. num. 12. vol. 1. Capoll. qui & concordantes adducit conſ. crim. 58. num. 26. & ſeq. Alex. de Imol. conſ. crim. diuerſ. 71. num. 6. & 18. vol. 2. Bertran. conſ. 347. num. 10. vol. 2. & conſ. 29. vol. 1. Boſſ. tit. de furt. num. 18. Marſ. in l. fin. num. 212. ff. de iuriſd. omn. iud. Couar. pract. quæſt. cap. 11. num. 9. & variar. reſol. lib. 2. cap. 20. num. 15. ad fin. Clar. pract. crim. quæſt. 38. verſ. tu ſcis ad fi. Conrad. in pract. crim. tit. de furib. cap. 22. Pract. Papien. in forma inquiſitionis, verſ. contrectando ad fin. & hanc ſecundam opinionem eſſe communem, & in practica ſeruari dicit Mant. apophregm. 103. incip. ex ducentis poſterioribus, & ita eſſe tenendam, dicit Farin. de inquiſ. q. 7. poſt num. 7. vbi etiam dicit reum eſſe dimittendum in priſtinam libertatem, vt tenet etiam Boer. dec. 218. Fachin. lib. 9. contr. iur. cap. 19.

RESOLVT. LXXXVI.

An vt fiat remiſſio, ſit neceſſaria criminis cognitio ſummaria?

1 *Verior opinio eſt quod ad remiſſionem faciendam, præcedere debeat criminis cognitio.*

2 *Iudex ſæcularis qui remittere debet clericum, non poteſt cognoſcere de delicto clerici.*

3 *In remiſſione hæretici facienda, non prærequiretur cauſa cognitio facienda per Iudicem laicum.*

1 QVæro, an vt remiſſio fiat ad locum delicti ſit neceſſaria criminis cognitio ſummaria? Reſpondetur affirmatiuè gloſ. in clem. paſtoralis in verſ. de mora de ſent. & re iud. Bar. & Bald. in l. 1. n. 2. C. vbi de crim. agi opor. & in l. fin. num. 13. ff. de publ. & in l. ſi cui §. fin. in fin. ff. de accuſ. Oldr. conſ. 124. Alex. conſ. 25. col. 2. num. 3. vol. 3. Dec. conſ 346. num. 7. vol. 2. Mant. conſ. 17. vol. 1. Burſ. conſ. 49. eod. vol. Menoch. conſ. 557. num 5. vol. 4. Corn. conſ. 26. in 2. col. & Mand. conſ. 32. num. 3. vol. 1. Aret. in cap. fin. col. vlt. num. 20. & ibid. Felyn. num. 10. de for. comp. & obſeruari in praxi, teſtatur Marſ. pract. crim. §. opportunè num. 32. Guid. Papa dec. 202. in 4. requiſito, Boer. dec. 29. Franc. Marc. dec. 82. & latè (more ſuo) Couar. pract. quæſt. cap. 11. num. 5. Gamm. in deciſ. Luſitan. 363.

Contra tamen hanc opinionem ſunt qui obſtant per multa media; Primò, quod cum Iudex remittens, ſit merus exequutor, non cognoſcit de cauſa, l. & ſi non cognitio C. de diuerſis reſcript. l. ſi vt proponis C. de exeq. rei iud. Bat. in l. à Diuo Pio §. ſi ſuper reb. in princ. ff. eod. & text. in cap. nouit de appellat.

Secundò, obſtat text. in cap. ſi iudex laicus de ſent. excom. in ſextò, vbi Iudex requiſitus, vt remittat delinquentem, non cognoſcit, ſi deliquerit, vel nè.

Tertiò, quia præſumptio eſt pro Iudice petente remiſſionem, cap. in præſentia in princ. de renunc. c. ſicut de ſent. & re iud. Bart. in l. Herennius §. Caia ff. de euict. & Iaſ. in l. pacta nouiſſima in 2. col. in princ. C. de pact.

Quartò, quod cum per remiſſionem petitam, Iudex remittens declaretur incompetens, auth. qua in prouincia C. vbi de crim. agi opor. Non iure cognoſcit de re, in qua eſt incompetens, l. 1. C. ſi à non competente Iudice, cap. ea quæ fiunt de reg. iur. in 6.

Quintò, obſtat tex. in cap. at ſi clerici de iudic. vbi Iudex ſæcularis non poteſt cognoſcere de delicto clerici detenti per ipſum, vbi notum ſit illum eſſe clericum, & cognoſcens puniretur, Bar. in l. eos §. ſuper his C. de appell. Oliua ad Rit. Cur. Archiep. Neap. 38. num. 3. Imò hoc caſu incurreret in excommunicationem, niſi hoc fecerit incidenter, Nau. *in manual.* c. 27 num. 70.

His tamen non obſtantibus, non eſt recedendum à prima opinione, cum illa ſit communis, vt per Kirch. lib. comm. opin. cent. 2. opin. 47. & pro ea eſt gloſ. communiter recepta in clem. paſtoralis in verſ. de mora de ſent. & re iudic. quam approbat Ang. in l. 1. C. vbi cauſæ ſtatus num. 10. vbi dicit quod Iudex petitus, ſemper debet cognoſcere, an reus ſit culpabilis, nec paſſim ſequi debet iniuſtos appetitus requirentium.

Prò qua communi opinione duæ offerri poſſunt rationes. Prima, quia vbi poteſt eſſe tertij præiudicium, adhibenda eſt cauſæ cognitio, l. ne quidquam §. vbi decretum ff. de off. Proconſ. Bar. in l. Iudices in 2. not. C. de iudic. Aret. in §. 1. num. 3. Inſtit. de act. facit text. in l. omnibus ff. de reg. iur.

Secunda ratio eſt, nè aliquis innocens infamia notetur, Bal. in l. 1. in fin. ff. de iud. Cald. in rep. cap. de illius in 3. col. num. 17. de raptor. Ioan. Andr. in c. Romana §. contrahentes de for. comp. in ſextò, facit ad hoc text. in l. abſentem in 1. reſponſ. ff. de pœnis, ſed hæc cognitio criminis à quo fieri debeat, vide Abb. in cap. vlt. num. 6. de for. comp. Iaſ. in l. magiſtratibus colum. 2. num. 5. ff. de iuriſd. omn. iud. Caſſan. in conſuetud. Burgund. rubr. 12. num. 6. Guid. Pap. dec. 106.

Opinio principalis limitatur dupliciter. Primò, in re-
2 miſſione quæ fit per Iudicem ſæcularem Iudici eccle-

ſia-

Digitized by Google

ſiaſtico;nam non poteſt Iudex ſæcularis cognoſcere de delicto commiſſo per clericum, c.at ſi cletici,vbi DD. de indic.Bald. in l.eos §.ſuper his C.de appellat.Oliua ad Rit.Cur. Archiepiſc. Neap.c.38.num.33. & Nau.c. 27.num.70.in manual.

3 Secundo limitatur in remiſſione, quæ fit per eccleſiaſticum ſæculari, vt cum remittit Hæreticum,text.in cap.inquiſitioni §.prohibemus de hæret.in ſextò,Bart. in l.Diuus ff. de cuſt.reor. Iaſo.in l.magiſtratibus.ff.de iuriſ.omn.iud.& Boer.dec.90.

RESOLVT. LXXXVII.

Quomodo fieri debet remiſſio delinquentis?

1 *Remiſſio facienda eſt cum fida cuſtodia.*
2 *Remiſſio facienda eſt abſque ignominia, nam alias remittens vim publicam dicitur committere.*
3 *Remiſſio dicitur fieri cum ignominia, quando fieret cum mitra, tubis, & catena.*

1 QVæro quomodo debet fieri remiſſio delinquentis; Reſp. in hoc eſſe obſeruanda duo;Primum,quod fiat cum fida cuſtodia, ſcilicet cum ſeruientibus, vel cum catena in manibus,vel collo,Bald. in l.eos §.ſuper his C.de appell.Salyc.in d.l.2.num.14.Iacob. in l. quoties num.8. C.de iudic. Ang. in §.1. in auth. de defenſ. ciui.Paris.in tract.de ſynd.in verſ.remiſſio,Cou.pract. q.c.33.n.5. Hypp. in l. de vnoquoq; n.108. ff.de quæſt.

Limita tamen in clerico inquiſito de leui delicto,nã tunc ſine ſeruientibus remitteretur ad eccleſiaſticum Iudicem. Carau. rit.235. poſt.num.7.Anfrer. ad deciſ. Capell.Thol.273.& in clem.j.q.2.num. 22. de off.Ord. Boer.dec.303.circa fin.Cæpoll.conſ.11.n.17.& Bellon. conſ.47. n.12. Practica verò remittendi clericum eſt, quod vbi Iudex eccleſiaſticus nõ eſt in loco Iudicis remittentis, capiat fideiuſſores idoneos, qui promittant talem clericum aſſignare, & præſentare coram eo, & demum conſtituat aliquem procuratorem ad recipiẽdum carceratum,& Iudex ſæcularis cõſignet ipſum dicto procuratori,dimiſſo procurationis mandato pænes acta,ita Caram.rit.235.n.7.Boſſ.rit.de for.comp.n.30. Guliel.Bened. in cap.Raynutius in verſ.& vxorem nomine Adelaſiam dec.2.n.147. verſ.promiſſa de teſtam.

2 Alterum, quod obſeruari debet in hac remiſſione, eſt,ſcilicet quod fiat abſque ignominia, Bar. in l. Iulia ff.ad leg.Iul. de vi publ. Bald.in l.fi. de cuſtod.reor.Gemin.in c.1.§. contrahentes col.2.n.3.de for.comp.Couar.pract.q.cap.10.num.12.Arno.Solilo.76.de Franch. dec.37.& Carau. loc.cit.Foll.pract.crimin.in verb.audiantur excuſatores poſt. num.43.Hinc eſt,quod Officialis, qui remittit delinquentem cũ ignominia,dicitur committere vim publicam,tex.eſt vbi Bart.in l.Iulia ff. ad leg.Iul.de vi publ.Bald.in auth.ſi verò col.3.num.6. C.de bonis authorit.Iudi.poſſ.Iaſ.in l. famoſo in 2.not. C.ſi contra ius, vel vtilit. publ. Hyppol. Bonacoſ. lib. com.opin.verſ.remiſſio,Gabr.Rom. de crim.concl.27. n.30.vbi etiam dicit,quod Officialis tenetur remittere delinquentẽ aſſociatum, allegat tex. in §.ſi verò,auth. vt nulli Iud. Mari.Socc. in c. poſtulaſti,verſ. ad ſextum de for.comp.& de tali remiſſione ſic ignominioſè facta poteſt in Curia puniri,Domin. de S. Gemin. in c. ſi Iudex laicus §.ſi.de ſent.excom.in ſextò,& ratio eſt;nam verecundiam inferre pro delicto eſt pæna,c.cũ dilectus de accuſ.Archid.in cap.pænitet in verſ.oportet de pœnit. diſt.1. Bellug. in Spec.Princ.in tit. de Præpoſ.grau. §.videamus.n.11.vſque ad ſi.fol.4.Bald.in auth.ſi verò C.de bonis,auth.Iud.poſſ.Angel.in §.1. in auth. de defenſ.ciuit. ad ſi. & dicit Par. de Put. in tract.de Synd.in verb.remiſſio,quod quidam Regens Magnæ Curiæ fuit priuatus officio pro eo quod cum ignominia remiſerat clericum ad ſuum Epiſcopum,vt referunt Carau.d.rit. 235. Boer.deciſ.303.Clar.lib.7.ſent.§ ſi.q.36.& per hoc reprobatur conſuetudo,quæ extabat in aliquibus Prouincijs,quod fiebat talis remiſſio cum irriſione,& plerumq; cum mitra,& tubis ſonantibus,vt teſtatur Ang. in l. Iulia ff.ad Iuliam de vi publ. Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ.29.num.6.Clar. de §.ſi.q.6.ſol.229. num. 43.

Sed dubitari poterit,quando dicatur fieri cum igno-
3 minia? Reſpondetur, quod vbi fieret modo prædicto, ſcilicet cum Mitra, vel tubis ſonantibus, vel cum catena in collo,quoties caſus nõ requireret hoc,tunc diceretur potius ob ignominiam, quam ob cuſtodiam, ita Carau.d.rit.235.

RESOLVT. LXXXVIII.

An in materia remiſſionis,forus delicti ſit principalior alio foro?

1 *Forus delicti præfertur foro originis.*
2 *Ratione delicti quis efficitur de foro iudicis, & non propriè ſubditus.*
3 *Quando delictum habet initium in loco originis, præfertur Iudex originis.*

QVæro, an in materia remiſſionis forus delicti ſit principalior foro originis?Reſp.quod licet regulariter delictum cognoſcatur per Iudices originis,delicti, & loci, in quo quis magis verſatur, l.1.C. vbi de crim.agi oport. vbi omnes ſcribentes, c. licet.cap.poſtulaſti,vbi Abb.de foro cõp. c.Oſius vbi Ant.de Butr. de elect.Ioan.Andr.in cap. cum nullus in fine de temp. ordinat.in 6. Marian.Socc. in cap.poſtulaſti in 3.col.in verſ.circa finẽ de foro comp.Iodoch.pract. crim.c.95. in fine & Couar. tract. pract.quæſt.cap.10.poſt num.6.

Nihilominus forus delicti eſt principaliter ſecundũ Ioan.Andr.in cap.2.in 2.col.verſ.noſcatur de conſtit.& in eo potius remiſſio delinquentis facienda eſt, quam in loco originis,Bal.in l.de quibus in q.5.ff.de leg.Paul. de Caſtro.in l.1.in 3.notab.C.vbi de crim.agi oporter, Iaſ.in l.ſi pluries, num.6. & ſeq.ff. de pactis,Marian.in cap. poſtulaſti in 3.col.verſ. quoad primum articulum de foro compe. Anto.de Butr.in c.1.in fine de Raptor. pro qua opinione adducitur gl.communiter approbata in l.hæres abſens ff.de indicijs.

Secundo, adducitur illud, quod voluit Alberic. *in* Authent.qua in Prouincia C.vbi de crim.agi oport.vbi voluit forum delicti dici potiſſimum forum delinquentis,per tex.in §. ſi quis verò comprehenſorum in auth. vt nulli Iudicum.

Tertio,facit quod Iudex originis non poteſt facere, quod per ſe ſubditus originarius puniatur, qui in alio territorio delinquit, Alex.cõſ.111.col.2.vol.1.Hippol. conſ.66.n.63. & conſ.100. dicens eſſe magis communem,Laur. de Peruſ. inter conſ.crim.conſ.103.& hanc eſſe magis communem Canoniſtarum, & Legiſtarum opinionem teſtatur Gramat. dec.26.n.6. Theſ.dec.90. num.2.quod alia ratione non eſt,niſi quia forus delicti pręfertur foro originis.

Quarto, Accedit quod decidit Hippol. de Marſ. in l.fin.n.135. & 138.ff. de quæſtionibus, vbi putat ea ratione,forum delicti præferri foro originis,quoniam per delictum, offenſa eſt iuriſdictio territorij delicti, non originis.

Quinto,facit, quod delinquentes,in loco delicti puniendi ſunt,l.capitaliũ §.famoſos ff. de pœnis, l.fin. vbi Bald.ff.de noxal.Bal.in l.1.C.de aggeribus nõ rumpendis,Marian. in reperit. cap.qualiter, & quando n.260. de accuſ.Clar.pract.crim.§.fin.q.99.num 6.

Ex his ergo relatis puto indubitatam eſſe hanc opinionem, ſcilicet forum delicti in remittendo præferri loco originis; quod amplia etiam vbi delinquens eſſet in poteſtate Iudicis non habentis iuriſdictionem in de-

Digitized by Google

linquentem, quia tunc forus delicti præfertur in remittendo, foro originis, Calder. & Abb. in cap. fin. col. 9. in fine de foro comp. Couar. pract. quæſt. cap. 11. in verſ. in delictis, Plaza in epit. delictorum, cap. 3. num. 8. Hippo, ſingu. 83. Marian. Socc. vbi ſupra num. 3. Din. in l. iuris peritos §. oriundos in principio ff. de accuſ. tut. Guido Papa, dec. 104. nu. 3. & ſecundum hanc opinionem deciſum fuiſſe in Sacro Conſilio Neapolitano, teſtatur de Franc, dec. 37. per tex. in §. autem in Auth. de Defenſor, Ciuit.

Ex qua ampliatione infero, quod ſi Iudex Domicilij inquirat, & inquiſitum ceperit, & petatur remiſſio à Iudice originis, & loci delicti, tenetur remittere; ſed remiſſio fieri debet magis Iudici delicti, quam originis, Iacobin. in l. hæres abſens, §. ſi quis tutelam num. 1. ff. de iudic. Boer. dec. 28. in fin. de Franch. d. dec. 37. Theſ. dec. 90. poſt num. 4. Ludoui. à Pegue. dec. 4. in 2. nota.

1 Concluſio tamen principalis, ſcilicet quod forus delicti præferatur foro originis, limitatur tripliciter. Primo vbi Iudex Domicilij præuenit Iudicem Delicti in cognoſcendo, nam tunc Iudex fori originis præfertur, ita Bar. in l. ſi amicis, col. 1. n. 3. in principio, ff. de adult. Bal. in Auth. qua in Prouincia n. 6. C. vbi de crim. agi, opor. Alberic. in l. hæres abſens §. ſi quis tutelam in fin. ff. de Iudic. Abb. in cap. licet in fine de foro compe. Marian. Socc. vbi ſupra & Theſ. dec. 90. poſt num. 4.

2 Secundo limitatur, quod licet delinquens ratione delicti efficiatur de foro illius Iudicis vbi deliquit, tamen non efficitur propriè ſubditus illius, gl. in c. nuper de ſententia exco. & in clem. 1. in verb. Domicilij forus de for. comp. Bal. in l. 1. in 1. q. C. vbi de crim. agi oportet, Ioa. Andr. in c. 1. de priuileg. in 6. Dinus in lege iuris peritus §. cum oriundus ff. de excuſ. tuto. Paul. de Eleazar. in clem. 1. in principio de off. ord. & Ancha. in c. poſtulaſti in 2. q. & ibidem Marian. Soccin. de foro comp.

3 Tertio, & denique limitatur, vbi delictum habuit initium in loco originis, nam tunc Iudex originis præfertur, & ratio eſſe poteſt quoniam initium eſt inſpiciendum, l. 1. ff. de orig. iuris, Bart. in l. 1. ff. de pœnis, Bal. in l. 1. C. de eunuchis in fine, Bellug. in Spec. Principum in tit. de amot. rub. 14. fol. 84. Card. Iacobat. in tract. de Concil. lib. 5. art. 8. Apoſtilla ad Guid. Pap. in dec. 104. ſed hęc limitatio non admittitur, & reprobatur per Vinc. de Franc. dec. 37. num. 4.

RESOLVT. LXXXIX.

An Iudex, cui fit remiſſio delinquentis, teneatur ſtare proceſſui facto per Iudicem remittentem?

1 *Dubium reſoluitur negatiuè.*

2 *Quando Iudex Eccleſiaſticus petit à ſæculari Iudice accommodationem familiæ pro executione ſuæ ſententiæ, ſæcularis non poteſt cognoſcere de viribus ſententiæ, nam tunc non eſt executor.*

AD propoſitum dubium Reſpondetur negatiuè, ex doctrina Innoc. in cap. pro inquiſitione de accu-
1 ſat. & in cap. cum dilectus de ſucceſſione ab inteſtat. Bar. in l. Diuus in prima col. in principio, ff. de cuſtod. Reor. & in l. non dubium ff. eodem; pro qua opinione eſt tex. expreſſus in §. ſi vero crimen in auth. de ſanctiſ. Epiſcop. & eſt communis opinio, ſecundum Dec. in c. at ſi clerici, de Iudic. Specul. in tit. de comp. Iud. Gram. conſ. 42. num. 1. Cœpol. conſ. 11. nu. 13. Viuius comm. opin. in verbo Iudex Laicus, Clar. lib. 5. ſentent. pract. crim. §. fin. q. 36. num. 44. vnde cum Iudex remittens declaretur incompetens per ipſam remiſſionem, non tenetur cui fit remiſſio, eius proceſſui ſtare, vt voluit etiã Bartolus in l. Diuus ff. de Cuſtod. Reor.

Quam concluſionem amplia procedere etiam in remiſſione, quæ fit per Iudicem ſęcularem Eccleſiaſtico; nam non tenetur Eccleſiaſticus, cui remittitur clericus delinquens ſtare proceſſui, facto per ſæcularem, & eſt communis opinio ſecundum Dec. in c. at ſi clerici, col. 6, nu. 22. de Iudicijs, Abb. in cap. fin. in 3. col. poſt num. 7. de foro compe. Fely. in cap. venerabilis in 2. col. num. 10. de except. & in d. cap. at ſi clerici in 4. col. num. 16. Hoſtienſ. in ſumma in tit. de pœnit. §. cui confitendum & §. cui Papa, Bar. in dicta l. Diuus in fine Iaſ. in l. magiſtratibus col. 3. nu. 10. ff. de iuriſ. omnium Iud. Gram. conſ. 42. num. 3. Couar. pract. quæſt. cap. 33. poſt num. 3. Clar. loco cit. num. 44. Boſſ. in tit. de foro compe. n. 87.

Amplia ſecundo, è contra in Iudice ſæculari, cui remittitur clericus degradatus; nam non tenetur ſtare proceſſui facto per Iudicem Eccleſiaſticum, ex eo quod de nouo cognoſcere poteſt; dicit Fely. in dicto cap. at ſi clerici in principio, num. 14. de iudicijs, quem refert Affl. in prima parte Conſtitut. Regni rub. 27. num. 32. Bart. in l. non eſt dubium ff. de cuſtod. reor. Bald. in leg. placet in fine C. de ſacro Sanct. Eccle. Cagnol. in l. cum quædam puella num. 63. ff. de iuriſ. omn. Iud. Boer. dec. 90. num. 1. p. 1. Guid. Pap. dec. 574. Foller. in pract. crim. verbo pœnis num. 56.

Amplia tertio, in implorante brachium, nam Iudex Laicus cuius brachium imploratur, non tenetur ſtare proceſſui iudicis Eccleſiaſtici, Inno. in c. 1. in fine de offic. Ordin. Iſern. & Afflict. in procem. Conſt. Regni poſt mundi machinam in gloſa in verbo gladij nu. 58. Bald. dec. 88. item Gram. conſ. Ciuil. 109. poſt principium, Felyn. in c. ſignificaſti in 2. col. in fine de offic. deleg. Hoc tamen non procedit, quando imploratur brachiũ, pro exequutione ſententiæ latæ per Eccleſiaſticum ſuper crimine Hæreſis, Abb. Imol. & alij in cap. 1. de off. ord. Bal. in auth. clerici in principio C. de Epiſcopis, & clericis, Salic. in l. ea eidem q. 10. C. de accuſat. Angel. in l. 1. in princ. C. de exhib. reis, in l. magiſtratibus in 2. col. in medio ff. de iuriſdic. omn. iud. & Boer. deciſ. 90. in principio.

An autem hæc concluſio procedat, quando Iudex Eccleſiaſticus peteret à ſæculari, vt ſolum ſibi accom-
2 modet familiam pro exequutione ſuæ ſententiæ: Negatiuè dicunt omnes, tunc enim Iudex ſæcularis, non dicitur exequutor, & ideo nullatenus poteſt cognoſcere de viribus ſententiæ Epiſcopi, ita notabiliter *Alciat. in* c. 1. num. 120. de off. ord. Suarez de Paz in praxi 2. tom. in procem. nu. 9. Add. ad Diaz pract. crim. canon. c. 154.

Sed quid in exequutore? nunquid debet exequi, alio non quæſito, & proceſſu Iudicij non; vide *Bart. & DD.* in l. à Diuo Pio §. ſententiam ff. de re *iudicata*, & in l. 1. C. de iuris, & fact. ignor. Paul. de Caſt. conſil. 127. in fin. Felyn. in cap. de cętero in 1. & 2. col. de re Iud. & in cap. cum ſit generale col. 6. verſ. ſecunda limitatione de for. comp. & Boſſ. de foro compe. poſt num. 87. & ad prædicta optimus tex. apud Canoniſtas in cap. paſtoralis §. quod autem de off. delegat.

RESOLVT. XC.

An Decima debeatur de fructibus perceptis extra territorium Parochiæ?

1 *Parochiani tenentur ſoluere decimas fructuum perceptorum in territorijs extra Parochiam, præſertim vbi extat conſuetudo ita ſoluendi.*

2 *Decimas tenetur quis proportionaliter ſoluere duobus Rectoribus, quando gregem paſcit in duabus Parocbijs, pro medietate anni in vna, et medietate alterius anni in alia.*

PRotuli ſententiam in fauorem cuiuſdam Parochi, agentis contra ſuos filios ſpirituales poſſidentes territoria in alia ciuitate: Et dixi, ipſos teneri ad ſoluendas Decimas eorum etiam fructuum, ibidem per-
1 ceptorũ, & motus fui ex deciſione Viuij 63. cuius verba

ba ſunt, quod Decimæ ſoluendæ veniunt, nedum ex fructibus recollectis in territorio, ſed de omnibus alijs fructibus, etiam extra territorium ipſum perceptis, & præſertim vbicumque adſtaret conſuetudo ita ſoluendi, c. cum non ſint de Decimis, & ita in facti contingentia iudicaui tamquam Delegatus à Sacro Regio Collaterali Conſilio ad fauorem venerabilis Capituli clericorum terræ Vrſariæ contra vniuerſitatem, & homines eiuſdem terræ, de menſe Iunij 1583. vt vniuerſitas hæc ſolueret dicto Capitulo decimas, etiam de fructibus extra territorium recollectis, & ita vidi hiſce oculis iudicatum per prædictum Collaterale Conſilium ſub die 30. Ianuarij 1581. ad fauorem Reuerendi Capituli Lucerini, contra hæredes Liuij de Sanctis, vt ſoluere deberent decimas ipſi Capitulo, tam de fructib. perceptis in territorio Lucerino, quam etiã extra territorium, & ſic in territorio terræ Moctæ, dummodo de ipſis fructibus non ſolueretur etiam decima alteri Eccle-
2 ſiæ extra territorium: Nam Decimas proportionaliter ſoluere, etiam quis tenetur duobus Rectoribus, vbicũque gregem paſcit in duabus Parochijs pro medietate anni in vna, & pro alia medietate in alia, vt cõcludit ex communi omnium opinione, dummodo non vigeat conſuetudo in contrarium, Bertran. conſ. 410. proponitur in facto, vol. 4. vnde ſtante quod vniuerſitas Vrſariæ de fructibus memoratis extra territorium acceptis nemini ſoluebat Decimas, ideo adductis legibus, non obſcuris, veteris, ac noui teſtamenti, atque deciſionibus prelibati Sacri Collater. Conſ. condemnaui vniuerſitatem ipſam ad ſoluendum huiuſmodi Decimas de fructibus ante dictis Capitulo prædicto, ratione, intuituque Sacramentorum præſtitorum, & præſtandorum; & ideo, non abſque leui certamine extitit in Sacro Regio Conſ. in anno 1583. confirmata, & approbata mea ſententia, referente Illuſtriſſimo D. Vinc. de Franc. cauſæ Commiſſario, & ita in terminis firmat etiam Neuiz. conſ. 14. Os meum num. 15. quod Decima ſolui debet in loco Eccleſiæ cui ſubſunt bona.

Non obſtat, illas Decimas deberi Parocho, quę ſunt in eius Parochia, Capel. Tholoſ. deciſ. 433. Ludouic. in dec. Peruſ. 72. Franc. March. dec. 17. Put. dec. 154. lib. 1. nam reſpondetur intelligi, quando in alio loco non ſoluuntur Decimæ, vt ſupra dixi.

Non obſtat ſecundo, quod Decimæ debeantur Rectori Eccleſiæ ratione Sacramentorum, & curæ animarum, Verall. dec. 353. p. 2. Gome. Leo dec. 77. Concilium Trid. ſeſſ. 25. de reform. c. 12. quia eadem ſolutione de qua ſupra, reſponderi poteſt.

RESOLVT. XCI.

Actiones perſonales in foro conſcientiæ, quanto tempore præſcribantur?

1 *Actiones perſonales de iure Canonico non præſcribuntur ſpatio 30. vel 40. annorum, quando eiuſdem fori ſunt debitor, vel creditor, & maximè ſi iuramẽtum interuenit.*
2 *Lex vult, neminem locupletari cum aliena iactura.*

1 RESpondi in facti contingentia cum Baldo in conſ. 148. quod actiones perſonales de iure Canon. & in conſcientia non præſcribuntur ſpatio 30. vel 40. annorum, cum mala fides debitoris de ſoluendo interpelletur ab homine, vel à die quando ſunt eiuſdem fori debitor, & creditor, & maximè ſi iuramentum interuenit, ſecundum gl. Bal. & Imol. in cap. fin. extra de præſcrip. Ioan. Andr. in cap. 2. eodem tit. in 6. Card. in cap. vigilanti extra eodem, Panorm. in c. Eccleſia circa finem, extra de iure Patro. Bal. in cap. ſi quis per triginta, ſi de feud. fuerit contro. in auth. ad hęc C. de vſuris; Imol. in l. quibus §. Dominus ff. de condit. & demonſtr. Ang. & Rom. in l. ſi ſequitur §. ſi viam ff. de vſucap. & videtur caſus in d. cap. fin. ibi: Nullà valeat, abſque bona fide præſcriptio, qui text. fundatur in ratione ſpeciali in retinendo alienum, quæ ratio militat etiam in eo, qui tenetur actione perſonali, nam lex vult, neminem locu-
2 pletari cum aliena iactura, l. nam hoc natura ff. de cõd. indeb. & Dominus prohibuit rem alienam concupiſci, multo fortius retineri, nec potuit lex inducens præſcriptionem ſtatuere contra legem Dei, gloſ. in c. litteras extra de reſt. ſpol. quæ opinio cum tendat ad fauorem animæ, tutior dici poteſt, per tradita in cap. veniens extra de ſponſ. gloſ. in c. 2. de ſeru. & talis præſcriptio appellatur ius iniquum peſtiferum, tex. in auth. vt Eccleſiæ Romanæ cen. an. gau. præſcri. colla. 11. licet contrariam opinionem tenuit Hoſt. in ſum. tit. de perſ. §. quæ res, & Bar. d. §. ſi viam.

RESOLVT. XCII.

Exequutor Apoſtolicus, qualiter debet interpretari reſcriptum dubium ſibi emanatum ad ornatum tex. in cap. cauſam quæ, de reſcriptis.

1 *Verba reſcripti debent reduci ad ius commune.*
2 *Delegatus non debet adimplere reſcriptum quod deuiat à tramite iuſtitiæ.*
3 *Clauſula ſequens in reſcriptis determinat præcedentia.*

1 VErba reſcripti debent reduci ad ius commune, licet natura verborum aliud ſentiat. gloſ. in cap. paratus in verſ. ſi verba 23. q. 1. Panor. in cap. cauſam quæ nu. 1. de reſcript. & ibi addentes, Roma. conſ. 334. num. 2. allegat tex. in cap. ſuper eo de offic. Delegat. & dicit, reſcripti verba eſſe interpretanda, ſi interpretari oportet, vt ad ius commune reducantur, & ius tertio non auferatur, ſequitur Ruin. conſ. 123. n. 12. lib. 3. Loffred. conſ. 39. nu. 25. Gomez in reg. de iure quæſito non toll. 9. nu. 4. quos allegat Mandoſ. in addi. ad Roma. ad conſ. 334. Ant. de Petris in tract. de iuris Epiſc. defenſ. c. 8. num. 13. etiam ſi eſſent in fauorem pię cauſæ, nè alteri præiudicium fiat, Gul. Rodoan. tract. de ſpolijs, q. prima, num. 12. & procedit etiam, ſi reſcriptum nihil operaretur, Ancha. conſ. 353. quem refert, & ſequitur Rubeus conſ. 167. nu 3. verſ. ſtante igitur, Gomez loco iam citato, quin etiam alios refert Crauetta conſ. 412. num. 1. & conſ. 390. num. 15. vbi, num, 14 inquit, Reſcriptum eſſe interpetrandum ſecundum ius, nè alterius ius etiam minimum minuatur, etiam ſi reſcripti verba aliud ſentire videantur, allegat Cald. conſ. 2. tit. de Reſcrip. & idem tradit conſ. 412. num. 4. & quod reſcripta ſint intelligenda ſecundum ius, tradit etiam Guid. Pap. in tract. de reſcript. num. 32. & clauſulæ appoſitæ in reſcripto, recipiunt omnes interpretationes quas recipit ius commune in tali materia, Gemin. in c. licet canon. §. fin. n. 4. verſ. nota benè illud dictum de elect. in 6. & Dec. conſ. 209. num. 5. & 6. reſcriptum enim propriè eſt, quod ſcribitur ad obſeruantiam iuris, Ripa in rubrica extra de reſcriptis, num. 10. qui propterea num. 11. inquit, quod ex hac ratione oritur, quod reſcripta ſint modici præiudicij, poſt Bald. in l. 1. C. de diuerſ. reſcript. quem ipſe refert; & propterea reſcriptum contra ius non valet, niſi ſit facta mentio iuris, gl. in cap. 1. in verſ. noſcatur de Conſtit. in 6. & illud Reſcriptum, quod de-
2 uiat à tramite iuſtitiæ, non debet Delegatus adimplere, l. reſcripta C. ſi contra ius capitur &c. Rip. in c. ſi quando nu. 16. de reſcript. & reſcripta interpretantur, ſalua Iuſtitia, & ſaluo iure tertij, l. 2. §. ſi quis à Principe ff. ne quid in loco publico, cum ſimil. Specul. tit. de Salar. §. 1. num. 7. gloſ. in cap. cum dicat verſ. aliorum de Eccleſ. ædificãdis; nec Princeps vult ipſo Reſcripto, cauſas infinitas reſuſcitare, Spec. tit. de except. §. 3. verſ. rurſus num. 43. & ipſius Reſcripti intellectus, etiam per reuolutionem clauſularum debet reduci ad ius commune

vt ipſum non lædat. Ant. de Butt. in cap. cauſam quæ de reſcriptis, Hoſt. in c. qualiter, & quando de accuſat. & Panorm. in dicto cap. cauſam quæ ante num. 2. & magis ad caſum noſtrum, quod reſcriptum ſit ſtrictè interpretandum, docet Bar. in l. fin. n. 3. ff. de Conſtitu. Princ. allegat. text. in d. c. cauſam quæ, Berous in c. ſuper litteris in repet. num. 7. de reſcriptis, in cap. primo, num. 28. ff. de off. Deleg. & in cap. item cum quis, n. 22. de reſtitut. ſpoliat. Vant. in tract. nullit. verſ. huiuſque nu. 64. Mandoſ. in tract. de inhibit. q. 68. n. 3. Alber. de ſtatutis q. 9. n. 38. Burſat. conſ. 73. num. 6. lib. 1. & Caualcan. qui multos cumulat. dec. Fuizan. 21 nu. 27. p. 1. Bal. in d. l. fi. col. 2. qui in ver. reſcripta verò in ſpecie, inquit, quod mandatum exequutorium ſit ſtrictè interpretandum, & magis ad rem, quod illa clauſula, fiat iuſtitia, operetur etiam reſpectu exequutionis, ſi eſt facienda, tex. in d. cap. cauſam quæ, vbi ſit tranſpoſitio clauſulæ in alio loco poſitæ, ad hoc vt reſcriptum ſumat bonam interpretationem: Neque in ordine ſcripturæ Summus Pon-
3 tifex negotium facit, & proinde ibi clauſula ſequens determinat præcedentia, ad quod gloſ. ibidem multa iura allegat, & de reſcripti materia multa poſuit Mexia Hyſp. ſuper Prag. taxæ panis concl. 5. n. 142. fol. 93.

RESOLVT. XCIII.

Archipresbyter, an habeat aliquam iuriſdictionem in ſuos Parochianos, Clericos, & Sacerdotes, eos ſcilicet puniendi, caſtigandi, vel aliud faciendi?

1 *Archipresbyter ſtante conſuetudine poteſt ſumere extraiudicialiter informationes ſuper matrimonijs, eaſque ad Epiſcopum tranſmittere; ſed non ſumere informationes in figura iudicij.*

2 *Archipresbyter poteſt amicabiliter componere iurgia inter ſacerdotes, ſed non per viam iuris.*

PRopoſito quæſito reſpondi cum dec. Rot. Fari. 129. p. 2. cuius tenor eſt; Stante reſolutione facta in hac cauſa ſub die 15. Iun. proximè præteriti, quod tam Archiepiſcopo, quam Archipresbytero dandum ſit mandatum de manutenendo, in his tamen, quæ vnicuique competunt ex diſpoſitione iuris communis, quam Côcil. Trid. cum pro parte Archipresbyteri prætenditur ſe in pluribus habere fundatam ſuam intentionem ad dictum effectum, tam attenta diſpoſitione iuris communis, quam Conc. Trid. Hinc deſcendendo ad particularia nondum deciſa, dubitatum fuit, an circa infraſcripta tria capita eſſet ita fundata intentio ipſius Archipresbyteri contra Archiepiſcopum, vt ei dari debeat mandatum de manutenendo.

Primum caput eſt; an poſſit ſumere informationes ſuper Matrimonijs à Forenſibus contrahendis, & illas tranſmittere Ordinario pro gratia obtinenda, iuxta diſpoſitionem Conc. Trid. c. 7. ſeſſ. 24. de reform. matr.
1 circa quod fuit reſolutum; Archipresbyterum poſſe quidem in exequutionem d. Conc. Trid. ſumere informationes ſuper Matrimonijs à Forenſibus indiſtinctè; iuxta declarationem Illuſtriſſimorum interpretum eiuſdem Conc. de qua in ſummario Archiepiſcopi n. 5. & vlterius, intelligendo de informatione aſſumenda extraiudicialiter, & non in figura iudicij, neque cum receptione teſtium formaliter; cum iſta fieri non poſſint abſque iuriſdictione, quam Archipresbyter ipſe non habet, cum eius effectus ſit omnia referre ad Epiſcopum; nec aliquid contra eius decreta ordinare, vt dicit tex. in c. fin. in fine de off. Archipresbyteri, vbi expreſſe Abb. ſub n. 1. verſ. quæro an ſit Archipresbyter: Tamen non poſſe procedere côtra quemquam in figura Iudicij; & facit quia Archipresbyter non habet iuriſdictionem fori contentioſi in Parochianos, ſed tantum fori Pænitentialis, vt tenet Petrus de Peruſ. in tract. vnion. Eccleſiæ, cap. 7. n. 3. Card. in Clem. 1. q. 2. & 7. de Præb, vbi etiam Imol. num. 7. hoc notat.

Secundum Caput eſt: an poſſit ſibi inobedientes in eius officio coercere, eiſque pœnam iniungere. Circa quod fuit reſolutum, cum non poſſe inobedientes in eius officio coercere, nec pœnam eis iniungere, cum corrigere, & imponere pœnas, abſque iuriſdictione eſſe non poſſit, quam Archipresbyter non habet, licet habeat facultatem eos admonendi, vt munera eis iniungenda præſtent, & facienda ſuo loco, & tempore faciant pro vt decet, in caſu inobedientiæ habent facultatem referendi omnia Epiſcopo, ad effectum, vt contra eoſdem prout illi viſum fuerit expedire procedat, ita notat Anchar. in d. clem. 1. num. 1. in fine, & alij Canoniſtæ in cap. 1. & 3. de officio Archipresbyt.

Tertium caput eſt, an poſt iurgia inter Sacerdotes, & Clericos orta in ſua Eccleſia componere, & excitâtem clamorem in Choro, vel Sacrario punire. Circa quod Domini dixerunt, eû poſſe amicabiliter, & prout decet bono Religioſo, iurgia inter Sacerdotes, & Clericos orta in ſua Eccleſia componere, ſed non per viam iuris, excitantes autem clamorem, vel diſcordias ſeminantes in Choro, vel in Sacrario poſſe quidem admonere, vt à prædictis deſiſtant, ſed non propriè eos puniri poſſe, cum vt dictum eſt, ius coercendi, & puniendi præſupponat iuriſdictionem fori contentioſi, quam nô habere Archipresbyterum, ex ſupradictis liquet.

Nec ſupradictis obſtare, dixerunt Domini, quod Archipresbyter minora, ſeu minima per ſe ipſum determinare poſſit, abſque eo quod referat Epiſcopo, vt dixit gl. in d. cap. fin. in verbo referre in fine de offic. Archipresbyteri, cuius dictum ſequitur Abb. in verſ. oblin. quia intelligi debet de his minoribus, ſeu minimis, quæ determinare poſſit abſque figura iudicij, vel in figura iudicij, ſecundum tamen ordinem ipſius Epiſcopi, vt declarant Addentes ad d. gl. & probant verba finalia dicti tex. ibi, cuncta tamen referant ad Epiſcopum, nè aliquid contra eius decreta ordinare præſumant.

RESOLVT. XCIV.

Per collationem Canonicatus Cimiliarcalis Eccleſię Cathedralis Neapolis, factam à Summo Pontifice, cum aſſertione quod ſit Dignitas, an ſit probatum eſſe Dignitatem?

1 *Si Papa dicit in litteris aliquam Eccleſiam eſſe exemptam non ob id probatur eius exemptio, niſi aliunde conſtet.*

2 *Si Papa contulit præpoſituram in Cathedrali vti primam Dignitatem, non cenſetur ob id probata prima dignitas, quia ſunt verba enunciatiua.*

CAnonicatus Cimiliarcalis Cathedralis Eccleſiæ Neapolis fuit collatus à Summo Pontifice cuidã digniſſimo viro, cum enuntiatiua quod ſit Dignitas, & cum dictus Prouiſus voluiſſet capere poſſeſſionem dicti Canonicatus, Domini Canonici oppoſuerunt, in dicta Eccleſia, nullam eſſe Dignitatem, & conſequenter noluerunt admittere dictum prouiſum: Quare fui conſultus, an ex verbis Pontificis cenſeatur verificatum, & probatum, dictum Canonicatum eſſe primam Dignitatem; & pro intelligentia dicebam, verba Bullæ Apoſtolicæ eſſe triplicis generis, Narratiua ſcilicet, Aſſertiua, & Diſpoſitiua, Dec. conſ. 50. vol. 4. Cald. conſ. 2. de Priuileg. Maſcar. concl. 1227. Garſias de nobilit. quæſt. 2. n. 20. Diſpoſitiua ſunt, quando Priuilegium eſt factum ad id, quod conceditur, Narratiua, quando narrat, Aſſertiua, quando aſſeruntur facta cum intentione concedendi id quod aſſeritur; vnde his ſuppoſitis, dicebã ſupradicta verba Pôtificis, nullo modo operari quod per id dictus Canonicatus ſit Dignitas, ad quod probandũ adducebam primo tex. in cap. ſi Summus Pontifex, de

ſent

ſent. excom. vbi ſi Papa aliquem ſub titulo Dignitatis nominet, vel honoret, non videtur ei illam Dignitatem conferre, nec nouum ius tribuere, vt notatur in c. ſi Papa de Priuilegijs in 6. vbi ſi Papa in aliquo Priuilegio, & ſcriptura non facta principaliter ſuper donatio-
1 ne, vel ſententia exemptionis, ſeu libertatis Eccleſiaſticæ narret aliquam Eccleſiam ad ius, ſeu proprietatem Romanæ Eccleſiæ pertinere, non probatur illius Eccleſię exemptio, niſi aliter conſtet, vnde in clem. litteris de Probationibus à contrario ſenſu interpretata, dicitur quod creditur litteris Papæ narrãtis aliquem eſſe eius familiarem, ſi ſuper illis verbis, Papæ gratia vel ſua intentio ſundatur, ergo ſecus quando intẽtio ſua nõ fundatur dictis verbis, vt in caſu noſtro, ita Crauetta de antiquitate temporis parte 1. num. 5. & facit text. cum gloſ. in cap. hæc quippe tertia, quæſt. 6. vbi ſi Papa dicit hæc verba, ipſe enim eſt Metropolitanus tuus, omneſq; Epiſcopi Regni ſuffraganei eius ſunt, tamen gloſ. dicit quod niſi aliter doceatur, talia verba non probant, illum fuiſſe Metropolitanum, vt voluit quoque Calder. conſ. 2. de Priuil. & Decianus loco ſupra citato, & Roman. in conſ. 180. num. 4. concludit quod licet Papa nominauerit Camaldulenſem Ordinem cum ſubiectione totius Burgi, non tamen videtur contuliſſe dominium Burgi Ordini Camaldulenſi, niſi aliunde ſubiectio Burgi Ordini prædicto probaretur; Hinc Aret. voluit in conſ. 23. col. 4. quod ſi Papa contulit alicui præpoſiturã
2 in aliqua Eccleſia Cathedrali tamquam primam Dignitatem, non ideo cenſetur probata illa prima Dignitas, quia ſunt verba enunciatiua, emiſſa propter aliud, & fundamentum collationis ſtat in vacatione, & non in prima Dignitate, & latè Anna in conſ. 99. n. 21. vol. 1. ſcripſit, quod ſi Papa confert beneficium, vel ſcribit in fauorem alicuius, qui enunciatur familiaris, talis narratio nõ probat, quoniam diſpoſitio ſuper familiaritate non fundatur, & ſimiliter Inn. in c. dudum de Priuilegijs, voluit, quod verba Priuilegij eximentis Eccleſiam cum alijs ſubiectis ſpecialiter enumeratis, ſunt intelligenda conditionaliter, ideſt, ſi probabuntur ad dominium dictæ Eccleſiæ exemptæ ſpectare, cum ex verbis Papæ narratiuis, probatio non inducatur. Tandem dicebatur ſupra dictam reſolutionem probari ex doctrina Ioannis Andreæ in d. c. ſi Papa, & per Innocentium in c. inter dilectos de fid. inſtr. vbi verba Priuilegij memorantis loca ſubiecta, ſunt narratiua, & conſequenter non probant, Romanus conſ. 180. num. 3. Rebuff. conſ. 198. num. primo, & Geminian. conſ. 122.

RESOLVT. CXV.

Monachus quomodo acquirat Monaſterio.

1 *Monachus non eſt capax dominij.*
2 *Monaſterium appellatur fictus filius.*
3 *Monachus ita acquirit primo Monaſterio, vt etiam ſi ad aliud ſe transferat primo illi Monaſterio acquirat, niſi penitus ſit liberatus à primi Monaſterij obedientia.*

QVicquid Monachus acquirit, Monaſterio ſuo acquirit, cap. cum ad Monaſterium extra de ſtatu Monachorum, cap. in pręſentia de probat. auth. ingreſſi C. de Sacroſanct. Eccl. Cald. Ant. de Butr. & Panor. in d. cap. in præſenti, Ioann. Bapti. Ferret. in conſ. 150. nu. 4. vol. 1. Monachus enim dominij rerum capax non eſt, vt
1 voluit Lap. allegat. 101. n. 4. & Angel. in conſ. 133. col. 1. cum ſint exules Monachi, non Patriæ huius Mundi, vt docuit Hier. ad Theoph. aduerſus errores Ioannis Hieroſolymitani, idcirco dicuntur mori Mundo, & Deo viuere, c. non iudicatis 12. quæſt. 1. l. Deo nobis C. de Epiſcopis, & Clericis, Iacob. Philip. Port. in conſ. 107. n. 33. ob quę, omnia ab eis quæſita recta via in Monaſterium tranſeunt, Caſtrenſ. in conſ. 1. vol. 1. Barth. Socc. in conſ. 245. vol. 2. Card. Pariſ. in conſ. 47. num. 53. vol. 3. Marc. Ant. Natta in conſ. 600. vol. 3. Auguſt. Berous in conſ. 26. num. 16. in conſ. 29. num. 2. vol. 1. in conſ. 103. nu. 15. vol. 2. & in conſ. 53. vol. 3. Laurent. Silua. in conſ. 49. n. 4. Franc. Burſat. in conſ. 63. num. 25. vol. 1. Franc. Marc. in dec. Delfin. 311. per totam vol. 1. & Ioannes Thomas Minald. in repet. Conſtit. in aliquibus not. 3. num. 70. &
2 Monaſterium appellatur fictus filius, vt quicquid quærit Pater, ideſt Monachus, quærat filio, ideſt Monaſterio, Afflict. in c. 1. de milite, verſ. qui arma bellica in feudis, Ferret. in d. conſ. 150. n. 4. vol. 1. quod ex multis Concilijs generalibus comprobat Io. Sectalens in ſumma Pontificalium § Monachus, num. 4. & quemadmodum ſeruus ex quolibet contractu acquirit Domino, ſic Monachus acquirit Monaſterio, Feder. de Senis, in conſ. 287. & Bar. in l. ſi ſeruus, num. 6. ff. de ſtipul. ſeruor. & in l. 1. in principio, vbi Doctores ff. de verbo. & oblig. & Panormit. in cap. quanto poſt nu. 2. de officio Ordinarij: Quod procedit etiam, ſi alieno nomine quæſierit, Bal. in l. ſi liber homo ff. de ſtip. ſeru. tex. in l. quidam eulogio. col. 5. C. de iur. deliber. quia proprium habere non poteſt, niſi ad Monaſterij vtilitatem, vt poſt gloſ. in dicta Auth. ingreſſi, voluit Marian. Soccin. Senior in
3 conſ. 10. quamuis col. 4. verſ. verum prædictis vol. 1. adeo etiam primo Conuentui, & Monaſterio in quo moratus eſt, quęrit, quod quamuis in aliud Monaſterium ſe transferat, niſi penitus à primi obedientia ſit liberatus, primo illi Monaſterio acquirit, Fed. de Sen. in conſ. 35. Lapus alleg. 61. in fin. vbi Mand. in Apoſt. Io. Cæph. in conſ. 212. num. 5. vol. 2. Burſat. in conſ. 63. num. 25. 26. vol. 1. & plus etiam ſi Monachus teſtaretur de licentia Papæ, adhuc ſi teſtatus decedat, Monaſteriũ ſuccedit, Bald. in auth. niſi rogat. col. fin. C. ad Trebell. Portius in conſ. 23. num. 7. & num. 31. eo magis, cum bona quæſita à Religioſo præſumantur acquiſita de bonis Religionis, vt poſt alios ſcribit Cæph. in conſ. 362. nu. 6. vol. 2.

RESOLVT. CXVI.

Abbatis Poteſtas, in quibus conſiſtat.

1 *Abbas poteſt abſoluere à cenſuris ſuos Monachos, exceptis ijs quæ ſedi Apoſtolicæ reſeruantur.*
2 *Multa non poteſt facere Abbas, & præcipuè, non poteſt concedere dimiſſoriales clericis ſæcularibus pro ordinibus ſuſcipiendis.*

1 ABbas poteſt abſoluere Monachos ſuos ab omnibus cenſuris, Innoc. in cap. nuper de ſent. excom. Sanctus Thom. in 4. ſentent. diſt. 18. q. 2. art. 1. quodlibet. 1. S. Anton. Floren. tertia parte tit. 25. & 26. licet contrariam ſententiam firmauerit Abb. in c. Monachi de ſent. excomm. à qua concluſione omnino excipi debent caſus Bullæ cænę, & alij reſeruati ſedi Apoſtolicę. Poteſt conſecrare Eccleſias, vel altaria Abb. in c. 1. de conſec. Eccleſiarum. Poteſt reconciliare Cœmiterium, gloſ. in cap. 1. de conſec. Eccleſ. vel altar. lib. 6. Poteſt conſecrare oleum pro infirmis, gloſ. in c. quæſitum de verbor. ſignific. Poteſt benedicere Moniales, conſecrare corporalia, benedicere veſtes, vaſa, calices, & omnia quæ ad Dei cultum appropriãtur, quod intelligas, ſi hoc à Papa habet ex commiſſione vel ex priuilegio, Sant. Thom. in quartum ſententiarum diſt. 6. q. 3. ar. 1. col. 2. & 3. Petrus de Palude in 4. ſent. diſt. 3. Abb. in c. quanto de conſuetudine, Angel. in verſ. beneficio, Roſella in Summa eodem verſiculo, num. 3. Armill. in verbo Abbas, num. 8. Poteſt diſpenſare cum Monachis ſuper irregularitate, quam recipiendo Ordines in excommunicatione contraxerunt, gloſ. in cap. noluit. 33. q. 3. Syl. in ſumma, in verbo irregularitas quæſt. 4. Armil. in ſumma in verbo Abbas, q. 6. Alfonſ. Viuald. in ſuo aureo candel. in tit. de irregularitate in quæſtione,

quæ incipit, quæritur vlterius; Poteſt deferre baculum, & Mitram, quod etiam intelligas, ſi hoc à Papa fuerit conceſſum, vt probat tex. in cap. cum contingat de ętate, & qualitate, cap. 1. & 2.25. diſt. c. Abbates de Priuilegijs; Poteſt Abbas conferre omnes ordines minores ſuis Monachis, & in ſuo Monaſterio, c. Abbates de Priuilegijs, & tex. in cap. 1. de ſupplenda negligentia Prelatorum, & in cap. cum contingat de
2 ætate, & qualitate. Quæ autem fieri non poſſunt per Abbates ſunt ſequentia: Primo Abbas, non poteſt præeſſe duobus Monaſterijs, & ratio eſt, quia ſingula officia ſingulis ſunt aſſignanda, cap. cum ſingula de Præb. & Dignit. lib. 6. Secundo Abbas non poteſt renunciare ſuæ exemptioni, vt probat tex. in cap. cum tempore de arbitris, & ibi omnes Canoniſtæ communiter: Tertio non poteſt ſine conſenſu Capituli officialem generalem cum iuriſdictione conſtituere, Inno. in cap. edoceri de reſcriptis, Felyn. in cap. ex litteris in tertio notabili de conſtitutionibus, Panuin. de offic. & authorit. Capituli, ſede vacante, quæſt. 6. artic. 1. Quarto, & vltimo Abbas nō poteſt litteras dimiſſoriales ad Ordines Eccleſiaſticos clericis ſæcularibus ſibi ſubditis concedere, Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 10. de reformatione, & circumfertur declaratio Illuſtriſſimorum Cardinalium ſuper eodem Concil. 199. per hæc verba; nulli Abbati quibuſuis priuilegijs munito, liceat concedere dimiſſorias cuiquam clerico ſæculari, ſimiliter nec permittitur Archipresbytero exempto.

RESOLVT. XCVII.

Apoſtatis, quæ prohibentur?

1 *Apoſtatis multa prohibentur de iure.*
2 *Apoſtaſiæ effectus enumerantur.*

1 Multa in iure prohibentur Apoſtatis: Primo enim Apoſtata non poteſt eſſe teſtis, Nellus in tractatu de teſtibus ſecunda parte num. 8. Lanfr. in cap. quoniam contra verſ. teſtium depoſitio de probat. Felyn. in cap. Iudæi in principio de teſtibus text. in l. quoniam C. de hæret. Secundo Apoſtata non poteſt facere teſtamentum, Bald. in l. 1. ff. de teſtamentis: Tertio Apoſtata repellitur ab omnibus actis legitimis, Ioan. Andr. in cap. decernimus de ſent. excom. in 6. & ad id probat gloſ. in cap. ad abolendam de hæreticis: Quarto, non poteſt eſſe Epiſcopus, vt ſi Papa eum non nouerit, & promouit, Bald. in l. Barbarius in 6. col. verſ. ſed quid de ſeruo ff. de off. Prætoris, Firmanus in tract. de Epiſc. par. 1. quæſt. 25. Cotta, qui dicit, hoc eſſe memoriæ tenendum in ſuis memoralibus in verbo Apoſtata: Quinto Apoſtata non poteſt Doctorari, quia Doctoratus eſt dignitas, cap. quanto de Magiſtr. Alex. conſil. 54. conſideratis his, col. 2. lib. 1. Archid. in cap. penultimo 10. diſt. Sexto, eſt inhabilis ad beneficia Eccleſiaſtica, Oldrad. conſ. 184. Pater Sancte in fine: Septimo, non habet ius præſentandi, quamuis beneficia ſint patronata, Epiſcopus Minor. in ſua praxi Epiſcopali in verſ. Apoſtata. Apoſtaſia præterea multos ha-
2 bet effectus: Primo Apoſtatarum bona publicantur ipſo iure, gloſ. ſing. in cap. ſecundum leges de hæreticis lib. 6. cum Baldo in cap. quoniam contra de probat. Secundo, licet crimina Reorum morte extinguantur, l. is qui ff. de publicis iudicijs, & gloſ. quæ hoc probat in l. Iuliam Maieſt. tamen crimen Apoſtaſiæ non extinguitur, & poſt mortem accuſari poteſt, text. in l. ſi quis defunctum C. de Apoſtatis: Tertio, quia quis propter Apoſtaſiam à commercio hominum prohibetur, l. ij qui Sanctam C. eodem tit. noſtro, Ant. de Butr. in cap. ſi cautio de fide inſtrument. Quarto pro crimine Apoſtaſiæ receditur à regulis iuris communis, Bald. in l. 1. §. ſi quis riuos ff. de noui ope. nunc. Quinto Apoſtata nemini ſuccedere poteſt, d. l. ij qui Sanctam C. de Apoſtatis, Abb. in rubrica eodem titul. in fine: Sexto, crimen Apoſtaſiæ eſt publicum, Bald. in l. quamuis C. ad legem Iuliam de Adulterijs: Septimo, licet regulariter ius accuſandi non permittatur, niſi ei tantum cuius intereſt, arg. tex. in l. 1. ff. de conditione furtiua, tamen in hoc crimine cuilibet, etiam cuius non intereſt permittitur accuſatio, text. in l. Apoſtatarum C. eodem titul. de Apoſtatis: Octauo Apoſtata carcerari, & affligi poteſt, cap. à nobis de Apoſtatis; Nono, pœna Apoſtaſiæ punitur ille, qui Apoſtatandis conſilium præbet, l. eos C. de Apoſtatis: Decimo, qui eſt ordinatus in Apoſtaſia, non poteſt ordines exercere, cap. conſultationi de Apoſtatis, Armilla in verbo irregularitas, & hac de cauſa clericis iter agentibus fiunt ab eorum Epiſcopis dimiſſoriæ, vt probat text. in cap. 1. cap. eos de temporibus ordinat. lib. 6. vt quis dicatur Apoſtata à Religione, tria concurrere debent: Primo, vt ſit Religioſus Profeſſus, nam Nouitius non ferens habitum Religionis, non dicitur Apoſtata, Io. And. in cap. nullus de electio. in 6. & ideo iura loquentia de Monachis, non comprehendunt Nouitium, tex. in auth. ingreſſi C. de Sacro Sanct. Eccleſ. & relictum Monacho, non debetur, niſi facta profeſſione, Bald. & Iaſ. in d. auth. ingreſſi C. de Sacro Sanct. Eccleſ. Secundo, vt aſſumat habitum ſæcularem, quia ſi de vna ad aliam Religionem tranſit, non fit Apoſtata, Abb. per illum text. in cap. licet de Regular. Tertio, concurrere debet animus non redeundi, Bald. in cap. cum inter de conſuet. Pœna, quæ datur Apoſtatæ duplex eſt: Prima, quia carcerari, & affligi poteſt, & ita procedit, tex. in cap. à nobis, vbi Abb. & DD. omnes de Apoſtatis; ſecunda eſt, nam omnia bona Apoſtatarum publicantur, & Fiſco applicantur, l. 1. C. de Apoſtatis, gloſ. in cap. ſecundum leges de hæret. lib. 6. vbi in ea habetur, in quibus caſibus bona Fiſco applicentur, quos caſus enumerat Iul. Clar. lib. 5. ſentent. §. fin. quæſt. 37. Tertia additur pœna, nam ipſo facto efficitur excommunicatus, & ita procedit text. communiter receptus in c. vt periculoſa extra, nè clerici vel Monachi, Armilla in ſumma ſua in verſiculo Apoſtata, *Sylu.* in verſiculo profeſſi in principio.

RESOLVT. XCVIII.

Arctati qui dicantur ratione beneficij, ad effectum, vt Capitulum poſſit intra annum dare litteras dimiſſorias.

1 *Arctati ſunt illi qui obtinent aliquod beneficium, ratione cuius tenentur ſe promoueri facere.*
2 *Præſentatus ad beneficium, dicitur arctatus ad primam tonſuram.*
3 *Non dicitur arctatus ratione beneficij recipiendi is cui aliquis vult reſignare beneficium requirens ordinem, nam hoc eſt merè voluntarium.*

In hac quæſtione placuit inſerere verba formalia Garz. quorum tenor eſt, Quomodo ſunt intelligenda illa verba Concilij, cap. 10. ſeſſ. 7. de arctatis occaſione beneficij Eccleſiaſtici recepti, ſiue recipiendi, & quidem clarum eſt illos dici arctatos occaſione beneficij recepti, qui obtinent aliquod beneficium ratione cuius tenentur ſe promoueri facere, vt qui obtinet Parochialem Eccleſiam, eſt arctatus ad Sacerdotium intra annum, & qui obtinet Canonicatum cui talis ordo eſt annexus, & idem eſt in aliquibus beneficijs, ſeu Capellanijs, requirentibus ex inſtitutione ſeruitium perſonale, ſeu aliquem Ordinem: Difficultas eſt, qui dicantur arctari occaſione beneficij recipiendi, & credo illos dici arctatos tali occaſione, qui habent ius, ſeu ſunt vocati ad aliquod beneficium vacans, ſeu Capella-

pellaniam, quæ requirit actu certum Ordinem, & eo carentes, videntur arctati ad talem Ordinem, occaſione beneficij recipiendi, ita Ledeſma in ſumma de Sacramento Ordinis, cap.8. concl. 3. ille etiam vide-
2 tur arctatus occaſione beneficij recipiendi qui cum nō ſit ordinatus prima tōſura, eſt preſētatus ad beneficiū.

Electus verò in concurſu ad beneficium curatum, cuius collatio facienda eſt à Papa, non poteſt interim dici arctatus, nec occaſione beneficij recepti, quia illud tunc non habet, nec occaſione beneficij recipiendi, quod non requirit actu Sacerdotium, & idem erit in præſentato ad aliquod beneficium, ſeu Capellaniam, habens annexum certum ordinem, ad quem illud obti-
3 nens, tenetur ſe facere promoueri: Præterea non dicitur arctatus occaſione beneficij recipiendi is, cui aliquis vult reſignare aliquod beneficium, requirens actu ordinem, quo caret, hoc eſt enim merè voluntarium.

RESOLVT. XCIX.

Vicarius an habeat iuriſdictionem ordinariam?

1 *Vicarius Epiſcopi eſt ordinarius, ſimiliter & Vicarius Capituli ſede vacante.*

2 *Vicarius dicitur ordinarius, ex eo quod iuris permiſſione, & conſenſu Epiſcopi conſtituitur.*

1 VIcarius, ſicuti & Epiſcopus, ordinarius eſt, gloſ. in cap.2. de off. Vicarij in 6. verbo, officialem, & in c. Romana de appellat. eodem lib. verbo, generaliter, & ibi DD. Abbas in cap. duobus de re iudic. n. 11. Felin. in rubrica de officio Delegat. num.4. & ibi Decius, n. 3. Berous c.1. de off. Delegat. n.2. & 8. Panuin. dicit eſſe communem de offic. & poteſtate Capituli ſede vacante 2. quæſt.1. par. num.2. & 3. & 10. quæſt.2. part. n. 34. & 9. Coraſ. de Benef. 2. part. cap.8. num.3. Maranta in ſpecul. Aduocat. 4. parte diſt.5. num.12. & 13. Mandoſ. in regu.24. quæſt.6. n.8. Couarr. practi. quæſt. cap. 4. num.8. & lib.3. variar. c.30. num.4. Doct. Paz. in praxi tom.1. quæſt.1. num.6. & 7. & 2. tom. quæſt.3. num.3. Maſcard. concluſ.1412. num.9. & 22. Vgolin. de cenſur. tab.1. cap.1. §.20. n.6. Sbrozius, qui plures refert, lib. 2. q.57. de off. Vicar. Zechus c.23. de Vicario Epiſcopi §.2. num.1. Frater Ludou. de Miranda de ordin. iudic. quæſt.2. art.6. & nouiſſimè Thom. Sanchez infinitos referens, de matrim. lib.3. diſput.29. quæſt.1. & idem dicendum eſt in Vicario Capituli, ſede vacante, Vgolinus, Sbrozius, & Thomas Sanchez ſupra, cit. quamuis contrarium tenuerint Goffred. in ſumma de off. Vicarij, num.2. Alciat. in rubrica de offic. Vicar. quinta iudiciorum ſpecie, num.24. Flores Diez varia. quæſt. cap. 27. Rodriquez in explicationem Bullæ Cruciatæ, cap. 24. num.21. & 22. & Morla in emporio iuris 1. parte tit. 2. quæſt.27.

Aliqui tamen dicunt quod non ex eo eſt ordinarius, quia lex dat huiuſmodi iuriſdictionem Vicario, interueniente miniſterio, & facto Epiſcopi, vt tenet Rota d. 4. de offic. Vicar. alias 378. in nouis, Domin. in c.1. de offic. Vicar. in 6. in fine, & Maranta ſupra, n. 12. poſt Alex. in rubri. ff. de offic. eius, Sbrozius, q.25. n.14. & 26. & Thom. Sanchez, ſupra n.13. & quod dici poſſet, inquit gloſ. verbo generaliter, & Abb. in c.2. ad finem nè Prælati vices ſuas; nam verius eſt, Vicarium accipere iuriſdictionem ab Epiſcopo eū deputante, vt innuitur in cap.2. & fin. de offic. Vicar. in 6. & ibidem gloſſa verbo generaliter, Abb. ibi, & clarius Veſtrius in praxi, lib.3. cap.3. n.1. ibi niſi Epiſcopus ſuo Vicario, licet in contrarium citet eum Sbrozius: ſed re vera mihi videtur,
2 quod ex eo eſt ordinarius, quod iuris permiſſione, & conſenſu Epiſcopi conſtituitur, vt eiuſdem locum teneat, & vices, & ſic perinde eſt ac ſi à lege conſtitueretur, vt per Couarr. dict. num.4. & Paz ſupra.

RESOLVT. C.

An Clericus, qui habet beneficium ſufficiens ad eius victum, ſi aliud adipiſcatur, poſſit illud idem renunciare cum penſione?

1 *Quando beneficia ſunt incompatibilia itaut vnum excludat aliud, non videtur poſſe renuntiari ſecundum cum penſione.*

2 *Si beneficia non ſint taliter incompatibilia, itaut vnum non excludat alterum, tunc poteſt ſecundum beneficium cum penſione reſignari.*

SVpponitur in facto, quod quidam Clericus ſufficientiſſimum obtinebat beneficium ad eius victum, & cum alterum adeptus fuiſſet, conſcientia motus volebat illud idem renunciare, ſtante quod ex diſpoſitione Conc. Trid. plura beneficia teneri non poſſunt, quando vnum eſt ſufficiens ad victum: fuit dubitatum, an potuiſſet imponi penſio in dicto beneficio: & videbatur quòd ſic, ex eo quod cuique liberum eſt imponere in beneficio penſionem, gloſ. in cap. vnico. vt Eccleſiaſtica beneficia, Bald. conſ.91. vol.1. Alex. conſ.13. eodem vol. & maximè in beneficijs ſimplicibus, vbi penſio non excedit tertiam partem fructuum, Caſador. in dec.4. de penſionibus, Creſcent. in dec. 234. Puteus, dec. 34. lib.1. Rota in vna Vicentina penſionis 28. Iunij 1591. coram Illuſtriſſimo Mantica.

Verum in hac quæſtione contrarium reſolui, diſtinguendo tria capita incompatibilitatis beneficiorum.
1 Primo, dicitur incompatibilitas primi generis, per quā prohibetur clericis habere plura beneficia cum cura animarum, aut dignitatem, vel perſonatum, beneficiū vel præbendas vniformes ſub eodem tecto; vt ſunt duo Canonicatus, vel duo Capellaniæ concurrentes ad eādem functionem in eadem Eccleſia, c. quia in tantum, & c. de multa de præbendis, cap. litteris de conceſ. preben. Conc. Trid. ſeſſ.7. de reform. cap 4. Mohedan. dec. 15. de præbendis, Achilles de Graſſ. dec.13. eodem tit. clericus ergo habens vnum beneficium ex his, & ſecundum eiuſdem generis aſſequens, obtenta pacifica poſſeſſione primi, ſecundum vacat ipſo iure, vt clare patet in iuribus ſupracitatis; & ſic huiuſmodi beneficia vocantur incompatibilia primi generis, quia poſterius excludit primum ipſo iure, cum ſit eiuſdem generis, & ſic reſpondi non potuiſſe dictum clericum de quo agitur imponere penſionem in beneficio quod renunciare intendebat, cum vt ſupra dixi, per electionem primi, vacat alterum.

2 Secundum caput eſt. Quando clericus habet ſecundum beneficium curatum, dignitatem, vel perſonatum cum alio, quod non eſt dignitas perſonatus, cura, &c. Et tunc videtur poſſe renuntiari cum penſione, & ratio eſt, quia hæc incompatibilitas nuncupatur ſecūdi generis, per quam, adeptione ſecundi beneficij, non vacat primum ipſo iure, licet teneatur quam primum verbaliter, & de facto reſignare primum ſimile coram Ordinario, alias carebit vtroque, vt probatur in extrauaganti execrabilis, cum alijs, quos probat Nouiſſimus in ſua praxi, cap.64. num.4.

Tertium caput eſt in duobus Beneficijs ſimplicibus, quorum vnum eſſet ſufficiens ad victum; & nuncupatur incōpatibilitas tertij generis, quo caſu talia beneficia incompatibilia non vacant ipſo iure per aſſequutionem alterius, etiam poſt dictum decretum Concil. Trid. c.4. ſeſſ.7. de reformat. ſed datur electio capite referente, c. præterea de præbendis, Graffi. conſ. 17. 18. 19. eodem tit. poſt Rot. in dec.474. part. prima. & in iſtis beneficijs, credo potuiſſe dictum clericum in renunciatione vnius petere, vt imponeretur penſio, cum ſine diſpenſatione retineri nequeant, licet benè cum ipſa,

So-

Sotus de iuſt. & iure, lib.2.cap.34. dub.27. num.140.& ſequentibus.

RESOLVT. CI.

Bulla Gregorij XIII. de præcedentia inter fratres mendicantes,quomodo intelligatur.

1 *Qui primi ſunt in loco ex Religioſis, ij debent præcedere, iuxta Bullam Gregorij XIII.quæ tamen intelligitur de diuerſis Religionibus,non autem de eadem.*

2 *Inter Senatores & Conſiliarios,qui primo receptus fuerit, præfertur alteri.*

DVm tractaretur de præcedẽtia inter fratres Cappuccinos,& fratres Conuentuales Sancti Franciſci Diœceſis Trigaligentium,quis nam eorum præcedere deberet, ex eo, quia fratres Cappuccini erant prius in eo loco, & prætendebant præcedere, fuit dictum in eadem Curia,fratres Conuentuales debere præcedere, vt apparet ex Bulla Gregorij XIII. quia Bulla dicit,
1 quod qui primi ſunt in loco, debent præcedere: verum tamen prædicta Bulla intelligitur de diuerſis Religionibus, non autem de eadem Religione: Nec ſunt reprehendendi dicti fratres Cappuccini ex quo ſuas prærogatiuas magnificare cogantur, cum iure naturali tueri ſua iura omnibus ſit conceſſum, text. in l. obſeruare §.antequam num.3.ff.de offic. Proconſulis, & in l. decernimus in 20. notab. C. de Sacro Sanct. Eccleſ. Surg.de Neap.Illuſtr.cap.27.num.1.& 2.id abſque ambitionis, ſeu ſuperbiæ vitio, ſed obſeruandi ordinis cauſa, iuxta Gregorij dictum in cap. vltimo 89. diſt. cum ſimilibus, de quibus per Menoch. conſ. 126. Bouadil.lib.3.Polit.cap.2.num.20.Tiraquel.de Primogen. in præfatio. num. 13. cum alijs ibi relatis.

Et ſic patet in præſenti articulo non poſſe applicari terminos præcedentiæ, ſcilicet quod in ea duplex ordo conſideretur, verbi gratia, temporis, & qualitatis, vt dixit Caſſan. in Cathalo. gloriæ Mundi part. 1.conſid. 8. tamen ordo qualitatis potior erit ordine temporis, ad text. in l.1.C.de Conſulibus, lib. 12. l.1. in fine C.qui accuſari poſſunt, Lucas de Penna in rubrica C. vt dig. ord. ſeruet. lib. 12. cum ſimilibus, ita igitur, quod vbi locum habet ordo qualitatis, non curatur de ordine temporis, qui ſimpliciter procedit inter exiſtentes in æquali dignitate; Secus autem vbi eſſent inæquales, quo caſu non temporis ordo, ſed ille prior eſt alijs, qui maiorem Dignitatem obtinuit, Rebuff.in d.l.1.C. de Conſulibus, quem ſequitur Caſſan.loco citato, Gamm.dec.1.num.13. & ſeq. de Ponte conſil.14.num.44.& ob id Princeps fecit eius Vicarium, tamquam primum Magiſtratum, vt omnes pręcedat, Caſſan. loco cit.part.7. conſiderat. 18. verſ. & licet multa, & part.11.conſiderat.13. Bouadil. vbi ſupra ,num.23.ita, & Præſes Senatus, ſeu Conſilij, cæteros Senatores, & Conſiliarios antecedit, ante text. in cap. Epiſcopus 93.diſt.Roman.conſ.23.num.3.Mattienzo dialogo.relat.3.cap.11.num. 5. & 7.& ſic iuxta qualitatem Dignitatis, & officij; verum inter eoſdem
2 Senatores, & Conſiliarios, qui primum receptus fuit, alteri præfertur, cap.ſtatuimus de maio. & obed. cap. ſi quis, ibi, is, qui primo, de elect. in 6. Bald. in auth. hoc amplius, col.fin.C.de fideicom.Piagg. de conſuetudine quæſt. 1. num. 103. Molfeſius ſuper conſuetud. Neap. part.1, cap.6.nu.2. & hoc ratione ordinis,temporis, & antiquitatis, ad text. in dicta l.1. C.de Conſulibus, l. vnicuique C. de prox. ſacror. Scrin. lib. 12. l.3.C. de Tiron. eodem lib. 12. ſi quidem qui prioris magiſtratus dignitatem quæſiuerunt, alijs pręferendi ſunt, cap. placuit diſt. 18. cap. fin. de conſuetud. in 6. cum ſimilibus relatis per Mattienzo in d. cap. 11. ſub num.17. vbi ſubdit, quod in ſedendo, ſubſcribendo, incedendo, & loquendo, ij maiorem prærogatiuam habent, qui digniores ſunt, vel ratione Dignitatis, vel temporis promotionis ad officium, ad text.in cap.conſilium §.hinc in fine 17.diſt. Innoc.in cap. tua de maiorit. &.obed. Bart. in l.1.de albo ſcribendo,Tiraquel. de primog. quæſt.6. Cabedo deciſ.3.n.5.Bouadil. lib.3. polit. cap.2. num. 20. Gamma dec.1.num. 1.Auendan.de exeq.mand.lib.1. cap.19.num.15.quod etiam in vnius horæ ſpatio conſideratur,imo & in vno momento,ex gloſ. in cap. duobus de Reſcript. in 6. & gloſ.1.in l.ſi ex pluribus §.finali ff.de ſolut.de communi opinione refert Caſſador. dec 20. de præb.& dignit. Rebuff.de pacifica poſſeſſione num.299. vbi ait cautelam eſſe, vt de certa hora fiat nota, licet alias per teſtes,vel confeſſionem partis probari poſſit, Auendan. in dicto cap.19.num.15.idque obſeruandum eſſet, etiã ſi conſuetudo eſſet in contrarium,tradit Licentiat. de Piſa in ſua cur. Piſ.n.4. eo quod potius corruptela diceretur, Hoſtienſ.Ioann.Andr.& alij in cap.1.de maiorit.& obed.Marcus,dec.808.num 1.Menoch. conſ.126. n.32. quinimo ex ea varia orirentur ſcandala, & inimicitiæ, c.fin. de conſuetud. l.omnes,vbi Bart. & Ioa. de Plat. C.de Decurio.lib.10. quæ protinus ceſſare videntur ex conſtitutione prioritatis, & promotionis ad officium,vt experientia docet.

RESOLVT. CII.

In materia præcedentiæ, an attendatur quod illa Religio, quæ eſt prima in inſtitutione, præcedere debeat poſteriorem inſtitutione?

1 *In materia præcedentiæ inter Religiones, attenditur,quod illa quę eſt prior in inſtitutione,& approbatione debeat præcedere.*

2 *Monachi trium Fontium,& Sanctæ Crucis in Hieruſalem, præcedunt Monachos Sancti Euſebij Romæ.*

3 *In materia antiquitatis creditur hiſtoricis.*

4 *Vnicus actus non eſt ſufficiens ad inducendam conſuetudinem.*

5 *Rollus ordinis proceſſionum, non tollit aliquod ius,nec tribuit.*

IN hoc articulo vltra ea,quę latè tradit Regens Valenzuale Velazquez conſil.1.vol.1. eſt in proprijs terminis dec. Rotæ in vna Romana præcedentiæ 24. Maij 1600.coram Lancellotto:Cuius tenor eſt.

1 Cum in hac materia attendatur antiquitas, vt illa Religio, quæ eſt prior in inſtitutione, & approbatione præcedere debeat, gloſ. in cap. quorundam in verbo Prædicator de electione lib.6. leg. honores cum ibi notatis ff. de decurionibus, Caſſan. in Cath. glorię Mundi part.4. conſiderat. 52. verſic. ergo modo, cum alijs per Thobiam Non. conſil. 71. numer. 35.& fuit dictum in cauſa Orioleņſis præcedentiæ 10. Martii, huius anni coram Reuerendiſſ. P.Domino Litta.

2 Domini dixerunt Monachos trium fontium,& Sanctæ Crucis in Hieruſalẽ, debere pręcedere Monachos Sancti Euſebii: ex quo eorũ ordo, qui eſt Ciſtercienſiũ fuit prius inſtitutus, & approbatus, etenim illum inſtituit Sanctus Robertus,Monachus Sãcti Benedicti, ſub regula eiuſdem Sancti Benedicti anno Domini 1098. Caſſan. in Cathalog.glor.Mundi p.4.conſid.58.& paulò poſt Vrbanus II. approbauit, vt extra alios refert Platina in vita eiuſdem Vrbani II. in fine,& in hoc non fuit opus inſiſtere, cum quia ex Bullis, & hiſtorijs clarum videbatur, tum quia informantes pro Monachis Sancti Euſebij id admittere videbantur, & ſolum conabantur oſtendere eorumdem ordinem, eſſe anteriorem; quod tamen Dominis non placuit. Namque iſte ordo, qui eſt Cœleſtinorum fuit per ducentos annos

poſtea

poſtea à Sancto Petro Moroneo, qui fuit Papa Cœleſtinus V. inſtitutus ſub eadem regula Sancti Benedicti, Caſſan. in Catha. gloriæ Mundi part. 4. conſiderat. 60. & præter relatos ab informante, tradit Hieronymus Romanus de Repu. lib. 6. cap. 8. Alfonſus Illeſcas, in hiſtoria Pontific. lib. 5. cap. 18. in fine, qui ordo, quamuis ab eodem Cœleſtino in ſuis Bullis, quam in alijs, dicitur Ordo Sancti Benedicti; & ita appellatur, & Monachi ſeruant Regulam Sancti Benedicti, hoc tamen non eſt quia fratres ſunt eiuſdem Ordinis, nam re vera Ordo eſt diſtinctus, & ſeparatus, cum ſub Ordine Sancti Benedicti quibuſdam conſtitutionibus, ſeu ſtatutis, appoſiti ſint plures Ordines diſtincti, vt refert Caſſan. dicta p. 4. Conſidera. 18. inter quos eſt Ordo Ciſtercienſium, Ordo Cæleſtinorum, idem refert Pelagius de planctu Eccleſiæ, lib. 2. cap. 21. Trithemius de Viris illuſtribus Ordinis Sancti Benedicti, lib. 1. c. 3. & Paulus Moregius de Ordinibus Religionum, qui omnes ſub Ordine Sancti Benedicti ponunt, Primo
3 Cirſtercienſes, & deinde Cœleſtinos, de quibus, in materia antiqua creditur hiſtoricis, l. 1. ff. de offic. Quæſt. c. inter dilectos, vbi Felinus num. 12. & alij de fide inſtrum. not. Doctores in l. 1. & ibi Ripa n. 73. ff. ſi certum petatur, & fuit non ſemel dictum in cauſa Valentina decimarum coram R.P.D. meo Pamphilio.

Et iſta veritas comprobatur ex eadem Bulla Cœleſtini V. in qua ſe fundant Monachi Sancti Euſebij, nam in ea datur facultas recipiendi ſæculares, & alios clericos in iſtum Ordinem, & ordinatur, quod recepti, non poſſint Ordinem relinquere, necnon quomodo debeat eligi Abbas Generalis, quæ omnia oſtendunt, quod nõ ſint Ordinis Sancti Benedicti; vnde ſi erant Monachi eiuſdem Ordinis Sancti Benedicti, non debebant eligere proprium Abbatem Generalem, ſed debebant ſtare ſub obedientia Generali Ordinis Sancti Benedicti, nec erat neceſſaria facultas recipiendi clericos, quia iam aderat in Ordine Sancti Benedicti.

Rurſus in ea ſtatuitur, quod fiat Capitulum Generale annis ſingulis vbique locorum, ex quibus apparet quod Ordo erat ſeparatus, & id confirmat diuerſitas habitus, & nominis.

Non obſtat conſuetudo, cui in hac cauſa defertur, nam ſtantibus ſupradictis, aliqui ex Dominis credebant, illam non releuare, nam non eſt probata talis conſuetudo, quod in proceſſionibus conſueuerint Monachi Sancti Euſebij præcedere: Nam licet ipſi ſint in
4 poſſeſſione, tamen fuit acquiſita per vnicum actum, qui non eſt ſufficiens ad inducendam conſuetudinem.
5 Quantum ad librum, ſeu Rollum Illuſtriſſimi Vicarij, quo in loco digniores reperiuntur deſcripti iſti Monachi, iſte Rollus eſt factus ad effectum tollendi controuerſias, & diſſentiones in proceſſionibus, nec tribuit aliquod ius, neque per illum intendit Vicarius præiudicare partibus, & antiquitati, ac præcedentiæ Religionum.

RESOLVT. CIII.

Bulla Gregorij XIII. de præcedentia inter fratres Mendicantes, vt illi præcedant qui priores ſunt in loco; an habeat locum in prioritate vnius horæ, vel diei?

1 *Anterioritas conſideratur etiam in hora, puncto, vel momento.*
2 *Punctum eſt quarta pars vnius horæ; momentum verò eſt decima pars puncti, & ſic hora habet quatuor puncta, & quadraginta momenta.*

FVit quæſitum, an Bulla Gregorij XIII. de præcedẽ-
1 tia inter fratres Mendicãtes, vt præcedant illi, qui
antiquiores, & priores fuerunt in loco, procedat etiam ſi huiuſmodi antiquitas, & prioritas eſſet vnius diei, vel horæ tantum: Ad quæſita, reſpondi affirmatiuè, ex eo quia prioritas, ſeu præuentio cauſatur, non ſolum per vnum diem anterioritatis, gl. in c. ſi eo tempore 45. verbo iam, de elect. in 6. Sed etiam ratione vnius horæ, gl. verbo die obligauit, in l. ſi ex pluribus 89. §. fin. ff. de ſolutionibus, & in cap. duobus 14. verbo, ſi non appareat, de reſcriptis in 6. Bald. in l. Imperator prima lect. n. 4. ff. de ſtatu hominum, in l. præſcriptione n. 15. C. ſi contra ius, vel vtilitatem publicam, Franch. in c. ſi à ſede, n. 4. de præbend. in 6. Fely. & Decius, n. 6. in c. Paſtoralis in principio de Reſcript. idem Fely. in cap. 1. n. 12. de fide inſtrum. Io. de Selua de beneficijs 3. part. q. 5. n. 13. Caſſador. deciſ. 20. n. 1. de Præben. & deciſ. 4. num. fin. ſuper regulis, Puteus dec. 172. n. 3. lib. 3. Menoch. de adipiſcenda rem. 4. n. 791.

Item, non ſolum vnius horæ prioritas, ſed etiã vnius puncti. vel mométi facit præuentionem, Decius in d. c. paſtoralis n. 5. Tiraquel. de Primog. q. 2. n. 1. & 2. Menoc. de arbitrarijs Iudic. centuria prima, caſu 48. n. 3. Caſſad. d. dec. 20. n. 1. in fine poſt Bald. in l. de rebus n. 2. C. de donationibus, l. ſi ex pluribus §. fi. ff. de ſolut. & in c. duobus, verbo ſi non apparet, de reſcriptis lib. 6.

Quantum temporis ſit vnum punctum, & momentum; Ioa. Andr. in cap. 1. num. 7. & Abb. num. 7. de cauſa
2 poſſeſſi. & propriet. dicunt: Punctum eſſe quartam partem vnius horæ, & Momentum decimam partem vnius puncti, & ſic hora habet quatuor puncta, & quadraginta momenta, quod prius dixerat (licet ipſi non allegant) Accurſius in l. cum biſſeſtum 98. gloſ. fin. ff. de verbor. ſigni. & Alciat. idem, ſub littera, E, vbi dicit, horam conſtare ex ſexaginta minutis, & quod latini ſimpliciter accipiunt momentum pro breui tempore, ſicut, & punctum, & vt redeam ad incæpta, dico anterioritatem horæ attendi in hypotecha, cum contrahatur per horam, gloſ. fi. in l. ſi ex pluribus §. fi. ff. de ſolut. Fely. in cap. Paſtoralis n. 5. de Reſcriptis, Afflict. in dec. 387. & ibi Addentes; imo prioritas temporis conſideratur etiam in puncto, ex allegatis per Dec. in dicto. c. Paſtoralis num. 17.

RESOLVT. CIV.

Clerici, an poſſint condemnari ad triremes pro grauibus delictis?

1 *Clerici de conſuetudine poſſunt damnari ad triremes.*
2 *In Francia non condemnantur clerici ad triremes.*
3 *Clericus perpetuo damnatus ad triremes debet degradari realiter, ſi verò ad tempus, ſufficit ſi degradetur verbaliter.*

FVit aliquando dubitatum, an de iure poſſint Clerici condemnari ad triremes, & videbatur prima facie dicendum quod non, quia clericatus eſt Dignitas, cap. fin. vbi Panor. de Magiſtr. Fel. in cap. qualiter, & quando, num. 7. & ſequen. de accuſat. Iaſ. in l. ſi quis in conſcribendo C. de pactis: Item quia pœna triremium eſt ignominioſa, & infamatoria, cuius generis pœnæ nõ poſſunt infligi clericis, Millens in ſua praxi, fol. 248. n. 53. prout clericis infligi nequit pœna gabiarum, ſecundum Carrerium, fol. 526. num. 64. Felin. in c. qualiter, & quando §. ad corrigendos de accuſation. Foll. in eius practica Canonica q. 13.

Verum ſupradictis non obſtantibus, contrarium ſeruatur de conſuetudine, ſecundum Clarum. q. 70. nu. 5. Diaz in praxi cap. 145. cuius verba ſunt: venit inſuper
1 in vſum, in Italia præcipuè alia quædam corporalis pęna, qua ſolent puniri clerici, videlicet damnationis ad triremes, cuius pœnę impoſitio, forſan fundari cœpit ex illis, quæ notat Inno. in c. qualiter, il ſecondo de accuſat. in penul. col. verſ. & ſunt, vbi ſcripſit, quod pæna

dam-

Digitized by Google

damnationis ad metallum, non inuenitur ſæpe poſita in Canonibus, ſed ſi imponeretur, non retractaretur, cuius forſan doctrinā ſequentes Iudices Eccleſiaſtici, & pœnam illam damnationis ad metallum imitantes, imponunt hanc pœnam, & pręcipuè ducti ratione, quia certi ſunt quod triremium Duces, prædictos ſibi traditos ad earum miniſterium, nō patiuntur fugere: præterea hęc pena fundatur in verbis Auguſtini, qui ad Marchianum Comitem ſcripſit, de quibus in c.1.23.q.5. vbi intercedendo pro quibuſdam clericis, qui presbyteros interfecerant, & alia grauia commiſerant, orat dictus Marchianus ne eos mortis ſupplicio puniret, inquiens: Hoc magis ſufficere volumus, vt viui, & nulla parte corporis trūcati, vel ab inquietudine inſana ad ſanitatis ocium legum correctione dirigantur, vel à malignis operibus alicui vtili operi deputentur: quod quidem etiam in Sacerdotibus practicari poſſet, dum exceſſus grauitas poſtularet; pœna enim detruſionis in Monaſterium, quæ ad eorum emendationem ſalubrior eſſet, ac pro dignitate ordinis honeſtior, hodie commodè imponi non poteſt, propter Monaſteriorum exemptiones.

Adde ad hanc quæſtionem Nauar. in c. nullam 18. quæſt.2 num.52. quo loco diſputat, an liceat Iudicibus Eccleſiaſticis, Prælatiſque Regularibus condemnare ſubditos ad Regias triremes, & tādem de iure videtur aſſerendum, non licere, quamuis dicat, conſuetudinem valere, cuius opinio ſummopere placet Iulio Claro in pract.crim.§.fin.q.70.verſ. frequens; ſed conualidaretur illud, ſi crimina clericorum tantum creuiſſent, vt eorum improbitas aliter coerceri non poſſet, ac etiam dicit in illo Ducatu Mediolanenſi, dictam pœnam paſſim ſolitam eſſe imponi, & in Hiſpania ſæpiſſimè infligi pro grauiſſimis criminibus, in Regno tamen Franciæ ſæculares Magiſtratus minimè patiuntur, clericos alijs pœnis, quam ſacris Pontificum conſtitutionibus puniri, ob idque pœna hæc aduerſus clericos minimè imponitur, Franch. Duran. lib.1. de Sacr. Eccle. min. capi.

3 Sed vtrum clericus ad triremes perpetuo damnatus, ſit prius actualiter degradandus, mihi ſanè videtur aſſerendum, eſſe degradandum, cum idem ſit, quando ad perpetuum carcerem mancipatur, igitur idem ſtatuendum eſt, l. illud, ff. ad l. Aquiliam, & ita in terminis ſcribit Campeg. apud Zanchinum in tract. de hæret. c.20. ad finem, verſ. obſerua denique, quod licet de iure verum ſit, nihilominus tamen cum ſoleat cum alijs aliquando diſpenſari, præſertim in iudicio Inquiſitionis, ideo non ſolet clericus ad iſtas pœnas condemnatus, actualiter, ſed verbaliter tantum degradari, vt refert Franc. Pegn. ad direct. inquiſit. lib.3. ſchol.65. fol.185.

RESOLVT. CV.

Clericus promotus ad Ordinem Sacrum ante ætatem, an poſſit priuari beneficijs?

1 *Promotus ante legitimam ætatem eſt ſuſpenſus, & ſi in eo ordine præſumit miniſtrare, efficitur irregularis.*

2 *Promotus ante ætatem, ſi bona fide celebret, non eſt irregularis, quod non placet auctori, ſed ſi delictum eſt occultum diſpenſabit Epiſcopus.*

1 Concil. Trid. ſeſſ.23. cap.12. quoad ſuſceptionem Subdiaconatus ſtatuit ætatem 22. annorum, quoad Diaconatus verò 23. & in ordine presbyteratus ſtatur deciſioni tex. in clem. generalem de ætate, & qualitate, eſt tamen aduertendum, quod ſi quis Sacro Ordine inſignitur ante ætatem legitimam, vel extra tempora à iure ſtatuta, vel ſine litteris dimiſſorijs, quas reuerendas vocamus, eſt ſuſpenſus ipſo iure, & ſi durante huiuſmodi ſuſpenſione in eo Ordine miniſtrare præſumpſerit, eo ipſo eſt irregularis, & poteſt priuari beneficio per extrauag. cum ex Sacrorum Pij Papæ II. approbari & renouari ſolitam à Summis Pontificibus per Regulam Cancell. in tit. de malè promot. circa iſta tamen, & eorum declarationem, & interpretationem ſunt conſulendi Diaz in praxi Cano. cap.22. Syl. in ſumma, verbo irregularitas, num.13. Rebuff. in praxi benefic. tit. de cler. malè promot. gloſ.4. Mandoſ. in reg. 24. Cancell. Nauar. in Manuali cap.25. num. 70. Villadieg. de irregular. capit. 10.§. de prima ſpecie irregularitatis verſ. ſuſcipiens Sacrum Ordinem ex pagina ſeq. in fine, & optimè in tit. de ſuſpenſione c.14. verſ. quod attinet ad pœnam pag. 251. Trocius de vero, & perfecto clerico lib.2. cap.7. Cabrera, & Bouadill. in conſtitutione Synodi Segouienſis, lib.1. tit.7. cap.2. Sotus in 4. diſt.25. quæſt.1. artic.2. in fine, & art.3. verſ.4. vbi ſequitur Viuius lib.2. commu. opinionum opinio. 202. Bernard. in Praxi, c.33. n.10. Maiol. de irregularitate, lib.3. cap.24. n.10. & lib.1. cap.30. n.9. & lib.4. c.14. Couar. in clem. ſi furioſus prima parte §. primo num.4. vbi
2 aduertit, quod ſi promotus bona fide ductus celebret, exiſtimans id ſibi licere, non incurrit irregularitatem, quod etiam dicit Nauar. in c. accepta oppoſ.8. n.34. de reſt. ſpol. Corduba in tractat. caſ. conſcient. quæſt. 144. verſ. la ſeconda opinione, Diaz. in dicto cap. 22. quod apud me dubitabile eſt, per ea quæ tradit Fuſcus de viſitar. lib.2. c.28. n.37. in fine: Si tamen de facto, & pręſumptuosè ante ætatem legitimam promotus celebrauerit, & propterea irregularitatem incurrerit, poterit nihilominus per Epiſcopum diſpenſari, ſi huiuſmodi delictum promotionis ſit occultum, licet celebratio ſit publica, vt reſoluit Naua. in Manuali, in c. 27. n.241. verſ. dixi iure antiquo, ſic intelligens deciſionem Conc. Trid. ſeſſ.24. cap.6. & idem fatetur Viuald. in Candelabro aureo tit. de Sacramento Ordinis, n.37. in fine, Maiol. lib.1. c.30. num.9. in fine de irregular.

RESOLVT. CVI.

Capitulum ſede vacante, an poſſit intra annum concedere Dimiſſorias pro prima tonſura?

1 *Capitulum ſede vacante non poteſt concedere Dimiſſorias ad primam Tonſuram, niſi arctatis, ſub pœnis in Concil. Trid. præſcriptis.*

2 *In dictas pœnas Concilij incidit quilibet exercens iuriſdictionem Epiſcopalem loco Capituli.*

Ex Conc. Trid. ſeſſ.7. de reformat. c.10. ſancitum eſt non licere Capitulis Eccleſiarum, ſede vacan-
1 te, infra annum à die vacationis ordinandi licentiam, aut litteras Dimiſſorias, ſeu reuerendas, vt aliqui vocant, tam ex iuris canonici diſpoſitione, quam etiam cuiuſuis priuilegij, aut conſuetudinis vigore, alicui, qui beneficij eccleſiaſtici recepti, ſiue recipiendi occaſione, arctatus non fuerit concedere, & ſi ſecus fiat Capitulum contrauenìens, eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto, & ſic ordinati, ſi in minoribus ordinibus conſtituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præſertim in criminalibus gaudeant; in maioribus verò ab exequutione ordinum ad beneplacitum futuri Epiſcopi ſint ipſo iure ſuſpenſi, vt in Conc. ibi, & in c. 10. ſeſſ. 23. de reform. Pœna iſta impoſita illis, qui contra decretum à Capitulo Epiſcopali ſede vacante, literas dimiſſorias impetrant ad illos, qui eaſdem litteras non à Capitulo, ſed ab alijs quibuſuis in iuriſdictione Epiſcopi loco Capituli ſede vacante, ſuccedentibus obtinerent, mandat extendi; concedentes autem dimiſſorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio per annum ſint ipſo iure ſuſpenſi, vt notat Maiol. de irregul. lib. 4. cap.2. num.3. Salzed. in pract. crim. Diaz. c.26. verb. ſine licentia.

Quibus

Digitized by Google

Quibus ſic poſitis, fuit dubitatum, an decretum dicti Concilij comprehendat primam tonſuram, ita vt Capitulum, ſeu Vicarius ſede vacante non poſſit infra annum dare dimiſſorias etiam ad primam tonſuram, & dixi quod videtur comprehendere, nam Concilium in d. cap. 10. in principio generaliter, & indiſtinctè loquutus fuit, quod non liceat Capitulis infra annum, dimiſſorias concedere, ergo generaliter, & indiſtinctè eſt intelligendum, quoad omnes ſpecies dimiſſoriarum, & quorumcumque ordinum: ita tenet Nau. conſ. 25. de temp. ord. Henriq. conſ. 16. num. 8. Rodriq. in ſumma lib 2. cap. 14. num. 6. Garſ. de beneſ. p. 5. cap. 7. num. 95. vbi vnanimiter concludunt, non poſſe Capitulum ſede vacante, dare dimiſſorias etiam ad primam tonſuram, & ita iuxta hanc opinionem cenſuiſſe Sac. Congr. teſtatur Garſ. loco ſupra citato, verbis de quibus Congreg. cenſuit text. non comprehendere primam tonſuram, & in minoribus ordinibus non ſuſpendi.

RESOLVT. CVII.

Promiſſio de non nubendo ſub certa pœna, non valet.

1 *Promiſſio de non nubendo eſt inualida, & pœna adiecta nō debetur.*
2 *Non poteſt pacto probiberi matrimonium cum certo genere perſonarum.*

MVlier habens magnam dotem, & marito in extremis conſtituto, vt votis ipſius mariti ſatisfaceret adhuc promiſit eidem viro poſt eius mortem, ad ſecunda vota non tranſire, & caſu quo tranſierit, donat eius filio, ex nunc prout ex tunc tria millia aureorum ex ſuis dotibus; & facto caſu nihilominus tranſijt ad ſecunda vota, quare fuerunt petita dicta illa tria millia à ſuo filio; mulier vero recuſat ſoluere, ſub prætextu quod dicta promiſſio ſit nulla: conſultus reſpon-
1 di, ſupradictam conuentionem, de amplius non nubendo, eſſe de iure inualidam, & conſequenter pœna adiecta non debetur, quod probo ex infraſcriptis.

Primò, per tex. in l. Titio centum §. Titio centum ff. de cond. & demonſt. vbi conditio, vel modus per quem libertas infringitur, non ſeruatur: etenim ſi Titio centum relicta ſunt, ita vt à monumento non recedat, vel in tali loco domicilium habeat, cautioni per quam libertas impeditur non erit locus. Secundò, affertur tex. in l. nec ſi volens C. de liber. cauſa, vbi pro tuenda libertate dicitur, quod confeſſio, ſiue ſpontanea, ſiue coacta, etiam ſi ſcriptura eſſet confecta, hominem liberum ſeruum non efficit: Idque etiam ſi apud acta effectum fuiſſet, procedit iuxta terminos tex. & quæ ibi notantur per gl. in l. interrogatam C. eod. Tertiò, affero tex. in l. libera C. de inutil. ſtipu. vbi dicitur Matrimonia debere eſſe libera, & propterea quæ pacta ibi promittentur, nempe quod non liceat diuortium facere, non valent: Neque pœnæ, quæ promittuntur ex tali cauſa. Quartò, allego tex. in l. Titia ff. de verb. oblig. vbi mater filij quem ſuſceperat ex alio viro mortuo, Caio nupſit, qui filiam habebat ex vxore præmortua, fecerunt inter ſe pactum tempore matrimonij, vt filia Caij, ex priori vxore deſponſaretur filio quem ex alio viro ſuſceperat, deceſſit Caius, & eius filia noluit nubere filio Nouercæ; Quæritur an ſtipulatio ſit nulla? Reſpondetur, quod in hoc obſtabit exceptio doli, nam ſtipulatio fuit contra bonos mores; inhoneſtum enim videtur matrimonia ſiue contracta, metu pœnæ obſtringi, hanc opinionem tenet Eugen. conſ. 18. vol. 1. & Ann. conſ. 141. vol. 2. quibus addo text. in cap. gemma de ſponſal. & facit etiam quod matrimonium prohiberi non poſſit nè contrahatur in certo loco, cum hæ pactiones inducant viduitatem, & non valent, l. cum ita legatum, & l. hoc modo ff. de cond. & demonſt. And. in Conſt. Regni honorem. Idemque concludit Camet. in l. Imperialem lit. M. fol. 80. à ter. de prohib. feud. alien. per Feder. quare in anno 1599. in cauſa D. Sances de Baſtida, fuit deciſum, licere matrimonium contrahere cum filia Regentis Marthos (ſicut cum effectu fuit contractum) non obſtante prohibitione patris qui prohibuerat ne contraheret matrimonium eius filius in Italia, licet poſtea ſe in Hyſpaniam contuliſſet, & deinde in Italiam reuerſus, de hac quæſtione latè per Reg. de Pont. in tract. de Poteſtate Proreg. tit. 6.

Et ſic ex ſupradictis falſa redditur opinio illorum qui dixerunt Matrimonium contrahi cum certo genere perſonarum, pacto prohiberi poſſe; & talem prohibitionem validam eſſe, & cum caſus occurriſſet, & fuiſſet facta remiſſio per filios patri, occiſori eius matris ſub pacto, ne contraheret cum certo genere perſonarum, vnde mors vxoris iam mortuæ ſuſpicabatur, ne induceret nouercam proprijs filijs, & quod dotibus deberet priuari, & filijs applicari; fuit deciſum in Sac. Conſ. eſſe priuandum omni ſucceſſione, & ad pœnam contentam in promiſſione eſſe obnoxium, Vrſill. dec. 350. ſalua tamen pace, dictæ deciſioni non aſſentior.

RESOLVT. CVIII.

Text. in l. benè à Zenone C. de quadrien. præſcript. an locum habeat de iure canonico?

1 *Lex bene à Zenone C. de quadrien. præſcript. non habet locum de iure canonico.*
2 *Quando Rex donat Eccleſiæ aliquid, nec etiam procedit diſpoſitio dictæ legis benè à Zenone.*

DIxi in facti contingentia ſupradictam textus diſpoſitionem, non procedere de iure canonico, ſi quidem cum Princeps donat eccleſiæ res alienas, di-
1 cto caſu Eccleſia non admittit lucrum cum tanta inæqualitate, gloſ. in cap. quicumque 12. q. per text. & ibi gloſ. in cap. placuit, il primo, 16. q. 3. Imol. in cap. 2. de reb. eccleſ. non alien. Alex. conſ. 52. num. 3. lib. 4. Felyn. in cap. quæ in eccleſiarum col. 16. num. 22. verſ. ſed vlterius, nec extra propoſitum, de conſtit. Affl. dec. 361. num. 42. Guill. Benedictus in cap. Raynutius verſ. vxorem nomine Adelaſiam num. 384. Port. Imo. commun. opin. lib. 2. concluſ. 42. lim. 6. pag. 643. & alij multi quos recenſet Ant. Gabr. dicens eſſe communem lib. 5. tit. de acqu. poſſ. concl. 2. num. 10. qui poſt gloſ. in d. cap. 2. in verſ. irrita de reb. eccl. non alien. & multos alios, tradit tex. in d. l. benè à Zenone, non procedere de iure canonico, etiam quoad laicos, poſt Socc. Iun. conſ. 69. num. 60. lib. 1. & hoc idem, quod non procedat de iure canonico, probat (plures allegando) Duen. regul. 238. num. 3. pag. mihi 342. in paruis. Et quod non procedat quando Rex donat Eccleſiæ,
2 tradit etiam Greg. Lop. in l. 53. tit. 5. partit. 5. verb. coſa agena, & Capyc. in inueſt. feu. verſ. feudorum exceptiones, verb. legis benè à Zenone in 6. limit. fol. 106.

RESOLVT. CIX.

Decima, de quibus debetur?

1 *Decima debetur de omni fructu.*
2 *Debetur decima de lignis cedrinis, lapidicinis, & argenti fodinis.*

1 DEcima debetur de omni fructu, notatur in cap. nuncios cap. peruenit, cap. cum homines, & c. ex parte de decim. & etiam de prouentibus molendinorum, d. cap. peruenit ad nos, quamuis molendinum ſit ad ventum, cap. ex tranſmiſſa eod. tit. debetur etiã de

Digitized by Google

de fæno, lana, piſcationibus, d.cap. peruenit, cap.ex tranſmiſſa, & notatur in cap. decimas 16.q.1. & in c. non eſt in poteſtate extra eod. tit. ac etiam de apibus, d. cap. nuncios; de vino, oleo, nucibus, caſtaneis, amigdalis, & de omni fructu arborum, vt authoritate dictorum iurium voluit Steph.Bertran.in conſ.257.vol. 3.de frumento, ſiligine, ſpelta, & germano, d. cap. peruenit, de fabis, & leguminibus; de animalibus, lino, & canape, Bertran. in conſ. 156. vol.1. de palea, milio, ſpelta, caulibus, & lupinis decimam deberi, teſtatur fuiſſe deciſum in Sac. Reg. Conſ. Ioan. Vinc. Ann. alleg.94.num.4.cum duob. ſeq.& ſing.142.docet Io. And. & Panorm. in d. cap. peruenit, de quo latè
2 Stephan.Aufrer. ad Capell.Thol.dec.109.Nicol.Boer. in conſuet.Bituricenſ.tit. de conſuetud. præd.§.12. de lignis cedrinis, in d. cap. peruenit, de lapidicinis, Io. Andr. ibidem de argenti fodinis, & metallinis, vt ibidem, de furnis, in cap. paſtoralis eod. tit.

RESOLVT. CX.

Regula de triennali, an defendat poſſeſſorem cum titulo colorato?

1 *Regula de triennali, ſolum excipit duos caſus, videlicet ſimoniacum ingreſſum, & reſeruationē in corpore iuris.*

2 *Triennalis pacifica poſſeſſio, facit quod præſumatur quis habere quodcunque ius melius in mundo.*

3 *Toleratus per triennium, cenſetur diſpenſatus.*

RAtio dubitandi contra clericum poſſeſſorem triennalem, eſt, nam in præſcriptionibus titulus coloratus non ſuffragatur, Bal. conſ. 23. vol. 1. Dec. conſ.62.num.7.& ſeq. Quemadmodum dicitur de titulo putatiuo nonnunquam, & quod ibi notatur ff. de vſucap. l. Celſus, vbi Bal.ff.eod.Alex. conſ.429. vol.2. Accedat, quod titulus coloratus, non dicitur titulus, Caſſador.dec.9. de cauſa poſſeſſ. & propr. & in cauſis beneficialibus attenditur iuſtior titulus, Guid. Pap. ſing. 783. vnde titulus infectus, ſeu coloratus inficit poſſeſſionem in beneficialibus, idem in ſing.920.

Stantibus tamen ſupradictis, contrarium cenſui, in fauorem ſupradicti clerici.

Primò, quia per exceptionem regula firmatur, & declaratur, ad vulgatam l. nam quod liquidè §. fin.ff. de penu lega.& Alex.conſ.141.num.6.col.3. vol.2.& in
1 Regula Cancell. excipiuntur tantum duo caſus, ſcilicet ſimoniacus ingreſſus, & reſeruatio in corpore iuris, in quibus neceſſarium eſt dare malam fidem, ergo eſt de neceſſitate, vt regula comprehendat omnes alios caſus, etiam continentes titulum coloratum: alias enim ſi cum titulo vero regula intelligeretur, non fuiſſet neceſſarium excipere dictos duos caſus, ſecundum Creſc. in dec. vnica de præſcript. vnde Caſſador. in dec.11. eodem titulo, voluit regulam hanc, eſſe contentam omni alio colore tituli, præter exceptos, & Mohedan.in dec.241.dixit, quod triennalis pacifica
2 poſſeſſio facit quod præſumatur habere quodcumque ius melius in mundo. Tum ſecundo, quia ita tenuit Ludou. Gomez in regul. de triennali poſſeſſ. q. 2. circa fin. argum. text. in l. properandum C. de iudicijs, vbi habetur quod extinguere lites, concernit bonum publicum, ſed text. in dicta regula emanauit ad lites extinguendas, ergo, & circa caput in quo agitur de publica vtilitate, lex non recipit reſtrictionem de habilitate perſonarum, Bar.in l.ſi quis in graui §. vtrum
3 ad Syllan. & qui à Superiore per triennium eſt toleratus, præſumitur diſpenſatus, iuxta notata per Anch. in conſ.107. incip. cum materia. cap. Ordinarij de off. Ord. lib. 6. tantò magis, quod triennalis poſſeſſor eadem gaudet ſecuritate, qua gaudet præſcribens per quadraginta annos, vt dicit Alex. in conſ. 151. viſo themate vol. 2. & in conſ. 163. viſo proceſſu eod. vol. ſequitur Gomez in d.reg.de trienn. q. 58. num.4. Tum denique quia titulum non habens coloratum, non habet remedium pacifici poſſeſſoris, nec regulæ Cancellariæ, Boer. dec.24. num.6. vnde titulum coloratum in ſpolio, præſtat impetratio certo modo, Put.dec.276. lib.2. ſed quo ad colorandum titulum in ſpolio beneficij, an ille probetur per inſertum, vide Creſcen. dec. 1. alias 62. tit. de reſtit. ſpol.

RESOLVT. CXI.

An in ſoluendis decimis attendatur conſuetudo totius Diœceſis, an verò Parochiæ?

1 *In ſoluendis decimis, attendi debet conſuetudo illius Regionis in qua fructus colliguntur.*

2 *Attendenda eſt conſuetudo Parochiæ, & non Archiepiſcopatus.*

ORta lite inter Parochum, & eius Parochianos filios ſpirituales ſuper conſuetudine ſoluendi decimas; opponebant dicti Parochiani, eſſe attendendam conſuetudinem totius Epiſcopatus, & ſuæ Diœceſis, Parochus verò è contra dicebat eſſe attendendam illam tantummodo conſuetudinem, quæ viget in ſua Parochia, & inter ſuos ſpirituales filios; propterea viſum fuit eidem Epiſcopo delegare mihi hanc cau-
1 ſam, & ſic dixi: De iure veriſſimam eſſe concluſionem in ſoluendis decimis, attendi debere conſuetudinem illius Regionis, vbi fructus colliguntur, cap. in aliquibus §. fin. de decimis, Panormit. in rubr. huius tit. in princ. Felyn. in cap. exceptiones num. 6. de except. & præcipuè in decima paleæ, hoc tenet Rebuff. de decim. quæſt. 8. de Franch. deciſ. 103. & in deciſ. 104. Boer. deciſ. 236. & Gomez Leon deciſ. 76. dicens tempus quadraginta annorum eſſe neceſſarium ad inducendam hanc conſuetudinem; vnde ſi extat conſuetudo immemorabilis, vt decimæ ſoluantur de grano recondito in horreis, ſi petatur ſolui in prædijs, & fundis, ratione fraudis, non eſt audiendus actor, quia illa conſuetudo habet vim priuilegij, *maximè ſi* fraus liquidè non probatur, Crauet. conſ. 21. Hinc eſt, quod clerici ſimpliciter beneficiati agentes ad decimas debent de titulo docere, & non ſufficit decennalis poſſeſſio, Put. deciſ.372. lib.1. idem ſi agerent iudicio poſſeſſorio, idem Put. deciſ. 413. *lib. 1. Sed* qualis titulus ſufficiat, vide Verall. deciſ. 12. part. 1. deciſ. 306. part. 3. Et conſuetudo circa decimas operatur, non ſolum reſpectu priorum quæſitorum, ſed etiam quærendorum, Put. dec. 49. lib. 1. & adeo conſuetudo attenditur in decimis, quod in Regionibus in quibus de more non ſoluitur, non peccat quis mortaliter non ſoluendo, ſecundum Natt. in conſ. 136. Rol. in conſ.62. vol.1. quod intellige dummodo adminiſtrantes Sacramenta non indigeant. His ſuppoſitis in caſu huius controuerſiæ, pronunciaui eſſe attendendam conſuetudinem Parochiæ, non autem Diœceſis, & mouebar ex infraſcriptis. Primò, ex deciſ.
2 Rot. Rom. teſte Put. deciſ. 176. lib. 3. vbi conſuetudo Archipresbyteratus, & ſic Parochiæ, & non Archiepiſcopatus eſt attendenda; Item quia decimæ quæ fiunt intra Parochiam, ſunt Parochi, & in eis ipſe habet intentionem fundatam, iuxta dec. Creſcen. 2. de Parochijs.

RESOLVT. CXII.

Clericus, an priuilegio clericali priuetur, ob præſtitam ſeruitutem laico?

1 *Laici non poſſunt vti perſonis eccleſiaſticis in officio procuratoris, vel negotiorum geſtoris.*

2 *Cle-*

2 *Clericus quamuis inſeruiſſet laico, non ob id amittit priuilegium clericale.*

IN hac quæſtione reſpondi cum deciſ. Tholoſ. cuius tenor eſt: Sacerdos in ædibus, & ſeruitio laicorum exiſtens;priuilegia ſacerdotalia propterea nō amittit, atque ita iudicauit Parlamentum Tholoſanum in cauſa Sacerdotis Franciſci Boſquet, qui lubricitate præuentus ad petitionem Domini ſui, carceri mancipatus fuerat; iſte enim per Areſtum Curiæ 3. Ianuarij anno 1558. ad Iudicem ſuum Diœceſanum remiſſus,eodéq; Arreſto prohibitum omnibus laicis fuit,nè Procurato-
1 rum, aut Negotiatorum loco, perſonas eccleſiaſticas haberent,ſub comminatione,quod tranſgreſſores tam. quam violatores Arreſtorum puniri deberent.

Non obſtat quod clericus non debet negociis ſæcularibus immiſceri,c.1. ne cler. vel monac.c.fi. de vit.& honeſt.cler.& ſecundum Panorm.in rubr.huius tit.clerico prohibetur eſſe Maiordomus alicuius Principis,& etiam non debet eſſe Miniſter laicorum, cap. Sacerdotibus, ne cler.vel monac. ſed nec quod procurationes habeat, ex eo quod clericus generalis Procurator, vel Iuſtitiarius Principis ſæcularis deponitur, quemadmodum per beneficiorum ſubtractionem compellitur, vt à Tabellionatus exercitio deſiſtat; quia re-
2 ſpondetur, quod licet clericis ſupradicta prohibeantur non tamen infertur quod ſi præcepta prædicta contemnant,ob id clericale priuilegium amittunt.

RESOLVT. CXIII.

Vicarius, an poſſit ſubſtituere alium Vicarium?

1 *Vicarius non poteſt ſubſtituere alium Vicarium,niſi ad modicum tempus, & ex cauſa,etiam ſi non habeat in mandato clauſulam facultatis ſubſtituendi.*

2 *Subſtitutus à Vicario Epiſcopi habente facultatem ſubſtituendi, poteſt exequi omnia commiſſa Vicario.*

PRo ſententia negatiua facit in cap. clericos de off. Vicar.gloſ.in cap.1.eod.tit.in ſextò,verſ.ipſius,& ibi Fely. in c.G. perpetuus num.3. de fid. inſtrum. Marant.in Spec.Aduocat.4.p.diſt.5.num.22. Vant.de nullit.tit.ex defect. iuriſd. deleg. n.25. Auiles in Capitulis Prætorum c.4.verb. iuſtitia n. 7. Menchacha controu. illuſtr.c.31.n.21.Cuchus inſtit.lib.2.tit.8.n.40. Azeu. in l.1.tit.9.lib.3.recōpil.n.8.& Sbrozz.qui plures refert li. 2.q.66.n.1.de off.Vicar. Zerol. in ſua prax. verb. Vicarius, Zechus de Republica Eccleſiaſtica verſ.8. & Lopez de Vicario Epiſcopi §.2. num.4. verſ.8.

Amplia procedere,ſiue fuerit conſtitutus ab Epiſcopo cum facultate, & clauſula ſubſtituendi, ſiue non, Rota deciſ.4.de offic.Vicar. in nouis, & ibi addit. Papazon.Mille.in repertor.verb.Vicarius Epiſcopi,Pāuinus 10.q.2.par.num.19. de poteſt. Capit. ſed. vac. Put. dec.168.lib.1.Sbroz.d.q.66.nu.11.& 17.dicit eſſe communem,teſte Pariſio conſ.80.n.15.vol.4. & tenuit Rot. in vna Oriolen.beneficiorum coram D. Seraphino 21. Maij 1593.

1 Limita principalem concluſionem non procedere ad modicum tempus,&ex cauſa,quia poteſt ſubſtituere, etiam ſi non habeat facultatem,& clauſulam ſubſtituēdi,Pauin.d.q.10.n.21.Fel.Maran. Mench. Cuch. Azeu. nu.8.& ſeq. vbi ſupra,& Put.d.deciſ.168.& Marc. Ant. Genu.c.84. num.13. Aduerte tamen quod ad hanc poteſtatem ſubſtituendi,conſenſus Epiſcopi ad ſubſtituēdum ad tempus ex cauſa requiratur, vt poſt Hoſtienſ. Rota dicta deciſ.4.Zerol. ſupra dub.4. niſi extaret conſuetudo id faciendi, nam tunc toleraretur per quādam tacitam voluntatem Epiſcopi, & ad hoc confert deciſ. Chiſa.139.in manuſcriptis,quę ait:Si Vicario Epiſcopi committatur aliquid,per vos,nō poteſt ſubſtituere ſpecialiter, ſecus ſi ponat alium in locū ſuum in omnibus, præſuppoſito quod habeat facultatē ab Epiſcopo ſubſtituēdi,quia iſte ſubſtitutus dicitur ab Epiſcopo,&poſſet expedire commiſſa per vos,ſub nomine dignitatis, Fely.in cap.G. perpetuus de fid. inſtrum. Rot.in nouis deciſ.414.& deciſ.Put.487.lib.2.Rot.dec.31.&33.lib.1. & 151.& 159.lib.2.& 122.lib.3. Diuerſorum,vbi etiam
2 habetur, quod ſubſtitutus à Vicario Epiſcopi habente facultatem ſubſtituendi,poſſet exequi commiſſa Vicario,vt tradit Papazo.in addit.ad deciſ.j.n.3.& ad deciſ. 4.in fi.de off.Vicar.in nouis,& ad deciſ.3.n.2.de procurator. in nouis,& Sbroz lib.2. q.67. Intelliguntur enim iſtæ deciſiones de ſubſtitutione ex cauſa abſentię Vicarij,& ſic ad modicum tempus, vt patet ex deciſ.31.33. 151. 157.& 122.& ita tenendum eſt; quamuis Panuin. dicta quæſt.10.n.20.& 21. Rebuff. conſ.88.Azeued. dicto num.8.& 10. vt ſupra,abſolutè teneant, Vicarium poſſe alium conſtituere, quando eſt data ei poteſtas ſubſtituendi: quod etiam videtur tenere Plautius in l. 1.ff.de off.eius lib.2.verſ.iure Magiſtratus n.115. quod poterit tantum procedere,quando fuiſſent inſerta verba illa,videlicet, damus poteſtatem ſubſtituendi aliū, quem nos Vicarium cum eadem poteſtate ſubſtituimus,nam tunc procedit ratio ſupradicta, quod videatur ſubſtitutus ab ipſo Epiſcopo potius, & ab eo accipit poteſtatem miniſterij Vicarij ſubſtituentis, & tunc ſola nominatio, ſeu electio perſonæ fieri cenſeretur à Vicario ſubſtituente,& ita docet Sbroz.ſupra n.15. vbi ait,quod bonum eſſet inſerere dicta verba,Melill.tract. de præcedentia Vicarij cap.1.n.14.& Franc.Marc.deciſ.317.n.2.par.1. Pāuin.d.q.10.num.20. & idem docet Zechus dicto verſ.8.& Marc.Anto.Genuen. dicto n.13. vel quando Epiſcopus daret poteſtatem ſubſtituendi ſuo nomine,tunc cenſetur etiam ab Epiſcopo eius nomine ſubſtitutus.

RESOLVT. CXIV.

An Monachus poſſit repudiare legatum vſuſructus factum ſibi, ſine licentia ſuperioris?

1 *In acquirendis, Prælatus poteſt præiudicare monaſterio.*

2 *Monachus non poteſt repudiare legatum factum ad beneficium monaſterij.*

RAtio dubitandi eſt, quia Monachus non habet, velle,nec nolle, ſed dependet à voluntate Superioris, c.ſi Religioſus de elect. in ſextò, & quia quidquid acquirit Monachus,ſiue tēpore ingreſſus,ſiue poſt,acquirit Monaſterio,cap. in præſentia de probat.c. cū ad Monaſterium de ſtat.monac.auth. ingreſſi C.de ſacroſan.eccl. & licet Prælatus Eccleſiæ poſſit repudiare legatum factum Eccleſiæ, quia aliud eſt lucrum nō acci-
1 pere,& aliud rem Eccleſię alienare;& quia in acquirēdis poteſt præiudicare,l. fin. C.de acquiren.poſſ.ſecundum Feder.de Sen.conſ.9.& Panorm. in c quia ſemper de his quæ fiunt à Pręlatis abſque cōſen.Capituli,licet Ioa.de Imol. ibi de rigore iuris aliud ſētiat,l.magis puto §.fundum ff. de reb.cer. & ibi Bar. verū tamen aliud videtur dicendum in Monacho, ſcilicet vt non poſſit
2 repudiare legatum factum ab beneficium Monaſterij, ſicuti de filio familias dicitur, l.cum nō ſolum in princ. C. de bon. quæ liber. & iſtam opinionem tenet Speculator,& Ioa.And.in tit.de ſtat. monach. verſ.8. & idem Ioan.And.& Panorm.in d.c. in pręſētia in fi.Bar.in l.fi. ff.de vulgar.& pupillar.ſubſt.& in l.his poteſt §.fi.ff.de acquir.hæred.& in l.tutor ff.de poſſ.bono.licet nōnulli velint æquiparare ſeruo Monachum, qui poteſt non adire, l. cum proponas C.de hæred. inſtit. de quo per Bald.in l.1. C.qui admitti ab bon. poſſ. vbi tenet quod inſpici debet illud, quod eſt magis vtile Monaſterio.

RESOLVT. CXV.

An paupertas excuſet à ſolutione decimarum?

1 *Non tenetur pauper ſoluere decimas, ſi ob id ſubtraherentur ſibi neceſſaria ad victum.*

2 *Pauper quando non reperitur de blado pro ſoluenda decima, ſufficit ſoluere pecuniam.*

3 *Paupertas excuſat à procurationibus viſitationum.*

PRopter nimiam paupertatem, & onera intolerabilia cuiuſdam Vniuerſitatis huius Regni, dicebant particulares, ſe non poſſe, & ſic non teneri ad ſolutionem decimarum Parocho; propterea fuit mota lis in Curia Epiſcopali illius Diœceſis, & fuit cauſa ab eorū Epiſcopo mihi cōmiſſa; & viſis actis inſurrexerunt dubia nonnulla, & præcipuè num paupertas excuſaret à ſolutione decimarum, & videbatur quod non, ex eo quod decimæ debentur de iure Diuino, c. Parochianos de decimis, & hoc in ſignum vniuerſalis dominij, vnde nulla valet preſcriptio contra ſolutionem decimarum, Guid. Pap. deciſ. Delphin. 96. Franc. March. quæſt. 205. par. 1. & 667 par. 2. Papon. lib. 1. tit. 12. arreſt. 3. Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ. 106. Guid. Pap. q. 284. neque Imperialis conceſſio ſub quacumq; forma, à ſolutione decimarum eximere poteſt, c. tua de decim. cum omnes generaliter ad illud teneātur, Guid. Pap. dec. 266. & nemo poteſt prætendere exemptionem à ſolutione ipſarum decimarum, vt tradit Papon. lib. 1. tit. 12. arreſt. 2. & ideo priuilegium de non ſoluendis decimis intelligitur de extraordinarijs, non autem de ordinarijs, Put. dec. 65. lib. 3. ratio eſt, quia ius decimandi eſt, onus reale, & tranſit contra quemlibet poſſeſſorem, Ægid. in tract. de ſubhaſtatio. c. 41.

Supradictis addebatur gl. ſing. in c. quia tua 12. q. 5. vbi paupertas à ſolutione decimarum non excuſat, nā pretextu paupertatis nemo debet tenere aliena, vel peccare, l. palā in princ. de rit. nupt. gl. in c. ſi quis propter neceſſitatē de furtis, Ioa. Andr. in c. cū homines de decim. dicens decimam pertinere Eccleſiæ, & laicus non dicitur dare, ſed reſtituere, & ideo poteſt vendicari, quia pauperes etiam de eleemoſina tenentur dare decimam, cap. habebat 12. quæſt. 1. vnde Franc. Marc. in dec. 198. p. 2. dixit quod cum decima debeatur Deo in ſignū vniuerſalis dominij, c. tua nobis de decimis, ideo pauper debet ſoluere, & poteſt quærere eleemoſinam.

Contrariū tamen reſolui, ſcilicet non teneri pauperes ad ſoluendas decimas, ſi ob id ſubtraherentur neceſſaria ad victum; & fui motus, ex eo quod quādo ali-
1 quis non recolligit de vſufructu, niſi quantū ſibi ſufficit, & eius familiæ, in hoc caſu paupertas ipſū excuſat; & facit, nā nemo tenetur ſibi ſubtrahere neceſſaria, vt illa det pauperibus, vel Eccleſiæ, c. non mediocriter de conſecr. diſt. vlt. & iſtā partē tenet Maluc. Doctor antiquus in c. licet de cenſ. quē refert Ioa. Andr. in d. c. cū homines de decimis: vnde ſecundum Panorm. ibi talis non debet ſoluere decimā, ſed Eccleſia debet ei remittere tantum, quod poſſit viuere, quia Eccleſia debet pauperibus de ſuo ſubuenire, allegat notata per gl. in c. quicumq. 16. q. 7. quinimò ſecundum Panor. in d. c. cum homines; vbi eſſet tāta inopia alicuius, quod ſi ſolueret decimam fame periret, non tenetur ad ſoluendas decimas, nam tempore neceſſitatis omnia ſunt communia, & licitè poteſt aliquis furari in extrema neceſſitate ad ſuſtentandā vitam, c. ſicut 47. diſt. c. ſi quis de furt. tunc enim non dicitur furtum, & pro iſta parte facit, quod licet regulariter, non debeat ſolui pecunia pro qualitate, vel pro ſpecie, l. 2. §. mutui datio ff. ſi cert. pet. & maximè in decima, quę debet ſolui de frumēto ex certo prędio, prout ſupra dictum fuit, ſicut in cenſu pro directo dominio, tamen iſtud deberet intelligi niſi caſus neceſſitatis obſtet, quādo ſcilicet nō poſſet reperiri, quia tūc benè poſſet vnū pro alio ſolui, vt in auth. de fideiuſſ. §. pen. col. 1. in auth. hoc niſi C. de ſolut. & maximè in Eccleſia debitrice, quia ſi non habet vnde ſoluat pecuniam, tunc in ſubſidium poteſt dare in ſolutum aliquas res mediocres Eccleſię, vt in auth. de aliena, & emphyt. §. quæcumq; verſ. verò ſecundum prædictum Coll. 9. in auth. hoc ius porrectū C. de ſacroſ. eccleſ. ergo videtur idem ius è contra, quādo laicus eſt debitor Eccleſiæ in
2 caſu neceſſitatis, tunc. n. quando non poteſt reperiri de blado, ſufficeret ſoluere in pecunia, facit etiā quod habetur per Spec. tit. de loca. §. nunc aliqua verſ. 22. quia debet eſſe conditio, & in verſ. 16. Hinc eſt quod Pauper-
3 tas excuſat à munere expēſarū viſitationis Legati, vel Prælati, iuxta notata per gl. in c. cum inſtantia, & in c. procurationes de cenſib. Quod in tantū eſt verū, quod Epiſcopus tunc tenetur viſitare ſuis ſūptibus, & expenſis, ſecundum Panorm. in d. c. procurationes; licet Epiſcopus poſſet in iſto caſu exigere iuramentū ſuper impotentia, & paupertate allegata, ſecūdū Panor. ibi, pro hoc facit, c. placuit 1. q. 11. Illud eſt difficile contrariū, niſi dicatur, quod paupertas in iſtis miſerabilibus perſonis, licet excuſet à muneribus perſonalibus, & extraordinarijs, ſecus tamen à muneribus realibus, & ordinariis; licet Dominus piè faceret, ſi remitteret, ſecundum Io. And. Anto. de Butr. & Panorm. in c. licet de cēſib. & idem eſt in talliis, & collectis, à quibus pauperes excuſantur, gl. in l. omnes, la Prima, C. de annon. & tribu. lib. 10. ſecus à muneribus realibus, & ordinariis, Bart. & Ioan. de Plat. ibid. & eos excuſatos quoque voluit ab appellatione, Inno. in c. ex ratione col. 2. de appell. Cardin. conſ. 87. ſemper enim inopi præſeruatur appellatio, vt quocumque tempore illam poſſit interponere, gl. in l. inuitus C. de procuratoribus.

RESOLVT. CXVI.

Vicarius Epiſcopi habitans in domo priuata, an ſit in pœna?

1 *Iudex non habet habitare in domo priuata, quando extat domus publica.*

2 *Epiſcopus poteſt ſedere pro Tribunali in qualibet parte ſuæ diœceſis.*

IN Sacra Congreg. Illuſtriſſimorum Cardinalium, ſuper negotijs Epiſcoporum, & Regularium, inter cætera capita tradita contra quemdam *Vicarium*, fuit dictum quod habitabat in domo priuata cuiuſdam ſui amici; quare conſultus ſuper *huiuſmodi* puncto, dubitabam prima facie contra ipſum Vicarium, & incidiſſe in pœnam, motus præſertim, per text. in leg. nulli C. de off. Rect. Prouinciæ, cuius verba ſunt:
1 Nulli Iudicum, qui Prouincias regunt in Ciuitatibus, in quibus ſacra Palatia, aut Prætoria ſunt, liceat his relictis, priuatas ſibi domos ad habitandum, veluti Prætoria vindicare, ſed ſacratiſſima, modis omnibus inhabitare Palatia, ſeu Prætoria cogantur, vt hac neceſſitate compellantur eorum reputationi prouidere: item dicebam Iudicis maximam eſſe authoritatem, gloſ. in c. fi. de iniur. diciturq; vir bonus, l. vir bonus ff. iudicatū ſolu. & propterea ſummopere deferendum eſt ei, gloſ. in c. iuriſdictio, & in cap. forus de verb. ſigniſ. Bald. cōſ. 229. vol. 1. Alcia. conſ. 6. n. 7. & ſeq. Hinc eſt, quod Summus Pontifex maximè ſtudet, ne iudicialis vileſcat authoritas, habetur in cap. dilectus de pœnis, atq; diminuitur Iudicis perſona, quando agit familiariter cum ſubditis, Iaſ. in l. iubemus C. de iudic. cum ſint paria familiaritas, & contemptus, l. obſeruando ff. de off. Proconſ. Regens. n. naturaliter dignior eſt recto, vt voluit Ariſt. lib. 1. Polit. & propterea Iudicibus debet præſtari reuerentia, & omnis obedientia, ſecundum Borrell. in conſ. 24. Supradictis addebatur, quod punitur Iudex habitās in domo priuata, vbi extat domus publica, d. l. nulli.

Digitized by Google

nulli C. de off. Rect. Prouic. l. Ciuitas C. eod. l. clariſſimis C. de dignitatib. l. 3. C. de metall. Fari. in prax. in tit. de varijs, & extraordinarijs criminibus quæſt. 41. num. 7. Bal. dec. 12. Gratian. dec. 113. in fin. & maximè dicebatur eſſe in pœna, quia exiſtebat in illa Regione domus Epiſcopalis, gl. in §. 1. in verb. ille apud eundem, in auth. de teſtib. Rub. conſ. 16. Vant. de nullit. tit. de nullit. ex defect. iuriſd. Ordin. 111. in fin.

Non obſtat, quod Vicarius gerit vices Epiſcopi, notant communiter DD. in rub. de off. Vicar. illumque in
2 omnibus repræſentat, Bal. in rub. ff. de offic. eius, & conſequenter, vt Epiſcopus qui in tota ſua Diœceſi ordinariam poteſtatem habet, poteſt ſedere pro Tribunali in quolibet loco non exempto per ſe, vel per alium, & liberè exequi, quæ ſpectant ad eius officium, c. cum Epiſcopus de off. Ord. vbi Franc. in c. qua fronte num. 2. de appell. Panuin. de poteſt. Cap. ſed. vacan. 2. par. q. 10. num. 25. ſicut dicimus de Rectore, ſeu Præſide alicuius Prouinciæ, qui habet totam Prouinciam pro Tribunali, Anch. & Gemi. in c. ſi Epiſcopus de off. Deleg. in ſextò, & poteſt quemlibet locum etiam in camera deputare ad ius dicendum, Bald. in l. ſed vt perſonis in princ. C. quomodo, & quando, quia in his, & ſimilibus caſibus, non æquiparatur Epiſcopo, cui maior, & libera facultas conceditur.

RESOLVT. CXVII.

Bulla Iulij III. circa acquiſitionem fructuum beneficiorum ab hæredibus beneficiati, an procedat in penſionibus?

1 *Penſiones decurſæ, & non ſolutæ, tranſeunt ad hæredes penſionarij.*
2 *Penſio non eſt beneficium eccleſiaſticum, ſed in mera temporalitate conſtitutum.*
3 *Penſionarius habet vſumfructum, tàm in vita, quàm in morte.*
4 *Beneficiarius in morte comparatur vſuario.*
5 *Diſtributiones quotidianæ trãſeunt ad hæredes beneficiati.*

EX Conſtitutione fel. rec. Iulij Papæ III. habetur differentia inter fructus beneficiorum incorporatos cum alijs bonis ipſorum beneficiatorum; & fructus realiter non exactos, & illorum bonis non immixtos, & incorporatos. Illorum enim, vt fructus mere prophanos, vult ſpectare ad ipſos, iſtos verò eccleſiaſticos cenſendos, declarat; decernens tales fructus, etiam ſi debentur pro tempore decurſo, ante obitum Beneficiati, & dies ſolutionis, ipſo viuente ceſſerit; Idque etiam adhibitis ab ipſo diligentijs pro illorum exactione, ſucceſſoribus nihilominus in beneficio eſſe adiudicandos, & ita quoque fuit reſolutum per Rot. in vna Rom. pecuniaria 4. Iunij 1593. coram Cardinali Blanchetto; ſed quæſtio eſt, an procedat quoque in penſionibus, & ideo in facti contingentia quærebatur, ad quem ſpectent penſiones decurſę in vita penſionarij, ad eius hæredes, vel potius ad ſucceſſorem in beneficio: communis concluſio om-
1 nium, ad hæredes penſionarios pertinere, ratio eſt, quia pẽſionarius facit fructus ſuos, & de eis ad libitũ ſuę voluntatis diſponere poteſt, tam inter viuos, quam in vltima voluntate, vt per Paul. in tract. de penſ. q. 8. & latius Gigan. in eod. tract. q. 52. vbi in terminis dicit, penſiones decurſas, & non ſolutas tranſire ad hæredes pẽſionarij, tàm ex teſtamento, quam ab inteſtato.

2 Secunda ratio eſt, quia penſio non eſt beneficium eccleſiaſticum, ſed in mera temporalitate conſiſtit, cap. quamuis, vbi Doctores de præb. in 6. Fel. in c. ad audiẽtiam col. 1. de reſcript. Selu. in tract. de benef. part. 1. q. 2. num. 3. vnde penſio etiam aſſignatur laico, Abb. & alij in d. c. ad audientiam de reſcript. & in clem. 1. §. eod. de ſupple. negl. Præfat. Gig. vbi ſupra q. 21. & æquiparatur contractibus profanis, Sarnen. in reg. de infirmo q. 16. & 17. num. 2. verſ. nam clarum eſt.

Tertia ratio eſt, quia penſionarius habet vſumfru-
3 ctum, tàm in vita, quàm in morte, vt per Ioan. de Imol. in d. clem. 1. §. 1. colum. 3. de ſuppl. neg. Prælat. & Gig. in d. tract. q. 1. num. 2. & q. 25. num. 4. ideo nihil mirum, ſi in eo locum habet text. in l. defuncta ff. de vſufruct.
4 quod eſt in Beneficiato, nam iſte in morte vſuario tantum comparatur, gl. in c. in præſenti de off. Ord. lib. 6. Rot dec. 41. de prob. dec. 1. de ſolut. in antiq. conſequẽs eſt, vt locum non habeãt in eo contenta in d. l. defuncta quæ ſolum procedit in vſufructuario: Sed obſeruandæ ſunt leges de vſuario loquentes, quæ nullum ius ad transferendum tribuunt, l. plenum §. 1. & §. operas ff. de vſu, & habit. vnde fructus beneficij non dum conſequuti, remanent in dominio Eccleſiæ, nec beneficiatus poteſt tempore mortis de illis diſponere, aut ad inſtar pẽ-
5 ſionarij ad hæredes tranſmittere, exceptis diſtributionibus quotidianis, quæ ſic ei acquiruntur, vt ad hæredes quoſcumque tranſeant; ita ex communi DD. ſententia tradit Cou. in c. cũ in officijs, & in c. ad hæc eod. tit. & in c. expedit, vbi gl. 12. q. 1. benè gl. in d. c. in præſenti de off. Ord. li. 6. quam ſequitur Rot. apud Put. dec. 315. lib. 2. & adeo verum eſt, vt fructus beneficiorum non conſumpti ad beneficiatos non pertineant tempore obitus, vt nec etiam bona acquiſita ex redditib. Eccleſiaſticis regulariter ſint ipſorũ beneficiatorum, ſed pertinent ad Eccleſiam, d. c. cum in officijs, vbi Cou. n. 6. extendit etiam ad bona acquiſita ex redditibus beneficiorum ſimplicium, contra opinionem gl. in d. c. in præſenti de off. Ord. in 6. quam etiam improbant Arch. Inn. Abb. Imol. Gemin. Franc. & Bertran. per eum allegati, & hanc opinionem contra gl. magis communem atteſtatur Iaſ. in conſ. vlt. lib. 3.

RESOLVT. CXVIII.

An in caſibus in quibus à Sacro Concilio Trid. datur facultas Epiſcopo quod procedat, vt Delegatus Sedis Apoſtolicæ, in ijs ſuccedat Capitulum ſede vacante?

1 *Capitulum Sede vacante habet iuriſdictionem à iure communi, & ſuccedit Epiſcopo etiam in iuriſdictione voluntaria, exceptis caſibus à iure expreſſis.*
2 *Capitulum non ſuccedit Epiſcopo in iuriſdictione delegata.*
3 *Capitulum non ſuccedit Epiſcopo in cauſa delegata, etiam ſi poſt præſentationem mandati fuiſſet mortuus Epiſcopus, item nec ſuccedit in ijs quæ Epiſcopo ſunt à canone delegata.*
4 *Capitulum ſede vacante non poteſt viſitare Monaſteria exempta, quæ Epiſcopus viſitat vti delegatus Sedis Apoſtolicæ.*
5 *Capitulum ſuccedit Epiſcopo in facultatibus conceſſis Epiſcopo per Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. cap. 6.*

PRo ratione dubitandi in reſolutione huius controuerſiæ dicebam, Capitulum ſede vacante in omnibus quæ ſpectant ad Epiſcopum ſuccedere, & hoc probatur ex eo, quod Capitulum ſede vacante gerit vices Epiſcopi, Bald. conſ. 52. vol. 1. & præſtandam eſſe obedientiam ei, vti Epiſcopo, tradit Cæpoll. conſ. 29. vol. 1. Monald. conſ. 53. vol. 1. ac pariter ſuccedere in omnibus, quæ ſunt iuriſdictionis, voluerunt Abb. & Fel. in c. ex his, quæ, & cap. cum olim de maio. & obed. & c. vnico eod. tit. in ſextò, & in extrauag. execrabilis verſ. certum de præb. & facit cap. is cui de elect. in ſextò, Bart. in l. vbi adſunt ff. de tutor. & curat. Abb. in d. c. cũ olim nu. 2. & in cap. 1. ne ſed. vac. nu. 4. Feder. de Sen. conſ. 30. Alban. conſ. 60. num. 8. Purpur. conſ. 77. Panuin. de offic. & poteſt. Cap. ſed. vac. par. 1. q. 1. vbi tradit regulam affirmatiuam, quod Capitulum ſede vacante habet iuriſ-

diſtionem ordinariam à iure communi, ita quod poſſit
inducias dare, & omnia quæ ad iuriſdictionem perti-
nent expedire, & quæſt.5.tradit, poſſe diſpenſare ſicut
Epiſcopus, licet ſit iuriſdictionis voluntariæ, in qua e-
tiam ſuccedit, Selua de benef. 2.p.q.11.n.4. qui ait, Ius
dicere, Capitulum ſuccedere in iuriſdictione, nec di-
ſtinguere inter iuriſdictionem contentioſam, & volun-
tariam, Rebuff.in prax.in tit.de deuolutione,n.58.Nau.
conſ.94.de temp ordin.voluit, Capitulum ſede vacan-
te ſuccedere etiam in ijs, quæ ſunt iuriſdictionis volun-
tarię, ſequitur Guttier. lib.1. canon. quæſt. c.11.n.10.
vbi reſoluit, quod Capitulum, ſede vacante, omnia ea
quæ in iuriſdictione continentur exequitur, Vgolin. de
1 cenſ.tab.1.c.10.n.2.§.2.ait, Capitulum ſuccedere Epiſ-
copo in tota iuriſdictione ordinaria, & tam contentio-
ſa, quam voluntaria, & hanc eſſe generalem regulā iu-
ris, quæ ſolum eſt limitanda in caſibus à iure expreſſis:
reiecta opinione illorum qui dixerunt, Capitulum ſede
vacante ſolum ſuccedere in his quæ ſunt iuſtitiæ, & ne-
ceſſitatis, non autem in his quæ ſunt gratię, ſeu volūta-
riæ iuriſdictionis, Io.And.in c. vnico de maior. & obed.
in ſextò, & gloſ.in clem.1.§.1. verb. Capituli de hæret.
quæ ait, quod Capitulum eſt neceſſarius, non volunta-
rius Adminiſtrator, Felyn.in cap.cum olim de maior.&
obed,num.4.ad 8.q.& num,6.ad 13.q.vbi illam gloſ.di-
cit, communiter approbatam, Pet.Greg. de benef.c.38.
num.3.Azeu.in Cur.Piſan.lib.1.c.9.nu.10. Flam. Pariſ.
de reſign.benef.lib.7.q.23.num.13.35.36.& quamuis il-
li dicant, Capitulum ſede vacante ſuccedere in perti-
nentibus ad Epiſcopum, quoad ea tantum quæ in iure
reperiuntur expreſſa, & non in alijs, Domin. in c. preſ-
byteri 24.diſt.refert Fel. in d. c. cum olim ſub n. 1.& 7.
ſequitur Abb.in cap.2.ne ſed.vac.not.2.& Lambert. de
iur.patr.par.1.lib.1.q.2.art.9.& p.1.lib.2.q.2. art.14.n.
6.qui dicit, quod in his quæ ſunt iuriſdictionis neceſſa-
riæ, ſuccedit Capitulum; & dicitur in dec.Abulen.Paro-
chialis 22.Iunij 1594. coram D.Blanchetto.

Et ſic ſupradictis minimè ſuffragantibus contrariam
2 opinionem veriorem, & iuri conſonam eſſe cenſeo, ſe-
cundum communiorem ſententiā, videlicet, quod in iu-
riſdictione delegata Epiſcopo, non ſuccedat Capitulū
ſede vacante, Rota dec.6.de offi.deleg.in antiq.Abb.in
d.cap.cum olim q.5.Rom. conſ.506. n. 4. & ibi Horat.
Mandoſ.additione vltima lit.I.Fel.in d.c. cum te n.14.
& in d.cap.cum olim ad 10. q. & in d. cap. verum ante
num.1.Dec.in cap.quin.Abb.de off.Deleg. n.21. & 81.
num.68. Azeued.d.lib.1. Curiæ Piſanæ cap.8. num. 12.
Sbroz.lib.1.q.16.num.1.& lib.2.q.135. num.4. de offic.
Vicar, quod adeo verum eſt, vt procedat etiam ſi poſt
præſentationem mandati fuiſſet mortuus Epiſcopus,
Pāuin.loc. cit.quæſt.10.n.20.& procederet etiam ſi de-
3 legatio fieret à canone, quia licet competeret à iure
communi, tamen ex poteſtate ſpecialiter inducta, com-
petit Epiſcopo, ita Abb.d.c.cum olim, dicta q.5.& Rot.
Rom.ſupra, & in d.cap. verum, vbi ſupra: & ex his in-
4 fertur, Capitulum ſede vacante non poſſe viſitare Mo-
naſteria Monialium exempta, quę viſitat Epiſcopus au-
thoritate Apoſtolica, clem.2.de ſtat.monach. & ita te-
nuit Rot.in vna Burgen.viſitationis coram D. Orano,
primo Iunij, & alia Burg. procuratoris coram eodem
10.Martij 1597.vbi fuit reſolutum, Capitulum ſede va-
cante poſſe viſitare Monaſteria Monialium non exem-
pta; exempta verò non, Lapus Abb.in cap.1. de maior.
& obed.lib.6.Fel.num.3.in d.cap. cum olim, Socc. in c.
inæqualiter 2.de accuſ.Pauin.1. par. q.7. & de viſit.2.
par.num.32.

5 Tandem infertur ad decretum Concilij Tridentin.
ſeſſ.24.de ref.c.6.vbi facultas conceſſa Epiſcopo, con-
petit etiam Capitulo ſede vacante; nam licet illa Epi-
ſcopo competat iure ſpeciali dicti decreti; tamen ei
competit iure communi, & ex iuriſdictione ordinaria ei
tributa per dictum decretum, & ita in terminis docet
Cened.collect.4.nu.3.Marc.Ant.Genuen. c.66. nu.22.
Aragon.quæſt.88.art.12. concluſ.5. Henriquez in ſum-
ma lib.6.cap.16.§.1. & lib.14. cap.20.§.2. Rodriq. q.1.
regular.& quæſt.61.art.9.& Suar. 4. tom. de pœnitent.
diſput.30.lect.2.n.8.faciunt quæ tradit Thom. Sanchez
de matrimonio lib.2.diſput.49.quæſt.2. & Suar.5. tom.
de cenſuris diſput.7.lect.4.nu.15. quamuis contrarium
teneat diſput. 41. lect. 2. num. 13. contra id nouiſſimè
tenet ex dicta ratione idem Thom.Sanchez lib.8. diſp.
2.num.10.

RESOLVT. CXIX.

Clerico aleatori, an poſſit licitè conferri beneficium?

1 *Collatio beneficij facta clerico aleatori eſt inualida, et nul-
la, ſi eſt publicus aleator.*
2 *Aſpicientes ludum, puniuntur.*
3 *Collatio beneficij facta clerico aleatori occulto eſt irritāda.*
4 *Conſuetudo ludendi non excuſat.*

BEeneficiorum collatio debet fieri perſonis dignis,
& morigeratis, cap.de multa de præben.& dignit.
quare cum eſſet facta collatio à quodam Epiſcopo de
beneficio clerico aleatori, non immeritò orta fuit inter
competitores controuerſia; & prætendebatur nullitas
collationis: propterea me cōſuluerunt, & ad petita re-
ſpondi, collationem eſſe inualidam ex infraſcriptis.
1 Primò, ex natura ludi, quæ eſt multum iuri canonico
odioſa, ſecundum Panor.in rubr. de vit. & honeſt. cler.
in fin. quem refert, & ſequitur Fel. in c. ſicut de iur. iur.
probatur in cap.clerici eod.tit.in §.interdicimus in au-
thent.de ſanctiſſimis Epiſcopis, & in l. interdicimus C.
de epiſcop.& cler.Clar.§. ludus num. 38. & omnem *lu-*
dum prohiberi, teſtatur Menoch. de arbit. iud. *lib.* 2.
caſ. 339.poſt Bal.in conſ.189. vol.1. fol.182. Et ludum
eſſe crimen, & criminis appellatione venire voluit Bar.
in proæmio digeſtorum in 1.conſt.§. fin. hinc domus in
qua luditur, confiſcatur, Gram.dec.50.n.5. Et tenēs lu-
dum domi, ſi percutitur ratione ludi, nō ſolum in loco,
vbi luditur, ſed vbicumq; non tenetur percuſſor, & *talis*
iniuria eſt impunibilis, ſecundum Gram.d.*dec.40. num.*
5.& adeo ludus eſt odioſus, quod etiam aſpicientes pu-
2 niuntur, Hyppol.ſing.552.hinc eſt quod mutuans pecu-
niam ad ludendum non habet actionem ad ſibi reſti-
tuendum, gl.in l.fin.C.de relig.& ſumptib.*funer.* Capell.
Tholoſ.dec.193.Guid.Pap.dec.581.*Nec venditio facta*
in ludo valet, Bart.in ſing.25. & propterea *ſi* Colluſor
vendit Colluſori, non tenetur de euictione, Hypp.ſing.
562. Secundò, quia ita tenuit Rot. in vna Pampiloneñ.
Parochialis 1574.coram Clemente Octauo, vt patet in
deciſ.526.prima parte Diuerſorum, vbi dicitur, quod
clericus aleator indignus eſt, cui conferatur beneficiū,
& ſi eſt publicus, collatio eſt ipſo iure nulla, & ſi eſt oc-
3 cultus eſt irritanda, ſequitur Pariſius de reſignat. bene-
fic.lib.4.q.3.ad fi.eandem ſententiam tenent Selua 3.p.
quæſt.2.& quæſt.5.num.31.de benefic. Caputaq. deciſ.
219.num.4.part.3.Flamin.Pariſ.d.q.3.n.2.Sylueſt.verb.
infamia num.15.Armill.num.4.& 1. in fin.& Zechus de
benefi.& penſion.c.3.verſ.ſecundo ſi collatio eſt, Auila
diſput.1.dub.7. de cenſur. qui ait collationem beneficij
factam infami, infamia facti, vel iuris, eſſe nullam, Sua-
rez de relig.2.tom.tract.5.lib.c,vlt. nu.45. Non obſtat
conſuetudo ludendi allegata, nam reſpondetur, con-
ſuetudinem in prædictis caſibus eſſe reijciendam vti
corruptelam, c.ſi qua diſt.19.Nec ex ratione conſuetu-
dinis excuſantur, quia in illis magis plectibilis eſt of-
fenſa, per quos ad excuſandas excuſationes in pecca-
tis delinquendi authoritas vſurpatur, c. inter dilectos
de exceſſ. Prælat.

Non obſtat ſecundo, quod clerico licitum ſit recrea-
tionis cauſa in conuiuio ludere, Sylueſt.in ſumma verb.

Iu-

ludus num.3. Clar. citato §.num.7.Naua. in Enchirid. c.19.Rot.diuerſ.dec.426.par.1. poſt Panorm. in c.cum dilectus de exceſ.Prælat.quia per teſtes probatum fuit, prædictum clericum eſse publicum, & norotium luſorem, multumque ludere ad primeram, & alios ludos noctu, diuque.

RESOLVT. CXX.

In decimis, & diſtributionibus quotidianis, an admittatur compenſatio?

1 *Compenſatio de liquido ad illiquidum non recipitur.*
2 *Vbi non competit compenſatio, competit retentio.*
3 *Compenſatio poteſt opponi in cauſis in quibus proceditur ſola facti veritate inſpecta.*

1 PRo ornatu huius quæſtionis notandum eſt, compenſationem non recipi de liquido ad non liquidum, ex Surd.conſ.17.num.4.lib.4. Menoc.conſ.988. num.3. lib.10.idem conſ.460.num.5.lib.5.idem conſ.372. num.28.lib.4.vbi dicit, ſi damna, & intereſſe liquida nõ ſunt, non admittuntur, Decian. conſ.94. ſupra nu.23. lib.3. Cumia ſuper ritu Sicil.9.nu.7.ſol.63.Aleiat. conſ.10.n.3.lib.6.idem conſ.57.poſt num.8.lib.8.Surd. dec.184.n.6. & compenſatio dicitur reconuentio, Magon. deciſ. Flor.3.n.8. Nihilque aliud eſt, quam debiti, & crediti dependentis ab eiſdem perſonis contributio, idem dec. Lucenſ. 1. num.21. & compenſare aliquando accipitur pro imputare, quemadmodum in illis Cæſareis exemplis, tum in l.quoniam nouella, tum in l.omnimodo, §. imputari C.de inoff.teſta.de dote, aut donatione à patre filiæ facta, cui legitima debebatur, quod imputari debeant in legitimam ipſam, Menoc. conſ.206. n.84. & paulo poſt lib.3. vbi quotieſcumque pater aliquid filio legauerit, in ambiguo, compenſandi animo, ſiue imputandi, relinquere præſumitur, & ante eum ſenſerat Gabr.conſ.16.n.31.& ad materiæ ſplendorem quampluríma examinauit Michael Graſſ.in tract.de ſucceſ.ab inteſt.§.legitima q.20.vſque ad q.32.quæ ſi tibi otium erit per legere poteris, & quando compenſationi locus eſſe non poſſit, in quadam facti ſpecie tangit Menoch. conſ. 296.n.52.li.3.ſed animaduertendum eſt illam Cõſtitutionem in l. vltima C. de compenſ. abſque temperamento, haud pertranſeũdam eſſe: Profectò ſatis dicitur liquidũ, quod ſtatim, vel de proximo liquidari poterit, multa docuit Affl.dec.163.381.& vtrobique Cæſ. Vrſil.in additamentis ad eum, Alex.conſ.166.n.5. ad fi. lib.2.& eo loco ſubiunxit, liquidum creditum nũcupari; atque ideo compenſationem fieri, ſi intra tempus inſtantiæ iam cœptæ litis expediti valebit. Vlterius, quod de liquido, ad non liquidum compenſatio non fiat, ſibi locum obtinet, quando id, quod liquidum dicitur, fuit primo negatum, & poſtmodum in lite liquidatum fuit in iudicio per teſtes, aut alias probationes, ſecus autẽ ſi liquidum eſt per confeſſionem partium, ita explicat Decia.conſ.94.n.23.& demum n.27.vſque ad fi.quod v-
2 bi non competeret compenſatio; competit retentio, faciliuſq; admittit retentionem, quam compenſationem, cum multum differat à compenſatione, Alcia. conſ.57. n.9.li.8.vbi illud dicitur liquidum, quod incontinenti, hoc eſt termino quindecim dierũ, vel alio termino Iudicis poteſt liquidari: videndus eſt idem in conſ.ſuo 10. n.4.lib.6.& ius retinendi, magis priuilegiatum eſſe, quã compenſandi, ſcribit Crauet. conſ.893. num.7. lib.5. & de quantitate ad ſpeciem nõ recipitur, idem conſ.686. num.4.& poſt multos Menoch.conſ.341.num.7.lib.4.& è contrario minimè eſt licita, Surd.dec.184.num.7.Magon.dec.Florent.113.num.33. & compenſatio ipſa debiti vnius non cadit cum credito, quod ab ipſo compenſatiuè non debetur, ſed à tertio, vt in pulchro caſu per Menoch.conſ.ſuo 787.lib.8. cum concordantibus; vtrum autẽ iure ipſo fiat ad impediendum cauſam vſurarum, quæ ob moram debentur, videndus eſt Surd.deciſ.117.n.6. atq; ad caſum noſtrum redeuntes, vt Tiraq.verbis vtar tract. de retract.lign.§.1.gl.3.num.10. poſt præfationem, concludendum erit à nobis, vna cũ Decia. conſ. ſuo 41. ſpeciatim nu.4.n.6.& 7.lib.5. quo loco facit regulam generalem, in quacumq; cauſa eam recipi; ſed Primum limitari, vt locum ſibi non vendicet in decimis, & diſtributionibus quotidianis, quæ prouenire dicuntur ex iure canonicali, nõ ex iure præbendali, & ob operam perſonæ dantur. Secundo limitatur quando quærimus illiquidum cum liquido compenſare. Tertio, cum quod compenſare nitimur per receptionem, edi poterit. vt ibi per eum; fallit quarto loco quando debitum foret iure iurando firmatum, ſecundum Canoniſt.præſertim Io Andr. Innoc. Fely.& alios in c.ad noſtram extra de iur. iur. Ioan. de Anan. in c. quætelã eo.tit.Ioſeph.Cumia c.9.n.10. Octauius Gloritius qui alios congerit in comment.c.ſuper literis ſub n.212.verſ. & huius clauſulæ de reſcrip. vbi poſt alios notab. hoc ſublimitat, non procedere in cauſis, quibus proceditur ſola facti veritate inſpecta, quo caſu oppo-
3 nitur compenſatio non obſtante iuramento, allegat Ozaſ.in deciſ.1.n.27. & in dec.92.n.35. & alios in hac re diſtinguentes, vt ibi per eum; & cæteras limitationes ponit Cumi.antea ſcriptus.

RESOLVT. CXXI.

Clericus filius familias, an habeat Macedonianum?

1 *Clericus non gaudet beneficio Senatuſconſulti Macedoniani.*
2 *Milites non gaudent beneficio Senatuſconſulti Macedoniani.*

ADoleſcens magnæ ſpei D. Ioan.Maria Nouarius quæſiuit, an beneficium S.C.Macedoniani, quod conceditur filijs familias, quibus fuit mutuatum, cõtra mutuantes, ſi illud repetant, concedatur etiam filio familias clerico? cui quæſito, vt tanto Iuueni ſatisfacerẽ reſpondi, Quod pro opinione affirmatiua dubitabam, ex eo, quod exceptio Macedoniani eſt fauorabilis, vt tradunt communiter DD.in l.è contra ff. ad Maced. & in l.qui exceptionem, vbi Bal. latiſſimè ff. de condit. in deb.& in rub. ff.de excep. & fauorabilia ſunt amplianda, c.odia de reg.iur.l. cum quidam ff.de lib. & poſth.ideo ne reſtringantur, oportet fateri prædictum beneficium parere etiam filijs familias clericis; Item quia ſi aliter dixerimus, deterioris cõditionis eſſent filij familias clerici, quam laici, tex.in c.ſolitæ de maio.& obed. & in cap.duæ ſunt 6.diſt.Abb.But.& reliqui in c. omnis anima de cenſib. Vlterius, quia iura concesſerunt ſimpliciter, & indiſtinctè hoc beneficiũ filijs famil.tot. tit. ff.& C.ad Maced. ideo à nobis non eſt diſtinguendum, & coarctandum in perſonis clericorum, cum beneficia Principum ſint latè interpetranda, l. beneficium ff. de conſtit.Princ.c.cum olim de verb. ſignif. & latè DD. in c.quamuis de præb.in ſextò, & in cap. conſulationibus de donationibus.

Verum quidquid ſit ex ſupradictis, dixi contrariam
1 opinionem eſſe de iure veriorem, ex eo quod validum eſt argumentum de milite cæleſti, ad terreſtrem, Euerard.in loco de milite cæleſti, Iaſ.in l. miles ff. de re iud. & in l.1.& ibi gloſ.C.de iur.& fact.igno. vnde quemadmodum prohibetur donari concubinæ à milite, l. 1. C. de donat.Gram.dec.365.in dec. 106. & dec. 226. Theſ. dec.111.Affl.dec.102.Capy.dec.102. & conſuluit ſimiliter Anchar.conſ.247.Ita quoque prohibentur clerici, facere donationes prædictis perſonis, gl.in cit.l.1.C.de donation.inter vir.& vxor. & latiſſimè Ann. ſingul. fin. Vnde cum militibus, de iure non cõcedatur huiuſmodi bene-

Beneficium Macedoniani, ſecundum tex. ſingularē in l.fi.C.ad Maced. ergo concluditur eſſe dicendum, clericis non competere: & ſic ſatisfeci quæſito dicti D. Io.Mariæ, qui ſubiunxit etiam in Aduocato procedere ex paribus rationibus, quæ æquiparatio elegans mihi viſa eſt.

RESOLVT. CXXII.

An exequutor Apoſtolicus in forma dignum, poſſit alteri examen committere?

1 *Delegatus Papæ poteſt examen ſubdelegare.*
2 *Per clauſulam ſuper quo conſcientiam tuam oneramus, non cenſetur electa induſtria perſonæ.*
3 *Quando cauſa eſt grauis, factum variabile, & non committitur res determinata, cenſetur electa induſtria perſona.*

FVit quidam clericus prouiſus à Sede Apoſt. de beneficio, eidemq; in dicta Bulla datus executor in forma dignum; cumq; dictus exequutor mihi commiſiſſet examen, per competitorem eiuſdem clerici opponebatur, id fieri non poſſe. Primò, quia cum in literis in forma dignum apponatur clauſula, ſi per diligentem examinationem, eum ad hoc idoneum eſſe repereris, ſuper quo conſcientiam tuam oneramus, non videtur ex vi huiuſmodi verborum potuiſſe exequutorem alijs vices ſuas committere, Iaſ. in l. à Iudice n. 11. C. de iudic. Felyn. in cap. paſtoralis de off. Deleg. Balb. dec. 108. Nauar. conſ. 4. de off. Deleg. Item quia in re tam graui, in qua poteſt maximum vergere præiudicium, cenſetur electa induſtria perſonæ, & conſequenter non poteſt actus explicari per alium, l. inter artifices ff. de ſolut. Menoc. de arb. iud. 1. q. 54. & 68. Vant. de nullit. tit. de nullit. ex defect. iuriſd. deleg. num. 21. poſt Bal. in c. ſi pro debilitate num. 6. de off. Deleg. Imol. in c. fi. eod. tit. & Alexan. in l. more ff. de iuriſd. omn. iud.

Nihilominus veriorem ſententiam eſſe exiſtimaui, potuiſſe. ſ. ſupradictum exequutorem vices ſuas mihi committere, ad quod probandum adducebam Rot. in dec. 18. de conceſſ. præben. in nouis, & in dec. 63. de conceſſ. præbend. in antiq. Iterum eadem Rot. in vna Regien. Hoſpitalis 26. Maij 1580. coram Cantuccio, vt patet in dec. 130. part. 2. diuerſ. Gratià, in proprijs terminis in dec. 157. vbi nullitas oppoſita non fuit releuans viſa, licet per Epiſcopum fuerit facta delegatio exequutionis, & examinis ſibi commiſſi, eiuſq; Vicario generali; Ratio eſt, quia cum talis fuerit Delegatus
1 Papæ, & ſic eius iuriſdictio ſapiat de iuriſdictione ordinaria, Bar. in l. legatus in 2. lect. circa fin. ff. de off. Proconſ. Iaſ. in l. à Iudice num. 11. C. de iudic. poterat ſubdelegare, c. paſtoralis §. 1. c. ſanè, c. ſuper de off. Ord. & c. fi. de off. Deleg. Præſertim quia in caſu de quo agimus, Subdelegatus fuit Vicarius, qui facit idem Tribunal cum Epiſcopo, c. Romana de appell. in ſextò, & c. 2. de conſuet. eod. lib. vnde Subdelegatio valet, ſicut diximus, quod licet ſit electa induſtria perſonæ patris, tamen illud poterit per filium expediri, cum pro vno reputentur, vt in terminis dicit Lud. in l. j. ff. de in ius voc. per l. ſciendum §. legati ff. de legation. vbi dicit quod legati alium non mittant, niſi filium, Maſc. de prob. concl. 1151. n. 16. vbi exemplificat de caſu in quo pater filium ad legendum ſubſtituit, Roman. ſingul. 670. incip. Ille cuius induſtria num. 2. & ita in proprijs terminis iuxta ſupradictam principalem concluſionem tenuit Sac. Cong. Concil.

Non obſtant contraria, & primò clauſula illa, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, quia per eam vide-
2 tur electa induſtria perſonæ, & ſic prohibita ſubdelegatio, quia reſpondetur, quod potius verba illa ſonant in monitionem, & excitationem, vt tenet Abb. in d. c. fi. §. 1. de off. Deleg. n. 7. & in c. cum in veteri in princ. de elect. & Fel. in d. §. j. n. 2. Ang. in auth. ad hæc C. de iudic. qui dicit ita fuiſſe obtentum, Paul. de Caſt. in d. l. à Iudice n. 8. Nau. in terminis conſ. 6. de off. Deleg. Graff. in deciſ. aureis caſuum conſcientiæ lib. j. cap. 13. num. 13. & 19.

Non obſtat ſecundo, quod quando eſt electa induſtria perſonæ ad aliquam rem, non poteſt illa per alium
3 explicari, quia reſpondetur, quod non ſumus in re, quæ ſit magni, & grauis momenti, quo caſu prohibetur negotium delegari, non. n. cenſetur electa induſtria perſonæ, niſi quando eſſet cauſa grauis, & ardua, & vbi eſſer factum variabile, & committeretur res non determinata, Iaſo. in l. more n. 65. ff. de iuriſd. omn. iud. Menoc. de præſumpt. lib. 2. q. 21. n. 4. & notatur in c. is cui de off. Deleg. in 6. Imò etiam quod eſſemus in negotio arduo, quia fuit illud commiſſum cum cauſæ cognitione, non videtur Papa eligere induſtriam perſonæ, & ideo habebit locum ſubdelegatio, ſecus autem eſſet ſi committeretur nudum miniſterium, Abb. in c. fi. §. is. n. 6. de off. Deleg. per tex. in c. venerabilis eod. tit. Iaſ. qui dicit notandum in l. à Iudice col. fi. lim. 12. C. de iudic.

Qua concluſione firmata; amplia illam procedere nedum in beneficijs ſimplicibus, verum etiam in parochialibus, in quarum literis dicitur, ſi per diligentem examinationem, per te adhibitis examinatorib. in Diœceſana Sinodo deputatis, &c. poterit. n. tunc Ordinarius, cui eſt commiſſa exequutio ſub illa forma, committere, & ſubdelegare alteri examinationem faciendam, tamen cum examinatoribus Synodalibus, & Capitulo, nam illa verba, per te, & Capitulum, non excludunt ſubdelegationem, ſed ponuntur ad ſignificandum, examen faciendum eſſe non ſolum per exequutorem, ſed etiam cum examinatoribus Synodalibus.

Limita, non procedere vbi eſſent dati ad prouidendum Eccleſię, non expreſſa certa perſona, vt in c. is cui de off. Deleg. in ſextò, & in clem. vnica eod. tit. vbi DD. Staphil. de form. mand. de prouid. verſ. 10. & vlt. q. Gom. de mand. de prouid. num. 34. Rebuſ. in prax. rit. de reſor. & declar. nou. prouiſ. verb. quatenus ipſe, vel duo, & Pariſ. lib. 8. q. 7. num. 157. de reſign. benef.

RESOLVT. CXXIII.

Creditor anterior, cui omnia bona patris ſunt hypothecata; an poſſit auocare bona donata filio titulo patrimonij pro ſuſcipiendis ſacris ordinibus?

1 *Quæſitum reſoluitur affirmatiuè.*
2 *Donans non poteſt facere deteriorem conditionem creditoris.*
3 *Eccleſia non præſumitur velle, vt quis cum aliena iactura locupletetur.*

SVpponitur in facto; patrem donaſſe eius filio cauſa, & contemplatione ſuſcipiendi ſacros ordines, ac conſtituiſſe ei rem certam in patrimonium, & titulum: quare cum comparuiſſent creditores anteriores pro recuperatione eorum crediti, inſtiterunt reuocari donationem tamquam factam in eorum fraudem: fuit igitur dubitatum, an id de iure facere potuiſſent, ac propterea dubitationem non mediocrem faciebat pro opinione negatiua, quod non poſſent, quia dictum patrimonium ſubrogatur in locum beneficij, iuxta latè tradita per DD. in cap. Eccleſia S. Mariæ de Conſt. Panor. in cap. 2. in fin. de vit. & honeſt. cler. Fel. in cap. exception. num. 5. de except. Artam. in dec. 16. de renunc. Alban. conſ. 23. & in conſ. 11. Item quia bona donata filio pro ſuſcipiendis ſacris ordinibus, ex vi Conc. Trident. ſeſſ. 22. cap. 3. ſunt inalienabilia, ac irreuocabilia, ſecundum Grat. lib. 1. diſcept. forenſ. cap. 159. Rub. conſ. 69. Artam. conſ. 17.

Cæ-

Cæterum contrariam opinionem de iure veriorem,
1 & æquiorem cenſui, ex ſequentibus. Primò, quia creditor habens obligata, ſiue hypothecata bona debitoris, ſiue generaliter, ſiue ſpecialiter, ſiuè tacitè, ſiue expreſsè, ſi eſt prior tempore, & alias potior, & magis priuilegiatus, poteſt auocare res, aut pecunias ſolutas poſteriori creditori, & ſi extant, non eſt dubium, text. expreſſus in l. fin. §. ſi præfatam, verſ. ſi verò, & ibi Bar. Ang. Bald. Salyc. Paul. Iaſ. Alex. & alij C. de iur. de lib. text. etiam in l. ſi fundum §. in venditione ff. de pignor. melior text. & ibi Bart. in l. 1. ff. de diſtrac. pigno. faciunt rationes traditæ ab Affl. dec. 190. per tot. & latè fundat, & defendit Benuenut. Strach. in tract. de mercatura tit. de decoctorib. à num. 28. cum ſeq. & hanc opinionem videtur tenere Paul. de Caſt. in conſ. 169. lib. 2. & hi omnes ſecurè exiſtimant, pecuniam extantem, cadere in obligatione generali bonorum, de quo non eſt dubitandum; hanc etiam opinionem tenet Pariſ. conſ. 69. lib. 4. & cum pluribus deciſ. Peruſ. 45. num. 4. & num. 20. licet contrarium etiam ex quadam æquitate videatur iudicaſſe Conſilium Neap. vt per Affl. vbi ſupra, & contrarium etiam cum eis tenuit Cæphal. in conſ. 448. à num. 29. lib. 3. quorum opinio ex æquitate procedit, alias falſa omninò eſſet, & contra manifeſta iuris principia.

Tum ſecundò, quia per text. in l. debitorem C. de pignor. cuius ſunt verba formalia; debitorem neque
2 vendentem, neque donantem, neque legantem, vel fideicommiſſum relinquentem poſſe deteriorem facere creditoris conditionem certiſſimum eſt, vnde ſi tibi obligatam rem probare poſſe confidis, pignora debes; vt patet etiam in l. ſi res ff. de remiſſ. pignor. l. ſi debitor ff. de diſtract. pign. l. vſucapio C. de pignor. l. 1. ff. de precar.

Tum tertio, quia per text. in l. debitorem C. de pact. debitorum pactionibus, creditorum petitio, nec tolli, nec mutari poteſt, vt probatur etiam in l. fin. C. famil. herciſ.

Ex quibus omnibus patet, potuiſſe præfatum creditorem auocare donationem factam à patre familias pro ſuſcipiendis ſacris ordinibus. Additur etiam ratio, quia Eccleſia non præſumitur, nec vult, quem lucrari cum alterius iactura, cum ſit cultrix, & auctrix iuſtitiæ, cap. pro tua de donationibus, & latè tradunt communiter DD. in auth. hoc ius porrectum C. de ſacroſ. eccl.

RESOLVT. CXXIV.

Bulla in forma pauperum, quid ſit?

1 *Diſpenſatio matrimonialis in forma pauperum, committitur Ordinarijs, ſtante paupertate contrahere volentium matrimonium, inter quos copula inceſtuoſa interceſſit.*
2 *Paupertatis, multi ſunt praui effectus.*

Diſpenſatio matrimonialis in forma pauperum eſt, quando duo conſanguinei, vel affines habuerunt copulam inter ſe, & poſtea ad euitanda ſcandala pe-
1 tunt contrahere matrimonium, & quia ſunt pauperes, Papa concedit dictam diſpenſationem in forma pauperum iniuncta pœnitentia publica, & inſuper viro, vt conferat operam ſuam fabricæ alicuius Eccleſiæ, & diriguntur literæ Ordinarij locorum; quæ diſpenſatio ratione ſanctiſſima fulcitur: ſiquidem infelix paupertas, omnibus priuatur, gloſ. in l. fin. C. de iur. delib. cum & ſecundum Tiraq. de nobilit. cap. 25. nihil habet infelix paupertas durius in ſe, quam quòd ridiculos homines facit: vnde dicit Rol. in conſ. 45. num. 1. vol. 2. Pauperes à cunctis deſpiciuntur, & mala audiunt, & ſecundum gloſ. in l. 2. C. quando, & quibus; paupertas eſt vilitas, licet Hyſpani dicant *la pobrezano es vileza*, vnde dicit Cordub. in l. ſi quis à liberis §. non tantum de liber. agnoſc. ſe potius velle eſſe diuitem, & popularem, quam nobilem, & mendicum: hinc eſt quod in l. quiſquis C. ad leg. Iul. Maieſ. habetur, in egeſtate namque viuent, & morientur, vita eſt ſupplicium, & mors ſolatium, & ex his reprobatur gloſ. in §. fin. in auth. de hæred. & falcid. Paupertati nonnulla competere priuilegia, quia per aliam gloſam habetur, à prædictis priuilegijs libera nos domine, vt in §. ſed noſtra inſtit. de ſucceſſ. libert. Fuſc. ſing. 28. paupertas enim graue onus eſt, vt patet ex ipſa experientia, & probatur in cap. pauper 11. q. 3.

RESOLVT. CXXV.

Diſpenſatio ſine cauſa, an valeat?

1 *Diſpenſatio iuſtam cauſam requirit.*
2 *Peccat Prælatus cum iuſta diſpenſandi cauſa exiſtente, non diſpenſat.*
3 *Peccat vtens diſpenſatione iuris poſitiui ſine cauſa.*
4 *Non valet diſpenſatio facta ab Epiſcopo ſuper ſacris canonibus.*
5 *Neceſſitas, & vtilitas ſunt iuſta cauſa diſpenſandi.*

CVm diſpenſatio, iuxta omnium diffinitionem, ſit iuris communis relaxatio, idcircò ſemper fatendum eſt, in ea cauſam requiri, iuxta gloſ. celebrem in cap. niſi 1. q. 7. Nau. in manual. prælud. 9. num. 5. vnde ſecundum Caſtellan. in compend. oper. eiuſdem
1 Nau. diſpenſatio omnis iuſtam cauſam requirit, ita vt ſi innitatur cauſæ iniuſtæ, ſubreptitia ſit, & inanis, cap. ſuper literis, & cap. ad audientiam de reſcript. Quare non tollit Diuinæ legis obligationem, gl. communiter recepta in cap. non eſt, de voto, & cap. quanto de iur. iur. argum. cap. ſunt quidam 25. q. 1. & peccat qui dat, & qui accipit, iuxta Caiet. 1. 2. q. 96. art. 5. Licet Adrian. in 4. de reſtit. contrarium dicat, de eo cum quo diſpenſatur, non eſt tamen mortale, niſi aliquod graue damnum inde ſequatur, vel ſcandalum, Nauar. in manual. cap. 12. num. 57. & de Papa ſuper voto, aut iuramento Diuino, iure obligante, idem Nauar. conſ. 13. de diſpenſat. num. 2. quare Sylue. in
2 verb. diſpenſatio num. 4. voluit, quod cum ſubeſt cauſa diſpenſandi, videtur peccare Prælatus, ſi poſſit, & non diſpenſat, & Emanuel Sà in verſ. diſpenſatio, dicit, quod data facultate diſpenſandi, intelligitur ſi ſit cauſa legitima, licet ad diſpenſandum ſufficiat putari, eſſe rationabilem, idem eodem verbo num. 4.

Hinc eſt, quod peccat, vtens diſpenſatione iuris po-
3 ſitiui ſine Cauſa, Nauar. in manual. cap. 12. & cap. 23. num. 42. & prælud. 6. num. 11. & 15. & Corduba lib. 4. quæſtionarij q. 6. num. 9. Io. Bapt. de penſion. q. 10. n. 24. quia etiam Principes non facientes ſecundum legem ipſorum, peccant venialiter, vt probat Caiet. & S. Th. ſupra ad 3. & diſpenſans regulam alterius importantiæ ſine cauſa, peccat venialiter, Sot. in 4. 11. q. 2. art. 1. verſ. id, ad hæc ſunt reducenda, quæ idem Sot. dicit lib. 1. de iuſt. & iu. quæſt. 7. art. 2.

4 De diſpenſatione verò facta ab Epiſcopo in ſacris Canonibus, quod non valeat, tenet Sylue. verb. diſpenſatio §. 3. Nauar. in manual. cap. 25. num. 74. & in relect. de ſimonia num. 4. & in cap. ſi quando de reſcrip. fol. 29. Caiet. par. 1. 29. q. 6. art. 5. in fin. Sot. d. q. 7. art. 3. & 4. ſentent. diſt. 21. q. 2. art. 3. fol. 981. Couar. in 4. de ſponſ. 2. par. cap. 6. §. 9. num. 8. & 11.

5 Cauſa diſpenſandi, in primis poteſt eſſe leuitas, vel facilitas in vouendo, Abb. in cap. 1. de voto, S. Antoni. 2. part. tit. 2. cap. 1. & multa alia, de quibus certa regula dari non poteſt, & ideo arbitrio Superioris remitti debent; Sufficit autem in ſumma, vt ſit neceſſitas, vti-

vtilitas, aut publica, aut priuata, argum. cap.1. de
voto, Nauar.in manual.cap.12. num.7. de voto, leui-
tas vouendi, & animi perturbatio ſimiliter, idem in
eod. tit. conſ. 1. & cum votum eſt maioris boni impe-
dimentum, idem conſ.10. de ſponſal.num.1.

Et vt Regularis extra clauſtra maneat, eſt neceſſi-
tas, & præcipuè, prædicandi munus, idem Nau. con-
ſil.55.de regul.num.1.Scandalum, atque occaſio pec-
cati, idem conſ. 8. de ætat. & qualitate ord. num. 5. &
maior. requiritur cum eo, qui Religionis habitum
detulit, idem conſ. 4. de conuerſat. coniuga. num. 5.

RESOLVT. CXXVI.

Epiſcoporum priuilegium quoad primas inſtantias ex vi Concilij Tridentini ſeſſione 24. cap. 20. an habeat locum, Auditore Cameræ procedente in dictis cauſis?

1 *Auditor Cameræ, hodie ex priuilegio Romani Pontificis, habet iuriſdictionem generalem.*
2 *Omnes cauſæ in prima inſtantia debent agitari coram Ordinario loci.*
3 *Auditor Cameræ non eſt Iudex competens in cauſis beneficialibus in prima inſtantia, niſi à Papa cauſa ſit commiſſa.*

VIdebatur quod ſic, quia licet olim Auditor Ca-
meræ ſolum haberet iuriſdictionem in prima
inſtantia inter Curiales in Romana Curia reſidentes,
in deciſ.5. de offic. Ordinar. in antiquis, Vant.de nul-
lit. in titulo de nullitate ex defectu iuriſdictionis de-
legatæ, num. 21. Veſtr. in ſua praxi lib.2. cap. 4. in
princ.Mandoſ.in tract.de monitorio, cap. 15. Hodie
1 tamen ex varijs Summorum Pontificum priuilegijs ha-
bet iuriſdictionem generalem, non ſolum contra di-
ctos Curiales, verum contra alios Mandoſ. in noua
forma mandati, gl.in l.facultates §. ſane, verbo gene-
rales in fine, idem Mandoſ. de inhibitionibus quæſt.
124.num.1.Vant.& Veſtrius vbi ſupra: Addebatur ſu-
pradictis, poſſe Auditorem Cameræ, auocare cauſas
ab Ordinario, in vim ſpecialis reſcripti, vt per Man-
doſ.vbi ſupra, Alciat. conſ. 45. num.6.

Cæterum, quicquid ſit ex ſupradictis, contrarium
eſt verius, & hoc ex nouiſſima deciſ. Sac. Conc. Trid.
ſeſſ.24.cap. 10. vbi moderata eſt dicta iuriſdictio quo-
ad cauſas, quæ in partibus accidunt, nam ex deciſio-
ne illius tex.eos, nec dictus Auditor Cameræ,nec qui-
uis alius Iudex Romanæ Curię poteſt de eis cognoſce-
re in prima inſtantia, nec monitoria decernere ad ex-
trahendas partes, à ſuis domicilijs, & ad compellen-
2 dum eos, in Romana Curia litigare, ſed omnes cau-
ſę in prima inſtãtia, coram locorum Ordinarijs debent
agitari, & ventilari: Quod iuſtiſſimè deciſum eſt, ad
euitandas infinitas lites, & importunas moleſtias, &
vexationes, quæ à Curialibus, aut ab alijs degentibus
in remotis partibus quotidie fiebant, qui ad euitan-
das maximas expenſas litium, & itinerum anfractus,
& diſpendia, iuri ſuo, quantumuis bono cedebant, &
nulla, vel parua data re in calumnioſos litigatores
transferebant eorum iura, aut penſiones conſtitue-
bant, aut lites deſerebant, & per contradictas con-
demnabantur, quod in magnum damnum, & detri-
mentum Reipublicæ Chriſtianæ vertebat, vt benè ad-
uertit Eſquiuel. in tract. de Concilijs part. 2.cap. 29.
& ſic praxis Romanæ Curiæ nouiſſimè confirmat, in
qua ſæpe partibus reſcripta ſolent dari circa obſerua-
tionem dictæ Deciſionis, in præiudicium iuriſdictio-
nis dicti Auditoris.

3 Quare, ex ijs apertè demonſtratur, quod Auditor
Cameræ, non eſt Iudex competens in cauſis beneficia-
libus in prima inſtantia, niſi à Papa, aliqua ſit ei cau-
ſa commiſſa, vt notat Bellam. dec. 210. & 303. Man-
doſ. in tract. de inhibition.q.87. de Matrimonijs, q.12.
& q.64.69. & ad regulas Cancellar. Apoſtolicæ, reg.
31.quæſt.4. à num.18.& per totam, nouiſſimè Lancell.
in tract.de attent. tit. de attent. lite pendente, nu.323.
fol.307. Licet dubitauerit Mandoſ. vbi ſupra, ex qui-
buſdam verbis ſuæ commiſſionis, quæ nimis genera-
lia ſunt, & limitantur in cauſis beneficialibus quod
praxis Romanæ Curiæ manifeſtè confirmat.

RESOLVT. CXXVII.

Landemium debitum clerico beneficiato pro *alienatione* territorij venditi, an poſſit remitti per Collectorem Apoſtolicum?

1 *Collector eſt negotiorum Cameræ geſtor, & habet nudum miniſterium.*
2 *Collector non poteſt remittere.*
3 *Landemium non poteſt remitti per Collectorem Cameræ.*

SEbcollector Cameræ Apoſtolicæ, cum recepiſſet vi-
gintiquinque carolenos pro cenſu beneficij va-
cantis, ceſſit omne ius, omnemque actionem, quæ ſi-
bi competere potuiſſet ſuper laudemio: Quare fuit du-
bitatum, an prædicta ceſſio de iure ſubſiſteret, & re-
1 ſpondi nullo modo eſſe validam: Tum quia ſecundum
Creſcen. in dec. 1. de offic. Delegat. in Collectorem,
mandatum eſt nudum miniſterium, ſequitur Artam.in
dec.91. de collationibus, Scruff. in conſ.69. quo caſu
ceſſat poteſtas remittendi, Oldrad. in cap.fin.§.cæte-
rum de offic. Delegat. Tum quia, iuxta dec. Rotæ 9.
de officio Delegat. in antiquis, Subcollector dicitur
negotiorum geſtor Camerę Apoſtolicæ, idemque tra-
dit Creſcen.in dec.1.Biſignet. in dec. 12. de renunciat.
2 & Rubin.in dec.69. & negotiorum geſtorem non poſſe
remittere, non dubitatur, ex latè traditis per Bart. in
l.fraudator ff.quæ in fraudem creditorum, Redoan. de
rebus Eccleſiæ non alienan.q 16.nu.7.cum pacto, quod
negotiorum geſtor non poſſit remittere ius domini, l.
pactum la terza C. de pactis, l. præſes, & ibi latè per
Doctores C. de tranſact. Tum etiam, quia Procurato-
res & his ſimiles poſſunt facere meliorem tantum con-
ditionem, non autem deteriorem l. ignorantis ff. de
Procuratoribus, Bald. conſ.21. vol.1. & in rubric. in
principio C. de procurat. Alex. in conſ.91.num.7.vol.
1.Dec.conſ.451.vol.2.& remittendo *laudemium*, quod
debetur Eccleſiæ, non eſt dubium, quin faciat dete-
rioris conditionis dictam Eccleſiam; ergo fatendum
erit, nullo modo potuiſſe de iure ſupradictum Subcol-
lectorem, in dicta ceſſione per eum facta, ius laude-
3 mij, tam præſentis, quam futuri remittere; Supradi-
ctis accedebat, quod Laudemium æquiparatur Deci-
mæ, Socc. in conſ.70. vol.3. Surd.dec.31. ideo vti De-
cima, remitti non poteſt, ad text.in cap. Parochianus,
& in cap. tua eodem titulo.

RESOLVT. CXXVIII.

Bulla Pij V. circa reſignationes in manibus Ordinarij an habeat locum in beneficijs, quæ reſignantur ad effectum vniendi Fabricæ Eccleſię?

1 *Permutatio eſt reſignatio.*
2 *Quando beneficium vnitur, extinguitur titulus.*
3 *Cauſa legitima ſubſiſtente, cogitur Epiſcopus vnire Fabricę Eccleſiæ.*

IN facti contingentia reſpondi negatiuè, motus ex
eo, quod prędicta Bulla prouiſionem induxit in be-
neficijs reſignatis ad effectum transferendi illorum ti-
tulos in alienas perſonas per viã inſtitutionis faciẽdæ
per

Digitized by Google

per ipſum Ordinarium, & ſic de illis beneficijs reſignatis quibus dantur Succeſſores, vt patet ex lectura eiuſdem conſtitutionis, ex quo ſequitur, quod hæc diſpoſitio loquens in reſignatione, includat in ſe reſignationē
1 ex cauſa permutationis, quia permutatio eſt vera reſignatio, Gomez de publicandis reſignat. q.3.col.2.in princ.Gonzalez ad reg.7.Cancellariæ de alternatiuis, gl.14.num.40. vſque ad n.50. ſed vt redeam vnde exiui, dico quod quando vnitur beneficium, non ſolum
2 transfertur titulus,ſed penitus extinguitur,Rot.in dec. 15.de rebus Eccleſiæ non alienan. in antiquis, Sarnen. de triennali q.8.in principio,ver.tota difficultas,Mandoſ.regu.19.q.10.n.2. & regu.22.q.13.num.19.optimè Anton.Faber.in dec.79. C.de ſacro Sanct.Eccl. vnde ſi vnitur beneficium,ſequitur,quod ratio Bullę ceſſat,cũ vt ſupra dixi, loquitur de beneficijs reſignatis, quibus dantur ſucceſſores: Supradictis optimè conferunt duæ deciſ. Rotæ in vna Regalien. patrimonij 24. Octobris coram Illuſtriſſimo Lancellotto, quibus fuit deciſum prædictam Bullam ceſſare,eiuſque diſpoſitionem minimè ſibi locum vendicare, vbi deficit perſona ceſſionarij:Addebatur, quod cum prędicta Bulla concedat Ordinarijs,vt admittant permutationes permiſſas à ſacris Canonibus,& Apoſtolicis conſtitutionibus,ideo ſequitur, vt non prohibeat iſtas vniones beneficiorum, quæ admittuntur pro Fabrica Eccleſiæ, Imola in cap. cum acceſſiſſent num.14. de conſtit. Artaman. conſ.29.n.6. & ſeq.Ruin.conſ.338.vol.2.Gratian.li.1. diſceptat.Forenſ.cap.159.n.7. Fabrica enim Eccleſiæ multa habet priuilegia, vt per Rot. in dec.136. & latè tradunt Doctores in clem. fin. de rebus Eccleſię non alienand. &
3 taliter,quod cauſa legitima ſubſiſtente cogitur Epiſcopus vnire dictæ fabricæ Eccleſiæ, vt optimè tradit Archid.in cap.& temporis 6.q.1. latè Mandoſ. regula 12.n.3.& 4.& q.6.& idem Mandoſ.regula 12.n.3.& 4.& q.6.& idem Mandoſ.in regul.22.q.4.n.4.vbi latè tradit de alijs modis admittendi iſtas vniones.

RESOLVT. CXXIX.

Si Matrimonium contrahatur inter prohibitos ſub conditione, ſi Papa diſpenſabit, an adueniente diſpenſatione requiratur nouus conſenſus.

1 *Quæſitum reſoluitur affirmatiuè, quod ſcilicet requiratur nouus conſenſus.*
2 *In diſpenſationibus non habet locum retrotractio.*
3 *In Matrimonio, conſenſus non poteſt ſtare in pendenti.*

SVpponitur in facto fuiſſe contractum Matrimoniũ inter N.& N.in gradu prohibito, hac lege, & conditione, ſi Papa diſpenſabit, quæ conditio à iure non improbatur,vt teſtatur Panor.in cap. ſuper. de condit. oppoſit.& per gloſ. in c.in electionibus de electione,& latè per Dec. in l. actus legitimi ff. de reg.iuris,vnde cũ poſtea aduenerit diſpẽſatio, fuit dubitatum ſi eſſet neceſſarius nouus conſenſus,an verò ſit ſufficiens primus qui tempore contractus fuerat adhibitus ;& pro opinione affirmatiua, nempe quod ſufficiat, dicebatur hoc ſuaderi ex regula iuris, quod ratihabitio retrotrahatur,& conſenſui æquiparetur, l.licet,ff. de iudicijs,l. quid ergo §. pœna grauior ff. de his,qui notantur infamia : & quod præfatum Matrimonium ſit legitimum adueniente diſpenſatione abſque nouo conſenſu, allegabatur Butri.in cap.ſuper eo,de condit.oppo.Boer.in
1 dec.264.in fine,& Marc.in dec.73. part.1. His non obſtantibus, contrarium eſt de iure, ſcilicet quod requiratur nouus conſenſus,& ſi ſecus fieret, Matrimonium non valeret, nec haberet vim ſpõſalium;quamuis fuiſſet probata promiſſio ducendi in vxorem cum dicta conditione,ſi Papa diſpenſabit;Nec obſtat regula ratihabitionis,quia de iure, contrarium eſt verius; cum in diſpenſationibus, non habeat locum retrotractio; ita
2 Franc. March. in deciſ.537. part.1. de Franch. in dec. 213. num.39. cum ſeq. part.1. Rolan. conſ. 45. vol.4. Caſſan. in conſuetud. Burgund. tit. 2. quæſt. 8. rubric. 1. §. 1. gloſ. 13. num. 140. & latè Coſta in tract. de retrotractionibus, cap.9. caſu 18. Cuius principalis concluſionis ratio, nulla alia reddi poterit, niſi quod Papa diſpenſando, concedit ſolum facultatem contrahendi Matrimonium, non autem cenſetur approbare, quod illicitè per contrahentes factũ fuit; ita Archid. & reliqui ibi communiter in citato cap. ſuper eo de condit. oppoſitis, Gratian. lib.1.diſcept. Forenſ.c. 138.n.45.& ſeq. Fernandez in l.22. Tauri num.18.cum alijs,quos longa ſerie recenſet Cæual.quæſt.361.n.2.& ſeq.additur ſecũda ratio;Quia hodie ex decreto Conc. Trid.ſeſſ.24.cap.1.de reformat. eſt ſtatuta forma contrahendi matrimonium,Ideo oportet vt matrimonium celebretur ſeruata forma dict. Concilij:tum quia conſenſus debet eſſe mutuus,& non poteſt ſtare in pendenti,Victor. in Summa Sacram. de ſponſal. num. 2. Guttierez par.1.de iuramento confirmatorio, cap.51. nu. 32.& idem lib.1. Canonicar. quæſt.cap.22. per totum, Card. in repetitione cap.ad limina.32.quæſt.1.& iuxta hanc opinionem cenſuit Rota Romana in vna Valentina Matrimonij 10. Decembris 1593. coram Illuſtriſſimo Mantica.

RESOLVT. CXXX.

Capitulum, ſede vacante, an habeat priuilegium cognoſcendi cauſas in prima inſtantia, ex vi Conc. Trident.

1 *Capitulum ſuccedit Epiſcopo in omnib. quæ ſunt iuriſdictionis, exceptis caſibus à iure expreſſis.*
2 *Capitulum ſuccedit Epiſcopo etiam in his quæ ſunt iuriſdictionis voluntariæ.*

EX nouiſſima diſpoſitione Sacroſancti Conc. Trid. ſeſſ.14 cap.20.de reformat. ſancitum eſt,vt cauſæ omnes ad forum Eccleſiaſticum pertinentes, à locorũ Ordinarijs nõ amoueantur: Propter quod fuit dubitatum, an Capitulum, ſede vacante, ſuccedat in priuilegium dictæ primæ inſtantiæ: Sententiam negatiuam tenuerunt Gayl.lib.1.obſeruat. iur. cap.30. n.38. Frid. de proceſſ.lib.1. cap. 19.nu.7.dec.Camer. Imperial.in verbo capitulum.Quorum fundamentum eſt, quia huiuſmodi priuilegia ſunt introducta de iure communi, ideo ſtrictè interpretanda, ad notata per DD.in l.beneficia ff.de conſtit.Princ.

Contrarium tamen reſolui, ſtantibus ſupra dictis,& ratio eſt,quia Capitulũ, ſede vacante gerit vices Epi-
1 ſcopi,& ſuccedit in omnibus, quæ ſunt iuriſdictionis Ordinariæ, exceptis caſibus in iure expreſſis, ex c.his quæ cap. cum olim. de maior.& obedien. & cap. vnico eodem tit. in 6. cap. ad abolendam de hæreticis,c. penult.& final.de ſupple. negligen.Prælat. & facit cap. is cui de elect.in 6.Bart.in l.vbi adſunt ff. de tutor. & curato.datis,Abb.in dicto cap. cum olim n.2,& in cap.1. ne ſede vacan.n.4. Feder. de Sen.conſ.30.Purpur. conſil.77.& dicitur habere iuriſdictionem Ordinariam à iure communi,ita vt poſſet Iudices dare,& omnia quæ ad iuriſdictionem pertinent expedire, & poſſe diſpenſare,ſicut Epiſcopus licet ſit iuriſdictionis voluntariæ, in qua etiam ſuccedit,Selua de beneficijs q.2.q.11.n.4. qui ait ius dicere, Capitulũ ſuccedere in iuriſdictione, & non diſtinguere inter iuriſdictionem contentioſã, & voluntariam. Rebuff. in prax. tit. de Deuolut. à n.58. Bottis de Synodo part.1.num.42.& 44.Coraſ.de beneſ. p.2. cap.7. num.2. Mandoſ. conſ. 1.n.3. & 4. Fuſcus de viſitat.lib.1.d.15.n.31.Nau.conſ.44. de tempor. ordinat.

2 nat.n.1.2. & 3.& conſ.7.de filijs presbiterorum vbi reſoluit Capitulum,ſede vacante ſuccedere etiam in his, quæ ſunt iuriſdictionis voluntariæ, Guttierez Canon. quæſt.lib.1.c.11.n.18.Theſaur. Fori Eccleſiaſt.c.5.n.6. qui ait,quod vacante ſede Epiſcopali,Capitulum,omnia quæ in iuriſdictione cōtinentur exequitur,Vgolin. de Cenſur. tab.1.cap.10.§.2.n.1. Sbrozzius de Vicar. Epiſcop. lib.1.q.11. & 16. Zerola in praxi Epiſcopali par.2.verbo Capitulum §.3. Genuen. in prax. Archiepiſ. Neap. cap.74. num.1. & Suarez tom.5. de cenſur. diſp.50.lect.5.num.6. vbi ait Capitulum ſede vacante ſuccedere Epiſcopo in tota iuriſdictione Ordinaria, tam contentioſa, quam voluntaria; & hanc eſſe generalem iuris, quæ ſola eſt limitanda in caſibus à iure expreſſis.

RESOLVT. CXXXI.

An Simoniacus, poſſit renunciare beneficium abſque licentia ſuperioris?

1 *Renunciatio debet fieri in manibus ſuperioris.*
2 *Quando Simonia contracta eſt in promotione, & ſcienter tunc vacat beneficium, & non eſt neceſſaria licentia ſuperioris in renunciatione.*

VIdebatur prima facie negandum,ex eo,quod Renunciatio beneficij,& cuiuſlibet rei Eccleſiæ nō niſi in manibus ſuperioris fieri debet,tex. eſt expreſſus in c.admonet de renunciatione, & latè Doctores in c. niſi cum pridem eodem titulo,& facit tex. cum gloſ.in cap. vnico eodem tit. in 6.verum in hac quæſtione eſt adhibenda diſtinctio, ſcilicet quod aut talis Simonia commiſſa fuit poſt promotionem, & tunc cum propterea talis iam priuatus nō ſit, ſed veniat priuandus,
2 & debet expectare licentiam ſuperioris; aut Simonia eſt commiſſa in promotione ipſa, & tunc, aut per aliū eo ignorante, & hoc caſu ob titulum, quem habet, vel ſaltem tituli colorem debet Superiori renunciare: Aut commiſſa eſt eo ſciente,& tunc ſi eſt occulta; idem erit vt ſupra;ſi verò publica eſt, & notoria,tunc ex quo talis Simonia reddit titulum nullum quoad veritatem,& quoad colorem, non erit tunc neceſſaria ſuperioris licentia,in dimittendo dictum beneficium;ita tenuerunt in cap.niſi cum pridem de renunciat. Anton. de Butr. col.2.n.8.verſic. de Simoniaco autem Simoniam commiſit,Card.Flor.in verbo intueri n.2.verſ.& in eo quod dixit.Panorm.col.3.num.6. verſ.de Simoniaco autem, Imol. col. penul.n.12. verſ. ſed dicto Anto. Hinc dicit, quod iſtud poteſt procedere; & n.13. verſ.ſi autem habuit titulum, ſed inualidum. In eandem conueniunt opinionem Fel.in cap.Mathæus de Simon.ante fin.n.3. verſ. extra gloſ. nunquid poſſit fieri,& ante eum Ioan. de Anan.n.4. verſ.vlt. quæritur vtrum Simoniacus,vbi refert ita per Doctores communiter concludi.

RESOLVT. CXXXII.

De pœna clerici, qui Vicario generali ſui Epiſcopi enſe euaginato inſultauit, eumdemque vulnerauit.

1 *Clericus ob atrocem iniuriam illatam Vicario ſui Epiſcopi poteſt ad triremes damnari.*
2 *Vicarius eſt primarius Epiſcopi miniſter.*

IN hac quæſtione reſpondi cum Caball. caſu 87.cuius tenor eſt.Cōſultus de pæna imponenda Diacono,qui Vicarium ſui Epiſcopi aggreſſus eſt cum ſcimitarra denudata in via publica corā pluribus perſonis, & ferè in conſpectu Epiſcopi,& illum in brachio vulnerauit, ex eo, quod ab ipſo Vicario pluries reprehenſus fuerat, & domum mulctatus ob nō acceſſum ad Sacras Cōciones,& pro dicta mulcta eadem die in Palatio retentus: putaui Reuer. D.Epiſcopum iure, & tuta con-
1 ſcientia Diaconum prædictum condemnaſſe ad triremes per triennium, quoniam iniuria facta officiali dicitur atrox,l.Prætor dixit §.finali ff.de.iniur. & Iudicis arbitrio punitur §. in ſumma vbi gloſ. & DD. inſtit. de
2 iniur.& cum ex cauſa officij facta ſit,& contra primarium Epiſcopi Miniſtrum,non ſolum prædicta, ſed maiori etiam pæna dignus videbatur, nam alapa tantum percutiens officialem, ob priuatam inimicitiam, & nullo officij prętextu, pœna ordinaria puniri poteſt, Bald. in c.1 §.iniuria in princ. de pac. iuramen. firma. Vitalin.in tract.de maleſ.tit.quibus de cauſis quis poſſit ad mort.condem.col.3.in fine Dec.conſ.100.in cauſa inquiſitionis,in vltimo dubio, n.10. & in l. qui iuriſdictioni ſub num.9.verſ.regulam ff.de iuriſdictio. omn. Iud.& ibidem Iaſ.col.1.num3.& in l.principalibus n.4. circa medium verſ.& ex hoc infertur,ff.ſi certum peta. & in l.1.num.6.C.de precibus Imperat. offer. Felyn. in cap.inquiſitionis,col. penult.verſ. vltimo tangit n. 10. extra de accuſat. & in cap.ex litteris, col. antepe. nu. 22.verſ.& hanc opinionem extra de conſtit. Gram.deciſ. 36. num. 4. Boſſ. in practica crimin. tit. de iniur. num.30.

RESOLVT. CXXXIII.

Quis tenetur ſoluere penſionem Domino domus, quando expellitur inhoneſta aliqua perſona ab aliqua regione ſiue contrada?

1 *Mulieres inhoneſtæ ſunt expellendæ ab honeſta vicinia, ſimiliter & ſtudentes,laniones,Tabernarij,ſulphurei,& omnes qui fœtidam exercent artem.*
2 *Mulier inhoneſta poteſt etiam à propria domo eijci, ad inſtantiam honeſti vicini.*
3 *Imputandum eſt locatori domus, quod domum locauerit perſonis inhoneſtis, nam debebat ſcire earum conditionem.*

1 DE iure,ex cōmuni Doctorum ſententia depromptum eſt, mulieres inhoneſtas expellendas eſſe ab honeſta vicinia; Lucas de Penna in l.ſi qua in publicis C. de ſpectacul. lib. 11. Caſtr. in l.nullus,& ibidem Bal.C.de Summa Trinit.& fid.Catho.& idem Bal. in l. ædem,col.fin.C.locat.& de Meretrice,quę corporis ſui publicum quęſtum facit,quod non ſit tenenda in bona vicinia,& in publico loco Ciuitatis, ſed in lupanari recludenda, refert Peguer.dec.12.Gaſpar Theſa.lib.1.q. Forenſ. q.33. quod ampliatur procedere etiam in ſtudentibus, qui poſſunt à vicinia honeſta expelli, de Franc. dec. 316. Afflict. in Conſtit.Regni, lib.2.rubric. 42. Anna, qui etiam refert deciſum in ſingu.338. Viui. opinion.698.n.5.p.2.Menoch.de arbitr.Iudic.caſu 328. in fine, & de hæretico, excommunicato & Morboſo, qui poſſunt ſimiliter expelli,teſtatur Maranta in tract. de multiplici alienatione n.330. Cabal. lib.1. reſolut. criminal.caſu 184.Addentes ad deciſiones de Frāchis cit.dec.316. & de affectis morbo peſtilenti, & leproſis, idem Peguer.d. dec. Cathalo.12. Mangrell. ad Bart.in l.1.ff. ſolut. matri.Palomb. in tract. de regim. official. regu.6.n.34.& de Lanionibus,Tabernarijs, ſulfureis,& omnibus,qui artem fœtidam exercent, Franc. March. dec.611. Mangrell. loco citat. de Franchis dec.611. & de Spatarijs,Io.Gram.de bello exul.fol.150.à tergo.

Sed ne ab incepto deſiſtam,redeo ad mulierem ſcilicet inhoneſtam expellēdam ab honeſta vicinia, & am-
2 pliatur procedere, vt poſſit etiam à propria domo eijci,ſecundum Io. de Platea in l. ſi qua in publicis C. de oper. public. lib. 10. & eſt dec. Gaſpar. The. 33. lib.1. q. forenſ.

His

His ſic poſitis; Dubitabatur in quodam Tribunali, an exiſtente cauſa expellendi aliquam perſonam propter caſus ſupradictos, quis teneatur ſoluere penſionem Domino domus, & dicebatur eſſe ſoluendum ab ijs, quorum cauſa, & contemplatione fuit expulſa, argum. text. in l. ſed Iulianus, §. finali ff. ad exhibend. de cujus intellectu latè Artam. conſ. 29. ſemper enim inſpicitur cuius gratia actus celebratur, l. ſi filius familias, vbi Bar. latiſſimè C. de vſufruct. Panorm. & reliqui communiter in cap. repuliſti de teſtam. de Franc. dec. 116. vnde cum vicini fuerint cauſa, vt expellereretur; ab eis eſt ſoluenda penſio.

3 Verum, ſic ſupradictis enarratis, contrarium fuit reſolutum, ſcilicet eſſe imputandum Locatori, nam eius domum locauerat perſonis inhoneſtis, & eo magis, quia dicitur committere in legem, ſtante prohibitione Pragmaticarum, & Capitulorum huius Regni, & propterea beneficijs legis priuari debet, l. Ariani C. de hæreticis, cap. quia fruſtra de vſuris, l. auxilium vbi Bald. ff. de minor. item mala electio eſt in culpa, l. ſed ſi ff. comoda. Franc. Marcus dec. 150. p. 1. Tandem, qui cum alio contrahit, debet ſcire eius conditionem, l. qui cum alio ff. de regu. iuris, Cuman. conſ. 26. Caſtrenſ. conſ. 77. vol. 3. & ideo ipſi imputari debet, cur conditionem ab initio non inueſtigauerit, etiam ſi allegaſſet probabilem ignorantiam, l. ſimiles vbi gloſ. C. locati.

RESOLVT. CXXXIV.

Iniuſtè excommunicatus celebrans, an ſit irregularis?

1 *Irretitus cenſuris, exercens actum ordinis, efficitur irregularis.*
2 *Extrauagans ad euitanda ſcandala, non releuat excommunicatos.*
3 *Excommunicatus celebrans, ad euitandum periculum eſt irregularis, licet contra ſentiat Nauarr.*
4 *Si conſtat excommunicationem eſſe nullam, tunc nullum pariet effectum.*

PRo huius articuli dilucidatione conſtituo concluſionem, Clericum excommunicatum maiori excommunicatione, interdictum, vel ſuſpenſum ab of-
1 ficio, qui ſciens, aut ſcire debens ſe eſſe excommunicatum, interdictum, aut ſuſpenſum celebrat officia Diuina, aut ſolemniter aliquem actum alicui certo ordini deputatum tanquā ordinatus tali ordine exercet, irregularem eſſe, per text. in cap. 1. verſ. ſciſcitatis de ſent. & re Iudi. in 6. & in c. fin. in fine, & in c. is cui de ſent. excom. in 6. & pulchrè explicat hoc Nau. in Manual. late cap. 27. num. 244. Abb. in cap. illud n. 8. de cleric. excommu. miniſtran. Specul. in tit. de diſpenſat. §. iuxta num. 21. Sylueſter in Summa verſ. irregularitas num. 15. & in verſ. interdictum num. 6. Couar. in cap. alma mater p. 1. §. 6. num. 9. & 2. p. §. 2. num. 3. cum ſequen. Diaz in praxi crimin. cap. 33. vbi Salzed. in addition. in lit. A, & optimè in lit. B, ex fol. 106. Maiol de irregularitat. lib. 3. cap. 19. & cap. 21. ex nu. 5. Viuald. in Candelabro aureo in tit. de excommunic. num. 34. Et ſolus Papa diſpenſat cum eo, vt fere omnes Doctores vbi ſupra docent: quod intelligit Viuald. in dict. tit. de excommunicat. num. 40. & in tit. de irregularitate, num. 325. vt procedat ſecundum iura antiqua, nam hodie, poſt Conc. Trid. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 6. Epiſcopus poteſt diſpenſare, ſi tale delictum non ſit deductum ad forum exterius contentioſum: & quando dicatur delictum occultum, & quando deductum ad forum contentioſum, vide Nauar. in Manual. Latin. cap. 27. num. 241. Salzed. in addit. ad Diaz in praxi Canonica cap. 126. verſ. quod autem dicatur.

2 Amplia ſupradictam concluſionem; Et primo, vt procedat, etiam ſi huiuſmodi excommunicatus celebrans non ſit denunciatus, adhuc enim eſt irregularis, ea potiſſimum ratione, quia conſtitutio extrauagans, quæ incipit, Ad euitanda, nullam comoditatem, vel vtilitatem adſert ipſis excommunicatis, & ideo ipſius ſanctione adiuuari non poteſt, vt tradit Couar. in dict. cap. Alma mater part. 1. §. 2. num. fin. Salzed. in dicta littera A, verſic. quibus illud; Viuald. in Candelab. aureo in tit. de excommun. num. 76. & quidem in hac reſolutione nulla poteſt contingere dubitatio, quando excommunicatio eſt iuſta, & valida, eo enim caſu celebrans, non impetrata abſolutione, eſt irregularis per ſupradicta.

3 Amplia ſecundo, vt nec excuſetur à ſupradicta irregularitate excommunicatus occultus celebrās ante abſolutionem, & ſi ei immineat magnum periculum, vel grauis ſuſpicio oriatur aduerſus eum ſi celebrauerit, ſecundum magis communem opinionem, quam reſoluit Couar. in cit. cap. Alma mater p. 1. §. 2. num. 7. verſ. cuius opinio mihi, Sot. in 4. diſt. 12. quæſt. 1. art. 4. verſ. omnes tamen 11. caſus, & in diſt. 18. q. 2. art. 5. verſ. hoc autem dubio, quæ opinio ſecurior tenenda mihi videtur aduerſus Nauar. in Manual. Latin. cap. 27. num. 239. & aduerſus Salzed. in dict. lit. A, in fine verſ. ſed vtrum Parochus pag. 100.

Limita nunc. Primo, exiſtente legitima ignorantia excommunicationis, quia tunc à ſupradicta pœna irregularitatis excuſabitur celebrans, vt probant text. & Doctores in cap. Apoſtolicæ de cleric. excom. miniſtran. Salzed. in dicta littera A, pag. 108. verſ. excuſabitur tamen, Couar. in dicto §. 7. num. 3. & facit ad hoc text. in cap. vt animarum de conſtitut. in 6. & hæc ignorantia quando ſit ei culpabilis, tradit Speculat. tit. de diſpenſat. num. 21. Maiol. de irregularit. lib. 3. cap. 21. num. 13.

Limita ſecundo, ſupradicta procedere, & locum habere in excommunicato maiori excommunicatione, non tamen minori, vt ſupra in principio propoſitum fuit, quia quamuis talis celebret, non eſt irregularis, vt tradit Diaz in praxi Canonica cap. 33. & ibidem Salzed. littera D, & in littera E, Maiol. de irregularitate lib. 3. cap. 21. num. 2. Couarr. in cap. Alma mater p. 1. § 8. num. 1. Medin. in part. 1. inſtruct. de confeſſ. cap. 11. §. 6. verſ. *tambien ſi hà de notar*, fol. 35. tex. & Doctores in c. ſi celebret, de cler. excom. miniſtran.

4 Eſt tamen difficilis controuerſia, quando excommunicatio eſt iniuſtè, & nulliter prolata; an tunc celebrans, non impetrata abſolutione, ſit irregularis. Pro qua quidem quæſtione præmittendum eſt; quandoque excommunicationē eſſe nullam ipſo iure, vel quia non eſt lata à ſuo Iudice, vel poſt appellationem, vel quia continet intolerabilem errorem, aut alijs de cauſis, quæ traduntur in cap. per tuas, & in cap. ſacro de ſent. excommunic. quis refert optime gloſ. in verbo ad cautelam in cap. præſenti de ſententia excommunic. in 6. & Nauar. in Manual. Latin. cap. 27. num. 3. latè Syl-ueſt. in ſumma verbo excommunicatio, *il ſecondo*, n. 1. Angel. in verbo excommunicatio, *il terzo*, & num. 1. Sotus in 4. diſt. 22. quæſt. 1. art. 3. verſ. neque verò 1 Spino in ſpecul. teſtam. in gl. rubt. 11. part. num. 24. verſ. & plures caſus, Viuald. in Candelabr. aureo tit. de excommun. num. 58. quæ quidem excommunicatio, nec in animæ iudicio, nec in exteriori vllum effectum habet, nec timenda eſt, ſi conſtat eam eſſe nullam, & celebrans eſt immunis ab irregularitate, quod omnium conſenſu receptum eſt, vt tradit Sotus in 4. diſt. 22. quæſt. 1. art. 3. Franch. in cap. licet, num. 2. de ſententia excommun. in 6. Nauar. in cap. cum contingat de reſcrip. in 3. remedio verſ. quarto indiuiduo, Felyn. in cap. Rodulphus num. 43. verſ. idem ſi ipſe, de reſcrip. Couar. in cap. Alma mater p. 1. §. 7. num. 5.

& in

& in num.7. verſ.cæterum, Salæd. in dicta lit.A, pag. 108. verſ. eſt enim ab irregularitate, Cordub. in tract. caſ.conſcien.q.142.in fine.

RESOLVT. CXXXV.

Matrimonium contractum inter excecatos amore, an poſſit ſeparari?

1 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*
2 *In delictis non ſemper amor excuſat.*

IN curia Calatina, coram Domino Vicario fuit petita ſeparatio matrimonij, à quibuſdam opponentibus illud fuiſſe contractum inter excæcatos amore: Quare me conſuluerunt, vt ea, quæ eſſent de iure, allegarem, & pro opinione affirmatiua, ponderabatur dictum Platonis in Phedro, volentis connumerare Amorem inter ſpecies furoris, ſequitur Menoch. de arbitrar. iudic.lib.2. centur.4. caſu 324.& ibi etiam lepida narratione demonſtrat, Meretricem non dici, quę amoris cauſa ſui copiam facit, Triuiſ. dec.33. part. 1. Carroc.dec.119. cum alijs, quos probat Anna ſingu. 338. quare cum amans dicatur furioſus, & furioſi nulla eſt voluntas, l. furioſi ff.de regu.iuris, ſequitur quod dictum Matrimonium potuerit annullari ob defectum conſenſus, cap. cum locum, ex text. in cap.1.de ſponſalibus: Supradictis accedebat; quod amore captus æquiparatur ebrio, gloſ. in cap. fina. de condi. appoſitis; ebrius autem Matrimonium contrahere nequit, ergo neque ab amore captus: Tandem dicebam, captum amore, delinquendo non puniri, quia dicitur furioſus, vt dicit Caſſan. ſuper Conſuet. Burgun.fol.39. num.13.qui vidit in facti contingentia, quodammodo, quamdam mulierem excuſari propter amorem, quæ receptauerat res furatas à ſuo Amaſio: Dicit etiam, quod in facti contingentia, abſolutus fuit quidam, qui fecerat ſortilegia propter amorem; & iuxta hanc concluſionem fuiſſe iudicatum in Senatu, teſtatur Clarus pract. crim. lib.5.§.fin. quæſt.60. in cauſa cuiuſdam Baptiſtæ Gazani, qui libellum famoſum publicauerat contra quamdam puellam, cuius amore captus erat, fuit enim abſolutus 3. Februarij 1554. quia ex amoris vehementia nimia, non erat ſuæ mentis compos: Benè verum eſt, quod habebat remiſſionem à parte offenſa. Addebam tandem, Matrimonia contracta inter amore excæcatos, habere vt plurimum exitus infelices, vt ex Menoch.conſ.59. vol.1. num. 45. Guttierez lib. 1. Canonica. q. cap. 20. num. 18. & ad hoc videtur facere prouerbium illud, quod amore ſe capientes, rabie ſe dimittunt; quod refert Neuizan. in Silua nuptial. lib.2. num.118.

1 Contrarium tamen dixi verius eſſe, Matrimonium
ſcilicet non poſſe ſeparari ob ſupradictam cauſam, ex
eo quod contractum inter tales amore excæcatos, va-
lidum eſt, nec ex defectu conſenſus annullari poteſt,
Iaſ. in l.Titia num.8. ff. de verbor. obligat. Felyn. conſ.
26. num.2. quos refert. & ſequitur Zenedo in collect.
Canon.p.2. collecta. 20. Tum quia in delictis non ſem-
per amor excuſat, prout non profuit illis nobilibus
2 Neapolitanis, qui poſuerunt ſcalas ad domos Ama-
ſiarum, qui iuſſu Proregis fuerunt decapitati, vt per
Gramat.dec.36.quem refert Clar.loco cit.n.1.in fine.

RESOLVT. CXXXVI.

Poteſtas diſpenſandi, de qua in c.6.ſeſſ.24.Conc.Trid.an competat Epiſcopo electo non conſecrato?

1 *Epiſcopus electus & cõfirmatus, licet nõ conſecratus poteſt diſpenſare & facere reliquos actus qui ſunt iuriſdictionis.*
2 *Epiſcopus electus & confirmatus, cum ſit de proximo conſecrandus habetur pro conſecrato.*

ORitur ratio dubitandi pro opinione negatiua, ex eo, quod electus in Epiſcopum, nondum conſecratus, non poteſt Epiſcopalia exercere, pro vt nec indulgentias concedere, & his ſimilia, Innoc. in cap. tua de his quæ fiunt à Prælatis ſine conſ.Cap. Abb. in cap. tam litteris in primo notab. de teſtibus, & in cap. noſtri in 2. notab. de elect. & in cap. ante, vbi Ioan. Andre. & alij de reſcript. vnde dicit Bald. in l. ſi nondum circa principium C. de furtis, quod Ciuitas interficiens Epiſcopum electum non dum conſecratum, non incidit in pœnam, de qua in cap. ita nos, 25.q.2. facit etiam ad hoc, quod non ſufficiat potentia, vbi requiritur actus, l. ſed ſi plures § ſi ex arte ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit. & licentiatus ad actum, non eſt in actu, Abb. in cap. quia per illum textum de renunciatione; vnde ſcholaris habilitatus ad doctoratum non dicitur Doctor, nec venit appellatione Doctoris, nec habet priuilegium Doctorum, niſi actualiter ſit Doctoratus, ita Bal. in l. Atlethæ ff. de excuſa. tutor. & in l. pen.ff.de teſtamento militis, & authentica habita in 7.col. & ibi Salicet. 12. col. C.nè filius pro patre, Imol. in proœmio C.in 4.columna & propterea dicitur, quod Imperator electus, ante coronationem, non poteſt Imperialia exercere, Bald. in l. bene à Zenone C. de quadrien. præſcrip. & in l. pluribus in principio ff. de condit. & demonſtrat. & in proœ. decretalium in 3. & 4.col. & facit ad hoc, quod dici ſolet de Poteſtate, antequam ingrediatur Palatium quod non poteſt exercere officium, l. obſeruare §. fin.de offic. Proconſulis.

1 His non obſtantibus, contrariam opinionem de iure veriorem exiſtimo, vt comprehendatur etiam Epiſcopus electus, & confirmatus, licet nondum conſecratus in diſpoſitione dicti Concilij, & moueor, nam huic competunt, quæ ſunt iuriſdictionis, diſpenſare autem eſt iuriſdictionis, iuxta tradita per text. & Doctores in cap. tranſmiſſam de electione, Felyn. in repert. in verbo Epiſcopus electus non conſecratus in fine, fol.15. Abbas in cap. cum olim num.2. & num.8. de maior. & obedien. & in cap. at ſi clerici num.17.de iudicijs, vbi Philippus Decius, num.150.

Non obſtant contraria, quia procedunt, quando Epiſcopus non eſſet confirmatus, & de proximo non conſecrandus, ſed quando eſſet de proximo conſecrandus, tunc habetur pro conſecrato, ad effectum diſpenſandi & exercendi quæ ſunt iuriſdictionis, gloſ. in cap. innotuit de elect. cuius ratio eſt, quia potentia propinqua reputatur pro actu, l. penultima vbi gloſ. multa per hoc infert, & ibi Bart. & Bald. ff. de teſtamento Militis, Bald. in l. quia in ligno eod. tit. Salic. in l. cum te in fine C. de donat. ante nuptias, quia mulier habetur pro copulata, & carnaliter cognita à viro, quia de proximo copulanda erat; & Paul. de Caſtro tenet in l. 4. §. ſi ſeruus ff. de acquirend.poſſeſ. quod qui de proximo eſt banniendus, habetur pro bannito, Item Eccleſia de proximo conſecranda, habetur pro conſecrata, Panor. in cap. Eccleſiæ in 3. notab. per illum text. de immunit. Eccleſiæ, item condemnandus per ſententiam, habetur pro condemnato, text. eſt notabilis in l. quia pœnæ §. Diuus Pius ff. de manumiſſionibus. Item fructus recolligendi de proximo, habentur pro recollectis, Bart. in leg. diuortio §. interdum ff. ſoluto matrimonio, facit etiam, quod vult Bald. in l. ſi pro ea 6. q. C. mandati.

RE-

Digitized by Google

RESOLVT. CXXXVII.

Coadiutor Canonici cum futura ſucceſſione, in abſentia Canonici coadiuti, vbi ſedere debet?

1 *Coadiutor Canonici, debet ſedere vltimus inter Canonicos.*
2 *Canonicus coadiutus qui reſignauit reſeruato ſibi regreſſu & loco, mortuo reſignatario, ſedet in loco priore.*

SVpponitur in facto; cuidam Canonico ob eius in-
grauefcentem ætatē iuxta tradita in cap. vnico de
clerico ægrotante, lib.6. vel alia ſimili cauſa, de qua in
toto titulo ſupra cit. fuit datus à Papa Coadiutor cum
futura ſucceſsione: fuit dubitatum, vbi debebat ſedere
1 in choro, in abſentia dicti Canonici Coadiuti, & dice-
batur primo, quod dictus Coadiutor ſedere debeat in
vltimo loco poſt Canonicos, nam alij Canonici ſulgent
propria dignitate, Coadiutor autem aliena; prout in
Rot. Romana fuiſſe decíſum refert Gonzal.gl.5.§.9.n.
102. ſecundo quantum ad Coadiutum dicendum quod
vbi quis reſignaſſet Canonicatū reſeruato ſibi regreſ-
ſu, cum loco in choro, & Capitulo, & tunc mortuo reſi-
gnatario debet dictus Coadiutus ſedere in priori loco,
& antiquiori, Gonzalez de alternat.gl.5.§.9.n.101. At-
taman.dec.29.lib.2. Papazon. in addit. ad dec.1. in fine
nu.17. de renunciatione, Balb. in dec.35. Gratian.lib.1.
diſceptationū forenſium c.103.n.17. & iuxta hanc opi-
nionem, cenſuit Rota in vna Legionen. Canonicatus.

RESOLVT. CXXXVIII.

Dos data Puellæ pro ingreſſu Religionis, ſi moritur ante profeſſionem nūm acquiratur à Monaſterio, vel à proximioribus vendicari poſſit?

1 *Quæſitum reſoluitur ad fauorem proximiorum Monialis decedentis ante profeſſionem.*
2 *Monialis ante profeſsionem eſt ſui iuris.*
3 *Nouitius venit nomine profeſsi in ijs quæ concernunt gratiam & fauorem, ſecus in onerosis, vel pænalibus.*

PRo Monaſterio adducebatur concluſio illa animi
deſtinationem haberi pro opere conſumato, text.
eſt in l. ſi nondum C. de furtis, & ſeruo corrupto, facit
conſ. Anchar.69. num.8. quem refert, & ſequitur Cra-
uetta conſil. 162. vol.4. & Decia. conſ.62. nu.13. vol.4.
Hinc eſt quod quicquid acquirit Nouitius infra annū
probationis, acquirit Monaſterio, ſicuti etiam conue-
nitur coram Iudice Eccleſiaſtico, cū ſit quoad poſſeſ-
ſionem translatus ad Eccleſiam, & verberans Nouitiū
alicuius Religionis incidit in excommunicationem, c.
Religioſo §.1. de ſent. excomm. in 6. ſic portio Canoni-
ca, quam vocant quartam funerariam pro funere No-
uitij infra annum defuncti non debetur Eccleſiæ Paro-
chiali ipſius Nouitij, Hoſtien. in cap. de his de ſepultu-
ris; & amplius dicit Anchar. eo loco, & in c.2. de teſta.
quod bona Nouitij infra annum decedentis ante pro-
feſſionem emiſſam, non debentur venientibus ab inte-
ſtato, ſed pertinent ad Monaſterium; niſi de illis ante
legitimè diſpoſuiſſet, Tiraquel. de retractu lignag. ex
§.1. gloſ.8. nu.12. & ex mente Cini, ac Bar. teſtatur ma-
gis communem opinionem Surd. dec.303. num.8.
1 Contrarium tamen reſolui ex conſilio Calderini no-
no de Regularibus, quem ſequitur Menochius conſil.
396. num.3. vol.4. Honded. conſ.44. vol.1. Pariſ. conſ.17.
cuius ratio eſt, quia Monialis non profeſſa, ſui iuris eſt,
c.15. & 16. Sac. Conc. Trid. ſeſſ.25. quod quidem adeo
2 notorium eſt, vt nulla indigeat probatione, & ideo non
veniunt appellatione Monialium Regularium, niſi poſt
quam profitentur regulam; ipſæ namque ſunt Nouitiæ
receptæ, & adhuc nullam profeſſionem fecerunt, ita
reſoluit Hoſtienſis in cap. quid per nouale de verborū
ſignificat. nu.3. Ioan. de Anan. in cap. ſtatuimus de Re-
gularibus n.2. & ſunt adeo ſui iuris, vt de bonis poſsint
teſtari, cap.16. Sac. Concil. Trident. ſeſſ.25. de Regul.
& Monial. Archid. in cap. beneficium de Regular. in 6.
n.1. Philippus Franch. ibidem n.2. & 3. Nauarr. conſ.12.
de teſtam. num.1. & non teſtando, tali caſu proximio-
res ſuccedunt, & non Monaſterium, in quo reperiun-
tur, quia verè Regulares adhuc non dicuntur, cap. Re-
ligioſis de ſent. excomm. in 6. dicant tamen quid velint
Cin. in authentica ingreſsi C. de Sac. Sanct. Eccl. & Ant.
de Butr. in cap. in præſentia de probationibus, & Bart.
in auth. ſi qua mulier in fine C. de Sac. Sanct. Eccl. Ti-
raquel. de vtroque retractu lib.1. gloſ.1. nu.21. cum
ſeq. & nu.39. quinimo dicta puella Matrimonium car-
nale contrahere poteſt, dicto cap.15. & 16. Sacr. Conc.
Trid. ſeſſ.25. de regular. & Monial. & hæc eſt ratio eui-
dentiſsima, quia habitus non facit Monachum, vt Tri-
uiſan. in tractatu de modo, & ordine criminaliter pro-
cedendi inter Regular. latius dixit c.2. in initio de Re-
gularibus, vel Monachis, Abb. in cap. porrectum de
Regula. n.4. vbi notat etiam hoc idem Ioan. de Anan.
num. 1. nam quouſque Monialis profeſſa eſt, quando-
cumque poteſt exire, & diſcedere à Religione arbitrio
ſuo abſque alio incurſu pænarum, d. cap.15. & 16. Sac.
Concil. Trident. ſeſſ.25. de Regular. & Monial. ſupradi-
ctis additur conſ. Menoch.329.
3 Non obſtant contraria, nam reſpondetur, Nouitium
venire nomine profeſsi in ijs dumtaxat quæ concernūt
gratiam, & fauorē, non in onerosis, vel pœnalibus, quæ
omnia non tantum in profeſsione expreſſa procedunt,
verum etiam in tacita, quæ inducitur per diuturnā co-
habitationem in Monaſterio approbato cū geſtatione
habitus, dummodo idem cum profeſsis ſit habitus, tūc
enim idem operatur, quod expreſſa, cap. 1. §. qui verò
de Regularibus in 5. clem. eos eodem tit. Henriquez
conſ.60. num.10. & 11. Graff. conſ.6. lib. 3. de Regul.
late Maſcard. de probat. vol.3. concl.12. & 37. Menoch.
de præſump. lib.3. præſumptio.83. Rimin. Iun. conſ.271.
vol.3. Decian. conſ.18. vol.3. & Honded. d. conſ.44. Mo-
nialis autem permanens in Monaſterio vltra annum
probationis, quando dicatur tacitè profeſſa, explicat
ornate Henriquez conſ.46. n.19. cum ſeq. & ex ſupra-
dictis apparet deciſio controuerſiæ, an Nouitius ha-
beatur pro Religioſo, cum de iure non cenſeatur talis,
etiam ſi liqueat aliquibus cōiecturis, quod voluit mu-
tare vitam, & tacitè, vel expreſsè obtulerit ſe, & bona
ſua Monaſterio; vnde Monaſterium in bonis Nouitij
decedētis infra annum probationis nullum habet ius,
& Monaſterio nihil debetur ob ingreſſum infra annum
probationis, & ſic hodie ex dicta Concilii conſtitutio-
ne, amputata eſt radix cuiuſcumque difficultatis, Hon-
ded. dicto conſ. 44.

RESOLVT. CXXXIX.

An decretum de remittendo cauſam Baroni, poſſit reuocari per Iudicem?

1 *Interloquutoria Magnæ Curiæ in cauſa remiſſionis non poteſt reuocari.*
2 *Interloquutoria habens vim diffinitiuæ nō poteſt reuocari.*
3 *Quando per interloquutoriam finitur officium Iudicis non poteſt reuocari.*

QVæro, an interloquutoria Magnæ Curiæ in cauſa
remiſsionis fori poſsit reuocari? videbatur re-
ſpondendū affirmatiuè, per tex. in l. quod iuſsit ff. de re
Iudic. vbi Iudex poteſt ſuam interloquutoriā reuocare,
ſed decretum remiſsionis eſt interloquutorium, c. fi. de
appell. in 6. gl. in clem. fi. gl. a. eodem tit. Philip. Franch.
in cap. cum ceſſante in 14. colum. de appell. igitur: Sed

1 contrarium eſt verum, quod ſcilicet non poſſit Iudex interloquutoriam remiſſionis reuocare;& ita fuiſſe deciſum in Sacro Conſ. Neapo. teſtatur Capyc.dec.144.

Non obſtat text. in l. quod iuſſit ff. de re iudicata, quia non habet locum in interloquutoria,habente vim
2 diffinitiuæ, vt eſt iſta,ita Alex.in dicta l.limit.12. Iaſ. in l.1.n.9.ff.de eo quod certo loco,Caſtr.in l.dicere in fine ff. de arbitris,Oldra. conſ.6. Rom. conſ.334.n.5.Alex. ad Bart.in dicta l.quod iuſſit,Bal.in l.præſes,num 7.C. quomodo,& quando Iudex, & in conſ. 63. vol.3.Rota in dec.334. in nouis.

3 Secũdo,quia lex illa tunc habet locum, quando per interloquutoriã eſſet finitũ officium Iudicis ita Alex. in dicta l. limit.12. & in addit. ad Bar. in dicta l.in fine, Peruſ.in c.vt debitus in 3.col.& ſeq.de appellat.ſed per hanc interloquutoriã non finitur Iudicis officiũ, vt dicit Alex.loco citato,& Capic.in dec.144.in fine;igitur.

RESOLVT. CXL.

An teſtis deponens falſum coram non ſuo Iudice, ſit remittendus, an verò poſſit per ipſummet puniri?

1 *Teſtis falſarius coram eo Iudice puniendus eſt, coram quo falſum commiſit.*
2 *Teſtis puniri debet ab eo Iudice,cuius aures offendit.*
3 *Attenditur locus conſumati delicti.*
4 *Iudex cauſarum Ciuilium poteſt cognoſcere de cauſis criminalibus incidenter,& commiſſis coram eo.*
5 *Habens merum,& miſtum Imperium poteſt teſtem ordinariè, & extraordinariè punire.*
6 *Offendens alicuius iuriſdictionem efficitur de foro illius.*
7 *Laicus deponens falſum coram Iudice Eccleſiaſtico poteſt puniri ab eo.*
8 *Idem ſi coram Iudice delegato deponeret falſum.*
9 *Idem ſi per errorem coram alieno Iudice litigaret.*
10 *Clericus deponens falſum coram Iudice ſæculari, remitti debet Iudici Eccleſiaſtico.*
11 *Idem ſi falſum deponeret coram Iudice Ciuili remitti debet Iudici Eccleſiaſtico.*

QVæro an teſtis,qui perhibuit falſum teſtimonium coram non ſuo Iudice,ſit remittendus ſuo Iudici competenti, an verò poſſit per ipſummet Iudicem,coram quo falſum depoſuit poniri: Reſpon. nullo modo eſſe remittendum,ex infraſcriptis.

Primo per tex. in l. nullum, C. de teſtibus,in quo dicitur teſtem falſarium, coram eo Iudice puniri,coram
1 quo falſum perhibuit teſtimonium, cum ratione falſæ depoſitionis, & teſtificationis ibidem ſortiatur forum; quem text. latè exornat Couar.(more ſuo) pract. q.c. 18.Iaſ.in l.1.§. fina.n.5.ff.de officio eius, Marant. in Specu. Aureo, p. 6. actu. 12. n. 2.Hyp.in repetit.l.fi.n. 145.ff.de iuriſdictione omnium Iudicum,Rolan. à Valle conſ.12.n.2.vol.2.Mandel.conſ.37.n.5.vol.1.Menoch.conſ.448. n.10. vol. 3.Borrel. conſ.88. n.7.vol.1.de Franch. dec. 147. col.2. qui omnes allegant Bald. in l. neganda,col.6.C.qui accuſare non poſſunt.

2 Secundo, quoniam ab eo Iudice teſtis eſt puniendus cuius aures offendit, Ferra.in pract.in forma iuramẽti teſtium §. & falſitate num. 4. Abb. in cap.1.de crimine falſi,Angel. in tract. Malefic.§.falſario,num.24.verſic. quæro teſtes, poſt Imol. conſ.114.num.9. & conſ.118. n.14.& de Franch.loco citat.

3 Tertio, quia attenditur locus, vbi delictum conſumatur,Bal.in l.quod ait lex in principio, ff.ad l.Iuliam de adulte.Mar.Socc.in c.fin.in 22.q. de foro competẽti,Cataldin.de Boncompan.in tracta.de ſindicatu not. 126.in princip.Farinac. pract.crim.quæſt.8.n.28.Clar. quæſt.38. num.8. verſic. item quæro, Foller. verſic.audiantur excuſatores,n. 29. & Boſſ.de foro comp.n.49.

4 Quarto facit ad hoc illud, quod voluit Bar. in l.hoc iure §.aqua in fine ff.de aqua quotidiana, & æſtiu. vbi dicit Iudicem cauſarum Ciuilium, præcognoſcere de cauſis criminalibus incidentibus, & commiſſis coram eo, quia accreſcit eius iuriſdictioni, quamquam adſit Iudex ad quem ſeparatim pertineat criminalium cauſarũ cognitio,ſequitur Bald. in l. de qua re §.latrunculator in fine,per illum textum ff.de iudicijs,poſt Cinum in l.1.in principio C. vbi de crimine agi oportet,Alex. conſ.338.n. 12. vol.1.Corne. conſ.59.n.3.vol.1.& Borrel.dict.conſ.78.num.6.vol.1.poſt Corn.conſ.17.vol.1.

5 Quinto accedit,quod eleganter notat Ioan.Andr.ad Spec. in tit. de teſte in princ. ver. coget, qui aſſeruit, quod qui habet merum, & miſtum Imperium poterit teſtem ordinariè, ac extraordinariè, punire, ſequitur Angel. de Malefic.§. falſario n.24. Alex.conſ.41.vol.1. Capra conſ.55.n.10.vol 1.Borrel.dicto conſ.77.poſt.n. 8.Cornel. conſ.17. vol.1.Burſ.conſ.335.n.7.vol.2. poſt Abb.in cap. de litteris in fine de furtis.

6 Sexto,facit regula illa,quod per offenſionem iuriſdictionis,quis efficitur de foro illius Iudicis cuius iuriſdictio offenſa fuit. Caſtr. in l. addictos C. de Epiſcopa li audientia, poſt Bar. in l. à Diuo Pio §. ſententiam Romæ in fine ff.de re iudic. Alex.in l.principalibus in fine, ff.ſi cert. petatur,& Iaſ. in l.Imperium,col.3.n.23.ff.de iuriſdictione omni. Iudic. ſed teſtis deponendo falſum offendit iuriſdictionem Iudicis.c.1.de crimine falſi,Peguer.dec.20.igitur.

7 Amplia primo: Hanc concluſionem procedere,etiã in laico deponente falſum coram Iudice Eccleſiaſtico, nam ex eo poterit puniri ab ipſomet Iudice Eccleſiaſtico,Afflict.dec.319.Capp.Tholo.dec.379.Gram.dec. 78.n.8.de Frãch.dec.147.Bald.in l.nullũ C.de teſtibus, Couar.pract.quæſt.c.18.n.8. verſ.ſed in hac re, Rolan. conſil.12.volum.2.Clar. quæſt.38. verſic. quæro nunc. Farinac. quæſt. 8. num.27. & Anna conſil.107.vol.2

8 Amplia ſecundo,etiam ſi teſtis deponeret falſum coram Iudice Delegato. Bar. in dicta l. nullum n. 3. Angel.in l.ſi lis,C.de falſis,gl.in clement.1.in verbo Iudices circa finem de offic. Delegat. & in l. quæſitum in verbo perpenderit ff.de teſtibus, Bonacoſſ.in quæſt.criminal.in verſ. falſitas part.2. Imol.conſ.7.n.21.& Borrel.loc.cit.num.12.

9 Amplia tertio,etiam ſi partes per errorem ductæ coram alieno Iudice litigarent,Ioan.Andr.ad Spec.in tit. de teſte in princ. Abb.in cap.1.num.3. de crimine falſi, Felyn.in cap.poſtulaſti n.13. de reſcriptis.

10 Limita tamen hoc in clerico deponente falſũ corã Iudice ſæculari,nam non poteſt,per ipſum Iudicem puniri, ſed eſt remittendus Eccleſiaſtico, Ioan.And.Ant. de Butri. & Ioan. de Ana. in c. verum de foro comp. Caſt. in l.nullum n.6. C.de teſtibus,Clar. q.38.verſ.ſed hic quæro,Capic.dec.2.n.3. Rolan.conſ.12.n.48.vol.2. Maran.in Spec.num.4.fol.149.Padilla in l.tranſigere n. 112.C.de tranſact.& Afflict.dec.230.

11 Limita ſecundo,in teſte, qui falſum deponit coram Iudice cauſarum Ciuilium, nam remittendus eſt Iudici Criminali,Bar. in l. Diuus in fine ff.de falſis, & in l.ſi quis obrepſerit in princ.ff. eodem,Inno.in c.dilectus de iniurijs,& in cap.2. de crimine falſi,per tex. in l.de qua re §.latrunculator ff. de Iudicijs.

RESOLVT. CXLI.

Num ſi Officialis, qui dat ſindicatum delinquat, ſit puniendus per ſindicatores,an verò remittendus?

1 *Officialis delinquens in ſindicatu remittendus eſt ad ſuum Iudicem.*
2 *Syndicatores officialium non habent iuriſdictiooem contra officialem de geſtis extra officium,& abſque contemplatione officij.*

Quæro,

QVero, ſi Officialis, qui ſtat in ſindicatu delinquat, ſit puniẽdus per ſindicatores, an verò remitti de-
1 bet ſuo Iudici puniendus? Reſpondetur eſſe remittendum, & ratio eſt, quia ſindicatores Officialium non
2 habent iuriſdictionem cõtra Officialem de geſtis extra officium, & abſq; contẽplatione officij, quia in talibus non ſortitur forum, Alber. Brun. in tract. de conſtit. decret. ſtatut. in verbo Officialis, col. 2. Bal. in l. 2. C. vbi de ratiocinijs, Guliel. de Cun. in l. nulli C. de appellationibus, Iaſ. in l. vnica, col. fin. verſ. tertio habetis, C. vt omnes Iudices tam Ciuiles quam Criminal. Ange. in l. 1. in fi. C. ſi rector Prouinciæ, Alex. conſ. 17. n. 3. & ſeq. vol. 1. Dec. in conſ. 331. n. 3. vol. 2. Corn. in conſ. 13. pro tenui vol. 1. Bertaz. conſ. 16. eodem vol. Mandel. conſ. 82. n. 3. Rolan. conſ. 4. nu. 10. vol. 1. Menoch. conſ. 557. vol. 3. & eſt communis ſecundum Iaſ. loco citat. in fine.

RESOLVT. CXLII.

An ſolus titulus beneficij abſque reditu, ſufficiat, vt clericus delinquens remittatur?

1 *Appellatione beneficij venit beneficium tenue.*
2 *Habens beneficiũ tenue, tenetur recitare horas Canonicas.*
3 *In impetratione ſecundi beneficij, facienda eſt mentio de primo quamuis tenuiſſimo.*

QVero an ſolus titulus beneficij abſque reditu, ſufficiat, vt clericus delinquens remittatur Iudici Eccleſiaſtico? Reſpondeo rationem dubitandi eſſe ex eo, quod non dicitur beneficium ſi nihil boni tribuit. Sed contrariam ſententiam puto veriſſimam, quod clericus habens beneficium tenue, & parui momenti, & ferè nullius reditus, delinquendo veniat remittendus Iudici Eccleſiaſtico, ex pluribus.
1 Primo, quia appellatione beneficij, venit etiam beneficiũ tenue, & parui momenti, gl. in c. beneficium in fine de Regul. in 6. Bal. in conſ. 139. n. 3. vol. 2. Alex. cõſ. 13. vol. 1. Dec. in cõſ. 348. n. 7. vol. 2. Selua de benef. p. 4. q. 8. n. 5. Gom. de annali q. 7. n. 8. Giga. de pẽſio. q. 9. n. 5.
Hinc eſt notandum, quòd quemadmodum clericus, qui poſſidet beneficium pingue tenetur ad horas Canonicas, ita ſimiliter habens beneficiũ tenue, Hoſti. & Goffred. in ſumma de cõſecrat. Eccleſiæ, §. à quibus, gl. in c. 1. in fine de celebratione Miſſarum, & in c. clericus victum 91. diſt. Albert. de Ferrariis in tract. de horis Canonicis, q. 8. incipit, quæro quid ſit clericus Brun. à Sole, lib. 1. quæſtionum q. 40. in princ. poſt Card. in clemen. 1. celebrat. Miſſarum, Cordub. in quæſt. Theol. q. 186. Nauar. in repet. c. ſi quando not. 7. n. 27. de conſecrat. diſt. 1. & eſt communis opinio, ſecundum Couar. lib. 3. variar. reſolut. cap. 13. poſt n. 8. & ita communiter tenent Summiſtæ, vt Ange. Syl. Armilla, & Tab. licet cõtrarium tenuit Sotus lib. 10. de iuſtitia, & iure, q. 6. art. 3. vt refert Viuald. de Sacram. ordin. q. fin.
Secundo, quia diſpoſitio cap. cum nullus de tempo. ordina. lib. 6. ita procedit in beneficio tenui, ſicut in alijs Eccleſiaſticis beneficiis, vt animaduertit Imol. ibi n. 5. & Gemi. n. 8.
Tertio, quia in impetratione ſecundi beneficij faciẽda eſt mẽtio de primo beneficio, quamuis tenuiſſimo, ita probat tex. in terminis in c. non poteſt de Prębend. & dignit. lib. 6. & tex. in c. ſi proponente de reſcriptis.

RESOLVT. CXLIII.

An publicis latronibus, competat ius petendi remiſſionem?

1 *Publici latrones non remittuntur.*
2 *Vaſſallus Eccleſiæ ſi ſit publicus latro non remittitur.*
3 *Pirata non remittitur.*

QVæro an publicis latronibus competat ius petẽdi remiſſionẽ? Et negatiuè, reſpondeo ex Pragm. quæ incipit. Item quod officiales Regij, per quam diſponitur, vt publici latrones, vbi capiuntur, ibi puniantur; cui concordant dicta per Folle. in conſt. Capitaneorum nu. 65. & in pract. crim. in verbo audiantur excuſatores num. 169. & ſeq. Couar. pract. quæſt. cap. 11. nu. 17. pro quo facit tex. & quod ibi notat. in l. capitalium §. famoſos ff. de pœnis.
Amplia, concluſionem procedere, etiam in vaſſallis Eccleſiæ, qui fuerint publici latrones non remittũtur, vt fuiſſe deciſum per Sacr. Conſ. dicit Camill. Saler. in addit. ad conſ. Neap. in proœmio §. præfatis, verſ. pro cõcluſione. f. 37. lit. O, quod intelligo de vaſſallis laicis.
Amplia ſecundo, etiam ſi furtum committeretur in mari more Piratico, ita deciſum etiam dicit de Franc. dec. 142.
Limita in cauſa dec. eiuſdem de Franch. dec. 24.

RESOLVT. CXLIV.

An teſtis deponens falſum teſtimonium in cauſa Ciuili coram Iudice Ciuili, poſſit ab eo puniri, vel ſit remittendus Iudici Criminali?

1 *Iudices Ciuilem tantum iuriſdictionem habentes punire nõ poſſunt teſtes deponentes corã ipſis falsũ in cauſa Ciuili.*
2 *Teſtes falſum deponentes coram vno Iudice cenſentur ſe ſubijcere ſuæ iuriſdictioni, quod intelligitur dummodo alias illius criminis iuriſdictionem haberet.*

1 REſpondetur eſſe remittendum, ita in puncto dicit Bart. in l. ſi quis obrexerit in fine num. 5. ff. de falſ. & in l. Diuus, num. 4. verſ. Quæro, ff. ad l. Corneliam de falſis, Caſt. in l. nullum n. 4. verſ. in tex. data cunctis Iudicibus C. de Teſtibus, Bald. in l. generaliter nu. 5. C. de Epiſcop. & Cleric. & ita ſeruari teſtatur de Franch. in dec. 147. in fine num. 6.
Sed contrarium tenuit idem Bar. in l. hoc iure §. aqua ff. de aqua quotidiana, & æſtiua: volens expreſsè, quod Iudex Ciuilis poſsit teſtem falſum coram ſe deponentẽ punire, nã tacitè videtur acquieſcere eius iuriſdictioni
2 per dictum §. aqua, & per dictam l. nullũ C. de teſtibus, quæ pro hac parte mihi quidem videtur multum ſtringere, ibi enim dicitur, quòd delinquens coram aliquo Iudice, falsũ teſtificãdo, efficitur de foro ipſius Iudicis, & ab eo punitur; licet alias, talis Iudex non eſſet competens delinquentis; vt etiã ibi tradunt omnes ſcribentes, Affli. dec. 219. n. 1. Couar. pract. q. c. 19. n. 8. Franc. dec. 147. n. 1. Petrus Cabal. lib. 1. variar. reſ. crim. c. 17. in princ. & maximè ponderando verba dictæ l. nullum ad finem: Dum generaliter, datur facultas cunctis iudicibus, quorũ aures, teſtis offenderit in eum pro qualitate delicti animaduertendi, niſi reſpondeatur, pro vt dicit Caſtr. loco citato, quod ſcilicet data dicatur facultas puniendi cunctis Iudicibus de illis, qui de illo crimine poſſent ordinariè punire, alias ſecus, quam declarationem ſequitur de Franch. d. dec. 147. n. 6.

RESOLVT. CXLV.

An laicus fideiuſſor clerici, ſit remittendus Iudici Eccleſiaſtico?

1 *Laicus fideiuſſor clerici non remittitur.*
2 *Declinatoria, quæ competit principali non competit fideiuſſori.*
3 *Exceptio perſonalis, quæ competit principali non extenditur ad fideiuſſorem.*

QVæro, an laicus fideiuſſor clerici ſit remittendus Iudici Eccleſiaſtico: & pro remiſsione faciebat, primo,

primo,quoniam fideiuſſor conueniendus eſt coram Iu-
dice principalis debitoris, Spec.in tit.de fideiuſſo. §.1.
col.fi.in fine,Bal.in l. cum Archimendorã C.vt in poſ-
ſeſ.legato. Alex.conſ.34.n.5.vol.1.& Bellon.cõſ.17.n.4.

Secundo,quia obligatio fideiuſſoris dicitur acceſſo-
ria ad principalem, l.1.ff.de fideiuſſoribus,& §.1.inſtit.
eodem, ſed acceſſorium ſequitur naturam ſui princi-
palis, c.acceſſorium de reg.iur.in 6. igitur.

1 Contrariam tamen ſententiam tenuerũt Domini de
conſilio,vt videre eſt apud Affl.in dec. 260. per totam,
poſt Spec.in tit.de cõpet. iud.adeu. §.regulariter verſ.
pone,Bal.in l.1,in fine C.de priuilegio dotis,& in l.gre-
ce §.illud in 2.col,n.13.de fideiuſſ.Alex.in conſ.10.n.4.
vol.1.Iaſ.in l.ſi fideiuſſorem in 2.col.n.18.& idem Alex.
ff.qui ſatiſdare cogantur, Rom.ſing.529.Guid,Papa in
dec.562.Boer,in dec.23.n.8.Grani.dec.69.n.5. Chach.
in dec.17.n.7.per prædicta tamen non intelligas, quin
quando laicus in Curia Epiſcopali fideiuſſit maxime
in cauſa criminali pro clerico, Epiſcopus non poſſit
exequi pœnam fideiuſſionis contra ipſum.

Pro qua opinione duo adduci poſſunt,quę magis vr-
gere videntur.Primo tex.in l.ſi reus ff.Iudicatum ſolui,
2 vbi exceptio declinatoria competens principali, non
competit fideiuſſori,ſeu ceſſionario. Secundo quia ex-
ceptio, quæ eſt in perſona principalis, non extenditur
3 ad fideiuſſorem,l.exceptiones,ff.de exceptio.l.priuile-
gia ff.de regu. iuris.

RESOLVT. CXLVI.

An tertius comparens in cauſa pro ſuo intereſſe poſſit
petere remiſſionem cauſæ?

1 *Tertius veniens in cauſa non remittitur,quia dictus tertius comparens in cauſa dicitur actor, & non reus.*
2 *Tertius non auditur, niſi in terminis in quibus reperitur cauſa.*
3 *Tertius poteſt allegare Iudicem ſuſpectum.*

QVæro,an Tertius comparens in cauſa pro ſuo in-
tereſſe poſſit petere remiſſionem cauſæ;Reſpon-
detur negatiuè ex pluribus.

Primo: quando Tertius cõparet in cauſa ad impe-
diẽdum exequutionem ſententiæ tamquam Poſſeſſor,
1 dicitur Actor,& non reus,Bal.& Caſtr.in l.teſtamenta
omnia n.6 & ſeq.C.de teſta.& in l.à Diuo Pio §.ſi ſuper
rebus in 3.notab.ff.de re iudica.& idem Bald. in l.fin.in
2.col.n.15.C.de edicto Diui Adriani tollendo,Anto.de
Canar, in tractatu de inſinuat. p.5.q.24.fol.152.in 9.
vol.tract.Rolan,conſ.29.n.3.vol.2.Ancha. in terminis
in conſ.333.per totum,vol.1.Bertran.in conſ.157.n.4.
vol.1.Ann.alleg.76.in 2.col.n.4.vol.1.poſt Aupbrer. in
repetit. clem.1.reg.2. fall.10.fol.393.de offic.Ordina.
Sed actor ſequitur forum rei, l. iuris ordinem C. de iu-
riſdic.omn. Iud.igitur.

2 Secundo quia,vt Tertius audiatur, neceſſe eſt,vt iu-
dicium acceptet in eo ſtatu in quo tunc reperitur,cum
ad iudicium accedit, vt probat tex. in c.vlt.vt lite pen-
dente in 6.Bal.in auth.nũc ſi hæres in fine C.de litigio-
ſis, Fely. in c.cum ſuper in fine de offic. Deleg. Couar.
pract.q.c.13.n.1.Vant.in tract.de nullit.in tit.quis poſ-
ſit dicere de nullit.n.25. Crauet.conſ.14.n.4. Afflict. in
dec.55.& 235.per totam Franc.March.in dec.272.par.
1.Grauat.ad pract.Veſtrij.lib.5.vlt. nu.15.& Menoch.
de Arb.Iudic.lib.2.centu 2.caſu 18.num.2.quando igi-
tur poſſet cauſæ remiſſionem petere,neceſſe eſſet face-
re nouum iudicium.

3 Tertio, ad hoc conſidero, quod licet Tertius poſſit,
dum ſua intereſt allegare Iudicem ſuſpectum, non po-
teſt tamẽ opponere exceptiones declinatorias, aut di-
latorias,& ſic petere remiſſionem. Ita in terminis Bal.
in l.ſi eo tempore,C.de remiſſione pignoris in fin.Ant.
de Butr.in c.cum ſuper in fine de offic.Delegati,Franc.
in c.cum ſpeciali in 20.q.de appellat.Vrſil.in dec.55.&
235.nu.7.latè Ioan. Bapt. Valenzuela Velazquez Re-
gens conſ.95.n.63 & ſeq.vol.1.

RESOLVT. CXLVII.

An facta electione fori per clericum, poſſit Baro petere
remiſſionem cauſæ?

1 *Clericus habet priuilegium eligendi, ac variandi forum, dummodo eligat dictum forum pro rebus Eccleſiæ.*
2 *Data violentia, rapina, vel fraude, perſonæ Eccleſiaſticæ habent electionem fori.*

QVæro,an facta electione fori per clericum in con-
ueniendo vaſſallũ alicuius Baronis poſſit prædi-
1 ctus Baro petere remiſſionem ſui vaſſalli:Reſpondetur
negatiuè, nam clericus habet priuilegium eligendi, ac
variandi forum,vt in ritu Mag.Curiæ 18.Carau.in ritu
233.in principio,Capic.dicens ita deciſũ in dec.160.de
Franc.in dec.234.n.4. part.2. Afflict. in dec.257. & ibi-
dem Vrſil.n.4.Guid.Papa in dec.39.licet contrarium,
& malè teneat in conſtitut. regni ſtatuimus num. 16.
Vinc. de Anna allegat.146.part.2.Niger in cap. regni,
quoad decretum num.10..verſ. quod clerici, & hæc eſt
communis opinio,ſecundum Villalo.lib.commun.opi-
ni.opin.112.verbo clericus:Secundũ quam,pluries eſſe
deciſum in Collaterali Cõſilio teſtãtur Carauit.rit.67.
Marcell.Calà de modo articulandi gloſ.1.n.87.& alia
Add.ad Capic. dicta dec.160. in princ.

Limitatur primo, ſupradictam communem ſenten-
tiam non procedere,cum clericus forum eligit,nõ pro
rebus Eccleſiæ,ſed proprijs, ita rit. Magnæ Curiæ 229.
Iſern.in dicta conſt.ſtatuimus verſ.clericus,& poſt eum
Afflict.in 7.not.q.4.n.16. & Carau. in rit.228.q.2.

Limitatur ſecundo: Niſi Baro haberet priuilegium
abdicatiuum, nam tunc in tali caſu perſonæ Eccleſia-
ſticæ non poſſent in præiudicium Baronis variare forũ,
vt pluries deciſum fuiſſe per Sacr. Reg. Conſ. teſtatur
Addit.magna ad Vinc. de Anna in allega.146.& Mar-
cellus Calà de modo articulandi gloſ.1,nu.88. de quo
Capiblancus pragma.8. de Baron.à n.153.& ſeqq.

Limita tertio: Veram eſſe communem ſententiam,
data violẽtia,rapina,vel fraude aliqua,nam ijs ceſſan-
tibus Eccleſiaſticæ perſonæ non habent electionẽ fori,
Afflict. d. dec.257. n.2. verſ, ſed illud capitulum; & in
conſt. regni ſtatuimus, la ſeconda,n.13.verſ.Data.Ni-
ger dicto c. regni quoad decretum nu.10.& Calà loco
cit.n.89. Amplia,de qua per Annam in allegat. 147.

RESOLVT. CXLVIII.

An citatus à Iudice, coram quo poteſt petere remiſſio-
nem cauſæ, comparere debeat ad petendam dictam
remiſſionem?

1 *Citatus à Iudice incompetente, tenetur comparere, ſuumque priuilegium allegare.*
2 *Propter contumaciã amittitur priuilegiũ declinandi forũ.*
3 *Clericus citatus à Iudice laico,non tenetur comparere.*

QVæro,an citatus à Iudice coram quo poteſt pe-
tere remiſſionem cauſæ,comparere debeat? Re-
ſpondetur quod primo videtur negandum per tex.ex l.
contumacia & ibi DD.ff.de re Iudic.vbi habetur,quod
ſi notoriũ ſit,aliquem citari à Iudice incompetenti,nõ
teneatur venire,nec ideo incurret pœnam cõtumaciæ.

Contrariũ tamẽ ſuadetur per tex.in l.ſi quis ex alie-
na ff.de Iudi.& in l.1. ff.ſi quis in ius vocatus non ierit;
In quibus locis habetur,quod ſi etiã à Iudice incompe-
tenti citatus prætendat, ſe non teneri ad comparendũ
quod

Digitized by Google

1 quod nihilominus venire debeat, & allegate ſuũ priui
legiũ,& cauſas, quare non tenetur reſpondere corã ip-
ſo, & cum iſtis concordant text. in c.cum parati,& c.ſi
duobus,vbi DD.de appel.in 6.gl.in c. ſi Epiſcopus cir-
ca finem 3.q.1.Affliƈt.in Conſt.regni ſtatuimus,n.35.in
fine,Dec. in c. cæterum in 3.notab.de Iudic.alias talis
2 non comparens eſt contumax, & propter contumaciã
amittit priuilegium declinandi forum,Imo.in c.ſi duo-
bus in 1.col. in fine de appell.Alex.in l. ſi quis ex alien.
ff.de Iudi.& Franch.in d.c.ſi duobus,in 8.col.verſ.ſecũ-
do nota, Affli. in dec.123. Bar.in l.vbi ceptum,ff de Iu-
dicijs,Iacob. in l. ſi ſubijciat ff. eodem,Ang. in l.cũ qui
ff.de Priuileg.credito. poſt Inno. in c.ad petitionem in
3.col. de accuſationibus,& in cap.ſuper de off.Deleg.
Bald.in l.ſi quis ex conſenſu C. de Epiſcopali audien.

In hac tamen controuerſia puto tres caſus eſſe di-
ſtinguendos, quorum primus eſt, quod vbi certum ſit,
citatum de iuriſdiƈtione citantis eſſe, tunc merito cõ-
parere debet, ne reddatur contumax,l. contumaciter
in fine ff. de re iudicata.

3 Secundus eſt, quod vbi manifeſtum eſt ac euidens,
citantem non habere iuriſdiƈtionem in perſonam cita-
ti,ſicut Iudex laicus in clericum,tunc non opus eſt,vel
comparere, vel allegare priuilegium: Imo Iudex incõ-
petens ſic citans excommunicari poteſt,c.ſi Iudex lai-
cus de ſententia excommu.in 6.& ita procedit,text.in
clem.paſtoralis §.Piſana de Sent.& re Iudica.Imol.in l.
quidam ff. de re Iudic. Mar. Socc. in cap. poſtulaſti,q.
12.de foro compe.Fel. in c. cum ordine,vbi Dec. in gl.
fina. in fine de reſcriptis, Bar. in d. l. 1. in 3. col. & ibi
Alex. in verſ. ſed quæro,ff. ſi quis in ius vocatus, non
iuerit,Hip.ſing.227.Cara.rit.235.in princ.& in rit.230.
n.3. Vrſil.in dec.123.in princ.

Tertius caſus eſt,ſi ſit probabile dubium, an citatus
exemptus ſit à Iudice citante, & tunc citatus cõpare-
re,& allegare debet ſuum priuilegium,Miſing.in 6. cẽ-
turia obſerua.9.& Affliƈt.dec.136. & ita communis eſt
concluſio,quam in primis ſequitur Iaſ.in l.ex quacũq;
n.31. & 33. ff. ſi quis in ius vocatus, Fely. in repert. in
verbo citatus,Ioan. Andr. in c. ſcienti de reg. iur.in 6.
Iul.Clar. lib.5.§.fina.q.36.n.5. Rebuf.de Priuileg.ſcho-
lar.priuil. 154.Boer.ſingu.58. Giga:conſ.35.n.3.Gram.
dec.29.n.3.& 6.Aufre.ad Capp.Tholo.in dec. 165. Co-
uar.praƈt.q.c.33.n.2.Perez lib.1.tit.3.l.1.pag.59.Anto.
Scapp. de iure non ſcripto lib.1. c.12. n.2. Petrus Ce-
ned.in colle.ad ius Cano.par.2.coll.151. num.1.

RESOLVT. CXLIX.

An Heremita delinquens, ſit remittendus Iudici Eccleſiaſtico?

1 *Heremita delinquens debet remitti Iudici Eccleſiaſtico.*
2 *Ampliatur in heremitis ſæcularibus,qui nõ emittũt vota.*
3 *Limitatur in heremitis, qui ſub nullius obedientia manent.*

QVæro, an Heremita delinquens, ſit remittendus
Iudici Eccleſiaſtico, an verò poſſit per Iudicem
ſæcularem puniri? Reſpondetur eſſe remittendũ, quia
tales benè gaudent fori priuilegio, & hæc eſt cõmunis
DD.ſententia,quã tenuit in primis gl.in c.qui verè 16.
q.1.per illũ tex.licet ex illo tex.nihil aliud probari va-
leat,niſi quod ſunt honore digni, vt ibi, cõmunis tamẽ
Doƈtorum ſententia eſt,quod perſonæ Eccleſiaſticę re-
putantur,& ſi delinquunt ſunt remittẽdę Iudici Eccle-
ſiaſtico,vt voluit etiã gl.in c.nulla 92.diſt.gl.in l.1.verſ.
non poſſunt ff.de in ius vocando,Angel. in cõſ.121.col.
fin.vol.1. Corn.in conſ.331.n.10. vol.2.& idem Angel.
in §.1.col. fin. in Auth. apud quos oportet Epiſcopus,
Anto.de Butr.in c.2.in fine de foro cõp. Ioan. de Imol.
in clem.2.de Præben.Philip.Franc.in c. indemnitatibus
§.cæterum not.3. de eleƈtione in 6.& idẽ Ant.de Butr.
in conſ.19.col.pen.verſ.ad nonum,vbi aſſerit tales He-
remitas ſub Epiſcopi obedientia eſſe,argumẽto c.aliud
11.q.3.& quod reputantur perſonę Eccleſiaſticæ,& cle-
ricorum priuilegio gaudent, tenet etiã Card. Zabarel-
la in clem. penul. in 9.quæſt. de ſent. excommu.tenue-
runt Andr.Sicul.Frãc.de Aret.& Fel.in d.c.2.& c.j.§.4.
Ad quod faciũt notata per Rot. in antiq. in dec. 167.
Nota quod etiam ſi mulieres viuant ſine profeſſionis
obligatione,& in Regula nõ approbata, quod ſunt ſub
iuriſdiƈtione Iudicis eccleſiaſtici, & ſimiliter notat
Phili.Franc.in d.§.cæterum not.3.& in effeƈtu idẽ vide-
tur concludere Abb. in c. cum ad monaſterium n.3. de
eleƈt. dũ aſſerit confirmans opinionem gl. quod Here-
mita non dicatur perſona Religioſa: Ego etiam,vt ipſe
dicit,teneo,nempe quod nõ ſit perſona Religioſa,licet
gaudeat priuilegio fori,& ſic fatetur, quoad forum re-
putari Religioſum, quod voluit etiam Io. de Firmo in
traƈt. de Epiſcopo lib.2.col.fi.verſ.68. & tenet Ang.de
Clauas. & Bartho. Fumus in ſummis eorum in verb.
Heremita.

Contrariam vero ſententiam tenuit Io. de Lignano
in clem. per literas de præben.& dignit. dicens, quod
ſicut heremitæ nati ſunt laici, ita perſeuerant ſub iu-
riſdiƈtione Imperatoris, quem ſequutus eſt Aufrer. ad
Capell. Thol. in dec. 8. & 9. & Bellug. in Spec. Princ.
rubr.11.§. nunc videndum poſt n.6. eos tamen repro-
bat Boer.in traƈt.de ſtat.& vit.heremit.n.14.

2 Adhæreo tamen priori opinioni, vt.ſ.heremita delin-
quens,ſit Iudici eccleſiaſtico remittẽdus:quæ amplia-
tur,vt procedat non ſolum in heremitis, qui profiten-
tur tria vota Religionis,vt ſunt Camaldulenſes,de qui-
bus nulla extat dubitatio,& de eis loquitur text.in c.1.
de relig.domib. in ſextò,& in c.priuilegia de verb.ſign.
ſed etiam procedat in heremitis ſæcularibus, qui non
emittunt vota Religionis,ipſi enim gaudent priuilegio
fori, nam eorum vita eſt Religioſa,c.fi.15. diſt. & in c.
indemnitatibus §. ſupradiƈta de eleƈt.gl. in c. qui verè
16.q.1.Rot.in dec.7.de iur. patr. in antiq.

3 .Limita nunc in heremitis profugis, qui non ſunt ad-
ſtriƈti alicui Regulæ,nec ſubſunt alicui Superiori Reli-
gioſo, iſti enim delinquentes, non remittuntur Iudici
eccleſiaſtico,ita Archid.in c.qui verè 16.q.1.Sylueſt.in
verb. heremita num. 2. in verb. Eccleſia §. 1. num.51.
Nauar.in manual.c.27. num.79.poſt Abb.in c.ex parte
num.4.de cõuerſ.coniug. Fely.in c.cum ſit generale de
for. comp. in 2.col.& Aufr.ad Capell.Thol.in dec.8.&
idem Abb. in c.nullius eod.tit. & ſecundum hanc limi-
tationem intelligi debet opinio Ioan. de Lignano in
clem.per litteras de præben. & dignit.

RESOLVT. CL.

Laicus ordinatus à non ſuo Epiſcopo, ſi delinquat, an ſit remittendus?

1 *Laicus faƈtus clericus à non ſuo Epiſcopo, eſt remittendus ad Iudicem eccleſiaſticum.*
2 *Cognitio validitatis, vel inualiditatis ordinum ſpeƈtat ad Iudicem eccleſiaſticum.*
3 *Per ordinis receptionẽ, licet illegitimam,imprimitur charaƈter.*
4 *Sunt quædam in ordine, quæ requiruntur de neceſſitate, quædam de congruitate.*

QVæro,an laicus effeƈtus clericus à nõ ſuo Epiſco-
po, abſq; ſui Ordinarij licentia ſi delinquat, ſit
remittendus Iudici eccleſiaſtico? Videtur quod non,
quia clericatus collatio faƈta à non ſuo Epiſcopo,ſine
licentia,vel conſenſu ſui Epiſcopi,non valet,c.eos iun-
ƈta gl. ſuper verbo ſtatutum & c. cum nullus de temp.
ordin.in ſextò,c.1. vbi Archid.71.diſt.Ioa.Andr.in c.fi.
extra de temp. ordin. Dec.in c. cum non ab homine in
3.col.num.69.de Iudic.Guid.Pap.in dec.449.de Frãch.

dec.189.n.7.Burrel.in conſ.15.in 3.col.n.18.& nouiſſi-
mè Conc. Trid.ſeſſ.14. de reform.c.2. ſi igitur non va-
let,remanet laicus, & vti laicus puniri debet per Iudi-
1 cem ſæcularem;Sed hoc medio non obſtante in contra-
riũ eſt veritas, vt ſcilicet clericus ordinatus à non ſuo
Epiſcopo gaudeat priuilegio fori,ad quod ſuadendum
triplex allegatur ratio. Prima,quia huiuſmodi cogni-
tio, an aliquis fuerit ritè ordinatus ſapit meram ſpiri-
2 tualitatem, quæ pertinet ad Iudicẽ eccleſiaſticũ, quia
corã ſæculari ſufficit Bullatũ clericatus demonſtratio,
vt habetur in Rit. Mag. Cur.235.vbi plenè per Catau.
& de iure cõmuni eſt text.in c.ſi Iudex laicus,vbi DD.
& ſpecie in Gemin. de ſent. excom. in ſextò, cap.tuam
de ordinũ cognitione, c.causã,qui fil.ſunt legit.Gram.
dec.81.poſt n.7. & maximè quia hoc videtur inſpicere
iudicium proprietatis, ſeu validitatis, vel inualida-
tis clericatus,cuius iudicij indagatio,ſemper ad eccle-
ſiaſticum pertinet, Rip.in c. decernimus in dub. de iu-
dic. vt refert de Franch. in dec.186. in princ. & Franc.
Marc.in dec.451.n.6. part. 1. Put.in dec.291. lib.2.
3 Secunda ratio eſt, quia per ordinis receptionẽ,quã-
uis illegitimam imprimitur character, c. filij, vbi Do-
min. & Præpoſ.56.diſt.D.Tho.in 4.diſt.25. art.1. Diaz
pract.crim.canon.cap.12. in fi.Sylu.verb.ordo.4.nu.2.
de Franch.dec.189.Guid.Pap.in dec.449.Burrel.d.cõſ.
15.in fi.poſt Bart.in l.nemo poteſt in 1.col.ff.de leg.j.&
Bal.in c.ex parte in vlt.not.de conſuet.qui dicũt,quod
licet à principio illius ordinis collatio abſq; Ordinarij
licẽtia illegitima ſit,ex diſpoſitione Sac.Cõc.Trid.ſeſſ.
14.c.14.tamen ſi ille ſit ordine inſignitus tenet,& valet
ordinatio, quia quod multoties fieri non debuit, factũ
tenet,l.2.§. biduum ff. quando appellandum ſit, l.rele-
gatorum §. ad tempus ff.de interdict.& releg. l.patre
furioſo ff.de his qui ſunt ſui,vel alien. iur.& tex.in c. ad
Apoſtolicam de Regul.
4 Tertia ratio eſt ex mente D.Th.in 4.diſt.25.art.j.qui
ait, quædam eſſe quæ requiruntur de neceſſitate huius
Sacramenti,ſine quibus Sacramentum non ſuſcipitur,
vt ſexus,volũtas,&c. quædam verò de neceſſitate præ-
cepti propter cõgruitatem Sacramenti,ſine quibus ſu-
ſcipitur, vt quod quis non ſit irregularis, & alia; vnde
cum in caſu noſtro concurrant ea, quæ ſunt de neceſſi-
tate Sacramenti,licet ordinatus nõ ſit à ſuo Epiſcopo,
& abſque ſui Ordinarij licentia,non ideo Sacramentũ,
ſeu character non imprimitur, & in omnem caſum, Or-
do datus,pro non dato haberi non poteſt,gloſ.in c.pri-
matus 71.diſt.& Burrel.loc.cit.& Sylu.in ſumma verb.
ordo,il 4.num.2. Aug. in verſ. clericus num.6.

RESOLVT. CLI.

Clericus habens fratantiam & delinquens, an ſit remit-
tendus Iudici Eccleſiaſtico?

1 *Confratantia Neapoli eſt verum beneficium.*
2 *Beneficium eccleſiaſticum non confertur niſi clerico.*
3 *Deſtinatus ad clericatum, non eſt capax fratantiæ.*
4 *Beneficium eccleſiaſticum non confertur niſi per Epiſcopũ.*
6 *Beneficium requirit onus ſpirituale.*
6 *Beneficium conferri debet purè,aliàs committeretur ſimo-
nia.*

EX Conc. Trid. clericus in minoribus conſtitutus,
non gaudet priuilegio fori, niſi beneficium eccle-
ſiaſticum habeat,aut clericalem tonſuram,& habitum
deferat,alicui Eccleſię ex mandato Epiſcopi inſeruiat,
vel in Seminario clericorum habitum, & tonſuram de-
ferat,aut in aliqua Schola,vel Vniuerſitate de licentia
Epiſcopi, quaſi in via ad maiores ordines ſuſcipiendos
verſetur: Nunc dubitatur quid in clerico,qui obtinet
1 fratantiam,quæ Neapoli cõfertur in titulum beneficij,
num ſi delinquat, ad Iudicem eccleſiaſticum ſit remit-
tendus.Et affirmatiuè reſpondeo;nam hæc fratãtia di-
citur verum beneficium eccleſiaſticum,cũ habeat om-
nia illa quatuor requiſita,quę sũt de eſſentia beneficij.
2 Primò,vt conferatur clerico,c.cum adeo vbi DD.de
reſcrip.c.ex inſinuatione de procuratoribus,Ioa.Cald.
in cap.in noſtra n.5.de reſcript. & ibid.Felyn.n.9.Dec.
in rub.eiuſd.tit. n.7. Anch.in repet.regul. beneſ. de re-
gul.iur.in ſextò.Selua de beneſ. q.1.in princ. n.6. Abb.
in conſ.47.n.5.2.part. Gig.de penſio.q.8.nu.7. idem q.
86.Rebuff.de pac.poſſeſ.n.286.Barb.in clem.cauſam
§ quod ſi forte nu.57.de elect.& Roch.in tract. de viſi-
ta. in gloſ. & Benefic.in princ.
Ex quo infertur quod deſtinatus ad clericatum non
3 eſt capax huius fratantiæ, vt concludunt Innoc. Ioan.
And.& DD.in cap.2.de inſtitutionib. Abb.& Dec.poſt
alios in c.cum adeo n.4.de reſcript. Arch.in c.1.12.q.1.
& gl.in c.ex litteris in fi.de tranſact.cui addo aliam gl.
in l.ſi non dum C.de furt.vbi dicit talem deſtinatum ad
clericatum, nec eſſe eccleſiaſtico Iudici remittendum.
Secundò,vt beneficium non conferatur niſi per Epi-
4 ſcopum,vel Prælatum eccleſiaſticum,c.2. de inſtitutio-
nib.c.ad hæc, vbi DD.de off.Archid.licet quandoq;in-
terueniat præſentatio patroni laici, cap. illud de iure
patron. & cap.1. eod. in ſextò.
Tertiò, vt habeat onus ſpirituale, vel ſpiritualitati
5 annexum, quia propter Diuinum officium datur bene-
ficium,cap.fi.de reſcrip.in ſextò,Bart.in l.qui ſub præ-
textu C.de ſacroſ.eccl.Bal.in l.penul.in fi. C.de teſtam.
milit.
Quarto, vt prouideatur purè, abſque aliqua condi-
6 tione, & pacto, aliàs eſſet ſimonia, ſecundum Ancha-
ran. in cap. beneficium de reg. iur. in ſextò, Selua de
beneſ. par.1.q.1. Roch. in tract.de viſit.gl.51. ſed hæc
omnia quatuor requiſita concurrunt in fratantia, er-
go eſt beneficium eccleſiaſticum, & ſic clericus in mi-
noribus obtinens fratantiam delinquens, remittendus
eſt Iudici eccleſiaſtico.

RESOLVT. CLII.

Renunciatio facta à Nouitio profiteri volente in
Religione, ſi efficiatur poſtea Epiſcopus, an
reuocetur?

1 *In renunciatione facta à Nouitio profeſſuro religionem, in-
telligitur conditio,ſcilicet ſi permanſerit in religione.*
2 *Qualibet donatio reuocatur ob cauſam non ſequutam.*
3 *Renunciatio conditionalis euaneſcit deficiente conditione.*

COntingit dubitari ſi Religioſus effectus Epiſco-
pus reuocare poſſit renunciationem per ipſum
factam tempore ingreſſus cum debitis ſolemnitatibus,
iuxta formam Concil.Trid.ſeſſ.25.cap.5. de regular. &
dicebatur pro opinione affirmatiua, poſſe ſcilicet re-
uocare,per regulam ceſſante cauſa,& cap.ob ceſſantẽ
enim cauſam,& conditionem,ob quam præſumitur fa-
cta,nempè, re in eodem ſtatu permanente, videlicet ſi
1 permanſiſſet Religioſus, propterea factus Epiſcopus
illam reuocat,ex eo,quod in quolibet actu,& cõtractu
intelligitur illa clauſula,rebus ſic ſtãtibus,ſeu re in eo-
dem ſtatu permanente,l. quod ſeruus vbi Iaſ.n.8. ff. de
condit. ob cauſ. dat. Marta in tract. de clauſulis p. 1.
clauſ. 123.
Item dicebatur,regulam in iure eſſe generalem,quã-
2 libet ſcilicet donationem,ſeu renunciationem reuoca-
ri ob cauſam non ſequutam,l.2.C.de condit.ob cauſ.&
maximè vbi ſit per ingreſſum Monaſterij,quia tunc a r-
guitur cauſa finalis,ſecundum Cranett.in conſ.152.ita
in ſpecie donationis ob cauſam ingreſſus, concludit.
Natt.conſ.180.n.5.verſ. quod etiam ſine aliquo pacto,
Dec.conſ.86.vol.1.col.5.n.5.verſ.& iſta donatio,Socc.
conſ.183. eleganter num.3. colu. 3. verſ. poſtremo,qui
ampliat,

Digitized by Google

ampliat, maximè quando ſumus in donatione magna, vt eſt iſta, de qua agimus: cum non ſit veriſimile, quòd donaſſet, ſi vellet remanere in ſeculo, & hoc conſ. Socc. eſt inter conſ. Ruy. 204. lib. 1. idem voluit Dec. conſ. 74. num. 11. verſ. quibus tamen non refragantibus, Curt. Iun. conſ. 141. habita diligenti col. 4. num. 13. Cagnol. in l. 1. num. 37. ff. de orig. iur. Iaſ. conſ. 103. alias 104. col. 2. lib. 1. Rebuff. de priuil. ſchol. q. 163. vbi loquitur in donatione facta à ſcholare diſceſſuro è ſtudio, & applicat ad Religioſum, qui egreditur è religione, Rim. conſ. 877. num. 3. verſ. 2. lib. 5. addit. ad Dec. conſ. 31. in verb. exhibitio, Tiraquell. in tract. ceſſ. cauſ. num. 232. p. 1. verſ. renunciandis: de eſſentia enim renunciandi, ſecundum Molfeſ. in conſ. 99. eſt, vt ſtatus renunciantis mutetur, concurrat renunciatio ex defectu voluntatis renunciatura, & etiam, quia in dubio ſemper facienda eſt coniectura, vt dicamus renunciationem ad hũc caſum nõ extendi, cum ſit ſtricti iuris, & potius reſtringi
3 debet, quam ampliari: Item quia renunciatio conditionalis euaneſcit deficiente conditione, l. cedere diem ff. de verborum, & rerum ſigni. l. qui heredi §. de cond. & demon. cum innumeris alijs cumulatis per Surd. conſ. 332. num. 6. vol. 3. ſed nunc deficit conditio, ſub qua præſumitur facta renunciatio, videlicet ſi renuncians perſeueraſſet in Monaſterio, & conſequenter ob Epiſcopatus dignitatem exiuit à Monaſterio, ceſſauit conditio, & renunciatio euanuit.

RESOLVT. CLIII.

Vicario perpetuo, an verò Rectori Eccleſiæ, cui Parochialis eſt vnita debeantur decimæ?

1 *Decimæ potius debentur Rectori Parochialis Eccleſiæ, quam Vicario perpetuo.*
2 *Vicario perpetuo debetur congrua ſubſtentatio.*
3 *Si nullus apparet Rector Eccleſiæ, nec conſtat de vnione, tunc Vicarius perpetuus habet intentionem fundatam quoad ius percipiendi decimas.*

IN vna Marilianen. fuit reſolutum, decimas potius deberi Rectori Eccleſiæ, quam Vicario; nam licet
1 Vicarius perpetuus, qui habet curam animarum, & ſpiritualium, ad cap. cum ſecundum de prebe. videatur etiam ſuper decimas habere fundatam intẽtionem de iure communi ad gloſ. in verſ. neceſſitas in cap. ex poſuiſti eod. tit. & ad dec. Rot. 341. alias 5. de off. Vicar. in antiq. pro quo & Card. in clem. vnica q. 9. verſ. oppono ad hanc ſolutionem eod. tit. & in cap. 1. col. 77. extr. eodem, Mohed. dec. 5. de Parochis, facit Caputaq. dec. 339. par. 3. Rebuff. de Cong. Por. q. fin. num. 107. & ſeq. quæ intelligas procedere tantummodo pro
2 ſua congrua ſubſtentatione aſſignata, Rot. dec. 5. de offic. Vicar. in antiq. Creſcent. dec. 2. num. 1. de decim. Caputaq. dec. 339. num. 2. par. 3. In reliquis autem decimis habet fundatam intentionem Rector, vel cui eſt beneficium vnitum, Cardin. in clem. fin. ad fin. de decimis, Mohed. dec. 5. eod. tit. Caputaq. dec. 353. num. 3. part. 2. & d. dec. 339. num. 3. & 4. par. 3. ſi verò
3 nullus Rector adeſſet, nec appareret de vnione, tunc Vicarius perpetuus fundatam habet intentionem de iure communi quoad omnes decimas, Rebuf. in tract. de congrua port. num. 110. verſ. & tertius eſt, Vitalin. in clem. 1. num. 71. de iur. patr. & fuit reſolutum in vna Pampilon. decimarum 14. Ianuarij 1591. coram Seraphi. & in eadem cauſa 13. Decembris 1692. coram Pamphil. & ita ſeruauit eadem Rot. in vna Bellicen. coram Marco Antonio, cuius tenor eſt: Cum omnes fructus ſpectant, de iure ad verum Rectorem, & ideo etiam Vicarius perpetuus tantum congruam habere debet penſionem, ad cap. extirpandæ, §. qui verò, & ibi per Abb. in verſ. nota ibi congruentem de præbendis, etiam reſpectu decimarum, ad notata per Imol. in clem. 1. col. vlt. verſ. vlterius quærit, & ibi per Card. col. 4. verſ. 15. quæritur de iure patr. quod probatur in d. cap. extirpandæ in princ. in cap. 1. iuncta gloſ. de preben. in ſextò, vbi quia ſuper decimis aſſignata fuerat pauca portio non ſufficiens Vicario, iura volunt eſſe ei aſſignandam congruentem; Domini in vna Bellicen. decimarum coram Marco Antonio fuerunt, quod præſuppoſita bona, & valida vnione Rectoriæ, Vicarius perpetuus non benè egiſſet ad omnes decimas, ad notata per Bonifac. de Vital. in clem. 1. col. vlt. verſ. concluſio decima ſexta num. 114. de decimis, & text. in cap. ſi perpetuus de fid. inſtrum. vbi ſecundum intellectum Hoſt. relatum per Ant. de But. ideo Vicarius perpetuus agebat ad decimas, quia erant ei aſſignatæ, & ita deciſio Rotæ, & aliæ in contrarium intelligantur; debebat autem petere ſibi congruentem portionem aſſignari, quam Domini dixerunt in ſententia illi reſeruandam.

RESOLVT. CLIV.

Vicarius pronuncians condemnatum in exilium colligere ſarcinulas infra menſem, ſi infra illum concedatur dilatio alterius menſis, a quo die incipiat ſecundus?

1 *Dilatione menſis à Vicario conceſſa, ſi nondum elapſo dicto menſe concedat dilationem alterius menſis, non attenditur tempus datæ, ſed ſecundus menſis debet computari à fine primi.*
2 *In reſcriptis ad lites attenditur tempus datæ.*

VIcarius cuiuſdam Curiæ Epiſcopalis condemnauit Clericum in exilium pro aliquibus delictis, per quinquennium, & vt iuris eſt, conceſſit terminum vnius menſis ad colligendum ſarcinulas, poſtea infra illum menſem conceſſit dilationem alterius menſis: fuit dubitatum à quo die incipiat currere dicta dilatio ſecunda, ab vltimo die primi menſis conceſſi, & non dum elapſi, vel à tempore datæ, & dicebatur contra in-
1 quiſitum, debere incipere à tempore datæ, iuxta naturam reſcriptorum, & gratiarum, c. ſi eo tempore de reſcript. in ſextò, & cap. cum cui de præb. eod. lib. latè de Franch. dec. 61. & 426. Item dicebatur reſcriptum eſſe ſtricti iuris, Affl. in deciſ. 366. Verall. deciſ. 153. par. 1. & pro omiſſo habetur, quod in eis non fuit expreſſum; ſecundum opinionem, quam dicit eſſe canonizatam per Rot. Caputaq. in dec. 154. part. 1. & in deciſ. 282. part. 2. & reſcripta gratioſa recipere ſtrictam interpretationem, & non extendendã, teſtatur Caualc. in dec. 21. de iudic. Crauet. conſ. 172. Guid. Pap. ſingul. 635. Natt. conſil. 39. vol. 1. & extra res, & perſonas in eo non comprehenſas non trahi, Magon. in dec. Rot. Lucenſ. 52. Rot. in deciſ. 10. vt lite pendente in nouis.

Supradictis non obſtantibus pronunciauit dictus Vicarius, me conſulente, ſupradictam dilationem menſis ſecundi, non à die datæ, ſed à die vltima primi menſis conceſſi computandam eſſe; motus authoritate Vinc. de Ann. ſing. 227. qui refert ita eſſe vſu receptum, & quotidie practicari allegat Oldrad. idem tenent. in conſ. 50. Socc. in conſ. 39. num. 54. vol. 1. Fel. in c. eam te de reſcript. in fin. Guid. Pap. in dec. 109. & in ſing. 715. Cagnol. in l. 2. num. 142. C. de pact. inter empt. & vend. & Caſtrenſ. in l. vt verborum num. 8. C. qui admitti.
2 Non obſtat, quod in reſcriptis attenditur tempus datæ, quia procedit in reſcriptis ad lites, quæ ſunt odioſa, ſecus in gratioſis, vt hic, Bal. in l. ſi falſus col. 7. C. de furt. Caſtr. in l. ſi quis filio exhæredato ff. de iniuſtam. Alex. 46. vol. 5. & Ann. in alleg. 37. num. 4. & ſeq. vol. 1.

RE-

RESOLVT. CLV.

An attendendum ſit conſuetum in beneficijs eccleſiaſticis?

3 *Beneficia S. Antonij conferenda ſunt profeſſis regulæ ipſius Monaſterij.*

2 *Conſuetudine induci poteſt vt fructus beneficij vacantis pertineant per aliquod tempus adhæredes defuncti.*

3. *Valet conſuetudo vt ad Epiſcopum tantum, vel ad Capitulum tantum pertineat beneficiorum collatio.*

4 *Conſuetudo quod Epiſcopus creare poſſit nouum Canonicum pro ſuo iucundo aduentu, vbi prębendæ non ſunt diſtinctæ, valet.*

IN facti contingentia interrogatus, an eſſet atten-
denda conſuetudo beneficij eccleſiaſtici. Reſpon-
di affirmatiuè, & ad corroborandam opinionem alle-
gaui Hoſtienſ. in cap. authentica num.3. de electione,
1 & ad multa inferebam. Primò, ad conſuetudinem S.
Antonij Viennenſis, in qua habetur beneficia eius or-
dinis conferri debere profeſſis illam Regulam, non ha-
bito reſpectu ad tonſuram, & ad caracterem clerica-
2 lem, Pariſ. conſ.126. an collatio num.19. lib.4. Secun-
do infertur ad conſuetudinem, quæ induci poteſt, vt
fructus beneficij vacantis per aliquod tempus ad defū-
ctum pertineant, eiuſque hæredes, Couarr. cap. cum
in officijs ſub num.9. verſ. eſt & egregius, de teſtam.
ſed in hoc puto requiri priuilegium Apoſtolicum. Ter-
tiò infertur, quod conſuetudo facit nos cognoſcere
naturam beneficij, ſit ne electiuum, nec ne, Rip. re-
ſpon.5. Quarto inferunt, quod licet de iure communi,
poteſtas conferendi beneficia particularia ſpectet ad
Epiſcopum, & Capitulum ſimul, & ſic copulatiuè, ita
3 vt non poſſit vnus ſine altero; tamē cōtraria conſuetu-
do poteſt facere, vt ſpectet, aut ad Epiſcopum tan-
tum, aut ſolum ad Capitulum, pro quo facit cap. cum
Eccleſia Vulterrana in fin. de elect. cap. cum venerabi-
lis de conſuet. cap. tuarum de autho. & vſu palij, Ant.
in cap. fin. circa fin. de ſupple. neglig. Prælat. Abb.
conſ.67. condeſcendo num.3. lib.1. vbi ait quod de con-
ſuetudine poteſt ad ſolum Capitulum pertinere rece-
ptio Canonicorum, idque trahi poteſt ad conſuetudi-
nem cuiuſdam Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Maioris, in qua
eſt conſuetudo conferendi Capellas, & in dicto loco
non reperitur alia Eccleſia, quæ habeat iſta iura Epi-
ſcopalia, quę etiam competebat in collationibus Prio-
ratuum vltra canonicatus, ſed tamen adeſt regula ca-
nonica reſeruatoria circa dignitatem. Quinto infer-
tur ad conſuetudinem, vt Epiſcopus pro ſuo iucundo
aduentu poſſit creare nouum Canonicum, etiam ſi nu-
4 merus ſit taxatus, & iuratus, ſi præbendæ non ſint di-
ſtinctæ, Rot. Roman. dec.11. Vtrum valeat conſuetu-
do, quod Epiſcopus per tot. de conſuetud. in antiq.
Felyn. in cap. conſtitutus num.23. de reſcrip. licet cor-
ruptè loquatur in libro meo, Rot. dec.2. Sexto infertur
ad conſuetudinem, vacante præbenda in Eccleſia Col-
legiata, Prior eam conferat Canonico antiquiori, vo-
lenti dimittere ſuam, etiam ſi exiſtant expectantes A-
poſtolici, Oldr. conſ.285. col.1.

RESOLVT. CLVI.

Qualis mentio fieri debeat in diſpenſatione Papæ contra decreta Concilij generalis.

1 *Quando Papa diſpenſat contra decreta Concilij generalis, requiritur expreſſa mentio dicti Concilij.*

2 *In derogandis decretis alias à Summo Pontifice factis, non requiritur expreſſa mentio ipſorum, quando non ſunt facta in Concilio generali.*

3 *Conſtitutio Conciliaris habet tacitè clauſulam derogatoriam.*

QVando Papa diſpenſat in iure Canonico, vel di-
ſpenſat in Concilio generali nouo, vt eſt Trid.
vel in alijs Concilijs generalibus, vel decretis à ſe, vel
1 à Sede Apoſtolica factis in Concilio generali; oportet
vt ſpecialiter exprimat, ſe derogare tali decreto Con-
cilij; ita ſe habet praxis, vt ait expreſſe Couarru. lib.4.
var. reſol. c.16. nu.6. col.3. & Diſpenſatio aduerſus de-
creta Concilij, & Canones ſufficiens non cenſetur, niſi
in ſpecie fiat eorum derogatio, illis quidem verbis non
obſtante aliqua lege, vel Conſtitutione, etiam in Con-
cilio generali ſtatuta, Archid. in cap.1. de conſtit. lib.6.
text. in c. ex parte, & c. vltimo de capell. monac. c. eam
te de ætat. & qualit. c. nonnulli de reſcript. vbi Scriben-
tes, maximè Fel. conſ.4. Alex. conſil.187. lib.5. Iacoba.
de Conc. lib.5. art.18. Tamen in derogandis decretis,
aut Conſtitutionibus ſolius Summi Pontificis, non eſt
neceſſaria mentio iſta per verba prædicta ſpecialia, iu-
xta communem omnium reſolutionem; hæc Couarr.
vide etiam Alban. de Conc.1. part. cap.2. Cord. lib.4.
q.8. part.3.

Vnde Rota, teſte Verallo in dec.676. part.1. voluit
per hæc verba, Conc. Lateran. ſub Leone X. celebra-
3 tum ſeſſ.9. cap. diſpenſatione, in reformatione Curiæ re-
quirit ſpecialem derogationem, quia eſt Conſtitutio
Conciliaris, quæ dicitur habere tacitè derogatoriam
clauſulam, ſecundum Archid. in cap.1. de Conſtit. in
ſextò, Rom. in l. ſi verò §. de viro num.45. in 23. fal-
len. ff. ſolut. matrimon. Felyn. in cap. nonnullis colum.
4. de reſcript. & cum additur Concilio generali, de
quo in cap. de multa de præben. non dicitur deroga-
tum per clauſulam, non obſtante ordinatione Concilij
Lateranenſis, prout reſolutum fuit in cauſa Salaman-
tina Parochiali de Mingueda, die 20. Maij coram Do-
mino Romano.

RESOLVT. CLVII.

An ſpes de qua in capitulo finali de immunitate eccleſiarum, ſit finalis, vel ſolum impulſiua?

1 *Delinquens in Eccleſia, ſine ſpe gaudendi immunitate, debet ipſa gaudere vtpotè ex verbis rixoſis ibidem nouiter ortis, ſeu non ex propoſito, & conſultò, ſed repentino impetu.*

2 *Sub ſpe immunitatis dicitur quis delinquere in eccleſia, quando ex electione, & propoſito delinquit.*

IN cauſa immunitatis Eccleſiæ, dixi ſpem, de qua in d. cap. fin. eſſe finalem cauſam deciſionis illius, per notata per Franch. in cap. cum ceſſante, & ibi Abb. de appell. Corſet. in reperto. in verſ. cauſa final. ſed dubitari poſſet, an aliæ cauſæ ibi relatæ in fin. ſint etiam finales, & quod non, patet, nam ſequeretur, numquam delinquentem in Eccleſia immunitate gaudere, ſubſiſtentibus dictis duabus cauſis: hoc tamen falſum eſt; & ſequeretur ex ijs, quod ſi quis ſecluſa ſpe immunitatis in Eccleſia delinqueret, ſe defendendo, non gauderet, cum in eo dictæ rationes militent, argum. cap. cum ceſſante de appellat. à contrario ſenſu; & tamen hoc falſum eſt, cum defenſio, quæ eſt de iure naturali, ſecundum Plaz. in epitho. cap.28. non poſſit tolli per iura, quæ de immunitate loquuntur, cum illa ſint de iure poſitiuo, Couarr. lib.2. var. reſol. cap.20. num.2. Nec obſtat dicere, quod occidens ad ſui defenſionem, non dicatur delinquere, iuxta notata in clem. ſi furioſus de homicid. nam delinqueret certè excedendo moderamen inculpatæ tutelæ, & eſſet vltra pœnam ordinariam puniendus mitiori aliqua, Hyp. pol. in l.1. num.40. ff. de ſicar. & tamen talis immuni-

tate gaudet abſque dubio, vt notum eſt, & ex hac, & alijs rationibus, obtinuit communis opinio vt ſi quis
1 delinquat in eccleſia ſine ſpe gaudendi, quod gaudeat immunitate, teſte Remigio de immun. fallen. 3. n. 4. vbi communem dicit, & eandem opinionem communem, & magis æquam appellat Abb. in d. cap. fin. n. 7. circa med. ibidem Hoſtien. Ioa. Andr. Butr. Anchar. & Hugo, qui dicunt, ſi ſine ſpe, veluti ex verbis rixoſis ibi nouiter ortis deliquerit, quis immunitate gaudeat; Turrecrem. in canon. diffiniuit 17. quæſt. 5. verb. ſecundus eſt, Summa Ang. in verb. immunitas nu. 17. dicit, omnes ita tenere, Aufre. ad Capel. Thol. q. 43a. Syluest. verb. immunitas tertio illius nomine q. 2. verſ. tertium eſt, qui omnes, & alij relati per Gomez volunt, ſi probari poterit delictum, non eſſe commiſſum ſub ſpe, gaudebit immunitate, hoc autem probabitur, aſſerendo quod non ex propoſito, & conſulto, ſed ex repentino animi affectu, & impetu commiſſum ſit, vel etiam caſu fortuito, quia illa præſumptio communis, eſt ſolum præſumptio iuris, & eam communem appellant Bellug. in Spec. Princ. fol. 51. col. 1. & nouiter cōmunem dicit Queſada in varijs q. cap. 1. vbi dicit hunc textum limitari, quando non ex propoſito, ſed à caſu, & impetu, commiſsum ſit delictum; quorum ratio eſt,
2 quia ſpes immunitatis trahit ſecum electionem, & propoſitum; iſta autem non procedunt in eo, qui ira, iuſto dolore, ac impetu, animi affectu quocumque delinquit, vt eleganter probat Menoch. de arb. iud. caſ. 361. num. 18. vbi dicit quod ita animi motus, & iracundia tollunt qualitatem cogitādi, & præmeditari de delicto, ex quibus apparet, quod hæc ſit communis opinio, & ita dicit Ioan. Viſch. in dicto cano. diffiniuit, nempe opinionem Abb. eſſe magis ſubſtantialem in diſputando, tamen in iudicando, non eſſe recedendum à communi opinione, quæ eſt ſuffulta omnium authoritate; & ſic apparet, quod contraria opinio non ſit ita communis; neque illam Clar. §. fin. pract. crim. quæſt. 30. verſ. item quæro, appellat communem, nec magis communem, ſed ſolum ſequitur illam; & ſic nullus reperietur, qui contrariam communem dicat, minus communem, & ſolus Abb. Couarr. & Iul. Clar. eam tenent, qui non debent præualere, contra tam graues viros, numero, & authoritate non inferiores.

RESOLVT. CLVIII.

An beneficium vacans de iure, & non de facto, poſſit conferri?

1 *Poteſt conferri beneficium vacans de iure, & non de facto, quando poſſeſſio eſt euidenter iniuſta, & non colorata.*
2 *Quando beneficium vacat de iure, & confertur ab Ordinario, valet collatio non obſtante poſſeſſione colorata, ex quo non datur ſubreptio.*
3 *In collatione facta à Papa vel Legato, in qua poteſt cadere ſubreptio, debet fieri mentio de colorata poſſeſſione alterius.*

Difficultas eſt; an beneficium, quod vacat de iure, licet non de facto, quia aliquis eſt in poſſeſſio-
1 nem intruſus, rectè conferri poſſit? & poſſe conferri, docet Rot. deciſ. 9. de iur. patr. in antiq. Lupus alleg. 16. vbi Mandoſ. addit. 1. dicens, veram & communem concluſionem, Fel. in cap. cæterum de reſcript. num. 24. Rebuff. in prax. tit. requiſita ad collationem num. 60. & de prohibita beneficiorum viuentium impetratione num. 47. & 48 & verb. beneficium num. 86. Lamber. 1. part. 2. lib. q. 6. art. 9. num. 10. de iure patr. Cora. cap. 7. num. 4. de benefic. Duaren. lib 6. cap. 1. de benefic. & Hoieda de incompatib. benef. cap. 4. àn... & cap. 13. num. 60. & poſt eos Gonzal. ad reg. 8. Cancell. de altern. menſium gloſ. 15. §. 1. à num. 39. quod procedit quando poſseſſio eſt euidenter iniuſta, & in terminis cap. licet Epiſcopus de præben. in ſextó, per cap. de multa eod. tit. ſecus vero, vbi poſſeſſio eſt colorata, & color non eſt caſſatus à iure, vel ab homine; nam tunc colorata poſſeſſio alterius, ante caſſationem reddit inualidam collationem alteri factam, & attenditur illa inualiditas etiam in collatione Ordinarij, ex defectu poteſtatis, ne videatur conferre beneficium viuentis, & non ratione ſubreptionis, quæ non cadit in Ordinario, ita Abb. num. 19. poſt Butr. in c. cum in noſtris de conceſſione præbendæ, & Imol. ibi, Franc. in d. cap. licet Epiſcopus num. 2. & videtur tenere Fel. in cap. in noſtra de reſcrip. col. 29. & Selua 3. p. 12. 13. qualitate num. 19. de benef. Sed contrarium tenent alij, ſcilicet quod valeat collatio facta ad Or-
2 dinario de beneficio vacante de iure, non obſtante colorata poſſeſſione alterius, ex quo in eo non datur ſubreptio, quæ ſolum conſideratur in propoſito, tenet Cald. Hoſt. Ioa. And. in d. cap. cum in noſtris, Menoc. de arb. Iudic. lib. 2. caſ. 201. num. 152. Flam. Patif. de reſig. lib. 8. q. 9. num. 69. & idem videtur tenere Gambar. de off. Legat. lib. 3. num. 511. iuncto num. 566. & Greg. Lopez in gloſ. 00. tit. 16. p. 1. gloſ. fin. ibi alias enim conferri poteſt, & hoc etiam tenet Coſmas in Pragmatica ſanctione tit. de pacific. poſſeſ. ad fin. v. tb. prouideatur, niſi collatio fiat poſt triennalem pacificam poſſeſſionem cum titulo colorato, declaratione non præcedente, ex illo text. & regula, quam tenet etiam Franc. Marc. dec. 141. par. 2. num. 1. & 10. & videtur ſentire Lapus dicta alleg. 16. ibi, quia literæ fuerant ſubreptitiæ; in prouiſione autem Papæ, vel Legati, in
3 quibus cadit ſubreptio, facienda eſt mentio de colorata alterius poſſeſſione, alias eſt ſubreptitia, & nulla, d. cap. cum in noſtris, & ibi DD. Felyn. in d. cap. in noſtra num. 36. Selu. d. par. q. 11. 20. qualitate, n. 34. ſeu 120. Bero. in cap. ſuper literis de reſcript. num. 72. verſ. 17. & Menoch. dicto caſu 201. cum. 139. quæ concluſio limitatur. Primò, vt non procedat in prouiſione facta motu proprio, qui excludit ſubreptionem, vt poſt Calder. conſ. 13. de reſcript. & in d. cap. cum in noſtris, docent Felyn. conſ. 36. num. 35. Selua ſuper nn. 37. ſeu 115. & Menoch. num. 142. quamuis contrarium teneant Imol. Butri. & Abb. num. 19. in d. cum in noſtris ex eo, quod in propoſito adſit in Papa defectus intentionis, qui non tollitur motu proprio. Secundo limitatur, vt non procedat in poſſeſſione beneficij generaliter, vel ſpecialiter reſeruati, ex prouiſione inferioris à Papa, nam illa poſſeſſio non eſt colorata, nec conſiderabilis, ſed caret omni affectu, & iuris adminiculo, Imol. in d. cap. cum in noſtris, & Felyn. nu. 33. Selua num. 35. ſeu 105. & Menoch. vbi ſupra num. 147. Lapus d. alleg. 16. num. 2. & ibi Mandoſ. lit. E. vnde non eſt verum, quod aiunt Felyn. ibi num. 36. & Selua num. 36. ſeu 116. quod ſi poſſeſſio fuiſſet accepta ignoranter contra reſeruationem, & decretum Papæ, qui prius reſeruaſſet beneficium; eſſet facienda mentio de eo, nam contrarium videtur tenere Menoch. ſupra num. 144.

RESOLVT. CLIX.

Quis dicitur Vicarius?

1 *Vicarius eſt, qui alterius vices gerit, vel eius ſubrogatus.*
2 *Vicarius de iure canonico multipliciter ſumitur.*

1 Vicarius, lato vocabulo ſumptus, dicitur omnis qui alterius vices gerit, vel eſt in eius loco ſubrogatus, l. Vicarius ff. de legation. l. 1. C. de ſeru. Reipubl. manumitt. ita vt ſæpe in iure reperiatur Vicarius ſeruus, id eſt ille, qui gerit vices ſerui maioris in familia,

lia, l. ſi te §. fin. ibi eiuſque Vicarius, & poſtea ibi dedere Vicarium ff. de noxalib. l. ſi nouali §. denique, & l. ſeruus meus ordinarius Vicarius habebat ff. de pecul. vnde in C. habemus titulum de offic. Vicarij, vbi agi-
2 tur de Vicarijs Magiſtratuum, & Militum. In iure canonico enim Vicarius eſt nomen magni honoris, & multipliciter ſumitur, nam incipiendo à capite: Papa dicitur Vicarius Chriſti, & primus Vicarius fuit Petrus, & ſucceſſiuè alij, cap. quanto poſt prin. cap. inter corporalia de tranſl. Epiſcop. cap. vbi periculum §. cæterum, ibi, cum agitur de electione Vicarij Ieſu Chriſti de elect. in ſextò, cap. vt noſtrum, vt eccleſ. benef. ſine domin. confer. Deinde habemus Vicarium ipſius Papæ, Selu. de beneſ. 2. par. q. 1. num. 8. Item ſunt Vicarij Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, aliorumve Prælatorum, de quibus loquuntur cap. 1. 2. & 3. de off. Vicar. in ſextò, cap. 2. de conſuetud. eod. lib. & omnes deciſiones Rotæ collocatæ ſub rubr. de offic. Vicar. in nouis, & quaſi omnes ſub eodem titulo in antiquis, & in antiquioribus, qui etiam Officiales appellantur, cap. fin. ibi, Officialis, aut Vicarius generalis Epiſcopi, de off. Vicar. in ſextò, de quibus latè per Rebuff. tit. de forma Vicariatus per nu 342. Item ſunt alij Vicarij inferiores, pedanei, ſeu foranei nominati, de quibus in clem. 2. & ibi gloſ. verb. foraneo de reſcript. Mohedan. dec. 5. de appell.

RESOLVT. CLX.

Primitiæ, & decimæ, an debeantur etiam clericis in eccleſia ſeruientibus?

1 *Decimæ debentur Parocho, ſiue Rectori parochialis, & non alijs ſacerdotibus Eccleſiæ.*
2 *In noua lege debentur decimæ, & primitiæ ſecundum conſuetudinem, & indigentiam miniſtrorum, quoad quantitatem.*

PRo affirmatiua faciebat text. in cap. 1. de decim. vbi olim decimæ debebantur Sacerdotibus, verum hoc non obſtante contrarium cenſui in quadam cauſa mihi delegata, motus his rationibus. Primò, quia Parochus, vel is, cui eſt beneficium vnitum, habet fundatam intentionem, Card. in clem. fin. ad fin. de decim. Mohed. dec. 5. de decim. Caputaque deciſ. 353. num. 3. part. 2. & dec. 339. num. 3. & 4. part. 3. decimæ enim, primitiæ, & oblationes ſunt de iuribus Parochialis Eccleſiæ, & illæ debentur ratione Sacramentorum, vt per Butri. & Abb. in rubr. de decim. Hoſtienſ. in ſumma de Parochis num. 2. Put. dec. 169. dubitauit D. Achill. lib. 3. vnde ſicut Rector habet intentionem fundatam de iure communi in decimis, DD. in cap. cum in tua, & in cap. cum contingat de decim. ita etiam debet habere in primitijs, quæ eodem modo ſoluuntur Parochiali Eccleſiæ: & quamuis de iure antiquo, decimę debebantur Sacerdotibus in genere, c. 1. de decim. & habetur in veteri Teſtamento: Nihilominus poſtquam fuerunt deſtinatę Parochiæ, & in qualibet Parochia fuit deputatus Rector pro exercitio curæ animarum, decimæ debentur Parocho tantum, & non alijs clericis ſeruientibus in eccleſia, vt declarat Rebuff. in tract. de decim. quæſt. 7. num. 3. quam opinionem tenuit Hoſt. in ſumma de decim. quæſt. vlt. Summa Angel. in verb. primitiæ num. 2. & pluries reſoluit vt in d. dec. Put. 169. & in vna Toletana primitiarum 14. Nouemb. 1586. coram Card. Seraph.

Nec in hoc caſu habet locum regula, ſi quidem conſuetudo adeſt in contrarium, nam licet in primitijs attendatur conſuetudo, tamen attenditur circa quantitatem, videlicet intra quatrageſimam, & ſexageſimam partem fructuum, non autem quoad perſonam cui debentur, & ita intelligi debet D. Thom. 2. 2. q. 86. art. 4. vbi dicit, pertinere ad ius naturale, vt homo ex rebus ſibi datis à Deo, aliquid exhibeat ad eius honorem, ſed quod talibus perſonis exhibeatur, aut de primis fructibus, aut in tali quantitate; hoc quidem fuit in veteri lege iure Diuino determinatum. Sed in noua lege diffinitur per determinationem Eccleſiæ, ex qua homines obligantur, vt primitias ſoluant ſecundum conſuetudinem patrię, & indigentiam Miniſtrorum Eccleſiæ. Conſuetudo igitur eſt attendenda circa quantitatem primitiarum, nec aliter ſentit (iudicio meo) Sot. de iuſt. & iur. lib. 9. q. 3. art. 4. quia tantummodo refert conſuetudinem Hyſpaniæ, ſed non dicit an in hoc caſu requiratur conſuetudo, vel præſcriptio, & quamuis Summa Sylueſt. teneat, quod in hoc ſit attendenda conſuetudo, quia tota earum determinatio in lege noua eſt per conſuetudinem, tamen repugnat his, quæ ſupra dixi, quia non eſt dubium, quod debeantur Eccleſię Parochiali, & conſequenter illius Rectori, & Boer. dec. 236. Petr. Hyſpan. de decim. q. 13. Summa Anto. par. 2. tit. 4. cap. 3. verſ. videndum, Imol. in cap. 1. vbi Abb. in fin. verſ. in gloſa de decimis: Omnes loquuntur circa conſuetudinem in modo, & quantitate ſoluendi, non autem quoad perſonam cui ſolui debent.

RESOLVT. CLXI.

An in decimis, Iudex poſſit incipere à præcepto?

1 *Ad ſoluendum decimas compelluntur ſubditi appellatione remota, & ſine retardatione.*
2 *Si laicus allegat conſuetudinem, vel præſcriptionem pro decimis ſoluendis, non auditur, ſecus ſi allegat priuilegium Apoſtolicum, vel compoſitionem.*
3 *Si agatur de decimis non ſolutis, vel ſoluendis, incipi poteſt à præcepto ſub pœna excommunicationis.*

1 CAuſa decimarum eſt exequutiua, & incipit à præcepto, & propterea ſubditi cogendi ſunt ad ſoluendum decimas, appellatione remota, text. in cap. ex multiplici, & in cap. tua nobis, vbi Abb. num. 8. & cęteri de decimis, & notat gloſ. in clem. diſpendioſam in verb. coerceri, de iudic. vbi inter cæteros Ioa. de Imol. num. 12. & Rebuf. de decim. quæſt. vlt. num. 21. Triuiſ. deciſ. Venetæ 29. num. 16. Marant. par. 6. tit. de appell. num. 304. Marcheſan. in tract. commiſſio. de appell. c. 4. num. 15. & 25. par. 2. fol. 70. vbi dicit commiſſionem appellationis in cauſa decimarum dari cum clauſula ſine retardatione: & licet gloſ. in d. cap. tua nobis in verb. tributa, & Tiraq. de priuileg. piæ cauſæ, priuileg. 133. & quidquid alij dixerint, conſideranda eſt etiam diſtinctio cum Abbate in d. cap. tua nobis nu. 9. & alijs qui eum ſequuntur, quia aut laicus allegat ſolam præſcriptionem, ſiue conſuetudinem, & non admittitur appellatio, & ſic procedunt iura ſuperius allegata, aut allegat priuilegium Papæ, vel compoſitionem legitimam, & admittitur, & ſic procedit dictum gloſ. & aliorum: Ratio diuerſitatis eſt ea, quam adducit Abb. loco citato, quia contra ius Diuinum non admittitur præſcriptio, aut conſuetudo, ſecus autem ſit in priuilegio, aut compoſitione, vel alia poteſt eſſe ratio, quia fauorabilius eſt priuilegium, & cōpoſitio, quam conſuetudo, & præſcriptio, latè Alex. Monet. in tract. de decimis cap. 8. num. 56. vſque ad n. 61. Ruginel. de appell. §. 2. cap. 3. verb. decimæ nu. 256. vbi ſententia lata ſuper decimis non recipit appellationem: Appellari tamen poterit à non admiſſione exceptionum in iudicio decimarum propoſitarum, & clarius ſupradicta firmat ibid. num. 58. & §. 6. gloſ. 7. cap. 2. Hinc eſt, quod ſi agatur de decimis non ſolutis, incipi poteſt à præcepto, cum comminatione ſub pœna ex-

Digitized by Google

excommunicationis, vt intra tot dies ſoluere debeat
tantam ſummam decimarum Rectori, gloſ.in clem.di-
ſpendioſam in verſ.præmoniti de iudic.& poſt Laudenſ.
tenet Card. Zabarell. ibid. num. 17. Imol. num. 10. &
Anchar. num.4. etiam tradunt formam: Idem etiam
de decimis in futurum non ſoluendis, tradunt ipſimet
DD. locis præcitatis, & hoc eſt, quod voluit Rebuff.
in tract. de decim. quæſt.fin.num.25. dum ait in mate-
ria decimarum poſſe incipi à præcepto, per cap. per-
uenit de decim. quod idem tenet Petr. ad collect. iuris
Canonici in cap. Paſtoralis in fin. eod. tit.

RESOLVT. CLXII.

**Epiſcopus, qui publicauit edictum ſub pœna excommu-
nicationis latæ ſententiæ nè luderetur in ſua Diœce-
ſi, an ipſe ligetur ſi ludat?**

1 *Princeps licet ſit ſolutus legibus, tamen debet viuere ſe-
cundum leges.*
2 *Sermo generalis, non comprehendit perſonam loquentis.*
3 *Vendens ius exigendi pedagium non videtur contra ſe ven-
dere.*
4 *In generali ſermone non venit perſona loquentis.*
5 *Epiſcopus non ligatur ſuo edicto.*

QVidam Prælatus publicauit edictum in tota ſua
Diœceſi ſub pœna excommunicationis latę ſen-
tentiæ ipſo facto incurrenda, contra clericos omnes,
tàm ludentes, quàm ludos inſpicientes: Accidit vna
die (recreationis gratia) quòd ipſemet Prælatus luſit,
& dubitauit an incidiſſet in cenſuras, ab ipſomet infli-
1 ctas? cui quæſito reſpondi ex illa concluſione iuris,
quod licet Princeps ſit ſolutus legibus, debet nihilo-
minus viuere ſecundum leges, l. dicta vox C. de legi-
bus gloſ. in cap. cum veniſſet in fin. de Iudic. Bal.conſ.
112. vol.1. Alex.conſ.342.vol.2. Dec. conſ. 116. vol.1.
Fachin.lib.1. controu. iur. cap.1. vnde in Eccleſiaſtic.
dicitur, patere legem, quam tu ipſe tuleris, & ſecun-
dum Fel. in cap. quæ in eccleſiarum num.29. de conſtit.
Chriſtianus conditor legis debet ipſe prius incipere
ab obſeruantia, vt alijs ſit in exemplum; vnde Chri-
ſtus: Exemplum enim dedi vobis, vt quemadmodum
ego feci, ita & vos faciatis, allegatur ad hoc text. in
l. in arenam C. de inoff. teſtam. vbi mores quos aliquis
improbat in perſonam aliorum, non debet approbare
in ſua; propterea dicitur in cap. cum eccleſiaſticæ de
excep. quod habens plura beneficia, contra alium de
pluralitate non excipit, & facit text. in cap. ſignifica-
ſti de adulter. vbi maritus non poteſt petere ſeparatio-
nem thori ob adulterium vxoris, ſi ipſe quoque adul-
rium commiſerit.

Quamuis enim ſupra enarrata ſic ſe habeant; con-
trarium conſului dicto Prelato, & mouebar ex eo, quod
2 ſermo generalis non comprehendit perſonam loquen-
tis, l. inquiſito C. de ſolut. cap. petitio, vbi bona gl.
de iur. iur. Guid. Pap. ſing. 479. & in conſ. 24. Alba
conſ.17. Hinc dixit Iſer. in cap.1. §. & nunquam, de
noua forma fidelitatis iurans defendere aliquē, vel ad-
uocare contra quemcumque non intelligitur iuraſſe
contra ſe ipſum, nec contra ſibi coniunctos, argum.
text. in cap. ſciant cuncti de elect. Tiraq. de pœn.cauſ.
3 51. num.29. Rub.conſ.23. & vendens ius exigendi pe-
dagium, non videtur contra ſe vendere, Affl. & ibi Vr-
ſil. dec.319. & in Conſtit. Regni, qui poſt crimen num.
16. Artam.in dec.3. de empt.& vend. Bertach. in tract.
de gabel.q. 13. Guttier. eiuſdem nomin. tract. q. 22. &
facit ad hoc, quod priuilegium à lege conceſſum Ba-
ronibus de reuocandis vaſſallis, qui aliò vadunt ad ha-
bitandum, non extenditur ad eos, qui eunt ad terras
Regis, Iſer. citat. §. & numquam, Vrſill. deciſ. 265.
Affl. in Conſt. Regni Monomachiam num. 7. Borrell.
ad Bellug. in Spec. Princ. rub. 7. verb. Imperium. Et
4 denique vt ſupra dixi, in generali ſermone, numquam
venit perſona loquentis, l. 1. ff. de Senator. ex quo
poteſt inferri ad argumentum, quod ſi promiſi dare
tibi turrim meam, vel caſtrum contra cunctos homi-
nes, non ideo includor in illa generalitate; nemo enim
alterum pluſquam ſeipſum tenetur diligere; ordinata
enim charitas incipit à ſe ipſo, cap. ſi non licet 23. q.
5. & primum debet ſibi erogare eleemoſynam, deinde
proximo, cap. ſane cauendum de pœnit. diſt.3. demum
accedebat, quòd quemadmodum Princeps non liga-
tur ſuis legibus, l. Princeps ff. de legib. l. digna vox C.
5 eod. Roman. conſ.44. Ita nec Epiſcopis ſuis conſtitu-
tionibus, ideo in edicto emanato per eum, ne clerici
luderent, perſona ipſius non includitur, quod intelli-
ge ſecundum Caſtr. in d. l. digna vox, ſed aduerte per-
ſonam cum ipſo ludentem, non excludi, ſed ipſo facto
incidere in cenſuras, Graff. lib.2. dec. aurea. quod di-
ctum, ſalua eius pace, mihi non placet; nam Epiſco-
pus author edicti ludendo cum eo, cenſetur diſpenſaſ-
ſe, vt communiter notant DD. in cap. at ſi clerici §.1.
de Iudic.

RESOLVT. CLXIII.

**Nepos ex ſorore, an excludat Auum in ſucceſſione
ſui patrui, matrimonio contracto *alla noua
maniera*.**

1 *Renunciatio excludens maritatam ab vniuerſali ſucceſſio-
ne, intelligitur quoad bona dotantis.*
2 *Vnius renunciatio, alteri non nocet.*
3 *Quando filia excluditur à ſucceſſione, excluditur etiam
nepos veniens vt hæres, ſecus ſi venit ex propria per-
ſona.*
4 *Renunciatio quæ fit per mulierem viuente fratre, intelli-
gitur facta ſi frater erit ſuperſtes, & ipſo mortuo, ſoror
non excluditur à ſucceſſione.*

CAſus accidit in perſonam Donnæ Fœlicis Carmi-
gnanæ filiæ quondam Victoriæ Galiotæ, & fuit
dubitatum, an veniat admittenda, vel excludenda à
ſucceſſione Franciſci Galeoti eius patrui, exiſtente
Ioanne Baptiſta eius Auo materno in medio; Et inci-
piendo à terminis iuris communis in hac quæſtione, in-
dubitatè crederem Victoriam prædictam adhuc etiam
viuentem non eſſe excludendam à ſucceſſione Franci-
ſci, quod probatur, nam licet per generaliſſimam re-
nunciationem, per excluſionem Montis Capyciorum
denegaretur ei ſucceſſio, intelligi debet quoad bona
1 dotantis tantum: Conſtitutio, ſeu renunciatio exclu-
dens maritatam ab vniuerſali ſucceſſione bonorum,
non extenditur ad alia bona, præter quam dotantis,
Theſſ.dec. 62. & ideo ſi dotetur à patre, & mater de-
cedat, vel frater, ſuccedit matri, vel fratri, & hæc eſt
communis DD. ſententia deducta ex originali doctri-
na Bal. in l.1. C. qui admitt. qui ad hoc paſſim allegatur
& hanc ſententiam communem, tutam, ac tenendam,
dicit Cephal. conſ. 278. num. 95. & 96. Anchar. quæſt.
famil. lib.3. quæſt.33. num.3. ex qua Bal. doctrina pro-
ponit regulam dec. Pedem. citata, Dec. in l. pactum
num.8. C. de collat. dicit dotata, quæ excluditur, cen-
ſetur tantum excluſa ab hæreditate dotantis, & illius
à quo habuit dotem: vnde fit, vt filia dotata excluſa
per ſtatutum, non cenſetur excluſa à ſucceſſione frater-
na, etiam ſi frater tranſmiſiſſet hæreditatem, & ius ſuc-
cedendi in alium, vt per Caſſan. in conſuet. Burgun. tit.
de ſucceſſionibus §.12. verſ. & non, Affl. dec.178. & hæc
eſt communis ſententia, & probatur ex l. vt liberis C. de
collat. & l. quoniam nouella in fin. C. de inoff. teſt. quid-
quid contra eam dixerit Rom. in conſ. 442. & ſcripſe-
rint Ruin. conſ.145. lib.3. Curt. Iun. conſ.10. Alex. conſ.

21.

24.num.6.lib.1. Iaſ. conſ.205.lib.2. Dec. conſ.62. Rol. conſ.76. lib. 3. & hanc ſententiam ampliant aliqui etiã ſi ſtatutum ſimpliciter dicat, filia, vel fœmina dotata non ſuccedat, quia intelligitur in bonis dotantis, vt per Dec.conſ.589. num.2. & 634. facit communis opinio, de qua per Cabriel. de ſtatut. concluſ.7. lib.6. vbi dicit, quod ſtatutum non extenditur ad perſonas non ſpecificatas, & cum hac ampliatione priorem regulam, & communem opinionem firmando tranſijt in facti contingentia, Senat. Pedemon. in citata deciſ. & confirmatur huiuſmodi opinio, quod filia in tali caſu excluditur à bonis patris, etiam in terminis Conſuetudinis Neap. tenet de Franch. dec. 307. part.2. vbi latè contra ſororem concludit; quod excluditur ab hæreditate patris, & ad matrem poſt aditam hereditatem, tranſit & vide ad materiam Viui.dec.188.lib.1.

Ampliatur, ſupradicta procedere etiam in caſu, vbi filia renunciaſſet hæreditati fraternæ in manibus patris nam tunc per mortem fratris, non erit excluſa à ſucceſſione fratris; nec talem renunciationem infringere prohibetur etiam ſi iuramento eſſet corroborata, vt tennit Anch.in cõſ.39.motus illa ratione,ſcilicet quod eſt contra diſpoſitionem l. fin. C. de pact. per quam improbatur pactum factum de hereditate viuentis: & hæc opinio videtur vndequaque recepta,Cephal.conſ. 108. num.21.& ſeq. & propterea Senat. Pedem. teſte Gaſpar. Theſſ. in dec.63. refert Senatum decidiſſe, filiam excluſam à bonis paternis, & maternis, in caſu quo dotata eſſet à patre; nam patre moriente, non excluditur à ſucceſſione patris ſi non dotauit.

Sed dato, & non conceſſo, quod prædicta Victoria virtute ampliſſima renunciaſſet, & eſſet excludenda, non tamen illa renunciatio nocere debet Donnæ Fœlici, quæ venit ex perſona propria, ex latè traditis per Doctores in l. qui ſuperſtitis ff.de acquir.hæred.de qua materia plura traduntur per Franch.dec.69. Addentes ad Neap. in conſuet. ſi moriatur num. 39. fol.99. Surd. conſ.355.& in conſ.85.num.2.conſ.133.num.1. Morot. conſ.22.Peregr.in tract.de fideicommiſſ. art.52. nu.92. & ſeq.Ann. conſ.92. num.19.& ſeq. qui alios cumulat Viui.dec.211.nu. 1.Marant.in conſ.104. de Ponte conſil.40.num.6.Menoch.conſ.89. num.15. vol.1. Capriol. de ſucceſſ.nu.519.fol.182.Theſſ.deciſ.128. in fi. Georg.
2 alleg.30.nu.33.& ſeq.cuius concluſionis ratio eſt, quia vnius renunciatio, alteri non nocet, Piſan. in conſuet. ſi moriatur ſub num.39. Bart.in dicta l. qui ſuperſtitis; ſic etiam Moror.d.conſ.22.Peregr.in tract.de fideicom. art.52.num.9.de Franch. loco cit. vbi hoc dicit eſſe indubitatum.

Amplia, procedere etiam quando mater tempore renunciationis recepiſſet dotem, vel aliquid renunciauit,Lanar.conſ.84.num.5.Surd. conſ.332. num.11. cum ſeq.vol.3.Morot.p.conſ.22. nu.3. idem Surd. conſ.544. num.3.vol.4.Couarr.in cap. quamuis verb. nec. redundet num.2.& ſeq.de pact.Piſanell.loc.cit.vbi tali modo refert fuiſſe deciſum in Sacro Conſil. & Frec. fol.90. ſimiliter refert deciſum anno 1528. in cauſa Marci Antonij Salani, & dicit procedere etiam quando filij ſunt heredes,vt per Guid.Pap.dec.228.Bellon.conſ.15.n.10. Crauet.conſ.403.num.2.Surd.conſ.133. num.29. vol.1. & ita quoque refert deciſum Molfeſ. de renunc. q. 5. in vna cauſa,iunctis aulis,in anno 1564. die 17. Nouembris ad relationem Conſiliarij de Altomare, & refert Camill. Salern. in conſuetud. ſi qua moriens ſub n. 51. fol.224.

Non obſtat,quod dicta Donna Fœlix, vti hæres ſuæ matris,non poſſit venire contra renũciationem, ſed illam tenetur habere firmam,& ratam, ex reg. text. in l. cum à matre C. de rei vend. vbi hæres tenetur habere ratum factum defuncti, vt voluit Arer. conſ.3. ſed cum in caſu noſtro,Alex.conſ.12.n.5.vol.5.Ruin. conſ.1. nu. 8.& 20. Iaſ. & alios quos probauit Menoch. conſ. 323. num.63.vol.4.Surd.qui plures alios citat conſ.85.nu.2. vol.1.& conſ.332.vol.3.Morot.d.conſ.22.num.4. Vrſil. in add.ad Affl.dec.161.num.8.de Franch.dicta dec. 69. nam reſpondetur dictam concluſionem procedere, vbi factum defuncti reſpiceret incommodum hæredis, vel eſſet contra iuris diſpoſitionem, prout eſt in caſu noſtro,vbi incommodum inducitur filiæ agenti ex propria perſona, ita Gramat.dec.53. Cacher.dec.103.

Non obſtat ſecunda alia partis prætenſio deſumpta
3 ex regula illa, quando filia excluditur, à ſucceſſione, excluditur etiam nepos, vt dicit Bald. in l.maximum vitium in princ. C.de lib. præter. quia repræſentat perſonam, quæ excludebatur, nec ratio ſuadet, vt debeat plus concedi Nepti,quam filiæ, ita Bal. in l. 2. C. de in ius voc. n. 5. & ideo ea ratione, qua excluditur filia ſi viueret,eadem,& Neptis excluditur, ita Ang. in auth. de hęred.ab inteſt.§. reliquum verſ. ex hoc facit, Dec. conſ.634.Pariſ.conſ.49.num.78.lib.3.quia reſpondetur ſupradicta locum habere ſi filius vti vellet iuribus patris,vel matris,& ſi veniret per ſubingreſſionem, ſecus tamen quando venit ex propria perſona, & iure proprio,tunc enim factum Patris,& Matris illi non nocet, vt ſcripſit Bar.in l.1.§.ſi ſit Nepos ff.de collat. & in l.2. C.de bonor.poſſeſs.Surd.332.num.10.in fin.

Non obſtat tertia promiſſio de ſoluendo tantundem in caſu, quo fuiſſet facta auocatio bonorum,& contrauentio renunciationis, quia vti continens factum alienum à iure reprobatur, l. ſtipulatio iſta §. alteri ff. de verbor.oblig.l.quoties C.de donat.quæ ſub modo,§.alteri inſtit.de inutil.ſtipul.Bal.conſ.63.vol.1. Dec. conſ. 16. eod. vol. vnde Affl. in dec.295. refert fuiſſe iudicatum in Sac. Conſ. maritum qui promiſit factum alienum cum pœna ſcilicet facere ratificare eius vxorem, non tenetur ad pœnam, muliere non ratificante, per text. in l. ſi vehenda §. idem iuris ff. ad l. Rhodiam. de iactu, l. apud Celſum ff. de doli mali exceptione,& gl. in cap.ſicut ex literis de ſponſal.

Non obſtat quarto, Neptem tamquam remotiorem in gradu eſſe excludendam, ex regula, proximior in gradu,prior in ſucceſſione,ad tex.in auth. poſt fratres, & quod ibi notat.C. de legitim. hæred. Nam reſpondetur partem ab huiuſmodi ſucceſſione ſe excluſiſſe contrahendo matrimonium,ſecundum conſuetudinem Capuanæ, & Nidi, Affl.dec.236.Ann.conſ.91.vol.2. & in conſ.2. vol.1.

Vnde omnibus reiectis, quæ per partem aduerſam
4 afferuntur, adducto, in proprijs terminis huius articuli conſ.Bal.437.vol.1.quem refert,& ſequitur Lanar.conſil.49.vbi renunciatio, quæ fuit per mulierem tempore matrimonij,ſi tunc frater viuit,cenſetur illa facta contemplatione,& ad beneficium fratris ſuperſtitis, ita vt ipſo mortuo,ſoror,non excludatur à ſucceſſione;ſed ſiue ſola ſit in gradu proximo, ſiue cum alijs ſororibus ſuccedat,non obſtante renunciatione,quia eſt perſonalis renunciatio in beneficium fratris, etiam ſi ſit concepta pro ſe,& hęredibus; ſequitur Aym. conſ.42. Capyc. dec. 190. qui dicunt procedere etiam ſi renunciatio vnius ex parentibus fuiſſet facta fraternarum hæręditatum,& fratribus ipſis pro hæredibus; eamdem opinionem tenet Ang.in conſ.52. qui loquitur etiam in renunciatione facta in beneficium fratrum,& hæredũ, & dicit operari, quod potuiſset pater de hæreditate diſponere,vel donec ſupereſt maſculus,aut deſcendentes ex eo, quorum intuitu renunciatio facta cenſetur; imò in caſu ſuo filia,quæ renunciauerat, concurrebat cum fratre defuncto,& ſic militabat fauore agnationis; idẽ tenuerunt Bal.in l.pactum quod dotale n.3. 4. 9. C. de pact.vbi Paul.de Caſt.col.2.in princ. num.6. qui dicit, renunciationem, & iuramentum intelligi fieri, rebus ſic ſtantibus;idem Bal.in l.ſi actionem nu.1. C. de pact. qui dicit ſi ſint duę ſorores,& illa quę nubit facit pactũ de non petendo hæreditatem paternam,non ideo intelligi-

ligitur tenunciare,ſed accreſcit ſorori, Dec. in l. pactũ quod dotale C.de pact.num.5.Alex. in l. ſtipulatio hoc modo concepta ff.de verbor.obligat. Atet. in l. qui Romę §.duo fratres verſ.ſi.ff.de verb.oblig.vbi etiam Rip. num.89.Guid.Pap.in conſ.158.in 2.dub.Corn.in conſil. 291.vol.4.Dec.in conſ.370.col.fi.verſ.vlterius , qui dicie ſuccedere cum alijs ſororibus conferendo dotem, Bertr.in conſ.60.vol.1.& in conſ.133.eodem volum.Io. de Imol.in l.qui ſuperſtitis col. 1. circa medium ff. de acquir.hæred.Philipp.Franch.in c. quamuis de pact. in 6. col.4.lim.6.vbi Gemin.col.fi.verſ.ſed pune,Aym.latè in conſ.41. qui dicit ſuccedere cum alijs ſororibus, quæ non renunciauerunt;imò vlterius addit, quod nec renunciatio obeſt,ſi tempore renunciationis non extat maſculus; nam præſumitur facta contemplatione maſculorum procreandorum, quia iſtæ renunciationes ſunt odioſæ, & reſtringendæ, Bal.in conſ.33.col.fin.n. 24. qui loquitur in filia renunciante in beneficium fratris infantis,Guliel.Bened.in c.Rainutius in verb. duas habens filias n. 297.extr.de teſtam.Neap. in conſuet. ſi moriatur in verſ.ipſi ſucceſſores num.31.

Ex pręmiſſis igitur ſatis apparet,non eſſe in conſideratione conſ. Alex.29. vol. 3. quod allegatur pro parte contraria,cum ad ſufficientiam talis opinio ex pręmiſſis rationibus confutetur ab Authorib. & quod ſurtius Alex.loquitur quando tempore renunciationis non extarent maſculi, ſed fœminæ tantum, dicit etiam non præſumi factam renunciationem contemplatione maſculorum naſciturorum, & num.9. fatetur, ſi extarent maſculi fratres tempore quo ſoror renunciat,pręſumitur facta contra dictos fratres maſculos extantes, ac illis deficientibus deficiat renunciatio; & ſic caſus de quo agitur, ex intentione Alex. ſit prorſus omni dubitatione vacuus.

RESOLVT. CLXIV.

Diſpenſatio, quibus in caſibus permittatur.

1 *Vbi timetur de ſcandalo, eſt locus diſpenſationi.*
2 *Diſpenſatur ratione temporis, vel perſona,pietatis, vel neceſſitatis, vtilitatis, vel euentus rei.*
3 *In pœna ſtatutaria Iudex poteſt diſpenſare quando procedit ex officio.*

3 GLoſ. celebris in l. quid ergo §. pœna grauior ff. de
his qui not.infam.enumerat varios caſus,in qui-
bus eſt licita diſpenſatio;& inter cætera diſpẽſatio per-
mittitur vbi extaret ſtrages multorum, & de ſcandalo
2 timeretur, vt in cap.conſtitueretur 50.diſt.Item diſpen-
ſatur ratione temporis,vel perſonæ,pietatis, vel neceſ-
ſitatis, vtilitatis,vel euentus rei,vt probatur in cap.re-
quiſitis §.niſi rigor 5.q.7.& Spec.in tit.de diſpenſ.§.ge-
nera autem. Alios quamplures caſus in quibus Iudex
poteſt diſpenſare,& pœnam,& rigorem iuris mitigare,
Panor.in c.ſuper eo in gloſ.de off.Deleg.verſ.ratio mi-
nuendi cum ſeq.vbi ſingulariter de iſta materia;Vnum
tamen nota; licet ſit verum, pœnam ſtatutariam eſſe
imponendam,niſi mutetur; & Iudex diſpenſet; tamen
Iudex poteſt facere iſtam diſpenſationem,quando pro-
cedit ex officio, ſecus ſi ad inſtantiam partis, tenet
Card.in clem.1.de teſtam.3.col.q.12.num.9.

RESOLVT. CLXV.

Epiſcopus in viſitatione,quas probationes admittere debet ſuper verificatione celebrationis miſſarum?

1 *Nulla eſt virtus referentis, ſi de relato non appareat.*
2 *Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.*
3 *Quando ſcriptura ſe remittit ad aliam, ſi non apparet de ſcriptura relata,remanet ſine virtute ſcriptura referens.*

OEconomus cuiuſpiam Eccleſiæ, cui inter cætera
pertinẽtia ad eius officiũ;peculiare munus erat
certum Miſſarum numerum celebrandum curare, te-
quiſitus ab Ordinario loci,vt de prædictu numero do-
ceret: fuit dubitatum,quas probationes debuiſſet ad-
mittere de iure,& ſi probet teſtis deponens ſe curaſſe
ad inſtantiam prædicti Economi celebrari decem Miſ-
ſas quolibet die feriali,& quindecim in feſtiuis in circa,
ſe referens libris in quibus adſcribũtur Sacerdotes,qui
1 non apparent. Videbatur dicendum ſupradictum te-
ſtem non probare ex quo nulla dicitur eſſe virtus refe-
rentis,niſi de relato appareat,qualis, & quanta ſit vir-
tus,& potentia illius, Rolan.conſ.8.num.20.præſuppo-
ſito lib.3.Brun.conſ.75.viro,num.27.nam virtus decla-
ratiua referentis,à relata ſumitur,vt tradit Aret. conſ.
76.diligenter num.6.Pariſ.conſ.72.videtur nu.59.lib.1.
& releuato non apparente,referens nihil operatur, Pa-
riſ.conſ.33.exarato,lib.1.Bal.conſ.99.vol.1.de relato,
2 ad referentem idem debet eſſe iudicium,cum dicat eſſe
in referente cum omnib.ſuis qualitatib.Bat.in l. 1. ff. ſi
fam.furt.feciſſ.dicatur,& in l.1.ff.de arbitris,& arguen-
do à teſtium depoſitione ad inſtrumentum, ſeu ſcriptu-
ram;argumentum eſſe validiſſimum in iure, teſtatur E-
uerard.in conſ.18.vol.2. & facit tex. in l. in exercendis
C. de inſtr. vnde quoties inſtrumentum facit mentionẽ
de aliqua ſcriptura, tamquam de ſua cauſa,tũc vtrum-
que eſt neceſſe procedere,alias dicetur magis enuncia-
tum,quam diſpoſitum,vt ſentit Alex.conſ.3. col.1. vol.
3 2. vbi dicit, quod ſi ſcriptura ſe remittit ad aliam, ex
natura relationis, ſi non apparet de ſcriptura relata,
ſcriptura referens,ſine virtute remanet, ſequitur Dec.
conſ.103.vol.3.poſt Bal.in l. inciuile ff.de legib.& Spec.
in tit.de confeſſis §.3.verſ.ſed numquid,Dec. conſ.5.n.
5.& ſecundum Anchar.in conſ.59. n.4. eluſoria dicitur
omnis relatio,quoties euidenter non conſtat,quod cõ-
tinetur in relato,vt quoque voluit Magon.in dec.Rot.
Florent.78.& ita etiam deciſum refert Affl.in dec. 273.
vbi refert inſtrumentum, faciens fidem de alio inſtru-
mento, non probare inſtrumentum enunciatum.

RESOLVT. CLXVI.

Fructus beneficij reſignati, à quo tempore cedunt in commodum illius reſignatarij?

1 *Mors, & renunciatio æquiparantur.*
2 *Quando ſtatuto exprimitur modus vacationis per mortem, non eſt facienda extenſio ad renunciationem.*

FRanciſcus Merula renunciauit beneficium per inſtrumentum publicum 4. die Ianuarij 1613. cuidam Duci partono ipſiuſmet beneficij,qui ad prædictũ beneficium præſentauit Fabritium Riccium, & confirmatus,ac inſtitutus fuit. Oritur igitur lis inter Franciſcum,& Fabritium,dicentem,fructus à tempore renunciationis eſſe ſuos: propterea fuit dubitatum quid iuris, & ſic diſputabatur, cum beneficium non poſſit renunciari,niſi in manibus Superioris,& de eius licentia, ſecundum Bart. in l.ſi.C.de defenſ.ciui. gloſ. in c. a. de reſt.in integr.cap. quod in dubijs de renunc. nec etiam dicta renunciatio fuerit authoritate Superioris confirmata,ſecundum Rot.in tit.de renunc.dec.1.Io. Imol.in clem.1.de renun.col.vlt. & cum dictus Fabritius fuerit inſtitutus per Superiorem poſt feſtum S.Ioannis, nõ fecit fructus ſuos, nec antea dicitur beneficium vacare, c.quod in dubijs,c.admonet de renunc.c. ſi quis verò, & cap.ſi quis presbyter.7.q.1.vnde licet dictus Franciſcus renunciauerit,& Dux patronus acceptauerit ante feſtum S.Ioannis, cum poſt feſtũ fuerit dictus Fabritius confirmatus per Superiorem ex tempore confirmationis facit fructus ſuos, quia Dux non poteſt confirmare,ſed ſolum præſentare, & principalis cõtrouerſia hu-

Digitized by Google

ius dubij erat, quia regimen dictę militię ſtatuit, vt fructus morientium ante diem feſtum Sancti Ioannis Baptiſtæ, pertineant ad ſucceſſores eccleſiarum; ac idem
1 dicebatur fore in renunciatione, cum Mors, & renunciatio æquiparentur ad effectum vacationis, gloſ. in c. ſi propterea debita de reſcript. lib. 6. & tamen illud dicebatur eſſe intelligendum, quia nullus exprimitur modus vacationis, vt notat Lap. alleg. 6. col. 2. & Rot. in tit de reſcr. dec. fi. Dom. poſt Ioa. And. in c. ſuſceptũ de reſcript. lib. 6. ac in prædicto regimine exprimitur modus vacationis per mortem, vnde non erat extendendum ad renunciationẽ, maximè in materia odioſa.

RESOLVT. CLXVII.

Clericus, an teneatur de bonis patrimonialibus ſoluere collectas?

1 *Clericus non tenetur ſoluere collectas de bonis patrimonialibus.*
2 *Bona hæreditaria laicorum peruenta ad clericos, non debẽt contineri in ſolutionibus, & pagamentis Vniuerſitatum.*

1 CLericus non tenetur ſoluere collectas de bonis patrimonialibus, ſecundum Canoniſtas in c. conuenit 33. q. vltima, & l. placet C. de ſacroſanct. eccleſ. vbi DD. & cap. quamquam, & ibi gl. de cenſ. Thom. Feſtaſ. in tract. de collectis in 4. part. num. 2. cum alijs ſequentibus, vbi hoc amplificat vtiliter procedere in varijs alijs caſibus per eum relatis; Legiſtæ non diſſentiunt; quod verò receptũ ſit in praxi prætermitto. Clericus igitur non tenetur ad ſoluendum collectas pro vſufructu fundi ſibi pro ſubſtentatione vitę legato, vt per Bart. & Bal. in d. l. placet C. de ſacroſanct. eccleſ. & Ioa. de Amicis conſil. 46. & licet regulariter vſufructuarius fundi teneatur ad collectas, l. quæro ff. de vſufruc. legat. Paul. in l. Titia cum nuberet num. 158. ff. de leg. 2. Rom. ſing. 157. tu ſcis, quod vſufructuarius; vbi hoc limitat locum non obtinere, vbicumque ſolutio collectarum æquiualeret fructuum perceptioni. & ita Romanus ipſe ibi meminit obtinuiſſe in Ciuitate Florentiæ in ardua quæſtione, prout in conſ. ſuo 230. præſupponitur: cui limitationi aſſentitur etiam Nicol. Pig. cum allegatis per eum in addit. ad Roman. in mentionato ſing. 157. & Card. Alban. in lucubrationibus ad Bar. in rubr. ſub n. 4. ff. de vſufructu, vbi fatetur hoc non fore obliuioni tradendum, ex quo caſu dominus tenetur.

Hoc tamen declaratur procedere de plano in vſufructu ſæculari relicto, non autem in vſufructu pro clerico ad eius ſubſtentationem legato, quia tunc tenetur ad collectas, vt ſupra dictum eſt. Et in Regno Neapol.
2 extat c. Regni ſtatuimus; ex Bulla Papæ Honorij, quod clerici non cogantur contribuere cum alijs in collectis, nec pro bonis Eccleſiæ, nec patrimonialibus de portionibus eorum legitimæ contingentibus. Item extat prouiſio Regiæ Cameræ Summariæ in anno 1571. *Alle perſone eccleſiaſtiche, ſe li oſſerui minutamente l'eſentione riſpetto alli beni di legitima ſucceſſione ad eſſi deuoluta, & delli beni eccleſiaſtici, ma non delli beni comprati, ò acquiſtati per donatione.* Item in anno 1514. *Li clerici promoſſi alli ordini ſacri, non ſi moleſtino per le robbe donate per tal cauſa, ne anco li loro padri.*

RESOLVT. CLXVIII.

Quæ dignitas dicatur maior poſt Pontificalem, in Eccleſia Cathedrali.

1 *Dignitas, officium, & perſonatus differunt.*
2 *Prior, & Abbas obtinent dignitatem, Canonicus item in Eccleſia Cathedrali.*
3 *Plebanus Eccleſiæ Collegiatæ, Vicarius Epiſcopi, Archidiaconus, Archipresbyter, & Decanus, ſunt dignitates.*
4 *Dignitas maior poſt Pontificalem eſt illa quæ non habet aliam dignitatem ſuperiorem, excepta Epiſcopali.*

SÆpiſſimè dubitatur, quænam ſit maior dignitas poſt Pontificalem, propterea operæ pretium duxi hic aliqua de dignitate eccleſiaſtica enucleare: eſt ſciẽ-
1 dum quod differunt dignitas, officium, & perſonatus, vt probat gl. in c. vnico, & ibi Archid. de conſuet. Dignitas propriè dicitur, quando concurrunt ſimul iuriſdictio, & adminiſtratio cum ea, ſecundum Bart. quem communiter ſequuntur in l. 1. C. de dignitatib. & propterea vult Ant. de Butr. in clem. 1. de reſcri. Dignitatem non venire tantum ſub nomine adminiſtrationis, ſed etiam præſidẽtiæ, licet ſub hoc nomine veniat quidquid cõſuetudine reputatur dignitas, Rot. in dec. 432. & ratio, quia tantũ operatur conſuetudo, & reputatio eccleſiæ, quãtũ ius cõmune, quod poteſt dignitatem inducere, ead. Rot. in dec. 108. dignitatem autem dicuntur habere infraſcripti.

Primò, Prior cap. niſi, vbi gloſ. de præben. cap. quam-
2 uis, & ibi latè Panorm. de verbo ſignif. Nau. conſ. 3. de maior. & obed. tunc obtinet primum gradum dignitatis, quando fit per electionem, & non habet ſupra ſe Abbatem. vt notat Archid. in c. 1. de conſuet. in ſextò, licet prædicta ſint intelligenda in Prioratu Presbyterali, non Clauſtrali; illa verò non eſt dignitas, vt communiter notatur in clemen. & ſi principalis de reſcript. & propterea infertur Priori clauſtrali, non poſſe committi ſi in euidentem, neque cauſa Apoſtolica delegari.

Secundò, Abbas, qui comparatur dignitati Epiſcopali, quæ ſimpliciter non eſt dignitas, ſed culmen dignitatis, vt notat Archid. in cap. licet de præben.

Tertiò, Canonicus in Eccleſia Cathedrali, Mohedan. in dec. 1. de conſtitut. & Verall. in deciſ. 90. part. 1. quod etiam procedit ſub expectatione præbendæ, ex quo tali Canonico, ſicut cæteris poſitis in dignitate, committuntur cauſæ à Sede Apoſtolica, Rom. in conſ. 426. & ſecundum Butr. in cap. cum M. Ferrarien. de conſtit. procedit etiam in Canonico ſupernumerario, & ſecundum Rot. in dec. 316. eſſe Canonicum, eſt honor.

3 Quartò, Plebanus, qui habet Eccleſiam collegiatam actu, ſecus ſi non habeat actu, Feder. de Sen. in conſ. 80. Rot. quæ aliter dicit in dec. 413.

Quintò, Vicarius Epiſcopi, vt notat gloſ. in clemen. Auditor de reſcrip. in c. fi. de off. Delegat. lib. 6. gloſ. in citata clem. & ſi principalis verbo Delegat. de reſcripr. & Rot in dec. 297. part. 2. Diuerſ.

Sextò, Archidiaconatus, quamuis ratione conſuetudinis nullam exerceat iuriſdictionem, Abb. in cap. 1. de off. Archid. Viui. dec. 290.

Septimò, Archipresbyter, Geminian. & Butr. in cap. de multa de præben. & dignitat. gloſ. in clem. ij, qui, in glo. magna de ætate, & qualitate, & facit tex. in c. olim de conſuetudine, & capitulo fin. de inſtitut. Zabarell. in clement. 1. de præben. vbi enim conſuetudo eſſet in contrarium, ratio verò concluſionis principalis colligitur ex quo Archipresbyter Ruralis habet iuriſdictionem ordinariam in cauſis minoribus, vt notant communiter DD. in cap. fin. de offic. Ord. & inſuper uotanda in hac dec. Rot. 224. & dec. 129. quę vult, tunc Archipresbyteratum Ruralem eſſe dignitatem, quando actu habet Eccleſiam.

4 Octauò, Decanus, quod intellige in Decano Rurali, Rota in dec. 435. ſed vt ad rem redeam: Dignitas maior poſt Pontificalem in Eccleſia Cathedrali, eſt illa, quæ non habet aliam dignitatem ſuperiorem, excepta Epiſcopali, vt voluit Burſat. in conſ. 91. vol. 1. Artaman conſ. 22. n. 5. & ſeq. vnde Dignitas Archidiaconi cum de iure communi ſit maior poſt Epiſcopalem, propterea debet cenſeri prima poſt Pontificalem, Rot. in dec. 432. & vid. Io. And. in c. deliberatione de officio Deleg.

RE-

RESOLVT. CLXIX.

An Vicario Epiſcopi ceſſanti ab officio, ob ſuam culpam infra annum,debeatur integrum ſalarium?

1 *Vicario amoto culpa ſua infra annum, non debetur ſalarium anni integri,ſecus ſi culpa Epiſcopi fuiſſet amotus.*
2 *Idem procedit in alijs Officialibus, & Doctoribus.*

CAſus talis de facto mihi euenit: Epiſcopus enim habuit Vicarium,qui ob multas culpas commiſſas in officio fuit ab eo dimiſſus infra annum, Vicarius tamen quærebat integrum ſalarium illius anni,fuit du-
1 bitatum, ſi de iure illi debebatur, & reſpondi negatiuè per Doctores in l.venia in princip.ff.de annuis legatis, Alex.in l.diem functo ff.de offic.aſſeſſor.Abb.in c. cum ſit de Iudicijs,vbi etiam Archidi;& facit tex.in l.2.ff.de itinere actuque priuato,& pręcitati DD.loquuntur,deberi pro ea parte tantum pro qua ſeruiuit, & non pro integro anno, nam cognito vno de contrarijs cognoſcitur,& reliquum,l.1.ff. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iuris,Bar.in l.Neuia ff.de annuis lega.& in l.qui autem ff. de excuſ.tut.Nicolaus de Neapoli in l. ex his eodem tit.Paulus de Caſtro,& Alex.in l.diem functo ff. de officio Aſſeſſor. Secus ſi fuiſſet amotus culpa ipſius Epiſcopi, tunc enim dicto Vicario deberetur ſalarium integrum,nam pœna ſuos debet afficere auctores, vt fuit deciſum in Sacro Regio Conſ.Neap.teſte Maſullo in addict.ad Capic.dec.125.n.2.in fine: Prout etiam pro-
2 cedit quando Officialis, qui pro certo tempore non ſeruiuit impeditus ob tumultum Ciuitatis, ſecundum Capicium citata dec.125.vel moreretur ante finem officij,ſic etiam procedit in Doctore publicè legente,Iaſ. cit.l.diem functo num.38.vbi etiam Curtius Iunior nu. 29.qui teſtatur de communi, Bar.in l. 1. in fine in verſ. ſed ego dico,quod in ſalario C. de ſuffrag.in l. ſi vno §. item cum quidam, in verſiculo, vt tamen appareat ff. locati,& plerique in l.1.§.Diuus,il ſecondo,in fin. verſ. quando aliquis eſt conductus ff.de var.& extraord.cognit.facit etiam pro Epiſcopo,quia quicquid facit culpa Vicarij facit, ex quo ſe abſentauit, ergo non debet grauari ad dictum ſalarium,argumento l.2.§.merito ff. ne quid in loco publico; & ſicut Vicarius liberatur ab onere, ſic etiam, & à lucro; nam debet ſentire incommodum,qui ſentit,& commodum l.ſecundum naturam ff.de regu.iuris l.is,qui in poteſtate §.finali ff.de legatis præſtandis,& facit tex.in §. illud de inſtitut. pro ſocio.

RESOLVT. CLXX.

Pœna contra Duellantes.

1 *Enumerantur pænæ contra committentes duellum.*
2 *Prædictæ pænæ habent locum in duellis illicitis.*
3 *Ad incurrendum pænam contra duellantes,requiritur propoſitum, & non ſufficit ſi ex iracundia, vel rixa fiat inuitatio ad pugnam.*

1 COncilium Tridentinum nonnullas pænas ſtatuit contra Duellantes,ſeſſ.25. c.9.& Primo, omnes perſonæ prędictæ ſunt excommunicatæ ipſo facto: Secundo Domini concedentes in terris ſuis facultatem ad Duellum,priuantur illarum iuriſdictione, in quibus permittitur Duellum, ſi habuerint eas ab Eccleſia,ſed ſi ſint feudum,priuantur eo, & ſtatim efficiuntur directi Domini:Tertio Pugnantes,& eorum Patrini notantur infamia: Quarto, incurrunt priuationem omnium bonorum,& pœnam homicidij, ideſt ſic debent puniri, ac ſi eſſent homicidæ,licet non ſit ſequuta mors:Quinto, morientes in Duello priuantur Eccleſiaſtica ſepultura. Hæc omnia ex Concilio; loco ſupra citato.

2 Notandum eſt etiam, in prædictis pœnis incurri excommunicationem ipſo facto, & prædictæ pœnæ habent locum in ijs caſibus, in quibus Duellum eſt illicitũ; nota etiam in prędictas pęnas incurrere Dominos.

Præterea eſt aduertendum quod Gregorius XIII. edidit conſtitutionem, quia prohibuit Duellum ex condicto; condictum autem eſt, vtriuſque dimicantis placitum, Comitolus lib.6.de cenſuris quęſt.14.nu. 6.Tandem Clemens VIII. in ſua conſtitutione prohibuiſſe videtur Duella, etiam ſi non ſint ex condicto ſub pœna excommunicationis,vt ſi prouocatus ſit aliquis ad Duellum, & vi ad ipſum deſcendit, vt declarat idem Comitulus, vnde infertur, quod qui calore
3 iracundiæ inuitat ad Duellum, & in continenti accedit ad locum non eſt excommunicatus, etiam ſi adfuerit vſus rationis, dummodo paſſione fuerit impeditus; nam Bulla dicti Clementis dicit, ex propoſito; quare non ſufficit inuitatio ad pugnam ex rixa, ſed requiritur præmeditatio,Ioſeph Ludouicus dec.11. Rotæ Lucen. Graff. conſ.4.5.6.& 7. de homicidio, Sanchez in ſumma lib.2.cap.39.num.28.

RESOLVT. CLXXI.

Conſuetudo, an excuſet à peccato, & quomodo?

1 *Conſuetudo in multis caſibus excuſat.*
2 *Conſuetudo contra ius diuinum, vel naturale non excuſat à peccato.*

VIdebatur tenenda pars affirmatiua ex Alex.conſ. 132.vol.1.dum diſtinguit,an conſuetudo excuſet à peccato in foro conſcientiæ: dicit enim quod dum conſuetudo ſit in fieri, tunc contrauenientes peccant, non data rationabili cauſa, Abb.in c.1.de tregua,& pace:Additur etiam,quod conſuetudo, bonam fidē indu-
1 cit, Dominus Ioan. Zenobius inter conſ.Bal. 370.verba reſcripti,lib.3.quod valde ſingulariter dixit Cotta in memorabilibus in verbo conſuetudo,col.3.circa medium;& qui eſt in bona fide,non eſt in peccato,Paul.de Citadin.de iure Patronat.pat.3. cauſ.5. nu.18. fol.556. pariter conſuetudo excuſat in ludendo, etiam in foro conſcientię, cum ludus non ſit in ſe, nec iure Diuino, vel naturali prohibitus, Barbat. conſ.66. num.7. lib.3. Iul.Clar.§.Ludus verſ.item vincens, Couarr. in regula peccatum par.2.§.3.Menoch.de Arbit.Iudic. caſu 299. num. 8. Aſcan. Clement. de Patria poteſtate effectu 2. num.26.Viuius opinione 468.num.12. & 13. in Sylua; quod intelligo de ludo honeſto, & ob animi recreationem, vide gloſ. in Canone commeſſationes, in verbo cum multitudine diſt. 54.vbi ratione multitudinis derogatur ſeueritati, & licet pœna non tollatur in totum,tamen diminuitur,Crauetta conſ.137. num. 10. Item conſuetudo excuſat à peccato in his, quæ ſunt dubii iuris,Abb. in cap. cum venerabilis de conſuet. in cap.at ſi clerici,col.10. verſ. ad vnum tamen de Iudic. Idem conſuetudo excuſat à peccato præſumpo, Roch. de Curte, ad cap. final. ſuper primo notabili limit. 4. de conſuetud.

Sed contrarium eſt dicendum,videlicet non excuſare in foro cōſcientiæ,gloſ.reputata ſingularis in Canone denique in verbo conſuetudine diſt.4.quam ſingularem dicit Roman. ſing.19.& conſ.467.n.2.dicens,eam omnes ſequi,Iaſ. in l. de quibus,col.2 n.49.verſ.intellige tamē ff.de legibus,qui ait eam gloſ.eſſe valde notabilem in l.ſingularia ſub.num.49. verſ. intellige tamen ff.ſi certum Petatur,in l.1.§.fin. n 26. ff. ſi quis ius non obtempera. Calcan. ait eam gloſam eſſe ſingularem conſ.28.n.15. Felyn. in cap.non ſatis de Symonia,Caſſanę.in conſuetud.Burgundiæ,fol. 176. col. 2.Roch. in c.fin.de conſuet.col.17.ir 2.limit. Grat. conſ.3.nu. 11. vol.2. Gabriel. tit.de Malefic. concluſ.8. num.26.Me-

noch. de Arbitrar. Iudic. caſu 400. num. 11. Plotus l. ſi quando §. 6. num. 64. & 2. num. 17. C. vnde vi, Ioan. Lupus de vſur. cap. quamquam §. 4. ſub nu. 65. Vulpell. reſponſ. 70. num. 8. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 106. licet ſuboſcurè, Bald. conſ. 75. num. 47. vol. 1. Gramat. dec. 50. Fuſc. in ſingu. littera C. num. 9. ſed ratione dubitandi (ſaluo ſemper meliori iudicio) cui me in omnibus remitto, hæc prima concluſio videtur habere aliquam difficultatem, nam Ioan. Andreas in dicto Cano. Denique, allegat primo loco tex. in can. ſchiſm. in verſ. non eum 24. q. prima, vbi loquitur reſpectu perſonæ, quæ diu fuerat obſtinata in perſeuerando in illo facto, non autem loquitur in obſeruantia, vel conſuetudine populari, vt loci, prout nos loquimur, allegat ſecundo loco tex. in Cano. Flagitia 32. quæſt. 7. vbi non eſt bona excuſatio ſecundum gloſam ibi, quia ſumus in peccato Diuinę legi principaliter repugnanti, & eodem modo videtur reſponderi poſſe ad capitulum non ſatis de Symonia: Nam Symonia eſt prohibita de iure Diuino, ex his colligitur quod non obſtante prohibitione iuris poſitiui, ſi adſit contraria conſuetudo, vtentes dicta conſuetudine maxime ad bonum finem excuſantur à peccato, Innocen. in capit. 1. de tregua, & pace videtur ſentire, non peccare Prælatos, non obſeruantes illud capitulum, exiſtente conſuetudine in contrarium: Sic non ſoluens Decimas, quarum ſolutio, eſt de iure Diuino, ob conſuetudinem excuſatur, & ſic non peccat, Archid. poſt Diuum Thomam ab eo allegatum in Canone quocumque, il primo, 16. quæſt. 7. de Decimis clarius hoc explicat, Balbus de Præſcriptionibus par. 5. quęſt. 7. col. 4. in fin. vbi hos non ſoluentes Decimas excuſat à peccato, quod intelligo, quoad quotam, idem tenet Summa Angelica in verbo, Decima ſub nu. 2. per illum decurſum, Sot. in aliquibus mordendo Canoniſtas, de iuſtitia, & iure, lib. 6. q. 4. art. 1. col. 8. verſ. poſtremo vero, Nauar. in manual. c. 21. num. 20. Roch. in cap. finali de conſuet. in 1. notabili, col. 10. in paruis fol. mihi, 12. verſa pagina 4. & in hoc facit, quod ſentit Albericus ad l. Barbarius, n. 10. in fine ff. de officio Prætor. vbi ſi frater primogenitus ſuccedit in totum ratione conſuetudinis, excluſo penitus alio fratre, eſt tutus in conſcientia, ſtante tali conſuetudine; quod intelligo dummodo alter habeat ſaltem alimenta; & ex his quæ notat Io. And. in c. fin. ſuper gloſ. contrahitur de cognatio. ſpirit. lib. 6. vbi, licet vnus ſolus poſſit, & debeat leuare de fonte Baptiſmatis, iuxta, c. ſi plures diſt. 4. tamen ſi ſunt plures non peccant, ſi ita in loco illo fit cõſuetudo, vt ibi per eum, quem ſequitur Anchar. ſuper gloſ. accedat, quod notat Abbas in cap. cum venerabilis, num. 5. de conſuetud. vbi declarando dictam glo-
2 ſam, in can. denique reſtringit, ſi committatur contra
ius naturale, prout in Canone flagitia, ſuperius allegagato, & ſimilibus, nam tunc eſt peccatum, ſecus in alijs, quæ non ſunt contra ius naturale, vel Diuinum, & eſſet dubium, an conſuetudo valeret, vel non, quia tunc excuſat à peccato, idem Abb. in cap. 1. nu. 4. de tregua, & pace, ait ibi colligi vnum perpetuo notandum, quod lex præceptum non inducit ad peccatum, ſi non fuit vſu recepta, vel fuerit contrarium de conſuetudine ſeruatum, & ibi Abb. ſubdit inferius, ſi ſucceſſores viderent inobſeruantiam ſuorum, & anteceſſorum; non obſeruando, non peccant, quia poſſent ſe tueri non obſeruaſſe ex aliqua rationabili cauſa.

RESOLVT. CLXXII.

Clericus coniugatus, quo caſu amittat priuilegium fori?

1 *Clericus coniugatus gaudet priuilegio, fori ſi deferat tonſuram & veſtes clericales.*
2 *Clericus incedens in habitu laicali, & enormibus ſe immiſcens, non gaudet priuilegio clericali, neque in hoc requiritur monitio.*
3 *Enormia delicta, ſunt per quæ quis incurrit infamiam.*

OPeræ pretium duxi, pro huius articuli dilucidatione, concluſiones infraſcriptas conſiderandas:
1 Prima concluſio, clericos coniugatos, priuilegio fori
gaudere, ſi deferant tõſuram, & veſtes clericales, iuxta cõſtitutionem Bonifacij & Regiam Pragmaticam, primam in ordine, ſub tit. de clericis coniugatis, ac deciſum fuit per Sacr. Conc. Trid. ſeſs. 23. c. 6. ſecus tamen, ſi nec tonſuram, neque veſtes clericales deferant, Anfrerius de Poteſt. ſæculari in Eccleſiaſticas perſonas in prima reg. tit. limit. 7. nec alia requiruntur, ex communi Doctorum ſententia, de qua teſtatur Farin. qui innumeros profert Doctores in tit. de inquiſitione q. 8. nu. 60. & eo ipſo, quod clericus coniugatus, tonſuram, atq; habitum dimittit, cenſetur exutus omni priuilegio clericali, vt eo nullatenus gaudeat, notant Doctores in clem. 1. de vita, & honeſt. cler. Archidiacon. Io. Andr. & Dominicus de Sancto Geminiano in cap. vnico de cler. coniug. in 6. Natta, conſ. 356. n. 6. lib. 2. Carol. de Graſſis in tract. de effect. cler. in primo effectu n. 892. Hinc nota, tam clericos coniugatos, quam non, amittere tale priuilegium, ex notatis per Ioan. Menoch. in citata conſtitutione Bonifacij de clericis coniugatis in 6.

Secunda concluſio; clericalis habitus, non eſt vnquam dimittendus; nam Conc. Trid. decreuit, clericos fori priuilegio non gaudere, habitum, & tonſuram non deferentes: Nec ſufficit ſemel, aut bis deferre (debet enim eſſe actus ſucceſſiuus, & frequentatiuus) vt optimè fundat Menoch. lib. 6. præſumptionum, præſumptio. 78. n. 38. verſ. requirit plura copulatiuè Concilium, Carolus de Graſſis de effectibus cler. effect. 1. q. 2. nu. 183. verſ. ſic pariter eſt dicendum, & eſt expreſsè prouiſum per plures conſtitutiones ſummorum Pontificum Pauli III. & Clem. VII. in quibus cauetur, niſi incedant in habitu, & tonſura clerici in minoribus conſtituti, & non beneficiati, priuilegium ipſum amittant; de quib. teſtatur Vrſillus ad dec. Aflict. 24. nu. 7. verſ. ſecus hodie per prouiſiones, & Menoch. loco citat. vnde ſi clericus in minoribus conſtitutus, dimiſſo habitu, & tonſura, delinquit, ſi per annum perſtiterit abſque habitu, & tonſura prædicta, fori priuilegio nequaquam gaudet, ex dictis per Decianum in tract. crim. lib. 4. cap. 9. num. 52. quem refert, & ſequitur Carol. de Tappia in conſtitut. Regni ſtatuimus in 5. limitatione, ſi verò rariſſimè deferat habitum, & aſſidue deferat habitum laicalem, ita vt communiter ab omnibus exiſtimetur Laicus, non gaudet priuilegio fori per ea, quæ conſuluit Caſtell. in conſ. 5. num. 9. quem refert, & ſequitur Farinac. in d. quæſt. 8. num. 68.

2 Tertia concluſio, clericum (& ſi non coniugatum) in
habitu laicali incedentem, & enormibus ſe immiſcentem, abſque vlla alia monitione non gaudere priuilegio clericali, probat tex. in c. ex parte de priuilegijs, & gl. in c. perpendimus de ſent. excommunic. Anchar. Mill. Auſr. Caſſan. Archid. Butr. Ioan. Andr. Geminian. Burſat. & Clarus, relati per Farinac. in dicta q. n. 54. verſ. contrarium, quod immo nulla prorſus requiratur monitio, vbi hãc opinionem magis communem, & conſuetudinem approbatam, & in iudicando eſſe ſequendam aſſeuerat, ac innumeros alios affert pro hac opinione Carolus de Graſſis vbi ſupra nu. 889. pro qua opinione affertur Bulla Leonis X. quæ ſtatuit, clericos, qui habitum, & tonſuram dimiſerint, & in Apoſtaſiæ labem inciderint, ambulantes tamquam laicos, in crimine aliquo deprehenſos, per Iudices Laicos, capi, & inquiri; ac pariter prohibet omnibus Ordinarijs Iudicib. ne quouiſmodo directè, vel indirectè Iudices ſæculares in eo impediant, ſub pœna ſuſpenſionis à diuinis, quæ fuit promulgata in anno 1506. quam ad verbum ponit

Caſſan.

Caſſan.in conſuetud.Burgund.tit.de iuſtitia §.5. nu.51. de ea quoque meminit Boſſius addens ad Anfrer. in regu.1.tit.1.de poteſt.ſæcular. fol.20. Nec de monitione memoriam facit, & in clericis in minoribus conſtitutis,dubium non erit monitionem nullam neceſſariã, & non poſſe declinare forum, quia hodie eſt expeditum per Sacr.Conc. Trid. dicto cap.6. quod ponderauit dictus Carolus de Graſſis in dicto effectu 1.nu.891. in fine, & Doctor Marta in tractatu de Iuriſdictione parte 4. centu.2.caſ.136. in fine, & eo magis in Regno vtriuſque Siciliæ, in quo ad inſtãtiam Imperatoris Caroli V.Summus Pontifex pro bono regimine conceſſit, vt abſque trina monitione (de qua in dictis Canonicis ſanctionibus) procedi poſſit contra clericos incedẽtes ſine habitu,& tonſura,ac ſe immiſcentes ſęuis,& enormibus, quæ conſtitutio fuit emanata per Clementem Papam VII. quam interpetratus eſt Ioan. Anton. de Nigris Campanus,quæ eſt ſub tit.de vita,& honeſt.cleric.in 6.& idem in eadem repetit. in verbo monitione, n.458.verſ.ſecus: Secundum iſtam extrauagantem dicit non eſſe neceſſariam in iſtis Regnis, virtute iſtius cõſtitutionis monitionem aliquam, quod refert Marta in dicto caſu 135.n.9. & ſic ex prædictis in Regno præcipuè nulla requiritur monitio, quæ tamen conſtitutio neſcio an ſit,in vſu,ſed dato,& non conceſſo, quod requiratur monitio, non procedit in eo, qui dimiſſo habitu,eſt inueteratus in habitu laicali,quia in iſtis minus ſperatur,ob temporis diuturnitatem, quam ob trinam monitionem,ita tenuerunt Anchar.Abbas,& Hoſt. relati per Vincentium de Franchis in dec.463.n.7.Cabal. caſ.60.n.9.referens eſſe communem opinionem ex authoritate Boſſij, & Pet. Ficard. teſtatur etiam de communi in recollectione communium opin.loc.1.tit.13.c. 13.verſ.clericus non coniugatus, il ſecondo, & abſque degradatione ſunt puniendi per Iudicem laicum ſecundum opinionem communem,de qua per Couar.in c.33. practica. quæſt. refert Farinac. in d. quæſt. 8. num. 57.

3 Quarta,& poſtrema concluſio, poſſunt enormia delicta in hac materia dici, per quæ delinquens incurrit infamiam,cap.infames, 3. quæſt.7. Item furtum ſecundum Ioan. Andr. in regula ea quæ 3.quæſt.de Reg.iur. in 6. & inter enormia connumerat Farin. in dicta q. 8. num.69.

RESOLVT. CLXXIII.

Obijciens exceptionem, an videatur confiteri de intentione aduerſarij?

1 *Si is cui obijcitur ſeruitus,excipiat ſe manumiſſum, non ob id fatetur ſeruitutem, item de eo cui opponitur excommunicatio, & excipit ſe fuiſſe abſolutum.*

2 *Excipiens fatetur, quando conditionaliter excipitur.*

Exceptionem obijciens non videtur de intentione aduerſarij aliquid confiteri,vt in regula exceptionem,ſecus ſi illam confiteatur,vt notat Bar. in l. ſi vtique ff.de exceptionibus; ſed alibi dicit, quod in ijs, in quibus,pars ſibi præiudicare non poteſt,excipiens,non

1 cenſetur confiteri; vnde ſi qui dicitur ſeruus excipiat, dicens ſe manumiſſum, ideo non confitetur, quod non fuerit ſeruus :Item ſi excommunicatus,& excipitur de abſolutione; & ratio eſt, quia per confeſſionem non poteſt ſibi quis præiudicare, ſi ambæ partes fatentur exceptionem, tunc verò excipiens fatetur, ſi vna pars negat, alia fatetur,quo caſu,ſi exceptio non probatur, excipiens non cenſetur fateri ad commodum ſuum, ſed fallit in Aut.ſi dicat C.de teſtibus; & quod dictum eſt de negante,procedit ſi fiat ſine ſolemnitate in facto,& prædicta procedunt, quando exceptio fit de eo, quod non pendet à mera voluntate, prout dicitur in vltimis voluntatibus,ita notat Bar. in l. decem ff. de verb. oblig.& Regulam eſſe,quod excipiens non fatetur,quę regula procedit etiam,quando prius negatur intentio, vel quando excipiens dicit ſe non confiteri, vel quãdo ponit illam conditionaliter,quod facere cenſetur,licet verba intelligi poſſent aduerſatiuè. Procedit etiam, quando Actor negat exceptionem quoad ius,& factũ, quia nõ poſſet ſe in negato fundare,Fallit primo hęc regula quando intentio ponitur ſeparatim ab exceptione,vt ſi dico,credo, per quod datur intellectus regulæ, & illa procedit,quãdo Actor ex verbis exceptionis cõſequutiuè,& interclusiuè præſupponeret intentionem, vel fũdaret intentionem,ſecus ſi ex alio ſeparato,quia ex alio fundat,licet non ex exceptione:Fallit ſecundo, quando intentio trahitur ex verbis exceptionis,non incluſiuè,vel tacitè,nam non licet fateri intentum incluſum in exceptione,fateor tamen ipſam exceptionẽ,Fallit tertio,quando factum eſt incluſum in exceptionẽ,& actu fundat ſe in facto, prout eſt in facto, non prout eſt in iuris effectu,& tunc excipiens videtur fateri factum, ex quo infamatur;& ſic habetur ratio,quare excipiens non fatetur, quia intentionem incluſam poteſt dupliciter ponere:Primo,vt in facto;Secundo,vt in iure.In dubio autem videtur fateri, vt in facto, non vt in iure, & verba pro eo interpetrantur, ideo ſi ſuper facto fundat ſe Actor,fatetur ſe eſſe reum, ſi ſuper iure non eſt confiteri Actoris intentionem,ita notat Dom.Anton. in c. venerabilis de except. verſ. quod excipiens.

RESOLVT. CLXXIV.

Praxis citationum ab Vrbe venientium.

1 *Ponderatur textus in Clementina cauſam de electiõ.*

2 *Non tenetur citatus dare copiam citationis reo, niſi petat.*

3 *Copia citationis affixa ad valuas, debet dari, ſed ſumptibus petentis.*

4 *Citatio eſt nulla quando poſt affixionem non fuit relicta copia citationis.*

1 Praxis Epiſcopalis verbo citatio conſiderat infraſcripta circa ſtilum citationum venientium ab Vrbe,ad ornatum,& intellectum tex. in Clem. cauſam de elect. Primum non ſufficere in cauſa abſentiæ rei citandi id, quod dicitur in dicta Clem.Sed primum debet ſeruari in profanis dec. Rot. 26. de appella. in nouis,& dec.22. de deſert. in nouis,& ibi addit.num.5.ſe-

2 cundo non tenetur citans dare copiam citationis citato, niſi petat, modo ei ſit denegata citatio, addit. ad dec.5.Rot.de reſcriptis in nouis n.15.Tertio, tutius eſt relinquere copiã citationis ipſi citato pro maiori cõtumacia,addit.ibidem n.6.& ſic vidi multoties practi-

3 cari ſemper: Quarto, quando citatio ſit ad valuas Eccleſię,& Reus,vel alter pro eo petit copiam citationis, vltra relictam ad dictas valuas Eccleſiæ, danda eſt ei, ſed ſumptibus petentis,addit.ad dec.22.de Reſcript.in nouis num.15.Quinto,Praxis eſt, vt fiat copia authentica per Notarium publicum, & affigatur ad valuas, vel relinquatur ipſi citato ſi poſſit haberi perſonaliter, & poſtea fiat inſtrumentum cum citatione,& relatione inſerta,& remittatur ad Vrbem,& ita vidi ſeruari,alias ibi non faceret fidem,vide Tiraq.de vtroq. retract.§.6.

4 & gloſ.ibi,& 2. num.6. & 4. imo citatio nulliter exequuta dicitur, quando non fuit relicta copia citationis poſt affixionem,Caputaque dec.109. part.1.

RESOLVT. CLXXV.

Epiſcopus,quando tenetur conſtituere prębendam Thelogicalem?

1 *Seruanda eſt conſuetudo, quod Capitulum det ſtipendium Theologo.*

2 *Vbi exigui ſunt redditus, ſaltem habeatur magiſter eligendus ab Epiſcopo cum conſenſu Capituli.*
3 *Ad munus Theologi aſſumi poteſt Regularis, donec de ſæculari prouideatur.*

CONcilium Trid. ſeſſ.5.cap.1. de reformatione decreuit; Quod vbi in Eccleſijs Cathedralibus reperiuntur Præbendæ, ſiue aliqui huiuſmodi pro lectoribus Sacræ Theologiæ; poſſidentibus eas imponatur onus, vt ſatisfaciat muneri ſuo, &c. Secundum, de cætero has præbendas non eſſe conferendas, niſi ijs, qui per ſe ipſos id minus explicare poſſint: Tertium, vbi non adeſt præbenda, primo vacatura ad eum vſum ipſo facto perpetuo conſtituta, & deputata intelligatur, modo non habeat onus iunctum incompatibile; Quartum, quod ſi nō adeſt præbenda, per aſſignationem alicuius beneficij ſimplicis eiuſdem, ſupportatis tamen debitis oneribus, vel per contributionem beneficiatorū Ciuitatis, vel Diœceſis, vel vt cōmodius fieri poſſit per Ordinarium de conſenſu Capituli prouideatur, & ſic fertur fuiſſe deciſum Romæ, quod vbi viget conſuetudo, detur ſtipendium à Capitulo proprio Theologo, quare
1 onus huiuſmodi imminet Capitulo, & non Epiſcopo, licet ab ipſo debeat eligi, & confirmari: verum Sacra Cōgregatio prouidit, vbi adeo exigui ſunt, & tenues prouentus, ſaltem habeatur magiſter eligendus ab Epiſ-
2 copo, cum conſenſu Capituli, qui ſcholares pauperes gratis doceat, cui ex fructibus alicuius beneficij ſimplicis, vel ex mēſa Capitulari, & Epiſcopali, vel meliori
3 modo, quo fieri poterit prouideatur, tamen Regularis ad hoc munus debet aſſumi, donec de ſæculari poterit prouideri, Hoſtien. in ſumma tit. de offic. ordinar. §. ſunt autem quædam in vltimo; vbi dicit quod melius, & honeſtius eſt, vt Epiſcopi habeant conſilium ſuorum, quā externorum, niſi vbi ſui ſe indignos reddunt, quo caſu Religioſi ſuccedunt, & allegat multa practicabilia.

RESOLVT. CLXXVI.

Epiſcopus, an poſſit viſitare Eccleſias Equitum Hieroſolymitanorum?

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam circa viſitationem Eccleſiarum, & locorum piorum ſuæ Diœceſis.*
2 *Epiſcopus poteſt viſitare omnes Eccleſias exemptas, curatas, & præſertim Hieroſolymitanorum quoad curam, & Sacramentorum adminiſtrationem.*

IN quadam Diœceſi huius Regni extat Caſtrum ſub dominio, tam in ſpiritualibus, quam in tēporalibus Diui Ioan. Hieroſolymit. in quo Caſtro exercetur cura per fratrem Capellanum eiuſdem Religionis: Cumque Epiſcopus vellet dictam parochiam viſitare, & eques Prior illius loci contradiceret, fui interrogatus quid
1 ſentirem de iure: Ad quod reſpondi, Epiſcopum habere fundatam intentionē viſitandi omnia loca Eccleſiaſtica, & pia ſuę Diœceſis, c. perpetuo, & c. Romana de cēſi. bus lib.6. c. ad hæc, &c. de Xenodochis de Relig. Domibus, & tex. in cap. conſtitutus, c. cum venerabilis, & c. cum dilectus eodem tit. Hinc eſt quod Epiſcopus infraſcripta viſitare debet: Primo, ſingulis annis beneficia curata, etiam ſi ſint perpetuo vnita, & annexa Cathedralibus Collegiatis, ſeu alijs Eccleſijs, vel Monaſterijs, ſeu Collegijs, aut pijs locis quibuſcumque, Con. Trid. ſeſſ.7. & can.6. de reform. Secūdo, Eccleſias quaſcūque, & quomodolibet exēptas auctoritate Apoſtolica etiā ſi ſint ſine cura animarū, quia Cōc. dicit; & cura animarū ſi quæ illis immineat, eadē ſeſſ. can.8. Tertio, omnes Eccleſias ſæculares, quæ nullius Diœceſis eſſe dicūtur, & hoc ab Epiſcopo cuius Cathedralis Eccleſia eſt proximior, ſi id conſtet, alioquin ab eo, qui ſemel in Concilio Prouinciali à Prælato illius loci electus fuerit, tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, non obſtantibus, &c. ſeſſ. 24. cap. 9. de reformat. & iſta electio ſemel facta à Prælato loci nullius Diœceſis pro viſitationibus, ligat etiam ſucceſſores, ita cenſuit Sacra Cōgregat. declaratione 7. Quarto Monaſteria commēdata, & Abbatias, Prioratus, Præpoſituræ nuncupatæ, in quibus nō viget regularis obſeruantia: Quinto, beneficia tam curata, quam nō curata, Sæcularia, & Regularia, qualitercumque commendata, & exempta, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato, ſeſſ.21. can.8. de Refor. Sexto, Hoſpitalia, Confraternitates, eleemoſynas montis Pietatis, & Pia loca omnia, ſeſſ.22. can.8. de Reformat. Septimo, Oratoria, in quibus celebratur de licentia Epiſcopi: Octauo Archipresbyteratus, qui eſt nullius Diœceſis debet viſitari à viciniori Epiſcopo; hoc elicitur à Conc. Trid. ſeſſ.24. can.9. & ſic, vt redeam
2 ad petita dico, ex ſupradictis, Epiſcopos poſſe viſitare omnes Eccleſias exemptas curatas, & non curatas, & hoc extendi etiam ad Eccleſias Hieroſolymitanorum, ſecundum Pij V. quæ incipit; Expoſcit, vbi in his, quæ concernunt curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem, ſubijciuntur prędictæ Eccleſiæ iuriſdictioni Epiſcoporum.

RESOLVT. CLXXVII.

Subditus Epiſcopi delinquens in loco exempto, an incurrat excommunicationem latam ab Epiſcopo?

1 *Delinquens in loco exempto, non incurrit excommunicationem Epiſcopalem.*
2 *Prælati Regulares habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſuis Monaſterijs.*

FVit dubitatum an ſubditus Epiſcopi, delinquens in loco exempto incurrat excommunicationē à dicto Epiſcopo latam, & prohibētem aliquid, in quo ille delinquit, vide Syluestrū in verbo excommunicatio 2.
1 n.12. vbi concludit negatiuè, gl. in d. c. vt animarum in verſ. Diœceſim, ſed aliqui intelligunt in loco exempto, vbi Prælatus habet iuriſdictionem Epiſcopalem, ſecus verò accideret, ſi quis Epiſcopus exempli cauſa præcipiat ſub pœna excomunicationis latę sētentię, ne quis luderet aleis in ſua Diœceſi, & quis luderet in Monaſterijs Regularium, videtur enim dicendum non incidere, quia Prælatus illius loci, ſeu Monaſterij, non habet iuriſdictionē Epiſcopalē, quæ requirit territoriū, Diuus Ant.3.p.tit.24.c.25.§.1. Anchara. in c.2. n.12. de conſt. lib.6. ſi tamen Monaſterium eſſet territorium Abbatis, delinquens in eo non incideret, maxime vbi sūt Abbates, Cardinalis in clem.1. n.1. de ſtat. Monach. Caputaquen. dec.225. p.2. ſecus verò in alijs Cōuentibus, quia appellatione Monaſterij, nō venit Prioratus, nec Guar-
2 dianiæ; vel Vicarię, Feder. de Senis. conſ.145. Sed Nauatenet Prælatos Regularium habere iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſuis Monaſterijs, c. non dicatis, n. 63. per clem.1. & ibi gloſ. in verſ. Monaſteriorum de rebus Eccleſiæ non alienan. & probatur ratione; nam ipſi excommunicant, caſtigant, viſitant, ergo iſta loca ſunt exempta, & ſic delinquentes in eis non incidunt in pœnas Ordinariorum, facit quod notat Afflict. in q.6. prælud. Conſtit. Regni, n.4. quod valet conſequentia: habet Baro territorium, ergo, & iuriſdictionem.

RESOLVT. CLXXVIII.

Quæ ſunt, quæ ſuperſtitioſè fiunt?

1 *Enumerantur caſus in quibus committitur peccatum ſuperſtitionis.*
2 *Maleficium non poteſt deſtrui alio maleficio.*

Multa

MVlta ſunt quę exercentur ſuperſtitioſè, & conſequenter illicitè, & Primo, Portantes breuia cum alijs Characteribus præter ſignũ Crucis, Syluester ver. ſuperſtitio §. 10. verſ. quartum. Secundo, portãtes anu-
1 los in quibus ſunt litteræ, quæ non cognoſcuntur, vel non intelliguntur, Armilla in verſ. Sortilegium num. 3. Tertio, portantes nomina inuſitata, quaſi Dei nomina ineffabilia, Tab. in ver. Sors §. 8. Caiet. in Summa in ver. Superſtitio ſecundum Aſtenſ. lib. 1. tit. 15. q. 2. Malle. maleſ. part. 2. q. 1. cap. 16. ſol. 279. Quarto, vtentes herbis, lapidibus, imaginibus, carminibus, & alijs huiuſmodi, cum obſeruatione, Caiet. loc. cit. nec pro dolore ſanando, poſſunt dici ad aures equi, aut muli, Pater noſter, ſeu Aue Maria: Quinto, vtentes verbis Sacris ſcriptis in pelle, vel tali hora, Caiet. in verſ. incantatio, Angelica in verbo ſuperſtitio, nu. 7. Grilla. lib. 2. c. 1. & cap. 6. num. 18. de ſortilegiis, Diuus Thomas 2. 2. q. 96. art. 2. in corpore, & in primo argumento, Sylu. de ſtrig. lib. 2. cap. 2. punt. 9. ſol. 205. cap. non obſeruetis, 26. q. 7. can. illud. 26. q. 2. Siman. de cath. inſtit. tit. 63. n. 19. & infra, Pegna conſ. 67. in 2. parte direct. inquiſit. ſuper quæſt. 42. littera C, Nauarr. cap. 11. à n. 46. vbi damnat quaſdam orationes, quæ à vulgo dicuntur ſuper infirmos: Sexto, portantes appenſa ad collum breuia, & verba Euangelii ſcripta, vide Mall. Male. ſol. 323. & ſeq. Cathech. Neapol. ſol. 130. vbi animaduertere ſtudeant locorum Ordinarij, hæc omnia circumferri, & ſatis ſuperſtitioſè, vide Flagellum Dæmonum, c. 11. & Diuum Thomam 2. 2. q. 96. Bart. Sibilla in ſpec. pereg. quæſt. cap. 9. q. 3.

2 Eſt tamen notandum maleficium non eſſe expellendũ maleficio, ſed bene vti arte beneficij ad deſtruendum Maleficium, ſed non ſuperſtitioſè, videlicet inducendo Maleficium ad ſoluendas ligaturas, vel aliud ſimile, ex quibus fuiſſet ligatus aliquis, vel veneficatus, & quod non ſit faciendum carminibus magicis, vide Caſt. lib. 1.

RESOLVT. CLXXIX.

Pœnitentiarius, poteſt nè delegare ſuam anctoritatem?

1 *Pœnitentiarius ab Epiſcopo conſtitutus poteſt ſubdelegare vices ſuas.*
2 *Pœnitentiarius non poteſt conſtituere alium pœnitentiariũ.*
3 *Pœnitentiarius ex vi ſolius ſui officij non poteſt abſoluere à caſibus Epiſcopalibus, niſi eidem concedantur.*

QVod Pęnitentiarius nequaquã poſſit, videtur per c. fin. §. cæterum, & ibi gl. in verſ. commiſſam de offic. Deleg. ſed pro alia parte, nẽpe affirmatiua adeſt c. fina. & ibi gl. in verſ. caſibus de offic. ordina. Sit igitur
1 prima concluſio, ſi Pœnitẽtiarius ſit cõſtitutus ordinariè ab Epiſcopo generaliter in Eccleſia Cathedrali, & Diœceſi, tunc poteſt delegare auctoritatem ſuam aliis confeſſariis. Nau. c. 27. n. 45. Sylu. in ver. Delegatus, n. 2. verſ. 3. Flor. Theolog. in 3. ſent. tract. de confeſſ. ſol. 232. Couar. lib. 3. c. 20. variar. reſolut. & ratio eſt, quia delegatus à Principe poteſt ſubdelegare, l. à Iudice C. de iudic. cap. Paſtor, cap. venerabilis de offic. Delegat. & c. ſi duo eodem tit. lib. 6. Epiſcopus æquiparatur Principi in ſua Diœceſi, ac Princeps vocatur à Sancto Hylario in com. ſuper Math. Cano. 26. Bart. in leg. 5. in princ. & ibi Alex. ff. de verbo. obligat. Secunda conclu-
2 ſio: Non poteſt ſubdelegare ſuam iuriſdictionem, ratione cuius id ei competit, ideſt non poteſt conſtituere alium Pœnitentiarium æqualem ſibi, per c. ſuper quæſtionem §. quæ verò de offic. Delegat. ideſt non poteſt concedere caſus aliis Confeſſariis, nam hoc eſſet conſtituere alios Pœnitentiarios, Nau. loc. citat. Sed dare auctoritatem confeſſarijs abſoluendi à caſibus reſeruatis, dum occurrunt, & non totam, vel partem ſuæ iuriſdictionis, niſi haberet hanc auctoritatem ab Epiſcopo, quia tunc poſſet; prout dixit Zerola in verſ. Vicarius, dub. 4. ſed ſi eſſet datus ad vniuerſitatem cauſarũ vtique poteſt. Hoſtie. in ſumma. tit. de offic. Vicarii, nu. primo, & tit. de offic. Delegat. §. cui poſſit, ſed non totam ſuam delegationem poteſt ſubdelegare, ſicut nec Ordinarius inconſulto Principe, Abbas, in c. ſuper col. 4. de offic. Delegat. & Pœnitentiarius electus vigore Concilii ſi non habet auctoritatem abſoluendi ab Epiſcopo, non poteſt abſoluere a caſibus Epiſcopalibus ex ratione, & vi ſolius officii, Nau. conſ. 20. de Pœnit. & remiſſ. & auctoritas ei debet concedi ab Epiſcopo, prout dixit Zerol. verſ. dimiſſoriæ §. & ita audiui habere Beneuenti Primicerium maiorem Eccleſiæ Archiepiſcopalis; Præterea aduerte ex Nau. conſ. 3. de Stat. Monach. num. 34. facultatem abſoluendi, perpetuo priuilegio Dignitati competentem, eſſe delegabilem, ſicut competentem alicui Ordinariæ poteſtati.

RESOLVT. CLXXX.

Vicarius, an poſsit ex generali commiſſione delicta punire?

1 *Epiſcopus electus, & confirmatus, licet non conſecratus, poteſt delicta punire, quia eſt actus iuriſdictionis, & non ordinis.*
2 *Vicarius ex vi ſuæ commiſſionis poteſt delicta punire.*

FVit quæſitum, an Vicarius ex generali commiſſione, poſſit per viam Inquiſitionis delicta punire? Et reſpondi affirmatiuè per tex. expreſſum in cap. licet de officio Vicarii, & per Panormitanum in repertorio in verbo Vicarius, vbi licet ex ſua generali poteſtate poſſit per inquiſitionem punire etiam delicta, tamen, ex ſuo mero officio, etiam illum, quem criminoſum inuenerit remittere debet ad Epiſcopum puniendum, Rota concl. 83. Item poteſt ad inſtantiam partis punire, vt notat Ioan. Andr. de offic. Deleg. cap. licet lib. 6. in nouella. Contrarium dicit Hoſtienſ. ibi, etiam ex ſpeciali commiſſione Epiſcopi non poſſe Vicarium de crimine cognoſcere, nec definire; quia nec Epiſcopus non conſecratus, licet ſit electus, & confirmatus poteſt facere talia, Archid. in cap. ex frequentibus de inſtit. idem Archid. 96. diſt. cap. peruenit, & recitat Lapus in dicto c. licet, vbi dicit, ſecundum Spec. contrarium ſeruari, & hoc tenet Innocen. in c. tranſmiſſam de elect. vbi dicit, cognoſcere, & punire eſſe iuriſdictionis, & nõ Ordinis;
1 & è contrario poſſet facere illud Epiſcopus confirmatus, licet non ſit conſecratus; & ex hoc videtur quod
2 illud idem ſit in Vicario, qui eamdem iuriſdictionem, & idem tribunal habet cum Epiſcopo: Aduerte tamẽ, ſecundum Hoſtienſem, quod licet Epiſcopus non conſecratus non poſſit actualiter procedere contra clericum pro crimine, illum deponendo, vel degradando, poteſt tamen per ſententiam, verbaliter deponere, ſiue deponendum pronunciare, Abbas, in cap. tranſmiſſam de elect. Item licet non poſſit deponere ab officio, poteſt tamen deponere à beneficio, nam beneficio priuare, eſt iuriſdictionis ſecundum Ioan. Andr. in dicto c. tranſmiſſam, & vide omnino Archidiaconum 8. diſt. cap. ſi quis Abbas; Adde, quod licet Vicarius Generalis Epiſcopi poſſit in criminalibus inquirere, punire, & beneficio priuare, tamen Officialis Foraneus Epiſcopi, qui deputatur in Diœceſi, non poteſt facere prædicta, vt notat Franc. de Zabare. in clem. 1. de offic. Vicar. quæſt. 17. & 18.

Digitized by Google

RESOLVT. CLXXXI.

Excommunicatio Epiſcopi lata contra alloquentes Moniales, an procedat in loquentes cum Monialibus exemptis?

1 *Epiſcopus poteſt probibere nè quis accedat ad Monaſteria Monialium exempta ſub pœna excommunicationis.*

2 *Accedens ad Monaſteria Monialium exempta, delinquit in via.*

IN caſu propoſito quidam dicebant præſatam excõmunicationem non includere alloquentes Moniales exemptas a iuriſdictione Epiſcopi, nam paria ſunt, locum eſſe extra Diœceſim, & eſſe exemptum, ſecundum gloſ. magiſtram, & communiter receptam in cap. vt animarum in gloſ. fina. de conſtit. in 6. quem commendat Panorm. in cap. fina. de Priuileg. Iaſ. Dec. & reliqui communiter in l. territorium ff. de iuriſdictione omnium Iudic. & Rot. diuerſ. in dec. 207. parte 2. & clarum eſt, excommunicationem non ligare non ſubditos, cap. à nobis cum ſimilibus de ſent. excomm. Abb. Fely. & alii in cap. quod te de pœnitentiis, & gloſ. in c. nouit. de offic. Legati, ex quo, ſubditus delinquens in loco exempto, non incurrit excommunicationem ab Epiſcopo primo latam, & prohibentem, in quo deliquit, Sylu. in ſumma verbo excommunicatio 2. n. 12. & glo. in citat. c. vt animarum verbo Diœceſim de conſt. Afflict. in Prælud. Conſtit. Regni q. 6. n. 4.

1 In hac tamen controuerſia receſſi à prædicta opinione, motus illa ratione, nam Epiſcopus facit excommunicationem tamquam Delegatus ſedis Apoſtolicæ, Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. Bonifacii octaui; Et circa hoc. Ordinarii vocantur etiam delegati à Pio V. in Bulla ſua 100. ſol. 170. Nau. in cap. ſtatutum, n. 55. quæſt. 3.

Alia ratio pro hac opinione ſecunda corroboranda eſt, nam dictus locus exemptus eſt in Diœceſi, & Prælatus Regularis non habet iuriſdictionem Epiſcopalem cum territorio, iuxta terminos textus in c. non citatis 63. diſtin. Card. in clem. prima de ſtat. Monach. Caputaq., in dec. 22. part. 2. Præterea Epiſcopus poteſt prohibere ſub pœna excommunicationis, ne quis accedat ad loca exempta, & contra facientes, dictam pœnam incurrunt, l. mercatores C. de commerc. & mercat. vbi prohibentur ciues Romani habere commercium cum Perſis, qui non erant ſubiecti Romano Imperio, facit etiam tex. l. vlt. ff. de decr. ab ord. facien. quam opinionem tuetur Azor. 1. part. inſtit. moral. lib. 5. c. 75. §. 4. quæritur & ita practicatur Neapoli, vt patet ex Synodo Diœc. bon. mem. Card. de Aquauiua, anno 1607. & aliis conſtitutionibus diœceſanis antiquio-
2 tibus: Tum quia ſtante prædicto ſtatuto quod ſub pœna excommunicationis, nullus accedat ad Monaſteria exempta, contrafacientes ſunt excommunicati, quia delinquunt in via Armill. verbo excommunicatio, nu. 30. & DD. cap. fin. de foro compet.

RESOLVT. CLXXXII.

Quæ debeantur Epiſcopis nomine Cathedratici?

1 *Cathedraticum datur in honorem Cathedræ ipſi Epiſcopo.*

2 *Qualibet Eccleſia Diœceſis debet Cathedraticum.*

3 *Cathedraticum non poteſt præſcribi, ſed poteſt aliter per contrariam conſuetudinem introduci.*

1 PRo notitia terminorum aduertẽdum, quod Cathedraticum, dicitur à Cathedra, & debetur Epiſcopis in honorem ipſius Cathedræ, iuxta notata per DD. Sũmiſtas in verbo ius Cathedratici, & debetur per Preſbyteros, & omnes alios clericos, cap. conquærente de offic. Ordin. & gloſ. ibi in verbo ſolidos: Debetur ſingulis annis ratione honoris, ſiue reuerentiæ Cathedræ, vt iam dictum eſt, vnde in cap. olim de cenſibus, habetur huiuſmodi Cathedraticum eſſe ſolitum diſtribui in feſto Natiuitatis, & reſurrectionis Domini, quæ gl. taxat ibi duos ſolidos, qui ſoluendi ſunt ſecundum taxam, quæ antiquitus ſolui conſueuit, ſecundum Bald. in conſil. 23. vol. 1. ſed quia ſolidorum valor conformis non eſt, immo varius, attenta varia Prouinciarum taxatione, Couar. lib. 1. variar. Reſol. c. 2. & in tract. de numiſm. §. 1. & facit tex. in c. quia ſubdiaconum 17. q. 4. c. conquærente de offic. Ordin. ideo attendenda eſt diuerſarum Cathedralium conſuetudo bona, & rationabilis, iuxta terminos, c. ſi. de conſ. prout Neap. ſoluuntur per ſingulos Presbyteros caroleni quinque monetæ Regni, & Archipresbyteri ſoluunt decem & octo Carolenos, pro cuius ſolutionis iuſtificatione vide Panor. in c. Paſtoralis, num. 7. de Donat. & Nau. in
2 conſ. 7. de cenſ. Item eſt notandum deberi Cathedraticum à qualibet Eccleſia ſuæ Diœceſis, neque præſcribi poteſt, ſecundum gl. in c. quicumque 16. q. 6. & Ioan. Andr. in c. 1. de Præben. Balb. in tract. de præſcriptionibus part. 1. c. 16. vbi dicit non poſſe præſcribi, ſicut nec procuratio, Cald. conſ. 2. de præſcriptionibus; ſed circa
3 hoc animaduertas, licet ſecundũ ſupradictos præſcribi non poſſit, poteſt tamen per contrariam conſuetudinẽ alterari, Nau. c. 1. in principio de Pænitentiis diſt. 6. & in c. placuit eadem diſt. Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 3. de reform. vbi dicit valere conſuetudinem circa procurationem, & tamen in c. cum ex officio de præſcript. cenſetur procurationem non præſcribi, cuius ratio videtur illa, nam multa poſſunt tolli, quæ non tolluntur per præſcriptionem, Nau. in conſ. 5. de cenſ.

RESOLVT. CLXXXIII.

De immunitate Clericorum à ſolutione Collectarum.

1 *Clerici ſunt immunes à ſolutione gabellarum, & vectigalium.*

2 *Per exactionem vectigalium à clericis, quæ tamen à laicis licitè exigi poſſunt, incurritur excommunicatio in cap. quamquam de cenſ. l. 6. quæ eſt Epiſcopalis facta reſtitutione.*

3 *Imponere gabellas perſonis Eccleſiaſticis, vel eorum & Eccleſiarum bonis, eſt caſus excommunicationis in Bulla Cœnæ Domini.*

1 PRo materię generali cognitione, diſtinguendæ ſunt infraſcriptæ concluſiones: Prima igitur concluſio eſt, clericos eſſe immunes à ſolutione gabellarum, ſeu vectigalium, ex cap. quamquam de cenſ. lib. 6. cap. ei, & cap. 3. de immunitate Eccleſiæ, lib. 6. clem. vnica eodem tit. cap. aduerſus de immun. Eccleſ. Boſſ. tract. de Princip. & Priuil. num. 174. & qui eos exigere compelleret, vel ſoluere, eſſet excommunicatus, per prædicta iura, Nau. c. 27. n. 128. Caie. in ſumma verſ. excommunicatione, c. 39.

2 Secunda concluſio, exigere à clericis vectigalia, ſiue gabellas, quæ à laicis licitè exigi poſſunt, licet non ſit caſus in Bulla Cœnæ Domini, eſt tamen caſus excommunicationis, d. c. quamquam, quæ eſt Epiſcopalis, facta tamen reſtitutione, quia ille loquitur de prohibitis exigendis, vt ſunt ea quæ ad vſum proprium portãtur.

Tertia concluſio, exigens à clerico pro eis, quæ ad vſum proprium, & neceſſarium vehit, cum hæc neque à laicis de iure communi exigi poſſunt, ex l. vniuerſi C. de publicanis, eſſet excommunicatus excommunicatione Bullæ Cœnæ Domini, Nau. c. 27. num. 61. Flor. Theol. in 4. ſent. tract. de vectigal. fol. 192. & tex. in dicta Bulla c. 18. Sylu. 1. verſ. excommunicatio, 9. nu. 46. excommunicatio 21.

Quarta

Digitized by Google

3 Quarta concluſio, imponens gabellas, Pedagia, vel ſimilia perſonis Eccleſiaſticis, vel eorum, & Eccleſiarum bonis, vel beneficiorum fructibus, & introitibus eſt excommunicatus in Bulla Cœnæ Domini etiam à à ſponte dantibus, Nau.c.27.nu.287. & vt ſup. dixi ea, quæ quis ad ſuam, ſeu ſuæ familiæ neceſſitatem, ſecum portat, quia pro his nec laici tenentur ſoluere de iure communi, Nau.c.27.n.202. Syl. in verſ. gabellam, n.14. §. 20. Caiet. in ſumma verſ. vectigal. §. 4. Armilla in verſ gabella n.20. Angel. in verſ. Pedagium, §.8. Sot. lib. 3.q.6.art.5. de iuſtit.& iure, nec peccant fraudantes dictas gabellas, Syl. verbo citat. Aſtenſ. lib.1. tit.32. art.4. l. vniuerſi C. de vectigal.

RESOLVT. CLXXXIV.

Epiſcopus, quando dicatur habere notitiam vacationis beneficij, vt ei currat tempus?

1 *Epiſcopus habet ſex menſes ad conferendum beneficia, & poſt dictum tempus collatio facta non valet.*
2 *Epiſcopus præſumitur habere notitiam beneficij vacantis, quando reſidet in ſua diœceſi.*
3 *In dubio præſumitur aliquem ſcire ea, quæ aguntur in ciuitate, & diœceſi.*

INdubitabilis, & apud omnes recepta eſt illa concluſio; ſemeſtre tempus ad conferendum beneficiũ, competere Epiſcopis, cap.2. de concl. Præb. cap. Dilecto eod. tit. facit tex. in cap. Dilecto de ſupplend. negligen. Prælat. vbi ille ad quem ſpectat collatio beneficij,
1 elapſo tempore conferre non poteſt: & ideo verum eſt, quod nec valeat collatio, cap. litteras eodẽ titulo: Hinc eſt quod negligentia Prælati in conferendis beneficijs, ſuppletur per Superiorem, cap. licet eodem tit. ſed hoc tempus impedito non currit, cap. quia diuerſitatem de conceſſ. Præben. cap. final. de elect. in 6. & latè Caputaquen. in dec. 181. part.2. Tempus currit Epiſcopo à die veriſimilis notitiæ, quemadmodum Patronis ius præſentandi, Rot. in dec. vnica de iure Patr. in nouis, & facit tex. in citat. cap. licet & ibi gloſ. in verbo notitia de ſuppl. neglig. Prælat. & eadem Rota, in dec.6. de iure Patronatus in nouis, & in dec.15. eodem tit. in antiquis, & Rocch. eiuſdem nominis tract. q. 27. quod procedit ſecundum Caputaquenſem in dec.348. par.3. etiam ſi teſtator præfiniuit tempus ad preſentandum, nam debet intelligi iuxta iuris diſpoſitionem?

2 Sed inde grauis dubitatio exoritur, nẽpe quando iſta notitia præſumatur in Prælato: & ſic dicebat vnus ex meis collegis eſſe præſumendum in dubio, Prælatum ignoraſſe vacationem beneficiorum, ex reg. tex. in cap. præſumitur de Reg. iur. in 6. & l. plurium ff. de iuris, & facti ignorantia; ſed hoc non obſtante, fuit dictum, eſſe in hoc deciſionem Rotæ 6. de iure Patronatus in nouis in qua dicitur præſumi hanc notitiam in Prælato, quoteſcumq; reſidet in ſua Diœceſi, quod voluit etiam Panorm. in cap. fin. circa finem de iure Patronat. Gomes in cap.2.n.54. de conſtit. lib.6. & idem in Reg. de veriſimili notitia, quæſt.5. vbi etiam dicit debere attendi potentiam, & non neceſſitatem, vt quia potuit ſcire, & nõ quod debuit ſcire; & fundatur illa ratione, nam Ordinarius præſumitur habere certam notitiam beneficiorum vacantium in Diœceſi ſua, cum tenetur viſitare illam ſingulis annis, cap. Ordinarius de offic. ord. lib.6. Nau. conſ.10. eodem tit. & Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 8. Supradictis accedebat ratio tex. in l. tutor ff. de ſuſpe-
3 ctis tutoribus, vbi quis præſumitur in dubio ſcire ea, quæ aguntur in Ciuitate, ſiue Diœceſi, cap. final. qui matrim. accuſare poſſunt, & cap.1. de poſtulat. Prælat. ſicut dicimus de vicino, qui præſumitur ſcire facta vicini, cap.2.3. de præſumpt.

RESOLVT. CLXXXV.

Eiecti à Religione, cui Epiſcopo ſubſint?

1 *Regularis eiectus tenetur adire Epiſcopum originis, & ſub eius obedientia viuere.*
2 *Religioſi incorrigibiles eiecti, non ſunt tuti in conſcientia niſi ſe emendent & in viam redeãt, & poſtea redire debent ad Clauſtrum, & ſi tunc non admittantur ſunt tuti.*
3 *Eiecti ſemel iuſte, non poſſunt cogi à ſuis Superioribus ingredi religionem.*

PRo huius articuli dilucidatione, & materiæ ornamento, dubitatur de nonnullis; præſertim quid agere debent, eiecti Regulares per ſuos Superiores à Religione. Cui quæſito reſpondi: Primo, ſi iuſtè, vel iniuſtè, vide Bullam de Regular. Sixti V. Secundo, præſentare ſe debent coram Epiſcopo originis, & ſubeſſe illius obedientiæ; & expetere ab eo quid agere debeant,
1 Abb. in cap. final. de Reg. nam ſub obedientia Epiſcopi viuere debent poſtquam eiecti ſunt, Nau. in cap. non dicatis 12.q.2. n.34. Tertio, an poſſit adire alium Epiſcopum; dic negatiuè, abſque facultate Epiſcopi Originarii: Quarto, eiecti extra Prouincias ſuas, adeãt Papam, vel ſi longe ab Vrbe aliquem Epiſcopum, Nau.
2 loco cit. Quinto, eiecti ſeu incorrigibiles non ſunt tuti in conſcientia, niſi ſe emendent, & in viam redeant, quo facto ad Clauſtra redeuntes ſi non admittantur, tunc ſunt tuti in conſcientia Sot. lib.7. q.2. art. primo de iuſt. & iure, Sylu. in verbo Religio.6.§.12. & hoc pertinet ad Epiſcopum perquirere, an fuerit iuſtè, vel iniuſtè eiectus, Card. in clem. prima §. quia verò q.3. de ſtat. Monacho. Nau. loco cit. n.33. verſ. addo quarto, quod nota prò quotidiana practica, nam multi ſunt etiam eiecti culpa ſua, & relicto habitu Regulari, viuunt clericaliter, & laxiori vita, quam prius, & ſic videtur, quod eorum dolus patrocinatur eis, contra Re-
3 gulam: Sexto, eiecti ſemel iuſtè, non poſſunt cogi à ſuis Superioribus ingredi Religionem, Nau. loc. cit. num. 36. verſ. addo Septimo; Patet ratione, quia iam functi ſunt officio ſuo.

RESOLVT. CLXXXVI.

De ratione Bullæ Sixti V. circa vaniloquia Aſtrologorum?

1 *Aſtrologia iudicaria prohibita eſt, & permittitur ſolum Nautica, Medica, & pro Agricultura.*
2 *Corpora cæleſtia non poſſunt directè imprimere in intellectum, & voluntatem, & licet poſſint inclinare ad aliquid, non tamen poſſunt cogere.*

1 SAnctiſſimus Sixtus V. per ſuam Bullam, contra vaniloquia Aſtrologorum Iudicia omnem Aſtrologiam expulit, excepta Nautica, Medica, & Agriculturaria, vt adnotauit Abb. Panorm. & additio ad eũ in c. ex tuarũ de Sortilegijs, latè Martin. del Rio q.23. Quaranta in ſumma Bullarum in verbo Aſtrologia, Zerola in praxi Epiſc. verbo inclinatio ſtellarum part. 1. Ratio verò finalis prohibitionis eſt, nam cæleſtia corpora non poſſunt eſſe cauſa per ſe operationum liberi arbitrij, licet poſſint ad hoc diſpoſitiuè inclinare, quatenus imprimunt in corpus humanum, & conſequenter in vires ſenſitiuas; quia tamen dictæ vires ſenſitiuæ obediunt rationi, ſic nulla neceſſitas ex hoc imponitur libero arbitrio, Diuus Thom. 2.2. quæſt.95. art.6. vnde mores hominum, à diſpoſitionibus Syderum non pendent, & ſtellæ nequaquam cogunt Aſtenſ. lib.1. tit. 12. Zerola loco ſupra citato: licet Armilla, in verbo Aſtro-
2 logia, num.2. dixerit corpora cæleſtia & conſtellationes quandoque inclinare homines ad vitia, ſed non

cogere:

cogere: Hinc eſt ſecundum Syl. in eius ſumma, verbo ſuperſtitio §.6.corpora cęleſtia non poſſunt imprimere directè in intellectum,nec voluntatem, licer poſſint ad hoc diſpoſitiuè inclinare:Et proptetea Sotus,lib.8.q.3. art. 2. colum. 4. de iuſt. & iure,dixit poſſe corpora cæleſtia ipſam animam inclinare, non tamen cogere, & iute merito Nau.in Mannali Conſe.cap.2.num.37.notab.28.ſctipſit, hominē natum ſub aliqua cōſtellatione Syderum, non cogi ex illis ad male, vel benè operandum;licet omnia,quæ ſunt ſub lunari globo conſtituta,per ſuperiora regantur,& immutentur,ſecundum Ang. in eius ſumma verbo, ſuperſtitio, n.5. Diuus Auguſt. lib.5. de Ciuit. Dei cap. 5. Diuus Thom. 1. part. quæſt. 22. art.4.& Boet. lib. 4. de conſolat. Philoſoph.

RESOLVT. CLXXXVIII.

Emptor, an venditor teneatur ſoluere gabellam?

1 *Emptor tenetur regulariter ſoluere gabellas.*
2 *Gabella eſt ſoluenda ex fructibus prædij, & Dominus ratione dicti oneris cenſetur locaſſe prædium mitiori penſione.*

REgulariter Emptor tenetur ſoluere gabellas, niſi
1 caueatur aliter in ſtatuto, Cap. Tholoſ. quæſt. 451.per l.debetur ff.de ædil. edict. quod dicimus in locatione prædij alicuius, gabella venit ſoluenda ex fru-
2 ctibus,vel tedditibus illius prędij,& ſic totum onus ſolutionis incumbit conductori, & non Domino, & ſic conſidetatur, Dominum propter onus gabellæ locaſſe mitiori penſione, Bart. in l. interdum §. quoties ff.de public. Hinc fit ſecundo in quibuſdam locis Regni, vel ratione demanij, vel releuaminis alicuius debiti, vel oneris alicuius vniuerſitatis, laici imponunt gabellas, ſuper ſerico,vino,vel aliquo huiuſmodi,& vt ſoluantur duo caroleni, vel quid ſimile, pto libra, vel dolio, & quia animaduertunt non poſſe abſtringere perſonas Eccleſiaſticas,per c.Eccleſia Sanctæ Mariæ de conſtit. & per Bullam Cœnæ Domini,ſtatuunt vt ſoluant emētes; ex quo accidit quod clerici facientes ſericum, vel vinum in ſuis poſſeſſionibus,dum vendunt ea, Emptores emunt minori pretio, vt ſoluant gabellas,& ſic non animaduertunt, quod indirectè gabella cadit ſuper perſonas Eccleſiaſticas; & quamuis dicant,quod Emptores, & non clerici ſoluant, nam dicitur quòd ob id emunt minori pretio, quam emerent niſi haberent rationem gabellæ prædictæ, ex quo collige perſonas Eccleſiaſticas indirectè, & contra omne ius tunc ſoluere gabellas,prout Zero. in verſ.clericus §.9.Innoc.in cap. cum non ſit num.1. de Decim. Afflict. in conſtit. Apoſtatas,num.20.

RESOLVT. CLXXXVIII.

Vicarius, an debeat admittere teſtem periurum, qui perſeuerauit per triennium in bona vita;

1 *Quando teſtis eſt periurus, aliqui dicunt exceptionem contra ipſum eſſe perpetuam, alij vero dicunt quod ſi bene vixit per triennium,debet recipi in teſtem.*
2 *Ad hoc vt teſtis reputetur falſus, falſitas debet eſſe circa factum principale, vel quantitates eſſentiales.*

1 TEſtis periurus, & condemnatus de periurio in aliqua cauſa, ſi poſtea per triennium perſeuerauit in bona vita,& teſtificatur in aliqua cauſa, an poſſit repelli à teſtificatione, & eius depoſitio ſit nulla? Marāt. in pract.6. part.act. 13.n.3.in fine dicit negatiuè,Gom. in cap.ſtatutum,num. 115. de Reſcri.lib.6.gloſ. in c.per tuas in verſ.an paria de Symo.& gloſ.in c.teſtimonium in verſ.periuri de teſtibus & idem Gom. in cap.1.de Iudic.lib.6. num.77. & Folle.verb. foriudicati,n.32. dicit hanc exceptionem eſſe perpetuam & Gom.loco cit.dicit ſi non excipitur, tenet teſtificario,Afflict. dec.36.n. 3. dicit non eſſe periurum,nam ſatisfacit,ſi cōfeſſus eſt, & pœnituit,vide Abba.in cap.teſtimonium de teſtibus, gloſ. in c.paruulus 22.q.5.& Addit.ad Ioan.Andr.in c. qui ſemel de Reg.iur.lib.6.per bonam conuerſationem triennalem tollitur illa præſumptio Regulæ, qui ſemel malus de Reg.iur. lib.6.Felyn. in cap. cum deputati de Iudic. Nau.in c. non dicaris,n.60.t2.q.1.Aliqui dicunt Periurum numquam admitti,cap. teſtes,3.q.2.& c. teſtimonium, & ibi gl. in verſ. emendatus de teſt. Imò ſi deponat ſuper multis capitibus,ſiue ſeparatis, ſiue cōnexis, & in vno eſt falſus,redditur falſus quoad omnia, Alciat.in l.ſed & ſi mihi n.98. ff. de verbo obli. Clar.q. 53. verſ. ſed quęro: Hoc tamen fallit ſi falſitas,non ſit
2 circa factum principale, vel qualitates eſſentiales, ſed circa extrinſeca à facto, tunc enim reliqua non eſſent ſuſpecta: Ampliatur ſi deponat vnum in vno Iudicio, & contrarium in alio Iudicio, poteſt etiam puniri de falſo, Clar. vbi ſupra, ſi verò in eodem Iudicio contraria depoſuerit, cui ſtandum eſt primo, an ſecundo dicto? vide Fely.in c.cum in tua,n.5.de teſt. Similiter ſi in primo Iudicio dicit ſe nihil ſcire, & in ſecundo deponit, nihil probat. Ang. Bal. in conſ. crim. conſ. 73. in fine.

RESOLVT. CLXXXIX.

Exequutor Apoſtolicus, an poſſit cogere impetrantem ad probandum valorem beneficij?

1 *Exequutor ex officio poteſt cogere impetrantem ad probandum verum beneficij valorem.*
2 *Epiſcopus videre debet omnia reſcripta impetrata à ſede Apoſtolica, an habeant vitium ſubreptionis, vel obreptionis.*
3 *Diſpenſatio Cōmiſſaria exequuta abſque inquiſitione præuia non valet.*

NOn minus vtilis, quam quotidiana eſt quæſtio illa: An Exequutor Apoſtolicus poſſit cogere impetrantem ad probandum valorem beneficij: Ratio videtur pro opinione negatiua,nam iuxta formam Regulæ Cancellariæ de exprimendo valore beneficij;cum fuerit expreſſus verus valor; propterea non poterat Exequutor cogere ad probandum verum valorem, ex regula tex.in cap.eum qui verſus de reg. iur. in 6.l. prima in fine ff.de action. empt.

Fuit reſolutum, nihilominus, contrarium: Primo, nam hoc facere debet Exequutor ex officio ſuo, l.& ſi
1 non cognitio, vbi communiter Doctores C. ſi contra ius,vel vtilit. publ. Boer. dec.161.n.17.Tum ſecundo, quia Iudex, ſeu exequutor, tenetur ſe informare de omnibus expreſſis in litteris Apoſtolicis,vt patet,quia ibi ſolum narrat,exprimit,& exponit impetrans, propter obſeruationem Regularum Cancellarię,& Ritum Curiæ; in partibus vero debet probare narrata coram Iudice delegato, c.2.&c. ſuper litteris de Reſcriptis: Nec obſtat dec. Rotę 8.de præben.in nouis,quia poſſet dici,loqui,quando nullum eſſet præiudicium,& non opponeretur; ſed ſemper poteſt opponi,licet non à parte aduerſa, tamen ab ipſo Exequutore, vel eius Fiſcali; Præterea quia ſic practicatur in diſpenſationibus matrimonialibus,in quibus exprimuntur gradus in Vrbe, qui probantur in partibus; facit gl. in c. ſignificauit in verbo aliqua,de appellar.Addit. ad dec. Rot.7.de Reſcript.in nouis,& dec.44.eodem tit. facit Conc. Trid. ſeſſ.13.c.5.& ſeſſ.22.c.5. & 6.de reform. vbi vult, quod
2 Epiſcopus videat omnia reſcripta impetrata à Sede Apoſtolica,an habeant vitium ſubreptionis, vel obreptionis,facit clem.abuſionibus de pœnis,& remiſſ. ſed

an

Digitized by Google

an falſa expreſſio valoris beneficij vitiet litteras impetratas; vide Couar. lib. 1.c.20.num.7.variar.reſol. Adde quod diſpenſatio ſit ſtricti iuris,& ideo in ea exequenda Iudex cauſę procedere debet, Abbas in c. Dilectus filius,n.1.de præben.Fely. in c.mandato de Symo. Caputaquenſ. dec. 8.n.6.& dec. 27. n. 2.vbi dicit,gratiam eſſe nullam ob non expreſſionem veri valoris, & dec,128.per totam:Facit etiam quod diſpenſatio commiſſaria exequuta ſine inquiſitione prævia,nõ valet,& mandatum de diſpenſando redditur conditionale, ex clauſulis videlicet conſideratis diligenter circumſtantijs,Fely.in c.ſuper de reſcript.Caputa. dec.273.parte 1. & qui vult probare valorem expreſſum, tenetur facere plenam probationem, cum agatur de probatione fraudis,Idem deciſione 28.parte 2. Fama publica excuſat malam valoris expreſſionem,nam valor eſt difficilis probationis: Idem dec.49.p.3.

RESOLVT. CXC.

Regulares, an poſſint prædicare in eorum Eccleſijs abſque licentia Ordinarij loci.

1 *Concionatores regulares qui prædicant in Eccleſiis ſuorũ ordinum,debent ſe præſentare coram Ordinario, & petere benedictionem.*

2 *Regulares qui volunt concionari in Eccleſiis non ſuorum ordinum,debent petere licentiam ab Ordinario,eamque obtinere.*

SAcrum Concilium Tridentinum ſeſſ. 24.c.4. de Reſor. ait Munus prædicandi in Diœceſi eſſe Epiſcoporum præcipuum, ex doctrina Diui Pauli ad Timotheum,c.1.2.& 4. & in defectu ipſorum ad alios recurrẽdum erat,teſtatur Summus Pontiſex in c.inter cætera de offic.ordina. qui debent petere licentiam à locorum Ordinarijs; Nam ſecundum Caſtr. lib.3. cap. 2.de iuſta hæret. punitio. ex indifferenti licentia quæ datur vnicuique cõcionandi,ortæ ſunt multæ hæreſes;& propterea idem Caſtr.loco ſupra citat.c.3.aſſerit,duo eſſe neceſſaria Prędicatoribus, bonitatem vitæ ſcilicet, & doctrinam; & ideo Leo X. in Bulla ſua,quæ eſt 15. ſol. 205. excommunicat ipſo facto Papali excommunicatione,& alijs pœnis, Prædicatores prædicantes ſine licentia ſuorum Superiorum, & Conc.Trid.ſeſſ.5.n.2. §. ſi quæ,præcipit nulli dari licentiam prædicandi, niſi à Superioribus fuerint examinati de vita,& moribus, ac ſcientia, & approbati: Quamobrem veniant in conſiderationem Ordinarij, & videant approbationes Prædicatorum ſint ne recentes, an veteres, veræ,an falſæ.
1 Quare Sacr. Conc. Trid. loco ſupracitato diſponit, ſi
prædicauerint in Eccleſijs ſuorum Ordinum ſtante licentia,& approbatione ſuorum Superiorum,ſufficit ſe
præſentare coram Ordinarijs & ab eis benedictionem
petere,ſed intellige illud,pręſentare,ſcilicet debere eſ-
2 ſe perſonaliter,gl.in clem.dudum de ſepult.in verſ.pręſentari: Sed ſi in Eccleſijs non ſuorum ordinum, non ſufficit petitio benedictionis, ſed debent habere licentiam ab ipſo Ordinario: In ſeſſ.verò 24. cap.3. de Reforma.diſponit nullum,nec Secularem,nec Regularem poſſe prędicare,nec in Eccleſijs ſuorum Ordinum,contradicente Epiſcopo, ergo non ſufficit petere, ſed obtinere licentiam ab ipſis Ordinarijs: & ſi facerent oppoſitum,poſſent ab Ordinarijs locorũ excommunicari c.excom.§.quia gl.in c.quod Dei in verbo priuilegium de ſtat. Monach. imo poteſt Ordinarius exigere fidei profeſſionem à Regularibus, quando eis licentiam concionandi impartitur,Zerola in verbo,Prędicatio;& Neapoli extat conſtitutio Synodalis anni 1607. confirmata à Sacra Congregatione, quod concionaturi, etiam ſi ſint regulares, debent emittere fidei profeſſionem.

RESOLVT. CXCI.

Bulla Cænæ Domini contra accipientes bona Naufragantium, in quibus limitatur?

1 *Bona Naufragantium, non poßunt occupari, etiam prætextu conſuetudinis.*

2 *Capiens bona Naufragantium animo reſtituendi,vel quando ignorat eſſe bona Naufragantium, vel quando Dominus eiecißet animo non recuperandi,non incurrit excommunicationem.*

COntra accipientes bona Naufragantiũ,vltra Bullam Cœnæ extat Conſtitutio Regni quæ incipit Rapinas,vbi ponitur pœna mortis:De qua materia vide latiſſimè per Afflictum ibi, & de iure communi textum in l.nauigia C.de furtis:Hinc eſt,de iure Sacrorum Canonum:Accipiẽtes bona Naufragantium, regulariter ſunt excommunicati,c.1.& cap.excommunicamus de Raptoribus, qui Canones videntur per eadẽ verba regiſtrati in Bulla Cœnæ Domini,c. 16. quod ampliatur per nonnullas Summorum Pontificum Bullas,præſertim Pauli III. Bulla 49.item Pij V.Bulla 7.& Gregorii XIII.Bulla 52. quibus fuit cautum, Naufragantiũ bona in Portibus, & Ripis Maritimis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ,aut in mari,aut in Tiberi ad euitandum pericula tempeſtatis proiecta, nullus occupet, vel diripiat,
1 etiam ſub prætextu cõſuetudinis.Imo per Bullam eiuſdem Pauli III. quæ incipit, Accepimus,qui tempore naufragii vocati a Patronis Nauium, vel Barcharum auxilium eis ad bonorum præſeruationem,aut recuperationem pręſtiterint, lucrantur quartam partem bonorum præſeruatorum,vel acceptorum,perturbatores autem vel occupatores in multas pœnas incurrunt:
2 Sed vt redeam ad incepta: limitatur prædicta excommunicatio Bullæ Cœnæ, quando ſuſcipiuntur prædicta bona animo reſtituendi proprio Domino, ſecus ſi fuerint in mora, quia tunc ratione illius, ſunt excommunicati,cap.excommunicamus de Raptoribus,& ibi Abb.Secundo,quando ignoraretur eſſe talia,ideſt bona naufragata,Nau.cõſ.43.n.2.de ſent.excommu.Tertio, fallit quando Dominus eieciſſet animo non recuperandi,vel ſi habuerit illa pro delictis, nam tunc fierent occupantis,idem conſ.3.de reſtit. ſpoliat. quod tamen deberet intelligi cum grano ſalis per regulam, quia nemo putatur eiicere ſuum,Caiet.in ſumma verbo excommunicatio,c.23.Sylu. verbo excommunicatio 7.n. 57.Nau.c.27.n. 117. Franc. Senen. in expoſit. ſeptimi præcepti; Nec valet lex de confiſcatione bonorum Naufragantiũ,quia eſſet tirannica,Doctores loc.citat. vide Azor.in ſumma,lib.11.

RESOLVT. CXCII.

Epiſcopus, an poſſit excommunicare ſubditum ſuum exiſtentem extra Diœceſim?

1 *Epiſcopus poteſt excommunicare non reſidentes in ſua Diœceſi,etiam ſi tales non reſidentes reperiantur extra Diœceſim.*

2 *In Notorijs poteſt Epiſcopus excommunicare exiſtentes extra Diœceſim.*

FVit dubitatum,ſi Epiſcopus poſſit excommunicare ſuum ſubditum extra ſuam Diœceſim exiſtentem; Reſpondetur pro parte negatiua per gl. in c. nouit de offic.delegat.in verſ.terminos & gloſ.in clem.1.in verſ. iuriſdictionem de ſoro compet.Nau.cap.27.num.6.Sed benè verum eſt, dũ exiſtit in ſua Diœceſi poteſt excõ-
1 municare ibi non reſidẽtes in beneficiis ſuæ Diœceſis, etiam ſi ipſi non reſidentes ſint extra Diœceſim, Nau. loco citat.Poteſt ſimiliter excommunicare ſtantes extra

Digitized by Google

tra Diœceſim ſubditos ſuos in notorijs, Sylu. in verbo
excommunicatio 1. dub. 6. in fine, & Nau. vt ſup. Nec
2 obſtat, c. 2. de Conſtit. lib. 6. quia Epiſcopus poteſt hoc
ratione rei ſitæ, ſeu contractus, per cap. fin. & c. 1. §.
contrahentes de ſoro competen. li. 6. & ratio eſt, quia
in notorijs, non requiritur indagatio, vt patet ex Côc.
Trid. ſeſſ. 23. §. eodem, vbi omnino dici poſſe Epiſcopũ
procedere contra abſentes non reſidentes per cenſu-
ras Eccleſiaſticas, & ſi aliquis fuerit citatione præuen-
tus, & poſtea diſceſſit à territorio, poteſt tunc abſque
dubio excommunicari in contumaciam ratione cri-
minis, iuribus allegatis; Aduerte tamen quod Epiſco-
pus debet eſſe in Diœceſi, nam extra illam exiſtens nõ
poteſt exercere quæ ſunt iuriſdictionis contentioſæ,
quia ibi reputatur perſona priuata, l. 2. ff. de officio
Conſulis, & l. fin. ff. de offic. Præl.

RESOLVT. CXCIII.

Canonicus, an poſſit optare in Eccleſijs vbi adeſt
conſuetudo?

1 *Conſuetudo optandi valet, dummodo fiat intra viginti dies.*
2 *Ordinarius non poteſt conferre beneficium ad quod quis habet optionem.*
3 *Non poteſt quis optare minorem præbendam.*
4 *Non datur optio in beneficijs vacantibus in curia, nec reſeruatis.*
5 *Non poteſt optari Dignitas maior poſt Pontificalem.*

PRo huius articuli dilucidatione ſunt diſtinguendæ
1 infraſcriptæ concluſiones. Prima concluſio, pro-
poſita conſuetudo valet, c. cum intra de conſuet. lib. 6.
Secunda concluſio, iſta optio debet fieri, ſpatio viginti
dierum à die notitiæ, Abbas, & gl. ibidem in verſ. vigin-
ti dies; & an ipſi viginti dies poſſint prorogari puta
per alios duos dies. Reſpondetur per dictum cap. aſ-
firmatiuè, Tiraquell. de vtroque retractu, §. 1. gloſ.
10. num. 58. & gloſ. in dicto c. ſed quando præſumatur
iſta ſcientia, ſiuè notitia, vide addit. ad deciſ. Rot. 4.
de conſuet. in nouis, & faciunt ea, quæ dixit Zerol. in
praxi in verſ. beneficium §. 3. & in verſ. ius patrona-
tus §. 5. dub. 1. & 2. ſi ſecus fiat collatio, deuoluitur ad
Epiſcopum, per c. 2. de conc. præb. & clem. vnica de
ſupple. neglig. prælat.
Tertia côcluſio, iſta optio datus ad rem, adeo quod
eſt ius conſiderabile in Reg. Cancell. de non tollen. iur.
quæſ. Gom. in d. reg. q. 1. col. 3. & 7. ex quo fit; Primò,
Ordinarium non poſſe conferre illud beneficium ad
2 quod aliquis habet optionem, per c. ſi tibi abſenti de
præb. lib. 6. Secundò, ſi quis impetraret à Papa, non
facta de hoc mentione, non valeret impetratio, per
Reg. Cancell. citat. vbi Mandoſ. in verſ. derogatio.
Non obſtat quod dicit addit. dec. 4 & 5. n. 6. & deciſ. 2.
Rot. in antiq. de conſuet. nam hoc valet, quando fit
derogatio ſpecialis, quia non ſufficit generalis prout
Staph. de lit. grat. fol. 186. n. 1. & 2. ipſemet text. in tit.
vbi prouiſionem Apoſtolicam, non vult valere contra
hanc conſuetudinem.
Quarta concluſio, ſi adeſt vnus Canonicus anti-
quior, & non optaret infra tempora, ſed interim opta-
ret iunior, tenet optio iunioris, in euẽtum, quo ſenior,
ſiue antiquior, non optauerit intra tempora, Staphil.
loc. cit. fol. 166. n. 2. gloſ. in verbo dumtaxat.
Quinta concluſio, non poteſt ille optare minorem
3 dignitatem, ſeu præbendam, quia debet maiorem op-
tare deciſ. Rot. 3. de conſuet. in nouis. Ratio poteſt eſ-
ſe, quia optio fit ad ſuperiora, & altiora, non è contra,
ſicut optio in Collegio Cardinalium, gl. ibi in verſ.
meliores.
Sexta concluſio, non habet locum in beneficiis ipſis
4 vacantibus in Curia, Staph. loc. cit. fol. 206. num. 3. quia
iſta non poſſunt optari niſi iuxta diſpoſitionem, cap.
ſtatum de præben. lib. 6. dec. Rot. 4. de conſuet. in nouis.
Septima concluſio, nec datur optio in beneficis re-
ſeruatis generaliter, add. deciſ. 1. Rot. de rerum per-
mut. n. 7. in nouis, Staph. loc. cit. f. 187. n. 4. & hoc quan-
do fieret derogatio reſeruationibus ſaltem cum clau-
ſula generali.
Octaua concluſio, intruſus non poteſt optare; & in-
telligitur de intruſo habente beneficium reſeruatum,
per cap. 2. de præb. lib. 6. Gom. in quæſt. 31. de trien.
poſſ. in priuil. 6.
Nona concluſio, deuoluta ad Sedem Apoſtolicam,
non poſſunt optari, add. ad d. dec. 1. num. 9. de ter. per-
mut. in nouis.
Decima concluſio, nõ poteſt optari prima dignitas,
5 quæ eſt maior poſt Pontificalem, quia eſt reſeruata per
Regulam Cancellariæ, & ſic fuit deciſum in facto pro
Archidiacono Abellicenſi annis elapſis.
Decima prima concluſio, an valeat talis conſuetu-
do circa præbendas vacantes in Curia, vel de reſer-
uatis motu proprio, vide Card. conſ. 3. tit. de conſuet.
& Staph. loc. cit. fol. 187. num. 5.
Decima ſecunda concluſio, quando iſta optio fieri
debeat ratione ætatis, temporis, vel ordinis, vide gl.
verſ. antiquiores.
Decima tertia concluſio, iſta optio non datur niſi
per obitum, & non habet locum in reſignationibus fa-
ctis in manibus Papæ in fauorem certæ perſonæ, Capi-
taq. dec. 282. part. 2.

RESOLVT. CXCIV.

An Moniales poſſint habere proprium ex licentia
Epiſcopi.

1 *Monialis non poteſt tenere proprium, ſed debet tradere Abbatiſſæ.*
2 *Ordinarij Monialium, poſſunt eiſdem concedere vſum mobilium, qui non repugnet paupertati.*
3 *Superiores non poſſunt concedere Monialibus, vt retineant annuos redditus.*

CAutum eſt de iure decreti, Religioſos non poſſe
habere proprium, c. non dicatis 12. q. 1. & D. Au-
guſt. in ſerm. 3. de com. vir. Cler. & in Epiſ. ad Mona-
chos dicit, non dicatis habere proprium aliquid, ſed
ſint vobis omnia communia, & habetur canon. quo
iure, 8. diſt. c. Ambroſ. 47. diſt. à Deo enim percepimus
omnia, quod autem dicimus meum, & tuum, ſunt ver-
ba mendacij: & Poeta.

Si duo de noſtris tollas pronomina rebus.
Prælia ceſſarent, & pax ſine lite foret.

Poſtmodum de iure Decretalium in c. cum ad Mona-
ſterium de ſtat. monac. dicitur, nec Abbatem nec Papã
poſſe diſpenſare ſuper hac proprietate. Acceſſit ius
nouiſſimum Sac. Conc. eadem ſeſſ. c. 2. quod decreuit
nulli Regularium liceat tenere, vel poſſidere bona im-
mobilia, vel mobilia cuiuſcumque qualitatis, tamquã
propria, aut nomine conuentus, ſed ſtatim tradere ea
Superiori, & incorporare: quare oriuntur multa du-
bia. Primum, an liceat Superioribus Monialium con-
cedere licentiam vt poſſint habere aliquid proprium
2 pro ſuis neceſſariis, vt puta, infirmitatibus, veſtitu, vi-
ctu, & huiuſmodi. Secundò, an mobilia ſaltem.
Ad Primum, quoad immobilia, ſeu ſtabilia, Conci-
lium decreuit negatiuè, ad quod accedit declaratio
1 quæ circumfertur Sac. Congr. vbi cenſet, Monialibus
non licere poſſidere proprium, ac legatum relictum,
donatum, vel datum: & parta ex earum induſtria, ac
labore, debere tradi Abbatiſſæ, quæ primum neceſſi-
tatibus acquirentis conſulere debet, deinde reliquum
ad vſum Monialium conferri debet.

Ad

Ad ſecundum, Conc. ibidem concedit, vt Superiores
2 valeant diſpenſare, Moniales habere vſum mobilium,
qui ſit cõueniens eorũ ſtatui, & paupertati; ſed ad nu-
tum eorumdem Superiorum: Sed quid ſit vſus iſte mo-
bilium? dico breuiter; eſſe vſum pannamentorum, &
moderatæ quantitatis pecuniarum, quas lucratur ſuis
exercitijs, ad effectum, vt valeãt emere veſtes, libros, &
alia huiuſmodi. Conclude tamen hanc licentiam poſſe
concedere Ordinariũ, vel eorum Superiorem, vt affir-
mat Gom. in tract. de breui. n. 18. & dat rationem, quia
non ideo videntur habere proprium, cum ſint paratæ
illa dimittere ad nutum, ex debita obedientia, ad omne
libitum ſuarum Superiorum; ita Ioan. Andr. & Abb. in
c. a. & in d. c. cum ad Monaſterium de ſtat. monach. &
in c. edoceri col. a. de reſcript. & in conſ. 88. il primo, &
3 in c. Ioannes num. 6. de regul. Sed hodie eſt dubium, an
prædicti Superiores poſſint permittere, Moniales ha-
bere annuos cenſus, ſiue redditus; ratio pro opinione
affirmatiua eſt, quia ſunt pecuniæ, & vſus mobilium;
ſed contrarium eſt communius, & verius, & tenen-
dum; videlicet, quod Superiores non valeant licentiam
prędictam impartiri, maximè cum annui redditus inter
immobilia reputentur.

RESOLVT. CXCV.

Diſpenſatio, qualiter interpretanda?

1 *Diſpenſatio non debet ita reſtringi, vt reddatur inutilis.*
2 *In diſpenſationibus matrimoniorum, ſemper debet fieri in-
terpretatio in eius fauorem.*

DIſpenſatio, quatenus reſpicit pręiudicium diſpen-
ſationis, debet latè interpretari; & ſic conſidera,
ſi attenditur materia, ſuper qua diſpenſatur; reſponde,
quod aut diſpenſatio eſt in re dubia, vt puta, quia ſa-
cta ex legitima cauſa, & tunc licet latè non interpre-
1 tetur, non debet ideo reſtringi, ſaltem taliter quod red-
datur inutilis, qui ius, non gratia conſideratur, & idẽ
dicendum, ſi in gratia, motu proprio conceſſa, iuxta
terminos tex. in c. ſi motu proprio de præbend. in ſex-
to, & latè communiter per DD. præſertim per Gemin.
2 & Butri. in c. at ſi clerici de Iudic. Iaffre. dec. 62. In diſ-
penſationib. verò matrimoniorum ſemper debet inter-
pretatio ſumi in eius fauorem. c. dilectus de conſang. &
affin. & eſt declaratum per extrauagã. Clementis VII.
quæ incip. Nuper, de qua mentionem facit Io. Calder.
in citato capitulo dilectus, licet velle videatur, quod
etiam diſpenſatio in matrimonialibus ſit odioſa, &
conſequenter reſtringenda; verum reprehenditur ab
Anan. in cap. quia circa de conſanguin. & affin.

RESOLVT. CXCVI.

Diſcutiuntur nonnulla de gratia in forma pauperum.

1 *Gratia quando fit in forma pauperum, examinatur impe-
trans in Curia de literatura, conſtructione, & cantu.*
2 *Differunt gratia in forma pauperum, & in forma ſpeciali.*

SI quis impetrat gratiam in communi forma paupe-
rum ad obtinendum beneficium, poteſt eius Exe-
quutor purificare gratiam ad inſtantiam conſanguinei
impetrantis, etiam nullum mandatum ad id habentis,
& etiam ex officio, inquirendo de ætate, & eius vita:
an autem alia perſona poſſit acceptare beneficiũ ſine
1 mandato, vide Rot. dec. 202. Gratia quãdo fit in forma
pauperum, examinatur impetrãs in Curia de literatu-
ra, conſtructione, & cantu; ſimiliter in partibus com-
mittitur Exequutori examinatio de vita, & moribus,
ac conuerſatione. Quando autẽ fit in forma dignũ, tũc
Papa habens impetrantem de vita, & moribus cõmen-
datum, committit in partibus ſolum examen ſcientiæ,
idoneitatis, literaturæ, conſtructionis, & cantus, Rot.
concl. 404. & aliquãdo etiam ſtante examine in parti-
bus habet ipſum pro idoneo. Per alia etiã cognoſcitur
2 an gratia ſit in cõmuni forma pauperum, vel in forma
ſpeciali, videlicet gratia ſpecialis, & ſpiritualis: Gratiã
habens in communi forma pauperum, ſi infra menſem
acceptat officium ante purificationem gratiæ, & per
eum non ſtetit quo minus purificaretur, ſed per Exe-
quutorem, valet exceptio, & impedit collationem Or-
dinarij; dummodo conſtet poſtmodum de habilitate, &
bona conuerſatione impetrantis tempore impetratio-
nis, & acceptationis, Rot. concluſ. 17. Prouiſio enim
per Exequutorem ante purificationem nõ valet, Rot.
concl. 309. Gratia facta in forma pauperum, ſecundum
clem. 1. in §. ſecus de concell. præben. non ligat manus
Ordinarij ante purificationem conditionis, ſecundum
Rot. licet multi Doctores dicant contrarium, concluſ.
92. Gratia in forma pauperum, ſi concurrat in data cũ
gratia ſpeciali, eadẽ collatione reputantur ambæ gra-
tiæ: Pars ideo habens gratiam in forma pauperum, ſi
fuerit diligentior in præſentando, præfertur in præben-
da poſtea vacante, etiam ante purificatam conditio-
nem, quando conditio dependebat ab alterius poteſta-
te, ſecundum cap. ſi pro te de reſcript. lib. 6. Rot. concl.
103. & idem in gratia facta, dignum arbitramur, con-
currente cum gratia in forma ſpeciali purè facta, vt
notat Rot. concluſ. 366.

RESOLVT. CXCVII.

Decimarum ius, an poſſit in tranſactionem reduci?

1 *Tranſactio ſuper iure decimarum non debet fieri, & ſi fiat,
valet in præiudiciũ tranſigentis, non tamen ſucceſſoris.*
2 *Super fructibus decimarum tranſigi poteſt.*

IVs decimarum, non poteſt in compoſitionem, vel
tranſactionem reduci, quia eſt ſpirituale, & ſuper
ſpiritualibus non poteſt componi, & tranſigi, ſed ſuper
accidentibus, & cohærentibus, extendendo ad ius ſpi-
rituale, ſic ſecũdum Innoc. & Io. Andr. de confirm. vtil.
1 vel inutil. cap. penult. Tamen valet tranſactio in præiu-
dicium tranſigentis, ſecus in præiudiciũ ſucceſſoris, gl.
de decim. c. ex multiplici, & c. mirum; ſuper fructibus
2 autem decimarum tranſigi poteſt, vt patet ex §. proxi-
mè præceden. dicit tamen Hoſtienſ. quod non per mo-
dum arbitri, ſed arbitratoris, Abb. in rubr. de decimis;
tamen potuerit ipſũ ius decimarum in tranſactionem
deduci, vt notat Ioa. Andr. in c. fi. de rer. permut. Per-
mutari autem non poteſt cum aliqua re temporali, vt
ibi notatur in gloſ. in fi. niſi fortè approbaret, vt no-
tat D. Anto. ibid. in fi. vide Io. Andr. poſt. Inn. in cap.
ſtatuimus de tranſact. ſuper prima gloſ. & in cap. de
cætero ſuper verb. an paruit, & ſuper verb. ius aliquod,
& in c. ſuper eod. tit.

RESOLVT. CXCVIII.

Impedientes exequutionem Bullarum, ſeu literarum
Apoſtolicarum, ſunt excommunicati.

1 *Impediens de facto exequutionem literarum Apoſtolica-
rum, eſt excommunicatus, ſecus ſi de iure.*
2 *Papa in collationibus, non intendit tollere ius tertij.*

IMpedientes exequutionem literarum Apoſtolica-
rum ſunt excommunicati, vt apertè patet in Bulla
cœnæ Domini cap. 8. & regiſtratur in iure communi c.
quoniam de immunit. eccleſ. Bald. conſ. 22. vol. 1. quæ
excommunicationis pœna limitatur infraſcriptis mo-
1 dis. Primò, quando impediuntur de facto, ſecus de iure,

Argum.tex.in c.licet de præben.lib.6.Oldrad.cõſil.81, Staphil. in tract. de literis gratiæ ſ.196, num.1.& facit text.in c.cui,& c.pro illorũ de præb,in ſextò,Nau. cõſ. 39. de ſent. excom.qui dicit caſum notandum,& poſſe contingere quando aliquis vellet contradicere alicui poſſeſſionem capere volenti;etiam ſi fuerit Exequutor Apoſtolicus, quando habet cauſam iuſtam contradicendi, & non permitteret accipere poſſeſſionem, vt quia fortaſſe beneficium erat vnitum, vel alteri prius collatum,vel Bullæ ſunt obrepritiæ, vel ſubrepritiæ, vel quia eſt ius patronatus, & Epiſcopus prætenderet eſſe
2 collatiuum; nam Papa quando concedit non intendit auferre ius tertij, niſi de eo fiat expreſſa mentio, quia adeſt regula Cancellariæ de non tollendo,facit cap.ex literis de reſcript. & cap. ex tuarum de author. & vſu pal.& ibi gloſ.in verb.permittat.

Limita ſecundò, quando prohibetur, ne intimarentur tertio, vel ne eis fides adhiberetur, vel ne publicarentur:vnde qui dat in poſſeſſionem alicuius beneficij, nolens relinquere illud ad præſentationem literarum Apoſtolicarum, vt quia putat iuridicè poſſidere, non incurrit excommunicationem Bullæ cœnæ Domini; ita Zerola in verb. litteræ part.2.

Limita tertiò, ſi quis ab eis appellet, vel reclamet, quod procedit etiam ſi in literis dicatur, contradictores,&c.gloſ. in c. pro illorum verb. contradictores de præben. in ſextò, Staph.f.180. num.7. Nau.conſ.96.de ſent.excom.

RESOLVT. CXCIX.

Epiſcopus, an poſſit plures Vicarios generales ſtatuere in ſua Diœceſi?

1 *Plures Vicarij conſtitui poſſunt ab Epiſcopo.*
2 *Si plures Vicarij conſtituantur, nihilominus faciunt vnum conſiſtorium cum Epiſcopo.*

ARguendo de procuratore ad Vicarium, validiſſimum argumentum eſſe,teſtatur Euerard.loco 26.vnde cum plures Procuratores conſtitui poſſunt, l. pluribus ff. de procur. c. ſi duo eod. tit. in ſextò; ſic,&
1 plures Vicarij,ſicut dicitur in plurib.Vicarijs foraneis, de quibus facit mentionem gloſ.in clem.& ſi principalis de reſcript.verb.foranei,& Rot.in deciſ.297.part.2. Gutier.lib.1.canonicat.quæſt.c.7.Hinc Zerol.in praxi Epiſcopali verb. Vicarius, ſcribit poſſe Epiſcopum,nedum vnũ, ſed plures Vicarios generales in ſua Ciuitate, & Diœceſi conſtituere,allegat tex.in c.quoniam de off.Ordin.c.ad hæc de offic.Archid.& cap.1.de celebr. miſſar. quib.addo Panorm.in c.extirpandæ §.quia verbo,n.13. de præben. Anchar. in clem.2.n.2.de reſcrip. Arch. in c.fi.de off.Vicar. in ſextò, quod ampliat Selu. in tract.de beneſ.2. par.q.14 n.7. poſſe eos taliter conſtituere, quin alter ab altero dependat, & quod ſint æquales, & inſolidum; vel quod ſit vnus principaliter etiam ſi conſtituatur,alter in vno, alter in altero loco; nam non attenditur generalitas loci,ſed cõmiſſio cauſarum.Ampliat ſecundò Sylu. in eius Summa verb.Vicarius §.4.tales Vicarios facere vnum conſiſtorium cũ
2 Epiſcopo, iuxta terminos c.Romana de appel, in 6. & c. non putamus de conſ.eod.lib. ex quo colligitur,non poſſe appellari ab eorum ſententijs ad Epiſcopum ſecundum Franc. in c.dilecti,il ſecondo,de appell.Guid, Pap.in dec.436.

RESOLVT. CC.

Miſſæ teſtamento legatæ, an veniant appellatione beneficiorum?

1 *Miſſæ ad nutum amouibiles non ſunt beneficia, vnde à laicis poſſunt prouideri.*
2 *Miſſæ ſunt capellaniæ & beneficia, quãdo dãtur in titulũ.*
3 *Capellaniæ ſunt beneficia, quando Epiſcopi authoritate fundantur.*

1 AN prædictæ Miſſæ ſint ad nutum amouibiles. Reſpõdetur negatiuè,& ratio eſt quia à ſolis laicis poſſunt prouideri,& ſic potius ſunt quędã ſeruitia, & Miſ, celebrandæ in dies, vt dici ſolet vulgò de miſſis votiuis *trent' vna,& quarant' vna*, vide Nau. in cõſ.5.de præben. & conſ.8.nu.7. & 8.& ſic non cadunt ſub ſpolijs, etiam ſi excedãt ſummam taxatam in Bulla Pij V. Nam non veniũt iſtæ Capellanię, pro celebrandis miſſis,appellatione propriarum capellaniarum; quamuis a Teſtatore nominẽtur capellaniæ,vel beneficia eccleſiaſtica,& ſic poſſunt fundari,& prouideri abſq;voluntate Epiſcopi accedẽte,c. nemo de conſec.diſt.1.Nau. loc.cit.& Sacra Congregat. concluſ.14 & gl.in clem.1.
2 verſ.decima: Nam licet capellaniæ,& aliorum ſeruitia veniant appellatione beneficiorum,Ioan.de Selu.tract. de benefic.1. part. quæſtione 3.numero 10. Gomez in regul.de infirm.reſignant.quæſtion.23.Tamen hoc debet intelligi quando dantur in titulum, ſecus quando dantur ad nutum teſtatorum, ſiue eorum hæredum, vt celebrentur Miſſe in aliquibus altaribus.Gom.q.20.de ann.poſſ.& q.4.de exprimen.val.beneſ. Quare Cõmiſſarij Apoſtolici, ſeu Subcollectores Cameræ, non poſſunt ſe intromittere in exigendo introitus, ſiue potius eleemoſinas dictarum miſſarum, durante vacatione per obitum Capellanorum, ſeu Sacerdotum, qui illas celebrant,ſiue alio modo,cum re vera non ſint beneficia, idque locorum Ordinarij ſummopere debent aduertere, cum ipſi ſint prædictarum voluntatũ exequutores,c.Ioannes,& c.tua de teſtam.& Sacr.Conc.Trid. ſeſs. 22.c.8. & dixit Zerol.in verſ.legatum §.8.9.& 10. Tunc autem Capellaniæ veniunt appellatione bene-
3 ficiorum, ſi fuerint fundatæ authoritate Epiſcopi,cũ celebratione vnius, vel plurium Miſsarum, & in perpetuum,& tunc veniunt ſub ſpolijs, gloſ.citata in d.clem. ſecus verò quando aliquis legauerit Miſsas aliquas celebrandas in aliquibus altaribus, vt dictum eſt, & nota hoc pro practica quotidiana.

RESOLVT. CCI.

Epiſcopus viſitans, quid facere debet ſi inueniat Eccleſias dirutas?

1 *Si eccleſiæ habẽt redditus,beneficiati ſunt compellendi ad eas reædificandas, ſin minus, ſunt transferendæ.*
2 *Ordinarius non poteſt prophanare capellas ſine cauſa.*
3 *Si populus nolit eccleſiam parochialem inopem reparari, eſt penitus diruenda.*

REſpondetur diſtinguendo,& Primò, aut Eccleſiæ poſsunt reparari introitibus ſuis, & ipſarum beneficiati ſunt compellendi ad eas reędificandas, Abb.
1 in c.1.n.1.2.3. & 4. de eccleſ.ædific. aut verò laborant inopia,& reparari nõ valent;& ſic vocatis ijs, ad quos ſpectat in Matrices,aut alias Eccleſias,ſuo arbitrio cõpellãt,ad altaria erigenda in eiuſdem Eccleſijs,vel Capellis eiuſdem inuocationis, vel in iam erectis Eccleſiis,& Capellis transferant,cũ omnibus emolumentis, & oneribus, quæ habebant primæ Eccleſiæ, Concil. Trid.ſeſs.21.c.7. de reform.hoc etiã ampliatur ad Eccleſias Parochiales iuris patronatus. Cõc.ibid. vbi erãt

Eccle-

Digitized by Google

Eccleſiæ, erigatur Crux. Et quia poſſet dubitari, an li-
ceat Viſitatori, ſiue Epiſcopo illas Eccleſias propha-
nare, ſtante magna inopia, & forſitan loci indecentia?
Reſpondetur ex Conc. Trid. loc. cit. circa vltimũ, poſſe
fieri; ſed debet animaduertere, ne faciat illas cõuertere
in ſordidos vſus; quo circa Sac. Congr. declar. 241. cen-
ſuit in hæc verba: Ordinarius non debet prophanare
2 Capellas, & ſi aliquam cauſam prophanandi habuerit
earum cæmenta potius ſunt attribuenda Eccleſiæ, quæ
eſt caput dictarum Cappellarũ, quam alteri. Secundò,
Parochialis verò Eccleſia ſi ob inopiam ex redditibus
non poſſet reparari, Parochiani ſunt compellendi; nec
propter hoc vſui poſſent Parochiæ renunciare, Abb. d.
c. 1. n. 4. quod ſi Parochiani nolint, vel non poſſint eas
reparare; fertur Romæ fuiſſe deciſum ita, Si Populus
3 nolit Eccleſiã, quæ minatur ruinam reſtaurare, debet
ea penitus dirui; præterea poſſet Prælatus ex cauſa, nõ
ſolum prophanare immobilia, ſed mobilia Eccleſiæ.

RESOLVT. CCII.

Quot Moniales poſſunt in qnolibet Monaſterio recipi?

1 *Is numerus Monialium in quolibet Monaſterio conſtitui debet, qui ex proprijs redditibus, vel conſuetis eleemoſynis ſubſtentari poteſt.*

2 *In Monaſterijs etiam exemptis, Epiſcopus cum Superiore Monaſterij poteſt numerum ſtatuere.*

1 SAc. Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 3. ſtatuit, is numerus tantũ
Monialium conſtituatur, & conſeruetur in poſterũ
qui ex proprijs redditibus Monaſteriorum, vel ex con-
ſuetis eleemoſynis commodè ſuſtentari poſſit, vide in
c. periculoſa §. ſanè de ſtat. regul. lib. 7. & ibi Anch. n. 3.
verſ. quinto nota; idem confirmat Sac. Congr. declar.
216. & Pius V. in Bulla ſua 9. fol. 13. & in eod. loco ad-
dit. Sac. Conc. Nulla talia loca tam virorũ, quã mulie-
rum erigantur ſine Epiſcopi in cuius diœceſi erigenda
ſunt licentia prius obtenta, quodq; adiunatur de iure
communi, de omni Eccleſia, & loco ſacro, cap. nemo de
conſecr. diſt. 1. Sylueſt. in verb. eccleſia 2. Selua tract. de
beneſ. 1. par. q. 6. ab initio, & per tot. Nau. in c. ſtatui-
mus 44. verſ. 3. 19. q. 3. & circa numerum Monialium,
etiã in Monaſterijs exemptis, iuriſdictio ordinaria eſt,
idem n. 57. & in c. nulla 18. q. 92. n. 7. verſ. 2. q. c. ſtatui-
mus n. 45. verſ. 3. idem de eleemoſ. Gregor. XIII. in
2 Bulla ſua, & Nau. loc. cit. vbi habes numerum certum
poſſe, & deberi ab Ordinarijs (etiam in exemptis) cum
ſuis Superioribus præfigi, vltra quem numerum non
poſſunt aliæ recipi ſub pœna peccati mortalis.

RESOLVT. CCIII.

Enuncleantur aliqua priuilegia Epiſcoporum.

1 *Epiſcopus non poteſt citari ad Curiam ab Auditore Cameræ, nec priuari etiam in criminibus notorijs abſque facultate legitimæ defenſionis.*

2 *Epiſcopus eſt Princeps, & habet culmen dignitatis.*

4 *Epiſcopus poteſt in ſua Diæceſi eligere Confeſſarium.*

4 *Quando Epiſcopus recuſatur, datur ei adiunctus.*

5 *Epiſcopus celebrans in aliena Diæceſi, poteſt vti benedictione Epiſcopali, ſit nomen Domini benedictum.*

6 *Epiſcopus quotidie debet audire ſacrum.*

1 PRimum eſt, quod Epiſcopi non citantur ad Curiã
ab Auditore Cameræ abſque mandato Summi
Pontificis, Pius IV. Bulla 74. Secundum, non poſſunt
priuari in criminibus, etiam notorijs, niſi detur copia,
2 & facultas legitimæ defenſionis, Leo X. Bulla 11. Ter-
tium, Epiſcopus vocatur Princeps Eccleſiæ, eccleſiaſt.
45. in fin. & Principem facit eum, S. Hilar. ſuper Matth.
& dicitur habere Paſtoralem curam, & dignitatis fa-
ſtigium, c. Ordinatos 59. diſt. c. miramur verſ. Principa-
tus 6. diſt. & c. Principatus 1. q. 1. & dicitur habere cul-
men dignitatis gl. in c. 2. de præb. lib. 6. Affl. in conſtit.
poſt mundi §. ad nos itaq; 4. notab. n. 2. & antiquitus
vocabantur Summi Pontifices, & Summi Sacerdotes,
Card. in c. legum 2. q. 1. Gom. in c. 1. n. 18. de conſt. lib. 6.
& vocabantur ſanctiſſimi in primitiua Eccleſia, & Bea-
tiſſimi, & Papæ, idem n. 23. vocabantur Vicarij Chri-
ſti, pupilla oculi Dei, ſed vide S. Greg. in homil. de quin-
3 que talentis, & Stimulum Paſtorum. Quartum Epiſco-
pus habet priuilegium, vt valeat confiteri peccata ſua
Sacerdoti etiam non approbato, Nau. in c. placuit de
pænit. n. 52. diſt. 6. vt dixit Zerol. in fin. in pract. ſua pæn.
c. 15. q. 2. concl. 4. & q. 20. & in pract. Epiſ. in verſ. abſo-
lutio §. 12. Nau. conſ. 12. de pænit. & remiſſ. à contrario
ſenſu id tamen intelligitur in propria Diæceſi ipſius
Epiſcopi, & idẽ dicendũ eſt de Illuſtriſſimis Cardinali-
bus, qui habent eamdem iuriſdictionem in ſuis titulis,
quam habent Epiſcopi in ſuis Diæceſibus; & etiam ha-
bent plura priuilegia, quã Epiſcopi, vt patet vulgatis
canonibus; fallit hoc in Iubileo vbi habetur, qui volue-
rit lucrari illius gratiam confiteri debeat peccata ſua
vno Sacerdoti ex approbatis ab Ordinario: Nau. conſ.
citato. Quinto, Epiſcopus poteſt aſſiſtere Inquiſitori-
bus in negotio Fidei, Alexãder IV. Bull. 13. Sexto, Epiſ-
copi præcedunt Prothonotarios, etiam illos quatuor,
qui ſunt de numero, tam in Vrbe, quam extra, Pius II.
Bull. 2. quæ incip. Cum ſeruare. Septimo, poteſt eſſe Iu-
dex in cauſa propriæ ſuæ Eccleſiæ, licet poteſt recuſari
ſuſpectus, Capy. dec. 137. n. 1. & quid ſit tunc agendũ,
& ad quem recurrendum, vide eundem Zerol. in verſ.
Archiepiſcopus §. 1. & in ver. appellatio §. 15. Octauo,
Epiſcopus in ſua Diæceſi debet honorari ab Archiepi-
ſcopo, dum eſt in illa, & idem debet Cardinalis, idem
dec. 27. n. 24. & 25. Ratio eſt, quia dignitas Epiſcopa-
lis multum eſt commendanda, Abb. in clement. ſi quis
ſuadente. Nono, Epiſcopus, in iuriſdictione, erga ſuos
ſubditos exercenda, debet habere conſilium ſui Capi-
tuli, poteſt cõſuetudine, vel præſcriptione ſibi quærere,
ne dictum conſilium teneatur requirere, cap. non eſt,
de conſuet. lib. 6. Capy. dec. 134. n. 3. faciat pro c. 6. ſeſs.
25. Conc. Trid. vbi diſponitur in quibuſdam, debere
Epiſcopum adhibere conſilium Capituli; ſed vide eun-
dem Zerol. in verſ. Capitulum §. 8 & hoc etiam amplia-
tur, ſi illud conſilium adhibere deberet in inſtituendis,
vel conferendis beneficijs, Selua in tract. de benef. 2. p.
q. 22. n. 13. & 14. & ita hodie communiter obſeruatur
in praxi. Decimo, Epiſcopi non debent ſeruire Princi-
pibus laicis, nec Regibus, nec Baronibus, nec Miniſtris
Regum, ſed locum, & gradum conuenientem ſuæ di-
gnitati, tã in Eccleſia, quam extra, ſibi retineant Cõc.
Trid. ſeſſ. 25. c. 17. de reform. Et tam in Eccleſia, quam
in Choro, & Proceſſionibus, & omnibus actibus pu-
blicis, prima ſedes debetur Epiſcopo, Conc. loc. cit. c. 6.
§. Epiſcopus de reform. & in Synodo Cõſtantinopolit.
act. 10. can. 14. Fallit tamen quando ſedet, vt Conſilia-
tius Regis, tunc enim non præcedit alios Conſiliarios,
Vinc. de Franch. dec. 138. num. 5. in poſtrema editione.
Vndecimo, Iudice dato ſuſpecto, lex dat ei adiunctum
4 Epiſcopum, vel eſſet recurrendum ad Superiorem,
Capyc. deciſion. 187. numero 3. Duodecimo, Epiſco-
pus habet eadem priuilegia circa officium inquiſitio-
nis, quæ habet Inquiſitor Delegatus, & maximè abſẽ-
tibus Inquiſitoribus, & vbi Inquiſitores non adſunt,
Pegn. ſcol. 112. in 3. par. Direct. Inquiſit. in vlt. Decimo-
tertio, Ciuitas occidens ſuum Epiſcopum, priuatur in
poſterũ tali dignitate, c. ita nos 25. q. 2. Rebuff. in tit. de
differen. in tit Priuil. referu. Sum. Pont. n. 43. Couar. lib.
2. c. 8. in fi. var. reſol. Decimoquarto, Epiſcopo cõpetit
diſpenſatio malè ablatorum, Abb. in clem. Religioſi n.

24. de priuil. ſed Nau. conſ. 18. num. 7. & 14. de pœnit. & remiſſ. dicit, id non competere Epiſcopo de iure, quia poſſunt facere illud partes per ſemetipſas, & per Confeſſarios, poteſt tamen hoc intelligi de conſuetudine generali, vel ſpeciali, & ſic vidi omnes Epiſcopos, hoc ſibi reſeruare a ſumma notabili, puta ſupra decem aureos. Decimoquinto, Epiſcopus celebrans priuatè in Diæceſi aliena, poteſt vti benedictione Epiſcopali cum verbis, Sit nomen Domini benedictũ, gloſ. in c. Abbates de priuil. in ſexto, cũ iſta ſit potius ordinis quã iuriſdictionis, vt more Canoniſtarum loquar, & ſic fuit concluſum Neap. in quodam Collegio habito circa hoc coram aliquibus RR. Prælatis, me præſente, & ratio poteſt eſſe, quia ſic conceditur Epiſcopo celebrare in Eccleſia aliena à iure, abſq; licentia Ordinarij, ita concedi etiam debet benedictio Epiſcopalis tamquam acceſſorium, & conſequens ad illam celebrationem, per c. cui licet, & ibi gloſ. initio, de regul. iur. quam videas. Decimoſexto, an Epiſcopus debeat quotidie celebrare Miſſam, vel eam audire; dic quoad primum, quod diebus Dominicis, & Feſtis ſolemnibus celebrare debet, & tam frequenter quod ſuo muneri ſatisfaciat; ratio eſt, quia Epiſcopus etiam habet curam animarum cũ ſit Parochus potius ſuæ Diæceſis, vt patet vulgatis, Zerol. in verb. decima §. eo, argum. Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 12. de refor. licet non ſub reatu peccati mortalis, cum non reperiatur ſub præcepto, niſi ratione obligationis, conteptus, vel ſcandali, Nauar. c. 6. n. 19. & Mat. cap. 18. Luc. c. 17. & March. 9. veh homini illi per quem ſcandalum venit. Quoad ſecundum reſponde, quod nõ tenetur quotidie audire ſacrum, Nauar. c. 22. n. 2. & de hoc canon. c. 3. n. 29. nec obſtat c. fi. de priuil. lib. 6 & c. 5. de conſecr. diſt. 1. nam intelliguntur de congruentia, de conſilio, & bene eſſe ita gl. in clem. 1. in verſ. Canonicas de celeb. miſſ.

5 (margin, line "reos. Decimoquinto")
6 (margin, line "bus Dominicis")

RESOLVT. CCIV.

Diſcutiuntur aliqua circa intellectum text. in capitulo ſacro de ſententia excommunicationis.

1 *Recitatur opinio Nauarri dicentis, quod ſi Prælatus ſuſpenſus auctorando facit celebrari coram ſe aliquem, eſt irregularis.*

2 *Opinio Couar. contra dictum Nauar. loc. cit. eſt verior.*

DVbitatur an Prelatus Epiſcopo inferior, vel Vicarius Epiſcopi, excommunicans, interdicens, vel ſuſpendens aliquem, non ſeruata forma c. ſacro de ſẽt. excom. & c. 1. eod. tit. lib. 6. cum ſit ſuſpenſus per menſem ab ingreſſu Eccleſiæ, prout in locis citatis; ſi interim ingrediens Eccleſiam, ibi audiat ſacrum, vel ſedeat in Choro, vt prælatus, vel Vicarius recitans Diuinum officium, vel audit concionem, incurrat irregularitatẽ.
1 Prima opinio eſt Nau. c. 27. num. 244. dicentis eſſe irregularem, per gl. in clem. 2. in verſ. celebrari de priuil. eius ratio eſt, quia videtur authorizare factum. Secunda opinio eſt Couar. & cuiuſdã recentioris, aſſerentium partem negatiuam, niſi in caſu de quo per eum in cap. alma mater 1. par. §. 6. in vltimo. Ratio eſt, nam audire ſacrum, & alia predicta facere, regulariter non ſunt ordinis actus peculiares, glo. d. c. 1. verſ. ſicut prius, & c. ſi Epiſcopus 11. q. 5. ac iſta opinio mihi magis placet; ſẽtentia verò Nau. & gl. tunc poſſe verificari, quando eſ-
2 ſet vera authorizatio, prout in c. ex literis de exceſſ. Prælat. Syluest. in verb. homicidium n 2. Nau. loc. cit. n. 214. ſeu quando ſuperbia, vel contemptu cenſurarum præciperet coram ſe celebrari miſſam, eſſet enim tunc irregularis, Couar. vbi ſupra, & c. 2. de exceſſ. Prælat. Hoc ampliatur etiã ſi cum puluinari, tapeto, vel comitatu more Officialiũ, niſi prout ſupra, per rationẽ prædictam, & cum hoc accidiſset in facto, ita conſului, & illud idem confirmat Nau. in c. 2. §. Sacerdos n. 13. de pænit. diſt. 6. vbi dicit ex mente Innoc. in c. ſi de exceſſ. Prælat. num. 1. Prelatum non incurrere irregularitatem per exercitium actuũ ſpiritualium tempore interdicti, niſi quando aliquid alicui ordini peculiariter deputatum exerceret, & Innoc. in c. cum medicinalis num. 3. de ſentent. excom. habet regulam generalem, ſuſpenſum, vel interdictum, vel excommunicatum, non eſſe irregularem, niſi aliquod exerceat, quod ſit de ſubſtantia ordinis, Hoſtien. in Summa titul. de diſpenſ. §. ſunt autem caſus verſic. 14. & Nauar. conſil. 4. de cler. excomm. celeb.

RESOLVT. CCV.

Quæ conditiones requiruntur ad contractus cenſuales.

1 *Non omnes conditiones appoſitæ ſuper cenſibus in Bulla Pij V. obſeruantur, ex tacito conſenſu Summi Pontificis.*

2 *Gregorius XIII. pro cenſibus in Regno Siciliæ edit aliam conſtitutionem cum quatuor conditionibus.*

AD cenſum annuum redimibilem requirũtur multæ conditiones, iuxta Bullam Pij V. ſub datum Romæ anno 1578. 14. Kal. Februarij, relatam à Nau. c. 17. num. 234. vbi explicantur treſdecim cõditiones; ſed hodie videtur Bullã iſtam non obligare quoad omnes conditiones, quod probatur. Primò, ipſo Papa ſciente, & tolerante, fuit factũ oppoſitum, & quando princeps in aliqua lege præcipit aliquid, & oppoſitũ agitur, vel non obſeruatur, eo ſciente, & tolerante, lex illa non recipitur ex viridi obſeruantia, & ſic non obligat, Abb. & Innoc. in cap. 1. de decimis, & Syluest. in verb. lex §. 6. propè fin. Angel. in verb. cõſuetudo §. 10. gl. in clem. ſtatutum in verſ. conſuetudine de electione, vide Iſern. in prælud. feudor. n. 40. licet remiſſiuè, & lex quæ non eſt vſu recepta non ligat cap. leges 4. diſt. & ibi Gemin. Nau. in c. placuit n. 4. de pœniten. Secundò, quia Papa Gregor. XIII. fecit aliam Bullam ſuper materiam contractuum cenſualium editam anno 1574. pro Regno Siciliæ vltra farum, vbi ponit quatuor conditiones ſufficere: Primum, vt ſeruetur Bulla Nicolai Quinti. Secũdum, vt in emptione cenſuum huiuſmodi fiat expreſſa mentio rerum certarum; ſuper quibus expreſsè conſtituitur cenſus; deinde fiat mentio omnium bonorũ venditoris. Tertiũ, vt facultas redimendi remaneat perpetua ipſo venditori quãdocũque, & nullo modo reſtringatur. Quartũ, vt omnes abuſus, qui Conſtitutioni Nicol. V. aduerſantur, tollantur è medio, & ſic habes in omnia tres conditiones eſſe de eſſentia huius contractus. Primò, vt fiat ſuper re certa, ſtabili, cum obligatione omnium bonorum, & perſonæ ipſius venditoris. Caſſ. in cõſuet. Burgund. tit. de cenſ. §. 11. tit. 4. Foller. ſuper Bulla Nicol V. in verſ. huiuſmodi cenſualia num. 48. Secunda conditio eſt, vt addatur pactum de retro. uendendo quandocunque. Tertia, vt annuus cenſus nõ excedat decimam partem pretij principalis: ſed dices Bulla Gregor. eſt localis, ergo non dat formam vniuerſalem. Reſp. clarum eſſe, quod contractus licitus, in vno loco, eſt licitus in altero; ſed cõtractus per Bullam Nicol. V. eſt licitus, & ſeruatur hodie; & approbatur per Bullam Greg. XIII. ergo dat formam vniuerſalem. Praeterea, quia conſtitutio vnius Regionis, poteſt imitari in alia, Diaz. pract. crim. cano. c. 236. & Gom. in c. ſi annũ num. 44. & 45. de iudic. lib. 6. & ſic paſſim videmus hodie obſeruari, & conſuetudo vicini loci eſt attendenda, Boer. dec. 269. n. 9. c. Catholica 11. diſt. c. 1. c. illa, c. de his, 12. diſtin. & ita etiam poteſt reſpondi ad extrauag. Martini V. & Caliſti III. ſub tit. de empt. & vend. hoc etiam videtur tangere Nau. in comẽt. de vſur. not. 6. q. 4. num.

4. num. 105. verſ. omiſſa. ſed n. 108. verſ. 4. & 3. hoc dicit clariſſimè, quod non obligat contrario vſu, vel cum vſu in terris non ſubiectis Papæ.

RESOLVT. CCVI.

Epiſcopi, quas pœnas in eorum edictis imponere poſſunt, vltra ius commune;

1 *Epiſcopus in ſuis edictis poteſt imponere pœnā priuationis contra clericos non reſidentes in beneficijs, & poteſt prohibere factum damnatum noua pœna.*

2 *Non poteſt ſtatuere pœnam contra ſubditos exiſtentes extra Diœceſim.*

1 QVidam Doctor, verb. edictum ponit nonnulla, videlicet, poteſt imponere pœnam priuationis beneficij ipſo iure clericis nō reſidentibus, Cardin. in clementina ex tunc de cler. non reſident. Selua tractat. de benef. 4. part. quæſt. 5. numer. 3. gloſſ. in clement. 2. in verſ. tolli de elect. & gloſ. in clement. 2. in verſ. vtij de ætat. & qualit. Ratio eſt, quia Epiſcopi ſuis edictis, ſeu conſtitotionibus, poſſunt adiuuare ius canonicum, imponendo pœnam vbi non eſt, Ioa. Andr. in c. fi. de off. Archiep. Diaz. in pract. crim. cano. c. 136. Rebuf. in pract. benef. tit. de diſpenſ. de non reſid. n. 12. 13. & 14. vbi dicit amplius poſſe priuare, etiam ſine monitione præcedenti, Panor. in c. quoniam §. porrò. col. 4. verſ. aduertendum tamen, vt lit. non conteſt. Rebuff. tit. de diſpenſ. de non reſid. n. 25.

Secundò, poteſt facere edicta ad reformationem morum ſubditorum, & imponere pœnas, licet non contra ius canonicum, vt dictum eſt ampliando pœnam, & augendo, Abb. in cap. licet in 2. not. de off. Ordin. & hoc non ſolum ab Eccleſiaſticis, ſed etiam à laicis Iudicibus poſſe fieri, ex multis Doctoribus tenet Couar. de ſponſ. 1. p. c. 6. §. vlt. n. 17.

Tertiò, poteſt prohibere factū damnatum à iure ſub certa, & noua pœna, Abb. in c. à nobis de ſent. excom. & ſic poteſt facere edictum fulminans excommunicationem ipſo iure, contra tenentes beneficia ſine titulo.

Quartò, poteſt etiam concedere edicta contra laicos, quoad concernentia ſalutem animarum; nam ratione animæ laici ſubſunt Epiſcoporum ſtatutis, Firman. tractat. de Epiſcop. ſ. 28. Epiſcopus habet iuriſdictionem in laicos, non ſolum de iure, ſed ex prorogatione, Boer. deciſ. 69. n. 4. poteſt prohibere ludos nocte Natiuitatis Domini; ne accedant ad Monaſteria Monialium, vt ſoluant decimas, & alia huiuſmodi, vt patet per Zerol. in verſ. decimæ, in verſ. Moniales, & per vniuerſalem conſuetudinem.

Quintò, quoties in iure reperitur aliqua pœna, quæ propter diuerſitatem opinionum eſt dubia; tunc poteſt Epiſcopus illam imponere ipſo iure, Ioa. de Ana. in c. fraternitatis col. penul. de hæret. Ioan. Andr. in c. ex parte, il terzo. de verborum ſignif.

Sextò, non poteſt imponere pœnam ipſo iure, quæ afflictionem corporis, vel infamiam induceret Bal. in l. non eo minus num. 2. C. comm. vel Epiſc. & Saly. ibid. gl. loc. cit. tum propter periculum irregularitatis per c. 2. de homic. lib. 6. & clem. vnica eod. tit. tum etiam quia Epiſcopus non debet eſſe percuſſor, ad Timot. c. 3. & lingua, & ſcripto poteſt cauſari percuſſio, Diuus Auguſt. ſuper Pſal. 63.

Septimò, non poteſt ſtatuere, & imponere pœnam
2 in ſubditos extra ſuum territorium, nec illi ſi contraueniant dictam pœnam incurrerent etiam ſi fuerit pœna excommunicationis, Abb. in c. quæ in Eccleſiarum de conſt. in prin. & in rubr. de for. comp. & in c. 1. de raptor. Alex. in conſ. 3. in 1. vol. ratio aſſignatur in d. c. 2. de conſtit. lib. 6. Nau. c. 27. n. 272. Couar. in c. alma mater §. 10. num. 3. de ſent. excom. lib. 6. l. vltim. ff. de iuriſd. omn. iud. quidquid dicat Bart. in l. cunctos populos n. 45. C. de Sum. Trin. & fid. Cath.

Octauo, ex ſupradictis oritur, Epiſcopum, vel Archiepiſcopnm, Primatem, vel Patriarcam poſſe procedere in pœnam impoſitam in ſtatuto, ſiue edicto alicuius Epiſcopi, vel Vicarij ipſius generalis; nam delinquens in territorio illius incurrit pœnas, Abb. in c. cum inferior de maiorit. & obedientia, Zerola in verſ. excommunicatio de cauſ. mater. §. primo, dub. primo, vbi etiam poterit videre, ſi ſtatutum Epiſcopi extendit in loco exempto, Socc. conſil. 77. incip. conſilijs noſtris colum. 3. verſ. 1. in 1. volum. vide Affl. in Conſt. Regni Apoſtatantes num. 8.

Nono, poteſt facere edicta, & Conſtitutiones, ne Clerici accedant ad Tribunalia Laicorum, c. 1 & vlt. de poſtul. imò nec Clerici poſſunt deponere teſtimoniū veritatis in iudicio laici, ſine licentia ſui Ordinarii, tàm in criminalibus, quam in ciuilibus, in c. Monachi, c. de præſentium, & ibi gl. in verſ. defenſor 16. quæſt. 1. cap. 2. de poſtul. in c. magnæ, ne Cler. vel Monach. Guid. Pap. q. 65. vbi dicit, nec de licentia ſui Ordinarii, ſi agatur criminaliter.

Decimo, ne Clerici agant negocia, ſeu procurationes Laicorum, c. Sacerdotibus ne Clerici, vel Monaci. cap. fi. de vit. & honeſt. cler. Diaz. in pract. crim. canon. cap. 52.

Vndecimo, vt deferant habitum clericalem, & tonſuram, Conc. Trid. ſeſſ. 14. c. 6. de refor. Diaz. loc. cit. c. 69. c. non licet, il ſecondo, 24. diſt. c. nullos 21. q. 4. Ange. in verſ. Clericus 3. §. 1. & 3. Sylueſt. in verſ. excommunicatio 6. num. 4. gloſ. in clem. fi. in verſ. videtur de vit. & honeſt. cler. adeſt Bulla Sixti V. circa habitum, & qualitatem ipſius, quam videas.

Duodecimò, ne deferant arma, c. in audientia de ſent. excom. c. Clerici 23. queſt. 8. cap. ex multa §. de clericis de voto, & voti redem. clemen. 1. de vit. & honeſt. cler. Angel. in verb. clericus in eo initio.

Decimotertiò, ne diſcedant à Diœceſi ſine licentia, c. quærente de cler. non reſid. Selua tract. de benef. 4. p. q. 4. 5. & 6. Concil. Trid. ſeſſ. 23. c. 6. & 11. de reform.

Decimoquartò, ne cohabitent cum mulierib. ſuſpectis, tot. tit. de cohab. cler. & mulier. & Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 14. de refor.

Decimoquintò, ne ludant ludis prohibitis, nec illorum ſint inſpectores, c. clerici, il ſecondo, de vit. & honeſt. cler. Conc. Trid. ſeſſ. 22. cap. 1. de reformat.

Decimoſextò, ne exerceant aliquam artem ſordidam, clem. 1. de vit. & honeſt. cler.

Decimoſeptimò, vt interſint Horis Canonicis, & Diuinis officiis. c. dolentes de celebr. miſſ. cap. fin. 92. diſt. Nau. tract. de Hor. Canon. c. 5. num. 3. 11. & 14. Sylu. in verb. hora canonica §. 1. verſ. 4. clem. 1. de celebr. miſſ. & hoc ſub pæna ſubtractionis fructuum, & quotidianarum diſtributionum, c. vnico de cler. non reſid. lib. 6. & Zerol. verſ. diſtributiones quotidianæ.

Decimo octauò, ne Parochus diſtet à ſua Parochia vltra biduum, ſub pœna pecuniaria mediæ decimæ, & non vltra, & fertur fuiſſe deciſum Romæ, & prout dixit Zerol. in verſ. priuato, & Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 1. §. eadem omnino de reform.

Decimo nono, ne clerici peregrinentur, Abb. in cap. ſcripturę n. 9. de voto, & alia multa, prout in iure Sac. Conc. & diuerſarum aliarum Conſtitutionum.

Vigeſimo, vt clerici ſeruent antiquos Canones de veſtitu, victu, & aliis circa eorum mores, Nau. in c. ſtatuimus num. 28. 18. q. 3. & præcipuè, ne fulgidis, & claris veſtibus vtantur, c. 1. 21. q. 4.

RESOLVT. CCVII.

An in contractu cenſuali poſſit coarctari tempus redimendi venditori?

1 *Licitum eſt ſecundum aliquos reſtringere facultatem venditori cenſus, vt ſcilicet poſt tale tempus non poſſit redimere, ſed alij dicunt contrarium.*

2 *Facultas redimendi non tollitur, etiam centenaria præſcriptione.*

EXempli gratia: ſi quis emat annuum cenſum à Ti-
tio cum hac clauſula, vt ſi infra quatuor, vel decẽ
annos nõ redimat, remaneat cenſus perpetuus, videtur
eſſe contractus vſurarius, hoc patet, vltra Sylueſt. in
verb. vſura 25. 15. verſ. 3. & per Bullas Summorum Pon-
tificum Nicol. V. Mart. V. Pii V. & Gregor. XIII. in qui-
bus habetur, clauſulam eſſentialem huius contractus
1 eſſe præcipuam, vt remaneat facultas ipſi venditori re-
dimendi quandocumque; ſed quod poſſit fieri, eſt opi-
nio Soti lib. 6. q. 5. art. vlt. concl. 3. vbi dicit contractum
eſſe licitum, idem affirmat Nau. c. 17. n. 298. verſ. nec
etiam eſt neceſſe Couar. pract. quæſt. c. 8. n. 7. vbi dicit
tria. Primum contractum huiuſmodi, non eſſe vſurariũ.
Secundum, etiam ſi apponatur illa clauſula, remanere
facultatem redimendi venditori, quandocumq; etiam
elapſo tempore coarctato. Tertium, quod pro vtriſque
his dictis fuit in Granatẽſi Prætorio, communi calculo
concluſum. Tertia opinio eſt Syluest. loc. cit. & aliorum
quos citat Couar. loc. cit. nempe quod nullo pacto li-
ceat; ratio eſt, quia potius eſt pignoratio, quam vendi-
tio, & per rationem quæ continetur in prædictis Bullis;
ſentiendum eſt cum Couarru. quod patet ex rationi-
bus ab ipſo allatis, Abb. in cap. ad noſtram de empt. &
vend. caſ. 3. & c. illa nos de pignorib. Nauar. in c. 96. vbi
2 dicit, facultatem redimendi non tolli, etiam centenaria
præſcriptione. Quoad ſecundam partem Nau. loc.
cit. & Sot. dicunt, licere, & poſſe fieri, Couarr. loc. cit. n.
vlt. dicit licere, ſed non debere fieri; Ego verò iudico
cum Couar. & præcipuè quando adeſt aliqua conie-
ctura, ex qua colligi poſſet emptorem id non facere
aliqua fraude motum, ſed quia vult pignorare, ſeu ex-
tenuare fundum, vel aptare domum, vt poſſit eis frui
per quinque, vel ſex annos, cum antea fuerit quodam-
modo ſterilis, vel inhabitabilis, Sylu. verb. vſura 2. 5. 15.
verſ. 3. Ang. verb. vſura.

RESOLVT. CCVIII.

An translatio Eccleſiarum vetuſtate collapſarum, facta ad alias Eccleſias, dicatur vnio?

1 *Per translationem beneficii, ſeu Cappellæ ad aliquam Eccleſiam, non cenſetur facta vnio.*

2 *Subreptio, vel obreptio non cadit in Ordinario, ſed ſolum in Papa, vel Legato.*

REſpondetur, ex verbis Sac. Congr. colligi reſpon-
ſionem negatiuam, quinimò dici potius tranſla-
tionem; beneficia enim tunc dicuntur vnita, cum incor-
1 porantur adinuicem, & conſunduntur, ac efficiuntur
vnum corpus, vt dicit Gom. q. 25. in regul. de annu. poſ-
ſeſ. & beneficium vnitum perdit nomen beneficii, nec
debet dici beneficium, ſicut ante vnionem, Rebuff.
pract. benefic. in form. nou. prouiſ. ſuper verba cum an-
nexis verſ. etiam; ſed iſta tranſlata remanent diſtincta
cum innouationibus, introitibus, emolumentis, & one-
ribus diſtinctis; ergo non poteſt dici vnio: hoc dixi, nam
vidi quemdam Reuerendiſſimum Archiepiſcopum in
hoc trepidare per Conc. Trid. c. 6. ſeſſ. 7. de reform. vbi
iubet reuideri vniones, prout ibi, quia capitulum illud
non loquitur de iſtis tranſlationibus, nec de vnionibus
factis per Ordinarium, & hoc ex pluribus. Primò, quia
in vnionibus factis coram Ordinario, nec eſſet opus
Epiſcopum vti authoritate Delegati Sedis Apoſtolicæ,
vt ibi diſponitur, ſed ſufficeret vti authoritate Ordina-
2 rii. Secundo, quia ſubreptio, vel obreptio, non cadit in
Ordinariis, per rationem dictam à Selu. in tract. de be-
nef. 3. part. q. 12. n. 19. Gom. in 9. quæſt. de annua poſſeſſ.
& quæſt. 58. de trienn. poſſeſſ. ſed ſolũ in Papa, c. ſi motu
proprio, c. non poteſt de præb. lib. 6. & in Legato à late-
re, clem. fi. & ibi gloſ. in verſ. legati de off. Ordin. Sed ibi
fit mentio de ſubreptione, ergo non loquitur de vnio-
nibus factis per Ordinarium, ſed de factis ex impetra-
tionibus Sed. Apoſt. & has & illas vult Sac. Conc. reui-
deri, cum multoties obreptitiæ, & ſubreptitiæ impetrã-
tur, Abb. in clem. 2. n. 4. 5. & 6. de off. Ordin. Nam proui-
ſiones factæ ab Ordinario, non poſſunt oppugnari de
ſubreptione, Caputaq. dec. 406. par. 2. Quid de Altari-
bus quæ reperiuntur in agris, vel viis, debeant ne per
viſitationem demoliri, vide Zerol. in verſ. Altare §. 10.
Rebuff. in tit. de vnione num. 48.

RESOLVT. CCIX.

An debeatur Epiſcopo quarta legatorum?

1 *Epiſcopo debetur quarta legatorum ab Eccleſiis legatarijs, exceptis quibuſdam caſibus.*

2 *Monachi mendicantes tenentur ad dictam quartam ex ijs quæ offeruntur in funere, vbi adeſt conſuetudo.*

3 *Conſuetudo ſecundum ius, inducitur ſpatio decem annorum.*

PRo huius quæſiti ratione dilucidandæ ſunt infraſcri-
ptæ concluſiones. Prima concluſio eſt, de omni-
1 bus legatis, & relictis Eccleſiæ exiſtentibus in ſua Diœ-
ceſi, competit quarta pars Epiſcopo, cap. requiſiſti,
cap. officij de teſtam. Syluest. in verbo canonica portio
§. 4. & hanc quartam partem Epiſcopo ſoluere debet
Eccleſia, ſiue locus pius, cui legatum fuit, non autem
ipſe hæres, Couar. in d. cap. officij num. 1. circa vlti-
mum. Secunda, fallit hoc in caſibus exceptis in cap.
fin. eod. tit. & Syluest. loc. cit. Tertia, etiam in caſi-
bus exceptis in d. cap. fin. debetur quarta Parochiali
Eccleſiæ, clem. dudum de ſepult. §. verum, vbi quoad
quartam debitam Parochis derogatur in caſibus ex-
preſſis in d. cap. fin. num 6. verſ. 3. Quarta concluſio,
Conc. Trid. ſeſſ. 24. de reformat. decidit, ſi dicta quar-
ta, tam Epiſcopalis, quàm Parochialis fuerit conceſ-
ſa iam ante 40. annos alijs Monaſterijs, & quibuſcum-
que locis pijs ex quocumque priuilegio, quod de cæ-
tero ſoluatur Cathedrali, ſeu Parochiali Eccleſiæ ple-
no iure: Non obſtantibus &c. & hoc etiam ſi alibi ſe-
peliantur, declarat Sac. Congr. Card. quod amplia-
tur etiam ſi legans, aliquid legaſſet Eccleſiæ Parochia-
li, quia non compenſatur, cum quarta debita, ſed e-
tiam illa debetur, Couarr. d. cap. officij num. 6. Quin-
ta concluſio, iſta quarta portio non eſt determinata
quoad quotam, ſed ſtatur conſuetudini locorum, cap.
certificari de ſepul. Ceſſante autem iſta conſuetudine,
erit quarta de iure ordinario ſoluenda Epiſcopo, ſeu
Parocho, Couar. loc. cit. num. 1. Sexta concluſio, cir-
ca illos caſus notatos in d. cap. fin. ſolum eximuntur
Monachi mendicantes, ipſi enim non tenentur ſolue-
re Epiſcopo canonicam portionem, ſeu quartam
legatorum, & hoc intelligitur de legatis ab ijs, qui a-
pud eos legerunt ſepulturam, Couar. loc. cit. num. 6.
Abb. in d. cap. fin. col. fin. Septima concluſio, conſue-
2 tudo viget hodie vt Monachi teneantur ſoluere Eccle-
ſiæ Parochiali ſolum quartam ex ijs quæ offeruntur eo
tempore, quo funus, aut exequiæ defunctorum ce-
lebrantur, Card. in d. clem. Couar. vbi ſupra. Octa-
ua concluſio, in his ſtandum eſt conſuetudinibus, Co-
uar.

Digitized by Google

uar. loc. cit. Capy. dec.23. vbi dicit, deberi quartam iſtam legatorum. Nona concluſio, iſta canonica portio, tam Epiſcopalis, quàm Parochialis, non ſolum debetur vbi conſuetudo eſt de candelis, ſed de omnibus obuenientibus Eccleſiæ ex ſepultura, Abb. in cap. relatum num.4. de ſepult. Inn. in cap.1. num. 4.& 5. de ſtat. monac. Tabie. in verſ. canonica portio §. 9. & 10. Decima concluſio cauere debent locorum Ordinarij, ne prætextu quia ipſi incipiunt exigere hanc quartam, intendant introducere conſuetudinem arbitrantes per vnum, aut duos actus introduci conſuetudinem, vt ait Sylu. in verbo conſuetudo num.6.verſ.3. Couar. pract. cap.14. num. 2. ſed requiruntur ea quæ ſunt neceſſaria conſuetudini introducendæ, Sylu. loc. cit. gloſ. in cap. cum in tua verſ. conſuetudo, de conſuetud. lib.6. Couar. lib. 1. var. reſol. cap. 17. num. 8.
3 verſ. 4. & 10. & dec. Rot. 2. de præben. in nouis, vbi habetur ſufficere decem annorum ſpatium ad introducendam conſuetudinem, quæ introducta eſt ſecundum ius commune, Addit. ad d. dec. 2. Sed iſta conſuetudo eſt ſecundum ius commune, d. cap. officij, & clem. citata, ergo ſufficeret ſpatium 10. annorum; & hoc etiam valet in exactione decimarum, Couar loc. citato, Gomez in cap.2.§.ſtatuto num.72. de conſt. lib.6.dixit hoc licere locorum Ordinarijs, quia hoc eſſet innouare, & non vti conſuetudine, argumen. Concil. Trident. ſeſſ.24.cap.14. de reform. Nauar. cap.23. num.101. ratio eſt, quia quiſque poſſet de facto facere aliquid, bis, vel ter, & quia ſubditi timent contradicere, tacent, & allegare deinde conſuetudinem, eſſet abſurdum, & Sacri Canones abhorrent, cap. fin. de conſuet. Gom. cap. 1. num. 9. in fin. de conſt. lib. 6. faciunt not. per Sot. lib.1. quæſt.7.art.2.de iuſt. & iur. in quo dicit, ſi vaſſalli vrbanitatis cauſa, vel beneuolentiæ erga Dominum offerunt aliqua munuſcula, non ideo vrbanitas debet duci in conſuetudinem, & beneuolentia in obligationem, & debitum, facit Hypol. in ſing. 192. DD. in cap. peruenit de cenſ. Sylu. in verſ. ſepultura num. 2. verſ. notat idem in vlt. Bart. in l. cum de in rem verſo. ff. de vſur. ſed non conuenit, vt quæ olim fuerint munera poſſint conſuetudine tranſire in debita, Nau. conſ. 4. iux. fin. de cenſib. Add. ad Capel. Thol. quæſt. 214. dicit ex Summa Angelica in ver. teſtamen. in add. q. 213. Vndecima, quarta Parochialis non debetur niſi de his quæ obueniunt ratione funeris, & de legatis omnibus factis Eccleſiæ, in qua ille non elegit ſepulturam, nec ſepelitur in ea, non debetur dicta quarta Parochiæ, gloſ. in cap.1. & in cap. certificari de ſepult. Addit. ad Capel. Thol. q.212.

RESOLVT. CCX.

Epiſcopus, an poſſit excommunicare Regulares?

1 *Excommunicatio lata ab Ordinario non comprehendit Regulares, quod limitatur in ijs qui ſine licentia prædicant, item quando nollent ire ad proceſſiones, & alijs caſibus.*
2 *In ſpectantibus ad cauſas Sancti Officij, Regulares ſubſunt Ordinarijs.*
3 *In caſu reconuentionis, Regularis ſubeſt Epiſcopo.*
4 *Epiſcopus poteſt declarare Regulares incidiſſe in excommunicationem.*

1 Regula eſt, quod excommunicatio lata ab Ordinarijs contra ſubditos ſuos, non ligat Religioſos, & eſt ratio, nam non ſubſunt eorum iuriſdictionibus, cap. à nobis, il primo, de ſent. excom. Flor. Theol. in 4. ſent. tract. de excommu. 1. diſt. art. 1. concl. 1. c. Romana de ſent. excom. lib.6. cap. 1. §. in eos de priu. lib.6. Fallit primo in prædicantibus ſine licentia Ordinarij, vel Sedis Apoſtolicæ, cap. excommunicamus §. quia vero de hæret. Conc. Trid. ſeſſ.5.cap.2.in fin. de reform. gloſ. in cap.1. in verſ. priuilegia de ſtat. monac. Caſtr. lib.3 cap. 3 iux. fin. de iuſt. hæret. punit. Pegna ſuper cap. 13. in p.2. Direct. Inquiſit. Bulla Leon. X. quæ eſt 15. fol.205. Secundo fallit, quando nollent ire ad proceſſiones indictas ab Epiſcopo, ſeſſ. 25. cap.13. de Regular. & fertur Sac. Congreg. declaraſſe, Regulares non accedentes ad proceſſiones indictas ab Epiſcopo poſſe ab eo puniri per cenſuras, & pœnas arbitrarias, & alia iuris remedia. Tertiò fallit, quando auſcultarent confeſſiones ſæcularium etiam Sacerdotum ſine licentia Ordinarij, ſeſſ.23. cap.15. de reform. clem. dudum §. ac deinde de ſepult. Quartò fallit, quando abſoluerent pœnitentes, quos audiunt in confeſſionibus à caſibus reſeruatis ipſi Ordinario, Conc. Trid. ſeſſ.14.cap.7. caſuum reſeru. Ratio eſt, nam Mare magnum eſt abrogatum, in omnibus in quibus contradicit decretis Sacr. Conc. Trid. prout in Bulla Pij IV. ſub datum Rom. Kalend. Martij 1565. Pontif. anno 6. & ita pluries fuit declaratum per Sacr. Congre. dixi à caſibus reſeruatis Ordinario, quia ſi excommunicatos, vel à Canone, vel à ſententijs per ſtatuta Synodalia poſitis abſoluere præſumpſerint, inciderent in Papalem excommunicationem, clem.1. de priuil. Si verò à caſibus in Bulla Cœnæ Domini: ipſo iure excommunicatione eſſent innodati, prout dicit Nauar. c. 27.n. 74.& hodie per bullam Cœnæ Sanctiſſimi Sixti Quinti, eſt Papalis excommunicatio, & iſtis in caſibus non eſſet opus excommunicatione, ſed declaratoria tantum. Quinto fallit, quando non obſeruarent, nec publicarent cenſuras eccleſiaſticas, nè dum à Sancta Sede Apoſtolica emanatas, ſed ab Ordinariis, mandante Epiſcopo, Conc. Trid. ſeſſ.25.cap.12.de Regular. cap. cum explantare §. excommunicatus de priuileg. c. Epiſcoporum eod. tit. lib.6.cap. is qui, de ſentent. excommun. eod. lib. Abb. in clem.1. de ſent. excomm. num. 13. Sextò fallit, quando non obſeruarent dies feſtos, quos in ſua Diœceſi ſeruandos præceperat Epiſcopus, Conc Trid. eodem loco, c. de iis 12. diſt. Septimò fallit, cum iſti Regulares degunt extra clauſtra, & delinquunt, ſeſſ.6.c.3.de reform. Bulla Clementis Septimi 43. quę incipit: Sedis Apoſtolicæ, contra quoſdam Regulares vagantes extra clauſtra. Octauo, quando ipſi Regulares mitterentur ad regendas Eccleſias ſuorum Monaſteriorum, ſubiectas locorum Ordinariis, c.1.§. in eos verſ. niſi forsã de priuil. lib.6. hoc etiã notatur à Sac. Conc. ſeſſ. 7.c.14. de refor. Nono fallit, quando Regulares haberent curam animarum in Eccleſijs Curatis Monaſteriorum, ſeu domorum, tam Virorum, quam Mulierum, quoad curam animarum, ſeſſ.15. cap.2. de reform. (quibuſdam exceptis) de quibus ibi. Decimo, quando Regulares commorarẽtur in Abbatijs, Prioratibus, Præpoſituris, & in beneficijs, ſiue curatis, ſiue non, vbi non viget Regularis obſeruantia, ſeſſ. 21. cap. 8. de reform. Vndecimo, quando Regulares degentes intra, & extra clauſtra, & ita notoriè deliquerint, vt ſint ſcandalo populo, ſeſſ.25. cap.14. de Regul. ſeruato tamen ordine, de quo ibi, Nauar. in cap. non dicatis num. 63. Duodecimo, ſi Regulares adminiſtrauerint clericis, vel laicis Sacramentum extremæ Vnctionis, vel Euchariſtiæ, vel Matrimonij, ſine licentia Parochi, clem. 1. de priuil. gloſ. ibi in 4. nota. iuxta notata per Nau. cap.27. num.101. Caiet. in Summa verſ. excommunicatio cap.64. Gom. in cap.2. num.50. notab.3. de conſt. lib.6. Card. in d. clem. Sylu. in verſ. excommunicatiò 14.
2 §.7. & Nau. cap.21. num.52. Decimotertio, quando proceditur in caſibus Religionis, vel ſanctæ Inquiſitionis; nam in his caſibus Regulares ſunt ſubiecti locorũ Ordinarijs, cap. ad abolendam de hæret. gloſ. in clem. vnica in verſ. à iure de exceſſib. Prælat. Decimoquarto, in caſibus clementinæ cupientes de Pœnis; Extat nouiſſima Conſtitutio Sanctiſſimi Pauli Papæ Quinti.

Deci-

Decimoqninto, facientes egredi Moniales à Monaſterijs, etiam ipſis Regularibus ſubiectis, ſine licentia Ordinarij, & non ſeruantes clauſuram dictorum Monaſteriorum Monialium, poſſunt per cenſuras, & alia iuris remedia ab Ordinarijs puniri. Similiter permittẽtes ingredi Monaſteria, vel ab ipſis egredi; poſſunt tam ipſi Regulares, quam Abbatiſſæ, & aliæ Præfectæ dictorum Monaſteriorum puniri per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia remedia in locum Ordinarium, ſeſſ. 25. cap. 5. de Regul. Sac. Congr. declar. 261. Decimoſextò, quando publicare indulgentias, quas à Summo D. Papa impetrarent ſine Ordinarij licentia, ſeſſ. 6. cap. 3. de reform. & ſeſſ. 24. cap. 11. de reform. & declarat Sacr. Congreg. d. 233. Decimoſeptimò, quando exempti admitterentur ad Diuina officia, vel ſepelirent excommunicatos ab ipſo Epiſcopo, Anchar. in cap. Epiſcopi num. 3. de priuil. lib. 6. Abb. in cap. ſacris num. 7. de ſepultur. Decimooctauo, quando eſſent exequutores vltimæ voluntatis, vel piorum legatorum, clem. vni-
3 ca de teſtament. & ibi gloſ. & Abb. Decimonono, fallit in actu reconuentionis, quia tunc Regulares ſubſunt eius iudicio, gloſ. in cap. 1. de mutuis petit. & in cap. at ſi clerici in verſ. non tenetur de Iudic. Nec Clericus, ſiue regularis, ſiue ſæcularis, poteſt hoc iudicium tergiuerſare, Pract. Maran. par. 4. diſt. 6. num. 53. & inſta etiam ſi reconuentio fiat in temporali, & excommunicatio fieret in foro eccleſiaſtico, quia tunc ſubeſſent huic cenſuræ; & ſic vidi practicari Neap. Hoſtien. in Summa tit. de ſtat. monach. §. de viſitatione num. 8. & 9. vbi dicit, quod ratione delicti, & contractus, Religioſi ſubſunt Epiſcopis. Vigeſimo, quod dicium eſt Regulares præter caſus prædictos, non poſſe excommunicari ab Epiſcopo ratione exemptionis; idem dicendum eſt de declaratione excommunicationis, quia non poſſunt per ipſum Epiſcopum declarari, vt tales, iuxta extrauag. Martini V. ad euitanda ſcandala; niſi per ſuos Iudices competentes. Sed verius
4 eſt quod Epiſcopus poteſt declarare Regulares incidiſſe in excommunicationem iuris, ex Fely. cap. non poteſt de ſent. & re iud.

R E S O L V T. CCXI.

Epiſcopus qui commiſit contra præceptum in Diœceſi alterius Epiſcopi, ſub pœna excommunicationis, an incidat in illam?

1 *In generali diſpoſitione pœnali non veniunt Epiſcopi.*
2 *Epiſcopalis dignitas eſt maximè veneranda, & Epiſcopi aſſimilantur illuſtribus.*
3 *Epiſcopus delinquens in Diœceſi aliena, incurrit in cenſuras impoſitas ab Epiſcopo loci delinquentibus, ſed contrariam opinionem tenent alij, quæ eſt probabilis.*

1 RAtio dubitandi eſt triplex: Prima, quia in generali diſpoſitione, ſiue interdicto, ſiue excommunicatione, numquam intelligitur perſona Epiſcopi, niſi fiat de ea mentio ſpecialis, cap. quia periculoſum de ſentent. excom. lib. 6. cap. inquiſitioni de elect. Abb. in rubr. de vit. & honeſt. cler. Fely. in cap. exceptionem num. 4. de excep. poſt Bald. in cap. tua de poſtulationibus.

2 Secunda, ob Epiſcopalem maximam dignitatem, quam ab omnibus venerandam, teſtatur Gigas de Epiſcop. quæſt. 8. vnde Epiſcopus in ſua Diœceſi honorari debet etiam ab Archiepiſcopo, Bald. conſ. 22. vol. 1. imò etiam à Cardinalibus, ſecundum Capy. dec. 27. num. 24. & ſeq & eſt ratio, ſecundum Panorm. in clem. ſi quis ſuadente num. 26. de pœnis: Epiſcopalis dignitas eſt multum commendanda, cum maxima ſit eius authoritas, Selua de benef. 4. par. quæſt. 7. nu. 8. Epiſcopus æquiparatur Ducibus, Comitibus, & Baronibus, ſecundum Batt. in l. 5. in princ. & ibi Alex. ff. de verb. oblig. Maran. 4. par. diſt. 6. num. 13. Aſſimilatur quoque Illuſtribus, & Spectabilibus: habet pariter pulcherrima, & ſuprema nomina, ſecundum Anchar. in cap. ſi ſententia num. 4. de ſent. & re iud. & vſque ad Clem. V. Ioann. XXII. erant in dignitate ſupra Cardinales, Abb. in cap. cum Apoſtolus num. 1. & 2. de cenſib. Felyn. in cap. ſuper his col. fin. verſ. vltimo dicit, de fid. inſtrum. & Gomez de Epiſcoporum dignitate col. 1. hodie verò digniores ſunt Illuſtriſſ. Card. ob rationem aſſignatam à Staphil. fol. 247. num. 17.

Tertia, quia par in parem non habet imperium, l. ille à quo §. tempeſtiuum ff. ad Trebell. & ob hanc ra-
3 tionem huius opinionis fuit Doctor Sotus in 4. ſentent. diſt. 22. art. 2. col. 2. qui citat Panorm. in cap. 1. de raptor. Sylueſt. verbo excommunicatio 1. num. 9. Innoc. in cap. cum inferior num. 1. de maior. & obed. Bald. in in Margar. Innocen. verbo Epiſcopus. Sed Contrarium poſſet ſuaderi ex doctrina Panormitani in cap. 1. num. 12. de teſtibus, ratio eſt, quia Archidiaconus, vel Epiſcopus in aliena Diœceſi ſe habet, vt priuatus, & priuata perſona reputatur, argum. text. in l. 1. & 2. ff. de off. Proconſ. cap. à collatione de appell. in ſextò, Capy. dec. 27. num. 26. de Franch. dec. 138. Caputaque dec. 307. part. 1. Immò Archiepiſcopus delinquens in Diœceſi Suffraganei, poteſt puniri ab eo, ſecundum dec. Capell. Thol. 423. Gom. in cap. 2. §. ſtatutum n. 53. de conſtit. in 6. & ibi Archid. num. 3. Abb. in cap. ſane col. 2. de for. comp. Guid. Pap. dec. 328. Imò etiam Metropolitanus incidit in excommunicationem ſui Suffraganei, Affl. in conſtitut. homines num. 8. Capell. Thol. dec. 123. gloſ. in cap. ibi 3. quæſt. 5. reiecta opinione Clari, aliter ſentientis quæſt. 35. verſ. vlterius quæro; ſed contraria opinio videtur mihi valdè probabilis, maximè poſt Concil. Tridentinum, in quo cauſæ criminales Epiſcoporum reſeruantur iudicio Summi Pontificis; cauſa autem cenſurarum videtur criminalis.

R E S O L V T. CCXII.

De teſtibus inhabilibus.

1 *Teſtes inhabiles admittuntur ad teſtificandum in iudicio inquiſitionis, ſecus vero eſt in iudicio accuſationis.*
2 *Ad teſtificandum ſuper criminibus exceptis, admittuntur omnes, præter inimicos ſuſpectos, & conſpiratores.*
3 *Admittuntur indifferenter teſtes, cum delictum commiſſum eſt in tali loco in quo habilitas teſtium reperiri nequit, cum tamen conſtat de corpore delicti.*
4 *Quando adeſt vnus teſtis omni exceptione maior, cum alio minus idoneo, tunc plena fit probatio, ſi teſtis minus idoneus torquetur ad purgandam inhabilitatem.*

TEſtes inhabiles dicuntur, qui ſupra poſiti ſunt, nam legibus ipſis teſtimonium ferre ſunt prohibiti; qui
1 aliquando admittuntur ad teſtificandum, & hoc in inquiſitione, non autem in accuſatione, quando veritas aliter haberi non valeret, Farin. quæſt. 62. num. 51. quam eſſe communem docet Dec. conſ. 342. num. 8. Farin. d. q. 62. num. 50. & ſeq. Et licet ad condemnationem nequaquam ſufficiant, vt ſaltem reus puniatur pœna ordinaria; tamen ad inquirendum, vel ad torturam inferendam, vel etiam ad pœnam extraordinariam infligendam ſufficiunt, Foller. verb. capient informationem num. 18. Clar. quæſt. 24. verſ. ſciendum eſt tamen in fin. Ambroſ. lib. 1. cap. 2. num. 28. argum. cap. fin. de teſtib. Farin. quæſt. 55. num. 71. & 121. tit. ſeq. & num. 261. & ſeq. ac num. 383. & ſeq. Teſtes igitur licet patiantur multas exceptiones, poſſunt tamen ex pluribus coadiuuari, & ſaluari, Cæſar. de Graſ. dec. 179. num. 2. cap. fin. de teſtibus, quia tunc nullo pa-

cto

Digitized by Google

ᴄto debent admitti, Farin. quæſt. 62. num. 80. & 324

2 Ad crimina quoque excepta admittuntur vniuerſi preter inimicos, ſuſpectos, & conſpiratores, Farin. d. q. 62. num. 85. Iſti enim neque in crimine inuiolatæ Religionis admittuntur per Doctores allegatos, omnes admittuntur ad rei defenſionem, vt notatur optimè per Clar. d. quæſt. 24. vt veritatem ſcias, Spec. 3. par. tit. de inquiſit. l. 1. num. 22. quam communem tradit Ant. Gom. c. 13. Dilectorum n. 22. Farin. d. q. 62. n. 90. & ſeq.

3 Bene verum eſt, quod non omnino probant, Farin. ibi num. 98. Iudicis arbitrio, quanta fides adhibenda ſit relinquitur iudicandum; admitti quoque debent, cum in tali loco commiſſum fuit delictum, in quo habilitas teſtium reperiri nequiret, vt in Lupanari, Nemore, Silua, Campis, Cubiculo, vel etiam de nocte,

4 argum. cap. fin. de teſtibus Farin. loc. cit. num. 56. Quod tunc maximè verum exiſtimo, cum de corpore ipſius delicti conſtat: Inſuper quando teſtis vnus omni exceptione maior adeſt cum alio minus idoneo, efficere plenam probationem docet Bal. l. fin. ff. de eden. quem alij DD. ibid. ſequi haud verentur, Cæſar de Graſſ. dec. 179. num. 3. 28. & ſeq. & num. 380.

Quæ denique opinio (vt mihi videor) erit ſecurior, ſi minus idoneo teſti, ipſa tortura ad tollendam, & purgandam illius inhabilitatem ex defectu famæ, vel ſtatus, non ad alium adhibita fuerit, Farin. q. 67. nu. 380. ſed contra producentem huiuſmodi teſtem probat Farin. q. 62. num. 211. & ſeq.

RESOLVT. CCXIII.

Qui ſunt teſtes ſingulares.

1 *Teſtes ſingulares ſunt, qui ſuper diuerſis factis deponunt, itaut quilibet ſit in ſuo dicto ſingularis.*

2 *Teſtes in criminibus in quibus agitur de maximo præiudicio, conuenire debent in ſpecie delicti, loco, & tempore, alijſque circumſtantijs neceſſarijs.*

3 *Quando dilictum eſt iterabile, tunc teſtes qui non concordant de loco, & tempore, probant.*

4 *Teſtis qui dicit delictum patratum die Lunæ, alter verò dicit die Martis, ſed non recordari de die præciſè, probant, ſecus ſi diuerſum aßertiuè deponerent.*

1 TEſtes ſingulares dicuntur illi, qui ſuper diuerſis factis deponunt, ita vt quilibet ſit ſingularis in ſuo dicto, exempli gratia: Deponit aliquis Iſmaelem commiſiſſe adulterium; alter verò ipſummet commiſiſſe furtum, vel Titium percuſſiſſe alapa Iſmaelem; alter verò fuſte, vel aliquis dicat: Delictum perpetratum domi, ſiue die Mercurij; alter in via publica, ſiue die Iouis; dicat quis delictum accidiſſe de mane ante prandium; alter verò veſperi poſt prandium; vel vnus de menſe Martij; alter de menſe Aprilis; licet de delicti ſpecie, ac in delinquente concordent; huiuſmodi teſtes, exiſtentes ſingulares ſuper diuerſa ſpecie delicti, in ſubſtantia ipſius actus, vel in alijs circumſtantijs neceſſarij, nihil probant, cap. licet de probat. Panorm. in cap. benè, il primo, de decim. Marſ. conſ. 1. num. 2. Domin. Sot. de iuſt. & iure q. 7. art. 2. Pauli Caſtr. conſ. 137. in fin. & conſ. 151. ſimiliter in fin. l. 2. Farin. q. 64. num. 37. & ſeq. Clar. q. 52. verſ. dixi etiam, Franch. Pegn. com. 121. verſ. ommiſſa igitur in 3. par. Direct. Inquiſ. de diuerſis actibus enim hi teſtes, non de eodem loquuntur, quare nec delictum probant.

2 Teſtes in criminibus præſertim vbi agitur de maximo præiudicio, de ſpecie delicti, loco, tempore, aliiſque circumſtantijs conuenire debent, alioqui non probant factum, quia tales in his non concordantes, deponunt diuerſum eſſe iudicium, vel ſaltem præſumitur, argumen. cap. cum dilecti de electione, & cap. tam literis de teſtibus.

Concordandi ſunt teſtes, ſi poſſibile eſt, ad effectum vt probent, cap. cum tu teſtib. Ruyn. conſ. 5. num. 17. lib. 4. Cæſar de Graſſ. deciſ. 73. num. 5. deciſ. 168. num. 5. & dec. 175. num. 23. In criminalibus verò numquam probant contra reum, Farin. quæſt. 65. num. 106. vnus eorum tamen ſuper delicti ſpecie, alijſque circumſtantijs deponens, ſi ſit omni exceptione maior indicium facit, Clar. loco citato quæſt. 21. verſ. vnus teſtis, alter verò in illo iudicio nihil penitus operatur.

3 Quod ſi eadem ſpecie delicti deponant, quæ iterari queat, huiuſmodi eſt furtum, adulterium etiam cum eadem, blaſphemia, & quid ſimile, licet de loco, aut tempore, non concordent, tamen probationem inducunt, ſi teſtes ſint omni exceptione maiores, D. Thom. Secunda ſecundæ quæſt. 70. art. 2. ad ſecundum, Caiet. ibid. Domin. Sot. lib. 5. de iuſt. & iur. quæſt. 7. art. 2. idque patet conſideratione.

Conſenſu Doctorum omnium: Teſtem omni exceptione maiorem, facere ſemiplenam probationem, gloſ. l. admonendi ff. de iur. iur. Bart. ibidem: Quare, duo teſtes de eadem prorſus iterabili delicti ſpecie cōtra aliquem deponentes, vnuſquiſque per ſe probationem ſemiplenam non faciet, & conſequenter ambo ſimul pluſquam ſemiplenam, ex illorum dictis, ideſt Reum eſſe furem, vel Adulterum, vel quid ſimile oritur ſuſpicio vehemens imo violenta, Caiet. loc. cit. licet non plena probatio, quia de loco, & tempore non concordant, Pegna vbi ſupra: nihil autem operatur, ſi de vno eodemque facto non iterato, vel iterabili, tempore, loco diſſentientibus, quinimo illorum falſitas ita detegitur; vt accidit ſenibus, qui contra Suſamnam dixerant teſtimonium, Daniel. 13. vnica namque vice, Iuuenem cum Suſamna rem habuiſſe affirmauerant, ſed quia de loco delicti, de quo benè poterant meminiſſe diſſenſerunt; de falſitate fuerunt conuicti: At verò eſſe poteſt exempli gratia; quod Titius de Menſe Martij in tali loco, & tali die furatus eſt, vel cum tali muliere adulteratus eſt; & de menſe Aprilis iterum, in alio loco, aliouve die, ſit operatus eadem delicta, pro quibus duabus vicibus, ſiue pro quo facto iterato, à duobus teſtibus ſingularibus deponitur, ipſe Titius præſumitur vehementer, imo violenter de furto, adulteriovè ſuſpectus, gloſ. cap. Nihilominus 3. q. 9. Tab. verbo. teſtis, num. 6. in fine.

4 Sin autem de loco, perſona, delicti ſpecie, Menſe, ceteriſque ſubſtãtialibus conueniant; de die verò vnus dicat exempli gratia, die lunæ; Alter verò dicat ſe non recordari de die præciſè: Plenè vtique probant, ſuntque conteſtes, & ad condemnationem ſufficiunt, Diuus Thom. loc. cit. eo igitur caſu nulla eſt diſcordia: Secus foret; ſi vnus diem lunæ, Alter verò diem Martis, vel alium ab alio die lunæ diuerſum aſſertiuè deponeret, tunc etenim inter ſe diſſentirent: Similiter, ſi de loco, & tempore, quæ non ſunt de ſubſtantia actus, dicant ſe non recordari ſuppleretur per alium, Farinac. quæſt. 62. num. 333. & ſeq.

RESOLVT. CCXIV.

Epiſcopus quam poteſtatem habet in Capitulo?

1 *In dubio Epiſcopus præſumitur eſſe in Capitulo vt Prælatus, non vt Canonicus.*

1 *Quando Epiſcopus eſt in Capitulo vt Prælatus, & eſt diſcordia inter Epiſcopum, & Capitulum, ſtatur definitioni Epiſcopi.*

1 PRo huius articuli dilucidatione eſt notãdum, quod Epiſcopus in dubio præſumitur eſſe in Capitulo vt Prælatus, non vt Canonicus; ſed per quos actus appareat, cũ adſtare ibi vt Prælatum, vel vt Canonicũ, vide gloſ. de Appellat. in cap. à collatione lib. 6. & ne ſed. vac.

vac.cap.1.eodem lib.& tex.in c. conſtitutus de Maior. & obedien. ſed qualitercumque ſit in Capitulo, non habet niſi vnam vocem; plenè diſputat Ioan. Andr. in dicto cap. à collatione in nouella.

Sed eſt benè verum Epiſcopum caput eſſe Capituli,
2 & Canonicos, ſiue Capitulum eſſe membra, & facere vnum corpus, & vbi in electione, vel collatione diſcordant Epiſcopus cum Capitulo, ſtatur definitioni Epiſcopi, ſi habet vocem in Capitulo vt Prælatus, niſi aliud rationabile obſiſtat; Si verò habet vocem vt Canonicus, ſtatur definitioni ſanioris partis Capituli, niſi aliquod rationabile obijciatur, Ioan. Andr. in cap. 1. de exceſſ. Prælat. Alibi dicit, hoc caſu, ſtandum definitioni Epiſcopi, niſi recuſetur, vt ſuſpectus, vt notat idem Ioan. Andr. in cap. Poſtulaſti de Conc. Præbendæ, ſuper verbo nobiſcum, quod dixi, ſtandum maioris partis definitioni, verum eſt quando Epiſcopus habet vocem vt Canonicus: Tunc igitur, illa videtur ſanior, quæ concordat cum Epiſcopo, licet ſit minor numerus alterius partis, quæ contradicit, vt notat Ioan. Andreas, ſecundum Hoſti. de his, quæ fiunt à Prælatis, cap. quanto: Super hoc vide, quod pulchrè notat Dominus Anton. de conceſſ. Præben. cap. poſtulaſti, in quo concludit, ſi Epiſcopus habeat vocem vt Prælatus, & in Capitulo ſunt viginti Canonici, non valet, quod facit Epiſcopus cum decem, quia non habet maiorem partem Capituli; Secus ſi vocem haberet vt Canonicus; Idem tenet Compoſt. in cap. cum Eccleſia Vulterrana de electio. Archidiaconus 20. diſt. in principio: Idem Ioan. Andreas in cap. 1. ne ſede vacante, lib. 6. ſuper verbo. Aſſenſus, & ex his reprobatur opinio Hoſti. reprobata per Ioan. Andr. in locis præalleg. qui concludit vocem Capituli facere minorem partem Capituli, cui adhæret, & pro qua deffinit præualere, quod falſum eſt, & eam reprobant Doctores prefati, Federicus de Senis conſ. 222. qui etiam tenet non valere, quod facit maior pars Capituli Epiſcopo contradicente, & ſic poſſet ſemper Epiſcopus, etiam ſolus, qui debet vt Prælatus intereſſe, ſed in hoc ſenſit contrarium Ioan. Andr. in collatione de Appellat. lib. 6. in nouella, dicens ſecundum hoc nunquam eſſet, dare maiorem partem, Epiſcopo contradicente, & ſic ſemper poſſet Epiſcopus etiam Electiones, & Collationes impedire, quod eſſet abſurdum; & iura debent intelligi, quod non ſonent in abſurdum.

RESOLVT. CCXV.

Teſtis quando dicitur vacillare?

1 *Teſtis qui deponit, vidi hic, immo ibi, &c. ſi vna voce & prolatione dicat, non dicitur vacillans, quia cenſetur ſe corrigere, ſecus ſi replicauerit.*

1 TEſtis, qui ita deponit, vidi hic, imo ibi, imo ibi, fecit ſic, imo ſic, imo ſic, vel ſimiliter ſi hæc verba tantummodo vna voce, & prolatione dicat, imo ibi, vel imo ſic, quaſi prius dictum corrigens, non vacillat, ſed vtique probat l. ſi ita ff. de hæred. inſtituen. At verò, ſi replicauerit, imo ibi, vel imo ſic, vtique vacillat, nihilque cauſa probat, cap. ſi teſtes, 4. quæſt. 2. & 3. & cap. cum Eccleſia de cauſa Poſſeſs. & Proprietat. & huiuſmodi vacillatione torqueri poteſt, ac debet, probat Foller. in pract. crimina. Canonica, verſ. teſtibus diligenter examinatis, cap. 8. num. 47. ac verſ. tormentis mox ſubijciantur, cap. 32. num. 12. & cap. illi qui, iuncta gloſ. uerſ. ut dum 5. q. 5. Farinac. q. 66. num. 98.

RESOLVT. CCXVI.

Quis dicatur teſtis falſus.

1 *Teſtis falſus dicitur, qui veritatem quam tenetur fateri, aut negat, aut occultat, vel qui dicit neſcire, quod certò ſcit, debet tamen eſſe interrogatus iuridicè.*

2 *Qui in vno falſum dixit, tota eius depoſitio redditur ſuſpecta, nam iuramentum eſt indiuiſibile.*

3 *Conuincitur teſtis de falſo, quando ipſemet falſum depoſuiſſe fatetur, & quando in eodem ſiue diuerſo iudicio, contrarium dixiſſe fatetur.*

TEſtis falſus appellatur, qui veritatem, quam tenetur fateri, aut negat, aut occultat, vel qui ſuper certo articulo interrogatus ait, ſe nihil ſcire id quod
1 certò ſcit; vel qui iurauit dicere puram, & meram veritatem, ſed multa ſubtacuit eſſentialia, cap. 1. de crimine falſi, Panorm. ibidem, Farinac. quæſt. 67. num. 220. & 228. vel etiam, qui de alicuius dicto teſtimonium ferens, illud in alio ſenſu quam fuit profert contra illum, qui dixit malitioſè deponit; Aut minime integrum refert; aut aſſertiuè prolatum affirmat, quod vel dubitatiuè, vel recitatiuè, vel interrogatiuè dictum fuit, Pegna com. 122. verſ. nec modo in 3. part. directo. inquiſi.

Sed vt falſus teſtis ſit verè aliquis, falſique pœnam incurrat, eſt neceſſe, vt ſit iuridicè interrogatus, ac de veritate dicenda præſtiterit iuramentum, & aut occultauerit, aut negauerit veritatem his, quibus dictum eſt.

Teſti qui in ſua depoſitione falſum dixiſſe conuincitur, nulla eſt adhibenda fides, Alex. conſ. 152. num. 1. lib. 7. quam eſſe communem affirmat Farinac. dicta q. 67. num. 58. & ſeq. ſed in hoc nemo illi aſſentitur, idque adeo verum eſt; vt qui in vno falſum, circa factum principale, qualitates, vel ſubſtantiales ſe dixiſſe conuincitur, tota eius depoſitio redditur ſuſpecta, atque vitiata; ita vt prorſus nullam in iudicio fidem faciat:
2 iuramentum etenim indiuiſibile cum ſit, qui ſemel violauerit illud, iterum quoque de illius violatione ſuſpectus profecto habendus eſt; iuxta regulam, ſemel malus de Reg. iuris in 6. ita docet Alex. in l. ſi ex falſis, n. 13. C. de Tranſac. & conſ. 27. nu. 3. lib. 2. Decius, conſ. 105. num. 5. verſ. ſimiliter teſtis, Marſ. ſingu. 76. & alij communiter Clar. quoque §. finali lib. 5. q. 53. verſ. ſed quæro, & ſeq. Farinac. d. q. 67. num. 113. & 139. & ſeq. Quod ſi circa extrinſeca, & extra factum principale, & qualitates ſubſtantiales, ſeu falſum dixiſſe conuictus fuerit, nequaquam dicitur falſus, neque vitiata redditur illius depoſitio, Alex. conſ. 88. num. 195. qui affirmat hanc eſſe communem, Cæſar de Graſſ. dec. 75. num. 9. Farinac. d. q. 67. num. 159. & ſeq. & num. 179. ſufficit enim teſtes in facto principali concordare, & veritatem deponere, licet in acceſſorijs varij, atque etiam contrarij exiſtant, Socc. Iun. conſ. 102. num. 6. lib. 3. Decian. conſ. 47. num. 5. lib. 2. ita quoque nullus Doctorum affirmat.

3 Conuincitur teſtis de falſo, quando ipſe idem depoſuiſſe falſum fatetur, & quando in eodem, ſiue in diuerſo iudicio contrarium dixit, vt per alios teſtes numero plures, qui deponant contrarium: Quod ſi vnus tantum contrarium dixerit, neutri credendum eſt, Clar. lib. 5. §. falſum, verſ. teſtis qui falſum, & ſeq. Pœna falſi teſtis ad offenſam, ſi contra innocentem falſum deponit, eſt pæna talionis, l. 1. §. præterea ff. de Sicarijs, multis probat Pegn. d. comm. 122. verſ. ſed in contrarium, & Clar. loc. citato: Sed ſi deponit ad defenſionem alterius, plectendus eſt pæna extraordinaria, Clar. vbi ſupra, Farin. d. q. 67. num. 18. Panorm. in cap. 1. de crim. falſi. Pegna loc. cit. verſ. adeſt autem, tunc pæna ſaltem extraordinaria puniri debet, Fari. d.

quæſt. 67. num. 193. & ſeq. & num. 219. quamuis eius
dictum non valeret, Palatius Rubius in l. Taurina 83.
Clar. §. ſa ſum, verſ. tu ſcis; Tenetur quoque falſus te-
ſtis de damno per illius falſitatem ſequuto, gloſ. in
cap. Presbyterum, in gloſ. fina. de Homicidio, Tolet.
lib. inſtruct. Sacerd. cap. 59. num. 2. in fine. Clerici ve-
rò falſi teſtes deponuntur, ac detruduntur in Mona-
ſterio, cap. ſi Epiſcopus 30. diſt. Archid. ibidem, Pa-
nor. in cap. 1. citat. de crimine falſi verſ. item quæro.

RESOLVT. CCXVII.

Reſignatio beneficij vt valeat coram Epiſcopo, quas circumſtantias habere debet.

1 *Enumerantur cauſæ admittendi reſignationes.*
2 *Reſignatio facta cum pacto, vt conferatur beneficium certæ perſonæ, eſt Simoniaca.*
3 *Renunciatio beneficij poteſt fieri ad fauorem alterius in manibus Papæ tantum.*

RESpondeo ex Bulla Pij V. in qua habentur octo
cauſæ, ex quibus redditur valida reſignatio ip-
ſa: Prima eſt inhabilitas: Secunda Priuatio: Tertia
Pluralitas beneficiorum: Quarta valetudo, ſeu infir-
mitas: Quinta Senectus: Sexta Inimicitiæ: Septima
1 Ingreſſus Monaſterij, ſeu Religionis: Octaua Contra-
ctus Matrimonij, cum alijs quibuſdam, pro vt ibi, &
alias cauſas per Rebuff. in Practica Benefic. tit. de Re-
ſignar. cap. part. & condit. num. 2. quos tangit Ho-
ſtienſ. in Summa hoc tit. §. cui ſit num. 8. Sed dubium
eſt, an data aliqua harum circumſtantiarum, poſſit
quis reſignare beneficium in fauorem certæ perſonæ,
& videtur quod non, nam Bulla ſolum admittit reſi-
gnationes ex cauſis, ergo ſtante cauſa non admittitur
ad fauorem alicuius, ſed ſimpliciter: Secundo, Reſi-
2 gnatio facta cum pacto, vt conferatur certæ perſonæ,
non valet, gloſ. in cap. Ordinationes de Simonia, gl.
in cap. ex parte, il primo, in verſ. omnino de offic.
Dele. & ibi Abb. num. 4. Gom. in q. 16. col. 3. verſ. Po-
ſtremo de triẽnali poſſeſ. in quo dicit ſapere labem Si-
moniæ, ſi ita fieret; Tamen Staph. de lit. grat. fol. 118.
num. 7. ait poſſe fieri, & probat multis rationibus, &
ita ego iudicarem; Nam quod habeo in animo, poſſum
verbis explicare, cum verba explicent conceptum ani-
mi, Nau. cap. 23. num. 107. verſ. ad nouum notab. 1. &
2. hoc etiam tenet Couarr. lib. 1. cap. 5. num. 5. variar.
Reſolut. prædicta tamen intellige quando renunciatur
3 beneficium ad fauorem alterius in manibus Papę, non
tamen Epiſcopi, prout dicit idem Nau. loco cit. Præ-
terea, quia in permutatione poteſt deduci in pactum,
vt conferatur huic, vel illi, & licet nõ exprimatur, ſatis
eſt, vt conſtet ex coniecturis, gl. in cle. vnic. in verſ. ex
cauſa de rerum permutatione, Ampliatur hoc, quod nõ
ſuccedente prouiſione ſecundum intentionem per-
mutantis, licere vtique redire ad ſua beneficia pro-
pria auctoritate, ſi interim non fuerint occupata, ſed
ſi ſecus, tunc opus eſt noua collatione, cap. penult. de
rerum permut. ita Staph. loco cit. fol. 112. num. 13. &
14. Selua in tract. de benefic. 3. p. q. 64. num. 3. Gom. q.
24. col. 2. de pacificis poſſeſ. Rebuff. Pract. benefic. tit.
de Permutat. num. 12. & infra: Sed an his permutatio-
nibus ſit locus, leg. 2. de Reſcin. vendit. ſi aderit dece-
ptio vltra, vel citra dimidiam, vide Couar. loco cit.
num. 3. & quia ſolent fieri ſimulatè, & fraudulenter
beneficiorum permutationes, huic morbo prouidit
Pius IV. Bulla 144. quæ incipit Sanctiſſimus; Pius V.
Bulla 58. quæ incipit: Quarta Eccleſiæ.

RESOLVT. CCXVIII.

Bulla, quando dicatur expedita?

1 *Bullæ tunc dicuntur expeditæ, quando ſunt plumbatæ, vel ſigillatæ.*
2 *Bulla dicitur plumbum pendens, ſiue ſigillum.*
3 *Qui inſtituti fuerunt in beneficijs, & non habent Bullas ſufficit ſi aliunde hoc conſtare faciunt.*

BVllę tunc dicuntur expeditæ, quando ſunt in plum-
bo, vel ſigillo, iuxta notata in cap. licet de cri-
mine falſi, Gemin. in cap. ſicut de Præbe. lib. 6. & ita
1 ſeruatur in practica, cap. ex Delegati, col. 4. de Simo-
nia, Gom. dicta q. 1. in tractatu vtriuſque Signaturæ,
fol. 87. col. 4. & quod tunc litterę dicuntur expeditæ,
quando ſunt plumbatæ, ſeu ſigillatæ, Bulla dicitur
2 plumbum pendens, ſiue ſigillum, gloſ. in clem. 1. in
verſ. aureo de iure iuran. & quod dixi in Bullis Summi
Pontificis, idem de Bullis Ordinariorum, quoad pro-
bationem tituli, licet non quoad omnia, & S. Congre-
gatio declaratione 321. reſpondit in hæc verba: Quid
iuris de illis, qui præſentati, & inſtituti fuerunt, ſed
3 non habent Bullas, Reſponſum fuit ab eadem Congr.
ſufficere, ſi aliunde legitimè conſtet de dicta tali inſti-
tutione, niſi inſtituti obligati fuiſsẽt expedire Bullas A-
poſtolicas; Tunc obſtat eis Bulla Iulij III. edita ad-
uerſus eos, qui adipiſcuntur poſſeſſiones beneficiorum
non acceptis Bullis Apoſtolicis.

RESOLVT. CCXIX.

Amiſſio Bullarum, an poſſit probari per teſtes?

1 *Amiſſio Bullarum poteſt probari per teſtes.*
2 *Bullæ poſſunt etiam probari per publicam vocem, & famam, quando non agitur de intereſſe tertij.*
3 *Non ſufficit oſtendere Bullas Sacerdotij, pro inferioribus ordinibus probandis, niſi concurrat diuturnitas temporis, & integritas ordinantis.*
4 *Bullæ Papę non poſſunt probari per teſtes.*

ESt diſtinguendum in hac quæſtione, aut enim nos
loquimur de Bullis factis ab Ordinarijs, & ſic cla-
rum eſt, ſi perdantur, poſſe probari per teſtes, vel alias
1 legitimè, prout dixit Zerol. in verſ. dimiſſorię §. 6. Glo.
in cap. ſi Iudex in verſ. fecerit de Sent. excomm. lib. 6.
& l. ſi ſolemnibus C. de fide inſtrumentorum, Guido
Papa, quæſt. 74. Couar. pract. quæſt. cap. 33. num. 3.
Iaſ. in repet. l. Admonendi, col. 67. num. 1. fol. 86. de
iur. iur. & in l. hac conſultiſſima, C. de teſtam. Rebuff.
conſ. 32. Boer. dec. 171. num. 23. & infra, cap. inter qua-
tuor, & ibi gloſ. in verſ. Argumento de Cle. Pereg. Boer.
dicit, Bullas Clericatus poſſe probari etiam per vni-
cum teſtem; & etiam per indicia, Caputaquen. dec.
2 277. part. 1. vbi dicit, quod poſſit probari, per publi-
cam vocem, & famam, vide Nauar. conſil. 4. de Præ-
ſumpt. & conſ. 5. de Succeſſ. ab inteſtat. in quo dicit,
quod vbi agitur de intereſſe tertij plura requiruntur, &
Hoſt. in ſumma de cleri. Peregrinis §. quando num. 4.
dicit non ſufficere probationem per iuramentum, Af-
flict. in conſtit. Apoſtatantes, num. 20. ſed non ſufficit
3 oſtendere Bullam Sacerdotij, amiſſis alijs aliorum Or-
dinum, niſi adſit integritas ordinantis, vel diuturni-
tas temporis, Innoc. in cap. tua de cle. Pereg. Panor.
in cap. Niſi de Præb. & in cap. fraternitatis de cle. non
reſid. Rebuf. in tit. de Miſ. in Poſseſ. num. 28. & Boer.
vbi ſupra, num. 14. Abb. in cap. qualiter de elect. ubi
dicit, gratiam poſse probari per teſtes: Si uerò loqui-
mur in Bullis Papæ non poſſe probari, niſi per litteras,
& non per teſtes, & maxime de ſtylo Curiæ, ut in dec.
5 Rotæ 332. quę incipit. Licet Romana Curia in nouis,
Sta-

Digitized by Google

Staph.fol.203.num.10.dec.Rotæ 27.de Reſcrip. in nouis,licet circumſtantiæ ipſius gratiæ Papæ poſſint probari per teſtes, dicta dec. & Addit. ad deciſ. 1. de conſtit. in nouis, & Staph. fol.204.num.11.& poſſeſſio beneficij poteſt probari per ſcripturam priuatam, trino teſte notatam, & etiam per teſtes, Rebuff. tit. de Miſ. in Poſſeſ. num.41.

RESOLVT. CCXX.

Epiſcopus poſſit ne diſpenſare cum Bigamia ſimilitudinaria?

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare ſuper Bigamia ſimilitudinaria.*

2 *Poteſt Epiſcopus diſpenſare ſuper irregularitate quæ contrahitur ex ſpeciebus Bigamiæ, quamuis non eſſet occulta.*

1 FVit pluries reſolutum, poſſe Epiſcopum diſpenſare in Bigamia ſimilitudinaria, ſi contraxerit quis cum virgine: Ioannes de Selua, tract. de benefic. 4.p. quæſt.7.num.8. verſ.13.& 14.& cap. ſanè, il ſecondo, & ibi gloſa de clericis Coniug. Gom.tract. de breui, n. 20.& 21. Staph. de Signa. gratiæ, fol.134. num.8.& 9. Nauarr. cap.27. num.385. Facilius diſpenſatur cum Laico Bigamo, quam clerico, Nauarr. conſ.2. de Big. cætera vide apud DD.intellige quoad ſacros Ordines, vſque ad Presbyterium incluſiuè, cap. 1. qui clerici, vel vouen. Selua loco citat.Nam de Minoribus,& alijs ſpeciebus Bigamiarum, poteſt diſpenſare; Sed hic eſt difficultas, nam Bigamia eſt ſpecies irregularitatis,& irregularitas publica non eſt diſpenſabilis per Epiſcopum, prout patet ex Sacro Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap.6. de Reformat. Imo iſta Bigamia ſimilitudinaria, parit ſuſpicionem hæreſis: Niſi dicas tunc poſſe Epiſcopum in Bigamia Similitudinaria, vſque ad Presbyterium & in vera, & interpretatiua diſpenſare, pro vt dictum eſt ſuperius ad Minores Ordines, quando eſſet occul- 2 ta; Tamen his non obſtantibus, dico poſſe, etiam ſi fuerit publica, quia Sacr. Conc. non abſtulit Epiſcopis, poteſtatem, quam per prius habebant per ius cõmune; Imo eis ampliat auctoritatem, concedendo poteſtatem diſpenſandi ſuper omnibus irregularitatibus nominatis, & non in omnibus, ſed de iure communi poterant Epiſcopi ante Conc. diſpenſare ſuper his tribus ſpeciebus Bigamiarum modo quo ſupra,vt patet in dicto cap.1. & ibi gloſ. in verſ. diſpoſuerunt, qui Cler. vel vouent. & in cap. ſanè, il ſecondo, & ibi gloſ. in verſ. indulgentiæ de Cler. Coniug. Diaz. Pract. Crim. Canon.cap.74. Staphil. de lit. grat.fol.134.num.8.& 9. ergo nec etiam poſſunt. Ad obiecta iam eſt reſponſum,quoad primum; quo verò ad ſecundum: Reſpondetur non eſſe bonam conſequentiam, quod in aliquo caſu ſit ſuſpicio hæreſis, & Epiſcopus non poteſt diſpẽſare, quia ſuſpicio euacuari poteſt ex meritis cauſæ.

RESOLVT. CCXXI.

Quis poſſit diſpenſare cum degradato.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare cum degradato ſolemniter, ſed diſpenſatio ſpectat ad Papam.*

2 *Quando in degradatione non fuit ſeruata debita forma, tunc Epiſcopus poterit diſpenſare, ſed verior opinio eſt quod non, nam caſus eſt deductus ad forum contentioſum.*

3 *Iudex appellationis poteſt cognoſcere an ſententia degradationis ſit ritè, & rectè lata.*

4 *Laicus Iudex non poteſt cognoſcere de validitate degradationis in perſona hæretici ſibi traditi à Iudice Eccleſiaſtico.*

REſpondeo, quod Epiſcopus non poteſt diſpenſare cum Degradato ſolemniter; ſed ſpectat ad ſolum Papam, cap.1-5. diſt. cap. ideo 2. quæſt.6. cap.ex 1 tua de cler.non Reſid. Hoſt. in Summa tit. de Diſpen. §. ſunt autem caſus verſ.contra tertium, Dico ſecundo:Nam quando conſtat Degradationem eſſe nullam, puta quia non adfuit legitimus numerus Epiſcoporum vel Abbatum, & Dignitatum, vel non fuit obſeruatus Ordo Iudiciarius, Poteſt tunc Epiſcopus cum eo di- 2 ſpenſare, Ratio eſt, quia non fuit adimpleta forma tradita à Sacro Conc. Trident.ſeſs.13.cap.4.de Refor. Hoſt. loc. citat.& in tit. de Accuſat.§. ſed nunquid, num.17. gloſ. in cap.non poteſt de re Iudic. Dico tertio hodie ſecus obſeruari, Epiſcopus enim non poteſt diſpenſare ſuper irregularitate, ſuſpenſione, & deductis ad forum exterius, ex diſpoſitione S.Concilij Trid. Hoc tamen limitatur, ſi aliquis eſſet degradatus iniuſtè, ex falſis depoſitionibus, quia Degradatus poteſt 3 appellare, & ob merita cauſæ probare ſe innocentem, & Iudex ad quem poteſt conſiderare, an ſententia ſit ritè, & rectè lata, Diaz. pract. crim. cap.133. Hoc tamen fallit in Iudice laico, cui traditur hæreticus degradatus puniendus, tunc enim non poteſt cognoſce- 4 re de ſententia lata per Eccleſiaſticum, ſed benè in alijs, Folle. Pract. crim.4. par.num. 56. vide Ioan. de Selua.2.part.quæſt.3.num.9. gloſ. in cap. Depoſitio de Pæn. lib.6.

RESOLVT. CCXXII.

Capitulum ſede vacante, an poſſit concedere Indulgentias.

1 *Poteſtas concedendi indulgentias, non eſt actus Ordinis, ſed iuriſdictionis.*

2 *Vicarius Epiſcopi poteſt concedere indulgentias ſi habet ſpeciale mandatum, & concedere tot dies, quot poteſt Epiſcopus.*

VIdebatur reſpondendum negatiuè; conceſſio enim Indulgentiarum eſt de maioribus,quæ competunt Epiſcopis ſecundum Bald. in conſ.516. vol.3. Mandel. conſ.19. vol.1. & propterea non tranſire in Capitulum, ſede vacante,Item quia competit Epiſcopo iure ſpeciali, cap. finali de Pœnitentijs in 6. & cap. fina. eodem; & quæ competunt iure ſpeciali, non transferuntur in Capitulum, ergo neque conceſſio indulgentiarum.

His tamen non obſtantibus, contrariam opinionem puto de iure veriorem, & in praxi magis veram,quam affirmat Sylu. verbo Capitulum nu. 10. Selua in tract. beneficij part.2. quæſt.14. Zerula, in praxi Epiſcopali verbo Indulgentia: Quaranta Summa Bullarij verbo Capitulum, licet Sotus in 4.Sententiarum quæſt.1.art. 4. col.2. teneat oppoſitum, cuius ratio eſt, quia In- 1 dulgentiarum conceſſio, non eſt Ordinis, ſed iuriſdictionis, & clarum eſt Capitulum ſuccedere Epiſcopo in iuriſdictionalibus non præiudicantibus, vt patet apud omnes, gloſ. in clem. 1. verbo Capitulum de hæret. Imo Vicarius Epiſcopi, ſi ad hoc haberet mandatum ſpeciale poſſet has concedere, Rebuff. in forma 2 Vicariat. num.172. & patet per rationem prædictam. Poteſt enim Vicarius Epiſcopi, tot dies indulgentiarum concedere,quot ipſe Epiſcopus,cum faciant vnum conciſtorium, cap.2. de conſuet. in 6. clem. & ſi principalis de Reſcript.

RE-

RESOLVT. CCXXIII.

Cleticus beneficiatus, an poſſit adire ſtudia abſque licentia ſui Epiſcopi?

1 *Clericus beneficiatus habebat à iure facultatem eundi ad ſtudium ſecundum ius antiquum.*
2 *Clericus beneficiatus non poteſt ire ad ſtudium ſine licentia ſui Prælati ex Bulla Pij IV. & debet examinari & approbari ab Ordinario.*
3 *Clericus in Sacris poteſt puniri ab Ordinario ſi vadit ad ſtudium ſine licentia.*

VIdebatur quod non ob nonnulla,quæ poſſunt cõtingere in perſonam eiuſdem clerici; nam poteſt eſſe quod ſit maior triginta annorum, quo caſu nõ datur licentia niſi iam ſtudium cœpiſſet,Garz.de Benefic. par.7.cap.11.num.4.Zerula,in ſua praxi Epiſcopali, in verbo ſtudium quæſt.2. Emanu. Sà in ſua Aphoriſ.confeſſ.verbo Epiſcopus,& ita cenſuit Sacra congregat.ſecũdum præcitatos: Pro quo facit illud vulgare prouerbium;*chi alli trenta non sà,ed alli quaranta non hà,del reſto poco ſperanza ſi hà*. Secundo poteſt contingere, quod qui occultaret tempus ſtudendi, quod eſt ſeptennium. cap. ſuper ſpecula,ne clecici,vel Monaci.

Cæterum ſupradictis non obſtantibus,fuit reſolutum per doctrinam Nau. communiter receptam in Manuali Confeſſ. cap. 23.n.121. nota.3.quem refert Zerola,& reliqui ſupracitati,per tex.in capit.fina.de Magiſtr.cle-
1 ricum beneficiatum poſſe adire ſtudia, abſque licentia proprij Ordinarij,quorum ratio eſt,quia præfata licentia conceditur per eius commune,c.cum ex eo,& c.cõmiſſa de elect. in 6. ergo non eſt neceſſaria impetratio; ex regula fruſtra precibus impetratur, quod de iure cõmuni conceditur,l.1.C de precib. Imperat.offere.l.Impera.ff.de Priuil.credirot.quibus addo Syſue. in ſumma verbo,Reſidentia §. finali verſ.3. Armilla eodem verbo n.6.Aſtenſ.lib.2.tit.34.q.7.& Zerula ſup.citat.loco.

Tamen quidquid ſit ex ſupradictis, in ptaxi contra-
2 rium eſt tenendum ex Bulla Pij IV. publicata die 24. Nouembris 1554.per quam ſancitum fuit hodie requiri licentiam proprij Prelati:Imo ſecundũ Seluam in tract. de benefic.4.p.q.6.n.29.verſ.171.habetur non ſufficere licentiam petere, ſed neceſſe eſſe etiam obtinere; & ſi Superior ſine cauſa cõtradiceret,poſſet haberi recurſus ad Superiorem, vt compellat eum ad licentiam illi impartiendam,Ancha. in c. cum Diuerſis,n. 5. de Priuilegijs,lib 6.Abb.in c.Relatum n.1.de clericis nõ reſidentibus,Boer.dec.17.n.3.& debet examinari,& approbari ab Ordinario, & videri an ſit habilis ad ſtudia capeſſenda, alias non valeret percipere fructus beneficij: Si verò non ſit beneficiatus,nec in Sacris, ſed tantũ in mi-
3 noribus non gaudet priuilegio fori,Conc. Trid. ſeſſ.23. c.6. de Refor. ſi verò eſſet in Sacris poſſet puniri arbitrio Ordinarij, eadem ſeſſ. c. 13. ratione inobedientiæ, argu.c.licet de Regul.Aſtenſ.lib.6.tit.34. quæſt.6.

RESOLVT. CCXXIV.

Intruſus,quibus modis dicatur?

1 *Qui ante inſtitutionem,ſe ingerit in poſſeſſione,& fructuum pereeptione eſt intruſus, ſimiliter ſi electus, ante confirmationem adminiſtrat.*
2 *Qui ingreditur poſſeſſionem beneficij propria auctoritate, vel non leuatis Bullis cum ſola ſignatura,eſt intruſus,& multis alijs modis dicitur intruſus, prout in corpore reſolutionis.*

NOta Primo, quod intruſus dicitur, qui non habet aliquem colorem ſuę inſtitutionis, cap. cum qui de Præbend, & Diguit. lib.6. c.ad Aures de exceſ. Prælat. vt ſi aliquis de facto occupet beneficium aliquod; Secũdo,qui habet beneficium ſine auctoritate Superioris, Inno. in c.nihil. de elect.facit c. Bonæ Memoriæ, il primo,& il ſecondo, eodẽ titulo, vt ſi aliquis præſentatus ſolũ,abſque inſtitutione,vel electus, vel poſtulatus, ante cõfirmationem Superioris poſſideret beneficium, & eo ipſo iure eſt priuatus,quod habuit ex præſentatione,& alijs,vt ſup. Rebuff. Pract.Benefic.in 3.p.ſor.ſign.
1 gratiæ in clauſula,nec non iuris patronatus,num.54.Similiter, ſi ante inſtitutionem acciperet fructus abſque poſſeſſione, idem ibidem n. 56. & fit inhabilis ad beneficia poſſidenda, & tamen remanet in poſſeſſione beneficij,Inno.in c.qualiter,il ſecõdo, de Accuſationibus, col.4.in fine,vt ſi quis per ſententiã homicidij,vel alias ſuſpenſus beneficio in perpetuum,& tamen ab illo non recedit,facit Conc.Trid.ſeſſ.14.c.7.de Reformat.& quę dixit Zerol. in verſic. Priuatio; Quarto,qui eſt electus, & adminiſtrat ante confirmationem,cap. 1. & ibi Abb. in 1. col. de Reſtitut.in integr.& cap.Auaritiæ de elect. lib. 6. & Selu.2. part.quæſt.7. n. vltimo & 3.part.quæſt. 59. & Lambert. de iure Patro. fol. 122. Gom.quæſt.47. caſu 3. de Trienn. Poſſeſ. quod etiam extenditur,ſi hoc facit, lite durãte ſuper illo beneficio, Doctores loco citato,facit cap. 1. cap.2. vt lite penden.lib.6.c.cum iam dudum de Præben. Quinto, qui committit crimen dignum depoſitione, gl.2.in c.cum ſuper de cauſ.Poſſeſ.& propriet.Selua tertia parte quæſt. 2.num.5.Diaz Pract. crimina. Canoni. cap.123.vide Zerol.in verſ. Concubinarius §.2. & in verſ. Priuatio §.1.5.& 6. Qui habet beneficium collatum, ablatum alteri iniuſtè, cap. Tanta, & ibi Anto. in fine,col. 1. de exceſſ.Prælat. facit cap.licet de Præben.lib 6.Gom.in quæſt.47.caſu 5.de Triennn.
2 Poſſeſ. Sexto, qui ingreditur poſſeſſionem beneficij propria auctoritate, Ioan. Andre. in capit. dudum de elect. ita vt litteræ non valerent, ſuper illo beneficio,ſi tacet,ſe intraſſe in poſſeſſionẽ,etiam auctoritate Principis, vt notat Abbas in cap.ad Aures de Reſcriptis,& in cap. cum iam dudum,col.2.de Præben. & in cap.præterea,notab.vltimo,de iure patronat.& in cap.per venerabilem, qui filij ſint legitimi, & Felin. in cap. veniens de accuſat. Septimo, Qui intrat poſſeſſionem beneficij, nõ leuatis Bullis, cum ſola ſignatura,extraua. iniunctæ de elect. & de hoc vide copioſius Zerol. in verſ.Bullæ §. 1. Rebuff. loco citato in 3.part.ſigna. in verſ.datum,n. 8. vbi dicit cum ſola ſignatura poſſe quem non facere fructus ſuos: Octauo, qui habet titulum,& poſſeſſionem, à non habente poteſtatem conferendi, quia non pertinet collatio ad eum, vel erat publicè ſuſpẽſus collator,vt in cap.fina.de exceſſi.Prælat.& c.quia diuerſitatem de conceſſ.Præben.vel à Vicario ad hoc non habente ſpecialem conceſſionem, cap. finali de offic. Vicar.lib.6. ſimiliter ſi Ordinarius cõferret beneficia deuoluta,per c.2.de Conce.Præben. & Collatio beneficij nullo tractu temporis conualidatur, Boer.dec.170. & qui non habet titulum non iuuatur Regula Cancella. nec præſcriptione,Boer. dec.19. ſed hoc intellige iuxta notata per Zero.in verſ.Beneficium §.3.dicto 12.& Rebuff. ibidem: Si quis habet beneficium per Simoniam ab eo,qui habet poteſtatem conferendi, Fel.in c.in noſtra corolar.2.in fine de Reſcript.vide pro his omnibus Selua 3.p.q.2.n.7.Gom.quæſt.47. & 49. de Trienn. Poſſeſ.& Annorat.Ioan.Mylei in dicta Regula; Staph. fol. 182.num.7.Coua.lib.3.cap.16.n.7.verſ.oportet tamen, variar.Reſolut.& §. 2. Nono, qui acciperet poſſeſſionem beneficij ante collationem, Rebuff. in tit. de Miſſ. in Poſſeſ.num.6.& infra, & in c.iam dudum, & ibi Abb. de Præben.& in cap.in noſtra,& ibi Fely.de Reſcrip.ad alios modos intruſionis, vide penes Rebuff. in Regula de ſubcoll.coll.5.glo.4.Decimo,qui ſe intruſit,vel fecit ſe inſtitui in beneficio viuentis, Abb. in c. poſt electionem,nu.5.& 2.de Conceſſ.Præben. & in dicto cap. 1.n. 1.& Ioan.Anchar.conſ.398.& Oltrad. conſ.304. Vndecimo, qui reſignat, & poſt reſignationem manet in bene-

neficio reſignato,& tenetur ad fructuum teſtitutionem, Caputaquen.dec. 36 p.3. Duodecimo, qui minor viginti quinque annis, prouiſus de Parochiali, ſi prouiſionem, & fructus capiat de beneficio curato, cenſetur intruſus, Felin.in c.in noſtra corolla.2.de Reſcript. Nau. conſ.3. in prima parte de ætate, & qualitate.

RESOLVT. CCXXV.

Qnod remedium competat ſubdito Epiſcopi, quando eſt grauatus per eius Tribunal, & de grauamine non conſtat pet decretum, propterea quod potuiſſet vti remedio appellationis?

1 *A ſuffraganeo ad Metropolitanum non appellatur niſi in tribus caſibus videlicet, quādo eſt prolata ſententia definitiua, interlocutoria habeāt vim diſinitiuæ, & quando adeſt grauamen irreparabile.*

2 *Prohibita appellatione ad Matropolitanum non prohibetur recurſus per vim querelæ.*

ALiquando accidit, quod Officiales aliquorū Epiſcoporum vexant ſubditos, & nunquam eis da-
tur locus definitiuæ, vel habentis vim definitiuæ ſenten-
tiæ, ita vt poſſent ſe tueri per appellationem ad Metro-
politanum: Fuit igitut dubitatum, quod remedium eis
competeret: Ad quod reſpōdi; licet per Conc. Trid. ſeſſ.
24.c. 20. de Reformat. in tribus caſibus poſſit appella-
1 ri à ſententia Suffraganeorum ad Metropolitanum, vi-
delicet primo à definitiua, quæ imponit vltimā manum
liti, ſecundo ab interloquutoria, quæ obtinet vim defi-
nitiuæ, tettio a grauamine irreparabili, quod pet defi-
nitiuam non poteſt reparati, & conſequenter videba-
2 tur ex ſupra dictis, pręfatum ſubditum non poſſe Metro-
politanum adire; Tamen fuit dictum, quod licet prohi-
beatur appellatio, non tamen prohibetut recurſus, ſe-
cundum Gratianum in dec. Rotæ March 26.& latè tra-
dita pet Magon. in dec. Floren. 50. per totam, & quam-
uis, vbi non conſtat de grauamine, prohibeatur etiam
recurſus, ſecundum Bal. in conſ. 29. vol. 1. tamen hoc ca-
ſu poteſt adiri Metropolitanus per viam quærelæ, gloſ.
in cap. ad Reprimendam verbo ſuſpendatur de officio
Ordina Fely. in c. lato, fol. 4. de iudicijs, & in cauſis in-
numeris ſæpe conſului, poſſe adiri ad Archiepiſcopum
per modum ſupplicationis, allegando grauamina ſuſ-
fraganei, ſiuè denegationem iuſtitiæ vbi non conſtaret
de Decreto aliquo à quo poſſet appellari; quicquid di-
cat Couar. pract. q. c. 9. n. 2. per text. in c. 1. de offic. Le-
gati, & ratio eſt, ſecundum eum, quia per viam quærelę
poteſt adiri ſolum ille Iudex, qui poteſt abſque appel-
latione cognoſcere cauſam. quod non eſt in Archiepiſ-
copo, cum non ſit Iudex, niſi appellationum, capit. Pa-
ſtoralis de officio Ordina. Sed oppoſitum eſt verius, nā
Suffraganeus, quando committeret aliquid iniuſtitiæ in
cauſa, vel ſententia, poſſit tunc adire Metropolitanum,
per viam quærelæ, nam modo Epiſcopus eſt reus, &
quærelans actor, & viſo de iniuſtitia cauſæ pręcipitur
Suffraganeę ſententiam reuocare, vel quod reuideatur
in Audientia Metropolitana, Couar. loc. cit. Zerola in
prax. verbo appellationum, 13; Abq. in c. Sacro, num. 6.
de ſent. excomm. vbi admittit etiam quærelam in cen-
ſuris Eccleſiaſticis.

RESOLVT. CCXXVI.

An detur diſpenſatio in ſecundo gradu affinitatis?

1 *In ſecundo gradu affinitatis, vel conſanguinitatis, non diſpenſatur niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam.*

2 *Quomodo iatelligatur ſecundus gradus, vide remiſſiuè.*

IN ſecundo gradu affinitatis, vel conſanguinitatis
non diſpenſatur, niſi inter magnos Principes, & ob
1 publicam cauſam, Staph. de Lit. Grat. fol. 313. nu. 7. &
quomodo intelligitur ſecundus gradus in collaterali,
vel deſcendenti in æquali, vel inæquali, vide Rebuff. in
2 Regula de diſpenſat. in Grad. Prohib. gloſ. vltima n. 8.
& tamen hodie vidi diſpenſari in vtroque gradu, inter
Barones, & Titulatos Regni Neap. & in hoc diſpoſuit
Greg. XIV. videantur Bulla ſua die ptima Martij 1591.
& Bulla Pauli IV. quæ eſt, 16. & incipit ab ea ipſa die,
& Clem. VII. quæ incipit, quia plerumque.

RESOLVT. CCXXVII.

Quæ pars Decimarum ſpectet ad Epiſcopum?

1 *Epiſcopus poteſt ſumere quartam decimarum Parochialium in ſequentibus caſibus, videlicet, quando adeſt conſuetudo: Secundo, quando Decimæ ſunt poſitæ in Parochia Epiſcopi: Tertio, quando Decimæ ad nullum pertinent.*

2 *Ad Epiſcopum ſpectat quarta legatorum, & funeralium.*

3 *Epiſcopus dicitur Curatus totius Diœceſis.*

PRo huius articuli dilucidatione conſtituo tres cō-
cluſiones. Prima concluſio ſit; ad Epiſcopum de
iure communi, ſpectat quarta pars prouentuū, & emo-
lumentorum, nec non Decimarum clericorum, puta, ſi
clerici habent quadraginta modios frumenti, Epiſco-
po ſpectant decem, vt notatur in cap. quatuor, & in
cap. aurum 12. quæſt. 2. cap. vnico 10. quæſt. 3.

Secunda concluſio, vbi Epiſcopus vellet ſuſcipere
onus fabricæ, tunc poteſt accipere tertiam partem, gl.
in citatis c. & in c. de quarta, de præſcriptionibus.

Tertia concluſio, eſt attendenda locorum conſuetu-
do, gl. in cap. quoniam in verſ. tua parte de Decimis,
gl. in c. requiſiti in verſ. quartam de teſtam. Secus de
iure communi, Epiſcopus non poteſt ſumere quartam
partem Decimarum Eccleſiarum Parochialium, niſi
Parochia ſit ſua, vel ad nullum ipſę Decimæ pertinere
videantur, vel ſit dubium, cui deberent ſolui, gloſ. in
c. cum contingat in verſ. de iure de Decimis, & ſic ha-
betur quod Epiſcopus, non poteſt ſumere quartam
Decimarum Parochialium, niſi in tribus caſibus.
1 Primo, vbi adeſt conſuetudo, quæ ſufficeret ſi eſſet
decennalis: Secundo quando Decimæ sūt poſitæ in Pa-
rochia ipſius Epiſcopi; Tertio, quādo ad nullum perti-
nent: Nota hoc pro practica; & quæ dixi ſuperius non
obſtant, quia intelligitut de quarta mēſali, vel de quar-
2 ta legatorū, aut de quarta funerali, vel in cauſis Apo-
ſtolicis, prout patet in iuribus prædictis. Sed Boer. in
tractat. de Auct. Mag. conſ. per Franc. nu. 16. dicit Epi-
ſcopum poſſe exigere quartam partem omnium deci-
marum, & oblationum Parochialium ſuæ Diœceſis,
rato eſt qnia tota Diœceſis eſt Parochia Epiſcopi, &
concurrit cum omnibus Curatis ſuæ Diœceſis; Licet
non in perceptione totali iurium Parochialium; & ſic
videtur loqui de quarta Maſſæ communis cuiuſcumq;
Parochialis, & non aliorum; & ſic poſſunt intelligi iu-
ra prædicta, Abb. in cap. Parochianos nu. 1. de ſent. ex-
comm. & in cap. 1. num. 3. huius tit. vbi videtur dicere
de quarta Decimarum etiam Innocent. in c. Theodo-
ricus, num. 2. de Statu Mon. vbi loquitur de perceptio-
ne Cathedratici, oblationum Decimarum, & Mortuo-
rum, & Caputaquen. dec. 340. p. 3. vbi dicit Epiſcopum
3 cenſeri Rectorem, & Vicarium perpetuum Patochialis
Eccleſiæ: Dicitur Curatus totius Diœceſis, ſub cuius
cura eſt vniuerſa Diœceſis, Curati nō ſunt niſi coadiu-
tores ad participationem muneris Epiſcopalis, c. nul-
lus de Parochis, c. licet 17. quæſt. 1. licet quarta Deci-
marum competat Epiſcopo de iure, vt probatum eſt
ſuperius, Rebuff. tract. de Decimis, tamen inferior po-
teſt eos præſcribere, Balb. in tract. de Præſcript. 1 part.
5. par. c. 13. n. 2. Ad materiam verò vide quæ dixi ſupra
in Reſol. 206.

RE-

RESOLVT. CCXXVIII.

Percutiens clericum turpiter agentem cum ſponſa, an ſit excommunicatus.

1 *Percutiens clericum turpiter agentem com ſponſa de præſenti eſt excommunicatus, tamen abſolutio non eſt reſeruata Papæ.*
2 *Percutiens clericum turpiter agentem cum ſponſa de futuro eſt excommunicatus, & abſoluendus à Papa.*
3 *Percutiens clericum adulterantem cum vxore, ſed per intermediam perſonam, eſt excommunicatus.*

VIdebatur reſpondendum affirmatiuè, quia ex-
communicatus non eſt Percutiens, vulnerans,
mutilans, vel occidēs clericum inuentū turpiter agere
cum quatuor ſint ſpecies perſonarum tantum, ſcilicet
cū vxore, Matre, ſorore, & filia, gloſ. in c. ſi quis ſuadēte
in verbo, violentas, decimaſeptima, quæſt. 4. c. ſi verò
in fine. de ſent. excomm. ergo in aliis perſonis, quā ſu-
pradictis, contrahitur excommunicatio: Sed pro huius
quæſtionis dilucidatione ſunt duæ concluſiones diſtin-
guendæ: Prima, percutiens clericum turpiter agentem
cum ſponſa de præſenti, etiam ante copulam licet ſit
excommunicatus, tamen talis non tenetur petere ab-
1 ſolutionem à Papa, Couar. de ſponſalibus part. 1. c. 1. n.
8. Artam. conſ. 23. cap. diſcretione in verbo, venturæ, de
eo, qui cognouit conſ. vxoris, &c. Cuius concluſionis
poterit eſſe ratio, nam matrimoniū de præſenti, etiam
ante copulam ſolet parere aliquos effectus, iuxta deci-
ſionem Rotæ primam de Sponſalibus in antiquis: Sit
ſecunda concluſio, quando quis inuenerit clericum cū
ſponſa de futuro, & verberaret, tunc non ſufficeret
2 abſolutio Epiſcopi, Couar. loco citato, n. 2. verſ. 2. poſt
Innocen. in cap. veniens de ſent. excomm. & Nau. c. 27.
n. 80. Sic poſitis concluſionibus, nota Primo, quod dixi
de vulnerante, intelligitur ſi in continenti, & ſine deli-
beratione contingat, Couar. de ſponſalibus 2. part. c. 7.
§. 7. nu. 12. Sylu. verbo excommunicatio 6. c. 10. Tabie.
eodem verbo caſu 5. Nota ſecundo procedere in om-
nibus caſibus, ſiue mutilet, vel occidat, tam ex delibe-
ratione quam ex ſubita operatione, vt requiratur ſal-
tem abſolutio ab Epiſcopo, & ratio eſt, quia tex. in c.
ſi verò, fundatur in l. Graccus C. de Adulteriis, vbi ha-
betur difficile eſſe iuſtum dolorem temperare, & l. ſi
Adulterium §. Imperatores ff. de Adulteriis; Hoc tamē
fallit ſi occidat illum remiſſo dolore, ſe abſcōdendo in
aliquo loco, vt clericus accedat ad vxorem, & poſtea
occidat, nam tunc fieret ex deliberatione, & incurret
in excommunicationem Papalem, Nau. conſ. 26. de ſē-
3 tent. excom. Nota tertio, quando, ſupradicta perſona
per ſemetipſam clericum interficeret, nam ſi per inter-
poſitam perſonam id faceret, incurreret in cēſuras, ſe-
cundum Afflict. in conſtit. Regni, pacis cultum, num. 5.
Monald. conſ. 91. vol. 1. ratio eſt, quia, qui per alium fa-
cit per ſe ipſum facere videtur, c. qui per alium de reg.
iuris in 6. & facit dec. Triuilan. 22. p. 2. Garſia dec. 27.
reiecta opinione vero Zerol. aliter ſentientis in ſua
praxi Epiſcopali verbo excommunicatio in principio.

RESOLVT. CCXXIX.

Conſtitutus in articulo mortis poteſt abſolui à quolibet Sacerdote, & quid de reſeruatis quando Superior adiri poteſt?

1 *Quilibet Sacerdos poteſt abſoluere à reſeruatis in articulo mortis.*
2 *In articulo mortis debet adiri Superior pro abſolutione à caſibus, & cenſuris reſeruatis ſi commode fieri poteſt, abſque eo quod infirmus decedat.*
3 *Ampliatur dicta diſpoſitio etiam in excommunicato, ſuſpenſo, vel hæretico.*

QVilibet Sacerdos, deficiente proprio poteſt ab-
ſoluere à quibuſcumque peccatis, & cenſuris,
1 quemlibet pœnitentem conſtitutum in articulo mor-
tis, Conc. Trid. ſeſſ. 14. c. 7. ſed dubium eſt, num talis Sa-
cerdos valens abſoluere in articulo mortis teneatur
petere licentiam pro abſolutione à caſibus, & cenſuris
reſeruatis ſi ſit facilis aditus ad Superiorē: aliqui dicūt
non teneri; nam ex diſpoſitione prædicta Sacri Conci-
lij Tridentini videtur colligi, nullum eſſe caſum reſer-
uatum in dicto articulo, à quo non poſſit quilibet Sa-
2 cerdos abſoluere, & ita videtur ſenſiſſe Nauar. cap. 27.
nu. 272. ſed verior eſt opinio, quod quando poteſt ha-
beri facilis recurſus ad Epiſcopum abſque periculo
quod interim decedat infirmus, non debet Sacerdos
abſoluere à reſeruatis, niſi de licentia Epiſcopi, ita So-
tus in 4. diſt. 22. q. 2. art. 30. & Nauarr. in vulgari anti-
qua, cap. 27. n. 111.
3 Ampliatur prædicta concluſio, vt quilibet Sacerdos
in dicto articulo abſoluere poſſit, etiā ſi ſit excommu-
nicatus, & publicè denunciatus, ſuſpenſus, degradatus,
ſchiſmaticus, & hæreticus, dummodo non ſit pericu-
lum ſubuerſionis ex Diuo Th. in additionibus ad ter-
tiam partem, q. 19. art. 6. Sylu. verb. confeſsio 1. §. vlt.
gloſ. in cap. quod in te de ſponſal. quamuis Sotus in 4.
d. 18. q. 4. art. 4. & Nau. cap. 27. n. 272. id non concedant
de hæretico, ſed probabilius eſt oppoſitum, vt inquit
Villalob. de abſol. num. 64. & alij.

RESOLVT. CCXXX.

Teſtes diſcordes, qui dicantur.

1 *Teſtes diſcordantes dicuntur, qui diuerſa, vel contraria deponunt, quæ inter ſe coaptari non poſſunt.*
2 *Illis teſtibus eſt adhibenda fides, qui in numero, vel dignitate maiores ſunt, vel veriſimiliora dixerint.*
3 *Si teſtes rei, & actoris ſunt pares numero, & dignitate, pro reo iudicandum eſt.*

VT certam notitiam habeamus de teſtibus diſcor-
1 dantibus, eſt animaduertendum: Teſtes diſcor-
des dici illos, qui diuerſa, vel contraria deponunt, quæ
inter ſe coaptari non poſſunt. Hoc ſolet euenire dupli-
citer, aut in teſtibus examinatis pro eadem parte, ſiue
ad fauorem rei, ſiue actoris, aut in teſtibus partium di-
uerſarum; quādo videlicet, teſtes examinati pro acto-
re, à teſtibus pro reo examinatis diſſentiunt: Si teſtes
eiuſdem partis inter ſe diſcordes fuerint, exempli gra-
tia, dixerunt nonnulli, delictum fuiſſe perpetratum, tali
die, aliqui verò alia die, & de illius delicti non iterabi-
lis, vel iterati corpore conſtet, quibus credendum ſit,
Iudex ipſe percipere debet, aut ex numero teſtium, aut
ex illorummet dignitate, aut ex cauſæ fauore, vel ex
2 negotii, dictorumve conditione, Diuus Tho. 2. 2. q. 70.
art. 2. ad ſecundum, illiſque maior fides erit adhiben-
da, quæ veriſimiliora, ac aptiora aſſeruerint, vt optimè
Cępolla conſ. 61. & 62. ac illorum contrarietates quā
maximè fieri poteſt ſunt concordandæ, Farinac. q. 65.
num. 245. & ſeq.

Quod ſi in rebus parui momenti diſcordes fuerint,
vel in illis quæ od facti ſubſtantiā non attinent. exem.
grat. dicunt aliqui, tempus fuiſſe nubiloſum, alii verò
ſerenum; Nonnulli Thalamum fuiſſe pictum, alii albū:
Alius hora vigeſima prima; Alius vigeſima ſecunda,
nequaquam debet infringi eorum teſtimonium, ex Di-
uo Thom. loc. citat. At verò, ſi teſtes pro reo diſſenſe-
rint à teſtibus pro Actore productis, ſi pares nume-
3 ro, dignitateque fuerint, in Rei fauorem Iudican-
dum eſt. Diu. Thomas vbi ſupra: Quod ſi pro eorum
aliquo, plures numero, dignitatève fuerint, pro illa
erit Iudicandum. Cæſar de Graſſ. dec. 69. num. 4. & dec.
106. n. 7. Farin. q. 6. n. 107 & 114.

R E S O L V T. CCXXXI.

Teſtis de credulitate, an probet?

1 *Teſtis de credulitate probat, ſi credulitas ſit proxima ſenſui, ex qua veritas ipſa colligitur, ſi credulitatis cauſam affert, ac proximam: vel quod credendi ratio eliciatur ex actibus, ex quibus homines communiter aliquid factum fuiſſe præſumunt, vel veroſimiliter credunt.*

2 *Teſtis de credulitate, ſi cauſam probabilem ſuæ credulitatis non adduxerit, facit indicium ad inquirendum, ſi conſtat de corpore delicti.*

3 *Teſtis varius ſi corrigat eodem contextu ſua dicta, probat.*

TEſtis de credulitate, dicitur ille, qui nihil affirmat ſed tantum per credo, & non credo deponit, ſi
1 credulitas eſt proxima ſenſui, ex qua veritas ipſa colligitur, ſiue rationabilem ſuæ credulitatis cauſam aſſert, ac proximam, vtique probat; exempli gratia, dicat Aliquis, credo Titium cum tali muliere adulteraſſe, quia vidi nudum, cum nuda, vel ſolum, cum ſola ſe inuicem oſculantes, ac impudicè tractantes, arg. c. preterea de teſtibus, & l. ſi vicinus C. de Nuptijs, Farinac. dicta q. 68. num. 74. & 111. & ſeq. Si verò credulitas eſt remota ab ipſo ſenſu, vel ab actibus, à quibus veritas ipſa percipitur, Ipſe teſtis de credulitate deponens, nihil omnino probat, Abb. loco cit. exe. gra. Credo Titium, cum tali muliere adulteraſſe, quia vidi illos alloquentes in via: Ad hoc igitur, vt ipſe teſtis de credulitate deponẽs probet neceſſe eſt, vt credulitas, ſiue credendi ratio in eo, eliciatur ex actibus, ex quibus homines communiter, aliquid factum fuiſſe præſumunt, aut veriſimiliter credunt, Abbas dicto cap. quoties de teſtibus, etiam ſi credulitas hujuſmodi, nullam, vel minus rationabilem cauſam attulerit, vt ſi dicat, ſcio quia credo, vel credo, quia ita eſſe puto, nihil probat, Bal. in l. conuentionum ver. ex prędictis inſero C. de Epiſcopis, & clericis: Similiter ſi dicat, ſe pro certo credere, nec ſubiungat, cur certò credat, nihil probat, etiam præſumptiuè, Bal. in l. ſiue poſſidetis verſ. ſed quæro C. de probat.

Regulariter autem, teſtis de credulitate non valet, l. teſtium C. de teſtibus, Cæſar de Graſſ. dec. 76. num. 21.
2 verſ item. Sin autem cauſam probabilem ſuæ credulitatis nequaquam adduxerit; et ſi non faciat plenã probationem, & à fortiori, nec indicium ad torturam; Tamen præſumptionem faceret, ac indicium ad inquirendum ſufficiens; maximè ſi de corpore delicti conſtiterit, & ignoratur, quis illud penetrauerit: Teſtis vacillans, dicitur ille, qui ita deponit, vidi, hic, imò ibi, fecit ſic, imò ſic & ſimiliter: Si iſte vnica voce, & contextu
3 tantummodo dicat, imò ibi, vel imò ſic, quaſi prius dictum corrigens, non vacillat, ſed vtique probat, l. ſi ita ff. de hæred. inſt. At verò, ſi replicauit, imò ibi, vel imò ſic, vtique vacillat, nihilque probat, cap. ſi teſtes 4. q. 2. & 3. & cap. cum Eccleſia de cauſ. Poſſeſ. & Proprietat. & propter huiuſmodi vacillationem torqueri poteſt, ac debet, Foller. in pract. crimi. Cano. verſ. teſtibus diligenter examinatis, cap. 8. num. 47. ac verſ. Tormentis mox ſubijciantur, cap. 31 num. 12 & cap. illi qui, iuncta gloſ. verſ. vt dum 5. q. 5. Farinac. q. 66. num. 98.

R E S O L V T. CCXXXII.

Teſtis omni exceptione maior, quis dicatur?

1 *Teſtis omni exceptione maior eſt, qui depoſuit de viſu, vel auditu in illis quæ ſolo auditu percipi valent, ſiuè alio ſenſu corporeo, & concludit de tempore, & loco, alijſque circumſtantijs ſubſtantialibus, eiſque nulla exceptio opponi poteſt.*

2 *Teſtis omni exceptione maior, facit ſemiplenam probationem, & indicium ad Torturam.*

3 *Quilibet præſumitur teſtis omni exceptione maior niſi contrarium probetur.*

SOlet ſæpiſſimè deſiderari circa nonnullas cauſas in Curia Archiepiſcopali vertentes, depoſitio teſtium omni exceptione maiorũ; ideoque operæ pretium exiſtimaui hinc aliqua pertractare, ex quo intelligas, te-
1 ſtes omni exceptione maiores, idoneos, & integerrimos illos eſſe qui fide digni vocãtur, & deponũt de facto ipſo, de viſu, ſiue de ſcientia, & cauſa ſcientiæ, ac de auditu in illis, quæ ſolo auditu percipi valent, ſiue de alio ſenſu corporeo, itaut concludant de tẽpore pariter, ac loco, alijſve circumſtantijs ſubſtãtialibus, quib. nulla obiectio, aut exceptio opponi poſſit, vt a teſtimonio repellantur, ſiue vt illorum depoſitio inficiatur, c. licet de teſtibus, gl. & Abb. in c. ex litteris de Conſang. & Affi-
2 nit. idem Abb. in c. at ſi clerici de iudicijs, Far. q. 62. n. 1. & ſeq. Huiuſmodi teſtis, probationem facit ſemiplenã, etiam in criminalibus, l. admonendi ff. de iure iur. Bart. ibi, n. 36. & communiter DD. Zabarella, conſ. 9. n. 7. Iaſ. in 2. lectura, n. 92. & alij. Ac ſolus teſtis omni exceptione maior legitimum facit indicium ad torturam, licet nonnulla alia indicia, ſiue leuia, ſiue grauia concurrãt, Rom. conſ. 451. n. 4. Carrer. in Pract. crim. n. 110. verſ. 1. maius indicium, Far. q. 37. n. 54. & 58. in dubio teſtis ido-
3 neus, ſiue integer, ſiue omni exceptione maior, quiſque præſumi debet, ſi contra illum nihil oppoſitum fuerit, Carrer. n. 56. Bonus enim regulariter præſumitur quilibet, niſi de contrario conſtet, Inn. in c. Dudum, il ſecondo, de elect. Felin. in c. fin. n. 11. de Præſumpt. Cæſar de Graſſ. dec. 173. n. 7. ex l. merito ff. pro ſocio.

R E S O L V T. CCXXXIII.

Teſtes conteſtes, qui dicantur?

1 *Teſtes dicuntur conteſtes, qui cum ſint omni exceptione maiores de eodem facto, loco, & tempore, alijſque circumſtantijs ad facti ſubſtantiam attinentibus, per ſenſum externum iurati deponunt.*

2 *Teſtes ſi non concordant in acceſſorijs ad facti ſubſtantiam non neceſſarijs, non propterea eorum dictum debilitatur.*

DVbitabatur, non immerito, in praxi, quãdo teſtes dicuntur conteſtes: ſciendum eſt illos teſtes dici conteſtes, qui omni exceptione maiores cum ſint, ſiue
1 idonei, de eodem facto, loco, tempore, perſona, alijſque circumſtantijs ad facti ſubſtantiam attinentibus, ac neceſſarijs per ſenſum externum iurati deponunt, v. g. duo vitæ probatæ, iurati deponentes, Titium percuſſiſſe Iſmaelem in platea, die Dominico poſt feſtum S. Franciſci cum pugione, & viderunt dictum Titium percuſſiſſe dictum Iſmaelem: vel duo ſimpliciter boni viri iurati deponentes Titium blaſphemaſſe Beatiſſimam Virginẽ in Apotheca talis Aromatarij, de mẽſe Septembris circa feſtum Sancti Michaelis, quia illum blaſphemantem audierunt, vel etiam Obſtetrices bonæ famæ iuratę, deponentes Dianam eſſe virginem incorruptam, quia cognouerunt illam eſſe talem, tangendo; Hi omnes conteſtes, ac profectò plenè probantes ſunt; D. Tho. 2. 2. q. 70. art. 2. ad ſecundum, cuius veriſſimæ ſententiæ, nemo non ſubſcribit. Duo teſtes hujuſmodi plenè delictum probant, ad Reum conuincendum, & condemnandum, ex c. quod vero 2. q. 5. cap. in omni negotio de teſtibus, Sotus lib. 5. de iuſt. & iure. q. 7. art. ſecundo, Farin. q. 63. n. 232. & omnes communiter, & licet in acceſſorijs, ſiue
2 in aliquibus ad facti ſubſtantiam minime neceſſarijs, non conuenirent, non propterea illorum, aut infringitur, aut debilitatur teſtimoniũ, quinimo firmius, & credibilius efficitur, ex D. Th. art. 2. cit. ad ſecundum circa finem, Far. q. 65. n. 8. etenim ſi in minimis quoq. concordarent, ex condicto eundem ſermonem proferre viderentur, quare illos conſpiratores eſſe præſumi poſſet.

Id verò Iudici relinquitur differendum: Idcirco ſi in cæteris concordes extiterint, ſed eorum alter de die præcisè non recordetur, dummodo certam diem non aſſignet, à depoſitione alterius teſtis depoſita, vtique conteſtes erunt: Et pariter ſi de eodem actu continuationem præſeferente, non ſimul, ſed alter poſt alterum ex viſu depoſuerint: In dubio, teſtes, præſumuntur conteſtes, & vnus accipit declarationem ab altero, Cæſar de Graſſ. dec.67. num.4.& 5.

RESOLVT. CCXXXIV.

An Archiepiſcopus poſſit exercere Pontificalia in ſua Prouincia, abſque licentia ſui Suffraganei?

1 *Archiepiſcopus non poteſt exercere Pontificalia in ſua Prouincia extra ſuam Diœceſim.*
2 *Archiepiſcopus poteſt exercere Pontificalia in locis exemptis ſuæ Prouinciæ abſque licentia Suffraganei.*
3 *Archiepiſcopus hodie in Prouincia, poteſt deferre crucem, & mozzettam.*

RAtio dubitandi pro opinione negatiua videbatur colligi per Conc. Crid.ſeſſ.6. cap. 5. de Reform. & licet videatur loqui de Epiſcopis, tamen intelligitur quoque de Archiepiſcopis, gloſ in cap. 1. in 2. notab. de offic. ordin.lib.6.Conar.pract.quæſt. cap.9. num.2. ſed fortaſſe dicet aliquis, quod hoc videtur repugnare, cap.1. cum ſimilibus de Auto. & vſu Palij, vbi habetur Archiepiſcopum poſſe vti pallio in Prouincia: Ad quod reſpondetur primo, illud procedere de iure antiquo, quando Archiepiſcopi viſitabant totam Prouinciam, vt in cap.1.de Auto. & vſu Pallij, in illis verbis, vbicumque quæ exponens Hoſtienſ. in Summa eodem tit. §. quo loco, num. 6. vbicumque ideſt in loco competenti: Secundo, reſpondetur tunc intelligi, cum de licentia ſui Suffraganei ſic exercet Pontificalia intra ſuam Prouinciam, vt poſſet vti pallio, prout patet, per ſuperius allegata; ſed hodie requiritur expreſſa licentia, nec ſufficit tacita, prout verba Conc. ſonant. Tertio, non prohibetur Archiepiſcopum, poſſe exercere Pontificalia in locis exēptis exiſtentib. in ſua Prouincia, non habita licentia Epiſcopi, intra cuius territorium, ſiue Diœceſim eſt ſitus ille locus exemptus, per Clc. Archiepiſcopalem de Priu. ratio eſt quia a iure antiquo, non eſt recedendum niſi, &c. Sed locus exemptus non dicitur de Diœceſi, prout ex multis DD. probat Syluester verſiculo excommunicatio 2. num.12. & locus exemptus eſt vbi Prælatus minus habet iuriſdictionem Epiſcopalem, Ant.3.part.tit.24.c.65.§.1. vt v.g. eſt Abbatia S. Angeli ad Faſanellam ſita intra Diœceſim Caputaquen. & quando Archiepiſcopus poſſit punire ſubditos ſui Suffraganei vide Abbatem, in c. ex parte de inſtitut. Innoc. in verſ. Archiepiſcopus, Cæterum cum Archiepiſcopi hodie nō poſſunt viſitare Prouinciam, nec Pontificalia exercere, tantum eis remanſit vſus crucis, & mozzettæ; valet enim per totam Prouinciam crucem, & mozzettam portare, de primo vide Syl. in verbo Archiepiſcopus, num.6.§. vltimo: De ſecundo ita ſe habet conſuetudo, & vidi obſeruari in multis Archiepiſcoparibus, Abb. in cap. antiqua, n.7. & 8. de Priui. vbi etiam tractat de cauſa Epiſcoporum; Sed an poſſit concedere indulgentias per ſupra dictam Prouinciam, & videtur, quod ſic, cap. Noſtra, & ibi Abb. num.1. de pœnit. ſed hodie non videtur poſſe per dictum Conc. Trid.

RESOLVT. CCXXXV.

Quomodo ſe gerat Vicarius, circa teſtes examinandos?

1 *Teſtis non citatus, non probat, ſimiliter ſi non ſit iuratus.*

2 *Laici iurare debent tactis ſcripturis, Sacerdotes verò & Religioſi tacto pectore.*

CVm inter cætera, quæ ſpectant ad Vicarij officiū, & maximè in probandis delictis, ſit depoſitio teſtium; Propterea mihi viſum eſt congruum hic aliqua circa prędictam materiam adnotare; vnde eſt ſciendū, quod Vicarius debet primum teſtes citare ad validan-
1 dam eorum depoſitionem; hinc oritur, quod teſtis non citatus, vltra quod redditur ſuſpectus, l. Presbyter C. de Epiſc. & Clericis, Viui. dec.70.& Balbus dec.404. non probat ſecundum Bald. in cap. cauſam quæ, il ſecundo, de teſtibus: Secundo debet deferri illis iuramentum, cap. tuis, & c. nuper de teſtibus, & teſti non iurato non creditur, l. ius iurandum & ibi latè per Doctores C. eodem titulo, ſed facit inditium ad torturam, iuxta opinionem gloſæ communiter receptæ in cap. ſicut de ſententia excommunicationis, iuramentum verò debet continere veritatem rei, quam ipſe teſtis nouit ſincerè deponere, cap. hortamur 3.q.9. qui teſtes ſi fuerint Sacerdotes, & clerici debent iurare tacto pectore, ſecun-
2 dum Farinac. in q.84 nu.82. ſi verò Laici tactis ſcripturis, dicto c. hortamur 3.q.9. Tertio debet illos interrogare, iuris Ordine ſeruato, ideſt præcedente accuſatione, denūciatione, exceptione, aut infamia legitimè probata, aut indicijs ſufficientibus; Alioquin teſtes non tenentur reſpondere ad interrogata, & celare poſſent veritatem aliquo modo, non tamen mentiendo, Diuus Th. in ſua ſumma, q.70. art.2. Sotus, lib.5. de iuſtitia, & iure queſt.6. Nauar. in Manual. cap.25. num.61. Quarto, interrogare illos debet de facto, Perſonis, tempore, loco, conteſtibus, cauſa ſcientię, vel credulitatis, alijſq; ad rem ipſam neceſſarijs, ac ſpectantibus circumſtantijs, ita vt veritas eluceſcat, & eorum teſtimonium validum, ac firmum reddatur, cap. cauſam de teſtibus, & ibi gloſ. latiſſimè: Quinto, debet (vt ipſi teſtes facilius veritatem deponant, & admodum conueniens erit) illos prius admonere, quam ſit graue ſcelus, & veritatem negare iurando falſum, & contra innocentem odio, ira, aliane paſſione, aut cauſa deponere, Ambroſ. de Proceſſu informatiuo, lib.2. cap.36. Sexto, debet nomina, & cognomina, Patriam, ætatem, officium, ſiue ſtatum ipſorum teſtium deſcribi facere, eorumque dicta, nedum eodem ſermone, quo ab ipſis profetuntur, ſed etiam eo modo, quo ab illis deponitur; Clara videlicet clarè, dubia, dubiè, & alia huiuſmodi, & ſic ſcriptis mauder miſeri in Proceſſu. Septimo, teſti debet committere vt proprio ſe ſubſcribat examini, vel ſi neſciat ſcribere, ſignum crucis propriæ manus apponat, ex dec. Boerij 108.

RESOLVT. CCXXXVI.

Epiſcopus, in quibus beneficijs non habet collationem ex eo quod ſunt reſeruata?

1 *Enumerantur multæ ſpecies reſeruationum.*
2 *Beneficia vacantia in Curia, vel apud ſedē, ſunt reſeruata.*

PRo intelligentia huius quæſiti eſt præmittendum ſecundum Zerolam, in praxi Epiſcopali in verbo reſeruatio, quod reſeruatio eſt triplex: Prima in corpore iuris, de qua in c.2. de Conceſſ. Præben. quæ etiam vocatur deuolutio, vt quando Epiſcopus non cōfert infra
1 ſe meſtrem, vel Patronus infra legitima tēpora nō præſentat, & Epiſcopus non inſtituit, prout in c. vnico de iure Patr. lib.6. cum alijs vulgatis. Secunda quando beneficia vacant in Curia, vel apud ſedem per duas die-
2 tas, cap. Præſenti, & ibi gl. in verſ. legales de præbendis, lib.6. extrauaga. ex debito de elect. & extrauagant. Piæ ſollicitudinis de Præben. & ad Regimen eodem titulo, ſub communibus, quæ an fuerint temporaneæ, vel perpetuæ, vide eund. Zerol. in verſ. beneficium §. 3. con-

cluſ.4. Tertia, quando Papa reſeruat ſibi omnia beneficia in omnibus menſibus, ad finem prouidendi ſeruientes in Curia, & laborantes in vinea Domini, licet Æneas, in tract. de reſeruat. prælud.4.quæſt.2. in principio, multas dicat reſeruationes, volui tamen has tantummodo recenſere, remittendo lectorem ad dictum Æneam & ad Gaſpa. de Peruſio in tract. de reſeruat. & ad Rebuff. eodem tit. & quæ beneficia non cadunt ſub reſeruationibus iſtis pro practica quotidiana, & faciliori intelligentia dico breuiter.

Primo, Beneficia de Menſa, & quæ nam ſint, vide Zerol. in verbo Menſa.

Secundo, Beneficia ſuppreſſa.

Tertio, Beneficia iuris Patronatus laicorum ſolum, Staph. de lit.gra. fol.17. num. 4.

Quarto, Beneficia, de quibus grauatur ille, cui competebant.

Quinto, Beneficia erecta poſt reſeruationem, vel prius erecta, & poſtea dotata, ideſt poſt reſeruationem.

Sexto, Beneficia vacantia per priuationem.

Septimo, Beneficia commendata.

Octauo, Patrimonium in titulum ratione Ordinis, iuxta decretum Sac. Conc. Trid. & Bullam Pij V.

Nono, Beneficia Regalia, & Imperialia.

Decimo, Beneficia debita prius alicui, ideſt quę alicui fuerant promiſſa per gratiam expectatiuam, vel mandatum de prouidendo.

Vndecimo, Beneficia alias reſeruata.

Duodecimo, Beneficia, in quibus aliquis habet ius ad rem, vt in cap. ſi tibi abſenti de Præben. in 6.

Decimo tertio, Beneficia Patrimonialia.

Decimo quarto, quædam Hoſpitalia.

Decimo quinto, Beneficia Monocularia.

Decimo ſexto, Beneficia ſpectantia ad Epiſcopum, & Capitulum ſimul.

Decimo ſeptimo, Beneficia habentia aliquod onus annexum, puta Præbenda Theologalis, vel pro Magiſtro.

Decimo octauo, Beneficia ſæcularia collegiata.

Decimo nono, Beneficia Manualia.

Vigeſimo, Beneficia vacantia de iure, & non de facto.

Vigeſimo primo, Beneficia Regularia.

Vigeſimo ſecundo, Beneficia collata, & nondum exequuta collatio.

Vigeſimo tertio, Beneficia electiua.

Vigeſimo quarto, Beneficia per reſignationem vacantia.

Vigeſimo quinto, Capellaniæ, quæ non dantur in titulum à contrario ſenſu, gloſ. in clem.2. de Decimis, & dixit Zerol. in verſ. Capellania, & in verſ. Spolium §.15.

RESOLVT. CCXXXVII.

Diſpoſitio text. in cap. ſtatutum de Præbendis in 6. an ſit correpta.

1 *Reſeruationes ſunt odioſæ reſpectu Epiſcoporum.*
2 *Regulæ cencellariæ expirant morte Papæ.*
3 *Non ſolum Epiſcopus, ſed etiam Capitulum poteſt conferre beneficia deuoluta per cap. ſtatutum de præben. in 6.*

SEntentia nonnullorum, diſpoſitionem illam eſſe correptam, per iura noua, videlicet, per extrauagant. ex debito de electione, & Piæ ſollicitudinis de Præben. Attamen multi Doctores tenent partem negatiuam, vt Gaſpar loco citat. Staphil. in præfato n. 2. & Æneas loco citato 1. part. quæſt.4. effect.6. num.2. & effect.8. num.2. & 3. & cum ſit fauorabilis eſt etiam ampliãda, cum poteſtas Epiſcoporum reuertitur ad naturam ſuam priſtinam, c. ab exordio 35. diſt. & dicto cap. ſtatutum in verſ. numerandus: Nam licet reſeruationes ſint fauorabiles reſpectu reſeruationis, ſũt
1 tamen odioſæ reſpectu Epiſcoporum, eo maximè, quãdo Eccleſiæ patiuntur detrimentum propter longam vacationem, niſi Epiſcopi prouiderent, per iura ſuperius allegata, & ſic Epiſcopus reducitur ad ius ſuum primæuum, & naturale, vnde conferre licet beneficia ſuæ Eccleſiæ & Diœceſis, c. ab exordio 35. diſt. Staph. fol.55. num.3. Nec obſtat, quod dicit Rebuff. in Form. Non. Prouiſ. ſuper Clauſ. dummodo tempore num. 13. quod Beneficia vacantia in Curia, ſede vacante, prouideantur per ſucceſſorem, nam non propter hoc negat, quin poſſit Ordinarius illa conferre; ſed illis non conferentibus Papa ſucceſſor confert.

Nec obſtat dicere, per mortem Papæ ceſſare reſeruationem factam per Regulas Cancellariæ, pro vt Rebuff. in Indice pract. Benefic. in verſ. reſeruatio, fol.133. num.33. ſuper clauſul. & quod omnium & ſingularium; & in tertia parte ſignific. licet non potuerim reperire
2 ibi, illud, & alibi, nempe quod Regulæ Cancellariæ expirant morte Papæ, fol. 123. num. 12. tamen id videtur dicere in tractatu de reſeruat num. 36. & quod reſeruationes in corpore iuris ſunt perennes, nam Rebuffus fuit fortaſſe illius opinionis, & hanc amplector tamquam fauorabiliorem, & magis connaturalem Epiſcoporum poteſtati, quia ipſe Rebuff. in tract. de deuolut. num.98. dicit non ſolum Epiſcopum, ſed
3 Capitulum ſede vacante, poſſe conferre beneficia deuoluta, per dictum cap. ſtatutum, ergo ſecundum ſuam ſententiam, cap. ſtatutum, non eſt reuocatum.

RESOLVT. CCXXXVIII.

An omnes Canonici tenentur habere Ordines Sacros?

1 *In Cathedrali, omnes Canonici tenentur habere Sacrum Ordinem.*
2 *Epiſcopus non poteſt cogere vt omnes Canonici efficiantur Sacerdotes.*
3 *Non poteſt in Synodo Prouinciali imponi onus Dignitatibus, vt qui eas obtinebit, debeat eſſe graduatus; ſed eſt neceſſarium beneplacitum Apoſtolicum.*

1 PRo huius articuli dilucidatione, ſunt diſtinguendæ quatuor concluſiones: Prima concluſio, in Eccleſia Cathedrali omnes Canonici tenentur habere Ordinem Sacrum, ex decreto Sacr. Conc. Trid. ſeſs. 24. de Reformat. cap.22. vel ſaltem Canonicus Cathedralis debet eſse in tali ætate, vt infra tempus à iure, & à Sancta Synodo ſtatutum, initiari poſſit, ſeſſ.7. cap. 3. cap. licet Canon cum ſimilibus, lib.6. de electione.

Secunda concluſio, illi tantum Canonici tenentur eſſe in Ordine Presbyteratus, qui habent Dignitatem, Portionem, ſeu Canonicatum requirentem Ordinem Sacrum, vel in ætate vt ſupra, ex eodem Sacro Conc. eodem loco.

Tertia concluſio, quod vbi non requirit Sacrum Ordinem Canonicatus, Prebendam ſeu Portionem, illam poſſet habere etiam clericus ſimplex, clem.2. de ætate, & qualitate, Rot. dec.26. de reſcriptis in nouis, Abbas in vltimo notab. de inſtitut. vide Zerol. in verſ. Capitulum §.10. & quæ ibi dixit ex mente Abb. ſed hoc poſſet procedere in Collegiata inferiori, in Cathedrali autem omnes Canonicatus habẽt annexum Sacrum Ordinem, ex Conc. Trid. ſeſſ.24. cap.12. de reform.

2 Quarta concluſio, Epiſcopus non poteſt cogere, vt Canonici efficiantur omnes Sacerdotes, ſed ſufficit, ſi dimidia pars Canonicorum presbyteri ſint, inter quos debet eſſe præcipuè Prior, cæteri verò Diaconi, aut Subdiaconi, vt decreuit Sac. Conc. Trid. ſeſſ.24. cap.12.

præ-

3 prætereà obtinentium, & nec Synodus Prouincialis poteſt imponere onus dignitatibus, vt eas non niſi graduatus poſſet obtinere, ſine ſedis Apoſtolicæ auctoritate, ita Sacra Congregat. declarat. 334. in meis, & in alia quæ eſt 338 cenſuit in hæc verba, Nullo Conc. Cridentini Decreto ſtatutum eſt, aut qui Decanatum conſequi velit hic neceſſario ſit Magiſter, ſiue Doctor, aut Licentiatus in iure.

RESOLVT. CCXXXIX.

Quæ ætas ſit neceſſaria ad conſequendum Canonicatum.

1 *Pro Canonicatibus Eccleſiæ Cathedralis requiritur ætas annorum viginti duorum.*
2 *Canonicus Collegiatæ debet habere quatuordecim annos.*
3 *Limitatur niſi Canonicatus, vel Dignitas haberent annexum Sacrum Ordinem.*

1 Circa Canonicatus Eccleſiæ Cathedralis requiritur ætas requiſita ad ſuſcipiendum Sacrum Ordinem, quæ eſt annus vigeſimus ſecundus inchoatus, iuxta notata per Zerol. in verſ. Ordo. & in verſ. beneficium §. 2. & 3. in Eccleſijs verò Collegiatis vbi non ſunt Canonicatus requirentes Sacrum Ordinem, deciſ. Rotæ 324. in antiquis dicit requiri ætatem viginti annorum, Gomes de expectat. nu. 86. dicit ex regul. Cancell. Greg. XI. ſufficere ætatem decem annorum; ſed hodie de iure nouiſſimo Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 6. de
2 reform. requiritur ætas quatuordecim annorum, & ex his patet poſse eſse Canonicum Collegiatæ in ætate 14. annorum, vide declarat. Sac. Congr. in hæc verba, Nullo Concilij decreto ſancitum eſt, quæ in eis ætas requiratur, qui Canonicatum in Eccleſijs Collegiatis conſequi velint, ſed id relictum eſt intra illos terminos, qui ante dictum Concil. Trid. præſcripti ſunt, hæc Sacra Congregatio: hoc tamen fallit, niſi in Collegiatis adſit etiam aliqua dignitas Canonicalis, aut portio, quę requirat ordinem ſacrum; nam tunc non poteſt quis eum Canonicatum habere, niſi vel ſit in
3 tali ordine, quem requirit dicta Dignitas, Canonicatus, & portio, vel ſit in ætate conſtitutus, quod infra tempus à iure ſtatutum, poſſit ad eum promoueri, iuxta diſpoſitionem d. cap. licet canon idest infra annum, ita Sacrum Conc. loc. cit. §. neminem, & ſeſſ. 22. cap. 4. de reform. ſi verò non requirit ſacrum Ordinem, tunc vera eſt doctrina, quod conſtitutus in ætate 14. annorum poteſt habere Canonicatum, dignitatem, & portionem, non habentem curam animarum; ita fertur fuiſſe deciſum Romæ; ſed iſte Canonicatus non habebit vocem in Capitulo, nec fructus percipiet, niſi eſſet pręebenda, vide Anan. in rub. de ætat. & qualit. n. 2. & Abb. in cap. cum in cunctis §. inferiora num. 1. & 3. de elect.

RESOLVT. CCXL.

Qui ante ætatem ſuſceperat Ordines ſacros, adueniente ætate indiget abſolutione à ſuſpenſione, & ſi pendente ſuſpenſione prædicta exercuit ordinem, indiget diſpenſatione.

1 *Promotus ad Ordinem ſacrum ante legitimam ætatem, eſt ſuſpenſus, & ſi exercuit Ordines eſt irregularis, ſed poteſt Epiſcopus diſpenſare, ſi caſus eſt occultus.*
2 *Promotus ad Ordinem ſacrum ante legitimam ætatem, poſtquam ad eam peruenerit indiget abſolutione, ſecundum veriorem opinionem.*
3 *Qui bona fide ignorans ſe non habere ætatem legitimam, fuit promotus, non eſt ſuſpenſus, & exercens Ordines nō ſit irregularis; ſed peccat mortaliter quoties exercet.*

Pro reſolutione huius articuli, ſunt quinque notanda. Primum, ſi qui ſciens ſe non habere ætatem ſuſcepit Ordines ſacros, eſt ſuſpenſus, quod ſi non e-
1 xercuit Ordinem, poteſt abſolui ab Epiſcopo, & eſt communis. Secūdum, ſi exercuit, & res eſt occulta, etiā Epiſcopus poteſt diſpenſare, & abſoluere, ratio eſt, quia Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 6. loquitur de omni irregularitate occulta. Tertium, ſi ſciebat ſe non habere ætatem, vel alia requiſita, & ignorabat prohibitionem, ac poſtea bona fide exercuit Ordinem, exiſtimans ſibi licere, tamen ante illius exercitationem egit pœnitentiam de illo peccato, non eſt opus abſolutione, Cou. in clem. ſi furioſus 1. par. §. 1. n. 4. c. Apoſtolicæ Sedis de cler. excommun. miniſtr. quod mihi non placet, cum ſit ignorantia iuris. Quartum, ſi tempore ordinationis ignorabat, ſe non habere requiſita prædicta, ſi interim non
2 exercuit, ſed expectauit ætatem requiſitam, ea adueniente, nōn indiget abſolutione, nec diſpenſatione, Conar. loc. cit. Nau. cap. 27. num. 151. notab. 2. & ratio eſt, quia ſuſpenſio currit vſque ad tempus completum, gl. in clem. vnica in fi. de ætat. & qualit. Syl. in verſ. ætas n. 2. imò fortaſſe per illas doctrinas poſſet dici idem de eo, qui ſcienter ordinatus eſt abſque iſtis requiſitis, & nō exercuit ordinem, quouſque adueniret tēpus completum, & haberet requiſita, & hoc præciſè loquendo, ſed ſi poneretur ſuſpenſio latæ ſententiæ, incurreret irregularitatem, Tabien. in verſ. ſuſpenſio num. 10. §. 9. Syluest. in verb. irregularitas num. 4. §. 2. Rebuff. tit. de cler. ad ſacros ordin. malè promot. gloſ. 2. num. 8. vbi dicit, eſſe ſuſpenſum executione ordinis, vſque ad legitimam ætatem, cap. non eſt compos de temp. ord. Sot. in 4. ſent. diſt. 25. q. 1. art. 2. iuxt. fin. ponit ſuſpenſionem vſquequo peruenerit ad ætatem legitimam, & ea adueniente, non eſt opus abſolutione, cum ſit regulare in ſuſpenſione temporanea, gloſ. in clem. 1. in verſ. donec de decim. Nau. c. 27. num. 162. mea tamen opinio eſt, quod talis, etiam poſtquam peruenerit ad ætatem legitimam indiget abſolutione, propter Bullam Pij II. Cum ex ſacrorum, quæ imponit ſuſpenſionem ſimpliciter ijs qui taliter ordinantur, Pariſ. l. 4 de reſign. q. 12. num. 140. & reſpondit Sac. Congr. in facto pro Eccleſia Bononienſi declar. 527. in meis, in hæc verba: quoad promotos ante ætatem, iuſtum eſt poſſe concedi facultatem Domino Viſitatori diſpenſandi in huiuſmodi promotis cum ad ætatem legitimam peruenerint, & illos arbitrio ſuo ad tempus ſuſpendere, licet poſſet dici, quod tunc caſus erat publicus, vt patet ex lectura dictæ declarationis, & quod exercuerit ante ætatē, quia vtitur verbo diſpenſationis, tu tamen elige tutiorem partem, cum Nau. in cap. nouit de iudic. in 8. oppoſ num. 33. dicente: Si quis temerariè ſuſcipit Ordines, idest ſciens ſe illegitimè illos ſumere, ſed bona fide, facta pœnitentia, illius malæ ſuſceptionis putans id ſibi licere, ſi in eis miniſtrauerit, non efficitur irregularis, nam irregularitas; non incurritur ſine contemptu. Quintum, ſi neſciebat ſe eſſe in ætate legitima, vel non habere requiſita, & ſuſcepit Ordines bona fide, & habita ſcientia de hoc exercet Ordinem, non eſt irregularis, ſed peccat mortaliter per toties quoties exercuerit. donec adueniat ætas legitima, ratio eſt. Primò, quia cenſura non retrotrahitur, Nau. c. 27. n. 173. not. 10. Couar. in c. alma mater §. 10. n. 6. Secundò, quia tunc ille incurrit cenſuram aliquam, quando excuſabat ignorantia probabilis, & in cenſuras non incurritur ſine peccato mortali, c. nullus 11. quæſt. 3. ergo nec in irregularitatem quæ eſt ex delicto, & ideo nec eſt opus abſolutione, vel diſpenſatione: Dixi communiter peccatum mortale, quia mox ſciens prohibitionem de non exercendo Ordinem ante requiſitam ætatem, facit contra iura; Quod debent animaduertere ipſi ordinati, ad auferendos ſcrupulos, an in ipſa ordinatione Epiſcopus ordinator præmittat excommunicationem

latæ

latæ ſententiæ, vel comminatoriè; nam iuxta primum incurrit irregularitatem, in ſecundo verò caſu ſaltem committit culpam lethalem.

RESOLVT. CCXLI.

Excommunicatio, de qua in cap. ſuper ſpecula, ne clerici, vel monaci, &c. an procedat contra audientes in domibus priuatis?

1 *Sacerdotes, & aliquæ aliæ perſonæ non poſſunt audire leges ciuiles.*

2 *Dicta probibitio non videtur procedere, ſi quis audiat leges in domo priuata.*

LIcet vtrumque ius ſit maximè neceſſarium Eccleſiæ Dei, & Chriſtianæ Reipublicæ, cap. 1. de conſang. & affin. Nau. in manual. de Orat. cap. 18. num. 58. quibus in locis probatur, quantum ſit neceſſarium ius Canonicum, & Ciuile; Nam purus Theologus, aut parũ, aut nihil poteſt prodeſſe practicæ Eccleſiaſticæ, niſi in concionando, & diſputando, ſed in gubernio animarum plus ſatis requiritur, Gom. in cap. 20. de conſt. lib. 6. n. 32. 27. & infra, tamen auditio legum ciuilium
1 eſt prohibita Sacerdotibus, & alijs perſonis, per tex. in cap. ſuper ſpecula, & c. non magnopere, ne Clerici, vel Monaci; in quibus iuribus prohibitũ eſt audire ius ciuile, ſub pœna excommunicationis, nihilominus in domibus, & locis priuatis videbatur dicendum, quod incurrerent etiã excommunicationem prædictam, nam Caiet. in verſ. excommunicatio c. 50. Nau. c. 27. n. 116. Silu. in verſ. excommunicatio 9. num. 22. excommunicatione 6. ex Inno. communiter tenent non licere dictis perſonis, etiam ſi non exirent de ſuis terris, neque domibus, tamen Abb. in d. cap. n. 13. & 14. dicit, quod permittitur ſi audiat in domibus ſuis; Ego tenerem hãc ſecundam opinionem, quam vidi tali modo practicari à doctis, & pijs viris; nam intentio Papæ eſt ne perſonæ Religioſæ vagentur per Scholas iuris ciuilis, in quibus non rarò perditi mores addiſcuntur, ſed audiendo domi priuatæ ſecus accidit, vide Anchar. in cap. ſtatutum num. 3. ne Cler. vel Monac. lib. 6. quam doctrinam intelligas, dummodo in domo priuata non adſit numerus ſtudentium, vt in ſtudijs publicis, nam tunc ſtudium eſſet publicum ratione multitudinis, argu. tex. in cap. Oſius de elect.

RESOLVT. CCXLII.

Copia citationis, an debeat dari citato?

1 *Copia citationis debet dari citato ſi eam petat.*

2 *Literæ citatoriæ dantur citato, vt ex earum tenore poſſit ſe inſtruere de exceptionibus, & defenſionibus.*

1 COpia literæ citatoriæ debet dari citato, ſi petat illam, & niſi detur, non arctatur ad comparandũ, vt notat Specul. in titul. de citat. verſ. hoc autem facto, quoad hoc allegat de prob. cap. quoniam contra, & c. fi. ſed melius facit text. quem ipſe non vidit, in clem. fi. eod. tit. vbi eſt expreſſum, quod omnis intimatio, quæ fit alicui, vt arctetur ad aliquid agendum, non habet vim, niſi ex literis, quæ intimantur, detur copia, ſi petatur: conſtat autem quod litera citatoria debet intimari, & legi citato, vt dicit Spec. in d. tit. de citat. verſ. porrò, ergò debet dari copia illius literæ, ſi petatur, alias citatio non arctat. Hoc etiam probatur ex principio dictæ decretalis, quæ vult appellationem intimari appellato, alias talis appellatio non deuoluit cauſam, nec arctat appellantem ad comparendum; niſi copia illius detur ſi petatur. Conſtat autem, quod intimatio dictæ appellationis habeat vim citationis ad cauſam, vt in cap. ſtatuimus de elect. & c. cupientes lib. 6. & Zabar. in d. clem. in princ. q. 26. vbi eſt expreſſum, citationem factam per literas non arctare citatum, niſi detur copia
2 literarum ſi petatur, quia literæ citatoriȩ præſentantur citato, vt ex earum tenore poſſet ſe inſtruere de exceptionibus, & defenſionibus ſuis, tam contra partem, quã contra Iudicem, vt in cap. 1. de dilation. ergo illarum literarum copia danda eſt petenti: Alioquin non poſſet ſe inſtruere de defenſionibus, & conſequenter denegaretur ſibi facultas defenſionis, contra clem. Paſtoralis, &c.

RESOLVT. CCXLIII.

An Capitulum ſede vacante poſſit præſtare authoritatem permutantibus beneficia?

1 *Capitulum ſede vacante poteſt reſignationem beneficiorum admittere, eaque conferre, quando collatio ſpectat ad Epiſcopum, & Capitulum.*

2 *Capitulum ſuccedit in poteſtate auctorizandi permutationem, quando collatio pertinet ad alium, quam ad Epiſcopum.*

1 CApitulum ſede vacante poteſt reſignationem beneficiorum admittere, & ea conferre, & conſequenter permutantibus beneficia authoritatem præſtare valet, niſi quando collatio ad ſolum Epiſcopum pertinet, ſine Capitulo, quia tunc non ſuccedit in poteſtate conferendi, Feder. in tract. permut. q. 16. Succe-
2 dit autem in poteſtate authorizandi permutationem, quando collatio pertinet ad alium, quam ad Epiſcopum, nam talis authoritas eſt de iuriſdictione Epiſcopali, vt notatur in clem. 1. de rer. permut. in qua ſuccedit Capitulum, & ita quædã Additio poſita in d. clem. ſed aduerte quod gloſ. in d. clem. tenet Capitulum ſede vacante non poſſe præſtare authoritatem permutationi, quando collatio pertinet ad ſolum Epiſcopum cum Capitulo conferre non poteſt; ſed contrarium dicit Dominicus de Sancto Gemin. in dicta clem. quod collatio ſit de neceſſitate, vt dicit text. in clem. 1. & ſic cum ſit de neceſſaria iuriſdictione, Capitulum poteſt conferre. Poſſet tamen huic rationi reſponderi, quod licet poſt factam, & admiſſam reſignationem ex cauſa permutationis, ſit voluntariæ iuriſdictionis, tamen cum permutatio ſit prohibita, non niſi ex cauſa Superior illam admittat, vt notatur in cap. quæſitum de rer. permut.

RESOLVT. CCXLIV.

An Epiſcopi poſſint præcipere Diœceſanis, vt aſportent decimam ad domum Parochi?

1 *Decima prædialis debet conſignari in horreis Parochi, ſumptibus ruſtici.*

2 *Decimæ veniunt ſoluendæ ſecũdum conſuetudinem approbatam.*

3 *In ſoluendis decimis Baroni, debet etiam attendi conſuetudo.*

REnuebant quidam Diœceſani ferre decimas ad domum Parochi; propterea ab ordinario loci fui interrogatus, an potuiſſet mandare Diœceſanis prædi-
1 ctis, vt aſportarent decimas ad domum Parochi; cui quæſito iudicaui reſpondendum affirmatiuè ex doctrina gl. communiter receptæ in cap. reuertimini in verb. in horreo 16. q. 7. vbi decima prædialis quæ debetur Sacerdotibus, conſignari debet in eorum horreis, ſequitur Alex. in l. lineam Margaritam verſ. & inducitur ff. ad l. Falcid. Iaſ. in ſtipulatio ff. de verbor. oblig. Crauet conſil. 2. vol. 1. vbi generalier dixit decimam eſſe aſpor-

aſportandam ad domum eius, cui de iure debetur, allegat Bertach. in verb. decima num. 65. Paris. conſ. 6. n. 6. quod ampliant procedere etiam in decima quæ debetur Baronibus, vt refert etiam deciſum de Franch. deciſ. 134. Viui. deciſ. 4. vol. 1. Ampliant eam deberi aſportari ad domum illius, cui debetur ſumptibus proprij Ruſtici, ſequitur Armill. in Summa in verb. decima §. 2.

Sed omnia ſupradicta limitaui, non procedere vigente conſuetudine in contrarium, c. in aliquibus §. fi. de decim. vbi regulariter decimę veniunt ſoluendæ ſecundum conſuetudinem approbatam, atque præſcriptam, & ſic eo tempore, & loco, decimæ ſoluendæ ſunt
2 vt eſt conſuetum, & determinatum, Nau. conſ 2. n. 1. de decim. lib. 3. Armil. in verſ. decima §. 2. vbi teſtatur de communi; iſta conſuetudo inducitur ſpatio decem an-
3 norum, Panor. in c. cum ſit n. 6. in fi. de decim. & idem puto dicendum in decima debita Baronibus, quæ, ſi conſuetudo extat aſportandi eam in horrea ipſorum, eſt attendenda, ſecundum Caſt. in citata l. lineam Margaritam, & in l. omnes, & in l. pro locis C. de annon. & tribut. lib. 10. & hanc conſuetudinem valere, tenet Hoſt. in Summa tit. de decim. §. fi. q. 16. cum alijs quos probat Rebuff. eiuſdem nominis tractatu quæſt. 13. n. 48. & ſeq. & alij apud Foller. in Conſtitu. Regni is quãto num. 17.

RESOLVT. CCXLV.

Bulla Sixti Quinti contra clericos incedentes abſque habitu, & tonſura, an requirat Iudicis declarationem?

1 *Quando imponitur pœna ipſo iure, requiritur declaratoria.*
2 *In notorijs requiritur etiam declaratio.*
3 *Quamuis in conſtitutione dicatur, nulla alia excepta ſuper hoc declaratoria, tamen adhuc requiritur.*
4 *Declaratoria eſt neceſſaria in prædictis caſibus ad factum, non autem ad ius.*

AD huius quæſtionis ampliorem dilucidationem omiſſa diſputatione, de qua copioſè tractat Gomez. in cap. 1. verſ. ipſo iure à n. 4. & infra de reſcript.
1 lib. 6. dico ex eodem requiri ſententiam declaratoriam quotieſcumq; imponitur pœna ipſo iure etiam in hæretico, c. cum ſecundum legem de hæret. lib. 6. Nau. c. 23. n. 67. Tabie. in verſ. excommunicatio caſ. 2. §. 1. Couarr. de ſponſal. 1. part. §. 2. n. 9. quamuis in loco 2. c. 8. n. 3. var. reſol. verſ. 3. dicat hæreticos eſſe ipſo iure priuatos beneficijs, & inhabiles ad ea obtinenda, cap. hæc
2 committi §. priuandi de hæret. lib. 6. Quod ampliatur etiam in notorijs, Gomez. in c. ad noſtram, il terzo, de iur. iur. Nau. c. 25. n. 118. & c. 27. n. 147. & c. 23. n. 67. vbi habẽtur tres rationes. Prima, vt omnia ordinatè procedãt. Secunda, vt per ſcripta appareat conuicta malitia delinquentis. Tertia, propter periculum, quis enim eſſet, qui ſponte ſua vellet amittere beneficia, ſoluere pœnas, prodere turpitudinem ſuam, & eſſe exequtorem pænarum in ſe ipſum: hoc clarè habetur ex Couar. de ſponſ. 2. p. c. 6. §. octauus, à num. 10. & infra in verſ. tertio, quod probat ex communi Canoniſtarum, & Theologorum ſententia, imò dicit, hoc valere in conſcientia, Sylu. in verb. emphyteuſis n. 7. §. 2. & hoc facit pro intellectu extrauagant. ambitioſæ de rebus eccleſ. non alienand. & Bulla Pij Quinti contra clericos malè promotos beneficiatos ſodomitas, cuius meminit Nau. c. 27. n. 249. offerens declarationem Greg. XIII. viuæ vocis oraculo, dicentis illam obligare etiam in conſcientia, & eſt Bulla 7. f. 1028. & Leo X. Bulla 2. fol. 194. & Bulla 5. fol. 92. huic dicto facit etiam Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 1. de refor. dicens, non reſidentes, haud facere fructus ſuos in conſcientia, etiam alia declaratione non ſancita, Nau. loc. cit. facit quod notat Iſer. in vſu feud. rub. quo tempore Miles. c. fin. num. 3. & an in notorijs requiratur ſentẽtia, vide Bal. in Marg. Innocen. in verſ. ſententia priuationis, & in verſ. ſententia diffinitiua, & Innoc. in c. ſi aduerſus de eo qui mitti &c.

Amplia etiam, ſi in Bullis reperirentur verba, nulla
3 alia expectata ſuper hoc declaratoria ſententia, quia adhuc exigitur Iudicis decretum, vt per DD. ſupra citatos, & ratio eſt ſecundum eos, quia huiuſmodi verba operantur tantummodo, vt non requiratur alia ſententia ad reſtitutionem fructuum à die patrati criminis, Diaz. in pract. crim. canon. cap. 123. quamuis ibi addat, quamdam modificationem, Gomez. loc. cit. n. 9. & 10. quamuis in minimis, paruiſque pœnis temporaneis, teneantur abſque declaratione ſtatim in conſcientia reſtituere contrauenientes, Nau. loc. cit.

Amplia ſecundò, etiam ſi Bulla vtatur verbis ipſo iure, quia adhuc debet præcedere Iudicis declaratoria, vt per Gram. dec. 2. Magon. in dec. Rotæ Floren. 19. Theſaur. qui hanc nominat communem ſententiam lib. 1. quæſt. forenſ. quæſt. 40. & ita quoque tenuit Achill. de Graſſ. in dec. vnica de pænis, cuius tenor eſt: Pæna priuationis impoſita à lege, non intelligitur ipſo iure, quidquid dixerit Felyn. in cap. ſic, de ſimon. prout tenuerunt Domini in vna Cęſenaten. de Villel. coram Domino Puteo anno 1548. per gloſ. quam omnes ſequuntur in cap. 1. de ſagitt. licet in eadem tenuerint Domini, quod ſi eſſet à lege impoſita pœna priuationis ipſo iure, quod quis poſſet facere ſibi prouideri de
4 beneficio, & demum acceptare ante aliquam ſententiam. Tunc quia in notorijs, & trahentibus ſecum executionem, non eſt neceſſaria declaratoria, tum etiam, quia declaratoria eſt neceſſaria ad factum, non autem ad ius. Nuper autem de nouo ponderatis verbis dictæ Bullæ Sixti Quinti contrarium verius videtur, ex expreſſis illis verbis in ea appoſitis, videlicet: At ſine vlla alia monitione, citatione, Iudicis decreto, aut miniſterio ipſo facto priuatos declaramus, & ſic non requiritur alia declaratio Iudicis, ita Iaſ. conſ. 21. col. 3. verſ. tertio. reſpondetur vol. 1.

RESOLVT. CCXLVI.

Regula Cancellariæ de veriſimili, an habeat locum in Epiſcopo?

1 *Regula de veriſimili notitia, locum habet etiam in Ordinarijs.*
2 *Regula de veriſimili procedit etiam in legato.*

PRo parte negatiua videtur reſpondendum; nam dicta Regula Cancellariæ ſolum loquitur in Papa, non autem in Ordinario, nam quilibet poſſet conferre beneficium vacans, licet collator ignorauerit vacationem, ſecundum Io. Monac. & Io. Andr. in c. 1. de elect. lib. 6. ſed contrarium tenet gloſ. in pragm. ſanctio. in tit. de collat. cap. 1. §. neque ſuper verb. funeraterias, vbi tenet quod dicta regula Cancellariæ etiam habet locum in Ordinarijs; nam etiam præuentio fraudulenta eſt de iure prohibita, cap. ſtatutum de præb. lib. 6. verumtamen in materia beneficiali, quis poteſt vti Curſore eundo die, ac nocte, l. continuus §. cum ita ff. de verb. oblig. & aliquis etiam poteſt detinere Nuncium ad Curiam durante infirmitate alicuius, ſecundum gloſ. in cap. vbi periculum, ſuper verb. decem diebus de elect. lib. 6. & quia vigilantibus, & non dormientibus iura ſubueniunt, leg. qui autem §. ſciendum ff. de his qui in fraudem cred. & ideo quidam Abbas prætendit, quod quidam olim vltimus Prior notificauit ſibi eius infirmitatem, & quia pariter dictus Abbas vſus eſt curſore, qui ſibi notificauit obitum dicti Do-

Domini Prioris de infra certas horas, de eadem die obitns, vide gloſ. in Regul. Cancellar. 23. quæ diſputat, an dicta Regula Cancellariæ de tempore veriſimili, & aliæ Regul. Cancellar. quæ loquuntur in Papa, habeant locum in Legato à latere, & ibi allegat conſil. Petr. de Anchar. & dicit, quod non, quia tales Regulæ ſunt exorbitantes, & non debent extendi, licet non eſſet magnum dicere, dictam Regulam procedere etiam in Legato, & Ordinario, ad euitandas fraudes, & ſi dicta Regula Cancellariæ 23. habet locum de tempore veriſimili, loquitur quando beneficium vacat per obitum naturaliter, ſecus ſi per reſignationem, quia ceſſat fraus, ſecundum gloſ. ibi, & in pragm. ſanction. tit. de collat. c. 1. §. neque.

RESOLVT. CCXLVII.

Poteſtas Capituli, an pœnes præſentes reſideant, licet ſint. duæ partes?

1 *In Vniuerſitatis actu requiruntur duæ partes.*
2 *Decretum non debet ex tabella recitari.*

QVæritur quando abſentes ſunt vocati, & non veniunt, an poteſtas eligendi remaneat pœnes præſentes, quia abſentes nolunt intereſſe, ratio dubitandi eſt quia non ſunt duæ partes, & videbatur dicendum pro parte affirmatiua, quia talis citatio conſtringit non venientes in contumaciam quando conuocatio Capituli ſpectat ad aliquem, quia præſentes, aut venientes poſſunt explicare actum Capituli, licet non ſit maior pars, ſecundum Innoc. in cap. 1. de maior. & obed. & in iſto caſu, licet regulariter requirantur duæ
1 partes in actu vniuerſitatis, tamen computabuntur in
numero non vocati, vel vocatus, qui venire contempſerit, Panorm. & Innoc. in cap. Eccleſia veſtra, & in cap. de cauſis de elect. & gloſ. in clemen. quod circa de elect. & licet Bald. in l. omnes populi ff. de iuſt. & iure in 2. quæſt. & in l. quod maior ff. ad municip. videatur tenere, quod licet abſentes vocati non veniunt, tamen requiruntur duæ partes; quia decretum non
2 debet ex tabella recitari, l. fin. C. de præd. decur. lib. 10.
de quibus vide latius Panorm. in cap. in cauſis, & hæc Franc. Maior. dec. 1333.

RESOLVT. CCXLVIII.

Capitulum Sede vacante, an ſuccedat in ijs, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis.

1 *Capitulum non ſuccedit Epiſcopo in ijs quę ſunt ordinis Epiſcopalis.*
2 *Capitulum poteſt committere Epiſcopo vicino aliqua ex ijs quæ ſunt ordinis Epiſcopalis.*
3 *Capitulum poteſt exercere ea quæ ſunt Epiſcopalis iuriſdictionis, etiam ſi viuente Epiſcopo requirerent ſpeciale mandatum.*

CLarum eſt, Capitulum Cathedralis Eccleſiæ defuncto Epiſcopo, ſuccedere in illis quæ Epiſcopalem iuriſdictionem concernunt, cap. cum olim, ibi gloſ. & DD. de maior. & obed. cap. vnico eod. tit. lib. 6. & totum Capitulum durante vacationis tempore, ante Conc. Trid. poterat per ſe ipſum adminiſtrare, Abb. in cap. irrefragabilis num. 2. & ſeq. de off. Ordi.
1 & Felyn. in dicto cap. cum olim; Nihilominus pluries
fuit dictum, illud non procedere in ijs quę ordinem Epiſcopalem concernunt, ſi quidem ea adeo ſunt annexa habentibus dignitatem Epiſcopalem, vt nullo modo poſſint ab ea ſeparari, vt dixit gloſ. magiſtr. in cap. noſti de elect. imò neque illa delegare poſſunt alteri non habenti iura Epiſcopalia, vt dixit Summus Pontifex in cap. aqua de conſecr. eccleſ. eſt tamen verum in illis quoque Capitulum ſede vacante poſſe ſuc-
2 cedere, intelligendo quoad poteſtatē ea committendi
alteri Epiſcopo vicino, quem ad illa exercenda inuitabit, argum. text. in cap. Pontifex cum ſimilibus 7. quæſt. 1. & Quaran. in Summa Bullar. in verb. Capitulum, vbi quoque habes, ſi non poſſit habere aliquem ex conuicinis Epiſcopis, poterit alium vocare communionem habentem Sedis Apoſtolicę, cuius copiam habere poterit, allegat Panuin. p. 1. quæſt. 3. nu. 4. debet tamen dictum Capitulum adhibere proteſtationē, ſecundum Nouiſſimum in praxi cap. 86. quod per hoc nihil iuris illi Epiſcopo vocato acquiratur; & ex ſupradictis deriuatur, quod Capitulum ſede vacante
3 ſuccedit in poteſtate exercendi ſpiritualia etiam ſi re-
quireretur ſpeciale mandatum Epiſcopo viuente, Bal. cap. ſuffraganeum de elect. & propterea poterit conuocare Epiſcopos, vt conficiatur Chriſma, Oleum Cathechumenorum, Oleum infirmorum, conſecrentur Eccleſiæ, Altaria, Calices, Virgines, ita latè Panuin. in tract. part. 1. quæſt. 3. limita tamen vt non procedant ſupradicta, quoad immunitates, & priuilegia conceſſa Epiſcopis ratione ordinis, & Pontificalis, quæ enumerantur per gloſ. in cap. fin. de priuil. in ſextò, quod pro indubitato ponunt DD. in d. cap. vnico, item quæ ſunt ordinis Epiſcopalis, & quæ eis competant ratione dignitatis, clare, & diſtinctè notat Iacob. Sbroz. in tract. de Vicar. Epiſ. lib. 2. q. 2.

RESOLVT. CCXLIX.

Minori parti Capituli contra maiorem, quæ actum à iure reprobatum facit, reclamare, ſeu contradicere, & proteſtari, an liceat?

1 *Quando maior pars Capituli facit aliquem actum minus iuridicum, ſeu alias à iure reprobatum, minor pars debet reclamare, & contradicere, & proteſtari contra maiorem partem.*
2 *Quando Iudex facit aliquid contra ius, Notarius, & officiarij non tenentur ei parere.*

1 QVæritur, quando maior pars Capituli facit ali-
quem actum minus iuridicum, ſeu alias de iure reprobatum, an teneatur minor pars reclamare, ſeu contradicere, & proteſtari contra maiorem partem, aut appellare ad Superiorem, & in effectu videtur dicendum pro parte affirmatiua, quia ex quo minor pars eſt præſens, videtur conſentire, niſi contradiceret, cap. qui tacet de reg. iur. in ſextò, & ſic illaquearetur eodem modo, quo maior pars, ſi non contradiceret, & reclamaret, iux. not. per gloſ. Innoc. & Panorm. in c. 1. de his quæ fiunt à maiori p. cap. licet non non ſit opus appellatione extraiudiciali ad Superiorem, ſecundum Innoc. & Panorm. in d. cap. 1. & pro hoc facit l. quoniam Iudices de appell. vbi quando Iu-
2 dex facit aliquod contra ius, Notarius actorum, vel
alij Officiarij, non tenentur ei parere, ſeu obedire in re illicita, ſed debent contradicere, & eodem modo Aſſeſſores non tenentur ſtare opinioni Iudicis, quando eſt iniuſta, ſecundum Bal. & Salyc. ibi, & ad hoc facit quod voluit Bart. in tract. repreſalium, & Bald. in auth. ea omnino C. ne vxor pro marito, vbi voluit quando Iudex, vel Rector Ciuitatis facit iniuſtitiam, tunc iſto caſu Officiarij, vel populus debent ſibi contradicere, & manifeſtare acta de contradictione, & iſtud etiam facit ad quæſtionem Canonicorum Eccleſiarum Valent. & Dien. quia maior pars contradixit prorogationi electionis vſque ad ſeptimum menſis Martij; ſed minor pars proteſtata fuit contra maiorem partem de damnis, & intereſſe per manus Notarij, & pro hoc facit, nam poſt terminum præfixum

quis

Digitized by Google

quis auditur, niſi Iudex pronunciauerit non eſſe audiendum Innoc. in cap. lator, qui filij ſint legitimi, ea pariter mora poteſt prorogari, vide Oldr. conſ. 112. ſub tit. de elect.

RESOLVT. CCL.

An ad exemptos, extendatur interdictum?

1 *In generali interdicto includuntur Eccleſiæ exemptæ, ſecus verò ſi ſpecialiter interdicatur Eccleſia exempta.*

2 *Ad hoc vt interdicta euitari debeant, requiritur publicatio & denunciatio.*

1 QVæritur an generale interdictum Epiſcopi ſe extendat ad exemptos, ſeu ad Eccleſias exemptas, vel clericos exemptos, & eſt dicendum affirmatiuè, clem. ex frequentibus de ſent. excom. & ibi per Innoc. & Panor. ſecus in Interdicto ſpeciali, ſeu particulari, quia Epiſcopus non poteſt particulariter interdicere Eccleſiam exemptam, D. Anton. in Summa 3. part. tit. 26. cap. 5. §. 1. qui ponit certa Priuilegia quæ habent Fratres Prædicatores, & Minores tempore Interdicti eccleſiaſtici; vid. eundem D. Ant. 3. p. tit. 25. vbi refert Conſtitutionem Martini Quinti, in Concil. Conſtant. incip. Ad euitanda ſcandala, ex qua habetur, quod non debent euitari Interdicta, niſi talis ſententia cenſuræ fuerit publicata, & denunciata ſpecialiter, vel expreſsè, non obſtantibus conſtitutionibus in contrarium, quod licet de iure communi, ex quo ſententia Interdicti eſt publicè lata, ſiue ſit Interdictum à iure, ſiue ab Homine latum, ligat, & ſi non fuerit facta publicatio, vel denunciatio, quando Eccleſia Metropolitana recipit illud, cap. 1. de poſtul. Prælat. clem. 1. de ſent. excom. & quia certior factus non debet amplius certiorari, cap. cum quidem de reg. iur. in ſextò; tamen forſan expediret prouideri de Interdicto lato à iure per conſtitutionem, antequam ligaret clericos, & alios, quod fieret declaratio, & hoc verum de iure communi; ſed per dictam extrauagant. Martini Quinti incipiente vt ſupra; fuit prouiſum re-
2 quiri publicationem, & denunciationem, & ita etiam tenet D. Ant. in Summa 3. part. tit. 26. cap. 5. in princ. circa fin. de pœna autem violationis Interdicti Eccleſiaſtici, vide per D. Anto. vbi ſupra tit. 26. cap. 4. §. 3. vbi enumerat plures pœnas; vide de pœna illorum qui fecerunt moleſtiam contra Iudices, qui protulerant ſententiam Interdicti in perſona, vel bonis ſuorum familiarium, in cap. quicumque de ſent. excom. lib. 6. & ita etiam pœna illorum, qui impediunt obſeruari Interdictum, imò cogunt ad declarandum, durante Interdicto, in clem. grauis de ſent. excom.

RESOLVT. CCLI.

Clericus quando dicitur pacificè poſſidere beneficium, vt gaudeat priuilegio fori.

1 *Clericus beneficiatus, ad hoc vt gaudeat priuilegio fori, non ſolum tenetur docere de titulo, ſed etiam de poſſeſſione, niſi poſſeſſionem non eſſet adeptus propter intruſum contra quem litigat.*

2 *Pacifica poſſeſſio eſt illa quam quis ſine controuerſia accepit.*

3 *Ad hoc vt poſſeſſio non dicatur pacifica, requiritur vt non ſolum in fructibus, ſed etiam in poſſeſſione fuerit controuerſia.*

CLarum eſt clericos in minoribus non gaudere priuilegio fori, niſi alicui Eccleſiæ aſſignatæ ab Epiſcopo inſeruiant, vel ſint adſcripti in aliquo clericorum Seminario, Schola, vel Vniuerſitate, vel habeant beneficium, iuxta formam Sac. Conc. Trid. ſeſſ.
1 23. cap 6. in tantum quod beneficiatus ad effectum, vt effugiat forum ſæculare, non ſufficit probare titulum beneficij, niſi etiam probet poſſeſſionem illius, Clar. in §. fin. quæſt. 36. ſub verſ. hoc autem in fin. & in verb. regulariter autem, & in facto ſeruatum fuiſſe Romę, teſtatur Farin. in quæſt. 8. num. 45. niſi poſſeſſionem non fuerit adeptus propter intruſum, contra quem litem agit, Maſtril. dec. 113. quare fuit dubitatum, quæ poſſeſſio diceretur pacifica, adhoc vt clericus gaudeat priuilegio fori, & fuit reſolutum ex mente gloſ. in c. commiſſam verb. pacifica de elect. in ſextò, illa dici-
2 tur pacifica poſſeſſio, quam quis accipit abſque controuerſia Burſ. conſ. 92. vol. 1. quæ controuerſia, ſeu
3 perturbatio, vt dicatur apta, ad finem vt poſſeſſio non dicatur pacifica, requiritur, vt non ſolum ſit in fructibus, verum etiam in ipſa poſſeſſione, Gom. in Reg. Cancell. de annal. poſſeſ. quæſt. 45. num. 10. licet Rot. in vna Brixienſ. 3. Iun. 1521. coram Triuiſano, tenuit litem ſupra poſſeſſionem beneficij, non inducere litem in proprietatem, nempe facere rem litigioſam reſpectu tituli in beneficio, nec impediuiſſe ordinarium, quo minus non poſſet prouidere, non obſtante cap. 1. & 2. vt lit. pend. in ſextò, cum clem 1. eod. tit. tamquam iuſta, vera, & communis opinio, de qua text. in auth. litigioſa vbi Cyn. Bal. & Bart. C. de litig. Tunc demum res efficitur litigioſa, quando ſuper dominio, vel quaſi, prout in beneficialibus eſt mota quæſtio, non ſi ſuper ſola poſſeſſione, quo caſu fit litigioſa, vt Abb. declarat, & Butr. in cap. 1. de confirma. vtil. vel inutil. & cap. 1. vt lit. pend. in ſextò, qui loquuntur de lite ſuper poſſeſſione ſecundum Ioan. Andr. in d. c. 2. & alij quos refert Mil. in verb. litigioſa res ſit.

RESOLVT. CCLII.

Conſuetudo dandi decimas de animalibus illico natis, an ſit attendenda?

1 *Decimæ prædiales ſtatim ſunt ſoluendæ.*

2 *Decima pro animalibus recenter natis, non debet ſtatim ſolui, quia eſſet inutilis, niſi contraria adſit conſuetudo.*

IN facto propoſito mihi à D. Io. Maria Nouar. fuit dubitatum, quo tempore eſſet ſoluenda decima animalium; & videbatur dicendum, quod deberet ſolui ſtatim, text. & ibi gloſ. Panorm. & DD. in cap. cum homines de decim. & notat Rebuff. in quæſt. 12. nu. 1. & 3. Sanch. de priuil. eccleſ. priuil. 120. num 11. Guid. Pap. in conſ. 70. vbi intelligit, ſtatim, ideſt quam citius eſſe poſſet; prout etiam voluit gloſ. pen. in cap. cum homines, de decim. imò ſufficit, quod fructus ſint collecti, & ſic tenet Rebuff. in citata q. 12. num. 2. & clarius Panorm. in cap. peruenit num. 3. de decim. non obſtat gloſ. in cap. reuertimini in verb. annus 16. q. 1. quod decimæ debeantur in fine anni, ſequitur Panor. in cap. peruenit de decim. num. 3. poſt Ioan. Andr. in Addit. ad Specu. in tit. de decim. ſuper 2. libello, & quos cumulat Viui. in deciſ. 4. num. 35. quia loquitur de decimis Parochialibus; quæ ſi intra annum ſoluuntur, Parochus recuſare non poterit, Ioan. Andr. in cap. ad Apoſtolicæ in fin. de decim. Rebuff. cit. q. nu. 4. Verum his non obſtantibus contrarium reſolui; & ſic
1 reſpondendo ad illud quod decimæ ſunt ſoluendæ ſtatim quod ſint collectæ, dico quod præfati DD. loquuntur de decimis prædialibus, aliter tamen procedendum eſt in decima animalium; nam non debetur illo tempore quo indigent lacte materno, Hiſpa. in tract. reg. de decim. q. 14. num. 5. Rebuff. q. 6. num. 3. Anchar. & alij, facit cap. cum homines, & ſic concludendo ſequi-
2 tur Oldr. in conſ. 236. & ratio eſt, quia ſi animalia ipſis ſtatim natis, conſignarentur, eſſet inutilis talis præſen-

ſentatio, & ſic melius eſſet illam non præſtare: Paria enim ſunt aliquid præſtare, & inutiliter, quam præſtare, l. fin. C. ad leg. Iul. de ambitu, & ſic fuit deciſum in Sac. Conſ. per Præſid. de Franch. in deciſ. 114. quod limitaui non habere locum, vbi conſuetudo eſſet in contrarium, cap. in aliquibus de decim. valet enim conſuetudo, ne decimæ ſtatim ſoluantur, ſed certo tempore, Rebuff. in tract. de libell. ſur. can. 4. par. rub. qualiter decima ſit danda, Collect. in d. c. cum homines, & tradunt DD. in citat. cap. ad apoſtolicæ, de decim. Rebuff. d. quæſt. 12. num. 3. & quæſt. 13. n. 52. imò tam quoad locum, quam quoad tempus ſoluendi decimam eſt attendenda conſuetudo etiam decennalis vt latè dicit Viui. in dec. 4. num. 42. & 43. & poſt Panor. in cap. cum ſit de decim. num. 6.

RESOLVT. CCLIII.

Moræ purgationi in conferendis beneficijs locus non eſt.

1 *Pœna negligentiæ trahit ſecum executionem ipſo iure.*
2 *Vbi eſt executio à iure, non admittitur purgatio moræ.*

QVæritur, quando deuolutio fit ad Superiorem propter negligentiam Inferioris lapſo ſemeſtri in inferioribus beneficijs, cap. 2. de exceſſ. Præl. vel lapſo ſemeſtri in Eccleſijs Cathedralibus, vel Regularibus, cap. ne pro defectu de elect. an ſit locus purgationi moræ; dubitatur propter c. litteras de ſuppl. negl. Prælat. vbi toleratur collatio facta poſt ſemeſtre; ſed hoc ibi eſt ſpeciale, & procedit ex patientia, & tolerantia Superioris, & non acquiritur ius, ex tunc, ſed vt ex nunc, & abſque hac patientia nouam collationem
1 non poterat obtinere, quia talis pœna negligentiæ trahit ſecum exequutionem ipſo iure, & deuoluitur poteſtas ad Superiorem, ipſo iure ſecundum Panor. ibi, & ideo non admittitur purgatio moræ, ſecundum gloſ. & Panor. in c. licet de ſuppl. neg. Præl. & notatur in c. ſi. de elect. nam vbi eſt exequutio à iure non admittitur pur-
2 gatio moræ, hæc ex Franc. March. dec. 1239.

RESOLVT. CCLIV.

An ſeptemnium ad ſumendam primam tonſuram, debeat eſſe completum?

1 *Ætas in prima tonſura debet eſſe annorum ſeptem completorum.*
2 *Pro beneficijs recipiendis, requiritur ætas annorum quatuordecim.*

COnſultus de ætate, quæ requiritur, vt prima tonſura conferri poſſit, reſpondi de hoc extare tex. in c. nullus de temp. ord. lib. 6. vbi gl. in verb. inſanti, exponit poſſe conferri in ætate ſeptem annorum; quam opinionem ſequuti ſunt Alber. Trotius in tract. de vero, & perfect. cler. c. 17. n. 1. Bebuff. in prax. tit. requiſita ad collationem bonam, n. 36. vbi per plura ad
1 hoc ſatis apta concludit, requiri in tonſura ſeptem annos completos, Coraſ. in tract. de benef. eccl. c. 3. n. 3. vbi dicit hoc eſſe adeo ſubſtantiale, vt nec Epiſcopus valeat diſpenſare, argum. tex. in c. nico de ætat. & qualit. lib. 6. & ita tenuit etiam Mandoſ. c. 4. nu. 12. & optimè Salzed. in pract. crim. can. c. 26. addit. 2. vbi concludit ſemper, & in omni caſu huiuſmodi tempus debere eſſe completum, ſequitur Gutt. lib. 1. can. q. c. 26. n. 2. Vgol. de irregul. c. 45. n. 1. Tole. in Summ. lib. 1. c. 55. Sayr. de cenſur. lib. 6. c. 1 2. n. 2. & 10. vbi ampliat procedere etiā in minori, eam eſſe ætatem idoneam, quæ ſequitur poſt infantiam, vt annuit ad idem Suar. tom. 5. diſ. 31. lect. 1.
2 n. 22. Azor. q. 8. n. 9. & Garſias de benef. p. 7. c. 4. n. 7. Hodie autem nullus prima tonſura initiatus aut etiam in minoribus ordinibus conſtitutus ante 14. annos non poteſt beneficium obtinere, ex decr. Sacr. Conc. Trid. ſeſſ. 23. de reform. cap. 6.

RESOLVT. CCLV.

De iure canonico, an tenetur aliquis obuiare delicto, illudque manifeſtare?

1 *Omnes tenentur obuiare delicto, illudque manifeſtare.*
2 *Crimen hæreſis debet reuelari.*
3 *Delictum ſecretum non tendens in damnum tertij, nec in damnum publicum, non eſt denunciandum.*
4 *Non tenetur quis accuſare, niſi id bono publico conueniat.*

1 CAnoniſtæ in c. quantæ de ſent. exco. & in c. qui cum fure, tenent de iure canonico teneri omnes obuiare delicto, illudque manifeſtare, quam opinionē ſequūtur Franc. Marc. dec. 771. & 772. in a. p. Menoc. in tract. de arb. lib. 2. cent. 4. caſ. 355. Ant. Gom. de delict. c. 2. n. 8. tenent etiam Dyn. & Boer. in addit. in reg. non eſt ſine culpa de reg. iur. in 6. Mand. ad Rom. conſ. 117. Boe. deciſ. 83. n. 6. Capy. dec. 130. n. 67. Cagn. & Dec. in l. culpa caret in fi. ff. de reg. iur. ſentiunt aliam, & tertiam opinionem, ſi quis cōmodè poſſit teneri manifeſtare delictum, aut ſaltem delicto obuiare, & alium defendere, nulla facta differentia inter ius ciuile, & canonicum.

Ampliatur primò, procedere etiam in crimine hæ-
2 reſis, licet contrarium voluerit Boer. vbi ſupra, vt in cap. 2. de hæret. & in c. qua propter 2. q. 7. notat latè Royas in tract. de heret. num. 82. & 83. & in ſing. de materia fidei ſing. 3. 4. & 5. lit. A. num. 9. latè Albertin. de aſſertion. cathol. q. 33. nu. 20. & in hoc delicto, & læſæ Maieſtatis.

Amplia in crimine ſimoniæ, vt notat Gulie. Rodoan. cum Ang. & Sylu. in tract. de ſimon. mental. p. 4. nu. 24. cap. 9. vbi allegat quamdam extrauag. quæ imponebat ſententiam excommunicationis non reuelantibus crimen ſimoniæ commiſſum, quam dicit eſſe per nouum vſum abolitam, intelligo tamen quoad pœnam, non quoad obligationem reuelandi dictum crimen.

3 In delicto verò ſecreto non tendente in damnum tertij, nec in damnum publicum, ſed ſolum in damnum delinquentis, non tenetur quis denunciare Iudici, vt Iudici, nec vt priuato, ſed prius debet procedere via ſecretæ monitionis, & ordine Euangelico: Si peccauerit in te frater tuus &c. nō ſolū nō tenetur, imò nec poteſt, vt Theologi, & Iuriſtæ omnes vbi ſupra fatentur.

4 Amplia, quod delictum publicum poteſt quis denūciare Iudici, non tamen tenetur accuſare, vel denūciare, niſi id expreſsè bono publico, aut emendationi alterius conueniat, & Iudex ſit negligens, & non inquirat, nec ſit aliquis, qui accuſet, nec velit, aut debeat accuſare; & ita intelligitur ex D. Th. & alijs, licet ipſi non ita declarent ex Card. Turrecr. in Summa 64. diſt.

RESOLVT. CCLVI.

Horæ præuentio, an detur in reſcriptis?

1 *Data horæ poteſt probari per teſtes.*
2 *Quando in inſtrumento ſunt duo actus, quorum vnus reperitur eſſe prior præſumitur præcedere.*
3 *Quando in protocollo reperiuntur plures ſcripturæ eiuſdē datæ, eſt attendendus ordo ſcripturæ.*

QVæritur, an ſiat præuentio in reſcriptis vnius horæ, ſiue in materia vnius beneficij, ſiue in alio actu, licet habeat daram eiuſdem diei, gl. in c. duobus de reſcrip. lib. 6. tenet affirmatiuè, dūmodo appareat de data horarum cuiuſlibet reſcripti, vt quia in vno reſcripto dicit tali dic ante tertiam, & in alio reſcripto dicit, tali
1 die ante ſextam, & in alio reſcripto dicit poſt veſperā, ſed

ſed ſecundũ gl. iſta data horæ, poſset probari per teſtes, & iſtud etiam tenet gl. in c. ſi à ſede de præb. in 6. ſi eſſet data horæ, niſi in vno reſcripto, & in alio reſcripto de eadem die, non eſſet data horæ ad prius, & poſterius, & ſi non eſſet data prioritas, quia prioritas horę non offuſcat in aliquo hãc probationẽ, quia potuit illã hora fuiſſe poſterior, & ſic non cõcludit neceſſario, & ideo Fel. in c. Paſtoralis de reſcrip. reliquit ſuper hoc cogitãdum, & de data horæ vide Bal. & Iaſ. in l. 1. ff. ſolut. matrim. verumtamen quando in eodem inſtrumento repe-
2 riuntur duo actus, quorum vnus reperitur eſſe prior, in dubio præſumitur præcedere, ſecundum Rot. in antiq. de præſump. dec. 1. in actu enim duorum codicillorum eiuſdem datæ, quando in vno derogatur alteri, præſumitur poſterior, l. cũ proximitas de cond. cum ibi citatis per DD. nã ſi in diuerſis ſcripturis reperiatur habitus, & priuatio præſumitur habitus, quia priuatio præſupponit habitum, ſecũdum Bal. in c. 2. de off. Deleg. dicens, quod ſi eodem actu refertur promiſſio, & refutatio præſumitur refutatio, ſeu quietatio poſterior, & pariter in ordine ſcripturæ, quando in ratione, ſeu
3 protocollo Notarij, reperiuntur plures rogationes, ſeu notæ eiuſdem datæ, præſumitur ſecundum ordinẽ ſcripturæ pro illo primo reſcripto, etiam ſi in eadem carta ſiant duo inſtrumenta: fallit tamen niſi ex ordine intellectus appareat inſtrumentum ſecundo loco ſcriptum, ſecundum Bal. Ang. & Io. de Imol. in l. cum inſtrumento §. 1. ff. de hæred. inſtit. & ideo ſi in inſtrumento emancipantur filij, & reperiatur prius ſcripta donatio, quam emancipatio, præſumitur emancipationem præceſſiſſe, nam aliter donatio non tenet, l. 1. C. de inſe. don. faciũt Bar. &c. in l. 1. §. ſi prius ff. de vulg. & pup. & Bal. in l. de rebus C. de don. ante nup. Fel. in c. poſtulaſti de reſcrip. facit l. nec enim ff. de ſolut. & Iaſ. in l. 1. ff. ſol. matr. in princ. ex Franc. Marc. dec. 493.

RESOLVT. CCLII.

In actu Capituli, vel Vniuerſitatis, an ſint vocandi abſentes.

1 *Si Canonici exiſtunt in Ciuitate, ſunt vocandi, ſecus ſi in Caſtris.*
2 *Abſentes debent vocari, quando actus ſunt præiudiciales, dum tamen non nimium remoti.*
3 *Actus Capitulares poſsunt explicari etiam ſi non adſint duæ partes, ſtante conſuetudine.*

QVæritur, an in actu Capituli, vel Vniuerſitatis abſentes ſint vocandi, & in effectu gl. in c. cum omnes de conſt. tenet partem affirmatiuam, allegat cap. quod ſicut de elect. gl. in c. cum inter ſuper ver. remitti de elect. tenet quod in caſu iſto ſtandum ſit conſuetudini in facto electionis, vt in c. in Geneſi de elect. & ſic in Regno Franciæ vocantur abſentes de conſuetudine, in negotio autẽ electionis debet diſtingui, an abſentes ſint in eadem prouincia, vel non; in alijs verò actibus, præſentes in Eccleſia conſtituunt Capitulum, dummodo duæ partes ſint præſentes, & dicuntur abſentes, ſecundum Panor. in d. c. cum, quando non faciunt reſidentiã in loco vbi eſt Eccleſia, exiſtentes verò in Caſtris non ſunt vocandi; ſi verò Canonici eſſent in Ciuitate tunc
1 benè ſunt vocandi, ſecundum Panor. & Fel. in d. c. cum omnes gl. in c. 1. de teſtib. lib. 6. tenet quod regulariter in actu Capituli non debent vocari abſentes, niſi in tribus caſib. in electionibus, in receptione Canonicorũ, & in ceſſatione à Diuinis, propter arduitatẽ negocij, ſed Panor. & Fel. in d. c. cum omnes tenent quod idem in alijs actibus magni præiudicij, vocantur abſentes, &
2 idem Panor. tenet in d. c. cum inter, conſuetudinem ſuper vocatione abſentium, dum tamen non ſint nimium remoti debere ſeruari, & quando fit electio, debet aſſignari dies certa electioni, pariter etiam tenet quod ſufficit vocare abſentes per ſonum campanæ in minoribus negocijs; ſed in electionibus in quibus debent vocari abſentes, ſunt vocandi per Nuncium, aut literas, d. cap. cum inter, & idem in alijs actibus arduis, ſecus in minoribus negocijs, in quibus regulariter præſentes poſſunt explicare actum, ſecundum gl. in cap. 2. de teſtib. lib. 6. Dum tamen ſonus campanæ ſit actus qui poterit veriſimiliter venire ad notitiam exiſtentium in loco, gl. verò in cap. quoniam de elect. tenet quod debet attendi conſuetudo ſuper hoc, ceſſante verò conſuetudine, ſi ſint in eadem prouincia, & poſſunt commodè vocari, ſunt vocandi, ſi non eſſent nimium remoti, ſecus è contra quando ſunt extra prouinciam. quod ſi propè eſſent debent vocari: & ad conquirendũ, qualiter dicantur cõmodè poſſe vocari, eſt arbitrariũ, & qualiter dicatur prouincia, vide ibi per Panorm. vbi declarat qualiter ſit conſuetudo quod abſentes non vocentur; uam debet intelligi, quod valent indiſt inctè, etiam ſi alij Canonici poſſent commodè vocari, c. cum in Eccleſijs de præb. lib. 6. & ibi gl. ſiue agatur de electione Prælati, ſiue beneficiorum inferiorum, loquitur de receptione Canonicorum, & in collatione præbendarum, vel beneficiorum, è contra valet conſuetdo, vt abſentes vocentur, dum tamen non ſint nimium remoti, pro quo facit quod notat. in auth. ius porrectum C. de ſacroſ. eccl. & in omni arduo, & graui negocio, etiã in locis diſtantibus ſunt citandi, & iſtud facit ad quæſtionem de ſtylo Curiæ Parlamenti Delphi. & in cauſis arduis interdum partes petunt expectari aduentum Dominorum abſentium: Adde cap. cum in eccleſia de præb. vbi in receptione Canonicorum debent abſentes vocari, quando poſſunt commodè vocari, licet ſecundum gl. ibi agatur de contemptu; Adde quod abſentia vel præſentia Canonicorum, non inducit nullitatem electionis, ſed agitur de contẽptu, c. quod ſicut de elect. ſecundum Panor. in c. propter eod. tit. dum tamen ſiut duæ partes; adde gl. in c. quamuis de off. Ord. lib. 6. quæ tenet quod valet conſuetudo, vt in facto electionis non vocentur abſentes, & idem eſt in ceſſatione à Diuinis, vt ſic poſſint explicari actus Capituli, etiam ſi non ſunt duæ partes, vt de conſuetudine ſeruatur in Eccleſia Cathedrali Valentiæ; Adde ad propoſitum, quod habetur in c. fi. de reg. lib. 6. & per Panor. in c. porrectum, & c. ad Apoſtolicam de Reg. quod ſolus Abbas ſine Conſilio, ſeu Capitulo, poteſt creare, & incorporare Monachum in Monaſterio, ſine conſilio Conuentus, ſeu Capituli, ne fiat præiudicium Eccleſiæ, niſi aliter conſuetudine caueretur, vt ibi habetur nec, pariter Epiſcopus, poteſt recipere poſſeſſionem Monaci, vt incorporetur Monaſterio, licet poſſit recipere prouiſionem alicuius ad manendum honeſtè in aliqua domo, ex Franc. Marc. dec. 1032.

RESOLVT. CCLXIII.

Exequutor Apoſtolitus ad prouidendum, & conferendum Iudicis partes in cognoſcendo aſsumere non debet: quid in Exequutore de Latere?

1 *Exequutor ad conferendum, & prouidendum, differt à Delegato ad cognoſcendum de cauſa.*

FVit dubitatum, an Exequutor Apoſtolicus ad prouidendum, & conferendum, poſſit aſſumere partes Iudicis in coguoſcendo, & quid in Exequutore Legato
1 de latere admiſſo in Francia, & Delph. In effectu talis Exequutor ad conferendum, & prouidendum differt à Delegato deputato ad cognitionem cauſę, c. in literis de off. Deleg. quia Delegatus ad conferendum eſt functus officio facta collatione, vt ibi, & not. per Inn. & Panor. in c. fi. de præſ. & licet Legatus de latere quãdo fuit admiſſus ad legationẽ poſſit præuenire Ordinarios in cõferẽdo beneficia, c. ſi à ſede de prębl. lib. 6. tamẽ cauſa-

rum cognitionem non habet,tit.de cauſ.in pract.ſanct. quia appellationes poſſunt deuolui extra patriam, & iſtud facit pro ſupplicatione D. Procur. fiſcalis, contra D.Iacob.Tionerij religioſum S.Rufi, qui obtinuit quãdam impetrationem de officio eleemoſinarij Prioratus S.Donati,à D.Cardinali de Roan Legato Vien. coram quo fuit tractatum in cauſa D. Bertrand. Creite eleemoſinarij dicti Prioratus, ex Franc. Marc.dec.621.

RESOLVT. CCLIX.

Teſtes pro ferendo teſtimonio, an abſolui debeant ab excommunicatione?

1 *Excommunicatus ad finem ferendi teſtimonium abſoluitur, & latc teſtimonio ſtatim reincidit.*
2 *Tacere veritatem in teſte, eſt peccatum mortale.*
3 *Monitorium ad finem reuelandi non extenditur ad priuilegiatos niſi in ſubſidium.*

FVit dubitatum,an pro teſtimonio ferendo debeant teſtes abſolui,& dicendum eſt quod ſic,alias repellerentur à teſtimonio,c.veniens in fi. de teſtib.c.decernimus de ſent. excom. lib. 6. & ideo in iſto caſu ſecun-
1 dum meam opinionem abſoluitur ad cautelam etiam ſi ſint excommunicati pro manifeſta offenſa,vel ex cauſa cognita,maximè in defectu aliarum probationum,& in continenti lato teſtimonio reincidant in priſtinam excommunicationem,ſecundum Panor.in d.c. veniens,& ex hoc apparet, quid valeat monitorium generale ſub pœna excommunicationis, vt qui ſuper tali facto nouerit veritatem compareat ad proferendum teſtimonium vbicumque teſtes compelli poſſunt, c.ad noſtrã, il ſecondo, de iur. iura. quia tacere veritatem in teſte
2 eſt peccatum mortale c. quiſquis 11.q.3.c.1. de teſtib. cog.& ibi gl.& quod occultare veritatem ſit peccatum mortale,vide c.1. de crim. falſ. & ideo etiam pendente cauſa coram Iudice laico ad requiſitionem Iudicis ſæcularis poteſt impetrari monitorium generale contra illos qui nouerint veritatem ad teſtimonium ferendum propter bonum publicum,ne malus,vt bonus exiſtimetur, c.quamquam 14.q.2. Nec obſtat ſi dicatur, quod ſunt plures priuilegiati, nam non coguntur, ad ferendum teſtimonium,l.lege Iulia ff. de teſtib. quia ad iſtud
3 reſpondetur, quod tale monitorium non extenditur quoad priuilegiatos,niſi in ſubſidium, quando veritas alias haberi non poſſet,c.1. & c. fi. cum ibi notatis de teſt. cog.

RESOLVT. CCLX.

Epiſcopo, an ſit præfixum tempus inſtituendi præſentatum in beneficio?

1 *Ad inſtituendum præſentatum, non eſt tempus præfixum à iure.*
2 *Pro beneficijs reſignatis ex cauſa permutationis, videnda Bulla Greg. XIII.*

1 AD inſtitutionem præſentati, & confirmationem non eſt præfinitum tempus à iure,Rot.dec.4. de iur.pat.in nouis,Paul.de Citad.3.p.ar.3. n.103. Lamb. 3.p.2.li.q.2.ar.6.& 7.& gl.reg.40.Canc. Rebuf. in prax. tit.de tranſlat.n.6.& in concord.tit.de Reg. ad Prælat. nominatione,§.1.verb.intra ſex menſes,Io. Nicol. Giron.in Ench.benef.tit.5.c.7.n.24. Anaſtaſ. Germon. de Indult.Card.§.8.dub.3.& Zerol. 2.p. verb.inſtitutio, & idem eſt in beneficijs reſignatis ex cauſa permutatio-
2 nis,ad quorum collationem tempus præfixum non eſt, Fed.de Sen.de permut.benef.q.29.Pet.de Peruſ.co.tr.2. p.q.vlt.n.2.& 3.& per Rebuf.tit.de deuol. n.6. & tit. de permut.n.39.Giron.d.tit.5.c.8.n.1. Nicol. Delphin. de iur.pat.li.2. q.11. tenet etiam in beneficijs renunciatis ex cauſa permutationis habere locum tex. in c. 2. de conceſ.præb.& ſic Epiſc.intra ſemeſtre teneri beneficiũ conferre in ſuis manibus reſignatum ex cauſa permutationis,quod eſt falſum,quia in collatione neceſſaria, non habet locum ille tex. ſed in habente liberam poteſtatem cõferendi, ſed circa permutationem vide hodie Conſt. Gregorij XIII. de publicandis reſignationibus.

RESOLVT. CCLXI.

Cum laicus non poſſit eſſe Vicarius Epiſcopi, poſſit ſaltem conſtitui Aſſeſſor, ſiue Conſultor.

1 *Laicus non poteſt eſſe Vicarius Epiſcopi.*
2 *Sententia lata à Vicario Epiſcopi laico, eſt nulla, ſi pars ſciebat ipſum eſſe laicum.*
3 *Laicus poteſt eſſe Aſſeſſor Epiſcopi.*

1 CLarum eſt clericos, & non laicos poſſe eſſe Vicarios Epiſcopi,c.decernimus vbi Abb.n.12.& Feli. n.6.de off.Vic.in ſextò,Alberi.in Diction.in verb.Vicarius,Mill.in reper.in verb.laicus,Lancel.in inſt. can. in tit.de off.Vic.§.1.Bertac.in tract.de Epiſ. tit. de Vicar. Epiſ.n.14.Io.de Selu.in tract.de benef. p.2.q.23. nu.13. Franc.Marc.dec.101.p.1.Rebuf.in pract.benef.in tit.de Vicar.Epiſ.n.35.Anaſtaſ.Germon.in tract. de ſacr. immunit.lib.3.c.11.n.11.& idem lib.3.c.14.n.15. quod a-
2 deo verum eſt, quod ſententia lata per laicum Vicariũ Epiſcopi ſit nulla,tamquam lata à Iudice,ſed à priuata perſona,Capr.reg.97.n.27.Ego tamen non admitterem ita ſimpliciter, ſed cum aliqua diſtinctione ſcilicet,aut is pro quo fuit lata ſententia, ſciebat hunc defectum, aut nequaquam ſciebat.Primo caſu procedit ipſa ampliatio.Secundo verò caſu non procedit,quia iuſtus error ſemper excuſat,Bal.in l.ea quæ in 1.q.C.de cond.& demonſt.Bert.in reper.verſ.error excludit conſenſum; & dicitur iuſtus quando inducitur aliquis ad credendũ, Bart.in l.Celſus n.4.ff de vſucap.Bal. in l. ſi non fatetur de conſuet. Iaſ. in l.1. eſt pœna ff. de eo temp. quo factum erit,Cra.conſ.309.n.14.Affl.dec.343.n.6.imò puniri poteſt Epiſcopus,qui ſibi inſtituit laicum Vicariũ, Turre.in c.in noua n.1.& 2.16.q.7.Sed dubium eſt, vtrũ Laicus poſſit eſſe Aſſeſſor, ſiue Conſultor Epiſcopi; ad quod reſpondeo affirmatiuè, nam licet non poſſit laicus conſtitui Vicarius Epiſcopi, poterit tamen conſtitui eius Aſſeſſor,& Conſultor etiam in cauſis criminalibus contra clericos, Archid.in c.pluries 16.q.1. Abb. in c.cum cauſa in fi.de iud.Cagnol.in l. diem functo nu. 15.ff.de off.Aſſeſſ.Decian.in tract.crim.p.1.lib.4.c.9.n. 73.Segur.Daual.in Direct.Iud. Eccleſ.p.2.c.11. num.2. Rom.in l.liberti num.3. ff. de offic. Aſſeſſor.

RESOLVT. CCLXII.

Vicarius Epiſcopi an poſſit eſſe clericus coniugatus?

1 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*
2 *Clericus coniugatus præter priuilegium fori,& canonis iudicatur vt laicus.*
3 *Bigamus non poteſt eſſe Vicarius Epiſcopi, niſi abſolutus fuerit à Bigamia.*

1 REſpondi in facti contingẽtia negatiuè, per doctrinam Sbroz.de Vicar.Epiſc.lib.1.q.31.n.5.Io.And. in c.vnico de cler.coniug.in 6.Aufre.in tract. de poteſt. Iud.ſæcul.ſuper perſon.eccleſiaſ.reg.4.n.36.in 16.tom. tract.diuerſ.car.mihi 296.Anch.in c.1.n.3.de off.Vicar. Capr.reg.97.n.26.& ſeq.& ratio eſt, quia clericus cõiugatus præter quam in priuilegio fori, & canonis re-
2 putatur vt laicus,ita Sbroz.dicta quæſt. 31. num. 6. vbi dicit, quod clericus coniugatus dicitur clericus, ſecundum quid; quod procedit etiam ſi clericus contra-

xiſſet

xiſſet cum vnica, & virgine, & deſerret habitum, & tonſuram, ita concludunt ferè omnes allegati in ipſa ampliatione, & precipuè Sbroz. ead. q. 31. nu. 78. & 79. imo procedit hoc etiam ſi clericus coniugatus eſſet vir magnæ ſanctimoniæ, & vitæ integerrimæ, ſic ſtantibus, nec poſſet eſſe Vicarius Epiſcopi, Rip. n. 56. & Dec. nu. 15. in c. decernimus de iud. Sbroz. in d. q. 31. n. 4. quod
3 ampliatur etiam procedere in Bigamo, qui nequit eſſe Vicarius Epiſcopi, Conrad. in tit. de Conſtit. Epiſc. n. 55. li. 2. Sbroz. in tract. de Vicar. Epiſc. lib. 1. c. 31. n. 5. vbi hanc ampliationem intelligit, niſi abſolutus fuerit à bigamia, & ſic eſt intelligenda hæc ampliatio, & non aliter; ſed ratio, cur Bigamus non poteſt eſſe Vicarius Epiſcopi, puto eſſe, quia Bigamus non potitur priuilegijs clericalibus.

RESOLVT. CCLXIII.

Canonicus ſupernumerarius auctoritate Apoſtolica creatus, an habeat locum in Choro, & vocem in Capitulo, ad hoc, vt nihil iuris in poſſeſſorio acquirat?

1 *Receptus in Canonicum ſupernumerarium, & ad actus capitulares, ſi poſtea expellatur, ſufficiunt actus prædicti ad obtinendam reſtitutionem.*
2 *Canonicus ſupernumerarius non videtur habere ius in re.*
3 *Vis impulſiua, & expulſiua differunt.*

DVbitatum fuit, an Canonicus ſupernumerarius auctoritate Apoſtolica creatus debeat habere ſtallum in Choro, & vocem in capitulo, & an poſſit acquirere aliquod ius in poſſeſſorio, vt valeat ſubueniri remedio reintegrandæ; dubium facit, quia talis creatio Canonici ſupernumerarij in Eccleſia vbi eſt certus numerus Canonicorum, & præbendarum, eſt reprobata, & maximè quando fit ſub expectatione præbendæ, nam eſt contra Conc. Later. c. dilectus, & c. dilecto de præben. nec poteſt obtineri beneficium eccleſiaſticum, ſine Canonica inſtitutione, c. 1. de reg. iur. li. 6. quia poſſeſſio in beneficialibus, habet plus iuris, quam facti, c. cum noſtris de conceſ. præben. nam habet admiſtam cauſam proprietatis, l. 2. §. quædam ff. de Interdict. nec ſufficit patientia Canonicorum, quia multa per patientiam tolerantur, quæ ſi deducta forent in iudicio, non tolerarentur, c. cum inſidendum de præben. in fi. Patientia enim Canonicorum non facit præiudicium, ſed ſtandũ eſt Canonicæ electioni, c. ex frequentib. de inſtit. l. hæreticus ff. de Decur. etiam ſi agatur in poſſeſſorio, ſecundum gl. in d. c. dilecto, ſuper verb. moleſtatione. Talis enim Canonicus ſupernumerarius, non habet ius in re, nec vocem in Capitulo, ſecundum gl. in c. ille de conſtit. de quo latius ibi per Panor. & Fel. ſtandum eſt in hoc conſuetudini, & de conſuetudine generali communiter tales Canonici ſupernumerarij, non habent ſtallum in Choro, nec vocem in Capitulo, vt ibi refert Fel. Sed pro parte contraria facit, nam ex quo receptus eſt in Canonicum, & in Choro, non debet eſſe ſine præbenda, & maximè vbi aliquis fuit inſtallatus in Choro, c. vt noſtrum de offic. Archid. iuxta notata per Panorm. in c. tranſmiſſam de elect. c. in Nomine Domini 23. diſt. &
1 ſufficit quod recipiatur ad actus capitulares, vt poſſit experiri in poſſeſſorio; nam ſufficit Canonicis, quod permittunt, talem interueniſſe communib. tractatibus, vt eſt habere ſtallum in Choro, ſufficit. n. hoc ad habendam reſtitutionem ſecundum Innoc. in c. ex parte de reſtit. ſpoliat. Ioa. Andr. in Addit. ad Spec. in rubr. de reſtit. ſpol. & iſtud facit pro cauſa quæ quondam agitata fuit inter Dominum Gulielmum Palmerium Obedientiarium S. Pauli Lugduni officialis Viennæ, contra Dominum Reueriæ Præceptorem S. Mauritij Viennæ, quia dictus Palmerius prætendit ſe creatum eſſe Canonicum ſupernumerarium authoritate Apoſtolica in dicta Eccleſia S. Mauritij, & receptum in Choro, & proceſſionibus, videntibus, & petentibus, & non contradicentib. alijs Canonicis dictæ Eccleſiæ, & quod præmiſſis non obſtantibus, quadam die hora veſperorum dictus Dominus Præceptor dixit dicto D. Palmerio, quod exiret Chorum, alias faceret ceſſare officium Diuinum, ita quod pluribus verbis iteratis, ipſe Chorum exiuit, & ex poſt intentauit dictum ſtatutum, ſi quis coram Curia, & viſis informationibus, Curia ordinauit ipſum reintegrari, licet quidam ex Dominis Curiæ eſſet dubius quod dictum ſtatutum non haberet locum inter perſonas eccleſiaſticas, ſecundum notata per Guid. Pap. in
2 dicto ſtatuto ſuper verb. clandeſtinè, & maximè in Canonico ſupernumerario, quia non habet ius in re, prout ſupra dictum fuit: Præterea non videtur fuiſſe facta violentia expulſiua, vel rerum ablatio, quia illa verba, quod exiret chorum, alias quod faceret ceſſare officium, potius inducunt vim impulſiuam, quam expulſiuã in edicto Prætorij, quod metus cauſa, ſecundum notata per gloſ. in l. 1. C. quod met. cauſ. & quia dictus Procurator non videtur habuiſſe animum ſpoliandi, præcisè faciunt not. in c. conſultationibus, & per Inno. in c. querelam de elect. & per Guid. Pap. in d. tract. ſuper verb. ſtatuto, ſi quis ſuper verb. quæſito, hæc ex Franc. Marc. dec. 473.

RESOLVT. CCLXIV.

Clericus non poteſt diſcedere à Diœceſi abſque licentia ſui Prælati.

1 *Clerici non poſſunt peregrinari ſine licentia Epiſcopi.*
2 *Epiſcopi non poſſunt peregrinari ſine licentia Papæ.*
3 *Pro appellatione proſequenda clerici poßunt peregrinari ad Papam.*

CLerici non poſſunt peregrinari, neq; ab eorum Diœceſi diſcedere abſq; licentia ſuorum Prælatorum, etiam ſi vellent diſcedere cauſa deuotionis, c. non
1 oportet de conſec. diſt. 5. Caputaq. in tract. de prorogat. n. 25. qui tractatus eſt poſitus poſt reg. 53. Borgaſ. in tract. de irregu. c. 5. in tit. de peregrin. & ignot. n. 5. quod adeo verum eſt, vt non ſolum procedat in clericis ſim-
2 plicibus, verum etiam multò magis in beneficiatis, & Epiſcopis, qui non poſſunt peregrinari ſine licentia Summi Pontificis, c. magnæ de voto, c. licet de regul. Borgaſ. in tract. de irregul. part. 6. tit. de voto n. 67. & adeo verum eſt, vt nec etiam cauſa vtilitatis poſſint peregrinari, quod facere non poſſunt abſque licentia ſui Prælati, vel Papæ, auth. de ſanctiſſ. Epiſ. §. interdicimus; imo etiam, non ſolum non poſſunt peregrinari, verum etiam nec facere votum peregrinationis abſq; licentia ſui Prælati, c. non oportet de conſeet. diſt. 5. d. c. magnæ de voto, §. verum, Alph. Aluar. in Spec. Iur. Pontiſ. c. 64. circa princ. verſ. ſed quodlibet votum, & tandem, vt nec etiam cauſa ſtudij liceat clericis peregrinari, c. relatum de cler. non reſid. Borgaſ. in tract. de irreg. lib. 5. in tit. de
2 pereg. & ignotis n. 5. Benè verum, vbi clericus peregrinaretur pro appellatione proſequenda, vel euitanda aliqua oppreſſione, quia tunc poſſet accedere ad Papam, non ad alium Superiorem, etiam eorum Prælato inuito, c. omnes oppreſſi 2. q. 6. Sanch. in tract. de priuileg. Eccleſ. 2. 62 n. 9. & in iſto caſu debet petere licentiam de honeſtate, quę eſt concedenda; impedientes. n. ne accedant ad Romanam Curiam, pro quibuſuis negocijs proſequendis ſunt excommunicati in Bulla Cœnæ Domini, vt habetur in eadem Bulla circa medium 99.

RESOLVT. CCLXV.

Clericus cui collatum fuit beneficium, intra quod tempus debet eius poſſeſſionem accipere?

1 *Negligens petere poſſeſſionem beneficij, poteſt priuari.*
2 *Tempus ad inſtituendum præſentatos non reperitur à iure præfixum.*

MAgna fuit controuerſia in quadam cauſa coram me vertẽte, intra quod tempus, clericus cui fuerat beneficium collatum, eius poſſeſſionem adipiſci deberet, ita vt niſi adipiſcatur, veniat beneficio priuandus, & dicebatur, tempus ad poſſeſſionem beneficij per mortem vacantis, & per ordinariam collationem non eſſe à iure præfixum, vt dicit Abb. in c. Capitulum col. peu. verſ. his præmiſſis, cõcludens tres caſus, de reſcrip.
1 tamen talis poteſt, vt ipſe ait, per Superiorem priuari beneficio, arg. c. ſi quis, gl. in c. ea quæ de off. Arch. verum niſi alius impetraſset bona fide, & cum titulo collato poſsediſset ſpatio 10. annorum, quia tunc præſcriberet contra illum negligentem, quamuis beneficium non acquiratur præſcribenti; pro hoc allegat gl. in cap. contingit in verb. magnę de dol. & contum. quam gl. dicit forte vnicam, & ſingularem, & alibi non reperiri, remittendo ad ibi per ſe dicta, & ipſum ſequitur, Barba. in d. c. Capitulum col. 2. poſt prin. verſ. primus caſus n. 49. vnde hodie ſufficit triennium, ad ipſum poſſeſſione, & proprietate priuandum, c. 1. de pacif. poſſeſ. & ibi tenet gl. in verb. trienuio col. pen. verſ. item nota ex hoc text. poſt triennium; ſed ante triennium non poteſt priuari proprietate, per illum tex. & per reg. Cancell. Apoſt. 33. & ibid. gl. & Io. de Selua in ſuo tract. benef. p. 3 q. 21. f. 287. quod intelligo verum exiſtente alio in poſſeſſione beneficij, quia tunc nęceſsarium eſt quod in poſſeſſionem beneficij intra annum legitimè inducatur vt poſſit poſſeſsorium intentare, alias eſſet ſpoliare propria authoritate poſſeſſorem, quod non licet, c. eum qui de præb. lib 6. ſed nemine poſſidente, dicitur plenum in beneficio ius habere, ſine apprehenſione poſſeſſionis, & tunc illud adminiſtrare poterit, vt ſingulariter tradit Abb. Sicul. in c. tranſmiſsam col. 2. de elect. quem ſequitur Roch. de Curt. in tract. de iur. pat. in verb. ius q. 5. & Rebuff. in repet. c. poſtulaſti de cler. excom. miniſt. in gl.
2 nu. 24. & ſic tempus ad inſtituendum præſentatos non reperitur à iure præfixum, Io. And. Hoſt. & alij in c. cum Eccleſia de elect. cum alijs per gl. prag. ſanctio. §. viſum eſt in verb. reſpectiuè f. 86. col. 1. ſed hodie determinatum eſt, quod qui per reſignationem collatum ſibi beneficium intra menſem in partibus, vel in Curia Rom. intra ſex menſes poſſeſſionem non adipiſcitur, vacare cenſetur per mortem, non per reſignationem; & in reg. Cancel. Apoſt. 34 & ibi per gl. & ita fuit per Arreſt. Pariſ. iudicatum, vt in q. Gall. f. 126. col. 2. in fi. & Blaſ. Aurio. in Add. ad Gulie. de Monte in c. ſi is cum quo de fil. presb. li. 6. remittẽs ſe ad per eũ dict. in l. ſicut §. ſuper vacuum ff. quib. mod. pig. vel hyp. ſol. Tamẽ ſi ambo viuunt tam reſignans, quam cui fuit facta reſignatio poterit ſemper capere poſſeſſionem, alio non exiſtente poſſeſſore, ſed exiſtente, infra triennium, vt ibi per gloſ. quę dicit ſic fuiſſe in Palar. Eccl. Rom. ſententiatum, & ſic ſi quis impetrauetit a Sede Apoſt. beneficium per mortem vacans, non tenetur ſeruare regulam prædictam, quæ loquitur in impetrante per reſignationem.

RESOLVT. CCLXVI.

Beneficium dicitur vacare in Curia, quando procuratorium factum eſt in partibns ad reſignandum in Curia, & locus renunciationis attendi ſolet.

1 *In renunciatione beneficij attenditur locus vbi renũciatur.*

QVæritur quando fit procuratorinm in partibus ad reſignandum beneficium in Curia Romana, an dicatur beneficium vacare in Curia, & ſi debeat attendi locus confecti inſtrumenti, an locus, vbi fit reſigna-
1 tio, ſeu renunciatio beneficij; & in effectu attenditur locus renunciationis beneficij, quia ibi cenſetur deſtinatus effectus talis renunciationis, l. contraxiſſe ff. de actionibus, & obligat. & ſic cenſetur vacare in Curia, c. 2. de Præb. lib. 6. & hoc idem tenet Archid. Ioan. Andr. ibi in nouella; nam non refert, an beneficium vacet per mortem naturalem, vel per renunciationem, quoad effectum c. ſuſceptum de reſcriptis, lib. 6. ex Franciſco Marco, dec. 134.

RESOLVT. CCLXVII.

Legatum factum familiæ, an extendatur ad familiam tempore teſtamenti tantum?

1 *Familiaris eſt, qui ſeruit Domino, etiam extra domum.*
2 *Quando fit legatum aliquibus perſonis declarandis ex aliqua qualitate, ſufficit ſi illa qualitas adſit tempore teſtamenti.*
3 *In legato facto familiæ, comprehenduntur familiares tempore teſtamenti.*
4 *In legato facto familiæ non comprehenduntur familiares tempore mortis, ſed ſolum tempore teſtamenti.*

ILluſtriſſimus Card. Caetanus condito teſtamento, in quo reliquit familiæ ſuæ ducatos quinque mille, vixit per multos annos, adeo quod tempore mortis deſierunt aliqui eſſe familiares, qui tempore teſtamenti in familia erant, & cum inter alios admodum Reuerendus Canonicus Mutius Carbonus tempore teſtamenti inſeruiret teſtatori vti camerę præpoſitus, & poſtea ad Canonicatũ aſſumptus è domo diſceſſit, & aliò ſe contulit (quamuis etiã ſeruitijs Illuſtriſſimi Domini aſcriptus) ita quod tempore mortis domi nõ aderat; Dubitatum fuit, an ſub hoc legato familiæ comprehẽdatur.

Et antequam ad huius articuli explanationẽ deſcendam, non eſt incongruum exiſtimare, predictum Canonicum tempore mortis adhuc reputari familiarẽ, actu enim ſeruiebat Domino ſuo, nam vt aliquis veniat appellatione familiæ, ſufficit, vt ſit in ſeruitio, l. Ædiles §. familiæ ff. de ędil. ædict. ibi familiæ appellatione, omnes qui in ſeruitio ſunt, continentur, l. 1. §. familiæ ff. de vi, & vi armat. l. 2. §. familiæ ff. de vi bon. rapt. cum concord. Affl. in conſt. Reg iuris gentium, n. 17. Carau. rit. 46. nec requiritur quod in domo ſeruiat; indiſtinctè enim loquuta fuit lex, & ita nos illã intelligere debemus, l. de pre-
1 tio ff. de publician. continetur ergo ſub nomine familiæ quoties extra domũ Domini ſeruiat, ſicut latè probauit Sutd. dec. 35. quidquid dicat Ber. q. 35. nam loquitur in commenſali, & in materia odioſa, differunt enim familiares à commenſalibus, vt dicit Rit. 46. & c. fin. de verb. ſign. in 6. & pulchrè declarat Carau. d. rit. nu. 26.

Sed dimiſſa quæſtione familiaritatis, tempore mortis, nam ad ſaturitatem de ea ſcripſi ſupra in Reſolut. 35. cum non ambigatur fuiſſe familiarem tempore teſtamenti, differẽdus eſt articulus, ſi familiares tempore teſtamenti, qui deſierunt eſſe de familia tempore mortis comprehendantur in legato.

Et prima facie videtur dicendum illos non cõprehendi: Primo, quia in legato facto familiæ tempus mortis attẽditur circa eos, qui ſub nomine familię ad ſucceſſionem admitti debent, l. cum ita legatur §. in fideic. ff. de l. 2. Secundo quia in ſuccedente ex teſtamento requiritur habilitas, & tempore teſtamenti, & tempore mortis, l. ſi alienam §. in extraneis cum l. ſeq. ff. de hær. inſtit. extrema nocent, media autem tempora damnum non inferunt, l. ſed & ſi conditioni dict. tit. de hæred. inſtit. & expectandum eſſe exitum tempore mortis

dicit

Digitized by Google

dicit text.in l.non intelligitur §.quando ff. de iur. fiſci.

Contrariam autem opinionem de iure veriorem eſſe arbitror, nam quando fit legatum aliquibus perſo-
2 nis declarandis ex aliqua qualitate,ſufficit vt illa qualitas adſit tempore teſtamenti, licet deficiat tempore mortis,text.eſt clarus in l.ſi cognatis, ff. de rebus dub. vbi DD. nam qualitas, quæ erat tempore teſtamenti attenditur.l.vxorem.§. teſtamento ff. de leg. 2.l. fin. ff. de aur.& arg.leg.& caſus iſte in proprijs terminis deciditur per tex.in l.Titia ff.de manumiſſ.teſtam.vbi legatum factum pediſſequis, comprehendit etiam eas quæ deſierunt eſſe pediſſequæ tempore mortis, prout dicit Angel.in d.l.Titia,Barbat.in addit.ad Bart.in d.l.ſi cognatis in verb.quare dico,Cappell.Tholoſ.dec.190.loquens in proprio caſu legati familiæ.

Nec obiecta in contrarium obſtare poterunt:Primū, quia in d. §. in fideicommiſſo datus erat ordo in ſuccedendo: Secundum non obſtat, quia illæ leges procedunt reſpectu capacitatis,vel incapacitatis perſonę legatarij, ſecus reſpectu qualitatis requiſitæ in perſona capaci,ad hoc vt includatur in legato,quia tunc ſufficit qualitatem adeſſe tempore teſtamenti,vel tempore mortis,ſicut probat littera tex.d.l. ſi cognatis, & ita ſoluit Socc.d.l.

Verum hæc ſolutio periculoſa videtur, nam quando legatum fit alicui contemplatione qualitatis, qualitas requiritur tempore mortis, adeo quod illa ceſſante legatum cenſetur ademptum,hoc probat tex. in l.2. & 3. ff. de aur. & argento legato, vbi ſi à viro fiat legatum vxori, & ante mortem diuertit, videtur ademptum legatum,nam dicit tex.in l.item legato §. penult. ff. de l. 3.quod ad hoc vt legatum valeat,mortis tempore vxorem eſſe debere ſcripſit Proculus, & verum eſt,ſeparatio enim diſſoluit legatum.

Pariter dicendum eſſet in legato facto familiæ, cui legatum eſt ex cauſa familiaritatis, vt illa ceſſante tempore mortis, ceſſet & legatum, continentur enim tam famuli,quam vxor ſub ſpecie familiaritatis ſubiectiuè, vt dicit Bald. in l.1. C. de Epiſ. & cler.Caran d. rit.46.num.31.

Sed Bart.in d.l.2.ff. de aur. & arg. leg. dicit quod legatum ibi fuit factum per modum conditionis, vnde neceſſario requiritur vt conditio exiſtat tempore mortis,ſecus eſt, quando per modum demonſtrationis, vt in l. Mela.ff.de aliment. & cibar. legat. vbi ſi fiat legatum puero, debetur etiam ſi deſinat eſſe puer, nam quando ſubeſt ſubſtantia legati, non videtur requiri qualitas demonſtrata.

Sed licet hęc ſolutio in ſe ſit vera, minimè tamen applicari poteſt ad tex.in dicta l. item legato §. pen. ff. de leg. 3. qui indiſtinctè requirit qualitatem matrimonij tempore mortis.

Qua propter verus ſenſus eſt iſtarum legum, quod ſi vxor poſt legatum diuertat non bona gratia viri, lega-
3 tum adimatur,nam cenſetur mutata voluntas, ſin autē bona gratia,non videtur ademptum,ita ſoluit gl.in d.l. 3.ff.de aur.& arg.leg.& in d.l.item legato §. penult. ex l.& ideo ff.donar.inter vir. & vxor. quam ſolutionem ſequitur Bart. & dicit hanc eſſe veritatem in d.l.3.nam ex eo præſumitur,ſi eſt mutata voluntas, vel nè.

Ita dicere poſſumus in familiari,ſi deſinat eſſe familiaris bona gratia Domini,vel nè,nam ſi non bona gratia,cenſetur mutata voluntas teſtatoris, & ex his poſſet limitari tex. in d. l. Titia ff. de manumiſs. teſta.vt ſi legataria deſierit eſſe pediſſequa non bona gratia Domini, adimatur legatum, & profecto hæc eſt vera intentio illius text.nam ibi fuit voluntate Domini illa ſerua in contubernium tradita, & ita illius voluntate deſinit eſſe pediſſequa, quare non mirum ſi ſub legato comprehenſa fuit.

Hactenus de familiaribus tempore teſtamenti diſſeruimus,in quibus concluſum eſt, illos comprehendi; conſequens eſt,vt diſſeramus de familiaribus tempore mortis, & non tempore teſtamenti, nam de familiaribus vtriuſque temporis non eſt hæſitandum, & inanis non erat hæc inueſtigatio in caſu noſtro, vt ſequuta illorum excluſione pinguior reddatur legati portio dicto Canonico Carbono.

Et quidem Ego indubitanter teneo familiares tempore mortis, non comprehendi, ex infraſcriptis rationibus.

4 Prima,quia quando teſtator legauit familiæ, præſumitur motus affectione, vel merito, l.nec adiecit ff. pro ſoc.quæ affectio, vel meritum cadit tantùm in familiaribus tempore teſtamenti,non autem in illis,qui reperti ſunt tempore mortis, qui apud teſtatorem incogniti erant,apud quos non poterat cadere,nec meritum,nec affectio, prout etiam reaſſumit Bart. in l. pater filio §. Tuſculanus,in fine ff.de leg,3.vbi teſtator legando cenſetur habere affectionem ad legatarium non expreſſa cauſa, hac de re fuit deciſum in Cappel. Tholoſ. dec. 190. vt legatum factum omnibus filijs comprehendat tantum filios natos tempore teſtamenti, non autem natos poſt teſtamentum, quamuis contrarium indicet text. in l. Placet ff. de liber. & poſth. nam ille procedit fauore teſtamenti, prout ita communi conſenſu omnium receptum eſt.

Eadem ratione motus fuit Bald.in l.vltim.C. de ind. vid. toll. num.7. legatum factum vxori ſub nomine appellatiuo non deberi ſecundæ, quem ſequuntur communiter DD.quos recenſet Iac.Menoc.lib.4.præſump. 122.n.8.& licet ab ea diſcedat Alex.conſ.171.lib.2.quē ſequitur Menochius, & alij ab eo congeſti de præſump. præſump.122.ratio, qua ipſi mouentur infirma eſt, dicunt enim quod licet tempore teſtamenti teſtator affectionem non habebat erga ſecundam vxorem, tamen cum prima mortua ſit, & teſtamentum non mutauit, dicitur conuertiſſe ſuam affectionem erga ſecundam, quam loco primæ aſſumpſit, & dilexit, quod mihi iure ſuaderi non poteſt, nam legatum non fit ex eo tantum, quia vxor, ſed propter affectionem,vel meritum, dict. l. nec adiecit, quæ neceſſario cum omnibus vxoribus non concurrunt.

Secundo,quia præfatum legatum fuit factum à teſtatore,ſub his verbis,lego familiæ meæ, quod pronomen meum, ſignificat tantum præſens tempus, & ſic teſtamenti, l. ſi ita legatum ff.de aur.& arg.leg.vbi ſi teſtator dixerit, lego ſeruos meos, intelligitur tantum de ſeruis, quos habebat tempore teſtamenti, non mortis, nam demonſtratio illa ,meum, præſens, non futurum tempus oſtendit, & ad litteram dicit text. nec obſtat text.in d.l.ſi cognatis, qui vtrumque tempus includit, nam illud eſt ratione coniunctionis,prout Bart. ibidem ſoluit, reiecta ſolutione Paul.de Caſtr.in d.l.à Bart.dicta, & ab eodem reprobata,quod diuerſum ſit in rebus legatis, & in perſonis, quibus legatur, ex notatis in d.l.Placet ff. de lib. & poſth.

Hanc ergo opinionem,quod includantur tantum familiares tempore conditi teſtamenti,& excludantur illi tempore mortis,quæ fundatur ex d.l. Titia, & d. l. ſi ita legatum,ſequuta fuit dict.Capp.Thol.in d.dec.190. in proprio caſu noſtro, quando fuit factum legatum familiæ, ſecundum quam iudicari debet.

RESOLVT. CCLXVIII.

Statuto latino ſermone confecto, an contraueniat ignarus litterarum?

1 *Ignorantia excuſat, & facit quem eſſe in bona fide.*
2 *Ignorantes æquiparantur forenſibus.*
3 *Statuta pœnalia in ijs quæ non ſunt de iure communi prohibita non ligant ignorantes.*
4 *Ignorans, faciens contra ſtatutum non contemnit.*

5 *Quando de ſtatuto eſt publica vox, & fama ignorantia non .excuſat.*

SVpponatur in facto fuiſſe promulgatum ſtatutum latino ſermone conſcriptum, illudque fuiſſe appoſitum in valuis portarum Ciuitatis, & in alijs ſolitis, & publicis locis, quidam ignarus litteratum contra diſpoſitionem ipſius commiſit aliquid; fuit dubitatum, an in pœnam in edicto prædicto contentam incurrerit.

Et pro Reſolutione præſentis quæſtionis in negatiuam inclinando ſententiam, & ſic quod ignarus litteratum nullo modo, in dicti ſtatuti pœnam labatur, plura cumulari poſſunt.

Primo, quia cum iſte ſit ignarus litterarum, dubium non eſt quod ibi contenta ignorat, & ignorantia excu-
1 ſat, Burſat. in conſ. 443. nu. 2. vol. 4. Gabriel. conſ. 168. nu. 8. vol. 2. quoniam ignorans dicitur in bona fide, Pariſ. in tractatu de reſignatione beneficiorum lib. 3. q. 6. nu. 55. & lib. 10. q. 9. num. 11. & propterea ignorantia multum operatur ad delicti excuſationem, Affl. in dec. 290. nu. 4.

Secundo, quia ignarus litterarum habetur tanquam forenſis, etenim ratio quæ militat in forenſi militat in
2 ignaro, quia forenſis non ſcit ob abſentiam, & ignarus ob inſcitiam, ergo diſpoſitum in vno habet locum in alio, ſed ſic eſt quod forenſis excuſatur à pœna ſtatuti, Veral. in deciſ. 207. part. 3. Menoch. conſ. 74. vol. 1. Gail. obſeruat. 48. lib. 2. num. 26. & 27. Crauetta in conſ. 115. num. 4. ergo, & ignarus, etenim contra ius eſſet ligare ignorantes, vt habes per Caſſadorum in deciſ. 3. in tit. de decret. in reſeruat.

3 Tertio, quia ſtatuta pœnalia in his quæ non ſunt de iure communi prohibita, non ligant ignorantes, & ignorantia in dubio præſumitur vbi ſcientia non probatur, Magon. in deciſ. Lucenſ. 49. num. 10.

4 Quarto, quia cum ſit ignarus litterarum neſcit contenta in ſtatuto, & propterea licet aliquid cõtra formã agat, tamen in eis quæ agit non conſentit, & ceſſat voluntas, l. manifeſtiſſimi C. de furtis Alex. conſ. 13. in fine. vol. 2. Oſaſcus in deciſ. 138. nu. 24. Surdus in deciſ. 228. num. 10. & in conſ. 337. num. 31. Pariſ. conſ. 20. nu. 6. cum ſeq. vol. 1. Petra de fideicommiſſis, q 14. num. 192. Maluaſ. in conſ. 36. nu. 18. etenim cum ignorat ibi contenta non videtur negligere, neque delinquere, quia ratione ignorantiæ videtur iuſtè excuſari, prout dixit Flam. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 6. q. 5. num. 85. Petra de fideicommiſſis quæſt. 14. num. 192. 193.

5 Limitatem tamen ſupradicta quoties de illo ſtatuto eſſet vox & fama publica, vt per Capicium, in deciſ. 69. nu. 18. Grammat. in deciſ. 36. nu. 18. Mohedan. in dec. 11. & 196. Crauetta, in conſ. 271. num. 8. Menoch. de Arbitrar. Iudic. lib. 2. caſu. 186. nu. 8. Rota Genuenſ. in dec. 14. nu. 5. quia licet ſint ignari, tamen de eo non poteſt ignorantia prætendi, vt per Rotam, Genuenſ. & Menoch. vbi ſupra.

RESOLVT. CCLXIX.

Exemptionis priuilegium de quo in cap. 1. de priuilegijs in 6. an ſit locale, vel perſonale?

1 *Exemptio à quorumcumque Ordinariorum iuriſdictione eſt perſonalis, ideſt vbicũque contraxerint, vel deliquerint.*
2 *Cap. 1. de priuilegijs lib. 6. intelligitur de priuilegijs reſpectu loci.*

SVpponatur in facto fuiſſe conceſſum priuilegium exemptionis Canonicis cuiuſdã Collegiatę à qua-
2 cumque Ordinariorum iuriſdictione, fuit dubitatum an priuilegium eſſet perſonale non reſtrictum ad certum locum, & fuit dictum prædictam exemptionem eſſe perſonalem vbicumque dicti exempti contraxerint, & vbicumq; deliquerint, ita firmarunt Anto. de Butr. in cap. tuarum nu. 19. verſ. ſi quæritur de priuileg. & ibi Abb. nu. 8. verſ. quandoque exemptio, & latius per Couarr. in lib. practic. quæſt. cap. 11. num. 5. vbi etiam probat, tex. in cap. 1. de priuileg. lib. 6. non habere locum in caſu de quo agitur, quia loquitur ſolum de priuilegio cõceſſo reſpectu loci, quicquid dixerit Abb. & Felyn. in cap. fin. de foro compet. quibus Couarr. ibi in verſ. poſſet, reſpõdet, ac dicit eorum opinionem poſſe procedere, vbi dicti exempti haberent curam animarum, vel aliud officiũ, quod eſſet ſub adminiſtratione Epiſcopi.

Propterea niſi intelligeremus hoc priuilegium eſſe perſonale, tunc ille verſ. & quorumcumque aliorum Ordinariorum eſſet ſuperfluus, quia nunquam poſſet verificari, ſed in priuilegijs exemptionum quælibet minima dictio debet operari ſuum effectum, cap. ſi Papa verſ. cum enim de Priuileg. lib. 6. l. ſi quando ff. de legatis 1. nec vna ſillaba vacare debet, gl. in cap. ſolitæ ver. tamquam de maior. & obedien. Staphil. de litteris gratiæ titulo de vi, & poteſtate clauſularum §. & primo in fine, & in ſimili dixit Rota, deciſ. 54. num. 9. verſ. & confirmatur, & num. 10. part. 2. in nouiſſimis, tanto magis quia loquitur generaliter de quibuſcumque Ordinarijs, & exemptionis verba quando ſunt generalia debent interpretari prout ſonant, & ſine vlla reſtrictione, Deci. conſ. 113. num. 5. & 6. & conſ. 152. nu. 1. Rota deciſ. 54. num. 19. par. 2. in nouiſſimis, ergo exemptio non eſt reſtringenda ad locum.

Et ita non intrat tex. in ca. 1. de priuileg. lib. 6. qui re vera loquitur de priuilegijs reſpectu loci, vt probatur ibi in §. in eos, & late probat Couarr. in d. c. 11. ſed retẽto themate quod d. c. 1. loquatur de priuilegio conceſſo perſonis ſimpliciter, dicendum eſt, etiam non obſtare in caſu de quo agitur, quia hoc priuilegium comprehendit omnes caſus dicti cap. 1. & ideo cenſetur illi derogatum, vt firmauit Rota in cauſa Sancti Angeli penſionis 6. Nouembr. 1594. Coram R. D. P. Pamphilio, vbi in fortioribus terminis, quod cenſeatur derogatum diſpoſitioni Concilij Tridentini per Papam aliter diſponentem, conceſſum eſt enim per verba generaliſſima ab omni iuriſdictione, dominio, & poteſtate Epiſcopi, & quorumlibet aliorum Ordinariorum perpetuo, & totaliter eximendo, & exemptionis generalis verba geminata tantum operantur, quantum ſingularis exemptio in ſingulis rebus, & caſibus, vt probant benè Laurentius Siluanus, in conſ. 66. num. 13. & ſeq. & conſ. 88. num. 4. & 5. Io. Guttierez in conſ. 5. num. 6. & ſeq. & dixit Rota in vna Brunduſina exemptionis coram R. P. D. Bubalo, 9. Februar. 1579.

RESOLVT. CCLXX.

Abbas habens iura Epiſcopalia, an dicatur habere Dignitatem?

1 *Abbas eſt Dignitas ſecundum veriorem opinionem.*
1 *Abbas debet eſſe ex gremio Monaſterij.*

ALiqui dixerunt Abbatem non habere Dignitatem, & ita tenuit gloſ. in cap. tuam in verbo non aſcendat de ætat. & qualit. vbi dicit etiam infamia notatum, poſſe in Abbatem eligi, cum quã conueniunt Ioann. Monach. in cap. inquiſitores num. 1. de hæret. in 6. & Archid. in cap. fraternitatem in med. 17. diſtinct. & ita fuiſſe pronunciatum per Summum Pontificem, teſtis eſt Felin. in c. decernimus in princip.
1 de Iudic. Cæterum diuerſa ſententia verior, & receptor eſt, certum eſt enim in ordine Prælatorum enitiere Abbates cap. ſi quis deinceps 18. diſt. eiſque ne dum officium, ſed & Dignitatẽ eſſe, nec poſtrema inter cęteras Eccleſiaſticas Dignitates, ſed inter clariſſimas recenſetur,

Digitized by Google

ſetur, ita firmat gl. vlt. in cap. expoſuiſti de corp. vitiat. Lap. alleg. 84. incipiente Dominus, Papa, col. pen. n. 1 t. Card. Flor. in Clem. 1. quæſt. 1. n. 3. de reſcript. ita etiã poſt longarum diſputationum tricas cõcludit Domin. de Sancto Gemin. in c. 2. col. 2. n 10. de præbend. in 6. & in d. c. decernimus Panor. nu. 2. Felyn. in princ. & Rip. communem aſſenerans, n. 3. præallegatis adde Felyn. in cap. meminimus, col. 2. num. 1. de accuſat. is autem qui tali Dignitate augetur equum eſt vt ex gremio
2 eiuſdem Monaſterii eligatur cui præſuturus eſt niſi ſibi
nullus tali præfectura dignus inueniatur tunc enim eriam eligendi extraneum facultas etiã, cap. quam ſit 18. diſtinct.

RESOLVT. CCLXXI.

Quis poſſit diſpenſare cum corpore vitiatis?

1 *Diſpenſatio cum corpore vitiatis ſoli Papæ competit.*
2 *Epiſcopus delarare poteſt num defectus corporis impediat promotionem.*
3 *Si Regularis habeat aliquem defectum, ſpectat ad Epiſcopum declaratio, num defectus impediat promotionem, niſi Superior Regularis habeat priuilegium Apoſtolicũ.*
4 *Recenſetur praxi Romanæ Curiæ circa diſpenſationem ſuper defectu corporis.*

PRo reſolutione conſtituo genericam concluſionẽ vt ea non niſi Summo Pontifici competat, ſequitur Innoc. in c. 2. in fine de corpore vitiatis, Ioan. Andr.
1 in c. ſignificanit, & Butrius n. 9. eodem titulo, Mandoſ.
in tractatu ſignatu. Grat. rubr. diſpenſatio pro corpore vitiat. verſ. alius à Papa Ioann. de Selua. in tractatu de beneficijs part. 3. quęſt. 5. in 3. qualit. num. 31. Mileus in repertorio verſiculo diſpenſare poteſt ſolus, Nauar. in Summa cap. 27. verſ. 8. nu. 200. atque ita vidi quotidie obſeruari diſpenſatum fuiſſe à Summo Pontifice, nec vnquam ab Epiſcopis, & ideo ab iſta ſententia nõ eſſe diſcedendum puto, præſertim quod omnes iam citati Doctores ſtilũ, & obſeruantiam Romanæ Curiæ optime norunt, & propterea reijciendam arbitror opinionẽ Syluestri in verbo corpore vitiatus verſ. 10. & aliorum tenentium licerę Antiſtiti diſpenſare cum eo, qui corporali vitio citra culpam proueniente affectus reperitur, crederẽ tamẽ quod poſſet Epiſcopus cognoſcere, & arbitrari ſit ne defectus talis qui impediat promo-
2 tionem, ſi enim impedire declararet, ei non liceret cum
illo diſpenſare, quod ſi cauſa cognita rectèque omnibus penſatis iudicaret non impedire, poſſe declarare nullum ſubſiſtere defectum producentem impedimentum ad Ordines, ex iis quæ tangit Maiolus in multis locis præſertim in lib. 1. cap. 19. verſ. alij præterea ſub n. 2. eſt enim ex authoritate Ioann. Andreæ in arbitrio Iudicis cognoſcere, an macula oculi defectus digitorũ manuum, linguæ, & ſimilia pariat irregularitatẽ, vt refert, & ſequitur Ioan. de Anan. in c. 2. de corpor. vitiat. idemque ſi proceritas corporis immodica ſit, aut nimia corporis breuitas per Abb. in d. cap. 2. & Menoch. de arbitrar. Iudicum caſu 226. nu. 5. & 6. ſubdentem id ipſum in Giboſis concludendum ex eodem Maiolo citato, lib. 1. cap. 19. n. 1. & quid reſpectu Regularium cui
3 ſcilicet competat id declarare, & ad eundem Epiſco-
pum, non autem ad Superiores Regulares niſi eiſdem Superioribus expreſſe à ſede Apoſtolica delegaretur, dicit Roderic. in quæſt. regul. tom. 1. quæſt. 24. art. 4. & ſuppetunt relatæ auctoritates generatim loquentes, nolo tamen preterire, ſententiam quorundam modernorum licerę Epiſcopis in aliquibus corporis vitijs diſpenſare, intelligendam eſſe procedere tantum in leuibus vitijs, & debilitationibus, ex ſententia Rotæ, quam refert Seraphinus, dec. 625. dubitatum fuit ſub num. 5. part. 1. & cum diſpenſat Epiſcopus non ſuſtineatur Clericatus, ſi non cauſæ cognitio præceſſerit, & prædicta vera diſpenſatio Epiſcopalis, aut Papalis, non ſolum requiritur pro ſuſcipiendis ſacris, ſed etiam minoribus, & prima Clericalis tonſura, iuxta veriorem ſententiam, quam tenuit Rota in eadem deciſ. in qua agebatur ſi eiuſmodi corpore vitiato, & abſque diſpenſatione ordinato valide fuerat aſſignata penſio, ex qua dicitur concluſum, fuiſſe pro inualiditate Clericatus, intelligitur enim quoad effectum nullitatis penſionis.

4 Cum vero Papa concedit ſimiles diſpenſationes ſolet aliqua attendere, quę notat Mandoſ. in loco proximo citato verſiculo ſi ſupplicans, & ait, quod ſi petens diſpenſationem à vitio corporali reperiatur in Curia debet ſe conſpectui Referendarij præſentare qui diligenter inſpiciat defectum ſuper quo diſpẽſatio requiritur, idque ad finem vt valeat omnes qualitates dicti defectus minutatim referre Santiſſimo, cum proponit ſupplicationem coram eodem in ſignatura gratiæ, nã tunc ſi placet diſpenſat, eamque directe indulget, & non alteri concedẽdam committit: Quod ſi talis abſit eo tempore à Curia, & ſecum directè diſpenſare non conſueuit verum illi Antiſtiti delegat facultatem diſpenſandi in hæc verba mandamus, & ſi poſtquam dictus N. coram perſonaliter ſe exhibuerit, oculum, vel membrũ ipſum diligenter inſpicias, & ſi (ſuper quo conſcientiam ſuam oneramus) ex inſpectione huiuſmodi notabilis deformitas in eodem membro non appareat; quod ex hoc poſſit in populo ſcandalum generari, ac aliud Canonicum impedimentum cum eodem N diſpenſes, etſi ſecũ ſuper præmiſſis diſpenſare contingat, vt quæcumque beneficia retinere liberè, & licitè valeat auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de ſpeciali dono gratiæ diſpenſamus, vide aliqua in materia, quæ dixi ſupra in Reſol. 16.

RESOLVT. CCLXXII.

An celebrans poſt ſactam alienationem rerum Eccleſiæ abſque ſolemnitare extrauagantis ambitioſæ, contrahat irregularitatem ante declaratoriam?

1 *Pœna non habet locum in foro conſcientiæ ante condemnationem.*
2 *Extrauagans ambitioſæ, eſt recepta quoad pœnas intrinſecas.*

ALienauerat quidam quodam petiũ terrę ſuæ Abbatiæ cum clauſula ſaluo, & reſeruatio aſſenſu Apoſtolico, quatenus opus ſit, & ante illius expeditionem tradiderit poſſeſſionem, & conſequenter inciderit in cenſuras, & pœnas extrauagãtis ambitioſæ, fuit dubitatum, an ſupradictus Prælatus celebrando contraxerit irregularitatem, & dubitationem faciebat pro opinione negatiua regula illa, quod pęna nunquam committitur abſque declaratoria, ex late traditis per Gramatic. in deciſione 2. vbi refert requiri etiam quod dicatur abſque declaratoria, quod intellige non opus eſſe ſententia condemnatoria ad pœnam, ſed ſolum requiritur declaratoria ſentẽtia criminis, ſcilicet rerũ incurriſſe, in dictum crimen, & ſic requiritur declara-
1 tio facti, nam pœna ipſo iure impoſita non habet locũ
in foro cõſcientiæ ante condemnationem, gloſ. notab. in c. fraternitas 12. quæſt. 2. Nau. in Man. Confeſſar. cap. 23. nu. 66. Ludou. Molin. de iuſtit. & iur. diſput. 86. Caiet. in Diu. Thom. 2. 2. q. 62. art. 2. Anton. Gabriel. lib. 7. communium opinionum concl. 34. Couar. late, & notabiliter in epitome 4. lib. decret. 2. part. de ſponſal. cap. 6. §. 8. nu. 10. Cæterum contrarium eſt verius ſcilicet, ſupradictum alienantem celebrando contraxiſſe irregularitatem ante declarationem, nam cum ſupradicta extrauagans ambitioſæ ſit vſu recepta, vt tradidit

Digitized by Google

dit Villagut deciſ.39.& maximè quoad pœnas extrinſecas, licet ſecus quoad intrinſecas, Rot.deciſ.26.part.1.diuerſorum, propterea talis ſic excommunicatus cõtrahit irregularitatem iuxta tradita in cap.1. de ſententia excommunicationis in 6. & in cap.1. de ſententia, & re iudicata eodem libro, & ſic huiuſmodi controuerſia reſoluitur, an dicta extrauagans ſit, vel non ſit vſu recepta. unde Nau.in Mau. confeſſ.cap.25. nu. 150.vſus fuit infraſcriptis verbis; videlicet; iam pridem nos Salmanticæ tulimus ſententiam, qua iudicauimus ex probatis coram nobis itritam, & nullam fuiſſe quãdam locationem in plures, quam in tres annos factam, clericum autem qui eam fecit, non debuiſſe iudicari excommunicatum iuxta antiquum ius cap.1. ne Prælati vices ſuas, neque per conſequens irregularem, eo quod celebraſſet poſt illam locationem abſque abſolutione, & ſic credimus in paucis locis eſſe receptam
2 quoad pœnas extrinſecas, quamquam in multis eſt recepta quoad diſpoſitionem principalem, & pœnam intrinſecam nullitatis alienationis, & locationis factæ in plures quam tres annos, & ſic vt vides quod ille clericus non contraxit irregularitatem ob id quod dicta extrauagans illo loco non erat vſu recepta quoad pœnas intrinſecas cenſurarum, quod ſi eſſet vſu recepta quoad præfatas pœnas, vt in hoc Regno, crediderim talem alienantem celebrando etiam ante declaratoriam contraxiſſe irregularitatem.

Non obſtant contraria, quia procedunt in foro exteriori, ſecus in interiori, cum in illo cenſuræ ſortiantur effectum abſque alia declaratoria, ex Caietano in ſumma, verb. cenſura.

RESOLVT. CCLXXIII.

Feſtiui dies qui dicantur, vt Epiſcopi valeant minores Ordines conferre.

1 *Ordines minores conferri debent feſtiuis diebus.*
2 *Dies feſti intelliguntur illi qui ſunt de præcepto.*

1 CErtum eſt de iure minores Ordines conferri debere diebus feſtiuis, vt probat textus in cap.de eo de tempor.ordinat.& Decius in cap.cum cunctis n.19. de electio. & Hoſtienſ.ibidem, quod prædictis diebus Epiſcopis cõferre liceat minores Ordines vni, vel duobus taxatiuè, & non pluribus, ne videatur Ordinatio generalis, ſequitur etiam Antonius de Butrio ibidem nu.5. & tutiorem eſſe opinionem dicit Angelus verbo Ordo n.1.& Aſtenſis tit.4.art.1. lib.6. & mouentur ratione, quia in re dubia tutius eſt parere verbis edicti, l.1.§.ſi hi ff.de exerc. actione, affirmatiuam autem opinionem ſequendo, ſcilicet quod pluribus quam vni, vel duobus, præfatos Ordines iam dictis diebus conferendi Epiſcopus habeat facultatem, motus fui ex gloſ. in d.cap.de eo verſ. aut duos vbi Abbas n.1. Innocentius in principio, Goffred.in ſumma hoc tit.Prępoſit.in cap. quo à Patribus diſtinctione 75.Silueſt. verb. Ordo 3.n.6.verſ.2.& veriorem eſſe hanc opinionem dicit Henricus in Summa Theol. Moral.lib.10.cap.12.eſt quoque conſuetudo recepta vt in veſperis feriæ ſextæ præcedentis Sabbati in quo de iure Ordines ſacri conferuntur, Epiſcopus poſſit Ordines minores dare, uam cenſetur incipere dies Sabbati à veſperis feriæ ſextæ; Hentic.d.l.10. c.12. §.2. ſicut etiam in recitatione matutini ſequentis diei, ita Diuus Thomas art.18. lib.5. Nauar. lib.de oratione n.60. notab.3. in cap.2.verſ.prius de ferijs, prout etiam ſcriptum eſt a veſpera, vſque ad veſperam celebrabitis Sabbata veſtra, Exod.16. & 20. Leuit.23.& 28. & diſponitur in cap.1. de ferijs, tametſi textus circa principium, & finem feſtorum diuerſarum regionum conſuetudini ſtandum eſſe conſtituerit, in cap.2.de feriis, cauſa vero conſuetudinis permittentis Epiſcopis in die veneris veſperi conferre minores Ordines eſt, vt ipſi ea cura vacarent, & poſſent in Sabbato cum maiori ſolemnitate expeditius Ordines ſacros dare; nec mirum ſi hoc poteſt facere conſuetudo, cum à iure tempus, aut ętas non exprimatur ad minores Ordines, vt merito poſſit conſuetudo extendere tempus ad veſperam feriæ ſextæ, idem Henricus loco citato; ſed mihi non placet dicta reſolutio ex diſpoſitione tex. in dicto cap. de eo, maximè quoad Ordines minores; Sed dubitatum fuit quinam dicantur dies iſti feſtiui, & gloſ.in cap.ſane verſ.ad ſacros de tempor.ordinatio, dicit diebus ſolemnibus, Sylueſtr. dicit præcipuis diebus in verbo ordo 2.n.6.verſ.2. quo etiam verbo poſtmodum reperi citaſſe tex.in cap.2. de feriis; ibi diebus autem Dominicis, & aliis præcipuis feſtiuitatibus, quo fuit, vt reſolutio illius gloſæ minime complectatur omnes feſtiuos dies, ſed Viguer.ait duplicib.diebus in cap. 16. §.6. verſ.6. ibi Ordinis Sacramentum, quibus etiam verbis vtitur Pontificale Rom. in verb. de Ordine conferendo verſ.minores verò Ordines, Hoſtienſ.vero, & Abb.in d.cap. de eo dicunt illis diebus feſtiuis minores Ordines eſſe conferendos, quibus & facultas conceditur à iure Deo dicatas Virgines conſecrandi, per relata in cap.deuotis 20.quæſt.1. Alii autem intelligunt de omnibus feſtiuitatibus expreſſis in cap.fin. de feriis, ſed mihi placet verbum, quo vtitur Viuald.in ſuo Candelabro in rub. de ſacramento Ord.
2 n.35. verſ.3. concluſio par.1. ſcilicet conferendos eſſe dictos Ordines diebus feſtiuis de præcepto, & ſic intelligantur cæteri ſupra allegati DD. & ſunt ii in quibus de præcepto tenetur populus audire Miſſam, & ita Viuald. ſequitur auctoritatem gloſæ in dicto cap. de eo Sylueſtr. Armill. Nauar.& hanc concluſionem non dubito confirmari ſimilibus auctoritatibus, illa ſcilicet, quod quilibet Chriſtianus compellitur ex præcepto audire Miſſam qualibet die Dominica, c. Miſſas de cõſecr.diſt.1. & aliis diebus feſtiuis, cap.2.de Parochis, & c.ſi quis el 2.de conſecr. diſt.1. Suares ad Diuum Thomam 3.par.q.83.art.6.diſput.93.ſect.5.concl.2.nempe feſtiuis diebus de Præcepto Sylueſt.Verbo Miſſa 2.n.1. & Henricus in Summa Theol.Moral. lib.9.cap.28.§.1. quamuis per diuerſa verba exprimat, dicens quemlibet Chriſtianum teneri audire totam, & integram Miſſam in diebus Dominicis, & feſtis, qui populo colendi proponuntur, & ſic Aſtenſ.in hoc caſu vtitur verbo ſolemnibus, & dicit quem teneri audire Miſſam die Dominico, & aliis diebus ſolemnibus in Summa lib. 6. tit. 32.quæſt.5.in fine, inſuper die Dominico omnem Chriſticolam à ſeruili opere arceri, cap.1.de ferijs, & die feſto ſub præcepto obſeruando, Nauar. in Manual. cap. 13.n.6. & Hoſtienſ.in ſumma de ferijs §.4.igitur ex pari ratione conſtitutio diſponens minores Ordines cõ-
2 ferendos eſſe diebus Dominicis atque feſtiuis, erit ſane intelligenda de feſtiuis ſub præcepto, non ſecus, & breue Apoſtolicum vulgo extra tempora appellatum, concedens facultatem conferendi Ordines ſacros, in diebus feſtiuis, ita intelligendum erit, nam & Delegatus vigore illius non niſi in feſtis de præcepto, & à populo colendis conferre poterit, ex ſupradictis.

RESOLVT. CCLXXIV.

Epiſcopo, an liceat conferre in eius domo minores Ordines.

1 *Epiſcopus conferre poteſt Ordines minores in eius domo.*
2 *Ampliatur etiam ſi domus ſit aliena.*
3 *Limitatur vt non liceat in loco interdicto, vel alienæ Diœceſis.*

CVm fuiſſem conſultus ſuper dubio prædicto, placuit mihi reſponſum eruditi iuuenis Ioannis Mariæ

riæ Nouarij, videlicet, quod licet loci circumſtantia, quo in loco ſcilicet Ordines veniant conferendi ad ritum ſpectet, vt eſſe poſſit quælibet Eccleſia, tametſi nõ Cathedralis, vt ſequitur Ray. citatus à Siluestrina in verbo Ordo, il ſecõdo nu.8. Tabien. Ordo 5.§.1. Aſtenſ. lib.6.tit.4.art.2.argum.tex.in cap.ſi Archiepiſcopus de temp.ordinat. non tamen ex hoc eſſet concludendum, Epiſcopo hoc non licere, extra Eccleſiam; & ſic quod non poſſit conferre tales Ordines in eius domo, quam opinionem dicebat ſequutam eſſe gloſam finalem, in
1 cap. Ordinationes, il ſecondo, 75. diſtinctione, vbi dicta gloſa tenet quod Epiſcopus poſſit cõferre Ordines minores vbi libuerit, ergo in eius domo, quæ opinio venit etiam cõfirmanda ex citata diſtinctione 75. vt hodiernis temporibus in vſu venit, atque videtur receptum, quam opinionem ſuam ampliauit non ſolum habere locum in domibus proprijs, & ſic eiuſdem Epiſcopi, ſed
2 etiam in ædibus alienis, ad quod comprobandum adducebat gloſam, & tex. modo citatos, cuius ſententiæ ego etiam me ſubſcribo, limitatur tamen vt non liceat in
3 domibus interdictis pro vt dicit Sotus in 4. ſententiarũ diſtinctione vigeſima ſecunda art.1.concluſ.4 §. igitur verſiculo ſecundus effectus, Innocentius in cap.non eſt de ſponſalibus, ſecundo limitatur vt non liceat in loco Diœceſis alienæ ſine illius Superioris venia, ſeu licẽtia, ex ſacra congregatione Tridentina de reformat. in ſeſſio.6. Syluestrina in verbo interdictum 2.§.7.in verſiculo Sexta eſt, Nauarrus in ſumma num. 179. in fine cap. vigeſimo ſeptimo.

Non obſtat Concilium Tridentinum in ſeſſione 23. Canone 6. de reformatione, vbi Ordinationes ſacrorũ Ordinum ſtatutis à iure temporibus, ac in Cathedrali Eccleſia vocatis præſentibus ad id Eccleſiæ Canonicis publicè celebrentur, ſi autem in alio Diœceſis loco, preſente clero loci, dignior quantum fieri poterit Eccleſia ſemper adeatur, quia reſpondetur ſecundum eum ibi Sacrum Concilium intelligi de collatione Ordinum Sacrorum, non autem Ordinum minorum, pro vt in caſu noſtræ difficultatis: vel loquitur de Ordinationibus generalibus minorum Ordinum.

RESOLVT. CCLXXV.

Probatio bonæ famæ, an operetur mitigationem pœnæ.

1 *Bona fama rei tollit omnia indicia, & mitigatur pœna maxime ſi toto tempore vitæ, reus non commiſiſſet aliquod delictum.*

2 *Durum eſt pro vno delicto ſolum, reum punire, licet in praxi aliter ſeruetur, præſertim in Curia Archiepiſcopali.*

1 ARticulus iſte videtur (Primo aſpectu) affirmatiuè reſoluendus, & ſic quod probatio bonæ famæ pœnam poſſet mitigare, ex eo quod generalis eſt Doctorũ concluſio, de qua per Rolandum à Valle in conſ.99.nu. 23.vol.2.conſ.73.num.35.conſ.7.num.51.Brun.à ſole in ſuo vnico Conſilio crim.148.Hypp.Rimin.in conſ.290. lib.3. & innumeri alij Doctores relati per eos, & teſtatur Farinacius de inquiſitione quæſt. 11.nu.77.in principio, ſcilicet, quod bona fama Rei tollit omnia inditia contra aliquem exiſtentia, ergo ſi tollit inditia, ita deberet in aliqua parte minuere pœnam, & tanto magis cum ſumus in materia odioſa, quæ debet reſtringi, cap. odia de regulis iuris in 6. quam opinionem intelligendam eſſe puto, niſi alicui mitigationi locus eſſet, nam id debet intelligi, quoties cum fama fuiſſet probatum talem perſonam nõ commiſiſſe toto tempore eius vitæ aliud delictum, vt per Bertazol. in conſ.11.nu.24.lib.1. Natta in conſ. 458.n.13.lib.2. dum dicit Iudicem poſſe pœnam ordinariam minuere imo etiam indulgere, quando perſona quæ deliquit, non niſi ſemel comiſit
2 crimen, durum enim eſt ſtatim pro vno delicto punire, imo ſcandalum, cum ſoleat ſæpe cum probis viris diſpenſari, vt probatur in ca. Lugdunenſis 4.quæſt.2.in illis verbis, & ſi tamen eorum probabilem vitam id indulgentiæ proſpexeris promereri, cum pluribus citatis per Tiraquell. de pœn.temper. cauſa 51. per totam, Alex.in conſil.121.nu.8.l.7. Farinacius in titul.de indit. & tortura quæſt. 7. num. 185. Aliter tamen ſeruatur in praxi in hoc noſtro Tribunali Archiepiſcopali, pro vt pluries ſententiam tulimus, atque iudicauimus.

RESOLVT. CCLXXVI.

Delinquens in Dormitorio alicuius Monaſterij, an gaudeat immunitate Eccleſiæ?

1 *Committens homicidium intus Dormitorium Monaſterij gaudet immunitate, nam non dicitur commiſiſſe homicidium in Eccleſia, vel Cœmeterio.*

2 *Clauſtrum, Dormitorium, & Refectorium gaudent immunitate, item Septa, & clauſura Eccleſiæ, & domus ipſi Eccleſiæ contigua, & annexa; etiam ſi Rector ibi continuè non ſtaret.*

SVpponatur in facto quemdam homicidium patraſſe intus Dormitorium cuiuſdam Monaſterij; fuit dubitatum, an prædictus deberet gaudere immunitate Eccleſiæ, & fuit reſolutum in cauſa Epiſcopi Melitenſis contra illos de Ragnato, & Monetios inquiſitos de homicidio in perſonam Frãciſci Caraſi de Poliſtene com-
1 miſſo in Dormitorio Sanctiſſimi Roſarij dictæ terræ, & per Collaterale Conſilium, & Scriptorium fuit ordinatum non eſſe procedendum ad extractionem, ſed gaudere immunitate prædicta, quia dictum homicidiũ non fuerat commiſſum in Eccleſia, vel Cœmeterio ſecundum Bullam prædictam, & conſequenter non poſſe extendi vt dictum eſt ſup. tenet Abb. in cap. fin. nu.11. de immun. Eccleſ. quem cum alijs refert, & ſequitur Ambroſ. in tract. de immun. Eccleſ. cap. 5. num.7. vbi à nu.8. vſque ad finem ad ſimiles quæſtiones infert, ſed vide Farinac.q. 28.nu. 62. poſt infinitos Doctores quos allegat, vbi ſecundum communem concludit, ſubdit tamen in fine quod ſi Iudex Eccleſiaſticus vult procedere, bene id facere proteſtatione ſacrilegij in Eccleſia commiſſi.

Non obſtat quod appellatione Eccleſiæ veniat quoque Dormitorium, ex eo quod Dormitorium ipſum eſt acceſſorium, & connexum ipſi Eccleſiæ, & conſequenter de eo ſit iudicandum vti de Eccleſia, Capitulo vnico de immunitate Eccleſiæ, quia reſpondetur id procedere in alijs caſibus.

Obiter notandum, immunitatem Eccleſiaſticam prius à Deo datam fuiſſe, vt honor Eccleſiarũ ſeruetur, in quibus Sanctitas, & honor debetur, vt inquit Rebuffus ſuper Conſtitut. Franciæ in tit. de immunit. Eccleſ. fol.335. & ſeqq. omneſque Eccleſiæ ſiue maiores, ſiue minores gaudent immunitate prædicta, nec non Clauſtrum, Dormitorium, & Refectorium, Rebuff. vbi ſupra num. 8. & 9. poſt Alex. quem allegat in conſ. 145. in 1. dub. vol.7. vbi teſtatur ſic per Arreſtum fuiſſe iudicatũ: Adde Decian. in conſ.80. in vltim. dub. vol.3. Farinac. in d.quæſt 28.num.1.cum ſeq. de Eccleſia loquitur, verum etiam num.14. de Oſtio, Scalis, cœmiterio, & Clauſtro ipſius Eccleſiæ ſimiliter loquitur, prout etiam de cemiterio loquitur dicta Bulla Greg. XIV. & Ambroſin. loco, & cap. citato num.5. vbi num.6. de Atrio affirmat, & Decia. quem allegat Caualc. in dec.21.part.5.num.29. vbi addit quod in quolibet loco ſacrato benedicto intra ſepta, & clauſurã Eccleſiæ ac in domo ipſi contigua, & connexa eſto quod clericus ſiue Rector ibi continuo nõ ſtaret; & quid in porticu, Hoſpitali, Oratorio, Eccleſia interdicta, & diruta, vide Dom. Tapiam in primo

mo tomo iur.Regni à nu. 6. & ſeq.fol.67.poſt Farinac. in dicto quæſt.28.n.34.35.36.37. qui de Eccleſia interdicta non conſecrata, & Hoſpitali loquitur, Foller. in cap.Regni fol.103 num.4.5.& Ambroſ.in cap.10.num. 2.& Farinac.dicto loco nu.70. & ſeq. idem affirmat de Oratorio, & quid de fugiente ad Eccleſiæ circuitum videlicet per 40. paſſus circa Eccleſiam maiorem, & matricem,& 30.circa Eccleſiam non matricem,an immunitate prædicta gaudeat vide Farin. in dicta quæſt. 28.n.12. & Ambroſ. dicto cap.10. num.4. & an ſit per conſuetudinem derogatum,vide Dom.de Franch.dec. 402.num.9.

RESOLVT. CCLXXVII.

Beneficiatus non poteſt eſſe miles.

1 *Miles ſæculi non poteſt eſſe miles Chriſti.*
2 *Beneficiatus petendo inueſtituram in feudo ſui fratris præmortui, videtur renuntiaſſe clericatui, & beneficio.*
3 *Clericus coniugatus amittit beneficium.*
4 *Beneficiatus contrahens matrimonium, tacitè renuntiat beneficio, & habet illud pro derelicto.*

CONſultus quid iuris mihi videretur in hac quæſtione,reſpondi clariſſimam eſſe iuris concluſionem,militem ſæculi,non poſſe eſſe militem Chriſti,c.1.
1 de vaſſallo,qui arma bellica depoſuit,cap.1.§.qui clericus ſi de feudo defuncti Militis, cap.final.vbi Abb. de Peculio clericorum; Ratio eſt quia in eodem ſubiecto duo contraria concurrere nequeunt, leg. qui accuſare ff.de Accuſat.Nec contrariorum datur concurſus,leg. 1.C. de furtis, cum ſint repugnantia naturæ, l. qui ſoluendo ff. de hæred. inſtituendis & non dubitatur quin militare,ſit actus contrarius clericatui, Anton.Faber. deciſ.14 C.de Epiſcopis,& cleric.& in dec.12.C.de iuriſdictione omn. Iudic. latè Capicius deciſ.161.& ſic tenens beneficium,contrarium omnino actum facit ſi militat in ſæculo,Artam.dec.3.de clericis coniugatis; & ſicut inconuenit beneficiatum eſſe Militem, ita Militem habere beneficium,argumēto,quæ ſcripſit Iſern. in c.1.ver. ex hoc de beneficio fœminæ, vbi loquendo de feudis dicit formalia verba: Beneficiatus petendo
2 inueſtituram ſui fratris præmortui videtur renunciaſſe clericatui, & beneficio; & in verbo niſi pœniteat, ſcribit,niſi pæniteat eſſe clericum, non habebit feudū; & rurſus inferius, ſi deponit habitum, ſtatim habebit feudum;& ſic inter ſe taliter cōtrariantur, vt momento non poſſint inſimul permanere, ſecundum Lucam de Penna in l.nulli C.de Numerarijs, lib.12.& Anna in alleg.98.vol.1.faciebat pro eiuſdem opinionis confirmatione Bal.in c.2.de Milite vaſſallo,qui arma bellica depoſuit, vbi dicit iſta verba; Tertius caſus eſt, quando quis remouetur ob impoſſibilitatem ſubiecti, & habetur pro mortuo & ſubdit, quando fit digreſſio ad oppoſitam qualitatem. Hoc idem ſuadetur auctoritate gloſæ in c.1. de clericis coniugatis in verſ.relinquendo, vbi tex.dicit, clericum coniugatum amittere beneficium, ſubdit gloſ. quia facit actum contrarium beneficiato, ducendo vxorem,& contrario facto, quis
3 iuri ſuo renunciat,ſubdit gloſ.& ipſo facto renunciauit clericatui, modo renunciet beneficium per actum cōtrarium; & ſic per actum contrarium amittitur beneficium,pro qua opinione facit doctrina Panorm.in cap. 1.col.2.de clericis coniugat. poſt Rotam in dec. vnica de ſponſalibus in antiquis,vbi vult,vacare beneficium per matrimonium,quia facit actum contrarium: Non enim poteſt habere vxorem carnalem, & ſpiritualem; & ideo dicebat Bald. in conſ.22.vol.1.quod vera ratio perditionis beneficij, eſt renunciatio tacita, faciendo
4 actum contrarium,habendo beneficium pro derelicto, quia reddit ſe impotētem ad vtriquē ſeruiendum,& ſic per actum contrarium amittitur beneficium, quæ ratio eſt finalis,vt ait tex. in d.§. qui clericus,& in d.c.1. in fine de milite vaſſallo,quia arma bellica depoſuit,& ſic ſtatim vacat beneficium.

RESOLVT. CCLXXVIII.

Beneficium cum ſemel in Curia vacauit, an, & quando poteſtas ad Ordinarium redeat?

1 *Quando Papa apponit manum in aliqua re, non poteſt inferior intromittere.*
2 *Quando beneficium eſt reſeruatum Papæ, etiam ſi litteræ ſint ſubreptitiæ, non redit poteſtas ad Ordinarium.*

QVæritur quando Beneficium vacat apud ſedem, an,& quo caſu redeat poteſtas conferendi illud ad Ordinarium;& videtur quod tunc quando prouiſio Apoſtolica,non tenet propter ſubreptionem litterarū;
1 ſed dubium facit, quia ex quo Papa appoſuit manum; inferior non poteſt ſe intromittere pro illa vice,cap.vt noſtrum de Appellat.& hoc videtur tenere Innoc.in c. inter Dilecta de exceſſ.Prælat. ſecūdum vnam opinionem,de quo ibi per Panor.poſt gl.fin.allegat Ioa.And. in c.quod ſicuti de electio.diſtinguendo; Aut beneficiū erat reſeruatum,& tunc non redit poteſtas conferendi ad Ordinarium; Si verò Papa non fuerit vſus verbo reſeruationis,ſed mandauit conferri,non expreſſa perſona,tunc eſt idem, ſecus ſi fuerit expreſſa, & non tenuit collatio, quia tunc redit poteſtas Ordinario conferēdi,ex quo,illa perſona expreſſa,non poteſt illud habere,propter ſubreptionem litterarum,vel propter indignitatem perſonæ; Et facit hoc etiam pro impetratione Apoſtolica Domini Roberti Præpoſituræ ſancti Pauli, quia Papa vſus eſt verbo, reſeruationis, etiam clauſæ in corpore iuris; & ſic non debet redire poteſtas conferendi dictam Præpoſituram, pro illa vice ad Ordinarium,ſeu Capitulum ubi prætenderetur aliqua ſubreptio dictarum litterarum Apoſtolicarum; & ſic eſſet opus noua impetratione à Papa; Licet vt ſupra dictum fuit; Dicta prouiſio Apoſtolica dicti Domini Roberti præſeruetur à ſubreptione. Hæc ex Franciſco Marco dec.135.

RESOLVT. CCLXXIX.

Exemptionem à iuriſdictione Ordinarii,an Papa ſoleat concedere?

1 *Exemptio plena conceſſa à Pontifice, liberat à reuerentia Epiſcopi: ſecus ſi Epiſcopus concederet exemptionem.*
2 *Præſcriptio exemptionis tranſlatiua, ſimilis eſt exemptioni Papali, ſecus de extinctiua.*
3 *Ex generali, & plena exemptione, ſublatū eſt ius viſitādi.*
4 *Conceditur exemptio durante lite inter Epiſcopum, & ſubditum, ratione ſæuitiæ.*

IN facto:Reſpondi cum tribus dec.de Graſſ.quarum
1 tenor eſt. Cum exemptio plena Pontificis liberat etiā à reuerentia Epiſcopi,(licet ſecus ſit in exemptione conceſſa ab Epiſcopo) quia ſic tenuerunt Domini opinionem Felyn.contra Barb.in cap.cum inter de Iudic. quod probat tex. vbi Paul.de Caſtro, poſt Bald.in l. finali C.de bon.libert.& tradit Iaſon in l. ſed ſi ſic §. Patronum in 4. notab.de in ius voc. & ſentit Alex. in leg. Alia §.Allegantur ff.ſolut. matrim.

Pro qua opinione, vltra text.in l.finali, allegabatur text.in argumentum in l.etiam in verſ.Idem eſt ſi Principe de bon.libert.& in c.Abbatibus,& cap.Luminoſo 18.quæſt.2.Nec obſtat argumentum de Præſcriptione, videlicet, quod præſcribens exemptionem, tenebatur ad

ad reuerentiam Epiſcopo, ut per Oldrad. conſ. 254. col. 1. & 244. col. 1. in fine, & 172. Abb. in cap. veniens, col. 6. verſ. Pono ſecundo de Præſcriptionibus; & Pariſ. in cap. cum non liceat num. 42. eodem tit. quia illa iura loquuntur in Præſcriptione extinctiua reuerentię, quia ſicut Epiſcopus per ſuam exemptionem, non liberat à iure reuerentiali, ita nec per negligentiam, ſecus eſt in
2 præſcriptione tranſlatiua in alium, quæ eſt ſimilis exemptioni Papali, quæ licet liberet ab Epiſcopo, tamen ſupponit ſibi, cum exempti ſubſint Pontifici, vt per Bald. in tract. de exemptio.

Ex hac differentia inter exemptionem Papalem, & eam, quæ conceditur ab Epiſcopo, tenuerunt Domini in vna Gerunden. iuris viſitandi coram Domino Ant. Aug. ann. 1549. veram illam doctrinam Mariani tract. de viſit. col. 12. ver. Primo, quæro; vbi voluit ex genera-
3 li, & plena exemptione, etiam eſſe ſublatum ius viſitandi eo magis quia correptio concedebatur Abbati; & prohibebatur Epiſcopis, ne poſſent excommunicare, quæ cum ſint cohętentia viſitationi, ſublata etiam cenſeatur viſitatio, argumento è contrario, in cap. cū venerabilis §. 1. de cenſibus, & Dec. Rotæ 334. alias 2. de cenſibus in antiq. loquitur, quando Epiſcopus eximeret, quia tunc non veniret viſitatio, & intraret ratio Imolæ in c. cum ex officio de Præſcript. quia tunc quodammodo Epiſcopus renuntiaret viſitationi, quod non poteſt; Secus quando Papa eximit, quia ipſe poterit deputare viſitatorem.

4 Exemptionem commiſſam, cōſtito de Sęuitia in vna Fauent. iuriſdictionis coram D. Fabio de ann. 1549. Dixerunt Domini, eſſe concedendam propter actus poſt litem motam, nisi oſtenderetur proceſſus per Epiſcopum, iuxta dec. Ægid. 45. conſiderantes, quod præſumitur ſæuitia, & ſic dabitur exemptio, durante lite.

RESOLVT. CCLXXX.

Capituli poteſtas, an reſideat pœnes præſentes?

1 *Non ſufficit vniuerſitatem eſſe vocatam, niſi etiam adſint duæ partes.*
2 *De iure Canonico ſi fuerunt vocati Canonici, & noluerunt venire, cum reddiderint ſe indignos, poteſtas reſidet pœnes præſentes.*
3 *Requiruntur duæ partes vniuerſitatis præſentes, quando non adeſt habens poteſtatem vocandi abſentes.*

FVit dubitatum, quid agendum, quādo Capitulares abſentes fuerunt vocati, an poteſtas Capituli reſideat quoad præſentes: & Reſpondetur quod non, niſi adſint duæ partes, & ſic gloſ. in cap. 1. de iis, quæ fiunt
1 à maio. part. cap. quod requirantur ſaltē duæ partes, l. nulli ff. quod cuiuſque vniuerſitatis nomine l. finali C. de Præd. cur. & hoc tenet Bart. in l. omnes populi ff. de iuſt. & iur. in 2. quæſt. vbi tenet quod nō ſufficit eſſe vocatos, niſi ſint duę partes præſentes, & hoc procedit de iure Ciuili, & in vniuerſitatibus Ciuitatum, ſed de iure Canonico, in actibus Capitularibus, ex quo alii Canonici vocati fuerint, & nō comparuerunt, ſe reddiderunt indignos electione, c. cum nobis de electio. ſecundum gloſ. in c. quod circa de electio. ſecundum Innoc. in c. 1. de Maior. & obedien. & in c. 2. de noui oper. nunciat. & tenet Panorm. in cap. cum omnes de conſtit. & ibi per Felyn. & idem Panorm. in cap. cum nobis, & c. in cauſis de electio. & eſt ratio ſecūdum ipſum, quia ius vniuerſitatis poteſt reſidere in vno ſolo, alijs in remotis, vel longe agentibus, cap. gratiam de poſtul. l. ſicut ff. quod cuique vniuerſitatis: Idem dicendū eſt quando alii vocati nolunt intereſſe; Nec obſtat quod ex aduerſo dicebatur, quod requiruntur duæ partes vniuerſitatis, quia hoc verū eſt; quando Canonici non fuerunt vocati; tūc poteſtas Capituli reſidet quoad præſentes; ſimiliter ſi
3 non eſſet aliquis habens poteſtatem vocandi abſentes, niſi quia tūc requirerētur duę partes uniuerſitatis, tamen inſtaret finis termini electionis, ſeu alterius actus: quia tunc poteſt minor pars vocare maiorem; & ea nolente venire, poteſt Minor pars procedere, ſecundum Panor. vbi ſupra; & hoc verū, ſi abſentes eſſent ex cauſa neceſſaria, ut quia fuerunt expulſi per inuidiam, vel quia ſunt abſentes propter metum Tirāni; quo in caſu non præiudicat abſentibus, ſecūdum notata per Bart. in l. omnes populi ff. de iuſt. & iur. Inn. in cap. 2. de noui oper. nun. Adde gloſ. in Prag. Sanctio. ſub tit. de auctor. & poteſt. Sacror. Gener. concilior. c. 1. ſuper verbo duarum partiū; vbi tractat, an in actu vniuerſitatis requirantur duæ partes, & qualiter vocati nolentes venire faciunt ſe indignos, ita quod alii poſſint explicare actū per gl. in clem. quod vocandi de elect. hæc concordant cum his, quæ dixi ſupra in Reſolut. 247.

RESOLVT. CCLXXXI.

Capitulum, an poſſit committere vices ſuas?

1 *Capitulum poteſt committere vices ſuas in aliquibus negotijs arduis.*
2 *Quando Capitulum committit aliquid Canonicis particularibus, debet conſtare de Collegiali commiſſione.*

FVit dubitatum, an caſu quo requiratur conſenſus Capituli poſſit cōmittere vices ſuas, & reſpōdetur affirmatiuè, ſi requireretur cōſenſus omnium Capitularium, Archid. in c. Epiſcopus 16. q. 7. de quo habetur latè per Felyn. in cap. cum omnes, de conſt. qui videtur
1 tenere, quod in negotijs arduis, Capitulum poſſet committere vices ſuas aliquibus Canonicis, niſi darent eis Collegialem formalem commiſſionem; & iſto caſu oportet, quod appareat de commiſſione dictorum Canonicorum, cap. cum iure Peritus de electione, & iſtud facit ad quæſtionem quam habuit de facto, Capitulum Eccleſiæ Auenionenſis, nam commiſit certis Canonicis Capituli Priorat. Cautiner. nulli vnitis, menſæ dicti Capituli, & quod Canonici accuſauerunt quemdam qui fecit certa albergamenta, nec apparebat de commiſſione dictorum Cōmiſſariorum, nec quod haberēt poteſtatem ab albergandum, & ideo actus fuit nullus.

RESOLVT. CCLXXXII.

Cenſus, an poſſit redimi pro parte?

1 *Non poteſt fieri pro parte redemptio cenſus, inuito creditore.*

1 RESpondi Negatiuè, cum pro parte non poſſit fieri redemptio cenſus, inuito creditore ob incommoditatem, quam adfert particularis ſolutio, pro ut in ſimilibus retrouenditionibus, l. cui vſus fructus 30. de vſufruct. legat. & in l. ſi quis aliam 46. in fine ff. de Solut. Bald. in l. ex hoc iure ff. de iuſt. & iur. Alber. in l. uſus in principio ff. de vſu, & habitat. cum aliis latè per Riraq. de Retract. nu. 23. verſ. quinto infero, Craſſ. in §. Redditus quæſt. 12. num. 18.

RESOLVT. CCLXXXIII.

An gabella poſſit imponi emptoribus bonorum clericorum?

1 *Statutum contra emptorem, habet locum contra venditorem, & è contra.*
2 *Exemptio conceſſa venditori iuuat emptorem, & num. 4.*
3 *Immunitas Eccleſiæ extenditur ad alterum, quando alias Eccleſia damnum ſentiret.*
4 *Non poteſt exigi gabella ab ijs qui emunt à clericis.*

In

IN cauſa propoſita reſpondi negatiuè, ex eo quod quemadmodum clericis vendentibus imponi nequit huiuſmodi onus, neque ementibus imponi poterit, cum vendentes, & ementes ſint correlatiui; & ſtatutum contra emptorem, habet locum contra venditorem,
1 & è contra, Caſtren. conſ. 289. præſens dubium, col. 1. in fine verſ. & ego alias, Rot. coram Card. Seraph. in vna Camerinen. Prædij 10. Nouembris 1597. & multa ſimi-
2 lia adducit, & ideo exemptio conceſſa venditori, iuuat emptorē, Fely. in prohem. Decret. in verbo Gregorius nu. 6. Gemin. in ca. 1. col, 2. verſ. Fallit ſecundo, de temp. ordinat. in 6. Dec. conſ. 48. Maturè, ac diligēter, col. 3. in fine verſ. tertio principaliter, & in l. 1. num. 7. col. 2. ad med. C. de in ius vocan. vbi dat rationē, quia tractatur de eodem actu, Nell. de Bannit. in 2. part. 2. tempor. q. 4. ac in ſpecie gabellæ, de qua agimus. Ita cōcludit Bald. conſ. 31. ſtatuto ciuitatis Aſtenſis poſt medium verſ. ſolutio prima facie, lib. 1. vbi quod huiuſmodi ordinationes, & ſtatuta tollant per indirectum immunitatem Eccleſiaſticam, ſi quidem onus gabellæ eſt annexum contractui, & tanto minus Eccleſia, & clerici vendunt eorum fructus, quantum eſt illud onus gabellæ, l. ſi venditor ff. de ſeru. exportan. Quod etiam ſequendo Bald. voluit Surd. conſ. 301. num. 81. lib. 3. vbi quod Priuilegium conceſſum Eccleſiæ trahitur, quando ipſi Eccleſiæ non prodeſſet, niſi ad eos traheretur, tum quia immunitas Eccleſiæ, etiam ad alterum extenditur quādo alias Ec-
3 cleſia damnum ſentiret, quia ſcilicet vilius venderent: Tum etiam quia ratione coniunctionis gaudet quis beneficio, quo alias non gauderet, Natt. conſ. 590. col. fin. idem etiam concludit Rim. Iun. conſ. 724. nu. 48. & 49. lib. 6. vbi allegat Alciat. conſ. 216. n. 7. & adducit dictam rationem, quia tanto minus emptores emerent ob cauſam oneris gabellæ; & per conſequens euacuaretur priuilegium, & immunitas conceſſa clericis venditoribus, Menoch. conſil. 136. per tot. lib. 2.

4 Quemadmodum directè non poteſt Princeps ſecularis imponere onus, & gabellam ſuper fructibus, & bonis clericorum, ita neque per indirectum poterit hoc facere exigendo ab illis, qui emunt à clericis: Pro vt in propoſito ita arguit Dec. conſ. 48. Mature, col. penul. ante med. verſ. & adeo iſta procedunt num. 5. & quoad clericos idem dicit Menoch. d. conſ. 136. num. 8. lib. 2.

Maximè, quia gabella de qua agimus eſt onus extraordinarium, quo caſu immunitas conceſſa venditori iuuat emptorem, vt diſtinguit Bart. in l. licitatio §. vltimo ff. de public. & vectig. & in huiuſmodi oneribus ordinarijs loquuntur omnes DD. contrarium tenentes, de quibus per Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gl. 13. num. 12. Menoch. conſil. 136. num. 21. lib. 2. præſertim quia licet exemptio clericorum eſſet perſonalis, nihilominus ratione connexitatis priuilegium conceſſum perſonæ venditoris extenditur ad emptorem, qui habebit exemptionem, non propter ſe, ſed propter perſonam venditoris, qui poteſt vendere ſine onere gabellæ, Dec. conſ. 48. in fi. & conſ. 51. col. penul. in fi. verſ. non obſtat ergo prout generale eſt, vt immunitas etiam perſonalis tranſeat ad ſocios, & correlatiuos, quando damnum vnius dependet ab alio, Menoc. conſ. 136. n. 13. lib. 2. Natt. conſ. 1. nu. 10. & multa adducit Surd. conſ 301. nu. 80. cum ſeq. lib. 3.

RESOLVT. CCLXXXIV.

Vicarius Generalis, ex vi mandati generalis, an poſſit confeſſiones fidelium audire?

1 *Vicarius eſt Ordinarius, & Parochus ſupremus in Diœceſi.*
2 *Vicarius facit vnum tribunal cum Epiſcopo, & ipſum Epiſcopum repræſentat.*

IOannes Maria Nouatius Piſticinus Prouinciæ Baſilicatæ, me interrogauit, ſi Vicarius Epiſcopi habēs generale mandatum, poſſit confeſſiones audire: & prima facie videbatur dicendum quod non, illa ratione, Sacrum enim Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 15. de reformat. expreſsè ſtatuit, vt nullus poſſit audire cōfeſſiones niſi ſit approbatus ab Epiſcopo; quod confirmatur, quia magis proprium, & ſpecificatiuũ nomen Epiſcopi eſt, Epiſcopus, quam Diœceſanus, ſed Conc. dicente; Nullum poſſe audire confeſſiones, niſi ſit approbatus ab Epiſcopo, ergo tali nomine non comprehenduntur Vicarius, & alij Prælati inferiores, habentes iuriſdictionē Epiſcopalem, vt tradit gloſ. in clem. 1. de iur. patron. in verb. Diœceſanos, & in clem. 1. de vit. & honeſt. cler. in eodem verb. Diœceſanos, vbi etiam Card. q. 1. in princ. Bonifac. n. 24 & 25. Imol. nu. 12. & in cap. de Monachis de præben. n. 5. verſ. item aduerte, Panorm. in cap. cum olim de præſcriptionibus n. 2. Nauar. lib. 4. conſiliorum in prima editione tit. de ſponſal. conſ. 5. n 2. Bero. conſ. 22. num. 11. vol. 2. Anchar. in clem. dudum §. ſtatuimus de ſepult. in 1. notab.

Sed opinio eſt affirmatiua, quæ videtur magis probabilis, & confirmanda ex ſequentibus: Primò, quia
1 Vicarius eſt Ordinarius, & verè Prælatus, & Parochus ſupremus in tota Diœceſi, ergo ex officio poteſt audire confeſſiones. Secundo, ad confirmationem iſtius opi-
2 nionis, quia cum Vicarius conſtituat vnum Tribunal cum Epiſcopo, & repræſentet eius perſonam, cap. 2. de conſuetud. in ſextò, & cap. Romana de appel. in ſextò, ſicut poteſt hoc facere Epiſcopus, ita & Vicarius, qui repræſentat eius perſonam, vt patet ex iuribus allegatis. Tertiò, accedit auctoritas multorum, qui hanc ſecundam ſententiam, tanquam de iure veriorem ſequuntur, & præcipuè Anton. Cuccus lib. 5. Inſtit. Maior. tit. 4. n. 168. Tablen. verb. abſolutio 1. n. 31. notab. 14. Margarit. Confeſſ. fol. 8. col. 2. Summ. Roſel. in c. 9. concluſ. 5. fol. 22. Lancellot Inſt. Iur. canon. in titul. de pœnit. & remiſſion. in verb. proprio Sacerdoti lib. 2. Corona Confeſſ. in materia de confeſſione tit. de Miniſtro num. 50. verſic. ex dictis, ſequitur Guttier. in lib. 1. Canon. quæſt. cap. 27. n. 24. qui omnes loquuntur poſt Concil. Trident. in citat. ſeſſ. 23. cap. 15. in contraria parte citata.

RESOLVT. CCLXXXV.

Beneficium Curatum, an poſſit vniri Monaſterio Monialium in ſpiritualibus, & temporalibus?

1 *Abbatiſſa poteſt ex priuilegio habere iuriſdictionem ſpiritualem.*
2 *Abbatiſſa poteſt exercere curam per Vicarium capacem.*
3 *Abbatiſſa, & Moniales, non ſunt perſonæ laicæ, ſed Religioſæ, & Eccleſiaſticæ.*

VIdetur quod non: Primò, quia fœminæ ſunt incapaces, & non poſſunt exercere ea quæ dependent à poteſtate clauium, vt per tex. & ibi Abb. Felyn. & alii in cap. dilecta de maior. & obed. Dec. in l. Fœminæ n. 10. ff. de reg. iur. Franc. March. dec. 953. n. 6.

Secundò, quia Abbatiſſa, & Moniales ſunt perſonæ laicæ, vtpotè quæ nullum Ordinem habent, neque ſunt capaces eorum, vt per Abb. in c. fi. quinto requiſito de conſue. facit text. in c. ſi quis deinceps 16. q. 7. Quintil. Mandoſ. ad Regul. Cancel. reg. 11. q. 12. à n. 2. cum ſeq. Pariſ. conſ. 13. à n. 1. lib. 4. Caſtal. tract. de Imper. q. 100. f. 72. tom. 10. tractatuum nouiſſimorum, cum igitur ſint incapaces, non poteſt earum Monaſterio beneficium vniri, ſaltem in ſpiritualibus; nam ſi vniretur, ipſæ haberent ius exercendi ſpiritualia, quorũ ſunt incapaces, vt dictum eſt. His tamen non obſtantibus, quæ verè nō
1 obſtant, contrarium tenendum eſt ex ſequentibus: Primò, quia Abbatiſſa eſt capax iuriſdictionis ſpiritualis,

vnde

Digitized by Google

vnde poteſt habere ex priuilegio iuriſdictionem Epiſcopalem,& conferre beneficia,& clericos inſtituere,& deſtituere,ac Vicarios,ſeu Prouiſiores nominare ad ſuſpendendum , & excommunicandum , atque ad exercẽdum dictam iuriſdictionem ; vt exiſtimauerunt Abb. Felyn.& omnes in c.dilecta de maior. & obed. Decius vbi ſupra,Pariſ.conſ.12. Marſil.in tract. de Eccleſiaſticis redditibus c.15.n.8. Cũ igitur ſit capax iuriſdictionis ſpiritualis , ad quod nullum inconueniens militat , erit etiam capax curæ Parochialis in habitu;Nam hæc cura eſt iuriſdictionis,& à iuriſdictione dependet, licet quoad exercitium Sacramenta miniſtrandi, & ligandi, atque ſoluendi, & dependet à poteſtate clauium vt per ſe notum eſt, & per conſequens exerceri debet per perſonam quæ ſit capax clauium .

2 Secundò , quia Vicaria poteſt vniri Monaſterio Monialium,& Abbatiſſa poteſt exercere curam per Vicarium capacem,vt indicauit Rot.Rom.dec.21.de præb. in antiquior.Ægid.dec.162.& idem notat Conc. Trid. ſeſſ.25.cap.11.incip.In Monaſteriis,ibi mulierum.& ibi quibus imminet cura animarum , & Rot.in tit. de exceſſ.Prælat.dec.1.in nouis, alias 273. & ſic iam multoties vidimus fieri,& practicari, & in Italia ſunt Monaſteria Monialium habentia iuriſdictionem ſpiritualem, & beneficia vnita, vt per Cardin. & Imol.in clem. frequens de exceſſ.Prælat.& in Hiſpania etiam extat ampliſſimum Monaſterium Monialium,quod vulgo vocatur *de las Huelgas de Burgos* , & habet ſimiles iuriſdictiones, & vniones, igitur Rectoria Parochialis poteſt vniri Monaſterio Monialium , quia vnio dictæ Rectoriæ, nihil aliud eſt quam vnio in ſpiritualibus , & quod Monaſterium ſit verus Rector , ex quibus patet , quod hæc opinio vera eſt, & eam admittit praxis, & conſuetudo .

Quam tenendo , non obſtant contraria : Nam ad primum reſpondetur , quod fœminæ non ſint capaces ſpiritualium, quæ pertinent ad claues, quoad actũ, ſed benè quoad habitum,vnde cum in habitu ſint capaces iuriſdictionis ſpiritualis, poterũt eam exercere per ſufficientes Miniſtros,vt Rota vbi ſupra reſpondet,ſic videmus in Prælato electo, & confirmato , & non conſecrato,quia in actu non poteſt exercere ea,quæ ſunt ordinis Epiſcopalis , ſed in habitu habet iuriſdictionem , & ius exercendi in ſubditos,& poteſt exercere per aliũ Epiſcopum: & idem in Abbate habente iuriſdictionem Epiſcopalem,vt in c.fi.de offic. Arch. & ibi per Panor. & in cap.dilectus de off.Ord. Sic etiam videmus in Rectore nõ ordinato, qui licet in actu non poſſit exercere ea quæ ſunt ordinis, & quæ pertinent ad ligandũ,atque ſoluendum inter ſuos Parochianos,tamen habet ius in habitu,&poteſt exercere curam per alium idoneum, vt per omnes in cap.licet Canon.de elect.in ſexto. Tandẽ Collegium, Capitulum,& Monaſterium, nemo negabit quod in habitu poſſint habere ius exercẽdi iuriſdictionem Parochialem,& curam,vt quotidie videmus,licet in actu ſint incapaces, quia Collegium eſt perſona repræſentata, & ficta , vnde poſſunt exercere per alium , exiſtimo ego quod ille habitus eſt ſolum ius exercendi dictam iuriſdictionem,& curam per perſonam capacẽ.

Ad ſecundum fundamentum reſpondetur,quod Abbatiſſa,& Moniales,non ſunt perſonæ Laicæ, ſed Religioſæ, & Eccleſiaſticæ , quod pluſquam notum eſt , vt per Doctores ſupra citatos,& notat Sylue. & Angel.in ſuis Summis, Sylueſter verbo excommunicatio 5.num. 27.facit text. in cap.de Monialibus, & in cap.Mulieres de ſentent.excomm. c. ſi quis ſuadente Diabolo, & ibi Arch. & omnes 17.q.4. cum igitur ſint perſonæ Eccleſiaſticæ , & Religioſæ , erunt capaces iuris ſpiritualis , quoad habitum,vt è conuerſo dicimus, quod licet non habeat Ordines,tamen eſt perſona Eccleſiaſtica,& capax huius iuris , & poteſt beneficia conferre , Abb. & Felyn. in cap. cauſam de reſcript.Selna in tract.de beneſic.part.2.q.19.num.3.per tot. & ſic manet hic articulus dilucidatus.

RESOLVT. CCLXXXVI.

Nobilitas, ex quibus probata cenſeatur ?

1 *In dubio quilibet præſumitur ignobilis, & popularis .*
2 *Probata identitate cognominis , præſumitur probata identitas,nam pluralitas non præſumitur .*
3 *Identitas familiæ præſumitur ex identitate inſignium, teſtium depoſitionibus , matrimoniis contractis cum nobilibus, & ex deſcriptione in chronicis .*

GRifforum familiam commorantem Nolæ nobiliſſimam cenſeo ex nonnullis : Primò,quamuis regulariter quilibet præſumatur in dubio ignobilis, &
1 popularis,vt tradit Bald.in l.cum ignorant col.1.C.qui accuſ. non poſſ.& in l. in actionibus §. planè col.1.ff. de in lit. iurand. & qui nobilitatem allegat probare tenetur,cum ſit accidens,& non veniat à natura,vt tradunt DD.in c.1.§.ſi quis ruſticus de pace tenẽda,quibus accedunt multi,quos recenſet Menoch.de præſumpt.lib. 6.præſump.6.n.1.f.313. iuxta editionem Taurinenſem, tamen in caſu de quo agitur,ſupradicta cõcluſio minimè procedit, ſiquidem nobilitas iſtius familiæ probata cenſetur ; tum ex coniecturis, tum etiam ex veriſſimis probationibus : coniecturæ autem ſunt infraſcriptæ .

Primò, identitas cognominis Familiæ Grifforum,qui alibi ſunt nobiles .
Secundò, identitas inſignium eiuſdem Familiæ.
Tertiò, ex depoſitione teſtium,de nobilitate deponentiũ.
Quartò,ex matrimoniis cum nobilib.familiis contractis.
Quintò , ex verbis enunciatiuis inſtrumentorum in quibus nuncupantur nobiles .
Sextò , ex enumeratione facta in Chronicis Regni inter familias nobiles .

Et quoad primum . Probata identitate cognominis
2 cenſetur probata identitas familiæ , prout in ſpecie voluit Cæphal.conſ.9.num.18.vol.1.Caſſan.conſ.8.n.2. & conſ.9.col.1.Menoc.de præſumpt.lib 6.præſump.15. n.48.verſ. porrò hæc identitas,& Areri.conſ.37. col.1. verſ. propter identitatem nominis , & quamuis in vna familia poſſint eſſe Nobiles,& Ignobiles,vt dicit Socc. in conſ.246.col.2.lib.2.tamẽ probata nobilitate ab extra,non præſumitur pluralitas , ſed identitas , Ann. in ſing. 359. quanto magis probata nobilitate in eadem Ciuitate , præſumatur identitas familiæ ; & pro confirmatione ſupradictæ opinionis facit , quod pluralitas nominum non præſumitur,Bal.conſ.70.vol.1.Crauett. poſt alios optimè declarans conſ.564.n.45.& 46.vol.4. & generaliter pluralitas non permittitur in dubio , vt poſt multos tradit Ann.in ſing. 69. quibus addo Natt. in conſ.235.vol.2. Peregr. de fideicom.art.44.nu.44. & Petr.Ant.in tract.de fideicom.q.11. n 629.

3 Quoad ſecundum,cum dicta familia vtatur eiuſdem inſignibus,quib.vtũtur cæteri nobiles de Familia Grifforum, ſequitur quod ex huiuſmodi identitate, præſumitur identitas familiæ; & conſequenter nobilitas, ſecundum Bar.in l.tutelã ff.de capitis diminutio Caſſan. in Cathal. gloriæ mundi part.1. conſid. 41. fol.14. nouiſſimè Ioſeph Ruſticus in tract. quando filii in conditione poſiti cenſentur vocati lib.2.c.6.nu.27.f.47.Ann. in alleg.57.n.20.lib.1. qui citat Bar. in tract.de armis .

Quoad tertium,ſupradictæ familiæ nobilitas probatur ex multorum teſtium depoſitione deponentium de auditu, quæ depoſitiones faciũt præſumptionem,adeo quod transferũt onus probandi in aduerſariũ, Archid. in c.hæc videtur 22.q.5.Rom.ſing.241.Bal.cõſ.219.Teſtes col.2.lib.4.Socc.conſ.295.num.3.lib.3.Pari.conſ.7. num.21.lib.4. & poſt multos alios Menoch.de arb.iud. lib.2.cent.5. caſu 472.nu.5. qui declarat poſt Crauet.

Digitized by Google

quem refert procedere, cum illi è quibus audiuerunt ſunt vita functi, ſecus ſi viuerent.

Imò teſtes de auditu in materia nobilitatis plenè probant, Alex. poſt alios conſ. 178. col. vlt. lib. 2. Aret. in hac materia conſ. 37. in 2. dub. Socc. cōſ. 205. col. 3. verſ. quartò optimè lib 4. Cæphal. conſ. 776. n. 5. lib. 5. conſ. 358. n. 37. lib. 3. & conſ. 441. n 27. eod. lib. 3. Burſat. conſ. 152. num. 26. lib. 2. Mieres de Maioratu par. 4. q. 20. nu. 56. Roger. Durant. German. in tract. de commiſſione Cameræ Imperialis lib. 5. c. 28. num. 11. pag. 518.

Quoad quartum, clariſſimi iuris eſt, familias nobilitari per matrimonia contracta cū nobilibus perſonis, Scruff. conſ. 93. cum alijs quos probat Rub. conſ. 19. & non dubitatur, quin hæc familia de Griffis contraxerit nonnulla matrimonia cum nobilibus Ciuitatis Nolæ, præſertim cum nobili familia de Notarijs, & alijs.

Quoad quintum, de hac familia extant nonnulla inſtrumēta antiqua in quibus enunciatur eius Nobilitas, quorum verba in antiquis probant, gl. & DD. in c. cum olim in gloſ. de cenſib. Butr. in c. fi. de ſucceſſ. ab inteſt. Alex. conſ. 6. col. fi. vol. 1. & conſ. 90. col. 3. vol. 3. Cæph. conſ. 90. n. 6. & 24. vol. 1. Franc. Marc. dec. 208. p. 1. Rimin. Iun. cōſ. 26. n. 26. & 76. vol. 1. Pariſ. conſ. 41. n. 21. vbi allegat multos alios, Caballin. milleloq. 62. par. 1. & nouiſſimè Maſcard. de prob. tom. 2. concl. 621. n. 15. & 16. & latiſſimè tom. 1. concl. 106. vbi optimè declarat, Mādell. conſ. 83. num. 6. vol. 1. Crauetr. conſ. 564. n. 1. vol. 4.

Quoad vltimum articulum, res clara redditur ex atteſtatione Chronicorum, in quibus nuncupatur hęc familia Nobilis, & inter Nobiles adſcribitur, quæ deſcriptio probat Nobilitatē, ex latè traditis per DD. in l. 1. ff. ſi cert. pet. & in l. 1. ff. de offic. eius, cui mandat. &c. Mandel. conſ. 81. n. 6. cum alijs quos probat Rubin. in dec. 16. Cameræ Imperialis, ex quibus omnibus cenſeo hanc familiam fore nobiliſſimam.

RESOLVT. CCLXXXVII.

An Archipresbyteri Eccleſię Cathedralis Ciuitanen. poſſint eſſe Exequutores gratiarum Apoſtolicarum?

1 *Archipreſbyteri Ciuitatenſes habent dignitatem, ſecus verò de Ruralibus.*
2 *Conſuetudo tribuit dignitatem.*
3 *Guardiani Fratrum Minorum, Priores Prædicatorum, & aliorum Conuentualium ſunt capaces delegationum.*

1 REſpondetur, quod ſic, quia habent dignitatem, ex
Abb. in c. 1. de off. Archipresb. latè Menoch. conſ.
52. à num. 28. & à num. 175. & à num. 120. lib. 1. Boer. in
tit. de auctorit. Magni Conſilij à num. 72. Selua in tract.
de benef. p. 1. q. 2. fol. 12. Card. conſ. 33. Archiepresbyteri
verò Rurales, qui per vicos, aut alia loca particularia
conſtituuntur; non habent dignitatem, neque ſunt ca-
paces harum delegationū, ita Hieronym. Paul. in prax.
Cancell. fol. 26. in paruis, & Archiepresbyteratus de
Medina del Campo, eſt dignitas Ruralis, Puteus dec.
378. lib. 2. Imol. & Cardin. vbi ſupra, Abb. in c. ad hæc de
off. Archid. qui loquuntur in Decano Rurali, & ſic de
conſuetudine iudicari, & æſtimari videmus; & vera con-
2 ſuetudo tribuit dignitatem, vt per Selu. vbi ſupra. Fely.
in rubr. de maior. & obed. num. 8. an verò Archipresby-
teratus ſit dignitas, vide Rot. Rom. de offic. Arch. in an-
tiq. dec. 1.
3 Amplia ſupradicta procedere etiam in Guardianis
Fratrum Minorum, & Prioribus Prædicatorum, & alio-
rum Conuentualium, qui ſunt capaces harum Delega-
tionum, ex Imol. & alijs vbi ſupra, & ex Felyn. in c. cum
olim in princ. de maior. & obed. De alijs non eſt du-
bium, quia ſunt dignitates, & eas nominat Hieroym.
Paul. vbi ſupra.

RESOLVT. CCLXXXVIII.

An exequutor gratiæ in fauorem Reſignatarij, teneatur citare Reſignantem?

1 *Reſignans beneficium per reſignationem, & gratiam verificatam, amittit ius, & poſſeſſionem.*
2 *Reſignans, nō habet remedium reſtitutionis contra reſignatarium, ſed contra tertium.*

EXequutor gratiæ in fauorem Reſignatarij, etiam cum clauſula, ſi Reſignanti maneat, vnde commodè viuere poſſit, non tenetur citare Reſignantem ad verificationem, neque aſſumere partes Iudicis; tū quia Reſignans non eſt poſſeſſor, quia per reſignationē admiſſam dimiſit poſſeſſionem; tum quia gratia non parat illi intrinſecum præiudicium, cum in ea non diſputetur de facto, aut non facto eius, licet poſſet parare intrinſecum præiudicium, vt in proprijs terminis concludit Caualc. deciſ. 22. n. 6. & cum caſus de facto accidiſſet, quod quidam Exequutor ſummariè, & abſque citatione Reſignantis, gratiam verificaſſet, & exequutus eſſet, non audito Reſignāte comparente, & de ſuo extrinſeco pręiudicio allegante, vtpotè reſignationē fuiſſe meticuloſam, & non remanſiſſe illi congruam ſubſtentationem, de quibus directè non agebatur in gratia, negocium in gradu violentiæ, declaratum eſt, vim non fieri, ac eſſe remiſſum dictum negocium dicto Exequutori nō ob aliud, niſi quia gratia non directè præiudicabat, nec tractabat de facto tertiū, ob quod Exequutor habebat gratiā exequi, & reſignationem, quę vt erat facta, & per Pontificem admiſſa, nec ſuper ea aliquid reſtabat agendum ab Exequutore; tum etiam quia iam conſenſerat Reſignans, ex quo amiſit ius ad poſſeſſionem, & exceptiones dictæ ſolum tangebant proprietatem, & ſine eius præiudicio, poterat gratia exequi, licet poſtea in iudicio proprietatis obtinuerit Reſignans.

Et quod Reſignans per reſignationem, & gratiam
1 verificatam amittat ius, & poſſeſſionem, tenet Puteus
dec. 468. lib. 2. idem dec. 171. lib. 3. & dec. 175. lib. 3. &
licet in dec. 158. videtur dicere contrarium, intelligen-
dum eſt in fauorem eius, cōtra tertium, & quando gra-
tia adhuc non fuit ſortita effectum ſuum, nec clauſulæ
verificatæ contra tertium, gratia, vſq; dum ſortiatur ef-
fectum non amittitur poſſeſſio, & poteſt agi poſſeſſorio,
ſi ſpolietur: quod verò contra Reſignatarium, vel ha-
bentem cauſam, ab eo ſtatim literis expeditis, & conſē-
ſu in Curia præſtito amittatur poſſeſſio; intelligo quod
admiſſa reſignatione ſolum habeat detentionem Reſi-
2 gnans, ratione cuius reſtituitur cōtrà tertiū, non contra
Reſignatarium; hæc tamen poſſeſſio, aut detentatio, ſi
poſtea non ſortiatur effectum, reſignatio conuertitur in
poſſeſſionem legitimam etiam contra eum; & quod ad-
miſſa reſignatione, ius aliquod nō remaneat apud Re-
ſignantem, notat Paul. Æmil. Veral. dec. 81. in princ. p. 3.
melius Caſſad. de renunc. dec. 2. n. 3. eleganter Addit. ad
dec. 4. Rot. de renunc. in nouis n. 4. vbi Gomez. & alias
Rotæ deciſiones allegat: ſic etiam intelligendum eſt,
quod breuiter notauit Lācel. in tract. de attentatis 3. p.
c. 29. num. 9. eleganter etiam declarat idem Lancello.
in d. tract. par. 3. c. 24. quæſt. 7. per tot. num. 2. & 17. Eſt
tamē attentè legendus, quia quando concedit remedia
reſtitutoria, vnde vi, & attētatorum renuncianti ſpolia-
to loquitur contra tertium, nō contra Reſignatarium,
& ſic probant iura, & Doctores, & deciſiones per eum
allegatæ, ratione cuiuſdam ſtatus, & ſic loquitur in
3 dicto n. 9. Contra verò ipſum Reſignatariū non admit-
tit talem reſtitutionem, vt per eum in dicto n. 17. quia
loquitur in caſu fortiori: Igitur ex his vides, quod præ-
iudicium Reſignantis extrinſecum gratia eſt, & ipſe
non iudicatur poſſeſſor aduerſus Reſignatarium, ideo
citandus non eſt, vt ſupra concluſum eſt.

RE-

Digitized by Google

RESOLVT. CCLXXXIX.

An Abbas habens iura Epiſcopalia, poſſit diſpenſare, vt quis ſtudendo non ordinetur.

1 *Licentia vt quis ratione ſtudij per ſeptennium non ordinetur, non poteſt concedi ab Abbatibus, ſed tantum ab ijs qui habent iuriſdictionem Epiſcopalem.*
2 *Qui obtinent prædictam licentiam de ſtudendo, debent ſtudere in ſtudijs generalibus approbatis.*
3 *Licentia de non reſidendo prætextu ſtudij non ſuffragatur, niſi adſit conſenſus Ordinarij.*

1 INterrogatus, reſpondi, poſſe diſpenſare, vt quis ſtudendo non ordinetur vſque ad ſeptennium, vt notat eleganter Rebuff. in tract. de priuil. Scholar. priuil. 98. Franch. in c. cũ ex eo, & in c. commiſſa, & c. licet canon. de elect. in 6. quod eſt vtile ad tex. in c. 12. de refor. ſeſſ. 7. Conc. Trid. ſed opinio Franc. falſa eſt, & contra iura expreſſa, cũ id competat ratione ordinariæ iuriſdictionis, vt Franc. fatetur; & enim competat Electo, Capitulo, & aliis, habentibus iuriſdictionem Epiſcopalẽ, licet non ſint Epiſcopi, & ſic dicit ipſe ſeruari de cõſuetudine in Abbatibus; & cõtra eũ gl. & ferè omnes ibi tenẽt; obiter tamen aduerte, quod ad hoc, vt abſentes cauſa ſtudij excuſentur ab ordinariis, à non reſidendo durante prædicto tempore ſtudii debent petere licentiam ab 2 ipſo ordinario, & debẽt ſtudere in ſtudiis generalibus, puta in Vniuerſitatibus approbatis, vt omnes ſupradicti fatẽtur. Aduerte etiam quod per proprium motum Pii V. fel. recor. diſpoſitum eſt, quod diſpenſationes de 4 non reſidendo, prætextu ſtudii, non ſuffragentur, niſi accedat conſenſus Ordinarii, & eſt inter collectionem motuum fol. 408. mot. 29. vbi Additio dubitat, an quando quis ſe abſentat cauſa ſtudii, ſit neceſſaria licentia Ordinarii, & tandem ſe remittit ad conſuetudinem; ſed de iure verius erat licentiam requiri, licet de conſuetudine in ordinatis in pluribus Epiſcopatibus non ſeruetur.

RESOLVT. CCXC.

An Abbas habens iura Epiſcopalia poſſit dare licentiam Prædicatoribus ad prædicandum in ſuo diſtrictu?

1 *Fratres non poſſunt prædicare, niſi approbati, & examinati à ſuo Prælato, & præſentati Epiſcopo, ſeu Ordinario.*
2 *Quæſtores non poſſunt prædicare abſque licentia, & Quæſturæ, ac indulgentiæ, debent examinari ab Ordinario.*

POteſt Abbas dare licẽtiam Prædicatoribus ad prędicandum in ſuo diſtrictu, & eos examinare, & approbare, vt per Ang. Claua. in ſua Summa in verb. prædicare, quemadmodum & facit Epiſcopus, ſine cuius licentia, & approbatione, non poſſunt prædicare, ex Maiol. de Irregularitate lib. 3. c. 23. n. 17. Card. in clem. dudum de ſepult. tex. & ibi DD. in c. excommunicamus §. quia verò de heret. Sylu. verb. prædicatores per totum, Nau. in ſuo manuali latino c. 25. à n. 143. Corrad. Brun. in tract. de hæret. c. 4. Imò, & fratres non poſſunt prædi- 2 care, niſi approbati, & examinati à ſuo Prælato, & præſentati Epiſcopo, aut dicto Ordinario, ex c. 2. de refor. ſeſſ. 5. Conc. Trid. & proprio motu Leonis X. fol. 186. & licet Pius V. in quodam ſuo proprio motu id limitauerit in Mendicantibus, tamen Greg. XIII. reduxit id ad terminos iuris communis, & Conc. Trid. & ſic debent ſe Ordinario præſentare, & ab eo veniã, ſiue licẽtiam petere, niſi in Eccleſiis ſui Ordinis, ex ſuis priuilegiis: Lector tamen non debet examinari, vt declarat Additio ad dictum proprium motum Leonis, & ad quem officiũ prædicãdi pertineat, vide cum Alex. de Ales, Marquar. in tract. de Iudæis c. 4. nu. 24. & in tract. de cœlibatu Sacerdotum c. 3. n. 11. & de Quæſtoribus, an poſſint prædicare, vel debeãt examinari ab Ordinariis, & examinari eorum priuilegia, & Bullæ, vide certum Auctorem in forma præcedenti contra inquiſit. de hereſi n. 498. tom. 11. tractatuum nouorum p. 2. f. 411. & uide proprium motum Pii V. vbi tollit Queſtores, & ibi Conc. Trid. ſeſſ. 5. c. 9. de refor. & Dec. conſ. 177. Auil. in c. Prætorum c. 15. Azeued. in l. 27. tit. 6. lib. 3. recõpil. vbi refert Bullam Alexandri VI. de Quæſtoribus, & tex. & ibi Doctores in clement. Abuſionibus de pœnitent. & Sũmiſtæ verſ. Quæſtor. Enriquez in ſua Summa lib. 7. cap. 29. & c. 20. num. 3. & vtrobique gloſſæ, & omnes concludunt, dictos 2 Quæſtores non poſſe prædicare abſque dicta licentia, & quod Quæſturæ, & Indulgentiæ debeant examinari ab Ordinario, dictus Enriq. ait declaraſſe Sixtum V. & Greg. XIII. Summ. Pontif. fel. recor. quod Abbates poſſint publicare ſubditis ſuis, & in iis Regnis, ex l. 13. tit. 10. lib. 5. recõpil. omnes Indulgentiæ, Quæſturę, & Iubilęi debent antequam publicentur examinari à Commiſſario Cruciatæ, & à ſupremo Conſilio Ordinarii, & aliter publicantibus imponitur pœna, & ſic practicatur id quod diximus, quod Fratres in Eccleſiis ſui Ordinis poſſunt prędicare dicta venia non petita, Enriq. qui tenet idem dicto lib. 7. c. 28. litera C, Imò etiam vult Parochum poſſe abſque dicta licentia admittere Regularem, aut virum doctum, vt bis, aut ter prædicet in ſua Parochia, & Monachos, atque alios Theologos, ita tenuiſſe, ac pariter non eſſe neceſſariam Regularibus licentiam Ordinarii, ſed ſolum examinati, & approbati à ſuis Prælatis præſententur Ordinario, quæ mihi non placent, cum expreſsè contradicant diſpoſitioni Sac. Conc. Trid. ſed de hoc alias.

RESOLVT. CCXCI.

Abbas habens iura Epiſcopalia, an poſſit remittere denunciationes in cauſa matrimonii?

1 *Abbas habens iura Epiſcopalia, poteſt remittere denunciationes matrimoniales; ſed verior doctrina eſt quod non poſsit.*
2 *In generali commiſsione non veniunt ea quæ magnam præſeferunt grauitatem.*

1 POteſt vtique Abbas habẽs iura Epiſcopalia remittere, ex cauſa monitiones, quemadmodum poteſt Epiſcopus, de quibus in c. 1. de refor. ſeſſ. 24. Conc. Trid. & eſt ratio, quia hoc eſt iuriſdictionis Ordinariæ, & ad Ordinarium ſpectat; in cuius propoſito tenet Enriquez in Summa lib. 11. caſ. 5. n. 5. Nau. conſ. 1. tit. de ſponſal. lib. 4. & confirmatur, quia Vicarius Generalis Epiſcopi, nihil amplius habet, quam ordinatiã Epiſcopalẽ iuriſdictionem, & tamen poteſt ex cauſa relaxare dictas monitiones, quemadmodũ Epiſcopus, vt tenet Salzed. in Addit. ad prax. Bern. Diaz. c. 74. lit. D. & Segur. in ſuo Direct. Iudic. Eccleſiaſt. 2. p. c. 16. nu. 12 & 13. ac dictus Enriq. vbi ſupra, licet teneat requiri ſpeciale mãdatũ, & commiſſionem, ac ita declaraſſe Cong. Illuſtriſſ. Cardinalium ann. 91. contrarium tamen tenuerunt Menoch. conſ. 69. n. 55. lib. 1. Cæphal. conſ. 422. n. 72. lib. 3. Suar. de Paz in prax. tom. 2. prælud. 3. à n. 11. qui omnes fundantur in grauitate cauſæ, & quia Sacr. Conc. Epiſcopo ipſi committit, & eius arbitrium, & doctrinam exigit, de qua confidit; & ideo aliis non poteſt committe- 2 re, vel delegare, nec in generali commiſſione continẽtur, quæ magnam grauitatem præſeferunt; cui rationi reſpondet abundè Salzed. vbi ſupra; ſed quidquid ſit de harum veritate opinionum, ſat eſt, quod ex multis Cõciliis Prouincialibus, & Conſtitutionibus Epiſcopatuũ, id multoties denegatur Vicariis, licet in praxi opinio Salzed. & aliorum nõ ſit improbabilis, non extante ſtatuto, vel prohibitione in cõtrarium, multi id quod in

prædicto caſu poteſt Epiſcopus, admittunt in Abbate, aut alio iuriſdictionem Epiſcopalem habente.

RESOLVT. CCXCII.

Appellatione Clericorum, qui veniant?

1 *Appellatione Clericorum in materia odioſa, non veniunt Canonici, ſecus verò in fauorabilibus & indulgentijs.*
2 *Appellatione clericorum latè ſumpto vocabulo, veniunt omnes poſiti in quacumque dignitate, nam ſunt ad ſeruitium Dei deputati.*

IN varijs diœceſibus ſępe fuit controuerſum, qui venirent appellatione Clericorum, & dicebatur prima facie huiuſmodi verbum debere largiſſimè ſumi, pro omnibus clericis ſubiectis Epiſcopo, c. cũ tibi de verb. ſignif. ita quod cõprehẽdũtur Canonici, vt ibi habetur per gl. quia ex quo ſimpliciter, & indefinitè intelligitur de omnibus, etiam ſi concedatur priuilegium contra conſuetudinẽ deſcẽdentium ab inteſtato, vt propinqui ſuccederent in bonis intuitu Eccleſię acquiſitis, vt Epiſcopus poſſit diſponere, nam intelligetur de omnibus clericis, ſicut dicitur; Appellatione beneficiorum, tam maiora, quam minora beneficia continentur, etiã Præbendæ, & maiora beneficia, c. tua nobis de verb. ſignif. vnde ſecundum Io. And. in d. c. cum tibi, etiam comprehenduntur Canonici; nec obſtat c. ſedes de reſcript. vbi
1 non comprehenduntur Canonici tamquam maiores, & de primo gradu, quia loquitur de reſcriptis ad lites odioſis, ſecus in indulgentiis, Henric. Boic. in d. c. cum tibi, tractatur an nomen Clericorum debet ſumi largiſſimè, largè, & ſtrictè; nam in reſcriptis contentioſis, ſumitur ſtrictè, ſicut quando fit mentio de nomine Cathedralis Eccleſiæ, quia ſolum continetur Capitulum ipſius Eccleſiæ, non inferiores, ad euitandum periuriũ, c. cum clerici de verb. ſignif. Card. Florent. in d. c. cum tibi, quæ de ratione dubitandi: quare ibi appellatione clericorum continentur Canonici, vbi dicit, videri appellatione clericorum non venire Canonicos, c. ſedes, & c. quia periculoſum de ſent. excom. lib. 6. vbi quando fit mentio de ſententia excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, non comprehenduntur Epiſcopi, vel alii Superiores, niſi expreſsè dicatur; quia in caſu iſto tractatur de beneficio, quod debet latè interpretari, ſecus in odioſis, Ant. de Butr. d. c. cum tibi, idem tenet in materia ſtricta appellatione clericorum, non comprehenduntur Canonici, ſecus in materia larga, Panor. in d. c. cum tibi, tenet quod appellatione clericorum in priuilegio comprehenduntur Canonici Eccleſię, etiã Cathedralis, ſecus in reſcriptis ad lites, quæ ſunt odioſa, de quo etiam ſe remittit ad dicta per ipſum in rubr. de vit. & honeſt. cleric. circa fin. vbi tenet, quod ſũpto
2 largo vocabulo, appellatione clericorum veniunt omnes in quacumque dignitate ſint poſiti, ex quo ſunt clerici ad ſeruitium Dei deputati, cum duo ſint genera Chriſtianorum, vnum Clericorum, alterum Laicorum, cap. duo ſunt 12. quæſt. 1. hæc ex Franc. Marc. in dec. 1124.

RESOLVT. CCXCIII.

Abbatiſſa, an teneatur deputare Vicarium, vbi beneficium Curatum vnitur eius Monaſterio?

1 *Quando Parochiales Eccleſiæ ſunt vnitæ Monaſterio, Monachi tenentur præſentare Vicarium Epiſcopo, qui ab ipſo debet inſtitui, & vlterius non amoueri.*
2 *Vicarius in Parochiali vnita in Monaſterio debet eſſe perpetuus.*
3 *Quando beneficium eſt de menſa Monaſterij, & cura ſpiritualis reſidet penes Abbatem, tunc poteſt facere deſeruiri per Vicarium amouibilem.*
4 *Quando beneficium eſt pleno iure vnitum Monaſterio, tunc Prælatus poteſt facere deſeruiri eidem per Vicarium amouibilem ad nutum.*
5 *Quando beneficium eſt vnitum Monaſterio Mendicantium, aut Ordini Sancti Benedicti Congregationis B. Iuſtinæ, poteſt Prælatus facere deſeruiri per Monachum amouibilem.*

AD quæſitum reſpondetur pro parte affirmatiua, videlicet Abbatiſſam, & Moniales, teneri ad pręſentandum Ordinario Vicarium perpetuum, in caſu propoſito, facit ad hoc tex. in c. vnico de Capell. Mo-
1 nach. lib. 6. vbi etiam Monachi habẽtes beneficia parochialia annexa, tenentur pręſentare Vicariũ Epiſcopo, & ipſe debet inſtituere eum; & poſt inſtitutionẽ nõ poteſt ab ipſis Monachis remoueri, etiam contraria conſuetudine non obſtante: Tenentur igitur nominare Vicarium perpetuum; ita tenent Io. And. Anchar. Dominic. Franch. & alii, facit etiam tex. in c. de Monachis de præben. & in c. extirpandę §. quia verò eod. tit. vbi probatur, quando beneficium eſt vnitum alicui pręebendæ, teneri Præbendatum deputare Vicarium perpetuũ ad eius ſeruitium, cum cõgrua, ac ſufficienti aſſignatione, & in dicto c. de monachis probatur, Monachos teneri pręſentare Epiſcopo Vicarium ad ſeruitium Parochialium vnitarum, & Epiſcopus debet inſtituere eum, cum aſſignatione congruæ ſufficientis; & ſic erit perpetuus, ex d. c. vnic. de Capell. Monach. in ſextò, & notat Abb. in 5. notab. in d. §. quia verò, quod de iure communi nõ poteſt quis deſeruire beneficio per Vicarium temporalem, ſed habet deſeruire per Vicarium perpetuum, quem latè ſequitur Imol. in repet. igitur erit idem ſi ſit vnitum Monaſterio, & in præſenti.

Allegatur etiam textus in clementina quia Regulares in 1. par. de ſuppl. neglig. Prælat. vbi in Vicarijs, vel beneficiorum vnitorum Monaſteriis cadunt Collatio, Inſtitutio, & Deuolutio ob negligentiã, quæ omnia per-
2 tinent ad perpetuitatem Vicarii, & ſic Vicaria beneficii vniti eſt beneficium, & per conſequens Vicarius nõ poteſt eſſe ad nutum amouibilis, ex d. c. vnic. Igitur, contra dictum Monaſterium.

Deinde facit tex. in clem. ne in agro verſ. certum de ſtat. Monach. vbi in Prioratibus Monaſteriis vnitis debet poni Rector, aut Vicarius, qui collationẽ ab Epiſcopo debet ſumere, & debet eſſe 24. annorum, & ordinari intra annum, quemadmodum obtinens aliud beneficium Parochiale, quæ omnia denotant, Vicariam Eccleſiæ Parochialis eſſe beneficium, & per conſequẽs debere eſſere perpetuam.

Poſtremò allegatur tex. in clem. vnic. de off. Vic. vbi æquiparatur Vicaria beneficio Curato, quod denotat eſſe quid perpetuum, alias nullam incompatibilitatem induceret.

Pro parte contraria tamen facit, Primò, tex. in clem. 1. verſ. quidam de exceſſ. Prælat. ibi ad menſam, ibi ad formam; vbi tex. inſinuat, quãdo beneficia curata ſunt vnita ad menſam Abbatis, vel Abbatiſſæ, aut alterius Prælati, ex eo ſcilicet quia ipſi ſunt veri Rectores, & applicant ſibi, & menſæ ſuæ beneficii fructus, quod eſt vnitum in ſpiritualibus & temporalibus Monaſterio, & menſæ, Prælati nunquam vacant, & Prælatus poteſt aliis clericis beneficia illa concedere, ratione aliqua motus, non in perpetuum titulum, & ſic euidentiſſimè patet, quod poſſunt facere eis deſeruiri per Vicarium ad nutum amouibilem, & non tenentur nec poſſunt eis facere deſeruiri per Vicarios perpetuos, gl. & Card. declarantes illam gl. ergo, & ita Monaſterium.

Secundò, facit text. in clem. 1. de ſuppl. neglig. Prælat. vbi tex. inſinuat apertè, quod collatio, & deuolutio in beneficiis vnitis reſpectu Vicariæ, non habet locum in beneficiis vnitis menſæ Prælati, quæ nunquam cenſentur vacare, qui Prælatus eſt verus Rector, & ſic Vicarius

Digitized by Google

carius potius appellabitur, quam verus Rector, & in eo non habebunt locum, quæ in veris Rectoribus, & Vicarijs perpetuis ſtatuta ſunt, & per cōſequens Prælati potuerunt deſeruiti facere beneficijs per Vicarios ad nutum amouibiles, alias non eſſent ipſi veri Rectores, ſed ipſi Vicarij perpetui, quia Eccleſia non intendit habere duos verus Rectores, & immediatos, quemadmodum nec vxor duos maritos. Igitur, & idem poterit facere Monaſterium; quare ex his, hæc contraria pars videtur verior in ſuo caſu; ſed quia Doctores in varijs locis, materiam preſentis queſtionis confundunt, & ſibi ipſis ſunt contrarij, pro eius perfecta concluſione, ſtatuo concluſiones ſequentes.

Prima concluſio, quando beneficium Curatum eſt vnitum Monaſterio, præbendæ, aut prælaturæ, ſolum quoad temporale regimē, & titulum, ſcilicet, quia Monaſterium ipſum habet titulum, & ius perpetuū annexum gubernandi, & dictum beneficium, & eius bona tātum adminiſtrat, neque vtitur alijs iuribus ſpiritualibus, & tunc Prælatus Monaſterij tenetur deputare Vicariū Monaſterijs perpetuū; ita probat tex. in d. §. quia verò, & notāt Abb. Franc. & alij vbi ſupra, Abb. & Imol. in d.c. de Monachis, Rebuff. in prax. beneficiali l.1. tit. de vnionibus à n.6. Alph. Hoieda in tract. de incōpatibilitate beneficiorum p.1. cap.15. nu.3. & probatur eſſe vnitum ſolū quoad titulum, & temporalia, vel ex verbis vnionis, vel ex longo vſu deſeruiendi per Vicarios perpetuos, vt per Rebuff. Imol. & alios vbi ſupra, & in dubio ſic præſumitur vnitum, vt minus quam ſit poſſibile præiudicetur beneficio, Imol vbi ſupra, Fel. conſ.2.

Secunda concluſio, quando beneficium eſt vnitum
3 mēſæ Abbatis, aut Monaſterij, aut Prælati, ſcilicet, quia Abbas, aut Prælatus deſeruit beneficio per ſe, aut per ſuos familiares, vel alios, & ipſe percipit fructus beneficij in ſolidum, & ſoluit ſtipendia pro ſui libito ſeruiētibus; tunc quia beneficium cenſetur vnitum in ſpiritualibus, & Prælatus eſt verus Rector, & beneficium nunquā vacat; poteſt Prælatus ipſe, Abbas, aut Abbatiſſa, facere ipſi deſeruiri per Vicarium ad nutum amouibilem, vt per gl. d. clem. 1. verb. ad menſam, & in clem. 3. de ſuppl. neglig. Prælat. quam ſequitur Imol. Card. & alij ibi, per Franc. & Ancha. & Domin. in d.c. vnic. per Abb. & Imol. in d. c. de Monachis, & per Rebuff. vbi ſupra, melius etiam per eundem Rebuff. in d. §. quia vero notab.5. cōcl.2. fol.372. idem tract. de congrua portione nu.32. Rot. in tit. de exceſſ. Prælat. dec.2. alias 273. in nouis; Probatur tamen beneficium eſſe vnitum ad menſam; tum ex verbis vnionis, tum etiam ex modo, & cōſuetudine deſeruiendi, quæ vel debet eſſe immemorabilis, vel exhibito titulo vnionis quadragenario, vt per Rebuff. & alios vbi ſupra, Anchara. conſ. 162. Oldrad. conſ.296. Fel. d. conſ.2. Maſcard. in tract. de probat. l. 1. concl.179. & lib.3. concl.1413. nu.11. Boet. dec.345.

4 Tertia concluſio, quādo beneficium eſt vnitum Monaſterio pleno iure, & dicitur pleno iure quādo Prælatus habet omnimodam iuriſdictionem ſpiritualem in beneficio, & eius Parochianis excluſo in totum Epiſcopo, vt in c. quoniā, & ibi Abb. de priuil. tunc poteſt facere ei deſeruiri per Vicarium ad nutum amouibilem, vt per gl. in d. clemen.1. verb. ad menſam de exceſſ. Prælat. & per Franc. & Anch. in d. c. vnic. de Capell. Monac. & Auctores omnes ſupra citatos, & hæc eſt communis opinio a qua nullus diſcrepat, & tenet Abb. in c. Paſtoralis de priuileg.

Quarta concluſio, quando beneficiū eſt vnitum Monaſterio, pleno iure quoad curam animarum, & ea, quæ ad eam pertinēt in ſpiritualibus, & temporalibus, licet non quoad iuriſdictionem Epiſcopalem, quæ eſt ſupra curam, nec curæ omnino neceſſaria, prout eſt viſitare, excommunicare, & iuſdicere; tunc etiam Prælatus poteſt facere deſeruiri beneficio per Vicarium ad nutum amouibilem; licet in hoc aliqui velint contrarium ex ſupra citatis; ſed certè fallūtur, quia vnio beneficij, quoad iuriſdictionē Epiſcopalem impertinens eſt ad vnionem quoad curam animarum ſolum; nam dicta iuriſdictio eſt extra curā, & poteſt quis eſſe verus Paſtor, & Curatus, actu, & habitu, & nō habere iuriſdictionem Epiſcopalem; vnde ſi eſt verus Rector in ſpiritualibus, & tēporalibus, non video cur non poſſit deſeruire beneficio, vel per ſe ſi poteſt, vel per Vicarium ad nutum amouibilem, vt benè aduertit Imol. in d.c. de Monachis n.6. de præb. Imo dicta vnio ſimilis eſt vnioni ad mēſam; nam Monaſterium, aut Prælatus, eſt verus Rector, & gaudet vt talis beneficij fructibus, quos ſibi applicat, beneficiumque nunquam vacat, vnde nulla ratio inueniri poteſt, quam illa, quæ colligitur ex modo ſeruiendi.

Quinta concluſio, quando beneficiū eſt vnitum Monaſterio, cum clauſula, vt poſſit deſeruiri per Vicarium ad nutum amouibilem, ſeruanda eſt forma vnionis, quandocumq; beneficium ſit vnitum, & ita fatentur Auctores ſupra citati, & conſtat ex gl. & Franc. in d.c. vnic. de Capell. Monach. lib.6. Franc. Pauui. in tract. de viſit. part. 1. q. 6. nu. 43.

5 Sexta concluſio, quādo beneficium Curatum eſt vnitum Monaſterio Mēdicantium, aut Monachorū Regulariū, prælatus poteſt ei ſeruire per Monachū, aut Fratrem ad nutum amouibilem, & ita conſtat ex ſupra citatis, & nouiſſimè ſic diſpoſuit Pius V. Summus Pontifex fel. record. & apparet ex eius proprio motu, quod eſt in libro Collectionis Bullarum, & motuum fol. 558. aduerte quod idem erit in Monaſterijs Ordinis S. Benedicti Congregationis S. Iuſtinæ de Padua, cum ipſe ex priuilegijs Monachorum, & cum Monaſteria ipſa ſæpe ſoleāt per Monachos eius Ordinis gubernari, qui poſſunt etiam ſeruire dictis beneficijs, ſic eadem ratio militat, quæ eſt in beneficijs vnitis Monaſterio Monachorum, & quando eſt eadem ratio, appellatione Monachorum continentur Moniales, vt per Abb. & Fel. in c. de Monialibus de ſent. excom. Fulg. conſ. 121. Deci. in l. fæminæ ff. de reg. iur.

Aduerte etiam, quod nominatio talium Vicariorum ad nutum amouibiliū, pertinet ad Prælatum, ſiue Prælatā Monaſterij, cui beneficium vnitum eſt, & Epiſcopus ſolum debet admittere, & approbare licētiam adminiſtrandi Sacramenta, ſi Vicarius idoneus inuentus fuerit, quam poteſt examinare, neq; vlla alia, requiritur collatio, aut inſtitutio; & ſic fertur nouiſſimè declaratum fuiſſe per Sacram Congreg. Illuſtriſſ. Cardinalium interpretum Sacr. Conc. Trid. vt vidi in publico inſtrumento miſſo Romam, & colligitur ex Abb. & Imol. vbi ſupra, & ex Franc. in d.c. vnico, & ex tex. in d. clem. 1. de ſuppl. negl. Præl. & idem erit in Monachis, nam debent approbari, & examinari ab Epiſcopo, niſi Abbas, aut Abbatiſſa habeat iuriſdictionem Epiſcopalem, ex ſupra dictis, & ita declaratum eſt per dictos Cardinales.

Ex quibus omnibus colligitur, quod in Monaſterijs Monialium, & Abbatiſſa de qua agimus, in propoſita queſtione, poteſt deſeruire dicto beneficio, ſic vnito eius menſæ in ſpiritualibus, & temporalibus per vicarium ad nutum amouibilem, maximè quia ſic vſitatum eſt à quadraginta annis, & ſic cantat forma Breuis, & fuit vnita Vicaria, & quando Vicaria eſt vnita Monaſterio, poteſt deſeruiri per Vicarium ad nutum amouibilem, vt per Rot. in tit. de exceſſ. Præl. in nouis, dec. 2. alias 273. quæ eſt omnino videnda.

Et hanc opinionem tenendo, non obſtant contraria; nam ad primum reſpondetur, quod d.c. vnic. non loquitur in præſenti caſu, an Monaſterio poſſit deſeruiri, vel non per Vicarium ad nutum amouibilem, nec tale determinat, ſed ſolùm quando Vicaria confertur per præſentationem Monachorum, & inſtitutionem Epiſcopi, tunc debet eſſe perpetua, quia Inſtitutio, ſicut, & Collatio matrimonium ſpirituale denotāt, quod debeat eſſe perpetuum, vt Archid Domin. Io. Andr. & Franc. in c. t.

Digitized by Google

de reg.iur.in ſextò,Bellamer.dec.700.Nec poteſt Vicarius amoueri quacumque conſuetudine, aut ſtatuto non obſtante, niſi vltra ſtatutum, aut conſuetudinem ſit etiam confirmatio,aut Papæ priuilegium,vt gloſ.ibi verb.conſuetudine,notat,quam omnes ſequuntur. Igitur ſi in beneficio vnito, Monachi poſſunt nominare Vicarium ad nutum amouibilem, eſt caſus omiſſus in illo text. quod ſolum loquitur de modo ſeruiendi per Vicarium ad nutum amouibilem præſentatum,& inſtitutum,quia ſuapte natura perpetuus eſt, & de eius remotione, non verò de modo nominationis Vicarij, & obligatione, aut perpetuitate, vel non.

Ad tex.in c.de Monachis,reſpondetur,quod non loquitur de nominatione Vicarij, ſed de congrua ei aſſignanda, & quod Monachi debeant nominare, & Epiſcopus inſtituere, & declarat modum vnionis, nec an teneatur nominare Vicarium perpetuum, vel non.

Ad d.c.quia verò.Reſp.non loqui in vnione facta ad menſam,& in ſpiritualibus,& temporalibus,& ita omnes ibi declarant; ad tex.in clem.quia Regulares. Reſpondetur, quod in prima parte loquitur de beneficio non vnito ad menſam, & quod conſueuit regi per Rectores perpetuos cum collocatione, & inſtitutione; in ſecunda verò parte facit pro nobis.

Ad tex.in d.§.certum. Reſp. non facere ad caſum, quia in quantum loquitur de Vicarijs,loquitur incidẽter, & per modum tranſeundi, & non declarat an ſint perpetui, vel ad nutum amouibiles,vel an ſint Curati, vel non,& loquitur indifferenter de Prioribus habentibus ſolum nudam commiſſionem,& ſic in illo tex. nullum poteſt fieri fundamentum pro parte contraria.Ad text.in clem. vnica de off.Vicar.Reſp.loqui de Vicario perpetuo,& tunc æquiparari vero, & proprietario Curato, & non loquitur de Vicario ad nutum amouibili, & ſic remanet hæc pars defenſata, quæ videtur verior.

Ad nutum tamen aduerte, quod licet Vicarius ſit ad nutum amouibilis,non tamen poteſt amoueri, niſi finito anno ſeruitij, vt per Rebuff. in ſua praxi beneficiali lib.2.tit.de diſpenſ.de non reſidendo n.18.& tom.3. ad leges Gallicas tit. de materijs poſſeſſoris in beneficialibus art.9.gl.vnica,& in Præfatione per totam. Poſtea verò poteſt amoueri, nec datur illi remedium aliquod ad defendendam ſuam poſſeſſionem, & ita dicit iudicatum Rebuff. vbi ſupra.

Licet poſſit attentari,quemadmodum Locumtenens alicuius Correctoris,vel Vicarius alicuius Epiſcopi,vel alicuius vicem alterius gerens,& ab eo nominatus, nõ poteſt amoueri abſque cauſa,& ſi amoueatur datur illi officium Iudicis de manutenendo,vt per Gulie.Bened. in repet.c.Rayn.verb.duas habens filias à nu. 37. cum ſeq. Auil.in c.Prætorum c.4.Azeued.in lib.11.tit.5.lib. 3.recõpilat.de Franch.dec.409.p 2. Ita & dictus Vicarius,ſed quia in hoc eſſet facere Vicarium perpetuum, non credo quod praxis admitteret,& ſic teneo opinionem Rebuff.ſecundum quam iudicatum fuit.

RESOLVT. CCXCIV.

Diſpenſatio ad duo, vel tria beneficia, an extendatur ad iam obtenta, vel obtinenda?

1 *Sicut quis de nouo aſſequi poteſt beneficium vigore diſpenſationis, ita poteſt aſſequutum retinere.*

2 *Quando Papa concedit Epiſcopo facultatem teſtandi de fructibus beneficiorum, intelligitur etiam de teſtamento iam facto.*

FVit dubitatum, an habens vnum beneficium Curatum,& conſequitur aliud de facto,deinde impetrat diſpenſationem, vt poſſit cũ primo beneficio aliud curatum conſequi,poſſit retinere primum; ſeu an diſpenſatio ad obtinendũ duo, vel tria beneficia Eccleſiaſtica, ſe extendat etiam quoad beneficia prius obtenta; dubium facit c. non poteſt §. illud de præb. lib. 6. quia debet intelligi de duobus proximis vacaturis; ſed in contrarium facit l. ſi quis filio exhæredato ff. de inſtit. verſ. ex irrito teſtamento, quia ſicut poteſt aſſequi de
1 nouo,ita aſſequutum retinere,prout ibi dicit Io.de Im. cum permittitur aliquid de nouo facere, multò fortius iam factum conſumare, & hoc tenet Paul. de Caſt. in l. ex militibus ff.de teſt.milit. & ſic iſta diſpenſatio trahitur,verum facit quod voluit Paul.de Caſt.in l.hęc con-
2 ditio filiæ meæ §.ſi ſic ff.de cond.& demon.quando Papa concedit Cardinali, vel Epiſcopo facultatem teſtãdi de fructib.beneficiorũ, ſe extendit ad teſtamentũ iã factum,& ſequitur Alex.Imol.in d.l. ex militibus, licet Iaſ.ibi videatur aliter sẽtire,vide Frãc.Marc.dec.1104.

RESOLVT. CCXCV.

Abbas habens iura Epiſcopalia, an poſſit dare dimiſſorias ſubditis ſuis ad ſacros Ordines recipiendos?

1 *Abbas quamuis habeat iuriſdictionem Epiſcopalem, tamen non dicitur Diœceſanus.*

2 *Abbas habens iuriſdictionem Epiſcopalem,eſt Ordinarius.*

3 *Ordinarius eſt cui mandata eſt iuriſdictio iure proprio.*

4 *Ordinarij dicuntur omnes habentes iuriſdictionem contentioſam.*

PRo parte negatiua facit Primò, tex. in c. nullus de temp. ordin. lib.6. in quo probatur Prælatos inferiores, citra Epiſcopum non poſſe concedere dimiſſorias ſuis ſubditis, igitur nec Abbas habens Epiſcopalem iuriſdictionem eas poterit concedere, ac ita intelligunt Domin.Anchar.Philip.Franc. Archid. & alij relati à Pet. Gregor. Tholoſan. in ſuo Syntagmate iuris vniuerſi p.2.q.9.& confirmatur,nam dare dimiſſorias, & ordinare, eſt proprium ſolius Epiſcopi,non alterius, ex c.extraneo cum ſeq.71.diſt. vbi gl. allegat plura iura,& notant ibi Domin.Card.& omnes,igitur non pertinent ad non Epiſcopum, & per conſequens ad dictũ Abbatem:Itidem confirmatur, quia dare dimiſſorias, & ordinare pertinet ad Diœceſanum, ratione legis Diœceſanæ,vt per Abb.in c.dilectus de off. Ordin. notat Brunel.in tract.de Legat.concl.10.At verò Abbas,
1 etſi habet Epiſcopalem iuriſdictionem, non dicitur Diœceſanus,Rebuff.conſ.1.& 2.igitur dare non poteſt; Confirmatur inſuper, quia Epiſcopus eſt ſolus ordinator in ſua Diœceſi,c.perlectis,& ibi gl.verſ. & iurgia §. ad Epiſcopum 25.diſt.ideo ipſe ſolus concedit dimiſſorias,c.clericum 72.diſt.& ordinatio clericorum, & Eccleſiarum ad ſolum Epiſcopũ pertinet, c.1.q.1.per tot. & c.omnes Baſilicæ 16.q.7.igitur non pertinet ad Abbatem;nec ipſe poteſt facere, quia Abbas non exercet iura Epiſcopalia,niſi ex præſcriptione,c.peruenit,verſ. iura 16.q.1.

Secundò facit pro hac parte expreſſa dec.Sacroſancti Conc.Trid.ſeſſ.23.cap.10.de reformat.incip. Abbatibus,ac alijs quamtumlibet exẽptis, vbi expreſsè denegatur Abbati dare dimiſſorias,non obſtantibus quibuſcumque conſuetudinibus,& priuilegijs, idq; etiam denegatum eſt Capitulo ſede vacante,ex dec.10.de reſor.ſeſ.7.Conc.Trid.ergo dare nõ poteſt,& ſic pro parte negatiua,& in terminis tenet Salz. in addi. ad prax. Bernard.Diaz.c.25.& Simon.Maiol.in tract.de irregularit.lib.4.c.8.& c.5.num.5. Rebuff. in ſua prax. benef. lib.1.c.9.n. 6. nouiſſimè Henriq. in ſua Summa lib. 10. c.22.n.3.& in gloſ.ibi lit.T.& c.23. n.4. vides inquam, ex iuribus iſtis, & nouis deciſionibus deciſam hanc quæſtionem contra dictum Abbatem,& quod non poſſit omnino dare dictas dimiſſorias, eſt enim derogatum eorum conſuetudinibus, & priuilegijs. Confirma-

matur etiam, quia Abbas ipſe non poteſt ordinare, er-
gò & nec committere aliis poteſtatem ordinandi, quia
nemo plus iuris in alium conferre poteſt, quam ipſe ha-
bet, ex regula vulgari. Confirmatur etiam quia Abbas
nõ poteſt diſpenſare in interſtitiis, vt nouiſſimè probat
Frater Emanuel Rodriq. in declaratione motus proprij
Sixti V. ſub titulo de los centos dub. 8. fol. 31. ad finem
dictæ explicationis, & ita fertur fuiſſe declaratum Ro-
mæ per Sacr. Congreg. Illuſtriſſimorum Cardinalium
Interpretrum Sacroſancti Concil. Trid. igitur nec pote-
rit concedere dimiſſorias, cum ita vnum diſponat ad
Ordines, ſicut & aliud, & ambo ad vtramque legem
pertineant.

2 Pro parte affirmatiua, & in fauorem Abbatis, faciunt
ſequentia. Primò, quia dictus Abbas talem iuriſdictio-
nẽ habens, eſt Ordinarius, Gloſ. in clem. 1. verb. propriis
de reb. eccleſ. non alien. & cum Butr. Aret. Dec. Pari. &
aliis, Mandoſ. ad regulas Cancellariæ regul. 24. q. 2. nu.
4. & notatur in cap. Abbates de priuileg. in ſextò, notãt
Card. & Imol. per tex. ibi in cap. quantos de offic. Ord.
Butr. conſ. 19. Petrus Gambara in tract. de Legat. à La-
3 tere lib. 2. cap. 2. à nu. 54. Ordinarius enim eſt cui man-
data eſt iuriſdictio iure proprio, vt per Socc. in l. more
maiorum n. 17. ff. de iuriſdict. omn. iud. Anton. de Petr.
in tract. de iuriſdictione Epiſcoporum cap. 1. nu. 4. & 3.
4 Prælati, & Ordinarij dicuntur omnes qui habent iuriſ-
dictionem contentioſam, Gloſ. in verb. Prælati in clem.
dudum de ſepultur. & in cap. Romana §. 1. de appell. in
ſextò, Abb. & Doctores in cap. auditis de præſcript. vi-
de quæ dixi in Reſol. 304.

RESOLVT. CCXCVI.

Exequutor gratiæ nominatus, quid poſſit in defectum primi negligentis?

1 *Exequutor deputatus in defectum primi negligentis, debet aſſignare terminum competentem primo negligenti.*

2 *Quando ſunt dati plures Exequutores, & vnus in defectum alterius, debet conſtare de impedimento prioris, præuia trina monitione.*

1 EXequutor deputatus in defectum primi negligẽtis,
non poteſt exequi gratiam, & dare titulum, colla-
tionem, & poſſeſſionem impetranti, niſi prius notifi-
cauerit primo Ordinario, & aſſignauerit ei terminum
competentem ad exequẽdum, & eum citauerit, & au-
diuerit; & ſi ipſe primus Exequutor aliquas rationabi-
les cauſas alleget ob quas non potuit gratiam exequi,
differtur exequutio, & tenetur eum audire, & ſuperſe-
dere in exequutione; & ſi aliter faciet, nulliter proce-
dit; ſic enim conſului in cauſa mihi propoſita, & vidi
cauſam remiſſam primo Exequutori, quia ſecundus
abſque ratione ſe intromiſerat in ea, & inhibuerat; ita
notat Felyn. in c. fin. de præſump. circa finem, notant
etiam Doctores per tex. ibi in c. ſi Capitulo de conceſſ.
præben. in ſextò, facit text. & ibi latè Abb. in c. accipi-
mus de ætat. & qualit. Staphil. in tract. de lit. grat. in 4.
form. mand. de prohibendo à num. 1. fol. 59.
Confirmatur, nam quãndo dati ſunt plures Exequu-
tores ad exequendam gratiam, vnus ſcilicet in defe-
2 ctum alterius; non poteſt aliquis ex eis procedere, vſ-
que dum conſtet de impedimento alterius: & ad hoc,
vt conſtet de impedimento debet præcedere trina mo-
nitio, vt cum Ægidio, & aliis exiſtimat Addit. ad deciſ.
Rot. 5. de offi. delegat. in nouis, allegat gl. verb. requi-
ſierunt, in clem. dudum de ſepult. facit deciſ. Rot. 1. de
probation. in antiquioribus, & deciſ. 7. de offic. Dele-
gat. in nouis.

RESOLVT. CCXCVII.

Exequutores gratiæ cum clauſula (amoto quolibet detentore) quam iuriſdictionem habeant?

1 *Exequutor cum clauſula (amoto quolibet illicito detentore) non habent iuriſdictionem contra eos, qui de iure, ſed ſolum qui de facto contradicunt.*

2 *Ab exequutore gratiæ non excedente, nõ datur appellatio.*

3 *Prouiſus ab Ordinario de beneficio reſeruato, dicitur intruſus.*

4 *Intruſus non eſt citandus, niſi intruſio ſit excuſabilis.*

EXequutor gratiæ cum clauſula (amoto quolibet il-
licito detentore, & contradictore, &c.) habet ſolũ
iuriſdictionem contra eos, qui de facto, & non de iure
1 contradicunt, vt puta Intruſos, quos per cenſuras cõ-
pellere poteſt ad dimittendum beneficium, & ad reſti-
tuendos fructus; non tamen habet iuriſdictionem con-
tra eos, qui de iure contradicunt, & poſſident ſaltem
cum titulo colorato, in quorum fauorem tenetur in
exequutione ſuperſedere, & cauſam remittere, licet
ipſe raro faciat, vt per gloſ. in cap. pro illorum verb.
contradictores de præben. & ibi Innoc. Abb. & omnes,
latè Nauar. in cap. cum contingat, in octaua cauſa nul-
litatis, per tot. de reſcrip. Rebuff. in ſua praxi beneſ.
nou. prouiſ. verb. Amoto quolibet illicito detentore,
Put. deciſ. 271. n. 6. lib. 3.

2 Poterit etiam Exequutor, ſi hi ſunt intruſi, & de fa-
cto contradicant, procedere contra eos, ſpreta eorum
appellatione, nam ab Exequutore gratiæ, non exce-
dente, non datur appellatio, ſaltem ad effectum ſuſpen-
ſionis, vt colligitur ex dec. Rot. de appell. 45. in nouis,
& ex Franc. Marc. dec. 100. 1. p. n. 1. Pariſ. conſ. 28. n. 12.
lib. 4. & facit quia intruſus non eſt reſtituendus in ſua
poſſeſſione, notat Fel. in c. cum olim n. 11. de re iud. &
Pari. conſ. 47. nu. 32. lib. 4. & intruſus non poteſt dare
obiectas, & appellans non auditur, vt latè per Lancell.
in d. tract. de attentatis 1. p. c. 3. à nu. 69. cum ſeq. & is
3 dicitur intruſus, qui ab Ordinario prouiſus eſt benefi-
cio, quod vacauit in menſe, vigore alternatiuæ Papæ
reſeruato; vel quia prouiſus eſt ab Ordinario de alio
beneficio reſeruato; neque etiam iſte eſt citandus de
ſtylo Rotæ, vt in dec. 18. de reſtit. ſpol. in antiq. niſi in-
truſio ſit excuſabilis, vt per Mand. in reg. 1. q. 3. per tot.
4 Intruſus etiam dicitur qui habet titulum beneficij ab
eo, qui ei dare non poteſt, vt latè per Rot. dec. 13. de
cauſ. poſſeſſ. & propriet. in antiq. Innoc. & DD. in c. ni-
hil eſt de elect. Gutier. conſ. 10. n. 11. Mandoſ. in reg. 29.
q. 4 & de monitoriis q. 6. à nu. 37. Lancell. vbi ſupra: in-
truſus igitur eſt qui lite pendẽte intrat in poſſeſſionem
rei, ſuper qua litigatur, Caſſad. dec. 9. de cauſ. poſſeſſ. &
propriet. eſt & etiam intruſus qui cum ſola ſignatura
capit poſſeſſionẽ beneficij Reb. in tit. de pacif. poſſeſſ.
n. 51. & quis dicatur intruſus, ponit Selu. in tract. de be-
neſ. 3. p. q. 11. in 5. qualit. Gom. in reg. de trien. q. 27. 47.
& 48. ponit etiam Maſc. de prob. 2. p. concl. 937. et dixi
ſupra in Reſol. 224.

RESOLVT. CCXCVIII.

Iudex qui iudicauit in cauſa mortis, non ſequuta morte, an ſit irregularis?

1 *Propter conſilium in cauſa ſanguinis quis non eſt irregularis, niſi ſequatur mors, vel mutilatio.*

2 *Irregularitas nõ cõtrahitur niſi in caſibus à iure expreſſis.*

3 *In irregularitate proueniente ex homicidio, vel mutilatione, ſolus Papa diſpenſat.*

4 *Vigore cruciatæ non poteſt diſpenſari ſuper irregularitate contracta ex homicidio.*

4 Cum

Digitized by Google

4 *Cum homicida voluntario non poteſt Epiſcopus diſpenſare quoad ordines minores, & beneficium ſimplex.*

5 *In dubio facti debet quis reputare ſe irregularem, ſecus in dubio iuris.*

6 *Expreſſum dicitur, quod verbis clarè exprimitur, vel euidentibus ſignis colligitur.*

HAnc quæſtionem ponit Rota quæſt. 9. cuius tenor eſt: videtur Primò, quod ſint irregulares, ex tex. in c. clericus ibi, aut Iudicent inſerendas, ne clerici, vel monac. vbi non ſolum ex morte inflicta iudicatur quis irregularis, ſed etiam ex eo quod Iudex, aut alius conſuluerit, aut iudicauerit inſerendam; itaq; ex ſolo conſilio, aut iudicio contrahitur irregularitas, idq; etiam melius probatur in c. periculoſæ de pœnitent. diſt. 1. vbi Iudæi, qui Chriſtum non crucifixerunt proprijs manibus, ſed conſilium Pilato dederunt, aut pro eius morte inſtiterunt, dicuntur occidiſſe eum, idque etiam videtur probari in cap. ſicut dignum de homic. & in cap. ſententię, ne cleric. vel monac. igitur ſupradicti ſunt irregulares.

Secundò, quia per iura ſupradicta hanc opinionem tenuit Speculator in titul. de diſpenſation. §. iuſta, & Nicolaus de Ploue in tract. de irregularitate regul. 9. num. 5. tom. 14. tractatuum nouiſſimorum, eamdem opinionem tenet D. Antonin. de Florentia in eodem tract. c. 2. n. 6. in dicto tomo, & ſequitur eum Foller. in ſua prax. crimin. canon. par. 2. cap. 24. & nouiſſimè Salzed. in Addition. ad prax. Bernard. Diaz. c. 99. lit. B. & Quintilianus Mandoſ. in tract. Signaturæ titul. abſolutiones, aut habilitationes fol. 94. verſic. an autem Aduocatus, ex quibus videtur quod hæc communis ſit opinio.

Tamen contrariam opinionem tenet Abb. in dicto capitulo ſententiam quæſt. 101. in fine, & q. 34. & 35. in
1 quibus concludit, nunquam effici quem irregularem, & ſi conſilium præſtiterit, & ſanguis ſit effuſus, ſi non ſit ſequuta mors, aut membri mutilatio; & eandem opinionem in proprio caſu ſequutus fuit Sylu. in ſua Summa verb. homicidium 3. quæſt. 2. & Bernard. Diaz. in c. 99. eamdem videtur ſequi Ludouic. in ſua praxi criminali fol. 158. num. 12. & num. 16. Nauar. in cap. 19. num. 193. à numero 210. verb. dixi de forma, & num. 211. verb. dixi ſequutam; idem tenet Felyn. cum Ioan. Andr. Archidiacon. Dominic. & alijs in capit. ſicut dignum n. 21. Soto in 4. ſentent. diſt. 25. quæſt. 1. art. 3. verſic. debet autem, pro qua opinione facit Primò, quia ſola voluntate, etiam ſi perueniat ad actum extrinſecum, non efficitur aliquis irregularis, vt vult Nicolaus Ploue in dicto tractatu regul. 257. num. 17. & Archidiacon. in dicto capitulo periculoſæ, vbi gloſ. id videtur tenere; licet in contrarium à pluribus allegetur, Plaz. in epitome delictorum cap. 17. num. 5. & 6. Igitur cum in præſenti caſu ſolum adfuerit voluntas, quæ peruenit ad actum extrinſecum conſilij, ſententiæ, aut conatus, neque ad exequutionem proceſſum eſt, non debuit iudicans, aut conſulens effici irregularis.

2 Secundò facit, quia irregularitas non contrahitur niſi in caſibus à iure expreſſis, vt in capit. ſi quis de ſentent. excommunication. lib. 6. notant Doctores in c. ad audientiam de homicid. Plaz. de delict. c. 12. n. 11. Nauar. in cap. ſi quis autem de pœnit. diſtinct. 6. n. 35. ſed nullibi in iure expreſſum inuenitur, quod pro ſolo conſilio abſque exequutione contrahatur irregularitas: Igitur ſupradicti non debent cenſeri irregulares, neque obſtat text. in dicto capitulo clericis; nam ibi non dicitur quod mors ſequuta non fuit; imò apparet quod loquitur in caſu quo fuit mors ſequuta, & ex hoc denotatur, non ſolum contrahi irregularitatem, quando quis proprijs manibus aliquem occidit, ſeu etiam ſi iudicet, iubeat, aut conſulat mortem inferendam; ſed totum debet intelligi, morte ſequuta, vt iura, iuribus concordemus, & in dicto c. periculoſæ: conſtat etiam clarè quod mors ſequuta fuit ex conſilio, & inſtantia, & ſic etiam debent intelligi alia iura.

Sed vlterius procedendo, tertiò facit text. expreſſus in c. aliquantulum 15. diſt. ibi ſæua exequuti fuerint, vbi Curiales tunc iudicantur indigni, & irregulares, quando ſæua exequuti fuerint, ſcilicet quando mortem, aut mutilationem exequuti ſunt, non igitur ex conſilio, aut ſententia; contrahitur irregularitas, ſed ex exequutione, & ſanguinis effuſione, concurrente morte, aut membri mutilatione.

Quartò, & vltimo facit, quia hæc irregularitas, de qua agimus, è ſacris literis emanauit, at verò in ſacris literis ſemper fit mentio de reali, & actuali exequutione, & ſanguinis effuſione; Deus. n. odit virum ſanguinũ, & doloſum, & effuſionem ſanguinis, ita enim dixit ad Dauid Regem, Iſrael, vt conſtat ex lib. 1. Paralipomenon cap. 22. Multum ſanguinem effudiſti, & plura bella bellaſti. ideo non potes ædificare domum nomini meo, tanto ſanguine effuſo coram me: vbi in duabus partibus Dominus loquitur ſemper de ſanguine effuſo. Et alibi Paralypomenon lib. 2. c. 28. Non ædificabis mihi domum, eo quod ſis vir bellator, & ſanguinem effuderis. Pondera verbum (effuderis) & conclude, non dici ſanguinis effuſorem, qui numquam ſanguinem effundit, nec fuit cum cauſa, iuſſu, aut conſilio; nam non dicitur homicida, qui numquam hominem occidit, nec eius cauſa occiſus eſt, licet minatus ſit illaturum ſe mortem pluries, niſi fuerit ſubſequuta. Ex quibus omnibus hæc pars videtur mihi verior, & tenenda in iudicando, & conſulendo; nec videtur neceſſarium à Papa impetrare diſpenſationem, licet aliqui exiſtimauerint ſufficere diſpenſationem Epiſcopi.

3 Sed certè, ſi irregularitas contraheretur, non ſufficeret Epiſcopi diſpenſatio; nam ſuper irregularitate proueniente ex homicidio, aut membri mutilatione, ſolus Papa diſpenſat, vt colligitur ex Auctoribus in dicto capitulo ad audientiam, & notat Nauar. vbi ſupra n. 217. in fin Syłueſt. vbi ſupra quæſt. 8. & Sanct. Antonin. de Florentia vbi ſupra n. 40. & Bonaguida de Aretio in tract. de diſpenſatione n. 78. Nec tamen poteſt Legatus, aut Nuncius diſpenſare, niſi hoc habeat in mandatis, vt colligitur ex Abba. cum Additione, ibi Speculatore allegato ab Addit. in cap. clerici, de clerico excommunic. miniſtran. & ex Petro Gambara in tract. de legat. tit. de abſolution. ab excommunic. num. 9. licet contrarium videatur tenere ipſemet in dicto tract. lib. 10. de diſpenſatione num. 395. cum Collectario, quem allegat, ſed contrarium eſt verum, vt colligitur ex ſupradictis, & ex notatis in capitulo quod translationem de offic. Legat. & notat Sylueſt. in Summa verb. Legatus quæſt. 12. Neque etiam virtute Bullæ Cruciatæ, poteſt aliquis abſolui ſiue in foro exteriori, ſiue interiori, vt per Dominicum à Soto in 4. diſtin. 22. quæſt. 3. art. 1. & diſtinct. 3. q. 1. art. 3. Cordu. tamen tenet, quod in homicidio attentato, ſeu in irregularitate, quæ ex eo cauſatur diſpenſat Commiſſarius, ſed verius eſt, nullam contrahi irregularitatem, vt defendimus, & eſt de Indulgentijs quæſt. 43. dub. 4. & vide Medinam, & alios, quos allegat Frater Emanuel Rodriq. Luſitanus in explicationæ Bullæ Cruciatæ §. 9. num. 64. Guttier. in ſuis quæſtionibus Canonicis c. 3. num. 4. cum ſeq. qui etiam contra plures defendit, quod Sacerdos virtute Bullæ Cruciatæ poteſt abſoluere in foro conſcientiæ ab irregularitate ex delicto contracta, quia cum poſſit abſoluere a cenſuris, & hæc irregularitas ſit cenſura, poteſt abſoluere ab hac irregularitate, licet dictus Emanuel cum Soto, & Nauar. ſecurius putet eſſe diſpenſationem à Summo Pontifice impetrandam, quam ego etiam exiſtimo; neque etiam vigore Cruciatę poteſt diſpenſari etiam in foro conſcientię ſuper irregularitate contracta ex homicidio voluntario, licet poſſit in alijs irregularitatibus in dicto foro, vt per

dictum

Digitized by Google

dictum Fratrem Emanuelem Rodriq. in dicta explica-
tione Bullæ §. 13. n. 2. neque Epiſcopus poterit diſpen-
ſare cum hac irregularitate contracta ex homicidio
voluntario, etiam non culpabili, etiam ſi homicidium
occultum ſit, quoad forum conſcientiæ, ex deciſ. text.
in c. 6. de reformatione ſeſſione 24. Sacroſancti Conc.
Trid. & ita intelligit Nauar. in Manual. c. 27. in fin.
rum etiam ex cap. 7. ſeſſ. 14. dicti Conc. Trid. de refor-
mar. & ita intelligit Nau. in dicto Manual. cap. 27. in fi.
tum etiam ex deciſ. cap. 7. ſeſſ. 14. dicti Conc. Trid. de
4 refor. Epiſcopus non poteſt diſpenſare etiam quoad
beneficium ſimplex, vel ordines minores, licet id ſit
permiſſum iure communi, ex notatis in dicto c. ad au-
dientiam, & in dicto c. ſignificaſti de homicid. & in
cap. 2. de cleric. pugnan. in duel. Salzed. in prax. Ber-
nard. Diaz. c. 64. lit. B. & Guttier. in dictis quæſt. ca-
nonic. c. 13. à num. 16. ſed tamen dicta Conciliaris de-
ciſ. loquitur in homicidio doloſo, non verò, iuſtè per-
petrato; ſed vt fatetur dictus Guttier. nu. 19. nullibi
in iure probatur, quod in homicidio voluntario Epi-
ſcopus potuerit diſpenſare quoad ordines minores, &
beneficia, ſed ſolum in homicidio caſuali; vnde tenen-
dum eſt, quod in caſibus in quibus contrahitur irregu-
laritas, quod contrahatur etiam ſi delictum ſit occultũ
per accidens, vt per Cordub. in ſuo Quæſtionario lib. 1.
q. 35. per tot. In homicidio voluntario requiritur di-
ſpenſatio Summi Pontificis, ſed in præſenti quæſtione
nulla requiritur, vt dictum eſt; nec obſtat, quod in du-
bijs, ſaltem in foro conſcientiæ quis debeat ſe iudicare
irregularem, ac petere diſpenſationem, & ſic caſus præ-
ſens cum ſit dubius propter contrarias opiniones, de-
bemus tenere eam, quæ irregularitati fauet, ex notatis
per Fel. Abb. & omnes in dicto c. ad audientiã; nam re-
ſpondetur quod procedit ſecundũ veriorem opinionẽ,
5 quando eſt dubium facti, tunc enim verè dubitamus de
irregularitate, & tenenda eſt in dubio pars ſecurior, cũ
conſtet tunc ex facto probato induci irregularitatem
ex iuris ſanctionibus, ſi de facto dubitatur; ſed quando
eſt dubium iuris, quia dubitatur an de iure in tali caſu,
& facto clarè probato, ſit ſtatuta, & inducta irregulari-
tas, tunc in dubio iudicandum eſt contra irregularita-
tem; nam irregularitas non inducitur niſi in caſibus à
iure expreſſis, ex tex. in c. ſi quis de ſent. excom. l. 6. ſed
id, de quo dubitatur non dicitur in iure expreſſum, ex
notatis in l. licet Impera. ff. de leg. 1. & in l. ſi tutor peti-
tus C. de pecul. tut. & expreſſum dicitur quod oculo
corporali legi, & videri poteſt, Bald. in l. ad probationẽ
C. de probat. Ang. in l. Prætor ait ff. de nou. oper. nunc.
idem Ang. in l. quoties ff. de hæred. inſtit. notat latè Ay-
mon Craue. in tract. de Antiquitate temporis in verb.
ampliatur à nu. 38. cum ſequentibus, Villalob. in tract.
commun. opin. tom. 2. lib. 9. tit. 34. num. 89. & 90. Ex qui-
6 bus omnibus colliges, quod expreſsũ illud dicitur quod
verbis clarè exprimitur, vel euidentibus ſignis colligi-
tur; & idem melius colliges ex Ludou. Molin. in tract.
de primog. lib. 3. c. 8. num. 5. & eſt text. in l. quidam rectè
ibi, quia ex verbis concipi poſſit ff. de liber. & poſthu.
at verò nullibi in iure canonico reperitur expreſsè di-
ſpoſitum, quod ex ſolo conſilio, aut ſententia mortis,
abſque reali facto, & exequutione contrahatur irregu-
laritas, nec euidenter colligitur ex verbis Canonum,
quæ de hac materia agunt; imò omnia iura ſemper fa-
ctum præſupponunt; ideo non debet conſulens, aut iu-
dicans ſe exiſtimare irregularem; hanc diſtinctionem
de dubio facti, & iuris poſuit, Plaz. in dicto tract. de de-
lictis c. 12. num. 11. & Nau. in c. ſi quis autem de pœnit.
diſtin. 7. qui eleganter reprobant differentiam commu-
nem, quæ fit inter forum conſcientiæ, & iudicialem, vt-
potè, quia irregularitas ſit inducta de iure poſitiuo, &
ſi eſt inducta in vtroque foro debet ſeruari, ſi verò ſit
dubium facti, & certitudo iuris, nulla ratio differentiæ
dari poteſt cur in vtroq; foro nõ iudicetur quis irregu-
laris; ſi verò ſit dubium iuris, nullo modo iudicatur, niſi
in caſibus à iure expreſſis; ſed tamen exiſtente dubio
facti, tenenda eſt communis diſtinctio, quia in foro in-
teriori eligẽda eſt pars ſecurior ad obuiandum pericu-
lo, & ſcrupulis; in foro verò exteriori Iudex non iudi-
cat niſi ex probatis; & exiſtente dubio facti abſoluit
reum, ex not. in l. qui accuſare C. de eden. & in l. fin. C.
de prob. & in dubijs reo fauendum eſt in foro exterio-
ri, ex notatis in l. Arianus ff. de act. & oblig. & ſic ad
contraria adducta in principio quæſtionis iam reſpon-
ſum eſt. Ex quibus omnibus remanet defenſa hæc ſe-
cunda opinio, quam tenendam exiſtimo, ſalua melius
ſentientis cenſura.

RESOLVT. CCXCIX.

Exequutores cum clauſula Inducentes, &c. quam iuriſdictionem habeant?

1 *Exequutores gratiæ Apoſtolicæ, per clauſulam inducen-
tes, &c. & defendentes, &c. habent poteſtatem, immit-
tendi in poſſeſſionem, & defendendi, poſt immiſſionem.*
2 *In aliquibus alijs Regionibus vbi eſt concordatum cum Se-
de Apoſtolica, facta exequutione expirat iuriſdictio
Exequutoris, & in reliquis recurritur ad Ordinarios.*

EXequutores gratiæ cum clauſula Inducentes, &
1 Defendentes, &c. non ſolum habent iuriſdictio-
nem ad ponendum in poſſeſſionem beneficij impetran-
tem, & ad faciendum ei reſponderi de fructibus; ſed
etiam ad defendendum eum poſt immiſſionem, ſi ab
aliquo tertio moleſtaretur, vt per text. & ibi Abb. &
Fely. in cap. quærenti de offic. Delegat. num. 10.
2 In Gallia tamen hæc concluſio non practicatur,
quia facta exequutione, Exequutor functus eſt munere
ſuo, & poſtea iuriſdictio Ordinariorum eſt, etiam quo-
ad turbationem in poſſeſſione; nam turbatus coram
Ordinario, conquæri debet per concordata ſupra al-
legata; ita notarunt Rebuff. in pract. benef. in form. nou.
prouiſ. verb. amoto quolibet illicito detentatore, &
March. deciſ. 100. par. 1.
In Hyſpanijs, ex Bullis conceſſis in fauorem Poten-
tiſſimi Regis noſtri Philippi à Summis Pontificibus fæ-
licis recordationis Pio Quinto, & Gregorio Decimo-
tertio, qui faciunt eum Protectorem Sacroſancti Con-
cilij Tridẽtini, credo quod ſeruatur idem quod in Gal-
lia, & quod cauſa contra turbantem remittitur Ordi-
narijs, & ſuper hoc dantur reſcripta in Supremo Conſi-
lio, & de iure communi, Abb. & Io. Andr. in d. cap. quæ-
renti, exiſtimabant quod præfata exequutione, ſi ali-
quandiu pacificè poſſidebat impetrans, erat extincta
iuriſdictio Delegati, aut Exequutoris, non obſtantibus
dictis clauſulis, ob quas moti fuerũt ſupradicti omnes,
& etiam ſeruare Curiam, affirmat Staphil. in tract. de
literis gratiæ, & Iuſtitiæ tit. de vi, & effectu clauſularum
fol. 180. in paruis; ex quibus infertur, quod meri Exe-
quutores cum clauſula (cæterum) quæ ſolet de ſtylo da-
ri Penſionario in reſeruatione penſionis, vel præſentan-
tibus gratias coram Auditore Cameræ in hoc Regno,
ſtante forma Sac. Conc. de qua ſupra, non poterunt
poſt præfatam exequutionem, iuriſdictionem exerce-
re, licet in fauorem Ordinarij contrarium aliquando
de facto obſeruetur; id tamen intelligo contra con-
tradicentes de iure, contra quos in prima inſtantia de-
bet recurri ad Ordinarios; contra verò turbantes de
facto non erit inconueniens, ſi procedatur ad extra-
iudicialem compulſionem, quando clauſula facit per-
petuitatem.

R E-

Digitized by Google

RESOLVT. CCC.

Abbas habens iura Epiſcopalia, poteſt dare licentiam alieno Epiſcopo exercendi Pontificalia in ſuo diſtrictu.

1 *Abbas poteſt in ſuo diſtrictu concedere licentiam Epiſcopo exercendi Pontificalia.*
2 *Appellatione Epiſcopi venit Abbas habens Epiſcopalem iuriſdictionem.*

1 POterit etiam Abbas ordinarius dare licentiam alieno Epiſcopo Pontificalia in ſuo diſtrictu exercendi, vt in electo: abundè in repertorio Felyni inuenies, & per Doctores in capit. 1. de tranſlatione Prælatorum, quia hoc eſt ordinariæ iuriſdictionis, vt in Concilio Trident. ſeſſion. 6. de reformat. cap. 5. quod diſponit, ſolum licentiam Ordinarij requiri ad hoc, vt quis poſſit Pontificalia exercere in diſtrictu alterius, & tex. in cap. 2. de reformat. ſeſſ. 14. qui loquitur de Epiſcopis titularibus; ſolum etiam licentiam Ordinarij requirit, aut proprij Prælati, ibi, niſi de loci Ordinarij expreſſa licentia, & ibi abſque ſui proprij Prælati: cum igitur Abbas ſit Ordinarius ſufficiet ſua licentia in ſuo diſtrictu, aliter nullus eſſet qui poſſet eam dare; nam tunc Epiſcopus in diſtrictu Abbatis iuriſdictionem Epiſcopalem habentis, non poſſet Pontificalia exercere, text. in cap. luminoſo, & ibi Doctores 18. q. 2. notant DD. in cap. 1. de verbor. ſignif. lib. 6. Inn. in cap. exiuj de priuileg. notat latè Rolan. à Vall. conſ. 32. a num 23. cum ſeq. lib. 3. & facit 9. quæſt. 2. per tot. notatur etiam in cap. Abbates de Priuileg. in 6. quod non poteſt alijs licentiam dare, & confirmatur, quia Capitulum ſede vacante, quod habet Epiſcopalem iuriſdictionem poteſt dare dictam licentiam, ex vi iuriſdictionis, gloſ. in cap. ſi Epiſcopus de ſupplen. neglig. Prælat. in ſextò, Abb. in cap. is qui de maiorit. & obed. Panuin. in tract. de poteſtate Capituli ſede vacante prima parte quæſt. 3. idem igitur erit in Abbate, qui etiam ex dicto cap. 2. de reformat. poteſt dare licentiam Epiſcopo titulari exercendi Pontificalia in ſua Diœceſi, & ipſe poterit ordinare eos qui ſunt alterius Epiſcopatus cum literis dimiſſorijs ſuorum Prælatorum, vt conſtat ex d. cap. in fin. & licet ex deciſione text. cap. 11. de reformat. Dimiſſoriæ debeant dirigi Epiſcopo exiſtenti in diſtrictu dicti Abbatis, & ibi ordinantis, ex eius licentia, & tunc iuſtè pro eo Pontificalia exerceat, vt in electo dixit prædictum Reperto-
2 rium, & quia etiam vbi eſt identitas rationis, vt hic, appellatione Epiſcopi continetur dictus Abbas, ex Franc. in cap. cum ex eo num. 3. de elect. in ſextò, vbi allegat Domin. & alios, & cum caſus accidiſſet, ſic conſului, & cauſa ad Rotam delata abſolutus eſt quidam ordinatus in dicta Abbatia cum dimiſſorijs ſui Epiſcopi conceſſis in forma dicti Conc. Trid.

RESOLVT. CCCI.

Vtrum Abbas habens iura Epiſcopalia poſſit ſubditos ſuos viſitare?

1 *Inferior poteſt acquirere ex conſuetudine ius viſitandi.*
2 *Abbas exemptus poteſt viſitare vt Ordinarius.*
3 *Abbas exemptus non poteſt viſitari ab Ordinario.*

AD hoc reſpondetur affirmatiuè, & ſic Abbas habens iura Epiſcopalia poteſt ſuos ſubditos viſitare, & moueor ex pulchro conſ. Oldrad. 116. incip. Prima quæſtio eſt in fine; ſequitur Alber. in ſuo Dictionar. lit. A. fol. 2. col. 3. in princ. docet etiam Domin. in cap. 1. §. hanc autem de cenſib. in ſextò, Mill. in ſuo repertor. in verb. Archidiacono, Aufrer. ad dec. Capel. Thol. 187. refert etiam Gregor. Lopez verb. de coſtumbre lib. 1. tit. 11. p. 1. & inferior id poteſt acquire-
1 re ex conſuetudine, vt dicunt ſupradicti, & notatur in cap. auditis de præſcript. quam conſuetudinem Sacr. Conc. Trid. approbauit in cap. 3. de reformat. ſeſſ. 24. vbi loquitur in Archidiaconis, & alijs inferioribus, Abbas vero exemptus, de quo agimus, cum habet iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopum, alio modo ha-
2 bet ius viſitandi; nempè vt Ordinarius, ex Oldrad. vbi ſupra, vnde ipſe non tenetur ſeruare formam traditam Archidiaconis, & alijs inferioribus, cum ipſe non ſit inferior, nec ſub Epiſcopo, & poteſt nominare
3 ſuos Viſitatores. Nec ipſe poterit viſitari ab Epiſcopo, aut Apoſtolico Delegato, virtute dec. text. in c. 9. de reformatione ſeſſion. 24. dicti Sacr. Conc. quia tex. ille limitatur in habente Epiſcopalem iuriſdictionem, & habente temporalem laicam in locis ſibi ſubiectis, ex dec. text. in cap. 11. de reformat. incip. in monaſterijs in fin. ſeſſ. 25. dicti Conc. Trid. & in Curia Romana practicatur, quod quælibet iuriſdictio temporalis, etiam limitata ſufficiat, & ita Iudices Rotæ decreuerunt in dicta cauſa inter dictum Epiſcopum, & Abbatem, ius viſitandi competere, & non poſſe à dicto Epiſcopo loca illi ſubdita viſitari, ſed quid rationis addat habere iuriſdictionem temporalem, adhuc non declaratum eſt.

RESOLVT. CCCII.

Tutores ex teſtamento executores, an poſſint coarctare leges, & pacta adiecta in diſpoſitione teſtatoris?

1 *Facti ſpecies.*
2 *Patronus poteſt in fundatione iuris patronatus quamlibet conſtitutionem, legem, & pactum apponere; & in dubio quælibet conditio appoſita cenſetur valida num. 3.*
4 *Amplia vt poſſit patronus apponere conditionem, vt valeat præſentatus in mortis articulo ſucceſſorem nominare.*
5 *Epiſcopus tenetur conditionibus in iuris patronatus fundatione appoſitis aſſentiri, redditur ratio num. 7. & quid ſi eſſent præter ius commune num. 6.*
7 *Liberum eſt patronis facere omnia quæ voluerit.*
9 *Amplia vt poſſit laicus donare Eccleſiæ prædium, cum conditione, vt ſoluat collectas laicis, quamuis alias non fuiſſet obligatus.*
10 *Amplia vt poſſit legans iubere, vt de legatis pijs à ſe factis, falcidia detrahatur, etſi non fuiſſet de iure detrahenda.*
11 *Amplia vt poſſit patronus donare Eccleſiæ emphyteuſim ſub conditione, vt reguletur ſicut eccleſiaſtica.*
12 *Amplia vt poſſit Eccleſia feudum retinere laicale recognoſcendo pro illo dominum laicum.*
13 *Amplia vt voluntas teſtatoris ſit vti regina attendenda; aſſignatur ratio num. 14.*
15 *Conſtituitur concluſio quod conditiones, & pacta contra tenorem fundationis adiecta ſunt nulla.*
16 *Fortificatur concluſio tribus medijs, primo ex deciſ. Rom. manuſcripta, cuius tenor refertur.*
17 *Fortificatur ſecundo ex dec. Curiæ Archiep. Neap. & ex alia deciſ. Farinac. 582. vbi dicit deciſum quod Sacerdos aſtrictus à teſtatore, vt ſingulis hebdomadis tres Miſſas celebret, debet eſſe actu Sacerdos.*
18 *Fortificatur tertio, quia licet permittatur tutori facere ea quæ vero Domino competunt, denegantur tamen ea quæ tendunt in præiudicium, & damnum pupillorum, quod Author adducit deciſ. ſuam Cur. Archiep. vbi fuit dictum non poſſe tutorem reducere Capellanias, & beneficia ad nutum, & amouibilia in ius patronatus.*
19 *Reſpondetur ad text. in l. fin. C. ſi maior fact. qui vult quod pupillus tranſacto quinquennio poſt pubertatem*

non eſt amplius audiendus, nam intelligitur quando non interuenit dolus, qui præſumitur exiſtente læſione, n.20.

1 TEſtator quidam inter cætera, quæ in ſuo vltimo te-
ſtamento præceperat, fuit vt eligeretur ius pa-
tronatus valoris tercentum aureorum apponendo in-
fraſcriptas conditiones videlicet, quod ad dictum ius
patronatus præſentetur vnus ex pauperibus ſuæ fami-
liæ, & quod eius filius habeat medietatem vocum, &
aliam medietatem habeant communiter omnes de fa-
milia: Accidit nunc, quod dicti teſtamenti executo-
res fecerunt quamdam capitulationem per quam or-
dinabatur, quod ad dictum ius patronatus præſente-
tur vnus ex pauperibus ipſius familiæ, quare poſt lon-
gum temporis ſpatium inſurrexit filius teſtatoris di-
cendo huiuſmodi capitulationem debere pro ipſo iure
declarari nullam, & inualidam, ex eo præſertim quia
eius medietas vocum reſtringeretur, cum ſtatim at-
que, quod alia pars præſentaret pauperrimum, ipſe
excluderetur à iure ſuo, & conſequenter numquam
eſſet locus præſentationi ſuæ. Quare conſultus dice-
2 bam in iure eſſe expeditum, patronum poſſe leges,
conditiones, & pacta ad ſui libitum in fundatione iu-
ris patronatus apponere, ita Franc. Marc. in dec. 474.
& dec. 494. vol. 1. Verall. in dec. 290. par. 2. Rot. diuerſ.
in dec. 442. p. 3. Gamma in dec. Luſitan. 107. & valida
3 vbique cenſetur quælibet conditio appoſita in funda-
tione, & in ſpecie vt præſentatus in articulo mortis no-
4 minet ſucceſſorem, Lambertin. de iur. patronatus lib.
1. quæſt. 9. art. 3. Amat. deciſ. 4. & ſecundum Fariaac.
5 deciſ. 570. cogitur Epiſcopus prædictis conditionibus
6 aſſentire, & ſi eſſent præter ius commune cap. nullus,
& ibi Panorm. de iur. patronatus, & hoc ne fideles re-
7 moueantur ab ædificandis Eccleſijs, & ab earum do-
tationibus, Rot. in vna Roman. iuriſpatronatus 31.
Maij 1613. coram Sacrato Ancharan. conſ. 113. nu. 2.
8 Abb. in cap. 1. num. 4. de præbend. Geminian. in conſ.
41. & 50. in princ. fundatoribus, etiam omnia permit-
tenda poſt quam amplius non reddit arbitrium, vt di-
9 cit text. in l. 1. C. de ſacr. Sanct. Eccleſ. Hinc eſt poſ-
ſe laicum donare prædium Eccleſiæ ea conditione vt
ſoluat collectas laicis, licet alias de iure non fuiſſet
obligatus ſoluere, Ancharan. conſ. 217. per totum,
10 Felyn. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ num. 77. de conſt.
Item poteſt legans velle quod de legatis pijs à ſe factis
detrahatur falcidia, Soccin. conſ. 405. num. 4. verſ. per
hoc lib. 1. licet alias non fuiſſet de iure detrahenda,
11 Auth. ſimiliter C. ad l. falcid. Item patronus poteſt do-
nare Eccleſiæ Emphyteuſim ea conditione, vt regule-
tur ſicut Eccleſiaſtica, vt fuit dictum in cauſa Medio-
lan. bonorum 15. Decembris 1597. coram Orano; ſi-
12 militer poteſt Eccleſia retinere feudum laicale reco-
gnoſcendo pro illo Dominum laicum, vt in c. verum
vbi hoc notant Aretin. n. 5. Abb. n. 2. & 13. Imol. num. 2.
& alij ſcribentes de for. competent. & voluntatem te-
13 ſtatoris, vti reginam attendendam eſſe voluit tex. in
l. in conditionibus primum locum ff. de condit. & de-
monſtrat. etiam recedendo à verborum proprietate,
Faber. in deciſ. 16. C. de verb. ſignif. contra text. in l.
14 non aliter ff. de leg 3. & ratio eſt quia voluntas teſta-
toris ſemper attendi debet, l. ſi quis filium C. de liber.
præterit. l. 1. C. de ſacr. Sanct. Eccleſ.
15 Quibus ſic, pro articuli dilucidatione, præmiſſis dico
huiuſmodi conditiones, pacta, & leges adiectas con-
tra tenorem fundationis eſſe nullas, & inualidas ipſo
iure ex ſequentibus.
16 Primo, quoniam ita cenſuit Rot. Rom. in vna Cæſa-
rauguſtana Capellaniæ 16. Martij 1587. coram Seraph.
cuius tenor eſt, fuit reſolutum ſententias de partibus
eſſe reuocandas, cum adiudicent Capellaniam Bartho.
lomæo contra formam contentam in fundatione iuris
patronatus, in qua fundator voluit quod repræſentare-
tur vnus ex conſanguineis deſcendentibus ex cogna-
tione ſua, c. decernimus 16. q. 6. c. illud in fin. & ibi Abb.
& alij de iur. patronatus, Mohed. dec. 268. Put. dec. 10.
& 11. de iur. patr. & conditiones in fundatione appoſi-
tæ ſunt ſeruandæ, Roch. de iur. par. in verſ. pro eo q. 12.
Lambert. lib. 1. part. 1. q. 9. in fin. num. 109. & lib. 2. & 3.
part. q. 5. & in fin.
17 Tum ſecundo, quia ita cenſuit Curia Archie. Neap.
in cauſa illorum de Minutilis, vt refero Ego ipſe in de-
ciſ. eiuſdem Curiæ deciſ. 71. par. 2. vbi fuit dictum non
eſſe recedendũ à conditionibus, legibus, & pactis adie-
ctis in limine fundationis iuris patronatus, quamuis
appareret de mutatione ſtatus eiuſdem beneficij per
ſpatium 25. annorum, iuxta terminos conſ. Nau. 1. de
præſcript. vt ſcripſit etiam ante me Farinac. in collect.
deciſ. 582. vol. 1. & in dec. 580. vbi ſtantibus verbis te-
ſtatoris, quod Sacerdos teneatur ſingulis hebdomadis
tres Miſſas celebrare, requiritur vt præſentatus actu,
non habitu tantum ſit Sacerdos.
18 Tum tertio, quia licet tutor loco Domini habeatur,
l. ad officium §. fin. ff. de adminiſtrat. tutor. de Franch.
deciſ. 121. ita vt ei permittatur facere ea quæ vero Do-
mino competunt, Guttier. de Tutel. quæſt. 13. Caualca-
nus eiuſdem nominis tract. c. 18. Converſan. de aucto-
ritat. tutor. §. 1. Galter. in pract. tutelar. c. 7. & ſi pupillis
expedit, poteſt etiam donare, l. tutor ad vtilitatem ff.
de adminiſtrat. tutor. l. cum plures §. fin. ff. eod. non
tamen poteſt facere ea quæ tendunt ad præiudicium,
& damnum pupillorum, prout hæc de quibus verba
facimus, l. contra ff. de pact. vbi tutor poteſt facere
conditionem pupilli meliorem non autem deteriorem,
ad idem text. in l. pupillus ff. de acquirend. rer. domin.
& propterea iure optimo fuit deciſum in Cur. Archiep.
Neap. vt refero Ego ipſe in deciſ. eiuſdem Curiæ deciſ.
53. part. 1. vbi fuit reſolutum, non potuiſſe tutorem,
Capellanias, & Beneficia ad nutum amouibilia redu-
cere in ius patronatus, quia eſſet facere de Beneficio
libero ſeruum, & proinde conditionem pupilli dete-
19 riorem: Non obſtat præfatum per quinquennium, quo
fit vt non poſſit amplius reclamare, l. fin. C. ſi maior
factus, Ruin. conſ. 179. num. 29. lib. 1. Pariſ. conſ. 100. nu.
69. vol. 1. Natta conſ. 295. Theſ. deciſ. pedem. 179. n. 13.
Menoch. de recup. poſſ. rem. 15. num. 140. conſ. 242. lib. 3.
conſ. 439. num. 47. & 48. lib. 5. conſ. 314. num. 23. lib. 4.
Rimin. Iun. conſ. 247. num. 62 & 248. lib. 3. & 436. lib. 4.
Simoncell. de decret. lib. 3. titul. 8. Gabriel. lib. 2. tit. de
minor. concluſ. 4. Alfan. collect. 293. Gamma deciſ. 76.
quia reſpondetur text. illum minime procedere inter-
ueniente dolo in ipſo contractu, vt in proprijs termi-
nis ſcripſerunt Curt. Iunior conſ. 50. nu. 13. Corn. conſ.
36. vol. 2. & Cacheran. in deciſ. 179. num. 13. & in caſu
20 de quo verba facimus adeſſe dolum non dubitatur, ſi
quidem dolus præſumitur re ipſa, exiſtente læſione, vt
per Ann. cum alijs per eum adductis conſ. 73. vol. 1. &
de læſione nec etiam dubitatur cum per Capitularem
quoad ad dictum ius patronatus præſentetur paupe-
rior, lædatur ipſe pupillus, ex quo eius facultas præ-
ſentandi coarctata cenſetur eligendo pauperiorem.

RESOLVT. CCCIII.

Abbas habens iura Epiſcopalia, eſt exequutor vltimarum voluntatum.

1. *Appellatione Diœceſani veniunt Abbates habentes iuriſdictionem Epiſcopalem.*
2. *Diſpenſationes, & commutationes vltimarum voluntatum, non ſolum committuntur Epiſcopis, ſed etiam Abbatibus habentibus iuriſdictionem ordinariam.*

PRedictus Abbas Ordinarius eſt exequutor omnium voluntatum vltimarum in concernentibus pias cauſas, quemadmodum Epiſcopus, quia hoc eſt iuriſdi-

riſdictionis, ex Abb. Ancha. Butr. & eſt communis in c. Ioannes de teſtamentis, & ibi Couar.num.1.qui omnes
1 affirmant quod Diœceſani appellatione, continentur Abbates habentes Epiſcopalem iuriſdictionem, vbi eſt eadem ratio, & plura allegat Matienzo in lib. 14. gloſ. 1.nu.46. tit.6. lib. 5.ex quo infertur ad deciſionem tex. in ca.8.& 9.de reformat.ſeſſ. 22. Conc. Trid.in qua deciditur quod ſit exequutor omnium piarum diſpoſitionum, & teſtamentorum,& poſſit viſitare Collegia Pia, Confraternitates, &c.quod etiam habet locum in dicto Abbate ex identitate rationis, & ſic practicatur,atque iura de viſitandis confratrijs, omnino videnda ſunt apud Pariſ.conſ.34. lib.4. cuius dicta hodie ferè ceſſant ex diſpoſitione dict. cap. 8. niſi aliud teſtator diſpoſuerit, cuius voluntas ſeruanda eſt, vt per Pariſium ibi, & etiam in dicto Abbate poſſunt verificari, & intelligi deciſiones capitulorum 5. & 6. dictæ ſeſſionis,
2 vbi diſpenſationes, & commutationes vltimarum voluntatum, non ſolum committuntur Epiſcopis, ſed etiam dicto Abbati ordinario; cum eadem ratio ſit ex ſupradictis, imò,& omnia iura prædicta ad eum extenduntur dicta iuriſdictione, & rationis identitate; & quia appellatione Epiſcopi venit alius Ordinarius, quando identitatis ratio concurrit, vt dictum eſt, & amplius dicetur.

RESOLVT. CCCIV.

Abbas, an poſſit diſpenſare iuxta tradita per Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 6.

1 *Ordinarij ſunt omnes habentes iuriſdictionem contentinſam.*
2 *Abbas poteſt præſcribere iura Epiſcopalia, & partem Diœceſis.*
3 *Abbas Ordinarius poteſt vti anulo, Mitra, pontificalibus, & benedictione ſolemni.*

RAtio decidendi eſt: nam Abbas habens talem iuriſdictionem eſt Ordinarius,gloſ.in clem.1.verbo proprijs de rebus Eccleſ.non alienan.& cum Butr.Aret Decio,Pariſ.& alijs,Mand.ad Regul.Cancell.Regul.24. q.2.num.4.& notatur in ca. Abbates de Priuilegijs in 6. notãt Card.& Inno.per text.ibi in c.quãto de offic.Ordin. Abbas in diſputatione incipiente Epiſcopus num. 29.& in cap.Decernimus notab.2.de Iudic. Mandoſ.in Regula 24.q.6.nu.4. Butrius conſ.19.gloſ.in cap. Ordinarij de offic. ordin. in 6. Petrus Gambara in tract. de Legato à latere l.2.cap.2.à num. 54. Ordinarius eſt cui eſt mandata iuriſdictio iure proprio, vt per Soccin.in l. more maiorum num. 17.ff.de iuriſdictione omnium iudicum, Menoch. de Arbitr. lib. 1. q.12. num.& appellatione Ordinarij venit dictus Abbas, vt per Decium conſ.121. col. 1. Antonius de Petris in tractatu de
1 iuriſdictione Epiſcoporum cap. 1. num. 3. & 4. & Prælati, & Ordinarij dicuntur omnes, qui habent iuriſdictionem contentioſam, gloſ. in verbo Prælati in clem. dudum de ſepulturis, & in c. Romana §. 1. de appellationibus in 6. Abb. & Doctores, in cap. Auditis de Præſcriptionibus, & dictus Abbas, qui habet iuriſdictionem Epiſcopalem quantum ad vtrumque legem Diœceſanam, & iuriſdictionis æquiparatur Epiſcopo, & poteſt interponere auctoritatem in alienationibus, vt Epiſcopus, ex text. quem ita intelligit Bero.in cap. 1. de Rebus Eccleſiæ non alienandis, cap. Abbatibus 18. queſt. 1. gl. in Clem. 1. ver. Proprijs de Rebus Eccleſiæ non alienan. Rodoan. in tract. de Rebus Eccleſiæ, Rubr. 30. à num. 64. Marcus deciſ. 181. par. 1. confirmatur, quia appellatione Diœceſani continetur alius Ordinarius, vt dictus Abbas,vbi eſt eadem ratio, Abbas in c. cum olim notab.4.de Præſcription. vbi Felin.in cap. poſt ceſſionem de Probationibus; at verò dicta conſtitutio Conc. Diœceſani loquitur nimirum ſi propter identitatem rationis extendatur ad Abbatem Ordinarium; licet negare non poſſimus, quod proprie ſumpto Ordinarij vocabulo, Epiſcopus contineatur, c. cum non liceat de Præſcriptioni, Clem. vnica §. volumus cum gloſ. verbo Diœceſanis, & ibi Card. queſt.4. de foro Compe. idem in Clemen. vnica queſt.8. de ſupple. negligen. Prælato, facit clem. 1. iuncta gl. 1. & 2. & ibi Cardinalis quæſt. 1. de vita, & Honeſt. cleric. gloſ. etiam in verbo Diœceſanis in Clement. 1. de iure Patronat. Felyn. poſt alios in c. olim de præſcriptio. Mandoſ. in regulis Cancella. regula 16. quæſt. 42. num. 3. Petrus Gregor. in Synthagmate iuris part. 2. lib. 16. cap. 12.
2 Confirmatur etiam,quia Abbas excludendo Epiſcopum,poteſt præſcribere omnia iura Epiſcopalia,& certam partẽ Diœceſis, Balb. in tract.de Præſcription.par. 5. q. 11.per totam,Petrus de Peruſio in tract.de vnione num. 30. Hieronymus de Monte in tractatu de finibus reg.c.75.Franc. in ca.cum perſonæ §. ſin autem de Priuileg. in 6. Abb.in cap. final.& cap.ad hæc de offic.Archidiacon. Pariſ. conſ. 95.lib.4.& conſ.35.num.9.& 22.
3 nu.14.eodem lib.vbi eleganter notatur, quod talis Abbas poſſit vti Anulo,Mitra, Põtificalibus,Benedictione ſolemni, deputare Vicarium, tribunal erigere, & Epiſcopus in eius diſtrictu, non poteſt ſine eius licentia Pontificalia exercere, facit etiam tex. in cap.peruenit, vbi gl. verbo iura 16. quæſt. 1. igitur cum Abbas de quo loquimur omnem iuriſdictionem Epiſcopalem in omnibus, & per omnia priuatiuè ad Epiſcopum ſi poterit facere, poterit etiam dimiſſorias dare, cum in iuriſdictione Epiſcopali contineatur, & etiam partem Diœceſis præſcripſerit, & ſic in ea nullum ius Epiſcopo Diœceſano remanſit, & in proprijs terminis, poteſt etiam diſpenſare in caſibus in quibus Epiſcopus, ex Innocen in cap. Statuimus de Maiorit. & obedien. Petrus Gambara in dicto tractatu lib. 10. num.432. & idem Panuinus vbi ſupra 1. parte quæſt. 5. & caſus, in quibus Epiſcopus diſpenſare poteſt, vide per Abb. Dec. & DD.in c. at ſi clericum §. ſequentibus de Iudicijs; & cap.6. de Reformat. ſeſſ. 24. & c.7. ſeſſ. 14. Conc. Trid. vbi Epiſcopus diſpenſat in omnibus irregularitatibus, & ſuſpenſionibus, ex delicto occulto prouenientibus, niſi ſint in forum contentioſum deductæ, & niſi proueniat ex homicidio voluntario; Ad quas nouas deciſiones, vide omnino Enriquez Ieſuitam in ſua Summa lib. 13. cap. 14. per totum,& lib.13. cap. 57. num. 4. & lib. 12. cap. 3. & F. Emanuel. Rodriq. in ſua explicatione Bullæ,fol.108.& 109.110.cum ſequentibus, & Simon. Maiol. in tract. de irregula. lib. 5. c. 51. à num. 4. cum ſequentibus, vbi latè ponunt, quando ex virtute nouarum deciſionum poſſit Epiſcopus reualidare titulum beneficij amiſſi ob aliqua delicta ſuſpenſionis,& irregularitatis, & quando poſſit diſpenſare in impedimentis matrimonij occultis, & quando id poſſit facere Confeſſarius virtute dictæ Bullæ, quæ per ipſos dicuntur de Epiſcopo, intelligenda ſunt etiam de dicto Abbate Ordinario,cum ea cõpetant ratione Ordinariæ iuriſdictionis, vt eleganter videbis in dicto Repertorio Felyn. de Epiſco. electo confir. & non conſecrato.

RESOLVT. CCCV.

An Exequutor gratiæ Apoſtolicæ, teneatur citare partes?

1 *Exequutor Apoſtolicus cum clauſulis denotantibus monitionem, vel conditionem, tenetur priuſquam exequatur facere aliqualem informationem.*
2 *Exequutor non tenetur aſſumere partes Iudicis ſi non vult, exceptis aliquibus caſibus.*

3 *Si*

3 *Si aliquis ſit in poſſeſſione, Exequutor tenetur aſſumere partes Iudicis, niſi conſtaret Exequutori eſſe notorie intruſum, ſed tutius eſt citare.*

1 DIſtinguendæ ſunt infraſcriptæ concluſiones: Prima Exequutor gratiæ Apoſtolicæ cum clauſulis, ſiue denotantibus monitionem, prout ſunt clauſulæ quæ de iure intelligũtur, etiam ſi in gratia non eſſent expreſſæ, prout eſt clauſula, ſi eſt idoneus, ſi eſt ſufficiens, ſi eſt dignus, & ſimiles; ſiue cum clauſulis denotantibus conditionem, vt ſi eſt Doctor, ſi eſt de tali vico, ſi beneficium vacat, ſi reſignãs habeat vnde viuere poſſit, ſi habeat congruam ſuſtentatione͂, & ſimiles tenetur priuſquam exequatur facere aliqualem informationem, & verificationem narratorum: in hoc tamen eſt differẽtia quod in primis, ſi non faciat, exequutio nõ erit ipſo iure nulla, ſed veniet annullanda, ſi poſtea prouiſus reperiatur indignus; in ſecundo verò erit ipſo iure nulla tamquam non obſeruata forma mãdati, vt per Abb. & Felyn. num. 28. in cap. fina. de Præſumpt. idem Abb. in clem. 1. de offic. Delegar. & in ca. 1. de re iudicata allegat Innocent. in c. inter dilecto de exceſſibus Prælatorũ, & hæc informatio eſt extra iudicialis, & non iudicialis, vnde licet ſit Exequutor alicuius collatoris non habentis iuriſdictionem, poterit etiam facere; quod non negarunt Abb. & Fely. vbi ſupra, & ad propoſitum clauſulæ, ſi beneficium vacat, Idem Inno. in cap. de cætero de re Iudicata Menoch. de Arbitr. Iudic. lib. 1. quæſt. 38. num. 4.

2 Secunda concluſio, Exequutor etiam ſi ſit datus, non ſolum cum clauſulis ſonantibus conditionem, & per verba, ſi tibi conſtiterit, ſi per diligentem informationem, vel alijs ſimilibus, non tenetur aſſumere partes Iudicis, & citare partes, ſi non vult, ſed poteſt extra iudicialiter procedere niſi in caſibus, de quib. ibi in diſcurſu quæſtionis, vt per Abbat. vbi ſupra, & Felyn. num. 18. & conſtat ex deciſione 4. de ſententia, & re iudicata in antiquis Domin. de Rota & dec. 7. etiam ſi ſit ei onerata conſcientia, vt per gloſ. in Clement. vnica de officio Delegat. & cum Bald. Alex. Alciat. & alijs Menoch. in dicto tractatu de arbitr. lib. 1. quæſt. 17. num. 14.

3 Tertia concluſio, ſi aliquis tertius ſit in poſſeſſione, etiam de facto, Exequutor tenetur aſſumere partes Iudicis, & eum citare, & audire, argumento text. in c. licet Epiſcopus de Præb. in 6. Innoc. in d. c. fin. idem in c. Propoſuit de conceſſione Præbendæ, & cum pluribus Naua. in dicto cap. cum contingat tertia nullitatis cauſa per totum, Euerardus conſ. 114. num. 2. Celſus conſ. 89. num. 4. Quintilianus Mandoſ. in Regula 34. quæſt. 42. num. 34. parte Regularum, Abb. vbi ſupra, Fely. in dicto cap. fina. num. 24.

Quarta cõcluſio, ſi Exequutori conſtat, quod poſſeſſor ſit notoriè iniuſtus, aut intruſus, nõ tenetur eum citare, vt per Celſum, vbi ſup. & colligitur ex his, quæ de intruſo notat Lancello. in tract. de Attent. 1. part. c. 3. à num. 69. cum ſequenti, & de intruſo non reſtituendo, Menoch. in tract. de recuperanda poſſ. remedio 15. à nu. 463. & Gomeſi. in regula de triennali q. 10. fol. 235. in paruis, ex quo infertur, quod ſi intruſio non ſit ita notoria, vel ſit intrincata, & excuſabilis, citandus eſt, vt per Celſum, & Lancellor. vbi ſupra; Securius tamen puto, quod in vtroque caſu citetur; Nam poſſet allegare aliquas cauſas, ex quibus ipſa intruſio offuſcaretur, ſi tamen Iudex abſque citatione procedat, debet conſtare in proceſſu de notoria intruſione, alias non valerent acta, vt per Rotam dec. 7. de Iudi. in Nouis.

Quinta concluſio, Exequutor gratiæ cum clauſula, ſi tibi conſtiterit, vel alia ſimili, ſi gratia directè tendat in præiudicium alicuius intrinſeci, nõ extrinſeci, appello intrinſecum, quando directè gratia ipſa aufert illi ius vel declarat auferendum, aut ablatum, quod habet, vel habere poteſt, vel prætendit in poſſeſſione, & proprietate, vtputa de clauſula, ſi Poſſeſſor tale delictum commiſerit ex quo veniat puniendus, vel ſi habet duo incompatibilia, vel ſi collator negligens fuerit, vel ſi fuerit Simoniacus, vel ſi eſt indignus, prouiſus, & ſimiles: & extrinſecum, appello quando aufert illi gratiam, ius maximè remotum, vt poſt mortem alicuius; vel aufert illi ius generale, puta conferendi pro illa vice, ſine aliquo delicto; vel aufert illi ſolum ius in proprietate, quia ad poſſeſſionem nullum ius habet: Item intrinſecum appello, quod dependet ex facto tertij, in gratia declaratum, extrinſecum verò è contra, &c.

RESOLVT. CCCIV.

An, & quodnam Indulgentiæ genus Epiſcopus, etiam non conſecratus conferre valeat?

1 *Indulgentia plenaria eſt remiſſio totius pœnæ temporalis, quæ poſt peccata remiſſa expianda remanſit, & eſt triplex ſcilicet, plenior, & pleniſſima.*

2 *Epiſcopus poteſt ſuis ſubditis concedere indulgentiam non plenariam.*

3 *Poteſtas concedendi Indulgentias eſt iuriſdictionis, & ſic delegari poteſt à Papa.*

4 *Epiſcopus non ordinatus ſed tantum electus, & confirmatus poteſt concedere Indulgentias.*

5 *Poteſtas concedendi Indulgentias, eſt iuriſdictionis voluntariæ.*

EXplicanda eſt in prædictis Indulgentiarum varietas, ac differentia, vt quæſitum facilius diſſoluatur, Præcipua autem diuiſio, ad quam reliquæ omnes reuocantur, habetur in extrauag. Vnigenitus de Pœnit. & remiſſ. in totalem videlicet, ſeu plenariam, & partialem, ſeu limitatam, de quibus Bellarm. tom. 3. lib. 1. de Indulg. ca. 9. Valent. ad 3. par. S. Thom. diſp. 7. quæſt. 20. puncto 3. Suarius tom. 4. diſp. 50. lect. 4. & 5. Nau. com. de Iubilæo, & Indul. Sylu. verb. Indulgentia, Tol. in Summa lib. 6. cap. 24. & communiter alij.

1 Indulgentia igitur alia eſt plenaria ſimpliciter, & ex communi eſt remiſſio totius pœnæ temporalis, quæ nimirum, poſt peccata remiſſa, expianda remanſit, ſiue in hac vita, ſiue in Purgatorio, & hæc ſecundum extrauag. Antiquorum de Pen. & remiſſ. eſt triplex, plena, ſeu plenaria, plenior; ſeu largior, & pleniſſima, inter quas, licet nonnulli diſcrimen ponere conentur, ex Bellarm. tamen, Vallen. Suar. & Tol. loc. cit. & præterea ex Soto in 4. d. 21. q. 2. art. 1. Cordub. de Indulg. q. 11. Med. tract. de Indulg. & magis communi, reipſa non differunt ſaltem ſecundum præſentem Eccleſiæ morem.

Porrò indulgentiæ plenariæ interdum addi ſolet particula (& remiſſio omnium peccatorum) quæ, ſecundum omnes, eſt potius declaratiua effectus Indulgentiæ plenariæ, qui eſt remiſſio omnium peccatorum quoad pœnam, ſeu totius pœnæ, virtute Theſauri Eccleſiæ, nam remiſſio quoad culpam ſit per Sacramentum Pœnitentiæ, non autem ex vi Indulgentiæ, ita d. Thom. & Doct. omnes in 4. d. 20. Sotus d. 21. q. 2. art. 3. D. Ant. 1. par. cap. 3. §. 3. & 5. Adrianus in materia de Indulg. Nau. ibidem not. 10. num. 12. Sylu. q. 10. & alij communiter.

Alia eſt Indulgẽtia plenaria, etiã cũ addito, & dicitur Iubilæum, quod quidem Indulgentię plenariæ nonnulla addit Priuilegia, nempe eligendi confeſſarium, qui etiã è reſeruatis omnibus abſoluat, commutandi vota, & ſimilia, & ſecundum Bell. & Suar. Iubilæum propriè ſignificat Indulgentiam anni Sancti, Cuius Typus erat Iubilæum veteris legis Leuit. 25. & 27. & num. vltimo.

Alia eſt Indulgẽtia plenaria, etiam cum addito, quæ propriè non dicitur Iubilęum, ſed potius Indulgentia plenaria inſtar, ſiue in forma Iubilæi, & ex iiſdem Bel-

larm.& Suar.ſignificat quaſcunque plenarias, quæ extra annum Sanctum cõcedi ſolẽt: Ex quibus patet differentiam Iubilæi, Indulgentiæ plenariæ ſimpliciter, & Indulgentiæ plenariæ in forma Iubilæi eſſe tantum accidentariam, ex D. Ant. §. 3. & 6. ſupplem. Gab. in 4. d.45. quæſt. 3. Cordub. q. 9. Io. de Anania tract. de Indul. Bellarm. Suar. Tol. ſupra & Rodriquez in Summa cap.184. num. 2. & alijs: Et hæc de Indulgentia plenaria, ſeu totali.

Indulgentia limitata, ſeu partialis eſt illa per quam non tota pœna, ſed eius tantum pars relaxatur, & ſub duplici præſertim forma tribui ſolet ex præalleg. Doct.

Alia igitur eſt Indulgentia tertiæ, vel quartæ partis peccatorum, & ſecundum præcit. Doct. & communem, eſt remiſſio tantæ pœnæ quanta perſolui debuiſſet hic, vel in Purgatorio pro tertia illa vel quarta parte peccatorum iam remiſſorum.

Alia verò eſt Indulgentia tot dierum, vel annorum, & eſt remiſſio tantæ pœnæ, quanta ſolui debuiſſet per pœnitentiam tot dierum, vel annorum, in hac vita, vel quanta in Purgatorio luenda foret, ſi hic peracta non fuiſſet: Et ſub hoc genere continetur quadragena, ſeu quarantena, ſeptena, & Carena, ex Bellarm. Val. Suar. & alijs. Indulgẽtia quadragenæ, eſt relaxatio tantę pœnæ, quanta redempta fuiſſet per pœnitentiam quadraginta dierum. Indulgentia ſeptena eſt remiſſio tantæ pœnę, quanta redempta fuiſſet per pęnitentiam ſeptem annorum, ſeu quanta reſpondet pœnitentiæ ſeptem annorum; Indulgentia verò Carena eſt relaxatio tantæ pęnæ quanta reſpondet pœnitentiæ quadraginta dierũ in pane, & aqua, & præterea pœnitentia ſeptem annorum, Carena enim dicitur; quaſi ciborum carentia, ita ex Bellarm. Suar. Val. & alijs; Ex hæc de Indulgentia partiali.

Indulgentia demum dici ſolet interdum culpæ, & pœnæ; Nõ quod ex vi Indulgentiæ vlla remittatur culpa lethalis, aut venialis (Indulgentia enim ex communi Doctor. vt præter alios docet Bellarm. cap.7. prop.1. & 4. & Suar. diſp. 50. ſect.1. & deinceps, formaliter eſt tantum remiſſio pœnæ extra Sacramentum ex vi Theſauri Eccleſiæ) ſed vel quia neceſſario ſupponit remiſſionem culpæ per Sacramentum pœnitẽtiæ, ex D. Ant. & Suar. nu.14. (idque omni conuenit Indulgentiæ etiam partiali, requiritur enim ex D. Thom. & communi, vt ſuſcipiens ſit in gratia) vel quia interdum datur plenaria cum facultate abſoluendi ab omni culpa, vt dictum eſt de Iubilæo, ac de plenaria in forma Iubilæi, vt ibidem ait Suarius.

2 Dico igitur primo ad quæſitum. Epiſcopus, ſua ordinaria auctoritate poteſt eius ſubditis Indulgentiam conferre limitatam tantum, ſeu partialem, non autem plenariam, & totalem, licet ex Summi Pontificis delegatione etiam plenarias tribuere queat: Prima pars principaliter ex cap. cum ex eo, & cap. Noſtro de Pœn. & remiſſ. & cap. indulgentiæ eod. in 6. vbi habetur poſſe Epiſcopos in die dedicationis Baſilicæ, vnius ãni Indulgentiam cõcedere (etiam ſi à pluribus Epiſcopis dedicetur) in alijs verò temporibus quadraginta dierum de pœnitentijs iniunctis, & ſecundum à prædictis Doctoribus communiter allatum eſt, quia plenitudo poteſtatis, vt dicitur in dicto cap. cum ex eo, eſt tantum in Papa, qui proinde tantum concedere poteſt quibuſcumque, & vniuerſæ Eccleſiæ cui præeſt, etiam plenarias

3 Indulgentias: Secunda pars principaliter, quia poteſtas huiuſmodi eſt iuriſdictionis vt mox probabitur, eſt igitur à Papa delegabilis, ſi quidem poteſtas hæc, ex communi Theologorum, & Canoniſtarum, ordinario imò diuino iure illi cõuenit, ex illo Matth.16. quodcumque ſoluerit, &c. Et hanc eſſe communem teſtatur Suarius diſp. 55. ſect. 6. num. 2. & patet etiam ex ipſomet vſu, ipſe enim Romanus Pontifex hanc poteſtatem plenariam tribuendi alijs, impertiri, ſeu delegare ſolet.

Dico ſecundo. Epiſcopus etiam non ordinatus, aut non conſecratus Indulgentias conferre poteſt dummo-

4 do ſit electus, & confirmatus, eſt communis D. Thom. in 4. d.20. q.1. art.4. quæſtiũcula 2. Palud. q.4. Sot. d. 21. q.1. art.4. Caiet. de Indulg. ad Iul. cap.2. D. Ant. ſupra §.5. Bellarm. cap.11. Val. p.3. Suar. diſp.50. ſect.3. nu.3. Sylu. q.5. num.13. & aliorum, & ratio eſt, hæc enim poteſtas non eſt, Ordinis, aut conſecrationis, vt patet, eſt igitur iuriſdictionis, & præterea principaliter exc. quod autem de Pœn. & remiſſ. quatenus ibi dicitur Indulgentiæ conceſſionem eſſe actum abſoluendi, & iudicialem, qui proinde in ſubditos tantum exerceri poteſt, eſt igitur iuriſdictionis, ſed ea, quæ ſunt iuriſdictionis, Epiſcopus adhuc non Ordinatus, ſeu non conſecratus præſtare poteſt, ex cap. Tranſmiſſam de elect: ergò, & Indulgentias conferre.

Dico tertio, Iuriſdictio huiuſmodi nõ eſt coercitiua, ſeu contentioſa, ſed voluntaria, ita Antonius Roſellus de indulg. num. 203. quem refert, & ſequitur Suarius diſp. 49. ſect.3. num. 9. idemque docet Bellarm. cap. 6. ad tertiam obiectionem, & ratio eſt, iuriſdictio enim voluntaria, vt habetur ex l.2. ff. de offic. Proconſ. ea eſt, quæ in volentes tantum exercetur, Indulgentia autem volenti non autem inuito conferri poteſt, requirit enim in ſuſcipiente, vt ſit in gratia, & iniuncti operis impletionem, quæ omnia voluntariè, ac liberè fieri debere Doctores omnes pro confeſſo habent: Neque eſt par ratio de abſolutione ab excommunicatione, aliſq; cẽſuris, hæc enim cum a ſola Prælati voluntate dependeat, etiam ad inuitum ſeſe extendere poteſt, vt loco cit. idem docet Bellarm. & eſt communis Theologorum, & Canoniſtarum.

RESOLVT. CCCVI.

An conceſſa re Emphyteotica ad gaudimentum, vulgo dictum (à godere) debeatur laudemium directo Domino?

1 *Contractus ad gaudimentum eſt licitus, & à iure permiſſus, propter incertum fructuum euentum.*
2 *Contractus, quando in Regione communiter frequentatur, licet ſit ſuſpectus, non debet fœneratitius ſtatim iudicari.*
3 *Contractus ad gaudimentum, eſt ſpecies contractus pignoratitij, & ſicut in pignore non transfertur dominium, ita nec in hoc contractu.*
4 *Laudemium non debetur ex contractu ad gaudimentum, redditur ratio num.5.*
6 *Laudemium non debetur ex hypotheca, vel pignore.*
7 *Laudemium debetur, quando res pignoratur pro æquipollenti pretio, vt veriſimiliter nulla ſit ſpes luitionis, ſed contrarium fertur aliquos tenuiſſe.*
8 *Verba debent intelligi ſecundum naturam actus ſuper quo interponuntur.*
9 *Natura contractus ad gaudimentum non eſt transferre dominium quoad proprietatem, ſed quoad fructus.*
10 *Contractus ab effectu cognoſcuntur.*
11 *Verbum (reſtituere) ſignificat mutuum, vel pignus, non autem venditionem.*

FVit conceſſa quædã vinea Emphyteotica Eccleſiæ ad gaudimentum per annos quatuor pro ducatis quinquaginta, quæſitum fuit, an debeatur laudemium de huiuſmodi contractu ad gaudimentum, vulgo dicto, (à godere) Dico quod de hoc meminit Conſiliar. Rouit. ſuper prag.1. de vſur. num. 11. vbi quærit an ſit permiſſus, & dicit videndum eſſe Koppen. q. 12. & Minſing.

1 obſeru.71. cent. 6. qui aſſerit quod propter incertũ fructuum euentum licitus eſt, & à iure permiſsus, ſubdens, palam conſtare hunc contractum eſſe hodie frequentiſſimum, & Ego ipſe dico in meis Collectaneis in Collect.

ſect.2044. dictam deciſ.Minſing.eſſe pulchram,& menti tenendam,facit etiã quod dicit idem Rouit.in pragm.
2 quinta de cenſib.n.130. quod quando contractus in Regione communiter frequentatur, licet ſit ſuſpectus, non debet tamen fœneratitius iudicari, at ex iuribus, quæ per Rouit. citantur in d. pragm.1. de vſur. & per Theſſaur. in dec.78. & Oſach.in deciſ.143. patet, quod
3 hic contractus (*à godere*) ſpecies eſt contractus pignoratitij,& hoc dicit expreſsè Minſing. d.obſeru.71.vnde ſicut in pignore non transfertur dominium,vulgatis iuribus,ita nec in hoc contractu, datur enim ſolum commoditas fruendi quoad fructus, idque hoc verbum (*à*
4 *godere*) ſignificare videtur,ſi non transfertur dominiũ, non debetur laudemium, quod ex alienatione rei Em-
5 phyteoticæ debetur, & admiſſione noui Emphyteotæ, Amæd. de Pont. in tr. de laudem.q.1.n.7. eſt enim alienatio omnis actus translatiuus dominij, leg.1. Cod. de fund.dot.Aymon.conſ.225.in prin.& quod in hypothe-
6 catione, vel pignore laudemium ſolui non debet, Idem Amæd.tradit in d.tract.q.33. & habetur in deciſ. Rotæ Roman. ex recollect. per Farin. dec. 183. n.6. & voluit Illuſtriſ.Seraph.in dec.1356.n.5. vbi in ſpecie loquitur de vinea, dicens quod permutatio vſus,& gaudimenti vinea,vel pignoratio non eſt propriè alienatio, ad effectum caducitatis,& ſic,nec vt debeatur laudemium.

7 Non obſtat limitatio Amæd. præfat. quæſt.33. quod quando res pignoratur pro æquiualenti pretio, vt veriſimiliter nulla ſit ſpes luitionis,vt tunc debeatur laudemium,quia hoc ceſſat in caſu, de quo agitur,in quo expreſsè pactum eſt,elapſis quatuor annis,vineam debere reſtitui; ſed contra prædictam limitationem, quod neque quando res pignoratur tanto pretio,quod non ſit ſpes luitionis,laudemium non debeatur,tenet Cæſar Manent. in tract. de iure contract. Liuell. pact.9.n.16. refert,& ſequitur Flau.Amendol.in addit. ad deciſ. de Franch.430.n.6.

Non obſtant verba illa in clauſulis inſtrumẽti, quod vinea prædicta ex nunc tranſeat in pleno dominio, &c. nam huiuſmodi verba proceſſerunt ex capite Notarij potius, quam de partium intentione, vel voluntate,& quicquid ſit, intelligantur, & debent intelligi quoad
8 translationem fructuum, non proprietatis, nam verba debent intelligi ſecũdum naturam actus, ſuper quo interponuntur, Iaſ. in l.1.num.8.ff. qui ſatiſd.cognat.na-
9 tura enim contractus (*à godere*) non eſt transferre dominium, quoad proprietatem, ſed quoad fructus, & quod verba prædicta debeant ſic intelligi, eſt deciſ. Gamm.299.n.2. ibi, non obſtant verba ſcripturæ tranſlationis, &c. & conſ. Aym. 52.n.5.vbi ſi vſufructuarius cedit vſumfructum, intelligitur ceſſiſſe commoditatem,non vſumfructum, vt ceſſio valeat,& non cadat
10 iure ſuo; Præterea contractus ab effectibus cognoſcuntur,Seraph. de priuileg.iuram.priuil.1.n.66. at in contractu, de quo agitur partes conuenerunt poſt quatuor annos, vt vinea reſtituatur, & è contra pretium, ſine alio nouo contractu, vnde patet quod actum fuit in principio, quod dominium non transferatur; verbum
11 enim(*reſtituere*) ſignificat mutuum,vel pignus,non autem venditionem,Menoch.de præſumpt.lib.3.præſumption.122.n.39.Cœpol. de ſimulat.contract.præſumpt. 13.num.101. vbi dicit Cœpoll. quod promiſſio de reſtituendo rem,& è conuerſo pretium, eſt contra naturam contractus emptionis,& venditionis,& Iuriſconſ. dixit in l. ſi procuratorem in princ. ff. mand. quod vniuſcuiuſque contractus initium, ſpectandum eſt, & cauſa; A principio enim partes dixerunt contractum facere ad gaudimentum, non contractum emptionis, & venditionis.

RESOLVT. CCCVIII.

An probata ritè, rectèque filiatione, cenſeatur pariter probata eiuſdem legitimatio?

1 *In filiationis probatione ſufficiunt leuiores probationes.*
2 *Ex tractatu conſtituitur quis in quaſi poſſeſſione filiationis, & num.5.*
3 *Filius magis præſumitur ille, qui alimentatur à patre, quàm ſi vt filius nominetur.*
4 *Facta,proximiora ſunt,quàm verba.*
6 *Si ſtatutum probationem inſtrumentalem requirit,præſumptiones iuris ſufficiunt.*
7 *Probatio filiationis eſt ſufficiens ad ſucceſſionem.*
7 *Pater ſi nominat filium, debet intelligi de legitimo, & naturali.*

AD quæſitum reſpondi, quod cum ſit probatum de filiatione, ex ſcripturis, teſtibus, & indicijs, iuxta text. in c. tranſmiſſæ,& cap. per tuas,qui filij ſint
1 leg. & c. per tuas de probat. ſit etiam probatum de legitimatione,nam in filiationis probatione etiam leuiores probationes admittuntur,vt fatetur Ant.de But. in d.cap. tranſmiſſæ,quem ſequitur Alex.conſ.60. viſo, & diſcuſſo lib.1. & ſic ſunt de per ſe ſufficientes ad probandam quaſi poſſeſſionem filiationis,Bart.in l.1.§. ad quæſtionem ff. de quæſt. ex tractatu enim quis conſti-
2 tuitur in quaſi poſſeſſione filiationis, & fundatã habet ſuam intentionem, vt tanquam filius admittatur, vt concludit Bart. in l.Senatus ff. de liber.agn.& in d.§.ad quæſtionem,vbi inquit, quod tota die faciunt practicam Aduocati ponendo articulum de quaſi poſſeſſione filiationis,quod pater habuit,& tractauit eum,vt filiũ, ex quo certè præſumitur,quod ſit filius,Alex.in cõſ.51. viſo & diſcuſſo proceſſu lib.1.vbi plura dicit,quę ad iſta benè conferunt, & Paul. de Caſtr. in l. non Epiſtolis C. de probat.& facit quod notat Bal.in l.non ignorat col. 1.C.qui accuſ.non poſſunt, vbi inquit quod potentior eſt tractatus,quam nominatio,magis enim præſumitur
3 filius ille,qui alimentatur vt filius, quàm ſi vt filius nominetur,quia alimentatio eſt magis coniuncta natura-
4 li charitati, & facta proximiora ſunt,quam verba, non ergo mirum,ſi ex ſolo tractatu quaſi poſſeſſio acquiratur, & quod probatio hæc filiationis ſimpliciter facta, intelligatur etiã legitimationis, ſentit Bart.in locis allegatis, dum ſimpliciter facit articulũ filiationis; quia ſatis eſt ſecundum eum probare quod habitus fuit, & reputatus à patre, & à cognoſcentibus eum tamquam
5 filium, & pro filio ex illo tractatu præſumptio inſurgit pro filiatione,vt dicit idem Bart.in d.§.ad quæſtionem, & facit tex. cum gl.penult.in c.lator,qui filij ſint legit. dũ ibi inquit quod erat in quaſi poſſeſſione filiationis, nam præſumitur, & intelligitur legitimæ, & iuris præſumptiones ſunt probationes liquidiſſimæ, l. licet Imperator ff. de leg.1.l.ſi quis locuples ff.de man.teſt.c.1. vbi Abb. de cler.non reſid. & cap.cum dilecti,vbi idem
6 Abb.de donat.Nam,& ſi ſtatutum probationem inſtrumentalem requirit, præſumptiones iuris ſufficiunt, vt notat Bald.in l.1.col.6.verſ. quæro quid ſi ſtatutum C. de fideicomm.& iſta præcipuè locum habent in noſtro caſu,in quo probationes concludentes haberi non poſſunt, l.filium ff. de his qui ſunt ſui,l.lucius ff.de condit. & demonſtrat. tex. apertus in d.cap. tranſmiſſæ, qui filij ſint leg. vbi dicitur, quod in iſtis caſibus proceditur per indicia, & teſtes,quod ſequitur But.in d.cap.tranſ-
7 miſſæ:Quæ probatio filiationis ſufficiens eſt ad ſucceſſionem,vt ſentit Bart. in locis præallegatis,vbi videtur loqui ad iſtum effectum ſucceſſionis, & expreſsè hoc profitetur But. in d.cap. tranſmiſſæ verſ. quandoq; cõcurrit ſolus tractatus, aſſerẽs quod ſolus tractatus ſufficit etiam ad petendum principaliter hæreditatem, Dec.conſ.54. & Alex.in addit. ad Bart. in l. quod ſena-

8 tus ff. de lib. agn. dicit quod ſi pater nominet filium,
debet intelligi de legitimo, & naturali, & idem in teſte,
qui deponit filium eſſe, & nihil plus dicit, quia intelligi-
tur de legitimo, & naturali.

RESOLVT. CCCIX.

Occidens clericum, an gaudeat immunitate Eccleſiæ?

1 *Occidens clericum incidit in excommunicationem.*
2 *Excommunicatus non gaudet immunitate Eccleſiaſtica, quia excommunicatio eſt maior pœna in Eccleſia Dei.*
3 *Excommunicatus traditur Sathanæ ad affligendum corpus, & ſine conſilio, & auxilio relinquitur.*
4 *Excommunicato eſt interdictus ingreſſus Eccleſiæ, & in ea non poteſt ſepeliri.*
5 *Occidens clericum dum ſit excommunicatus non gaudet immunitate Eccleſiaſtica, & adducuntur caſus ſimiles infra n. 6. 7. 8.*

IN hac difficultate dico, quod occidens clericum,
minimè gaudeat immunitate Eccleſiæ, & hanc opi-
nionem comprobo ex pluribus.
1 Primo, quia occidēdo clericum incidit in excommu-
nicationem, c. ſi quis ſuadente 17. q. 4. & excommuni-
catus Eccleſiaſtica immunitate gaudere non debet, ſe-
cundum Felyn. in c. 2. n. 5. verſ. ex quo videtur de ex-
cept. Hoſtienſ. in cap. fin. de immun. Eccleſ. & in Sum-
ma §. in quantum verſ. quid ergo, Borrellus in addit.
ad Speculum principum rubr. 11. in §. ſed quia loqui-
2 tur, quia excommunicatio eſt maior pœna in Eccleſia
Dei, cap. corripiantur 24. q. 3. per quam excommuni-
3 catus traditur Sathanæ ad affligendum corpus, & ſine
conſilio, & auxilio relinquitur, ſecundum Martam de
iuriſdictione p. 3. c. 2. & eſt ei interdictus ingreſſus Ec-
4 cleſiæ, & ideò in ea non poteſt ſepeliri per ea, quæ tra-
dit Archidiaconus in c. præſentis q. 2. Ergo multo mi-
nus viuens protegitur ab Eccleſia, vnde ſi occidens cle-
ricum ſit excommunicatus, & excommunicatus eſt
5 membrum putridum, & aridum Eccleſiæ, non debet il-
lius immunitate gaudere.
Secundo, quod ſi publici latrones hac immunitate
6 non fruuntur, c. inter alia de immun. Eccleſ. c. ſicut an-
tiquitus 17. q. 4. & graſſatores viarum indigni reputā-
tur hac immunitate, vt per Ambroſinum de immunit.
Eccleſ. c. 3. quanto magis debent hac priuari occiden-
tes, & manus impias iniÿcientes aduerſus clericos qui
ſunt aſcripti diuinæ militiæ, & ſunt perſonæ ſacræ, cap.
cui portio 12. q. 1. Innocen. & alij in c. 2. de maior. &
obed. Surd. in conſ. 193. n. 4. & in conſ. 301. n. 52. lib. 3.
Zanch. de priuileg. Eccleſ. priuil. 45. num. 16. Rebuf-
ſus in conſ. 193. num. 6. Gigas in tract. de crimin. læſæ
Maieſtatis tit. quis cognoſcat de crimine leſæ Maieſta-
tis num. 15.
7 Tertio, ſi hæc immunitas non conceditur commit-
tentibus crimen leſæ Maieſtatis, vt per Farinac. in var.
quæſt. quæſt. 28. num. 7. Gig. de crimine læſæ Maieſt. ſub
rubrica de plur. & var. quæſt. crim. addit. Dec. tex. in l.
2. C. de his qui ad Eccleſ. confugiunt, & expreſsè habe-
tur in Bulla Gregor. vt dicit etiā Ambroſin. de immu-
nitate Eccleſię, ergo quanto magis debet procedere in
crimine lęſæ Maieſtatis diuinæ, etenim crimen lęſę Ma-
ieſtatis diuinæ eſſe videtur, cum offendatur clericatus,
qui fuit conſtitutus de iure diuino vt notat gloſ. in c. ſi
in 96. diſtin. Abbas in c. ſolitæ de maior. & obedien. in
verbo nota ibi Pontifex, Marta de iuriſd. p. 1. c. 6. num.
1. cum ſeq. latè Ferrarienſ. in conſ. 3. num. 1. Gigas de
crimine lęſæ Maieſtatis in tit. quis cognoſcat de crimi-
ne læſæ Maieſtatis n. 14.
8 Quarto moueor quod ſi delinquentes in ipſis Eccle-
ſiÿs non fruuntur hac immunitate, vt probat tex. in §.
quia verò ita comperiuntur Auth. vt non liceat matri,
& Auiæ, & in cap. fin. & ibi Panor. & cæteri de immun.
Eccl. & in c. ad Epiſc. 17. q. 4. Oldrad. in conſ. 54. Farin.
de carcer. & carcerat. q. 28. n. 52. Villagut de extenſ. le-
gum in tit. de extenſ. immun. Eccl. n. 46. & latè Ambro-
ſinus vbi ſupra cap. 5. & ratio eſt quod in eo in quo quis
deliquit puniri debet, neq; gaudere debet immunitatis
priuilegio, qui facit ſe indignum, neq; ab Eccleſia tueri
debet qui Eccleſiam offendit, & fruſtra legis auxilium
implorat qui in legem committit, c. fruſtra de vſur.

RESOLVT. CCCX.

Pater non reuelans delictum filij, ſtante pœna excommu-
nicationis, an in eius ſententiam incidat?

1 *Parentes non tenentur teſtificari contra filios.*
2 *Pater ſciens filium velle committere crimen læſæ Maieſtatis non tenetur reuelare.*
3 *Solus ſi quis ſciat rem occultam nec probare poſſit per teſtes, vel ſcripturas, non tenetur denunciare.*
4 *Ignorans fulminationem excommunicationis, ſi non reuelet non incidit in eam, etiam ſi poſtea ſcierit dictam fulminatam, nec etiam tenetur ſub dicta pœna.*
5 *Quando ex reuelatione oritur graue damnum, quis non tenetur reuelare.*
6 *Non tenetur quis ire ad longinquum locum pro reuelatione facienda.*
7 *Medici, & Obſtetrices non tenentur reuelare ea, quæ ipſis ratione officÿ ſunt nota.*

LIcet pro affirmatiua reſpondendum eſſe videatur
prima facie in hac quæſtione mihi propoſita ex
generali diſpoſitione textuum in c. quiſquis 11. quæſt.
1. & cap. 1. de crim. falſi, in quibus habetur, quod qui-
libet veritatem occultans in peccati mortalis labem
incidit, etſi peccato additur contumacia non reuelandi
iuſtè excommunicatur, cap. 1. de teſtibus, tamen con-
trarium, quod Pater non reuelans delictum filÿ ſub pę-
na excommunicationis, non incidat in eius ſententiam
verius eſſe opinor.
Primo, quia ſanguinis vinculum, vt parentes con-
tra proprios filios teſtificentur, minimè patitur, l. parē-
1 tes C. de teſtib. c. ſi teſtes §. item parētes 4. q. 3. Gomez
in lib. variar. reſol. t. 3. c. 12. de probar. delict. Farinac. de
teſtib. q. 54. n. 170. etenim teſtis in cauſa, ex qua ad ip-
ſos honor, vel vituperium ſpectat à teſtimonio repel-
luntur, l. nullus ff. de teſtib. l. omnes C. eod. tit. & vtro-
bique gloſ. & Doct. Alex. conſil. 156. vol. 6. num. 8. Iaſ.
in l. ſanum n. 3. C. de tranſact. Corn. conſ. 117. n. 6. vol.
4. & latè Maſcard. de probationibus concl. 1363. vol.
3. nam ſicuti diceretur crudelis ſi propriam famam
ſperneret, cap. volo 12. q. 1. ita etiam ſi proprij filij, quia
Pater, & filius ſunt ita natura coniuncti quod pro vni-
ca perſona reputantur, l. fin. C. de impub. & al. ſubſtit.
adeo quod vbi vnus eſt, alter eſſe videtur, cap. cum
contradicimus, §. auctorit. 35. quæſt. 3. vnde filius vo-
catur ſanguis patris, l. 4. ff. de inoffic. teſtam. & vox Pa-
tris dicitur vox filij, §. ei, qui Inſtitutionum de inutili-
bus ſtipulationibus.
Secundo comprobatur, quod ſicuti Pater ſciens filiū
2 committere velle crimen lęſæ Maieſtatis aduerſus Prin-
cipem non tenetur illum reuelare, ne videatur propriū
filium ad ſupplicium offerre per tex. in l. miles, §. deſer-
torem de re militari, Decius poſt Felyn. in c. 1. col. 3. de
offic. deleg. Coſta in tract. de fact. ſcient. & ignor. in-
ſpect. 68. n. 8. & ſeq. Gab. lib. 7. de maleſ. concl. 37. num.
6. ita pari modo non tenetur reuelare in monitorio ex-
communicationis.
Tertio, quia ſi Pater hoc faceret, id totū redundaret
in propriam infamiam, & propterea non ſolum iure le-
gum, ſed etiam iure naturæ eximitur à ferēdo teſtimo-
nium contra filium, Caualc. de teſtib. par. 2. ſect. 1. n. 41.
Suarez

Digitized by Google

Suarez tom. 5. diſp. 2.n.10. Sayrus in ſua clau. reg. lib. 12. cap. 20. num. 22. quam opinionem ſic firmatam amplia, & limita ſequentibus modis.

3 Amplia primo idem procedere in illo, qui ſolus ſcit rem occultam, nam non teneri quemquam ob generale monitorium denuntiare rem occultam, quam ſolus ſcit, & probare nequit per teſtes, vel ſcripturas, aut indicia ſufficientia, dixerunt Felyn. in cap. de cætero §. fin. de ſententia, & re iudicata, Summa Syluestrina in verbo excommunicatio il 2. §. 3. & 8. Ripa de peſte in tit. de remedijs ad curandam peſtem remedio finali nu. 124. & hæc eſt communis opinio per textum in cap. Sacerdos, vbi late Nauar. de pœnitent. diſt. 6. Summa Antonina in 3. par. tit. 24. cap. 74. circa principium, & Summa Angelica in verbo denunciatio §. fin.

4 Amplia ſecũdo in eo qui tempore monitorij erat impotens, abſens, vel illud ignorabat, etenim ſi non reuelauerit, in fulminatione excommunicationis non comprehenditur argumento c. fin. vbi gl. & Doct. qui matrẽ accuſare poſſint, Menoch. in ſuo tract. de arbitrarijs iudicum caſu 186. n. 15. & ſeq. Bertazol. in conſil. crim. 240. n. 10. Gomes. in q. 9. n. 7. in regula de infir. reſign. quod ſubamplia etiam quod deinde intellexiſſec excommunicationem fuiſſe fulminatam, & ſtatim nõ iuit ad reuelandum, aut reſtituendum, quia durante ignorantia fuit excuſatus, & tranſacto termino amplius nõ tenetur, etenim vltra ſtatuentis terminum excommunicationis ſẽtentia nullum penitus habet vigorẽ, vt habetur per Armillam in verbo excommunicatio n. 34. in ſua ſumma, & Praxis Archiepiſcopal. Neapolis, c. 2. n. 7.

Amplia tertio, in filio qui non tenetur ob monitiones reuelare crimen patris ob rationes ſupra in parte allegatas, etenim cum ſint correlatiui: diſpoſitum in vno, habet locum in alio.

Amplia quarto, in Confeſſore qui non incidit in excommunicationem, non reuelans illud quod habuit in confeſſione, etenim hoc facere non poteſt niſi de facultate, & licentia pœnitentis, cap. ſignificaſti, vbi Canoniſtæ de adulterijs, Menoch. de præſumptionib. præſumpt. 85. num. 1. Nauarr. in cap. inter verba 11. quæſt. 3. Abbas in cap. dilectus de exceſſ. prælatot. num. 4. Graff. in conſ. 6. de ſententia excommunicationis num 6. & ratio eſt quia quod ſcit Confeſſarius tempore confeſſionis ſcit vt Deus, vt habetur per Baiard. in addit. ad Iul. Clar. in §. fi. q. 87. n. 4. poſt Nauar. in ſuo Manuali, c. 8.

Amplia quinto in vxoribus, & conſanguineis, qui non reuelant crimen maritorum, vel conſanguineorũ, quia non reuelando, in excommunicationis ſententiam non labuntur, ex quo non tenentur, ſecundum Cordub. in quæſt. 64. in fin. & Nauar. in cap. inter verba 11. q. 3. num. 808. & in ſuo manuali cap. 15. num. 46.

5 Amplia ſexto, quod in excommunicationem non incurrit, qui non reuelat, ſi ex reuelatione ei graue damnũ oriretur, vt per Graff. in p. 1. dec. li. 4. c. 8. n. 34. & per Nau. in ſuo Manuali, c. 18. in fine, etenim nullus debet ſe exponere periculo ob alterius cauſã, l. ſi quãdo C. de teſtib. Prima enim charitas incipit à ſeipſo, l. Præſes C. ſeruitutib. & aqua, & nemini officiũ ſuũ debet eſſe damnoſũ, vt habetur per tex. in c. cũ nõ noceat de electioni.

7 Amplia ſeptimo, quoties monitoria eſſent facta in longinquis partib. quoniam ſi neceſſe ſit illuc ire ſuis expenſis ad reuelandum, hoc facere non tenetur, quia reuelare quis nõ tenetur, ſi oporteat aliò accedere ſuis expenſis, vt per Guttierez in lib. 1. Canonic. quæſt. c. 11. num. 23. & per Graff. in conſ. 6. n. 30. de ſent. excommu. Nauar. in cap. inter verba coroll. 66. n. 799. etenim niſi ſoluãtur ei expenſæ, etiam pro eo tempore quod amittit reuelare nõ eſt obligatus, Alex. in l. recuſare § ſi quis aliò ff. ad Trebel. col. 1. & Fel. c. 1. de teſtib. & hæ expenſæ tam in veniendo, quam ſtando, quã eundo ſunt debitæ, c. ſi teſtes omnes §. venturis 4. q. 4. & Graff. vbi ſupra.

Amplia octauo, in Sacerdotibus, & alijs Clericis, & Religioſis, qui ſi non reuelauerint ex defectu licentiæ, eorum Superiores in excommunicationem non incidunt, c. fin. 14. q. 2. l. nec honorẽ C. de Epiſc. & Clericis.

Amplia nono, idem procedere in ſocio criminis, qui non tenetur eius ſocium detegere, nec reuelare, quia ſocius criminis neque pro, neque contra ſociũ probat, l. quoniam liberi, & ibi Doct. C. de teſtib. cap. veniens eod. tit. l. ſicuti C. de quæſtionib. cap. 1. & ibi Canoniſtæ de confeſſ. l. fin. C. de accuſationib. l. ſi filium in fine C. de liberali cauſa, Gloſ. in cap. 2. de teſtib. & ratio huius ampliationis eſt, quia detegendo ſocium ſeipſum, & ſuam infamiam detegeret, atque propalaret.

7 Amplia decimo, in Medicis, Obſtetricibus, & alijs ſimilibus, qui non coguntur reuelare quæ ipſis ſunt nota ratione officij, & propterea in excommunicationis ſententiam non incidunt, pro vt eſt doctrina Nauarri in ſuo Manual. cap. 24. num. 42. & 43. & ſecundum Cordub. in quæſt. 64. & in q. 43. lib. 1. qui dicit quod ſi iſti tales aliquid reuelant peccant mortaliter.

Amplia vndecimo in principali, qui non reuelando in excommunicationem non incidit, & ratio eſt ne cogatur pateſacere crimen ſuum, c. quidam maligni 5. q. 1. c. quis aliquando de pœnitentijs diſt. 1. §. non tibi dico, c. ſi peccauerit 2. q. 1. Menoc. de præſumptionib. q. 80. lib. 1. n. 6. poſt Abbat. in c. 2. de cõfeſſ. & ſic ſẽtiunt Diaz in pract. crim. can. c. 118. Natta in Clement. ſæpe §. & quia de verbor. ſignif. col. 7. vbi teſtatur de communi opinione Doct. Gomeſ. in lib. variar. reſol. de probatione delictorum c. 12. n. 5. etenim non ſunt ſumenda arma de domo rei, l. nimis graue C. de teſtib. l. de minore §. tormenta ff. de quæſtionib. bis enim interimitur, qui gladio ſuo perit, c. 1. de probatio. Menoch. de arbitrarijs Iudicum caſu 499. n. 1. Felin. in c. ſi duobus n. 13. de appellat. Baiard. in addit. ad Clarum q. 27. nu. 7. Decius in c. 1. de probat. n. 59. Nauar. conſ. 3. de cenſib. n. 3. Sayrus in claui reg. cap. 5. n. 9. lib. 3.

Amplia duodecimo, in vxoribus, quæ de bonis mariti aliquam rem in caſu licito occultè abſtulerint propria auctoritate pro ſatisfactione earum dotium, quod procedit quando eas aliunde habere non poſſunt, ſecundũ Cordub. in q. 126. in principio, quia in tali caſu non reuelando ſub pæna excommunicationis ſecundum ipſius doctrinam comprehenduntur.

Limita primo, in crimine hæreſis, etenim quilibet in tali caſu non reuelans, in excommunicationem incidit, & ratio eſt, quia in hoc caſu tenentur reuelare, Zanch. de hæreticis c. 5. n. 3. Thom. Triuiſan. in deciſ. 51.

Limita ſecundo, in filijs ſpiritualibus, quia non reuelando crimen eorum Patrum ſpiritualium incidunt in excommunicationem, & ratio huius limitationis eſt, nam iſti poſſunt eſſe teſtes contra Patres ſpirituales, Felyn. in cap. cum Nuncius de teſtib. Farinac. in ſuo tract. de teſtib. q. 54. num. 198. vbi ita eſſe Doctorum communem opinionem teſtatur.

Limita tertio, in vxoribus occultantibus bona mariti ne ob eius delictum ſequeſtrentur, vel in fraudem creditorum, nam non reuelando incidunt in excommunicationem, etenim in iſto caſu debent reuelare. Graff. in 1. p. deciſ. lib. 4. c. 8. 14. Naua. in Manuali c. 17 n. 135. & in conſ. 1. de donationib. inter virum, & vxorem num. 5. Corrad. in reſponſ. caſuum conſcientiæ q. 315. in addit. p. 1. quam limitationem ſublimita ſequentibus modis.

Sublimita primo, hanc limitationem non procedere quoties coniux in tali caſu celaſſet mobilia domus tantundem quibus prorſus egeret, vt exempli gratia lectum, menſam, & ſic de ſingulis, nam in tali caſu minimè reuelare tenetur, & conſequenter non reuelando in excommunicationem non incidit, Lopez in inſtruct. conſcientiæ c. 12. Corrad. in q. 215. par. 1.

Sublimita ſecundò, quoties vir ipſe celat bona ſua, quia timet forte ſequeſtrando ob eius delictum, quod

Digitized by Google

coniux eius occultationis conſcia illa reuelare ſub pœna excommunicationis minime tenetur, namq; vxor contra maritum ad teſtificandum cogi non poteſt, l. Cornel. ff. de iniurijs. l. Iulia ff. de teſtibus, Nauarr. in d.c.inter verba 11.q.3.num.808. & in Manuali cap. 15. num. 46.

Sublimita tertio, non procedere quoties dicta abſcondita ſpectarent ad compenſationem debiti dotalis, vel alterius alias legitimè contracti, vt diximus in vltima ampliatione, & voluit Guttier. lib. 1. Canonic. quæſt.c.11.n.69.poſt Nauar.in ſuo Manuali c.10. num. 153.Graſſ.in 1.par.deciſ.lib.4.cap.8.num.34.

Limita quarto, ſupradicta omnia, vt non procedant quando deſunt alij teſtes, & veritas aliter haberi non poteſt, ex natura rei, & negotij, etenim in tali caſu coguntur reuelare,& ratio eſt ne pereat probatio, & veritas occultetur quod eſſet peccatum mortale,vt probat tex.in cap.quis quis 2.q.3.etenim cum ſimus in negotijs difficilis probationis,admittūtur teſtes alias inhabiles, ſecundum Maſcard. de probationib. concl. 1365. n. 1. quare notabiliter Abbas, & Hoſtienſis in cap. 1. n. 4. de teſtib. cogend. prorumpunt in ſimilia verba;ſcilicet quod teſtes priuilegiati nō excuſantur à toto, ſed tunc ſolum cum alij teſtes haberi poſſunt, & inde infert quod inter priuilegiatos, & non priuilegiatos hæc differentia conſtitui poteſt,videlicet quod non priuilegiati obligentur etiam ſi per alios fides haberi poſſit,ex quo moniti teſtificari recuſant, priuilegiati tamen non obligantur,vbi per alios veritas haberi non poteſt,etenim tali caſu peccatum eſſet non teſtificando occultare veritatem, vt ſupra diximus, nam nullum priuilegium, nullaq; pietas excuſat à peccato,c. ſuper eo de vſuris, vnde in graui neceſſitate ad teſtificandum à Iudice cogi poſſunt, vt per Franciſcum Marcum in deciſ. Delph.861.num.4. tom.2. & communiter Doctor. in c. 1.de teſtibus cogendis, & ſic ſum in voto.

RESOLVT. CCCXI.

An irregularitas ſublata per ingreſſum Religionis, reuiuiſcat profeſſione annullata per Superiorem?

1 *Quæſitum reſoluitur affirmatiuè.*
2 *Profeſſio per vim, & metum facta, & ob id annullata habetur tanquam non facta.*
3 *Is dicitur ingreſſus in Monaſterium, qui iam eſt profeſſus.*

NOuam, & à nemine hucuſq; tractatam quæſtionē aggredior ſi irregularitas ſublata per ingreſſum Religionis reuiuiſcat, profeſſione Superioris auctoritate annullata; & minimè hæſito irregularitatem tolli per ingreſſum Religionis, etenim eſt text. apertus in auth. de Monachis in principio collat. 1. ſed oritur dubitatio, nam quidam irregularis ingreſſus fuit Religionem,& demum infra quinq;annorum ſpatium iuxta ſancita per Sacr. Concilium Tridentinum ſeſſ. 24. Canon.12. aſſeruit ob vim, & metum profeſſionem emiſiſſe, qua de cauſa fuit auctoritate ordinarij, & eius Regularis Superioris dicta profeſſio declarata nulla, & irrita, quare inſurrexit dubitationis articulus, num talis per egreſſum à Religione adhuc eſſet irregularis tamquā quod per egreſsū ab illa irregularitas reuiuixiſſet.

In cuius difficultatis articulo affirmatiuam ſector ſententiam,& ſic quod irregularitas ſublata per ingreſſum Religionis reuiuiſcat profeſſione annullata, & ad hanc opinionem ſectandam plura me mouent.

Primo, quia quis non dicitur Religioſus niſi in Religione profitendo perpetuò permaneat, c. Religioſo §. 1. de ſent. excommun. Archidiaconus in c. Beneficium de Regularib.in 6.Bart.in l.2.C.ne Sacrum Baptiſmum reiteretur,Anan. & Ancharan. in c. ſtatuimus de regularib. Iaſon in Auth. ſi qua mulier n. 58. C. de Sacro S. Eccleſ.Geminian.in c.2.n.12.de Regularib. in 7.At iſte non permanſit in religione quia egreſſus eſt; Ergo non habetur pro Religioſo, & ſi non habetur pro religioſo, non debet gaudere beneficijs quibus gaudent ſimiles perſonæ.

Secundo me mouet quod inter alia requiſita,quę sūt neceſſaria ad hoc vt habitus delatio profeſſionem inducat,opus eſt vt huiuſmodi habitus ſuſceptio fiat ſponte, & nulla penitus re cogente,c.3. de regular.in 6. etenim alias non obligarentur, Turrecrem.& Cardin.poſt Angelum.27.q.1. in ſumma n.17. in fin. ſed iſte talem profeſſionem ob vim, & metum emiſit, & conſequenter habitum ſponte non ſuſcepit ſed vi,& metu ductus; Ergo dubium non eſt talem adhuc eſſe irregularem.

Tertio moueor,quod cum iſta profeſſio fuerit annullata ob vim,& metum,& profeſſio celebrata vi, & me-
2 tu habeatur tāquam non facta,& irrita,c.1. de eo quod metus cauſa, leg. 1. ff. eod.tit. propterea eſt dicendum talem per egreſſum factum è Religione adhuc in irregularitate permanere; quod etiam probatur, quia ſi valet argumentum à matrimonio carnali ad ſpirituale,c.inter corporalia de tranſlationib.& matrimonium carnale metu factum eſt ipſo iure nullum,c. notificaſti 33. q.5.c. veniens de ſponſalib. & fuiſſe pluries per Romanam Curiam Iudicatum dixi in praxi deciſ. 253.Ergo profeſſio facta metu eſt ipſo iure nulla, & ſi eſt ipſo iure nulla, & habetur tanquam non facta dubium nullum eſt iſtum adhuc in irregularitate permanere.

Quarto moueor quod ſicuti metus interueniens in contractu, illum nullum reddit, atq; reſcindit, Gabal. Milleloq.786. Gram. in deciſ. 103.n.67.Ioſeph.Lodou. in deciſ. Lucenſi 18. Capic. in deciſ. 95. ita pari etiam modo metus reſcindit profeſſionem, quia profeſſio etiam poteſt dici contractus inter Deum, & hominem, etenim ſicut contractu facto amplius ab eo recedi non poteſt, c. 1. & ibi latè Panor. de probat.ita quando eſt facta profeſſio:Ergo cum reſcindatur profeſſio,& auth. de Monachis collat.1.non obſeruatur,talis adhuc irregularis eſt.

Quinto, & vltimo moueor ex eo quod ingreſſus Monaſterium is dicitur qui profeſſus iam eſt, gloſ. in
3 auth. ingreſſi de Sacroſ. Eccleſ. Barbat. in Clem. 1. de electionibus col.2. Alex. & Imola in l. ſubſtitutione ff. de vulg.& pupill.ſubſtitut.Clauaſ.in ſua ſumma in verbo Religioſus, & late Tappia in commen. in d.auth.ingreſſi c.1. ſed diſpoſitio tex. in d. Auth. de Monachis coll.1.dicit quod per ingreſſum Religionis tollitur irregularitas,& ingreſſus Religionis dicitur cū profeſſione, vt per Doctor.ibi ſupra: Ergo cum iſte diſpoſitionem conditionis tex. minime obſeruauerit, omnino venit dicendum talem eſſe adhuc irregularem per egreſſum à Religione, quia ſi ſit legatum alicui, vt in Monaſterium ingrediatur, legatum non debetur niſi profeſſionem emittat, Decius in cap. Præſentia de probationib. & in conſ. 229. num. 5. Riminaldus Iunior in conſil.477.num.9.lib. 4. Grat. in deciſ. Rotæ Marchiæ 46.num.1.& 2.

RESOLVT. CCCXII.

Infirmus tempore infirmitatis eligens ſepulturam, ſi poſtea conualeſcat, an cenſeatur reuocaſſe illius electionem?

1 *Teſtamenti tempus inſpicitur, & non mortis teſtatoris.*
2 *In vltimis voluntatibus, tacitum habetur pro expreſſo.*
3 *Licet donator mutauerit voluntatem, ſi tamen poſtea contingat illum decedere ſine hærede ex teſtamento, vel ab inteſtato,donatio non cenſetur reuocata.*
4 *Mutatione ſtatus,mutatur diſpenſatio.*
5 *Donatio facta ab infirmo,præſumitur facta metu mortis,& ideo voluntas eius minimè cenſetur durare.*

6 *Ob conualeſcentiam donantis, cenſetur reuocata donatio metu mortis facta.*

QVæſtio non modici momenti mihi proponitur, ſi infirmus eligens ſepulturam, & poſtea reconualeſcat, & minimè moritur ex tali infirmitate, ſed ex altera, quæ deinde ei ſuperuenit poſt conualeſcentiam à prima infirmitate, cenſeatur reuocata electio ſepulturæ: Et quia non vidi teſtamentum, vt ex eius lectura perſpicere potuerim illud omne, quod circa hanc difficultatem ibi diſponitur, nam neceſſe eſt bene perſpicere, & ponderare factum ex quo ius oritur, iuxta diſpoſitionem tex. in l. in cliuo §. ex plagijs ff. ad l. Aquiliam, multi enim doctiſſimè in iure ſcribunt, ſed quia ius illud minime cadit ſuper factum, amittunt cauſas, & complures è contra non ſcribunt in iure, & bene diuidunt, & ponderant factum, palmamq; ex cauſis reportant.

1 Et pro parte negatiua, quod ſcilicet non cēſeatur reuocata dicta electio præſupponitur, quod teſtamenti tempus inſpicitur in colligenda voluntate teſtatoris, & nō tempus mortis, quia voluntas non præſumitur mutata, l. 3. & l. eum qui ff. de probationib. etenim quod tunc teſtator voluit, ſemper voluit, Bald. in l. Pater filium, col. 3. verſic. mihi ff. de iniuſto teſtamento, etenim voluntas in dubio non præſumitur mutata, cap. maiores in fine de Baptiſmo, cap. licet de procuratorib. in 6. & ideo ei qui dicit mutatam eſſe voluntatem defuncti, onus probandi incumbit, l. Lucius Titius in fin. ff. de legatis 2. l. 3. & l. eum qui, & l. quinquaginta ff. de probationibus, l. fideicommiſſa §. ſi rem ſuam ff. de legatis tertio, nam quod non mutatur, cur ſtare prohibetur, l. Sancimus C. de teſtamentis, Decius in conſ. 190. num. 6. & 8. Corneus in conſ. 155. num. 3. & 4. vol. 2. Socin. Iunior in conſil. 183. nu. 18. vol. 2. & in conſil. 95. num. 42. vol. 3. in conſil. 105. num. 45. eod. vol. Mantica de coniecturis vltimarum voluntatum lib. 12. tit. 1. num. 2. in medio, vbi dicit formalia verba; quamuis enim animus hominis non ſemper in eiſdem motibus cōſiſtat, & plerumque quis à priori voluntate recedat, Bald. in conſil. 424. vol. 1. tamen in dubio non præſumitur mutatio voluntatis, cum nullum datur temporis interuallum, quia non eſt præſumendum teſtatorem à priore voluntate recedere velle, l. non ad ea ff. de condition. & demonſtrat. Caſtrenſ. in conſil. 36. circa principium volum. 1. & ideo ſemel incluſum ex voluntate teſtatoris, ſemper durare præſumitur, Iaſo. l. in teſtamento num. 14. verſ. 4. facit C. de teſtamento militis.

Secundo, ad cōfirmationem talis opinionis adduco, quod teſtatoris voluntas ſemper eſt attendenda, l. non aliter ff. de legatis 3. l. ſi quando C. de inoffic. teſtam. l. quidam C. de ſeruis neceſſ. hæred. inſtituendis, Marta in deciſ. 68. nu. 8. Bombinus in conſ. 2. nu. 5. in fine, cum alijs ſequentibus in conſ. 4. nu. 2. ſed iſte infirmus nihil in caſu mortis de ſepulturæ electione declarauit: Ergo cum voluntas ſemper cenſeatur durare, & in eodem ſtatu permanere, niſi contrarium probetur, vt ſupra, omnino venit dicendum talem ſepulturæ electionem ob conualeſcentiam minime fuiſſe reuocatam.

Tertio additur, quia in vltimis voluntatibus tacitum
2 habetur pro expreſſo, l. in conditionibus primum locum, & l. cum Auus ff. de condition. & demonſtration. l. generaliter §. cum autem de inſtitut. & ſubſtitut. l. inter veſtem de auro, & argento legato, l. 2. de inoffi. teſtam. ſed ſic eſt quod talis infirmus in vltima infirmitate dum eſſet in articulo mortis, nullam de ſepultura mentionem fecit; Ergo tacite cenſetur in eadem voluntate deceſſiſſe, & conſequenter talem ſepulturæ electionem minimè ob conualeſcentiam reuocaſſe.

Quartò inſurgit deciſio Angeli in diſput. Capituli Hoſtienſ. miles, quæ eſt, quod licet donator voluntatem mutauerit, ſi tamen poſtea contingat illum decedere ſine hærede ex teſtamento, vel ab inteſtato, donatio non cenſetur reuocata per text. in l. 1. ff. qui ſine manumiſſione ad libertatem perueniunt, quam doctrinam ſequuntur Couarr. in rub. de teſtamentis in 3. par. nu. 24. & Clarus in §. donatio q. 25. num. 3. Ergo quanto magis debet hoc procedere in caſu noſtro, cum talis infirmus nihil in ſecunda infirmitate de ſepulturæ electione diſpoſuerit.

Quinto, & vltimo, pro ipſius ſententiæ comprobatione accedat, quod ſicuti teſtamentum conditum in articulo mortis ex eo quod teſtator conualuerit non infirmatur, l. fin. & ibi Bald. & Caſtrenſ. & alij de poſthumis, & hæredib. inſtituend. Iaſon in l. ſtichum ff. de legatis 1. nu. 21. & l. Sancimus C. de teſtamentis nu. 2. Romanus in l. 1. ff. de mortis cauſa donationibus nu. 7. ita pari modo, quod licet infirmus eligens ſepulturam ſi poſtea reconualuerit, & moritur deinde ex alia infirmitate, in qua nihil diſponit de ſepultura, non propter hoc cenſeatur per conualeſcentiam electio ſepulturæ reuocata.

Sed pro affirmatiua parte, videlicet, quod per recon. ualeſcentiam, cenſeatur reuocata electio ſepulturę, adducitur primo, quod mutatione ſtatus, mutatur etiā diſpoſitio, l. ſi quis alicui ff. de acquirenda hæreditate, qui textus licet loquatur in furore, tamen locum ſibi vendicat in quacumque mutatione ſtatus propter identitatem rationis, vt firmarunt Baldus in l. mandatum nu. 24. verſ. vel in quo Dominus C. de mandato, Dec. in l. ſi rogaſti §. ſi fugitiuus ff. ſi certum petatur, Soccin. conſ. 112. n. 15. vol. 1. Mozzius de contractibus in tit. de mandato verſ. quomodo annullatur n. 8. Marta dec. 84. nu. 2. Anna conſ. 82. num. 12. cum ſeq. Burſat. conſ. 412. vol. 4. col. 4.

5 Secundo quia donatio facta ab infirmo, præſumitur facta metu mortis, & ideo voluntas eius minime videtur durare ſi non moritur, vt ait Nauar. conſ. 4. de donat. quare cum dicta electio ſepulturæ facta ab infirmo inſtante morte; ſuccedente conualeſcentia non cenſetur durare, ceſſante enim cauſa, ceſſat effectus, l. ſi poſſunt C. de hæred. inſtituen. l. Titio ſcio ff. de verb. oblig. l. generaliter, C. de Epiſ. & cler. l. Senatus §. nec dubitauere ff. de donat.

Tertio, adducitur doctrina Alciati, quem referunt, & ſequuntur Couar. in rubr. de teſtam. 3. part. poſt num. 23. verſ. 2. reuocatur, Iulius Clarus §. donatio num. 4. verſic. ſed nunquid, qui dicit, quod ob conualeſcentiam donantis cenſetur reuocata donatio cauſa
6 mortis, etiam ſi aliunde expreſsè, aut tacite illum minime appareat pœnituiſſe donationis; ergo à ſimili idem eſt dicendum in caſu noſtro; & ita practicatur Neapoli.

Ad ea quæ in contrarium obijciuntur: Reſpondetur eſſe intelligenda, quando fit aliqua diſpoſitio in qua non fit mentio de inſtante morte; vel quando ex coniecturata mente diſponentis colligitur, eius voluntatem eſſe, vt dicta electio ſemper perſeueret, vt cum fit in teſtamento in ſcriptis, vel nuncupatiuo, quod de ſtylo etiam ſcribitur à Notario, vel alias facit de hoc publicum inſtrumentum, nam tunc dictus diſponens cenſetur velle vt eius voluntas perpetuò duret.

RESOLVT. CCCXII.

Archiepiſcopus, an valeat habere Baldachinum in Eccleſijs exemptis, & vtrum poſſit eum impedientes excommunicare?

1 *Epiſcopo debetur Baldachinum in Eccleſijs exemptis etiam Regularium.*

2 *Epiſcopus poteſt excommunicare Regulares exemptos, qui recuſant*

recuſant attollere Baldachinum ſuper ſede Epiſcopi in ipſorum Regularium Eccleſijs.

QVia haud inelegans, & indignus viſus mihi fuit iſte articulus propoſitus, ſcilicet, an Archiepiſcopus valeat habere Baldachinum in Eccleſijs exemptis,& ſi poſſit eum impedientes excommunicare,ideo hic volui aliqua recenſere.

Et quidem quod poſſit Baldachino vti in dictis Eccleſijs exemptis etiam Regularium in proprijs terminis decidit Gambar.in tract.de auctorit. legati §. illud
1 noſſe, lib. 2. num. 249 Corrad.in templo Iudicum cap. 4. lib. 1. & ad hoc affirmandum vltra iſtorum auctoritatem, & doctrinam moueor, quod ſi licitum eſt Patriarchis talia Baldachina habere, quia æquiparantur Regibus, Bald. in leg. 1. ff. de officio prætor. quanto magis procedere debet in Archiepiſcopis qui ſunt maiores ipſi Patriarchis ratione iuriſdictionis, etenim Archiepiſcopus eſt Iudex omnium ſuorum Epiſcoporum ſuffraganeorum, & Patriarcha tantum ſolius Archiepiſcopi, gloſ. in cap. Prouinciæ, in verbo Comitibus diſt. 99. & hoc tanto magis locum vendicare in Legato à latere Papę dubium non eſt, etenim cum Papæ vices gerat, cap. 2. & ibi Panorm. de officio delegat. cap. cum venerabilis conſuetud. & cum ſit imago Papæ, cap. ipſius volentis eod. tit. & in legationis Prouincia dicatur Illuſtris ſicuti Papa, Gambar. in tract. de auctorit. legati §. quoniam n. 3. lib. 2. ideo Balchachinum habere poteſt, & debet; ſed hodie ſublata eſt omnis difficultas, ex decreto Fel. record. Clementis Papæ VIII. 10. Iunij 1603. in quo ſtatuitur Regulares in eorum Eccleſijs teneri attollere Baldachinum, quod decr. refert Quaranta verbo priuilegia Regularium.

2 Quo ad ſecundum verò dubium, ſcilicet ſi poſſit Archiepiſcopus excommunicare illos qui impediũt: etiam affirmatiuè ſentio ex diſpoſitione Sacri Conc. Trid. in ſeſſ. 23. c. 3. vbi cenſuræ relaxantur ex cauſa ardua, ſed quæſtio honoris dicitur cauſa ardua per tex. in l. inimicitia in fine ff. de his quibus vt indignis, etenim in tanto pretio honor haberi debet, quod pari paſſu cum vita ambulet, l. iuſta ff. de manumiſ. vindict. quia intereſſe honoris dicitur, & eſt maior omni alia re, Caſſan. in ſuo Catalogo gloriæ mundi conſiderat. 2. par. 1. & ideo de iure Ciuili qui non præſtat honorem puniendus eſt, l. ſinguli, & l. ſciant C. de offic. diuerſ. indic. l. 1. C. de domeſt. & protect. lib. 12. ſed hodie prædicta res vacat difficultate ex eiuſdem decreti diſpoſitione, nam conceditur facultas Epiſcopis vt poſſint compellere Regulares contumaces in prædictis, per cenſuras, & pœnas.

RESOLVT. CCCXIV.

Num collatio beneficij facta clerico, qui tempore acceptationis erat excommunicatus ſit valida?

Collatio beneficij facta excommunicato non valet.
1 *Acceptatio beneficij facta ab excommunicato tenet, nam*
2 *acceptatio eſt quid facti, non iuris.*

FVit dubitatum, an poſtquam excommunicato collatio beneficij facta non valet, c. poſtulaſti de cler.
1 excommu. Miniſtr. cum incapax ſit iurium ſpiritualiũ, c. cum dilectus de conſuetud. ſi illa facta ſit beneficij collatio qui collationis tempore excommunicatus nõ erat, ſed acceptationis tempore in excommunicationem inciderat, an talis acceptatio valida ſit, & nullam irritamq; fore, tradidit Card. Flor. in d. c. poſtulaſti nu. 6. quem ſequitur Alciat. nulla eius mentione facta in c. 1. num. 11. de Iudic. cum quibus conuenire videtur Couar. variar. reſol. lib. 3. ca. 16. verſ. nam, & ſi beneficium,
2 ſed certè crebrior eſt ſententia opinantium excommunicatum poſſe acceptare ratámq; habere collationem beneficij ſibi factam, eſſeq; validam, ac ſi vinculo excõmunicationis non eſſet innodatus, ſiquidē acceptatio nihil aliud eſt quam declaratio quædam voluntatis ipſius impetrantis, quæ voluntas facti, non iuris, quia per eum non acquiritur ius in re, ſicut per prouiſionē, licet acquiratur ius ad rem, c. vltim. de conceſſ. præb. in ſextò, & ea quæ facti ſunt fieri, & exerceri poſſunt per excommunicatum, c. pro illorũ in fi. de preben. c. ſi verè de ſent. excom. hanc ſententiam pluries ſequuta eſt Rot. Rom. videlicet dec. 8. alias 126. incip. nota quod excommunicatus de ſenten. excom. in antiq. rurſus dec. 5. alias 195. acceptatio facta, & dec. 10. alias 317. habēs gratiã in tit. de conceſſ. præbend. in nouis, eamdem amplectitur Card. Floren. ſibi contrarius conſ. 103. caſus ſuper quo col. 3. nu. 20. Rebuff. in tract. concordatorum in titul. de excommunication. non vitand. verſ. tertio fallit, Staphil. de literis gratiæ, & iuſt. in tit. de vi, & effectu clauſularum num. 20. cum duob. ſeq. Ludou. Gom. in tract. expectatiu. num. 60. & receptam aſſerit Naua. in c. ſi quando col. 31. excep. 10. num. 6. & 7. de reſcrip. & Couar. loc. cit.

RESOLVT. CCCXV.

Explanationes circa petitionem Apoſtolorum, qui per appellantes poſtulari poſſunt.

1 *Apoſtoli refutatorij, ſiue dimiſſorij, debent intra 30. dies peti, alias deſerta erit appellatio.*
2 *Iudex poteſt dare apoſtolos etiam quod non fuerint petiti.*
3 *Apoſtoli ſunt petendi inſtantiſſimè, & intra legitima tempora.*

ANtequam ad prędictorum declarationem me accingam; Primò præmittendum putaui, quob intra 30. dies Apoſtoli, ſiue ſint refutatorij, ſeu dimiſſorij,
1 ſiue teſtimoniales, aut reuentiales, ſunt petendi, aliter deſerta efficeretur appellatio, Bal. in auth. hodie §. Apoſtolos C. de appell. nu. 4. Spec. §. 1. nu. 13. in tit. de Apoſtolis, Bar. in l. 1. §. libelli ff. de appell. Paul. de Caſt. in l. quoniam nulli C. de appel. nu. 2. Ang. in præcit. l. 1. nu. 4. §. libelli, tamen ſi fuerint poſtulati intra tempora legitima, & Officialis negauerit ipſos concedere, tunc enim appellantes faciunt litem ſuam, vt vult Ang. in citata l. eos nu. 1. §. Apoſtolos.

His tamen propoſitis pro iſtius articuli diſſolutione notabiliter aduerte infraſcriptas declarationes.

Prima declaratio ſit illa, quod Apoſtoli reuerētiales dicantur tales, ex eo quod Iudex a quo ob reuerentiam Iudicis ad quem tribuit, tempore quo appellatio fit ad Apoſtolicam Sedem, & Iudex ait cauſa, & ratione reuerentiæ Apoſtolicæ Sedis, te à mea iuriſdictione ad eam remitto, Ange. in d. l. 1. §. libelli ff. de appel. ſub. n. 5. Spec. in §. 1. nu. 15. in cit. tit. de Apoſtolis.

Secunda declaratio ſit, quod teſtimoniales Apoſtoli illi dicantur, & ſint, quando, & quoties poſt appellationem interpoſitam ab honeſtis viris petuntur, ita dicit Ang. in l. 1. ff. de libell. dimiſſor. in fin. ſub num. 2.

Tertia declaratio, ea ſit, quod Apoſtoli dimiſſorij ſint, quoties admittitur appellatio à Iudice, & ipſemet Iudex literas dimiſſorias ſcribit, cum quibus dimittit appellantem Iudici, ad quem ſignificãdo quod admiſit appellationem, Dec. in c. bonæ memoriæ extra de appell. nu. 24. adeſt deciſ. Pedem. 151. nu. 3. Ang. citata l. 1. §. libelli ff. eod. de appell. nu. 5.

Quarta declaratio eſt, quod Apoſtoli refutatorij ſint quoties Iudex à quo non vult admittere appellationē, nam tunc Iudex ſcribit literas ſignificantes, qualiter refutauit, & minimè appellationis cauſam admiſit, idem Ang. in eod. cit. loc. nu. 5. & Spec. in d. §. 1. nu. 6.

Quinta declaratio eſt, quod Iudex poteſt dare tales
2 Apo-

2 Apoſtolos, etiam quod minimè fuerint petiti, Salyc. in
authentica hodie §. Apoſtolos C. de appell. n.11. Paul.
de Caſt. in l.quoniam nulli C.eod. tit. de appell. n.2. &
Bald. in cit.auth.hodie §.Apoſtolos n.5.

Sexta declaratio ſit illa, quod iſti Apoſtoli ſunt petē-
di inſtantiſſimè, ita Iaſ. in l.properandum §. ſin autem
C.de indic. in verſ. tu adde fortius ſub n.4. Spec. in d.§.
1.eod.tit. de Apoſt. n. 14. cuius declarationis ea ratio
3 mihi eſſe videtur, vt ſcilicet Iudicis ira mitigetur, à quo
qui vt plurimum prouocatur, & aduerſus appellantem
iraſcitur, vt ſequitur, & dicit Lap. in alleg.38.n.7.

Septima declaratio, & vltima ſit, quod Apoſtoli ve-
niunt petendi intra legitima tempora etiam in extraiu-
diciali appellatione, quamuis ſub conditione, videlicet
ſi adſit qui illos dare poſſit, ſecundum gloſ. in c. vt ſuper
de appell. in ſextò, verſ. ille Iudex, licet hæc declaratio
non vendicet ſibi locum quoties Iudex appellationis
reperitur in ipſomet loco, in quo reperitur Iudex à quo
namque eo tempore Apoſtoli non ſunt neceſſarij, ſed
ſufficit quod Iudex dum ſibi appellationis cauſa por-
rigitur, dicat admitto, vel non admitto hanc cauſæ ap-
pellationem, etenim loco Apoſtolorum talis pronuncia
reputatur, ita Paul. de Caſt. in rub. ff. de libell. dimiſ-
ſor.num.2.

RESOLVT. CCCXVI.

Vicarius ſpecialis, an poſſit remittere denunciationes in
cauſa matrimoniali?

1 *Vicarius generalis Epiſcopi poteſt remittere denunciatio-
nes.*
2 *Abbas exemptus poteſt remittere denunciationes ex cauſa.*
3 *Cauſæ remittendi denunciationes enumerantur.*

DIxi alias in caſu propoſito, quod non, cum iſtas de-
nūciationes remittere non poſſit, niſi Ordinarius,
qui in hoc caſu eſt Epiſcopus, Menocb. de arb. lib.2.caſ.
1 453.n.5.& etiam eius Vicarius Generalis, qui iure pro-
prio, & auctoritate ſibi à Conc. cōceſſa poterit illas re-
mittere, quia nunquam Concilium excludit Vicarium,
quando facit mētionem de Ordinario, ſeù de Epiſcopo,
niſi expreſsè excludat, c.6. de reſor. ſeſſ.24. Conc. Trid.
Pari. de reſign. beneſ. lib.3.q.11.n.19.vſq; ad n.23.& Vi-
carius eſt Ordinarius, gl. in c.1. de off. Vicar. in ſextò, &
cognoſcit de cauſis matrimonialibus ſine ſpeciali mā-
dato Epiſc. Præpoſ. in c.ſi.in 1.notab. de cognat. ſpirit.
Sbrozz. de Vicario Epiſc. c.44.lib.2. vnde multo magis
de præambulis, & ita in ſpecie eſſe moribus, & vſu rece-
ptum, quod Vicarius poſſit remittere, teſtatur Guttier.
can.q.c.19.n.13.Sbroz.ib.q.47. vbi intelligit cū cauſa,
quicquid contrarium dicat Cæphal. conſ. 421.l.3.n.72.
& Spin. de teſtam. gl.15.in princ.n.28. Menoch. Ledeſm.
Par. & alij allegati per Cæual.q.604.n. 92. quia contra
eos eſt verior opinio, & in practica ſeruatur, prout latè
dicit Flor. Diez pract.quæſt.c.24.lib.3.n.26. vbi etiam
2 ampliat ad Abbates exemptos qui poſſunt remittere
ex cauſa denunciationes quemadmodum Epiſcopi,
Nauar.conſ.1. de ſponſ.lib.4.

Cauſæ autem iſtę propter quas poterunt remitti hu-
3 iuſmodi denunciationes ſunt multæ relatæ per Henric.
de matr.c.1.§.1. verſ.propter diſparitatem conditionia
ætatis, diuitiarū, & qualitatis, Nauar. in man.c.22.n.70.
verſ.aduertendum quinto, Spin. de teſtam. gl.15.n.28.cū
ſeq. & quando quis eſt in articulo mortis, ſi cōtraheret
cum concubina, vel alia, Sarmien. lib.1.ſelect.interpr.c.
6.n.7.Cuccus lib.1.inſtit.tit.xj.n.82.vel ſi aliqui fuerint
diu habiti pro coniugib. & præ verecundia nolunt con-
trahere, Gecter. de contract.iurat.c.51.n.22.r.8.p.2.fol.
98. & in alijs ſimilibus cauſis de quib. Ignat. in addi. ad
Diaz c.75.Cęual.q.604.n.105.cū ſeq. vbi collegit dubia
centum viginti quoad interpr. Conc. Trid. de matrim.

RESOLVT. CCCXVII.

An quemadmodum Eccleſijs competit priuilegium l. vn.
C. quando Imperator, ita etiam competat
hoſpitali?

1 *Hoſpitalia gaudent priuilegio legis vnicæ C. quando Impe-
rator.*
2 *Hoſpitalia gaudent dicto priuilegio, etiam ſi habeant ad-
miniſtratores.*
3 *Collegium ſortitur eundem forum, ac perſonæ.*

IN hac quæſtione reſpondi cum dec. Rot. Rom. cuius
tenor eſt videlicet, fuit dubitatum in ſignatura, num-
quid hoſpitalia gaudeant priuilegio l. vnic. C. quando
Imp. int. pup. & vid. & ex tempore affirmatiuè reſpōdi,
1 & mox ſuper hoc adhibito aliquanto ſtudio, intrepidè
affirmo, hoſpitalia non ſecus, ac cōmunitates Ciuita-
tum, Caſtrorum, vel Villarum, quibus paſſim ex ſtylo ſi-
gnaturæ, vt hoc vtantur priuilegio poſſint, & ipſa hoc
idē priuilegium allegare, & eo inniti; nā ſi cenſuit ſigna-
tura ob id Cōmunitates, dici comprehenſas ſub d.l.vn.
conſtitutione, quia in illis ſunt pupilli, viduę, & aliæ mi-
ſerabiles perſonæ, licet etiam ſi in illis adſint perſonæ
quæ non ſunt miſerabiles, cur non idem, & multò magis
credendum eſt, reſpectu hoſpitalium, in quibus non ſo-
lum adſunt prædictæ miſerabiles perſonæ, ſed imo ex
ijs ſolis, & non ex alijs hoſpitalia ipſa conſiſtunt vt ex-
perientia docet, & facit tex. in l.1.C. de mendi. lib.11.
vltra quam maius commodum ſentiunt, ſingulæ miſe-
rabiles perſonę ex redditibus ipſius hoſpitalis, vt quia
omnes in eorum ſuſtentatione integrè debent expendi
eleemoſynæ, quia contigit religioſis omnibus, quām fa-
ciunt ſinguli de vniuerſitate ex patrimonio ipſius vni-
uerſitatis.

Propterea conſidero, quod ſi Imperator in d. l.vni.
circa fin. circa electionem priuilegiare intendit perſo-
nas ibi enumeratas, nempe pupillos, viduas, diuturno
morbo laborantes, debiles, &c. cur dicere debemus no-
luiſſe priuilegiare hoſpitalia, nullas alias perſonas, quā
miſerabiles continentia, tum quia re vera nihil eſt aliud
hoſpitale, quam ipſæ perſonæ miſerabiles, vt in ſimili
de vniuerſitate Scholarium, dicit Salyc. in auth. habi-
ta n.39. verſ. & pro hoc etiam facit, C. nè fil. pro patr.
& in l.ſicut, ff. quod cuiuſque vniu. nom. tum etiam
quia dictæ perſonæ ſimul coadunatæ miſerabiliores ef-
ficiuntur participante vnaquaque earum de proximi
miſeria vti plura membra ſub vno capite, & ſicut bo-
num, teſte Philoſopho, tanto eſt melius, quanto magis
eſt communicabile, ita, & malum excommunicatione
fit multo deterius.

Nec quidquam facit quod hoſpitalia ſuos habeant
Rectores, & Gubernatores, qui illa defendere poſſunt,
2 ita vt ob id videatur ceſſare cauſa priuilegij, nam &
communitates ſuos habent Sindicos, & Officiales, &
Populi tutores, & nihilominus non adminiſtratorum,
vel tutorum habetur ratio, quo minus gaudeant priui-
legio d.l.vnic. propterea nec hoſpitalibus ad hunc ef-
fectum obeſſe debet quod ſuos habeant Rectores, &
quia ipſi tutoribus æquiparantur, l. orphanotrophos,
C. de Epiſc. & cleric.

Imò omnia priuilegia conceſſa hoſpitalibus dicun-
tur cōceſſa fauore, & intuitu ipſorum pauperum, & eo-
rum ſubſtentationis, vt not. Bal. in l. omnis in princ. C.
de Epiſc. & cler. ita vt non ipſorum adminiſtratorum,
nec ipſiuſmet Collegij ratio vlla fuerit habita, niſi qua-
tenus in ipſarum miſerabilium perſonarum commodū
hæc redundaret, quorum gratia, & ipſa hoſpitalia fue-
runt conſtructa, & tot priuilegijs diuerſis temporibus
ab Imperatoribus donata, vt in d.l.vn. quæ quidem pri-
uilegia non ſunt coanguſtanda, ſed amplianda, maxi-
mè

maximè in Curia Domini Papę, ne dicatur Summus Pontifex quaſi miſericotdiæ lumen claudere, ſe minus benignum velle prębere, & miſerabilibus perſonis, miſerantibus eorum gubernatoribus, ad eum, vt ſubleuentur venientibus, quam fuerint Imperatores, dum eis tot priuilegia, gratias, & prærogatiuas conceſſerunt, & cauſę hoſpitalium, vt cauſa miſerabilium perſonarum, eadem prærogatiua gaudeant, iuxta terminos d. l. vnic. C. quando imper. int. pupill.

Et certè dici debet, ſi verum amemus, quod quoties agitur de patrimonio hoſpitalium, quod verè agatur de proprio ipſarum miſerabilium perſonarum patrimonio; pupilli enim licet per tutorem adminiſtretur, & per eum cauſa agitetur, ex ipſo enim hoſpitalium patrimonio ſolum ipſæ miſerabiles perſonę aluntur, & ſuſtentãtur, ceſſante in Adminiſtratoribus, & in quibuſuis alijs omni lucri ſpe, & Principis indignatione, l. ſi quis ad declinandum in fi. C. de Epiſ. & cler. hinc cautum fuit, vt Rectores iuxta facultates hoſpitalium tot pauperes alere debeant, vt illæ integrè in pauperum alimonia, & ſubſtentationem erogentur, dicta clem. quia contingit de relig. dom.

Facit quoq; vt propius accedam pro hac opinione, nam videmus quod vbi agitur de pauperum fauore, qui non niſi miſerabiles eſſe poſſunt, c. pauperes 2. q. 3. l. ne quidquam §. aduerſus ff. de off. Proc. corũ appellatione veniunt hoſpitalia, ſic enim ſtatuit Imperator in d. l. ſi quis ad declinandum §. vbi autem C. de Epiſ. & cler.

Similiter facit, nam Collegia eumdem forum, ac perſonas ſub illis comprehenſas ſortiri videmus, hinc eſt
3 quod ſi Collegia ſint Clericorũ, Epiſcopus erit Iudex, ſi laicorum, laicus erit quoq; Iudex, Doctores omnes in auth. habita maximè Bart. C. ne fil. pro patr. latè Socc. in cap. 1. n. 13. ext. de for. comp. Franc. in rub. de appell. n. 36. vnde ex qualitate perſonarum forus conſiderandus erit, & ſicut miſerabiles perſonæ electionem habent Principem, vel Ordinarium adeundi, ſic vnum, vel alterum, hoſpitalia miſerabilibus perſonis referta eligere poſſe, videtur omnino dicendum.

Tamen pro complemento facit, nam ſi arbitrio Iudicis relinquitur quæ nam dicuntur miſerabiles perſonæ, Legiſtæ in d. l. vnic. C. quan. imp. int. pupill. & vid. Canoniſtæ in c. ſignificantibus de off. Deleg. Menoch. de arb. iud. lib. 2. centu. 1. caſ. 56. quis non arbitrabitur inter miſerabiles perſonas connumerari hoſpitalia, cum in iis nihil quod non ſit miſerabile inſpiciatur, ita vt totius mundi miſeriæ receptabile optimè dici poſſint, quam tamen concluſionem pro nunc reſtringendo, ad illa hoſpitalia quæ per Rectores ad nutum amouibiles gubernantur, non autem ad illa quæ in titulum beneficii conferuntur, clem. quia contingit de relig. dom. vel in commendam cum ſolita clauſula, quod Commendatarii ſuos faciant fructus prouidentur, vel Eccleſiæ alicui vnita reperiantur, Fely. in c. de quarta n. 4. de præſcript. quæ potius nomine quam re ipſa hoſpitalia appellari poſſunt, Rebuff. in ſua prax. de commend. num. 17. alia erit facienda conſideratio circa fori præiudicium, an de ipſo forſan dici debet quod de Eccleſiis ſtatutum reperitur gl. in c. a. de decim. ſed hoc alias maturius ſpectabitur, ſi opus fuerit.

RESOLVT. CCCXVIII.

Gratia quando dicatur facta, & quando facienda ad effectum, vt decedente eo, cui fuerat conceſſa, non poſſit eius ſucceſſor illam exequutioni mandare?

1 *Ad hoc vt gratia dicatur facta, requiritur certitudo, tàm ex parte perſonæ cui prouideri mandatur, quàm ex parte beneficiorum applicandorum.*

2 *Si committitur Exequutori aſſignatio penſionis in certa quantitate, non dicitur gratia facta, ſed facienda.*

3 *Quando facta eſt delegatio Epiſcopo ſub nomine dignitatis, cum qualitate tamen ex qua videtur reſpectus habitus ad perſonam, & non ad dignitatem, tunc non tranſit ad ſucceſſorem.*

TOta præſentis difficultatis vis eſt in videndo, an gratia conceſſa per fel. recor. Clementem VIII. quon. Bernardino Morræ Reuer. Epiſcopo Auerſano, cuius tenor habetur in reſcripto Apoſtolico, dicatur facta, an verò facienda; huius diuerſitatis vtilitas eſt, quia ſi gratia eſt iam facta, clarum eſt poſſe ſucceſſorẽ in Epiſcopatu illam exequi, ſi verò eſt facienda, tunc cenſetur extincta per mortem conceſſionarii.

Et quod ſit faciẽda, clare patet ex eo, quod vt gratia dicatur facta, neceſſe eſt, vt ſit certitudo, tam ex parte
1 perſonę cui prouideri mandatur, quam ex parte beneficiorum applicandorum, ſic innuit tex. in c. ſi ſuper gratia de offic. Deleg. in ſextò, ita Rot. dec. 12. de off. Deleg. alias 359. in nouis, Hierony. Paul. in pract. Cancell. verſic. præſtantiſſimè Doctor, quem ſequitur Rebuff. in concordatis rubr. de mandatis Apoſtolicis §. t. verſ. fuit pontificatus q. 91. n. 4. Anton. Gabr. de præbend. concluſ. 1. n. 191. & 35. Mand. reg. 10. q. 2. num. 4. & Henriq. in Summ. lib. 14. cap. 17. num. 7. & tenet Sanch. de matrimonio lib. 8. diſp. 28. num. 43. 64. & 81. vnde cum in caſu, de quo verba facimus, non ſit ſupradicta certitudo, neque ex parte perſonarũ, quibus facienda erat applicatio, neque ex parte beneficiorum, meritò omnino fatendum eſt, eſſe gratiam faciendam, & conſequenter expiraſſe per mortem Epiſcopi Morræ.

Supradictis accedat, Summum Pontificem in præſenti caſu non feciſſe gratiam, ſed tantummodo facultatem dicto Epiſcopo diſmembrandi, & applicationem faciendi, & ſic dicetur gratia facienda, non autem facta, quoniam vt dicatur facta, neceſſe eſt, vt Papa non committat prouiſionem, ſed ipſe conferat ex nunc, prout ex tunc, hoc enim caſu dicitur gratia facta, Guidop. deciſ. 29. in manuſcriptis, & Rot. in vna Calaguritana expectatiu. primo Iulii 1592. coram D. Penia, in qua fuit reſolutum, quod expectatiua conceſſa à Papa Gregorio XIV. Doctori Franc. ad Canonicatum, & præbendam Calaguritanam, qui primo, ſecundo, vel vlteriori loco vacauerint, quem infra menſem à die notitiæ duxerit acceptandum, non expirauit morte Papę ante vacationem Canonicatus, quia cum non committat Exequutori prouiſionem, ſed ipſe conferat ex nunc, prout ex tunc, gratia eſt facta, & datio Exequutorum acceſſoria, & ideo non expirat.

Et quæ ſit gratia faciẽda, optimè probatur in cap. ſi cui nulla, verſ. ſecus procedit de pręb. in ſextò, vbi mandatur prouideri de certo beneficio incertis perſonis, prout in caſu de quo controuertitur, quia gratia nõ reſpicit, nec videtur afficere aliquod beneficium incertũ. & ita intelligũt Doctores ibi, & in c. ſi ſuper gratia, Rota, Gigas, & Mand. ſupra Rodriq. ſic intelligendus 2. to. q. 45. art. 7. ad fin. & Graffius in dec. aureis caſuum conſcientiæ lib. 4. c. 2. n. 29. & fortè Gonzal. gl. 12. n. 46. & facit quod tradit Cucch. in inſtit. maior. lib. 1. tit. 7. n. 50.

Non obſtat tex. in cap. ſuper gratia de off. Deleg. in ſextò, vbi Exequutor ſuper gratia facta datus à Papa, mortuo Papa etiam re integra gratiam exequitur, quia Reſp. procedere vbi gratia eſſet iam facta, ſecundum Guid. Pap. dec. 421. Verall. dec. 35. par. 2. Vnde ad hoc facit quod voluit Gig. de penſ. q. 91. quod ſi alicui ſit gratia cõceſſa, per quam committitur aſſignatio certæ penſionis in partibus, huiuſmodi gratia non expirabit morte Papæ concedentis re integra, ſed Exequutor poterit ad illius exequutionẽ procedere, vt ibi docet Gig. & Io. Gutt. cap. 17. num. 5. & Thom. Sanch. num. 88. poſt Hierony. Paulum ſupra, quia in iſto caſu gratia de penſione eſt iam facta per Papam, licet illius reſeruatio-
2 nem exequutori in partibus committat, ſi verò commit-

Digitized by Google

mitteretur aſſignatio penſionis incertæ,nempe quantitatis,quæ videbitur Exequutori,expirat in d.cap.ſi cui nulla verſ.ſecus, quia tunc non eſſet gratia facta, ex quo non eſt de re certa, & determinata, ſed facienda.

Et quod ſupradicta gratia facta Epiſcopo Morræ,ſit facienda, non autem facta clarè patet ex definitione ipſius gratiæ,quæ nihil aliud eſt,niſi ſingularis,certa,& determinata,cuius exequutio,& diſpenſatio in eſſe deduct. cōmittitur, & mandatur Ordinatijs;ita Maiol.de irreg.l.4.c.11.n.6.Syl.verb.gratia n.3.Henriq.in Summ. lib.7.c.21.§.7.Rodriq.reg.1.tom.1.q.9.art.1.& clarè 2.to.q.46.art.1.Ledeſm.in Summ.de matr.c.27.a.cōcl.& Suar.5.to.de cenſur.diſp.41.ſect.2.ad fi.& Sāch.d.n.87.

Hęc deniq; opinio corroborari poterit ex eo,quod in ſupradicta facultate conceſſa Epiſcopo, non videtur contēplata dignitas Epiſcopatus propter quā trāſiret ad ſucceſſorem in dignitate, Prob.ad Io.Monach.in c. nemo de elect.in ſextò,à nu.23.Sarnen. in reg.de trien, q.5.verſ. ex quibus omnibus infertur,Rebuff. de paciſ. poſſeſſ.n.53. alias 42. & Coraſ. de Beneſ. par.1. ſed potius arguitur fuiſſe cōtemplatam perſonam ipſius Epiſcopi, quod colligitur ex illis verbis,Berardino, &c.

3 Vnde ſuccedit regula iuris,quod ſi fuerit facta delegatio Epiſcopo ſub nomine dignitatis cū qualitate tamen,ex qua videtur reſpectus habitus ad perſonam, & non ad dignitatem, tunc non tranſit ad ſucceſſorem, vt tenuit Rot.in vna Capuana de anno 1552.coram D. Roſſau. in qua fuit reſolutum, quod commiſſio facta Epiſcopo ſub nomine dignitatis,cum qualitate tamen, ex qua videtur reſpectus ad perſonam habitus, & non ad dignitatem,vt quod committitur Epiſcopo Tridentino Neapoli commoranti,durat in perſona illius, etiā ſi transferatur ad aliam Eccleſiam, & non tranſit ad ſucceſſorem Eccleſiæ Tridentinæ, Abb. in cap. quon. Abbas nu.8.de off.Deleg.Io.Monach. in cap. ſtatutum de reſcripr. in ſextò, & per Chiſanen. dec.66. Guidop. deciſ.81. Cot. deciſ. 69. Oradin. deciſ. 68. & Mand. de commiſſ. commiſſ.28.

Oſtenditur demum in ſupradicta facultate fuiſſe contemplatam perſonam in indiuiduo Epiſcopi, prout ex illis verbis (Nos igitur votis tuis, præſertim Eccleſiæ tuæ ſeruitium, & Dei cultum reſpicientibus) quæ verba arguunt perſonalitatem, & conſequenter, non poſsunt per alium adimpleri,ad text. in cap.fin.§.1.& quod ibi notatur de offic. Delegati.

RESOLVT. CCCXIX.

In conuentione cum Eccleſia, num requiratur ſolemnitas iuris.

1 *Alienatio eſt quando dominium in alium transfertur, vel ſuper re conſtituitur.*

2 *In contractibus qui fiunt per Eccleſiam, inſpicitur tempus contractus.*

3 *Præſumitur conſenſus Capituli, ſpatio decem annorum, item & ſolemnitas.*

IVdicium per Monaſterium ſanctæ Mariæ de Tremiti intentatum illud eſt,quod prætendit condemnari poſseſsores lacus Vatani ad ſolutionem integræ decimæ omnium piſcium, qui capiuntur in dicto lacu, aſserens de hoc binas obtinuiſse ſententias,alteram in anno 14.... alteram in anno 1509.ſibique nullatenus conuentionem in ann.1525.initam obſtare aſsetit,tāquam carentem debita ſolemnitate,& illa quæ in alienationibus rerum Eccleſiaſticarū requiritur,ſicque nulla cenſeri debet, nec ex ea poſseſsores adiuuari poſse prætēdit;ſed vt credo rectius poſseſsores exceptione conuētionis ſe tueri poterunt,nō enim inficiatur Monaſterio deberi decimam; dicimus tamen illam ex conuentione fuiſse liquidatam in anno 1515.in pecunia,& hanc cōuentionem, vel fieri potuiſse abſque alia ſolemnitate, vel à iure requiſitam ſolemnitatem interueniſse.

Non enim ignoro traditam certam fuiſſe formam à iure in alienationibus rerum Eccleſiæ, quæ ſi nō obſeruatur,alienatio tamquam nulla nō operatur,quod dominiū ab Eccleſia diſcedat, deficiēte enim forma deficit actus,c.quia propter de elect.1.q.1.c.detrah. c.maiores de baptiſm.l.cū hi §.prętor,& l.de his de tranſact. attento etiam quod in proprijs terminis iura annullāt alienationes aliter factas,ad tex.in c.1.& 2.de reb.eccl. non alien.lib.6. in c.1.de his quæ fiunt à mai. p. Capit. & varia requiri pro legitima, & valida alienatione rerū Eccleſię ſtatuerunt iura,de quibus habetur noto tit. de reb.eccl.non alien.tam in Decretali,quā in Sexto,in c.in ſumma,& c.ſine exceptione 12.q.11. c.2. & c. tua de his quę fiunt à præl.ſiu.traditur in auth.hoc ius porrectū C.de ſacroſ.eccl.& nouiſſimè in extrau.Paul.II.in tit.de reb.eccl.cuius extrauagātis ſolemnitas cū in hac non adfuerit conuentione, ex hoc credit pars, illā eſſe nullam,& primęuo iure Eccleſiam nō fuiſſe priuatam.

Sed animaduerto, prædicta omnia locum ſibi vendicare,quando tractatur de alienatione bonorum Eccleſiæ, ſiue totaliter in conceſſionarium transferendo dominium,ſiue retinendo ſibi directum,ſiue perpetuo, ſiue ad longum tempus in his caſibus, quia verè, vel directū,& vtile transfertur,vel ſaltem vtile,neceſſariò ſolemnitates requiruntur; in re tamen de qua agimus, ſi rectè attendatur,nulla fit alienatio;nam decimam Monaſterium nec remiſit, nec alienauit: eſt verum quod quemadmodum ſibi debebatur in piſcibus ex vtili, & expedienti cauſa illam conuertit in pecunia,habita ratione ex annis præteritis,ad quam quantitatem illa poterat aſcendere, & in hoc maximam fuit conſequuta vtilitatem Eccleſia,tum quia certum eſt illud, quod ſibi debetur, & non pendet à futura captura piſcium, iuxta tradita in l.nec emptio §.fi. ff. de contrah. empt. rum etiam quia maximè fraudari poterat, ſi decima in piſcibus, verè fuiſſet ſibi perſoluenda.

Hoc ſtante dico,quod nulla fuit facta alienatio,quæ attentis iuris regulis illa eſt, quando dominium in aliū 1 transfertur,vel ius ſuper re conſtituitur,iux.reg.l.fi. C. de reb.alie.nō alien.In reautē de qua agimus nulla fuit facta alienatio,ſed decima debetur,illaq; exigitur,& in alio non fuit facta mutatio, niſi tantū quod exigitur in pecunia,taliter ex conuentione partiū taxata,& in hoc non video quomodo pars prætendat nullitatē conuentionis ex prætenſa deficientia ſolemnitatis, cum in ea non requiratur, etſi dicat,quod repetitur lęſa,quia hodie decima eſt ſatis,& longè maioris quantitatis,quām tunc tēporis fuerit taxata,hoc non eſt in conſideratione; nam de iure ſufficit, quod tempore conuentionis nulla poterit conſiderari læſio, quinimò Eccleſia fuit valdè meliorata,nam attentis fructibus, qui tunc temporis percipiebantur à lacu,qui etiam fuerunt liquidati poſtea per ſententiam Sac.Conſ. liquidatio tendit in euidentem vtilitatem Eccleſiæ, & in maximum damnū poſſeſſorum,quo ſtāte ſuccedit vera iuris deciſio, quod 2 in contractibus,qui fiunt per Eccleſiam inſpicitur tempus contractus,an ſit læſa, & non id quod poſt contractum ſcilicet quod res ad magnum augumentum venerit,gl.eſt notab.in propria materia in c.ad aures de reb. eccl.non alien.& gl.in c.cum dilecti de empt.& vend. & gl.in c.dudum extra de elect.plura ad iſtud propoſitum cumulat dec.Guid.Pap.157. non debet Eccleſia poſtulare cuius contrarium non fuiſset poſtulatura, ad tex. in l.pen.de ſolut. ſicut cum caſus euenit ſterilitatis, vt ita dicam,Eccleſia non petijt decimam in piſcibus, ſed tantum in pecunia, & obtinuit.

Mitto quod iudicium læſionis non fuit propoſitum, ſed tantum nullitatis ex deficientia ſolemnitatis,quando iudiciū læſionis proponetur,hoc clarius demonſtrabitur,nullum ius penitus partem fouere.

Illud

Digitized by Google

Illud ſecundo audacter affirmo, & ſi requiretur ſolemnitas in hac de qua agimus conuentione, cuius contrarium eſt verius, adhuc illam interueniſſe dico: Et conſidero, quod à die initæ conuentionis vſque ad tempus quo iudicium fuit inſtitutum per Eccleſiam eſt effluxum tempus 70 annorum, nam conuentio fuit in anno 1515. iudicium fuit inſtitutum in anno 1584. quo caſu ſolemnitas interueniſſe præſumitur, id non tantum ex generali regula, ſed ex his quæ in ſpecie in ſolemnitate alienationis reum Eccleſiæ tradiderunt Doct. Traditum enim eſt pro regula non tantum ex ſpatio temporis ſupradicto, ſed minori, annorum puta decem præſumi interueniſſe ſolemnitatem, ad tex. in l. ſi filius C. de pet. hæred. in l. qui aliena ff. de acquir. hæred. Iaſ. & cæteri in l. ſi certis annis C. de pact. in l. ſciendum, vbi eſt materia ff. de verbo. oblig. Socc. in reg. 376. in 5. fallen. Caſſan. conſ. 11. Anto. de Butr. in c. peruenit de empt. & vend. Fely. in c. olim de lit. conteſtata, Dec. in conſ. 222.
3 Marian. Socc. Iun. in conſ. 22. ex qua regula dixerunt DD. præſumi conſenſum Capituli ſpatio annorum decem, cũ alijs ſolemnitatibus in alienatione rerũ eccleſiaſticarum, Pet. de Anchar. conſ. 136. qui verè loquitur in tempore 30. annorum, Alexan. in conſ. 45. vol. 3. Fely. in c. ſicut de re iud. Iaſ. in l. ſciendum in verſ. ſeptimo, facit Corne. conſ. 348. vol. 1. Gozadin. conſ. 9. Dec. qui hanc communem dicit in conſ. 36. Aym. de antiquit. tempor. in 3. par. num. 27. hinc eſt etiam quod dixerunt DD. in ſimili præſumi decretum interueniſſe Superioris in re minoris diu alienata ex diuturnitate temporis, Ang. in d. l. qui aliena §. 1. Barbat. conſ. 26. n. 12. vol. 2.

Sed omiſſis multis generalibus, & ſimilibus, quæ in hac re afferri poſſent, dico quod decurſus tanti temporis, de quo agitur, & minoris etiam ſufficit ad præſumendum authoritatem, & licentiam Summi Pontificis in alienatione; ita in ſpecie tradit Ruy. in conſ. ſuo 35. n. 22. vol. 1. Capy. in dec. ſua 4. vbi etiam optimè traditur per Gram. in dec. ſua 79. & ſic hoc in alijs caſibus reperitur deciſũ, & maximè in caſu quæſtionis noſtræ eſt dicendum, vbi non tantum apparet exactionem factam fuiſſe per ſpatium 70. annorum per Monaſterium, ſed vlterius fuit per idem Monaſterium intentatum iudiciũ pro obſeruatione conuentionis in anno 32. & compilato proceſſu fuerunt poſſeſſores condemnati ad obſeruantiam conuentionis, quomodo ergò permittendum erit poſt tanti temporis ſpatium, vt Monaſterium poſſeſſores inquietet contra aliàs deducta & petita per ipſum.

RESOLVT. CCCX.

De pœnis venientium contra tranſactionem.

1 *Pœnæ venientium contra tranſactionem iuratam ſunt, vt ſit periurus, infamis, reſtituat accepta, & remoueatur à limine iudicij.*
2 *Pœnas prædictas incurrunt maiores dummodo contractus ſit factus nullo cogente imperio, ſed libero arbitrio, vt iuretur per Deum, & vltimò quod contraueniatur ipſi contractui, & tandem quod contraueniens dolo recedat à tranſactione.*
3 *Pœnæ prædictæ imponuntur ratione periurij, & in ſpecie de pœna reſtitutionis acceptorum.*

1 TRia iura ſunt quæ loquuntur de pœnis ſtatutis cõtra venientes aduerſus tranſactionem iuratam, l. ſi diuerſa, l. vbi adhuc, & l. ſi quis maior C. de tranſact. vt ſit periurus, infamis, reſtituat accepta, & remoueatur à limine iudicij. Quæ pœnæ non ſortiuntur ſuum effectũ
2 niſi concurrant quatuor requiſita, ſcilicet. Vt cõtraueniens ſit maior, quod contractus ſit factus nullo cogente imperio, ſed libero arbitrio, vt iuretur per Deum, & vltimum quod contraueniatur ipſi contractui, vt habetur expreſsè in d. l. ſi quis maior, & ibi notant DD. qui affirmant quintum requiſitum magis neceſſarium, & multum ſpeciale eſſe, vt contraueniens dolo recedat à trãſactione, vt poſt Bal. ſcribit. Alex. in l. fi. n. 6. qui ſatiſ. cogant. in l. qui iuraſſe n. 3. de iur. iuran. & in conſ. 42. n. 13. quæ opinio vt refert Iaſ. in d. l. ſi quis maior in princ. non habet contradicentem, & durum eſſet recedere ab ea, nec quoad incurſionem pœnæ ipſe contradicit, & conſ. 84. lib. 1. apertè ſequitur, & poſt Iaſ. Soccin. Iun. in d. l. ſi quis maior n. 16. dicit ſupraſcriptas pœnas rariſſimè habere locum, reſpondendo difficultatibus motis per Iaſ. Claud. Seyſel. n. 40. & ſeqq. affirmat hanc eſſe communem opinionem, & Iacobi. n. 56. verſ. vnum etiã
3 notetis, vbi etiam aſſerit, quod iſtæ pœnæ imponuntur ratione periurij, & in ſpecie de pœna reſtitutionis acceptorum n. 41. in fi. dum inquit: nam iſta pœna reſtitutionis datorum venit à lege propter periurium.

RESOLVT. CCCXI.

Spoliatum, eſſe ante omnia reſtituendum.

1 *Spoliatus ante omnia reſtitui debet etiam ſi fuerit factum ſine violentia, nec eſt neceſſe vt probet ſe fuiſſe ſpoliatum, ſed ſatis eſt probare ſe antea poſſediſſe.*
2 *Exceptio dominij non poteſt opponi contra ſpoliatum agentem remedio recuperandæ.*
3 *Si in promptu contra ſpoliatum offertur probatio dominij, probabilior ſententia eſt, vt non impediatur reſtitutio.*
4 *Poſſeſſio immemorabilis habet vim tituli.*

1 SPoliatum ante omnia eſſe in ſua poſſeſſione reſtituendum, ciuili, & canonico iure ſtatutum eſt, l. ſi quis ad ſe fundum C. ad l. Iul. de vi publ. cap. 1. & cap. in literis de reſtit. ſpol. ea fuit ratio, ne ex proprio delicto quis commodum ſentiat l. auxilium, ff. de minor. & l. itaque fullo ff. de fur. quæ regula locum habet in ſpolio, etiam ſine violentia, l. meminerint C. vnde vi, Bart. in l. ſi Coloni num. 2. C. de agric. & cenſ. lib. 11. Bero. in c. 1. num. 31. de reſtit. ſpol. Socc. in l. rem quæ nobis ff. de acqui. poſſeſſ. qui cæteros cumulat. Vnde cũ Parochus quidam fuiſſet ſpoliatus ab Abbate eiuſdem Eccleſiæ, poſseſſione quarundam domorum, reſtitui petijt in ſua antiqua poſseſſione pacifica, & ipſum eſse ſpoliatũ clariſſimè liquet; non enim agens neceſse habet probare ſe ipſum ſpoliatum, ſed ſatis eſt probare antea poſsediſſe, Innoc. in c. poſt electionem de conceſs. præb. in fin. & in c. ſæpe de reſtit. ſpol. & tex. in c. reintegranda 3. q. 1. licet in facto probarum ſit de ſpolio, quod ex deductis in cauſa facile oſtenditur. Siquidem Parochus cameras ſuper quibus eſt controuerſia, Abbati ad certum tẽpus commodauit, ex quarum commodato, noſcitur & dominium, & poſseſſionem eſse pœnes Parochum commodantem, l. rei cõmodatæ ff. cõmod. vnde cum requiſitus commodatarius reſtituere negauit, ſpoliare dicitur, l. Colonus ff. de vi arm. Alex. conſil. 33. lib. 6.

Poteſt ergo Parochus vti ſpoliatus agere remedio recuperandæ. ex l. conductores C. locat. & l. non ab re C. vnde vi, quæ leges locum ſibi vendicant in omnibus illis, qui ab alio rem precario detinent, prout citatis locis communiter Scribentes aſserunt, ſed Abbas ſpoliator, dum videt ſe in poſseſsorio ſuccumbere, nititur iura ſua dominij exceptione defendere.

Videndum ergo, ſi hæc exceptio dominij poſſit op-
2 poni contra ſpoliatum agentem remedio recuperandæ, & regula eſt, non admitti, d. c. 1. de reſtit. ſpol. imò dominium ſi quod habet amittit, l. ſi quis in tantam C. vnde vi; nam prædo etiam manutenendus eſt in ſua poſseſſione, d. c. in literis de reſti. ſpol. l. 1. §. qui à me ff. de vi, & vi arm. Verum & ſi hæc regula clara ſit, multas patitur limitationes, quarum Ego duas tantum referam.

Prima eſt, quia iſta procedit tantum in ſpolio violento,

to, ſecus autem in ſpolio clandeſtinè commiſſo, huius
ſententiæ fuere Dyn.in c.qui ad agendum de reg.iur in
ſextò, Bal.in l.naturaliter §. nihil cõmune ff.de acquir.
poſſeſ.quem ſequuntur Roman.hic,& Ang.in l. vitia C.
cod.cõtrarium tenet Bar.in l.ſi Coloni C.de agricol.&
cenſit. vt in hoc iudicio reijciatur exceprio, ſiue inter-
ueniat violentia, ſiue non, cuius opinionis ſunt Innoc.
& Io.And.relati per Alex. qui ipſos ſequitur in d. l.na-
turaliter §.nihil commune,Socc. in l.rem quæ nobis de
acquir. poſſ. & hanc dicit communem Bero. in d. c. 1.
num. 31. de reſt. ſpol. ſecundum quam iudicari debet.
3 Secunda limitatio eſt,ſi in promptu offeratur proba-
tio dominij, vt ex ea impediatur reſtitutio,quam tenet
gl.in d. l. ſi de vi ff. de iudi. ſed gl. in l.1.§. 1.in verb.ad
recuperandam ff. de vi, & vi arm. & gl. in c. 1. de reſt.
ſpol.tenet contrarium, quam ſententiam communiter
ſequntur Scribentes Din. Abb. Innoc.Bar.Bal.Luc.de
Pen. Oldrad. Philip. Corn. Paul. de Caſt. Alber. Roſ.
Franc. Curt. Rip. Dec. Angel.& alij relati per Boer.q.
238.& Bero.Bellamer.Crauet.Iaſ.Pariſ. Rolan. à Vall.
Couar.Plot. & alij relati per Menoch. quos ipſe ſequi-
tur in tract. de recup. poſſ. remed. 1. n.239. & quidem
hæc mihi videtur verior.

Nam ſi lex priuat Dominum dominio ſuo propter
delictum ſpolij,d.l.ſi quis in tantam,quomodo vult ad-
mittere hanc exceptionem, ſentiret. n. commodum ex
ſuo delicto,quod leges abhorrent; nam eſſe in faculta-
te Domini,probationibus inuentis, ſua manu ius dice-
re,vt perbellè conſiderat Menoch.loc.cit.n.243.

Sunt qui dicunt ſupradicta procedere tãtum in ſpo-
lio violento,non autem clandeſtino, vt Bar. in d.l.ſi de
vi ff.de iudic.& in l.vlt.C.vnde vi, quem ſequitur Barb.
in Apoſtill.ſed verior,& communior eſt in contrarium,
vt teſtatur Bero.in d.c.1.n.31.de reſt.ſpol.nec procedit
limitatio,vt fauore Eccleſiæ poſſit obijci hęc exceptio,
quam tradit Bal. in l. 1. de appel. nam in caſu noſtro
adaptari non poteſt, cum non Eccleſia, ſed miniſtri
contendunt de poſſeſſione, non ergo admitti debet
exceptio dominij,quamuis hæc non veniat in caſu no-
ſtro, cum oppoſita hac exceptione per Abbatem fuit
reiecta, nam ille petijt declarari Cameras ad ſe ſpe-
ctare,& per D.Rener.Vic.non aliter admiſſa exceptio-
ne proprietatis, fuit datus terminus ſuper poſſeſſorio
ſummariſſimo.

Sed dato,& non cõceſſo,quod de hac exceptione co-
gnoſci deberet, eo magis pronunciari debet ad benefi-
cium Parochi,tum ex poſſeſſione immemorabili, quam
4 ſpoliatus clare deduxit,quæ vim tituli,& priuilegii ha-
bet, gl. in c.1. de præſcrip. tum etiam ex aliis actibus
Dominicalibus per Parochum productis,vt conceſſio-
ne contiguarum domorum pro annuo cenſu,quem ho-
die Parochus poſſidet.Et ex Prælati viſitatione in actis
exhibita, ex qua habetur domus in actis deductas,fuiſ-
ſe extructas pro Curato dictæ Eccleſiæ, vt facilius poſ-
ſit miniſtrare Sanctiſs.Sacramenta,qua ratione attẽta,
ſtatutum eſt, de relictis factis à Parochianis deberi
quartam Parocho ſiue Rectori, operariis. n. debetur
mercedis exhibitio,clem. dudum §.verum de ſepult.&
eadem ratione DD. interpretati fuere, vt in dubio le-
gatum factum Eccleſiæ, cenſeatur factum Parochiali,
vt dixit Bar.& communiter Scribentes in l. quæ condi-
tio §.cum ita ff. de condit. & demonſt. & alii relati per
Menoc. lib.4.præſ.114.

Vnde minime dubitari debet de dominio dicti Pa-
rochi, & ſi petitorium diſcutiendum eſſet, cum non ex
eo Abbas, quia Abbas dicitur dominus eſſe præſertim
rerum, quæ antiquiſſima poſſeſſione, & iuſta iuris pręe-
ſumptione, per Parochos poſſeſſæ fuere, aliter cogere-
mur dicere poſſe Abbates ex ſolo titulo Abbatiæ ſpo-
liare Parochos, quę iuſtè, & legitimè poſſident, quod
nullo iure admittendum eſt;nam debet probari ſpecia-
lis cauſa acquiſitionis dominii.

RESOLVT. CCCXXII.

De fructuum reſtitutione.

1 *Iudex condemnat etiam de fructibus, poſtquam lis inchoa-
ta eſt, nam poſſeſſor eſt in mala fide.*
2 *Quando is qui poſſidet habet titulum, tunc etiam poſt litem
conteſtatam dicitur bonæ fidei poſſeſſor quantum ad fru-
ctuum perceptionem, ſecundum aliquos, ſed ſi fructus
extant, tenetur reſtituere.*

IN præſenti Reſolutione dubitatur, an detur hypo-
theca ſuper fructibus perceptis per poſſeſſorem
bonæ fidei, iam conſumptis poſt litem conteſtatam.
Pro opinione, quod detur videtur text. in l.ſi fundus §.
in vendicatione in verſ.interdictum ff.de pignor.vbi di-
1 cit text. quod Iudex condemnat etiam de fructibus
poſtquã lis inchoata eſt,& eſt ratio,quia poſt litem cõ-
teſtatã eſt in mala fide, & propterea ad fructus condẽ-
nari debet, per text. in l. certum C. de rei vendic. vbi
text.faciendo differentiã inter fructus extantes, & cõ-
ſumptos,& inter bonæ fidei poſſeſſorem,& malæ fidei,
dicit poſt litem conteſtatam vniuerſos,& ratio ponitur
per gl.quia poſt litem conteſtatam efficitur malæ fidei,
per quę iura Cyn.in l.quamuis C.in quib.cauſ.pign.vel
hypot.tacit.cõtrah.dicit quod fructus qui percipiũtur
pendente iudicio in hypothecaria veniunt reſtituendi
officio Iudicis,quem ſequuntur ibi Alber.& Salyc.quos
refert Capy.in vulga.ſua dec. 177. In contrarium verò
videtur tex.in l.1.§.cũ predium,lo primo, ff. de pignor.
vbi dicitur,quod emptor non tenetur reſtituere fructus
conſumptos bona fide,vtili actione Seruiana.& ſi dice-
retur quod poſt litem conteſtatã eſt in mala fide, hoc
non eſt verum,vt voluit per illum tex. gl. in l.qui ſcit in
verſ. bonæ fidei in verb.percipiendos ff.de vſur. vbi no-
tatur, quod bonæ fidei poſſeſſor, quoad quædam poſt
2 litẽ cõteſtatã,remanet bonæ fidei, vt quia facit fructus
ſuos,quam opinionem ſequutus fuit Bar.in l.ex diuerſo
n.9.verſ.venio ad ſecundũ ff.de rei vendic. idem voluit
Ang. ibi poſt n. 4. in verſ. primum eſt an bona fides, de
quo nõ dubitant DD.quando ille qui poſſidet habet ti-
tulum,ideo Affl.refert per S.C.fuiſſe deciſum,quod ille
qui habet titulum,& bonam fidẽ, & litigauit de validi-
tate tituli,non teneatur fructus reſtituere,etiã poſt litẽ
moram, vt in dec.278.n.5. & ſi diceretur quod etiam ſi
faciat fructus ſuos teneatur reſtituere officio Iudicis,
per DD.in contrariam partem allegatos; Aduertendũ
eſt, hoc intelligi debere, quando fructus ſunt percepti
poſt litem conteſtatam; & extant, ita voluit gl. in al-
leg.l.qui ſcit, in allegato verſ.bonæ fidei,in verb. perci-
piendos, quæ reſpondendo ad tex. in l. bonæ fidei ff. de
acquir.rer.dom.qui allegatur in contrariũ, dicit quod
facit fructus ſuos poſt litem conteſtatam, ſed tenetur
reſtituere officio Iudicis,ſi extant, idem voluit Bar. in
allegat l.ex diuerſo n.6.hoc modo intelligendo text. in
alleg.l.certum,& ita allegati DD.in l.quamuis C.quib.
cauſ. pign tacitè contrahat,intelligẽdi ſunt,& eſt ratio
ſecundum Bal.in alleg.l. ex diuerſo n.2. vbi ponit quę-
ſtionẽ an bonæ fidei poſſeſſor fructus quos conſũpſit,
teneatur reſtituere, & dicit quod non, in ſingularibus,
quia liberatur poſſeſſor quaſi per interitum & ſic ſem-
per per S.C.fuit deciſum,non obſtante Capy.deciſ.quæ
non poteſt ſaluari niſi in fructibus extantibus, poſtquã
in conſumptis officium Iudicis non procedit.

RESOLVT. CCCXXIII.

Decima, an debeatur Epiſcopo ſuper corpo-
ribus feudalibus?

1 *Vbi clericus habet patrimoniũ ſufficiens ad victum, nec ſo-
litum eſt ſolui decima, non debeat adſtringi ad ſoluen-*

dum , quod eſt intelligendum quando dictum patrimonium Clerus habuit loco decimarum .

2 *Decima Sacramentalis eſt triplex, ſcilicet perſonalis , realis, & mixta .*

3 *Decima prædialis debetur Parochis Sacramenta miniſtrantibus .*

4 *Præſcriptio ſuper vno corpore, non extenditur ad alia corpora .*

AD excluſionem prætenſorum occaſione decimæ per quemdam Reuerendiſſ. Epiſcopum, contra N. Comitem, allegabatur quoy decima quamuis omni iure debita ſit, nec poſſit illius ſatisfactio abſque peccato differri, tamen in multis Italiæ partibus, vbi à tempore immemorabili nunquam reperitur præ-
1 ſtita, non poſſit, nec debeat aliquo pacto vlterius peti, quia patrimonium ibidem Clerus habet ſufficiens victui, ac pauperum ſubuentioni, quod correſpectiuè à populo aſſignatum creditur loco decimæ,& in ſatisfactionem debitæ decimalis recognitionis,etiam de conſenſu Romanæ Eccleſiæ, poſtquam non apparet aliundè perueniſſe, nec decima fuit vnquam ſoluta, idque permiſſum non fuiſſet(vt creditur) in animarum perniciem, niſi concurrente probabili cauſa, ita Raymun. antiq.Summ.lib.1.tit.15. & vltra Summiſtas, & Theol. tenuerunt Canon.vt poſt alios voluit Abb.in c.à nobis de decim.Pet.Bell.in Spec.Princ.rub.13.§.nunc tractemus n.27.Bened.Capr.lib.concl.1.concl.98.nu.35. Rebuff.de decim.q.13.n.36.& 78.Couar.var. reſol.lib.1.c. 17.verſ.quarto,illud tamen: & in Regno ex hac cauſa, decimam non ſolui,teſtatur Petr.Bellu.loc.cit.& affirmat per hæc formalia verba, videlicet .

Et hoc verum niſi iam Eccleſia loco decimarũ aliud percepiſſet à laicis, quia tunc non poſſet ab illis decimam petere, vt dicitur factum in Italia, quia id quod datum eſt,vice permutati dominij fungitur .

Secundo præmitto,quod decima,quam exigit dictus Reu.Epiſcopus ſuper certis corporibus feudalibus virtute ſententiæ de anno 1504.non ſit Sacramentalis,ſeu ſpiritualis,ſed realis iure ſeruitutis impoſita de conſẽſu Comitum Ciuitatis N. Nam triplex tantum dicitur decima Sacramentalis ſcilicet perſonalis, prædialis, & mixta, gl.in c.nuncios de decim. hæc autem perſonalis non eſt, quia ſolueretur ratione Sacramentorum, cap. ad Apoſtolicæ eod.tit.& ſic in loco vbi recipiuntur Sacramenta,& non in Ciuitate N.in qua non eſt dubium, vtiles dominos Sacramenta non recipere, non eſt prædialis,prout pars prætendit.Primo,quia debetur deductis ſumptibus,qui in decima prædiali non deducuntur, c.tua nobis,& c.paſtoralis de decim.Secundo,quia ſoluitur in tribus tertijs, prædialis tamen ſtatim recollectis fructibus,c.cum omnes 16. q. 7. & c. cum homines de decim.

Tertio,ea decima ſi prædialis eſſet, competeret Curatis, à quibus Sacramenta miniſtrari ſolita fuerunt in
3 Parochijs à Cathedrali diſtinctis,Rebuff.de decim.q.7. n.7.vel ſaltem quando tota diœceſis in Cathedrali conſiſteret, deberet inter Canonicos diſtribui, & alios miniſtrantes diuina,vt ex eo,Rebuff.ibid.n.9.& 10.

Quarto,id arguitur ex qualitate rerum de quib.preſtatur, quia fructus ciuiles feudi, perſonali non autem prædiali decimæ obligati ſunt,vt dixerũt Hoſt.Io:And. & alij in c.cum nõ ſit,& c.tua nobis de decim. quæ quidem decima perſonalis hodie nullo iure debetur, Couarr.lib.1.var.reſol.c.17.n.8. Imò ſicut penes Regem tales fructus decimã non præſtarent,ita nec penes Comites,ad quos tranſlati cenſentur ſub ea lege,qua erãt penes Regem, Andr. in §. quid ergo , de inueſt. de re alie.fact.& quia iura huiuſmodi dependent à capite, ſicut ergo ex illis non ſoluitur decima in Ciuitate Neap. nec alibi,ita nec debet ſolui in Ciuitate prædicta N. ne diuerſo iure cenſeantur cõtra l. cũ qui ædes de vſucap.

Quinto,id arguitur ex qualitate loci,quia in Ciuitate prædicta N. (vt dictum eſt) nulla præſtatur decima, neque perſonalis,neque prædialis; ideo ſi eo iure illam de qua agitur, petijſſet Epiſcopus vtique ſuccubuiſſet, quia ibidem à nemine ſoluitur,& multo minus ab illius Comite ex bonis feudalibus,& propterea petita,& obtenta fuit virtute poſſeſſionis immemorabilis,& literarum Federici Regis, manifeſtè præſupponendo, quod Sacramentalis non eſſet . Non eſt mixta,quæ de fructibus animalium ſolueretur, vt puta de fæno , & lana, c. peruenit de decim. vel de animalibus ibidem paſcentibus, Comitis,aut Ciuium eſſent, & non exigeretur in pecunia, cum ſit quota fructuum .

Ex prædictis videatur tolli prætenſio Epiſcopi , nam quatenus prætendat decimam in territorio prædicto N.illa non debetur,poſtquam numquam ſoluta fuit, & Eccleſia N.habet æquiualens patrimonium,quod datũ præſumitur in ſatisfactionem debiti decimalis ; quod ſi prætendat per poſſeſſionem exigendi decimam ſuper certis corporibus feudalibus , habere etiam poſſeſſionem cæterorum corporum,& bonorũ,arg.c.cum in tua de decim. & ex reg.text. in c.quia circa de priuil.

Replicabatur primo,quod illa decima petita, & obtenta fuit non vti debita de iure communi , ſed virtute poſſeſſionis à tempore immemorabili,& ſic iure præſcriptionis,ergo quia talis preſcriptio,ſeu poſſeſſio non extenditur ad alia corpora , ſed militat tantum reſpectu eorum,quæ ſubiecta reperiuntur dictę præſtationi,l.j.§. hoc interdicto ff.de itin.act.præu. & not.in c. cum contingat,vbi Anchar. Abb.& alij de decim. Rebuff.de decim.q.14.n.9.& ſeq.& text.in c. cum in tua,procedit in decimis iure cõmuni,nõ præſcriptione debitis ex mente præall.DD.& ceſſat illa cõſequentia quod dicta poſ-
4 ſeſſio ſuper certis corporibus obtenta per ſententiam S.C.vigeat etiam reſpectu reliquorum;nam regulariter præſcriptio non extenditur ad alia corpora, gl.in c.dilecto,de off.Ord.ideo quatenus appareret poſſeſſum, præſcriptum dicitur, Innoc. in c.Cumana de elect. nec præſcriptio recipit extẽſionem perſonarum,aut actuũ, Bal.conſ.257. quæſtio vertens lib.2.

Secundo, dicta decima ne dum petita , & obtenta fuit virtute præſcriptionis, imò clariſſimè ex ſupra deductis apparet , quod Sacramentalis non ſit , ſed iure ſeruitutis quæſita,ergo reſpectu illius ceſſat regula d.c. cum in tua, quæ procedit in decima Sacramentali tantum,vt not.in d.c.cum contingat,& conſuluit Menoch. conſ.36.n.34. allegat Couar.& alios,facit tex. & gl. in l.non modus C.de ſerui. vbi conceſſa ſeruitus aquæducendæ ad irrigandum prædium,non comprehendit alia prædia,imò nec prædiũ illi adiunctum. Tertiò,non militat dicta regula reſpectu corporum feudalium,ex quibus non debetur decima quamuis Sacramentalis , niſi quatenus ſolita ſit exigi tempore Gulielmi Regis,vt in Conſt.quanto,& in c.Caroli II.de ann.1309.incip.Officiales Comitum,&c. Ergo, dato quod decima, de qua in ſententia ſit Sacramentalis, adhuc non debetur, nec prætẽdi poteſt,niſi ex corporibus à quibus præſtari ſolita eſt,nõ ab aliis licet vnitis corporibus obligatis,quia ſeruitus non extenditur ad corpora addita, quãuis vnita, maximè quia additamentũ ſeparabile eſt , & de per ſe ſubſiſtẽs,& ideo non ſortitur naturam eius,cui additur,ſed propriam, & diſtinctam conditionem obtinet,l. qui fundum §.1. ff. pro empt. notat. in §. ſed ſi quis demanſu de contro. inueſt. & in §. è contrario de inue.de re alie. facta,Capyc.in inueſt.in verb. feudorum acceſſoria,& feudorũ augumenta,maximè quia iura addita ſunt diuerſę naturæ;nam ius ponderum,& menſurarum vnitum iuri Dohanæ,ius nouum eſt,& conſequenter ex eo recipi non poteſt decima Sacramentalis , ſicut recipitur à iure veteri Dohanæ,Iſern.in d.Conſtit.quanto , & in Rit.2.ſub titul.de decim.Item pœnæ contumaciarum ciuilium,& liquidationis inſtrumentorum,& aliorum

rum

rum contractuum non recipiunt decimæ præſtationem, ſicut baiulatio, cui addita ſunt, Deut. c. 23. ibi: Non offeras, &c. & c. miror 17. q. 4. præterea ex Taberna non debetur decima, ſicut ex paſſu, quia Tabernæ redditus induſtrialis eſt, & conſequenter perſonali decimæ ſubiectus, ideo ex penſione domus decima non ſoluitur, vt per Io. And. in c. commiſſum eo. tit. Vltimo, non poteſt impugnari tranſactio de anno 1545. ex defectu aſſenſus Regij ex parte Comitis, quia nõ requirebatur poſtquã pẽr tranſactionẽ feuda de nouo non obligabantur, ſtante ſententia de ann. 1504. vt in ſpecie conſuluit Minad. conſ. 39. Nec obſtant notata in c. vltimo de rerum permut. quia procedunt in decima Sacramentali, non autem temporali iure ſeruitutis conſtituta, vt in indiuiduo notat Collect. ibid. Item loco decimæ non fuit aſſignata pecunia, ſed annuus redditus, qui inter immobilia connumeratur, Archidiac. in c. decimas 16. q. 4. Inſuper ea tranſactio fuit confirmata auctoritate Summi Pontificis, & propterea validiſſima, vt not. in cap. vltimo, & c. 2. de tranſact.

Sed pro parte Reuer. Epiſcopi allegabantur validiſſimæ rationes, quod ſcilicet dicta decima ſibi deberetur ſuper corporibus feudalibus, quibus non fuit reſponſum efficaciter per aduerſarios, & ſic lis remanſit indeciſa.

RESOLVT. CCCXXIV.

De corpore delicti ante inquiſitionem in quocumque crimine, ſatis eſt quod conſtet verè, vel præſumptiuè.

1 *Iudici inquirere volenti, debet conſtare de corpore delicti;*
2 *Vbi liquido poteſt conſtare de corpore, Iudex debet adhibere omnem diligentiam, ſed ſi non poteſt, ſatis eſt vt præſumptiuè de illo conſtet.*

1 EX Federici Scotti conſ. 45. hæc habentur regulariter. Primum, & ante omnia Iudici inquirere volenti, ſeu inquirenti, debet conſtare de corpore delicti l. j. §. item illud, & ibi Bar. ff. ad Silla. & licèt Bal. in l. 3. in lectura antiqua ff. de teſt. dixerit hoc non procedere in crimine falſi, furti, & adulterij, & ipſum ſequatur Brun. in tract. de Indic. & tortur. q. 5. in princ. nu. 10. de cuius tamen opinione dubitauit Auguſt. de Arim. in addit. ad Angel. in verb. fama publica verſ. 12. tu Iudex, & Blanc. in l. fin. n. 15. ff. de quæſt. diſtinxerint, an corpus ſubijci poſſit oculis corporeis, vel nè.

Nihilominus regula prædicta indiſtinctè procedebat abſque vlla limitatione, & in quolibet crimine, ſed erat intelligenda, quod debeat conſtare de corpore delicti veri, vel præſumpti, ita Raph. Cuman. in l. etſi certus per illum text. vbi etiam Bart. Bal. Ang. & alij ff. ad Sill. & per illum tex. cuncti etiam ibidem notant per ſupradictos confundi limitationem, & diſtinctionem, de quibus ſupra, dum per illum text. ſatis erat conſtare hominem non reperiri.

Nec dicam, primum dubium loqui in quæſt. ſeruorum, quia etiam text. in d. l. 1. §. item illud, ex quo ſumitur regula prædicta, loquitur in ſeruis, & tamen vult debere conſtare de corpore, antequam procedatur ad quæſtionem, prout etiam Iaſ. l. j. ff. de quæſt. & ſic declarabat dictum Raph. Cuman. in d. §. item illud.

2 Bene verum eſt, quod vbi poteſt liquidò conſtare de ipſo corpore, Iudex debet omnem diligentiam adhibere, vt in actis de illo appareat per ocularem inſpectionem; ſed ſi non poteſt, ſatis eſt quoad præſumptiuè de illo conſtet, vt per Blanc. in d. l. fin. & ita ſemper ſeruatum fuit.

RESOLVT. CCCXXV.

Confeſſio extraiudicialis de aliquo crimine, facit inditium ad torturam, & aliquando eſt ſufficiens ad condemnandum.

1 *Confeſſio extraiudicialis criminis, facit indicium ſufficiens ad torturam.*
2 *Prædicta concluſio procedit ſiue confeſſio criminis fuerit facta parte abſente, ſiue præſente, nam non operatur aliũ effectum, quam indicium ad torturam.*

1 COnfeſſio extraiudicialis facta de aliquo crimine, inducit inditium ad inferendam torturam confitenti, ita Bar. & Alex. poſt princ. in l. capite quinto ff. de adult. cum alijs coaceruatis per Marſ. in ſing. 310. per Clar. in princ. §. fi. quæſt. 21. verſ. confeſſ. vbi meminit iſtam eſſe communem opinionem, prout docuit in praxi Viui. comm. opin. 138. & ſeq. lib. 1.

2 Quæ communis concluſio procedit indiſtinctè, ſiue confeſſio fiat in criminalibus, parte abſente, ſiue præſente, vt ea tũc non operetur alium effectum, quam indicium ad torturam, vt voluit Rot. dec. 182. quod licet confeſſio in tit. de confeſſis in nouis, & imò in cap. at ſi clerici de iudic. Bal. conſ. 25. n. 3. & ſeq. vol. 1. vbi dicit iſtam eſſe communem opinionem, quam ſequitur, & probat Felyn. in cap. ſi cautio nu. 14. de fide inſtrumentorum, & ita deciſum refert idem Viu. in dec. 142.

RESOLVT. CCCXXVI.

Ignorantia Bullæ in cœna Domini, an excuſet tranſgreſſorem.

1 *Bulla cœnæ eſt ſatis nota, & de ea fit mentio in corpore iuris.*
2 *Non poteſt quis excuſari de inobſeruantia Bullæ cœnæ propter conſuetudinem, cum in ea improbetur conſuetudo.*

CEnſui incidiſſe in pęnas Bullæ cœnæ Domini, quẽdam, ob recurſum ad quemdam Iudicem laicum, non obſtante allegata ignorãtia Bullæ cœnæ, cuius ra-
1 tio eſt, quia prædicta Bulla eſt ſatis nota, & de ea etiam in corpore iuris fit mentio, vt in clem. 1. de iudic. vnde merito ab illius cõtemptu minimè quis prætextu ignorantiæ excuſatur, ſecundum Bal. in l. leges ſacratiſſimæ nu. 4. C. de leg. & prout etiam ex illius tenore expreſsè diſponebatur, nullũ prætextu ignorantiæ excuſari poſſe; imò omnes arctare, ac ſi eis perſonaliter intimata foret, vt notatur in d. clem. 1. quæ concluſio procederet etiam ſi adeſſet conſuetudo in contrarium, quia ad-
2 huc procederet rigor, ſeu tenor dictæ Bullæ: cum conſuetudo reperiatur quoque improbata expreſsè per eamdem Bullam, quo caſu prædicta conſuetudo nunquam excuſare poterat tranſgreſſorem legis à pœna, vt ſingulariter dixit Bal. in auth. nauigia, per illum tex. C. de fur. Iacob. Alua. & Mode. in auth. vnde ſumitur de ſtatu, & conſuet. licet alias conſuetudo quantumcumque mala excuſaret à pœna, gl. in c. denique 4. diſtin. Abb. in cap. cum venerabilis, & in cap. cum eccleſiaſticam in 1. notab. de ſimon. Roman. in ſing. 19. an conſuetudo, & Dec. in conſil. 175. in pœnis, & conſuetudo etiam iniuſta excuſat à pœna, vt poſt alios de communi teſtatur Mandoſ. ad Rom. in conſ. 146. nu. 2. Burſat. conſ. 77. num. 1.

RESOLVT. CCCXXVII.

Beneficiatus, an teneatur probare de iuſto titulo prædeceſſoris, qui beneficium eidem renunciauit?

1 *Non tenetur in beneficialibus quis probare titulum ſui prædeceſſoris, ſed ſufficit quod prædeceſſor fuerit habitus pro tali.*

2 *Non tenetur quis probare titulum ſui prædeceſsoris quando dictus prædeceſsor per triennium poſſedit.*

1 IN quadam cauſa mihi delegata iudicaui, non teneri Beneficiatum, qui habuit dictum beneficium per renũciationem, iuſtificare ſeu probare legitimum titulum ſui prædeceſſoris; & motus fui ex allegatione Lapi 89. qui per plura fundamenta hanc opinionem firmat, & ſequitur Imol. in cap. illud de præſump.c.innotuit de eo,qui fur. ordin.ſuſcep.quem refert, & ſequitur Rom. in cõſ.463. ſufficit enim probare ipſum fuiſſe exiſtimatum, & habitum pro Rectore illius Eccleſiæ, vt ibi notat Rom. & Bellam.deciſ.545.inchoante,non obſtantibus concluſionibus, Lap.d.allegat. 89. in Dei nomine amen, verſ. venio ad ſecundum, & Bella, dec. 112. ſubrogatus, & idem in deciſ.116.Caſſado.deciſ.2. de cauſ. poſſeſ.& propriet.n.4.Boer.deciſ.22.n.30.

Intellexi tamen ſupradictam opinionem,ſi renuncians
2 poſſedit per triẽnium pacificè,tunc non tenetur probare iuſtum titulum, & ita intelligendam eſſe Rot. deciſ. 102.agenti in nou. inquit Mandoſ.in Addit. ad Rom.d. conſ.463. & ante eum tenuit Philip. Frãc.in c.ſuſceptũ num.11. de reſcrip.lib.6. & Lap.d.alleg.89.vult requiri longiſſimam poſſeſſionem.ad hoc vt quis non teneatur probare iuſtum titulum ſui prædeceſſoris,debet intelligi etiam in triennali poſſeſſione,& ita ſeruaſse, & ſeruare Palatium, inquit Caſſad.dec.160.n.6. & Achill. in dec. nõ impreſſis dec.1.tit. anteceſsoris ſub rub. de lit.

RESOLVT. CCCXXVIII.

Extractus ab Eccleſia blandis verbis per ſatellites Curiæ ſæcularis, an gaudeat immunitate eccleſiaſtica?

1 *In materia immunitatis Eccleſiaſticæ, violentia condemnatur.*

2 *Preces nimium exceſſiuæ,ſunt loco violentiæ.*

3 *Perſuaſiones, & blanditiæ arguunt dolum ſi contineant mendacium,vel falſas cauſas.*

4 *Preces illorum quibus debetur reuerentia,inducunt iuſtum metum.*

5 *Quando iudex reperit reum extra Eccleſiam quamuis ab alio fraudulenter extractum, poterit capere, ſed talis fraudulentus tenetur reſtituere,quod ſi non poterit, erit per accidens,& tenebitur ad damnum.*

SVpponitur in facto, quendam delinquentem confugiſse ad Eccleſiam, & per ſatellites Curiæ ſæcularis blandis verbis, & impũnitate promiſsa, cum iuramento ab eadem Eccleſia extractum fuiſse; dubitatum fuit, ſi delinquens pœnitentia ductus vult iterum confugere ad Eccleſiam proteſtando admitti ſe ad beneficium immunitatis eiuſdem, ſit reſtituendus Eccleſiæ, & in multis fuit dubitatum pro opinione negatiua.

Primò, quia ex diſpoſitione c. inter alia in fi. de immun.eccl. non niſi inuiti prohibentur extrahi, vbi dicit neminem eſse ab Eccleſia violenter extrahendum,& in
1 c.frater 17.q.4. ibi reluctantem, reclamantemque violenter extraherent,ergo à contrario ſenſu, ceſsãte violẽtia nocebit exitus ab Eccleſia,vt notatur hic per omnes Scribẽtes,& voluit Clar.in §.fin.q.30.n. 1. verſ. ſed certè,vbi ait,quod iſti,qui ſpõte exierunt ab Eccleſia licitè puniũtur,& nõ poſſunt gaudere immunitate eccleſiaſtica per dicta Remig.in tract. de immun. eccleſ. in princ.3.præſuppoſ.n.12.& ſeq.melius fallen.12. vbi expreſsè ſequitur Io.Viſ.& ſubdit quod in hoc non eſt offenſa Eccleſia,Hoſtienſ.Io:And.Anchar.& Panorm. in c.fi.eod.tit.quia Canon ſolam violentiam condemnat, quæ non fit volenti, d.c.inter alia §.1.eod.tit.Ambroſ. de immun.eccl.c.11.n.1.verſ.nec dicatur, Anchar.in c. fi.de immun.eccl.in ſextò,Nau.in Man.c.15.n.21.in fin. Boer.dec.109.q.2.in fi.Villag.de extenſ.c.fi.n.4.5. & 6. Burg.de Paz in pract.1.tom.c.3.§.3.n.21.& 165.

Secundò, quia renunciantibus iura ſua, non eſt dandus regreſſus,l.quæritur ff.de ædil.edict.c. ad noſtrã de renunc. vnde cum ſupradictus inquiſitus renunciauit iuri ſuo, quod licitè potuit,l.ſi quis in conſcribendo C. de pact.& l.ſi quis in conſcribendo C.de epiſc.& cler.& fuit deciſum in c.ad noſtram de emp.& vend.vnde ſicut ei licitum fuit perſugium ad Eccleſiam,ita quoque exitus eſſe debet.

Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus, cõtrarium cenſui ex infraſcriptis. Primò,quod talis reſtituẽdus eſt Eccleſiæ, cum ſint corruptiones,& violentiæ fa-
2 ctæ Eccleſiæ,c. conſtituimus 17.q.3. & ibi ipſe reus auctus timore de Eccleſia diſceſſerit,Igneus in l.1.num.4. ff.ad Sillan.Remig.in dicto tract.de immun.eccl.q.15.& in fallen.26.in fin.verſ.vnde qui,ad hoc allegat Sylueſt. in Summ.in verb. immunitas 3.q.3. Burgos de Paz in loco præallegato n.166.& 167.Gomez.in 3.tom.Delict. cap.12.n.7.Couarr. variar.reſol.lib.1.c.20.n. 16. Plaza lib.1.de Delict.c.17.Clar. in §.fin.n.6.circa principium Azeued. in l.3.n.13. & ſeq.tit.2.lib.1. recõpil. Bouadil. in polit.c.14.n.79. licet hoc intelligat, vbi confugiens ad Eccleſiam,gaudere poterat immunitate,nam ſi delictum eſſet exceptum à Bulla,vtique ſibi imputandum eſſet, quia non ita de facili committere ſe debebat Iudici,vel Miniſtris ſæcularibus,qui promiſſiones ſeruare non tenebantur,cap. ſicut antiquitus,& cap.diffiniuit, & cap. quiſquis,& gloſ. in dicto cap. conſtitutus cum alijs relatis per Bouadill. vbi ſupra,Remig.in dicta fallen.26.n.6. verſ. vnde ſi Iudex.

Secundò,præfatæ ſatellitum perſuaſiones fuerunt ni-
2 mium exceſſiuæ, tales autem ſunt loco violentiæ, coactionis, & minarum, Felyn.ad cap. 1. circa initium de offic. Delegat. iuxta c.cum inter de electiõ.l.1.vbi gl. C. ſi Rector Prouinciæ,l.1.C. de petition.bonor. ſublata lib.10. cap.vltim. de reſcript.Afflict.deciſ.69.num.8. Crauett.conſ.192.n.12.Menoch. de arbitr.iud.caſ.398. ſub n.41. & de præſumpt.lib.4.præſumpt. 12. in fin. Tiber.Decian.conſ.65.n.2. Diaz regul.688.vxori limit.3. Segur. in l.1.§. ſi vir ff. de acquir. poſſeſſ.Rebuff. ad ordinat.reg.tom.2.Rub.de reſcrip.ar.2.gloſ.3. Pet.Pecch. in tr. de arreſt.lib.1.c.9.n.9.

Et hoc colligi poteſt ex multis. Primò, ſi fuerint immodicæ,exceſſiuæ,& importunæ preces, l. cum qui, C. de Apoſt.l.1.ante fin.C.de rapt. virgin.quæ iura ad hoc propoſitum allegant Paul.Caſtr.conſil.174.col.1.lib.1. Socc.conſ.25.col.2.lib.2. quem refert,& ſequitur Curt. Iun.conſ.145.col.pen.Calcan.conſ.25.col.3.in princip. conſ.120.col.6.

Fortius ſcripſit Oldrad.col.3.in prin.in cõſ.36.quod ſuaſio ad malum pluſeſt quam compulſio,l.1.§.perſuadere ff.de ſeru.corrup.Maſcard. de prob.concl.531.lim. 10.num.39.

3 Tertiò,perſuaſiones, & blanditiæ arguunt dolum, ſi cõtineant mendacium,vel falſas cauſas, vt innuere videtur text. in l.ſi quis affirmauerit §.1.in l.quod venditor, in l. eleganter §.idem, Pompaſi.ff.de dolo, Luc. de Penn. in l.quoties num.7.C.de dignitatib. lib.12.Barb. conſ.43.col.4.lib.1.Soccin.Sen.conſ.4.num.5. Crauett. de antiquit.tempor.in 1.par.verſ. vidimus num. 16. 18. conſ.

conſ.2.num.13.conſ.282.nu.8.& 192. nu.13.Dec.conſ. 489.num.6.Rodriq.Suar.alleg.20.n.30.Borgnin.de tut. num.280.

Declaratur niſi talis mendax, ex tali mendacio,nullum commodum reportaſſet,ceſſante enim commodo, iure ceſſat dolus,Pariſ.conſ.8.n.1.vol.4. Crauett. conſ. 18.n.22. poſt Cald.conſ.150.& 382.vol.1.

Quartò, preces illorum,quibus reuerentia debetur, inducũt iuſtum metum,Inn.in c.petitio de iur.iur.Barb. conſ.49.nu.9.lib.1.arg.not.in l.1.C. ſi rector Prouinciæ in verb.pignora, Mandel.conſ.77.num.10. Sfort.de reſtitut. in integr.q.7.n.289. Addo benè loquentem dec. Pedem.172.nu.3. vbi bene loquitur.Limitatur tamen notabiliter dicta concluſio, quando Iudex reperiret reum extra Eccleſiam, quamuis ab alio fraudulenter extractum, nam tũc poterit capere,& in tali caſu prædictus fraudulentus tenetur reſtituere dictum reum Eccleſiæ,quod ſi non poterit,erit per accidens,& & tenebitur ad damna, ita Suar.de religion.tom.1.lib.3.de reuerentia debita locis ſacris c.vltimo num. 17.

Non obſtant contraria,præſertim illorum,quod poſſit renunciare priuilegium in eius fauorem inductum; nam reſpondeo, etſi prædictum priuilegium ſit miſtũ, Eccleſiæ nimirum,& perſonæ conceſſum,tamen nõ poterat renunciare in præiudicium Eccleſiæ,vt concludit licet inreſolutè Tiber.Decia.reprobando Ioa. Viſc. in tract.crim.lib.6.c.26.num.12. Petr.Pechins in tract. de arreſt.& de iure ſiſtendi c.9.num.3. in fi.verſ.ego verò, vbi ait, bene eſſe veriſſimam opinionem Bouad.in polit.lib.2.c.14.nu.19. qui adducit in argumentum, ſicut clericus non poteſt renunciare beneficio fori,quia priuilegium illud datum eſt ordini, & non perſonæ tantũ, text. in cap. ſi diligenti in for. comp. Bart. conſil.225. quem ſequitur Socc. in cap.1.nu. 23. in fi.de for.comp. & poſt alios tradit Alex. Ambroſin.in tract.de immun. eccl.c.16. nu. 13. ita & pariter videndum dicebatur in caſu illo.

RESOLVT. CCCXXIX.

Clericus, iuſta, rationabili, & neceſſaria cauſa, de ſui Prælati licentia abſens,an & quando gabellæ immunitate, tanquam præſens pro coniunctis familiaribus ſuis gaudeat?

1 *Familia clerici quam clericus alere conſueuit, & aleret ſi præſens eſſet, gaudet immunitate à gabellis.*
2 *Regia Camera conſueuit expedire prouiſiones pro ſolutione immunitatis gabellæ, pro clericis,& eorum familia.*

IN hac quæſtione placuit mihi inſerere de verbo ad
verbum dec.Viu.88.cuius tenor eſt videlicet:Quod
aut clericus habet familiam, puta famulos, matrem,&
ſorores pauperes,& alios coniunctos quos alere cõſue-
uit, & teneretur, ſi præſens foret alimenta præſtare in
domo ſua,quia ſub eius domo, & familia compræhen-
duntur, ſecundum legis interpretationem, de qua in l.
pronunciatio §.fi.ff.de verb.ſign.l.1.§.familiæ ff.de pu-
blic.l.ædiles §.familiæ ff.de ædil. edict. & iuxt. not. per
Bal.conſ.29.vol.1.Alex. conſ.17. eod. vol. Nepot. Al-
ban.in tract.de exception.tit.19. n.3. & ſeq.& tunc ve-
1 ra eſt opinio, quod iſta familia clerici deberet gaudere
immunitate iſta, arg. eorum quæ habentur pro Panor-
mitan. & alios omnes in c.2.de for.competen.per gloſ.
Archidiac. & cæteros omnes in cap. clerici 11. q.1. &
ita alias deciſum extitit in Reg.Audien.Apuliæ in ann.
1583. ad fauorem familiæ cuiuſdam clerici Lucerini.
Quod ſincerè quidem videtur procedere etiam de mẽ-
te ſtatuentium,modum, & menſuram prædictæ immu-
nitatis gabellæ, qui vni Sacerdoti conceſſere, v.g. tu-
mulos duos frumenti pro quolibet mẽſe,ſcientes verè,
quod vnus Sacerdos ſolus,nec tumulum vnum quidem
frumenti pro quolibet menſe conſumere poſſet,ſed ve-
riſimiliter habuerunt reſpectum ad familiam clerico-
2 rum: Imò Regia Camera ipſa conſueuit expedire pro-
uiſiones ad fauorem clericorum pro ſolutione immu-
nitatis frumenti,carnium,& aliorum his ſimilium, non
ſolum pro familia eorumdem, ſed etiam pro omnibus,
& quibuſcumq, prædia Eccleſiæ, & beneficiorum ſuo-
rum cultiuantibus; ſi verò extent fratres,& alij coniũ-
cti in domo paterna inſimul cum ſuis vxoribus viuen-
tes, commorantes,& habitantes, qui realiter non ſunt
in poteſtate clerici,nec de eius familia,ſed de patris fa-
milia,cum communi patre familias de medio ſublato,
quot capita exuberant,tot familias incipiũt habere,vt
dicit tex.in d.l. pronunciatio §. familia ff.de verb. ſign.
& tunc crederem quod iſti coniuncti non poſſent pete-
re immunitatem pro ſe ipſis clerico abſenti competen-
tem.

RESOLVT. CCCXXX.

Clauſula (amoto quolibet illicito detentore) quid operetur?

1 *Clauſula(amoto quolibet illicito detentore)facit executorẽ de mero miſtũ,& ſimiliter ſi dicatur,quolibet detentore.*
2 *Si dicatur (præterquam prouiſis à nobis) excluduntur,ſolum prouiſiones inferiorum.*
3 *Clauſula (amoto &c.)habet vim expreſſionis coloratæ poſſeſſionis,& præſeruat à ſubreptione.*
4 *Clauſula (amoto quolibet illicito detentore abſque vitio ſpolij) intelligitur de detentore facti, non autem iuris.*
5 *Clauſula (amotis quibuſcumque non tamen Apoſtolica auctoritate prouiſis) non capit prouiſos ab Ordinario vigore indulti.*

1 IN facti contingentia diſcurrebam de effectibus triũ
clauſularum. Primum, de illa (amoto illicito de-
tentore)quæ facit Exequutorem de mero miſtum, Fel.
in cap. de cætero nu.9. de re iud.& fuit dictum in cauſa
Zamoren. Cantoriæ 4.Iunij 1591.coram Gypſio, Am-
pliatur etiam,ſi non ſit dictum illicitum, ſed dictum ſit
(quolibet detentore) vt fuit dictum in cauſa Abulen.
& Zamoten. beneficiorũ 17. Iunij 1574. coram Pegna;
2 Clauſula (amotis quibuſcumque detentoribus præter-
terquam à nobis prouiſiones habentes) poſita in Breui
præſeruat omnes prouiſiones Apoſtolicas factas etiam
ab anteceſſoribus, & excludit tãtum prouiſiones infe-
riorum,vt fuit reſolutũ in cauſa Aquilana Canonicatus
6.Oct.1586. coram Blanchet. Contrarium,quod non
præferãtur niſi habentes prouiſiones ab ipſomet Papa,
immediatè fuit tentum in cauſa Salamant. beneficij de
Buenrſ.31.Ianuarij 1598.coram Cordub.& in Vicenti-
na beneficij 22. Iunij 1589. coram Litta; quando adeſt
clauſula (non tamen à nobis ipſis) quæ eſt perſonaliſſi-
ma,Bal.in conſ.304. vol.5. Natt.conſ.163.n.159.

Secundo, de illa (amoto quolibet illicito detentore)
3 quæ habet vim expreſſionis coloratæ poſſeſſionis, de
qua eſt facienda mẽtio c.cum noſtris de conceſſ. præb.
& ideo præſeruat gratiam à ſubreptione,c.propoſuit in
fin.eod.tit.& ibi Ioan.Andr.in gloſ.pen. Abb. num. 21.
Geminian.in conſ.86.nu.6.Rot.dec.38.& dec.69. verſ.
& prout dicitur de reſcript. in antiq. & fuit dictum in
cauſa Colonien.Canonicatus 20.Maij 1602.coram Pã-
phil.Silu.in tract. de benefic.part.3.q.11.nu.104. Quod
verum eſt, quando hæc clauſula eſt poſita in litteris
principalibus gratiæ, ſecus ſi tãtum in parte exequuti-
na, clem.1. in fine de præb. Abb. in dicto c.cum noſtris
de conceſ.præb.poſt Lap.& Calder. in conſ. 21. de con-
ceſ.præbend.Gem.in conſ.86.num.6. contrarium tenet
Felyn. in cap. noſtra nu. 32. & 36. corollario, verſ. ſed
nouiſſimè de reſcriptis, Selua in dicto tractatu de be-
nefic. part.3.quæſt.11.nu.104. poſt Io. de Deo in q.24.

dium, ideſt in duabus Eccleſijs quatenus poteſt conſcribi, ſi beneficium primo loco impetratum ſit, inſufficiens ad victum, & honeſtam ſubſtentationem prouiſi, poteſt aliud obtinere, dummodo vtrumque non ſit Curatum, vel non requirat perſonalem reſidentiam, cap. de multa de præbend. & cap. quia nonnulli de cleric. nõ reſid. Abb. conſ. 92. lib. 2. ità ſanè cautum comperitur Sac. Conc. Trid. c. 17. ſeſſ. 24. non poſſunt duæ Eccleſiæ Parochiales vni commẽdari, c. nemo deinceps de elect. in 6. Alfonſ. Hoieda tract. de incompatibil. benef. p. 1. cap. 14. num. 13.

Item ſi ſit vnum Curatum, aliud verò requirat continuam reſidentiam, quia adhuc perdurat obſtaculum incompatibilitatis; aliud tamen eſt in non continua reſidentia, Hoied. d. tract. par. 1. cap. 18. num. 1. & 2. Lap. d. alleg. 117. & 118. & Cardin. conſ. 3. cum adductis per Illuſtr. Cardin. Tuſc. lib. 1. practic. iur. concluſ. littera B. concluſ. 61.

RESOLVT. CCCXXXIII.

Abſolutio ab excommunicatione ob violatam Eccleſiæ immunitatem ad quem pertineat?

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere excommunicatum ob violatam Eccleſiaſticam immunitatem.*

2 *Statuentes contra libertatem Eccleſiaſticam ſunt excommunicati in Bulla Cœnæ.*

CVm violatores Eccleſiaſticæ immunitatis poſſunt declarari excommunicati; ſtante tali declaratione videbatur dicendum non poſſe Ordinarium loci abſoluere, tum quia incidit in Bullam Cęnæ Domini ipſo facto, & in pœnas promulgatas contra violatores iuris, & immunitatis Eccleſiæ, & ideo Epiſcopus non poteſt abſoluere, vt patet in caſu finali eiuſdem Bullæ; Tolet. lib. 1. cap. 41. voluit poſſe Epiſcopum à quauis excommunicatione Summo Pontifici reſeruata abſoluere in foro conſcientiæ, in caſibus occultis, dummodo non ſit lata in Bulla Cœnæ Domini, aut ſimili modo reſeruata ſequitur Eman. Sà in Aphoriſmis Confeſſ. verb. Epiſcopus num. 28. referens ita declaraſſe Sacr. Cong. Concil. & idem eod. verbo num. 34. dixit Epiſcopum poſſe abſoluere in caſu occulto, etiam Papæ reſeruato, præterquã à caſibus Bullæ Cœnæ, qua derogantur omnia priuilegia, & facultates abſoluendi, & diſpenſare in omnibus irregularitatibus, & ſuſpenſionibus, ex occulto delicto prouenientibus, excepto homicidio voluntario, & iis, quæ deducta ſunt ad forum contentioſum ex Cõcil. Trid. quod ampliat Graff. conſ. vnico de immunitate Eccleſiæ vol. 1. procedere etiam, ſi Epiſcopus obtinuiſſet ex priuilegio, vt poſſet abſoluere ab omnibus excommunicationibus Papalibus, quia ſtylus Romanę Curiæ eſt, vt nunquam intelligantur conceſſæ abſolutiones ab excommunicationibus in Bulla Cęnæ, niſi de eis expreſſa mentio fiat; Quod ſi aliter ſit, eſt irrita abſolutio, iuxta opinionem eiuſdem in 1. p. dec. aur. lib. 4.
1 cap. 5. Cæterum contrarium eſt in praxi tenendum, ſcilicet quod abſolutio ſpectat ad Ordinarium, ita Nouiſſimus in ſua praxi cap. 22. & ratio eſt, quia non reperitur expreſſe reſeruata Papæ, iuxta regul. in cap. nuper de ſent. excom.

2 Non obſtat contrarium, quia in Bulla Cœnæ Domini excommunicantur ſolum ſtatuentes contra libertatem Eccleſiaſtiam, nec omnes violantes libertatem Eccleſiæ ſunt excommunicati in Bulla Cœnæ, vt patet in cap. vnico de his, quæ vi metuſque cauſa in 6.

RESOLVT. CCCXXXIV.

Auocationi cauſæ in prima inſtantia à Tribunali Epiſcopi lapſo biennio, quando locus ſit?

1 *Ad hoc vt detur commiſſio auocatoria ex eo quod Iudex Eccleſiaſticus infra biennium cauſam non expediuit, neceſſe eſt quod Iudex ſæpe fuerit requiſitus.*

2 *Si per Iudicem non ſtetit quo minus cauſam expediret infra biennium, vel ob cauſæ qualitatem, vel partium cauillationes; non procedit diſpoſitio Concilij Tridentini.*

1 VT vtar verbis Marcheſani in tract. de commiſſionibus part. 2. §. 4. nu. 54. ſi cauſa vltra biennium ſtatutum à Concilio ad cauſas terminandas durauerit, & detur commiſſio auocatoria, ſed nõ detur ita paſſim quia vt diſpoſita in d. cap. procedant, opus eſt, quod ex parte Iudicis nolentis, vel non curantis infra dictum biennium cauſam expedire, quamuis ſæpe requiſitus, defectus appareat, Bald. in l. 1. C. quæ deſunt Aduoc. Anchar. conſ. 5. n. 3. & conſ. 208. quia ſi ſæpe non requiratur non dicitur inſtantiam denegare, imò de hoc coram Iudice Superiore inſtari debet, Deciſ. Pedement. de communi atteſtans 12. num. 6. Gram. voto 31. n. 13.
2 At ſi per Iudicem, non ſtetit quo minus in præfato tempore terminetur, vel ob cauſæ qualitatem, ſiue difficultatem, aut partium cauillationes, tunc ceſſat Concilij diſpoſitio, & ita pluries Congregatio Illuſtriſſimorum, & Reuerẽdiſſimorum, Dominorum Cardinalium præfati Concilij interprætationi Præſidentium cenſuit, cui annuere videntur text. in cap. venerabilis vbi Abb. & DD. de Iudic. & dicta per Scribentes in l. properandũ, §. ſin autem, & §. de illo C. eodem tit. atque pluries pariter dictum, & tentum fuit in ambabus ſignaturis.

Et ideo Sacrũ Concilium Tridentinum biennij tempus ad cauſas finiendas ſtatuit, quia ad negligentiam probandam poteſtatiuam, requiritur tempus prędictũ, ſecus ſi ſit caſualis, Bald. in cap. de cauſis col. 1. in verſ. Item nota de offic. deleg. ideo tali porrecta commiſſione, non ſolet cauſa auocari, ſed terminus ad illam expediendam denuo præfigi, quo lapſo, cauſa non expedita, tunc auocatur, & alteri committitur.

RESOLVT. CCCXXXV.

Conſuetudo immemorabilis cognoſcendi de cauſis criminalibus, probanda eſt.

1 *Dum Capitulum, & Decanus probant immemorabilem poſſeſſionem cognoſcendi cauſas criminales, Epiſcopus vtitur interim ſua iuriſdictione.*

2 *Ex quo Epiſcopus habet pro ſe iuris aſſiſtentiam, etiam non probata poſſeſsione, debet habere mandatum de manutenendo.*

3 *De immemorabili poſſeſsione debet conſtare per tres ſententias conformes.*

4 *Confeſsiones Epiſcoporum non præiudicant ſucceſſoribus, nec Eccleſiæ.*

5 *Quantum ad ius conferendi Capitulum non habet iuris, & Concilij reſiſtentiam, & ideo eius poſſeſsio eſt manutenibilis.*

FErtur deciſio Rotæ in pręſenti articulo in vna cauſa Veronenſi exemptionis die 27. Maij 1594. coram Pamphilio, cuius tenor eſt, videlicet; Domini quantum ad cognitionem cauſarum criminalium, & matrimonialium, dixerunt dandum eſſe mandatum de manutenendo Illuſtriſſimo Cardinali, quia licet ex Conc. Tridentino ſeſſ. 24. c. 20. §. ad hoc præſeruetur Decano, &
1 Capitulo, ſeu aliis inferioribus, immemorabilis conſuetudo cognoſcẽdi cauſas criminales, & matrimoniales, iſta

iſta tamen immemorabilis à Capitulo non eſt adhuc probata, & dum probatur, Epiſcopus ſolus debet iſtam iuriſdictionem exercere, & fuit reſolutum per Illuſtriſſimos Dominos Sacri Concilij Interpretes.

Habet enim Epiſcopus de iure communi fundatam intentionem exercendi iuriſdictionem in tota ſua Diœceſi, cap. conquerente de offic. ordin. c. cum Epiſcopus eod. tit. lib. 6. c. omnes Baſilicæ 17. quæſt. 7. & ex hac iu-
2 ris aſſiſtentia etiam non aliter probata quaſi poſſeſſione, dandum eſt ei mandatum de manutenendo, c. cum perſonæ. §. fin. cum ibi notatis de priuil. in 6. Seraphinus in deciſ. 306. part. 1. & deciſ. 201. part. 2. impreſſis, & fuit reſolutum de anno præterito, in caſu Bononienſi Sancti Petronij, coram Domino meo Mantica, & alias ſæpius.

Non obſtant quod pro parte Capituli prætendatur probata immemorabilis, quia ſuper illius probatione adhuc pendet remiſſoria, & non dicitur ad hunc effectum legitimè probata, donec de ea conſtet per tres
3 ſententias conformes, vt habetur in ſupradicta reſolutione Congregationis Concilij, vltra quod quatenus Capitulum nititur confeſſione Illuſtriſſimi DD. Cardinalis in reſponſione ad poſitiones, illa non adeſt, nam interrogatus de quaſi poſſeſſione Capituli, decem, vel viginti annorum, reſpondit illam eſſe de facto, & contra ius, & quoad contrariam, & immemorabilem contentam in alijs poſitionibus, dicit illam ignorare, quatenus verò nititur priuilegijs, & ſcripturis notiſſimum eſt per eas non probari immemorabilem, Ioannes Andr. in c. in fine de præſcript. in 6. Et per Alex. conſ. 16. num. 17. lib. 5. maximè cum in eis adſint tantum Confeſſiones
4 Epiſcoporum, quæ non præindicant ſucceſſoribus, & Eccleſiæ, gloſ. Abb. Felyn. & alij in cap. fin. de præſcript. Fedet. de Sen. conſ. 143. num. 42. Angel. conſ. 145. n. 8. cum ſimilibus.

Non obſtat quod in deciſ. facta in cauſa Compluten. iuriſdictionis coram Domino Mantica, dictum fuit, decretum Concilij non loqui de Decano, ſed de alijs inferioribus, quia illud ibi obiter dictum fuit, & in contrarium adeſt prædicta reſolutio Sacræ Cardinalium Congregationis, quæ expreſsè loquitur de Decano, & Capitulo, in quibus adeſt eadem ratio aliorum inferiorum.

Non obſtat deciſio in cauſa Paleatina iuriſdictionis coram Illuſtriſſimo Lancellotto, quia in eo caſu fuerat probata immemorabilis de qua hic non conſtat, ſaltem per tres ſententias, pro vt dicta reſolutio requirit.

5 Quantum verò ad ius conferendi, de quo Concilium Tridentinum non loquitur, fuit dictum eſſe concedendum mandatum de manutenendo ipſi Capitulo, quia ex pluribus collationibus effectuatis conſtat de eius quaſi poſſeſſione, quæ cum nullam habeat iuris, & Concilij reſiſtentiam, eſt manutenibilis, §. retinendæ inſtit. de interdict. l. 1. vbi Bart. ff. vti poſſidetis, & cum vulg.

RESOLVT. CCCXXXVI.

Quota decimarum, an conſuetudine minui poſſit?

1 *Quota decimarum poteſt minui ex conſuetudine, ſed non Decima ſimpliciter.*
2 *Valet conſuetudo quod Decima non ſoluatur de quibuſdam fructibus.*
3 *Ex poſſeſſione percipiendi decimas aliquorum fructuum infertur incluſio quoad alios fructus quando adeſt animus acquirendi vniuerſaliter poſſeſſionem quoad omnes fructus.*
4 *Propter diuerſum accidens, non eſt inconueniens vnam, & eamdem rem diuerſo iuris cenſeri.*

Antiquiſſima conſuetudine introductum fuit in Diœceſi Auellinenſi, vt pro Decima, & Decimarum nomine pro qualibet quantite frumenti à particulari exacta ſoluatur vnum mezectum; Et cum Epiſcopus eiuſdem Diœceſis inſtaret, vt cogerētur Parochiani ſoluere totam Decimam, quæ eſt ex decem partibus vna, ſecundum Panorm. in c. 1. in 1. notab. de Decimis, Cardin. in c. cum homines nu. 1. eod. tit. Rebuff. de Decimis q. 23. Rot. diuerſorum in deciſ. 165. part. 2. fuit dubitatum, an probata conſuetudine immemorabili per dictos Parochianos ſoluendi vnum mezectum pro qualibet quantitate frumenti veniat excludendus Epiſcopus ab eius petitione; Et videbatur primo, quod non, quia ſecundum Innoc. in cap. aliquibus de Decimis quem ſequitur Fel. in ca. cauſam in principio de præſcriptionibus, non poteſt conſuetudine induci quod Decimę nō ſoluātur, vel quominus plenè ſoluantur, allegat tex. in ca. quicunque 3. q. 7. ita etiam Archidiaconus in d. cap. in aliquibus ead. cauſa., & quæ. ſuper verbo conſuetudo eſt quod detur Decima, tertia pars, vel minor, talis conſuetudo non ſufficit, niſi à Papa eſſet approbata, quia non valet conſuetudo, quæ abſque peccato mortali ſeruari nequit, cap. quoniā de præſcript. & ratio eſt quia talē bonam fidem habere non videntur, cum Decimæ debeantur de iure diuino, cap. Parochiani eod. tit. & conſequenter non poteſt minui per conſuetudinē, ſecundum Io: And. in cap. 2. de Decimis in 6.

Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus, contra-
1 rium fuit reſolutum, poſſe ſcilicet, quotam Decimarum minui ex conſuetudine, & hanc eſſe communem Canoniſtarum ſententiam, teſtatur Hoſti. in Summa de Decimis in principio, dicēs quod licet Decimæ à Laicis pręſcribi non poſſunt, quota tamen præſcribi poteſt, & ita fuiſſe obſeruatū in Curia Toloſana teſtatur Guid. Pap. in deciſ. 284. ad quod facit peroptimè, quod ſcriptum reliquit Cardin. in conſ. 146. vbi voluit valere conſuetudinem alterantem modum Decimarum, iuxtà quorū opinionem cenſuit Rota Romana in vna cauſa Sabinen. Decimarum die tertio Iunij 1602. Coram Illuſtriſſimo Pamphilio, cuius tenor eſt.

Domini ſtetetūt in reſolutis ſub die 8. Februarij pręteriti, quod Decima herbarum, & aliorum fructuum Leandro non debeantur, & mouebantur præcipuè ex generali conſuetudine totius Prouinciæ Sabinæ, quod exceptis frumento, &c. de cæteris fructibus etiam ipſis Eccleſijs Parochialibus Decima non ſoluatur, etiam ſi à ſemine in totum ceſſatur, & alij fructus percipiantur, de qua atteſtantur Rectores Parochialium, & vniuerſitates Terrarum Sabinæ, & teſtes pro Domino Io. Ant. examinati.

Et iſta conſuetudo eſt valida, quia ſicut per cōſuetudinem minui poteſt quota Decimarum, Guido Papa q. 284. Balb. de præſcript. 1. par. 3. part. principalis q. 7. num. 8. Rebuff. de Decimis q. 13. nu. 46. & 54. ita etiam introduci poteſt quod de quibuſdam fructibus non ſoluatur, Couar. lib. 1. var. reſol. cap. 17. num. 8. Rebuff. vbi ſupra num. 51. & hæc conſuetudo non eſt contra ius, c. in aliquibus vbi Innoc. & alij de Decimis, & ideo non requiritur quod ſit præſcripta, Abb. in cap. cum homines num. 6. ad finem de Decimis, Rebuff. quæſt. 13. num. 53. Achill. deciſ. 3. num. 5. eod. tit. Put. deciſ. 154. num. 7. lib. 1.

Ex hac conſuetudine tollitur, quod dicunt informantes pro Leandro, præſcripta vna ſpecie Decimarum, & in vno agro cenſeri præſcriptas omnes alias, de quibus Decima alijs non ſoluitur, quāuis pręſcribens illas nō perceperit, ca. cum in tua iux. 2. intellect. quem ibi DD. communiter approbant de Decimis, Abb. conſ. 71. nu. 1. verſ. 4. principaliter lib. 2. Balb. d. tract. de præſcript. par. principali quæſt. 2. num. 8. cum alijs allegatis, quia ſtante hac conſuetudine, ſufficit Io. Ant. quod exceptis frumēto, & bladis ad ſolutionem Decimarum pro herbis, & alijs fructibus non teneatur, & non applicatur tex. in d. cap. cum in tua, qui loquitur, quando Decima non ſolu-

ſoluta eſt debita: In caſu autem de quo agitur ex dicta conſuetudine, Decima iſtorum fructuum nulli debetur, quo fit, vt præſcriptio reſpectu frumenti, & bladorum ad illas non ſit extendenda, ſicut etiam non extenditur quando alius illas percipit, quia tunc præſcribenti non eſt debita, vt tradunt omnes in dicto cap. cum in tua de Decimis, Rebuff. de decimis quæſt. 14. num. 25.

Et ſecundum hanc conſuetudinem intelligenda eſt præſcriptio, ſeu quaſi poſſeſſio Leãdri percipiendi Decimas frumenti, & bladorum, vt ſtet excluſiuè ad alios
3 fructus, & ſic ceſſat incluſio, quæ tunc locũ habet quãdo adeſt animus acquirendi vniuerſaliter quaſi poſſeſſionem, quo ad omnes fructus, Abb. d. cum in tua nu. 3. & d. conſ. 71. num. 2. in fine lib. 2. præſertim quoad alias ſequeretur Leandrum plus acquiſiuiſſe ex præſcriptione, quam Parochiales quibus de iure communi Decima debeatur, quod non eſt dicendum, cum ei ius ſpeciale non poſſit plus tribuere, quam ius commune, l. in cauſa la 2. ff. de minor.

Non obſtat quod vbi alius nõ percipit alias ſpecies, præſcriptio dicatur realis, & extẽdatur ad omnes alias eiuſdem prædij, Anchar. in d. cap. cum in tua num 3.

Vbi quod in dubio præſumitur realis cum alijs allegatis, quia ſtante dicta conſuetudine quod ex alijs fructibus Decima non debeatur præſcriptio non poteſt eſſe realis reſpectu totius prædij, itaut ſit effectum decimatorium, ſed ſolum reſpicit certam ſpeciem fructuum, ad quos eſt reſtricta, & ad alios non extenditur, quando alius reperitur in poſſeſſione, vt tradit Anchar. d. num. 3. & alij omnes in d. cap. cum in tua, & Abb. d. conſ. 71. num. 2. verſ. 2. principali.

4 Hoc enim caſu propter diuerſum accidens non eſt abſurdum, vnam, & eandem rem diuerſo iure cenſeri, Butr. d. c. cum in tua num. 5. & ſtandum eſt regulæ tantum præſcriptum, quãtum poſſeſſum, l. quod meo §. fin. ff. de acquir. poſſ. gl. & DD. in cap. auditis de præſcripti.

Et ita Domini concluſerunt, præſertim quod Leandro ius commune reſiſtat, cum non ſit Parochus, nec docet de pręſcriptione immemorabili, vel quadragenaria, cum titulo, quo eget ſecundum DD. d. ca. 1. de præſcrip. in 6. Rebuff. de Decimis quæſt. 2. num. 63. & nu. 81. etiam quod Parochus, vel alius, cui Decima de iure debeatur, non ſit in cauſa, quia ſufficit Io. Ant. Reo, & poſſeſſori excludere actorem qui prætendit Decimas, ex non iure ipſius, l. fin. C. de rei vendicat. & in ſimili fuit reſolutum in cauſa Decimarum coram bon. mem. Gipſio. die 4. Decembris 1592. & 18. Martij 1596. & deinde in alia Beneuentana Decimarum coram Domino meo Litta die 20. Iunij 1597.

RESOLVT. CCCXXXVII.

Regreſſus in beneficialibus ſunt ſublati.

1 Regreſsus habent ſpeciem ſucceſſionis hæreditariæ, & dant occaſionem captandæ mortis.
2 Regreſſus, cõceditur ijs qui beneficium cũ penſione reſignauerunt, quando beneficiarius dictam penſionem nõ ſoluit.
3 Beneficiorum reſignationes cum regreſsu concedebãtur ijs qui inſeruierant Eccleſiæ, & ſenio vel morbo impediti beneficium reſignabant.

1 Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 9. regreſſus in Beneficij merito ſuſtulit, & hoc ex tribus iuſtiſſimis cauſis: Primo, quia habent ſpeciem hæreditarię ſucceſſionis, quã Canones, & iura deteſtantur, c. 1. de præbend. & c. 1. de iure patron. Secundo quia ſi fiant ſine conſenſu beneficiarij præbẽt occaſionem optandæ, & captãdæ mortis, quam ipſæ etiam leges Ciuiles improbãt, ac damnant, l. fin. C. de pact. & latè Scribẽtes in l. ſtipulatio hoc modo concepta ff. de verb. obligat. & cap. nulla de conceſſione præbend. & tex. in cap. nè captandæ eod. tit. in 6.

Tertio, quia ſæpius eiuſmodi regreſſus concedebantur conſanguineis, propinquis, & non dignis.

Sed an poſt Concilium Tridentinum aliqui regreſſus ad beneficia auctoritate Pontificia concedantur. Reſpondeo concedi, nam vſu, & ſtylo Curiæ Romanæ quando quis beneficium reſignauit, vel lite de beneficio mota ceſſit, Pontifex reſeruat penſionem impoſitam in fructibus beneficij alterius, & concedit regreſſum, ſiue acceſſum, ſeu ingreſſum ad beneficium penſione oneratum, quando beneficiatus debitor penſionis, eam non ſoluit infra triginta dies, & ſex menſes elapſos, poſt illos triginta dies pertinaciter in cenſuris Eccleſiaſticis perſiſtit, penſionarijs itaq; datur facultas regrediendi, vel accedendi, vel ingrediendi ad beneficium, in quo eſt impoſita penſio, eo quod beneficiarius penſionem debitam non ſoluerit, Gigas de penſionibus quæſt. 99. num. 22.

Sed vnde ortæ fuerint in Curia Romana prædictæ beneficiorum reſignationes, cum regreſſu: Reſpondeo
3 olim admiſſas fuiſſe tales reſignationes, auctoritate Pontificia, ſed non ſine conſenſu Reſignatarij, & beneficiarij qui olim ſeruierat Eccleſiæ, & tandem ſenio, vel morbo, vel alia aduerſa valetudine impeditus beneficium reſignabat, & alius in eius loco ſubſtituebatur idoneus ad miniſterium Eccleſiaſticum, ne is, qui impetrabat, vt ſi ſubſtitutus pręmoreretur ipſe ad priſtinum rediret.

RESOLVT. CCCXXXVIII.

An legatarius iuriſpatronatus in cuius legato non interfuit conſenſus Epiſcopi; præſcribat ius præſentandi contra hæredem vniuerſalem?

1 Concilium non ſuſtulit præſcriptionem in iure patronatus.
2 In legato iuris patronatus requiritur conſenſus Epiſcopi.
3 Titulus infectus non ſufficit ad præſcribendum.
4 Ius patronatus tranſit in hæredem, maxime ſi fuit nominatus compatronus.

Tota vis præſentis Reſolutionis, Iudicio meo, in eo præſertim reſidere videtur, an Don Marcus N. hæres vniuerſalis in bonis quæſitis D. Sancti N. & in ſpecie legatarius iuris patronatus, de quo in proceſſu, præſcribat ius præſentandi contra Iulium N. nepotem, eiuſque hæredem, dicti D. Sancti exiſtentibus præſentationibus per ſpacium nonaginta annorum.

In quo articulo, legali ſtylo procedẽdo, dico Concilium Tridentinum ſeſſ. 25. cap. 9. non ſubſtuliſſe pre-
1 ſcriptionem in iurepatronatus, vt probatur per illa verba, aliaſue ſecundum iuris diſpoſitionem ita Caſſad. in deciſ. 6. de iurepatron. Put. in deciſ. 122. lib. 1. Gonzalez in reg. 8. Cancel. num. 57. qui voluit ius patronatus præſcribi per ſpatium quadraginta annorum, ſequitur Nauarr. conſ. 4. de iurepatron. Ex qua pręſcriptione producitur probatio, quæ tantum valet, quantum immemorabilis, cap. 1. de præſcrip. lib. 6. cap. 2. gloſ. verbo iuſtus titulus, in cap. ſi diligenti de præſcrip. & ibi Abb. num. 33. Felyn. num. 7. & 11. & Balbus de præſcript. 2. part. 5. part. principalis quæſt. 6. n. 21. Molin. de primogen. lib. 2. cap. 6. num. 52. cum ſeq.

Verum tamen in caſu, de quo agitur, & verba facimus, ſupradictam concluſionem minime procedere oſtenditur ex infraſcriptis.

Primo, quia ſupradictus D. Marcus caruit titulo à principio, igitur ceſſat præſcriptio, iuxta terminos tex. in l. vnica C. de vſucap. transformand. cum alijs, quos probant communiter DD. in cap. fin. de præſcrip. quæ
2 carentia oſtenditur, ex eo, quod in dicto legato non interfuit Epiſcopi conſenſus, qui neceſſarius eſt in c. illud cum gloſ. & in cap. cum ſæculum de iurepatrona. & latè DD. in cap. vnico eod. tit. in 6. & ſecundum com-

communem opinionem, quod latè tradunt Scribentes locis ſupra citatis, talis conſenſus debet præcedere legatum, ita quod non ſufficeret ſi ſubſequeretur, vt per optimè conſuluit Calderin. conſ. 6. de iurepatron. Artam. conſ. 16. Scruff. conſ. 122. vol. 1. & ſic viderur
3 quod habuit titulum infectum, qui non ſuffragatur ad præſcribendum, ſecundum Ægidium conſ. 10. Cort. Iun. conſ. 30. num. 4. Aymon. conſ. 34. num. 24. Caſſad. dec. 1. num. 10. de reſtit. ſpoliat. & in nouiſsimis deciſ. 304. part. 3.

Secundo, tum quia dominium dicti iuriſpatronatus
4 verè, & realiter potius cenſeri debet tranſiuiſſe in Iulium hæredem vniuerſalem dicti D. Sancti, quam in D. Marcum, tum quia fuit nominatus compatronus, tum etiam quia ius patronatus tranſit cum hereditate d. cap. ex litteris, & cap. cum ſeculum, quia hæreditas eſt quid vniuerſum, l. bonorum 2. ff. de verb. ſignific. l. hæreditas ff. de petit. hæreditatis, ita Hoſt. quem ſequitur Abb. num. 13. & DD. communiter ibi ſequuntur in dict. cap. ex litteris, & Felyn. in cap. cauſam quæ num. 8. de præſcript. & in cap. cum Berthold. in fine de re Iudic. Roechus de iurepatron. verbo ipſe, vel is, quæſt. 22. num. 40. de Citadinis, quæſt. 3. num. 11. Couarr. lib. 2. var. reſolut. cap. 18. num. 8. Ferrett. conſ. 179. num. 4. Salazar de vſu, & conſuetud. cap. 11. num. 1. Molina de Hiſpan. primogen. lib. 1. cap. 24. num. 25. Ludou. in communib. concluſionibus tit. de iurepatron. concl. 3. Fuſeus in ſing. 115. Gratian. reg. 341. num. 5. Mozius de contract. tit. de empt. & vend. num. 41.

RESOLVT. CCCXXXIX.

Auditor Cameræ eſt exequutor omnium Gratiarum Apoſtolicarum.

1 *Quando in executione omnia ſunt clara, & liquida & non opponitur legitima exceptio, Auditor Cameræ eſt exequutor litterarum Apoſtolicarum, quamuis ipſi directæ non ſint.*
2 *In extraiudicialibus non datur inſtantia.*
3 *Si aduerſus executionem gratiæ Apoſtolicæ opponitur exceptio altiorem requirens indaginem, tunc in prima inſtantia tractandum eſt de cauſa coram Ordinario.*
4 *Si tertius ſe opponit aduerſus exequutionem gratiæ, ex quo habet titulum coloratum debet agi ordinariè.*
5 *Auditor Cameræ non poteſt in prima inſtantia de cauſa ordinariè cognoſcere.*

AVditor Cameræ eſt legitimus exequutor omnium Gratiarum Apoſtolicarum quæ à Summo Pontifice conceduntur etiam ſi alijs ſint directæ, vt notat Quintilianus Mandoſ. in tract. de monitorijs quæſt. 60. num. 64. & quæſt. 61. & hæc poteſtas, aut iuriſdictio ſibi non diminuitur ex ſeſſ. 24. cap. 20. Concilij Trident. quia text. ille non intelligitur in exequutionibus; ſed ſolum in litibus, & cauſis ordinarijs, & requirentibus altiorem indaginem, in alijs autem cum procedatur ſummariè, ſimpliciter, & de plano abſque ſtrepitu, & figura iudicij, non datur inſtantia, nec lis, nec iudicium, ſed mera exequutio, vt tenuit Bartolus in l. litibus C. de agricol. & cenſitis lib. 11. cuius opinio communis eſt, vt latiſſime ad vtramque partem diſputando refert Ioan. Baptiſta Aſinius in ſua praxi Ciuili cap. 3. n. 35. cum ſequentibus, & licet alij plures ex auctoribus contrarium tenuerint, ipſe tamen fœdere diſtinctionis
1 concordat; quod iſta opinio procedat quando in exequutione omnia ſunt clara, & liquida, & nihil quod impediat contra eam opponitur; contraria vero quando legitima exceptio opponitur, & hanc ſententiam cum Purpurato videtur amplecti Menoc. in tract. de arbitr. lib. 1. quæſt. 22. tum etiam vt colliges ex Felyn. in cap. fin. de præſumpt. poſt Abbat. & alios ibi hæc exequutio Gratiarum Apoſtolicarum magis eſt extraiudicialis, quam Iudicialis, & extraiudicialibus non da-
2 tur inſtantia, vt cum Socin. Iaſ. & alijs dicit idem Menoch. vbi ſupra num. 6.

Prætere a exequutor eſt quid acceſſorium ipſi gratiæ, & pars ipſius, vt dicit tex. & ibi gloſ. & omnes in cap. ſi ſuper gratiam de offic. delegat. in 6. vnde quemadmodum conceſſiones gratiarum non tolluntur ex dicto Sacro Concilio, ita neque eis acceſſoria, & per conſequens non tolluntur exequutiones, neque exequutores, cum is qui facit gratiam poſſit, & debeat eam exequi, alias vana eſſet potentia ſua, & ſi poteſt per ſe, poterit etiam per alium, vt in locis vulgaribus; & de hac reſolutione, & declaratione hodie nullatenus dubitari poteſt, quia eam confirmat Greg. XIII. Summus Pontifex Fælicis recordationis, vt apparet ex eius proprio motu qui eſt in Summa Bullarij proprio motu 9. ibi Summatium dumtaxat, & ibi: Sed mere exequutiue; & aduerte quod loquitur etiam quando eſt exequutor, Auditor Cameræ Apoſtolicæ, vt patet ibi Dilecto filio Curiæ Cameræ Apoſtolicæ, & cap.

3 Ex qua declaratione infertur quod ſi aduerſus executionem gratiæ Apoſtolicæ allegetur aliqua exceptio quæ altiorem indaginem requirat, & gratiam efficiat nullam vel ſubreptitiam aut obreptitiam, vel Bullam falſam, aut ſimile, quod tunc datur inſtantia, & non poteſt auferri iuriſdictio ab Ordinario in prima inſtantia, ex dicto cap. idque confirmat dicta Bulla Gregorij, ibi, illarum tamen firma ſeruata, vbi vult quod executor in prima inſtantia non poteſt procedere omiſſa forma gratiæ, at vero in gratia ſemper ponitur aut ſubintelligitur clauſula, ſi preces veritate nitantur, aut aliæ æquipollentes, vnde ſi narrata vera non ſunt, aut aliquid ex neceſſarijs omittatur, ceſſat iuriſdictio executoris, & non poteſt exequi gratiam, teneturque ſummariè audire ſuper exceptionibus allegatis, alias declarabitur vim fieri, & poteſt remittere cauſam Ordinario in prima inſtantia terminandam, quia ceſſat omnino via exequutiua.

Infertur ſecundo, quod ſi tertius poſſeſſor cum ſit ſaltem colorata poſſeſſio ſe opponit aduerſus gratiæ exequutionem, & alleget de ſuo iure, & declinet iuriſdictionem exequutoris (quia contra eum non habet locum cum via exequutiua ſed ordinaria) exequutor tenetur ſuperſedere, & remittere cauſam in prima inſtantia Ordinario, quia aliter excederet à verbis gratiæ quæ ſolum iubet illicitum detentorem amoueri.

Infertur tertio, quod ſi ex verbis gratiæ, de quibus dicta quæſtione, exequutor tenetur aſſumere partes iudicis, vt per Felyn. in dicto cap. fin. ſi gratia ſit ſignata manu Summi Pontificis, talis executor poteſt cognoſcere cauſam in prima inſtãtia ad effectum exequutionis, & non tenetur remittere cauſam Ordinario, quia ex appoſitione manus Summi Pontificis cenſetur tacitè auocata; ex textu, & ibi Abb. Franch. & alij in cap. vt noſtrum de appellat. & ex Dec. Ripa, Fel. & alijs in cap. cum M. Ferra. de conſtitu. Quod ſi non ſit ſignata, & exequutor tenetur, ex verbis gratiæ aſſumere partes Iudicis; cauſa Ordinario remittenda eſt, ex textu Concilij: Si vero gratia requirat aliquam liquidationem aut verificationem narratiuæ (non tamen exequutor ſi vult tenetur aſſumere partes Iudicis, & citare partes, vt in caſibus notatis à Felyn. & Menoch. vbi ſupra) ſi aſſumat partes Iudicis debet partes ſummariè audire, & procedere exequutiuè, alias ſi ordinariè audiat excedit mandatum, & malè facit, teneturque remittere Ordinario, ab eoque tanquam exequutore excedenti poteſt appellari.

5 Infertur quarto, quod omnia ſupradicta habent locum in Auditore Cameræ, quando exequitur gratiam Apoſtolicam, ex identitate rationis, quia ipſe non poteſt in prima inſtantia de cauſa ordinariè cognoſcere,

Digitized by Google

re, vt dictum eſt: Habebit etiam locum in ſubexequutore eius quando exceptiones concludunt iniuſtitiam exequutionis, & nullitatem gratiæ, quia tunc tenetur audire ad effectum ſuperſedendi, & remittendi inſtantiam Ordinario.

Infertur quinto, quod ex dicta Bulla Greg. tunc ſecurè poterit Auditor Cameræ, vel eius ſubexequutor, vel alius exequutor gratiæ Apoſtolicæ procedere quãdo vel poſſidens eſt notoriè intruſus; aut exceptiones quæ allegantur ſunt manifeſtè friuolæ, & quæ non impediunt exequutionem, tunc enim in mera exequutione verſatur; & non in inſtantia ordinaria.

RESOLVT. CCCXL.

Auditor Cameræ eſt legitimus exequutor litterarum penſionis.

1 *Subexecutor Auditoris Cameræ cum clauſula, cæterum, non poteſt procedere executiuè contra debentem penſionem, ſed ſolum procedere cenſuris.*

2 *Si debitor penſionis non eſt ille qui conſenſit penſioni, debent ſibi intimari litteræ, alias non tenetur ſoluere, ſecus ſi Auditor prædictus decernat Monitorium cum inſerto tenore gratiæ, nam tunc non eſt neceſſaria intimatio litterarum.*

3 *Intruſus dicitur qui nullum habet titulum de facto, vel habet titulum ipſo iure nullum.*

4 *Habens titulum non coloratum in beneficialibus non defenditur, ſed poteſt libere ſpoliari.*

5 *Regulæ de annali & triennali non iuuant penſionarios qui propriè non ſunt beneficiati.*

AVditor Cameræ eſt legitimus exequutor litterarum penſionis ex poteſtate ſibi commiſſa; vnde poteſt procedere per viam Monitorij contra debitores penſionis, & ſi intra terminum conſtitutum debitores nihil allegẽt, ſeruatis terminis de ſtylo Rotæ ſeruari ſolitis, poteſt procedere ad reintegrationem Monitorij, & dare mandatum exequutiuum contra tales debitores, poteſtque etiam procedere per viam proceſſus fulminando cenſuras, de quibus in Bulla penſionis committendo publicationem omnibus, & ſingulis, & cap. cum clauſula Cæterum, vt conſtat ex Octauiano Veſtrio vbi ſupra & ex Camillo Plautio in tract. de penſionibus Epiſcopalibus à n. 27. fol. 334. tom. 15. tract. nonorum, ex
1 Mandoſ. in tract. de Monitorijs q. 31. cum ſequentibus & q. 27. Aduerte tamen quod ſubexecutor cum clauſula, cæterum, non poteſt procedere executiuè contra bona debentis penſionem, quia hoc ſibi commiſſum non eſt, ſed ſolum poteſt publicare cenſuras fulminatas à dicto Auditore Cameræ in caſu non ſolutionis, & denunciare debitorem excommunicatum, & præcipere alijs vt eum denuncient, & euitent, alias excederet, & ab eo poteſt appellari, vt per Camill. vbi ſupra.

Tum etiam nota, quod etſi de iure, & ſtylo Romanæ Curiæ (ſi debitor penſionis non eſt ille qui conſen-
2 ſit intentioni impoſitionis penſionis) debeant ſibi intimari literæ penſionis, alias ſoluere non tenetur, vt ex gloſ. in Reg. 25. Cancellariæ Apoſtolicæ, notat Gomezius in compendio vtriuſque ſignaturæ circa finem, Pariſ. conſil 83. lib. 4. Rebuff. in tract. de pacificis poſſeſſoribus num. 145. tamen ſi Auditor Cameræ decernat Monitorium contra talem ſucceſſorem inſerto tenore gratiæ, & notificetur ſibi Monitorium, tunc nõ erit neceſſaria intimatio litterarum, quia Monitorium æquipollet dictæ intimationi, & ita practicatur in Rota, vt per Gomeſium vbi ſupra, & per Caſſad. deciſ. 2. tit. de penſionibus & deciſ. 12. de reſcript. Mandoſ. in tract. conuentionum in 4. forma commiſſionis, verbo prænominatos hæredes, & dicto tract. de Monitorijs q. 23. & q. 72. Hoc tamen intellige eſſe verum quoad executionem faciendam in bonis debentis penſionem, non tamen quoad declarandum eum incurriſſe cenſuras, & pœnas Bullæ penſionis, nam Auditor Cameræ nec eius ſubexequutor nõ poſſunt eum declarare publicè excõmunicatum, nec beneficio priuatũ abſque eo quod ſibi intimentur litteræ originales penſionis, & ita declarant omnes ſupradicti; licet autem exemplum gratiæ pẽſionis in Monitorio inſertum propter auctoritatem Auditoris Cameræ faciat fidem quoad vim, & effectum ipſius Monitorij, vt per Puteum dec. 246. lib. 3. non tamen ad effectum principalis intimationis, quę per ſe, & principaliter fit ad incurſum cenſurarum, vt ſupradicti dicunt, imò, etſi ad tranſlationem penſionis requiratur quod Bulla ſit expedita, & intimata, ſufficit tamen, ex dicto ſtylo quod inſerta ſit in proceſſu dicti Auditoris, vt Put. vbi ſup. dicit; Notandum etiam eſt, quod dictus Auditor Cameræ, aut eius exequutor in partib. virtute clauſulæ, cæterum, poſſunt procedere ad exequutionẽ pro penſionibus decurſis, vel per viam Monitorij, & reintegrationis mandati, vt dictum eſt, vel per viã declarationis incurſus cenſurarum, non obſtante quod in via ordinaria pendeat lis inter penſionarium, & rectorem grauatum, vel ſuper reformatione penſionis, vel ſuper eius nullitate, ex vi commiſſionis Pontific. cum clauſula ordinaria, ſine retardatione ſolutionis penſionis, vt per Rebuff. in dicto tract. de pacific. poſſeſſor. nu. 156. & per Hieronymum Gigantem in tract. de penſionibus q. 69. Notat Octauia. Veſtrius in dicta praxi Romanæ Curiæ lib. 3. c. fin. Gigas in dict. tract. q. 85. & q. 47. Camill. Plautius in d. tract. de penſion. n. 2. Rober. Lancellottus in tract. de attent. 2. p. cap. 10. n. 38. & cap. 17. nu. 60. & num. 92. idem Gigas quæſt. 35.

Et idem erit ſi coram Iudice ordinario agatur de nullitate, aut de reformatione penſionis abſque commiſſione; vel cum ea, & ſine dicta clauſula, dum tamen nullitas non ſit omnino notoria, vt per Lancellottum vbi ſupra, maxime ſi penſionarius ſit conſtitutus in poſſeſſione recipiendi penſionem, vt ſupra dictum, quia non debet ſpoliari à tali poſſeſſione ex denegatione penſionis, vt per Gigantem in dicto tract. de penſionis q. 47. & Petr. Gambara in tract. de legato p. 6. num. 531. & ſi eſſet ſpoliatus ex dicta denegatione deberet reintegrari, & reſtitui non obſtante dicta litis pendentia, vt per ſupradictos, tenetur tamen tunc ad iuſtificandam ſuam poſſeſſionem docere de titulo iuſto, aut ſaltem colorato, vt cum Dec. & alijs notat Gigas vbi ſupra, & idem Gambara in loco citato, & faciunt quæ notat cum infinitis, Menoch. in tract. de recuperand. remed. 15. n. 45. & cum ſequentibus faciunt ad ſupradicta quæ notat Guttierez in tract. de iuramento confirmatorio cap. 2. à num. 23. declarando doctrinam Innoc. in cap. cum in iure de officio delegati.

Intellige tamen quod licet dicta in hoc notabili ſint clara quando agitur de reformatione penſionis; tamen quando agitur de nullitate eſt diſtinguendum, nam aut nullitas requirit altiorem indaginem, & tunc abſque dubio non impedit dictam executionem, ex notatis per Bartol. Ripam, & alios in l. 4. §. condemnatum de re iudicata, & latiſſimè per Rober. Lancellottum in tract. de attentatis tit. de attentatis nullitate pendente per totum, aut verò nullitas verſatur circa extrinſeca gratiæ penſionis, verbi gratia quando penſio fuit aſſignata ex cauſa reſignationis, aut ceſſionis iurium, & diſputatur de titulo, & iuribus reſignatis, vel de validitate cõcordiæ, aut alijs extrinſecis, & tunc etiam non impedit dictam exequutionem faciendam per Auditorem Cameræ, vel eius ſubexequutorem, & ita dicunt Doctores ſupradicti, aut vero verſatur circa intrinſeca gratię, vtpote circa eius obreptionem vel ſubreptionem, ſcilicet quia impetrans non fecit mentionem de alia penſione prius conſtituta, quo caſu impoſitio penſionis iudicatur nulla, & ſubreptitia, vt per Caſſad. in tit. de penſi. dec.

1 *Intimatis exequutorialibus Rotæ, ſolet procedi ad declaratoriam, vel brachium ſæculare.*

AVditor Cameræ eſt etiam exequutor ſententia-
rum ab Auditoribus Rotæ decretarum, vt per
Mandoſ. in dict. q. 60. n. 15. non poteſt tamen procedere
1 via exequutiua, ad declarationem cenſurarum de qui-
bus in mandato, vel executorialibus quando parte
comparente reſoluitur in vim ſimplicis citationis, vt
per eundem in dict. tract. q. 17. & ſi nihil quod releuet
allegat, reintegrantur, & publicantur cenſuræ, & de-
cernuntur mandata vt dictum eſt; rarò tamen partes
vtuntur dicta iuriſdictione, quia fere ſemper intimatis
executorialibus à Rota decretis, ſolent ad eam recur-
2 rere pro declaratoria, & brachio ſæculari quod ſibi
conceditur incuſatis contumacijs, & ſeruatis termi-
nis ſeruari ſolitis in Audientia contradictarum.

RESOLVT. CCCLXII.

Auditor Cameræ eſt ordinarius, & perpetuus exequu-
tor obligationum in forma Cameræ factarum.

1 *Auditor Cameræ cauſas pendentes ſuper obligationibus in forma Cameræ ad ſe auocat.*
2 *Quando debitor in obligatione in forma Cameræ non conſenſit excommunicationi, proceditur per Monitorium, ad recognitionem, & ſententiam ferendam.*

AVditor Cameræ eſt ordinarius, & perpetuus exe-
quutor obligationum in forma Cameræ facta-
rum, & poteſt procedere contra obligatos in forma Ca-
meræ licet in partibus exiſtant, & licet extra eam con-
traxerint, vt per Mandoſ. in dicta forma mandati §. ſit-
que verbo Generalis, Veſtrius, & alij vbi ſupra, Anto.
Maſſ. de obligat. in forma Cameræ p. 6. Imò poteſt cau-
1 ſas ſuper dictis obligationibus pendentes coram Ordi-
narijs ad ſe auocare, vt per Lancel. in dict. tract. de at-
tent. lite pendente, limitatione 15. nu. 8. fol. 330. lib. 5.
tract. & fol. 418. c. 20. limitat. 26. & hoc ſibi ſeruatum eſt
ex dicta Gregoriana Sanctione, quippe quia in his cau-
ſis ſemper exequutiuè proceditur, nec viæ ordinariæ ſit
locus, & dictus Auditor Iudex proprius, & legitimus ſit
harum cauſarum, & non erit iuſtum quod tam propria
iuriſdictio ſibi auferatur, nec aliter intelligere, & pra-
cticare poſſumus de ſtylo procedendi coram dicto Au-
ditore, & de exceptionibus quæ admittuntur aduerſus
eius executionem, & aduerſus obligationem Camera-
lem videndus eſt idem Galleſius in dicto tractatu, &
particulariter in 3. p. à quo non eſt neceſſarium tran-
ſcribere, nihilq; illi addi poteſt, ſufficit quod ex dicto
ſtylo ſecundum formam nouarum obligationum ab-
ſque alia citatione datur mandatum in forma monito-
rij, & debitor intra tres dies ſoluat, alias declaratur pro
excommunicato, & ſi intra illos tres dies ſoluerit, aut
allegauerit, & probauerit aliquas exceptiones legiti-
mas, exequutor non poterit publicare cenſuras: Si vero
non faciat, poterit publicare, & ita declarat Galleſius
d. 3. p. q. 3. poterit tamen eſſe quod debitor per ſe aut
2 per procuratorem conſenſiſſet ſententiæ excommuni-
cationis inſertæ in obligatione, & impoſitæ à Iudice co-
ram Notario obligationis, & tunc ex conſenſu, & ob
contumaciam in non parendo, declaratur excommu-
nicatus, ſi vero non conſenſerit, eſt procedendum ad
recognitionem, & ſententiam ferendam per viam Mo-
nitorij cum termino competenti citandus, & ſi non
compareat proceditur contra eum ad executionem, ſi
non compareat proceditur contra eum ad executio-
nem, ſi vero compareat proceditur ad declarationem
reintegrato Monitorio, eo non probante aliquam legi-
timam exceptionem.

RESOLVT. CCCXLIII.

Auditor Cameræ poteſt procedere contra turbantes
legitimos poſſeſſores beneficiorum.

1 *Auditor Cameræ procedit contra beneficiatos, vt de titulo doceant.*

AVditor Cameræ poteſt procedere contra turbā-
tes legitimos poſſeſſores beneficiorū in fructuū
2 perceptione, & contra poſſeſſorem beneficij vt doceat
de titulo, vel illud dimittat nō tamen contra debitores
decimarum, vt per Mandoſ. in tract. de Monitorijs q. 13.
quod etiam procedit quando ipſe eſſet exequutor ali-
cuius gratiæ, & is cui facta fuit intra annū turbaretur,
& ageretur de moleſtia facti, & non de moleſtia iuris;
tunc enim in prima inſtantia etiam procederet.

RESOLVT. CCCXLIV.

Auditor Cameræ poteſt decernere Monitoria con-
tra debentes ſalaria Officialibus.

1 *Auditor Cameræ poteſt decernere monitoria contra debentes ſalaria Officialibus.*

AVditor Cameræ poteſt decernere Monitoria cō-
tra debentes ſalaria Officialibus, aut Aduocatis
Curiæ Romanæ, vt per Mandoſ. vbi ſupra quæſt. 59.
& in tract. commiſſionum commiſſione 11. gloſ. ver-
bo validitate, & de hoc non eſt dubitandum, quia ſic
etiam practicatur in omnibus alijs Tribunalibus, & in
his caſibus proceditur executiuè velo leuato.

RESOLVT. CCCXLV.

Auditor Cameræ, quando allegari poteſt ſuſpectus?

1 *Auditor Cameræ poteſt allegari ſuſpectus ſi excedit in modo procedendi.*
2 *In caſibus ordinarijs non poteſt inhibere Ordinarijs locorum in prima inſtantia.*

1 AVditor Cameræ ſuſpectus eſt, ſi excedit in modo
procedendi, vt vult Innoc. in tract. de exceptio.
fol. 104. tom. 3. tractatuum part. 2. & quibus caſibus ex-
hibeat alijs Auditoribus, & Iudicibus, vidēdus eſt Her-
culanus in tract. de attentatis cap. 18. num. 18. fol. 272.
2 rom. 5. tract. Hodie tamen in caſibus ordinarijs inhibe-
re non poteſt Ordinarijs locorum in prima inſtantia, in
caſibus autem ex quibus eſt Iudex competens ex ſupra
adductis inhibere poterit.

RESOLVT. CCCLVI.

De ſupponente partum?

1 *Filius exiſtens in poſſeſſione filiationis, non tenetur credere matri dicenti eum eſſe ſpurium, vel ſuppoſitum niſi alias conſtaret.*
2 *Mulier tenetur reuelare filium adulterinum vel ſuppoſitum, ſi nullum periculum eſt in reuelando, & veriſimiliter eidem crederetur: ſecus vero ſi eidem non credatur; vel ſubſit periculum; ſed tenetur de ſuo ſatisfacere hæredibus mariti, &c.*
3 *Præceptum poſitiuum non obligat cum ſcandalo, vel periculo animæ, ſeu corporis.*
4 *Obſtetrix non tenetur reuelare partum ſuppoſitum, niſi in quibuſdam caſibus prout in corpore Reſolutionis.*

COntrouertitur dubiū, an Obſtetrix qui ſuppoſuit
fictè infantem cuidam mulieri conſentienti pec-

cauerit, & teneatur reſarcire damnum illatum (verbi gratia ſi illa mulier vxorata mortua fuerit ſine filijs veris) conſãguineis iſtius mulieris mortuæ, videlicet dotẽ.

Nullus Doctor, meo iudicio, in particulari tractauit hanc quæſtionem, quoniam vero ſecundum illud vulgatum axioma, quod à ſimili nõ eſt diſcendendum, vt cõmuniter dicunt Doctores in l. non poſſunt ff. de legibus ideo vidẽdũ eſt, quid agere debeat adultera ſi ex adulterio filiũ procreauerit in articulo mortis, & ex hoc facile cognoſcere poterimus quid ſentiendum in caſu noſtro. Abb. Panor. in c. per tuas de probationibus, & Doctores in l. fil. ff. de his qui ſunt ſui vel &c. & in l. ſi vicinis
1 C. de nuptijs aiunt, filium exiſtẽtem in poſſeſſione filiationis nõ teneri credere matri dicenti eum eſſe ſpuriũ, vel ſuppoſitum, & ratio mihi videtur, quia facile poſſet eſſe fallacia mulieris ratione odij, imo in dictis legibus citatis magnopere reprehenditur, imo fatuus exiſtimatur ille, qui propter dictum matris renunciauit Regno, quod etiã procedere puto ſi ambo parẽtes negant eum filiũ; quod probatur in c. trãſmiſiſſe in fine, iuncta gloſa, in verbo, iudicijs, qui filij ſint legitimi, & eſt tex. in l. ſi poſtulamus ff. de liberis, & poſthum. & l. 1. §. 2. ff. de Carbon. edi. & ibi gl. quod verũ eſt omne id quod diximus, niſi alias conſtaret oppoſitũ, vt puta quia tẽpore cõceptionis, cõiux erat abſẽs, vel alijs modis: Præterea ſi mulier adultera ĩ articulo mortis cõfitetur ſe ſuſcepiſſe ſobolẽ ex adulterio, Rym. dicit teneri hoc reuelare Epiſcopo, vel perito Sacerdoti, qui deinde poſſent monere ſpuriũ vt religionem ingrediatur, quæ opinio mihi indiſcreta videtur; imo addit, quod hoc etiã poſſet reuelare marito niſi adeſſet periculum mortis. Ego tamen ſecundum Can. hoc videtur. 12. q. 5. & c. officij, de pen. & remiſſ. dicerẽ, quod ſi talis mulier habet aliqua bona paraphrenalia, vel huius modi, quæ poſſit ad libitum diſponere, teneretur reſtituere vel marito, vel filijs cui illaturum eſſet damnum, per tertiam perſonam ſecretè, & cautè, ſi vero id commode facere non poſſit, ſileat iuxta
2 tex. in Can. plerifq; 11. q. 7. vide Tolet. lib. 5. c. 11. Panorm. autem ita concludit in d. c. officij de pœnit. & remiſſ. dicens, ſi nullum periculum eſt in reuelando veritatẽ, & veriſimiliter crederetur mulieri, tenetur reuelare, ſi autem ei non crederetur, ſufficit ei pœnitere, & tacere ne ſcandalum potius, quam vtilitatem inducat; ſi vero habet probationes, & veriſimiliter ei crederetur, ſed ſubeſſet periculum mortis in reuelando; tenetur tacere, & ratio eſt, quia in non reuelando, eſt periculum rerum; ſed in reuelãdo eſt periculum animarum, & corporum, igitur concludendum eſt, quod mulier de malo commiſſo pœnitere debet, & ſi poteſt, vt ſupra diximus ſatisfaciat de ſuo ſi habet venientibus ab inteſtato, vel ijs, quos maritus veriſimiliter inſtituiſſet, ſi credidiſſet, iſtum non eſſe filium ſuum, & ſic ei confeſſio deneganda non eſt, ex d. c. officij; Præterea ad confirmationem ſu-
3 pradictorum dicẽdum etiam eſt, præceptum poſitiuum non obligare aliquem cum ſcandalo, & ſic vbi periculũ animarum, vel corporum timeretur; non obligat præceptum, argumento tex. cap. ſi quando de reſcriptis, & in d. c. officij dicitur, ius poſitiuum interpretari diuinum; & quamuis reſtitutio etiam de iure diuino videatur, tamen Papa poteſt interpretari, fiendam eſſe, vel non fiendam, vt colligi poteſt ex Panor. in cap. cum teneamur de præbendis: Neque obſtat cap. per tuas, qui filij ſint legitimi, nam ibi attenditur plus quod eſt in veritate; quam quod ſimulatè concipitur.

Ex dictis facilè inferri poſſumus, Obſtetricem non
4 teneri manifeſtare filium illegitimum, ſimulatum, ſuppoſitũ, patri, vel cõſanguineis, vel alijs, cui dos illa reſtitui deberet; Primo ratione periculi puta falſitatis illius ſuppoſitionis; in foro enim Ciuili puniretur pœna vitæ; Secundo ratione ſcandali; nam eſſet magnum dedecus conſanguineis mulieris, & ſuſurratio apud omnes homines, & poneret fortaſſe in dubijs aliquos homines, qui nõ ſolent ſemper ſtare in eadem Ciuitate; ſed vagari hinc, illuc, negociandi cauſa; an eorũ filij ſint verè legitimi, nec ne; Tertio quia cum nõ tenetur mater adultera vt ſupra diximus ratione periculorum, ita neq; hæc tenebitur; denique quia tali Obſtetrici, dato quod poſſet reuelare, vel teneatur, certo ei nõ adhiberetur fides de hoc, cum neque matri adulteræ adhibetur ſi dicat ſe peperiſſe filium ex adulterio; & ſic puto non teneri ad reuelationem; Quoad reſtitutionem vero certum etiam eſt, vt inferri poteſt ex dictis ſupra de adultera, teneri in conſcientia reſarcire damnum illatum conſanguineis mulieris puta dotem, & filijs legitimis, ſi damnificauit eos in legitima, vel in alio, & hoc eſt quod mihi occurrit dicendum de hoc dubio.

Poſſet autem excuſari talis Obſtetrix ſi à maiori parte viciniæ domus illius mulieris, cui filium ſuppoſitauit, ſciretur talem filium eſſe ſuppoſitatum, & non eſſe verum filium, & ſic abſque denunciatione ſciretur factum hoc, & tunc talis Obſtetrix teneretur etiam denunciare, quia poſſet prodeſſe aliquid hæredibus.

RESOLVT. CCCLVII.

Monialis, an poſſit petere ſupplementum congruæ dotis?

1 *Non datur ſupplementum dotis Moniali, ſi dos conſueta dari, attenta dignitate familiæ fuerit ſoluta, quamuis ſit exigua.*

2 *Minor dos requiritur pro volente ingredi Monaſterium, quam pro ea quæ vult nubere.*

3 *Dicitur dos ſufficiens, quando eſt data iuxta conſuetudinem Monaſterij.*

4 *Renunciatio facta per Moniales præiudicat Monaſterio, ſi dos fuit congrua.*

1 DIxi alias non dari ſupplementum congruæ dotis Moniali, ſeu Monaſterio in quo illa eſt ingreſſa ſi fuerit ſoluta dos conſueta dari, quamuis ſit nimis exigua, & modica attenta dignitate familiæ, & quantitate patrimonij, & habito reſpectu ad dotes ſororibus nuptis aſſignatas, Salic. in Auth. ſed quamuis num. 4. verſ. ad rationem C. de rei vxor. act. Dec. cõſ. 26. num. 4. ver. ſi vero mulier, cum naturalis æquitas, & communis obſeruantia ſuadeat minus dari ingredienti Monaſteriũ, quam nubenti, Bald. in Auth. niſi rogati nu. 11. verſ. hac ratione C. ad Trebell. Iaſ. conſ. 43. col. in fin. lib. 3. & in Auth. ſi qua mulier num. 10. col. 2. verſ. ſed contrariam
2 opinionem C. de Sacroſ. Eccleſ. vbi in nubente quod requiritur magna impenſa vt inueniat maritum condecentem, cum pro minori reperiat Monaſterium Couar. lib. 1. var. reſolut. c. 19. nu. 10. in fin. Vrſill. ad Afflict. deci. 348. nu. 2. verſ. ſed tamen audio.

Imò redditus dotis non ſufficiunt regulariter pro ſuſtentatione vxoris, & expenſarum quæ fiunt pro victu, decore, & ornatu ipſius, Purpur. conſ. 330. nu. 7. verſ. ex cuius dictis patet reſolutio lib. 1. Surd. de alim. tit. 9. q. 37. nu. 20. Monter. deciſ. Aragon. 29. n. 27. in fin. & deciſ. 13. nu. 58. & in Monialibus non conſideratur dignitas familiæ, quamuis enim per eius ingreſſum nõ perdatur nobilitas, Rom. ſing. 37. tamen diſtinctio nobilitatis non fit inter eas, cũ omnes ſint æquales, c. fin. de ſtat. regul. Abb. in c. dudum il 1. num. 2. verſ. in Religioſis vero de electión. prout neque conſideratur quantitas patrimonij ob paupertatem electam, c. nimis il 1. de exceſſ. prælat. nec dos alijs ſororibus conſtituta, cũ de carnali matrimonio ad ſpiritualem non benè arguatur, quaſi Moniales non egeant niſi alimentis, & ſuffragio vitæ, non pompa, honoribus, & alijs quæ pro liberis, & familia requiruntur in nuptis, Socc. conſ. 222. in fin. li. 2. Menoch. conſ. 169. nu. 19. in fi. & nu. 2. verſ. nam ſi agitur, & competenter dicitur dotata quæ habuit dotẽ iuxta conſuetudi-

tudinem Monaſterij, ita vt per eam ſatisfiat etiam ſta-
tuto excludenti à ſucceſſione dotatam, Corn.conſ.316.
n.6.verſ.& hoc ſemper mihi placuit col.4.in fi. Auchar.
conſ. 107. nu. 2. & iſta eſt verior opinio quidquid dicat
Affl.deciſ.348.prout teſtatur, & ſequitur Rot. coram R.
P.D.Ludouiſio in vna Romana dotis 21.Iunij 1602.vbi
fuit Iudicata dos congrua ſcutorum 500. tanquã ſolita
dati Monaſterio pro filia Moniali, quãuis ſoror fuiſſet
nupta cum dote ſcutorum 14000. non obſtãte dignita-
te familiæ, & quantitate matrimonij, & ſtatuto Vrbis
excluſiuo fæminarum, dummodo ſint dotatæ, & non ob-
ſtante deciſ.2.Mohed.vbi Rota non ſequitur, ſed potius
contrariam, quam dicit magis communem Caſtr. in l.
Titiæ ſi non nupſerit nu.2.de condi.& demonſtrat.Dec.
conſ.49.n.2.verſ. ſed capio ſecũdum dubium, col.2.Iaſ.
conſ.43 col.4.in fin. verſ.non obſtat quarto deciſio lib.
3, late Menoch.conſ. 169.nu.18.& 20.in fin.lib.2.vbi de
veriori opinione teſtatur, & de communi obſeruantia
totius Italiæ, & quatenus alia opinio procederet prout
illam dicit veriorem Riminal.conſ. 35. n.1. lib. 3.Surd.
conſ.192. num.20.lib. 2. ideo admittitur quia ſumus in
diſpoſitione hominis habente particularem rationem
vt non admittatur conditio nuptiarum reſpectu volen-
tis ingredi religionem tanquam turpis, Felin.in cap.in
præſentia nu. 37.verſ.ſed propter hoc non eſt receden-
dum col.16.in fin. de probat.

Nõ obſtat, quod renũciatio paternę hæreditatis factę
per Moniales non præiudicet Monaſterio, Rum. conſ.
4 204.lib.1.Corn.conſ. 272.li.3. quia contrariũ eſt magis
verum, & commune quando Monialis eſt competenter
dotata, quãuis læſio probaretur, quia in ea nõ conſide-
ratur propter vitã pauperem quam eligit, Bar. in l.fin.
n.8.C.de pact.Alex.conſ.33.nu.4.lib.4.late Aldobrand.
conſ.26.n.28.num.ſeq.Rot.coram R.P. D. Penia qui de
magis cõmuni Vlixbonen.legitimæ 27.Nouemb. 1595.
poſt Dec.conſ.31.col.fin.ver.vltimo non obſtat Aymo.
conſ.160.in prin.maxime quando quis proximus, & di-
ſpoſitus ad actum ingrediendi tale pactũ facit, Purpur.
in l.fi.n.193.verſ.tertius caſus de pact.licet ibid.n. 194.
dicat tutius eſſe renũciationem fieri cum cõſenſu Mo-
naſterij Gaſp.Baeza de non melior.ratio.dot.c.14.n.30.

RESOLVT. CCCXLVIII.

Dignior quis dicitur in collatione beneficiorum?

1 *Dignior eſt ille qui magis vtilis, & aptus eſt ad beneficium, & conſiſtit in ætate, ſcientia, & Ordine, ac morum honeſtate.*
2 *Iudicatus minus idoneus ſi appellat, cõceditur nouum examen, etiam ſi non doceat de fumo læſionis.*

DIgnior iudicari debet qui eſt magis vtilis, & aptus ad beneficiũ cui præficitur, Cona.in regula peccatum p.2.§.7.nu.4. ad medium verſ.dignior vero, Lup. in c.per veſtras not.3.§.26.nu. 12. de donat.inter vir. & vxo.f.367. Hoied. de incompatibil. benef. par. 1. c. 23. nu.130. & iſta dignitas conſiſtit in ætate legitima, literarum ſcientia, morum honeſtate, & ordine neceſſario, c.cum in cunctis §. inferior de elect. Selu.de benef.par. 3. q. 5. num.1. Conc.Trid.c.j.cum ſeq.ſeſſ.7.& c.2.& 4. ſeſſ. 22. prout è contra, indignus dicitur qui non habet qualitates requiſitas ad miniſterium cui præficitur, Rebuff.de pacif.poſſ.num.73.D.Thom.2.2.art.2.quæſt.63. & facit deciſ. Rot. per Reuer. Dom. Oran. Beneuentan.Parochialis 13. Iunij 1590.vbi ex duobus approbatis per examinatores pro æque idoneis in ſcientia, electio vnius facta per Epiſcopum fuit iudicata legitima, quãuis nõ eſſet Doctor, vel Sacerdos, nec pauper ſicut alter, nã iſtæ qualitates quamuis ſint cõſiderabiles, tamen non faciunt digniorem pro gubernãda parochia, cum vltra doctrinam ſint maioris conſiderationis, mores, & aptitudo ad munus iniunctum, Conc.Trid.ſeſſ.24.
c.18.de reformat.& ita etiam fuit declaratum per Sacr.
Congreg.eiuſd.Concil.per quod multum deſertur iudi-
cio Epiſcopi, prout regulariter ad iudicandum quis ſit
idoneus plurimum valet arbitrium Superioris, Bald.in
c. ſi pro debilitate in fin.de off. Deleg. DD.in c.ſedes de
reſcrip.Menoch.de arbit.cent.1.caſ.67.num.13.intelli-
gendo quatenus Superior rectè iudicauerit, Alex. conſ.
33.viſo themate nu.2.lib.1.Tiraq.de nobilit.cap.10.nu.
12.Rot.per R.P.D.Sacrar. Tuden.Parochialis 28.Apri-
lis 1603. cum ſecus eſſet ſi conſtaret de iniqua electio-
ne, ad quam oſtendendam conceditur nouum examen
2 in cauſa appellationis, vt reſoluit Sacr.Congr. Concil.
etiam quod prius non doceatur de fumo læſionis, &
grauaminis, ne per hoc ligentur manus appellantis,
prout regulariter datur appellatio, quando Iudex per-
peram, & non rectè arbitratur, ob illam rationem, quia
in huiuſmodi arbitrarijs poteſt idem Iudex dolum cõ-
mittere, Bal.in l.ſi fugitiui col.vlt.ad fi. verſ. & ſic patet
C.de ſeru.fug. Alex.ad Bart.in l.ſi qua pœna 244.in fin.
ff. de verb. ſignif. poſt gloſ.ibi verb.pœna in fi. Tiraq.in
l. ſi vnquam in verb. omnia, vel partem nu.32.C.de re-
uocand. donat.

RESOLVT. CCCXLIX.

Canonici, an poſſint eſſe Conſeruatores?

1 *Conſeruatores debent eſſe in dignitate.*
2 *Plus eſt Conſeruator, quam Dignitas.*
3 *Vicarius poteſt eſſe Conſeruator.*
4 *Canonici Cathedralis poſſunt eſſe Conſeruatores, nam veniunt appellatione dignitatis in delegationibus.*

PRo opinione negatiua allegabatur, quod non poſ-
ſint eſſe Conſeruatores, quia Cõſeruatores debent
eſſe in dignitate, & ideo non poſſunt eſſe Canonici, An-
ton.Burg.in c.cognoſcentes nu.133. de conſt.par. 2.fol.
2 114.imò plus eſt eſſe Cõſeruatorem, quam Delegatum,
gl.in c.ſtatutum de reſcript.in ſextò, in verb. Canonicis
in princ.& ibi Gomez.num.88.p. 5.fol.86.ex quo infert
quod qui eſt in dignitate, etiam in Eccleſia Collegiata
poteſt eſſe Cõſeruator; ergo eodẽ modo eſt Delegatus
Papę, cõtra illos qui tenent quod requiratur dignitas in
Eccleſia Cathedrali, nõ in Collegiata, vt quis poſſit eſ-
ſe delegatus, quod adeo verum eſt, vt dubitetur, an Vi-
carius Epiſcopi poſſit eſſe Cõſeruator, vt per Pannin.de
offic.& poteſt.Capit.ſed.vac.p.2.n.16.to.13.tractat.fol.
429. DD.in cap.1. & vlt.de off.Deleg. in 6.licet Iacob.
Sbroz. in tract. de Vicar.Epiſ.q.27.nu.9.lib.2.dicat ve-
3 rius eſſe quod poſſit eſſe quamuis ſit Vicarius Capi.ſed.
vac.Io. de Lign.in clem.& ſi principalis de reſcript.

Et licet Canonici non poſſint eſſe Conſeruatores, vt
dictum eſt ſecundum opinionem Anto.Burg. in d.c.co-
gnoſcentes nu. 133. de conſti.tamen in compendio pri-
uilegiorum Mendicantium, hoc eis cõceditur, quia ſal-
4 tem largo ſumpto vocabulo Canonici Cathedralis ve-
niũt appellatione dignitatis, Felyn.in c.paſtoralis n.12.
de offic.Delegat.Caputaq deciſ.257.pa.1.Achil.deciſ.
1.de reſcrip. & quãuis Canonici Eccleſiæ Cathedralis
non dicantur propriè habere dignitatem, tamen quoad
delegationes æquiparantur dignitatibus, c.ſtatutum de
reſcrip.in ſextò, & de honore illis praſtãdo multa DD.
in c.paſtoralis de off.Deleg.& in ca. Epiſcopos diſt.18.
& in c. 2. de iudic. Cardin. Paleot. in Archiepiſc.Bono-
nien.par.7.fol.513.Gonzal.ad regul. 8.Cancell.gloſſ.2.
num. 37.

Et quod poſſint eſſe Cõſeruatores, & de eorum offi-
cio, Spec. de Iudic.Deleg. §.fi.nu.24.vbi Io.Andr.Bal.in
verb.Cõſeruatores, Angel.& Milius ibid.DD.in clem.2.
de reſcrip.Franc. de Plat.de excom. §.57.tom.14.tract.
fol.424.Beat eod.tit.de excom.cap.37. tom.14.fol.375.

ex quibus colligitur non poſſe deputari eos qui deputantur circa quod vtile eſſet prouidere, ne poſtea dubitati occurreret circa eorum ſententiam, & nullitates.

RESOLVT. CCCL.

An Epiſcopus poſſit transferre Cathedram, & Tribunal in alio loco ſuæ Diœceſis?

1 *Epiſcopus in quolibet loco ſuæ Diœceſis poteſt iuriſdictionem exercere.*
2 *Epiſcopus non poteſt erigere Cathedram iudicialem in loco exempto.*
3 *Epiſcopus ad modicum tempus poteſt transferre Cathedram ad aliquem locum Diœceſis, ſed non ad longum tempus ſine cauſa.*
4 *Ciuitas in odioſis non venit nomine Diœceſis.*

CVm de hoc dubitaretur, dicebam hoc potuiſſe Epi-
ſcopum, per text. in c. cũ Epiſcopus de off. Ord. in
ſextò, vbi permittitur Epiſcopo in quolibet loco ſuę
1 Diœceſis iuriſdictionẽ exercere, quod adeo verum eſſe
fatetur, vt procedat etiã in loco exempto, vbi non Ca-
2 thedra iudicialis, ſed extraiudicialis ibidẽ transfer-
retur, c. luminoſo 18. q. 2. cap. ſi Papa de priuil. in ſexto,
Vital. in clem. Archiepiſcopo num. 3. eod. tit. Epiſcopus
enim non erigit Tribunal in loco exempto, nam licet
ſit in Diœceſi, Cardin. Vital. & alij in clem. j. de for. cõp.
Abb. in c. Apoſtolica n. 3. de don. Rot. diuerſ. deciſ. 207.
nu. 2. p. 2. Fely. in c. graue nu. 2. de off. Ordin. tamẽ quoad
erectionem Tribunalis, non dicitur eſſe de Diœceſi,
clem. 2. de priuil. Rot. diuerſ. deciſ. 145. p. 2. Nauar. conſ.
2. de off. Ord. itaut ſtatutum Epiſcopi quemadmodum
non ligat delinquentes extra ſuam Diœceſim, ſic etiam
nõ comprehendit eos, qui delinquunt in locis exemptis
exiſtẽtibus in Diœceſi, Franc. & Gemin. in c. 2. §. ſtatuto
de conſtit. in ſextò, Caſtr. & Iaſ. in l. fi. de iuriſd. omn. iud.
Sed redeundo ad dubiũ dico, poſſe Epiſcopũ transferre
Cathedrã ad modicum tẽpus, nam ad longum tempus
non poſſet ſine iuſta cauſa remouere Cathedrã, & Tri-
bunal à Ciuitate, Gemi. in c. placuit, vt nemini 7. q. 1. cũ
alijs de quibus per Gõzal. ad reg. 8. Cãcel. de altern. gl.
42. nu. 192. vbi ita declarat conſ. Nauarr. 2. de off. Ord.
Nõ obſtat, quod appellatione Diœceſis venit quoq;
Ciuitas, c. Rodulphus cum ibi notatis de reſcri. & con-
ſequenter quemadmodum erectio Tribunalis, & Ca-
thedrę permittitur in Ciuitate, ita quoq; in Diœceſi,
quia reſpondetur id verũ eſſe in materia fauorabili, ſe-
cus in odioſa, vt hic, quia tũc Ciuitas nomine Diœceſis
non venit, c. ſacrorũ 63. diſt. c. cũ clerici de verb. ſign. c.
cum nullus reſpon. 1. de tempor. ordin. & vbiq; omnes,
Alex. conſ. 248. nu. 11. vol. 6. Ægid. Bellam. dec. 141 ſi
primus. Mateſillan. ſing. 95. incip. nota mirabilem.

Et in omnibus prædictis caſibus intellige, vt Epiſcopus poſſit erigere Tribunal in qualibet parte ſuæ Diœceſis, concurrendo cumulatiuè cum alijs Inferioribus habentibus iuriſdictionem, Franc. in c. cum Epiſcopus num. 3. de off. Ord. in ſextò, Lancell. de attent. part. 2. c. 4. limit. 1. num. 69.

RESOLVT. CCCLI.

Monachi, vel Canonici Regulares, Vicarij Epiſcopi, an eſſe poſſint.

1 *Monachus poteſt de licentia ſui Superioris eſſe Vicarius Epiſcopi.*
2 *Epiſcopus poteſt Monachum ſimplicem è clauſtro extrahere cum licentia Abbatis, pro negotijs ſuis.*
3 *Monachus non poteſt eſſe Delegatus Papæ, niſi Papa faciat mentionem de dicto Monacho in reſcripto, & concedat.*

FVit dubitatum, an Monachus, vel Canonicus Regu-
laris poſſit eſſe Vicarius Epiſcopi, & dicendum eſt
1 quod ſic, ſecũdum gl. in c. ſi quis 57. diſtinct. dum tamẽ
interueniat licentia Abbatis, ſecundum Prępoſ. ibi, dum
tamen habeat ſocium ſui Ordinis, c. 2. de ſtat. Monach.
iuxta notata per Ioa. And. in c. fi. de cler. ægror. ſed Re-
ligioſum Ordinis Mendicantium, non poteſt Epiſcopus
Vicarium conſtituere, per clem. j. verſ. Prioratus de re-
gular. ſecundum Ioa. And. & Imol. in d. c. fi. & pro hoc
facit gloſ. in cap. Paſtorũ 11. q. 7. vbi Epiſcopus poteſt
extrahere Monachum ab eius Monaſterio pro eius ſer-
uitio, & vt habeat in ſuum cubicularium etiam inuito
Abbate in Monaſterijs non exemptis, de hac materia in
clement. & ſi principalis de reſcript. per gl. & Cardin.
Floren. & Ioa. de Imol. ita Franc. Marc. dec. 1284. & ita
cenſuit Rot. Rom. in antiq. dec. 3. de off. Vic. cuius tenor
eſt: Nota quod Monachus ſimplex poteſt eſſe Officia-
lis, cum tamen detur ab Epiſcopo, & eſt ratio, quia
2 Epiſcopus Monachũ ſimplicẽ poteſt reuocare à Clau-
ſtro propter negocia, maximè Abbate ſciente, & ſic va-
let ſententia lata à Monacho, maximè ſi ab initio
non eſſet oppoſitum, ad notata per Innoc. in cap. ſciſci-
tatus de ſcript. & notat Ioann. in c. fin. de cler. coniug.
3 Delegatus autem à Papa non poſſet dari, niſi Papa fa-
ciet mentionem de Monacho, idq; concederet, not. in c.
ſtatutum in verb. Canonicis de reſcrip. lib. 6. & quod no-
tatur in l. Pedius ff. de arbitris, ad quod ca. religioſus de
procur. quia Papa faciliori modo poteſt decipi, quam
Ordinarius, Spec. tamen tenet tit. de off. Lega. §. ſupereſt
videre verſ. nunquid, Monacho ſimplici non poteſt de-
legari ſine licentia Papæ, de quo dic, vt ibi, tamen ma-
ior pars determinauit primam partem, quia poteſt, niſi
opponatur ab initio, c. præſentium 13. vide in clem. 2.
de reſcript.

RESOLVT. CCCLII.

An Epiſcopus poſſit priuare clericum beneficio ſibi collato à Papa?

1 *Quando Papa mandat prouideri alicui de certo beneficio, illud erit affectum etiam ante vacationem.*
2 *Si Papa aliquem ordinauit, non poterit Epiſcopus etiam propter delictum illum degradare.*
3 *Prouiſus de aliquo beneficio à Papa, poteſt priuari ab Ordinario propter delictum ſuperueniens.*

FVi interrogatus, ſi potuiſſet Epiſcopus priuare cle-
ricũ beneficio eidem à Papa collato ob delictum
ab eodem patratum, propter quod de iure veniret pri-
uãdus; ratio dubitandi erat propter dignitatem confe-
rentis beneficia, ex quo remanet beneficium affectum,
& conſequẽter Ordinarius inferior non poteſt ſe circa
illud intromittere, Caſſado. dec. 2. de reſeruationibus,
Creſcẽt. deciſ. 2. de Paroch. Mohedan. dec. 9. de pręben.
Put. deciſ. 18. & 158. lib. 1. Hinc eſt quod eo ipſo, quod
1 Papa concedit alicui mãdatum de prouidendo de cer-
to beneficio, etiam ante vacationem, quod quamuis
alias beneficium nõ ſit reſeruatũ, nec vacauerit in mẽ-
ſe reſeruato, quo ex dicta appoſitione manus, tale be-
neficiũ remaneat affectum, vt in Extrauag. fi. §. Rom.
de præben. inter communes, Rot. iuncta Addit. Papa-
zõ. in deciſ. 10. ſub. lit. B. ante fin. de præben. in nouis, Si-
monet. de reſeruat. q. 60. nu. 1. Rebuff. in prax. tit. de re-
ſeruat. num. 33. Flamin. Pariſ. de reſignar. benef. li. 13. q.
10. num. 9. hinc eſt, quod ſecundum Gonzal. in gloſ. 53.
num. 25. habetur quod ordinatus à Papa, licet ex eo nõ
ſit exemptus à iuriſdictione Ordinarij, cap. per tuas de
2 maiorita. & obed. tamẽ non poteſt Ordinarius propter
delictum ordinati, degradationem requirentis illum ab
ordine deponere, ratione dictæ manus appoſitionis, gl.
in c. per tuas verſ. ſed nunquid poteſt Epiſcopus de ma-
ior.

ior.& obed.quæ gl. cõmuniter ab omnibus recepta, vt poſt Antiquiores,Butr.ibid.num.9.Abb.num.2.Imol.n. 5.vbi etiã tradunt, an procedat in priuatione beneficij à Papa collati,& Felyn. ante n. 4. & dec.Capell. Tholoſ.293.incip.Item fuit quæſitum,an poſſit quis priuari beneficio,& ibi illius Additionator, cuius Capellę deciſ.tenor eſt: Item fuit quæſitum,an quis poſſit priuari beneficio, vel deponi ab ordine ſibi collatis per Papã, ab Epiſcopo ſuo fuit remiſſum ad colle.in c.per tuas de maior.& obed.vbi allegat opinionẽ Innocent.tenentis quod not.gl.decret.1.q.1.cap.filiorum.diſtinguit in alleg.c.per tuas quod ordinatũ nõ poteſt beneficiatũ ſic, &c.&in eius additione habetur,iſta fuit opinio Io.And. in alleg.c.per tuas,videlicet quod ordinatus à Papa nõ poteſt ab Inferiore deponi,ſecus in beneficio,vt videlicet recipiens beneficium à Papa poſſit illo priuari pro-
3 pter crimen ſuperueniẽs,quod etiam tenet gl.in confirmato à Papa,vt in confirmatione vtili,vel inutili,ſed in ordine videtur velle Io. Andr. vt non poſſit deponi ab Inferiore, nam ſi non poteſt ordinari per Inferiorẽ ſine licentia Papæ, vt in c. cum in diſtribuendum de temp. ordin. fortius nec deponi, idem tenet Bald. in alleg. c. per tuas, Sicul. ibidem dicit, quod licet hæc opinio ſit æquior, & ſeruanda propter reuerentiam, alia tamen videtur verior,quod ex quo nõ eximitur ab obedientia Epiſcopi. Ergò ex delicto ſuperueniente põt priuari illo ordine;nam crimen priuat quem priuilegio,c. priuilegium 10.q.100.auth.qua in prouincia C.vbi de crim. agi oport.& ſic opinio placet Fely.in alleg. c.per tuas, ſed quod ſi de licentia Papæ recipit ordinem ab Inferiore,Sicul.poſt Hoſtienſ.in d.c.per tuas,quod priuatus eſt primo priuilegio, nam videtur illi renuntiaſſe recipiendo ordinem ab Inferiore,c.cum renunciatur 22.q. 1.licet aliter dicat Io.de Imol.in eodem cap.per tuas.

RESOLVT. CCCLIII.

An legata facta Confraternitatibus, dicantur pia, ad effectum, vt Reuerenda Fabrica poſſit ſe intromittere?

1 *Fraternitas diſciplinatorum eſt locus pius ſecundum aliquos.*

2 *Hoſpitale erectum abſque auctoritate Superioris Eccleſiaſtici, eſt pium ſed non religioſum.*

3 *Licet Fraternitas non ſit locus pius, tamen relicta fraternitatibus, videntur relicta ad pios vſus.*

Et prima facie videbatur negandum, & conſequenter, quod nullo pacto Reuerenda Fabrica poſſet ſe intromittere, ex eo quod dicta loca nõ dicantur pia, nec pro talibus habẽtur,vt not.Bal.in l.illud col.1.verſ. quid de eo C.de ſacroſ.Eccl.& in auth.hoc ius porrectũ col.2.verſ. ſecundo quæro,quid de rebus eod.tit.& idẽ ſentit licet non firmet in l. ſi quis ad declinandam col. 12.verſ.deinde quæritur C.de Epiſcopis,& cler.Imol.in cap. officij col.11.verſ.circa ſecundum de teſtam.Abb. in conſ.31.penul.& fi.vol.1.Corn.in conſ. 119.num.27. vol. 2. & in conſ. 18. n.5. vol.4.& in conſ.297.n.4.eod. vol.& in conſ.307.in fi.eod.vol.Soc.in conſ.82.col.pen. vol.4. Card. in conſ.13.Franc. in c.1.de reb.eccleſ.non alien. in ſextò.Paul.de Caſt.in auth. hoc ius porrectum col.1. verſ.circa primã partem C. de ſacroſ.eccleſ.Pariſ. in conſ. 50. col.pen.in fi. vol.2.& col.ſeq.Calcan.in conſ.21.col.1. in princ.Iaſ.in conſ.218.col.1.vol.2.Capra in conſ.20.Balb. in tract.præſcrip.in 1.par.quint.p. principal.col.2.Alex. conſ.102.in 1.dub. vol.7.

Contrarium,quod dicatur locus pius Fraternitas di-
1 ſciplinatorum, ſentit Specul. in titul. de conſtruct.edit. §.nũc aliqua n.62.verſ.& ſcias,qui dicit,quod loca pia dicuntur vbi exercentur opera charitatis,& idem dicit Ioan. Andr. in cap. Ioannes de teſtam. col.1. in fi.verſ. vnum eſt,quod refragatur,vbi per iſtam rationem concludit, hoſpitale etiam non erectum auctoritate Superioris eſſe locum pium,& idem dicit Alex. in conſ.209. col. 1. vol.2.& Abb.in cap.fi.in 2.not. de teſtam.Card. in cap. Ioannes in 7. quæſt.de teſtam. & in ſpecie quod Fraternitas dicatur locus pius,ſentit Bald.in l. id quod
2 pauperibus in 21.quæſt.C.de ſacroſ.eccl.& ſentit clarè quod ſit locus pius,ſed non religioſus, eandem opinionem tenẽt Card.in conſ.121.& clariſſimè Lap. in tract. de Canon. portion. col.11. verſ. quinto quæro,& in ſequenti quæſt. idem dicit Barb. in dict.cap. officij col.8. & 10.de teſtam.& Pet.de Peruſ.in tract.de Canon.portion.q.72.col.3.verſ.tertio principaliter,& dicit Pet.de Anch. in c. auditis in 11.quæſt. de reſtit.in integr.quod dicitur Pium etiam Collegium,& ex ſupradictis pronenit quod epiſcopus huiuſmodi loca viſitare teneatur, vt voluit Feder.de Sen.in cõſ.111.incip.quęſtio talis eſt.

Et redeundo ad caſum propoſitum dico,Reuerendã Fabricam poſſe ſe intromittere in legatis ſupradictis
3 locis factis;ratio eſt,quia licet Fraternitas non ſit locus pius, tamen relicta Fraternitatibus videntur relicta ad pios vſus, & in piam cauſã, & propterea ceſſare debet Trebellianica,vt cõcludit Paul.de Caſt.in conſ.161.incip. præſuppoſita col.2 refert,& ſequitur Socc.in conſ. 82.col.pen.vol.4. & ſentit.Bal. in auth.ſimiliter verſ.& not.col.1. C. ad leg.Falcid.& Calcan.in conſ.12.col.2. & quod relicta tali loco dicatur ad pias cauſas relicta, tenet Bal. in l. ſi quis ad declinandam col. 12. in princ. verſ. nec tamen negandum eſt C.de Epiſc.& cler.Paul. de Caſtr.in conſ.279.vol. 2. Alex.conſ.102.num.3.vol. 7. Dec. conſ.72. col. 3. Pariſ.in d.conſ.34.col.2. in fin. vol.4.Bertach.in tract.de Epiſcop.fol.68.num.83.

RESOLVT. CCCLIV.

Bulla Sixti V. incipiens,Prouida, an locum habet in Capitulo Eccleſiæ Cathedralis?

1 *Archiuium debet erigi in omnibus Eccleſijs Cathedralibus.*

2 *Beneficiati tenentur exhibere eorum inſtrumenta, vt regiſtrari poſſint in Archiuio.*

1 Bonorum eccleſiaſticorum Archiuium tenentur facere Prælati in eorum Diœceſibus,& Adminiſtratores Eccleſiarum,ex Conſtitutione Sixti V.incip.Prouida,publicata Romæ die 8.Iunij 1587.& ideo ex prædicta diſpoſitione eſt neceſſe in omnibus Cathedralibus, fiat regiſtrum omnium Bullarum beneficialium, & ordinatorum ad ordines eccleſiaſticos, & ſic ſeruatur in omnibus Cathedralibus benè gubernatis,vt in c. 1.& c. quoniam contra, & c. cum cauſam, & ibi gl. de probat.& ferè per totum tit.& in tit.de fid.inſtr.& c.ad audientiam de reſcrip.& ibi ferè per totum, & in tit. de priuileg. & clem.vnica de iur. iu.& ibi gl.in ver.archiuium, & ibi Abb.num. 20. & ideo Zerol. in ſua prax.
2 Epiſc. in verb. archiuio, dixit, Canonici,& beneficiati debent dare notam, & copiam authenticatam omniũ bonorum ad dictos Canonicatus, & beneficia pertinẽtium Capitulo, & Archiuio Cathedrali, vt eas reponere,& ſeruare poſſint in illo,& in multis viſitationibus, quæ paſſim factæ ſunt, & fiunt in dies à viris doctis, & pijs;vidi hoc obſeruari,vt omnes presbyteri beneficiati regiſtrarent inſtrumenta, & inuentaria redditũum, cenſuum, & aliorum, quæ poſſident ſua beneficia, & afferrent copiam authenticam ad ipſum Epiſcopum,& originale remaneret pœnes eos, quæ regiſtrarentur in libro quodam Magiſtrali perpetuo conſeruando in Archiuio Cathedrali ſub hac forma: Eccleſia N. poſſidet petiam terræ ſiue domum ſitam in loco N. & propriè vbi dicitur N. iuxta bona N.& N. relicta à quodam N. vel empta ab N.patet inſtrumento confecto.&c.

RESOLVT. CCCLV.

Percutiens clericum excommunicatum, an ſit excommunicatus?

1 *Priuilegium cap. ſi quis ſuadente Diabolo, eſt introductum in fauorem totius ordinis clericalis.*
2 *Clericus excommunicatus ante depoſitionem, gaudet priuilegio.*
3 *Clericus depoſitus verbaliter, tenetur viuere clericaliter, & recitare officium.*

QVæritur, an percutiens Clericum excommunicatum, aut depoſitum incurrat ſententiam excommunicationis, & num excommunicatus gaudeat immunitate eccleſiæ, & ſi poſſit expelli ab Eccleſia, dubium facit, quia excommunicatus dicitur membrum Diaboli, & extra Eccleſiam eiectus 11. quæſt. cap. omnis Chriſtianus, & cap. ſequenti, quia nihil ad nos de his, qui foris ſunt, cap. multi. 11. quæſt. 1. & maximè quãdo clericus excommunicatus eſt incorrigibilis, depoſitus, ſeu degradatus, & traditus Curiæ ſæculari, cap. cum non ab homine de iudic. cum ibi notatis, cap. de.
1 gradatio de pœn. lib. 6. Sed in contrarium facit, quia
priuilegium d. cap. ſi quis ſuadente diabolo 17. quæſt. 4.
non ſolum introducitur in fauorem clerici, ſed etiam in
fauorem totius ordinis clericalis, cap. contingit 1. de
ſent. excom. & hoc ibi tenet gloſ. & in cap. ſi quis deinceps 17. quæſt. 4. & gloſ. in cap. vt periculoſa ne cler.
2 vel monach. lib. 6. vnde gloſ. in d. cap. contingit diſtinguit, an excommunicatio præcedat depoſitionem, &
degradationem, & tunc adhuc retinet priuilegium, &
hoc etiam videtur tenere gloſ. in cap. excommunicatorum 23. quæſt. 5. ſi verò excommunicatio ſequatur poſt
depoſitionem, & degradationem actualem, tunc non
retinet priuilegium, de quo ibi per Panorm. & Felyn.
3 qui tenent, quod clericus depoſitus verbaliter, debet
dicere officium eccleſiaſticum, allegat gloſ. in cap. dictum 90. diſt. & in cap. de abolend. de hæret. quia adhuc talis depoſitus verbaliter retinet priuilegium, & debet viuere clericaliter, ſecundum gloſ. ibi, quamuis excommunicatus debet exire Eccleſiam, & debet Sacerdos dimittere officium propter præſentiam excommunicati, clemen. graui cum ibi notatis de celebr. miſſ. ſi non incepiſſet c. ad hoc 7. q. 1. cap. illud, & c. vt famæ de ſent. excom. & per gloſ. in pragm. ſanctio. in tit. de interd. indiffer. non po. ſuper verb. Iudicis, & ibi an excõmunicatus, vel Iudæus, aut Bannitus gaudeant immunitate Eccleſiaſtica, & ſi poſſint extrahi per Iudicem eccleſiaſticum, vel ſæcularem, de quo ibi me remitto.

RESOLVT. CCCVI.

Clericus, an propter abſentiam poſſit beneficio priuari?

1 *Clericus beneficiatus abſens à loco beneficij, poſt trinam monitionem poteſt priuari.*
2 *Quando Conſtitutio Synodalis præfigit terminum ad reſidendum, non requiritur alia monitio.*
3 *Clericus abſens à beneficio ob iuſtam cauſam, valet inſeruire Eccleſiæ per Vicarium.*

QVæritur, an propter abſentiam à loco beneficij quis priuetur beneficio, & de modo procedendi contra clericum non reſidentem in ipſo beneficio, & ſi tempore peſtis ſit iuſta cauſa impedimenti, ſaltem vt teneatur deſeruire per ſubſtitutũ; & Reſpõdetur, quod
quando beneficium requirit reſidentiam, ſi quis abſit
2 poſt trinam monitionem, & lapſum ſex menſium, poſſit
priuari beneficio, c. quærente, c. ex parte, c. ex tuæ, & c. ſi. de cle. non reſi. & poſt nominationem requiritur tertia citatio in perſonam ſi reperiri poſſit, alias ſufficiet per edictum in loco beneficij, d. c. ex tuæ, de qua materia habetur latè per gl. Inn. Io. And. Ant. de Butr. Panor. Fel. in c. quoniam frequenter §. porrò, verſ. ſi verò vt lit. non conteſt. & per D. Io. de Imol. in d. c. ex tuæ; niſi
2 eſſet præfixus terminus per Conſtitutionem Synodalẽ,
quia tunc non eſſet opus alia monitione, ſecundum Panorm. & Fel. in d. §. porrò verſ. ſi verò, & quale tempus abſentiæ à beneficio requiratur, vt quis debeat priuari beneficio, iura in hac materia variè loquuntur, ſecundum gl. in d. §. porrò verſ. ſi verò, quia interdum requiruntur quinque anni, vt in Cardinali abſente à ſuo titulo, d. c. ſi. de cler. non reſid. de quo latius habetur in d. §. porrò; verumtamen quando eſſet iuſta cauſa abſentiæ, vt propter peſtem, excuſaretur beneficiatus, ſecundum Io. de Imol. poſt gl. in d. c. ſi. de cler. non reſid. in gl. ſi. ſimiliter propter infirmitatem, 7. q. 1. Cap. præſentiã, vel quia habet ibi capitales inimicitias, ita quod illuc venire non audeat, c. bonæ 1. de elect. vel aliqua iuſta cauſa, ita quod venire non poſſit, l. non exigimus ff. ſi quis cauti. & de cauſa peſtis, ſeu propter intemperiem aeris habetur per gl. in c. propter ſupplicationem de renunciat. in c. cum dilecti de dol. & contum. circa fin. an menſe Auguſti quis excuſaretur à iudicio propter calores, & in c. ſi verò de iur. iur. & in leg. de ætate ff. ad
2 treb. licet quando clericus eſt abſens de loco beneficij;
debet ſeruire per Vicarium expenſis beneficij, ſecundum Angel. in authent. vt cleric. qui reced. a lijs pro eis ſubrogat.

RESOLVT. CCLCVII.

An conceſſum per Epiſcopum alicui ob ſeruitia ſuæ Eccleſiæ præſtita, poſſit reuocare?

1 *Gratia conceſſa propter remunerationem, non eſt merè gratia, ſed actus oneroſus tranſiens in vim contractus.*
2 *Donatio remuneratoria non requirit inſinuationem.*
3 *Princeps non poteſt reuocare conceſſa propter merita abſque iuſta cauſa.*
4 *Quando agitur de reuocando ea quæ ſunt de iure ciuili, ſi Princeps motu proprio reuocat, tunc præſumitur cauſa vera, & iuſta, dummodo non exprimatur cauſa friuola, vel falſa.*
5 *Dominium cum ſit de iure gentium, non poteſt reuocari abſque cauſa.*

1 IN propoſita facti ſerie, illud dubitandi occaſionem
præbet, quod cum gratia prædicta fuerit conceſſa propter remunerationem, nõ eſt merè gratia, ſed actus oneroſus in vim contractus tranſiens, quam etiã tenetur Princeps obſeruare, l. ſed & ſi lege §. conſuluit ff. de pet. hære. ibi quoddam genus permutationis, vbi Bar. in prohæm. ff. colum. pen. & in l. per diuerſas C. manda. l. filiusfamil. de dona. gl. Iaſ. & Modern. in l. ex hoc iure ff. de iuſt. & iur. Pet. Duen. in reg. 224. lim. 4. Alex. conſ. 43. num. 78. lib. 4. vbi dicit hac ratione, donationem remuneratoriam non contineri in ſtatuto loquente de dona.
2 tione, & non requirit inſinuationem, vt eſt text. in l. ſan-
cimus C. de don. vbi gl. in verb. propriam Maieſtatem, & ibi communiter DD. & clare Oldrad. conſ. 231. inci. vt ius ſequitur, Bald. in c. licet ex ſuſcepto de for. com. gl. Bar. & alij in l. à quibus ff. de don. quia non cadit ſuſpicio erroris, nec læſionis, Bal. in l. illud C. de ſacroſ. eccleſ. & in l. vt liberis C. de colla. Alex. conſ. 20. lib. 3. hinc eſt quod permittitur inter perſonas prohibitas, vt inter virum, & vxorem, l. quod autem §. ſi vir, & vxor. ff. de don. inter vir. & vxor. & eam libertus poteſt facere ſpreto patrono, l. viuus libertus ff. ne quid in frau. pat. & inter filium, & patrem, vt per Bart. Alex. & Dec. in l. donatione C. de colla.

Præterea ſicut nec venditio, nec permutatio, nec alij con-

contractus reuocari poſſunt à Principe, etiam ex cauſa ingratitudinis, l.ſicut C.de act.& oblig.Alex. conſ.1. n. 17.& n.38.lib.2. ita nec etiam donatio facta à Principe ex cauſa remunerationis tamquam actus onerofus liberè reuocari poteſt in indiuiduo, tradidit Felyn. in c. nouit n.7.de iud.Rom.conſ.346.verſ.ſeptima principalis concluſio, Alex.conſ.101.n.1.lib.1.& conſ.5.n.19.& 20 & conſ.78.lib.4.Ruyn.conſ.207. nu.7. lib.1.& conſ. 162.nu.10.lib.4.Dec.conſ.566.Iaſ. conſ.4.verſ. quarto princip. vol.1. Lup. in rubr. de don. inter vir. & vxor. Capyc.dec.21.n.15.deciſ.24.n.13.& deciſ.77.n.3. Affl. in Conſtit. ea quæ 1.notab.Natt.conſ.268. num.5.& 7. lib.2. Tiraq.in l.ſi vnquam in verb. donatione largitus n.15.C.de reuoc.donat. Dec.conſ.580. incip. Quæritur an petitio, vbi inter cætera dicit quod debet habere vnum calamum, & vnam linguam, Bal.conſil. vltimo vol.3. latè And. in tit. qui ſucc.tenen. in verb. Imperator, vel Rex promittens, quem refert, & ſequitur Pernus in tract. de Principe verſ. adde quod non eſt propriũ Principis ſine cauſa reuocare, vnde ſuccedit illud quod Princeps ſemper quod videt, quod ex poſt facto præter ſui intentionem aliquis eſt enormiter læſus, reuocat quod factum eſt, cap. ſuggeſtum de decim.Gozad. conſ.5. n.20. quia ſcit ſe non poſſe reuocare, quod vni donauit,& alteri concedere ſine iuſta,& rationabili cuſa,etiam cum clauſula de plenitudine poteſtatis, & cum clauſula non obſtante, Alex.conſ.11. num.7.lib.6. conſ.3.n 9.lib.5. cum alijs ſupra allegatis.

Hinc regulare eſt,quod talis gratia,& conceſſio propter benemerita, nō poteſt tolli niſi expreſſa iuſta caupter benemerita, nō poteſt tolli niſi expreſſa iuſta cauſa,& quę publicam reſpiciat vtilitatem,per tex.in l.Titius puerum ff.de obſeq.liber.l.Lutius ff.de euict.l.item ſi verberatum §.præterea,vbi Bar.& Ang.ff.de rei vẽd. Bald.in l.qui ſe patris C.vnde liber.Hyppol.conſ.57.n. 27.And.in c.1.§.præterea ducatus de prohib. feud.alie. & ſing. idem Andr. in Conſt.ea quæ,in tit. quod nullus Prælat.& plenius,& magiſtralius, idem And. in c.ſimiliter circa princ.c.6.col.de cap.qui cur.vend. ibi ſi non poteſt reuocare feudum,Bald.ſingulariter in c.1.de natur.feud.in vſib.feud.Felyn.in d.c.nouit.n.7.de iud.Iaſ. in l.1.nu.2.ff.de pact.Alex.conſ.216. vol.2. & conſ.135. n.21.vol.4.Gramm.voto 28. Natt. conſ.258.n.5. cum plurib.ſeq.vol.2.perpulchrè Luc.de Penn.in l. fin. C.de condit.in publ.horr.lib.10. & in terminis Pernus conſ. feudal.16.per tot.& præſertim in verſ. ſed pro varietate materiæ, ſatis notabiliter diſtinguendo.

Et de ea quidem cauſa Principi non creditur ſiue ipsã expreſſerit in ſpecie, ſiue dixerit generaliter ex cauſis animum noſtrum dignè mouentibus, ſiue vtramque affirmauerit, ſcilicet ſpecialem, & generalem, & quia in his quæ nō poteſt facere ſine cauſa expreſſa,& iuſta, vt eſt quãdo vult tollere ius tertij,nullatenus eſt ei credendum,ſed requiritur quod cauſa illa ſine allegata,& adducta fuerit,ſiue in animo eius recondita,quæ tamen poſſit arbitrio boni viri,& faciliter cogitari, & expendi, ſit vera, & iuſta, & amplius ſi de veritate, & iuſtitia non appareret quod probetur per impetrantem, illud eſt quod dixit Dec.conſ.603.num.7.cum ſeq.vbi plures allegat,& conſ.602.nu.12. vſque ad n.17.Iaſ. in l. ſi teſtamenta C.de teſtam.Socc.Sen.conſ.273.num.11.verſ. præterea dico quod ex quo vol. 2.

Et vt magiſtralius, & diſtinctius procedatur, ita di-
4 ſtinguendum eſt,aut agitur de reuocando ea quæ ſunt de iure ciuili alteri quæſita, & tunc ſubdiſtinguendum eſt, nempe, aut Princeps motu proprio,& de plenitudine poteſtatis reſcribit, & in iſto caſu licet requiratur cauſa,vt voluit Alexand.conſ.2. nu.17. cum ſeq.vol.1. tamen ſecundum DD. ſemper in Principe præſumitur cauſa, & vera, & iuſta, dum tamen eam non expreſſerit,quia ſi Princeps cauſam in ſcripto exprimit, & euidenter appareat falſa,vel friuola, quoniam præſumitur circumuentus, tunc non obſtãte clauſula ex certa ſciẽtia, clauſula de plenitudine poteſtatis, clauſula motu proprio,& ſimilibus tales literæ ſunt ipſo iure nullæ,iſta eſt ſingul. limit. Dec. conſ.576.n. 10. & ratio eſt, quia clauſulæ ſupradictæ, & etiam clauſulæ ſupplentes non operantur vbi cauſa expreſſa eſt falſa, ſed operantur in expreſſis verificatis, prout de iure requiritur, & ſupra dixit idem Dec.conſ.541. in fin.Socc.Sen.conſ.273.ante fin.vol.2.Dec.conſ.410.n.17.& conſ.258. n.8. cauſæ autem cognitionem tunc dicitur interueniſſe quoties Princeps præſentibus aduerſariis,vel contumacibus illud ſtatuerit,& reſcripſerit,text.eſt in l.in cauſæ §.cauſa autem cognita ff.de minor. l.etiam §.fin. ff.eod.cum ſimil.& ideo neceſſarium fuiſſet citationem præceſſiſſe, vt in terminis Dec.conſil.407. in fi.

Aut verò Princeps reſcribit de ordinaria poteſtate ad petitionẽ alterius,vt eſt in caſu de quo agitur,& tũc debet eſſe iuſta,& expreſſa cauſa, quia licet modus ac-
5 quirendi ſit de iure ciuili; nihilominus dominium quæſitum eſt de iure gentium, ſecundum communem, & magis communem Doctorum ſententiam,quam teſtatur Viu.lib.commun.opin.in verb.Princeps f.173.hanc diſtinctionem videtur ſentire Gram. dec.65. præſertim nu.30. cum ſeq. & elegantiſſimè ad diſtinguendum determinat.Luc. de Penn.in l.prædia col.18. verſ. ſolutio ex præmiſſo themate C.de loc.præp.ciu.lib.11.Bal.in l. ſi teſtam.C.de teſt. Dec.conſ.579.in præſenti caſu,& in locis prælleg.

Aut vbi agitur de reuocando ea, quæ de iure gentiũ ſunt alteri quæſita, vt ſunt ea, quæ propter remunerationem,& ſimilia, quoniam illa iura Princeps etiam de plenitudine poteſtatis tollere non poteſt ſine cauſa, remanet firma cõcluſio, quod Princeps etiam cum clauſula motu proprio,& de plenitudine poteſtatis, & aliis quibuſcumque clauſulis, ſine expreſſa, & iuſta cauſa reuocare non poteſt, ſecundum dictam deciſ. Gram. 65.nu.30.& vltra DD. prælleg. voluit Dec. conſ.271. Fulgoſ.conſ.61.D. Catharina col.2.& hanc eſſe magis communem opinionem,refert & ſequitur Pariſ. conſil. 101.n.70.vol.1.Socc.Iun. conſ.120. n.13. vol.2. omnes Modern.dicunt eſſe magis communem opinionem in l. fi.C.ſi contra ius, tradit Capyc.deciſ.166.num.4.& 10. Crauet. conſ.172.num.3.& nouiſſimè Viu. in dicto ſuo tract.commun. opin. in dicto verb. Princeps, vbi refert plures teſtantes eſſe communem opinionem, & eam eſſe veriorem affirmat, non obſtãte quod aliqui tenuerint contrarium, & in fine dicit,quod in tantum remuneratio eſt priuilegiata cauſa, & vrgens, quod propter remunerationem Princeps poteſt tollere dominium alterius de iure gentium quæſitum, ſecundum Doctores per eum allegatos; vnde remuneratio ne dum eſt potentiſſima cauſa conſeruandi, vt data, & conceſſa per Principem gratiam remunerationis tolli non poſſint, ſed etiam eſt cauſa iuſta, vt alteri quæſita de iure gentium poſſint propter remunerationem per Principem tolli; per ſupradicta.

Quæ tanto magis procedunt, vbi per remunerationem,ne dum dicitur quæſitum ius de iure gentium, ſed etiam de iure naturali,quia nil tàm naturale eſt, quàm benefacienti benefacere; iuribus vulg.

Igitur ex his apparet, quod in quocumque capite diſtinctionis, & ſubdiſtinctionis prædictæ, verum eſt dicere, quod nullo pacto prædicta reuocatio per Principem fieri potuit ſtante iure quæſito N. virtute ampliationis conceſſæ per eumdem Principem, propter vrgentiſſima ſeruitia per ſuos prædeceſſores præſtita.

RE-

RESOLVT. CCCLVIII.

Clericus obtinens Confratantiam Neapoli, an in impetratione alterius beneficij, teneatur de illa facere mentionem?

1 *Confratantia Neapoli, eſt beneficium eccleſiaſticum.*
2 *Beneficium cognoſcitur ex his, videlicet, ſi per Epiſcopum confertur clerico in perpetuum, & habeat in ſe aliquid ſpiritualitatis.*
3 *Beneficium fundatum cum conditione, quod illud in perpetuum ſpectet ad diſpoſitionem quandam perſonarum, non amittit rationem beneficij.*

1 IN facto prædicto mihi propoſito reſpondi affirmatiuè, ex eo quod huiuſmodi Fratantiæ, vt pluries dixi, ſunt veræ, & propriæ Eccleſiaſtica beneficia, cum eis competant omnia quæ ad conſtitutionem beneficij sũt
2 neceſſaria; beneficium enim cognoſcitur ex ſequentibus ſignis. Primò, ex qualitate perſonæ conferentis, vt quia ſit Epiſcopus, vel alius Prælatus eccleſiaſticus, cũ regulariter laico non competat ius conferendi, & laicus ſit incapax ſpiritualium, ad text. in cap. quam ſicut de elect.

Secundò, ex qualitate eius cui prouidetur quod non ſit laicus, cum de beneficio prouideri non poſſit niſi clericis, cap. cum adeo de reſcrip. cap. ex litteris de tranſact. & cap. 2. de inſt.

Tertiò ex qualitate ipſius beneficij, vt quia habeat aliquid ſpiritualitatis annexum, puta quod illud obtinens, ſit obligatus dicere officiũ, & celebrare miſſam, nam propter diuinum officium datur beneficium, vt in c. fi. de reſcrip. in 6. & in c. ſi quis ſacerdotum 86. diſt.

Quartò, ex ratione modi quo confertur, vt quia non ſit datum ad tempus, ſed in perpetuum, quod eſt proprium beneficiorum eccleſiaſticorum, c. Sanctorũ 70. diſt. c. penult. de cler. ægrot. notatur in c. ſi gratioſè de reſcrip. lib. 6. item quod ſit datum purè, & ſine pacto, & conditione, & nõ pro cõmodo aliquo tẽporali, prout de iure cõcedi debet beneficium eccleſiaſticum, cum alias committatur ſimonia, cap. quam pio 1. quæſt. 2. & c. fin. de pact.

Ita ex prædictis probari beneficium eſſe eccleſiaſticum, tenet Abb. conſ. 47. num. 1. lib. 2. quem ſequitur Rot. dec. 508. num. 1. & ſeq. part. 1. diuerſ. latè Felyn. in c. in noſtra num. 9. de reſcrip.

Sed aduertendum eſt, quod licet regulariter beneficium eccleſiaſticũ ſit illud, quod in perpetuum confertur, vt per Abb. in c. auctoritate in fin. de cenſ. Sarnen. in reg. de infirm. q. 23. tamen aliquando poteſt eſſe be-
3 neficium eccleſiaſticum quamuis non ſit conferibile, exempli gratia, ſi ille qui beneficium fundauit, voluit in perpetuum illud ſpectare ad liberam diſpoſitionem certarum perſonarum, veluti Abbatis certi Monaſterij, cum hoc quod etiam poſſit adminiſtrationem illius alteri concedere in totum, vel in parte, prout ſibi videbitur, ita fuit reſolutum per Rot. in vna Peruſina S. Mariæ de Niue 30. April. 1599 coram Card. Pamphilio.

Ex quibus omnibus concluditur, quod quando obtinens Confratantiam impetrat aliquod aliud beneficium, tunc tenetur facere mentionem de dicta Confratantia, cum ſit verè beneficium.

RESOLVT. CCCLIX.

Clerico obtinenti Confratantiam ſufficientem ad victum, an poſſit alia conferri?

1 *Conſuetudo retinendi plura beneficia non valet quando vnum eſt ſufficiens ad victum.*
2 *Vbi non eſt nimia pluralitas beneficiorum, conſuetudo videtur poſſe tolerari.*

EX ratione qua fuit reſolutum in beneficijs ſimplicibus, dicendum quoque erit in Fratantijs, quæ vt ſupra dixi, beneficijs æquipollent, & de beneficijs, loquitur gloſ. in cap. dudum 2. de elect. ver. in titulatam, & verb. retinere, quem ibi ſequitur Abb. num. 36. & in cap. quærente num. 2. de cler. non reſident. Bertach. in repertorio verbo beneficia plura, Bern. Diaz. in pract. crimin. canon. cap. 47. ſeu 48. num. 5. vbi Salzed. lit. C. Hoied. de incompatibil. benefic. 1. par. cap. 19. n. 1. Flamin. Pariſ. de reſign. benef. lib. 3. quæſt. 1. n. 138. & lib. 5. q. 6. à n. 115. Zeroſ. 2. par. verb. incompatibilia §. 2. Dioniſ. Carthuſian. in tract. de pluralit. benef. Sylu. in Summa verb. beneficium 4. nu. 2. Armil. eodem verb. nu. 42. Salon. 2. 2. quæſt. 63. art. 2. concluſ. 3. Lud. Lop. in Inſtructor. conſcientię tom. 1. c. 251. Manuel. Rodriq. in Summa tom. 1. cap. 31. num. 2. & 3. Vega 1. par. c. 36. caſ. 24. 26. & 27. Zech. de benef. & penſio. cap. 5. num 4. verſ. circa tertium, P. Ledeſm. in Summ. tract. 7. c. 1. 12. concl. 5. diffic. & Azor. 1. par. lib. 5. cap. 19. verſ. conſuetudo, qua quis in eadem Eccleſia, & 2. par. lib. 3. cap. 7. quæſt. 4. c. 8. quæſt. 6. cap. 9. quæſt. 3. & 6. cap. 10. quæſt. 4. cap. 11. q. 23. & cap. 50. quæſt. 6. & lib. 6. cap. 3. quæſt. 4. & eſt communis ſecundum Hoied. & Flamin. Pariſ. ibi, & ſecundum Nauar. in cap. 25. num. 125. & alij locis cit. & Miſcell. 62. num. 1. & conſ. 13. num. 1. de præbend.

Quæ ſententia de iure antiquo videtur probari ex d. cap. quærente de cler. non reſid. & hodie probatur per Sacr. Concil. Trident. cap. 17. ſeſſ. 24. de reform.

Et omnis obſeruantia, & conſuetudo contraria non valet, nec excuſat retinentem plura beneficia, quo-
1 rum vnum eſt ſufficiens ad victum, ſecundum Bertach. in dicto repertorio verbo beneficiorum ſufficientia, Hoied. dicto cap. 19. num. 8. & Flamin. Pariſ. dicta q. 6. n. 119. & Doctores communiter ſecundum eum, Azor. dicto lib. 5. cap. 19 & 2. par. lib. 6. cap. 11. q. 5. & 6.

Tamen vbi non eſſet nimia pluralitas beneficiorum,
2 conſuetudo eſſet tolerabilis, ex traditis per Cordu. lib. primo, quæſt. 20. propoſ. tertia, cum limit. dicta ex cap. quia in tantum de præbend. & quæ tradit Hoied. dicta 1. par. cap. 2. nam & duo beneficia incompatibilia poſſunt teneri ex conſuetudine, dixit Fed. de Sen. conſ. 206. & fuit dictum in cauſa Tiraſon. iuris præſentandi 20. Martij 1588. coram D. Bubalo, & beneficiorum animarum curam non habẽtium multitudo prohibita diuina lege non eſt, licet hodie ſupradicta conſuetudo ſublata ſit per Sacr. Conc. Trid. d. c. 17. ſeſſ. 24. de reform. cuius verba ſunt: Cum eccleſiaſticus ordo peruertatur &c. quod decretum comprehendit etiam beneficia iuris patronatus, nam eadem eſt ratio in omnibus.

RESOLVT. CCCLX.

Diſpenſatio, quando ex decennali poſſeſſione præſumatur?

1 *Ex decennali poſſeſſione, tunc præſumitur diſpenſatio, quãdo allegatur ab eo pro quo diſpenſatio præſumitur, ſecus ſi ab eo negetur, & ab alio contra eum allegetur.*
2 *Solemnitas extrinſeca præſumitur, quando allegatur ab eo ad cuius fauorem præſumitur.*
3 *Diſpenſatio in vno ex connexis, extenditur ad aliud, quãdo is ad cuius fauorem præſumitur non negat.*

IN proprijs terminis Mareſc. lib. 1. var. reſolut. c. 24. habet receptam, & magis communem ſententiam
1 eſſe, quod ex decennali poſſeſſione, tunc præſumitur diſpenſatio, quando allegatur ab eo, pro quo diſpenſatio præſumitur, at ſecus ſi ab eo negetur, & ab alio contra eum allegetur, ſicut in ſimili videmus in continuatione poſſeſſionis, quæ præſumitur, ſi is qui ſemel poſſedit aſſerat ſe hodie poſſidere, nam tunc præſumitur poſſeſſio medio tempore continuata, ſecus ſi neget, tunc enim

præ-

prçſumptio iſta ceſſat, gloſ.in l.ſiue poſſidetis in verb.
conſtituti verſ.vel diſtinguitur,& ibi Bart. num. 6. & 7.
Bald.nu.1.circa med.verſ.reuoco in dubium, Ang.n.4.
verſ.in gl.3.Alberi.col.4.verſ.Odofred.autem, Paul.de
Caſt.nu.9.Corn.col.2.circa med.verſ.hodie C. de pro-
bat.Brun.in cap.ad ſedem num.25.in med. verſ.dic col-
ligendo,& ibi Abb.n.15.ad med. verſ. Dominus Anto-
nius colligendo de reſtit.ſpol.Alciat. de præſump. reg.
2.præſumpt.a 1.n. 6. verſ. primus eſt, & verſ. ſecundus
caſus,Bald.in l.Celſus p.4.q.1. n.8. poſt med. verſ.5. li-
mita ff.de vſucap.Rip.in cap.Raynucius quæſt. 11. ſub
num.2. verſ. imò iure communi de teſtam. vbi de com-
2 muni;ſimili quoque modo ſolemnitas extrinſeca præ-
ſumitur quando ab eo allegetur, ad cuius fauorem
præſumitur, at ſecus ſi ab eo negatur, ſecundum Salyc.
in l.ſi filius q.1.verſ.ſed hoc non obſtante C.de pet.hæ-
red.dicens, quod iuſſus patris præſumitur præceſſiſſe ſi
ipſe hoc allegat, ſecus ſi negat, ſequitur Alex.conſ.9.n.
9.verſ.poteſt etiam lib.3.benè Rum.conſ.23.n.20.lib.5.
Gabriel.de præſump. concl.1.nu.74. idque generaliter
firmat Bar.in d.l.ſiue poſſidetis ſub nu.14. dicens quæ-
dam eſſe quæ mutantur contingenter facto noſtro in-
teruenientc, & eo caſu procedere d. l. ſiue poſſidetis,
nempe quod ſemel fuit tale ſemper præſumitur tale, ſe-
cundum diſtinctionem ſuperius factam, ſi is ex cuius fa-
cto deſcendit præſumptio, fateatur, ſecus ſi neget, &
prædicta habent locum in connexis, quia licet præſū-
ptio quoad vnum connexum operetur quoad aliud,
prout in præſcriptione, Fel.in c. auditis n. 17. verſ. nec
obſtat,& n.2.de præſcript.& c.cum ex iniuncto num.5.
3 & 8.de hæret. & diſpenſatio in vno ex connexis exten-
datur ad aliud, gloſ. & Butr. in cap. quia iniunctum de
præbend. Attamen hoc intelligitur, quando is ad cuius
fauorem prçſumitur non negat, vt dixi, ſecus ſi neget
factum proprium ex quo oritur præſumptio, quia tunc
ratio connexorum nihil operatur, vt patet in materia
præſcriptionis; nam ſi quis negat præſcripſiſſe non po-
teſt alius dicere eum præſcripſiſſe, nec quoad vnum,
nec quoad aliud connexum, cum præſcriptio oriatur
ex facto præſcribentis, ideo non præſumitur, vt poſt
Abb.conſ.82.ſub nu.6.poſt med. lib.1. tradit Balb. de
præſcript.2. par. tertiæ part. princip. q.2.n.8.fol.73.

RESOLVT. CCCLXI.

An tribunal Reuerendæ Fabricæ, poſſit ſe intromittere circa legatum ad pias cauſas captatorium?

1 *Captatoria diſpoſitio ad pias cauſas valet.*
2 *Si teſtator dicet, committo tali diſpoſitionem bonorum meorum, cenſetur inſtitutus hæres cum onere erogandi bona ad pias cauſas.*
3 *Diſpoſitio captatoria ad pias cauſas, non ſolum valet in legatis, ſed etiam in inſtitutione hæredis.*
4 *Legatum collatum in arbitrium alterius, valet fauore dotis.*

RESpondi in facti contingentia affirmatiuè, ex eo,
quod magis communis opinio Doctorum eſſe
videtur, illam captatoriam diſpoſitionem ad pias cau-
1 ſas valere, quam opinionem tenuit Bart. in l.captato-
riæ ff. de l. 1. in fin. verſ. hoc eſt verum, & ibi Bald. in
primis verbis, & ibi Paulus de Caſtro. verſ. vnde vide-
tur non valere, & Bald. in repet. l.1.col.5.verſ. ſecun-
da ratio eſt C.de ſacroſ. eccleſ. & in col. 2. verſ. tertio
quæro, & in l. Theopompus col. fin. verſ. fallunt præ-
dicta ff. de dot. præleg. & in l. vtrum §. cum quidam
verſ. item hoc quod dicitur ff. de reb. dub. & conſ. 5.
col. 1. verſ. 2. an dicta ſubſtitutio, & conſ.6. in primis
verbis, & colum.2. verſ.quęro vtrum legatum, in l.ca-
ptatores ff. de hæred. inſt. Ang.conſ.201. in princ.Bal.
conſ.302.colum. pen. verſ. nam Iacob. Butr. vol. 2. &
conſ.482.vol.4.verſ.illud autem Ang. in l.illa inſtitutio
colum.1.in fi.in gloſ.de fideicom.qui hoc tenet de iure
canonico, licet ſecus dicat de iure ciuili,& in d.l.capta-
torias ver.regula autem in fi. & verſ. & ideo per ſtatu-
tum, & ibi Bald.verſ.item relictum,& in l.illa inſtitutio
in 1.nota.ff.de hæred.inſt.& ibi Imol.col.1.& ſeq.verſ.
illud tamen, Aretin.in l.1. colum. fin. verſ. priuilegium
C.de ſacroſ.eccleſ.& in l.2.col.1.ff.de vulg.& pup. ſub-
ſtit. Bal. in repet. c. ſi pater in materia compendioſæ
ſubſtitutionis de teſtam.in 6.Alexand. in l. captatorias
C.de teſtam.milit.col.2.verſ.item fallit,& ibi Dec.col.
pen.verſ.vltimo quæritur,& Iaſ.num.12.qui hanc dicit
communem opinionem, Card.conſ.124.in princ. verſ.
ſed quoad pias cauſas, Abb. conſ.32. col.2. verſ.vide-
mus, Alex. conſ. 32. colum.fin. verſ.ſed dato, Soccin.
conſ.49. num. 10. vol. 4. dicit eſſe communem, Pariſ.
89.numer.44. & conſil.83.numer.20.vbi dicit commu-
nem opinionem, Iaſ. conſ.110.num.3.vol.1.
2 Primò amplia, quod etiam ſi ſimpliciter dictum ſit
per teſtatorem, committo tali diſpoſitionem bonorum
meorum; nihilominus cenſetur ipſe hæres inſtitutus cū
onere erogandi bona teſtatoris ad pias cauſas,& talis
diſpoſitio valet,& operatur, c.cum tibi, Innoc. ibi verſ.
alij dicunt,& verſ.alterius,& Io.And.in c.fin.verſ.vero,
Innoc.& Ant.de But.in fin.verſ.quando dicit relinquo,
& ibi Hoſtien.verſ.ſolutio de teſtam.
3 Secundo amplia, quod nedum diſpoſitio captato-
ria ad pias cauſas, valet in legatis, ſed etiam in inſtitu-
tione hæredis, quam opinionem firmant Bart. in l. ca-
ptatorias,& Alex.num.6.C.de teſtam.milit. Corn.n.9.
Bar.conſil.5.verſ.an dicta,& conſ.6.in princ.Bal.in l.il-
la inſtitutio ff.de hæred.inſtit.& ibi Imol. col. 1. & ſeq.
verſ.ſed iſtud tamen, Paul.de Caſt.in l. captatoriæ de l.
1.ver.vnde videtur,& in l. captatorias de hæred. inſtit.
Auchar.in c.cum tibi colum. 2. verſ. ſed quid ergo in
iſta varietate de teſtam.
Tertio amplia, ne dum quando diſpoſitio captato-
ria ad pias cauſas reſpicit diſtributionem, ſiue electio-
nem faciendam, prout Cyn.in d.l.captatorias in princ.
verſ.vltimo ſcias,& ibi Bart. Alber. Alex. in l. nulli col.
5.verſ.dominus quærit C.de epiſ.& cler. Bar. in l.illa
inſtitutio colum.2.verſ.vltimo quæro ff.de hæred.inſtit.
ſed etiam quando dicta diſpoſitio ad pias cauſas com-
mittitur in voluntatem alterius, ſecundum Corn. in l.
captatorias colum.4.verſ.ſed quandoque, & tertio, ibi
Alex.col.pen. ver. & iſta faciunt.
Quarto amplia, nam ſicuti fauore piæ cauſæ, valet
diſpoſitio in alterius voluntatem collata, ita etiam le-
4 gatum in arbitrium alterius collatum valet fauore do-
tis, vt voluit Bart.in l. Theopompus col.1. verſ. non
obſtat ff. de dot. præleg. Imol.in l.captatorias col.pen.
ff.de hęred. inſtit. Alex.conſ.54.num 4.vol.2.

RESOLVT. CCCLXII.

An ſola præſentia Canonici in choro, ſufficiat ad lucrifaciendas diſtributiones quotidianas?

1 *Canonicus tenetur pſallere in Choro.*
2 *In recitatione officij requiritur attentio ad Deum, vel ad ſenſum, vel ad verba.*
3 *Poteſt induci conſuetudo, vt Canonici non pſallant vbi adſunt Hebdomadarij, debet tamen dicta conſuetudo eſſe 40. annorum, & præſcripta.*

FVit dubitatum, an ſola pręſentia dominorum Ca-
nonicorum Eccleſiæ N. abſque cantu, ſufficiat ad
lucrifaciendas diſtributiones quotidianas; & dicebam
quod Comitulus lib.1.reſponſ.moral.q.62.n.2.poſt Pe-
1 tr.Nauar.de reſtit. lib 2. c.2. tenent, obligari Canoni-
cos ſub onere reſtitutionis horas pſallere, vt patet in c.
fin.92.diſtinct.hinc eſt, quod qui obtinet Canonicum,
vel

Digitized by Google

vel aliud beneficiũ in Eccleſia Cathedralis, vel Collegiata, regulariter non facit ſuas diſtributiones, neque eas lucrifacit, ſi priuatim dumtaxat recitet horas canonicas, non autem in eccleſia, & Choro præſens ſit, ac interſit horis Canonicis, cõſtat id apertè ex c. vnico de cler. non reſiden. in ſextò, extrauagan. 11. incip. cũ nonnulla, la prima, de præben. inter cõmunes, Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 3. & ſeſſ. 24. c. 13. §. præterea, & latè tradunt DD. cõmuniter in d. cap. vnico, Couarr. lib. 3. variar. reſol. cap. 12. num. 2. & 3. Pet. Nauar. lib. 2. c. 2. dub. 3. vnde etiam eſt, non ſatis eſſe Canonicis ad diſtributiones lucrãdas corpore ſolum adeſſe, ſed requiri attentionem, ſaltem ad verba, ita Pet. Nau. c. 2. dubitat. 3. n. 202. & duob. ſeq. & Mart. Nau. in tract. de Orat. & Hor. Canon.
1 cap. 13. num. 17. & 19. nam quicquid ſit ad euitandum mortale peccarum requiratur attentio interior, vel ad Deum, vel ad ſenſum, vel ad verba, iuxt. diſt. Nau. d. c. 13. num. 4. & ſeq. Pet. Nauar. d. c. 2. num. 230. & 233. Io. Medin. c. de orat. q. 14. dub. vltim. cũ ſatis probabilis, & tuta opinio ſit ſufficere intentionem ad verba, vt latè tradũt Pet. Nau. d. dubit. 3. num. 203. Mart. Nau. d. c. 13. num. 20. dicens hanc eſſe communem certè ad lucrandos fructus, & ſatisfaciendũ Eccleſiæ præcepto requiritur ſaltem exterior attentio ex omnium ſententia, nimirum quædam compoſitio, & recollectio, qua ſcilicet non diuertamus ad extranea, quæ cum ijs quæ aguntur ſe compati non poſſunt, quod enim Eccleſia præcipit hanc attentionem, paret ex Conc. generali in c. dolẽtes de celebr. miſſ. 161. diſt. precipiens in virtute ſanctæ obedientiæ, vt diurnum officium, nocturnũ pariter, & diurnum quantum eis dederit Deus, ſtudioſè celebretur pariter, & deuotè, hoc ipſum ferè habetur in clem. 1. eod. tit. in his verbis dum offerre Deo ſacrificium laudis fructum labiorum ſuorum in puritate conſcientiæ, & animi deuotione haberent horas Canonicas dicere; ſeu pſallere tranſcurrendo, & ſincopãdo extranea quidem, & plerumq; vana, prophana, & inhoneſta intermittendo præſumunt, iuncto §. ne igitur tranſgreſſores, idẽ etiam ſtatuit in Cap. 92. diſt. quod ſumptum eſt ex D. Paul. ad Epheſ. 5. Cantantes, & pſallentes in cordibus veſtris Domino, ſuper quibus verbis D. Hieron. in d. c. cantantes audiant ij quibus in Eccleſia eſt pſallẽdi officium, non voce, ſed corde cantandum, quibus in locis gloſ. & DD. idem adnotarunt.

Limitaui tamen ſupradicta multipliciter. Et primo,
3 vbi adſũt Hebdomadarij, nam induci poteſt conſuetudo, vt non teneantur Canonici pſallere, modo id à pijs viris fiat, ita Pet. Nau. d. dubit. 3. num. 217. hinc enim Doctor præcipuè ſe fundat in communi conſuetudine tolerata per Summum Pontificem, & Prælatos, idem docet Garſ. cap. 2. n. 521. Io. Azo. inſtitn. moral. par. 1. lib. 10. cap. xi. quæſt. 6. & 7. & ante eum ſatis expreſsè Caietan. verb horæ canonicæ in fi. vbi poſtquam dixiſſet rationem dictare, vt qui ſuum verſiculum non canit, non ſatisfaciat obligationi, quam habet canendi in Choro ſubdit, ſic intelligerem, quod conſuetudo bonarum eſt optima legum Interpres, poſt hos vero nouiſſimè, ac fusè id probat Franciſc. Suar. de Relig. tom. 2. 2. tractat. lib. 4. c. 12. vbi etiam id oſtendit in fundatione, & ſtatuto Eccleſiæ, hæc autem conſuetudo cum ſit contra ius debet aliqua ratione induci ſpatio 40. annorum, iux. tex. & gl. & ibi tradita per Abb. & cæteros de conſuetudine, Suar. tamen in d. cap. 12. n. 13. cum duob. ſeq. oſtendit hanc conſuetudinem, non eſſe contra ius, ſed parum conſequenter, cum aliqua iure ipſe pro concluſione adduxerit.

Secundo limitatur, eum qui non canit ob aliquam iuſtam cauſam, maximè ordinatam ad recitationem, & cantũ Chori, puta quærendi pſalmos, antiphonas, prouidendi lectionem, aut reſponſorium à ſe canendum, deferendi candelabrum, aut thus, vel prunas ad thurificandum, & huiuſmodi lucrifacere diſtributiones quotidianas, quamuis poſtea teneatur priuatim ſupplere quod omiſit, ita Nau. d. tract. de orat. & hor. can. c. 10. n. 96. & 70. cap. xj. num. 36. & ſeq. cap. 16. n. 66. idem temperans d. cap. 11. modo comodè id ante, vel poſt tempus horarum fieri non potuerit, ampliat verò id cap. 11. etiam in tranſmittente nuntios neceſſarios, idem Nau. loc. cit. & ſequitur Azor. lib. 10. cap. 11. q. 20. qui ait quod hæc ſit iuſta excuſatio à recitatione officii nimirum in Choro, ad quod allegat S. Anto. 2. p. ſuæ Sum. tit. 9. cap. 13.

Tertio limitatur, ſi partem minorem notabilem non canat, nam tritum iam eſt omnium ore prouerbium, parum pro nihilo reputari, idq. in hac ſpecie admonet Nau. in d. tract. de orat. cap. 9. in fi. & cap. 10. n. 42. quæ autem ſit hæc pars notabilis dicemus.

Quarto limitatur, eum qui ob defectum vocis aliudque ſimile impedimentum canere non poteſt, excuſari, & tamen percipere diſtributiones, modo alias canere ſolitus ſit, nam tunc tale impedimentum eſt in cauſa, certum autem eſt, conditionem habere pro completa; quando non ſtat per eũ qui implere debet, vulg. regul. cum non ſtat de reg. iur. in 6. cum ſimil. idque in ſpecie tenere videtur Nau. d. cap. 11. num. 41. ſed tamquam certum ſupponit Petr. Nau. d. dubit. 3. num. 207.

Quinto limitatur, eum qui errauit cantando horam aliquam, aut partem eius notabilem, aliter quam debuit; quamuis alias aliquid non facere, & minus rectè facere æquiparentur, cap. fi. de reſt. ſpol. l. ſcire oportet §. ſufficit de excuſ. tut. non teneri ad ſupplendum, eam cantando, vel conuentualiter pronunciando, ſed ſufficere, vt ſinguli ſingulariter ſuppleant illum defectum, licet ſatius eſſet, ſi ſine ſcandalo id fieri poſſit, & conuentualiter præſtare, vt ex Turrec. in cap. clericis victũ 91. diſt. num. 9. & ibi Card. Alex. num. 5. reſoluit Nau. d. cap. 10. num. 58. atque hæc de hac concluſ. & quæſt. dicta ſint ſatis. Cætera enim minus neceſſaria quæ huc afferri poſſunt peti queunt, tum ex aliis, tum ex Nauar. d. cap. 10. 12. & 13.

RESOLVT. CCCLIII.

An Canonicus qui abſque aliqua cauſa non intereſt Diuinis vltra amiſſionem diſtributionum quotidianarum, peccet mortaliter?

1 *Diſtributionum quotidianarum amiſſio non tollit obligationem eundi ad Chorum.*

2 *Canonicus omittens recitare horas publicas in Eccleſiæ Choro peccat ſaltem venialiter, & aliquando mortaliter, ſi ex eo quod ad illas non vadit, Diuinus cultus detrimentum patitur.*

Conſultus de præſenti dubitatione, reſpondi ſupradictum Canonicum vltra amiſſionẽ diſtributionum quotidianarũ peccare; motus ex eo, quod intereſſentia horis diuinis eſt valde conſiderabilis in ſacris Canonibus, vt patet in cap. vnico, & quod ibi communiter notatur de cler. non reſid. lib. 6. & latiſſimè per Monet. in eius doctiſs. tract. de diſtribution. cap. 8. per tot. poſt Couar. lib. 3. var. reſol. cap. 13. quod adeo verũ eſſe fatentur, vt etiam Epiſcopi non ſint immunes ab horis Eccleſiæ ſuæ Cathedralis, vt probatur in c. peruenit 7. quæſt. 1. vbi Gregor. Papa ſtatuit, vt Epiſcopus in ſua Eccleſia more ſacerdotali reſideat, neque huic obſtat tex in c. Epiſcopus de cõſecr. diſt. 3. vbi inſinuat eum non teneri intereſſe diuinis officiis, præter quam Dominicis diebus, quia non per hoc intendit quod intereſſe non teneatur aliis diebus, ſed quia Dominicis ſe excuſare non poteſt, niſi ob infirmitatem, aut aliam cauſam ſimilem, etſi aliis diebus alia de cauſa leuiori poſſit, quare ſi Epiſcopi non excuſantur ab huiuſmodi intereſſentia, quanto magis non debent eſſe immunes

Cano-

Canonici;arg.tex.in l.relegatorũ in fin. ff. de interdict. & relegat. & propterea non excuſarem illos à peccato quamuis diſtributiones amiſerint,quæ opinio fundatur mea quidem ſententia, quia diſtributionum quotidianarum amiſſio non inducit, neque tollit obligationem eundi ad Chorum,ſecundum Rub.in dec.23.n. 6.& ſeq. Zech.in conſ.93.num.4.7.Nauar.de hor. canon.cap.5. num. 18.& ſeq. & conſequenter licet alias amiſerint, non credo Canonicos excuſari a peccatò, cuius ratio poterit perſuaderi ex eo,quod huiuſmodi obligatio nõ naſcitur ex lucro diſtributionum, ſed ex titulo, & poſſeſſione Canoniæ, & præbendæ, vt expreſsè probatur in c.fin.& ibi latè Archid. & Præpoſit. & reliqui communiter 92. diſt. & in c.1.de celebrat. miſſar. cum aliis quos probant communiter Scribentes in clem.1.citato titulo,cum præfata largitio, ſeu amiſſio ſit ſolum,ſecũdum Nau.vbi ſupra, quoddam calcar,& cauſa impulſiua ad incitandum Canonicos ad eundum ad Eccleſiam; hinc eſt quod ille Canonicus qui principaliter inſeruit Eccleſiæ propter lucrum diſtributionum quotidianarum committit ſimoniam, ſecundum gl. communiter receptam in citato cap.1.in gl. 2. de cler. non reſiden. cap. cum eſſet, & ibi latè Panor. de ſimonia, Monal. conſ.29. Summiſt. omnes verb. ſimoniæ,& Couar. & Monet. locis ſupra ſignatis,hinc Nauar. in dict.
2 cap.5.num.18.vtitur his verbis, quod beneficiati huius Sanctæ Eccleſiæ, & aliarum ſimilium, non ſolum amittunt diſtributiones quotidianas quando omittunt recitare horas publicas in Eccleſia ſine iuſta cauſa, ſed etiam ad minus graue peccatum veniale, imò & mortale incurrunt, ſi ex eo quod ad illam non itur, non recitatur officium publicum, aut non cum ſolemnitate debita, aut cultus diuinus detrimentum aliquod notabile patiatur.

Non obſtat quod ob ſupradictam cauſam quis dupli puniretur pœna,ſcilicet,& peccati, & amiſſionis diſtributionum quotidianarum contra tex. in cap. de his de accuſation.& tex.in l.licet ff.de naut.caupon.& ſtabul, l. Senatus ff. de accuſ. & dicitur in cap. fi. de pœniten. diſt.6. Deum non punire bis in idem, quia reſpondetur ſupradicta iura loqui vbi concurrit legitima cauſa,quę deficit hic.

RESOLVT. CCCLXIV.

De Hæretico negatiuo.

1 *Hæreticus negatiuus eſt, qui habet errorem in mente, & verbo, vel facto oſtendit pertinaciam.*
2 *Hæreticus negatiuus eſt impænitens.*
3 *Subſtantia hæreſis non ſolum eſt probatio verborum, ſed etiam error in mente.*

QVidam delatus fuit quod quamdam hæreſim protuliſſet,de cuius prolatione fuit legitimè cõuictus,ipſe verò perſtitit in negatiua,licet confiteretur eam hæreſim per aliquot dies mente retinuiſſe, deinde verò illam penitus corde deteſtatum fuiſse: Propoſita fuit mihi dubitatio, an ſit ſicut hæreticus negatiuus habendus. Pro parte affirmatiua afferri poteſt, quod reus iſte negat id, de quo eſt conuictus, videtur igitur hæreticus negatiuus;nihilominus ſaluo peritiorum, ac Sanctæ præſertim Romanæ Eccleſiæ iudicio, & cenſura, mihi dicendum videtur, huiuſmodi reum, tametſi aliqua ratione, & ſecundum quid ſit negatiuus, quatenus negat talis hæreſis prolationem, tamen non eſſe ſimpliciter negatiuum,de quo iura, Doctoreſque aſſerunt tradendum eſſe Curiæ ſæculari.

Moueor ad hoc aſſerendum præcipuè ex hæretici tum affirmatiui, tum negatiui definitione, quam ex Concilio Narbon.cap.26. & communi tradita Auctor. direct.2.p.quæſt.34.affirmatiuus enim hæreticus is di-
1 citur,qui habet eorum quæ ſunt fidei errorem in mente,& verbo,vel facto oſtendit ſe habere pertinaciam in voluntate, negatiuus verò dicitur, qui legitimè de aliqua hæreſi,vel errore conuictus adhuc illum diffitetur, & conſtanter in negatiua perſiſtit, profectò reus iſte cum verborum tantum prolationem,non autem internam hæreſim diffiteatur, affirmatiuus potius, quam negatiuus hæreticus eſt cenſendus; quam enim hæreſim verbis ſignificauit, licet hoc neget, tamen mente admiſit, id verò eſt de ratione hęretici affirmatiui, vt dictum eſt.

Confirmatur primò, ex ratione quã præcitato loco Emericus ex eodem Concilio reddit num.3. cur in ne-
2 gatiua perſiſtens,hæreticus ſit habendus; Inquit enim, euidenter namque impænitens eſt; qui peccatum de quo conuincitur diffitetur, at reus iſte nec ſuum peccatum,ſiue hæreſim inficiatus,imò fatetur; nec eſt impænitens,ſi quidem aſſerit poſt aliquot dies reliquiſſe, non igitur eſt negatiuus.

Confirmatur ſecunda,licet enim caſus iſte ratione fidei ſit potius fauorabilis,quia tamen de vltimo ſupplicio agitur; termini ſunt expreſsè,ac formaliter intelligendi, per regulam iuris,odia in ſextò,& inquiſitus ne-
3 gat id, quod eſt præcipuum, ac de ſubſtantia hæreſis: cuiuſmodi non ſunt tantum verba, ſed etiam error mẽte, & pertinacia voluntatis, ex communi tum Theologorũ,tum Canoniſtarum, & habetur expreſſe c.24.q.3. dixit Apoſtol.verba.n.ſunt ſignum dumtaxat externũ hæreſis, non igitur ex negatione prolationis hæreſis iudicari debet negatiuus, cum internam hæreſim fateatur.

Quid tamen in huiuſmodi negotio ſit decidendum, expectari debet ex definitione Supremæ Congr. Illuſtriſs.Cardinal. generalium Inquiſitorum.

RESOLVT. CCCLXV.

An Epiſcopus poſſit extra ſuam Diœceſim delegare cauſam contradicente reo?

1 *Iudex ſi velit contentiosè procedere extra ſuum territorium, non tenet proceſſus, etiam ſi non excipiatur.*
2 *Iudex poteſt extra ſuum territorium contentiosè procedere,quando adeſt conſenſus Iudicis territorij, & partium litigantium.*
3 *Iudex poteſt extra ſuum territorium exercere iuriſdictionem voluntariam, vel quando exiſtens extra ſuum territorium, committat cauſam cognoſcendam in ſuo territorio.*

QVidam conſequi debebat à quodam clerico Adrien.certam pecuniarum ſummam, cumq; dubitaret ſe poſſe conſequi iuſtitiæ complementum coram Vicario eiuſdem Ciuitatis, propterea inſtetit penes D. Epiſcopum Adrienſem,vt committeret dictam cauſam in hac Ciuitate Neap. cognoſcendam, & terminandã; quare conſultus ſuper prædicto dubio, quid de iure ſentirem,dicebam, quod ratio dubitandi pro opinione affirmatiua ſumebatur ex c.nouit,vbi gl. de off.Deleg. vbi Iudex poteſt extra ſuum territorium iuriſdictionẽ exercere maximè vbi iuriſdictio eſſet voluntaria ad tex. in l. emancipari, quod ibi communiter notatur,ff. de adoptionib. l.extra territorium ff. de iuriſdict. omn. iud. & latè Canoniſt.in c. vt animarum de conſtitutionib.lib.6.his accedat tex.in l.fi.ff.de offic.Præfect.Vrb. vbi Præfectus Vrbis cum terminos Vrbis exierit,poteſtatem non habet,ſed extra Vrbem poteſt iubere iudicari;ergò licet D. Epiſcopus non poſſit exercere iuriſdictionem extra ſuam Diœceſim, poterit tamen delegare, tandem dicebatur de hoc eſſe text. in c.ſtatutum §.cum verò de reſcript. in ſextò,vbi actor contra reum diuerſæ Diœceſis debet impetrare Delegatum, vel in

Diœceſi,

Diœceſi,vel in alia non ptoptia,nec vltta vnam dietã.
Cæterum ſupradictis minime ſuffragantibus, con-
1 trarium reſolui ex doctrina Abb.in c.nouit de offic.Le-
gat. n. 4. vbi habetur, quod ſi Iudex velit contentioſè
ptocedere extta ſuum territorium,non tenet proceſſus,
etiam ſi non excipiatur, quia iuriſdictio inhæret terri-
totio, vnde extra territorium non eſt Iudex, quare
ſicuti non poteſt extra territorium cognoſcere de cau-
ſa, ita poterit delegare.
Limitatur tamen prædicta Reſolutio, vt non habeat
2 locum concurrentibus duobus, videlicet, quando Iu-
dex territorij conſentiret, & ſecundo quando partes
etiam conſentirent, quia partes inuitæ non poſſunt
trahi extra territorium.
Ad ea quæ in contrarium obijciuntur; Reſp. ptoce-
3 dere in exercitio iuriſdictionis voluntariæ, vel quando
Iudex exiſtens extra ſuum territorium, vellet delegare
cauſam cognoſcendam, & terminandam in ſuo pro-
ptio tetritorio.

RESOLVT. CCCLXVI.

Qnis nam manutenendus ſit in poſſeſſione
beneficiorum?

1 *Is qui eſt in poſſeſſione beneficij tempore litis mota, eſt ma-
nutenendus præſertim, alio non exiſtente in poſſeſſione,
& iuncta etiam fructuum perceptione.*
2 *Procurator ad capiendam poſſeſſionem beneficij, debet ha-
bere ſpeciale mandatum.*
3 *Inſtrumentum extractum lite pendente, abſque citatione
partis, & à Notario qui de illo non fuit rogatus, non
probat.*
4 *Poßeſsio beneficij ad hoc vt ſit manutenibilis, debet eſſe
capta in ipſa Eccleſia.*

RESpondi, qnod contendentibus duobns ſupet be-
neficij poſſeſſinne, is erit manutenendus, qui
fuit anterior in poſſeſſione inſtrumetali, quando nul-
lus alius erat in poſſeſſione; præſertim ſi talis ſit ante-
riot in fructuum perceptione; pront nouiſſimè deciſum
fuit per Rot. Rom. coram R. P. C. Mazanedo, in vua
Neapolit. iuris conferendi die Mercnrij 1616. inter D.
Alexandrum Ruſſum, & Marcellum Angriſanum, his
verbis videlicet: Alexancro Ruſſo dandum eſſe manda-
tum de manutenendo, Domini reſoluerunt, cum de
eius poſſeſſione de tempore motæ litis conſtet ex pu-
1 blico inſtrumento adeptionis illius, quod alio non exi-
ſtente in poſſeſſione probat: Cæſar. de Graſſ. deciſ. 5. in
princ. de cauſa poſſeſſionis, & proprietatis, Rot. deciſ.
506. num. 1. part. 1. Honded. conſ. 86. num. 29. lib. 2. iun-
cta præſertim perceptione fructuum, Natt. conſ. 292.
num. 2. pariſ. conſilio 107. numero 22. Mcnoch. de re-
tinen. remed. 3. num. 564.
Non obſtat anterior poſſeſſio Marcelli Angriſani,
2 quia non ſuffragatut, ex quo ſuit capta à Procuratore,
de cuius ſpeciali mandato non conſtat, deciſ. Peruſ. 29.
num. 4. Surd. conſ. 160. nu. 23. Nam licet exhibeatur
quoddam tranſumptum dicti mandati, tamẽ viſum fuit
non eſſe habendum in conſideratione, cum fuerit extra-
3 ctum lite pendente, abſque citatione partis, & à Nota-
rio qui de illo non fuit rogatus, Rot. deciſ. 1. de fid. in-
ſtrum. in nouis, Menoch. conſ. 732. num. 6. & fuit dictum
in vna Vlixbonen. Prioratus 14. Martij coram Domi-
no meo Damaſceno, alias ſæpe. Vltra quod poſſeſſio
4 dicti Marcelli reſpectu Eccleſiæ S. Mariæ ad Mare ex
alio non ſuffragatur; nempe quia non fuit capta in ipſa
Eccleſia S. Mariæ, prout requiritur, iuxta notata per
Couar. var. reſol. lib. 3. c. 16. num. 13. Gom. in l. 45. Taur.
num. 39. ſed in loco diuerſo, nempe in quadam Capella
exiſtente iu Eccleſia SS. Petri, & Sebaſtiani, in qua dici-
tur ſitua tam eſſe Rectoriam dictæ Eccleſiæ S. Mariç, ob
prophanationem illiuɜ, de qua tamen prophanatione,
& tranſlatione Rectoriæ tantum abeſt quod conſtet, vt
imò idem Procurator Marcelli die 25. Octobris de no-
uo poſſeſſionem cæperit in ipſa Eccleſia S. Mariæ, quæ
tamen vltima poſſeſſio, cum ſit poſterior illa dicti D.
Alexandri, quæ fuit capta die quinto eiuſdem menſis,
non eſt manutenibilis. Cætera verò quæ dicuntur de
iure conſerendi competente Monialibus, vel Ordina-
rio, reſpiciunt petitorium, ideo illis omiſſis, pro manu-
tentione D. Alexandri, fuit reſolutum ex ſupradictis.

RESOLVT. CCCLXVII.

Mulieribus, etiam ſi ſint Moniales, non competit collatio
beneficiorum, niſi habeant priuilegium
Apoſtolicum.

1 *Fæminæ non poſſunt conferre beneficia eeeleſiaſtica, niſi ſu-
per hoc habeant priuilegium Apoſtolicum.*
2 *Exemptio eſt odioſa, & ſtrictè interpretanda.*
3 *Præſcripɜio interrupta non iuuat.*

MVlieribus, quamnis Moniales ſint, non poteſt
comperere ius conferendi beneficia, niſi ha-
beant priuilegium Apoſtolicnm, prout nouiſſimè fuit
deciſum per Rotam Rom. coram R. P. D. Manzane-
do in vna Neapol. iuris conferendi die Mercurij 17.
Maij 1617. in cauſa vertente inter R. D. Alexandrum
Ruſſum, & Moniales Monaſterij SS. Petri & Sebaſtiani,
ſiue Marcellum Angriſanum prouiſum ab eiſdem, his
verbis videlicet. Fuit reſolutum ad Moniales Sancti
Sebaſtiani non ſpectare collationem Capellaniarum
exiſtentium in Eccleſia monaſterii ipſarum, cum regu-
1 lariter fœminis ſit prohibitum beneficia Eccleſiaſtica
conferre, c. mulierem 33. q. 5. cap. 2. vbi notant omnes
de Iudic. Selua de benefic. 2. part. q. 5. num. 2. Gonzalez
ad Reg. 8. gloſ. 22. num. 6. niſi ſuper hoc habeant ſpecia-
le Priuilegium Apoſtolicum, vt per Doctores ſupra
relatos, & per Abbat. in c. dilecto n. 1. vbi Felin. etiã n.
1. Boer. deciſ. 22. num. 10. de quo quidem Priuilegio nõ
docetur in caſu noſtro, licet. n. Moniales oſtendant
ampliſſimam exemptionem a iuriſdictione Ordinarii,
tamen cum ibi nulla detur eis facultas conferendi, non
poſſunt illam prętendere, cum exemptio ſit odioſa, &
2 ſtrictè interpetranda, & ſic non porrigatur ad non ex-
preſſa, Abb. in cap. cum capella num. 5. de Priuilegiis,
Bero. conſil. 24. num. 8. cum ſeq. lib. 1. Crauett. conſ. 132.
num. 20. Pariſ. de reſignat. lib. 3. q. 11. num. 6.
Nec pro dicto iure conferendi iuuari poſſunt præ-
ſcriptione vel conſuetudine per ipſas prætenſa, quia il-
la non probatur ex collationibus quæ dantut, cum nul-
la earum ſit de Capellanis exiſtentibus in Eccleſia S.
Sebaſtiani Monaſterij Monialium, ſed de Capellaniis
aliarum Eccleſiarum. nempe Sanctæ Mariæ ad Mare,
vel Sancti Petri Villæ Mileti, & vltima ex dictis colla-
tionibus eſt illa quæ dedit cauſam præſenti liti, quæ
propterea nou videtur attendenda, vltra quod præſ-
ctiptio fuit interrupta per litem motam in Rota corã
Reuerendiſſimo Peruſino, qui poſtea præuiis pluribus
deciſionibus ſententiam tulit ad fauorem Ordinarii,
pronunciando, nullum ius conferendi competere per-
ſonis ibi expreſſis, inter quas adeſt etiam Abbatiſſa, ſeu
Prioriſſa Sancti Sebaſtiani; ſed illud competere Ordina-
rio circa beneficia in quibuſcumq; Eccleſiis exiſtentia
in Diœceſi Neapolitana, quæ ſententia tranſiuit in rem
iudicatam, vnde non ſolum ceſſat præſcriptio, ſed etiã
ſtante dicta re iudicata contra Moniales, illis obſtat
exceptio litis finitæ, Ferrett. conſ. 11. num. 16. & ſeq.
ſequitur Bero. conſ. 32. num. 34. Riminaldus Iuniot
conſ. 596. num 11.
Non obſtant enunciatiuæ diuerſorum inſtrumento-
rum iu quibus deſcribuntut bona Eccleſiæ, & Capel-
læ

Digitized by Google

læ de iure patronatus Monialium, quia hoc videtur extra dubium quod quęrit de pertinentia collationis Capellaniarum, non autem de illarum iure patronatus, quod reſpicit, non collatorem, ſed præſentationem: Minus obſtat quod regularia à regularibus conſerantur; quia hoc poſſet procedere, ſi alias regulares ſint idonei collatores, vt Abbates, & ſimiles; ſecus autem quando non ſunt idonei, vt fœminæ ex ſupradictis: Et ita concluſum.

R E S O L V T. CCCLXVIII.

Clauſula quorum tenores, quid operetur.

1 *Clauſula quorum tenores, non operatur expreſſam, & indiuiduam mentionem, niſi in reſcripto ſit facta aliqua mentio.*

2 *Clauſula prædicta poſita in fine refertur ad omnia præcedentia, & poſita in confirmatione, concordia nihil operatur, ſi de negotio Papa non fuit certioratus.*

3 *Clauſula ſupplentes, &c. non tollit niſi defectus iuris poſitiui, ſi ſpecificentur in litteris.*

4 *Per dictam clauſulam Papa fingit habere pro expreſſo, quod expreſſum non eſt, & non admittitur probatio in contrarium.*

CLauſula in reſcriptis, ſeu Bullis Papæ, quorum tenores, pro expreſſis etiam ſi ſpecialis, & indiuidua mentio facienda foret, haberi volumus; eſt adeo generalis, & ampla, quod vt dicitur ex ſtylo Curiæ capit oues, & bones, ſed aduertendum quod non opera-
1 tur expreſſam, & indiuiduam mentionem, quando de
illo de cuius derogatione agitur ſupra in reſcripto non facta eſt aliqua mentio quod totus tenor inſeri poſſit, Butr. conſ. 2. per tot. Veral. deciſ. 121. per totam par. 1. præterea operatur ſecundum Butr. conſ. 49. per tot. & Fely. in cap. nonnulli n. 6. & ſeq. & in c. in noſtra in nouo corrolario de reſcrip. Dec. conſ. 341. n. 1. quod ſi habet relationem facta aliqua mentione puta ad inſtrumentum, vel acta id omne pro inſerto habetur, Verall. deciſ. 204. num. 3. & 4. par. 1. quod fit per fictionem aduerſus quam contrarium probari non poteſt, nempe quod contraria non ſint expreſſa, Clem. litteris de probat. & late, quid operetur prędicta clauſula pro expreſſis, ponit Gabriel. lib. cōmun. opin. tit. de clauſul. concl. 1. ſubdens concl. 9. eod. titul. quod ea in fine poſita ad omnia
2 præcedentia refertur, & poſita in confirmatione concordię nullius eſt momenti ſi de negotio cuius confirmatio petitur Papa non eſt certioratus, aut de tenore ipſius, vnde quando Papa non potuit notitiam habere quia nihil narrabatur formaliter ſiue cauſaliter, commiſſio, vel confirmatio obtenta non ſuffragatur, vti neque clauſulæ ſupplentes omnes, & ſingulos iuris, & fa-
3 cti defectus, quę non tollit alios defectus niſi iuris poſitiui, ſi ſpecificentur in litteris, vt poſt Io. Andr. Anan. & Imol. concludit Fert. conſ. 38. n. 3. ac illa quoq. quæ de actus natura, ac ſecūdū conſuetudinē extēdi ſolent, & extenduntur, puta ſtatus, & merita cauſæ pro expreſſis haberi placeat, cōprehēdere facit, ac expreſſū quod expreſſum non eſt fingit, & tanto magis ſi adeſt clauſula ex certa ſcientia, Butr. d. conſ. 2. Frāc. Curt. conſ. 25. colum. 4. & 5. Pariſ. conſ. 15. num. 66. vol. 2. vnde ſi iſte ceſſauit, dicendum eſt pariter, & cauſæ cognitionem ceſſaſſe, & ſi abbreuiatè poni cōtingat ſub his verbis quorum tenores, &c. operatur clauſula præfata quod id ad quod fit relatio perinde habeatur ac ſi expreſſum foret in ſcriptura quæ ad actum refertur, l. ait prætor §. 1. ff. de re Iudic. & quia Papa vult pro expreſſo haberi fingit expreſſum id quod expreſſum non eſt, ac etiam quaſi quantitatem nominauerit, & clauſula ſupradicta quorum tenores, & cap. expreſſionem illorum operatur, quæ non ſunt expreſſa, quod ſcilicet habeantur pro expreſſis, & per eam id ad quod fit relatio, perinde haberi debet ac ſi foret expreſſum in ſcriptura ſpecifi-
3 cè quæ ad actum refertur; & dum Papa fingit habere
expreſſum quod non eſt, tollit quod in contrarium non admittatur probatio quod expreſſum non fuerit, quæ generalia verba important expreſſionem de verbo ad verbum, quia illorum loco iſta clauſula ſubrogatur, Butr. d. conſ. 2. n. 5. quod conſilium pluties Rota approbauit, vt habetur ex dec. 161. part. 2. diuerſ. vltra quod clauſula præfata quorum tenores dicitur atteſtari de ſtylo deciſ. 468. num. 4. part. 1. diuerſ.

R E S O L V T. CCCLXIX.

Diſpenſatio debet eſſe in ſpecie derogatoria Bullæ Clementis VII. & Concilij Tridentini, vt illegitimus valeat in Eccleſia miniſtrare vbi Pater habuit beneficium.

1 *Filius clerici illegitimus, eſt incapax beneficij paterni in loco vbi eius pater fuit beneficiarius, nec Sacriſtæ, vel cantoris munere fungi poteſt in dicta Eccleſia.*

2 *Ad hoc vt filius illegitimus clerici, poſſit obtinere beneficium in Eccleſia in qua pater fuit beneficiarius debet obtinere in ſpecie diſpenſationem cum mentione decreti Concilij.*

3 *Nec ſufficit diſpenſatio ad quæcumque beneficia obtinenda.*

COncilium Tridentinum ſeſſ. 25. c. 1. de reformat. dum ad arcendam memoriam paternæ incontinentiæ à locis Deo conſecratis mādat, quod non liceat
1 filijs Clericorum illegitimis quodcumque beneficium
obtinere, aut quoquomodo miniſtrare in Eccleſijs vbi eorum parentes beneficium aliquod Eccleſiaſticū habuerunt, Ampliat ſine dubio diſpoſitionem iuris communis in c. 2. c. litteras, c. cum decorem, c. ad abolendam de fil. presb. vt non tantum paternum beneficium ſed nec etiam diſſimile, nec ſimiliter in dictis Eccleſijs quoquomodo miniſtrare poſſint, propter generalia illa verba, quoquomodo miniſtrare, quæ generaliter de quacunque operatione intelliguntur, ex notatis per Rebuff. in leg. in lege cenſoria in verb. miniſteria de verb. ſignifi. itaut neque Miſſam ibi celebrare, aut Epiſtolam canere, neque Sacriſtæ aut cantoris officio fungi poſſint, vt tenet Nauar. conſ. 19. & 17. n. 46. in tit. de conſt. ſed nec etiam Antiphonam in ea canere ratione oneris beneficij alterius Eccleſiæ annexo, vt fertur reſoluiſſe Sacr. Congreg. Concil. in vna Leodienſi 3. Septembris 1587. etiam ſi pater ſolum ſtallum in choro habuiſſet ratione Abbatiæ quam in alia Eccleſia habebat, vt declarauit dicta Sacr. Congregatio 14. Februar. 1585. & etiam ſi beneficium tantum de facto habuerit, vt dixit eadem Sacr. Congreg. 4. Septembris 1586. cum in omnibus his caſibus militet eadem ratio Sacr. Concilij de arcenda memoria paternæ incontinentiæ; itaq; cum Epiſcopus teneatur Eccleſiam ſuam purgare pro ſuo paſtorali officio, Clem. 1. cum ibi notat. de offi. or. argumento l. præſes la 2. l. congruit ff. de offi. præſid. debet ſi quos huiuſmodi in Eccleſia intruſos repererit, aſſignato eis cōpetenti termino ad docendum de diſpenſatione Apoſtolica ſi forte ea ſuffulti exiſtāt, nihilque docto, quacumq; poſſeſſione non obſtāte amoueat, nulla enim data diſpēſatione Apoſtolica ſunt ipſo iure priuati, ex quo Concilium inhabiles tales facit ad beneficium obtinendū, vt bene notat Nauar. d. conſ. 17. n. 47. q. 18. de conſt. vbi obiter aduertendum quod dicta diſpoſitio Concilij nō extenditur ad nepotes legitimos natos ex filio clerici illegitimo, maximequādo filius illegitimus ſuperuixit patri, Nau. conſ. 9. de filijs presb. & conſ. 10. eod. tit. contra Ignat. Lopez ad Diaz c. 4. & Rebuff. in titul. de diſp. ſuper defectu Natal. & redeun-

Digitized by Google

2 do ad diſpoſitionem dicti Concilij dico quod non quæ-
cunque diſpenſatio ſuffragatur niſi in ſpecie diſpenſen-
tur ad obtinẽda beneficia in Eccleſia in qua patet fuit
beneficiarius, c.3. vbi gl. in verb. patiaris, c. quærente,
& ibi gl. in fin. de fil. presbyter. Rebuff. in praxi tit. de di-
ſpenſat. ſuper defect. natal. nu. 55. vbi nu. 24. plus voluit
requiri in ſpecie derogationem Conſtitutionis Clemẽ-
tis VII. ſuper hoc editæ, & hodie etiam Concilii Tri-
dentini ſaltem in genere, & propterea nõ ſufficeret di-
ſpenſatio ſuper defectu natalium, neque habilitas ad
3 quæcumque beneficia obtinenda niſi in ſpecie de hac
fieret mentio, quia cum ſemper diſpenſatio reſtringen-
da ſit ad caſum de quo loquitur c. 1. §. fi. de fil. presbyt.
in 6. vna diſpenſatio non tollit omnes defectus ſed tot
debent eſſe diſpenſationes quot obſtacula, Gem. conſ.
33. n. 8. Caſſador. dec. 9. n. 4. de præbend. Rot. dec. 233.
q. 22. part. 1. diuerſ. neque generales derogationes, &
clauſulæ operantur quando talia ſunt impedimenta,
quæ difficiliorem reddere ſolent concedentem ad di-
ſpenſandum, Bald. in l. 1. n. 22. verſ. vnum ſcias C. de fur.
Felyn. in c. nonnulli n. 21. verſ. quinta concluſio de re-
ſcript. Alex. conſ. 185. n. 10. lib. 2. Menoch. de arbitr. lib.
3. centur. 3. caſ. 203. num. 12.

RESOLVT. CCCLXX.

Tribunal Reuerendæ Fabricæ, an poſſit ſe intromittere in legato dotis puellæ facto?

1 *Legatum pro pauperibus maritandis cenſetur pium.*
2 *Legatum alimentorum eſt pium, item legatum quod pro a-
nima relinquitur conſanguineo pauperi.*

CVm fuiſſet legata quædã quantitas pecuniæ puel-
læ pauperi; fuit dubitatum, an legatum prædi-
ctum pro dote factum dicatur pium ad effectum vt
poſſit Tribunal Reuerendę Fabricæ ſe intromittere ca-
ſu quo non eſſet executioni traditum, & dubitandi ra-
tio pro opinione negatiua oriebatur ex eo, quod dos
dicitur res quædam prophana, iuxta doctrinam Bal. in
rub. C. de dotis promiſſione, & propterea dicitur pro-
priè patrimonium mulieris, l. 3. §. ſed verum ff. de mi-
nor. vnde videbatur non poſſe Reuerendam Fabricam
ſe intromittere.

Cæterum hoc non obſtante contrarium cenſui, mo-
tus quod iſtud legatum fuerat factum pro pauperibus
1 virginibus maritandis, quo caſu cenſetur pium, ſecun-
dum Corn. conſ. 308. n. 6. vol. 3. & conſ. 18. n. 15. & ſeq.
& in conſ. 303. num. 2. vol 4. & num. 4. Roland. conſ. 23.
vol. 1. vnde Bald. in l. ſi cum quis §. ſi mulier ff. de condi-
tion. indebiti, voluit legatum pro virginibus maritan-
dis relictum intelligi factum ad pias cauſas ex quo non
detrahitur falcidia, l. ſi dotis C. ad l. falcid. ſupradictis
accedebat valere argumentum de legato dotis ad le-
2 gatum alimentorum, Enerard. in verbo à dote, & lega-
tum alimentorum eſſe pium non dubitarunt DD. in l. ſi
quis à liberis ff. de liberis agnoſcend. & maximè lega-
tum relictum dotis cenſeri deber pium cum fuiſſet re-
lictum pro anima teſtatoris, quo caſu quando pro ani-
ma relinquitur, etiam ſi amico, vel conſanguineo pau-
peri relinquatur dicitur relictum ad pias cauſas, ita gl.
in c. a. de ſepult. Bal. in l. 1. & ibi Paul. de Caſtr. in fine
C. de Sacro Sanctis Eccleſijs, Bald. in l. ſi quis Titio, &
ibi Imol. ff. de leg. 2. & in cap. de priore de appellatio. &
idem voluit Cardinal. in cap. tua de teſtam. Alexand.
conſil. 158. col. fin. vol. 7. & ſic ex prædictis patet inſpi-
ciendam eſſe qualitatem paupertatis, ita vt non pro-
cedat, quando dos relinquitur mulieri diuiti, & ſic in-
telligit Ludou. de Rom. in d. Auth. ſimiliter in quæſtio-
ne an de legato dotis poſſit detrahi falcidia, & Ioan.
Campeg. in tractatu ſuo de dote in 1. part. quæſt. 91. &
Bald. Nouell. in tractat. de dote in 1. parte cum alijs per
eum allegatis, & propterea idem Bald. loco citato di-
xit; quod legatum pro virginibus maritandis relictum,
intelligitur factum ad pias cauſas, ex quo nõ debet de-
trahi falcidia; quod videtur contra text. iuncta gloſ. in
verbo referri, & l. tali § 1. ff. de iur. dotium, vbi in lega-
to dotis ſicut in alijs habet locum falcidia, tenet An-
gel. in §. ſi mulier, & Ioan. de Anan. conſ. 57. quod verũ
ſecundum Barba. in d. c. relatum col. 11. circa medium
verſ. item dicas, ſi relinquatur dos pauperi mulieri text.
in d. §. ſi mulier, & idem in conſ. 87. vol. 4. & idem te-
net Bart. in d. l. 1. col. 6. verſ. quæro ſi relinquatur diuiti
C. de ſacroſanctis Eccleſijs, & idem ibi Bald. dicens,
quod quando perſona cui eſt relictum factum, eſſet in
neceſſitate, vt quia virgo, vel pauper, & donator pro
ipſa maritanda, vel eſſet in Carcere detenta, tunc ma-
gis ad eam præſumitur miſericordia, quam affectio, l.
liber captus C. de captiu. concludens quod aut cauſa
pietatis congruit perſonæ, & tunc non intelligitur ad
pias cauſas, vel Amore Dei, nihilominus detrahetur
falcidia, & idem dicit Angel. in l. cum hi §. ſi in annos
ff. de tranſact. volens quod ex qualitate perſonæ pręſu-
mitur cauſa pia per text. in l. illud C. de Sacro Sanct.
Eccleſiis, & idem Bald. in auth. ſimiliter, & Abb. in rub.
de teſtam. & idem Barbat. in cap. ad hæc col. 3. in fine
verſ. nota, ibi eleemoſina vſque ad finem dicens hanc
opinionem eſſe communem, & reſpondet dict. §. ſi mu-
lier ſignanter illum text. eſſe reſtringendum ad mulie-
rem pauperem.

RESOLVT. CCCLXXI.

De pœna Clerici ordinati abſque examine.

1 *Perſona nota quæ vult promoueri ad Ordines, non eſt exa-
minanda.*
2 *Perſona nota ante ordinationem debet approbari ab Epi-
ſcopo, & deſcribi in liſta ordinandorum.*

SI quis nullo præmiſſo examine fuerit ordinatus ſi
dignus ſit, & notus non peccat, quia tales non ſunt
examinandi, ſi vero ſit indignus debet deponi, *Syluest.*
verbo ordo ſecundo num. 2. vel ſi cognitus ſed *inhabilis*
1 etiam ſi impedimentum nouerit ordinans, nec diſpen-
ſauerit expreſsè, Aſteſan. lib 6. tit. 5. quæſt. unc. 9. Henr.
in ſum. Theol. moral. lib. 10. c. 18. §. 1. cum gloſa littera
B. eſt textus in c. ſi qui ſine examinatione 81. diſt. idque
multo magis ſi ignotus, & indignus, vt omnium eſt con-
ſenſus, quod ſi eſſet cognitus, & dignus, nec peccaret
nec deponeretur ſi abſque præcedenti ſcrutinio fuerit
ordinibus inſignitus, Syluest. dicto num. 2. Maiol. tract.
de irreg. lib. 4. cap. 9. num 6. eſt textus cum gloſa in cap.
nullus 24. diſt. Concil. Carthag. 3. cap. 22. quam relatam
diſtinctionem ſcripſit pręcęteris Hoſt. in ſum. hac Rub.
nu. 6. & Aſteſan. adducto tit. quæſt. unc. 7. Sed circa hu-
2 iuſmodi punctum aduertendum eſt, quod quamuis ali-
quis ſit dignus, & notus non debet, nec de iure poteſt
accedere ad ſuſcipiendos Ordines abſque eo quod fue-
rit approbatus ab Epiſcopo, & deſcriptus in numero
ordinandorum, alias excommunicari poteſt ab Epiſco-
po, iuxta præceptum quod promulgatur initio ordina-
tionis ab Archidiacono de mandato Epiſcopi, de quo
in Pontificali Romano; quãuis enim notus non debeat
examinari quoad doctrinã, tamen debet ab Epiſcopo
approbari, & deſcribi in liſta ordinandorũ, vt dictũ eſt.

RESOLVT. CCCLXXII.

Bona confraternitatis, an alienari poſſint non ſeruata forma extrauagantis ambitioſæ.

1 *Clauſula in alienatione rei Eccleſię, ſaluo, & reſeruato
aſſenſu Apoſtolico, nec aliter nec alio modo ſaluat à
pœna,*

Digitized by Google

pœna, etiam ſi res ſit vendita, dummodo facilis ſit recuperatio.

2 *Si bona confraternitatis ſint congeſta ad hoc vt de eis ad libitum diſponere poſſit, non ſunt Eccleſiaſtica, & poſſunt alienari ſine ſolemnitate Paulinæ, ſecus vero ſi interuenit Ordinarij aſſenſus in erectione, & bona ſint congeſta ad vſum pium.*

VEnerabilis Capella Sacratiſſimi Corporis Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſita intus Cathedral. Auellinenſ. ab eius inſtitutione fuit gubernata, & ad præſens gubernatur per laicos, & pluribus bonis ex pijs hominum legatis, & donationibus, ac eleemoſinarum largitionibus eiuſdem Domini noſtri gratia abundat, & ex eius introitibus celebrantur diuina officia, emuntur candelæ pro veneratione Sanctiſſimi Sacramenti, & fiunt alia opera charitatis, Officiales eliguntur per eorum prædeceſſores, & confirmantur per Ordinarium; Et in facto præſupponitur quod adminiſtratores vendiderunt quandam domum legatam dictæ Capellę pro vtilitate eiuſdem, cuidam Sacerdoti, & cuidam laico, ſaluo, & reſeruato aſſenſu Apoſtolico quatenus de ſubſtantia requiritur, & non aliter vel alio modo, & cap. Reuerendiſſimus Dominus Epiſcopus prouidit quod ex quo fuit facta traditio dictæ domus quod vendentes, & ementes inciderunt in excommunicationem ex diſpoſitione extrauag. ambitioſæ de empt. & vendit. quam Paulinam vocant.]

Ex aduerſo prætenditur pœnis ſeu cenſuris prędictis non fuiſſe, nec eſſe locum ex pluribus; Primo quia bona prædicta non dicuntur Eccleſiaſtica, nec ſubiecta iuriſdictioni Epiſcopi, nec in alienatione requiruntur ſolẽnitates requiſitæ in alienatione rei Eccleſiaſticæ, per notata per Affl. in Conſt. Regni Sancimus de iur. prothomis. in princ. verſ. ſubſequenter quæro, an ſi ſtatutarij n. 12. fol. 17. in paruo, Redoan. de reb. Eccl. non alienan. rubr. 33. caſu 15. fol. 459. in 2. par. & Ant. Gab. in comm. concl. in tit. de pia cauſa concl. 1. n. 12. verſ. 2. infertur, & pro bonis prædictis dicti adminiſtratores ſeu Oeconomi, & confratres conueniuntur coram Iudice laico, Bart. in l. cum ſenatus n. 3. ff. de reb. dubijs, & fuiſſe deciſum in M.C.V. & in Sacr. Conſil. Neapol. refert Anna in ſingular. 90. qui alios allegat.

Secundo, quia clauſula ſaluo aſſenſu, & non aliter nec alio modo, etiam quod ſit deuentum ad venditionem,
1 dummodo facilis ſit recuperatio ſaluat à pœna, Bal. in c. 1. §. final. n. 5. verſ. ſed pone pater, & in cap. fin. §. hoc quoque de ſucceſſ. feud. n. 18. Abb. in c. 2. n. 1. de feud. Felyn. in c. quæ in Eccleſiarum de conſt. n. 84. & ſeq. & Iul. Clar. in §. Emphiteuſis q. 13. verſ. item quæro, cui additur Vincen. de Ann. in conſtit. Regn. conſtitutionem diuæ memoriæ n. 194. fol. 117. vbi quod clauſula reſeruato aſſenſu Domini, non tam in Emphiteuſi quam in feudis facit actum conditionalem, & interim non eſt omnino nullus, ſed ſtat in ſuſpenſo, & eſt ſpes conualeſcentiæ, & in fine quod hæc clauſula ſemper ſaluat pretium, & facit præſtari intereſſe, de quo etiam refert deciſ. Sacr. Conſil. n. 230. fol. 119. à tergo, videatur etiam nouiſſimè Corbul. in tract. de Emphiteuſ. tit. de cauſa priuationis ob alienationem limitat. 36. & 37. qui latè concludit, vt ſupra, & refert etiam excuſari ſi non fuit facta traditio vera ſed per conſtitutum, vel precarium cum clauſula prædicta, ſaluo aſſenſu, vel etiam ſine.

Tertio, quia de Paulinę receptione, vel eius non vſu per contrariam conſuetudinem Doctores variè loquũtur, & alibi in nullo ſeruari eius diſpoſitionem dicunt, alibi receptam quoad nullitates, ſed non quoad cenſuras, alibi in totum receptam, Nauarr. in Manual. in excommunicat. Papal. c. 27. n. 52. Borg. dec. Fiuiz. 43. Redoan. de reb. Eccl. non alienand. rubr. 28. caſu 7. num. 2. & 8. & num. 21. fol. 440. in 2. par. is maximè num. 21. ex deciſ. Rot. manuſcriptis dicit deberi probari illam vſu receptam, & obſeruari in locis in quibus de ea agitur;
a Sed mihi videtur dicendum quod ſi bona ſunt relicta confraternitati, vt de eis ad libitum diſponant, vel eo animo eſt erecta confraternitas, ac bona ea mente ſint congeſta vt confraternitati deſeruiant, & de illis diſponere poſſit ad libitum, tunc non eſt neceſſaria ſolemnitas Paulinæ, & ſic eſt intelligenda doctrina Baldi, & Afflicti allegata, ſi vero confraternitas eſt extructa, vt Deo Sacrũ fiat, & bona congeſta pro aſſociatione Sanctiſſimi Sacramenti, pro Miſſis dicendis, & pauperibus ſubleuandis, & tunc bona, & locus ſunt religioſa, etiam ſi non acceſſiſſet aſſenſus Epiſcopi, & bona nõ poſſunt alienari abſque conſenſu Epiſcopi, & confraternitatis, Guttier. lib. 1. Canonic. q. c. 35. qui multos citat; Quarant. verbo alienatio; Quod ſi acceſſerit conſenſus Epiſcopi in erectione, & habeat campanam &c. multo fortius erunt loco pia, Ioſeph. Ludouic. dec. 90. & bona ipſius non poſſunt alienari abſque ſolemnitate prædicta: Excuſari autem poſſent dicti confratres ab incurſu excommunicationis, ſi non eſt recepta dicta Paulina, eo loci quoad cenſuras, ſed ſolum quoad nullitatem contractus; quod tamen non præſumitur, ſed allegant i incumbit onus probandi, iuxta tradita in mea praxi de rebus Eccleſiæ non alienandis.

RESOLVT. CCCLXXIII.

An contra obtinentes duas vxores, poſſit procedere Tribunal Sanctę fidei, ſi cum vna ipſarum fuerunt contracta tantum capitula matrimonialia?

1 *Habens duas vxores, poteſt vt hæreticus inquiri.*

2 *Aliud eſt contrahere matrimonium, & aliud eſt promiſſio de contrahendo.*

3 *In capitulis matrimonialibus adeſt promiſſio de futuro contrahendi matrimonium, non autem de præſenti.*

DE improbatione pluralitatis matrimonij, & vxorum eodem tempore, & de pœna eodem tempore duas vxores accipientis, vide Roman. ſingular. 537. Franciſc. Marc. dec. 743. p. 2. Clar. in §. fornicatio verſ. dicitur etiam Menoch. de arbitr. iudic. caſu 420. incip. cum de adulterijs num. 19. qui in Regno Neapolitano pœnã mortis inflictam fuiſſe dicit, & in Regno Gallorum num. 26. & quid in muliere habente plures viros, & vtrum pœna maior imponatur habenti plures vxores quam habenti duas, & de hac deciſione latiſſime ſcribit, quid de cognoſcente duas ſorores, vel meretrices, vel honeſtas, qualiter puniatur, Diaz in pract. Canon. c. 78. Boſſ. in tit. de damnat. & punibil. coitu, Foller. in pract. criminal. verb. inceſtus, Boer. deciſ. 318. in fin. Theſſaur. deciſ. Pedem. 100. ad quod vide etiam Grillad. in tractat. de pœnis omniſariam coitus q. 14. Carrer. in pract. criminal. verſ. circa igitur quarto de ſtupro fol. 205. Grammatic. in §. duorum inſtitution. de nupt. & quod tenens binas vxores eodem tempore ſit infamis, decidit tex. in l. 2. C. de inceſt. nupt. licet dicat Menoch. d. caſu 420. quoſdam populos ita libidini deditos, vt non modo duas vxores habeant, ſed etiam plures, quod abſit.

Sed redeundo ad caſum propoſitum, dico quod licet habens duas vxores poſſit tanquam hæreticus inquiri,
1 Siman. fol. 179. in tract. de Cath. inſtit. in tit. de matrim. tit. 40. & de Franch. in deciſ. 36. nihilominus in caſu de quo verba facimus hoc minimè procedere dicimus ex eo, quod per ſtipulationem capitulorum matrimonialium non cenſetur contractum matrimonium, l. ſi vicinis, & l. neq. C. de nupt. cum per capitulationem non inducatur niſi promiſſio de contrahendo matrimonio, & iura prohibent contractum cum duobus, in caſu autem de quo agitur nullum fuit contractum matrimoniũ, poſtquam cum altera nõ fuerunt niſi ſtipulata tã-

Digitized by Google

2 tum capitula,& conſequenter aliud eſt contrahere matrimonium,& aliud eſt promiſſio de contrahendo, l. in bonæ fidei ff.de eo quod cer.loc.c. penult.de elect.in 6. vbi bona gl.in verb.exprimendum, ſicut dicimus aliud eſt alienare feudum, & aliud promiſſio de alienando, Imol.in l.in ædibus §.ex rebus ff.de donat. Aretin. in §. in perſonam in gl. 1. Inſt. de act. propterea de Ponte in conſ.85.voluit ſtatutũ dans arbitrium ſtatutarijs in vẽditionibus non comprehendere promiſſiones de vendendo: Hinc eſt quod Iaſ.in l.fin.de iur.Emphyt.num. 134. dicit quod, & ſi cadat Emphyteota à iure ſuo per text. in d. l. fin. non tamen cadit per promiſſionem de vendendo, Alex.idem in conſ. 173. vol.2. num.2. latius Tiraquell.de vtroque retract. fol.982.n.44. & prohibitus alienare poteſt ſe obligare ad alienandum, ita Bal. in l.vltima §.emptor ff. C. communia de leg.& in proprijs terminis vbi agitur de feudo quod promittẽs alienare feudum non cadit à feudo,& ſi alienando caderet voluit Bal.in cap.1.§. aut ſi libellario quib. mod. feud. amittat Cardinal. Alex.in c.1.in princ. col.2. verb. per hoc reſtat illatio de prohitit. feu.alienat.per Feder.

Non obſtat quod matrimonium ſolo conſenſu contrahitur,l.conſenſu C.de repud. & c.1. & c. Gemma de ſponſal.& tex.in l.nuptias ff.de reg.iur. vbi nuptias, nõ concubitus, ſed conſenſus facit, & conſequenter per huiuſmodi capitulorum ſtipulationem videbatur adeſſe conſenſus, & conſequenter matrimonium contractum maxime cum matrimonium contrahatur etiam quando vir dicit mulieri,volo te in vxorem, vel te eſſe mihi in vxorem,his enim verbis matrimonium contractum dicitur, ex Didac.in epithome ſponſal.par.2.c 4. §.1.num.4.in fin.& late de probat. Matrim. & nouiſſime ſcribit Maſcard.in tract.de probat. Menoch. in lib.
3 præſumpt.& Marcellus Gala in tract.de modo articulandi.Quia reſpondetur prædicta non procedere in cõfectione Capitulorum matrimonialium, nam in eis ſolum adeſt promiſſio de futuro, ſcilicet, contrahendo matrimonio, & non adeſt contractus matrimonij per verba de præſenti.

RESOLVT. CCCLXXIV.

Tribunal Reuerendæ Fabricæ Sancti Petri de Vrbe in quo verſetur?

1 *Quilibet de populo poteſt agere pro relictis ad pias cauſas.*
2 *Infra annum non poſſunt cognoſcere de legatis pijs Iudices inferiores, ſed tantum Superiores.*

EST notandum quod in hoc Regno pro adimplemento legatorum piorum quando pia loca in quorum beneficium ſunt facta non curant illa exigere infra annum,ex conuentione inter Sedem Apoſtolicam, & Regiam Catholicam Maieſtatem eſt introductum Tribunal Reuerendæ Fabricæ Baſilicæ Sanctorũ Apoſtolorũ Petri,& Pauli de Vrbe,quod regitur per Oeconomum,qui eſt perſona Eccleſiaſtica, & per Iudices ſiue Conſultores laicos qui in prima, ſecunda, & tertia inſtantia ſunt Officiales Regij Electi ab Illuſtriſſimo Prorege, & in hoc Tribunali ex officio etiam pijs locis legatarijs non inſtantibus proceditur ad exactionem,& recuperationem huiuſmodi legatorũ,quod inde introductum credo, quia iudicium pro legatis pijs eſt popu-
1 lare, & quilibet de populo poteſt agere pro relictis ad pias cauſas, vt eſt tex. in §. ſi vero Sanctiſſimus verſ. ſi autem hæres vbi Angel.in auth. de Eccleſ. tit. & docet Rom.in conſ.69.col.1. verſ.2.principaliter,& alij communiter relati per Tiraq.in priu.151. de priu. piæ cauſæ; ita quod nec etiam infra annum de his legatis pijs
2 poſſunt cognoſcere Iudices inferiores, ſed Superiores tantum,ſi deferendum eſt auctoritati Tiraquel. in trac. de priuil.piæ cauſæ priuil.150.pulcher text.in l.hæredi-

ras 53. ff. de petit. hæred. ibi,quamuis enim ſtricto iure nulla teneantur actione hæredes ad monumentum faciendum, tamen Principali vel Pontificali auctoritate compelluntur ad obſequium ſupremę voluntatis.

RESOLVT. CCCLXXV.

Fabrica Sancti Petri de Vrbe, an auocet pecuniam ſolutam creditori poſteriori etiam bona fide conſumptam?

1 *Fabrica Sancti Petri de vrbe, auocat pecuniam à poſteriore creditore.*
2 *Eccleſia, & Imperium fraternizant.*
3 *Prior creditor poteſt auocare pecuniam ſolutam creditori poſteriori, contra Afflictum.*
4 *Priuilegiatus poteſt auocare pecuniam poſteriori ſolutam, ex Capycio.*

CAuſa huiuſmodi tranſmiſſa ſuper eo, an Fabrica Sancti Petri de Vrbe, auocet pecuniam à ſecun-
1 do creditore,qui bona fide illam conſumpſit, Ego dixi poſſe auocare ex regula,l.pecuniam C.de priuilg. fiſc. quæ licet loquatur in Fiſco, tamen Eccleſia Sancti Petri de Vrbe dicitur Eccleſia Romana, Archid.in c.1.de præſcrip.lib.6.Bald.in Auth.quas actiones,C. de Sacr. Sanct.Eccl. n.14. ideo gaudet omnibus priuilegijs quibus gaudet Imperium, Abb.in c.auditis n. 2. in integr.
2 reſtitut. & ibi addentes,quia Eccleſia,& Imperium fraternizant, Auth.quomodo.oport.Epiſc. In princ. quem text. exornat Aff. in materijs priuilegiorum Imperatoris,& Eccleſiæ,in l.1.n.23.C.de Sacr.Sanct. Eccleſ. Bal. in l. fin.num.10.C.de quadr.præſcript.
3 Itẽ prior creditor de iuris rigore poteſt auocare pecuniam à poſteriore diligentiore in exigendo etiam bona fide conſumptam conditione ex l.fin.§. & ſi præfatam in verſ.ſi vero creditores C.de iur.delib.vbi eſſe caſum de hoc probat Monticul.in tract.de inuentar. ſuper d.§.& ſi præfatam n.88. verſ.poſteriores, Stracca in tract.de decoctor.parte vltima à n.26. vſque ad finẽ vbi ſatis digreditur contra dec.Afflict.190. & alios cõtrarium tenentes, Ioſeph. Ludouic. in dec. Peruſin.45. n.20.qui reſpondet Gramatic. in queſt. 1. poſt deciſiones,Pariſ.in conſ.69. vol.4. Cæphal. in conſ.86. & Couarr.in lib.pract.quæſt. c.29. contrarium ſentientibus.

Item dec.Affl.190.fundatur de æquitate, ſed primus æquitatis gradus eſt religionis, l. 2. de iuſt. & iur. ergo in æquitate Eccleſia præferenda, nec eſt habenda conſideratio illa contra Eccleſiam, vt litiũ ſit finis, quia Eccleſia reſtituitur contra ſententiam, quæ finem litibus imponit, cap.1. vbi omnes Canoniſtæ de in integr. reſtitut. etiam aduerſus tres conformes, & ſpeciali priuilegio impediendo tres conformes,Salyc. in l. 1. in fin.C.ne lic.prouocare, vbi Apoſtilla alios cumulat.
4 Item text. in d.l. pecuniam habet locum in quolibet priuilegiato,vti prior poſſit à poſteriori auocare,vt dicit gl.in d.l.pecuniam allegat l.ex facto ff.de pecul.quę loquitur in pupillo minore, & Eccleſia vtitur iure minoris,c.auditis de reſtitut.in integr.vbi Abb.num.10.& ibi tex.dicit quod Eccleſia ſemper debet ſeruari illæſa, & quod priuilegiati poſſint auocare pecuniam, eſt caſus deciſus per Capyc.dec.78.& ideo de hoc nõ eſt dubitandum, & hæc omnia per Mattam dec. Piſan.42.

RESOLVT. CCCLXXVI.

Tribunal Reuerendæ Fabricæ, an hodie exigat quartas, quæ olim debebantur Epiſcopis?

1 *In multis caſibus debetur Quarta Epiſcopo de iure.*
2 *Stante erectione Tribunalis Fabricæ, Epiſcopi non ſe intromittunt in Quarta legatorum.*

Plu-

Digitized by Google

PLurima dubitari poſſunt de quarta, quæ debetur Epiſcopo, præſertim de iure communi, & primo, an quarta debeatur Epiſcopo de relictis per conſanguineã Abbatiſsæ, Rom. conſil. 511. an debeatur de relictis factis Eccleſiæ alterius diæceſis, idem in conſ. 514. an debeatur ex legato facto ſingulari fratri pro ſepultura, Anchar. conſ. 369. n. 6. de grauamine puro, an debeantur
1 duæ quartæ, idem in conſ. 27. quod ſic nu. 3. an detrahatur contra voluntatem defuncti, idem conſ. 152. n. 10. in quibus caſibus quarta non debeatur, Oldrad. conſ. 125. & 287. quarta Canonica debetur Eccleſiæ Parochiali, Abb. per tex. ibi in c. relatum 2. not. de ſepult. & in c. in noſtra eod. tit. quæ regula limitatur per Syluef. in ſumma in verbo Canonica portio verſ. nono quæritur, & Couar. in c. ſi. de teſta. an de relicto pauperibus debeatur quarta, Rom. in auth. ſimiliter C. ad l. Falc. in princ. quando quarta debetur Epiſcopo de legatis factis Eccleſiç, & de decimis, & funeralibus, Gratia. Hiſp. in reg. 400. vbi ampliat ſi defunctus non eligit ſepulturam maiorum, ſed eius conſanguinei, adhuc quarta debetur Eccleſiæ, & Epiſcopo, & ante eum tenuit Innoc. in c. in noſtra de ſepult. Bal. in l. ſi quis ad declinandam C. de Epiſc. & Cleri. verſ. quæritur, & poterit Epiſcopus alteri cedere, c. fin. 12. q. 3. quam regulam duobus modis reſtringit Fely. in c. de quarta de præſcrip. n. 10. Delphi. q. 629. 2. p. an de relictis confratantiæ debeatur quarta Epiſcopalis, ſeu Canonica portio cum non dicantur loca pia. Capra conſ. 54. nu. 14. & ad materiam vide Gabr. in tract. commu. opinio. lib. 6. in tit. de pia cauſa: Sed hodie in hoc Regno cum adſit Tribunal Reueren. Fabricæ Baſilicæ Sancti Petri de Vrbe, quod cognoſcit de legatis Pijs, Epiſcopi, ſeu Ordinarij locorum non poſſunt ſe ingerere nec aliquid prætendere in
2 præiudicium dicti Tribunalis, nam quando fuit erectum hoc Tribunal Reuer. Fabricæ fuit erectum cum iuriſdictione, & cum clauſula abdicatiua, & priuatina ad Ordinarios locorum, prout cantant dicta priuilegia Reuer. Fabricæ; ideo omnis poteſtas ab Ordinarijs fuit adempta, & hoc eſt ius iuriſdictionis abdicatiuæ, ſeu priuatiuæ, Iaſon latè in l. quod in rerum §. 1. ff. de legatis 1. plenè Gram. deciſ. 30. & Capic. deciſ. 22. col. 2. verſ. facit ſecundo, de Franch. dec. 417. nu. 7. & 8. nec vis facienda in Sacr. Conc. Tridentino ſeſſ. 22. ca. 8. quia poſt dictam ſeſſionem per Bullam Pij IV. in anno 1562. confirmantur priuilegia Reuer. Fabricæ reſpectu piarum diſpoſitionum in Bullario 592. quæ confirmatio operatur vt illa priuilegia dicantur expreſſa, & incluſa, & ex vi relationis ad textum in l. aſſe toto ff. de hæred. inſtit. & qui confirmat, dare videtur, l. lege obuenire ff. de verbo. ſignifi. & ita fuit obſeruatum quando Epiſcopi in hoc Regno auſi ſunt prætendere quartam de legatis pijs in præiudicium Reuerendæ Fabricæ.

Et in ſpecie cum Epiſcopus N. prætendiſſet de recenti quartam Canonicam de legatis pijs, fuit prouiſum quod ſuperſedeatur ſuper prætenſione dicti Epiſcopi, & interim exigantur legata pia in totum ad beneficium Reuer. Fabricæ, & litteræ originales conſeruantur pœnes Secretarium Melchiorem Reuilionum, quarum litterarum copia Illuſtriſſimi Cardinalis Coſentini Præfecti Congregationis prædictæ ſub data Romæ die 25. Iulij 1610. hæc eſt.

Circa la quarta Canonica che pretende il Veſcouo di N. s'è viſta l'informatione mandata, & per eſſer negotio di vederlo più maturamente e referirlo à N.S. attenderà frà tanto ad eſigere per la Fabrica, ſopraſedendo anco gli Ordini Noſtri circa il darla al ſudetto Veſcouo, che coſi è parſo bene alli medeſimi mei Illuſtriſſimi Signori.

RESOLVT. CCCLXXVII.

Facultates Reuerendæ Fabricæ quæ ſint?

1 *Ex legatis pijs quæ infra annum non adimplentur, quinta pars ſpectat ad Reuerendam Fabricam: Lapſo vero triennio medietas, & recenſentur Bullæ Summorum Pontificum.*

QVoniam iuxta priuilegia eidem Reuerendæ Fabricæ conceſſa de legatis, hæreditatibus, & pijs diſpoſitionibus certis ad fauorem piorum locorum, Eccleſiarum, & Eccleſiaſticarum perſonarum, pro vna vice, & ſine onere, aut cum eo relictis, & factis quæ intra annum ab hæredibus, ſeu alias grauatis realiter adimpleta non fuerunt vſque ad triennium computandum à die mortis, quinta pars tãtum ad ipſam Fabricam ſpectat, lapſo verò triennio ſi adhuc adimpleta nõ ſint eidem Fabricæ medietas debetur: Declaramus medietatem huiuſmodi pariter à die mortis dictorum teſtatorum, & diſponentium ipſi Fabricæ debitam eſſe, ſeruandamque fore in his Bullam Fel. rec. Pij Papæ V. ſub datum 11. Kal. Ianuarij 1569. quam generaliter de omnibus pijs relictis intelligendam eſſe ſignificamus, & interpretamur, & prædicta etiam locum habere in relictis ſimilibus, quæ intra ſtatutum à teſtatore, & diſponente tempus ſatisfacta non ſunt, vt eo elapſo triennium intelligatur coucurriſſe à die mortis.

Annua verò pia legata, & diſpoſita pijs locis, Eccleſijs, & Eccleſiaſticis perſonis certis, & nominatis cum onere celebrationis Miſſarum, Diuinorum Officiorum, erogationis eleemoſinarum, aut ſimilium in perpetuũ, aut certum tempus, ſeu ſtatutis quibuſdam diebus in anno, vel hebdomada, pro quorum adimplemento bona, ſeu etiã redditus perpetui, aut ad tempus relinquũtur, & hæredũ, ſeu aliorũ, qui ad id quomodolibet obligati erãt, aut tenebãtur auaritia pro preterito adimpleta cũ effectu nõ ſunt, tunc redditus, & relicta huiuſmodi hucuſq; decurſa, & realiter nõ ſoluta, Fabricæ debeantur, in futurum vero decurrẽda ipſis legatarijs cũ onere iniuncto applicentur, vt hactenus obſeruatum eſt.

Quando vero bona, ſeu annui redditus, & introitus à Monaſterijs, Capitulis, Capellanis, ſeu alijs legatarijs percepti, & exacti ſunt, ac percipiũtur, & exiguntur pro dicta celebratione Miſſarum, & Diuinorum Officiorũ in perpetuum, aut ad tempus vt ſupra, & Miſſæ huiuſmodi, aut diuina Officia in toto, vel in parte ab ipſis legatarijs celebrata non fuerunt, vel celebrari deſierunt, aut etiam minimè celebrãtur propter ipſorum legatariorum negligentiam, ſeu impotentiam, nempe quod maior ſit numerus Miſſarum, quam Sacerdotum, huiuſmodi relicta pro rata Miſſarum, & Diuinorum Officiorum ſic per negligentiam, ſeu impotentiam omiſſarum ad Fabricã ipſam deuoluta eſſe declaramus, dantes facultatẽ Miniſtris à nobis deputatis, ſeu ab alijs ad hæc ſpecialiter ſubſtitutis, vt cum legatarijs, aut alias obligatis ad quos ſpectat, ſi eis melius expedire videtur pro præterito tantum deſuper componere valeant.

Si autem ipſi legatarij quibus à principio redditus, & bona huiuſmodi relicta ſunt ex inſtituto, & obſeruãtia regulæ talium relictorũ incapaces erãt, aut à principio quidem capaces exiſtebãt, ſed propter regulæ mutationem incapaces effecti ſunt inhærẽdo dictæ Fabricæ priuilegijs, aut declarationibus alias factis, præſertim ſub die 18. Martij 1589. Declaramus huiuſmodi quæ à principio perſonis incapacibus facta ſunt, ſiue ex poſt facto incapaces ſunt redditi nõ ad heredes grauatos, ſeu alios obligatos ſpectare, ſeu vti caduca ab eis vindicari poſſe, ſed ad Fabricam ipſam nedum in vim inſtitutionis, ſed etiam ſubſtitutionis, & fideicommiſſi tamquam incerta effecta ſpectauiſſe, & ſpectare, & ſub priuilegijs ipſius Fabricæ cõprehendi, prout etiam quç fortè ex qua-

cumq;cauſa à legatarijs etiam capacibus recuſata non acceptata fuerunt,ac recuſantur,& non acceptantur.

Similiter annua pia legata pro pauperibus puellis nuptui tradendis quæ amore Dei,ſeu alias ratione animæ non autem effectu ſanguinis, aut remunerationis ſeruitiorum facta erunt,ſi per aliquot annos ab hæredibus,aut alijs grauatis neglecta fuerint nec effectualiter perſoluta, ſeu depoſita etiam ſi forte per dictos hæredes, aut grauatos huiuſmodi puellarum electio facta foret pro annis, & temporibus decurſis, ad Fabricam ipſam pertinere declaramus: Decurrenda vero in futurum pro pauperibus huiuſmodi puellis maritandis, etiam anteà electis vt præfertur integra concedantur niſi in totum incerta eſſent, itaut ad Fabricam iuxta priuilegia omnino ſpectarent, prout etiam eidem Fabricæ competunt omnia alia pia legata incerta, & maxime pro malè ablatis relicta, itaut etiam ab Ordinarijs locorum ſi forte ad eos peruenerint vindicari valeant, iuxta priuilegia prædicta.

Inſuper quia vt accepimus ſæpe huiuſmodi legata & piæ diſpoſitiones pro conſtitutione Monaſteriorum, Hoſpitalium,Capellarum,aut pro ſubſtitutione Eccleſiaſticarum perſonarum ſæcularium, ſeu regulariũ tam virorum quam mulierũ, & ſimilium nec intra, vel poſt trienniũ hęredes ea adimplere curãt,ex quibus ſi quinta aut medietas reſpectiue pro Fabrica detrahatur,opera ipſa aut in totum negligũtur, aut ſine debita perfectione inchoata remanent, nec defunctorum voluntas vt par eſt obſeruatur, quò vt huic incommodo quantum fieri poteſt occurramus,& hæredibus ac alijs obligatis omnis fraudis occaſio auferatur,dum huiuſmodi legatorum ſolutionem, & executionem procraſtinare ſolent, vt interim dictorum relictorum fructus percipiant ad quorum reſtitutionẽ ſe nõ teneri prætendãt,& per capitalis reſolutionẽ ſatisfeciſſe teſtatorum voluntati concedant; idcirco declaramus dictos hæredes ſeu alio grauatos teneri,& obligatos exiſtere ad fructus huiuſmodi legatorum perſoluẽdos à die mortis quos realiter ex re legata,ſeu alias relicta perceperunt aut percipere potuerunt,ſi res huiuſmodi ſua natura,aut alias fructifera ſit, ita tamen vt in poſterum Fabricæ non quinta aut medietas relicti, ſed fructus ipſi talis relicti perſoluantur, legatum vero ipſum integrum pro perfectione dicti pij relicti coniungetur,& reſeruetur.

Præterea quia ſæpe cõtingit pia huiuſmodi legata, & diſpoſitiones pro conſtructione Monaſteriorum,Hoſpitalium,ſeu Eccleſiarum, & ſimilium relictorum debitæ executioni demandari non poſſe propter aliquod facti ſeu iuris impedimẽtum, quia nempe pecunia relicta ad conſtruendum Monaſterium non ſufficit, aut in loco à teſtatore deſignato ędificari nõ poteſt, ſeu etiam licentia ab Epiſcopo aut alio Superiore obtineri nequit, cũ æquum nõ ſit vt pium opus huiuſmodi propterea deferatur, ſed potius illud de iure commutandum veniat, declaramus vt grauatis, certus cõpetẽs terminus præfigatur arbitrio Iudicum pro impedimentis huiuſmodi realiter,& cum effectu remouendis, aut pro obtinenda à Sede Apoſtolica cõmutatione talis pij relicti,& diſpoſitionis, quod ſi terminus elapſus, & impedimenta remota non fuerint, ac commutatio obtenta non ſit,tunc legatum ipſum integraliter à Fabrica exigatur,proinde ac ſi ad Fabricæ vtilitatem deuolutio facta fuiſſet.

Cum vero interdum eo vſque habendi cupiditas accreſcat,vt nõ vereantur multi heredes, & legatarij ſcripturas falſas fabricare,priores datas cõſtringere,aut alias Fabricã ipsã defraudare,declaramus contra huiuſmodi falſarios, complices aut quouis modo culpabiles omnibus iuris, & facti remedijs procedi debere etiam declarando eos in cenſuras Eccleſiaſticas, & pœnas incidiſſe, mulctas, & pœnas ad Fabricæ vtilitatem conuertandas fore,iuxta eiuſdem Fabricæ priuilegia.

Tandem teneri hæredes qui intra ſtatuta à iure tempora bonorum hæreditariorum legitima inuentaria nõ confecerunt ad integram ſolutionem faciendam legatorum,& piorum relictorum quoties iuxta eiuſdem Fabricę priuilegia in foro Iudiciali conuenti fuerint, neq; ſub prætextu quod hæreditas ſoluendo non ſit excuſari poſſe,quo minus etiam vltra vires hæreditarias adeundo, aut in eis ſeipſos immiſcendo cum legatarijs quaſi contraxiſſe videantur, non debent beneficio legis perfrui quam contendendam eſſe cenſuerunt niſi à S.D.N. reſtitutionem in integrum aduerſus lapſum temporis ad inuentarij confectionem conceſſi forſan obtinuerint.

Ne autem à prædictis vnquam tempore dubitari contingat, & vt iuſtitia indifferenter omnibus cuiuſcumque gradus, & conditionis exiſtunt miniſtretur iuſſimus,& mandauimus hanc noſtram declarationem, etiam per Secretarium noſtrum in membranis redigi, ſolitoq; ſigillo ſubſignari; datum Romæ die 27. Martij 1598. Pontificatus S. D. N. Clementis Papæ VIII. anno eius ſeptimo.

Ad fauorem etiam prædicti Officij Fabricæ adeſt motus proprius Pij Papæ IV. per quem datur facultas Collegio,& Deputatis Fabricæ S.Petri de Vrbe cogendi quoſcumq;Notarios ad aperiendum,& oſtendendum teſtamenta poſt annum à die obitus teſtatoris fol. 728. in Bullar.incip. etſi per diuerſos, & infra.

RESOLVT. CCCLXXVIII.

Commiſſarij Reuerendæ Fabricæ, poteſtas.

1 *Commiſſarij Reuerendæ Fabricæ non poſſunt ſe intromittere in legatis perpetuis,ſed temporaneis, ſed ſi à principio hæres fuerit negligens ad exequendum, & ſoluendum, benè ſe intromittunt.*

Est notandum ſecundum Zerol.in prax.verbo Fabrica,quod hęredes quãdo ſunt negligentes per triennium, ſeu alias à die mortis in exequendis legatis pijs circa Miſſarum celebrandarum, & Diuinorum Officiorum celebrationem, Commiſſarijs Fabricæ medietas ſpectat;Pius V.Bull.96. quæ incipit, exigit, & quia videtur clare quod ſolum in legatis temporaneis non
1 perpetuis quę dantur in titulum iſti Commiſſarij ſe poſſunt intromittere, vt ſi quis reliquerit Miſſas celebrandas perpetuo,& aliquis presbyter fuit de illis prouiſus, vt ſi in Capellanijs exigere incipit bis, vel ſemel, vel pluries,ſi hæredes deficerent per aliquot annos non poteſt Commiſſarius Fabricæ in hoc ſe intromittere quia ſunt loco Sacrificiorum, & onera perpetua, ſed ſi à principio hæres fuerit negligens ad exequendum, & ſoluendum tunc habet locum Bulla Pij V. & Commiſſarius poteſt compellere ad ſoluendum iam omiſſum, & de eo ſumere medietatem, ſed in poſterum vt ſoluatur Sacerdoti celebranti, & hoc nota, licet poſt lapſum vnius anni Pius IV. Bulla 58. de qua idem Zerol. in ver. Notarij, illud eſſe onus Ordinarij iuſſerit.

RESOLVT. CCCLXXIX.

Tribunal Reuerendæ Fabricæ,an procedat in legatis relictis ad pias cauſas in teſtamento nullo?

1 *Tribunal Reuerendæ Fabricæ non poteſt accipere legata pia relicta in teſtamento nullo.*

2 *Quando ſchedula non eſt ſcripta manu propria teſtatoris, ſed aliena ſine teſtibus, etiam inter liberos probat.*

3 *Ex teſtamento imperfecto debentur legata pia, quando eſt imperfectum ratione ſolemnitatis, ſecus ſi ratione voluntatis,ſecundum Bartolum.*

IN

Digitized by Google

IN præſenti quæſt.reſpondi potuiſſe Tribunal Reuerendæ Fabricæ procedere ad executionem legatorum piorum etiam in teſtamento nullo relictorum, & quod teſtamentum factum ad pias cauſas per Parochum cum duobus teſtibus valeat per cap. cū eſſes de teſtam. &c. relatum eod. tit. & profana legata ibidem contenta deberi ſecundum aliquos, tamen quando teſtator teſtamentum eo modo fecerit in quo laicum inſtituerit hæredem cum hoc caſu ſit ipſo iure nullum, pia legata in eo relicta non debentur, ita tenet Salic. in Auth. Caſſa C. de Sacroſ. Eccleſ. num. 7. verſic. ſed vt priuatus, Ant. de But. in c. quod Clerici de foro competenti col. 6. verſ. ideo puto, quos ſequitur Alex. conſil. 177. col. 2. n. 5. verſ. nec prædictis volum. 2. conſ. 209. n. 22. Iaſ. in l. hac conſultiſſima §. ex imperfecto n. 10. verſ. in caſu autem contrario C. de teſtam. idem Iaſ. in l. 1. C. de Sacroſ. Eccleſ. n. 24. verſ. & è contra, & quamuis Iaſ. dicat contra hoc facere not. per Bar. in rep. l. 1. C. de Sacroſ. Eccleſ. quatenus vult pia legata deberi etiam hæreditate non adita, vt ibi per eum num. 65. tamen Bart. in hoc reprobatur communiter, vt teſtatur ibi Iaſ. num. 30. & Alex. conſ. 209. qui referunt plures tenentes contra Bar. per text. in l. fin. C. de man. teſtam.

1 Eſt igitur dicendum quod ſi teſtamentum in quo laicus inſtituitur ſit perfectum etiam ſi habeat duos teſtes, tamen legata pia in eo relicta non debentur, nec obſtat tex. in Auth. ex cauſa C. de lib. præt. quia loquitur in caſu diuerſo, vt dicit Iaſ. d. §. ex imperfecto n. 6. verſ. 6. limita.

Nec obſtat tex. in Auth. quod ſine de teſta. nam ibi in cauſa pia etiam duo teſtes requiruntur, quando principaliter de cauſa pia diſponitur, vt declarat ibi Iaſ. col. 1. verſ. ſed ſi in tali ſcriptura, Alex. conſ. 76. n. 4. in 3. vol. & Aret. conſ. 64. col pen. quinimo Alexander
2 in dicto §. ex imperfecto tenere voluit quod quando ſchedula non erat ſcripta propria manu teſtatoris, ſed aliena, quod etiam inter liberos ſine teſtibus nihil valeat, ſecundum Salic. & Paul. Caſtren. pari ratione non
3 obſtat dictum Bar. in d. §. ex imperfecto, quia vult pia legata deberi ex teſtamento imperfecto ratione ſolemnitatis non vero ſi ſit imperfectum ratione voluntatis, quia tunc non deberetur, & idem voluit Bart. in l. ſi is qui teſtamento ff. de teſta. & in l. teſta. ff. de fid. lib. & in l. fideicommiſſa §. 1. ff. de legat. 3. quod procedit, & intelligitur, quando conſtaret de voluntate teſtatoris ſaltem per duos teſtes omni exceptione maiores cum Parocho, alias teſtamentum imperfectum eſt ratione voluntatis, ſed libertates à teſtatrice relictæ deberentur quia id de voluntate teſtatricis conſtabat per duos teſtes omni exceptione maiores, qui quamuis deponerent per verba narratiua libertatem inductam eſſe, probant, vt Bart. dicebat in l. Paulus ff. de fideicom. lib. & in l. ex hac ſcriptura ff. de donat. n. 8. & tradit Alex. in l. ex his verbis C. de teſtam. mil. num. 4. vbi Iaſ. col. 2. verſ. quinto limita.

RESOLVT. CCCLXXX.

An Tribunal Reuerendæ Fabricæ poſſit procedere ad executionem legatorum piorum, teſtamento reuocato?

1 *Hæreditate non adita, debentur legata pia.*
2 *Non poteſt agi fauore piæ cauſæ ex confeſſione facta in teſtamento reuocato.*
3 *Quando ſecundum teſtamentum eſt perfectum, & ſolemne, reuocatur primum in quo pia cauſa eſt inſtituta.*

PRopoſuit hanc quæſtionem Carrocc. in deciſ. 85. & reſoluit eam his verbis, Vidi dubitatum ab iſtis Commiſſariis Fabricæ Sancti Petri de Vrbe, an ex teſtamento ad pias cauſas reuocato per aliud teſtamentum debeantur, reuocatione non obſtante, relicta, & legata pia.

Et pro eis facit deciſio Guidon. Pap. 200. n. 5. vbi hoc videtur ſentire in terminis ea ratione quia legata
1 ad pias cauſas debentur etiam hæreditate non adita, quę eſt caput, & fundamentum teſtamenti, ex Bald. in l. 1. n. mihi. 52. C. de Sacro Sanctis Eccleſijs, vbi inquit eſſe deciſionem de iure ſingularem, & non procedere actionem, ſed Iudicis officium, & hanc dixit communem Franc. Curt. in l. 1. num. 66. ff. de legat. 1. Alexan. conſil. 220. lib. 2. & æquiorem ac in practica ſeruari Lapus Allegat. 20. Viuius in comm. opin. in verbo hærede non adeunte, Craſſ. §. legatum quæſt. 68. num. 4. verſ. contrarium in fine.

Cui rationi de facili videtur poſſe reſpōderi, & quod in contrarium ſit magis communis opinio de qua per Iaſ. in lege eam quam num. 19. C. de fideicommiſſ. Ripa. in l. 3. num. 28. de legat. 1. Niger ad l. 1. eod. tit. n. 132. vbi Aret. dicit veriorem, & magis communem, Vaſq. de ſucceſſ. progreſſ. §. 27. num. 24. & Crot. in d. l. 1. n. 55. de legat. 1.

Tamen quia hæc communis recipit aliquas limitationes de quibus per Iaſ. ad l. eam, crederem poſſe reſponderi plus eſſe, teſtamentum eſſe reuocatum, vbi conſtat de contraria expreſſa voluntate quam non eſſe aditam hæreditatem, qui defectus pendet ab hærede, non à teſtatore.

Vnde Bald. ad l. 1. n. 64. & iterum n. 66. C. de Sacroſ.
2 Eccleſ. dicit expreſsè teſtamentum piæ cauſæ poſſe reuocari etiam in reuocatione alio hærede non dato, & non poſſe fieri fundamentum vt poſſit fauore piæ cauſæ agi ex confeſſione facta in teſtamento reuocato.

Secundo confirmatur hæc opinio vt ſi in primo teſtamento ſit inſtituta pia cauſa, non reuocatur per ſecundum imperfectum, etiam quod in eo ſint inſtituti
3 filij, quorum ratione valet teſtamentum imperfectum, ita Iaſ. ad l. hac conſultiſſima §. ſi quis autem limitat. 4. C. de teſtament. dicens ſingulariter notandum, ergo ſi ſecundum teſtamentum erit ſolemne, & perfectum, reuocabitur primum vbi pia cauſa eſt inſtituta.

Tertio facit quando concurrunt ſimul duo teſtamenta, & dubitetur de prioritate, teſtamentum factum ad pias cauſas cenſetur poſterius, ne reuocetur, Roman. in Auth. ſimiliter ſpeciali 12. C. ad l. Falcid. Soccin. Regula 310. Barbac. in cap. relatum num. 18. de teſtament. Iaſ. in l. 1. col. 1. Ampliat. 4. ff. ſolut. matrimon. dicens ita conſuluiſſe Brixiæ pro Hoſpitali magno, & ita fuiſſe Iudicatum Deciſum dicens ſingulare in l. vltima, columna vltima C. de edicto Diui Adriani tollendo, Tiraquell. priuileg. 35. de priuil. piæ cauſ.

Quarto facit tex. in l. ſi quis C. de teſtament. vbi dicitur teſtamentum ſecundum reuocare primum etiam ſi in eo ſit inſtitutus Princeps ſupremus omnium priuilegiatiſſimus.

Extenditur hæc concluſio, vt procedat in ſimplici reuocatione, nullo in eo dato hærede, ex Baldo ſuperius allegato:

Extenditur ſecundo, vt in confeſſione facta in teſtamento ad pias cauſas reuocato non poſſit fieri fundamentum ad probandum debitum, ſed merum tantum adminiculum, ex iam dictis.

RESOLVT. CCCLXXXI.

Iudices Fabricæ Apoſtolicæ habentes iuriſdictionem in legatis pijs, an procedant quando legatum eſt factum coniunctæ perſonæ?

1 *Legatum pium eſt illud quod relinquitur amore Dei, vel pro anima, vel pauperibus.*
2 *Etiam ſi legatum dicatur fieri amore Dei, ſi re vera ſit diui-*

diuiti non erit legatum pium.
3 *Qui ſe fundat in paupertate, tenetur illam probare.*

FVit dubitatum, an Commiſſarij Reuerendæ Fabricæ Apoſtolicæ qui habent iuriſdictionem pro executione legatorum piorum, procedant quando legatũ eſt factum coniunctis perſonis: Et dicebatur, legatum prædictum nullo pacto dici potuiſſe pium, ſiquidem, vt tale dicatur ſecũdum Panor. in c. ad hæc. & c. de Xenodochiis de religioſ. domib. quem refert, & ſequitur Felyn. in c. de quarta in princ. de præſcrip. duo ſunt neceſſaria: Primo quod relinquatur loco pio: Secundo perſonis pauperibus; vnde cum in caſu de quo verba facimus potuerit eſſe quod ſint diuites, propterea non poſſunt dicti Iudices ſe intromittere: Item quia quamuis huiuſmodi legatum fieret coniunctis perſonis adhuc non dicetur pium cum non relinquatur pro anima teſtatoris, iuxta terminos Bar. in l. ſi Titius ff. de l. 2. li-
1 cet Doctores confundant, vel quod relinquatur amore Dei, vel pro anima, Bar. in l. 1. col. 7. C. de Sacr. Sanct. Eccl. Bal. conſ. 190. vol. 1. Alex. conſ. 16. n. 3. Alciat. reſponſ. 60. n. 5. & ſeq. & ſecundum Tiraquel. in tract. piæ cauſ. in 9. limit. omne quod relinquitur pro anima, ſeu amore Dei, dicitur legatum pium; Verum quidquid ſit ex ſupradictis in hac quæſtione in praxi tenendum eſt, tunc legatum dici pium, & conſequenter Commiſſarios Reuerendæ Fabricæ Apoſtolicæ habere iuriſdictionem pro illius executione, vbi eſſet factum perſonis pauperibus: ſecus ſi diuitibus, quia tunc cenſeri debet potius profanum quam pium, argumento eorum quæ dixit de Franch. deciſ. 109. imo ſecundum eundem in deciſ. 565. legatum etiam quod dicatur in eo fieri pro anima teſtatoris, vel amore Dei, non eſt pium ſi fiat diuiti, vel conſanguineo, vel cuiuis alteri, prout concludunt Bar. & Bellapertic. ille n. 11. iſte n. 39. in l. 1. C. de Sacr. S. Eccl. Angel. Alex. & reliqui communiter in l. Diuus ff. ad l. falcid. quod dicit eſſe notabile, & menti tenendum, Cotta in ſuis memoralib. in verb. legatum, Rubin. deciſ. 16. Koppen. dec. 17. Tiraquel. in tract. prædict. fol. 17. quod adeo verum eſt, quod Reuerenda Fabrica in caſu prædicto tenetur probare paupertatẽ. ex regul. quod quando paupertas eſt fundamentum intentionis alicuius, qui ſe fundat in ea, illam tenetur
3 probare, vt tradunt communiter Doctores in l. 1. C. qui admitti, gl. ſolemnis, & magiſtra in l. ſi vero §. qui pro rei qualitate ff. qui ſatiſdare cogantur, quam gl. non eſſe alibi, & eſſe meliorem de iure, referunt Angel. & Alex. ibi, & eamdem comprobant Anto. de Alexandro, & Iacobin. ibidem n. 7. & Sacr. conſ. Neapol. ſequutum fuiſſe in propria materia paupertatis, refert Affl. deciſ. 376. quem ad hanc materiam ſequitur, & refert de Franch. in citat. deciſ. 565. in fi. & ibi Addentes plures alios concordantes allegat Doct. Beniucaſ. in tract. de paupertat. quæſt. 6. per totam fol. 55.

RESOLVT. CCCLXXXII.

Nuptiæ cur non benedicantur?

1 *Secundæ Nuptiæ non benedicuntur.*
2 *Si fœmina ſecundo nubens, non dum obtinuit benedictionem, valet conſuetudo quod benedictionem accipiat.*

INhibetur ſecunda benedictio Nuptialis in c. vir autem de ſecund. Nupt. niſi vir aliam vxorem duxerit
1 virginem, etenim benedictio tunc iteretur vbi adeſt conſuetudo, & ſimul ſcientia Pontificis concurreret, iuxta gloſam notab. & receptam in illo c. vir autem, & Summam Coronam de Sacram. Matrim. n. 20. verſ. poſſet aliquis; illud autem quod D. Thomas videtur ſimpliciter affirmare in 4. ſenten. diſt. 42. q. 3. art. 2. ad ſecundum, vt poſſit iterari benedictio ſi fœmina non dũ
2 præfatam obtinuit benedictionem etiam ſi vir fuerit alias benedictus, interpretatur Nauar. in ſum. cap. 22. n. 83. intelligendum eſſe cum ſubeſt conſuetudo, & bona mihi videtur ratio quam tradit Nauar. adducto loco, quia dedeceret plurimum ſi benedictiones ſolemnes rerum, & perſonarum quales ſunt conſecratio Eccleſiæ, Altaris, Virginum, Ordinum, atque exorciſmus, Catechiſmus, aliævè ſimiles iterarentur, nam vilipenderentur.

Propterea Sacerdos benedictionem nuptiarum ſecundo celebrans, ab officio, beneficioque ſuſpenſus creditur à multis, per cap. 1. de ſecund. nupt. non quod latæ ſententiæ Canon ille ſit, ſed ſolum ferendæ, iuxta communem quam atteſtatur Diaz in praxi crim. Canõ c. 68. Iulius Clar. in §. fin. quæſt. 75. n. 2. & Couar. in Rub. de ſponſal. par. 2. cap. 8. §. 11.

RESOLVT. CCCLXXXIII.

An in alienatione rerum Eccleſiæ exigui valoris, requiratur aſſenſus Apoſtolicus, vel Epiſcopi? Et quæ citatio requiratur ad hoc, vt quis incurrat pœnas extrauag. ambitioſæ?

1 *Per extrauagantem Ambitioſæ, ſunt correctæ ſolemnitates, quæ de iure requirebantur in alienationibus.*
2 *Hodie ſunt probibitæ alienationes etiam in caſu licito, inconſulto Romano Pontifice.*
3 *Duo ſunt neceſſaria in alienatione rerum Eccleſiæ, videlicet cauſa, & ſolemnitas.*
4 *In alienatione rerum Eccleſiæ exigui valoris, non requiritur conſenſus Epiſcopi.*
5 *Terrulæ ſunt quæ nõ valent viginti ſolidis, & debet in hoc attendi conſuetudo.*
6 *Ad incurrendum cenſuras requiritur trina monitio.*

ARchipresbyter, & clerus Collegiatæ Eccleſiæ N. à tempore immemorabili conſueuerunt concedere, prout ad præſens etiam concedunt terrulas, vineolas, & domunculas non aſcendentes ad valorem viginti ducatorũ, ſub annuo perpetuo cenſu, caroleni vnius, quinque, & decem ad ſummum abſque conſenſu Reuerendiſſimi eorum Ordinarij.

Ad præſens ſupradicti Archipresbyter, & clerus præuia informatione fuerunt citati ad informandum à Reuerendiſſima Curia Epiſcopali ſuper conceſſione cuiuſdam cenſus, & ad dicendum cauſam quare non debeant declarari incurriſſe pænas, & cenſuras extrauagant. Ambitioſæ, aſſignando eis terminum peremptorium trium dierum cum comminatione, quod prædicto termino elapſo comparere debebant ad videndum ſe declarari incurriſſe pœnas ſupradictas, & ad vlteriora procedendum.

Pro parte dicti Cleri allegatur conſuetudo immemorabilis cenſuandi dictas terrulas, & alias res, vt ſupra parui valoris, & propterea non incurriſſe in pœnas prædictæ extraua. & in alias iure impoſitas, maximè quia extrauag. Ambitioſæ loquitur de aſſenſu Apoſtolico in rebus magni valoris, & non alias.

Quæritur enim de duobus: Primò, An prædicta Curia Epiſcopalis, poſſit procedere contra prædictum Clerũ ex quo non interuenit in cenſuationibus prædictis aſſenſus Reuerendiſſimi Epiſcopi.

Secundo, An prædicta Curia Epiſcopalis rectè proceſſit circa ordinationem ad citationem ad informandum, & ad dicendum cauſam quare non debent declarari, &c. & ad ſeſe videndum excommunicatos vnica citatione aſſignando eis terminum trium dierum, & non amplius, prout ex dicta citatione.

Quoad primum articulum res clarior redditur ex fundatiſſima iuris concluſione hodie per extrauag. ambitioſę de reb. Eccl. non alienandis omnino eſſe correctas,

1 ctas, & ſublatas ſolemnitates omnes quæ olim adhi-
beri neceſſe erat, ſcilicet, auctoritas Prælati, tracta-
tus, conſenſus Capituli, & ſubſcriptio ſingulorum ſal-
tem per Notarium, de quibus per Abb. in cap. 1. & cap.
tua de his quæ fiunt à Prælat. Syluest. & Summiſtæ in
verb. alienatio, Rebuff. in compend. alienat. rer. Eccleſ.
à num. 6. vſque ad 14. & num. 85. vſque ad 99. & num.
118. latiſſime per Redoa. in tract. de reb. Eccl. nõ alien.
à quæſt. 24. vſque ad q. 48. conſenſus patroni ſi Eccleſia
ſit patronata non eſt de neceſſitate, Abb. in cap. vnico
vt benef. Eccl. ſine diminut. confer. Dec. conſ. 174. Re-
doa. in d. tract. q. 31. licet contrarium teneat Rebuff. n.
90. quia vt ſupradixi ſolemnitates iſtæ hodie minime
2 ſunt neceſſariæ, cum hodie regulariter prohibeatur
omnis modus alienandi etiam in caſu licito, & ſeruatis
omnibus ſolemnitatibus prædictis in conſulto Roma-
no Pontifice: Et ideo Ego ipſe in prax. for. Eccl. cap. 1.
3 dixi reiectis ſolemnitatibus, quæ adhibebantur olim in
alienatione rei Eccleſiaſticæ, hodie in praxi duo eſſe
neceſſaria iuxta mentem præſat. extrauag. ambitioſæ
de reb. Eccl. non alien. Primo ſcilicet cauſa, Secundo
ſolemnitas, Couar. variar. reſolut. lib. 2. c. 17. num. 2.
Molin. de contract. diſp. 468. Sarmien. de redditib. Ec-
cleſ. p. 1. c. 2. Caualc. deciſ. 23. n. 31. & deciſ. 451. n. 33. p.
1. Reuſner. ſing. reſponſ. lib. 2. c. 1. & pluries fuiſſe deci-
ſum in Rot. Lucenſ. teſtatur Corna. dec. 74 & dec. 67. &
pluries etiam fuiſſe deciſum in Rot. Rom. refert Fari-
nac. deciſ. 206. & 596. Serap. deciſ. 508. cap. 1. de reb.
Eccl. non alien. in 6. clem. 1. eod. tit. gl. in c. in ſumma 12
q. 2. Abb. in c. 2. n. 8. de his quæ vi met. cau. in cap. 1. n.
17. de reſtit. in integr. & c. nulli n. 7. de reb. Eccl. non
alien. & in c. ad noſtram eod. tit in c. tua n. 8. de his quæ
fiunt à prelat. ſine conſen. cap. Soccin. in ſuis fallent.
reg. 110. in verb. Eccl. Dec. in Auth. qui rem n. 21. C. de
Sacr. Sanct. Eccl. & in conſ. 142. n. 4. Maſcard. de pro-
bat. concl. 75. & adeo hæc duo copulatiuè concurrere
debent, & non alia, vt dicta forma omiſſa, regulari-
ter non valeat alienatio Afflict. in dec. 107. & dec. 85.
de Franch. dec. 35. late per Sarmient Rot. Rom. Audi-
torem in tract. de reddit. Eccleſ. p. 1. c. 2. Menoch. in
tract. de reddit. Eccleſ. p. 1. c. 2. Menoch. in tract. de ar-
bitr. Iudic. caſu 172. n. 63: in addit. nouis vbi de deciſ. de
Franch. 35. meminit atq; idem ſcribit, & tenet in aliena-
tione rei minoris facta; Quare cum vt pluries ſupra
dixi, omnia requiſita in alienandis bonis Eccleſiæ ma-
gni valoris ad hæc duo tantummodo reducantur, ſe-
quitur neceſſario dicendum, conſenſum Epiſcopi non
requiri cum concernat ſolemnitates antiquas, & con-
ſequenter ſolemnitates ſublatas, & proinde alienatio
facta à dicto Rectore, & Clero omnino cenſenda erit
valida, & nullo modo ob carentiam aſſenſus Epiſcopi
incidiſſe in cenſuras extrauag. ambitioſæ; Tum quia
dictus aſſenſus non eſt neceſſarius, vt ſupra diximus,
tum etiam quia dicta extrauag. induxit cenſuras con-
tra alienantes bona Eccleſiæ maioris valoris inconſul-
to Romano Pontifice, & in alienatione terrularum, &
modici valoris remiſit ſe ad ius commune quod permi-
ſit dicta bona alienare nullo adhibito aſſenſu, nec
Apoſtolico, nec Epiſcopali, ſecundum Iſern. in c. 1. an
ille qui interfecit in fin. Capyc. in inueſtitur. feud. in
verb. feudorum alienationes limit. 5. late Camerar. in
c. Imperialem col. 3. verſ. 5. Guid. Pap. dec. 105. Couarr.
lib. 1. var. reſolut. c. 17. poſt Innoc. & reliquos in c. in vi-
ta de his quæ fiunt à prælat. & Zerul. in Praxi Epi-
ſcopal. in verb. alienatio per tex. in c. terrulas 12. q. 2.
vbi gl. in verb. exiguas dicit illas dici poſſe terrulas, &
5 vineolas quæ non valent vltra viginti ſolidos, vel quod
ſint nullius redditus, ſecundum gl. in c. vt ſuper §. ſeſſio-
ne, & ibi Imol. n. 9. de reb. Eccl. non alien. Abb. in c. 1. de
his quæ fiunt à prælat. quod confirmatur ex c. ſi quos
12. q. 2. verum quid & quanti valoris ſit ſolidus, vide
Couar. l. 1. c. 11. lib. 2. c. 3. variar. reſolut. & in tract. de
numiſm. §. 1. & 2. vbi declarat diſcrimen inter ſolidum,
& aureum, facit c. qui ſubdiaconum 17. q. 4. & c. con-
querente de offic. Ord. Redoan. in ſupracit. tract. de
reb. Eccl. non alien. q. 52. n. 77. vbi dicit hoc eſſe arbi-
trarium Iudici, Staffil. de liter. gratiæ fol. 352. n. 1. & 2.
vbi dicit quod d. c. terrulas extenditur ad valorem
centum aureorum, aut ad annuum cẽſum quinque du-
catorum, & ita vidiſſe practicatum refert Zerula in
loco citato in Curia Archiepiſc. Salernitana tempore
Marci Antonij Marſilij Columnæ Archiepiſcopi viri
doctiſſimi, tamen gloſ. ſiue apoſtilla gloſ. d. cap. n. 5. ex
Hoſtienſ. dicit hoc debere attendi iuxta conſuetudinẽ
terræ, facultates Eccleſiæ, & rei vendire, ſeu locatæ
quantitatem Hoſtienſ. in ſum. in tit. de his quæ fiunt à
prælat. §. vltim. in princ.

Supradictis accedat quod cum conſtitutio, ſiue ex-
trauag. ſint ſtricti iuris, cap. perpetuum de fide inſtrum.
l. 1. §. is qui nauem ff. de exercitator. action. & ibi latè
Bart. Bald. conſ. 93. vol. 1. & in l. vt reſponſum C. de
tranſact. propterea ſtrictè eſt intelligenda, ſiue inter-
pretanda, arg. tex. in l. quidquid aſtringendæ ff. de
verb. oblig. vnde cum extrauag. ſanciuerit pœnas, &
cenſuras contra alienantes res Eccleſiæ maioris valo-
ris inconſulto Romano Pontifice, ſequitur quod intel-
ligi debet in caſu de quo loquitur, & ideo minime de-
bet extendi ad bona quorum alienatio de iure com-
muni permittitur nullo adhibito aſſenſu, vt ſunt iſtæ
quæ dicuntur parui valoris ad tex. in Auth. ſi quas
ruinas C. de Sac. Sanct. Eccl. & in cap. ad aures de reb.
Eccl. non alien. & latiſſime Anna in conſ. 48. vol. 1. &
hæc quoad primum articulum currenti calamo.

Quoad ſecundum Articulum videtur Vicarium nul-
liter proceſſiſſe circa ordinem, tum quia citatio fuit
vnica contra diſpoſitionem textus in c. ſtatuimus, & c.
6 conſtitutionem de ſententia excommunicationis in 6.
& de iure clarum eſt citationem trinam requiri ad in-
currendum pœnas, & cenſuras, ſecundum Ancharanũ
in c. 1. ne Clerici, vel Monaci, Cæpolla conſ. 11. Clarus
§. fi. q. 36. per gloſam in Clem. prima de vita, & hone-
ſtate Clericorum, & iuxta hanc opinionem Iudicauit
Rota Romana ſecundum Mohedanum in dec. 3. de do-
lo, & contumacia, niſi eſſet citatio facta in Synodo,
quæ habet vim trinæ citationis ſecundum Genuenſem
in ſua praxi c. 35. Redditur pariter nulla ex eo quod
minime fuit ſeruatus ordo dierum, iuxta gloſam in
citato capitulo conſtitutionem, & tandem cum non
appareat de citatione perſonali, vbi eſt neceſſaria de
iure, vt quis excommunicari valeat, iuxta deciſiones
Rotę ſecunda de Reſcriptis in Nouis, deciſ. prima de
ferijs in Nouis, deciſ. 314. de appellationibus in Anti-
quis, Tiraquellus de vtroq; retractu tit. 1. §. 8. gloſa ſe-
cunda poſt Innocentium in c. ſi aduerſarius n. 3. de eo
qui mittitur in poſſeſſionem, & Oliua in Ritu Archie-
piſcopali Neapolit. decimo ſeptimo, & citationem ad
prædictum effectum non poſſe fieri per edictum, teſta-
tur eadem Rota in deciſ. 1. de ferijs.

RESOLVT. CCCLXXXIV.

Extraneus, an contra vxorem de præſumptione
l. Quintus Mutius ff. de donat. inter virum,
& vxorem opponat?

1 *Vxor præſumitur acquiſiuiſſe de bonis viri.*
2 *Vxor præſumitur acquiſiuiſſe de bonis viri, quando con-
trouerſia eſt inter vxorem, & virum, vel eius hæredes,
ſecus vero quando inter vxorem, & extraneum.*

1 NOn me latet te ſcire, l. Quintus Mutius ff. de do-
nat. inter virum, & vxorem diſponere quod
quidquid mulier quærit, præſumitur acquiſiuiſſe de bo-
nis viri, & eam exornat Alphanus collect. 560. & Anto.
Gabriel.

Digitized by Google

Gabriel. in lib. 1. tit. de præſumpt. concluſ. decima quinta.

Sed quid iuris ſit quando per tertium, ſeu extraneũ ſit contra vxorem oppoſitio, bona pœnes eam exiſtentia, ex pecunijs, viri empta præſumi; In iſta quæſt. Dec. conſ. 237. incipient. in caſu præſenti agam brenibus in fine, reſidet contra Bald. in l. ſi vxorem tuam n. 8. C. de cond. infert. & Alexand. in l. iure familiaritatis num. 5. de acquir. poſſeſſ. dicit poſſe etiam de tali præſumptione ab extraneo opponi, cuius ſententiæ fuit etiam Alciatus de præſumptionib. reg. 3. præſumpt. 26. n. 7. ac Arelatan. ibi in addit. litteris C. & D. ac Do. Anchar. q. 8. in 1. par. qui hanc dicit veriorem, & æquiorem, ex generalitate d. text. in l. Quintus.

Contrarium tamen eſt dicendum, & ſic dictæ l. pre-
2 ſumptionem, quod per vxorem acquiſita de bonis mariti cenſeantur, procedere duntaxat quando controuerſia eſt inter vxorem, & virum, vel eius hæredes, & ſucceſſores, non autem quando inter vxorem, & extraneum, poſt præfatos tenuit Alexander in conſil. 101. incipient. ſub dubio quætitur n. 3. vbi dicit hoc etiam tutiſſimum fundamentum lib. 7. Neuiz. in Sylua lib. 4. n. 23. 11. limitatione, Ioan. Lup. in repetitione rubr. de donat. inter virum, & vxorem in §. operatur alium, & quartum effectum 111. limitatione num. 20. in fine, Port. Imolen. in lib. 1. concluſio. 141. limitatione, Thob. Non. conſ. 66. num. 4. hancq; veriſſimam, ex pluribus reprobato expreſſe Dec. in dicto conſil. 237. oſtendit Dom. Hippolyt. Riminald. in §. 1. num. 137 & ſeq. inſtitut. per quas perſonas nobis acquiritur.

Ad vnum tamen in materia hic animaduerte in quo multos errare proſpexi, quod ſi ſcilicet hæredes, & ſucceſſores prædicti ipſius mariti agendo contra bona præfata vxoris ex iam dicta præſumptione ſuccumberent, tunc nulla aduerſus bona eius competit actio, ſed tantum contra pretium quod viri præſumitur, Bonerius ſing. verbo præſumptio 37 Bertrand. conſ. 198. verſus finem lib. 3. Pariſ. conſ. 80. col. 2. vol. 1. Gabriel, eod. loco cit. num. 14.

RESOLVT. CCCLXXXV.

Canonicus excommunicatus ob non ſolutionem penſionis intra terminum propter eius paupertatem, an ſi poſtea abſoluatur recuperet diſtributiones quotidianas?

1 *Excommunicatus de iure priuatur fructibus beneficiorum.*
2 *Reſidenti debentur diſtributiones quæ dari ſolent ob reſidentiam.*
5 *Expulſus à Capitulo, ſi ſolitus erat inſeruire Eccleſiæ, debet percipere diſtributiones.*
4 *Quando in ſententia condemnatoria continetur priuatio ſeu ſubtractio fructuum, tunc condemnato non debentur diſtributiones.*
5 *Degradato actualiter non debentur fructus beneficij.*

FVit dubitatum, an Canonicus excommunicatus ob non ſolutionem penſionis intra terminum ſtatutũ ad ſolnendam penſionem, & hoc propter eius paupertatem cum non haberet facultatem ſolnendi, & conſequenter carebat culpa, ſi poſtea abſoluatur recuperet diſtributiones quotidianas, quas interim pendente excommunicatione non percepit; & dicebatur excom-
1 municatum de iure priuari fructibus beneficiorum tantum, ſecundum gl. in c. paſtoralis §. verum de appell. licet in ſubſidium fruatur illis, quando aliunde viuere nequit, & alias fame periturus eſſet, & Card. ad clem. vt hi qui de ætat. & qualit. Præpoſit. ad c. præter hæc n. 9. 32. diſtinct. atque alij relati per Franc. Marc. dec. 881. par. 2. & Surd. tract. de alimen. tit. 1. q. 82. concludit affirmatiuè, etiam ſi ex propria culpa in excommunicationem incidiſſet, intellige ſi ſit in extrema neceſſitate inſtar ſuſpenſi, vel etiam depoſiti, ne cogatur in Cleri vilipendium, & opprobrium mendicare, & quia ſemper haberi debet ratio ne egeat, l. inter eos ad fin. ff. de re iud. & argum. l. ſtipendia C. de execut. rei iud. idem Franc. Marc. quoad ſuſpenſos, vel depoſitos dec. 882. p. 2. F. Eman. Rodriq. in quæſtion. regul. tom. 1. q. 23. art. 4. vbi refert duas ſpecies degradationis, ſcilicet verbalem, & realem, ſeu actualem, vt in Pontificali Roman. ſol. 188 & 190. Nec obſtat præſumptus cõtemptus clauium, qui eum tali ſubſidio indignum reddit, gl. vlt. ad d. §. verum poſtea quam non curat pœnitere, cum poſſit, nec abſolutionem petere, quoniam hæc obiectio procedit in contumace per annum pro crimine, & in excommunicatione inſordeſcẽte vltra tempus ad redeundum ad gremium S. Matris Eccleſiæ, à quo remotus fuerat, vel militat in anathematizato, vel aliter de hæreſi ſuſpecto, c. cum contumacia de hæret. in ſextò, & Franc. Marc. dec. 881. n. 13. Fely. in c. Apoſtolicæ ſol. 5. de except. & Couar. var. reſol. lib. 3. c. 13. quin amplius beneficiati familiam poſt eius depoſitionem, ſuſpenſionem, & excommunicationem de beneficij fructibus alendam eſſe, ſcribit gloſ. ad c. ſtudeat diſt. 50. & Archid. in c. pen. de cler. non reſid.

Cæterũ contrarium reſolui ex deciſ. Rot. in vna Auguſtana Canonicatus 7. Febr. 1601. coram Cuccino, cuius tenor eſt: Domini reſoluerunt dandum eſſe D. Georgio mandatum de manutenendo etiam reſpectu diſtributionum quotidianarum à die incarcerationis, quia eius quaſi poſſeſſio probatur concludenter ex depoſitione tertij teſtis, & aliorum qui deponunt de turbatione Capituli in perceptione, & adminiculantur alij teſtes qui deponunt de reſidentia D. Georgij, qua
2 ſtante multum veriſimile eſt, quod percepit diſtributiones, quæ dantur propter reſidentiam, & ideo cum fuerit expulſus facto Capituli, ei debentur diſtributiones quotidianæ, Prob. ad Monac. c. 1. num. 22. de cler. non reſid. & in c. 1. num. 22. de præben. Fely. in c. cum omnes num. 22. in fin. de Conſtitu. & cap. Apoſtolicæ n. 12. de except. Couar. var. reſol. lib. 3. c. 12. num. 8. verſ. 6. & 10. Calder. conſ. 17. de præb. Puteus dec. 383. lib. 1.

Non obſtat, quoad ad iſtius effectum ſit neceſſe probare, Georgium fuiſſe ſolitum ſeruire Eccleſiæ, Couar. d. verſ. 6. Fely. d. c. Apoſtolicæ num. 12. quia per teſtes probatur, quod quando erat præſens ſolebat inſeruire, & ideo iſta expulſio non debeat ſuffragari Capitulo contra Georgiũ, qui ceſſante expulſione poterat inſer-
3 uiendo lucrari diſtributiones; & multum veriſimile eſt, quod inſeruiſſet, niſi fuiſſet incarceratus, & expulſus, quia quando erat præſens ſolebat inſeruire. Mouit etiam Dominos, quod teſtes probant Georgium fuiſſe ſolitum reſidere per certum temporis ſpatium non excludendo reliquum tempus, & non probatur quod Capitulum præſtet maius ſeruitium; imò potius probatur contrarium, & ideo lis verſatur ſolum inter Capitulum, & Georgium, ex hoc facto Capitulum non debet reportare lucrum, requirendo à D. Georgio ſeruitium; quod ab eo non præſtatur, toto tit. quod quiſque iuris.

Non obſtat, quod erat neceſſaria proteſtatio ad effectum conſequendi diſtributiones quotidianas, quæ ſic non interuenit, quia non eſt neceſſaria pro diſtributionibus perceptis à Capitulo, Put. dec. 383. lib. 1. & fuit reſolutum coram Illuſtriſſimo Blanchetto in vna Fanenſ. diſtributionis 16. Ianuarij 1577. & coram R. P. D. Mellino in vna Maceraten. Canonicatus 2. Martij 1594. & in cauſa Firmana diſtributionum 26. Ianuar. 1598.

4 Supradicta limitari poſſunt duobus modis. Primo, quando in ſententia contineretur expreſſè ſubtractio bonorum Eccleſiæ, ſicuti dicitur de relegato, l. deportato-

tatorum C. de pœnis, Franc. Marc. dec. 881. num. 2.

Limitatur ſecundo, quando actu, ſeu realiter quis
5 eſt depoſitus, vel degradatus, nam non debentur ei fructus beneficii, cum deſinat eſſe ſub protectione Eccleſiæ à qua eſt depoſitus, & cauſa redierit ad non cauſam, c. degradatio de pœnis, Gemin. ad cap. ſtudeat 50. diſt. & Couar. d. c. 13.

RESOLVT. CCCLXXXVI.

Facultas teſtandi conceſſa clericis, an expiret morte Papæ concedentis?

1 *Facultas teſtandi à Papa conceſſa alicui Prælato non expirat morte Papæ, etiam re integra.*

3 *Vigore facultatis teſtandi, Epiſcopus poteſt facere primum teſtamentum, & poſtea illud reuocare, & facere ſecundum.*

HAbetur ex Couarru. in c. cum ex officijs num. 8. de teſtament. & ex Granutio theoremate 13. poſt Soccin. Iunior. conſ. 89. lib. 1. quod licentia teſtandi à Papa Prælatis conceſſa, morte Pontificis re integra expirat, ea ratione, quia hic actus odioſus eſt, & ideo morte ipſius authoris extinguitur.

Ipſe vero contrarium verius eſſe cenſeo ex eo, quia
1 talis facultatis conceſſio eſt gratia, cum de iure Prælati de acquiſitis ab Eccleſia regulariter teſtari nequeant, vt latè demonſtrat D. Mandoſ. in pract. de Signatu. grat. tit. de licentia teſtan. vnde ſequitur quod gratia etiam re integra morte concedentis non expirat, etiam ſi ſolo verbo facta eſt, ac deſuper nulla confecta ſit ſcriptura, Gabriel. de præben. concluſ. 1. preſertim num. 1. & 2. cui addo Natt. in loco infra citando n. 5. & in terminis quod huiuſmodi facultas teſtandi duret etiam poſt mortem Pontificis concedentis, reprobatis expreſsè Socc. Iun. & Couar. vbi ſupra, firmat Franc. Sarmien. de redit. Eccleſ. par. 4. verſ. 2. cauendum eſt, prædictorumq; fundamentis reſpondet, & pro hac parte ſe ſubſcripſere Burſat. & Natt. qui in eademmet cauſa conſuluerunt, ille conſ. 29. lib. 1. hic autem in conſil. 647. lib. 4. quam opinionem inuenio fuiſſe per Rot. approbatam de anno 1578. die 24. Ianuarij in vna Picentina facultatis teſtandi coram R. P. D. de Rubeis incipien. in quadam cauſa Picentina verſus fi. ibi quantum verò attinet ad ſecundam principalem difficultatem.

In qua etiam Rotali deciſione fuſiſſimè, ſed tamen moderna methodo iuribus, ſcilicet rationibus, & authoritatibus reprobatur aliud dictum eiuſdem Couarr. vbi ſupra volentis quod facultas teſtandi reſtringi deberet ad primum duntaxat teſtamentum iuxta conſ. Dec. 512. & Socc. Iun. eod. conſ. 89. vol. 1. pro quo ſunt, & Tiraq. in l. boues §. hoc ſermone n. 128. de verb. ſignif. Burſ. conſ. 30. num. 56. Rodoan. de ſpol. Eccleſiaſt.
2 q. 7. num. 18. quibus addo Gabriel. idem firmantem de legib. concluſ. 2. num. 18. nam concluditur prædictis omnibus reprobatis quod Epiſcopus vigore facultatis teſtandi poteſt primum teſtamentum reuocare, & facere ſecundum, dummodo aliæ ſolemnitates requiſitæ interueniant, vt ibi ampliſſimè.

Vnam in materia non omitto tangere quæſtionem, num ſcilicet teſtamentum iam factum ex ſuperuenienti facultate teſtandi conualidetur, in qua Mandoſ. vbi dixi verſic. fin. reſidet cum affirmatiua iuribus ibidem videndis.

RESOLVT. CCCLXXXVII.

Bona Clericorum decedentium abſque conſanguineis ad quos perueniant?

1 *In bonis clerici decedentis ſine conſanguineis ſuccedit Eccleſia, ſeu Epiſcopus.*

2 *Epiſcopus habet Fiſcum.*

3 *Clerico beneficiato ſuccedit Eccleſia, ſeu Altare, vbi eſt beneficium.*

4 *Bona emphyteutica clerici applicantur dominis directis, quando non extant hæredes.*

1 IN bonis clerici decedentis nullis relictis conſanguineis qui ſuccedere poſſint, non ſuccedit Fiſcus ſæcularis, ſed Eccleſia, ſeu Epiſcopus, Rot. dec. 7. in tit. de teſtam. in antiq. Vbald. de ſucceſſ. ab inteſt. in 5. & vlt. par. in fin. Peregr. in tract. de iur fiſ. lib. 4. tit. 3. num. 10. quod procedit etiam in bonis clerici delinquentis quibus ſuccedit etiam Fiſcus Epiſcopi, & non Dominus temporalis, Fely. in c. irrefragabilis §. cæterum n. 10. de off. Ord. & in c. excommunicatus, il primo, in princ. verſ. ſi verò de hæret. & ibi etiam Ioa. de Anan. & Marian. Socc. in princ. gloſ. in c. quia diuerſitatem de conceſſ. præb. & ex Bal. in l. ſiue pars ff. de dilationibus, habetur quod Epiſcopus eſt de maioribus magiſtratibus, habens merum, & mixtum imperium, vnde dicitur Præſes ſuæ Ciuitatis, & Diœceſis, Guliel. de Pern. Sicul. conſ. 5. in fin. Alexand. & cæteri omnes in rub. ff. de iuriſd. omn. iud. & in ſupradictis bonis ſuccedit Fiſcus Epiſcopi, non Papæ, Abb. in c. ſar cto num. 12. de ſuc-
2 ceſſ. ab inteſt. quia Epiſcopus habet Fiſcum, gl. in c. quia diuerſitatem de conceſſ. præb. Cardin. in clem. 2. §. 1. de hæret. qui dicit prædictam gloſam eſſe ſingularem, Anan. & Felyn. in c. excommunicatus, il primo, eod. tit. cum multis alijs quos latè congerit Couar. lib. 2. var. reſol. c. 9. num. 11. & Berret. conſ. 34. & 5. per tot. & Peregrin. in prædicto tract. de iur. fiſ. lib. 1. tit. 2. num. 106. vbi ex hoc infert quod Epiſcopus poteſt pro delicto imponere pœnam pecuniariam applicandam ſuæ Cameræ, & Fiſco, Hoſtien. Ioa. And. Abb. Felyn. & alij in c. irrefragabilis §. cæterum de off. Ordin. gl. & Abb. in c. licet de pœnis, Hoſt. Butr. Card. & Ioa. de Anan. in c. ad aures de ſimon. qui Epiſcopus tunc non poterit bona ſuo Fiſco applicata conuertere in proprios vſus, ſed illa applicare in operibus pijs, vel Eccleſiæ, Abb. in c. 2. de ſucceſſ. ab inteſt. & in c. excommunicatus de hæret. Peregr. in d. tract. de iur. fiſ. lib. 4. tit. 3. num. 10. verſ. autem non habet. Limitantur tamen ſupradicta tribus modis.

Primò, vbi clericus eſſet beneficiatus, quia in ipſius
3 bonis de iure communi ſuccedit Eccleſia, ſiue Altare, cuius eſt beneficiatus, excluſo Fiſco, Eccleſia, & Epiſcopi, d. c. excommunicatus §. damnatis de hæret. Peregr. præcitat. num. 10. Bal. & Paul. de Caſtr. in l. ſi quis preſbyter C. de Epiſc. & Cler. Abb. in c. 1. de ſucceſſ. ab inteſt. Couar. lib. 2. variar. reſol. cap. 9. num. 11.

Limitatur ſecundo, vbi bona eſſent feudalia, ſeu em-
4 phyteutica, quia tunc non applicabuntur Fiſco, Eccleſiæ, ſed Dominis directis ipſorum bonorum, Burſat. conſ. 43. num. 37. & 39. lib. 1. vbi allegat Diaz. in epitom. par. 2. c. 7. num. 5. car. 135. Alphon. Aluar. in Theſaur. Chriſtian. Relig. c. 52. de hæret. num. 13. Couar. d. c. 9. n. 11. Bero. conſ. 214. n. 76. vol. 1. Boſſ. in tract. crim. in tit. de bonor. publ. num. 18. & 53. & ſeq.

Limita tertiò, in bonis clerici hæretici pertinacis, quæ ex Conſtitutionibus Clementis Papæ IV. & Innocent. IV. debent tripartiri, quarum partium vna applicatur communi Ciuitatis, in qua hæreticus damnatur; Secunda Officialibus exequentibus contra hæreticos; Et tertia Officio Sanctiſſimæ Inquiſitionis, ita referendo prædictas Pontificales Conſtitutiones, & multos Doctores allegando concludit Burſat. conſ. 43. n. 42. lib. 1. & num. 44. & 45. aſſerens, quod non tripartiuntur, ſed tantum bipartiuntur, & ipſarum vna applicatur, Fiſco Cameræ Apoſtolicæ, & alia Officio Inquiſitionis, ſed in iſto Regno omnia bona Hæreticorum tam ſæcularium, quam clericorum applicantur Fiſco Officij ipſius Inquiſitionis, & de hoc latè ſcribit Param. de orig.

orig. Sanctiſſimæ Inquiſitionis cap. 72. lib.1. & cap.3. tit.2.lib.2.num.13.& ſeq.

Et quando applicantur Fiſco Eccleſiæ, intelligas vt applicentur Fiſco loci in quo bona reperiuntur, Burſ.d. conſ. 43.n.38. lib.1. licet aliqui relati per Caualc. deciſ.15.num.3.lib.2.& Perege. in tract.de iure Fiſc.lib.1. tit.2.num.104.fecerint diſtinctionem inter bona mobilia,& ſtabilia, videlicet, bona mobilia applicentur Fiſco Eccleſiæ, & bona ſtabilia Fiſco Principis ſæcularis.

RESOLVT. CCCLXXXVIII.

Sub Statuto Curiæ Archiepiſcopalis prohibente armorum aſportationem, an comprehendantur arma non apta ad nocendum?

1 *Arbitrio Iudicis remittitur quæ ſint arma apta ad nocendum.*

2 *Qui offendit cum dentibus, vel ferramentis artis, non dicitur offendere cum armis.*

1 COnſultus de hac quæſtione, reſpondi quod licet arbitrio Iudicis relinquatur, quæ veniant appellatione armorum, Menoch.de arb.iud.caſ.394.num.77. & Corn.in conſ.199.vol.4.& quãdoq; appellatione armorum veniant etiam fuſtes,& lapides, intellige tamen hoc verum eſſe poſt percuſſionem, cum ante percuſſionem non dicantur arma, Marſil. in pract. crimin. in §. pro complemento n. 10. & quæ veniant appellatione armorum, videndus eſt Alciat. in l.armorum ff.de verb. ſignif.& Corſet.in repertor.Abb. in verb.armorum, vbi latè, & ſi quis offenderit cum dentibus, vel cum ferra-
2 mentis aptis ad artes non dicatur offendere cum armis, Afflict.in Conſt.de percuſſ. illic.num.5.lib.1.

RESOLVT. CCCLXXXIX.

An Monachi fugitiui bona, qui ſub habitu clericali multa quæſiuit, ſint ſubiecta ſpolijs Reu. Cameræ Apoſtolicæ?

1 *Monachus fugitiuus acquirit Monaſterio.*

2 *Fugitiuus dicitur qui manet extra Monaſterium, vt ſe cælet.*

3 *Seruus poteſt proclamare libertatem poſt decem annos quibus ſe manutenuit in libertate, ſecus in Monacho.*

4 *Monachus qui alteri ſtipulatur non acquirit ſibi, nec Monaſterio.*

CVm occurriſſet huiuſmodi caſus, fui interrogatus quid ſentirem, & reſpondi negatiuè ex eo quod
1 omnia per iſtũ quomodolibet quæſita, ſuo Monaſterio acquiruntur, etiam ſi ſit in partibus remotiſſimis, cap. quanto de offic.Ord.c.Abbates 18.q.2. l.Deo nobis §. hoc etiam C.de Epiſcop.& Cler. quæ iura ita intellexerunt gl. in d.c.Abbates, Innoc.Hoſt.num.2.Ioan.Andr. n.2. Anchar. in fin.Card.& Ant.But.num.6.Boich.n.1. Abb.num.3.Anan.num.8.cap.fi.de regular. & communiter ſupra relati Scribentes d. c.quanto Innoc. n.3. c. cum olim de priuileg. vbi Scribent.Card.in c.quod à te col. 2.verſ.ſecundo caſu, ibi illicitè de cler.coniug. Hoſtienſ.in Summa tit.de Apoſtat.§.qualiter in fi.verſ.ſed cui acquirit, Goffred.in Summa eod.tit.§.quod de Monacho, Ioa.Friburg. in Summa Confeſſar. eo. tit. q.13. Syluеſ.verſ.religio 4.n.10.col.2.Nicol.abVbal.tract.de ſucceſſ. ab inteſt. cleric.regul.n.12.verſ. circa primum caſum, Nau.in tract. de regul.commen.1. n. 33. Bal. in l.fugitiuus n.1. de ſolut. Gregor. Lop. in l.31.tit.7.partit.1.Roman. in l. fi.à furioſo §. ſi ſeruus ff. ſi cert. pet.
2 Fugitiuus autem is dicitur qui manſit extra Monaſterium vt ſe cælet Abbati, etiam ſi poſtea pœnitentia ductus redeat ad Monaſterium, prout voluerunt Hoſtienſ. n.2. & Io. And.in c.fi. de regul.num.7.vbi Anchar.n.4. Ant.But.num.5.& Abb.num.2.quia addit, quod eo ipſo quod Monachus non eſt in obedientia dicitur Apoſtata, ex Innoc. in c. fi. de renunciatione,& Archid. idem voluit in c.longinquitatem 12.q.2.num.2.

Hunc autem fugitiuum poterit Abbas cum bonis omnib.reuocare, ita docuerũt expreſsè ſup.citati DD. tam in c.fi.quam in c.quanto,& in ſpecie Archid.in c.ſi cuſtos n.7.27.q.1. quæ intelligẽda ſunt locum habere, etiam ſi diu ſteterit extra Monaſterium, & ſit in poſſeſſione libertatis, c.Abbates 18.q.2.ex quo id docuerunt Inn.Hoſt.Anan.& alij in d.c.fi.nam eſt diuerſa ratio in
3 Monacho quam in ſeruo in libertatem proclamante, quando diu ſtetit, vt per text. in l.poſſidere §.ſi ſeruus, de acquiren. poſſeſ.quod tempus intelligitur decẽ annorum, argum. text.in l.ſi cum §. Ariſtoff. qui & à quibus, voluit Archid. in d.c. longinquitatem 12. q.2. alia etiam eſt ratio ſecundum Hoſtienſ. ibi, quia Monachus nullo tempore excitauit, & quod de reuocatione diximus, intelligitur ſi de Monachatu conſtat, tunc enim poteſtas reuocandi competit, prout intelligunt Hoſtienſ.Ioa.And.& alij loc.cit.c.fi.de regular. Item quoad acquiſitionem intellige ſiue ſtipuletur ſibi, vel Monaſterio ſuo, vel imperſonaliter, voluit poſt alios
4 Boich.in c.cum olim, el ſecondo, de priuil. num.4. ſecus verò ſi alteri ſtipulatur, quia tunc nec illi, nec Monaſterio acquirit, ſecundum Innoc. & Hoſt. n.13. verb. iam promotus, Boich. & cæteri inibi, quod quidem ex ratione, quam ipſi afferunt, quod .ſ. non acquirat quod non vult, mihi rectum non videtur, ſi quidem Monachus non habet velle, nec nolle.

Item, & ſecundo intellige hoc dictum de acquiſitione procedere, quando Abbas Monachum perſequitur, ſecus ſi habuit pro derelicto, ſicut dicimus in ſeruo fugitiuo, in cuius perſecutione deſiſtimus, ſtatim amittimus poſſeſſionem, prout voluit Innoc. in c. de ſeruorum de ſeruis nõ ordinandis, cuius dictum notabiliſſimum dicit Bald.in l.ex liberis num.2. de acquiren.poſſeſſ. & Adden.Ioa.And.in cap. fi.de regul.quod videntur voluiſſe communiter ibi Canoniſtæ,& Card.in cap. quod à te verſ.ſecũdo caſu circa princ.de cler.coniug. tamen & ſi Abbas non perſequatur Monachum, non ob id Monachus immunis erit à peccato, & obligatione redeundi ad Monaſterium.

Tertio quoque intellige etiam ſi Abbas fuerit negligens id eo reuocando, iuxta diſpoſitum in cap. fin. de regularib. & eo caſu acquirit, prout voluit Anchar. in cap. vnico de inſan. expoſit.num.17. & hæc per Carol. Tap.in verb.ſua cap.7.ſuper repetit.auth.ingreſſi C.de de ſacroſ. eccleſ.

RESOLVT. CCCXC.

De habitu clerici coniugat i.

1 *Veſtes clericales intelligũtur ſecundum morem Religionis.*

2 *Remittitur arbitrio Epiſcopi quænam ſint veſtes clericales.*

EX diſpoſitione text.in c.vnico de cler.coniuga.Clerici coniugati gaudent priuilegio fori, ſi cum vnicis, & virginibus contraxerint, & habitum clericalem deſerant, quare fuit dubitatum de veſtibus ipſorum, ad quam quæſtionem dicebam quod circa veſtes tam clericorum coniugatorum, quam etiam non coniugatorum, nullus à iure determinatus eſt habitus, ſed in tali-
1 bus veſtibus, Regionis eſt attendenda conſuetudo, gl. DD. & Innoc. in cap. pen. de vit. & honeſt.cler.gl.ſingul. in clem. 1. in fi. de elect. vbi Abb. Sicul. & voluit Cardinal.in clementin.fin.de vit.& honeſt.cler.Abb.in cap.pen. eod. tit. vbi etiam Bened. Capra, & voluit Alex.in conſ.8.vol.1.in conſ.149.in cauſa inquiſitionis volum.

volum.6.Capell.Tholoſſ.in dec.227.& in dec.252. Di-
dac.Couar.pract.quæſt.c.31.verſ.4.illud,Io.Bern. Diaz
in pract.crim.canon.c.69. per tot. Marc. Ant. Cuccus
Inſtit.canonic.lib.2.tit.2.col.2.verſ.curare Concil.Ma-
tiſconen. primum c. 3. arbitrio Epiſcopi veſtes remit-
tuntur, vt decretum eſt in Concil. Trid. ſeſſ.14. de ref.
c.6. quia verò,dum tamen conſuetudo ſimilis congrua
ſit honeſtati clericorum perſonis.

RESOLVT. CCCXCI.

An clericus coniugatus Sindicus, ſeu Ærarius alicuius Baronis, ſi in reddendis rationibus remanet debitor, poſſit ab Officiali eiuſdem Baronis puniri?

1 *Clerici coniugati gaudent priuilegio clericati, ſi duxerunt vnicam, & virginem, deferant habitum, & Eccleſiæ inſeruiant.*
2 *Clerici coniugati non gaudent priuilegio fori in ciuilibus.*
3 *Clericus coniugatus in Regno tenetur ſoluere collectas.*

COnſultus de hac opinione,dicebam quod licet cle-
rici coniugati cum vnica,& virgine, clericali pri-
uilegio gaudere debent, dum tamen habitum clerica-
lem,& tonſuram deferant, Lapus alleg.40. Guid. Pap.
dec.63.Carauit.in Rit.66.per tot.cap.1.de cler.coniug.
in 6.Spec.in tit.de cler.coniug.in princ.Tapp.in Conſt.
Regni in tit.66. in tit. de Epiſc. & Cleric. fol. 26. lib. 1.
1 Couar. pract. quæſt. cap.31. nu.6. Clar. in §.fi.q.36. &
Conc. Trid. confirmat Conſtitutionem Bonifacij IX.
in d.c.1.de cler.coniuga.in 6. vt habetur in 23. ſeſſ. c.6.
de reform. vbi vltra habitum, & tonſuram decernit,
quod inſeruiant alicui Eccleſiæ de mandato Epiſcopi
non obſtante quauis etiam immemorabili conſuetu-
dine, aut priuilegio.

Nihilominus his minime ſuffragantibus contrarium
reſoluendum cenſui ex eo, quod in ciuilibus clericus
2 coniugatus non gaudet priuilegio fori,& ſic coram Iu-
dice ſæculari eſt conueniendus,per doctrinam Io. And.
Anchar.& Domin.in cap.1. de cler. coniug. Cardin. &
Imol.in cap.pen.de cler.coniug.Cou. in lib.pract. q.1.in
verſ.1. igitur conſtitut. ſub n.6. c. 31. pro cuius ſenten-
tiæ probatione eſt videndus Gigas in addit.ad Dec. in
cap.Eccleſia S.Mariæ de conſtit.num.25.Pacian. lib.2.
c.20.de probat. num.40. cum ſeqq. vbi præter caſus in
quibus clerici coniugati retinent priuilegium fori, In
reliquis reputantur laici, Germon. in tract. de ſacror.
immunit.nu.66.cap.15.lib.3.Decia.in tract.crim. lib.4.
tom.1.cap.9.num.40.

Non obſtat tex.in cit.cap.vnico in illis verbis, cleri.
cum coniugatum non eſſe trahendum ad Iudicem ſæ-
cularem criminaliter,nec ciuiliter,quia talia verba nō
ſunt intelligenda de cauſa ciuili,ſed de cauſa criminali
ciuiliter intentata,ita quod ſit ſenſus,quod in crimina-
libus non poſſit clericus conueniri in foro ſæculari,ſiue
ciuiliter, ſiue criminaliter pro crimine agatur, Capra
in concl. 97. num.85. & hinc oritur quod cum materia
ſolutionis collectarum reſpiciat cauſam ciuilem, pro-
pterea communiter concluditur tales clericos coniu-
gatos teneri ad ſolutionem, gl. communiter recepta in
cap.ex parte de cler. coniug. vbi Abb. Guid. Pap. dec.
83.& dec.383.num.9.verſ.7.hæc Ang.in auth.de mona-
ch.§.penul.de ſanctiſſ.Epiſcop.Io.de Firmo in tract. de
gabell.n.12.par.7.Faſtaſius in tract. de æſtimat. cap.1.
ſub num. 7. par. 4. & in noſtro Regno eſt Pragmatica
3 nuper ſub tit.de Cler.& Diac. ſaluaticis, in qua habe-
tur,clericos coniugatos teneri ad ſolutionem onerum,
& collectarum, & Fiſcalium functionum, & omnium
onerum Vniuerſitatum, & locorum, in quibus repe-
riuntur.

RESOLVT. CCCXCII.

Diſpenſatus quoad ordines, an cenſetur diſpenſatus quoad beneficia?

1 *Diſpenſatio eſt ſtricti iuris, & ſtrictè interpretanda.*
2 *Diſpenſatus ad ordines eſt etiam diſpenſatus ad beneficia.*

CVm eſſet diſpenſatum per Summum Pontificem
cum quodam illegitimo, quatenus non obſtante
defectu natalium poſſet ordines per eum minus rectè
ſuſceptos exercere,cumque idem fuiſſet præſentatus ad
quoddā beneficium iuris patronatus, & per eius com-
petitorem opponeretur de incapacitate reſpectu rete-
tionis beneficiorū, ex quo diſpenſatio loquebatur cir.
ca ordines tantum;propterea fuit dubitatum an diſpē-
ſatus quoad ordines, cenſeatur etiam diſpenſatus
quoad beneficia, & dubium faciebat pro opinione ne-
1 gatiua,quod diſpenſatio eſt ſtricti iuris,ſtrictèque eſt in-
terpretanda,iuxta notata in c.1.§.fi. de fil. presb. in 6.
Maynard.dec.21. hinc eſt quod diſpenſatus ſuper æta-
te ad beneficium ſimplex non poteſt alia ſimilia bene-
ficia obtinere, ſine noua diſpenſatione durante mino-
ritate ætatis,Caualc.dec.29.p.& diſpenſatio obtinendi
beneficium extenditur ad primum, & vnicum benefi-
cium tantum,Rot.in dec.1.de fil. presb. & diſpenſatus
ſuper legitimitate,non poteſt recipere præbendam Ec-
cleſiæ Cathedralis, quia cum ſit materia diſpenſatio-
nis odioſa, non extenditur de caſu ad caſum, ſecundū
Verall.in dec.72.par.1.& Rot.in dec.2. de fil. presbyt.
in nouis, & ob ſupradictam rationem in materia di-
ſpenſationis non procedit regula cui conceditur ma-
ius,dicitur conceſſum minus,Faber in dec.13.C.de ſa-
croſ.eccleſ.Sair.dec.7.de fil.presb.Rot.diu.in dec. 606.
par.1.quibus accedit tex.in c.1. cit. tit. vbi diſpenſatio
eſt odioſa,& reſtringitur ſolum ad actum ſuper quo in-
terponitur,& non poteſt extendi de vno actu ad alium,
& de vno beneficio ad aliud etiam maiorem rationem,
vel minorem habens, & ideo dicunt, diſpenſatus ad
presbyteratum non extenditur ad beneficium curatū,
& diſpenſatus ad curatum non extenditur ad ſimplex,
& ſic de ſimilibus, ſecundum Fel. in cap. poſtulaſti de
for.comp.Seln.de benef.2 par.q.6.& ſeq. Franc. in c.1.
de fil.presb.num.4.lib.6.

Cęterum ſupradictis minimè obſtantibus contra-
rium dicebatur per quoſdam alios, quod prædicta di-
ſpenſatio cum ſit diſpoſitio reducens gratiam ad ius
commune primæuum,cumque ſit fauorabilis,latè eſt in-
terpretanda, & conſequenter extendenda de caſu ad
caſum,l.ſi vnus §.pactum ff.de pact.Canetius in extra-
uag.ſi aliquem n.49. & ſeq. Alex. in l. ſi conſtante in
princ.n.5.ff.ſolu.matrim.Iaſ.in l.omnium n. 11. C. de
teſtam.& in propoſito loquitur Old.in conſ.215.col.1.
verſ.quædam ex intentione concedentis, Abb.in c.at ſi
clerici §.de adulterijs n.8.& ibi Dec. de iudic. Fely. in
conſ.6.n.8.& 9.& conferunt tradita per Io.Monac.in c.
1.n.11.& ſeq.de fil.presbyt.lib.6. vbi dicit quod priui-
legium perſonale cum perſona durat, & remiſſio ſemel
facta tolli non debet,& amoto impedimento quoad v-
num etiam quoad aliud amoueretur, quod dictum re-
fert,& ſequitur Tiraq.in repet.l.Boues §. hoc ſermone
ſuper regula n.32.verſ.nec obſtat, & facit multum do-
ctrina Fely.in cap.poſtulaſti ſub num.13. in 9. limit. de
reſcript. vbi regula illa quod in diſpenſationibus non
valet argumentum de maiori ad minus,maxime in be-
neficialibus etiam gratioſis, non procedit quando ar-
gueretur in eodem beneficiorum genere,ſecus ſi in di-
uerſis;at hic ſumus in gratioſis, & fauorabilibus, ergo
fit extenſio,maximè quando diſpenſatio,& habilitatio
eſt ſuper illegitimitate,in caſu propoſito cōſuluit An-
char.in conſ.404.tria dubia, in primo, & ſecundo du-

bio in conſ.37.col.1.verſ. venio ad ſecundum, pulchrè Paul.de Caſt.in conſ.30.ſub num.3.vol.1.Feder.de Sen. in ſuo conſ.276. in fi. & hanc opinionem tenuit in proprijs terminis Emanuel Sà verb. diſpenſationum. 14. Verum perpenſis vtriuſque ſententiæ motiuis, reſolui iuxta priorem opinionem, quam alias ſequuta eſt Curia Archiepiſcopalis, prout dixi tom.1.deciſ. dec. 95.

RESOLVT. CCCXCIII.

Priuilegium conceſſum clericis, vulgò *detto la franchitia*, an competat etiam eorum famulis, & an cognitio ſi competat, vel ne, pertineat ad Iudicem eccleſiaſticum, vel ſæcularem?

1 *Priuilegium conceſſum clericis, extenditur etiam ad eorum famulos.*
2 *Per exemptionem Eccleſiæ, miniſtri quoque eius cenſētur exempti.*
3 *Famuli ſunt appendices Dominorum.*
4 *Quando emergit dubium circa priuilegia clericorum, recurrendum eſt ad Papam.*

PRo huius controuerſiæ reſolutione breuiter reſpondendo ad primam partem, cenſeo veriſſimam eſſe iuris concluſionem, priuilegium conceſſum cleri-
1 cis extendi etiam ad eorum famulos, ſeu ſeruitores,
dum Menochius de arbitr. iudic.caſ.36. num. 10. Ann. ſing.401.& ratio eſt, quia familiares comprehenduntur in priuilegio Dominorum, Oldrad. conſil. 293. prout in familiaribus Cardinalium, voluit idem conſ. 211.Bellug.in Spec.Princ.rubr.11.verſ. credendum nu. 9.Rot.Genuæ dec.130.Carau.rit.46.num.27.Bar.conſ. 37.Theſſ.dec. Pedem.22. Campagn. in c. Regni ſtatuimus,Moder.in proœm.conſuetud.Neapol.lit. C.ſol.39. Rip.de peſt. in tit.de præſeru.num 128.

Quare gl.in c.fi.vbi Inn. de locat.& condu. tenuit, priuilegium conceſſum alicui eſſe extendendum etiam ad eius famulos,ſeu ſeruitores, vt voluit Bart. in tr. de repreſalijs par.7.q.6.n. 8. vbi loquens de Scholaribus, extendit etiam eorum priuilegia ad Notarios,quia inquit ſunt neceſſarij in ſtudio,Bal.in proœm.digeſtorum §.hæc autem tria num.7.verſ.item nota, vbi quod Scriptores ſunt ſub eodem foro ſicut Scholares, idem Bal. in auth.habita C.ne fil.pro patr.col.4.verſ.ſequitur, & verſ.nec ob alterius num.18. vbi dicit idem in ipſorum Scholarium famulis,Bidellis,& Scriptoribus, quia ſunt appendices,Rebuff.de priuileg.ſcholar.q. 166.num. 1. vbi quod competit famulis,& nuncijs, dicit extendi etiam ad perſonas acceſſorias, ſine quibus priuilegium inutile remanere poſſet.

Et in proprijs terminis de priuilegio immunitas à ſolutione collectarum,ſeu gabellæ,vel receptionis hoſpitum,quod extendatur etiam ad ſeruitores clericorum, voluit tex.in l.2.C.de epiſc. & cler. prout de priuilegio hoſpitalis, quod extendatur etiam ad eius miniſtros, dicit Oldrad.conſ.11. aliquid per Boet. dec.111. nu.5. Grat.Rot.March.dec.233.

Hinc eſt quod per exemptionem Eccleſiæ, miniſtri
2 eius quoque cenſentur exempti,c.1.de priuil.in ſextò,
Alber.in l.inter eos ff.ex quib.cauſ. maior, Affl. in rub. de iur.prothomiſ.num.3.Franc. in proœm. ſexti nu. 11. vol.3.in verb.Scholaribus,Imol.in clem.vnic.num.9.de reliquijs,& venerat.Sanct.vbi intelligit de ſeruitoribus qui actu ſeruiunt, poſt Cyn. in l. omnes C. de epiſc. & & Bal.in auth. habita C. ne fil. pro patr. & rationem reddit Anch.in proœm.ſexti n.11. quia famuli ſunt ap-
3 pendices Dominorum,vt voluit etiam Hoſtienſ.in c.1.
de locat. verſ. magiſtrorum in prin. & in verſ. ergo extenditur, & propterea priuilegium eis quoque competit,Bar.in l. iubemus,§.ſane n.14.C.de ſacroſ. eccleſ. Iaſ.in l.error col.4.C.de iur. & fact. ignor. Caſſan. in Cathal.gloriæ mund.pat.7.conſid.49.fol.188.

Quoad ſecundam,dico pariter indubitabilem eſſe iuris concluſionem huiuſmodi cognitionem ſpectare ad Iudicem Eccleſiaſticum, non autem ad Iudicem ſæcularem, ſiquidem huiuſmodi cognitio continet ſub ſe quæſtionem iuris,non autem facti;& clarum eſt, quod quando quæſtio eſt iuris, cauſa remittenda eſt ad Iudicem eccleſiaſticum, vt voluerunt communiter omnes in l.Titia ff.ſol.matr.& in l.omni inuocatione C. de ſacroſa.eccl.Alex.& Iaſ.in l.quoties C.de iudic.Iacob.& poſt eum Dec.in l.2. eod. tit. ibidem Rip. qui defendit Iaſ.ab impugnationibus Decij,Cou.in epito. decret.c. 8.§.12.num.3.Padill.in l.1.col.antepen. n.56. verſ.collige tu vlterius C.de iur.& fact.ignor.& ita de Franch. dec.36.Peguer. in dec. 31. prout in controuerſijs decimarum,tenuit Feder.de Sen.conſ.136.Gail.lib.1.obſer. 140. & ad idem facit tex. in proprijs terminis in c. cum veniſſent de iudic. vbi voluit quod ſemper quod emer-
4 git aliquod dubium circa priuilegium clericorum, recurrendum ſit ad Papam, qui erit Iudex competens in præfatis materijs.

Sed quamuis hæc vera ſint de iure,tamen in hoc Regno paſſim expediuntur prouiſiones ex Tribunali Reg. Cam. ſuper taxatione huius exemptionis gabellarũ,videlicet: *A ciaſcheduno prete con vno iacono, ò fameglio vno rotolo di carne il dì, & vinticinque tomola di grano, trenta rotola di caſo,tre ſtara d'oglio, e due botte di vino l'anno,& tenendo più fameglia ſi debbia taſſare alla medeſima ragione.* & ita iuris eſſe cenſeo.

RESOLVT. CCCXCIV.

An contumacia ſit neceſſaria ad excommunicationis ſententiam proferendam.

1 *Ad excommunicationem ſufficit contumacia materialis.*
2 *Si conſtat de contumacia ſubditi obdurati, poteſt ferri excommunicatio, ſine monitione.*
3 *Non poteſt ferri excommunicatio pro quolibet delicto, niſi adſit contumacia.*

1 SVfficiens eſt ad excommunicationis iuſtitiam, tantum contumacia materialis, atque in genere, quæ ex tranſgreſſione præcepti originem habet,neq;ſpecialis,& formalis ex contemptu procedens de neceſſitate requiritur, prout pulchrè notatur per Cou. in c. alma mater 1.p.§.9.num.3. verſ.eſt tamen obſeruandum, & quamuis dicta contumacia regulariter,& vt plurimum habeatur per canonicas monitiones,vt colligitur ex eo quod aliquis canonicè monitus ab Eccleſia ſub cõminatione excõmunicationis Eccleſiam nõ audit,nec eidem obtemperat,& propterea ad iuſtitiam excommunicationis requiratur canonica,ſeu cõpetens,ideſt trina monitio, vt infra dicã, per quam dum peccator non reſipiſcit,adimitur omnis correctionis ſpes, c.ſacro de ſent.excom. cum alijs infra referendis; cum autem ad validitatem ſufficiat,& requiratur vnica, iuxta text.in d.c.ſacro vbi DD.communiter gl.ver.iniuſtos in c.Romana de ſent.excom. in ſexto, communem ex Cou. in d.c.§.9.nu.7.Sot.Nau.& alijs relatis ab Henric. in d. c. ſacro lit.S.Vgolin.de cenſur.c.18.n.4.Suar. diſp.3.ſect. 12.nihilominus tamen ſi notoriè conſtat de cõtumacia
2 ſubditi obdurati, nolentis obedire Eccleſiæ, iuſtum aliquod,& notabile precipienti,poſſet in illum excommunicatio proferri abſque alia monitione,c.venerabilibus §.porrò verſ.ſecus autem de ſent. excom. in 6. c. illud de cler.excom.c.certum eſt 11.q.3. cum ſit Rom. 6.§.fi. in fin. c.reprehenſibilis verſ. niſi forte de appellat.in 6. qui verſiculus licet aliter à multis intelligatur vt per gl.ibi verbo ipſo, Abb.num.8.Dec. nu. 12. Cou. d.§.9. num. 5. poſſet etiam intelligi in illis caſibus, in quibus culpa ex genere ſuo notoriã generat contuma-

ciam.

ciam, quia eo ipſo quod talis eſt, excommunicationem & ſuſpenſionem inducit, & tandem quia canonica monitio requiritur, vt per eam appareat inobedientia, & contumacia peccatoris, qui Eccleſiam monentem non exaudit.

Vnde ſi aliter de huiuſmodi obduratione, & inobedientia notoriè conſtet, non erit neceſſaria, quin potius otioſa, & ſuperflua erit, & per conſequens omittenda monitio, argum. l.1. in fi. de dote prælegata, iuncta l. hæc ſtipulatio 14.§.1. in fi. ff. vt legatorum, ſeu fideic. nominc.

Præſertim quia eo ipſo, quod aliquis eſt notorius cõtumax, præſumitur contra ipſum, quod licet vlterius, & ſub mentione excommunicationis moneatur, nihil profutura eſt monitio, quam obduraturus contemnet magis, quemadmodum præſumitur contra illum qui canonicè monitus, non reſipiſcit, & propterea iam amplius non monetur, ſed excommunicatur.

Vlterius vtiliſſimè præmitto, excommunicationem maiorem attenta ſua natura, inſtitutione, & monitione Eccleſiæ ferri non poſſe pro peccato mortali etiam grauiſſimo, niſi concurrat inobedientia, & contumacia reſpectu Eccleſiæ, cui peccator obduratus obedire cõtemnit, quæ ſententia probatur ex ſequentibus fundamentis.

Primò, ex illo Matth. 18. cap. 5. ibi, ſi Eccleſiam non audierit ſit tibi tamquam Ethnicus, & Publicanus.

Secundò, quia excommunicatio medicinalis eſt non mortalis, cap.1. in princ. de ſent. excom. in 6. & ſi pro peccato præterito tantum nulla data contumacia excommunicatio proferretur, non medicina, ſed mera vindicta eſſet ad inſtar pœnarum temporalium.

Tertiò, quia ſi contumacia non eſſet neceſſaria, ſequeretur peccatorem emendatum, & paratum corrigi, poſſe excommunicari, & ſic traderetur Sathanæ non corripiendus, ſed poſſidendus contra illud Paul. 2. ad Corinth. vt ſpiritus eius ſaluus fiat.

Quartò, quia ante excommunicationem trina, vel vnica peremptoria monitio requiritur, c. omnes decimæ 16.q.7.c. de presbyterorum 17.q.4.c. reprehenſibilis de appell. c. ſacro 43. de ſent. excommu. cuius monitionis præmittendæ ratio eſt, quia ante illam peccator nondum eſt contumax.

Vltimò probatur ex c. nemo Epiſcoporum 11.q.3. vbi neminem excommunicari poſſe dicitur, niſi qui aliter corrigi non poteſt, c. tam ſacerdotes 24.q.3.c. ſed illud 43. diſt. ex quibus fundamentis hanc ſententiam probatam gl. in c. Epiſcopi 11.q.3. & in cap. ex parte 1. verſ. pro contumacia de verb. ſignif. Abb. in cap. P. & G. num.7. de off. Deleg. Marian. in c. nulli num. 5. de ſent. excommu. Nau. in c. cum contingat q. cauſa nullitatis de reſcript. Conar. in d. cap. alma mater 1. par. §.9. n.4. Vgolin. de cenſur. tab.1. cap.9.§. num.6. & cap. 12. in princ. & cap.17.§.7. num.6. D. Thom. & plures Theologi quos referunt, & ſequuntur Henric. 2. tom. lib. 13. de excomm. cap.17. num.17. & Suar. de cenſur. diſp. 4. ſect.5. num.6.

Contraria tamen ſententia nempe pro quolibet delicto abſque contumacia ferri poſſe excommunicationem probari videtur ex ſequentibus.

Primò, ex tex. in c. quidam maligni ſpiritus, cum c. ſeq.5.q.1.c. inter querelas Guiliſarius 23.q.4. c. in primis 2.q.1. cap. raptores, cap. eos qui 36.q.2. ſi quis Epiſcopus 1. 27. q. 1. in quibus iuribus excommunicatio lata fuit pro delictis commiſſis abſque vlla monitione, nec contumacia.

Secundò, probatur ex cap. ſolet 2. cap. venerabilibus 7.§. porrò, & §. ſanè de ſent. excom. in 6. vbi non ſolum pro contumacia, verum etiam pro offenſa poteſt quis excommunicari.

Tertiò, quia interdictum, & ſuſpenſio ſæpe pro delictis abſque contumacia feruntur, c. eos, c. fin. de temp. ord. in 6. c. cupientes 16. §. cæterum de elect. cod. lib. ergo & excommunicatio, cum ipſa cenſura etiam ſit, cap. quærenti de verb. ſign.

Vltimò probatur, quia excommunicationes omnes quæ à iure proferuntur, abſque monitione, & contumacia ferri videntur, c. ſi quis ſuadente 17.q.4.c. vnico de his quæ vi in ſextò, clem. ſæcs de appell. cum alijs ex quibus hanc ſententiam probat gloſ. verſ. ſententiæ in c. Romana de ſent. excom. in ſextò, & expreſsè probarunt Caiet. 2.2.q.69. art.2. Cordub. in quæſtion. lib.2.q. 27. gloſ. verò in cap. Epiſcopi 11.q.3. diſtinguebat, ita vt excommunicatio lata ab homine non valeat abſque contumacia, ſecus verò ſi feratur à iure, & hanc diſtinctionem ſequutus fuit Abb. in cap.1. verſ. ſecundo nota de raptor.

Sed nihilominus prior communis ſententia retinenda eſt vt verior, vt indiſtinctè neceſſaria ſit ad excommunicationem contumacia, ex fundamentis ſupradictis, nec obſtant fundamenta pro contraria adducta, non primum de tex. in d. cap. quidam maligni ſpiritus, vbi enim non pro peccato præterito, ſed pro futuro fertur excommunicatio à B. Gregorio, qui cenſuit eos qui libellum illum publicè poſuerant, non potuiſſe debitam ſatisfactionem facere, niſi ſe prodendo, aut falſitatem, vel deceptionem ſuam confitendo.

Quamuis enim nemo teneatur ſe ipſum prodere, aut ſe infamare, c. quis aliquando verſ. non tibi dico de pœnit. diſt.1. tamen quando adeſt neceſſarium ad tollendam grauiſſimam infamiam, vel aliud graue nocumentum, quod alteri imminet ex iniuria ſibi occultè illata, obligari poteſt quis ad ſatisfaciendum eo modo, vt ad interpretationem illius tex. optimè explicāt Sot. de ſecreto membr.2.q.6. ante fin. Nau. in dicto verſic. non tibi dico num.28. Henric. & Suar. ſupra num.16.

Non item obſtat tex. in d. c. Guiliſarius cum ſimilibus, ibi enim non fertur excommunicatio propter ſolam iniuriam factam, ſed quia non eſt ſatisfactione reſarcita, atque ideo non omnino intranſactam, ſed in adhuc perſeuerantem, prout ſolet ferri excommunicatio pro furto commiſſo, non quidem præcisè, quia cõmiſſum eſt, ſed quia ſemper durat, & non eſt reſtitutū quod per furtum fuit ablatum, vt aduertunt Suar. & Vgol. ſupra quæ ſolutio licet quoad hæc iura vera ſit, applicari tamen non poteſt ad tex. in d. c. ſi. 2. q.1. nam ibi apertè imponitur pœna, non ad extorquendam ſatisfactionem aliquam, ſed purè ad punitionem delicti; quare huic textui reſpondendum eſt, illam pœnam non fuiſſe cenſuram Eccleſiaſticam, prout accipitur in textu noſtro, & in tit. de ſent. excom. ſed fuiſſe prohibitionem, & remotionem quamdam ab officio ſacerdotali, vt conſtat ex tex. ibi, ab officio ſacerdotali excommunicati, quæ lato modo excommunicatio dicitur, iuxta tex. in c. ad menſam, ibi, Adam ab eſu ligni vitæ excõmunicatus eſt 11. q. 3. & tradit gl. in verbo ſententia, Tiraq. de retract. tit.1.§.1. gl.9. n.276. quo modo eſt interpretandus tex. in c. tanta 86. diſt. vt rectè aduertit Suar. ſupra num.22.

Nec obſtat tex. in d. c. ſolet. & in d. c. venerabilibus, quia iura illa intelligenda ſunt iuxta diſtinctionem tex. in c. ex parte 1. de verbor. ſignif. qui diſtinguit inter excommunicationem pro ſola contumacia, vt quia citatus noluit comparere in iudicio, & illam quæ pro offenſa ſimul cum contumacia profertur, videlicet quia iuſſus noluit emendare maleficium, & ita in vtroque caſu proponitur contumacia.

Minus obſtat tertium fundamentum contrariæ opinionis de ſuſpenſione, & interdicto, nam cenſuræ illæ non ad emendationem, ſed ad punitionem, & vindictam culpæ proferuntur in d. c. cupientes §. verò cum ſimilibus vbi ſenſit gloſ. verſ. ſuſpenſos in §. cæterum, & probat Inn. in c 1. de exceſſ. prælat. & ſequuntur Abb. num.3. & Doctores communiter in cap. tam literis 33.

per text.ibi de teſtibus cum pluribus relatis ab Vgol. d.§.7. num.5.

Nec obſtat vltimum fundamentum contrarium, excōmunicatio enim quæ à Canone, vel Statuto profertur monitionem,& conſequenter inobedientiā,& contumaciam ſupponit,quia dum lex,vel ſtatutum ſub excommunicatione aliquid præcipit,vel prohibet,quotidie ſubditos monet,lex enim ſemper loquitur, l.Arriani C.de hæret.c.cum Marthæ, ibi lex Moſaica clamat, de celeb.miſſ. ac proinde ſatis inobedientes, & contumaces exiſtunt,qui eiuſmodi præceptum, aut monitionem tranſgrediuntur, & vt tales abſque alia ſpeciali monitione rectè excommunicantur, ſecundum Henric.& alios in d.c.ſacro,Sot.in 4.diſt.22.q.1.art.2.Nau. in Manual.c.27.n.10.Vgol.ſupra n.9.gl. verſ. futuris in c.Romana de ſent.excom.in 6.quam ſequitur communem teſte Io.Gut.lib.1.can.q.4.n.6.quæ omnia mandata ſunt in praxi ad Conc. Trid.ſeſſ.25. de refor.c.3. vbi & contumacia ad excommunicationem requiritur.

RESOLVT. CCCXCV.

De cautione de bene viuendo nonnulla practicabilia.

1 *A cautione de non offendendo, noua cauſa excuſat.*
2 *Cautio de bene viuendo importat, ne malum agatur.*
3 *Ludens honeſto ludo, non facit contra cautionem de bene viuendo.*
4 *Qui dedit cautionem ne bene viuendo, videtur poſſe compelli ad cautionem de non offendendo.*

INoleuit quædam conſuetudo, & practica fundata in Iudicis officio,ex l.congruit ff.de off.Præſid.& ex l. æquiſſimum ff.de vſufr.quod vbi quis valdè rixoſus eſt cogitur ad dandam cautionem de bene viuendo, & ſi ſit in carceribus non dimittitur niſi prius hanc cautionem dederit de bene viuendo, ſed in quibus conuenit cum cautione de non offendēdo,in quibuſvè ea diſcrepat,breuiter in hoc dico,quod ambo ex Iudicis officio pendēt,& dari poſſunt ad tempus,& perpetuò,vt Iudici videbitur,cuius arbitrio ſtamus in cauſis, licet grauiores in cautione de bene viuendo requirantur, quia grauius quis reſtringitur; aliqui tamen dicunt in cautionem de non offendendo,vt in genere continetur ſpecies, quia non bene viuit,qui alterum offendit, item cautio de bene viuendo ex noua cauſa niſi ea ſit valdè probabilis excuſationem quo minus frangatur nō re-
1 cipit, licet in cautione de non offendendo noua cauſa excuſet,vel iniuſta,vt per Alex.conſ.115. col.1. lib.4.

Importare autem videtur hæc cautio de bene viuen-
2 do,vt malum non agatur, non autem vt bonum, licet prima facie verba ſonare videantur,& bonum agi,quia licet non ſufficiat abſtinere à malo,niſi fiat & bonum, tamen quis non compellitur ad faciendum bonū,dummodo abſtineat à malo, ſecundum gl. 23.q.4. in c. nimium ſunt inquieti,& iterum cauſ.ead. q.6. c. 1. & ſeq.
3 Quamobrem ludus recreationis gratia,ex conſuetudine,vel lege,vel ex authent.fin.C.de alc.& luſ.non videtur interdictus,vt contraueniens cautionem frangat de bene viuendo,at furari,damnum dare proximo ſuo, &c. egredi videtur terminos bonæ vitæ, præterea aduertendum quod licet cautio de bene viuendo videri poſſit fauorabilis,quia per eam occurritur fraudibus, & materię delinquendi,iux.not. per Bar. in l. quemadmodum ff.de agri.& cenſi.in l. 1. §. exercitum ff. de his qui not. infa. tamen odioſa erit cum fuerit contracta, quia libertatem reſtringere videtur, quæ inæſtimabilis eſt, l. libertas ff. de reg. iur. Bal. in l. ea C. quomod.& quand.iud,Dec.in reg.nemo ff.de reg. iur. & facit quia graue eſt aliquem onerare cautione, l.2.§. hoc ff.iudi.l. non vſque ff.ſi quis à parent.fuer.man.Pariſ. conſ.168. lib. 4. hinc dubitari poteſt ſi quis dedit cautionem de bene viuendo, an per Iudicem compelli poſſit ad dandum vlterius cautionem de non offendendo, & videtur quod ſic, ſi Iudici ex cauſa videbitur, fieri enim poteſt, vt quis timeat iniuriam pati, quæ non venit in cautione de non offendendo, nam nemo prohibetur pluribus defenſionibus vti, iux. not. in reg. nemo ex his qui ff. de regul. iur. Soccin. in l.nemo prohibetur ff. de exception. & rixoſi huiuſmodi varijs remedijs conſtringi debent, & cohiberi à delinquendo, iuxta notata per Alex.Franc.Rip.& alios in l.quod iuſſit ff.de re iud. Dubitari tamen poteſt an ſi ſit data hęc cautio de non offendendo, tollatur per ſubſequentem datam de bene viuendo, in quo multa dici poſſent, & ad prædicta faciunt quod Iudex poteſt prohibere alicui ne ante domum alterius vadat, nè ad rixam deueniant, vt per DD. in d.l.quod iuſſit, & per Syluam Nupt.fol. 50.faciat auth.ſi ei quem C.ad leg.Iul.de adult.

RESOLVT. CCCXCVI.

Epiſcopo, an liceat bis diſpenſare cum clerico ſuper crimine publico concubinatus?

1 *Peccata ob recidiuationem efficiuntur capitalia.*
2 *Conſuetudo peccandi pœnam cumulat.*

EVenit in facti contingentia, quod quidam Epiſcopus ſemel diſpenſauerat ſuper publico concubinario,& poſtea volebat iterum, & de nouo diſpenſare ſuper eodem, & quia ignorabat ſi hoc facere poſſet;fui ab ipſo interrogatus, cui reſpondi pro negatiua ſententia; ex pluribus ſequentibus rationibus.

Primò, quia peccata propter recidiuationem effi-
1 ciuntur capitalia,vbi alias non eſſent, ſecundum Bart. in l. licitatio §. quod illicitè de re publ. qui loquitur in delictis, & in proprijs terminis; ſcilicet quod peccata per reciuidationem efficiuntur capitalia, eſt text.in c. vnum §.criminis 23.diſt.

Secundò ad comprobationem huius opinionis adduxi illud axioma,ſcilicet, quod crimina remiſſa, non niſi vna vice tantum merentur habere remiſſionem,etenim apparet quod conſuetudini talem actum deputauerunt, iux. text. in l. 1.§.1.ff. de abigeis.

Tertiò adducitur,quod reiteratio videtur inducere, & afferre incorrigibilitatem,cap.cum ab homine extr. de iudic.nam cum prædictis redeuntibus ad vomitum, non clementia,ſed ſeueritas eſt exercenda, & ſi delinquentes clementer ſint tractati, ſi poſtea in eodem crimine deprehenſi ſunt perſeuerantes, acrius puniri debent, l.capitalium §. ſolent ff. de pœnis.

Quartò,quia cauſa delinquendi,& committendi crimina debet tolli,etenim talis criminum, & delictorum remiſſio delinquendi occaſionem præbet,vt habetur in tex.in c.ſi quis Decanus 50.diſt.vnde hac de cauſa vult tex. in c. ſi vir in fi.de adulter. quod peccator non niſi ſemel,& pro vna vice tantum ad gratiam recipi debet, etenim quoties poſt vnam vicem cadit, videtur quodammodo eſſe irriſor diuinæ miſericordię, quæ ſibi per emendationem vitæ remiſſionem indulſit.

Ex quibus omnibus putaui, talem Epiſcopum non potuiſſe diſpenſare,& propterea animaduertat omnes, & caueant ne ad vomitū peccati redeant; cæterū nulla diſpenſationis ſpes promittitur talibus, prout videmus leges ciuiles, quæ beneficium compoſitionis denegauerunt illis, qui impunitatem veteris commiſſi non emandationi, ſed conſuetudini deputauerunt, vt habetur in text. in l.3. in fin. C. de Epiſcopal. audien-
2 tia, etenim conſuetudo peccandi pœnam cumulat, l. legati ff. de pænis, & ideo dixit Bald. in l. apud antiquos C. de furt. quod ſi mercenarius hodie furetur rem magiſtro ſuo, & die ſequenti ſurripiat aliam, propter talem reiterationem debet furca ſuſpendi, vt dici-

citur etiam in hæreticis, qui ſi poſt factam pœnitentiã redeunt ad vomitum, brachio ſæculari remittuntur, c. ad abolendam de hæret.

RESOLVT. CCCXCVII.

Diſtributiones, an debeantur Canonico, qui effectus eſt cæcus?

1 *Canonicus qui dum eſſet ſanus non reſidebat, nec inſeruiebat Eccleſiæ, ſi poſtea euadat infirmus, non debentur ei diſtributiones.*

2 *Excommunicatus qui non eſt in mora petendi abſolutionem, repetit redditus beneficij.*

3 *Infirmus etiam ex propria culpa debet habere redditus, & diſtributiones.*

Conſultus, ſi Canonico effecto cœco debentur diſtributiones, reſpondi quod licet Canonici omnes, & præſertim Eccleſiarum Cathedralium, de iure communi, & regulari horis ſtatutis officium diuinum cum alijs in Choro collegialiter canere, & pronunciare teneantur, c. 1. & c. dolentes de celebr. miſſ. Conc. Trid. in ſeſ. 24. c. 12. de reform. c. nos quidem, & c. innocentes de teſtament. alias in peccatum mortale inciderent, ſecundum Nauar. in conſ. 8. quem refert, & ſequitur Sayr. in dec. 13. de celebr. miſſ. tamen in tali difficultate hac vterer diſtinctione.

Si talis Canonicus qui effectus eſt cæcus nunquam reſedit, & neque in Choro interfuit, quando erat ſanus
1 & tunc diſtributiones ſunt ei negandæ, nam tali caſu ipſa infirmitas non poteſt dici cauſa, quare diſtributiones percipere non poſſit, & ita non debentur, vt ſcribũt Innoc. & Hoſt. in c. 1. per illum tex. in fi. de cler. ægrot. Gem. in c. 1. §. qui verò verſ. vt quia etiam ſi non fuiſſet infirmus de cler. non reſid. in 6. & ibi Franch. in verſ. in gl. 1. Panor. in conſ. 70. n. 1. in fi. Marta in dec. Piſan. 233. Corſer. in ſing. 152. Fely. in c. ad Apoſtolicæ de except. n. 10. Couar. in lib. var. reſol. c. 13. num. 8.

Si verò reſedit, & in Choro ſolebat interuenire, & tunc quia cauſa non interuentionis eſt infirmitas, & cæcitas, diſtributiones debentur, quoniam inter iuſtas cauſas connumeratur infirmitas, c. vnico de cler. non reſid. lib. 6. Sayr. in citata dec. 13. de celebr. miſſ. vbi dicit quod infirmus captus, & violenter detentus, atque impeditus, non teneatur horas in Choro recitare, c. 1. de cler. non reſid. in 6. c. cum dilectus, & c. ad noſtram eod. tit. & in hoc habet locum, quod dicit idem Sayr. in dec. 15. eod. tit. de celebrat. miſſar. quod cæcus qui horas dicere non valet ab ijs recitandis etiam ſine vlla Papæ diſpenſatione excuſatur, Nau. in conſ. 15. & hæ diſtributiones tanto magis debentur, quanto magis tales Canonici ſint egeni, nè Canonicatus dignitas in dedecus deueniret, l. inter eos in fi. ff. de re iud. Frãch. March. in dec. 887. par. 1. quam ſecundam diſtinctionem amplia ſequentibus modis.

Amplia primò non tantum in ęgrotis, ſed etiam alijs qui abſunt à diuinis officijs propter aliam vrgentem cauſam, & neceſſitatem, vel ob euidentem Eccleſiæ vtilitatem, quod expreſsè ſtatutum eſt in c. vnico de cle. non reſid. lib. 6. Cou. in citato c. 13. lib. 3. variarum reſolutionum num. eod. Sayr. in dicta dec. 13. in fin. Nauar. in dicto conſ. 13.

Amplia ſecundo, in excommunicato, is enim repetit
2 redditus beneficij, qui durante excommunicatione ei fuerunt denegati, gl. in c. nuper cauſa 2. q. 5. & in c. paſtoralis §. verum de appell. Fely. in citato c. ad Apoſtolicæ n. 12. Panorm. & DD. communiter in d. c. paſtoralis §. verum de appell. & latè Coua. vbi ſupra, quod videtur intelligendum quando per ipſum non ſtat, quin abſoluatur à dicta excommunicatione.

Amplia tertiò, quod tales diſtributiones non tãtum ſimpliciter ægrotantibus debentur, ſed etiam his qui
3 ex propria culpa in morbum inciderunt, etenim illi quamuis propria culpa ſint impediti, tamen hoc impedimentum nec à iure, nec ab homine, ſed à Deo fuit illatum, neque denique in hoc culpa ægrotantium præceſſit, vt morbo minimè poſſit perſonaliter miniſtrare, ita Couarr. in citato cap. 13. lib. 3. eodem num. 8.

RESOLVT. CCCXCVIII.

Circa delictum ſtupri notabilia.

1 *Si ſtuprum ſit commiſſum cum viripotente, & adſit vis vera, vel interpretatiua, punitur pœna mortis, ſi vero abſq; vi, tunc ſtuprans tenetur ducere ſtupratam in vxorem.*

2 *Stuprum non præſumitur cum vi, quando mulier reperitur prægnans.*

3 *Vetus ſtuprum facit præſumere concubinatum.*

4 *Per ſingulares teſtes probatur vita meretricia.*

5 *Ad probandam violentiam in genere, ſufficit acclamatio mulieris, quæ eſt probanda per duos teſtes.*

De hac quæſtione vide de verbo ad verbum Auditorem Petram ad Gramma. dec. 22. cuius verba ſunt, videas hac in re Addentes ad Guid. Pap. in hic alleg. dec. 555. licet ex errore Typographi allegata 550. Clar. §. ſtuprum in fin. Menoc. de arbitr. iud. caſ. 294. Lopez. in rubr. de donat. inter virum, & vxorem §. 56. Burſat. conſ. 509. vol. 4. de Franch. dec. 333. Theſſaur. deciſio. 168. ſtupri verò cum viri potente pœna mortis eſt,
1 ſi cum vi vera, vel interpretatiua, quæ doloſis, & blandis verbis inducitur, ſi verò abſque vi, quicquid ſit de iure, conſuetudo ſeruat, vt ſtuprans ducat in vxorem, vel dotet, Clar. dicto §. ſtuprum, Theſſaur. dec. 3. & vide Viui. per quem habes quomodo probetur ſtuprum dec. 299. Menoc. de arbitr. iudicum caſ. 288. multo magis ſi ſit illata vis, & aſcenſum ad domum cum ſcalis, quemadmodum, & oſculans violenter, ex Pragmaticis Regni, quarum meminit de Franch. d. dec. 333. & quid propriè ſit ſtuprum, D. Thom. ſecunda ſecundæ quæſt. 154. art. 6. Sed an credatur mulieri aſſerenti ſe virginẽ aduerſus deflorantem, Alexand. conſil. 229. volum. 6. & an dicenti ſe ſtupratam per vim, Boer. deciſion. 319. & qualiter probetur virginitas, gloſ. in capit. hæc imago 24. quæſtion 5. loquitur tempore conſumati matrimonij, & an per confeſſionem mariti, capitulo reliquiſti 33. quæſt. 1. Ioann. Andr. in Addition. ad Specul. de inſtrument. edit. §. porrò, ſed ad probandum ſtuprum quomodo fiat recognitio, Tiraquell. de præſcript. fol. 100. & an credatur mulier aſſerenti ſe prægnantem, Afflict. deciſion. 236. & ſi probetur aliquem rem habuiſſe cum muliere, an præſumatur grauida, Alexand. conſil. 157. lib. 5. & nota ſtuprum non præſumi cum
2 vi, quando mulier reperitur prægnans, Boer. deciſion. 241. & nota aliud, quod vetus ſtuprum facit præſumere concubinatum, Grammatic. noſter vot. 4. ſed vtrum
3 confeſſio ſtupratæ faciat inditium ad torturam contra ſtuprantem, dic quod ſic, alijs adminiculis concurrentibus, Marſil. conſil. 28. & quod in defenſionibus
3 poſſit probari meretricia vita mulieris, & ad probandum admittuntur, qui cum ipſa ſe copularant, etiam quod ſint ſingulares: & ſic nota caſum, quod ſingulares teſtes probent, Gand. tit. quomod. de malef. cog. per inq. num. 12. Alex. conſ. 13. volu. 7. Burſat. d. conſil. 509. & conſ. 389. n. 2. eodem volum. 4. vbi quod ſufficiat dictum vnius nobilis viri aſſerentis ſe pecuniam dediſſe ob copulam, de quo etiam Gramm. conſ. 58. & ſic nota caſum quod vnius dictum probat, ſed ad probandum
5 violentiam in genere eſſe latam, ſufficit ſola acclamatio mulieris, non autem in ſpecie contra nominatũ per ipſam alijs non concurrentibus, Viui. dec. 247. quod ſi alia concurrerent, vtiq; indicium facerent ad torturam

vt ſi fuerit viſus exire, vel fugere, & ſimil. Menoch. de præſumpt.lib.1.q.89.n.119.eſt autem acclamatio probanda per duos teſtes cum ſit indicium remotum, Gerard.ſingul.8.Crauet.conſ.2. & probant teſtes ſi dicant cognouiſſe ad vocem, Bald. in l. conuenticulam C. de epiſc. & cler. & de mulieris acclamatione, vide Campeg.in c.frequens num.103.

RESOLVT. CCCXCIX.

De obligatione Epiſcopi erga Medicos.

1 *Medicus tenetur perſuadere infirmo confeſſionem Sacramentalem.*

2 *Si Aegrotus à medico monitus nolit confiteri peccata debet eum Medicus deſerere, licet aliqui contra ſentiant.*

QVoties Medici peruenire volunt ad gradum Doctoratus præter fidei profeſſionem per eos faciendam, ſunt obligati iuramentum deferre in manib. Epiſcopi, aut Rectoris, ſeruare ſtatutũ editum per Sũmum Pontificem Pium V. in ſua Conſtitutione datum ſub die 8.Martij anno 1566. anno primo ſui Pontificatus incip.Super gregem Dominicum, in confirmationem antiquæ, & ſalutaris decretalis Inn. III. in Concilio generali cap.cum infirmitas de pœnit. & remiſſ. vt cum ad infirmum vocantur primum moneant, & inducant ad procurandum ſalutem animæ Medicum ſpiritualem, hoc addito nouiter ipſi Decretali, quod in cuiuſcumque promotione, ſeu licentia medendi concedenda à quouis Collegio, vel Vniuerſitate primum fiat iuramentum, vel in ſuis manibus, de ſeruandis omnibus contentis in dicta Bulla, & demum in licentia fit ſpecialis mentio eiuſdem iuramenti ſic præſtiti, nec eſt omittenda ipſa ſolemnitas nouę Conſtitutionis ſub pœnis ibidem contentis in §. quod ſi medicorum.

Et quod Medicus teneatur omnino perſuadere in-
1 firmo confeſſionem Sacramentalem, vltra ſupradicta
optimè explicat Nauar.in Manual.c.25.n.61.verſ.ter-
tio qui non perſuadet, Caiet. in Summa in verb. medici
peccata pag.489.poſt medium, Selu. in ſua Summa in
verb.medicus num.3.Ang.in verb.medicus num.8. vbi
etiam Armill.num.1.verſ. quarto quando infirmus, &
2 hoc adeo procedit, & eſt verum, quod ſi ægrotus mo-
nitus à Medico noluerit confiteri peccata, tenetur eũ
Medicus deſerere, & deſiſtere à medicamine, & hoc ita
debet fieri ſub pœna excommunicationis maioris, &
alijs pœnis pecuniarijs, dicit Bouadill. in Sinodo Sego-
uienſi lib.1.tit.4.cap.12.Bracarenſ.act.5.c.31. & id iu-
ſtè quidem ſancitum eſſe videtur; nam in temporis mo-
mento infirmus repente infirmitate aggrauatur, prout
præ oculis quotidie habetur mors, licet contrarium in
hoc ſentiant Nau.in Manual. c.25.n.62. verſ. & quam-
uis infirmus, Maiol.de irregul.lib.5.c.48.§.5.n.4. verſ.
nec excuſabitur, Tabien. in ſua Summa in verb. medi-
cus n.12.verſ.nihilominus ſi infirmus, & ibidem etiam
Angel.num.18.verſ.nihilominus, & Armill.num.1.verſ.
qui admonitus.

RESOLVT. CCCC.

Vicario Epiſcopi allegato ſuſpecto, an ſint eligendi Arbitri, qui ſuſpicionis cauſam cognoſcant?

1 *Volens Iudicem recuſare, debet coram eo cauſam ſuſpicionis proponere, & coram arbitris probare.*

2 *Iudex recuſatus poteſt præfigere terminum ad probandam cauſam ſuſpicionis, & compellere arbitros ad cauſam finiendam.*

3 *Si recuſatur Vicarius Epiſcopi debent eligi arbitri, ſecus ſi recuſetur Officialis ipſius Epiſcopi.*

CVm fuiſſet allegatus ſuſpectus Vicarius Epiſcopi N.à quodam clerico, fuit dubitatum, an deberẽt eligi Arbitri, qui de cauſis allegatę ſuſpicionis valeant cognoſcere, & dubium faciebat tex. pro opinione negatiua in cap. ſi contra de off.Deleg.lib.6. vbi enumerantur tres caſus in quibus ſuſpicionis cauſa coram Arbitris non tractatur. Primus, cum recuſatur vnus ex Delegatis datis cum clauſula, quod ſi non omnes, iuxta terminos text. in c. ſi ſuper prudentiam de offic. Deleg. de cuius text. intellectu, latè Bald.in conſ.122. vol.1.Alex.conſ.23. eod. volum. Secundus, cum recuſatur Delegatus Epiſcopi; & Tertius, cum recuſatur Officialis.

Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus, con-
tratium fuit reſolutum per text. in cap. cum ſpeciali
de appel. vbi de iure canonum ſtatuitur, quod volens
1 Iudicem recuſare, debet coram eodem ſuſpicionis cau-
ſam probabilem opponere, vt reperitur quoque can-
tum de iure ciuili, l.cum ſpeciali C.de iudi. & latè per
Iaſ. & reliquos communiter in l. apertiſſimè C. eod. &
Nouiſſime in pragm.1. de ſuſpit.Offici.qua cauſa pro-
poſita debet illam coram Arbitris communiter eligen-
dis probare, qua non probata, ſua iuriſdictione Iudex
vtitur in particulari cauſa, ea verò probata remittere
debet negotium ad Superiorem, vel cauſam commit-
tere de recuſatoris conſenſu; cuius text.authoritatem
ſequuti ſunt Artam.dec.3.de Iudic.Anneus Rober.lib.
1.rer.iudic.dec.8.Cauagnol. dec.5. vol.1. pro ſupradi-
cta quoque opinione adducitur text. in cap.legitimam
de appel.in 6.vbi quiuis Iudex quando recuſatur, ſta-
tuit competẽs tempus Arbitris ad finiendam cauſam,
vnde cum loquatur genericè, debet abſque diſtinctio-
ne intelligi, & conſequenter extendi ad Vicarium E-
piſcopi, arg.text.in l. de pretio ff. de publi. act. & in l.
qui filium ff. de legat. præſt. Supradictis accedebat di-
ſpoſitio tex. in cap. ſuſpicionis de off. Deleg. vbi arbi-
tri ad cognoſcendas ſuſpicionis cauſas eligendi ſunt
vbicumque quæuis Iudicum ſpecies allegatur ſuſpecta
ſecundum quod refert, & ſequitur Lanfra.in repet. cap.
quoniam contra in verb.recuſatio nu. 12. de prob. Re-
buff.conſ.13.n.7. & Laurent. de Pinu in conſ. 3. vol. 1.
poſt Mago.in dec.Rot.Florent. 25. qui voluit ſupradi-
cta de iure canonum ſolummodo procedere, poſtquam
de iure ciuili ipſemet Iudex recuſatus eſt competens
circa cognitionẽ cauſarum ſuſpicionis, vt voluit Theſ.
in dec.5. & Faber in dec.3.de Iudic. & adeo de iure ca-
nonum eligendi ſunt Arbitri ad effectum de quo ſupra
quod ſi electi fuerint ad cauſam recuſationis; recuſa-
tus poteſt eis terminũ præfigere ad probandum cauſã
2 ſuſpicionis, & Arbitros compellere ad cauſam finien-
dam, vt de communi teſtatur Aufrer. & Lauren.in trac.
de ſuſpi.Iudi.ille in q.23.iſte in q. 12. & tandem de po-
teſtate præfatorum Arbitrorum habemus tex.expreſsũ
in c.ab Arbitris de off. Deleg.in 6. vbi ab Arbitris iuris
de quibus mentionem fecimus, appellatur ad Papam.
Ex quibus omnibus apertè patet debere præfatum Vi-
3 cariũ eligere Arbitros, qui de cauſis ſuſpicionis valeãt
cognoſcere. Quibus cognitis, & legitimè probatis, de-
bet de iure Reu. Epiſcopus cauſam alteri demandare,
vt iuſtitiæ complementum aduerſa pars conſequatur.

Non obſtat tex.in contrarium, quia reſpondetur illum loqui de Officiali Epiſcopi, nõ autem de Vicario, & de iure clarum eſt, nomine, & appellatione, Officialis, non venire Vicarium, voluerunt Bertac. in tract. de Epiſ.q.3.Sbroz.de Vic.Epiſc.p.3. q.13. latiſſimè Gonzal.in commen.ad reg.8.Cancell.gloſ.in princ. vbi aduerte quod ſi allegetur ſuſpectus Vicarius, & Epiſcopus eſt præſens, vel non multum abſens, tunc ad Epiſcopum recurritur, dummodo ſuſpicio non concernat ipſum Epiſcopum, de conſuetudine tamen Epiſcopus committit cauſas recuſationis Vicarij alicui ſuo confidenti, Sbroz.lib.3.q.16.de Vicar.Epiſ.

RE-

Digitized by Google

RESOLVT. CCCCI.

De pœna Regularis prædicantis in aliena Diœceſi cum licentia Epiſcopi, abſque tamen licentia ſui Miniſtri Prouincialis.

1 *Iuriſdictio Delegati non expirat morte Delegantis re non integra.*
2 *Licentia ſimpliciter alicui conceſſa eſt perpetua, niſi reuocetur.*

QVidam Regularis ordinatius Superior cuiuſdam
Conuentus munitus facultate concionandi in
ſcriptis obtenta à ſuo Generali iam præterito,& licen-
tia etiam Epiſcopi, abſq; tamen licentia ſui Prouincia-
lis concionatus eſt in quadam Eccleſia non ſui Ordi-
nis intra dicti Epiſcopi Diœceſim;dubitatur,an aliquã
incurrerit pœnam, ex eo quod ſui Prouincialis licen-
tiam non habuerit.
Mihi viſum fuit quod nõ,ex infraſcriptis.Primo quia
huiuſmodi facultate à ſuo Generali habita vſus eſt nõ
ſemel, non igitur per mortem Generalis concedentis
1 expirat,arg.c relatum, c.gratum, &c. licet de off. De-
leg.in eo quod ibi dicitur iuriſdictionem Delegati non
expirare per expirationem Delegantis re non integra.
Secundò, ex c.ſuper gratia eo. tit. lib.6. vbi habetur
gratiam conceſſam non expirare per mortem conce-
dentis, ergo etiam ſi tali gratia, ſeu facultate vſus non
fuit,adhuc gratia ſubſiſtit, licet officium concedentis
expirauerit. Tertio,quia talis facultas nunquam à ſuc-
2 ceſſore, aut alio maiore fuit reuocata, & de iure clarũ
eſt, quod vbi licentia ſimpliciter conceditur alicui,
cenſetur perpetua, & per mortem non extinguitur,
tex.eſt in c.ſuper gratia de off. Deleg. in 6.vbi gratia
iam facta non finitur morte concedentis, ad idem tex.
in c.is cui de præben. in ſextò,etiam re integra,hoc eſt,
quia ad actum exequutionis non fuit deuentum; ita
Ioan. Andr. in prolog.ſuper ſextò, in nouellis; hinc Fe-
deric.de Sen.in conſ.78.per tex. in cap. ſuper gratia de
offic. Delegat. voluit quod ſi Summus Pontifex man-
daret alicui,quod diſpenſaret cum Caio,qui ante mor-
rem Pontificis non diſpenſauit, adhuc poſt mortem
poterit diſpenſare; cuius ratio eſt, quia gratia
ſemel facta in perſonam alicuius per mortem conce-
dentis non expirat, per tex. in d. cap. ſi cui, & c. ſuper
gratia,& latè Affl. in dec. 128. & cum quid fuerit ſim-
pliciter conceſſum præſumitur in dubio, qui conceſſit
in eadem voluntate perſeueraſſe, in qua deceſſit, cap.
maiores de baptiſmo,& latè Capy.in dec. 116. & 136.
& ad ſupradicta facit quoque conſ.Graff. 1.de pœnit.&
remiſſ.vol.2.vbi licentia audiendi confeſſiones Chriſti
fidelium,non expirat per mortem concedentis.

RESOLVT. CCCCII.

Si eſt lis inter Prouiſum Apoſtolicum, & Præſentatum, an debeat in iudicio audiri Patronus?

1 *Dandus eſt terminus etiam vbi agitur ſummariè, & ſimpliciter abſque ſtrepitu, & figura iudicij.*
2 *Prouiſus de beneficio non poteſt propria authoritate ingredi poſſeſſionem, alias cenſetur intruſus.*
3 *Pendente lite manutenendus eſt quis in quaſi poſſeſſione in qua prius reperiebatur.*

VIſo proceſſu in quadam cauſa mihi commiſſa,
cenſui eſſe audiendum Patronum exiſtente lite
inter prouiſũ Apoſtolicum,& præſentatum,ex eo quod
generaliter cautum eſt in iure, dandum eſſe terminum
1 etiam vbi agitur ſummariè, ſimpliciter, & abſque ſtre-
pitu,& figura iudicij,Lambert.2.par.lib.2.q.1.princip.
artic. 10. vbi dicit, quod ſi virtute edicti compareat
aliquis contradictor, & faciat aliquam reſponſionem,
qualis ſit, habetur loco litis conteſtatæ; & debet dari
terminus ad probandum incumbentia vtrique parti,
iuxta naturam cauſæ deductæ, & præſentatus, cuius
vigore fuit factum edictum, poterit producere iura
pro obtinenda inſtitutione, & debet anteferri ad poſ-
ſeſſionem prouiſo Apoſtolico, licet nondum ſit inſti-
tutus, ſicut in terminis tenuit Rota in vna Corſenta-
nea 30. Ianuarij 1581. & Abb. in cap.2. num.22. de in
integr. reſtitut.& de Curt.de iure patron.in verb.com-
petens num.15.verſ.& nota, & ad eius inſtantiam Iu-
dex debet præcipere prouiſo Apoſtolico, vt oſtendat
titulum ſuæ poſſeſſionis, Abb. in cap. Hely ad finem
de Simon. quem ſequitur Maſcard. concluſ.180. n.18.
19. & 20. de probat. nam titulus non præſumitur ſed
eſt probandus vt ipſe tradit in ea concluſione num.10.
& 11. imò prouiſus ipſe, ſi ita non poterit auctoritate
2 propria ingredi poſſeſſionem etiam vigore litterarum
executorialium, niſi præuia intimatione litterarum,
& ſeruatis certis terminis ad dicendum contra, & ob-
tenta declaratoria debet etiam habere brachium ſæ-
culare, Felin. in cap. ad probandum num. 6. de re iu-
dicata, & notat Mandoſ. in reg.29. quæſt.4. num.4.5.
& 6. aliàs incurrit vitium intruſionis,vt ibi probat Re-
buf. in pract.beneſ.tit.de miſſione in poſſeſſ.num. 5. 6.
7.& 8.qui dicit quod non debemus propria auctorita-
te poſſeſſionem ingredi, ſed per alium induci, & Idem
in 3.parte ſignat.num.84. probat illum eſſe intruſum
qui auctoritate propria ingreditur poſſeſſionem bene-
ficij, & intruſus priuatur eo ipſo omni iure quod ha-
bebat, & ita concludendum eſt prouiſum ipſum eſſe
cogendum ad oſtendendum titulum, & in cauſa pro-
cedendum eſſe ſummariè, ne diu differatur prouiſio
Eccleſiæ.
3 Supradictis accedebat quod pendente lite manute-
nendus eſt in quaſi poſſeſſione in qua prius reperieba-
tur, cap.cum perſona de priuileg.lib.6. Lanar. conſil.
27. Capic.dec.189.

RESOLVT. CCCCIII.

Regula Cancell. 41. an locum ſibi vendicet quoque in Principibus Superiorem recognoſcentibus?

1 *Quando derogatur iuri patronatus Regum, & Ducum, &c. requiritur ſpecialis mentio.*
2 *Per Duces, & Comites intelliguntur ij qui Superiorem non recognoſcunt.*

CErtum eſt neceſſarium eſſe derogationem Ponti-
ficiam ad hoc, vt fiat præiudicium patronis, &
1 vbi ius patronatus eſſet Regum, aliarumque perſona-
rum in dignitate conſtitutarum, neceſſe eſt etiam ſpe-
cificè de eis mentionem fieri, vt probatur in dicta re-
gula,de qua late per Couarr.pract.q. c.36. Ioſeph. Lu-
douic. in libro concluſ. iur. concl. 42. Creſcentius in
dec.8.de iurepatronatus: Nunc fuit dubitatum, an
diſpoſitio dictæ regulæ, dum mentionem facit de Du-
cibus, & Marchionibus, intelligatur de Superiorem
cognoſcentibus, an autem de liberis; Et dubium fa-
ciebat pro opinione affirmatiua, quia appellatione
Ducis, & Marchionis in ſtricta ſignificatione, & pro-
priè omnes veniunt, qui à ſupremo Principe ea digni-
tate decorati ſunt, qualeſcumque fuerint cap. 1. & ibi
gloſ. Andreas, Bal.Aluarotus, Affl. & reliqui commu-
niter,quis dicatur Dux, & in cap. 1. in principio,& ibi
gloſa, & Doctores de his qui feudum dare poſſunt,c.1.
in princ.§.præterea vbi eſt text.expreſſus de prohibita
feud. alienat. per Federicum, cum alijs ſimilibus per
Doctores in cap.1.§.ſi quis verò in vltima gloſa de pa-
ce tenenda, Freccia de ſubfeudis lib. 2. tit. quis dica-
tur Comes in tit.quis dicatur Marchio, & in tit. quis
dica-

Digitized by Google

dicatur Dux, in quibus locis plurima ad hoc cumulat, quare cũ in dicta regula ſimpliciter de Ducib', & Marchionibus fiat mentio, intelligenda eſt etiam de his qui Superiorẽ recognoſcunt, cũ ſecundum Martam in dec. 194.n.5.pauciſſimi ſint qui dictis titulis ſunt decorati, & ſuperiorẽ nullum recognoſcant; imo ſecundũ eundẽ in tractatu de iuriſdict. p.1.q.3. probatur nullos eſſe huiuſmodi Principes, qui Papam, vel Imperatorem non recognoſcant, & propterea dum in dicta regula ſubiungitur de Principibus, eodem modo intelligenda eſt de quibuſcumque etiam ſi ſubſint alteri Principi.

Cæterum quidquid ſit ex ſuper relatis contrariam ſententiam de iure veriorem exiſtimo, tum quia derogationes ſunt odioſæ, quia retrahuntur laici à fundatione iuris patronatus, capitul. cum dilectus de iure patronatus, Decius conſil.17.& in conſil.226.volum.1. & ſunt reſtringendæ, c. ſtatutum de electione in 6. & conſequenter, dum regula mentionem facit de Principibus intelligi debet vt minus lædat, & ſic de Superiorem non recognoſcentibus tantum, tum etiam quia dum fit mentio de Regibus, & alijs Principibus, debet ſecundum dictum regulari à primo, argu. tex. in l. talis ſcriptura de legatis primo, & conſequenter de perſonis, & Regibus ſimilibus, qui ſunt omnes, qui Superiorem non recognoſcunt.

Nec obſtat quod tales ſint numerati inter Principes, & ex ſola numeratione quis cenſetur ius acquirere, pro vt dicimus de nobili, quod non cenſetur quis ex hoc ſolo, quod ſit deſcriptus inter nobiles, ſecundum Bal. Imo.& reliquos in l.quoties §.ſed ſi cum ff.de hæredib.inſtituend. Feder.de Sen.in conſ.93.Dun.in conſ.27. Decium conſ. 67.n.7. & fuiſſe decitum in Regno teſtatur Anna in ſing.338.quia reſpondetur huiuſmodi concluſionem procedere, & tunc locum habere inter perſonas priuatas, non autem in Principibus, quia tunc ex ſola numeratione cum ipſis præſumitur, quod perſona enumerata ſit eiuſdem qualitatis, & conditionis, declarando id apud me eſſe indubitatum reſpectu illius iuris patronatus quod poſſident Barones titulari ſeorſum à feudo tamquam acquiſitum iure proprio, ac titulo particulari, nõ autem in eo iure patronatus, quod eſt annexum feudo, quia in hoc Regno omnia feuda tenentur à Rege, & proinde præſumuntur à Rege conceſſa cum ipſo iure patronatus, & ſic omnes Barones in huiuſmodi iuribus Patronatus annexis eorum feudis repræſentãt Regem, & per conſequens gaudent eodem priuilegio Reg.41.

RESOLVT. CCCCIV.

Clerico irregulari, an poſſit conferri beneficium?

1 *Collatio beneficij facta irregulari non tenet.*
2 *Irregularis eſt incapax Ordinum.*

CLericus quidam ob homicidium patratum in aliena Diœceſi fuit vltra pœnam pro homicidio cõdignam, etiam declaratus irregularis, & cum dictus Clericus reuerſus fuiſſet in eius patriam, ab eius Ordinario ignorante irregularitatem, eidem fuit collatum beneficium, quare fuit dubitatum, an dicta collatio de iure teneret, & fuit reſolutum negatiuè ex eo, quod beneficium datur propter officium, c.fin.de reſcript.in 6. item quia oportet quod promouendus ad illud non ſit irregularis, c.3. & c. diuerſis fallacijs de cleric. coniug.
1 & propterea collatio, ſeu prouiſio beneficij irregulari facta, eſt ipſo iure nulla, ſecundum communem opinionem quam refert, & ſequitur Felin. in c. inquiſitioni n. 7.de accuſat. Nauar. in Manuali c. 27.n.299. Achil.de Graſſis in dec.343.Caputaq. in deciſ. 236.p.2. licet Innoc.in c.cum noſtris de conceſſ. præb. contrariam firmauerit ſententiam, ſcilicet collationem irregulari factam non eſſe nullam ipſo iure, ſed valere donec priuetur, vnde ſecundum Garſiam de benefic.par.1.c.11. in principio, ſupradicta opinio procedit etiam in beneficij ſimplicibus; Alia demum ratio poterit pro huius
2 quæſtionis confirmatione aſſignari, quia cum irregularis ſit incapax reſpectu Ordinum, c.fin.de temporib. ordin.c.de cætero de homicid.Conc.Trid.ſeſ.14.de refor.cap.7. nec in ſuſceptis miniſtrare. cap. ſuſcepimus de homicid.& cap.2.de cler. pug. in duel. beneficium obtinere nequit, d.cap.2. in fin. & Conc. Trid.d.cap. 7. collatioq; illi facta non valet, ſed eſt nulla ipſo iure, Fel.in c.2.de reſcrip.num.4.& in d. c. inquiſitioni de Accuſat.n.7. Aufrer.ad Capellã Tholoſ. deci. 208.n.2. Salzedo in pract.crim.Berna.Diaz c.94.lit.A.verbo nota tu tamen, Nauar in man.d.c.27.n 249.alias 241. Io. Gut. plures referens can. q.l.c.15.n.92. Zerola in praxi 2.par.verb.homicidia §.1.Corduba in ſum.q.42.Eman. Rod.1.tom.c.179. n.1. Vega 1.part. ſummæ c.36.caſu 13.& Tolet.in ſumma lib.1.c.88.verſ.9. ſecundum editionem Romanam, & ideo debet eſſe etiam inhabilis ad beneficia, ſecundum Garſiam vbi ſupra.

RESOLVT. CCCCV.

Eccleſia vocata in caſu contrauentionis fideicommiſſi, an emptores incidant in cenſuras extrauagant. ambitioſæ?

1 *In Eccleſiam transfertur dominium abſque traditione.*
2 *Bona dicuntur Eccleſiæ, ad effectum, vt alienari non poſſint, quando ſunt Eccleſiæ acquiſita per apprehenſionem poſſeſſionis.*
3 *Valet tranſactio rei Eccleſiæ abſque ſolemnitatibus, quando poſſeſſio non eſt pœnes Eccleſiam.*
4 *Licet in Eccleſiam transferatur dominium ipſo iure, non tamen transfertur poſſeſſio.*

TEſtator ſubiecit fideicommiſſo omnia bona ſua præcipiendo expreſsè ne illa alienentur, ſed ſemper conſeruentur in ſua familia, & quod ſi eius hæredes contraueniendo alienauerint, inſtituit, & nominauit in ſuam vniuerſalem hæredem Eccleſiam Diuæ Mariæ Annuntiatæ Ciuitatis N.cumq; per dictos hęredes fuiſſet facta alienatio quorundam bonorum fuit dubitatum, an emptores ſupradictorum bonorum contraxerint cenſuras extrauagantis Ambitioſæ de rebus Eccleſiæ nõ alienandis, tamquã emẽtes res Eccleſiæ abſq; aſſenſu Apoſtolico; & prima facie videbatur affirmatiuè reſpondendum, ex eo nimirum, quod in Eccleſiam
1 transfertur dominium ipſo iure, text. eſt expreſſus in l. fin.C. de Sacro Sanctis Eccleſijs, hinc eſt quod agit rei vendicatione ante traditionem, ex quo arguitur in eã transferri dominium abſque traditione aliqua, ſecundum Bal.in l.fin.C.cõmodati, vbi ad hoc allegat bona iura, ergo ſi dicta bona ſubiecta fideicommiſſo efficiũtur Eccleſiaſtica, eo ipſo quod hæredes deuenerint ad actum alienationis videbatur dicendum ementes incidiſſe in cenſuras ſupradictas.
2 Cæterum ſupradictis minimè obſtantibus contrariũ reſoluendo cenſui, motus præſertim ex eo, quod prohibitio extrauagantis conſideratur vbi per Eccleſiam fuit facta acquiſitio perfecta, & irreuocabilis per corporalem apprehenſionem poſſeſſionis, vt voluit Abbas Panor.in c.tua n.9.de his quæ fiunt à Prælatis, ſine conſenſu capituli, Lapus allegat.25. Gemin. & Franch. in c.1. de rebus Eccleſiæ non alienandis in 6. Socc.in Regula 110.n.6.& in l.legatum ff.de legatis 1.Affl. in cap. vnico §. & iterum num.6.de capitulis Corradi, Rebuff. in compendio alienat.ſub.num.30.Silueſt.verb. alienatio n.30. & Armilla eodem verbo num. 17. & hanc eſſe communem opinionem, teſtantur Iaſ. & Ripa in dicta l.legatum, Fel.in c. in præſentia ſub num.57.verſ.10.de

pro

probationibus,& de Franc.in dec.14. ſub num.16.

Et ex ſupradicta opinione prouenit primo valere tranſactionem abſque ſolemnitatibus , quando poſſeſſio non eſt penes Eccleſiam , nam ſi per tranſactionem Eccleſia rem relaxeret in cuius poſſeſſione exiſtit,
3 tunc requiruntur ſolemnitates,Rebuff.in cit. compendio alienationum num.21 .Roland.conſ.15.Quarant.in ſumma Bullarum verb.alienatio ampliar.12.qui voluit ſupradictam opinionem intelligendam in re dubia, alioquin non dicitur tranſactio, l.1.ff.de tranſactionibus,& ſit in euidentem vtilitatem.

Prouenit ſecundo poſſe legatum , vel fideicommiſſũ non agnitum ab Eccleſia per Prælatum abſque ſolemnitatibus alienari,vel in alium transferri,ex latè traditis per Socc. in conſ. 53. vol.4. Rolan. conſ.15. Decius conſ.474. Card. Puteus in dec.119.lib.2. & Pegue. in dec. 143.

4 Non obſtat quod dominium transſeratur in Eccleſiam ipſo iure; quia reſpondetur non propterea tranſferri poſſeſſionem, ex eo quod in caſibus in quibus transſertur dominium , non tamen transſertur poſſeſſio,Natta conſ.429.num.5.vol.2.Roland.conſ.77.num. 36.lib.1.Burſat.in conſ.68.num.23. vol.5.

RESOLVT. CCCCVI.

Clericus,an excuſetur à recitatione horarum Canonicarum,ob tenuitatem beneficij?

1 *Beneficium tenue poſſidens,tenetur recitare officium.*
2 *Clericus excommunicatus , vel ſuſpenſus non excuſatur à recitatione officij.*
3 *Habens penſionem tenetur recitare officium.*

FVi interogatus , an beneficium Eccleſiaſticũ tenue poſſidens teneatur horas Canonicas priuatim ſaltem dicere ; In qua quæſtione procedam per concluſionem,ampliationes, & declarationes; ſit igitur con-
1 cluſio quod beneficiũ Eccleſiaſticum licet tenue poſſidens tenetur horas Canonicas dicere priuatim ; iſta eſt communis Doct. opinio cum gl.fin.in c.1.de celebr. Miſsar. & in c. Clericus victum 91. diſt. & ibi Doct. in qua ſententia fuerunt Cardi.in Clem.1. de celebr.Miſſar.Alber.de Ferrar. in tract. de horis Canonic. q.8. incip. Quæro quid ſi Clericus Gloſ. in pragm. Sanct. tit. qual.hor.Canoni. ſint dicen.in ver. teneantur;Martin. ab Azpilcueta in c.quoniam de conſecr.diſt.1.not.7.n. 27. & hanc eſse cõmunem opinionem, teſtatur Couar. lib.3.variar. reſolu.c.13.ſub n.8.verſ. & licet beneficiũ Eccleſiaſticum,& fuit opinio Hoſtien.in ſum. de conſecrat.Eccleſ.vel altar.in §.& à quib.& idem ſentit in ſua ſum.Goffre.eod.titulo;imputetur enim ſibi quia permiſit ſe ad tenue beneficium promoueri , clara eſt enim gl.in c.fin.de offic. Vica. quod beneficia Eccleſiarum propter Diuina Officia conſtituta ſunt , imò tex. in c. fin.de reſcr.in 6.dicit,ſi Officium propter quod beneficium Eccleſiaſticum datur omittitur,illud tamen recitari deberet,refert Hier.de Monte quæſt.10.num.33.

Facit hoc argumentum à ſimili in c. horrendus 32. q.5.vbi Gratian.ex Ambroſ.notat quod vxor nõ debet dimittere virum qualiſcunq; ſit, ex quo ſibi ſemel placuit , ſic etiam licet tenue beneficium ſit, ex quo illud acceptauit ad horas tenetur,& not.optimè per gl.in d. c.Clericus ſeu Clericis victum 91. diſt.& ratio ſecundũ Doct.ibi eſt, quia ſicut vir tenetur miniſtrare neceſsaria vxori,quæ tamen alias debitum reddere non poteſt,vel ſufficientem dotem non dedit, vnde vir poſset onera matrimonij ſupportare, vt in c.propoſuiſti 32.q. 7.ita,& Clericus quamuis à ſponſa ſua ſpirituali ideſt Eccleſia debitum ſubſtentationis neceſſariorum non percipiat , eam tamen officiare tenetur , & demum in Diuinis , & temporalibus ei miniſtrare neceſsaria , & eius onera ſupportare , & cum B.Paulo Apoſt. dicere ſcio ſatiari,non eſurire , & abundare, & omnia poſsum in eo qui me confortat , vt ſcribitur ad Philippenſ. c.4. & habetur in c. quod dicit 61. diſt. & alibi inquit idem Apoſt. ea quæ mihi opus erant miniſtrauerunt manus iſtæ,vt habetur in c.2.21.q.1. in gl. & originaliter ſumptum eſt ex c.20.Act.Apoſtol & ſunt tex.in cap. Clericus 1.& 2.91.diſtin. iuncto c.fin.

2 Ampliatur concluſio iſta , vt procedat etiã in beneficiato ſuſpenſo, vel excommunicato, vt etiam ille teneatur horas Canonicas dicere;nam licet alias habeatur,quod excommunicatus, ſuſpenſus,aut degradatus non debet Sacra tangere per no.in c.ad eius vero concubitum.diſt.5. & licet etiam in Pſalmo 49. qui incipit Deus Deorum dicatur , peccatori autem dixit Deus quare tu enarras iuſtitias meas per os tuum quod eſt regiſtratum in c.porro 3.q.7.circa finem,& ſic non poſſit prædicta facere , nec intrare Eccleſiam præſertim tempore celebrationis diuinorum: non tamen excuſatur ab Officio, quia non ſequitur,excommunicatus nõ debet intrare Eccleſiam , ergo non tenetur horas legere. arg.c. cum dilectus de Offic. Ordin. l. Papinianus exuliſ ff. de minor. vbi ex ſeparatis non infertur quod ſeruit ad tollendum obiectum quod fieri poſset , quò autem ad illud dictum Pſal.49. diſtinguas ſic,aut enim quæritur, an fruſtra tales legant, & Eccleſiam ingrediantur quo ad meritum vitę æternæ, aut quoad illud vt puta quoad legendum,vel docendum ratione oneris ſibi iniuncti , & ſimilia temporalia exercendum: Primo caſu fruſtra faciunt quicquid agunt , ratio quia cum tales ſint extra communionem fidelium , & extra gratiam , vitam æternam promereri non poſsunt , c2. ſi quis contriſtatus 60. diſtin. cum ibi not. Secundo caſu de quo habetur per Doctor. in c. quod quidam de pœnit. & remiſs. non fruſtra faciunt quod agunt , nec fruſtra legunt,quia perſoluunt debitum ad quod obligantur , pro eo quia legendo horas liberantur ab obligatione qua tenentur adſtricti , ita quod incurrunt nouũ peccatum propter ipſarum omiſſionem , cum ex præcepto ad hoc teneantur , nec propter excommunicationem ab hoc debito abſoluuntur , ſicut in ſimili dicimus de debitore excommunicato, qui tamen creditori ſuo ſatisfacere tenetur non obſtante excommunicatione,imò & conueniri poteſt,c. ſi vere de ſentent. excõmunicationis de hæret.facit c. intelleximus de Iud. nam Clericus ratione Ordinis , vel beneficij dicitur debitor ipſius Creatoris , qui eſt creditor.

Ampliatur etiam hoc dictum procedere in excommunicato iniuſtè, qui non poteſt percipere nec percipit fructus ſui beneficij, nec diſtributiones quotidianas,tamen , & iſte tenetur horas Canonicas priuatim , & occulte dicere ratione beneficij in ſua perſona reſidentis, gloſ.in cap. presbyterum 28.diſt.& ibi Docto. Card. in Clem.1.oppoſ.6.de regular.Gig.de penſ.queſt.64.Dec. in c. intelleximus num.5. de Iudic.Abb. & Doct.in c.2. de cler. excommun. miniſtr. Ioan. de Lin. in Clement. Dignum quæſt.3.de celebr.Miſsar. Alber.de Ferrar. in tractat. de hor. Canon. quæſt.12.& 13. nec eum excuſat quod non percipiat redditus beneficij , cum id eius culpa contigerit , & per Eccleſiam minime ſtet quin ipſi redditus eidem Clerico beneficium obtinenti darentur, vt poſt Pet.de Palu.notat Couarru.lib.3.variar. reſol.cap.13.ſub n.8.§. duodecimo circa med. ver. nec enim excuſat.

Et cum hac opinione quod beneficium obliget beneficiatum ad dicendum horas, tranſit Clauaſ. in ſum. in ver.hora Canonica 3.verſ.primum eſt genus illorum qui ſunt beneficiati,per c. fin.92.diſt. & ratio eſt quia ad hoc à laicis dati ſunt redditus Clericis, vt ipſi in officio vices laicorum ſuppleant , & ob id beneficiati tenentur ad horas non ſolum ex ſtatuto, ſed etiam ex obligatione iuſtitiæ,quam opinionem tenet etiam Syl-

neſter

Digitized by Google

ueſter in ſumma ver.Hora n.3.vbi ex auctoritate S.Th. in quodlib.6.& in 4.ſentent.diſt.15.concludit,quod beneficiatus tenetur ad horas,& ex Panorm.in c.de celebrat.Miſſar.& Card.in d.Clem.1. eod. tit. dicit omnes Doctores ita tenere,vbi ponit rationes,& ampliat etiā ſi beneficium ſit ita exiguum, vt inde non percipiat neceſſaria,& beneficiatus exiſtat in minoribus, & non in Sacris,vt ibi per eum,& ſequitur Sum.Armi.in eo.verſ. §.1. vbi idem concludit ex mente Sancti Thomæ q. 5. vbi ſupra, & ſequendo Sylueſt. licet ipſum non citet, ampliat quod beneficiatus teneatur etiam dicere Officium mortuorum ex S.Thoma d.quodl.6. q.5. n.2.& quodl.1.quæſt.7.ar.1.Sed hodie vide Bullam Pij V. initio Breuiarij.

3 Ampliatur vlterius concluſio, vt procedat etiam in habente penſiones, nam etiam is tenetur dicere horas Canonicas ſicut quilibet beneficiatus,ratio eſt,quia ad Officiū tenetur quis duplici de cauſa, vel propter Ordinem,vel propter redditu um Eccleſiaſticorum perceptionem,vt not.Abb.in d. c.1. de celebrat. Miſſ. Card. in Clem.2.de Decim.facit c.cum ſecundum de præben. & ideo quando Clericus non dicit Officium tenetur ad reſtitutionem fructuū,c ſi Canonici §. ſciturí vbi Doct. de offic.ordin.in ſex. habens autem penſionem dicitur habere fructus, ergo ad horas dicendas tenetur, licet Abb.in d.cap.1.de celebr.Miſſ.videatur dicere aliquem adſtringi ad dicendum Officium ratione beneficij, non ratione fructuum,quia qui percipit fructus Eccleſiæ ex Canonico titulo penſionis, intelligitur habere beneficium,ſicut quando quis habet beneficium, & alius habet fructus ex iuris interpretatione dicitur non habere beneficium,cap.ſi tibi conceſſo de præb.in ſex.

RESOLVT. CCCCVII.

Irregularitas proueniens ex homicidio, de quo in c. fin. de homicidio in 6. an ſit indiſpenſabilis, vt illa, quæ prouenit ex homicidio voluntario?

1 *Mandans aliquem verberari, prohibendo, ne occidatur, ſi nihilominus mandatarius excedat mandatum, & occidat, tunc mandans erit irregularis.*

2 *Is qui mandauit aliquem verberari,& non occidi,nec mutilari,ſi talis nihilominus occidatur,homicidium non eſt voluntarium directè.*

3 *Homicidium voluntarium indirectè, non eſt indiſpenſabile, ſed dicitur voluntarium.*

TEx.in cap.fin.de homicidio lib.6.expreſſe diſponit quod præcipiens aliquem verberari,vel mandans

1 aliquem mutilari, quamuis expreſse inhibeat nè occidat,vel mutilet,irregularis eſt, ſi mandatarius exceſſerit mandatum occidendo illum,cuius tex. diſpoſitionē ſequuti ſunt Inn. Panor. & reliqui communiter in c.ad audientiam de homicidio, Nauar. in Manuali Confeſſarior.c.27.num.233.& ſequent.Maiol.de irregularitate lib.5.cap.48.Couar.in Clem.ſi furioſus §.1. n.2. cit. tit.de homicidio,& ratio ponitur in eodēmet tex. quia dictus mandans in culpa fuit, & hoc euenire poſſe debuerit cogitare,vnde mandans alicui,vt verberet Titiū vel cum eo rixetur prohibendo ne occidatur, ſi mādatarius Titium occidat, vterque, tam mandans, quam mandatarius irregularitatē incurrit,vt ait Tabiena in eius ſumma verb.irregularitas 2.§.12.Sayr lib.7.c.2.n. 7.& Maiol.vbi ſupra §.2.n.5.quo præmiſſo,fuit dubitatum, an homicidium prædictum dicatur voluntarium, ita vt irregularitate ex eo proueniente diſpenſari nequeat,iuxta ſancita per Cōcilium Trid.ſeſſ.23.c.6.pro cuius articuli dilucidatione ſupponendum duxi homi-

2 cidium voluntarium in duas ſpecies diuidi, vnum dicitur voluntarium directè, & de per ſe, & iſtud propriè dicitur quando ſimpliciter, & abſolutè intenditur ab agente; alterum vero nuncupatur voluntarium indirectè,quod propriè conſideratur quoties voluntas fertur in id ex quo immediatè,& per ſe ſequitur homicidium, vt ad grauem percuſſionem in capite, aut iuxta cor conſequitur mors, quibus caſibus licet ex eo quod voluntas non feratur directè, ſed indirectè in homicidium minuatur aliquantulum culpa,ex Diuo.Thom.2. 2.q.64.art.8.Couar.in Clement.ſi furioſus part. 2.§.1. n.1.de homicidio,non tamen ex inde tollitur irregularitas,ſecundum Sair. vbi ſupra n. 12. & propterea contracta irregularitate ſum opinionis non eſſe, nec prouenire ex homicidio voluntario primæ ſpeciei, eiuſdemque ſententiæ fuit Nauarr. in Manuali Confeſſariorum cap.27.n.240.Garſ.de beneficij par.7.cap.11.n. 44.referens declarationem Sacrę Congregationis per hæc verba: Quærebatur, an is qui mandauit aliquem baculo vulnerari, eo expreſſo ne occideretur, ſi mandatarius armis percuſserit,& occiderit intelligatur incidiſſe in decretum Concilij, vt omni ordinatione, ac beneficio, & officio abſque ſpe diſpenſationis perpetuo carere debeat, & Congregatio cenſuit negatiuè; vnde ex prædictis conſtat, rectè fuiſse loquutum Cou.

3 in cit.Clem.ſi furioſus,quod cum homicidium ſupradictum ſit voluntarium, interdicta, ſcilicet voluntate commiſsum,& non caſuale,ita vt qui poteſtatem haberet diſpenſandi in irregularitate ex homicidio caſuali contracta, non poſset in hoc caſu diſpenſare, & propterea ſecundum Sair. ſæpius citat. loco pari ratione non poteſt diſpenſari cum hoc irregulari virtute Concilij Trident.ſeſs.24.de reformatione cap.6. & ſic videtur indigere diſpenſatione Pontificia ſalua,&c.

RESOLVT. CCCCVIII.

Animalia vulgò Locuſtæ, an poſſint excommunicari?

1 *Ad excommunicationem requiritur peccatum inobedientiæ,& contumaciæ.*

2 *Cathecumenus non poteſt excommunicari.*

3 *Animalia non poſſunt excommunicari cum ſint incapacia culpæ.*

SOlent in quibuſdam Regionibus, & in facto accidit in quodam territorio Nolano, apparere quædam animalia vulgo bruculi, quæ maximum ſolent ſegetibus afferre damnum,atq; detrimentum; quare fuit dubitatum an poſſint excommunicari,abiurari,maledici, atq;execrari, & dubium faciebat Conſilium Caſsan.1. volens talia animalia poſse cenſuris affligi: Cæterum hoc minime ſuffragante contrarium reſoluendo conſului,motus ex infraſcriptis; primo quia ad afferendam maiorem excommunicationem, non ſufficit quodlibet

1 peccatum mortale niſi ſit peccatum inobedientiæ, & contumaciæ cap.1. de iudicijs, c. nemo Epiſcoporum 11.q.3.& c.certum eadem quęſt. Sotus diſtinct.22.q.1. art.2.concluſ.2.Couar.in cap.alma mater §.9.par.1.n. 1.ſed in prædictis animalibus peccatum inobedientiæ, & contumaciæ ceſsat, ergo cenſuris affligi minime poſsunt: Tum Secundo, quia minime poteſt excommunicari,is de quo creditur non eſse corrigendum per excommunicationem, Io.Andreas, Dominic. & alij relati à Couar. in d. cap. alma mater in principio num.10. ſed in prędictis animalibus dubium eſt ſi ceſſant à damnificando, ergo excommunicari non poſſunt:Tertio quia prædicta animalia non ſubſunt iuriſdictioni Epiſcoporum, & conſequenter excommunicari nequeunt,nam nemo poteſt excommunicari ab eo cui non eſt ſubditus,cap à nobis,il 1. de ſentent. excommunicationis,cap.cum inferior de maiorit.& obedient.hinc ſequitur nō baptizatum,licet ſit Catecume-

2 nus non poſse excommunicari, Syluester in verbo excommunicatio il primo n.7. Nauar. cap.27.n.12. quia non

non eſt ſubditus Eccleſiæ, iuxta illud diui Pauli, de his qui foris ſunt quid ad nos? Tum deniq; quia hanc opinionem tenuerunt Nauar. in conſ. 57. de ſentent. excõmunica. Sotus lib. 5. de iuſt. & iure quæſt. 22. art. 2. gloſa. 4. concluſ. 4. qui aſſignat rationem, quia cum prædicta
3 animalia ſint incapacia culpæ, propterea ceſſat in eis excommunicatio, & ob eamdem rationem in hanc opinionem deſcendit quoque Auila de cenſuris par. 2. c. 4. diſput. vnica, & ita ſibi accidiſſe in facto teſtatur Zerula in praxi Epiſcopali in verbo ſuperſtitio, dicens quod ſolent in quibuſdam partibus maris, & præſertim Surrenti apparere quædam monſtra maritima, quę vulgo vocantur *Ecruni*, qui habent vngues, & lacerant retia, & impediunt piſcatores, & dicit quod non poſſint excommunicari, ſed orationibus, Ieiunijs, & eleemoſynis ſunt expellendi, & cum prædictus caſus in dicta Ciuitate accidiſſet, ipſe aſſociatus à pluribus presbyteris pergit ad quendam ſcopulum, qui vulgo vocatur *lo Veruece di Maſſa*, & ibi recitatis multis orationibus cum aqua benedicta, & incenſo impetrauit à Deo benedicto gratiam, & amplius non comparuere, & hoc circa annum 1583.

RESOLVT. CCCCIX.

De contractu cenſuali.

1 *Bulla Gregorij XIII. ſuper cenſibus, intelligitur quoad contractus futuros, & non præteritos.*
2 *Bulla Pij V. annullat contractus cenſuales ſub alia forma celebratos.*
3 *Quot ſunt capita contractus, tot cenſentur eſſe iuramenta.*

DE anno 1568. die quinto Nouembris (quo tempore vbique locorum vigebat illa Bulla edita à Sũmo Pontifice Pio V. ſuper forma creandi annuos redditus redemibiles) fuit in Regno Sicilię contractus huiuſmodi celebratus modo infraſcripto, ſcilicet, Emptor cuiuſdam prædij non valens ſatisfacere integrum illius pretium in pecunia numerata, impoſuit, vendidit, & ſubiugauit ſuper eodem prædio in eodem inſtrumento emptionis dicti prędij annuum cẽſum ſcutorum octuaginta ad fauorem venditoris dicti prædij, & ad rationẽ octo pro quolibet centenario, & anno, & hoc modo dictus emptor dicti prædij ſatisfacit venditori eiuſdem prædij de ſcutis mille, qui deficiebant integræ ſolutioni dicti prædij conuenti inter eos pro dicto prædio: Quæ Bulla dicti Pij V. præcipit expreſſis verbis, quod in conſtituendis his cenſibus, & redditibus, pernecceſſe debeat eſſe pecunia ſortis principalis præſens coram teſtibus, & Notario manualiter, & aliter conſtituti dicti cenſus, habeantur pro vſurarijs, & contractus ſint ipſo iure nulli, & hoc eſt indubitatum ſecundum formam dictæ Bullæ Pij V.

Euenit poſtea quod de anno 1574. Summus Pontifex Gregorius XIII. vt Regi Catholico morem gereret, & opportunitatibus Regni dictæ Siciliæ conſuleret, iuſſit, vt in eo Regno obſeruaretur Bulla alias antea edita à Nicolao V. Summo Pontifice, in materia creandorum cenſuum, non autem Bulla Pij V. prædicta.

Modo quoniam attento tenore Bullæ Pij V. cenſus dictorum ſcutorum octuaginta, vt ſupra conſtitutus, eſt ſine dubio nullus ex defectu pecuniæ numeratæ; inſpecta vero Bulla Nicolai V. latius diſpenſantis vndequaque validus; propterea.

De duobus circa præmiſſa grauiter dubitari contingit, in primis, an virtute dictæ Bullæ Gregorij XIII. renouantis dictam Bullam Nicolai V. dictus cenſus in dicto die quinto Nouembris dicti anni 1568. ſit Iudicandus validus, vel inualidus, & nullus, quo tempore dicti anni 1568. ſine dubio vigebat dicta Bulla Pij V.

Secundo dato quod bulla dicti Gregorij XIII. nõ ſit retrotrahenda ad dictum annum 1568. quia loquitur ſolum de cenſibus conſtituendis, vt ex eius lectura liquet (quæ omnes Bullæ ſunt in Bullario) an totus contractus emptionis, & venditionis dicti prædij corruat; an vero pro ea parte tantum, quæ dicti cenſus conſtitutionem reſpicit?

Deſiderium (quod videtur eſſe iuſtiſſimum) dicti emptoris dicti prædij, eiuſque hæredis eſt, quod venditio, & emptio dicti prædij ſit valida, & firma ex vna parte; & conſtitutio dicti cenſus ſcutorum octuaginta annualium vt ſupra ſit inualida, & nulla ipſo iure, tanquam facta contra formam dictæ Bullæ Pij V. & vltra, omnes annualitates hucuſq; ſolutæ dictorum ſcutorum octuaginta pro primis annis proximis ſubſequentibus à die dicti celebrati inſtrumenti emptionis dicti prædij, tanquam indebitæ, & omnino repetibiles virtute dictæ Bullæ Pij V. extenuarunt ipſo iure dictam ſortem principalẽ dictorum mille ſcutorum, & reliquæ annualitates hucuſq; indebitè ſolutę, ſunt omnino reſtituendæ dicto emptori dicti prædij, & eius hæredi, & ſucceſſori in dicto prædio, quod eſt ſub titulo Baroniæ Vallis Longæ ſic nuncupatæ; Rationes eſſe poſſunt; Quia licet vnum ſit inſtrumentum in quo includuntur dicta duo, ſcilicet emptio dicti prædij ex vna, & conſtitutio dicti cenſus ex alia parte; tamen ſunt hæc duo de per ſe prorſus diuidua, & de facto diuiſa, & in rebus diuiduis vtile per inutile non vitiatur: tanto fortius in hoc præſenti caſu ſupra dicto, quia non ſtat per emptorem prædij prædicti quo minus valeat conſtitutio dicti cenſus, quod in tantum eſt verum, quod ipſe, & eius ſucceſſor in dicta Baronia ſemper ſoluerunt dictas annualitates, neſcientes hunc punctum iuris, ſcilicet, quod ex Bulla præfati Pii V. dicti cenſus vt ſupra facta conſtitutio fuit, & eſt nulla, & vſuraria, ſed hoc prouenit ex diſpoſitione, & voluntate dicti Pii V.

Quo ad primum caput, ſtat contra nos deciſio Franciſci Milanenſis Regni Siciliæ lib. 2. in ordine ſuo decimaſexta per totam, vbi nititur, & conatur oſtendere, etiam ex mẽte, & verbis Bullæ prædictæ Gregorii XIII. dicti cenſus conſtitutionem eſſe validam, ſed errat in facto, quia Gregorius XIII. loquitur tantum de cenſi-
1 bus conſtituendis, ſed de conſtitutis nihil dicit, & quod expreſsè non mutatur, cur ſtare prohibetur; & ſic Bulla dicti Pii V. ſuum locum obtinere pro tempore prædicti anni 1568. Cui Milanenſi eſt danda pinguior, & plenior reſponſio à præſtantioribus viris Italiæ noſtris magiſtris: Eſt etiam contra nos Surd. conſ. 162. n. 38. & ſeq. lib. 2. Farinac. inter deciſ. criminales deciſ. 10. num. 16. Gratian. in addit. ad deciſ. 224. n. 16. impreſſa poſt primam partem ſuarum diſceptationum cum ſimilibus.

Pro nobis eſt videndus Seraſin. deciſ. 225. n. 3. lib. 1. Nec obſtat Farinac. quia in d. deciſ. 10. fuit tradita cedula Bancaria, quæ vim habet numerationis, & fuit acceptata à Mercatore, & ibi ſuperuenit ſpecialis cõmiſſio Domini Papæ, quæ non ſunt in caſu noſtro.

Quo vero ad ſecundum caput, ſtat contra nos prima fronte vnitas iuramenti, ſub vno enim iuramento fuerunt facti dicti duo contractus emptionis prædii ex vna, & conſtitutionis dicti cenſus ex alia; ſub vnico iuramento: Et iſti duo actus in dicto vnico iuramento videntur etiã correſpectiui inter ſe; ita vt ſi deficit vnus, ſcilicet, dicti cenſus, deficiat alter dictæ emptionis dicti prædii, & in tantum vnus ſeruari debet, in quantum alter adimpletur, Aponte conſ. 10. n. 13. & 14. & Crau. conſ. 246. ſed huic motiuo reſponderi poteſt, quod iſti dicti duo actus non ſunt inter ſe correſpectiui, quia nimis inueriſimile eſt dicere, quod emptor dicti prædii non aliter emiſſet, niſi venditor dicti prædii dediſſet ei mille ad annuum cenſum, cũ iſtud ibidem ab aliis multis dictus emptor conſequi potuiſſet, & defectus dictorum mille in dicto emptore eſt conſiderandus, vt quid accidens ad conſtitutionem totius pretii dicti prædii, cuius

cuius pretij ſubſtantiale fuit ipſius pretij conſtitutio, & conuentio ſine qua non fuiſſet prædium ipſum venditum; ſed quod exinde non ex voluntate dicti emptoris, ſed ex forma, & vi dictæ Bullæ Pij V. dictus cenſus vt ſupra conſtitutus corruat, hoc eſt quid totaliter ſeparatum, & alienum, & nullatenus correſpectiuum ad validitatem venditionis, & emptionis dicti prædij, vt liquet de per ſe; Et ideo omnes annualitates prædictæ indebitè ſolutæ, ſunt reſtituendæ (ſatisfactis prius dictis mille cũ ptimis annualitatibus prædictis ſolutis) l. ſi non ſortem vbi Doct. ff. de condit. indeb. Graſſ. de except. c. 28. num. 4. & 5. Tiraquel. de retract. lignag. §. 15. Magon. dec. Flor. 104. num. 23. cum ſimilibus, maxime quia Pius V. vtitur illis verbis (contractus ſub alia forma poſthac celebrandos feneratitios iudicamus,) & verbum iudicamus importat ſententiam latam à Domino Papa ipſo iure, Bocca. de cenſibus par. 1. num. 85. cum ſimilibus, maximè quia in hoc caſu nulla requiritur iudicis declaratio, quia ſine Iudicis opera, in hoc noſtro caſu Bulla dicti Pij
2 V. annullat tales contractus ſub alia forma celebratos, Geminia. in cap. fœlicis de pœnit. in 6. cum ſimilibus, & emptor dicti prædij in nulla eſt culpa ex parte ſua, ſi dictus cenſus, vt ſupra per eum conſtitutus corruat, præter eius intentionem: Ergo non eſt priuandus dicto prædio per eum empto, & ſolutis iam dictis mille vt ſupra.

Hæc vnitas prætenſa iuramenti obſtat, quia quot
3 ſunt capita contractus, & iuramenti vnius, tot cenſentur eſſe iuramenta licet ſub vnico contractu corporali, & manualiter præſtitã, Dec. conſ. 421. Rota Genuenſ. dec. 14. num. 118. Doct. omnes in l. ſcire debemus ff. de verb. obligat. & ſic ſuccedit regula prædicta quod in rebus diuiduis, & prorſus diuiſis vtile per inutile non vitiatur.

Et licet iuramentum de ſui natura dicatur indiuiduum, hoc eſt verum in vno eodemque contractu, & in pluribus pactionibus ad eundem contractum, in quibus non poteſt vnus ex contrahentibus contrauenire, quin dicatur in omnibus contrauenire; ſecus vbi ſunt duo veri, & ſeparati contractus licet ſub vnico iuramento, ſunt enim in caſu noſtro duo prorſus ſeparati contractus de duabus rebus materia, & forma differentibus, videlicet de emptione prædij ex vna parte, & emptione vnius annui cenſus prædicti ex alia parte, & ideo plura ſunt iudicanda capita diuerſa inter ſe dicti vnius iuramenti, & prorſus ſeparata, & ſic plura ſunt cenſenda iuramenta, vnum ſcilicet, pro emptione dicti prædij, & alterum pro venditione dicti cenſus, licet ſub vnico tactu corporali fuerint præſtita dicta iuramenta, ſed huic proximè dicto videtur obſtare illa regula, quod vna, & eadem res non poteſt vno eodemque tempore diuerſo iure cenſeri, & quia caſus prædictus videbatur dubius, ob rationes prædictas, propterea fuit dilata reſolutio in aliud tempus.

RESOLVT. CCCCX.

De diſpenſationibus plura.

Diſpenſatio quando permittatur.

1 *Diſpenſatio permittitur aliquando pro bono pacis.*
2 *Diſpenſatio ſuper pluralitate beneficiorum non valet, ſi non ſit facta mentio quod fructus ſint percepti.*
3 *Diſpenſatio requirit cauſam.*
4 *Diſpenſatio eſt odioſa, & in ea ſemper ſit interpretatio vt contineat minus.*
5 *Monachus diſpenſatus ad beneficium curatum, non eſt diſpenſatus ad ſimplex.*
6 *Diſpenſatio eſt de lege iuriſdictionis.*
7 *Poteſt Epiſcopus ex cauſa diſpenſare contra Canones.*
8 *Diſpenſatio ceſſat, ceſſante cauſa.*

1 Diſpenſatio permittitur aliquando, quæ alias forte non permitteretur ad euitanda ſcandala, & pro bono pacis, atque concordiæ Felin. in cap. 2. col. 2. verſ. 14. propter ſcandalum de præſcrip. Dec. in c. at ſi clerici §. de adulterijs col. 5. verſ. fallit, & in cap. nouit in 8. not. de Iudic. Staphil. de liter. grat. & iuſt. ſub tit. de reſer. in for. breui verſ. ſimiliter eſt iuſta cauſa, Patiſ. conſ. 68. dubium exoritur num. 132. lib. 4. Gomeſ. in tract. breui num. 24. Rebuff. in praxi benef. ſuper regu. de diſpen. in gra. proh. gloſ. 5. num. 38. M. Mantua conſ. 121. num. 64. & copioſè Barb. conſ. 1. in fin. per 3. col. lib. 3. vbi cumulat ea quæ pro bono pacis permittuntur.

Diſpenſatio ſuper pluralitate.

2 Diſpenſatio ſuper beneficiorum pluralitate non facta mentione quod impetrans illa illicitè detinebat, fructus inde percipiendo, non valet, Abb. in cap. ad aures col. 3. verſ. pro hoc etiam dicas de reſcr. Hoſtien. in cap. dudum il ſecondo col. 13. verſ. ſed caueat ſibi de elect. Rebuff. in praxi benefi. in 2. part. ſignat. tit. de diſpenſat. cum regu. fact. num. 66. & par. 2. nu. 57. & 78. Gabr. concl. lib. 5. de acquir. poſſ. concl. 4. n. 8.

Diſpenſatio ſuper inhabilitate.

3 Diſpenſatio ſuper inhabilitate requirit iuſtam cauſam, alias eſſet potius diſpenſatio, cap. ex tenore de temp. ordin. Paul. Caſtr. conſ. 117. vbi dicit quod diſpenſatio debet fieri aliqua iuſta cauſa ſubſiſtente, cap. innouit de elect. alias peccat qui ſine iuſta cauſa diſpenſat, cap. diuerſis fallacijs de cleric. coniugat. cap. veniens de filijs presbyter. & alibi idem Caſtrenſ. conſ. 219. ſuper puncto, ſi enim ſit ſine cauſa dicitur potius diſſipatio quam diſpenſatio, Imol. in cap. vnic. in gloſ. final. de ætat. & qualitat. vt B. Bernardum referendo dicit Curt. Sen. conſil. 19. aggredior num. 6. Socc. Iun. conſil. 120. num. 28. vol. 2. & ideo requiritur cauſa, quia per diſpenſationem vulneratur ius publicum, dicit Put. in dec. Rot. Rom. 3. lib. 2. incip. in vna Rauen. quam cauſam non præſumi cum ſit quid facti, l. in bello §. factę de capt. dicit Menoch. de præſumpt. præſumpt. 20. lib. 2. num. 6. verſic. clauſula ex certa ſcientia appoſita, & in fin. verſ. inhabilis ad dignitatem, & ad materiam diſpenſationis vide copioſe Cœph. filium inter conſ. patr. conſ. 684. num. 28.

Diſpenſationes ſunt odioſæ.

Diſpenſationes ſunt odioſæ, & in eis fieri debet ſtricta interpretatio, c. 1. & 2. de fil. presbyt. in 6. c. non poteſt de præben. eod. lib. c. quod dilectio de conſangui. & affinit. nam diſpenſatio vocatur vulnus, quia per eam ius ipſum vulneratur 23. quæſt. 4. c. ipſa pietas, vnde diſpenſatio circa vnum defectum, non porrigitur ad alium Bat. In l. cum propter vbi hoc not. ex illo tex. de lega. præſt. gloſ. 12. diſtinct. cap. nos conſuetudinem, Iaſ. conſ. 77. num. 8. volum. 1. Natta conſ. 163. in caſu propoſito num. 5. vbi dicit quod diſpenſationes ſunt o-
4 dioſæ, etiam ſi neminem lædant, & in eis ſit interpretatio vt contineant id quod eſt minus, Idem conſ. 420. quamuis num. 23. & ad eo ſunt ſtricti iuris vt non fiat extenſio ad caſum in quo etiam ſit maior ratio diſpenſandi. Idem Nat. conſ. 179. viſo themate num. 27. conſ. 504. non ſum neſcius num. 4. & 5. vbi refert quod di-
5 ſpenſatio Epiſcopi Monacho facta ad beneficium curatum, non porrigitur ad ſimplex vide Cophalum conſ. 235. Petrus num. 16.

Diſpen-

Diſpenſatio de qua lege ſit.

6 Diſpenſatio eſt de lege iuriſdictionis, cap. conquærente, & cap. dilectus de offic.ord. cap. veniens de fil. presb.Rom.conſ.325. quoad primum num.12.Dec.copioſe conſ.206.pulchrum eſt num.4.& ſeq. vbi, copioſè de materia & an extendatur extra territorium, in l. fin.de iuriſd.omn.iud. & nota quod cum ſit iuris communis relaxatio, reſtringitur ad locum, & perſonam, & ita obſeruatur, vt per Caſſan. in Conſuet.Burg.tit. 8.§.16.& conſ.13.ſentit Alc.in l. 1. C. de Sum. Trin. & fid. Cathol. c.tuæ de cler. non reſident. per quem tex. Lan.alleg.57.ad ſeruandam n.7.dicit quod diſpenſatio ſuper abſentia cauſa ſtudiorum, non concludit perceptionem fructuum, niſi hoc expreſſe dicatur, quia eſt ſtrictè interpretanda,itaut ſolum expreſſa contineant, non autem alia, etiam ſi adſit clauſula non obſtante, quia gratia non augetur ſed ſolum validat expreſſa, Ruin.conſil.208.n.18.in fi.verſ.nec obſtat lib.1.Cœph. conſil.186. n.23. & ſi fit circa vnum defectum, non intelligitur fieri circa alium,l.cum propter de lega.præſt. Cœphal.conſ.235.n.6.& 684.n.45. & 46. hinc eſt quod ſi diſpenſatur cum aliquo vt duas dignitates conſequi poſſit,ſeu perſonatus, intelligitur in diuerſis Eccleſijs, & non in eadem,communis eſt Doct. ſententia poſt Ægid.in c.de multa de præb.ſecundum Abb.ibi num.4. & in conſil.53.quod eſt poſitum inter conſ.Card. & ratio eſt quia cum materia diſpenſationis ſit odioſa, debemus capere intellectum minus iuri odioſum, tamen extenditur ad ea quæ ſunt connexa, & dependentia ab his ſuper quibus emanauit,c.ſi quis in clero 17.q.1. in gl.iunct.gl.in c.quia in tantum de præb.c. ex litteris in fin.de exceſ.prælat.Ioan. Andr. in c. cum ex eo de elect.lib.6.

Diſpenſatio non fit aduerſus Canones.

Diſpenſatio aduerſus Canones Conciliorum, & decreta Pontificum licet Epiſcopis prohibita ſit regulariter, gloſ. cap. cum dilecti de elect. cap. præterea de ætat.& qual.cap.pen.§. fin.iunct.cap.1. de fil. presby. Archid.16.diſt.ſicut,27.q.1. virgines 66. diſt. in ſumm. in c.1.de conſuetudine in 6.& habetur in c.de multa,& c.dilecto c.dilectus,de præb.& in Clem. 1. de elect. tamen vbi concurrit vrgens, & notabilis cauſa, poterit
7 Epiſcopus aduerſus prædicta diſpenſare, Rota deciſ. 152.alias 262.religioſos in nou.& 5. titul. de iur. patr. Rom.multa ad hoc alle.conſ.325.n.7.& 8.& ibi Mand. ſuper ver.diſpenſare,Rebuff.in prax.benefi. ſub tit. de diſpenſ.ad plur.beneficia num.31.& Alibi Rom.conſil. 492. ſed an poſſit, iunct. addit. ad eum.

Diſpenſatio ceſſat ceſſante cauſa.

8 Diſpenſatio ceſſare debet, ceſſante cauſa diſpenſationis,iux.tritam reg.l.adigere §.quamuis de iure pat. & c.cum ceſſante de appellat.ita Archid.in c.1. per illum tex.poſt princ.& ibi Domin.colum.1.verſic. quæro an iuſta conſtitutio 55.diſt.c. Cænomenſem 56. diſt. c.Monachus 67. diſt. c.vlt. in fi.77.diſt.c.quod pro neceſſitate,& ibi gl.1.q.1.c.eos 1.q.5. c. quod pro remedio,& ibi Card.Alex.c.exigunt 1. q. 7. c. ordinationes verſ.quamuis autem 9.q.1.gl. in c. poſt tranſlationem in verſ.ceſſante de renun.c.quod pro remedio 1.q.7. c. quia circa, & ibi Card. Alex. in 4. notab. de conſan.& affi.Archi.in c.Neophilus in fin.61.diſt.Bal.in Rubr.de conſuet.col.vlt.verſ.ceſſante cauſa,& in c.pen. ad fin. de elect.

RESOLVT. CCCCXI.

De matrimonio impuberis.

1 *Matrimonium quando contractum eſt cum impubere, non tenetur pubes expectare.*
2 *Mens vitiat ſpiritualia, quæ pro ſubſtantia requirunt libertatem.*
3 *Quando metus eſt violens, poteſt probari per coniecturas.*

FVit contractum matrimonium in terra Baroli in faciem Eccleſiæ per verba de præſenti inter Frāciſcum Ruſſum minorem annorum vndecim, & Gratiā Peres annorū quatuordecim ambos famulos Capitanei Aloiſij Lopez Hiſpani:Ex parte mulieris dicebatur matrimonium eſſe nullum ex defectu conſenſus pueri, pubertatis,& ob impotentiam coeūdi ad matrimoniū requiſitæ,per tex.in c.continebatur c. atteſtationes c. vbi non eſt conſenſus c.puberes de ſponſ.impub. Sanc. de matr.lib.7.de ſponſ.tit.de imped.neque ex aſpectu, vt ex relatione expertorum malitia ſupplebat ætatem, & in hoc intrabat arbitriū Iudicis,Menoch. de arbitr. Iud.caſ.58.n.2.& 8.lib.2.Par. conſ.29. lib.2. viſo puero declarauit eſſe impotentem, in plena Congregatione fuit dubitatum,an in iſto caſu intret diſpoſitio c. de illis il primo de ſponſ. impub. vbi cauetur quod mulier nubiles annos habens,& nupſit cum puero,qui non dū ad annos aptos peruenerat,teneatur expectare vſquequo puer ad legitimam ætatem perueniat,quia cum in eum ſemel conſenſerit non tenetur amplius cōſentire.

Quod negatiuè reſoluendum eſſe ſentio,nam hoc nō dicitur propriè matrimonium,ſed ſponſalia, c.tuæ no-
1 bis exhibitæ de deſponſ.impub. in quibus ſi mulier cōmonita expectare recuſauerit,poſtea iudicialiter recuſat non tenetur expectare donec puer compleat perfectam ætatem, vide tex.expreſſum in cap. ex literis de deſponſ.impub.

Nec dicatur hoc non procedere quando impotentia coeundi non eſt perpetua,ſed tēporalis, videlicet quouſque puer perueniat ad ætatem perfectam,quia tunc tenetur expectare per triennium,c. laudabilem de frig. & maleſ.Sanc.vbi ſupra q.2.quia iſta impotentia,an ſit perpetua, vel temporalis, conſideratur quando puer tempore contractus erat perfectæ ætatis annorum 14. ſed in puero 11.annorum non poteſt conſiderari impotentia,neque perpetua,neque temporalis,quia clarum eſt quod puer illa ætate non facit matrimonium, ſed in termino annorum maximè ad habendum verum conſenſum,vt optimè diſputat Ioan. Lupus de Mar. & leg. §.& vt videamus num.64.& 65.

Præterea dicta mulier non tenetur expectare quādo ſibi fuit illata violentia in ipſo contractu, vt videtur ſentire c. de illis il ſecondo de deſponſ. impub. in fine, quæ violentia ex pluribus coniecturis demonſtratur; primo ex eo quod mulier non erat in ſua libertate ad arbitrium faciendi,arg.l.qui in Carcerem ff.quod met. cauſ. Bal. conſil. 117. lib. 3. arguitur ex terribili vultu Capit. Aloiſij Lopez Hiſpani, qui id facere voluit, ne idem mulieri ſalariū ſolueret,Bal. in c.4. §. in vera de pac.iur.firm.Dec.in c.1. de off. deleg. arguitur ex inæqualitate perſonæ mulieris, & viri, ex contradictione ſtatim ſequuta per mulierem,Old.conſ.35.Anch.conſ. 199.Alex.conſ.99.lib.3 Aym.Crau.conſ.49.per totum.

Applicando caſui noſtro mulier erat famula Capitanei Aloiſij,ſub ſua poteſtate contractus,cū puero pauperrimo famulo ignobili, naturali, ſine aliquo exercitio,annor.11. impotenti non ſolum ad coeundum, ſed etiā ad ſuſtinenda onera matrimonialia,& ſtatim quod mulier fuit in ſua poteſtate contradixit,& iudicialiter petijt dictum prætenſū matrimonium declarari nullū, quia violentia, ſeu metu probato matrimoniū eſt nul-

2 lum, quia metus vitiat ſpiritualia, quæ pro ſubſtantia requirunt plenam libertatem, Boſſius in tit. de pluribus violent. num. 79. & Cæſar de Graſ. dec. 2. de his, quę met. cauſ. fiunt, & ſic dicta mulier non tenetur expectare, quia quod ab initio eſt nullum, temporis interuallo nihil operatur, Abb. in cap. cum olim num. 19. de re iudic. Achil. de Graſ. dec. 12. num. 2. de penſ. cap. non firmatur de reg. iur. in 6. Aym. conſ. 39. num. 13.

Vlterius quod dictum matrimonium ſit nullum, conſideratur ex eo quod fuit variata patria mulieris quæ erat Neapolitana, & fuit dicta de terra Baroli, nec fuit appoſita patria viri neque eius ætas, fuit contractus ſecretò ſine conſenſu & ſcientia matris, & propinquorum, ex quibus omnibus matrimonium dicitur nullum c. ſignificauit de eo qui duxit in matr. Aym. Crauet. conſ. 353. nu. 1. cum locum de ſponſ. l. ſi mulier §. fides metu ff. quod metus cauſa, cap. propoſuit de coniug. ſeruorum, Sanc. de matr. lib. 7. de impedim. deſponſ. 12. nu. 8. & 11. vbi dicit de errore patriæ, & qualitate perſonæ.

Et licet in dicto prætenſo matrimonio adfuerint verba ſolemnia, tamen quando deficit conſenſus non inducitur matrimonium, c. tua nos de ſponſ. Alex. conſ. 80. n. 5. li. 2. abſque enim propoſito contrahendi matrimonium non perficitur, c. ſi quis ingenuus de coniug. ſeru. c. fi. de eo qui dux in matrim. conſil. 22. num. 9.

Et quod principio in caſu iſto non interuenerit vere conſenſus; oſtenditur tam in viro quam in muliere; in viro quia non erat in ætate perfecta, in muliere quia ſtatim, & in continenti poſita in libertate reclamauit, & diſſenſit, quæ à principio non videtur conſenſiſſe.

Ex quibus omnibus concludo dictam mulierem non teneri expectare, donec dictus puer perueniat ad perfectam ætatem, remittendo me ſaniori iudicio.

Sed ſumus extra difficultatē, quia fuit probatus verus metus per vnum teſtem de viſu, & alium de auditu, qui deponunt vxorem Capit. Aloiſij minatam fuiſſe dictæ Gratiæ, & per vim feciſſe dictum matrimonium, quo caſu matrimonium dicitur ipſo iure nullum, Oldr. conſ. 35. Morſ. ſing. 347. Alex. conſ. 156. lib. 5.

Nec obſtat c. veniens il ſecondo de ſponſ. vbi dicitur quod quando metus non cadit in conſtantem virum, tunc matrimonium non dicitur nullum; quia in præſenti caſu, puella erat ſola ſine conſanguineis, ſine aliquo auxilio, in aliena patria, & domo, & potuit veriſimiliter dubitari cruciatum corporis, vide Marſ. ſing. 286. Alex. conſ. 89. lib. 3. & cum fateatur dicta puella contraxiſſe per vim & metum reſtituitur in integrum, Alex. conſ. 80. lib. 7. Caputaq. dec. 221. lib. 2.

Nec dicatur quod verus metus non fuit probatus concludenter per vnicum teſtē de viſu, & alterum de auditu, quia quando metus eſt violentus, poteſt probari per coniecturas, Pariſ. conſ. 134. lib. 4. & conſ. 382. num. 12.

RESOLVT. CCCCXII.

Mandans homicidium in perſona vnius, an ſi committatur in perſona alterius, incurrat irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario?

1 *Dans operam rei illicitæ, non excuſatur ab homicidio inde ſequuto.*
2 *Volens occidere vnam perſonam, ſi aliam occidat caſualiter non excuſatur à pœna.*
3 *Mandans occidi vnam, ſi mandatarius occidat alium, mandans incurrit irregularitatem, ſed non illam indiſpenſabilem.*

CONtrouertebatur in Curia Epiſcopali Calatina, an quidam clericus eſſet beneficijs priuandus ob irregularitatem ex homicidio voluntario contractam, ex quo mandauerat occidi Petrum, & mandatarius putans occidere Petrum, occidit Franciſcum, & propterea dubitabatur, ſi talis clericus mandans cenſeretur contraxiſſe irregularitatem ex homicidio voluntario, ita quod carere debeat ſpe diſpenſationis, & pro opinione affirmatiua contra clericum dicebatur, in rei veritate fuiſſe hominem occiſum dando operam rei il-
1 licitæ, quo caſu non excuſatur licet habuerit propoſitum non occidendi illum, c. petrus, & c. ſignificaſti de homicidio iuncto c. ex litteris eodem tit. & negari non poteſt quin ſit verus homicida contraueniendo præcepto, Non occides, item dicebatur certū eſſe quod propoſuerat hominem occidere, quo caſu de iure commu-
2 ni punitur pœna legis Corneliæ, l. is qui cum telo C. ad legē Corneliam de Sicarijs, & quod talis homicida ſit pœna mortis plectendus, expreſsè voluit Vaſquez controuerſiar. illuſtrium c. 96. n. 32. poſt Bartolum in l. reſpiciendum §. delinquunt ff. de pœnis; tandem ad hoc adducebatur tex. ſatis clarus, & in proprijs terminis in l. cum qui nocentem §. ſi iniuria ff. de pœnis, vbi hoc caſu inquit Paulus iure conſul. præualere quod principale eſt, iniuriam mihi facere velle, nam certum ſum ego, licet ille putet me alium eſſe.

3 Cæterum contrarium reſolui, huiuſmodi homicidiū quamuis ſit voluntarium; tamen non eſſe voluntarium directè, nec omnino deliberatum, ſeu ex propoſito, & conſequenter irregularitatem ex eo prouenientem nō eſſe indiſpenſabilem omnino, & ideo cum talis non careat ſpe diſpenſationis adeundum eſſe Summum Pontificem pro gratia.

RESOLVT. CCCCXIII.

An clericus poſſit aſſumi ad officium ſæculare?

1 *Opprobrium eſt clericis ſi ſe oſtendant peritos diſceptationum forenſium.*
2 *Clericus non debet aſſumere ad officium Locumtenentis generalis Principis laici.*
3 *Clericus Syndicus Principis non poteſt cogi ab ipſo ad reddendam rationem.*

CLerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ ad officia ſæcularia adſumi prohibentur ad tex. in cap. 1. 2. & 3. ne clerici vel monachi, iuncto tex. in l. conſultò C. de teſt.
1 ratio eſt quia opprobrium eſt clericis ſi peritos ſe velint diſceptationum forenſium oſtendere, vt probatur in c. præſenti 16. q. 1. & in c. ſæpe Principi 26. q. 8. hinc notatur in c. 1. de Milite vaſſallo, quod non debet miles Chriſti negotijs ſæcularibus ſe immiſcere, ne propter hoc ab altaris obſequio cui ſunt dicati abſtrahatur, c. Ciprianus, & c. ij qui 23. q. 3. vt optime cumulat Bal. in c. 1. ne clerici, vel monachi, quæ concluſio maxime intelligenda eſt de iudicijs rerum temporalium, quibus raro aut nunquam ſe immiſcere debēt Sacerdotes qui Deo ſeruire tenentur, ſecundum Decium, & reliquos communiter in c. 2. de iudicijs, & Bal. in citato c. 1. ne clerici, vel monachi, imò ſecundum eundem Bald. in conſ. 30. non debet Prælatus, ſiue clericus aſſumere of-
2 ficium generalis locumtenentis Principis Laici, & ſecundum Innoc. in c. dilecta de exceſſibus prælatorum, clerici non ſunt de vniuerſitate laicorum, neque habēt vocem in conſilio populi, ſequitur Præpoſitus in cap. ergo n. 3. 23. diſt. Corſetus lib. de poteſt. Regia part. 5. num. 47. Reſtaurus de Imperatore q. 107. num. 3. Cou. pract. q. cap. 35. num. 6. ſubdens valde eſſe abſurdum, & iniquum eos admitti ad officia publica ſæcularia; Quibus ſic præmiſſis reſpondetur ad caſum propoſitū non potuiſſe quendam Baronem cogere clericum reddere rationē adminiſtrationis de officio ſindicatus ab eo geſto in vniuerſitate eiuſdem Baronis, quia vt ſupra dixi

dixi dictus clericus non poterat aſſumi ad illud officiũ & conſequenter delinquendo in eo, non poterit Bar. in prædictum clericum aliquam pœnam infligere, iuxta tradita communiter per ſcribentes in c.2.& in c.Sacer-
3 dotibus ne clerici, vel monachi, quam opinionem eſſe communem, & ab omnibus receptam ſcripſit Aufrerius de poteſtate Eccleſiaſt. & ſæculari regula prima fallentia 16. Barbat. in c. cum ab Eccleſiarum de officio ordinarij, Clarius §.fi.q.36.n.1.de Franchis in Dec. 479.vbi ait ita fuiſſe iudicatum in Sacro Conſ. Neap.

RESOLVT. CCCCXIV.

Clericus iudicatus quod ſtuprauerit virginem, an poſſit torqueri attenta vilitate ipſius puellæ ſtupratæ?

1 *Vbi pœna eſt pecuniaria non videtur deueniendum eſſe ad torturam.*
2 *Quando venit imponenda pœna exilij, vel relegationis non eſt deueniendum ad torturam.*
3 *In materia indifferenti, quando aliquod eſt dubium de iure Canonico, & reperitur deciſum de iure Ciuili, & è contra, ſeruandum eſt in vtroque foro.*
4 *Quando venit imponenda pœna pecuniaria, tunc reus eſt relaxandus fideiuſſoribus.*

PRætenditur contra quendam clericum primæ tonſuræ commiſſum ſimplex ſtuprum ſine vi in perſonam cuiuſdam mulieris vilis conditionis ruſticæ, & mercenariæ, quæ acceſſit ad domum ipſius clerici, & ſic eius voluntas præſumitur præceſſiſſe, vt adnotauit Gram.in Conſt.regni in quæſtionibus qui citat Bal.in l. raptores C.de Epiſ.& clericis, Anch.lib.2.q.familiar.q. 30.n.3.dubitatur qua pæna venit puniendus, & ſi eſt locus torturæ. Videtur quod pœna eſt pecuniaria, ex tex. in §.item lex Iulia de adulterijs inſtit.de publ.iudicijs, & ſic adnotauit Matteſil.ſing.ſuo 100. Aret. in tractat. maleſ.in verbo, *che mi hai adulterato la mia donna*, n.54. & Aug.ibidem n.54.de Franchis dec.333. & dec.534.in in princ.Petr.Gaball.in lib.reſol.crim.caſu 98. n.20. & caſu 200.n.25.ac de conſuetudine, quæ in pœnis maximè eſt attẽdenda, & de qua infraſcripti grauiſſimi Authores teſtantur, alia pœna non eſſet imponenda quam dotationis, Theſſ.dec.3.n.3.verſ.5. eſt concluſio, & Iulius Clar.in §.ſtuprum verſ. ſed quæro circa finem, vbi dicit, quod ſic ſeruatur in pract. Aym.conſ.41.n.8.Oſaſch.dec.107.in fine, ſi pæna eſt pecuniaria, neque locus eſt torturæ, Aym.conſ.prædicto in fine, Clar.q.64. verſ. præterea, & Far.de indit. & tortura q.42.n.9. & 16. qui dicunt, quod alias ſequeretur abſurdum, ſi vbi pœna eſt pecuniaria inferri poſſet tortura, nam eſſet tunc maior perquiſitio delicti, quam pœna delicti, & grauius quis puniretur ex modo procedendi, quam ex modo condemnandi, & in proprijs terminis non eſſe locum tor-
2 turæ expreſsè tenuit Aym.conſ.41. quinimo ſi veniret imponenda pœna exilij, vel relegationis ad tempus, adhuc non eſt locus torturæ, quia dictæ pœnæ non dicuntur corporales, ſeu corporis afflictiuæ, Rouitus in ſuis alleg.ſuper pragmatica 2.de iuriſd.n.53. & ſeq. & non eſſe locum torturæ vbi veniret pœna imponenda loco exilij voluit Far.q.42.nu 9. circa medium de indicijs, & tortura, vbi citat alios de communi atteſtãtes: Adſtipulatur, quod in hoc Regno Neap. adſunt c. Regni, & c.tormenta, & c.ſi iuſte, quibus determinatur id quod minime eſt deffinitum, & limitatum de iure Canonico, & Ciuili .ſ. Torturam inferri non poſſe niſi in criminibus, in quibus venit imponenda pæna vltra relegationem, mortis naturalis, mortis Ciuilis, & abſciſſionis membri, quæ capitula Regni faciũt ius commune in hoc Regno, vt per Affl.in Conſt. Regni cum ſatis n.16.& per eundem in præludijs d.Conſt.n.1.& concludit Ant. Nig. in præludio c.Regni n.33.vbi dicit, quod hoc eſt veritas, & magis communis opinio, & idcirco dicitur quod idem eſt ſeruandum in eodem hoc Regno in foro Eccleſiaſtico, ea ratione, quia in materia indifferenti quando aliquid eſt dubium de iure Canonico, & reperitur deciſum de iure Ciuili, vel è contra in vtroque foro eſt ſeruandum, c. 1. & 2. vbi notatur de noui
3 operis nuntiatione, & adnotauit Io.de Platea Inſtit.de nuptijs n.7.& 8.Iaſ.in l.quoties C.de rei vendic.n.23.& in l.filium quem habentem n.8.C.familiæ herciſcundæ, item propter abſurdum euitandum, nam dicunt DD. quod in omnem caſum tortura non debet eſſe ita ſeuera in clericis ſicut in laicis, Clar.q.63.verſ. ſed an clerici in fine, vbi teſtatur de communi, ſi igitur in hoc Regno in minoribus delictis tortura inferri poſſet clericis ſeuerius ageretur cum clericis quam in laicis reſpectu criminum, in quibus eſt inferenda tortura, prout dixi in Praxi Curiæ Archiep.Neap.dec.592.vbi retuli torturã non eſſe inferendam, niſi in criminibus in quibus venit imponenda pæna vltra relegationem, vt ſupra iuxta præfata Regni capitula. Et ſi dicitur quod ſecundum aliquos in ſtupro abſque violentia pœna eſt arbitraria, vt per Ioſeph.Ludou.dec.Lucenſ.61.n.10.reſpondetur quod tunc pœna cenſetur pecuniaria, vel corporalis prout veriſimiliter boni viri arbitrio venit arbitranda ex conſuetudine, & ex delicti, & perſonarum qualitate, vt eſt doctrina Bal.in l.nullus C.de exhib.reis, & ſequitur Cirillus de relaxatione Carceratorum ſub tit.de fideiuſſore reorum n.11.Far.de carceribus, & carceratis q.33.nu.54. vbi dicit quod in arbitrarijs ſi veriſimiliter
4 pœna venit arbitranda pecuniaria, & non corporalis; debet tunc reus ſub fideiuſſoribus relaxari, ſequitur Menochius, & reprobat Gram. qui indiſtinctè dixit in arbitrijs non eſſe locum relaxationi ſub fideiuſſoribus, vt ibi per eum, qui, & alios recenſet, & voluit idem Niger in c. regni ſubditorum n. 182. in caſu prædicto attenta iuris communis diſpoſitione, attenta conſuetudine, de qua vt ſupra DD. atteſtantur, attenta qualitate viri, qui eſt minor, & clericus tantum primæ tonſuræ non ſolitus ſimilia, vel alia delicta committere, attenta qualitate mulieris vilis conditionis; quæ vt ipſa aſſerit, acceſſit ad domum viri, certe ſecundum boni viri arbitrium pœna non erit corporalis arbitranda, & notandum, quod vt idem Farin. ſcribit de iudit. & tortura q. 37.n. 194. & ſeq. generaliter in omni materia arbitraria Iudex debet ſuum arbitrium regulare ſecundum leges, & Doctrinas Doctorum approbatas, nec debet eſſe abſolutum, & liberum arbitrium.

Id etiam eſt notandum, an pœna imponenda ſit corporalis nec ne, vt videatur, an ſit reus ſub fideiuſſoribus relaxandus, vel an ſit locus torturæ, & inſpicienda eſt diſpoſitio iuris Ciuilis, vt per eundem Far.de carceribus, & carceratis q.33.n.58.& ſi dicitur quod ſecundũ ius Canonicum pro ſtupro in clerico pœna eſt depoſitionis, ſecundum communem opinionem, vt per Cirill. de pena coitus q.7.& q.6.per Iulium Clarum in d.§.ſtuprum ver.ſed quæro, quia pæna conſideratur vt corporalis de iure Ciuili, & reputatur graue delictũ pro quo imponitur, vt ſubdit idem Far.loco prædicto: Reſpõdetur quod ſecundum eundem Cirillum verior eſt opinio de iure, quod pæna ſit ſuſpenſionis tantum, quæ exilio ad tempus æquiparatur, non depoſitionis, vt latè ſcribit in 6.q.reſpondendo omnib. quæ pro communi opinione adducuntur, quæ opinio cõtra cõmunẽ maximè noſtris temporib.eſt tenẽda, vt ipſe dicit, & facit quod pro adulterio, & minoribus criminibus permiſſa eſt Epiſcopis diſpẽſatio, ſiue Indulg.c.at ſi clerici §.de adulterijs, & ibi per Dec.de iniur.ſecundo.Reſp.quod communis opinio loquitur in clerico Sacerdote, vel in Sacris, non clerico primę tõſurę de quo agitur cum circũſtantijs releuantibus vt ſupra, nam in dignitate poſitus magis delinquit, vt adnotauit gl. in c. hi qui in altari 12. q. 8. & quod dicta cõmunis opinio loquatur in cle-

ricis in Sacris, late dixit idem Cirillus in 6. q. prædicta
n.11. verb. ibi, ex quo nota quod Sacerdos, ſiue clericus
in Sacris, & c. 9. & ſeq. n. 1. vbi in effectu concludit, quod
clericus in Sacris, &c. non ergo habebit locum dicta
pœna depoſitionis in clerico primæ tonſuræ maximè
in caſu prædicto concurrentibus circumſtantijs, &
qualitatibus releuantibus ſæpe dictis vt ſupra, & quod
ſumus in pœnalibus in quibus non fit extenſio, vulgatis
iuribus, & quod prima tonſura non vere eſt ordo, nec
imprimitur in ea Caracter, vt ex Diuo Thoma, & alijs
Theologis comprobat Franc. dec. 189. Nau. c. 27. in en-
chirid. de ſuſpenſio. n. 63. vnde non poteſt habere locum
depoſitio vbi nullus eſt ordo, quia ceſſat diſpoſitum
deficiēte præſuppoſito, l. mācipia C. de ſeruis fugitiuis.

RESOLVT. CCCCXV.

Bullæ Cœnæ Domini c. 17. contra vſurpantes iuriſdictio-
nem Eccleſiaſticam, in quibus verificetur.

1 *Iuriſdictio Eccleſiaſtica, & ſæcularis ſunt diſtinctæ.*
2 *Iuriſdictio Eccleſiaſtica, & ſæcularis debent ſe inuicem iuuare.*
3 *Vſurpantes iuriſdictionem Eccleſiaſticam ſunt ipſo iure excommunicati.*
4 *Vſurpare dicitur ille qui ſibi vendicat quod ad eum non pertinet.*
5 *Vſurpare dicitur iuriſdictionem Eccleſiaſticam qui facit ſequeſtrum neceſſarium, ſcilicet, iuſsu Iudicis, ſecus ſi ſit voluntarium.*

1 CVm diſtinctæ ſint iuriſdictiones, c. cum ad verum
96. diſt. c. duo ſunt eadem diſt. facit tex. in c. quo
iure 8. diſt. & cap. conuenit vbi Archidiaconus 23 q. 8.
Alex. conſ. 8. vol. 1. Felinus in c. 1. nu. 8. de accuſationi-
bus, propterea ſæcularis poteſtas nihil aggredi debet
contra iuriſdictionem Eccleſiaſticam, nec è conuerſo
Epiſcopus contra iuriſdictionem ſæcularem, ſecundum
Ægidium in tract. de collectis n. 4. Affl. in proœm. Conſt.
q. 13. in fine, & ex hoc prouenit, vnam iuriſdictionem a-
liam impedire non debere, vt dicit tex. in l. conſulta C.
de teſtam. & in l. placet, & l. repetita C. de Epiſcopis, &
cler. alieni namque muneris non eſt facienda vſurpa-
tio, ſed concorditer iuncta officia miniſtrare, concor-
dia enim grata eſt Altiſſimo, c. Archiepiſcopis 9. q. 3.
qua propter quilibet debet eſſe contentus terminis ſi-
bi conſtitutis, c. prelatorum 90. diſt. c. quoniam 10. diſt.
& hoc illa ratione, ne promiſcuis actibus rerum tur-
bentur officia, vt dixit tex. in cit. l. repetita, & turbans
puniri debet, ſecundum Bald. in cit. l. & Vantius in tra.
de nullitatibus in tit. de defectu iuriſdictionis n. 40. &
Cumia in Ritu Regni Siciliæ, c. 13. vnde illæ iuriſdictio-
2 nes debent, vna alteram iuuare, c. Dominus 24. q. 2. c.
præcipimus, c. Dominus 90. diſt. quo fit ſi vnus alterius
iuriſdictione indigeat, vnus alteri brachium præſtare
tenetur, vt latè proſequitur Afflictus in proœmio Con-
ſtitut. Regni, & propterea vſurpantes iuriſdictionem
Eccleſiaſticam, ſunt ipſo iure excommunicati per hanc
Bullam, & notatur etiam in c. ſi clericus laicum, & in c.
cum ſit generale, & in c. conqueſtus, de foro compe-
tenti cum alijs notatis per gloſam ibidem. Verum ſe-
cundum Quarant. in ſumma Bullarij verbo bona Ec-
cleſiæ vſurpantes poſt Caieta. verbo excommunicatio
c. 27. & Nau. in Manuali c. 27. n. 71. & Sayrum in The-
ſauro caſuum conſcientiæ c. 21. quinque conditiones
in prædicta excommunicatione requiruntur, de quibus
videre poteris per ſupra citatos Doctores: vſurpare
4 vero dicitur ille qui ſibi vendicat id quod ad eum non
pertinet, gl. in c. multi 2. q. 1. cuius termini ſignificatum
quoad præſentem materiam explicat optimè Vgol. in
tract. de cenſur. c. 17. n. 4. & eodem cap. §. 2. & quod v-
ſurpantes iura Eccleſiaſtica tanquam ſacrilegi iudi-
cantur eſt tex. in cap. conqueſtus de for. compet.
Item pænam huius excommunicationis effugiet is
qui tanquam creditor vt ſuum recuperet, beneficij fru-
ctus capit, prout conſuluit Nau. conſ. 35. de ſent. ex-
com. in antiq.
5 Poſtremo hanc doctrinam intellige de ſequeſtratio-
ne neceſſaria, quæ fit iuſſu Iudicis, non autem de vo-
luntaria quando partes inter ſe conueniunt vt ſeque-
ſtrum fiat, ad quod non eſt neceſſarium licentiam po-
ſtulare, Vgol. proxime cit. in fin. Secundo intellige, vt nō
incidat in pœnam huius excommunicationis is qui id
faciendum procurauit, quia ſumus in diſpoſitione pœ-
nali, & ideo non debet fieri extenſio de vno caſu ad a-
lium, c. pœnæ de pœnit. diſt. 1. Nau. conſil. 34. de ſentent.
excom. in antiq.

RESOLVT. CCCCXVI.

Tribunal Reuerendæ Fabricæ Apoſtolicæ, an poſſit ſe in-
tromittere pro adimplemento legatorum piorum,
pendente confectione inuentarij?

1 *Non ſolum legatarij non poſſunt conuenire hæredem intra tempus conficiendi inuentarium, ſed nec etiam creditores hæreditarij.*
2 *Vbi agitur de periculo animæ, poſſunt conueniri hæredes, etiam pendente tempore confectionis inuentarij.*
3 *Hæres conuentus ad reſtituendum vſuras, non iuuatur termino confectionis inuentarij.*
4 *Relicta pro anima, non recipiunt moram reſtitutionis.*
5 *Relictum ad pias cauſas dicitur omne id propter quod anima teſtatoris ſubleuatur, vel anima cuiuſcumq. Catholici, ſeu etiam animatū corpus incarceratū pro maleficio.*

IN caſu propoſito mihi tranſmiſſo reſpondi regulam
generalem eſſe, quod hæres non poteſt conueniri in-
tra tempus conficiendi inuentarium, l. fin. §. donec C.
de iure delib. quod in tantum eſt verum quod procedit
etiam in malè ablatis, affirmant Cinus, & Alber. in d.
§. donec vbi hanc dicunt communem opinionem, quā
videtur ſequi Greg. in l. 7 tit. 6. n. 6. verb. *mandando algo*
vbi tenet quod non ſolum legatarij non poſſunt con-
uenire hęredem intra tempus conficiendi inuentarium,
imò etiam nec creditores hæreditarij quibus aliquid
eſt debitum ex aliqua cauſa, & ſic ſi creditores hære-
dem non poſſunt conuenire, ergo nec pro male ablatis.
Sed contraria opinio verior eſt in caſibus in quibus
agitur de periculo animæ, vt limitat ipſe Greg. vbi ſu-
2 pra, & iſtam opinionem poſt Riccard. Cin. & Alb. tenēt
Bal. Salic. & Paulus in d. §. donec vbi hanc dicunt com-
munem opinionem, quam ſequitur Alex. & Corn. in l.
cam quam C. de fideic. vbi Ang. num. 16. in l. 1. §. hæc
ſtipulatio ff. ſi cui pluſquam per l. fal. & Roderic. Sua-
rez in l. poſt rem iudicatam in prima ampliatione ad l.
regni, & ſequitur Porcellinus in tract. de inuentar. c. 4.
nu. 9. & pro hac opinione facit tex. in l. nulli C. de Epi-
ſcopis, & Cler. l. tutor, qui repertorium in fi. ff. de admi-
niſtrat. tutor. nec obſtat doctrina Greg. ſupra qui dicit
quod d. l. loquatur in creditoribus, quia eſt falſum,
& contra in l. fin. tit. 13. p. 1. & l. 13. tit. 9. p. 7. & contra
d. l. text. 7. quæ loquitur in legatarijs ibi; *Mandando
algo enſu teſtamento*, per quæ iura eſt hodie apud nos
correctus tex. in d. §. donec vt notat Paz in ſua praxi 4.
p. 1. t. c. 1. n. 44. & ſic ſunt intelligēda tradita per Duen.
reg. 267. lim. 1. & hanc opinionem contra Gregoriū ſu-
pra tenent Gutt. de iura. confir. 2. p. c. 4. n. 18. poteſt ta-
men opinio Greg. ſuſtineri de iure communi, quia eo
inſpecto non poterat hæres conuenire durante tempo-
re conficiendi inuentarium à creditoribus hæreditarijs
ita Sal. Ang. & Iaſ. in d. §. donec, idē Ang. in l. 1. §. ſtipu-
latio ſi pluſquam per leg. Fal. verſ. pendente autē dila-
tione, vbi Imol. col. 4. Ang. de Gābellionibus in tract. de

teſto

teſt.gl.2.num.11.Iaſ.in §.fuerat nu.61.Inſt.de act. Dec. conſ.633.Boer.dec.10.num.9.dec.53. Duen.ſupra limit.2.Guid.Pap.q.571.Capel.Tholoſ. q.322. Tiraq. in tract.de priuileg.piæ cauſæ priuil. 24. & hanc dicit cõmunem opinionem Viui. in ſuis communibus opinio. verb.excep. quem ſequitur Rol. à Vall. in tract. de inuentar.4.p.q.9.n.3. vbi n.6. ſuſtinet noſtram principa-
3 lem opinionem, & reſoluit quod hæres conuentus ad reſtituendas vſuras per defunctum extortas, non iuuatur termino confectionis inuentarij, quæ opinio ita practicatur, vt docet Vital. in tract. clauſul. verb. nihil nouari inuent.conſ.pend.col.8.& dicit Alber.ſupra eſſe hoc dictum menti tenendum, quia eadem ratio militat in omnibus ad quæ defunctus ex conſcientia tenebatur, & ſic dixit Bal.in d.§. donec, quod relicta pro anima non recipiunt moram reſtitutionis, ita etiam Bal.
4 tenet in l.eam quam C.de fideicom.Rol.in tract. de teſtam.rub.19.n.19. vbi dicit quod relictum ad pias cau-
5 ſas dicitur omne id propter quod anima teſtatoris ſubleuatur, vel anima cuiuſcumque Catholici, vel etiam animatum corpus incarceratum pro maleficio, l. 1. C. communia de leg. Bal. in auth. ſimiliter C. ad l. Falc. Duen.dicta reg.267. num.4. & 397. num.9. in fin.

RESOLVT. CCCCVII.

Num in alienatione rei Eccleſiæ ſufficiat conſenſus præſentium Canonicorum, vel abſentes etiam ſint citandi?

1 *In alienatione rerum Eccleſiæ ſufficit conſenſus præſentium Canonicorum.*
2 *Dicta reſolutio eſt verior, licet aliqui teneant contrarium.*

RESpondi in contingentia facti, communem DD. ſententiam eſſe ſufficere conſenſum præſentium Canonicorum, vt tradit Guid.Pap.dec.160.& Calder.
1 conſ.4.tit.de his quæ fiunt à Prælatis, Rebuff. in compend.alienat.rer.eccleſ.n.77.pro qua opinione eſt gloſ. in c.præſentium verb.ipſorum de teſtib. lib.6. quæ opinio eſt communis, ſecundum Andr. ab Exea in c. cum omnes n.221.de conſtitutionibus,& eſt tex.expreſſus in c.ea enim §.hoc ius porrectum de conſtit.

Sed contrariam opinionem tenet Bal.conſil.375.volum.1. quam ſequitur Innoc. in c.1. de nou.oper.nunc. Abb.in c.cum omnes de conſt.vbi Dec.1. lectur. & hæc
2 opinio eſt communis, ſecundum Barb. ibi col. 11. & ſecundum Andr.ab Exea ibi num.188.Prima tamen opinio eſt verior, & magis communis, vt tradit Corneus conſ.181.vol.2. Rip.lib.2.reſponſorum c.21.

RESOLVT. CCCCXVIII.

Si citatus reſpondit in citatione ſe nolle venire, an ſit amplius citandus.

1 *Contumax in vno articulo non reputatur contumax in reliquis.*
2 *Quando quis ter eſt citandus ad aliquem actum, non poteſt ad alium procedi, ſi citatus prima vice dixit nolle venire, ſed oppoſitum eſt verius.*
3 *Citatio conſtituit in contumacia non venientes.*

SOlet in electionibus contingere, quod aliquis ex citatis ad electionem faciendam reſpondet ſe nolle comparere in loco, & tempore deſignatis, & dubitari ſolet, an ſit expectandus, & iterum citandus, & partem affirmatiuam probat gl in c.2 de dol.& contum. lib.6. vbi contumax in vno articulo non reputatur cõtumax in reliquis, quia illud verbum, ſe nolle venire, debet intelligi ad primam citationem, c.liceat de procur. lib.6. & eſt tex.in c.venerabilibus §.ſecus de ſent. excom.lib. 6.vbi gl.verb.venditio, quam opinionem tenent Alber. in auth.qui ſemel num.3.C.quomodo,& quando Iudex Ang.in l.peremptorio ff.de iud. Alex. in l. contumacia n.12.ff.de re iud.& hæc eſt communis opinio, ſecundùm Fel.in c.conſuluit num.9.de off. Deleg. & ſic qui ter eſt citandus, ſi quando citatur reſpondet quod non vult venire, non ſufficit, vt ad electionem procedatur, quia illud intelligitur ad illam primam citationem, ſecus ad reliquas.

Sed contrariam opinionem, ſcilicet quod ſufficiat illa prima citatio, vt iudicetur extraneus, & ſic quod valeat electio ſine alia requiſitione, tenent gl.in l.tres denunciationes C.quomod.& quand.Iudex gl. in l.in cõſenſu §.fi.ff.de appell.gl.in l.fi.ff.de in integr.reſt. Bart. in l.1.§.vſus ff.de proc.& in tract.de inſignijs, & armis n.22.& hæc eſt communis opinio, ſecundum Rip. in c. 1.n.83.de iud.& Sapia in l.qui ſe patris n.20.ff.vnd.lib. quam opinionem videtur approbare, l.1.tit.7. p.3. vbi ſufficit citatio ad domum, & ratio huius opinionis eſt, quia citatio, non venientes in contumacia conſtituit, & qui non veniunt alienos ſe faciunt, c. cum nobis de elect.Greg.in l.19.tit.5.p.1.gl. pen. Franc. Marc. deciſ. 1048.& 783.& 785.Azeu.in l.2.& 7.tit.4 lib.2.recõp.& in Curia Piſana lib.2.c.2.n.6.vbi dicit abſurdum eſſe in numero eligentium computare illos qui vocati venire noluerunt, gl.in clem.quod circa de elect. Lancell. inſt. de elect. §. per ſcrutinium in gl. volunt quia contumacia in reſpondendo, & non comparendo magis debet nocere, quam prodeſſe, & ita dicit Azeu. ſupra, quod practicatur, quia alias eſſet magna diſcordia, & confuſio, & litium cauſa, & occaſio, nec decidendi, neque definiendi in Conſilijs tàm Eccleſiaſticis, quàm Sæcularibus, ita Fel.in c.cum omnes de conſtit.& eſt communis opinio ſecundum Socc. Iun. conſ.45. n.14. vol.1.

RESOLVT. CCCCXIX.

Percutiens Conuerſos presbyterorum ſæcularium in communi viuentium, an ſit excommunicatus?

1 *Diſpoſitio cap. ſi quis ſuadente Diabolo, locum habet in Conuerſis Eccleſiarum ſæcularium.*
2 *Mulieres gregatim viuentes, & Eccleſiæ inſeruientes, gaudent priuilegio Canonis.*
3 *Non inſigniti ordine clericali, ſi gregatim viuunt gaudent priuilegio clericali.*

IN pluribus Italiæ partibus reperiuntur Congregationes Presbyterorum, qui non profitentur ſolemniter tria vota ſubſtantialia Religionis, ſed tantum viuunt congregati ad inſtar Religioſorum, & ſub certo Superiore, in qua quidem Congregatione ſolent ijdem presbyteri adhibere laicos, qui incedentes in habitu clericali eiſdem inſeruiunt; quare fuit dubitatum an percutientes dictos laicos conuerſos incidant in excommunicationem, & ratio dubitandi pro negatiua, ſumebatur in c. ſi quis ſuadente Diabolo 17. q. 4. in quo excommunicantur percutientes clericos, ibi, ſi quis ſuadente Diabolo manus violentas in clericos iniecerit; ſed iſti, vt dixi, ſunt merè laici; ergo tales non incidunt in cenſuras d.c. Sed re maturè conſiderata contrarium iudicaui, motus ex infraſcriptis. Primò, ſecundum Aufrer.de poteſt.ſæcular. aduerſus eccleſiaſticos d.c. ſi quis ſuadente ampliatur procedere etiam
1 in Conuerſis ſæcularium Eccleſiarum, vt ſentit gl. in c.non dubium, & quod ibi communiter notatur de ſent.excom.in c.delicta de maior.& obed. Gem. & alij in c. per exemptionem de priu. in 6. quidquid in contrarium tenuerit Sicul.in allegato c.dilecta, & in c.1.de regul. Tum ſecundò, quia ſi prædicti tex.diſpoſitio fuit
2 ampliata ad mulieres ſæculares, quæ gregatim viuunt, & ſeruiunt alicui Eccleſiæ, & geſtãt habitum Religioſorum, vt notatur in c.indẽnitatibus §.porrò de elect.li.6.

& in clem. attendentes de ſtat. monach. & Rot. in dec. 167. in antiq. quantò magis debet extendi ad dictos Conuerſos, in quibus omnia requiſita concurrunt, hinc eſt quod licet Beguinæ dicantur perſonæ ſæculares, tamen cum gregatim viuunt, & deſerunt habitum Religioſorum gaudent priuilegio Eccleſiæ, Rot. in dec. 333. in antiq. & ad hoc confert illud quod ſcriptum reliquit Bellug. ad Spec. Princ. rub. 11. §. videndum num. 6. dum voluit in citata diſpoſitione c. ſi quis
3 ſuadente Diabolo comprehendi omnes etiam non inſignitos charactere ordinis clericalis, ſi more Religioſorum viuūt, & deſeruiunt Eccleſiæ, gl. in c. nullus de for. comp. c. Eccleſiarum ſeruos 12. q. 7. & in iactatoribus Religioſorum loquitur text. in cap. omnis ætas 12. q. 2. & de Nouitijs etiam quod ſint laici illos percutientes quod ſint excommunicati, habemus expreſsè in cap. Religioſos §. 1. de ſent. excom. lib. 6. Alb. ſing. 209. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gl. 8. num. 21. Plaz. in epith. delict. cap. 42. num. 42. cap. 24. Gabr. de præſumpt. concl. 12. num. 12. & ſeq. & Mand. in tract. de priuileg. ad inſtar gloſ. 7. num. 36. Tum denique corroboratur iſta ſententia ex eo, quod ſupradicti non ſunt minores oblatis, in quibus vbi conſtat, quod habitum mutauerint, & eorum bona obtulerint Monaſterio, non dubitatur, quin gaudeant vtroque priuilegio, Sicul. in cap. non dubium de ſent. excom. Idem in cap. 2. vbi Marian. Socc. de for. comp. Imol. in cap. per literas de præb. Bal. in auth. ingreſſi C. de ſacroſ. Eccl. verſ. tertio quæro. Capell. Thol. quæſt. 8. Affl. in Conſtit. ſtatuimus, la ſeconda, in 4. quæſt. latè de hoc Felyn. in cap. in præſentia de probat. Abb. in cap. quoad te de cler. coniugat. Socc. conſ. 61. lit. 1. Firman. in tract. de gabell. fol. 18. num. 55. Barb. in tract. de differ. inter ius Ciuile, & Canonicum, Marian. Socc. integrum edidit tractatum de oblat. & huic diſpoſitioni iuris communis eſt conforme c. Regis Roberti incip. Priuilegia: & ſi oblatus mutauit habitum, & ſtat in Monaſterio, gaudet priuilegio prædicto, iux. doct. Card. in clem. 2. de præb. in 12. quæſt. & ſic cum caſus eueniſſet, iudicatum fuit in Collater. Conſ. tempore Illuſt. & Excel. Comitis Oliuares Regni Proregis inter Gubernatores, & Vicereges nemini ſecundi.

Non obſtat tex. in cap. ſi quis ſuadente Diabolo, in quo excommunicantur tantum percutientes clericos, vt ſupra dixi, nam ex Bellug. comprehenduntur omnes geſtantes habitum Religioſorum, & congregati viuentes ſub particulari obedientia Superiorum: ſummatim verò qui vocentur clerici, habetur, per tex. in cap. Cleros, cap. duo ſunt 12. quæſt. 1. at hic clericorum appellatione veniunt conſtituti in alicuius ordinis gradu etiam in prima tonſura, arg. d. cap. Cleros modo iux. Conc. Trid. ſeſſ. 23. de reform. cap. 6. deputati ſint ab Epiſcopo alicuius Eccleſiæ ſeruitio, & ibi ſeruiant, vel miniſtrent, & clericali habitu, & tonſura vtantur; ſic etiam comprehenduntur omnes Monachi vtriuſque ſexus profeſſi, imò etiam Nouitij in quacunque Religione approbata, ſiue ſint Choro addicti, ſiue Conuerſi, aut Oblati, cap. Monachi, cap. de Monialibus, cap. cum illorum de ſent. excom. cap. Religioſos §. 1. eod. tit. in ſexto, gloſ. in cap. vt lex. 27. q. 1.

RESOLVT. CCCCXX.

Tribunal Reuerendæ Fabricæ, an habeat ius pro adimplemento legatorum piorum relictorum in quadam ſchedula?

1 *Teſtamentum fauore piæ cauſæ procedit ſicut teſtamentum inter liberos.*

2 *Scriptura priuata fauore piæ cauſæ probat, dummodo conſtet ſcriptam fuiſſe manu teſtatoris.*

3 *Foliaceum repertum inter ſcripturas Notarij mortui ſine ſubſcriptione teſtium, & ſigno, non poteſt redigi in publicam formam.*

CVm multoties accidiſſet prædictus caſus in Reuerend. Fabrica Apoſtolica, operæ pretium exiſtimaui hìc de eo aliqua attingere; nam ſi teſtator totam ſuam voluntatem in ſchedula ſcripſerit, nec tamen eam Notarius coram teſtibus publicauerit, hæc diſpoſitio ſeruatur tamquam teſtamentum inter liberos, Bart. in l. ſi ij qui de ſtatut. num. 4. ff. de teſtam. Alex. in l. hac. conſultiſſima §. ex imperfecto C. de teſtam. Boer. dec. 280. num. 4. verſ. in principio, Alex. conſ. 108. num. 6. lib. 4. conſ. 4. num. 10. lib. 7. Abb. conſ. 48. Io. Anan. conſ. 57. in fin. Corneus conſ. 307. col. 3. lib. 3. Ruyn. conſ. 7. num. 6. lib. 3. Sicul. conſ. 42. col. 4. verſ. facit etiam quod voluit, conſ. 68. col. 7. lib. 4. Socc. Iun. conſ. 24. & conſ. 88. num. 4. lib. 3. & eſt magis communis opinio, vt per Ant. Gabr. qui alios idem tenentes allegat lib. commun. concl. tit. de teſtam. concl. 9. num. 12. & ſeq. vbi hoc declarat, & conſequenter quod dictum eſt fauore liberorum, pro-
1 cedit etiam fauore piæ cauſæ, Aretin. d. l. ſi quis de teſtam. Boer. dec. 240. num. 4. quod ampliatur procedere ſecundum Crauett. poſt Caſtren. ab eo allegatum conſ. 143. num. 6. etiam ſi teſtator non ſcripſerit teſtamentum manu propria, ſed in teſtamento ſolemni ſe referat ad aliquam ſcripturam priuatam non ſolemnem, omnia contenta in illa ſcriptura priuata cenſentur expreſsè diſpoſita in iſto teſtamento.

Et propterea ex ſupradictis reſpondi, dictum te-
2 ſtamentum fuiſſe validum, & conſequenter Reuerendam Fabricam ſe intromittere pro adimplemento prædictorum legatorum, quod limitaui non procedere, vbi conſtaret illam ſcripturam non fuiſſe ſcriptam manu teſtatoris, auth. quod ſine, vbi Bald. C. de teſtam. ita præſupponunt omnes DD. ſupra allegati, & vltra eos hoc voluit Curt. Iun. conſ. 162. num. 5. verſ. & tanto maximè, Menoch. conſ. 42. num. 34. lib. 1. Cœphal. conſ. 410. num. 50. lib. 3. vbi num. 65. ita declarat d. auth. quod ſine C. de teſtam. & l. ſi. C. fam. ercis. vt loquitur in ſcriptura manu teſtatoris conſcripta, & propterea quando dicta ſcriptura non foret ſcripta manu ipſius teſtatoris, ſed diceretur ſcripta à Notario mandato teſtatoris, dicta ſcriptura abſque debitis ſolemnitatibus non confecta etiam fauore filiorum non probabit, nec à Notario in publicam formam redigi poterit, maximè cum non fuerit probatum mandato ipſius teſtatoris fuiſſe ſcriptam, Alex. conſ. 153. verſ. nec prædictis obſtat lib. 2. Cæphal. d. conſ. 410. num. 54. vbi num. 3. ex intentione Cagnol. ex l. ſi librarius num. 36. ff. de reg. iur. dicit crebriorem eſſe ſententiam folia-
3 ceum repertum inter ſcripturas Notarij mortui, vel in eius filcia ſine ſubſcriptione teſtium, ac ſigno, non poſſe ex commiſſione Iudicis in publicam formam reduci, quod & voluit Alex. conſ. 153. col. 3. verſ. nec prædictis obſtat lib. 2. & Menoch. latè conſ. 42. nu. 18. 19. & 20. lib. 1. & in puncto Ang. conſ. 400. qui conſuluit in fortiori caſu ſcripturam non poſſe redigi in publicam formam à Notario, licet reperta apud eum, & ei diceretur à teſtatore tradita, & Notarius in fine adieciſſet diem, indictionem, annum Domini, deinde dixerit actum, nihilominus ex quo non fuit reperta in prothocollo Notarij, qui ſcripſit non poſſe redigi in publicam formam, quod dictum Ang. intelligo, niſi conſtaret dictam ſcripturam fuiſſe manu Teſtatoris conſcriptam.

Aduertendum eſt tamen, iſtum modum teſtandi eſſe periculoſum, & ab eo eſſe abſtinendum, tanquam ab igne, cum ſemper poſſit opponi ſcripturam non eſſe manu teſtatoris conſcriptam, & comparatio literarum vix fieri poteſt ſine magnis periculis, ad quod videatur Menoch. conſ. 42. num. 33. lib. 1.

RE-

RESOLVT. CCCCXXI.

Tribunal Reuer. Fabricæ, an poſſit ſe intromittere in teſtamento ad pias cauſas nutu facto?

1 *Teſtamentum nutu factum valet ſi ſit ad pias cauſas.*
2 *Aliqui dicunt, quod in teſtamento cæci ad pias cauſas requiritur ſolemnitas iuris.*

CVm poſſit quis ad pias cauſas nutu teſtari, gl. in c. cum tibi extra de teſtam. Aretin. in l. 1. n. 5. ff. de teſtam. & in l. 2. in fin. ff. eod. vbi hanc communem opinionẽ eſſe dicit Tiraq. in tract. de pia cauſa in 8. priuil. de communi etiam teſtatur Rimin. in l. iubemus verſ. an habeat locum C. de teſtam.

Contrarium voluerunt multi, quos refert Tiraquell. dicto loco verſ. contra tertium, tamen tenendo opinionem illorum qui aſſerunt valere teſtamentum nutu fa-
1 ctum ad pias cauſas, quæ opinio eſt magis communis, vt dicit Tiraq. in illo loco verſ. contrarium in fi. limita eam vt infra.

Primò, niſi teſtator deceſſerit in eo ſtatu, qui prima fronte huiuſmodi apparet, vt non ſit tractandum de fauore animæ.

2 Secundò limita in teſtamento cæci ad pias cauſas, quia in eo requiritur ſolemnitas, l. hac conſultiſſima C. qui teſtam. fac. poſs. Ang. & Corn. in l. iubemus C. de teſtam.

Iſta tamen limitatio communiter reprobatur, vt poſt alios voluit Burſ. conſ. 45. n. 10. & inclinat Tiraq. d. 8. priuil. in fi. quæ Ego intelligo non exiſtentibus filijs teſtatoris, vt ſupra in d. l. hac conſultiſſima.

RESOLVT. CCCCXXII.

Implorantibus beneficium capit. Odoardus, vſque ad quam quantitatem ſint præſtanda alimenta?

1 *Alimenta non ſemper ſunt vniformiter decernenda, ſed ſunt taxanda iuxta qualitatem perſonæ, & rei de qua lis vertitur, arbitrio Iudicis.*
2 *Dominus inops alendus eſt per vaſſallos, & Tutor de bonis pupilli.*
3 *Famulo infirmo debentur à Domino alimenta ex charitate*

PEr diſpoſitionem c. Odoard. ſancitum fuit clericis debitoribus beneficium, ne pro eorum debitis excommunicentur, vel carcerib. detrudantur, ſed tantummodo detur per eos cautio de ſoluendis debitis, ſi ad pinguiorem peruenerint fortunam; quare cum fuiſſet per Curiam Archiepiſc. Neap. quidam clericus admiſſus ad prędictum beneficium, fuerunt pro eius parte petita alimenta habita conſideratione ſuæ nobilitatis; fuit dubitatum an de iure in præſtandis alimentis debeat haberi ratio eius nobilitatis, & dicebatur ali-
1 menta non ſemper vniformiter decernenda, ſed iuxta qualitatem perſonæ, & rei de qua lis vertitur, taxanda Iudicis arbitrio, l. fi. & ibi Bal. C. de ord. cogn. Ægid. dec. 256. in fi. ideoque non eodem tenore taxari ſolita per Dominos de Rota, qui interdum ea decreuerunt ad ſummam 60. duc. filio litiganti, licet nondum conſtaret de qualitate bonorum, quæ in iudicio peterentur, interdum autem decreta ad centum cum facultate addendi iuxta formam futuræ probationis redditum, quandoq; decreta ad certum tempus, & ex cauſa prorogatum, vt refert Veſt. in deciſ. 31. 144. 226. Affl. deciſ. 11. ac Boer. deciſ. 324. col. 2. dicit hæc alimenta litis eſſe taxanda ad quartam partem redditum eius rei, de qua agitur.

Ac quoties concurrit æquitas à iure coadiuta, idem officiũ Iudicis operetur alimentorum præſtationem in quibuſcumq; ſpeciebus charitas expoſceret, ideoq; alimenta ea ratione implorari poſſint ab omnibus conſãguineis pauperibus, vel infirmis, c. non ſatis 86. diſt. latè Spec. in tit. qui fil. ſint legit. n. 25. eodemq; etiam iure vniuerſali quo adoptio inducta eſt ipſi adoptiuo filio, indeq; cautum; vt ex adoptione vniuerſalis pater effectus, ſubire teneatur cuncta onera patris naturalis, l. onera ff. de adopt. idem Spec. n. 19. pariq; charitate alẽdæ ſunt nurus, & pronurus, ſi indigeant, vt per Spec. ibi
2 n. 28. Bar. in tract. de alimentis n. 16. Ac dominus inops alendus ſit per vaſſallum ex redditibus tamen ſui feudi, Bal. in l. 1. §. ſcimus n. 4. C. de ſtat. lib. Zaſ. de feud. n. 7. Bar. in d. tract. n. 45. nec propterea teneretur ad ea alimenta feudatarij tenuis poſſeſſionis ex qua parui fructus colligerentur, Spec. ibi n. 11. & Ioa. And. poſt eum; ac tutor tenebitur pro facultatibus pupilli eum alere, l. tutor §. tutor qui ff. de ſuſp. tuto. l. 3. ff. vbi pupil. educ. deb. l. 1. C. de alim. pupil. præſt. l. ſumptus, & ibi Dec. C. de adminiſtr. tuto. Spec. qui ſupra n. 21. & in tit. de tutor. n. 3. quo poſſit tutor ſibi præcauere, ac in primis curare alimenta à pupillo præſtanda per Iudicem taxari, l. 1. C. de aliment. pupill. præſt. de quo Cuman. conſ. 87. verſ. circa ſecundum, qui ſi fuerit in eo negligens fatigaretur in eorum taxatione facienda Iudicis arbitrio, completa tutela in redditione rationis, eaquè taxata, computabuntur inter cæteros pupillares ſumptus ipſi pupillo exhibitos etiam in ſtudio literarum, & d. l. 2. & l. ſumptus; quinimò, & ſi tutor nemo ſit, teneretur conſanguineus etiam inuitus curam ſuſcipere pupilli alendi, l. 1. §. quouis ff. vbi pupil. educ. deb. ipſeq; tutor etiam ex bonis pupillarib. eſſet interdum alendus, l. à tutoribus §. fi. ff. de adminiſt. tut. l. 1. §. ſi pupillus ff. de tutel. & ration. diſtrah. Bar. in tract. de alim. n. 51. & Epiſcopus proprias oues famelicas paſcere teneatur, c. paſce 86. c. 1. 82. diſt. Bertac. in tract. de Epiſc. 4. par. lib. 4. num. 2. vrgenteq; inopia alendus eſt Doctor à ſcholaribus qui funguntur vice filiorum, Innoc. in c. de illa de magiſtris, & hoc pro ſingulari nota per Rom. in eius ſing. 138. & per Pet. in tract. de priuileg. Doct. 4. par. q. 20. Rebuff. de priuileg. ſcholar. 66. n. 1. & famulo
3 infirmo debeantur per Dominum alimenta non exceſſiua, nec ratione famulatus, verum dictante charitate, in l. in rebus §. poſſunt ff. commod. Bar. in l. ſi cum dotẽ §. ſeu autem num. 8 ff. ſol. matr. Abb. in c. 1. n. 8. de ſeru. ægrot. poſſet inſuper induci ex legitima conſuetudine, vt ad alendum prædicatorem propriæ Parochiæ, aut alterius proximioris, Eccleſiæ vicinæ tenerentur, ſed conſuetudo de aliquo certo præſtando eidem prædicatori vltra alimenta tanquam improba reijceretur, ac ſimoniam ſaperet, Specul. qui fil. ſint legit. num. 25. latè Rip. in tract. de legib. c. 14. in fi. alendi ſunt inſuper inopes qui ob propriam tutelam confugiunt ad Eccleſias, iuxt. tit. de his qui ad Eccleſiam confugiunt, idq; ſumptibus eiuſdem Eccleſiæ, l. præſenti §. adijcientes in fi. C. eod. tit. ad hoc not. per gl. in c. definiuit 17. q. 4. & per Batt. in §. ſed neq; num. 7. in aut. de mand. Princ. poſſent & alimenta implorare confugientes ad beneficium cap. Odoardus, decernenda regulariter ad ſummam 24. ducat. niſi aliud perſonæ qualitas expoſceret; vt per Caſſador. de appell. dec. 6. num. 6. eſſet æquè alendus furioſus ex fructibus hæreditatis ſibi delatæ, ſi aliunde non haberet, in quo furore ſi deceſſerit reliquum eſſet reſtituendum, l. hæres furioſi ff. de peti. hæred. Pariſ. conſ. 99. lib. 2. quod porrectum fuit per Dominos de Rota ad beneficium ex regreſſu ei delatum, qui furioſus euaſerit in cauſa Dolien. regno regreſſus.

RE-

Digitized by Google

RESOLVT. CCCCXXIII.

An Eccleſia habeat priuilegium, vt poſſit agere contra tertios poſſeſſores, non diſcuſſo principali debitore?

1 *Fauore Eccleſiarum recedendum eſt à regulis iuris communis.*
2 *Vicini coguntur dare viam ad Eccleſiam.*
3 *Pro ampliatione Monaſterij, vel Eccleſiæ, cogitur vicinus vendere.*
4 *Debitor Fiſci, pendente dilatione ad ſoluendum, poteſt fauore Fiſci compelli ad ſoluendum.*

ADmodum Illuſtr. ac Reuer. Epiſcopus N. me conſuluit, ſi ipſemet potuiſſet nomine ſuæ Eccleſiæ agere contra tertios poſſeſſores pro credito dictæ Eccleſiæ, non diſcuſſo principali debitore. Et prima facie videbatur negandum ex eo, quia Eccleſia ipſa niſi cõtrarium appareat iure communi vtitur, gl. in cap. peruenit de cenſib. argum. tex. in c. 1. de alien. feud. & poſt Salyc. in l. cum de in rem verſo ff. de vſur. Caſſan. in Conſuet. Burgun. rub. 11. §. 2. in princ. n. 20. & propterea ex his inferebat Artam. conſ. 23. Eccleſiam non eſſe regulariter priuilegiatam niſi in caſibus à iure expreſſis, quemadmodum dicimus de muliere, & ruſtico, arg. tex. in l. quamuis, & l. nec paſſim C. de iur. & fact. ignor. & de Fiſco qui æquipollet Eccleſiæ non intelligatur priuilegiatus niſi in ſupradictis caſibus, loquitur gl. expreſſa in c. auditis de in integr. reſt. & Borell. in conſil. 25. vol. 1. dicens ex ſupradicta ratione Eccleſiam vti non poſſe iure retractus, & de iure communi indubitatum eſt non poſſe quem fideiuſſorem conueniri non diſcuſſo principali, authent. præſente C. de fideiuſſ. auth. ſed hodie de act. & oblig. latè Afſl. dec. 318. & Capell. Thol. dec. 23. vnde tertius poſſeſſor poteſt ſe tueri exceptione excuſſionis contra quemcumque creditorem, ſecundum Bart. in l. decem num. 116. ff. de verb. oblig. Roland. conſ. 6. n. 45. Oſaſch. deciſ. 2. num. fin. Guid. Pap. deciſ. 94. & in dec. 570. n. 6. Franc. Marc. deciſ. 140. num. 4. & ſeq. Addebatur ſupradictis tex. in cap. per tuas de donation. vbi dicitur Eccleſiam non debere in actibus ſuis vti prærogatiua contra ius tertij, nec fraudem aliquam adhibere, quia cum ſit cultrix Iuſtitiæ, cap. Eccleſiæ 23. diſt. & Caroc. dec. 18. ideo debet vti iure communi, eiuſque regulas obſeruare, argum. text. in cap. clerici de iudic. & cap. 1. de oper. nou. nunc. & conſequenter non moleſtare tertios poſſeſſores nondum diſcuſſis principalibus debitoribus.

Cæterum ſupradictis minime obſtantibus contrariũ
1 reſoluendo cenſui, etenim Religionis, & Eccleſiarum fauore multa fieri videmus, de quibus Bart. in leg. Titia ff. de aur. & argent. leg. & eſſe recedendum à regulis iuris communis ipſarum fauore, teſtatur idem Bart. in l. 1. num. 28. C. de ſacroſ. Eccl. poſt Bald. in l. id quod pauperibus num. 5. & ſeq. C. de Epiſ. & Cler. & Rom. in auth. ſimiliter C. ad leg. Falc. & l. ſi viro §. ſolut. matrim. quibus addo tex. in l. ſunt perſonæ ff. de relig. & ſumpt. funer. vbi I.C. dicit in iure eſſe reſpondendum
2 pro Eccleſia in dubio. Cuius etiam fauore coguntur vicini dare viam ad Eccleſiam, l. ſi quis ſepulchrum ff. de relig. & ſumpt. funer. gl. in l. per agrum ff. de ſeruitut. Bar. in l. 2. ſub n. 17. ff. ſol. matr. vnde ſi conſtruenda eſt Eccleſia, Monaſterium, aliaque religioſa loca, vel con-
3 ſtructa ampliari, vicini, & cohærentes compelluntur vendere, Gulliel. de Cun. Florian. & Aſin. in d. l. ſi quis ſepulchrum, idem Florian. in l. 2. ff. eodem titulo, hoc etiam voluit Barth. Socc. in reg. 435. num. 7. & 8. & ita pro ampliando mulierum Monaſterio cenſuit S.C. vt per Gram. dec. 75. pulchra augumentatione vtitur Ioa. Bapt. Aſin. vbi ſupra num. 5. & ſeq. ſi ob Rempublicam cogitur quis vendere, l. creditur §. ſi conſtat ff. commun. præd. l. diuortio §. ſi in fundo ff. ſolut. matr. quantò magis pro loco Religioſo, & Eccleſiæ, quorum fauor Reipublicæ fauori præfertur. l. fi. C. de ſacroſ. eccl. Accedat vlterius dec. Iaffr. 418. vbi debitor Fiſci poteſt fauore compelli ad ſoluendum pendente dilatione ſibi competente per caſum ſingularem, ſecundum Roman. in l. 1. C. de condit. ex lege, tenet Nicol. in l. 2. ff. de re iud. vnde ſi hoc reperitur limitatum in Fiſco, quantò magis debet limitari in Eccleſia, quæ eſt Fiſco priuilegiatior, argum. eorum quæ refert Vrſill. in deciſ. 56. & ex his patet reſponſio ſupradicta.

RESOLVT. CCCCXXIV.

Exequutor Apoſtolicus an teneatur mittere citato originalem commiſſionem?

1 *Non præſumitur pro iuriſdictione delegata cum ſit odioſa.*
2 *Sufficit quod in citatione Delegati inſeratur tenor delegationis, nec eſt neceſſaria tranſmiſſio originalis.*
3 *Reus comparens coram Delegato, poteſt exigere reſcriptum originale.*
4 *Tranſmiſſio copiæ ſufficit ad comparendum, ſed non quoad reſpondendum.*
5 *Ordinarius non tenetur docere de ſua iuriſdictione, ſed poteſt mandare Nuncio, vt verbo abſque ſcriptis citet.*

FVit commiſſa cauſa decimarum Sede Apoſtolica Vicario Auerſano, & cum per eundem Vicarium fuiſſet citata pars cum inſertione tenoris commiſſionis; fuit dubitatũ an dictus Exequutor teneatur mittere citato originalem commiſſionem: In quo articulo variarunt Interpretes, pleriſq; volentib. Delegatum ad id teneri, per text. in auth. qui ſemel verb. aduerſario cognitis C. quomod. & quand. Iudex, c. præterea in princ. de reſcript. & c. 1. ſuperiũ de off. Deleg. & ratio eſt, quia nõ
1 præſumitur pro iuriſdictione delegata cũ ſit odioſa, c. cum in iure perit., & ibi gl. & DD. ff. de off. Deleg. cum enim Delegatus non habet iuriſdictionẽ naturalẽ, aut fundatã à iure communi ſicut Ordinarius, l. more ff. de iuriſd. omn. iud. ſed ſolum ex accidenti, ideo citatus nõ tenetur credere niſi ei fides de hoc fiat: verum communior eſt opinio ſufficere, ſi tenor delegationis inſeratur
2 citationi, per tex. in c. 2. ibi DD. de dilation. & DD. in l. 2. ff. ſi quis in ius voc. non ierit, & c. cũ in iure, ibi Innoc. n. 4. Panorm. & Fel. ſimiliter de off. Deleg. & Bart. in l. 2. ff. ſi quis in ius vocatus non ierit, & quia nõnulli requirunt ipſius originalis exhibitionẽ, horũ opinio vera eſt
3 in procedendo, quod ſcilicet reus comparens corã Delegato poſſit exigere reſcriptum originale, vt plenã fidem habeat de iuriſdictione Delegati priuſquã reſpondeat, & hoc eſt, quod Archidiaconus ſcribit in c. ſi Epiſcopus 2. q. 2. tranſmiſſionẽ copiæ ſufficere quoad cõ-
4 parendum, ſed non quoad reſpondendum, quæ opinio communiter approbatur, quam etiam ſequuti quando. que ſunt Domini in cauſa appellationis, & quamuis ſoli Panor. diſtinguat in d. c. 2. an de grauiſſimo, vel graui, vel eius præiudicio agatur, tamẽ nõ loquitur de citatione, ſed nõ quod ſit obnoxius reſpondere vocatus, niſi ſibi facta ſit plena fides de commiſſione, & ipſum etiam loqui de comparendo, tamen eſt vnicus, & communis opinio ab eo diſcedit; cui etiã conſuetudo & optima legum interpres ſuffragatur: Cæterum Ordi-
5 narius ad hoc non tenetur, ſed ſufficit ſi mandet Nuncio, vt aliquem citet ſolo verbo, abſque literis, per text. in c. cum dilectus ibi. viua vox, de dolo, & contumacia, Spec. in tit. de citat. §. ſequitur verſ. vtrum, ratio eſt, quia pro ordinaria iuriſdictione ſemper præſumitur, ſecus pro delegata, iux. Panorm. in d.c. cum in iure col. pen. de off. Deleg. & hæc per Miſing. centur. 3. obſeru. 1.

RE-

RESOLVT. CCCCXXV.

Exequutori Apoſtolico, an credatur de commiſſione Apoſtolica ſibi facta, ſi per partem opponitur de nullitate ſententiæ ex defectu Iuriſdictionis?

1 *Standum eſt dicto Iudicis dicentis ſe vidiſſe proceſſum, & cauſæ cognitionem adhibuiſſe.*
2 *Iudex poteſt teſtificari de actibus ordinatorijs.*

SVpponebatur in facto fuiſſe cōmiſſam à Sede Apoſtolica quandam cauſam decimarum cuidam Vicario, & cum non appareret de commiſſione niſi per aſſertionem eiuſdem Vicarij aſſerentis in ſententia ſe auctoritate Apoſtolica proceſſiſſe, cumq; per partem aduerſam opponeretur de nullitate ſententiæ ex defectu commiſſionis; fuit dubitatum an eſset ſtandum dictæ aſsertioni Vicarij, & prima facie videbatur quod non, ex eo quod Iudicis aſsertioni non creditur in quocumq; caſu, ad tex. in c. cum à nobis de teſtib. & in c. poſt ceſſionem de prob. & tex. in l. eos ſi bene aduertatur C. de appell. Menoc. de arbitr. iud. caſ. 187. num. 31. Maſcar. concl. 951. num. 2. vbi num. 10. poſt multos relatos ſubdit, quod non creditur Iudici aſſerenti ſe adhibuiſſe cauſæ cognitionem in decreto, vel detuliſſe iuramentum ſuppletorium, aut dediſſe Tutorem cauſa cognita, vel ſequeſtraſſe poſſeſſionem præ timore armorum, & in puncto quod non credatur Iudici in eo redargueret eius ſententiam nullam, ſeu inualidam eſſe, dixit Butr. in cap. cum à nobis num. 10. col. 4. verſ. ſecundus quando proceditur, & ibid. Fely. n. 8. verſ. item procedit concluſio de teſtibus, Anfrer. de reprob. teſt. poſt num. 11. verb. arbiter verſ. procederet etiam iſta concluſio, Crauett. conſ. 265. per tot. Menoch. de arb. iud. quæſt. 73. num. 8. Maſcar. concl. 124. num. 9. Hector Æmil. de teſtib. verb. arbiter num. 15. Farinac. de oppoſ. cont. perſon. teſt. q. 60. nu. 108. & eo magis in caſu iſto.

Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus contrarium fuit reſolutum; nam ſtandum eſt Iudici aliquid
1 aſſerenti præſertim ſi dicat vidiſſe proceſſum, & cauſæ cognitionem adhibuiſſe, ex ipſius deciſ. quia ſi creditur nobili viro, & bono, vt dixit gloſ. in l. Titio fundum ff. de cond. & demonſtr. multò magis debet credi Iudici qui eſt vir bonus qui maximam habet præſumptionem pro ſe, l. 2. ff. de off. Ind. Alcia. de præſumpt. regul. 3. præſ. 9. Menoch. de arb. iud. q. 76. num. 3. cum ſimil. adduct. per Maſcard. concl. 951. num. 1. & quod credatur Iudici de his quæ coram eo geſta ſunt, tradit Gram. conſ. 130. num. 6. in ciuil. imò & quod cauſæ cognitionem adhibuerit in decreto, dixit Iaſ. in l. ſi donatione col. antepenu. circa med. & ibi Dec. nu. 69. C. de collat. Bart. in l. ambitio. ff. de decret. ab ordin. facien. quem refert Alex. conſ. 34. ante fin. lib. 5. Socc. conſ. 115. incip. circa primam quæſtionem in 1. dub. lib. 3. vbi dicit hanc eſſe communem opinionem, Crauet. de antiq. tempor. par. 2. num. 14. Cæphal. conſ. 185. num. 15. lib. 2. & fuit à ſimili illud quod Iudex poteſt teſtificari de actibus ordinatorijs, ſecundum Crauet. in conſ. 365. & pleniſſimè in conſ. 48. Menoc. de arbitrat. iudic. quæſt. 73. & maximè in caſu iſto debet credi Exequutoris aſſertioni cum concurrerent nonnulla alia adminicula, vt dixerunt Ancha. in conſ. 439. Crauet. in locis præallegatis num. 22. cum alijs adductis per Maſcard. in d. concluſ. 951. num. 11. & in ſpecie reſpondet Dec. reſponſ. 18. num. 202. vol. 1.

RESOLVT. CCCCXXVI.

De ratione Bullæ Clementis Octaui de nullitatibus non attendendis.

1 *Iudex eſt baſis, & fundamentum iudicij.*
2 *Actum nullum ex defectu iuriſdictionis Iudex poteſt reuocare etiam non citata parte.*
3 *Omnes dignitates à Papa, & Imperatore proueniunt.*
4 *Iuriſdictio ordinaria præſumitur niſi conſtet per ſcripturam.*

SAnctiſſimus Clemens VIII. per hanc Bullam ſanciuit, vt Iudices reiectis omnibus nullitatibus ad litium expeditionem deueniant exceptis nullitatibus ex defectu iuriſdictionis, citationis, aut mandati: cuius Bullæ ratio vt mihi perſuadeor videtur eſſe illa, quia defectus iuriſdictionis maximus eſt, vtpotè ab ipſa cauſa efficiente proueniens, Iudex namque (vt diximus) potiſſima pars, & baſis, ac fundamentum iudicij, Duxque & Imperator Iudicii vocatur, vt per Bal. in rub. C. ſi à non competente Iudice, vnde iudicatum dici non poteſt ab eo qui ius dicendi non habuit, l. 1. ff. ad Tertull. l. 1. §. hęc autem verba ff. quod quiſque ſuis, l. 2. in fin. ff. de pœn. & nullitas huiuſmodi ſtatuto, vel ſub alia diſpoſitione nullitates reijciente non comprehenduntur, vt ſentit gloſ. fin. in clem. vnica de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct. & ponit Ang. in l. non erit §. dato ff. de iur. iur. Felyn. in cap. ex parte, el ſecondo, in 7. fallen. de off. Deleg. & in rubr. de for. comp. verſ. tertium fundamentum, & in cap. paſtoralis verſ. amplia etiam de except. & illa gloſ. in hoc eſt magis communiter approbata, vt inquit Alex. in conſ. 79. in cauſa, & lite &c. in fi. lib. 7.

Et ſi nullitas iſta ex actis euidens ſit, Iudex eam
2 etiam abſente parte, & non vocata reuocare poteſt, ſecundum gloſ. fin. prout ibi declarat Domin. in cap. tea per illum text. de offic. Vicar. & ponit Abb. in cap. cauſam in 3. notab. de reſcrip. & Ægid. concl. 207. Auditor circa fin. & Felyn. in cap. cum olim col. 7. de re iud.

Conſueuit etiam reputari irreparabilis, & inſanabilis defectus, ſecundum Modern. in tract. de liter. grat. & iuſtit. fol. 145. & D. Sarnen. in comp. ſuper reg. de non iud. &c. fol. 185. prima facie, & propterea ab ea valdè præcauendum erit.

Et quamuis nullitas ob defectum poteſtatis iudicantis ex varijs poſſit cauſis dependere, ideoque in genere diuidi facile non poſſit, vt inquit in ſimili Iuriſconſultus in l. cognitionum numerus in prin. ff. de var. & extr. ord. cogn. Omnes etenim articuli ob veritatem, & caſuum multiplicitatem ſigillatim recenſeri non poſſunt, l. neque leges, l. non poſſunt ff. de legib. l. ſed & ſi ver. multi enim caſus ff. ex quibus cauſis maiores, quoniam omnium habere memoriam potius diuinitatis, quam humanitatis eſt, l. 2. §. ſi quis autem C. de veter. iur. enucl. l. peregrè in princ. ff. de acquiren. poſſ. aliqua tamen magis regularia, & vſu quotidiana pro aliquali iuuenum exercitatione, eo quo poterimus ordine ponemus.

Dico igitur in primis, quod proceſſus, & ſententiæ ex defectu iſto impugnari conſueuerunt, ex eo, quod nullibi de poteſtate iudicantis apparet. Secundo, ſi apparuerit, & ius dicens fuerit ordinarius, ſæpenumero geſta illius impugnantur ſub prætextu quod fuerit Iudex incompetens ratione cauſæ, aut ipſorum litigatorum, vel loci, ſeu temporis, aut culpa eiuſdem qui ius dixit, vel ex defectu ipſiuſmet iuriſdictionis; ſed ſi fuerit Iudex delegatus, poteſtas, & iuriſdictio ſua reprobari (vt plurimum) conſueuit ratione delegantis, delegati, cauſæ litigatorum, loci temporis, ac formæ

mæ ipſius delegationis, de quibus alioquin per ordinem dicendum eſt.

Siue ergo is qui ius dixit proceſſerit, vt ordinarius, ſiue vt delegatus ante omnia de poteſtate qua in iudicando vſus eſt quæri & dubitari ſoler, quia naturaliter omnis iuriſdictio, & publica poteſtas, pœnes Papam, & Cæſarem dumtaxat reſidet, ipſi namq; ſunt veluti fontes à quibus poteſtas in homines fluit, & ab ipſis refluit, prout flumina ad mare; ab eis namque per reſcripta, & conceſſiones fluit, & ad eoſdem per appellationes, nullitates, & querelas eadem iuriſdictio refluit, vt inquit Bal. in c. vnico §. ad hæc col. 2. verſ. nota hic quod omnis, &c. col. 1. verſ. ex præmiſſis ergo de pac. iur. firm. in vſib. feud & ponit Alex. conſ. 24. ponderatis in princ. lib. 5. & facit text. in c. 1. 22. diſt. & quod ponit idem
3 Bal. per illum tex. in c. 1. in princ. in tit. quis dicatur Dux &c. vbi dicit quod omnes dignitates tam ſpirituales, quam temporales ab Ipſo Papa, & Imperatore reſpectiuè proueniunt, & ponit Dec. conſ. 557. in caſu in princ. lib. 4. Iudicare igitur publicum munus eſt, l. quippe ff. de iud. & l. fi. §. iudi. ff. de var. cogn. Habere autem publicum, vel priuatum munus, aut officium, nemo præſumitur, vt inquit Bal. in l. 1. poſt. prin. C. de reb. alien. non alien. & in l. 1. colum. 3 in 6. q. C. de teſt. ord. quia ſunt facti, & in facto conſiſtunt, l. eos §. fi. ff. de curat. fur. l. in libero §. factæ ff. de captiuis, & poſt lim. reuerſis, cum alijs de quibus ad propoſitum (loquens de mandato non preſumendo) per Dec. conſ. 437. quærit col. 1. lib. 4. & conſ. 672. quæritur n. 3. lib. 5 propterea dicebat idem Bald. quod iuriſdictio etiam ordinaria nunquam præſumitur, neque cenſetur collata niſi appareat publica ſcriptura, vt per eum, in l. prohibitum col. 3. verſ. 3. C. de iur. fiſ. cuius dictum pro notab. refert, & ſequitur Iaſ. in l. more maiorum col. 8. verſ. item aduerte ff. de iuriſd. omn. iud. & idem voluit Bal. in d. c. vnico §. ad hæc verba quæro numquid poſſit probari, de pace iur. firma. & ſentit Alexand. in conſ. 107. videretur in princ. iuncto verſ. ad allegata lib. 7. declarat Pari. de Put. in tract. de ſind. in §. an officialis per tot. & verſ. ſucceſſor in officio. Nullus igitur preſumendus eſt Iudex, inquit Bald in l. 2. col. 12. verſ. ſed his obijcitur C. de ſeruit. & aqu. quoniam iuriſdictio eſt qualitas quædam accidentalis quæ naturaliter homini non ineſt, ſed ita competit vni, vt non alteri, propterea neceſſario probanda eſt iuxt. DD. gl. in verb. ſcientiæ in c. ſi fortè de elect. in ſextò, ponit Abb. in c. poſtquam col. fi. de elect. & Dec. conſ. 522. in cauſa col. fi. lib. 4.

Creatio itaq; Iudicum, & Magiſtratuum hodie ad curam Principis ſpectat, l. 1. in princ. ff. ad l. Iul. de ambitu, c. Iudicib. 2. q. 6. ibi ordinarij Iudices ſunt qui ab Apoſtolico, vt ſunt eccleſiaſtici, & ab Imperatore, vt ſæculares; legitimam poteſtatem accipiunt, latius ponit deciſ. Neap. vt per Capy. dec. 130. primum num. 26. cum ſeq.

Ideoq; vterque ipſorum (ſaltem à principio) literas illorum poteſtatis, & collationis, ſeu inueſtituræ oſtendere debet, vt de eccleſiaſticis extat extrauag. quæ incip. iniunctæ ſub. tit. de elect. & de ſæcularibus facit tex. in cap. 1. quis dicatur Dux Marchio in vſib. feud. & c. fundamenta verſ. Marchio, vbi gl. in verb. literas de elect. in ſextò.

Et de iudice delegato nulli eſt dubium, quin fidem de poteſtate ſua facere debeat, aſſerenti enim cum mandatis Principis veniſſe; credendum non eſt, niſi hoc ſcriptis probauerit, prout nec dicenti ſe delegatum Sedis Apoſtolicæ niſi de mandato Apoſtolico fide doceat oculata, vt probantur iſta in l. vnica C. de mand. Princ. c. fi. 97. diſt. c. cum in iure peritus, vbi Innocen. & latiſſimè Scribent. de off. Deleg. §. eos autem in auth. de colla. & ibi Bar. & idem in l. legatio, ff. de legatio. & habentur formaliter in dicta extrauag. iniunctæ, & ponit Alex. conſ. 6. ponderatis col. 2. in princ. lib. 4. & Dec. in conſ. 214. diuino col. 2. verſ. ad tertium lib. 3. Guid. Pap. q. 322. non creditur.

Quamuis ſi is qui iudicauit eſſet magnus officialis, ac in præcipua dignitate puta Cardinalatus cõſtitutus ſibi ob præeminentiam dignitatis circa iuriſdictionem ſuam crederetur, d. c. fi. 17. diſt. quem text. ita declarat Rot. deciſ. 714. Nota quod non creditur aſſertioni, & facit alia dec. 176. not. quod legatus in antiqu. & text. in c. Romana 91. diſt. tenet Innoc. in c. olim de priuil. ſequitur Lanfr. in c. quoniam contra in §. teſtium depoſitiones verſ vlterius dubitatur num. 75. de probat. tenet Alex. conſ. 92. perſpectis col. 2. in fi. lib. 6. vbi aſſerit quod curia ita ſeruat, & vide Ang. in conſ. 182. mandatum Principis, Corn. conſ. 155. quamquam in fin. l. 1. & latè ponit Iaſo. in l. admonendi in 2. lect. n. 189. verſ. limita, & ſi Papa de iur. iur. Thom. Grammar. dec. 36. Solon. col. 6. n. 27.

In reliquis autem præter iuriſdictionẽ quoad tertij præiudicium etiam ſi Cardinalis eſſet, non crederetur, vt voluit gl. in c. ſicut in fin. in verſ. alio modo de ſentẽ. excommun. quam ſequitur Panorm. & Fel. in c. ad eminentiam verſ. limitationes eo. tit. & idem Abb. in c. cum à nobis in princ. ibi, not. pulchrum, quod excepto Papa nemini creditur in præiudicium tertij de reſt. idem ſentit Ægid. concl. 628. cum ſeq. & 183. Aſſert. & dec. 636. ſuppoſito in fi. ſaluo Rom. Cur. ſtylo, de quo per eumdẽ in d. dec. 628. & per Alex. in loco de quo ſupra, Aymon. conſ. 104. in cauſa col. 1.

Debet itaque in primis de iudicantis iuriſdictione conſtare, alias ſi quis cum non eſſet Iudex aliquem in iudicio capitali, vel actione famoſa condemnaſſet, prout ſi priuatum interfeciſſet, vel diffamaſſet plectendus eſſet vt voluit Bald. in l. 1. col. 5. verſ. caueat tamen Iudex, C. ſi à non competen. Iud & in terminis ponit Ægid. concl. 166. ſi ille, vltra quod ſi dolo malo feciſſet, etiam pænam criminis læſæ Maieſtatis, vti iuriſdictionem Principis vſurpans incurreret, l. 3. in fi. ff. ad leg. Iul. Maieſt. & tenet Bar. in l. omnes populi 8. q. pen. princip. quæſt. de iuſt. & iur. & Bald. in l. data opera, col. 3. C. qui accuſ. non poſſ. declarat Capyc. d. dec. 130. in 3. dub.

Idcirco terrarum, & prouinciarum Præſides, & Rectores, tempore quo prima vice Prouincias ingrediuntur, & magiſtratus, faciunt Prouincialibus literas poteſtatis eorum in locis publicis, & conſuetis publicare, vt inquit Spec. in tit de lege §. ſupereſt verſ. propter hoc Apoſtolicæ Sedis Legatum, & Io. And. §. fi. col. 7. verb. liquet eo tit. & per Bar. in l. probatio C. de diuerſ. offic. li. 12. & l. prohibitum C. de iu. fiſ. & §. eos in auth. de collat.

Poſtquam verò poteſtas huiuſmodi ordinaria fuerit ſemel publicè notificata tanquam in eadem Curia, ſeu Prouincia, vlterius eam probare non oportebit cum omnibus ſit nota, & manifeſta, ita intelligitur Bal. in l. 1. in fi. C. qui aduerſ. quos & in l. ea quidem col. 3. verſ. notorium verò facti C. de accuſ. & l. 2. col. 11. C. de ſer. & aqu. & in l. ſi quis per calumniam verſ. deinde quæro C. de epiſc. & cler. dum vult quod non ſit opus de iuriſdictione ordinaria fidem facere, & idem tenet Bar. in l. 2. circa fin. repet. ff. ſi quis in ius voc. non erit, alleg. tex. in l. ſed & ſi § præſcribere ff. de iuſt. & iur. & Guid. Pap. q. 259. ſi in ciuitate in princ.

RESOLVT. CCCCXXVII.

Principes Regni Neapolitani, an includantur in diſpoſitione text. in clem. vnica de Baptiſmo.

1 *Principes Regni Neap. Duces, Marchiones, & Comites, comprehenduntur in diſpoſitione clem. vnica de Baptiſmo.*
2 *Titulati Regni Neap. ſunt Principes ſupremi in eorum titulis, & omnia poſſunt quæ Imperator in toto Orbe facere*

Digitized by Google

cere poteſt.

3 *Rex inueſtiens vaſſallum de mero,& miſto imperio,priuat ſe iuriſdictione,& emolumentis.*

4 *Titulati Regni Neap.ſunt inueſtiti à Rege qui eſt Monarcha in Regno, & recognitio inueſtientis non tollit dignitatē.*

TEx.in cle.vnica de Baptiſ.diſponit quod nullus debet baptizare filios domi, ſed dūtaxat in Eccleſijs in quibus ſunt ad hoc fontes ſpecialiter deputati, niſi neceſſitas vrgeat,propter quam nequeant ad Eccleſias abſq; periculo deferri,vel niſi ſint filij Regum,vel Principum; quare maxima fuit orta controuerſia, ſi verba huius Clementinæ comprehenderent quoq;filios Principum, ſeu Titulatorum Regni Neap. ita vt valeant baptizari in eorum domibus priuatis; & prima facie videbatur dicendum quod non, ex quo verba diriguntur ad magnos Principes, qui ſecundum Bal. in conſ. 123.vol.1. intelligendi ſunt de maioribus Principibus qui Regibus æquiparantur, ſecundum Rodulf.in tract. de orig. Ducum Italiæ n.295. & propterea Vitalin.n. 43. dixit tex. in d. clem. intelligendum eſſe de magnis Dominis, ſubdens quod non comprehenditur Dux Venet.& Ianuenſ.ſed Duces Regales puta,Comes Sabaudiæ,Flandriç,& ſimiles, adeo quod ſecūdum Paſet. in conſ.12.ſub dicta diſpoſitione non continetur Marchio Montis Ferrati, licet bene Marchio Brandeburgenſis, ſequitur Alciat. in tract.de fin.certam.c.32.n.5.

Cæterum ſupradictis minime ſuffragantibus contrarium conſultus reſpondi,motus ex dictis Abb.Panor.in d.clem.vnica n.6. de Baptiſ. vbi voluit à dicta diſpoſitione non eſſe excludendos Duces,Marchiones,& Comites,qui iure merito poſſunt Principibus æquiparari, & iſtos explicat in Principe Achaiæ,Salerni, & Tarenti,qui Principes fuerunt Neapol. igitur dicta diſpoſitio comprehendit quoq; Titulatos huius Regni, quod euidenter probatur etiam quia ipſi titulati tanquam per-
2 petuo inueſtiti cenſendi ſunt ſupremi Principes in eorum titulis,& omnia poſſunt quæ poteſt Imperator in toto Orbe, Curt. Sen.conſ.49.n.5. & in ſpecie de Marchione Montis Ferrati loquitur Natt. in conſ.487.n.9. Laderch.in conſ.71.n.1.vol.1.Bellon.in conſ.51.n.3. & in conſ.59.n.10. Bet.in conſ.56.n.61. vbi loquitur non ſolum de Marchione Montis Ferrati, ſed de alijs de quibus mentionem facit Rol.in conſ.29.n.30.vol.1.Menoc.conſ.31.n.13. vol.1. & propterea Caſſa. in Catal. glor.mund.in 2.p. conſid.47. voluit quod Marchiones, & Duces æquiparantur Imperatori in ſuo Marchionatu,vnde quoad ipſos verificatur dictum gl.Abb. Anchar.& Boniſ.dum affirmāt tex. in d.clem.1. de Baptiſ. facientem mentionem de Principibus, comprehendere etiam eos qui Imperatoribus, & Regibus ſubſunt,quales ſunt iſti Principes noſtri, qui cum ſint inueſtiti de mero, miſtoq; imperio, habent omnia quæ ad iuriſdictionem pertinent priuatiuè ad Regem, vt notatur in c. imperialem de prohib.feud. alien. per Feder. latè de Pont.de laudem.q.24. Theſſ. deciſ.150. hinc eſt quod
3 Rex inueſtiens vaſſallum de mero, & miſto imperio cū regalibus priuat ſe iuriſdictione, & emolumentis,Crauett.conſ.218.Brun.conſ.71.in fi.Bellame.conſ.15.col. pen.Pariſius conſ. 1.vol.2. Rubeus conſ.77. Curt. Iun. conſ.2.n.4. Rolan. conſ.42.& 48. lib.2. Affl. deci.272. Guid. Pap. dec. 241. Boer. dec. 264. Gram. dec.30. & Theſſ.dec.131.

Non obſtat quod Principes Regni Neapolitani habeant poteſtatem valdè limitatam, vt ait Brun. conſ. 45. ſub n.21. ex quo ſecundum eundem dicuntur Principes, Duces,Marchiones, & Comites abuſiuè,allegat Affl. in c.1.n.6. quis dicatur Dux, Calef. in tract. de equeſtri dignitate n.115. Pacian.lib.2. de probat.c.34. n.11.& ſecundum Rodul. loc.cit. num.185.ſupradictos Principes Neapol. ſolo nomine eſſe Principes, ex quo recognoſcunt,Regem in Superiorem,& in eos non ſunt translata omnia regalia,prout translata fuiſſent ſi non haberent, vt dixi,poteſtatem multum limitatam; nam reſpondetur ſupradictos nihil boni dicere, nam ſecundum Minad. in Conſt. Regni in aliquibus n.17. de ſucceſſ.
4 Comitum habetur quod non minus realiter poſſunt dici Duces, vel Principes ij qui inueſtiti ſunt in Regno Neapolitano, in quo Rex eſt Monarcha, quam ij qui ab Imperatoribus alibi conſtituti,ſunt nam recognitio inueſtientis non tollit effectum dignitatis, nec ſecundum ipſum habere regalia, eſt de proprietate Ducum,vel Comitum.

RESOLVT. CCCCXXVIII.

An penſionarij teneantur contribuere in expenſis litis motæ beneficiato?

1 *Penſionarij non tenentur ad contributionem expenſarum quas facit titularis pro defenſione ſui tituli.*

2 *Licet fideicommiſſarij, & legatarij teneantur contribuere hæredi pro expenſis factis per dictum hæredem, ſecus tamen eſt in penſionario.*

RAtio dubitandi quod teneretur, colligitur ex infraſcriptis,quia cum lis prædicta reſpiciat commodum, & damnum beneficiarij, ſicuti & penſionariorum,debent & ipſi in expenſas litis neceſſario contribuere, quod enim omnes tangit, æque decet ab omnibus approbari, regula quod omnis 29. de reg. iur. in ſextò. quiq; ſentit commodum, onus pariter vt ferat iuſtum eſt,l.vnic.C.de caduc. toll. regul. qui ſentit de regu. iur. in ſextò, ad quem verò ſpectat emolumentū, vt expenſas quoq; patiatur rationi conſentaneum eſt, c. Eccleſiaſticis 12.q.2. Nec enim quidquam tam ſecundum naturam proprium eſt, & correſpondens, quā quod cum cuiuſq; rei commodum ſequatur, quem ſequuntur incommoda, l. ſecundum naturam 10. ff. de reg.iur.

Vnde non debebunt abhorrere ab expenſis hiſce penſionarij prædicti, ne & ipſi in contributionem coeant pro rata,cum pariter commodum ex ipſis cum beneficiario expectent,ne ſtateram doloſam amplecti videantur, ſed æqua lanx vtriſq;ſit,& vna; neue contra æquitatem ipſam à natura comparatam, cum alterius detrimento locupletari affectent,contra text.in l. nam hoc natura 14. ff. de cond. indeb. regul. locupletari 48.de reg.iur. in ſexto.

Sicuti verò tenetur vſusfructuarius, cui in omnibus exequatur Penſionarius,ex Caccialup. de penſ.q.17.n. 2.Gig.de penſ.q.38.num.2.Grat. dec.20.n.11. Mohed. deciſ.4.de locat.& conduct.num. 7. vt Rota propterea ijſdem in omnibus regulis meriti,& diffinire conſueuerit penſionis materiam, quibus & vſusfructus, Rot. diuerſ.d.410.num.1.p.1.

Temporales, & modicas expenſas, atq; præſentem rerum ſtatum concernentes, ac onera omnia quæ pro fructuum perceptione inponuntur, & fiunt ipſe ſoluere,atque ſubire,ex tex.in l.eum C.eod.gl.in cap.G.perpetuus de fid. inſtrum. vbi Fely.n.8.Feder. de Sen.conſ. 209.n.3. Natt. conſ.352.n.7.lib.2. Pariſ. conſ.93.n.24. lib.2.Rolan.à Vall. conſ.79. n.12.& 14. lib.8.Affl. dec. 252.n.3.Seraphin.dec.514.n.4.

Rationi quoq; conſentaneum erit, vt teneantur hi noſtrates penſionarij ad expenſas litis huiuſce, quæ ita commodum reſpicit ipſorum, ſicuti, & beneficiarij, & ſicuti illi, ita & ipſi damnum ſit allatum, ſi pro aduerſariis palma ſucceder.

Et quemadmodum modicæ expenſæ pro conſeruandis, & percipiendis ex re dotali fructibus ad maritum ſpectant, l.omnimodo cum ſequenti ff. de impenſ. in re dotal.fact.Affl.dec.359.num.2.

Atque impenſas in curanda re quæ poſſidetur, ad poſ-

1.ff.ad exhiben,gl.in l.quod dicitur in verb. tueri ff. de impenſ.in re dotal.fact.

Sicuti quoque expenſas factas in litibus neceſſarijs pro reuocanda, ſeu etiam tuẽda re fideicommiſſo ſuppoſita reficere tenentur legatarij, & fideicommiſſarij, ex text. in l. fin. §. in computationem, vbi Bal. & alij C. de iur. delibe.

Nec ratio habenda ſit quod gerat hæres negotium proprium, cum ſat fuerit, quod ipſa definitio, legatariorum, & fideicommiſſariorum etiam commodo cedat, Scraph.dec.925 num.3.& 4

Ita debebunt hi penſionarij, & ipſi quoque in huiuſmodi lite ita inſtituta, pro eorum pariter commodo, & vtilitate concurrere pro rata in expenſas ipſas, ne iuſtæ querelæ locus aduerſus ipſos adſit, ſi æqualis onerum diſtributio non fiat; Quemadmodum æqualis niſi fiat collectarum partitio, iure grauatus appellationis remedio reuocationis ius habet, ad tex. in l. 1. & l. qui grauatos C. de cenſib. lib.11. Polid. Rip. ſing. obſeru.obſeru.278.num.1.

Nec enim eſt omnino immunis ab oneribus omnibus penſionarius, niſi ſpecialiter ſit hoc illi tributum, qui immò contribuit pro rata ad onera collectarum, atque ſubſidij, & aliarum contributionum fructus ipſos reſpicientium, ſicuti, & fructuarius, Mohed. dicta dec.4. de locat. & conduct. num. 6. Giga. dicta q. 38. Gratian. dicta deciſ.20.num. 13. latè Garz. de beneſ.cap.5.par.1.num.171.facit text.in c. tua nobis circa fin. de decim. ab ipſomet Gigant. ad rem noſtram ponderamus d.q.38.num.1.

Verum quicquid ſit de ſupradictis, contrariam ſententiam perſuadeo mihi de iure veriorem, quia cum penſio impoſita ad fauorem D. Io. Baptiſtæ Carrafæ, & aliorum penſionariorum ſit libera, & exempta à quocumque onere, ſiue ordinario, ſiue extraordinario etiam inſolito, & inexcogitato, ita quod ſemper penſionarij habeant ſummas reſeruatas integrè, nec poſſint diminui cuiuſuis caſus, aut infortunij prætex-
1 tu, videtur dicendum, quod non teneatur ad contributionem expenſarum quas facit titularis pro defenſione ſui tituli, per ea quæ dicit Gig. in tract. de penſ. q.59.num.6. limit.1. & rurſus q. 90. num. 2. & eſt de mente Rotæ, vt videre eſt apud Put.dec. 367. num. 2. iux.nou. impreſſion.& inter nouiſſimas dec.diuerſ.dec. 161.par.2.nu. 2.cum alijs adductis per Garz. de beneſ. par.1.cap.5.num.171.& 172.

Nec obſtare videtur quod titularis defendendo ſuũ titulum defendat etiam penſionarios, quorum reſeruationes corruerent data inualiditate ipſius tituli, vt expreſsè legitur in dictis reſeruationibus. Quia pro reſponſione videtur poſſe dici, quod omnes caſus libertatem, & exemptionem dictæ penſionis concernentes idem operantur, nimirum quod titularis defendens fructus, & redditus beneficij dicatur quoque defendere ius penſionariorum, qui ob id contribuere teneretur, niſi penſio libera, & exempta fuiſſet reſeruata, vt habetur in ſurra citatis deciſionibus, & ideo ſicuti non tenentur ob caſus in reſeruationibus expreſſos, idem pariter videtur quoad prætenſas expenſas; Satis enim (iudicio meo) ridiculum videtur, penſionarios non teneri, nec etiam ad illa onera, quæ Sanctiſs. D. N.PP. imponeret, & quæ etiam fructus in totum diminuerent, & poſtea tenerentur ad hanc modicam quantitatem expenſarum pro defenſione tituli ab ipſo titulari factarum.

Accedat quod defenſio ad fauorem penſionariorũ, quæ oritur ex eo quod titularis ſe ipſum, & eius titulum defendit, non venit principaliter, ſed potius in quamdam conſequentiam, & ideo tanto minus videtur conſiderabilis, præſertim cum non doceat titularis ſe maiores expenſarum ſumptus feciſſe, quam ſi ſeipſum abſque nullo penſionariorum intereſſe defendiſſet, quod facit, vt ideo nullas expenſas videatur poſſe repetere, vt eſt text. in ſimili materia expenſarum ſatis principalis in l. ex parte ff. famil. hercil. cui non video vllam afferri congruam reſponſionem.

Et ad ea quæ dicuntur de vſufructuario, fideicommiſſario, & ſimilibus, quod teneantur ad contributionem, ſeu reſtitutionem expenſarum per hæredes, & alios huiuſmodi factarum, facile reſponderi poſſe vi-
2 detur, quod illud ibi in præteritis caſibus dicitur, quia nulla adeſt pro talibus exemptio, qualis eſt in caſu noſtro ad fauorem penſionariorum, vel quod ibi maiores expenſas fecerant illi, quia re vera importaret ſimplex eorũ defenſio, & idcirco repetunt id quod alias non repeterent, iuxta ea quæ ſuperius ſunt dicta, & notatur in d.l. ex parte ff. famil.herciſ.& in l. fi. §. in computatione C.de iur.delib.

RESOLVT. CCCCXXIX.

Confugiens ad Eccleſiam ſi ipſam repererit clauſam, an gaudeat immunitate tangendo portam?

1 *Exiſtens in primis liminibus ſcalarum Eccleſiæ, gaudet immunitate.*

2 *Tangens anulum Eccleſiæ gaudet immunitate, ſi Eccleſia eſt clauſa.*

3 *Statutum puniens inſultantem in domo, extenditur ad inſultantem in porticu domus.*

SEmel, atque iterum, vt fertur Collaterale Conſilium huius Regni Neapol iudicauit, quod confugientes ad Eccleſiam, & eam reperientes clauſam, ſi manu tetigerint anulum gaudeant immunitate, ac ſi introiſſent, quæ quidem deciſio (iudicio meo) fulcitur optimis rationibus. Primò, quia ſi præfata im-
1 munitas porrigitur ad prima ſcalarum limina ipſius Eccleſiæ, vel ad eius porticus, ſi in ea fuerint, ob id quod illa dicuntur Eccleſiæ partes, ad tex. in l. continentes §. 1.l.2. in princ. l.alfenus,l.ædificia, l. qui continentibus, & l. mille paſſus ff. de verb. ſignif. de quibus ad hoc propoſitum faciunt mentionem Ang. de maleſ. in verb. fama publica num. 59. Cou. lib. 2. var. reſol. cap 20.num.18.in princ. Naua. in Manual. cap. 25. circa med.num.18.& quamplures alij citati per Farinac. variar. quæſt.cap. 28. ergo quanto magis debet vendicare locum in eo qui tangit anulum, tamquam
2 locum, & partem proximiorem, & propinquiorem. Tum ſecundo, quia ſecundum Decian. in tract.crimin. cap.25.lib.6.num.17. tom.2. ſi quis confugiens ad eccleſiam, in qua ſe tutum confidet, non poteſt intrare Eccleſiam, quia eſt clauſa, quod ſufficiat ſtare in porticu, vel atrio Eccleſiæ ante portam, vel portam ipſam manibus tangere, & quod erit proculdubio immunitate tutus, vt pluribus etiam comprobat Sicul. conſ. 33. num. 9. & ſeq. Butr.in cap. inter alia de immun.eccleſ.& in conſ.16.num.6.Merend. in conſ. 322. col.2.quorum ratio eſt, quia ſtatutum puniens inſultantem in domo, extenditur ad inſultantem in porti-
3 cu domus, vt per Specul. in tit. de iniur. §. 1. verſ. ſed pone ſtatutum, Pet. de Anchar. in cap.vltim. de iure immunitatis, & latè Maſtrill.in deciſ.21.Rotæ Sicil.p. 1.& quod dictio eſt de tenente portam, vel vectem, aut anulum portæ, quod ſit tutus dicta immunitate, tenuit in proprijs terminis Igneus in leg.prima in princ. n.57. ad fin. ff. ad Sillanian.Couar.var.reſol.lib.2. cap. 18. verſ.trigeſimo ſecundo dubitanter, Decian.loc.cit. num.17.Ital. de immunitat.eccleſ.lib.1.cap.4. §.7. nu. 22.Remig.in eiuſdem nominis tract.quæſt.24. num.15. & ſeq. & licet manu tantum locum ſacrum, & totum corpus foret extra locum ſacrum, tamen etiam cenſetur eſſe totus in Eccleſia, quia anima eſt tota in toto, & tota in qualibet parte ipſius, argum. tex.in l.via §. fin.

fin.ff.de ſeruit.ruſtic.præd.& l.ſi cui ff.de ſeruit.& tradit Bart.in l.ſtipulationes non diuiduntur in princ.in 3.oppoſ.ff.de verb.oblig.& in l.4.§.Cato ff. eod. tit. & ita in facti contingentia ſe iudicaſſe dum eſſet aſſeſſor, teſtatur idem Decia.loco citato n.19.quem refert, & ſequitur Ital.vbi ſupra dicens non obſtante dicta per Farin. dicta q.28.vti non conducentia ad rem noſtram; Tandem addo pro confirmatione ſupradictorum in iure validum eſſe argumentum de toto ad partem,l.quæ de toto ff.de rei vend. vnde quemadmodum confugiens intus totam Eccleſiam gaudet immunitate, ita pari modo confugiens ad anulum, quæ dicitur pars ipſius Eccleſiæ.

RESOLVT. CCCCXXX.

Exiſtens in Eccleſia,ſi timore Familiæ ſæcularis eum perſequentis aufugerit extra Eccleſiam,& capiatur,an debeat reſtitui Eccleſiæ ad effectum gaudendi ipſius immunitate?

1 *Reus qui timore Curiæ ſæcularis exit ab Eccleſia dicitur inuoluntariè exire.*
2 *Idem operatur timor guerræ, ac ſi guerra eſſet.*
3 *Stans in loco remoto ab homicidio, ſi ob id alter efficitur timidior,cenſetur præſtare opem homicidio.*
4 *Paria ſunt aliquid fieri coactè,& timore coactionis.*

EXiſtente quodam reo intus Eccleſiam, & accedente quodam die Familia Iudicis ſecularis,vt ipſum apprehenderet, cum ob timorem aufugiſſet extra Eccleſiam,fuit captus ab ipſa Familia, cumque petijſſet ſe reſtitui in priſtinam libertatem, & proinde intus dictam Eccleſiam ad effectum gaudendi ipſius immunitate;fuit dubitatum an de iure veniret reſtituendus, & videbatur quod non, quia dictus reus cenſetur renunciaſſe immunitati eccleſiaſticæ,& de iure,renunciantibus iura ſua non eſt reſtituendus regreſſus, l. quæritur ff.de ædil.edict.cap. ſuper hoc de renunc. & in materia immunitatis ampliatur,procedere, ſiuè expreſsè, ſiuè tacite facta fuerit renunciatio, ſecundum Iaſſr. in dec. 800.vnde Maſtrill.in dec.69.in princ.voluit renunciantes immunitati eccleſiaſticæ ſiuè expreſsè, ſiue tacitè aufugiendo ab Eccleſia conueniſſe condemnari, vel abſolui per Iudices laicos,prout caſus requirebat, idque fundari videbatur ex traditis per Ioan. de Viſc. in tract.de immun.eccleſ.n.56.vbi ait,quod ſi confugiens ad Eccleſiam vellet voluntariè exire, & non vellet ſe tradere in manus repetentis, quod etiam non expectato iuramento,ſeu promiſſione immunitatis,licet talem extrahere, etiam contradicentibus Miniſtris Eccleſiaſticis, cum renunciet priuilegio ſuo, quod eſt ſibi licitum, & confirmatur optima ratione, quia ſicut perfugium ad Eccleſiam ei liberum fuit, ita & eſſe exitus debet, maximè quia ex diſpoſitione cap.inter alia de immu. eccleſ. non niſi inuiti prohibentur extrahi, ibi (non eſt violenter ab Eccleſia extrahendus)& in c. frater 17.q.4.ibi,reluctantem,reclamantemque violenter abſtraherent;ergo à contrario ſenſu ceſſante violentia valde nocet exitus rei ab Eccleſia, vt notatur ibi per omnes Scriben.& voluit Clar.in § fi.q.30.n.1. verſ. ſed certè, vbi ait quod illi qui ſpontè voluerint exire ab Eccleſia, licitè puniuntur, & non poterunt gaudere immunitate prædicta,Remig.in tract.de immunitat.eccleſiaſt.in princ.3.præſuppoſ.n 12. & ſeq. & melius fallent.12.vbi expreſsè ſequitur Ioan.Viſc.in loco præallegato, & ſubdit quod ex hoc non eſt offenſa Eccleſia, ſecundum Hoſt.Ioa.Andr. Anch.& Panor.in c. ſin. eod. tit.quia Canon.ſolum violentiam condemnat,quæ non fit volenti,d.c.inter alia §.1.eod.tit. Ambroſin. de immun.Eccleſ.c.11.n.1.verſ.nec dicatur,Anchar. in cap. fin.de immun. eccleſ. Nauar. in Manual. c.25.n.31. in fin.Boer.dec.109.q.3.in fi.Villagut.de exiſtent.leg.cap. fin.num.4.5 & 6. Burgos de Paz in pract.r. tom.5. p. c. 3.§.3.num.21.& 165.

Cæterum quidquid ſit ex ſupradictis, contrarium
fertur fuiſſe deciſum per Collaterale Conſilium huius
Regni,quæ deciſio(iudicio meo) videtur ex probatiſſi-
mis iuris fundamentis ortum habere, ſiquidem prædi-
ctus reus non ſpontè,ſed coactè exiuit ab illa Eccleſia,
& conſequenter debere reſtitui in priſtinam liberta-
tem,ex eo quod timor futurus ſufficit,l.2. C. de tenta-
tionibus vnde idem operatur timor guerræ, ac ſi guer-
ra eſſet quantum ad remiſſionem quæ debet fieri ex
pacto gabellarijs propter guerram, ſecundum Pet. de
Anchar. in conſil. 87. quod incip. præmiſſa facta ſerie
conſiderata, quem ſequitur D. Alex. in l.diuortio in
princ.in 4.col.ff.ſolut.matrim. ſimiliter idem operatur
timor, & ſuſpicio fugæ, ac ſi debitor eſſet in actu fu-
giendi,vt poſſit propria authoritate capi,gl.in l.quæli-
tum de pignor.Bal.& Salycet. in l.pen. per gl. ibi C. de
pignor.action.Bald.in ſi quis in tantam, & in 6. col. C.
vnde vi, & in l. generali C. de decur. lib. 10. quamuis
de hoc dubitet Angel. in l. Ariſto ff. de iur. delib. & l.
nemo carcerem C.de exact.tribut.lib.10. ſimiliter ſuf-
ficit timor armorum.l.4.§ armis,& ibi Bar.& Angel.ff.
de vi,& vi armat.Bald. in c. cum dilectus in vltim. col.
vbi limitat de ord. cog. adeo quod ille qui ſtat cum a-
lio armatus dicitur ferre opem eius delicto, quamuis
non faciat aliquem actum, ſecundum Inn. in c. cum
continentia de cler. percuſſ. refert, & reputat tenen-
dum menti Bal. in l. raptores in pen.not. C. de Epiſ. &
Cler.& in c.1.in prin.de benef.fra.in vſib.feud.& in l. 1.
in 2.col.C.de feru.ſugit.& in l.1.§. ſed in eo ff. ad Silla.
in l.data opera prima 12.col. qui accuſ. non poſſ. Lud.
Ro.in conſ.117. quod incip. ex præmiſſa ſtatuti parti.
cula, imò plus tenet Bal. in l. non ideo minus in 6. col.
C.de accuſ.quod quilibet ſtans in loco remoto,& lon-
3 ginquo à loco in quo facit homicidium,tunc ſi propter
eum Ego reddor audacior,& offenſus timidior,dicitur
præſtare auxilium homicidio, imò plus Angel. in dicta
l.4.§.armis,ponderat gl.1. quam dicit eſſe diligentiſſi-
mè notandã,quod dicta regula,ſufficit timor armorum
procedit etiam ſi ille qui cum armis acceſſit,arma de-
poſuit, vnde ille qui ſurgit contra aliquem licet arma
deponat,antequam aliquid faciat, tamẽ illud quod fa-
cit,armis cenſetur feciſſe ſequitur Dom. Alex. in conſ.
121. in 4. volum. quod incip. quoniam per Excellen-
tiſſimum;ſimiliter paria ſunt aliquod fieri coactè, vel
4 timore coactionis.l. nouiſſ. in princ. & ibi Bald. in pri-
mo notab. ff. quod falſa tut o. vbi infert quod idem eſt
confiteri metu,& formidine tormentorum, ac ſi confi-
teretur in tormentis,vnde Iaſo.in l.2.C.de tranſact.di-
xit quod ſuſpicio tormentorum idem operatur, quod
ipſorum illatio, facit quod voluit Ioan. Andr. in cap.
bona fides de reg.iur.in ſextò, vbi qui ſoluit nulla coa-
ctione adhibita,ſciens ſe poſſe cogi,dicitur inuitus ſol-
uiſſe, & idem Ioan.Andr. in cap. præterea de iure pa-
tron.notat ex illo text. in verbo extorquentes, quod
dicitur ab initio extorqueri illud quod quis alteri ſol-
uit peteri,ſed à ſolito extorquere, ſequitur vt voluit e-
tiam Ioan.de Ana.in cap.2.in 13.col. de delict. puero-
rum. Sed hæc deciſio eſt intelligenda cum grano ſalis
nempè quando inquiſitus in proſequutione contra
eum à famulis Curiæ, vel à ſuis inimicis terrore armo-
rum in fuga caperetur, poſtquam fugiendo exiuit ab
Eccleſia continuando actum eiuſdem proſequutionis,
& capturæ; ſecus autem ſi famuli Curiæ deſiſterent à
proſecutione, & extra Eccleſiam cuſtodirent oſtia
Eccleſiæ, expectando, quod inquiſitus ſpontè exeat
ab Eccleſia, nam tali caſu, ſi ſpontè exiret, & cape-
retur extra Eccleſiam, non eſſet locus repoſitioni ad
Eccleſiam, & ita omnes DD. diſtinguunt.

RESOLVT. CCCCXXXI.

Donatio facta filio Clerico, ex quibus coniecturis præſumatur facta in fraudem collectarum?

1 *Donatio in dubio valet ſi non conſtet factam fuiſſe in fraudem Fiſci.*
2 *Habens plures filios, ſi vni donauit maiorem partem bonorum præſumitur feciße in fraudem, ſimiliter ſi donator permanſerit in poſſeſſione bonorum.*
3 *Inſtrumentum continens promiſſionem factam ex cauſa donationis ex retentione poßeſſionis non præſumitur fraudulentũ, vel ſi res reuerſa eſt ad donantem nouo titulo, vel ſi donans correſpondet donatario de fructibus.*

QVotidie euenire ſolet, & præcipuè in facto euenit in quodam Oppido Prouincæ Baſilicatæ, quod patres donant omnia eorum bona filijs clericis, ad hoc vt a collectis ſint alieni, & earum immunitate gaudeant; vnde fuit dubitatum ſi hoc cenſeatur factum in fraudem, & ex quibus coniecturis cenſeatur in fraudem facta, in cuius dubitationis articulo, licet admodum eruditè, ſcriptum ſit per V.I.D. Do. Io. Dominicum Nouarium, qui cauſam ſuæ Patriæ defendit, quod vlla noſtra ſit neceſſaria ſuppletio; nihilominus vt Ego quoque amico deeſſe non videar, reſpondi donationem in dubio valere, ſi conſtet eam non eſſe factã
1 in fraudem Fiſci, l.1.C.de iur.fiſ.lib.10.Dyn.n.5. Bar.n. 11.& Caſtr.n.8.in l.poſt contractum ff.de don.Mant.de tacit.conuent. tit.39. lib.13. vnde ſi conſtaret donationem fuiſſe factam ad fraudandum collectas, vtique non valeret, arg.tex. in l. ſi quis aliquis in princ. ff. de don. cauſ.mort. Præſumitur tamen in fraudem ex duobus
2 præſertim coniecturis. Prima, ſi is qui plures habet filios, & vni tantum donauit maiorem partem bonorũ, quia non eſt veriſimile, quod vni ex pluribus talem voluerit facere donationem, quia æqualis præſumitur affectio, l.ſcripto ff.vnde lib.& l. iſti quidem ff. quod met. cau.& l.vlt. de cura. furioſ. & ideo magis credendũ eſt voluiſſe inter eos ſeruare æquitatem, l.illud, l.vt liberis, & l.vlt.C. de collat. quod multò magis locum habet ſi is, cui donauit ſit clericus, & habeat beneficia eccleſiaſtica, quia is de altari cui ſeruit viuere poteſt, c.cum ſecundum de præb. lib.6. & hac coniectura vtitur etiã Socc.Sen.in conſ.264.n.2.verſ.3. dicta præſumptio lib. 2. ſed illa præſumptio, quod vni tantum ex filijs maiorem partem ſuarum fortunarum donauerit, non ſufficit ad reuocandam donationem, l.ſi totas de inoſ.don. Secũda coniectura eſt, ſi donator in poſſeſſione rei donatæ permanſerit, quæ quidem eſt frequentiſſima, & plurimum videtur vrgere, nam quando de natura contractus eſt, vt alienatio fiat, & is qui dicitur alienaſſe, in poſſeſſione permanſit, non præſumitur verè voluiſſe alienare, ſed fictè, & ſimulatè, l.ſicut §.ſuperuacuum, & ibi Bar.Bal.& Ang.ff.quib.mod.pign.vel.hyp.ſol. idem Bar.in l.poſt contractu n.4.ff.de don.& Bal. in l.n.3. C. de don.ante nupt.& in l.ſi is, qui ad fi.tit.de acquir.hæred.qui hac etiam coniectura vtitur in conſ. 70. n.3. & ſeq.lib.1.quem ſequitur etiã Caſtr.in conſ.74.n.2. verſ. 2.coniectura lib.2.& alij ſæpiſſime: Et hæc quidem coniectura, conſiſtente aliqua ſuſpicione, videtur poſſe ſufficere, vt ſcribit Cuma.in conſ.155.n.4.& Caſt.conſ. 31.n.6.lib.2.& Dec.conſ.587.n.8. in fi. & in conſ. 692. n.4.vbi alios etiam conſonantes refert.

Excipiuntur tamen nonnulli caſus à prædicta coniectura: Et primo ſi inſtrumentum donationis contineret promiſſionem factam ex cauſa donationis, quia tũc ex
3 retentione poſſeſſionis non præſumitur fraus; quia ex ea promiſſione agi poteſt, Bal.in l.illud n.11.C.de Sacr. Sanct. Eccl. nam inſtrumentum promiſſionis, & retentio poſſeſſionis ſibi inuicem nõ aduerſantur, ſed ſimul poſſunt conuenire, ac ſi inſtrumentum donationis contineret traditionem realiter factam fuiſſe; tunc ex eius retentione oritur præſumptio ſimulationis, quia ſibi inuicem repugnant, vt Bal.ſubiunxit loco citato, & declarat Caſtr.in conſ.173.num.2. lib.2.

Excipitur ſecundo ſi probetur quod res fuerit reuerſa ad donatorem ex nouo titulo, Bal.& Ang.in d.§.ſuperuacuum n. 1. vel niſi fuerit ei mutata cauſa poſſeſſionis, vt idẽ Ang.ſubiungit per illum tex.in 2.reſponſo.

Tandem excipitur ſi donator reſpondet donatori de fructibus, Bar.in d.l.ſicut §.ſuperuacuum n.6.ff.quibus modis pig.vel hyp.ſol.& in l.poſt contractam n.4. in fi. ff.de don.Corn.conſ.203.n.7.lib.3.Dec.conſ.463. n.20. & conſ.648.n.4.& Paul. de Montepico in d.l. poſt contractam n.23.ver. hanc concluſionem limita ff. de don. vnde quod poſt Io.de Ana.ſcribit Crau. in conſ.156.n. 10.præſumptionem ſimulationis oriri ex eo, quod venditor ſemper remanſit in poſſeſſione rei venditæ, licet ex cauſa locationis, non habet locum ſi venditor emptori de fructibus reſpondit, & quod dictum eſt de venditore, intelligitur, & de donatore, ſi retenta poſſeſſione ex titulo locationis ſingulis annis donatario ex fructibus reſpondeat.

RESOLVT. CCCXXXII.

De effectibus clauſulæ ſine præiudicio litterarum Apoſtolicarum.

1 *Exiſtente clauſula ſine præiudicio litterarum Apoſtolicarum, ſufficit quod Iudex non impediat executionem, non tamen eſt neceſſarium quod ſit prius facta executio ad hoc vt poſſit procedere.*
2 *Peracta executione euaneſcit dicta clauſula.*
3 *Stante dicta clauſula non poteſt procedi in cauſa principali non parito litteris.*

VIs huius clauſulæ tantum præſeruat facultatem litterarum Apoſtolicarum Executoribus procedendi ad executionem non obſtante iudicio ordinario vt habetur per dec.Put. 79. in 1. libro, & hac de cauſa
1 minimè impedimento eſt quo minus poſſit Iudex procedere, etiam non facta exequutione, ſaluo tamẽ quod illam non impediat: Inſuper non impedit vt poſſit de nullitate executionis dici, non facta executione, & poſſit manuteneri, niſi pro ſpoliato ſe habuerit, vel reſtitui, ſi ſe pro ſpoliato habuerit, etenim peracta executione, iſtius clauſulę vis eſt conſumpta, & ſic Iudex eius
2 functus eſt munere ſuo, vt tradit Put. in dec. 419. licet aliter eſſet ante peractam executionem, etenim in eo temporis ſpatio quo fit executio virtute huius clauſulæ de manutenendo mandatum dari prohibitum eſt, & ratio eſt ne oriatur contrarietas ſi executor eijceret, & iudex qui haberet cauſam cõmiſſam manuteneret, quod intelligo quoties mandatum de manutenẽdo nõ daretur cum clauſula abſq; præiudicio Apoſtolicarum litterarum. Accedat vlterius quod clauſula abſq; præiudicio executionis Apoſtolicarum litterarũ, quatenus illi locus ſit commiſſione appoſita cum poteſtate manutenendi, minime reducit executionem Iudici ad quẽ, ita quod valeat videre ſi locus ſit executioni, ſed tantum operatur, vt videre valeat, an mandatum ſit dandũ de manutenendo cum dicta clauſula: Huius clauſulæ vis appoſita in cõmiſſione intelligitur de litteris prius emanatis, & non de gratia deinde conceſſa non facta mentione litis, vt tradunt Paleot.in dec.116.& Lancel. de attent. lit. pend. in n. 413. & 423. & hæc clauſula in cauſæ principalis commiſſione appoſita operatur, vt minime valeat procedi in cauſa principali niſi parito
3 litteris, vt dicitur de clauſula abſque retardatione ſolutionis penſionis, Io.Paul.in dec.61.Sarnen.in compoſi.ſignat.n.84.& Puteus de penſio.dec.16. Tandem huius clauſulæ effectus eſt, quod appoſita in appellationis commiſſione operatur, vt ſuſtineatur executio facta pendente appellatione, vt fuit reſolutum in cau-

Digitized by Google

cauſa Foroliuien. beneficiorum coram Seraphino ſub 13. Iunij 1588.

RESOLVT. CCCCXXXIII.

Bullæ appellationum, in quibus apponitur clauſula abſque præiudicio exequutionis; vel parito breui, intellectus?

1 *Stante clauſula prædicta Iudex ad quem, ante executionẽ ſententiæ latæ à Iudice à quo, non poteſt ſe intromittere.*
2 *Clauſula prædicta non impedit, quin ſi executio non ſit legitima, non poſſit reuocari.*
3 *Clauſula prædicta præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo.*

IN Bullis appellationum directis alicui Epiſcopo, in quibus reperitur appoſita clauſula ſine præiudicio exequutionis, &c. operatur dicta clauſula, vt Iudex ad quem ante executionem ſententiæ latæ à Iudice à quo
1 non poſſit ſe intromittere, vt notant communiter DD. in c. venerabilibus de ſententia excommunicationis in 6. & late Bal. in conſ. 227. vol. 1. licet ſupradicta clauſula intelligatur prout de iure, ideſt quatenus de iure ſit locus exequutioni, Iaſ. in l. cauſas n. 7. C. de tranſ. Creſcent. dec. 1. de reſcriptis, & fuit dictum pluries in Rot. Rom. & præſertim in vna Firmana olei 9. Aprilis 1576. coram Blanchetto, & in vna Hiſpal. permutationis 11. Martij 1596. coram Gipſio, & iterum in vna Ouetana beneficij 28. Nouemb. 1597. coram Lancellotto, & tandem in vna Parochiali 12. Decembris 1597. coram Peregrino, & ideò non alteratur per clauſulam quatenus illi opus ſit, per tex. in l. cum rectè C. de fideiuſſoribus, & dicta clauſula refertur ad ſummam quæ in ſententia continetur, & ideo illam non auget, ſecundum Cou. in rubr. de teſtam. p. 3. ſub n. 13. verſ. 3. concluſio, Rota diuerſ. dec. 110. p. 1. & fuit reſolutum in vna Rom. penſionis 23. Maij 1586. coram Blanchetto, quæ etiam clauſula cenſetur repetita in qualibet commiſſione, vt tradit Bellamera in dec. 41. & Caſſador. dec. 8. n. 5. de reſcriptis, & Rota diuerſ. in dec. 515. part. 2. & fuit pluries reſolutum per Rotam, & ſignanter in vna Nouarienſi decimarum 11. Decembris 1543. coram Blanchetto, & iterum in vna Auellinen. Archipresbyteratus 6. Aprilis 1590. coram Pegna.

Quibus ſuppoſitis deuenio ad caſum de quo fui interrogatus à mult. Reuer. Vicario Acerrarum Delegato Apoſtolico in quadam cauſa appellationis, in qua erat adiecta clauſula prædicta, ſine præiudicio exequutionis, nam dubitabatur ſi dictus Vicarius potuiſſet reducere ad eius carceres quendam clericum ad triremes condemnatum, ab alia Curia, & dicebatur, non poſſe virtute dictæ clauſulæ, quia alias infringeretur exequutio Iudicis à quo, & non adimpleretur conditio appoſita à Papa, iuxta tradita ſuperius; Nihilominus reſpondi, potuiſſe dictum Vicarium extrahere Reum à triremibus ad effectum ipſum examinandi, nec propterea cenſetur contrauenire tenori dictæ clauſulæ; quia dicta extractio eſt ad tempus, & ad finem examinandi tantum, & dicta extractio non cenſetur liberatio à dictis triremibus; Verum ſi Iudex ad quem, compilato proceſſu compererit dictam condemnationem ad triremes fuiſſe iniuſtam, poterit dictam executionem reuocare; nam clauſula abſque præiudicio legitimæ executionis operatur quod Iudex à quo poſſit exequi, non tamen
2 impedit, quod executio ſi non ſit legitima, non poſſit reuocari per Iudicem ad quem, vt teſtatur Rot. in dec. 149. p. 2. & cenſuit pluries Rota, vt in vna Rom. Caſalis 24. Nouemb. 1591. coram Illuſtr. Aldobrand. & iterum in vna Bracaren. pecuniaria 2. Decemb. 1592. coram Orano, & propterea non impedit, quo minus Iudex ad quem non poſſit abſoluere nulliter excommunicatum, Rota in vna Placentina fideiuſſionis 22. Iunij 1592. coram Pegna, & ratio eſt quia hæc clauſula præſeruat tantum legitimam executionem, non autem nullam, vel iniuſtam, Rota in dicta Rom. Caſalis coram Illuſtr. Aldobrandino, & ratio rationis eſt, quia nulla clauſula comprehendit ſententias iniuſtas, l. 4. §. condemnatum ff. de re iudicata, & ſequuta eſt Rota in vna Calaguritana nono Decembris 1588. coram Seraphino.

Et cum in facto etiam contigiſſet, quod Epiſcopo Aſculano fuiſſet commiſſa appellatio à ſententia Curiæ Archiepiſcopalis Neapolis, cum dicta clauſula ſine præiudicio executionis, conſultus reſpondi potuiſſe Dominum Vicarium Neapolitanum Iudicem à quo, non obſtante inhibitione ſibi facta à Vicario Aſculano Iudice ad quem ſuam ſententiam executioni mãdare, & motus fui ad hoc conſulendum, quia ſupra relata
3 clauſula in commiſſione appellationis poſita præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo, vt poſſit procedere ad exequutionem non obſtante quod pendeat appellatio, ita Lancel. de attentatis c. 20. n. 13. Rot. dec. 641. p. 1. diuerſ. Cæſar de Graſſ. in dec. 3. de ſententia, & re iudicata, quod procedit etiã ſi à dicto Iudice à quo eſſet inhibitum, ſecundum Gig. de penſio. q. 69. n. 4. Lancel. vbi ſupra ampliat. 1. n. 18. & Rot. diu. in dec. 23. p. 2.

RESOLVT. CCCCXXXIV.

Penſio qua decem pro centum annuatim ſoluitur, vſuram ſapit, nec iuri offerendi locus eſt.

1 *Ex paruitate pretij cognoſcitur fraus.*
2 *Prohibita principali obligatione, eſt reprobata etiam pignoris perſecutio quæ eſt acceſſoria.*

QVæritur an penſio annua in pecunia ad rationem decem pro centenario ſit de iure permiſſa, & an primus, vel ſecundus creditor habeat ius offerendi, & prima facie videretur dicendum quod talis penſio dicitur exceſſiua, & de iure reprobata tamquam in fraudem vſurarum, ex quo excedit ſortem in viginti annis,
1 vt not. per gl. & DD. in auth. ſi quas ruinas, & auth. perpetua C. de Sacro Sanct. Eccleſijs, quia ex paruitate pretij cognoſcitur fraus, facit c. illos de pign. c. ad noſtram de emptione, & venditione, quia quicquid accedit ſorti vſura eſt, c. cõqueſtus, & c. in ciuitate de vſur. & ſecundus creditor, aut poſſeſſor in pignore, habet ius offerendi, l. Paulus, §. fi. ff. de pign. l. 2. C. de his, quæ in fraud. creditorum; verũ tamen in caſu iſto, ex quo principalis obligatio eſt reprobata, ergo, & pignoris perſe-
2 cutio, quæ eſt acceſſoria, & hoc facit pro cauſa ſupplicationis nobilis Bertrandi de Palma Domini Zuzæ, cõtra nobilem Bertrandum de Vteſſia naturalem Dominum vallis Auræ ſuper quadam annua penſione ſex viginti floren. ſub Capitali ducẽtorũ mille ducentorum florenorum, licet dictus de Vteſſia prætendat ius proprietatis in dictis Caſtris in duabus vocijs, tam ex ſucceſſione nobilis Petri de Vteſſia eius patris naturalis, quam nobilis Antonij Vteſſia eius patrui naturalis, & hæc ex Franciſco Marco dec. 592.

RESOLVT. CCCCXXXV.

Clericus ordinatus ab alio quam à ſuo Epiſcopo ſine dimiſſorijs litteris, an Clericatus priuilegio gaudere debeat?

1 *Clericus ordinatus à non ſuo Epiſcopo non gaudet priuilegio fori.*
2 *Trahens aduerſarium ad diuerſa iudicia pro eadem re, debet probare cauſam.*

FVit dubitatum, an clericus prima tonſura initiatus abſq; litteris dimiſſorijs ſui Diœceſani, ſeu eius Vi-
1 carij generalis gaudeat priuilegijs, & videretur dicen-

dum,quod non per c.1.& 2.de tempor.ordinat.lib.6.& ibi gl.c.pen.eod.tit.quia imputandum eſt tali Clerico, cur alibi acceſſerit ſine litteris, & ſcientia ſui Prælati, vt habetur toto titulo de clericis peregrin.l. ſi qua per calumniam C. de Epiſcopis, & clericis; licet alias vbi clericus primæ tonſuræ eſſet debitè ordinatus gaudeat priuilegio fori,& perſonæ,c.Epiſcopus, & c. nullus 11. q.3.c.2.de for.comp.& iſtud facit pro cauſa finali contra nobilem Stephanum Coſtagni,qui producit dictum Clericatum factum Auinione ſine litteris dimiſſorijs Domini Archiepiſcopi Vien.eius diæceſani,licet dictus Coſtagni prætendit ſe alias fuiſſe abſolutum per Dominum officialem Viennæ de crimine, de quo nunc impetitur, & ſic quod non debeat iterum de eodem crimine agi l.licet ff.de naut.caup.ſtab.l.Senatus ff.de accuſatio. c.de his de accuſatio. quia id ipſum iudicare non debet,c.presb.91.diſt.can.quod ergo 23.q.5.& talis exceptio impedit proceſſum,ſecundum gl.& Bar.in d.l. Senatus, & pariter dictus Coſtagni allegauit alias litis pendentiam in Curia Parlamenti Pariſijs, & ita l. vbi ceptum ff. de Iudicijs habet locum etiam in crimi-
2 nibus,ſecundum Bal.in c.1.de controuerſ. feud. quini, mo quando quis trahit aduerſarium ad diuerſa Iudicia pro eadem re debet probare cauſam, ſecundum vnam opinionem in l.1.in fine C.de aſſertione tollenda,gloſ. in c.dilectus de purgat.Canon, c. placuit 11. q. 1.c. ex tenore de reſcript.l. nemo C.de iuriſdictione omnium Iudicum;hæc ex Franciſco Marco deciſ.634. verum ſi Epiſcopus ratam habuerit dictam ordinationem, abſque dubio gaudebit dictis priuilegijs.

RESOLVT. CCCCXXXVI.

Abbas gaudere non debet ſpolio Monachi, quem à Cœnobio expulit alimenta denegando.

1 *Abbas quando expulit Monachum maxime infirmum à cœnobio efficitur indignus ſpolijs dicti Monachi.*
2 *Prædicta procedunt viuente dicto Abbate, & non quoad Eccleſiæ præiudicium.*

QVæritur,quando Abbas, ſeu Prior expulit Monachum à Monaſterio ſibi denegando alimenta, an efficiatur indignus bonis ſpolij religioſi prædicti, & vi-
1 deretur dicendum,quod ſic,& maxime quando Monachus eſt in infirmitate conſtitutus, argum. auth. ſi Captiuæ C. de Epiſc. & Cler. l. necare ff. de liberis agnoſcendis,ſecundum gl.in c.ſicut de regular.Specul.tit.de ſtatu homin.verſ.20. & verſ.91. Oldrad conſ. 203. Petrus de Anchar.conſ.424.& hoc verum quoad præiudicium dicti Abbatis, ſeu Prioris ipſo viuente, non quoad præiudicium Eccleſię,arg.c.priuil.§.fin.de c.corar. & iſtud facit pro cauſa diffinitiua Domini Claudij Porte Prioris Toncti ſuper bonis ſpolij fratris Hugonis Religioſi dicti Prioratus, quem expulerat à dicto Prioratu propter infirmitatem ſibi denegando alimenta; hęc ex Franciſco Marco dec.644.

RESOLVT. CCCCXXXVII.

Denunciationes quo loco fieri debeant?

1 *Quando volentes contrahere ſunt de diuerſis Parochijs, denunciationes fieri debent in amborum parochiali.*
2 *Extraneus volens contrahere debet habere litteras teſtimoniales ſui Prælati.*
3 *Inter impuberes non debent fieri ſponſalia ſine licentia Epiſcopi.*

FVit dubitatum,ſi debeant fieri tres denunciationes in diuerſis Eccleſijs,vel in vna Eccleſia parochiali tantum, & dicendum eſt, quod ſufficit fieri in vna Eccleſia parochiali; quando ambo contrahentes ſunt de eadem Parochia,alias ſecus,Panormitan.in cap.fin.de Clandeſtin.diſponſatione,& ibi tenent DD.poſt Abbatem;quod quando aliquis forenſis, vel extraneus vult contrahere matrimonium in aliena diœceſi, ſeu Parochia;quod tūc debet habere literas teſtimoniales Prælati,& iſtud fit ad obuiandum fraudibus, quia ſæpiſſimè aliqui extranei poſtquam deſponſauerunt aliquas mulieres, vadunt ad extraneam patriam, & ibi de facto contrahunt matrimonium, quod non eſt tolerandum,& ideo fiunt iſta banna, ſeu denunciationes, quæ ſic vocantur in iſta Ciuitate, ad finem, quod ſi ſit aliquod impedimentum, quod intra tempora denunciationum,ſeu bannorum;quod appareat aliquis accuſator, alias lapſo termino non admittitur quis ad accuſandum aduerſus matrimonium, niſi ſupereſſet aliqua cauſa legitima ignorantiæ,vel abſentiæ,c. cum in tua, qui matr.accuſar. poſſunt, l.fin.ff. de decreto ab ord. faciend.denunciationes, adde c. fraternitatis cum ibi not.de cler.non reſid.vide Hoſt.Io.And. Butr.in c.1.de
3 deſponſat.impub.quod etiam inter impuberes non debent fieri ſponſalia niſi de licentia Epiſcopi, & etiam ſi fiant denunciationes in Eccleſia, & quod laici quo ad Sacramenta Eccleſię ſubiaceant Prælatis ſuis, & quod ideo Sacerdos Parochialis non debet deſponſare Parochianam ſuam extraneo, & è contra inconſulto ſuo Curato; hęc ex Franciſco Marco dec.712.

RESOLVT. CCCCXXXVIII.

Clericus excommunicatus, an gaudere debeat priuilegio Canon. ſi quis ſuadente Diabolo 17.q.4.& priuilegio Clericatus?

1 *Excommunicatus dicitur membrum Diaboli.*
2 *Excommunicatus ab homine cenſetur incorrigibilis.*
3 *Excommunicatus gaudet Eccleſiæ immunitate.*
4 *Percutiens clericum excommunicatum, incurrit in excommunicationem.*

FVit pluries dubitatum, an clericus excommunicatus gaudeat dicto priuilegio,ſi quis ſuadente Diabolo 17.q.4. & idē poteſt quæri ſi gaudeat immunitate Eccleſiæ,vel priuilegio Clericali, ſeu fori, & videre-
1 tur prima facie dicēdum quod non, quia excōmunicatus dicitur membrum Diaboli, extra Eccleſiā deiectus c.omnis Chriſtianus 11.q.3.& Cap. ſequenti,& de his, quæ foris ſunt nihil ad nos, c. multi 11. q. 1.& idem in Iudæo,vel hæretico; qui non gaudent immunitate Eccleſiæ,iuxta notata per gloſam,& Cyn.in l.1.C. de his ad Eccleſiam confugiunt, & per Hoſt. in Summa de Trinitate Eccleſiæ §.in quātum verſ.quid ergo, & ma-
2 ximè in excommunicato ab homine,vbi procedit monitio,quia cenſetur incorrigibilis,c. Sacro de ſententia excommunicationis,cap. contingit & c. in audientia eodem titul.ſecus ſi excommunicatur à Canone, quādo irrogatur ipſo iure, Ioan. in Summa, & Reinerius de immunitate Eccleſiaſtica, quos refert gl. in pragm. Sanctio. tit.de interdictis tenet caſum indiſtinctè,quod excommunicatus ſiue ab homine, ſiue à iure non gaudeat immunitate Eccleſiæ, ſed Gulielmus, & Imola in Clem. 1. de pœnitentia, & remiſſione Ioann. Fab. inſtitutio. de his,qui ſunt ſui,vel alieni iuris §.1. tenent contrarium,quia in hoc delictum excommunicati non attenditur,ſed potius fauore Dei,cui competit ille honor,qui non peccauit,cap. quæſiuit de his, quæ fiunt à maiori parte Capituli, cap. at ſi clerici de Iudic. cap.
3 ſi diligenti de foro compet. & pariter retinet priuilegium Clericale,cap.dictum 71.diſt. & iſta eſt tutior, & verior opinio, ſecundum Henric. Boic. & communiter DD.in cap.Eccleſia de immunitate Eccleſiæ,& pariter percutiens Clericum excommunicatum incurrit ſen-

ten-

4 tentiam excommunicationis, d. cap. contingit ſecun-
dum Ioan. Andream in regula delictum de regulis iur.
lib.6. Fed. de Senis conſilio 311. & iſtam partem tenet
D. Antoninus in Summa 3. parte tit. 24. cap. 1. & idem
poteſt dici de Bannito, qui æquiparatur excommuni-
cato, de quo habetur per gloſ. in pragmatic. Sanctione
vbi ſupra; Hæc ex Franciſco Marco deciſ. 815.

RESOLVT. CCCCXXXIX.

Alimenta Clericorum, quæ congrua dicantur, vt ex fructibus bonorum Eccleſiæ ea conſequi poſſint.

1 *Clericus poteſt ſe alimentare ex bonis Eccleſiæ, etiam ſi habet patrimonium ex quo ſe alere poſſit.*
2 *Nemo ſuis ſtipendijs militat.*
3 *Eccleſiæ ſeruiens dignus eſt quod Eccleſiaſtica remuneratione gaudeat.*
4 *Alimenta præſtanda clericis quæ dicantur congrua; arbitrio Iudicis relinquitur.*
5 *Epiſcopus quando promouet aliquem ad Sacros Ordines, debet ei prouidere de alimentis ratione qualitatis perſonæ, & redditυum Eccleſiæ.*
6 *Ruſtici non vtuntur cibis delicatis.*
7 *Iudex quæ conſiderare debet in taxatione alimentorum.*

1 RECepta eſt DD. concluſio; Clericum poſſe ſumere
ſibi congrua alimenta ex bonis Eccleſiæ, etiam ſi
habeat patrimonium, ex quo ſe alere poſſet, ita ſane
Inn. & c. Epiſcopo de præb. & ibidem Abb. & Idem in
diſp. quæ incipit Titius clericus in 4. dubio, & Idem in
c. poſtulaſti de reſcript. & ibidem Zabarell. col. vlt. Fel.
num. 6. Socc. Sen. in conſ. 91. lib. 3. Didacus in c. 1. n. 2.
de teſtam. Rodoan. tract. de ſpolijs Eccleſiaſticis q. 6.
§. fuit ergo n. 34. Ex Sacris Theologis idem affirmarunt
D. Thomas in 2. 2. q. 185. art. 7. verſ. ad tertium, & ibi-
dem Caiet. Ioan. Mairon. in 4. ſent. diſt. 24. quæſt. 7. &
Ludouicus Molina Ieſuita in tract. de iuſt. diſput. 145.
col. 1. Et ij quidem ea ratione moti ſunt, quod rationi,
& æquitati, conuenit, vt qui altari ſeruit de altari viue-
re debeat, integram congruam, & ſubſtentationem in-
de accipiendo, c. pen. 1. q. 2. & c. cum ſecundum de præ-
2 bendis, his accedit; quod nemo ſuis ſtipendijs militat, vt
inquit D. Paulus ad Corinth. 2. c. 9. cuius ſententiam
meminit Summus Pontifex in c. cum ſit de Simon. & in
c. cum ex officij de præſcr. & ideo in c. præcariè 10. q. 2.
habetur, neminem inuitum cogi altari ex proprio face-
3 re beneficium, vel ſeruitium; Imò Eccleſiæ ſeruiens di-
gnus eſt, quod Eccleſiaſtica remuneratione gaudeat, c.
charitatem 12. q. 2. & c. vlt. de reſcr. in 6. & hoc etiam
probat illud Saluatoris noſtri Matthæi, & Lucæ c. 10.
dignus eſt mercenarius mercede ſua, quare cum fuiſ-
ſem conſultus quæ dicantur congrua alimenta, reſolui
4 nullibi hoc eſſe determinatum, ſed relinqui arbitrio Iu-
dicis, vt in ſpecie ſcripſit Molina, quem ad hoc propo-
ſitum allegauit D. Ioa. Maria Nouarius, de iuſtitia, &
iure diſp. 145. col. 4. verſ. his ita conſtitutis, qui ſubiun-
git habendam eſſe rationem qualitatis beneficij, quan-
titatis redditυum, ob quæ permiſſum eſt beneficiario
habere maiorem, ſplẽdidioremque familiam, atque ita
plus in ſuam congruam ſubſtentationem conſumere,
quis enim (inquit Molina) dicat tantum fas eſſe conſu-
mere de fructibus ſui beneficij in ſuam congruam ſu-
ſtentationem Canonico, quantum Epiſcopo eiuſdem
Eccleſiæ, aut quantum Decano, ſi lõgo interuallo red-
ditus Decanatus illius Eccleſiæ ſuperat redditus ſim-
plicis Canonicatus, ita dixit Menoch. de arb. iud. caſu
169. n. 2. quod & ſi Iudicis arbitrio relinquitur qualitas
& quantitas alimentorum præſtandorum pupillo, &
infanti; habendam tamen eſſe rationem qualitatis pu-
pilli, & quantitatis redditυum bonorum ipſius pupilli;

5 Et n. 14. dixit idem Menoch. quod quando Epiſcopus
promouet aliquem ad Sacros Ordines, & ei tanquam
pauperi prouidere debet, vt habeat vnde ſe alat, alimẽ-
ta taxanda ſunt, habita ratione qualitatis promoti, &
redditυũ Eccleſiæ, Idem ſenſit Præpoſitus in c. clericos
in fin. 1. q. 2. Et vere eiuſdem ſententiæ fuit D. Th. in 2.
2. q. 32. art. 10. ad tertium, Et D. Aug. in ſerm. 41. de San-
ctis admonuit alias eſſe debere eſcas diuitum, alias
pauperum, & ex noſtris Accurſ. in l. idemque §. Labeo
ff. mand. & in l. ſeruis Vrbanis de legat. 4. ſcripſit Ruſti-
6 cos non vti cibis delicatis, ſed caſeo, cæpis, fabis, & ſi-
milibus: nobiles vero diuiteſque delicatis veſci, & tra-
ditionem hanc probauit ad rem noſtram Marſilius tr.
de Eccl. redditibus c. 29. n. 7. & alijs Menoch. compro-
bauit in commentarijs de præſ. lib. 4. præſ. 157. n. 16. &
quæ de cibis dicta ſunt, intelligi etiam debent de veſti-
mentis, ac de apparatu domus, quæ omnia ad hominũ
ſuſtentationem neceſſaria ſunt, & quæ alimentorũ no-
mine contineri ſcripſit Menoch. de præſ. d. præſ. 157. n.
13. Hæc enim ſunt pariter pro conditione, & qualitate
beneficiarij æſtimanda Iudicis arbitrio, ſicut dixit Me-
noch. in d. preſum. 157. n. 18. Et his declaratur Sacrum
Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 1. de reform. quo conſtitutum eſt;
vt Epiſcopi, & cæteri beneficiarij non ſolum honeſta
ſupellectili, & menſa, ac frugali victu contenti ſint, ve-
rum etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eius domo
caueant ne quid appareat quod à ſancto inſtituto ſit
alienum, quodque non ſimplicitatem, Dei zelum, ac
vanitatum contemptum præſeferat: Hactenus Sacrum
Concilium (vt dixi) declaratum, vt non tollat quo mi-
nus pro diuerſitate beneficiorum, redditυum, & aliarũ
circumſtantiarum beneficiarius vnus ampliorem ſplẽ-
didioremque poſſit habere familiam, & lautiorem mẽ-
ſam, pretioſioremque ac ſplendidiorẽ ſuppellectilem:
Quæ autem dicatur modeſta ſupellex, & frugalis vi-
ctus, & mediocris familia, Iudicis arbitrio relinquitur,
vt in ſpecie tradit Molina in diſp. 145. col. 5. verſ. ſecun-
dum eſt; Non enim hoc iure definitum eſt, nec etiam
definiri potuit: cum à perſonarum, & redditυum varie-
tate totum pendeat; Iudex autem prudens, & circum-
ſpectus iudicabit aliam eſſe menſam, & ſupellectilem
Cardinalis, aliam Epiſcopi, aliam Canonici, ſicuti do-
ctè, & accuratè explicat præcitato in loco Molina qui
alia plura de hac ſuſtentatione, & alimentis beneficia-
riorum ſcribit, quæ non proſequor cum apud eum fa-
cile videri poſſint.

RESOLVT. CCCCXL.

Confeſſarij ſunt puniendi etiam ſi poſt confeſſionem ſollicitauerint mulieres.

1 *Confeſſarij ſollicitantes mulieres in confeſſione grauiter puniuntur.*
2 *Ampliatur etiam ſi ſollicitauerint poſt confeſſionem.*

1 IN hoc articulo reſpondi ex verbis Bellonij in tr. de
poteſtate eorum quæ in cõtinenti fiũt, q. 176. quod
in Sacramentali cõfeſſione verbis, vel impudico tactu,
vel ſignis, vel etiam pellici oculorũ nictu mulieres ad
turpia allicere ſtudẽtes, grauiter puniũtur ab Inquiſi-
torib. hæreticæ prauitatis, tamquam perperam de Sa-
cramentali confeſſione ſentiant, qui non ſolum contra
illius puritatem ſed etiam ſecuritatem peccant, Lud. à
Paramo lib. 3. de orig. offic. Sanct. inquiſ. c. 10. nu. 120.
& in princ. & iniuria afficiunt Sacramentum, idemque
contemnunt materialiter, & formaliter, Lud. dict. c. 10.
num. 54. Decian. in tract. crim. lib. 6. c. 21. nu. 42. & c. 23.
nu. 1. Viui. opin. 98. nu. 7. Farinac. de delict. carn. q. 137.
num. 28. & ſanè, quis ferat eos qui cum Chriſtianorum
morum eſſe debeant magiſtri, & omnes præſertim mu-
lieres exemplo ſuo, & cohortatione ad pietatẽ, ad pu-
dicitiam, & Dei cultum inuitare, & inflammare, cõtra

eaſdem ad peccandum excitant maxime in ipſo actu
confeſſionis, quid exiſtimamus eos de hoc Sacramento
credere qui eo tam nefariè, & impiè abutuntur; ſolent
igitur iſti quandoque ad triremes tranſmitti, & alijs
pœnis adfici; verum prudens Inquiſitor, vbi hujuſmodi
contingunt, multa ſolet præoculis habere; neq; enim temere
quibuſuis creder, licet agatur eſſe reprobanda
per teſtes ſingulares; neq; debet probitas Confeſſariorũ
ob vnius, vel alterius mulierculæ maxime impudicæ
teſtimonium in diſcrimen venire, Iac. Leoniſſa conſil.
55.n.12. inter conſil. crim. diuerſ. tom.1. inquirendum
eſt igitur in vitam, & mores tam Confeſſarij quam
mulierum, Lud. à Par. d.quæſt.18.num.165.& 166. ait
huiuſmodi Confeſſarios abiurare debere ſaltẽ de leui,
& priuandos eſſe confeſſionib. mulierum, conuincique
eos duarum mulierum teſtimonio, quæ ſint omni exceptione
maiores n.154. extat contra hujuſmodi Confeſſarios
ſolicitantes mulieres ad impudica Conſtit.
Paul.IV. Pont. Max. die 16. Aprilis anno 1561. confirmata
à Clemente VIII. die 3. Decem.1592. illud quãdo-
2 que venit in diſceptatione, an locus ſit Conſt. & pœnis
impoſitis præd. ſollicitatoribus, vbi ante confeſſionem,
vel poſt perfectã id contingit, & placuit paulo ante, vel
poſt incontinenti ſecuta perinde cenſenda ac ſi in ipſa
interueniſſent confeſſione, & hanc ſententiam amplexum
Sacrum Tribunal Inquiſitionis Vrbis, quam probat
Ludouic. à Paramo d. lib.3. quæſt. 10. à num.31.
vſque ad num.51. & num.90.

RESOLVT. CCCCXLI.

Eligens indignum, quando eligendi poteſtate priuetur?

1 *Eligens indignum ignoranter, non priuatur facultate eligendi.*
2 *Iudex nulliter Iudicans non priuatur facultate iterum de cauſa illa Iudicandi.*
3 *Elector eligens ſcienter indignum electionis poteſtate priuatur.*
4 *Refertur Reſponſum D. Ioannis Mariæ Nouarij, vt ſcilicet, quod patronus præſentans indignum ſuo iure priuetur.*
5 *Habens priuilegium, & eo male vtens ſcienter, ipſo priuatur.*
6 *Vaſſallus male verſans in feudo eo priuatur.*
7 *Eligens indignum, an talem præſumatur elegiſſe ſcienter.*
8 *In dubio benignior interpretatio eſt ſumenda.*
9 *Delictum non præſumitur.*

1 PRo Reſolutione huius articuli tres diſtinxi caſus in
quadam facti contingentia: Primus eſt quando
eligens ignoranter malè eligit, vt quia neſcit, an electus
ille indignus ſit ea electione, & tunc ſic eligens
minime priuatur ipſa eligendi facultate, Abb. &
Dec. c. fi. de elect. Bal. in c. venerabilem de elect. & ratio
eſt quia non dicitur hic eligens deliquiſſe, cum delinquendi
animum non habuerit, & ob id cum ſua illa
electio reddatur ſolummodo nulla, ipſe non dicitur priuatus
ſua facultate, vt ſcribunt Felyn. in c. ex tenore
col.2. de reſcriptis, Iaſ. in l.4. §. condemnatum n.30. ff. de
re Iudic. & ibidem Ripa n.45. Peralt. in l. vnum ex fami-
2 lia §. ſed ſi vno num 3. de leg.2. tit. ita dicimus, Iudicem,
qui nulliter iudicauit non priuari facultate iterum de
cauſa illa iudicandi, l. ſi vt proponis la ſeconda C. quomodo,
& quando Iudex, Menoch. de Arbitr. Iudic. lib.1.
quæſt.67. num.2.
3 Secundus eſt caſus quando elector ſcienter indignũ
elegit, hoc ſanè caſu priuatur elector ipſe ea facultate
eligendi, c. cum in cunctis §. fin. de elect. c. quanto eodem
tit. Dec. in conſ. 522. num.7. Ripa de pæſte in tit. de
remediis ad conſeruandam vbertatem nu.197. vnde
4 merito cõſuluit in quadam facti contingentia D. Ioannes
Maria Nouarius, patronum eligentem ſcienter indignum
ſuo iure priuari, vt reſpondit Barbat. in conſ.
33. lib.2. & ſecutus eſt Dec. in d. cap. cum in cunctis §.
fin. num.1. de elect. & idem eſt in electionibus laicorum
officiorum, ſecundum Bald. in cap. venerabilem
de elect. Tiraq. in repetit l. boues §. hoc ſermone n.43.
de verb. ſignif. Paleaz de Maioratu q.19. n.1. in 1. parte,
Abb. in d. c. cum in cunctis §.1. & in c. per inquiſitionem
in vlt. notab de elect. & ſic dicimus, quod habens
5 priuilegium ad aliquid faciendum ſi eo male vtitur
ſcienter, priuari debet, c. priuilegium 11. q.3. confert
l. Iudæos C. de Iudęis, & accedit l. eos C. de Aquæductu
lib.11. ſic dicimus eum priuari beneficio, & liberalitate
Principis qui ea male vtitur ſcienter, ſicuti quan-
6 do vaſallus male verſatur in feudo, eo priuatur, Corbul.
de iur. Emphit. in tit. de cauſ. priuar. ob rei deteriorat.
Clar. in §. feudum. q.56.
7 Tertius eſt caſus quoties ſumus in dubio, an ſcilicet
is eligens ſciuerit, vel ignorauerit à ſe electum eſſe
indignum, nam in tali caſu ſecundum Bat. in l. ſi patronus,
vbi etiam Alber. & Bal. ff. de confir. tutor. præſumitur
eligentem indignum ſcienter eligiſſe, & conſequenter
priuari eligendi facultate, ſequuntur Dec. in
d. c. cum in cunctis l. fin. n.1. de elect. & alij relati à Peralt.
in l. cum quidam n.3. de legat.2. licet ipſe contrarium
ſequatur, ex eo quod non præſumitur quod eligens
elegerit ſcienter indignum, & ſententiam dicit
8 Paleaz de Maioratu d.q.19. cum in dubio ſumenda ſit
ſemper interpretatio benignior, l. ea quę §. in re dubia
ff. de regul. iur. l. proximè ff. de his quæ in teſtam. delent.
9 & delictum non præſumitur, l. merito ff. pro ſocio, latè
Menoch. de præſumpt. lib.5. præſumpt.2. quare Paleaz
in d.q.19. ſcripſit Iudicis arbitrio eſſe relinquendum,
an is eligens præſumatur ſciuiſſe electum illum fuiſſe
indignum, ſi enim electus ille ſemper fuit in eadem
Ciuitate, & loco vbi extitit eligens, & electus ita deliquit,
vt veriſimile ſit eligentem id reſciuiſſe, præſumptio
eſt quod ſcienter illum elegerit, ſi verò is electus
abfuit, vel ſecreto ſic errauit, vt probabile ſit electum
ignoraſſe, quod ignoranter elegerit præſumendum
erit.

RESOLVT. CCCCXLII.

Portio congrua aſſignanda clerico præſentato ab Eccleſiæ patrono, quæ nam ſit?

1 *Patronus præſentans clericũ debet ei aſſignare portionem congruam.*
2 *Portio congrua quæ ſit relinquitur Epiſcopi arbitrio.*

1 APerta ſunt iura, quod ęquitate ſuadente fuit conſtitutum;
patronos præſentantes aliquem ad beneficium,
ſeu Eccleſiam, cui inſeruiat, congruam portionem
ipſi præſentato debere aſſignare, & conſtituere,
vt ex ea poſſit viuere, c. extirpandę de præb. & dignit.
Clem.1. de iur. patr. quare fuit mihi quæſitum quæ di-
2 catur congrua hæc portio, & reſolui, eſſe hoc relinquendum
Epiſcopi arbitrio, vt ſenſerunt gl. & DD. in
d. c. extirpandæ de præb. & dignit. & Clem.1. de iur. patron.
Lambert. de iur. patr. lib.2. p.3. art.15. qui ſcripſit
conſiderandam eſſe præſentati qualitatem, & conditionem
habita ratione redditus Eccleſię, & oneris ſolutionum
præſtandarum ipſi Epiſcopo, cum enim hæc iure
diffiniri minimè poterint, meritò reſoluendam eſt
hoc eſſe Epiſcopi arbitrio relinquendum.

RE-

Digitized by Google

RESOLVT. CCCCXLIII.

Emphyteoſis priuata ad Eccleſiam tranſiens, quando naturam rei Eccleſiaſticæ ſortiatur?

1 *Emphyteoſis priuata tranſiens ad Eccleſiam ſi eſt hæreditaria, non immutatur, ſed eadem obligatio manet.*
2 *Eccleſia ſubrogata reſpectu Emphyteutæ in locum illius qui Emphyteuſim cõceſſit ad idem tenetur ad quod obligatus erat primus Dominus.*
3 *Fundus tributarius tranſiens ad Eccleſiam remanet tributarius.*
4 *Obligatio quando eſt perfecta, & perpetua ita quod non pendeat eius eſſentia, non immutatur ex mutatione perſonæ in tertij præiudicium.*
5 *Tempus moræ quando attendatur in perſonam ſucceſſoris.*
6 *Res non priuilegiata perueniens ad priuilegiatum aſſumit naturam, & priuilegium illius.*
7 *Emphyteuſis priuata tranſiens ad Eccleſiam deuoluitur per biennium, quando mora cœpit cum Eccleſia, quod intellige vt num.8.*
9 *Recognitio limitata, limitatum producit effectum.*
10 *Dominus directus poſt conceſſam Emphyteuſim non poteſt Canonem augere.*
11 *Nemo poteſt alienando directum dominium duriorem Emphyteutæ conditionem ipſo inuito reddere.*

AD explanationem præſentis articuli duo ſunt diſtinguendi caſus, quorum primus eſt quando ſu-
1 mus circa ea, quæ reſpiciunt obligationem iam perfectam, vt euenit quoties emphyteuſis eſt hæreditaria, & tunc ex mutatione perſonæ minimè mutatur obligatio, l.a. §. ex ijs ff. de verb. obligat. Salic. num.7. & Bal. num.12. in auth. quas actiones C. de Sacroſ. Eccl. quod procedit etiam ſi perſona ſit priuilegiata, vt Ec-
2 cleſia, nam cum Eccleſia ſit ſubrogata reſpectu Emphyteutæ in locum illius, qui Emphyteuſim conceſſit, ad idem tenetur ad quod obligatus erat primus Dominus, arg. l. ſi cum §. qui iniuriatum ff. ſi quis caut. vbi Iaſ. num.23. cum ſeq. multa ſubijcit exempla, quæ conferunt ad deciſionem præſentis articuli, & hinc
3 etiam fit quod ſi fundus tributarius tranſit ad Eccleſiam, remanet tributarius, cap. 1. & ibi Abb. & reli-
4 qui de cenſibus, & ratio eſt quia quando obligatio eſt perpetua, & perfecta ita quod non pendeat eius eſſentia, non poteſt immutari ex perſonæ immutatione in præiudicium tertij, gloſ. fin. in cap. de decim. in 6.
5 Alter eſt caſus quando verſamur circa ea quæ ortum habent in perſonam ſucceſſoris, vt eſt mora, & tunc attenditur priuilegium ſucceſſoris, & tempus mo-
6 ræ, l. cum quidam ff. de vſur. quia obligatio non eſt firmata, quo caſu dici ſolet quod quando res non priuilegiata peruenit ad priuilegiatum, aſſumit naturam, & priuilegium illius, Iaſ. in auth. quas actiones ſub n. 42. C. de Sacroſ. Eccleſ. Abb. conſ.9. num.1. & 2. lib.2. & in his terminis procedit illud quod inquit Salic. in l. 2.
7 num.36. & ibi Iaſ. num.51. C. de iur. Emphyt. vt in re priuata, quæ tranſit ad Eccleſiam ſufficit biennium ad deuolutionem, ſicuti in Eccleſiaſtica, licet prius, quam deueniret non deuolueretur ante tranſactum triennium, nam quamuis vbi mora eſt cœpta cum priuato, puta quia in perſona priuati tranſierit vnus Annus, & poſtquam Eccleſia ſucceſſit tranſiuit alius Annus, Eccleſia non vtatur eius priuilegio, ſed requiratur triennium, nihilominus quando mora fuit cœpta cum Eccleſia ſufficit biennium, vt tradit Corbul. de iur. Emph. in Rubr. de cauſ. priuat. ob non ſolut. Can.
8 quæſt.2. poſt Bero. in conſ.120. num.13. lib.1. licet hoc intelligatur, quando Emphyteuſis ſimpliciter tranſiuit in Eccleſiam, nec liquet ſub quibus conditionibus Emphyteuta illam recognouerit, ſecus ſi limitatè illam recognouit, nempe cum iiſdem pactis, modis, & formis de quibus in inſtrumento confecto cum primo Domino laico, nam tunc ſi fuit conuentum, quod res non caderet in commiſſum niſi elapſo triennio, ſicuti Dominus Laicus non poterat ad deuolutionem contra
9 Emphyteutam agere elapſo ſolo biennio, ita nec Eccleſia, quia recognitio limitata limitatum producit effectum l. in agris ff. de acquir. rerum domin. adeo quod per mutationem, ſeu tranſlationem directi dominij nullum cenſetur præcedentibus pactis præiudicium illatum, per ea quæ ſcribunt DD. in cap.1. vbi Card. q. 3. Butr. prope finem, Anch. num. 7. Ioan. Andr. ſub n. 6. de cenſibus; quod etiam in dubio præſumendum eſt, cap. ſuper hoc de renunciat. l. poſtquam liti, vbi Dec. num. 26. C. de pactis, cum alijs per eundem in
10 conſ.452. num.22. & facit, quia ſicuti Dominus directus poſt conceſſam Emphyteuſim non poteſt Canonem augere, vt per Corbul. de iur. Emphyt. in d. Ru-
11 bric. de cauſ. priuat. ob non ſolut. Canon. q. 5. pariter nequit directum dominium alienando duriorem Emphyteutæ conditionem ipſo inuito reddere, Ioan. Andr. in d. cap.1. num.6. de cenſibus.

RESOLVT. CCCCXLIV.

An, & quando abſens propter infirmitatem percipere valeat diſtributiones quotidianas?

1 *Clericus Eccleſiæ Collegiatæ, durante infirmitate percipit diſtributiones quotidianas. Ampliatur vt num.3.4.5.6.7.8. & 9. Limitatur vt num.10. & 11.*
2 *Infirmus fingitur Eccleſiæ deſeruire.*

1 APerta ſunt iura, Clericum Eccleſiæ Collegiatæ durante infirmitate percipere debere quotidianas diſtributiones, ac ſi verè, & perſonaliter diuinis intereſſet, cap. vnico §. qui verò de cler. non reſid. c. clericus victum ad finem 91. diſt. cap.1. de cler. ægrot. vel debilit. cap. ſignificatum de præb. tradunt Duen. in Reg.206. lim.7. Hoied. de incompatib. benef. p. 1. c. 17. num. 15. Selu. de benef. p.4. q.6. num.9. Spin. in ſpecul. teſtam. gl.9. num.30. Garzia de benef. p.3. cap.2. n. 363. Abb. in cap. ad audienciam num. 5. de cler. non reſid. non debet enim quis abſque ſua culpa ſuo ſti-
2 pendio priuari, cap. ſatis peruerſum 50. diſt. & infirmus fingitur Eccleſiæ deſeruire, Gemin. conſ.1. col.3. latè Prob. in d. cap. vnico num. 16. & in cap. fin. de verb. ſignif. & faciunt tex. in l. arboribus §. de illo ff. de vſufruct. l.4. §. Stichus ſi hæredi ff. de var. & extraord. cognit. & adeò verum eſt quod abſens propter infirmitatem debeat habere diſtributiones quotidianas,
3 vt procedat non tantum in eo qui verè morbo detinetur, & affectus eſt, ſed etiam qui tuendæ valetudinis cauſa cum Phyſici conſilio medicinam ſumit, vel ſanguine minuitur, vt in ſpecie tradunt Anch. Ioan. And. Gemin. Franc. Arch. & Prob. in cit. cap. vnico, Graff. in
4 lib. Deciſ. Aur. par.2. cap.15. lib.3. num.10. vt etiam dicimus procedere etiam ſi oporteat huiuſmodi clericum aliò ſe conferre acquirendæ ſalutis cauſa, puta ad balnea, vel ad celeberrimum Medicum, vel etiam vt Cæli ſibi officientis inclementiam effugiat, & ad ſalubrius ſe transferat, Odd. de reſt. in integr. q.7. ar. 11. num.110. & ſeq. & ſic etiam dicimus in eo qui ſua
5 culpa in morbum incidit, nam etiam diſtributiones quotidianæ ei debentur, Nau. de reſt. lib.2. cap.2. diffic.4. num.239. Cou. in lib.3. Variar. Reſolut. cap.13. n. 8. Azor Inſtit. Moral p.2. lib.7. cap.7. q.11. vbi idem dicit de eo qui ſua culpa vulnus accepit, quod ſaltem ex eo poteſt admitti, quoniam ad vulnus ſequi ſolet infirmitas, nam quamuis hi propria culpa ſint impediti, tamen tale impedimentum nec à iure, nec ab homine, ſed ab ipſo Deo illatum fuit, neque in id ægrotantium culpa præceſſit, vt morbo impediti non valeant

leant

Digitized by Google

leant perſonaliter intereſſe, atque miniſtrare, vt ait
Cou. in dict. cap.13. ſeu, vt alij ſentiunt, culpa non fuit
præordinata ad caſum, quo caſu culpam non obeſſe
quin poſſit vti priuilegio à iure conceſſo conſtat à ſen-
ſu contrario, ex traditis per tex. in l. pen. de iur. dot.
Caſtrenſ. in l. etiam §. fin. & in l. rei iudicatæ §. fin. ff.
ſolut. matrim. Iaſ. in l. ſicut autem col.2. ff. de re Iudic.
6 Couar. in lib.2. Var. reſol. cap.16. num.6. & idem dicen-
dum eſt de debili in cruribus, ſeu tibijs, ita vt non
poſſit in Eccleſiam conuenire, percipiet enim diſtri-
butiones, nam licet ab infirmitate differat debilitas, vt
ex rubric. de Cleric. ægrot. vel debilit. colligunt DD.
& Dec. in cap. ſi propter debilitatem num.1. de offic.
deleg. quoniam alternatiua, vel, ponitur inter di-
uerſa, vt in ſimili arguit Bar. in l. vbi pactum C. de
transact. tamen cum ea prouenit à corporis diſpoſitio-
ne, neque qui ea affectus eſt poteſt muneri de quo agi-
tur incumbere, tunc debilibus, & infirmis omnino ſunt
æquiparandi in priuilegijs, vt latè habetur per Menoc.
de arbitr. Iud. lib.2. caſu 60. num. 14. & ſeq. ſic pariter
7 dicimus in eo qui vtroque lumine orbatus eſt, per tex.
in l.1. C. qui morb. ſe excuſ. lib.10. vbi qui vtriuſque
oculi aciem amiſit, leuamen ſentit munerum perſona-
rum, eorum nimirum quæ corpore implenda ſunt, vt
ibidem gloſ.1. explicat, qua etiam ratione idem pro-
8 babiliter dici poteſt de eo qui articulari morbo, hoc
eſt Artetica, ita torquetur, vel debilitatus maneat,
per text. in l.2. C. de eodem; vbi iſte à muneribus per-
ſonalibus vacationem habet, idemque de illo, qui po-
9 dagra, vel pedum valetudine ita eſt afflictus, vt rebus
proprijs ſupereſſe non poſſit, arg. text. in l.3. C. qui
10 morb. ſe excuſat. licet ſupradicta procedant quando
infirmitas non eſſet vera cauſa abſentiæ, ſeu non inte-
reſſentiæ, vtpotè, quia is qui modo ægrotat non
conſueuerit exiſtens in integra valetudine officijs di-
uinis intereſſe, tunc enim durante ægritudine diſtribu-
tiones quotidianas nequaquam percipiet, Ioa. Andr.
Card. & Abb. in cap. ad audientiam de Cleric. non
reſid. Felin. de communi atteſtans in cap. Apoſtolicæ
num.12. de except. Monal. conſ.27. num.6. Dec. conſ.
69. num.8. vol.2. Corſet. in ſuis ſing. in verbo infirmus,
optimus ad id text. in l.2. §. ſi quis Iudicio ff. ſi quis
cauit. l.3. §. ſi quis acceperit, & l.4. §. Sthicus ſi hære-
11 di ff. de ſtat. liber. & ſic etiam dicimus, quando in-
firmitas non eſſet talis, vt poſſit clericus in Eccleſiam
ſe conferre, nam tunc neque diſtributiones quotidia-
nas percipiet, vt habetur per Io. Andr. in d. c. vnico n.
3. Archid. num.2. Gemin. d. §. qui verò num. 5. dum
infirmitatem grauem requirunt per text. in cap. ſi quis
Epiſcoporum 18. diſt. & not. in cap. placuit, & cap. ſi
Epiſcopus 100. diſtinct.

RESOLVT. CCCCXLV.

Spurius, an poſſit obtinere penſionem Eccleſiaſticam?

1 *Penſiones æquiparantur beneficijs.*
2 *Quæſitum reſoluitur negatiuè, ſed limitatur num.3.*

1 CVm pluries dixerim penſiones æquiparari benefi-
cijs, cap. quamuis de præbendis in 6. Creſcen-
tius in dec.14. de ſententia, & re iudicata, ideo erit
2 inhabilis ſpurius ad penſiones obtinendas quemad-
modum ad obtinenda beneficia, vt probatur in cap.
cum in cunctis in princ. cap. innotuit de elect. gloſ. in
cap. niſi cum pridem extra de renunciat. & habetur
Deuteronomij, cap.23. non ingredietur Manzer. hoc
eſt, & de ſcorto natus in Eccleſiam Domini vſque ad
decimam generationem, ita in Tholoſano Senatu iu-
dicatum refert Pet. Rebuff. in tract. de pacificis poſ-
ſeſſoribus num.276. 277. faciunt notata per Card. Pa-
leot. de Nothis, & Spur. cap.57. per totum, Card. Pa-
riſ. in conſ.96. num. 4. vol.4. quem refert, & ſequitur
Cæſar Barzius in dec. Bon.3. num.41. Sym. Maiolus de
irregular. lib.1. cap.3. per totum, Marc. Anton. Mar-
ſil. Archiepiſcop. Salernitan. de Eccleſiaſticorum re-
dit. origin. & iure par.1. cap. 18. num. 12.
3 Primo limita, ſecus eſſe ſi cum illis diſpenſatum ſit
à Summo Pontifice, vt in cap. fin. de filijs presbyter.
Petr. Rebuff. de pacific. poſſeſſoribus num.278. Nicol.
Gimonticus in Enchiridio Sacerdotum tit.1. cap.7. n.
41. cum pluribus ſequent. Rota in dec.136. incip. vo-
luerunt Domini, Bellamer. in dec.362. incip. illegiti-
mus, Barz. in deciſ. Bon.3. num.42.

Sublimita, & declara, diſpenſationem prius facien-
dam eſſe quoad Ordines, vt in cap.1. extra de fil. pre-
sbyt. & in cap.1. eod. tit. in 6. Ioan. Coraſ. in Paraphaſ.
Sacerdotior. p.3. c.2. n.1. Ægid. Bellam. in dec.362.

RESOLVT. CCCCXLVI.

Quæ cauſæ ſint ſufficientes, & iuſtæ ad diſpenſandum circa beneficiorum pluralitatem?

1 *Litteratura beneficiarij eſt iuſta cauſa diſpenſandi circa beneficiorum pluralitatem.*
2 *Eccleſia Dei indiget viris litteratis.*
3 *Clericus illitteratus eſt indignus Sacerdotio.*
4 *Per ſcientias Mundus illuminatur, & ignorantia eſt tenebra Mundi.*
5 *Scientia ſine gradu non præſtat diſpenſandi facultatem.*
6 *Meritorum prærogatiua eſt ſecunda cauſa diſpenſandi circa beneficiorum pluralitatem.*
7 *Nobilitas Beneficiarij eſt tertia cauſa vt ſupra.*
8 *Nobiles in beneficijs ſunt cæteris preferendi.*
9 *Nobiles potius, quam Ignobiles ſunt aſſumendi ad honores, Magiſtratus, & dignitates ſæculares.*
10 *Veneti, Nobiles tantum aſſumuntur ad Ciuitatum regimen.*
11 *Nobilitas eſt quædam dignitas.*
12 *Neceſſitas Eccleſiarum eſt quarta cauſa vt ſupra.*
13 *Multa permittuntur à iure ratione neceſſitatis, quæ alias non permitterentur.*
14 *Vtilitas Eccleſiarum eſt quinta cauſa vt ſupra.*

COmplures in iure noſtro reperiuntur expreſſæ iu-
ſtæ cauſæ ad concedendam diſpenſationem cir-
1 ca beneficiorum pluralitatem, eſt ergo prima cauſa
litteratura ipſius beneficiarij. Nam propter hanc ſo-
lam poteſt diſpenſari ad beneficiorum pluralitatem,
vt probat tex. in cap. de multa de præb. ibi circa litte-
ratas perſonas quæ maioribus beneficijs ſunt hono-
randæ, cum ratio poſtulauerit, & ita notat ibidem gl.
in verbo litteras, & ibidem Panorm. nu. 5. & alij Scri-
bentes, Rebuff. in praxi benef. in tit. de diſpenſ. ad
plura beneficia num.45. cum ſeq. & Gambar. in tract.
de offic. & poteſt. legati lib.5. in titul. an legatus poſ-
ſit plura beneficia vni conferre num. 138. cum ſeq. &
2 ratio huius concluſionis eſt: quia Dei Eccleſia indiget
viris litteratis, quandoquidem ignorantia etſi in om-
ni hominum genere damnanda ſit, in clericis tamen
nulla excuſatione digna eſt, vt in cap. ſi in laicis 38.
diſt. & qui repellit ſcientiam à ſe, non eſt dignus Sa-
3 cerdotio, vt probatur in cap. omnes in fin. 38. diſt. &
illiterati repelluntur ab ordinibus, vt in cap. præcipi-
mus 34. diſt. & in cap. fin. de temporibus ordinat. lib.
6. & illiteratus eſt maximè odioſus, vt inquit Panor.
in cap. cum noſtrum de conceſſ. præbend. & Scriben-
tes in cap. per tuas il primo de Symonia, & quia per
ſcientias mundus illuminatur, & ignorantia eſt tene-
bra mundi, vt patet ad ſenſum, & fuit dictum Bald. in
auth. habita C. ne filius pro patre in 3. not. num. 12. &
ibi etiam Salyc. & multa adducit Mandoſ. in reg. 16.
Can-

Cancellariæ in q.13.per totam: Hodie autem moribus receptum eſt quod non diſpenſatur cum literatis niſi
5 habeant gradum, & ideo ſcientia ſine gradu non præſtat diſpenſandi facultatem, ſed neceſſarius eſt gradus, ſiue doctoratus, ſiue licentiæ, ſiue Baccalaureatus formati in Gallia, ſeu Hiſpania, cum tempore requiſito ad eum, vt concludit Rebuff. in cit. titul. de diſpenſat. ad plura beneficia num.44.& Gambar. in tract. de officio, & poteſt. legati lib.5.num.138. vbi inquit quod prædicti gradus debent eſſe in iure, vel in Sacra Theologia, vel in Logica, & Philoſophia, argum. tex. in Clem.2.de magiſtris, & hanc ſententiam tenet etiam Mandoſ. in reg.16.Cancellariæ in quæſt.11.& 12.

6 Secunda cauſa ad diſpenſandum ſuper beneficiorum
1 pluralitate eſt meritorum prærogatiua vt probatur in c.tali prima q.7.& videtur etiam probari Lucæ c.7.de Centurione qui miſit ſeniores ad Ieſum vt rogarent eum, & ipſi ſollicitè rogabant eum dicentes quia dignus eſt vt hoc illi præſtes, diligit enim gentem noſtrã, & Synagogam ipſe ædificauit nobis: Ergo cum eo qui diligit populum, & plebem, & poteſt eam bene docere, diſpenſari debet, vt in terminis noſtris tenet Rebuff. in dict. praxi benef. in titulo de diſpenſ. ad plura benefic. num.50.

7 Tertia cauſa eſt nobilitas ipſius beneficiarij, nam expreſſum eſt in iure quod cum nobilibus poſſit diſpenſari circa beneficiorum pluralitatem, vt clarè probatur in c.de multa de præbend. cuius verba ſunt: Circa ſublimes tamen, & litteratas perſonas, quæ maioribus beneficijs ſunt honorandæ, cum ratio poſtulauerit, per Sedem Apoſtolicam poterit diſpenſari & ibi ſublimes perſonas interpretantur Scribentes, id eſt nobiles, & Tiraquel. in tract. de nobilitate in cap.20. num.13. & expreſſe Inn. in c. dudum ad fin. in verſ. item ſi Papa de elect. inquit quod ſola nobilitas ſiue litteratura ad hoc ſufficit, videlicet ad obtinendam pluralitatis beneficiorum diſpenſationem, & idem voluit Ioann. Andr. in c.cum in cunctis col.4. in verbo quibuſdam, & ibi quoque Panor. in quarto not. de elect. & Tiraquell. vbi ſu-
8 pra dict. num.13. pro qua ſententia multa adduci poſſunt: Primo quod nobiles in beneficijs ſunt cæteris præferendi, vt voluit gl. in verbo nobilitati in c. vltimo de pœnis, per text. in c. non ſatis in verſ. item ſi conſideranda eſt 86. diſtinct. & tenuit Goffred. in ſumma de tempor. ordinat. in §. ſed circa hoſpitalitem in fi. & gl. in c.ſtatuimus in verbo potiorem, & ibi Bal. de maiorit. & obedien. Boic. in c.pæn. de præbend. Archidiaconus in c. hæc autem ſcripſimus ad fin.30. diſtinct. & in c. grandi de ſupplenda negl. Prælat. lib.6. Panor. in cap. dudum in 4.not. de elect. & in q.3. incip. Sempronius clericus col.4. verſic. vnde etiam nobilis, & Florianus l.3. in princip. col. prima ff. de fid. inſtrument. & Felyn. in c. cum adeo per illum textum col.3. verſ. nobilitas de reſcript. & Bertand. in conſ.2. incip. viſo proceſſu cauſæ n.40. lib.3. & multa adducit Lamber. in tract. de iure patr. in art.9. in q. principali in 3.par. libri ſecundi, & multa adducit Tiraquell. in dict. c.20. in tract. de nobilitate num.10. Secundo facit quia videmus quod nobiles potius quam ignobiles ſunt aſſumendi ad honores
9 Magiſtratus & dignitates ſæculares Ciuitatum, ſuntque cæteris præferendi, vt prob. text. in §.1. in princi. in verbo viri obſcuri, & iterum in verſ. interim, in verbo vniuerſi nobiles, & in §. vltimo verbo vnumquemque nobilium in auth. de defenſoribus ciuitatum, & ibi notat gl. & Ang. & gl. in c.ſtatuimus in verbo potiorẽ poſt princip. de maioritat. & obedien. & Ioann. Andreas in c.venerabilis col. penul. in verbo virtutum, & Imol. in fi. de præbend. Barbatia in c. accedens il ſecondo col. 10. vt lit. non conteſt. & in repet. extrauag. volentes in verbo nobilis, & in conſ.35. incip. ſapienter ſcribitur
10 col.1. lib.2. vbi in ea re laudat Venetorum morem, qui nobiles tantum ad Ciuitatum regimen aſſumit, & in conſ.35. incip. præclarè ſcripſit Pſalmiſta col.4. eodem lib.2. & in conſ.46. incip. illud adducam col. antepenul. verſ. facit textus lib.4. & eſt bonus text. in l honor §. de honore in verbo origo natalium, ff. de muneribus, & honoribus, & l. honores §. ij qui ff. de decurion. vbi plebei honoribus decurionum fungi prohibentur, & multa adducit Tiraquell. in tract. de nobilitate in c.20.n.1. cum ſeq. Tertio facit quia in vniuerſum in his omnibus eſt nobilitati deferendum, in quib. dignitatis habenda eſt ratio: Nam etſi non omnis dignitas eſt nobilitas, vt
11 concludit Tiraquell. in tract. de nobilitate in c.8. n.4. eſt tamen nobilitas quædam dignitas, vt inquit Bar. & Ioann. de Platea in l.1.C. de dignitatibus lib.12.& Tiraquel. in d.tract. in cap.20. n.191. dicens hanc eſſe opinionem omnium qui de nobilitate ſcripſerunt, & præterea nobiles plebeis ſunt ſuperiores, & digniores, vt conſtat ex Specul. in tit. de reſcript. præſentan. in §. ratione autem cauſæ circa princip. in verſ. ſed quæ ſunt perſonæ, & tenet Cæpol. in priuileg.41. nobilitatis; & probat text. in c.ſuper eo, ſecundo de teſtibus, & in l. viduæ ibi, Pares genere, C. de nuptijs, & hinc eſt quod generaliter in omnibus fauendum eſt in dubio, ac cæteris per omnia paribus, nobilibus potius, quã cæteris.

12 Quarta cauſa eſt neceſſitas Eccleſiarum, hæc enim eſt iuſta cauſa ad diſpenſandum ſuper beneficiorum pluralitate, vt clare probatur in c.at ſi illa prima q.7.& idem probatur in c. multa de præb. & ibi notant Scribentes omnes, & hæc neceſſitas conſideranda eſt reſpectu Eccleſiarum, non autem reſpectu beneficiarij, vt probatur c.cum nobis olim in fine, & in c. innotuit de electionibus, & quod neceſſitas ſit cauſa diſpenſandi ſuper pluralitate tenet expreſsè Rebuf. in praxi benef. in tit. de diſpenſ. ad plur. benefic. n.49. multa enim ra-
13 tione neceſſitatis à iure permittuntur, quæ alias ſunt prohibita, & facit, quia licet bona Eccleſiæ alienari non poſſint, vt probatur in toto titulo de rebus Eccleſiæ non alienandis, tamen propter neceſſitatem poſſunt alienari, c.ſine exceptione 12.q.2.gl. in ſumma 12. q.2.Canoniſtæ in c. nulli de reb. Eccleſiæ non alienandis, latè Rodoan. in tract. de reb. Eccleſiæ non alienand. in rubr. de cauſis propter quas fiunt alienationes rerum Eccleſiæ, & de cauſa neceſſitatis, & circa hanc cauſam vide Menoch. de arbit. Iud. caſu 82. centuria 2.

Quinta, & finalis cauſa eſt vtilitas Eccleſiarum, nam
14 propter hanc poteſt diſpenſari ad beneficiorum pluralitatem, vt probatur in c. requiſitus in §. niſi rigor, & in c.& ſi illa prima q.7. in quo diſpenſans reſpicere debet vtilitatem Eccleſiarum non autem perſonarum, vt in terminis tenet Rebuff. in praxi benefi. in tit. de diſpenſat. ad plura beneficia; Nam vtilitas publica conſideranda eſt, & cæteris rebus anteferenda, vt probatur in l.1.§. ſi ſeruus ff. de ventre inſpiciendo, & in l. mulier §. non dubitandum ff. ad Senatuſconſult. Trebellianum: Pro qua ſententia facit, nam vtilitas eſt legitima cauſa alienandi res minorum, vt inquit gl. in l. cum hi §. eam tranſactionem per illum text. ff. de tranſact. & in l.2. ff. de acceptilationibus, Spec. in tit. de empt. & vendit. § nunc dicendum reſtat in verſ. hoc quoque, Aret. in l. magis puto §. ſi æs alienum ff. de rebus eorum, & Bal. in l. cum hi §. eam tranſactionem, & in 1.& 2. lectura, & in l. contra iuris per illum text. C. de pact. & multa adducit Tiraq. de legibus connubialibus in gl. 8. num.63. qui dicunt quod propter vtilitatem etiam ſine decreto poſſunt alienari res minorum, de cuius veritate videndus eſt Simoncell. in tract. de decretis in lib.3. in titul. 8. inſpectione 17. per totam vbi multa pulchra adducit, ſimiliter videndus eſt, & quod propter vtilitatem Eccleſiarum poſſunt earum bona alienari, probatur in d.c. ſiue exceptione 13.q.2. & in l. iubemus circa finem C. de Sacroſanct. Eccleſ. ita reſoluit multa adducens Redoan. in d.tract. de reb. Eccleſiæ non alienan. in rubr. de cauſa vtilitatis; Nam vtilitatis & neceſſitatis,

tis, cauſa quod hoc æquiparatur à iure, vt inquit Abb. in cap. final. de rebus Eccleſ. non alienand. & Redoan. vbi ſupra numer. 20. Quod adeo verum eſt quod ſi alienatio rerum Eccleſiaſticarum fiat ex cauſa vtilitatis valida eſt, etiam ſi fiat ſine ſolemnitatibus, vt inquit gl. in d. l. cum hi §. eam tranſactionem, & ibi Bal. Angel. & Iacobin. de Sancto Georgio, & Bal. in l. quicumque C. de bonis quę liberis, & ibi Alex. in Apoſt. & Dec. in c. quæ in Eccleſiarum col. 2. cum ſeq. de conſt. & in capit. cauſam quæ col. fin. de Iudic.

RESOLVT. CCCCXLVII.

Pœnæ non factæ publicationis reſignationis quæ nam ſint.

1 *Reſignatio eſt nulla non facta publicatione.*
2 *Annullata reſignatione, annullatur qualibet vacatio.*
3 *Argumentum de perſona ad tempus valet, & è contra.*
4 *Non facta reſignatione per reſignatarium, ius non abdicatur à reſignante.*

1 IN iure noſtro prima pœna eſt vt non facta publicatione ſit nulla reſignatio, Nauar. in c. accepta oppoſit. 8. num. 17. de reſtitut. ſpoliat. Sarnen. in tit. de publicat. & probatur in regula Cancellariæ ibi nullius eſſent roboris, vel momenti, & fuit practicatum ſæpius in Rota, & præſertim in vna Aquilana prioratus veneris 2. Iunij 1581. & coram Cantuccio, & ideo ex huiuſmodi reſignatione nullum ius acquiritur reſignatario, vt expreſsè dicitur per Nau. in conſ. 3. n. 1. de public. Sarnen. in q. 16. & habetur in Conſtitut. 87. Greg. XIII.

Secunda pœna eſt, quod non poteſt capi beneficium vigore clauſulæ generalis de ſtylo apponi ſolitæ in ſup-
2 plicatione, & litteris, vel alias, quouis modo vacet, nã annullata reſignatione annullatur quælibet vacatio ex ea reſultans, Sarnen. in d. q. 16. vbi refert ſic fuiſſe deciſum, quod probatur tum auctoritate dictæ Conſtitutionis Gregorianæ habentis clauſulas generales, & prægnantes ſub quibus includi hunc caſum communiter teneretur ex traditis per Bald. in l. in fraudem ff. de militar. teſtam. & conſ. 205. lib. 1. Crauett. conſ. 92. n. 4. & conſ. 118. n. 14. tum etiam ratione, quia dicta clauſula quouis modo, &c. ſecundum communem concluſionẽ, & ſtylum de quo teſtatur Sarn. dict. q. 16. capit tantum vacationem tempore datæ prouiſionis contingentem, & ſic beneficij quod iam vacat de præſenti, non tamen capit vacationem quæ extrinſecus, & in futurum contingere poteſt, Doctores in c. ſuſceptum de reſcript. lib. 6. nam ſicut non ſe extendit ad vacationem ex perſona
3 alterius, ita neq; ad vacationem contingentem alio tempore, nam valet argumentum de perſona ad tempus, & è contra l. qui plures in principio ff. de vulgar. & pupill. l. vidimus § pen. ff. de in lit. iurand. late Sarn. de infirm. quæſt. 34. & expreſſe dicitur, & habetur in dicta Conſtitutione Gregoriana §. illorum vero ibi numquam ob clauſulas generales.

4 Tertia pœna eſt quia non facta reſignatione per reſignatarium ius non abdicatur à reſignante, Caputaq. in dec. 80. p. 3. & eſt Conſtitutio Pij V. 182. de public. vt colligitur ex his quæ dicit Sarnen. in pluribus quæſtionibus de public. & fuit deciſum in vna Pampilonen. 15. Martij 1573. coram Aldobrandino in vna Calgaruten. prioratus 6. Februarij 1576. coram Blanchetto, & in vna Vximan. coram Brauo, & in vna Aquilan. coram Cantuccio. & in vna Barchionen. coram Bubalo, vt dixit Pariſ. de reſignatione benef. lib. 1. q. 3. n. 116. licet inſpecto tempore Conſtit. 27. Gregorij XIII. de public. dicendum eſt ob factam publicationem à reſignatario abdicari ius à reſignante, & beneficium vacare, ac poſſe conferri libere, & impetrari, vt dicitur expreſſe in §. quod ſi quicquam, ibi, illa quæ ſine iure ab ipſa ſtatim prima reſignatione, ſeu ceſſione etiam ſi illæ alias nullæ, & inualidæ eſſent vacauiſſe, & vacare cenſeantur eo ipſo, & ibi, ſed ipſa beneficia ſine cura ſic à principio vacantia.

Quarta pœna eſt, quia reſignatarius non poteſt capere beneficium vigore alterius gratiæ, vt dicitur in dicta Gregoriana §. quod ſi quidquam ibi, nullaque alia gratia ſuper huiuſmodi beneficio ſiue iure ceſſio ijs quibus conceſſa fuerit ſuffragatur.

Quinta pœna eſt vt reſignatario non proſit regula de annali neque triennali, ac præſumptæ retroceſſiones, vt habetur in dicta Gregoriana Conſtitutione d. §. quod ſi quicquam.

RESOLVT. CCCCXLVIII.

Vtrum reſignatarius cogatur expedire Bullas beneficij reſignati.

1 *Reſignatarius cogitur expedire Bullas beneficij reſignati.*
2 *Adducuntur tres cauſæ, ob quas reſignatarius cogitur expedire Bullas beneficij reſignati.*
3 *Litteræ Apoſtolicæ tunc dicuntur expeditæ, cũ ſunt plumbatæ plumbo Summi Pontificis pro tempore exiſtentis.*
4 *Reſignatio durat mortuo Papa.*
5 *Gratia poteſt perfici à ſucceſſore, quæ caſu à prædeceſſore perfici non potuit.*

1 PRaxis eſt circa iſtum articulum affirmatiua, ſcilicet quod teneatur reſignatarius expedire Bullas beneficij reſignati, vt quotidie deciditur, & practicatur in Rota, Bellamera in dec. 747. Mandoſ. in rubrica de conſtit. n. 50. Sernen. in regul. de non Iudicand. iuxta formam ſupplicat. q. 1. cum ſequent. Maſcardus de probat. concl. 844. Rota in nouis in dec. 10. n. 5. de præbendis, & in dec. 27. de reſcriptis, qui omnes aiunt requiri in gratia beneficiali expeditionem litterarum, & ante expeditionem, gratiam dici informem, & imperfectam, vt etiam ſequitur Burſ. in conſ. 393. ſub n. 21. Caſtan. conſ. 20. n. 27. Gig. reſponſ. 24. n. 11. cum ſeq. nãque ſola ſupplicatio videtur exiſtere in vtero, donec per Bullarum expeditionem in mundum producatur, Mandoſius vbi ſupra q. 4. n. 5. Sarnen. loco citato col. 2. in fine, nam gratia videtur conceſſa cum citata conditione ſi Bullæ expediantur, Bellam. in conſ. 34. Rota in deciſ. 27. de reſcriptis in nouis, Mandoſius vbi ſupra n. 56. & antea non dicitur gratia perfecta, Oldradus cõſ. 324. & ante non datur Canonicus titulus in ſuo eſſe perfectus. Millius in ſuo repertorio in verbo gratia Apoſtolica, Bellam. in dec. 110. & dec. 664. & propterea ex regula Cancellariæ de non indic. iuxt. form. ſupp. prohibentur Iudices in cauſis iudicare ſecundum tenorem ſupplicationum, ſed ſecundum formam litterarum in forma expeditarum per hæc verba, item ante confectionem litterarum gratia Apoſtolica ſit in formis, quæ regula emanauit ob duas cauſas, vt tradit
2 Ferret. in rub. de conſt. n. 21. Primo vt euitentur falſitates quæ in ſupplicationibus facilius committuntur in Bullis, propter appoſitionem manuum plurimorum Officialium. arg l. vlt. C. de Codicill. Secundo ne fiat præiudicium officialibus Romanæ Curię, qui ſuper litteris in Cancellaria apponunt manus, & inde conſequuntur quædam emolumenta conſueta, & ſolita dari ratione officiorum emptorum per eos à ſede Apoſtolica, Tertiam rationem in dict. Rubr. 50. addit Mandoſ. ad tollendas diſputationes, namq; ex proemio colligitur cauſa finalis Contitutionis, Bar. in l. vlt. n. 5. ff. de hæred. inſtit. Dec. conſ. 479. & conſ. 388. ſub. n. 2. & proemium dicit, quia gratia ante litterarum expeditionem dicitur informis, & cet. & in hoc hæc regula diſcordat à iure cõmuni, vt ibi gloſa cõſiderat, Sarnen. in q. 1. col. penult. verſic. tamẽ, Soccin. Sen. in conſ. 41. col. 3. lib. 3.

3 Quæ

3 Quæ litteræ tunc expeditæ dicuntur, cum ſunt plumbatæ plumbo Summi Pontificis pro tēpore exiſtentis, vt reſolutum fuit in Rota in vna Salamantina parochialis de menſe Nouembris coram Creſcentio 1559. teſte Sarn.d.q.1.de non Iudic.iuxt.form.ſuppl. col. antepenul.verſ.vt tamen vlterius, Mandoſ. ibidem q.3.n. 3.quas litteras poterit reſignatarius expedire etiam mortuo Summo Pontifice, qui gratiam facit, & ſuppli-
4 cationem ſignauit, Namq; mortuo Papa durat reſignatio, Gemin. conſ.93.n.13. Æneas de Falcon. in tract. reſer.benef.in 4.p.priuil.1.effect.verſ.4. Sarn.de public. q.6.n.6.& habetur in dec.84.in vna Camerinen. coram Accorambouo. Et ſucceſſor debet dare huiuſmodi literas facta mentione gratiæ factæ per prædeceſſorem, Rot.dec.87.de reſcrip.in antiq.Dec.conſ.407.num.17. Abb.in c.noſtra de reſc.Dec. Ripa, & alij omnes in rub. de conſtit. Boſc.Papien.n.112.Burg.n.114. Rimin. Iun. n.128. & fit expeditio in forma rationi congruit, vt in d.rub.tradit.Ferret.n.18.in fin.vt probat regu. Cancellariæ in ordine 7. inter Regulas Sixti V. cuius rubrica hoc modo eſt concepta, de litteris in forma rationi congruit expediendis, & in nigro hæc ſunt verba; Item voluit idem Dominus Noſter Papa quod conceſſa per Fœlicis recordationis Gregorium XIII. prædeceſſorem ſuum, & de eius mandato expediantur in forma rationi congruit ſub die coronationis ſuæ vt moris eſt, & idem quoad conceſſa per piæ memoriæ Pium Papam V. predeceſſorem ſuum ad ſex menſes dumtaxat ab ipſo die coronationis incipiendos, obſeruari voluit, & hæc regula ſicut, & aliæ ab vnoquoque Pontifice renouatur, & habet bonam rationem, nam rationabile
5 eſt, vt ſucceſſor perficiat gratiam factam à prædeceſſore, quæ caſu perfici non potuit Rota deciſ.10. de reſc. per Biſignet. Bellam. deciſ 329. Mandoſ. dict. rub. de conſt.n.57.Rebuff. in praxi tit. de gratia rationi congruit in princ. nam donatio Principis ligat etiam ſucceſſorem, Bart. & alij in l.ſi mihi, & Titio ff. de cond.& demonſtr.

RESOLVT. CCCCXLIX.

An quando appellatur ab Epiſcopo procedente in cauſa ex commiſſione ſibi facta à lege, vel Canone tanquam Sedis Apoſtolicę Delegato, debeat appellari ad Metropolitanum, an verò ad Summum Pontificem?

1 *Epiſcopus ſi procedit in cauſa vt ordinarius, interponitur appellatio ab eo ad Metropolitanum, ſi verò procedit vt delegatus ſedis Apoſtolicæ, ab eo appellatur ad Summum Pontificem. Sed contrarium verius num.3.*

2 *Iuriſdictio, quę tribuitur à lege, non delegata ſed ordinaria dicitur.*

4 *Dictio, tamquam, aliquando denotat improprietatem, aliquando verò non.*

DVbitatum fuit apud viros graues, & eruditos, quid importet, & quem effectum operetur illa clauſula quæ à lege, vel Canone ſæpe conceditur Epiſcopis, quod poſſint procedere in aliquibus cauſis tamquam Apoſtolicæ Sedis Delegati, vt habetur in c. ad abolendam in fi. & ibi notat gl. de hæret. & gl. verb. Apoſtolico in clem.vnica de ſuppl.negl. Præl. & paſſim Conc.Trid.vtitur huiuſmodi clauſula.ſ. in ſeſſ.5.c.2. & in ſeſſ.6.de refor.c.2.3.& 4.& in ſeſſ.7.c.6.8. & 14. & in ſeſſ.14.c.4.& in ſeſſ.21.c.5.& 7.& 8.& in ſeſſ.22.c.3.5.6. 8.& 10. & in ſeſſ. 24. de refor. in c.9.10.11.& 14. & in ſeſſ.25.c.8.& 9.tribuitq; facultatem ipſis Epiſcopis, vt tamquā Delegati Sedis Apoſtolicæ procedant in cau-
1 ſis; quæ difficultas ex eo præſertim vtilis, & controuerſa eſt, quia ſi procedit vt Ordinarius interponitur appellatio ab eo ad Metropolitanum, ſi vero cognoſcit de cauſa vt Delegatus Sedis Apoſtolicæ appellatio debet interponi ad Summum Pontificem, vt optimè aduertit Abb.in c.ad abolendam n.15.in fi.& Fely.n.3. de hæret. Abb. in c.cum. ex officij n.18.in fi. de præſcript. Alex.in l.more maiorum n.13. de iuriſ.omn.iud.Franc. Viui.lib.1. commun.opin. in verb. Iudex ordinarius in fi.Fel.in c.licet in corrigendis in princ.de off.Ord.optimè Iaſ. in l. ius ciuile n. 3. de iuſt. & iur. & in l.1.§. & poſt operis n.4. de nou. oper. nunc. latè Paul. de Caſt. in l.& ſi prætor in prin.ff.de off.eius cui mandata eſt iuriſdictio; Auil. in c.9. prætor. in gl. commiſſion.n 3.Th. Zerol.in prax.Epiſc.2.p.§.viſitatio verſ.4.an in hac difficultate quāplures arbitrantur huiuſmodi Delegatos à Canone, vel lege non propriè Delegatos appellari, ſed Ordinarios dici, quia ordinariam iuriſdictionem videntur exercere à Canone, vel lege eis tributam, vt tenet gl.in verb.ſuper hoc Delegatus in c.irrefragabili §. cæterum de off.Ord. quam ſequitur Bero. in rubr.de offic. Deleg.n.57. ad fi.Zabarel.in clem.vnica n.4.in 5. oppoſ.de ſupplend.negl. Præl.& ibid.Anchar.n.8.citat. Hoſt.& alios qui tenet hanc opinionem, quorum ratio
a potiſſima eſt; nam iuriſdictio quæ tribuitur à lege non delegata, ſed ordinaria dicitur, vt tradit Fulgo. in l.1. n.3.ff. de off. eius cui mandata eſt iuriſdictio, Spec. in tit.de off.Ord.§.conſtituit n.1.fol.39.1.p.qui citat text. in Can. à iudicibus in verſ. Ordinarij 2.q.6. cuius tex. authoritate hoc tenent gl. verb.ſtatuuntur. in c.2. ne Prælati vices ſuas, & Scribentes in l.& quia ff.de iuriſd. omn. iud. vnde talis commiſſio Canonis potius excitatio iuriſdictionis ordinariæ, quam noua delegatio appellari meretur, ex Felyn.in c. licet à n.1.& Abb.n.3. de off.Ord.Crot.in l.1.§. ſi quis ſimpliciter num 6. de verb.oblig.Anch.n.4. ad fin.Carroc.in c. cum quid p.1. limit.3.n.11.ſ 40.de reg.iur. in ſextò, niſi illud mandaretur cum clauſula appellatione remota, quia tunc videtur alterari iuriſdictio ordinaria, & tunc cenſetur quis Delegatus, & non Ordinarius, prout tenet Vitalin. in tract. clauſularum in cap. de clauſula appell. remot.n.5.tradit optimè Auil.in c.9.prętor. in gl.cōmiſſion.n.2.ex quibus infertur quod ſi ab Epiſcopo vt Delegato Canonis appellandū eſt, non debet appellari ad Summum Pontificem, ſed ad Archiepiſcopum qui eſt Iudex appellationis interpoſitæ ab Ordinario, vt tradunt Abb. in dicto n.15.in fi. & Fely.n.2.in d.c.ad abolendum, & idem Zabar.in §.1.n.2.& quos refert Portoles ad Molin.in §.Iudex n.28. vnde quando Concilium tribuit facultatem Epiſcopis vt tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati aliquid faciant, ſolum videtur eis tribuere facultatem etiam in exemptos, vt expedite, & abſque impedimento aliquo procedant, vt in ſimili probatur in d. cap. ad abolendam in fin. vbi Scribent. idque ita cenſuit Sacra Congreg. declaratione 484. in hæc verba teſte Th.Zerol.in prax.Epiſcop.2. p. §. viſitatio verſ. 3. ſi in viſitatione appellari contigerit ab Epiſcopo ſuffraganeo etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, prout Sacr.Conc.Trid. ſeſſ. 24. cap. 10. de refor. debet appellari ad Metropolitanum quoad deuolutiuum effectum, non quoad ſuſpenſiuum, prout ſeſſ.22. cap.1.de refor. ratio eſt, quia quæ in viſitatione Suffraganeus facit iure ordinario facit, vt patet, quia legatus ordinarius, authoritate Apoſtolica licet ſit effectus legatus, ea tamen quæ facit vt legatus, authoritate ordinaria facit, quia eſt Ordinarius, cap. 1. de off.Ord.Hoſtien.in Summ.tit.de off.Ord.§. ſunt autem quædam, vbi dicit quod quando committitur Epiſcopo id quod pertinebat ad ipſum iure ordinario id fit vt magis timeatur, Canone quia neſciat 15.diſt. Vlterius ſupradicta opinio probatur ex verbis illis Canonis ſcilicet tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati, dictio enim tanquam regulariter, & de ſui natura denotat improprietatem, & fictionem, & probat gloſ. verſ.tanquam in c.ſolitæ, & ibi Felyn.n.3.de maior.& obed.Iaſ. in l.1.n.2.& ibi gl.verb.tanquam C.de hæred.inſt. & in

l.ſi

l.ſi pecuniam nu.3.per illum tex.ff. de reb.cred.Rim.in
§.1.n.22.Inſt.per quas perſonas nobis acquiratur, Re-
buff.in comp.alien.rer.eccl.n.101.Hypp.ſing.236. n.1.
vnde cum denotet improprietatem, & fictionē, merito
delegatus à Canone potius Ordinarius, quā Delegatus
3 erit cenſendus; in contrarium tamen quod tales Dele-
gati legis, vel Canonis dicantur Delegati, & non
Ordinarij, & quod ab eis non ad Archiepiſcopum,
ſed Summum Pontificem appellandum ſit, affirmat
Abb. in c. irrefragabili §. cæterum n.1.& ibi Anchar.n.
10.ad.fi.de off.Ord.Abb.in c.ad abolendam n.15.& 16.
vbi Anan.n.25.& Fely.n.3.de hæret. Zabarell.in clem.
1.n.4.in 5. oppoſ. & in n.14. de ſuppl.negl.prælar. & ibi
Bonifac.n.31.& Imol.omnino videndus n.18. latiſſimè
Zabar.in d.c.ad abolendam §.1.ex n.2. de hæret. Alex.
in l.more maiorum n.13.ff.de iuriſd.omn. iud. & in l.1.
n.8.de offic.eius, Nauar.lib.3. de regul. conſ.83.n.6. in
fin.quorum Doctorum opinioni adhærere videtur Por-
toles ad Molin.in §.Iudex n.29 pro qua facit regula il-
la communis, quod à ſententia Delegati ad delegantē
debet appellari.c. ſuper quæſtionum §. porrò de off.
Deleg.c.ſi delegatus,c.is cui,c.ſi à delegato de off.De-
leg. in ſextò, l.1. in princ. & in §.1. & l.3.ff. ſi quis, & à
4 quo appellare, nec obſtat quod ſupradictum eſt; dictio-
nem, tanquam, denotare improprietatem, quia non
ſemper id eſt verum, nam etiam ſignificat proprieta-
tem, & veritatem, & non ſimilitudinem, ex gl.verb.tan-
quam in c.cum pro cauſa de ſent. excom. text. & ibi
Abb.num.2.in c.ex parte de ſponſal.Archid.in c.1.n.2.
verſ.tamquam de homic.in ſexto, Boer. dec.44.nu.29.

RESOLVT. CCCCL.

Facultas extrahendi confugientes ad Eccleſiam, an
competat habentibus iura Epiſcopalia?

1 *Confugientes ad Eccleſiam, non poſſunt ab ea extrahi ad
finem puniendi.*
2 *Iudices ſæculares poſſunt extrahere confugientes ad Ec-
cleſiam in caſibus permiſſis, dummodo talis extractio
fiat ſine ſcandalo.*
3 *Epiſcopus non tenetur ſtare proceſſui fabricato ſuper deli-
cto contra delinquentem confugientem ad Eccleſiam
per Iudicem laicum.*
4 *Iudex Eccleſiaſticus pronuncians reum eſſe remittendum,
non poterit reuocare dictum decretum, nec ab eo datur
appellatio.*

AVctoritas hæc tantummodo à Summo Pontifice,
dari poteſt, cap. vxor fælicis 17. quæſt.4. Ioa.
Viſc. in tract. de immun. eccl. num.15.Gig.in tit.qua-
liter, & à quibus lib.1. quæſt. 10. num.1. de crim.læſ.
Maieſt. Farin.quæſt.28.num.2. in fin. Decian. lib. 6. c.
27. num.4. in tract. crim. & reſponſ. 80. num.7. in fin.
lib.3. Ambroſ.de immun. eccl.cap.1.num.6.Nec etiam
1 Epiſcopi poſſunt extrahere, nec extrahi facere ipſos
confugientes ad Eccleſiam, vt puniantur, etiam ſi
extrahendi eſſent Clerici, Ioan. Viſch. in tract. de im-
mun.eccl.num.3.& ſeq.Decia.lib 6. cap 27. num. 2. &
ſeq. & in d.reſponſ.80. num.7. in fin. vbi etiam Clerici
non poſſunt ſeruum ad Eccleſiam confugientem ex-
trahere, vel flagellare, ſed tantum diſciplinæ cauſa
poterit Epiſcopus ſubditum Clericum extrahere, vt
detrudatur in Monaſterium, vel condemnetur ad dam-
norum ſatisfactionem. Nec delinquentes in Eccleſia
in caſibus in quibus puniri debent per Iudices laicos
poſſunt extrahi ab ipſis Iudicibus laicis, ſed extrahi
ab ipſis Iudicibus laicis, ſed extrahi debent per Epi-
ſcopum, Roland.conſ.24.num.15.lib.2.Aufrer.ad Ca-
pell.Thol. q.423. num.6. Decia. in tract. crim. tom.2.
lib.6.cap.17.num.34. verſ. aduertendum tamen, Petr.
Cabal.in reſol. crim.caſ.194. num.12, & talis cognitio
etiam de iure communi ſpectat ad Iudicem Eccleſia-
ſticum, Rebuſ. in Conſt. Regn. rub. de immun. eccleſ.
gloſ. 1. num. 34. & ſeq. tom. 2. & poſt alios quos alle-
gat Borgn. in repertor. dec.par.1.in verb.Iudex eccle-
ſiaſticus num. 9. & ſub num. 6. dicit quod circa illius
deciſionem debet attendi ius Canonicum, & latius n.
10.& bene verum eſt, quod per Bullam Gregorij XIV.
cognitio ſuper remiſſione delinquentis confugientis
ad Eccleſiam in Curiam ſæcularem eſt remiſſa Epi-
ſcopis, & non alijs Epiſcopis inferioribus, etiam ſi a-
lias Ordinarij eſſent, aut nullius Diœceſis, aut Con-
ſeruatores à Sede Apoſtolica ſpecialiter, vel genera-
liter deputati etiam eſſent, ſi caſus occurreret in loco
exempto, tunc cognitio deuoluitur ad Epiſcopum vi-
ciniorem, & non ad alios, Ambroſ. in tract. de immu.
eccl.cap.11.num.1.Farin. conſ.76. in princ. latè Card.
Tuſch. tom.2.concl. 11. num. 9. vbi ſubdit, quod Mi-
niſtri laici hodie non excuſarentur ſub prætextu igno-
rantiæ, vel quod Bulla non fuerit vſu recepta, & nu.
10.in fin.& idem dicit in præcedenti concl. 10. num.t.
imò etiam ſi notoriè conſtaret confugientem ad Ec-
cleſiam commiſiſſe delictum exceptum in dicta Bulla,
adhuc ſit ſeruanda forma dictæ Bullæ, prout in Curia
Archiep.Neap. fuit reſolutum teſte prax. Arch. Neap.
cap.18. nu.5. vbi ſubdit, quod ſi Epiſcopus deneget li-
centiam extrahendi poſſit Curia ſæcularis delinquen-
tem extrahere, & ducere ad carceres Epiſcopi, vt ab eo
cognoſcatur, ſi delicta ab ea commiſſa ſint comprehē-
ſa in dicta Bulla, & ſic quamuis aliunde appareat de
delicto, ſit ſeruanda forma dictæ Bullæ, Borgn. in
repert. in 1.par.deciſ.in verb.Iudex eccleſiaſticus num.
16. nec ſufficit, vt licentia extrahendi concedatur à
Vicario Epiſcopi, latè Mari. Anto.Mac.lib.3.reſolut.
14.num.4.& ſeq.niſi extaret conſuetudo in contrarium
prout Papiæ viget, quia extrahentes excuſarentur,
imò non poterunt Iudices ſæculares confugientes ad
Eccleſiam extrahere ſine interuentu perſonæ eccleſia-
ſticæ, vt apertè habemus in dicta Bulla Gregor. XIV.
& ideo non eſt curandum quod alias Scribentes dixe-
2 runt, Iudices laicos per ſeipſos, poſſe delinquentes in
caſibus permiſſis extrahere ab Eccleſia, vt latè pro-
ſequitur Ambroſ.in dicto tract. de immunitate eccleſ.
cap.11. num. 1. per tot. & ſic hodie ceſſat illa opinio,
vt Iudices ſæculares poſſint extrahere in caſibus per-
miſſis delinquentes ab Eccleſia ſine licentia Epiſcopi,
aut alterius Superioris Eccleſiaſtici, quam opinionem
multorum auctoritatibus comprobat Farin. in quæſt.
28. num. 75. vbi communem appellat, & Decian. in
tract.crim.tom.2. lib.6.cap.29.n.4. vbi reddit rationes
dummodo talis extractio fieret per Iudices ſæculares
ſine ſcandalo, & cum reuerentia, quæ Doctorum
opinio vigore dictæ Bullæ, hodie ceſſat, vt dixi, imò
etiam ſi de facto Iudices laici extraxerint delinquen-
tem ab Eccleſia, & illinc duxerint etiam ad eorum
carceres, debeat in primis ad carceres Curiæ Eccle-
ſiaſticæ reſpondere, & inibi ſub tuto carcere, ac opor-
tuna cuſtodia, data illis ſi opus fuerit per Curiam ſæ-
cularem, retineri donec fuerit per Epiſcopum cogni-
tum, vel ab eo deputatum, an ſit retinendus vel ne,
quacumque appellatione poſtpoſita, vt apertè legi-
tur in dicta Extrauag.Greg.XIV.& animaduertit Am-
broſ.in d. cap.11. num.2. in princ. & ideo hodie ceſſat
illa diſputatio, an cognitio ſpectet ad Iudicem lai-
cum, vel eccleſiaſticum, & ſi extractus ab Eccleſia
reſtituendus ſit, quam ponit Vulpell. reſponſ.130.n.6.
& Farinac.q.28. num.76. verſ. nec autem cognitio, &
ante dictum verſ. etiam dixit in caſibus non permiſſis
de iure, eſſe eos ſtatim Eccleſiæ reſtituendos, ac etiam
ceſſat illa opinio, quæ erat communis, vt in caſibus
de iure permiſſis extrahendus non poterat excommu-
nicari per Iudicem Eccleſiaſticum, quam atteſtatur
Borgn. in repet. deciſ. par.1. in verb.Iudex Eccleſiaſti-
cus

Digitized by Google

cus n.59. cum in quocumque caſu extrahi debeant de-
3 linquentes a Iudice Eccleſiaſtico per dictam Bullam
Greg. XIV. nec Epiſcopus tenetur ſtare proceſſui ſa-
bricato ſuper delicto contra delinquentem confugien-
tem ad Eccleſiam per Iudicem laicum, Iul. Clar. q.46.
verſ. vltimo quæro, vbi de communi Far. conſ.76.nu.1.
Ambr.d.c.11.n.3. ſed Ant. de Gama dec. Luſitan.362.
n.2.dicit, quod Iudices ſeculares ſolent producere ſen-
tentias latas contra iſtos fugientes ad Eccleſiam, &
illos deinde puniunt, & poſtea reſtituunt eos Eccleſiæ
pro alijs delictis pro quibus gaudere poſſint dicta im-
munitate, & ſi velint Epiſcopi ſtare dicto proceſſui, ſine
dubio poterit Epiſcopus vigore dictæ Bullæ Gregorij
XIV. aſſumere informationes ſuper delictis per confu-
gientem ad Eccleſiam commiſſis, vt in puncto explicat
Far. in conſ.76.n.2.& late Ambroſ.d.c.11.n.3. verſ. tan-
to magis per rationes per eos adductas, nec ſufficeret,
ſi poſt extractionem factam ſine licentia Epiſcopi, ſu-
peruenerint probationes, nempe confeſſio extracti, Prax.
Archiep. Neap.c.18.n.8 & Epiſcopo conſtare debet de
delicto commiſſo per confugientem ad Eccleſiam ple-
nè & non per indicia, præſumptiones, vel coniecturas,
vt apertè legitur in dicta Bulla, ibi, an ipſi vere crimina,
& c. prout etiam conſiderat Far. in d.conſ.76. nu.12. &
latè proſequitur Ambroſ.d.c.11.nu.4. & ſeq. quod ego
intelligo penè per teſtes deponentes ſuper delicto ex
ipſomet proceſſu informatiuo, abſque eo quod teſtes
repetantur citata parte, cum in iſtis criminibus excep-
tis, teſtes etiam non repetiti probent. Ant. Gabr. concl.
1.n.12.lib.7. Hond. conſ.107.n.13. vol.1. Maſc. concl.
138.n.7.vol.1. Baiard.q.45.n.19. DD. adducti per Fari.
q.12.n.123. ac etiam ſi deponant ſuper indicijs ex qui-
bus reſultaret indicium ad torturam, cum de iure ſuf-
ficiant indicia ad torturam ſuper delicto, ne quis gau-
deat dicta immunitate, vt teſtatur Ant. à Gã. dec.279.
n.2. & expreſsè tenet quod de iure ad effectum remit-
tendi non ſufficiat probatio præſumptiua, ſed requira-
tur vera, & integra, vt in dec.281. iterum concludit ſuf-
ficere indicia ad torturam ſuper delicto, vt quis non
gaudeat dicta immunitate Eccleſiæ ſuper illo delicto,
Eccleſia autẽ poterit agere reſtitutorio iudicio pro re
ſtitutione delinquentis, vt tradit Aufr. in add. ad Capel.
Thol. dec.422.col.2. in princ. Dec. in c.28.n.7. to.2.li.6.
in tract. crim. & ipſe extractus etiam poterit agere ſpo-
lio, prout in alijs interdictis reſtitutorij, vt poſt Oldr.
conſ.145. quidam delinquit in fin. Card. Tuſch. tom.3.
4 concluſ.10.num.20. ſed poſtquam Iudex eccleſiaſticus
pronunciauerit reum eſſe remittendum, non poterit re-
uocare dictum decretum, nec ab eo datur appellatio,
vt diſponitur in dicta Bulla, & reſtatur Capiblanc. de
Baron. pragm.8.num.261.

RESOLVT. CCCCLI.

Teſtes qui contra Actuarium dicunt, an ſint inquirendi de falſo?

1 *In criminalibus quando agitur ad pœnam, non creditur ne-que Notario contra teſtem, neque teſti contra Notarium.*
2 *Teſte dicente ſe non dixiſſe, prout ſcriptũ reperitur, nõ po-teſt Notarius torqueri, ſed benè facit indicium ad inqui-rendum.*
3 *Teſtes, & Notarius poſſunt torqueri, quando ad inuicem contrariantur.*
4 *Teſtis ſi neget depoſuiſſe, prout Notarius ſcripſit, magis creditur ſcripturæ, & Notario, quam teſti.*
5 *Quoad probationem magis creditur Notario quam teſti. Declaratur num.6.7.& 8.*

1 QVicquid ſit in ciuilibus, in criminalib. tamen quã-
do agitur ad pœnam non creditur, neq; Notario
contra teſtem, nec teſti contra Notariu, Nat. conſ.342.
n.1.li.3. Capy. dec.94.n.1. Boſſ. tit. de falſ. nu.16. & 18.
Hier. de Mont. q.12.n.3. Craſſ. comm. opin. lib.2.c.17.q.
22. vbi alios allegat, & teſtatur de communi, Iul. Cla §.
falſum n.11. vbi de communi, & q.53.n.16. Menoch. de
præſumpt. lib.2. præſumpt.99.n.15. verſ. ſecus in crim.
Maſcard. de probat. concluſ.1094. n.8. vbi de commu-
ni, Fului. Pacian. de proba. lib.2. c.48.n.57. qui omnes
concordantes allegant, prout facit Moder. Rom. q.
2 159.n.204. & ſi fuerint plures teſtes qui dicerent non
dixiſſe, prout ſcriptum reperitur, non poteſt Notarius
torqueri, ſed ſolum eorum depoſitio faceret inditium
ad inquirendum, Rolan. conſ.39. ſub n.17. & 23. & ſeq.
lib.1. Natt. conſ.392. per tot. lib.2. vbi alios allegat, &
ſub n.7. & ſeq. dicit idem procedere quando plures te-
ſtes aſſererent non fuiſſe examinatos, licet contrarium
tenet Capy. dec.94. in fi. vt Notarius poſſit torqueri ex
depoſitione plurium teſtium; ſi vero agatur de inferen-
3 da tortura, Boſſ. in tit. de falſ. n.16. & 17. tenet vt teſtes
de iure poſſint torqueri quando Notarius, & teſtes ad-
inuicem contrariantur, cum Notarius vices duorum
teſtium ſuſtineat, licet propter imperitiam Iudicum in
practica non obſeruetur, & ſequitur Maſc. de prob. cõ-
cl.1094.n.12.lib.2. nec apud nos ſeruari teſtantur Mod.
Rom.q.159.n.209. prout iure numquam audiui illo ca-
ſu teſtem torqueri, & quod in iudicialib. vnus teſtis nõ
faciat indicium ad torturam contra Notarium, Natt.
4 conſ.392.n.7. & ſeq. vol.2. vbi reddit rationem. Quò vero
ad probationem ſi teſtis neget depoſuiſſe, prout Nota-
rius ſcripſit, magis creditur ſcripturæ, & Notario quã
teſti, Boſſ. tit. de falſ. n.16. Cou. var. reſ. lib.2. c.13. n.10.
Alciat. de præſ. reg.3. præſ.13.n.1. Iul. Clar. in §. falsũ n.
11. q.53.n.17. Menoch. de præſ. lib.2. præſ.79.n.14. Maſc.
de prob. concl.1094.n.7. & ſeq. lib.2. vbi de communi,
Pacian. de prob. lib.2. c.48. n.56. qui omnes alios con-
cordantes cumularunt, quod ſine difficulſate procedit
in actib. iudicialibus, Natt. conſ.392.n.7. & ſeq. cum in
extraiudicialibus, ſecus ſit, vnde videmus quod vnus
teſtis inſtrumentarius, facit vacillare inſtrumentum, vt
non faciat fidem, nec probationem in cauſa ciuili, Pa-
riſ. conſ.162.n.8. vol.4. Menoch. de arb. Iud. caſ.105.nu.
13. & ſeq. l.2. Hond. conſ.99.n.2. vol.2. Villagut. in prac.
5 crim. lib.8. c.1. concl.17. & vt magis quoad probationẽ
credatur Notario quam teſti, procedit quando Nota-
rius examinaret, & haberet ſcriptorem qui ſcriberet e-
xamen, Alciat. de præſ. reg.3. præſ.13.n.19. Menoch. de
præſ. lib.2. præſ.79.n.16. Baiard. §. falſum n.57. Maſcar.
de prob. concluſ.1084.n.20. lib.3. vbi dicit etiam proce-
dere in cauſa criminali, & ſequitur Moder. Rom. q.159.
n.191. & multo magis procedet, ſi teſtis ſe examini ſuo
ſubſcripſerit, Crauett. conſ.4. nu.2. & ſeq. vbi declarat
dũmodo in ſubſcriptione teſtis legatur ſuum examen,
vt poſſit errorem corrigere ſi petatur, alias ſecus, pro-
ut apud nos ſeruatur, vt teſtatur Moder. Rom. d.q.159.
n.192. Iul. Clar. d. §. falſum n.11. in fi. & ſequitur Villag.
in dicta concl. 17. vbi dicit idem eſſe quando teſtis ne-
ſciret ſcribere ſi feciſſet ſignum Crucis, ſi vero fuerit e-
xaminatus cum interuentu Iudicis, tranſit ſine difficul-
tate, vt magis credatur Notario, vel eius ſcripturæ
quam teſti, Iul. Clar. q.53.n.15. Hier. de Monte q.12. n.
4. Cou. var. reſ. c.13.n.10. Curt. de teſtib. concl.42.n.88.
Crauett. conſ.13.n.2. Moder. Rom. d.q.159.n.189. Ma-
ſcard. de prob. concl.1049.n.11. vol.2. qui omnes con-
cordantes allegant, Villag. in d. concl.13. & quod dixi-
6 mus quantum ad probationem quod magis ſit creden-
dum Notario, quam teſti; procedit niſi Iudici aliter vi-
ſũ fuerit ex qualitate perſonarũ, quia ſ. Notarius eſſet
perſona ſuſpecta, & nõ bonæ famæ, teſtis autẽ perſona
fide digna, Iacob. de Are. in leg.1. §. quis neget n.2. verſ.
niſi alias Tabellio ff. quemadmodum teſtam. aperian.
vbi Alber. n.4. But. in c. ad audientiam n.17. Imol. nu.3.
Abb. n.7. Fely. nu.6. extra de præſcript. Tiraq. de pœn.
cauſ.11.n.192. Curt. de teſtib. concl.42.n.85. Maſcar. de
prob. concl.1094.n.13. & ſeq. lib.2. Baiard. q.53. nu.35.
Mod. Rõ. q.159.n.133. ſi vero fuerint plures teſtes, qui

Notario contradicerent, an quoad probationem ſit
magis credendum teſtibus quam Notario,ſunt opinio-
nes hinc inde,quas cumulauit Moder.Rom.in d.q.150.
nu.197. & ſeq. & tandem videtur ſtare cum eadem di-
7 ſtinctione ſuprapoſita, vt ſcilicet ſit inſpicienda quali-
tas Notarij,& teſtium,adeo quod magis credatur No-
tario, quam pluribus teſtibus, quando Notarius eſſet
bonæ conditionis,& famæ, & teſtes non eſſent idonei,
& è contra magis credatur teſtibus fide dignis, quam
Notario,qui fuerit ſuſpectus, ex traditis per Spec. in
tit.de inſtrum. edit.§. reſtat videre nu.10. vbi diſputat
articulum pro,contra Butr.in c.ad audientiam n.71. in
fi.extra de præſcript.& ibi Alex. de Neuo n. 14.Gram.
conſ.crim.67.n.7. Guid.Pap. dec.140. n.2. vbi teſtatur
ita fuiſſe in illa Curia alias reſolutum,Cap.dec.94.n.7.
poſt quam retulit diuerſas opiniones, concludit quod
8 Senatus cenſuit eſſe ſtandum magis Notario,quam te-
ſtibus,quando non eſſent plures numero,ſecus ſi exce-
dant numerum duorum, & concludenter deponant,
quia tunc poteſt deueniri contra Notarium ad tortu-
ram, & ita vidiſſe obſeruari teſtatur, & ſi producatur
aliqua ſcriptura cum aliquo ſpacio albo, & poſt pro-
ductionem ſcribatur in dicto ſpacio albo, an ſcribens
poſſit puniri latè ponit hanc quæſtionem,& illam bene
declarat Petr.Caball.in q.1.caſ.227.per tot. centur.3.

RESOLVT. CCCCLII.

An tempore neceſſitatis valeat matrimonium contra-
ctum abſque præſentia Parochi,& duorum teſtium?

1 *Quæſitum reſoluitur negatiuè, & num.3.*
2 *De iure communi matrimonium clandeſtinum valet ſi ſit contractum ſine debitis ſolemnitatibus, ſecus verò de iure Conc.Trid.*
3 *Ante Conc.Trid.matrimonia clandeſtina valebant, dummodò legitimè probata eſſent etiam per teſtes ſingulares.*

1 REſpondi negatiuè, motus ex diſpoſitione Conc,
Trid.ſeſſ.24.c.1.de reform.cui omnino,& ſemper
ſtandum eſt, quoniam irritat huiuſmodi matrimonia,
cum animaduerſione in contrahentes ſub alia forma
quam ad præſcriptam conciliare,& cum ipſum Conci-
lium verba non ſolum dirigat ad ipſum contractum ir-
ritando illum,ſed etiam inhabiles reddat contrahentes
ad ſic contrahendum conſequens eſt,vt nec in foro cõ-
ſcientiæ valeat,Rodec.tract.de q.regul.t.4. q.54. art.6.
Caputaq. dec.212.q.2.vſque adeo, vt nec reſolui queat
in vim ſponſaliorum, Menoc conſ.368.num.9.licet de
iure communi in contrarium dixerit Rot. Rom. deciſ.
2 429. par.1. vbi decretum Concilij non annullat marri-
monium clandeſtinum ſi contractum ſit ſine debitis
ſolemnitatibus ſcilicet denunciationibus ex ordine
Epiſcopi, quia poteſt talem ſolemnitatem remittere,
Cæpha. conſ. 421. & propter cauſas à Sacr. Conc. ex-
preſſas ſecundum prudentiam, & iudicium Ordinarij,
videlicet ſi timeretur matrimonium malitiosè impedi-
ri: non ita tamen eſſet dicendum ſi matrimonium non
3 contraheretur in facie Eccleſiæ,ſine proprio Parocho,
& teſtibus ſaltem duobus, vel etiam cum proprio Pa-
rocho,nihil tamen eorum quæ agebantur vidente,nec
audiente, vt non ſemel cenſuiſſe Sac. Cong. Illuſtriſſi-
morum Patrum,auditum eſt,Bertazzol.conſ.crim.283.
vol.2.& Cæph.de quo nuper,Hond.conſ.87.vol.1.Me-
noc.conſ.69.Manuel.c.22.n.69.& 70.Diaz.pract. crim.
can.c.67.Greg.Sayr.Theſaur.caſ.conſc.lib.4.c.15. n 8.
4 cum tamen ante Conciliarem Conſtitutionem clande-
ſtina valerent matrimonia modo legitimè poſſent pro-
bari per teſtes ſingulares,c.1.vbi Abb.de clandeſtin.de-
ſponſ.lib.4.Maſcard. de prob. concl.1023. n.10. & ſeq.
& concl.1032.Graff.lib.2.c.85.dec.p.1.Dec. conſ.5.n.
108.cum ſeq.vol.1.Cæph.conſ.503.Clariel. Bertazzol.
ad dict. Patris conſ. 283. quemadmodum hodie ſtante
dicto decreto ceſſare matrimonia præſumpta, ſcribit
Surd.conſ.364.n.55.lib.3.Menoc.lib.3.præſum.1. n.99.

RESOLVT. CCCCLIII.

Pater carcerans filium clericum in carceribus priuatis,
an incidat in canonem ſi quis ſuadente 17.q.4.

1 *Pater amat filium ſicut ſeipſum.*
2 *Pater poteſt requirere Iudicem, vt carcerari faciat filium & certa à ſe deſignata pœna eum afficiat, declara vt num.3.*
4 *Pater ſi verberat filium clericum,non incidit in excommunicationē, quia præſumitur verberaſſe correctionis cauſa.*
5 *Pater ſi excedit modum in caſtigando filium, punitur ſolum de exceſſu,non autem de omnibus percuſſionibus.*
6 *Pater carcerans filium clericum,non incidit in can.ſi quis ſuadēte 17.q.4.Nec poteſt accuſari de carcere priuato.*
7 *Pater ſi offert filium ſuum nocentem Iudici, non præſumitur offerre vt ſummo ſupplicio eum afficiat, ſed mitiori pœna plectendus eſt.*

IN facti contingentia cum iſte articulus eueniſſet,
negatiuè reſpondi, cum non minor ſit dilectio, &
1 charitas patris erga filium,quam erga ſeipſum factum
eſt, quemadmodum præſumptio eſt quod quis ſeipſum
te nolit, ita etiam nolit lædere filium, ſed ſi quid in
filium commiſſit id correctionis,emendationiſque gra-
tia admiſiſſe præſumitur, l.1. C.de emend. propinq. &
confert l. ſed & ſi §. vlt. ff. ad l. Aquil. & in ſpecie ad-
notauit Alcia. in tract.de præſumpt. reg. 1. præſumpt.
3. & idem affirmarunt Ang. Aret. in tract. malef. in
verb. admenauit num.2. & Aſcan. Clem. in tract. de
patria poteſt. cap.6. effect.1. num. 14. & de correctio-
ne,atque caſtigatione patris in filium, Menoc. ſcripſit
aliqua lib.3.de arb.iud. caſ.464. num.4. & propterea
2 inquit Alcia. quod pater iſte poteſt requirere Iudicem,
vt carcerari faciat filium ſuum, & eum certa à ſe deſi-
gnata pœna afficiat, ex l.ſi filius tuus C.de patria po-
teſt. quo loci adnotarunt Bal. & reliqui, idem ſcripſe-
runt Butr. & alij pene omnes in c. cum contingat de
for.comp.Alex.in l.2.in princ.num.24.ff.de vulg.& pu-
pill.ſubeſt.Lanfran.Balb.dec.209.& Aſcan. Clem. d. c.
3 6.effect.1.num.19, qui declarant non procedere quan-
do pater non eſſet perſona honeſta, & diſcreta; nam
tunc non debet Iudex ad iuſſum patris detinere filium,
4 vt etiam dicimus quod ſi pater verberibus afficit filiũ
clericum, non incidit in excommunicationem, cum
præſumatur id feciſſe vt eum corrigeret, non autem
vt Religionem læderet,ita Flori.in l. ſed & ſi §.ſi magi-
ſter. ff.ad l. Aquil.Areletan. in addi. ad Alciat. de præ-
ſumpt. reg.1. præſ.3. & Clem. in d. tract. de patria po-
5 teſt.cap.6. effect.1. nu. 16. facit etiam ſi pater excedit
modum in caſtigando filium,punitur ſolum de exceſſu,
non autem de omnibus percuſſionibus, ita Bal. in d. l.
ſed & ſi § ſi magiſter ff.ad l.Aqui.Marſ.in prac.crim.§.
quoniam n.90. verſ.item circa,Arel.vbi ſupra,& Clem.
in loc.cit.& aliqua ſcripſit Menoc.in lib.2. de arb. iud.
caſ.364.n.12. ex quibus omnibus rectè habetur, quod
6 pater carcerans filiũ nõ incidat in canonem,vt in ſimi-
li tenuerunt Bar.in l.ex facto in fi.ff.de hær.inſti. Bal.in
l.pen.C.de obſeq.libe.præſt.Burr.in c.cum cõtingat de
for.comp.Fely.in c.licet hæli n.1. de ſimon. qui omnes
voluerunt quod ſi pater relegat filium in aliquo loco,
vel carceri includat,accuſari nõ poteſt de carcere pri-
uato,cum id feciſſe præſumatur animo corrigendi ipſũ
filium, nam pater ob pietatẽ paternã præſumitur reti-
nere filiũ ſub cuſtodia potius quam in carcere,l.3. §. ſi
enim quis ff.de lib.ho. exhib.niſi vt ait ibi Vulp.eudẽs
dolus malus adſit,& tradit Alc.in d.tract.præſum.præ-
ſump.

Digitized by Google

ſump. 11. quo loci explicat d. l. 3. ſi eum qui vt ibi legendum ſit, genuinam pietatem, non autem geminam, & idem Alcia. lib. 10. parerg. iur. caſ. 20. & hanc eſſe præſumptionem iuris, ſcripſit Io. And. ad Spec. in tit. de præſump. §. ſpecies n. 6. in gl. in prædictis, & ideo ſi pa-
7 ter offert filium ſuum nocentem Iudici non præſumitur offerre vt eum ſupplicio afficiat, l. milites §. vlt. ff. de re milit. quo ſane reſponſo adducti ſcripſerunt plures, quod ſi filius commiſit delictum pro quo puniendus eſſet pœna mortis naturalis, & præſentetur à patre Iudici, mitius puniendus erit, vt latè per Menoch. in lib. 2. de arb. iud. caſ. 347.

RESOLVT. CCCCLIV.

Praxis probandi valorem beneficij, quæ nam ſit?

1 *Gratia eſt nulla, non expreſſo vero beneficij valore, amplia vt num. 2.*
3 *Beneficij valor probatur multis modis. & n. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. Et eo probato quomodo procedat nu. 16. 17. 18. 16. 20. 21.*
11 *Gratia annullatur per decretum irritum appoſitum in regula de valore beneficij.*
12 *Beneficij valoris expreſſio non eſt neceſſaria in regreſſu. Quomodo procedat num. 13. 14.*
15 *Beneficij valor in gratia in forma pauperum antea minimè exprimebatur, hodie verò debet exprimi.*

1 Regulariter gratia eſt nulla non expreſſo vero beneficij valore, & gratia exprimentis falſum eſt ſubreptitia, Rot. in antiq. in dec. 336. incip. nota ſecundum opinionem, Capel. Thol. in dec. 435. Verall. in dec. 27. n. 2. lib. 1. niſi ſit in modico non expreſſus verus va-
2 lor, vt dicit Menoch. in conſ. 316. vol. 4. quod procedit nedum in beneficijs impetrandis, verũ etiam impetratis, Rot. in nouis in dec. 292. incip. licet impetrãs, Marc. in dec. 1180. vol. 1. adeo quod Papa non cenſetur manum apponere ſuper beneficio, in quo non exprimitur verus valor, niſi ad effectum, vt reſignatio ſubſequatur Blanch. in dec. nouiſſim. Rom. 419. n. 2. vol. 1. vnde opponens de exceſſiuo valore, quia tractatur de probatione fraudis, debet illum valoris exceſſum probare, Verall. in dec. 208. lib. 2. & vbi valor non eſſet exprimendus, ſi malè exprimitur, gratia erit nulla, Creſc. in dec. 8. de reſcript. & adeo valor eſt exprimendus, vt procedat etiam in gratia in forma pauperum, idem Creſc. in dec. 9. eod. tit.
3 Probatur autem beneficij valor varijs modis. Primò, per publicam vocem, & famam, Blanchet. in deciſ. nouiſſ. Rom. 293. n. 1. & in dec. 302. n. 1. vol. 1. ante ipſum Card. Pute. in dec. 29. lib. 1. quæ excuſat à vero valore probando, Verall. in dec. 49. n. 2. lib. 3.

Amplia etiam per teſtes de auditu à Canonicis probari poſſe valorem, Card. Put. in d. dec. 29. lib. 1. Peregr. Fabius in dec. nouiſſ. Rom. 184. n. 1. lib. 2. vol. 3.

Declara valorem beneficij probari oportere, non vt antiquitus, ſed vt eſt tempore prouiſionis, & impetrationis, vt poſt Oldra. in conſ. 58. voluit Verall. in dec. 330. n. 1. lib. 3. Viui. in dec. 70. n. 8.

Declara etiam valoris probationem fieri oportere deductis oneribus perpetuis impoſitis ſuper fructibus beneficij, quia ſi fieret probatio abſque oneribus eſſet inſufficiens, Verall in dec. 328. lib. 3. Mohed. in dec. 148. Card. Creſcen. in dec. 2. tit. de probat. Caſſad. in dec. 19. tit. de præben. Lancell. in dec. nouiſſ. Rom. 189. n. 2. vol. 1. ante eos Rot. in antiq. in dec. 702. incip. Dic quod ſi Papa, idem Lancell. in dec. 380. in fi. p. 1. vol. 1.

Declara tertiò, in valore beneficij non computari quotidianas, & diarias diſtributiones, & ſimilia, ex Pet. de Ancha. in clem. vnica n. 42. de conceſſ. præb. Cantuc. in dec. nouiſſ. Rom. 5. n. 7. vol. 2. ante eos Rot. in antiq. in dec. 407. incip. nota non ſufficit, & in dec. 766. incip. quæritur an quotidianæ, eadem Rot. in nouis in deciſ. 134. incip. quando impetratur, Verall. in dec. 65. n. 4. lib. 1. & poſt Petr. Rebuf. in concord. tit. de collat. §. 1. in verb. diſtributionum, idem Verall. in dec. 29. n. 4. & 5. li. 3. Marc. Ant. Marſil. Archid. Saler. de Eccleſiaſticorum reddituum orig. c. 26. n. 7. par. 3. Copus de fructib. lib. 4. tit. 3. c. Marc. in dec. 1180. in fi. vol. 1.

4 Secundò, valor beneficij ſecundum conſuetudinem Rotæ Romanæ probatur ex prædeceſſorum expreſſione, per arrendamenta, & per publicam vocem, & famam, Peregr. Fabius in dec. nouiſſ. Rom. 184. n. 1. lib. 2. vol. 3. Thol. in dec. nouiſſ. Rom. 606. n. 1. l. 3. vol. 3. vbi dicit per arrendamenta ſola non probari verum valorem, ſed arrendamenta excuſant malam expreſſionem, Verall. dec. 49. n. 2. lib. 3.

5 Tertiò, fructuum beneficij valor per impetrantem eſt probandus, Rot. in nouis in dec. 233. incip. auditor cui.

6 Quartò, valor beneficij ſi eſt affirmatiuè expreſſus, debet plenè probari, nec ſufficit ſemiplena probatio, Blanchet. in dec. nouiſſ. Rom. 381. n. 12. vol. 1.

7 Quintò, valor beneficij non probatur per taxam, Lancellot. in dec. nouiſſ. Rom. 189. n. 6. p. 1. vol. 1.

8 Sextò, valor beneficij ante vnionem factam cum alio probandus eſt ex curſu decem annorum, Lancell. in dec. nouiſſ. Rom. 189. n. 4. p. 1. vol. 1.

9 Septimò, valor beneficij debet ex impetrantis parte probari, Thol. in dec. Rom. 819. lib. 3. vol. 3. Marc. in dec. 1180. n. 11. vol. 1.

10 Octauò, non ſufficienter probatus in prima inſtantia, poterit in ſecunda inſtantia probari, Verall. in dec. 332. lib. 3.

11 Et obiter notanda ſunt infraſcripta in eadem materia. Primò, quod decretum irritum appoſitum in regula de valore annellat gratiam, Caſſador. in dec. 22. nu. 15. tit. de reg. Cancell. Verall. in dec. 84. n. 4. lib. 4.

12 Secundò, valoris expreſſio neceſſaria non eſt in regreſſu, Caſſad. in dec. 18. de reg. Cancell. ſequitur Verall. in pec. 91. num. 3. lib. 3.

13 Tertiò, concluſionem procedere, quando in regreſſu nulla fieret valoris expreſſio, idem Verall. in d. dec. 91. num. 4. lib. 3.

14 Quartò, ſi in impetratione prima non erat expreſſus valor niſi duc. 24. cum poteſtate augendi, vel minuendi vſque ad verum valorem, poſtea ſecundo expediuit literas ad quinquaginta cum inſerta forma prima, ſine dubio ſecunda gratia ſuſtinetur, vt concluſerũt in Rot. vt per Creſcen. in dec. 7. tit. de reſcrip. ſed dicit ipſum fuiſſe in contraria opinione, & cum eo Dom. Camill. de Ballionibus.

15 Quintò, valor in gratia in forma pauperũ antea minimè exprimebatur, hodie verò debet exprimi, Creſc. in dec. 9. tit. de reſcrip. Fab. Accorombonus in dec. 32. li. 1.

16 Sextò, regula de exprimendo valore, habet locum etiam in prouiſionibus, quæ fiunt per legatos, & extra Curiam, vt refert fuiſſe per Rot. deciſum, Gomez in regula de valore q. 2. vbi latè, & eiuſdem deciſionis meminit Creſcen. in dec. 10. tit. de reſcrip.

17 Septimò, valor ſemel expreſſus non eſt amplius exprimendus, Verall. in dec. 333. lib. 3.

18 Octauò, per malam expreſſionem valoris in reſignatione reſeruatio non inducitur, Blanchet. in dec. nouiſſ. Rom. 419. num. 1. vol. 1.

19 Nonò, valor fructuum attendi non debet in Curia, ſed monetę quanti valẽt redditus beneficij tranſlati in Curia, Graſſ. in deciſ. nouiſſ. Rom. 335. n. 3. lib. 1. vol. 1.

20 Decimò, confeſſio Nuncij de valore beneficij adminiculatur, cum his probatio ſemiplena ſufficiat, Bellamer. in dec. 275. quem ſequitur Cantuccius in dec. nouiſſ. Rom. 46. n. 5. p. 2. vol. 2.

21 Vndecimo, non ſolum beneficij impetrandi, ſed alio-

aliorum impetratorum debet per impetrantem certus valor exprimi, ſecundum communem valorem, Rot. in nouis in dec.295. incip.licet impetrans, Marc. in deciſ.1180.ſub.num.10.vol.1.

RESOLVT. CCCCLV.

Condemnatus ad mortem, an poſſit ea die qua ſuſcepit Sacramentum Euchariſtiæ ſuſpendi?

1 *Sacramentum Euchariſtiæ non eſt denegandum damnatis ad mortem, ſi verè pœniteant.*
2 *Sacramentum Extremæ Vnctionis denegatur condemnatis ad mortem.*
3 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*
4 *Sacramentum Euchariſtiæ eſt tanta potentiæ quod adimit poteſtatem Diabolo contra eum, qui eum recipit, & multa alia bona efficit. ibid.*

1 DAmnatis ad ſuſpenſionem in patibulo pro eorum ſceleribus ſi verè pœniteāt Euchariſtiæ Sacramētum minimè eſt denegandum, clem.1. de pœnit. & remiſſ.& c.quæſitum 13.q.2.c.ſi quis de corpore 26.q.6. tanti enim miſterij effectus eſt prouocare hominem ad bonum,& eripi à malo, ex eo quod dicit Chriſtus: Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem in me manet, & ego in eo; Concil.Trid.ſeſſio. 7. canon. 7.& 8.& cap. Matheſila.de celebrat. miſſar. ita & anima noſtra trāſit in Chriſtum, & in ipſum mutatur, Diu.
2 Auguſtin.lib.7.confeſſion. licet eis denegetur extrema Vnctio,Fely.in c.ad abolendam n. 3. de hæret. Archid. in oleo 95.diſt.Gemin.in c.ſuper eo de hæret. in ſextò, vnde cum quidam fuiſſet condemnatus ad pœnam vltimi ſupplicij, & fuiſſet ei datum Euchariſtiæ Sacramentum, in dubium venit, num eadem die potuiſſet ſuſpendi, & quamuis prima facie videbatur mihi dicendum affirmatiuè, ad euitandas Diaboli tentationes, quæ in eo tempore ſunt vrgentes, vt per Boſſ.in tit. de ſenten.num.21.Secundò, quia talis reperitur in tam maximo præcinctu per dilationem forſitā vagaretur, & ideo ad relinquendam tutiorem viam pro anima vti ſemper fieri debet, cap.auxilium de obſeru.ieiu. Fely. in cap. fi. de præſcrip. Innoc. in c. ad audientiam de homic.

His tamen non obſtantibus; contrarium cenſui, &
3 ſic quod eadem die ſuſpendi minime poſſit, ſed debet gaudere ſaltem die, vt ad ſupplicium poſt receptionem Sacramenti non trahatur, vt probat in proprijs terminis Hoſtienſ. in ſua Summa in tit. de immunit. Eccleſiæ §. in quantum num. 51. Addentes ad Abb. in cap. ſanè de celebr. miſſ. Franc. Marc. in dec. 10. vol. 2. & nouiſſimè ſequitur Mart. in ſuo tract. de iuriſd. p. 2. c. 47.num.9. Non obſtant in hac opinione ſuperius allegata, vt quia ſcilicet per inſidias Diaboli vagaretur, & quod cum ſimus in dubijs tutior via ſit eligenda,
4 nam reſpondeo quod Euchariſtiæ Sacramentum tantæ eſt potentiæ, quod nullam poteſtatem facit habere Diabolo contra eum, qui illud dignè recipit, hoc enim Sacramento tribuitur robur ad tolerandas omnes aduerſitates, & inſidias, vt inquit Damaſcen. lib.4. de fide Orthodox. cap.14. & patet Ioann. in ſextò, vbi dicitur quod præſeruat à morte peccati, roborat vires ad pugnam, & reparat deperditum, hoc igitur Sacramentum efficit in anima omnes effectus qui fiunt in corpore à cibo ſpirituali, præſeruat à morte, vel peccati vel gehennæ, vnde Ioan.6. dicitur: Hic eſt panis, qui de cælo deſcendit, ſi quis manducauerit non moriatur, & infra: Panis quem ego dabo, caro mea eſt pro mundi vita: aduerte tamen, quod contrarium tenet Emanuel Xà verb-Euchariſtia.

RESOLVT. CCCCLVI.

Ætas alicuius per quem veniat probanda?

1 *Ætas debet probari per fundantem ſe in ea, ſiue ea ſit maior, ſiue minor.*
2 *Quilibet tenetur probare fundamentum ſuæ intentionis.*
3 *In inſtrumento iurans, & fundans ſe in maiori ætate, ex eo ſatis probatur eum eſſe maiorem, & creditur ita eſſe, nec ipſe contrarium dicens audiretur.*
4 *Allegans pupillum deceſſiſſe in pupillari ætate, ipſe non tenetur hoc probare.*
5 *Ætas, idonea præſumitur.*

1 ÆEtas debet probari per fundantem ſe in ea, ſiue maior ſit, ſiue minor, ſecundum gl. in c. presb.78. diſt.& Abb.in c.in præſentia de probat. poſt alios relatos ibi per eum,& in c.1.de reg.Bal. per illum tex. in l. ſi minorem, vbi latius inſiſtit Saly.C.de in integr.reſtit. Bar.in l 1.circa fi.ff.de exception.Corn.conſ.98. vol.1. 1.Alex.conſ.147.n.9.vol.7.& Natt.conſil.249. reuoluto diligenter proceſſu cauſæ n.1.vol.2. & iſtam ſcribit eſſe communem Fely. Dec.n.166.& Modern.in d. c. in
2 præſentia, quia quilibet tenetur probare quod eſt fundamentum ſuæ intentionis, vt per Parpal. in l. ſi quis maior in 1.notab. C. de tranſact. Corſett. in ſing. in verb. qualitates, Fely. in c. examinata de iudi. Iaſ. & Dec. in l.qui ſe patris col.1 .C.de collat.& Fel. in d.c.in præſentia in gl.in verb.ſecundæ, iſtaque communis ita probata interpretatur primum non procedere quando
3 in inſtrumento iurans, vel fundans ſe in maiori ætate, etiam dixiſſet, & iuraſſet ſe maiorem, quia tunc in eo inſtrumēto ſatis probatur eum fuiſſe maiorem, & creditur ita eſſe nec ipſe contrarium dicens audiretur, vt eſt tex.in l.pen.C.ſi minor ſe maiorem dixerit circ.fi.& Rot.concl.& Anch.conſ.126. Socc.conſ. 66.col. 8.vol. 1.Cagnol.in d.l.ſi quis maior n.42. Limitatur ſecundo
4 iſta communis in ſubſtituto pupillariter, nam qui allegat pupillum deceſſiſſe in pupillari ætate ipſe non tenetur hoc probare, ſed eius intentio videtur fundata, & admitti debet, niſi per aduerſarium de maiori ætate probetur, ſecundum Bal.conſ.451.in 4.p.per tex.in l.ex facto ff. ad Treb. vbi ſubſtitutus Titius decedenti ſine liberis, mortuo Titio fundata eſt intentio ſubſtituti, niſi probetur quod Titius ipſe haberet liberos, & hoc in fauorem ſubſtituti introductum fuit.de quo per Bar.& Ang.ibi,& tradit Alex. conſ.29. viſo themate vol. 5. & iſtam limitationem ſequitur etiam Dec.in d.c. in præſentia n.170.& Maran.in repet.l. is poteſt n. 599. ff. de acquir. hæred. in contrariam vero partem inclinauit Bal.conſ.16.vol.5.Bar.conſ.incip.B.fecit teſtamentum in fi.Socc.in l.qui duos §.cum in bello,& in d.l.ex facto §.pen.vbi etiam Rip.hoc idem tenet.Limitatur poſtremò iſta communis quando quis fundatur in ætate, ita quod ætas principaliter allegetur, ſecus autem quando actus allegatur qui ad ſui validitatem acceſſoriè ætatem
5 includit, quoniam ætas idonea præſumitur, vt concludit Abb.in c.cum virum regul. Bal.conſ.264.factum tale eſt col.fi.vol.1.& adeo iſta præſumptio procedit, quod non tollitur, niſi per aduerſarium concludenter probatur contrarium, d.c.in præſentia vbi Abb.& Dec. n.167. hoc pleniſſimè declarant.

RESOLVT. CCCCLVII.

Diſpenſatio, quas interpretationes recipiat?

1 *Diſpenſatio ſtrictè interpretanda, ſed non vt à proprietate ſermonis ſit recedendum.*
2 *Diſpenſatio latè interpretatur, cum motu Principis conceditur.*
3 *Diſpenſatio latè interpretatur, cum habet expreſſam rationem. Item quando eſt gratioſa. Item quando eſt in corpore iuris clauſa. Item & alijs modis, prout in huc Reſolutionis.*

RE-

1 DIſpenſationem ſtrictiſſimè interpretandam eſſe certum eſt, c.2. de fil. presby. lib.6. Innoc. n.18. in c. dudum de elect. Io. And. But. Panor. & Innoc. in c. de multa de præb. idem Io. And. Pan. Fel. & Dec. n.86. in c. at ſi clerici §. de adulterijs de iud. idem Fel. latiſſimè in c. poſtulaſti num.9. & ſeq. de reſcrip. Dec. in c. quia in tantum num.6. de præb. & in c. clerici num. 4. de elect. in l. qui iuriſdictioni num.8. ff. de iuriſd. omn. iud. & in l. & militibus num.12. C. de teſt. milit. Gem. in c. mos n.6. 12. & in c. lector num.4. diſt.34. Marc. Socc. in c. mandator num.8. ne Præl. vic. ſuas, Bar. num.2. Bal. num.12. & & Iaſ. num.37. in hac l. idem Bart. in l. cum propter de leg. præſt. Bal. in l. mulieri de cond. & demonſt. & idem Iaſ. in l. ſi ita ſcriptum num.8. de lib. & poſthum. & in l. reconuenti num.178. de leg.3.

Non tamen eo vſque ſtrictè huiuſmodi diſpenſatio interpretanda eſt, vt à proprietate ſermonis recedendum ſit, ita Cald. conſ.1. de conſang. affin. Dec. in l. in omnibus num.13. de reg. iur. & in l. fœminæ num.59. eo. tit. & in c. ſane num.12. de priuil.

2 Item, & ſecundò latè interpretatur, cum motu proprio Principis conceditur, Io. And. Panor. & Dec. n.14. in c. cum in cunctis §. cum vero de elect. Rurſus & ter-
3 tiò, latè interpretatur cum diſpẽſatio habet expreſſam rationem, Dec. n.88. & ſeq. d. c. at ſi clerici §. de adulterijs de iud. Periſſ. Min. 3. in Conſt. in aliquibus 3. not. nu. 62. Sic etiam & quartò, latè interpretatur diſpenſatio quæ gratioſa eſt, Dec. in d. §. de adulterijs n. 91. 95. & 97. Min. ad. d. 3. not. n.61. Pariter etiã & quinto, latè hæc diſpenſatio interpretatur quando eſt in corpore iuris clauſa, Panor. in d. §. de adulterijs, Fel. in c. poſtulaſti n. 9. & plurib. ſeq. de reſcr. Sextò, non interpretatur ſtrictè vt non veniant expreſſa etiam tacita; Item acceſſoria, & quæ ex præcedentibus, & ſubſequentibus colliguntur, Pariſ. conſ.7. n.23. lib.2. Septimò, quando qualitas perſonæ ſuaderet latam interpretationem. Et denique octauo, quando aliter conſtaret de mente concedentis.

RESOLVT. CCCCLVIII.

Clerico compatrono cum alijs laicis in præſentando, quod nam tempus debet attendi, ſcilicet quadrimeſtre quod competit laicis, vel ſemeſtre competens clericis?

1 *Laici patroni alicuius beneficij, vel Eccleſiæ, tenẽtur ad illud præſentare infra terminum quatuor menſium alias ipſo termino elapſo ius præſentãdi ſpectat ad Epiſcopũ.*
2 *Tempus non currit ignoranti in omni materia quantumcumque leui.*
3 *Si clericus ſit compatronus cum laico in beneficio iuris patronatus, in præſentando eſt habenda ratio temporis ſex menſium; & redditur ratio ibid. & per totam Reſolutionem.*

1 LAici patroni alicuius beneficij, vel Eccleſiæ tenentur ad illud beneficium præſentare infra terminũ quatuor menſium, alias ipſo termino elapſo ius præſentandi ſpectat ad Epiſcopum, c. cum propter de iur. pat. c. vnico §. fi. vbi gl. in verb. quadrimeſtre eod. tit. lib.6. gl. in c. cum vos de off. Ordi. infra quod tempus ſi non præſentauerint, ſed in negligentia fuerint conſtituti, non aliæ notitiæ, ſed à tempore vltimi diei quadrimeſtris, poterit infra ſemeſtre Epiſcopus prouidere, & illud conferre, Rot. in nouis in dec.263. Biſigne. in dec.7. de præben. Bellam. in dec.107. & in dec.212. Cantuc. in dec. Rom.109. n.1. & 2. Veral. in dec. 248. p.3. licet hoc
2 contrarium ſit verum, nam in omni materia quantumcumque leui, tempus non currit ignorãti, l.2. C. qui admitt. Bal. conſ.199. n.3. & ſeq. vol.1. Affl. in dec.128. Dec. in conſ.479. n.5. vol.2. Medic. in dec.8. Alex. conſ. 13. vol.1. & in proprijs terminis iuxta hanc opinionem decidit Rot. in antiq: in dec.3. de iure pat. & in dec.7. de præb. in antiquioribus, Caputaq. in dec.248. p.2. Put. in dec.6. de præb. Seraph. in dec.360. p.1. latè Garz. de benef. c.2. de temp. intra quod debet de benef. prou. t.2. & nouiſſimè dixi Ego ipſe in mea prax. dec. 172. vol. 1. quoties verò Eccleſia, vel clerici ſunt patroni, tunc iſti ſemeſtre tempus habent ad præſentandum Rectorẽ in Eccleſia, vel iure pat. c. vnico de iure pat. in 6. c. quoniam, c. ſi vero, c. eam te, & c. ſi propter extr. de iur. pat. Biſign. in dec.5. de iure patr. Duaren. de Sacris Eccleſ. Miniſt. lib.5. cap.4. Greg. in ſyntagm. iur. lib.17. cap.4. num.11.

Vnde inſurgit dubitationis articulus ſi clericus ſit
3 compatronus cum quibuſdam laicis in beneficio iuris patronatus, ſi in præſentando eſſet habenda ratio temporis conceſſi laicis, vel clericis, & Eccleſiæ, & reſpondeo quod eſſet inſpiciendum tempus ſex menſium conceſſum clerico, laici enim conſequuntur hoc priuilegium ex perſona clerici, vt poſſint præſentare infra ſex menſes, vt habetur per gl. fi. in c. vnico §. de iur. pat. in 6. vbi etiam notant Archid. Anch. & Abb. cum pluribus alijs congeſtis per Lambert. de iur. patr. lib.1. p.2. q.6. Dec. in tr. crim. p.1. lib.4. c.9. n.4. & multa conceduntur ratione connexitatis, quæ alias minimè concederentur, l. etiam §.1. de minorib. l. ſi alieni nummi ff. de ſolut. & hinc euenit quod ſententia lata à pluribus Iudicibus, quorum alter erat inhabilis, & minus competens valet, Abb. Fel. But. & Innoc. in c. cum ſemper de off. Deleg. Vant. de nullitat. defect. iurid. ord. n.183. Maſtrill. in dec. 27. vt etiam dicimus de proceſſu facto per Iudicem recuſatum, cum Iudice non recuſato, Achill. de Graſſ. in dec.2. de except. & pariter de pluribus reis diuerſi fori, quia coguntur apud eumdem Iudicem litigare, Capy. in dec.122. qui in dec. 173. dicit quod in cauſis connexis indiuiduis clericus ſimul cum laico coram laico conuenitur, vt vult etiam Affl. in dec.113. vbi reſtitutio in integrum quæ datur minori, extenditur etiam ad maiores litis conſortes, & ideo Rot. Floren. decidendo dixit, quod ratione connexitatis, quando plura bona ſeparata ſimul venduntur, quod poterit vicinus, qui in vna re tantum cohæret, omnia bona ſua retrahere, vt teſtatur Magonius in dec.29. Inſuper pro confirmatione adducitur, quia clerici dicuntur maiores laicis, & maius dignum, trahit ad ſe minus dignum, vt vult. gl. in c. ſedes in verb. maiores de reſcr. imò clerici ſunt Principibus ſæcularibus, & etiam Regibus Superiores, & eorum dignitas quacumque dignitate ſæculari præfulget, c. quis dubitet 69. diſt. c. ſolitæ de maior. & obed. c. ſi Imperator 96. diſt. & hinc euenit quod Iudex Eccleſiaſticus poteſt ſupplere negligentiam Iudicis ſæcularis, & non è contra, imò poteſt compellere Iudices laicos, vt in eorum adminiſtrationibus, & eorum officijs iuſtitiam, prout decet, adminiſtrent.

RESOLVT. CCCCLIX.

Licentia Epiſcopi in depoſitione clerici in foro ſæculari adhibenda, an probetur per aſſertionem Actuarij?

1 *Clerici maiorum, vel minorum ordinum, non poſſunt eſſe teſtes in iudicio ſæculari ſine licentia Iudicis Eccleſiaſtici, aut præſtito iuramento coram eo.*
2 *Ampliatur etiam in Regularibus.*
3 *Limitatur non procedere quotieſcumque reperirentur examinati ſine licentia, quoniam tunc eorum depoſitiones valerent.*
4 *Limitatur etiam in clericis, & religioſis, qui ſunt Prælati, vel Superiores.*
5 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*

1 CErtiſſimi iuris eſt, clericos maiorum, vel minorum ordinum, non poſſe eſſe teſtes in iudicio ſæculari

niſi prius à Iudice Eccleſiaſtico obtẽta ſit licentia deponendi, & ſe examinandi, vt voluerunt Innocent. in cap. delictorum de teſtib. Goffred. in Summa eod. tit. in princ. Guid. Pap. in dec. 65. & in dec. 615. & 517. quod ampliatur procedere ne dum in clericis ſæcularibus,
2 verum etiam Regularibus, & Religioſis, qui etiam ſine licentia ſuorum Superiorum deponere non poſſunt coram Iudice ſæculari, ſecundum Specul. vbi ſupra, Bald. in l. quoniam liberi in princ. C. de teſtib. Sylueſt. in ſua Summa in verb. teſtis n. 1. & Felyn. poſt Abb. in c. cum nuntius, eod. titul. & Curt. in tract. de teſtib. concluſ. 49.
3 Quod tamen limitatur Primò, non procedere quotieſcumque reperirentur examinati ſine licentia, quoniam tunc eorum depoſitiones valerent, vt plenè concludit Abb. in dicto cap. cum nuntius, & Felyn. poſt eum n. 3. Angel. in authent. de teſtibus §. ſi libertus Quod tamen ſublimitatur nõ procedere quoad Clericos Religioſos contra opinionem Abb. in dicto capitulo cum nuncius, vt latè ibidem ſcribit Felyn. & Angel. conſ. 234. in iſtis enim ſecundum eos ſi licentia ſit omiſſa, depoſitio non valeret, vt etiam ſcribit Ioan. de Amic. conſ. 77. n. 17. ſed vt dicit Sylueſt. in dicta Sũma opinio Abb. per eius rationes, & dicta eſt verior, cum profectò ita requitatur licentia in clericis ſæcularibus, ſicut in religioſis, & tamen omnes concludunt, in ſæcularibus examinatis ſine licentia valere eorum dicta, quod bene not. & adde quod idem firmat Crot. in tractat. de teſtib. part. 4. numer. 85. quæſt. 22. fateor tamen, quod ad fugiendum iſtas diſcuſſiones, & dubietates, melius eſt ſemper habere licentiam Superiorum, vt dicit pulchrè Areti. in eod conſ. ita quod de tali licentia appareat ex actis, alias non ſufficeret aſſertio Notarij dicentis, Frater talis examinatus cum licentia ſui Superioris, vt ſcribit Ioann. de Amic. dicto conſ. 77. n. 18. & Curt. dicto tract.
4 concl. 49. in fin. verſ. oportet ergo. Limitatur ſecundò, non procedere in clerico, vel alio Religioſo qui eſſet Prælatus, vel Superior in loco, quia tunc vltra quod non eſſet opus petere licentiam, quia ſibi ipſi videtur impartiri, ſi in illo loco non eſſet alius qui poſſet ſibi eam dare, vt firmat Aret. dicto conſil. n. 18. in fi. quod ita ſeruatur quotidie. Sed redeundo ad caſum à quo digreſſi ſumus, dico quod ſi Clericus, vel Monachus reperitur examinatus, & in principio ſui examinis dictum ſit per Actuarium, talis Frater &c. teſtis citatus iuratus, & de licentia ſui Superioris examinatus, quod per hæc verba licentia præſumatur, Ioann. de Amic. in proprijs terminis conſ. 77. num. 18. dicit quod non, per ea quæ ſcribit Innoc. in cap. cum in iure de offic. Deleg. & ideo cum talis licentia ſit facti, & facta non præſumantur niſi probentur, l. 1. & l. cum res C. de probatio.
5 & l. aſſeueratio §. fin. C. de non numer. pecun. niſi appareat de ea ex actis non creditur adfuiſſe, & proinde aliter recepti, non valebunt per prædicta, & ea quæ Ioan. de Amic. concludit in præallegato conſilio.

RESOLVT. CCCCLX.

An credatur Ordinario circa cauſam in permutatione?

1 *Permutatio in dubio non præſumitur facta ex iuſta cauſa, nec creditur Ordinario dicenti ſe facere illam iuſta cauſa niſi probetur.*
2 *Contrarium tamen tenet Bellamera, ſed declaratur eius opinio.*
3 *Aſſertioni Iudicis non ſtatur ſuper cauſa, ſine qua actum facere non poteſt.*

1 NOn præſumitur in dubio permutatio facta ex iuſta cauſa, nec creditur Ordinario dicenti ſe facere illam iuſta de cauſa, niſi probetur, ſi non eſt facta cum cauſæ cognitione, ad tradita de diſpẽſatione inferiotis, per Abb. in c. diuerſis fallacijs de cler. coniuga. n. 3. Rebuff. in prax. tit. de diſpenſ. ſuper defectu natalium n. 9. & in repet. c. extirpandæ §. qui verò de præben. circa quintam concluſionem, Abb. de pluralitate beneſ. Mandoſ. de ſignat. grat. tit. de diſpenſ. verſ. aduertendum tamen eſt, Naua. in Man. præl. 9. n. 15. alias 13. & c. 25. n. 74. & conſ. 1. n. 5. qui fil. ſint legitim. Vgol. de irregul. c. 44. §. 2. n. 5. & c. 62. §. 1. n. 9. vbi bene Syluest. verb. diſpenſatio n. 4. Ludouic. Lop. inſtructor. conſcien. 1. tom. cap. 4. & Emanuel Rodriquez in Summ. 1. tom. c. 235. num. 1. & quæſt. regul. 1. tom. q. 22. art. 4. ad tradita per Sarnien. lib. 1. Select. c. 8. num. 19.

2 Quamuis contrarium teneat Bellamer. 6. par. q. 2. n. 12. dicens, quod in dubio permutatio facta ab Epiſcopo præſumitur bene facta, & ex iuſta cauſa, ex cap. in præſentia de renunc. & quamuis contrarium etiam in propoſito videatur velle Anchar. conſ. 279. cuius ſententia procederet, quãdo Ordinarius in ipſa permutatione enunciaret, ſe adhibuiſſe cauſæ cognitionẽ: tunc enim pro eo præſumeretur.

Et pro prædicta doctrina facit; quod cum regula ſit, permutationes beneficiorum de iure fieri non poſſe, c. minoribus de præbend. & d. capit. quæſitum, qui dicit fuiſſe factam, ex cauſa vtilitatis, ſeu neceſſitatis Eccleſiæ, quo caſu limitatur dicta regula, & dicitur diſpenſatio, debet probare cauſam limitationis, & ſpecialiter ex traditis per Pinell. in l. 1. C. de bon. mater. 3. par. n. 23.

3 Facit etiam doctrina text. in cap. quæ in Eccleſiarũ num. 130. de conſtit. & in c. cum ſit Romana de appel. quod aſſertioni Iudicis non ſtatur ſuper cauſa, ſine qua actum facere non poteſt, Crau. de antiq. temp. 2. par. §. 1. num. 13. & 21. Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſump. 9. n. 27. & in ſimili de penſione tradit Coraſ. 1. c. 4. n. 14.

RESOLVT. CCCCLXI.

Electio ſepulturæ facta in teſtamento nondum ſtipulato, an valeat?

1 *Ex teſtamento non completo nihil debetur.*
2 *Priuilegium debet oſtendi in re de qua agitur.*
3 *In teſtamento ad pias cauſas, ſaltem duo teſtes ſunt de forma teſtamenti, & n. 4.*
5 *Libertas ſeruorum pia cauſa cenſetur.*
6 *Vltima voluntas teſtatoris manu ſua ſcripta ſine teſtibus, & Notario, ad pias cauſas valet.*
7 *Declaratur tex. in c. relatum el. 2. de teſtamen.*

IN facto mihi propoſito de quodam teſtamento, in quo inter cætera reperiebatur fuiſſe factã electionem ſepulturæ, nondum tamen ſtipulatum erat, dubitandi ratio pro inualiditate dictæ electionis oriri vide-
1 batur ex tex. in l. ex eo ff. de teſta. vbi ex teſtamento non completo nihil debetur, concordat text. in l. fideicommiſſa §. fi. ff. de l. 3. quorum ſententia probatur infraſer. modis.

Primò, quia in cauſa pia non reperitur iure expreſſum, vt ſine teſtibus ſaltem duobus ſeruetur, quia pri-
2 uilegium debet oſtendi in re de qua agitur, alias licet cauſa, vel perſona ſit in multis alijs caſibus priuilegiata, manet adhuc ſub regula, l. in fraudem §. fi. ff. de milit. teſta. cum multis per Tiraquell. de præſcript. pag. 109. Duen. reg. 133. Menoch. conſ. 190. n. 11. lib. 2. & n. 12. & 15. Dec. lib. 1. ex n. 6. ff. de reg. iur.

Secundò, quia ſicut numerus teſtium eſt de forma generaliter in teſtamentis, Couar. c. cum eſſes n. 8. cõm. de teſtam. communis ſecundum Tell. in l. 2. Tauri, num. 32. poſt omnes in l. ſi vnus, vbi tex. C. de teſtam. ita in
3 teſtamento ad pias cauſas ſaltem duo teſtes ſunt de forma teſtamenti per c. relatum 2. de teſtam. Quo circa

fine

ſine illis non poteſt aliàs eſſe valida diſpoſitio, quo-
niam dempta forma, ſeu ſolemnitate inducta à lege,
non poteſt aliquis actus eſſe validus, iuxta iura vulga-
ria, & quod vulgò dicitur forma dat eſſe rei, l. Iulia-
nus §. ſed & ſi quis ff. ad exhibend.
Tertio, text. eſt expreſſus in d. cap. relatum 2. de
4 teſtament. in qua decretali ponitur in ſpecie forma te-
ſtamenti ad pias cauſas, vt ad minus interueniant duo
teſtes, & hæc eſt communis, vt per Menchac. de ſuc-
ceſſ. creat. lib. 3. §. 21. num. 1. igitur cum iure ciuili
forma teſtamenti ad pias cauſas nō ſit apertè tradita,
ſtandum eſt iuri Canonico, iux. tex. & ibi Innoc. in
cap. 1. de nou. oper. nunc. & in ſpecie quod text. in
cap. relatum in foro ciuili ſeruandus ſit, tenet gl. ibid.
& Couar. num. 2. Bart. in l. 1. C. de ſacroſ. eccleſ. Iaſ.
num. 21. atque ita licet ratione piæ cauſæ remittantur
à iure ſolemnia teſtamentorum, non tamen cenſetur
remiſſa ſolemnitas probationis per duos teſtes, vt d.
cap. relatum, & d. l. 1. ſecundum intellectum Bar. Al-
ciat. & Andr. Beſſet. ibi num. 4. & repet. & dicit Tiraq.
in tract. de priuileg. piæ cauſæ poſt præfationem, in
exordio relatis varijs opinionibus omnes conuenire
in relictis ad pias cauſas vbique ſufficere duos teſtes,
per text. in d. cap. relatum; vnde cum in hac ſpecie
nulli ſint teſtes, ſed ſolum à defuncto ſcripta, & ſub-
ſcripta ſchedula, planum eſt non valere.
5 Quartò ſuffragatur quod libertas ſeruorum pia cau-
ſa cenſetur, l. vnic. ad fi. C. de comm. ſeru. manu. Bar. l.
proximè ff. de ijs qui in teſt. dele. Euerard. in cent. loco
23. declarat pulchrè Dec. l. captatorias col. fi. C. de teſt.
milit. ſed in cauſa libertatis eſt tex. expreſſus in auth.
de teſt. imperfect. §. nos igitur collat. 8. quod debet eſſe
propria ſcripta manu, & dictata à teſtatore coram
teſtibus.
Cæterum contrariam ſententiam de iure veriorem
exiſtimo, quam tenuerunt Corneus in auth. quod ſine
C. de teſtam. per tex. ibi, Iaſo. conſ. 61. vol. 1. num. 6.
& conſ. 115. lib. 4. Dec. conſ. 488. num. 17. Alex. in l.
hac conſultiſſima §. ex imperfecto num. 3. C. de teſtam.
& in conſ. 4. col. 3. lib. 7. Imol. & Aret. qui dicunt eſſe
6 communem in l. ſi is qui col. 2. ff. de teſtamen. tenue-
runt vltimam voluntatem ſcriptam manu teſtatoris
ad pia, ſi, ſcriptam eſſe ſua manu dubium non ſit vale-
re quamuis non ſit coram Notario, aliquibus teſtibus
nuncupata, prout dixit Bar. quando certa eſſet ſcri-
pta manu propria inter libros in l. fideicommiſſa §. 1.
ff. de l. 3. & in d. l. ſi is qui teſtament. & ſequitur Tiraq.
de pia cauſa priuil. 4. vbi tenet quod ſufficit ſola ſub-
ſcriptio per auth. ſi modo, & l. fi. C. de famil. erciſ. per
quam ſuppletur auth. quod ſine C. de teſtam. ſecun-
dum Iaſ. ibi col. 1.
7 Vnde retenta hac opinione, quod carta ſcripta
manu teſtatoris, vel ſaltem ſubſcripta, valet ad pias
cauſas, etiam nullis adhibitis teſtibus cum declaratio-
nibus ſupra adductis: ſed neceſſe eſt reſpondere ad
tex. in cap. relatum de teſtam. vbi in cauſis pijs requi-
runtur ad minus duo teſtes ad probationem, quia tex.
ille procedit quando teſtamentum fuerit factum per
teſtes, non verò excludit aliam formam teſtandi ad
pia, deductam ex alia forma teſtandi inter liberos in
dicta authentica quod ſine, & ex l. final. & authenti-
ca ſi modo C. famil. erciſcund. Nec eſt credendum
quod ius canonicum adeo arctauerit teſtamenti fa-
ctionem ad pia: difficilius autem eſt reſpondere ad tex.
in auth. de teſtam. imperfect. §. nos igitur verſ. tamen
collat. 8. vbi diſponitur quod licet ſcriptura teſtamenti
inter liberos à patre ſcripta per totas literas non per
ſigna, & declarato numero filiorum, & vnciarum, &
tempore teſtamenti faciat fidem, & ſeruanda ſit, licet
ſine teſtibus; attamen ſi in eodem teſtamento pater
intermiſceat alia legata, vel fideicommiſſa extraneis
perſonis, vel etiam libertatem, coram teſtibus hoc per-
agendum erit, & tamen conſtat libertatem eſſe cau-
ſam piam, l. 1. C. de commun. ſeru. manum. Ergo in
cauſis pijs nō ſufficit forma teſtandi, de qua in d. auth.
quod ſine.
Fateor enim vix poſſe ad illum textum reſponderi,
niſi dicatur loqui de libertate non relicta pro anima
(quo caſu pia cauſa eſt) ſed ob aliam cauſam remu-
neratoriam, vel ob affectionem, quia tunc eſt pia,
argum. eorum quæ latiſſimè circa alimenta, dotem,
& alia quæ vocamus pia relicta, congerit Tiraq. in
præfat. tract. de priuil. piæ cauſæ; hæc enim non habe-
re priuilegia piæ cauſæ, ſi non egentibus relinquatur;
& ſic non pro ſubleuanda anima.

RESOLVT. CCCCLXII.

Ius patronatus vni quæſitum, an alteri concedi poſſit?

1 *Ius vni quæſitum, non poteſt auferri, & alteri tribui.*
2 *Papa ſi beneficium vacans prius dederit vni, & demum alteri, præfertur primus.*
3 *Cardinales ſunt Principes, & qui eos offendit dicitur committere crimen læſæ Maieſtatis.*
4 *In ſpiritualibus ille præfertur, qui habet priorem titulum, & num. 5.*
5 *Promittens non reuocare donationem etiam vitio ingratitudinis, non poteſt amplius ſe pœnitere.*

COnceſſerat quidam ius patronatus quibuſdam
perſonis de familia &c. & cum poſtea alteri con-
ceſſiſſet; fuit dubitatum, an dicta conceſſio eſſet vali-
da in præiudicium illorum dictæ familiæ, & dixi non
1 valere, ex eo, quod cum ius dictis perſonis de dicta
familia ſit quæſitum, nullo modo potuit per eundem
conſtituentem, & donantem auferri, & alteri tribui,
iuxta l. certi condictio §. ſi nummos ff. ſi cert. pet. vbi ſi
numero tibi decem ſoluendos Titio, huic Titio quæ-
ritur actio, Bar. & alij in l. qui Romæ §. Flauius ff. de
verb. obl. Alex. in conſ. 304. viſo in fi. vol. 7. & Gabr. in
conſ. 58. num. 10. vol. 1. & vulg. l. id quod noſtrum eſt
ff. de reg. iur. cum ſimil.
Et idcirco ius quæſitum dictis familiaribus, & mu-
lieribus, ſine eorum auctoritate, ſcientia, & facto ab
eis auferri non potuit, l. fin. ff. de pact. Maximè quia
non potuit donator, qui prius donauerat ambobus
familijs iterum donare tantum vni familiæ, & reuo-
care donationem factam alteri familiæ, mutando vo-
luntatem in damnum donatarij, cum prima donatio
fuiſſet perfecta, l. Ariſto in prin. ff. de donat. l. perfe-
cta C. de donat. ſub mod. Quando enim res non eſt in-
tegra, puta iam alteri ius quæſitum eſſet, reuocatio
non eſſet permiſſa, l. ſi partem §. fin. in fin. ff. quem-
admod. ſeruit. amittit. Zaſ. in d. §. Flauius num. 9. quo
caſu cum eſſet ſine dubio, vt dictum eſt, ius quæſitum
dictis familijs accedente inueſtitura, & conceſſione
facta per Principem, etiam ſine traditione iſto caſu
eſſet in eis dominium tranſlatum, Bald. poſt Andr. de
Iſer. in cap. 1. quid ſit inueſt. Matth. de Affl. in deciſ.
Neap. 299. num. 14. 20. & pluribus ſeq. Ioan. Andr. in
cap. cum olim de verb. ſignif. Rom. in conſ. 298. nu. 2.
2 vbi in ſpecie dicit, quod Papa ſi beneficium vacans
prius dederit vni, & demum alteri, præfertur primus,
Marſil. in ſingul. 82. volo tibi hoc, idem voluit Iaſ. in
3 l. ciuitas nu. 6. ff. ſi cert. pet. & Cardinales ſunt Princi-
pes, hinc crimen læſæ Maieſtatis committere dicitur,
qui Cardinalem offendit, cap. fœlicis de pæn. in ſextò,
notatur in clem 1. de pæn. Martin. Laud. de Card. §. 7.
num. 40. & plenè per Ant. Corſet. in tract. de præſtant.
Cardin. per tot. Et cum ſimus in ſpiritualibus ille
præfertur qui habet priorem titulum, non autem qui
habuit priorem poſſeſſionem, vt limitando l. quoties
C. de rei vend. dicit Ioan. Andr. in cap. continebatur

5 extra de his quæ fiunt à Prælat. in Nouell. dicens, quod quando ſunt hæ ordinationes factæ ab Eccleſia, vel eccleſiaſtica perſona, præfertur qui priorem habet titulum, argum. cap. cum inter il terzo, extra de elect. & cap. cum autem de iur. patron. & voluit Ludou. Rom. in d. conſ. 298. num. 3. & eſt ratio, quia perſona eccleſiaſtica non poteſt variare, vt dicit gloſ. in d. cap. cum autem; quamquam Rom. in d. conſ. 298. alias reddat rationes; tamen ſupradictam gloſſam probat Ioan. Paul. Lancellot. inſtit. canon. lib. 1. tit. de inſtit. & iur. patron. §. ſicut tamen, & quod in ſpiritalibus ſemper præferatur titulus prior Balb. in d. l. quoties oppoſ. 4. Salyc. oppoſ. 5. & Paul. de Caſtr. Iacob. Philipp. Portius in tract. concluſ. lib. 2. reg. 40. limit. 6. & & tanto minus reuocatio facta per ſupradictos non tenet, ex quo donauerat prius dicta iura dictis familijs, quam donationem promiſit perpetuo habere ratam, & non reuocaturum cum iuramento, Gulielm. de Bened. in repet. cap. Raynutius in §. ſi abſque liberis, in materia ſubſtitutionis fideicommiſſariæ num. 23. extra de teſtament. vbi inquit, quod etiam ſi primus donatarius eſt abſens, & pro eo ſtipuletur Notarius, & in ea donator iuret, nunquam eſt locus reuocationi, authoritate gloſ. in l. ſi pecuniam §. 1. ff. de condit. cauſ. dot. & ita ait fuiſſe deciſum in Senat. Burdegal. ſequitur plures allegando Boer. in deciſ. Burdegal. 353. per tot. par. 2.

6 Et prætenſa reuocatio donationis ex cauſa ingratitudinis, quod vnus de dicta familia inſtituerit accuſationem de falſo contra alium de altera familia ſimiliter non obſtat, ex quo promiſit cum iuramento, illam non reuocare ingratitudinis vitio, & quoties reuocaret intelligeretur ſemper de nouo facta, quo caſu (quãquam nonnulli tenuerint renunciationem ingratitudinum non tenere, vt quæ daret materiam delinquendi in ſuum donantem, etiam ſi iuramentum interueniret, vt voluit alios allegans Ioan. Franc. Rip. in l. fin. num. 180. quæſt. 54. C. de reuocand. donat.) dicendum tamen eſt contrarium communiter teneri per Doctores, quod imò poſſit fieri futurarum ingratitudinum renunciatio cum iuramento, vt voluit Io. de Imol. in conſ. 35. col. 6. Ant. Rub. in conſ. 94. viſo, & alij quos refert Andr. Tiraq. in repet. l. ſi vnquam in præfat. nu. 140. C. de reuoc. don.

RESOLVT. CCCCLXIII.

Permutatio beneficiorum, an ob læſionem reſcindi poſſit?

1 *Permutatio beneficiorum ob enormem læſionem poteſt reuocari.*
2 *Permutatio ſine fraude fieri debet, & deceptis in permutatione iura ſubueniunt.*
3 *Spiritualia à temporalibus poſſunt ſeparari.*
4 *Venditio quamuis facta ſit cum auctoritate Iudicis nihilominus reſcindi poteſt, ſi læſio vltra dimidiam iuſti pretij probatur.*
5 *Licet propter decretum Iudicis ceſſet præſumptio fraudis, tamen ſi dolus re ipſa probetur, præſumptio cedit veritati.*
6 *Minor ſi vendit cum decreto Iudicis, & authoritate tutoris, nihilominus poteſt petere reſtitutionem in integrum aduerſus læſionem.*
7 *Permutatio beneficiorum non poteſt fieri ab ijs, qui ad ea ſunt ordinati, ſed ab Epiſcopo.*
8 *Nemo præſumitur velle ſuam conditionem facere deteriorem.*
9 *Permutatio ſpiritualium debet fieri ad fauorem, & vtilitatem Eccleſiæ, & num. 11.*
10 *Contractus ſpiritualium, & temporalium non debet commiſceri.*

1 Conſultus reſpondi poſſe reſcindi ſi læſio ſit enormis, veluti ſi excedat dimidiam iuſtæ æſtimationis, per cap. cum dilecti de empt. & vend. & l. 2. C. de reſcind. vend. quæ ſecundum magis com. Doct. ſententiam etiam in contractu permutationis locum habet, nam re ipſa dolus incidit, l. ſi quis cum aliter de
2 verb. oblig. & quidem permutatio ſine fraude fieri debet, cap. 1. de rerum permutatione, lib. 6. & deceptis in permutatione iura ſubueniunt, cap. cum vniuerſorum eodem tit. vnde etiam in permutatione beneficiorum æqualitas exigitur, & inæqualia ad æqualitatem reducuntur, cap. 1. & cap. ad quæſt. eod. tit. & ita ſenſit Ioan. Andr. in d. cap. cum dilecti col. 2. verſ. item quæritur de empt. & vend. & Abb. in cap. cum cauſa num. 8. eod. tit.

Neque videtur refragari quod beneficia ſint ſpiritualia, & nulla eorum ſit æſtimatio: quia ſpiritualia
3 à temporalibus poſſunt ſeparari, d. cap. cum ad quæſtiones, & temporalia ſine dubio recipiunt æſtimationem, vt reſpondet Anto. Burgos in d. cap. cum cauſam num. 9. & ſequitur Ari. Pinel. in l. 2. p. 1. cap. 3. nu. 16. de reſcin. vend.

Neque etiam obſtat, quod auctoritas Superioris quæ in permutatione beneficiorum debet adhiberi, c. quæſitum de rer. permut. excludat præſumptionem doli, Bar. in l. 1. C. de præd. curial. lib. 10. quia, quam-
4 uis venditio facta ſit cum auctoritate Iudicis, nihilominus reſcindi poteſt, ſi læſio vltra dimidiam iuſti pretij probetur, Rom. in l. ſi quis cum aliter num. 8. & 36. de verb. oblig. per d. cap. cum dilecti de empt. & vend. & Abb. in d. cap. cum cauſa num. 6. de empt. & vend. quam opinionem veriorem etiam putat Alex.
5 in l. pretia rerum nu. 9. ff. ad leg. Falc. Nam licet propter decretum Iudicis ceſſet præſumptio fraudis, tamen ſi dolus re ipſa probetur, iux. l. ſi quis cum aliter de verb. oblig. præſumptio cedit veritati, cap. propoſuiſti de prob. & in l. nuptura in fin. ff. de iure dot. & per lucem probationis præſumptio excluditur, l.
6 optimam C. de contrah. & com. ſtipul. Vnde etiam ſi minor vendiderit cum decreto Iudicis, & authoritate tutoris, nihilominus poteſt petere reſtitutionem in integrum aduerſus læſionem, l. magis puto §. pen. de reb. cor. & l. ſi quidem de præd. mino. Alex. in d. l. pretia rerum num. 9. & ſecundum iſtam ſententiam in proprijs terminis, quod permutatio beneficiorum ob læſionem vltra dimidiam reſcindi poſſit, conſuluit Cald. in conſ. 4. de rerum permut. quam etiam ſequitur Ant. Burgos in d. cap. cum cauſa num. 9. & Ari. Pinel. in d. l. 2. car. 1. cap. 3. num. 16. de reſcind. vend.

Sed quamuis hæc opinio probabilis videatur, diuerſa tamen quæ magis communiter recepta eſt, iure de-
7 fendi poteſt: Primum quia beneficiorum permutatio non poteſt fieri ab ijs, qui ad ea ſunt ordinati, ſed ab Epiſcopo, nam licet tractatus permutationis fieri poſſint; concluſio tamen omnino prohibetur quia pendet ex poteſtate, & arbitrio Superioris, & ab eo robur accepit permutatio, cap. quæſitum, & ibi Abb. in fin. de rerum permut. Secundo quia inæqualitas beneficiorum ſiue ſit ratione redditnum, ſiue ratione onerum incumbentium, non vitiat permutationem, &
8 quamuis aliqua ſit fraudis ſuſpicio; quia nemo præſumitur velle ſuam conditionem facere deteriorem, cap. ſuper hoc de renunc. tamen hæc præſumptio non ſufficit ad infringendam permutationem, vt in his terminis copioſè conſuluit Dec. in conſ. 210. n. 6. 7. & 8. & Prob. ad Mon. in c. 2. n. 21. verſ. his tamen fundamentis, & infra de renunc. & Panthaleon. Crem. in d. l. 2. n. 128. verſ. vigeſimo nono fallit, & fuſius Cagno. n. 57. C. de reſcin. vend.

Neque huic ſententiæ obſtat quod beneficiorum etiam permutatio ſine fraude fieri debeat, & quod deceptis iura ſubueniunt, iuribus ſuperius citatis, quia

hoc

hoc admittitur quando quis recuſat reſignare beneficium ex cauſa permutationis quemadmodum promiſit, vt loquitur d.c.cum vniuerſorum de rerum permut. at in propoſito permutatio eſt perfecta, & inæqualitas quæ obijcitur ad eam reſcindendam non ſufficit, vt eſt comm.opin.quam Dec.profitetur in d. conſ.210. num. 6.& 8.

Neque etiã refragatur quod æqualitas ſit ſeruanda etiam in permutatione beneficiorum, d.c.1.& c.ad queſtiones de rerum permut.quia id locum habet, quando agitur de permutatione contrahenda, diuerſum tamen eſt ſi permutatio ſit perfecta, quia tunc reſcindi non de-
9 bet etiam ſi vltra dimidiam læſio contigerit, quia permutatio ſpiritualium principaliter debet fieri ad fauorem, & vtilitatem Eccleſiarum, Ancha. in Clem. 1. col.2.verſ.2. quæro de rerum permut.& Abb. in d.cap. quæſitum n.6. cum alijs adductis per Dec. in d. conſ. 210.n.8.& ideo commodum pecuniarium nõ inſpicitur, ſed ſalus animarum, Rota dec.140. alias 2. de rerum permut.incip.item not.quod non vitiatur in antiq.quã refert Felin. in c.quia veriſimile num.3.de præſumpt. & cum hoc ſit ſpeciale in permutatione beneficiorum, debet intelligi, vt habeat locum etiam ſi læſio ſit enormis, alioquin non eſſe ius ſingulare, ſed commune cum venditione, quæ propter læſionem vltra dimidiam reſcinditur, d.c.cum dilecti de emp.& vend.& d.l.2.C. de reſcind.vend.& ita intelligit Dec.in d.conſ.210.num.8.

Neque etiam obſtat, quod licet nulla ſit beneficiorũ æſtimatio quoad ius ſpirituale, tamen, cauſa redditũum ab eo poſſit ſeparari, d.c. ad quæſtiones, vt Anton.Bur-
10 gos, & Pinel.reſpondent, quia hæc ſeparatio debet fieri ad effectum, vt contractus ſpiritualium, & temporalium nõ debeat commiſceri, ne alioquin poſſit dici permutatio ſpiritualium facta contemplatione temporalium, & permutatio temporalium intuitu ſpiritualium, & ſic crimen ſimoniæ cõmittatur, vt ibi declarant Doctores, maximè Imol.numer.3. ſed ſi nos dicimus permutationem beneficiorum quæ ſunt ſpiritualia poſſe reſcindi ob læſionẽ temporalium, certe ſequitur quod huiuſmodi permutatio intelligatur facta contemplatione bonorum temporalium, & propter commodum pecuniarium, quod eſſet abſurdum, & ideo hæc ſeparatio temporalium, quæ in eo text. ſit ad euitandam Simoniam, in caſu propoſito fieri non debet ad eam inducendam, & ad declarandam nullam permutationem quæ præſupponitur eſſe valida, & ex capite læſio-
11 nis ſit reſcindenda: vnde cum permutatio ſpiritualium principaliter fieri debeat propter neceſſitatem, & vtilitatem Eccleſiarum, cap. niſi eſſent de præb. & c. quæſitum, de rer.permut. non eſt curandum de læſione bonorum temporalium, quia inſpicitur quod principaliter agitur, l.ſi quis nec cauſam ff.ſi cert.pet.

RESOLVT. CCCCLXIV.

Declaratur concluſio illa, quod valet argumentum à matrimonio ſpirituali ad carnale.

1 *Matrimonium carnale, & ſpirituale æquiparantur, & valet argumentum de vno ad aliud.*
2 *Referuntur alia exempla ad ſupradictum argumentum.*

1 AEquiparãtur à iure hæc duo matrimonia, vt probatur in capitulo quoniam frequenter §.porro, vt lite non conteſt.c.inter corporalia, & c. ſi de tranſla. Epiſc. c. cum inter Canonicos de elect. c.ſicut alterius 7.q.1., & auth.niſi rogati, & ibi Cyn. Sali. & Doctores not.C.ad Trebell.cum ſimil. Et ipſo argumento à matrimonio ſpirituali ad carnale vtitur Io. And. in regula ſine culpa de reg. iur. lib.6. in Mercu. in 1. dubio, ad deciſionem illius pulchræ, & quotidianæ quæſtionis, an matrimonium carnale contrahi poſſit in extremis, c.ſicut tenor de regul.ergo, & carnale: Eo etiam vtitur Idem Io.And.in pulchra, & quotidiana quæſtione ad duos effectus in regula quæ contra ius fiunt de reg. iur.lib.6.in Mercur.& idem Io.Andr. in regula actus legitimi, in ardua q.de reg.iur.lib.6. in Mercu. & Doct.
2 ſæpe alibi, & vltra præmiſſa referam aliqua quotidiana exempla, & inter alia hæc argumentatio facit ad hoc, quod ſicut valet ingreſſus religionis, licet quis dolo fuerit inductus ad intrandum religionem, nec ſubuenitur dolum paſſo quoad ingreſſum licet hæredibus ingreſſi ſit conſultum quoad bona ſic deluſi, vt eſt text.ſingularis in c. conſtituit 20.q.2. & in c. cum dilectus cum ibi no.de his quæ vi metuſue cauſa fiunt, ita etiam tenet matrimonium carnale, licet quis doloſe ad contrahendum matrimonium carnale inducatur, ita dicit gl. ſing. in d. c.cum dilectus, & ibi hoc approbant Io. de Imo.Pan.DD.& vult Iaſ.in §. actionum in 7. col.inſtit. de actionibus, & Bal. in l.Archimedorem, C. vt in poſſeſſ.leg.& eſt de mente gl.in l.à diuo pio ff.de ritu nupt. Item induci poteſt hæc argumentatio ad aliud videlicet, quod ſicut minor 25.annis intrans religionem non poſſet poſt ingreſſum, & profeſſionem reſtitui in integrum aduerſus ingreſſum tamquam læſus, d.c. cum dilectus, cum ibi not. per Panor.& Bal. qui etiam dicit quod non ſufficit timere indignationem paternam, quia volebat filium exhæredare, niſi fieret Monachus, Clericus, vel Sacerdos, ita etiam puella inducta ad contrahendum matrimonium carnale, & læſa, non poteſt reſtitui in integrum etiam matrimonio non conſumato ad finem nubendi alteri: Ita ſing. dicit Bal. in rubr.extra de iud. & ratio eſt ſecundum eum, quia ſpiritualia ſic inhærent oſſibus quod euelli non poſſunt, habent enim diuinam virtutem potius quam humanam, ſecundum eum:. Poſſet, & ad multa alia induci hæc argumentatio, ſed prædicta pro iuuenibus ſufficiunt: Et procedit hæc argumentatio quoniam eadem eſt ratio in vtroque, nec contrarium reperitur expreſſe deciſum à iure, & quoniam materia eſt applicabilis; & aliquando diuerſa ſubeſt ratio, vel quoniam contrariũ reperitur expreſſe deciſum à iure in eo quod venit inferendum, vel materia non eſt applicabilis, tunc non procedit hæc argumentatio, quia diuerſitas rationis diuerſitatem iuris inducit, l. cum pater §. dulciſſimis ff. de leg.& l.adigere, quamuis, cum ibi not. ff.de iure pat. & expreſſum facit ſilere tacitum, l.fin.C.de pact.conuent. & alia ratio reformat pactum, l.interpoſitas C. de transact. in incertis enim non incertus locus eſt coniecturis l. cum ita ff. de verb. oblig. cum ergo multæ ſint differentiæ inter matrimonium carnale, & ſpirituale, vt dixi ſupra loco proximo, patet in multis non procedere hanc argumentationem, vbi autem contrarium non reperitur expreſſe diſpoſitum, nec apparet diuerſa ratio, & materia eſt applicabilis, ad hanc æquiparationem recurrere debemus, & procedit hæc argumentatio, vt in ſimili notat Sal. in l.fin.C. de inoffi. teſtam. quod nota.

RESOLVT. CCCCLXV.

Fraus in beneficiorum permutatione, ex quibus præſumatur.

1 *Dolus ex perſpicuis indicijs probari debet.*
3 *Permutans beneficium pingue cum tenui, ſi graui morbo erat correptus, fraudis conſilium euidenter probatur. Ampliatur vt num.4.5.*
3 *Permutatio facta cum conſanguineo non valet, quia coniunctio ſanguinis arguit ſuſpitionem fraudis.*
6 *Permutans beneficium pingue cum tenui, ſi permanſit in poſſeſſione, permutatio præſumitur fraudulenta.*
7 *Permutatio beneficij pinguis cum tenui poteſt fieri ab eo, qui ſenio confectus eſt, & habet vberiores redditus, ſi*

verò

*verò expedit Eccleſiæ, & hoc arbitrio Epiſcopi relin-
quitur.*

QVamuis beneficium pingue cum tenui permuta-
ri poſſit, & ex ſola inæqualitate fraudis conſi-
1 lium non probetur ad infringendam permutationem
beneficiorum, quia dolus ex perſpicuis inditijs proba-
ri debet, l. dolum C. de dol. Fed. de Sen. in tract. de per-
mutatione beneficij in vlt. qu. & Io. Andr. poſt. Io. Mon.
in cap. 1. de rerum permut. & Anch. in conſ. 388. n. 3. &
latè Dec. in conſ. 210. n. 5. & 6. tamen ſi aliæ acceſſerint
coniecturæ fraudis conſilium manifeſte probatur, cap.
2. de renunt. lib. 6. & d. c. 1. cum gl. in verb. ſine fraude
de rerum permut. eod. lib.

Proinde quæritur, ſi permutatio facta ſit ab ægroto,
2 an fraudulenta dici poſſit: Et quidem ſi is permutauit
pingue beneficiũ cum tenui, qui graui morbo erat cor-
reptus, fraudis conſilium euidenter probatur. d. c. 2. de
renunt. lib. 6. in illis verbis, dummodo de præmiſſa frau-
de appareat, ſaltem per aliquas probabiles coniectu-
ras, vt quia dicto renunciationis tempore, is qui præ-
bendam vel dignitatem pinguiorem habebat, infirmi-
tate graui detinebatur, quæ decretalis ſumpta eſt ex
vtero l. filiæ ff. ſol. mat. vt dicit Bal. ibidem, & Imol. per-
pendit quod d. decretalis loquitur quando quis graui
infirmitate detinebatur, & Thom. Faſt. dec. 6. dubio 22.
dicit in Sacro Auditorio, ab omnibus ita fuiſſe conclu-
ſum, quod Oldrad. etiam tradit in conſ. 324. n. 6. & Bel-
lam. concl. 344. & Rot. dec. 2. de præſumpt. in antiq. &
dec. 2. de rerum permut. in antiq. & Ancha. in conſ. 379.
poſt. prin. & Fely. in c. quia veriſimile n. 6. de præſump.
Staph. de lit. grat. pag. mihi 114. & ſeq. n. 20. & infra in
paruis, Sarn. in reg. de infirm.. quæſt. 19. n. 2. Pariſ. in cõſ.
130. num. 4. lib. 4. & Rebuff. in praxi benefi. de permu-
tatione num. 42. & ſeq.

3 Quod multo magis recipiendum eſt ſi permutatio
facta ſit cum conſanguineo, quia coniunctio ſanguinis
auget fraudis ſuſpicionẽ, l. data C. de donat. & l. ſi quis
poſthac de bon. proſcript. Bart. in l. poſt contractam n.
3. ff. de donat. & in proprijs terminis Pariſ. in d. conſil.
130. n. 8. & Rebuff. in praxi benef. de permutatione n.
45. & Sarn. in d. reg. de infirmis q. 19. n. 2.

4 Quod autẽ diximus de permutatione facta ab egro-
to qui graui morbo affectus ſit, vt fraudulenta præſu-
matur, intelligitur etiam ſi ſit facta ab eo qui habebat
animum ingrediendi monaſterium, & profitendi reli-
gionem, & poſtea fuerit profeſſus, quia beneficium pin-
gue quod permutauit proximè erat vacaturum, cap.
beneficium de regular. lib. 6. & hæc præſumptio colligi-
tur ex d. cap. 2. de renunt. lib. 6. ibi, vel aliquid aliud im-
minebat propter quod illius præbenda ſeu dignitas va-
care in proximo probabiliter credebatur, & gloſ. in
verbo, vel alias, ponit etiam hoc exemplum de eo qui
religionem vult profiteri quod ex euentu declaratur,
vt ſcribit Pariſ. in d. conſ. 130. num. 4. lib. 4.

5 Simili quoque modo ſi quis ſenio confectus permu-
tauerit beneficium pingue cum tenui, fraudis conſi-
lium præſumitur, d. cap. 2. in fin. de renunt. lib. 6. Card.
in cap. quæſitum n. 11. de rerum permut. qui hoc dicit
magis veriſimile eſſe ſi is qui beneficium tenue ſuſce-
pit illud dimiſerit, & vxorem duxerit, & hæc quidem ex
varijs etiam coniecturis bonus Iudex poterit arbitra-
ri, vt idem Card. ſubiunxit.

6 Accedit etiam, quod ſi is qui ex cauſa permutatio-
nis pingue beneficium reſignauit in poſſeſſione per-
manſit, permutatio præſumitur fraudulenta; arg. l. ſicut
§. ſuperuacuum ff. ſi quis modis pign. vel hypoth. ſol.
Bart. in l. poſt contractam n. 3. ff. de donat. & hanc co-
niecturam in proprijs terminis adducit Pariſ. in dicto
conſ. 130. n. 6. lib. 4. & ſequitur Rebuff. in praxi benefic.
de permut. num. 46.

Illud vero adnotandum eſt, quod interdum Eccleſiæ
7 poteſt expedire, vt fiat permutatio ab eo qui vberiores
habet redditus, & ſenio confectus eſt cum eo qui tenue
beneficium obtinet, veluti ſi ſenio cõfectus ſit inutilis,
& beneficium quod poſſidet curam habet animarum,
quam ipſe exercere non poteſt, & alius habeat benefi-
cium exigui redditus qui ſit timoratæ conſcientiæ, &
magis idoneus, quique modicam habet curam anima-
rum, & illud beneficium pingue pro ſalute animarum
vtilius poſſit adminiſtrare, quamobrem in hoc caſu
Epiſcopus nulla præcedente conuentione in officio
poteſt Eccleſiæ, & ſaluti animarum proſpicere, vt
is qui vtilitati alterius Eccleſiæ poteſt ſubuenire, ad
eam transferatur, & ex fructibus ipſius alteri qui
muneri ſuo ſatisfacere non poteſt tantum tribuere,
quantum computatis fructibus illius beneficij quod ex
permutatione eſt conſequutus commodè poſſit ſuſten-
tari, & ita neceſſitati, & vtilitati vtriuſque Eccleſiæ, ac
perſonis ſubueniri poteſt, iux. cap. niſi eſſent de præ-
bend. & cap. quæſitum de rer. permut. Et cum de eui-
denti vtilitate Eccleſiæ manifeſtè appareat, auctoritas
Epiſcopi excludit omnem fraudis ſuſpitionem, vt in fa-
cto reſpondit Anch. in conſ. 279. num. 2.

RESOLVT. CCCCLXVI.

Ordines, an poſſint conferri ſine Miſſa?

1 *Miſſa non eſt de ſubſtantia ordinis, ſed hodiè ſeruatur con-
trarium.*
2 *Epiſcopus non debet ordinare, & alter celebrare.*
3 *Epiſcopus ſi ordinauerit, & alter celebrauerit, etiam quod
ſit infirmus, ordinatio non valet. Redditur ratio num. 4.*

IN hac quæſt. placuit reſpondere cum verbis Fuſci,
quæſt. 16. vbi tres conſiderat concluſiones, quarum
1 prima Miſſa an ſit de ſubſtantia ordinis, & dicunt quod
non, namque Apoſtoli ſolum per impoſitionem manuũ
dabant ſpiritum Sanctum, nec inter ſubſtantialia Ordi-
nis ponitur Miſſa, vt declarat S. Bonauentura in comp.
tor. Theolog. lib. 6. c. 36. ſed tamen ſalua determinatio-
ne, & veritate S. Rom. Eccleſiæ cui me totum ſubijcio,
hodie videtur eſſe quodammodo de ſubſtantialibus, ex
quo ſic eſt ordinatum ab Eccleſia, à qua recedere mor-
tale eſt; exemplum poteſt poni in temporibus ordinatis
ad Sacros Ordines, quæ non ſunt de ſubſtantia ordinis,
& tamen non poſſunt conferri extra illa tempora cap.
ſanè de tẽporibus ordinat. & cap. ordinationes 75. diſt.
ſic & ętas ordinandorum, & ſimil. & gloſ. fatetur aliter
facere, eſſe ordinationi Eccleſiæ contrauenire, quod
non eſt, maximè ſcienter, ſine ſcrupulo hæreſis, c. quod
ſicut §. ſuper eo de electio. licet hæc ratio non ſit valde
firma. Secunda eſt conſiderario in hac quæſt. quod non
2 debet Epiſcopus ordinare, & alter celebrare, ſed eſt de
neceſſitate quod ipſe celebret, hæc eſt antiqua conſue-
tudo Rom. Eccleſiæ quam omnes tenentur obſeruare,
vt gl. ibi per cap. vni. de Sacr. Vnct. & ideo Bernard. An-
tiqu. gloſ. in d. gl. fatetur ſe fuiſſe interrogatum, & re-
ſpondit non eſſe aliter faciendum, nec ſe vidiſſe, aut le-
giſſe vnquam factum fuiſſe contrarium, & eſt noua
add. Bernard. vt inquit Abb. eum ſequendo, & in hoc
nullus dubitat, Sum. Ang. in verb. ordo 7. verſ. 2. nec ego
aliquem legi argumentantem poſſe fieri. Tertia erit
3 conſideratio quid iuris ſi Epiſcopus ordinauit aliquos
ad Sacros Ordines, & alter celebrauit Miſſam, an ordi-
natio teneat, in anno 1568. de menſe Decembris Her-
cules Vombeſius Epiſcopus Rauellenſis ordinatus
Epiſcopus ante Concil. Trid. quia illiteratus erat, facit
publicam ordinationem ordinando in diaconos, & ſub-
diaconos, & quia graui morbo erat detentus, cogitans
forſan ſummam habere poteſtatem ordinauit, & ab
alio presbytero fecit Miſſam celebrare, aſſerens ſe poſ-
ſe facere, in quo dixi ordinationem non tenere quia li-
cet

cet Hugo in dict. gloſ. videatur tenere ordinationem propter reuerentiam Sacramenti valere, & in cap. ordinationes 75. diſt. tamen procedit in minoribus ordinibus non in Sacris, qui ſi ſic conſerantur non tenent
4 aut ſaltem ſi ſint in ſuſpenſo, quia debet reiterari, quod legitimè non eſt actum, & hoc primum tenuerunt Ang. vbi ſupra, Syluester in verb. ordo num. 9. nam ſi omittitur aliquod de dubijs, totum reiteratur, & Miſſa eſt de dubijs, ergo, Sum. Armill. ibidem, nam miſterium eſt vnitum, & non diuidendum, Aſtenſ. in ſum. lib. 6. tit. 4. art. 1. Nicol. de Plou. in ſuo tract. Sacer. de Sacr. Ord. fol. 189. & licet ad collegium doct. fuiſſet miſſum pro maiori veritate habenda, quia res inaudita fuit, non eſt habita congrua reſolutio, & in illo facto grauiter errauit vnus poſtea qui ſe fecit promoueri ad Sacerdotium, nulla facta declaratione ſi collatio tenebat, vel erat in ſuſpenſo abſque aliqua ſuppletione, & ſi fuiſſet in obſeruantia tex. in c. fi. de ætat. & qualitat. Epiſcopus non dixiſſet ſe poſſe facere quia cum haberet duos alios Epiſcopos viciniores intra 500. paſſus debebat ad illorum Ordinarios mittere, nec vlla imminebat Eccleſiæ neceſſitas; inquit enim in hoc propoſito Sancta Synodus Trident. ſeſſ. 23. de reform. cap. 3. his verbis; Epiſcopi per ſemetipſos ordines conferant, quod ſi ægritudine fuerint impediti ſubditos ſuos non aliter quam probatos, & examinatos ad alium Epiſcopum ordinandos mittant, & quod grauius eſt, tunc Epiſcopus nec examinauit eos iuxta aliud decretum ipſius Sacr. Conc. hæc omnia denuo ſubijcio deciſioni, & opinioni S. Rom. Eccleſiæ, & Sum. Pontifi. in quo caſu audeo dicere nouam optare extrauagan. &c.

RESOLVT. CCCCLXVII.

An in caſibus in quibus exigitur qualitas Doctoratus, ſufficiat licentiatio?

1 *Licentiatus in his, quæ ſibi fauorabilia ſunt, habetur pro Doctorato, & dicitur habere dignitatem, licet ſine adminiſtratione.*
2 *Licentiatus in vno loco, non poteſt alibi Doctorari.*
3 *Doctor debet ter examinari.*
4 *Doctor non eſt, neque dicitur, qui dumtaxat Licentiatus eſt.*
5 *Doctoratus dignitas eſt.*
6 *Licentiatus non habetur pro Doctore in his, in quibus requiritur pro forma quod ſit Doctor, referuntur authoritat. num. 6.*

POne præſertim in caſibus Concilij Tridentini, & alijs quampluribus in quibus exigitur quod quis ſit Doctor, & videbatur quod ſic, ex infraſcriptis.
1 Primo, quia licentiatus in his quæ ſibi fauorabilia ſunt habetur pro Doctorato, Bal. in l. 1. col. pen. verſic. quod ſi filius ff. ſol. Matr. & Niconit. in Rub. eod. tit. num. 198. & de communi teſtatur Alex. in l. mulier §. non eſt dubitandum num. 2. ff. ad Trebell. & Bologn. in repet. Auth. habita num. 129. C. ne fil. pro patr. ſed vtique in præcedentijs agitur de fauore eius vt manifeſtum eſt, ergo &c.

Secundò, quia Licentiatus dicitur habere dignitatem licet ſine adminiſtratione, Bald. in l. qui indignus ff. de Senat. vnde per Doctoratum ſola adminiſtratio acquiritur, & conſequenter attendi debet tempus Licentiaturæ, arg. l. 2. C. vt dign. ordin. ſeru. lib. 12.

Tertiò, quia quando finis habeat neceſſariam conſequentiam ad principium, attenditur principium, l. 2. §. ſcio ff. de min. ſed ita ſe habet Doctoratus ad Licen-
2 tiaturam; vnde fit quod Licentiatus in vno loco non poteſt alibi Doctorari, ſecundum Bald. in d. l. qui indignus, & alij paſſim, ergo &c.

Quarto, & vltimo, quia ita Doct. magis communiter tenere videntur Ang. Aret. in §. quædam num. 19. ad finem inſt. de action. Soc. Sen. in l. cum quid ff. ſi certper. num. 20. & ibi Dec. num. 18. & ibi Purpur. num. 60. Felyn. in cap. Clericis, & ibi Dec. plene num. 17. extra de iud. Idem Fely. in Rubr. de maior. & obed. Caſtan. in Cattal. glor. mundi part. 10. conſid. 34. in fi. Soc. Sen. in conſ. 70. vtrum primo Licentiatus lib. 4. vbi plene hoc firmat Hieron. Gigas in add. ad Dec. in d. c. Clerici ſub num. 12. Additio ad Bart. in l. 1. C. de dignit. lib. 12. num. 26 Curt. Iun. in l. filiæ licet in fine C. de inoff. teſt. Mod. Hiſpani in repet. Rubr. ff. de donat. inter vir. & vxor. §. 38. num. 11. Riminald. in tit. quib. alien. licet, vel non num. 99. & 100. qui dixit ita fuiſſe ſeruatum Ferrariæ, & deciſum per Collegium illud inter ſe & Io. Ronchegallum, & alios qui interim Doctorati fuerant, allegatque idem tenere Calder. in cap. capitulum S. Crucis de reſcript. & iſtam eſſe communem ſententiam dicit Dec. in d. cap. Clerici, & d. c. cum quid num. 18. in fi. Cagno. d. leg. cum quidam num. 58. verſic. ad oppoſitum ff. ſi cert. pet. & de magis communi Gabriell. lib. 6. concluſ. tit. de maior. & obed. concl. 1. num. 1.

His tamen non obſtantibus re diligentius ponderata, alias anno elapſo contrarium de iure verius puta-
3 ui, & etiam tenui: Primo quia Doctor debet examinari primo à Doctoribus præſentatibus, l. nemini C. de aud. diu. Iud. Secundo à Doctoribus in priuato examine: Tertio in publico, & per ſententiam ſeu decretum Epiſcopi ſeu Vicarij eius, vt docet Bar. l. vnica C. de athlet. & in l. magiſtros C. de profeſſ. lib. 10. & not. in Clem. 1. & 2. de mag. & notat Archid. in can. de quibuſdam 37. diſt. & Abb. in c. cum ſecundum Apoſtolum de præb. in 6. Licentiatus autem non eſt, niſi ſemel examinatus primo examine, ergo non poteſt dici Doctor eo tempore.

Secundo quia licet aliquod iſtorum examinum neceſſarium non eſſet, tamē illud acciderет in hoc primo examine præambulo, quod quidem neceſſarium non eſſe ad Doctoratū conſtat in primis ex eo quod remitti ſolet plerumque, & in ſpecie Peruſiæ, quod Peruſini ſcholares nō examinantur hoc primo examine; itē nec Vltramontani, vel Vltramarini; item nec Illuſtriſſimi Viri, item nec Conſiliarij Triūphantes, & hoc quia pro approbatis, & habilibus habentur, & approbatio iſta nil aliud tribuit, niſi quod pro Doctis, & habilibus ad Doctoratum habentur quando facto hoc primo examine licentiantur, & ideo non ſolum Peruſiæ, ſed vbiq; vſu eſt, vt notorie docti ſcholares non ſubijciātur huic primo examini, Fely. in c. Clerici circa finem 2. col. de iud. Petr. Leonard. de Doct. in 1. part. q. 6. Rebuff. in tr. de priu. ſcol. Priu. 86. Abb. in c. conſtitutis el. 2. nu. 4. de appel. & Dec. ibi n. 7. ſi igitur nihil aliud quam hanc præſumptionem habilitatis, & doctrinæ acquirunt Licentiati in partibus dictis, huiuſmodi præcedentiæ nullatenus ſibi præparaſſe dici poſſunt, quia ſcholaris etiā notoriè Doctiſſimus nō præferetur Doctori prius Doctorato, Abb. in c. Clerici in 2. col. verſ. hoc dictum gl. de iud. plene hoc deducit Bon. de Curtili in tract. de nobil. in 3. parte n. 29. Petr. Rebuff. in terminis declarando hoc de actibus in quib. pro forma requiritur vt quis ſit Doctor, dicens notoriam doctrinam non ſufficere, ergo nec Licentiatura quæ nihil amplius quam hanc habilitatis præſumptionem inducit, vt dixi, & ideo dicunt Doctores quod Licentiatus licet Doctus ſit in opinione hominum non tamen Doctor eſt neque in actu neque adhuc in opinione, Abb. in c. cum ſecundū n. 54. de præb. & ideo reprobari poteſt in examine vltimo ſecreto non minus quam qui Licentiatus non fuit, Alex. in d. l. mulier §. 1. ff. ad Trebell. Abb. d. n. 14. & in c. cum venerabilis n. 55. de except. Felyn. ibi col. fin. Petr. Leonard. de doct. parte 1. q. 11.

Tertio quia quod doctor non ſit neque dicatur is qui dumtaxat Licentiatus eſt, in ſpecie dicunt Bal. in l. pen. ff. de

Digitized by Google

4 ff. de mil. teſtam. idem Bald. in Auth. habita num. 21.
C. de reſcript. Alex. in add. ad Bart. in l.1.ff. de obſeq.
Iaſ.in l.filiæ licet n.8.& 9.C.de collat.& in l.2.num.3.C.
de inoff. teſt. cum concord. Bat. in l.1.n.25. C.de dign.
lib.12.Ang.in d.l.pen & in l.bene à Zenone num.7.C.de
quad. præſcript. plene Staphil.de lit.grat.& inſt. tit. de
vi,& off.clauſul.7.circa 3.num.25.& ſeq.Dec.in d.cap.
cam te num.21.Syluan.conſ.20.num.3.lib.1.Ang.Aret.
in § ſed, & ſi quis num.2. inſtit. quibus non eſt permiſſ.
fac. teſt. dicens in ſumma quod Licentiatus nunquam
venit appellatione Doctoris, & Guid.Pap. deciſ.390.
verſ.contrarium.

Quarto quia licet poſſit aliquo modo large dici Do-
ctor,conſiderato in potentia ſtatu illius, & non in actu,
dignitatem tamen Doctoratus non habet,Card. Clem.
2. in 2. quæſt. de magiſtr.Rip. in l.ex facto n.8.ff.de vul.
5 & pup. & quidem Doctores in dignitate conſtituti di-
cuntur, quia Doctoratus dignitas eſt, c.quanto de
mag.Bar.in l.1.C.de dignit.lib.12.Paul.de Caſtr.in pri-
ma conſt.C.num.7.8. & 9.Alber.de nouo C.compon.l.
hæc quando num.19. Abb. in capitulo ſuper eo de te-
ſtib.Rip.in leg.centurio num.15.ff. de vulg. Dec.conſil.
161.n.2. de communi Benincaſ.inſt.de action. in princ.
num 349.& ſeq.qui etiam de communi quod de Licen-
tiatis non reperitur dictum.

Secundo principaliter, quia dato, & non conceſſo
quod Licentiatus pro Doctore haberetur in cæteris,
6 non tamē habetur pro Doctore in ijs in quib.requiritur
pro forma quod ſit Doctor,videlicet in actibus Docto-
ralibus,Fulgo. in l. bene à Zenone num.7. C. de quadr.
præſcript.Petr.Rebuff.in tract. de priuileg. ſchol.priuil.
49. in fine huiuſmodi autem ſunt iſti actus præceden-
tiæ,quia ratione togæ,& inſignium Doctoralium datur
præcedentia Doctoribus inter alios, & inter ſe ipſos
ratione prioritatis tēporis, & qui prior eſt in poſſeſſio-
ne Doctoratus ille præcedit,d.l.1.C. de conſil. lib.12.
poſſeſſio autem Doctoratus non acquiritur niſi per
inſignium traditionem,Bal. in l. ſi aquam num.9.C. de
ſeruit.& aqua, & in tantum quod qui eſſet in poſſeſſio-
ne Doctoratus ſine receptione actuali inſignium,num-
quam fieret Doctor neque Doctoratum vnquam præ-
ſcriberet,Bal.in l.1.num.5.C.de emanc.lib. ergo Licen-
tiatura nullum ius tribuit etiam cum proceſſu longiſ-
ſimi temporis quoad dignitatem iſtam Doctoralem,
quæ per inſignium traditionem, & non per Doctrinam
etiam ſupremam acquiritur,quo fit vt Doctor inſigni-
tus gradu Doctorali ſit Doctor, licet indoctiſſimus ſit,
ſcholaris verò licet Doctiſſimus ſit in veritate, vel per
præſumptionem, & declarationem factam ab appro-
batoribus in Licentiatura Doctus quidem dici poſſit,
vel etiam Doctiſſimus, Doctor vero nequaquam dici
poteſt.

Tertio demum,ita ſemper tenui,& teneo quia ita te-
nuerūt firmiter plures maximæ authoritatis Doctores
ſcilicet Simon de Berſano Car.Mediolan.in proem.ſex-
7 ti antiquus Doctor, vt refert, & firmiter ſequitur Al-
ciat. in tract. præſump.reg.1.præſump.45. ſub n.2.& 3.
Iaſ. in lege cum quidam ff.ſi cert. pet. & idem Iaſ. in l.
filiæ licet num.9.C.de collat.& in conſil.191.exorta eſt
verſ. nec obſtat tex. in d.l.1.lib.2.Ruyn.conſ.19.in hac
controuerſia num.16.lib.1.Iac.Rebuff.in l.1.C.de con-
ſul.& Mandoſ.in add.ad Roman.conſ.333. & Alex.cōſ.
722.n.3. in hanc eandem ſententiam inclinat expreſſe
Rom.d.conſ 333.num.7.Felyn.in proem.decret.in ver-
bo Gregorius n.17. Grat. conſ.116. quæſtio ſatis trita
lib.2.& Cagnol.in d.l.cum quidam n.61.in fine, & pro-
fecto non ſolum, pœnè æquè communis apparet,ſed ſi-
ne dubio magis vſu recepta in partibus Italiæ, quic-
quid in Francia ſeruetur,vt Caſſ.dicebat.

RESOLVT. CCCCLXVIII.

Quomodo probari poteſt nobilitas?

1 *Familiæ identitas præſumitur.*
2 *Pluralitas in dubio non præſumitur.*
3 *In antiquis, quando adſunt plures coniecturæ ſeu præſum-
ptiones, poſſunt iungi ad inducendam perfectam proba-
tionem.*
4 *Quilibet tenetur probare fundamentum ſuæ intentionis.*
5 *Nobilitas poteſt probari per teſtes etiam de auditu.*
6 *Per publicam vocem, & famam in antiquis inducitur ple-
niſſima probatio.*
7 *Fama probat parentelam, & conſanguinitatem.*
8 *Litteris Papæ narrantis aliquem eſſe familiarem ſuum,
creditur ſi intentio ſua in ipſis fundatur.*
9 *Nobilitas probatur ex identitate inſignium.*

IN hac de qua agitur controuerſia inter Illuſtriſſimā
plateam Sedilis Capuani, & Dominos Antonium,
& Ioannem Baptiſtam eius nepotem N.ſumma rei eſt,
an eorum familia ſit eadem cum illa ex qua nobiliſſi-
mi equites eiuſdem familiæ, antiquis temporibus flo-
ruerunt;in quo articulo,vt facti ſeries vere demonſtra-
ta fuit,ſic iura, quæ ipſam tuentur clariſſima erunt, ac
per infraſcriptas concluſiones elucidabuntur.

Prima ſit concluſio, huius familiæ identitas probata
fuit ex eodem cognomine, & vtriuſq; lineæ nobilitate.

Secunda concluſio, probatur ex eiſdem inſignijs.

Tertia concluſio, probatur ex antiquiſſima poſſeſ-
ſione domus in pertinentijs plateæ Capuanæ.

Et quoad primum,idem cognomen in facto non cō-
trouertitur, & in iure ſequitur quod identitas familiæ
1 præſumitur vt in ſpecie tradit Ioan. Cæphal. conſil.90.
num.18.vol.1.Calc.conſ.8.n.2.& in conſil.9.col.1.Me-
noch.in tract.de præſumpt.lib.6.præſumpt.15.num.48.
verſ.porro hæc identitas, Aret.conſ.37.col.1.verſ.ma-
xime propter identitatem nominis, & domus, & conſ.
102.col.3

Et huic concluſioni accedit quod pluralitas nomi-
nis non præſumitur,Bal.conſ.6.vol.1. Crauet.poſt alios
2 optimè declarans conſ.564.n.4.5.& 6.vol.4.& genera-
liter pluralitas non præſumitur in dubio, vt poſt mul-
tos tradit Anna ſing. 609. quibus addo Nattam conſ.
238.vol.2.Peregrinum de fideicommiſſ.art.44.num.44.
& Petrum Antonium de Petra in tractatu de fideicom.
miſſ.q.12.num.629.

Nec obſtat conſilium Signoroli 81.n.5. qui videtur
contradicere,quia vt Menoch.ibidem tradit,debet in-
telligi quoad plenam probationem, etenim ex identi-
tate cognominis ſola, plenè non probatur identitas fa-
miliæ,quia quando adſunt aliæ coniecturæ ſeu præſum-
ptiones,tunc iungi poſſunt ad inducendam veram pro-
bationem,& maximè in antiquis,vt in caſu de quo ver-
ba facimus,Areti.conſ.42.Ancharanus conſ.244 Alex.
conſ.24.col. penult. vol.2. Romanus conſ.16. Decius
conſil.146.n.14.col.1. Loffredus conſ.8.Crauetta conſ.
73.n.20.Zaſius conſil.6.vol.2. imò in antiquis quæ ſunt
difficilis probationis prout eſt probatio nobilitatis,ad-
mittitur probatio præſumptiua ſiue coniecturalis, vt
poſt Panormitanum, Felinum, & Decium tradit Man-
dell.conſ.353.num.8.vol.2.& in caſu noſtro adſunt in-
finitæ coniecturæ, & præſumptiones quæ veriſimilibus
probationibus æquipollent, arg.tex.in l.non eſt veriſi-
mile ff.de eo quod metus cauſa, & c. quia veriſimile de
præſumpt.

Et licet in hac cauſa ſimus in claris, nihilominus
quando eſſemus in dubio eſſet dominus Antonius
admittendus ad ſedile, ita Baldus conſ.183. vol.2. Iaſ.
conſ.120. vol.4. Alciatus reſpon.91. & 725. D. de
Franc. deciſ.2.num. 28.& 207.num.8. loquens de ſe-
dilibus, Menoch.conſ.96.num.27.vol.1. & 227. vſque
ad

ad num.9. vol.5. Anna ſingul. ſuo 627.

Iſtis non obſtat conſil. Decij 321. quia idem Decius tenuit contrarium conſil. 54. dicens communem, & contra Decium dicto conſ.321. tenuerunt in illorum caſu Curtius Iunior, Philippus Saccus, Aluiſius Clarus, & Vincentius Iuuenalis, relati per Mãdel. conſ.356. vol.2. qui & ipſe contra Decium tenuit, Rubeus in l. Gallus §. quidam rectè num.86. ff. de liberis, & poſthum. Berretta conſ.30. col.3. Mand. conſil.83. vol.2. & alij citati per Mandellum, & Berrettam, vbi ſupra quibus addo Simonem de Pretis in tractatu de interpret. vltim. voluntat. lib.5. interpret.2. dubitatione 4. num.223.

Nec obſtat quod in dubio quilibet popularis, & ignobilis potius quam nobilis præſumatur, vt tradit Bal. in l. non ignorat col.1. C. qui accuſ. non poſſ. & in l. in actionibus §. planè col.1. ff. de in lit. iur. & qui nobilitatem allegat probare teneatur cum ſit accidens, & nõ veniat à natura vt etiam tradunt Doctores in c.1. §. ſi quis Ruſticus de pace tenenda; quibus accedunt multi quos recenſet Menoch. de præſumpt. lib.6. præſumpt.60. n.1. fol.313. iuxta editionem Turinenſem.

Quia reſpõdetur quod cum platea fundet ſe in ignobilitate dictæ familiæ tenetur probare fundamentum ſuæ intentionis ſicut in ſimili dicimus in paupertate, ætate, & ſimilibus, quæ, & ſi præſumantur, probanda tamen erunt per illum qui eadem allegat, ita in ſpecie nobilitatis tradunt Tiraquell. de nobilitate num.14. Maſcard. de prob. concluſ.1044. num.3. & Menoch. de præſumpt.60. num.5.

Nec tandem obſtat in eadem familia poſſe eſſe nobiles, & ignobiles, vt per Soccinum conſ.246. col.2. lib.2. Fuluium Pacianum in tractatu de probation. lib.2. c.26. num.13. & Ann. ſingulari 359.

Quia reſpondetur quod dum iam probata eſt nobilitas Domini Epiſcopi, debet omnino iudicari vnam eſſe familiam, & non plures, poſtquam in vna non cadit ignobilitas quæ alioquin diuerſitatem inducere poſſit.

Neque prædictis obſtat conſil. Menoch.321. num.16. lib.4. quia ibi aderat ſolum cognomẽ, quin imò aderat è contra ignobilitas illius qui ſe eſſe nobili familia ex ſolo cognomine aiebat, & idem Menoch. n.17. in fin. non negat, imò expreſsè concedit quod ſi alia adeſt cõiectura, qualitas aut iudicium quod ille ſit de nobili familia cognomen idem ſufficit, & probationem inducit; nobilitas autem Dominorum actorum clarè, & clariſſime demonſtrata fuit tum ex matrimonijs contractis cum nobiliſſimis familijs eiuſdem ſedilis, ex quibus præſumitur nobilitas, vt latè dixi in deciſ.200. vol.2. tũ etiam ex antiquiſſima poſſeſſione domus in quarterio, vt per Annam conſilijs citatis, tum etiam per tot, tantoſque nobiliſſimos equites deponentes de nobilitate,
5 & reintegratione in ſedile dictorum Dominorum actorum, quorum teſtium depoſitione probatur nobilitas ſeu deſcendentia, vt per Aretinum conſil.37. Cæphal. conſil.337. volum.1. imò probatur etiam per indicia, & coniecturas, ſecundum Alexandrum conſ.90. volum.6. Decia. conſ.595. & quod in materia nobilitatis teſtes de auditu inducant plenam probationem, eſt videndus Crauetta conſ.279. col.3. Soccinus conſ.204. colum.5. vol.4. Iaſ. conſ.138. volum.1. & catenus verum eſſe dicunt, vt procedat licet ſupradicti teſtes de antiquo deponentes nihil dicerent de fama, ita Imol. conſ.39. Burſat. conſ.249. volum.3. Riminaldus conſ.23. tum etiam quia quod nobilitas dictorum dominorum fuerit, & ſit
6 de ſedili Capuano, fuit verificatum per publicam vocem, & famam, quo caſu in antiquis inducitur pleniſſima probatio, Innoc. in cap. veniens il primo de teſtibus, Angelus poſt gloſ. in l. at qui naturam §. cum me abſente ff. de neg. Marſilius in practica criminali §. plurimum num.60. & 61. & in rubr. C. de probation. num. 144. Alexander conſ.83. volum.3. conſ.139. col. penultima volum.6. Iaſon. in l. prætor ait §. prætor ait ff. de edendo, Romanus conſ.109. Decius in cap.1. num.46. de appellat. Arelatan. ad Alciatum de præſumpt. regul. 2. præſumpt.3. num.3. Maſcardus de prob. tom.2. cap. 753. num.7. atteſtantur de communi poſt alios Decius, & ibi in additione Pariſienſ. conſ. 42. num.12. Graſſus commun. opin. lib.2. cap.19. quæſt.2. Suarez recept. ſententiarum verſ. fama num.39. Vinnus commun. opinion. lib.1. verſ. fama, Menochius conſ.11. num.16. & 31. volum.1. Burſatus conſ.151. num.28. lib.2. Mandellus conſ.85. num.5. lib.1. Natta conſ.235. num.6. & 378. num.6. lib.2. latiſſimè Crauett. de antiquit. tempor. par.1. verſic. viſo in hac 1. parte fol.43. & 94. & conſil. 434. num 3. conſ.701. num.29. conſil.881. num.4. conſil.627. num.59. Duennas regul.298. in 7. limitatione, latiſſime Marquard. in tractat. de fama lib.1. c.8. Mieres de maior. par.4. quæſt. 20. num.56. & nouiſſimè Brunonus à ſole q.21. num.25. & 28. qui multo allegat.

7 Et in ſpecie quod fama probet parentelam, & conſanguinitatem, tradunt Decius conſ.595. num.6. latiſſimè Maſcard. de prob. tom.1. concluſ.411. col.1. Aret. conſ.37. Burſatus conſil.151. num.37. vol.2. & nouiſſimè Marquard. de fama lib.2. cap.7. Peregr. de fideicommiſſ. art.44. num.19.

Et quod fama probet deſcendentiam, Aretinus dicto conſ.37. Cæphalus conſ.137. num.45. lib.1. latiſſimè Maſcard. concluſ.511. tom.1. & Fuſcus ſingulari ſuo 46. lit. D. pag.162. tum denique probatur eiuſdem familiæ identitas ex expreſſis verbis litterarum Regis Roberti in quibus aſſeritur dicto æquites de familia N. habitantes in terra N. eſſe de vera familia Dominorum de familia N. qui gauiſi fuerunt honoribus ſedilis Capuani, quæ verba plenam indicunt probationem, ſecundum Oldradum conſil.258. Calderinum conſ.2. de priuilegijs, Ann. conſ.66. volum.1. cũ alijs collectis per Maſcard. concluſ.100. Mohedanum deciſ.6. de prob. Creſcentius deciſ.4. de ſententia, & re iudicata, quibus
8 addo tex. in Clement.1. de prob. vbi creditur litteris Papæ narrantis aliquem eſſe familiarem ſuum ſi intentio ſua in eis fundatur, quod etiam tradunt gloſ. ibi in dict. Clem. ſi Summus Pontifex vbi Zabar. in 4. oppoſ. gloſ. in d. c. ſi Papa in verſ. narret, Crauett. de antiquit. tempor. par.1. verſ. propoſitum num.17. Corſetus de poteſtate Regis quæſt.8. Rebuffus ſuper concordatis titulo de ſublatione Clement. litteris pag.743. verſiculo tamen in narratis per Papam.

Nec obſtat, quod hæc nobiliſſima familia D. Epiſcopi, quandoque habitauerit in Ciuitate N. & proinde in diuerſitate locorũ diuerſitas familiæ ſit præſumenda.

Quia reſpondetur primo in facto eſſe ſatis verificatum quod dicta familia à Neapoli ad dictam Ciuitatẽ acceſſit occaſione quorundam bonorum ſtabiliũ Antonellę aſſignatarum ex cauſa dotium maternarum in dicta ciuitate exiſtentium à Comite eius patruo, & proinde cum origo ſit à ciuitate Neapolis vnica cenſeri debet, & in ſpecie tradit Vincentius Anna ſingulari 258. vbi in fortiori caſu loquitur, quem refert, & ſequitur Fabius Filius in conſ. citato 106. n.68. volum.2. & conſequenter cum familia ſit originaria probata nobilitate omnes gaudere debent, vt in ſpecie tradit de Pont. in conſ.106. vol.2. ex Affl. in conſtitutione regni intentionis noſtræ num.7.

Secundo reſpondetur quod teſtes in ſpecie dicũt familiam D. Epiſcopi eſſe de illa nobili Neapolitana, & ita de auditu, & fama etiam cum immemorabili deponunt, quæ depoſitio nobilitatem probat, vt tradiderunt Bart. & Ioan. de Platea in leg.1. Cod. de dignitatibus lib.12. Ripa conſil.26. volum.2. Tiraquel. de nobilitate num.14. Romanus ſing.289. Couarr. lib.1. variarum reſolutionum cap.16. num.10. & latiſſimè Garſias in tractat. de nobilitate Hiſpanorum gloſ.12. fol. 260. vbi optimè rem hanc explicat etiam ad intellectum legum Hiſpaniarum, quæ de nobilitate agunt,

Tandem reſpondetur, quod non eſt impoſſibile quod in diuerſis locis adſint homines de vna eademque familia: Nam Petra in tract. de fideicommiſs. quæſt. 11. num. 521. & ſequenti, quem refert Anna citato conſil.106. num. 64. volum. 2. tradit quod familia ſua de Petra licet ſit origine Papienſis, adſunt tamen in ea multi alibi habitantes videlicet in ciuitate Mediolani, Ianuæ & Placentinæ, & hinc liquet non eſſe abſonum aut impoſſibile vt familia N. Neapolitana, ſit eadem cum illa quæ per aliquot annos incolatum habuit in Ciuitate N. cum præſertim ibi nobiliſſimè, & magnifice vixerit, ſicut etiam videmus ſecundum Ann. loco cit. quod familia de Tuſo ex Gallia ad hoc Regnum peruenta, eadem, & vnica eſt, licet multi ex ipſa Neapoli, alij Beneuenti, alij Auerſæ, & alibi incolatum faciant.

9 Quoad ſecundum, huius familiæ identitas, vt dixi, probatur ex identitate inſignium, vt latè per Bart. in l. tutelas ff. de capit. diminut. Caſſaneus in Catalogo gloriæ Mundi par.1. conſil.41. fol.14. Ant. Gioſſus conſ.18. n.7. lib.1. Nouiſs. Ruſticus in tract. quando filij in condit. poſiti cenſeantur vocati lib. 2. c. 6. n.72. fol.47. & Anna allegat.57. n.20. lib.1. qui citat Bart. tantum in tract. de armis, Marcellus Cala in tract. de modo articulandi, & proban. §.2. gl. vnic. n.945. Calcan. conſ.8. n. 7. & conſ.6. n.2. Fab. de Anna conſ.88. vol.1. & in conſ. 196. vol.2.

Neque ſupradictis obſtat quod inſignia familiæ N. ſint diuerſa ab inſignibus quibus actores hodie vtuntur, cum ſit ſuperaddita ſemper viua: Quia reſpondetur non propterea ex hoc induci aliquod crimen inſignium, cum habetur loco facinorum, ex latè traditis per Rubin. in conſ.300. & Thoming. in conſ.27.

Quoad tertium de domo in quarterio, non eget diſputatione cum iam ſit pleniſſimè probatum ex littera Regis de dicta domo facientis mentionem.

RESOLVT. CCCCLXIX.

An Vicarius Epiſcopi auctoritatem donationi iuriſpatronatus alteri factæ, poſſit interponere?

1 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*
2 *Vicarius generalis Epiſcopi, non poteſt authoritatem, & decretum ſuum interponere in his, quæ non ſpectant ad ſuam iuriſdictionem.*
3 *Tacitus conſenſus Epiſcopi non ſufficit, quando transfertur ius patronatus de laico in laicum, ſed requiritur expreſſus.*
4 *Abſentia Epiſcopi non ampliat facultates Vicarij, ad ea quæ ſub illis non ſunt comprehenſa.*

IN articulo huius quæſtionis omiſſis his omnibus quæ pro contraria afferri poſſent intrepide ſequor,
1 quod Vicarius Epiſcopi auctoritatem donationi iuriſpatronatus alteri factæ minime poſſit interponere, vt in proprijs terminis eſt conſilium Calderini 1. de officio Vicarij, vbi dicit quod requiritur ſpeciale mandatum ad hoc vt poſſit ſuam interponere auctoritatem, ſequitur Ferret. in conſ.243. n.27. & iuxta hanc opinionem decidit Rot. Rom. per Thom. de Tan. in dec.20. n.
2 1. & eſt verior opinio cum Vicarius Epiſcopi generalis non poſſit auctoritatem, & decretum ſuum interponere in his quæ non ſpectant ad ſuam iuriſdictionem, c.2. & vlt. de offic. Vicar. in 6. & per conſequens non valebit eius decretum ad confirmandam dictam donationem, cum ad eius iuriſdictionem non ſpectet creare, aut confirmare ius patronatus in laicum, vel clericum ex donatione, conſtitutione, vel dotatione, & quaſi hoc ſolum pertineat ad Epiſcopum, c. nobis de iur. patr. c. nemo de conſecrat. diſt.1. Calder. conſ.3. de offic. Vic. Ferret. conſ.343. n.9. & 10. li.2. vbi etiam n.3. & 4. Quod
3 neque ſufficit tacitus conſenſus Epiſcopi quando transfertur ius patronatus de laico in laicum titulo donationis, ſed requiritur conſenſus expreſſus, cum ex tacito non poſſit iudicari, nec diſcuti ratio dictæ tranſlationis, & an illa expediat Eccleſiæ, quæſtio enim verſatur in actu odioſo, quod ius patronatus transferatur de laico patrono iam per Epiſcopum approbato in alium ignotum, quo caſu taciturnitas non haberetur pro cōſenſu, Abb. in c. cura col.2. de iur. patr. vt etiam neque ſi & Epiſcopus abſens, enim in hoc caſu neque permittitur Vicario interponere eius auctoritatem in talibus
4 actis, quia abſentia Epiſcopi non ampliat facultates Vicarij ad ea quæ ſub illis non ſunt comprehenſa in concernentibus iuriſdictionem voluntariam, & in his quæ poſſunt fieri per Epiſcopum abſentem ſine tela iudiciaria, & tribunali prout eſt conſenſus præſtandus per Epiſcopum in iſtis donationibus qui non requirit diſcuſſionem iudiciariam cum ſit mera gratia ita vt ad eum poſſit haberi recurſus pro illa obtinenda: Quid. quid aliud ſit, quando ſumus in actu, quem Epiſcopus non poſſit facere ſine cauſæ cognitione, vt eſt confirmatio electionis, aut quid ſimile, tunc enim abſentia Epiſcopi à loco poſſet ampliare mandatum Vicarij generalis ad non comprehenſa in illo ex veriſimili mente mandantis, qui actum huiuſmodi non poteſt expedire in abſentia, Ferrett. conſ.343. n.13. verſ. nec obſtat ſi diceretur lib. 2. vbi quod iſta eſt communis, & poſt Io. Andr. Gemin. Franc. & alios in cap. fin. de offi. Vicar. in 6. Peregr. conſ.35. num.16. & 12. lib.1.

RESOLVT. CCCCLXX.

An penſio poſſit reſignari.

1 *Penſio non poteſt reſignari, quia non ſapit titulum beneficialem, neque eſt beneficium Eccleſiaſticum, & num.7.*
2 *Penſio non facit incompatibilitatem cum alio beneficio curato, vel requirenti reſidentiam.*
3 *Regula de infirmis reſignantibus non comprehendit transferentes penſiones in articulo mortis.*
4 *Penſio poteſt transferri in articulo mortis, etiam quod in conceſſione ſimpliciter detur facultas transferendi.*
5 *Penſio poteſt aſſignari laico.*
6 *Penſionarius non obligatur ad officium magnum, ſed tantum ad officium B.M. Virginis.*

1 DIxi in facti contingentia quod penſio minime poſſit reſignari, ex eo quod ipſa non ſapit titulum beneficialem, vt habetur per Gambar. in c. licet num. 87. de permut. benefic. nec eſt beneficium Eccleſiaſticum, Anchar, Gemin. Franc. & cæteri in c. quamuis de præbend. in 6. Canoniſtæ, & præcipuè Felyn. & Abb. in c. ad audientiam il 2. de reſcrip. Hoied. de incompatibilitate benef. c.7. nu.4. par.2. Staffileus de grat. expectat. in verb. forma num.9. Selua de benef. q.3. num.10. par. 1. & hinc penſionarius ratione penſionis, minime tenetur ad aliquam reſidentiam, Gigas de penſionibus q. 31. n.4. poſt Card. in cap. finali q.11. de cler. non reſid. Archid. in cap. quamuis il 1. num. 2. verſ. præuidere de
2 præb. in 6. Sarn. de annali quæſt. 21. & Penſio non facit incompatibilitatem cum alio beneficio curato, vel requirenti reſidentiam, vt refert Hoied. in d. tract. de incompatibil. benef. in c.7. p.2. Duenas in reg.71. in 5. limit. Gigas in d. tract. q.42. poſt Imolam in Clem. Gratia n.10. de reſcriptis, & hinc regula de infirmis reſignat.
3 non comprehendit transferentes penſiones in articulo mortis, prout fuit deciſum in Rot. tempore Leon. X. teſte Sarn. in citat. quæſt.16. & de anno 1541. tempore Pauli III. ac die 13. Maij 1542. coram Thoma de Tanis in vna Gadic. prout teſtatur Sarn. in additione ad cōment. ſuper reg. Cancell. deciſ.8. nam nulla lex prohibet huiuſmodi transſlationes penſionis, poſſe fieri in articulo

4 ticulo mortis, imò penſio poteſt transferri in articulo mortis, etiam quod in cõceſſione ſimpliciter detur facultas transferendi, vt alias fuit ſentẽtiatum, teſte Put.
5 dec.138.lib.1.hinc etiam penſio laico poteſt aſſignari, Caccialupus de penſionibus quæſt.12.nu.2. Paleot. de nothis,& ſpurijs c.58.nu.4.Rodoan. de ſpol.Eccleſiaſt. quæſt.8.§.ad maiorem nu.26.Gigas in dict. tract.q.21. per totam poſt Card.in Clem.2.q.9.de offic.ordinarij, & hinc etiam dixerunt Sotus de iuſt.& iure q.5. art.3. lib.10.& Gigas in d.tract. de penſionibus q.30. num.2.
6 quod penſionarius non obligatur ad officium magnũ licet ex præcepto Pij V. ſit obligatus tantum ad officium Beatæ Mariæ Virginis, & propterea etiam Sacra Congregatio Concilij Trid. cenſuit eum non comprehendere quoad priuilegium fori cui fuit reſeruata penſio ſuper fructibus alicuius beneficij, vt patet ex c.6. ſeſſ.23.de refor.& iuxta hanc ſententiam,ſcilicet quod
7 penſio non poſſit reſignari reſoluit Mandoſ. in q.11. col.1.verſ.regula poſt Sarn.de infirm.reſig.q.16. col.2. in princ. licet de licentia poſſit transferri, vt habetur per ipſos, & communiter referunt alij, & ex hac cauſa deſcendit quod penſiones non poſſunt permutari, vt refert Gambar. in citato c. licet de permutatione benefic.in 6.nam penſio non eſt perpetua,vt beneficium, ſed onus temporale,Puteus in dec.202.num.3. lib.3.

RESOLVT. CCCCLXXI.

An Vicarius Epiſcopi habens facultatem adminiſtrandi ſpiritualia, & temporalia poſſit recipere reſignationem?

1 *Vicarius non poteſt recipere beneficiorum reſignationes, niſi fuerit ei data ab Epiſcopo huiuſmodi facultas, & hoc non ſolum procedit ſi ſit Vicarius generalis, ſed etiam ſi habeat facultatem adminiſtrandi ſpiritualia, & temporalia.*
2 *Plus eſt conferre, quam admittere reſignationes.*
3 *Vicarius etiam ſi in commiſſione habeat facultatem deſtituendi omnes, & ſingulos beneficiatos, nihilominus non poterit recipere reſignationes, niſi fuerit expreſsè dictum in dicta commiſſione; redduntur rationes num.4. ad finem.*

1 Apertiſſimi iuris eſt, Vicarium non poſſe recipere beneficiorum reſignationes, niſi fuerit ei data ab Epiſcopo huiuſmodi facultas, Calder. conſil.3. de renunc.Franc.in c.vnico n.9.de rer. permut. Rebuff. in prax.benef.titul.Form.Vic.num.104.cum ſeq.Ptolom. deciſio. 141. alias 233. quia neceſſe eſt, vt ſpecialiter committatur facultas admittendi reſignationem,cap. dudum de prębend.lib.6.cap.quæſitum de rer.permut. Cald.d.conſ.3.Rot.deciſ.13.verſic. & dic de renunc. in antiq. vbi dicit requiri ſpeciale mandatum ad hoc, & poſſe Epiſcopum committere, & dare generali ſuo Vicario hanc facultatem recipiendi reſignationem, & fuit deciſum in Rota,vt habetur dec.2.de offic. Vic. in antiq.arg.cap.vltim.eo.titul.lib.6. Rot.etiam deciſ. 5. eo titul.in no. & eſt communis Doctor. ſententia, Dubium tamen eſt, ſi Vicarius habens facultatem adminiſtrandi ſpiritualia, & temporalia poſſit recipere reſignationem, & reſpondeo negatiuè, nam licet Epiſcopus conſtituat Vicarium generalem cum poteſtate adminiſtrandi in ſpiritualibus,& temporalibus,& cum ſtipendijs, honoribus, & præeminentijs datis alijs Vicarijs, & cum plena, & omnimoda poteſtate de omnibus cognoſcendi, nam nihilominus iſte Vicarius non poterit admittere reſignationes, etiam ſi adſint in mandato alia verba generalia,& prægnantia, namque debet fieri præcipuè mentio de hoc quia Vicarius non poteſt conferre beneficia ex commiſſione ampliſſima ei data ab Epiſcopo, etiam ſi in commiſſione dictum fuerit vt poſſit omnia facere quæ ipſe poteſt, vt late probat But. conſ.19. col.2.3 4. Panuin. de offic. & poteſt.cap.ſede vacan.2. par. quæſt.10. in terminis egre-
2 giè Dec. conſil. 128. colum.1. & tamen nulli dubium eſt plus eſſe conferre quam admittere reſignationes, arg. gl. in c. relatum de præbend. ex quo ſatis colligimus,& ex alijs exemplis allatis à Rebuff. in prax.titul. forma vic. commiſſionem Vicarij ſtrictè, & quatenus verba ſonant eſſe interpretandam, & pro huius rei cõfirmatione accedit, quia ex dicta facultate non venit poteſtas priuandi aliquem, vt reſoluit Rebuff. dicta prax.in titul.forma Vic.& tamen qui non poteſt deſtituere, neque poteſt admittere reſignationes, Innoc.in c.quod in dubijs in fin.de renunc.Cardin. in Clem.1. n. 16. eodem tit. & hæc ſententia procedit, etiam ſi in commiſſione Vicarij adeſſet facultas deſtituendi omnes,& ſingulos beneficiatos,nam nihilominus non poterit recipere reſignationes, niſi fuerit expreſsè dictũ, nam hæc duo priuare, & recipere reſignationes differunt, iuxta tradita per Rebuff. in prax. benefic. tit. de deuolut. num.96. etiam ſi fuerit data Vicario in commiſſione facultas conferendi omnia, & ſingula beneficia vacantia,nam nihilominus vigore huius facultatis nõ poteſt recipere reſignationes beneficiorum abſque ſpeciali mandato,Zabar.in Clement.vnica num.14. de rer.permut.Roſſinac.de beneficijs cap.14.in fine, Rota in antiq.in deciſ.1.de renuntiatione,& deciſ.5.& 13.
4 eod.titul.quia hæc duo ſcilicet conferre,& recipere reſignationem inter ſe differunt, vt tradit Archid.in cap. ſicut ſub verbo cedentium de verb.ſignific. in 6.& late habetur per Gabr. in conſ.187. colum.2. lib.1. vnde ex conceſſione vnius,non venit alterum, argum. tex. in l. Papinianus ff.de minoribus, & pro cõfirmatione accedit inſuper, quia ex huiuſmodi facultate conferendi, non poteſt deſtituere Vicarius, cum habeat ius inſtituendi de iure ſpeciali,cap.finali de offic. Vic. lib.6. & qui habet ius inſtituendi iure ſpeciali non poteſt deſtituere, Hoſtienſ.in cap.cum ex iniuncto, de hæret.nam voluntaria Iuriſdictio non includit contentioſam, Fel. in c.auditis,n.12.de procur. & comprobatur, quia in reſignatione poſſunt euenire multa in quibus propter factum reſignantis, poſſet damnificari ille ad quem pertinet collatio.Rota d.dec.5. de renunt. in antiq. & hæc opinio mihi videtur verior, licet contrarium teneat Puteus in dec.76. num.4. lib.3.

RESOLVT. CCCCLXXII.

An clericus ſe ipſum percutiens, incidat in Canonem ſi quis ſuadente 17. quæſt.4.

1 *Percutiens clericum eſt excommunicatus. Ampliatur n.2. 3.4.& 5.*
6 *Qui per alium facit, per ſe ipſum facere videtur.*
7 *Clericus percutiens ſe ipſum, incidit in Canon. ſi quis ſuadente 17.q.4.*
8 *In volentes non fit iniuria.*
9 *Clericorum laudes.*

1 Aperta eſt iuris concluſio quod iniiciens manus contra Clericum ipſo iure eſt excommunicatus, vt habetur per tex.in d.c.ſi quis ſuadente 17.q.4.& voluerunt Menoch. de arbitrar.iudi.caſu 4. quæſt.3. Villagut.in dec.34.Aufrer. de poteſt. ſæcul. reg.3. num. 1.
2 Baiard.in addit.ad Clarum.in quæſt.77.num.20.Duen. in regula 99.quæ habet locum tam ſi percutiens ſit fœmina, quam maſculus, vt per Nauar. in Manuali c. 27.num.77. Viuius in ſilua commun. opinion. opinione 104. num.8.& ratio eſt quia illud relatiuum ſi quis, eſt regulæ, & comprehendit tam maſculos, quam fœminas, vt in l.1. ff. de verborum ſignific.tam ſi percu-
3 tiens ſit ſæcularis, quam ſi ſit regularis, cap. porro,c.

4 cum pro cauſa,& cap. Monachi de ſentent.excommu-
nicat. tam ſi fuerit perſona priuata quam publica, vt
in officiali,c.3, de ſententia excommunicat. tam in eo
5 qui impias manus in clericos iniecerit quam in man-
dante,conſulente,& ſollicitante,Cabal.in reſolut. Cri-
min.caſu 56.circa finem,Fran.Marc.in dec.878.num.1.
vol.1.Aufrer.de poteſtat. iudic, ſæcular. reg.3. num.6.
& 7, Mozzius de contractib. in titul. de donation. ſub
rubr.quomod,annullatur donatio num.34.& ratio eſt,
6 quia qui per alium facit per ſe ipſum facere videtur,
cap.vt famæ de ſentent.excommun.l.nihil intereſt ff.de
ſicar.cap.qui facit de reg.iur.in 6.l. ita autem §. geſſiſ-
ſe ff.de adminiſtrat.tutor.ideo cum in facti contingen-
tia eueniſſet quod quidam clericus ſe ipſum enormiter
percuſſiſſet, fuit dubitatum ſi diſpoſitio d. cap. ſi quis
ſuadente haberet locum in eo, & cum fuiſſem interro-
7 gatus, affirmatiuè reſpondi quia nemo eſt Dominus
membrorum ſuorum,l.liber homo ff.ad l.aquiliam, &
ita in proprijs terminis ſcripſerunt Franc. Marcus in
dec.287.n.6.vol.2.Gramat.dec.44.Nauar.in Manual.
cap. 15. num. 11. Menoch. de arbitr. iudic. caſu 284.
num.37.Guttier. de iuram.confirmator. cap.16. num.
54.part.1,Carrer.in ſua practica §. fin. quæſt.77. num.
3. nam text. in d. cap. ſi quis ſuadente excommunicat
eum qui in clericum violentas manus iniecit, ſed cle-
ricus qui ſe percutit,vtique clericum percutit,ergo in-
cidit in Canonem;Et non obſtat quod poſſit dici, quia
tex.in d.cap. ſi quis ſuadente excommunicat eum qui
in clericum iniecerit manus,& quod videatur conſide-
rare agentem,& patientem eſſe diuerſos cum non poſ-
8 ſint dici manus violentæ,quæ in violentem inijciuntur;
namque in volentes non fit iniuria,l.1.§.vſque adeo ff.
de iniur.l.3.§.ſi quis volentem ff.de liber.homin. exhi-
ben.l.quamuis ff.de in ius vocand. quia in hoc reſpon-
det Decian.In ſuo tract. Criminal. cap.3. num.4. lib.4.
quod illa violentia poteſt capi actiuè, & paſſiuè, vt
declarat Bart. in l.2.n.7.ff.de duob.reis, & in l. ſi ita
ſcriptum ff.de militar.teſtam.licet ergo vulnerari tan-
quam patientis non ſit vis,tamen reſpectu eiuſdem vt
agentis,eſt vis, quia cum vi vulnerat, & vltra reſpon-
ſionem Decian.reſpondeo per tex.in cap.contingit de
ſentent.excom.in verſ. nos autem fraternitati tuæ, vbi
notatur, quod ad incurrendam excommunicationem
ſufficit quod adſit manus iniurioſa,& ſic non violenta,
neque manus iniurioſa ſolum reſpectu ſui, ſed etiam ſi
ſit iniurioſa reſpectu ordinis clericalis, tantum ergo
abſque difficultate eſt amplectenda iſta opinio, & eo
magis, quia ſi laici de iure Ciuili ſe ipſos percutere
prohibentur,Dec.in l.3.num.5.C.de pac. Franc. Marc.
in dec.879.n.2.vol.3.Gram.dec.44. n.4. & 5. Menoch.
de arbit.iud.caſu 284.n.22. Cened. in collect. iur. can.
collectan.30.n.4.p.1.ergo quanto magis in clericis de-
bet hoc habere locum qui quoquomodo tenere vidē-
9 tur locum Apoſtolorum,vt habetur in c.auctoritat.16.
q.1.qui dicuntur res Sacro Sanctæ,& ſpirituales,c. cui
portio 12.q.1.& turpidinis ſuſpitionem fugere debent,
tot.tit.de cohabitation.cleric.& mulier.imò debent eſ-
ſe vti candelæ ſuper candelabrum, & aliorum lumen,
vt habetur in Euangelio, Vos eſtis lux mundi.

RESOLVT. CCCCLXXIII.

An quis poſſit ſuſtinere vicem duarum perſonarum?

1 *Archipresbyter, ſi fiat Archiepiſcopus, retinet priuilegia Archipresbiteri.*
2 *In priuilegijs poteſt quis habere plura priuilegia pluribus competentia, tum iure proprio, tum ex perſona alterius.*
3 *In officijs, poteſt quis ſubire vicem duorum, quod etiam procedit in officijs priuatis, & quid in publicis, ibid. remiſſiuè.*
4 *Ex neceſſitate poteſt quis duas exactiones publicas facere.*
5 *Licet regulariter quis duorum officiorum vicem ſuſtinere non poſſit, tamen excipitur caſus voluntariæ iuriſdictionis, in quo quis poteſt iuris, & priuati vicem ſuſtinere.*
6 *Si extat ſtatutum, quod non poſſit extrahi aliquid abſque licentia Officialis, ipſe poteſt dare licentiam ſuæ familię de extrahendo, niſi licentia requirat cauſæ cognitionem.*
7 *Ad diuerſa officia quis non poteſt aſpirare, ſi ad diuerſa tendant.*
8 *In officijs publicis non iuriſdictionalibus, neque adminiſtrationem continentibus poteſt quis vicem duorum gerere.*
6 *In militijs, & in honoribus nō poteſt quis fungi vice duorū.*
10 *An in caſu in quo quis duo officia habere poteſt, poſſit habere, & conſequi duo ſalaria: Author diſtinguit.*
11 *In oneribus non gerit quis vicem duorum: In muneribus verò ſic.*
12 *Monachus factus Epiſcopus non deſerit eſſe Monachus, & ſic multa alia exempla ponuntur ibid.*

HOc quod quis ſuſtineat vicē duarum perſonarū,
non tantum in actionibus,& in pluribus dominis
reſpectu vnius feudatarij ſed etiam in dignitatib. ſo-
let diſcuti ad tex. in l.emancipati §. fi.de Senat. l.3. C.
de dig.lib.12.l.eos C.de excuſ.mun.li.10.& ſic Impera-
tor ſe conſularem dignitatem retinere dicit,vt habetur
in proemio Digeſtorū in fi.& in prima conſt.C. §. ideo-
5 que ſic Archipresbyter ſi fiat Archiepiſcopus retinet
priuilegia Archipresbyteri, nec obſtabit quod plures
dignitates habere nemo poteſt,l.1.C.de l.Iul.de amb.l.
hac parte C.de proxim.Sacr.Scrin. lib.12. quia illæ le-
ges loquuntur in pluribus dignitatibus cum admini-
ſtratione, ad quod ponderatur tex. in d.§. ideoque di-
ſtinguas,quod ſi quis habet plures dignitates ſine ad-
miniſtratione,& permittitur,aut plures dignitates qua-
rum vna eſt cum adminiſtratione,& altera ſine, & po-
teſt, aut vtraque eſt cum adminiſtratione, & tunc aut
inuicem ſe impediunt, & ſunt pugnantes, & non licet
quia per exercitium vnius actus impeditur alius, ſecus
ſi non impeditur,quod etiam ſecutus fuit Alb.in l.1.C.
de no.C.facile num.17.
2 In priuilegijs ſimiliter poteſt quis habere plura priui-
legia pluribus competentia tum in iure proprio, tū ex
perſona alterius,l.fi.C.de propoſ.agen.in rebus,l.eos C.
de Fabric.lib.12. poteſt enim ex priuilegio eidem dato
agere quis vicem plurium in Eccleſia videlicet præpo-
ſiti,& ſimplicis Canonici,c.cum inter vbi Inn.de elect.
c.cum olim de re iud.& ratio eſt, quia nouum priuile-
gium inducitur in argumentum primi,ſed pulcherrima
eſt quæſtio ſi fortaſſe quis duas repræſentans perſonas
concedat rem,puta ſi Rex, & Baro ſimul alicuius Ca-
ſtri concedat Caſtrum cū omnibus iuribus,& pertinen-
tijs ſuis quæ ibi habet, an videatur conceſſiſſe ius tam-
quam Rex ſibi competens,vel tamquam Baro? Alberi-
cus de Roſ. dixit quod non venit ius ſibi competens
tāquam Regi,ſed vt Baroni in l.1.n.34.ff. de offic. eius
in l.Imperium ff. de iuriſd.omn. iud. Idē in l. nec quic-
quam §.conueniſſe ff.de offic.proconſul.
3 In officijs etiam poteſt quis ſubire vicem duorū,quod
tangitur per gl.in l.1.§.3.ff.de ſtipulat.ſeru.in l.ſi plures
ff.de pact. quod etiam procedit in priuatis officijs, &
artificijs,l.ſi libertus ff.de oper.liber.& l.duorum ibidē,
l.legatis ſeruis §.fi.de l.3.l.ſeruis Vrbanis l.lecticarijs,
& §.ſi alij verè eod. tit. l. fi. §. ſi quis nauta ſit,& mer-
cator ff.de nau.caup.ſtab.l.ſemper §.licet ff.de iur.im-
munit.hinc notabiliter inferunt DD. quod quis poteſt
eſſe matriculatus in duobus artificijs Rom. conſ.422.
Quid autem in publicis officijs,numquid quis poſſit
ſuſtinere vicem duorum,traditur per gl.in d.l. ſi plures
melius,& magis diſtinctè eadem gl.in l. nemo C. de aſ-
ſeſſoribus eſt text. in l. hac parte C.de proxim. Sacr.
Scrin.& in l.fin.C.de aſſeſſ.
4 Ex neceſſitate quis duas exactiones publicas facere
poteſt, Bar.in l.fin.C. de except.ſicut in alijs ſimilibus
cauſis vbi alias prohibetur ex neceſſitate ſubire.

5 Item

5 Item licet regulariter quis duorum officiorum vicem ſubſtinere non poſſit, excipitur tamen caſus à prædictis voluntariæ iuriſdictionis in quo quis poteſt iuris, & priuati vicem ſubſtinere, vt notatur ff. de adop. l. ſi conſul. nam conſul. poteſt filium emancipare, alium ſibi adoptare, & ſeruum manumittere, ſeu vindicta pœnes ſe liberare ff. de manumiſſ. vind. l. au. apud, & l. manumittere, ſequitur Iacob. Bart. Alber. in d. l. ſi conſul. de adopt.

6 Hinc deciditur quæſtio quod ſi extat ſtatutum quod non poſſit extrahi aliquid abſque licentia, officialis ipſe poteſt dare licentiam ſuæ familiæ de extrahendo niſi licentia requirat cauſæ cognitionem, vt dixit Alber. in l. 1. ff. de offic. conſ. & hac ratione Prætor ſe tutorem dare non poteſt, l. prætor ff. de tutor. & curat. dat. ab ijs, gl. in cap. per veſtras de iure patr. cap. didicimus 25. q. 1. gl. in ver. à ſe ipſo ſecutus ſi nullam cauſæ cognitionem requirat, quia tunc voluntaria tantum non contentioſa exercebitur, qua de re Bald. in cap. de cætero de tranſact. dixit quod ſi Epiſcopus cum ſubdito litigat, amicabiliter componere debet niſi contentioſa iuriſdictio exerceatur, & idem Bald. in l. Sancimus C. de donat. dicit quod habens merum Imperium faciens magnam donationem, eo ipſo quod eam fecit inſinuaſſe videtur, cum ipſe donans Magiſtratus ſit, Iudex, & hoc eſt quod nos dicimus quod ſi quis contrahit cum Rege alio aſſenſu opus non eſt, ſic etiam Princeps, vt Princeps, non vt pater, filium ſuum tamquam ſubditum poteſt legitimare ad Regni ſucceſſionem, vt dicitur in tex. in c. per venerabilem §. inſuper qui filij ſint legit. Hoſtienſis ibi argumentũ ſumit, quod Princeps gerit vicem duarum perſonarum.

7 Eſt tamen illud notandum quod ad diuerſa officia quis non poteſt aſpirare ſi ad diuerſa tendant d. l. hac parte, ſecus ſi ad eundem finem, Bar. in l. comperimus per illum tex. C. de proxim. Sacr. Scrin. ponens exemplum quod Iudex qui erat tabellio qui ſcripſit omnia acta, poteſt ex ipſis actis pronunciare, & ſententia valebit, ſic Notarius qui fecit inſtrumentum, poteſt facere præceptum de ſoluendo, & ſubdit ibi Bart. de Iudicibus habentibus iuriſdictionem in cauſis modicis quod ipſi præcipiunt, & ſcribunt hoc idem dixit Bart. in Auth. niſi breuiores C. de ſentent. ex breui recitan. quod iſti Iudices villarum poſſunt eſſe Iudices, & Notarij, & Angel. in d. l. comperimus C. de proxim. Sacr. Scrin. dixit quod poteſtas ſeu Magiſtratus poteſt deputare, vt ſit Iudex, & Notarius maleficiorum, cum officia non ſint diuerſa ſed circa idem tendant, Ioan. de Plat. in d. l. fin.

8 In officijs autem publicis non iuriſdictionalibus neque adminiſtrationem continentibus certum eſt quem duorum vicem gerere poſſe, nam & Tabellio poteſt eſſe teſtis in teſtamento quod ipſe ſcripſit, l. Dominus C. de teſtamentis eſt argumentum tex. in l. ſi quis decurio C. de falſ. & hæc intelligantur in voluntaria iuriſdictione, nam in contentioſa iuriſdictione quis non poteſt plurium vices ſubſtinere, ad text. in l. ille à quo §. tempeſtiuum ff. ad Senatuſconſ. Trebell. latè Abb. in c. ex litteris de probationibus.

In officijs auctoritate tantum publicis; vt in tutela iuxta tradita per Cyn. in lege voluntariæ C. de excuſat. tutor. poteſt quis plurium vices ſubſtinere, poterit enim eſſe tutor plurium pupillorum ad inuicem litigantium, & eiſdem auctoritatem in iudicijs præſtare, l. accipientis ff. de auct. tutor. qua ratione ductus Bald. dixit in cap. edoceri num. 15. de reſcript. quod pater auctoritatem præſtat duobus filijs collitigantibus.

Hinc etiam fit quod tutor fundum à defuncto emptum, ſi filij venditoris tutelam ſuſceperit nihil prohibet, ſibi ipſi fundum tradere per ſe emptum, l. cum ipſe de contrahen. empt. l. in venditione §. fi. eod. tit. & l. tutor rerum ff. de adminiſtrar. tutor. in l. non exiſtimo ff. eod. & in l. pupillus §. ipſe tutor. eod. tit. & an Prælatus in re ſuæ Eccleſiæ poſſit auctorari, traditur per gloſ. in Auth. quibuſcũq; modis C. de Sacroſ. Eccl. & in Clem. fi. de reb. Eccl. non alien. 11. q. 2. c. his vſus, de inſt. l. fin. Lucas de Penna in rub. de fide inſtrumentorum.

An pater poſſit fungi vicem duarum perſonarum. ſ. cõſentire filio ſibi donanti cauſa mortis, l. tè is §. filius fam. ff. de don. cauſ. mort. in l. 1. ff. de Auct. tuto. vbi Bar.

9 In militijs non poſſet quis fungi vice duorum cum duas militias quis conſequi prohibeatur, l. ſi is quidem C. qui milit. non poſſ. lib. 12. ſiue de armata ſiue de inermi militia, & ibi dicunt Doctores.

Similiter in honoribus quis vicem duorum repræſentare non poteſt, l. libertus §. præſcriptio ff. de decur. l. hærennius §. 2. ff. de vac. mun. l. à decuria. natu ff. de vacat. & excuſ. mun. Lucas de Pen. C. de Primic. & ſecundic. lib. 11. Alber. in proem. C. de nouo C. compo.

10 Sed pulchrum, & quod de facili euenire poteſt ſicut ſucceſſit, an in caſu in quo quis duo officia habere poteſt iuxta ſuperius dicta duo ſalaria, habere poſſit, & conſequi, & gl. in l. matriculam C. de agent. in reb. lib. 12. dicit quem non conſequi duo ſalaria poſſe, ſed vt quæſtionis propoſitæ veritas habeatur adhibendam puto diſtinctionem, quod aut quis prætendit plura ſalaria ratione vnius officij ſeu dignitatis; aut ratione plurium officiorum in quibus proponitur.

In primo caſu dicitur non poſſe quem pro vno officio plura ſtipendia conſequi, gl. in d. l. matriculam.

Secundo vero caſu quando plura exercet quis officia, & ſic loco plurium officialium vices ſuſtinet, plura debet habere ſalaria; ita probat tex. in Aut. vt iud. ſine quo ſuffr. §. illud, Iacob. de Beluiſo ibidem, & poſt eum Angelus, Inn. & Io. And. in c. olim extra de re iud. dicũt quod Canonicus qui duo gerit officia poteſt duas habere diſtributiones quotidianas, ſic Bal. in l. ſi ad ſcribarum C. de appellat. quod Doctor qui dat vocem in Collegio in vtroque iure, duo debet habere ſalaria, qui dixit in l. binas C. de off. iud. quod ſi vnus officialis poſitus eſt in locum duorum, & vtrumque debet habere ſalarium annexum, ſic etiam ſi dicatur in prouiſione officij cum ſalario conſueto, & idem Bal. in l. qui duob. ff. de cond. & demonſt. quod lector legens lectionẽ ordinariam debet conſequi ſalarium vtriuſque lecturæ, etſi collateralis exerceat officium Collateralium, & alterius Iudicis, patet à poteſtate maius ſalarium quod fundatur in illa iuris maxima, quod labor, & pecunia recipiunt diuiſionem, l. Seia ff. de ann. legat. hoc idem in eo qui eſt Capitaneus, & poteſtas de quo multa per Parid. de Put. in verſ. ſalarium in princ. & §. officialis ad duo officia electus, & §. an ſi officialis conſueuit habere, vbi alia etiam exempla ponit, & fundatur hæc opinio etiam in l. binos C. de aduocat. diuerſ. iud. Hanc etiam concluſionem ſequitur Dec. in c. ex litteris n. 17. extra de prob. quam tamen locum habere dicas ſi eodem tẽpore exercet vtrũq; officium, & vtrumq; vacat.

In tertio caſu quando plures loco vnius officialis reputantur cum conſueto ſalario, an quilibet ex conſtitutis vnum ſalarium habere debeat, vel vnum ſalarium inter omnes diuidendum: Hanc quæſtionem latè tractat Bal. in d. l. binos, Capy. dec. 27. exemplum ponunt in poteſtate, & Capitaneo qui exercuit Ciuilem, & Criminalem iuriſdictionem, & proinde pinguius ſalarium ſit conſecutus, ſi deinde creatus nouus Capitaneus in cauſis Ciuilibus, tantum illud ſalarium quod vni debebatur eſt diuidendum inter eos.

11 In oneribus non gerit quis vicem duorum, pone fortaſſe quem Campanum origine, effectum ciuem Auerſanum allectione, & repreſaliæ conceſſę contra ciuem Auerſanum, an comprehendant illum qui ex priuilegio Auerſanus fuit effectus: Hanc quæſt. ponit Bal. in c. de forma de for. fid. Bar. in l. Prouinciales ff. verb. & rerũ ſig. ſimilis quæſtio in eo qui eſt originis vnius loci, &

ex allectione alterius loci cum iudicantur munera inſimul ad quæ eſt obligatus vide tex. de hoc in l. Libertus §.cum inſimul ff.ad municip.notatur in l.1. C. de incol.late Bar. in repet.rub.ff.de ſolut.

Hinc noſtris temporibus ſucceſſit quæſtio; extat Capitulum Neapolitanis conceſſum quod contra eos non poſſit quis vti moratoria; aliquis fuit effectus ciuis ex allectione cum iſti effecti ex allectione gaudeant hoc capitulo, vti moratoria contra eos, vel guidatico, debitores non valeant, & multa hinc, & inde fuerunt adducta, & contra illos dicebatur, quod cauſa naturalis domicilij magis attendi debeat quam accidentalis, ad text. in l. qui habet ff. de tutel. in contrarium dicebatur quod ſi originarius gerit ſe pro Curiali iudicabitur de eo prout de Curiali. cap. præſenti de probat.in 6. l.nec non ff.ex quibus cau. maio.

In muneribus ſubeundis poteſt quis duorum vice iudicari quia poteſt quis originarius vnius Ciuitatis eſſe, & ex priuilegio alterius, non enim quis impeditur particeps eſſe in duabus communitatibus,nec plura domicilia habere, & ciuis eſſe plurium Ciuitatum, l.aſſumptio §. iuris prudentibus, l.Libertus cum ſimil. ff.de mun.l.Ciues vbi not. in gloſ.C. de incol.

In priuilegijs autem an quis poſſit duas repræſentare perſonas format quæſt.Bartol.in leg.3.§.emancipatus ff.de contr.tab.verſic. nota text.ibi reſtitutionem, quod ſi ſcholaris debet tractari, vt ciuis in omnibus,ſi alias ſcholaris habeat priuilegium, quod hoc caſu non procedit illud cum ſit inductum in eius fauorem, Bald. in auth. habita Cod. ne fil.pro pat.& in l.ſi Ruffinus per illum tex.in Cod.de teſtam.mili.& ideo ſcholaris forenſis non poteſt conueniri vt ciuis in ciuitate, in qua priuilegium eſt conceſſum, & ſi Doctor popularis qui legit per 20.annos efficitur Comes, vt habetur in l.1. Cod. de profeſſ.& med.qui in Vrbe conſtant ſi in illa ciuitate ſtet ſtatutum, quod nemo nobilis poſſit ad officia aſpirare; nihilominus iſte Doctor popularis poterit ad officia Comes effectus aſpirare, illaque exercere, Ioan.de Plat.in dicta l.1.C. de profeſſ. & med. & ſi ſtatutum dicat, quod nobiles fiant popu-
12 lares, non perdunt nobilitatem generis, Bald. in l. 1. ff.de adopt.ſicut nec Monachus factus Epiſcopus deſerit eſſe Monachus, Bal. in l.falſa demonſtratio §.ſed ſi cui ff. de cond. & demonſt. & ſi quis efficitur de ordine Senatorum per hoc cenſeatur ex priuilegio in vrbe habere domicilium quoad honores etiam primum domicilium obtinebit, vt habetur in l.pen.ff. de Senat. Alex.conſ.32.vol.5.plura Dec.conſ.447.

Plures legationes vna perſona explere poteſt, leg. eundem plures ff.de legat.duas tamen Eccleſias titulatas vnus clericus habere non poteſt, cap. dudum ext. de elect. cap. Sanctorum 70.diſtin.10.queſt.3.cap. vnico; expedit enim Eccleſiæ plures habere miniſtros, Archid. cap. clericus 16. diſt. ſic plures prioratus vnus Monachus habere non poteſt, ſi curam habeant, extr. de ſtat. monac. cap.2. §. priores, nec etiam quis plures Vicarios, ext.de off. Vicar.cap.1.& 2.nec Abbas in duobus Monaſterijs, cap.fin. de relig. dom.nec in eadem Eccleſia duo officia habere, cap. cum ſingula ext.de præb.de pluribus tamen Epiſcopatibus, & pluribus diſtributionibus quotidianis proſequi, vt per Spec. in tit. de diſpenſa. §. dicendum reſtat verſic. illud autem multiplicem rationem, quare quis duas Eccleſias habere non poſſit perquiras in pract.canon. per Moder. in rub. de diſpenſ. ad plura beneficia.

RESOLVT. CCCCLXXIV.

Beneficiorum collatio intra quod tempus acceptari debeat?

1 *Si aliquis collationem beneficij infra biennium non acceptauerit, præſumitur renunciaſſe collationi.*
2 *Renunciatio beneficij an præſumatur ex curſu temporis arbitrio Iudicis relinquitur.*
3 *Si quis in tempore præfixo non facit quod facere debet, iuri ſuo renuntiaſſe præſumitur, & num.6.*
4 *Tempus dicitur habere vim renunciationis.*
5 *Appellans tenetur probare infra legitima tempora appellaſſe, nec per lapſum temporis appellationi renuntiaſſe præſumitur.*
7 *In Regno practicatur, quod perempta inſtantia inſufflatur ſpiritus vitæ.*

1 SI aliquis collationem beneficij infra biennium non acceptauerit, præſumitur renunciaſſe collationi, & hoc paruum tempus ſufficit, quia non poteſt vlterius vacare beneficium, vt ex pluribus probauit Rebuff.conſilio 186.num.2.& poſt alios Pari. lib. 10. de reſigna. benefic. quæſt.8. num.18. itaque an renuncia-
2 tio præſumatur ex curſu temporis, arbitrio Iudicis relinquitur, qui ex qualitate factorum, & cauſarum, ex impedimentis, ex tempore, & alijs circumſtantijs arbitrari poteſt, ſit vel ne introducta renunciatio, & in peremptione inſtantiæ præcipuè faciunt quę tractat Præſ. de Franc. deciſ. 280. Ratio præcipua ſupradictæ concluſionis eſt, quia factis quoque introducitur renuntiatio, quotieſcumque enim aliquis facit actum contrarium iuri, quod ſibi competit, & ex hoc dedu-
3 cunt DD. quod ſi aliquis in tempore præfixo non facit quod facere debet iuri ſuo renuntiaſſe præſumitur, ſic probat text.in l. ſi ego ff. de negot. geſt. vbi Angel. & alij quos probat Surd. conſilio 52. num. 25. & conſilio 358. numero 10. conſilio 489. numero 70. deciſione
4 106.numero 16.& ſeq.& deciſione 203.numero tertio, nam tempus dicitur habere vim renunciationis, vt no-
5 tauit Bald. in leg. ſi ea C. qui accuſ. non poſſ. & hac de cauſa appellans tenetur probare infra legitima tempora appellaſſe,nam per lapſum temporis appellationi renunciaſſe præſumitur, vt in capit. Romana §. ſi verò extr.de appellat. Alexand. conſil.87. volum.7. Roland. Cæphal. Tiraquel. & alij quos probat Surd. conſilio 358. num. 10. vol.3. verum vt ex facto præſumatur introducta renunciatio, illud factum debet eſſe neceſſariò tale, vt non poſſit interpretari; nam ſi aliter interpretari poſſet, non præſumeretur renuntiatio, ſicut nec etiam introduceretur ſi factum illud inducẽs renunciationem non eſſet à parte contraria acceptatum, ſed potius impugnatum, vt probauit Ancharan. conſilio 106. Dec. conſilio 460. num.7. & in cap. gratum in 3. limitat. de offic. Delegat. & plures alij quos probat Morot. conſilio 3.num.23.& conſil.40.n.12. Et ex hoc deducitur quod ſi aliquis fuiſſet negligens ad
6 proſequendam litem, præſumitur iuri ſuo renunciare, debet tamen longum tempus eſſe elapſum, & ita pluries iudicatum refert in Rot. Rom.Pariſ. lib.2. de reſignat.benef.q.3.n.22. & 23. & dicit hoc aliquando eueniſſe per lapſum temporis 37. aliquando 29. aliquando 22. & aliquando 18. annorum; in Regno tamen perimitur inſtantia, & arbitrio Sacri Concilij relinquitur, an ex curſu temporis præſumatur renuntiatum
7 eſſe liti, regulariter tamen non præſumitur, ſed potius ob peremptionem inſtantiæ inſufflatur ſpiritus vitæ, & dicitur in Regno,hoc eſt non obſtante peremptione inſtantiæ, poſſit actor litem proſequi; debet tamen haberi ratio expenſarum, & ita fiunt decretationes per Circumſpectum Præſid. Sacri Concilij, de qua materia latiſſimè tractat Capyc. deciſione 11.16. & 206. Maran. in quinta parte ordin.iud. num.35. Carau. in Rit.248. præcipuè num.6.Roland. à Vall. conſilio 4.vol.3.vbi dicit hoc fieri non poſſe, niſi per Principem, & ideo in hoc Regno fit ſolum per Sac. Conſ. nomine Regio; nam Regis perſonam repræſentat, vt eſt nouiſſimum,& omitto cumulare alios Regnicolas, quia hæc eſt notoria praxis Sacr.Conſil.

RE-

RESOLVT. CCCCLXXV.

Lpiſcopus an peccet non petendo remiſſionem clerici detenti apud Iudicem ſæcularem?

1 *Iudex laicus debet remittere clericum Iudici Eccleſiaſtico, etiam ſi ille non petat.*
2 *Iudex Eccleſiaſticus poteſt petere vt ſibi remittatur clericus detentus à Iudice ſaculari, etiam ipſo clerico inuito, & contradicente, & ſi non faciat poſſit deponi, & etiam criminaliter puniri.*
3 *Iudex Eccleſiaſticus ſi non petit ſibi remitti clericum detentum à Iudice laico, ſi ab ipſo Iudice laico fuerit condemnatus dictus clericus ad mortem, tenetur de homicidio, & punitur de periurio, quia in principio officij ipſe iurat defendere ſubditos ſuos, & ſeruare illæſos. Redditur ratio num. 4.*

QVidam Prælatus putabat ſibi licuiſſe non petere
remiſſionē clerici delinquentis detenti apud Iu-
dicem ſecularem aſſerendo hoc eſſe onus Iudicis laici
qui dum nouit eſſe clericum illud debet remittere ad
ſuum Iudicē Eccleſiaſticum; vnde conſultus Ego dice-
bam, quod licet quando Iudici laico conſtat detentum
ab ipſo eſſe clericum, & ipſo iure non perdidiſſe priuile-
gium fori, debeat illum remittere ad Iudicem Eccleſia-
1 ſticum etiam quod ipſe Iudex Eccleſiaſticus illum non
petat, alias contrafaciendo peccatet mortaliter, & eſt
excōmunicatus, c. ſi Iudex laicus in princ. iuncta gl. ibi
de ſentent. excomm. Iaſ. conſ. 121. in 1. dub. lib. 4. Ang. de
Caſtr. inter conſ. Alex. de Neuo conſ. 61. num. 3. & 4. Ia-
cob. Sbroz. in tractat de Vicar. Epiſcop. libr. 2. capit.
191. n. 3. vbi alios allegat, & ideo eo ipſo quod Iudex
ſæcularis videt inſtrumētū, vel literas Clericatus debet
Clericum ad ſuum Iudicem remittere, neque anxiè
diſcutere an aliquid contra eas poſſit opponi, & illas
cauillare, Bald. in l. ſi quia per calumniam colum. 1. in
fi. C. de Epiſc. & cler. Alex. conſ. 8. volum. 1. & conſ. 169.
num. 4. vol. 6. Cæpoll. conſil. 10. & conſil. 11. per tot. in
crim. quos omnes allegat Decia. in tract. crimin. par. 1.
2 cap. 9. num. 112. Iudex eccleſiaſticus poteſt petere, vt
ſibi remittatur clericus detentus à Iudice ſæculari, etiā
ipſo clerico inuito, & contradicente, cap. ſi Iudex lai-
cus de ſenten. excom. in ſextò, Feder. de Sen. conſil.
135. num. 2. Bertan. conſil. 67. num. 12. lib. 2. & conſil.
182. num. 3. in fi. & num. 4. lib. 1. Foll. in pract. crim. ca-
non. part. 2. titul. reperti culpabiles num. 32. Iac. de
Graff. in deciſ. aur. part. 1. lib. 4. cap. 18. num. 154. Dec.
in tract. crim. part. 1. lib. 4. cap. 9. n. 116. Sbroz. in tract.
de Vicar. Epiſc. lib. 2. cap. 191. num. 11. vbi allegat Bald.
in leg. 1. ff. de rei vend. & Bartol. in l. præcipit C. de ca-
non. ſtat. lib. 10. & non ſolum poteſt Iudex Eccleſiaſti-
cus repetere clericum detentum à Iudice laico, ipſo
clerico inuito, verum etiam ſtatim quod ſcit cleri-
cum detineri per laicum tenetur ex ſuo officio hoc
facere, alias poſſet ab adminiſtratione deponi, & for-
te etiam criminaliter puniri, cap. dilectis, vbi Abb.
num. 4. & Dec. num. 2. & communiter Scribentes de
appell. cap. ſi Iudex laicus, vbi gloſ. de ſent. excom.
in ſextò, Clar. in §. fin. quæſt. 36. verſic. regulariter in
fi. vbi Baiar. in addit. num. 26. Iacob. Sbroz. d. cap. 191.
num. 20. Germon. in tract. de ſacror. immun. lib. 3. cap.
15. num. 64. Caſſan. conſil. 38. per tot. & ſuper Conſue-
tud. Burgun. rubr. 1. §. 5. num. 73. car. mihi 202. vbi di-
cit, quod ſi is talis detentus fuerit per Iudicem ſæcu-
3 larem ad mortem damnatus, ipſe Iudex non repe-
tens, tenetur de homicidio, & vlterius tenetur ad
omnia damna, & intereſſe quæ paſſus eſt clericus de-
tentus, & d. conſil. 38. num. 2. dicit, quod ſi Iudex
Eccleſiaſticus non repetit clericum detentum per Iu-
dicem ſæcularem punitur tanquam periutus, ex quo
in principio ſui officij iurauit, prout iurare tenetur,
ſubditos ſuos quantum poſſibile erit ſeruare illæſos,
ideo eos non repetendo incidit in periurium, & num.
3. dicit, quod ſi is talis qui clericum repetere renuit eſ-
ſet Epiſcopus, ſuo Epiſcopatu venit priuandus, & ad
hoc allegat cap. cum quidam de iur. iur. & ſi aliud be-
neficium haberet, eo etiam priuabitur, cap. 2. vbi
omnes DD. de reſcript. cap. querelam, & quod ibi
4 not. Scribent. de iur. iur. & ratio cur Iudex eccleſiaſti-
cus teneatur repetere clericum etiam inuitum, & il-
lum non repetendo incidat in prædictas pœnas, eſt,
quia priuilegium fori non eſt datum ſingulariter cui-
libet clerico, ſed toti ordini clericali eccleſiaſtico,
Gemin. poſt alios in d. cap. ſi Iudex laicus de ſenten.
excom. in ſextò, & voluit Caſſan. d. conſil. 38. num. 25.
ideo nullo modo eſt illis auferendum, nec auferenti
aſſentiendum.

RESOLVT. CCCCLXXVI.

An beneficiatus tenuiſſimi beneficij teneatur ad reparationem Capellæ eiuſdem beneficij?

1 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*
2 *Olim bona Eccleſiæ quomodo diſtribuebantur.*
3 *Si in Eccleſia eſt certa portio, ſeu certi redditus deputati ad Fabricam, & ſufficientes, clerici qui talem portionem, vel redditus percipiunt, tenentur ex illis Eccleſiam reficere. Quomodo procedat num. 4.*
5 *Vbi eſt emolumentum, ibi debet eſſe onus.*
6 *Vſufructuarius tenetur ad ſarta tecta reficienda.*
7 *Si redditus Eccleſiæ, deducto neceſſario ad alimenta beneficiatorum, non ſuperſint ad fabricam reparandam, honeſtum eſt, quod Parochiani adiuuent clericos à quibus percipiunt Sacramenta.*

1 PVnctus prædictæ conſultationis ad me tranſmiſſæ
pro parte Monachorum Sanctiſſimæ Trinitatis
Ciuitatis Cauæ, ſi beneficiatus tenuiſſimi beneficij te-
neatur ad reparationem Capellæ eiuſdem beneficij, eſt
2 negatiuè reſoluendus, ex eo quod bona Eccleſiæ olim
in quatuor partes erant diuidenda; Nam vnam habe-
bat Epiſcopus, alteram Rector Eccleſiæ, tertiam Fa-
brica Eccleſiæ, quartam verò pauperes, & Epiſcopus
diuidebat, vt intelligitur ex cap. conceſſio, cap. qua-
tuor, cap. redditibus, cap. mos 12. quæſt. 2. ſed & per
Canones antiquos aliquando Epiſcopi habebant me-
diam partem, aut tertiam oblationum, quæ fiebant
in Eccleſijs, cap. de ijs, & cap. ſequentibus 10. quæſt. 1.
eo quod erant pauperes, ſed & per tempus cæperunt
augeri bona Epiſcopatuum, & ſtatutum eſt in ſecundo
Bracharenſi Concilio, quod nullus Epiſcoporum præ-
ter honorem Cathedræ ſuæ. i. ſolidos ſuos, quidpiam
aliud haberet ab Eccleſijs inferioribus, nec perciperet
tertiam partem de oblationibus Eccleſiarum inferio-
rum, ſed ſeruarentur reparationi Eccleſiæ, cap. placuit,
cap. priſcis 10. quæſt. 3. & ſingulis annis ratio reddere-
tur ipſi Epiſcopo, & ibi notat gloſ. d. cap. priſcis, Re-
buff. in prax. titul. de diſpenſ. ratio ętatis pag. 403. num.
3. & 4. ſed & in aliquibus Eccleſijs Epiſcopus, & Capi-
tulum tertiam partem habebant, Rector verò Eccle-
ſiæ particularis duas partes, quia ſacra miniſtrabat, &
omnia onera, & ſumptus Eccleſiæ, & Fabricæ ſup-
portabat: Hodie verò ſecundum Rebuff. vbi ſupra n.
6. bona Eccleſiarum debent in tres partes diſtribui, vt
prima ſit Clericorum beneficiariorum; ſecunda Pau-
perum; tertia Fabricæ, cap. conceſſo, & ſeq. 12. quæſt. 2.
& ita ex prædictis colligitur, quod ſecundum Cano-
nes aliquando tertia pars reddituum Eccleſiæ erat in
eius Fabricam conuertenda, cap. decernimus 10. quęſt.
1. & aliquando quarta pars erat deputata, vt in cap.
quatuor, & ſequent. 12. quæſt. 1. tradit Rip. lib. 2. re-
ſponſ. 22. num. 2. & alibi Greg. in leg. 11. titul. 10. partit.
1. dicit

Digitized by Google

1.dicit & diſtributiones bonorum Eccleſiaſticorum ſe-
cundum diuerſa tempora meminit Abb. in quæſt. in-
cip.Titius, & in capitul.poſtulaſti num. 4. de reſcript.
Sot.de iniuſt.& inr.lib.10.quæſt.4.articul.10. Rebuff. in
loco alleg.

3 Verum ſi in Eccleſia eſt certa portio, ſeu ſunt certi
redditus deputati ab Fabricam ipſius, & ſufficientes,
clerici qui talem portionem, vel redditus percipiunt,
tenentur ex illis Eccleſiam reficere, vel ædificare, cap.
vnio 10.quæſt.3.cap.decernimus, 10.quæſt.1. optima
lex ponit in tit. 10.part.1.ibi: *Reazer deuen ſus Ygleſias*
quando fuere meneſter los Prælados, y los Clerigos de ca-
da vna dellas de las rentas que ſon dadas para ellas: &
ibi notat Greg.Lopez,& ponit Rip.reſponſ.22. col.2. &
4 propterea ſi portio deputata ad Fabricam non ſufficit,
tunc Prælatus, & clerici beneficiarij tenentur ſupplere
id quod deficit ſecundum redditus, quos vnuſquiſque
eorum habet ex tali Eccleſia, & ſic pro rata redditũ,
cap.1. cap. de ijs de Eccleſ. ædif. cap. ſi Monachus 16.
quæſt.1.cap.fin. de ijs quæ fiunt à maiori parte Capit.
Feder.conſil.217.Cardin. in cap. ad audientiam in fin.
de eccleſ. ædif.Rip. in d. reſponſ. 22. num.3. & hoc in
quantum vnuſquiſque facere poteſt,& ſic deducto om-
ni eo quod quilibet eorum indigeat ad vitæ ſuſtenta-
tionem,ita explicat text. optimus in allegata lege
partit.ibi: *Y quando eſtas no cumplieſſen, el Obiſpo, y*
los Clerigos que fueſſen beneficiados en ella, deuen cum-
cumplir lo que menguare en ella para reazerla ſegun las
rentas que cada vno elleuare, gozando en de lo que à ca-
da vno huuiere meneſter para ſu vida. Quod probatur in
d.c.de ijs,& ſcripſit Rip.vbi ſupra col.2.in princ. & ita
debet neceſſario explicari Conc.Trid.ſeſſ.21.cap.7.ibi:
Omnes patronos, & alios qui fructus aliquos ex dictis
Eccleſijs prouenientes percipiunt, vt procedar dedu-
ctis neceſſarijs alimentis, & ſubiungit d.lex rationem:
Ca aſſi como les plaze de aprouechar ſe de los que dellas
lleuan aſſi deuen tener por bien de pagar ſu parte en tales
coſas como eſtas. Quæ eſt eadem ratio, quam ponit gloſ.
5 ad tex.ibi in c.1.de eccleſ.ædif.quia vbi eſt emolumen-
tum, ibi debet eſſe onus, & non eſt ferendum, qui lu-
crum amplectitur; onus autem ſubire recuſat, l. vnica
§.pro ſecundo in fi.& §.ne autem verſic.ſi nec talis C.
de caduc.toll.ſicut è contrario, ad quem ſpectat onus,
debet ſpectare emolumentum,l.manifeſtiſſimi §.penul.
in fi.C.de furt.c.vlt.de ijs quæ fiunt à Prælat.regul. qui
6 ſentit lib. 6. Facit ſimile quod adducit gloſ. de vſufru-
ctuario, qui tenetur ad ſarta tecta reficienda, l. eum ad
quem C.de vſufr.l.hactenus ff. de vſufruct. cum tradi-
tis per Pinell.in l.1.C.de bon.mat.princ. part. num.60.
7 Quare deducto neceſſario ad alimenta Beneficiatorũ,
ſi non ſuperſint redditus Eccleſiæ ad Fabricam repa-
randam, honeſtum eſt quod laici Parochiani adiuuent
clericos à quibus recipiunt Sacramenta, argum.cap.ſi
Epiſcopus de off.Ord.lib.6.ita Panor.in c.1. num.4. de
eccleſ.ædif.ſequitur Rip.d.reſponſ.22.col.2.verſ. & ibi
redditus, Grego.Lop. in l.11. tit.10. parti.1. vbi addit
quod nec poſſet Parochianus volendo vitare hoc onus
cedere vſui Eccleſiæ, quia hoc non pendet à facultate
ſua, vt in c.omnis de pœnit & remiſſ.

Ex quibus patet, præfatos Monachos non teneri ad
reparationem, ſtante quod ex dictis beneficijs nihil,
vel parum percipiunt.

RESOLVT. CCCCLXXVII.

An receptatores rerum furatarum puniantur vt fures?

1 *Receptatores rerum furatarum puniuntur eadem pœna, qua puniuntur latrones, & num.3.*
2 *Limitatur ſupradicta cõcluſio quando receptatores sũt ignari, vel quod res furatas cuſtodirẽt eis, qui amiſerãt.*
4 *Ampliatur concluſio prædicta non ſolum in receptatoribus rerum furatarum à ſeruis, filijs, vel famulis, ſed etiam à quocunque genere perſonarum.*
5 *Adducitur deciſio ab Authore in confirmationem prædictorum.*

TExt. in l. 1. ff. de receptator. in hæc verba inquit,
Peſſimum genus eſt receptatorum, ſine quibus la-
tere nemo diu poteſt, & præcipitur, vt perinde puniun-
1 tur, atque latrones; concordat Vulpian. in l. congruit
ff.de off.Præſ.Quod & Cæſares probarunt in l. 1. C. de
his latro. & alijs criminibus reos occultauit, ſtatuen-
tes eadem pœna receptatores puniendos eſſe, qua rei
principales. Alijque Iuriſconſulti eandem ſententiam
corroborarunt, vt patet in l.3.§. non tantum ff. de in-
cend.rui.naufr.

2 Quæ quidem locum non habent quando quis rem
recepiſſet ignarus, vel quod eam cuſtodiret, ſaluamque
faceret ei qui amiſerat, vel humanitate, vel miſericor-
dia ductus, vel alia probata, atque iuſta ratione, vt in l.
doli verbum ff.de ſeru.corrupt. & in l.3. §. non tantum
verſ.ſed etenim ff.de incend.rui.naufr.ſed tunc demum
ea iura contra receptatorem exiſtimantur, quando ip-
ſe ſcienter,& doloſè receptat, vt in d.l.doli verbum, &
d.l.3.§.non tantum verſ.etenim; probatur quoque in l.
crimen C.ad l.Iul.de vi publ.vbi Honorius,& Theodo-
ſianus probant hæc crimina ſcilicet rapere, & ſcienter
raptorem rem raptam ſeruare, non eſſe diſſimilia cri-
mina,& ideo eum tunc participes ſceleris ſint, eadem
3 quoque pœna digni cenſentur, qua fures, vt probatur
expreſsè in l.ſi quemquam in final.verb.C. de Epiſc.&
Cler. & ibi gl.in verb. par quæ allegat alios text. con-
cordantes. Et ideo qui res furtiuas ſcienter à fure cu-
ſtodiendas ſuſcipiunt, furti pœnali actione de ſuſceptis
tenentur, tex.eſt expreſſus, & capitalis in l. eos C. de
fur. cuius verba ſunt: Eos qui à ſeruo furtim ablata
ſcientes ſuſceperunt non tantum de ſuſceptis conue-
niri, ſed etiam pœnali furti actione poteſt, cui concor-
dat alius tex.in §.ſed hæ actiones in verſ. cum manife-
ſtum ſit, Inſtit.de obligat.quæ ex delicto naſ.

Et licet dubia videatur ſententia d.l. eos, cum ipſa
tantum in ſeruo loquatur, filio, vel famulo, *vt ibi in gl.*
in verb.eos qui à ſeruo, ideo quod hæ perſonæ ſunt ſu-
biectæ, domeſticæ, & familiares, & quæ facilius, & fre-
quentius furta committunt, quando interueniunt oc-
cultatores, & receptatores, quid fortè alias non com-
mitterent, & quod propterea dicta diſpoſitio non pro-
cederet quando fur, vel latro eſſet liber, vel extraneus,
vt annotare voluit Hyppol.in l.ſi in rixa n. 51. ff. ad l.
Corn. de ſicar. & in conſil.53. n. 21. Attamen ſuperior
ſententia,& concluſio verior eſt,& indiſtinctè tenenda
modo fur, vel latro ſit ſeruus, vel familiaris, modo ex-
traneus, quia in vtroque militat eadem ratio. Et pro-
4 pterea à quocumque quis ſcienter, & doloſè recepta-
uerit rem furto ablatam, pro iure habendus eſt, &
eadem pœna puniendus; huius autem rei patens, &
manifeſta eſt ratio: Nam fur, & latro ſemper furatur,
& eſt in delicto actuali, donec rem contrectet, vt in
l. inficiendo §. infans ff. de fur. Vnde receptans vide-
tur ei auxilium, & fauorem præſtare, & in ipſomet de-
licto; ideoque meritò debet eadem pœna puniri, ita
Bart.Angel. de Peru.& alij commun. DD. in l. furtum
ff.de fur.Alber.in l.eos C. de fur. & Ang. de malef. in
verb. & veſtem cœleſtem abſtulit col. 2. verſ. quid ſi
rem furatam, & ſecundum hanc doctrinam, & theo-
ricam fuit in N. concluſum contra quendam delatum,
& inculpatum, quod ſcienter receptauerit in domibus
ſuis partem rerum furto ſubtractarum à domibus cu-
iuſdam, qui fuit fuſtigatus per loca ſolita, & condem-
natus ad ſeruitium Regiarum triremium ad quinquen-
nium.

RE-

RESOLVT. CCCCLXXVIII.

An clerici receptatores hæreticorum, cenſeantur priuati ipſo iure Beneficijs?

1 *Hæreticus ipſo iure priuatur beneficijs.*
2 *Dictio (vel) ſtat expoſitiuè pro (ideſt)*
3 *Verbum (ſpoliatus) executionem importat, & num. 4.*
5 *Appellatione bonorum, beneficia Eccleſiaſtica etiam continentur.*
6 *Receptatores Hæreticorum puniuntur eadem pœna, qua ipſi Hæretici.*
7 *Beneficia eccleſiaſtica vacantia propter hæreſim, reſeruantur Sedi Apoſtolicæ.*
8 *Non ſolum receptatores, fautores, & defenſores Hæreticorum, ſed etiam eorum filij, & nepotes priuantur ipſo iure beneficijs obtentis, & obtinendis.*

AD præſentem quæſitum reſpondendo dico, com-
munem eſſe ſententiam; hæreticum eſſe priua-
1 tum beneficijs ipſo iure, quam tenet Ioann. Andr. Do-
min. Franchus numer. 2. & DD. cõmuniter in capitul. vt
commiſſi §. priuandi de hæretic. in ſextò, dum expo-
nunt illa verba, vel priuatos nuntiandi, vt dictio, vel, ſtet
expoſitiuè, pro. i. & Abb. in capitulo inter dilectos de
exceſſ. Prælat. numer. 11. Mill. in repert. verb. hæretic.
Probus ad Monach. in cap. alma mater de ſent. excom.
in ſextò, num. 8. Caſſad. deciſ. 14. ſuper regulis n. 1. Re-
buff. titul. de modis amittendi beneficia n. 4. Corraſ. de
benefic. 2. par. cap. 4. num. 13. & 3. par. cap. 6. num. 13. &
17. Roſiniac. cap. 20. n. 4. Duaren. lib. 8. cap. 6. §. 5. Bern.
Diaz in pract. crim. cap. 114. num. 2. & ibi Salzed. in ad-
diti. Couar. lib. 2. var. reſolu. c. 8. num. 4. Roias in ſingu-
laribus in fidei fauorem ſingul. 73. D. Pegn. in Direct.
Inquiſit. 3. part. commen. 162. Lancellot. de attentatis
c. 5. 2 n. 34. Flamin. Pariſ. libr. 3. de reſignat. q. 1. n. 31. &
ſeq. dicens communem, Quintaduennas eccl. lib. 1. cap.
10. num. 1. Azor. lib. 8. cap. 13. q. 3. & 8. Eman. Rodriq. in
Summ. 1. tom. capit. 129. num. 3. Ledeſm. 2. part. Summ.
tract. 1. cap. 4. concluſ. 14. & Rot. in vna Mutinẽ. Capel-
læ de anno 1562. quæ eſt 3. par. diuerſor. lib. 3. deciſ. 707.
& 728. & poſt hæc Gonzal. in gloſ. 17. numer. 65. Azor.
2. part. lib. 7. cap. 16. in princip. & plures alij relati per
citatos.

Pro qua sẽtentia Corraſ. Roſiniac. Duare. Rot. Azor.
& alij citant tex. in c. cum ſecundum de hæret. in ſextò,
qui tamen non loquitur de beneficijs, ſed de bonorum
temporalium confiſcatione.

Citat etiam Corraſ. text. in c. quo iure 8. diſt. 62. qui
text. parum probat, vltra quod non eſt iuris deciſio, ſed
D. Aug. ſicut etiam text. in cap. ſi vos 27. q. 5 cap. 1. & 2.
23. q. 7. qui pro hoc etiam allegantur, & ſimiliter parũ
probant.

Rebuff. verò Roſiniac. Duaren. Flamin. Pari. & Quin.
taduc. Gonz. & Azor. ſupra cit. allegãt tex. in c. ad abo-
lendam § 1. de hæret. ibi & ſic omni beneficio ſpoliatus
Eccleſiæ ſæcularis relinquatur arbitrio poteſtatis; nam
3 verbum (ſpoliatus) executionem importat, ideo nota-
tur priuatio ipſo iure, ex Butr. in c. fi. de poſtul. Fely. in
c. 2. n. 8. & in c. Rodulphus n. 25. de reſcri. & in c. inſinua-
tum de Simon. in princ.

Sed hæc inductio ceſſat, & tollitur ex verbis præce-
dentibus, ibi: Totius eccleſiaſtici ordinis prærogatiua
nudetur, quæ verba importãt priuationem per ſenten-
tiam, vt patet ex adductis per Felyn. in dict. capitul.
Rodulphus, vnde dicta verba ſtatim ſequentia, & ſic
4 omni officio, & beneficio ſpoliatus, &c. important exe-
cutionem dictæ priuationis per ſententiam faciendæ
non priuationis ipſo iure, non intrat doctrina Butr. &
Felyn. vbi ſupra.

Vnde contrariam ſententiam nempe quod clericus
hæreticus non ſit ipſo iure beneficijs priuatus, ſed per
ſententiam priuandus, tenet Alphonſ. de Caſtr. lib. 2. de
iuſt. hæret. punit. c. 11. quia in iuribus quibus hæc pœna
ſtatuitur, non inueniuntur verba ſignificantia priuatio-
nem, & ſententiam ipſo iure latam, vt in d. c. ad abolen-
dam, & in cap. excommunicamus §. credentes, ſequitur
Simanc. de Cathol. inſtit. c. 46. num. 72. quamuis in En-
chirid. judicum violatæ Religionis titul. 58. de pœni-
tent. n. 3. videatur cum communi tenere ibi, & hæretici
beneficijs eccleſiaſticis priuati ſunt, ſequuntur etiam
Atag. 2. 2. quæſt. 11. art. 3. verſic. 2. pœna, qui tamen cõ-
tratium tenet q. 1. art. 10. pag. 66. Candelabrum aureũ
in Appendic. c. 1. num. 17. & Zerol. in prax. Epiſc. 1. part.
verb. priuatio in princ.

Nihilominus tamen tenenda eſt communis ſenten-
tia quæ rectè probatur per d. c. cum ſecundum leges, ex
quo bona hæreticorũ ipſo iure confiſcantur, & eis pri-
5 uantur; nam appellatione bonorum, beneficia etiam
Eccleſiaſtica continentur, c. 1. de præb. & l. bonorum ff.
de verb. ſignif. vbi Rebuff. in prax. tit. de ſimonia in reſi-
gnatione n. 13. & Quintaduennas lib. 2. eccl. n. 3. & 93.
& 94. & quamuis in beneficijs non habeat locum cõfi-
ſcatio, quia non ſunt tranſitoria ad Fiſcum, habet ta-
men locum priuatio, de qua Achill. ibi deciſ. 345. ſeu 1.
de hæret. num. 5.

Probatur etiam communis ſententia per text. in
dict. capitulo vt commiſſi §. priuandi, ibi, vel priuatos
nunciandi, quæ verba expoſitiuè accipienda ſunt, ideſt
priuatos nunciandi, & ibi voluit Ioann. Andr. & alij
DD. vt diximus.

6 Et non ſolum ad hæreticos, ſed etiam ad receptato-
res, fautores, & defenſores hæreticorum referuntur,
quicquid dicat Couarru. ſupra citat. hæreticorum fau-
tores, & receptatores non eſſe ipſo iure priuatos bene-
ficijs obtentis, ſed per ſententiam priuandos, iuncto
capitulo excommunicamus §. credentes verſiculo ſi
verò clericus de hæretic. Quod idem tenet Pegn. ſupra,
ſed licet verum ſit de iure Decretalium, iuxt. dict. §. cre-
dentes, tamen de iure nouo verum non eſt, iuxt. dict. §.
priuandi.

Nec valet ſolutio, & interpretatio quam ad § priuã-
di aliqui tradunt, nempe quod verbum priuandi ſtet
propriè, & referatur ab beneficia obtenta ante hære-
ſim, quibus per ſententiam eſt priuandus hæreticus, &
verba vel priuatos nunciandi referantur ad beneficia
obtenta poſt hæreſim, & ſic nulliter collata ex capitulo
ſecundo, §. hæretici eod. titul. in ſextò, conuincitur
enim iſta interpretatio ex ſeq. verſiculo, ſunt autem
diæceſani in priuando tales, vel nunciando priuatos
&c. vbi apparet omnia iſta verba priuandi, vel priuatos
nunciandi referri etiam ad beneficia obtenta poſt hæ-
reſim, & ſic non poteſt ſtare iſta ſolutio. Et clarius pro-
batur communis ex Conſtitut. 2. Nicolai III. quæ eſt
in Bullario tomo primo, fol. 30. vbi ſic dicitur; hæretici
autem, & receptatores, defenſores, & fautores eorum,
ipſorumq; filij vſque ad ſecundam generationem, ad
nullum eccleſiaſticum beneficium, ſeu officium admit-
tantur, quod ſi ſecus actum fuerit, decernimus irritum,
& inane, nos enim prædictos ex nunc priuamus benefi-
cijs acquiſitis, volentes, vt tales, & habitis perpetuò
careant, & ad alia ſimilia nequaquam in poſterum ad-
mittantur. Quæ conſtitutio licet non ſit inſerta in libro
ſexto, tamen non eſt per proœmium illius abrogata;
nam conſtitutiones editæ ſuper negotio hæreticæ pra-
uitatis, non contrariæ conſtitutionibus eiuſdem 6. re-
ſeruantur in capitul. fi. in fin. de hæret. eod. libr. & no-
tat gloſ. in d. proœm. verb. reſeruantur.

Facit etiam pro hac ſententia Conſtitut. 29. Pij V. in-
7 cip. cũ ex Apoſtolatus, vbi diſpoſitioni Sedis Apoſto-
licæ perpetuo reſeruantur beneficia vacantia propter
hæreſim, & ſic denotatur hæreticus ipſo facto priuatus
beneficijs, vt per Pegn. ſupra, & Azor. dicta quæſtione
octaua.

Non

8 Non ſolum autem hæ ... etici, receptaores, & defenſo-
res eorum, ſed & ... ſplorum filij, & nepotes priuantur ip-
ſo iure beneficijs obtentis tempore commiſſi criminis,
ita quod non ſunt ſolum inhabiles ad obtinenda bene-
ficia, ſed etiam priuantur obtentis, vt in dicto capitulo
2. §. hæretici, & capitulo ſtatutum 2. de hæret. in ſextò,
Eman. Rodriqu. capitul. 129. numero 4. & Petr. Ledeſm.
d. tractat. 1. capitul. 6. 17. concluſ. 2. difficult. citantes
Siman. & Iul. Clat. qui tamen loquuntur de beneficijs
antea obtentis.

RESOLVT. CCCCLXXIX.

Agenti poſſeſſorio recuperandæ in beneficialibus, quid
incumbat probare?

1 *Agens poſſeſſorio recuperandæ in beneficialibus tenetur nedum docere de antiquiori, & priori poſſeſſione, ſed oportet etiam iuſtificare titulum ſuum.*

2 *Ampliatur vt non ſolum teneatur probare titulum, ſed ipſum tenetur probare eſſe Canonicum, & legitimum, non autem infectum; nam titulus infectus pro non titulo habetur.*

3 *Contra decretum non datur nec titulus, nec color poſſidendi.*

4 *In beneficialibus propter periculum animæ non eſt facienda reſtitutio ſpoliato, ſi agens non docet de titulo.*

1 CONcluſiuè dicas quod agens poſſeſſorio recupe-
randæ in beneficialibus, tenetur nedum docere
de antiquiori, & priori poſſeſſione, ſed oportet ipſum
etiam iuſtificare titulum ſuum, quæ exceptio ita agenti
valide obſtat, vt non docto de legitima inſtitutione, &
titulo, deneganda venit reſtitutio, iſta eſt doctrina In-
noc. in cap. in literis de reſt. ſpol. in c. ex parte eod. tit.
& in cap. conſtitutus de fil. presbyteror. quem ſequitur
Archid. in cap. eum qui de eo qui mitt. in poſſ. lib. 6. cõ-
ſentiunt DD. in clem. 1. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.
Abb. in c. licet Hely. de ſimon. Dec. conſ. 61. incip. & pro
tenui, & eſt communis opinio, teſte Alexan. in l. natura-
liter §. nihil commune colum. 10. verſ. octauo fallit. n.
25. ff. de acquir. poſſ.

Et licet ſecundũ aliquos ſufficiat probare antiquio-
rem poſſeſſionem, vt tradunt Innoc. & DD. in cap. ſæ-
pe de reſt. ſpol. Lapus alleg. 51. incip. lætatus ſum, &
alibi in c. cum ad ſedem car. penult. de reſt. ſpol. Alex.
conſil. 6. incip. circa proceſſum volum. 3. cum alijs cu-
mulatis per Scriben. in leg. rem quæ nobis ff. de acquir.
poſſeſſ. & fuſius per Dec. conſil. 57. incip. & pro tenui
colum. 1. & colum. 2. in fin. & colum. 3. num. 6. conſil.
252. incip. agitur cauſa magni ponderis colum. 2. &
conſil. 302. incip. & pro tenui colum. pen. n. 22. vbi citat
d. conſil. Alex. 6. & aliud eiuſdem Alex. conſil. 117. in-
cip. viſo proceſſu in cauſa lib. 2. vbi plura circa remed.
can. reintegr. 3. quæſt. 1.

Tamen communis opinio, vt iam dictum eſt, tenet
prout in themate, & eam decidendo firmat Rot. Rom.
ſub. titul. de reſt. ſpol. in nou. deciſ. 2. quæ incip. fuit du-
bitatum in princ. iuncta addit. in verb. ceſſante ergo,
& eod. titul. deciſ. 16. incip. ſi A. conferatur, & deciſ.
7. in nou. ſub titul. de probation. quæ incip. ſi quis di-
cat in princ. quod etiam tenet Butr. in cap. in literis co-
lum. 11. verſic. ex ijs deciditur de reſt. ſpol. & Felyn. in
rubr. de except. colum. 2. in fin. verſ. agens, & iſtam opi-
nionem quod ſcilicet agens poſſeſſorio recuperandæ
in beneficialibus, titulum teneatur iuſtificare, tenuit
Bellamer. in ſuis recol. deciſ. 17. incip. ſecundum eun-
dem Dominum Petrum, & deciſ. 49. incip. agens poſ-
ſeſſorio, vbi ad literam dicit: Agens poſſeſſoriu recu-
perandæ in beneficialibus, tenetur colurare ſuam
poſſeſſionem ex titulo, & huius concluſionis ratio eſt,
nam notorius defectus tituli petenti reſtitutionem be-
neficij legitimè obſtat, vt diffuſè tangit Abb. in ſua
diſput. incip. Titius clericus, quæ eſt quæſt. 4. colum.
5. num. 7. verſic. ſed dubium eſt, vbi atteſtatur iſtam
eſſe communem opinionem, & habetur diffuſè in d.
addit. verſ. ceſſante ergo, & per Fely. in c. ſi conſtiterit
colum. 2. num. 59. de accuſ. poſt Abb. ibi colum. 2. verſ.
oppone contra text.

2 Et agenti vt ſupra, ita eſt neceſſaria tituli probatio,
vt non ſufficiat etiam quemcumque titulum probare,
nam titulus debet eſſe canonicus, & legitimus, nam ti-
tulus infectus etiam probatus non valet, nec prodeſt
ei, vt habetur in cap. niſi de conceſſ. præb. & per Innoc.
in cap. ſignificaſti de diuor. imò Bellamer. in ſuis recol.
deciſ. 286. incip. item quod allegans, dicit quod allegãs
titulum infectum peius facit, quam ſi nihil pro titu-
lo allegaret, & alibi idem Bellamer. deciſ. 639. incip.
allegans titulum, dicit allegans titulum perſonis, &
agens reſtitutorio, non eſt audiendus propter titulum
infectum, & hoc adeo verum eſſe dicit, quod ſi talis
titulum allegans habeat ſententiam contra ſe in poſ-
ſeſſorio, & non appellauit infra tempus, quia legiti-
mè impeditus, non ideo reſtituendus eſt, quia de non
iure, nec de intereſſe ſuo ſatis conſtare videtur per ti-
tulum infectum, quod procedit etiam ſi ageretur re-
medio attentatorum, vt concludit Rot. Rom. d. deciſ.
2. reſt. ſpol. & d. dec. 16. incip. ſi A. conferatur, & dec.
8. eod. tit. in antiq. quæ incip. nota quod vbi, & deciſ. 13.
incip. nota quod ſi conſtat, & deciſ. 24. incip. nota quod
vbi agitur eod. tit. & Fely. poſt gloſ. & alios DD. in d. c.
ſi conſtiterit colum. 2. num. 4. & in c. ad petitionem n. 3.
6. & 7. de accuſ. vbi allegando alias deciſiones conclu-
dit, agenti poſſeſſoriu recuperandæ, obſtare notorium
defectum proprietatis, & non juris ſui, ſequitur Pariſ.
conſ. 12. vol. 4.

Et iſtam opinionem communem aſſerit, & ſequitur
Ferret. conſ. 188. incip. Legatus Papæ colum. 2. num. 5.
verſic. accedat ad prædicta volum. 1. vbi allegat Ge-
min. Butr. & Abb. in loc. præcit. adducit exemplum
quod dicti DD. ponunt, quando ſcilicet agenti poſ-
ſeſſorio obijcitur de reſeruatione cũ decreto irritanti,
vt not. gloſ. & DD. in c. ad decimas de reſti. ſpol. lib. 6.
nam decretum inficit petitorium, & poſſeſſorium, vt
eſt text. & ibi not. in c. ſi eo tempore de elect. in ſextò,
& in cap. 1. & 2. vt lit. pend. eod. lib. & latè tradit Rot.
Rom. deciſ. 16. in nou. quæ eſt 3. de reſtit. ſpol. & incip. ſi
contra agentem poſſeſſorio, & deciſ. 4. eod. titul. quæ
incip. fuit dubitatum vtrum detentor, in quibus locis
3 tenet quod contra decretum non datur, nec titulus, nec
color poſſidendi, vt ead. Rot. firmat eod. titul. in antiq.
deciſ. 2. incip. nota quod vbi agitur poſſeſſorio, vbi ha-
betur, quod ſi agenti poſſeſſorio iudicio in cauſa bene-
ficiali, opponatur de notorio non iure agentis, denega-
tur reſtitutio, & allegat iura DD. & eiuſdem Rotæ
deciſ. concordantes, ſed in beneficialibus debet locari
poſſeſſio, alias agens caret omni iuris remedio, ſecun-
dum Calder. in repert. cap. cum noſtris quæſt. 2. de con-
ceſſ. præb. & Lap. alleg. 103. incip. viſa mihi ſemper
dubia col. 2. verſic. Calderinus autem, & ſic ex præmiſ-
ſis remanet firma concluſio propoſita, cuius effectus
4 vltra prædicta eſt etiam, nam in iſtis beneficialibus
propter periculum animæ non eſt facienda reſtitutio
ſpoliato, ſi agens non docet titulum, & notorium ſit de
iniuſtitia, iuxt. not. per DD. poſt gloſ. per illum text. in
c. ad decimas de reſt. ſpol. in ſextò, & Ægid. in termi-
nis deciſ. 34. incip. contra agentem, quem ſequitur Soc-
cin. Sen. latè in leg. rem quæ nobis ff. de acquir. poſſ. in
9. quæſt. princ. Bart. num. 18. verſic. ſed circa prædicta
dubitatur colum. 1. in fi. & colum. 3. & 4. & hoc idem
tradunt DD. poſt Bald. in leg. naturaliter §. nihil com-
mune ff. de acquir. poſſ. maximè Iaſ. num. 47. allegan-
do Bald. in leg. ordinarii C. de reivend. colum. vlt. &
Innoc. in cap. conſtitutus de fil. presbyt. ſequitur Pe-
riſ.

Digitized by Google

riſ. & adducit rationem in d. conſil.16.num.7. & 8. videas ſi libet.

RESOLVT. CCCCLXXX.

An beneficiorum inæqualitas ſit per ſe ſufficiens ad reſcindendam permutationem?

1 *Beneficiorum inæqualitas non eſt de per ſe ſufficiens ad reſcindendam permutationem factam, licet propter talem inæqualitatem ſit aliqualis præſumptio fraudis.*

2 *Permutatio beneficij tenuis cum pingue præſumitur fraudulenta, vel ſimoniaca cum non ſit veriſimile, quod ſine cauſa renunciet quis beneficium pingue cum tenui. Ampliatur vt num.3. Limitatur vt num.4. & 5.*

6 *Si ſenex, & debilis vult permutare beneficium ſuum opulentum, ſed curatum cum beneficio tenui habente paucā curam, permutatio tenet.*

1 RESpondi in hoc articulo quod beneficiorum inæqualitas non eſt de per ſe ſufficiens ad reſcindendam permutationem factam, licet propter talem inæqualitatem ſit aliqualis præſumptio fraudis, ſecundum Fed. de Sen. in tract. permut. quæſtione vltim. quæ incip. quadrageſimo quæritur, vbi dicit ſe credere, & ſemper fuiſſe in hac opinione, quod ſicut inæqualitas proueniat ratione redditũm, ſiue onerum incumbentium vni beneficio, & non alteri, licet aliqualis fraus præſumi poſſit, quia non præſumitur quis velle iactare ſuum, capitulo ſuper hoc de renuncia. non tamen permutatio reſcinditur quia talis præſumpta fraus non eſt ad hoc ſufficiēs, & idem tenet Ioan. Andr. Ancharan. poſt Ioan. Monach. in additio. reiecta contraria opinione tenet iſtam quod ſcilicet teneat permutatio per l.ſi quis donationis ff. de contrah. empt. nam cum emptio, & venditio ſumpſerint originem à permutatione, l.1. in princ. ff. de contrahend. empt. ſicut ibi tenet venditio, ita teneat permutatio, hoc idem tenuit Calder. in conſil.4. incip. duo Canonici Senenſes, ſub titul. de rer. permutat. & ſequitur Gemin. in capitul. vnico de rer. permutat. ſuper glo. in verb. fraude, vbi citatis Ioan. Andr. & Feder. de Sen. vbi ſupra dicit, ſe credere iſtud eſſe verum per text. in capit. quia veriſimile de præſumpt. vbi probatur quod valet talis permutatio niſi de fraude manifeſtè probetur, & ex illo text. Gemin. vbi ſupra in verſicul. ſed hæc non eſt ſufficiens concludit; Nam ibi dicitur, quod non eſt veriſimile quod fiat permutatio pinguis cum tenui propter quod requirit ibi probationes magis exactas cõtra iſtā præſumptionē, ceſſante ergo iſta præſumptione, patet ibi quod permutatio valeat, licet ſit imparitas beneficiorum, vt etiam concludit Abb. in d. capit. quia veriſimile in verſic. puto tamen, Zabar. ibi n.2. & cum prædictis cõcordat Ioan. de Imol. in capit. ſuper hoc de renuncia. & in clement. vnica de rer. permutat. concluſ.5. verſic. quid ſi habens beneficium tenue, ex ea ratione, quia permutatio non ſumit initium à conuentione, vel facto partium, ſed ex officio Superioris. ſequitur Pet. de Vbal. in tractat. permut. benef. quæſt.11. Anchara. cõſil. 280. incip. quæſtio proponitur, & Felyn. in dict. cap. quia veriſimile in princ. vbi dicit, Imol. & Abb. ex illo text.

2 inferre contra permutantes beneficium tenue cum pingui, vt talis permutatio præſumenda ſit fraudulenta, vel ſimoniaca, & ſubdit rationem ex ipſis cum non ſit veriſimile, quod ſine cauſa renunciet quis Beneficium pingue cum tenui, & pro concord. ad illum text. adducit cap. ſuper hoc de renunc. & not. in cap.2. de renunc. in ſextò, putat tamē Abb. dicit ipſe quod hæc ſola præſumptio non ſufficiat ad ſententiam proferendam, & ipſe cum eo reſidet quod & Dec. placuit in c. cum venerabilis colum.3. in princ. de excep. & in conſ.210. incip. viſo puncto per tot. conſil. in quo tractat materiam permutationis beneficiorum, & ius calliditatis, & ratione inæqualitatis; & in eod. colum.2. num.5. dicit iſtam eſſe communem opinionem, & reſpondet ijs quæ in contrarium adduci poſſent, vt per eum ibi, ad quem remitto, quia communiter habentur, & concluſio in ſe non habet difficultatem.

3 Ampliatur iſta concluſio procedere nedum in inæqualitate ratione redditũ, ſeu onerum, ſed etiā in inæqualitate ratione ætatis permutantium, puta ſi iuuenis permutat cum ſene, vt dicit Gemin. in dict. c. vnico de rer. permut. in ſextò, verſ. ſed quid ſi Iuuenis permutat cum ſene, poſt Ioā. de Fantu. ibi, & Ioann. de Ligna. in Clement.1. eod. tit. ex ea ratione quæ ſupra deducta eſt, quia permutatio ſumit robur à Superiore, non à facto partium, c. quæſitum eod. titul. authoritas enim Superioris purgat omne vitium, & tollit præſumptionem fraudis, ſi qua alias eſſet, ff. de his qui not. infam. l. furti §. qui iuſſu, &c. niſi de præb. pro quibus faciunt latè deducta per Oldr. conſ.324. incip. factum tale eſt, & dicta Capr. in tract. de regul. tit. de permut. benef. reg.1. quæ eſt 88. n.119. poſt Ioan. Monach. ex Ioan. Andr. in cap. vnic. de rer. permut. in ſextò.

4 Fallit tamen iſta concluſio quando in permutatione cum præſumptione fraudis adeſſent alia adminicula, coniecturæ, & circunſtantiæ ex quibus fraus præſumatur à iure, vt dicit Capr. vbi ſupra num.120. puta ſi quis permutaret cum nepote, quia vltra tenuitatem Beneficij concurrit ſuſpitio ſanguinis, ſecundum Abb. in d. cap. quia veriſimile contra Ioan. de Lign. in c.1. de cler. non reſid.

Reſtringitur etiam iſta fallentia, vt non procedat

5 quando alia præſumptio excluderet iſtam, vt quia ſecurè morari non poterat in beneficio pingui, vt per Abb. in d. c. quia veriſimile, quem ibid ſequitur Felyn. n.1. per reg. quod vna præſumptio tollit aliam. gl. in l. Diuus de in integr. reſt. in verb. æſtimatur, l. non ſolum circa princ. de ritu nupt. c. accedens de crim. falſ. c. tuam, & ibi gl. de ſponſal.

Et ſic ſtat concluſio in hoc vltimo dubio, quod beneficij inæqualitas ſola non eſt apta ad reſcindendam permutationem, concurrente etiam aliquali fraudis præſumptione, pro qua vltra præmiſſa, facit not. dictum Anchara. conſ.279. incip. quando proponitur in the-

6 mate vbi conſuluit, quod ſi ſenex, & debilis vult permutare beneficium ſuum opulentum, ſed curatum cum beneficio tenui habente paucam curam, quod permutatio tenet, & Epiſcopus licitè poteſt ſuam authoritatem huic permutationi impartiri.

RESOLVT. CCCCLXXXI.

Aſſenſus Apoſtolicus conceſſus ad tempus alienandi bona Eccleſiæ pro neceſſitatibus contingentibus, an extendatur vltra tempus?

1 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*

2 *Qui non ſeruat tempus diſpoſitionis, dicitur non ſeruare ipſam diſpoſitionem.*

3 *Alienatio rei feudalis eſt ſtricti iuris.*

4 *Tempora regulariter ſunt continua.*

5 *Aduerbium (proximè) denotat extremitatem principij temporis.*

6 *Vbi dies eſt præfixa, ceſſat omnis interpretatio iuris.*

1 RESpondi negatiuè, & ſic quod aſſenſus Apoſtolicus conceſſus ad tēpus alienandi bona Eccleſiæ pro neceſſitatibus contingentibus non extendatur vltra tempus; & motus fui quia ea eſt vis limitati temporis. vt contineat contrariam diſpoſitionem, l. fratres ff. de pœnis, Dec. conſilio 61. numer.4. Angel. in l. ſi vnus §. ſi

2 cum reo ff. de pact. & qui non ſeruat tempus diſpoſitionis dicitur non ſeruare ipſam diſpoſitionem, Bald. & Salicet.

Salicet.in authent.quæ ſupplicatio C.de precib. Imper. offer.quinimò qui permittit tempus labi videtur renũciare diſpoſitioni conceſſæ ad tempus, Bald. in leg.1.in princip. C.de integr. reſtit. & in conſilio 466.in 2.rubr. volum.1. ait,quod qui non paret terminis,cenſetur renunciare ſtatuto,latè Tiraq.de retract.cõſang.§.3.glo. 4.n.2. & conceſſum ad tempus cenſetur poſt illud prohibitum,dict.l.ſi vnus vbi Bald.& alij ſequuntur infiniti apud Tiraq.§.1.col.2.n.44. quod ſi hæc procedunt in quacunq; materia multò magis ſibi locum vendicabunt in licentia conceſſa à domino pro alienatione rei
3 feudalis quę eſt ſtricti iuris, Iſer.in c.imperialem col.3. & ibi Camer.in 2.concluſ.f.342. de prohibit. feu.alien. per Feder.Frec.de ſubfeu.lib.2.q.11. Corb.de cauſ.priuat.ob alien.in 6.quæſt.num.9.& DD.inferunt ad multas deciſiones, quas non refero, ſed in ſpecie quod licentia ad tempus conceſſa,viribus careat lapſo tempore,tenuit Ioan.Andr.ad Spec.in tit.de locat.§.nunc aliqua num.121.vbi per hoc dicit, quod alienans poſt tẽpus perdit rem, tanquam alienaſſet ſine licentia, Bero. in conſil.123.num.9. volum.1. Corbul.in d.tit. ampl.7. vbi confirmat alijs medijs; in facto autem de temporis lapſu patet manifeſtè,quia triennium fuit lapſum antequam contradictum. Quare cum iudicium inſtituerit, nã tempus prædictum eſt continuum, & currit de momento ad momentum,l.3.§. minorem ff. de minor. vbi id expreſsè dicitur, & notatur in authent. hodie C. de appellat. & dicit gloſ.in rub.ff.de diuerſ.temp.præſcri.
4 quod tempora regulariter ſunt continua,& ibi eam ſequitur Bart.idem dicit Barb.conſil.50.colum.4.volum. 2.& dicit Angel. in conſil.404. quod in compromiſſo tempus computatur de momento ad momentum, & ſubdit procedere quoque in præſcriptionibus, latè id probat Tiraquel.de retract.conſangu.§.1.gloſ.11.n.19. & 20. vbi infert ad multa alia; latiſſimè Beci. in conſil. 99.num.17.vbi multis comprobat,& quamuis in multis caſibus diſputent DD. ſi tempus ſit vtile, vel continuum, tamen in caſu noſtro remouetur omnem contentionem verba licentiæ, quæ dicunt de tribus annis
5 proximè ſequuturis; aduerbium enim illud(proximè) denotat extremitatem principij temporis, vt cum dicimus aliquem eſſe proximum pubertati, §. pupillus, Inſt.de inutilib.ſtipul.& in terminis voluit Bald. in conſil.246.volum.5. vbi dicit quod compromiſſo facto per 30.dies proximè ſequuturos tempus computandum eſt non ſecundum dies artificiales, ſed de momento ad momentum, & inter alias rationes ponderat aduerbiũ (proximè) atque ita in proprijs, & indiuiduis noſtris terminis cauſam hanc determinat ſimiliter Soccin. in conſil.87.numer.1.& ſeq. volum.4. vbi dicit,quod & ſi compromiſſi tempus regulariter non currat, niſi à die acceptationis, tamen quando dictum eſt,hinc ad dies 15.proximè ſecuturos incip. currere ab illo puncto, Magon. deciſio. Floren.7.num. 17. idem voluit Dec.d. conſil.99.num.17. idem tenuit Rimin. in conſil. 629. num.8.quando dictum eſt tot dies immediatè ſequuturos proximum namque dicimus id quod à nullo præcedit.leg.2.§. hæreditas,& l. legitima ff. de ſuis, & legitimis,l.1.§. proximus ff. vnd. cogn. l. proximus ff. de verb. ſignif. & nullum admittit medium inter duo diſcreta; vt probat Tiraquell.de retract.conſangu.§.11. gloſ.1.numer.1.& ſeq.quare cum habeamus deciſiones quæ rem, & cauſam noſtram immediatè attingunt, nõ eſt recurrendum ad ea quæ DD. ponunt quando quærunt quis dicatur pubertati proximus, vel infantiæ, in illis enim caſibus ſtare poteſt, quod verbum(proximũ) referatur ad modicum tempus, vel etiam remittatur Iudicis arbitrio, vt latè tractat Menoch. de arb. iud. caſ.57. per tot.præcipuè n.29. & 44. Cum enim ſimus in claris, non egemus coniecturis, eodem modo tollitur quod obijcitur tempus non concurriſſe donec de ſuo credito Simon contendebat, & antequam aſſignatio illi fuiſſet facta de bonis debitoris, vt poſt Iaco. Rau.Pet.de Bellaper.Bald.Salycet.Guid.Pap. & Manſuer. ponit Tiraquel. in dict.tractat.§.1.gloſ.10.n.36.& ſeq. vbi dicit,quod pendente lite non currit tempus ad
6 retrahendum,nam vbi dies eſt præfixa,ceſſat omnis interpretatio iuris; ideo Socc. in conſil.39.num.44. vol. 4.dicit,quod compromiſſum currit antequam ſit acceptatum quando terminus præfixus eſt non ad numerũ dierum,ſed ad diem certam,puta,intra feſta Paſchalia, Blanch.in tractat.de compromiſſ.in 1.q.in princ.num. 34. in fin. Rimin.d.conſil.620.num.8. vbi ponit exemplum,quando durare debet per.15. dies immediatè ſecuturos poſt tria feſta Paſchalia, videntur enim hoc modo certificando tempus partes voluiſſe recedere ab ambiguitate iuris.

RESOLVT. CCCCLXXXII.

An renunciatio tacita quæ fit per adeptionem ſecundi Curati, poſſit fieri abſque authoritate Superioris?

1 *Reſignatio beneficij debet fieri coram Superiore,quia ei intereſt,beneficium dimittatur ſine ipſius licentia.*
2 *Defenſori Ciuitatis non licet deſerere illam ſine licentia, neque militi militiam.*
3 *Differentia inter prophana, & ſpiritualia hæc eſt, quod illa poſſunt renunciari abſque licentia,hæc verò nequaquam.*
4 *Alienatio eſt nulla,ſi Tutores,vel Curatores,qui nequeunt alienare immobilia pupilli abſque decreto Iudicis, illa fuerint diſtracta abſq;prædicto decreto.*
5 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*

1 COmmuniter reſpondent DD. quod reſignatio beneficij ſit facienda coram Superiore,gloſ. in cap. Abbas 18. quæſt.2. Menoch. de recuper. poſſeſſ.remed. 1.num.277. Caſſador.in deciſ.2.num.7.de appella.Coraſ. de benefic.cap.5.num.56. Sarnen. de infirm.reſign. quæſt.18.colum.3. Idque probatur expreſsè in cap.denique 6.quæſt.3.& in cap. Abbas 18.quæſt.2. vbi gloſa plura allegat,& in cap.admonet de renunc.& ratio eſt, quia Superiori intereſt ne dimittatur beneficium ſine eius licentia,vt ſcribit Gemin. in cap. ſi electio ſub n. 5.colum.2. de elect.lib.6. cum ei præiudicetur, cap.ſignificaſti de for. comp.cap. clericum 11. quæſtione 1. capit.non liceat 3.quæſt.6.argum.cap.ſi quis ſuadente 17.quæſt.4.c.cum deſideres §. vult. de ſentent. excommunic.ob hanc rationem non licet defenſori Ciuitatis
2 illam deſerere ſine licentia, l.vlt. C. de defenſ. Ciu.leg. legatus ff. de offic. Præſid. neq; militi militiam vt omnibus notum,ac compertum eſt, accedat, & alia ratio, quia Beneficiatus per adeptionem poſſeſſionis ſe obligat,& deuincit Eccleſiæ,capit. niſi verſic.verum de renunc. Hoſtienſ. eodem titul. in Summ. numero 8. & ſicuti quis non poteſt beneficia adipiſci ſine authoritate Superioris,cap.1.de regul.iur.lib.6. ita neque dimittere,argument.l. vlt.ff. de off. Præſid.nam contrariorum eadem eſt diſciplina, not.in rubr.ff. de acquiren. poſſeſſ. ideo admiſſio Prælati nihil aliud eſt quam abſolutio quædam; nam beneficiatus per illam liberatur ab onere inſeruiendi, vt eſt notabilis deciſio. Rot. quam refert Nauarr.in capitul.accepta in 7.oppoſ.numer.31. de reſtitut.ſpoliat.nõ enim poterit eximi ſine ſuperiore, ex quo colligitur notabilis differẽtia inter profana,
3 & ſpiritualia; nam illa poſſunt renunciari abſque licentia Superioris,hæc verò nequaquam,vt tradit Rot. deciſion.3.numer.2. de renunc. in nou.vbi notatur huiuſmodi diſcrimen inter vtramque renunciationem, & ratio differentiæ eſt, quia in renunciatione rerum profanarum ceſſant rationes ſupra allegatę,vt euidentiſſimè ex eius lectura patet, vnde non mirum ſi aliter diſponitur.

ſponitur, l. illud ff. ad leg. Aquil. capitul. cum ceſſante de appella. & probatur in capitul. Gonſaldus 17. quæſtione 2. vbi declaratur nulla renunciatio Guiſaldi presbyteri facta in manu cuiuſdã Aduocati, & expreſsè hoc dicitur in capitul. denique 6. quæſtione 3. & ratio eſt quia tunc fit actus contra legem, cum iura velint, vt renunciatio fiat coram Superiore, vnde nõ mirum ſi reſignatio eſt nulla argument. text. in leg. final. C. de legib. Ita
4 in ſimili Tutores, & Curatores qui nequeunt alienare bona immobilia, & quæ ſeruando ſeruari poſſunt abſque decreto Iudicis, ſi dicta bona fuerunt diſtracta abſque prædicto decreto, alienatio nulla eſt, l. magis puto §. non paſſim ff. de reb. cor. l. prædia C. de præd. & alijs reb. min. Dec. conſilio 39. Alexand. conſilio 117. libr. 5. Imol. conſilio 98. & conſilio 99. Pariſ. conſilio 98. & conſilio 99. & conſilio 100. volumine primo, Roland. à Vall. in conſilio 33. & 99. libro primo, propterea cum fuiſſem conſultus ſi renunciatio tacita quæ fit per adeptionem ſecundi Curati, poſſit fieri abſque authoritate ſuperioris; reſpondi negatiuè, vt in proprijs terminis voluit Abb. in cap. ex ore numer. 10. & 11. de his quæ fiunt à maior. part. Capit. & in c. quod in dubijs num. 9. de renunc. Imol. in clem. gratiæ de reſcript. n. 27. Burſat. in conſ. 353. Coraſ. de benef. part. 1. c. 8. n. 13. verſ. hæc autem vera ſunt, & hæc eſt communis DD. opinio, vt refert Puteus in deciſ. 94. lib. 1. cui communi ſententiæ adſtipulatur text. in extrauagant. execrabilis Ioa. XXII. §. qui vero de præb. cuius verba ſunt, qui verò deinceps receperint dignitatem, vel perſonatum, ſeu officium, aut aliud beneficium animarum habens curam annexam, ſi antea ſimile beneficium obtinebant, illud quo ipſo iure poſtquam ſecundi poſſeſſionẽ habuerint, vel per eos omni dolo, & fraude ceſſantibus, quo minus habeant ſteterint priuati, noſcuntur abſq; moræ diſpendio in Ordinariorum manibus dimittere debeant pari modo, &c. & ſic licet per adeptionem ſecundi beneficij Curati primum vacet ipſo iure, vt hic habetur, & in c. de multa de præb. c. quia in tantum, c. ad hæc, cap. propterea eo. tit. & c. 1. & 2. 1. q. 1. c. Sanctorum diſt. 70. tamen illud debent dimittere coram Superiore. Et hodie ex decreto, & ſtylo Datariæ coram Papa, & per conſequens in renunciatione tacita requiritur authoritas Superioris, nam alias poſſet Superior primi eum reuocare ad beneficium, quod abſq; eo non potuit dimittere, Abb. in d. cap. ex ore n. 10. de his quæ fiunt à maior. part. Capituli, ad quod inſuper accedit, quia expreſſi, & taciti eadem eſt virtus. l. cum quid ff. ſi cert. pet. ſed renunciatio beneficij expreſsè non poteſt fieri ſine Superioris authoritate. c. denique 6. q. 3. vt latè fuit dictum ſupra, ergo omnino venit dicendũ, quod neq; renunciatio tacita poſsit fieri incõſulto Superiore.

RESOLVT. CCCCLXXXIII.

Clerici, an poſsint pro alijs fideiubere?

1 *Clerici nullo modo debent, nec poſſunt fideiubere, & ſi fideiubeant poſſunt puniri pæna arbitraria à ſuis Prælatis.*
2 *Limitatur, quod ſi de facto fideiuberent, fideiuſſio eſt valida, & remanent obligati. Item quando adeſſet vrgens neceſſitas, quia tunc ex pietate tenentur fideiubere. Item in cauſa dotis. Item quando verteretur aliquod periculum animæ, vel corporis. Item poterint fideiubere in contractibus, in iudicijs verò non, & finaliter ſi non poſſint fideiubere, poterunt tamen fideiuſſores approbare.*
3 *Monachi, & cæteri Regulares non poſſunt fideiubere ſine conſenſu Abbatis, & Superioris, & maioris partis Capituli.*
4 *Clerici non dicuntur fideiuſſores idonei.*
5 *Clericus, qui fideiuſſit pro laico, non poteſt conueniri coram Iudice laico, etiam prætextu ſententiæ latæ ab ipſo.*

1 Clerici nullo modo debent, nec poſſunt fideiubere, c. te quidem 11. q. 1. cap. 1. de fideiuſſorib. c. ſatis 86. diſt. l. curiales C. de locat. l. die §. 1. vbi gl. in verb. probandi, qui ſatiſd. cog. Pet. Gerar. ſing. 100. n. 5. auth. de Santiſſimis Epiſcopis §. Deo autem collat. 11. Azor. in Summ. tit. de ſanctiſſ. Epiſcop. n. 5. Roman. conſ. 409. n. 7. vbi Mandoſ. in addit. in lit. C. alios allegat. Ioa. de Selu. in tract. de iur. par. 3. num. 25. in 4. tom. tract. diuerſ. cart. mihi 351. Viui. dec. 210. n. 9. Menoch. in tract. de præſumpt. libr. 2. præſumpt. 69. n. 15. Sebaſt. Medic. in tract. de acquir. & conſeru. poſſeſſ. gloſ. 2. par. 1. num. 353. Marc. Ant. Marſil. Colum. in tract. de Eccleſiaſt. reddit. par. 3. c. 24. num. 24. Bertazzol. in tract. clauſular. clauſ. 39. gl. 2. n. 2. Zanch. in tract. de priuileg. eccleſiaſt. priuileg. 135. num. 1. Ioa. Saiſo. ſuper Conſuet. Turonẽſ. tit. dres Doiz de Baſle iuſtice §. 24. verſ. quæro decimotertio pag. mihi 29. Anchar. in c. 1. num. 1. de fideiu. Ferret. conſ. 213. num. 9. lib. 1. Marſil. conſ. 19. num. 13. & in tract. de Bannit. in verb. facti num. 21. Clerici verò fideiubentes puniuntur à ſuis Prælatis pœna arbitraria, gl. in c. penult. in verb. grauiori de fidei. Menoch. in tract. de arbit. caſ. 331. num. 1. Lælius Zann. in tract. de priuileg. eccleſiaſt. priuil. 115. n. 3. & 12. vbi dicit quod dum text. in d. c. 1. dicit quod abijciantur, habet tres intellectus; Primum, vt abijciantur ab Eccleſia. Secundum vt abijciantur à Clero. Tertiũ, quod abijciantur. i. quod non debeant recipi in fideiuſſores, quos intellectus cõſiderauit etiam Anchar. in d. cap. 1. num. 2. de fideiuſſ. & tandem concludit ipſe Zanc. d. n. 11. quod ſit amplectendus primus intellectus, qui illi magis placet, & ratione quia cum decretum prohibeat, quod clerici non fideiubeant, contrafacientes, & ſubfideiubentes ſunt inobedientes, cap. ſciendum 8. q. 1. mihi magis placet opinio Menoch. hoc eſt, vt puniantur arbitrariè tanquam tranſgreſſores canonum, quod videtur etiã ſentire Fely. conſ. 9. num. 4.

2 Limitatur primò, quod licet clericus non poſſit fideiubere, attamen ſi de facto fideiuberet, fideiuſſio eſt valida, & remanet obligatus, c. peruenit, & c. conſtitutus de fideiuſſ. Bart. in l. 3. num. 11. ff. de fideiuſſ. Roman. conſ. 409. n. 7. & ibi Mand. in addit. in lit. C. Iaſ. in l. patre furioſo num. 14. verſ. 3. facit ff. de his qui ſunt ſui, vel alien. iur. & in l. 1. num. 10. ff. ſi quis in ius voc. non iuer. Marſil. conſ. 18. n. 13. & in l. ſi quis ne quæſtio num. 91 de quæſtion. & in tract. de Bannit. in verb. facti num. 21. Menoch. in tract. de præſump. lib. 2. præſump. 86. n. 15. & per tot. vbi adducit multa ſimilia. Medic. in tract. de acquir. & conſeru. poſſeſſ. gloſ. 2. par. 1. n. 353. Bertaz. in tract. clauſular. clauſ. 39. gl. 2. num. 2. Lælius Zanc. in tract. de priuileg. Eccleſiaſt. priuil. 115. num. 3. Ioa. Gutier. in tract. de contract. iurat. c. 72. n. 2. in 6. tom. tract. diuerſ. pag. 116. Ioa. Saiſon ſuper Conſt. Turonenſ. in tit. de doiz baſle iuſtice §. 24. verſ. quæro decimoquarto pag. mihi 29. Ferret. conſ. 213. num. 9. lib. 1.

Limitatur ſecundò, quando adeſſet vrgens neceſſitas, quia tunc clericus ex pietate tenetur fideiubere, ac aliis ſubuenire, gloſ. in cap. quod quibuſdam in verb. fideiubeat in princ. de fideiuſſ. Abb. in cap. 1. num. 3. de fideiuſſ. Petr. Gerard. d. ſing. 100. n. 7. Zanc. d. priuileg. 115. num. 6. vbi dicit quod tunc eſt magnum pietatis opus, Viui. deciſ. 100. num. 5. & num. 11. Ioa. Saiſon d. §. 25 verſ. quæro decimotertio.

Limitatur tertiò in cauſa dotis, in qua clericus poteſt eſſe fideiuſſor, Fely. conſ. 9. num. 2. vbi dicit, quod is qui alias non eſt idoneus fideiuſſor, eſt tamen idoneus in cauſa dotis, l. fi. vbi gloſ. allegat ſimilia C. ad Velleian.

Limitatur quartò, vbi clericus non fideiubendo pateretur aliquod periculum animæ, vel corporis, Oldrad. conſ. 90. in fi. Marſil. in repet. rubr. de fideiuſſor. n. 236. Viui. dec. 210. num. 12. vbi dicit quod hoc procedit etiam ſi iuraſſet non fideiubere.

Limitatur quintò, vt licet non poſſit fideiubere in iudiciis,

Digitized by Google

dicijs, poterit tamen fideiubere in contractibus, gl. Io. Andr. Butr. & Abb. in c. 1. n. 5. de fideiuſſ. Hoſtienſ. in Summ. in tit. de fideiuſſ. §. 2. Bar. in l. 2. in fi. ff. de fideiuſſ. Ldl. Zanc. in tract. de priuileg. Eccleſiaſt. priuil. 115. nu. 7. Fely. d. conſ. 9. num. 1.

Limitatur ſextò, & vltimo, vt licet clericus non poſſit fideiubere, attamen non prohibetur fideiuſſores approbare, quia is qui prohibetur fideiubere, non prohibetur illos approbare.

3 Et in caſibus prædictis Monachi, ac cæteri Regulares non poterunt fideiubere ſine conſenſu Abbatis, & Superioris, & maioris partis Capituli, not. in cap. in quibuſdam de fideiuſſor. Henri. Boic. in c. 1. n. 1. eod. tit.

4 Et aduertendum eſt, quod clerici non dicuntur fideiuſſores idonei, Iacobin. in l. de die §. qui mulierem. n. 7. ff. qui ſatiſd. cogan. Bellon. in §. pro eo n. 2. Inſtit. de fideiuſſor. vbi allegat gl. in l. 2. ff. qui ſatiſdar. cogan. Cirill. in Summ. crimin. in tit. de fideiuſſor. §. n. 1. Renat. Kopin. ſuper comment. Andegauenſ. lib. 1. tit. 11. nu. 5. qui omnes dicunt, quod ad hoc, vt fideiuſſor dicatur idoneus non ſufficit, vt ſit idoneus facultatibus, ſed etiam facilis exactionis, quod non eſt in clerico, qui potitur priuilegio fori; ideo is qui ex forma ſtatuti, vel ex diſpoſitione iuris communis, vel ex pacto tenetur ſatiſdare, non liberatur dando clericum, qui vt dixi, nõ eſt fideiuſſor idoneus, Bar. in l. 2. ff. fideiuſſ. Anchar. in c. 1. n. 4. eod. tit. Lel. Zanc. in d. tract. de priuileg. eccleſ. priuil. 115. n. 8. Bellon. eod. n. 2. eſt bene verum quod ſi is talis clericus, vel aliter minus idoneus fuerit receptus, & approbatus, non poterit amplius reprobari, & peti, vt iterum caueatur, Par. de Put. in tract. de ſind. in verb. fideiuſſor officialis c. 3. n. 8. Boſſ. in tract. crim. in tit. de carcer. fideiuſſ. relaxan. n. 71. Cagnol. in l. cum alio n. 2. ff. de reg. iur. Bart. in l. qui ſatiſdare n. 6. ff de fi. & in l. 3. eod. Marſ. in l. ſi quis ne quæſt. col. 8. ff. de quæſtion.

Secundò aduertendum eſt, quod clericus qui fideiuſſit pro laico coram Iudice laico, non poterit prætextu ſententiæ ab eodem Iudice latæ coram ipſo laico conueniri, Anchar. in c. ea quæ q. 21. n. 26. in fi. de reg. in 6. Marſit. in tract. de Bannit. in verb. Iudice n. 211. Baiar. in addit. ad Clar. §. q. 95. n. 7. Valent. Franch. de fideiuſſ. cap. 2. nu. 239. Bart. in l. 1. num. 2. ff. ſi quis ius voc. non iu.rit.

RESOLVT. CCCCLXXXIV.

Diſpoſitio tex. in cap. fin. de for. competen. an locum ſibi vendicet in hærede iurantis?

1 *Iuramentum defuncti quoad vinculum periurij non tranſit ad hæredem, ſecus verò ſi præſtetur ad efficaciam obligationis, nam tunc benè tranſit.*

3 *Iuramentum defuncti cum ſit perſonale, ratione periurij non tranſit ad hæredem.*

AN autem, & quo pacto iuramentum defuncti obliget hæredem, tradit Affl. noſter dec. 381. Cap. dec. 27. Ioſeph. Lud. dec. Peruſ. 15. Anto. de But. conſ. 59. Fel. in cap. cum ſit generale de for. comp. Pari. conſil. 54. vol. 1. Rolan. conſ 17. vol. 1. Gabr. lib. com. opin. 2. tit. de iur. iur. concluſ. 6. Michael. Craſſ. lib. commun. opin. 7. quæſt. 18 Suar. alleg. 9. n. 12. Bernard. Diaz reg. 386. Anto. Gom. tom. 2. var. reſ. cap. 14. Ant. Cordub. de Lara in l. ſi quis à liberis §. parem nu. 19. ff. de lib. agno. quod quidem ſecutus fuit Aluarot. in c. 1. in princ. quæ ſit prim. cauſ. beneſic. amitt. Iacob. de S. Georg. in verſ. qui quidem inueſtitus verſic. amplius; ſicque communiter omnes DD. in c. veritatis cuius tex. intellectum, & materiam exornat Couar. in 1. par. releċt. §. 5. num. 5. ante iſtos Pern. in conſ. fin. & iſtud, quod ex parte iurantis ſit perſonale, tunc intelligas ſecundum Bal. in l.

1 etiamſi ſi. ff. de iur. iur. vt procedat quoad vinculum periurij, prout tradit Andr. in Conſtit. Regn. eos qui ſcienter, Caſſador. in deciſ. 2. de iur. iur. Mill. in ſuo reperr. in verb. iuram. Pari. conſ. 75. quo verò ad alia excluſo periurio, nempe ad efficaciam obligationis tranſit in quemcumque ſucceſſorem, nec dicitur eſſe perſonale iuramentum, ita notabiliter Caſtrenſ. in l. ſi grege de leg. 1. Affl. dec. 381. cum alijs cumulatis per Gab. in ſuo tract. commun. opin. in tit. de iur. iur. concl. 6. & vltra allegata per ſe ipſum. Ann. notabiliter in ſua alleg. 28. reſpectu verò illius cui iuratum eſt, dicitur reale, & ad hæredes, & ſucceſſores tranſit, idque ſumi abſque dubio videtur ex tex. in d. c. veritatis, reſpondimus, inquit ibi tex. vt hæredes tui, qui nobis, vel alicui ſucceſſorum noſtrorum iurauerint, alijs iurare minime compellantur, Catholicis tamen ſucceſſoribus noſtris qui pro tempore ſuerint, & homagij, & fidelitatis puritatem; nihilominus ac ſi iuraſſent omni tempore teneantur abſque tergiuerſatione aliqua fideliter obſeruare, vt ſic expreſſe determinet, vt qui iurauit ratione iuramenti tenetur fidem ſeruare ipſius Romani Pontificis ſucceſſoribus, & propterea non tuta eſt opinio Bald. & Fulg. in l. ſed ſi hac ff. de in ius voca. qui dixerũt iuramentum etiam ex parte eius cui iuratum eſt perſonale eſſe, nec ad hæredes tranſmitti, & ex hoc quod iuramentum perſonale reſpectu præſtantiæ, ſequitur quod licet ex diſpoſitione tex. in c. vlt. de for. comp. ratione iuramenti præſtiti, poſſit Iudex cognoſcere de cauſa, hoc procedit, & locum habet in ipſo iurante, cæterum in hærede iurantis hoc nõ habet locum, quia

2 cum perſonale ſit iuramentum, ratione periurij non tranſit ad hæredem, procedit enim diſpoſitio tex. in d. c. vlt. ita tex. illum intelligunt Io. And. & Abb. in c. vlt. de ſepult. Marian. in c. cum ſit generale de for. comp. alios multos allegat. Port. lib. 1. ſuarum commun. opin. concl. 3. vltra tradita per Affl. in d. dec. ſua 381. Couarr. in 1. releċt. par. 5. num. 6.

RESOLVT. CCCCLXXXV.

An reſignatio beneficij metu facta, veniat reſcindenda, vel ſit ipſo iure nulla?

1 *Reſignatio beneficij debet eſſe libera, & voluntaria.*

2 *Metus contrariatur liberè voluntati.*

3 *Reſignatio beneficij metu facta venit reſcindenda.*

4 *Actus geſti per metum, veniunt reſcindendi.*

5 *Iuramentum metu cogente præſtitum, licet regulariter ſit validum tamen fallit quando interponitur ſuper actu nullo ipſo, iure reprobato.*

INter alia requiſita bonæ, & validæ reſignationis illud obtinet principalem locum, vt debeat eſſe libera, & voluntaria, & ideo renunciatio metu facta eſt

1 nulla, vt communiter ſentiunt DD. in c. 2. & 3. & c. ad audientiam de his quæ vi met. cauſ. fiunt, Abb. in c. ad aures n. 3. & 7. & in c. Abbas n. 19. eod. tit. Rot. in dec. 5. n. 2. de renunc. in nouis, Pariſ. conſ. 66. vol. 4. Coraſ. de benef. p. 1. c. 8. n. 10. & 11. Barba conſ. 30. lib. 3. dec. conſ. 209. Mohed. in deciſ. 31. idque probatur in cap. ad audientiam de his quæ vi met. cauſ. cap. Abbas 2. eod. tit. & cap. 3. eod. tit. cap. accepta de reſt. ſpol. nam quæ fiũt vi metuſvè cauſa, debent carere robore firmitatis, vt dicitur in toto titul. ff. & C. his quæ vi met. cauſ. fiunt, inquit enim Prætor quod metus cauſa geſtum eſt, ratum non habeto, l. 1. ff. quod met. cauſ. Menoch. conſ. 1. num. 271. lib. 1. Burſat. conſ. n. 30. lib. 1. quia metus con-

2 trariatur liberæ voluntati, Pari. conſ. 2. nu. 29. & conſ. 53. num. 49.

Dubium tamen eſt ſi dicta reſignatio beneficij veniat reſcindenda, vel ſit ipſo iure nulla, & reſpondeo, quod

3 reſignatio beneficij metu facta veniat reſcindenda, vt fuit

fuit deciſum in Rot. vt habetur in deciſ. 5. de renunc. in
nou. & deciſ. 7. nu. 1. eod. tit. & deciſ. 2. de his quæ fiunt
met. cauſ. in antiq. & fuit hoc idem reſolutum in vna
Cracouienſ. Canonicatus coram Rauel. vt referunt
Adden. ad dict. deciſ. 5. & hanc ſententiam ſequuntur
Calder. in conſ. 1. de renunc. gloſ. in cap. ſuper hoc eod.
tit. Abb. in cap. ſollicitè de maior. & obed. Aufre. in ad-
dit. ad Capel. Thol. in dec. 280. & eſt communis opinio
teſte Nau. in cap. recepta de teſt. ſpol. nam regulari-
4 ter actus geſti per metum veniunt reſcindendi, Felyn. in
cap. propterea n. 35. de ſponſ. Menoch. conſ. 2. n. 170.
vol. 1. Alciat. conſ. 5. Socc. Iun. in conſ. 77. nu. 20. vol. 1.
& eſt communis opinio, quam refert Suar. in com. opi.
in verb. metus, nam coacta voluntas, voluntas eſt, l. ſi
mulier §. fi. ff. quod met. cauſ. gloſ. in cap. merito 15. q. 1.
Riminal. conſ. 15. num. 7. lib. 1. & probatur hæc opinio:
Primò, per tex. in cap. 2. quod metus cauſa, ibi manda-
mus quatenus prædicto cum integritate reſtituas vni-
uerſa, &c. Secundò, in c. ad audientiam eo. tit. ibi man-
damus, &c. præfatam Eccleſiam ei reſtitui faciatis, &c.
& ſic per verba futuri temporis, vnde nullum cadit du-
5 bium, l. illam C. de collat. l. Ancillæ C. de furt. Tertiò,
quia licet regulariter iuramentum metu cogente præ-
ſtitum ſit validum, c. verum de iur. iuran. fallit tamen
quando interponitur ſuper actu nullo ipſo iure repro-
bato, c. cum contingat de iur. iur. At iuramentum in-
terpoſitum ſuper renunciatione beneficij metu facta
tenet, & valet, c. ſi verò de iur. iur. ergo renunciatio non
eſt nulla ipſo iure, quia non tenetet iuramentum.

R E S O L V T. CCCCLXXXVI.

Renunciatio fori facta per clericum, quid operetur?

1 *Iudex laicus non habet iuriſdictionem in clericum, etiam ſi ipſe clericus renunciauerit priuilegio fori, & etiam ſi iuraſſet, num. 3.*

2 *Renunciatio fori facta per clericum contra veritatem ſe non eſſe clericum, cum verè ſit clericus, Iuriſdictioni Iudicis eccleſiaſtici non nocet, nec cum conſenſu ipſius Epiſcopi dicta renuntiatio tenet.*

4 *Iudex laicus adeo in clericum non habet cognitionem, quod ſi coram ipſo deliquerit, quia fortaſſe falſum coram ipſo depoſuit, vt non poſſit contra eum procedere.*

1 EXtenditur illa communis concluſio, quod Iudex
laicus non habeat iuriſdictionem in clericos, etiã
ſi ipſe clericus renuntiauerit priuilegio fori; nam non
obſtante huiuſmodi renunciatione nõ poterit ſe intro-
mittere Iudex laicus, vt dicit tex. in c. ſi diligenti de for.
compet. in c. cum non ab homine de iudic. & in prædi-
ctis locis communiter DD. & gl. quam pluribus in lo-
cis in c. ſignificaſti de iudic. & in c. cum contingat de
ſentent. excom. in c. perpendimus eod. tit. in c. cum Io.
de cler. coniug. Hæc enim renunciatio, vel confeſſio per
2 ipſum facta contra veritatem non eſſe clericum, cum
verè ſit clericus, iuriſdictioni Iudicis Eccleſiaſtici non
nocet, Innoc. in c. vt famę de ſentent. excom. Bal. in l. ſi
qua per calumniam C. de epiſc. & cler. latè Couar. lib.
pract. q. c. 33. idque non tantum eſt verum, quod nec
cum conſenſu Epiſcopi talis renunciatio teneat, iuxta
tradita per gl. in d. c. ſignificaſti, nec quicquam refert,
quia cum conſenſu clerici proceſſerit Iudex tempora-
lis, & laicus ad probationem ſententiæ; nam non ob-
ſtante ſententia, & actis omnibus factis, poteſt decli-
nari iuriſdictio; quinimo omnia acta nulla iudican-
tur ipſo iure, c. aduerſus §. quia verò de immun. eccl. c.
ſæculares de for. comp. in 6. Couar. loc. cit. eſt tamen
verum quod ſi doloſè ſe geſſerit in hoc clericus debet
ad expenſas alteri parti condemnari, ex doctrina Fely.
in c. exceptionem de except. multa adducit Vrſill. ad
Afflict. in dec. 2. num. 4. & 5.

Et quod huic priuilegio renunciare non poſſit cleri-
3 cus etiam cum iuramento, tradit Ioan. Campegius in
conſ. 51. num. 2. inter conſil. crimin. diuerſ. in tantum
autem eſt prohibita Iudici ſæculari cognitio in cauſis
clericorum, quod ſi Iudex ſæcularis attentauerit pro-
cedere contra clericum, multi tenuerunt opinionem,
quod incurrat ſententiam excommunicationis ipſo
facto, iux. tradita per Guid. Pap. dec. 77. & veritas eſt,
quod non eſt ipſo iure excommunicatus, ſed compel-
lendus eſt per cẽſuras eccleſiaſticas, vt deſiſtat ad tex.
in c. ſæculares de for. comp. lib. 6. & quamplura in ma-
teria iſtarum inhibitionum quæ fiunt ab eccleſiaſtico
contra temporalem ponit Tiber. Dec. in tract. crim. 1.
p. li. 4. c. 12. verum hodie eſt caſus inſertus in Bulla Cæ-
næ Domini, quod trahentes ad ſua tribunalia perſonas
eccleſiaſticas, ipſo facto excommunicationẽ incurrant.
4 Et tantum eſt verum quod Iudex laicus non habet
cognitionem de clerico, quod etiam ſi coram Iudice
laico delinquat, quia fortaſſe falſum coram ipſo depo-
ſuit, licet ſint offenſæ aures illius Iudicis, non per hoc
Iudex laicus contra clericum procedere poterit; ita
communiter omnes Canoniſtæ in c. verum de for. cõp.
Anchar. in c. ea quæ de reg. iur. lib. 6. communiter DD.
ciuiliſtæ in l. nullum C. de teſtib. exploſa pœnitus au-
ctoritate, & doctrina gl. in d. l. nullum, & aliorum qui
extant in opinione, quod ſaltem in pecunia potuiſſet
laicus clericum coram ſe falſum deponentem punire,
ita etiam Affl. & Adden. ad ipſum in dec. 230.

R E S O L V T. CCCCLXXXVII.

An Procurator qui porrexit ſupplicationem in vita reſignantis; valeat poſt mortem præſtare conſenſum?

1 *Morte mandantis expirat mandatum.*

2 *Mortuo reſignante, procurator non poteſt porrigere ſupplicationem, & deinde præſtare conſenſum in fauorem reſignatarij.*

3 *Procurator conſtitutus ad reſignandum beneficium, ſi porrexit ſupplicationem, quæ fuit data viuo reſignante, ſi poſtea moriatur reſignans, & ſic ante præſtitum conſenſum formalem, poterit illum præſtare poſt mortem ipſius conſtituentis.*

4 *Procurator poſt mortem Domini valet conſumare per eum cœpta, non autem noua inchoare.*

PRo negatiua opinione, & ſic quod procurator qui
porrexit ſupplicationem in vita reſignantis quod
non valeat poſt mortem præſtare conſenſum, inſurgit
2 illa iuris concluſio, quod morte mandantis expirat mã
datum §. Item ſi adhuc inſtit. mandat. l. mandatum C.
eod. l. ſi quis §. cui ff. eodem, l. eius qui in prouincia vbi
Bart. ff. ſi certum petatur, Guid. Papa in dec. 19. & dec.
491. Rota in nouis in dec. 349. & probatur in Clem. fin.
de procurator. vbi procurator à Prælato, Rectore, vel
alio quolibet pro Eccleſia ſua, vel beneficio conſtitu-
tus, per mortem conſtituentis reuocatur, latè habetur
per Gabriel. in concl. 2. de procuratoribus, vbi ampliat
idem eſſe in mandato delegatorio, quia morte man-
dantis expirat mandata iuriſdictio, c. gratum de offic.
delegati, c. licet eodem tit. l. quia §. 1. ff. de iuriſd. omn.
iudic. vt etiam dicimus quod procedit etiam in pro-
curatore ignorante ipſam mortẽ, vt habetur per Barb.
in conſ. 49. col. 2. lib. 4 arg. tex. in dict. l. eius qui in pro-
uinciam ff. ſi certum petatur, & ratio eſt, nam per mor-
tem omnia ſoluuntur, §. deinceps Auth. de nuptijs, l. in
ſumma in fine de re iudic. l. Neratius ff. de regul. iuris,
2 & ideò mortuo reſignante procurator non poteſt por-
rigere ſupplicationem, & deinde præſtare conſenſum
in fauorem reſignatarij, iuxta tradita per Boer. in dec.
348. & per Puteum in dec. 92. lib. 2.

Digitized by Google

His tamen nihil ſuffragantibus contrariam ſenten-
tiam de iure veriorem ſequor, nam ſupradicta licet ſint
vera, tamen non procedunt quoties procurator conſti-
3 tutus ad reſignādum beneficium porrexit ſupplicatio-
nem, quæ fuit data viuo reſignante, namque ſi poſtea
moriatur reſignans, & ſic ante præſtitum conſenſum
formalem, poterit procurator illum preſtare poſt mor-
tem ipſius conſtituentis, prout eſt recepta Doctorum
ſententia, teſte Anchar. in conſ. 293. Felyn. in cap. cum
olim de re iudicata, & eſſe in vſu refert Sarnen. de infir.
relig. quæſt. 31. vol. 2. & iuxta hanc ſententiam fuiſſe de-
ciſum, teſtatur Boerius in deciſ. 348. vbi refert extraua-
gantem Leon. X. & fuit reſolutum in Rota coram Mar-
tino de Iſpiniſa in vna Senē. parochialia de anno 1513.
teſte Caſſadoro in deciſ. 1. de renunt. & in alia Genuen.
prioratua de Villanoua 25. Iun. 1551. coram Capura.
teſte Guidop. in deciſ. 92. & in alijs, vt per Caput. in
deciſ. 395. lib. 2. Creſcent. in deciſ. 210. deciſ. 37. 105. &
229. Put. in deciſ. 83. & 216. lib. 3. & hæc ſententia proba-
tur in leg. nam, & ſeruitus §. ſi viuo Tirio ff. de negotijs
4 geſtis, vbi procurator poſt mortem Domini valet con-
ſumare per eum cæpta, non autem noua inchoare, imò
in tantum eſt vera iſta opinio, quod ſecundum Caſſa-
dor. in deciſ. 1. n. 4. de renuntiat. poteſt cogi ad præſtan-
dum dictum conſenſum in camera, vel in Cancellaria
pro expeditione litterarum, quamuis principalis ſit
mortuus, vt tradunt etiam Put. in deciſ. 19. de renun-
ciat. Creſcent. in deciſ. 210. Boer. in d. deciſ. 348. num. 7.
Caput. dec. 396. par. 3. vbi etiam dicit procedere hanc
opinionem ſi probaretur ante eius mortem mutaſſe
voluntatem, nam ſi illa voluntas reuocata non fuit in-
timata, iuxta diſpoſitionem Clement. 1. de renunciat.
poterit procurator eo mortuo præſtare conſenſum
formalem, vt fuit reſolutum in Rota in vna Senogalliē.
de Villacaſtro 27. Maij & 27. Iunij 1552. coram Veſta-
no, teſte eodem Caputaq. in d. deciſ. 396. & ratio eſt
quia non quælibet voluntas reuocatoria eſt valida, ſed
debet eſſe expreſſa, Felyn. in cap. ex parte Decani n. 15.
de reſcriptis, Iaſ. in leg. reconiuncti colum. 5. 2. opp. ff.
de legat. 3. Alex. in l. ſi fundum C. de legat.

RESOLVT. CCCCLXXXVIII.

An Canonicus qui non eſt in Sacris, valeat optare?

1 *Canonicus, qui non eſt in Sacris, vocem, nec votum in Capitulo habet.*
2 *Canonicus qui non eſt in Sacris valet optare: Redditur ratio num. 3.*
4 *Canonicus qui non eſt in Sacris habet vocem paſſiuam in Capitulo.*
5 *Optio regulariter locum habet in Canonicatibus, & præbendis.*

PRima facie in hoc articulo videtur negatiuè reſpō-
1 dendum ex eo quod Canonicus qui non eſt in Sa-
cris vocem, nec votum in Capitulo habet, vt probatur
in Clem. vt ij qui de ætate, & qualitate, & probatur per
diſpoſitionem Conc. Trid. cap. 4. ſeſſ. 22. de reformatio-
ne, latè gloſ. & Doct. in dict. Clem. vt ij de ætate, &
qualitate.

Hoc tamen non obſtante contrarium eſt verius, ſcili-
2 cet quod Canonicus qui non eſt in Sacris valeat opta-
re, vt expreſsè tradit gloſ. in d. Clem. vt ij in principio in
verſic. capitulo, quam ſequitur Cardin. ibi quæſt. 9. &
alij ſcribentes, Gonzalez in regul. 8. Cancellar. gl. 34. n.
128. actus enim optionis non eſt collegialis, & non cō-
petit ex Canonia, & præbenda, & nec ex voce Capitu-
li, & quando actus optandi non ſit actus collegialis
probo quod licet ius ipſum optandi inductum, ſeu ex
ſtatuto ſeu etiam ex conſuetudine dici poſſit compete-
re ipſi Capitulo, vt habetur per Monetam de optioni-
bus c. 1. q. 2. n. 15. & ſeq. & c. 6. quæſt. 5. n. 52. tamen actus
ipſe optandi, ſeu ipſa actualis actio cōpetit Canonicis
non vt collegium conſtituunt, ſed vt ſingulis, vnde vi-
demus aliquos præferri alijs in optando, nimirum anti-
quiores iunioribus, vt habetur per Monet. vbi ſup. c. 1.
quæſt. 2, num. 15. cap. 4. quæſt. 1. concluſ. 4. & c. 5. q. 1.
concluſ. 5. & quod magis ad rem noſtram facit illud
quod non eſt neceſſarius conſenſus Capituli, ſed ſuffi-
cit vt optantes notificent Capitulo optionem à ſe fa-
ctam & conſenſum requirant licet non obtineant, eo
quod optent vigore conſuetudinis iam inductæ, vel
certe conſenſus ille requiritur ad hoc ſolum, vt admit-
tantur ad præbendam ſeu domum optatam non autē
ad hoc, vt optent, vt optimè tradit Abbas in conſ. 159.
num. 15. vol. 1. ex quo etiam patet tertium quod opta-
re non competat, aut pendeat ex voce Capituli nimi-
rum ex eo quod quis habeat vocem actiuam in Capi-
4 tulo ſed ad ſummum ex voce paſſiua, quæ quidem non
denegatur etiam non conſtituto in ſacris; vt inter cæ-
teros adnotauit Cardin. in d. Clement. vt ij in principio
n. 13. & ibi Ancharan. & alij denique quod optio regu-
lariter competat ex Canonia ſeu præbenda ex eo pro-
bari poteſt regulariter in Canonicatibus dumtaxat, &
præbendis locum habere optionem, vt latè habetur
per Monetam de optionibus c. 3. q. 3. & c. 1. quæſt. 1.
concluſ. 1.

RESOLVT. CCCCLXXXIX.

An tempus viginti dierum quod requiritur in optione facienda, poſſit prorogari, vel minui?

1 *Optio regulariter fieri debet infra 20. dies.*
2 *Tempus 20. dierum conſtitutus ad optandum poteſt prorogari, & minui.*
3 *Conſuetudo inductus maius tempus 20. dierum ad optandum non præiudicat Apoſtolicis impetrantibus.*
4 *Conſuetudo contra Canones poteſt induci modo ſit rationabilis, & legitimè præſcripta.*
5 *Capitulum poteſt prorogare tempus 20. dierum datum ad optandum.*
6 *Quod omnes tangit, ab omnibus debet approbari.*

1 REgulariter optandum eſt infra viginti dies, licet
text. in c. fin. §. ne autem de conſuetud. in 6. loqui
videtur ſaltem tantum vbi eſt expectans, ſeu executor,
tamen id abſolutè in omni caſu locum habere etiam
vbi nullus adſit executor, vel expectans exponit, ac ſe-
quitur ibi gloſ. in verbo viginti dies vbi Gemin. Archi-
diac. Franc. & reliqui, quod etiam voluerunt Addentes
ad Rotam in deciſ. 1. num. 8. de rerum permutat. & in
deciſ. 4. in fine de conſuetud. in nouis Gonzalez in re-
gula 8. Cancell. gloſ. 34. numer. 75. Alb. conſ. 159.
numer. 3. vol. 1. Franc. Marc. in deciſ. 1258. numer. 5.
2 Dubium tamen eſt ſi hoc tempus viginti dierum poſſit
prorogari, vel minui, & reſpondeo primo quod poteſt
prorogari, vt tenet Zerola in praxi Epiſcopali in verbo
Canonica verſic. ad ſeptimum allegat Tiraquell. de
vtroq; retract. §. 1. gl. 10. num. 58. ſequitur Ioa. And. in
repetit. cap. fin. in verbo dumtaxat de conſuetud. in 6.
3 quem ſequitur Gemin. & Franc. qui tamen ibidem tra-
dunt, quod hæc conſuetudo, ſeu ſtatutum inducens
maius tempus, quam viginti dierum ad optandum non
præiudicat Apoſtolicis impetrantibus per illum text.
niſi conſuetudo inducta fuiſſet poſt hunc text. vt ibi-
4 dem dicunt Gemin. & Franc. cum poſſit induci conſue-
tudo contra illum ſicuti contra alios Canones iuris
poſitiui, modo conſuetudo illa ſit rationabilis, & legi-
time præſcripta, cap. fin. ext. de conſuet. & ſic præiudi-
caret etiam impetrantibus, ſecus vero inquiunt, eſt
in ſtatuto, nam inferiores non poſſunt facere ſtatuta
contra ius, Clem. ne Romani de elect. cum ſimilibus.

Poterit

Digitized by Google

5 Poterit etiam,& minui per Capitulum ipſum,vt col-
ligitur ex gloſ.pen.dict.c.fin. & clarius ex Pariſ.in con-
ſil.10,num.17.vol.4.& Franc.in d.cap.fin.in §.fin. ad fi-
nem, ex eo quod dilatio hæc in fauorem optare volen-
tium inducta eſt,cui quilibet renunciare poteſt,l.ſi quis
in conſcribendo C. de pactis, c. ad Apoſtolicam de re-
gul. dum tamen conſenſerit, omnes optare volentes,
omnes inquam,& ſinguli,ita vt non ſufficiat conſenſus
maioris partis Capituli, ſeu Collegij propter intereſſe,
quod in ea ſinguli habent, ſicuti in cōpromiſſo electio-
nis omnes debent conſentire,cap.quia propter,& cap.
cum in iure peritus de elect. & vtrobique Doct. neque
enim ſingulis nocet factum à maiori parte Collegij in
præiudicium ſingulorum, niſi omnes conſentiant, vt
voluit gloſ. in l.2. in verbo aut legem C. quæ ſit longa
conſuetudo, quam ſequitur Felyn. in cap. cum omnes
n.18. & ibi Ioan. Andr.num.279.de conſtitut. Bar.in
6 proem.ff.num.5.& quod omnes tangit ab omnibus de-
bet approbari,cap.quod omnes vbi gloſ.& reliqui Scri-
bentes regul. iuris lib.6.

RESOLVT. CCCCXC.

An clauſula (motu proprio) auferat ſubreptionem in præiudicium tertij?

1 *Clauſula(motu proprio) aufert ſubreptionem.*
2 *Limitatur tamen,vt non procedat in præiudicium tertij.*
3 *Motus proprius minimè tollit,ea, per quæ reddi poteſt gratia nulla,& ſic in præiudicium tertij,vt num.4.*

1 CLauſula(motu proprio)aufert ſubreptionem,vt eſt
tex. apertus in cap. ſi motu proprio de præbend.
in 6. & decidit Caſſa. in deciſ.3. ſub tit.de penſ.num.4.
ſequuti ſunt Dec. in conſ.33.n.20. & in conſ.341.nu.4.
glo. in Clem. Vraſ. in verſ. directas præbend. Cald. in
conſ.13. de reſcript.Gram.in conſ. Ciuil.100.Gigas de
penſionibus quæſt.22. num.7. tamen cum in facti con-
tingentia eueniſſet, limitaui text. & iura ſupradicta in
articulo iſto, ſcilicet in præiuditium tertij, & ſic quod
2 licet dicta clauſula auferat ſubreptionem, procedere
tamē non poterit quoties agitur in præiudicium tertij,
vt in proprijs terminis ſequuti ſunt Alex. in conſ.215.
vol.2. Decius in conſ.407. Bellamera in deciſ.392. vbi
3 dicit quod motus proprius minimè tollit ea per quæ
poteſt reddi gratia nulla quæ non veniunt ex dolo, vel
culpa impetrantis, ſed potius ex veriſimili mente ip-
ſius concedentis,ſequitur Guttier. in conſ.5.n.9. Pariſ.
conſ.1.num.75. & ſic fuit reſolutum per Rotam in An-
tiquis in dec.445.& in nouis in deciſ.122. imò ſecundū
doctrinam Soccin. in conſ.120. col.5.vol.3. hæc omnia
procedunt non obſtante quod præiudicium tertij eſſet,
& verſatur in ſola poſſeſſione de qua Princeps mini-
mè fuit informatus,vt etiam ſequuntur Butr.in c. cum
in noſtris colum.8. de conceſſione præbendæ, vbi, &
Abbas num.19. & Felyn.in cap. in noſtra in verſ. nota
de reſcriptis, qui etiam in cap. ad aures col.3. verſ.35.
caſus eodem citato tit. de reſcriptis dixit etiam ſi ius
eſſet quæſitum ad rem; nam hoc non obſtante per hāc
4 concluſionem motu proprio minime tollitur tale ius
in tertij præiudicium,vt poſt eum voluit Ruin. in conſ.
63.col.penul.vol.5.vt dixit Iaſ.in Authent. quas actio-
nes C. de Sacroſanct. Eccleſ. col.4. licet idem Felyn.
vbi ſupra dicat non procedere quoties cum iſta clau-
ſula motu proprio reperiretur clauſula non obſtante,
nam in tali caſu iſta clauſula operaretur in præiudiciū
tertij,vt etiam idem procederet quoties verba expreſ-
ſa importarent tertij præiudicium,vt dicit Iaſ. in l. fin.
ff.de Conſtit. Principum verſ.3.limit.col.6. Abbas in c.
2. col.penult.verſ.ſi autem ſunt priuilegia de immunit.
Eccleſiæ,Bertrand.in conſ.35.vol.1.

RESOLVT. CCCCXCI.

Conuentio facta per maiorem partem, an alijs noceat.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Factum à maiori parte,non nocet minori,& num.3.declaratur num.4.*
5 *Collatio,& inſtitutio beneficij patronatus facta contempto, vel non conſentiente patrono eſt nulla.*
6 *Papa non præiudicat in beneficio, ſpreto patrono.*
7 *Legatus à latere neque poteſt.*

1 NIcolaus Maria, Flauius, Anibal, Proſper, atque
Ludouicus de Carduccijs fratres de Barenſi Ciui-
tate ius patronatus Eccleſiaſticum titulo Sancti Ioan-
nis intus eamdem vrbem ex tribus vocibus duas poſſi-
dent ab illis de Bouibus altera poſſeſſa.

Annis elapſis Nicolaus Maria, Flauius, atque Ani-
bal, cum prædictis de Bouijs conuentionem fecerunt,
vt ex caſibus vacationis bis ipſi fratres de Carducijs
præſentarent, & illi de Bouijs ſemel.

Verum quia Proſper vnus ex fratribus in dicta con-
uentione non interuenit,neque vnquam aſſenſum præ-
buit ideo ipſam reuocare atque annullare intendit.
Nam magnum reſultat præiudicium, non ſolum ſibi,
verum etiam nepotibus ſuis contrahentium filijs,quia
ſi ipſi de Carducijs, duas habent voces, & illi de Bo-
uijs vnam, ſemper præſentati à Carducijs eſſent præ-
ferendi quod quidem indubitatum eſt.

Hinc difficultas orta eſt, an dictus Proſper in dicta
reuocatione atque annullatione ius habeat,& videba-
tur non habere,ex vulgari regula tex. in l. quod maior
ff.ad municipalem, & l.1. ff. quod cuique vniuerſit. vbi
factum à maiori parte, adeò ab omnibus factum eſſe
cenſetur,vt nemini competat ius contradicendi,& vo-
luerunt etiam Cagnol.& Dec.in l.aliud §.refertur ff.de
reg.iur. Crauetta conſ.27.num.10.Duenna reg.296. &
ſequitur Alſan.collect.195. Gratian. deciſ. 169. col. 1.
vbi ſcribit,hoc intelligi,quando factum à maiori parte
pertinet ad plures vti vniuerſos,ſecus ſi ad ſingulos,de
qua re multa cumulat Maſtrillus in deciſ.49.n.7.Boer.
dec.111.Gram.dec.100.num.6.de Franch.deciſ.2. latè
Bombin.conſ.13.& Ann.conſ.94.num.12. & ſeq. & per
hoc iure optimo dixit Cæpol.in conſ.79.quod vbi con-
uenit maior pars, ibi maior zelus, & conſequenter re-
ctitudo,& negotij iuſtitia, ſequitur Alciat.de præſum-
pt. regul.1.præſumpr.51.Capic. deciſ.4. & hoc eſſe ge-
nerale præſertim in electionibus, cap. Eccleſia veſtra
de elect. cap.1. de his quæ fiunt à maiori parte capitu-
li, item in impoſitione collectarum, Guid. Papa in
deciſ.424.& in deciſ. vlt. Item in actibus vniuerſitatum
Capic. in deciſ. 152. & tandem in iure patronatus, de
quo verba facimus in quo maior pars præfertur mino-
ri, cap. 1. & cap. quorumdam de iurepatr. Franciſcus
Marcus in deciſ.119.Crauet.conſ.63.Abb.conſ.66.lib.
2. Verall. in deciſ.363. p.2. vbi vnanimi conſenſu affir-
mant in iurepatronatus, & denique generaliter in om-
nibus, factum à maiori parte eſſe præferendum, cum
dicta concordia ſeu conuentio, vt ſupponitur fuerit e-
manata à tribus compatronis, licet vnus ex ipſis con-
tradicat, non tamen eſt eius contradictio attendenda
ſtante maiori parte.

Supradictis tamen minimè ſuffragantibus contra-
riam ſententiam de iure veriorem exiſtimo ex eo quod
2 iure clarum eſt, maiorem partem non poſſe præiudi-
cium afferre minori, vt probat text. & quod ibi com-
muniter notat. in cap.cum omnes de conſtitut. & in d.
l.1. ff. quod cuique vniuerſitat. quod adeo verum eſſe
putant, vt nec quidem vniuerſitas, corpus, vel colle-
gium obligare poſſint non conſentientem, vt voluit
Curtius Iunior in conſ.fin.& in conſ.174.num.36.Nat-

ta in conſ.55.num.5.& ſequenti vbi dicit non poſſe tres ex patronis obligare alterum patronum non conſentientem ad fabricandam nouam Eccleſiam in beneficio patronato,& propterea Ann. in allegat.53. vo-
3 luit quemlibet actum à maiori parte factum, minime præiudicium afferre minori, vt voluit idem in allegat. 57.& in allegat.21. Hinc ſecundum eundem in allegat. 17.adeo voces ſingularium perſonarum eſſe attendendas in actibus concernẽtibus plures vti ſingulos, quod refirmatio vno reluctante fieri non poteſt,ſequitur Viuius deciſ.129. de Franch. deciſ.479. Boer. deciſ. 149. Roman.ſing.96.& 669.

4 Non obſtat tex. in l. quod maior, & reliqua iura allegata pro contraria parte,quia procedunt quando factũ à maiori parte pertinet ad plures vti vniuerſos, ſecus vti ſingulos prout in caſu noſtro in quo intereſſe habent ſingulare omnes fratres de Carducijs, & conſequenter factum vnius non nocet reliquis,vt latè deducit Couarr.pract.quæſt.cap.14.ex regula text. in l.qui fundum ff. de ſeruitut. vrbanorum prædiorum, vbi ex his quæ ſunt communia pluribus vti ſingulis, factum ab vno non nocet reliquis ex, quo omnes concordare debent,ſequitur Grat.in deciſ.Marchiæ 169.col.1.& in deciſ.183.Maſtri.in deciſ.Rotæ Siciliæ 49.n.7.& in proprijs ferè terminis iuriſpatronatus eſt videndus Boer. in dec.111.in quibus omnibus ſup.cit. authoritatibus habetur factum à maiori parte vno contradicente nedum in cauſis iuriſpatronatus, verum etiam in alijs præiudicium non generare,ſequitur Natt.conſ.58.col. fin.Boer.deciſ.149.num.5.Arnon.problemata 21.Campagnia in cap.Reg.132. ſub.n.61.de Franch.deciſ.609. Viuius citata dec.129.n.1.Anna,Maſtr.& Romã. locis ante citatis,& latiſſimè Capiblanc.in tract.de Author. Baronum fol.126.n.68. & ſeq. & de Ponte de poteſt. proreg.fol. 486.

Supradictis accedebat quod ſi collatio, & inſtitutio
5 beneficij patronatus facta contempto,vel non conſentiente patrono eſt nulla, Rota in nouis in deciſ.307.incip.permutario,Dec.in conſ.117.Caſſador. in dec.2.n. 4.de locat.& conduct.Franciſ.Marcus in deciſ.494.n.3. in deciſ.1142.n.2. vol.1. Cardin.Pariſ.in conſ.43.vol.4.
6 Quod ampliatur procedere etiã in Papa, vt non poſſit ſpreto patrono præiudicare beneficio, Bellamc. in deciſ.745.n.1. Caſſador. in deciſ.4.n.3. tit. de probat. vbi allegat Rotam in antiq.in deciſ.71.quam inuenire non potui,Caſſador.in deciſ.3.num.1. titul. vt litẽ pendente,Guid.Papa in deciſ.374.n.4.& quantominus hoc
7 poſſe Legatum à latere teſtatur Guid. Papa in dec. citata 374. quantominus igitur poterit alter, vel tres ex patronis præiudicare minori parti.

RESOLVT. CCCCXCII.

Miracula, an probentur per teſtes ſingulares?

1 *Quæſitum reſoluitur affirmatiuè, & referuntur exempla n. 2.& 3.*
4 *Adhibere fidem teſtibus,eſt arbitrarium Iudici.*
5 *Teſtis ſingularis præſertim bonæ famæ probat factũ, quod ab alijs ſciri non poſſit.*
6 *Teſtis ſingularis deponens de facto quod ipſe tractauit vt mediator, plenè probat. Item probat in factis antiquis etiam de auditu.*

1 PRo parte affirmatiua quod ſic tenuit Bellã. in.c.1. de reliq.& vener.Sanctorum,quem probat Panuin. par.2.art.4.§.dico,& concludendum probat Villaut.in ſua praxi Canonica in titulo de teſtib.lib.8. cap.4.concluſ.2.latiſſimè Riminal.Iun. in conſ.7. præcipuè num. 130.vol.1.quem probat Illuſtriſ.Cardin. Thuſc. in ſua pract.comm.un.concl.in verb.ſingularitas teſtium concluſ.277.num.7.

2 Et ita fuit obſeruatum in Canonizatione S.Bonauẽturæ,nam ad hunc finem Panuin.d. art.4.hoc diſputat, vbi etiam dicit in §.& hinc eſt quod Innoc.111.hoc obſeruauit in proceſſu Canonizationis S.Homoboni Cremonenſis,nam hinc Summus Pontifex fidem adhibuit vni teſti ſingulari nempe Osberto presbytero qui per annos viginti, & plus confeſſionem dicti S.Homoboni audiuit,& depoſuit ſolus ſuper obedientia, quam in orationibus,vigilijs, & alijs pœnitentiæ fructibus ſemper plus iniunctis à Confeſſario ſatisfaciebat.

3 Item fuit hoc etiam obſeruatum in Canonizatione S.Thomæ Aquinatis per Ioannem XXII. nam fidem adhibuit vnico teſti deponenti de auditu à Diuo Thoma ſe potius diuinitus ſcientiam acquiſiuiſſe quam ſtudio,& labore, vt etiam habetur in quinta lectione eius officij die 7.Martij ibi(quin etiam ſodali ſuo fratri Reginaldo dicere ſolebat quicquid ſciret non tamen ſtudio aut labore ſuo peperiſſe quam diuinitus traditum accepiſſe) Hæc ibi, ex quo duo reſultant, primum eſſe vſu receptum in Eccleſia,vt teſtes ſingulares admittãtur in probatione miraculorum, & ſecundum,vt tolleretur omnis diſputatio, narratur hoc exemplum in dicto officio S.Thomæ per Eccleſiam vniuerſalem, vt ſit omnibus manifeſtum,nec ab aliquo id poſſit in dubium reuocari.

4 Et ratio eſt,quia adhibere fidem teſtibus eſt arbitrarium Iudici,l.3.ff. de teſtibus cum vulg. alijs,& ideo ſi factum eſt tale,vt ſciri non poſſit niſi per vnum teſtem,
5 cur nõ debemus illi adhibere fidem, præcipuè ſi ſit homo bonæ conditionis, & famæ, & in particulari, vt ſit arbitrariũ Iudici etiam plenè adhibere fidem teſtibus ſingularibus, & in particulari quando teſtes ſunt bonæ famæ, & ſunt perſonæ nobiles, & notabiles, probat ex multis Caſtrenſ.cõſil.342.in cauſa col.fin. verſ.Quarto dicitur lib.2.Rimin.d.conſ.7.n.205.Marſ. ſing.114.Plotus conſ.6.num.12.Tuſc.in verb.teſtes ſingulares cõcl. 275.num.73.& ſequen.latiſſimè Farinac.in tract.de teſtibus quæſt.64. præcipuè n.103. cum ſeqq. & omnes hoc admittunt quando eſt ſingularitas adminiculatiua, quia nempe habet alia adminicula, ex quo teſtis, qui alias iudicaretur ſingularis, dum habet adminicula,non eſt ſingularis,& plenè probat tex.in l.qui ſentẽtiam C. de pœn. notat Thuſc. in d. verbo *ſingularitas* teſtium concl.277.num.22. & ante eum hoc probant plures alij, quos ſequuntur Rota Genuæ 182. Crauet. conſil.6.n.66. Tepat.tom.1. in tit. de prob. ſingul. fol. 259.col.3. & alij plures.

6 Et ſic vnus teſtis,qui deponit de facto quod ipſe tractauit vt mediator,plenè probat, vt latiſſimè cumulat Caputaq.p.267.par.2.vbi ſic deciſum refert.

Et confirmatur quia teſtes ſingulares multis alijs probant, & præcipue in factis antiquis, & eatenus hoc eſt verum propter priuilegium antiquitatis, quod etiã ſi de auditu deponant, probant præcipuè quando publica fama concurrit, vel adſint alia adminicula, vt in ſpecie ad tex. in cap. licet ex quadam de teſtib. & alijs probat Alex.conſ.82. in cauſa num.2. lib.1.Capy. dec.193.in fin.Tuſc.in ſua prax.concl.in verb. teſtis de auditu concluſ.180.n.26. cum ſeqq. nam illa adminicula iunctis depoſitionibus ſingularibus plenam probationem faciunt.

Eo magis probatur factum antiquum per conteſtes, qui à diuerſis factum illud audiuiſſent, & præcipuè quando fama publica concurrit, & ipſi teſtes deponerent ſe ita credere, vt factum illud eſt ita ex tex. in d. c.licet ex quadam de teſtib. notant ibi Hoſtienſ. Ioan. Andr.Aret. Abb. & Fely.probat etiam Curt. Iun. quos ſequitur Surd.conſ.135.num.100.vol.1.poſt alios Tuſc. d.concluſ.180.n.37.& ſeq. & in ſpecie num.95.& ſeq. conferunt latè diſcuſſa per Maſcar. in verb. antiquum concluſ.104.vbi n.7. cum ſeqq. hoc etiam procedere docet ſi teſtes prædicti eſſent domeſtici,quæ omnia nodanta

tanda ſunt, nam etiam in probatione miraculorum verificari poſsunt, & conſequenter patet eum probatum quod probandum aſsumpſimus de ſingularitate teſtium improbatione miraculorum.

RESOLVT. CCCCXCIII.

An profeſſio facta per puellam Phtiſicam, & iam morituram proſit Monaſterio quoad acquiſitionem bonorum declaratur Bulla Pij V.

1 *Bona ingredientis Religionem per profeſſionem Deo dicātur, ita quod Monaſterio intelligantur collata.*
2 *Monaſterium non ſuccedit puellæ phtiſicæ emittentis profeſſionem, quia illam emittit ad conſequendum indulgētias, & propter ſolatium, & conſolationem ſpiritualem, limitatur, vt num. 4.*
3 *Priuilegium ſortitur effectum, quoad ea ſolum quæ in illo exprimuntur, & ab eo non eſt recedendum, atque eius verba erunt ad vnguem ſeruanda.*
5 *Profeſſio duobus modis fit, ſcilicet ſimpliciter, & cauſa deuotionis.*
6 *Profeſſio ſtante morbo profitentis, non poteſt fieri ſimpliciter, quia contra Conc. Trid. ſed poteſt fieri deuotionis cauſa.*
7 *Monaſterium nil capere poteſt pro ingreſſu Monialium, niſi à ſponte dantibus, vel alimentorum cauſa.*
8 *Marito non ſubſtinenti onera matrimonij, non debetur dos, neque eam prætendere poteſt.*
9 *Dos debet peti apto, & congruo tempore.*
10 *Profeſſio emiſſa in articulo mortis non iuuat Monaſterio quoad acquiſitionem bonorum, ſeu dotis.*

1 Licet aperta ſint iura quod bona ingredientis Religionem, per profeſſionem Deo dicantur, ita quod Monaſterio intelligantur collata, auth. ingreſſi, vbi latè DD. omnes C. de ſacroſ. eccl. de Franch. in dec. 40. vbi Monaſterium præfertur Agnatis immediate bonorum antiquorum, quæ eiſdem deberentur virtute Conſuetudinis huius Ciuit. Neap. vndè Monaſterio ex perſona Monachi competit rei vendicatio, vt tradit Cam. Imper. in verb. Monachus in prin. & hæred. delata monacho qui ex diſpenſatione Summi Pontif. degebat extra clauſtra acquiritur Monaſterio, vt voluit Gam. in deciſ. 388. Tamen contrarium eſt reſoluendum in caſu noſtro vbi agitur ſi profeſſio emiſsa à puella infirma, & in vltimis conſtituta operetur, vt Monaſterium lucretur paragium ingreſsarum, & portionem aliorum bonorum, quæ opinio fundatur ex pluribus, & præcisè per Bullam Pij V. qua diſponitur talem profeſſionem emittentes conſequi indulgentias, quæ alijs eiuſdem Monaſterij Nouitijs non conceduntur virtute huius
2 conceſſionis, & profeſſionis ſic factæ; monaſterium enim non poteſt ſuccedere bonis Nouitiæ ſic profeſsæ in præiudicium ſuorum hæredum, & aliorum venientiū ab inteſtato, nam vt conſtat, Summus Pontifex hoc non intendit, vt patet intuenti, ſed tantummodo hoc conceſſit propter ſolatium, & conſolationem ſpiritualem ipſarum Monialium nouitiarum ne carerent merito, ſiue beneficio indulgentiarum, neque vnquam Pontifices ex ſuis priuilegijs intendunt derogare, aut præiudicare iuri quæſito alterius, niſi hoc expreſsè ibidem contineatur, l. ſi quis à Principe ff. ne quid in loc. publ. cap. cum olim de verb. ſignif. latiſſimè DD. in c. decet de reg. iur. in 6. Maſtril. dec. 20. Bellam. in dec 166. cum alijs cumulatis per Gabr. in lib. commun. concl. in tit. de iur. quæſit. non tollendo, quod eſt vulgatum apud
3 omnes adeo, vt priuilegium ſortiatur effectum quoad ea ſolum quæ in illo exprimuntur l. cum auus C. de emancip. liberor. cum alijs vulgatis, vnde à tenore Priuilegij non eſt recedendum, cap. porrò cum ſeq. de priuileg. Mantic. in dec. 82. nu. 1. vbi priuilegium ad caſum ad quem verba non porriguntur non extenditur, cap. ſanè de priuil. l. quod conſtitutum cum gl. ff. de milit. teſt. Bald. in cap. eam te num. 13. de reſcr. Et propterea cum in præfata conceſſione nullum apponatur verbum per quod vocetur Monaſterium ad ſucceſſionem taliter profeſſæ, merito nulla facienda erit extenſio per Iudicantes, cum verba priuilegij, & conceſſionis non debeant alterari, l. humani C. de legib. c. cum veniſſent cum ibi latiſſimè cumulatis de iudi. imò ad vnguem ſeruanda, c. porrò de priuileg. cum tenor priuilegij det legē ipſi priuilegio, Bald. notabiliter in c. 1. col. 7. in tit. an aga. Iun. Abb. & reliqui in c. venerabilem qui fil. ſint legit. Curt. Sen. conſ. 48. Iaco. Leonard. in conſ. 114. n. 402. Bal. in c. 1. in fi. de duob. fratr. qui voluit tenorem gratiæ eſſe diligenter ſeruandum, quia vim contractus oſtendit, Berret. in conſ. 13. num. 3. & in conſ. 78. n. 15. vol. 1. quo fit, vt licet de natura profeſſionis in Religione omnia in Monaſterium transferantur, auth. ingreſſi C. de ſacroſ. eccl. Bart. in l. cum hęredes de acquir. poſſ. de Franch. in dec. 717. nihilominus exiſtēte tenore Bullæ Pij V. in contrarium non debet in controuerſia poni ex quo de iure, vt ſupra dixi, tenor priuilegij, & conceſſionis eſt ſpectandus, cum is re ipſa deroget omni naturæ rerum, vt notabiliter ſcripſit idem Berret. in conſ. 9. num. 1. cum alijs ſeq. Surd. conſ. 8. num. 31. colū. 2. Viui. pulchrè in dec. 336. quare optimo iure venit dicendum Monaſterium in hoc caſu minimè bonis dictæ ſic profeſſæ ſuccedere poſse, vt in proprijs terminis ſequuntur Mirand. in Manual. prælat. par. 2. quæſt. 22. artic. 10. Rodriquez tom. 3. quæſt. regul. 15. art. 6. in fin. qui his vtitur verbis.

Notandum eſt quod virtute huius Breuis, & conceſſionis ipſi Nouitiæ ſic profeſsæ non poteſt ſuccedere Monaſterium in præiudicium venientium ab inteſtato, cum tantum concedat hoc Summus Pontifex propter conſolationem ſpiritualem ipſarum Monialium, & Nouitiarum, vt patet ex verbis huius conceſſionis ibi carent merito Cæleſti quo d. ordinis profeſsores, & ibi pro conſolatione animæ ſuæ, & ibi Moniales Nouitiæ ſic decedentes, indulgentias, & alias gratias quas Moniales verè Profeſsæ, & ibi plena ſuorum peccatorum indulgentiam in forma Iubilæi, & ibi Summus Pontifex ſuis priuilegijs intendit derogari iuri quæſito alterius, & in hac Bulla nullum apponitur verbum, ex quo colligatur velle Summum Pontificem iuri venientium ab inteſtato præiudicare: propterea ſi hoc priuilegium tantum in foro conſcientiæ locum habet quidquid virtute ipſius fit tantum in foro conſcientiæ valebit, & ſic cum profeſſio virtute eius tantum in foro conſcientiæ valeat virtute ipſius nihil in iudicio exteriori peti po-
4 teſt; Verum eſt tamen, quod ſi Nouitia ex ea infirmitate non deceſſerit ſi poſtea anno probationis completo profeſſionem emittat primam ratificando, ſuccedet Monaſterium in ea quæ ſupra latè diximus tom. 2. q. 7. art. vlt. Hæc ſunt verba Rodriq. & iiſdem ferè verbis vtitur Mirand. in ſuo Manual. Prælat. p. 1. d. q. 22. art. 10. vndè non obſtat auth. ingreſsi C. de ſacroſ. eccl. vbi bona ingredientis religionem per profeſsionē Deo dicantur, ita quod eorum bona Monaſterio intelligantur collata; nam iſte text. procedit, quando fit profeſsio tempore ſanitatis, cum conditionibus à iure
5 ſtatutis, & non quando fit in articulo mortis cauſa deuotionis, duobus enim modis fit profeſsio, præcipuè à Monialibus nempè ſimpliciter, & ex debito deuotionis, ſimpliciter profeſsionem emittunt illæ, quæ explorata voluntate tempore ſanitatis, & exiſtentibus debitis requiſitis, ſimpliciter licentiam obtinuerunt ab Ordinario, cauſa deuotionis emittunt Nouitiæ in articulo mortis conſtitutæ, ad lucrandum indulgentias.

Et quid ſi profeſsio facta eſset poſt annum probatio-
6 nis exiſtente morbo prædicto, an ſuccedat Monaſterium in bonis, dic ſimiliter quod non. Et primò, quia profeſ-

profeſsio fieri nõ poterat ſimpliciter, & iuxta ſolitum, ſed cauſa deuotionis tantum, obſtat enim Conc. Trid. c.17.ſeſs.25.de regul.mandans,quod cognita prius voluntate virginis, an coacta, an ſeducta ſit, an ſciat quid agat,& ſi libera ei eſset voluntas profitendi, & habuerit conditiones requiſitas, iuxta illius Monaſterij, & Ordinis regulam; Nec non & Monaſterium fuerit idoneum liberè ei liceat profiteri,debitæ conditiones non erant in iſta puella,quia hectica,phtiſica,& moribunda propter quod non poterat Deo,& Monaſterio inſeruire, vti profeſsio mandabat, ergo ſimpliciter profiteri non poterat, imò ex Monaſterio debebat ejci, vt per eund.Concil Trident.caq.16. his verbis mandatur ſcilicet finito tempore Nouitiatus, Superiores Nouitias quas habiles inuenerint ad profeſſionem admittant;
7 aut è Monaſterio ejciant; Non debetur ſecundò dos, quia Monaſterium pro ingreſſu Monialium nil capere poteſt, niſi à ſpontè dantibus, & certa quantitas alimentorum cauſa, quæ dotalis eleemoſyna dicitur alias eſſet ſimonia, eſt tex. ad literam in cap. non ſatis de ſimon. cum gloſ. & DD. omnibus; hic ceſſat alimentorum cauſa,quia inſtabat mors,ergo nõ debetur,dos. Tertiò, non debetur dos,nam ſicuti illa datur in matrimonio carnali pro oneribus matrimonij,l.pro oneribus C.de donat.ante nupt.adeo vt ſi ma-
8 ritus onera matrimonij non ſubſtinet,vllo modo debet habere dotem, ita nec Monaſterium ex hac profeſſione poteſt habere dotem, quia imminebat mors, cum qua ſoluta fuerunt omnia, validum eſt enim arguere à matrimonio carnali ad ſpirituale,cap.inter corporalia de tranſlat. Epiſc. Quartò non poteſt etiam prætende-
9 re dotem,quia dos debet peti apto,& congruo tempore,dixit Neapod. in Conſuet. eas autem de ſucceſſ. ab inteſt. Nec dicitur nupta quæ virum pati non poteſt, idem Neapod. in Conſuet.Quartã autem de iur.quart. num.34.& in Conſuetu.1.de filiofam.nubente,quæ verba leguntur in l.pen.ff.quando dies legati ced.punctualiter igitur ad caſum noſtrum, nam ibi dicit tex. quod legatum factum pro tempore nuptiarum non debetur, ſi nuptiæ fierent ante 12. annum aſſignans rationem prædictam,quod non dicitur nupta,quæ virum pati nõ poteſt,ergo non dicitur profeſſa iſta Puella,quia onera profeſſionis pati non poterat,& per conſequens neque debetur dos.Quintò, & demum non debetur dos, quia
10 profeſſio fuit emiſſa in articulo mortis, quo tempore omnia geſta pro nihilo reputantur,l. filiæ meæ emancipatæ,& ęgrè ff.ſol.matr.cũ concord.loquente punctualiter in materia matrimonij,& ſic deciſum fuit per S.C. in cauſa Domini Marchionis Arentij cum hæredibus quond.D. Iſabellæ de Tolſa ſuæ vxoris, cui donauerat multa bona,& ſui hęredes prętendebant reſtituere medietatem tantũ propter oſculum ei traditum, iux.text. in l.ſi à ſpõſo ſponſę C.de don.ante nupt.ſed quia oſculum fuit traditum, quando erat de ſalute deſperata, & non poterat eo tempore ad matrimonium deuenire, ideo de illo iuxta dicta iura nulla fuit habita ratio, & fuerunt ordine S.C.reſtituta eidem Marchioni integra donata exceptis expenſis pro cauſa prædicta erogatis, vt planè narratur per D.de Franch. deciſ.504.

Et quod bona ingredientis ad Monaſterium tempore mortis non tranſeant in Monaſterium,ſed in conſanguineos hæredes, dixit Io. And. ad cap.in præſentia de prob. Alciat. in l. poſt contractum num.61. verſ. quale eſt ff.de don.& Menoch. præſumpt.8. lib.4.num.3.& 4. idem Menoch.conſ.226. num.18. à quibus repetuntur permulti.

RESOLVT. CCCCXCIV.

Sacerdos, an poſſit perpetuò locare operas ſuas pro Miſſis celebrandis?

1 *Sacerdos non cogitur præcipuè operari, ſed poteſt, vel per ſubſtitutum ſeruire, vel ſoluendo intereſſe liberari.*

1 Reſpondi in facti contingentia quoad hunc ſenſũ, vt non cogatur præcisè operari,ſed poſſit vel per ſubſtitutum ſeruire, vel ſoluendo intereſſe liberari, cõmunis eſt ſententia,eam tenent gloſ.verb.nunquam redire ad proprietatem,Odofr. num.3.Bar.num.2. Bald. num.8. Alberi.num.1,Fulg.num,2. Saly.num.3. in l.antiquitas C.de vſufr.gloſ. verb.aſcendente.Port. num.6. Ang.num.1. in §. ne tamen Inſtit. eod. titul.gloſ.verb. reuerti, Odofr Bar. Ang.Bal.in l. omnes §.conſtituitur ff.eod.titul.gloſ.verb. certi, Odofr. num.2.Bald. in addition.num.2. in l. ſi ij 22.C.locati,Port.num.8. Faber. num.6.in §.ſeruitus Inſtit.de iur.perſonar.Spec.titul.de locato §.poſtquam num.18.Azor. in Summ.C. eod. titul.num.5.Rofred.in titul. de action. ex locat.num.17. Ancharan.in cap.lator num.7. de pignor. Dyn. Odofr. Bar.& Imol.in l. Titio centum §. Titio centum el.2. ff. de cond.& demonſtr.Guid.Pap.deciſ.314.num.2.Rom. ſing.365.Neuiz.conſ.86.num.16.in fi.Carro.in tract.de locat.p.2.in tit.liber homo.n.4. Rip. in l. obligatione generali n.10.ff.de pignor.Guttier. de iuram. confirm. cap.8.num.39.& 73.par.1.Bonacoſ. in tract. de famul. quæſt.85.Beninc. in tract. de paupert. ſpecial. in contract.num.14. Suar. in Theſ. comm. opin. verb. operas num. 21. Burſ.conſil. 205.n.21.lib.2. teſtatur de communi,& magis communi.

FINIS.

Vid. D. Franc. M. Ambronius I.V.D

Digitized by Google

Digitized by Google